1. EDGAR BURROUGHS_ TARZAN— ahvide kasvandik

ESIMENE RAAMAT

Tõlkinud ETHEL AESMA

«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE
1991

SISUKORD

I. Merel 3
II Metsik varjupaik 10
III Elu ja surm 16
IV Ahvid ..,,...,,,... 20
V Valge ahv . . . " 25
VI Võitlus džunglis 30
VII. Teadmiste valgus 34
VIII. Jaht puude ladvus 42
IX Inimene ja inimene 46
X Hirmu varjud 53
XI. Ahvikuningas 56
XII Inimmõistus 63
XIII Tema oma suguvõsa 68
XIV Džungli võimuses 78
XV Mets jumal . 84
XVI «Ülimal määral tähelepanuväärne!» ... 88
XVII Matused 95
XVIII Džungli ohver 101
XIX Ürgsuse kutse 109
XX Pärilikkus . 116
XXI Piinade küla 124
XXII. Luurajad 128
XXIII Vendlus 135
XXIV Kadunud aare 141
XXV Maailma otsas 147
XXVI Tsivilisatsiooni tasemel 154
XXVII. Jälle hiiglane 161
XXVIII. Südameasjad 170

Tõlgitud väljaandest:
Эдгар Берроуз. Тарзан приемыш обезьяны. Государственное малое предприятие «Гарт». Таллинн, «Валгус» 1989. (Текст набран по изданию: Э.

Берроуз. «Тарзан приемыш обезьяны». Издательство «А.Ф.Маркс». Петроград. 1923 г.)
«Järva Teataja», tõlge 1991.

Laotud ja köidetud Paide Trükikojas, trükitud Viljandi trükikojas «Kiir». Tell. 800.

I. Merel

Ma külastasin üht sõpra ja kuulsin temalt selle loo.

Ta rääkis mulle lihtsalt niisama, ilma mingi ajendita. Võis ka rääkimata jätta. Alustas seda auru all olles, ent siis, kui ütlesin, et ei usu ühtegi sõna, hämmastas see teda ja ergutatuna minu umbusust, pidas oma kohuseks rääkida kõigest lõpuni.

Ta oli südamlik, kuid totruseni uhke ja kergesti solvuv mees Minu kahtlustest puudutatuna ja oma sõnade kinnituseks tõi ta mulle näha mingi määrdunud käsikirja ja hunniku Briti Asumaade Ministeeriumi vanu napisõnalisi aruan deid.

Ometi ei tihka ma praegugi kinnitada, et kõik selles ju-tustuses on usaldatav: siin kirjeldatud sündmusi pole mu ju oma silmaga näinud. Aga kes teab, ehk ongi kõik sulatõsi. Igal juhul pidasin mõistlikuks anda jutustuse peategelastele väljamõeldud ees- ja perekonnanimed.

Hallitanud ja koltunud lehtedega määrdunud käsikiri osutus ühe juba ammu surnud inimese päevikuks. Kui ma 'päeviku läbi olin lugenud ja Asumaade Ministeeriumi aru annetega tutvunud, nägin, et need dokumendid kinnitavad täielikult minu külalislahke peremehe juttu.

Niisiis seda, mida te järgmistel lehekülgedel loete, olen hoolikalt kontrollinud ja mitmesugustest allikatest laenanud.

Kui aga jutustus teile eriti tõepärasena ei tundu, siis ehk nõustute minuga ikkagi, et see on hämmastav, huvituv ja imetabane

Ammu surnud inimese märkmetest ja ka Asumaade Ministeeriumi aruannetest saame teada, et üks noor inglise ohvitser (nimetame teda John Claytoniks, Graystocki lordiks) saadeti Lääne-Aafrikasse Briti ühele' rannikuäärsete asumaale sealset üsna delikaatset lugu uurima.

Asi oli selles, et asumaa elanikud olid lihtsameelsed inimesed ja üks Euroopa riik hakkas seda ära kasutades, neid värbama oma koloniaalarmee sõduriteks, kusjuures see armee muud ei teinudki, kui röövis Aruwimi ja Kongo ääres elavatelt metslastelt kummit ja elevandiluud.

Briti asumaade õnnetud elanikud kurtsid, et meelitades sealseid noori sõduriks astuma, tõotasid värbajad neile kullamägesid, paraku jõudsid koju tagasi vaid üksikud kergeusklikud nekrutid.

Asumaal elavad inglased kinnitasid pärismaalaste kaebusi ja lisasid omalt poolt, et välisriigi värvatud mustanahalised sõdurid olid tegelikult muudetud orjadeks: kasutades nende harimatust, ei lase valged ohvitserid neid sõjaväeteenistuse tähtaja lõppedes koju. vaid teatavad, et nad peavad veel mõne aasta teenima.

Sellest lähtudes saatiski Asumaade Ministeerium John

Claytoni Aafrikasse, määrates ta uude ametisse. Usalduslikult tehti talle ülesandeks keskendada kogu tähelepanu mustanahaliste briti alamate julmale kohtlemisele sõbraliku Euroopa riigi ohvitseride poolt.

Muide, pole mõtet pikalt-laialt arutada, milleks ja kuhu lõhn Clayton saadeti, ta ei jõudnud isegi sihtkohta, rääkimata asja uurimisest.

Clayton kuulus nende inglaste hulka, kes ammusest ajast olid oma kangelastegudega nii merel kui maal Inglismaale kuulsust toonud. Ta oli vapper ja tugev mees, mehine ihult ja hingelt. Kasvult üle keskmise, hallide silmade, korrapäraste teravate näojoontega. Iga liigutus reetis tugevat tervet meest, kelle sõjamehelik rüht oli aastate vili.

Ta oli auahne, tahtis osaleda poliitikas. Seetõttu siirdus-ki ta sõjaväeohvitserist Asumaade Ministeeriumi ametnikuks ja nõustus täitma seda üpris delikaatse iseloomuga ülesannet, millest äsja rääkisime.

Kuulnud, millise ülesande ministeerium talle usaldab, oli John Clayton meelitatud ja rõõmus, kuid ühtaegu ka kurb. Tal oli hea meel, et tema aastatepikkust armeeteenistust on vääriliselt hinnatud, et ta saab oma töö eest suure tasu ja talle avaneb edasiseks karjääriks avar tegevusväli Kuid sõita Aafrikasse just nüüd ta ei tahtnud: polnud ju veel kolme kuudki möödas, kui ta oli abiellunud kaunitar Alice Rutherfordiga ja talle näis meeletusena viia oma noor naine troopikatihnikusse. kus igal sammul ähvardavad inimest julmad ohud.

Armastatud naise pärast loobunuks ta meeleldi talle pandud missioonist, kuid leedi Alice ei tahtnud sellest kuuldagi. Vastupidi, ta nõudis, et John sõidaks Aafrikasse ja võtaks ta endaga kaasa.

Muidugi olid noorpaaril emadj vennad, õed, tädid ja nõod. kellest igaüks avaldas selle kohta oma arvamust. Ent millised need arvamused olid. sellest ajalugu vaikib. Ja see polegi oluline.

Me teame vaid üht: et ühel ilusal maihommikul 18 . . aastal sõitsid Graystocki lord ja tema abikaasa leedi Alice Dowerist Aafrikasse.

Kuu aja pärast saabusid nad Freetowni. kus palkasid väikese veolaeva «Fuwalda», mis pidi viima nad sihtkohta.

Rohkem pole lord John Graystockist ja leedi Alice'ist midagi teada. Nad kadusid nagu vits vette!

Kaks kuud pärast seda, kui «Fuwalda» oli ankru hiiva-nud ja Freetowni sadamast lahkunud, ilmus Lõuna-Atlandi vetesse ligi pool tosinat briti sõjalaeva. Nad püüdsid leida kas või mingit jälge hukkunud nimekatest maailmaränduritest, kuid asjata. Mõne päeva pärast õnnestus eskaadril St. Helena saare ranniku lähedal leida mingid laevavraki tükid Sedamaid kinnitasid kõik. et need on «Fuwalda» omad ja et purjekas on tükkis meeskonnaga põhja läinud Seepärast lõpetati edasised otsingud kohe alguses, ehkki palju armastavaid südameid ikka veel lootis ja ootas.

Kolmemastiline purjekas «Fuwalda». mitte üle saja tonni,

5

oli neis paigus kõige tavalisem alus: tuhandeid selliseid lae-vukesi teenindab kohalikku kaubandust ja sebib piki rannikut. Nende meeskond koosneb tavaliselt hulljulgetest kõrilõikajatest ja põgenenud sunnitöölistest. kes pärinevad kõikvõimalikest rahvustest ja suguharudest.

«Fuwalda» polnud erand: laeval harrastati vastu lõugu virutämist. Madrused vihkasid ülemusi, ülemused madruseid. Kapten oli kogenud meremees, oma alluvaid kohtles aga metslooma kombel. Nendega kõneldes tunnistas ta vaid kahte argumenti: kas nuuti või revolvrit. Ja vaevalt võis mingile inimrämpsule aru pähe panna.

Juba teisel päeval pärast seda, kui .loid Graystock Ja leedi Alice lahkusid Freetownist, tuli neil näha oma laeva pardal selliseid eemaletõukavaid stseene, milliseid nad seni olid pidanud vaid tühiste ilukirjanike vaimusünnituseks.

See, mis juhtus sel varahommikul «Fuwalda» pardal, nii veider kui see ka pole, sai esimeseks lüliks nende sündmuste ahelas, mis lõppes kõige ootamatuma! kombel: keegi, ke.s polnud veel sündinud, sattus sellisesse olukorda, millises polnud veel

ükski inimene viibinud, ja saatus määras talle osaks sellise enneolematu elu, millist ei tundnud arvatavasti mitte keegi sellest ajast saadik, kui eksisteerib inimsugu.

Algas see nii.

Kaks madrust pesid «Fuwalda» tekki; kapten seisis samas tekil ja rääkis millestki lord Claytoni ning tema noore naisega.

Kõik kolm seisid seljaga tekki pesevate madruste poole. Madrused tulid oma tööga neile ikka lähemale ja lähemale, kuni lõpuks jõudis üks neist kapteni selja taha. Jusi sel hetkel astus kapten, olles lõpetanud jutuajamise lordi ja leediga, sammu tagasi, et ära minna. Kuid komistanud madruse otsa, kukkus ta märjale tekile pikali, kusjuures jalg jäi ämbri taha kinni. Ämber läks ümber ja ujutas kapteni musta veega üle.

Kapten sattus raevu. Ta tundis end häbistatuna. Alandusest ja raevust üleni punane, tormas ta metsikult vandudes õnnetu madruse kallale ja virutas talle kohutava rusikahoo-bi. Mees varises tekile.

Madrus oli väikest kasvu, kõhn, mitte enam noor, ja seda häbistavam tundus kapteni kordasaadetud arveteõiendus. Kuid teine madrus oli laiaõlgne, suur ja tugev nagu karu, mustade vuntside ja härja turjaga.

Nähes oma seltsimeest kukkumas, kükitas ta maha, hakkas koera kombel urisema ja paiskas kapteni ainsa rusika-hoobiga põrandale.

Silmapilk muutus kapteni punetav nägu valgeks. Mäss! See oli mäss! Mässu ei tulnud julmal kaptenil maha suruda esimest korda. Hetkegi viivitamata haaras ta taskust revolvri ja tulistas oma vägevat vaenlast. Kuid John Clayton oli kärmem: vaevalt näinud päikeses välgatavat relva, sööstis ta kapteni juurde ja lõi teda käe pihta, mistõttu kuul ei sattunud madruse südamesse, vaid märksa madalamale — põl-ve.

6

Sedamaid tegi Clayton äärmiselt teravate sõnadega kaptenile selgeks, et ta ei luba meeskonda nii metsikult kohelda ja peab seda nördimapanevaks.

Kapten avas juba suu, et vastata Claytoni märkusele sõimuga, ent äkki nagu sähvatas tal peas mingi mõte, ja midagi ütlemata pöördus järsult ümber ning mõmisedes ja süngena sammus ta aeglaselt laeva ahtri poole.

Ta mõistis, et pole eriti arukas ärritada briti ametnikku, sest kuninganna võimas käsi võib peagi saata tema vastu kohutava kättemaksurelva — kõikjal viibiva Briti laevastiku.

Madrused tõusid laevatekilt üles: vanem aitas oma haavatud kaaslase jalule. Laiaõlgne hiiglane, keda madruste hulgas tunti Musta Michaeli hüüdnime all, proovis liigutada läbilastud jalga. Veendunud, et see läheb korda, pöördus ta Claytoni poole ja avaldas talle kohmakalt oma tänu. Sõnad olid rohmakad, kuid kantud siirast tundest.

Katkestanud järsult oma lühikese kõne, suundus ta longates kubriku poole, näidates seega, et lord Clayton ei tohi talle sõnagi vastata.

Pärast seda ei näinud Clayton ega tema naine madrust mitu päeva. Kapten nendega ei rääkinud, kui ta aga pidi neile oma ameti tõttu mõne sõna ütlema, tegi ta seda tigeda ja katkendliku pominaga.

Nad sõid hommikueinet ja lõunat kapteni kajutis, sest nii oli see olnud kuni tolle õnnetu vahejuhtumini. Kuid nüüd kapten enam lauda ei ilmunud, vihjates iga kord mingile kiirele asjatoimetusele

Kapteni abilised olid eranditult harimatud metsikud inimesed, vaid õige pisut etemad sellest juhmist madruste-rämpsust. keda nad nii kurjasti türanniseerisid. Täiesti arusaadavatel põhjustel tundsid need inimesed suurepärase kasvatuse saanud lordiga kohtudes end äärmiselt ebamugavalt ja püüdsid seetõttu vältida temaga vähimatki suhtlemist.

Sel kombel jäigi Claytonite abielupaar täiesti üksi
õieti öeldes oli see üksiolek neile isegi meeldiv, kuid kahjuks olid nad niiviisi laeva elust ära lõigatud ega saanud valmis olla selleks kohutavaks veriseks tragöödiaks, mis juhtus mõni päev hiljem.

Ometi võis juba siis aimata, et katastroof on ligidal. Väliselt läks elu laevas endist rada, kuid sisemiselt oli miski liimist lahti ja ähvardas suur oht. Vaistlikult tundsid seda nii lord Clayton kui ka tema naine, ent teineteisele ei rääkinud nad sellest sõnakestki.

Järgmisel päeval pärast seda, kui kapteni kuul oli läbistanud Musta Michaeli jala, nägi laevalaele ilmunud Clayton, et neli morni näoga madrust kannavad kellegi elutut keha, nende järel aga sammub vanemabi, käes raske kantsik.

Clayton pidas targemaks asjasse mitte süveneda, kuid järgmisel päeval, nähes silmapiiril Briti sõjalaeva kontuure, otsustas ta kaptenilt nõuda, et viimane otsekohe selle juurde tüüriks. Lord Clayton mõistis, et «Fuwaldal» maksva sünge

7

korra juures saab kogu tema ekspeditsioon lõppeda üksnes õnnetult.

Keskpäeva paiku olid nad sõjalaevale nii lähedale jõudnud, et võinuksid sellega läbirääkimisi pidama hakata. Kuid just sel hetkel, kui Clayton kavatses teatada kaptenile oma soovist «Fuwaldalt» lahkuda, torkas talle pähe, et tema hirmul on suured silmad ja kapten võib teda välja naerda.

Tõepoolest, mis põhjus oli tal paluda Suurbritannia laevastiku sõjalaeva juhatavat ohvitseri muuta oma reisi sihti ja pöörduda tagasi sinna, kust nad olid just tulnud?

Clayton võis muidugi öelda, et ta ei soovi jääda selle laeva pardale, sest kapten oli karmilt karistanud kahte korda rikkunud madrust Kuid selline seletus tundub sõjalaeva ohvitseridele naeruväärne, nad itsitavad salamisi tundeõrna lordi üle või peavad teda hoopiski argpüksiks.

Niiviisi arutledes ei hakanud John Clayton, lord Craystock paluma, et teda toimetataks sõjalaevale. Aga juba õhtul, kui soomuslaeva korstnad olid kadunud kauge silmapiiri taha. hakkas ta kahetsema oma liigset kartust paista naeruväärsena, sest «Fuwaldal» hakkasid hargnema kohutavad sündmused.

Juhtus nii, et kell kaks või kolm pärast lõunat puhastas seesama eakas väikest kasvu madrus, keda kapten mõne päeva eest oli rusikaga näkku löönud, laevalael selle vaskosi. Claytoni lähedale jõudes pomises ta vaevu kuuldavalt:

«Küll ta saab oma koosa . . Pidage mu sõnu meeles. Seda talle ei kingita ...»

«Mida te sellega öelda tahate?» küsis Clayton.

«Aga kas te siis ise ei näe. mis meil siin lahti on? See kaptenisaatan ja tema kõrilõikajatest käsilased on peaaegu kogu meeskonna surnuks piinanud. Eile kaks ja täna juba kolm. Aga Must Michael on jälle jalul; oot-oot, küllap ta näitab neile, kuidas meid mõnitada. Tema juba klaarib nendega arved, pidage mu sõnu meeles.»

«Te tahate öelda.» küsis Clayton. «et laeva meeskond kavatseb mässu?»

«Mässu!» hüüatas vana madrus. «Mis mässu! Mitte mässu, vaid tapmist! Küll me ta maha notime. seda ma teile ütlen!»

«Millal?»

«Varsti! Aga millal, ei ütle, olen niigi liiga palju lobisenud. Kuid teie olete hea härra, tookord astusite minu ja Musta Michaeli kaitseks välja, seepärast ma poetasingi teile sõnakese Kuid pidage suu, ja kui kuulete laskmist, siis kaduge trümmi ja olge seal, muidu võite teiegi pihta saada »

Lõpetanud lordi kõrval oma töö. läks vanamees eemale veel puhastamata vaskosi hõõruma.

Leedi Alice seisis sealsamas, ta oli kuulnud viimast kui sõna.

«Meid ootab üsna tore meelelahutus,» lausus Clayton irooniliselt.
«Peab otsekohe kaptenit hoiatama!» hüüatas leedi Clayton «Ehk õnnestub tal katastroofi vältida.»
8
«Küllap on see kõige parem,» kostis lord, «kuigi oma naha päästmiseks tuleks mul suu pidada. Praegu ei puuduta madrused ei sind ega mind, ükskõik mis laeval ka ei juhtuks, sest nad nägid, kuidas ma selle vanamehe ja Musta Miehaeli kaitseks välja astusin Ent kui nad kuulevad, et olen reetur ja kõik kaptenile välja lobisesin, ei anta armu meile kummalegi »
«Aga armas John,» väitis naine, «kui sa ei hoiata kaptenil teda ähvardavast tapmiskatsest, oled tapmises süüdlane,
nende kurjategijate kaasosaline.»
Sa ei tea, mu armas, mida räägid,» vastas Clayton. «Ma muretsen ju üksnes sinu pärast. Kapten on ise süüdi, ta on Karistuse ära teeninud. Misjaoks hakkan ma selle julma kisk-ja päästmiseks ohtu seadma oma naist? Sa ei suuda kujutleda, mu sõber, kui hirmus elu meid ootab, kui «Fuwalda» satub nende kõrilõikajate ja sunnitööliste võimusesse!»
Kohus on kohus,» teatas naine, «ja mingi targutamine ei luba sul oma? kohuse täitmisest kõrvale hiilida. Ma ei vääriks sind, kui sa minu pärast peaksid kas või kordki oma kohust reetma. Ma muidugi tean, et tagajärjed võivad olla kohutavad, kuid sinu kõrval lähen ma neile kartmatult vastu Pigem kõige hirmsam hädaoht kui häbi. Sa mõtle vaid, kui suur saab olema sinu süümepiin, kui kapteniga tõepoolest õnnetus juhtub!»
"Olgu siis nii. nagu sina tahad, Alice,» vastas John Clayton naeratades. «Võibolla muretseme ilmaaegu .. Laeval ei lähe küll nii, nagu peab, kuid arvatavasti näeme kõike läbi mustade prillide. Võimalik, et see vana madrus ei rääkinud meile asjade olemusest täit tõtt, vaid üksnes oma soovunelmaist! Ta tahab end solvanud kaptenile kätte maksta, ja nii luuletabki. et see kättemaks' on paratamatu ... Üldse on laevamässud juba moest läinud. Saja aasta eest olid need tavaline nähtus, nüüd pole neist ammu kuulda olnud . . . Aga näe. kapten siirdub oma kajutisse. Ma lähen otsekohe tema juurde ja räägin, mis ma kuulsin, sest tahan sellele vastikule loole kiiremini punkti panna. Ehkki mul pole kuigi meeldiv selle elajaga rääkida »
Seda öelnud, astus ta muretul ilmel kapteni kajuti juurde .ja koputas uksele.
«Sisse,» urahtas kapten vihaselt
Kui Clayton oli kajutisse sisenenud ja ukse kinni tõmmanud, käratas kapten järsult: Noh?»
«Tulin teile teatama, et juhtusin täna kuulma üht jutuajamist, millest mulle selgus, et teie inimesed kavatsevad mässu tõsta ja üritavad tapmist »
«Vale!» möirgas kapten raevust meeletuna «Ju kui teil veel kord jätkub jultumust ennast teiste asjadesse segada ja õõnestada minu laeval distsipliini, siis ma ei vastuta tagajärgede eest! Kurat teid võtku! Arvate, et ma kardan, et olete lord? Sülitan selle peale! Mina olen laeva kapten ja ei luba kellelgi nina oma asjadesse toppida.»
Selle raevuka kõne lõpuks kaotas kapten vähimagi enese-
9
kontrolli, tema nägu punetas ja viimaseid sõnu karjus ta valjult kriisates, tagudes ühe rusikaga vastu lauda, teisega aga vehkis otse Claytoni silme ees. Rusikad olid tal tohutud.
Clayton seisis liikumatult. Rahulikult vaatas ta raevunud kapteni otsa, nagu poleks midagi juhtunud.

«Kapten Willing,» ütles ta lõpuks, «vabandage, palun, minu avameelsust, kuid ma luban endale avaldada oma arvamust, et olete eesel!»

Seda öelnud, pööras ta aeglaselt ümber ja lahkus kajutist oma tavalisel sundimatul ning rahulikul kõnnakul. Kahtlemata pidi see kõnnak esile kutsuma uue raevupuhangu sellises äkilises inimeses, nagu oli kapten.

Kui Clayton poleks kaptenile midagi öelnud, olnuks väga võimalik, et hetke pärast kahetsenuks kapten oma ülemäärast keevalisust. Ent oma käitumisega hävitas Clayton igaveseks vähimagi leppimisvõimaluse.'

Nüüd ei saanud enam loota, et mingi häda korral saab kaptenist Claytoni liitlane ja et nad koos võtavad enesekaitseks meetmeid mässavate madruste vastu.

«Noh, Alice,» ütles Clayton naise juurde naastes, «midagi head välja ei tulnud. See uljaspea on tänamatu siga. Tormas mulle kallale nagu marutõbine peni .. Tehku madrused temaga, mis tahavad, meie peame ise enda eest hoolt kandma. Kõigepealt lähme oma kajutisse. Panen revolvrid valmis. Kahju, et me püssid ja laskemoon on all pagasiruumis.»

Oma kajutisse jõudnud, leidsid nad eest hirmsa korralageduse. Keegi oli nende kohvrites tuhninud ja rõivad mööda kajutit laiali loopinud. Isegi koid olid lõhutud, vooditarbed aga vedelesid põrandal.

«Ilmselt tundis keegi meie asjade vastu suurt huvi!» hüüatas Clayton. «Palju suuremat kui meie ise »

«Kuid mida need inimesed otsisid? Vaata järele, mis on kadunud!»

Clayton otsis kogu kajutis oleva varanduse läbi. Kõik oli alles Vaid kaks revolvrit ja kuulid olid kadunud.

«Kahju,» lausus Clayton. «Nad võtsid kõige väärtuslikuma. Nüüd ei pruugi kahelda, et meid ähvardab mäss.»

«John, mida me peame tegema?» hüüatas naine. «Nüüd ma enam ei nõua, et sa läheksid kapteni juurde, sest ma ei taha, et sind taas mõnitatakse. Ehk on kõige parem, kui jääme erapooletuks? Eeldame, et võidab kapten. Siis läheb kõik endist viisi ja meil pole midagi karta. Kui aga võidavad madrused, loodame (ehkki see on vilets lootus), et nad meisse ei puutu, kuna näevad, et me ei seganud neid tegutsemast.»

«Hästi, Alice! Püüame jääda keskteele.»

Nad hakkasid oma kajutit korrastama ja märkasid alles' siis. et ukse all vedeleb mingi paberitükk. Clayton kummardus seda üles võtma, kuid nägi üllatusega, et see tikub ise sisse Oli selge, et keegi lükkab seda teiselt poolt kajutisse.

Ta sööstis edasi ja haaras juba lingist, et uks lahti lüüa

10

ja tundmatut ootamatult tabada, kuid naine haaras tal käest.

«Pole vaja,» sosistas ta «Sa tahtsid ju keskteele jääda!»

Clayton naeratas, ta käsi vajus alla. Mees ja naine seisid kõrvuti ning jälgisid liikumatult, kuidas väike valge paberi-. tükk nende kajutisse roomab. Lõpuks see peatus. Clayton kummardus ja tõstis paberi üles. See oli neljaks murtud lihtne kare paber. Selle lahti teinud, nägid Claytonid mingisuguseid varesejalgu, mille oli kritseldanud ilmselt kirjutamisega harjumata käsi. Need varesejalad hoiatasid Claytonit, et ta ei teataks kaptenile revolvrite kadumisest ega räägiks kellelegi oma kõnelusest madrusega. Vastasel korral ootab teda ja ta naist surm.

«Mis siis ikka, oleme paid,» lausus Clayton kibedalt muiates. «Meil on,üle jäänud vaid rahulikult istuda ja oma saatust oodata.»

II. Metsik varjupaik

Oodata ei tulnud neil kaua Järgmisel hommikul väljus Clayton oma kajutist, et enne einet tekil jalutada. Äkki kõlas pauk Siis teine ja kolmaski.

Keset laeva seisis väike grupp ülemusi. Madrused ümbritsesid neid kireva summana, Must Michael kõige ees.

Tulistasid ohvitserid. Juba esimese lasu järel jooksid madrusesd laiali ja pugesid peitu, kes masti, kes kajuti taha. Peidupaigast hakkasid nad kõmmutama vihatud viie mehe pihta, kes neid kamandasid.

Kapten laskis revolvrist maha kaks meest. Tapetute surnukehad jäid tekile lebama.

Kapteni vanemabi lõi vankuma ja kukkus otseti maha. Must Michael käsutas: «Edasi!» — ja mässajad tormasid nelja ohvitseri kallale Neil oli vaid kuus püssi ja revolvrit, ning seepärast lasti käiku pootshaagid, kirved ja kirkad.

Kapten tulistas revolvrist ja kuni ta seda laadis, sööstsid madrused rünnakule. Teise abi püssil tekkis tõrge. Jäid vaid kaks revolvrit, et mässajate pealetungile vastu astuda. Viimased lähenesid kiiresti ohvitseridele, kes hakkasid meeskonna metsiku rünnaku eest taganema.

Nii ühelt kui teiselt poolt kostis hirmsaid needusi. Sõim, laskude ragin, haavatute oiged ning valukarjed muutsid «Fuwalda» teki lausa hullumajaks.

Vaevalt olid ohvitserid jõudnud mõne sammu taanduda, kui madrused nende kallale sööstsid. Rässakas neeger lõhestas ühe kirvehoobiga kapteni pea otsmikust lõuani. Hetk hiljem olid ka ülejäänud ohvitserid langenud löökide ning kuulirahe all kas surnult või haavatult.

Mässajad tegutsesid kiiresti ja kindlalt. Löömingu ajal seisis John Clayton ükskõikselt käsipõsakil vahekäigu juures ja popsis mõtlikult piipu, otsekui viibinuks ta kriketivõistlustel.

11

Kui viimane ohvitser oli langenud, otsustas Clayton, et tal on aeg alla naise juurde minna Ta kartis, et mässajad tungivad kajutisse ja leiavad ta sealt üksinda.

Pöördunud ümber, nägi Clayton oma üllatuseks naist peaaegu enda kõrval seismas.

«Oled sa ammu siin, Alice?»

«Algusest peale,» vastas ta. «Kui õudne, John! Oo, kui õudne! Mis meist küll saab ja mida me võime sellistelt inimestelt oodata?»

«Loodan, et võime oodata neilt hommikusööki,» ütles Clayton rahulikult naljatades, et naist julgustada, ja lisas: «Igatahes lähen ma kohe praegu luurele. Tule kaasa. Alice. Peame neile näitama, et me ei karda ja oleme juba ette kindlad nende korrektsuses meie kohtlemisel »

Madrused tunglesid surnud ning haavatud ohvitseride ümber. Vähimagi halastuseta heitsid nad surnud ja isegi veel elavad ülemused üle parda. Muide, niisama südametult talitasid nad ka oma haavatute ja surnutega.

Nähes lähenevaid Claytoneid, kisendas üks mässajatest:

«Ka need kaks kaladele söödaks!» ja tormas kirvega vehkides neile kallale.

Kuid Must Michael ei tukkunud. Tema kuul naelutas madruse paigale. Seejärel osutas ta lord ja leedi Graystockile ning hüüdis valju häälega, äratades ülejäänud madruste tähelepanu: «Hei, teie seal! Need mõlemad on minu sõbrad. Neisse mitte puutuda! Arusaadav? Nüüd olen siin mina kapten ja minu sõna on seadus,» ning lisas Claytoni poole pöördudes: «Hoiduge kõrvale ja teisse ei puutu keegi.» Nende sõnadega heitis ta tigeda pilgu oma seltsimeestele

Claytonid püüdsid täpipealt järgida Musta Michaeli nõuannet. Nad ei pööranud kellelegi tähelepanu ega teadnud midagi mässajate edasistest plaanidest.

Aegajalt kandus nendeni tülide ning vaidluste nõrka järelkaja, kahel korral läbistas õhku vinnastatavate püssi-lukkude kurjakuulutav login. Kuid Must Michael oli sellele kõrilõikajate kirjule seltskonnale paras juht. kes oskas neid ka ranges sõnakuulmises hoida

Viiendal päeval pärast ohvitseride tapmist hüüdis vahi-madrus, et ta näeb maad. Kas oli see saar või manner, Must Michael ei teadnud. Ent ta teatas Claytonile, et kui see paik osutub elamiskõlblikuks, jäetakse lord ja leedi ^ Graystock kogu oma varandusega rannikule maha

«Te elate siin mõne kuu üsna kenasti,» lausus ta. «Selle ajaga suudame kusagil leida inimtühja ranniku ja kaome kes kuhu. Ma tõotan valitsust informeerida teie asukohast ja teile saadetakse sõjalaev kohe järele. Loodan, et te meid ei reeda. Viia teid aga tsiviliseeritud kohta pole meile kuigi sobilik Sedamaid hakatakse meid tüütama rohkete küsimustega, millele pole just mugav vastata.»

Arusaadavalt protesteeris Clayton selle ebainimliku otsuse vastu jätta neid tühjale rannikule, kus nad võivad langeda metsikute kiskjate või veel metsikumate inimeste saagiks.

Kuid tema protesti ei võetud kuulda ja see vaid vihastas

12

Musta Michaelit. Tahes-tahtmata pidi Clayton alistuma ja oma väljapääsmatu olukorraga leppima.

Kell kolm pärast lõuna ..jõudsid nad ilusa metsaga kaetud ranniku lähedale, mis asus varjulise abaja suudme vastas Must Michael laskis vette väikese paadi koos madrustega, et uurida sügavust ja saada selgust, kas «Fuwalda» võib ohutult abajasse siseneda.

Tunni aja pärast jõudsid mehed tagasi ja teatasid, et põhi on sügav nii läbisõidukohas kui ka abajas.

Ja enne kui saabus pimedus, oligi purjekas rahulikult ankurdatud ning peegeldus vastu klaassiledas lahevees

Ees laiuv rannik uppus toredasse pooltroopilisse rohelusse. Kaugemal paistsid künkad ja kiltmaa, peaaegu üleni kaetud ürgmetsaga.

Asustusest polnud mingit märki. Kuid inimesed said siin elada. Isegi «Fuwalda» tekilt võis näha Vohkesti linde ja loomi, mis tagas neile toidupöolise, lahte suubuv väike sillerdav jõeke tõotas külluses magedat vett.

Pime öö laskus maale. Clayton ja leedi Alice seisid ikka veel parda ääres ja silmitsesid tummalt kohta, kus neil tuli elama hakata. Neitsiliku metsa süngest sügavusest kostis metselajate kohutavat ulgumist: lõvi kumedat möirgamist ja aegajalt pantri läbilõikavat virrgumist.

Naine surus end kartlikult mehe vastu Ta nägi vaimusilma ees õudusi, mis varitsesid neid tulevaste ööde pimeduses, kui nad on jäänud üksinda sellele metsikule inimtühja-le rannikule.

Nende juurde astus Must Michael ja teatas, et neil tuleb hommikul maaleminekuks end valmis seada. Nad proovisid teda paluda, et ta viiks neid lähemale tsiviliseeritud paikkonnale, kust ajapikku võis loota kodumaale pääseda Kuid Musta Miehaelit ei kõigutanud ei palved, ähvardused ega lubadused hüvitust anda.

Ta vastas neile:

«Peale minu pole laeval ühtegi inimest, kes oma julgeoleku nimel ei sooviks teid kumbagi näha surnuna. Ehkki ma tean ka ise, et see on kõige targem viis päästa oma nahka, pole Must Michael säärane mees. kes unustaks heateo. Teie päästsite mu elu, selle tasuks päästan ma teie oma. Kuid see on ka kõik, mida ma võin teie heaks teha.

Meeskond ei taha enam oodata ja kui ma teid homme kaldale ei pane, võivad nad ümber mõelda ja isegi sellest teenest keelduda. Ma laadin teie kraami maha ja annan veel köögitarbeid ning mõne vana purje telgi jaoks. Peale selle jätan ma teile toidumoona seniks, kuni leiate ulukeid ja puuvilja. Võite end siin korralikult sisse seada, kuni saabub abi. Kui ma juba väljaspool ohtu olen, teatan teie asukohast Briti valitsusele Ehkki — vannun oma elu nimel — ma ei tea isegi täpselt, mis koht see on! Küllap nemad jutfa oskavad teid üles otsida.»

Kui ta oli lahkunud, läksid Claytonid vaikides oma kajutisse. Mõlemat valdasid sünged eelaimused.

Clayton ei uskunud, et Mustal Michaelil olnuks vähimatki

13

kavatsust teatada Briti valitsusele nende asukohta. Ta polnud eriti kindel ta selles, kas mässajad ei kavatse järgmisel hommikul ehk nende vastu mingit reetmist, kui nad peavad üksinda madrustega kaldale minema

Ilma Musta Michaeli järelvalveta võis neid tappa iga madrus. Musta Michaeli südametunnistust poleks see piinama hakanud.

Aga oletame, et neid see oht ei taba. Kas neil ei tule siis kohtuda palgest palgesse veelgi hirmsamate ohtudega? Olnuks veel Clayton üksinda, võinuks ta loota elada palju aastaid, sest ta oli tugev, atleetliku kehaehitusega mees.

Mis saab aga Alice'ist ja sellest tillukesest olevusest, kes pidi juba õige varsti ilmuma primitiivse maailma viletsuste ning kohutavate hädaohtude keskele?

Clayton võpatas, kujutledes oma olukorra kirjeldamatuid raskusi ja täielikku ummikut, õnneks ei võinud ta ette näha seda tõeliselt hirmsat saatust, mis pidi neile osaks saama sünge metsa kohutavates tihnikutes.

Järgmisel hommikul varakult tõsteti nende arvukad kohvrid ja kastid laevalaele, et paatidega kaldale toimetada.

Neil oli palju kõige mitmekesisemat kraami. Claytonid olid arvestanud, et uues teenistuskohas tuleb elada seitse-kaheksa aastat ja seetõttu leidus neil peale hädatarviliku rohkesti ka luksusesemeid.

Must Michael oli kaljukindlalt otsustanud, et ükski Clay-tonitele kuuluv ese ei tohi pardale jääda Tegi ta seda siis kaastundest nende vastu või isiklikest huvidest lähtudes, raske öelda. Kuid polnud kahtlust, et pardal niisuguste asjade leidumine. mis kuulusid kadunud Briti ametnikule, põhjustanuks igas tsiviliseeritud sadamalinnas soovimatuid arutlusi

Must Michael täitis oma otsust sellise innuga, et sundis madruseid tagastama Claytonile isegi temalt varastatud revolvrid.

Paatidesse laaditi soolaliha ja kuivikuid. Peale selle anti neile väike kogus kartuleid, ube, tikke, köögitarbeid, kaste, tööriistu ja Musta Michaeli lubatud vanad purjed.

Nähtavasti kartis mässajate peamees sedasama, mis Clay-tongi. Seepärast saatis ta nad ise kaldale ja istus viimasesse paati alles pärast seda, kui kõik teised olid värsket vett võtnud ja hakkasid neid ootava «Fuwalda» juurde tagasi sõudma.

Clayton ja tema naine seisid tummalt kaldal ja vaatasid eemalduvatele paatidele järele. Mõlema rinda ängistas vältimatu õnnetuse eelaimus ja kibe lootusetus

Samal ajal jälgisid neid künka tagant ühed teised väga lähestikku asetsevad silmad, mis paksude kulmude all vihaselt välkusid.

Kui «Fuwalda» oli läbinud kitsa väina ja kadunud neeme taha, haaras leedi Alice kätega mehe kaala ümbert kin-
ni ja puhkes südantlõhestavalt nutma.

Ta oli vapralt talunud mässu ohtusid, kangelasliku meelekindlusega vaadanud näkku ähvardavale tulevikule Kuid

14

nüüd, jäänud täielikku üksindusse, ei pidanud ta piinatud närvid kohutavale pingele enam vastu.

Mees laskis tal nutta. Pisarad võisid kergendust ja rahunemist tuua Möödus tükk aega, enne kui noor naine jälle end talitseda suutis.

«Oo, John,» oigas ta, «kui kohutav! Mida teha? Mida küll teha?»

«Meil jääb üle vaid üks asi, Alice,» ütles ta niisama rahulikult, nagu istunuksid nad oma mugavas võõrastetoas, «meil jääb üle vaid töö. Töö peab meid päästma. Ei tohi anda. endale mõtlemisaega, sest see teeb hulluks! Me hakkame tööd tegema ja ootama. Isegi kui Must Michael ei pea oma sõna, olen ma veendunud, et abi tuleb, ja tuleb õige pea, kohe, kui saab teatavaks, et «Fuwalda» on kadunud »

«Mu kallis John, kui jutt oleks ainult sinust ja minust,» hakkas naine taas hardasti nutma, «me kannataksime kõik välja, kuid...»

«Jah, armas,» vastas mees õrnalt, «ka mina arvan nii. Kuid me peame ka selle mehiselt vastu võtma ja uskuma oma võimetesse hakkama saada kõigega, mis meile on saatusest määratud. Mõtle vaid! Sadu tuhandeid aastaid tagasi, kauges ja hämuses minevikus seisid meie esivanemad nendesamade probleemide ees nagu nüüd meie, võibolla isegi siinsamas ürgmetsas. Ja see, et meie sinuga sattusime praegu siia, on elav tõend nende võidust. Kas me tõesti ei suuda teha seda, mida tegid nemad, ja isegi neist paremini? Meie oleme ju varustatud ülimate teadmistega! Meil on teaduse antud kaitsevahendid, millest neil polnud aimugi. Alice, me võime saavutada seda, mida saavutasid nemad, olles varustatud vaid kehvade luust ja kivist tööriistadega!»

«Ah, John, ma tahaksin olla mees. Võibolla mõtleksin minagi niiviisi, kuid ma olen naine ja mõtlen pigem südamega kui peaga. Kõik see, mida ma näen, on liiga kohutav, liiga kujuteldamatu, et sõnades väljendada. Tahan loota, et sul on õigus, John Ma teen kõik, et olla vapper ürgnaine, ürgmehe vääriline sõbratar!»

Claytoni esimene mõte oli püstitada ajutine varjupaik kaitseks une ajal metsloomade eest. kes olid juba haistnud kerget saaki.

Ta avas kasti, kus olid relvad ja padrunid, et need oleksid ootamatu kallaletungi puhul alati käepärast, ja nad läksid endale esimest ööbimiskohta otsima.

Sada jardi kaldast eemal leidsid nad väikese tasase lagendiku, kus puid peaaegu ei kasvanud. Just siia otsustasid nad püstitada oma tulevase alalise eluaseme Praegu aga tulid nad mõlemad mõttele, et kõige parem oleks teha väike lavats kõrgemale puu otsa, kuhu ei pääseks suuremad kiskjad, kelle maal nad viibisid.

Clayton valis selleks otstarbeks välja neli puud, mis moodustasid umbkaudu kaheksa ruutjala suuruse nelinurga. Raiunud teiste puude küljest pikki oksi, tegi ta maast kümne jala kõrgusele lattidest raami. Oksad sidus ta otstest tugevasti puude külge kinni nööriga, millega neid muu kraami

15

hulgas oli varustanud Must Michael. Peenemad oksad asetas Clayton raamile põigiti. Seejärel kattis ta kogu lavatsi ümbruses rikkalikult vohavate takjate hiigellehtedega, nende peale aga asetas mitu korda kokkukeeratud suure purje

Seitse jalga kõrgemale ehitas Clayton samasuguse, ent märksa kergema lavatsi, mis pidi olema katuse eest, seinteks aga riputas ülejäänud purjetükid.

Lõppude lõpuks kukkus neil välja üpris mugav väike pesake. Clayton viis sinna tekid ja osa käsipagasist.

Päev hakkas juba õhtusse kalduma, ent kuni oli veel valge, ehitas Clayton rohmaka redeli, et leedi Alice võiks oma uude asukohta ronida

Kogu päev lendasid ja sädistasid ümberringi ereda sulestikuga linnud ning karglesid lobasuised pärdikud, kes üllatuse ning erakordse huviga jälgisid endi keskele ilmunud uusi olendeid ja nende veidra pesa ehitamist.

Ehkki nad mõlemad, nii Clayton kui ka tema naine, olid kogu aeg valvel, ei näinud nad suuri loomi Ent paaril korral põgenesid nende väikesed naabrid — pärdikud — kisa ja vingumisega lähema künka otsast, heites selja taha ehmunud pilke. Oli selge — justkui rääkinuks nad sõnades —, et nad kardavad midagi kohutavat, mis varjas end künka taga.

Just siis, kui hakkas hämarduma, sai Claytonil redel valmis ja ammutanud läheduses olevast ojast suure kannutäie vett. ronisid mees ja naine oma suhteliselt ohutusse õhu-lisse tuppa.

Oli väga soe ja Clayton lükkas katte kõrvale. Nad istusid ristijalu oma tekkidele ja leedi Alice jäi üksisilmi vahtima metsa tumenevaid varje. Äkki ta võpatas ja haaras Claytonil käest

«John,» sosistas ta, «vaata, mis see on! Kas inimene?»

Clayton vaatas osutatud suunas ja nägi tumedal taustal ähmaselt kangastuvat siluetti. .. Mingisugune tume kuju seisis täies pikkuses künka otsas

Ta seisis vaid hetke, otsekui kuulatades, siis aga pöördus aeglaselt ümber ja kadus džunglisse.

«Mis see oli, John?»

«Ei tea, Alice,» vastas mees tõsiselt. «On liiga pime, et midagi näha Ehk oli see lihtsalt kuu heidetud vari.»

«Ei, John! Kui see polnud inimene, siis oli ta mingi hiiglasuur ja eemaletõukav inimese paroodia. Ma kardan!»

Mees kallistas teda tugevasti ja sosistas julgustavaid ning lembesõnu. Kõige suuremat muret nende hädas tegi Claytonile oma noore naise hingevaev. Ise vapper ja kartmatu, oli ta suuteline mõistma, millist kohutavat piina võib hirm tekitada nõrgemale loomusele. See haruldane omadus oli üks Paljudest suurepärastest iseloomujoontest, millega noor lord Graystock võitis kõigi teda tundnute armastuse ning lugupidamise

Peagi laskis Clayton katte alla ja sidus selle tugevasti

16

puude külge, nii et peale väikese avause mere poole oli nende pesa igast küljest suletud

Nüüd oli siin väikeses õhulises pesakeses täiesti pime. Nad heitsid tekkidele pikali ja püüdsid unes leida kas või lühikest puhkust ja unustust.

Clayton lamas näoga avause poole, käepärast püss ja kaks revolvrit.

Nad ei jõudnud veel silnugi sulgeda, kui nende selja tagant džunglist kostis pantri hirmuäratav karje. See muudkui lähenes; lõpuks kuulsid nad seda otse enda all. Terve tund või veelgi rohkem nuuskis ja kraapis panter nende lavatsit hoidvaid puid. Lõpuks eemaldus ta piki rannikut Ja Clayton nägi teda selgesti eredas kuupaistes See oli tohutu suur ilus loom, suurim, keda ta seni oli näinud.

Pikkade öötundide jooksul uinusid nad vaid tükati. Ääretu džungli ebatavalised öised hääled,' mida tõid kuuldavale selle musttuhat asukat, hoidsid nende vintsutatud närve kogu aeg pingul. Sadu kordi hüppasid nad üles, kuuldes mingite saladuslike olendite läbilõikavat kisa või hiilivaid liigutusi.

III. Elu ja surm

Kogu öö ei saanud nad peaaegu üldse sõba tümale ja koidikul tundsid suurt kergendust

Pärast kasinat hommikusööki, milleks olid soolatud sealiha, kohv ja kuivikud, hakkas Clayton püstitama alalist elamut. Ta mõistis hästi, et kuni nad pole end džunglist eraldanud nelja tugeva seinaga, ei saa loota julgeolekule ega rahule.

Töö oli raske. Väikese ühetoalise hurtsiku ehitamiseks kulus peaaegu terve kuu Clayton tegi selle ligi kuuetollise läbimõõduga palkidest, vahed aga matsis kinni saviga, mida leidis mõne jala sügavuselt mullapinna alt. Ühte toanurka tegi ta mererannast korjatud väikestest rahnudest ahju. Kui maja oli valmis, kattis ta selle igast küljest nelja tolli paksuse savikorraga.

Aknavõrestiku tegi Clayton ligi tollise läbimõõduga okstest Need olid risti-rästi tihedasti läbi põimitud nagu tugev rest, mis suutis võimsate kiskjate rünnakule vastu pidada Selline rest ei takistanud värske õhu juurdevoolu onni ja oli ühtaegu ka kindel kaitse.

Kaheviiluline katus oli kaetud tihedalt üksteise vastu pressitud väikeste okstega, peale aga pandud paks kiht pikka džunglirohtu ja palmioksi. Seejärel sai ka katus saviga paksult kokku mätsitud.

Ukse lõi Clayton kokku kastide laudadest, kuhu olid pakitud nende asjad Ta tagus laudu ristamisi, seni, kuni sellest sai niisugune massiivne ehitis, et seda vaadates puh-kesid mõlemad naerma.

Kuid siin sattus Clayton kõige suuremasse kimbatusse

17

tal polnud massiivse ukse jaoks uksehingi. Ent pärast kahepäevast visa tööd õnnestus tal meisterdada kaks hiiglasuurt ja kohmakat puust hinge. Nendega ta panigi ukse ette, nii et see vabalt kinni ja lahti käis

Krohvimis- ja muud tööd lõpetas Clayton juba pärast seda, kui nad olid onni kolinud. Seda tegid nad aga niipea, kui katus sai peale, ööseks tõstsid nad ukse ette kohvrid ning kastid, ja niiviisi oligi neil küllaltki ohutu ja mugav elamine.

Voodi, toolide, laua ja riiulite tegemine oli võrdlemisi lihtne ning teise kuu lõpuks olid lord ja leedi Graystock saanud endale igati korraliku toasisustuse Kui poleks olnud alalist hirmu metsloomade ees ja üksindusest üha kasvavat ahastust, oleksid nad oma olukorraga võinud leppida.

Öösel möirgasid ja ulgusid suured kiskjad nende väikese hurtsiku ümber, kuid sageli korduvate häälte ja müraga võib harjuda niivõrd, et varsti lakkad neile tähelepanu pööramast. Lõpuks harjusid Claytonid öiste häältega ja magasid sügavasti hommikuni välja.

Kolmel korral juhtusid nad nägema kiiresti mööduvaid inimesesarnaseid olendeid, selliseid, nagu nad olid näinud esimesel ööl, aga need ilmutused ei tulnud kunagi nii lähe-
dale, et nad võinuksid kindlalt öelda, olid need inimesed või loomad.

Sädelevad linnud ja väikesed ahvid olid oma uute tuttavatega harjunud. Ilmselt polnud nad kunagi varem inimestega kohtunud, nüüd aga, kui esmane kartus oli kadunud, hakkasid nad tulema üha lähemale ja lähemale. Neid tõmbas inimese poole see veider uudishimu, mis juhib laante, džunglite ja steppide metsikuid asukaid. Kuu .aja möödudes muutusid paljud linnud juba nii usaldavaks, et võtsid toitu Claytoni pihult.

Kord õhtul, kui Clayton puid langetas (ta kavatses oma hurtsikule veel mõne toa juurde ehitada), tormasid temu väikesed sõbrad pärdikud suure kisaga künkalt alla ja

pugesid džunglisse peitu Ehmunud pilke selja taha heites peatusid nad Claytoni juures ja hakkasid erutatult vadis-tama, justkui hoiatades teda läheneva hädaohu eest.

Ja ta nägi seda, mida väikesed ahvid nii väga kartsid: inimkiskjat, mõistatuslikku olendit, kes oli juba korduvalt poolfantastilisel kujul nendest kiiresti mööda vilksatanud. Kiskja läks läbi džungli poolpüsti, puudutades oma kokkupigistatud rusikatega aegajalt maad See oli suur antro-poid, inimahv. Lähemale tulles urises ta raevukalt ja haukus vahel kumedalt.

Clayton oli hurtsikust päris kaugel ja raius hoolega ehituseks väljavalitud puud. Kuude kaupa polnud ükski kohutav loom söandanud hurtsikule läheneda päevavalges ja see oli ta teinud muretuks. Kõik oma relvad oli ta onni jätnud. Ja nüüd, nähes läbi põõsaste endale lähenemas suurt ahvi, mõistis ta, et taganemistee on ära lõigatud, ja tundis värinat üle selja Ainus relv oli tal kirves ja ta sai väga hästi aru. et tema väljavaated edule võitluses selle julma koletisega

18

olid täiesti tühised. «Oo. jumal, kuid Alice?» mõtles la. «Mis saab Alice'ist?»

Tal ehk õnnestub veel onnini joosta. Jooksu pealt hüüdis la naisele, et see majja läheks ja ukse kinni paneks.

Leedi Graystock istus hurtsiku lähedal. Mehe hüüdu kuuldes tõstis ta pea ja nägi. kuidas ahv niisugusele suurele ja kohmakale elukale hämmastava kiirusega Claytoni teele ette hüppas.

Alice jooksis karjudes hurtsiku poole. Sisse tormanud, vaatas ta tagasi ja tal jäi süda õudusest seisma: kohutav metsloom oli tema mehe tee juba ära lõiganud Nüüd seisis Clayton ahvi ees. hoides kahe käega kirvest ja valmis lööma sellega raevunud looma niipea, kui see tema kallale sööstab.

«Pane uks riivi, Alice!» karjus Clayton. «Ma saan sellest ahvist kirvega jagu.»

Kuid ta teadis, et teda ootab kindel surm. ja seda teadis ka Alice.

Temale kallaletunginud ahv oli suur isasloom. kes kaalus arvatavasti vähemalt kolmsada naela Sorakil kulmude alt välkusid tigedalt väikesed lähestikku asetsevad silmad, teravad hundikihvad aga paljastusid raevukalt, kui loom oma ohvri ees hetkeks peatus. Clayton märkas, kuidas ahvi selja taga paarikümne sammu kaugusel onni uks taas avanes. Teda haaras õud. nähes oma noort naist, püss käes. toast välja tormamas.

Tema, kes tulirelva oli alati kartnud niivõrd, et ei julgenud seda isegi puudutada, sööstis nüüd oma lapsi kaitsva emalõvi vaprusega ahvi kallale

«Alice! Tagasi!» karjatas Clayton. «Jumala eest. tagasi!»

Kuid naine ei võtnud teda kuulda. Samal hetkel viskus ahv Claytoni peale ja tal polnud enam rääkimiseks mahti.

Inimene virutas kõigest jõust kirvega, kuid võimas loom haaras sellest oma kohutavate käppadega kinni, rebis Claytoni käest ära ja viskas kaugele eemale

Metsiku urinaga sööstis nüüd ahv oma kaitsetu ohvri kallale, aga enne kui ta kihvad inimese kõri puudutasid, lajatas vali püssipauk ja kuul sattus ahvi selga abaluude vahele.

Virutanud Claytoni maha, pöördus loom uue vaenlase poole. Nüüd seisis ta ees surmani hirmunud noor naine, kes püüdis tagajärjetult veel kord tulistada. Ta ei tundnud püssi mehhanismi ja löökraud toksis abitult tühja padrunikeste.

Raevu- ja valuröögatusega viskus ahv hapra naise peale, ja Alice langes minestusse

Peaaegu samal ajal kargas Clayton püsti. Hetkegi mõtlemata, et tema abi on täiesti kasutu, sööstis ta edasi, et ahvi naise liikumatu keha pealt ära rebida. See läks tal korda ilma suurema vaevata. Hiiglasuur ahv varises tema ette rohu sisse elutult maha - ta oli surnud. Kuul oli teinud oma töö.

Kiirelt naise üle vaadanud, veendus Clayton, et ta on elus ning vigastamata. Ilmselt oli loom surnud sel hetkel, kui ta Alice'ile peale viskus

19

Mees võttis naise ettevaatlikult sülle — ta oli ikka veel teadvusele tulemata — ja kandis hurtsikusse Kulus kõvasti oma paar tundi, enne kui Alice lõpuks toibus.

Juba tema esimesed sõnad tekitasid Claytoni hinges ähmast rahutust. Alice ütles:

«Oo, John, kui hea on meil olla kodus! Ma nägin hirmsat und! Mulle näis, kallis, et me pole üldse mitte Londonis vaid kusagil kohutavas, metsikus paigas ja et meid ründa vad hirmsad loomad.»

«Jah, muidugi. Alice!» lausus ta naise laupa paitades. «Kuid katsu nüüd uuesti magama jääda ja ära enam unenäole mõtle »

Sel ööl, mil ukse ees kiunus leopard ja künka tagant kostis lõvi kumedat möirgamist, sündis ürgmetsa serval tillukeses toakeses abielupaar Claytonil väike poeg.

Leedi Graystock ei toibunudki enam vapustusest, mille põhjustas suure ahvi kallaletung. Ta elas pärast lapse sündi veel aasta, kuid kordagi ei läinud hurtsikust välja ega saa nud aru, et ta polegi Inglismaal.

Mõnikord küsitles ta Claytonit kohutavate öiste häälte kohta, päris, miks pole teenijat ja kuhu on kadunud kõik tuttavad Rääkis sellest, kui veider on nende mööbel. Ja kuigi Clayton ei varjanud tema eest tõde, ei mõistnud naine mehe sõnu.

Muidu oli ta täiesti normaalne. See rõõm ja õnn, mida andis väike poeg, samuti mehe alaline tähelepanu ning hoo litsus muutsid selle aasta talle väga õnnelikuks, kõige õnnelikumaks ta noores elus.

Clayton mõistis väga hästi, et kui naine oleks täielikult valitsenud oma intellektuaalseid võimeid, siis oleks see aasta toonud talle lakkamatut muret ning hingepiina. Ja ehkki ta selle all kibedalt kannatas, nähes naist sellises Olukorras, oli ta ajuti peaaegu rõõmus, et naine ei suuda täitjata asjade tõelist olemust.

Ta oli juba ammu maha matnud vähimagi pääseniisloo tuse. Neid võis päästa vaid mingi juhus. Endise innuga täiustas ta hurtsiku sisemust Põrandat katsid lõvi- ja pant-rinahad. seinu ehtisid riiulid ning kapikesed. Tema kätega tehtud savivaasides õitsesid kaunid troopikalilled. Rohust ning bambusest punutud eesriided katsid aknaid, ja mis kõige raskem tema napi töoriistavaliku juures, tal oli korda läinud hööveldada siledaks lauad, et katta seinu, põrandat ning luge.

Et ta oli võimeline oma kätega tegema säärast harjumatut tööd, see valmistas talle alalõpmata rõõmsat üllatust. Tu armastas oma tööd: tegi seda ju oma naise ja maimukese jaoks, kes oli nende mõlema silmatera, kuigi suurendas sada korda tema vastutust ja olukorra koledust.

Sel aastal ründasid Claytonit suured ahvid. Need kohutavad inimesetaolised olendid hulkusid nüüd nähtavasti suure karjaga ümbruskonnas ringi. Et Clayton ei väljunud enam kunagi ilma püssi ja revolvrita, siis ta neid tohutuid loomi eriti ei kartnud

20

Ta tugevdas' aknareste ja tegi uksele puust tabaluku. Jahile minnes või toiduvarude täiendamiseks puuvilja korjates ei kartnud ta enam, et metsloomad väikesse hurtsikus-se tungivad.

Esialgu tappis ta ulukeid otse hurtsiku aknast, majast väljumata, pikapeale hakkasid loomad kartma ja vältima veidrat koobast, kust lendas välja hirmuäratavat püssituld.

Vabal ajal tavatses Clayton naisele ette lugeda Inglismaalt kaasavõetud raamatuid. Nende hulgas oli rohkesti laste pildiraamatuid ja aabitsaid. Ärasõidu eel olid nad ar-vestanud, et kuni nad Inglismaale tagasi jõuavad, on. nende laps just parajas eas sellist kirjandust lugema.

Mõnikord vabadel hetkedel kirjutas Clayton päevikut, ja. harjumuspäraselt alati prantsuse keeles. Ta märkis päevikusse üles kõik nende kummalise elu üksikasjad. Seda vihikut hoidis ta lukustatult väikeses metall-laekas.

Täpselt aasta pärast väikese poja sündi leedi Alice suri. Tema surm oli niivõrd rahulik, et Clayton taipas alles mitu tundi hiljem, et naine on tõepoolest surnud.

Ta ei adunudki paugupealt oma olukorra koledust. Nähtavasti ei osanud ta täiel määral hinnata seda kaotust ja kohutavat vastutust, mis seoses väikese rinnalapse hooldamisega nüüd tema õlgadele langes.

Viimane sissekanne tema päevikusse oli tehtud hommikul kohe pärast naise surma, selles teatab ta juhtunu kurbi üksikasju . . Teatab asjalikul toonil, mida läbib kohutav väsimus, apaatia ja lootusetus, mis veelgi tugevdab üles-tähendatu traagilist mõtet.

«Mu väike poeg nutab, ta kõht on tühi. Oo, Alice, Alice, mida ma pean tegema?»

Kirjutanud need sõnad — viimased oma elus —, langetas ta väsinult pea kätele ja jäi kummargile laua kohale, mille ta oli teinud selle jaoks, kes lebas nüüd liikumatuna ja külmana oma asemel

Tükk aega ei häirinud džungli hauavaikust peale lapse kaebliku nutu ükski hääl.

IV. Ahvid

Miili kaugusel ookeanist keset metsa asuval platool möirgas ja viskles metsikus raevuhoos ahvisugukonna pealik vana Kerchak.

Nooremad ja väledamad ahvid olid hiiglasuurte puude kõige kõrgematele .okstele roninud, et mitte ette jääda. Nad eelistasid oma raskuse all nõtkuvatel okstel kukudes pigem riskida eluga kui jääda vana Kerchaki lähedusse tema järjekordse ränga märatsushoo ajal.

Teised isased põgenesid igasse kaarde laiali. Märatsev loom oli jõudnud oma tohutute vahust tilkuvate kihvadega purustada ühel neist selgroolülid

Õnnetu noor emasloom prantsatas kõrgelt oksalt alla ja

kukkus otse Kerchaki jalge ette maha. Metsiku röögatusega tormas viimane talle kallale ja rebis küljest oma võimsate kihvadega tohutu lihatüki välja. Seejärel haaras ta murdunud oksa ja hakkas vihaselt emast pähe ning turjale tftmi-tama, kuni koljust sai puderjas mass

Ja siis märkas ta Calat. Naastes oma pojukesega toidu-otsinguilt, ei teadnud Cala võimsa isaahvi meeleolust midagi. Äkki kõlas tema sugukondlaste läbilõikav hoiatuskisa, mis sundis Calat otsima pääsmist meeletus põgenemises.

Kuid Kerchak tormas talle järele ja oli juba jalast kinni haaramas. Siis tegi Cala ühelt puult teisele meeleheitliku hüppe — väga ohtliku hüppe, mille ahvid sooritavad üksnes viimases hädas.

Hüpe õnnestus, ent kui ta oksast kinni haaras, pääses ootamatust tõukest tema kaelas rippuv pojuke lahti ning keereldes ja vääneldes lendas vaene olevus kolmekümne jala kõrguselt alla.

Unustanud kohutava Kerchaki, sööstis Cala vaikselt oiates pojukese juurde. Ent kui ta väikese vigastatud kehakese oma rinnale surus, oli elu sellest juba lahkunud.

Ta istus kurvalt, kiigutades väikest ahvi, ja Kerchak ei tülitanud teda enam. Ahvipoja surmaga lõppes ta deemonlik märatsushoog niisama ootamatult, nagu see oli alanud.

Kerchak oli tohutu suur ahvide kuningas, kes kaalus arvatavasti kolmsada viiskümmend naela. Tema otsmik oli madal ja lauge, verd täis valgunud väga

väikesed silmad asetsesid lähestikku kahel pool laia lamedat nina. Kõrvad olid laiad ja õhukesed, kuid väiksemad kui enamikul tema sugukonna ahvidest.

Hirmuäratav loomus ja võimas jõud tegid temast väikese sugukonna valitseja, kus ta oli kahekümne aasta eest sündinud.

Nüüd, olles oma jõu poolest kõigist üle, ei kohanud ta ürgmetsas ühtegi ahvi, kes julgenuks temaga võimu pärast võidelda. Ka teised suured metsloomad ei tülitanud teda.

Kõigist metsaelajatest ei kartnud teda üksnes vana elevant Tantor, ja ainult teda kartis Kerchak. Kui Tantor pasundama hakkas, ronis suur ahv oma sugukondlastega kõrgetesse latvadesse Antropoidide sugukonda, kus võimutses Kerchak tänu oma raudsetele käppadele ja irevil kihvadele, kuulus kuus või kaheksa perekonda. Igas perekonnas oli täiskasvanud isane naiste ja lastega, nii et sugukonnas oli kokku kuuskümmend kuni seitsekümmend ahvi.

Cala oli Tublati-nimelise isase kõige noorem naine. Tub-lalt tähendas «murtud nina», ja poeg, kes Cala silme all surnuks kukkus, oli tema esiklaps. Ta ise oli kõigest üheksa- või kümneaastane.

Noorusele vaatamata oli ta hea kehaehitusega suur tugev loom. Kõrge kumer laup andis tunnistust suuremast arukusest kui teistel tema suguvendadel. Seega olid tal ka suuremad võimed tunda emaarmastust ja -muret.

Ja ikkagi oli ta üksnes ahv — tohutu suur julm ja kohutav loom gorilladele lähedasest liigist, tõsi küll, mõnevõrra

22

arukamast kui gorillad ise. See ja lisaks Kerchaki jõud tegi tema sugukonna kõigist inimahvide sugukondadest kõige hirmuäratavamaks.

Kui kari märkas, et Kerchaki märatsushoog oli vaibunud, laskusid kõik pikkamisi peidupaikadest maa peale ja asusid poolelijäänud tegevuse kallale

Lapsed mängisid ja hullasid puude ning põõsaste vahel. Täiskasvanud ahvid lebasid pehmel koduneval rohuvaibal Teised pöörasid ümber mahakukkunud oksi ja mädanenud kände, otsides nende alt väikseid putukaid ja roomajaid, mis sealsamas kohe ära söödi. Mõni uuris puid ja põõsaid, otsides puuvilju, pähkleid, väikseid linde ja nende mune.

Selline tegevus kestis ligi tund aega Siis kutsus Kerchak kõik kokku ja käskis endale järgneda mere äärde.

Lagedates kohtades käisid ahvid enamjaolt maad mööda, hoidudes suurte elevantide' jälgedesse, kuna see oli ainuke rada tihedasti läbipõimunud põõsaste, liaanide ja puude rägastikus. Nad kõndisid kohmakalt, aeglaselt, jalalt jalale taarudes; asetasid rusikasse pigistatud käed maapinnale ja heitsid oma töllakat keha ettepoole.

Kui tee viis läbi noore metsa, liikusid nad edasi märksa kiiremini oma väikestele suguvendadele pärdikutele omase osavusega oksalt oksale hüpates. Cala kandis kogu aeg oma pojukese tillukest surnukeha, surudes seda tugevasti vastu rinda.

Peatselt pärast keskpäeva jõudis ahvikari rannikul kõrgu- ' vale künkale, kust paistis väike hurtsik Sinna Kerchak just suunduski.

Ta oli näinud, kuidas paljusid tema suguharust oli tapnud veidras koopas elutseva valge ahvi käes mustast kepist väi-japaiskuv mürin

Oma toore mõistusega otsustas Kerchak iga hinna eest surmatoova kepi endale saada ja uurida salapärast koobast nii väljast kui seest.

Ta põles soovist lüüa kihvad selle kohutava looma kaela, keda ta kartis ning vihkas. Korduvalt käis ta oma sugukonnaga luurel, passis hetke, et ootamatult tabada valget ahvi

Viimasel ajal olid ahvid kallaletungidest loobunud. Nad isegi ei lähenenud enam hurtsikule, sest iga kord tõi väike must paukuv kepp neile surma.

Sel päeval nad inimest ei näinud. Hurtsiku uks oli lahti. Pikkamisi, ettevaatlikult ja käratult roomasid ahvid läbi džungli väikese hurtsiku poole. Polnud kuulda ei urinat ega vihakarjeid: väike must kepp oli neid õpetanud lähenema vaikselt, et teda mitte üles äratada

Nad hiilisid üha lähemale, kuni Kerchak ukseni jõudis ja sisse vaatas. Tema taga seisid kaks isast ja Cala, surudes tugevasti oma rinna vastu väikest surnukeha

Koopa sisemuses nägid nad valget ahvi; ta oli põigiti lauale vajunud, pea kätel. Asemel lebas teine, purjeriidega kaetud kogu, samal ajal kui tillukesest puuhalust kostis lapse kaeblikku nuttu.

23

Kerchak astus kuuldamatult sisse ja valmistus hüppeks. Kuid sel silmapilgul tõusis John Clayton püsti ja pöördus ahvide poole.

Pildist', mis talle avanes, tardus veri soontes. Ukse juures, seisis kolm isaahvi, nende selja taga trobikonnas teised. Palju neid seal kokku oli. seda ei saanud ta iialgi teada. Revolvrid ja püss rippusid tükk maad eemal seinal. Kierchak sööstis talle peale

Kui ahvikuningas oli lahti lasknud elutu keha, kes alles minuti eest oli olnud John Clayton. Graystocki lord. märkas ta väikest hälli ja suundus selle poole. Kuid Cala jõudis temast ette Enne kui teda takistada suudeti, haaras ta väikese elus maimukese sülle, lipsas uksest välja ja ronis kandamiga puu otsa.

Tühja hälli jättis ta oma surnud poja. Elava lapse nutt oli äratanud temas emaliku õrnuse, mida surnu enam ei vajanud. Leidnud kõrgel keset võimsaid oksi endale iste-koha, surus Cala nutva lapse rinnale. Viimane tunneta? vaistlikult ema ja jäi vait. Inglise lordi ja leedi poega hakkas rinnaga toitma suur emaahv Cala.

Sel ajal uurisid metsloomad kõike, mis leidus veidra koopa sisemuses.

Veendunud, et Clayton on surnud, huvitus Kerchak asemel lebavast purjeriidega kaetud esemest

Kergitanud ettevaatlikult riide serva, nägi ta selle all naise keha. Ta rebis toorelt katte maha. haaras määratu suurte karvaste kätega liikumatust valgest kõrist ja viskus talle peale Kerchak lõi oma kihvad sügavale külma ihusse. Kuid mõistes, et naine on surnud, hakkas ta uurima toa sisustust, tundmata rohkem huvi leedi Alic'i ja lord Johni vastu.

Kõige rohkem meelitas teda seinal rippuv püss Ta oli kuude kaupa unistanud sellest imelikust kepist. Nüüd oli see tema võimuses, kuid ta ei julgenud seda puudutada.

Ettevaatlikult lähenes ta püssile, valmis jalga laskma niipea, kui kepp hakkab kõrvulukustava mürinaga kõnelema, nagu ta sageli oli rääkinud nendega tema sugukonnast, kes teadmatusest või kergemeelsusest olid kepi valgele peremehele kallale tunginud.

Tema metsloomaarus pesitses mingi aimdus, et müristav kepp on ohtlik vaid selle käes, kes temaga ümber käia oskab. Ometi kõhkles ta mitu minutit, enne kui tihkas seda puudutada.

Ta kõndis kepi ees edasi-tagasi, laskmata silmist teda huvitavat eset

Võimas ahvikuningas taarus oma pikkadel jäsemetel toas ringi käia nagu karkudel komberdav inimene ja tõi kuuldavale kumedaid möiratusi, mis vaheldusid läbilõikava ulgumisega. Džunglis polnud sellest midagi hirmsamat.

Lõpuks ta seisatas püssi ees Pikkamisi tõstis ta määratu suure kämbla ja puudutas läikivat rauda, kuid tõmbas sellp kohe tagasi ja hakkas taas käima mööda tuba. Tundus, nagu

24

püüdnuks tohutu loom oma metsiku möirgamisega sisendada endale julgust püssi kätte võtta.

Ta peatus, sundis taas end arglikult puudutama külma terast, peaaegu silmapilkselt tõmbas käe tagasi ja jätkas uuesti oma rahutut kõndimist.

Nii talitas loom mitu korda, kuni ta liigutused muutusid üha kindlamaks. Lõpuks rebis ta püssi konksu otsast maha ja pigistas käppade vahele. Veendunud, et kepp ei tee talle häda, hakkas ta seda põhjalikult üle vaatama. Ta katsus püssi igast kandist, vahtis musta toru sisse, puudutas püssi-kirpu, rihma ja lõpuks päästikut.

Hurtsikus olevad ahvid kükitasid sel ajal ukse juures ja jälgisid oma pealikut Teised tunglesid väljas, sirutasid kaela ja püüdsid tuppa vaadata. Juhuslikult vajutas Kerchak päästikule. Väikeses toas lajatas kõrvulukustav pauk, Nii ukse ees kui ka selle taga prantsatasid ahvid maha, tallates meeletus paanikas üksteist.

Ka Kerchak oli ehmunud. Isegi niivõrd, et unustas käest lasta selle kohutava lärmi põhjustajat ja tormas, püss kramplikult peos, ukse poole.

Ta kargas välja, kuid püss takerdus ukse külge ja tõmbas selle põgenevate ahvide järel kõvasti kinni.

Hurtsikust veidi eemal jäi Kerchak seisma ja märkas siis, et tal on püss ikka veel käes. Ta viskas selle kähku eemale, justnagu olnuks raud tulipalav. Ta ei tahtnudki enam keppi, metsloom ei talunud kohutavat müra. Kuid see-eest ta veendus, et iseenesest on hirmus kepp täiesti ohutu.

Läks terve tund, enne kui ahvid julgesid taas hurtsikule lähemale tulla. Oma kurvastuseks nägid nad, et uks oli kõvasti kinni ja kõik pingutused seda lahti kangutada jooksid tühja Claytoni nupukalt meisterdatud riiv oli Kerchaki selja»taga ukse lukustanud. Ka ahvide katsed läbi võretatud akende sisse tungida jäid tulemusteta

Luusinud veel mõnda aega ümbruskonnas, asusid nad tagasiteele

Cala polnud kordagi oma väikese kasupojaga maa peale laskunud. Kui Kerchak käskis tal nüüd alla tulla ja tegi seda tavalise häälega, siis laskus ta kergejalgselt ja ühines teiste kodu poole liikuvate ahvidega.

Neid aga, kes püüdsid tema veidrat pojukest lähemalt vaadata, kohtas Cala paljastatud kihvade ja kumeda ähvardava urinaga.

Kui talle püüti selgitada, et keegi ei taha tema lapsele halba teha, lubas ta lähemale tulla, kuid ei lasknud kedagi oma kandamit puudutada. Ta tundis, et laps on nõrk ning habras, ja kartis, et sugukondlaste jõhkrad käed võivad pisikesele viga teha.

Cala teekond oli eriti raske, sest kogu aeg haaras ta puude okstest kinni ainult ühe käega Teisega surus ta uut poega meeleheitlikult enda vastu, ükskõik kust nad ka läbi ei läinud. Teiste ahvide lapsed istusid ema kukil, käed kõvasti karvase kaela ümber ja jalad kaenla alt läbi torgatud, ega takistanud nende liikumist. Cala aga kandis tillukest lord

25

Graystocki, surudes teda tugevasti enda vastu. Lapse õrnad käed hoidsid kinni tema rinda katvatest pikkadest mustadest karvadest.

Calal oli raske ja ebamugav. Kuid tal oli meeles, kuidas tema enda laps oli seljast maha prantsatades surma saanud ja ta ei tahtnud teisega enam riskida.

V. Valge ahv

õrnalt toitis Cala oma leidlast ja imestas saiakesi vaid selle üle, miks ei muutu ta tugevamaks ning osavaks nagu teiste emade lapsed. Juba aasta oli möödas päevast, kui laps tema kätte oli sattunud, aga ta hakkas alles käima. Puude otsas ronimises oli ta aga täielik käpard!

Mõnikord rääkis Cala vanemate emastega oma armsast lapsest ja ükski neist ei suutnud mõista, miks ta on nii mõistatuslik ja saamatu, näiteks kas või sellise lihtsa asja juures nagu endale toidupoolise hankimine.

Ta ei osanud endale toitu leida, ehkki sellest päevast, mil Cala ta enda juurde võttis, oli möödas juba rohkem kui kakskümmend kuud.

Teadnuks Cala, et laps oli enne tema kätte sattumist ilmas elanud juba kolmteist kuud, pidanuks ta teda täiesti lootusetuks. Olid ju tema sugukonna väikesed ahvid pärast kahte või kolme kuud rohkem arenenud kui see väike muulane pärast kahtekümmend viit.

Cala mees Tublat ei sallinud last silma otsaski ja kui emasloom poleks teda suurima kiivuse ning hoolega kaitsnud, leidnuks ta juba ammugi võimaluse maimuke oma teelt koristada

«Temast ei saa kunagi suurt ahvi,» arutles Tublat. «Ja sinul, Cala, tuleb teda eluaeg süles tassida ning tema eest hoolitseda. Mis kasu on temast meil ja meie sugukonnal? Kõige parem on ta magamise pealt rohu sisse maha jätta, sina aga tood ilmale tugevaid ahve, kes oskavad meid vanaduses kaitsta »

«Ei, Murtud Nina, mitte mingi hinna eest,» vaidles Cala vastu, «kui ma ka peaksin teda kandma kogu elu!»

Siis pöördus Tublat Kerchaki poole ja nõudis, et kuningas sunniks oma võimuga Calat Tarzanist loobuma. Selline nimi oli antud väikesele lord Graystockile ja tähendas «valget nahka».

Kui aga Kerchak Calaga lapsest rääkima hakkas, teatas Cala, et ta jookseb sugukonnast minema, kui teda ja last rahule ei jäeta. Kuna igal džungliasukal on õigus sugukonnast lahkuda, kui talle seal ei meeldi, jättis Kerchak ta rahule, kartes kaotada ilusat hea kehaehitusega noort emaslooma.

Tarzan aga muudkui kasvas. Ta arenes üha kiiremini ja jõudis peagi oma ahvidest eakaaslastele järele. Kümneaastaselt ronis ta juba imeosavasti puude otsas, maa peal aga

oskas teha sääraseid trikke, mis tema väikestele õdedele-vendadele polnud üldse jõukohased

Ta erines paljuski. Tihti hämmastas neid tema imetlusväärne kavalus Kuid ta oli neist kasvult väiksem ja nõrgem. Kümneaastaselt on inimahvid juba peaaegu täiskasvanud loomad ja mõni neist kuue jala pikkune. Tarzan oli aga ikka veel poisike. Kuid see-eest milline poisike!

Lapseea esimestest päevadest peale õppis ta oma hiid-ema eeskujul oksalt oksale hüpates osavasti kasutama kasi. Suuremaks sirgudes ajas ta iga päev tundide kaupa puude latvades taga oma vendi ja õdesid.

Ta õppis peadpööritavas kõrguses kahekümne jala pikkusi hüppeid tegema ja võis ilmeksimatu täpsusega ning märgatava pingutuseta haarata kinni metsikus tuulepööri-ses keerlevast oksast. Ta võis kahekümne jala kõrgusel viskuda ühelt oksalt teisele, välkkiirelt laskuda maapinnale ja orava kerguse ning kiirusega ronida vägeva tnxipikahiig-lase kõige kõrgemasse tippu.

Ta oli vaid kümneaastane, aga juba nii tugev kui terve kolmekümneaastane mees ja võrratult liikuvam kui treenitud sportlane. Ja tema jõud kasvas iga päevaga.

Tarzan elas metsikute ahvide hulgas õnnelikult, sest teistsugust elu ta ei mäletanud ega teadnud, et maailmas on peale ääretute metsade ja džungliasukate ka midagi muud.

Kümneaastaselt hakkas ta mõistma, et tema ja ta kaaslaste vahel on suur erinevus. Tema väike päikesepruun keha kutsus temas esile põletava häbitunde, kuna ta märkas, et see on täiesti karvadeta ja paljas nagu põlastusväärse mao või muu roomaja keha

Ta katsus asja parandada, määrides end pealaest jalatallani poriga kokku. Kuid pori kuivas ära ja koorus maha. Tagatipuks tekitas see niivõrd ebameeldiva tunde, et ta otsustas kannatada pigem häbi kui ebamugavust

Lagendikul, kus sageli käis tema sugukond, oli väike järv. Selle läbipaistvas heledas veepeeglis nägi Tarzan esimest korda oma nägu.

Kord põua ajal läks Tarzan koos oma eakaaslasega järve äärde jooma. Kui nad kummargile laskusid, peegeldusid vaikses vees vastu mõlemad näod: ahvi metsik ja kohutav lõust kõrvuti vana aristokraatliku inglise suguvõsa järeltulija peente näojoontega.

Tarzan oli rabatud. Vähe sellest, et tal pole karvakatet, tuleb välja, et tal on veel ka jõle nägu Ta imestas, kuidas teised ahvid teda taluda suudavad.

Kui vastik väike suu ja tillukesed valged hambad! Kuidas need välja nägid tema õnnelike vendade võimsate mokkade ja kihvade kõrval?

Ja see peenike nina — nii armetu ja vilets, justkui näljast närbunud! Tarzan punastas, kui võrdles oma nina kaaslase oivaliste laiade ninasõõrmetega. Vaat temal on tõepoolest ilus nina! Võtab enda alla peaaegu pool nägu. «Kui hea on olla selline iludus!» mõtles kibedalt väike vaene Tarzan. Kui ta aga oma silmi lähemalt uuris, jäi ta päris norgu.

27

Tume laik, hall silmatera, ümberringi aga puha valge! Jäledus! Isegi maol pole selliseid inetuid silmi kui temal.

Ta oli nii süvenenud oma välimuse uurimisse, et ei kuulnudki kõrge rohu sahinat, mida tekitas džunglis hiiliv määratu suur loom. Ka tema kaaslane ei kuulnud midagi: parajasti jõi ta ahnelt ja mokkade matsumine summutas vaikselt hiiliva vaenlase sammud.

Nende selja taga kaldal kolmekümne sammu kaugusel varjas end suur julm emalõvi Sabor, Saba rahutult tõmblemas, sirutas ta ettevaatlikult välja suure pehme käpa ja pani selle käratult maha. Peaaegu kõhuga maad puudutades roomas see suur röövloom edasi, valmis viskuma oma saagile.

Nüüd oli ta mõlemast mitte vähimatki aimavast noorukist kümne jala kaugusel. Pikkamisi tõmbas lõvi tagajalad enda alla ja kullakarvu naha all tõmbusid pingule võimsad musklid.

Ta oli nii tihedalt end vastu rohtu surunud, et näis üleni laiaks litsutuna. Ainult turjakühm paistis üle maapinna.

Saba enam ei liikunud. See lebas tema taga, jäik ja sirge nagu kepp.

Ta ootas ühe silmapilgu, otsekui kivistunud. Ja siis hüppas kohutava möirge saatel.

Emalõvi Sabor oli tark kütt. Vähem targemale võinuks tema hüpet saatev metsik möire paista rumalana. Kas ohvrit rünnates poleks õigem talle vaikselt peale hüpata?

Kuid Sabor teadis džungliasukate väledust ja nende uskumatult teravat kuulmist. Rohukõrre ootamatu sahin oli nende jaoks niisama ilmselge hoiatus kui kõige kõvem ulgumine. Sabor mõistis, et nagunii ei õnnestu tal põõsaste tagant käratut hüpet sooritada.

Tema metsik kisa polnud mõeldud hoiatuseks. Ta tõi selle kuuldavale selleks, et vaesed ohvrid selleks lühikeseks viivuks, kuni ta surub oma küüned nende pehmesse ihusse, hirmust kangestuksid.

Mis ahvisse puutus, siis arutles Sabor õigesti. Loomake tardus hetkeks, kuid sellest jätkus täielikult tema hukkumiseks.

Kuid teine asi oli Tarzani, inimese lapsega. Elu džunglis alaliste ohtude keskel oli õpetanud teda mehiselt taluma igasuguseid üllatusi, palju terasem mõistus ilmutas sellist kiiret taibukust, mis ahvidele polnud jõukohana.

Emalõvi Sabori ulgumine elektriseeris väikese Tarzani ju ja musklid ning momentaanselt valmistus ta vastupanu "utama.

Tema ees oli sügav järv, selja taga vältimatu surm, julm surm küünte ja kihvade läbi.

Tarzan polnud kunagi vett sallinud ja tunnistas seda üksnes kui janu kustutamise abinõu Ta vihkas vett, sest sidus seda kujutlusega külmast ja paduvihmadest, millega kaasnes välk ja müristamine, mida ta kartis

Tema metsik ema oli teda õpetanud vältima järve sügavat vett Ja ta oli ju mõne nädala eest ise näinud, kuidas väike

28

Pita oli tasase veepinna alla vajunud ega tulnudki enam sugukonna juurde tagasi

Kuid tema väle mõistus valis kahest halvast parema Džungli vaikust rikkunud Sabori möire ei jõudnud veel hääbudagi, kui Tarzan tundis külmi järvevoogusid oma pea kohal kokku löövat.

Ujuda ta ei osanud, järv aga oli sügav. Ent tavaline enesekindlus ja leidlikkus ei jätnud Tarzanit maha. Need jooned olid talle eriti iseloomulikud.

Ta hakkas energiliselt käte ja jalgadega sibama, püüdes vee peale tõusta, ning tegi pingeliselt liigutusi, mis sarnanesid ujuva koera omadega. Mõni sekund hiljem oligi tal nina veest väljas ja ta adus, et niiviisi võib ta end vee peal hoida ja isegi edasi liikuda.

Tarzanit hämmastas ja rõõmustas see uus oskus, mille ta oli omandanud nii ootamatult, kuid tal polnud mahti selle üle pikemalt mõelda.

Ta ujus nüüd piki kallast ja nägi julma metslooma, kes tema väikese sõbra elutu keha kohal kükitas ja küllap teda ennastki passis

Lõvi jälgis pingsalt Tarzanit, ilmselt lootes, et ta tuleb tagasi kaldale. Kuid poiss ei mõelnudki seda teha. Selle asemel tõi ta kuuldavale oma sugukonna valju hoiatuskisa

Pea samal ajal kostis eemalt ka vastus, ja otsekohe tormas neli- või viiskümmend ahvi mööda puid kurbmängu paigale.

Kõige ees kiirustas Cala, sest ta oli ära tundnud oma lemmiklapse hääle; temaga koos oli selle väikese ahvi ema, kelle laps lamas nüüd surnult julma Sabori all.

Ehkki määratu suur emalõvi oli võitluseks paremini relvastatud kui inimahvid, ei soovinud ta siiski nende raevukate täiskasvanud isasloomadega kohtuda.

Metsiku möiratusega hüppas ta kiiresti põõsastesse ja kadus.

Nüüd ujus Tarzan kaldale ja ronis kähku yeest välja. Värskus- ja mõnutunne, mida külm vesi temas tekitas, täitis väikese olevuse rõõmsa hämminguga. Ja kui hiljem tek-kis võimalus sukelduda järve, jõkke või ookeani, ei jätnud ta seda kunagi kasutamata.

Kaua ei suutnud Cala niisuguse vaatemänguga harjuda, sest kuigi ahvid oskavad ujuda, teevad nad seda vastumeelselt ega lähe kunagi vabatahtlikult vette.

Seiklust lõviga meenutas Tarzan meelsasti. Seda laadi sündmused tõid vaheldust üksluisesse igapäevaellu. Ilma niisuguste juhtumiteta olnuks ta elu vaid toiduotsingute, söömise ja magamise igav rida.

Sugukond, kuhu Tarzan kuulus, rändas maa-alal, mille pikkus oli kakskümmend miili mööda mereranda ja laius umbkaudu viiskümmend miili sisemaale Päevast päeva luusisid ahvid sellel territooriumil, jäädes ajuti mitmeks kuuks samasse kohta. Ent kuna nad liikusid puu otsas palju kiiremini kui maad mööda, läbisid nad vahemaa sageli vaid mõne päevaga.

29

Rännakud ja peatused sõltusid toidu küllusest või vähesusest, paikkonna looduslikest oludest ja ohtlike metsloomade olemasolust. Kuid sageli sundis Kerchak ahve pikki rännakuid tegema üksnes sel põhjusel, et ta tüdines ühes ja samas kohas pikemalt olemast.

Öösel magasid nad seal, kus pimedus neid tabas. Magasid maa peal, mõnikord hiiglasuurte takjalehtede peal, vahel harva ka keha kattes. Kui ööd olid külmad, magasid nad kahe- või kolmekaupa end üksteise vastu surudes. Nii magas ka Tarzan kõik need aastad öösiti Cala kaisus.

Polnud vähimatki kahtlust, et hiiglasuur metsik loom armastas palavalt oma valget pojukest Omalt poolt tasus viimane kogu õrnusega, mis kuulunuks tema noorele kaunile emale, kui ta poleks surnud.

Tõsi küll, kui Tarzan Cala sõna ei kuulanud, andis ta poisile kergelt laksu, kuid hoopis tihedamini jagas hellitusi, kui karistas.

Tema mees Tublat aga vihkas endiselt Tarzanit ja otsis juhust valgele ahvile ots peale teha

Omalt poolt ei jätnud ka Tarzan kasutamata sobivat võimalust näidata, et ta vastab oma kasuisa tunnetele samasuguse mõõdupuuga. Kui Tarzan võis ohtu kartmata teda kiusata, teha nägusid või sõimata, viibides ema kaitsvas süles, siis tegi ta seda ilmtingimata.

Leidlik taip ja kavalus aitasid 'iarzanil nuputada sadu saatanlikke vempe, et Tublati meelt mõruks teha ja tema niigi rasket ahvielu mürgitada.

Juba varajases lapseeas oli Tarzan õppinud nööri punuma, keerutades ja sõlmides kokku pikka rohtu. Nende nööridega nuhtles ta Tublatti igal võimalusel või püüdis kaenla alt kinni haarata ja madalate okste külge riputada

Alailma nööridega mängides õppis Tarzan tegema tugevaid sõlmi ja kokkujooksvaid silmuseid. Koos temaga pakkus see tegevus lõbu ka väikestele ahvidele. Nad püüdsid Tarzanit matkida, kuid tema üksinda nuputas need välja ja tegi ka teoks.

Ükskord niiviisi oma kaaslastega mängides heitis Tarzan silmuse ühe ahvi kaela, nöör otsapidi käes Silmus jooksis ahvi kaela ümber kokku, sundides teda jooksu pealt kõige ootamatumal kombel järsult peatuma.

«Ahaa, see on uus ja tore mäng!» mõtles Tarzan ja proovis sedamaid vigurit korrata Edasi harjutas ta püüdlikult, kuni valdaski lassoheitmise kunsti

Siitpeale muutus Tublati elu nagu mingiks painajalikuks unenäoks. Ükskõik, kas ta magas või kõndis, päeval või öösel, kunagi ei võinud ta kindel olla, et nähtamatu ja kuuldamatu silmus ta kaela ümber kokku ei tõmbu ja teda ära ei kägista.

Cala karistas Tarzanit ja Tublat vandus talle verist kättemaksu, isegi vana Kerchak pani ta koerustükke tähele, hoiatas ja ähvardas, aga kõik oli asjata: Tarzan ei võtnud kedagi kuulda ja peenike tugev silmus haaras Tublati kõri ümbert just siis. kui ta seda kõige vähem oskas oodata.

30

Teistele ahvidele tundusid Tarzani tembutamised Tubla-tiga naljakatena, sest Murtud Nina oh ohtlik vanamees, keda keegi ei sallinud.

Tarzani nupukas peakeses sündis aga tänu tema inim-mõistusele üha uusi ideid Kui ta suutis rohust punutud lassoga kinni püüda oma ahvidest suguvendi, miks siis mitte proovida sellega tabada ka emalõvi Sabori.

See oli vaid mõttealge, mis pidi tema alateadvuses pikkamisi arenema ja küpsema, kuni lõpuks sai idee teoks kõiue hiilgavamal kombel.

Kuid juhtus see juba tublisti hiljem.

VI. Võitlus džunglis

Alatasa ringi hulkudes juhtusid ahvid sageli väikese lahe äärde, kus seisis lukus ja tummana väike hurtsik. Selle salapärasus sai Tarzanile kustumatu huvi allikaks

Ta piilus aknakardinate vahelt tuppa, ronis katusele ja vaatas sisse mustast korstnaavast, murdes asjatult pead nende tundmatute imede üle, mida hoidsid tugevad seinad Tarzani lapselik mõttelend lõi hurtsiku sees asuvatest ime-pärastest olenditest kõige fantastilisemaid kujutlusi. Eriti ergutas teda suletud majja sisse pääsema selle plaani täielik teostamatus

Ta askeldas tundide kaupa katuse ja akende kallal, püü des sissekäiku leida, ega pööranud peaaegu üldse tähelepanu uksele, sest oma välimuselt ei erinenud see kuigi palju massiivsetest ja ligipääsmatutest seintest.

Õige pea pärast juhtumit vana Saboriga käis Tarzan taas hurtsiku juures. Sellele lähenedes märkas ta. et paraja kauguse pealt paistis uks olevat ehitise omaette osa, sõltumatu teda ümbritsevatest seintest. Talle tuli esimest korda pähe mõte. et võibolla siin peitubki hurtsikusse pääsemise tee mida ta nii kaua oli pidanud otsima.

Ta oli üksinda Seda tuli sageli eite. kui ta hurtsiku ümber luusis, sest ahvidele siin ei meeldinud. Mürinat väl-japaiskava kepi lugu seisis neil ikka veel meeles ning tundmatu valge inimese tühja eluaset ümbritses endiselt õuduse ja saladuse loor.

Et teda ennast siit leiti, seda Tarzan ei teadnud. Keegi polnud talle seda lugu rääkinud Ahvide keeles on sõnu nii vähe, et neist piisanuks vaid müristavast kepist jutustamiseks. Kuid et kirjeldada tundmatuid veidraid olendeid, nende asju ja elamu sisustust, selleks oli ahvide keel jõuetu. Ja niisiis ammu enne seda, kui Tarzan oli nii suureks kasvanud, et lugu mõista, oli sugukond selle lihtsalt unustanud

Cala oli Tarzanile väga uduselt ning segaselt selgitanud, et tema isa oli veider valge ahv. kuid poiss ei teadnud, et Cala polnud tema lihane ema.

Niisiis astus ta sel päeval otseteed ukse juurde ja veetis seda uurides mitu tundi Tükk aega jändas ta uksehingede

lingi Ja riiviga. lõpuks tegi ta õige võtte ja tema imestuseks prahvatas uks lahti

Algul ei julgenud ta kohe sisse minna, aga kui silmad olid toa hämara valgusega harjunud, sisenes ta pikkamisi ja ettevaatlikult.

Keset põrandat lamas luukere. Luudel polnud lihast nam jälgegi, nende külge olid kleepunud kõdunenud hallitusega kaetud jäänused sellest, mis kunagi olid olnud rõivad. Asemel märkas Tarzan teist samasugust kohutavat, kuid märksa väiksemat, aga voodi kõrval tillukeses hällis kolmandat, pisikest luukeret.

Poiss silmitses neid ammumöödunud päevade kohutava tragöödia tunnistajaid vaid möödaminnes. Džunglis oli ta harjunud nägema nii surnud kui ka surevaid loomi. Teadnuks ta isegi seda. et näeb oma lihase isa ja ema põrmu, poleks ta olnud eriti vapustatud

Tema tähelepanu köitsid sisustus ja toas leiduvad esemed. Ta hakkas kõike põhjalikult ja hoolikalt uurima: kummalisi tööriistu, püssi, raamatuid, pabereid, rõivaid — vähest, mis hävitavast ajahambast rannikuäärse džungli niiskes õhus oli veel säilinud.

Seejärel avas ta need kapid ja laekad, millest tänu äsja omandatud kogemusele jagu sai. Sealt leitu oli säilinud palju paremini.

Muude asjade hulgas oli terav jahinuga, millega Tarzan endale otsekohe sõrme lõikas Sellest vähimatki hoolimata jätkas ta oma katsetusi ja veendus, et noaga võib laudade ning toolide küljest laaste lõigata.

Tükk aega lahutas ta sellega meelt, sus tüdines ja jätkas otsinguid. Ühes kapis, mis oli täis raamatuid, paelus ta tähelepanu värviliste piltidega raamat. See oli illustreeritud aabits

Auh teeb koer, kes me maja kaitseb.

B-ga algab banaan, mis lapsele maitseb.

E-ga algab ema, meile kõige kallim.

Pildid meeldisid talle pööraselt. Ta nägi rohkesti valgeid ahve, kes näo poolest temaga sarnanesid. Edasi leidis ta raamatust mitu väikest pärdikut, kelle taolisi ta oli näinud ürgmetsas puude okstel karglemas. Ent kusagil ei kohanud ta oma sugukonna ahve: terves raamatus polnud ei Kerc-hakki, Tublatti ega Calat

Esialgu püüdis Tarzan väikesi kujukesi lehekülgedelt näppudega ära võtta, kuid taipas peagi, et need pole tõelised. Tal polnud aimugi, mis see on, ega leidnud ka oma primitiivses keeles sõnu, et neile nimi anda.

Laevadel, rongidel, lehmadel ja hobustel polnud tema jaoks mingit tähendust, ta heitis neile vaid põgusa pilgu. Ent mis Tarzanit eriti huvitas ja teda isegi segadusse viis, olid arvukad mustad kujukesed värviliste piltide all ja vahel Nagu põrnikad, mõtles ta, sest paljudel neist olid jalad, kuid mitte üheigi polnud käsi ega silmi. See oli tema esimene tutvus kirjatähtedega. Sel ajal oli ta juba rohkem kui kümneaastane

32

Tarzan, kes polnud kunagi näinud mingit trükist ega kõnelnud kellegagi, kel olnuks kas või ähmaselt aimu kirjasõna olemasolust, ei suutnud kuidagi taibata nende kummaliste kujukeste tähendust.

Raamatu keskelt leidis ta oma vana vaenlase emalõvi Sabori, seejärel ka mao Hista, kes oli end kerra tõmmanud

Oo, kui põnev see oli! Kogu oma kümne eluaasta jooksul polnud ta kunagi varem midagi sellist kogenud. Ta sattus nii hoogu, et ei pannud tähele õhtu saabumist, kuni pimedus lõpuks ta üle laotus ja kõik pildid kustutas.

Tarzan pani raamatu kappi tagasi ja lükkas ukse koomale, sest ta ei tahtnud, et keegi teine leiaks tema aarde ja selle hävitaks. Astunud üha tihenevasse õhtupimedusse sulges ta hurtsiku ukse nii, nagu see varem oli suletud Aga enne lahkumist oli ta põrandal märganud jahinuga. Ta tõstis selle üles ja võttis ühes, et oma kaaslastele näidata

Vaevalt oli Tarzan džunglisse astunud, kui madala põõsa varjust tõusis tema ette hiiglasuur kuju. Esialgu pidas ta seda oma sugukonna ahviks, kuid hetk hiljem taipas, et tema ees seisab hiiglaslik gorilla Bolgani.

Poiss oli. talle nii lähedal, et põgeneda polnud enam võimalik, ja väike Tarzan mõistis, et ainus tee on paigale jääda ning võidelda, võidelda elu ja surma peale. Need suured loomad olid tema sugukonna surmavaenlased, kellega kohtudes polnud halastust loota.

Olnuks Tarzan Kerchaki ahvisugukonna täiskasvanud isasloom, olnuks ta gorillale vääriline vastane. Kuid ta oli üksnes väike inglise poiss — tõsi küll, oma ea kohta era-kordselt tugev ja lihaseline — ega võinud muidugi end oma hirmsa vaenlasega võrdsustada.

Kuid tema soontes voolas selle rahva veri, kelle hulgas oli rohkesti vägevaid võitlejaid ja osavaid sportlasi, pealegi oli ta ka ise oma elu tõttu džungli kiskjate keskel suurepäraselt treenitud

Tarzan ei tundnud hirmu niimoodi kui meie, tema väike süda lõi kiiresti, kuid üksnes erutusest. Avanenuks tal võimalus põgeneda, oleks ta seda muidugi kasutanud kuid ainuüksi sellepärast, et mõistus ütles talle: ta pole tohutu suure metsloomaga võrdväärne. Kui Tarzan adus, et põgeneda pole mõtet, astus ta vapralt gorillale vastu.

Tema näos ei liikunud ainuski lihas. Tarzan tagus gorilla tohutut keha oma rusikatega, kuid mis teeb tuul müürile? Aga Tarzan hoidis ühes käes ikka veel nuga, mille ta oli isa hurtsikust kaasa võtnud. Ja kui loom talle uuesti kallale hüppas, lõi poiss juhuslikult noa tera gorilla karvasesse rinda. Nuga tungis sügavale kehha ja loom röögatas valust ning raevust.

Silmapilk sai poiss teada, milleks oma teravat ja läikivat mänguasja kasutada. Aega viitmata kasutas ta seda uut teavet ja kui ahv poisi hammustades ning rebides maha paiskas, torkas ta noa mitu korda kuni käepidemeni ahvile rindu.

Oma liigi võitlusvõtteid kasutades jagas gorilla poisile hirmsaid kämblahoope ja rebis oma kohutavate kihvadega

33

tema kõri ning rinda. Metsikus võitlushoos veeresid nad mõnda aega mööda maad Puruks kistud ja üleni verega koos, lõi laps jahinoa pika teraga ikka nõrgemini ja nõrgemini' Siis ajas väike kogu end kramplikult sirgu ja vähimagi elumärgita veeres Tarzan ehk noor lord Graystock kõdunevale taimestikule, mis kattis tema kodudžurigli mulda.

Kerchaki sugukond oli eemalt kuulnud gorilla raevukat väljakutset. Ja nagu alati, kui ähvardas oht, kogus Kerchak silmapilk oma sugukonna kokku. Osalt tegi ta seda kaitseks ühise vaenlase vastu, sest gorilla ei pruukinud olla üksinda, osalt aga kontrollimaks, kas kõik sugukonna liikmed on kohal.

Peagi selgus, et puudu on. Tarzan. Tublat oli selle üle kohutavalt rõõmus ja protesteeris kõigest jõust abi saatmise vastu. Kerchak, kes samuti ei sallinud väikest veidrat leidlast, kuulas meelsasti Tublati ära ja õlgu kehitades pöördus lehehunniku juurde endale aset tegema. Kuid Cala mõtles teisiti. Ta polnud Tarzani kadumisest veel kuulnudki, kui juba kihutas läbi oksarägastiku selle koha poole, kust selgesti kostis veel gorilla karjeid.

Pimedus kattis maad ja üksnes kuu, mis oli nüüdsama tõusnud, niristas oma kahvatut valgust, heites lopsakale lehestikule ebardlikke varje Hõredad tuhmid kiired langesid maale, kuid selline valgus üksnes tihendas džungi kott' pimedust.

Nagu hiiglaslik viirastus hüppas Cala hääletult oksalt oksale. Kord libises ta kärmelt mööda suuri oksi, kord viskus kaugele läbi õhu ühelt oksalt teisele ja lähenes kiiresti sündmuspaigale. Tema kogemused ja džungli tundmine kinnitasid tallé, et võitluspaik on lähedal.

Gorilla karjed teadustasid, et kohutav loom peab surmaheitlust kellegi teise ürgmetsa asukaga Äkki need karjed vaikisid ja metsas võttis maad hauavaikus.

Cala ei saanud millestki aru: Bolgani karje oli kahtlemata kannatuste ja surmaeelse agoonia karje, kuid ta ei kuulnud ainsatki häält, mille järgi võinuks kindlaks teha gorilla vastase.

Oli täiesti uskumatu, et tema väike Tarzan võinuks surmata suure isaahvi. Seepärast siis, lähenedes võitluspaigale, hakkas Cala ettevaatlikumalt edasi liikuma, lõpuks aga ronis päris pikkamisi ja kartlikult mööda alumisi oksi. Rahutul pii -gul puuris ta pimedust, otsides vähimatki märki võitlejaist. Äkki nägi ta eredast kuuvalgusest ujutatud lagedal niidul Tarzani väikest purukskistud keha ja tema kõrval suurt isagorillat, kes oli surnud ja juba täiesti kangestunud.

Kumeda karjatusega sööstis Cala Tarzani juurde, surus valge verise keha oma rinnale, kuulatas,1 kas on ehk veel eluvaim sees, ja suurivaevu kuulis väikese südame nõrke tuksumist.

Ettevaatlikult ja hellalt kandis Cala teda läbi tintmusta džunglipimeduse oma sugukonna juurde. Pikki päevi ja öid

34

tuli tal istuda Tarzani juures, tuua talle toitu ning vett jä peletada kärbseid tema kohutavatelt haavadelt.

Vaesekesel polnud aimugi meditsiinist: ta oskas vaid haavu lakkuda ja sel moel neid suhteliselt puhtana hoida, kuni looduse tervendavad jõud tegid oma töö.

Esialgu Tarzan toitu vastu ei võtnud, vähkres palavikus ja sonis Kuid ta küsis alatasa juua ja Cala tõi talle vett sel ainsal kombel, mida ta oskas: omaenda suuga.

Mitte ükski naine poleks suutnud ilmutada suuremal eneseunustust ja ennastsalgavamat andumust väikese leidlapse vastu kui see vaene metsloom.

Lõpuks palavik kadus ja poiss hakkas paranema. Ühtegi kaebust ei tulnud üle ta kokkusurutud huulte, kuigi haavad tekitasid piinavat valu;

Tema rind oli osalt kuni luudeni puruks rebitud ja gorilla võimsad hoobid olid murdnud kolm roiet. Ühe käe olid hiiglaslikud kihvad peaaegu läbi purenud. Kaelast dii välja kistud lahmakas tükk liha, paljastades suure tuiksoone, mis siiski oli terveks jäänud.

Kindlameelsusega, mida ta oli õppinud oma kasvatajatelt, kannatas Tarzan valu. Ta eelistas pigem roomata kõrgesse rohutihnikusse ja lamada seal vaikselt ning kerratömbunult kui näidata avalikult oma kannatusi.

üksnes Calat nägi Tarzan enda juures alati heameelega Ent nüüd. kus tal parem oli, jäi Cala toiduotsinguil ära juba pikemaks ajaks Kuni Tarzan põdes, sõi truu loom kui-dagiviisi, et vaid hinge sees hoida. Calast oli järele jäänud vaid iseenda vari.

VII. Teadmiste valgus

Läks palju aega, mis väikesele paljukannatanud Tarzanile tundus terve igavikuna, kuni ta lõpuks jalule tõusis ja käia suutis Siitpeale hakkas ta aga paranema nii kiiresti, et kuu aega hiljem oli Tarzan niisama tugev ja liikuv kui varem.

Paranemise ajal taastas ta mälus korduvalt võitlust gorillaga. Ja tema esimene mõte oli taas üles otsida see väike imeline relv, mis oli ta lootusetult nõrgast ja kidurast olendist muutnud vägeva metslooma, d/.ungli hirmuvalitseja võitjaks.

Pealegi ihkas ta kogu hingest jälle hurtsikus viibida ja jätkata seal leiduvate imepäraste asjade uurimist.

Kord varahommikul siirduski ta nuga otsima. Peatselt nägi Tarzan oma vastase paljaksnäritud konte, ja sealsamas kõrval mahavarisenud lehtede all vedeles tema nuga, gorilla hangunud verest ja kauasest niiskel maapinnal lebamisest üleni roostes.

Talle polnud meeltmööda, et nuga enam endiselt ei läikinud, siiski oli see küllalt ohtlik relv, mida ta otsustas kasutada esimesel võimalusel Tarzanil välgatas isegi mõte, et

nüüdsest peale ei pruugi tal vana Tublati jultunud rünnakute eest pakku joosta.

Mõne hetkega oli Tarzan hurtsiku juures, tegi jälle ukse lahti ja astus sisse. Tema esmane mure oli tundma õppida luku mehhanismi ja seni, kuni uks oii lahti, uuris ta hoolikalt selle ehitust Ta tahtis täpselt teada saada, mis nimelt ust kinni hoiab ja mil viisil see avaneb, niipea kui lukku puudutada.

Tarzan nägi et ust võib lukustada ja avada ka seestpoolt. Nii poiss tegigi, et keegi ei saaks teda segada.

Seejärel asus ta hurtsikut põhjalikult üle vaatama, kuid taas köitsid ta tähelepa'nu peamiselt raamatud. Näis, nagu avaldaksid need talle mingit kummalist ebamäärast mõju. Ta ei suutnud enam millegi muuga tegelda — niivõrd paelusid teda raamatute kaasakiskuv jõud ja imetabane salapära.

Siin olid aabits, mitu lihtsat lasteraamatut, arvukalt pildiraamatuid ja suur sõnaraamat. Tarzan vaatas need kõik läbi. Kõige rohkem meeldisid talle pildid; aga ka väikesed kummalised põrnikad, mis täitsid piltideta lehekülgi, äratasid temas imestust ja panid mõtted liikuma.

Põlvili laual isa ehitatud hurtsikus oma sihvaka alasti kehaga raamatu kohale kummardunud, oli see musta juuksepahmaka ning tarkade säravate silmadega väike ürginimene ürgse teadmistejanu liigutav ning imetore elav allegooria läbi vaimse olematuse musta öö.

Pingeline mõttetöö ilmestas tema nägu. Mingil analüüsile mittealluval viisil oli ta juba leidnud võtme, et lahendada väikeste imetabaste põrnikate saladus, mis teda kimbatusse oli viinud.

Tema ees oli aabits, aabitsas aga pilt, mis kujutas väikest ahvi. See ahv sarnanes tema endaga. Välja arvatud käed ja nägu, oli ta kaetud mingisuguse kentsaka värvilise karvastikuga. Tarzan pidas karvkatteks inimese rõivaid! Pildi kohal oli viis väikest põrnikat:

P-O-I-S-S.

Ta märkas, et selle lehekülje tekstis esinesid need viis põrnikat samas järjekorras veel mitu korda.

Seejärel jõudis ta arusaamisele, et erinevaid põrnikaid tuli ette suhteliselt vähe, kuid nad kordusid tihti, mõnikord üksikult, sagedamini teistega koos.

Ta keeras aeglaselt lehekülgi, uuris pilte ning teksti ja otsis tuntud ühendi P-O-I-S-S kordumist Ta leidiski selle teise pildi alt: seal oli jälle väike ahv mingi tundmatu loomaga, kes seisis kõigil neljal jalal ning sarnanes šaaka-liga. Selle pildi all moodustasid põrnikad järgmise ühendi:

P-O-I-S-S J-A. K-O-E-R

Niisiis ^aatsid need viis väikest põrnikat alati väikest ahvi!

Sel kombel edenesid Tarzani õpingud Tõsi küll, edenesid väga visalt, sest omaenese teadmata oli ta võtnud endale raske ning vaevarikka ülesande, mis teile või mulle näiks

36

võimatuna. Ta tahtis õppida lugema, omamata vähimatki aimu tähtedest või kirjast ja eales neist kuulmata.

Kaua ei saanud Tarzan sellest ülesandest jagu. Möödus kuid ja isegi aastaid, kuni ta selle lahendas. Siiski jõudis ta ajapikku väikeste põrnikate saladuse jälile. Ja saanud viieteistkümneaastaseks, tundis ta juba kõiki tähekombinatsioone, mis väikeses aabitsas ja kahes algklassidele mõeldud lugemikus saatsid üht või teist pilti.

Endastmõistetavalt oli tal sidesõnade, verbide, koha- ja teiste määrsõnade ning eessõnade tähendusest ja kasutamisest kõige ähmasem ettekujutus

Ükskord — ta oli siis umbes kaheteistkümneaastane — leidis ta ühest lauasahtlist mõne pliiatsi. Neist ühega juhuslikult mööda lauda tõmmanud, nägi ta vaimustusega, et pliiats jätab maha musta jälje.

Tarzan hakkas uut mänguasja pruukima sellise usinusega, et laua pind kattus peagi joonte, siksakkide ja kõverate sumustega, pliiatsi süda aga kulus ära Siis võttis Tarzan uue pliiatsi, kuid seekord järgis ta juba kindlat eesmärki.

Talle tuli pähe mõte proovida ka ise kujutada mõnda neist väikestest põrnikatest, kes roomasid tema raamatute lehekülgedel.

See oli raske töö eeskätt juba sellepärast, et ta hoidis pliiatsit nii, nagu oli harjunud nuga hoidma. Loomulikult raskendas see nii kirjutamist kui ka kirjutatu mõistmist.

Ent Tarzan ei jätnud jonni. Ta tegeles kirjutamisega iga kord, kui onnis käis, ja lõppude lõpuks näitas praktiline kogemus talle kätte sellise pliiatsi hoidmise viisi, mis

kergendas seda suunata ja tõmmata. Ja siis suutis ta ka mõne väikese põrnika maha joonistada.

Niiviisi hakkas ta kirjutama.

Põrnikaid maha joonistades õppis ta ka neid loendama. Ja kuigi ta ei osanud arvutada nii, nagu meie mõistame, sai ta siiski ettekujutuse hulgast, mis rajanes ühe käe sõrmede arvule.

Mitmesuguseid raamatuid sorides jõudis Tarzan veendumusele, et nüüd tunneb ta kõiki põrnikate liike, mis esinesid eri kombinatsioonides. Seejärel pani ta kõik ilma vaevata paika. Seda oli kerge teha, oli ta ju illustreeritud aabitsat nii tihti lehitsenud.

Nii tegi tema haridus edusamme. Kuid kõige tähtsamad teadmised sai Tarzan suure illustreeritud sõnastiku ammendamatust varasalvest. Isegi siis, kui tal oli põrnikate tähendus selge, jätkas ta piltide järgi õppimist meelsamini kui lugemise abil.

Avastanud tähtede paiknemise tähestikulises järjekorras, otsis ja leidis ta suure mõnuga tuttavaid kombinatsioone. Neid saatvad sõnad ja täiendid meelitasid teda üha kaugemale hiiglasuurde teadmisteilma.

Seitsmeteistkümneselt oskas Tarzan lugeda laste aabitsat ja oli täielikult aru saanud väikeste põrnikate imepärasest tähendusest.

Ta ei põlanud enam oma karvadeta alasti keha, ei heitnud

37

meelt oma inimesenägu nähes. Ta teadis nüüd, et kuulub hoopis teise liiki kui tema metsikud karvased kaaslased.

Ta oli i-n-i-m-e-n-e, nemad aga a-h-v-i-d. Väikesed ahvid, kes puude ladvus karglesid, olid p-ä-r-d-i-k-u-d. Tarzan teadis samuti, et vana Sabor on e-m-a-l-õ-v-i, Hista on m-a-d-u ja Tantor e-l-e-v-a-n-t.

Nii õppis ta lugema.

Nüüdsest peale edenes õppimine väga kiiresti. Olles pärinud ülemale rassile omase mõtlemisvõime, aimas Tarzan suure sõnastiku abil ja terve mõistuse visa tööga üpris tihti paljusid asju, mida ta tegelikkuses ei võinud mõista, ja peaaegu alati olid ta aimdused tõele lähedal.

Tema õpinguis tuli ette pikki vaheaegu, sest mõnikord läks sugukond hurtsikust kaugele, kuid isegi raamatutest eemal olles töötas ta elav mõistus nende salapäraste ja paeluvate küsimuste kallal edasi.

Kooretükkidest, siledatest lehtedest ja isegi tasasest maapinnast said Tarzanile vihikud, kuhu ta jahinoa otsaga kriipseldas oma õppetükke

Samal ajal kui Tarzan järgis oma kalduvust vaimseks tööks, ei jätnud ta unarusse ka karmi elukooli. Ta harjutas nööriga ja mängis oma jahinoaga, mida oli õppinud lamedatel kividel teritama.

Sellest ajast, mil Tarzan sugükonda asus, oli see tugevamaks ja arvukamaks muutunud. Kerchaki juhtimisel õnnestus teised sugukonnad oma diunglialalt välja tõrjuda, nii et neil oli nüüd külluses toitu ja naabrite jultunud kallaletungid olid peaaegu lakanud.

Kui noored isased täiskasvanuks said, pidasid nad paremaks võtta naisi oma sugukonnast, ja kui võtsidki vangi võõraid emaseid, siis toodi need Kerchaki juurde, eelistades iseseisvale eksisteerimisele temale allumist ja sõpruses elamist.

Vahel harva juhtus, et mõni teistest julmem isasloom püüdis Kerchakilt võimu üle võtta, kuid kellelgi ei õnnestunud sellest metsikust ning õelast ahvist jagu .saada.

Tarzanil oli sugukonnas eriline koht. Kuigi ahvid pidasid teda omaks, erines Tarzan neist niivõrd, et jäi nende hulgas üksildaseks. Vanemad isasloomad püüdsid temaga mitte tegemist teha: kas ei pannud teda tähelegi või siis suhtusid temasse säärase leppimatu vihavaenuga, et ilma poisi hämmastava osavuse ja vägeva Cala abita, kes

kaitses teda kogu oma palava emaarmastusega, olnuks ta juba varajases lapseeas tapetud.

Tema suurim verivaenlane oli Tublat. Ent kui Tarzan oli saanud ligikaudu kolmeteistkümneseks, lakkasid vaenlased äkki teda jälitamast, jätsid ta rahule ja hakkasid temast omamoodi lugu pidama Tarzan võis nüüd viimaks ometi Kerchaki sugukonnas rahulikku elu maitsta, välja arvatud need juhtumid, kui mõnele isasloomale tuli peale meeletu märatsemishoog, mida esineb džunglis isastel metsloomadel. Siis polnud väljaspool hädaohtu ükski ahv.

38

Selles Tarzanile õnnelikus pöördepunktis osutus süüdlaseks ei keegi muu kui Tublat ise. See juhtus nii.

Kord oli terve Kerchaki sugukond kogunenud väikesse looduslikku amfiteatrisse, mis asus madalate küngaste keskel laial lagedal niidul, kus polnud torkivat rohtu ega ronitaimi.

Plats oli peaaegu ümmargune. Amfiteatrit piirasid igast küljest neitsiliku metsa vägevad hiiglased; nende tohutuid tüvesid ümbritses põõsastest säärane laussein, et väikesele tasasele areenile pääses vaid puuoksi mööda. Siin, kus polnud karta kellegi kallaletungi, korraldas Kerchaki sugukond oma koosolekuid. Amfiteatri keskel kõrgus üks neid kohutavaid mullast trumme, millest inimahvid kombetalituste ajal kutsuvad esile põrguliku muusika. Mõnikord kanduvad nende kumedad löögid džunglisügavusest inimese kõrva, kuid mitte kunagi pole ükski inimene viibinud nendel õudsetel pidustustel. Kuid Tarzan, lord Graystock, oli kahtlemata esimene inimolend, kes eales oli ise osalenud dam-dami joobnustavas pillerkaares.

See ürgne kombetalitus sai kõigi teenistuste, tseremooniate ja pidustuste prototüübiks, mida korraldasid ning korraldavad kirik ja riik. Inimteadvuse koidikul, sajandite hallis sügavuses tärkava inimühiskonna kauge raja taga vihtu-sid meie metsikud karvased esivanemad oma muldsete trummide saatel majesteetlikus džunglis eredal kuupaistel dam-dami riitusetantse. Kõik meie religioossed toimingud ja riitused said alguse tollel ammuunustatud ööl, hääbunud möödaniku ähmases kauguses, mil meie esimene karvane esivanem, kõigutades oma raskusega troopikapuu oksa, hüppas kergelt maha pehme rohu peale esimese koosoleku paigale

Sel päeval juhtus sündmus, mille järel Tarzan saavutas selle, et viimaks ometi lakkas tagakiusamine, mis oli talle osaks saanud tema elu esimese kaheteistkümne aasta jooksul Kerchaki sugukond, kuhu kuulus nüüd juba sadakond ahvi, liikus vaikselt mööda puude alumisi oksi ja laskus käratult amfiteatri areenile.

Dam-dami pidustusi korraldati ahvide elus ühe või teise tähtsa sündmuse puhul. Selleks oli vaenuliku sugukonna iile saavutatud võit, vangivõtmine, mõne suure džunglikisk-ja tapmine või kinnipüüdmine ja lõpuks valitseja — sugukonna pealiku surm või troonile asumine. Iga sellise juhtumiga kaasnesid dam-dami pidulikud kombetalitused, eriline tseremoniaal

Sel päeval tähistati teisest sugukonnast pärit hiiglasliku ahvi tapmist. Ja kui Kerchaki ahvid olid amfiteatri areeni hõivanud, tõid kaks vägevat isaslooma võidetu surnukeha kohale

Nad asetasid kandami mullast trummi ette ja kükitasid selle kõrvale valvesse. Teised pidustustes osalejad heitsid paksu rohu sisse pikali, et kuu tõusuni tukastada. Selle valgel pidi algama metsik orgia.

39

Pikki tunde valitses niidul täielik vaikus, mida häiris vaid kirevate papagoide meeletu kriiskamine ja tuhandete lindude sädin. Nad tiirlesid karjadena keset ereda-

värvilisi orhideesid ja tulipunastest lilledest vanikuid, mis rippusid alla samblaga kaetud kändudelt ja puutüvedelt.

Viimaks laskus džungli kohale öö. Ahvid hakkasid end liigutama, tõusid üles ja kogunesid mullast trummi ümber Emasloomad ja lapsed kükitasid pika reana amfiteatri välisküljele, täiskasvanud isased asusid otse nende vastu sissepoole. Trummi juures võtsid kohad sisse kolm vana emaslooma, igaühel käes jäme, umbes viieteisttolline jändrik puuoks.

Tõusev kuu hõbetas esimeste nõrkade kiirtega niitu ümbritsevate puude latvu, ja vanad emaahvid hakkasid pikkamööda ning tasa lööma trummi kõmisevale pealispinnale.

Mida kõrgemale kuu tõusis ja eredamini metsa valgustas, seda kõvemini ja tihedamini tagusid ahvid trummi, kuni lõpuks kogu ümbrus täitus paljude miilide ulatuses metsiku rütmilise põrinaga Džungli kiskjad katkestasid oma jahipidamise ja, kõrvad kikkis ning pead püsti, kuulasid uudishimulikult kaugeid kumedaid lööke, mis kõnelesid sellest, et suurtel ahvidel algas dam-dami pidu.

Aegajalt tõi mõni loom kuuldavale läbilõikava vingatuse või kõuehäälse möirge vastuseks inimahvide peo metsikule mürale. Kuid ükski neist ei söandanud luurele minna või kallaletungiks kohale'hiilida, sest suured ahvid, kes olid kokku tulnud terve karjaga, sisendasid metsaelanikesse aukartust

Trummipõrin oli nüüd omandanud äikese' jõu. Kerchak kargas ringi keskel kükitavate isasloomade ning trummarite vahele tühjale platsile.

Ajanud end täies pikkuses sirgu, heitis ta pea kuklasse, sihtis tõusvale kuule silma sisse, lõi oma suurte karvaste käppadega vastu rinda ja tõi kuuldavale kohutava möirge.

Veel ja veel kord kõlas see õudust tekitav röögatus hääletus öös vaikseks jäänud ja otsekui väljasurnud džungli kohal

Seejärel hüppas Kerchak hääletult, otsekui hiilides mullast trummi ees lebavast surnud ahvist mööda, jõllitades teda oma väikeste punaste raevust välkuvate silmadega, ja hakkas hüpeldes mööda ringi jooksma.

Tema järel hüppas areenile teine isasloom, röögatas ja kordas pealiku liigutusi. Seejärel sisenesid ringi ka ülejäänud ja nüüd kajas džunget nende lõputust verejanulisest röökimisest

See pantomiim kujutas endast väljakutset vaenlasele.

Kui kõik suguküpsed isased olid ühinenud keerleva tantsuringiga, algas kallaletung.

Kerchak tõmbas selleks puhuks valmis pandud teibahunnikust vägeva malaka, tormas metsiku võitluskisaga surnud ahvi kallale ja virutas talle esimese kohutava hoobi. Trummipõrin valjenes ja üksteise järel hakkas võidetud vaenlasele hoope sadama. Lähenenud riituse ohvrile, püüdis iga

isasloom talle malakaga pihta saada, pärast seda aga eemaldus surmatantsu metsikus keerises.

Ka Tarzan osales selles pöörases hüppetantsus. Tema higiniredest kirendav tõmmu lihaseline keha hiilgas kuupaistel ja torkas kohmakate jõhkrate' ning karvaste loomade hulgas silma oma paindlikkuse ja elegantsiga.

Sedamööda, kuidas valjenes ja kiirenes trummipõrin, joobusid tantsijad selle metsikust rütmist ja oma raevukast ulgumisest. Nende hüpped muutusid üha' kiiremaks, paljastatud kihvadelt hakkas voolama ila ning mokkade ümber ja rinnale tekkis vahtu.

Pöörane tants kestis ligi pool tundi. Kuid siis lakkas Kerchaiki märguandel trummipõrin. Emaahvidest trummarid pugesid kiirustades tantsijate ahelikust läbi ja

ühinesid pealtvaatajatega. Seejärel sööstsid isased nagu üks mees vaenlase surnukeha kallale, mis muutus nende kohutavate hoopide all pehmeks karvaseks massiks.

Värskest lihast kõhtu täis süüa ei õnnestunud ahvidel kuigi tihti. Seepärast lõppes metsik öine pidutsemine iga kord surnukeha õgimisega. Ka nüüd tormasid nad kõik raevukalt liha kallale.

Hiiglaslikud kihvad tungisid looma verisesse keresse ja rebisid seda tükkideks. Tugevamad ahvid haarasid endale paremaid palasid, nõrgemad aga keerlesid kakleva ning möirgava ahvisumma ümber, oodates parajat hetke, et kavalusega sinna sisse pääseda ja maiuspala näpata, või siis napsata mõni järelejäänud kont enne, kui kõik on kadunud.

Liha maitses Tarzanile veelgi rohkem kui ahvidele ja ta tundis selle järele vajadust. Olles juba looduse poolt lihasööja, polnud ta veel kordagi elus — nii vähemalt näis talle — kõhtu lihast täis söönud. Osava ning painduvana puges ta nüüd lihatükke rebivate ja kisklevate ahvide keskele Ta püüdis endale kavalusega head pala saada.

Küljel rippus tal omatehtud tupes tundmatu isa jahinuga. Ta oli noatupe näidist märganud pildil ühes oma kallihinnalises raamatus

Edasi trügides jõudis Tarzan viimaks kiiresti väheneva külakosti juurde ja lõikas selle küljest oma terava noaga üsna tubli tüki. Ta ei lootnudki saada nii rikkalikku noosi: see oli terve õlavars, mis vägeva Kerchaki jalge alt välja paistis Viimane oli nii hõivatud oma kuningliku isu kustutamisega, et ei märganudki Tarzani sooritatud pühaduserüvetamist..

Ja Tarzan lipsas oma saagiga kiskleva karja hulgast õnnelikult välja.

Ka vana Tublat oli nende ahvide hulgas, kes asjatult sagisid väljaspool piduliste ringi. Ta oli esimeste seas peole trüginud ja krahmanud endale oivalise pala, mille oli kõrvalises kohas juba rahulikult nahka pistnud. Kuid sellest oli talle vähe ja nüüd tegi Tublat endale jälle teed, et veel kord hankida tublit lihakäntsakat.

Äkki märkas ta Tarzanit: poiss hüppas välja läbisegi üksteist küünistavate ning purevate ahvide karjast, surudes tugevasti vastu rinda vöödilist õlavart.

41

Nähes vihatud kasupoega, välgatas Tublati väikestes verd täis valgunud lähestikku asetsevates seasilmades raev Tema aplust õhutas ka poisi käes olev maiuspala.

Aga Tarzan oli oma verivaenlast juba märganud. Taibanud tema kavatsust, hüppas poiss kähku emaahvide ja laste hulka, et nende seas end varjata Tublat jälitas teda. Veendunud, et tal ei õnnestu peidupaika leida, otsustas Tarzan põgeneda.

Nii kiiresti kui jalad võtsid, tormas ta lähemate puude juurde, hüppas osavalt üles, haaras kätega okstest kinni ja, saak hammaste vahel, ronis välkkiirelt ülespoole. Tublat oli kannul.

Tarzan tõusis üha kõrgemale majesteetliku metsahiiglase latva. Raskekaaluline jälitaja ei söandanud talle sinna järele ronida, vaid jäi toppama viiskümmend jalga temast allpool. Poiss aga hüüdis raevunud ja üleni vahus loomale ülevalt solvanguid ning pilkesõnu.

Ja Tublat hakkas märatsema.

Hirmuäratavalt möirates kargas ta maha emasloomade ning laste hulka ja tormas neile kallale. Määratu suurte kihvadega pures ta läbi väikesed õrnad lapsekaelad ja rebis talle ette jäänud emaste külgedelt ning "seljast suuri lihatükke.

Hele kuupaiste valgustas seda hulluse verist orgiat. Ja Tarzan nägi kõike pealt.

Ta nägi, kuidas emasloomad ja lapsed kõigest jõust puude otsa ohutusse kohta põgenesid. Seejärel said hullunud kaaslase vägevaid kihvu tunda ka areeni keskel istuvad suured isased. Ja siis kadusid kähku juba kõik ahvid ümberkaudse metsa mustade varjude keskele.

Peale Tublati oli amfiteatrisse jäänud vaid üksainus elusolend: hilinenud emaahv, kes jooksis nüüd kiiresti selle puu poole, mille ladvas istus Tarzan. Otse tema kannul kihutas kohutav Tublat. See oli Cala.

Näinud, et Tublat oli teda kinni püüdmas, sööstis Tarzan langeva kivi kiirusel oksalt oksale laskudes oma kasuemale appi

Cala jõudis puu juurde. Tarzan istus just tema kohal ja hinge kinni pidades ootas selle võidujooksu lõpplahendust.

Cala hüppas üles ja haaras alumisest oksast kinni. Ta oli nüüd päris Tublati pea kohal ja väljaspool hädaohtu Kuid siis kostis kuiv kõva raksatus, oks murdus ja Cala kukkus Tublatile otse pähe, lüües ta jalust maha.

Mõlemad kargasid silmapilk püsti, kuid veelgi kiiremini oli Tarzan puu otsast alla hüpanud ja hiiglasuur raevunud isaahv seisis äkitselt silm silma vastas inimlapsega.

Võidutseva möirgega viskus õel loom väikese lord Grays-tocki peale. Paraku polnud talle määratud lüüa oma kihvu sellesse tillukesse pähklipruuni kehasse.

Välkkiirelt haaras lihaseline käsi Tublati karvasest kõrist kinni. Teine käsi virutas mitu korda terava jahinoaga laia karvasesse rinda. Hoope sadas vahetpidamata ja need

43

lakkasid alles siis. kui Tarzan tundis, et nõrgaks muutunud keha hakkab maha varisema

Kui surnukeha oli maha kukkunud, astus ahvi kasupoeg Tarzan oma verivaenlase kõrile, tõstis silmad täiskuu poole, heitis noore ulja pea kuklasse ja tõi kuuldavale oma rahva metsiku ning kohutava võidukisa. Üksteise järel tuli puude otsast peidikutest maa peale kogu sugukond. Nad seisid müürina Tarzani ning tema võidetud vaenlase ümber, ja kui kõik kohal olid, rääkis Tarzan nendega.

«Mina olen Tarzan,» hüüdis ta «Olen suur võitleja. Kõik peavad austama Tarzanit ja tema ema Calat. Teie hulgas pole ühtegi, kes võiks temaga jõu poolest võrdne olla! Tema vaenlased hoidku end!»

Sihtides ainiti Kerchaki tigedaid punaseid silmi, põrutas noor lord Graystock oma võimsale rinnale ja kisendas veel kord läbilõikavat väljakutset.

VIII. Jaht puude ladvus

Järgmisel hommikul päras dam-dami hakkasid ahvid pikkamisi läbi metsa rannikule tagasi liikuma. Tublati surnukeha jäi lamama tapmispaigale, sest Kerchaki sugukond oma surnuid ei söönud.

Seekordne rännak oli täielikult pühendatud toiduotsinguile Külluses leidus kapsapalme, halle ploome, visangi ja sentamiini, samuti tuli ette metsikuid ananasse Mõnikord leidsid ahvid väikesi imetajaid, linde, mune, roomajaid ja putukaid. Pähkleid purustasid ahvid oma võimsate lõuapäradega ja võtsid kivid appi üksnes siis, kui pähklid liiga kõvad olid.

Kord ületas nende tee vana Sabor. Kohtumine emalõviga sundis ahve kõrgete puude otsas kiiresti varjupaika otsima.

Seekord pidas Sabor lugu nende arvukusest ja teravatest' kihvadest, kuid ka ahvid omalt poolt ilmutasid tema jõu ja metsikuse vastu samasugust aukartust

Tarzan istus madalal oksal. Läbi paksu padriku tungiv emalõvi sattus just tema alla. Tarzan viskas oma rahva igipõlist vaenlast parajasti pihku juhtunud ananassiga. Majesteetlik loom seisatas, pöördus ümber ja heitis pilgu üles teda narritanud inimkogule.

Sabor rapsas vihaselt sabaga, paljastas kollased kihvad ja krimpsutas urisedes oma karvast koonu Tema tigedad silmad tõmbusid kaheks kitsaks piluks, kust uhkas raevu ja vihkamist

Kõrvu lidutades vahtis emalõvi Tarzanile, ahvide leidlapsele otse silma ja tõi kuuldavale läbilõikava võitluskutse.

Ja tema kohal oksal istuv ahvinimene vastas talle oma sugukonna kohutava kisaga.

Mõne viivu silmitsesid nad vaikselt teineteist. Siis pöördus

43

hiigelkass džungli poole ja kadus metsapadrikusse. nagu kaob ookeani visatud kivi.

Ent Tarzani peas sündis väärt plaan Ta oli tapnud julma Tublati, tähendab temast on saanud vägev võitleja Nüüd ta aga luurab välja kavala Sabori ning tapab ka tema, siis saab ta vägevaks kütiks.

Tarzani väikeses eurooplase südames oli palav soov katta rõivastega oma alastust.

Oma pildiraamatutest sai ta teada, et kõik inimesed on kaetud rõivastega, kuna ahvid ja pärdikud käivad alasti. Rõivad on jõu märk, mis tähistab inimese üleolekut kõigist elusolenditest. Loomulikult ei saanud olla teist põhjust, et kanda neid eemaletõukavaid asju.

Mitu kuud tagasi, kui Tarzan noorem oli, ihaldas ta kangesti' oma- karvadeta keha katmiseks emalõvi Sabori, isalõvi Numa või panter Shita nahka. Siis ei sarnanenuks ta vähemalt jälgi mao Histaga. Nüüd aga tundis Tarzan oma sileda naha üle uhkust, sest see tunnistas tema põlvnemist võimsast sugukonnast. Temas võitles kaks vastandlikku soovi: käia Kerchaki sugukonna eeskujul vabalt alasti, või' siis, järgides oma liigi tavasid, kanda ebamugavaid rõivaid Ja mõlemad soovid said temas võitu kordamööda.

Kogu aja jooksul, mil sugukond pärast Sabori põgenemist jätkas aeglast teekonda läbi džungli, kubises Tarzani pea emalõvi väljanuhkimise ja tapmise suurejoonelistest plaanidest. Möödus päevi, tema aga ei mõelnud millestki muust.

Kord tõmbas ta tähelepanu kõrvale kohutav nähtus. Päise päeva ajal laskus džunglile pimedus, hääled vaikisid Puud seisid liikumatult, justkui halvatud läheneva katastroofi ootusest. Kogu loodus oli nagu tardunud. Ja siis kostis kaugelt mingit tasast, nõrka oigamist. See tuli üha lähemale ja lähemale, paisus valjemaks ja muutus viimaks kõrvulukustavaks.

Suured puud vajusid ühekorraga looka, nagu oleks kellegi võimas käsi neid maadligi surunud Nad kummardusid üha madalamale, ja ikka veel ei kostnud ühtegi muud häält peale tuule kumeda kohutava oigamise Äkki ajasid džungli-hiiglased end sirgu ja nende võimsad ladvad lõid kõikuma, otsekui väljendanuksid raevukat protesti. Vihurina tormavatest mustadest pilvedest sähvatas silmipimestavalt ere välk. Kõuemürinast rappus õhk nagu kanonaadist. Seejärel hakkas otsekohe paduvihma kallama ja džungel muutus tõeliseks põrguks. Külma vihma käes lõdisedes kogunesid ahvid hunnikusse ja surusid end vastu puutüvesid. Pimedust karistavate välgüsähvatuste valgel võis näha metsikult kõikuvaid puuoksi, nagu oavarrest voolavaid vihmaveeju-gasid ja tuule käes painduvaid tüvesid.

Aegajalt tabas välk mõnda põlist metsapatriarhi, mis siis raginal tuhandeks tükiks purunes ja maha vajus, tõmmates endaga kaasa teda ümbritsevate puude loendamatuid oksi ja väikesi loomi. Metsikust vihurist puude küljest rebitud

44

suured ja väikesed oksad keerlesid ja lendasid, tuues sui. ma õnnetutele metsaasukatele.

Orkaan märatses veel kaua. ja ähmi täis ahvid surusia end üksteise ligi, olles pidevalt ohustatud langevatest tüve. dest ning okstest ja halvatud eredatest

välgusähvatustest ning kõuemürinast õudusest haaratuna kannatasid nati vaikselt, oodates tormi lõppemist

Lõpp oli niisama ootamatu kui alguski. Silmapilk vaibus tuul, päike tuli välja ja loodus naeratas jälle.

Imeilusate lillede märjad lehed ja niisked kroonlehed lõid päikesekiirtes sätendama. Loodus leebus, kõik elav andestas talle tehtud kurja ja asus oma tavalise tegevust? juurde. Askeldusrohke elu läks jälle oma tavalist rada, nagu see oli olnud enne tormi

Tarzanile hakkas koitma ootamatu avastuse valgus; ta lahendas rõivaste saladuse. Kui soe ja mugav olnuks tal vihmaga Sabori raske naha all! See mõte sai veel üheks õhutavaks ajendiks, et täita pähe võetud kavatsust.

Mitu kuud luusis sugukond laugja ranniku lähedal, kus asus Tarzani hurtsik. Viimane pühendaski suurema osa ajast õppimisele. Džunglis ümber hulkudes aga olid tal nöörid kogu aeg käepärast ja nii mõnigi väike loom sattus sumustesse

Kord tõmbus ling metskuldi Horta kareda kaela ümber kokku. Loom tegi pööraseid hüppeid, et sellest vabaneda, ja tiris oksal lamava Tarzani maha.

Loom kuulis mütsatust, pöördus ümber ja nähes kerget saaki — noort ahvi —, painutas pea alla ning tormas ootamatusest rabatud nooruki kallale, õnneks ei saanud Tarzan viga: ta kukkus nagu kass neljakäpakile, jalad laialt harali Sattunud metskuldi nina alla, kargas ta ühe hetkega jalule hüppas ahvi osavusel puu otsa ja oli väljaspool hädaohtu, samal ajal kui raevunud Horta tema alt müdinal läbi kihutas.

See juhtum võimaldas Tarzanil kogeda, mida silmuse kasutamisel võib oodata ja mida peab kartma.

Ta jäi oma pikast nöörist küll ilma, kuid see-eest mõistis, et kui oksalt tirinuks ta maha Sabor, olnuks lõpp sootuks teistsugune ja ta saanuks kindla peale surma.

Uue nööri punumine võttis päris palju päevi. Kui see lõpuks valmis sai, läks Tarzan kavatsetud jahti pidama. Tn asus varitsema suure oksa peal paksu lehestiku sees, just joomiskoha juurde viiva loomaraja kohal. Tema alt pääses terve nahaga läbi palju väikseid loomi Praegu nad Tarzanit ei huvitanud. Ta vajas oma eesmärgi saavutamiseks suurt looma.

Ja siis lõpuks ilmus see, keda ta oli oodanud. Lihased mänglemas toreda sametise naha all, tuli emalõvi Sabor, rammus ja läikiv.

Tema suured käpad astusid kitsal rajal pehmelt. Lõvi hoidis pead kõrgel püsti, jälgides valvsalt ja teraselt iga. sahinat ning liikumist. Tema ilus pikk saba tegi vonklevaid liigutusi.

45

Emalõvi lähenes sellele kohale, kus Tarzan teda oksal juba viskevalmis sõõridena kokkukeritud pika lassoga varitses. Tarzan istus liikumatult nagu pronkskuju ja järeleandmatu nagu surm. Sabor läks tema alt läbi. Ta astus sammu, teise, kolmanda, ja pikk nöör vihises tema kohale, ^var silmus langes talle pähe. Ja kui mürast kohutatud Sabor pea tõstis, libises silmus ümber kõri. Tarzan tõmbas siimuse läikiva kaela ümber kõvasti pingule, siis laskis nööri lahti ja haaras mõlema käega seda hoidvast oksast kinni.

Sabor oli kinni püütud.

Kohkunud loom sööstis meeletu hüppega džunglisse. Kuid Tarzan ei tahtnud nöörist ilma jääda nagu esimesel korral. Kogemusest õppust võtnud, sidus Tarzan lasso otsapidi tüve külge. Vaevalt hüpanud, tundis lõvi, et nöör pigistab ta kaela. Ta tegi õhus uperpalli ja prantsatas raskelt maha.

Tarzani plaan oli ilmselt edukas olnud. Aga kui ta nöörist kinni haaras, toetudes kahe võimsa oksa hargnemiskohale. nägi ta, et on väga raske nii võimsa looma keha

puu juurde tirida ja üles riputada, pealegi kui loom pani raevukalt vastu, hammustas, küünistas ning ulgus.

Vana Sabor oli konutavalt raske ja kui ta oma tohutud kapad vastu ajas, võis teda paigast nihutada küll vist ainult elevant Tantor

Emalõvi hakkas nööri otsas visklema ja sattus uuesti sellele rajale, kust paistis tema hädade süüdlane. Raevust ulgudes hüppas ta äkki Tarzani poole üles. Ent kui ta kogu oma raskusega oksale kukkus, oli poiss jõudnud juba paarkümmend jalga kõrgemale peenemale oksale ronida. Uhe viivu rippus Sabor põigiti oksal, Tarzan aga irvitas ja loopis okstega tema kaitsetut koonu.

Siis hüppas loom maha ja Tarzan haaras kähku nöörist Sabor aga oli juba taibanud, mis teda kinni hoiab, haaras peenikese nööri oma hiiglaslike lõugade vahele ja enne kui Tarzan jõudis silmuse teist korda pingule tõmmata, oli see juba läbi hammustatud.

Tarzanit kurvastas see väga: nii hästi kavandatud plaan oli läbi kukkunud. Ta istus oksal, kriiskas ja sõimas tema all urisevat looma ning tegi talle nägusid.

Tervelt kolm tundi kõndis Sabor puu all edasi-tagasi. Neli korda kükitas ta maha ja hüppas kõrgel enda kohal tembutava ülekohtutegija poole Kuid see oli niisama mõttetu kui ajada taga tuult, mis sosiskles ja sahises puude ladvus

Viimaks sai poisil mängust isu otsa. Läbilõikava huike saatel viskas ta osavasti lõvi küpse puuviljaga, mis selle koonu paksu kleepuva pudruga kokku matsis. Seejärel kihutas ta mööda puid sada jalga kõrgel maa kohal kodu poote ja jõudis peatselt oma sugukondlaste keskele.

Tarzan rääkis kõigile oma seiklusest. Tema rind paisus uhkusest ja ta hooples ning kiitles sellisel kombel, et avaldas sügavat muljet isegi oma verivaenlastele, Cala aga lõi rõõmust ja uhkusest tantsu

IX. Inimene ja inimene

Veel mitu aastat jätkus ahvi kasupoja Tarzani ürfn« džunglielu peaaegu muutusteta. Küll aga muutus ta tugevamaks ja targemaks ning sai raamatutest mõndagi teadt. imeliste maade kohta, mis asusid kusagil väljaspool metsa piire.

Elu ei tundunud talle kunagi ühekülgse ega viljatuna. Ta leidis alati tegevust. Alati võis jahti pidada, puuvilju otsida, arvukates väikestes jõgedes ning järvedes püüda kala Nizat Peale selle tuli end kogu aeg hoida Sabori ja tema julmade suguvendade eest See alaline oht andis igale viivule tema elus erilise teravuse ning värvingu.

Sageli pidasid loomad temale jahti, veel sagedamini küttis tema neid. Ja kuigi nende halastamatud teravad küüned polnud Tarzanit veel kordagi puudutanud, oli tihti ette tulnud õudseid hetki, mil vahemaa oli olnud nii väike, et nende küünte ja tema sileda naha vahele võinuks vaevu torgata puulehe.

Emalõvi Sabor oli kärmas, kärmed olid ka Numa ja Shi-ta, kuid Tarzan oli välkkiire.

Ta sõbrunes elevant Tantoriga. Mil viisil? Ärge seda pärige Kuid džungliasukad teadsid, et ahvi kasupoeg Tarzar ja elevant Tantor jalutasid kuuvalgetel öödel tihti koos. Ja seal, kus metsatee oli vaba, sõitis Tarzan vägeva Tantor; turjal.

Kõik ülejäänud džungliloomad olid tema vaenlased, välja arvatud Tarzani oma sugukond, kelle hulgas leidus tal nüüd rohkesti poolehoidjaid.

Neil aastail veetis Tarzan palju päevi isa hurtsikus, kus ikka veel lebasid puutumatult tema vanemate luud ja Cala pojukese väike luukere. Kaheksateistkümneselt luges Tarzan vabalt mitmesuguseid raamatuid, mis seisid hurtsiku riiulitel, ja sai peaaegu kõigest aru.

Ta oskas ka kirjutada, tegi seda loetavalt ja kiiresti, kuid ainult trükitähtedega. Kirjatähti polnud ta selgeks saanud, sest kuigi tema aarete hulgas leidus rohkesti vihikuid, pidas ta tarbetuks teistsuguse kirjaviisi kallal vaeva näha. Muide, hiljem õppis ta mingil moel ka käsikirjadest aru saama, kuid see läks tal väga vaevaliselt.

Seega kaheksateistkümneselt oli ta noor inglise lord, kes ei osanud oma emakeeles — inglise keeles — rääkida, küll aga lugeda ja kirjutada. Ta polnud kunagi näinud ühtegi teist inimolendit peale iseenda, kuna seda väikest maa-ala kus tema sugukond rändas, ei läbinud ükski suur jõgi, mida mööda võinuksid sisemaalt nende juurde sõuda kas või metsikud pärismaalased.

Kolmest küljest varjasid seda kõrged künkad, neljandast ookean. Paiga olid asustanud üksnes lõvid, leopardid ja mürgised maod. Kuni selle ajani polnud džungli neitsilikud metsad

näinud ühtegi olendit loomaliigist, keda kutsutakse inimeseks.

Aga ükskord, kui Tarzan raamatu saladustesse süvenenult hurtsikus istus, juhtus saatuslik sündmus, mis tõi pöörde kogu siinsetele aladele. Senisele džungli inimtühjusele tuli lõpp.

Kaugel idapoolsel ääremaal liikus hanereas mööda madalat künkaharja veider rongkäik Kõige ees sammus viiskümmend musta sõdalast, relvastatud pikkade odadega, millel olid rauast otsad Peale selle kandis iga mees veel suurt vibu ja mürgitatud nooli. Seljas rippusid neil ovaalsed kilbid, ninasõõrmetes tolknesid suured võrud, villana kräsus juustes toretsesid kirevad sulekimbud.

Nende laubal ilutses tätoveering — kolm paralleelset värvilist vööti, rinnal aga kolm ühise keskpunktiga sõõri. Kollased hambad olid teravaks ihutud justkui kiskjate kihvad, paksud töllakil huuled andsid välimusele veelgi kiskjalikuma ilme.

Nende kannul kõmpis mitusada last ja naist. Viimased kandsid pea peal kõikvõimalikku kraami: sööginõusid, ma-jatarbeid. suuri pampe elevandiluuga. Tagatipus sammus sadakond sõdalast, täpipealt samasugust kui eelrühmaski. Nähtavasti kartsid nad rohkem tagaajamist ning kallaletungi tagant- kui eestpoolt. Seda tõendas ka kolonni ülesehitus.

Nii see oligi Mustanahalised põgenesid valge inimese sõdurite eest See oli neid nii julmalt röövinud ja rõhunud, võtnud ära elevandiluu ja kummi, et nad ühel ilusal päeval oma rõhujatele vastu hakkasid, tapsid ühe valge ohvitseri ja nottisid maha kogu tema väikesearvulise musta väesalga. Seejärel õgisid nad mitu päeva nende liha, kuni äkki öösel oli teine ja märksa tugevam sõdalaste rühm asulale kallale tunginud, et tasuda oma kaaslaste surma eest.

Sel kurjakuulutaval ööl said valge mehe mustad sõdalased omakorda rikkalikult liha süüa. kuna see vilets käputäis, mis kunagi võimsast suguharust järele oli jäänud, kadus süngesse džunglisse — vastu teadmatusele ja vabadusele.

Ent see, mis mustanahalistele metslastele tähendas vabadust ja õnneotsinguid, tõi uue riigi paljudele metsikutele asukatele õudust ja surma.

Kolm päeva liikus rühm läbipääsmatus ürgmetsas pikkamisi edasi Viimaks neljanda päeva varahommikul jõudsid nad jõekese lähedal väikesele maa-alale, mis võrreldes teiste siiani läbitud kohtadega paistis vähem võssakasvanud olevat. Siin hakkasid mustanahalised tulnukad elamuid püstitama. Kuu aja pärast olid nad juba suure platsi metsast puhastanud, ehitanud onnid ja asula ümber tugeva pistand-tara; olid maha pannud hirssi, jamssi ja maisi ning hakkasid uues kodupaigas elama endist elu. Siin polnud vaeseid inimesi ega musta sõjaväge, polnud julmade ja kasuahnete peremeeste jaoks vaja koguda elevandiluud ega kummit.

Siiski võttis mitu kuud aega, enne kui mustad söandasid minna kaugemale metsa, mis ümbritses nende uut asulat.

48

Paljud neist olid juba langenud vana Sabori ohvriks. Džungel kubises julmadest verejanulistest kassidest — lõvidest ja leopardidest — ja mustad sõdalased kartsid oma kaitsvast pihtaiast kaugemale minna.

Kord aga juhtus vana pealiku Mbonga poeg Kulonga kaugele läände minema Ta kõndis ettevaatlikult tihedas padrikus, paremas käes viskevalmis oda, vasakus ovaalne kilp surutuna vastu sihvakat musta keha. Seljal rippus tal vibu, nooletupp oli täis sirgeid nooli. Nende otsad olid hoolikalt kokku määritud tumeda tõrvase ainega, mis isegi kerge torke korral põhjustas surma

Öö saabudes viibis Kulonga oma isa asulast kaugel, ikka sealsamal läände viival teel. Ta ronis suure puu harude vahele, tegi endale sinna mingi lavatsi ja heitis magama

Temast kolme miili kaugusel lääne pool ööbis Kerchaki sugukond.

Järgmisel hommikul koidu ajal siirdusid ahvid džunglis-se toitu otsima Nagu tavaliselt, läks Tarzan hurtsiku juurde. Teel tahtis ta mõnda ulukit tabada ja enne mereranda jõudmist kõhu täis süüa. Ahvid läksid džunglisse laiali ühe-, kahe- või kolmekaupa, kuid püüdsid siiski üksteise lähedusse hoiduda, et ohu korral võiks märku anda ja kuuldav olla.

Pikkamisi lonkis Cala mööda elevandirada läände; pööras ümber pehkinud oksi ja otsis nende alt seeni ning söödavaid putukaid Äkki köitis ta tähelepanu mingi kummaline hääl.

Viiekümne jardi pikkuselt tema ees oli rada täielikult nähtav, ja Cala nägi läbi lehetunneli kohutavat, ennenägematut kogu lähemale hiilimas.

See oli Kulonga.

Cala ei hakanud tema uurimisega aega raiskama, vaid pöördus ümber ja läks kiiresti tagasi. See polnud põgenemine. Cala sugukondlastel oli tava soovimatutest kokkupõrgetest hoiduda, kuni kired pole lõkkele löönud. Niisiis ei püüdnud ta hädaohu eest põgeneda, vaid seda vältida,

Kulonga aga ei jäänud maha, ta haistis lõhna... Ta võis ahvi tappa ja saada hea kõhutäie. Ja nii ta jooksiski Cala kannul, käes viskevalmis oda.

Calal läinuks teekäänakul äärepealt korda kaduda, kuid sirgel märkas Kulonga teda uuesti. Oda hoidev käsi viskus kaugele taha ja sileda naha all tõmbusid musklid silmapilk pingule Seejärer kesi^ sirgus ja oda lendas Cala poole. Kuid löök oli halvasti sihitud^Qda vaid kriimustas tema külge.

Raevu- ja Valukisaga sööstis ahv vaenlase kallale. Samal hetkel lõid tema kaaslaste raskuse all rägisema puud. Vastuseks Cala kutsele tõttaski siia sugukond, hüpates oksalt oksale.

Uskumatu väledusega haaras Kulonga õlalt vibu ja asetas noole nöörile. Seda kaugele pingule tõmmates saatis ta mürgitatud surmariista otse hiiglasuure inimesetaolise looma südamesse.

Oma sugukonna liikmete hämmastunud pilkude all kukkus Cala kohutava karjatusega kummuli maha

Möirge ning kisaga tormasid ahvid Kulonga kallale, kuid

49

ettevaatlik metslane kihutas juba nagu hirmunud antiloop ,.ada mööda allapoole. Talle oli nende karvaste metsinimeste julmus hästi teada, seetõttu oli tema ainus soov võimalikult palju suurendada vahemaad.

Ahvid jälitasid teda puude otsas kiiresti edasi liikudes yjna kaua, viimaks loobusid üksteise järel sellest ja pöördusid tagasi kurbmängu kohale.

Seni polnud keegi neist näinud ühtegi teist inimest peale Tarzani, seepärast hämmastas kõiki veidra olendi ilmumine

nende džunglisse.

Eemal rannikul väikese hurtsiku läheda! kuulis Tarzan kokkupõrke nõrka kaja. Taibanud, et tema sugukonnaga sünnib midagi tõsist, kiirustas ta sinna, kust kostis võitluskära.

Jõudnud sündmuskohale, leidis ta eest kogu sugukonna. Ahvid karjusid ja sebisid suures ärevuses tema tapetud emu surnukeha ümber.

Tarzani mure ja raev oli piiritu Korduvalt tõi ta kuuldavale oma hirmsa sõjakisa ja tagus rusikatega vastu rinda, siis aga viskus Cala surnukehale ja nuttis kibedasti, valades välja oma üksildase hinge valu.

Kaotada maailmas ainsat olendit, kes teda armastas ja hellitas, oli Tarzanile tõepoolest suur õnnetus. Mis sellest, et Cala oli julm ja kohutav loom! Tarzanile oli ta lähedane ja õrn. Ise seda tunnetamata oli ta Cala üle külvanud sellise austuse ja armastusega, mida iga inglise poiss tunneli oma lihase ema vastu. Tarzan polnud kunagi tundnud teist ema ja sõnatult andis Caíale ära kõik. mis kuulunuks Imeilusale leedi Alice'ile. olnuks ta elus.

Pärast esimest meeleheitepuhangut tuli Tarzan mõistusele ja võttis end käsile. Ta usutles sugukondlasi, kes Cala tapmist olid pealt näinud ja sai teada kõigest, mida võimaldas teada anda ahvide kesine sõnavara.

Aga sellestki piisas täielikult. Ta kuulis, et veider musi karvadeta ahv, kel kasvasid suled peast välja, oli paindu vast oksast Cala sisse surma heitnud, seejärel väledasti kui hirv Bara tõusva päikese poole põgenenud.

Tarzan hüppas püsti ja, kähku okstele roninud, kihutas juba metsas edasi Ta tundis hästi kõiki käänakuid elevandirajal, kus tapja lidus, ja läks otse läbi džungli, et mustale sõdalasele, kes teistkaudu minna ei saanud, teele ette jõuda

Tarzani puusal rippus isalt päritud jahinuga, õlgade ümber aga sõõridena kokkukeritud pikk nöör.

Tunni aja pärast laskus ahvinimene uuesti rajule ja hakkas ettevaatlikult maad uurima.

Tillukese jõe õhukeses kaldamudas leidis ta jalajälgi, mida kõigis siinsetes metsades jättis üksnes tema, kuid need olid tema jälgedest palju suuremad. Tarzani süda hakkas tugevasti peksma. Kas tõesti jälitab ta inimest, omaenda liigi esindajat?

Siin oli kaks rida jälgi teine teises suunas. Niisiis oli ohver, kedn ta jälitas, siit läinud ja sama rada

50

mööda tagasi tulnud. Värskemat jälge uurides märkas Tarzan väikest mullatükki ühe jälje servast selle süvendisse veeremas. See tähendas, et jälg oli täiesti värske ja Tarzani jälitatav saladuslik olend alles nüüdsama siit läbi läinud.

Tarzan hüppas jälle puuokstele ning liikus kiiresti ja peaaegu käratult kõrgel raja kohal edasi

Ta polnud läbinud veel miiligi. kui tõepoolest nägi musta sõjameest Too seisis lagedal niidul. Käes hoidis ta oma nõtket vibu, nool laskevalmis. Tema vastas seisis hüppevalmis metskult Horta. pea maas ja kihvadelt tükumas vahtu.

Tarzan silmitses hämmastunult veidrat mustanahalist olendit. Ta sarnanes temaga nii väga oma kujult, aga siiski erines näolt ning nahavärvilt. Tõsi küll, oma raamatutes oli ta näinud pilte, mis kujutasid neegrit, metslast, ent need surnud tõmmised ei sarnanenud hoopiski selle läikiva musta kohutava elusolendiga.

Pealegi ei meenutanud see inimene oma pingul vibuga Tarzanile tema illustreeritud aabitsast niivõrd «neegrit» kuivõrd «kütti». K-ga algab kütt.

Kui imepärane see kõik oli! Tarzan sattus oma avastusest säärasesse elevusse, et oleks äärepealt end välja andnud

Kuid tema silme all lagendikul sündis midagi hoopis uut ja ennenägematut. Lihaseline käsi tõmbas vibunööri pingule, metssiga sööstis ettepoole ja siis laskis must inimene väikese mürginoole lendu Tarzan nägi, kuidas nool lendas välkkiirelt ja tungis metssea harjastega kaetud kaela.

Vaevalt oli nool vibunöörilt lendu läinud, kui Kulonga asetas sinna uue; ta ei jõudnud seda aga välja lasta, sest kult viskus talle peale. Siis kargas mustanahaline ühe hüppega üle looma ja saatis uskumatu väledusega Horta selga teise noole ning ronis ise hetkega puu otsa. Horta pöördus ümber, et vaenlast veel kord rünnata, tegi mõne ebakindla sammu, otsekui imestades millegi üle, vankus ja kukkus külili. Mõne viivu tõmblesid ta lihased veel kramplikult, kuid siis jäi ta liikumatult lamama.

Kulonga ronis puu otsast alla..

Puusal rippuva noaga lõikas ta metssea keha küljest mitu suurt lihakäntsakat. Osavasti ja kähku tegi ta keset rada tule üles ning hakkas liha küpsetama ja sööma Ülejäänud osa metsseast jättis ta sinnapaika, kus see oli.

Kõik nähtu pakkus Tarzanile erakordset huvi Tema julmas rinnas leegitses raevukas tapmisiha, ent soov tundma õppida midagi uut oli veelgi tugevam. Ta otsustas välja uurida, kust see metsik olend on tulnud. Tappa aga jõuab teda kunagi hiljem, kui vibu ja surmatoovad nooled on kõrvale pandud.

Söömise lõpetanud, kadus Kulonga lähima teekäänaku taha, Tarzan aga laskus rahulikult maapinnale. Temagi lõikas oma noaga Horta kere küljest mitu lihatükki, kuid küpsetama neid ei hakanud,

Tarzan oli ka varem näinud tuld. kuid üksnes siis, kui Ara - see on välk -- süütas põlema mõne suure puu. Kuid

51

talle oli arusaamatu, et mingisugune džungliasukas võis tekitada punakaskollaseid teravaid kihvu, mis õgisid puid ega jätnud midagi endast maha peale peene tolmu See aga, et must sõdalane oli oma oivalise roa ära rikkunud, andes selle tule hammaste vahele, ei mahtunud enam kuidagi Tarzani pähe. Ehk oli Ara küti liitlane ja tn jagas temaga oma toitu?

Tema, Tarzan, ei riku iialgi head liha nii rumalasti. Seepärast sõi ta toorest metskuldi liha lihtsalt, ilma viguriteta. Mis kerest üle jäi. selle peitis ta raja lähedale, et tagasiteel taas kõhtu täita

Isu täis söönud, pühkis lord Graystock rasvased sõrmed oma paljaste puusade külge puhtaks ja asus taas jälitama Kulongat. pealik Mbonga poega.

Samal ajal saatis kaugel Londonis lord Graystocki noorem vend klubi kokale tagasi talle toodud kotletid, kuulutades, et need on praadimisel tooreks jäänud. Seejärel, lõpetanud oma lõunasöögi, torkas ta sõrmed lõhnastatud veegii täidetud hõbenõusse ja kuivatas neid lumivalge damastsiidist riidetükiga.

Terve päev jälitas Tarzan Kulongat, lennates tema kohal okstes nagu kuri metsavaim. Ta nägi veel kahel korral, kuidas Kulonga oma nooli lennutas: ühel korral laskis ta hüään Dangot, teisel pärdik Manat. Mõlemal korral surid loomad peaaegu silmapilk. Ilmselt oli Kulonga mürk värske ja väga kange

Sellal kui Tarzan oksi kõigutades ohutus kauguses mustanahalist sõjameest jälitas, mõtles ta palju selle hammas tava tapmisviisi üle. Ta mõistis, et iseendast ei saanud noole väike torge džungli metsikuid asukaid nii ruttu tappa. Võideldes oma

vaenlastega olid metsloomad mõnikord kõige kohutavamal kombel puruks rebitud, lõhki kratsitud, veriseks puretud, ja sellest hoolimata jäid nad tihti ellu

Ei. nendes väikestes puupilbastes peitus midagi sala pärast Ega nad siis ilmaaegu põhjustanud surma üheainsa kriimustusega. Tarzan peab seda asja uurima.

Sel ööl magas Kulonga jälle suure puu harude vahel. Kõrgel tema kohal aga varitses Tarzan.

Kui Kulonga ärkas, nägi ta. et tema vibu ja nooled on kadunud Must sõdalane sattus raevu ja kohkus, kusjuures hirm oli suurem kui raev. Ta otsis puu alt rohust, vaatas läbi kõik oksad, kuid kusagil polnud jälgegi vibust, nooltest ega saladuslikust öisest röövlist Kulongat haaras paaniline hirm. Ta oli relvitu! Kulonga oli ju oma oda Cala kehasse jätnud Ja nüüd, kus ta vibu ja nooled olid kadunud, jäi la täiesti kaitsetuks. Talle oli alles jäänud vaid nuga. Kulonga ainus pääsemislootus oli jõuda nii kiiresti kui võimalik Mbonga asulasse. Ta oli kindel, et asula on lähedal, ja asus kiiret sörki lastes teele.

Temast mõne jardi kauguses ilmus läbipaistmatu lehestiku tihedast rohelusest nähtavale Tarzan ja asus rahulikult Puude otsas teda jälitama.

Ta oli Kulonga vibu ja nooled ühe hiiglasliku puu ladva

52

külge sidunud, tüve alumisest osast aga terava noaga koore riba välja lõiganud ja pisut kõrgemal ühe oksa murdnud Nende märkidega tähistas ta oma varude peidukohti

Kulonga jätkas oma teed. Tarzan jõudis viimaks mustanahalisele päris pea köhale. Paremas käes hoidis ta nüüd viskevalmis sõõridena kokkukeritud nööri

Tarzan oli seda hetke edasi lükanud vaid seepärast, et tahtis kangesti teada saada, kuhu must sõdalane läheb Peatselt saigi ta kannatlikkus tasutud: äkki avanes tema ees suur lage plats paljude veidrate koobastega Mets lõppes ja džungli ning asula vahel laius ligi kakssada jardi ülesharitud põldu.

Sel hetkel oli Tarzan otse Kulonga pea kohal. Ta pidi kiiresti tegutsema, muidu võis saak käest libiseda. Džungli-elu oli õpetanud Tarzanit kõigis kriitilistes olukordades, mis teda nii sageli tabasid, tegutsema välkkiirelt veel enne, ku: mõte sai küpseks.

Ja siis, kui Kulonga oli metsatihnikust lagendikule astunud, tabasid teda just Mbonga põllu ääres võimsa puu alumiselt oksalt heidetud nöörirõngad.

Ahvi kasupoeg Tarzan tiris oma saaki nii tugevasti, ei hirmukarje Kulonga kõris lämbus kohe. Nööri kärmesti käti vahel edasi tõmmates sikutas Tarzan meeleheitlikult vastu-panevat mustanahalist, vedas ta puu juurde ja tõmbas kaelapidi rippuma. Seejärel ronis ta kõrgemale ja tiris ikka veel rabeleva ohvri tihedasse lehestikku. Tarzan sidus nööri kõvasti hiiglasuure haru külge ja vajutas siis oma jahinoa Kulongale otse südamesse. Cala eest oli kätte makstud

Tarzan vaatas mustanahalise hoolikalt üle. Ta polnud kunagi näinud inimolendit. Sedamaid köitis tema tähele panu nuga koos tupe ning vööga ja ta võttis need endale Ka vaskne võru meeldis talle ja ta pani selle oma jala üm ber Seejärel sattus ta vaimustusse metslase rinnal ja laubal olevast tätoveeringust, imetles teravaks viilitud ham baid, vaatas üle sulgedest peakatte ja võttis selle samuti endale Seejärel võttis Tarzan nõuks lõunastada, sest ta oli näljane, liha oli aga käepärast - tema tapetud ohvri liha Džunglieetika lubas tal seda süüa.

Kas tohime teda hukka mõista? .Ja millise mõõdupuuga võinuksime teda mõõta, seda inglise džentelmeni aju ning metslooma kasvatuse saanud ahvinimest?

Tal polnud kunagi pähe tulnud mõte süüa Tublatti, keda la vihkas ja kes teda oli vihanud, kuigi ta oli Tublati tapnud ausas võitluses. See olnuks tema jaoks niisama nördimapanev kui inimesesöömine meile.

Kuid kes oli talle Kulonga, et teda poleks saanud süüa samasuguse meelerahuga kui metskult Hortat või hirv Barat? Tarzani silmis oli ta lihfsalt üks neid arvutuid metsikuid olendeid, kes nälja peletamiseks üksteisele kallale tungisid.

Ent äkki peatas Tarzani mingi kummaline kahtlusetunne. Ehk mõistis ta tänu oma raamatutele, et tema ees oli inimene" Võibolla ta taipas, et ka «kütt» on inimene?

53

Kas inimesed söövad inimesi? Seda ta ei teadnud. Millega sjiS võis tema kõhklemist seletada? Ta püüdis endast võitu saada, et Kulonga liha lõigata, kuid tundis äkki südamepöö-ritust. Tarzan ei taibanud, mis temaga lahti on. Ta teadis vaid, et ei suuda maitsta musta inimese üha

Sajandeid kasvatatud sünnipärane instinkt võttis võimust tema puutumatu mõistuse üle ja hoidis Tarzanit rikkumast seda üldinimlikku seadust, mille olemasolust polnud ta! aimugi

Kiiresti laskis ta Kulonga surnukeha maa peale, päästis silmuse kaela ümbert lahti ja ronis jälle puu otsa

X. Hirmu varjud

Kõrgel oksal istet võtnud, uuris Tarzan asulat Pilliroost onnide taga laiusid haritud põllud.

Ühes kohas ulatus mets asulani. Seda märganud, suundus Tarzan sinna. Teda kannustas mingi palavikuline uudishimu: ta tahtis nii väga näha oma liigi loomi, teada saada, kuidas nad elavad, ja vaadata lähemalt nende veidraid koopaid.

Elu julmade metsaasukate hulgas sundis teda tahtmatult nägema nendes mustanahalistes olendites vaenlasi. Kuigi nad oma välimuselt temaga sarnanesid, ei tekkinud Tarzanil hetkekski eksiarvamust. milline vastuvõtt teda paljastamise korral nende esimest korda nähtud inimeste seas ootab.

Tarzan, ahvi kasupoeg, ei kannatanud sentimentaalsuse all. Ta ei teadnud midagi inimeste vendlusest Kõik, kes tema sugukonda ei kuulunud, olid Tarzani põlised vaenlased, välja arvatud mõni üksik erand nagu elevant Tantor.

Ta aimas seda ilma tigeduse ning vihata Tapmine oli tema elupaigaks oleva metsiku maailma seadus. Tema primitiivses elus oli vähe mõnusid, suurim neist oli küttimine ja tapmine. Kuid Tarzan austas ka teiste õigust samasugustele mõnudele ja soovidele, isegi juhul, kui ta ise muutus nende kallalekippumiste objektiks.

Tarzani veider elu ei teinud teda morniks ega verejanuliseks. Ehk ta küll tappis rõõmsalt naerdes, ei tõendanud see tõik hoopiski tema sünnipärast julmust. Kõige rohkem tappis ta selleks, et hankida toitu. Tõsi küll. inimesena tappis ta mõnikord ka enda lõbuks, mida ei tee ükski loom. On ju maailmas kõigist olenditest üksnes inimesele omane tappa mõttetult, naudinguga, põhjustada kannatusi ning surma ainuüksi lõbu pärast

Kui Tarzanil tuli tappa kättemaksuks või enesekaitseks, tegi ta seda rahulikult, süümepiinata. See oli lihtne töine toiming, mis hoopiski ei sallinud kergemeelsust.

Ja lähenedes nüüd ettevaatlikult Mbonga asulale, valmistus Tarzan lihtsalt ja loomulikult selleks, et tappa või saada tapetud, juhul kui ta avastatakse la hiilis äärmise ettevaatlikkusega, sest Kulonga oli sisendanud talle suurt au-.

54

kartust väikeste teravate puust kepikeste vastu, mis tõid surma kindlalt ja kiiresti.

Viimaks jõudis Tarzan erakordselt tiheda lehestikuga suure puu juurde. Selle okstelt rippusid hiiglaslike ronitaimede rasked vanikud. Tarzan peitis end sellesse

läbipääsmatusse. peaaegu iile küla laiuvasse varjupaika ja hakkas süvenenult jälgima kõike tema all toimuvat, hämmastudes seire tema jaoks uue ja imepärase elu iga üksikasja üle.

Tanumal hullasid ihualasti lapsepõnnid. Naised tampisid rohmakates kivist uhmrites kuivatatud hirssi peeneks või küpsetasid jahust kakukesi. Eemal põllul osa naisi kõplas rohis ja lõikas vilja

Nende puusi katsid mingisugused kentsakad kuivatatud lohust tehtud turritavad padjakesed ja paljudel olid kõrisevate rõngastega käevõrud Mustade kaelte ümber rippusid naljakalt punutud traadirõngad. Lisaks olid paljudel ninast läbi torgatud tohutu suured võrud.

Ahvi kasupoeg vaatas neid imelikke olendeid üha kasvava imestusega, Ta nägi ka mehi, kes vilus tukastasid Kõige kaugemal lagendiku ääres märkas Tarzan relvastati sõjamehi. Nähtavasti kaitsesid nad asulat vaenlase ootamatu kallaletungi eest.

Talle torkas silma, et tööd tegid ainult naised. Mille ükski mees ei töötanud asulas ega põllul.

Lõpuks jäi Tarzani pilk peatuma otse tema all istuval vanaeidel. Tema ette väikesele lõkketulele oli asetatud väheldane pada, kus kees paks punakas vaigune segu. Kõrva oli hunnik teritatud puunooli Naine võttis need ükshaaval kätte, kastis teraviku auravasse segusse ja pani siis oks test tehtud kitsale pukile, mis asus teisel pool lõket.

Tarzanil valdas suur ärevus Tema ees avanes «küti» väikeste heiteriistade hävitava jõu saladus. Ta märkas, et naine püüab kõigest väest hoiduda katlas keevat ainet kätega puudutamast, ja ühel korral, kui väike tilgake talle sõrme peale pritsis, torkas ta selle kähku veeanumasse ja nühkis siis lehenutsakuga puhtaks.

Tarzanil polnud vähimatki aimu mürkidest, ent tema te rav kujutlusvõime ütles talle, et tapab just see surmav aine, mitte aga väike rrtiol. mis üksnes viib hirmsa koostise ohvri kehasse.

Tarzanil lekkis kirglik soov saada endale rohkem neid väikseid surmatoovaid pilpakesi. Kui eit vaid viivuks jätaks oma töö, laskuks ta sedamaid maa peale ja suudaks haarata kimbu nooli ning tagasi puu otsa ronida, enne kui naine hingatagi jõuaks. Ta hakkas juba nuputama, kuidas naise tähelepanu eemale juhtida, kui äkki kostis lagendiku servast võigast kisa. Tarzan vaatas sinnapoole Puu all samas kohas, kus tund aega tagasi sai surma Cala mõrtsukas, seisis must sõdalane.

Sõdalane kisendas ja vibutas pea kohal oda. Aeg-ajalt osutas ta millelegi oma jalge ees maas.

Silmapilk oli kogu asula jalul. Onnidest jooksid välja relvastatud inimesed ja kihutasid tuhatnelja üle põllu äre-

vil sõjamehe juurde Nende kannul sibasid vanurid, naised ja lapsed ning ühe hetkega oli asula tühjaks jäänud.

Ahvi kasupoeg Tarzan mõistis, et nad olid leidnud tema ohvri surnukeha, kuid praegu ei huvitanud see teda sugugi. Külla ei jäänud kedagi, kes võinuks takistada võtmast endale meelepärast nooltevaru Kiiresti ja hääletult laskus ta mürgikatla juurde. Viivu uuris ta oma elavate säravate silmadega asulat Näha polnud kedagi. Tema pilk peatus lähima onni avatud uksel. Tarzanil tekkis soov sisse vaadata, ta lähenes ettevaatlikult madala katusega ehitisele.

Algul seisis ta pisut ukse juures ja kuulatas teraselt. Seest ei kostnud ühtegi häält. Siis lipsas ta poolhämarasse onni.

Seintel rippusid relvad: pikad odad, imeliku välimusega noad ja kaks kitsast kilpi. Onni keskel seisis pada, kaugema seina ääres aga kuivast rohust ase, kaetud punutud mattidega — ilmselt onni peremeeste magamiskoht. Põrandal vedeles mõni inimkolp.

Tarzan katsus ja nuusutas läbi kõik esemed, sest «nägi» ta ju peaasjalikult oma äärmiselt tundlike sõõrmetega. Ta pidi juba kaasa võtma ühe seinal rippuvatest teravatest odadest, kuid süli oli täis nooli, mida ta iga hinna eest tahtis kaasa viia. Ükshaaval võttis ta seinalt maha asju ja pani need toa keskele hunnikusse Kõige peale asetas ta kummulikeeratud paja, selle otsa ühe irvitava pealuu ja torkas sellele pähe tapetud Kulonga peakatte.

Seejärel eemaldus ta pisut, imetles oma kätetööd ja muigas. Ahvide kasvandikule meeldis nalja teha.

Kuid sel hetkel kuulis ta väljast hääli: kostis venivat kaeblikku kisa ja valju itkemist. Tarzan muutus rahutuks.

Oli ta ehk liiga kauaks siia jäänud? Kähku uksest välja hüpanud, heitis ta pilgu piki tanumat värava poole.

Pärismaalasi polnud veel näha, kuigi ta kuulis selgesti neid üle põllu lähenemas. Hääled kõlasid juba üpris ligidal.

Nagu välk hüppas Tarzan nooltehunniku juurde. Kahmanud kaenlasse kõik, mis ühe käega ära võis viia. virutas ta podiseva paja jalaga ümber ja kadus puulehestikku just sel hetkel, kui asula teises servas esimene metslane väravast sisse kihutas. Nagu metsik lind oksal, valmis esimese ohu puhul lendu tõusma, hakkas Tarzan jälgima kõike, mis nüüd külas sündis.

Tanum oli rahvast täis. Neli pärismaalast kandsid Kulonga surnukeha. Nende järel tulid naised kohutavalt ulgudes ja valjusti kisendades. Rongkäigu pea oli jõudnud Kulonga onni, sellesama onni juurde, kus Tarzan oli oma rüüstetööd teinud, ja läks uksest sisse Kuid peaaegu kohe kargasid sisenejad hirmsas, segaduses uuesti välja. Kohe ümbritsesid neid ülejäänud. Onnile osutades vehkisid kõik vihaselt kätega ja ulgusid, kuni mõni sõdalane lähemale astus ja sinna sisse vaatas. Viimaks astus üks neist onni See oli vanamees, kel rippusid ümber metallehted ja kaelas kuivatatud inimkätest kee.

56

See oli kuningas Mbonga ise, tapetud Kulonga isa. Mõne minuti kestel olid kõik vait Peatselt väljus Mbonga onnist, tema kohutavast näost paistis raevu ja uskumatut hirmu. Ta lausus midagi sõjameestele, kes tormasid jalamaid asula igat onni ja nurka läbi otsima.

Otsingud said vaevalt alata, kui märgati ümberaetud pada ja kohe tuli ilmsiks ka mürginoolte kadumine. Midagi rohkem nad siiski ei leidnud ja mõni minut hiljem kogunes ehmunud metslaste parv oma pealiku ümber

Mbonga ei osanud kuidagi seletada hirmsate salapäraste sündmuste jada. Juba see, et nende põllupiirilt leiti surnult tema poeg Kulonga, kes oli tapetud ja paljaks röövitud peaaegu isamaja lävel, oli iseenesest äärmiselt mõistatuslik. Kuid kohutavad avastused asulas endas ja surnud Kulonga onnis täitsid metslaste südamed kirjeldamatu kabuhirmuga ning sünnitasid nende vaeses ajus kõige hämmastavamaid ja uskumatuid tõlgendusi.

Ninapidi koos vadistasid nad poolihääli, silmavalged punnis, silmamunad peas keerlemas.

Tarzan jälgis neid kogu aeg oma kõrgelt oksalt. Paljugi nende käitumises jäi talle arusaamatuks, sest ta ei tundnud ebausku, hirmust aga oli vaid ähmane ettekujutus

Päike seisis kõrgel taevas. Tarzan oli väga näljane. Selle kohani aga. kuhu ta hommikul metskuldi kere oli matnud, jäi veel mitu miili.

Seepärast pööras ta Mbonga asulale selja ja kadus metsatihnikusse

XI. Ahvikuningas

Kui Tarzan oma sugukonna juurde jõudis, oli veel valge, ehkki ta oli teel peatuse teinud, et süüa mahamaetud metskuldist järelejäänud liha ning võtta puu otsast ära Kulonga nooled

Raskelt koormatuna hüppas ta puu otsast maha otse Kerchaki sugukonna keskele.

Rind uhkelt ees, nakkas ta pajatama oma vägevatest seiklustest ja kiitlema oma saagiga

Kerchak pööras torisedes näo kõrvale: ta kadestas seda sugukonna kummalist liiget. Oma väikeses õelas ajus oli ta juba pikka aega otsinud mõnda ettekäänet, et Tarzani peale viha välja valada.

Järgmisel hommikul esimeste koidukiirtega asus Tarzan harjutama vibulaskmist. Esialgu ei tabanud ta peaaegu ühtegi märki, kuid aegamisi õppis väikseid nooli õigesti suunama. Kuu aja pärast oli ta juba osav laskur. Edusammud läksid talle aga kalliks maksma: ta kulutas ära peaaegu kogu oma nooltevaru.

Kerchaki sugukond jätkas rändlemist piki mereranda, sest siin olid head jahialad Tarzan aga harjutas vibulaskmist ja luges isa hurtsikus leiduvaid raamatuid

Just sel ajal leidis noor inglise lord hurtsikust ühte

57

sahtlisoppi peidetud metall-laeka. Võti oli ees ja pärast üürikest uurimist õnnestus Tarzanil see õnnelikult avada.

Ta leidis sealt puhtaks raseeritud näoga noore mehe kolletunud pildi, briljantidega kaunistatud medaljoni lühikese kuldketi otsas, mõne kirja ja väikese raamatu

Tarzan vaatas seda kõike väga hoolikalt.

Kõige rohkem meeldis talle foto, sest noore mehe silmad naeratasid, nägu oji aval ja sõbralik. Loomulikult ei tulnud Tarzanile pähegi, et see oli tema isa

Ka medaljon meeldis talle. Kohe riputas ta selle endale kaela, matkides mustade inimeste juures nähtud ehtimis-indu. Kummaliselt kiirgasid sätendavad kivid tema siledal tõmmul nahal.

Ta ei saanudki aru kirjade sisust, sest peaaegu üldse ei osanud kirjatähti. Tarzan pani kirjad koos fotoga laekasse tagasi ja võttis käsile väikese raamatu

See oli otsast otsani peenikese käekirjaga täis kirjutatud, ja kuigi ta tundis kõiki väikseid põrnikaid, paistsid nende kombinatsioonid talle veidrate ja täiesti arusaamatutena. Tarzan oli juba ammugi õppinud sõnastikku kasutama ja tahtis seda nüüd appi võtta, kuid tema meelehärmiks ei olnud siin sõnastikust kasu. Tervest raamatust ei leidnud ta ühtegi tuttavat sõna, seepärast pistas ta selle uuesti metall-laekasse, lükates nende saladuste lahendamise kaugemasse tulevikku

Vaene väike ahvide kasvandik! Teadnuks ta vaid, et see tugevas hülgenahkses köites väike raamat varjas tema päritolu võtit ja vastust kogu tema kummalise elu mõistatusele! See oli John Claytoni, lord Graystocki päevik, kirjutatud prantsuse keeles.

Tarzan pani laeka kappi, kuid nüüdsest peale ei unustanud oma isa armast ning mehist nägu. Peas aga tekkis tal kindel plaan lahendada väikesesse musta raamatusse kirjutatud kummaliste sõnade saladus.

Praegu aga ootas teda tähtis ja edasilükkamatu ülesanne. Tema nooltevarud olid otsa saanud ja tal tuli need taastada kallaletungiga mustade inimeste asulale.

Järgmise päeva varahommikul asus ta teele ja juba enne keskpäeva jõudis mustanahaliste küla juurde. Tarzan ronis sellesama suure puu otsa ja nagu eelmiselgi

korral, nägi ka nüüd põllul ning onnide ees töötavaid naisi. Ja nagu siis, podises nüüdki tema all maa peal mürgipada.

Tarzan lamas oksal mitu tundi, oodates noolte hankimiseks parajat hetke, mil läheduses kedagi pole. Kuid nüüd ei juhtunud midagi säärast, mis võinuks elanikke asulast välja meelitada. Tanum oli pidevalt rahvast täis Päev hakkas juba kustuma, Tarzan varitses aga ikka veel pahaaimamatu naise kohal, kes paja ümber askeldas.

Põllul töötanud naised tulid koju. Metsast väljusid jahimehed ja kui kõik olid pistandaia sees, pandi värav kõvasti kinni. Külas süüdati lõkked ja tulele asetati katlad. Iga onni ees istus naine ja keetis körti ning kõigil olid käes maniokist ja hirsist küpsetatud kakud.

58

Äkki kõlas metsaservalt röögatus. Tarzan vaatas sinnapoole

See oli salkkond põhja poolt naasvaid hilja peale jäänud kütte Suurivaevu lohistasid nad enda järel mingisugust kogu, kes neile vastu pani.

Kui nad olid külani jõudnud, löödi värav lahti, et neid sisse lasta Jahisaaki silmates tõi pealik Mbonga rahvas kuuldavale pöörase rõõmukisa: see oli inimene.

Kui ikka veel rabelevat vangi mööda tanumat lohistati, tormasid naised ja lapsed talle keppide ning kividega kallale. Ja ahvide kasvandik Tarzan, noor metsik džungli-loom, oli üllatatud oma liigi loomade julmast elajalikku-sest.

Kõigist džungliasukaist piinas oma saaki üksnes leopard Shita. Kõik teised lojused pidasid eetiliseks tuua kiiret ja halastavat surma.

Oma raamatutest oli Tarzan inimolendite eluviisi kohta ammutanud vaid katkendlikke ja nappe andmeid.

Kui ta metsas Kulongat taga ajas, mõtles ta. et Kulonga jälg viib ta veidratest ratastel majadest linna juurde, majadest, millest ühe katusesse torgatud suur puu musti suitsupilvi välja paiskas; või siis mere äärde, mida katsid suured ujuvad ehitised. Neid kutsuti erinevalt: laevadeks, purjekateks, aurikuteks ja pargasteks, seda Tarzan teadis.

Seepärast oli ta väga pettunud, nähes viletsat pilliroo-onnidest asulat, mis pesitses tema koduses džunglis ja kus polnud näha ühtegi kas või nii suurt maja nagu mereran-nas tema enda hurtsik.

Tarzan veendus, et see rahvas on veel õelam kui tema ahvid ja julm nagu Sabor ning ta kaotas endise lugupidamise oma liigi vastu.

Vahepeal olid mustanahalised ohvri küla keskele tirinud ja otse Mbonga onni vastas asuva suure tulba külge kinni sidunud. Odasid ja nuge viibutades moodustasid sõ-dalased tema ümber tantsiva ja röökiva ringi.

Tantsivate sõdurite ümber võtsid istet naised: nad tagusid trumme ja ulgusid. Tarzanile meenutas see kohe dam-dami ja ta juba teadis, mis saab edasi. Siiski tärkas temas kahtlus, et äkki tormavad mustanahalised veel elusa ohvri liha kallale. Ahvid ei teinud seda kunagi.

Vangi ümbritsev sõõr tõmbus üha koomale, samal ajal kui mustanahalised trummide hullumeelse põrina saatel ohjeldamatult tantsu vihtusid. Äkki välgatas oda ja haavas ohvrit. See oli märguanne viiekümnele teisele odale.

Vangi silmad torgati välja, kõrvad, käed ja jalad läbi, iga toll tema tõmblevast kehast muutus julmade löökide märklauaks Lapsed ja naised vingusid vaimustusest. Sõdalased noolisid oma pakse huuli neid ootavat söömingut ette nautides ja püüdsid üksteist üle trumbata jälkide julmustega, mida nad leiutasid õnnetu piinamiseks, kes polnud ikka veel teadvust kaotanud

Siis otsustas Tarzan, ahvide kasvandik, et käes on paras aeg. Kõigi pilgud olid suunatud kohutavale vaatemängule

59

tulba juures. Päevavalgus oli asendunud kuupaisteta pimeda ööga, üksnes leegitsevad lõkked heitsid metsikule stseenile rahutuid valguselaike.

Ahvinimene hüppas nõtkelt tanuma lõpus pehmele maapinnale. Kiiresti korjas ta kokku nooled — seekord kõik, sest oli kaasa võtnud pikki taimekiude, et neid kimpu köüa. Ruttamata sidus ta nooled kõvasti kokku ja pidi juba lahkuma, kui äkki tuli talle vallatu mõte — võrukael, nagu ta oli.

Ta tahtis neile ebardlikele olendeile mingit osavat vingerpussi mängida, et nad jälle tunnetaksid tema juuresolekut.

Tarzan pani nooltekimbu puu jalale ja hakkas hiilima mööda tanuma varjusolevat serva, kuni jõudis sellesama onnini, kus ta juba kord oli viibinud.

Sees oli täiesti pime kuid käsikaudu kobades leidis ta otsitava eseme ja pöördus aega viitmata ukse poole.

Kuid väljuda ta ei jõudnud. Tema terased kõrvad püüdsid kinni lähenevate sammude kaja — see oli siinsamas ligidal. Veel hetk. ja onni uksele ilmus naise kogu.

Tarzan hiilis hääletult kaugema seina äärde ja tema käsi puudutas pikka teravat jahinuga. Naine tuli kärmesti onni keskele ja jäi viivuks seisma, käsikaudu mingit eset otsides. Nähtavasti seda aga tavalisel kohal ei olnud ja naine tuli seda otsides üha lähemale seinale, mille ääres Tarzan seisis.

Ta oli nüüd juba nii lähedal, et ahvinimene tundis tema alasti keha soojust Tarzan tõstis löömiseks jahinoa, kuid just sel hetkel astus naine kõrvale, ja tema rahulik kurguhäälne hüüatus kinnitas, et lõpuks ometi oli ta otsinguid krooninud edu.

Naine pöördus minekule ja kui ta onni uksest väljus, nägi Tarzan tema käte vahel potti toidu keetmiseks

Tarzan liikus tema kannul ukseni ja välja vaadates nägi, et kõik naised tõttasid onnidesse ja tulid sealt välja pottide ning padadega Nad täitsid need veega ja asetasid lõkketulele tulba lähedale, kus rippus liikumatu verine lõhkirebitud surnukeha.

Tarzan passis parajat hetke ja kui läheduses kedagi polnud, ruttas tagasi tanuma lõppu suure puu alla oma nooltekimbu juurde. Nagu eelmisel korral, nii lükkas ta nüüdki paja ümber, seejärel aga hüppas nõtkelt nagu kass metsahiiglase alumistele okstele.

Käratult ronis ta kõrgemale, kuni leidis koha, kus läbi lehestikus oleva ava võis vabalt näha kõike all toimuvat.

Naised raiusid vangi lõhkirebitud keha tükkideks ja panid need pottidesse. Mehed seisid sõõris, puhates meeletust pilgarist. Külas võttis maad suhteliselt rahulik meele-olu

Siis tõstis Tarzan onnist võetud eseme kõrgele üles ja täpsusega, mille oli toonud aastatepikkune harjutamine puuviljade ning kookospähklite loopimises, viskas selle metslaste kamba sekka

60

Ese kukkus nende keskele, tabas ühte sõjameest pähe ja lõi ta jalust maha. Seejärel veeres see naiste hulka ja peatus lõhkikistud laiba ees. mida need tükeldasid söömingu jaoks. Hirmust tardunud mustanahalised vahtisid õuduses seda eset

See oli inimese kolp, mis maapinnal lebas ja neile hambaid näitas. Kukkumine selgest taevast näis imena. Ja sellesama ime pärast haaras mustanahalisi kohutav hirm. Nagu üks mees põgenesid kõik onnidesse. Oma läbimõeldud vingerpussiga sisendas Tarzan metslastesse igavest õudu mingisuguse nähtamatu ebamaise jõu ees, mis varit-seb neid nende asula ümber metsas.

Pärastpoole, kui nad olid leidnud ümberlükatud paja ja näinud, et nooled on jälle varastatud, tärkas inimsööjate vaeses ajus mõte, et nad on solvanud mingisugust vägevat jumalat, kes selle džungliosa üle valitseb. Ta maksab neile kätte selle eest, et

siin asulat rajades ei taibanud nad eelnevalt rikkalike kingitustega teda heasoovlikuks muuta. Siitpeale hakkas Mbonga rahvas iga päev suure puu alla, kust olid kadunud nooled, toitu jätma. Sellega püüdsid nad salapärase võimu armulikkust võita.

Hirmuseeme oli aga sügavale metslaste hinge külvatud ja ahvide kasvandik Tarzan ise.seda teadmata pannud sellega aluse paljudele tulevastele hädadele nii enda kui ka sugukonna jaoks.

Sel ööl magas ta asula lähedal metsas, järgmisel hommikul koidu ajal aga asus tõttamata tagasiteele. Tarzan oli kohutavalt näljane, kuid nagu kiuste leidis ta vaid mõne marja ja noppis lehtedelt üksikuid tõuke. Parajasti kännu alt toitu otsides tõstis ta juhuslikult pead ja nägi äkki rajal vähem kui paarikümne sammu kaugusel emalõvi Sabori.

Lõvi suured kollased silmad sihtisid Tarzanit, hiilates õelalt ja süngelt, punane keel aga noolis ahnelt mokki. Sabor roomas vaikselt edasi, kõhuga peaaegu maad puudutades

Tarzan ei mõelnudki põgeneda. Kõik need päevad oli ta seda kohtumist otsinud. Ja nüüd oli tal peale rohust nööri veel muidki relvi

Kiiresti võttis ta seljast vibu ja asetas hoolikalt nöörile mürgiga kokkutehtud noole Kui Sabor hüppas, kohtas teda poolel teel väike terav kepike. Tarzan aga sööstis samal hetkel kõrvale. Hiiglasuur kass prantsatas täie hooga tema kõrvale maha, teine surmavasse mürki kastetud nool tungis lõvile puusa.

Möirates pöördus loom ümber ja hüppas veel kord, ja jälle õnnetult; kolmas nool tabas otse silma. Seekord oli lõvi aga ahvinimesele liiga lähedal, et viimane võinuks kukkuva keha eest kõrvale hüpata.

Tarzan varises oma vaenlase määratu suure kere raskuse all maha, kuid sai siiski kahmata noa ja jõudis lõvile lüüa mitu haava. Viivu lamasid nad mõlemad liikumatult, viimaks mõistis ahvide kasvandik, et tema peale kukku-

61

nud elutu kiskja ei suuda enam kunagi kurja teha ei inimesele ega loomale Vaevaliselt ronis ta raske loomakere alt välja, ajas end püsti ja vaatas jahisaaki. Võimas juubelduslaine uhkas temast üle.

Sügavalt hingates pani ta jala vägeva vaenlase kehale, heitis kuklasse oma ilusa noore pea ja tõi kuuldavale isaahvi kohutava võidukisa.

Mets kaikus võikast triumfikarjest Linnud vakatasid, suured kiskjad aga liikusid selja taha pilke heites kaugemale, sest vaid vähesed otsisid džunglis tüli suurte inimahvidega.

Londonis lordide palatis pidas aga samal ajal oma liigi inimestele kõnet teine lord Graystock ja tema meeldiv pehme hääl ei pannud kedagi värisema.

Sabori sitke ja vilets liha ei maitsnud isegi Tarzanile, kuid teadupärast on nälg kõige parem kokk Peagi oli ahvinimese kõht korralikult täis ja ta hakkas end magama seadma. Eelnevalt otsustas ta lõvilt maha võtta naha: oli ju see üks põhjusi, miks ta oli püüdnud Sabori surmata.

Väikestelt loomadelt nahka võttes oli Tarzan omandanud küllaldase vilumuse, seetõttu sai ta kiiresti hakkama ka Sabori suure nahaga ja riputas oma jahisaagi kõrge puu harude vahele Siis tõmbus ta mugavasti kerra ja vajus sügavasse unenägudeta unne.

Tarzan polnud eelmistel päevadel end välja puhanud. Väsimusest kurnatud ja kõht kõvasti täis söödud, magas ta terve päikeseringi ning ärkas alles järgmise keskpäeva paiku Kohe laskus ta alla, et värskendada end Sabori lihaga, kuid oma kurvastuseks leidis temast ainult kondid: teised näljased džungliasukad olid teinud puhta töö

Pool tundi pärast parajat metsas kõndimist nägi ta noort hirve ja enne kui väike olend vaenlase lähedusest aru sai, oli terav nool talle kaela tunginud.

Mürk mõjus nii kiiresti, et hirv sai vaid mõne hüppe teha, kui ta surnult põõsastikku kukkus. Tarzan sõi jälle kõhu täis, kuid nüüd enam magama ei heitnud.

Ta kiirustas oma sugukonna rännupaika, ja kohanud ahve, näitas neile uhkelt Sabori nahka.

«Kerchaki ahvid, vaadake!» karjus ta. «Vaadake, mida on teinud Tarzan, vägev tapja! Kes teist on kunagi tapnud Numa sugukonnast kas või ühe? Tarzan on teist kõige tugevam, sest Tarzan pole ahv. Tarzan on...» Siin aga pidi ta oma kõne katkestama, sest inimahvide keeles ei olnud sõna, mis tähistanuks inimest; Tarzan ise aga oskas seda sõna vaid kirjutada ja sedagi inglise keeles, kuid mitte hääldada.

Terve sugukond oli kogunenud tema ümber. Ahvid kuulasid Tarzani kõnet, vahtides üksisilmi tema imetabase vägiteo tõendit.

Üksnes Kerchak oli eemale jäänud: ta vahutas vihast ja pöörasest raevust.

62

Inimahvi nüris ajus katkes äkki miski. Metsiku möirgega sööstis ta ahvikarja sekka.

Hammustades ja oma tohutu suurte kätega hoope virutades tappis ning sandistas Kerehak oma tosina ahve. enne kui ülejäänud jõudsid ülemistele puuokstele pageda.

Oma meeletus raevus vahtis Kerehak ulgudes ümberringi, otsides silmadega Tarzanit ja märkas teda istumas läheduses ühel oksal.

«Tule aga alla, vägev tapja,» röökis Kerchak. «tule alla ja saa tunda veel vägevama kihvu! Kas võimsad võitlejad siis ohtu nähes puu otsa ronivad ja seal värisevad?» Ja väljakutsuvalt tõi Kerchak kuuldavale oma sugukonna sõjakisa

Tarzan laskus rahulikult alla. Hinge kinni pidades jälgis sugukond oma kõrgetelt pennidelt, kuidas möirgav Kerchak vastase saleda kogu kallale sööstis.

Lühikestest jalgadest hoolimata oli Kerchak ligi seitse jalga pikk. Tema tohututel õlgadel põimusid vägevad musklipuntrad, lühike kael paistis selja tagant raudsete lihaste rahnuna, nii et pea nagu väheldane kera suure lihahunniku otsas kükitas Allapoole ripnevate huulte vahelt paljastusid vägevad kihvad, väikesed õelad verd täis valgunud silmad aga põlesid kohutavas hullumeelsuses.

Tarzan — samuti suur ja lihaseline loom — seisis ja ootas teda Kuid metslooma hiiglasliku kogu kõrval tundusid tema kasv ja tugevad musklid haletsemisväärsena.

Tema vibu ja nooled lebasid eemal, seal, kuhu ta oli need jätnud, näidates Sabori nahka oma sugukondlastele. Ta seisis palgest palgesse Kerchakiga. relvadeks vaid jahinuga ja inimmõistus.

Kui vaenlane raevuka möirgega talle kallale sööstis, haaras lord Graystock tupest oma pika noa ja samasuguse meeletu kisaga tormas vaenlasele vastu Ta oli küllalt osav, et mitte lasta pikkadel karvastel kätel endast kinni haarata. Samal hetkel, kui nende _ kehad pidanuksid kokku põrkama, pigistas Tarzan oma vaenlase ühte rannet, hüppas kergelt kõrvale ja torkas noa pidemeni ahvi kehasse südame alla.

Enne aga. kui ta noa välja tõmmata jõudis, oli Kerehak, püüdes haarata Tarzanit oma hirmsasse sülelusse, relva hoidva käe kiire liigutusega ära löönud.

Ahv valmistus pähe andma hirmsat kämblahoopi, mis märgi tabamise korral löhestanuks nooruki kolba

Kuid inimene oli kärmem: ta tõmbus küüru ja virutas ise võimsa hoobi ahvile rindu.

Kerehak lõi vankuma, ka oli surmav haav südame all temalt peaaegu teadvuse röövinud Hetkeks ta siiski toibus ja sellest jätkus, et oma käsi Tarzani haardest ära tõmmata ja temaga käsikähmlusse astuda.

Ahvinimest tugevasti enda vastu surudes püüdis raevune isane oma tohutute kihvadega tema kõri, kuid noore lordi sitked sõrmed jõudsid Kerchaki kaela ümber sulguda.

Nii nad heitlesid: üks püüdis oma hirmsate kihvadega

63

võitluskaaslasel kõri läbi hammustada, teine oma käega vaenlase hingekõri kinni pigistada ja samal ajal looma paljastatud lõugu endast eemale tõrjuda. Näis, nagu hakanuks palju võimsam ahv pikkamööda peale jääma ja varnast välja paneva looma hambad olid Tarzani kõrist veel ainult tolli kauguses Äkki võpatas Kerchak kogu kehast, viivuks otsekui tardus, seejärel aga varises elutult maha. Ta oli surnud.

Tarzan tõmbas välja noa, mis talle nii sageli oli toonud võidu palju võimsamate musklite üle kui tema enda omad. pani jala võidetud vaenlase kaelale ja taas kõlas üle kogu metsa võitja metsik sõjahüüd.

Nii sai noor lord Graystock ahvide kuningaks

XII. Inimmõistus

Tarzani alamate hulgas oli üks isane, kes söandas temaga võimu pärast võidelda. See oli Tublati poeg Terkoz Kuid ta tundis nii suurt hirmu uue valitseja terava noa ja surmatoovate noolte ees, et julges oma rahulolematust ilmutada üksnes tühises sõnakuulmatuses ja alalistes salakavalates vem-pudes. Ometi teadis Tarzan, et Terkoz passib vaid parajat juhust ootamatu reetmisega temalt võim üle lüüa, ja oli seepärast alati valvel, et välistada võimalikku äkilist kallaletungi

Paljude kuude jooksul kulges ahvisugukonna elu endist viisi. Uut oli vaid niipalju, et tänu Tarzani väljapaistvale mõistusele ja tema küttimisoskusele läks toiduga varustamine nüüd palju edukamalt ja ka toitu oli rohkem kui kunagi varem. Seepärast oli enamik ahve valitseja vahetumisega väga rahul.

Öösiti juhtis Tarzan oma sugukonda mustade inimeste põldudele. Oma targa juhi näpunäidete järgi sõid ahvid siin kõhu täis, ent iialgi ei hävitanud seda, mida ei jõudnud ära süüa, nagu teeb seda pärdik Manu ja enamik teisi ahve. Ja kuigi mustanahalisi pahandas nende põldude järjekindel rüüstamine, ei võtnud ahvide röövretked neilt tahet maad harida, mis oleks kahtlemata juhtunud, lubanuks Tarzan oma rahval istandusi arutult laastada

Selle aja jooksul külastas Tarzan asulat korduvalt ka teisel, isiklikul eesmärgil Aeg-ajalt täiendas ta seal oma nooltevaru. Varsti märkas Tarzan seal ka toitu, mida neegrid nüüd järjekindlalt puu alla panid, ja sõi ära kõik, mis mustanahalised talle olid jätnud.

Kui metslased veendusid, et öö jooksul toit kaob, haaras neid veelgi suurem hirm Üks asi on ju jumalale või kuradile'meeleheaks toitu tuua, et võita nende heatahtlikkust, aga kui vaim tõepoolest asulasse ilmub ja toodud toidu ära sööb, on see hoopis teine asi. See oli ennekuulmatu ning täitis nende ebausklikud südamed rahutuse ja hirmuga.

Noolte korrapärane kadumine ja kummalised tembud, mida

64

nähtamatu olend korda saatis, viisid mustanahalised niisugusesse seisundisse, et nende elu muutus uues asulas väljakannatamatuks. Mbonga ja tema vanematekogu hakkasid üha rohkem rääkima sellest, et küla päriseks maha jätta ja kaugemal džunglis uus rahulikum koht otsida.

Kohta otsides tungisid mustad sõdalased aiva kaugemale lõunasse, päris metsade sügavusse.

Tarzani sugukonda hakkas ikka sagedamini häirima mustade luurajate ilmumine rfende asupaika Ürgmetsa vaiksel üksindust rikkusid uued veidrad karjed Polnud rahu enam loomadel ega lindudel. Oli saabunud inimene . .

Teised loomad tulid siia nii öösel kui päeval džunglis ümber hulkudes. Need olid julmad, metsikud loomad. Kuid nõrgemad naabrid põgenesid nende eest vaid ajutiselt, et ohu möödudes kohe tagasi tulla.

Inimesega oli aga teisiti. Kui tuleb inimene, siis paljud suurematest liikidest lahkuvad instinktiivselt oma asukohast ega tule peaaegu kunagi tagasi Nii talitasid alati suured inimahvid Nad põgenesid inimese eest, nagu inimene põgeneb katku eest.

Veel mõnda aega hoidus Tarzani sugukond abaja lähedusse, sest nende uus kuningas ei tahtnud mõeldagi, et tuleks alatiseks lahkuda väikesest hurtsikust leitud aaretest

Kord kohtas mõni inimahv mustanahalisi väikese jõekaldal, mis paljudele põlvkondadele oli olnud harjumuspärane joomiskoht. Nad nägid, et mustad inimesed raadavad džunglit ja püstitavad arvukalt onne. Pärast seda ei tahtnud ahvid enam abaja juurde jääda ja Tarzan viis nad mitu päevateekonda edasi sisemaale, kohta, mida polnud veel rüvetanud inimolendi jalg.

Kord kuus kiirustas Tarzan oksalt oksale hüpates oma hurtsikusse, et veeta seal päev raamatute keskel, samuti nooltevaru täiendada Viimane ülesanne muutus üha raske-maks, sest mustad hakkasid ööseks oma nooli aitadesse ja elamutesse peitma.

Tarzan pidi päeva jooksul pingsalt jälgima, kuhu nooled peidetakse, kahel korral sisenes ta onni, sellal kui selle elanikud magasid oma mattidel, ja näppas nooled otse sõdalaste nina alt. See moodus tundus Tarzanile aga liiga ohtlik, seepärast eelistas ta oma pikkade surmatoovate lassodega püüda üksikuid kütte. Võtnud neilt ära relvad ja ehted, heitis ta laibad öösel kõrge puu otsast alla tanuma keskele.

Need eriskummalised juhtumid hirmutasid mustanahalisi niivõrd, et kui Tarzani külaskäikude vahel poleks olnud kuuajalist hingetõmbeaega, mis iga kord sisendas neisse lootust, et rohkem kallaletunge ei tule, siis oleksid nad peatselt jälle oma uue asula maha jätnud

Mustanahalised polnud Tarzani hurtsikut kaugel rannikul veel märganud, kuid ahvinimene elas alalises kartuses, et tema äraolekul leiavad nad selle üles ja röövivad tema aarded. Seepärast hakkas ta ajapikku üha kauem viibima hurtsiku juures ja üha harvemini ahvide keskel. Nii juhtus et tema sugukonna ahvid hakkasid selle hoolimatuse all

kannatama. Alailma puhkes tülisid ja arveteõiendamisi, mida vaid kõige kõrgem juht võis rahulikult klaarida.

Viimaks tegi mõni ahvide vanematekogu liige Tarzan iga sellest juttu ja pärast seda ei lahkunud ta sugukonna juurest terve kuu.

Inimahvide ülemjuhi kohustused pole rasked ega arvukad. Pärast keskpäeva tuleb näiteks Taka ja kaebab, et vana Mungo varastas ära tema noore naise. Siis on Tarzani leohus kõik ahvid kokku kutsuda ja kui selgub, et naine eelistab oma uut abikaasat endisele mehele, annab ta käsu, et nii see ka olgu. või käsib Mungot anda Takale vastu ühe oma tütardest

Ahvid peavad juhi otsust lõplikuks, ükskõik milline seo ka poleks, ja pöörduvad rahulolevana tagasi oma tegevuse juurde

Teinekord tuleb joostes kisendav 'lana. surudes kätt vastu külge, kust purskab verd. Ta kaebab, et tema mees (imito hammustas teda elajalikult Väljakutsutud Gunto aga väidab, et Tana on laisk, ei viitsi talle tuua sitikaid ega pähkleid või keeldub tema selga sügamast.

Ja Tarzan noomib mõlemat, ähvardab Guntot surmatoovate nooltega, kui see peaks jätkama Tana piinamist. Tana aga peab omalt poolt tõotama end parandada ja paremini täitma oma naisekohust.

Nii see kõik lähebki. Enamasti on need lühised perekondlikud nääklused, mis aga klaarimata jätmise korral Võivad viia tõsiste salkadevaheliste tülideni ja mõnikord isegi sugukonna lõhenemiseni.

Kuid Tarzanit hakkas see tüütama. Ta mõistis, et ülemvõim piirab oluliselt tema vabadust. Teda veetlesid soojas päikesepaistes sädelev meri, mugava maja jahe tuba ja raamatutes leiduvad lõputud imed.

Vanemaks saades adus Tarzan, et ta muutub oma sugukonnas võõraks Nende ja tema huvid hakkasid üha rohkeni erinema Paljud kummalised ning imeilusad unelmad, nii välgatasid ahvide inimesest juhi toimekas ajus, olid neile võõrad Nende keel oli nii vaene, et Tarzan ei suutnud nendega rääkida paljudest uutest tõdedest ega mõttetegevuse avarast vaateväljast, mille tema ahne pilgu ees oli avanud lugemine. Ta ei saanud neile kõnelda isegi auahnusest niis tema hinge piinas

Tal polnud enam ammugi sõpru ja kaaslasi Laps võin tutvust sobitada paljude veidrate ja lihtsate olenditega, kuid täiskasvanud inimene vajab sõpruse aluseks siiski mõniri gast, kas või välist intellekti võrdsust.

Olnuks Cala elus, toonuks Tarzan ohvriks kõik. et tema lähedale jääda. Nüüd, kus teda polnud, vallatutest lapsepõl-vesõpradest olid aga saanud julmad ja toored loomad, tundis Tarzan, et tal on rohkem meeltmööda rahulik eraklus oma onnis kui metsloomade karja juhi tüütud kohused

Kuid Tarzani soov loobuda oma sugukonna juhi kohast ei saanud veel niipea teoks, põhjuseks oli Tublati poja Ter-kozi vimm ja kadedus Nagu kangekaelne noor Inglane, ei

66

suutnud ka Tarzan sundida end ilkuva vaenlase eest taganema.

Tarzan teadis väga hästi, et tema asemele valitakse juhiks Terkoz. See metsik loom oli juba ammu maksma pannud oma füüsilise üleoleku õigused nende väheste isaahvi-de üle, kes olid söandanud tema julmadele tülinorimistele vastu hakata

Tarzan ihkas õelat looma talitseda, kasutamata nuga või nooli. Koos mehistumisega olid kasvanud ka tema jõud ja osavus niivõrd, et ta hakkas mõtlema, kas ta äkki ei suuda hirmuäratavat Terkozi võita käsitsivõitluses. Kui vaid poleks neid tohutuid kiskjahambaid, mis selles suhtes halvasti relvastatud Tarzaniga võrreldes inimahvile niisuguse eelise andsid!

Kord aga tänu asjaoludele sai Tarzan sellest murest lahti ja võis vabalt valida oma tee: kas jääda sugukonda või sellest lahkuda, määrimata oma metslaseau.

Juhtus see järgmiselt.

Sugukond otsis endale rahumeelselt toitu Kõik olid igasse kaarde laiali läinud, kui äkki kõlas läbilõikav kisa Sellest kohast, kus Tarzan selgeveelise oja kaldal kõhuli lamas ja oma väledate pruunide kätega veel väledamat kala kinni võtta proovis, jäi see itta.

Nagu üks mees tormasid kõik sugukonna liikmed hirmu-karjete peale kohale ja nägid Terkozi, kes vana emaahvi karvust kinni hoidis ja teda oma suurte kätega klohmis

Tarzan astus ta juurde ja tõstis käe märgiks, et Terkoz peab peksmise lõpetama. Emane ei kuulunud talle, vaid vaesele vanale isasele, kelle võitlused olid juba ammugi võideldud ja kes ei suutnud oma peret kaitsta.

Terkoz teadis, et võõrast naist pekstes rikub ta oma sugukonna seadusi. Kuid tülinorija, nagu ta oli, kasutas emaahvi mehe hõrkust ja karistas naist selle eest, et viimane ei tahtnud talle loovutada enda püütud noort õrna närilist.

Nähes liginemas Tarzanit, kel polnud käes nooli, hakkas Terkoz vaest emast veelgi kõvemini klohmima, lootes sellega vihatud valitsejat võitlusse kutsuda

Tarzan ei korranud oma hoiatust, selle asemel ta lihtsalt sööstis Terkozi kallale.

Mitte kordagi sellest ammumöödunud päevast saadik, kui gorillade juht Bolgani oli Tarzani nii hirmsasti puruks rebinud, polnud tal tulnud pidada säärast võitlusi

Vaevalt võis Tarzani nuga seekord võistelda Terkozi läikivate kihvadega, see-eest tegid inimese hämmastav osavus ja kiirus peaaegu tasa ahvi mõningase üleoleku jõus

Kokkuvõttes oli inimahvil siiski teatud paremus, ja kui poleks ilmnenud ühte teist jõudu, mis mõjutas võitluse tulemust, oleks ahvide sugukonna kasvandik Tarzan, noor lord Graystock, surnudki nii, nagu ta oli elanud — tundmatu metsloomana Ekvatoriaal-Aafrikas.

Kuid Tarzanil oli olemas see, mis tõstis ta kõigist džung-likaaslastest kõrgemale ning milles seisneb erinevus inimese ja looma vahel —- mõistus. Mõistus hoidis Tarzanit Terkozi

67

raudsete musklite ning ahnete kihvade eest.

Kähmlus oli kestnud vaevalt mõne sekundi, kui nad juba vähkresid maas, teineteist tagudes, rebides ja puruks kistes — kaks suurt metsikut looma, kes võitlesid elu ja surma peale.

Terkozil oli peas ja rinnas tosin noahaava, Tarzan oli üleni puruks rebitud ja nõretas verest Peast oli tal tükk nahka välja kistud, see rippus silma kohal, segades nägemist. Kuid siiani oli noorel inglasel õnnestunud vaenlase hirmsaid kihvu oma kõrist eemal hoida ja nüüd. lühikesel hingetõmbeajal nuputas ta kavala plaani. Ta pääseb Terkozi selja taha. haarab temast küünte ja hammastega kinni ning pus-sitab vaenlast senikaua, kuni see sureb

Manööver õnnestus kergemini, kui ta arvas, sest rumal loom ei taibanud Tarzani kavatsust ega osanud teda ennetada

Aga kui Terkoz viimaks mõistis, et suletuna vaenlase haardesse ei saa ta teda enam kätte ei hammaste ega rusikatega, viskus ta välkkiirelt maha. Tarzanil jäi üle vaid klammerduda meeleheitlikult selle hüpleva, keerleva ja väänleva keha külge Jõudmata Terkozile ühtegi hoopi anda. lõi kõva põrutus vastu maad noa ta käest ja Tarzan jäi relvituks.

Järgmisel silmapilgul veeresid mõlemad kerana maas Tarzan pidi oma haaret pisut lõdvendama, kuni lõpuks sel les pidevalt muutuvate asendite kiires vaheldumises oli tal parema käega võimalik teha uus võte. Sedamaid mõistis Tarzan, et see asend oli muutnud ta täielikult ligipääsmatuks. Tema käsi oli selja tagant Terkozi käe alt läbi pistetud, õlavars ja käelaba aga surusid viimase kaela. See oli pool-nelson, nüüdisaegne maadlusvõte, mida asjatundmatu ahv-inimene kasutas täiesti juhuslikult Kuid jumalik oid ütles talle otsekohe, kuivõrd väärtuslik on tehtud avastus Sellest võttest sõltus elu ja surm.

Ta püüdis samasugust asendit saavutada ka vasaku kae jaoks, ja mõne hetke pärast raksatas Terkozi härjakael ju ba topeltnelsoni võttes.

Terkoz enam ei rabelnud. Mõlemad lamasid maas täiesti liikumatult, Tarzan Terkozi seljal. Ja pikkamööda .pidi ahv oma ümmarguse pea rinnale üha lähemale painutama,

Tarzan teadis, millega see kõik lõpeb Veel hetk ja kael murdub. Ja just siis Terkozi õnneks tõstis Tarzanis häfill seesama võime, mis oli aidanud teda ahvist jagu saada võime arutleda.

«Kui ma ta tapan,» mõtles 'Tarzan, «mis kasu ma sellest saan? Jätan sugukonna ilma võimsast võitlejast ja ongi kõik Kui Terkoz on surnud, ei saagi ta teada minu üle olekust, elusana jää-b ta aga alati teistele ahvidele eeskujuks.»

«Ka-go-da?» sisistas Tarzan Terkozile kõrva, mis vabas tõlkes tähendab: «Annad alla?» Vastust ei tulnud ja Tarzan tugevdas veidi survet, mis kutsus esile suure metslooma kohutava valukarjatuse

68

«Ka-go-da?» kordas Tarzan.

«Ka-go-da!» kisendas Terkoz.

«Kuula siis,» sõnas Tarzan teda pisut vabamaks lastes, kuid hoides käsi endiselt võttes. «Mina olen Tarzan, ahvide ülemjuht, vägev kütt, võimas võitleja. Terves džunglis pole kedagi nii võimsat kui mina. Sa ütlesid mulle: «Ka-go-da » Kõik kuulsid seda. Ära enam tülitse oma juhi ega sugukond-lastega, või järgmisel korral ma tapan su. Said aru?»

«Huh,» kinnitas Terkoz.

«Nohi, kas nüüd aitab sulle?»

«Huh,» vastas ahv.

Tarzan laskis ta lahti ja pisut hiljem tegelesid kõik jälle oma asjadega, nagu poleks juhtunud midagi, mis rikkunuks ürgse metsalaagri rahu.

Ahvide teadvuses võttis aga maad sügav veendumus, et Tarzan on vägev võitleja ja kummaline olend Kummaline sellepärast, et tema kätes oli vaenlase elu, kuid selle asemel, et teda tappa, lubas Tarzan tal häda tegemata edasi elada

Päevaloojakul, enne kui pimedus džunglile laskus, tuli kogu sugukond nagu tavaliselt kokku. Tarzan oli oma haavad selges ojavees puhtaks pesnud Ta kutsus vanad isased enda ümber.

«Te nägite täna jälle, et ahvide juht Tarzan on teie seas kõige vägevam,» sõnas ta.

«Huh,» vastasid kõik nagu ühest suust, «Tarzan on vägev.»

«Tarzan pole ahv,» jätkas ta. «Ta ei sarnane oma rahvaga. Tema tee pole teie tee, seepärast läheb ta tagasi oma suguvõsa koopasse suure järve vete lähedale Te peate endale valima uue juhi. Tarzan ei tule enam tagasi.»

Sel moel tegi noor lord Graystock esimese sammu eesmärgi poole, mille ta endale oli seadnud: otsida üles enda-taolised valged inimesed

XIII. Tema oma suguvõsa

Järgmisel hommikul asus Tarzan teele läände, ranniku poole. Terkozi löödud haavad tekitasid suurt valu.

Ta liikus edasi väga aeglaselt, ööbis džunglis ja jõudis oma hurtsiku juurde alles järgmisel hommikul kaunis hilja.

Mitmel järgmisel päeval käis ta väljas vaid harva ning üksnes selleks, et nälja kustutamiseks vajalikul hulgal puuvilja ja pähkleid korjata.

Kümne päeva pärast oli Tarzan täiesti terve. Tema näole jäi pooleldi kinnikasvanud kohutav arm, mis algas vasaku silma kohalt, kulges põiki üle pea ja lõppes parema kõrva kohal Selle jälje jättis talle Terkoz, kui temalt peanahka rebis.

Paranemise ajal püüdis Tarzan meisterdada endale Sabori nahast, mis kogu aeg oli hurtsikus seisnud, keepi. Kuid ta nägi, et nahk oli kõva nagu puu Et Tarzanil polnud

parkimisest aimugi, pidi ta ihaldatud kavatsusest loobuma.

Ja nii võttis ta nõuks endale Mbonga asulas mõnelt mustanahaliselt mingi rõivatükk ära võtta, sest ahvide kasvandik Tarzan oli otsustanud kõikvõimalike abinõudega tähistada enda kui alamseltsi olendi evolutsiooni. Tema arust oli inimsoo kõige tähtsam eritunnus ehted ja rõivad.

Sel eesmärgil korjas ta endale mitmesuguseid käe- ja jalaehteid, võttes neid ära tema kiire ja käratu silmuse läbi surma saanud mustadelt sõdalastelt. Ta pani need endale ümber, nii nagu oli seda näinud teistel

Ta riputas kaela kuldketi briljantidega kaunistatud medaljoniga, mis kuulus tema emale leedi Alice'ile, selja taha rihma otsa aga nooletupe koos nooltega, mille ta samuti oli ära võtnud ühelt võidetud mustanahaliselt.

Vöökoha ehtis ta väikestest toornaharibadest tehtud vööga. Selle omatehtud vöö külge meisterdas ta noatupe, et oida seal isa jahinuga. Kulonga pikk oda rippus tal vasema la taga.

Noor lord Graystock nägi välja originaalne ja väga sõjakas. Tagant langesid paksud mustad juuksed talle õlgadele, est oli ta need jahinoaga ebaühtlaselt lühemaks nüsinud, et salgud silma ei tikuks.

Tema sihvakas ja imekaunis kuju, tugevate musklitega agu parimatel muinasrooma gladiaatoritel ja ühtaegu peh-ete ning õrnade kontuuridega nagu hellenite jumalal, andis juba esimesel pilgul tunnistust tohutu jõu, paindlikkuse ja osavuse imelisest kooslusest.

Tarzan, ahvide kasvandik, oli ürginimese, küti ja sõjamehe kehastus. Oma laiadel õlgadel ilusat pead suursuguselt oides, imekaunites selgetes silmades säramas elutuli ja aru-us — sellisena võis ta muinsust õhkavas ürgmetsas paista oljumalana.

Kuid Tarzan ei mõelnudki sellele Ta kahetses, et tal põlud rõivaid ja ei saanud näidata kõigile džungliasukaile, et ta n inimene, mitte ahv. Tihti hiilis talle südamesse tõsine ahtlus. et ta võib veel ahviks muutuda

Tal olid hakanud näole karvad kasvama On ju kõik ahvid karvaste nägudega, kuna ainsad inimesed, keda ta näinud oli — mustanahalised — peale mõne erandi olid täielikult karvadeta.

Tõsi küll, raamatutes oli ta näinud piltidel inimesi, kelle huuli, põski ning lõuga kattis tihe karvastik, kuid sellele vaatamata raseeris Tarzan end. Peaaegu iga päev ihus ta oma teravat nuga ning kraapis ja kõõpis oma noort habet, et see alandav ahvide tunnusjoon juurteni välja rookida.

Sel moel õppis ta habet ajama, tõsi küll, rohmakalt ja piinarikkalt, kuid ikkagi edukalt.

Kui ta tundis, et on pärast verist heitlust Terkoziga täielikult paranenud, suundus Tarzan ühel hommikul Mbonga asulasse. Ta kõndis muretult džungli käänulisel rajal, selle asemel et puude otsas edasi liikuda, ja kohtus äkki palgest palgesse musta sõdalasega.

Metslase hämmeldunud pilk oli peaaegu koomiline ja

enne km Tarzan jõudis haarata vibu, pöördus sõdalane ümber ja häirekisaga otsekui teisi hoiatades pistis mööda rada plagama

Tarzan tormas teda puude otsas taga ajama ja mõne hetke parast nägi ees meeletult jooksvaid inimesi.

Neid oli kolm. hanereas lidusid nad kui pöörased läbi tiheda põõsastiku,

Tarzan jõudis hõlpsasti neist ette ja nad ei märganudki, kuidas ta hääletult nende pea kohal liikus ja raja kohal madalale oksale varitsema jäi.

Tarzan laskis kaks esimest sõdalast mööda minna, aga kui kolmas joostes lähenes, haaras osava liigutusega heidetud silmus käratult musta kõri ümbert kinni ja tõmbus pingule.

Neeger tõi kuuldavale südantlõhestava karjatuse ja tema kaaslased nägid, kuidas tõmblev keha nagu nõiduse väel pikkamööda nende pea kollale tihedasse lehestikku tõusis.

Hirmukisaga pistsid nad veel kiiremini jooksma, lootes end päästa.

Sõnatult ja kiiresti tegi Tarzan oma vangile lõpu peale, võttis temalt ära relvad, ehted ja - oh õnne! - puusade ümbert imekauni seemisnahk.se vöö. Otsemaid pani ta selle endale ümber.

Nüüd on ta viimaks ometi riides nii nagu inimesele kohane. Keegi ei tohi enam kahelda tema kõrges päritolus. Kui meeldiv oleks praegu oma sugukonna juurde tagasi minna ja seda imetoredat pidurüüd nende kadedate pilkude all demonstreerida!

Musta keha oma õlale upitanud, asus ta puude otsas ruttamata teele pistandaiaga ümbritsetud väikese asula poole, sest tal oli jälle vaja nooli.

Olles pistandaiale juba päris lähedale jõudnud, nägi Tarzan erutatud külaelanikke parvena ümbritsemas mõlemat põgenikku, kes hirmust ja väsimusest värisedes suutsid suuri vaevu kõnelda oma seikluse ennekuulmatutest üksikasjadest.

Nad rääkisid, et Mirando oli käinud kõige ees, mitte eriti kaugel, äkki oli ta nende juurde jooksnud kisaga, et kohutav valge alasti inimene ajab teda taga Siis olid nad kõik kolmekesi kõigest väest jooksu pistnud.

Seejärel kõlas jälle Mirando läbilõikav hirmukarje, ja kui nad pead pöörasid, nägid kohutavat vaatepilti: nende kaaslase keha lendas üles puude otsa, käed-jalad krampli-kult õhus tõmblemas, pärani suust aga rippus välja keel. Ta ei teinud enam mingit häält ja tema juures polnud naha mitte kui kedagi.

Asulas puhkes paanika. Ent vana elutark Mbonga tegi näo, nagu ei usuks ta nende juttu.

«Te räägite meile pikka muinaslugu sellepärast, et ei julgenud tõtt öelda Teil on häbi tunnistada, et kui lõvi Mirándole kallale hüppas, lasksite jalga ja jätsite ta maha. Te olete argpüksid!»

Vaevalt oli Mbonga lausunud viimase sõna, kui tema

kohal puuokstes käis kõva praksatus. Kõik lõid silmad üles, haaratud uuest hirmulainest Pilt, mis neile avanes, sundis võpatama isegi vana elutarka Mbongat: keereldes ja vingerdades lendas ülevalt alla Mirando surnukeha ning prantsatas raginal nende jalge ette siruli.

Nagu üks mees tormasid kõik mustanahalised laiali ja kadusid asulat ümbritsevasse tihedasse padrikusse.

Siis läks Tarzan julgesti asulasse, täiendas oma noolte-varu ja sõi ära toidu, mille metslased olid valmis pannud, et vaigistada salapärase paha vaimu viha.

Enne lahkumist viis ta Mirando surnukeha asula värava juurde ja seadis aia äärde püsti selliselt, justkui seiraks tema elutu nägu aia tagant džunglisse viivat rada.

Pööraselt hirmunud mustad püüdsid korduvalt asulasse siseneda, mööduda oma kohutavast hambaid irevile ajanud surnud kaaslasest, kuni viimaks ometi julguse kokku võtsid. Nähes, et toit ja nooled on kadunud, mõistsid nad, et Mirando oli hukkunud seepärast, et oli näinud džungli paha vaimu.

See seletus tundus neile kõige mõistlikum olevat Kõik. kes kohutavat metsade jumalat näinud olid, said surma: elavatest polnud teda näinud mitte keegi. Tema nägemine tõi kindlat surma.

Veel mõtlesid nad, et kuni nad jumalust noolte ja toiduga varustavad, ei tee ta neile kurja, kui teda mitte näha Ja seepärast võttis Mbonga vastu otsuse, et lisaks toidule toodaks sellele Munango Ksewatile andamit ka noolte näol Sellest saadik nii tehtigi.

Kui peaksite kunagi sellesse Aafrika džunglis peituvasse asulasse sattuma, näete kindlasti iga asulat piirava tara taha ehitatud tillukese pilliroo-onni ees väikest rauast söögipotti, selle kõrval nooletuppe nooltega, mis on mürgiga hoolikalt kokku tehtud.

Sellal läks Tarzan koju, kiirustamata ja teel jahti pidades. Jõudnud laugjale rannikule oma hurtsiku juurde, avanes talle ebatavaline vaatepilt.

Abaja vaiksel veepinnal seisis suur laev. kaldale oli aga tiritud väike paat.

Kõige hämmastavam oli see, et ranniku ja tema hurtsiku vahel liikus mitu temataolist valget inimest.

Tarzan nägi-, et nad sarnanesid paljuski tema raamatutes olevate piltidega. Ta hiilis puude oksi mööda neile lähemale, kuni leidis end peaaegu nende kohalt.

Neid oli kümme Tõmmud, päikesepruunid-ja pealtnäha jälgivõitu inimesed Nad olid troppis paadi ümber, rääkisid kõvasti ja vihaselt ning vehkisid ägedalt kätega. Üks nendest, väike musta habemega mees, alatu näoga, mis meenutas Tarzanile rott Nambat, pani käe tema kõrval seisva hiiglase õlale. Kõik ülejäänud vaidlesid ja tülitsesid hiiglasega.

Väike mees osutas sisemaale ja et selles suunas vaadata, pidi hiiglane end teistest ära pöörama. Siis võttis alatu

72

näoga välke mees vöö vahelt revolvri ja tulistas hiiglasele selga.

Hiiglane lõi käed pea kohal kokku, tema põlved nõtkusid ja hääletult varises ta surnuna maha

Esimene püssipauk, mida Tarzan oma elus kuulis, tekitas temas hämmingut, kuid ka see ebatavaline heli ei pannud võpatama tema terveid närve ega kutsunud esile paanika varjugi.

Kõige rohkem ajas teda segadusse valgete võõramaalaste käitumine. Ta kortsutas kulmu ja jäi sügavasti mõttesse «Ma tegin hästi,» mõtles Tarzan. «et hoidsin end tagasi ega tormanud esimese hooga neid valgeid inimesi nagu vendi tervitama!»-

Nähtavasti ei erinenud nad millegagi mustadest inimestest, polnud rohkem tsiviliseeritud kui ahvid ega vähem julmemad kui Sabor

Ülejäänud seisid viivu ning silmitsesid sõnatult eemale tõukava näoga väikest meest ja kaldal lebavat hiiglast.

Seejärel puhkes üks neist naerma ja patsutas väikest meest turjale. .Täile algasid pikad jutuajamised ja kätega vchkimised, kuid tülitsemist oli vähem.

Siis päästeti paat lahti, kõik hüppasid sisse ja hakkasid sõudma suure laeva poole, mille lekil seletas Tarzan) silm rohkesti teisi inimkogusid.

Kui inimesed olid paadist laeva pardale roninud, hüppas Tarzan suure puu taha maapinnale ja roomas hurtsiku juurde, jälgides, et see kogu aeg jääks tema ja laeva vahele.

Lipsanud hurtsikusse, nägi Tarzan, et siin oli kõik läbi tuhnitud ja segi paisatud Tema raamatud ja pliiatsid vedelesid põrandal, relvad ja muud väikesed aarete tagavarad olid samuti igale poole laiali loobitud.

Seda hävitustööd nähes tõmbus värske arm lauba tõmmul nahal raevust vaarikapunaseks

Tarzan jooksis kähku kapi juurde ja hakkas selle alumise riiuli sügavuses sorima.

«Ah!» hingas ta kergendatult, kui oli sealt välja võtnud metall-laeka ja leidnud oma kõige kallimad aarded puutumatult

Noore energilise naeratava näoga mehe pilt ja saladuslik must raamatuke olid alles.

Kuid mis see siis on?

Tema erk kõrv tabas nõrga, kuid võõra heli.

Tarzan tõttas akna alla ja vaatas abaja poole. Suurelt laevalt oli esimese kõrvale vette lastud veel teinegi paat. Peagi nägi ta rohkesti inimesi, kes üle suure laeva parda ronisid ja paati istusid Neid tuli maale tagasi veel rohkem kui enne

Mitme minuti jooksul jälgis Tarzan, kuidas laeva pardalt lasti paatidesse mitmesuguseid kaste ja kompse. Kui paadid laeva juurest eemaldusid ja suuna kaldale võtsid, haaras ahvinimene paberitüki ja kirjutas sinna väga ilusate trüki-tähtetega mõne rea. Sedeli kinnitas la lühikese puukilluga

73

ukse külge, seejärel võttis kallihinnalise plekk-karbi noo led ning nii palju odasid ja vibusid, kui kanda suutis rut" tas uksest välja ja kadus metsa.

Kui mõlemad paadid olid ninaga hõbedasse rannaliiva lõikunud, maabus erakordselt kirev publik

Neid oli kokku kakskümmend hinge, kui arvestada, et ka nendel eemaletõukavate nägudega viieteistkümnel toorel madrusel oli rinnas inimvaimu surematu säde. Õigust öeldes tundusid nad kohe ehtsate närukaeltena.

Ülejäänud olid sootuks teisest puust.

Üks neist oli hallijuukseline vana mees, kes kandis suuri laiade raamidega prille. Tema kergelt kühmus kogu kattis halvasti istuv, kuid laitmatult puhas palitu Läikivast siidist torukübar rõhutas veelgi tema rõivastuse absurdsust Aafrika džunglite pärapõrgus

Teisena astus maale purjeriidest ülikonnas pikakasvuline noormees, tema kannul aga kohe teine elatanud inimene väga kõrge lauba ja kärsitute liigutustega.

Nende järel tuli kaldale suurt kasvu neegritar, kes oli erakordselt kirevalt ja karjuvalt riides. Ehmunult jõllitas ta džunglit ja salkkonda tülitsevaid madruseid, kes paatidest kompse ja kaste välja tassisid.

Viimasena astus kaldale üheksateistkümneaastane noor neiu. Paadi nina juures seisev noormees tõstis ta laine kohal kõrgele üles ja pani kuivale kaldale maha. Neiu tänas teda armsa naeratusega, kuid kumbki ei vahetanud sõnakestki.

Vaikides suundus kogu seltskond otseteed hurtsiku poole. Ilmselt olid need inimesed otsuse langetanud veel enne laevalt lahkumist. Niisiis jõudsid nad majakese ukse juurde, kõige ees madrused kastide ja kompsudega, madruste järel aga nemad viiekesi, nii erinevad esimestest. Madrused lasksid oma kandamid maha ja siis märkas üks neist sedelit, mille Tarzan oli ukse külge löönud.

«Pidage, semud!» hüüdis ta. «Mis see on? Tund aega tagasi seda paberit siin polnud »

Teised madrused kogunesid tema ümber, küünitasid üle eesseisjate vaatama Et aga lugeda oskasid neist vaid vähesed, pöördus viimaks üks madrus palitut ning torukübarat kandva väikesekasvulise vanahärra poole

«Hei, sina, professor!» hõikas ta pilkavalt, «astu edasi ja tee see tobe kiri klaariks!»

Sellisel moel kohale kutsutud, astus vanake oma kaaslaste saatel pikkamööda madruste juurde. Ta kohendas prille, silmitses ukse külge löödud teadaannet ja pomises siis eemaldudes endale nina alla: «Üpris tähelepanuväärne, üpris tähelepanuväärne!»

«Pea kinni, vana kõbi!» käratas madrus, kes temalt oli abi tahtnud. «Ega me sind selleks kutsunud, et sa endamisi loeksid! Tule tagasi, vana ramp, ja loe see kiri kõvasti meile ette!»

Vanahärra seisatas, pöördus ümber ja lausus:

«Ah. õige küll! Palun tuhat korda vabandust, armuline

härra. Minu poolt oli see, hajameelsus, jah. suur hajameelsus. Kiri on ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!»

Ta heitis pilgu kirjale, luges seda endamisi ja oleks arvatavasti taas ümber pööranud ning eemaldunud, kui madrus poleks tal toorelt kraest kinni krahmanud ja otse kõrva sisse rookinud:

«Loe kõvasti, vana tola! Kõvasti!»

«Ah jaa, tõepoolest, tõepoolest!» kostis professor pehmelt, kohendas veel kord prille ja luges valjusti:

«See on Tarzani, loomade ja paljude mustade inimeste tapja maja. Ärge rikkuge asju, mis kuuluvad Tarzanile. Tarzan jälgib teid.

Tarzan ahvide sugukonnast."

«Kes kurat see Tarzan säherdune on?» hüüdis madrus, kes enne oli rääkinud.

«Ilmselt oskab ta inglise keelt,» vastas noormees

«Aga mida tähendab «Tarzan ahvide sugukonnast»?» hüüatas noor neiu.

«Ei tea, miss Porter,» vastas noormees. «Ehk oleme leidnud Londoni loomaaiast põgenenud ahvi, kes on oma kodu-džunglisse toonud euroopaliku hariduse. Milline on teie arvamus selle asja kohta, professor Porter?» lisas ta vanamehe poole pöördudes

Professor Archimedes Qn. Porter kohendas prille.

«Jah, tõepoolest, see on ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» sõnas ta. «Kuid mul ei ole midagi lisada sellele, mida ma tõepoolest kummalise juhtumi kohta selgituseks juba öelnud olen.»

Nende sõnadega suundus professor aeglaselt džungli poole.

«Aga isa!» hüüatas tütarlaps. «Sa pole ju meile midagi selgitanud!»

«Tasem, tasem, laps,» vastas professor Porter hellal ning üleolevalt armulikul toonil. «Ära vaeva oma ilusat peakest selliste raskekaaluliste ning kõrvaliste probleemidega.» Ja ta hakkas jälle pikkamisi astuma, kuid nüüd juba teises suunas, silmad maas ja käed lehvivate palituhõlmade all.

«Arvan, et vanadusest ogaraks läinud narr teab sellest niisama palju kui meiegi,» porises rotinäoga madrus

«Suvatsege viisakas olla,» hüüdis madruse solvavast toonist nördinud noormees raevust kaameks muutudes. «Te tapsite oma ohvitserid ja röövisite meid paljaks. Me oleme teie võimuses, kuid ma sunnin teid väärilise lugupidamisega suhtuma professor Porterisse ja miss Porterisse, või ma keeran teie alatu kaela paljaste kätega kahekorra!»

Ja noormees astus madrusele nii lähedale, et kuigi sel oli kaks reVolvrit ning vöö vahel küllaltki ebameeldiva välimusega nuga, taandus viimane hämmeldunult.

«Neetud argpüks!» hüüdis noormees talle järele. «Te ei julge kunagi kedagi tappa, enne kui see pole teile selga keeranud. Ja ka siis ei julge te mind tulistada » Lausunua need sõnad, keeras ta demonstratiivselt madrusele selja ja

75

hakkas muretult edasi minema, teda otsekui proovile pannes.

Madruse käsi sirutus pikkamisi ühe oma revolvri pära poole ja ta õelad silmad välgatasid noore inglase eemalduvale kogule järele vaadates. Tema kaaslased silmitsesid teda, madrus aga kõhkles. Oma hinges oli ta veelgi suurem argpüks, kui William Cecil Clayton seda arvas.

Mis ta oleks teinud, see jäigi teadmata, sest kohal oli veel üks jõud, mille olemasolu keegi ei aimanud, kuid mis pidi omandama sellele Aafrika külalislahkuseta rannikule poetatud käputäie inimeste elus tohutu tähtsuse.

Lähema puu tihedas lehestikus jälgisid kaks terast silma tähelepanelikult iga tulnuka iga liigutust.

Tarzan nägi, millise hämmingu kutsus esile tema kiri, ja kuigi ta ei võinud mõista nende veidrate inimeste kõnekeelest ühtegi sõna. ütlesid žestid ja näoilmed talle nii mõndagi.

Väikese rotinäolise madruse kuritegu — ühe oma kaaslase tapmine — kutsus juba siis Tarzanis esile tülgastuse Ja nüüd, nähes, et madrus tülitseb ilusa noore mehega, suurenes tema vimm madruse vastu veelgi.

Tarzan polnud kunagi varem tulirelva mõju näinud, kuigi teadis sellest üht-teist raamatute põhjal. Märgates, et rotinägu kahmab revolvripära järele, meenus talle tüli paadi juures ja ta uskus, et ka noormees tapetakse, nii nagu varem oli tapetud hiiglasest madrus

Niisiis asetas Tarzan oma vibunöörile mürginoole ja võttis vastumeelse madruse sihikule. Lehestik oli aga nii tihe, et Tarzan mõistis sedamaid: lehed või siis väike oks kallutavad noole kõrvale Ja nii läkitas ta oma õhuliselt õrrelt noole asemel teele raske oda.

Cayton oli kümmekond sammu eemale jõudnud minna. Rotinäoga madrus oli oma revolvri poolest saadik välja tõmmanud, teised madrused jälgisid toimuvat pingsa tähelepanuga.

Professor Porter oli juba kadunud džunglisse, kuhu talle järgnes ka toimekas Samuel Th. Fillander, tema sekretär ja assistent.

Neegritar Esmeralda otsis hurtsiku ukse ees kompsude ning kastide hunnikust oma preili pakke välja, miss Porter aga keeras selja ja läks Claytonile järele, kui äkitselt sundis miski teda madruse poole vaatama.

Ja siis juhtus peaaegu ühekorraga kolm asja: madrus tõmbas oma revolvri välja ja sihtis Claytonile selga, miss Porter karjatas, ülal sähvatas välguna pikk metallist otsikuga oda ja läbistas rotinäoga mehe parema õla

Revolvrilaeng läks tühjalt õhku, madrus aga tõmbus kössi ning karjatas valust ja õudusest

Clayton keeras ümber ja jooksis sündmuskohale.

Ehmunud madrused, revolvrid peos. vahtisid džunglisse. Haavatu oigas ja vähkres maas.

Märkamatult tõstis Clayton revolvri maast üles ja peitis selle põue, siis aga astus madruste juurde.

«Kes see võis olla?» sosistas Jsne Porter. Noormees pöör-

76

dus ümber ja nägi teda seismas peaaegu enda kõrval, silmad imestusest pärani.

«Ma arvan, et see Tarzan ahvide sugukonnast jälgib teraselt meid kõiki,» vastas ta ebakindlal toonil.

«Ei tea, kellele see oda oli määratud. Kui Snipesile, siis sellisel juhul on meie ahvist sõber tõeline sõber. Kuid Jupiteri nimel, kus on teie isa ja mister Fillander? Siin selles džunglis on keegi või miski ja see miski, kes ta ka poleks, on relvastatud Mister Fillander! Professor! Mister Fillander! Siia!» karjus noor Clayton.

Vastust ei tulnud

«Mida me nüüd tegema peaksime, miss Porter?» jätkas noormees, nägu varjutamas nõutus ja ebakindlus. «Ma ei või teid üksinda nende rööviltega siia jätta ja teie muidugi ei tohi riskida minuga koos džunglisse tulla. Kuid keegi peab ju minema teie isa otsima. Ta on rohkem kui võimeline sihitult luusima, panemata tähele hädaohtu ja valimata teed. Mr. Fillander on aga õige pisut ebapraktilisem kui tema. Andestage mulle mu avameelsus, kuid meie kõigi elu on siin nii suures hädaohus, et kui me teie isa üles leiame, tuleb talle selgeks teha, millisesse riskantsesse olukorda saadab tema hajameelsus meid ja teda ennastki.»

«Olen teiega täiesti päri,» vastas neiu, «ega pane seda sugugi pahaks Vaene armas isa annaks kõhklemata minu eest oma elu, kui tal vaid õnnestuks sellisele tühisele asjale hetkekski tähelepanu keskendada. Kuid hoida teda hädaohu eest saab üksnes sel moel, kui ta puu külge ketti panna Vaene armas isa, ta on nii eluvõõras!»

«Käes!» hüüdis äkki Clayton. «Kas te oskate käsitseda revolvrit?»

«Oskan küll. Miks te seda küsite?»

«Mul on revolver See aitab teid Esmeraldaga võrdlemisi ohutult hurtsikus olla, mina aga lähen seniks otsima teie isa ja mr. Fillanderit. Niisiis, kutsuge Esmeralda siia, mina aga ruttan otsinguile. Nad ei saanud veel kuigi kaugee minna.»

Jane Porter talitas nii, nagu talle soovitati, ja nähes, et uks naiste järel kõvasti kinni tõmmati, suundus Clayton džunglisse.

Mõni madrus püüdis oda oma kaaslase haavast välja kiskuda Clayton astus lähemale ja palus endale ajutiselt revolvrit laenata, kuni ta džunglis professorit otsib.

Kui rotinäoline madrus veendus, et ta on veel elus, sai ta endise jultumuse tagasi. Kohutavate sõimusõnade saatei keeldus ta kõigi kaaslaste nimel Claytonile andmast ükskõik millist tulirelva.

Sellest saadik, kui nende endine juht tapeti, oli see Snipes võtnud juhi rolli enda peale ja keegi kaaslastest polnud tema autoriteeti veel vaidlustanud.

Clayton kehitas vaid õlgu, ent veidi eemaldunud, võttis ta maast üle Snipesi tabanud oda ja olles varustatud selle primitiivse relvaga, suundus lord Graystocki poeg läbipääs matusse džunglisse.

77

Iga natukese aja tagant hüüdis ta kõvasti nimepidi professorit ning tema assistenti. Teda hurtsikust jälgivad naised kuulsid, kuidas ta hääl üha nõrgemaks muutus, kuni see ürgmetsa helide müriaadis hoopiski vaibus.

Kui professor Archimedes Qn. Porter ja tema assistent Samuel Th Fillander pärast viimase pikki visasid keelitusi võtsid lõpuks nõuks oma sammud laagri poole seada, siis, ehkki nad polnud sellest teadlikud, eksisid nad lootusetult džungli metsikusse ja keerulisse labürinti.

See oli veel ime, et nad suundusid Aafrika läänerannikule, mitte aga Sansibari poole, mis asus Musta Mandri vastaspoolel.

Kui nad rannikule jõudsid ega leidnud eest laagrit, hakkas Fillander kinnitama, et nad asuvad oma sihtkohast põhja pool, kuna tegelikult olid nad sellest vaid kakssada jardi lõuna pool.

Neile eluvõõrastele teoreetikutele ei tulnud kordagi pähe kõvasti hüüda, et äratada oma sõprade tähelepanu. Selle asemel haaras mister Samuel Th. Fillander kõigutamatu enesekindlusega, mille olid loonud võõral eeldusel rajanevad deduktiivsed arutlused, professor Archimedes Qn. Porteri käest kõvasti kinni ja vaatamata vana džentelmeni nõrgale protestile, vedas ta endaga kaasa Contowni suunas, mis asus tuhat viissada miili eemal lõunas.

Kui Jane Porter ja Esmeralda leidsid end hurtsikus suletud ukse taga väljaspool hädaohtu olevat, oli neegritari esimene mõte uks seestpoolt barrikadeerida Ta pöördus ümber, et selleks midagi sobivat otsida. Kuid hurtsiku sisemusse heidetud pilk pani ta õudusest kisendama ja hiiglasuur must naine jooksis nagu hirmunud laps oma preili juurde, peites näo ta õlale

Jane Porter pöördus kisa peale ümber ja nägi selle põhjust: põrandal kummuli lebavat mehe luukeret. Veel üks pilk ja ta nägi asemel teist skeletti.

«Kui kohutavas paigas me oleme!» sosistas õudusest rabatud neiu. Kuid paanikat tema kartuses ei olnud.

Kui Jane Porter lõpuks ikka veel kisendava Esmeralda pöörastest kallistustest vabanes, läks ta üle toa, et heita pilk väikesesse hälli Ja enne kui tilluke luukere kogu oma haletsusväärses ning liigutavas hapruses ta pilgule avanes, teadis ta juba ette, mida näeb.

Missugusest hirmsast tragöödiast kõnelesid need vaesed luud? Neiu ohkas, mõeldes, mis kõik võib teda ja ta sõpru oodata selles saatuslikus hurtsikus, millised salapäraste ja vahest ka vaenulike olendite viirastused selle kohal hõljuvad.

Kuid ta sai endast võitu ja et peletada süngeid eelaimusi, lõi väikese jalaga kärsitult vastu maad. Seejärel kõnetas ta Esmeraldat ja käskis tal ulgumise lõpetada

«Jää vait, Esmeralda, jää otsekohe vait!» hüüdis ta. «Sinu kisa teeb asja vaid hullemaks. Jumal küll, ma pole kunagi näinud säärast suurt last!»

Ta lõpetas need sõnad patuga pooleks ja õige pisut väriseva

78

häälega, meenutades kolme meest, kelle kaitsele ta lootis ja kes nüüd kohutava metsa sügavuses ekslesid.

Peatselt nägi neiu, et uks oli seestpoolt varustatud raske põikpuuga, ja pärast mõningaid katsetusi õnnestus mõlema naise ühisel jõul see oma kohale lükata, esimest korda kahekümne aasta järel!

Siis võtsid nad teineteise ümbert kinni, istusid pingilt ja hakkasid ootama.

XIV. Džungli võimuses

Kui Clayton oli tihnikusse kadunud, hakkasid mässulised edasiste plaanide üle vaidlema. Ühes asjas olid kõik ühte meelt: neil tuleb kiiresti naasta ankrus seisvale «Arrow'le», kus nad võivad olla väljaspool hädaohtu, vähemal! nähtamatu vaenlase odade eest. Niisiis, kui Jane Portei koos Esmeraldaga hurtsikut barrikadeeris, sõudis argpükslik kamp paadiga, mis neid kaldale oli toonud, kiiruga laeva poole tagasi.

Sel päeval oli Tarzan niivõrd palju näinud, et tal käis pea ringi. Kuid kõigest nähtust kõige imelisem tema jaoks oli kütkestava valge tütarlapse nägu.

Viimaks ometi on siin üks tema enda liigist — selles ta ei kahelnud. Ka noormees ja mõlemad vanurid olid just niisugused, millistena ta kujutles endale inimesi.

Küllap on nemadki nii metsikud ja julmad nagu teised inimesed, keda ta näinud oli. See tõsiasi, et nad olid relva deta, selgitas arvatavasti, miks nad kedagi polnud veel tapnud Võibolla oleksid nad hoopis teistsugused, oleks nei! käes relv?

Tarzan nägi, kuidas noormees võttis üles haavatud Snipesi revolvri ja peilis selle põue, ja sedagi, kui ettevaatlikult ta selle neiule andis, kui viimane hurtsikusse läks.

Tarzan ei taibanud midagi nende motiividest, ent nii või teisiti, noormees ja mõlemad vanurid meeldisid talle vaistlikult, noore neiu vastu aga tundis ta kummalist kiindumust, mida ta vaevalt .mõistis. Mis aga suurde musta naisesse puutus, siis ilmselt oli ta noore neiuga mingi! moel seotud ja seepärast meeldis temagi Tarzanile.

Madruseid, eriti Snipesi, Tarzan igatahes vihkas Nende ähvardavate žestide ,ja jõleda näoilme järgi teadis ta, et nad olid selle teise grupi vaenlased, ja võttis seepärast nõuks neil salamahti silm peal hoida.

Tarzan imestas, miks mehed džunglisse läksid, kuir talle ei tulnud pähegi, et võib ära eksida alusmetsa räsi tud padrikusse, mis oli talle niisama omane kui teile oma kodulinna peatänav.

Nähes, et madrused sõudsid laevale tagasi, ja taibates, et neiu ja tema must kaaslanna on hurtsikus väljaspool hädaohtu, otsustas Tarzan noormehele džunglisse järele minna ja välja uurida, mis tal seal asja võiks olla Ta asus

79

Claytoni valitud suunas kiiresti teele ja kuulis peagi inglase kaugeid nõrku ja harvu hõikeid.

Varsti jõudis Tarzan valgele inimesele järele. Peaaegu nõrkenuna toetus see vastu puud ja pühkis laubalt higi. Ohutult lehesirmi taga istuv ahvinimene silmitses tähele-panelikult seda uut eksemplari omaenese liigist.

Aeg-ajalt kisendas Clayton valjusti ja viimaks Tarzan mõistis, et ta otsib vanureid.

Tarzan pidi juba ise neid otsima minema, kuid märkas äkki sileda kollase naha välgatust. See oli leopard Shita, kes ettevaatlikult läbi džungli Claytoni poole hiilis.

Tarzan kuulis nüüd ka rohu tasast sahinat ja imestas, miks valge noormees hädaohtu ei haistnud. Kas võis olla, et ta ei kuulnud valjusid samme? Tarzan polnud kunagi varem näinud Shitat nii kohmakana. Kuid ei, valge inimene ei kuulnud midagi. Shita valmistus hüppeks, ja siis kõlas džunglivaikuses ahvinimese läbilõikav ning verd tar-retama panev sõjakisa.

Shita keeras ümber ja kadus murduvate okste ragina saatel põõsastesse.

Clayton hüppas värisedes üles Veri tardus tal soontes. Kogu oma elu jooksul polnud ta kõrvad kuulnud sellist hirmuäratavat kisa. Ta polnud kaugeltki argpüks, aga kui ta kunagi oli tundnud hirmu jäiseid sõrmi oma südant pigistamas, siis Inglismaalt pärit lord Craystocki vanem poeg William Cecil Clayton tundis seda sel päeval Aafrika metsakolkas.

Tema kõrval nii lähedal hiilinud hiiglasuure keha hüppest ragisevad põõsad ja hirmuäratav karje ülevalt panid Claytoni mehisuse viimse piirini proovile Ta ei võinud teada, et see karje päästis tema elu ja et selle oli kuuldavale toonud tema onupoeg, tõeline lord Graystock.

Päev lähenes õhtule ning ähmi täis ja masendatud Clayton oli kohutavas kimbatuses. Ta ei teadnud, kas oleks parem jätkata professor Porteri otsinguid öösel end džung-lis peaaegu kindlasse surmaohtu seades või naasta hurtsikusse, kus ta vähemalt võiks kasulik olla, kaitstes Jane Porterit ohtude eest, mis teda igast kandist ähvardasid

Ta ei tahtnud laagrisse naasta ilma Jane'i isata, kuid veelgi vähem tahtnuks ta jätta teda üksi kaitsetuna «Arrow'» mässuliste ja sadade teiste tundmatute džunglioh-tude keskele.

«Võib ju olla,» mõtles ta, «et professor ja Fillander on juba tagasi jõudnud. Jah, see on rohkem kui tõenäoline.» Igal juhul otsustas ta laagrisse minna ja selles veenduda,

enne kui edasisi otsinguid jätkata Komistades paksus räsitud alusmetsas, hakkas ta tiikuma suunas, kus arvas olevat hurtsiku.

Oma üllatuseks nägi Tarzan, et noormees läheb ikka edasi — otse Mbonga asula poole, ja tema terav mõistus ütles talle, et tulnuk on lihtsalt eksinud.

See tundus peaaegu uskumatuna, kuid siiski ta adus, et ükski inimene ei söanda minna julmade mustanahaliste

80

asulasse, relvastatuna üksnes odaga, mis oli valgele inimesele nähtavasti ebaharilik relv. Pealegi eemaldus ta ka vanurite jälgedest. Tarzan oli need millegipärast kaugele maha jätnud, ehkki tema silme ees seisid need selge ja värskena.

Tarzan oli kimbatuses. Metsikus džunglis langeb kaitsetu võõramaalane kergesti jahisaagiks, kui teda kähku rannikule ei juhita.

Näe, juba ajabki lõvi Numa valge mehe jälgi kaksteist sammu temast paremal!

Clayton kuulis, et mingisugune suur loom käib temaga kõrvuti. Äkki kõlas õhtuvaikuses metslooma kõuehäälne möiratus Inimene jäi seisma, ülestõstetud oda käes, näoga põõsa poole, kust see kohutav hääl oli tulnud. Varjud tihenesid, maa peale laskus pimedus.

Oh jumal! Surra siin üksinda metsikute loomade kihvade all; olla lõhki rebitud ja tükkideks kistud, tunda oma näol looma kuuma hingust samal ajal. kui tohutu suured käpad tema rinda puruks muljuvad!

Ühe hetke vältel oli kõik vaikne. Clayton seisis liikumatult, oda üles tõstetud. Nüüd andis nõrk sahin põõsastes talle märku, et loom hiilib lähemale Ta valmistus juba hüppama. Ja nüüd nägi Clayton teda endast kõigest kahekümne sammu kaugusel. See oli pika väänleva lihaselise keha ning mustjaspruuni pea ja musta lakaga hiiglasuur lõvi.

Loom lamas kõhu peal, liikudes edasi väga aeglaselt Kui lõvi silmad Claytoni silmadega kohtusid, lõvi peatus ja tõmbas tagajalad ettevaatlikult enda alla.

Inimene ootas piinarikkas meeleheitehoos: tal polnud julgust oda visata ega jõudu põgeneda,

Tema kohal okstes kostis kahinat «Uus hädaoht,» käis peast läbi, kuid ta ei julgenud pöörata pilku enda ees põlevatelt kollakasrohelistelt silmadelt. Kõlas terav heli, just-kui kätkenuks pillikeel, ja nool tungis lõvi nahka.

Loom hüppas, möirates valust ning raevust, Claytonil läks kuidagi korda kõrvale põigata, ja kui ta uuesti hullunud lõvi poole pöördus, rabas teda avanenud vaatepilt. Sel hetkel, kui loomade kuningas ümber pöördus, et üritada uuesti kallaletungi, hüppas puu otsast talle otse selga ihualasti hiiglane.

Raudsetest musklitest punutud käsivars põimus välkkiirelt võimsa kaela ümber ning möirgav ja küüntega õhku krabav suur loom sai üles tõstetud nii osavasti, nagu oleks see toakoerake.

Vaatepilt, mille tunnistajaks ta siin Aafrika džunglite hämaras kolkas nüüd sai, sööbis inglase mällu igaveseks.

Tema ees seisev inimene oli kehalise täiuslikkuse Ja hiiglasliku jõu kehastus. Kuid mitte sellel ei rajanenud tema enesekindlus võitluses suure kassiga, sest kui võimsad ta musklid ka polnud, olid need Numa musklitega võrreldes mitte kui midagi Oma üleoleku võlgnes ta osavusele, mõistusele ja pikale teravale noale.

81

Ta haaras parema käega lõvi kaela ümbert kinni, samal ajal kui vasak käsi mitu korda järjest noa looma vasaku õla alla tema kaitsmata külje sisse lõi. Tagajalgadele pust, tõstetud raevunud kiskja võitles abitult selles ebaloomulikus asendis

Kestnuks võitlus veel mõne sekundi, võinuks see lõppeda teisiti. Kuid kõik sündis nii ruttu, et enne kui lõvi ootamatust rünnakust toibuda suutis, varises ta surnult maha.

Siis ajas võitja veider kogu end lõvi surnukeha kohal täies pikkuses sirgu ja. heitnud kuklasse oma metsiku ning imekauni pea. tõi kuuldavale sellesama kohutava kisa. mis mõne minuti eest oli Claytoqit nõnda ehmatanud.

Ta nägi enda ees noort täiesti paljast meest, kel oli niuetel vaid vöö ning mõni barbarite ehe käte ja jalgade ümber Rinnal kiiskas kallihinnaline briljantmedaljon. mis tema siledal pruunil nahal selgesti välja paistis. Jahinuga oli juba omatehtud noatuppe pistetud ja inimene võttis maast üles oma vibu ning nooled, mis olid sinna visatud enne lõvi kallale hüppamist

Clayton kõnetas tundmatut inglise keeles, tänas teda julge päästmise eest ja kiitis ülesnäidatud imetlemisväärset jõudu ja osavust. Kuid ainus vastus oli enesekindel pilk ja kerge õlakehitus, mis võis tähendada kas siis osutatud teene tühiseks pidamist või Claytoni keele mitteoskamist.

Metsinimene, kelleks Clayton teda nüüd pidas, heitis vibu ja nooletupe üle õla, võttis uuesti välja noa ja lõikas osavasti lõvi kere küljest tosina laiu ribasid Siis kükitas ta maha ja. andnud Claytonile marku temaga ühineda, hakkas liha sööma.

Ilmse mõnuga tungisid tugevad hambad tooresse, veel verd tilkuvasse lihasse. Kuid Clayton ei suutnud end sundida jagama oma kummalise peremehega seda pidusööki. Teda jälgides tekkis Claytonil veendumus, et see ongi Tarzan, kelle kirja hurtsiku uksel ta oli näinud

Kui see nii on, sits peab ta rääkima inglise keelt.

Clayton püüdis uuesti ahvinimesega juttu teha. kuid vastused, nüüd juba suulised, öeldi veidras keeles, mis oli nagu pärdikute pomina ja mingi metslooma urina segu

Ei, see ei saanud olla Tarzan. Oli selge, et ta ei oska absoluutselt inglise keelt.

Lõpetanud söömise, tõusis ta püsti ja osutades käega hoopis teise suunda, kui Clayton oli läinud, hakkas läbi džungli edasi minema

Rabatud Clayton kõhkles, kas järgneda talle või mitte, sest ta kartis, et metslane viib ta veelgi sügavamale tihnikusse. Nähes aga, et ta kaasa ei lähe, tuli ahvinimene tagasi, haaras tema riietest kinni ja tiris teda enda järel seni, kuni Clayton taipas, mis tal teha tuleb. Siis lubati tal minna vabalt.

Inglane jõudis ijäreldusele, et ta on vangi võetud. ega näinud teist lahendust kui järgneda sellele, kes ta vangi

oli võtnud Sel viisil liikusid nad aeglaselt džunglis edasi.

sellal kui öö laotas nende üle oma pehme läbipaistmatu kanga. Ümberringi kostis hirvede pehmeid hiilivaid samme läbisegi murduvate okste praksumise ja metselajate võigaste hõigetega, kes, nagu Claytonile tundus, olid ta igast küljest sisse piiranud.

Äkki kuulis Clayton tulirelva nõrka pauku. Tulistati vaid üks kord, siis järgnes vaikus

Rannikul asuvas hurtsikus üha tihenevas pimeduses madalal pingil surusid end teineteise vastu kaks surmani ehmunud naist.

Neegritar nuttis südantlõhestavalt, kahetsedes oma õnnetut ärasõitu armsast kodusest Marylandist. kuna valge tütarlaps, silmad kuivad ja väliselt rahulik, piinles seesmise hirmu ja eelaimuste käes. Ta kartis enda ja nende kolme mehe pärast, kes ekslesid metsiku džungli põhjatus sügavuses ja kust kostis nüüd peaaegu lakkamatult saaki otsivate kohutavate džungliasukate kisa ja möirgeid. haukumist ja urisemist.

Siis äkki kuulis ta, kuidas kellegi raske keha end hurtsiku seina vastu nühkis, Tütarlapse kõrv tabas pehmeid hiilivaid samme. Hetkeks saabus vaikus Isegi võikad

karjed metsas vaibusid tasaseks sosinaks. Seejärel kuulis ta selgesti looma turtsumist ukse juures, kõige rohkem, kahe jala kaugusel sellest kohast, kus nad istusid. Tütarlaps võpatas ja surus end vaistlikult mustale naisele lähemale.

«Pst! . . Tasa,» sosistas ta. «Tasa. Esmeralda!» Näis, et naise oiged ja äge nutt peibutavad õhukese seina taga olevat looma.

Ukse juurest kostis nõrka kraapimist Loom püüdis vägisi hurtsikusse tungida, kuid peagi loobus sellest, ja taas kuulis neiu, kuidas hiiglasuured käpad pehmelt hurtsiku ümber hiilisid. Sammud peatusid jälle, seekord akna all ja tütarlapse hirmunud pilk pöördus nüüd sinna.

«Mu jumal!» sositas ta õudusega. Kuupaiste joonistas väikesele aknaruudule hiiglasliku emalõvi pea varju Tema raevust põlevad silmad olid suunatud tütarlapsele.

«Esmeralda, vaata!» sosistas ta. «Mu jumal! Mida teha? Vaata! Ruttu! Aken!»

Surudes end veelgi rohkem oma preili vastu, heitis Esmeralda üheainsa ehmunud pilgu väikesele kuupaisteruu-dule just siis, kui lõvi tõi kuuldavale kumeda metsiku möirge.

Vaese neegritari silmadele avanev pilt oli tema pingul närvidele liialt vapustav

«Oo, Gaberelle!» kisendas ta ja varises liikumatult ning teadvusetult põrandale

Kaua, lõpmatult kaua seisis lõvi akna all, käpad aknalaual, ja vahtis üksisilmi tuppa. Ja siis proovis ta oma suurte küüntega aknavõre tugevust.

Tütarlaps hoidis hinge kinni, kuni tema suureks kergenduseks looma pea kadus ja ta kuulis lõvi eemalduvaid samme. Kuid uuesti lähenesid sammud uksele, uuesti algas

83

kraapimine, seekord üha kasvava ägedusega, kuni metsloom hakkas viimaks rebima massiivseid laudu, olles täielikult hullunud soovist kaitsetut ohvrit kätte saada

Teadnuks Jane Porter, kui uskumatult tugev oli see osade kaupa kokkulöödud uks. oleks ta lõvi kallaletungi sellest küljest vähem kartnud.

Kas võinuks John Clayton hingestki aimata, kui ta seda rohmakat, kuid võimsat ust kokku tagus, et kakskümmend aastat hiljem kaitseb see lõvi kihvade ja küünte eest kütkestavat ameerika tütarlast, kes tollal polnud veel sündinudki?

Tervelt kakskümmend minutit turtsus ja rabeles lõvi ukse taga, tuues aeg-ajalt kuuldavale petetud looma metsikuid, julmi möirgeid. Lõpuks loobus ta oma katsetest ja Jane Porter kuulis, et lõvi pöördub tagasi akna alla. Siin seisis ta viivu, seejärel viskus kogu oma tohutu raskusega aegade jooksul oma algse kõvaduse kaotanud võre vastu

Neiu kuulis, kuidas surve all kriiksatasid prussid, kuid need pidasid vastu ja looma hiiglasuur keha prantsatas tagasi maha

Lõvi kordas seda manöövrit, kuni ehmunud vang nägi, et osa võrest andis järele. Hetke pärast pistis loom tuppa oma suure käpa ning pea.

Otsekui ekstaasis tõusis neiu püsti ja kätt rinnal hoides ning hirmust pärani silmil vaatas ainiti temast vaid kümne jala kaugusel seisva kiskja irevil hammastega koonu. Jane'i jalge ees lamas neegritari oimetu keha Kui tal vaid laheks korda teda meelemärkusele tuua, ehk õnnestuks siis ühisel jõul sissemurdvat verejanulist ja märatsevat vaenlast taganema sundida.

Jane Porter kummardus teenija kohale, haaras tal õlgadest kinni ja raputas tugevasti.

«Esmeralda! Esmeralda!» karjus ta. «Aita mind või me hukkume!»

Esmeralda avas pikkamisi silmad Esimene asi. mida ta nägi, olid hiiglasuure kiskja vahuga kaetud kihvad

Hirmukisaga tõusis vaene naine neljakäpakile ja hakkas niiviisi mööda tuba liikuma, karjudes läbilõikavalt: «Oo. Gaberelle! Oo, Gaberelle!»

Esmeralda kaalus ligi kakssada kaheksakümmend naela, mis muidugi ei andnud tunnistust tema figuuri meeldivast saledusest isegi püsti olles. Kui ta aga pidas vajalikuks edasi liikuda neljakäpakil, jättis see rahmeldamine tema äärmise tüseduse juures äraräkimata koomilise mulje.

Lõvi jäi viivuks vait ja seiras üksisilmi möödavilksata-vat Esmeraldat, kes ilmselt oli oma eesmärgiks valinud kapi, et sinna oma tohutu keha sisse pressida Aga et riiulid olid üksteisest vaid üheksa või kümne tollise vahega, õnnestus tal sinna toppida ainult pea. Pöörase kisaga, mille kõrval kahvatasid kõik džungliasukate karjed, vajus ta seejärel taas minestusse.

Kui Esmeralda oli vaikinud, alustas lõvi uuesti oma Ponnistusi, et ronida läbi järele andma hakanud aknavõre.

84

Kahvatu ja liikumatuna seisis neiu tagumise seina ääres ja üha kasvava õudusega otsis mingisugustki pääseteed. Tema kramplikult rinnale surutud käsi kõmpis 'äkki revolvri kõvu äärejooni. Selle oli enne äraminekut jätnud talle Clayton. Neiu kiskus revolvri ruttu pihikust välja, sihtis otse lõvi koonu ja vajutas päästikule.

Välgatas tuli, kõlas pauk ning vastuseks sellele kiskja valu- ja raevumöiratus.

Jane Porter nägi, et suur kere kadus aknast Ta pillas revolvri käest ja langes minestusse.

.Kuid kiskja ei olnud tapetud. Kuul tekitas talle ainult valusa õlahaava. Üksnes tule silmipimestav sähvatus ja kõrvulukustav pauk põhjustasid tema kiiret, kuid ainult ajutist taandumist. Veel veidi, ja kahekordistunud raevuga naases ta võre juurde ning hakkas seda küüntega rebima. Edu aga oli endisest väiksem, sest haavatud käpast polnud peaaegu üldse kasu

Lõvi nägi enda ees saaki — kahte naist, kes lamasid põrandal. Siin polnud vaja enam võidelda, vastupanu ei tule. Tema ees lebas valmis liha ja jäi üle vaid ronida läbi võre, et see kätte saada

Toll tolli haaval pressis ta vaevaga oma suurt keret avausest läbi. Juba läks pea, juba mahtus sisse ka üks suur õlavars, ja siis tõstis ta ettevaatlikult oma haavatud käppa, et pista see kitsaste prusside vahele.

Veel üks minut, ja pikk painduv keha ning kitsad puusad libisevad kiiresti hurtsikusse.

XV. Metsjumal

Kuulnud lasku, valdas Claytonit piinav hirm. Ta teadis, et tulistada võis keegi madrustest, kuid mõte, et ta oli revolvri andnud Jane Porterile ja tema korrast ära närvid tekitasid haiglase veendumuse, et just Jane'i ähvardab mingi suur hädaoht ja et ta arvatavasti püüab nüüd end kas inimese või metslooma eest kaitsta.

Milliseid mõtteid mõlgutas tema veider röövija või teekaaslane, seda võis Clayton üksnes oletada Kuid see, et ta kuulis lasku ja oli sellest millegipärast väga erutatud, oli ilmselge. Ta kiirendas sammu niivõrd, et Clayton, kes kartusest maha jääda pimeduses komistas ja alatasa kukkus, varsti ikkagi täiesti lootusetult maha jäi.

Kartes uuesti ära eksida, hüüdis ta kõvasti enda ees olevat metslast ja hetke pärast veendus rõõmuga, et see puu otsast tema kõrvale kergelt maha hüppas

Viivu silmitses Tarzan noormeest, justkui kaalutledes. kuidas oleks parem talitada. Seejärel kummardus ta alla ja näitas Claytonile, et see tal kätega kaela ümbert kinni võtaks. Ja juba kihutaski Tarzan puude otsas, valge inimene kukil.

Järgmised hetked olid niisugused, et noor inglane ei

85

suutnud neid iialgi unustada. Kõrgel painduvate ja kõikuvate okste keskel tormas ta Claytonile lausa uskumatuna tunduva kiirusega, sel ajal kui Tarzan ise polnud oma aeglase edasiliikumisega sugugi rahul.

Saladuslik olend, kes teda kukil kandis, viskus peadpööritava kaarega kergesti ühelt kõrgelt oksalt teisele, seejärel aga kõndis umbes sada jardi kindlal sammul läbi tiheda puudelabürindi. balansseerides nagu köietantsija kõrgel rohelise tihniku mustava sügavuse kohal

Claytoni esmane jäine hirmutunne asendus kiiva vaimustuse ja kadedusega gigantsete musklite ning imepärase instinkti või teadmiste pärast, mis juhtisid metsjumalat läbi tintmusta ööpimeduse niisama kergesti ja| õigesti, nagu Clayton ise võinuks heledal keskpäeval mööda Londoni tänavaid jalutada.

Aeg-ajalt läbisid nad kohti, kus lehestik oli hõredam, ja siis valgustasid eredad kuukiired Claytoni hämmastunud pilkude ees seda kummalist teed, mida mööda nad liikusid.

Sellistel hetkedel jäi Claytonil hing kinni, nähes enda • 11 hirmuäratavaid sügavusi. Tarzan valis välja kõige lühema tee, mis sageli kulges mitmesaja jala kõrgusel.

Kuid tegelikult liikus Tarzan edasi võrdlemisi aeglaselt näilisest kiirusest hoolimata, sest tal tuli alatasa nende kahekordse kaalu ülalhoidmiseks küllalt tugevaid oksi valida.

Lõpuks jõudsid nad rannikuäärsete metsavälule. Tarzani terav kõrv tabas veidraid hääli — neid tekitas läbi võre pugev lõvi ja Claytonile tundus, et ühe hetkega lendasid nad sada jalga allapoole: nii kiiresti laskus Tarzan. Aga kui nad maad puudutasid, ei tundnud Clayton peaaegu üldse tõuget. Ahvinimese seljast maha hüpanud, nägi ta, et see sööstis orava väledusega hurtsiku tagaküljele.

Inglane tormas talle järele just parajal ajal, et veel näha hurtsiku aknast sissetungiva hiidlooma tagakäppi.

Kui Jane Porter silmad avas ja taas enda ees teda ähvardavat hukku nägi, loobus ta noor julge süda viimasest lootusekübemest ja ta kummardus mahakukkunud revolvrit võtma, olles otsustanud selle läbi halastavas surmas pääsemist leida, enne kui julmad kihvad ta keha puruks rebima hakkavad

Kui Jane relva üles leidis, oli lõvi juba peaaegu üleni tuppa pugenud. Kärmesti tõstis neiu revolvritoru endale meelekohta, et igaveseks vältida kohutavaid lõugu, mis olid juba valmis oma saaki haarama.

Viivuks lõi neiu kõhklema. Sel hetkel langes ta pilk vaesele Esmeraldale, kes liikumatult kapi juures lamas

Kas tohib Jane jätta talle ustava vaese olendi halastamatute kollaste kihvade saagiks? Ei, ta peab esialgu laskma ühe kuuli minestuses lamava naise pihta, seejärel revolvritoru enda peale pöörama.

Milline hirmus kohustus! Kuid oleks tuhat korda suurem julmus lasta neegritaril, kes teda oli lapsest saadik emaliku hoole ja õrnusega kasvatanud, teadvusel*- tulla-suure kassi puruksrebivate küüniste vahel.

86

Jane Porter tõusis otsustavalt püsti ja jooksis Esmeralda juurde Surunud kõvasti revolvritoru talle ustava süda me vastu, sulges ta silmad ja

Metskass tõi kuuldavale hirmuäratava lorina.

Rabatud neiu pöördus looma poole, tõstis revolvri ja surus oma meelekohale.

Ta ei tulistanud teist korda sellepärast, et nägi imestusega, kuidas keegi hiiglasuurt looma pikkamööda aknasl tagurpidi välja tiris. Akna taga kuupaistel silmas ta kahe mehe pead ja õlgu.

Jooksnud ümber hurtsiku, nägi Clayton aknasse kaduva! looma ja ka seda, kuidas ahvinimene pikast sabast kahe käega kinni haaras, jalad vastu hurtsiku seina toetas ja oma vägilasejõudu kokku võttes metslooma toast välja tirima hakkas.

Clayton tõttas talle kähku appi, kuid ahvinimene vuristas talle midagi käskival ja järeleandmatul .toonil ning Clayton mõistis, et see on käsk. ehkki ei suutnud sellest aru saada

Rapsakute mõjul hakkas lõpuks tohutu keha aknast üha rohkem ja rohkem välja tulema ja alles siis taipas Clayton, kui hulljulge oli tema kaaslase tegu.

Alasti inimene, kes talle võõra valge tütarlapse päästmiseks tirib sabapidi vastupunnivat möirgavat koletist, oli tõepoolest korda saatnud kangelasteo musternäidise

Mis Claytonisse puutus, siis oli siin tegu teise asjaga, sest tütarlaps ei kuulunud üksnes temaga ühte rassi, vaid oli maailmas ka ainuke naine, keda ta armastas Ja kuigi Clayton teadis, et lõvi neile mõlemale kähku otsa peale teeb, tiris ta teda sabast, püüdes niiviisi säästa Jane Porterit. Siis aga meenus talle selle metsjumala äsjane võitlus hiiglasuure lõviga ja tema enesekindlus kasvas.

Tarzan jagas ikka veel käsklusi, mida võõramaalane kuidagi mõista ei suutnud.

Ta püüdis rumalale inimesele selgeks teha, et see torkaks tema surmatoovad nooled lõvile selga ning külgedesse, südamesse tema puusal rippuva pika terava noa. Kuid inimene ei saanud aru, Tarzan aga ei julgenud võimsat kiskjat lahti lasta, et teha seda ise, sest ta nägi, et kõhetu valge mees ei suuda mingi hinna eest lõvi kinni hoida.

Pikkamisi tuli lõvi aknast nähtavale Viimaks oli ka ta turi väljas.

Ja siis nägi Clayton midagi säärast, mida selle sinise taeva all iialgi varem polnud nähtud Tarzan mõtles pingsalt, kuidas raevunud metsloomaga kahevõitluses toime tulla, ja äkki meenus talle võitlus Terkoziga Kui suur turi oli aknast välja kistud, nõnda et lõvi rippus aknalaual üksnes oma esikäppadega, laskis Tarzan äkki oma käed looma küljest lahti.

Kiirelt nagu nool hüppas ta kiskjale selga.

Tarzanile meenus võte, mis oli talle julma Terkozi üle võidu toonud, ja ta sirutas käed üle lõvi lihaste ning haaras kaelast kinni.

87

Lõvi viskus ulgudes selili ja rõhus kogu raskusega vaenlasele peale. Kuid mustajuukseline hiiglane pigistas teda oma kätega veel tugevamini.

Lõvi kraapis käppadega maad, püherdas ja viskus siia-sinna, püüdes veidrat vaenlast oma turjalt maha heita. Kuid teraskõvad lihased pinguldusid üha rohkem ja surusid metslooma pea aina madalamale ja madalamale

Ahvinimese raudsed õlavarred nihkusid kuklale Viha lähemale Emalõvi jõud hakkas raugema.

Hõbedases kuuvalguses nägi Clayton lõpuks, kuidas Tarzani õlavartel paisusid köiepuntratena määratu suured musklid. Veel üks kauakestev ebainimlik pingutus, ja lõvi kaelalülid murdusid terava raksatusega.

Silmapilk kargas Tarzan püsti ja Clayton kuulis jälle isaahvi metsikut taevani tõusvat kisa. Seejärel kõlas Jane Porteri piinarikas karjatus.

«Mr Cecil Clayton! Oo, mis see on, mis see ometi on?»

Clayton jooksis hurtsiku ukse juurde, hüüdis, et kõik on korras, ja palus end sisse lasta. Nii ruttu kui vähegi sai. lükkas Jane raske palgi eest ja pooleldi tiris Claytoni tuppa

«Mis kohutav kisa see oli?» sosistas ta, surudes end Claytoni vastu.

«Inimese võidukisa, miss Porter, selle oma, kes nüüdsama meie elu päästis Oodake, ma kutsun ta siia, et te teda tänada saaksite.»

Hirmunud neiu ei tahtnud üksi jääda ja läks Claytoniga hurtsiku seina äärde, kus lebas lõvi surnukeha. Tarzan oli kadunud. Clayton hüüdis teda mitu korda, kuid keegi ei vastanud ja nad läksid tagasi hurtsikusse, kus võisid end võrdlemisi turvaliselt tunda.

«Missugune hirmus kisa!» ütles Jane Porter, «Juba ainult mõte sellest paneb mind värisema. Ärge mulle rääkigegi, et seda vastikut kisa tegi inimese suu »

«Kuid nii see on, miss Porter,» vastas Clayton, «või kui mitte inimene, siis igal juhul metsjumala kõri.»

Seejärel pajatas ta neiule oma seiklustest selle kummalise olendiga — sellest, kuidas metsinimene oli kahel korral tema 4elu päästnud, tema imelisest jõust, kiirusest ja vaprusest, tõmmust nahast ja hurmavast näost

«Ma ei taipa sellest kõigest vähimatki,» teatas ta lõpetuseks. «Esialgu ma arvasin, et see on ehk Tarzan ahvide sugukonnast. Kuid ta ei räägi inglise keelt ega saa sellest aru, nii et see arvamus ei sobi.»

«Mis siis ikka,» hüüdis neiu, «on kes ta on, meie oleme talle tänu võlgu oma elu päästmise eest! Jumal hoidku j» õnnistagu teda selles metsikus ja julmas džunglis!» «Aamen!» sõnas Clayton tuliselt.

«Issand jumal, olen ma veel elus?» kostis hääl nende lähedalt

Mõlemad pöördusid ümber ja nägid, et Esmeralda istub põrandal, pööritab |oma suuri silmi ega taha ilmselt uskuda, et need teda ei peta.

88

Emalõvi röögatus päästis neegritari elu, sest neiu oli võpatarles revolvritoru teisele poole pööranud ja kuul sattus põrandasse

Nüüd hakkas pinge langema ja Jane Porter viskus hüsteeriliselt naeru lagistades pingile.

XVI. «Ülimal määral tähelepanuväärne!»

Mõni miil hurtsikust lõunas inimtühja mereranna liivasel maaninal seisid aru pidades kaks eakat džentelmeni.

Nende ees laius ääretu Atlandi ookean, selja taga oli Must Manner, ümberringi aga džungli läbipaistmatu pimedus, mis oma ähmaste piirjoontega neile üha lähemale tuli.

Metsloomad ulgusid ja möirgasid, nende eemaletõukavad õudsed hääled lõikasid kõrvu. Nad olid laagrit otsides juba mitu miili maha kõmpinud, kuid kogu aeg vales suunas. Nad ekslesid nii lootusetult, nagu oleks neid äkki teise ilma viidud.

Olukord oli õudne. Polnud kahtlust, et nende ühendatud mõtlemisvõime iga niidike pidanuks teenima antud hetke tähtsaima — laagrisse tagasipöördumise küsimuse lahendamist, kuna sellest sõltus elu või surm

Samuel Th Fillander kõneles pikalt ja laialt:

«Minu kallis professor, ma jätkan siiski oma seisukoha kaitsmist, et kui Ferdinand ja Isabella poleks viieteistkümnendal sajandil Hispaanias mauride üle võitu saavutanud, seisaks maailm praegu ääretult kõrgemal kultuuritasemel. Maurid iseendast olid ju kannatlik ja kõige liberaalsem rahvas — maaharijad, käsitöölised, kaupmehed — seega niisugune rahvatüüp, kes lõi tsivilisatsiooni, midagi sellist, nagu me näeme nüüd Euroopas ja Ameerikas, sel ajal kui...»

«Oi-oi, kallis mr. Fillander.» katkestas teda professor Porter, «kahtlemata välistas nende usk juba ise selle võimaluse, millele te vihjate Islam oli, on ja saab alati olema teadusliku progressi haud; mis, nagu ma tähendasin . .»

«Issand jumal, professor,» katkestas teda mr Fillander, kes oli juhuslikult oma pilgu džungli poole pööranud, «keegi nagu hiiliks meie juurde »

Professor Archimedes Qn. Porter pöördus hajameelselt lühinägeliku mister Fillanderi osutatud suunda.

«Oi-oi, mr. Fillander!» noomis ta. «Kui sageli tuleb mul õhutada teid saavutama oma vaimsete võimete täielikku kontsentreerumist, mis ainsana lubab meil suunata kogu oma intellekti jõu tähendusrikastele probleemidele, mis saavad osaks vaid väga tarkadele peadele! Ma olen teid jälle tabanud otseselt ebaviisakuselt Te katkestate mu teaduslikku kõnet, ja üksnes selleks, et pöörita mu tähelepanu

89

lihtsale neljajalgsele — Felis genusele. Nagu ma juba ütlesin, mr. .. »

«Issand jumal, professor, see on ju lõvi!» karjatas mr. Fillander. oma lühinägelike silmadega troopikapõõsastiku tumedal taustal metslooma ähmaseid kontuure pingsalt sihtides.

«Seda küll, mr Fillander, lõvi jah, kui te kangekaelselt soovite kasutada oma kõnes lihtlabast keelt. Aga nagu ma juba ütlesin ...»

«Jumala pärast, professor!» katkestas mr. Fillander teda uuesti, «lubage mul teile tähendada, et vaevalt kannavad viieteistkümnendal sajandil puruks löödud maurid erilist kahju, kui me lükkame nende küsimuse edasi selle aja peale, kui see Felis carnivora suurepärane eksemplar meist kaugemale on läinud.»

Selle ajaga oli lõvi lähemale tulnud ja suursuguse rahuga peatunud kümne sammu kaugusel inimestest, uudishimulikult neid jälgides

Kuupaistest ujutatud kaldal paistis veider paar kollasel liival väga hästi välja.

«Äärmiselt laiduväärne, äärmiselt laiduväärne!» hüüatas professor Porter kerge ärritusenoodiga hääles «Mitte ikunagi, mr. Fillander, mitte ilmaski pole ma oma elus näinud, et neid metsloomi lubatakse puurist välja tulla ja vabalt ringi hulkuda Teatan ilmtingimata lähima loomaaia direktoritele sellest nördima panevast lohakusest.»

«Täiesti õige,» nõustus mr. Fillander, «ja mida rutem te seda teete, seda parem Hakkame kohe minema!»

Haaranud professoril käest kinni, hakkas "mr. Fillander metsloomast eemalduma

Nad olid teinud vaid mõne sammu, kui mr. Fillander tagasi vaatas ja avastas, et lõvi järgneb neile Ta surus protesteeriva professori käe kõvemini enda vastu ja kiirendas sammu.

«Nagu ma juba ütlesin .. .,» alustas professor Porter uuesti

Mr. Fillander heitis selja taha veel ühe kärme pilgu Ka lõvi oli kiirust lisanud ja hoidis jonnakalt vahemaad.

«Ta tuleb meile järele!» karjatas mr. Fillander jooksu pistes

«Ah, mr. Fillander, mr. Fillander,» noomis professor. «See sündsusetu kiirustamine ei kõlba teadlastele mitte põrmugi. Mida võivad küll mõelda meist sõbrad, kui nad meid juhuslikult kohtavad ja saavad meie kergemeelsete hüpete pealtnägijaiks? Palun teid, mingem edasi suurema väärikusega.»

Mr. Fillander heitis salamahti veel ühe rahutu pilgu taha

Oo õudust! Lõvi järgnes neile kergete hüpetega kõige rohkem viie sammu kaugusel.

Siis laskis mr. Fillander professori käest lahti ja tormas edasi sellise palavikulise kiirusega, mis teinuks talle au jooksuvõistlustel.

90

«Nagu ma juba rääkisin, mr Fillander,» kordas professor Porter ja pistis äkki samuti jooksma nii, kuidas jalad võtsid. Heitnud põgusa pilgu taha, nägi ta omaenese isikule ähvardavas läheduses välkumas julmi kollaseid silmi ja hiiglasuuri avatud lõugu

Palituhõlmade lehvides ja valgustatuna kuupaistest kihutas professor Archimedes Qn Porter oma läikivas torukübaras järele ees punuvale mr. Samuel Th. Fillanderile.

Nende ees paistis puudega kaetud kitsas neem Selle peidupaiga poole suunaski mr. Samuel Th Fillander oma imetlusväärsed hüpped, samal ajal kui selle metsatuka marjust kaks terast silma huviga vanameeste paanilist jooksu jälgis.

See oli Tarzan, kellele kentsakas tagaajamismang suurt nalja tegi. Ta teadis, et otsene kallaletungioht ei ähvardanud kumbagi džentelmeni. Tõsiasi, et Numa hoidus nii kergest saagist, kõneles Tarzanile sellest, et lõvi kõht oli juba täis.

Kui lõvi jälle nälga tundma hakkab, võib ta nad üles nuuskida, kuid oli ka šansse, et kui teda välja ei vihastata, siis tüdineb ta mängust peagi ja kaob džunglisse oma koopasse

Ainus tõeline oht seisis selles, et üks vanameestest võis komistada ja kukkuda. Siis hüppab kollane saatan silmapilk talle peale ning tapmisrõõm osutub liiga suureks kiusatuseks, et sellest loobuda.

Niisiis laskus Tarzan kiiresti veelgi madalamale oksale. Ja kui lõõtsutav ning hingeldav mr. Fillander tema alla jõudis, olles liiga väsinud, et teha veel üks pingutus ja otsida varjupaika puu otsas, kummardus Tarzan alla, haaras tal kraest kinni ja tõstis enda kõrvale oksale.

Veel hetk, ja nüüd oli ka professor jõudnud sõbraliku käe haardeulatusse. Temagi tõsteti üles just sel silmapilgul, kui oma lootustes petetud Numa tegi möirates jõulise hüppe, et kaduvat jahisaaki tagasi saada.

Tükk aega katkendlikult hingates klammerdus kaks põgenikku suure oksa külge, kuna Tarzan, istudes selg vastu puutüve, jälgis neid uudishimuseguse lõbuga.

Esimesena katkestas vaikuse professor:

«Mind kurvastab väga, mr. Fillander, et te säärast mehisuse ja julguse puudumist ühe kõige alama olendi juuresolekul üles näitasite, oma erakordse argusega mind endale järele jooksma ja sellist, minu väärikusele sobimatut asendit sisse võtma sundisite. Kuid ma pöördun meie teema juurde . . . Nagu ma rääkisin, mr. Fillander, kui te mind katkestasite, siis maurid .»

«Professor Archimedes Qn. Porter!» katkestas mr. Fillander teda jäisel toonil. «Saabub aeg, mil kannatamine muutub kuriteoks, soov ülekohut teha katab end aga vooruse rüüga. Te süüdistate mind arguses. Te annate mõista, nagu oleksite jooksnud ainult sellepärast, et mulle järele jõuda, mitte aga selleks, et lõvi küünte vahelt pääseda. Professor Archimedes Qn. Porter, vaadake ette! Ma olen meeleheitele viidud mees. Isegi ussike tõstab oma pead, kui tema kanna-

tus on kauasest piinlemisest lõpuks katkenud.»

«Tasem, tasem, mr. Fillander,» ohjeldas teda professor, «te unustate end.»

«Seni pole ma end veel unustanud, professor Archimedes Qn. Porter, aga uskuge mind, lugupeetud härra, ma olen peaaegu valmis unustama teie kõrge positsiooni teaduse maailmas ja teie halli pea!»

Professor istus veel mõnda aega vaikides, pimedus aga varjas ähvardava ilme, mille oli võtnud tema kortsus nägu. Siis hakkas ta rääkima:

«Kuulge, Schippy Fillander,» lausus ta sõjakal toonil, «kui te kaklust otsite, siis võtke oma saterkuub seljast ja laskuge maa peale ning ma löön teie pea lõhki, nagu tegin seda kuuskümmend aastat tagasi Norc Evansi rehala taga põiktänaval.»

«Are!» hüüatas üllatunud mr. Fillander. «Jumal küll, kui kena see on, mida te räägite! Kui te inimlik olete, Are, armastan ma teid kogu südamest, kuid mõnikord tundub mulle, et viimase kahekümne aasta jooksul olete unustanud, mis tähendab olla inimlik.»

Professor sirutas välja oma kõhna raugakäe ja leidis kobades üles oma sõbra õla.

«Andestage mulle, Schippy!» ütles ta pehmelt. «See polnud sugugi kahekümne aasta eest ja üksnes jumal taevas teab, kui väga ma püüdsin inimlik olla Jane'i pärast.»

Mr. Fillander sirutas välja teise vana käe ja surus seda kätt, mis tal õlal asus, ja miski poleks suutnud paremini edastada ühe südame sõnumit teisele südamele.

Nad vaikisid üsna kaua. Lõvi tammus nende all närviliselt edasi-tagasi. Kolmandat olendit puu otsas kattis tume tüve vari. Liikumatu nagu raidkuju, vaikis ka tema.

«Te tõstsite mu puu otsa just parajal ajal,» sõnas viimaks professor. «Ma pean teid tänama. Te päästsite mu elu.»

«Kuid mina ei tõstnud teid puu otsa, professor!» ütles mr. Fillander «Oo jumal! See ärev hetk pani mind peaaegu unustama, et mind ennastki tõstis siia mingisugune kõrvaline käsi. Keegi või miski on koos meiega siin selle puu otsas!»

«Eee-e...» venitas professor. «On teie kinnitus ikka täiesti autentne, mr Fillander?»

«Rohkem kui autentne, professor,» vastas mr. Fillander, ning lisas: «Ja ma arvan, et me peame seda kolmandat isikut tänama. Võib-olla istub ta just praegu teie kõrval, professor.»

«Ee! Mis see on? Oi-oi, mr. Fillander, oi-oi!» ütles professor Porter mr. Fillanderile ettevaatlikult lähemale nihkudes

Just siis otsustas ahvide kasvandik, et Numa on juba küllalt kaua puu all luusinud Seepärast tõstis ta oma noore pea taeva poole ja hirmunud vanameeste kõrvus kajas inimahvide kohutav hoiatuskisa.

Värisedes surusid mõlemad sõbrad end oma ebakindlal

92

õrrel teineteise vastu. Nad nägid, et suur lõvi jäi puu all rahutult seisma, kui verd tarretama panev karje tema kõrvu kostis Seejärel lipsas ta kiiresti džunglisse ja kadus silmist.

«Isegi lõvi väriseb,» sosistas mr. Fillander «Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» pomises professor mr. Fillanderist meeleheitlikult kinni krahmates, et saavutada jälle tasakaalu, mille ta suurest hirmust kaotanud oli. Kuid nende mõlema õnnetuseks oli mr. Fillanderi tasakaalu keskpunkt kõrvale nihutatud, nii et läks vaja vaid väikest müksu professor Porterilt, et lükata ustav sekretär oksalt alla

Silmapilgu vältel tegid nad kohmakaid katseid tasakaalu säilitada, siis aga lendasid ühise kaebliku karjatusega pea ees puu otsast alla, meeleheitlikus süleluses teineteise külge klammerdunud.

Möödus mitu minutit, enne kui kumbki neist liigutama hakkas, sest mõlemad olid veendunud, et selline katse toob ilmsiks nii palju luumurdusid ja nihestusi, et igasugune edasiliikumine osutub võimatuks

Lõpuks proovis professor Porter liigutada ühte jalga. Tema hämmastuseks allus jalg ta tahtele nagu muistegi. Siis kõverdas ta teist jalga ja sirutas selle jälle välja.

«Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» pomises ta.

«Tänu jumalale, professor,» sosistas mr. Fillander tuliselt, «te olete siis elus?»

«Tasem, mr. Fillander, tasem,» hoiatas teda professor, «see pole mulle veel täpselt teada.»

Lõpmatu ettevaatlikkusega riskis professor Porter kõver-dada paremat kätt. Oh õnne, käsi oli terve! Vaevu hingates viipas ta korraks vasaku käega oma siruli keha kohal — ja käsi liikus! «Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» kordas ta

«Kellele te signaliseerite, professor?» küsis mr. Fillander ärritatud toonil.

Professor Porter ei pidanud sellist lapsikut küsimust vastamise väärilise ks Selle asemel tõstis ta ettevaatlikult pea maast üles ja hakkas seda ette ning taha kõigutama.

«Ülimal määral tähelepanuväärne,» sosistas ta vaevu kuuldavalt, «ka pea on terveks jäänud!»

Mr Fillander ei liikunud paigast, kuhu ta oli kukkunud; ta kartis sellist katset teha. Tõepoolest, kuidas saabki liikuda, kui käed, jalad ja selg — kõik on katki murtud. Ühe silma oli tal kinni mätsinud pehme savi, teisega kõõritas ta professor Porteri kummaliste ringikujuliste liigutuste poole.

«Kui kahju,» lausus mr. Fillander poolkuuldavalt, «aju-põrutus on tal esile kutsunud täieliku intellektuaalse hälbimuse! Tõepoolest, see on väga, väga kurb! Iseäranis veel nü noore mehe jaoks!»

Professor Porter keeras end kõhuli ja tõmbas ettevaatlikult selja kühmu, kuni hakkas sarnanema hiiglasuure kassiga,

93

kes seisab haukuva koera ees. Seejärel tõusis ta istukile ja hakkas end igalt poolt läbi kobama

«Kõik on omal kohal!» hüüatas ta. «Ülimal määral tähelepanuväärne!»

Seejärel tõusis ta püsti, heitis ikka veel siruli lebavale mr Samuel Th. Fillanderile halvustava pilgu ja sõnas: «Oi-oi, mr. Fillander, praegu pole sugugi aega lesida! Tuleb üles tõusta ja tegutseda.»

Mr. Fillander koukis teisest silmaaugust savi välja ja vaatas professor Porterile sõnatu raevuga otsa. Seejärel proovis ta tõusta, ja vaevalt võis ükski inimene temast rohkem üllatunud olla, kui ta pingutusi kroonis otsekohe edu

Ta oli ikka veel otsast otsani täis raevu, mille oli esile kutsunud professor Porteri julm ja ebaõiglane märkus, ning valmistus talle mürgiselt vastu väitma, kui ta pilk sattus veidrale kujule, kes neist mõne sammu kaugusel seisis ja neid tähelepanelikult silmitses. Professor Porter tõstis üles oma läikiva siidist torukübara, puhastas seda hoolikalt palitu käisega, pani pähe ja märkas siis, et mr. Fillander osutab millelegi tema taga Ta pöördus ümber ja nägi enda'ees liikumatult seisvat täiesti paljast hiiglast, kel oli puusadel vaid niudevöö ning mõni metallehe käte ja jalgade ümber

«Tere õhtust, armuline härra!» ütles professor ja kergitas kübarat.

Vastuseks näitas hiiglane märkidega, et nad talle järgneksid, ja suundus kalda poole, kust nad olid just tulnud.

«Arvan, et oleks mõistlik talle järgneda,» ütles mr. Fillander

«Pidage,» väitis professor, «te ise just äsja esitasite mulle üpris loogilisi argumente, millega kinnitasite oma teooriat selle kohta, et laager asub meist lõuna pool! Esialgu suhtusin ma sellesse skeptiliselt, kuid lõppude lõpuks suutsite mind veenda, ja seega väidan nüüd täie kindlusega, et peame minema lõunasse, kui tahame oma sõprade juurde jõuda. Ja seepärast jätkan ma teekonda lõunasse.»

«Professor Porter, aga võibolla teab see inimene paremini kui teie või mina Nähtavasti on ta pärismaalane, sündinud neis paigus Proovime vähemalt talle järele minna.»

«Oi-oi, mr. Fillander,» kordas professor, «ma olen inimene, keda on raske veenda, kui ma aga kord olen milleski veendunud, siis jääb mu otsus muutmatuks. Mina lähen endises suunas, kui mul tuleks ka ümber kogu Musta Mandri käia, et eesmärgile jõuda.»

Teadlase edasise argumentatsiooni katkestas Tarzan. Nähes, et need imelikud inimesed seisavad paigal, pöördus ta nende juurde tagasi.

Uuesti kutsus ta märkidega neid endale järgnema, kuid nemad muudkui seisid ja tõrkusid

Viimaks katkestas nende juhmardite tobedus Tarzani kannatuse Ta kahmas ehmunud assistendil õlast kinni ja enne, kui see väärikas džentelmen arugi sai. on ta tapetud

või ainult eluks ajaks sandiks tehtud, sidus Tarzan kõvasti ühe nööriotsa mr. Fillanderi kaela ümber.

«Mr Fillander,» kuulutas professor Porter pidulikult, «äärmiselt sündsusetu on teil säärasele alandamisele alistuda.»

Vaevalt oli ta need sõnad suust saanud, kui temagi kinni võeti ja seesama nöör keris end tugevasti ka tema kaela ümber. Seejärel hakkas Tarzan põhja poole minema, talutades enda järel lõpmatult hirmunud professorit ja tema sekretäri.

Väsinud vanuritele näis, et nad olid juba mitu tundi kõndinud Nad vaikisid, tulvil meeleheidet Kuid siis äkki, tõusnud väikesele künkale, nägid nad saja jardi kaugusel väikest hurtsikut, kust nad hommikul olid lahkunud, ja rõõm paisutas nende rinda.

Siin päästis Tarzan nad lahti, osutas väikesele hoonele ja kadus lähematesse põõsastesse.

«Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» lausus professor vaevaliselt. «Kas te näete nüüd, mr. Fillander, et mul oli täielikult õigus nagu alati. Kui poleks olnud teie kangekaelset jonni, oleksime vältinud mitmeid äärmiselt alandavaid — et mitte öelda ohtlikke seiklusi. Palun teid edaspidi, kui vajate tarka nõu. alluda enam küpse praktilise mõistuse juhtimisele »

Mr Samuel Th. Fillander oli liiga rõõmus seikluste õnneliku lõpu üle, et end professori teravast naljast puudutatuna tunda. Selle asemel haaras ta oma sõbral käest kinni ja juhtis ta kiiresti hurtsiku juurde

Üksteist kaotanud inimeste väike seltskond oli nüüd rahunenud ja väga rõõmus, kui kõik lõpuks kohal olid. Koit leidis nad ikka veel mitmesugustest seiklustest pajatamas ja arutlemas selle kohutava kaitsja ja soosija samasuse üle. kelle nad metsikult kaldalt leidnud olid.

Esmeralda ei kahelnud, et see polnud keegi muu kui issanda ingel, kes oli siia saadetud eriülesandega neid kaitsta.

«Kui te oleksite näinud, Esmeralda, kuidas ta toorest lõvi liha õgis,» naeris Clayton, «siis oleksite veendunud, ei see taevaingel on küllaltki materiaalne »

«Ma ei tea sellest midagi, mässa Clayton,» väitis teenija. «Kuid ma arvan, et jumal võis lihtsalt unustada talle tikke kaasa anda. Ta saadeti ju maa peale nii kiiresti, et meid kaitsta! Ja küllap ta lihtsalt ei saanud ilma tikkudeta midagi küpsetada.»

«Ka polnud tema hääles midagi taevalikku,» ütles Jane Porter ja võpatas kergelt, meenutades hirmuäratavat möi-ret, mis oli järgnenud lõvi tapmisele

«Minu vankumatule arusaamale taevaste saadikute väärikusest ei vasta sugugi tema tegutsemismaneer,» tähendas professor Porter.

«See džentelmen sidus kaks lugupeetud ja haritud teadlast kaelakuti kokku ja kihutas neid läbi džungli nagu lehmi!»

XVII. Matused

Vahepeal oli peaaegu täiesti valgeks läinud ja seltskond, kellest keegi polnud eelmisest hommikust saadik midagi söönud, asus pärast unetut ööd hommikueinet valmistama.

Mässulised «Arrow'lt» olid asustamata rannikule jäetud viie inimese jaoks maha laadinud väikese tagavara kuivatatud liha, konservsuppe, juurvilja, merekuivikuid,

jahu, teed ja kohvi. Kõik see toodi nüüd kibekiiresti lagedale, et rahuldada tühjade kõhtude nõudmisi.

Seejärel tuli hurtsikule elamiskõlblik välimus anda, ja sel eesmärgil otsustati viivitamata koristada siin ammustel aegadel asetleidnud kurbmängu sünged riismed.

Professor Porterile ja mr. Fillanderile pakkus skelettide läbivaatus ääretult suurt huvi. Nende arvates olid mõlemad suured luukered ühest valge rassi kõrgemast sugukonnast pärit mehe ja naise omad.

Väikesele luukerele pöörati üprist tühist tähelepanu, sest juba tema hällisoleku fakt ise ei lasknud selles kahelda, et see oli õnnetul paaril sündinud laps.

Tõstnud üles suure luukere, leidis Clayton massiivse sõrmuse. Nähtavasti oli see mehel tema surma hetkel sõrmes olnud, sest kullast nipsasjakese sees oli veel üks peenike sõrmelüli.

Clayton tõstis sõrmuse üles. et seda lähemalt vaadata, ja hüüatas hämmastunult: sõrmusele oli graveeritud tema isiklik vapp!

Samal ajal oli Jane Porter kapist raamatuid leidnud. Ta avas neist ühe ja nägi, et tiitellehele oli kirjutatud: «John Clayton. London». Teises raamatus, mille ta kiiruga läbi sirvis, oli vaid üks nimi: «Graystock».

«Kuulge, mr. Clayton,» hüüdis ta. «Mida see tähendab? Nendes raamatutes on teie sugulaste nimed!»

«Ja siin,» kostis Clayton tõsisel ilmel, «on Graystockite suur suguvõsasõrmus, mis läks kaotsi siis, kui minu onu John Clayton, endine lord Graystock, kadunuks jäi. Arvati, et ta hukkus merel.»

«Aga kuidas te seletate endale seda, et need asjad asuvad siin Aafrika džunglis?»

«Seda saab endale seletada ainult ühe oletusega, miss Porter,» vastas Clayton. «Õnnis lord Graystock ei uppunud. Ta suri siin, selles hurtsikus, ja see põrm põrandal on kõik, mis temast järele on jäänud.»

«Sellisel juhul peab see olema leedi Graystocki põrm,» lausus Jane Porter harda aukartusega asemel olevale õnnetule kondihunnikule osutades.

«Hurmava leedi Alice'i põrm,» vastas Clayton. «Olen oma vanematelt korduvalt kuulnud tema omadustest ja imestamisväärsest isiklikust veetlusest, õnnetu leedi!» sosista ta nukralt.

Suure pidulikkusega sängitati väikese hurtsiku seina

äärde lord ning leedi Graystocki põrm, nende vahele aga pandi Cala pojukese luukere.

Kui mister Fillander väetikese hapraid luid purjeriide-tüki sisse keeras, uuris ta väga hoolikalt selle koljut. Seejärel kutsus enda juurde professor Porteri ja nad rääkisid omavahel tasasel häälel mitu minutit.

«Ülimal määral tähelepanuväärne, ülimal määral tähelepanuväärne!» lausus professor Porter.

«Issand jumal!» hüüatas mr. Fillander. «Me peame oma avastusest teatama mr. Claytonile.»

«Tasem, mr. Fillander, tasem!» peatas teda professor Archimedes Qn. Porter. «Las surnud möödanik varjab oma surnuid.»

Ja hallijuukseline vanur sooritas selle kummalise haua juures leinatalituse, kuna teised seisid langetatud päi ja palvetasid.

Ahvide kasvandik Tarzan jälgis puude ladvust seda pidulikku ning arusaamatut kombetalitust, kuid kõige kauem püsisid ta silmad Jane Porteri armsal näol ja elegantsel kujul.

Tema naiivses hinges ärkasid uued tunded. Ta imestas, miks need inimesed teda nii kangesti huvitavad. Miks pidi ta nii palju vaeva nägema, et päästa mehi džunglis hukkumisest? Aga miks ta lõvi selle võõra tütarlapse õrna keha juurest ära tiris, selle üle ta ei imestanud

Kahtlemata olid mehed rumalad, naeruväärsed ja arad Isegi pärdik Manu oli neist taibukam. Kui säärased ongi tema enda liigi näidised, siis ei ole tal küll põhjust oma päritolu üle uhke olla.

Kuid tütarlaps — ah, see on hoopis teine asi! Siin ta aru ei pidanud. Ta teadis: neiu on loodud selleks, et olla kaitsealune, tema on aga loodud neidu kaitsma.

Teda hämmastas, et nad kaevasid maasse suure augu vaid selleks, et peita sinna luid. See oli ilmne mõttetus: kes tahab varastada kuivanud konte?

Teine asi, kui neil oleks liha peal, saanuks Tarzan sellest aru, sest vaid niimoodi saab liha hoida hüään Dango ja teiste džungli vargapoiste eest. .

Kui haud oli kinni aetud, suundus väike seltskond hurtsiku juurde. Esmeralda, kes ikka veel kadunukeste pärast kibedaid pisaraid valas, kellest ta tänase päevani polnud midagi kuulnud, vaatas juhuslikult abaja poole. Tema pisarad lakkasid paugupealt.

«Vaadake neid valgeid kaabakaid!» vingatas ta meeleheitlikult «Arrow» poole osutades. «Nad sõidavad minema ja jätavad meid sellele hirmsale saarele!»

Ja tõepoolest, laev suundus pikkamööda abajast avamere poole.

«Nad lubasid jätta meile tagavaraks tulirelvi ja padruneid,» lausus Clayton. «Halastamatud elajad!»

«Kõik see on selle madruse kätetöö, keda nad Snipesik» kutsuvad, olen selles veendunud,» kinnitas Jane Porter, «King oli lurjus, kuid temas oli veidikenegi inimlikkust.

97

Olen kindel, et kui nad teda tapnud poleks, hoolitsenuks ta selle eest. et varustada meid kõige vajalikuga, enntkui asustamata džunglisse maha jätta.»

«Kahju, et nad enne ärasõitu meid ei külastanud,» sõna» professor Porter. «Ma kavatsesin neid paluda jätta siia meie varandus, sest kui see kaduma läheb, olen ma lõpli kult laostunud inimene.»

Jane Porter vaatas kurvalt oma isa.

«Ära kahetse seda. kallis,» ütles la. «See ei tooks midagi head. Üksnes selle varanduse pärast nad tapsidki oma oh-. vitserid ja tõid meid sellele koledale kaldale...

«Tasem. laps. tasem.» väitis professor Porter. Sa oled hea tütar, kuid praktilistes asjades kogenematu.» Ja ta pöördus ümber ning suundus pikkamisi džungli poole, käed palitu pikkade hõlmade all koos ja silmad maas.

Tema tütar jälgis teda liigutava naeratusega huulil, seejärel pöördus mr. Fillanderi poole ja sosistas:

«Palun, ärge laske tal jälle džunglis ekselda, nagu tu tegi seda eile. Me loodame teie peale, et te teda hoolikalt valvate.»

«Iga päevaga läheb raskemaks tema järele vaadata.» ohkas mr. Fillander pead vangutades. «Ma arvan. e1 nüüd siirdub ta loomaaia direktoritele ette kandma, et möödunud ööl oli üks lõvidest vabaduses. Oo, miss Jane. te <-i tea. mida ma kõike pean tema pärast kannatama!-

«Ei, ma tean, mr. Fillander. Ehkki me kõik teda armas tarne, oskate üksnes teie tema eest hoolitseda. Hoolimata kõigest, mida ta teile kokku jahvatada võib. austab ta teid siiralt teie kõrge harituse pärast ja usaldab piiritult (eie arvamust. Vaene isa ei tee vahet eruditsiooni ja terve mõistuse vahel.»

Mõnevõrra hämmeldunud ilmel pöördus mr. Fillander ümber, et järgneda professor Porterile, ja püüdis lahendada küsimust: kas ta peab Jane Porteri kahemõttelisest kompl) mendist tundma end meelitatuna või solvununa,

Tarzan märkas «Arröw'd» jälgiva väikese rühma nägu del väljendumas õudu. Et laev iseenesest oli talle huvitav uudisasi. otsustas ta minna abaja sissepääsust põhja poole vaadata laeva lähemalt ja kui võimalik, siis ka selgitada, kuhu see suundub. Ülima kiirusega puude otsas edasi lii kudes jõudis ta neeme tippu just samal ajal. kui laev aba jast väljus, nii et ta niigi suurepäraselt kõiki ujuv,-, ma ja

imesid.

Ligi kakskümmend inimest jooksis laevalae] edasi-tögasi ja askeldas trosside kallal.

Puhus kerge maatuul ja laev liikus väinas peaaegu pur-jedeta. Nüüd aga. olles maaninast mööda jõudnud heisati laeval kõik purjed, et kiirendada käiku

Tarzan jälgis suure vaimustusega laeva sujuvat liiku mist ja ta tahtis kohutavalt selle pardal olla. Ent siis märkas ta terav silm kaugel põhjas silmapiiril kerget suil su taolist vinet ja teda hämmastas kallasteta veteväljal selle nähtuse põhjus, Arvatavasti mörkka temaga peaaegu samal

98

ajal suitsuvinet ka vaht «Arrow'l». Mõne minuti pärast nägi Tarzan. et purjed lasti uuesti alla ja seoti kinni. Laev tegi pöörde ja nüüd teadis Tarzan, et see tuleb kaldale tagasi.

Laeva ninas laskis üks mees kogu aeg vette nööri, mille külge oli seotud mingisugune väheldane ese. Tarzan ei taibanud, mis võis olla selle veidra tegevuse eesmärk. Viimaks jäi laev seisma otse vastu tuult: ankur oli heidetud ja purjed kokku pandud. Laevalael algas möll. Vette lasti paat. kuhu pandi suur kirst. Tosin madrust kummardus aerude kohale ja paat hakkas kiiresti liikuma selle koha poole, kus Tarzan end puu okstes varjas.

Tarzan tundis roolis ära rotinäoga mehe.

Paat randus. Madrused hüppasid maha ja tirisid liivale suure kirstu. Nad olid maanina põhjapoolsel küljel, seega jäid nad hurtsiku asukate nägemispiirkonnast välja.

Madrused vaidlesid omavahel vihaselt mitu minutit. Siis ronis rotinägu oma kaaslaste saatel kõrge künka otsa. kus kasvas puu. Selle otsas istuski Tarzan. Mõnda aega vahtisid madrused ümberringi.

«Siin on hea koht.» ütles rotinägu. osutades kohale Tarzani puu all.

«Niisama hea kui iga teinegi,» vastas üks tema kaaslastest. «Kui nad tabavad meid varandusega pardal, siis konfiskeerivad nad selle otsekohe. Me võime selle kas või siia maha matta, ehk pääseb keegi meist võllast, tuleb siia tagasi ja saab varandust kasutada.»

Mehed, kes olid paati jäänud, tulid nüüd rotinäo kutsel pikkamööda kohale, kandes labidaid ja kirkasid.

«Aga kapten olen ikkagi mina ja ma panen sind seda tunnistama, sihuke vana nuustik!» röökis Snipes kohutavaid needusi sajatades.

«Rahulikumalt,» sekkus üks madrustest, kes seni oli vaikinud. «Mis kasu sellest on. kui me siin omavahel purelema hakkame?»

«Õige jah,» nõustus madrus, keda oli vihastanud Snipesi käskiv toon. «Kuid samal põhjusel ei kõlba, et meie ausas kambas hakkaks keegi ülemust mängima!»

«Teie kaevake, näe, siit,» ütles Snipes, näidates kohta puu all. «Sel ajal kui te kaevate, teeb Peter kohast plaani, et me selle hiljem üles leida võiksime. Teie, Torn ja Bill. võtke kaasa veel paar-kolm meest ja tassige kirst siia.»

«Ja mida sina tegema hakkad?» küsis vaidleja. «Peremeest mängima?»

«Tee oma tööd,» urises Snipes. «Ah sina siis arvasid, et teie kapten hakkab labidaga rabama, mis?»

Kõik ümberringi vahtisid tigedalt Snipesi. Keegi ei sallinud teda ja see, et ta pärast mässuliste tegeliku peamehe ja eestvedaja Kingi tapmist järjekindlalt oma võimu näitas, valas üksnes õli tulle.

«Tähendab, sa ei soovi siis labidat pihku võtta ja kaevamisel abjks olla? Su õlg ei saanud ju odast kuigi smnt häda.»

«Ei tule pähegi,» kostis Snipes, närviliselt revolvnpära kobades.

«Siis vannun ma jumala nimel,» karjus Tarrant. «et kui sa ei soovi võtta labidat, saad maitsta kirkat!»

Nende sõnadega tõstis ta oma kirka kõrgele üles ja virutas võimsa hoobiga selle teraviku Snipesi ajusse.

Viivuks kivinesid kõik ja silmitsesid oma kaaslase raevu ohvrit. Siis lausus üks madrustest:

«Paras talle, sellele raisale!»

Teine hakkas rahumeeli kirkaga maad kaevama. Et muld oli pehme, viskas ta kirka eemale ja võttis labida.

Tema eeskujule järgnesid ka teised. Mõrvast enam ei räägitud, kuid mehed töötasid üksmeelsemalt ja reipamalt kui Snipesi kamandamisel.

Kui auk oli küllalt suur, et kirst sellesse ära mahuks. i soovitas Tarrant seda veel suuremaks teha ja matta kirstu peale Snipesi surnukeha.

«See võiks haneks võtta neid, kellele tuleb pähe siin kaevama hakata,» selgitas ta.

Teised leidsid, et see on kaval mõte, ja auk kaevati f keha pikkuse järgi, augu keskele aga tehti süvend kirstu jaoks, mis eelnevalt presendi sisse keerati. Kui kirst oli [süvendisse lastud, jäi selle kaas ühe jala jao haua põhjast [madalamale. Kirst kaeti mullaga, mis hoolikalt kinni tambiti, nii et haua põhi muutus ühetasaseks ja siledaks.

Siis veeretasid kaks madrust sinna üpris hoolimatult rotinäo surnukeha, võtnud enne temalt ära relva ja veel mõne asja. Seejärel aeti auk mulda täis ja tallati kinni. Kaevamisest ülejäänud muld loobiti igasse kaarde laiali i värske kääpa peale aga puistati rohkesti kuivi lehti ja ok-, sarisu, et anda sellele võimalikult loomulik väljanäge-I mine ja varjata kohta, kus maa oli nüüdsama üles kaevatud

Töö tehtud, naasid madrused väikese paadi juurde ja f hakkasid kiiresti laeva poole sõudma.

Tuul tugevnes, ja et silmapiiril oli suits suuremaks muu jtunud ning tõusis nüüd suurte keeristena, heiskasid mässu Ijlised aega viitmata kõik purjed ja suundusid edelasse.

Tarzanit huvitas kohutavalt see arusaamatu stseen, mil-le pealtnägijaks ta oli saanud. Nüüd ta istus ja mõtiskles nende olendite veidrate tegude üle.

Tuleb välja, et inimesed on tõepoolest rumalamad ning [julmemad kui loomad džunglis. Kui õnnelik ta on, elades |üksinda hiiglasuures metsas vaikselt ja turvaliselt. Tarzan püüdis mõistatada, mis võis olla kirstus, mille madrused olid maha matnud. Kui neil kirstu vaja ei läinud, miks nad seda siis vette ei visanud? Seda olnuks palju hõlpsam teha. «Ei,» mõtles ta, «küllap on neil kirstu vaja. Nad peitsid selle siia, et hiljem järele tulla.»

Tarzan laskus puu otsast alla ja hakkas haua Ümber toaad uurima. Ta tahtis näha, kas need olendid ei kaotanud mingit eset, mida tal võinuks tarvis minna. Peatselt leidiski ta haualt risuhunnikusse peidetud labida

Tarzan võttis labida ja proovis sellega töötada nii, nagu olid teinud madrused. See polnud sugugi kerge ja ta vigastas oma paljast jalga. Kuid Tarzan ei jätnud jonni, kuni laip nähtavale tuli. Siis tiris ta selle välja ja pani kõrvale maha.

Ta jätkas kaevamist, kuni kirst nähtavale ilmus. Tarzan tõstis ka kirstu välja ja pani selle laiba kõrvale. Seejärel ajas ta kirstu süvendi mulda täis, pani laiba hauda tagasi, kattis selle üleni mullaga, viskas peale oksi ja võttis käsile kirstu. Neli madrust olid äganud selle raskuse all. Tarzan tõstis selle üles nagu tühja taarakasti. võttis koos labidaga selga ja viis kõige sügavamasse džunglisoppi.

Tal oli sellise kohmaka kandamiga puude otsas ebamugav liikuda, seetõttu läks ta jalgsi ja ei tee oli tuttav, jõudis edasi küllaltki kiiresti.

Mõnetunnise mineku järel kirde suunas jõudis ta laus-seinani, mille moodustas räsitud ja üksteisest läbipõimunud tihe taimestik. Siis ronis ta alumistele okstele ja oli veerand tunniga amfiteatri juures, kuhu ahvid kogunesid nõu pidama või dam-dami kombetalitusi korraldama. Ta hakkas peaaegu areeni keskel trummi lähedal auku kaevama. See oli palju raskem kui värsket hauda lahti kaevata, kuid Tarzan oli visa ja jätkas tööd. Lõpuks korvas selle vaeva auk, küllaltki sügav, et lasta sinna kirst ja varjata see võõraste pilkude eest.

Milleks oli ta enda peale võtnud kogu selle töö, teadmata kirstu sisu väärtust?

Ahvide kasvandik oli mõistuselt ja kehalt inimene, kuid kasvatuse ja kogu elukorralduse poolest ahv. Tema mõistus ütles, et kirstus on midagi väärtuslikku, muidu poleks inimesed hakanud seda nii hoolikalt peitma. Kasvatus õpetas teda midagi mõtlemata jäljendama kõike uut ja ebatavalist. Loomulik uudishimu, ühine nii inimestele kui ka ahvidele, õhutas teda nüüd kirstu avama jä selle sisu järele vaatama.

Kuid rauast lukk ja peale löödud raudvitsad ei andnud järele kavalusele ega hiiglasuurele füüsilisele jõule. Tarzan pidi kirstu maha matma, nägemata selle sisu.

Oli juba päris pime, kui Tarzan hurtsiku juurde jõudis. Et endale toitu hankida, oli ta kogu aeg jahti pidanud.

Väikeses majas põles tuli, sest Glayton oli sealt leidnud täiesti puutumata petrooleumiplasku, mis oli niiviisi seisnud kakskümmend aastat. See oli osa Claytonile Musta Michaeli jäetud varudest. Ka lambid olid kasutamiskõlblikud, ja nii tõdeski Tarzan üllatusega, et hurtsiku sisemus oli valge nagu päeval.

Ta oli sageli pead murdnud selle üle, kuidas kasutada lampi. Lugemine ja pildid ütlesid talle, mis lambid on. kuid ta ei teadnud, kuidas nendega toimida, et nad hakkaksid imelist päevavalgust heitma. Ta oli pildi pealt näinud, et mõnikord kallavad nad valgust kõigile ümbritsevatele esemetele.

Astunud uksele kõige lähema akna juurde, nägi Tarzan,

101

et hurtsik oli lattidest ning purjedest rohmaka vaheseinaga kaheks jaotatud.

Eesruumis viibis kolm meest: kaks vanemat olid lasku nud tulisesse vaidlusse, samal ajal kui noorem istus improviseeritud toolil ja seina vastu nõjatudes oli täielikult süvenenud ühe Tarzani raamatu lugemisse.

Tarzanit mehed eriti ei huvitanud ja seepärast siirdus ta teise akna juurde. Siin viibis tütarlaps. Kui kaunid olid ta näojooned! Kui õrn oli ta lumivalge nahk! '

Ta kirjutas Tarzani laua taga akna all. Toa nurgas rohuhunnikul magas neegritar.

Terve tund. kuni neiu kirjutas, nautisid Tarzani silmad tema kuju. Kuidas ta tahtnuks teda kõnetada, kuid ta ei söandanud seda teha. sest oli kindel, et nagu noormees ei mõista teda ka neiu. Pealegi ta kartis, et võib teda hirmutada.

Lõpuks tõusis tütarlaps püsti, jättes kirja lauale. Astus siis aseme juurde, mida kattis mitmekordne pehme rohu-' kiht, ja kohendas seda. Seejärel päästis valla kuldsete juuste siidise kuhila, mis ta pead kroonis. Nagu sillerdav kosk, mida loojuva päikese

kiired metalse helgiga kaunistavad, raamisid need tema ovaalset nägu ja rullusid lainetena allpool vöökohta.

Tarzan seisis nagu lummuses. Neiu kustutas lambi ja hurtsikus mattus kõik äkki ürgaja pimedusse.

Tarzan seisis ikka veel akna juures. Hiilinud päris akna alla. ootas ta kuulatades ligi pool tundi. Viimaks kuulis ta korrapärast hingamist, mis andis märku, et neiu oli uinunud.

Ettevaatlikult pistis ta käe kuni õlani võre vahelt sisse ja kobas tasa laual. Lõpuks leidis ta Jane Porteri kirja ja tõmbas käe koos kallihinnalise aardega niisama ettevaatlikult tagasi.

Tarzan keeras kirjalehed rulli ja pistis nooletuppe. Seejärel kadus ta vaikselt nagu vari džunglisse.

XVIII. Džungli ohver

Järgmise päeva varahommikul ärkas Tarzan sellesama mõttega, millega oli eelmisel õhtul uinunud: mõttega nooletuppe peidetud imelisest kirjast.

Ta võttis selle läbematult välja, igasuguse tõenäosuse kiuste lootes, et suudab lugeda seda. mida oli kirjutanud imekaunis valge tütarlaps.

Juba esimene kirjale heidetud pilk valmistas talle elu suurima pettumuse. Mitte kunagi varem ta soovinud midagi nii kirglikult, kui praegu läbi lugeda läkitust kuldjuukseliselt jumalannalt, kes nii äkki ja ootamatult oli tunginud tema ellu.

Mis sellest, et see läkitus polnud määratud temale. Igal juhul väljendas see tema mõtteid ja Tarzanile piisas sellest

täielikult. Ja äkki saada petetud kentsakatest kohmakatest märkidest, mille taolisi ta varem polnud näinud! Ka kallak oli neil vastupidine sellele, mida ta oli täheldanud trükitud raamatutes ja kõige keerukamates käsikirjades. Isegi arusaamatu musta raamatu väikesed põrnikad olid tuttavad ning sõbralikud, kuigi nende kombinatsioonid talle midagi ei rääkinud. Need põrnikad olid aga uued ja tundmatud.

Ta uuris neid üksisilmi kakskümmend minutit, kuni nad äkki hakkasid omandama tuttavaid, ehkki moonutatud piirjooni. Ah, need olid ta vanad sõbrad, ent nii julmalt rikutud.

Ja nii hakkas ta välja lugema üht sõna siit, teist sealt. Süda hüppas rõõmust. Ta oskab lugeda! Ta loeb kirja läbi!

Veel pool tundi, ja lugemine edenes kiiresti, kuigi kord ühes. kord teises kohas tuli ette mõni täiesti arusaamatu sõna. Tarzan nägi, et tal pole kirja läbilugemisega raskusi.

Siin on see. mida ta luges:

«Aafrika läänerannik ligi 10 lõunalaiust (nii ütleb mr Clayton).

8. (?) veebruar il 18xx a.

Mu kallis Hazel! Võibolla polegi tark tegu Teile kirtutada, sest kõigi eelduste kohaselt jääb Teil mu kiri saamata. Kuid ma lihtsalt pean rääkima kellelegi meie ränkadest katsumustest sellest alast peale, kui me õnnetu «Arrow ga» Euroopast ära sõitsime.

Kui me ka iialgi enam tsiviliseeritud maailma tagasi ei pöördu, mis praegu paistab olevat rohkem kui tõenäoline, siis äärmisel juhul kujutab see kiri endast lühikest protokolli nendest sündmustest, mis juhivad meid meie lõpliku saatuse juurde, üks-kõik milline see ka pole.

Nagu Te teate, kavatsesime sõita Kongosse teaduslikule ekspeditsioonile. Me arvasime, et isa kavatseb tõestada mingisuguse ennekuulmatu iidse tsivilisatsiooni olemasolu, mille riismed peituvad kusagil Kongo orus. Kui me aga merele jõudsime, tuli tõde päevavalgele.

Selgus, et keegi vana raamatukoi, kellel on Baltimore is raamotu- ning haruldaste esemete kauplus, oli vana hispaaniakeelse manuskripti lehekülgede vahelt leidnud kirja, mis oli kirjutatud 1550. aastal. Selles kirjas oli üksikasjalikult jutustatud hispaania galioli mässama hakanud meeskonna seiklustest. Galiott purjetas Hispaaniast Lõuna-Ameerikasse, lasliks rohkesti dubloone ja kaheksasi münte. Võibolla ma eksin, sest need nimetused kõlavad tõepoolest kuidagi nagu piraatide keeles ja pisut nõiduslikult.

Kirja autor oli üks galioli madrustest ja ta oli selle adresseerinud oma lihasele pojale. Too oli aga kaubalaeva omanik.

Kirjas mainitud sündmustest oli möödunud palju aastaid ning v anamehest oli saanud väikeses Hispaania linnas rahumeelne ja lugupeetud kodanik. Kuid iha kulla järele oli temas veel nii tugev, et ta riskis kõigega, tutvustamaks pojale muinasjutulise rikkuse saavutamise võimalusi.

Kiri sisaldab hirmuäratava loo sellest, kuidas nädal pärast Hispaaniast ärasõitu hakkas meeskond mässama ja tappis maha ohvitserid ning kõik need. kes neile vastu hakkasid. Selle mõttetu

julmusega ajusid nad nurja ka oma isiklikud plaanid: neile ei jäänud enam kedagi, kes võinuks laeva avamerele viia.

Tervelt kaks kuud pillutali neid kui laastu siia-sinna, kuni nad viimaks haigetena, skorbuuti. janusse ja nälga surevatena väikesele saarele heideti, laine paiskas galioli kaldale, kus see pilbasteks purunes, aga ellujäänulel, keda oli kõigest kümme inimest, õnnestus siiski päästa üks kullakirst.

Nad matsid selle saarele maha ja elasid seal kolm aastat alalises pääsemislootuses

Nad põdesid ja surid üksteise järel, kuni viimaks oli ellu jäänud vaid see, kes kirja kirjutas.

Galioli riismetest olid nad kokku klopsinud paadi, aga et neil polnud aimu saare asukohast, ei söandanud nad avamerele minna.

Kui kõik olid surnud peale selle ühe: hakkas kohutav üksindus tema hinge painama, nii et tal polnud jõudu sedu elu kauem taluda ja la eelistas surmaohtu avamerel hullumeelsusele inim tühjal saarel. Pärast ligemale aastapikkust täielikku üksindust heiskas ta oma väikesel paadil purje.

Õnneks sõitis ta põhja poole ja nädala pärast sattus Lääne-India ning Hispaania vahel sõitvate hispaania kaubalaevade teele. Teda võttis peale üks kodumaale naasev laev.

Ta jutustas tavalise loo laevahukust, kus kõik peale mõningate erandile uppusid, ellujäänud aga jõudsid saarele ja surid seal kõik peale tema. Ta ei maininud ei mässu ega peidetud aardekirstu.

Kaubalaevu omanik kinnitas talle, et arvestades seda kohta, kust ta peale võeti ja viimasel nädalal puhunud tuulte suunda, võis nende laevahuku kohi olla üksnes Aairika läänerannikul Rohelise Neeme saarterühma ühe saare lähedal umbes 16—17° põhjalaiusel.

Selles kirjas oli suurimale peensustega kirjeldatud nii saart kui ka aarde peidukohta. Kirjale on ta lisanud väikese vana kaardi, kõige rohmakama ja naljakuma, mida ma

eales näinud olen. Kõiki puid ja kaljusid tähistavad kaardile kritseldatud x-id, osutamas täpset kohta, kuhu varandus on maetud.

Kui isa oli mulle meie ekspeditsiooni tõelist eesmärki selgitanud, haaras mind ootamatu hirm, sest ma teadsin väga hästi, missugune eluvõõras unistaja on mu kallis isa alati olnud. Ma kartsin, et teda on jällegi petetud, eriti veel siis, kui la ütles, et oli kirja ning kaardi eest maksnud tuhal dollarit.

Ja siis selgus veel, et peale selle oli ta laenanud kümme tuhal dollarit Robert Canlerilt ja andnud talle selle summa peale veksli.

Mr. Canler ei nõudnud tagalist ja Te teate, kallis, mis mind ähvardab juhul, kui isa vekslit välju ei lunasta. Oo, kuidas ma seda inimest vihkan!

Me püüdsime siiski asjadele reipalt vuadata ja mitte meelt heita, kuid mr. Fillunder ja mr. Clayton viimane ühines meiega Londonis lihtsail seiklushimust - suhtusid asjasse niisama skeptiliselt kui minagi

Ja et kogu see pikk lugu Teile lühidalt ära rääkida: me leidsime saare ja ka aarde. See oli suur raudvitstega ülelöödud

104

tammepuust kirst, mille ümber oli mitu korda keeratud õline purjeriie. niisama lugev ja tihke nagu tookord, ligemale nelisada aastat tagasi.

Kirst oli pilgeni täis kuldmünte ja nii raske, ei neli madrust seda suuri vaevu kanda suutsid.

Nähtavasti e! loo see õnnetu varandus nendele, kes leinaga kokku puutuvad, midagi muud peale hädade, sest kolm päeva hiljem, kui me Rohelise Neeme saartest eemale olime jõudnud, hakkas ka meie meeskond mässama ja lõi kõik oma ohvitserid surnuks.

Oo, see oli kõige õudsem katsumus, mida võib endale ette kujutada, mul pole isegi jõudu sellest kirjutada.

Nad tahtsid ka meid tappa, kuid üks nende peamchi, Kingi-nimeline, ei lasknud seda teha. Niisiis purjetasid nad piki rannikut lõunasse inimtühja kohani, kus leidsid kena lahe, läksid siin kaldale ja tõid meid maale.

Täna sõitsid nad minema ja viisid aarde kaasa. Kuid mr. Clayton ütles, ei neid ootab seesama saatus, mis vana galioti mässulisigi, sest Kingi, ainukese inimese laevas, kel oli aimu navigatsioonist, tappis kaldal üks madrus selsamal päeval, kui meid maale viidi.

Ma tahaksin, et Te tutvuksite mr, Claytoniga, ta on üliarmas inimene ja kui ma ei eksi, siis kõrvuni armunud Teie õnnetusse sõbratari.

Mr. Clayton on lord Graystocki ainuke poeg, kes tulevikus pärib tiitli ning mõisad. Peale selle on tal ka endal suur varandus. Kuid see fakt, et temast saab inglise lord, kurvastab mind väga. Te teate minu suhtumisi ameerika tütarlastesse, kes tiitliga välismaalastega abielluvad. Ah. kui ta oleks lihtne Ameerika dlentelmen!

Tõsi küll, ta vaeseke pole selles süüdi! Ja kõiges muus peale päritolu võib ta minu armsale kallile kodumaale üksnes au teha, see on aga kõige meelitavam hinnang, mille ma võin anda ükskõik kelle kohta.

Sellest saadik, kui meid siin maale pundi, oleme läbi teinud rohkesti imesiamisvöärseid seiklusi. Isa fa mr, Fillander eksisid džunglisse ja neid ajas laga ehtne lõvi.

Ka mr. Clayton eksis ära, ja metsloomad tungisid talle kahel korral kallale. Esmeraldal ja mind piiras vanas hurtsikus väga kohutav inimsööja lõvi. Oo. see oli lihtsalt «irmkole», nagu ütleks Esmeralda.

Kuid kõigist juhtumeist kõige kummalisem on imeline olend, kes meid alati on päästnud. Mina pole leda näinud, kuid isa ja mr. Fillander nägid ja räägivad, et ta on

jumala sarnane valge mees, kes on päevitunud tumepruuniks. Tal on metsiku elevandi jõud, ahvi osavus ja lõvi vaprus.

Ta ei oska inglise keeli ning kaob alati nii rullu ja saladuslikult pärast seda, kui on teinud mingi mehise teo, justnagu oleks la mingi kehatu vaim.

Meil on \eel teinegi saladuslik naaber. Ta kirjutas väga ilusale trükitähtedega, ingliskeelse kirja ja lõi selle hurtsiku uksele, hoiatades meid, et me tema asju ei tikuks ja kirjutas alla: «Tarzan ahvide sugukonnast».

Teda pole me veel näinud, kuigi arvame, et ta on kusagil

105

lähedal, sest kui üks madrustest tahtis mr. Claylonile selga tulistada, sai ta džunglis kellegi nähtamatu käe läbi oda õlga.

Madrused jätsid meile väga vähe söögikraami ja et meil on kõigest üks revolver kolme padruniga, siis me ei tea, kuidas endale liha muretseda, ehkki mr. Fillander räägib, et me võime lõpmatuseni elada metsikutest puuviljadest ja pähklitest, millest diungel lausa kubiseb.

Nüüd aga olen ma väga väsinud ja lähen magama oma kentsakale asemele, mille tegemiseks korjas mulle rohtu mr. Clayton. Aegajalt hakkan ma siia juurde kirjutama, mis meiega on juhtunud. .

Teid armastav

Jane Porter

Hazel Strongile, Baltimore,

Maryland.»

Kirja läbi lugenud, istus Tarzan Veel tükk aega ja mõlgutas süngeid mõtteid. Kirjas oli nii palju uusi ja imepäraseid asju. et tal hakkas pea ringi käima, kui ta püüdis kõigesse süveneda.

Niisiis, nad ei tea, et tema ongi Tarzan ahvide sugukonnast! Ta ütleb neile seda.

Ta oli oma puu otsa kaitseks vihma eest ehitanud lehtedest ja okstest rohmaka katusealuse, kuhu ta peitis hurtsikust äratoodud vähesed aarded. Nende hulgas oli ka mõni pliiats.

Tarzan võttis ühe neist ja kirjutas Jane Porteri allkirja alla:

"Minu olen Tarzan ahvide sugukonnusm.

Ta mõtles, et sellest on küllalt. Veidi aja pärast viib ta kirja hurtsikusse tagasi.

«Mis toidusse puutub,» mõtles Tarzan, «siis ei pruugi neil muretseda, mina hakkan selle eest hoolt kandma.» Nii ta tegigi.

Ühel hommikul leidis Jane Porter kaotsiläinud kirja samast kohast, kust see oli kahe öö eest kadunud. Jane oli üllatunud, aga kui ta oma allkirja all trükitähti nägi, jooksid tal külmavärinad üle selja. Jane näitas kirja, õigemini küll juurdekirjutust Claytonile.

«Mõelda vaid.» ütles Jane, «et see hirmus olend nähtavasti jälgis mind, kui ma kirjutasin. Oo! Juba paljas mõte sellest paneb mind võpatama!»

«Kuid arvata võib, et see olend suhtub meisse sõbralikult,» püüdis Clayton teda rahustada. «Ta tagastas teie kirja, ei tee teile midagi halba ja kui ma ei eksi, siis jättis sel ööl meie ukse juurde oma heatahtlikkusest üpris tuntava märgi: just praegu leidsin sealt tapetud metssea kere.»

Siitpeale jäid neil vaid mõnel harval päeval saamata annid ulukite või muu toidupoolise näol. Kord oli selleks noor hirv või suurel hulgal kummalist valmistehtud sööki .— Mbonga asulast näpatud maniokikakud, kord metssiga või leopard, ükskord aga koguni lõvi.

- Tarzanile pakkus ülimat rahuldust võõramaalaste jaoks ulukeid küttida. Ta tundis, et ükski maine rõõm pole võr-

reldav kütkestava valge tütarlapse heaolu ja turvalisuse eest hoolitsemisega.
Küllap ta võtab südame rindu, läheb päise päeva ajal laagrisse ja räägib nende inimestega väikeste põrnikate abil, mida tunnevad nii nemad kui ka tema.
Kuid tal oli tohutult raske oma metsiku džungliolendi ujedusest, jagu saada, ja nii möödus päeva järel päev, Tar-zan aga ei suutnud ikka veel oma kavatsust ellu viia.
Laagri asukad, kes tänu harjumusele olid julgemaks muutunud, läksid pähkleid ja puuvilja otsides juba üha kaugemale džunglisse. Ei möödunud päevagi, mil professor Porter murelikul ja ühtlasi osavõtmatul ilmel poleks otse surmasuhu tuurinud. Mr. Samuel Fillander. kes eales polnud kehalt tugev olnud, muutus aga omaenese varju varjuks alalisest muretsemisest ja südamevalust, mida põhjustasid tema ebainimlikud ponnistused professorit kaitsta.
Möödus kuu. Viimaks tegi Tarzan kindla otsuse külastada laagrit päevaajal.
Keskpäev oli juba seljataga. Clayton oli läinud lahe põhjapoolsele maaninale, et valvata mööduvaid laevu. Ta oli sinna kokku tassinud hiiglasuure hunniku kuivi oksi, et süüdata need märguandeks niipea, kui kaugel silmapiiril ilmub nähtavale aurik või purjekas.
Professor Porter kõndis piki randa laagrist lõuna poole koos mr. Fillanderiga, kes tema kõrval käis ja teda naasma keelitas, enne kui neist mõlemast jälle mõne metslooma naerutajad saavad.
Kui teised olid lahkunud, siirdusid ka Jane Porter ja Es-meralda ikka kaugemale džunglisse puuvilja otsima.
Väikese majakese ukse juures ootas Tarzan nende naasmist. Tema mõtted olid suunatud hurmavale valgele tütarlapsele. Nüüd mõtles ta temast alati. Ta kartis üksnes seda. et võib neidu ehmatada, ja see hirm pidi äärepealt sundima teda oma kavatsusest loobuma.
Tarzan muutus kärsituks. Ta igatses nii väga tunda tütarlapse juuresolekut, tema lähedust. Ehk õnnestub tal teda koguni puudutada? See ahvinimene ei teadnud midagi jumalast, kuid ta tundis oma jumaluse vastu sellist austust, mida vaevalt ükski surelik tundnud on.
Neidu oodates hakkas Tarzan trükitähtedega talle kirja kirjutama. Ta ei teadnud, kas. ta annab selle neiule ise kätte või ei, kuid talle valmistas ülisuurt naudingut näha ema mõtteid paberil. Ja selle koha pealt polnudki ta lõppude lõpuks enam nii suur metslane! Ta kirjutas:
«Mina olen Tarzan ahvide sugukonnast. Ma lahan Teid. Mu olen Teie oma. Teie olete minu oma. Me hakkame alati elama koos siin minu majas. Ma hakkan Teile tooma kõige paremaid puuvilju, kõige õrnemaid hirvi, kõige maitsvamaid ulukeid, keda džunglis leidub. Ma hakkan küttima Teile. Mina olen suurim kütt džunglis. Ma hakkan Teie eest võitlema. Mina olen džung lis kõige vägevam võitleja. Teie olele Jane Porter, ma lugesin

seda Teie kirjast. Kui Te seda näete, siis Te teate, et see Teile ja et Tarzan ahvide sugukonnast armastab Teid.»
Sel ajal kui ta sihvaka ja sirgena nagu noor indiaanlane, olles lõpetanud kirjutamise, neiu ukse ees oodates seisis, tabasid ta teravad kõrvad tuttava heli. Metsas liikus alumisi oksi mööda suur ahv.
Ühe viivu kuulatas ta pingsalt. Äkki kostis džunglist naise südantlõhestav karjatus ja Tarzan, pillanud maha oma esimese armastuskirja, sööstis metsa.
Ka Clayton oli karjatust kuulnud, samuti kui professor Porter ja mr. Fillander. Mõne minuti pärast kogunesid kõik hingeldades hurtsiku juurde üksteist jooksu pealt kü-

simusterahega üle külvates. Hurtsikusse heidetud pilk kinnitas nende kõige halvemaid kartusi.

Jane Porterit ja Esmeraldat hurtsikus ei olnud.

Aega viitmata tormas Clayton mõlema vanamehe saatel džunglisse. hüüdes tütarlast valjusti nimepidi. Ligi pool tundi kihutasid nad metsas ringi, kuni Clayton leidis teenija sirakil keha.

Ta kummardus, kobas Esmeralda pulssi ja kuulas südant. Naine oli elus. Ta hakkas teda raputama.

«Esmeralda!» karjus Clayton talle kõrva. «Esmeralda! Jumala pärast, öelge, kus miss Porter on? Mis juhtus? Esmeralda!»

Neegritar avas pikkamisi silmad. Ta nägi Glaytonit ja džunglit enda ümber.

«Oo, Gaberelle!» oigas ta ja langes taas minestusse.

Selleks ajaks jõudsid kohale ka professor Porter ja mr. Fillander.

«Mida meil tuleks teha, mister Clayton?» küsis vana professor. «Kust teda otsida? Jumal ei või olla nii julm, et minult mu tütrekese võtab.»

«Me peame kõigepealt Esmeralda teadvusele tooma,» vastas Clayton.

«Ta võib meile teatada, mis on juhtunud. Esmeralda!» hüüdis ta uuesti, neegritari jõhkralt õlgadest raputades.

«Oo, Gaberelle! Ma tahan surra!» halas vaene naine. «Lase mul surra, issand, aga ära lase mul jälle seda õudset larhvi näha! Mispärast saatsid sa saatana vaese vana Esmeralda järele? Ta põle kellelegi halba teinud, issand, mitte kellelegi. Tal põle miskit süüd, issand, jah, mitte milleski põle ta süüdi!»

«Nonoh, Esmeralda,» käratas Clayton. «teie ees pole mitte issand, vaid mister Clayton. Tehke silmad lahti.»

Esmeralda tegi, nagu teda kästi.

«Oo, Gaberelle! Issand olgu kiidetud!» lausus ta.

«Kus miss Porter on? Mis juhtus?» küsis Glayton.

«Kas siis miss Jane'i siin põle?» hüüatas Esmeralda, oma kogu kohta hämmastava kiirusega maast üles tõustes. «Oo, issand, nüüd tuli mulle meelde. Küllap see viiski ta minema.» Ning neegritar nakkas kaeblema ja itkema.

«Kes viis minema?» karjatas professor Porter.

«Suur paks loom, üleni karvane »

108

«Kas gorilla, Esmeralda?» küsis mr. Filländer. ja kolm meest pidasid hinge kinni, kui see hirmuäratav mõte oli välja öeldud,

Ma mõtlesin, et see oli saatan, aga küllap see oli siis üks nendest, keda te gorilsantideks kutsute. Oo, mu vaene maimuke, mu väike linnuke, vaeseke . . .» ja Esmeralda puhkes taas lohutamatult nutma.

Clayton hakkas sedamaid jälgi otsima, kuid peale ma-hasõtkutud rohu ei suutnud midagi leida. Tema teadmised metsast olid aga liiga tühised, et tõlgitseda seda. mida ta nägi.

Kogu ülejäänud päeva jätkasid kolm meest otsinguid džunglis. Ent öö saabudes pidid nad tahes-tahtmata meeleheitega need otsingud lõpetama, sest nad ei teadnud isegi seda, kuhu ja millises suunas oli loom Jane Porteri viinud.

Päike oli juba ammu loojunud, kui nad hurtsiku juurde jõudsid. Murest murtud väike salkkond istus nüüd sõnatult tillukeses toas.

Viimaks katkestas professor Porter vaikuse. Enam ei rääkinud ta-sellisel õpetatud pedandi toonil, nagu oli heietanud juttu abstraktse ja tundmatu teooriast. See oli teoinimese toon, otsusekindel ja ühtaegu täis kirjeldamatult lootusetut muret, mis vastukajana Claytoni hinges meele-heitepuhangu esile kutsus.

«Ma heidan pikali,» ütles vanahärra, «ja püüan uinuda Homme varahommikul, niipea kui koidab, võtan kaasa nii palju toitu, kui kanda jaksan, ja lähen Jane'i otsima, kuni ta üles leian. Ilma temata ma tagasi ei tule!»

Tema kaaslased ei vastanud kohe. Igaüks mõlgutas oma muremõtteid ja teadis, nagu seda teadis ka vana professor, mida tema viimased sõnad tähendasid: professor Porter ei tule enam iialgi džunglist tagasi.

Viimaks Clayton tõusis, pani käe õrnalt vana professori õlale ja sõnas:

«Loomulikult tulen ma teiega kaasa. Ja ärge rääkige mulle, et ma ei pea seda tegema.»

«Ma teadsin, et te teete sellise ettepaneku ja tahate ühes tulla, mr. Clayton, kuid tõesti, ärge seda tehke. Inimese abi Jane'i enam ei päästa. Ma lähen lihtsalt selleks, et temaga koos hukkuda, aga ka tajuma, et see, kes alles nüüdsama oli mu armas väike tütretirts, ei lama üksinda ja kõigist mahajäetuna hirmsas džunglis. Meid katavad temaga ühed ja samad lehed ning varred ning kastavad ühed ja samad vihmad. Ei. ma pean minema üksinda, sest ta oli minu tütar, ainuke, kes mulle ilmas jäänud oli ja keda ma armastasin!»

«Ma tulen teiega,» ütles Clayton lihtsalt.

Vanamees tõstis pea ja silmitses tähelepanelikult William Cecil Claytoni ilusat energilist nägu. Võib-olla luges ta esimest korda sellest välja armastust, mis peitus noormehe südames — armastust tema tütre vastu.

Harilikult oli professor Porter omaenda teaduslikest mõtetest liialt hõivatud, et märgata tühiseid tõsiasju ja juhus-

likke sõnu, mis ammu igale teisele vihjanuksid, et noori inimesi ikka rohkem ja rohkem teineteise poole tõmbab. Nüüd hakkas see kõik talle meelde tulema.

«Kuidas soovite.» jäi ta viimaks nõusse.

«Te võite ka mind arvestada,» teatas mr Filander.

«Ei. mu armas vana sõber,» väitis professor Porter, kõigil ei tasu minna. Oleks äärmiselt julm jätta vaene Esmeralda siia üksipäini, pealegi ei saavuta kolm inimest enamat tulemust kui üks. Juba selletagi on siin julmas metsas küllalt palju surnuid. Lähme, härrased, ja proovime pisut tukastada.»

XIX. Ürgsuse kutse

Sellest ajast saadik, kui ahvide kasvandik Tarzan oli lahkunud suurte inimahvide sugukonnast, lõhestasid seda alalised tülid ja kaklused. Terkoz oli julm ja isekas valitseja. Paljud vanemad ja nõrgemad ahvid, kelle kallal ta oma metsikut loomust kõige sagedamini näidata tavatses, võtsid oma pere kaasa ja läksid kaugele sisemaale, et leida vaikust ja turvalisust.

Kuid lõpuks olid ka allesjäänud ahvid Terkozi alalisest norimisest meeleheitele viidud, ja siis meenus neist ühele nõu. mille Tarzan lahkumisel oli andnud.

«Kui saate endale julma valitseja, ärge tehke nii nagu teised ahvid: ärgu keegi teist proovigu temale üksinda vastu hakata. Selle asemel tulge kokku kas kahe, kolme või neljakesi ja tungige kõik korraga talle kallale. Siis ei julge ükski valitseja talitada teisiti, kui tahate, sest neljakesi saab jagu igast juhist.»

Meenutanud seda tarka nõu, rääkis üks ahv sellest paljudele oma kaaslastele, nii et kui Terkoz koju jõudis, ootas teda «soe ja sõbralik» vastuvõtt.

Erilisi formaalsusi ei olnud. Niipea kui Terkoz jõugule lähenes, tormas viis määratu suurt karvast metslooma talle

Oma hinges oli Terkoz viimane argpüks, nagu seda on tavaliselt jõhkardid nii ahvide kui ka inimeste hulgast. Seepärast ei võtnud Terkoz vastu lahingut, mille lõpptulemus talle selge oli. vaid kiskus end lahti ja põgenes puude otsa.

Ta proovis veel kahel korral sugukonda tagasi tuua. iga kord tungiti talle kallale ja kihutati minema. Viimaks Terkoz mõistis, et teda ei võeta enam kunagi tagasi, ja läks džunglisse, metsikust raevust vahutades.

Seal hulkus ta mitu päeva sihitult ringi. Tema raev muudkui kasvas ja ta otsis mõnda nõrka olevust, kelle peale kogu lämmatav viha välja valada.

Sellises hingelises seisundis viibides ja oksalt oksale viskudes kohtas see jube inimesetaoline koletis dzunglis ootamatult kahte naist.

Kui ta neid märkas, asus ta parajasti nende kohal. Esimese märgi tema juuresolekust sai Jane Porter alles siis, kui suur karvane keha tema kõrvale maha oli hüpanud. Ta nägi hirmuäratavat lõusta ja võigast irevil kihvadega suud endast mitte rohkem kui ühe jala kaugusel.

Jane'i suust pääses läbilõikav karjatus, kui metslooma käsi tal õlast kinni krahmas. Seejärel nägi ta hirmsaid kihvu oma kõri kohal avanemas. Enne aga, kui need tema imekaunist nahka puudutasid, oli inimahv ümber mõelnud.

Tema naised olid sugukonda jäänud. Ta peab neid asendama teistega. See valge karvadeta ahv saab tema uues majapidamises esimeseks. Toorelt heitis ta Jane'i oma karvastele õlgadele ja hüppas oksale, ette valmistades talle saatust, mis oli tuhat korda hqllem kui surm.

Neegritari hirmukarje kõlas vaid üks kord Jane Porteri karjatusega samal ajal. Siis aga, nagu Esmeraldal oli tavaks kriitilistel momentidel, mis nõudsid kogu julguse kokkuvõtmist, langes ta minestusse.

Jane Porter ei kaotanud aga kordagi teadvust. Tõsi küll, kohutav lõust, mis end tema näo vastu surus, ja sõõrmetesse tungiv lehkav hingeõhk halvasid teda. Teadvus jäi aga selgeks ja ta andis endale aru kõigest juhtunust, kui metsloom teda kandis. Ja siiski ta ei kisendanud ega hakanud vastu. Ahvi ootamatu ilmumine oli ta segadusse viinud ja talle tundus nüüd, et teda kantakse ranniku poole.

Ta otsustas hoida oma energiat ja häält selleks ajaks, kui nad on laagrile juba küllalt lähedale jõudnud, et kutsuda sealt nii ihaldatud abi.

Vaene laps! Teadnuks ta vaid, et teda viiakse üha kaugemale ning kaugemale džungli pärapõrgusse.

Claytonit ja mõlemat vanameest rahutuks teinud karjatus juhtis Tarzani, ahvide kasvandiku otseteed sinna, kus lamas Esmeralda. Kuid Tarzan ei keskendanud oma huvi Esmeraldale, ehkki ta veendus, et naine on terve.

Ühe viivu uuris Tarzan maad ja lähemaid puid, kuni ahvi instinkt ja inimmõistus üheskoos rääkisid temale, kes nii imehästi tundis metsade elu. kõigest juhtunust niisama selgesti, nagu näinuks ta seda oma silmaga.

Ja sedamaid tormas ta mööda värsket jälge, mida poleks võinud märgata ja veelgi vähem seletada ühegi teise inimese silm. Kõige rohkem jälgi oli okste otstel, kus inimahv hüppas ühelt oksalt teisele, kuid nende järgi oli raske määrata tema suunda, sest keha raskuse all paindub oks alla ja pole teada, kas ahv seda mööda üles ronis või laskus. See-eest aga tüvele lähemal, kus jäljed olid nõrgemad, oli suund selgemini märgistatud. Näe, siin sellel oksal oli põgeniku suur käpp päevakoera puruks litsunud ja Tarzan tundis instinktiivselt, kuhu see suur käpp nüüd pannakse. Ja tõepoolest leiab ta sealt lömastatud ussi tibatillukese osakese, mõnikord aga lihtsalt niiske jälje.

Edasi. Küüs on lahti murdnud väikese kooretüki, murru-koha suund aga näitab põgeniku suunda. Siin-seal on mõne suure oksa või puu tüve küljes, mida puudutas karvane

111

keha, tilluke karva jupp. Selle järgi, kuidas karvake koore alla kinni on jäänud, mõistab Tarzan, et ta läheb õigesti.

Ta ei aeglusta oma jooksu, et tähele panna kõiki neid väliselt nii nõrku metslooma tunnusmärke. Tarzanile paistavad need teiste vigastuste, armide ja märkide musttuhan-delises hulgas sel okslikul teel eredalt silma. Kõige rohkem abistab teda aga lõhn, sest Tarzan jälitab ahvi vastutuult ja tema hästi arenenud ninasõõrmed on niisama tundlikud kui koeral.

Osa inimesi arvab, et loodus on alamseltsi loomadele spetsiaalselt kinkinud paremad haistmisorganid kui inimesele, kuid asi on ainult nende arendamises.

Inimeste elu ei sõltu kuigi suurel määral oma meelte täiuslikkusest. Võime arutleda vabastas inimese paljudest kohustustest: meeled taandarenesid teatud astmeni, samuti lihased, mis panid liikuma kõrvad ja juuksed, taandarenesid ebapiisava kasutamise tõttu.

Nii kõrvadel kui ka peanaha all on lihased, kuid need on välja arenemata vaid seetõttu, et neid ei vajata.

Kuid Tarzani, ahvide kasvandikuga, oli hoopis teine lugu. Lapsepõlve esimestest päevadest alates sõltus tema eksisteerimine määratult rohkem nägemis-, kuulmis-, haistmis-, kompimis- ja maitsmismeele teravusest kui märksa aeglasemalt arenevast mõtlemiselundist.

Kõige vähem oli Tarzanil arenenud maitsmismeel ning ta võis peaaegu ühesuguse mõnuga süüa oivalist puuvilja ja toorest liha, mis oli pikka aega maa sees olnud. Muide, selles suhtes ei erinenud ta just palju meie rafineeritud maias-mokkadest!

Tarzan kihutas peaaegu kuuldamatult Terkozi ja tema saagi jälgedes, kuid tema lähenemise heli kostis siiski põgeneva metslooma kõrvu ja sundis teda veel kiiremini jooksma.

Kolm miili jäi selja taha, kui ahvinimene nad kätte sai. Nähes, et tal pole pääsu, hüppas Terkoz väikesele lagedale välule, et võidelda siin oma saagi eest või jätta ta maha ja päästa end põgenemisega.

Ta surus veel hiiglasuure käpaga Jane Porterit enda vastu, kui Tarzan nagu leopard hüppas areenile, mille loodus oli selleks ürgseks lahinguks justkui nimme loonud.

Kui Terkoz nägi, kes teda oli jälitanud, arvas ta kohe, et tema varastatud emasloom on Tarzani naine. Nähtavasti olid nad ühte tõugu, mõlemad valged ja karvadeta. Ja Terkoz sattus vaimustusse võimalusest vihatud vaenlasele valusasti kätte maksta.

Salapärase jumalataolise inimese ootamatu ilmumine mõjus Jane Porteri piinatud närvidele kosutava veinina.

Claytoni, oma isa ja mr. Fillanderi kirjelduste põhjal taipas ta, et küllap see ongi toosama imetabane olend, kes nad päästis, ning neiu nägi temas sõpra ja kaitsjat.

Ent kui Terkoz teda toorelt kõrvale lükkas, et Tarzanile vastu tormata, nägi Jane Porter ahvi tohutut suurust, tema Võimsaid muskleid ja hiiglasuuri kihvu ning teda valdas

112

hirm. Kas suudab inimene, missugune ta ka poleks, võita säärast vägevat vaenlast?

Nad põrkasid kokku nagu kaks raevunud härga ja nagu kaks hunti püüdsid teineteise kõri kallale pääseda. Ahvi pikkade kihvade vastu oli inimesel kitsas noatera.

Kogu oma noore painduva kehaga liibus Jane Porter suure puu tüve vastu, käed tugevasti erutusest värisevale rinnale surutud, ning pärani silmi, milles peegeldus hirm

ja vaimustus, jälgis ürgahvi ja ürginimese võitlust naise omandamise pärast — tema omandamise pärast.

Kui inimese suured selja- ja õlamusklid pingutusest paisusid ning suur biitseps ja õlavars peatasid hirmsad kihvad, avanes Baltimore'i tütarlapse ähmase pilgu ees tsivilisatsiooni ja kultuuri sajandite kate.

Aga kui pikk nuga oma kümme korda oli Terkozi kuuma verd joonud ja ta määratu suur kere elutult maha varises, sööstis ürgnaine, käed süleluseks laiali, ürgmehe juurde, kes tema eest oli võidelnud ja ta endale võitnud.

Ja Tarzan?

Ta tegi seda. mida teinuks tema asemel iga mees, kelle soontes voolab punane veri. Ta võttis naise oma embusse ja külvas suudlustega üle tema värisevad huuled.

Ühe silmapilgu lebas Jane Porter pooleldi suletud silmil tema embuses. Sel hetkel tundis ta esimest korda oma noores elus, mis on armastus.

Ent kate langes alla niisama äkitselt, kui oli tõusnudki. Solvumistundest kattus Jane Porteri nägu ereda punaga. Naine lükkas Tarzani, ahvinimese, endast eemale ja kattis oma näo kätega.

Tarzan oli hämmastunud, kui tütarlaps, keda la mingi ebateadliku armastusega armastas, vabatahtliku vangina ootamatult tema embusse oli sattunud. Nüüd, kui tütarlaps teda eemale tõukas, polnud tema hämmastus väiksem.

Ta astus veel kord neiu juurde ja võttis tal käest kinni Ematiigrina tormas neiu talle kallale, tagudes oma väikeste rusikatega tema võimsat rinda.

Tarzan ei saanud millestki aru.

Veel hetk enne seda oli ta kavatsenud Jane Porteri võimalikult kiiresti sugulaste juurde viia, kuid see hetk oli juba ähmasesse ja pöördumatusse minevikku kadunud ning koos sellega kadus ka tema hea kavatsus.

Ahvide kasupoeg Tarzan oli ümber sündinud ühelainsal viivul, kui ta tundis tugevasti enda vastu surutud sooja nõtket keha.

Imekaunid huuled olid ühinenud tema huultega kuumades suudlustes ja põletanud sügavale hinge märgi, mis tähistas uue Tarzani sündi.

Uuesti pani ta käe neiu õlale. Neiu lükkas Tarzani eemale, Ja siis tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mida teinuks tema kauge esivanem.

Ta võttis oma naise sülle ja viis ta džunglisae.

Järgmise, päeva varahommikul äratas hurtsikusse jäänud nelja inimest kahuripauk, Clayton jooksis

esimesena välja ja nägi. et abaja suudme juures seisab ankrus kaks laeva.

Uks oli «Arrow», teine aga väike prantsuse ristleja, mille pardal tungles rohkesti inimesi, kes kõik kalda poole vaatasid.

Nii Clayton kui ka teised, kes nüüd temaga olid ühinenud, mõistsid selgesti, et kahuripauk pidi endale tõmbama nende tähelepanu, kui nad veel hurtsikusse olid jäänud

Mõlemad laevad olid kaldast võrdlemisi kaugel ja oli kahtlane, kas nad isegi pikksilmaga võinuksid märgata nelja väikest kogu, kes nii kaugel abaja neemede taga kübaratega vehkisid.

Esmeralda oli eest võtnud oma punase põlle ja lehvitas seda meeletult pea kohal. Clayton aga kartis, et isegi see võib märkamatuks jääda, ja tormas jooksujalu abaja põhjapoolsele neemele, kus tal oli märkuandmiseks lõke valmis pandud.

Kuni ta kuivade okste ja põõsaste lasu juurde jõudis, tundus nii temale kui ka teistele, kes hinge kinni pidades hurtsiku juures ootasid, et möödas on terve igavik.

Jõudnud paksust metsast välja lagendikule, kust silm võis laevu seletada, oli Clayton rabatud, nähes, et «Arrow'1» heisatakse purjesid, kuna ristleja juba edasi liikus. Kähku süütas ta lõkke igast küljest ja tormas neeme tippu. Siin võttis ta seljast särgi, sidus mahakukkunud oksa külge ja vehkides sellega pea kohal, seisis seal kaua.

Laevad aga muudkui eemaldusid ja ta oli juba vähimagi lootuse kaotanud, kui äkki metsa kohale tiheda püst-roodse sambana tõusnud hiiglaslik suitsupilv ristlejal vahi tähelepanu äratas ja otsemaid suunati kalda poole tosin binoklit.

Mõlemad laevad pöörasid ümber: «Arrow» jäi rahulikult ookeani lainetel õõtsuma, ristleja aga suundus aeglaselt kalda poole.

Teatud kaugusel ta peatus, paat lasti vette ja saadeti kaldale. Seal hüppas paadist välja noor ohvitser. «Vististi musjöö Clayton?» küsis ta.

«Jumal tänatud, et te tulite!» oli Claytoni vastus. «Ehk pole nüüdki veel hilja!»

«Mida te sellega öelda tahate, musjöö?., küsis ohvitser.

Clayton rääkis talle, et Jane Porter on röövitud ja nad vajavad relvastatud inimesi, et jätkata džunglis otsinguid.

«Mon dieu!» hüüatas ohvitser kaeblikult. «Veel eile poleks liiga mlja olnud, täna aga ehk oleks parem, kui vaest tütarlast ei leitakski ... See on kohutav, musjöö! See on lihtsalt kohutav!»

Ristleja juurest eemaldus veel mõni paat. Näidanud ohvitserile, kuidas abajasse sisse sõita, istus Clayton tema paati, ja nendele järgnesid ka teised.

Peagi maabusid kõik selle koha juures, kus seisid professor Porter, mr. Fillander ja nuttev Esmeralda.

Ristlejalt viimasena lahkunud paadis oli ka luevo komandör. Kuulnud Jane Porteri röövimise lugu. kutsus ta

suuremeelselt vabatahtlikke saatma professor Porterit ja Claytonit nende otsinguil.

Nende vaprate ja sümpaatsete prantslaste hulgas polnud ühtegi ohvitseri ega madrust, kes poleks end vabatahtlikuks pakkunud.

Komandör valis välja kakskümmend madrust ja kaks ohvitseri — leitnant d'Arnauld' ja leitnant Charpantier' Paat saadeti ristlejalt toidukraami, padruneid ja püsse tooma, ohvitseridel olid juba revolvrid kaasas.

Claytoni pärimisele, kuidas see juhtus, et nad avamerel ankrusse heitsid ja kahuripauguga neile märku andsid, selgitas laeva komandör kapten Duphrain. et umbes kuu aega tagasi olid nad esimest korda näinud «Arrow'd», mis rohkete purjede all edelasse suundus. Kui nad signaliseerisid, et see nende juurde sõidaks, heiskas «Arrow» veel purjesid lisaks ja kadus. Nad ajasid teda taga päikese loojanguni ja tulistasid korduvalt, kuid järgmisel hommikul polnud laeva kusagil näha. Mitu nädalat järjepannu ristlesid nad piki rannikut ja olid juba unustanud hiljutise tagaajamise, kui äkitselt mõne päeva eest ühel varahommikul oli vaht märganud laeva tugevas säbarlainetuses küljelt küljele rulla-mas. Keegi ei juhtinud laeva ega seadnud tema purjesid.

Mahajäetud laevale ligemale jõudes tundsid nad selles üllatusega ära sama aluse, mis mõni nädal tagasi oli nende eest plehku pannud. Selle fokkpuri ja kontrabesaanpuri olid heisatud, nagu oleks laeva tahetud ninaga pärituulde viia, kuid torm oli purjed ribadeks käristanud.

Katse meeskonda niisuguse kohutava lainetusega laevale toimetada oli erakordselt ohtlik. Ja et laevalael polnud näha mingit elumärki, otsustati esialgu oodata, kuni tuul raugeb. Kuid just siis märgati inimkogu, kes oli klammerdunud reelingu külge ja ahastavas appihüüdes neile nõrkenult viipas.

Otsekohe seati paat valmis ja sooritati õnnestunud katse «Arrow'» poordi sõita. Vaatepilt, mis üle laeva parda roninud prantslaste pilkudele avanes, oli vapustav.

Ligi tosin surnud ja surevaid inimesi veeres rullava laeva tekil sinna-tänna, elavad ja surnud läbisegi. Nende hulgas oli kaks laipa, otsekui huntidest paljaks näritud.

Priisikomando seadis laeval kiiresti vajalikud purjed korda ja need õnnetu meeskonna liikmed, kes veel elus olid, viidi alla koidesse.

Surnud keerati presendi sisse ja seoti laevalae külge, et kaaslased võiksid neid enne meresügavusse heitmist ära tunda.

Kui prantslased «Arrow'» tekile ronisid, polnud elavaist enam keegi teadvusel. Isegi meeleheitlikku hädasignaali andnud õnnetuke kaotas meelemärkuse enne, kui ta teada sai, kas ta appikutse aitas või ei.

Prantsuse ohvitseril polnud vaja laeval valitseva kohutava olukorra põhjuste üle kuigi kaua pead murda, sest kui vett või viina otsima hakati, et taastada madruste jõuvarusid,

115

selgus, et polnud ühte ega teist ja polnud märki ka mingisugusest söögipoolisest,

Ohvitser signaliseeris kohe ristlejale ja palus saata vett. ravimeid, toiduaineid ning teinegi paat sooritas ohtliku retke «Arrow'» poordi.

Pärast kosutavate vahendite tarvitamist tuli mõni madrus teadvusele ja rääkis ära kogu loo. Osa sellest, kaasu arvatud Snipesi tapmine ja tema laiba matmine kulla-kirstu peale, on meile juba teada.

Ilmselt hirmutas jälitav ristleja mässulisi sedavõrd, et nad purjetasid Atlandi ookeanil veel mitu päeva pärast seda, kui olid ristleja silmist kaotanud. Kuid leides, et vee- ja toiduvarud olid kesised, pöördusid nad tagasi itta.

Et pardal polnud kedagi, kes võinuks laeva juhtida, algasid peatselt vaidlused selle üle, kus nad asuvad ja millist kurssi hoida tuleks. Kolm päeva seilati itta, maad aga polnud ikka veel näha. Siis pöörasid nad põhja, kartes, et kogu aeg puhunud tugevad põhjatuuled on nad Aafrika lõunatipust mööda lõunasse ajanud. Kaks päeva sõitsid nad kirde suunas ja siis sattusid tuulevaikusse, mis kestis peaaegu nädala. Vesi lõppes otsa, päev hiljem said otsa ka toiduvarud.

Olukord halvenes kiiresti. Üks madrus läks hulluks ja hüppas üle parda. Varsti avas teine madrus endal veenid ja hakkas jooma omaenda verd.

Kui ta suri. heideti temagi üle parda, ehkki mõni neist nõudis, et laibad pardale jäetaks. Nälg oli nendest metsloomad teinud.

Kaks päeva enne kohtumist prantsuse ristlejaga olid nad jäänud nii nõrgaks, et ei suutnud enam laeva juhtida Samal päeval suri veel kolm inimest. Järgmisel hommikul selgus, et üks laip oli osaliselt ära söödud.

Kogu see päev inimesed lamasid ja piidlesid kiiskavat.-silmadega üksteist nagu kiskjad loomad. Järgmisel hommikul oli aga juba kaks laipa peaaegu luudeni paljaks näritud.

Kuid see kannibalide toit neid eriti ei kosutanud, sest veepuudus piinas hoopiski tugevamini kui nälg. Ja siis ilmus nähtavale ristleja.

Kui hädalised paranesid, räägiti kogu mässulugu prantsuse komandörile, kuid «Arrow'» madrused olid liiga harimatud, et osata näidata, millisele rannikuosale professor ju tema kaaslased maale olid saadetud. Seepärast liikus ristleja aeglaselt piki kogu rannikut, kahurist harvu signaale andes ja pikksilmadega kallast toll-tollilt läbi uurides.

ööseks jäid nad ankrusse, et kõiki kaldaosi päevavalges uurida. Ja juhtus nii. et eelmine öö oli nad toonud just sinna kohta kaldal, kus asus väike laager, mida nad otsisid.

Pärast keskpäeva tulistatud signaalpauke hurtsiku asu kad ei kuulnud, sest arvatavasti olid nad sel ajal džungli-sügavuses Jane Porterit otsimas, ja okste praksumine nende jalge all summutas kaugete kahurite nõrga heli

116

Selle ajaga, kui mõlemad pooled olid teineteisele oma seiklustest pajatanud, jõudis ka paat ristlejalt tagasi, tuues rühmale toiduaineid ja relvi.

Mõne minuti pärast eraldus madrustest väike grupp ning mõlemad prantsuse ohvitserid koos professor Porteri ja Claytoniga siirdusid lootusetutele ja pahaendelistele otsingutele.

XX. Pärilikkus

Kui Jane Porter taipas, et veider metsolend, kes oli ta päästnud ahvi küüsist ja teda nagu vangi kuhugi kannab, hakkas ta tegema meeleheitlikke katseid end vabastada. Kuid tugevad käed surusid teda vaid pisut kõvemini enda vastu.

Siis loobus ta viljatutest katsetest ja jäi rahulikult lebama silmitsedes poolsuletud laugude vahelt selle inimese nägu, kes teda kätel kandes nii kergesti läbi väänkasvudest põimunud põõsaste sammus.

Tema nägu oli ebatavaliselt kaunis. See oli mehisuse ning jõu ideaaltüüp, moonutamata liiderlikust elust, loomalikest ja madalatest kirgedest. Kuigi Tarzan oli tapnud inimesi ja loomi, tegi ta seda kiretult, nagu tapab kütt, välja arvatud need harvad juhud, mil ta tappis vihkamise tõttu. Kuid see polnud niisugune õel ja kaua salajas kantud vihkamine, mis vihkaja näojoontesse alatiseks kohutava pitseri vajutab.

Tarzan tappis naeratusega huultel, naeratus on aga ilu alus.

Sel hetkel, kui Tarzan Terkozile kallale tungis, rabas tütarlast erepunane triip tema laubal, mis vasaku silma juurest juusteni ulatus. Nüüd aga, silmitsedes tähelepanelikult tema näojooni, nägi ta, et triip oli kadunud ja üksnes kitsas valge arm tähistas veel selle kohta.

Jane Porter oli lakanud rabelemast ja Tarzan nõrgestas veidi oma raudsete käte haaret.

Korraks vaatas ta Jane'ile silma ning naeratas, ja tütarlaps pidi sulgema silmad, et vastu panna selle kütkestava näo võludele.

Tarzan tõusis puu otsa ja Jane Porteril, kes selle ebatavalise tee pärast vähimatki hirmu ei tundnud, välgatas peas mõte, et kogu oma elu jooksul polnud tal nii mitmeski suhtes olnud säärast turvatunnet kui praegu, lebades selle tugeva metsiku olendi embuses. See kandis teda läbi ürgmetsa üha tihedamaks muutuva padriku teadmata kuhu ja milleks.

Vahetevahel sulges ta silmad ja mõtles hirmuga sellele, mis teda ootab. Siis maalis elav fantaasia talle kõikvõimalikke õudusi. Kuid tasus tal vaid lauge tõsta ja sügavale tema kohale kummardunud imekaunile näole pilku heita, kui kõik kartused hajusid.

Ei, tal ei pruugi teda karta! Ta veendus selles üha rohkem

117

ja rohkem, silmitsedes uurivalt peeneid näojooni ja ausat silmavaadet, mis kõnelesid rüütellikust ja õilsast iseloomust.

Nad tungisid üha sügavamale metsa, mis, nagu talle näis põimus nende umber läbipääsmatuks müüriks Kuid metsjumala ees avanes iga kord nagu nõiduse väel koridor ja otsekohe ka sulgus nende järel.

Vaid mõni harv oks puudutas teda kergelt samal aial kui silm nägi nii ülal kui all, ees ja taga ühtainsat tihedalt üksteisest läbipõimunud oksi ja liaane.

Kogu teekonna vältel oli visalt edasiliikuv Tarzan tulvil uusi mõtteid. Tema ette oli kerkinud ülesanne, millega ta polnud kunagi varem kokku puutunud, ja ta pigem tundis kui mõistis, et peab käituma nagu inimene, mitte nagu ahv.

Liikumine keskmisel terrassil, kus Tarzan oli läbinud suurema osa teest, aitas jahutada tema esimest meeletut kirepuhangut, mis nii äkki oli lahvatanud.

Nüüd hakkas ta mõtisklema, milline saatus oodanuks tütarlast, kui ta poleks teda Terkozi käest vabastanud.

Ta teadis, miks ahv polnud teda tapnud, ja hakkas nüüd ahvi kavatsusi omadega võrdlema.

Tõsi, džungli tava järgi võttis isasloom endale emaslooma jõuga. Aga kas Tarzan tohib antud olukorras juhinduda metsloomade seadusest? Kas Tarzan pole siis inimene? Aga kuidas talitavad sellistel puhkudel inimesed? Ta oli suures kimbatuses, sest ei teadnud seda.

Ta tahtnuks väga küsida seda tütarlapselt, siis aga tuli talle pähe. et tütarlaps oli juba vastanud, puigeldes ja teda eemale tõugata püüdes ...

Lõpuks jõudsid nad sihtkohta ja ahvide kasvandik Tarzan, hoides Jane Porterit-tugevasti oma embuses, hüppas nõtkelt selle areeni rohuvaibale, kuhu kogunesid nõupidamistele suured ahvid ja kus nad dam-dami metsikute orgiate ajal tantsu vihtusid.

Kuigi nad olid läbinud rohkesti miile, polnud päev veel õhtusse kaldunud ja amfiteatrit ujutas tihedast lehestikust läbitungiv poolvalgus.

Roheline vaip tundus pehme ja jahe ning meelitas puhkama. Kaugusest kostis musttuhat džunglihäält nagu laine-murru kauge kohin.

Jane Porterit valdas uneleva rahulikkuse tunne, kui ta murule laskus ja enda kõrval seisva Tarzani suurt kogu vaatas. Sellele lisandus veel arusaamatul kombel täielik turvatunne.

Ta seiras Tarzanit poolsuletud laugude vahelt, kui viimane üle väikese ümmarguse välu läks ja kaugemal kasvavate puude juurde suundus. Tütarlaps täheldas tema kõnnaku elegantsi, majesteetlfkkust, tema suursuguse figuuri täiuslikku sümmeetriat ja laiade õlgade kohal imekauni pea uhket hoiakut.

Milline imetabane olend! Selle jumaliku välimuse all ei saa peituda ei julmus ega nurjatus. Mitte kunagi pole maamuna tallanud selline täiuslikkus, mõtles ta.

118

Ühe hüppega oli Tarzan puu otsas ja kadus. Jane Porter jäi nõutuks: miks ta ära läks? Kas tõesti jättis ta Jane'i siia inimtühja džunglisse saatuse hooleks?

Ta vaatas närviliselt ringi. Iga rohuvars, iga põõsas näis talle mingi hiiglasuure ja kohutava metslooma varitsuspaigana, kust teda luurati ja oodati vaid parajat hetke, et suruda läikivaid kihvu tema õrna ihusse. Iga heli muutus tema ettekujutuses õela ja nõtke olendi varjatud, märkamatuks lähemale hiilimiseks.

Milline erinevus on nüüd kõiges sellest alates, kui ta Jane'i maha jättis!

Ta istus neli-viis minutit, mis paistsid talle tundidena, ja ootas pingsalt varitseva looma hüpet, mis teinuks lõpu tema piinale.

Ta peaaegu igatses julmi kihvu, mis toonuksid talle surma ja teinuksid lõpu sellele hirmuagooniale.

Kuuides selja taga kerget kahinat, hüppas ta karjatades püsti ja pöördus näoga teda ootava surma poole.

Tema ees seisis Tarzan, käed täis oivalisi küpseid puuvilju.

Jane Porter vankus ja oleks kukkunud, kui Tarzan poleks oma kandamit maha visanud ja teda oma embusse haaranud. Ta ei kaotanud teadvust, küll aga surus end tugevasti Tarzani vastu, värisedes nagu ehmunud emahirv.

Ahvide kasvandik Tarzan paitas vaikselt ta siidiseid juukseid ning püüdis teda rahustada ja tööstida, nagu seda oli teinud Cala, kui ta väikese ahvina oli kartnud madu Histat või emalõvi Sabori.

Kord surus ta huuled kergelt neiu laubale ja viimane ei liigatanudki, ohkas ainult ja sulges silmad.

Jane ei suutnud kuidagi mõista, mis temaga lahti on.

Ta tundis end selles tugevas süleluses turvalisena ja sellest aitas talle. Tulevikule ta ei tahtnud mõelda, vaid alis tus oma saatusele. Selle mõne tunniga oli ta äkki hakanud usaldama seda mõistatuslikku metsolendit. nii nagu usaldanuks ta üksnes väga väheseid tuttavaid meesterahvaid. Talle turgatas pähe, et see kõik on väga kummaline, ja järsku sündis hinges arusaam, et see ebatavaline seisund ei saa olla midagi muud kui tõeline armastus ... Tema esimene armastus. Ta punastas üleni ja naeratas. Jane Porter nihkus pisut Tarzanist eemale ja silmitses teda pool naerataval ning poolpilkaval ilmel, mis andis ta näole erilise veetluse. Siis osutas ta rohus lebavatele puuviljadele ja võttis istet inimahvide muldse trummi serval, sest nälg andis juba tunda.

Tarzan korjas kähku puuviljad kokku ja tõi need Jane’i jalge juurde, seejärel istus samuti trummi servale ja hakkas noaga toitu lahti lõikama ning talle pakkuma.

Nad sõid koos ja vaikisid, aeg-ajalt teineteisele vargsi kelmikaid pilke heites, kuni lõpuks Jane Porter lõbusalt naerma puhkes ja temaga ühines ka Tarzan.

«Kui kahju, et te inglise keelt ei oska,» ütles neiu.

Tarzan raputas pead ning tema naervaid silmi varjutas liigutav ja ablas teadmishimu.

Siis proovis Jane Porter temaga rääkida prantsuse, seejärel saksa keeles, kuid puhkes siis ise naerma oma vigade üle, mis ta tegi viimati nimetatud keeles.

«Igal juhul,» ütles tütarlaps talle inglise keeles, «saate te minu saksa keelest aru niisama hästi kui mind mõisteti Berliinis!»

Tarzan oli juba ammu jõudnud otsusele ses suhtes missugune peab olema tema edasine tegutsemisviis.

Tal oli aega, et meenutada kõike mida ta oli raamatutest lugenud meeste ja naiste suhtlemise kohta. Ka tema käitub nii, nagu ta endale kujutles käitumas mehi olnuksid nad tema asemel.

Ta tõusis taas ja läks puude poole kuid algul püüdis märkide varal selgitada, et tuleb peatselt tagasi. Ta tegi seda nii hästi, et Jane Porter sai aru ega ehmunudki kui ta ära laks.

Jane'i valdas vaid üksindustunne ja ta vaatas kannatamatult selle koha poole, kuhu Tarzan oli kadunud oodates tema tagasitulekut. Nagu enne, nii teatas ka nüüd kerge sahin neiu selja taga tema kohalolekust. Jane pöördus ümber ja nägi teda tulemas mööda rohuvaipa hiiglasuure oksakandamiga.

Seejärel tõi ta suure kuhja pehmet rohtu ning sõnajalgu. Veel kahel korral käis ta ära, kuni oli korjanud terve virna materjali.

Siis tegi ta sõnajalgadest ning rohust pehme tasase aseme, selle kohale aga meisterdas okstest mõne jala kõrguse onni. Oksad moodustasid justkui kahe viiluga katuse, mis oli otse maa peale pandud. Okstele asetas ta paksu kihi elevandirohu lehti ning kattis väikese varjupaiga ühe otsa okste ja lehtedega.

Seejärel võtsid nad taas kahekesi trummi serval istet ja püüdsid märkide abil juttu ajada.

Tarzani kaelas rippuv suurepärane briljantmedaljon kutsus Jane Porteris esile ülima hämmastuse. Ta osutas medaljonile ning Tarzan võttis nägusa ehte kaelast ja ulatas talle.

Jane pani tähele, et raam oli meisterliku juveliiri kätetöö ja briljandid sätendasid oivaliselt, kuid kivide lihvimise järgi võis näha, et töö polnud nüüdisaegne.

Samuti märkas ta, et medaljoni saab avada, vajutas salavedrule ja mõlemad pooled plõksatasid lahti. Kummaski oli elevandiluule maalitud miniatuur.

Üks kujutas noort kaunitari, teine aga tütarlapse kõrval istuva Tarzani peaaegu täpset portreed, välja arvatud vaevu tabatav erinevus näoilmes.

Tütarlaps lõi pilgu Tarzanile, kes tema poole kummardudes üllatunult minatüüre silmitses. Sirutanud käe medaljoni järele, võttis ta selle neiult ära ning hakkas ilmse hämmastuse ja huviga miniatuure lähemalt uurima. Tema käitumine näitas selgesti, et ta polnud neid kunagi varem näinud ega teadnud, et medaljon lahti käib.

See tõsiasi sundis Jane Porterit mõtisklusi jätkama ning tema mõttelend maalis talle pildi sellest, kuidas Aafrika

läbiuurimata džunglite metsik ja harimatu olend oli selle imekauni ehte omanikuks saanud.

Veelgi imelikum tundus aga asjaolu, et medaljonis oli pilt inimesest, kes võis olla selle metsade pooljumala vend või õigemini isa.

Ikka veel silmitses Tarzan ainiti mõlemat kujutist. Järsku võttis ta õlalt tupe. puistas nooled maha ja võttis koti-taolisest hoiukohast lameda eseme, mis oli mitu korda pehmetesse lehtedesse keeratud ja pikkadest rohukõrtest nööriga kinni seotud.

Ettevaatlikult, kiht kihi järel harutas ta lehed ümbert ära. kuni nähtavale tuli foto. Osutades medaljonis olevale meesterahva miniatuurile, ulatas ta foto Jane Porterile.

Foto pani tütarlast veelgi rohkem imestama, sest ilmselt kujutas see sedasama meest, kelle miniatuur oli medaljonis kõrvuti noore naise omaga.

Tütarlaps osutas fotole, siis miniatuurile ja seejärel Tarzanile, nagu soovides teatada, et tema arust on see Tarzani kujutis. Tema aga raputas vaid pead, kehitas siis oma võimsaid õlgu, võttis neiu käest foto, keeras selle hoolikalt lehtedesse ja peitis jälle nooletupe põhja.

Siis istus ta tükk aega sõnatult, silmad maas. samal ajal kui Jane Porter väikest medaljoni käes hoides seda igast kandist uuris, püüdes leida vähimatki märki, mis võinuks aidata tuvastada selle esmaomaniku autentsust.

Lõpuks turgatas talle pähe lihtne seletus.

Medaljon kuulus lord Graystockile ja minituuridel oli ta ise ning leedi Alice.

See metsik olend oli medaljoni rannikul hurtsikust lihtsalt leidnud. Kui rumal temast, et ta seda kohe ei taibanud!

Kuid seletada lord Graystocki veidrat sarnasust selle metsjumalaga käis tal üle jõu. Et see alasti metslane on tõepoolest lordi poeg. seda ta muidugi ei võinud ette kujutadagi.

Viimaks heitis Tarzan pilgu neiule, kes medaljoni uuris. Ta ei võinud mõista miniatuuride tähendust, kuid võis enda kõrval istuva noore elusolendi näolt lugeda huvi ja vaimustust.

Neiu märkas, et Tarzan jälgib teda, ja arvates, et ta soovib ehk oma ehet tagasi, ulatas selle talle. Tarzan võttis medaljoni ja pani selle neiule kaela, naeratades tema üllatuse peale ootamatut kingitust saades.

Jane Porter raputas keeldumise märgiks ägedalt pead ja püüdis kullast ketti oma kaela ümbert ära võtta, kuid Tarzan ei lasknud sellel sündida. Ta võttis tütarlapse käed oma kätesse ja hoidis neid kõvasti kinni, kui Jane proovis oma tahtmist peale suruda.

Lõpuks jäi ta nõusse, tõstis kerge naeratusega medaljoni huultele, tõusis püsti ja tegi Tarzanile väikese reveransi.

Tarzan ei teadnud täpselt, mida ta sellega öelda tahab, kuid taipas õigesti, et sel viisil väljendas ta kingituse eest tänu. Niisiis tõusis ka tema püsti, võttis medaljoni kätte, kummardus põlise õukondlase väärikusega ja surus oma

121

huuled samasse kohta, mida olid puudutanud tütarlapse huuled

Tema suursugune ja armastusväärne kummardus oli sooritatud absoluutse ebateadliku graatsia ja väärikusega. See oli tema päritolu pitser, paljude põlvkondade rafineeritud kasvatuse loomulik ilming ja pärilik sõbralikkuse instinkt, mida toores kasvatus ja metsik keskkond ei olnud suutnud välja juurida.

Läks juba pimedaks ja nad asusid uuesti puuviljade kallale, mis oli neile ühtaegu nii söök kui jook. Seejärel tõusis Tarzan püsti ja viis Jane Porteri väikese varjupaiga juurde, mille ta oli teinud, ja märkide abil palus teda sisse minna.

Esimest korda mitme tunni järel valdas Jane'i taas hir-musööst, ja Tarzan tundis, et tütarlaps taganeb, otsekui kardaks teda.

Neiuga veedetud tunnid olid Tarzanist teinud hoopis teise inimese, kui ta oli hommikul.

Tema olemuse igas kius kõneles pärilikkus nüüd kõvemini kui kasvatus. Muidugi ei muutunud ta ainsa silmapilguga metsikust ahvist peeneks tižentelmeniks, kuid viimase instinkt hakkas peale jääma. Ta lausa põles soovist meeldida naisele, keda ta armastas, ja mitte alandada end tema silmis.

Ja nii tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mis võis Jane Porterit veenda turvalisuses. Ta võttis tupest välja oma noa ja ulatas selle Jane'ile teraga enda poole, uuesti märku andes varjupaika siseneda.

Tütarlaps sai aru, võttis pika noa, astus onni ja heitis pehmele rohule, samal ajal kui Tarzan end põiki ukse ette välja sirutas.

Nii leidis neid algav hommik.

Kui Jane Porter ärkas, ei tulnud möödunud päeva imelised juhtumused talle kohe meelde, ja seepärast hämmastasid teda ümbritsevad olud: väike okstest onn. pehmest rohust ase ja onni avausest paistev võõras ümbrus.

Pikkamisi taastas ta mälu oma praeguse olukorra kõik üksikasjad. Ja siis tõusis tema hinges määratu imestus, teda haaras võimas tänusööst selle eest. et hirmsasse ohtu sattununa oli ta terveks jäänud.

Ta läks onni uksele vaatama, kus Tarzan on. Teda ei olnud, kuid seekord Jane kartma ei löönud: ta oli kindel, et Tarzan tuleb tagasi.

Onni ukse ees rohus nägi ta tema keha jälge selles kohas, kus ta oli Jane'i valvates kogu öö lamanud. Ta teadis, et just Tarzani siinolek oli lubanud tal magada nii turvaliselt.

Kes võinuks tema läheduses karta? Tütarlaps ei uskunud, et maailmas võiks leiduda veel mõni teine inimene, kellega ta metsikus Aafrika džunglis tunneks end väljaspool igasugust hädaohtu. Isegi lõvid ja pantrid ei kohuta teda enam.

Ta tõstis pilgu üles ja nägi, kuidas Tarzani nõtke kuju lähema puu otsast kergelt alla hüppas.

122

Tabanud neiu pilgu, valgustas Tarzani nägu see aval särav naeratus, mis eelmisel õhtul oli võitnud Jane'i usalduse.

Ta tuli lähemale ja Jane Porteri süda hakkas kiiremini lööma ning silmad lõid särama nagu ei kunagi varem, kui talle oli lähenenud meesterahvas.

Ta oli jälle puuvilju korjanud ja asetas need onni ukse juurde. Nad võtsid veel kord istet, et koos süüa.

Jane Porter hakkas mõtlema, mis võiks tal plaanis olla. Kas viib ta tütarlapse tagasi rannikule või jätab siia? Ja äkki ta teadvustas endale, et see asjaolu teda ilmselt nii väga ei häirigi. Ons tõesti võimalik, et tal pole sellest sooja ega külma?

Ta hakkas mõistma sedagi, et istudes siin naeratava hiiglase kõrval ja Aafrika džunglite sügavusse peidetud metsa-paradiisis oivalisi puuvilju süües oli ta rahul ja väga õnnelik.

Ta ei suutnud sellest kuidagi aru saada. Võinuks arvata, et ta peaks olema igasugustest ohtudest ära vaevatud, süngetest eelaimustest masendatud, kuid selle asemel tal süda pakitses rinnus ning la naeratas inimesele, kes istus tema kõrval ja vastas talle naeratusega!

Kui nad olid hommikueine lõpetanud, läks Tarzan onni ja võttis sealt oma noa. Tütarlaps oli selle hoopiski unustanud! Ta mõistis: see oli juhtunud sellepärast, et ta unustas hirmu, mis oli sundinud teda nuga vastu võtma.

Tarzan andis talle märku endale järgneda, suundus areeni servas kasvavate puude juurde, haaras tugeva käega ta ümbert kinni ja hüppas ülemistele okstele.

Tütarlaps teadis, et Tarzan viib ta tagasi rannikule, ega suutnud mõista teda ootamatult vallanud üksinduse- ja kur-busetunnet. Mitu tundi liikusid nad aeglaselt edasi. Tarzan ei kiirustanud. Ta püüdis võimalikult kauemaks pikendada selle teekonna õndsalikku mõnu, kus talle kallid käed olid ta kaela ümber põimunud, ja seepärast kaldus ta rannikule viivast otseteest kaugele lõunasse.

Palju kordi peatusid nad lühikeseks puhkuseks, mille järele Tarzanil mingit vajadust polnud, keskpäeval tegid tervelt tunniajalise peatuse väikese oja kaldal, kus nad sõid ja kustutasid janu.

Ja nii hakkas päike juba loojuma, kui nad lagendikule jõudsid. Suure puu juures maha hüpanud, lükkas Tarzan kõrge rohu eemale ja näitas talle väikest hurtsikut.

Tütarlaps võttis tal käest kinni, et teda sinna viia ja isale rääkida, et see inimene oli ta päästnud surmast ja veelgi hirmsamast kui surm, et oli teda kaitsnud õrnalt ja hellalt nagu ema.

Kuid Tarzanit, ahvide kasvandikku, valdas inimese elamu ees taas metsiku olendi ujedus. Ta raputas pead ja astus tagasi.

Tütarlaps läks talle päris lähedale ja vaatas paluvate silmadega otsa. Mõte, et Tarzan läheb kohutavasse džunglisse tagasi üksinda, oli talle millegipärast talumatu.

Tarzan aga raputas endiselt pead, siis tõmbas ta tütarlapse

õrnalt enda vastu ja kummardus, et teda suudelda, enne aga vaatas talle silma, teada saamaks, kas see meeldib talle või lükkab ta Tarzani eemale.

Tütarlaps kõhkles vaid ühe silmapilgu, siis põimis tormakalt käed ta kaela ümber, tõmbas ta näo enda juurde ja suudles teda julgelt.

«Ma armastan sind, armastan sind,» sosistas ta.

Kaugelt kandus nende kõrvu nõrka tulistamist. Paugutati paljudest relvadest. Tarzan ja Jane Porter tõstsid pea. Hurtsikust väljusid mr. Fillander ja Esmeralda.

Kohast, kus Tarzan ja neiu viibisid, ei võinud nad näha kumbagi laeva, mis abajas ankrus seisid.

Tarzan osutas paukude suunas, puudutas käega oma rinda ja näitas taas samasse suunda. Neiu sai aru. Tarzan lahkus, ja neiule sai selgeks, et ta teeb seda, uskudes tema rahva hulka kuuluvaid inimesi hädaohus olevat.

Ta suudles jälle tütarlast.

«Tule mu juurde tagasi.» sosistas ta. «Ma ootan sind ootan alati!»

Tarzan kadus, Jane Porter pöördus Umber ja läks üle lagendiku hurtsiku poole.

Esimesena nägi teda mr. Fillander. Oli pime, mr. Fillander aga oli äärmiselt lühinägelik.

«Ruttu, Esmeralda!» karjatas ta. «Jookske hurtsikusse. See on emalõvi! Oh issand jumal!»

Esmeralda ei hakanud vaeva nägema, et kontrollida mr. Fihanderi hoiatust. Talle jätkus tema toonist. Nagu välk oli ta hurtsikus ja lukustas ukse veel enne, kui mr. Fillander ta nimegi välja öelda jõudis. Tema «Oh issand jumal» oli tingitud sellest, et Esmeralda ülemäärase rutuga end luku taha pani. jättes välja nii mr. Fillanderi kui ka kiiresti läheneva «emalõvi».

Ta hakkas raevunult raske ukse vastu prõmmima. «Esmeralda!» hõikas ta. «Esmeralda! Laske sisse! Lõvi on mu peaaegu juba nahka pannud!»

Esmeralda sai aru. et ukse taga lööb lärmi emalõvi, ja oma tava kohaselt langes minestusse.

Mr. Fillander heitis ehmunud pilgu selja taha. Oo õudu! Metsloom oli päris ligidal. Mr. Fillander püüdis hurtsiku seina mööda üles ronida ja tal õnnestus pillirookatuse servast kinni haarata. Viivu ta rippus, klammerdudes nagu kass nööri külge, mis on üles tõmmatud pesu kuivatamiseks. Kuid järsku tuli pillirookatusest tükk lahti ja mr. Fillander kukkus selili.

Kukkumise hetkel välgatas ta ajus tähelepanuväärne teave loodusloost. Kui mr. Fillanderi heitlikku mälu uskuda, siis lõvi ei puutu inimesse, kes teeskleb surnut.

Niisiis lamas mr. Fillander edasi seal, kuhu ta kukkunud oli. hirmust kange. Kuna ta käed kukkumise momendil olid üles sirutatud, siis polnud see surmapoos eriti veenev.

Jane Porter jälgis kõiki tema vigureid vaikse imestusega. Nüüd aga puhkes ta summutatult naerma, kuid sellest oli

küllalt. Mr. Fillander keeras end külili ja vaatas ringi. Lõpuks nägi ta tütarlast.

«Jane!» hüüatas ta. «Jane Porter! Issand halasta!»

Ta kargas püsti ja tormas neiu juurde. Ta ei uskunud, et see on Jane ja et ta on elus.

«Issand halasta! Kust te tulete? Kus te olite? Kuidas? . . .»

«Halastage, mr. Fillander,» katkestas teda tütarlaps. «Ma ei suuda sellises küsimusterahes orienteeruda.»

«Hea küll, hea küll.» sõnas mr. Fillander. «Issand halasta! Ma olen nii üllatatud ja piiritult vaimustatud, nähes teid elus ja tervena, et usute või ei, aga ei saa isegi õieti enam aru, mida ma räägin. Aga tulge nüüd ruttu ja rääkige kõigest, mis teiega juhtus!»

XXI. Piinade küla

Sedamööda kuidas väike salkkond madruseid suuri vaevu läbi tiheda džunglipadriku tungis, selgus üha enam, et nende otsingud on asjatud. Kuid vanahärra mure ja noore inglase lootusetu pilk hoidsid d'Arnauld’d keeldumast otsinguid jätkata.

Ta arvas, et on siiski mõningane võimalus leida tütarlapse surnukeha või õigemini selle riismed, sest ta ei kahelnud, et metsloomad olid neiu lõhki rebinud. Ta seadis oma mehed luurajate pikka hargrivisse alates sellest paigast, kust leiti Esmeralda, ja säärases pikaks venitatud ahelikus, lõõtsutades ning higist nõretades, liikusid nad edasi läbi väänlevate räsitud puutüvede ja tugevate liaanide.

See oli ränk töö. Keskpäevaks olid nad jõudnud kõigest mõne miili kaugusele sisemaale. Läbinud veel mõningase vahemaa, leidis pärast lühikest puhkust üks madrustest korralikult sissetallatud raja.

See oli vana elevandirada ja d'Arnauld, pidanud nõu professor Porteri ja Claytoniga, otsustas seda mööda edasi minna.

Käänuline rada kulges kirde suunas ja salkkond liikus sellel hanereas.

Leitnant d'Arnauld oli kõige ees. Ta sammus kiiresti sest tee oli siin võrdlemisi kerge. Kohe tema kannul kõndis professor, d'Arnauld edestas teda sadakond jardi, kui äkki pool tosinat musta sõjameest ta sisse piirasid. D'Arnauld hoiatas oma salka valju hüüdega, aga enne kui ta revolvri välja tõmmata jõudis, seoti ta kinni ja lohistati põõsastesse.

Tema karjatus erutas madruseid ja ligemale kaksteist meest tormas professor Porterist mööda, appi oma ohvitserile. Nad ei teadnud ohvitseri hüüde põhjust, küll aga mõistsid, et kahtlemata oli see hoiatus neid varitseva hädaohu eest.

Nad olid juba möödunud sellest kohast, kus d'Arnauld kinni võeti, kui järsku džunglist visatud oda läbistas neist ühe, seejärel sadas neile kaela terve noolterahe.

125

Madrused tõstsid relvad ja tulistasid põõsastesse selles suunas, kust olid lennanud viskeriistad.

Ka ülejäänud osa salgast jõudis nende juurde ja nähtamatu vaenlase pihta tulistati üksteise järel mitu kogupauku. Neid kuulsidki Tarzan ja Jane Porter.

Tagalat kaitsnud leitnant Charpantier tormas sündmuspaigale. Kuulnud kõigist varitsuse üksikasjadest, käskis ta madruseid endal silm peal hoida ja sukeldus tihedasse rägastikku.

Nooli ja kuule hakkas sadama tihedalt ning juba hetke pärast pidasid madrused käsitsivõitlust poolesaja musta sõdalasega Mbonga asulast. Raevukas kähmluses segunesid hirmuäratavad aafrika noad ja prantslaste püssikabad, kuid peagi põgenesid pärismaalased džunglisse. jättes prantslased
oma kaotusi loendama.

Kahekümnest madrusest oli neli tapetud, tosinajagu haavatud, leitnant d'Arnauld aga kadunud. Kiiresti lähenes öö. ja nende olukorda halvendas veelgi see, et nad ei leidnud enam üles elevandirada, mida mööda olid siiani käinud.

Jäi üle vaid üks: üles lüüa laager ja oodata koiduni samas kohas, kus nad viibisid. Leitnant Charpantier andis käsu raadata väike lage plats ja maharaiutud puudest teha laagri ümber tara.

See töö lõpetati alles öösel. Madrused tegid platsi keskele suure lõkke, et selle valgel tööd teha.

Kui nad olid end niipalju kui võimalik neegrite ja kiskjate eest kaitsnud, pani leitnant Charpantier väikese laagri ümber välja tunnimehed ning näljased ja väsinud inimesed heitsid pikali, lootes uinuda.

Haavatute oietest. kärast ja lõkketulest ligimeelitatud kiskjate ulgumine ja lorin peletasid väsinud silmist une. Ahastuse ja näljatundega lamasid inimesed ärkvel kogu selle pika öö, paludes, et kiiremini köidaks, ja suigatasid vaid viivuks painajalikesse nägemustesse.

Mustanahalised, kes olid kinni võtnud d'Arnauld', pärastises kähmluses ei osalenud. Nad lohistasid oma vangi mõnda aega läbi džungli, seejärel tulid tükk maad tapluspaigast eemal rajale välja.

Nad ajasid vangi kiiruga edasi ja sedamööda, kuidas võitluskärast eemalduti, muutus see üha nõrgemaks. Ja siis avanes d'Arnauld' silme ees ootamatult suur lagendik, mille ühes servas paiknes pistandtaraga ümbritsetud pillirooasula.

Oli juba pime, kuid värava juures seisvad tunnimehed nägid lähenevat salkkonda ja enne kui kohale jõuti, taipasid, et tuuakse vangi.

Pistandtara tagant kõlas kisa. Kari naisi ja lapsi jooksis tulijaile vastu.

Ja siis algas prantsuse ohvitserile kõige jubedam katsumus, mis inimesele üldse võib osaks saada: valge vangi vastuvõtt Aafrika inimsööjate asulas.

Nende saatanlikku viha õhutasid veel ka kibedad mälestused julmadest riisumistest, mida nende endi ja suguharu kallal olid toime pannud Leopold II Valmy valged ohvltserid.

126

Valmy oli alatu silmakirjateener, kelle elajalike tegude pärast olid nad vaba Kongo riigi maha jätnud ja kunagise tugeva suguharu haledate riismetena pakku läinud.

Hambaid ja küüsi käiku lastes sööstsid naised ning lapsed d'Arnauld' kallale, tagusid teda keppide ja kividega ning rebisid kätega.

Tema seljast kisti viimasedki riideräbalad ja nende halastamatud hoobid sadasid ta paljale värisevale, ihule. Kuid prantslane ei karjatanud valust kordagi. Ta vaid palvetas hääletult taeva poole, et vabaneda kiiremini sellest piinast.

Kuid surm, mida ta palus, polnud talle nii kerge tulema. Peatselt ajasid sõjamehed naised vangi juurest ära. Teda tuli hoida palju suursugusema meelelahutuse jaoks. Ja kui nende esimene raevupuhang oli vaibunud, piirdusid nad sellega, et karjusid talle pilkavaid ja solvavaid sõnu ning sülitasid tema peale.

Nüüd olid nad jõudnud asula keskele. Siin seoti d'Ar-nauld kõvasti selle suure posti külge, kust ükski elav inimene polnud veel iialgi pääsenud.

Osa naisi ruttas onnidesse potte ja vett tooma, teised teT gid üles mitu lõket, et osa lihast peo jaoks valmis keeta, kuna ülejäänud osa pidi pikkade viilukatena tagavaraks kuivatatama. Oodati, et ka teised sõjamehed tulevad tagasi ja toovad kaasa veel palju vange. Pidustused lükati edasi valgetega võitlema jäänud sõdalaste naasmiseni, nii et oli juba hilja, kui kõik koos olid ja surmamääratu ümber surmatantsu keerutama hakkasid.

Valust ja kurnatusest pooleldi minestanult silmitses d'Arnauld poolsuletud laugude vahelt seda. mis näis talle kummalise jampsina või siis kohutava öise luupainajana, millest ta pidi üles ärkama.

Kirjuks värvitud elajalikud näod. hiiglasuured suud ja lõdvad, rippuvad huuled, teravaks viilitud kollased hambad, saatanlikult jollis silmad, siledad läikivad kehad, julmad odad — kahtlemata ei saa sellised olendid maa peal elada see kõik peab olema unes.

Metslaste keerlev sõõr tuli üha lähemale. Juba välgatas oda ja kriimustas ta kätt. Terav valu ning kuuma vere tilkumine veensid teda lootusetu olukorra kohutavas reaal-suses.

Veel üks oda tungis temasse, ja veel üks. Ta sulges silmad ja pigistas hambad kokku. Ta ei hakka karjuma, ei! Ta on Prantsuse sõdur ning näitab nendele elajatele, kuidas sureb ohvitser ja džentelmen ...

Ahvide kasvandik Tarzan ei vajanud tõlgendajat, kessel gitanuks talle nende kaugete laskude mõtet.

Jane Porteri suudlused põlemas veel huultel, tormas ta marutuulena mööda puid otse Mbonga asula poole.

Võitlus ise teda suurt ei huvitanud: ta arvas, et see lõpeb peagi. Neid, kes tapetud olid, ta nagunii aidata ei saa. need aga, kes pääseda jõudsid, ei vaja samuti tema abi.

Ta ruttas nende juurde, kes polnud tapetud ja polnud

127

ka pääsenud. Ja ta teadis, et leiab nad suure posti juurest keset Mbonga asulat.

Tarzan oli palju kordi näinud, kuidas mustade salgad olid vangidega põhjast röövretkedelt naasnud, ja iga kord etendati põlevate lõkete pimestavas valguses ühtesid ja samu stseene.

Samuti teadis ta, et nad raiskavad ettevalmistusteks harva palju aega. Seepärast kartis Tarzan, et ta seekord hilineb ja võib üksnes kätte maksta.

Nende varasematele orgiatele oli Tarzan vaadanud läbi sõrmede ja üksnes aeg-ajalt sekkunud paljast lõbust mustanahalisi narrida: nende ohvrid olid alati mustad inimesed.

Sel ööl oli aga olukord teine. Tarzaniga ühest soost valged inimesed kannatavad võib-olla just praegu selles džungli hirmuäratavas inkvisatsioonikambris surmaeelseid piinu.

Ta kihutas edasi, öö oli laskunud maa peale ja Tarzan liikus ülemisel terrassil, kus hunnitu troopikakuu valgustas tema peadpööritavat teekonda mööda puulatvade kergelt lainjaid oksi.

Ja siis nägi ta oma teest paremal kauge leegi vastuhelki. See pidi olema lõkke kuma, mille vangid olid süüdanud enne neile kallaletungimist, mõtles ta. Madruste kohalolekust ei teadnud Tarzan midagi.

Ta oli nii kindel oma džungli tundmises, et ei kaldunud teelt kõrvale, vaid kihutas eredast valgusest poole miili kauguselt mööda. See oli prantslaste valvetuli.

Mõne minuti pärast laugles Tarzan Mbonga asula kohal puude otsas. Ahaa! Ta polegi nii väga hilinenud! Või ehk siiski?... Ta ei suutnud otsusele jõuda: posti külge seotud kuju oli täiesti liikumatu, mustad sõdalased aga alles torkisid teda kergelt.

Tarzan teadis hästi nende kombeid. Surmahoop oli veel andmata ja ta võinuks peaaegu minutilise täpsusega öelda, kui kaua tants kestab. Veel hetk ja Mbonga nuga lõikab ohvrilt ära ühe kõrva. See tähistab lõpu algust, sest üsna pea pärast seda jääb vangi sandistatud kehast järele vaid kramplikult tõmblev lasu.

Ka siis hingitseb temas veel elusäde, kuid teda päästa poleks enam mõtet ja surm oleks ainus ihaldatud heategu.

Post seisis lähimast puust neljakümne jala kaugusel. Tarzan keris oma lasso lahti. Ja üle tantsivate deemonite saatanliku kisa kõlas äkki ahvinimese sõjahüüd.

Tantsijad jäid kivistunult seisma.

Meloodilise vihinaga siugles nöör kõrgel mustanahaliste peade kohal. Pimestavate lõkketulede paistel polnud seda üldse näha. D'Arnauld lõi silmad lahti. Otse tema ees seisnud hiiglaslik mustanahaline kukkus selili, justnagu löönuks nähtamatu käsi ta jalust maha. Ta vähkres ja kisendas, kuna tema ühest küljest teise visklev keha liikus kiiresti puude alla varju.

Silmad kabuhirmu pärast silmakoobastest välja tungi-

mas, olid mustanahalised nagu nõiutud.

Puu alla jõudnud, tõusis keha noolena üles. ja kui ta lehestikku oli kadunud, pistsid hirmunud neegrid kohutava kisaga meeletult värava poole plagama.

D'Arnauld jäi üksi.

Ta oli vapper, aga kui õhus kõlas see kurjakuulutav kisa. tundis ta oma kuklakarvu püsti tõusmas.

Kui mustanahalise väänlev keha oli justkui üleloomuliku jõuga metsa tihedasse lehestikku kerkinud, näis d'Arnauld'-le, et pimedast hauast tõusis surmavari ja puudutas kleepuva sõrmega tema ihu.

Kohas, kus keha oli lehestikku kadunud, kuulis d'Ar-nauld sahinat. Oksad hakkasid justkui inimkeha raskuse all kiikuma, kostis raksatus, mustanahaline lendas siruli maa peale ja jäi sinna liikumatult lamama. Kohe tema järel veeres alla ka valge keha, kuid

ta hüppas jalule. Mida võis see tähendada? Kes võis see olla? Pole kahtlust, et seegi olend toob talle uusi piinu ja hukku!

D'Arnauld ootas. Tema pilk ei eemaldunud sekundikski läheneva inimese näolt. Ta nägi selgeid avalaid silmi, mis ei värahtanud tema ainitise pilgu ees. D'Arnauld rahunes: ehkki tal polnud mingit lootust, tundis ta ähmaselt, et selline nägu ei varja mingisugust julmust.

Sõnagi lausumata lõikas Tarzan läbi nöörid, millega prantslane oli kinni seotud. Kannatustest ja verekaotusest nõrgaks jäänud, oleks too kukkunud, kui tugevad käed poleks teda toetanud.

Ta tundis end maast üles tõstetavat. Seejärel tekkis tunne nagu lendamisel, ja ta kaotas teadvuse.

XXII. Luurajad

Kui koit džunglisse peitunud väikest prantslaste laagrit valgustas, nägi see kurba ja masendusse langenud salka.

Niipea kui oli juba küllalt valge, et orienteeruda ümbritsevas paikkonnas, saatis leitnant Charpantier igas suunas välja kolm luurajat, et rada üles otsida. Kümne minuti pärast oli see leitud ja kogu ekspeditsioon kiirustas tagasi rannikule.

Nad kõndisid väga aeglaselt, sest kandsid kuut surnukeha: kaks haavatut olid öösel surnud ja paljud haavatutest vajasid isegi aeglasel liikumisel toetust.

Charpantier otsustas laagrisse pöörduda, et saada abiväge ja siis proovida pärismaalasi välja luurata ning d'Arnauld'd päästa.

Oli hilja, kui kurnatud inimesed rannikul asuvale lagendikule jõudsid, kuid kahele neist tõi naasmine nii suurt rõõmu, et kõik nende kannatused ja südant ahistav mure olid peagi unustatud.

Väike salk väljus džunglist lagendikule ning esimene inimene, keda professor Porter Ja Cecil Clayton nägid, oli

Jane Porter, kes hurtsiku ukse juures seisis.

Rõõmu- ja kergendushõiskega tormas ta neile vastu põimis käed isa kaela ümber ja esimest korda sellest ajast saadik, kui nad sellele hirmsale rannikule olid astunud puhkes nutma.

Professor Porter püüdis vapralt oma erutust maha suruda, kuid närvipinge oli liiga suur ja jõud nõrkenud. Ta pani vastu kaua, kuid viimaks peitis oma vana näo tütre õlale ja nagu väsinud laps puhkes vaikselt nutma.

Jane Porter juhtis ta hurtsiku juurde, prantslased agu suundusid kaldale kust paljud kaaslased neile juba vastu tulid.

Soovides isa ja tütart kahekesi jätta, ühines Clayton meremeestega ja jutles nendega, kuni nende paat sõitis ristleja juurde, kus leitnant Charpantier pidi ürituse ebaõnnestunud lõpust ette kandma.

Siis pöördus Clayton aeglaselt hurtsiku poole. Tema süda oli täis ülevoolavat õnne. Naine, keda ta armastas, oli päästetud!

Ta ei osanud ära arvata, mis ime läbi neiu oli pääsenud. Oli peaaegu uskumatu näha teda elusana.

Hurtsikule lähenedes nägi ta sealt väljumas Jane Porterit, kes ruttas mehele vastu.

«Jane!» hüüdis ta. «Jumal oli tõepoolest teile armuline, öelge, mismoodi te pääsesite? Missuguse kuju võttis küll saatus, kes teid meie jaoks säästis?»

Mitte kunagi varem polnud ta tütarlast eesnime pidi kutsunud, ja neljakümne kaheksa tunni eest oleks Jane Porter, kuuldes Claytoni suust sellist pöördumist, heameelest õrnalt punastanud. Nüüd kohutas see teda.

«Mr. Clayton!» sõnas ta. noormehele rahulikult kätt ulatades. «Eelkõige lubage mul teid tänada teie rüütelliku ustavuse eest minu armsale isale. Ta rääkis mulle, kui ennastsalgav ja julge te olite. Kuidas suudame teile seda tasuda?»

Clayton pani tähele, et tütarlaps ei vastanud tema sõbra likule tervitusele, kuid see ei tekitanud temas mingeid kartusi. Ta oli ju nii palju läbi elanud ... Clayton taipas otsekohe, et praegu pole aeg oma armastust peale suruda.

«Mulle on juba tasutud sellega,» lausus ta, «et näen väljaspool ohtu olevat teid ning professor Porterit, ja veel sellega, et oleme koos. Arvan, et ma poleks suutnud kauem pealt vaadata teie isa vaoshoitud ja sõnatut muret. See oli kogu .mu elu kõige kurvem katsumus, miss Porter. Ja sellele lisage veel ka minu isiklik mure. kõige suurem, mida ma elus tundnud olen. Teie isa kurbus oli nii lootusetu, et ma mõistsin: mitte ükski armastus, isegi mehe armastus naise vastu, ei saa olla nii sügav, täielik ja ennastohverdav, kui isa armastus oma tütre vastu.»

Tütarlaps langetas pilgu. Ta tahtis esitada vaid ühe küsimuse, kuid see tundus peaaegu pühaduse rüvetamisena võrreldes nende kahe inimese armastuse ja hirmsate kannatustega, mida nad pidid taluma sel ajal, kui tema õnneliku ja naervana jumalataolise metsolendi kõrval istus, oivalisi

puuvilju sõi ja armastaval pilgul silmi vaatas, mis talle samasuguse armastusega vastasid.

Ent armastus on veider käskija, inimloomus aga veelgi veidram asi. Ja Jane küsis ikkagi, püüdmata end oma südametunnistuse ees õigustada. Sel hetkel ta otse vihkas ja põlgas end. kuid sellele vaatamata jätkas küsitlemist:

«Kus on siis metsinimene, kes teid päästma läks? Miks teda siin ei ole?»

«Ma ei saa aru,» vastas Clayton, «kellest te räägite.»

«Sellest, kes päästis igaühe meist, kes päästis gorilla käest ka minu.»

«Oo!» hüüatas Clayton imestades. «Kas tema teid päästiski? Te pole mulle oma seiklusest midagi rääkinud. Palun, tehke seda!»

«Aga kas te pole siis teda näinud?» usutles tütarlaps edasi. «Kui me džunglis väga nõrku ja kaugeid laske kuulsime, lahkus ta minust. Olime just lagendikule jõudnud, ja ta ruttas lahingukära suunas. Ma tean. ta läks teile appi.»

Tema toon oli peaaegu anuv, ilme tagasihoitud erutusest pinev. Clayton ei saanud seda mitte märgata ja pani imeks, mispärast see teda nii tugevasti erutab ja muretsema paneb, kus too kummaline olend viibib. Ta ei aimanud tõde. ja kuidas ta võinukski seda aimata?

Ometi valdas Claytonit mingi ähmane eelaimus teda ähvardavast ohust ning ebateadlikult tärkas tema hinges kiivus e- ja kahtluseidu ahvinimese vastu, kellele ta oli tänu või «ju oma elu eest.

«Me pole teda näinud.» vastas ta rahulikult. «Ta ei tulnud meie juurde.» Ja lisas pärast hetkelist mõtlikku nõutust: «Väga võimalik, et ta läks oma suguharu juurde, nende inimeste juurde, kes meile kallale tungisid.»

Clayton ei teadnud isegi, miks ta nii ütles, ta ei uskunud ju seda ka ise. Kuid armastuse teed on kummalised!

Neiu vaatas teda pärani silmi.

«Ei!» hüüatas ta tuliselt, liigagi tuliselt, nagu Claytonile tundus. «See on võimatu. Nemad on neegrid, tema valge ja džentelmen!»

Clayton sattus segadusse, kuid teda võrgutas väike rohelisesilmne kuradike.

«Ta on kummaline poolmetsik džungliasukas, miss Porter. Me ei tea temast midagi. Ta ei räägi ega saa aru ühestki euroopa keelest ja tema ehted ning relvad on lääneranniku metslaste omad.»

Clayton kõneles erutatult.
«Sadade miilide ulatuses meie ümber pole teisi elusolendeid, miss Porter, üksnes metslased! Nähtavasti kuulub ta suguharusse, kes meile kallale tungis, või siis mõnda teise, kuid niisama metsikusse; ta võib olla isegi kannibal.»
Jane Porter kahvatas.
«Ma ei usu seda,» sosistas ta nagu endamisi, «see on vale. Küll te näete,» lausus ta Claytoni poole pöördudes, «ta tuleb tagasi ja tõestab teile, et teil pole õigus. Teie ei tunne teda selliselt, nagu tunnen mina. Ma ütlen teile, et ta on džentelmen.»
131
Clayton oli suuremeelne, rüütellikult meelestatud inimene, kuid miski selles, et tütarlaps metsinimest nii ägedalt kaitses, ässitas teda arutult armukadetsema. Ta unustas äkki kõik, mida nad sellele metsikule pooljumalale võlgnesid, ja vastas Jane Porterile kerge pilkega:
«Võimalik, et teil on õigus, miss Porter, kuid ma ei arva, et kellelgi meist tasuks eriti muretseda selle vägilase pärast, kes raipeist toitub. Võib muidugi olla. et ta on pool-segane, kes kunagi laevaõnnetuse üle elanud, kuid ta unustab teid niisama ruttu, kuni meiegi ta unustame. Lõppude lõpuks on ta siiski vaid džungli metsloom, miss Porter!»
Tütarlaps ei vastanud, kuid ta tundis, kuidas süda valust kokku tõmbus. Oma armastatu vastu sihitud raev ja viha-vimm kalestavad meie südant, kuid halvustav kaastunne sunnib meid häbenedes vaikima.
Jane teadis, et Clayton rääkis üksnes seda, mida mõtles, ja esimest korda püüdis oma uues armastuses põhjalikult selgust saada ning selle kriitika alla võtta.
Aeglaselt keeras ta noormehele selja ja läks pingsalt mõtiskledes hurtsikusse. Ta püüdis ette kujutada oma mets-jumalat enda kõrval ookeaniauriku salongis. Neiule meenus, kuidas ta sõi kätega, toitu kiskja looma kombel tükkideks rebides, seejärel aga pühkis oma rasvaseid sõrmi puusade vastu, ja võpatas.
Ta püüdis kujutleda, kuidas ta esitleb teda — kohmakat, harimatut, toorest inimest - kõrgemas seltskonnas oma sõpradele.
Jane astus mõttesse vajunult oma tuppa, istus aseme servale, surus käe rahutult voogavale rinnale ja tundis äkki pluusi all tema medaljoni kõvu piirjooni.
Jane Porter võttis medaljoni välja ja vaatas seda viivu pisaraist tumestatud silmil. Surus selle siis huultele, peitis oma näo sõnajalgadesse ja puhkes uutma.
«Metsloom?» sosistas ta. «Las siis jumal muudab mindki metsloomaks, sest olgu ta inimene või metsloom mina olen tema oma!»
Sel päeval ta Claytonit rohkem ei näinud. Esmeralda tõi talle õhtusöögi jd Jane käskis öelda isale, et ta tunneb end haiglasena.
Järgmisel hommikul vara läks Clayton koos päästeekspeditsiooniga leitnant d'Arnauld'd otsima. Seekord kuulus rühma kakssada inimest, sealhulgas kümme ohvitseri ja kaks arsti. Toidumoona varuti nädalaks.
Kaasa võeti voodipesu ja koikud haigete ning haavatute kandmiseks.
See oli resoluutne ning raevukas rühm — ühtaegu nii karistus- kui ka päästeekspeditsioon. Nad jõudsid taplus-paika varsti pärast keskpäeva, sest läksid nüüd tuttavat teed mööda ega raisanud aega luureks.
Sealt viis elevandirada otseteed Mbonga asulasse. Kell oli alles kaks, kui ekspeditsiooni pea metsaserval seisma jäi.
Leitnant Charpantier, kes rühma juhtis, saatis otsekohe
132
osa mehi läbi džungli asula vastaspoolele. Teine osa saadeti positsioonile värava ette. kuna leitnant ise jäi ülejäänud rühmaga lagendiku lõunaserva. Lepiti kokkvi. et

rünnakule läheb esimesena see rühm, kes pidi sisse võtma põhjapoolse, seega kõige kaugema positsiooni, et anda sellele aega kohale jõuda. Nende esimene kogupauk pidi saama signaaliks igast küljest üheaegsele rünnakule, et asula kohe tormijooksuga vallutada.

Ligi pool tundi ootas rühm koos leitnant Charpantier'ga signaali, varjates end džungli tihedas lehestikus. See pooltund näis madrustele tundidepikkusena. Nad nägid, kuidas pärismaalased põllul töötasid ja asula värava ees askeldasid.

Lõpuks kõlas signaal — terav püssipauk — ning lääne ja lõuna suunast vastasid sellele džunglist üksmeelsed kogupaugud.

Kabuhirmus viskasid pärismaalased oma tööriistad maha ja tormasid pistandtara juurde. Prantslaste kuulid niitsid neid nagu loogu ja hüpates üle sirakil kehade, sööstsid madrused värava juurde.

Rünnak oli nii äkiline ja ootamatu, et valged jõudsid väravani enne, kui ehmunud pärismaalased läbipääsu tõkestada suutsid, ja järgmisel hetkel täitsid tanumat relvastatud inimesed, kes onnide rägastikus käsikähmlust pidasid.

Mõne minuti kestel võitlesid mustad visalt tanuma ees, kuid prantslaste revolvrid, püssid ja kortikud lõid puruks pärismaalaste odamehed ja mustad vibukütid' nende pool-lõtvade vibunööridega.

Peagi muutus lahing jälitamiseks ja seejärel hirmuäratavaks veresaunaks: prantsuse madrused olid leidnud mõne musta vaenlase küljest dArnauld' mundriräbalaid.

Nad halastasid lastele ja nendele naistele, keda nad ei pidanud tapma enesekaitseks. Aga kui nad lõpuks hingeldades ning verest ja higist leemendades seisma jäid. polnud Mbonga metsikusse asulasse jäänud enam ühtegi sõdalast.

Iga onn, iga nurk asulas otsiti põhjalikult läbi, kuid d'Arnauld'st ei leitud vähimatki jälge. Märkide abil küsitleti vange ja viimaks üks madrustest, kes oli teeninud Prantsuse Kongos, taipas, et nad oskavad vigast murret, mis oli käibel valgete ja ranniku kõige alamal astmel olevate suguharude vahel. Kuid isegi siis ei saanud nad d'Arnauld° saatusest midagi lohutavat teada.

Kõigi tema kohta esitatud küsimuste peale vastati neile ärritatud žestikuleerimise või õudusegrimassidega. Viimaks jõudsid nad veendumusele, et see kõik üksnes tõendab nende deemonite süüd, kes kaks ööd tagasi nende kaaslase surmasid ja ära sõid.

Kaotanud vähimagi lootuse, valmistusid nad külas ööbima. Vangid toodi kokku kolme onni, kus neid valvas tugevdatud vahtkond. Tõkestatud värava juurde pandi tunnimehed, ja kogu asula vajus unevaikusse, üksnes pärismaalaste naised halasid ja nutsid oma surnuid taga.

Järgmisel hommikul asus ekspeditsioon tagasiteele

kavatsesid esialgu asula maani maha. põletada kuid seda mõtet siiski teoks ei teinud ega võtnud ka vange kaasa. Nad jäid asulasse maha nutma, ent siiski oli neil pea kohal katus ja pistandtara kaitseks metsloomade eest.

Ekspeditsioon liikus pikkamisi mööda eilseid jälgi. Selle käiku aeglustasid kümme koormatud koikut. Neist kaheksas lamasid raskemini haavatud, kaks aga kooldusid surnukehade raskuse all.

Clayton ja leitnant Charpantier käisid rühma taga. Inglane vaikis austusest oma teekaaslase mure vastu, sest d'Arnauld ja Charpantier olid lapsest saadik olnud lahutamatud sõbrad.

Clayton tajus, et prantslane tunnetab oma muret seda teravamini, et d’Arnauld hukkus täiesti ilmaaegu: Jane Porter päästeti enne, kui d'Arnauld metslaste küüsi sattus, pealegi sündis see ettevõtmine, milles ta elu kaotas, väljaspool tema teenistust

ja võõraste heaks. Ent kui Clayton selle kõik leitnant Charpantier'le välja oli öelnud, raputas too pead.

«Ei. monsieur.» lausus ta. «D'Arnauld oleks tahtnud niimoodi surra. Mind kurvastab ainult see, et ma ei saanud surra tema eest või äärmisel juhul koos temaga. Mul on kahju, monsieur, et te teda lähemalt ei tundnud. Ta oli tõeline ohvitser ja džentelmen — see on võimaldatud paljudele, kuid üksnes väga vähesed on selle ära teeninud. Ta ei surnud kasutult, sest tema surm võõra ameerika tütarlapse eest sunnib meid, tema kaaslasi, surmale veelgi julgemini vastu astuma, ükskõik milline see ka poleks.»

Clayton ei vastanud, kuid temas tärkas prantslaste vastu uus lugupidamistunne, mis siitpeale kunagi ei tuhmunud.

Oli juba väga hilja, kui nad rannikule hurtsiku juurde jõudsid. Üks lask enne džunglist väljumist teadustas laagris ja laeval olijaile, et d'Arnauld'd ei suudetud päästa. Juba varem oli kokku lepitud, et kui nad jõuavad laagrist ühe-kahe miili kaugusele, siis üks lask tähendab ebaõnne, kolm lasku õnne, kuna kaks lasku pidi tähendama, et nad ei leidnud d'Arnauld'd ega tema musti röövijaid.

Neid võeti vastu kurva pidulikkusega ning üksnes väheseid sõnu vahetades asetati surnud ja haavatud hoolikalt paatidesse ning toimetati vaikselt ristlejale.

Kurnatuna viiepäevasest raskest džunglis kõmpimisest ja kahest taplusest mustadega, astus Clayton hurtsikusse, et kinnitada keha ja puhata võrdlemisi mugaval rohuasemel.

Ukse juures seisis Jane Porter.

«Vaene leitnant!» ütles ta. «Kas te leidsite vähemalt tema jälgi?»

«Me jäime hiljaks, miss Porter,» vastas Clayton kurvalt.

«Rääkige mulle kõik ära! Mis temaga juhtus?»

«Ma ei suuda, miss Porter! See on liiga kole.»

«Kas nad tõesti piinasid teda?» sosistas tütarlaps.

«Me ei tea, mida nad temaga tegid enne seda, kui ta tapeti,» vastas Clayton haletsusilmega kurnatud näol, rõhutades sõnu «enne seda».

«Enne seda, kui ta tapeti? Mida te tahate öelda? Nad ei? . . Nad ei? . .» Ta mõtles sellele, mida Clayton oli maininud metsinimese arvatavatest suhetest selle suguharuga, ega suutnud kohutavat sõna välja öelda.

«Jah, miss Porter, nad on inimsööjad,» ütles ta peaaegu kibedusega, sest ka temale tuli pähe mõte metsinimesest ja kohutav põhjendamatu armukadedus, mida ta oli tundnud kaks päeva tagasi, valdas teda uuesti.

Ja siis ägedusehoos pahvatas Clayton ootamatu jämeda-koelisusega, mis temale oli niisama võõras kui viisakas delikaatsus ahvile

«Kui teie metsjumal teie juurest lahkus, küllap ta kiirustas siis peole.»

Clayton kahetses oma sõnu veel enne kui oli need välja öelnud, ehkki ei teadnud, kui julmalt need tütarlast haava sid. Ta kahetses oma alusetut reetlikkust inimese vastu, kes oli nende kõigi elu päästnud ega teinud kellelegi neist kordagi halba.

Tütarlaps lõi uhkelt pea püsti.

«Teie väitele saab olla vaid üks kohane vastus, mr. Clayton,» lausus ta jäisel toonil, «ja mul on kahju, et ma pole mees, andmaks teile seda vastust.». Ta pöördus kiiresti ümber ja läks hurtsikusse.

Clayton oli pikatoimeline nagu tõeline inglane, nii et neiu jõudis tema silmist kaduda enne, kui ta suutis taibata, kuidas vastanuks mees.

«Ausõna,» ütles ta kurvalt, «ta nimetas mind valetajaks: Ja mulle tundub, et olen selle ära teeninud,» lisas ta mõtlikult. «Mu armas Clayton, ma tean, et te olete

kurnatud ja vintsutatud,'kuid see ei anna põhjust olla eesel. Minge õige parem magama!»

Aga enne asemele heitmist kutsus ta purjeriidest vaheseina tagant tasakesi Jane Porterit, sest tahtis andeks paluda. Kuid niisama edukalt võinuks ta sfinksi poole pöörduda. Siis kirjutas ta mõne rea paberitükile ja pistis selle vaheseina alt läbi.

Jane Porter nägi paberit, kuid teeskles, et ei märganud seda, sest oli väga vihane ja solvunud. Kuid ta oli naine, seepärast tõstis ta peagi nagu juhuslikult selle üles ja luges:

Kallis miss Porter, mul polnuü mingit alust öelda seda, mida ma ütlesin. Minu ainus vabandus on see, et arvatavasti läksid mu närvid lõplikult mustaks. Muide, see pole üldse mingi vabandus! Palun Teid, püüdke mõelda, et ma pole seda üldse öelnud! Mul on kohutavalt häbi. Ma ei tahtnud mingil kombel Teid solvata — Teid kõige vähem maailmas! Öelge, et annate mulle andeks.

Teie Cecil Clayon.

«Ei. ta mõtles just nii, muidu poleks ta seda ilmaski öelnud,» arutles neiu. «Kuid see ei saa olla tõsi ja ma tean, et see on vale!»

Üks koht kirjas hirmutas teda: «Ma ei tahtnud mingil

moel Teid solvata — Teid kõige vähem maailmas!»

Veel nädalapäevad tagasi teinuksid need sõnad teda õnnelikuks, nüüd nad rõhusid teda.

Neiu kahetses, et oli Claytoniga tutvunud. Ta kahetses, et oli kohanud metsjumalat; ei. selle üle tundis ta rõõmu. Ja siis veel see teine kiri. mille ta oli leidnud pärast džunglist naasmist hurtsiku eest rohust, armastuskiri, millele oli alla kirjutanud Tarzan ahvide sugukonnast.

Kes võis olla see uus austaja? Mis siis. kui see on veel keegi kohutava džungli metsikutest asukatest, kes võib teha tema omandamiseks ükskõik, mida süda kutsub.

«Esmeralda! Ärka üles!» hüüdis ta. «Kuidas sa mind küll ärritad, kui võid rahulikult magada, teades, et ümberringi on mure!»

«Gaberelle!» kisendas Esmeralda istukile tõustes. «Mis siin jälle on? Hobusarvik? Kus ta on, miss Jane?»

«Tühi jutt, Esmeralda, siin pole kedagi. Heida uuesti magama. Sa oled küllaltki vastik magades, kuid veelgi talumatum üleval olles!»

«Mu magus lapsuke, mis teil viga on, mu kullatükk? Te olete täna justkui endast väljas,» ütles teenija.

«Ah, Esmeralda, täna õhtul olen ma lihtsalt jäle. Ära tee minust väljagi — see on parim, mida sa teha võid.»

«Hea küll, mu suhkrutükk, heitke teiegi parem magama. Teie närvid on krussis. Ja põle ka imeks panna pärast neid mässa Fillanderi jutte igat sorti inimesesööjate geeniuste ninahobudest!»

Jane Porter hakkas naerma, astus Esmeralda voodi juurde, suudles truud neegritari põsele ja soovis talle head ööd.

XXIII. Vendlus

Kui d'Arnauld minestusest ärkas, lamas ta pehmetest kobrulehtedest ja rohust asemel telgikujulises okstest onnis.

Onni avausest paistis rohuvaibaga kaetud aas, võrdlemisi lähedal selle taga kerkis puudest ja põõsastest laus-sein.

Ta oli üleni puruks kistud ja äärmiselt nõrk. Lõplikult teadvusele tulnud, tundis ta kõigis oma lihastes teravat valu, mida tekitasid talle löödud rängad haavad, ja luudes nüri valu. mis oli julma peksu tagajärg.

Isegi pea pööramine valmistas nii meeletut piina, et ta lamas kinnisilmi kaua aega liikumatult.

Et leida selgust oma praeguses olukorras, püüdis ta järk-järgult taastada mälus kõik üksikasjad, mis temaga olid juhtunud kuni selle hetkeni, mil ta teadvuse kaotas. Ta püüdis aru saada, on ta sõprade või vaenlaste seas.

Lõpuks meenus talle hirmuäratav stseen posti juures ja kummaline valge kogu, kelle süles ta teadvuse oli kaotanud.

DArnauld, ei teadnud, mis teda ees ootab. Ta ei näinud ega kuulnud ümberringi ainsatki elumärki.

Džungli lakkamatu melu — lehtede sahin, putukate sumin, lindude ja ahvide hääled — oleks nagu segunenud uinutavaks mahedaks kudrutamiseks. Näis, et kõik need musttuhat elu on temast kaugel eemal ja nende hääl kandub temani vaid ähmase järelkajana.

Viimaks vajus ta rahulikku unne ja ärkas alles pärast keskpäeva.

Jälle tundis ta täielikku peataolekut nagu oma esimeselgi ärkamisel. Kuid nüüd meenus talle peagi hiljutine möödanik, ja heitnud pilgu läbi onni avause, nägi ta kükitavat inimkogu.

Tema poole oli pööratud lai lihaseline selg ja ehkki tugevasti päevitunud, nägi d'Arnauld, et see oli valge inimese selg, ja ta tänas hardalt saatust.

Prantslane hüüdis vaikselt Tarzanit. Ta pöördus ümber, tõusis püsti ja tuli onni poole. Tema nägu oli kütkestav, kõige kütikestavam, mida d'Arnauld eales oli näinud.

Ta kummardus, roomas haavatud ohvitseri juurde onni ja puudutas jaheda käega tema laupa. D’Arnauld hakkas temaga rääkima prantsuse keeles, kuid inimene raputas vaid nukralt pead, nagu prantslasele tundus.

Siis proovis d’Arnauld rääkida inglise keeles, kuid uuesti raputas Tarzan pead. Sama tulemuse andsid ka itaalia, hispaania ja saksa keel. D'Arnauld 'oskas mõne sõna norra, vene ja kreeka keeles ja tal oli pealiskaudne ettekujutus lääneranniku ühe neegrisuguharu murdest, kuid see inimene lükkas need kõik tagasi.

Vaadanud üle d'Arnauld' haavad, väljus tundmatu on nist ja kadus. Poole tunni pärast naases ta mingi kõrvitsa moodi viljaga, mis oli täis vett.

D'Arnauld jõi ahnelt, kuid sõi vähe. Teda üllatas, et tal polnud palavikku. Jälle püüdis ta oma veidra päästjaga juttu teha, kuid taas jäi katse tulemusteta.

Ootamatult läks mees onnist välja ja. tuli mõne hetke pärast tagasi, käes kooretükk ja — oh imede imet! — gra-fiitpliiats. Kükitanud d'Arnauld' kõrvale maha, kirjutas ta midagi koore siledale siseküljele ja andis selle prantslasele D'Arnauld oli üllatunud, nähes selgete trükitähtedega inglise keeles kirjutatud kirja:

«Ma olen Tarzan ahvide sugukonnast. Kes tele olete? Kas te oskate selles keeles lugeda?»

D'Arnauld haaras pliiatsi ja peatus. See veider inimene kirjutas inglise keeles. Järelikult on ta inglane!

«Jah.» ütles dArnauld, «ma oskan inglise keelt lugeda. Tähendab, me saame teiega rääkida! Kõigepealt lubage mul tänada kõige eest, mida te minu heaks tegite.»

Inimene üksnes raputas pead ja osutas taas pliiatsile ning koorele.

«Mon dieu!» hüüatas d'Arnauld «Kui te olete inglane, mispärast te siis inglise keelt ei räägi ?»

Ja tal välgatas mõte. et arvatavasti on see inimene tumm, võib-olla koguni kurttumm.

Niisiis kirjutas d'Arnauld kooretükile inglise keeles: «Mina olen Paul d’Arnauld, prantsuse laevastiku leitnant. Tänan teid kõige eesl, mis te, minu heaks tegite. Te päästsite mu elu ja kõik see, mis mulle kuulub, on tele oma! Aga lubage küsida: kuidas inimene, kes inglise keeles kirjutab, seda keelt ei räägi?»

Tarzani vastus pani d'Arnauld' suuresti imestama:

«Ma räägin ainult oma sugukonna keeli — suurte ahvide keelt, keda valitses Kerehak. Räägin pisul ka elevandi Tantori ja lõvi Suma keelt ja saan aru teiste diunglirahvaste keeltest. Inimolendiga pole ma iialgi rääkinud, välja arvatud üks kord Jane Porteriga ja sedagi märkide abil. See on esimene kord, kui ma räägin teisega oma soosi kirja teel.»

D'Arnauld oli rabatud. Tundus lausa uskumatu, et maakeral eksisteeris täiskasvanud inimene, kes polnud iialgi rääkinud teise inimesega, ning veelgi absurdseinana näis see. et selline inimene oskas kirjutada ja lugeda. Ta silmitses uuesti Tarzani läkitust: «... välja arvatud üks kord Jane Porteriga». See oli ameerika tütarlaps, kelle gorilla oli džunglisse viinud.

D'Arnauld peas hakkas äkki koitma: ah see siis ongi «gorilla». Ta haaras pliiatsi ja kirjutas: «Kus on Jane Porter?» Ja Tarzan kirjutas selle alla:

«Ta pöördus tagasi omaste juurde ahvide sugukonnast Tarzani onni.'

«Tähendab, ta on siis elus? Kus ta oli? Mis temaga juhtus?»

«Ta on elus. Terkoz võttis ta endale naiseks, kuid Tarzan võttis ta Terkozi käest ära ja surmas Terkozi enne, kui ta sai halba teha. Mitte keegi džunglis ei suuda Tarzaniga võitlusse astuda ja ellu jääda. Ma olen Tarzan ahvide sugukonnast, vä-
gev võitleja!»

D'Arnauld kirjutas:

«Mul on hea meel, et ta on väljaspool hädaohtu. Mul on valus kirjutada. Ma puhkan pisut.»

Tarzan vastas:

«Puhake! Kui olete paranenud, viin teid omade juurde.»

Palju päevi lamas d'Arnauld pehmetest sõnajalgadest asemel. Järgmisel päeval tõusis palavik. D'Arnauld arvas, et see tahendab mürgistust, ja oli kindel, et ta sureb.

Talle turgatas pähe üks mõte. Ta imestas, kuidas ta sellele varem ei tulnud.

Ta kutsus Tarzanit ja näitas märkidega, et tahab kirjutada. Kui Tarzan oli toonud koore ja pliiatsi, kirjutas d'Arnauld järgmist:

«Kas le saaksite minu omade juures ära käia ja nad siia tuua? Ma kirjutan sedeli ja nad tulevad teiega kaasa.»

Tarzan raputas pead, võttis koore ja vastas:

«Ma mõtlesin sellele juba esimesel päeval, kuid ei julgenud.

Siin käivad tihti suured ahvid ¡u kui nad leiavad teid siit üksinda ja haavatuna, tapavad nad teid ära.»

D'Arnauld keeras külili ja sulges silmad. Ta ei tahtnud surra, kuid tundis, et lõpp on lähedal, sest palavik üha tõusis. Sel ööl kaotas ta teadvuse.

Ta sonis kolm päeva, Tarzan aga istus tema kõrval, niisutas ta pead ning käsi ja pesi tema haavu.

Neljandal päeval kadus palavik niisama järsku, kui oli alanudki, kuid d'Arnauld'st oli järel üknes vari. Ta oli hirmuäratavalt kõhnaks ja nõrgaks jäänud. Tarzan pidi teda tõstma, et ta võiks kõrvitsast juua.

Palavik polnud tingitud mürgistusest, nagu arvas leitnant, vaid oli üks nendest palavikkudest, mis tabab eurooplasi tavaliselt džunglis ja mis kas tapab või ootamatult ära kaob, nagu see oligi d'Arnauld' puhul.

Kaks päeva hiljem kõndis prantslane tuikudes mööda amfiteatrit ja Tarzani tugev käsi hoidis teda kukkumast.

Nad istusid suure puu varju ja Tarzan otsis mõne tüki siledat koort, et nad rääkida saaksid. D'Arnauld kirjutas esimesena:

«Kuidas ma saaksin teile tasuda kõige eest, mida te minu heaks teinud olete? »

Tarzan vastas:

«Õpetage mind rääkimu inimeste keeles.»

D'Arnauld alustas sellega otsekohe, näidates tavalisi esemeid ja korrates nende nimetusi prantsuse keeles, sest ta arvas, et tal on kõige kergem õpetada sellele inimesele oma emakeelt, mida ta kõigist teistest kõige paremini tundis.

Tarzanile oli see muidugi ükspuha, sest ta ei suutnud ühte keelt teisest eristada. Kui ta osutas sõnale «man» — «mees, inimene», mille ta pii inglise keeles trükitähtedega puukoorele kirjutanud, siis õpetas d'Arnauld teda hääldama «homme», ja samal viisil õpetas hääldama «ape» — «singe» — «ahv» ning «tree» — «arbre» — puu».

Tarzan oli väga usin õpilane ja kahe päeva pärast oh prantsuse keelega juba niivõrd kodunenud, et võis rääkida väikseid lauseid, nagu «See on puu», «See on rohi», «Ma olen näljane» ja muud säärast. Kuid d'Arnauld leidis, et raske on õpetada prantsuse kõnekeelt inglise keele põhjal.

Leitnant kirjutas väikseid õppetükke inglise keeles, Tarzan pidi neid aga hääldama prantsuse keeles. Et aga sõnasõnaline tõlge kukkus välja hullemast hullemini, siis jäi Tarzan sageli kimpu.

D'Arnauld mõistis nüüd, et ta oli teinud suure vea, kuid talle tundus olevat juba liiga hilja kõike otsast alustada ja Tarzanit ümber õpetada, eriti veel seepärast, et nad olid kiiresti lähenemas võimalusele teineteisega rääkida.

Kolmandal päeval pärast seda, kui d'Arnauld'1 palavik oli kadunud, kirjutas Tarzan talle kirja ja küsis, kas ta tunneb end küllalt kosununa. et võiks teda hurtsikusse

viia. Tarzan nagu d'Arnauld'gi igatses sinna kogu hingest: ta tahtis nii väga näha jälle,Jane Porterit!

Tal polnud sugugi kerge olla kõik need päevad prantslase juures, kui kogu tema olemus kippus mere äärde väikese majakese juurde, ja et ta seda nii ennastohverdavalt tegi, kõneles see tema õilsast iseloomust veel eredamalt kui prantsuse ohvitseri päästmine Mbonga küüsist. D'Arnauld, kes muud ei soovinudki, kirjutas: «Kuid te ei suuda kandu mind terve tee läbi selle põlismet

sa!»

Tarzan hakkas naerma.

«Mais oui», ütles ta, ja d'Arnauld'gi puhkes valjusti naerma, kuuldes Tarzani suust seda fraasi, mida ta ise nii sageli kasutas.

Niisiis asusid nad teele ja samuti kui Claytonit ning Jane Porterit, nii hämmastas ka d'Arnauld'd ahvinimese harukordne jõud ja osavus.

Küllaltki hilja pärast keskpäeva jõudsid nad lagendikule, ja kui Tarzan viimase puu okstelt laskus, peksis tal süda tugevasti rinnus ootuses kohe taas näha Jane Porterit. Kuid hurtsiku juures polnud kedagi ja d'Arnauld jäi nõutuks, nähes, et ei ristleja ega «Arrow» seisnud lahel ankrus.

Üksindustunne oli laotunud kogu ümbruskonna üle ja andis end ootamatult tunda mõlemale mehele, kes hurtsiku poole suundusid.

Mõlemad vaikisid, kuid veel enne suletud ukse avamist teadsid nad juba, mida nad selle tagant leiavad. Tarzan tõstis riivi üles ja raske uks pöördus oma puust hingedel. Oligi nii, nagu nad kartsid: hurtsik oli tühi!

Mehed keerasid ringi ja vaatasid teineteise otsa. D"Arnauld mõistis, et kaaslased pidasid teda surnuks, Tarzan aga mõtles ainult naisele, kes teda armastusega oli suudelnud, nüüd aga, kuni ta abistas ühte tema enda liigist, minema oli jooksnud!

Tema südant täitis suur kibedus. Ta kaob džunglisse ja läheb tagasi oma sugukonna juurde. Ta ei taha enam kunagi näha kedagi oma soost, ka mõte hurtsikusse naasta on talle väljakannatamatu. Ta jätab selle igaveseks seljataha, koos meeletu laotusega, mida ta siin turgutanud oli, lootusega leida omaenda sugu ja saada inimeseks inimeste hulgas.

Aga prantslane? D'Arnauld? Mis siis ikka! Las ta läheb oma teed nagu Tarzangi. Tarzan ei taha teda enam nähagi. Ta tahab ainult ühte — lahkuda, lahkuda kõigest, mis võib talle meenutada Jane Porterit!

Kuni Tarzan mõttesse vajunult lävel seisis, astus d'Ar-nauld hurtsikusse. Ta nägi. et siin oli tunduvalt rohkem asju kui varem. Paljud neist olid siia toodud ristlejalt: väliköök, toidunõud, püss ja arvukalt padruneid, konservid, tekk. kaks tooli, koiku, mõni raamat ja ajakirjad, enamasti ameerika omad.

140

«Nad kavatsevad tagasi tulla.» mõtles dArnauld.

Ta astus laua juurde ja nägi seal kahte kirja, mis olid adresseeritud Tarzanile ahvide sugukonnast.

Üks oli kirjutatud meesterahva kindla käekirjaga. Teine, naisterahva käekirjaga kirjutatud kiri oli kinnises ümbrikus.

«Siin on teile kaks läkitust, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld ukse poole pöördudes, kuid tema teekaaslane oli lahkunud.

D'Arnauld läks ukse juurde ja vaatas välja. Tarzanit polnud kusagil näha. D'Arnauld hõikas teda valjusti, kuid vastust ei saanud.

«Mon dieu.» hüüatas d'Arnauld, «ta jättis mu maha! Ma tunnen seda. Ta läks džunglisse tagasi ja jättis mu siia üksi.»

Ja siis meenus talle tühja hurtsikusse sisenenud Tarzani piik. Selline pilk on haavatud hirvel, kellele kütt nii lustlikul meelel pihta on saanud.

Tarzanile anti ränk hoop. D'Arnauld'le oli see nüüd selge, aga — mispärast? Ta ei suutnud seda mõista.

Prantslane vaatas enda ümber. Üksindus ja hirm hakkasid mõjuma tema närvidele, mis juba niigi olid piinadest ja haigusest nõrgestatud

Olla jäetud siia täiesti üksinda, kõrvuti hirmuäratava džungliga, mitte iialgi kuulda inimhäält, näha inimese, nägu, ja seda kõike lakkamatus hirmus metsloomade ja veelgi kohutavamate metsinimeste ees — ja hukkuda üksinduses ning lootusetuses! See oli õudne!

Aga kaugel ida pool tormas ahvide leidlaps Tarzan okste keskmisel terrassil tagasi oma sugukonna juurde. Iialgi polnud ta liikunud nii arutult kiirustades kui praegu. Tarzan tundis, et ta põgeneb iseenda eest, et hirmunud orava na metsas kihutades püüab ta pääseda omaenda mõtete eest. Ent kui kiiresti ta ka ei tormanud, ei jäänud mõtted temast maha.

Tarzan lendas üle emalõvi nõtke keha. Lõvi liikus vastassuunas — temast mahajäetud hurtsiku poole.

Mida võinuks d'Arnauld lõvi vastu ette võtta? Mida ta teeb, kui talle tungib kallale gorilla Bolgani? Või lõvi Numa või julm Shita?

Tarzan katkestas oma põgenemise.

«Kes sa oled, Tarzan?» küsis ta kõvasti. «Ahv või inimene? Kui sa oled ahv, siis tee nii, nagu teevad ahvid, jättes ühe endi hulgast džunglisse surema. Kui sa oled aga inimene, siis mine tagasi, et kaitsta oma liigikaaslast. Sa ei tohi omade seast ühe eest ära joosta selle pärast, et teine sinu juurest ära jooksis.»

D'Arnauld pani ukse kõvasti kinni. Ta oli väga närviline. Isegi vaprad inimesed — aga d'Arnauld oli vapper — kardavad mõnikord üksindust.

Ta laadis ühe püssidest ja asetas selle enda lähedusse. Siis astus ta puldi juurde ja võttis Tarzanile adresseeritud lahtise ümbriku. Ehk sisaldas see teavet, et laevad lahkusid

141

lahest üksnes ajutiselt? Ta tundis, et ei patusta eetika vastu, kui kirja läbi loeb. ja niisiis võttis ta selle ümbrikust välja ja hakkas lugema:

'Tarzanile ahvide sugukonnani. Täname teid selle eest, ei kasutasime teie hurtsikul, ja oleme kurvad, et jätsite meid il ma meeleheast teid näha ja isiklikult tänada. Me ei rikkunud siin midagi ning jätsime palju asju teie mugavuse ja turvalisuse jaoks teie üksildasse kodusse.

Kui te tunnete kummalist valget inimest, kes nii mitu korda päästis meie elu ja lõi meile süüa. ja kui te temaga läbi käite, siis tänage teda meie poolt tema heatahtlikkuse eest meie vastu.

Me lahkume tunni aja pärast, et mitte kunagi enam lagasi tulla, kuid me tahaksime, et teie ja teine meie sõber džunglis leaksile, et me oleme teile utali tänulikud kõige eest, mida te tegite võõramaalaste' heaks, ka suutnuksime me palju paremini tänada teid mõlemaid, kui te ainult andnuks meile selleks soodsat võimalust.

Lugupidamisega William Cecil Clayton.»

««Et mitte kunagi enam tagasi tulla».» kordas d'Arnauld ja viskus kummuli koikule.

Tunni aja pärast kargas ta üles ja jäi kuulatama. Ukse taga oli keegi, kes püüdis sisse tulla.

D'Arnauld haaras laetud püssi ja sihtis ust. Juba hämardus, ja hurtsikus oli väga pime. aga ta nägi. et ukselink liikus.

Ta tundis, kuidas tal juuksed peas püsti tõusid.

Uks lükati ettevaatlikult paokile ja kitsa prao vahelt võis näha kedagi ukse taga seismas. D'Arnauld suunas läikivmusta püssitoru ukseprakku — ja vajutas päästikule.

XXIV. Kadunud aare

Kui ekspeditsioon pärast edutuid katseid päästa d'Arnauld oli tagasi jõudnud, avaldas kapten Duphrain soovi võimalikult kiiresti ära sõita. Sellega olid kõik päri, välja arvatud Jane Porter.

«Ei.» ütles ta resoluutselt kapten Duphrainile, «mina ei sõida ja ka teie ei peaks seda tegema. Džunglisse jäi kaks meie sõpra, kes tulevad sealt lootuses, et neid siin ooda-takse. Üks neist on teie ohvitser, teine aga metsinimene, kes on päästnud minu isa ekspeditsiooni iga liikme elu. Kahe päeva eest jättis ta minuga džungli serval hüvasti, et, nagu ta ise arvas, appi rutata minu isale ja mr. Claytonile, ja jäi sinna, et päästa leitnant d'Arnauld'd. Võite selles kindel olla! Hilinenuks tema abi leitnandile, olnuks ta juba ammugi siin. See fakt, et ta pole seda teinud, on mulle kõige kindlam tõend, et leitnant d'Arnauld on kas haavatud ja tal läheb temaga aega, või pidi ta otsima tema röövijaid kaugemal asulast, mida ründasid teie madrused.»

142

«Kuid vaese dArnauld' munder ja temale kuulunud esemed leiti just sellest asulast, miss Porter,» väitis kapten, «ja pärismaalased olid väga ärritatud, kui neid küsitleti valge inimese käekäigu kohta.»

«Jah. kapten, kuid nad ei tunnistanud, et ta on tapetud! Mis aga tema rõivastesse ja asjadesse puutub, mis siis sellest? Ka nendest vaestest neegritest märksa tsiviliseeritumad rahvad võtavad oma vangidelt ära kõik väärtusliku, kavatsevad nad siis neid tappa või mitte. Isegi minu kodumaal Lõunas riisusid sõdurid nii elavaid kui ka surnuid. Ma olen valmis möönma, et see on väga tähtis kaudne, kuid mitte veel usutav tõend!»

«Võimalik, et teie metsinimene sattus ka ise metslaste kätte vangi või nad tapsid ta.» arvas kapten.

Neiu puhkes naerma.

«Teie ei tunne teda!» väitis ta. tundes kerget uhkuseväri-nat läbimas kõiki oma närve ja mõeldes, et ta räägib sellest, kes kuulub talle.

«Vahest tasuks seda teie üliinimest tõepoolest oodata.» lausus kapten naerdes, «ma sooviksin väga teda näha.»

«Sellisel juhul oodake teda. mu armas kapten,» surus neiu oma tahtmist peale. «Mina jään igatahes siia!»

Prantslane poleks jõudnud ära imestada, suutnuks la mõista tütarlapse sõnade tõelist tähendust.

Nad tulid sel kombel vesteldes kaldalt hurtsiku poole ja ühinesid nüüd väikese salkkonnaga, kes hurtsiku juures suure puu varjus välitoolidel istus.

Siin olid professor Porter, mr. Fillander ja Clayton leitnant Charpantier'ga ja kahe oma ohvitserist sõbraga ning siin käis ringi ka Esmeralda, kes vahetevahel oma märkusi sekka poetas. Kui ülemus nende juurde jõudis, tõusid ohvitserid püsti ja andsid au. Clayton aga pakkus Jane Porterile oma välitooli.

«Me arutasime just vaese Pauli saatust,» sõnas kapten Duphrain.

«Miss Porter püsib kindlalt arvamusel, et meil pole otseseid usutavaid tõendeid tema surma kohta, ja neid meil tõepoolest ei ole. Teiselt poolt kinnitab miss Porter, et meie kõikvõimsa džunglisõbra pikaajaline äraolek tähendab seda. et d'Arnauld vajab veel tema abi kas siis sellepärast, et ta on haavatud või seetõttu, et viibib ikka veel vangis pärismaalaste ühes kaugemas asulas.»

«Siin aga arvati,» teatas leitnant Charpantier, «et võib olla oli metsinimene meie rühmale kallaletunginud musta nahaliste suguharu liige ja ta ruttas neile appi.»

Jane Porter heitis kärme pilgu Claytonile.

«On täielik alus uskuda selle tõenäosusse.» sõnas professor Porter.

«Ma ei ole teiega nõus,» väitis mr. Fillander. «Tal olid kõik võimalused meile isiklikult kahju teha või siis meie vastu oma suguharu tuua. Selle asemel ei loobunud ta kordagi kogu m,eie pikaajalise siinviibimise jooksul meie kaits

ja ja varustaja osast.»

«See on tõsi,» sekkus Clayton, «ometi ei tohi me kahe silma vahele jätta tõsiasja, et sadu miile ümberringi on ainsad inimolevused üksnes metsikud kannibalid, välja arvatud tema. Ta oli relvastatud täpselt niisamuti nagu nemad, see aga eeldab nendega mingite alaliste suhete hoidmist. Iseenesest juba see, et ta on ainuke valge võibolla tuhandete mustanahaliste hulgas, viitab sellele, et vaevalt võisid need suhted olla midagi muud kui ainult sõbralikud.»

«Jaa, kui nii, siis on muidugi tõenäoline, et tal olid nendega sidemed,» tähendas kapten. «Võimalik, et ta on ise selle suguharu liige.»

«Või et ta on küllalt kaua elanud metsikute džungli-asukate — kiskjate ja metsinimeste hulgas,» lisas üks ohvitseridest, «et saada osavaks laskmises, küttimises ja aafrika relvade käsitsemises,»

«Ärge mõõtke teda oma mõõdupuuga,» lausus Jane Porter. «Keskpärane valge inimene, nagu ükskõik kes teie hulgast — vabandage, ma väljendusin kohmakalt —, õigemini valge inimene, kes kehaliselt ja vaimselt keskpärasest kõrgemal seisab, ei suudaks ilmaski elada terve aasta üksinda ja paljana selles troopilises džunglis. kinnitan seda teile!

Kuid see inimene üksnes ei ületa keskpärast valget inimest jõus ja osavuses, vaid on isegi meie treenitud atleetidest ja jõumeestest üle sedavõrd, kuivõrd nemad on üle äsja sündinud lapsukesest, kuna lahingus on ta oma vapruse ja raevu poolest võrdväärne metsloomaga.»

«Kahtlemata on ta saanud endale ustava kaitsja, miss Porteri,» sõnas kapten Duphrain naerdes. «Olen kindel, et igaüks siin meie hulgast oleks meelsasti nõus sada korda surmale vastu minema, et pälvida niivõrd ustava ja hurmava kaitsja kiitusest kas või pool...»

«Teie ei imestaks sugugi, et ma teda kaitsen,» lausus tütarlaps, «kui te oleksite näinud teda nii. nagu nägin mina — tohutu suure karvase metsloomaga minu pärast võitlemas. Ta viskus selle koletise peale, nagu võinuks härg viskuda väeti rauga peale, vähimagi kahtluse või hirmu märgita. Kui te seda oleksite näinud, arvaksite teiegi, et ta on üliinimene. Kui oleksite näinud tema pruuni naha all paisuvaid võimsaid muskleid, kui oleksite näinud, kuidas ta hirmuäratavaid kihvu tagasi tõrjus, siis peaksite teiegi teda võitmatuks. Ja kui olnuksite selle tunnistaja, kui rüütellikult ta käitus minuga, võhivõõra tütarlapsega, siis tunneksite tema vastu samasugust piiritut usaldust, nagu tunnen mina.»

«Te olete oma kohtuasja võitnud, hurmav advokaat!» hüüdis kapten.

«Kohus mõistab kohtualuse õigeks ja ristleja jääb paigale veel mõneks päevaks, et anda talle võimalus tagasi tulla ja tänada imekaunist Norciat.»

«Jumala pärast!» karjatas Ermeralda. «Kas teie, mu

144

silmatera, tahate öelda, et jääte veel siia, sellele metsloomade ja inimsööjate maale, kui meil on hea võimalus siit minema pääseda? Ärge mulle seda rääkige, mu õieke!»

«Esmeralda!» noomis Jane Porter. «Kas sul häbi ei ole? Kas siis niimoodi näitad sa üles oma tänulikkust selle inimese vastu? Ta päästis ju kahel korral sinu elu!»

«Oige. miss Porter, kõik on õige, mis te räägite, aga uskuge mind, see džunglidžentelmen ei päästnud meid sugugi selleks, et me siia jääksime! Ta päästis meid selleks, et võiksime siit ära sõita. Ma arvan, et ta oleks kole vihane, kui saaks teada, et oleme peast niivõrd segaseks läinud, et jäime siia veel pärast seda, kui ta meid lahkuda aitas. Ja mina juba lootsin, et mul ei tule enam selles geoloogiaaias magada ega kuulata seda jõledat lärmi, mis algab džunglis, kui pimedaks läheb.»

.«Ma ei mõista teid sugugi hukka, Esmeralda.» sõnus Clayton. «Tabasite otse märki, öeldes «jõle» lärm. Ma pole kunagi leidnud selleks sobivat väljendit, see aga. kas teate, on väga tabav: just nimelt «jõle» lärm.»

«Siis oleks teil Esmeraldaga kõige parem ristlejale kolida ja seal elada,» sõnas Jane Porter pilkavalt. «Mis te siis oleksite öelnud, kui teil oleks tulnud kogu elu elada džunglis. nagu on elanud meie metsinimene?»

«Kardan, et minust poleks- kaugeltki saanud hiilgavat metsinimese näidist.» hakkas Clayton kibedalt naerma. «Sellest öisest lärmist tõusevad mul juuksed püsti. Ma saan aru, et peaksin säärast ülestunnistust häbenema, kuid see on tõsi.»

«Ei tea,» lausus leitnant Charpantier. «Ma pole kunagi eriti palju mõelnud hirmust ja sellist liiki asjadest, ega ole kunagi püüdnud selgusele saada, olen ma argpüks või vapper inimene. Kuid sel ööl, kui vaene d'Arnauld vangi võeti ja džunglis tõusis lärm, mis meie peale langes, hakkasin mõtlema, et olen tõepoolest argpüks. Mind ei

kohutanud niivõrd kiskjate lorin, kuivõrd need hiilivad sahinad, mida te ootamatult enda kõrval kuulete ja seejärel nende kordumist ootate — peaaegu kuulmatult liikuva hiiglasliku keha sõnulseletamatud hääled ja teadmine, et teil pole aimu, kui ligidal see on ja kas ta selle ajaga, mil te teda enam ei kuulnud, teile veelgi lähemale ei roomanud. Just need sahinad ja silmad ...

Mon dieu! Ma näen nüüd pimeduses alati neid silmi, silmi, mida sa näed või ei näe, kuid tunned; ah, see on kõige jubedam...»

Kõik jäid hetkeks vait, siis hakkas rääkima Jane Porter.

«Ja tema on seal!» sõnas ta õudusest vaikseks jäänud häälega. «Need hiilgavad silmad seiravad öösel teda ja teie kaaslast leitnant d'Arnauld'd. Kas te tõesti suudate neid hüljata, džentelmenid, osutamata neile äärmisel juhul pas-siivsetki abi, ristlejat veel mõneks päevaks kohale jättes?»

«Oota, laps, oota,» lausus professor Porter. «Kapten Duphrain on nõus jääma, mina aga omalt poolt olen samuti

nõus nagu alati, kui tegemist on sinu lapselikele kapriisidele alistumisega!»

«Võiksime kasutada homset päeva aardekirstu laevale toimetamiseks.» ütles mr. Fillander.

«Täiesti õige, täiesti õige, mr. Fillander, mul oli see juba peaaegu meelest läinud!» hüüatas professor Porter. «Kapten Duphrain annab ehk meile abiks mõne madruse ja ühe vangi «Arrow'lt», kes juhatab kätte kirstu asukoha.»

«Muidugi, armas professor, oleme kõik teie teenistuses,» vastas kapten.

Niisiis lepiti kokku, et järgmisel hommikul võtab leitnant Charpantier kümnemehelise rühma ning saatjana ühe mässulise «Arrow'lt» ja nad kaevavad aarde välja, ristleja aga seisab väikeses abajas veel terve nädala. Selle tähtaja möödumisel võib arvata, et d'Arnauld on tõepoolest surnud, metsinimene ei taha aga tagasi tulla, kuni nad siin on, ja siis lahkuvad mõlemad laevad koos ekspeditsiooniga.

Professor Porter ei läinud järgmisel hommikul aardeotsijaid saatma, kuid nähes neid keskpäeva paiku tühjade kätega tagasi tulemas, tõttas neile kiiruga vastu, Tema tavaline hajameelne murelikkus oli täielikult kadunud ning asendunud närvilisuse ja erutusega.

«Kus aare on?» karjus ta Claytonile juba saja jala kau guselt.

Clayton raputas pead. .

«Kadunud,» ütles ta lähemale tulles.

«Kadunud? Seda ei saa olla. Kes võis selle ära võtta?» hüüatas professor Porter.

«Seda teab ainult jumal, professor... vastas Clayton. «Me võinuksime arvata, et meie saatja näitas meile kätte vale koha, aga kui ta nägi, et tapetud Snipesi keha alt oli kirst kadunud, oli tema hämmastus ja hirm liiga ehtne, et olla teeseldud. Ja pealegi oli keha alla midagi tõepoolest mae tud, sest seal oli koheval mulda täisaetud auk.»

«Kes võis küll aarde ära võtta?» kordas professor.

«Muidugi võiks kahtlus langeda ristleja madrustele,» sõnas leitnant Charpantier. «Kuid nooremleitnant Javier kinnitab, et meeskonnast pole keegi kaldaluba saanud ja et sellest ajast saadik, kui me siin ankrus seisame, pole keegi neist kaldal käinud teisiti kui ohvitseri juhtimisel. Ma ei arvanudki, et hakkate meie madruseid kahtlustama, kuul olen väga rõõmus, et niisuguse kahtlustuse täielik alusetus on tõestatud,» lõpetas ta.

«Mulle pole kunagi pähe tulnud mõtet kahtlustada inimesi, kellele me nii palju tänu võlgneme,» väitis professor Porter armastusväärselt. «Pigem kahtlustaksin ma oma armast Claytonit või mr. Fillanderit.»

Prantslased - nii ohvitserid kui ka madrused munele-sid. Oli selge, et need sõnad kergendasid nende südant.

«Aare on kadunud juba mõne aja eest.» jätkas Clayton «Kui me laiba välja võtsime, siis lagunes ta ära, see aga

146

kinnitab, et aarde äraviija tegi seda veel siis, kui laip oli värske, sest lahtikaevamisel oli ta terve.»

«Röövijaid pidi olema küll kenakesti,» lausus nende juurde astunud Jane Porter. «Te ju mäletate, et kirstu kandmiseks läks vaja nelja meest.»

«Jupiteri nimel.» hüüatas Clayton, «see on õige! Arvatavasti tegid seda mustanahalised. Küllap keegi neist nägi. kuidas madrused kirstu matsid, tuli seejärel koos abilistega tagasi ja nad viisid kirstu ära.»

«Need arutlused ei vii kuhugi,» nentis professor Porter kurvalt.

«Kirst on kadunud. Me ei näe seda enam iialgi, samuti nagu ka aaret, mis seal sees on.»

Ainsana mõistis üksnes Jane Porter, mida see kaotus tema isale tähendas, kuid keegi ei teadnud, mida see tähendas talle endale.

Kuue päeva pärast teatas kapten Duphrain. et merele-minek on määratud järgmisele hommikule.

Jane Porter oleks palunud tähtaega pikendada, kui ta juba ise poleks hakanud arvama, et tema metskallim ei tule enam tagasi.

Iseenda kiuste hakkasid teda piinama kahtlused ja hirm. Nende erapooletute prantsuse ohvitseride põhjenduste arukus mõjus tema tahtest hoolimata ka tema veendumusele.

Et ta on kannibal, seda ei suutnud Jane kuidagi uskuda, kuid lõppude lõpuks hakkas ta pidama võimalikuks, et ta on mõnda metslaste suguharusse vastuvõetud liige. Et ta surnud oleks, sellise mõtte neiu välistas. Võimatu oli kujutleda. et see täiuslik keha, tulvil võidutsevat elu, võinuks lakata eksisteerimast.

Niisuguseid mõtteid mõlgutades hakkas Jane Porter tahtmatult pikkamisi teiste mõju alla sattuma.

Kui ta metslaste suguharusse kuulub, siis or tal arvatavasti ka metslasest naine või ehk terve tosin naisi ja metsikuid segaverelisi lapsi. Tütarlaps värahtas. ja kui talle teatati, et ristleja lahkub hommikul, oli ta peaaegu rõõmus. Sellest hoolimata andis just tema mõtte jätta hurtsikusse relvi, padruneid, moona ja palju mitmesuguseid esemeid nagu kellegi tabamatu isiku jaoks, kes nimetas end Tar-zaniks ahvide sugukonnast, ja d'Arnauld' jaoks, kui ta veel elus on ja hurtsikusse jõuab. Tegelikult ta aga lootis, et need asjad jäävad teroa metsjumalale, isegi kui ta oleks lihtsurelik.

Ja viimasel hetkel jättis ta temale veel sõnumi, tehes selle edasiandmise ülesandeks Tarzanile.

Jane lahkus hurtsikust viimasena; ta tuli mingil tühisel ettekäändel sinna tagasi pärast seda, kui kõik teised olid paadi juurde läinud.

Ta langes põlvili aseme ette, kus oli veetnud nii palju öid, saatis taeva poole palve oma ürginimese heakäekäigu eest. surus tugevasti huultele ta medaljoni ja sosistas:

«Ma armastan sind ja usaldan sind! Ja kui ma ka ei

147

usaldaks, siis armastaksin sind ikkagi. Jumal halastae. hingele selle ülestunnistuse pärast! Tulnuksid sa minu juurde tagasi, poleks olnud teist lõppu, ma läinuksin sinu järel alatiseks džunglisse.»

XXV. Maailma otsas

Kui dArnauld oli tulistanud, paiskus uks pärani lahti ja mingisugune inimkogu varises täies pikkuses hurtsiku põrandale kummuli.

Kabuhirmust haaratud prantslane pidi lamajat veel teist korda tulistama, kui nägi järsku, et see on valge. Veel üks hetk ja d'Arnauld taipas: ta oli maha lasknud oma sõbra, oma kaitsja. Tarzani ahvide sugukonnast!

Piinarikka ahastushüüdega sööstis d'Arnauld ahvinimese juurde. Laskunud põlvili, tõstis ta mustajuukselise pea üles ja surus oma rinna vastu. Tarzanit valjusti nimepidi hüüdes. Vastust ei tulnud. Siis surus ta kõrva tema rinnale Rõõmuga kuulis ta, et süda lööb ühtlaselt ja kindlalt. Hoolikalt tõstis ta Tarzani üles ja asetas koikule, siis aga lukustas ja kuhjas kinni ukse, süütas lambi ja vaatas üle haava. Kuul oli Tarzanil vaid kergelt pead riivanud. Haav oli tühine, ehkki väljanägemiselt hirmus, kuid koljumurru tundemärke ei olnud.

D'Arnauld hingas kergendatult ja hakkas oma sõbra näolt verd maha pesema.

Varsti tõi külm vesi Tarzani meelemärkusele ja avanud silmad, vaatas ta imestusega d'Arnauld'le otsa.

Viimane tegi haavale lõuenditükikestest sideme ja nähes, et Tarzan tuli teadvusele, kirjutas ta kirja ning andis selle ahvinimesele. Selles läkituses selgitas d'Arnauld kohutavat viga, mille ta oli teinud, ja rääkis, kui õnnelik ta on. ei haav pole kuigi tõsine.

Tarzan luges kirja läbi, istus koiku servale ja hakkas naerma.

«Sellest pole midagi,» ütles ta prantsuse keeles. Et aga sõnadevaru oli ammendatud, siis ta kirjutas:

«Kui te oleksite näinud, mida Bolgani, Kerchak ja Terkoz minuga tegid, enne kui ma nad tapsin, siis te naeraksite nii nii väikese kriimustuse üle.»

D'Arnauld andis Tarzanile mõlemad tema nimele jäetud kirjad.

Tarzan luges esimest kurval ilmel. Teist aga keerutas ta tükk aega igatpidi käes, teadmata, kuidas seda avada. Siiani polnud Tarzan näinud ühtegi kinnikleebitud ümbrikut.

D'Arnauld jälgis teda ja mõistis, et Tarzani viis segadusse ümbrik. Et täiskasvanud valgele inimesele võis ümbrik olla mõistatus, see tundus olevat nii kummaline. D’Arnauld avas ümbriku ja ulatas kirja Tarzanile.

Ahvinimene võttis välitoolil istet, pani täiskirjutatud le-

hed enda ette laiali ja luges:

Tarzanile ahvide sugukonnast. Enne kui ma ära sõidan, lubage mul ühendada oma tänu mr. Claytoni tänuga selle eest, ei Te nii armastusväärselt lubasite meil kasutada oma hurtsikut.

Meil on väga kahju, et Te ei tulnudki meiega tutvuma. Oleksime olnud väga rõõmsad, kui oleksime saanud koos istuda ja tänada peremeest!

On veel üks teine, keda ma samuti tahaksin tänada, kuid la ei tulnud tagasi, ehkki ma ei suuda uskuda, et ta on on surnud.

Tema nime ma ei tea. Ta on suur valge hiiglane, kes kandis rinnal briljantmedaljoni. Kui tunnete teda ja oskate tema keelt, öelge talle edasi minu tänu ja see, et ma ootasin seitse päeva tema tagasitulekut. Öelge talle veel, et ma elan Ameerikas Baltimore’i linnas. Seal on ta alati oodatud külaline, kui ta soovib mind vaatama tulla.

Ma leidsin kirja, mille Te mulle kirjutasite. See lebas hurtsiku lähedal puu all lehtede vahel. Ma ei mõista, kuidas te mind armastama hakkasite, kui Te pole minuga kunagi rääkinud? Kui see tõsi on, siis kurvastab see mind väga, sest olen oma südame andnud teisele.

Kuid teadke, et ma jään alati Teie sõbraks.

Jane Porter».
Tarzan istus peaaegu terve tunni, pilk maas. Kirjadest selgus talle, et nad ei teadnud, et tema ja Tarzan on üks ja seesama inimene «Olen oma südame andnud teisele.» kordas ta omaette ikka ja jälle.
Tähendab. Jane ei armasta teda! Kuidas võis ta armastust teeselda ja teda nii kõrgele lootuse harjale tõsta ainuüksi selleks, et teda siis ahastuse kuristikku heita?
Ehk tähendasid ta suudlused ainult sõprust? Mida võib teada tema, kes inimeste tavasid üleüldse ei tunne?
Ootamatult tõusis ta püsti, soovis d'Arnauld'le head ööd, nagu viimane oli talle õpetanud, ja viskus sõnajaUüd \<l asemele, kus oli maganud Jane Porter.
D'Arnauld puhus lambi ära ja heitis samuti pikali.
Terve nädala nad peaaegu ei teinudki muud kui puhkasid ja d'Arnauld õpetas Tarzanile prantsuse keelt. Nädala lõpuks said nad juba kuidagiviisi kõnelda.
Kord hilisõhtul, kui nad hurtsikus istusid ja magama heitma hakkasid, sööstis Tarzan d'Arnauld' juurde.
«Kus on Ameerika?» küsis ta.
D'Arnauld osutas loodesse.
«Mitu tuhat miili ookeani taga. Miks te seda küsite?»
«Ma tahan sinna minna.»
D'Arnauld raputas pead.
«See on võimatu, mu sõber,» sõnas ta.
Tarzan tõusis, astus ühe kapi juurde ja tuli sealt tagasi, käes narmendama loetud geograafiaraamat. Maailma kaardi lahti löönud, lausus ta:
«Ma pole sellest kunagi päris hästi aru saanud. Seletage

mulle, palun!»
D'Arnauld täitis ta soovi, öeldes, et sinine värv tähistab maakeral kogu vett. teist värvi laigud aga mandreid ja saari. Tarzan palus näidata nende praegust asukohta.
D'Arnauld tegi seda.
«Nüüd aga näidake, kus on Ameerika,» ütles Tarzan.
Ja kui d'Arnauld oli sõrmega Põhja-Ameerikat puudutanud, naeratas Tarzan, pani lehekülje peale peopesa ja mõõtis sellega kahe mandri vahel asuvat Atlandi ookeani.
«Näete, see polegi kaugel, minu käsi on laiem!»
D'Arnauld pahvatas naerma. Kuidas küll sellele inimesele selgeks teha?
Ta võttis pliiatsi ja tegi Aafrika rannikule tillukese täpi.
«See väike märk siin kaardil,» lausus ta, «on palju kordi suurem kui teie hurtsik maakeral. Kas te nüüd näete, kui kaugel see on?»
Tarzan vajus mõttesse.
«Kas Aafrikas elab valgeid inimesi?»
«Elab küll.»
«Kus elavad kõige lähemad?»
D'Arnauld näitas kaardil neist põhja pool asuvat täpikest.
«Nii lähedal?» küsis Tarzan imestades.
«Jah,» vastas d'Arnauld, «kuid see pole sugugi lähedal.»
«Kas neil on suuri laevu, et üle ookeani sõita?»
«On.»
«Me läheme sinna homme,» teatas Tarzan. D'Arnauld naeratas ja vangutas pead.
«See on liiga kaugel! Me oleme ammu surnud, enne kui sinna jõuame.»
«Kas te tahate alatiseks siia jääda?» küsis Tarzan
«Oo, ei,» vastas d'Arnauld.

«Noh, siis hakkame homme liikuma. Mulle ei meeldi siin enam. Olen valmis pigem surema, kui siia jääma.»

«Olgu,» vastas d'Arnauld õlgu kehitades. «Ei tea, mu sõber, kuid minagi ütlen, et eelistaksin surra kui siin elada. Kui te lahkute, tulen ka mina teiega kaasa.»

«See on siis otsustatud,» lausus Tarzan. «Homme sõidan ma Ameerikasse.»

«Kuidas te ilma rahata Ameerikasse sõidate?» küsis d'Arnauld.

«Mis asi see raha on?» imestas Tarzan. ,

Läks vaja küllaltki palju aega, et ta kas või ähmaselt seda mõistma hakkaks.

«Kuidas inimesed raha saavad?» küsis ta viimaks.

«Nad teenivad seda.»

«Väga hea. Mina hakkan ka teenima.»

«Ei, mu sõber,» väitis d'Arnauld. «Raha pärast ei pruugi te muretseda ja teil pole vaja ka teenida. Mul jätkub seda küllalt kahele ja isegi kahekümnele, mul on raha palju rohkem, kui seda ühele inimesele vaja on. Ja kui me ükskord tsiviliseeritud maailma jõuame, saate ka teie endale

kõik, mida vaid ihaldate.»

Niisiis asusid nad järgmisel hommikul piki rannikut teele. Kumbki kandis püssi ja padruneid, samuti voodiriideid, veidi toidumoona ja köögitarbeid.

Viimased tundusid Tarzanile täiesti kasutuna ja ta viskas oma jao minema.

«Kuid te peate õppima sööma keedetud toitu, mu sõber,» manitses teda d'Arnauld. «Mitte ükski tsiviliseeritud inimene ei söö toorest liha!»

«Küll mul siis aega õppida on, kui ma tsivilisatsiooni jõuan. Mulle need asjad ei meeldi, nad rikuvad ära liha hea maitse.»

Terve kuu läksid nad põhja poole, kord leides endale rikkalikult toitu, kord aga päevade kaupa nälgides.

Nad ei näinud märkigi pärismaalastest ja ka metsloomad ei tülitanud neid. Üldiselt kujunes nende teekond erakordselt edukaks.

Tarzan aina puistas oma kaaslasele küsimusi ja tema teadmised täienesid kiiresti. D'Arnauld õpetas talle tsivilisatsiooni peensusi, isegi noa ja kahvli kasutamist. Kuid mõnikord viskas Tarzan need vastikustundega kõrvale, haaras tugevate päevitanud kätega toitu ja rebis seda purihammastega nagu metsloom.

Siis d'Arnauld pahandas ja ütles:

«Teie ei tohi süüa nagu loom, Tarzan, kui ma iga hinna eest teist džentelmeni teha tahan. Mon dicu! Džentelmenid nii ei tee, see on lihtsalt kohutav!»

Tarzan naeratas piinlikkust tundes ning võttis uuesti noa ja kahvli kätte, kuid oma hinges ta vihkas neid.

Teel rääkis ta d'Arnauld'le suurest kirstust, sellest, kuidas madrused olid kirstu maha matnud, tema aga selle välja kaevanud, ahvide kooskäimise kohta viinud ja seal uuesti maha matnud.

«Arvatavasti on see professor Porteri aardekirst,» taipas dArnauld. «See on väga ja väga halb, kuid teie ju loomulikult ei teadnud.»

Alles nüüd meenus Tarzanile Jane Porteri kiri, mille ta oli kirjutanud oma sõbratarile ja mille Tarzan oli näpanud samal päeval, mil tulnukad end tema hurtsikus olid sisse seadnud. Nüüd sai ta ka kirjast aru, teadis, mis kirstus oli ja mida see Jane Porterile tähendas.

«Homme läheme tagasi kirstu järele,» teatas ta d'Arnauld' poole pöördudes.

«Tagasi?» hüüatas d'Arnauld. «Kuid, mu kallis, me oleme juba kolm nädalat teel olnud, ja aarde juurde jõudmiseks tuleb meil kulutada veel kolm nädalat. Pealegi

kirstu tohutu kaalu juures, mille kandmiseks läks vaja nelja madrust, kulub mitu kuud, enne kui me jälle siia jõuame.»

«Kuid seda on vaja, mu sõber,» nõudis Tarzan kangekaelselt. «Teie minge edasi tsivilisatsiooni poole, mina aga lähen tagasi aarde järele, Üksinda saan ma liikuda palju kiiremini.»

151

«Mul on parem plaan, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld. «Läheme koos lähima asulani. Seal otsime endale aerupaadi ja pöördume aarde järele meritsi piki rannikut, nii on seda märksa hõlpsam kohale toimetada. See on kiirem ning ohutum ega sunni meid teineteisest lahkuma. Mis te mu plaanist arvate, Tarzan?»

«Tehtud!» lausus Tarzan. «Aare on omal kohal, millal me selle järele ka ei läheks. Ja kuigi ma võinuksin seal üksinda ära käia ja kuu või kahe pärast teile järele jõuda, olen ma teie pärast palju rahulikum, teades, et te pole teel üksi. Kui ma näen, d'Arnauld. kui abitu te olete, siis imestan sageli, kuidas inimsugu on suutnud vältida oma hukku kõigi nende sajandite jooksul, millest te mulle rääkinud olete. Juba lõvid üksi võinuks hävitada tuhandeid teietaolisi.»

D'Arnauld puhkes naerma:

«Teie arvamus oma soo kohta paraneb oluliselt, kui näete tema armeesid ja laevastikke, määratu suuri linnu ja võimsaid mehaanilisi seadeldisi. Siis taipate, et mitte musklid, vaid mõistus seab inimolendi võimsatest džunglilooma-dest kõrgemale. Muidugi pole üksik ja relvitu inimene jõu poolest suure kiskjaga võrdväärne, aga kui tuleb kokku kümme inimest, siis ühendavad nad metsikute vaenlaste vastu oma mõistuse ja musklid, samal ajal kui mõtlemis-võimetud loomad ei loo kunagi liitu inimeste vastu. Kui see nii poleks, Tarzan, kui kaua te siis oleksite selles metsikus džunglis elanud?»

«Teil on õigus, d'Arnauld,» kostis Tarzan. «Kui Kerchak tulnuks dam-dami ööl Tublatile appi, olnuks minuga lõpp. Kuid Kerchak ei osanud seda soodsat juhust kasutada! Isegi minu ema Cala ei suutnud plaani ette kavandada. Ta lihtsalt sõi nii palju, kui tal tarvis läks ja kui kõht oli tühi. Ta ei kogunud tagavara isegi siis, kui leidis rikkalikult toitu ajal, mil nälgisime. Ma mäletan, et ta pidas suureks rumaluseks koormata end rännakute ajal liigse toiduga, ehkki sõi meelsasti koos minuga, kui me teel olles juhuslikult süüa ei leidnud.»

«Te siis teadsite oma ema. Tarzan?» küsis d'Arnauld imestusega.

«Teadsin. Ta oli suur ilus ahv, kasvult minust suurem ja kaalus minust kaks korda rohkem.»

«Aga teie isa?» päris d'Arnauld.

«Teda ma ei teadnud. Cala rääkis, et ta oli valge ahv ja karvadeta nagu minagi. Nüüd ma tean, et arvatavasti oli ta valge inimene.»

Tükk aega uuris d'Arnauld üksisilmi oma teekaaslast.

«Tarzan,» lausus ta viimaks, «see pole võimalik, et ahv Cala oleks teie ema. Oleks see nii, oleksite pärinud kas või mõnegi ahvi tunnusjoone. Teil aga pole neid üldse. Te olete puhastverd inimene ja arvatavasti kõrge kultuuritasemega vanemate poeg. Kas teil tõesti pole kas või vähimaidki vihjeid oma mineviku kohta?»

«Ei mingisuguseid,» vastas Tarzan.

«Mitte mingisuguseid märkmeid hurtsikust, mis võiksid

152

selle endiste asukate elule valgust heita?»

«Ma lugesin kõik läbi. mis hurtsikus leidus, peale ühe väikese raamatu, mis. nagu ma nüüd tean, pole kirjutatud inglise, vaid ühes teises keeles. Võib-olla oskate teie seda lugeda.»

Tarzan tõi oma nooletupe põhjast lagedale väikese musta raamatu ja ulatas teekaaslasele. D'Arnauld vaatas tiitellehte.

«See on inglise aadliku John Claytoni, lord Graystoki päevik ja kirjutatud prantsuse keeles.» tähendas ta ja hakkas sedamaid lugema üle kahekümne aasta eest kirjutatud päevikut, mis andis edasi meile juba tuntud loo — John Claytoni ja tema naise Alice'i seikluste, kannatuste ja kibeduste loo üksikasju nende Inglismaalt ärasõidu päevast alates. Päevik lõppes tund aega enne seda. kui Kerchak Claytoni tappis.

D'Arnauld luges kõvasti. Aeg-ajalt ta hääl katkes ja ta pidi pausi tegema. Mis kohutav lootusetus neid ridu läbistas!

Ajuti silmitses ta Tareanit. Kuid ahvinimene kükitas liikumatult nagu raidkuju.

Alles maimukese nimetamisel muutus päeviku toon ja kadus ahastusenoot, mis oli päevikusse ilmunud pärast kahte kuud rannikul elamist. Nüüdsest sai päeviku toon mingi allasurutud õnne värvingu, mis avaldas aga veelgi rusuvamat muljet kui kõik muu.

Üks ülestähendusi kõlas peaaegu reipalt:

«Täna sai mu poiss kuus kuud vanaks. Ta islub Alice’i sules laua juures, mille laga ma kirjutan. See on õnnelik, terve, imekaunis laps.

Nii või leisili, isegi vastupidi igasugustele tõenäosustele kujutlen ma teda täiskasvanuna, kes suurilmas on asunud oma isu elujärjele ¡a noor John Ctayton loob Graystorki suguvõsale uut kuulsusi.

Ja otsekui selleks, et kinnitada mu prohvetlikkust oma allkirjaga, haaras ta mu sule oma väikesesse paksu rusikasse ja tillukeste lindiste sõrmedega vajutas leheküljele oma pitsati.»

Ja samal leheküljel oligi neli tillukest sõrmejälge ning pöidla välisserva jälg. nõrgad ja pooleldi määrdunud.

D'Arnauld lõpetas lugemise. Mõlemad istusid vaikides veel mitu minutit.

«öelge, Tarzan, mida te mõtlete?» küsis d'Arnauld. «Kas see väike raamat ei paljastanud teile teie päritolu saladust? Teie olete ju lord Graystock!»

Tarzani pea vajus longu.

«Raamatus räägitakse kogu aeg ühest lapsest,» vastas ta. «Tema tilluke luukere lamas hällis, kus ta ka tühja kõhtu nuttes suri. Ta lamas seal esimesest päevast alates, mil ma hurtsikusse astusin, kuni selle päevani, mil professor Porteri ekspeditsioon ta isa ja ema kõrvale hurtsiku seina äärde maha mattis. See oligi raamatus mainitud laps ja minu päritolu saladus ori veelgi tumedam kui varem, sest viimasel

153

ajal olen ma isegi palju mõelnud võimaluse üle, et see hurtsik oli minu sünnikoht. Ma arvan, et Cala rääkis tõtt,» lõpetas Tarzan nukralt.

D'Arnauld vangutas pead. Ta polnud selles veendunud ja tema peas tärkas otsus tõestada oma teooria õigsust, sest ta teadis võtit, mis võis saladuse avada.

Nätiala pärast jõudsid rändurid ootamatult metsast välja lagendikule.

Selle sügavuses kõrgus mitu hoonet, mida ümbritses tugev pistandtara. Hoonete ja tara vahel laius haritud põld, kus töötas rohkesti neegreid.

Nad seisatasid džungli serval. Tarzan oli juba valmis oma vibust mürginoolt teele saatma, kuid d'Arnauld haaras tal käest kinni.

«Mida te teete, Tarzan?» hüüatas ta.

«Nad püüavad meid surmata, kui märkavad meid,» kostis Tarzan. «Ma eelistan ise neid tappa.»

«Aga võib-olla on nad meie sõbrad,» väitis d'Arnauld.

«Need on mustad inimesed,» oli Tarzani ainus vastus. Ja ta pingutas taas vibunööri.

«Te ei tohi seda teha, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld. «Valged inimesed ilmaaegu ei tapa. Mon dieu, kui palju te peate veel õppima! Mul on kahju sellest tuisupeast, kes teid välja vihastab, mu metsik sõber, kui ma teid Pariisi viin. Mul on siis käed-jalad tööd täis, et teid giljotiinist päästa.»

Tarzan naeratas ja langetas vibu.

«Ma ei mõista, miks pean ma mustanahalisi tapma dzunglis ega tohi seda teha siin? Noh, aga kui lõvi Numa meile siin kallale hüppaks, kas ma peaksin siis talle ütlema: «Tere hommikut, musjöö Numa, kuidas käib madam Numa käsi?»»

«Oodake, kuni mustanahalised meile kallale tungivad,» väitis d'Arnauld, «ja laske siis. Ent senikaua, kui inimesed ei tõesta, et nad on meie vaenlased, ei maksa seda ka arvata.»

«Lähme siis,» ütles Tarzan, «lähme ja esitleme end neile, et nad ise meid tapaksid!» Ja püstipäi sammus ta põiki üle põllu ning troopikapäike kuldas oma kiirtega ta siledat tõmmut nahka.

Tema taga kõndis D'Arnauld, seljas Claytoni rõivad, mis viimane oli hurtsikusse maha jätnud pärast seda, kui ohvitserid ristlejalt olid teda viisakamate rõivastega varustanud.

Siis aga lõi üks mustanahalistest silmad üles, nägi Tarzanit ja tormas kisendades pistandtara poole.

Ühe hetkega täitus õhk põgenevate tööliste hirmukisast, enne aga, kui nad tarani jõudsid, ilmus selle tagant välja valge mefcs, püss käes, soovides teada saada segaduse põhjust.

See, mida ta enda ees nägi, sundis teda püssi palge tõstma, ja Tarzan ahvide sugukonnast saanuks teist korda tina maitsta, kui d'Arnauld poleks püssiga sihtivale mehele valjusti hüüdnud;

154

«Ärge tulistage! Oleme sõbrad!»

«Sel juhul seiske paigal!» kostis vastus.

«Pidage, Tarzan!» hüüdis d'Arnauld. «Nad arvavad, et me oleme vaenlased.»

Tarzan seisatas, seejärel hakkasid nad koos d'Arnauld'ga pikkamisi lähenema valgele mehele, kes seisis värava juures. Viimane silmitses neid imestuse ja hämmeldusega.

«Mis inimesed te olete?» küsis ta prantsuse keeles.

«Valged inimesed,» vastas d'Arnauld. «Oleme kaua džunglis ekselnud.»

Siis langetas mees püssi ja tuli neile väljasirutatud käega vastu.

«Mina olen isa Constantine siinsest prantsuse misjoni-asutusest,» ütles ta, «ja mul on rõõm teid tervitada.»

«See siin on musjöö Tarzan, isa Constantine,» vastas d'Arnauld ahvinimesele osutades, ja kui vaimulik sirutas Tarzanile käe, lisas: «Ja mina olen Paul d'Arnauld prantsuse laevastikust.»

Isa Constantine surus kätt, mille Tarzan tema liigutust matkides talle vastu sirutas, ning silmitses kiirel ja läbitungival pilgul tema suurepärast kehaehitust ja kütkestavat nägu.

Ahvide leidlaps Tarzan oli astunud tsivilisatsiooni esimesele eelpostile.

Nad viibisid siin nädalapäevad ja äärmiselt tähelepanelik Tarzan õppis rohkesti inimeste kombeid. Sel ajal aga õmblesid mustad naised tema ja d'Arnauld' jaoks valged purjeriidest ülikonnad, et nad võiksid jätkata oma reisi viisakama väljanägemisega.

XXVI. Tsivilisatsiooni tasemel

Kuu aja pärast jõudsid nad laia jõe suudme juurde, kus paiknes väike grupp ehitisi. Tarzani silmad nägid siin rohkesti laevu ja taas täitis arvukas inimhulk metsiku džungliolendi ujedusega.

Vähehaaval harjus ta tsiviliseeritud asula arusaamatu lärmi ja veidrate kommetega ning keegi poleks võinud arvata, et see laitmatult valges ülikonnas nägus prantslane, kes naeris ja lobises nendest kõige lõbusamatega, alles kaks kuud tagasi kihutas ihualasti ürgsete puude lehestikus, tungis kallale ettevaatamatule ohvrile ja õgis seda toorelt!

Nüüd käsitses Tarzan niisama peenelt nagu d'Arnauld nuga ja kahvlit, mille ta kuu aega tagasi põlgusega kõrvale oli visanud.

Ta oli erakordselt andekas õpilane ja prantslane töötas visalt selle heaks, et kiiresti muuta ahvide leidlast Tarzanit maneeride ja kõne poolest täiuslikuks džentelmeniks.

«Jumal on loonud teid hingelt džentelmeniks, mu sõber,» rääkis d'Arnauld, «kuid on vaja, et see ilmneks ka teie välimuses.»

155

Niipea kui nad väikesesse sadamasse jõudsid, informeeris d'Arnauld telegraafi teel oma valitsust sellest, et ta on elus ning terve, ja palus kolmeks kuuks puhkust, mida talle ka võimaldati.

Ta telegrafeeris samuti oma pankureile raha saamise asjus Kuid mõlemat sõpra vihastas pealesunnitud tegevusetus mis vältas tervelt kuu aega, sest varem polnud võimalik aarde järele sõitmiseks laeva prahtida.

Nende mereäärses linnas viibimise ajal sai Tarzani isik mõningate juhtumite tõttu, mis talle endale näisid tühise lapsemänguna, nii valgete kui ka mustade imetlusobjektiks.

Kord terroriseeris tervet linna üks hiiglaslik neeger, kes oli end maani täis joonud. Oma õnnetuseks sattus ta hotelli verandale, kus parajasti viibis ka Tarzan.

Noaga vehkides ronis neeger laiast trepist üles ja tormas neljast mehest koosneva seltskonna kallale, kes laua ääres istus ja oma tavapärast absinti rüüpas.

Kõik neli andsid hirmukisaga jalgadele valu, ja siis märkas neeger Tarzanit. Röökides sööstis ta ahvinimese kallale ja sajad silmad pöördusid Tarzani poole, et tunnistada, kuidas hiiglaslik neeger vaese prantslase surnuks pussitab.

Tarzan võttis kallaletungi vastu väljakutsuva naeratusega, millega eelseisva võitluse rõõm iga kord ta huuli ehtis.

Kui neeger talle peale viskus, haarasid terasmusklid ülestõstetud noaga musta käe randmest kinni. Üks kiire jõupingutus — ja murtud luuga käsi jäi rippu.

Valust ja hämmastusest kainenes mustanahaline otsekohe. ja kui Tarzan rahulikult oma toolile laskus, tormas neeger läbilõikava kisaga tulistjalu oma asula poole.

Teisel korral istusid Tarzan ja d'Arnauld mõningate valgetega lõunalauas. Jutt läks lõvidele ja lõvi jahile.

Loomade kuninga vapruse suhtes läksid arvamused lahku: mõni kinnitas, et lõvi on viimane argpüks, ühel meelel oldi aga selles, et kui öösel laagri lähedal kostab džungli valitseja möirgamist, siis tunnevad nad end turvaliselt üksnes kiirlaskepüssi haarates.

D'Arnauld ja Tarzan olid varem kokku leppinud, et Tarzani minevik peab jääma saladuseks, ja keegi peale prantsuse ohvitseri ei teadnud Tarzani lähedasest tutvusest metsloomadega.

«Musjöö Tarzan pole veel oma arvamust avaldan tähendas üks vestluskaaslastest. «Inimene, kellele on palju antud kui temale ja kes, nagu ma kuulnud oleri nii Aafrikas teatud aja elanud, pidi nii või teisiti lõvidega kokku puutuma, eks ole?»

«Jah,» vastas Tarzan kuivalt. «Olen kokku puutunud niivõrd, et tean: teil kõigil on õigus, rääkides lõvidest keda teie kohanud olete. Kuid samavõrd edukalt võib mustanahaliste üle otsustada selle neegri järgi, kes siin eelmise niädalal märatses, või ühte arga eurooplast kohates umbropsu väita, et kõik valged on argpüksid. Alamate liikide hulgas džentelmenid, on niisama palju individuaalsusi kui meie

endi hulgas. Täna võite te kokku juhtuda rohkem kui ujeda lõviga ja ta põgeneb teie eest. Homme satute peale tema onule või isegi kaksikvennale ja teie sõbrad panevad imeks, miks te džunglist tagasi ei tule. Mina isiklikult arvan juba ette, et lõvi on julm, ja olen alati valvel.»

«Jahist oleks vähe mõnu,» väitis esimene vestluskaaslane, «kui kütt tunneks hirmu looma ees, kellele ta jahti peab!»

D'Arnauld naeratas. Tarzan, ja kardab!

«Ma ei taipa kuigi hästi, mida te tahate öelda sõnaga «hirm»,» lausus Tarzan. «Nagu lõvid, nii tunnevad ka erinevad inimesed hirmu erinevalt. Minule aga pakub jahil olles mõnu üksnes teadmine, et minu uluk on niisama ohtlik minule, kui ohtlik olen mina temale. Kui ma läheksin lõvi-jahile kahe kiirlaskepüssi, "kandja ja kahekümne ajajaga, siis ma arvaksin, et lõvil oleks liiga vähe šansse ja minu jahimõnu väheneks võrdeliselt minu turvalisuse suurenemisega.»

«Sellisel juhul jääb üle vaid arvata, et musjöö Tarzan eelistab lõvijahile minna ihualasti ja relvaks ainult nuga!» pahvatas naerma see, kes varem oli rääkinud. Tema toon oli heasüdamlik, kuid kerge sarkasmivarjundiga.

«Ja nööriga,» lisas Tarzan.

Just sel hetkel kostis kaugelt džunglist lõvi kumedat möirgamist. See oli kui väljakutse uljaspeale, kes söandaks temaga võitlema minna.

«Siin ongi teile paras juhus, musjöö Tarzan,» naeris prantslane.

«Ma pole näljane,» vastas Tarzan lihtsalt.

Kõik peale d'Arnauld' puhkesid naerma. Üksnes tema teadis, kuivõrd loogiline ja tõsine oli see ahvinimese nimetatud põhjus.

«Tunnistage üles, et nii nagu me kõik, nii kardaksite teiegi minna praegu džunglisse ihualasti, relvastatud ainult noa ja nööriga,» ütles naljahammas.

«Ei,» vastas talle Tarzan. «Kuid lollpea on see, kes sooritab teo vähimagi põhjuseta.»

«Viis tuhat franki — siin on teile põhjus,» lausus teine prantslane.

«Vean selle summa peale kihla, et te ei suuda džunglist tuua lõvi, pidades kinni teie mainitud tingimustest: olla ihualasti, varustatud noa ja nööriga.»

Tarzan vaatas d'Arnauld' poole ja noogutas nõusolevalt.

«Tehke panus kümnele tuhandele,» soovitas d'Arnauld.

«Hästi,» nõustus ta.

Tarzan tõusis püsti.

«Mul tuleb, oma rõivad asula servale jätta, et tänavail mitte alasti jalutada, kui ma enne koitu tagasi ei tule.»

«Kas te tõesti lähete kohe praegu?» hüüatas kihlveo algataja. «On ju pime!»

«Miks mitte?» küsis Tarzan. «Numa hulgub ringi öösiti, nii on kergem teda leida.»

«Ei,» teatas see, «Ma ei taha oma südametunnistusele

teie verd. Risk on ka siis küllalt suur, kui lähete päeval.»

«Ma lähen praegu!» väitis Tarzan ning läks oma tuppa, nuga ja nööri võtma.

Kõik teised saatsid teda džungli servani, kuhu väikesesse aita jättis ta oma rõivad.

Aga kui ta tahtis madalasse pimedasse tihnikusse astuda, püüdsid kõik tema meelt muuta ja see. kes kihla oli vedanud, käis kõige rohkem peale, et ta hullumeelsest kavatsusest loobuks.

«Ütleme, et te olete võitnud,» lausus ta, «ja kümme tuhat franki kuulub teile, kui te vaid loobute sellest arutust ettevõtmisest, mis tingimata lõpeb teie hukkumisega.»

Tarzan vaid naeris, ja hetke pärast neelas ta džungel.

Saatjad seisid mõne minuti vaikides ja läksid siis pikkamööda tagasi hotelli verandale.

Tarzan ei jõudnud veel õieti džunglisse siseneda, kui ta juba puude otsas oli ja juubeldava vabanemistundega okstel edasi kihutas.

See on vast elu! Ah, kuidas ta seda armastab! Tsivilisatsiooni kitsas ning piiratud keskkonnas, mida igast küljest rõhuvad kõikvõimalikud konventsionaalsused ja piirid, pole midagi sellesarnast. Isegi rõivad segasid ja olid ebamugavad.

Lõpuks ometi on ta vaba! Ta polnud seni mõistnudki, missugune vang ta oli kogu aeg olnud!

Kui lihtne oleks rannikule naasta ja pöörduda lõunasse oma džungli ja abaja ääres seisva hurtsiku juurde!

Vastu tuult liikudes haistis ta juba kaugelt Numa lõhna. Ja siis tabas ta terane kõrv pehmete käppade tuttava heli ning hiiglasuure karvase keha hõõrumise vastu madalaid põõsaid.

Rahulikult hüples Tarzan okstel pahaaimata metslooma kohal ja jälitas teda vaikides, kuni jõudis lehestikus kuupaistest valgustatud väikese avauseni.

Siis lendas kiire silmus vihinal mustjaspruuni kõri ümber ja pigistas selle kinni, ja nagu ta oli endistel aegadel sadu kordi teinud, sidus Tarzan nööri otsa tugeva oksa külge. Kuni metsloom vabaduse eest võitles ja küüntega õhku kraapis, laskus Tarzan tema taha maha, hüppas talle selga ja torkas pika kitsa tera korda kümme lõvi julma südamesse.

Siis tõstis ta jala Numa surnukehale ja tõi valjul häälel kuuldavale oma metsiku suguharu kohutava võidukisa.

Viivu seisis Tarzan paigal, suutmata teda vallanud vastuolulistes hingelistes pürgimustes otsust langetada: truudus d'Arnauld'le võitles temas vaba elu ihaldamisega koduses džunglis. Lõpuks võitis mälestus kütkestavast näost ja tugevasti tema huultele surutud kuumadest huultest ahvatleva möödanikupildi. Ahvinimene heitis veel jahtumata loo-makere oma turjale ja hüppas uuesti puude otsa.

Terve tunni istusid inimesed verandal peaaegu vaikides.

Edutult püüdsid nad vestelda mitmesugustel teemadel, kuid pealetükkiv mõte, mis kõiki piinas, sundis neid jutuajamisest loobuma.

158

«Mu jumal!» lausus viimaks see, kes oli kihla vedanud. «Ma ei suuda enam kannatada. Lähen oma kiirlaskepüssiga džunglisse ja toon selle ogara inimese tagasi.»

«Ka mina tulen teiega.» sõnas üks neist.

«Mina ka. mina ka!» hüüdsid ülejäänud kooris.

Need sõnad justkui rebinuksid katki julma öise luupainaja lummuse. Kõik tõttasid reipalt oma tubadesse ja. olles tublisti relvastunud. suundusid džunglisse.

«Issand! Mis see on?» karjatas äkki üks inglane, kui Tarzani metsik väljakutse nõrgalt nende kõrvu kostis.

«Ma olen kunagi midagi sellist kuulnud,» lausus belglane, «kui ma gorillade riigis olin. Minu kandjad ütlesid mulle, et see on võitluses oma vastase tapnud suure isaahvi hüüd.»

D'Arnauld'le meenusid Claytoni sõnad kohutavast kisast, millega Tarzan oma võitu kuulutas, ja hoolimata hirmust ta peaaegu naeratas, mõeldes sellele, et see hirmuäratav kisa tuli inimese kõrist — ja tema sõbra huultelt!

Sellal kui kogu seltskond džungli servas peatvis ja arutama hakkas, kuidas oma jõudusid kõige paremini jaotada, võpatasid kõik äkki. kuuldes enda kõrval tasast naeru ja ümber pöördudes nägid, et neile läheneb hiilgaslik kogu, lõvi kere õlgadel.

Isegi d'Arnauld oli nagu pikselöögist rabatud, sest näis olevat võimatu sellise armetu relvaga, mille Tarzan oli kaasa võtnud, nii kiiresti lõvile ots peale teha, või et ta üksinda suutis kanda hiiglaslikku keret läbi džungli umbtihnikute.

Kõik ümbritsesid Tarzanit, külvates ta üle küsimustega, kuid tema vaid muigas põlglikult, kui talle tema kangelasteost räägiti.

Tarzanile näis, et see on niisama hea kui keegi hakanuks lihunikku kiitma selle eest, et ta lehma tappis. Tarzan oli nii sageli toidu hankimiseks või siis enesekaitseks tapnud, et tema tegu ei tundunud talle sugugi tähelepanuväärsena. Kuid nende inimeste silmis, kes olid harjunud suurulukeid küttima, oli ta tõeline sangar. Pealegi omandas ta ootamatult kümme tuhat franki, sest d'Arnauld oli peale käinud, et ta need endale võtaks.

See oli Tarzanile väga oluline, sest ta hakkas aru saama, missugune jõud peitub nendes väikestes metallitükkides või paberites, mis alatasa käivad käest kätte, kui inimolevused kas siis sõidavad, söövad, magavad, riietuvad, joovad, töötavad, mängivad või külma, vihma ja päikese eest endale peavarju otsivad.

Tarzanile sai ilmsiks, et ilma rahata elada ei saa. DArnauid raakis talle, et ta ei muretseks, sest tal olevat raha rohkem, kui neile kahele tarvis läheb. Kuid ahvinimene oli palju õppinud ja muuseas sedagi, et inimesed vaatavad üleolevalt sellele, kes teistelt raha võtab,midagi võrdväärset vastu andmata.

Varsti pärast lõvijahti õnnestus d'Arnauld'1 prahtida vana

purjekas rannasõidureisiks Tarzani abajasse.

See oli neile mõlemale õnnelik hommik, kui väike laev viimaks purje heiskas ja merele läks.

Sõit piki rannikut kulges soodsalt ja järgmisel hommikul pärast seda. kui nad hurtsiku lähedal ankrusse jäid, suundus Tarzan üksinda, labidas käes. ahvide amfiteatrisse, kuhu aare oli peidetud. Ta jõudis tagasi järgmisel õhtul, kandes õlal suurt kirstu. Päikesetõusul väljus väike laev abajast ja asus tagasiteele põhja poole.

Kolm nädalat hiljem olid Tarzan ja d'Arnauld juba reisijatena Lyoni suunduva prantsuse auriku pardal. Veetnud mõne päeva selles linnas, viis d'Arnauld Tarzani Pariisi.

Ahvide kasvandik soovis kirglikult rutemini Ameerikasse sõita, kuid dArnauld nõudis visalt, et ta esialgu sõidaks temaga Pariisi, ega tahtnud selgitada, missugusele edasilükkamatule vajadusele tema palve rajaneb.

Pariisi saabumisel oli d'Arnauld'l üks esmaseid ettevõtmisi külaskäik oma vana sõbra, politseidepartemangu tähtsa ametniku juurde, kuhu ta võttis kaasa ka Tarzani.

D'Arnauld juhtis osavalt vestlust ühe küsimuse juurest teise juurde, kuni ametnik hakkas asjast huvitunud Tarzanile seletama paljusid kaasaegseid meetodeid kurjategijate tabamiseks ja äratundmiseks.

Eriti rabas Tarzanit sõrmejälgede uurimine, mida see huvitav teadus kasutas.

«Kuid mis väärtust saab nendel jälgedel olla,» päris Tarzan, «kui mõne aasta pärast sõrmede papillaarjooned täielikult muutuvad vanade kudede suremise ja uute kasvamise tõttu?»

«Jooned ei muutu kunagi,» vastas ametnik. «Alates lapseeast kuni vanaduseni muutuvad iga indiviidi sõrmejäljed ainult suuruselt, noh, ja vaid haavad võivad muuta lookeid ja silmuseid. Kui aga jäljed on võetud mõlema käe kõigilt neljalt sõrmelt ja pöidlalt, siis peab indiviid need kõik ära kaotama, et' vältida äratundmist.»

«Hämmastav!» hüüatas d'Arnauld. «Tahaksin teada, mida kujutab endast muster minu sõrmedel?»

«Seda võime kohe näha.» seletas politseiametnik. Tema kellaandmise peale ilmus kohale abiline, kellele ta andis mõne korralduse. Ametnik väljus toast ja peaaaegu kohe naases väikese puukarbikesega, mille pani oma ülemuse puldile.

«Nüüd,» lausus ülemus, «saate ühe sekundiga oma sõrmejäljed.»

Ta võttis väikesest karbist ruudukujulise klaasplaadi, väikese tõrukese paksu tindiga, kummist rulli ja mõne lumivalge kaardi.

Pigistanud klaasile tilga tinti, vaalis ta seda kummist rulliga seni, kuni kogu klaasi pinda kattis väga õhuke ja ühtlane tindikiht.

«Asetage oma parema käe neli sõrme klaasile, näete niimoodi,» ütles ametnik d'Arnauld'le. «Nüüd pöial.. Hästi Nüüd aga pange samas asendis nad siia sellele kaardile ei

161

veidi paremale. Me peame veel ruumi jätma ka vasaku käe sõrmedele ning pöidlale. Niimoodi! Nüüd teeme sedasama vasaku käega.»

«Tarzan, tulge siia!» hüüdis d'Arnauld. «Vaatame, missugused on teie silmused.»

Tarzan jäi otsekohe nõusse ja selle toimingu ajal pommitas ametnikku küsimustega.

«Kas sõrmejäljed näitavad ka rasside erinevusi?» küsis ta. «Kas te võiksite näiteks ainuüksi sõrmejälgede põhjal kindlaks määrata, kas subjekt kuulub neegri- või balkani-kaukaasia rassi?»

«Vaevalt küll,» vastas ametnik, «kuigi mõni kinnitab, et neegril pole papillaarjooned nii keerukad.»

«Kas saab ahvi sõrmejälgi inimese omadest eristada?»

«Arvatavasti saab, sest ahvi sõrmejäljed on tunduvalt kõrgema organismi omadest märksa lihtsamad.»

«Kuid kas ahvi ja inimese hübriid võib mõlema vanema erinevaid tunnusjooni ilmutada?»

«Arvan, et võib küll,» kostis ametnik. «Kuid see on veel vajalikul määral uurimata, et sellistele küsimustele täpselt vastata. Mina isiklikult ei pea neid avastusi rohkemaks kui eri indiviidide äratundmiseks. Siin on see absoluutselt õige. Arvatavasti ei leidu terves ilmas kahte ühesuguste sõrmejälgedega inimest. On üpris ebatõenäoline, et kas või üks inimese sõrmejälg võiks kokku langeda mõne muu kui sellesama sõrme jäljega.»

«Kas võrdlemine võtab palju aega ja vaeva?» küsis d'Arnauld.

«Tavaliselt kõigest mõne minuti, kui jäljed on selged.»

D'Arnauld võttis taskust väikese musta raamatukese ja hakkas seda lehitsema.

Tarzan vaatas raamatut üllatusega. Kuidas see d'Arnauld' kätte sattus?

D'Arnauld peatus leheküljel, kus oli viis tillukest laiku.

Ta ulatas avatud raamatu politseiametnikule.

«Kas need sõrmejäljed sarnanevad minu või musjöö Tarzani omadega? Ehk on nad identsed meist ühe sõrmejälgedega?»

Ametnik võttis kontorilaua sahtlist väga tugeva luubi ja hakkas hoolikalt uurima kõiki kolme jäljendit, tehes samal ajal märkmeid paberilehele.

Nüüd mõistis Tarzan politseiametniku külastamise põhjust.

Nendes tillukestes laikudes peitus tema elu saladus.

Ta istus ootusärevalt ettepoole kallutudes, kuid äkki vajus kuidagi norgu ja nõjatus nukralt naeratades toolileenile.

D_Arnauld heitis talle imestunud pilgu.

«Te unustate,» lausus Tarzan kibedalt, «et need sõrmejäljed jätnud lapse keha lebas surnult oma isa hurtsikus ja et ma olen teda näinud seal lamamas kogu oma elu.»

Politseiametnik vaatas neid arusaamatusega.

161

«Jätkake, jätkake, musjöö, me räägime teile hiljem kogu selle loo, kui vaid musjöö Tarzan nõus on.»

Tarzan noogutas jaatavalt pead ja jätkas omasoodu: «Te olete mõistuse kaotanud, mu hea d'Arnauld! Need väikesed sõrmed on ammugi maetud Aafrika lääneranni-kule.»

«Seda ma ei tea, Tarzan,» väitis d'Arnauld. «Võimalik, et see on nii. Aga kui te pole John Claytoni poeg. siis öelge mulle taevaste vägede nimel, kuidas te sattusite sellesse jumalast mahajäetud džunglisse. kuhu peale tema polnud astunud ühegi valge inimese jalg?»

«Te unustate Cala.» ütles Tarzan.

«Ma ei võta teda üldsegi arvesse.» vaidles d'Arnauld vastu.

Juteldes astusid sõbrad laia akna alla, mis avanes bulvarile. Nad seisid siin mõnda aega, silmitsedes all kihavat rahvahulka. Kumbki neist mõtles omaenda mõtteid.

«Sõrmejälgede võrdlemine võtab siisiki küllalt palju aega,» mõtles d'Arnauld ja pöördus ümber, et vaadata politseiametniku poole.

Oma üllatuseks nägi ta, et see oli toolileenile nõjatunud ja uuris kärmesti ning hoolikalt väikest musta päevikut.

D'Arnauld köhatas. Politseinik vaatas üles, kohtas tema pilku ja tõstis sõrme, paludes teda vaikida.

D'Arnauld pöördus uuesti akna poole, ja siis hakkas politseiametnik rääkima.

«Džentelmenid!»

Mõlemad keerasid ümber.

«Ilmselt sõltub selle võrdluse täpsusest väga palju. Seepärast palun teid jätta see kõik minu kätte, kuni meie ekspert musjöö Desceur tagasi tuleb. See võtab aega mõne päeva.»

«Ma lootsin kohe teada saada,» ütles D'Arnauld. «Musjöö Tarzan sõidab homme Ameerikasse.»

«Tõotan teile, et te võite talle vastuse telegrafeerida hiljemalt kahe nädala pärast,» teatas ametnik. «Milline saab olema tulemus, seda ma praegu öelda ei või. Kahtlemata on sarnasus olemas, kuid siiski on parem jätta see musjöö Deseeuri otsustada.»

XXVII. Jälle hiiglane

Ühes Baltimore'i eeslinnas vanamoodsa maja ees peatus takso.

Umbes neljakümneaastane hea kehaehitusega energiliste ja korrapäraste näojoontega mees väljus autost ja, tasunud autojuhile, laskis selle minema.

Minut hiljem sisenes saabunu vanaaegse maja võõraste tuppa.

«Aa! Mr. Canier!» hüüatas vanahärra talle vastu tõtates.

162

«Tere õhtust, mu armas professor!» ütles külaline talle südamlikult kätt ulatades.

«Kes teile ukse avas?» küsis professor.

«Esmeralda.»

«Sel juhul teatab ta Jane'ile teie saabumisest,» teatas vanahärra.

«Ei, professor,» vastas Canler. «sest kõigepealt tahtsin ma näha just teid.»
«Aa, olen väga meelitatud,» ütles professor Porter.
«Professor!» alustas Canler väga ettevaatlikult, hoolega oma sõnu kaaludes. «Ma tulin täna selleks, et rääkida teiega Jane'ist. Te teate minu püüdlusi ja olete olnud küllaltki suuremeelne, et minu kurameerimist heaks kiita.»
Professor Archimedes Qn. Porter hakkas oma tugitoolis nihelema. See vestlusteema oli talle alati olnud ebameeldiv. Mispärast, seda ei suutnud ta taibata. Canler oli ju hiilgav partii!
«Kuid ma ei saa Jane'ist aru,» jätkas Canler. «Ta muudkui lükkab pulmi kord ühel, kord teisel ettekäändel edasi. Mul on iga kord selline tunne, et ta hingab kergendatult, kui ma temaga jumalaga jätan.»
«Ärge erutuge.» sõnas professor Porter, «ärge erutuge, mr. Canler! Jane on ülimal määral sõnakuulelik tütar. Ta teeb seda, mida ma talle ütlen.»
«Tähendab, ma võin siis ikka teie toetusele loota?» küsis Canler kergendusnoodiga hääles.
«Kahtlemata, armuline härra, kahtlemata!» hüüatas professor Porter. «Kuidas te võite selles kahelda?»
«Aga teate.» tähendas Canler. «see noor Clayton tolgendab siin kuude kaupa. Ma ei ütle, et Jane tema vastu huvi tunneks, kuid kuuldavasti on ta peale oma tiitli isalt pärinud suured mõisad ja oleks imelik, kui ta lõppude lõpuks oma tahtmist ei saaks, kui te mitte ...» ja mr. Canler vakatas.
«Oi-oi, mr. Canler, mis «kui te mitte»?»
«Kui te mitte ei peaks vajalikuks nõuda, et meid Jane'iga otsekohe laulatataks,» lõpetas Canler pikkamisi ja kindlalt.
«Ma andsin juba Jane'ile mõista, et see oleks soovitatav,» lausus professor Porter nukralt. «Me ei suuda enam seda maja pidada ega Jane'i seisuse kohaselt elada»
«Ja mida ta teile kostis?» küsis Canler
«Ta kostis, et ei kavatse veel kellelegi mehele minna,» sõnas professor, «ja et me võime kolida Põhja-Wisconsinisse tema ema pärandatud farmi. See farm toob pisut rohkem sisse kui elamiseks vaja läheb. Rentnikud elatasid end sellest sissetulekust ja saatsid veel igal aastal talle mingi nipsasjakese. Ta võttis nõuks järgmise nädala algul sinna sõita. Fillander ja mr. Clayton on juba seal, et meie saabumiseks kõik korda teha »
«Clayton sõitis juba sinna?» hüüatas Canler ilmse meelehärmiga. «Miks ta siis mulle ei öelnud? Ka mina sõitnuksin suure rõõmuga sinna ja teinuksid kõik hästi ning mugavalt.»
163
«Jane arvab, et oleme teile niigi palju võlgu, hr.. Canler,» vastas professor Porter.
Canler tahtis midagi vastu väita, kui esikus kostsid sammud ja tuppa astus Jane Porter.
«Oo, palun vabandust!» hüüdis ta lävel seisma jäädes. «Ma arvasin, et sa oled üksi, isa!»
«See olen vaid mina, Jane,» ütles Canler pusti tõustes. Kas te ei tahaks meie perekondliku ringiga ühineda? Me rääkisime just teist.»
«Tänan teid,» ütles Jane Porter, astus tuppa ja võttis istet toolil, mille Canler talle lähemale nihutas. «Ma tahtsin ainult öelda, isa, et homme tuleb kolledžist Tobey ja pakib ära raamatud. Ma tahaksin väga, et sa selgelt näitaksid, ilma milleta sa ei saa sügiseni läbi. Palun, ära vea endaga Wisconsinisse kaasa kogu raamatukogu, nagu sa vedanuksid selle Aafrikasse, kui ma sind poleks takistanud.»
«Kas Tobey on siin?» küsis professor Porter.

«Jah, ma just praegu rääkisin temaga. Tema ja Esmeralda on nüüd köögitrepi juures hõivatud oma religioossest dispuudist.»

«Nonoh, mul on vaja teda veel näha,» hüüdis professor. Vabandage mind, lapsed, ma lähen veidikeseks ära.» ja kiirustades lahkus ta toast.

Niipea kui professor oli kuuldekaugusest välja jõudnud, pöördus Canler Jane Porteri poole.

«Vaat mis, Jane,» sõnas ta jõhkralt. «Kas te mõtlete veel kaua venitada? Te pole keeldunud minuga abiellumast, kuid pole ka kindlat lubadust andnud. Ma tahan homme luba saada, ja siis, ootamata mahakuulutamist, võiksime enne teie Wisconsinisse sõitu rahulikult abielluda. Me laseme end laulatada kisa ja kärata, olen kindel, et ka teie seda soovite.»

Neiu tardus üleni, kuid tõstis vapralt pea.

«Teie isa soovib seda,» lisas Canler.

«Jah, ma tean.»

Ta rääkis peaaegu sosinal.

«Kas te mõistate, mr. Canler, et te ostate mind?» ütles ta viimaks rahulikul külmal toonil. «Ostate mõne näruse dollari eest? Muidugi teate te seda, Robert Canler! Kahtlemata mõlkus teil meeles just see lootus asjaolude kokkusattumisele, kui te laenasite isale raha hullumeelseks ekspeditsiooniks, mis äärepealt lõppenuks nii ootamatult hiilgavalt. Kui meil aga vedanuks, siis teid, mr. Canler, rabanuks see kõige rohkem! Teile ei tulnud pähegi, et see plaan võiks edukalt lõppeda. Selleks olete te liiga kaval tegelinski. Ja pole sugugi teie moodi mahamaetud aarete otsimiseks raha anda või ilma tagatiseta raha laenata, kui teil pole mingit erilist eesmärki! Kuid te teadsite, et ilma tagatiseta on Porterite au teil kindlamini peos kui tagatisega. Te teadsite, et see on parim vahend avalikult välja näitamata sundida mind teiega abielluma. Te pole kunagi meenutanud laenu. Iga teise inimese juures peaksin ma seda suuremeelsuseks ja õilsuseks. Kuid teil pea lõikab, mr. Robert Canler' Ma

tunnen teid paremini, kui te arvate. Mul tuleb muidugi teiega abielluda, kui teist teed ei ole, kuid me peame teineteist lõplikult mõistma.»

Kuni ta rääkis, Robert Canler kord punastas, kord kahvatas, aga kui neiu oli lõpetanud, siis tõusis ta püsti ja lausus jultunud naeratusega:

«Te üllatate mind, Jane. Ma arvasin, et teil on rohkem enesevalitsust ja uhkust. Loomulikult on teil õigus: ma ostan teid ja tean, et ka teie seda teate. Kuid ma mõtlesin, et te eelistate teha näo, et see pole nii. Ma tahtsin uskuda, et Porterite enesest lugupidamine ning uhkus ei lase teil iseendalegi tunnistada, et olete müüdav naine. Kuid olgu nii, nagu teie heaks arvate, lapsuke,» lisas ta lõbusalt. «Te saate minu omaks ja see on kõik, mida ma vajan!»

Sõnakestki lausumata pöördus Jane ja lahkus toast.

Enne kolimist isa ja Esmeraldaga väikesesse Wisconsini farmi Jane Porter siiski ei abiellunud. Ja kui ta ärasõitva rongi vagunist Robert Canlerile külmalt hüvasti ütles, hüüdis viimane, et nädala või paari pärast ühineb ta nende ^seltskonnaga.

Jaamas olid neil vastas CJayton ja mr. Fillander Clay-tonile kuuluva hiiglasuure matkaautoga. Nad sõitsid sellega kiiresti läbi tihedate põhjamaiste metsade väikese farmi juurde, kus tütarlaps pärast varast lapsepõlve polnud kordagi käinud.

Rentniku majast umbes saja jardi kaugusel väikesel künkal asuv mõisa häärber oli selle kolme nädalaga, mis Clayton ja mr. Fillander seal olid veetnud, täielikult muutunud.

Clayton oli kaugelasuvast linnast kohale kutsunud puuseppi, krohvijaid, tinutajaid ja maalreid. Ja see, mis nende saabumisel kujutas endast üksnes lagunenud majakarpi oli

nüüd väike hubane kahekorruseline majake kõigi mugavustega, mida nii lühikese ajaga luua võis.

«Mis see siis on, mr. Clayton, mis te teinud olete?» hüüatas Jane Porter. Ja teda haaras ootamatu hirm kui ta tehtud kulutused mõttes kokku liitis.

«Pst...» hoiatas Clayton, «ärge sellest oma isale midagi rääkige. Kui te ei ütle talle, siis ei märka ta seda iialgi Kuid ma lihtsalt ei võinud mõelda, et ta elaks selles kohutavas mustuses ja lohakuses, mis me mr Fillanderiea siit eest leidsime. Ma olen teinud nii vähe, Jane, kuigi oleksime tahtnud teha palju rohkem. Sellepärast palun teid mitte kunagi seda meenutada.»

«Aga te ju teate, et me ei saa teile ära maksta» ütles tütarlaps. «Miks te tahate mind võlglaseks teha?»

«Pole vaja Jane,» sõnas Clayton nukralt. «Kui see oleks vaid teie jaoks, uskuge, ma poleks hakanud sedaTegema sest teadsin algusest peale, kuidas see mind teie silmis kahjustab. Kuid ma lihtsalt ei suutnud kujutleda head vanakest elamas selles urkas, mille me siit eest leidsime. Kas te tõesti ei usu, et ma tegin seda just tema pärast, ega lase mulle äärmisel juhul sedagi väikest lõbu osaks saada?»

165

«Ma usun teid, mr. Clayton,» vastas neiu, «sest ma tean, et te olete küllalt helde ja suuremeelne, tegemaks kõike tema pärast. Oo, Cecil, ma tahaksin teile tasuda, nagu te selle olete ära teeninud ja nagu te ise sooviksite!»

«Miks te ei saa seda teha, Jane?»

«Ma armastan teist.»

«Canlerit?»

«Kuid te lähete ju talle mehele! Ta ütles mulle seda minu ärasõidu eel Baltimore'ist.»

Tütarlaps võpatas.

«Ma ei armasta teda,» teatas ta peaaegu uhkelt, «Sel juhul siis raha pärast. Jane?»

Ta noogutas.

«Tähendab, ma olen vähem teretulnud kui Canler? Mul on palju raha, rohkem kui küllalt igasuguste vajaduste jaoks,» lausus ta kibedusega.

«Ma ei armasta teid, Cecil,» väitis neiu, «kuid ma austan teid. kui ma pean end alandama kaubandusliku tehingu läbi kellegi meesterahvaga, siis ma eelistan, et see oleks inimene, keda ma nagunii põlgan. Ma tunneksin tülgastust selle inimese vastu, kellele ma end armastuseta maha müüksin, olgu ta kes tahes. Te saate õnnelikumaks ilma minuta, säilitades mu austuse ja sõpruse, kui minuga koos. sest ma hakkaksin teid põlgama.»

Ta ei hakanud rohkem peale käima, ent kui üks inimene varjas oma rinnas tapmisiha, siis oli see William Cecil Clayton, lord Graystock, kui nädal hiljem Robert Canler oma kuuesilindrilises autos mõisa häärberi ette sõitis.

Nädal läks mööda ilma vahejuhtumiteta, kuid oli Wisconsini mõisa väikese häärberi kõigile asukatele närvesööv ja ebameeldiv.

Canler ei nõudnud enam, et Jane end temaga otsekohe laulatada laseks.

Lõpuks andis neiu järele lihtsalt tülgastusest, olles temast surmani tüdinenud.

Lepiti kokku, et järgmisel hommikul sõidab Canler linna loa ning vaimuliku järele.

Clayton tahtis ära sõita, niipea kui kuulis langetatud otsusest, kuid tütarlapse väsinud ja lootusetu pilk hoidis teda tagasi. Tal polnud jõudu tütarlast üksi jätta.

Clayton püüdis end mõttes rahustada, et midagi võib veel juhtuda. Südames ta aga teadis: piisanuks vaid tühisest asjast ja tema vaenust Canleri vastu saanuks tegutsemine.

Järgmise päeva varahommikul sõitis Canler linna.

Neist ida pool laius metsa kohal suitsuvine: juba terve nädal põles nende lähedal mets, kuid tuul puhus kogu aeg läänest ja oht mõisat ei ähvardanud.

Keskpäeva paiku läks Jane Porter jalutama. Ta ei lubanud Claytonit end saata.

«Ma tahan olla omaette,» ütles neiu ja Clayton alistus ta soovile.

Kodus olid professor Porter ja mr. Fillander süvenenud

166

mingisuguse tõsise teadusliku probleemi arutamisse. Esmeralda tukkus köögis, Clayton aga, olles pärast magamata ööd unine, heitis söögitoas kušetile ja vajus peagi rahutusse unne.

Idas tõusid mustad suitsupilved kõrgemale, muutsid äkki suunda ja hakkasid kiiresti läände liikuma.

Rentniku peret polnud kodus — oli turupäev — ja keegi ei näinud tuledeemoni kiiret lähenemist.

Peagi kandus tuli üle tee ja lõikas ära Canleri tagasitee. Kerge tuul suunas tule põhja poole, seejärel pööras tagasi ja leek jäi peaaegu liikumatult paigale, otsekui kellegi võimukas käsi hoidnuks teda ketis.

Ootamatult ilmus kirdes nähtavale metsikult kihutav suur must auto.

Auto peatus häärberi ees. Sõidukist hüppas välja mustajuukseline hiiglane ja tormas ukse juurde. Seisma jäämata jooksis ta majja. Kušetil lesis magav Clayton. Inimene võpatas üllatusest, kuid oli siis ühe hüppega magaja kõrval.

Ta raputas teda ägedalt õlast ja karjus:

«Mu jumal, Clayton, kas te olete siin kõik hulluks läinud? Kas te siis ei tea, et olete tulest peaaegu ümber piiratud? Kus miss Porter on?»

Clayton hüppas püsti. Ta ei tundnud meest ära, kuid sai öeldust aru ja sööstis verandale.

«Scott!» hüüdis ta rentnikku, seejärel aga tuppa joostes: «Jane, Jane! Kus te olete?»

Ühe hetkega jooksid kohale Esmeralda, professor Porter ja mr. Fillander.

«Kus miss Jane on?» kisendas Clayton, haaras Esmeralda! õlgadest kinni ja raputas teda toorelt.

«Oo, Gaberelle! Mässa Clayton, miss Jane läks jalutama.»

«Kas ta pole siis veel tagasi?» ja vastust ootamata tormas Clayton välja, teised tema järel.

«Kuhu poole ta läks?» küsis mustajuukseline hiiglane Esmeraldalt.

«Seda teed mööda!» hüüdis ehmunud neegritar lõunasse osutades, kus pilk kohtas mühisevate leekide kõrget laus-seina.

«Pange kõik oma autosse, mis seisab uluall,» karjus tundmatu Claytonile, «ja viige põhja poole. Minu auto jätke siia. Kui ma miss Porteri üles leian, läheb meil seda va-ja. Kui aga ei leia, siis ei lähe seda kellelegi tarvis. Tehke, nagu ma ütlesin,» lisas ta, märgates, et Clayton kõhkleb. Ja seejärel nägid nad, kuidas nõtke kogu tormas üle lagendiku kirdesse, kus mets oli veel tulest puutumata.

Kõigis juuresolijais tärkas arusaamatu kergendustunne, nagu oleks nende õlult võetud määratu suur vastutus. Võõra vastu oli tunda midagi ebateadliku usalduse taolist: kui Jane Porterit saab veel päästa, siis tema päästab ta.

«Kes see on?» küsis professor.

«Ei tea,» vastas Clayton. «Ta kutsus mind nimepidi ja ta tunneb ka Jane'i, sest ta nimetas teda. Ka Esmeraldat kutsus ta nimepidi.»

167

«Temas on midagi hämmastavalt tuttavlikku,» hüüatas mr. Fillander, «aga samas ma tean, et pole teda kunagi varem näinud.»

«Jah!» hüüatas professor Porter. «See on ülimal määral tähelepanuväärne! Kes see võiks küll olla ja mispärast ma tunnen, et nüüd, kus ta Jane'i otsima ruttas, on ta päästetud?»

«Ma ei oska seda öelda, professor,» vastas Clayton mõtlikult, «aga ka minul on samasugune veider tunne. Kuid hakakem nüüd minema, me peame ise siit välja pääsema või meid lõigatakse ära.» Ja kõik juuresolijad kiirustasid Claytoni auto juurde.

Kui Jane Porter ümber pööras, et koju minna, kohkus ta, nähes, kui lähedalt tõusis nüüd metsatulekahju suits. Ta ruttas kiirel sammul edasi, kuid varsti muutus ta ehmatus peaaegu kabuhirmuks. Otse silme all tegid hiiglaslikud tulekeeled endale kiiresti teed tema ja häärberi vahele. Kodutee oli ära lõigatud!

Jane keeras tihedasse põõsastikku, püüdis läbi murda läände, ringi ümber tule minna ja sel moel koju jõuda.

Kuid peagi sai tema katsete viljatus ilmsiks. Ta mõistis, et ainuke lootus on teele tagasi pöörduda ja joosta lõunasse linna poole. Ta sööstis uuesti tagasi. Teele jõudmiseks kulus vähemalt kakskümmend minutit, kuid selle ajaga oli tuli taas jõudnud tema taganemistee ära lõigata.

Jooksnud veidi teed mööda allapoole, pidi ta ääretus hirmus peatuma: tema ees tõusis laustule sein. Tulekahju peakoldest oli leekide viirg pool miili lõunasse kandunud, võttes oma järeleandmatusse sülelusse ka selle väikese teelõigu.

Jane Porter mõistis, et põõsastikust läbi tungida on mõttetu. Ta oli kord juba proovinud seda teha ja see tal ei õnnestunud. Nüüd nägi ta, selgesti, et mõne minuti pärast liituvad põhjast ja lõunast küünitavad lõõmavad kombitsad ühtseks voogavaks leekidemassiks.

Tütarlaps põlvitas teetolmu ja hakkas paluma taevast, et saada jõudu mehiselt oma saatust vastu võtta ja et ta päästaks surmast isa ning sõbrad.

Ta ei mõelnudki iseenda päästmisele, oli silmanähtav, et mingit lootust ei ole ja et isegi jumal poleks teda enam päästa saanud.

Järsku kuulis ta, et keegi hüüab teda valjusti nimepidi.

«Jane! Jane Porter!» kõlas tugevasti, kuid hääl oli võõras.

«Siin! Siin»!» kisendas ta vastu. «Olen siin! Tee peal!» Ja siis ta nägi, et mööda puude oksi kihutab orava kiirusel tema poole mingisugune hiiglaslik kogu.

Tuulehoog mähkis nad suitsupilve ja ta kaotas silmist tema juurde ruttava inimese. Ent äkki haaras suur käsi temast kinni ja tõstis ta kuhugi üles. Ta tundis tuule survet ja kiirel edasiliikumisel vahel harva okste kerget puudutust.

Ta avas silmad.

Kaugel tema all laius hõre mets ja maa.

Ümberringi voogas lehestik.

Jane Porterit kandev hiiglane hüppas ühelt puult teisele ja talle tundus, et viibib nagu unes, elades taas üle seiklust, mis oli talle osaks saanud kauges Aafrika džunglis.

Oo, kui see oleks sama inimene, kes kandis teda tookord läbi räsitud rohelise lehestiku! Kuid see on võimatu. Aga kes on kogu maailmas veel teine nii tugev ning osav, et teha seda, mida teeb see inimene praegu?

Jane heitis vargsi pilgu tema kohale kummardunud näole ja päästis valla nõrga ehmatushüüde: see oli tema!

«Minu armsam!» sosistas ta. «Ei, see on surmaeelne sonimine!»

Arvatavasti ütles ta seda kõvasti, sest silmis, mis temast aeg-ajalt üle libisesid, lõi särama naeratus.

«Jah. Jane, olen teie armsam, teie metsik ürginimesest armsam, kes saabus džunglist nõudma oma sõbratari, nõudma naist, kes tema eest ära jooksis,» lisas ta peaaegu raevukalt.

«Ma ei jooksnud ära,» sosistas tütarlaps. «Ma nõustusin ära sõitma alles pärast seda, kui olime terve nädala oodanud teie naasmist.»

Nad olid juba tulevööndist välja jõudnud ja Tarzan pöördus tagasi lagendikule. Nüüd sammusid nad kõrvuti häärberi poole. Tuul oli jälle pööranud ja ajas nüüd tuld tagasi, veel tund ja kõik pidi kustuma.

«Mispärast te tookord tagasi ei tulnud?» küsis ta.

«Ma hoolitsesin d'Arnauld' eest. Ta oli raskesti haavatud.»

«Ah, ma teadsin seda!» hüüatas tütarlaps. «Nemad aga kinnitasid, et te olete neegrite juurde läinud ja olite nende suguharust.»

Ta hakkas naerma.

«Kuid teie neid ju ei uskunud, Jane?»

«Ei! Kuidas ma peaksin teid nimetama?» küsis ta. «Ma ei tea teie nime.»

«Ma olin Tarzan ahvide sugukonnast, kui teie mind esimest korda tundma saite,» vastas ta.

«Tarzan ahvide sugukonnast?» hüüatas tütarlaps. «See oli sus teie kiri, millele ma enne ärasõitu vastuse kirjutasin?»

«Jah! Kelle oma see siis veel võis olla?»

«Ma ei teadnud, ainult et see ei saanud olla teie oma: Tarzan ahvide sugukonnast kirjutas ju inglise keeles, teie aga ei osanud üheski keeles ühtegi sõna!»

Ta puhkes jälle naerma.

«See on pikk lugu: ma kirjutasin seda, mida ei suutnud rääkida, nüüd aga tegi d'Arnauld asja veelgi hullemaks, õpetades mind rääkima inglise keele asemel prantsuse keeles.»

«Läki,» üsas ta. «Istuge minu autosse, me peame teie isa katte saama, nad on ainult pisut maad meist ees.» sõitma hakates pöördus ta uuesti tütarlapse poole: «Kui te Tarzanile kirjutasite, et armastate teist, tähendab, te mõtlesite siis mind?»

«Jah,» kostis neiu lihtsalt.

«Kuid Baltimore'is — oo, kuidas ma teid seal otsisin! — öeldi mulle, et võib-olla olete te nüüd juba abielus! Et Canleri-nimeline mees oli siia sõitnud, et lasta end teiega laulatada! On see tõsi?»

«Tõsi.»

«Kas te armastate teda?»

«Ei.»

«Jane, kas te armastate mind?»

Ta kattis näo kätega.

«Ma andsin sõna teisele. Ma ei saa teile vastata, Tarzan!» karjatas ta.

«Te juba vastasite mulle. Nüüd öelge, kuidas te söandate abielluda inimesega, keda te ei armasta?»

«Minu isa on talle palju raha võlgu.»

Tarzani mälus elustus äkki kiri, mille ta oli läbi lugenud. Meenus Robert Canleri nimi ja see mure, millele neiu kirjas oli vihjanud ja mida ta tookord mõista ei suutnud.

Ta naeratas.

«Kui teie isa poleks oma aardest ilma jäänud, kas te ka siis oleksite sunnitud pidama oma lubadust Canlerile?»

«Ma võiksin paluda teda mulle mu sõna tagastada.»

«Kui ta keeldub?»

«Ma olen oma sõna andnud.»
Viivuks nad vaikisid. Meeletult kihutas auto auklikul teel, sest paremalt hakkas neid jälle ähvardama tuli ja tuule suuna uus muutus võis momentaanselt heita selle üle ainsa pääsetee.
Lõpuks jäi ohtlik koht selja taha ja Tarzan aeglustas käiku.
«Oletame, et mina teda palun?» pakkus Tarzan.
«Vaevalt nõustub ta tundmatu palvet täitma,» vastas tütarlaps, «eriti veel sellise tundmatu palvet, kes tahab ise mind endale saada.»
«Terkoz nõustus,» lausus Tarzan mornilt.
Jane Porter võpatas ja heitis talle ehmunud pilgu.
«Siin pole džungel,» ütles ta, «ja teie pole enam metsloom. Te olete džentelmen, džentelmenid aga ei tapa külmavereliselt ning ilmaasjata.»
«Oma hinges olen ma ikka veel metsloom,» lausus ta vaikselt, justkui omaette.
Nad olid jälle mõnda aega vait.
«Jane Porter!» ütles lõpuks Tarzan, «kui te oleksite vaba, kas te tuleksite mulle naiseks?»
Neiu ei vastanud kohe, tema aga ootas kannatlikult.
Jane püüdis mõtteid koguda. Mida ta teadis enda kõrval istuvast kummalisest olendist? Mida too ise endast teadis? Kes ta oli? Kes olid ta vanemad?
Isegi tema nimi oli ta saladusliku päritolu ja metsiku elu vastukaja.
Tal ei olnud inimese nime. Kas võis ta olla õnnelik mehega, kes kogu oma elu oli veetnud Aafrika tühermaal puulatvades, kes lapsest saadik oli mänginud ja võidelnud
170
inimahvidega, äsja tapetud saagi võbelevast küljest tükke välja rebides ja tugevaid hambaid tooresse lihasse vajutades, samal ajal kui kaaslased tema ümber lõrisesid ja oma osa pärast kaklesid? Kas võib ta kunagi Jane'i seltskonna tasemele tõusta? Kas võis tütarlaps taluda mõtet tema tasemele laskumisest? Kas saab kumbki neist õnnelikuks sellises kohutavas ebavõrdses abielus?
«Te ei vastanud,» lausus Tarzan. «Te' kardate mulle haiget teha?»
«Ma ei tea, mida kosta,» sõnas Jane Porter nukralt. «Ma ei suuda oma mõtetes selgusele jõuda.»
«Tähendab, et te ei armasta mind?» küsis ta ilmetul häälel.
«Ärge küsige minult. Te saate õnnelikumaks ilma minuta. Teie pole loodud ühiskonna tühiste kitsenduste ja konventsionaalsuste jaoks. Tsivilisatsioon muutuks teile peagi talumatuks ja te hakkaksite taga igatsema oma endist vaba elu, elu, millega mina ei suuda kohaneda niisamuti nagu teie minu eluga.»
«Arvan, et sain teist aru,» vastas ta rahulikult. «Ma ei hakka rohkem peale käima. Mulle on tähtsam näha teid õnnelikuna kui olla ise õnnelik. Ma saan nüüd ka ise aru, et te ei suudaks õnnelik olla. .. ahviga!»
Tema hääles väreles kibedusenoot.
«Pole vaja!» lausus neiu paluvalt. «Ärge rääkige niimoodi! Te ei saanud minust aru.»
Enne kui ta midagi enamat öelda suutis, viis ootamatu teekäänak neid väikese grupi keskele.
Nende ees seisis Claytoni auto ja selle ümber kogu seltskond.

XXVIII. Südameasjad

Jane Porterit nähes vallandusid kõigi suust kergendus-ja vaimustushüüded ning kui Tarzani auto teise auto kõrvale seisma oli jäänud, haaras professor Porter tütre oma sülelusse.

Hetke jooksul ei teinud keegi välja Tarzanist, kes vaikides oma kohal edasi istus. Esimesena meenus ta Claytonile, kes ümber pööras ja talle käe vastu sirutas.

«Kas suudame teile kunagi oma tänuvõlga tasuda?» hüüatas ta. «Te päästsite meid kõiki. Häärberis kutsusite mind nimepidi, kuid mulle ei tule kuidagi meelde kus me kohtunud oleme ja kuidas on teie nimi, kuigi teis on midagi vaga tuttavlikku. Mulle tundub, et teadsin teid hoopis teistsugustes oludes ja palju aega tagasi.»

Tarzan naeratas ja surus talle ulatatud kätt.

«Teil on õigus, musjöö Clayton,» vastas ta prantsuse keeles. «Andestage, et ma ei räägi teiega inglise keeles Ma õpin praegu seda keelt ja kuigi ma saan sellest väga hästi aru, räägin ma veel väga halvasti.»

171

«Aga kes te siis olete?» küsis Clayton, sedakorda prantsuse keeles.

«Tarzan ahvide sugukonnast.»

Clayton põrkas üllatusest tagasi.

«Jupiteri nimel,» hüüdis ta, «Õigus!»

Ka professor Porter ja mr. Fillander tulid lähemale ning lisasid oma tänu Claytoni tänusõnadele, väljendasid üllatust ja heameelt, kohates oma džunglisõpra nii kaugel tema metsikust kodumaast. Kõik siirdusid kehva külavõõraste-majja, kus Clayton kohemaid andis korralduse neid vastu võtta ja kõhud täis sööta.

Nad istusid väikeses armetus võõrastetoas, kui nende tähelepanu äratas läheneva auto kauge puhkimine. Akna all seisev mr. Fillander vaatas välja just sel hetkel, kui auto võõrastemaja ees teiste kõrvale seisma jäi.

«Mu jumal,» lausus mr. Fillander rahulolematuse noodiga hääles. «See on mr. Canler. Aga mina lootsin juba... Ma arvasin ... Ee ... Muide, meil kõigil on loomulikult väga hea meel, et ta tulekahjuvööndisse ei sattunud,» lõpetas ta läbi häda.

«Oi-oi, mr. Fillander,» sõnas professor Porter, «oi-oi! Ma olen sageli manitsenud oma õpilasi lugema kümneni, enne kui rääkima hakata. Oleksin ma teie asemel, mr. Fillander, loeksin ma vähemalt tuhandeni, ja isegi pärast seda hoiak-sin viisakalt suu kinni.»

«Jumal hoidku! Teil on õigus,» möönis mr. Fillander kohmetunult.

«Kuid kes see klerikaalse välimusega džentelmen temaga kaasas on?»

Jane kahvatas.

Clayton hakkas toolil rahutult nihelema. Professor Porter võttis närviliselt prillid eest, hingas klaasidele ja pani prillid uuesti nina peale, unustanud klaase hõõruda.

Esmeralda, kellest jätkus igale poole, hakkas torisema, üksnes Tarzan ei saanud millestki aru. Siis lendas tuppa Robert Canler.

«Jumal tänatud!» hüüdis ta. «Ma kartsin juba kõige hullemat, kuni nägin teie autot, Clayton! Tulekahju lõikas mind ära lõunateel ja ma pidin linna tagasi sõitma sealt aga läände suunduma. Ma arvasin juba, et ei jõua ilmaski häärberi juurde.»

Keegi ei ilmutanud erilist vaimustust. Tarzan jälgis Robert Canlerit, nagu Sabor oma saaki. Jane Porter heitis talle pilgu ja köhatas närviliselt.

«Mr. Canler,» ütles ta, «see on minu vana sõber musjöö Tarzan.»

Canler pööras end ja ulatas käe. Tarzan tõusis pusti ja kummardas, nii nagu üksnes d'Arnauld võis õpetada dzen-telmeni kummardama. Kuid paistis, et Canleri väljasirutatud kätt ta ei märganud.

Ilmselt ei pööranud Canler sellele tähelepanu.

«Jane. siin on pastor, auväärt mr. Tosslay,» kuulutas
173
Canler, tema taga seisva vaimuliku poole pöördudes. «Mr. Tosslay, miss Porter!»
Mr. Tosslay kummardas ja lõi särama.
Canler tutvustas talle ka ülejäänud seltskonda. '
«Jane, laulatus võib otsekohe aset leida,» ütles Canler. «Siis võime teiega veel öisele linnarongile jõuda.»
Nüüd sai Tarzan kõigest aru. Ta silmitses poolsuletud laugude vahelt Jane Porterit, kuid jäi liikumatuks.
Tütarlaps kõhkles. Tuba täitis pinev vaikus. Kõigil olid närvid pingul.
Kõigi silmad pöördusid Jane Porterile, oodates vastust.
«Kas ei saaks veel mõni päev oodata?» lausus ta lõpuks. «Ma olen vapustatud! Mul tuli täna nii palju läbi elada.»
Canler tundis kõigist juuresolijatest õhkuvat vaenulikkust. See ajas teda vihale.
«Me ootasime seni, kuni ma nõustusin ootama,» vastas ta järsult. «Te lubasite minuga abielluda. Ma ei luba endaga kauem mängida. Mul on luba käes, ja siin viibib ka vaimulik. Lähme, mister Tosslay! Lähme, Jane! Tunnistajaid on siin palju, isegi rohkem kui vaja,» lisas ta vaenulikul toonil. Ja võtnud Jane Porteril käest kinni, viis ta neiu juba ootava vaimuliku juurde.
Kuid vaevalt jõudis ta astuda sammu, kui raske käsi laskus tema õlale ja teraskõvad sõrmed surusid selle oma haardesse. Teine käsi haaras tal kõrist ja hetke pärast raputati teda õhus niisama kergelt, nagu kass raputab hiirt.
Jane Porter pöördus hirmu ja üllatusega Tarzani poole.
Ja kui ta pilgu üles tõstis, nägi ta Tarzani laubal punast triipu, mida oli juba näinud kaugel Aafrikas tookord, kui Tarzan ahvide sugukonnast oli astunud surmaheitlusse suure inimahvi Terkoziga.
Ta teadis, et selles metsikus südames peitub mõrv ja nõrga hirmukarjatusega sööstis ettepoole, et paluda ahvini-mest oma kavatsusest loobuda. Kuid ta kartis rohkem Tarzani kui Canleri pärast. Ta kujutles endale elavalt karmi karistust, mille tsiviliseeritud maade kohus mõrvarile langetab.
Aga enne kui ta midagi öelda jõudis, hüppas Clayton Tarzani juurde ja püüdis Canlerit tema pihtide vahelt vabastada.
Võimsa käe ainsa löögiga virutati inglane eemale ja ta lendas üle toa. Ja siis pani Jane Porter kindlalt oma valge käe Tarzani randmele ning vaatas talle silma.
«Minu pärast,» ütles ta ainult.
Käsi laskis Canleri kokkupigistatud kõri pisut lõdvemaks.
«Ja teie tahate, et see siin elaks?» küsis ta imestusega. «Ma ei taha, et ta sureks teie käe läbi, mu sõber,» väitis tütarlaps. «Ma ei taha, et teist saaks mõrvar.» Tarzan laskis Canleri kõri lahti.
«Kas te vabastate ta antud lubadusest?» küsis ta. «See on teie elu hind.»
Vaevu hingates noogutas Canler pead.
173
«Kas te tõotate lahkuda ja teda mitte kunagi enam tülitada?»
Canler noogutas jälle. Tema nägu oli ikka veel moondunud hirmust surma ees, mis oli talle nii lähedale astunud.
Siis laskis Tarzan ta täiesti vabaks. Taarudes suundus Canler ukse poole. Veel üks hetk, ja ta lahkus, tema kannul väljus ka õudusest rabatud pastor.
Tarzan pöördus Jane Porteri poole.
«Kas ma tohin teiega pisut nelja silma all rääkida?» küsis ta.

Tütarlaps noogutas ja suundus ukse poole, mis viis võõrastemaja kitsale verandale. Ta läks sinna, et klaarida oma vahekorda Tarzaniga, ega kuulnud seetõttu järgnevat jutuajamist.

«Pidage!» hüüatas professor Porter, kui Tarzan tahtis Jane'ile järele minna.

Sellest uskumatust tempost, millega sündmused nende viimaste minutite jooksul olid vaheldunud, kaotas professor täielikult pea.

«Enne kui edasistesse kõnelustesse laskuda, armuline härra, sooviksin ma saada seletust siin juhtunu kohta. Mis õigusega teie, armuline härra, otsustasite sekkuda minu tütre ja mr. Canleri omavahelistesse suhetesse? Ma lubasijn talle oma tütre käe, armuline härra, ja vaatamata sellele, kas ta meeldib meile või ei, peab lubadust täitma.»

«Ma sekkusin sellepärast, professor Porter,» vastas Tarzan, «et teie tütar ei armasta mr. Canlerit ja ei soovi temaga abielluda. Mulle piisab sellest täiesti.»

«Te ei tea, mida te tegite,» lausus professor Porter, «Nüüd keeldub ta kindlasti Jane'iga abiellumast.»

«Ilmtingimata keeldub,» kinnitas Tarzan ilmekalt ja energiliselt ning lisas:

«Teil ei pruugi karta, et teie uhkus kannatada saab, professor Porter! Te saate võimaluse maksta sellele Can-lerile kõik, mis talle võlgnete, niipea kui koju jõuate.»

«Nonoh, armuline härra!» hüüdis professor Porter. «Mida te sellega tahate öelda?»

«Teie aare on leitud,» teatas Tarzan.

«Mis? Mis te ütlesite?» karjatas professor, hing kinni jäämas. «Te olete hulluks läinud! See pole võimalik.»

«Ometi on see nii. Teie aarded varastasin mina, teadmata nende väärtust või kellele nad kuuluvad. Ma nägin, kuidas madrused seda matsid. Ahvide kombel kaevasin ma selle välja ja peitsin uuesti ära, kuid juba teise kohta. Kui d'Arnauld ütles mulle, mis see on ja et see on teie raha, pöördusin ma džunglisse tagasi ja kaevasin selle üles. See aare on põhjustanud nii palju kuritegusid, kannatusi ja muret, et d'Arnauld pidas paremaks seda mitte siia toimetada, nagu ma kavatsesin teha. Seepärast ma tõingi kohale ainult akreditiivi. Võtke see vastu, professor Porter,» ning Tarzan võttis taskust ümbriku ja ulatas selle hämmastunud professorile. «Siin on kakssada nelikümmend üks tuhat dollarit. Eksperdid hindasid aaret väga hoolikalt, aga juhuks.

kui teil võiks tekkida mingeid kahtlusi, ostis d'Arnauld ise selle ära ja hoiab teie jaoks alles.»

«Meie selletagi tohutult raskele võlakoormale teie ees,» sõnas professor Porter väriseva häälega, «lisasite te veel suurima heateo. Te annate mulle võimaluse päästa oma au.»

Clayton, kes oli Canleri järel väljunud, tuli nüüd tagasi.

«Vabandage,» ütles ta, «ma arvan, et oleks parem proovida veel valges linna jõuda ja sõita sellest metsast ära esimese rongiga. Pärismaalane, kes just praegu põhjast siia ratsutas, teatas, et tulekahju nihkub pikkamööda jälle siiapoole.»

Claytoni sõnad katkestasid edasise jutuajamise ja kogu seltskond suundus neid ootavate autode poole.

Clayton, Jane Porter, professor ja Esmeralda istusid Claytoni autosse, Tarzan aga võttis enda juurde assistendi.

«Jumal hoidku!» hüüatas mr. Fillander, kui nende auto Claytoni oma järel liikuma hakkas. «Kes võinuks seda kunagi arvata! Kui ma teid viimati nägin, olite ehtne mets-lane, kes kargles troopilise Aafrika metsas puude otsas, nüüd aga sõidutate mind Wisconsini teel prantsuse autos. Issand jumal! Kuid see on ju ülimal määral tähelepanuväärne!»

.«Jah,» möönis Tarzan, ja lisas pärast mõningat vaikimist: «Fillander, kas te suudaksite meenutada üksikasju, mis puudutavad Aafrika džungli serval minu hurtsikust kolme luukere leidmist ja mahamatmist?»

«Suudan küll ja vägagi täpselt, armuline härra, vägagi täpselt!» vastas mr. Fillander.

«Kas ühe luukere juures ei olnud midagi iseäralikku?»

Mr. Fillander puuris pilguga Tarzanit.

«Miks te seda küsite?»

«See on minu jaoks väga suure tähtsusega,» väitis Tarzan. «Teie vastus avab saladuse. Igal juhul ei suuda see teha midagi halvemat kui saladust saladuseks jätta. Viimase kahe kuu jooksul on mul tekkinud nende luukerede kohta oma teooria, ja ma palun teid vastata mulle avameelselt ja ausalt: kas kõik skeletid, mida te maha matsite, olid inimeste omad?»

«Ei.» vastas mr. Fillander, «kõige väiksem luukere, mis hällist leiti, oli inimahvi oma.»

«Tänan teid!» lausus Tarzan.

Ees sõitvas autos kaalus Jane Porter palavikuliselt oma olukorda. Ta mõistis Tarzani kavatsusi, kui viimane oli palunud luba öelda talle mõne sõna, ja ta teadis, et peab valmis olema Tarzanile vastama.

Ta pole selline inimene, kellest võib kuidagiviisi lahti saada! Ja äkki pani see mõte teda imestama ning ta hakkas kahtlema, kas ta teda tõepoolest ei karda.

Aga kas ta võis armastada seda, keda kartis?

Ta sai aru hurmast, mis oli teda vallanud nii kauge džungli sügavuses, kuid siin proosalises Wisconsinis ei saanud olla sellist muinasjutulist armastust. Ja laitmatult riietatud

175

noor prantslane ei äratanud temas ürgnaist, nagu seda oli teinud too metsjumal.

Kas ta armastas teda? Ta ei teadnud seda enam isegi!

Ta vaatas vilksamisi Ciaytoni poole. Siin on inimene, kes on kasvanud samas keskkonnas ja oludes nagu ta isegi, inimene niisuguse ühiskondliku seisundi ja kultuuritasemega, nagu teda oli õpetatud pidama sündsa abielu kõige tähtsamaks aluseks. Kas tõesti tema vaist ei vihjanud sellele inglise džentelmenile? Tema armastus oli just selline, millist iga tsiviliseeritud naine oma elukaaslases otsib ...

Kas ta suutnuks Claytonit armastada? Ta ei näinud põhjust mitte suuta. Jane Porter ei olnud oma iseloomult külmalt kaalutlev olend, kuid kasvatus, olukord ja pärilikkus kõik koos olid teda õpetanud kaalutlema isegi südameasjades.

Et teda oli pööraselt kütkestanud noore hiiglase jõud, kui ta suured käed embasid teda kauges Aafrika džunglis ja täna Wisconsini metsas, selle võis panna, nagu talle nüüd tundus, ainult selle arvele, et ta oli vaid ajutiselt naasnud oma prototüübi juurde, vastates temas peituva ürgnaise-likkusega ürgmehe kutsele.

«Kui ta enam kunagi mind ei puuduta.» arutles tütarlaps, «ei tõmba mind ka enam tema poole. Sellisel juhul ma ei armasta teda. See polnud midagi rohkemat kui ajutine hallutsinatsioon, mille kutsus esile erutus ja kehaline kontakt, aga kui ma Tarzanile mehele läheksin, siis nüris-tuks ühises elus lõplikult kogu hurm.»

Ta silmitses jälle Claytonit. Ta oli ilus mees ja pealaest jalatallani džentelmen. Selle mehe üle võiks ta uhke olla!

Just sel hetkel hakkas Clayton rääkima — minut varem või hiljem oleks kolm elu hoopis teisiti läinud, kuid saatus sekkus vahele ja näitas Claytonile kätte psühholoogiliselt õige momendi.

«Nüüd olete vaba, Jane,» lausus ta. «öelge «jah» ja ma pühendan kogu oma elu, et teid õnnelikuks teha.» «Jah,» sosistas ta.

Samal õhtul õnnestus Tarzanil jaama väikeses ooteruumis leida Jane Porter üksinda.

«Nüüd olete vaba, Jane,» lausus ta, «ja ma tulin läbi sajandite, läbi kauge ja ähmase mineviku, tulin ürginimese koopast, et teid õigusega endale nõuda. Teie pärast sain ma tsiviliseeritud inimeseks, teie pärast tulin ma üle ookeanide ja mandrite, teie pärast saan ma selleks, kellena teie tahate mind näha. Ma võin teid õnnelikuks teha, Jane, selles elus, mjdft te tunnete ja armastate. Kas te tulete mulle naiseks?»

Esimest korda tajus Jane tema armastuse sügavust ja kõike seda, mida ta nii lühikese ajaga oli armastusest tema vastu teinud. Ta pööras ära ja kattis näo kätega.

Mis ta oli teinud! Kartes võimalust selle hiiglase kutsele järgneda, oli ta põletanud kõik sillad enda järel, ja kartusest teha eluaegset viga oli ta teinud veelgi hirmsama vea.

Ja siis ütles ta temale kõik, kogu tõe sõna-sõnalt, püüdmata end puhtaks pesta või oma tegu õigustada.

176

«Mis meil siis teha tuleks?» küsis Tarzan. «Te tunnistasite, et armastate mind. Te teate, et mina armastan teid, kuid ma ei tunne seltskondlikku eetikat, millest teie juhindute. Jätan küsimuse teie otsustada, sest teie mõistate paremini, mis teie heaoluks vaja läheb.»

s»Ma ei saa Claytonile enam ära öelda, Tarzan!» teatas Jane. «Ka tema armastab mind ja ta on hea inimene. Ma ei suuda kunagi silma vaadata ei teile ega kellelegi teisele ausale inimesele, kui ma Claytonile ära ütlen. Mul tuleb antud sõna pidada ja teie peate aitama mul seda koormat kanda, kuigi pärast tänast õhtut ei näe me teineteist võib-
olla enam kunagi.»

Sel ajal tulid teised tuppa ja Tarzan läks akna alla.

Kuid ta ei näinud midagi. Silme ees seisis kogu aeg päikesest särav välu, mida ümbritses üksteisest läbipõimunud lopsakate troopikataimede müür, välu kohal väreles võimsate puude lehestik ja üle kõige kiirgas sinine ekvatoriaalne taevas.

Välu keskel väikesel muldvallil istus noor naine ja tema kõrval noor hiiglane. Nad sõid oivalisi puuvilju, vaatasid teineteisele silma ja naeratasid. Nad olid üksi ja väga õnnelikud.

Tema mõtted katkestas jaamaametniku tulek. Viimane küsis, kas pole siin Tarzani-himelist džentelmeni.

«Mina olen Tarzan,» vastas ahvinimene.

«Teile on Pariisist kiirteade, mis on edasi saadetud Baltimore'ist.»

Tarzan võttis ümbriku ja avas selle. Kiirteade oli d'Arnauld'lt. See kõlas järgmiselt:

«Sõrmejäljed loendavad, et Te olele lord Graystock. õnnitlen!

D'ArnauId»

Kui Tarzan oli telegrammi läbi lugenud, sisenes Clayton ja suundus väljasirutatud käega tema juurde. Tarzan vaatas talle otsa.

Siin on mees, kes kannab Tarzani tiitlit ja valdab tema mõisaid! Ta abiellub naisega, keda armastab Tarzan ja kes armastab Tarzanit. Üksainus tema sõna pöörab selle inimese elu pahupidi. Ta võtab temalt tiitli, võtab mõisad ja lossid, ta võtab temalt ka Jane Porteri.

«Teate mis, vanapoiss?» hüüdis Clayton. «Mul pole ikka juhust olnud tänada teid selle eest, mida meie heaks olete teinud. Te pole muud saanudki teha, kui Aafrikas ja siin meie elu päästa. Me peame lähemalt tuttavaks saama. Kas teate, ma olen sageli mõelnud teist ja teid ümbritseva keskkonna imepärastest tingimustest. Tahaksin teilt küsida, kui te lubate: millisel moel, kurat võtaks, te sinna kaugesse hirmuäratavasse džunglisse sattusite?»

«Ma olen seal sündinud,» vastas Tarzan rahulikult. «Minu ema oli ahv ja endastmõistetavalt ei saanud ta mulle sellest kuigi palju rääkida. Oma isa pole ma kunagi näinud.»

XIX. Ürgsuse kutse

Sellest ajast saadik, kui ahvide kasvandik Tarzan oli lahkunud suurte inimahvide sugukonnast, lõhestasid seda alalised tülid ja kaklused. Terkoz oli julm ja isekas valitseja. Paljud vanemad ja nõrgemad ahvid, kelle kallal ta oma metsikut loomust kõige sagedamini näidata tavatses, võtsid oma pere kaasa ja läksid kaugele sisemaale, et leida vaikust ja turvalisust.

Kuid lõpuks olid ka allesjäänud ahvid Terkozi alalisest norimisest meeleheitele viidud, ja siis meenus neist ühele nõu. mille Tarzan lahkumisel oli andnud.

«Kui saate endale julma valitseja, ärge tehke nii nagu teised ahvid: ärgu keegi teist proovigu temale üksinda vastu hakata. Selle asemel tulge kokku kas kahe, kolme või neljakesi ja tungige kõik korraga talle kallale. Siis ei julge ükski valitseja talitada teisiti, kui tahate, sest neljakesi saab jagu igast juhist.»

Meenutanud seda tarka nõu, rääkis üks ahv sellest paljudele oma kaaslastele, nii et kui Terkoz koju jõudis, ootas teda «soe ja sõbralik» vastuvõtt.

Erilisi formaalsusi ei olnud. Niipea kui Terkoz jõugule lähenes, tormas viis määratu suurt karvast metslooma talle

Oma hinges oli Terkoz viimane argpüks, nagu seda on tavaliselt jõhkardid nii ahvide kui ka inimeste hulgast. Seepärast ei võtnud Terkoz vastu lahingut, mille lõpptulemus talle selge oli. vaid kiskus end lahti ja põgenes puude otsa.

Ta proovis veel kahel korral sugukonda tagasi tuua. iga kord tungiti talle kallale ja kihutati minema. Viimaks Terkoz mõistis, et teda ei võeta enam kunagi tagasi, ja läks džunglisse, metsikust raevust vahutades.

Seal hulkus ta mitu päeva sihitult ringi. Tema raev muudkui kasvas ja ta otsis mõnda nõrka olevust, kelle peale kogu lämmatav viha välja valada.

Sellises hingelises seisundis viibides ja oksalt oksale viskudes kohtas see jube inimesetaoline koletis dzunglis ootamatult kahte naist.

110

Kui ta neid märkas, asus ta parajasti nende kohal. Esimese märgi tema juuresolekust sai Jane Porter alles siis, kui suur karvane keha tema kõrvale maha oli hüpanud. Ta nägi hirmuäratavat lõusta ja võigast irevil kihvadega suud endast mitte rohkem kui ühe jala kaugusel.

Jane'i suust pääses läbilõikav karjatus, kui metslooma käsi tal õlast kinni krahmas. Seejärel nägi ta hirmsaid kihvu oma kõri kohal avanemas. Enne aga, kui need tema imekaunist nahka puudutasid, oli inimahv ümber mõelnud.

Tema naised olid sugukonda jäänud. Ta peab neid asendama teistega. See valge karvadeta ahv saab tema uues majapidamises esimeseks. Toorelt heitis ta Jane'i oma karvastele õlgadele ja hüppas oksale, ette valmistades talle saatust, mis oli tuhat korda hqllem kui surm.

Neegritari hirmukarje kõlas vaid üks kord Jane Porteri karjatusega samal ajal. Siis aga, nagu Esmeraldal oli tavaks kriitilistel momentidel, mis nõudsid kogu julguse kokkuvõtmist, langes ta minestusse.

Jane Porter ei kaotanud aga kordagi teadvust. Tõsi küll, kohutav lõust, mis end tema näo vastu surus, ja sõõrmetesse tungiv lehkav hingeõhk halvasid teda. Teadvus jäi aga

selgeks ja ta andis endale aru kõigest juhtunust, kui metsloom teda kandis. Ja siiski ta ei kisendanud ega hakanud vastu. Ahvi ootamatu ilmumine oli ta segadusse viinud ja talle tundus nüüd, et teda kantakse ranniku poole.

Ta otsustas hoida oma energiat ja häält selleks ajaks, kui nad on laagrile juba küllalt lähedale jõudnud, et kutsuda sealt nii ihaldatud abi.

Vaene laps! Teadnuks ta vaid, et teda viiakse üha kaugemale ning kaugemale džungli pärapõrgusse.

Claytonit ja mõlemat vanameest rahutuks teinud karjatus juhtis Tarzani, ahvide kasvandiku otseteed sinna, kus lamas Esmeralda. Kuid Tarzan ei keskendanud oma huvi Esmeraldale, ehkki ta veendus, et naine on terve.

Ühe viivu uuris Tarzan maad ja lähemaid puid, kuni ahvi instinkt ja inimmõistus üheskoos rääkisid temale, kes nii imehästi tundis metsade elu. kõigest juhtunust niisama selgesti, nagu näinuks ta seda oma silmaga.

Ja sedamaid tormas ta mööda värsket jälge, mida poleks võinud märgata ja veelgi vähem seletada ühegi teise inimese silm. Kõige rohkem jälgi oli okste otstel, kus inimahv hüppas ühelt oksalt teisele, kuid nende järgi oli raske määrata tema suunda, sest keha raskuse all paindub oks alla ja pole teada, kas ahv seda mööda üles ronis või laskus. See-eest aga tüvele lähemal, kus jäljed olid nõrgemad, oli suund selgemini märgistatud. Näe, siin sellel oksal oli põgeniku suur käpp päevakoera puruks litsunud ja Tarzan tundis instinktiivselt, kuhu see suur käpp nüüd pannakse. Ja tõepoolest leiab ta sealt lömastatud ussi tibatillukese osakese, mõnikord aga lihtsalt niiske jälje.

Edasi. Küüs on lahti murdnud väikese kooretüki, murru-koha suund aga näitab põgeniku suunda. Siin-seal on mõne suure oksa või puu tüve küljes, mida puudutas karvane

keha, tilluke karva jupp. Selle järgi, kuidas karvake koore alla kinni on jäänud, mõistab Tarzan, et ta läheb õigesti.

Ta ei aeglusta oma jooksu, et tähele panna kõiki neid väliselt nii nõrku metslooma tunnusmärke. Tarzanile paistavad need teiste vigastuste, armide ja märkide musttuhan-delises hulgas sel okslikul teel eredalt silma. Kõige rohkem abistab teda aga lõhn, sest Tarzan jälitab ahvi vastutuult ja tema hästi arenenud ninasõõrmed on niisama tundlikud kui koeral.

Osa inimesi arvab, et loodus on alamseltsi loomadele spetsiaalselt kinkinud paremad haistmisorganid kui inimesele, kuid asi on ainult nende arendamises.

Inimeste elu ei sõltu kuigi suurel määral oma meelte täiuslikkusest. Võime arutleda vabastas inimese paljudest kohustustest: meeled taandarenesid teatud astmeni, samuti lihased, mis panid liikuma kõrvad ja juuksed, taandarenesid ebapiisava kasutamise tõttu.

Nii kõrvadel kui ka peanaha all on lihased, kuid need on välja arenemata vaid seetõttu, et neid ei vajata.

Kuid Tarzani, ahvide kasvandikuga, oli hoopis teine lugu. Lapsepõlve esimestest päevadest alates sõltus tema eksisteerimine määratult rohkem nägemis-, kuulmis-, haistmis-, kompimis- ja maitsmismeele teravusest kui märksa aeglasemalt arenevast mõtlemiselundist.

Kõige vähem oli Tarzanil arenenud maitsmismeel ning ta võis peaaegu ühesuguse mõnuga süüa oivalist puuvilja ja toorest liha, mis oli pikka aega maa sees olnud. Muide, selles suhtes ei erinenud ta just palju meie rafineeritud maias-mokkadest!

Tarzan kihutas peaaegu kuuldamatult Terkozi ja tema saagi jälgedes, kuid tema lähenemise heli kostis siiski põgeneva metslooma kõrvu ja sundis teda veel kiiremini jooksma.

Kolm miili jäi selja taha, kui ahvinimene nad kätte sai. Nähes, et tal pole pääsu, hüppas Terkoz väikesele lagedale välule, et võidelda siin oma saagi eest või jätta ta maha ja päästa end põgenemisega.

Ta surus veel hiiglasuure käpaga Jane Porterit enda vastu, kui Tarzan nagu leopard hüppas areenile, mille loodus oli selleks ürgseks lahinguks justkui nimme loonud.

Kui Terkoz nägi, kes teda oli jälitanud, arvas ta kohe, et tema varastatud emasloom on Tarzani naine. Nähtavasti olid nad ühte tõugu, mõlemad valged ja karvadeta. Ja Terkoz sattus vaimustusse võimalusest vihatud vaenlasele valusasti kätte maksta.

Salapärase jumalataolise inimese ootamatu ilmumine mõjus Jane Porteri piinatud närvidele kosutava veinina.

Claytoni, oma isa ja mr. Fillanderi kirjelduste põhjal taipas ta, et küllap see ongi toosama imetabane olend, kes nad päästis, ning neiu nägi temas sõpra ja kaitsjat.

Ent kui Terkoz teda toorelt kõrvale lükkas, et Tarzanile vastu tormata, nägi Jane Porter ahvi tohutut suurust, tema Võimsaid muskleid ja hiiglasuuri kihvu ning teda valdas

hirm. Kas suudab inimene, missugune ta ka poleks, võita säärast vägevat vaenlast?

Nad põrkasid kokku nagu kaks raevunud härga ja nagu kaks hunti püüdsid teineteise kõri kallale pääseda. Ahvi pikkade kihvade vastu oli inimesel kitsas noatera.

Kogu oma noore painduva kehaga liibus Jane Porter suure puu tüve vastu, käed tugevasti erutusest värisevale rinnale surutud, ning pärani silmi, milles peegeldus hirm ja vaimustus, jälgis ürgahvi ja ürginimese võitlust naise omandamise pärast — tema omandamise pärast.

Kui inimese suured selja- ja õlamusklid pingutusest paisusid ning suur biitseps ja õlavars peatasid hirmsad kihvad, avanes Baltimore'i tütarlapse ähmase pilgu ees tsivilisatsiooni ja kultuuri sajandite kate.

Aga kui pikk nuga oma kümme korda oli Terkozi kuuma verd joonud ja ta määratu suur kere elutult maha varises, sööstis ürgnaine, käed süleluseks laiali, ürgmehe juurde, kes tema eest oli võidelnud ja ta endale võitnud.

Ja Tarzan?

Ta tegi seda. mida teinuks tema asemel iga mees, kelle soontes voolab punane veri. Ta võttis naise oma embusse ja külvas suudlustega üle tema värisevad huuled.

Ühe silmapilgu lebas Jane Porter pooleldi suletud silmil tema embuses. Sel hetkel tundis ta esimest korda oma noores elus, mis on armastus.

Ent kate langes alla niisama äkitselt, kui oli tõusnudki. Solvumistundest kattus Jane Porteri nägu ereda punaga. Naine lükkas Tarzani, ahvinimese, endast eemale ja kattis oma näo kätega.

Tarzan oli hämmastunud, kui tütarlaps, keda la mingi ebateadliku armastusega armastas, vabatahtliku vangina ootamatult tema embusse oli sattunud. Nüüd, kui tütarlaps teda eemale tõukas, polnud tema hämmastus väiksem.

Ta astus veel kord neiu juurde ja võttis tal käest kinni Ematiigrina tormas neiu talle kallale, tagudes oma väikeste rusikatega tema võimsat rinda.

Tarzan ei saanud millestki aru.

Veel hetk enne seda oli ta kavatsenud Jane Porteri võimalikult kiiresti sugulaste juurde viia, kuid see hetk oli juba ähmasesse ja pöördumatusse minevikku kadunud ning koos sellega kadus ka tema hea kavatsus.

Ahvide kasupoeg Tarzan oli ümber sündinud ühelainsal viivul, kui ta tundis tugevasti enda vastu surutud sooja nõtket keha.

Imekaunid huuled olid ühinenud tema huultega kuumades suudlustes ja põletanud sügavale hinge märgi, mis tähistas uue Tarzani sündi.

Uuesti pani ta käe neiu õlale. Neiu lükkas Tarzani eemale, Ja siis tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mida teinuks tema kauge esivanem.

Ta võttis oma naise sülle ja viis ta džunglisae.

Järgmise, päeva varahommikul äratas hurtsikusse jäänud nelja inimest kahuripauk, Clayton jooksis

113

esimesena välja ja nägi. et abaja suudme juures seisab ankrus kaks laeva.

Uks oli «Arrow», teine aga väike prantsuse ristleja, mille pardal tungles rohkesti inimesi, kes kõik kalda poole vaatasid.

Nii Clayton kui ka teised, kes nüüd temaga olid ühinenud, mõistsid selgesti, et kahuripauk pidi endale tõmbama nende tähelepanu, kui nad veel hurtsikusse olid jäänud

Mõlemad laevad olid kaldast võrdlemisi kaugel ja oli kahtlane, kas nad isegi pikksilmaga võinuksid märgata nelja väikest kogu, kes nii kaugel abaja neemede taga kübaratega vehkisid.

Esmeralda oli eest võtnud oma punase põlle ja lehvitas seda meeletult pea kohal. Clayton aga kartis, et isegi see võib märkamatuks jääda, ja tormas jooksujalu abaja põhjapoolsele neemele, kus tal oli märkuandmiseks lõke valmis pandud.

Kuni ta kuivade okste ja põõsaste lasu juurde jõudis, tundus nii temale kui ka teistele, kes hinge kinni pidades hurtsiku juures ootasid, et möödas on terve igavik.

Jõudnud paksust metsast välja lagendikule, kust silm võis laevu seletada, oli Clayton rabatud, nähes, et «Arrow'1» heisatakse purjesid, kuna ristleja juba edasi liikus. Kähku süütas ta lõkke igast küljest ja tormas neeme tippu. Siin võttis ta seljast särgi, sidus mahakukkunud oksa külge ja vehkides sellega pea kohal, seisis seal kaua.

Laevad aga muudkui eemaldusid ja ta oli juba vähimagi lootuse kaotanud, kui äkki metsa kohale tiheda püst-roodse sambana tõusnud hiiglaslik suitsupilv ristlejal vahi tähelepanu äratas ja otsemaid suunati kalda poole tosin binoklit.

Mõlemad laevad pöörasid ümber: «Arrow» jäi rahulikult ookeani lainetel õõtsuma, ristleja aga suundus aeglaselt kalda poole.

Teatud kaugusel ta peatus, paat lasti vette ja saadeti kaldale. Seal hüppas paadist välja noor ohvitser. «Vististi musjöö Clayton?» küsis ta.

«Jumal tänatud, et te tulite!» oli Claytoni vastus. «Ehk pole nüüdki veel hilja!»

«Mida te sellega öelda tahate, musjöö?., küsis ohvitser.

Clayton rääkis talle, et Jane Porter on röövitud ja nad vajavad relvastatud inimesi, et jätkata džunglis otsinguid.

«Mon dieu!» hüüatas ohvitser kaeblikult. «Veel eile poleks liiga mlja olnud, täna aga ehk oleks parem, kui vaest tütarlast ei leitakski ... See on kohutav, musjöö! See on lihtsalt kohutav!»

Ristleja juurest eemaldus veel mõni paat. Näidanud ohvitserile, kuidas abajasse sisse sõita, istus Clayton tema paati, ja nendele järgnesid ka teised.

Peagi maabusid kõik selle koha juures, kus seisid professor Porter, mr. Fillander ja nuttev Esmeralda.

Ristlejalt viimasena lahkunud paadis oli ka luevo komandör. Kuulnud Jane Porteri röövimise lugu. kutsus ta

114

suuremeelselt vabatahtlikke saatma professor Porterit ja Claytonit nende otsinguil.

Nende vaprate ja sümpaatsete prantslaste hulgas polnud ühtegi ohvitseri ega madrust, kes poleks end vabatahtlikuks pakkunud.

Komandör valis välja kakskümmend madrust ja kaks ohvitseri — leitnant d'Arnauld' ja leitnant Charpantier' Paat saadeti ristlejalt toidukraami, padruneid ja püsse tooma, ohvitseridel olid juba revolvrid kaasas.

Claytoni pärimisele, kuidas see juhtus, et nad avamerel ankrusse heitsid ja kahuripauguga neile märku andsid, selgitas laeva komandör kapten Duphrain. et umbes kuu aega tagasi olid nad esimest korda näinud «Arrow'd», mis rohkete purjede all edelasse suundus. Kui nad signaliseerisid, et see nende juurde sõidaks, heiskas «Arrow» veel purjesid lisaks ja kadus. Nad ajasid teda taga päikese loojanguni ja tulistasid korduvalt, kuid järgmisel hommikul polnud laeva kusagil näha. Mitu nädalat järjepannu ristlesid nad piki rannikut ja olid juba unustanud hiljutise tagaajamise, kui äkitselt mõne päeva eest ühel varahommikul oli vaht märganud laeva tugevas säbarlainetuses küljelt küljele rulla-mas. Keegi ei juhtinud laeva ega seadnud tema purjesid.

Mahajäetud laevale ligemale jõudes tundsid nad selles üllatusega ära sama aluse, mis mõni nädal tagasi oli nende eest plehku pannud. Selle fokkpuri ja kontrabesaanpuri olid heisatud, nagu oleks laeva tahetud ninaga päituulde viia, kuid torm oli purjed ribadeks käristanud.

Katse meeskonda niisuguse kohutava lainetusega laevale toimetada oli erakordselt ohtlik. Ja et laevalael polnud näha mingit elumärki, otsustati esialgu oodata, kuni tuul raugeb. Kuid just siis märgati inimkogu, kes oli klammerdunud reelingu külge ja ahastavas appihüüdes neile nõrkenult viipas.

Otsekohe seati paat valmis ja sooritati õnnestunud katse «Arrow'» poordi sõita. Vaatepilt, mis üle laeva parda roninud prantslaste pilkudele avanes, oli vapustav.

Ligi tosin surnud ja surevaid inimesi veeres rullava laeva tekil sinna-tänna, elavad ja surnud läbisegi. Nende hulgas oli kaks laipa, otsekui huntidest paljaks näritud.

Priisikomando seadis laeval kiiresti vajalikud purjed korda ja need õnnetu meeskonna liikmed, kes veel elus olid, viidi alla koidesse.

Surnud keerati presendi sisse ja seoti laevalae külge, et kaaslased võiksid neid enne meresügavusse heitmist ära tunda.

Kui prantslased «Arrow'» tekile ronisid, polnud elavaist enam keegi teadvusel. Isegi meeleheitlikku hädasignaali andnud õnnetuke kaotas meelemärkuse enne, kui ta teada sai, kas ta appikutse aitas või ei.

Prantsuse ohvitseril polnud vaja laeval valitseva kohutava olukorra põhjuste üle kuigi kaua pead murda, sest kui vett või viina otsima hakati, et taastada madruste jõuvarusid,

115

selgus, et polnud ühte ega teist ja polnud märki ka mingisugusest söögipoolisest,

Ohvitser signaliseeris kohe ristlejale ja palus saata vett. ravimeid, toiduaineid ning teinegi paat sooritas ohtliku retke «Arrow'» poordi.

Pärast kosutavate vahendite tarvitamist tuli mõni madrus teadvusele ja rääkis ära kogu loo. Osa sellest, kaasu arvatud Snipesi tapmine ja tema laiba matmine kulla-kirstu peale, on meile juba teada.

Ilmselt hirmutas jälitav ristleja mässulisi sedavõrd, et nad purjetasid Atlandi ookeanil veel mitu päeva pärast seda, kui olid ristleja silmist kaotanud. Kuid leides, et vee- ja toiduvarud olid kesised, pöördusid nad tagasi itta.

Et pardal polnud kedagi, kes võinuks laeva juhtida, algasid peatselt vaidlused selle üle, kus nad asuvad ja millist kurssi hoida tuleks. Kolm päeva seilati itta, maad aga polnud ikka veel näha. Siis pöörasid nad põhja, kartes, et kogu aeg puhunud tugevad põhjatuuled on nad Aafrika lõunatipust mööda lõunasse ajanud. Kaks päeva sõitsid

nad kirde suunas ja siis sattusid tuulevaikusse, mis kestis peaaegu nädala. Vesi lõppes otsa, päev hiljem said otsa ka toiduvarud.

Olukord halvenes kiiresti. Üks madrus läks hulluks ja hüppas üle parda. Varsti avas teine madrus endal veenid ja hakkas jooma omaenda verd.

Kui ta suri. heideti temagi üle parda, ehkki mõni neist nõudis, et laibad pardale jäetaks. Nälg oli nendest metsloomad teinud.

Kaks päeva enne kohtumist prantsuse ristlejaga olid nad jäänud nii nõrgaks, et ei suutnud enam laeva juhtida Samal päeval suri veel kolm inimest. Järgmisel hommikul selgus, et üks laip oli osaliselt ära söödud.

Kogu see päev inimesed lamasid ja piidlesid kiiskavat.-silmadega üksteist nagu kiskjad loomad. Järgmisel hommikul oli aga juba kaks laipa peaaegu luudeni paljaks näritud.

Kuid see kannibalide toit neid eriti ei kosutanud, sest veepuudus piinas hoopiski tugevamini kui nälg. Ja siis ilmus nähtavale ristleja.

Kui hädalised paranesid, räägiti kogu mässulugu prantsuse komandörile, kuid «Arrow'» madrused olid liiga harimatud, et osata näidata, millisele rannikuosale professor ju tema kaaslased maale olid saadetud. Seepärast liikus ristleja aeglaselt piki kogu rannikut, kahurist harvu signaale andes ja pikksilmadega kallast toll-tollilt läbi uurides.

ööseks jäid nad ankrusse, et kõiki kaldaosi päevavalges uurida. Ja juhtus nii. et eelmine öö oli nad toonud just sinna kohta kaldal, kus asus väike laager, mida nad otsisid.

Pärast keskpäeva tulistatud signaalpauke hurtsiku asu kad ei kuulnud, sest arvatavasti olid nad sel ajal džungli-sügavuses Jane Porterit otsimas, ja okste praksumine nende jalge all summutas kaugete kahurite nõrga heli

116

Selle ajaga, kui mõlemad pooled olid teineteisele oma seiklustest pajatanud, jõudis ka paat ristlejalt tagasi, tuues rühmale toiduaineid ja relvi.

Mõne minuti pärast eraldus madrustest väike grupp ning mõlemad prantsuse ohvitserid koos professor Porteri ja Claytoniga siirdusid lootusetutele ja pahaendelistele otsingutele.

XX. Pärilikkus

Kui Jane Porter taipas, et veider metsolend, kes oli ta päästnud ahvi küüsist ja teda nagu vangi kuhugi kannab, hakkas ta tegema meeleheitlikke katseid end vabastada. Kuid tugevad käed surusid teda vaid pisut kõvemini enda vastu.

Siis loobus ta viljatutest katsetest ja jäi rahulikult lebama silmitsedes poolsuletud laugude vahelt selle inimese nägu, kes teda kätel kandes nii kergesti läbi väänkasvudest põimunud põõsaste sammus.

Tema nägu oli ebatavaliselt kaunis. See oli mehisuse ning jõu ideaaltüüp, moonutamata liiderlikust elust, loomalikest ja madalatest kirgedest. Kuigi Tarzan oli tapnud inimesi ja loomi, tegi ta seda kiretult, nagu tapab kütt, välja arvatud need harvad juhud, mil ta tappis vihkamise tõttu. Kuid see polnud niisugune õel ja kaua salajas kantud vihkamine, mis vihkaja näojoontesse alatiseks kohutava pitseri vajutab.

Tarzan tappis naeratusega huultel, naeratus on aga ilu alus.

Sel hetkel, kui Tarzan Terkozile kallale tungis, rabas tütarlast erepunane triip tema laubal, mis vasaku silma juurest juusteni ulatus. Nüüd aga, silmitsedes tähelepanelikult tema näojooni, nägi ta, et triip oli kadunud ja üksnes kitsas valge arm tähistas veel selle kohta.

Jane Porter oli lakanud rabelemast ja Tarzan nõrgestas veidi oma raudsete käte haaret.

Korraks vaatas ta Jane'ile silma ning naeratas, ja tütarlaps pidi sulgema silmad, et vastu panna selle kütkestava näo võludele.

Tarzan tõusis puu otsa ja Jane Porteril, kes selle ebatavalise tee pärast vähimatki hirmu ei tundnud, välgatas peas mõte, et kogu oma elu jooksul polnud tal nii mitmeski suhtes olnud säärast turvatunnet kui praegu, lebades selle tugeva metsiku olendi embuses. See kandis teda läbi ürgmetsa üha tihedamaks muutuva padriku teadmata kuhu ja milleks.

Vahetevahel sulges ta silmad ja mõtles hirmuga sellele, mis teda ootab. Siis maalis elav fantaasia talle kõikvõimalikke õudusi. Kuid tasus tal vaid lauge tõsta ja sügavale tema kohale kummardunud imekaunile näole pilku heita, kui kõik kartused hajusid.

Ei, tal ei pruugi teda karta! Ta veendus selles üha rohkem

117

ja rohkem, silmitsedes uurivalt peeneid näojooni ja ausat silmavaadet, mis kõnelesid rüütellikust ja õilsast iseloomust.

Nad tungisid üha sügavamale metsa, mis, nagu talle näis põimus nende umber läbipääsmatuks müüriks Kuid metsjumala ees avanes iga kord nagu nõiduse väel koridor ja otsekohe ka sulgus nende järel.

Vaid mõni harv oks puudutas teda kergelt samal aial kui silm nägi nii ülal kui all, ees ja taga ühtainsat tihedalt üksteisest läbipõimunud oksi ja liaane.

Kogu teekonna vältel oli visalt edasiliikuv Tarzan tulvil uusi mõtteid. Tema ette oli kerkinud ülesanne, millega ta polnud kunagi varem kokku puutunud, ja ta pigem tundis kui mõistis, et peab käituma nagu inimene, mitte nagu ahv.

Liikumine keskmisel terrassil, kus Tarzan oli läbinud suurema osa teest, aitas jahutada tema esimest meeletut kirepuhangut, mis nii äkki oli lahvatanud.

Nüüd hakkas ta mõtisklema, milline saatus oodanuks tütarlast, kui ta poleks teda Terkozi käest vabastanud.

Ta teadis, miks ahv polnud teda tapnud, ja hakkas nüüd ahvi kavatsusi omadega võrdlema.

Tõsi, džungli tava järgi võttis isasloom endale emaslooma jõuga. Aga kas Tarzan tohib antud olukorras juhinduda metsloomade seadusest? Kas Tarzan pole siis inimene? Aga kuidas talitavad sellistel puhkudel inimesed? Ta oli suures kimbatuses, sest ei teadnud seda.

Ta tahtnuks väga küsida seda tütarlapselt, siis aga tuli talle pähe. et tütarlaps oli juba vastanud, puigeldes ja teda eemale tõugata püüdes ...

Lõpuks jõudsid nad sihtkohta ja ahvide kasvandik Tarzan, hoides Jane Porterit-tugevasti oma embuses, hüppas nõtkelt selle areeni rohuvaibale, kuhu kogunesid nõupidamistele suured ahvid ja kus nad dam-dami metsikute orgiate ajal tantsu vihtusid.

Kuigi nad olid läbinud rohkesti miile, polnud päev veel õhtusse kaldunud ja amfiteatrit ujutas tihedast lehestikust läbitungiv poolvalgus.

Roheline vaip tundus pehme ja jahe ning meelitas puhkama. Kaugusest kostis musttuhat džunglihäält nagu laine-murru kauge kohin.

Jane Porterit valdas uneleva rahulikkuse tunne, kui ta murule laskus ja enda kõrval seisva Tarzani suurt kogu vaatas. Sellele lisandus veel arusaamatul kombel täielik turvatunne.

Ta seiras Tarzanit poolsuletud laugude vahelt, kui viimane üle väikese ümmarguse välu läks ja kaugemal kasvavate puude juurde suundus. Tütarlaps täheldas tema

kõnnaku elegantsi, majesteetlfkkust, tema suursuguse figuuri täiuslikku sümmeetriat ja laiade õlgade kohal imekauni pea uhket hoiakut.

Milline imetabane olend! Selle jumaliku välimuse all ei saa peituda ei julmus ega nurjatus. Mitte kunagi pole maamuna tallanud selline täiuslikkus, mõtles ta.

118

Ühe hüppega oli Tarzan puu otsas ja kadus. Jane Porter jäi nõutuks: miks ta ära läks? Kas tõesti jättis ta Jane'i siia inimtühja džunglisse saatuse hooleks?

Ta vaatas närviliselt ringi. Iga rohuvars, iga põõsas näis talle mingi hiiglasuure ja kohutava metslooma varitsuspaigana, kust teda luurati ja oodati vaid parajat hetke, et suruda läikivaid kihvu tema õrna ihusse. Iga heli muutus tema ettekujutuses õela ja nõtke olendi varjatud, märkamatuks lähemale hiilimiseks.

Milline erinevus on nüüd kõiges sellest alates, kui ta Jane'i maha jättis!

Ta istus neli-viis minutit, mis paistsid talle tundidena, ja ootas pingsalt varitseva looma hüpet, mis teinuks lõpu tema piinale.

Ta peaaegu igatses julmi kihvu, mis toonuksid talle surma ja teinuksid lõpu sellele hirmuagooniale.

Kuuides selja taga kerget kahinat, hüppas ta karjatades püsti ja pöördus näoga teda ootava surma poole.

Tema ees seisis Tarzan, käed täis oivalisi küpseid puuvilju.

Jane Porter vankus ja oleks kukkunud, kui Tarzan poleks oma kandamit maha visanud ja teda oma embusse haaranud. Ta ei kaotanud teadvust, küll aga surus end tugevasti Tarzani vastu, värisedes nagu ehmunud emahirv.

Ahvide kasvandik Tarzan paitas vaikselt ta siidiseid juukseid ning püüdis teda rahustada ja tööstida, nagu seda oli teinud Cala, kui ta väikese ahvina oli kartnud ma-du Histat või emalõvi Sabori.

Kord surus ta huuled kergelt neiu laubale ja viimane ei liigatanudki, ohkas ainult ja sulges silmad.

Jane ei suutnud kuidagi mõista, mis temaga lahti on.

Ta tundis end selles tugevas süleluses turvalisena ja sellest aitas talle. Tulevikule ta ei tahtnud mõelda, vaid alis tus oma saatusele. Selle mõne tunniga oli ta äkki hakanud usaldama seda mõistatuslikku metsolendit. nii nagu usaldanuks ta üksnes väga väheseid tuttavaid meesterahvaid. Talle turgatas pähe, et see kõik on väga kummaline, ja järsku sündis hinges arusaam, et see ebatavaline seisund ei saa olla midagi muud kui tõeline armastus ... Tema esimene armastus. Ta punastas üleni ja naeratas. Jane Porter nihkus pisut Tarzanist eemale ja silmitses teda pool naerataval ning pool-pilkaval ilmel, mis andis ta näole erilise veetluse. Siis osutas ta rohus lebavatele puuviljadele ja võttis istet inimahvide muldse trummi serval, sest nälg andis juba tunda.

Tarzan korjas kähku puuviljad kokku ja tõi need Jane’i jalge juurde, seejärel istus samuti trummi servale ja hakkas noaga toitu lahti lõikama ning talle pakkuma.

Nad sõid koos ja vaikisid, aeg-ajalt teineteisele vargsi kelmikaid pilke heites, kuni lõpuks Jane Porter lõbusalt naerma puhkes ja temaga ühines ka Tarzan.

«Kui kahju, et te inglise keelt ei oska,» ütles neiu.

Tarzan raputas pead ning tema naervaid silmi varjutas liigutav ja ablas teadmishimu.

119

Siis proovis Jane Porter temaga rääkida prantsuse, seejärel saksa keeles, kuid puhkes siis ise naerma oma vigade üle, mis ta tegi viimati nimetatud keeles.

«Igal juhul,» ütles tütarlaps talle inglise keeles, «saate te minu saksa keelest aru niisama hästi kui mind mõisteti Berliinis!»

Tarzan oli juba ammu jõudnud otsusele ses suhtes missugune peab olema tema edasine tegutsemisviis.

Tal oli aega, et meenutada kõike mida ta oli raamatutest lugenud meeste ja naiste suhtlemise kohta. Ka tema käitub nii, nagu ta endale kujutles käitumas mehi olnuksid nad tema asemel.

Ta tõusis taas ja läks puude poole kuid algul püüdis märkide varal selgitada, et tuleb peatselt tagasi. Ta tegi seda nii hästi, et Jane Porter sai aru ega ehmunudki kui ta ära laks.

Jane'i valdas vaid üksindustunne ja ta vaatas kannatamatult selle koha poole, kuhu Tarzan oli kadunud oodates tema tagasitulekut. Nagu enne, nii teatas ka nüüd kerge sahin neiu selja taga tema kohalolekust. Jane pöördus ümber ja nägi teda tulemas mööda rohuvaipa hiiglasuure oksakandamiga.

Seejärel tõi ta suure kuhja pehmet rohtu ning sõnajalgu. Veel kahel korral käis ta ära, kuni oli korjanud terve virna materjali.

Siis tegi ta sõnajalgadest ning rohust pehme tasase aseme, selle kohale aga meisterdas okstest mõne jala kõrguse onni. Oksad moodustasid justkui kahe viiluga katuse, mis oli otse maa peale pandud. Okstele asetas ta paksu kihi elevandirohu lehti ning kattis väikese varjupaiga ühe otsa okste ja lehtedega.

Seejärel võtsid nad taas kahekesi trummi serval istet ja püüdsid märkide abil juttu ajada.

Tarzani kaelas rippuv suurepärane briljantmedaljon kutsus Jane Porteris esile ülima hämmastuse. Ta osutas medaljonile ning Tarzan võttis nägusa ehte kaelast ja ulatas talle.

Jane pani tähele, et raam oli meisterliku juveliiri kätetöö ja briljandid sätendasid oivaliselt, kuid kivide lihvimise järgi võis näha, et töö polnud nüüdisaegne.

Samuti märkas ta, et medaljoni saab avada, vajutas salavedrule ja mõlemad pooled plõksatasid lahti. Kummaski oli elevandiluule maalitud miniatuur.

Üks kujutas noort kaunitari, teine aga tütarlapse kõrval istuva Tarzani peaaegu täpset portreed, välja arvatud vaevu tabatav erinevus näoilmes.

Tütarlaps lõi pilgu Tarzanile, kes tema poole kummardudes üllatunult minatüüre silmitses. Sirutanud käe medaljoni järele, võttis ta selle neiult ära ning hakkas ilmse hämmastuse ja huviga miniatuure lähemalt uurima. Tema käitumine näitas selgesti, et ta polnud neid kunagi varem näinud ega teadnud, et medaljon lahti käib.

See tõsiasi sundis Jane Porterit mõtisklusi jätkama ning tema mõttelend maalis talle pildi sellest, kuidas Aafrika

läbiuurimata džunglite metsik ja harimatu olend oli selle imekauni ehte omanikuks saanud.

Veelgi imelikum tundus aga asjaolu, et medaljonis oli pilt inimesest, kes võis olla selle metsade pooljumala vend või õigemini isa.

Ikka veel silmitses Tarzan ainiti mõlemat kujutist. Järsku võttis ta õlalt tupe. puistas nooled maha ja võttis koti-taolisest hoiukohast lameda eseme, mis oli mitu korda pehmetesse lehtedesse keeratud ja pikkadest rohukõrtest nööriga kinni seotud.

Ettevaatlikult, kiht kihi järel harutas ta lehed ümbert ära. kuni nähtavale tuli foto. Osutades medaljonis olevale meesterahva miniatuurile, ulatas ta foto Jane Porterile.

Foto pani tütarlast veelgi rohkem imestama, sest ilmselt kujutas see sedasama meest, kelle miniatuur oli medaljonis kõrvuti noore naise omaga.

Tütarlaps osutas fotole, siis miniatuurile ja seejärel Tarzanile, nagu soovides teatada, et tema arust on see Tarzani kujutis. Tema aga raputas vaid pead, kehitas siis

oma võimsaid õlgu, võttis neiu käest foto, keeras selle hoolikalt lehtedesse ja peitis jälle nooletupe põhja.

Siis istus ta tükk aega sõnatult, silmad maas. samal ajal kui Jane Porter väikest medaljoni käes hoides seda igast kandist uuris, püüdes leida vähimatki märki, mis võinuks aidata tuvastada selle esmaomaniku autentsust.

Lõpuks turgatas talle pähe lihtne seletus.

Medaljon kuulus lord Graystockile ja minituuridel oli ta ise ning leedi Alice.

See metsik olend oli medaljoni rannikul hurtsikust lihtsalt leidnud. Kui rumal temast, et ta seda kohe ei taibanud!

Kuid seletada lord Graystocki veidrat sarnasust selle metsjumalaga käis tal üle jõu. Et see alasti metslane on tõepoolest lordi poeg. seda ta muidugi ei võinud ette kujutadagi.

Viimaks heitis Tarzan pilgu neiule, kes medaljoni uuris. Ta ei võinud mõista miniatuuride tähendust, kuid võis enda kõrval istuva noore elusolendi näolt lugeda huvi ja vaimustust.

Neiu märkas, et Tarzan jälgib teda, ja arvates, et ta soovib ehk oma ehet tagasi, ulatas selle talle. Tarzan võttis medaljoni ja pani selle neiule kaela, naeratades tema üllatuse peale ootamatut kingitust saades.

Jane Porter raputas keeldumise märgiks ägedalt pead ja püüdis kullast ketti oma kaela ümbert ära võtta, kuid Tarzan ei lasknud sellel sündida. Ta võttis tütarlapse käed oma kätesse ja hoidis neid kõvasti kinni, kui Jane proovis oma tahtmist peale suruda.

Lõpuks jäi ta nõusse, tõstis kerge naeratusega medaljoni huultele, tõusis püsti ja tegi Tarzanile väikese reveransi.

Tarzan ei teadnud täpselt, mida ta sellega öelda tahab, kuid taipas õigesti, et sel viisil väljendas ta kingituse eest tänu. Niisiis tõusis ka tema püsti, võttis medaljoni kätte, kummardus põlise õukondlase väärikusega ja surus oma

121

huuled samasse kohta, mida olid puudutanud tütarlapse huuled

Tema suursugune ja armastusväärne kummardus oli sooritatud absoluutse ebateadliku graatsia ja väärikusega. See oli tema päritolu pitser, paljude põlvkondade rafineeritud kasvatuse loomulik ilming ja pärilik sõbralikkuse instinkt, mida toores kasvatus ja metsik keskkond ei olnud suutnud välja juurida.

Läks juba pimedaks ja nad asusid uuesti puuviljade kallale, mis oli neile ühtaegu nii söök kui jook. Seejärel tõusis Tarzan püsti ja viis Jane Porteri väikese varjupaiga juurde, mille ta oli teinud, ja märkide abil palus teda sisse minna.

Esimest korda mitme tunni järel valdas Jane'i taas hir-musööst, ja Tarzan tundis, et tütarlaps taganeb, otsekui kardaks teda.

Neiuga veedetud tunnid olid Tarzanist teinud hoopis teise inimese, kui ta oli hommikul.

Tema olemuse igas kius kõneles pärilikkus nüüd kõvemini kui kasvatus. Muidugi ei muutunud ta ainsa silmapilguga metsikust ahvist peeneks tižentelmeniks, kuid viimase instinkt hakkas peale jääma. Ta lausa põles soovist meeldida naisele, keda ta armastas, ja mitte alandada end tema silmis.

Ja nii tegi ahvide kasvandik Tarzan seda, mis võis Jane Porterit veenda turvalisuses. Ta võttis tupest välja oma noa ja ulatas selle Jane'ile teraga enda poole, uuesti märku andes varjupaika siseneda.

Tütarlaps sai aru, võttis pika noa, astus onni ja heitis pehmele rohule, samal ajal kui Tarzan end põiki ukse ette välja sirutas.

Nii leidis neid algav hommik.

Kui Jane Porter ärkas, ei tulnud möödunud päeva imelised juhtumused talle kohe meelde, ja seepärast hämmastasid teda ümbritsevad olud: väike okstest onn. pehmest rohust ase ja onni avausest paistev võõras ümbrus.

Pikkamisi taastas ta mälu oma praeguse olukorra kõik üksikasjad. Ja siis tõusis tema hinges määratu imestus, teda haaras võimas tänusööst selle eest. et hirmsasse ohtu sattununa oli ta terveks jäänud.

Ta läks onni uksele vaatama, kus Tarzan on. Teda ei olnud, kuid seekord Jane kartma ei löönud: ta oli kindel, et Tarzan tuleb tagasi.

Onni ukse ees rohus nägi ta tema keha jälge selles kohas, kus ta oli Jane'i valvates kogu öö lamanud. Ta teadis, et just Tarzani siinolek oli lubanud tal magada nii turvaliselt.

Kes võinuks tema läheduses karta? Tütarlaps ei uskunud, et maailmas võiks leiduda veel mõni teine inimene, kellega ta metsikus Aafrika džunglis tunneks end väljaspool igasugust hädaohtu. Isegi lõvid ja pantrid ei kohuta teda enam.

Ta tõstis pilgu üles ja nägi, kuidas Tarzani nõtke kuju lähema puu otsast kergelt alla hüppas.

Tabanud neiu pilgu, valgustas Tarzani nägu see aval särav naeratus, mis eelmisel õhtul oli võitnud Jane'i usalduse.

Ta tuli lähemale ja Jane Porteri süda hakkas kiiremini lööma ning silmad lõid särama nagu ei kunagi varem, kui talle oli lähenenud meesterahvas.

Ta oli jälle puuvilju korjanud ja asetas need onni ukse juurde. Nad võtsid veel kord istet, et koos süüa.

Jane Porter hakkas mõtlema, mis võiks tal plaanis olla. Kas viib ta tütarlapse tagasi rannikule või jätab siia? Ja äkki ta teadvustas endale, et see asjaolu teda ilmselt nii väga ei häirigi. Ons tõesti võimalik, et tal pole sellest sooja ega külma?

Ta hakkas mõistma sedagi, et istudes siin naeratava hiiglase kõrval ja Aafrika džunglite sügavusse peidetud metsa-paradiisis oivalisi puuvilju süües oli ta rahul ja väga õnnelik.

Ta ei suutnud sellest kuidagi aru saada. Võinuks arvata, et ta peaks olema igasugustest ohtudest ära vaevatud, süngetest eelaimustest masendatud, kuid selle asemel tal süda pakitses rinnus ning la naeratas inimesele, kes istus tema kõrval ja vastas talle naeratusega!

Kui nad olid hommikueine lõpetanud, läks Tarzan onni ja võttis sealt oma noa. Tütarlaps oli selle hoopiski unustanud! Ta mõistis: see oli juhtunud sellepärast, et ta unustas hirmu, mis oli sundinud teda nuga vastu võtma.

Tarzan andis talle märku endale järgneda, suundus areeni servas kasvavate puude juurde, haaras tugeva käega ta ümbert kinni ja hüppas ülemistele okstele.

Tütarlaps teadis, et Tarzan viib ta tagasi rannikule, ega suutnud mõista teda ootamatult vallanud üksinduse- ja kur-busetunnet. Mitu tundi liikusid nad aeglaselt edasi. Tarzan ei kiirustanud. Ta püüdis võimalikult kauemaks pikendada selle teekonna õndsalikku mõnu, kus talle kallid käed olid ta kaela ümber põimunud, ja seepärast kaldus ta rannikule viivast otseteest kaugele lõunasse.

Palju kordi peatusid nad lühikeseks puhkuseks, mille järele Tarzanil mingit vajadust polnud, keskpäeval tegid tervelt tunniajalise peatuse väikese oja kaldal, kus nad sõid ja kustutasid janu.

Ja nii hakkas päike juba loojuma, kui nad lagendikule jõudsid. Suure puu juures maha hüpanud, lükkas Tarzan kõrge rohu eemale ja näitas talle väikest hurtsikut.

Tütarlaps võttis tal käest kinni, et teda sinna viia ja isale rääkida, et see inimene oli ta päästnud surmast ja veelgi hirmsamast kui surm, et oli teda kaitsnud õrnalt ja hellalt nagu ema.

Kuid Tarzanit, ahvide kasvandikku, valdas inimese elamu ees taas metsiku olendi ujedus. Ta raputas pead ja astus tagasi.

Tütarlaps läks talle päris lähedale ja vaatas paluvate silmadega otsa. Mõte, et Tarzan läheb kohutavasse džunglisse tagasi üksinda, oli talle millegipärast talumatu.

Tarzan aga raputas endiselt pead, siis tõmbas ta tütarlapse

õrnalt enda vastu ja kummardus, et teda suudelda, enne aga vaatas talle silma, teada saamaks, kas see meeldib talle või lükkab ta Tarzani eemale.

Tütarlaps kõhkles vaid ühe silmapilgu, siis põimis tormakalt käed ta kaela ümber, tõmbas ta näo enda juurde ja suudles teda julgelt.

«Ma armastan sind, armastan sind,» sosistas ta.

Kaugelt kandus nende kõrvu nõrka tulistamist. Paugutati paljudest relvadest. Tarzan ja Jane Porter tõstsid pea. Hurtsikust väljusid mr. Fillander ja Esmeralda.

Kohast, kus Tarzan ja neiu viibisid, ei võinud nad näha kumbagi laeva, mis abajas ankrus seisid.

Tarzan osutas paukude suunas, puudutas käega oma rinda ja näitas taas samasse suunda. Neiu sai aru. Tarzan lahkus, ja neiule sai selgeks, et ta teeb seda, uskudes tema rahva hulka kuuluvaid inimesi hädaohus olevat.

Ta suudles jälle tütarlast.

«Tule mu juurde tagasi.» sosistas ta. «Ma ootan sind ootan alati!»

Tarzan kadus, Jane Porter pöördus Umber ja läks üle lagendiku hurtsiku poole.

Esimesena nägi teda mr. Fillander. Oli pime, mr. Fillander aga oli äärmiselt lühinägelik.

«Ruttu, Esmeralda!» karjatas ta. «Jookske hurtsikusse. See on emalõvi! Oh issand jumal!»

Esmeralda ei hakanud vaeva nägema, et kontrollida mr. Fihanderi hoiatust. Talle jätkus tema toonist. Nagu välk oli ta hurtsikus ja lukustas ukse veel enne, kui mr. Fillander ta nimegi välja öelda jõudis. Tema «Oh issand jumal» oli tingitud sellest, et Esmeralda ülemäärase rutuga end luku taha pani. jättes välja nii mr. Fillanderi kui ka kiiresti läheneva «emalõvi».

Ta hakkas raevunult raske ukse vastu prõmmima. «Esmeralda!» hõikas ta. «Esmeralda! Laske sisse! Lõvi on mu peaaegu juba nahka pannud!»

Esmeralda sai aru. et ukse taga lööb lärmi emalõvi, ja oma tava kohaselt langes minestusse.

Mr. Fillander heitis ehmunud pilgu selja taha. Oo õudu! Metsloom oli päris ligidal. Mr. Fillander püüdis hurtsiku seina mööda üles ronida ja tal õnnestus pillirookatuse servast kinni haarata. Viivu ta rippus, klammerdudes nagu kass nööri külge, mis on üles tõmmatud pesu kuivatamiseks. Kuid järsku tuli pillirookatusest tükk lahti ja mr. Fillander kukkus selili.

Kukkumise hetkel välgatas ta ajus tähelepanuväärne teave loodusloost. Kui mr. Fillanderi heitlikku mälu uskuda, siis lõvi ei puutu inimesse, kes teeskleb surnut.

Niisiis lamas mr. Fillander edasi seal, kuhu ta kukkunud oli. hirmust kange. Kuna ta käed kukkumise momendil olid üles sirutatud, siis polnud see surmapoos eriti veenev.

Jane Porter jälgis kõiki tema vigureid vaikse imestusega. Nüüd aga puhkes ta summutatult naerma, kuid sellest oli

küllalt. Mr. Fillander keeras end külili ja vaatas ringi. Lõpuks nägi ta tütarlast.

«Jane!» hüüatas ta. «Jane Porter! Issand halasta!»
Ta kargas püsti ja tormas neiu juurde. Ta ei uskunud, et see on Jane ja et ta on elus.
«Issand halasta! Kust te tulete? Kus te olite? Kuidas? . . .»
«Halastage, mr. Fillander,» katkestas teda tütarlaps. «Ma ei suuda sellises küsimusterahes orienteeruda.»
«Hea küll, hea küll.» sõnas mr. Fillander. «Issand halasta! Ma olen nii üllatatud ja piiritult vaimustatud, nähes teid elus ja tervena, et usute või ei, aga ei saa isegi õieti enam aru, mida ma räägin. Aga tulge nüüd ruttu ja rääkige kõigest, mis teiega juhtus!»

2. EDGAR BURROUGHS_TARZANI tagasitulek

Tarzani-lugude teine raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU
PAIDE 1991

Tõlgitud väljaandeist:
Эдгар Бсрроуз. Тарзан. Возвращение в джунгли. Тарзан и
Э. К. Бродерсен. (Издательство «А. Ф. Маркс». Петроград его звери. Полный перевод с последнего английского издания 1923.) Государственное малое предприятие «Гарт». Таллинн «Валгус». 1990.
The Return of Tarzan. By Edgar Rice Burroughs, author of «Tarzan of the Apes». Bernhard Tauchnitz Edition, 1921.
© «Järva Teataja», tõlge 1991

NIMEDEST SELLES RAAMATUS
Tarzani-lugude pidamine pool sajandit trükkimist ja lugemist mitteväärivaks on kulutanud läbi needki mõned eksemplarid eestikeelset tõlget ja ka originaalid, mis veel paarikümne aasta eest Eesti suuremates raamatukogudes olemas olid. Seetõttu jäidki raamatu «Tarzan — ahvide kasvandik» originaali pärased nimekujud saamata tõlkimise ajal. «Tarzani tagasituleku» eestindamise ajaks saabus pärast pikka ootamist St. Peterburgist selle raamatu originaal. Lugeja nõutuse ületamiseks -olgu siinkohal kõrvuti ära toodud peategelaste nimed raamatuis «Tarzan — ahvide kasvandik» ja «Tarzani tagasitulek».
d'Arnauld = d'Arnot
lord Graystock = lord Greystoke
mr. Samuel Th. Fillander => mr. Samuel T. Philander prof. Arhimedes Qn. Porter = prof. Archimedes Q. Porter
Duphrain = Dufranne
Cala = Kala
Shita = Sheeta

I. Juhtum laeval

«Magnifique!»* lipsas hüüatus krahvinna de Coude'i huulilt.

«Mis on?» imestas krahv noore naise poole pöördudes. «Mis äratab teis vaimustust?» Ja krahv laskis pilgul ringi käia.

«Oh, tühine asi, mu armas,» vastas krahvinna, ja tema nägu, kus seni oli mängelnud õrn õhetus, värvus punaseks. «Mulle meenusid vaid peadpööritavad New Yorgi pilvelõhkujad, nagu neid seal nimetatakse,» ja kenake krahvinna puges sügavamale mugavasse teikitooli ning võttis taas kätte ajakirja, mille äsja oli «tühise asja» pärast sülle pillanud.

Tema mees süüvis uuesti raamatusse, olles aga enne omaette vaguralt imestanud, et kolm päeva pärast New Yorgist lahkumist sattus krahvinna äkki vaimustusse nendestsamadest hoonetest, mida ta varem oli nimetanud ebardlikeks.

Peagi jättis krahv raamatu. «Igav on, Olga,» lausus ta. «Ma mõtlen kaaskannatajaid otsida ja teha neile ettepaneku kaarte mängida.»

«Te pole just kuigi armastusväärne, mu abikaasa,» kostis noor naine naeratades. «Kuid andestan teile, sest minagi olen kõigest tüdinud. Minge pealegi ja võtke käsile oma igavad kaardid.»

Kui mees oli lahkunud, heitis naine vargsi pilgu pikakasvulisele noormehele, kes pisut eemal laisalt tekitoolis lamaskles.

«Magnifique!» sosistas ta uuesti. Krahvinna Olga de Coude oli kahekümneaastane, tema mees neljakümnene. Ta oli truu ja aus naine, kuid mehe valikus polnud tal kuidagi osaleda tulnud, ja seetõttu oli üsnagi tõenäoline, et ta ei armastanud meeletult oma meest, kelle olid andnud talle saatus ja tituleeritud isa, tuntud vene härrasmehe tahe. Ent kuigi tal kütkestavat noort võõramaalast nähes heakskiitev hüüatus suust oli lipsanud, ei järeldunud sellest veel, et ta Oleks mõttes oma mehele truudust murdnud. Ta sattus vaimustusse, nagu oleks seda teinud ükskõik millist suurepärast asja nähes. Pealegi tõmbas noormees vastuvaidlematult endale tähelepanu.

Kuni ta noormehe profiili silmitses, tõusis viimane püsti ja lahkus laevalaelt. Krahvinna de Coude kutsus mööduva stjuuardi enda juurde.

«Kes on see härra?» küsis ta.

«Ta on sisse kirjutatud kui musjöö Tarzan Aafrikast, madam,» vastas see.

4

«Üsna suur maavaldus,» mõtles noor naine ja tema uudishimu lõi veelgi enam lõkkele.

Teel suitsetamistuppa jõudis Tarzan päris ukse juures järele kahele mehele, kes millegi üle elavalt sosistasid. Ta poleks neile üldse tähelepanu pööranud, kui üks neist poleks tema poole heitnud süüdlaslikku. pilku. Nad meenutasid talle melodramaatilisi kurjategijaid, keda ta oli näinud Pariisi teatrilavadel. Mõlemad olid tõmmud, tumedate juustega, pilgud aga, mida nad ilmselt midagi sepitsedes salamahti vahetasid, rõhutasid sarnasust veelgi.

Tarzan astus suitsetamistuppa ja otsis endale tugitooli teistest pisut kaugemal. Tal polnud tahtmist juttu ajada ja lonlkshaaväl oma absinti rüübates pöördus ta mõttes tagasi äsja läbielatud päevade juurde. Ikka ja jälle küsis ta endalt: oli ta talitanud mõistlikult, kui loobus oma õigustest inimese kasuks, kelle vastu polnud tal mingeid kohustusi? Ta ei öelnud lahti oma päritolust mitte William Cecil Clay-toni, lord Greystoke'i, vaid naise pärast, keda nad mõlemad, nii tema kui ka Clayton armastasid, ja kes saatuse veidra kapriisi tahtel oli saanud Glaytonile, mitte aga temale.

Naine armastas teda, Tarzanit, ja seepärast oli leppida veelgi raskem, ent siiski ta teadis, et ta ei oleks suutnud käituda teisiti, kui oli käitunud tookord õhtul Wisconsini metsade rüpes väikeses raudteejaamas. Tema jaoks oli kõige tähtsam neiu õnn,

lühiajaline tutvus tsivilisatsiooni ja tsiviliseeritud inimestega tõi ta veendumusele, et ilma raha ja teatud seisundita näib enamikule neist elu olevat väljakannatamatu.

Jane Porteril oli lapsepõlvest saadik nii üks kui teine, ja kui Tarzan oleks võtnud need nüüd ära tema tulevaselt mehelt, olelks Jane kahtlemata õnnetu. Tarzanile ei tulnud hetkekski pähe mõtet, et neiu olelks võinud loobuda Clay-tonist, kui viimane olelks jäänud ilma oma tiitlist ja mõisatest. Loomult kindlameelne ja aus, ei kahelnud ta selles, et teistelegi on need iseloomujooned omased. Ja antud juhul ta ei eksinud. Miski poleks suutnud Jane Porterit Claytoniga tugevamini siduda kui see, et viimasele oleks saanud osalks õnnetus.

Mineviku juurest pöördusid Tarzani mõtted tulevikule. Ta püüdis mõnutundega mõelda naasmisele džunglisse, kus ta oli sündinud ja üles kasvanud; julma, salakavalasse džunglisse, kus ta oli veetnud kakskümmend aastat kahekümne kahest. Ent kui ta tagasi jõuab, kes tema üle seal rõõmustab? Mitte keegi. Ehk jääb tema sõbraks üksnes elevant Tantor? Kõik teised kas siis põgenevad tema eest või hakkavad jälitama, nagu olid kunagi teinud.

Vaevalt et isegi tema enda sugukonna ahvid sõbrakäe vastu sirutavad.

Tsivilisatsioon oli Tarzanile seni andnud vähe, kuid oli õpetanud otsima endasuguste seltsi ja tundma siirast heameelt seltsimeheliku suhtlemise soojusest. Ja elu ilma sellise suhtlemiseta näis juba kohutavana. Oli raske kujutleda maailma, kus pole ainsatki sõpra, ainsatki elusolendit, kes

5

räägiks neid uusi keeli, mida Tarzan oli nii armastama hakanud. Seepärast Tarzan ei tundnudki kergendust, mõeldes tulevikule, mille ta ise oli endale kujundanud.

Mõttesse vajunult istus ta oma nurgas, pabeross hambus, kui äkki langes ta pilk peeglile, mis rippus tema vastas ja kust paistis laud, mille ümber neli meest kaarte mängisid. Sel ajal tõusis üks mängijaist püsti, kavatsedes lahkuda, ja juurde astus teine, kes viisaka kummarduse saatel nähtavasti pakkus end vabanenud kohale, et mäng võiks jätkuda. See oli üks nendest kahest mehest, keda Tarzan oli suitsetamistoa uksel sosistamas näinud, ja nimelt väiksemat kasvu mees.

See asjaolu äratas Tarzanis mõningat huvi, ja jätkates mõtisklemist oma tuleviku üle, hakkas ta peeglist jälgima enda selja taga laua ääres olevat gruppi. Kõigist mängijaist tundis Tarzan nimepidi ainult ühte, krahv Raoul de Coude'i, keda ülihoolas stjuuard oli talle näidanud kui omamoodi kuulsat meest, kes teenis Prantsuse sõjaministeeriumis kõrgel ametikohal. Krahv istus äsja mänguga ühinenud reisija vastas.

Äkki köitis peegelpilt Tarzani tähelepanu eriliselt. Sisenes teine vandenõulane ja jäi seisma krahvi tooli taha. Tarzan nägi, kuidas ta ümber pöördus ja vargsi tuba. silmitses, kuid ei vaadanud kuigi hoolikalt peeglisse ega näinud seal Tarzani valvsaid silmi. Ta tõmbas salamahti midagi taskust välja: mis see oli, seda Tarzan ei võinud näha, sest käsi varjas väljatõmmatud eset.

Aeglaselt lähenes käsi krahvile ja libistas eseme käratult tema kuuetaskusse. Mees jäi liikumatult oma kohale ja silmitses endiselt prantslase kaarte. Üllatunud Tarzan oli nüüd tähelepanu ise ja püüdis mitte ainsatki üksikasja kahe silma vahele jätta.

Mäng jätkus endist viisi minutit kümme, kuni krahv võitis hiljuti nendega liitunud partnerilt suure summa. Siis nägi Tarzan selgesti, et krahvi selja taga seisev mees noogutas oma kaasosalisele. See tõusis kohe püsti, osutades sõrmega krahvile.

«Oleksin ma teadnud, et see härra on elukutseline valemängija, poleks ma lasknud end mängu ahvatleda,» kuulutas ta.

Ühe hetkega olid krahv ja kaks teist mängijat jalul.

Krahv läks näost kaameks.

«Mis see tähendab, söör?» hüüatas ta.
«Kas te teate, kellega te räägite?»
«Ma tean, mida ma räägin, ja viimast korda teen seda inimesega, kes kaardimängus tüssab.»
Krahv kummardus üle laua ja lõi mehele lahtise käega vastu nägu. Neid ümbritseti.
«See on arusaamatus, söör,» karjus üks mängijatest. «See on ju krahv de Coude Prantsusmaalt.»
«Kui ma eksisin,» väitis süüdistaja, «siis palun ma meelsasti vabandust. Aga las musjöö krahv eelkõige selgitab, mis kaardid ta endale taskusse sokutas.»
6
Siin püüdis Tarzani silme all krahvi taskusse kaardid libistanud mees uksest välja lipsata, kuid oma suureks pahameeleks nägi, et pikakasvuline hallisilmne võõras seisab ukse peal ees.
«Pardon,» lausus mees, püüdes Tarzanist mööduda.
«Oodake!» kostis Tarzan.
«Aga mispärast?» hüüdis mees turtsakalt. «Laske mind mööda!»
«Oodake!» kordas Tarzan. «Ma arvan, et te võite ühteteist selgitada.»
Nüüd kaotas pettur kannatuse ja läbi hammaste needusi pomisedes katsus ta Tarzanit kõrvale tõugata. Ahv-inimene vaid naeratas, keeras meheikolaski ümber, haaras tal kraest kinni ja tiris laua juurde, välja tegemata tema sajatustest, löökidest ja katsetest end lahti rebida. Esimest korda puutus Nikolas Rokoff kokku musklitega, tänu millele nende omanik oli väljunud võitjana kokkupõrgetest lõvi Numa ja hiiglasliku isaahvi Terkoziga.
De Coude'ile süüdistuse näkku paisanud mees ja kaiks teist mängijat silmitsesid küsivalt krahvi. Teised reisijad olid kogunenud nende ümber, oodates seletusi.
«See mees on hulluks läinud,» sõnas krahv. «Palun teid, džentelrnenid, otsige mind läbi.»
«See süüdistus on naeruväärne,» lausus üks mängijatest.
«Pruugib teil vaid pista käsi krahvi kuuetaaku ja te veendute, et süüdistus on õiglane,» kinnitas närukael. Ja et ülejäänud seda teha ei söandanud, astus ta sammu krahvi poole: «Noh, mis siis ikka, ma teen seda ise, kui teie ei taha.»
«Ei,» väitis de Coude. «Ma luban end läbi otsida vaid džentelmenil.»
«Krahvi pole tarvis läbi otsida. Tal on kaardid taskus. Ma ise nägin, kuidas need sinna pandi.»
Kõik pöördusid imestunult kõneleja poole. See oli suurt kasvu noormees, kes hoidis rabeleval vangil kraest kinni.
«See on vandenõu,» hüüdis de Coude vihaselt. «Mul pole mingeid kaarte.» Nende sõnadega pistis ta käe tasku. Hetkeks võttis maad hauavaikus. Krahv muutus näost , äkki surnukahvatuks ja võttis pikkamisi välja käe kolme kaardiga.
Ta heitis kõigile pilgu täis tumma õudu ja pikkamisi kerkis ta põskedele solvumispuna. Inimeste ilmest, kes nägid pealt meesterahva häbisse saatmist, võis lugeda kaastunnet ja põlgust.
«See on vandenõu, musjöö,» lausus hallisilmne võõras. «Džentelrnenid,» jätkas ta, «härra krahv ei teadnud, et tal on taskus kaardid. Need pandi sinna ilma tema teadmata, mängu ajal. Selles toolis seal istudes nägin ma peeglist kõike juhtunut. See härra siin, keda ma takistasin põgenemast, pani kaardid krahvi tasku.»
De Coude pööras pilgu Tarzanilt mehele, keda see kinni hoidis.
7
«Mon dieu*, Nikolas!» hüüdis ta. «Teie?» Seejärel pööras ta end süüdistaja poole ja silmitses teda teraselt.

«Aga teid, musjöö, ei tundnud ma habemeta ära. See muudab teid väga, Pavlov. Nüüd on mulle kõik arusaadav. Kõik on selge, härrased!»

«Mida me siis nendega teeme, musjöö?» küsis Tarzan. «Kas anname nad kaptenile üle?»

«Ei, mu sõber,» vastas krahv rutakalt. «See on isiklik asi ja ma palun teid mitte midagi ette võtta. Aitab sellest, et ma olen kahtlustustest prii. Mida vähem me nende tüüpidega tegemist teeme, seda parem. Kuidas ma saaksin aga tänada teid selle suure teene eest? Lubage üle anda oma visiitkaart ja kui ma kunagi saan kasulik olla, siis pidage meeles, et olen teie käsutuses.»

Tarzan vabastas Rokofi, kes oma kaasosalisega suitseta-mistoast kiiresti väljus. Uksel pöördus Rokoff Tarzani poole: «Musjöö kahetseb ja mitte ainult üks kord, et segas end teiste asjadesse »

Tarzan naeratas, kummardas krahvile ja ulatas talle oma visiitkaardi. Krahv luges sellelt:

«M. Jean C. Tarzan.»

«Musjöö Tarzan,» sõnas ta, «te peate tõepoolest kahetsema, et mind aitasite, sest võin teile kinnitada, et tõmbasite enda peale Euroopa kahe kõige paadunuma närukaela viha. Püüdke neid vältida, musjöö, kuidas vaid saate.»

«Kallis krahv,» vastas Tarzan rahulikult naeratades, «ma olen tundnud veel kohutavamaid ja õudust äratavamaid vaenlasi, kuid ma olen praegugi elus ja terve. Arvan, et neil kahel ei õnnestu kunagi mulle kurja teha.»

«Loodame seda, musjöö. Kuid ei tee paha, kui olete ettevaatlik ja vähemalt peate meeles, et tänasest päevast on teil vaenlane, kes midagi ei unusta ja kunagi ei andesta ja kelle vihkamisest mürgitatud ajus sünnivad kogu aeg uute julmuste plaanid nende vastu, kes milleski on teda seganud või millegagi solvanud. Kurat on Nikolas Rokofiga võrreldes süütu vigurivänt.»

Kui Tarzan õhtul oma kajutisse sisenes, leidis ta põrandalt sedeli, mis ilmselt oli ukse alt sisse torgatud.

Ta avas selle ja luges:

M. Tarzan, kahtlemata ei andnud te endale aru, millist ränka ülekohut tegite, muidu poleks te korda saatnud seda, mida tegite täna. Olen valmis uskuma, et talitasite selliselt teadmatusest ja kavatsemata teile võõrast inimest solvata. Sellest lähtudes luban meelsasti teid vabandust paluda ja kui te mulle tõotate, et ei hakka enam sekkuma asjadesse, mis teisse ei puutu, siis loen asja lõpetatuks. Vastasel korral. . . muide, olen kindel, te mõistate, et targem on valida tee, mida ma teile pakun.

Täie lugupidamisega Nikolas Rokoff

Kuri naeratus lõi hetkeks mänglema Tarzani huultel, kuid samas lakkas ta juhtunule mõtlemast ja heitis magama.

* Mu jumal! (pr. k.)

8

Ühes naabenkajutis vestles samal ajal oma mehega krahvinna de Coude.

«Miks te nii morn olete, armas Raoul?» küsis ta. «Te olite kogu õhtu äärmiselt rusutud. Mis teeb teile muret?»

«Olga, Nikolas on siin, aurikul. Kas te ei teadnud seda?»

«Nikolas!» hüüatas krahvinna. «Kuid see on võimatu, Raoul, ei või olla. Ta istub Saksamaal vangis.»

«Ka mina mõtlesin tänase päevani nii, kuni nägin teda ja seda teist närukaela, Pavlovit. Olga, ma ei suuda enam kauem taluda ta tagakiusamist. Ei suuda, isegi teie pärast mitte. Varem või hiljem annan ma ta võimude kätte. Ma olen juba pooleldi

otsustanud rääkida kõigest kaptenile, enne kui me kaldale jõuame. Prantsuse laeval, Olga, ei maksaks mulle midagi täita seda Nemesise rolli.»

«Ah ei, Raoul!» selle hüüatusega laskus krahvinna põlvili mehe ette, kes langetatud päi diivanil istus. «Ära tee seda! Tuleta meelde, sa lubasid mulle. Ütle, et sa seda ei tee. Ära hirmuta mind, Raoul!»

De Coude võttis naise käed oma kätesse ja uuris mõnda a^ga sõnatult tema kaamet tujutut nägu. otsekui , püüdes sealt välja lugeda, miks ta seda inimest õieti kaitseb.

«Olgu nii, nagu sa tahad, Olga,» sõnas ta lõpuks. «Ma ei mõista. Ta on kaotanud vähimagi õiguse sinu truudusele, armastusele, lugupidamisele. Ta ähvardab pidevalt sinu elu ja au, sinu mehe elu ja au. Loodame, et sa kunagi ei kahetse, et teda kaitsed.»

«Mulle tundub, Raoul,» katkestas Olga teda järsult, «et ma ei vihka teda sinust vähem, kuid . .. veri on paksem kui vesi —»

«Ma oleksin täna meelsasti tema vere koostist uurinud,» torises de Coude vihaselt. «Neil oli kindel kavatsus määrida minu au, Olga.» Ja ta rääkis kõigest, mis suitsetamistoas oli juhtunud.

«Poleks olnud seda tundmatut, oleks nende nõu õnnestunud. Kes oleks uskunud minu sõnu, kui minu taskust leitud kaardid rääkisid minu vastu? Ma hakkasin isegi juba äärepealt endas kahtlema, kuni see musjöö Tarzan teie üliarmsa Nikolas' laua juurde tiris ja kogu nende argpüksliku salasepitsuse paljastas.»

«Musjöö Tarzan?» küsis ilmselt üllatunud krahvinna.

«Jah. Kas te tunnete teda, Olga?»

«Ma nägin teda. Uks stjuuard näitas teda mulle.»

«Ma ei teadnud, et ta on nii kuulus.»

Olga de Coude muutis kõneainet. Ta leidis järsku, et polegi nii lihtne seletada, miks stjuuard talle musjöö Tarzanit oli näidanud. Võimalik, et ta õige pisut ka punastas: krahv, tema mees, silmitses teda veidral iroonilisel ilmel. «Ah » mõtles naine, «must südametunnistus leiab kahtlustamiseks kõikjalt toitu.»

9

II. Sõlmuvad vihkamise ja...? sidemed

Alles järgmise päeva hilisõhtul nägi Tarzan neid kahte reisijat, kelle asjadesse ta oli nördimusest ajendatuna sekkunud. Täiesti ootamatult sattus ta neile peale just sel hetkel, kui viimased seda kõige vähem soovisid.

Nad seisid laevalael üksildases paigas ja kui Tarzan nende kohale jõudis, --vaidlesid ägedalt ühe naisega. Tarzan pani tähele, et naine oli jõukalt riides ja, otsustades ilusa sihvaka kuju järgi, ka noor, kuid tema nägu varjas tihe loor. Kõik seisid seljaga Tarzani poole — mehed teine teisel pool naist — ja ta jõudis neile märkamatult päris lähedale. Ta mõistis, et Rokoff ähvardas, naine aga palus, kuid nad rääkisid temale tundmatut keelt ja üksnes noore naise välimuse järgi oli selge, et ta kardab.

Rokofi olekus tundus nii ilmset füüsilise vägivalla ähvardust, et ahvinimene hetkeks seisatas ja astus siis nende juurde, tunnetades instinktiivselt hädaohtu. Ta kõhkles veel, kui mees toorelt naise randmest kõrgemalt kinni haaras ja kätt väänama hakkas, otsekui lootes sel moel mingit lubadust välja pressida. Mis võinuks juhtuda, kui Rokoffi poleks takistatud, selle kohta võib mitmesuguseid oletusi teha. Kuid siin haarasid terassõrmed ta õlast kinni ja tugev käsi sundis hoolimatult teda ümber pöörama ning kohtama sellesama võõra külmi halle silmi: seesama võõras oli juba kord talle teele ette astunud

«Sapristi!»[1] sisistas raevunud Rokoff. «Mida see tähendab? Kas olete peast põrunud, et jälle solvate Nikolas Rokoff i?»

«Siin on mu vastus teie sedelile, musjöö,» kostis Tarzan rahulikult, visates lurjuse endast eemale sellise jõuga, et see vastu reelingut prantsatas .. .

«Tuhat kuradit!» kisendas Rokoff. «Selle eest maksad sa eluga, tõbras!» Ta hüppas jalule ja sööstis Tarzani kallale, püüdes jooksu pealt revolvrit taskust välja kiskuda. Naine põrkas õuduses tagasi.

«Nikolas!» karjatas ta. «Ära tee, oo, ära tee seda! Ruttu, musjöö, põgenege, või ta tapab teid.»

Ent põgenemise asemel läks Tarzan kallaletungijale rahulikult vastu.

«Ärge tehke ennast narriks, musjöö,» sõnas ta.

Rokoff, kes oli raevust meeletu alandava olukorra pärast, millesse võõras ta asetanud oli, sai lõpuks revolvri taskust kätte. Ta peatus, tõstis selle külmavereliselt Tarzani rinna kõrgusele ja vajutas päästikule. Kukk plõksatas, aga pauku ei järgnenud, ahvinimese käsi tõusis kiirelt nagu vihaleaetud püütoni pea: kerge pingutus ja revolver lendas kaugele üle parda ning kukkus Atlandi ookeani.

10

Silmapilgu seisid mõlemad teineteise vastas. Lõpuks sai Rokoff enesevalitsuse tagasi. Ta hakkas rääkima esimesena: «Te olete juba kaks korda suvatsenud sekkuda asjadesse, musjöö, mis teisse ei puutu. Kaks korda olete lubanud endale alandada Nikolas Rokoffi. Esimesel korral otsustasin ma seda mitte tähele panna, arvates, et musjöö talitas teadmatusest, kuid seekord ma ei unusta. Kui musjöö ei tea, kes on Nikolas Rokoff, siis ma võin talle kinnitada: oma viimase jultunud teo pärast on tal kaalukad põhjused mäletada seda nüüd ja igavesti.»

«Olete argpüks ja lurjus, musjöö,» vastas Tarzan, «ja rohkem ei taha ma teist midagi teada.» Ta pöördus naise poole, et küsida, kas Rokoff talle viga ei teinud, kuid naine oli kadunud. Heitmata ainsatki pilku Rokofile ja tema kaaslasele, jätkas Tarzan oma jalutuskäiku laevalael.

Tarzan pidi endalt imestades küsima, mis salanõu siin sepitsetakse. Mida need inimesed plaanitsevad? Looriga naises, kellele ta appi oli läinud, oli midagi tuttavat, kuid nägemata tema nägu, ei võinud ta kindel olla, et oli naist varem kohanud. Ainuke asi, mida ta märkas, oli omapärane sõrmus selle käe sõrmes, millest Rokoff oli kinni haaranud, ja Tarzan otsustas silmas pidada kõigi naisreisijate käsi, et kindlaks teha, keda Rokoff jälitab, ja teada saada, kas mees pole teda jälle tülitanud.

Tarzan naasis tekil oma tooli juurde ja hakkas meenutama neid arvukaid näiteid inimeste julmusest, egoismist ja kurjusest, mille tunnistaja oli ta olnud sellest päevast alates, kui neli aastat tagasi oli džunglis ta pilk esimest korda langenud teisele inimolendile — mustale Kulongale. kelle oda lõpetas hiiglasuure emaahvi Kala elu ja röövis seega noorelt Tarzanilt ainsa ema, keda ta oli tundnud.

Talle meenus, kuidas rotinäoga Snipes oli tapnud Kingi, kuidas «Arrow'» mässulised olid jätnud saatuse hooleks professor Porteri ja tema kaaslased, kui julmalt õiendasid vangidega arveid Mbonga suguharu mustanahalised juhid ja naised, kui palju väiklast kadedust ilmutasid läänekalda asumaade sõjaväelased ja tsiviilametnikud, kelle näol ta esimest korda puutus kokku tsiviliseeritud maailma esindajatega.

«Mon dieu!» rääkis ta endamisi. «Nad kõik on ühesugused. Petavad, tapavad, valetavad, teevad sohki ja kõike selle pärast, millest keelduksid kõik džungliasukad:

---

[1] Kurat võtaks! (pr. k.)

rah; pärast, mis võib neile anda jõuetute olendite rafineeritud naudinguid. Haletsusväärsed tavad teevad neid oma õnneti saatuse orjadeks ja nad usuvad kindlalt, et on looduse va litsejad, kes maitsevad elus ainsat väärtuslikku. Vaevalt e' džunglis loovutaks keegi teisele rahumeelselt oma sõbratar: See on armetu maailm, meeletu maailm, ja ahvide Tarza; oli arust ära, kui ta otsustas vahetada selle vastu džungl vabaduse ja õnne.»

Nende mõtiskluste ajal valdas teda äkki tunne, et selja

11

tagant keegi teda jälgib. Metslooma vana instinkt murdis läbi tsivilisatsiooni kesta ja Tarzan keeras nii ruttu ümber, et teda vargsi silmitsenud noor naine ei jõudnud isegi pilku kõrvale pöörata ja ahvinimese hallid silmad kohtusid küsival ilmel otse tema silmadega. Seejärel langetas naine pilgu ja Tarzan nägi, kuidas ärapööratud näole valgus kerge puna.

Ta muigas endamisi: vaat kuhu viib tema ebakultuurne ja viisakusetu käitumine, ta ei löönud ju silmi maha, kui kohtas noore naise pilku. Naine oli väga noor, ja see pani Tarzanit pead murdma küsimuse üle: kus oli ta teda varem näinud? Tarzan võttis endise asendi ja märkas peagi, et naine tõusis püsti ja lahkus laevalaelt. Kui ta möödus, pöördus Tarzan ümber, lootes mõne tunnuse järgi tema isikut tuvastada.

Tal ei tulnud pettuda. Möödudes tõstis naine käe mustade laineliste juuste juurde, mis sõlmena kuklale langesid — see on naistele iseloomulik žest, kui nad tunnevad et selja tagant saadab neid tunnustav pilk —, ja Tarzan märkas ühes sõrmes omapärast sõrmust, mida ta alles hiljuti oli näinud looriga naise sõrmes.

Ah siis teda jälitabki Rokoff! Seda noort ilusat naist. Tarzan mõtiskles laisalt selle üle, kes ta võiks olla ja mis suhted võinuksid ühendada nii sulnist naist selle morni habemiku venelasega.

Õhtul pärast lõunasööki siirdus Tarzan laeva vööri ja jäi sinna pimedani, vesteldes teise tüürimehega. Kui viimane kutsuti oma kohuseid täitma, nõjatus Tarzan laisalt reelingule ja imetles kuuvalguse sillerdamist lainetel. Ta seisis ühe tugiposti varjus ja kaks meest, kes mööda tekki tulid, ei märganud teda. Ometi jõudis Tarzan kuulda küllalt nende juttu, mis sundis teda neile käratult järgnema, et selgitada, millist uut kuratlikku plaani nad sepitsevad. Ta tundis häälest ära Rokofi ja tema kaaslases Pavlovi.

Tarzan oli kuulnud vaid mõne sõna: «Ja kui ta karjuma hakkab, võid teda kägistadada, kuni...» Kuid sellest jätkus, et äratada seiklushimu, ja ta ei lasknud silmist kahte meest, kes nüüd tekil kiirelt edasi sammusid. Ta järgnes neile suitsetamistoa ukseni, kus nad viivuks peatusid, otsekui soovides veenduda kellegi kohalolekus.

Seejärel suundusid nad otsejoones ülemisele tekile esimese klassi kajutite juurde. Siin oli Tarzanil juba raskem märkamatuks jääda, kuid see läks tal siiski korda. Kui nad ühe poleeritud ukse juures peatusid, lipsas Tarzan kümne-kaheteistkümne jala kaugusel ühte kõrvalkäiku.

Nende koputuse peale küsis kajutist naise hääl prantsuse keeles: «Kes seal on?»

«Olga, see olen mina, Nikolas,» kõlas juba tuttav Rokofi kurguhäälne vastus.

«Miks sa mind rahule ei jäta, Nikolas? Millal sa lakkad mind punamast?» kostis naise hääl õhukese vaheseina tagant. «Ma pole ju sulle midagi halba teinud.»

«Ära nüüd, Olga,» keelitas mees teda leplikul toonil,

12

«tahan sulle ainult mõne sõna öelda. Ma ei tee sulle midagi, ei tule isegi kajutisse. Kuid ma ei saa ju läbi ukse karjuda.» .

Tarzan kuulis ust lukust lahti keeratavat. Ta astus ettepoole et näha, mis siis juhtub, kui uks avaneb, sest kõrvus ikõlasid tal ikka veel kurjakuulutavad sõnad: «Ja kui ta karjuma haikfeab, võid teda kägistada.»

Rokoff seisis otse ukse ees. Pavlov oli kõrval, selg surutud vastu koridori seina. Uks avanes. Rokoff jäi lävel seisma, nõjatudes seljaga vastu ust, ja rääkis sosinal naisega, keda Tarzan ei näinud. Seejärel kuulis Tarzan naise häält — tasemaks sunnitud, kuid siiski küllalt kõva, et sõnadest aru saada:

«Ei, Nikolas,» ütles ta, «see on asjatu. Ähvarda kuidas tahad, kuid ma ei nõustu iialgi. Mine toast välja. Sul pole õigust siia tulla. Sa lubasid, et ei tule sisse.»

«Väga hea, Olga, ma ei tule sisse, aga enne, kui ma sinuga arved õiendan, kahetsed sa tuhat korda, et ei täitnud mu palvet. Lõppude lõpuks saan ma ikkagi oma tahtmise, kuid oleks parem, kui sa säästaksid mu aega ja vaeva, hoiaksid end teotusest, aga sinu . ..»

«Nikolas, Nikolas!» katkestas teda naine, ja Tarzan nägi, kuidas Rokoff kõrvale tõmbudes noogutas Pavlovile, see aga sööstis ühe hüppega kajuti ukse juurde, mööda Rokofist, ikes talle abivalmilt ukse lahti paiskas. Rokoff taganes kahku. Uks paugatas kinni. Tarzan kuulis, kuidas seespool võtit keerati. Rokoff seisis endiselt ukse juures, pea kaldu, justkui püüdes tabada iga sõna. Õel muie kõverdas habetunud näos ta huuli.

Tarzan kuulis, kuidas naine käskis Pavlovit kajutist lahkuda .

«Ma kutsun oma mehe siia,» karjus ta. «Ta ei heida teile armu.»

Ukse tagant kostis Pavlovi parastavat naerulaginat «Laevaohvitser toob kohale teie abikaasa, madam,» teatas ta. «See ohvitser teab juba, et mehe äraolekul võtate oma kajutis lukustatud ukse taga vastu võõrast meesterahvast.»

«Mu mees saab aru, milles on asi!»

«Täiesti võimalik, kuid mitte laevaohvitser ega ka ajakirjanikud, keda salapärasel kombel informeeritakse kõigest kohe, kui me maale oleme astunud. Nad leiavad, et see on ülihuvitav lugu, ja sedasama arvavad ka teie sõbrad, kui nad sellest hommikusöögi ajal loevad — las ma arvutan .. . täna on teisipäev . .. jah, reedel hommikusöögi ajal. Ja huvi ei vähene sugugi, kui nad kuulevad, et mees, keda naine oma kajutis vastu võttis, oli venelasest teener, ehk täpsemini väijendudes tema venna teener.»

«Alexis Pavlov,» kostis naise hääl, külm ja kartmatu, «te olete argpüks, ja kui ma sosistan teile kõrva ühe nime, loobute te oma nõudmistest ning ähvardustest ja lahkute minu kajutist otsekohe, selleks et loodetavasti mulle mitte enam silma alla sattuda.»

13

Pärast seda jäi viivuks kõik vaikseks: arvatavasti naine kummardus ja sosistas lurjusele kõrva seda, millele ta oli nüüdsama vihjanud. Hetk vaikust, seejärel aga mehe hämmastunud sajatus, võitluse madin, naise kiljatus — ja taas vaikus.

Karjatus ei jõudnud veel vaibuda, kui ahvinimene oma peidupaigast välja hüppas. Rokoff pistis jooksu, kuid Tarzan rabas tal kraest kinni ja vedas tagasi. Kumbki neist ei lausunud sõnagi, mõlemad tundsid vaistlikult, et seal toas on teoksil mõrv. Tarzanile oli selge, et Rokoff ei kavatsenud nii kaugele minna: tema eesmärk oli hoopis sügavam ja võib-olla kohutavam kui toores külmavereline mõrv.

Hetkegi kõhklemata ja kedagi hõikamata surus ahvinimene tohutu õlaga õhukest paneeli ja et uksepilpad laiali paiskusid, tormas ta kajutisse, vedades enda järel Rokoffi. Tema ees voodil lamas naine, Pavlov aga pigistas sõrmedega õrna kaela, samal ajal kui ohver peksis teda vastu nägu ja püüdis oma kaela ümbert julmi surmatoovaid sõrmi lahti rebida.

Kära kuuldes hüppas Pavlov jalule. Tarzanit nähes lõid ta silmades leegitsema viha ja ähvardus. Naine tõusis vaa-rudes istukile. Ühe käega hoidis ta kinni kõrist, hingamine oli vaevaline. Kuigi ta oli sasitud ja surnukahvatu, tundis Tarzan temas ära noore naise, keda ta hommikul oli tekil näinud.

«Mis see kõik tähendab?» küsis Tarzan Rokofilt, kelles ta vaistlikult tunnetas algatajat. Viimane vaikis mornilt.

«Palun vajutage kellanupule,» jätkas ahvinimene, «me peame siia kutsuma mõne ohvitseri: asi on liiga kaugele läinud.»

«Ei, ei!» karjatas naine ja oli silmapilk püsti. «Palun, ärge tehke seda. Ma usun, et tegelikult ei tahetud mulle halba teha. Ma vihastasin seda härrat ja ta kaotas enese-valitsuse, see ongi kõik. Ma ei tahaks, et asi käiku antaks, palun teid, musjöö,» ja ta hääl kõlas nii anuvalt, et Tarzan ei söandanud peale käia, kuigi terve mõistus ütles talle, et selles kõiges peitub midagi, millest tuleks informeerida asjaomaseid võime.

«Te siis tahate, et ma ei võtaks midagi ette?» küsis ta.

«Jaa, palun teid,» vastas naine.

«Te olete sellega nõus, et need kaks lurjust ka edaspidi teid taga kiusavad?»

Ta ei osanud vastata ning paistis väga õnnetu ja tujutu. Tarzan nägi, kuidas kaval võidurõõmus naeratus kõverdas Rokofi huuli. Nähtavasti naine kartis ega julgenud nende kahe lurjuse juuresolekul avameelselt rääkida.

«Sellisel juhul,» ütles Tarzan, «talitan ma omaenda riisikol. Ma hoiatan teid,» jätkas ta Rokofi poole pöördudes, «ja teie kaasosalist, et nüüdsest peale kuni reisi lõpuni hoian ma teil silma peal. Ja kui ma juhtumisi kuulen, et kumbki teist on kas või kaudselt sellele noorele daamile ebameeldivusi põhjustanud, kutsun ma otsekohe teid vastust

andma ja ma ei usu, et see teile meeldiv oleks.

Nüüd aga kaduge siit!» ning kahmanud Rokofil ja Pavlovil kraest kinni, viakas ta nad jõuga ukse taha, virutades kummalegi veel jalahoobi, et nad koridoris kaugemale lendaksid. Siis pöördus ta naise poole. Viimane vaatas teda, silmad imestusest pärani.

«Ja teie, madam, teete mulle suure heateo, kui kohe teatate, kui keegi nendest närukaeltest hakkab teid jälle tülitama.»

«Ah, musjöö,» vastas naine, «ma loodan, et te ei peaks oma heategu kahetsema. Te saite endale kurja ja leidliku vaenlase, kes ei peatu millegi ees, et rahuldada oma kättemaksuiha. Tõepoolest, musjöö, te peaksite olema väga ettevaatlik ...»

«Vabandust, madam, mu nimi on Tarzan ...»

«Musjöö Tarzan. Aga et ma ei tahtnud ohvitseri kutsuda, siis ärge sellest järeldage, et ma pole teile julge ja rüütelliku kaitsmise eest küllalt tänulik. Head ööd, musjöö Tarzan, ma ei unusta kunagi, mida ma teile võlgnen,» ja võluva naeratusega, mis paljastas kaks rida imeilusaid hambaid, kummardas noor naine Tarzanile. Viimane soovis talle head ööd ja siirdus tekile.

Ta pani väga imeks, et laeval juba kaks inimest — krahv de Coude ja see neiu — kannatasid Rokofi ning tema kaaslase nurjatusi ega nõustunud neid õigusemõistmise kätte andma. Enne magamaheitmist pöördus ta mõtteis korduvalt tagasi ilusa noore naise juurde. Ilmselt on ta elu takerdunud mingisse võrku, millega saatus tedagi sundis kakku puutuma. Talle meenus, et ta ei tea isegi naise nime. Et ta abielus oli, seda tunnistas kitsas kuldsõrmus vasaku käe keskmises sõrmes. Tahtmatult küsis ta endalt, kes on see õnneseen?

Kuni viimase reisipäeva õhtuni ei näinud Tarzan enam ühtegi selle väikese draama tegelast. Juba pimenes, kui ta noore naisega ootamatult palgest palgesse kokku puutus. Nad mõlemad tõid oma tekitooli eri suunast ühte ja samasse kohta. Naine

tervitas teda meeldiva naeratusega ja peaaegu kohe tegi juttu sellest, mille tunnistaja Tarzan oli" olnud kahe päeva eest tema kajutis. Ta näis kartvat, et tutvus selliste inimestega nagu Rokoff ja Pavlov võiks teda Tarzani silmis mustata.

«Ma loodan, et musjöö ei otsusta minu üle selle teisipäevaõhtuse õnnetu juhtumi järgi,» alustas ta. «Ma olen selle tagajärjel palju kannatanud: esimest korda pärast seda söandasin nüüd kajutist väljuda. Mul oli häbi,» lõpetas ta lihtsalt.

«Iialgi ei otsustata gaselli üle nende lõvide järgi, kes talle kallale tungivad,» väitis Tarzan. «Ma nägin neid kahte varem tegutsemas suitsetamistoas, päev enne teile kallale tungimist, kui ma õigesti mäletan, ja olles tutvunud nende meetoditega, jõudsin veendumusele, et nende vihavaen ise on parim soovitus sellele, keda nad taga kiusavad. Nendesugused inimesed hoiavad vaid kurjuse ja alatuse poole ning vihkavad kõike kaunist ja õilsat.»

15

«Teist on väga lahke asja selliselt tõlgendada,» vastas naine naeratades. «Ma olen juba kuulnud, mis kaardilauas juhtus. Mu mees rääkis mulle kõigest. Ta kõneles musjöö Tarzani erakordsest jõust ja julgusest, tema ees tunneb ta end kogu elu tänuvõlglasena.»

«Teie mees?» kordas Tarzan.

«Jah. Ma olen krahvinna de Coude.»

«Mulle on sellega topelt tasutud, madam, et olen osutanud teene krahv de Coude'i abikaasale.»

«Paraku olen ma teile juba nii palju võlgu, musjöö, et vaevalt suudan seda kunagi tasuda, ärge siis suurendage minu võlakoormat.» ja ta kinkis Tarzanile nii võluva naeratuse, et viimane tundis: mees võib sooritada hoopiski suurema kangelasteo üksnes selleks, et pälvida niisugust naeratust.

Sel päeval ta krahvinnat enam ei näinud ja järgmise! hommikul maaleminöku saginas kaotas ta silmist. Ent kui nad eelmisel päeval jumalaga olid jätnud, oli naise silmades midagi, mis jäi teda jälitama. Need olid olnud nukralt mõtlikud, kuid nad rääkisid sellest, kui kergesti ja veidralt tekivad merereisidel sõbralikud suhted ja kui kergesti need suhted igaveseks katkevad.

Tarzan mõtles, kas ta näeb veel teda kunagi .. .

IIL Mis juhtus Maule’i tänavas

Pariisi jõudnud, siirdus Tarzan otseteed oma vana sõbra d'Arnot' poole ja sai mereväeohvitserilt tubli peapesu selle eest, et oli loobunud tiitleist ja mõisatest, mis õigusega kuulusid temale, surnud lord Greystoke'i, John Claytoni pojale.

«Te olete hull, mu sõber,» ütles d'Arnot, «et loobute nii kergesti mitte ainult rikkusest ja seltskondlikust positsioonist, vaid ka võimalusist vaieldamatult tõendada, et teie soontes ei voola mitte metsiku emaahvi, vaid kahe kõige lugupeetavama inglise perekonna veri. Lihtsalt arusaamatu, kuidas nad jäid teid uskuma, eriti aga miss Porter.

Mina ei kahelnud ju kunagi teie päritolus, isegi siis mitte, kui te oma metsikus Aafrika džunglis röövlooma kombel võimsate lõugadega oma ohvri toorest liha rebisite ja rasvaseid käsi oma puusade külge pühkisite. Ehkki mul polnud vähimaidki tõendeid, teadsin ma juba siis, et eksite, pidades end Kala pojaks.

Ja nüüd, kus on olemas teie isa päevik, mis kirjeldab tema ja teie ema kohutavat elu Aafrika metsikul rannal; päevik, milles on juttu teie sünnist ja kõige veenvam ning tähtsam tõend — teie lapsesõrme jäljed selle leheküljel —, nüüd nõustute jääma rahata ning nimeta hulguseks. Seda minu mõistus ei võta.»

«Ma ei vaja paremat nime kui Tarzan,» väitis ahvinimene, «mis aga puutub sellesse, et jääda ühegi krossita hulguseks, siis pole see mul üldse plaanis. Tõepoolest, lähim ja loodetavasti ka viimane sõbrateene, mida ma teilt paluda tahan, on leida mulle tegevusala.»

«Või veel!» torises d'Arnot. «Te teate imehästi, et ma ei kavatsegi teile kohta otsida. Kas ma pole tuhat korda öelnud, et mul jätkub raha kahekümne inimese jaoks? Ja et pool kõigest, mis mulle kuulub, on teie oma. Ja kui ma ka kõik teile annaksin, ei heastaks see kümnendikugi võrra teie sõprust, Tarzan, ja seda, mis te Aafrikas minu heaks tegite. Ma ei ole unustanud, mu sõber, et kui poleks teid ja teie imelist vaprust, oleksin hukkunud Mbonga inimsööjate külas lõkketules. Ma ei unusta ka seda, et ainult tänu teie ennastsalgavale hoolitsusele paranesin ma neegritelt saadud kohutavatest haavadest, ja alles hiljem mõistsin, mis tähendas teile jääda koos minuga ahvide amfiteatrisse kuigi südames kippusite rannikule.

Kui me lõpuks sinna jõudsime ja nägime, et miss Porter ja tema kaaslased olid ära sõitnud, hakkasin ma mõistma, millest te loobusite võhivõõra inimese heaks. Ma ei mõtlegi teile tasuda rahaga, Tarzan. Juhtumisi võib praegu raha tarvis minna. Kui saaksin tuua teile mingi ohvri, teeksin seda. Ma jään alati teie sõbraks, sest meil on ühesugused vaated ja ma olen teist vaimustatud. Sõprust ma teile peale sundida ei saa, kuid raha saan ma teile anda ja teengi seda.»

«Hea küll,» naeris Tarzan, «ei maksa raha pärast tülitseda. Ma pean elama ja järelikult vajan raha. Kuid ma tahaksin heameelega midagi teha. Te saate oma sõprust kõige paremini tõendada, kui otsite mulle tegevusala. Ilma selleta lähen ma varsti hukka. Mis aga puutub minu pere-konnaõigustesse, siis on need heades kätes.

Clayton pole neid minult ära võtnud. Ta on veendunud, et temast saab parem inglise lord kui inimesest, kes on sündinud ja üles kasvanud Aafrika džunglites. Te ju teate, et ma olen praegugi vaid poolest saadik kultuurne inimene. Kui ma kas või hetkeks raevu satuksin, siis metslooma instinkt — aga loomaks olen ma õigust öelda ju jäänud — pühiks minema kogu mu leebete ja rafineeritud viisakus-kommete vähesed varud. Kuid vähe sellest; esitanuksin ma oma õigused, jätnuksin armastatud naise ilma varandusest ja seisundist, mille talle nüüd tagab abielu Claytoniga. Seda ma teha ei võinud, kas pole tõsi, Paul?»

«Sellest ma ei räägigi,» jätkas ta vastust ootamata, «et päritolu küsimusel pole minu jaoks olulist tähtsust. Olud. milles ma kasvasin, sisendasid mulle, et nii inimeses kui ka loomas on väärtuslik vaid see, milles avaldub tema vaimne ja füüsiline mehisus. Ma tunnistan ühtviisi meelsasti oma emaks nii Kala kui vaese õnnetu väikese inglanna, kes suri aasta pärast, kui oli mind ilmale toonud. Metsik ja julm Kala oli minu vastu alati omamoodi lahke. Vististi toitis ta mind oma karvase rinnaga sellest päevast

saadik, kui suri mu ema. Tõelise emaarmastusega pidas ta minu pärast raevukat võitlust metsikute džungliasukate ja tema enda sugukonna liikmetega. Ja ka mina armastasin teda, Paul. Seda ma ei teadnudki, kui tugevasti ma teda armastasin, enne kui musta Kulonga halastamatu oda ja mürgitatud nooled ta minult röövisid. Olin siis veel laps, ja ma viskusin elutu keha peale ning valasin meeleheite-pisaraid, nagu teeb seda laps oma lihase ema pärast. Teile, mu sõber, paistnuks ta eemaletõukava ja näotu olendina, mina aga pidasin teda ilusaks: nii muudab armastus seda, keda armastad. Ja ma olen täiesti rahul, et jään alati ema-ahv Kala pojaks.»

«Mind vaimustab deie truudus möödanikule,» vastas d'Arnot. «Ent saabub aeg, mil tahate oma õigusi tagasi saada. Pidage mu sõnad meeles ja lootkem, et ka siis saab

seda teha niisama hõlpsasti kui praegu. Te ei tohi unustada, et maailmas võib ainult kaks inimest — professor Porter ja mr. Philander — vande all kinnitada, et hurtsikust koos teie isa ja ema luukerega leitud väike luukere ei olnud mitte lord ja leedi Greystoke'i järglase, vaid inimahvi lapse oma. See tunnistus on ülimalt tähtis. Nad mõlemad on juba vanad, võib-olla ei ela enam kaua. Ja siis, kas teile pole pähe turgatanud, et kui miss Porter saanuta teada tõe, katkestanuks ta suhted Claytoniga? Te oleksite saanud varanduse, tiitli ja armastatud naise, Tarzan. Kas te tõesti pole selle peale mõelnud?»

Tarzan raputas pead.

«Te ei tunne Jane'i,» lausus ta. «Miski ei suutnuks teda siduda tugevamini kui Claytonile osaks saanud saatuse-löök. Ta on pärit vanast lõunaameerika perekonnast, lõunamaalased aga on uhked selle üle, et jäävad truuks õnnetusse sattunud sõpradele »

Esimesed kolm nädalat kasutas Tarzan selleks, et uuendas oma endist põgusat tutvust Pariisiga. Päeval külastas ta raamatukogusid ja hulkus pildigaleriides. Ta lausa neelas raamatuid, ja kultuuri selles valdkonnas avanevate võimaluste ilm tekitas aukartust mõtte ees, kui tühiseid raasukesi inimteadmiste kogumist võib omandada üksikisik, isegi kui ta kogu oma elu pühendab uurimistööle ja õppimisele. Siiski õppis ta päeval nii palju kui suutis, öösiti aga otsis puhkust ja lõbustusi ning Pariis pakkus selliseks meelelahutuseks rikkaliku valiku.

Kui ta suitsetas liiga palju paberosse ja jõi liiga palju absinti, siis tegi ta seda sellepärast, et võttis tsivilisatsiooni niisugusena, nagu see oli, ja et nii talitasid, nagu ta veendus, kõik tema tsiviliseeritud vennad. See elu meelitas ja erutas oma uudsusega, pealegi oli ta südames suur kurbus ning suur igatsus, mis kunagi ei võinud täituda. Nii püüdis ta selles kahes äärmuses — töös ja meelelahutuses — eemalduda minevikust ja harjuda tulevikumõtetega.

Kord õhtul istus Tarzan kabarees, rüüpas absinti ja imetles vene tantsijatari kunsti, kui äkki märkas endal kahe

18

kurja musta silma kiiret pilku. Mees keeras ümber ja kadus rahva hulka enne, kui Tarzan jõudis teda korralikult silmitseda, kuid ta oli kindel, et ei näinud neid silmi esimest korda ja need ei seiranud teda sel õhtul sugugi juhuslikult. Juba mõnda aega tundis ta ähmaselt, et teda jälgitakse, ning alludes ikka veel oma tugevale looma-instinlktile, pöördus ta ümber ja püüdis kinni endale suunatud pilgu.

Veel enne kabareest lahkumist oli Tarzan vahejuhtumi täielikult unustanud, ta ei pannud tähele ka kahtlast isikut, kes tõmbus vastasmaja välisukse varju, niipea kui Tarzan väljus heledasti valgustatud hoonest.

Tarzan ei aimanudki, et teda oli sel kombel korduvalt saadetud nii sellest kui ka teistest lõbustusasutustest. Kuid ta polnud peaaegu kunagi üksi. Seekord oli d'Arnot mujale kutsutud ja Tarzan oli üksi tulnud.

Kui Tarzan pööras suunas, kustkaudu ta alati oli sellest linnaosast koju läinud, hüppas teisel pool kõnniteel valvaja oma peidikust välja ja jooksis kiiresti ette.

Tarzan oli harjunud öösiti Rue Maule'i kaudu minema. Vaikne ja pime, meenutas see talle koduseid džungleid rohkem kui ümbruskonna lärmakad ja valgusest säravad tänavad. Kui tunnete Pariisi hästi, siis meenub teile kitsas Rue Maule, mis sugugi usaldust ei ärata. Kui te Pariisi ei tunne, tasub vaid küsida politseinikult ja te saate kuulda, et Pariisis pole teist tänavat, millest pimeduse saabudes tuleks püüdlikumalt eemale hoida.

Tarzan kõndis näotut tänavat palistavate vanade räpaste majade varjus, kui ta äkki kuulis karjeid ja appihüüdeid, mis kostsid vastasmaja kolmandalt korruselt. Hääl oli.

naise oma. Esimese karjatuse kaja ei jõudnud veel vaibuda, kui Tarzan tormas trepist üles mööda pimedat koridori sinna, kus vajati abi.

Kolmandal korrusel koridori lõpus oli üks uks poikvel ja ukse tagant kostis seesama hääl, mis oli teda sundinud siia tormama.

Veel hetk — ja ta seisis keset halvasti valgustatud tuba. Kõrgel kaminasimsil põles petrooleumilamp, heites tuhmi valgust poolele tosinale eemaletõukavale kogule. Kõik peale ühe olid meesterahvad. Naine võis olla kolmekümneaastane. Tema näos, mis kandis kõlvatu elu ja pööraste kirgede pitserit, paistis veel kunagise ilu jälgi. Ta seisis, surudes end vastu seina, ja hoidis kätt kõril.

«Päästke mind, musjöö,» hüüdis ta tuhmi häälega, kui Tarzan oli tuppa astunud. «Nad tahtsid mind tappa.»

Pöördunud toas viibivate meeste poole, nägi Tarzan tavalisi kriminaalkurjategijaid. Ta imestas, et nad ei püüdnudki põgeneda. Kahin selja taga sundis teda ümber pöö-rama. Tarzani silmad nägid kahte asja, mis teda äärmiselt üllatasid: üks mees püüdis salamahti toast välja lipsata, kuid isegi põgus piik ütles Tarzanile, et see oli Nikolas Rokoff.

19

See aga, mida ta veel nägi, pakkus juba lähemat huvi. Tohutu mehevolask hiilis kikivarvul selja tagant Tarzani poole, raske malakas käes, ja kui tema ning ta kaaslased nägid, et nende kavatsused on avalikuks tulnud, tormasid kõik korraga Tarzani kallale. Mõni tõmbas noa välja, teised haarasid tooli, mehevolask aga tõstis malaka kõrgele üles, et ühe hoobiga Tarzani pea lõhki lüüa.

Ent mõistuse, vapruse ja lihastega, mis metsiku džungli sügavuses kahevõitluses Terkozi vägeva jõu ning Numa julma kavalusega olid võitjaks tulnud, ei olnudki nii kfrge. hakkama saada, nagu Pariisi röövlid olid lootnud.

Välja valinud kõige tugevama vastase — malakamehe —, sööstis Tarzan raevukalt talle kallale ja, põiganud malaka-eest kõrvale, virutas säärase hoobi, et mees rivist välja-lööduna põrandale varises.

Seejärel pöördus ta teiste poole. Nüüd läks lahti lihtsalt etendus. Tarzan nautis taplusrõõmu ja ihkas verd. Nagu õhuke koor, mis puruneb esimese järsu liigutuse puhul, nii langes temalt tsivilisatsiooni õhkõrn kiht ja kümme rässa-kat kõrilõikajat leidsid end suletuna väikesse tuppa koos metsloomaga, kelle terasmusklitest polnud neil lootustki jagu saada.

Välisukse juures koridori teises otsas seisis Rokoff, oodates võitluse lõppu. Ta tahtis enne lahkumist veenduda! et Tarzan on surnud, kuid tapmise juures viibimine ei kuulunud sugugi tema plaanidesse.

Naine seisis ikka veel samas kohas, kus ta oli olnud Tarzani sisenedes, kuid selle mõne minuti jooksul oli ta näoilme korduvalt muutunud. Teeseldud meeleheide, mis oli olnud seal siis, kui Tarzan teda nägi, asendus Tarzani kallaletungijate poole pöördudes salakavalusega, kuid see muudatus jäi Tarzanil tähele panemata.

Hiljem asendusid tema näoilmes teineteise järel hämmastus ja oud. Või veel! Laitmatu dženteimen, keda ta oma appikarjetega kindlasse surma oli meelitanud, muutus äkki kättemalksudeemoniks. Mitte lõdvad musklid ja nõnk vastupanu, nagu nad olid oodanud, vaid kõige ehtsam raevunud Herakles.

«Mu jumal!» karjatas ta. «See on metsloom!»

Ja tõepoolest, ahvinimese tugevad valged hambad tungisid uhe ründaja kõrri ja Tarzan võitles nii, nagu oli õppinud võitlema Kerchaki sugukonna hiiglasuure isaahviga.

Ta oli ühel ajal mitmes kohas, viskudes toas siia-sinna nõtkete hüpetega, mis meenutasid naisele loomaaias nähtud pantrit. Tema raudse käe all raksatas kellegi luu; teisel väänas välja õla, kui rebis endast lahti kellegi kätt.

Valust karjudes kiirustasid lurjused üksteise kannul toast lahkuma, aga enne kui esimene verisena ja murtud luudega nähtavale ilmus, taipas Rclkoff, et sel ööl ei tule küll Tarzanil siin surnult lamada. Ta kiirustas lähimasse salaurkasse ja teatas politseisse, et Rue Maule'is nr. 27 kolmandal korrusel sooritatakse mõrva.

20

Kui politseinikud kohale ilmusid, leidsid nad eest kolm neest, kes lamasid oiates põrandal, räpasesse voodisse pugenud ehmunud naise ja keset tuba seisva hästi rõivastatud džentelmeni. Arvatavasti ootas viimane abiväge politseiniike näol, kelle samme ta eemalt juba kuulnud oli. Ent viimane oletus oli ekslik: pilukil laugude vahelt seirasid neid metslooma terashallid silmad. Niipea kui oli tunda vere lõhna, langes Tarzanilt viimane kultuursuse kiht. Nüüd seisis ta valvel nagu küttidest sissepiiratud lõvi, oodates esimest rünnakut ja valmis esimesele ründajale peale viskuma.

«Mis siin juhtus?» küsis lühidalt üks politseinikest.

Tarzan selgitas asja paari sõnaga, aga kui ta kinnituse saamiseks naise poole pöördus, rabas teda viimase vastus.

«Ta valetab!» kisendas see läbilõikavalt politseinikele. «Ta tuli nurjatute kavatsustega minu juurde, kui ma üksi olin. Tõukasin ta eemale ja ta oleks mu tapnud, kui mu appihüüded poleks möödaminevate härrade tähelepanu äratanud. See on saatan, härrased. Ta oleks üksinda käte ja hammastega äärepealt tapnud kümme inimest.»

Naise tänamatus rabas Tarzanit nii, et ta viivuks jahmus. Politsei oli meelestatud skeptiliselt: tal oli juba tulnud tegemist teha sellesama isiku ning tema kena kambaga. Kuid sellest hoolimata ei ole politseinikud kohtumõistjad ja seepärast otsustasid nad arreteerida kõik, kes toas viibisid, et need, kes selleks kutsutud ja seatud, eraldaksid sikud lammastest.

Ent peagi nad veendusid, et lihtne on öelda sellele hästi riietatud noormehele: te olete arreteeritud, hoopis teine asi oli sundida teda kuuletuma.

«Ma pole milleski süüdi,» teatas ta rahulikult. «Ma üksnes kaitsesin ennast. Ei tea, miks see naine ütles seda, mida ta ütles. Tal ei tohiks midagi olla minu vastu, sest ma polnud teda kordagi näinud, enne kui tema appikarjeid kuuldes siia tuppa sisenesin.»

«Hea küll,» lausus üks politseinikest, «seda kõike räägite kohtunikele,» ja ta astus edasi, et panna käsi Tarzani õlale. Järgmisel silmapilgul lamas ta kägaras toanurgas, ja kui ta kaaslased tormasid ahvinimese kallale, said nad omal nahal tunda sedasama, mida just äsja olid tundnud Pariisi apašid. Tarzan tuli nendega toime nii kähku ja karmilt, et nad isegi ei jõudnud oma revolvreid välja tirida.

Lühikese võitluse jooksul pani Tarzan tähele lahtist akent ja midagi selle taga: oli see puu või telefonipost, seda polnud tal mahti korralikult silmitseda. Kui viimane politseinik oli põrandale heidetud, oli üks tema kaaslastest revolvri kätte .saanud ja tulistas Tarzanit. Kuul läks mööda ja enne kui ta teist korda tulistada jõudis, lõi Tarzan kaminalt maha lambi. Tuba mattus pimedusse.

Seejärel nägid kohalolijad, kuidas nõtke kogu aknalauale sööstis ja sealt ühe hüppega nagu panter üle tänava telefoniposti otsa lendas. Kui politseinikud toibusid ja tänavale jõudsid, polnud nende vangi enam kuskil näha.

21

Ei saa öelda, et nad oleksid kohelnud kuigi leebelt naist ning neid mehi, kes jaoskonda toimetamisel jalga ei lasknud. Nüüd oli see väga armetu ja räbaldunud

politseisalk. Neid ei meelitanud väljavaade ülemustele ette kanda, et üks relvitu inimene oli nad kõik põrandale laiali loopinud ja siis sellise kergusega kadunud, nagu poleks neid üldse olnud.

Tänavale jäänud politseinik vandus, et nende kohalejõudmisest alates polnud keegi aknast välja hüpanud ega ka majast väljunud. Tema kaaslased arvasid teda valetavat, kuid ei saanud seda tõestada.

Džungliinstinkti järgides vaatas Tarzan enne posti otsast laskumist alla. Ta tegi õigesti: otse posti juures seisis politseinik. Üleval polnud aga kedagi ja Tarzan ronis kõrgemale. Posti ülemine ots ulatus maja katuseni. Musklitel, mis aastaid olid teda aidanud oma kodumaa põlismetsades ühelt puult teisele hüpata, oli lihtne asi kanda teda läbi vahemaa, mis posti katusest lahutas. Ta liikus katuselt katusele, kuni märkas ühes põiktänavas samasugust telefoniposti ja laskus seda mööda alla.

Tükk maad jooksis ta kiiresti edasi. Seejärel astus Tarzan väikesesse öökohvikusse ning pesi ja puhastas tualettruumis oma kätelt ja rõivastelt kõik katustel seiklemise jäljed. Mõne minuti pärast sealt väljunud, hakkas ta jõude-inimese aeglasel sammul kodu poole astuma.

Kodu lähedal bulvarit ületades tuli tal peatuda eredalt valgustatud võlvkaare all, et lasta mööda lähenev limusiin, kui ta kuulis õrna naisehäält oma nime hüüdvat. Üles vaadates kohtas ta Qlga de Coude'i naeratavat pilku: naine kummardus auto tagaistmel ettepoole. Tarzan vastas tema sõbralikule tervitusele sügava kummardusega. Kui ta end sirgu ajas, oli auto juba kaugel.

«Rokoff ja krahvinna de Coude — kaks kohtumist ühe õhtuga,» mõtiskles ta omaette. «Ilmselt polegi Pariis nii suur.»

IV. Krahvinna selgitab

«Teie Pariis on palju ohtlikum kui mu metsikud džung-lid, Paul,» lõpetas Tarzan järgmisel päeval oma jutustuse eilsest seiklusest Maule'i tänavas apaššide ja politseinikega. «Miks nad mind lõksu meelitasid? Olid nad tõesti näljased?»

D'Arnot teeskles kohkumist, kuid ei suutnud hoiduda naiivse küsimuse üle naerma pahvatamast.

«Raske on loobuda mõõtmast džungli mõõdupuuga ja arutleda tsiviliseeritud inimeste tavadest lähtudes, eks ole tõsi, mu sõber?» küsis ta naljatamisi.

«Tsiviliseeritud tavad — jumal hoidku,» torises Tarzan. «Džungli tavad ei luba sihitut julmust. Seal tapame toidu pärast, enesekaitseks, võideldes oma sõbratari pärast ja

kaitstes lapsi. Nagu näete, on see täielikus kooskõlas meie Kõrgeima loodusseadusega. Aga siin! Päh! Teie kultuurne inimene on metsloomast julmem. Ta tapab naljaviluks ja, mis veelgi halvem, kasutab oma ohvri lõksumeelitamiseks õilsat tunnet — vendlust. Ma ruttasin ju sellesse tuppa, kus mind ootasid mõrvarid, inimese appikutse peale.

Ma ei taibanud kohe ega suutnud kaua mõista, kuidas võib üks naine langeda nii madalale, et oma kutsega meelitada surma inimest, kes on valmis teda kaitsma. Aga nii see pidi just olema, seda kinnitab Rokofi osalemine ja ka see, et naine hiljem politsei ees minu abi maha salgas. Nähtavasti teadis Rokoff, et ma tihti Rue Maule'il käin; Ta korraldas varitsuse ja kavandas kogu plaani kuni viimase üksikasjani, kaasa arvatud naise jutt juhul, kui miski seganuks selle kavatsuse täideviimist. See kõik on mulle nüüd täiesti selge.»

«Hästi,» ütles d'Arnot, «muu hulgas veendusite nüüd selles, mida ma asjatult olen püüdnud teile tõestada: pimeduse saabudes tuleb Rue Maule'ist eemale hoida.»

«Just vastupidi,» väitis Tarzan naeratades, «juhtunu veenis mind, et see on Pariisis ainuke tänav, kus tasub käia. Iialgi ei lase ma mööda juhust sealt läbi minna, sest see pakkus mulle esimese tõelise meelelahutuse pärast Aafrikast lahkumist.»

«See võib pakkuda teile meelelahutusi rohkem kui vaja ka ilma uue külaskäiguta,» tähendas d'Arnot. «Ärge unustage, et politseiga pole teil asi veel lõpetatud Tunnen Pariisi politseid küllalt hästi ja võin kinnitada, et nad ei unusta niipea, kuidas te neid kohtlesite. Varem või hiljem, mu armas Tarzan, saavad nad teid kätte ja panevad metsiku džungliasuka raudtrellide taha. Kuidas see teile meeldib?»

«Nad ei pane iialgi ahvide Tarzanit raudtrellide taha,» protesteeris viimane mornilt.

Miski tema hääles sundis d'Arnot'd sõbrale teraselt otsa vaatama. See, mida ta luges tugevasti kokkupigistatud lõuapäradest ja külmadest hallidest silmadest, tekitas noores prantslases muret selle suure lapse pärast, kes ei tunnistanud mingeid seadusi peale omaenda kehalise vägevuse. Ta sai aru, et peab midagi ette võtma, lepitamaks politseid Tarzaniga, enne kui nad jälle kokku põrkavad.

«Peate veel palju õppima, Tarzan,» sõnas ta tõsiselt. «Inimeste kehtestatud seadust tuleb austada, isegi siis, kui see teile ei meeldi. Kui jätkate politsei narrimist, tõmbate nii endale kui ka orria sõpradele kaela pahandusi. Loodan, et seekord õnnestub mul selgeks teha, milles on asi, ja ma teen seda veel täna, kuid pärast seda tuleb teil arvestada seadust. Kui selle esindajad teile ütlevad: «Tulge», siis te peate tulema, kui ütlevad: «Minge», peate minema. Nüüd aga läheme ministeeriumi minu sõbra juurde ja katsume likvideerida Rue Maule'i asja. Tulge!»

Pool tundi hiljem astusid nad kahekesi politseikomissari kantseleisse. Viimane oli väga armastusväärne. Ta meenutas

23

Tarzani esimest külaskäiku mõne kuu eest lapse sõrmejälgede asjus.

Kui d'Arnot lõpetas jutustuse eelmise öö sündmustest, ilmus komissari huultele kaval naeratus. Ta vajutas oma käe all olevale kellanupule ja lehitses kutsutava ametniku tulekuni tähelepanelikult enda ees laual lebavaid pabereid, kuni leidis vajaliku.

«Joubon,» sõnas ta sisenenud kontoriametnikule, «kutsuge need politseinikud otsekohe minu juurde!» Komissar andis leitud paberi tema kätte. Seejärel pöördus ta Tarzani poole.

«Te saite hakkama ränga eksimusega, musjöö,» ütles ta heasoovlikkuseta, «ja kui meie sõber poleks asja selgitanud, oleksin ma teid halastamatult süüdi mõistnud. Selle asemel olen ma nüüd valmis lubama midagi ennekuulmatut. Ma kutsusin siia politseinikud, keda te öösel nii karmilt kohtlesite. Las nad kuulavad ära leitnant d'Arnot' jutu ja siis jätan ma nende otsustada, kas võtta teid vastutusele või mitte.

Te peate meie tsiviliseeritud maal veel palju õppima. Asju, mis paistavad teile veidrate või tarbetutena, peate vastu võtma, kuni võite ise otsustada nende taga peituvate ajendite üle. Politseinikud, kellele te eile kallale tungisite, täitsid vaid oma kohust. Nemad ei pidanud kaalutlema. Iga päev riskeerivad nad eluga, kaitstes teiste elu ja vara. Sedasama teinuksid nad ka teie heaks. Nad on vaprad ja toredad inimesed ning sügavalt solvunud, et üks relvitu mees oli neist kõigist tugevam.

Aidake neid juhtunuga leppida. Kui ma ei eksi, siis te ise olete väga vapper, vaprad inimesed on aga tavaliselt suuremeelsed.»

Jutuajamise katkestas nelja politseiniku saabumine. Kui nad tundsid ära Tarzani, ilmus nende nägudele tõeline üllatus.

«Mu lapsed,» ütles komissar, «siin on džentelmen, keda te kohtasite eile öösel Rue Maule'il. Ta tuli end vabatahtlikult meie kätte andma. Ma soovin, et kuulaksite tähelepanelikult leitnant d'Arnot'd, kes räägib teile üht-teist musjöö elust. See võib tema eilset käitumist selgitada. Alustage, armas leitnant.»

D'Arnot kõneles politseinikele ligi pool tundi. Ta rääkis Tarzani elust metsikus džunglis. Seletas neile, et Tarzan on harjunud võitlema enesekaitseks nagu metsloom. Politseinikele sai selgeks, et neile kallale tungides ei juhindunud Tarzan mitte niivõrd tagamõttest kui instinktist. Ta ei mõistnud nende kavatsusi ega osanud neid eristada nendest mitmekesistest eluvormidest, millega oli harjunud koduses džunglis, kus teda igast küljest ümbritsesid vaenlased.

«Teie enesearmastust on riivatud,» lõpetas d'Arnot. «Peamiselt solvab teid tõsiasi, et üks inimene osutus teist .^evamaks. Kuid teil pole põhjust häbeneda. Teie ei valaks õigustusi, kui teid lukustataks väikesesse tuppa koos

24

aafrika lõvi või džunglist pärit suure gorillaga. Teie aga võitlesite musklitega, mis heitlusest musta kontinendi koletistega võiduga välja tulid. Pole midagi solvavat selles, et jäite alla ahvide Tarzani ebainimlikule jõule.»

Sel ajal, kui neli meest silmitsesid nõutult kord Tarzanit, kord oma ülemust, tegi ahvinimene seda, mis pidi neis kustutama viimase vaenusädeme tema vastu: ta astus nende juurde väljasirutatud käega.

«Ma kahetsen tehtud viga,» ütles ta lihtsalt. «Saagem sõpradeks.»

, Sellega kogu asi lõppeski, kui mitte arvestada, et politseikasarmutes sai Tarzan elavaiks kõneaineks ja et ta sõprade arv suurenes veel nelja võrra.

Naasnud koos Tarzaniga koju, leidis d'Arnot eest kirja oma sõbralt William Cecil Claytonilt, lord Greystoke'ilt. Nad pidasid kirjavahetust sõbralike suhete tekkimisest alates, seega ajast, mil õnnetult lõppenud ekspeditsioon saadeti otsima Jane Porterit, kelle oli varastanud isaahv Terkoz.

«Nende laulatus on kahe kuu pärast Londonis,» lõpetas d'Arnot kirja üleräägimise. Polnud mingit vajadust Tarza-nile toonitada, keda mõeldi «nende» all. Ta ei vastanud midagi, kuid oli terve päev vaikne ja mõtteisse süvenenud.

Õhtul läksid nad ooperit vaatama. Tarzanit valdasid ikka veel sünged mõtted. Ta ei pööranud peaaegu mingit tähelepanu laval toimuvale. Tema silme ees püsis ilusa ameerika tütarlapse armas kuju ja ta kuulis vaid õrna nukrat häält, mis ütles, et teda armastatakse. Ja temast saab teise naine!

Tarzan püüdis raskeid mõtteid eemale tõrjuda ja tundis äkki, et keegi teda vaatab. Oma instinktile alludes pöördus ta järsult ümber ja sedamaid kohtas endale suunatud silmi. Talle naeratas sõbralikult krahvinna de Coude. Vastates ta noogutusele, luges Tarzan tema pilgust kutset, peaaegu palvet.

Järgmisel vaheajal istus Tarzan krahvinna loožis.

«Tahtsin nii kangesti teid näha,» lausus krahvinna. «Mind piinas väga, et pärast heategu minu mehele ja mulle ei saanud te mingeid selgitusi selle kohta, mis pidi teile paistma meiepoolse tänamatusena: miks me ei soovinud astuda vähimaidki samme, et kindlustada end nende kahe mehe uute kallaletungide vastu.»

«Te teete mulle ülekohut,» väitis Tarzan. «Ma meenutasin teid alati suurima heameelega. Ma ei oota teilt mingeid selgitusi ja mul pole selleks õigustki. On nad teid veel tülitanud?»

«Nad ei jäta iialgi järele,» vastas naine nukralt. «Tunnen, et pean oma muret kellegagi jagama ja mul pole kedagi, kes vääriks rohkem usaldust kui teie. Te peate lubama mul kõigest rääkida. See võib teile kasuks tulla, sest ma tunnen Nikolas Rokoffi liiga hästi teadmaks, et ta teile ennast veel meelde tuletab. Ta leiab mooduse

teile kätte maksta. See, millest ma räägin, võib aidata teid tema kät-temaksuplaane segi lüüa. Praegu ei saa ma sellest kõnelda, aga homme olen ma kella viie ajal kodus, musjöö Tarzan.»

25

«See aeg homme kella viieni tundub mulle igavikuna,» sõnas Tarzan krahvinnaga hüvasti jättes.

Teatri ühest varjatud nurgast nägid Rokoff ja Pavlov, et Tarzan istus krahvinna loožis, ja mõlemad muigasid.

Järgmisel päeval kell pool viis helistas tõmmu habemik mees krahv de Coude'i lossi tagaukse juures uksekella. Teener, kes ukse avas, kergitas imestunult kulme külalist ära tundes. Nad hakkasid omavahel sosistama.

Esialgu lükkas teener habemiku ettepanekud tagasi, seejärel aga rändas miski külalise käest teenri kätte. Viimane pöördus ümber ja juhtis külalise ringiga eesriidega varjatud väikese niši juurdev võõrastetoas, kus krahvinna tavaliselt teed pakkus.

Pool tundi hiljem juhatati tuppa Tarzan ja tema järel sisenes väljasirutatud kätega naeratav perenaine. «Olen nii rõõmus, et tulite,» ütles ta. «Miski poleks saanud mind takistada,» väitis Tarzan. Mõne minuti jooksul rääkisid nad ooperist ja kõigest, mis parajasti Pariisi huvitas; sellest, kui meeldiv on taastada nii veidratel asjaoludel tekkinud tutvust, ja sel kombel jõudsidki nad teema juurde, millest mõlemad mõtlesid.

«Küllap pani teid imestama, mida Rokoff meie jälitamisega taotleb,» sõnas krahvinna viimaks. «See on väga lihtne. Sõjaministeerium on krahvile usaldanud palju tähtsaid andmeid. Tema käes on olnud paberid, mille eest välisriigid annaksid terve varanduse — riiklikud saladused, mida nende agendid on valmis teada saama kuritegude, mõrvade ja veelgi hullema abil.

Praegu on tema käes materjal, mis tagaks rikkuse ja kuulsuse igale venelasele, kes selle oma valitsusele hangiks.

Rokoff ja Pavlov on vene spioonid. Neid ei peata miski, et saada vajalikke andmeid. Juhtum laeval — ma mõtlen seda lugu kaardilauas — oli lavastatud, et minu mehelt šantaaži abil vajalikke andmeid välja pressida.

Kui oleks tuvastatud, et ta kaardimängus sohki teeb, oleks tema karjääril lõpp olnud. Tal oleks tulnud ministeeriumist lahkuda ... Ta oleks sattunud ühiskonna põlu alla. Neil oli järgmine plaan: tasuks selle eest, et nemad omalt poolt tunnistavad krahvi langemist vandenõu ohvriks tema au röövimise eesmärgil, peab ta neile andma vajalikud paberid.

Teie rikkusite neil selle asja ära. Siis haudusid nad välja uue plaani, mis ei pidanud ohustama mitte krahvi, vaid minu au. Minu juurde kajutisse tulles Pavlov seda just nii seletagki. Ta lubas, et ei võta enam midagi ette, kui ma 'leile teated muretsen, keeldumise korral aga informeerib väljas seisev Rokoff otsemaid laevaohvitseri, et ma oma kajutis lukustatud ukse taga võtan vastu võõrast meest. Samuti püüab ta seda lugu ulatuslikult levitada kogu laevas, pärast maabumist aga teatab sellest ajalehtedele.

Kas pole see kõik kohutav? Kuid juhtumisi tean ma musjöö Pavlovist midagi niisugust, et kui seda teaks Peterburi

26

politsei, saadetaks ta Venemaale sunnitöövanglasse. Ma avaldasin kahtlust, et tal õnnestub oma plaan teoks teha, seejärel aga kummardusin tema poole ja sosistasin kõrva ühe nime. Näete, nii (ta plõksutas sõrmi). Ta hüppas kui pöörane mu kõri kallale. Kui teie poleks sekkunud, oleks ta mu tapnud.»

«Elajad!» sosistas Tarzan.

«Veel hullemad, mu sõber,» lausus naine. «Nad on deemonid. Ma kardan teie pärast, sest te olete enda peale tõmmanud nende viha. Tahan, et oleksite alati valvel. Tõotage seda mulle minu pärast, vastasel korral ei andesta ma endale, et saate kannatada minule osutatud heategude pärast.»

«Ma ei karda neid,» väitis Tarzan. «Olen üle elanud Rokofist ja Pavlovist palju julmemaid vaenlasi.» Ta mõistis, et krahvinna polnud midagi kuulnud juhtumist Rue Maule'il ega hakanud sellest rääkima, soovimata teda erutada.

«Miks te oma julgeoleku pärast neid kõrilõikajaid võimude kätte ei anna?» jätkas Tarzan. «Nad tuleksid nendega kiiresti toime.»

Krahvinna kõhkles viivu, enne kui vastas.

«On kaks põhjust,» ütles ta viimaks. «Üks neist hoiab krahvi seda tegemast. Teisest, tõelisest põhjusest, miks ma neid välja anda ei taha, pole ma iialgi rääkinud. Seda teame ainult Rokoff ja mina. Imelik. ..» ja ta vakatas meest mõnda aega teraselt silmitsedes.

«Imelik? ...» kordas Tarzan naeratades.

«Ma imestan, mispärast tahan ma teile öelda seda, mida pole söandanud usaldada isegi oma mehele. Loodan, et saate minust aru ja soovitate mulle, kuidas oleks parem talitada. Loodan, et te ei langeta minu kohta liiga karmi otsust »

«Kardan, et olen halb kohtumõistja, madam,» väitis Tarzan. «Kui oleksite sooritanud mõrva, ütleksin ma vististi, et ohver peaks sellise sulni lõpu eest teile tänulik olema.»

«Oh ei, armas,» hüüdis naine, «see pole nii kohutav. Kuid laske mul esialgu öelda, miks krahv neid kahte meest ei jälita. Kui mul siis julgust jätkub, ütlen teile sedagi, mida praegu välja öelda ei tihka. Niisiis — esimene põhjus on see, et Nikolas Rokoff on mu vend. Oleme venelased. Nikolas on olnud halb inimene, niikaua kui mina teda mäletan. Ta aeti minema vene armeest, kus oli teeninud kaptenina. Puhkes skandaal, mis peagi osaliselt unustati, ja isal õnnestus ta sokutada siseministeeriumi.

Nikolas'd süüdistati paljudes ränkades kuritegudes, kuid alati õnnestus tal karistusest pääseda. Viimane kord võttis ta sel eesmärgil appi valetunnistuse, et tema erakond sepitseb kurja tsaari vastu, ja vene politsei, kes on alati valmis sellist süüdistust esitama kõigile, kellele vähegi saab, jäi seda uskuma ning laskis ta vabaks.»

«Kas kuritegelik kallalekippumine teie -ja teie abikaasa elule pole siis hävitanud kõiki tema õigusi sugulaslikule heatahtlikkusele?» küsis Tarzan. «See, et teie tema

õde olete, ei takistanud teda proovimast teid laimata. Teil tarvitse talle truu olla.»

«Ah, just s,iin kerkibki esile teine põhjus. Kui minult on raske nõuda talle truudust, ehkki ta on mu vend, siis ei suuda ma vabaneda hirmust tema ees ühe episoodi pärast oma elus, mida ta teab.

Ma vististi räägin teile kõigest,» jätkas ta pärast lühikest vaikimist, «sest tunnen, et varem või hiljem teen seda nagunii. Ma kasvasin üles kloostri juures pansionis. Seal kohtasin meest, keda pidasin džentelmeniks. Ma ei teadnud midagi meestest ja veel vähem armastusest. Võtsin endale, rumalukesele, pähe, et armastan seda meest ja pean nii ikiiresti kui võimalik temaga põgenema, et hiljem laulatada lasta.

Olin temaga koos kõigest kolm tundi. See oli kõik päeval ja avalikes kohtades: raudteejaamades ning rongis. Kui jõudsime sihtkohta, kus meid pidi laulatatama, astusid kaiks sandarmit minu kaaslase juurde ja arreteerisid ta. Nad võtsid kaasa ka minu, aga kui olin neile rääkinud oma loo, lasksid nad mu vabaks ja saatsid tagasi. Selgus, et mind ahvatlenud mees oli armeest deserteerunud ja ühtlasi ka

kriminaalkohtu eest end varjanud. Euroopas polnud vististi ühtegi riiki, kelle politsei poleks teda tundnud.

Kloostri administratsioon summutas asja. Isegi mu vanemad ei saanud midagi teada. Kuid Nikolas kohtus hiljem selle mehega ja kuulis temalt kõigest. Nüüd ähvardab ta krahvile kõik ära rääkida, kui ma tema nõudmisi ei täida.»

Tarzan hakkas naerma. «Te olete veel päris väike tüdruk. See, millest te mulle rääkisite, ei heida mingit varju teie reputatsioonile, ja kui te oma hingelt poleks ikka veel laps, oleksite ammugi sellest aru saanud. Minge juba täna ja rääkige kõik mehele ära, täpselt nii, nagu rääkisite mulle. Olen täiesti kindel, et ta naerab teie kartuse välja ja juba homme hoolitseb selle eest. et teie kallis vend pandaks vangi, kus on ta õige koht.»

«Teeksin seda rõõmuga,» vastas naine, «aga ma kardan. Ma hakkasin liiga vara kartma mehi, algul isa, pärast Nikolas^. Peaaegu kõik minu sõbratarid kardavad oma mehi, miks peaksin mina erand olema?»

«Kuid see pole ju õige, naised ei tohi mehi karta,» väitis Tarzan kohmetunult. «Muidugi tunnen ma paremini džungliasukate kombeid ja seal võib näha vastupidist olukorda, kui mitte arvestada mustanahalisi inimesi, kes minu arust paljudes asjades seisavad loomadest madalamal. Ei, ma ei suuda mõista, miks tsiviliseeritud naised kardavad mehi, kes on seatud neid kaitsma. Mõte, et keegi naine kardab mind, valmistaks mulle piina.»

«Arvan, et teid ei karda ükski naine, mu sõber,» lausus °lga de Coude pehmelt. «Ma tunnen teid lühikest aega, aga nii imelik kui see ka pole, olete ainuke mees, keda ma vististi kunagi ei kardaks. Eriti on see imelik sellepärast, et °lete ju väga tugev. Mind hämmastas, kui kergesti te sel ööl minu kajutis Nikolas'st ja Pavlovist jagu saite. See oli

28

imetore!»

Kui Tarzan veidi hiljem temaga hüvasti jättis, imestas ta natuke, miks naise käsi kauemaks tema kätte jäi ja miks ta nii peale käis, et Tarzan homme uuesti tuleks.

Terve päev meenutas ta Olga pooleldi suletud silmi ja imeilusat huultekaart, kui viimane hüvastijätul talle naeratas. Olga de Coude oli väga ilus naine, ahvide Tarzan aga väga üksildane noormees, kelle süda vajas ravi ja ravida võis seda ainult naine.

Kui krahvinna pärast Tarzani lahkumist tuppa tagasi tuli, kohtas ta palgest palgesse Nikolas Rokoffi.

«Mis ajast te siin olete?» karjatas ta temast eemale põrkudes.

«Veel enne teie armsama tulekut,» kõlas vastus, mida saatis riivatu silmapügutus.

«Vait!» käskis krahvinna. «Kuidas te julgete sellist asja öelda mulle, oma õele?»

«Noh, armas Olga, kui ta pole su armsam, siis palun vabandust, aga kui see nii on, siis õigust öelda pole selles sina süüdi. Kui tema tunneks naisi kas või kümnendiku jagu sellest, nagu tunnen neid mina, siis lebaksid sa praegu tema embuses, Olga. Või veel! Iga sinu sõna ja liigutus väljendas avalikku kutset, tema aga ei näinud midagi!»

Naine surus käed kõrvadele.

«Ma ei taha kuulda. On jõledus selliseid asju raakida. Kuidas sa mind ka ei ähvarda, sa tead, et olen hea naine. Homsest päevast ei saa sa mind enam taga kiusata, sest ma räägin kõik Raoulile ära. Ta mõistab mind, ja siis, musjöo Nikolas, hoidke end!»

«Sa ei räägi talle midagi,» lausus Rokoff. «Ma võin nüüd kasutada tänast juhtumit, ja ühe teie teenri abiga, keda ma usaldan, teatatakse su mehele vandega kinnitatud üksikasjadest. Ka vana lugu toob veel kasu. Nüüd on meil midagi käegakatsutavat, Olga. See on tõeline asi, sina aga oled pealegi abielunaine, keda usaldatakse. Häbi, Olga,» ja lurjus pahvatas naerma.

Nii ei rääkinud krahvinna midagi krahvile ja tema olukord muutus veelgi hullemaks. Ähmasest kartusest sai. täiesti reaalne hirm. Aga võib-olla aitas seda suurendada tema südametunnistus.

V. Luhtunud kavatsus

Terve kuu oli Tarzan alaline ja väga teretulnud külaline võluva krahvinna de Coude'i majas. Tihti kohtus ta kitsa valitud seltskonna teiste liikmetega, kes tulid sinna kellaviieteele. Kuid sagedamini otsis Olga ettekäändeid, et jääda Tarzaniga kahekesi.

Mõnda aega viibis ta Nikolas' laimavate vihjete mõju all. Enne seda oli ta sellest suurekasvulisest noormehest Mõelnud üksnes kui sõbrast, kuid venna julmades sõnades

sisalduv sisendusjõud pani naist mõtlema selle üle, mis tõmbab teda nii vastupandamatult selle hallisilmse võõramaalase poole. Ta ei tahtnud teda armastada ega soovinud ka tema armastust.

Olga oli mehest palju noorem ja ilma enesele aru andmata igatses sõprust endaealise inimesega. Kahekümneaastasel on raske jagada intiimmõtteid neljakümneaastasega. Tarzan oli temast ainult käks aastat vanem. Ta võis naist mõista, Olga tundis seda. Pealegi oli ta rüütel, aus ja puhas. Naine ei kartnud Tarzanit ning tundis vaistlikult algusest peale, et võib teda usaldada.

Salakavala kahjurõõmuga oli Rokoff eemalt jälginud, kuidas edenes nende sõnrus. Sellest ajast, kui ta adus, et Tarzan teab teda kui vene spiooni, tärkas Rokofis lisaks ahvinimese vihkamisele veel hirm, et see ta välja annab. Ta ootas vaid parajat juhust, et anda otsustav löök. Ta tahtis Tarzanist nüüd ja igavesti lahti saada ning samal ajal kuhjaga kätte maksta alanduste ja äparduste eest, mida tal Tarzani pärast kannatada oli tulnud.

Sellest hetkest saadik, kui professor Porteri salga ilmumine oli hävitanud džungli rahu ja vaikuse, polnud Tarzan veel kunagi end nii hästi tundnud.

Ta tundis lõbu seltskondlikust suhtlemisest Olga sõpradega, sest sõprus, mis tal oli tekkinud veetleva krahvinnaga, muutus juba iseenesest ammendamatuks rõõmudeallikalks. See hajutas ta sünged mõtted ja mõjus haavatud südamele tervendava palsamina.

Mõnikord saatis teda külaskäikudel de Coude'ide juurde d'Arnot, kes ammu tundis nii Olgat kui krahvi. Vahel näitas end ka de Coude, kuid tema ametikohustustest ja poliitikaasjadest tulenevad kohustused sundisid teda koju naasma enamasti alles hilisõhtul.

Rokoff ei laäknud peaaegu üldse Tarzanit silmist, varitsedes silmapilku, et de Coude'i öisel ajal ootamatult lossi kutsuda, kuid tema ootused ei kandnud vilja. Korduvalt saatis Tarzan krahvinnat ooperist koju, kuid tema truu venna suureks meelepahaks jättis alati temaga hüvasti välisukse ees.

Veendunud, et Tarzanit on võimatu tabada ootamatult tema enda ettevaatamatuse tõttu, nuputasid Rokoff ja Pavlov ühisel nõul plaani, mis ilmsete süütõendite varal pidi ahvinimest täielikult kompromiteerima.

Mitu päeva valvasid nad visalt Tarzani ning de Coude'i igat sammu ja lugesid ka hoolikalt ajalehti. Lõpuks sai nende vaev tasutud. Ühes ajalehes mainiti möödaminnes, et Järgmisel päeval korraldatakse Saksa saatkonnas härradele bankett.

Kutsutud külaliste hulgas oli ka de Coude. Kui ta osa võtab, siis tuleb ta koju alles pärast südaööd.

Banketi õhtul võttis Pavlov Saksa saatkonna vastas ristmikul koha sisse ja silmitses teraselt iga kohalesaabujat. Js\ ei tulnud kaua oodata: de Coude'i auto sõitis maja ette Ja krahv läks uksest sisse. Sellest aitas. Pavlov ruttas koju, kus teda ootas Rokoff. Oodanud kella üheteistkümneni ja

30

veidi üle, Pavlov telefoneeris.

«Kas leitnant d'Arnot' korter?» küsis ta, saanud ühenduse. «Mul on teade härra Tarzanille, palun teda lahkesti telefoni juurde.»

Hetk vaikust.

«Musj öö Tarzan?»

«Jah, musjöö, ma olen Francois, krahvinna de Coude'i teener. Vahest teeb musjöö vaesele Francoisle seda au, et mäletab teda?»

«Jah, musjöö. Mul on krahvinnalt kiire ülesanne. Ta palub teid otsekohe enda juurde tulla. Tal on ebameeldivusi.»

«Ei, musjöö, Francois ei tea midagi. Kas ma võin krahvinnale öelda, et musjöö tuleb kohe?»

«Tänan teid, musjöö. Jumal õnnistagu teid.»

Pavlov pani toru ära ja pöördus võikalt irvitades Rokofi poole.

«Tal kulub sinnajõudmiseks pool tundi. Kui sa viieteistkümne minuti pärast Saksa saatkonnas oled, siis võib de Coude kodus olla umbes kolmveerand tunni pärast. Kõik sõltub sellest, kas see lollpea jääb sinna veel veerand tunniks pärast seda, kui selgub, et teda on tõmmatud haneks. Aga kui ma väga ei eksi, ei taha Olga teda nii ruttu minema lasta. Siin on kiri krahvile. Kähku!»

Aega viitmata ruttas Pavlov Saksa saatkonda. Uksel andis ta sedeli teenrile: «See on krahv de Coude'ile, väga kiire. Hoolitsege, et see otsekohe talle isiklikult kätte toimetataks,» ja libistas hõberaha teenri vastuvõtlikku pihku. Seejärel pöördus ta koju.

Hetk hiljem vabandas de Coude peoperemehe ees ja avas ümbriku. Tema nägu kahvatas ja käed hakkasid värisema, kui ta luges:

Härra krahv de Coude!

Keegi, kes soovib päästa teie ausat nime, hoiatab teid, et sel hetkel on teie kodukolde pühadus hädaohus.

Teile tuntud isik, kes viimastel kuudel on teie äraolekul pidevalt külastanud krahvinnat, viibib praegu tema juures. Kui te kohe lähete oma naise buduaari, leiate nad sealt koos.

Sõber

Kakskümmend minutit pärast seda, kui Pavlov oli helistanud Tarzanile, võttis Rokoff ühenduse Olga eratelefoniga See asus krahvinna buduaaris. Telefonitoru võttis tema toatüdruk.

«Kuid madam on juba voodis,» ütles tütarlaps vastuseks Rokofi soovile Olgaga rääkida.

«Asi on väga kiire ja ma võin sellest rääkida üksnes krahvinnale endale,» väitis Rokoff. «Öelge talle, et ta üles tõuseks, endale midagi ümber võtaks ja telefoni juurde tuleks. Helistan viie minuti pärast uuesti.»

Seejärel pani ta toru käest. Hetk hiljem naasis Pavlov.

«Kas krahv sai kirja kätte?» küsis Rokoff.

«Ta on vististi juba koduteel,» vastas Pavlov.

«Hüva! Ka madam peaks juba viibima oma buduaaris

31

kõige ahvatlevamas negližees. Mõne hetke pärast juhatab truu Jacques ette teatamata tema juurde musjöö Tarzani. Veel mõni minut kulub selgituseks. Olga näeb hurmav välja oma õhulises öötualetis, mis veelgi vähem varjab tema kehavorme kui tavaline liibuv kleit. Olgale on see üllatus, kuid sugugi mitte ebameeldiv.»

«Kui selle mehe soontes on kas või tilgakegi punast verd, siis viieteistkümne minuti pärast satub krahv peale kõige õrnemale armastusstseenile. Arvan, et oleme kõik suurepäraselt korraldanud, mu armas Alexis. Mingem siis ja joogem musjöö Tarzani terviseks vana head planconi absinti. Ei maksa unustada, et krahv . de Coude on Pariisi üks paremaid vehklejaid ja, peaaegu parim laskur kogu Prantsusmaal.»

Kui Tarzan Olga juurde jõudis, ootas Jacques teda ukse ees.

«Siia, musjöö,» ütles ta ja juhtis Tarzani laiast marmortrepist üles. Seejärel lükkas ta lahti ukse, kergitas rasket eesriiet, sügavalt kummardudes laskis Tarzanil nõrgalt valgustatud tuppa siseneda ja kadus siis ise.

Toa teises otsas nägi Tarzan Olgat istumas laua ääres, kus oli telefon. Kärsitult koputas ta sõrmedega vastu lakitud lauaplaati ega kuulnudki, kui Tarzan sisse tuli.

«Olga,» küsis ta, «mis on juhtunud?»

Ehmatushüüdega pöördus naine Tarzani poole.

«Jean! Mida te siin teete? Kes teid sisse laskis? Mis see tähendab?»

Tarzan seisis kui välgust rabatud, kuid peagi hakkas talle selguma tõde.

«Kas teie siis ei kutsunud mind, Olga?»

«Mina kutsusin teid? Sellisel kellaajal! Mon dieu! Jean, kas te peate mind ogaraks?»

«Francois helistas mulle äsja, et teil on ebameeldivusi ja te vajate mu abi.»

«Francois? Jumala pärast, kes see Francois on?»

«Ta ütles, et teenib teie juures ja rääkis nii, nagu pidanuksin ma teda mäletama.».

«Meil pole kedagi, kes sellist nime kannaks. Keegi tegi teie kulul nalja, Jean,» puhkes Olga naerma.

«Kardan, et see võib osutuda väga süngeks naljaks, Olga,» väitis Tarzan. «Selles on rohkem kurja tagamõtet kui huumorit.»

«Mida te sellega öelda tahate? Ega te ometi arva ...»

«Kus krahv on?» katkestas teda Tarzan.

«Saksa saatkonnas.»

«See on teie lugupeetud venna uus nali. Homme saab krahv kõigest teada. Ta küsitleb teenreid. Kõik räägib selle poolt, milles Rokoff tahab krahvi veenda.»

«Ah, milline lurjus!» hüüatas Olga. Ta tõusis, astus Tarzani juurde ja vaatas tema poole üles. Ta oli ehmunud. Tema silmis oli vaese lõksuaetud emahirve ilme — hämmastunud ja küsiv. Ta värises ning tuge otsides pani käed Tarzani laiadele õlgadele.

32

«Mida teha, Jean?» sosistas ta. «See on kohutav. Homme loeb seda terve Pariis. Selle eest kannab hoolt Nikolas.»

* Tema pilk, poos, sõnad — kõiik väljendasid kaitsetu naise ürgset kutset oma loomulikule kaitsjale — mehele. Tar-zan võttis oma suurde tugevasse kätte ühe väikestest soojadest kätest, mis olid ta rinnal. See liigutus oli spontaanne, ja peaaegu selsamal moel sundis kaitsja vaist teda oma käega naise õlgu embama.

Otsekui elektrisäde jooksis nendest läbi. Tarzan polnud kunagi naisele nii lähedal seisnud. Nad vaatasid korraga teineteisele süüdlaslikult silma, ja sel hetkel, kui Olga de Coude pidanuks kokku võtma kogu jõu, osutus ta nõrgaks. Ta surus end Tarzanile lähemale ja põimis käed ta kaela ümber. Ja ahvide Tarzan? Ta haaras väriseva naise oma embusse ja külvas ta soojad huuled suudlustega üle.

Lugenud läbi kirja, mille talle oli edastanud saatkonna teener, kiirustas Raoul de Coude peoperemehe ees vabandama. Millega ta oma lahkumist põhjendas, seda ei suutnud ta enam iialgi meenutada. Kõik sulas ta silme ees ühte, kuni ta jõudis oma kodu lävele. Nüüd rahunes ta otsekohe ning hakkas tegutsema aeglaselt ja ettevaatlikult. Mingil seletamatul põhjusel avas Jacques talle ukse, enne kui ta trepist üles oli jõudnud. Sel hetkel ei pidanud ta seda oluliseks, küll aga meenutas hiljem seda ebatavalist asjaolu.

Ettevaatlikult, kikivarvul tuli ta trepist üles ja läks mööda koridori naise buduaari ukseni. Käes oli tal raske jalutuskepp.

Olga nägi teda esimesena. Hirmukarjatusega rebis ta end Tarzani käte vahelt lahti ja ahvinimene jõudis veel õigel ajal ümber pöörata, et tõrjuda hoopi, mille de Coude kavatses talle pähe virutada. Üks, kaks, kolm korda langes välgukiirusel raske kepp ja iga hoop kiirendas ahvinimese tagasipöördumist endisesse ürgaegsesse seisundisse.

Isaahvi madala kurguhäälse möirgega hüppas ta prantslase kallale. Ta kiskus viimase käest jämeda kepi, murdis selle pooleks nagu tuletiku, viskas kõrvale ja raevunud metsloomana haaras vaenlasel kõrist.

Olga de Coude jäi mõneks helkeks kohutava stseeni sõnatuks ja õudusest rabatud pealtvaatajaks, siis aga sööstis Tarzani juurde, kes ta meest tappis, raputades temast välja elu, nagu teeb seda foksterjer hiirepojaga.

Ta klammerdus meeleheites Tarzani tohutute kämmalde külge.

«Jumalaema!» kisendas ta. «Te tapate tema, te tapate tema! Oo, Jean! Te tapate mu mehe!»

Raevunud Tarzan ei kuulnud midagi. Äkki laskis ta vaenlase keha põrandale kukkuda, pani jala ta rinnale ja tõstis pea. Ja kogu krahv de Coude'i lossis kõlas vaenlase üle võidu saavutanud isaahvi kohutav, väljakutsuv möire. Keldrist pööninguni kuulsid seda kisa kõik teenrid, kahvatasid

33

ja lõid värisema. Toas laskus naine mehe keha kõrvale põlvili ja hakkas palvetama.

Pikkamisi, järk-järgult hajus punane udu Tarzani silme eest ja ta muutus jälle tsiviliseeritud inimeseks. Ta silmad peatusid põlvitaval naisel. «Olga,» sosistas ta. Naine vaatas talle otsa, lootes näha tema silmis sedasama maniakile omast surmatoovat tuld. Selle asemel aga luges ta neist vaid kurbust ja meelehärmi.

«Oo, Jean!» puhkes ta härdalt nutma, «Vaadake, mis te tegite. Ta oli minu mees. Ma armastasin teda, ja teie tapsite ta!»

Tarzan tõstis ettevaatlikult krahv de Coude'i elutu keha üles ja viis diivanile. Seejärel surus ta kõrva tema rinna vastu.

«Pisut viina, Olga,» sõnas ta.

Naine tõi viina ja kahekesi tilgutasid nad seda krahvi suhu. Kaihvatutelt huultelt pääses kerge ohe. De Coude liigutas end ja hakkas oigama.

«Ta ei sure,» ütles Tarzan. «Jumal olgu tänatud!»

«Miks te seda tegite, Jean?» küsis Olga.

«Ei tea, ta lõi mind ja ma läksin pööraseks. Olen näinud, et minu sugukonna ahvid talitasid niisamuti. Ma pole teile kunagi rääkinud oma lugu, Olga. Oleks parem olnud, kui te oleksite seda teadnud, siis poleks siin midagi juhtunud. Ma pole iialgi tundnud oma isa. Ei tundnud teist ema peale julma emaahvi. Viieteistkümnenda eluaastani ei olnud ma näinud ühtegi inimolendit ja alles kahekümneselt nägin esimest valget inimest. Veidi rohkem kui aasta tagasi hulkusin ma Aafrika džunglites alasti metsloomana. Ärge mõistke mind liiga karmilt hukka. Kaks aastat on äärmiselt lühike aeg, et üks indiviid võiks läbi teha need muudatused, millele kogu valge rassi jaoks läks vaja sajandeid.»

«Ma ei süüdista teid sugugi, Jean. Süüdi olen mina. Te peate lahkuma. Ta ei tohi teid näha, kui teadvusele tuleb. Jumalaga.»

Nukrana ja noruspäi lahkus Tarzan krahv de Coude'i lossist.

Kuid juba tänaval võtsid ta mõtted uue suuna ja kahekümne minuti pärast astus ta Rue Maule'i lähedal asuvasse politseijaoskonda. Seal leidis ta peagi üles politseiniku, kes oli osalenud mõne nädala eest temaga aset leidnud kokkupõrkes. Politseinik rõõmustas siiralt kohtumise üle inimesega, kes teda nii armutult kohelnud oli. Pisut juttu ajanud, küsis Tarzan, kas ta pole midagi kuulnud kellestki Nikolas Rokofist ja Alexis Pavlovist.

«Loomulikult olen, musjöö, ja väga tihti. Nad mõlemad on politseis tuntud ja ehkki neid praegu spetsiaalselt milleski ei süüdistata, peame vajalikuks neil silma peal hoida, et teada, kust neid vajaduse korral leida võib. Need on samad ettevaatusabinõud, mida rakendame kõigi tuntud kurjategijate puhul. Miks musjöö seda küsib?»

«Ma tunnen neid,» vastas Tarzan. «Tahaksin Rokoffi ühe asja pärast näha. Oleksin teile väga tänulik, kui te ju-

34

hataksite mulle, kus ta elab.»

Mõne minuti pärast jättis ta politseinikuga hüvasti ja taskus taskus paberitükk aadressiga kullaltki kahtlase kuulsusega linnajaos, suundus ta kiiresti lähimasse taksopeatusse.

Rokoff ja Pavlov olid koju tulnud ja arutasid nüüd koos tänase õhtu arvatavat lõpplahendust. Nad olid helistanud kahe hommikulehe toimetusse ja ootasid iga minut reporterite saabumist, et teatada neile skandaalset uudist, mis homme pidi ärevile ajama kogu Pariisi kõrgkihi. .

Trenil kostsid rasked sammud.

«On need lehemehed alles karmed,» hüüatas Rolkoff ja vastas koputusele: «Sisse.»

Sõbralik naeratus tardus venelase naol, kui ta pilk kohtas külalise karme, halle silmi.

«Tuhat kuradit!» karjus Rokoff püsti tõustes. «Mis teil siit vaja on?»

«Istuge,» sõnas Tarzan nii vaikselt, et mõlemad lurjused seda vaevalt kuulsid, kuid niisuguse tooniga, et Rokoff vajus silmapilk toolile, Pavlov aga jäi liikumatult paigale.

«Te teate väga hästi, mispärast ma siin olen,» jätkas ta sama tooniga. «Ma peaksin teid tapma, kuid ma ei tee seda üksnes seetõttu, et olete Olga de Coude'i vend, ja ei tee seda vähemalt praegu.

Annan teile võimaluse veel elada. Pavlov ei tule arvesse, ta on teie käes vaid rumal mängukann, seepärast ei puutu ma temasse niikaua, kuni luban elada teil. Selleks aga, et ma toast lahkudes teid mõlemaid ellu jätaksin, peate tegema kaks asja. Esiteks, kirjutama tänasest tembust põhjaliku aruande ja sellele ka allkirjad andma.

Teiseks, surma ähvardusel tõotama, et juhtunu kohta ei satu ajalehte ainsatki rida. Kui nii ühte kui teist ei täideta, siis ei jää minu toast lahkumisel kumbki teist ellu. Kas saite aru?» Ja vastust ootamata lisas ta: «Tehke ruttu, siin teie ees on tint, sulg ja paber!»

Rokoff tegi ükskõikse näo, lootes sellega näidata, et ta ei omista Tarzani ähvardustele mingit tähtsust. Hetke pärast tundis ta oma kaela ümber ahvinimese terassõrmi, aga Pavlovi, kes püüdis neid lahti rebida ja seejärel toast välja hüpata, virutas Tarzan teadvusetult nurka. Kui Rokoff hakkas näost siniseks minema, laskis Tarzan ta lahti ja tõukas toolile. Rokoff jõllitas süngelt enda ees seisvat meest. Ka Pavlov toibus ja tuli Tarzani käsu peale longates oma endisele kohale.

«Kirjutage nüüd,» käskis ahvinimene. «Kui teid veel kord õpetada tuleb, siis ma enam nii heatahtlik ei ole.» Rokoff võttis sule ja hakkas kirjutama.

«Vaadake, et te ühtegi üksikasja ega nime vahele ei ¡ata,» hoiatas Tarzan. Äkki koputati uksele.

«Sisse,» ütles Tarzan.

35

Sisenes hepakas noormees.

«Olen ajalehest «Martin»,» teatas ta. «Musjöö Rokofil on vististi minu jaoks uudist?»

«On juhtunud eksitus, musjöö,» vastas Tarzan. «Teil pole ju mingit uudist, armas Nikolas?»

Rokoff tõstis pea paberi kohalt.

«Ei,» urises ta mornilt. «Mul pole teile täna midagi teatada ajalehe jaoks.»

«Ja ka edaspidi mitte, armas Nikolas.»

Reporter ei märganud, kuidas ahvinimese silmades lahvatas põlema kuri tuluke, küll aga nägi seda Nikolas Rokoff.

«Ja ka edaspidi mitte,» kinnitas ta rutakalt.

«Väga kahju, et teid tülitati, musjöö,» ütles Tarzan reporteri poole pöördudes. «Head õhtut.» Ta kummardas, saatis hepaika noormehe uksest välja ja tõmbas selle tema järel kinni.

Tunni aja pärast, küllaltki mahuka käsikirjaga taskus, pöördus Tarzan minekule.

«Teie asemel,» lausus ta, «sõidaksin ma Prantsusmaalt ära, sest varem või hiljem leian ma mingi mooduse teid tappa teie õele ebameeldivusi põhjustamata.»

VI. Duell

D'Arnot magas, kui Tarzan Rokofi juurest tagasi jõudis. Tarzan ei hakanud teda äratama, järgmisel hommikul aga rääkis talle eelmisel õhtul juhtunust, vahele jätmata ainsatki üksikasja.

«Milline lollpea ma olen,» ütles ta lõpetuseks. . «Krahv ja tema naine olid mõlemad mu sõbrad. Ja millega ma neile selle eest tasusin? Äärepealt oleksin krahvi tapnud. Heitsin varju naise heale nimele. Võimalik, et lõhkusin nende perekonnaõnne.»

«Kas te armastate Olga de Coude'i?» küsis d'Arnot.

«Kui ma poleks kindlalt veendunud, et ta mind ei armasta, siis ei saaks ma sellele küsimusele vastust anda, Paul. Praegu aga võin ma rahuliku südamega öelda, et mina ei armasta teda ja tema ei armasta mind. Meid valdas hetkeks joovastus — see aga pole armastus —, mis oleks läinud mööda niisama kiiresti ja jäljetult, nagu see meid tabaski, kui sel ajal poleks tuppa tulnud de Coude. Nagu te teate, on mul naistega olnud vähe kogemusi. Olga de Coude on väga kütkestav: tema ilu, poolhämar tuba kogu miljöö ja see abitu olendi palve teda kaitsta — sellele kõigele oleks suutnud ehk vastu seista märksa kultuursem inimene, minu kultuursus ei ulatu aga isegi nahani, see on vaid rõivastepaksune.

Pariis ei ole minu jaoks. Ma hakkan alatasa langema lõksu, mis iga kord muutub üha ohtlikumaks. Inimese kehtestatud keelud on igavad ja tüütud. Tunnen end

36

alati vangina. Ma ei suuda seda kauem taluda, mu sõber, a arvan, et mul oleks parem kodusesse dzunglisse naasta ja elada seal nii, nagu jumal mulle on määranud.»

«Ärge seda kõike nii südamesse võtke,» rahustas teda d'Arnot «Te tulite olukorrast välja paremim, kui seda oleks teinud analoogülistes tingimustes enamik «kultuurseid»

mehi Mis aga puutub teie Pariisist lahkumisse, siis kaldun arvama, et selles suhtes tekib Raoul de Coude'il vastuväiteid ja me saame neist peagi kuulda.»

D'Arnot ei eksinud. Nädal aega hiljem kell üksteist hommikul, kui Tarzan ja d'Arnot einetasid, teatati neile musjöö Flauberfi saabumisest. Viimane jättis laitmatult viisaka inimese mulje. Rohkete kummarduste saatel edastas ta musjöö Tarzanile krahv de Coude'i väljakutse ja avaldas lootust, et musjöö Tarzan hoolitseb selle eest, et sõber, kellele ta usaldab oma huvid, kohtuks tema, Flaubert'iga võimalikult kiiresti, et arutada üksikasju ja lahendada kõik cüsimused mõlemapoolse rahulolu saavutamiseks.

Aga muidugi, musjöö Tarzan usaldas oma huvid meel-iasti ja tingimusteta oma parimale sõbrale leitnant d'Ar-iofle. Otsustati, et d'Arnot läheb musjöö Flauberfi poole ;ell kaiks, ja viisakas musjöö Flaubert lahkus rohkete [ummarduste saatel.

Kui nad jälle üksi olid, vaatas d'Arnot muiates Tarzanit.

«Noh?» ütles ta.

«Nüüd tuleb mul oma pattudele lisada tapmine või saada ise tapetud,» kostis Tarzan. «Teen oma kultuursete vendade harjumuste omandamisel kiireid edusamme.»

«Millise relva te valite?» küsis d'Arnot. «De Coude käsitseb meisterlikult mõõka ja on suurepärane laskur.»

«Kõige meelsamini valiksin ma mürgitatud nooled või ia kahekümne sammu kauguselt,» naeris Tarzan. «Jääme püstolite juurde, Paul.»

«Ta tapab teid, Jean.»

«Selles ma ei kahtle. Aga ükskord tuleb ju ikkagi surra» «Mina eelistaksin mõõka,» pakkus välja d'Arnot. «Ta piirduks sellega, et on teid haavanud, ja nii on vähem šansse saada surmavat haava.»

«Püstolid,» kuulutas Tarzan otsustavalt

D'Arnot püüdis teda ümber veenda, kuid tulemusteta usus jäädi püstolite juurde.

^Pärast kella nelja naasis d'Arnot musjöö Flauberfi juurest.

«Kõik on otsustatud,» teatas ta. «Kaebusi ei ole Homme, hommikul koidu ajal Etamps'i lähedal kõrvalises kohas teel. Musjoo Flaubert valis millegipärast just selle koha. Mina vastu ei olnud.»

«Hästi.» Tarzan ei lausunud rohkem sõnakestki ega puudutanud enam seda küsimust, isegi mitte kaudselt. Õhtul ne magamaheitmist kirjutas ta mõne kirja Pärast kinnikleepimist pani ta need ühte ümbrikku ja kirjutas sellele Arnot nime. Hiljem kuulis d'Arnot, kuidas ta riidest lahti võttes šansonetti ümises.

37

Prantslane vandus läbi hammaste. Ta tundis end väga õnnetuna, sest oli kindel, et järgmisel hommikul valgustab tõusev päike juba üksnes Tarzani surnukeha. Tarzani muretus tegi talle piina.

«See pole sugugi kultuurne aeg teineteist tappa,» tähendas ahvinimene, kui ta algava päeva hahetuses mugavast voodist välja aeti. Ta oli hästi maganud ja sellepärast tundus talle, et ta pea oli vaevalt puudutanud patja, kui ta juba äratati. Tema sõnad olid määratud d'Arnofle, kes seisis täisrõivais Tarzani magamistoa lävel.

D'Arnot polnud ^öö läbi peaaegu üldse sõba silmale saanud. Ta oli närviline ja pahur.

«Olen kindel, et magasite terve öö nagu imik,» lausus ta.

Tarzan puhkes naerma. «Teie toonist, Paul, järeldan, et heidate mulle seda ette. Aga tõepoolest, ma ei saanud sinna midagi parata.»

«Ei, Jean, see pole nii,» protesteeris naeratades d'Arnot. «Kuid te võtate seda kõike nii ükskõikselt, et ma kaotan enesevalitsuse. Võiks arvata, et lähete märki laskma, mitte aga asetama oma laupa Prantsusmaa parima laskuri püssitoru ette.»

Tarzan kehitas õlgu. «Lähen selleks, et suurt süüd heastada, Paul. Minu vastase meisterlikkus on selleks vajalik tingimus. Võin ma siis sellisel juhul kurta? Te ju ise ütlesite mulle, et krahv de Coude on suurepärane laskur.»

«Te loodate siis, et teid tapetakse?» karjatas d'Arnot õududega.

«Ei saa öelda, et ma seda loodaksin. Kuid soostuge minuga: on siis alust arvata, et mind ei tapeta?»

Teadnuks d'Arnot, mis oli ahvinimesel mõttes mõlkunud juba sellest ajast alates, kui talle esimest korda oli vihjatud, et krahv de Coude saadab talile väljakutse, oleks see d'Arnot'd veelgi rohkem kohutanud.

Nad istusid sõnatult d'Arnot' suurde autosse ja niisama sõnatult sõitsid koidueelses hämaruses mööda Etamps'i viivat teed. Kumbki tegeles oma mõtetega. D'Arnot oli väga kurb, sest ta armastas siiralt Tarzanit. Sõprus, mis sidus neid kahte nii erinevates tingimustes elanud ning kasvanud meest, oli ühiselt elades veelgi tugevnenud, sest mõlemad olid ühtviisi mehisuse, isikliku. vapruse ja au ideaalidele ustavad inimesed. Nad mõistsid teineteist ja tundsid teineteise üle uhkust.

Ahvide Tarzani mõtted kandusid minevikku. Mälus elustusid õnnelikud sündmused tema endises džunglielus. Talle meenusid isa hurtsikus poisikesena veedetud tunnid, kui ta istus põlvili laual, tõmmu, keha kummargil ahvatlevate piltide kohal, mille järgi ta ise vähimagi abita oli lahendanud trükikirja keele saladused ammu enne seda, kui tema korvad tajusid inimkõne heli. Pehme rahulolev naeratus valgustas ta karmi nägu, kui ta meenutas seda erakordset mitte ühegi teisega sarnanevat päeva, mille oli veetnud kane kesi Jane Porteriga neitsiliku metsa tihnikus.

38

Ta mõtteniit katkes auto peatumisega: nad olid pärale jõudnud. Tarzan tuli tagasi olevikku. Ta teadis et nuud kohe sureb, kuid ei tundnud hirmu. Karmi dzungli asukale on surm harilik asi. Looduse seadus käsib neid visalt elu küljes rippuda kuid ei õpeta surma kartma.

D'Arnot ja Tarzan jõudsid duellipaika esimestena. Veidi hiljem saabusid de Coude, musjöö Flaubert ja kolmas härra, keda esitleti d'Arnot'le ja Tarzanile kui arsti.

D'Arnot ja musjöö Flaubert rääkisid omavahel mõnda aega sosinal. Tarzan ja krahv de Coude seisid eemal, teine teises väljaku servas. Sekundandid kutsusid nad enda juurde. D'Arnot ja musjöö Flaubert olid püstolid üle vaadanud. Kaks meest, kes mõne minuti pärast pidid näoga teineteise vastu seisma, kuulasid vaikides ja liikumatult duelli tingimusi, millest neid informeeris musjöö Flaubert.

Nad peavad seisma seljad vastamisi. Musjöö Flaubert'i märguande peale hakkavad mõlemad edasi minema, hoides püstolit langetatud käes. Kui mõlemad on teinud kümme sammu, annab d'Arnot viimast korda märku ning siis peavad nad ümber pöörama ja tulistama seni, kuni üks neist maha kukub või kuni mõlemad on välja tulistanud kolm kuuli.

Kuni musjöö Flaubert seletusi andis, võttis Tarzan port-sigarist paberossi ja hakkas suitsetama. De Coude oli kehastatud külmaverelisus: teda ei peetud ju asjatult Prantsusmaa parimaks laskuriks.

Viimaks noogutas musjöö Flaubert d'Arnot'le ja kumbki neist juhtis oma duellandi kohale.

«Kas te olete täiesti valmis, härrased?» küsis musjöö Flaubert.

«Täiesti,» vastas de Coude.

Tarzan noogutas. Musjöö Flaubert andis märku astus koos dArnot'ga pisut kõrvale väljapoole tulejoont Kuus' seitse! Kaheksa! D'Arnot'le tungisid pisarad silma. Üheksa' ifeel uks samm, ja vaene leitnant andis märku mida ta kuidagi teha ei tahtnud. See kõlas kui matusekeh tema paimale sõbrale.

De Coude pööras kiiresti ümber ja tulistas Tarzan võpatas kergelt. Ta hoidis püstolit ikka veel langetatuna De Coude peatus, justkui oodates, et tema vastane kohe maha variseb. Prantslane oli liialt kogenud laskur, teadmaks et oli pihta saanud. Kuid Tarzan ei tõstnud ikkagi relva. De Coude tulistas veel kord, kuid ahvinimese hooletu poos ja äielik ükskõiksus, millega ta paberossi suitsetas, lõid Prantsusmaa parima laskuri pahviks. Seekord Tarzan isegi ei võpatanud, kuigi de Coude teadis, et ta polnud jälle mööda lasknud.

Äkki tuli talle pähe selline oletus: tema vastane riskib rahulikult, lootes, et ükski kolmest lasust ei haava teda surmavalt, seejärel aga kiirustamata, rahulikult ja külmavereliselt laseb maha tema, de Coude'i. Prantslasel käisid hirmujudinad üle selja. See oli salakaval, saatanlik plaan. Mis limene see on, kes võib häirimatult seista, kaks kuuli kehas, ja rahulikult oodata kolmandat!

39

Seekord sihtis de Coude väga hoolikalt, kuid tema närv oli must ja ta laskis mööda. Tarzan polnud kordagi tõstnud püstoliga kätt.

Ühe viivu vaatasid nad teineteisele otse silma. Tarzani näol peegeldus kõige siiram pettumus. De Coude'i näole ilmus pikkamisi õud, koguni kartus.

Ta ei suutnud kauem kannatada.

«Jumalaema! Tulistage siis juba!» kisendas ta.

Kuid Tarzan ei tõstnud püstolit, astus vaid mõne sammu de Coude'i poole. Aga kui D'Arnot ja musjöö Flaubert, taipamata tema kavatsust, tahtsid nende vahele tormata, sundis ta nad käeviipega peatuma.

«Ärge kartke,» lausus Tarzan, «ma ei tee talle midagi.»

See oli vastuolus igasuguste reeglitega. Kuid nad jäid seisma. Tarzan astus de Coude'i juurde.

«Teie püstol on vist korrast ära, musjöö,» sõnas ta, «või te pole terve. Võtke minu oma ja alustame uuesti.» Ja krahvi ülimaks hämmastuseks ulatas Tarzan talle oma püstoli, käepide ees.

«Mon dieu!» karjatas krahv. «Te olete vististi hulluks läinud?» ,

«Ei mu sõber,» väitis ahvimmene. «Kuid ma olen ära teeninud karistuse. Ainult sel moel saan ma heastada ausale naisele tekitatud halba. Võtke püstol ja tehke, nagu ma palun.»

«See oleks mõrv,» protesteeris de Coude. «Ja siis — mida halba te mu naisele tegite? Ta vandus mulle ...»

«Ma ei taha öelda seda,» katkestas Tarzan teda kärmelt. «Meie vahel ei juhtunud midagi sellest hullemat, mida te ise pealt nägite. Kuid sellestki on küllalt, et heita varju naise mainele ja purustada mehe õnn, kelle vastu mul midagi ei ole. See oli kõik minu süü ja ma lootsin, et lunastan selle täna oma surmaga. Olen pettunud, et krahv polegi nii hea laskur, kui mulle kinnitati.»

«Te ütlesite, et süüdi olite teie?» küsis de Coude kii-resti.

«Ainult mina üksi, musjöö. Teie abikaasa on puhas naine Ta armastab teid. Selles, mida te ise nägite, olen suudi ainult mina. Kuid ma ei sattunud teie juurde omal soovil ega krahvinna de Coude'i tahtel. Need paberid siin kinnitavad teile seda,» ja Tarzan võttis taskust Rokofi allkirjaga tunnistused.

De Coude tegi need lahti ja hakkas lugema. D'Arnot ja musjöö Flaubert, veidra duelli veidra lõpu huvitatud tunnistajad, astusid lähemale. Keegi ei lausunud sõnakestki, kuni de Coude luges kirja lõpuni. Siis vaatas ta Tarzanile otsa.

«Te olete vapper ja rüütellikult õilis inimene,» sõnas ta. «Tänan jumalat, et ma teid ei tapnud.»

De Coude oli impulsiivne nagu kõik prantslased. Ta embas ja suudles Tarzanit. Musjöö Flaubert kaelustas d'Arnot'd. Polnud kedagi, kes oleks kaelustanud arsti. Võimalik, et meelehärmi tõttu astus ta seepärast ligi ja palus luba Tarzani haavad siduda.

«See härra sai igal juhul ühe kuuli,» tähendas ta. «aga võib-olla koguni kolm.»

«Kaks,» parandas teda Tarzan, «vasemasse õlga ja külge, aga nagu mulle näib, on mõlemad lihahaavad.» Arst aga nõudis, et ta rohu peale pikali heidaks, ja askeldas tema kallal seni, kuni mõlemad haavad olid pestud ja verejooks peatatud.

Lõpuks pöördusid nad d'Arnot' autoga kõik koos linna tagasi parimate sõpradena. De Coude oli nii rahul, saanud kahekordse tõendi naise truuduse kohta, et ta ei tundnud enam mingit pahameelt Tarzani vastu. Tõsi, Tarzan võttis endale süüst suurema osa, kui see tegelikult oli, kuid väikese vale võis talle andestada, sest ta valetas naise pärast ja tegi seda nagu dženteimen.

Ahvinimene pandi mõneks päevaks voodisse. Ta arvas, et see on rumal ja tarbetu, kuid arst ja d'Arnot võtsid asja nii südamesse, et ta andis järele, tegemaks neile meelehead, kuigi see teda ennast naerma ajas.

«Naeruväärt on lamada voodis nõelatorke pärast,» ütles ta d'Arnot'le. «Kui gorillade kuningas Bolgani minu poisikesest peast peaaegu tükkideks rebis, kas mul oli siis pehme voodi? Ei, vaid üksnes džungli niiske kodunev lehestik. Päevi ning nädalaid lamasin ma mingi põõsa varjus ja ainult Kala, vaene truu Kala põetas mind, peletades mu haavade kallalt putukaid ja hirmutades eemale kiskjaid.

Kui ma juua palusin, tõi ta mulle vett suuga — teist moodust ta ei tundnud. Polnud steriilset vatti ega anti-septilisi sidemeid — meie armas doktor oleks õudusest hulluks läinud. Ja kõigest hoolimata ma paranesin, paranesin selleks, et heita voodisse tühipalja kriimustuse pärast, mida ükski džunglielanik tähele ei paneks, kui see tal ainult nina peal ei oleks.»

Kuid aeg läks edasi ja Tarzan sai terveks. Haiguse ajal külastas de Coude teda korduvalt ja kuulnud, et Tarzan tahaks leida mingisugust teenistust, lubas ta selle eest hoolt kanda.

Juba esimesel päeval, mil Tarzanil lubati kodust väljuda, sai ta krahvilt kutse tema juurde kantseleisse ilmuda.

De Coude tervitas teda sõbralikult ja tundis siirast rõõ-tiu Tarzanit jälle jalu! nähes. Kumbki neist polnud tollest päevast alates meenutanud duelli ega selle ajendit.

«Arvan, et leidsin just selle, mida vajate, musjöö Tar-!an,» ütles krahv. «See on usaldusväärne ja vastutusrikas töö, mis nõuab ka suurt kehalist jõudu ja vaprust. Mul on raske kujutleda meest, kes sobiks selleks paremini kui teie, irmas musjöö Tarzan. See on seotud vajadusega reisida, hiljem aga võite saada palju parema koha, väga võimalik, et diplomaatilisel alal. Esialgu saab teist lihtsalt sõjaminis-eeriumi agent. Lähme, ma saadan teid teie tulevase ülemuse juurde. Ta võib ülesandeid teile paremini selgitada a saate otsustada, kas need sobivad teile või mitte.»

De Coude saatis ise Tarzani kindral Rochere'i juurde. Viimane oli selle büroo ülem, kuhu Tarzan pidi saadetama

juhul, kui ta nõustub kohta vastu võtma. Seejärel kirrleldas krahv kindralile eredates värvides ahvinimese neid omadusi, mis tegid ta antud kohale eriti sobivaks.

Pool tundi hiljem lahkus Tarzan ministeeriumist, olles esimest korda elus saanud ametikoha. Järgmisel päeval pidi ta edasiste instruktsioonide saamiseks tagasi minema, kuid kindral Rochere andis mõista, et ta peab valmis olema Pariisist lahkuma viivitamatult, võib-olla juba homme.

Suure kergendustundega ruttas ta koju, et teatada uudist d'Arnot'le. Lõpuks ometi on ka temal siin ilmas mingi väärtus. Ta hakkab raha teenima, ja mis veelgi parem, maailmas reisima ja ringi rändama.

Juba lävelt teatas ta valjuhäälselt d'Arnot'le rõõmustava uudise. Kuid d'Arnot polnud rahul.

«Teid nähtavasti rõõmustab, et sõidate Pariisist ära ja et me kuude kaupa teineteist ei näe, Tarzan. Te olete tänamatu loom!» ja d'Arnot puhkes naerma.

«Ei, Paul. Ma olen vaid laps. Mul on uus mänguasi ja ma olen haruldaselt uhke.»

Nii lahkuski Tarzan järgmisel päeval Pariisist Marseilles' ja Orani suunas.

VII. Sidi Aissa tantsijatar

Tarzani esimene missioon ei paistnud olevat kuigi kaasakiskuv ega tähtis. Spahi* armees oli keegi leitnant, keda valitsus kahtlustas kahtlastes suhetes ühe Euroopa suurriigiga. Hiljuti Sidi-bel-Abbesisse määratud leitnant Gernois oli enne seda teeninud kindralstaabis ja siis olid tema käest läbi käinud erakordse sõjalise tähtsusega dokumendid. Arvati, et just nende dokumentide pärast püüabki suurriik temaga suhteid luua.

Täiesti juhuslik vihje, mis kiivusehetkel oli lipsanud ühe kuulsa Pariisi kaunitari huulilt, juhtis kahtluse leitnandi peale. Kuid kindralstaabid hoiavad oma saladusi väga hoolikalt, ja reeturlikkus on nii suur eksimus, et sellises asjas ei tohi kahe silma vahel jätta isegi vihjet. Ja seepärast sõitiski Tarzan ameeriklasest jahimehena Alžiiri, et silmas pidada leitnant Gernois'd.

Rõõmuga oli ta mõelnud sellest, et näeb jälle oma armast Aafrikat, kuid selle kontinendi põhjaosa erines niivõrd ta kodusest troopikadžunglist, et tema tunded kodumaale naasmisel olid niisama leiged, nagu oleks ta jõudnud tagasi Pariisi. Oranis jalutas ta päev läbi araabia linnaosa kitsastel kõveratel tänavatel, imetledes tundmatuid vaateid. Järgmine päev leidis teda juba Sidi-bel-Abbesis, kus ta andis sõjaväe- ja tsiviilvõimudele oma soovituskirja, milles polnud ainsatki vihjet tema saabumise tõelisele eesmärgile.

• Põhja-Aafrika pärismaalastest moodustatud Prantsuse ratsavägi (tlk.).

Tarzan oskas inglise keelt küllaltki hästi, et teda araablaste ja prantslaste hulgas ameeriklaseks võis pidada, ja rohkemat polnudki vaja.

Inglastega kohtudes rääkis ta prantsuse keelt, et end mitte reeta, mõnikord aga rääkis ka inglise keelt välismaalastega, kes seda keelt küll oskasid, kuid mitte niivõrd, et hääldamisvigu tabada.

Siin tutvus ta paljude prantsuse ohvitseridega ja muutus peagi nende lemmikuks. Ta kohtas ka Gernois'd: see oli ligi neljakümneaastane süngeilmeline seedehäirete all kannatav mees, kes kaaslastega eriti ei seltsinud.

Kuu aja jooksul ei juhtunud midagi. Ilmselt ei võtnud Gernois vastu ühtegi külalist ja linnas viibides kohtus ta ainult inimestega, keda ka kõige elavama kujutlusvõime korral oleks võimatu olnud pidada välisriigi agentideks. Tarzan hakkas juba lootma, et kuuldustel polnud tõepõhja all, kui Gernois määrati ootamatult kaugele lõunasse Bou Saadasse Väike-Saharas.

Väike spahisalk koos kolme ohvitseriga pidi seal varem paiknenud salga välja vahetama. Õnneks oli üks ohvitseridest, kapten Gerard, Tarzaniga heaks sõbraks saanud ja kui viimane teatas, et sõidab koos nendega Bou Saadasse, kus kavatseb jahti pidada, ei tekitanud see vähimaidki kahtlusi.

Bouiras tuldi rongilt maha ja ülejäänud osa teekonnast sõideti ratsa. Kui Tarzan Bouiras endale hobust kauples, märkas ta, et teda seirab üks euroopalikus riietuses mees, kes seisis pärismaalaste kohviku uksel. Niipea kui Tarzan teda märkas, pööras mees kõrvale ja astus madalasse võlvitud laega ruumi. Ja kui poleks olnud pealetükkivat tunnet, et näos ja kujus oli talle midagi tuttavlikku, poleks Tarzan teda enam meenutanud.

Teekond Aumale'i oli Tarzanile väsitav, sest tema ratsasõit oli seni piirdunud vaid tundidega Pariisi maneežis. Seepärast tundis ta suurt rõõmu mugava toa ja voodi üle Grossat' hotellis, kuna ohvitserid ja sõdurid majutati sõja-väehoonesse.

Kuigi järgmisel hommikul äratati Tarzan varakult, olid spahid enne, kui ta hommikueine lõpetada jõudis, juba teele asunud. Kiirustades jõi ta kohvi, et sõdurid ei jõuaks liiga kaugele ette minna, kui juhuslikult langes ta pilk söökla kõrval oleva baari uksele.

Oma üllatuseks nägi Tarzan Gernois'd rääkimas tundmatuga, keda ta eelmisel päeval oli märganud Bouiras kohviku uksel. Eksitust olla ei saanud, sest midagi tuttavlikku tundus temas praegugi, ehkki ta seisis Tarzani poole seljaga.

Et ta neid mõtlikult silmitses, vaatas Gernois üles ja märkas Tarzani näol pinevat ilmet. Parajasti rääkis välismaalane midagi sosinal, kuid Gernois katkestas teda, mõlemad keerasid kohe ümber ja kadusid silmist.

See oli esimene Gernois'ga seotud kahtlane fakt, mida Tarzan oli märganud. Kuid oli täiesti selge: mõlemad mehed lahkusid baarist vaid seetõttu, et Gernois oli tähele pannud

43

Tarzani pilku. Ja siis veel see painav mulje millestki tutavlikust; see vaid suurendas Tarzani veendumust et siin on, mida jälgida.

Hetke pärast astus Tarzan baari, kuid nii seal kui ka tänavatel polnud kahest mehest jälgegi. Ta käis läbi kõikvõimalikud poed ja turud, enne kui asus järele kihutama salgale, kes oli nüüdseks juba üsna kaugele jõudnud. Ta jõudis salgale järele alles pärast keskpäeva Sidi Aissa lähedal, kus sõdurid peatusid tunniajaliseks puhkuseks. Ta leidis Gernois' salgas viibivat, kuid välismaalast polnud näha.

Sidi Aissas oli turupäev. Kõrbest saabuvad arvukad kaamelikaravanid, turupfatsil käratsevate araablaste summ — see kõik äratas Tarzanis kirglikku soovi sinna üheks päevaks paigale jääda, et lähemalt neid kõrbepoegi tundma õppida. Nii asuski spahisalk sel päeval Bou Saada poole teele ilma temata.

Kuni pimeduse saabumiseni lonkis Tarzan turul noore Abduli nimelise araablase saatel, keda võõrastemajapidaja oli talle soovitanud kui ustavat teenrit ja tõlki.

Siin ostis Tarzan parema hobuse kui see, kelle ta Bouiras oli omandanud, ja saanud jutule hobuse müünud sihvaka araablasega, kuulis, et see on Kadour ben Saden, ühe kaugel lõuna pool Djelfat kõrbes rändleva hõimu seik. Abduli vahendusel kutsus Tarzan šeigi endaga lõunat sööma. Kui nad kolmekesi trügisid läbi kauplejate, kaamelite, muulade ja hobuste summa, kes turuplatsi täitsid ning kõikvõimalike helide ja häältega selle rõkkama panid, tõmbas Abdul Tarzanit käisest:

«Vaata taha, isand,» ja ta osutas sõrmega ühele kogule, kes kohe kaameli taha kadus, niipea kui Tarzan ümber pööras. «Ta on kogu aeg pärast lõunat käinud meie kannul,» selgitas Abdul.

«Ma jõudsin märgata ainult tumesinise burnuse ja valge turbaniga araablast,» vastas Tarzan kahtlevalt. «Kas sa mõtled teda?»

«Jah, ma kahtlustan teda, sest ilmselt on ta siin võõras ja tal pole muud teha kui meid jälgida, mida ausad araablased iialgi ei tee. Pealegi varjab ta kogu alumist

näopoolt, näha on vaid silmi, Küllap on ta halb inimene, muidu võtaks ta ette midagi paremat.»

«Non, siis on ta valedel jälgedel, Abdul,» rahustas teda Tarzan, «sest siin pole kedagi, kes võiks mulle halba soovida. Olen teie maal esimest korda ja siin ei tunne mind keegi. Ta saab varsti oma eksitusest aru ja lakkab meiega kaasas käimast.»

«Kui ta ainult röövimist ei kavatse,» väitis Abdul vastu.

«Sel juhul on ainus, mida me teha saame, oodata, kuni ta käe meile taskusse pistab,» naeris Tarzan. «Ja ma luban, et kuna me oleme valvsad, saab tal röövimisest isu lõplikult otsa.» Nende sõnadega lakkas ta mõtlemast tundmatule, aimamata, et tal tuleb mõne tunni pärast täiesti ootamatute asjaolude tõttu teda taas meenutada.

Kõhu tugevasti täis söönud, jättis Kadour ben Saden

oma võõrustajaga hüvasti. Vaarikalt oma sõprust kinnitades kutsus ta Tarzanit külastama oma kõrbevaldusi, kus leidub nii palju antiloope, põtru, metssigu, pantreid ja lõvisid, et ka kõige innukam kütt jääb rahule.

Pärast tema lahkumist läks ahvinimene koos Abduliga taas ringi käima Sidi Aissa tänavaile, kus peatselt äratas ta tähelepanu ühest arvukatest «moorlaste» kohvikutest kostev mingite vaskpillide metsik mürtsumine. Kell oli kaheksa ja tants täies hoos, kui Tarzan sisse astus. Ruum oli araablasi täis kiilutud. Kõik suitsetasid ja jõid kanget musta kohvi.

Tarzan ja Abdul leidsid endale istekoha keset ruumi, kuigi vaikust armastav ahvinimene oleks eelistanud istuda kuhugi kõrvale, eemale pillimeestest, kes oma araabia trummide ja sarvedega kohutavat lärmi tegid. Tantsis üsna nägus tütarlaps, kes eurooplast märgates ja rikkalikku tasu lootes heitis talle üle õla siidrätiku, mille eest sai frangi.

Kui tema asemele tuli teine tütarlaps, märkas terane Abdul, et esimene tantsijatar oli jäänud jutlema kahe araablasega toa teises otsas kõrvalukse lähedal. See uks viis siseõue, kus seda ümbritsevas galeriis asusid kohvikus tantsivate tütarlaste toad.

Esialgu ei omistanud ta sellele mingit tähtsust, siis aga märkas silmanurgast, et üks meestest noogutas nende poole, tütarlaps aga keeras ümber ja silmitses vargsi Tarzanit. Seejärel astusid araablased üle läve ja kadusid pimedasse hoovi.

Kui tuli jälle selle tütarlapse kord, tantsis ta Tarzani lähedal ja saatis talle kõige õrnemaid naeratusi. Mornilt kõõritasid tumedasilmsed kõrbepojad suurekasvulist eurooplast, kuid nähtavasti ei mõjunud Tarzanile ei naeratused ega tigedad pilgud.

Jälle heitis tütarlaps tema õlale rätiku ja sai taas frangi. Oma õdede kombe kohaselt seda laubale surudes kummardus ta sügavalt Tarzani juures ja sosistas vigases prantsuse keeles talle kiiresti kõrva:

«Õues on kaks meest, kes musjööle halba plaanitsevad. Algul lubasin neile teid lõksu meelitada, kuid te olite minu vastu lahke ja ma ei saa seda teha. Minge siit ruttu ära, enne kui nad märkavad, et olen neid petnud. Kindlasti on nad halvad inimesed.»

Tarzan tänas tütarlast, kinnitas talle, et on ettevaatlik, ja tantsu lõpetanud, kadus tütarlaps väikese ukse kaudu hoovi. Kuid Tarzan ei lahkunud kohvikust, kuigi neiu oli seda palunud.

Järgmise poole tunni jooksul ei juhtunud midagi tavatut, siis aga astus tänavalt kohvikusse morniilmeline araablane. Ta peatus Tarzani kõrval ning hakkas eurooplaste kohta labaseid, ja solvavaid märkusi lendu laskma. Aga et ta tegi seda oma emakeeles, ei saanud Tarzan absoluutselt millestki aru, kuni Abdul asus teda valgustama.

«See mees norib riidu,» hoiatas Abdul. «Ta pole üksi, pealegi oleksid kakluse korral kõik meie vastu. Parem oleks rahulikult ära minna, isand.»

«Küsi sellelt mehelt, mida ta tahab,» käskis Tarzan

«Ta ütleb, et kristlasest koer solvas temale kuuluvat tütarlast. Ta otsib riidu.»

«Ütle talle, et ma pole solvanud ei tema ega ühtegi teist tütarlast, las ta läheb minema ja jätab mind rahule. Mul pole põhjust temaga tülitseda ja temal minuga samuti mitte.»

«Ta ütleb,» kordas Abdul, andnud Tarzani sõnad edasi, «et te ise olete koer, koera poeg ja et teie vanaama on hüään. Ja kõigele lisaks olete te valevorst.»

Vahejuhtum hakkas juba lähemal olijate tähelepanu äratama ja naerulagin, millega see sõimu valing vastu võeti, näitas selgesti, kellele kuulub publiku poolehoid.

Tarzanile ei meeldinud, kui tema üle naerdi, ei meeldinud talle ka araablase väljendused, kuid ta ei ilmutanud mingeid raevu tundemärke ja tõusis rahulikult püsti. Tema huultel mängles põgus naeratus, kui äkki tatas tugev rusikas morni araablase nägu.

Niipea kui mees maha varises, tungis tuppa pool tosinat tema väledat kaasmaalast. Nad tulid tänavalt, kus ilmselt olid oma järge oodanud. Kisades «Surm uskmatule!» ja «Maha kristlasest koer!», tormasid nad Tarzani kallale.

Mõni noorem toas viibivatest araablastest hüppas samuti jalule, et ühineda relvitule valgele kallale tunginutega. Inimmassi survel paisati Tarzan ja Abdul toa nurka. Noor araablane jäi oma isandale truuks ja võitles tama kõrval, nuga käes.

Kohutavate hoopidega rabas ahvinimene jalust maha igaühe, kes tema võimsatele kätele lähenes. Ta võitles rahulikult, lausumata ainsatki sõna, tema huultel mängles aga seesama naeratus nagu siis, kui ta üles oli tõusnud ja oma solvajat löönud. Näis uskumatuna, et tema või Abdul oleks võinud sellest mõõkade ja pistodadega vehkivate raevunud inimeste massist lahkuda elusalt, kuid ründajate rohkus oli neile osalt kaitseks. Ulguv ja kohav meestesumm oli nii tihedasti kokku kiilutud, et võimatu oli relvi käiku lasta, ja ükski araablane ei julgenud tulistada, kartes haavata omasid.

Viimaks õnnestus Tarzanil üks kõige visam vastane maha paisata. Kiire liigutusega võttis ta mehelt relvad, seejärel aga teda kabina enda ees hoides hakkas koos Abduliga pikkamisi taganema ukse poole, mis viis siseõue. Lävel ta seisatas, tõstis rabeieva araablase oma pea kohale ia jõuga, mis on kahurist väljalendaval mürsul, paiskas mehe oma jälitajaile otsa.

Tarzan ja Abdul pääsesid siseõue. Hirmunud tantsijata-rid seisid kobaras trepi otsas, mis viis nende tubadesse, õue valgustasid ainult küünlad, mille iga neiu oli pannud oma toa ette rõdu rinnatisele, et möödujad võiksid paremini näha tema võlusid.

Tarzan ja Abdul ei jõudnud veel õieti õue siseneda, kui nende selja taga pimedas ühe trepi juures plõksatas päästik ja kaks rõivastesse mässitud kogu tulistades nende poole tormas. Tarzan hüppas uutele vaenlastele vastu. Silma-

pilk ja üks neist lamas poris, relvitult ning murtud käeluuga. Teist tabas Abduli nuga hetkel, kui see kavatses oma revolvrit truule araablasele pähe tühjendada.

Hullunud rahvasumm tormas saaki jälitades kohvikust välja. Tütarlapsed kustutasid ühe kaaslase märguande peale küünlad ja õue pääses vaid õige pisut valgust kohviku uksest, mida pooleldi varjas rahvahulk. Tarzan oli Abduli noahoobist langenud mehelt ära võtnud mõõga ja seisis nüüd pimeduses enda poole inimlainet oodates.

Äkki tundis ta kerget kätt oma õlal ja naise hääl sosistas: «Ruttu, musjöö, siia! Järgnege mulle!»

«Tule, Abdul!» kutsus Tarzan sosinal. «Hullemat kui siin olla ei saa.»

Naine pöördus ja juhtis nad üles kitsast trepist, mis viis tema tuppa. Tarzan läks naise kannul. Ta nägi, kuidas sätendasid kuld- ja hõbevõrud tema paljaste käte ümber ja kuldmündid tema peaehtel. Ta kuulis, kuidas kahises naise kohev rüü. Ta teadis, et see on üks tantsijatare ja tundis temas vaistlikult ära sellesama, kes varem oli talle hoiatus-sõnad kõrva sosistanud.

Treppi mööda üles ronides kuulsid nad, kuidas vihane rahvahuiK neid all otsis.

«Varsti hakkavad nad ka siit otsima,» sosistas tütarlaps. «Nad ei tohi teid leida, sest kuigi te võitlete kümne eest, tapavad nad teid lõpuks ikkagi. Kiirustage! Te võite minu toa aknast tänavale hüpata. Kuni nad taipavad, et teid majas ei ole, jõuate ohutult oma hotelli.»

ia ai olnud veel lõpeianud, kui mitu meest trepist üles sööstis. Kõlas võidurõõmus kisa: neid oli nähtud. Inimsumm tormas kiiresti trepile. Esimene mees jõudis kähku üles, kuid seal kohtas teda mõõk, mida ta polnud osanud arvestada: saak oli varem olnud relvitu.

Karjatusega kukkus ründaja tagant tulijaile peale: nad pudenesid alla nagu mammud. Vana logisev hoone ei suutnud ebatavalisele koormusele ja trampimisele vastu panna. Raksudes murdus araablaste all puutrepp ning ainult Tarzan, Abdul ja tütarlaps jäid kitsale mademele.

«Tulge!» hüüdis tütarlaps. «Nad tulevad üles kõrvaltre-pist. Ei tohi hetkegi viivitada!»

Vaevalt olid nad tuppa jõudnud, kui Abdul kuulis õuest kisa, et peab tänavale ruttama ja neil tee ära lõikama. «Oleme kadunud,» ütles neiu lihtsalt. «Meie?» kordas Tarzan.

«Jah, musjöö,» vastas ta. «Nad tapavad ka minu. Ma ju aitasin teid.»

Asi võttis uue pöörde. Siiani oli Tarzan nautinud kokkupõrke ohtlikkust ja ärevust. Tal polnud hetkekski tekkinud kahtlust, et Adbul või tütarlaps võiksid viga saada või kui, siis ainult juhuslikult. Põgeneda oli ta mõelnud vaid sel juhul, kui poleks jäänud mingit lootust teisiti pääseda.

Üksinda oleks ta võinud sellele inimkobarale peale hüpata ja nad igasse kaarde laiali paisata, nagu teeb seda lõvi Numa. Ta kohutanuks araablasi nii, et põgeneda oleks

olnud lihtne. Nüüd peab ta eelkõige oma kahe truu sõbra eest hoolitsema.

Ta astus tänavapoolse akna juurde. Veel hetk ja vaenlased jõuavad sinna alla. Juba kostab ka kõrvailtrepilt jalgade müdinat, ühe minutiga on nad siin. Ta nõjatus akna-lauale, kuid ei vaadanud alla, vaid üles. Pea kohal paistis hoone katus, millest võis käega kinni haarata. Tarzan kutsus tütarlapse enda juurde. Ta tuli ja jäi mehe kõrvale seisma. Tarzan pani käe talle ümber ja tõstis neiu oma õlale.

«Oota, kuni ma sinule järele tulen,» sõnas ta Adbulile, «niikaua aga lükka selle uikse ette kõik, mis siin toas leidub. See peab neid pisut kinni.» Seejärel astus ta kitsale aknalauale, tütarlaps õlal. «Hoia kõvasti kinni,» toonitas Tarzan ning ahvi nõtkuse ja osavusega ronis ta katusele.

Pannud tütarlapse katusele, hõikas ta vaikseid Abduli. Noormees jooksis akna juurde.

«Anna käsi,» sosistas Tarzan.

All toas prõmmis inimsumm uksele. Äkki lendas uks pilbasteks ja samal hetkel tõusis Abdul sulgkergelt üles. See kõik sündis parajal ajal, sest siis, kui jõuk trepi kaudu tuppa tungis, keeras mitukümmend meest parajasti ümber tänavanurga ja jooksis toa akna alla.

VIII. Võitlus kõrbes

Istudes kolmekesi katusel, kuulsid nad, kuidas araablased toas vihaselt vandusid. Aeg-ajalt tõlkis Abdul Tarzani-le nende sõnu.

«Nad süüdistavad neid seal all, et lasksid meid käest. Need aga vastavad, et me polegi alla hüpanud ja oleme veel majas, et toasolijad on argpüksid, kardavad meile kallale tungida ja seepärast kinnitavad neile, et oleme põgenenud. Veel veidi, ja läheb lahti üldine madin.»

Peagi jätsid toasolijad otsimise ja läksid tagasi kohvikusse. Mitu meest jäi tänavale suitsetama ning juttu ajama.

Tarzan pöördus tütarlapse poole, tänades teda ohvri eest, mille ta oli temale, võõramaalasele, toonud.

«Te meeldite mulle,» vastas neiu lihtsalt. «Te ei sarnane nendega, kes alati kohvikus käivad. Teie ei rääkinud minuga toorelt ja selles, kuidas te mulle raha andsite, polnud midagi alandavat.»

«Mida te nüüd tegema hakkate?» küsis Tarzan. «Kohvikusse tagasi minna te ei tohi. Kas te võite ilma riskita Sidi Aissasse jääda?»

«Homme on kõik unustatud,» väitis neiu. «Kuid oleksin rõõmus, kui mul ei tuleks enam iialgi kohvikusse tagasi minna, ei siia ega mujale. Ma ei olnud seal omal tahtel, vaid seepärast, et mind võeti jõuga kinni ja hoiti nagu vangi.»

«Nagu vangi!» hüüatas Tarzan uskumatult.

48

«õigem olelks öelda nagu orjatari,» vastas neiu. «Mind varastas öösel isa douarist[2] röövlijõuk. Nad tõid mu siia ja müüsid araablasele, kes seda kohvikut peab. Juba rohkem kui kaks aastat pole ma näinud ühtegi lähedast inimest. Nad elavad kaugel lõunas ega käi kunagi Sidi Aissas.»

«Kas tahaksite omade juurde tagasi minna?» küsis Tar-zan. «Siis luban teid äärmisel juhul Bou Saadasse toimetada. Seal võiksite arvatavasti asja nii ajada, et komandant saadab teid edasi.»

«Oo, musjöö!» hüüdis neiu. «Kuidas ma saaksin teid tänada? Kas te tõesti tahate teha nii palju lihtsa vaese tantsijatari heaks? Kuid mu isa võib teile tasuda ja küllap ta teebki seda, sest kas pole ta siis vägev seik? Tema nimi on Kadour ben Saden.»

«Kadour ben Saden!» imestas Tarzan. «Kadour ben Saden on ju praegu siin, Sidi Aissas. Ta lõunastas koos minuga mõne tunni eest.»

«Minu isa on siin?» hüüatas hämmastunud neiu. «Allah olgu kiidetud! Nüüd olen ma tõepoolest päästetud!»

«Tss!» hoiatas Abdul. «Kuulake!»

Alt kostis hääli, mis öises õhus olid täiesti selged.

Tarzan ei saanud jälle aru, kuid Abdul ja tütarlaps tõlkisid.

«Nad läksid ära,» ütles neiu. «See kõik oli teie pärast. Üks ütles, et välismaalane, kes teie tapmise eest' oli raha pakkunud, lamab murtud käeluuga Ahmed din Soulefi majas, kuid ta oli lubanud veelgi suuremat tasu, kui nad Bou Saada teele varitsema lähevad ja teid tapavad.»

«Just tema jälitaski meid täna turul,» võidutses Abdul. «Ja hiljem nägin ma teda kohvikus koos teistega. Nad läksid õue, pärast seda, kui olid rääkinud selle tütarlapsega. Just nemad ründasid ja tulistasid meid, kui me kohvikust välja jooksime. Miks nad teid tappa tahavad, musjöö?»

---

[2]muhameedlaste küla Põhja-Aafrikas (pr. k.).

«Ei tea,» vastas Tarzan ja jätkas siis pärast vähest vaikimist, «ainult et kui...» Aga ta ei. lõpetanud, sest tema oletus oleks nagu võinud anda võtme saladuse lahendamiseks, kuid samal ajal tundus olevat täiesti võimatu.

Tänavalt olid mehed laiali, läinud, õu ja kohvik tühjaks jäänud. Ettevaatlikult kummardus Tarzan tütarlapse toa akna kohale. Toas polnud kedagi. Ta läks katusele tagasi ja laskis alla Abduli, seejärel laskis tema kätele noore neiu. Aknalaualt hüppas Abdul tänavale, Tarzan aga võttis tütarlapse sülle ja hüppas alla, nagu ta oma kodumetsades oli korduvalt hüpanud kandamiga süles.

Tütarlaps karjatas nõrgalt, kuid Tarzan laskus tänavale täiesti pehmelt ja pani ta vigastamata maha.

Neiu surus end hetkeks tema vastu.

«Kui tugev ja osav on musjöö! Ta ei jää alla isegi ei adreale, mustale lõvile.»

«Tahaksin teie ei adreaga kohtuda,» lausus Tarzan. «Olen temast nii palju kuulnud.»

«Kui te minu isa juurde douari tulete, siis näete teda » teatas neiu. «Ta elab meist põhja pool mäe tipus ja öösiti laslkub oma koopast alla, et röövida minu isa karja. Oma võimsa käpa ainsa löögiga purustab ta härja kolju, ja häda hilinenud teelisele, kes kohtub ei adreaga öösel.»

Nad jõudsid võõrastemajja ilma edasiste vahejuhtumiteta. Kaua keeldus unine peremees korraldamast Kadour ben Sadeni otsinguid enne hommikut, ent kuldraha nägemisel tema seisukoht muutus, ja mõni minut hiljem suundus teener ringkäigule väikestesse pärismaalaste võõrastemajadesse, kus, nagu arvata võis, oli kõrbešeigil kergem endale sobivat seltskonda leida. Tarzan pidas vajalikuks tütarlapse isa üles otsida aega viitmata, sest ta kartis, et viimane asub teele hommikul liiga vara.

Nad Olid oodanud kõige rohkem pool tundi, kui teener koos Kadour ben Sadeniga tagasi tuli. Vana seik astus tuppa, uhkel näol nõutu ilme.

«Musjöö tegi mulle au...,» alustas ta, ja äkki langes ta pilk neiule. Väljasirutatud kätega tõttas ta üle toa tütarlapse poole. «Mu tütar!» karjatas ta. «Allah on armuline!» Ja pisarad ähmastasid vana sõjamehe vapraid silmi.

Kui Kadour ben Saden oli kuulda saanud loo tütarlapse röövimisest ja päästmisest, sirutas ta Tarzanile käe.

«Kõik, mis on Kadour ben Sadenil, on smu oma, mu sõber, ja samuti tema elu,» ütles ta lihtsalt. Kuid Tarzan teadis, et need polnud tühipaljad sõnad.

Otsustati pisut magada, välja sõita varahommikul ja püüda läbida kogu tee Bou Saadasse ühe päevaga. Meestele polnud see eriti raske, tütarlapsele aga tõotas teekond kujuneda väsitavaks.

Ometi käis just tema kõige rohkem peale, et varakult teele asuda, sest ta tahtis rutemini näha perekonda ja sõpru, kellest oli üle kahe aasta lahus olnud.

Tarzanile näis, et ta polnud veel silmagi kinni saanud, kui ta juba äratati, ja tunni aja pärast oli rühm teel lõunasse Bou Saada poole. Esimesed miilid oli tee hea ja nad jõudsid kiiresti edasi. Siis algas kõrb ja hobuste kabjad vajusid sügavasse liiva. Peale Tarzani, Abduli, šeigi ja tema tütre sõitis koos nendega veel šeigi hõimust neli araablast, kes teda olid Sidi Aissasse saatnud. Seega oli neil seitse püssi ja päevast kallaletungi polnud vaja karta, kui aga kõik hästi läheb, jõuavad nad ööseks Bou Saadasse.

Tugev tuul keerutas neile näkku kõrbe tuiskliiva. Tarzani huuled hakkasid kuivama ja pragunema. See, mida ta enda ümber nägi, polnud kaugeltki meeldiv: väikeste paljaste küngaste ja siin-seal rühmiti kasvavate kidurate põõsastega tohjutu lainjas lagendik. Kaugel lõunas paistsid Sahara mägede ähmased piirjooned. Kui vähe sarnanes see tema noorusaastate imeilusa Aafrikaga!

Alati valvas Abdul vaatas niisama tihti taha kui ettepoole. Iga künka otsas, kuhu tal tõusta tuli, peatas ta hobuse ja silmitses hoolikalt ümbrust. Lõpuks sai tema valvsus tasutud.

«Vaadake!» hüüdis ta. «Meile sõidab järele kuus ratsanikku!»

«Nähtavasti teie eilsed sobrad, musjoo,» tahendas Kadour ben Saden Tarzanile kuivalt.

«Kahtlemata,» vastas ahvinimene. «Mul on väga kahju, et minu juuresolek muudab teie teekonna hädaohtlikuks. Lähimas asulas jään ma maha ja pärin nende džentelmenide käest järele, mis neil tarvis on. Mul pole mingit vajadust jõuda Bou Saadasse tingimata täna, kuid ma ei näe põhjust, miks teie ei peaks rahulikult oma teekonda jätkama.»

«Kui teie peatute, siis teeme seda ka meie,» väitis Kadour ben Saden. «Kuni te pole ohutult oma sõprade juurde jõudnud või vaenlane ei laikka meid jälitamast, jääme teiega. Rohkem ei tasu sellest rääkida.»

Tarzan noogutas vaid pead. Ta ei kulutanud sõnu asjatult ja võib-olla osalit seetõttu Kadour ben Saden temasse kiinduski: kõige rohkem siin ilmas põlgas araablane lobasuid.

Terve päeva jälgis Abdul nende taga sõitvaid ratsanikke. Nad püsisid kogu aeg ühel ja samal kaugusel ega lähenenud neile isegi juhuslike peatuste või pikema keskpäevase puhkuse ajal..

«Nad ootavad pimeduse saabumist,» tähendas Kadour ben Saden.

Ja pimedus laskus maa peale enne, kui šeigi rühm koos Tarzaniga Bou Saadasse jõudis. Kui Abdulil oli viimast korda õnnestunud näha nende kannul püsivaid valgesse rõivastatud kogusid, siis õlid nad kiiresti ületamas vahemaad, mis lahutas neid väljavalitud saagist. Et mitte hirmutada tütarlast, teatas Abdul sellest sosinal Tarzanile ja ahvinimene peatas hobuse.

«Sõida koos teistega edasi, Abdul,» sõnas ta. «See tüli puutub ainult minusse. Jään esimesse sobivasse kohta ootama ja tahan neid härraseid küsitleda.»

«Siis jääb ka Abdul teiega ootama,» teatas noor araablane ja mingid ähvardused ega käsud ei suutnud panna teda oma otsust muutma.

«Noh, olgu,» nõustus Tarzan. «Siin ongi koht, millest paremat on raske soovida — need kaljud künka otsas. Jääme siia peitu ja kui need härrased nähtavale ilmuvad, anname endast teada.»

Nad juhtisid hobused kõrvale ja tulid sadulast maha. Ülejäänud ratsanikud olid juba silmist kadunud. Allpool nende ees vilkusid Bou Saada tuled. Tarzan võttis püssi vutlarist välja ja tegi revolvrikabuuri lahti. Ta käskis Abdulil koos hobustega kaljude taha tõmbuda, et juhul, kui vaenlane tule avab, kuulide eest kaitstud olla. Noor araablane tegi näo, et kuuletub, aga kui ta oli hobused madalate põõsaste külge kõvasti kinni sidunud, roomas tagasi ja heitis Tarzanist mõne sammu kaugusel kõhuli.

Ahvinimene seisis sirgelt keset teed ja ootas. Tal ei tulnudki kaua oodata. Alt pimedusest kostis kihutavate hobuste

kabjaplaginat ja kohe seejärel nägi Tarzan öö tumedal taustal liikuvaid heledama tooniga laüke.

«Seis!» hüüdis ta. «Või me tulistame.»

Valged kogud peatusid otsekohe ja silmapilgu valitses täielik vaikus.

Seejärel peeti sosin-' nõu ja viirastuslikud ratsanikud hajusid vaimudena igasse kaarde laiali Taas oli ümberringi vaid hääletu kõrb, kuid selle kurjakuulutav vaikus ennustas hädaohtu.

Abdul tõusis ühele põlvele. Tarzan teritas džunglis treenitud kõrvu ja peagi kuulis vaikselt lähenevate hobuste ikabjamüdinat, mis kostis idast, läänest, põhjast ja lõunast: neid piirati sisse. Seejärel lajatas lask sealtpoolt, kuhu Tarzan vaatas; kuul vihises üle ta pea ja Tarzan tulistas samas suunas, kust laskmisel oli sähvatanud tuli.

Otsemaid lõi hääletu kõrb püssiraginast kaikuma.

Abdul ja Tarzan tulistasid vaid tulesähvatuste peale: ikka veel ei näinud nad oma vaenlasi. Peagi selgus, et sedamööda, kuidas ründajad hakkasid märkama vastase vähest arvukust, tõmbasid nad ringi koomale ja tulid üha lähemale.

Kuid üks tuli liiga lähedale. Tarzan polnud asjatult teritanud oma nägemist öise metsa pimeduses, millest pilkasemat siinpool hauda ei leidu. Kõlas karjatus ja üks sadul jäi tühjaks.

«Šansid hakkavad võrdsustuma, Abdul,» lausus Tarzan tasase naeruga.

Kuid šansid polnud veel kaugeltki võrdsed, ning kui viis allesjäänud ratsanikku märguande peale ümber pöörasid ja otseteed neile peale kihutasid, tundus, et võitlusele tuleb kohe lõpp. Tarzan ja Abdul sööstsid kalju juurde, et vaenlane ei saaks neist selja tagant mööda minna. Kostis kappavate hobuste metsikut kabjaplaginat ja mõlemalt poolelt rabises rahena laske. Siis taandusid araablased jälle, et korrata sedasama manöövrit, kuid seekord oli neid kahe vastu ainult neli.

Mõne minuti kestel ei kostnud ümbritsevast pimedusest ühtegi heli.

Tarzan ei teadnud, kas olid araablased kantud kaotustega leppinud ja võitlusest loobunud või otsustanud nad kinni võtta edasiteel Bou Saadasse. Tema teadmatus ei kestnud kaua: peagi kostis uue rünnaku hääli, aga veel ei jõudnud kärgatada esimene lask, kui araablaste selja taga paukus tosin püsse. Taplusekärasse ilmusid uue rühma hääled ja Bou Saada poolt kihutavate paljude hobuste kabjaplagin.

Araablased ei jäänud ootama, et selgusele jõuda, kes ruttab võitluspaigale. Andnud viimase kogupaugu, kihutasid nad Tarzanist ning Abdulist mööda ja kadusid Sidi Aissa suunas.

Mõni hetk hiljem jõudis oma meestega pärale Kadour ben Saden.

Vana seik oli väga rõõmus, kui veendus, et Tarzan ja

52

Abdul polnud saanud ühtegi kriimustust. Ka olid mõlemad hobused terveks jäänud. Nad otsisid üles kaks meest, kes olid langenud Tarzani kuulist, ja leidnud nad surnuna, jätsid olid sinnasamasse.

«Mispärast te ei öellnud mulle, et võtsite nõuks neid vennikesi varitseda?» küsis šeik solvunud toonil. «Me oleksime saanud kõigist jagu, kui oleksime neile seitsmekesi vastu astunud.»

«Siis poleks vaja olnud peatudagi,» vaidles Tarzan vastu, «sest kui oleksime jätkanud oma teed Bou Saadasse, oleksid nad meid just nüüd kätte saanud ja kõigil oleks tulnud taplusest osa võtta. Just sellepärast me Abduliga paigale jäimegi, et oma isiklikku tüli mitte teiste kaela veeretada. Ja pealegi tuli mõelda teie tütrele. Mul polnud õigust teda hädaohtu saata.»

Kadour ben Saden kehitas õlgu. Talle polnud meeltmööda, et teda ei lastud võitlusest osa võtta.

Bou Saada lähedal puhkenud väike lahing oli äratanud garnisoni tähelepanu. Linna piiril kohtas Tarzanit ja tema teekaaslasi rühm sõdureid. Rühma juhtiv ohvitser peatas nad ja küsis, mida tähendas nendeni kostnud tulistamine.

«Käputäis marodööre,» selgitas Kadour ben Saden, «tungis kallale mu kahele sõbrale, kes juhuslikult olid maha jäänud. Aga nad lasid kiiresti jalga, niipea kui me

appi ruttasime. Röövlid kaotasid tapetuna kaks meest. Minu rühmas ei saanud keegi viga.»

Seletus näis ohvitseri rahuldavat, ja pannud kirja rühma liikmete nimed, viis ta oma mehed võitluspaigale, et kaasa võtta tapetud ja võimaluse korral tuvastada nende isikud.

Kahe päeva pärast läbis Kadour ben Saden tütre ja saatjatega Bou Saada mäekuru ning suundus lõunasse kodusesse kõrbesse. Seik oli püüdnud Tarzanile auku pähe rääkida, et ta neid saadaks, ja ka tütar lisas oma palved isa küllakutsele. Kuigi Tarzan ei võinud neile seletada, milles on asi, hakkasid tema ülesanded viimaste päevade sündmuste taustal omandama eriti suurt tähtsust, ja nii ei tulnud kõne allagi lahkuda praegu oma postilt kas või kõige lühemaks ajaks. Aga ta lubas külastada neid hiljem, kui selleks avaneb võimalus, ja nad pidid selle lubadusega rahulduma.

Viimased kaks päeva viibis Tarzan kogu aeg Kadour ben Sadeni ja tema tütre seltsis. Teda oli suuresti hakanud huvitama see karmidest sõdalastest rahvakild, kes täielikult ;unnetas oma eneseväärikust, ja tänu nende omavahelistele sõbralikele suhetele kasutas ta juhust tutvuda nende moraali, tavade ja eluviisiga. Mustasilmse tütarlapse abiga hakkas ta isegi omandama talle võõra uue keele mõningaid soiu.

Ta kahetses siiralt, kui pidi nendest lahkuma, ja ratsutanud koos nendega mäekuruni, vaatas veel kaua järele väikesele salgale, kuni see silmist kadus.

Need olid talle meelepärased inimesed. Nende karm metsik elu, täis raskusi ja ohte, meeldis selle poolmetslase

53

südámele palju rohlkem kui kõik see, mida ta oli näinud peeni kultuurikeskusi külastades. Siinsel elul oli eeliseid isegi džungli omaga võrreldes, sest siin oleks ta viibinud tõeliste inimeste hulgas, keda ta oleks võinud austada, ja samal ajal oleks elanud keset metsikut loodust, mida ta nii armastas. Tema peas tekkis mõte pärast oma ülesande täitmist erru minna ja oma elu lõpuni Kadour ben Sadeni hõimuga kokku jääda.

Tarzan pööras hobuse ümber ja ratsutas pikkamisi Bou Saadasse tagasi.

«Väikese Sahara» võõrastemajas, kus Tarzan pärast Bou Saadasse jõudmist oli-1 peatunud, olid tänavapoolses küljes baar, kaks sööklat ja köök. Baar asus sööklate vahel, kusjuures üks neist oli antud kohaliku garnisoni ohvitseride kasutada. Baaris seistes võis soovi korral näha, mida tehakse kummaski sööklas.

Kadour ben Sadeni ja ta salga ära saatnud, siirdus Tarzan baari. Oli varajane hommik. Kadour oli tahtnud selle päevaga võimalikult rohkem maad läbi sõita ja kui Tarzan tagasi jõudis, siis paljud külalised alles einetasid.

Heitnud- juhuslikult pilgu ohvitseride sööklasse, nägi Tarzan midagi, mis ta silmad põlema pani. Sööklas istus leitnant Gernois. Sel hetkel, kui Tarzan uksest sisse vaatas, astus leitnandi juurde valgeis rõivais araablane, kummardus ja sosistas täile midagi kõrva. Siis väljus ta teise ukse kaudu. Selles poloks nagu midagi tavatut olnud. Aga kui araablane ohvitseriga rääkides kummardus ja burnus juhuslikult lahti lõi, nägi Tarzan, et araablase vasak käsi oli sidemes.

IX. Numa el adrea

Samal päeval, kui Kadour ben Saden lõunasse sõitis, toodi Tarzanile põhjast reisitõllaga d'Arnot' kiri, mis oli edasi saadetud Sidi-bel-Abbesisit.

D'Arnot kirjutas:

Mu armas Jean, pärast seda, kui ma Teile viimast korda kirjutasin, käisin ametiasjus Londonis. Olin seal ainult kolm päeva. Juba esimesel päeval kohtasin Henrietta Streetil täiesti ootamatult Teie vana sõpra. Te ei aima miski hinna eest, kes

see oli. Ei keegi muu kui mr. Samuel T. Philander isiklikult. Kujutan ette, kui üllatatud Te olete. Kuid see pole veel kõik. Ta käis peale, et ma temaga koos hotelli läheksin, ja seal nägin ma ka teisi: prolessor Archimedes Porterit, miss Porterit ja seda suurt musta naist, miss Porteri teenijat Esmeraldat, kui Te mäletate. Varsti tuli sinna ka Clayton. Nende laulatus on õige pea, iga päev on oodata teadet. Clayloni isa surma tõttu peetakse pulmad vaikselt, kutsutud on ainult lähemad sugulased.

Kuni me mr. Philanderiga nelja silma all olime, kukkus vanamees avameelitsema. Ta rääkis mulle, et miss Porter on mitmesugustel

84

ettekäänetel juba kolm korda pulmi edasi lükanud. Vanamees ütles, et ilmselt pole miss Porteril kuigi suurt tahtmist Claytonile mehele minna, kuid seekord läheb asi siiski vist 'aulatuseni.

Muidugi pärisid kõik Teie järele, kuid arvestades Teie soovi oma päritolu küsimuses, rääkisin ma ainult asjade praegusest seisust.

See, mida ma Teist rääkisin, huvitas eriti miss Porterit ja ta esitas mulle rohkesti küsimusi. Kardan, et ma polnud sugugi suuremeelne, rääkides Teie soovist ning otsusest jäädavalt tagasi pöörduda kodusesse džunglisse. Hiljem ma kahetsesin, sest mõte nendest hädaohtudest, mis teid jälle varitsema hakkavad, valmistas talle nähtavasti tõsist piina. «Ja siiski,» ütles ta mulle, «on palju õnnetumaid saatusi kui see, mis ootab musjöö Tarzanit karmis ja kohutavas diunglis. Vähemalt on ta südametunnistus rahul ja tal ei pruugi endale etteheiteid teha. Ka džunglis tuleb ette tavatu rahu ja vaikuse hetki ning leidub hämmastajalt kauneid paiku. Teile võib see pentsikuna tunduda, kui mina, ees ma olen nendes hirmsates metsades läbi elanud selliseid õudusi, ütlen Teile, et aeg-ajalt igatsen sinna tagasi ja ma ei suuda unustada, et veetsin seal oma elu kõige õnnelikumad hetked.»

Sellest rääkides väljendas ta ilme piiritut kurbust, ja oli selle: miss Porter oli taibanud, et ma tean ta saladust ja oli vali-mdr selle mooduse, et anda Teile edasi õrna tervitust südamelt, nida täidate Teie, ehkki see vormiliselt on antud teisele.

Oli näha, et kui juttu tuli Teist, muutus Clayton närviliseks ja kohmetuks.

Ta nägi välja väsinud ja piinatud. Sellest hoolimata päris ta huviga Teie järele. Tahaksin teada, kas ta mitte tõde ei aima.

Claytoniga koos tuli Tennington, te ju teate, et nad on suured sõbrad. Peatselt siirdub ta jahiga ühele oma lõpututest merereisidest ja kutsus kõiki endaga kaasa. Püüdis mullegi auku pähe rääkida. Mõtleb seekord ümber Aafrika sõita, ütlesin talle, et ühel heal päeval viib tema kallis mängukann merepõhja tema enda ja mõne sõbragi, kui ta ei loobu seda pidamast soomuslaevaks või ookeaniaurikuks.

Üleeile jõudsin ma Pariisi tagasi ja eile nägin hipodroomil krahv ja krahvinna de Coude’i. Nad pärisid Teie järele. De Coude näib Teid tõepoolest väga armastavat, vaenulikkusest pole jälgegi järel. Olga on endiselt kaunis, kuid õige pisut taltunud. Mulle tundub, et tutvus Teiega andis talle hea õppetunni, mis elus ära kulub.

See oli tema ja de Coude’i õnn, et juhtusite olema Teie, mitte aga keegi teine, rikutum mees.

Olga palus Teile teatada, et Nikolas sõitis Prantsusmaalt ära. Ta maksis vennale kakskümmend tuhat franki selle eest, et viimane tagasi ei tuleks. Olga on rõõmus, et sai temast lahti, enne kui ta jõudis täita oma ähvarduse esimesel võimalusel Teid tappa. Tal oleks väga raske, ütles Olga, kui Teie käed oleksid määritud tema venna verega, sest ta armastab Teid väga. Ja seda teatas ta ilma kohmetuseta krahvi juuresolekul! Nähtavasti ei usu ta hetkekski, et Teie ja Nikolas' vaheline kokkupõrge võiks

55

lõppeda teisiti. Ja selles oli krahv temaga ühel nõul. Ta lisas, et Teie tapmiseks läheks vaja tervet polku Rokoffe. Ta hindab üsna kaine pilguga Teie vaprust.

Sain käsu tagasi minna oma laevale. See lahkub Havreist kahe päeva pärast, sihtkoht pole teada. Kuid laevale adresseeritud kirjad saan ma lõppude lõpuks ikkagi kätte. Kirjutan Teile jälle, niipea kui selleks võimalust on.

Teie ustav sõber

Paul d'Arnot.

«Kardan,» venitas Tarzan poolkuuldavalt, «et Olga kakskümmend tuhat franki on maha visatud.»

Ta luges mitu korda seda kohta d'Arnot' kirjast, kus viimane edastas oma jutuajamise Jane Porteriga. Kiri valmistas talle piinale lähedast rõõmu, kuid ikkagi oli see rõõm.

Kolm järgmist nädalat möödus täiesti rahulikult vähimategi sündimusteta. Mitu korda nägi Tarzan salapärast araablast ja ükskord rääkis see jälle leitnant Gernois'ga. Aga kuidas Tarzan ka ei pingutanud, ei õnnestunud tal kuidagi leida araablase elukohta.

Pärast juhtumit Aumale'i võõrastemaja sööklas hakkas Gernois, kes ka varem polnud kuigi sõbralik, Tarzanist veel rohkem eemale hoidma. Ka nendel harvadel juhtudel, mil nad kokku puutusid, käitus ta silmatorkavalt vaenulikult.

Vastavalt oma ameeriklasest küti osale veetis Tarzan rohkesti aega Bou Saada ümbruses jahti pidades. Päevade kaupa hulkus ta kinkude vahel, lootes kohata gaselle, kuid nendel haruldastel puhkudel, kui ta nendele ilusatele loomakestele küllalt lähedale jõudis, võimaldas ta neil alati põgeneda, tegemata ainsatki lasku. Ahvinimesele ei pakkunud mingit lõbu tappa kõige süütumaid ja abitumaid jumala looma-kesi lihtsalt niisama.

Tõepoolest, Tarzan polnud kunagi tapnud lõbu pärast ega leidnud selles mingit mõnu. Ta armastas ainult võidujoovastust — ausa võitluse rõõmu. Ta armastas ka jahti toidu hankimiseks, kus ta osavuses ja oskuses teistega võistles. Kuid minna välja linnast, ,kus on toitu küllaga, selleks et tappa õrnasilmset kena gaselli, see oli julmem kui inimese ettekavatsetud ja külmavereline tapmine. Seda Tarzan ei tahtnud ja seetõttu käis ta jahil üksi, et keegi teda läbi ei näeks.

Arvatavasti sellepärast, et ta oli üksi, pidi ta kord äärepealt ellu kaotama. Ta sõitis pikkamisi väikeses orus, kui selja taga kõlas lasik ja kuul läbistas ta korkkiivri. Kuigi ta otsekohe ümber keeras ja tuhatnelja mäerinnakule kihutas, polnud vaenlasest märkigi näha ja kuni Rou Saadani ei kohanud ta ainsatki elusat hinge.

«Jah,» mõtiskles ta seda juhtumit meenutades, «Olga kakskümmend tuhat franki on muidugi asjatult maha visatud.»

Sel õhtul lõunastas ta kapten Gerard'i pool. «Jaht ei ole vist praegu kuigi edukas?» küsis üks ohvitser.

«Nii see on,» vastas Tarzan. «Ulukid on siin kartlikud, mulle aga ei meeldi eriti linde ja antiloope küttida. Mõtlen rohkem lõuna poole liikuda ja teie alžeeria lõvidega õnne proovida.»

«Suurepärane!» nuudis kapten. «Me asume homme teele Djelfasse. Vähemalt sinnamaani on meil üks tee. Leitnant Gernois ja mina saime käsu üle vaadata üks lõunapiirkond, kus peremehetsevad röövlijõugud. Kes teab, ehk õnnestub meil üheskoos lõvijahti pidada?»

Tarzanit rõõmustas see väga ja ta ei jätnud seda kohe ka ütlemata, kuid kapten oleks imestanud tõsiselt, kui ta oleks teadnud Tarzani rõõmu tegelikku põhjust. Gernois istus ahivinimese vastas. Nähtavasti ei meeldinud talle kapteni ettepanek sugugi.

«Lõvijaht on teile muidugi palju huvitavam kui gaselli-jaht,» jätkas kapten Gerard, «kuid . . ..ka palju ohtlikum.»

«Mõnikord pole ka gasellijaht ohutu,» väitis Tarzan. «Eriti siis, kui oled üksi. Mul tuli selles veenduda täna. Ja seejuures ma leidsin, et gasell on vahest küll kõige kartlikum loom, kuid sugugi mitte kõige suurem argpüks.»

Nende sõnade juures libises ta pilk otsekui juhuslikult Gernois'st üle. Viimane ei tohtinud taibata, et teda kahtlustatakse ja silmas peetakse. Teisalt aga mulje järgi, kuidas see märkus talle mõjus, oleks võinud otsustada, kas ta on juhtunuga seotud või mitte. Tarzan nägi, kuidas Gernois' kael ja seejärel nägu värvusid pikkamisi tumepunaseks. Ta oli rahuldatud ja vahetas kiiresti kõneainet.

Kui salk järgmisel hommikul Bou Saadast välja sõitis ja suuna lõunasse võttis, ratsutas salga järel kuus araablast.

Vastuseks Tarzani küsimusele seletas Gerard, et araablased salka ei kuulu, vaid saadavad neid üksnes seltskonna mõttes.

Alžeerias viibimise ajal oli Tarzan jõudnud araablasi üsna hästi tundma õppida, teadmaks, et nad püüavad võõramaalaste, eriti aga prantsuse sõdurite seltskonda pigem vältida. Selline seletus tundus talle kahtlasena ja ta otsustas teraselt silmas pidada väikest gruppi, kes järgnes neile umbes veerand miili kaugusel. Kuid araablased ei tulnud neile lähemale ka siis, kui puhkuseks peatuti, ja tal ei õnnestunud neid paremini silmitseda.

Tarzan oli juba ammu veendunud, et teda jälitab palgatud mõrvar, ega kahelnud sugugi, et kõige taga on Rokoff £as pidi see olema kättemaks varasemate juhtumite eest' tui Tarzan oli ta plaane nurjanud ja teda alandanud või Mi ta kuidagi seotud Gernois' asjaga, seda Tarzan veel ei eadnud.

Viimasel juhul, mis paistis üsna tõenäoline, tuleb tal tegemist teha kahe tugeva vastasega; aga Alžeeria metsikutes kõrbetes, kuhu nad nüüd suundusid, võis hõlpsasti leida võimaluse, et rahulikult ja tähelepanu äratamata ohtlikust vaenlasest lahti saada.

Veetnud Djelfas kaiks päeva, siirdus salk edelasse: sealt

saadi teateid, et röövlid võtavad ette kallaletunge mägede jalamil elavatele hõimudele.

Grupp araablasi, kes oli salka saatnud alates Bou Saadast, kadus äkki samal õhtul, kui anti käsk Djelfast hommikul liikuma hakata.

Tarzan küsitles mõnda sõdurit, kuid keegi ei osanud talle öelda, miks ja mis suunas nad olid lahkunud. See ei meeldinud talle põrmugi, eriti aga selle pärast, et ta oli näinud ühte neist rääkimas Gernois'ga pool tundi pärast seda, kui kapten Gerard oli teinud korralduse marsruuti muuta. Uut suunda teadsid üksnes Gernois ja Tarzan. Sõdureid lihtsalt hoiatati, et hommikul vara tuleb laager kokku panna. Tarzan küsis, endalt, kas mitte Gernois ei teatanud araablastele, kuhu nad lähevad.

Esimese rännakupäeva õhtul jäi salk laagrisse väikesesse oaasi, kus asus selle šeigi douar, kelle karja rööviti ja karjuseid tapeti. Araablased tulid oma kitsenahast telkidest välja ja ümbritsesid sõdureid, esitades neile kõikvõimalikke küsimusi pärismaalaste murdes, sest ka sõdurid olid enamikus pärismaalased. Tarzan, kes Abduli abiga oli omandanud juba kenakese varu araabiakeelseid sõnu, küsitles ühte šeiki saatvat noort araablast, samal ajal kui šeik väljendas oma lugupidamist kapten Gerard'ile.

Ei, ta polnud näinud kuut ratsanikku Djelfa poolt sõitmas. Ümbruskonnas on palju oaase, võib-olla suundusid nad ühte neist. Ja veel on mägedes röövleid, kes tihti ratsutavad väikeste salkadena põhja poole Bou Saadani ja isegi kaugemale Aumale'i

ja Bouirani. Võimalik, et need olidki röövlid, kes nüüd lõbusõidult kusagile põhjapoolsesse linna oma jõuku tagasi pöördusid.

Järgmisel hommikul jaotas kapten Gerard oma salga kaheks, määrates ühe etteotsa leitnant Gernois' ja jättes teise juhtimise endale. Kumbki salk pidi läbi otsima mäe kaks vastaskülge.

«Millise salgaga sõidate teie, musjöö Tarzan?» küsis kapten «Või ei taha te üldse röövlijahti pidada?»

«Vastupidi, teen seda heameelega,» ruttas Tarzan vastama. Ta otsis ettekäänet, et jääda Gernois' salka. Abi tuli sealt, kust seda kõige vähem oodata võis: Gernois ise hakkas rääkima.

«Kui kapten nõustub seekord loobuma lõbust, mida ta tunneb musjöö Tarzani seltsis, siis peaksin ma endale auks, kui musjöö Tarzan sõidab koos minuga,» tähendas ta kõige sõbralikumal toonil. Tarzani meelest pakkus Gernois isegi veidi üle, aga oli kuidas oli, ja üllatunud ning rõõmus, ruttas ta väljendama oma nõusolekut.

Nii juhtuski, et Tarzan ja leitnant Gernois sõitsid kõrvuti väikese spähisalga eesotsas Gernois' armastusväärsus oli üürike. Niipea kui kapten Gerard'i salk silmist kadus, muutus ta harjumuspäraselt morniks ja süngeks.

Sedamööda, kuidas nad edasi liikusid, tõusis tee kõrgemale ja läks viletsamaks. Keskpäevaks jõuti kitsa mäekuru

58

juurde. Gernois andis käsu väikese oja äärde puhkama jääda. Üsna kasina toiduga kinnitasid sõdurid keha ja täitsid veega oma joogiplaskud.

Pärast tunniajalist puhkust sõideti pilki mäekuru edasi ja peatselt jõuti väiksesse orgu, kust viis mägedesse mitu kaijulõhet. Siin peatuti ja Gernois uuris hoolikalt neid ümbritsevaid kõrgendikke.

«Siin me jaguneme,» sõnas ta, «nii et igasse lõhestitkku sõidab üks jagu.» Ning ta hakkas salka jaotama ja instrueerima allohvitsere, kes üksikuid jagusid juhtima pidid. Seejärel pöördus ta Tarzani poole: «Olge nii lahke ja jääge siia, kuni me tagasi tuleme.»

Tarzan hakkas protesteerima, kuid ohvitser katkestas teda.

«Võib-olla tuleb mõnel jaol võitlusse astuda ja tsiviilisikute juuresolek takistab väeosa tegutsemast.»

«Aga mu armas leitnant,» püüdis Tarzan teda veenda, «ma kuuletun meelsasti käsklustele ja hakkan koos teistega võitlema. Selleks ma ju teiega kaasa tulingi.»

«Olekski rõõmus, kui see nii oleks,» väitis Gernois pilkava naeratusega, mida ta ei püüdnud isegi maskeerida, ja lisas lühidalt: «Teie olete minu juhtimise all ja jääte siia, kuni me tagasi tuleme, ja jutul lõpp.» Nende sõnadega pööras ta ümber ja kappas oma salga eesotsas minema. Veel mõni minut ja Tarzan jäi üksi keset inimtühje kivikolosse.

Päike kõrvetas armutult, seepärast varjus ta ühe lähema puu alla, sidus selle külge oma hobuse ja istus maha suitsetama. Mõttes kirus ta Gernois'd, kes oli temaga halba nalja teinud.

«See on armetu kättemaks,» mõtles Tarzan, kuid äkki turgatas talle pähe, et Gernois pole rumal ega hakka sellisel väiklasel moel arveid klaarima. Siin peab peituma midagi tõsisemat. Selle mõttega tõusis ta püsti, võttis püssi vutlarist välja, vaatas üle lukud ja veendus, et püss oli laetud, seejärel kontrollis ta ka revolvrit. Olles niiviisi ettevaatusabinõusid rakendanud, uuris ta hoolikalt ka helkjaid kalju-'ürikaid ja neid kohti, kust algasid lõhestikud: Tarzan oli cindlalt otsustanud, et ei lase end tabada ootamatult.

Päike vajus üha madalamale, kuid spahide tagasitulekust polnud mingit märki. Viimaks mattus org pimedusse. Tarzan oli liiga uhke naasmaks laagrisse, ilma et oleks ära odanud spahisalga tagasijõudmist orgu, kuhu tema arvates oleksid pidanud kõik jälle kokku kogunema, öö saabudes andis Tarzan end kindlamini. Ta oli harjunud pimedusega ja teadis, et kui ettevaatlikult tema poole ka ei hiilitaks, hoiatab tundlik kuulmismeel teda õigel ajal. Ka nägi ta öösel hästi ja haistmismeel oleks andnud juba ammu teada, kui vaenlane oleks lähenenud allatuult.

Pidades seega oma olukorda võrdlemisi ohutuks, nõjatus ta vastu puud ja uinus.

Ta oli vististi mitu tundi maganud, sest kui hobuse hir-lunud korskamine ja rabelemine teda äratas, oli kogu org

kuuvalgusest üle ujutatud. Kümne sammu kaugusel tema ees seisis hobuse hirmu põhjus: suurepärane, majesteetlik Numa el adrea — must lõvi, põlevate silmade pilk suunatud oma ohvrile. Tarzan tundis erkudes kerget rõõmuvärinat. See oli nagu kahe vana sõbra kohtumine pärast aastatepikkust lahusolekut. Hetkeks jäi ta liikumatuks, nautides imetoredat vaatepilti, mida kujutas endast kõrbekuningas.

Kuid siis valmistus Numa hüppama. Pikkamisi pani Tarzan püssi palge. Siiani polnud ta veel ühtegi suurt looma tapnud püssiga, olles varem tegutsenud oda, mürgitatud noolte, nööri, noa või paljaste kätega. Vaistlikult kahetses ta, et tal polnud kaasas nooli ega nuga, nendega tundnuks ta end kindlamini.

Numa oli nüüd end päris maadligi surunud, ainult pea oli püsti. Tarzan eelistanuks tulistada natuke külje pealt, sest ta teadis hästi, millega lõvi võib hakkama saada, kui ta elab veel minuti või paar pärast haavatasaamist. Hobune värises üleni hirmust.

Ahvinimene astus ettevaatlikult sammu kõrvale. Numa jälgis teda liikumatult, üksnes silmadega. Veel üks samm, ja veel üks. Numa ei liigutanud. Nüüd võis sihtida kõrva ja silma vahele.

Ta vajutas päästikule ja üheaegselt kõlas lask ning Numa hüppas. Samal hetkel tegi hobune meeleheitliku pingutuse, nöör katkes ja hobune kappas tuhatnelja mööda mäe-kuru kõrbe poole.

Ükski tavaline inimene ei pääseks Numa kohutavate küünte eest, kui ta hüppaks nii lühikese maa tagant. Kuid Tarzan ei olnud tavaline inimene. Varajasest lapsepõlvest alates olid karmid elutingimused õpetanud ta lihaseid tegutsema mõttekiirusel. Kui kiire el adrea ka polnud, oli Tarzan veelgi kärmem. Tohutu metsloom, kes oli lootnud tunda oma käppade all pehmet inimkeha, põrkas kõva puutüve vastu, sest Tarzan, asudes mõne sammu paremal, tulistas tema pihta veel ühe kuuli, mis sundis Numat möirates ja küüntega maad kraapides külili kukkuma.

Tarzan tulistas veel teineteise järel kaks lasku ja el adrea jäi vait. Ei olnud enam musjöö Jean Tarzanit. Ahvide Tarzan pani jala tapetud metsiku vaenlase surnukehale ja, tõstnud näo kuu poole, tõi võimsal häälel kuuldavale oma sugukonna kohutava väljakutse: isaahv oli tapnud oma saagi. Ja metsikutes mägedes peatusid jahti pidavad metsloomad ning lõid värisema, kuuldes võõrast hirmuäratavat häält, all kõrbes aga tulid kõrbelapsed välja oma kitsena-hast telkidest ja vaatasid mägede poole, küsides üksteiselt, kes on see uus metsloom, kes nende karja ähvardab.

Poole miili kaugusel orust, kus seisis Tarzan, peatusid seda kisa kuuldes mõned valges rõivas kogud, käes pikad kurjakuulutavad püssid, ja vaatasid küsivalt üksteisele otsa. Kuid kisa ei kordunud ning nad jätkasid sõnatult ja vaikselt oru poole liikumist.

Tarzan oli nüüd lõplikult veendunud, et Gernois ei ka-

vatsenudki talle järele tulla, kuid ta ei olnud veel selgusele jõudnud, miks oli ohvitser jätnud ta siia, kust Tarzan võis hõlpsasti laagrisse naasta. Et tal hobust polnud, siis otsustas ta, et oleks totrus jääda kauemaks orgu, ja suundus mäekuru poole, kustkaudu viis tee kõrbesse.

Ta ei jõudnud veel kurusse siseneda, kui vastasküljest laskusid orgu valged kogud. Kaljude varju hoidudes vaatasid nad kõigepealt üle lehterja oru ja leides, et seal kedagi pole, liikusid edasi.

Ühe puu alt leidsid nad el adrea laiba. Summutatud imestushüüetega kogunesid nad selle ümber. Veel silmapilk, ja nad ruttasid kuru pooile, kuhu veidi varem oli sisenenud Tarzan.

Nad liikusid käratult, püüdes hoiduda kaljude varju, nagu teevad seda inimesed, kes korraldavad haarangut inimesele.

IX. Numa el adrea

Samal päeval, kui Kadour ben Saden lõunasse sõitis, toodi Tarzanile põhjast reisitõllaga d'Arnot' kiri, mis oli edasi saadetud Sidi-bel-Abbesisit.

D'Arnot kirjutas:

Mu armas Jean, pärast seda, kui ma Teile viimast korda kirjutasin, käisin ametiasjus Londonis. Olin seal ainult kolm päeva. Juba esimesel päeval kohtasin Henrietta Streetil täiesti ootamatult Teie vana sõpra. Te ei aima miski hinna eest, kes see oli. Ei keegi muu kui mr. Samuel T. Philander isiklikult. Kujutan ette, kui üllatatud Te olete. Kuid see pole veel kõik. Ta käis peale, et ma temaga koos hotelli läheksin, ja seal nägin ma ka teisi: prolessor Archimedes Porterit, miss Porterit ja seda suurt musta naist, miss Porteri teenijat Esmeraldat, kui Te mäletate. Varsti tuli sinna ka Clayton. Nende laulatus on õige pea, iga päev on oodata teadet. Clayloni isa surma tõttu peetakse pulmad vaikselt, kutsutud on ainult lähemad sugulased.

Kuni me mr. Philanderiga nelja silma all olime, kukkus vanamees avameelitsema. Ta rääkis mulle, et miss Porter on mitmesugustel

84

ettekäänetel juba kolm korda pulmi edasi lükanud. Vanamees ütles, et ilmselt pole miss Porteril kuigi suurt tahtmist Claytonile mehele minna, kuid seekord läheb asi siiski vist 'aulatuseni.

Muidugi pärisid kõik Teie järele, kuid arvestades Teie soovi oma päritolu küsimuses, rääkisin ma ainult asjade praegusest seisust.

See, mida ma Teist rääkisin, huvitas eriti miss Porterit ja ta esitas mulle rohkesti küsimusi. Kardan, et ma polnud sugugi suuremeelne, rääkides Teie soovist ning otsusest jäädavalt tagasi pöörduda kodusesse džunglisse. Hiljem ma kahetsesin, sest mõte nendest hädaohtudest, mis teid jälle varitsema hakkavad, valmistas talle nähtavasti tõsist piina. «Ja siiski,» ütles ta mulle, «on palju õnnetumaid saatusi kui see, mis ootab musjöö Tarzanit karmis ja kohutavas diunglis. Vähemalt on ta südametunnistus rahul ja tal ei pruugi endale etteheiteid teha. Ka džunglis tuleb ette tavatu rahu ja vaikuse hetki ning leidub hämmastajalt kauneid paiku. Teile võib see pentsikuna tunduda, kui mina, ees ma olen nendes hirmsates metsades läbi elanud selliseid õudusi, ütlen Teile, et aeg-ajalt igatsen sinna tagasi ja ma ei suuda unustada, et veetsin seal oma elu kõige õnnelikumad hetked.»

Sellest rääkides väljendas ta ilme piiritut kurbust, ja oli selle: miss Porter oli taibanud, et ma tean ta saladust ja oli vali-mdr selle mooduse, et anda Teile edasi õrna tervitust südamelt, nida täidate Teie, ehkki see vormiliselt on antud teisele.

Oli näha, et kui juttu tuli Teist, muutus Clayton närviliseks ja kohmetuks.

Ta nägi välja väsinud ja piinatud. Sellest hoolimata päris ta huviga Teie järele. Tahaksin teada, kas ta mitte tõde ei aima.

Claytoniga koos tuli Tennington, te ju teate, et nad on suured sõbrad. Peatselt siirdub ta jahiga ühele oma lõpututest merereisidest ja kutsus kõiki endaga kaasa. Püüdis mullegi auku pähe rääkida. Mõtleb seekord ümber Aafrika sõita, ütlesin talle, et ühel heal päeval viib tema kallis mängukann merepõhja tema enda ja mõne sõbragi, kui ta ei loobu seda pidamast soomuslaevaks või ookeaniaurikuks.

Üleeile jõudsin ma Pariisi tagasi ja eile nägin hipodroomil krahv ja krahvinna de Coude'i. Nad pärisid Teie järele. De Coude näib Teid tõepoolest väga armastavat, vaenulikkusest pole jälgegi järel. Olga on endiselt kaunis, kuid õige pisut taltunud. Mulle tundub, et tutvus Teiega andis talle hea õppetunni, mis elus ära kulub.

See oli tema ja de Coude'i õnn, et juhtusite olema Teie, mitte aga keegi teine, rikutum mees.

Olga palus Teile teatada, et Nikolas sõitis Prantsusmaalt ära. Ta maksis vennale kakskümmend tuhat franki selle eest, et viimane tagasi ei tuleks. Olga on rõõmus, et sai temast lahti, enne kui ta jõudis täita oma ähvarduse esimesel võimalusel Teid tappa. Tal oleks väga raske, ütles Olga, kui Teie käed oleksid määritud tema venna verega, sest ta armastab Teid väga. Ja seda teatas ta ilma kohmetuseta krahvi juuresolekul! Nähtavasti ei usu ta hetkekski, et Teie ja Nikolas' vaheline kokkupõrge võiks

55

lõppeda teisiti. Ja selles oli krahv temaga ühel nõul. Ta lisas, et Teie tapmiseks läheks vaja tervet polku Rokoffe. Ta hindab üsna kaine pilguga Teie vaprust.

Sain käsu tagasi minna oma laevale. See lahkub Havreist kahe päeva pärast, sihtkoht pole teada. Kuid laevale adresseeritud kirjad saan ma lõppude lõpuks ikkagi kätte. Kirjutan Teile jälle, niipea kui selleks võimalust on.

Teie ustav sõber

Paul d'Arnot.

«Kardan,» venitas Tarzan poolkuuldavalt, «et Olga kakskümmend tuhat franki on maha visatud.»

Ta luges mitu korda seda kohta d'Arnot' kirjast, kus viimane edastas oma jutuajamise Jane Porteriga. Kiri valmistas talle piinale lähedast rõõmu, kuid ikkagi oli see rõõm.

Kolm järgmist nädalat möödus täiesti rahulikult vähimategi sündimusteta. Mitu korda nägi Tarzan salapärast araablast ja ükskord rääkis see jälle leitnant Gernois'ga. Aga kuidas Tarzan ka ei pingutanud, ei õnnestunud tal kuidagi leida araablase elukohta.

Pärast juhtumit Aumale'i võõrastemaja sööklas hakkas Gernois, kes ka varem polnud kuigi sõbralik, Tarzanist veel rohkem eemale hoidma. Ka nendel harvadel juhtudel, mil nad kokku puutusid, käitus ta silmatorkavalt vaenulikult.

Vastavalt oma ameeriklasest küti osale veetis Tarzan rohkesti aega Bou Saada ümbruses jahti pidades. Päevade kaupa hulkus ta kinkude vahel, lootes kohata gaselle, kuid nendel haruldastel puhkudel, kui ta nendele ilusatele loomakestele küllalt lähedale jõudis, võimaldas ta neil alati põgeneda, tegemata ainsatki lasku. Ahvinimesele ei pakkunud mingit lõbu tappa kõige süütumaid ja abitumaid jumala looma-kesi lihtsalt niisama.

Tõepoolest, Tarzan polnud kunagi tapnud lõbu pärast ega leidnud selles mingit mõnu. Ta armastas ainult võidujoovastust — ausa võitluse rõõmu. Ta armastas ka jahti toidu hankimiseks, kus ta osavuses ja oskuses teistega võistles. Kuid minna välja linnast, ,kus on toitu küllaga, selleks et tappa õrnasilmset kena gaselli, see oli julmem

kui inimese ettekavatsetud ja külmavereline tapmine. Seda Tarzan ei tahtnud ja seetõttu käis ta jahil üksi, et keegi teda läbi ei näeks.

Arvatavasti sellepärast, et ta oli üksi, pidi ta kord äärepealt ellu kaotama. Ta sõitis pikkamisi väikeses orus, kui selja taga kõlas lasik ja kuul läbistas ta korkkiivri. Kuigi ta otsekohe ümber keeras ja tuhatnelja mäerinnakule kihutas, polnud vaenlasest märkigi näha ja kuni Rou Saadani ei kohanud ta ainsatki elusat hinge.

«Jah,» mõtiskles ta seda juhtumit meenutades, «Olga kakskümmend tuhat franki on muidugi asjatult maha visatud.»

Sel õhtul lõunastas ta kapten Gerard'i pool. «Jaht ei ole vist praegu kuigi edukas?» küsis üks ohvitser.

56

«Nii see on,» vastas Tarzan. «Ulukid on siin kartlikud, mulle aga ei meeldi eriti linde ja antiloope küttida. Mõtlen rohkem lõuna poole liikuda ja teie alžeeria lõvidega õnne proovida.»

«Suurepärane!» nuudis kapten. «Me asume homme teele Djelfasse. Vähemalt sinnamaani on meil üks tee. Leitnant Gernois ja mina saime käsu üle vaadata üks lõunapiirkond, kus peremehetsevad röövlijõugud. Kes teab, ehk õnnestub meil üheskoos lõvijahti pidada?»

Tarzanit rõõmustas see väga ja ta ei jätnud seda kohe ka ütlemata, kuid kapten oleks imestanud tõsiselt, kui ta oleks teadnud Tarzani rõõmu tegelikku põhjust. Gernois istus ahivinimese vastas. Nähtavasti ei meeldinud talle kapteni ettepanek sugugi.

«Lõvijaht on teile muidugi palju huvitavam kui gaselli-jaht,» jätkas kapten Gerard, «kuid . . ..ka palju ohtlikum.»

«Mõnikord pole ka gasellijaht ohutu,» väitis Tarzan. «Eriti siis, kui oled üksi. Mul tuli selles veenduda täna. Ja seejuures ma leidsin, et gasell on vahest küll kõige kartlikum loom, kuid sugugi mitte kõige suurem argpüks.»

Nende sõnade juures libises ta pilk otsekui juhuslikult Gernois'st üle. Viimane ei tohtinud taibata, et teda kahtlustatakse ja silmas peetakse. Teisalt aga mulje järgi, kuidas see märkus talle mõjus, oleks võinud otsustada, kas ta on juhtunuga seotud või mitte. Tarzan nägi, kuidas Gernois' kael ja seejärel nägu värvusid pikkamisi tumepunaseks. Ta oli rahuldatud ja vahetas kiiresti kõneainet.

Kui salk järgmisel hommikul Bou Saadast välja sõitis ja suuna lõunasse võttis, ratsutas salga järel kuus araablast.

Vastuseks Tarzani küsimusele seletas Gerard, et araablased salka ei kuulu, vaid saadavad neid üksnes seltskonna mõttes.

Alžeerias viibimise ajal oli Tarzan jõudnud araablasi üsna hästi tundma õppida, teadmaks, et nad püüavad võõramaalaste, eriti aga prantsuse sõdurite seltskonda pigem vältida. Selline seletus tundus talle kahtlasena ja ta otsustas teraselt silmas pidada väikest gruppi, kes järgnes neile umbes veerand miili kaugusel. Kuid araablased ei tulnud neile lähemale ka siis, kui puhkuseks peatuti, ja tal ei õnnestunud neid paremini silmitseda.

Tarzan oli juba ammu veendunud, et teda jälitab palgatud mõrvar, ega kahelnud sugugi, et kõige taga on Rokoff £as pidi see olema kättemaks varasemate juhtumite eest' tui Tarzan oli ta plaane nurjanud ja teda alandanud või Mi ta kuidagi seotud Gernois' asjaga, seda Tarzan veel ei eadnud.

Viimasel juhul, mis paistis üsna tõenäoline, tuleb tal tegemist teha kahe tugeva vastasega; aga Alžeeria metsikutes kõrbetes, kuhu nad nüüd suundusid, võis hõlpsasti leida võimaluse, et rahulikult ja tähelepanu äratamata ohtlikust vaenlasest lahti saada.

Veetnud Djelfas kaiks päeva, siirdus salk edelasse: sealt

57

saadi teateid, et röövlid võtavad ette kallaletunge mägede jalamil elavatele hõimudele.

Grupp araablasi, kes oli salka saatnud alates Bou Saadast, kadus äkki samal õhtul, kui anti käsk Djelfast hommikul liikuma hakata.

Tarzan küsitles mõnda sõdurit, kuid keegi ei osanud talle öelda, miks ja mis suunas nad olid lahkunud. See ei meeldinud talle põrmugi, eriti aga selle pärast, et ta oli näinud ühte neist rääkimas Gernois'ga pool tundi pärast seda, kui kapten Gerard oli teinud korralduse marsruuti muuta. Uut suunda teadsid üksnes Gernois ja Tarzan. Sõdureid lihtsalt hoiatati, et hommikul vara tuleb laager kokku panna. Tarzan küsis, endalt, kas mitte Gernois ei teatanud araablastele, kuhu nad lähevad.

Esimese rännakupäeva õhtul jäi salk laagrisse väikesesse oaasi, kus asus selle šeigi douar, kelle karja rööviti ja karjuseid tapeti. Araablased tulid oma kitsenahast telkidest välja ja ümbritsesid sõdureid, esitades neile kõikvõimalikke küsimusi pärismaalaste murdes, sest ka sõdurid olid enamikus pärismaalased. Tarzan, kes Abduli abiga oli omandanud juba kenakese varu araabiakeelseid sõnu, küsitles ühte šeiki saatvat noort araablast, samal ajal kui šeik väljendas oma lugupidamist kapten Gerard'ile.

Ei, ta polnud näinud kuut ratsanikku Djelfa poolt sõitmas. Ümbruskonnas on palju oaase, võib-olla suundusid nad ühte neist. Ja veel on mägedes röövleid, kes tihti ratsutavad väikeste salkadena põhja poole Bou Saadani ja isegi kaugemale Aumale'i ja Bouirani. Võimalik, et need olidki röövlid, kes nüüd lõbusõidult kusagile põhjapoolsesse linna oma jõuku tagasi pöördusid.

Järgmisel hommikul jaotas kapten Gerard oma salga kaheks, määrates ühe etteotsa leitnant Gernois' ja jättes teise juhtimise endale. Kumbki salk pidi läbi otsima mäe kaks vastaskülge.

«Millise salgaga sõidate teie, musjöö Tarzan?» küsis kapten «Või ei taha te üldse röövlijahti pidada?»

«Vastupidi, teen seda heameelega,» ruttas Tarzan vastama. Ta otsis ettekäänet, et jääda Gernois' salka. Abi tuli sealt, kust seda kõige vähem oodata võis: Gernois ise hakkas rääkima.

«Kui kapten nõustub seekord loobuma lõbust, mida ta tunneb musjöö Tarzani seltsis, siis peaksin ma endale auks, kui musjöö Tarzan sõidab koos minuga,» tähendas ta kõige sõbralikumal toonil. Tarzani meelest pakkus Gernois isegi veidi üle, aga oli kuidas oli, ja üllatunud ning rõõmus, ruttas ta väljendama oma nõusolekut.

Nii juhtuski, et Tarzan ja leitnant Gernois sõitsid kõrvuti väikese spähisalga eesotsas Gernois' armastusväärsus oli üürike. Niipea kui kapten Gerard'i salk silmist kadus, muutus ta harjumuspäraselt morniks ja süngeks.

Sedamööda, kuidas nad edasi liikusid, tõusis tee kõrgemale ja läks viletsamaks. Keskpäevaks jõuti kitsa mäekuru

juurde. Gernois andis käsu väikese oja äärde puhkama jääda. Üsna kasina toiduga kinnitasid sõdurid keha ja täitsid veega oma joogiplaskud.

Pärast tunniajalist puhkust sõideti pilki mäekuru edasi ja peatselt jõuti väiksesse orgu, kust viis mägedesse mitu kaijulõhet. Siin peatuti ja Gernois uuris hoolikalt neid ümbritsevaid kõrgendikke.

«Siin me jaguneme,» sõnas ta, «nii et igasse lõhestitkku sõidab üks jagu.» Ning ta hakkas salka jaotama ja instrueerima allohvitsere, kes üksikuid jagusid juhtima pidid. Seejärel pöördus ta Tarzani poole: «Olge nii lahke ja jääge siia, kuni me tagasi tuleme.»

Tarzan hakkas protesteerima, kuid ohvitser katkestas teda.

«Võib-olla tuleb mõnel jaol võitlusse astuda ja tsiviilisikute juuresolek takistab väeosa tegutsemast.»

«Aga mu armas leitnant,» püüdis Tarzan teda veenda, «ma kuuletun meelsasti käsklustele ja hakkan koos teistega võitlema. Selleks ma ju teiega kaasa tulingi.»

«Olekski rõõmus, kui see nii oleks,» väitis Gernois pilkava naeratusega, mida ta ei püüdnud isegi maskeerida, ja lisas lühidalt: «Teie olete minu juhtimise all ja jääte siia, kuni me tagasi tuleme, ja jutul lõpp.» Nende sõnadega pööras ta ümber ja kappas oma salga eesotsas minema. Veel mõni minut ja Tarzan jäi üksi keset inimtühje kivikolosse.

Päike kõrvetas armutult, seepärast varjus ta ühe lähema puu alla, sidus selle külge oma hobuse ja istus maha suitsetama. Mõttes kirus ta Gernois'd, kes oli temaga halba nalja teinud.

«See on armetu kättemaks,» mõtles Tarzan, kuid äkki turgatas talle pähe, et Gernois pole rumal ega hakka sellisel väiklasel moel arveid klaarima. Siin peab peituma midagi tõsisemat. Selle mõttega tõusis ta püsti, võttis püssi vutlarist välja, vaatas üle lukud ja veendus, et püss oli laetud, seejärel kontrollis ta ka revolvrit. Olles niiviisi ettevaatusabinõusid rakendanud, uuris ta hoolikalt ka helkjaid kalju-'ürikaid ja neid kohti, kust algasid lõhestikud: Tarzan oli cindlalt otsustanud, et ei lase end tabada ootamatult.

Päike vajus üha madalamale, kuid spahide tagasitulekust polnud mingit märki. Viimaks mattus org pimedusse. Tarzan oli liiga uhke naasmaks laagrisse, ilma et oleks ära odanud spahisalga tagasijõudmist orgu, kuhu tema arvates oleksid pidanud kõik jälle kokku kogunema, öö saabudes andis Tarzan end kindlamini. Ta oli harjunud pimedusega ja teadis, et kui ettevaatlikult tema poole ka ei hiilitaks, hoiatab tundlik kuulmismeel teda õigel ajal. Ka nägi ta öösel hästi ja haistmismeel oleks andnud juba ammu teada, kui vaenlane oleks lähenenud allatuult.

Pidades seega oma olukorda võrdlemisi ohutuks, nõjatus ta vastu puud ja uinus.

Ta oli vististi mitu tundi maganud, sest kui hobuse hir-lunud korskamine ja rabelemine teda äratas, oli kogu org

59

kuuvalgusest üle ujutatud. Kümne sammu kaugusel tema ees seisis hobuse hirmu põhjus: suurepärane, majesteetlik Numa el adrea — must lõvi, põlevate silmade pilk suunatud oma ohvrile. Tarzan tundis erkudes kerget rõõmuvärinat. See oli nagu kahe vana sõbra kohtumine pärast aastatepikkust lahusolekut. Hetkeks jäi ta liikumatuks, nautides imetoredat vaatepilti, mida kujutas endast kõrbekuningas.

Kuid siis valmistus Numa hüppama. Pikkamisi pani Tarzan püssi palge. Siiani polnud ta veel ühtegi suurt looma tapnud püssiga, olles varem tegutsenud oda, mürgitatud noolte, nööri, noa või paljaste kätega. Vaistlikult kahetses ta, et tal polnud kaasas nooli ega nuga, nendega tundnuks ta end kindlamini.

Numa oli nüüd end päris maadligi surunud, ainult pea oli püsti. Tarzan eelistanuks tulistada natuke külje pealt, sest ta teadis hästi, millega lõvi võib hakkama saada, kui ta elab veel minuti või paar pärast haavatasaamist. Hobune värises üleni hirmust.

Ahvinimene astus ettevaatlikult sammu kõrvale. Numa jälgis teda liikumatult, üksnes silmadega. Veel üks samm, ja veel üks. Numa ei liigutanud. Nüüd võis sihtida kõrva ja silma vahele.

Ta vajutas päästikule ja üheaegselt kõlas lask ning Numa hüppas. Samal hetkel tegi hobune meeleheitliku pingutuse, nöör katkes ja hobune kappas tuhatnelja mööda mäe-kuru kõrbe poole.

Ükski tavaline inimene ei pääseks Numa kohutavate küünte eest, kui ta hüppaks nii lühikese maa tagant. Kuid Tarzan ei olnud tavaline inimene. Varajasest lapsepõlvest

alates olid karmid elutingimused õpetanud ta lihaseid tegutsema mõttekiirusel. Kui kiire el adrea ka polnud, oli Tarzan veelgi kärmem. Tohutu metsloom, kes oli lootnud tunda oma käppade all pehmet inimkeha, põrkas kõva puutüve vastu, sest Tarzan, asudes mõne sammu paremal, tulistas tema pihta veel ühe kuuli, mis sundis Numat möirates ja küüntega maad kraapides külili kukkuma.

Tarzan tulistas veel teineteise järel kaks lasku ja el adrea jäi vait. Ei olnud enam musjöö Jean Tarzanit. Ahvide Tarzan pani jala tapetud metsiku vaenlase surnukehale ja, tõstnud näo kuu poole, tõi võimsal häälel kuuldavale oma sugukonna kohutava väljakutse: isaahv oli tapnud oma saagi. Ja metsikutes mägedes peatusid jahti pidavad metsloomad ning lõid värisema, kuuldes võõrast hirmuäratavat häält, all kõrbes aga tulid kõrbelapsed välja oma kitsena-hast telkidest ja vaatasid mägede poole, küsides üksteiselt, kes on see uus metsloom, kes nende karja ähvardab.

Poole miili kaugusel orust, kus seisis Tarzan, peatusid seda kisa kuuldes mõned valges rõivas kogud, käes pikad kurjakuulutavad püssid, ja vaatasid küsivalt üksteisele otsa. Kuid kisa ei kordunud ning nad jätkasid sõnatult ja vaikselt oru poole liikumist.

Tarzan oli nüüd lõplikult veendunud, et Gernois ei ka-

vatsenudki talle järele tulla, kuid ta ei olnud veel selgusele jõudnud, miks oli ohvitser jätnud ta siia, kust Tarzan võis hõlpsasti laagrisse naasta. Et tal hobust polnud, siis otsustas ta, et oleks totrus jääda kauemaks orgu, ja suundus mäekuru poole, kustkaudu viis tee kõrbesse.

Ta ei jõudnud veel kurusse siseneda, kui vastasküljest laskusid orgu valged kogud. Kaljude varju hoidudes vaatasid nad kõigepealt üle lehterja oru ja leides, et seal kedagi pole, liikusid edasi.

Ühe puu alt leidsid nad el adrea laiba. Summutatud imestushüüetega kogunesid nad selle ümber. Veel silmapilk, ja nad ruttasid kuru pooile, kuhu veidi varem oli sisenenud Tarzan.

Nad liikusid käratult, püüdes hoiduda kaljude varju, nagu teevad seda inimesed, kes korraldavad haarangut inimesele.

X. Varjude orus

Aafrika heledas kuuvalguses kõndis Tarzan mööda mäekuru ja džungel kutsus teda ning rääkis temaga. Vaba ja üksik kõrbe hääletus öös, ta elas ja juubeldas. Ta oli jälle endine ahvide Tarzan: kõik meeled valvel, et vaenlane ei saaks teda ootamatult tabada, astus ta kergel ja nõtkel sammul, pea püsti, tunnetades oma jõudu.

Mägede öised hääled olid talle võõrad, kuid ta püüdis neid oma kõrvaga nagu pooleldi unustatud armastuse õrnu helisid. Mõningad arvas ta ära vaistlikult: ahaa, see hääl on täiesti tuttav, see on leopard Sheeta, kes köhib; ainult pentsik lõpunoot tekitas kahtlust — see oli panter.

Ja äkki tungis kiiluna teiste vahele uus heli, pehme, summutatud. Kõigist inimestest suutis ainult ahvinimene seda eristada. Ta ei võinud seda küll paugupealt kindlaks määrata, kuid lõpuks mõistis, et see oli mitme inimese paljaste jalgade astumine. Sammud tema taga, aeglased, rahulikud sammud.

Teda jälitati.

Seepärast siis oligi Gernois ta orgu jätnud. Nähtavasti jäid araablased toppama ja hilinesid. Sammud lähenesid üha. Tarzan peatus ja, laskevalmis püss käes, pöördus näoga nende poole. Vilksatas valge burnus. Tarzan hüüdis prantsuse ceeles. Vastuseks kärgatas lask ja ahvide Tarzan varises kummuli maha.

Araablased ei jooksnud kohe tema juurde: nad ootasid nõnda aega. Et nende ohver jäi lamama, tulid nad kaljunuka tagant välja ja kummardusid tema kohale. Polnud raske närgata, et Tarzan oli elus. Üks araablastest surus püssitoru Tarzani kuklasse, et talle ots peale teha, kuid teine lükkas selle eemale. «Tasu on suurem, kui me ta elusalt kohale viime,» tuletas ta meelde.

61

Nad sidusid Tarzani käed-jalad kinni ja hakkasid teda neljakesi kandma. Araablased läksid mööda mäekuru edasi kõrbe suunas, kuid mäest laskunud, pöörasid lõunasse ja jõudsid koidikul kohta, kus neid ootasid hobused kahe ülejäänud araablase valve all.

Nüüdsest peale jõudsid nad edasi juba kiiremini. Tarzan, kes oli teadvusele tulnud, seoti vaba hobuse selga, kes oli nähtavasti selleks puhuks kaasa võetud. Tarzani haav oli tühine, kuul oli meelekohta riivanud. Verd enam ei jooksnud, kuid nägu ja rõivad olid kuivanud verega koos. Ta polnud lausunud ühtegi sõna sellest saadik, kui ta araablaste kätte oli langenud, ja omakorda ei rääkinud ka nemad Tarzaniga, välja arvatud .mõni lühikene käsk.

Kuus tundi tehti kiiret sõitu läbi tulikuuma kõrbe, vältides oaase, mis nende teel olid. Keskpäeva paiku jõuti douari, kus oli kuni kakskümmend telki. Siin peatuti. Sel ajal kui üks araablane päästis lahti halfaheinast punutud nööre, millega Tarzan oli sadula külge seotud, kogunes nende ümber trobikond mehi, naisi ja lapsi. Paljud hõimu liikmed, iseäranis naised, valasid ilmse mõnuga vangile kaela sõimu-rahe, mõni aga muutus nii julgeks, et loopis teda kividega ja tagus keppidega, kui äkki ilmus kohale vana šeik.

«Ali ben Ahmed rääkis mulle,» pöördus ta hõimlaste poole, «et see inimene tappis üksinda mägedes el adrea. Ma ei tea, mida temast tahab see võõramaalane, kes meid tema järele saatis, ja mis ta temaga teeb, kui me ta tema kätte anname, see pole minu asi. Kuid vang on vapper inimene ja kuni ta meie juures on, tuleb teda kohelda lugupidamisega, nagu seda pälvib inimene, kes üksinda öösel peab jahti «suurepealisele kuningale» ja selle tapab.»

Tarzan oli kuulnud, et araablased suhtuvad suure lugupidamisega lõvi tapnud inimesse, ega kahetsenud, et juhus aitas tal vabaneda vähemalt inimsumma tüütust ligitikkumisest.

Varsti viidi ta douari lõppu kitsenahksesse telki. Seal anti talle süüa, seoti kõvasti kinni ja jäeti pärismaalaste tehtud matile lamama.

Rohkem polnud telgis kedagi. Ebakindla vangikoja ukse ees istus valvur. Kuid ettevaatusabinõusid polnud üldse tarvis, sest Tarzanit siduvad nöörid poleks mingitele jõupingutustele järele andnud. Isegi tema raudsed lihased ei suutnud nendest jagu saada, selle oli ta otsemaid järele proovinud.

Hakkas hämarduma, kui lähenes mitu inimest ja telki astus. Kõik kandsid araablaste burnuseid. kuid üks neist, astunud Tarzani juurde, laskis alumist näoosa varjavad riidevoldid alla ja ahvinimene nägi Nikolas Rokoffi vihkamisest moondunud nägu. Tema huultel mängles võigas irvitus.

«Ah, musjöö Tarzan,» ütles ta, «missugune meeldiv üllatus! Kuid mispärast ei tõuse te üles ega tervita külalist?» Ja siis, rõvedalt vandudes: «Tõuse üles, koer!» Ja hoogu võtnud, virutas ta raske saapaga Tarzanile vastu külge, pähe, taas vastu külge. «Säh sulle, ja veel, ja veel,» kordas ta.

62

«Iga alanduse eest üks hoop.»

Ahvinimene ei vastanud, ta ei kinkinud venelasele isegi ainsat pilku, kui oli ta ära tundnud. Lõpuks astus vahele seik, kes oli alatut kallaletungi mõnda aega tummalt ja rahulolematult jälginud.

«Aitab!» käsutas ta. «Kui tahad, siis tapa ta, kuid ma ei luba enda juuresolekul niiviisi kohelda vaprat inimest. Mul pole midagi selle vastu, et ta lahti päästa, tahaksin näha, kuidas sa siis teda peksaksid.»

Rokofile mõjus see ähvardus otsekohe: tal polnud mingit lusti näha Tarzanit lahtiseotuna ja sattuda tema tugevate käte vahele.

«Hüva,» sõnas Rokoff araablasele, «varsti tapan ta.» «Ainult mitte minu douari piires,» vaidles seik vastu. «Siit peab ta lahkuma elusalt. Mida te temaga kõrbes teete, see minusse ei puutu, kuid ma ei taha, et sinu tüli pärast prantslase veri minu hõimu peale langeks. Siis tuleksid siia sõdurid, tapaksid palju rahvast, põletaksid maha meie telgid ja ajaksid minema meie karja.»

«Olgu nii,» torises Rokoff, «ma viin ta douari taha kõrbesse ja teen seal talle otsa peale.»

«Sa viid ta minu maadest ühe päeva tee kaugusele,» sõnas šeik kindlalt, «ja keegi minu omadest sõidab sinuga kaasa, et jälgida, kuidas sa täidad seda, mida ma nõuan, vastasel korral jäävad kõrbesse kahe prantslase surnukehad.»

Rokoff võpatas. «Noh, ma ootan siis hommikuni. Juba kisubki pimedaks.»

«Kuidas arvad,» ütles seik. «Kuid tund pärast päikese-;õusu ei tohi teid douaris enam olla. Mulle uskmatud eriti ei neeldi ja argpükse ei salli ma hoopiski.»

Rokoff tahtis midagi vastata, kuid vakatas, sest ta mõis-is: veel pisut, ja seik pöördub tema vastu. Koos lahkusid lad telgist. Enne väljumist ei suutnud Rokoff kiusatusele 'astu panna ja ütles Tarzanile:

«Magage hästi, musjöö, ja ärge unustage tublisti palveta-last, sest homme te surete selliste piinade kätte, et teil po-ä palveteks mahti.»

Keegi ei hoolinud sellest, et Tarzanile süüa või juua Dodaks, ja teda piinas ränk janu. Ta küsis endalt, kas tasub valvurit paluda vett tuua, kuid pärast kahte-kolme katset mingit vastust saamata loobus ta sellest mõttest.

Kaugel mägedes kostis lõvi möirgamist. Röövloomade koopad on ohutumad kui inimeste elamud, arutles Tarzan. ma džunglis elamise kahekümne aasta jooksul ei olnud teda kordagi jälitatud nii väsimatult kui mõne viimase kuu jooksul tsiviliseeritud inimeste hulgas. Iialgi polnud seal surm seisnud talle lähemal kui praegu.

Lõvi möirgas jälle, seekord juba ligemal. Tarzan tundis ina primitiivset soovi vastata talle ahvide sugukonna sõjahüüuga. Oli see siis tema sugukond? Tarzan oli peaaegu mstanud, et ta pole ahv, vaid inimene. Ta proovis end vabastada. Jumal küll, kui ta saaks oma tugevad hambad

63

köidikutesse lüüa! Ta tundis, et sedamööda, kuidas hääbub vabanemise lootus, tulvab tema ajju hulluselakie.

Numa möirgab peaaegu vahetpidamata. On selge, et ta laskub mägedest alla orgu jahti pidama. Niimoodi möirgab näljane lõvi. Tarzan kadestab teda, lõvi on ju vaba. Keegi ei seo teda köitega kinni ega tapa nagu lambatalle. Just see ärritaski ahvinimest. Surra pole hirmus, kuid taluda selle eel lüüasaamise alandust, omamata isegi võimalust oma elu pärast võidelda ...

«Nüüd on juba umbes südaöö,» mõtles Tarzan. Tal jäi elada veel mõni tund. Ehk leiab ta siiski võimaluse Rokoffi endaga tundmatule teekonnale kaasa võtta? Kõrbekuningas on juba päris lähedal. Arvatavasti otsib ta endale õhtusööki ühes douari karjakoplis.

Mõnda aega valitses vaikus, siis tabas Tarzani terav kõrv hääle, mida tekitab aeglaselt ja ettevaatlikult maas roomav keha. See tuli mägede poolt ja ligines telgi tagaküljele, ikka lähemale ja lähemale. Tarzan kuulas, kõrvad kikkis. Tükk aega

valitses vaikus, nii kummaline vaikus, et Tarzan imestas, miks ei kuule ta looma hingamist, kes arvatavasti oli telgi taga end maadligi surunud.

Näe, ta liigutab end jälle. Nüüd roomab lähemale. Tarzan pöörab pea hääle poole. Telgis on pime. Pikkamisi eraldub maast telgi kate, seda kergitavad telgi sisemusse roomava olendi pea ja turi. Väljast tungib nüüd telki nõrka valgust, seal säravad kõrbetähed.

Sünge naeratus ilmus Tarzani huultele. Vähemalt ei saa Rokoff oma tahtmist. Küll võib ta marru minna! Ja siiski tuleb see surm kergem sellest, mille talle valmistanuks venelane.

Nüüd langes telgi kate taas maapinnani ja jälle on ümberringi pime, ja keegi — pole teada, kes — viibib siin telgis koos temaga. See keegi roomab lähemale, ta on juba tema kõrval. Tarzan suleb silmad ja ootab võimsat käpahoopi. Pimeduses kobav pehme käsi puudutab tema ülespoole pööratud nägu ja vaevu kuuldava sosinaga kutsub neiuhääl teda nimepidi.

«Jah, see olen mina,» sosistas ta vastu. «Kuid taeva pärast, kes olete teie?»

«Tütarlaps Sidi Aissast,» kõlas vastuseks. Ja Tarzan tundis, et neiu püüab teda lahti päästa. Teda riivas pisut noa külm tera. Veel hetk — ja ta oli vaba!

«Minu järel!» sosistas neiu.

Neljakäpakil roomasid nad telgist välja, sedasama teed kaudu, kust ta sisse oli tulnud. Tütarlaps roomas edasi, surudes end täiesti maadligi, kuni jõudis põõsasteni. Siin ootas ta Tarzanit järele. Enne rääkima hakkamist silmitses Tarzan teda mõnda aega sõnatult.

«Ma ei suuda aru saada, kuidas te siia sattusite.» lausus ta lõpuks. «Kust te teadsite, et mind selles telgis vangis peetakse? Kuidas see juhtus, et just teie mu päästsite?»

Tütarlaps naeratas. «Läbisin öösel pika tee,» sõnas ta,

«ja pikk tee ootab meid ka ees. Lähme, teel jutustan teile kõigest.»

Nad tõusid üles ja hakkasid liikuma mägede poole.

«Ma polnud kindel, kas üldse teie juurde jõuangi,» kõneles ta. «Täna hulgub ümbruskonnas ringi ei adrea ja kui ma hobuse seljast maha tulin, tundus mulle, et ta haistis mind, ja ma kartsin hirmsasti.»

«Milline vapper neiu,» ütles Tarzan. «Ja seda kõike ühe võõramaalase, ühe uskmatu pärast? ...»

Neiu ajas end uhkelt sirgu.

«Olen seik Kadour ben Sadeni tütar. Ma ei kõlbaks ta tütreks, kui kardaksin eluga riskida, et päästa inimest kes päästis mu elu veel sel ajal, kui ta pidas mind lihtsaks tantsijatariks.»

«Ja ikkagi olete vapper neiu,» kinnitas Tarzan. «Aga kuidas te teada saite, et ma siin vangis olen?»

«Minu isa poolt sugulane Ahmed din Taleb oli külas sõpradel, kes kuuluvad teid vangivõtnud hõimu. Ta viibis douaris, kui teid siia toodi. Koju jõudnud, jutustas ta meile suurekasvulisest prantslasest, kelle Ali ben Ahmed oli kinni võtnud teise prantslase jaoks, kes teda tappa tahtis. Kirjelduse põhjal taipasin, et see olete teie. Mu isa polnud kodus. Ma püüdsin mõnda meest keelitada teid päästma, kuid lad ei nõustunud, öeldes:

«Las uskmatud tapavad teineteist, kui tahavad. See pole neie asi. Kui me aga segame Ali ben Ahmedi, puhkeb meie lõimude vahel tüli.»

Ja seega siis, kui pimedaks läks, asusin ma üksinda teele, võtnud kaasa teise hobuse teie jaoks. Nad on siia lähedale kinni seotud. Hommikuks jõuame minu isa douari. Ta on selleks ajaks juba tagasi ja proovitagu siis Kadour ben Sadeni sõpra kinni võtta!»

Mõne minuti kõndisid nad vaikides.
«Me peaksime juba hobuste lähedal olema,» sõnas tütarlaps. «Imelik, et ma ei näe neid.»
Pisut edasi jäi ta tasase ehmatushüüdega seisma.
«Nad on kadunud! Ma sidusin nad siia kinni.»
Tarzan kummardus ja uuris maapinda. Suur põõsas oli juurtega välja kistud. Seejärel märkas ta veel ühte-teist. Kui Tarzan end sirgu ajas, eksles ta näol kibe naeratus. Ta pöördus neiu poole:
«Siin on käinud ei adrea. Mõne märgi põhjal arvan ma, et tal on saak käest ära libisenud. Lagedal kohal polnud neil raske tema eest ära minna, kui ta neid kohe ei märganud.»
Ei jäänud muud üle. kui jätkata teekonda jalgsi. Rada kulges mööda madalaid mäeharju, mida tütarlaps tundis iisama hästi kui oma ema nägu. Nad kõndisid kergel hoogsal sammul, Tarzan õige pisut tütarlapse järel, püüdes tema sammuga kohaneda. Käies vahetasid nad omavahel tähelepanekuid, mõnikord aga jäid seisma ja kuulatama, as neid taga ei aeta.
65
Oli imeilus kuuvalge öö. Õhk oli värske ja elustav. Ääretus kauguspildis laius seljataga kõrb, milles paistsid oaaside mustad laigud. Väikesel viljakal maalapil, millest nad eemaldusid, paistsid kollasel liival teravalt välja datlipalmide salgud ja kitsenahast telgid — viirastuslik paradiisisaar viirastuslikus meres. Nende ees kerkisid sünged vaikivad mäed. Veri Tarzani soontes hakkas kiiremini voolama. See on alles elu! Ta vaatas ülalt alla enda kõrval kõndivale tütarlapsele: kõrbe tütar koos džunglite pojaga surnud maal! Ta muheles selle mõtte juures. Tarzan oleks soovinud, et tal oleks õde ja et õde sarnaneks selle neiuga. Kui tore ja särtsakas kaaslane ta oleks!
Nad jõudsid mägedesse ja liikusid nüüd edasi aeglasemalt, sest kaljune rada tõusis järsult kõrgemale.
Nad vakatasid. Tütarlaps mõtles sellest, kas neil õnnestub jõuda isa douari enne, kui tagaajajad nad kätte saavad. Tarzan olnuks rõõmuga valmis kõndima niiviisi igavesti. Olnuks tütarlaps mees, poleks selles midagi võimatut olnud. Ta vajas sõpra, kes oleks armastanud metsikut loodust nagu temagi. Ta oli õppinud hindama inimestega suhtlemist, kuid tema õnnetuseks eelistasid mehed, kellega ta oli tutvunud — nii imelik kui see ka polnud —, ürgsele alastiolekule lumivalget pesu ja džunglitele oma klubisid.
Tarzan oli koos tütarlapsega just kalju tagant välja astunud, kui mõlemad korraga seisma jäid. Otse nende ees keset teed seisis Numa el adrea, must lõvi. Tema rohelised silmad põlesid kurjakuulutavalt ja ta paljastas hambad tigedalt sabaga oma külgi pekstes. Ja äkki laskis ta kuuldavale näljase ja ühtaegu vihase lõvi kohutava, hirmuäratava möirge.
«Nuga,» ütles Tarzan kätt sirutades. Tütarlaps pani selle ta avatud pihku. Surunud noapea pihku, tõmbas Tarzan neiu enda taha. et teda oma kehaga variata «Jookske kõrbe poole nii kiiresti, kui saate. Kui ma teid hüüan, siis on kõik hästi ja te võite tagasi tulla.»
«Asjata,» väitis neiu alistunult. «See on lõpp.»
«Kuulake sõna!» käskis Tarzan. «Ruttu! Ta hüppab kohe.»
Tütarlaps taandus mõne sammu kaugusele ja jäi seisma, haaratuna õudusest selle ees, mida ta nägema pidi.
Pea maas ja saba kõrgel püsti, lähenes lõvi aeglaselt Tarzanile.
Ahvinimene seisis poolküürus, ja pikk araabia nuga helkis kuuvalguses. Kaugemal paistis raidkujuna liikumatu tütarlapse pinguldunud kogu. Ta oli veidi ettepoole kum-

margil, silmad pärani, tundes vaimustust inimese üle. kes julgeb seista palgest palgesse «suurepealise kuningana», relvaks vaid armetu nuga. Inimene tema rahva hulgast oleks juba ammu palves põlvili laskunud ia vartu hakkamata hukkunud nende kohutavate küünte all. Mõlemal juhul on ta-gaiärg üks ja seesama, selles pole kahtlust, kuid tütarlaps võbises vaimustusest enda ees sangarlikku kogu vaadates.

66

Vähimatiki värinat polnud märgata suures kehas, tema poos aga oli niisama väljakutsuv ning ähvardav kui el adreal endal. Lõvi oli juba päris lähedal, vaid mõne sammu kaugusel: nüüd istus ta korraks maha ja hüppas siis, möirates kõrvulukustavalt.

XI. John Caldwell Londonist

Kui Numa el adrea ette sööstis, käpad laiali ja küüned välja aetud, arvas ta, et seegi armetu inimene saab niisama kergeks saagiks kui paljud teised, kes varem ta teele olid juhtunud. Lõvi pidas inimest kohmakaks, aeglaseks ja kaitsetuks olendiks, kes ei väärinud lugupidamist.

Kuid seekord oli saatus ta kokku viinud niisama osava ja kärme olendiga nagu ta ise. Kui lõvi keha prantsatas kohta, kus inimene äsja oli seisnud, siis enam teda seal polnud.

Pealtvaatav tütarlaps tardus imestusest, nähes, kui väledasti see küürutõmbunud inimene kohutavate küünte eest kõrvale põikas. Ja nüüd, oo, Allah! Enne kui loom end pöörata suutis, oli ta ei adrea selja taha jõudnud ja lakast kinni haaranud. Lõvi tõusis tagajalgadele nagu hobune, Tarzan oli seda ilmselt oodanud ja selleks valmistunud. Võimas käsi haaras musta laka alt kiskja kaela ümbert kinni ja uiks, kaks, kümneid kordi tungis vahe tera lõvi kehasse õlast kõrgemal.

Numa hüpped olid pöörased, mägedes kajas kohutav valu- ja raevukisa, kuid ta ei suutnud hiiglast oma turjalt naha paisata ega saanud teda krabada ka küünte ja kihvalega. «Suurepealise kuninga» elu oli kiiresti kustumas. Kui ihvide Tarzan käed lahti laskis ja püsti tõusis, oli lõvi surnud. Ja siis kuulis kõrbe tütar seda, mis kohutas teda veel rohkem kui el adrea ilmumine.

Mees pani jala tapetud metslooma surnukehale ja, tõstnud kuu poole oma ilusa näo, tõi kuuldavale kõige hirmsana kisa, mis neiu kõrvad eales olid kuulnud.

Tasase ehmatushüüdega põrkus ta Tarzanist eemale, arvates, et võitluse pinge on viimaselt mõistuse röövinud.

Kui sõjakisa viimaste nootide viimane kaja oli kaugusse laabunud, langetas Tarzan silmad ja ta pilk peatus tütarlapsel.

«Mis inimene te olete?» küsis viimane. «See, mida te tegite, on ennekuulmatu. Ma ei suuda veel praegugi uskuda, et ainuüksi noaga relvastatud inimene võiks üksinda võidelda ei adreaga ja teda võita, jäädes ise vigastamata. Ja iis see ebainimlik kisa!»

Tarzan punastas: «Ma unustan vahetevahel, et olen tsiviliseeritud inimene. Kui ma tapan, siis muutun ma teiseks olevuseks.» Ta ei lisanud midagi rohkemat, sest talle tundus alati, et naine ei suuda põlguseta vaadata seda, kes polnud metsloomast veel kuigi kaugele jõudnud.

Koos jätkasid nad teekonda. Päike oli juba tunni aja

67

eest tõusnud, kui nad mägedest alla laskusid ja taas kõrbesse astusid. Väikese oja lähedal sõid rohtu tütarlapse hobused. Nad olid koduteele asunud ja, maha rahunenud, siin sööma hakanud.

Tarzan ja tütarlaps püüdsid vähimagi vaevata hobused kinni ja ratsutasid läbi kõrbe seik Kadour ben Sadeni douari poole.

Tagaajajatest polnud märkigi ja kella üheksa ajal jõudsid nad õnnelikult pärale. Seik oli just enne seda koju saabunud. Tütart eest leidmata oli ta suurest murest arust ära. sest arvas, et röövlid on jälle neiu salaja ära viinud. Ta kavatses just viiekümne ratsanikuga tütart otsima minna, kui viimane koos Tarzaniga douari sisse sõitis.

Seigi rõõm tütart nähes ja tänulikkus Tarzani vastu, kes neidu kõigi selle öö hädaohtude eest kaitsnud oli, oli piiritu, samuti nagu tema heameel selle üle, et tütar oli õigel ajal appi jõudnud inimesele, kellele kord juba võlgnes oma elu.

Kadour ben Saden ei jätnud kasutamata ühtegi võimalust, et. väljendada ahvinimesele oma austust ja sõbralikke tundeid. Kui tütarlaps jutustas, kuidas Tarzan oli tapnud ei adrea, kogunes tema ümber trobikond araablasi kes Tar-zanit aukartusega silmitsesid. Oli raske kujutleda kindlamat viisi võita nende lugupidamist ja vaimustust.

Vana seik käis peale, et Tarzan määramata ajaks tema juurde jääks. Ta tahtis teda isegi oma hõimu vastu võtta ja kord jäigi ahvinimene pooleldi nõusse ettepanekuga hakata koos elama selle metsiku rahvaga, keda ta mõistis ia kes ka teda mõistis. Sellist otsust ajendas suuresti langetama ka tema sõprus tütarlapsega.

Oleks ta mees, mõtiskles Tarzan, ei kõhkleks ta hetkegi, sest talle oleks meeltmööda olnud see sõber, kellega võis kõrbes kihutada ja pidada jahti nii palju, kui süda soovib. Praegu aga segasid neid igasugused konventsiaalsused. mida kõrbe metsikud rändrahvad järgivad rängemini kui linnades nende tunduvalt rohkem tsiviliseeritud õed ja vennad. Peagi pannakse ta aga ühele tõmmule sõdalasele mehele ja siis tuleb nende sõprusele lõpp. Ta otsustas šeigi ettepanekust keelduda, kuid jäi veel nädalaks tema külaliseks.

Kadour ben Saden ja viiskümmend valgetes burnustes sõdalast saatsid teda Bou Saadani. Enne nende šeigi doua-rist lahkumist tuli tütarlaps Tarzaniga jumalaga jätma.

«Ma palvetasin, et te jääksite meie juurde,» lausus ta. kui Tarzan sadulas allapoole kummardudes talle kätt ulatas, «nüüd aga hakkan palvetama, et te tagasi tuleksite.»

Tema ilusad silmad olid kurvad ja suunurgad liigutavalt allapoole kaardunud. Tarzan muutus härdaks.

«Kes teab?»

Nende sõnadega pööras ta hobuse ümber ja kappas araablastele järele.

Enne Bou Saadasse iõudmist jättis ta Kadour ben Sadeni ja tema meestega hüvasti, sest tahtis võimalikult tähelepanematult linna pääseda. Ära kuulanud tema põhjendused, soostus seik täielikult. Araablased pidid linna sõitma

esimestena, Tarzanist midagi rääkimata, tema ise aga hiljem üksinda, ja otseteed viletsasse pärismaalaste sissesõiduhovi suunduma.

Tarzan jõudis sinna pimedas ja kellestki märkamata. Lõunastanud koos Kadour ben Sadeniga kui viimase külasse, läks ta kõrvalist teed mööda oma endisesse võõrastemajja, sisenes tagauksest ja otsis üles peremehe, kes teda hes oli äärmiselt üllatatud.

Jah, musjööle on kirju tulnud, ta toob need kohe siia.

Hästi, ta ei ütle kellelegi, et musjöö on tagasi. Peagi naasis ta kirjapakiga. Ühes neist oli käsk jätta oma praegune ülesanne ja kiirustada Kaplinna esimese aurikuga, millele tal õnnestub pääseda. Edasised juhtnöörid saab ta kohapeal selt agendilt, kelle aadress ja nimi olid samas antud. Lühidalt ja selgelt. Tarzan astus samme, et lahkuda Bou Saadast järgmisel hommikul. Seejärel siirdus ta kapten Gerard'i poole, kes

võõrastemaja peremehe sõnade järgi oli eelmisel päeval oma salgaga linna tagasi jõudnud.

Ta leidis ohvitseri viimase korterist. Gerard väljendas imestust ja siirast heameelt, nähes Tarzanit elusa ja tervena.

«Kui leitnant Gernois tagasi tuli ja teatas, et ta ei leidnud teid sellest kohast, kus te olite soovinud oodata, kuni salk on mägedes otsinguil, hakkasin ma väga muretsema, Otsisime teid mägedes mitu päeva. Siis levisid kuuldused, et lõvi on teid lõhki kiskunud. Tõenduseks toodi meile teie püss. Teie hobune tuli laagrisse tagasi järgmisel päeval pärast teie kadumist. Kahtlusi enam polnud. Leitnant Gernois oli murest murtud, ta pidas end süüdlaseks. Ta võttis enda peale teie otsingute juhtimise ja tema leidis ka araablase teie püssiga. Ta rõõmustab väga, kuuldes, et olete elus.»

«Vaevalt küll,» muigas Tarzan mornilt.

«Ta on praegu linnas, muidu saadaksin talle järele.» tkas kapten Gerard. «Aga ma teatan talle, niipea kui ta tagasi tuleb.»

Kapten jäi uskuma, et Tarzan oli ära eksinud ja lõpuks Kadour ben Sadeni douari juurde välja jõudnud. Šeik oligi teda Bou Saadani saatnud. Nii ruttu kui võimalik jättis Tarzan ohvitseriga hüvasti ja kiirustas linna tagasi. Sissesõiduhoovis sai ta Kadour ben Sadenilt huvipakkuvaid andmeid musta habemega valge mehe kohta, kes kandis aablase rõivaid. Hiljuti oli ta vigastanud käelaba ja mõnda aega polnud teda Bou Saadas, kuid oli nüüd tagasi. Tarzan uuris välja, kus ta end peitis, ja siirdus otseteed sinna.

Käsikaudu kobades tungis ta läbi kitsaste, räpaste, täiesti pimedate käikude ja läks üles logisevast trepist, mille pus oli uks ja väike klaasideta aken. Aken asus kõrgel vist hoone lae all. Tarzan ulatus vaevu aknalauani. Pikkamisi tõmbas ta end käte abil üles ja vaatas sisse. Tuba oli

valge, laua ääres istusid Rokoff ja Gernois.

Rääkis Gernois.

«Rokoff, te olete saatan! Te jälitasite mind, kuni ma otasin viimased riismed oma aust. Te tegite minust mõrvari,

sest selle mehe, Tarzani veri on minu kätel. Kui ka see teine lurjus, Pavlov, minu saladust ei teaks, siis tapaksin ma teid täna nendesamade kätega!» Rokoff puhkes naerma.

«Teie ei teeks seda, mu armas leitnant,» sõnas ta. «Niipea kui saaks teatavaks, et olen tapetud, esitaks meie armas Alexis viivitamatult sõjaministeeriumile kõik andmed selle asja kohta, mida te nii hoolikalt varjata tahate, ja lisaks sellele algataks asja teie süüdistamiseks Rokofi tapmises. Olge ometi mõistlik, ma olen teie parim sõber. Kas ma siis ei kaitsnud teie au, nagu oleks see minu oma?»

Gernois ajas hambad irevile ja vandus.

«Veel üks väike summa,» jätkas Rokoff, «ning paberid, mida ma vajan, ja annan teile sõna, et ma ei nõua teilt enam ühtegi senti ega mingeid andmeid.»

«Ja selleks on ka põhjust,» urises Gernois. «Mulle ei jää enam ühtegi senti ega mingeid väärtuslikke sõjalisi andmeid. Teie peaksite informatsiooni eest maksma mulle, mitte aga minult raha võtma.»

«Ma maksan teile sellega, et hoian keele hammaste taga,» väitis Rokoff. «Kuid lõpetame selle jutu. Kas jah või ei? Annan teile kolm minutit mõtlemisaega. Kui te ei nõustu, saavad teie ülemused juba täna teate ja siis tabab teid Dreyfusi saatus, üksnes selle vahega, et Dreyfus kannatas süütult.»

Mõne viivu istus Gernois noruspäi, tõusis siis ja tõmbas taskust kaks paberit.

«Võtke,» ütles ta murtult, «ma panin need valmis, sest teadsin, et mul pole teist valikut.» ja ulatas need venelasele.

Rokofi julmale näole sigines kahjurõõmus naeratus. Ta kahmas paberid enda kätte.

«Tegite hästi, Gernois,» lausus ta. «Ma ei tülita teid rohkem. Ehk ainult siis, kui olete kogunud veel raha või uusi andmeid,» ja ta pahvatas naerma.

«Mitte iialgi enam, koer!» kiunatas Gernois. «Järgmine kord tapan teid. Äärepealt oleksin teinud seda juba täna. Istusin terve tunni oma toas laua taga nende kahe paberi ja laetud revolvriga. Ma ei teadnud, mida nendest kahest endaga ühes võtta. Te olite täna surmale väga lähedal, Rokoff, ärge pange oma saatust teist korda proovile.»

Gernois tõusis püsti ja Tarzan jõudis hädavaevalt maha hüpata ning uksest kaugemale varjuda. Samas löödi uks lahti, toast väljus Gernois, tema kannul Rokoff. Mõlemad vaikisid. Gernois astus mõne sammu trepist alla, peatus, pöördus ümber ja tuli paar astet ülespoole.

Tarzan teadis, et tema avastamine on möödapääsmatu. Rokoff seisis ikka veel ukselävel, kuid vaatas temast mööda Gernois' poole. Siis mõtles ohvitser nähtavasti ümber ja hakkas trepist jälle alla minema. Tarzan kuulis, kuidas Rokoff kergendatult hingas. Venelane läks tagasi tuppa ja uks paugatas kinni.

Tarzan ootas pisut, kuni Gernois oli eemaldunud, tõukas siis ust ja astus tuppa. Ta oli Rokofi juures enne, kui viiane

70

jõudis üles tõusta toolilt, kus oli laua ääres pabereid uurides istunud. Ahvinimest nähes muutus ta surnukahvatuks.

«Teie!» suutis ta suurivaevu öelda.

«Mina!» vastas Tarzan.

«Mis te tahate?» sosistas Rokoff, suutmata ahvinimese pilku taluda. «Kas tulite mind tapma? Te ei saa seda teha, nad giljotineerivad teid. Te ei või mind tappa.»

«Võin küll, Rokoff,» väitis Tarzan, «sest keegi ei tea, et te olete siin ja et mina olen siin, Pavlov aga kinnitaks, et seda tegi Gernois. Ma kuulsin, et just nüüdsama rääkisite sellest. Kuid minu jaoks pole sellel tähtsust, Rokoff. Pole tähtis, kui teada saadakse, et olen teid tapnud: rahuldus, mida see mulle pakuks, hüvitaks mistahes karistuse. Te te kõige põlastusväärseni argpüks ja lurjus, kellest ma es kuulnud olen. Mulle meeldiks väga teid tappa.» Tarzan astus lähemale.

Rokofi närvid olid viimseni pingul. Karjatades sööstis ta kõrvaltoa poole, kuid ahvinimene sai ta poolel teel kätte ja paiskas põrandale. Raudsed sõrmed otsisid Rokofi kõri ja argpüks vingus, nagu tapetaks siga, kuni ta hääl katkes. Seejärel tõstis ahvinimene Rokofi püsti, teda ikka veel kägistades. Asjatult püüdis venelane end lahti rebida: ahvide Tarrzani võimsate käte vahel oli ta kui abitu laps.

Tarzan pani ta toolile istuma ja vallandas sõrmed kõri ümbert tükk aega enne seda, kui võis saabuda surm. Kui Rokofi köhahoog oli vaibunud, hakkas Tarzan temaga uuesti rääkima.

«Ma lasksin teil surma maitsta,» sõnas ta. «Kuid seekord ma teid ei tapnud. Halastan teile ainult väga hea naise pärast, kelle õnnetuseks oli sündida teiega ühest emast, kuid ma säästan teid viimast korda. Kui ma veel kunagi kuulen, et te teete halba talle või tema mehele või kui te hakkate mind jaile tüütama; kui ma kuulen, et te olete Prantsusmaale tagasi pöördunud või ilmunud kusagile Prantsuse maavaldustesse, siis sean ma endale eesmärgi üles otsida ja surnuks kägistada.» Seejärel ta pöördus ja võttis laualt paberid. Rokoff tardus õuduses.

Tarzan heitis pilgu paberitele. Neis leiduvad andmed rabasid teda. Rokoff oli neid osalt lugenud, kuid Tarzan mõistis, et võimatu oli meelde jätta numbreid, mis vaenulikku riiki peamiselt huvitasidki.

«Kindralstaabile pakub see huvi,» tähendas Tarzan pabereyd tasku pistes.
Rokoff uratas, kuid valjusti kiruda ei söandanud.
Järgmisel päeval sõitis Tarzan põhja — Bouirasse ja Alžiiri. Kui ta võõrastemajast möödus, seisis rõdul leitnant Gernois. Tarzanit nähes muutus ta lumivalgeks. Ahvinimene vältinuks meelsasti kohtumist, kuid midagi polnud parata. Jõudnud leitnandi kohale, ta kummardus. Gernois vastas masinlikult tervitusele, kuid tema pärani silmad, kus polnud midagi muud peale õuduse, jäid ratsanikku saatma.
Sidi Aissas kohtas Tarzan prantsuse ohvitseri, kellega oli

tutvunud oma esimesel sealviibimisel.
«Te sõitsite Bou Saadast vististi vara ära ega kuulnudki õnnetust Gernois'st?» küsis ohvitser.
«Teda nägin ma just viimasena, kui ära sõitsin,» vastas Tarzan. «Mis siis juhtus?»
«Ta on surnud. Laskis enda maha hommikul kell kaheksa.»
Kahe päeva pärast saabus Tarzan Alžiiri ja kuulis, et peab kaks päeva ootama laeva, mis läheb Kaplinna. Ta koostas oma reisi kohta põhjaliku aruande, kuid Rokofilt äravõetud pabereid selle juurde ei lisanud, sest kartis neid käest panna enne, kui teda pole volitatud neid teisele agendile edastama või saab need ise Pariisi viia.
Kui Tarzan pärast talle nii pikana tundunud ootamise laevale läks, seiras teda ülemiselt tekilt kaks peenelt riietatud ja siledaks raseeritud näoga meest. Pikemal olid tuhk-jasliallid juuksed, kuid väga tumedad kulmud.. Hiljem kohtas Tarzan neid veel tekil, kuid üks neist juhtis kiiresti teise tähelepanu millelegi merel ja nad pöörasid end Tarzanist ära. Tarzan ei jõudnud nende nägusid näha ega teinud neist üldse välja.
Saadud juhtnööre järgides kirjutas Tarzan end laeval sisse John Caldweliina Londonist. Põhjust ta ei teadnud, tundis end ebamugavalt ja murdis pead selle üle, mis ootab teda Kaplinnas.
«Vähemalt Rokofist sain ma lahti,» mõtles ta, «tänu taevale! Ta muutus juba tüütavaks. Ma hakkan vist tõepoolest tsiviliseeruma, et mul tekivad närvid. Tema puhul pole see ime, ta mäng on räpane. Kunagi ei tea, kust oodata lööki Kui lõviNuma meelitaks elevant Tantori ja madu Histah'Ro-kofiga liitu astuma, et mind tappa, siis ma ei teaks, millal, kus ja kes järgmisel korral mind ründab. Kuid metsloomad on inimestest õilsamad, nad ei alanda end argpükslike intriigidega.»
Sama päeva õhtul sai Tarzan oma lauakaaslaseks noore naise, kes istus kapteni vasakul käel. Viimane tegigi nad tuttavaks.
Miss Strong! Kus oli ta varem seda nime kuulnud? Tütarlapse ema aitas teda, nimetades tütart Hazeliks.
Hazel Strong! Millised mälestused on seotud selle nimega! Jane Porteri ilusa käekirjaga sellele neiule kirjutatud kiri oli Tarzanile esimene sõnum naiselt, keda ta armastas. Kui elavalt mäletas ta seda ööd, mil oli varastanud selle laualt oma ammu surnud isa hurtsikust, kus Jane Porter hilisööni oli kirjutanud, kuna tema väljas pimedas kükitas. Kuidas küll neiu oleks kohkunud, teades, et siinsamas akna all jälgib iga tema liigutust metsik loom džunglist.
See on siis Hazel Strong — Jane Porteri parim sõbratar!

XII. Laevad, mis teineteisest mööduvad

Läheme veidikeseks tagasi väikesele tuultele avatud raudteejaama platvormile Põhja Wisconsinis. Ümbruskonnas ripub madalas metsatulekahju suits, mis paneb kipitama kuuest inimesest koosneva väikese seltskonna silmad. Nad ootavad rongi, mis peab neid lõunasse viima.

Professor Archimedes Q. Porter, käed seljal, pikk-lkuue hõlmade all, käib edasi-tagasi oma truu ja väsimatu sekretäri Samuel T. Philanderi hoolitsevate pilkude all. Viimane on mõne äsjase minuti jooksul juba kaks korda tagasi toonud hajameelse professori, kui see, astunud üle raudteetammi, seadis sammud läheduses oleva soo poole.

Professori tütar Jane Porter jutleb sunnitult ja loiult William Cecil Claytoni ja ahvide Tarzaniga. Ainult mõne silmapilgu eest olid väikeses ooteruumis kõlanud armastuse]a loobumise sõnad, mis kuue inimese hulgast kahelt elu ja õnne röövisid, kuid William Cecil Clayton, lord Greystoke ei kuulunud nende hulka.

Miss Porteri taga seisab emalikult hoolitsev Esmeralda. Ta on õnnelik, sest pöördub tagasi oma armastatud Marylandi. Ta näeb juba läbi suitsupilve läheneva rongi ähma-seid piirjooni ja veduri tulesid. Mehed hakkavad reisikraa-Tii kokku koguma. Äkki hüüatab Clayton:

«Ma jätsin ju oma mantli ooteruumi!» ja ruttab seda ira tooma.

«Jumalaga, Jane,» sõnab Tarzan kätt sirutades. «Õnnistagu teid jumal!»

«Jumalaga!» vastab tütarlaps vaevu kuuldavalt, «ja jüüdke mind unustada ... Ei, ainult mitte seda, ma ei suulaks sellega leppida! .. »

«Seda ei pruugi karta, kallis,» kostab Tarzan. «Tänaksin taevast, kui suudaksin unustada. Siis oleks kergem elada kui selle alalise mõttega, mis võinuks olla... Te saate õnnelikuks. Te ütlete teistele, et ma otsustasin auto New Yorki viia — mul pole jõudu Claytoniga hüvasti jätta. Ma nõtlen temast hästi, kuid kardan, et olen veel liiga suurel nääral metsloom, et võiksin kauemaks kokku jääda sellega, kes minu ja kogu maailmas mulle ainsa vajaliku inimese vahel seisab.»

Kui Clayton ooteruumi oma mantli järele läks, nägi ta põrandal telegrammiplanki. Ta kummardus ja tõstis selle les, arvates, et keegi oli selle kogemata maha pillanud, leitnud telegrammile põgusa pilgu, unustas ta järsku oma mantli, saabuva rongi, unustas kõik maailmas peale selle väikese kollase paberitüki, mida hoidis käes. Ta luges seda kaks korda, enne kui aru sai, mida see teade tähendas talle endale.

Kui ta telegrammi võtma kummardus, oli ta veel inglise

lord, suurte mõisate uhke ja rikas omanik; hetk hiljem, olles selle läbi lugenud, teadis ta, et on tiitli ja rahata kerjus. See oli d'Arnot' telegramm Tarzanile.

Sõi me jäljed tõendavad, et te olete Greystoke. Õnnitlen!

D Arnot

Clayton lõi vankuma, nagu oleks ta surmavalt haavatud olnud. Ja äkki kuulis, et teda hüüti: rong oli peatunud väikese platvormi ääres. Nagu unes võttis ta oma palitu ja jooksis välja. Clayton otsustas, et räägib neile telegrammist rongis. Kõlas juba teine vile, kui ta platvormile tormas. Seltskond oli kobaras pulmanvaguni ukse juures ja kiirustas teda. Möödus viis minutit, kuni nad oma kohtadele istusid ja alles siis märkas Clayton, et Tarzanit ei olnudki nendega.

«Kus Tarzan on?» küsis ta Jane Porterilt. «Kas teises vagunis?»

«Ei,» vastas tütarlaps, «viimasel hetkel otsustas ta oma auto New Yorki viia. Ta tahab näha Ameerikat rohkem, kui see on võimalik vaguniaknast. Ta sõidab ju tagasi Prantsusmaale.»

Clayton ei vastanud. Ta otsis sõnu, et rääkida Jane Porterile õnnetusest, mis teda ja tütarlast oli tabanud. Kuidas Jäee talle mõjub? Kas ta ikka nõustub talle naiseks tulema ja olema lihtsalt missis Clayton? Ja ta mõistis äkki, millist kohutavat ohvrit nõuab saatus neist ühelt. Seejärel kerkis küsimus: kas Tarzan nõuab oma õigust?

Ahvinimene teadis, kui oli rahulikult kinnitanud, et tema ema oli ahv Kala, ja sellega oli ta lahti öelnud igasugusest muust päritolust. Kas ei teinud ta seda mitte armastusest Jane Porteri vastu?

Teist mõistlikku seletust olla ei saanud. Aga kui see nii on, kas ei tule siis arvata, et ta ei hakka oma perekonna-õigusi nõudma? Ja kas siis temal, William Cecil Claytonil, on õigus talitada vastupidi tema soovidele, segada seda veidrat inimest ennast ohverdamast? Kui ahvide Tarzan teeb seda Jane Porteri õnne nimel, kas tohib siis tema, Clayton, kellele neiu oli usaldanud oma saatuse, oma tegutsemisega tema huvisid kahjustada?

Nii arutles ta seni, kuni esimene suuremeelsuse puhang, mis oli teda äigitanud otsekohe tõtt rääkima ning seadusliku omaniku kasuks. tiitlist ja valdustest loobuma, mattus terve hulga tema enda isiklikele huvidele kasulike sofistlike kaalutluste alla. Kuid sõidu lõpuni ja mõnda aega ka pärast seda oli ta halvas tujus ja ärritatud.

Paar päeva pärast Baltimore'i saabumist tegi Clayton Jane'iga juttu pulmadest, paludes teda selle päevaga kiirustada.

«Mida te kiirustamise all mõtlete?» küsis Jane.

«Kõige lähemail päevil. Pean viivitamata Inglismaale sõitma. Tahaksin sõita koos teiega, kallis.»

«Ma-ei saa nii ruttu valmis,» vaidles Jane vastu. «Mul läheb vaja vähemalt kuu aega.»

Neiu muutus rõõmsaks, arvates, et asjatoimetused, mis meest Inglismaale kutsusid, võivad pikale venida ja pulmad

74

lükkuvad edasi. Ta oli ebasoodsa tehingu sooritanud, kuid tahtis oma osa lõpuni ausalt täita, kui kibe see talle ka oleks olnud. Ja ikkagi, kui tähtaja edasilükkamine teda rõõmustas, siis olid selleks vabandatavad põhjused, seda adus ta suurepäraselt. Mehe vastus valmistas Jane'ile pettumuse.

«Hästi, Jane,» ütles ta. «Ma lükkan oma Inglismaa-reisi kuu aega edasi ja siis sõidame koos.»

Aga kui kuu lõppema hakkas, leidis neiu tähtaja pikendamiseks uue ettekäände, kuni lõpuks julguse kaotanud ja ebalev Clayton oli sunnitud üksinda Inglismaale sõitma.

Kirjad, mida nad seejärel vahetasid, ei lähendanud Claytonit tema lootuste täitumisele, ja lõppude lõpuks kirjutas ta professor Porterile, paludes tema abi. Vanamees oli temasse alati heatahtlikult suhtunud ja pooldas seda liitu. Clayton meeldis talle, ja põlise lõuna-ameerika perekonna esindajana ta pigem hindas üle tiitli eeliseid, millest tema tütar nii vähe hoolis või peaaegu üldse ei hoolinud.

Clayton keelitas professorit koos perega, kaasa arvatud mr. Philander ja Esmeralda, talle Londonisse külla sõitma. Noormees arvas, et Inglismaal, tavalisest miljööst kaugemal, ei karda Jane enam seda sammu, mida ta kuidagi ei söandanud teha.

Samal õhtul, kui professor Porter oli Claytonilt kirja saanud, teatas ta, et järgmisel nädalal sõidavad nad Londoni.

Kuid ka Londonis polnud Jane Porterist hõlpsam jagu saada kui Ba!timore'is. Ta leiutas ühe ettekäände teise järel ja kui lõpuks lord Tennington kutsus kogu seltskonda oma jahil ümber Aafrika reisima, haaras ta vaimustusega kinni sellest mõttest, kuid keeldus kategooriliselt laulatusest enne Londonisse tagasijõudmist. Sõit pidi kestma umbes aasta, sest kavatseti määramata ajaks mitmesugustes huvitavates kohtades peatuda, ja hinge põhjas kirus Clayton Tenningtoni tema kavatsuse pärast.

Lord Tenningtoni plaani järgi pidid nad sõitma ümber Vahemere, seejärel läbi Punase mere ja India ookeani piki Aafrika idarannikut, sisenedes kõigisse huvipakkuvatesse sadamatesse.

Seega siis ühel kaunil päeval sõitis läbi Gibraltari väina kaks laeva. Neist väiksem, kerge valge jaht, ruttas itta, ja tekil istus noor naine, käes briljantidega kaetud medaljon, mida ta nukral pilgul silmitses. Oma mõtteis oli ta kaugel troopilise džungli padrikus, kus nõrk päikesevalgus tungis läbi tiheda lehestiku, ja süda kippus mõtetele järele.

Ta püüdis mõistatada, kas see mees, kes oli Jane'ile andnud selle ilusa ehteasja, mis temale tähendas tunduvalt rohkem hinnast, mis sellele määrata võidi, on juba oma metsikusse džunglisse tagasi jõudnud.

Läände suunduva suure reisiauriku tekil istus noore naise kõrval seesama mees ja nad lobisesid omavahel, tehes oletusi elegantse jahtlaeva kohta, mis graatsiliselt libises kergelt virvendaval merel.

Kui jaht oli möödunud, jätkas mees jutuajamist, mis

jahi ilmumisega oli katkenud.

«Jah,» ütles ta, «mulle meeldib väga Ameerika ja järelikult meeldivad ka ameeriklased, sest iga maa on niisugune, milliseks rahvas selle teeb. Ma kohtasin seal väga toredaid inimesi. Ma mäletan ühte perekonda teie linnast, miss Strong, kes mulle eriti meeldis — professor Porterit ja tema tütart.»

«Jane Porterit!» hüüatas tütarlaps. «Te tahate öelda, et te tunnete Jane Porterit? Ta on ju mu parim sõbratar terves ilmas. Me oleme koos kasvanud ja tunneme teineteist sada aastat.»

«Kas tõesti?» hakkas, mees naerma. «Selles on raske veenda inimest, kes on teid mõlemaid näinud .. .»

«Noh, ma parandan ennast,» nõustus neiu naerdes. «Me tunneme teineteist kaks eluiga — tema ja minu oma. Kuid tõepoolest, me armastame teineteist nagu õed ja mu süda on lõhkemas, kui ma mõtlen, et pean ta varsti kaotama.»

«Peate ta kaotama?» hüüatas Tarzan. «Mida te sellega öelda tahate? Ah jaa, ma mõistan. Te tahate öelda, et nüüd, kus ta on abiellunud ja elab Inglismaal, hakkate temaga harvemini kohtuma?»

«Jah,» vastas neiu. «Ja kõige kurvem on see, et ta ei abiellu mehega, keda armastab. Oo, see on hirmus! Abiellub kohusetundest. Minu arust on see kõlvatu, ja nii ma talle ütlesingi. Ja ehkki peale kõige lähemate sugulaste pidin ainult mina pulmas olema, palusin ma teda ennast mitte kutsuda: ma ei tahtnud säärases pulmas viibida, see olnuks irvitamine! Kuid Jane Porter on nii isemeelne inimene! Ta on enesele pähe võtnud, et see on ainus võimalik aus lahendus ja miski ei suudaks takistada teda abiellumast lord Greystoke'iga, ehk siis, kui viimane sureks või ise loobuks.»

«See kurvastab mind väga,» lausus Tarzan.

«Mina aga kurvastan mehe pärast, keda ta armastab,» jätkas tütarlaps, «sest ka tema armastab Jane'i. Ma pole teda kunagi näinud, kuid Jane'i juttude järgi on see ebatavaline inimene. Nähtavasti on ta sündinud Aafrika džung-lites ja teda kasvatas julm inimahv. Ta polnud kordagi näinud valget inimest kuni selle ajani, kui piraadid professor Porteri koos kaaslastega kaldale tõstsid, ja otse tema tillukese hurtsiku lävele. Ta päästis neid kõikvõimalike hirmsate metsloomade käest ja sooritas kõige kujuteldamatuid kangelastegusid, kõigele krooniks aga armus Jane Porterisse ja Jane omakorda temasse, kuigi Jane seda ise ei aimanudki, enne kui andis lubaduse lord Greystoke'ile!»

«Imetore!» pomises Tarzan meeleheitlikult ajusid pingutades, et leida jutlemiseks uut teemat. Talle meeldis, kui Hazel Strong Jane'ist rääkis, kuid piinlik oli ise kõnealune olla. Tema õnneks ühines nendega neiu ema ja jutt muutus üldiseks.

Järgmised päevad möödusid vahejuhtumiteta. Meri oli rahulik, taevas seige. Laev sõitis peatusi tegemata lõunasse. Tarzan veetis rahulikke tunde miss Strongi ja ta ema seltsis: nad lugesid tekil istudes, jutlesid, pildistasid miss

76

Strongi fotoaparaadiga, pärast päikeseloojakut aga jalutasid.

Kord leidis Tarzan miss Strongi vestlemas kellegi tundmatuga, keda ta siiani polnud näinud. Kui Tarzan nende juurde astus, kummardas võõras tütarlapsele ja tahtis ära minna.

«Oodake, musjöö Thuran,» ütles miss Strong, «ma tutvustan teile mr. Caldwelli.»

Mehed surusid teineteise kätt. Vaadanud musjöö Thura-nile silma, leidis Tarzan üllatusega, et tolle ilme tuleb talle tuttav ette.

«Mul on olnud juba au teiega kohtuda, olen selles kindel,» ütles Tarzan, «kuid ma ei suuda meenutada, millistel asjaoludel.»

Musjöö Thuran paistis kohmetuna.

«Ma ei ütleks, musjöö,» väitis ta. «Väga võimalik. Ka mul endal on mõnikord võõraid inimesi nähes selline tunne tekkinud.»

«Musjöö Thuran selgitas mulle mõningaid laevasõidu saladusi,» tähendas tütarlaps.

Tarzan ei pannud järgnevat jutuajamist enam suuremat tähele, vaid püüdis meenutada, kus ta oli selle mehega varem kohtunud. Oli selge, et see oli juhtunud erandolukorras. Sel ajal oli päike neile peale hakanud paistma ja miss Strong palus musjöö Thurani oma tooli varju nihutada. Tarzan silmitses sel ajal meest ja märkas, kui kohmakalt see tooli nihutas: tema vasaku käe laba oli liikumatu. Sellest märgist oli küllalt, mõningad assotsiatsioonid liitusid tervikuks.

Musjöö Thuran otsis ettekäänet, et viisakalt lahkuda. Ta kasutas kohavahetamisel vestluses tekkinud pausi hüvastijätuks. Kummardanud sügavalt miss Strongile ja noogutanud Tarzanile, ta eemaldus.

«Üks hetk,» ütles Tarzan. «Miss Strong vabandab mind. kuid ma tahan teid saata. Ma tulen mõne minuti pärast tagasi, miss Strong.»

Nähtavasti ei tundnud musjöö Thuran end kuigi hästi. Kui nad olid juba nii kaugel, et tütarlaps neid enam ei näinud, jäi Tarzan seisma ja pani raske käe ta õlale. «Mis mängu te nüüd mängite, Rokoff?» küsis ta.

«Sõidan Prantsusmaalt ära, nagu teile lubasin,» kostis see süngelt.

«Seda ma näen.» jätkas Tarzan, «kuid ma tunnen teid liiga hästi, et mitte uskuda, nagu vaid lihtne juhus on meid ühele laevale kokku toonud. 'Kui ma ka kalduksin seda uskuma, siis teie grimeerimise fakt ise on juba küllaltki iseloomulik.»

«Ja mis siis,» urises Rokoff õlgu kehitades, «ei tea, mis te mulle teha saate. Sel laeval lehvib Inglise lipp. Mul on samasugune õigus siin sõita kui teil, kui aga arvestada, et olete siin vale nime all, siis võib-olla suuremgi õigus.»

«Ei maksa vaielda, Rokoff. Ma tahtsin teid vaid hoiatada, et hoiduksite miss Strongist kaugemale, ta on korralik tütarlaps.»

77

Rokoff lahvatas näost punaseks.

«Kui te mind kuulda ei võta,» jätkas Tarzan, «viskan ma teid üle parda. Ärge unustage, et ma ainult otsin ettekäänet.» Nende sõnadega pöördus ta kandadel ringi ja eemaldus Rokofist, kes raevust värises.

Tarzan ei näinud Rokoffi mitu päeva, kuid see ei tukkunud. Ta istus Pavloviga oma kajutis, suitsetas ja vandus, ähvardades kõige kohutavama kättemaksuga.

«Ma viskaksin ta juba täna üle parda,» karjus ta, «kui oleksin kindel, et ta neid pabereid kaasas ei kanna. Ma ei või riskida sellega, et viskan need koos temaga ookeani. Kui sina poleks nii arg tolvan, Alexis, suudaksid sa tema kajutisse pääseda ja dokumente otsida.»

Pavlov naeratas:

«Räägitakse, et teie olete meie firma aju, armas Niko-las,» teatas ta. «Miks te ise ei leia moodust mr. Caldwelli kajutisse pääseda?»

Kaks tundi hiljem oli saatus nende vastu armulik. Pavlov, kes kogu aeg Tarzani järele luuras, nägi teda kajutist lahkuvat ust lukku keeramata. Viis minutit hiliem seisis Rokoff valves, et Tarzani ilmumisel märku anda, Pavlov aga otsis käratult läbi ahvinimese kohvreid.

Ta pidi juba otsingud sinnapaika jätma, kui äkki märkas kuube, mis Tarzanil oli just enne seda seljas olnud. Viivu pärast hoidis ta käes ametlikku kinnist ümbrikku. Kiiresti tutvunud selle sisuga, lõi ta näost särama.

Pärast tema kajutist lahkumist poleks ka Tarzan ise võinud öelda, et keegi on tema asjades sorinud: Pavlov oli oma ala meister.

Kui ta pärast oma kajutis ümbriku Rokofile andis, kutsus viimane teenri ja käskis tuua pudeli šampanjat.

«Seda tuleb tähistada, kallis Alexis,» lausus ta.

«Meil vedas, Nikolas,» seletas Pavlov. «Nähtavasti kannab ta neid dokumente alati kaasas ja täiesti juhuslikult unustas ümberriietumisel teise taskusse panna. Aga mis saab siis, kui ta nende kadumist märkab? Kardan, et ta selle kohe teie arvele kirjutab, sest ta teab, et te pardal olete.»

«Keda ta kahtlustama hakkab, sellel pole enam tähtsust .. . pärast tänast õhtut,. . .» vastas Rokoff võikalt irvitades.

Kui miss Strong sel õhtul oma kajutisse oli läinud, seisatas Tarzan parda ääres ja jäi merd vaatama. Ta seisis niimoodi igal õhtul, mõnikord tundide kaupa. Seda tema harjumust teadis hästi inimene, kes lakkamatult tema järele oli luuranud sellest silmapilgust alates, mil Tarzan Alžiiris laevale oli astunud.

Ka seekord jälgisid teda needsamad silmad. Nüüd lahkus tekilt ka viimane jõude lonkija. Öö oli valge, ehkki kuu ei paistnud, kõik esemed tekil olid selgesti nähtavad.

Kaks kogu eemaldus kajutite varjust ja hakkas pikkamisi ahvinimesele seljatagant lähemale hiilima. Lainete pekslemine vastu laeva külgi, laevakruvi pahin ja masi-

nate müra summutasid vaevu kuuldavad sammud.

Nad olid juba päris lähedal . . . Nüüd tõstis üks käe, otsekui lugedes: üks, kaks, kolm! Mõlemad lurjused tormasid ühekorraga oma ohvri kallale. Kumbki haaras kinni ahvide Tarzani ühest jalast ja hoolimata kogu oma väle-dusest, ei jõudnud ta ümcer vaadatagi, kui kukkus üle madala parda ja lendas Atlandi ookeani.

Hazel Strong vaatas oma kajutiaknast merd. Äkki vilksatas tema silme ees must ese, mis oli merre kukkunud arvatavasti ülemiselt tekilt. See kukkus alla tumedasse vette nii kiiresti, et tütarlaps ei näinud selgesti, mis see oli, kuid võis olla ka inimene Ta kuulatas, kas ei kosta alati nii kohutavat hüüdu: «Mees üle parda!», kuid keegi ei karjunud. Vaikne oli ülal tekil, vaikne oli ka all vees.

Tütarlaps arvas, et keegi meeskonnast oli lihtsalt jäätme-koti merre visanud, ja mõne minuti pärast heitis rahulikult magama.

XIII. «Lady Alice'i» hukkumine

Järgmisel hommikul oli söögilauas Tarzani koht tühi. Miss Strong imestas veidike, sest mr. Caldwell oli alati oodanud teda ja ta ema, et einestada nendega koos. Kui ta hiljem tekil istus, astus tema juurde musjöö Thuran, et vahetada neiuga mõni sõna. Ta paistis olevat haruldaselt heas tujus ja hämmastavalt armastusväärne. Kui ta edasi jalutas, mõtles miss Strong, et musjöö Thuran on väga kena inimene.

Päev venis igavalt. Tütarlaps tundis puudust mr. Caldwelli rahulikust seltskonnast, mehes oli midagi, mis talle kohe oli meeldinud. Mees oli nii kaasakiskuvalt rääkinud kohtadest, kus ta oli viibinud, inimestest ja tavadest, metsloomadest. Ja tal oli veider komme metsloomade ning tsiviliseeritud inimeste vahel alati paralleele tõmmata, komme, mis reetis, et ta tunneb hästi esimesi, ja ehkki mõningase» künismiga, hindab õigesti teisi.

Kui lõunasöögi eel musjöö Thuran neiuga jälle juttu ajama tuli, rõõmustas teda see väike vaheldus igava päeva jooksul. Kuid mr. Caldwelli puudumine pani teda tõsiselt muretsema ja millegipärast seondus see ähmaselt teda öösel ehmatanud juhtumiga. Ta rääkis sellest musjöö Thuranile. Kas ta on mr. Caldwelli täna näinud? Ei ole. Mispärast?

«Teda polnud täna hommikust söömas,» ütles tütarlaps. «Ma pole teda eilsest saadik näinud.»

Musjöö Thuran kuulas teda väga tähelepanelikult.

«Mul polnud õnne mr. Caldwelli lähemalt tunda,» lausus ta, «kuid ta tundus mulle väga auväärse džentelmenina. Ehk on ta haigeks jäänud ega saa kajutist väljuda? Selles poleks midagi tavatut.»

«Loomulikult,» vastas neiu; «aga mingil arusaamatul

põhjusel on mul aimus, et mr. Caldwelliga on midagi halvasti. Veider tunne — ma nagu teaksin, et teda pole laevas.»

Musjöö Thuran hakkas sõbralikult naerma.

«Halastage, armas miss Strong. Kus ta siis peaks olema? Me pole juba mitu päeva maad näinud.»

«Muidugi on see minust rumal,» möönis neiu, ja lisas: «Ma ei hakka kauem pead murdma, proovin teada saada, kus on mr. Caldwell.» Ja ta kutsus mööduva stjuuardi enda juurde.

«See on raskem, kui sa arvad, kulla piiga,» mõtles musjöö Thuran endamisi, kuid valjusti sõnas: «Aga loomulikult,»

«Palun otsige üles mr. Caldwell,» lausus neiu stjuuardile, «ja öelge talle, et tema sõbrad tunnevad muret tema kauase puudumise pärast.»

«Mr. Caldwell meeldib teile vist väga?» küsis musjöö Thuran.

«Ta on oivaline,» teatas neiu. «Ema on temasse päris armunud. Ta on üks neid inimesi, kellega tunned end kui vanajumala selja taga, teda lihtsalt peab usaldama.»

Silmapilk hiljem tuli stjuuard tagasi ja teatas, et mr. Caldwelli ei olnud oma kajutis.

«Ma ei leidnud teda kusagilt, miss Strong, ja . . .» ta lõi kõhklema, «ma sain teada, et ta polnud täna öösel magama heitnudki. Arvan, et pean sellest kaptenile teatama . . .»

«Aga muidugi!» hüüdis miss Strong. «Tulen ise koos teiega kapteni juurde. See on hirmus! Tunnen, et on juhtunud midagi kohutavat. Minu aimus ei petnud mind.»

Mõne minuti pärast ilmus läbinisti hirmunud noor daam koos stjuuardiga kapteni juurde. Viimane kuulas neid vaikides ja ta näole sigines murelik ilme, kui stjuuard kinnitas, et oli läbi käinud kõik kohad, kus reisijad oleksid võinud viibida.

«Aga kas teie, miss Strong, olete kindel, et. nägite öösel mingisugust keha vette kukkumas?» küsis kapten.

«Selles pole vähimatki kahtlust,» kinnitas neiu. «Ma ei hakkaks väitma, et see oli inimene, sest keegi ei karjunud. Aga kui mr. Caldwelli pardal ei ole, jään ma kindla arvamuse juurde, et nägin vette kukkumas just teda.»

Kapten andis käsu laev otsekohe läbi otsida — vöörist ahtrini ja ülalt alla ühtegi nurka ja pragu vahele jätmata. Miss Strong ootas otsingute tulemusi kapteni kajutis. Kapten esitas talle rohkesti küsimusi, kuid neiu ei osanud kadunud mehe kohta rääkida midagi muud, kui vaid seda, mida oli nende lühikese laevatutvuse kestel temalt endalt kuulnud.

Esimest korda märkas ta, kui vähe oli mr. Caldwell rääkinud iseendast ja oma varasemast elust. Ta ei teadnud õieti midagi peale selle, et mees oli sündinud Aafrikas, hariduse omandanud Pariisis, ja needki teadmised oli ta saanud üksnes tänu oma imestunud märkusele, kuidas räägib inglane inglise keelt prantsuse aktsendiga.

80

«Kas ta ei maininud, et tal on vaenlasi?» küsis kapten.

«Mitte kunagi.»

«Tundis ta reisijate hulgast veel kedagi?»

«Täpselt niisama palju kui mind — juhuslikud laevatutvused.»

«Hm . . . Aga kas te ei arva, miss Strong, et ta oli ülearu joonud?»

«Ei usu, et ta üldse oleks joonud ... ja igatahes pool tundi enne keha vettekukkumist ei olnud ta midagi joonud.»

«See kõik on väga imelik,» mõtiskles kapten. «Minu arust ei sarnanenud ta inimesega, kel on soodumusi peapööritusele, minestada jne. Pealegi on sel puhul väheusutav, et ta kukkunuks üle parda, pigem varisenuks ta tekile. Kui teda laeval ei ole, miss Strong, siis see tähendab, et ta heideti üle parda, aga et te karjatust ei kuulnud, siis tunnistab see, et ta eelnevalt tapeti.» Tütarlaps värahtas.

Möödus tund, enne kui otsinguid juhtinud vanemall-ohvitser tagasi tuli.

«Mr. Caldwelli ei ole laevas, söör,» teatas ta.

«Kardan, mr. Brently, et siin pole tegu lihtsalt õnnetusjuhtumiga,» sõnas kapten. «Ma tahaksin, et- teie vaataksite isiklikult üle kõik mr. Caldwelli asjad: ehk leidub mõni märk, mis annaks tunnistust kas siis mõrvast või enesetapust. Olge nii tähelepanelik, kui vähegi saate.»

«Hästi, söör,» vastas mr. Brently ja lahkus, et alustada läbivaatust.

Hazel Strongile oli see ränk hoop. Kaks päeva ei väljunud ta kajutist. Aga kui ta jälle tekile ilmus, oli ta väga kahvatu, aukuvajunud põskedega ja suurte tumedate ringidega silmade all. Nii unes kui ilmsi viirastus talle alalõpmata must keha, mis kiiresti ja hääletult külma sügavasse ookeani langes.

Varsti pärast seda. kui ta esimest korda tekile oli ilmunud, astus neiu juurde musjöö Thuran. igati tähelepanu ja osavõtlikkust väljendades.

«See on tõepoolest kohutav, miss Strong.» ütles ta. «Ma ei suuda seda unustada.»

«Ka mina mitte,» kostis tütarlaps väsinult. «Tunnen, et oleksin võinud ta päästa, kui oleksin hakanud kohe häirekella lööma.»

«Te ei tohi endale etteheiteid teha, kallis miss Strong,» rahustas teda Thuran. «Igaüks teie asemel oleks talitanud niisamuti. Kellele oleks tulnud pähe, et see on inimene? Ja kui te ka häirekella oleksite löönud, oleks tulemus olnud sama: esialgu oleksid nad teie sõnades kahelnud, arvates, et see on vaid naisterahva närvidest tingitud hallutsinatsioon; kui te aga oleksite peale käinud, siis, kuni laev oleks peatatud, paadid vette lastud, ja nad oleksid mitu miili tagasi sündmuskohale sõudnud, oleks juba hilja olnud kedagi

81
päästa. Ei, te ei tohi end süüdistada. Kõige rohkem meist kõigist tegite mr. Caldwelli heaks just teie, teie ainsana märkasite tema puudumist ja sundisite otsinguid korraldama.»
Tütarlaps oli talle tänulik leebete ja rahustavate sõnade eest. Musjöö Thuran viibis nüüd sageli tema seltsis — peaaegu kogu aeg kuni reisi lõpuni — ja hakkas neiule üha rohkem meeldima. Musjöö Thuran oli teada saanud, et nägus miss Strong Baltimore'ist on rikas pruut, ja tal jäi tema ees avanevatest perspektiividest hing kinni.
Musjöö Thuran oli kavatsenud laevalt lahkuda juba esimeses sadamas, kuhu nad pärast Tarzani kadumist saabuma pidid. Olid tal ju taskus needsamad dokumendid, mille pärast oli ta laevale tulnud. Miski ei hoidnud teda enam siin kinni. Ta pidi kiirustama mandrile ja istuma esimesse Peterburi viivasse ekspressi.
Nüüd aga tekkis tal uus idee, mis esialgse kavatsuse kiiresti tagaplaanile tõrjus. Ameerika kapitali ei tohtinud ära põlata, ka oli selle omanik küllaltki ahvatlev.
«Sapristi! Peterburis tekitaks ta sensatsiooni!» Ja muidugi ka Rokoff ise — tema kaasavara abil.
Pärast seda, kui musjöö Thuran oli mõttes tuulde pildu-nud mõni miljon dollarit, veendus ta, et see tegevus on talle nii meelepärane, et ta otsustas reisida Kaplinnani. Ootamatult tulid seal ilmsiks kiired asjaõiendused, mis määramatuks ajaks tema kohalejäämist nõudsid.
Miss Strong rääkis talle, et sõidab koos emaga onu juurde, kes seal elab, ja nad pole veel otsustanud, kui kauaks sinna jäävad, võib-olla mõneks kuuks.
Ta rõõmustas väga, kuuldes, et ka musjöö Thuran sinna sõidab.
«Loodan, et võime seal oma tutvust jätkata,» ütles ta, «te peate emale külla tulema, niipea kui me end sisse oleme seadnud.»
Musjöö Thuran sattus vaimustusse ega jätnud seda ka väljendamata. Missis Strong ei suhtunud temasse kaugeltki nii heatahtlikult kui tütar.
«Ei tea, miks ma teda ei usalda,» ütles ta kord Hazelile. «Ta oleks nagu tõeline džentelmen, kuid mõnikord hakkavad ta silmad kuidagi kummaliselt vilama, mida ma ei oska seletada, aga mis jätab mulle alati halva mulje.»
«Oh sind küll, mu rumal kallis ema!» ütles ta.
«Võib-olla. Kuid ma eelistaksin mr. Caldwelli seltskonda.»
«Ja mina samuti,» soostus tütar.
Musjöö Thuranist sai Kaplinnas Hazel Strongi onu majas sagedane külaline.
Ta flirtis neiuga täiesti avalikult, kuid oskas selliselt ennetada tütarlapse iga soovi, et viimane üha rohkem temast sõltuma hakkas. Kui Hazel, tema ema või keegi nõbu-dest saatjat vajas või oli tarvis sõbralikku teenet osutada,
82
oli kõikjale jõudev ja vastutulelik musjöö Thuran alati käepärast. Onu ja kogu ta pere hakkas alatise galantsuse ja abivalmiduse pärast temast väga lugu pidama. Musjöö Thuran hakkas muutuma hädavajalikuks. Lõpuks, valinud paraja silmapilgu, tegi ta ettepaneku. Miss Strong oli rabatud, ta ei teadnud, mida öelda.
«Ma ei ole kunagi mõelnud, et teil võiksid minu vastu' seda laadi tunded olla,» vastas ta. «Ma olen teis alati näinud vaid armast sõpra. Ma ei saa teile kohe vastust anda. Unustage, et palusite mind endale naiseks. Olgem nii nagu enne, ja ma püüan läheneda teisest vaatekohast. Võib-olla jõuan ma järeldusele, et minu tunded teie vastu on suuremad kui sõprus. Mulle pole küll kordagi pähe tulnud, et võiksin teid armastada.»

Musjöö Thurani rahuldas see vastus täiesti. Ta kahetses liigset kiirustamist, kuid ta on neidu juba. nii kaua ja nii hardalt armastanud, et tema arust pidi see kõigile selge olema.

«Ma armusin teisse esimesest hetkest, niipea kui teid nägin, Hazel,» ütles ta, «ja olen valmis ootama, sest usun, et nii tugev ja puhas armastus leiab tasu. Ainus, mida ma teada tahan, on see, et te ei armasta kedagi teist. Kas te võite seda mulle öelda?»

«Ma pole elus kedagi armastanud,» vastas neiu ja mees jäi rahule.

Teel koju ostis ta endale mõttekujutuses aurujahi ja ehitas Musta mere rannikule villa, maksumusega mitu miljonit dollarit.

Järgmine päev tõi Hazel Strongile ühe kõige rõõmsama üllatuse: juveelikauplusest väljudes sattus ta ninapidi kokku Jane Porteriga.

«Mis, Jane Porter?» hüüatas ta. «Kust sina siia sattusid? Ma ei usu oma silmi!»

«Tõepoolest!» hüüdis sugugi mitte vähem üllatunud Jane. «Mina aga kujutan muudkui ette, kuidas te kõik seal Baltimore'is elate!» Ja ta embas veel kord sõbratari ning külvas ta üle suudlustega.

Kui vastastikused seletused olid lõppenud, kuulis Hazel, et lord Tenningtoni. jaht oli Kaplinna peatuma jäänud vähemalt nädalaks, seejärel aga pidi jätkama oma reisi piki Aafrika lääneranniku tagasi Inglismaale. «Ja seal,» lõpetas Jane, «on me laulatus.»

«Sa ei olegi siis veel abielus?» küsis Hazel.

«Veel mitte,» kinnitas Jane ja lisas hoopiski sobimatult: «Ma tahaksin, et Inglismaani oleks miljoneid miile.»

Jahi ja Hazeli sugulaste vahel vahetati külaskäike. Korraldati ühiseid lõunasööke ja külalistele meelelahutuseks jalutuskäike rohelisse. Musjöö. Thuran oli alati oodatud külaline. Ta andis ka :ise.; ühe lõunasöögi seltskonna meessoost isikutele ja oskas mitmesuguste teenete abil võita lord Tenningtoni soosingu.

83

Musjöö Thurani kõrvu jõudsid mõningad kuuldused jahi Kaplinnas peatumise võimalikest tagajärgedest ja ta ei soovinud, et teda kõrvale heidetaks. Jäänud kord inglasega kahekesi, andis ta viimasele mõista, et tema ja miss Stron-gi kihlused tehakse teatavaks niipea, kui nad Ameerikasse jõuavad. «Ainult mitte sõnakestki sellest, mu armas Ten-nington, mitte sõnakestki.»

«Loomulikult, ma saan väga hästi aru, mu sõber,» kostis Tennington. «Kuid teid võib õnnitleda — imetore neiu, tõepoolest!»

Järgmisel päeval olfd missis Strong, Hazel ja musjöö Thuran jahil mr. Tenningtonil külas. Missis Strong rääkis, et ta on Kaplinnas viibimisega väga rahul ja kahetseb, et Baltimore'ist tema advokaadi saadetud kiri sunnib teda oma visiiti lühendama.

«Millal te lahkute?»

«Arvan, et järgmise nädala alguses.»

«Kas tõesti?» hüüatas musjöö Thuran. «Ma olen nii õnnelik! Ka mina pean tagasi sõitma ja võin teid saata ning teel teile kasulik olla.»

«See on teist väga armas, musjöö Thuran,» tähendas missis Strong.

«Loomulikult anname end meelsasti teie kaitse alla.» Kuid hingepõhjas eelistanuks ta ilma meheta hakkama saada, miks, seda ei teadnud ta isegi.

«Mu jumal!» hüüdis natukese aja pärast lord Tennington. «Mul on suurepärane idee!»

«Aga muidugi. Tennington,» sekkus Clayton vahale, «idee peab tõesti olema suurepärane, kui see teile juba pähe tuli, kuid ikkagi — milles on asi? Tahate lõunanaba kaudu Hiinamaale sõita?»

«Noh, teate, Clayton, ei tasu teise peale vihane olla ainult sellepärast, et te ise selleks reisiks ettepanekut ei teinud. Meie ärasõidu algusest peale te muudkui torisete.»

«Ei, söör,» jätkas ta, «idee on suurepärane ja seekord jääte teiegi sellega nõusse. Idee seisneb selles, et võtta jahile missis Strong, miss Strong ja ka Thuran, kui ta seda soovib, ja sõita koos Inglismaale. Noh, mis sa nüüd ütled?»

«Palun vabandust, Tenny, vanapoiss,» hüüdis Clayton. «See on tõepoolest hiilgav idee, ma poleks seda teilt kunagi oodanud. Kas olete kindel, et see pole laenatud?»

«Ja me sõidame välja nädala algul või üldse missis Strongile sobival päeval,» lõpetas ülimal määral armastusväärne inglane sellisel toonil, nagu oleks küsimus üksnes väljasõidupäevas.

«Halastage, lord Tennington, te ei anna meile võimalust isegi teid tänada, veelgi enam aga otsustada, kas saame teie armastusväärset kutset vastu võtta,» anus missis Strong.

«Loomulikult saate,» otsustas tema eest Tennington. «Me sõidame niisama kiirelt kui mis tahes reisilaev ja ka

84

mugavusi pole meil vähem. Peale selle olete meile vajalikud ja me ei nõustu keeldumisega.»

Niisiis otsustati, et jaht sõidab välja järgmisel esmaspäeval.

Kaks päeva hiljem, kui jaht oli merele sõitnud, istusid tütarlapsed Hazeli kajutis ja vaatasid pilte. Need kõik olid tehtud sõidu ajal, alates päevast, mil nad lahkusid Ameerikast. Neiud olid süvenenud piltidesse, kusjuures Jane esitas rohkesti küsimusi, Hazel aga jagas väsimatult seletusi, mis puudutasid mitmesuguseid olukordi ja isikuid.

«Ja siin,» ütles ta äkki, «on mees, keda sa tunned. Vaeseke, olen tihti tahtnud sinult tema kohta pärida, aga iga kord, kui kokku saame, läheb meelest ära.»

Ta hoidis pilti nii, et Jane ei võinud näha, keda see kujutas.

«Tema nimi oli John Caldwell,» jätkas Hazel. «Kas sa mäletad teda? Ta on inglane, kohtus sinuga Ameerikas.»

«Sellist nime ma ei mäleta,» vastas Jane. «Las ma vaatan pilti.»

«Vaeseke, ta kukkus üle parda, kui me piki Aafrika rannikut siia sõitsime.» Nende sõnadega ulatas ta Jane'ile pildi.

«Kukkus üle parda . . . Kuidas? Hazel, Hazel! Ara ütle mulle, et ta on uppunud, Hazel! Sa tegid ju nalja, eks? Ütle, et sa naljatasid.» Ja enne kui kohkunud miss Strong Jane'ist kinni haarata jõudis, varises see minestanult põrandale.

Sõbratari teadvusele toonud, vaatas Hazel talle tükk aega sõnatult otsa. Ka Jane vaikis.

«Ma ei teadnud, Jane,» alustas lõpuks Hazel sunnitult, «et sa mr. Caldwelli nii lähedalt tundsid ja et tema surm võis sulle sellise löögi anda.»

«Mr. Caldwelli?» kordas Jane. «Kas sa tõesti tahad öelda, et ei tea, kes ta on?»

«Jah, Jane, ma tean väga hästi, kes ta on: ta nimi oli John Caldwell ja ta oli Londonist pärit.»

«Oo Hazel, kuidas ma tahaksin seda uskuda,» oigas tütarlaps. «Tahaksin uskuda, kuid tema nägu on nii sügavalt sööbinud minu südamesse ja mällu, et tunneksin ta ära igal pool tuhandete seast. Kõik võiksid teda segi ajada, kuid mitte mina.»

«Mida sa tahad öelda, Jane?» karjatas lõplikult hirmunud Hazel. «Kelleks sa teda pead?»

«Ei kellekski. Ma tean, et see on ahvide Tarzani pilt.»

«Jane!»

«Ma ei eksi. Oo, Hazel, oled sa kindel, et ta on surnud? Kas pole see eksitus?»

«Paraku ei, mu kallis,» vastas ta kurvalt. «Ja kaigi ma tahaksin, et sa eksiksid, meenuvad mulle praegu sajad väikesed üksikasjad, millel tookord polnud minu jaoks tähtsust, sest ma pidasin teda John Caldwelliks Londonist. Ta

85

rääkis näiteks, et on sündinud Aafrikas, kuid hariduse sai Prantsusmaal.»

«Jah, see klapib,» sosistas Jane mornilt.

«Vanemallohvitser, kes ta asjad läbi vaatas, ei leidnud midagi, mis tuvastanuks John Caldwelli isikut. Absoluutselt kõik tema asijad olid ostetud või tehtud Pariisis. Kõik, mis oli märgistatud, kandis initsiaale «J.C.T.» või lihtsalt' «T». Arvasime, et millegipärast reisib ta inkognito, esimese nime all — C, mis tähendas Caldwelli.»

«Ahvide Tarzan võttis endale nimeks Jean C. Tarzan » lausus Jane ikka endisel elutul toonil. «Ja ta on surnud! Oo, Hazel, see on kohutav! Üksinda selles hirmsas ookeanis! Võimatu on uskuda, et see vapper süda on lakanud tuksumast, et need tugevad lihased on jäädavalt külmad ja liikumatud! Et see, kes oli elus, tervise ja meheliku jõu kehastus, saab saagiks... Oo!» Suutmata jätkata, kattis'ta näo kätega ja vajus hardasti nuttes põrandale.

Jane oli kaua haige ega tahtnud peale Hazeli ning truu Esmeralda kedagi näha. Kui ta lõpuks tekile ilmus, rabas kõiki temas toimunud kurb muudatus. Ei olnud enam endist elurõõmsat ameeriklannast kaunitari, kes oli kütkestanud ja rõõmustanud kõiki, kes temaga kokku puutusid. Tema asemel oli vaikne ja kurb väike tütarlaps, näol lootusetu nukruse ilme, mille teket ei osanud seletada keegi peale Hazel Strongi.

Teised tegid, mis suutsid, et lahutada ta meelt, kuid kõik oli asjata. Mõnikord õnnestus lõbusal lord Tenningto-nil neiu näole nõrka naeratust meelitada, kuid enamasti istus ta tummalt ja vaatas pärani silmi merd.

Alates Jane Porteri haigusest hakkasid jahti tabama õnnetused. Kõigepealt läks mootor rikki ja kaks päeva triivis jaht tuule käes, kuni see parandati. Seejärel sööstis jahi kallale äge pagi ja sõna tõsises mõttes pühkis tekilt minema kõik, mis pühkida andis. Lõpuks läksid kubrikus kaks madrust omavahel kaklema ja üks sai raske noahaava, kuna teine tuli raudu panna. Ja tagatipuks kukkus tüürimees öösel üle parda ja uppus, enne kui talle jõuti appi minna. Jaht ristles sündmuskohal kümmekond tundi, kuid merre kukkunud mehest polnud mingit märki.

Kõigi nende hädade järel olid nii meeskond kui külalised sünges, rõhutud meeleolus. Kõik kartsid veelgi hullemat, iseäranis madrused, kes meenutasid igasuguseid hirmsaid endeid, mis olid juhtunud reisi esimesel poolel ja mida nad nüüd mingi kohutava tragöödia ettekuulutajaks pidasid.

Kurja kuulutavatel prohvetitel ei tulnud kaua oodata. Teisel ööl pärast tüürimehe uppumist, umbes kella ühe paiku pani kohutav tõuge vappuma kogu jahi vöörist kuni ahtrini. Magavad külalised ja meeskond paisati koidest välja, mootor seiskus.

86

Mõneks viivuks jäi jaht neljakümne viie kraadise nurga iil õhku rippuma, laskus siis kaebliku, südantlõhestava kriginaga vette ja ajas end sirgu.

Otsekohe jooksid tekile kõik mehed, nende kannul aga ca naised, öö oli küll udune, kuid tuuletu, meri vaikne, ja iii küllalt valge, et eristada laeva nina juures vees mingit umedat kogu.

«Vrakk,» oli vahiohvitseri napisõnaline seletus.

Samal ajal jooksis tekile masinist, otsides kaptenit.

«Paik, millega me katelt parandasime, on pealt ära,» tea-as ta, «ja laeva ninast voolab vett sisse.»

Veel hetke pärast tormas alt üles madrus.

«Härrased!» karjus ta. «Kiilu pole all enam ollagi! Jaht i pea vastu kahtekümmet minutitki.»

«Pea suu!» möirgas Tennington. «Leedid, minge alla ja iange mõned asjad kokku. Ehk polegi asi nii hull, aga õib-olla tuleb siiski paatidesse minna. Parem on valmis Ila. Palun mitte viivitada. Aga teie, kapten Jerrold, olge ihke ja saatke trümmi keegi asjatundja, et täpselt kindaks teha hädaohu suurus. Selle ajaga tuleb paadid valmis eada.»

Jahi peremehe tasakaalukas madal hääl rahustas mär-atavalt kõiki ja igaüks hakkas oma asjadega tegelema, elleks ajaks, kui naised tekile tagasi tulid, olid paadid almis seatud, ja seejärel naasis ka ohvitser, kes oli vigasused üle vaadanud. Kuid tema arvamust selle kohta, et Lady Alice'i» lõpp on lähedal, polnud enam vajagi.

«Niisiis, söör?» küsis kapten, nähes, et ohvitser kõhkleb.

«Ma ei tahaks daame hirmutada, söör,» vastas see, tuid auk on nii suur, et minu arvates ei püsi me vee eal enam kahteteistkümmet minutit.»

Viimase viie minuti jooksul oli «Lady Alice» hakanud Liresti vööriga vette vajuma, ahter oli tõusnud kõrgele les ja tekil oli juba raske jalul püsida. Jahil oli neli paati, eed pandi täis ja lasti õnnelikult alla. Kuna nad väikesest ihist kiiresti eemaldusid, pöördus Jane Porter sellele veel imast pilku heitma. Sel ajal kõlas laeva sisemuses tugev ahvatus, ragin ja sisin: katlad lõhkesid ning plahvatus irustas vaheseinad ja plangud, ahter tõusis üha kõrge-ale; silmapilguks tardus jaht vertikaalasendisse nagu ikeanisügavusest tõusev hiiglaslik sammas ja vajus siis iresti merre.

Ühes paadis pühkis vapper lord Tennington silmast pisa-: temale polnudki nii tähtis, et terve varandus vette kais, tal oli valus lahkuda imetoredast armsast sõbrast, mis

südamele nii kallis oli olnud.

Viimaks lõppes pikk öö ja troopikapäike hakkas suju-ilt hällivate lainete harju kuldama. Jane Porter oli veidi-seks suigatanud, eredad päikesekiired äratasid ta üles. i vaatas ringi. Peale tema oli paadis kolm madrust,

87

Clayton ja Thuran. Ta heitis pilgu taha, et otsida teisi paatei kuid miski ei rikkunud veekõrbe kohutavat üksluisust: nad olid üksi väikese paadiga keset hiiglasuurt Atlandi ookeani.

XIV. Tagasi ürgolevuseks

Vette kukkunud, oli Tarzani esimene mõte laevalt ja selle ohtlikest kruvidest võimalikult kaugele ujuda. Ta teadis, tänu kellele oli praegusesse olukorda sattunud, ja vees lamades ning veidi käsi liigutades tundis kõige rohkem meelehärmi selle üle, et oli nii hõlpsasti lasknud Rokofil endast jagu saada.

Nii lamas ta mõnda aega vees, vaadates, kuidas auriku tuled järkjärgult kaugenesid ja siis hoopis kadusid, ja talle ei tulnud isegi pähe appi hüüda. Ta polnud iialgi kelleltki abi palunud ja ime siis, et ei mõelnud sellele ka praegu. Alati oli ta üksnes omaenda vaprusele ja leidlikkusele lootnud ning pealegi polnud tal Kala surmast saadik kedagi, kes võinuks ta kutsele vastata. Kui ta selle peale tuli, oli juba hilja.

«Üks võimalus sajast, et mind üles korjatakse,» mõtles Tarzan, «veelgi vähem on võimalusi ise maale jõuda.» Et mitte kaotada ühtegi võimalust, otsustas ta aeglaselt kalda suunas ujuda, lootes, et vahest möödub peatselt mõni laev.

Kergelt käsi liigutades ujus ta pikkade tõmmetega: kulub tunde, enne kui need võimsad lihased väsima hakkavad. Tähtede järgi orienteerudes jõudis ta pikkamisi edasi. Märgates, et kingad segavad, lükkas ta need jalast. Kingadele järgnesid püksid ja ta heitnuks seljast ka pintsaku, kui talle poleks meenunud, et taskus olid

väärtuslikud dokumendid. Enda rahustamiseks kobas Tarzan neid käega, kuid tema suureks nördimuseks neid enam polnud.

Nüüd ta taipas, et Rokoff ei heitnud teda üle parda ainult kättemaksuks, vaid sellepärast, et oli uuesti enda kätte saanud paberid, mis Tarzan temalt Bou Saadas oli ära võtnud. Ahvinimene tõi kuuldavale sajatusi ning heitis Atlandi ookeani pintsaku ja särgi. Veel veidi, ja ta vabastas enda ülejäänud riietusesemetest ning ujus kergenenult ja takistamatult itta.

Tähed lõid kahvatama esimestes koidukiirtes, kui Tarzan märkas otse enda ees vees mingisugust musta kogu. Mõne jõulise tõmbega oli ta seal: see oli laevavraki põhi. Tarzan ronis selle peale, ta tahtis puhata vähemalt seni, kuni täiesti valgeneb.

Ta ei kavatsenud sinna kauaks jääda, et mitte janusse ega nälga surra. Kui juba surra, siis pigemini teha seda liikudes, kas või kuidagi end päästa proovides.

Meri oli rahulik ja vrakk õõtsus ühtlaselt, suigutades ujujat, kes polnud maganud juba kakskümmend tundi. Ah-

88

vide Tarzan tõmbus kõntsaga kaetud laudadel kerra ja uinus peagi.

Tulikuumad päikesekiired äratasid ta ammu enne keskpäeva. Esimene aisting, mida ta tajus, oli janu. Sedamööda, kuidas uni lõplikult kadus, kasvas see väljakannatamatuks. Kuid peatselt ununes janu suurest rõõmust, mida talle valmistasid kaks samal ajal tehtud avastust: ümberringi ujus rohkesti lauatükke ja nende keskel päästepaat, põhi ülespidi, ida pool aga terendas silmapiiril ähmaselt kauge maa.

Tarzan laskus vette ja ujus lauatükkide vahelt päästepaadi juurde. Ookeani jahedad vood värskendasid teda peaaegu niisama palju, kui seda oleks teinud klaasitäis vett. Uue jõuga vedas ta väikese paadi laevavraki juurde ja pärast mõnda ülimat pingutust tiris selle vraki libedale põhjale. Siin keeras ta paadi ümber ja vaatas üle. Paat oli täiesti terve ja kiikus peagi õnnelikult lauatükkide vahel. Seejärel valis Tarzan endale mõne lauajupi, mis võisid asendada aere, ning veidi hiljem oli ta juba teel kauge kalda poole.

Keskpäev oli juba ammu möödas, kui Tarzan lähenes kaldale niivõrd, et võis seletada selle piirjooni ning kõike, mis seal oli. Tema silmele avanes väike varjatud abajas. Põhja pool asuv metsaga kaetud maanina tundus imelikult tuttavana. Kas oli see tõesti võimalik, et saatus oli ta heitnud tema palavalt armastatud koduse džungli lävele? Aga kui paadi nina oli läbinud abaja suudme, hajusid vähimadki kahtlused: tema ees kaldast eemal põlismetsa varjus seisis tema oma hurtsik, mille oli ehitanud veel enne tema sündimist omaenda kätega Tarzani ammusurnud isa John Clayton, lord Greystoke.

Lihaseid pingutades sõudis Tarzan tugevate tõmmetega kaldale. Vaevalt oli paadi nina maad puudutanud, kui ahv-inimene kaldale hüppas. Tema süda lõi kõvemini rõõmust ja vaimustusest, sedamööda, kuidas silme ees avanes ammu tuntud pilt: hurtsik, rannik, väike oja, tihe džungel, must läbipääsmatu mets. Musttuhat säravate sulgedega lindu, lopsakad troopikalilled liaanidevanikuil, mis hiiglasuurte sõlmedena hiidpuudelt alla rippusid . .'.

Ahvide Tarzan oli koju jõudnud, ja et sellest teatada kogu ilmale, heitis ta kuklasse oma noore pea ning tõi kuuldavale oma sugukonna läbilõikava metsiku kisa. Viivuks tardus džungel, seejärel kõlas vastuhüüd, madal ning salapärane — see oli lõvi Numa, kaugelt aga kostis vaevu kuuldavalt isaahvi möiratus.

Kõigepealt läks Tarzan oja juurde janu kustutama. Siis suundus ta oma onni. Uks oli ikka veel kinni, nii nagu nad d'Arnot'ga selle olid jätnud. Ta lükkas riivi eest ja astus sisse. Midagi polnud puudutatud, kõik oli omal kohal: laud, voodi ja väike häll, mis

olid tema isa tehtud, samuti riiulid ja laekad — täpipealt nii, nagu nad olid seisnud siin kakskümmend

89

kolm aastat ja nagu ta need kaks aastat tagasi siia oli jätnud.

Rõõmustanud oma pilku, tundis Tarzan, et kõht nõuab oma osa, ja nälg ajas teda toitu otsima. Hurtsikus polnud ühtegi relva, ka tal endal mitte, kuid seinal rippus üks tema rohust punutud nööridest. Kord oli ta loobunud seda kasutamast ning võtnud uue parema, sest see oli mitmest kohast rebenenud ja kokku sõlmitud. Tarzan kahetses, et tal polnud nuga. Kuid ta oli kindel, et ammu enne päikesö loojumist saab ta nii noa, oda kui ka vibu ja nooled — selle eest hoolitseb juba tema lasso, vahepeal peab see talle aga süüa muretsema. Ta keris nööri hoolikalt kokku, viskas õlale ja läks välja, tõmmates ukse enda järel kinni.

Džungel algas kohe hurtsiku juurest ja ahvide Tarzan, kellest oli taas saanud jahile siirduv metsloom, sisenes sinna ettevaatlikult ja käratult. Esialgu jäi ta maa peale, aga et näha polnud mingeid jälgi ega muid lootustandvaid märke, tõusis ta puude otsa. Juba esimesed peadpööritavad puult puule lennud äratasid temas endise elurõõmu. Ununesid viljatud kahetsused ja tuim südamevalu. Ta elas jälle ja nautis taas täielikku vabadust. Kes küll tahaks pöörduda tsiviliseeritud inimese umbsetesse kurjust täis linnadesse, kui suursuguste džunglite hiiglaslikud valdused tõotavad rahu ja vabadust? Tema igatahes küll mitte.

Oli veel valge, kui Tarzan džunglis jõe äärde joogikohta jõudis. Siin oli koole, kus iidsetest aegadest peale käisid metsloomad joomas. Öösiti võis siin alati kohata Sabori või Numat, kes džungli tihedas lehestikus küürutades antiloope või põtru varitsesid. Siin käis metssiga Horta ja siia tuli ka ahvide Tarzan, sest ta oli väga näljane.

Ta heitis siruli raja kohale madalale oksale. Möödus ligikaudu tund. Hakkas hämarduma. Koolmest pisut eemal, kus padrik oli eriti tihe, kostis pehmete käppade astumist, suure keha hõõrumist kõrge rohu ja väänkasvu põimikute vastu. Peale Tarzani poleks keegi seda kuulnud. Kuid Tarzan kuulis ja mõistis: see oli lõvi Numa, kes nagu temagi oli jahti pidama tulnud. Tarzan naeratas.

Äkki ta kuulis, et rada mööda läheneb ettevaatlikult joogikohale üks loom,. Veel hetk, ja nähtavale tuli metssiga Horta. Imemaitsev liha! Tarzanil hakkas suu vett jooksma. Seal, kus lamas Numa, jäi kõik vaikseks, ähvardavalt vaikseks. Horta möödus Tarzanist. Veel mõni samm, ja ta jõuab Numa hüppekaugusse. Tarzan kujutles, kuidas põlevad Numa silmad, kuidas ta juba kogub endasse õhku, et kuuldavale tuua seda hirmuäratavat möiret, millest tema ohvril veri soontes tardub selleks üürikeseks viivuks, mis kulub hüppest hetkeni, kui kihvad purustatud luude vahele tungivad.

Aga vaevalt hakkas Numa end kergitama, kui õhus vihises nöör, mis heideti raja kohalt lähima puu madalalt oksalt. Silmus tõmbus Horta kaela ümber kokku. Kuuldus

90

ehmunud röhkimist, kisa, ja Numa nägi, kuidas tema saak rajal taganes. Kui Numa hüppas, lendas Hurta tema käppadest mööda puu otsa, kust vaatas talle pilkavalt vastu kellegi naerul nägu.

Ja siis hakkas Numa möirgama. Vihane, näljane ning ähvardav, käis ta tema üle irvitava ahvinimese all edasi-tagasi. Nüüd ta peatus, toetas tagakäpad vastu puud, kus istus tema vaenlane, ja hakkas puu vastu küüsi teritama, suuri kooretükke lahti rebides ja valget tüve nähtavale tuues.

Vahepeal oli Tarzan rabeleva Horta enda kõrvale oksale vinnanud. Tugevad sõrmed viisid lõpule selle, mida oli alustanud silmus. Ahvinimesel polnud nuga, kuid loodus

oli teda varustanud vahendiga, millega ta võis endale saagi küljest toitu rebida, ja säravad hambad tungisid mahlasesse lihasse. All aga vaatas märatsev lõvi pealt, kuidas teine nautis lõunasööki, mida ta juba omaks oli pidanud.

Oli päris pime, kui Tarzan viimaks kõhu täis sai. Kui maitsev see pii! Ta ei suutnud kuidagi harjuda rikutud lihaga, mida sõid tsiviliseeritud inimesed, ja oma metsiku südame põhjas oli ta alati igatsenud maiustada nüüdsama tapetud metslooma sooja liha ning maitsva punase verega.

Ta pühkis oma verised käed lehenutsakusse puhtaks, viskas ülejäänud liha õlale ja lendas mööda puude latvu oma hurtsiku poole. Samal ajal tuhat miili ida pool India ookeanis tõusid Jane Porter ja William Ceeil Clayton rikkalikult kaetud lõunalauast jahil «Lady Alice».

Tarzani kannul liikus lõvi Numa, aga ainult all, puude jalamil, ja maha vaadates nägi ahvinimene tigedaid rohelisi silmi, mis teda pimedusest lüürasid. Numa enam ei möiranud, vaid käis vaevu kuuldavalt nagu suure kassi vari. Kuid ahvinimese terased kõrvad tabasid siiski iga tema sammu.

Tarzan küsis endalt, kas Numa järgneb talle hurtsiku ukseni See poleks talle meeltmööda olnud, sest siis pidanuks ta kerratõmbunult kusagil puuharude vahel ööbima, tema aga eelistas rohust aset oma hurtsikus. Vajaduse korral teadis ta sobivat puud ja ka mõnusat kohta selle otsas. Sadu kordi endistel aegadel oli teda mõni suur džunghkass koju saatnud ja selle puu otsas varjupaika otsima sundinud, kuni meeleolu muutus või päikesetõus teda vaenlasest vabastas.

Seekord aga loobus Numa jälitamisest ning toonud kuuldavale mõne verejanulise möirge, pööras vihaselt ümber ja läks lõunasööki otsima. Tarzan jõudis takistamatult onni juurde ja mõne hetke pärast sirutas ta end välja rohust asemel, mis oli peaaegu täielikult kõdunenud.

Ja nii heitis musjöö Jean C. Tarzan endalt oma kunstliku tsivilisatsiooni õhukese kesta ning vajus õnneliku ja rahulikuna üleküllastunud metslooma sügavasse unne. Ja ometi, kui üks naine oleks öelnud «jah», oleks ta olnud

91

lõplikult seotud selle teise eluga ning oleks vastikustundega meenutanud seda praegust, metsikut ja algelist elu.

Järgmisel hommikul ärkas Tarzan hilja, sest ookeanil mööda saadetud päev ja öine jalutuskäik džunglis oli teda väsitanud ja rohkesti tööd andnud lihastele, mis olid kaks aastat, treenimata.

Virgunud, jooksis ta kõigepealt oja äärde jooma. Seejärel tormas merre ja ujus veerand tundi. Hurtsikusse tagasi pöördunud, sõi ta hommikueineks Horta liha ja mattis ülejäägi endale õhtusöögiks hurtsiku seina äärde liiva sisse.

Jälle võttis ta nööri ja suundus džunglisse. Seekord otsis ta õilsamat jahisaaki - inimest, ehkki kui te tema arvamust oleksite küsinud, oleks ta nimetanud vististi teile tosina tema meelest palju õilsamat metsaelanikku kui need inimesed, kellele ta jahti pidas.

Täna läks Tarzan endale relva hankima. Huvitav oleks teada, kas Mbonga asulasse jäi veel naisi ja lapsi pärast seda, kui Prantsuse ristleja karistusekspeditsioon oli tapnud kõik sõdalased kättemaksuks d'Arnot' arvatava surmamise eest? Ta lootis seal uuesti sõdalasi leida, vastasel korral tuleks tal jumal teab kui kaua otsida.

Ahvinimene liikus metsas kiiresti edasi ja keskpäeva paiku jõudis kohta, kus varem oli olnud asula. Tema suureks pettumuseks oli džungel vallutanud juba kõik põllud, onnid olid lagunenud ja inimesest polnud jälgegi. Esialgu tuhnis ta varemetes, lootes mõnda unustatud sõjariista leida, kuid tema otsingud jäid tulemusteta. L^bunud oma

mõttest, hakkas ta edasi minema piki oja kallast, mis voolas kagu poole. Tarzan teadis, et kõige kindlamini võib leida asulat voolava vee lähedal.

Teel pidas ta jahti, nii nägu oli seda- teinud oma ahvi-sugukonnaga varasematel aegadel ja nagu Kala oli täile seda õpetanud: pööras ümber kõdunenud kände, mille all leidub maitsvaid putukaid, tõusis kõrgele puude otsa, et tühjaks röövida linnupesa, või sööstis kiirelt nagu kass väikese närilise kallale. Ta sõi muudki, aga mida vähem peatuda ahvide menüü kirjeldamisel, seda parem, sest Tarzan oli uuesti muutunud ahviks, niisama julmaks ja tooreks inimahviks, kelleks teda oli kasvatanud Kala ja kes ta oli olnud esimesed kakskümmend aastat oma elust.

Ta naeratas, juhuslikult meenutades mõningaid sõpru, kes rahulike ja viisakatena istusid praegu valitud Pariisi klubides, nagu mõne kuu eest oli istunud temagi. Mõnikord jäi ta äkki nagu kivinenult seisma, haistnud kergest tuulest toodud uue saagi või ohtliku vaenlase lõhna.

Selle öö saatis ta mööda kaugel rannikust ja oma hurtsikust, kuid väga kindlas varjupaigas — sada jalga maast kõrgemal hiidpuu harude vahel. Ta oli jälle kõhu täis söönud, seekord põder Barast, kelle oli oma kiire lassoga kinni püüdnud.

92

Järgmisel hommikul asus ta juba varakult teele, hoidudes endiselt oja ikalda ligi. Kolm päeva jätkas ta oma otsinguid, kuni jõudis viimaks džungliossa, kus kunagi varem polnud viibinud. Siin oli paikkond kõrgem ja mets hõredam, eemalt puude vahelt aga paistsid lai tasandik ja selle taga võimsad mäeahelikud. Siin leidus avaratel niitudel uusi ulukeid — lugematul arvul antiloope ja suuri sebra-karju.

Neljandal päeval tungis ootamatult ta ninasõõrmetesse täiesti uus lõhn, esialgu vaevu tabatav: see oli inimese lõhn, ehkki veel õige kaugel. Ahvinimene hakkas heameelest värisema. Kõik tema meeled olid pingul, kui ta kiiresti ja käratult puude ladvus saagi poole liikus. Peagi jõudis Tarzan talle järele. See oli üksik sõdalane, kes käratult džunglis kõndis.

Tarzan järgnes talle ülal samm-sammult, oodates nööri heitmiseks sobivat hetke. Kuni ta pahaaimamatut inimest jälitas, hakkasid ahvinimese peas liikuma uued mõtted, mille allikat tuli otsida tsivilisatsiooni mõjust. Talle meenus, et tsiviliseeritud inimene ei tapa iialgi teist ilma põhjuseta, olgu see siis kas või kõige tühisem. Oletame, et Tarzan vajab selle inimese relvi ja ehteid, aga peab ta siis selleks tapma?

Mida rohkem ta sellele mõtles, seda tülgastavam tundus talle asja ees teist taga inimeselt elu võtta. Ja kuni ta iseendaga aru pidas, kuidas käituda, olid nad jõudnud lagendikule, mille vastasservas oli pistandtaraga ümbritsetud küla, mis koosnes mesilastarukujulistest onnidest.

Kui sõdalane metsast välja astus, tabas Tarzani pilk all rohus tema jälgedes roomava kollakaspruuni keha — see oli lõvi Numa. Ka tema jälitas mustanahalist. Ühe hetkega taipas Tarzan, milline oht pärismaalast ähvardab, ja otsekohe muutus tema suhtumine inimesse, kelles ta alles nüüdsama oli näinud saaki: praegu oli see juba oma vend, keda ähvardab ühine vaenlane.

Numa hüppab kohe praegu, enam pole aega erinevaid mooduseid otsida ega võimalikke tagajärgi kaaluda. Ja siis juhtus kõik peaaegu ühekorraga: neegrile hüppas põõsastest järele lõvi, Tarzan tõi kuuldavale hoiatuskisa, mustanahaline pööras ümber ja nägi, et Numa oli poolel teel peatatud rohust punutud nööriga, mille silmus talle kaela ümber oli langenud.

Ahvinimene tegutses nii kiirelt, et tal polnud mahti valmistuda, et vastu pidada tõukele ja ülekaalule, mis tekkis, kui nöör Numa tohutu raskuse all pingule tõmbus. Nöör pidas tõepoolest lõvi kinni ja ta ei jõudnud oma küüsi musta inimese kehasse vajutada, kuid Tarzan kaotas .tasakaalu ja lendas alla, märatsevast metsloomast kuue

sammu kaugusele. Välkkiirelt tormas Numa uue vaenlase kallale ja kaitsetu Tarzan oli seekord surmale lähemal kui iialgi varem. Tarzani päästis must sõdalane. Otsekohe

taibanud, et võlgneb sellele kummalisele valgele inimesele oma elu, mõistis ta ühtaegu ka seda, et ainult ime läbi võib see valge mees pääseda kohutavatest teravatest kihvadest, mis äärepealt oleksid tema enda ihusse tunginud.

Mõttekiirusel heitis ta oma käe odaga taha ja kõigest jõust, kusjuures ta eebenipuuna läikiva naha all paisusid lihased hirmsast pingutusest, virutas selle siis metslooma kehasse. Raudotsikuga sõjariist tabas märki ja läbistas Numa sileda kere paremast küljest vasaku õlani. Raevu ja valukisaga pöördus metsloom ümber ja sööstis taas neegri kallale. Ta ei jõudnud teha tosinat sammugi, kui Tarzani nöör teda uuesti peatuma sundis; ta pöördus ahvinimese poole ja uus valu pani teda möirgama: kidaline nool tungis poolest saadik tema kehasse. Lõvi peatus uuesti, kuid nüüd oli Tarzan jõudnud juba kaks korda ümber suure puu joosta ja nööriotsa selle külge kinnitada.

Neeger nägi seda ja vedas suu laiale naerule, kuid Tarzan teadis, et Numale tuleb kiiresti lõpp peale teha, enne kui tal pole õnnestunud peenikesest nöörist hammastega kinni haarata. Üksainus sekund kulus Tarzanil selleks, et neegri juurde joosta ja ta noatupest pikk nuga välja tõmmata. Seejärel näitas ta märkide abil sõdalasele, et see jätkaks looma kehasse noolte saatmist, kuna ta ise püüab talle noaga juurde pääseda. Ja nii seisis üks neist ühel pool, suurendades metslooma piinu, teine aga roomas ette-vaatlikult ligi teiselt poolt. Numa märatses: ta möirgas, urises ja ulus raevunult, tõusis tagakäppadele ja proovis kord üht, kord teist oma piinajatest kätte saada.

Lõpuks tabas osav ahvinimene pärsia silmapilgu ja sööstis vasemalt metslooma kallale. Tugev käsi haaras kollakaspruuni kaela ümbert kinni ja halastamatu saatusena tungis pikk tera otse julma südamesse.

Tarzan tõusis püsti. Tapetud metslooma kohal seistes vaatasid valge ja must mees teineteisele silma, siis tegi mustanahaline rahu ja sõpruse märgi ning ahvide Tarzan vastas talle samaga.

XV. Ahvist metslaseks

Kära, mida oli tekitanud Tarzani võitlus Numaga, meelitas külast kohale trobikonna erutatud metslasi, ja juba mõni minut pärast lõvi surma ümbritsesid neid nõtked mustad sõdalased, kes kätega vehklesid ja nad küsimusterahega üle külvasid, andmata aega vastata.

Seejärel ilmusid naised ja lapsed — ärevad, uudishimulikud — ja Tarzanit nähes hakkas küsimusi sadama veelgi rohkem. Lõpuks õnnestus ahvinimese uuel sõbral teisi end kuulama panna ja kui ta lõpetanud oli. algas külaelanike vahel võistlus; kes suudab kõige rohkem avaldada au veidrale

olendile, kes oli päästnud nende kaaslase ja võidelnud üks ühe vastu julma Numaga.

Viimaks viisid nad ta oma külla ja tassisid kokku kingitusi: linde, kitsi, keedetud toitu. Kui ta nende sõjariistadele osutas, ruttasid mehed tooma oda, kilpi, vibu ja nooli. Tema esimene sõber kinkis talle aga noa, millega Tarzan oli tapnud Numa. Nad olid valmis talle andma kõike, kui ta oleks öelnud vaid ühe sõna.

«Kui palju on see lihtsam,» mõtles Tarzan, «kui oma vajaduste rahuldamiseks tappa ja röövida.» Kui lähedal oli ta olnud selle inimese tapmisele, keda ta varem polnud kunagi näinud ja kes praegu kõigi tema käsutuses olevate primitiivsete vahenditega

väljendab oma sõprust ja lugupidamist inimese vastu, kes ta äärepealt oleks surmanud. Ahvide Tarzanil oli häbi. Edaspidi tapab ta inimesi üksnes Siis, kui teada saab, et need on selle ära teeninud.

Siin meenus talle Rokoff. Tarzan oleks soovinud venelasega kas või mõneks minutiks silm silma vastu pimedasse džunglisse jääda. Aga kui ta oleks võinud näha, millise usinusega Rokoff samal silmapilgul nägusa miss Stron-gi soosingut võita püüdis, oleks ta arvatavasti soovinud veelgi tugevamini mõõta lurjusele just selle mõõdupuuga, mille ta oli ära teeninud.

Tarzani esimene öö metslaste keskel läks tema auks korraldatud pöörase orgia tähe all. Oli pidusöök, sest jahimehed olid kaasa toonud antiloobi ja sebra ning toobiviisi joodi ka pärismaalaste lahjat veini. Kui sõdalased lõkketule valgel tantsisid, imetles Tarzan taas nende proportsionaalset kehaehitust ja korrapäraseid näojooni. Lääne-rannikule iseloomulikest lamedatest ninadest ja paksudest huultest polnud jälgegi. Rahulikus seisundis väljendasid meeste näod tarkust ja väärikust, paljud naised aga äratasid lausa sümpaatiat.

Tantsu ajal pani Tarzan esimest korda tähele, et mõnd mees ja paljud naised kandsid kullast ehteid, peamiselt käevõrusid. Need olid väga rasked ja nähtavasti sepised. Kui ta avaldas soovi neid lähemalt vaadata, võttis omanik selle käe ümbert ära ja ulatas Tarzanile märkide abil mõista andes, et palub teda käevõru kingituseks jätta. Lähemal vaatlemisel selgus, et ehe on tehtud puhtast kullast. See pani teda suuresti imestama, sest ta polnud Aafrika metslastel kunagi näinud kullast ehteid, kui mitte arvestada tühiseid iluasjakesi, mida rannikuäärsed elanikud euroop-lastelt ostavad, vahetavad või varastavad. Ta püüdis oma võõrustajailt uurida, kust nad seda metalli hangivad, kuid temast ei saadud aru.

Kui tants oli lõppenud, kavatses Tarzan lahkuda, ent nad peaaegu anusid, et ta nende külalislahkust kasutaks ja asuks suurde onni, mille pealik oli spetsiaalselt eraldanud tema jaoks teistest kaugemal. Ta katsus neile seletada, et tuleb hommikul tagasi, aga nad ei saanud aru. Kui Tarzan

lõpuks nende juurest lahkus ja küla lõppu värava vastaskülge suundus, läksid nad veelgi rohkem ähmi täis.

Tarzan aga teadis väga hästi, mis ta tegi. Minevikus oli ta kogenud, et pärismaalaste asulad kubisevad putukatest ning väikestest närilistest, ja ta eelistas pigem õõtsuva puu otsas lahtise taeva all varjupaika otsida, kui räpasesse onni haisva õhu kätte kobida.

Pärismaalased käisid Tarzani kannul sinnamaani, kus pistandtara kohal rippusid suure puu oksad. Kui ta üles hüppas, ühest oksast kinni haaras ja täpipealt nagu pärdik Manu kõrgele lehestikku kadus, kõlasid valjud imestushüü-ded. Pool tundi kutsusid' nad teda tagasi, et ta aga neile ei vastanud, läksid nad laiali oma onnidesse ja heitsid magama.

Tarzan läks kaugemale metsa, kuni leidis puu, mis rahuldas tema primitiivseid nõudeid. Siis tõmbas ta end selle harude vahel kerra ja vajus kohe sügavasse unne.

Järgmisel hommikul ilmus ta külasse niisama ootamatult, kui õhtul kadunud oli. Pärismaalased olid algul hämmastunud ja kohkunud, aga tundsid siis ära oma eilse külalise ning tervitasid teda rõõmuhõisete ja naerulaginaga. Sel päeval osales ta koos mustade sõdalastega lauskmaal suures jahiretkes, ning nende lugupidamine ja vaimustus kasvas veelgi, nähes, kui osavasti ta nende kohmakaid relvi käsitses.

Nädalate kaupa elas Tarzan oma metsikute sõprade juures, küttides nendega koos pühvleid, antiloope ja sebrasid liha hankimiseks, ja elevante, et saada vandlit. Ta õppis kiiresti selgeks nende keele, naiivsed kombed ja primitiivse metsiku elu eetika.

Tarzan veendus, et nad pole inimsööjad ning suhtuvad jälestuse ja põlgusega neisse, kes söövad inimese liha.

Sõdalane Busuli, keda Tarzan oli külani jälitanud, jutustas talle oma suguharust rohkesti legende: kuidas ta rahvas palju aastaid tagasi oli kaugelt põhjast siia tulnud, kuidas nad olid kunagi olnud suur ja võimas suguharu ja kuidas orjakütid oma surmatoovate püssidega olid nende kallal sellise hävitustöö korda saatnud, et nende suguharust jäid järele vaid armetud riismed, endisest vägevusest pole aga enam jälgegi.

«Nad pidasid meile jahti nagu metsloomadele,» rääkis Busuli, «ega tundnud halastust. Kui nad orje võtma ei tulnud, siis tahtsid nad elevandiluud, harilikult aga võtsid nii ühte kui teist. Meie mehed tapeti, naised aeti kui lam-N bad minema. Palju aastaid võitlesime nendega, kuid meie odad ja nooled ei suutnud midagi teha nende keppide vastu, millest lendas tuld ja tina ning mis tõid surma palju kaugema maa tagant, kui meie kõige tugevamad sõdalased oma oda või noole saata oleksid suutnud. Ja lõpuks, kui mu isa veel noor oli, tulid araablased jälle siia, kuid meie sõdalased said nende lähenemisest varakult teada. Siis

käskis pealik Chowambi oma rahvast võtta kogu vara ja järgneda talle, lubades neid viia kaugele lõunasse, kuni leiab koha, kuhu araablastest röövlid neile ligi ei pääse.

Ja nad tegid, nagu ta oli käskinud, võtsid kaasa kogu oma vara ja rohkesti elevandiluud. Nad rändasid mitu kuud, kannatades ennekuulmatuid raskusi, sest nende tee läks läbi tiheda džungli ja üle kõrgete mägede. Viimaks jõudsid nad siia ja ehkki proovisid ka edaspidi otsida, sellest paremat kohta nad ei leidnud.»

«Ja araablastest röövlid ei leidnudki teid üles?» küsis Tarzan.

«Aasta tagasi ilmus siia väike salk araablasi ja many-uemasid, kuid me kihutasime nad minema, tappes paljusid. Mitu päeva jälitasime neid kui metsloomi, kes nad ju ongi, tappes neid ükshaaval, kuni viimaks jäi järele väike käputäis, kes meie käest pääses.»

Kuni Busuli jutustas, sõrmitses ta rasket kuldvõru, mis ümbritses ta vasema käe musta läikivat rannet. Tarzan silmitses ehet, kuid ta mõtted olid mujal. Äkki meenus talle küsimus, mille ta esimest korda selle suguharu juurde sattudes oli esitanud, kuid mis tookord vastamata oli jäänud. Viimastel nädalatel polnud tema peas ruumi säärastele triviaalsetele asjadele nagu kuld, tõelise ürginimesena muretses ta ainuüksi tänase päeva pärast. Kulda nähes aga ärkas temas äkki tsiviliseeritud inimene koos sellele omase aplusega. Oma lühikese tutvumise kestel tsiviliseeritud inimeste eluga oli Tarzan selle õppetunni põhjalikult selgeks saanud. Ta teadis, et kuld tähendab võimu ja naudinguid. Ta osutas ehtele.

«Kust te seda kollast metalli saite, Busuli?» küsis ta. Mustanahaline näitas kagusse.

«Tuleb maha käia üks kuu, võib-olla natuke rohkem,» vastas ta.

«Oled sa seal käinud?»

«Ei ole, aga mõni meie hulgast käis seal palju aastaid tagasi, kui minu isa veel noor oli. Üks salkadest, kes suguharule uut asupaika otsis, sattus imeliku rahva juurde, kes kandis rohkesti kollasest metallist ehteid. Sellest metallist olid neil tehtud ka oda- ja nooleotsad ning nad keetsid toitu samasugusest kõvast metallist padades nagu mu käe-võru.

Nad elasid suures külas ja nende onnid olid ehitatud kivist, ümber aga seisid kõrged müürid. Nad olid väga julmad, tormasid välja ja tungisid kohe meie sõdalaste kallale, andmata neile aega öelda, et nad olid tulnud rahulike eesmärkidega. Meie omasid palju ei olnud, kuid nad püsisid kindlalt väikesel kaljusel künkal, kuni julmad inimesed päikeseloojakul linna tagasi läksid. Siis laskusid meie sõdalased künka otsast alla,

korjasid tapetud vaenlaste surnukehadelt rohkesti kollasest metallist ehteid ja lahkusid

97

orust. Sellest saadik pole keegi meie omadest seal enam käinud.

Nad on kurjad inimesed, ei ole nad vailged ega mustad, vaid karvased nagu gorilla Bolgani. Jah, nad on tõesti väga halvad inimesed ja Chowambil oli hea meel, kui ta nende maalt minema pääses.»

«On ehk keegi neist elus, kes käis seal koos Chowambiga ja nägi neid kummalisi inimesi ning nende imelist linna?» küsis Tarzan.

«Meie pealik Waziri käis seal,» vastas Busuli. «Ta oli küll väga noor, kuid saatis oma isa Chowambit.»

Selsamal õhtul usutles Tarzan Wazirit, kes nüüd oli juba vana mees, ja kuulis temalt, et sinna on palju maad, kuid tee pole raske ja Waziri mäletab seda hästi.

«Kümme päeva läksime piki jõge, mis meie küla lähedalt mööda voolab. Liikusime jõe alguse poole ja kümnendal päeval jõudsime väikese allika juurde. See asus kõrgel suursuguse mäe nõlval, mis oli üks paljudest terves mäeahelikus. Sellest allikast saab alguse meie jõgi. Järgmisel päeval ronisime üle mäeharja, teisel pool leidsime väikese jõe ja läksime selle kallast mööda edasi. Jõgi viis meid suurde metsa. Mitu päeva hoidsime selle ligi, tegime kaasa kõik käänakud. Algul muutus see tõeliseks jõeks, siis aga juhtis meid suure jõeni, kuhu ka ise suubus.

Suur jõgi voolas läbi avara lauskmaa. Me läksime mööda kallast ülesvoolu, lootes välja jõuda veel lagedai«|sse paikkonda. Kakskümmend päeva pärast seda, kui olime ületanud mäed ja välja jõudnud oma maa piirest, olime uue mäeaheliku jalamil ja hakkasime mööda nõlva mäkke tõusma. Suurest jõest oli nüüdseks saanud juba väike jõgi, mis meile teed juhatas, siis kahanes see ojakeseks. Viimaks jõudsime üsna mäe tippu väikese koopa juurde. Siit saigi alguse suur jõgi.

Mäletan, et jäime viimaseks ööks selle koopa lähedale laagrisse. Oli väga külm, sest mägi oli kõrge. Järgmisel päeval ronisime mäe tippu, et näha, missugune see maa seal teisel pool on. Kui see ei paista paremana nendest kohtadest, mida olime läbinud, siis mõtlesime omade juurde tagasi' minna ja öelda neile, et see koht, kus nad elavad, on maailmas kõige parem.

Ronisime kaljusid mööda tippu, kus oli väike platoo, ja nägime natuke allpool väga kitsast orgu, mille kaugemas servas oli suur kivist küla, kusjuures osa nendest ehitistest oli juba lagunenud.»

Waziri jutustuse lõpp oli täpselt samasugune kui Busulil.

«Tahaksin minna seda linna vaatama,» ütles Tarzan, «ja saada selle julmadelt elanikelt natuke kollast metalli.»

«Tee on pikk,» kostis Waziri, «ja mina olen juba vana, aga kui sa ootad, kuni vihmade aeg lõpeb ja jõed oma kal-

98

lastesse tagasi lähevad, võtan ma mõne sõdalase kaasa ja tulen sinuga.»

Ja Tarzan pidi sellise otsusega leppima, ehkki ta oleks nagu kannatamatu laps eelistanud teele asuda juba järgmisel päeval. Ahvide Tarzan oli tõepoolest laps või ürginimene, mis mõnes suhtes teeb sama välja.

Ülejärgmisel päeval tuli mitu jahimeest lõunast külla tagasi teatega, et mõne miili kaugusel on suur elevandi-kari. Puu otsa roninud, olid nad karja hoolikalt silmitsenud. Nende sõnutsi oli karjas mitu suurt kihvadega isast, rohkesti emaseid, väikseid poegi ja noori täiskasvanud isasloomi, kelle võhad on eriti väärtuslikud.

Päeva lõpp ja õhtu kulusid jahi ettevalmistusteks. Teri-tati odasid ja nooli, pingutati vibusid, täideti nooletuppesid. Samal ajal käis meestesummas ringi kohalik nõid,

loitsides ja jagades amulette, mis pidid haavade eest kaitsma või homsel jahil õnne tooma.

Koidikul asuti teele. Kokku läks jahile viiskümmend musta sõdalast ning nende hulgas, nõtke ja väle nagu noor metsjumal, sammus ahvide Tarzan, kelle tõmmu nahk kaaslaste eebenipuuna mustade kehade seas teravalt silma paistis. Ta erineski neist ainult naha värvuse poolest. Tarzani relvad ja ehted olid samasugused kui neil, ta rääkis nende keelt, naeris ja naljatas nendega, ja enne külast lahkumist oli ta võrdselt nendega kisades karelnud metsikus pilgaris. Metslane metslaste hulgas. Ja polnud kahtlust, et kui ta oleks küsinud seda endalt, oleks ta tunnistanud, et tunneb end palju lähedasemana nendele inimestele ja elule kui oma Pariisi sõpradele, kelle kombeid ta oli mitu kuud edukalt järele ahvinud.

Talle meenus d'Arnot ja lõbus naeratus paotas ta huuli, tuues nähtavale tugevad valged hambad. Mis nägu võiks küll teha laitmatu prantslane, kui ta oleks mingil moel Tarzanit sel hetkel näinud? Vaene Paul, ta oli nii uhke olnud, et oli sõbrast viimased metsinimese tunnused välja juurinud!

«Kui kiiresti olen ma jälle alla käinud!» mõtles Tarzan, kuid hingepõhjas ei pidanud ta seda allakäiguks, otse vastupidi: ta kahetses õnnetuid pariislasi, kes politsei valvsa pilgu all tegid ainult seda, mis oli igav ja kunstlikult välja mõeldud.

Kahe tunni pärast jõuti kohta, kus eelmisel päeval oli elevante nähtud. Nüüd mindi edasi aeglasemalt, otsides suurte loomade jälgi. Lõpuks satuti selgesti nähtavale rajale, kust kari hiljuti läbi oli läinud. Pool tundi mindi hanereas mööda rada. Esimesena tõstis käe Tarzan, märku andmaks, et saak on lähedal: terav haistmine hoiatas teda.

Mustanahalised suhtusid tema sõnadesse umbusklikult.

«Tulge minu järel,» lausus Tarzan, «ja siis te näete.»

Orava väledusega hüppas ta puu otsa ja ronis kiiresti latva, üks mustadest järgnes talle aeglaselt ning ettevaatlikult.

99

Kui neeger oli jõudnud üles ahvinimese kõrvale, osutas viimane lõunasse ja seal. mõnesaja jardi kaugusel silmas mustanahaline rohkesti suuri musti selgi kõrges rohus edasi-tagasi liikumas. Ta näitas allolijaile märkidega suunda ja seletas sõrmede abil, mitu looma on näha.

Kohe asusid kütid elevantide poole teele. Puu otsa roninud neeger laskus kiiruga alla. Tarzan aga valis endale meelepärasema tee, mis kulges puuokstel keskmisel terrassil.

Ei ole naljaasi küttida metsikuid elevante ürginimese primitiivse sõjariistaga. Tarzan teadis, et ainult vähesed pärismaalaste suguharud söandavad seda teha. Ta tundis pisut uhkustki selle üle, et tema suguharu nende väheste hulka kuulub: mõttes hakkas ta end juba selle väikese kogukonna liikmeks pidama.

Puude otsas edasi liikudes nägi Tarzan, kuidas mustanahalised sõdalased poolkaares roomasid elevantide poole, kes ei osanud aimata midagi halba. Lõpuks jõudsid nad juba nii lähedale, et elevandid pidid neid nägema. Välja valinud kaks suurt vana elevanti, hüppasid kõik viiskümmend sõdalast märguande peale neid varjanud rohust püsti ja heitsid oma rasked odad kahe väljavalitud hiidlooma pihta. Üks neist jäigi sinna, kus oli seisnud, kui oskuslikult sihitud odade vihm tema peale sadas: kaks eriti hästi tabanud oda olid talle südamesse tunginud, tema põlved nõtkusid ja vastupanu osutamata varises ta maha.

Keerukamaks kujunes asi teisega, kes küttidele pea võrra lähema! seisis: ehkki kõik odad sattusid pihta, ei tabanud ükski- neist tema suurt südant.

Hiiglasuur isasloom seisis mõne viivu liikumatult, ainult pasundas raevukalt valust ja vihast ning pööritas väikseid silmi. Neegrid kadusid džunglisse, enne kui hiiglase

nõrgad silmad neid näha suutsid, kuid ta tabas ära nende jooksu-müdina ning põõsaid ja väikseid puid murdes tormas hääle suunas neile järele.

Juhtus nii, et tema teele jäi ette Busuli. Elevant jõudis talle järele nii ruttu, nagu oleks neeger paigal seisnud, ometi kihutas ta viimast välja pannes, et pääseda kindlast surmast, mis teda taga ajas. Tarzan jälgis seda episoodi ühe lähedal asuva puu oksalt ja nähes sõpra ähvardavat ohtu, hakkas hullunud looma poole jooksma, lootes valju kisaga ta tähelepanu kõrvale juhtida.

Kuid see oli asjatu vaev: loom ei kuulnud ega näinud midagi peale selle ainsa olendi, kes oli ta hulluks teinud ja nüüd jalgadele valu andes tema eest põgenes. Tarzan mõistis, et Busulit võib päästa ainult ime, ja niisama alateadlikult nagu ta kunagi varem oli seda meest jälitanud, sööstis ta elevandile vastu, et päästa musta sõdalast.

Tal oli oda alles käes. Tantor oli oma ohvrist kõigest kuue-seitsme sammu kaugusel, kui äkki nagu taevast kukkus tema ette lihaseline valge sõdalane. Elevant pööras veidi

paremale, et kõigepealt arved klaarida jultunud mehega, kes oli julgenud elevandi ja tema ohvri vahele tulla. Kuid ta ei arvestanud, kui välkkiirelt võivad need terasmusklid tegutsema hakata, see kiirus oleks segadusse viinud isegi märksa teravamad silmad kui Tantori omad.

Elevant ei jõudnud taibatagi, et tema uus vaenlane oli kõrvale põiganud, kui Tarzan juba saatis oma raudotsaga oda talle otse südamesse, ja paksunahaline hiiglane varises ahvinimese jalge ette.

Busulil polnud mahti vaadata, kuidas ta päästeti, kuid vana juht Waziri nägi kõike pealt ja mitu teist sõdalast samuti. Nad tervitasid Tarzanit suure vaimustusega ning tunglesid kobaras tema ja ta saagi ümber.

Kui Tarzan hüppas surnukeha otsa ja tõi kuuldavale sõjakisa, millega ta alati kuulutas oma võitu, põrkasid neegrid hirmuga tagasi, sest see kisa meenutas neile julma Bol-ganit, keda nad ei kartnud sugugi vähem kui lõvi Numat. Selle hirmuga segunes omamoodi austus inimesetaolise olendi vastu, kel nende arvates oli üliinimlik võim.

Kui aga Tarzan kuklasse heidetud pea langetas ja neile naeratas, nad rahunesid, kuigi ei saanud temast aru. Ja nad ei mõistnud iialgi seda kummalist olendit, kes jooksis puude otsas niisama väledalt kui Manu, maa peal aga tundis end rohkem kodus kui nemad ise; kes erines neist ainult naha värvuse poolest, kuid oli kümme korda tugevam ja võis julma džungli kõige julmemate asukatega silm silma vastu minna.

Kui kõik kütid olid kokku tulnud, jätkati jahti. Nüüd alustati lahkuva karja jälitamist. Kuid nad olid läbinud vaevalt mõnisada jardi, kui kaugel nende taga kõlasid veidrad plaksatused.

Viivuks tardusid kõik pingsalt kuulatades. Siis hakkas rääkima Tarzan.

«Need on püssid!» ütles ta. «Külale tungitakse kallale.»

«Tagasi!» karjatas Waziri. «Araablastest röövlid oma inimsööjatest orjadega on tulnud meie elevandiluud ja meie naisi röövima.»

XVI. Kallaletung

Kiirel sammul suundusid Waziri sõjamehed läbi džungli küla poole. Algul sundis terav püssiragin neid ruttama, kuid peagi asendus üleüldine tulistamine üksikute laskudega ja siis vaibusid needki. See märk polnud sugugi vähem pahaendeline, sest

appiruttav väike salk võis seda vaikust seletada üksnes sellega, et halvasti kaitstud küla on sattunud ülekaalukat jõudu omava vaenlase võimu alla.

Tagasipöördujad kütid olid neid külast lahutavast viiest miilist maha käinud veidi üle kolme, kui neile hakkas vas-

tu tulema esimesi põgenikke, kel oli õnnestunud pääseda vaenlase kuulist või kätest. Neid oli umbes tosin äärmiselt erutatud naist, noormeest ja tütarlast, kes vaevu suutsid Wazirile arusaadavalt rääkida tema rahvast tabanud hädast.

«Neid on niisama palju kui metsas lehti,» karjus üks naistest, «palju araablasi ja lugematu hulk manyuemasid, ja kõigil on püssid. Nad hiilisid märkamatult külla ja tormasid meile kallale, tappes mehi, naisi ja lapsi. Kes sai, põgenes džunglisse, kuid suurem osa on tapetud. Ei tea! kas nad võtsid vange või ei, manyuemad karjusid, et löövad meid kõiki maha ja söövad ära selle eest, et me möödunud aastal nende sõbrad tapsime.»

Nüüd hakati küla poole liikuma aeglasemalt ja suurema ettevaatlikkusega, sest Waziri teadis: päästa on juba hilja, jääb üle vaid kätte maksta. Neile tuli vastu veel mitukümmend põgenikku, kelle hulgas oli ka mehi, ja Waziri salk sai jõudu juurde.

Nüüd saadeti tosin sõdalast ette luurele. Waziri jäi peajõudude juurde, kes hõreda reana poolkaares läbi metsa küla poole liikusid. Tarzan kõndis pealiku kõrval. Varsti tuli üks piilureist tagasi. «Nad on seespool tara,» sosistas ta.

«Hästi! Me tormame neile kallale ja lööme nad maha,» ütles Waziri ja tahtis käsku anda, kuid Tarzan peatas teda.

«Oota!» sõnas ta. «Kui neil on kas või viiskümmend püssi, siis lüüakse meid tagasi ja tapetakse. Ma lähen esialgu üksinda puid mööda ja uurin täpselt järele, kui palju neid on ja kas võib üldse loota meie rünnaku õnnestumisele. Kui mingit lootust ei ole, siis on meeletus kaotada asjatult ühtegi meest. Arvan, et meil on hõlpsam võtta neid kavaluse kui jõuga. Kas ootate?»

«Hästi, mine!» vastas pealik.

Tarzan hüppas puu otsa ja kadus küla suunas. Ta liikus tavalisest veelgi ettevaatlikumalt, sest teadis, et need inimesed on relvastatud püssidega, mis teda ka puu otsast kätte saavad. Kui aga ahvide Tarzan ettevaatlik olla tahtis, siis liikus ta nii vaikselt ja oskas end vaenlaste pilkude eest selliselt varjata, et ükski olevus džunglis ei saanud selles temaga võistelda.

Viie minutiga jõudis ta küla lõpus oleva suure puuni, mille oksad püsttara kohal rippusid, ja hakkas sealt külas toimuvat jälgima. Ta loendas viiskümmend araablast, manyuemasid oli aga umbes viis korda rohkem, viimased olid ennast täis õginud ja valmistasid nuud oma valgete isandate silme all kohutavat rooga, mis alati oli nende pidustuste kohustuslik koostisosa, kui võidetute surnukehad võidu järel nende valdusse jäid.

Ahvinimene nägi selgesti, et oleks olnud mõttetu kallale tungida sellele metsikule hordile, kes oli relvastatud püssidega ja suletud külavärava taga end varjas. Niisiis pöör-

dus ta Waziri juurde tagasi ja soovitas tal oodata, kuni tema, Tarzan parema plaani välja mõtleb.

Kuid enne seda oli üks põgenikest rääkinud Wazirile, kuidas oli tapetud pealiku vana naine, ja raevust meeletu vanamees unustas vähimagi ettevaatuse. Kokku kutsunud oma sõdalased, andis ta neile käsu rünnakule minna ja väike salk, veidi üle saja mehe, tormas odadega vehkides ning metsikult röökides küla värava poole. Nad ei jõudnud veel poolde lagendikkugi, kui araablased püsttara tagant tapva tule avasid. Juba esimese kogupauguga langes Waziri ja ründajate kiirus vähenes, järgmine

kogupauk lõi nende hulgast välja kuus meest. Vähesed, kes suletud väravani jõudsid, tapeti sealsamas. Polnud kübetki lootust sisse pääseda. Rünnak lõppes nurjumisega ja ellujäänud sõdalased pudenesid metsa mööda laiali.

Kui nad metsa poole pagesid, avasid araablased värava ja tormasid neid taga ajama, et lõplikult hävitada kogu suguharu. Tarzan oli üks viimastest metsa pagejatest. Ta ei kiirustanud, vaid pöördus aeg-ajalt ümber ja saatis tagaajajate pihta hoolikalt sihitud nooli.

Džunglis silmas Tarzan väikest mustanahaliste salka, kes otsusekindlal ilmel lähenevat röövlijõuku ootas. Tarzan hõikas neile, et nad laiali läheksid ja kaugemale hoiduksid, kuni pimeduse saabudes võib oma jõud kokku koguda.

«Võtke mind kuulda,» veenis ta neid. «ja me saame vaenlasest jagu! Minge öösel ringiga sinna kohta, kus me täna elevante tapsime. Seal räägin ma teile oma plaanist ja te näete, et see on hea. Teie väheste jõudude ning lihtsate sõjariistadega on mõttetu võidelda nii suure hulga püssidega relvastatud araablaste ja manyuemade vastu.» Viimaks nad nõustusid.

«Kui te laiali lähete,» seletas Tarzan lõpuks, «peab vaenlane teie tagaajamiseks samuti lahknema ja siis saate puu taha varjudes oma nooltega maha lasta nii mõnegi manyue-ma.>

Vaevalt olid nad sügavamale metsa taandunud, kui esimesed jälitajad lagendikult metsa serva jõudsid.

Tarzan jooksis veidi aega maas, siis aga ronis puude otsa, keeras ümber ja suundus ülemist terrassi mööda külla. Ta veendus peagi, et kõik araablased ning manyuemad olid läinud neid jälitama, külla olid aga jäänud üksainus vahi-sõdur ja aheldatud vangid.

Vahisõdur seisis avatud viirava juures, vaatas metsa poole ega näinud väledat hiiglast, kes külatanuma teises otsas puult maha hüppas. Ahvinimene hiilis kuulmatult lähemale, laskevalmis vibu käes.

Vangid olid Tarzani ära tundnud ning jälgisid teda, pärani silmad täis imestust ja lootust. Nüüd peatus ta kümne sammu kaugusel manyuemast, kes vähimatki ei aimanud. Vibu nöör oli noole siledal pinnal libiseva halli silma kõrguselt tagasi tõmmatud. Ja siis lasksid pruunid sõrmed nöörist

103

lahti, kuuldus teravat vihinat, ning ainsatki häält tegemata kukkus vahisõdur näoli maha. Puust nool oli läbistanud ta südame ja tolknes nüüd jala pikkuselt välja ta mustast rinnast.

Siis pöördus Tarzan naiste ja noorukite poole, kes olid kaelapidi pika orjaahela külge raudu pandud Neid oli viiekümne inimese ümber. Polnud enam mahti vanaaegseid lukke lõhkuda ja ahvinimene käskis neid minna nii, nagu nad olid. Ta võttis tapetud vahisõdurilt püssi ja padruni-tasku ning juhtis nad väravast välja lagendiku vastas asuvasse metsa.

See oli aeglane ja vaevarikas teekond, sest orjaahelad olid inimestele harjumatud, mõni kukkus maha ja tõmbas teisigi kaasa. Peale selle tuli Tarzanil suur ring teha, et vältida kohtumist tagasipöörduvate vaenlastega. Ta orienteerus üksikute laskude järgi, mis näitasid, et araablaste jõugul oli ikka veel kokkupuuteid pärismaalastega; aga Tarzan teadis, et kui viimased tema nõuannet kuulda võtsid, siis kannavad kaotusi üksnes röövlid.

Pimeduse saabumisel tulistamine lakkas ja selle järgi teadis Tarzan. et araablased on külla tagasi läinud. Ta surus vaevu maha võidurõõmsa naeratuse, kujutledes nende raevu, kui nad leiavad, et vahisõdur on tapetud ja vangic ära viidud. Tarzan oleks võtnud meelsasti ühes ka küla: leiduvad elevandiluuvarud kas või selleks, et vaenlast

veel gi rohkem õrritada, kuid võimatu oli kurnatud naisi ja noo rukeid raske kandamiga koormata. Pealegi lootis Tarzan elevandiluu teisel viisil päästa.

Keskööpaiku jõudis Tarzan koos oma aeglaselt liikuva vooriga sinna, kus lamasid tapetud elevandid. Juba kaugelt näitasid neile teed suured lõkked. Pärismaalased olid need süüdanud keset rutuga tehtud «bomat», et sooja saada ja ka lõvisid eemale peletada.

Laagri lähedale jõudnud, andis Tarzan hõikamisega märku, et tulevad sõbrad. Kui lõkketuled aheldatud sugulaste ja sõprade pikka rodu valgustasid, oli rõõm suur. Neid peeti juba hukkunuks, samuti ka Tarzanit.

Õnnelikud neegrid oleksid öö otsa pidutsenud ja elevandiliha söönud, kuid Tarzan nõudis, et nad korralikult välja magaksid, sest järgmisel päeval pidi algama kõva töö.

Kuid magama jääda polnudki nii lihtne: naised, kes olid kaotanud mehe või lapsed, kisendasid ja ulgusid vahetpidamata. Lõpuks õnnestus Tarzanil neid vaigistada, öeldes, oma kisaga meelitavad nad kohale araablased ja siis tapetakse kõik.

Hommikul seletas Tarzan sõdalastele oma võitlusplaani ja kõik nõustusid kohe, et see oli ainus võimalik moodus kutsumata külalistest lahti saada ja tapetute eest kätte maksta.

Kõigepealt saadeti naised ja lapsed kahekümne vanamehe ja nooruki kaitse all lõunasse, võitluspiirkonnast väl-

ja. Neid kästi ehitada ajutised onnid ja ümbritseda need astelpõõsaste okstest «bomaga», sest Tarzani plaani elluviimiseks võis kuluda mitu päeva või isegi nädalat, ja kogu selle aja jooksul ei pidanud sõdalased nende laagrisse minema.

Kaks tundi pärast päikesetõusu piiras küla sisse hõre ring musti sõdalasi. Nad olid teatud vahemaa tagant paigutatud kõrgele puude otsa. Ja näe, seal kukkus seespool tara noolest läbistaturia üks manyuema. Polnud mingeid tavalisi tundemärke, ei metsikut sõjakisa ega odadega vehkimist, ilma milleta ei panda toime ühtegi metslaste kallaletungi, — ainult tumm surmasaadik tummast metsast.

Tavatu juhtum ajas araablased ja manyuemad marru. Nad tormasid värava juurde, et karistada jultunut, kuid siis selgus, et nad ei teadnudki, kust vaenlast otsida. Kuni nad vihaselt karjudes ja kätega vehkides vaidlesid, kukkus üks araablane nende hulgast maha: peenike nool oli läbistanud ta südame.

Tarzan oli ümberkaudsete puude otsa paigutanud suguharu parimad laskurid ja hoiatanud, et nad mingil juhul oma asukohta ei reedaks. Oma surmasaadiku teele läkitanud, peitis neeger end puu tüve taha ega ilmunud nähtavale enne. kui ta terav silm kinnitas, et keegi tema poole ei vaata.

Kolmel korral tormasid araablased üle lagendiku sinnapoole, kust nende arust olid nooled lennanud, aga iga kord tuli tagant uus nool ja rebis kellegi nende seast välja. Nad keerasid ümber ja tormasid teisele poole. Lõpuks otsustasid nad metsa läbi kammida, kuid neegrid kadusid igasse kaarde laiali ja araablased ei leidnud vaenlasest märkigi.

Ülalt puuhiiglase paksust lehestikust luuras neid metsik kogu: ahvide Tarzan laugles nende kohal nagu surmavari. Seal jõudis üks manyuema teistest ette. Võimatu oli öelda, kust surm tuli, kuid ta saabus äkki ja taganttulijad komistasid oma kaaslase surnukeha otsa, kes oli südamesse saanud möödapääsmatu noole. Selline sõdimisviis hakkas valgetele varsti närvidele käima, manyuemade hulgas aga puhkes paanika. Läks mõni teistest ette, leidis nool ta südame; jäi mõni maha, ja teda ei nähtud enam elusalt; astus keegi kas või hetkeks kõrvale, nii et kaaslased teda ei näinud ja ta ei tulnud enam tagasi, ja alati leiti surnukehast kohutav nool, mis üliinimliku täpsusega oli otse ohvri südamesse saadetud. Kõige hullem oli see, et kogu hommiku jooksul ei

näinud ega kuulnud nad kordagi midagi, mis oleks reetnud vaenlase lähedalolekut, mitte midagi peale nende halastamatute noolte.

Ja kui nad külasse tagasi jõudsid, polnud sealgi lugu parem. Ikka ja jälle kukkus erinevate vaheaegade järel kord üks, ikord teine surnult maha. Mustanahalised keelitasid oma valgeid isandaid sellest hirmsast kohast kiiremini lahkuma, araablased aga ei söandanud teele asuda läbi metsa, mis oli täis uusi hirmsaid vaenlasi, pealegi tuli neil teele

105

minna, kaasas rasked elevandiluu kandamid Nad olid selle külast leidnud ega olnud miski hinna eest nõus elevandiluud maha jätma.

Lõppude lõpuks pugesid kõik kallaletungist osavõtjad õlgonnidesse peitu: siin olid nad vähemalt noolte eest kaitstud. Oma puu otsas istudes võttis Tarzan sihikule onni, kuhu oli läinud araablaste peamees. Rippuval oksal kukudes virutas ta oma hiiglaslike lihaste kogu jõuga raske oda läbi õlgkatuse. Valukisa ütles talle, et oda oli märki tabanud. Näidanud sel kombel, et nad pole kusagil kaitstud, pöördus Tarzan metsa tagasi, kogus oma sõdalased kokku ning viis nad ühe miili võrra eemale puhkama ja sööma. Mõne puu otsa jättis ta valvurid, kuid tagaajajaid polnud.

Tarzan vaatas oma jõud üle ja veendus, et polnud mingeid kaotusi, isegi mitte haavatuid, kuna kõige tagasihoidlikumate arvestuste järgi langes noolte läbi vähemalt kakskümmend vaenlast. Suurest vaimustusest olid nad lausa arust ära ja tahtsid ilmtingimata lõpetada päeva hiilgava rünnakuga külale, et vaenlastele ots peale teha. Nad raa-,kisid juba sellest, kuidas hakkavad piinama eriti vihatud manyuemasid, kuid Tarzan tegi nende unistustele lõpu.

«Te olete hulluks läinud!» hüüdis ta. «Ma näitasin teile, kuidas tuleb nende inimestega võidelda. Te olete juba tapnud kakskümmend meest, ise ühtegi kaotamata, aga eile, kui te talitasite oma tahtmist mööda, nagu tahate teha ka praegu, kaotasite tosina, tapmata ise ühtegi araablast voi manyuemat. Te kas hakkate sodima nii, nagu mina ütlen, või ma lähen tagasi oma maale.»

Nad kohkusid tema ähvardust kuuldes ja lubasid kõiges talle kuuletuda.

«Hästi,» lausus Tarzan, «täna ööseks läheme endisse laagripaika tagasi. Tahan anda araablastele väikese õppetunni, et nad teaksid, mis neid ootab, kui nad siia jäävad. Abilisi ma ei vaja. Nad hakkavad juba rahunema ja seda hullemini mõjub neile endisse hirmuseisundisse sattumine.»

Eelmisse laagripaika tagasi jõudnud, tegid nad üles suure tule, sõid hilisööni ja pajatasid üksteisele möödunud päeva sündmusi. Tarzan magas keskööni, tõusis siis ja kadus pimedasse metsa. Ttfnni aja pärat oli ta küla juures lagendikul. Seespool tara põles lõkketuli. Ahvinimene roomas tara äärde ja nägi postide vahelt üksikut vahisõdurit tule ääres istumas.

Rahulikult suundus Taivan tanuma lõppu suure puu juurde, ronis käratult oma kohale ja asetas noole vibule. Mitu minutit hoidis ta vahisõdurit kirbul, kuid veendus peagi et õõtsuvate okste ja vilkuva tule tõttu oli liiga vähe võimalusi pihta saada, tema aga pidi tabama otse südamesse, et kavatsetud plaani ellu viia.

Peale vibu ja noolte olid tal kaasas ka lasso ja püss, mille ta eelmisel õhtul oli tapetud vahisõdurilt ära võtnud. Peitnud need kõik puu harude vah^e, hüppas ta pehmelt

106

maha, olles relvastatud vaid oma pika noaga. Vahisõdur istus seljaga tema poole. Nagu kass roomas Tarzan tukkuvale mehele lähemale. Ta oli mehest juba kahe sammu kaugusel. Veel hetk — ja nuga tungib käratult südamesse.

Tarzan valmistus hüppeks — see on džunglis metslooma kõige kiirem ning õigem ründamisviis —, kui äkki vahisõdur mingist ähmasest ohutundest hoiatatuna jalule hüppas ja ahvinimese poole pöördus.

XVII. Waziri suguharu valge pealik

Kui musta manyuema pilk langes kummalisele kujule, kes seisis tema ees ähvardavas poosis, nuga käes, läksid ta silmad hirmust pärani. Ta unustas püssi, mida hoidis käes,. Unustas, et võib appi hüüda. Tema ainus mõte oli põgeneda selle hirmuäratava valge metslase eest, kelle võimsatel rinnalihastel mängles tule vastuhelk.

Aga enne, kui ta ümber pöörata jõudis, oli Tarzan juba tema kõrval, ja kui vahisõdur tähtis appi hüüda, oli juba hilja. Suur käsi haaras tal kõrist ja paiskas, ta maha, ta võitles kõigest jõust, kuid asjatult: buldogi julma haardega kägistasid hirmsad sõrmed ta kõri.

Ahvinimene heitis surnukeha õlale, korjas üles vahisõduri püssi ja läks kuuldamatult mööda tanumat puu juurde, tänu millele ta nii hõlpsasti oli külla pääsenud. Seal peitis ta surnukeha kõrgele tihedasse lehestikku, olles enne temalt ära võtnud padrunitasku. Püss käes, nihkus ta siis edasi mööda oksa, kust võis hästi onne näha. Sihtinud hoolikalt mesilastaruga sarnanevat onni, kus asus araablaste peamees, vajutas ta päästikule ja peaaegu silmapilk kuulis vastuseks oigamist. Tarzan muheles. Lask oli tabanud.

Lasu järel oli hetkeks kõik vaikne, siis tuiskasid araablased ja manyuemad onnidest välja nagu parv vihaseid herilasi, aga küllap olid nad rohkem hirmunud kui vihased. Eelmise päeva pinevus oli mõjunud nii valgete kui mustade närvidele ja nüüd pani see ainuke lask tööle nende häiritud kujutlusvõime, tekitades kõige kohutavamaid oletusi.

Kui nad märkasid, et vahisõdur on kadunud, ei vähendanud see sugugi nende hirmu, ja et saada julgust lahingutegevusest, hakkasid nad läbi tara kiiresti tulistama, ehkki vaenlast kusagil näha polnud. Tarzan kasutas kõrvulukustavat kära, et tulistada inimsumma sekka.

Keegi ei kuulnud tema lasku, kuid kõrvalseisjad nägid, ikuidas üks manyuema maha kukkus,. Kui nad tema üle kummardusid, selgus, et mees on surnud. Siis valdas manyuemasid lõplikult kabuhirm ja araablastel läks suuri vaevu korda hoida neid ülepeakaela džunglisse põgenemast.

107

Mõne aja pärast hakkasid nad rahunema ja julgemak muutuma. Kuid hingetõmbeaeg oli lühike. Vaevalt olid nad arvanud, et enam ei pruugi karta, kui Tarzan tõi kuuldavale oma sõjakisa, ja kui röövlid hääle poole pöördusid viskas ahvinimene äkki nende keskele tapetud vahisõdur! keha.

Hirmukisaga sööstis inimsumm igasse kaarde laiali, et päästa end veidra tundmatu olevuse käest, kes neile peale hüppas. Nende haiglane kujutlusvõime pidas vahisõduri kukkuvat keha mingisuguseks hiiglaslikuks metsloomaks. Põgenemistuhinas ronis mõni mustanahaline üle tara, teised kiskusid väravast teibaid välja ja tormasid üle lagendiku džunglisse.

Mõnda aega ei vaadanud keegi tagasi, et näha, mis neid oli hirmutanud. Kuid Tarzan teadis, et nad teevad seda õige pea, ja leides, et see on nende vahisõduri surnukeha, kohkuvad veelgi rohkem. Kuid siis teevad nad seda, mis temale võib halba tuua. Seepärast tõusis ta vaikselt puude ülemisele terrassile ja suundus lõunasse, Waziri laagri poole.

Tõepoolest, üks araablane vaataski taha ja nägi, et puu otsast kukkunud asi lamab liikumatult endises kohas keset tanumat. Araablane roomas ettevaatlikult lähemale ja taipas, et see oli inimene. Hetke pärast oli ta mehe kõrval ja tundis temas ära manyuema, kes värava juures valves oli olnud.

Araablase hõike peale kogunesid kaaslased kähku tema ümber ja pärast elavat jutuajamist talitasid just nii, nagu Tarzan oli ette näinud. Tõstnud püssid palge, tulistasid nad mitu kogupauku puu pihta, kust surnukeha oli alla kukkunud. Oleks Tarzan sinna jäänud, oleks ta nüüd kuulidest läbi puuritud.

Kui araablased ja manyuemad leidsid, et ainsad vägival-lamärgid surnud vahisõduri kehal on kellegi hiiglaslike sõrmede jäljed tema kõril, valdas neid veelgi suurem hämmeldus ja meeleheide. Selgus, et isegi öösel ja suletud värava taga ei võinud nad end turvaliselt tunda. Et vaenlane võis nende laagrisse tungida ja tappa vahisõduri paljaste kätega, see käis neil üle mõistuse, ja ebausklikud manyuemad hakkasid oma õnnetusi üleloomulike põhjustega seletama. Valged aga ei osanud mingisuguseid tõepäraseid seletusi anda.

Mitukümmend inimest tormas džunglisse, teised ootasid, et vaenlane jätkab iga hetk külmaverelist tapatööd, ja julgemata magama heita, jäi meeleheitele viidud kõrilõikajate jõuk koiduni valvama.

Külla jäänud manyuemasid rahustasid mõnevõrra araablaste lubadused koidikul sellest kohast lahkuda. Isegi hirm julmade isandate ees ei suutnud võita neid vallanud õudu.

Seepärast siis juhtuski, et. kui Tarzan oma kaaslastega

järgmisel hommikul tagasi tuli, et jätkata endist taktikat, leidsid nad vaenlase juba lahkumas. Manyuemad kandsid varastatud elevandiluud. Seda kõike nähes Tarzan muigas: ta oli kindel, et nad ei kanna seda kuigi kaugele. Ent siis märkas ta midagi rahutukstegevat: kustuva lõkke juures süütas mõni manyuema tõrvikuid, ilmselt kavatsesid nad küla põlema panna.

Tarzan istus kõrge puu otsas mõnesaja jala kaugusel tarast. Seadnud käed ruuporina suu juurde, hüüdis ta valjult araabia keeles: «Ärge põletage meie onne, või me tapame teid! Ärge põletage meie onne, või me tapame teid!»

Ta hõiskas seda tosin korda. Manyuemad lõid kõhklema, üks neist viskas oma tõrviku tulle. Teised kavatsesid talitada niisamuti, kuid siis hüppas nende juurde araablane, kepp käes, ja hakkas neid tümitama, osutades onnidele ja ilmselt käskides neid põlema panna. Siis tõusis Tarzan õõtsuval oksal kogu pikkuses püsti, tõstis ühe araabia püssi palge, sihtis hoolikalt ja tulistas. Araablane, kes visalt oli onnide süütamist nõudnud, kukkus surnult maha, manyuemad aga viskasid tõrvikud kus seda ja teist ning põgenesid külast. Tagasi vaatamata lidusid nad džungli poole, nende isandad aga, laskunud ühele põlvele, tulistasid nende pihta.

Ent kuidas manyuemade sõnakuulmatus araablasi ka ei vihastanud, pidid nad lõppude lõpuks tunnistama, et mõistlikum on loobuda lõbust maha põletada küla, mis neid kahel korral oli nii halvasti vastu võtnud. Endamisi vandusid nad, et tulevad tagasi sääraste jõududega, mis, võimaldavad neil terve miili ulatuses kõik maa pealt minema pühkida, nii et inimesest enam jälgegi järele ei jää.

Asjata olid nad puid silmitsenud, et näha inimest, kelle hääl oli manyuemadele hirmu nahka ajanud. Nad nägid vaid puu kohal suitsu tõusvat pärast lasku, mis surmas araablase, ja tulistasid selle puu pihta mitu kogupauku,(kuid polnud näha, et lasud oleksid tabanud.

Tarzan oli liiga tark, et langeda sellesse lõksu, ning vaevalt oli pauk vaibunud, kui ta alla hüppas ja sadakond jardi eemale teise puu juurde jooksis. Taibanud, et võib end lõbustada, seadis ta jälle käed ruuporiks ja karjus:

«Jätke elevandiluu! Jätke elevandiluu! Surnud ei vaja elevandiluud!»

Võpatades laskis mõni manyuema oma kandami mäha kukkuda, kuid aplad araablased ei suutnud seda enam taluda. Valjult needusi karjudes haarasid nad püssi ja võtsid oma kandjad kirbule, ähvardades tappa igaühe, kes oma kandami maha paneb. Nad võisid loobuda mõttest küla põlema panna, kuid niisugust varandust maha jätta käis neil üle mõistuse — parem juba surra.

Ja nii lahkusid nad Waziri külast, olles oma orjadele selga ladunud sellisel hulgal elevandiluud, millest oleks jätkunud paljude kuningate väljalunastamiseks. Nad suundusid

põhja poole, tagasi oma metsikutesse küladesse metsikul ja vähetuntud maal, mis asub teisel pool Kongot suure metsa sügavuses.

Nad läksid edasi ning nende kõrval kahel pool teed liikus nähtamatu ja väsimatu vaenlane.

Tarzan paigutas Waziri mustad sõdalased kindla vahemaa tagant mõlemale poole teed tihedasse põõsastikku. Sedamööda, kuidas kolonn neist mööduss, läbistas kord raske oda, kord terav nool, mille oli heitnud kindel käsi, manyuema või araablase. Seejärel kadus waziri tihnikusse ja kihutas ettepoole, et sisse võtta uus koht. Nad tegutsesid vääramatult ja üksnes siis, kui»lpolnud karta, et neid nähakse. Seetõttu lennutati nooli ja odasid harva, suurte vaheaegadega, kuid visa ja lakkamatu oht rippus kogu aeg kolonni kohal, mis raske laadungi tõttu äärmiselt aeglaselt edasi liikus. Ja kabuhirm püsis: kabuhirm sellepärast, et just praegu kukkus läbilastud kaaslane, ja kabuhirm ka seepärast, et polnud teada, kes on järgmine ja millal tema tund tuleb.

Kümneid kordi olid manyuemad valmis oma kandamit maha viskama ja hirmunud jänestena tuhatnelja põhjapoole liduma. Araablastel õnnestus neid tagasi hoida vaid suure vaevaga, ähvardades ja keelitades. Nii möödus röövlitel päev päeva järel otsekui painajalikus unes. Ööseks jäid araablased laagrisse kusagile lagendikule jõe äärde ja ehitasid laagriplatsi ümber rohmaka «boma».

Kuid aeg-ajalt vihises neil öösel kuul üle pea ja mõnigi vahisõduritest, keda nad nüüd tosinate kaupa välja panid, varises maha. See kõik oli väljakannatamatu, nii võisid nad kõik üksteise järel surma saada vaenlasele vähimatki kahju tekitamata. Ja ikkagi hoidsid araablased valgele inimesele omase ahnusega röövitud varast kinni, sundides hommikuti demoraliseeritud manyuemasid kandameid selga upitama ja ühte viirgu asuma.

Kolm päeva liikus kolonn edasi ja iga tund tõi endaga kaasa surmatoova oda või noole. Öösiti paukus nähtamatu püss ja inimese vahisõduriks määramine tähendas talle surmaotsuse allakirjutamist.

Neljanda päeva hommikul pidid araablased oma kaks orja sõnakuulmatuse pärast maha laskma, samal ajal aga kostis džunglist selge ja tugev hääl:

«Manyuemad, täna te surete, kui te elevandiluud maha ei pane. Minge oma julmade isandate kallale! Tapke nad maha! Teil on püssid, mis te neid hoiate? Tapke araablased, ja me ei puutu teisse. Me viime teid endi juurde külla, söödame kõnud täis ja juhatame tervena meie maalt välja. Pange elevandiluu maha ja tormake oma isandate kallale, ja me aitame teid, või muidu surete te ise!»

Kui hääl vaikis, jäi karavan kivinenult paigale. Araablased silmitsesid oma orje, manyuemad vaatasid üksteise otsa: nad ainult ootasid, et keegi võtäky initsiatiivi enda

119
kätte. Järele oli jäänud umbes kolmkümmend araablast ja sada viiskümmend mustanahalist, kõik olid relvastatud, isegi kandjatel rippusid püssid üle õla.
Araablased tõmbusid koomale. Seik käskis manyuemasid edasi minna ja käsku andes tõstis püssi palge, samal ajal aga viskas üks neegritest oma kandami maha, haaras kähku püssi ja tulistas valgeid. Ühe hetkega muutus kogu laager vanduvate ja ulguvate deemonite karjaks, kes lasksid käiku püssid, noad ja revolvrid. Araablased kaitsesid vapralt oma elu, kuid tinarahe, millega neid üle külvasid nende omad orjad, ning ümbritsevast džunglist tulev odade ja noolte sadu tegi oma töö. Kümme minutit pärast kokkupõrke algust polnud elus. enam ühtegi araablast.
Kui tulistamine oli vaibunud, hakkas Tarzan uuesti rääkima:
«Võtke üles meie elevandiluu ja viige sinna, kust te selle varastasite. Meie ei tee teile halba.»
Hetkeks lõid manyuemad kõhklema. Neil polnud tahtmist kolmepäevast teekonda uuesti läbi teha. Nad pidasid omavahel sosinal nõu ja pöördusid siis džungli poole:
«Kust me võime teada, et te meid maha ei löö, kui me külla tagasi läheme?»
«Te kuulsite, et me lubasime teisse mitte puutuda, kui te meie elevandiluu tagasi viite. Aga teie ei tea, et me võime teid kõiki viimse kui meheni tappa, kui te meie sõna ei kuula. Kas pole selge, et me teeme seda pigem siis, kui te meid välja vihastate, kui siis, kui te meie käsku täidate?»
«Kes sa oled. et räägid meie araablasest isanda keelt?» küsis manyuema parlamentäär «Näita end. ja siis me vastame sulle.»
Tarzan tuli džunglist välja mõne sammu kaugusele.
«Vaadake!» lausus ta. Nähes, et ta on valge, kohkusid nad ära, sest polnud iialgi näinud valget metslast, tema võimas muskulatuur ja hiiglaslik kehaehitus aga äratasid neis vaimustust.
«Võite mind uskuda,» ütles Tarzan. «Kui te mind kuulda võtate ega puutu minu rahvasse, siis ei puutu ka meie teisse. Kas te viite meie elevandiluu tagasi või peame teie kannul edasi minema; nagu tegime seda siiani?»
Nende kohutavate päevade meenutamine sundis manyuemasid otsust langetama. Nad tõstsid kandamid turjale ja seadsid sammud Waziri küla poole.
Kolmandal päeval astus karavan koos Waziri sõdalastega külaväravast sisse. Neid tervitasid ellujäänud külaelanikud, kes olid siia tagasi tulnud pärast seda, kui Tarzani saadikud teatasid neile röövlite lahkumisest.
Läks vaja Tarzani kogu autoriteeti, et päästa manyue-marid läbipeksmisest ja tükkideks rebimisest. Alles siis, kui ta oli külaelanikele selgeks teinud, et oli andnud sõna manyuemadele mitte halba teha, kui nad elevandiluu tagasi toovad, ja et wazirid olid saavutanud võidu tänu temale,
111
Tarzanile, nad kuuletusid.
Sel ööl pidasid Waziri sõdalased nõu, kuidas võitu pühitseda ja uut pealikut valida. Pärast Waziri surma oli Tarzan juhtinud sõdalasi nende võitluses ja ajutiselt oli võim tema kätte antud. Ei olnud aega nende endi hulgast uut pealikut valida, pealegi oli ahvinimene algusest saadik tegutsenud niivõrd edukalt, et võimu üleminekul kellegi teise kätte kardeti edu asenduvat ebaõnnega. Juba alguses olid nad veendunud, kui ohtlik oli tagasi lükata valge metslase nõuandeid: seda näitasid vana Waziri algatatud kallaletungi tagajärjed. Seetõttu polnudki neil raske tunnistada Tarzani autoriteeti.
Kõige auväärsemad sõdalased seadsid end ringis tule ümber istuma, et arutada vana Waziri võimalike järglaste omadusi. Esimesena hakkas rääkima Busuli.

«Kuna Waziri on surnud, jätmata järele poega, siis tean ma meie hulgast ainult ühte, kes võib olla hea pealik. Me oleme seda juba kogenud. Ta juhtis meid valge inimese püsside vastu ja andis meile võidu ühegi kaotuseta. See on valge inimene, kes meid viimastel päevadel on juhtinud.» Nende sõnadega hüppas Busuli püsti, tõstis oda ja poolkum-margil alustas Tarzani ümber aeglast tantsu, lauldes sammude taktis: «Waziri, waziride kuningas! Waziri, araablaste tapja! Waziri. waziride kuningas!»

Üksteise järel väljendasid sõdalased oma heakskiitu Tarzani kuningaks valimise üle, ühinedes piduliku tantsuga. Jooksid kohale naised ja istusid maha, moodustades esimese ümber teise ringi. Nad tagusid tam-tami, plaksutasid tantsurütmis käsi ja laulsid kaasa. Ringi keskel istus ahvide Tarzan Waziri, waziride kuningas, sest nagu eelkäijagi, pidi ta nüüdsest peale kandma oma suguharu nime.

Üha kiiremaks muutusid tantsijate liigutused, üha valjemini kõlasid nende metsikud huiked. Naised tõusid püsti ja hakkasid laulma unisoonis3 täie rinnaga. Sõdalased vehkisid raevukalt odadega, vahetevahel kükitasid ja lõid kilpidega vastu külatänava kõvaks tambitud maad. Kogu see pilt oli nii uskumatult primitiivne ja metsik, justkui toimunuks see inimkonna koidikul, lõpmatu hulga sajandite eest.

Erutus kasvas ja ahvinimene ei pidanud vastu: ta hüppas püsti ja ühines metsiku tavandiga. Mustadest läikivatest kehadest ringi keskel kargles ja kisendas ta ning raputas rasket oda samasuguses meeletus vaimustuses nagu ta metslastest kaaslasedki. Viimased tsivilisatsiooni riismed olid kadunud, nüüd oli ta sõna otseses mõttes ürginimene: nautis pöörase, metsiku elu vabadust, mida ta armastas, ja rõõmustas nagu laps oma uue nime — musta de metslaste kuningaks saamise üle.

Ah, kui teda oleks praegu näinud Olga de Coude, kas

ta oleks tundnud temas ära selle rassilise näo ja laitmatute kommetega hästi rõivastatud rahuliku noormehe, kes kõigest mõni kuu tagasi oli talle nii väga meeldinud? Ja Jane Porter. Kas ta oleks ikka veel armastanud metsikute sõdalaste metsikut pealikut, kes alasti oma samasuguste alamate seas tantsida vihtus? Ja d'Arnot! Kas ta oleks uskunud, et see on sama mees, keda ta oli viinud poolde tosinasse Pariisi kõige nooblimasse klubisse? Mida oleksid kostnud tema kolleegid, parlamendi ülemkoja lordid, kui keegi oleks öelnud metallehteis tantsivale mustalakalisele hiiglasele näidates: «Milordid, see siin on John Clayton, lord Greystoke!»

Nii sai ahvide Tarzanist tõeline kuningas. Pikkamisi, kuid kindlalt tegi ta läbi arengu, mille olid läbinud tema esivanemad, sest eks alustanud ju temagi kõige madalamalt astmelt.

XVIII. Surmaloos

Järgmisel hommikul pärast «Lady Alice'i» hukku ärkas paadis olijaist esimesena Jane Porter. Väikese seltskonna ülejäänud liikmed magasid alles, istudes pingil või olles end paadi põhjas ebamugavalt kerra tõmmanud. Täieliku üksinduse ja abituse tunne, mille suur lage veteväli temas esile ikutsus, masendas teda ja tulevikule mõeldes ei ärganud tema rinnas ainsatki lootusekübet. Ta oli kindel, et nad on kadunud, pääsmist polnud kusagilt loota.

Peatselt ärkas ka Clayton Võttis aega, kuni ta toibus ja aru sai, kus ta on ja mis öösel nendega juhtunud oli. Viimaks langes ta hämmeldunud pilk neiule.

«Jane!» hüüdis ta. «Tänu jumalale, et oleme koos!»

3unisoon — kahe või enama sama kõlusega heli kooskõla

«Vaadake enda ümber.» vastas tütarlaps murtult, osutades apaatse liigutusega silmapiirile. «Me oleme täiesti üksi.»

Clayton vaatas tähelepanelikult ringi

«Kuhu nad võisid kaduda?» imestas ta «Nad ei saanud põhja minna, sest polnud lainetust, ja ma nägin kõiki paate veel pärast jahi vee alla vajumist.»

Ta äratas ka teised ja selgitas rleile olukorda.

«See on isegi hea, söör, et paadid on lahku läinud,» tähendas üks madrustest, «igas paadis on toidumoona, seega ei vaja keegi teiste abi, ja ka tormi kenal ei saa keegi teist aidata. Seevastu on rohkem võimalusi, et kui ka üks paat üles korjatakse, siis hakatakse teisigi otsima. Kui me koik koos oleksime, jääks yaid üksainus pääsemisvõimalus, nüüd aga on neid neli.»

See arukas filosofeerimine tõstis veidi ülejäänute meeleolu kuid mitte kauaks, sest kui otsustati võtta kurss itta, mandri poole ja hakati aere otsima, selgus, et neid enam polnudki Aerude taga istunud madrused olid oma too juures magama jäänud ja aerud vette pillanud, lained aga olid need ära viinud, ja neid polnud enam kusagil näha

113

Nüüd järgnes vihane sõnavahetus ja äärepealt oleks läinud löömingukс, kui Claytonil poleks õnnestunud madruseid maha rahustada. Muide, paar minutit hiljem oleks Thuran peaaegu algatanud uue skandaali, tehes inetu märkuse kõigi inglaste ja eriti inglise madruste rumaluse kohta.

«Aitab küll, poisid,» keelas teisi madruseid kolmas, kes nääklusest osa ei võtnud. «Mis kasu sellest on, kui te üksteisel näod lömmi lööte? Spider ütles ju teile, et meid korjatakse üles. Hakkame parem sööma »

«See pole halb mõte,» toetas teda Thuran ja pöördus kolmanda madruse poole: «Kulla Wilson, ulatage mulle üks karp»

«Võtke ise,» urises Wilson süngelt. «Ei hakka mina kellegi ... sõna kuulama. Te pole siin veel kapten.»

Lõppude lõpuks pidi Clayton ise minema karpi võtma, kuid siis puhkes uus sõnavahetus madrustega, kes avaldasid arvamust, et Clayton ja Thuran tahavad toidumoona kulutamisel silma peal hoida, et saada endale lõviosa.

«On vaja, et keegi juhtimise enda peale võtaks,» ütles Jane Porter. Ta oli tülgastusega jälginud seda häbiväärset nägelemist, millega oli alanud nende pealesunnitud suhtlemine, mis võis kesta veel mitu päeva. «Juba iseenesest on hirmus leida end äkki nõrgas paadis Atlandi ookeanil, milleks siis veel tüli ja riiuga õnnetust ja hädaohtu suurendada? Mehed peavad enda hulgast vanema valima ja temale kõiges alluma. Siin tuleb distsipliini hoida veelgi rängemini kui tõelises suures laevas »

Enne kui rääkima hakata, oli Jane lootnud, et tal ei tule üldse häält teha ja et Clayton suudab keerukates olukordades toime tulla. Kuid ta pidi tõdema, et vähemalt siiani polnud Clayton teistest rohkem oma ülesannete kõrgusel olnud, ehk ta küll püüdis omalt poolt suhteid teravaks mitte ajada. Ta läks isegi nii kaugele, et kui madrused hakkasid protesteerima, et Clayton karbi lahti teeks, andis ta selle nende kätte.

Tütarlapse sõnad rahustasid mõneks ajaks mehi ja lõpuks otsustati kaks veelähkrit ning neli konservikarpi jagada võrdselt madruste ja reisijate vahel, et nad saaksid neid varusid oma äranägemise järgi kasutada.

Niisiis jagunes väike seltskond kohe kaheks ja niipea kui varud olid kätte antud, hakati neid otsekohe avama. Mad rused said esimesena ühe karbi lahti ja kukkusid nii kohutavalt sajatama, et Clayton küsis: «Mis on lahti?»

«Oh häda!» kisendas Spider. «Häda! Veelgi hullem — see on surm! Karbis on tõkat!»

Clayton ja Thuran avasid kiirustades ühe oma karpidest ja selgus kohutav tõde — sealgi oli tõkat. Üksteise järel avati kõik neli karpi ja iga kord kinnitas vihane urin hirmsat tegelikkust: paadis polnud toidyraasugi!

114

«Noh, tänu jumalale, vett meil ikkagi on,» sõnas Tompkins. «Kergem on läbi ajada toiduta kui veeta. Kui päris häda käes, võib oma saapadki ära süüa, aga juua ju neid ei saa.»

Kuni ta rääkis, puuris Wilson ühte veelähkrisse väikese augu, Spider aga hoidis all plekk-kruusi, kuhu Wilson kavatses kallihinnalist vedelikku kallata. August voolas peenikese nirena kruusi põhja musta kuiva pulbrit. Ägades pillas Wilson lähkri maha ja langes pingile õudusega kruusi jõllitades.

«Lähkris on püssirohi,» ütles Spider teiste poole pöördudes vaevukuuldavalt. Ja nii oli see ka kõigi ülejäänud lähkritega.

«Tõkat ja püssirohi!» hüüatas musjöö Thuran. «Sapristi! Mäherdune dieet laevahuku läbiteinud merehädalistele!»

Ainuüksi teadmisest, et paadis pole vett ega toitu, tundsid inimesed otsekohe nälga ja janu. Ja nii algasid esimesest päevast nende kannatused ja neil tuli läbi teha kõik õudused, mis merehädalistele osaks saavad.

Iga päevaga muutus olukord üha halvemaks. Põletikulised silmad uurisid asjatult öösel ja päeval silmapiiri, kuni nõrgad väsinud inimesed varisesid paadi põhja, leides kohutavast tõelisusest lühikeses rahutus unes üürikese unustuse.

Suurest näljast sõid madrused ära oma nahkrihmad, saapad ja mütside seest nahkribad, ehkki Clayton ja Thuran püüdsid neile selgeks teha, et see ainult suurendab nende kannatusi.

Jõuetud ja lootuse kaotanud, armutu troopikapäikese käes pragunenud huulte ja paistetanud keeltega loksusid nad merel ning ootasid surma, milles hakkasid juba lunastust nägema. Esimeste päevade talumatud kannatused olid kolmele reisijale juba pisut tuimemaks muutunud, sest nad polnud midagi söönud. Kohutav oli aga madruste piin, kui nende nõrk haige magu püüdis seedida nahatükke, mida nad olid endale sisse ajanud. Esimesena andis alla Tompkins. Täpselt nädal pärast «Lady Alice'i» põhjaminekut suri madrus hirmsates krampides.

Mitu tundi vedeles ta surnukeha paadi päras, teisi sealt irevil hammastega otsekui mõnitades. Lõpuks ei kannatanud Jane Porter enam välja.

«William, kas te ei saaks teda üle parda visata?» küsis ta.

Clayton tõusis ja vaarus surnukeha poole. Mõlemad ellujäänud madrused jälgisid teda, aukuvajunud silmades hõõ-gumas veider, kurjakuulutav tuli. Asjatult püüdis inglane keha parda kohale upitada: see ülesanne polnud talle jõukohane. «Aidake mind, palun,» ütles ta Wilsonile, kes kõige lähemal lamas.

«Mis te tast merre viskate?» urises madrus ärritatult.

115

«Seda tuleb teha nüüd, kuni meil veel jõudu jätkub,» väitis Clayton. «Säärase päikese käes muutub ta homseks jubedaks.»

«Parem jätke ta rahule,» urises taas Wilson. «Ta kulub enne homset meile endile ära.»

Pikkamisi jõudsid madruse sõnad Claytoni teadvusse. Lõpuks ometi taipas ta protesti põhjust.

«Issand!» sosistas Clayton õudusega «Kas te tahate tõesti öelda ...»

«Ja miks ka mitte?» pomises Wilson. «Meie oleme veel elus, tema aga surnud ja tal on ükskõik »

«Tulge siia, Thuran, kutsus Clayton. «Meil tuleb läbi elada surmast midagi hirmsamat, kui me seda laipa merre ei viska.»

Wilson tegi paar ähvardavat liigutust, aga kui ta kaaslane Spider Claytonit ning Thurani toetas, andis ta järele ja vahtis ahnete silmadega laipa, kuni teised kolmekesi selle üle parda upitasid.

Pärast seda jälgis Wilson terve päev Claytonit, silmis kiirgamas hullumeelsus Päikeseloojaku ajal hakkas ta midagi pomisema ja endamisi naerma, silmadega endiselt Claytonit puurides

Oli juba täiesti pime, ent Clayton tundis ikka veel endal seda õudset pilku. Ta püüdis ärkvel olla. kuid nõrkuse tõttu suutis hädavaevu teadvust säilitada. Lõpuks ei pidanud ta sellele piinlemisele vastu, tema pea vajus pingile ja ta uinus. Kui palju aega sellest möödas oli, seda ei suutnud ta meenutada, kuid äkki ärkas ta mingist kummalisest helist otse enda kõrval. Kuu oli tõusnud ja kui Clayton silmad lahti lõi, nägi ta õudusega, et tema poole roomab ettevaat Ukult Wilson, avatud suust rippumas paistetanud keel.

Seesama heli äratas ka Jane Porteri Jubedat pilti nähes hakkas ta läbilõikavalt kisendama, ja selsamal hetkel sööstis madrus ettepoole ning kukkus Claytoni peale. Nagu kiskja otsis ta hammastega Claytoni kõri, kuid kogu oma nõrkusest hoolimata õnnestus viimasel hullumeelse suud endast kaugemal hoida.

Jane'i kisa peale ärkasid Thuran ja Spider Nähes selle põhjust, roomasid mõlemad Claytonile appi ja kolmekesi õnnestus neil Wilsonist jagu saada ning ta paadi põhja paisata. Korraks jäi ta lamama, pomises ja lagistas naeru, siis aga hüppas jubeda kriiskamisega püsti ja kadus vette, enne kui kaaslased suutsid teda takistada.

Hirmsale pingele ja erutusele järgnenud reaktsioon tegi ellujäänud täiesti jõuetuks. Spider vajus paadi põhja ja puhkes nutma. Jane Porter palvetas, Clayton vandus enda-misi vaikselt, musjöö Thuran oli andunud mõtisklustele, langetanud pea kätele. Mõtiskluste tulemusena tegi ta järgmisel päeval Claytonile ja Spiderile oma ettepaneku.

«Džentelmenid,» alustas ta. «Te näete, mis meid ootab.

kui meid lähema kahe^iäeva jooksul üles ei leita. Selleks on aga vähe lootust, kui otsustada selle järgi, et kõigi nende päevade jooksul pole me näinud ainsatki purjekat ega silmapiiril suitsuvinetki. Oleks süüa, oleks ka lootust, aga meil pole ühte ega teist. Meil jääb vaid üks võimalus — tuleb valida üks kahest: me kas sureme kõik mõne päeva pärast või tuleb keegi ohverdada, et teised võiksid ellu jääda. Kas te mõistate, mis ma öelda tahan?»

Seda kuuldes valdas Jane Porterit õud. Oleks ettepanek tulnud vaeselt harimatult madruselt, oleks ta arvatavasti vähem imestanud, aga et selle oli teinud mees, kes püüdis näidata end kultuurse ja peene džentelmenina, näis see talle peaaegu võimatu.

«On parem, et sureme kõik koos,» vastas Clayton.

«Otsustama peab häälteenamus,» väitis Thuran. «Et ohverdada tuleb vaid üks meist kolmest, siis me kolmekesi langetamegi otsuse. Miss Porter pole siin asjaosaline, teda hädaoht ei ähvarda.»

«Aga kuidas me teada saame, kes peab esimene olema?» küsis Spider.

«Selle otsustab loos,» vastas Thuran. «Mul on taskus mitu franki, me jätame meelde ühe aastaarvu ja kes selle raha endale saab, ongi esimene.»

«Ma ei taha sellest saatanlikust plaanist osa võtta,» teatas Clayton vaikselt, «me võime veel maad või mingit laeva näha, enne kui on hilja.»

«Te kas allute häälteenamusele või olete esimene,» vastas Thuran, ja tema hääl kõlas ähvardavalt. «Hääletame: mina olen plaani poolt, aga teüe, Spider?»

«Mina samuti,» kõlas vastus.

«See on enamuse tahe,» kuulutas Thuran. «Nüüd asume aega viitmata loosi võtma. See on ikõigile kasulik. Et kolm inimest ellu jääksid, sureb üks mõni tund varem kui muidu.»

Ta hakkas loteriiks ettevalmistusi tegema, kuna Jane Porter jälgis teda pärani silmi, mõeldes õudusega sündmusele, mida ta nägema peab. Thuran laotas pintsaku paadi põhja ja valis siis peotäie raha hulgast kuus franki. Kaks ülejäänud meest kummardusid alla, kuna ta rahasid silmitses. Seejärel ulatas ta need Claytonile.

«Vaadake neid hoolega,» ütles Thuran. «Kõige vanem on aastast 1875, ja see on ka ainuke.»

Clayton ja madrus silmitsesid üksikult iga raha. Nende arust ei olnud neil mingit vahet peale aastaarvude. Nad jäid rahule. Oleksid nad teadnud, et musjöö Thurani varasemad kogemused kaardimängus sohki teha olid ta kompi-mismeelt niivõrd arendanud, et ta oskas kaarte eristada juba üksnes neid puudutades, oleksid nad vaevalt leidnud selle plaani endale kasuliku olevat. 1875. aasta münt oli teistest õige pisut õhem, kuid ilma mikromeetrita poleks ei Clayton ega Spider suutnud seda kindlaks teha.

117

«Millises järjekorras loosi võtame?» küsis Thuran, teades oma kogemuste põhjal, et nendel juhtudel, kui loosi-võtmine on ebameeldiv, eelistab enamik tõmmata viimase na: alati on võimalus ja lootus, et keegi selle juba varem välja tõmbab, Thuran aga eelistas endale teadaolevatel põhjustel tõmmata esimesena, juhul kui tulnuks loosi võtta veel teist korda.

Ja kui Spider avaldas soovi tõmmata viimasena, nõustus Thuran armastusväärselt esimesena loosi võtma. Tema käsi kadus pintsaku alla vaid üheks viivuks, kuid kärmed ja osavad sõrmed jõudsid kõik mündid läbi katsuda ning saatusliku rahatüki kõrvale lükata. Kui ta käe välja tõmbas, oli seal 1888. aasta raha. Nüüd võttis loosi Clayton. Jane Porter kummardus ettepoole, näol õud ja pinev tähelepanu, kui pintsaku alla kadu^ selle mehe käsi, kellega ta abielluma pidi. Ja juba tõmbaski mees käe välja, raha pihus. Esimesel hetkel ei söandanud ta ise vaadata, aga musjöö Thu ran, kes Claytoni käe üle kummardus, hüüdis, et ta võib julge olla.

Jane Porter nõjatus kurnatuna ja üleni värisedes paadi äärele. Tal oli halb, pea käis ringi. Kui ka Spider ei tõmba 1875. aasta raha, tuleb kogu see õud uuesti läbi elada.

Madruse käsi oli juba pintsaku all. Tema laup kattus suurte higipiiskadega. Ta vappus nagu palavikus ja valjul häälel needis end, et oli tahtnud viimasena loosi tõmmata: praegu oli tal kolm võimalust ühe vastu, Thuranil aga viis ja Claytonil neli ühe vastu.

Venelane ootas kannatlikult ega kiirustanud madrust, ta teadis suurepäraselt, et teda ei ohustanud miski, ükskõik, kas saatuslik raha tuleb seekord välja või ei. Tõmmanud käe välja, heitis madrus pilgu rahale ja kukkus teadvusetult paadi põhja. Clayton ja Thuran kiirustasid mõlemad, nii kuidas vähegi suutsid, vaatama raha, mis oli madruse käest välja veerenud ja lebas tema kõrval maas. See ei olnud 1875. aasta oma Tohutu närvipinge järel saabunud reaktsioon mõjus Spiderile nii, nagu oleks tema tõmmanud selle saatusliku loosi.

Seega siis tuli kogu protseduur uuesti läbi teha. Veel kord võttis venelane pintsaku alt süütu raha. Jane Porter sulges silmad, kui Claytoni käsi kadus pintsaku alla. Spider kummardus ettepoole, pärani silmi jälgides kätt, mis pidi otsustama tema saatuse.

William Cecil Clayton, lord Greystoke võttis nüüd käe pintsaku alt välja. Raha kõvasti pihku pigistades, et keegi seda näha ei saaks, heitis ta pilgu Jane Porterile. Ta ei julgenud kätt avada.

«Rutem!» vingatas Spider. «Mu jumal, las ma vaatan .. .»

Clayton avas peo. Spider nägi esimesena aastaarvu, ja enne kui teised tema kavatsust taibata jõudsid, oli ta jalule tõusnud, üle paadi ääre astunud ja igaveseks rohelisse sügavikku kadunud — raha ei olnud 1875. aastast . . .

118

Läbielatud närvipinge mõjul lebasid ellujäänud terve päev poolteadvusetult ega puudutanud mitu päeva seda hirmsat küsimust.

Need olid kohutavad päevad täis üha kasvavat nõrkust ja lootusetust...

Lõpuks roomas musjöö Thuran Claytoni kõrvale. «Peab veel kord loosi tõmbama, enne kui me jääme nii nõrgaks, et isegi süüa enam ei jõua,» sosistas ta.

Clayton oli juba täiesti tahtejõuetu Jane Porter polnud enam kolm päeva rääkinud. Clayton teadis, et neiu sureb. Kui kohutav see mõte ka polnud, kuid Clayton arvas, et tema või Thurani ohverdamisega saab Jane uut jõudu, ja soostus kohe venelase ettepanekuga.

Nad tõmbasid loosi täpselt niisamuti kui esimesel korral ja tagajärg oli paratamatu — Clayton sai 1875. aasta raha. «Millal?» küsis Thuran.

Ta oli juba oma taskunoa välja tirinud ja nõrkade sõrmedega püüdis seda avada.

«Otsekohe,» pomises ta ja puuris ahnete silmadega inglast. «Ehk ootaksite pimedani?» küsis Clayton. «Ma ei taha, et miss Porter näeks Me kavatsesime ju abielluda.» Thurani nägu varjutas pettumus.

«Olgu pealegi,» vastas ta kõhklevalt. «Öö pole enam kaugel. Olen oodanud palju päevi, ootan veel mõne tunni.»

«Tänan teid, mu sõber,» sosistas Clayton. «Ma lähen nüüd tema juurde ja jään sinna, kuni mu tund on tulnud. Tahaksin enne surma tund või paar temaga koos olla.»

Kui Clayton tütarlapse juurde jõudis, oli viimane teadvuseta. Mees nägi, et ta on suremas, ja oli õnnelik, et neiu ei saa näha ega kuulda seda kohutavat tragöödiat, mis siin peagi aset leiab. Ta võttis tütarlapse käe ning tõstis selle oma lõhkenud ja paistetanud huultele. Hulk aega silitas ta õrnalt linnujalaga sarnanevat kokkukuivanud kätt, mis alles hiljuti oli olnud Baltimore'i kaunitari ilus valge käsi.

Oli juba pime, kuid ta ei märganud midagi, kuni öisest hämarusest kostev hääl ta teadvusele tõi. Saatus kutsus teda

«Tulen juba, musjöö Thuran,» ruttas ta vastama. Kolm korda proovis ta neljakäpukile tõusta, et roomata vastu surmale, kuid viimaste tundidega oli ta nii nõrgaks jäänud, et ei suutnud enam Thurani juurde minna.

«Te peate siia tulema, musjöö,» kutsus ta nõrgal häälel. «Mul pole jõudu neljakäpukile laskuda.»

«Sapristi!» pobises musjöö Thuran. «Te tahate mind tüssata, minult mu võitu ära võtta.»

Clayton kuulis, kuidas ta end paadi põhjas edasi lohistas. Kuid siis ägas ta äkki lootusetult.

«Ma ei suuda roomata. Hilja. Sa petsid mind, räpane inglasest koer.»

«Ma ei petnud teid, musjöö,» protesteeris Clayton. «Ma püüdsin kõigest väest, katsetan veel kord ja proovige teiegi,

119

ehk suudab kumbki meist roomata pool teed, ja siis te saate kätte oma võidu.»

Jälle kogus Clayton jõudu ja kuulis, et ka Thuran pingutab kõigest väest. Möödus ligemale tund, kui inglasel õnnestus põlvedele tõusta, kuid juba esimesel katsel edasi liikuda varises ta silmili.

Hetk hiljem kuulis ta Thurani rahulolevat hüüatust.

«Ma tulen,» sosistas venelane.

Taas püüdis Clayton oma saatusele vastu roomata ja kukkus uuesti paadi põhja. Kõigist ponnistustest hoolimata ei suutnud ta enam tõusta. Viimati kukkus ta selili ja jäigi nii lebama, vaadates üles tähtede poole, kuna tema tagant üha lähenes hingeldav venelane, kes vaevu end paadi põhjas edasi lohistas.

Claytonile näis, et ta oli vähemalt tund aega niiviisi lamanud, oodates lähemale roomavat olendit, kes tema piinadele lõpu pidi tegema. Ta oli juba päris lähedal, kuid tema ponnistustesse tekkisid üha pikemad vahed ja nagu Claytonile tundus, jõudis ta iga korraga läbida vaid õige tühise, peaaegu tabamatu vahemaa.

Viimaks tundis ta, et Thuran on siinsamas, tema kõrval. Kokutav naer, miski puudutas ta nägu, ja Clayton kaotas teadvuse.

XIX. Kullalinn

Selsamal ööl, kui ahvide Tarzan Waziri suguharu pealikuks sai, oli naine, keda ta armastas, suremas väikeses paadis keset Atlandi ookeani temast kakssada miili lääne pool. Sellal, kui ta füüsilise jõu ning täiuslikkuse kehastusena oma metslastest sõprade seas tantsis ja tule vastuhelk tema tugevatel sitketel lihastel mängles, lamas naine, keda ta armastas, luukõhna ja kurnatuna viimases tardumuses, mis janu- ja näljasurmale eelneb.

Esimesed nädalad pärast Tarzanile Waziri suguharu üle kuningavõimu andmist kulusid selleks, et saata manyuemad, nagu Tarzan oli lubanud, Waziri maa põhjapiirile. Enne kui neid ära lasti, nõudis Tarzan, et nad vandega tõotaksid enam mitte iialgi selle suguharu vastu suunatud röövretkedes osaleda ja tõtt öeldes anti see lubadus meelsasti. Nad olid Waziri uue pealiku sõjataktikat omal nahal juba küllalt tunda saanud ja neil polnud vähimatki soovi mõne röövlijõuguga taas tema valdustesse tulla.

Niipea kui Tarzan oli külla tagasi jõudnud, hakkas ta ette valmistama retke, et otsida hävinevat kullalinna, mida talle oli kirjeldanud vana Waziri. Ta valis välja viiskümmend kõige vapramat sõdalast, võttes ainult neid, kes ise tahtsid teda sel raskel teekonnal saata ja jagada temaga ohte, mis neid sellel tundmatul vaenulikul maal ootasid.

Sellest ajast peale, kui Waziri oli talle jutustanud iidse linna varemetele juhuslikult sattunud mustanahaliste imelistest seiklustest, ei mõelnud Tarzan enam muust kui mui-nasjutulinna muinasjutulisest varandusest. Tarzanit ahvatles seda retke ette võtma niisama palju seiklushimu kui soov kulda hankida, kusjuures viimane oli üsna tugev, sest tsiviliseeritud inimeste keskel elades oli ta näinud, millise võlujõu annab tema omanikule kollane metall. Mida ta met siku Aafrika südames kullaga peale oleks hakanud, selle üle ta pead ei vaevanud, aitas sellestki, et tema käes on imettegev võim, isegi kui tal ka kordagi ei avaneks võimalust seda võimu kasutada.

Niisiis ühel imeilusal troopikahommikul asus waziride pealik Waziri viiekümne eebenimusta sihvaka sõdalase eesotsas teele, et otsida seiklusi ja aardeid. Nad läksid sedasama teed mööda, mida vana Waziri oli Tarzanile kirjeldanud Mitu päeva läksid nad ühte jõge mööda üles, ületasid madala veelahkme, siis teist jõge pidi alla, jälle kolmandast üles, kuni kahekümne, viienda päeva lõpuks jäid laagrisse mäe nõlvale, mille tipust nad lootsid lõpuks ometi imelist aaretelinna näha.

Järgmisel hommikul hakkasid nad üles ronima peaaegu püstloodis kaljudest, mis loodusliku barjäärina moodustasid viimase tõkke nende teel eesmärgile. Oli juba keskpäev, kui kõige ees roniv Tarzan viimase kalju tippu tõusis ja väikesel laudsiledal platsil seisma jäi

Neist paremal ja vasakul kõrgusid majesteetlikud mäed, mitu tuhat jalga kõrgemad kui need, mis sulgesid läbipääsu ihaldatud orgu. Mägede taga laius metsaga kaetud org, mida mööda nad olid palju päevi kõndinud, org aga lõppes madala mäeahelikuga, mis piirnes juba nende enda maaga.

Tarzani tähelepanu köitis aga rohkem ees avanev vaade: lage tasandik, madal ja kitsas, siinseal üksikud kidurad puud ja suured rändrahnud. Tasandiku kaugemas servas aga paistis suursugune linn paksude müüride, sihvakate tornide, minarettide ja kuplitega, mis päikesevalguses punaselt ja ikollaselt särasid. Vahemaa oli liiga suur, et märgata lagune mise jälgi, ja Tarzanile näis linn olevat imekaunis, tema kujutlusvõime aga maalis silme ette laiu tänavaid ja suursuguseid templeid, mida täitis elev? rõõmus rahvahulk.

Salk puhkas mäetipus ligi tund aega. seejärel juhtis Tarzan nad alla orgu. Rada ei olnud, kuid laskumine polnud sugugi nii järsk kui teiselt poolt ülestulek. Orgu jõudnud, hakkasid nad kiiresti edasi minema ja oli alles valge, kui peatuti iidse linna müüride ees.

Välimine müür oli oma viiskümmend jalga kõrge seal, kus see täielikult säilinud oli, ja nii palju kui nende silm võttis, oli müür lagunenud tükati ainult ülalt servast, mitte rohkem kui kahekümne jala kõrguselt. Niisugune müür oli linnale ikka veel suurepärane kaitse. Mitu korda näis Tarzanile, nagu liiguks keegi seal, kus müür lagunenud oli, ja

muinasaegsete kaitsetornide tagant jälgivad neid elusolendid. Ja tihti tundis ta endal nähtamatute silmade pilku, kuid ei võinud kordagi kindlalt väita, et see oli rohkem kui ainult ettekujutus.

Sel ööl jäid nad laagrisse linnast väljas, müüri ääres. Südaööl ärkasid nad äkki läbilõikavast kisast, mis kostis müüri tagant. See algas väga kõrgelt ja alanes järkjärgult, kuni muutus kaeblikuks oigamiseks. Kisa mõjus mustanahalistele väga kummaliselt, neid hirmust peaaegu halvates, ja kulus vähemalt tund, kuni laager uuesti magama jäi. Hommikul polnud ehmatuse mõju ikka veel haihtunud ja wazirid heitsid nende ees kõrguvale massiivsele kurjakuulutava välimusega kindlusele arglikke kõõrdpilke.

Tarzan pidi kaua keelitama ja veenma, et mustanahalised ei loobuks ettevõetud üritusest ega kiirustaks lagendikku mööda tagasi kaljude juurde, kust nad eelmisel päeval olid laskunud Käskude ja ähvardustega, et ta läheb üksinda, õnnestus tal lõpuks sundida neid endaga kaasa tulema.

Viisteist minutit käisid nad piki müüri, kuni leidsid koha, kustkaudu võis sisse pääseda. See oli kitsas, umbes kahekümne tolli laiune lõhe, mille sisemusest paistis ajahambast puretud astmetega kivitrepp, mis peagi tegi järsu käänaku.

Oma laiade õlgade pärast sisenes Tarzan kitsasse käiku, külg ees. Tema järel tulid mustad sõdalased. Käänaku taga lõppes trepp ja algas tasane rada, mis kulges loogeldes ja spiraalselt pööreldes, kuni äkki keeras järsult ümber nurga ja tõi nad kitsasse õue, mida piiras teine, sisemine müür, niisama kõrge kui esimenegi. Selle müüri peale olid ehitatud väikesed ümmargused tornid vaheldumisi teravatipuliste kivipankadega. Viimased olid tükati maha kukkunud ja müürgi lagunema hakanud, kuid üldiselt oli see palju paremini säilinud kui välimine müür. Ka siin oli läbikäik, niisama kitsas kui esimenegi, ja selle läbinud, leidis Tarzan end oma sõdalastega laialt alleelt, mille lõpus kõrgusid süngeilmelised ähvardavad graniitehitised, mis juba lagunema hakkasid. Hoonete ääres rusude keskel kasvasid puud ja viinamari oli põimunud läbi mustavate aknatühemike. Üksnes otse nende ees kõrguv hoone oli teistest vähem vääntaimedesse kasvanud ja paremini säilinud. See

oli tohutu suure kupliga massiivne hoone. Kummalgi pool sissekäiku seisid reas kõrged sambad, igaühe otsas monoliitsena kivist raiutud fantastiline hiidlind.

Kuni ahvinimene ja tema kaaslased ringi vaatasid, suuremal või vähemal määral selle üle imestades, mis avanes nende pilgule siin iidses linnas keset metsikut Aafrikat, kuulsid mitu neist mingisugust liikumist hoones, mida nad parajasti silmitsesid. Seal poolhämaras oleksid nagu liikunud ähmased varjud. Polnud midagi seesugust, mida silm oleks võinud selgesti tabada: üksnes veider elutunnetamine seal, kus seda ei peaks üldse olema, sest selles ammu möödu-

nud sajandite nõiutud ja surnud linnas näis kõik elav kohatu.

Tarzanile meenus, et ta oli kord Pariisis lugenud, nagu oleks elanud otse Aafrika südames mingisugune väljasurnud valge rass. Talle turgatas pähe mõte, et ta näeb enda ees selle tsivilisatsiooni varemeid, mille see kummaline rahvas oli oma kummalisel ja metsikul kodumaal rajanud. Kas oli võimalik, et selle rassi viimased esindajad elasid veel praegugi oma esivanemate kunagise hiilguse varemete keskel? Ja uuesti pani ta tähele, et suures templis keegi vargsi hiilib.

«Tulge,» kutsus ta wazirisid, «lähme vaatame, mis on seal nende lagunevate müüride taga.»

Tema kaaslastel polnud sugugi tahtmist talle järgneda, aga kui nad nägid, kui julgelt ta mingist portaalist sisse astus, järgnesid nad talle mõne sammu kaugusel, kogunenud ühte kobarasse ja väljendades ilmseid kabuhirmu tunnuseid. Üksainus kisendus, nagu nad olid kuulnud öösel, ja kõik oleksid tormanud nagu pöörased kitsa lõhe poole, mis läbi paksude müüride välisilma viis.

Astunud hoonesse, tundis Tarzan selgesti, et teda vaatavad paljud silmad. Külgmise koridori hämaruses kuuldus sahinat ja ta oli valmis vanduma, et nägi üleval, ümarehitise kuppelkatuse all oleva akna avas inimese kätt.

Toa põrand oli betoonist, seinad poleeritud graniidist, millesse olid raiutud kummalised inimeste ja loomade kujud. Kohati oli seintesse müüritud kollasest metallist plaadid.

Astunud ühe sellise plaadi juurde, nägi Tarzan, et see oli kullast ja üleni mingite hieroglüüfidega kirjatud. Selle esimese toa taga olid teised, nende taga aga jagunes hoone kaheks määratu suureks tiivaks. Tarzan läks läbi mitmest toast ja nägi rohkesti tõendeid, mis kinnitasid kuuldusi muistsete ehitajate muinasjutulisest rikkusest. Ühes toas oli seitse massiivset kuldsammast, teises aga kullaga kaetud põrand.

Kui Tarzan hoonega tutvus, käisid mustad sõdalased kogu aeg kobaras tema selja taga, ning kummalised varjud vilksatasid nende kõrval, nende ees ja järöl; aga nad ei tulnud kordagi nii lähedale, et oleks võinud kindlalt öelda, et toas on veel keegi.

Närvipinge hakkas mustanahalistele talumatuks muutuma. Nad palusid Tarzanit värske õhu ja päikese kätte tagasi minna. Nad väitsid, et siinsest jalutuskäigust ei tule midagi head, sest nendes varemetes kummitavad surnute hinged, kes siin on kunagi elanud.

«Nad jälgivad meid, oo kuningas!» sosistas Busuli. «Nad ootavad, kuni on meid oma kindluse kõige sügavamasse soppi meelitanud, tormavad siis meile kallale ning rebivad meid hammastega tükkideks. Nii teevad vaimud alati. Mulle rääkis sellest minu ema onu, kes on suur nõid.»

Tarzan puhkes naerma. «Mu lapsed, jookske tagasi päikese kätte,» lausus ta. «Tulen teie juurde, kui olen need varemed põrandast laeni läbi otsinud ja leidnud kulda või jõudnud järeldusele, et seda ei ole. Muide, me võime seintelt plaadid maha võtta, sambad on meile liiga rasked. Kuid arvan, et kusagil peavad olema suured

varakambrid täis kulda, mida võiksime kergesti seljas ära viia Nüüd aga lipake värske õhu kätte, kus saate vabamalt hingata.»

Osa sõdalasi järgis rõõmuga pealiku käsku, kuid Busuli ja veel mõni ei söandanud teda maha jätta, kõikudes kahe-vahel. Ühelt poolt valdas neid armastus ja ustavus oma kuningale, teisalt aga ebausklik hirm tundmatuse ees. Ja äkki juhtus see, mis lahendas küsimuse, välistades edasiste arutluste võimaluse. Varemeis templi vaikuses kõlas äkki nende kõrvade juures seesama võigas kisa, mida nad olid kuulnud eelmisel ööl, ja hirmukarjatusega pöörasid mustad sõdalased ümber ning panid liduma läbi sajanditevanuse hoone tühjade saalide.

Ahvide Tarzan jäi seisma samasse kohta, kuhu sõdalased ta jätnud olid, ja julma naeratusega huulil ootas vaenlast, keda ta arvas nüüd kohe endale kallale sööstvat. Kuid taas võttis maad vaikus, kui mitte arvestada kusagil läheduses hiilivate paljaste jalgade nõrka sahinat.

Siis keeras Tarzan ümber ja läks kaugemale templisse. Ta kõndis ühest toast teise, kuni jõudis tuppa, kus oli veel säilinud üks tugev kinnine uiks. Ta surus õla selle vastu ja samal ajal kõlas peaaegu tema kõrval jälle seesama kisa. Ilmselt hoiatati teda selle kisaga, et ta seda tuba ei rüvetaks. Aga võibolla just siin peituski aarete saladus.

Kuna selle nõiutud koha nähtamatud kaitsjad ei tahtnud, et Tarzan just sellesse tuppa läheks, siis kõige kiuste kasvas tema soov sinna pääseda kolmekordseks. Ja kuigi kisa nüüd vahetpidamata korrati, surus ta õlaga ust, kuni see puuhingede kriiksudes järele andis.

Sees oli pime nagu hauas. Polnud ühtegi aknet, kust oleks võinud kas või nõrk valgusekiir sisse tungida. Ja et sealgi oli poolpime, kust Tarzan tuli, siis ei aidanud ka lahtine uks. Odavarrega enda ees põrandat kobades astus Tarzan pimedusse Äkki sulgus tema järel uks ja samal ajal haarasid pimeduses igast suunast temast kinni kellegi käed.

Ahvinimene võitles enesekaitseks metsiku raevu ja hii-geljõuga. Ent kuigi ta tundis, et tema hoobid ei läinud tühja ja ta hambad vajusid pehmesse ihusse, ilmus alati kaks uut kätt nende asemele, millest ta jagu oli saanud. Lõppude lõpuks tõmbasid nad ta maha ja arvulise ülekaalu tõttu said temast võitu. Seejärel sidusid nad ta käed selja taha kinni, painutasid jalad seljale ja sidusid kätega kokku.

Ta polnud kuulnud ainsatki häält peale oma vaenlaste raske hingamise ja võitluse kära. Tarzan ei teadnud, mis olevused ta vangi olid võtnud, aga et nad ta kinni olid sidunud, pidas ta neid inimesteks.

Seejärel tõstsid nad ta üles ning tõugates ja maad mööda lohistades viisid pimedast toast välja templi siseõuele. Siin nägi Tarzan oma vaenlasi. Neid oli umbes sada: väikesed rässakad mehed suure habemega, mis varjas osa nägu ja ulatus karvase rinnani. Paksud juuksed algasid kulmude kohalt ning langesid seljale ja õlgadele. Jalad olid neil kõverad, lühikesed ja rasked, käed pikad ja lihaselised. Puusi kattis neil leopardi- ja lõvinahk ning rinnal rippus samade loomade küüntest valmistatud suur kaelakee. Käsi ja jalgu ehtisid paksud kuldvõrud. Sõjariistaks oli neil raske pahklik nui, aga vöö vahel, mis oli nende ainus riietusese, rippus nuga.

Mis aga vangi kõige rohkem imestama pani, oli nende1 valge nahk: ei värvitoonis ega näojoontes polnud neegritest põlvnemise märkigi. Küll aga ei äratanud sümpaatiat madalad laubad ja väikesed õelad lähestikku asetsevad silmad.

Pimedas toas lahingut lüües ja seejärel Tarzanit siseõue lohistades ei toodud kuuldavale ainsatki häält, nüüd aga vahetasid nad isekeskis ühesilbilisi sõnu Tarzanile täiesti võõras keeles. Ahvinimese kivipõrandale jätnud, läksid nad üksteise järel oma lühikestel jalgadel templi teisi», kaugemasse ossa.

Selili lamades nägi Tarzan, et väikest õue piirasid ümberringi templi müürid, mis majesteetlikult kõrgusse tõusid. Ainult kõige kõrgemal paistis killuke sinist taevast ja ühes kohas nägi ta läbi müüriava rohelust, kuid ei saanud aru, kas kasvas see templi sees või väljas.

Ümber õue maast kuni templi katuseni kulgesid ridadena lahtised rõdud ja aegajalt märkas vang, et seailt piidlesid teda näole langevate juuksesalkude vahelt hiilgavad silmad.

Ahvinimene proovis ettevaatlikult oma köidikute tugevust ja ehkki ta ei saanud täiesti kindel olla, tundus siiski, et kui tuleb aeg taas vabadus kätte võita, ei pea need tema tugevatele lihastele vastu. Kuid ta ei söandanud katset ette võtta enne pimeduse saabumist, sest tajus endal kogu aeg varitsevaid silmi

Nii lamas ta õuel mitu tundi, enne kui sellesse kaevu hakkasid tungima esimesed päikesekiired. Peaaegu üheaegselt kuulis ta paljaste jalgade tatsumist enda kohal rõdudel ja nägi, kuidas need inimestest täitusid, samal ajal kui teised ustest õuele valgusid.

Üheks hetkeks pöördusid kõigi silmad keskpäevase päikese poole ja siis alustasid nii rõdudel kui ka õuel olijad madalatel nootidel mingit õudset laulu unisoonis. Tarzanit ümbritsevad inimesed hakkasid selle peale piduliku laulu taktis tantsima Aeglaselt keerlesid nad Tarzani ümber, tema peale vaatamata ja pööramata silmi päikeselt, meenutades oma liigutustega kohmakalt komberdavaid karusid.

Umbes kümmekond minutit kestis nende monotoonne tatsumine ja laul. seejärel aga pöördusid nad järsku kõik

125

korraga ülestõstetud nuiadega oma ohvri poole ning kohutava ulgumise ja saatanlike grimassidega tormasid talle kallale.

Selsamal hetkel ilmus äkki verejanulise hordi keskele naisekuju. Tal oli täpselt samasugune nui nagu nendelgi, ainult kullast, ja sellega kihutas ta mehed eemale

XX. La

Esimesel hetkel arvas Tarzan, et saatuse isemeelne tuju on ta päästnud. Aga meenutades, kui kergelt üksainus tütarlaps kakskümmend gorillasarnast meest oli eemale ajanud, ja kui ta seejärel nägi, et nad uuesti tema ümber oma üksluist keerlemist alustasid, kusjuures tütarlaps pöördus nende poole monotoonse lauluviisiga, mõistis Tarzan, et seegi oli osa tseremooniast, milles tema oli keskne kuju.

Silmapilk hiljem tõmbas tütarlaps oma vöö vahelt noa, kummardus Tarzani kohale ja lõikas läbi tema jalgade ümber oleva rihma. Siis lakkasid mehed keerlemast ja astusid lähemale, tütarlaps aga käskis märkide abil Tarzanit püsti tõusta. Rihma, millega olid seotud Tarzani jalad, heitis tütarlaps talle nüüd kaela ja juhtis ta siis läbi õue. Mehed järgnesid neile paarikaupa.

Mööda käänulisi koridore läksid nad üha edasi, templi kõige kaugemasse ossa, kuni jõudsid suurde tuppa, mille keskel seisis altar. Alles nüüd taipas Tarzan, mida oli tähendanud see kummaline tseremoonia enne nende saabumist siia pühamusse.

Ta oli sattunud muistsete päikesekummardajate järeltulijate kätte. Et üks preestrinna ta näiliselt päästis, see oli vaid osa pantomiimist, mis kordas vana paganlikku tavandit: päike, mis talle ülalt müüridevahelisest avast peale oli paistnud, nõudis teda endale, ja sisemisest templist oli ilmunud preestrinna, et päästa teda kui leegitsevale jumalusele määratud inimohvrit lihtsurelike rooj astest kätest.

Kui ta oma oletuste õigsuse kohta oleks veel tõendeid va janud, siis tasus tal vaid heita pilk punakaspruunidele plekkidele altari kividel ja selle ümber põrandal, samuti ka inimkoljudele, mis arvukatest seinaniššidest välja vahtisid.

Preestrinna talutas ohvri altari astme juurde. Ülal täitus rõdu pealtvaatajaist, toa idapoolsest nurgast tuli kaar-ukse kaudu pikkamisi sisse rodu naisi. Nagu mehed, nii kandsid nemadki ainult metsloomanahku, mis olid vöötatud nahkrihina või kuldketiga. Nende musti juukseid kattis kullast peaehe, mis koosnes üksteisega meisterlikult ühendatud paljudest ümmargustest ja ovaalsetest naastudest ning kujutas endast metallmütsikest. Kahel pool pead rippusid ehte küljest alla ovaalsetest naastudest ketid, ulatudes vööni.

Naised olid korrapärasema kehaehitusega kui mehed, nende näojooned peenemad, kuna pea kuju ja suured pehmed mustad silmad kõnelesid hoopis rohkemast intelligentsist ja inimlikkusest, kui oli nende isandail.

Igal preestrinnal oli käes kaks kullast peekrit. Nad jäid ühele poole altarit reas seisma. Nende vastas seisvad mehed astusid ligi jä igaüks võttis temaga kohakuti oleva naise käest peekri.

Seejärel kõlas taas laul, kui järsku ilmus veel üks naine. Ta väljus altari tagant pimedast käigust, mis oli ühenduses toa all oleva keldriga.

Ülempreestrinna, mõtles Tarzan. See oli noor naine ilusa ovaalse ja isegi aruka näoga. Tema ehted sarnanesid teiste omadega, kuid olid keerukamalt töödeldud ja mõne briljandiga kaunistatud. Tema valgeid käsi ja jalgu katsid peaaegu üleni massiivsed ehted, aga tema ainsat rõivast — leopardinahka — hoidis üll taljet tihedasti ümbritsev vöö. See koosnes kuldrõngastest, mis olid ühendatud keeruliseks mustriks ja kaunistatud lugematul hulgal väikeste briljantidega. Vöö vahel oli tal pikk nuga, nuia asemel aga käes peenike sau.

Ta peatus altari ees, ja laul vaikis. Preestrid ning preest-rinnad laskusid tema ette põlvili, tema aga tõstis nende kohale saua ja hakkas pikka igavat palvet lugema. Tema hääl oli õrn ja meloodiline. Tarzan ei suutnud kuidagi uskuda, et selle omanik võis usuhullustuse fanaatilises ekstaasis ühe hetkega muutuda verejanuliseks timukaks ja, hoides käes verist nuga, esimesena juua altaril seisvast väikesest peekrist punast sooja verd.

Lõpetanud palvetamise, heitis ta esimest korda pilgu Tarzanile. Seejärel uuris ta meest silmatorkava uudishimuga pealaest jalatallani. Siis hakkas ta temaga rääkima ja, olles lõpetanud, vakatas, justkui oodates vastust.

«Ma ei oska teie keelt,» ütles Tarzan. «Ehk suudame lei da ühise keele?» Ja ta proovis prantsuse, inglise, araabia, waziri ning lõpuks lääneranniku segavereliste keelt. Kuid naine ei saanud temast aru.

Ta noogutas pead ja tema hääl kõlas väsinult, kui ta käskis preestreid talitust jätkata. Nad kordasid oma tobedat keerutamist, kuni ülempreestrinna sellele lõpu tegi. Kogu selle aja oli ta seisnud ja Tarzanit tähelepanelikult silmitsenud.

Tema märguande peale sööstsid preestrid ahvinimese kallale, tõstsid ta üles ja panid põigiti altarile, nii et pea üle ühe ja jalad üle teise ääre rippusid. Siis rivistusid preest-rid ja preestrinnad kahte viirgu, väikesed kuldpeekrid käes hakkamas, et saada oma osa ohvri verest, kui ohverdamis-nuga on oma töö teinud.

Preestrite reas tõusis tüli esimese koha pärast. Rässakas elukas, kelle näost paistis gorilla mõistus, püüdis ühte väiksemat meest tagaplaanile suruda, kuid väiksem pöördus

ülempreestrinna poole, kes külmal vasturääkimist välistaval toonil käskis suuremat rea lõppu minna. Tarzan kuulis, kuidas see porises ja protesteeris, minnes talle näidatud kohta.

Siis alustas preestrinna Tarzani kohal seistes loitsimist, tõstes ühtaegu pikkamisi oma õhukest teravat nuga. Ahv-inimesele tundus, nagu möödunuks terve igavik, kuni käsi lakkas tõusmast ja nuga peatus üleval tema kaitsetu rinna kohal.

Seejärel hakkas nuga langema, algul aeglaselt, siis aga üha kiiremini ja kiiremini, sedamööda, kuidas kiirenes ka loitsimise tempo. Tarzan kuulis ikka veel rahulolematu preestri torisemist rea lõpus. Tema hääl muutus üha valjemaks. Mehe lähedal seisev preestrinna tegi rangel toonil talle märkuse. Nuga oli nüüd langenud Tarzani rinnale päris lähedale, kuid peatus siis hetkeks, kui ülempreestrinna silmad tõstis, et heita püha talituse segajale kiire tauniv pilk.

Vaidlejate seas tekkis segadus ja nende poole pead keerates jõudis Tarzan märgata, kuidas suur preester tema vastas seisva naise kallale hüppas ja ainsa nuiahoobiga ta pealuu lõhki lõi. Ja siis juhtus see, mida Tarzan oli metsiku džungli metsikute asukate hulgas sadu kordi näinud. Ta nägi, kuidas see juhtus Kerchaki, Tublati, Terkozi ja tosina teiste sugukonna tugevate isasloomadega, samuti elevant Tantoriga. Vaevalt leidus metsas kas või üks isane, kellele see tuhin aeg-ajalt poleks peale tulnud. Preester sattus märatsemishoogu ja hakkas nuiaga oma kaaslasi taga ajama.

Raevukalt kisendades tormas ta siia-sinna, oma hiiglasuure sõjariistaga kohutavaid hoope jagades või kollaseid kihvu õnnetute ohvrite kehasse lüües. Ja samal ajal seisis ülempreestrinna Tarzani kohal, käes löögivalmis nuga, vaadates õudusest pärani silmil hullunud olendit, kes tema pühitsetute hulgas hukatust ja surma külvas.

Varsti ei jäänud tuppa enam kedagi peale surnute, surijate ja altaril lamava ohvri, ülempreestrinna ja hullumeel se. Kui viimase läbitungivad silmad naisel peatusid, lahvatas neis lõkkele uus, tiirane himu. Pikkamööda roomas ta naise juurde ja hakkas temaga rääkima. Ja milline oli Tarzani üllatus, kui ta seekord tema sõnadest aru sai, sest ta rääkis keelt, mida Tarzanil poleks iialgi pähe tulnud inim olendiga rääkida: see oli suurte antropoidide sugukonna madal kurguhäälne klähvimine — Tarzani emakeel. Ja naine vastas mehele sellessamas keeles. Mees ähvardas, naine püüdis teda manitseda, kuigi oli juba näha, et ta ise ei looda enam oma autoriteedi jõule. Loom oli juba päris lähedal, ta roomas naise poole, altari tagant oma käsi nagu küünistega kappi tema järele sirutades.

Tarzan pingutas rihmu, millega ta käed olid selja taha seotud. Naine ei märganud seda: ta oli oma ohvri unustanud

hädaohu ees, mis teda ennast ähvardas. Kui hull Tarzanist mööda hüppas, T*t haarata saaki, tegi ahvinimene üliinimliku pingutuse ja veeres altarilt maha preestrinnast teisele poole. Kui ta jalule hüppas, kukkusid käte ümbert rihmad maha ja ümber vaadates märkas ta, et oli jäänud templisse üksinda: hull ja ülempreestrinna olid kadunud.

Sel hetkel kostis ohverdusaltari tagant mustavast keldriavast, kust ülempreestrinna oli esimest korda välja ilmunud, summutatud hala. Ahvide Tarzan reageeris otsekohe hädaohus oleva naise kutsele. Ta ei mõelnud silmapilkugi omaenda käekäigule ja põgenemisvõimalusele, mis tänu õnnelike juhuste kokkusattumisele tema ees avaneda võis. Üks kerge hüpe, ja ta oli juba maa-aluse käigu suus ning tormas alla iidse trepi astmetest, mis viisid teadmata kuhu.

Ülalt immitsevas nõrgas valguses nägi ta madala võlvitud laega suurt keldrit, kust paar ust pilkaspimedatesse käikudesse viisid. Otsida polnud vaja: siinsamas tema ees

oli hull naise põrandale paisanud ja gorillasõrmed sirutusid kramplikult tema kõri poole, kuna naine meeleheitlikult rabeles, püüdes koletise raevu eest pääseda.

Kui Tarzani raske käsi tema õlale laskus, jättis preester oma ohvri ja tormas selle kallale, kes naist päästa kavatses. Suu vahul ja hambad irevil, võitles hullunud päikesekummardaja hullunu kümnekordse jõuga. Ilmselt oli temas ärganud verejanu ja otsekohe muutus ta uuesti metsloomaks. Unustanud vöö vahele torgatud noa, kasutas ta ainult looduslikku sõjariista, millega võitlesid tema loomadest prototüübid.

Kuigi ta oskas oma käte ja hammastega hästi tegutseda, ületas vastane teda metsikute vahenditega võitlemise kunstis. Ahvide Tarzan läks temaga käsitsi kokku ja nad kukkusid põrandale, teineteist rebides ja puredes nagu kaks isaahvi. Samal ajal oli preestrinna end vastu seina surunud ja vaatas hirmust pärani silmi oma jalge ees veerevaid lõrisevaid metsloomi.

Lõpuks ta nägi, et võõras haaras vaenlasel tugeva käega kõrist, surus ta pea tagasi ja teise käega virutas talle ühe hoobi teise järel näkiku. Hetke pärast heitis ta elutu keha eemale, tõusis üles ja raputas end nagu suur lõvi. Ta asetas ühe jala surnukehale ja tõstis pea, et tuua kuuldavale võidukisa, aga kui ta pilk juhuslikult üles templisse viivale avausele langes, templisse, kus inimesi ohverdatakse, mõtles ta ümber.

Neiu, kes meeste võitluse ajal oli olnud hirmust halvatud, hakkas oma olukorda mõistma ja taipama, et olles küll pääsenud hullumeelse küüsist, oli ta sattunud inimese kätte, keda nüüdsama oli tappa kavatsenud. Ta otsis silmadega, kuhu võiks põgeneda.

Pimeda käigu mustav avaus oli lähedal, aga niipea kui ta sinna söösta tahtis, oli ahvinimene ühe hüppega neiu kõrval ja pani talle käe õlale.

«Oota!» ütles ahvide Tarzan Kerchaki sugukonna keeles. Tütarlaps vaatas imestades talle otsa. «Kes sa oled,» küsis ta sosinal, «et räägid esimese inimese keelt?»

«Olen ahvide Tarzan,» vastas mees antropoidide keeles.

«Mis sa minust tahad?» jätkas neiu. «Mis eesmärgil sa mind Tha käest päästsid?»

«Ma ei võinud lubada, et minu silme all tapetakse naine.»

Veel mitmele neiu küsimusele tuli Tarzanil vastus anda.

«Ja mida sa kavatsed minuga nüüd teha?» jätkas neiu usutlemist.

«Ei midagi, kuid sina võiksid ühte-teist teha minu heaks, sa võiksid mind siit vabadusse viia.» Ta mainis seda, vähimatki lootmata neiu nõusolekule. Tarzan oli kindel, et ohverdamist jätkatakse täpselt samast kohast, kus see pooleli oli jäänud, niivõrd kui see sõltus ülempreestrinnast. Kuid arvatavasti leiavad nad sedagi, et ilma köidikuteta ja pika'noaga käes on ahvide Tarzan palju ohtlikum kui kin-niseotuna ja relvituna.

Mõnda aega silmitses tütarlaps teda vaikides, siis hakkas rääkima.

«Sa oled imeline inimene, just selline, kellest ma unistasin juba lapsena. Niisugused olid arvatavasti ka meie rahva esivanemad, vägev inimrass, kes ehitas metsiku maa südamesse selle võimsa linna, et maapõuest välja tuua neid muinasjutulisi varandusi, mille nimel nad olid loobunud oma kaugest tsivilisatsioonist.

Esiteks, ma ei suuda mõista, miks sa mind päästsid, ja teiseks, nüüd, kus ma sul peos olen, ei maksa sa mulle kätte selle eest, et ma su surma mõistsin ja omaenese käega äärepealt tapma pidin.»

«Küllap sa järgisid üksnes oma usku.» kostis Tarzan. «Kuidas ma teie usku ka ei suhtu, ei või ma sind hukka mõista. Aga kes te olete? Mis rahvas see on, kelle juurde ma sattunud olen?»

«Mina olen La, Opari linna Päikesetempli ülempreestrinna. Me kõik põlvneme sellest rahvast, kes rohkem kui kümme tuhat aastat tagasi tuli siia metsikule maale kulda otsima. Nende linnad asusid kogu maa-alal, mis ulatus suurest merest, kust päike tõusis, suure mereni, kuhu päike öösel loojus, et jahutada oma lõõmavat palet. Nad olid väga rikkad ja võimsad, kuid elasid siinsetes luksuslikes paleedes kõigest mõne kuu aastas. Ülejäänud aja veetsid nad oma kodumaai, väga kaugel põhjas.

Palju laevu sõitis selle uue ja vana maailma vahet. Vihmakuudeks jäid siia vaid vähesed: need, kes kaevandustes mustade orjade tööd jälgisid, kaupmehed, kes neid kõige hädavajalikuga varustasid, ning linnu ja kaevandusi

kaitsvad sõdurid.

Ja siis juhtus suur õnnetus. Kui saabus aeg, et need tuhanded inimesed, kes siin kõike seda oma kätega lõid, pidid tagasi pöörduma, ei tulnud keegi neile järele. Oodati mitu nädalat. Siis saadeti teele galeer, et selgitada, miks

kedagi ei tule. Ehkki galeer otsis mitu kuud, ei leidnud ta enam jälgegi sellest võimsast maast, kus lõpmatu hulk sajandeid tagasi oli sündinud meie iidne tsivilisatsioon. See maa oli vajunud merre.

Sellest päevast algas meie rahva mandumine. Õnnetud ja julguse kaotanud inimesed langesid peagi põhjast ja lõunast tulevate mustade hordide ohvriks. Üksteise järel tühjenesid linnad inimestest või rööviti paljaks. Lõpuks olid viimased ellujäänud sunnitud varjupaika otsima selles tugevas mägikindluses. Vähehaaval kadus meie vägevus ja kultuur, kuivas kukku meie rahvaarv, hääbus intellekt, ja praegu oleme kõigest väike metsikute ahvide sugukond.

Ja tõtpoolest, ahvid elavadki juba sajandeid koos meiega. Me nimetame neid esimesteks inimesteks ja räägime nenae keelt niisama meelsasti kui oma keelt ja püüame oma emakeelt säilitada vaid religioossete kombetalituste juures. Kuid möödub aeg, see ununeb ja me ei oska enam muud kui ahvide keelt; tuleb aeg ja me ei hakka enam endi seast välja kihutama neid, kes ahvidega abiellu astuvad. Ja niimoodi me langemegi nendesamade loomade tasemele, kellest aastasadu tagasi arenesid meie esivanemad.»

«Kuid mispärast oled sina teistest inimlikum?» küsis mees.

«Mõnel põhjusel ei muutu meie, naised, üldse nii ruttu ürgaegseks olendiks kui mehed. Ehk on see nii sellepärast, et katastroofi hetkel viibisid siin vaid kõige alamast liigist mehed, aga templeid täitsid meie rassi kõrgemast soost tütred. Minu suguvõsas on kõige rohkem säilinud tsivilisatsiooni tunnuseid, sest iidsetest aegadest on mu esiemad olnud ülempreestrinnad. See amet pärandati emalt tütrele. Ja meesteks valiti meile kõige üllamad mehed kogu maal. Vaimselt ja kehaliselt kõige täiuslikum mees saab aga ülempreestrinna meheks.»

«Otsustades nende džentelmenide järgi, keda ma üleval nägin,» muigas Tarzan, «ei ole valiku tegemine kuigi keeruline.»

Tütarlaps vaatas talle otsa.

«Ära rüveta pühadust,» ütles ta. «Nad on preestrid, väga pühad mehed.»

«Tähendab on veel teisi, parema välimusega?» küsis Tarzan.

«Kõik teised on preestritest inetumad,» vastas tütarlaps.

Tema saatusele mõeldes võpatas Tarzan, sest isegi keldri ähmases valguses paistis silma ta ebatavaline ilu.

«Kuidas siis minuga jääb?» küsis ta äkki. «Kas lased mind vabaks?»

«Leegitsev Jumal on su endale välja valinud,» vastas neiu pühalikult. «Isegi minul pole võimu sind päästa, kui nad sind uuesti leiavad. Kuid ma ei taha seda. Sa päästsid minu elu. Tasun sulle sellesarnaga. Seda pole kerge teha. Võib-olla läheb mitu päeva,

kuid loodan siiski, et lõppude lõpuks õnnestub mul sind linnamüüride vahelt välja viia. Tule, nad hakkavad varsti mind otsima ja kui

131

leiavad meid koos, siis oleme mõlemad kadunud: nad tapavad mu, kui arvavad, et olen maha salanud oma jumala.»

«Siis ei tohi sa riskida,» ütles Tarzan kärmesti. «Lähen tagasi templisse ja kui mul õnnestub jõuga end vabaks võidelda, ei kahtlusta sind keegi.»

Kuid tütarlaps ei tahtnud seilest kuuldagi ja lõpuks nõustus Tarzan talle järgnema, kui ta oli öelnud, et on niigi juba liiga Kaua keldris viibinud ja kui nad nüüd koos templisse tagasi lähevad, paistab see kindlasti kahtlasena.

«Ma peidan su ära ja tulen üksinda tagasi,» selgitas ta. «Ja ütlen, et pärast seda, kui sa olid tapnud Tha, lamasin ma kaua minestunult ega tea, kuidas sa põgenesid.»

Ta juhtis Tarzani läbi süngete käänuliste koridoride väikesse tuppa, kuhu valgus pääses üksnes laes olevast kivi-võrest.

«See on Surnute tuba,» ütles ta. «Siit ei hakka sind keegi otsima, nad kardavad. Tulen siis, kui pimedaks on läinud, seni aga püüan nuputada, kuidas sind vabastada.»

Neiu lahkus ja ahvide Tarzan jäi üksinda Surnute tuppa ammu surnud Opari linna alla.

XXI. Merehädalised

Clayton nägi unes, et ta joob vett, joob suurte sõõmudega puhast värsket maitsvat vett. Ta võpatas ja avas silmad. Ta oli jälle meelemärkusele tulnud ja leidis end olevat läbimärg vihmast, mis nagu oavarrest tema kehale ja näole sadas. Neid oli tabanud äge troopikavihma valing. Clayton ajas suu pärani ja jõi. Peagi oli ta niivõrd toibunud ja jõudu kogunud, et võis juba kätele tõusta. Põiki üle tema jalgade lebas Thuran. Paar sammu eemal paadi põhjas oli kerratõmbunult Jane Porter — väike ja haletsusväärne, lamas ta täiesti liikumatult. Claytoni teada oli ta surnud.

Pärast lõpmata vaevarikkaid ponnistusi õnnestus Clay-tonil oma jalad Thurani keha alt välja kiskuda ja uue jõuga roomas ta neiu juurde. Ta tõstis Jane*i pea paadi kõvadelt laudadelt üles. Ehk hingitseb veel elu selles vaeses kurnatud kehas.' Ta ei tahtnud kogu lootust maha matta, vaid võttis vihmaveest läbiimbunud nartsu ja pigistas mõne kallihinnalise piisa inetu olendi paistetanud huulte vahele, kes kõigest mõne päeva eest oli olnud õitsev, noor ja kaunis.

Esialgu ei andnud neiu mingit elumärki, kuid vähehaaval hakkasid Claytoni ponnistused vilja kandma: poolsuletud laud lõid võbelema. Mees hõõrus ta hõlmu käsi ja valas veidi vett ta kuivanud kurku. Tütarlaps lõi silmad lahti ja vaatas kaua talle otsa. enne kui taile kõik juhtunu meelde tuli.

«Vesi?» sosistas ta. «Kas me oleme päästetud?»

«Vihma sajab.» selgitas Clayton. «Vähemalt saab janu

132

kustutada. Me oleme sellest juba ellu ärganud.»

«Aga musjöö Thuran?» küsis neiu. «Ta ei tapnud teid? On ta surnud?»

«Ei tea,» vastas Clayton, «kui ta elab ja see vihm teda uuesti teadvusele toob ...» Siis ta vakatas, sest talle meenus liiga hilja, et läbielatud õudustest piinatud tütarlast ei tohi veelgi rohkem hirmutada.

Kuid neiu taipas, mida ta öelda tahtis.

«Kus ta on?» küsis tütarlaps.

Clayton viipas peaga venelase sirakil keha poole. Mõnda aega nad vaikisid.

«Peab vaatama, ehk saab teda elustada,» lausus viimaks Clayton.

«Ei,» sosistas tütarlaps tal käest kinni haarates. «Ärge seda tehke. Ta tapab teid niipea, kui vesi talle jõudu annab. Kui ta on suremas, siis las sureb. Ärge jätke mind kahekesi paati selle koletisega.»

Clayton kõhkles. Tema au nõudis, et ta teeks katset venelast eiustada, polnud ju välistatud seegi võimalus, et Thuran ei vajagi enam abi. Jätkates võitlust iseendaga, tõstis Clayton lamavalt mehelt silmad: esialgu libises ta pilk mööda paadi äärt, siis aga hüppas ta vaarudes rõõmukar-jatusega jalule.

«Maa, Jane!» peaaegu kisendas ta oma pragunenud huultega. «Tänu jumalale, maa!»

Ka tütarlaps vaatas, ja seal, vaevalt sada jardi eemal, nägi ta kollast liivarannikut ja selle taga troopilise džungli lopskat rohelust.

«Nüüd võite teda elustada,» ütles Jane Porter: ka teda piinas südametunnistus, et ta oli takistanud Claytonil abistamast nende kaaslast.

Kulus üle poole tunni, kuni venelane toibus ja silmad avas, kuid ta ei suutnud veel tükk aega taibata, milliseks nende olukord muutunud oli. Paat aga kraapis juba tasa-kesi liivast põhja.

Värskendav vesi, mida Clayton joonud oli, ja uuenenud lootused andsid talle nii palju jõudu, et sumada läbi vee kaldale nööriga, mille ots oli kinnitatud paadi ninasse. Madalal kaldal sidus ta nööri väikese puu külge. Parajasti oli tõusuaeg,, kuid ta kartis, et mõõn võib paadi merre tagasi kanda enne, kui tal jätkub jõudu Jane Porterit kaldale viia.

Pärast seda suundus ta pooleldi roomates ja komberdades lähimasse metsa, kus kõigi märkide järgi otsustades pidi rohkesti troopilisi puuvilju leiduma. Ahvide Tarzani džunglis omandatud kogemused olid teda õpetanud sööda-vaid vilju eristama ja umbes tunni aja pärast tuli ta kaldale tagasi terve sületäie toiduga.

Vihm oli järele jäänud ja päike kõrvetas nii armutult, et Jane Porter tahtis otsekohe maale minna. Claytoni toodud toidust kosununa jätkus neil jõudu minna väikese puu varju, mille külge oli seotud nende paat. Siin vajusid nad roidunult maha, et magada õhtuni.

Kuu aega elasid nad mererannas võrdlemisi turvaliselt.

133

Jõudu kogunud, tegid mehed puu otsa lihtsa okstest peavarju, küllaltki kõrgele maast, et suured kiskjad neid kätte ei saaks. Päeval korjasid nad puuvilja ja püüdsid väikseid närilisi, öösel aga lamasid kössitõmbunult oma hapra peavarju all, kuulates pimeduses džungli metsikute asukate kohutavaid hääli.

Nad magasid metsarohtudest asemetel, tekina aga kasutas Jane Porter Claytoni vana vihmamantlit, mis viimasel oli mälestusväärse sõidu ajal Wisconsini metsadesse seljas olnud. Clayton meisterdas okstest kerge vaheseina, mis jagas nende peavarju kahte ossa: ühe tütarlapse jaoks, teise musjöö Thuranile ja endale.

Algusest peale oli venelane täies hiilguses hakanud ilmutama oma tõelisi iseloomujooni: egoismi, matslikkust, kõrkust, argust ja iharust. Juba kaks korda olid nad sellepärast, kuidas Thuran tütarlast kohtles, Claytoniga riidu läinud. Clayton ei söandanud Jane'i hetkekski temaga kahekesi jätta. Inglase ja tema mõrsja elu muutus painajalikuks unenäoks, kuid nad elasid edasi lootuses, et kunagi sellest pääsevad.

Jane Porter mõtles sageli sellele, mida ta oli siin metsikul rannikul kord juba läbi elanud. Ah, kui selle surnud mineviku võitmatu metsjumal praegu nende juures viibiks! Ei oleks enam vaja karta neid varitsevaid metsloomi ega venelast, kes neist vaevalt erines. Tütarlaps ei saanud hoiduda võrdlemast Claytoni-poolset kasinat kaitset sellega, mida ta oleks võinud loota, kui ahvide Tarzan oleks kas või viivuks

näinud Thurani kurjakuulutavat ja ähvardavat olekut. Kord, kui Clayton oli ojast vett tooma läinud ja Thuran oli temaga toorelt kõnelnud, ütles ta seda, mida mõtles:

«Musjöö Thuran, on teie õnn, et siin pole vaest musjöö Tarzanit. kes läks kaduma laevalt, millega teie ja miss Strong Kaplinna sõitsite.»

«Te tundsite seda siga?» küsis Thuran irvitades.

«Ma tundsin seda meest.» väitis tütarlaps, «ainsat tõelist meest, keda ma arvatavasti iialgi kohanud olen.»

Tema hääles oli midagi, mis sundis venelast arvama, et neiu tunded tema vaenlase vastu olid tavalisest sõprusest õrnemad, ja tal tekkis soov pikendada oma kättemaksu inimesele, keda ta surnuks pidas, mustates tema mälestust neiu silmis.

«Ta oli hullem kui siga,» karjus venelane. «Argpüks ja lurjus! Et päästa end mehe õiglase viha eest, kelle naist ta solvanud oli, ajas ta kogu süü naise peale. Kui see aga luhta läks, siis põgenes ta Prantsusmaalt, et mitte kohtuda mehega duellil. Sellepärast ta oligi laeval, millega miss Strong ja mina Kaplinna sõitsime. Ma tean, mis ma räägin, sest see naine on minu õde. Ja tean veel midagi, kuid seda pole ma kellelegi öelnud: teie vapper musjöö Tarzan hüppas üle parda kabuhirmust, sest ma tundsin ta ära ja nõudsin temalt järgmisel hommikul hüvitust: kahevõitlust nugadega minu kajutis.»

134

Jane Porter pahvatas naerma:

«Kas te tõesti võiksite silmapilgukski arvata, et see, kes tundis musjöö Tarzanit ja tunneb ka teid, saaks uskuda seda väljamõeldist?»

«Aga mispärast ta siis vale nime all reisis?» küsis Thuran,

«Ma ei usu teid,» hüüdis tütarlaps, aga nii või teisiti, kahtluseseeme oli siiski idanema hakanud, sest eks tundnud ju ka Hazel Strong tema metsjumalat ainult Londonist pärit John Caldweili nime all.

Kõigest viis nappi miili nende primitiivsest varjupaigast põhja poole, kuid tegelikult neid eraldava läbipääsmatu džungli tõttu otsekui tuhandete miilide kaugusel — sest nad ei osanud seda aimata — seisis ahvide Tarzani väike hurtsik. Ja veel edasi mööda mereranda mõne miili kaugusel hütist elasid rohmakates, kuid hästi ehitatud varjualustes kaheksateist inimest — «Lady Alice'i» kolme paadi reisi-seltskond, kellest Claytoni paat eraldunud oli.

Meri oli vaikne ja nad jõudsid kolme päevaga kaldale, talumata vähimaidki vintsutusi, mis laevahuku läbiteinute-le tavaliselt osaks saavad. Katastroofist tingitud vapustus ja harjumatud raskused avaldasid neile küll mõju, kuid üldiselt tulid need kogemused kasuks.

Kõiki hoidis reipana lootus, et neljas paat on mõnele laevale võetud ja et juba otsitakse läbi rannikut. Et kõik relvad ja padurunid olid lord Tenningtoni paadis, oli väike seltskond kallaletungi puhuks kindlustatud ja võis oma toi-duvarusid täiendada isegi suurulukite küttimisega.

Professor Archimedes Q. Porter oli nende ainuke alaline mure. Täiesti kindel selles, et mingi möödasõitev laev oli ta tütre peale võtnud, ei muretsenud ta karvavõrdki tema käekäigu pärast, vaid pühendus täielikult mõtisklustele nende uduste teadusprobleemide üle, mida ta enda eruditsiooniga inimeste ainsaks võimalikuks vaimutoiduks pidas. Väliseid seiku ei eksisteerinud tema jaoks üldse.

«Mitte iialgi pole professor Porter olnud nii raske-e-e . . . ma ütleksin võimatu inimene.» sõnas kord kurnatud mr. Samuel T. Philander lora Tenningtor.ile. «Täna hommikul, mõelda vaid, pidin ma tema kõigest pooleks tunniks üksinda jätma ja tagasi tulles ei leidnud ma teda enam eest. Ja armas aeg, söör, mis te arvate kus ta oli? Peol miili kaldast eemal ookeanis ühes meie päästepaadis ja sõudis seal rõõmsal

meelel. Ma ei mõista, mismoodi ta kaldast nii kaugele oli jõudnud, sest tal oli üksainus aer, millega ta vee peale õndsalikult ringe vedas.

Kui üks madrustest mind teise paadiga tema juurde viis ja ma mainisin, et tuleb kohe kaldale tagasi pöörata, sai ta kohutavalt pahaseks. «Mr. Philander.» teatas ta, «te ül-latate mind, söör: kuidas julgeb teadlane takistada teaduse progressi? Mõningate astronoomiliste nähtuste alusel, mida ma viimaste troopikaööde jooksul hoolikalt uurinud olen, püstitasin ma udukogude kohta täiesti uue hüpoteesi, mis peab rabama kogu teadusmaailma. Mul on tingimata vaja

135

konsulteerida ühte väga oivalist monograafiat Laplace'i hüpoteesi kohta, mis minu mäletamist mööda on New Yorgis ühes eraraamatukogus. Teie sekkumine, mr. Philander, kutsub esile ebasoovitava viivituse, sest ma sõitsin just seda monograafiat otsima.» Ja üksnes tohutute pingutustega, füüsilist jõudu kasutamata õnnestus mul veenda teda kaldale tagasi pöörduma,» lõpetas mr. Philander.

Miss Strong ja ta ema talusid vapralt närvipinget, mida metsloomade kallaletungioht tekitas. Kuid ei saa väita, et nad niisama kergelt kui ülejäänud oleksid soostunud Jane'i, Claytoni ja Thurani pääsemise versiooniga. Vaene Es-meralda aga valas alalõpmata pisaraid kurja saatuse üle, mis teda ta vaesest väikesest südamekesest oli lahutanud.

Lord Tenningtoni heatahtlikkus ja tasakaalukus ei jätnud teda silmapilgukski maha. Ta oli endiselt rõõmsameelne peremees, kes alati oma külaliste mugavuste ja meelelahutuse eest hoolt kandis. Oma jahi madrustele jäi ta ikka kindlameelseks kapteniks ja nagu «Lady Alice'il», nii ei tekkinud ka džunglis vähimatki kahtlust selles, kellel on lõplik sõnaõigus kõigis tähtsamates küsimustes ning olukordades, kus läheb tarvis arukat ja külmaverelist juhtimist.

Kui see distsiplineeritud ja võrdlemisi hästi kaitstud merehädaliste seltskond oleks võinud näha neist mõni miil lõuna pool hirmust vaevatud ja räbaldunud kolmikut, siis vaevalt oleksid nad tundnud neis väikese seltskonna laitmatult rõivastatud liikmeid, kes alles hiljuti olid «Lady Alice'il» naljatanud ja mänginud.

Clayton ja musjöö Thuran käisid ringi peaaegu alasti, niivõrd olid nad oma rõivad katki rebinud, pugedes toiduotsin-guil läbi okkaliste põõsaste ja džungli läbipõimunud väänkasvude. Muide, toidu hankimine muutus üha raskemaks.

Mõistagi ei osalenud Jane Porter nendes väsitavates retkedes, kuid sellest hoolimata olid ka tema rõivad üsna haletsusväärsed.

Parema tegevuse puuuumisel oli Clayton hoolikalt alles hoidnud kõigi tapetud loomade nahad. Ta oli need puu tüvele sirgu tõmmanud ja usinasti puhtaks kraapinud, nii et need võrdlemisi head välja nägid. Nüüd, mil oli tekkinud oht, et rõivad enam tema alastust ei varja, hakkas ta nahkadest endale rohmakat rõivatükki meisterdama, kasutades nõelana teravat astelt ning niidiks sitket rohtu ja loomade sooni.

Tulemuseks oli põlvedeni ulatuv käisteta kuub. Valmistatud tohutu hulga kõikvõimalike näriliste väikestest nahkadest, oli see õige pentsiku väljanägemisega, kuna ebameeldiv lõhn, mida see levitas, ei teinud sellest just meeldivat garderoobi täiendust Kuid saabus aeg, mil ta pidi seda sündsuse pärast kandma hakkama, ja hoolimata kõigist nende hädadest, pahvatas Jane Porter südamest naerma, nähes teda esimest korda sel viisil rõivastatuna.

Hiljem pidi ka Thuran endale sellise rõiva valmistama. Oma paljaste käte ja jalgade ning paksult karvadesse kas-

136

vanud nägudega meenutasid nad inimsoo kahte eelajaloolist esiisa, kes olid uuesti lihaks saanud. Thuran sarnanes nendega ka käitumiselt.

Möödus ligi kaks kuud, enne kui neid tabas esimene raske õnnetus. Sellele eelnes seik, mis äärepealt oleks lõpetanud kahe inimese kannatused — oleks lõpetanud jäädavalt, džunglile omasel julmal ja kohutaval viisil.

Thuran lamas puu otsas lavatsil - tal oli džunglipalavik. Clayton oli käinud paarisaja jardi kaugusel džunglis toitu otsimas ja pöördus nüüd tagasi. Jane Porter läks talle vastu. Mehe taga roomas vana salakaval lõvi. Juba kolm päeva polnud lõvi vanad lihased suutnud ta näljasele kõhule liha hankida. Viimastel kuudel oli ta söönud üha harvemini ja ikka kaugemale pidi ta minema oma tavalistest jahimaadest, et otsida kergemat saaki. Lõpuks oli ta sattunud kõige nõrgema ja kaitsetuma looduse kätetöö jälgedele: nüüd sööb Numa oma kõhu täis.

Aimamata, et surm kõnnib tema kannul, astus Clayton lagendikule Jane'ile vastu. Ta oli džungli paksust tihnikust juba sada jalga eemale jõudnud, kui tütarlaps äkki nägi tema õla taga kollakaspruuni pead ja õelaid rohelisi silmi. Rohi vajus kahele poole laiali ja hiiglasuur metsloom, pea maas, ilmus metsaservale.

Jane kivines õudusest, suutmata häältki teha, kuid tema liikumatud pärani silmad ütlesid Claytonile niisama palju kui sõnad. Heitnud kärme pilgu taha, mõistis ta oma olukorra lootusetust. Lõvi oli neist kõigest kolmekümne sammu kaugusel ja niisama palju maad iahutas neid lavatsist. Mehel oli käes ainult jäme kepp — niisama kasutu võitluses näljase lõviga kui mängupüss.

Meeletult näljane Numa oli juba ammugi loobunud saagi otsimisel tavalisest möirgamisest ja urisemisest. Seekord oli aga asi nii kindel, et tundes juba oma ikka veel tugevate käppade all pehmet keha, ajas ta hiiglaslikud lõuad pärani ja andis voli ammu kogunenud raevule, kuuldavale lastes terve rodu kõrvulukustavaid moirgeid, mis õhu värisema panid.

«Jookske, Jane!» karjus Clayton. «Ruttu! Jookske puu juurde!»

Kuid neiu jalad ei kuulanud sõna ning ta seisis tummalt ja tardunult, näost kaame, üksisilmi vahtides neile pikkamööda lähenevat elusat surma.

Kohutavat möirgamist kuuldes oli Thuran nende varju-aluse lävele tulnud ja nähes nüüd. mis all sündis, hakkas ta kohapeal üles-alla keksima, karjudes neile vene keeles:

«Jookske, jookske! Või ma jään üksi siia õudsesse kohta.» Nende sõnadega kukkus ta maha ja hakkas pisaraid valama.

Hetkeks tõmbas uus hääl lõvi tähelepanu kõrvale ja ta peatus, küsivat pilku puu poole heites. Clayton ei suutnud kauem vastu pidada. Keeranud selja metslooma poole, kattis ta kätega näo ja jäi ootama.

Tütarlaps silmitses teda kohkunult. Mispärast ta midagi

ei tee? Kui peab surema, miks ta siis ei sure kui tõeline mees? Miks ei torma ta kepiga kohutava metslooma kallale, kuigi see oleks olnud kasutu? Kas ahvide Tarzan oleks käitunud nii? Kas poleks ta läinud vastu oma surmale, vähemalt lõpuni sangarlikult võideldes?

Nüüd valmistus lõvi hüppeks, mis pidi lõpetama nende noore elu julmade, puruksrebivate kollaste kihvade all. Jane Porter laskus põlvili, sulges silmad ja hakkas palvetama. Palavikust kurnatud Thuran kaotas teadvuse.

Möödus sekundeid, minuteid — terve igavik, metsloom ei hüpanud. Clayton oli selle ootamisega peaaegu teadvuse kaotanud, tema põlved värisesid; veel silmapilk, ja ta oleks langenud minestusse.

Jane Porter ei suutnud rohkem välja kannatada. Ta lõi silmad lahti. Kas ta nägi und?

«William,» kutsus ta, «vaadake.»

Kuidagiviisi sai Clayton endast jagu, tõstis pead ja pöördus lõvi poole. Imestushüüd tungis ta huulilt. Otse nende jalge ees lamas surnud metsloom. Tema kollakaspruunis

kehas tolknes raske oda. See oli tagant parema õla kohalt sisse tunginud, läbistanud keha ja sattunud südamesse.

Jane Porter oli püsti tõusnud, ja kui Clayton tema juurde astus, lõi neiu nõrkusest vankuma. Clayton haaras ta käte vahele ja surus enda vastu, et tänutundest saatuse vastu teda suudelda.

«Palun, ärge tehke seda, William,» ütles tütarlaps. «Selle mõne lühikese hetke jooksul elasin ma läbi terve igaviku. Surmale näkku vaadates mõistsin ma, kuidas peab elama. Ma ei tahaks teile haiget teha rohkem, kui see vajalik on. kuid ma ei suuda kauem elada selles võimatus olukorras, kuhu ma olen sattunud võltsist kohusetundest teile antud impulsiivse lubaduse pärast. Need viimased sekundid õpetasid mulle, et oleks koletu ka edaspidi petta ennast ja teid, säilitades teis veendumust, et kui me kunagi tsiviliseeritud ellu tagasi jõuame, saan ma teie naiseks.»

«Aga Jane,» hüüdis Clayton, «mida te sellega öelda tahate? Mis ühist on meie pääsemisel ja teie tunnete muutumisel minu vastu? Te olete lihtsalt vapustatud, homme olete jäile teie ise.»

«Sel hetkel olen ma endas rohkem kindel kui kogu viimase aasta jooksul,» väitis tütarlaps. «See, mis siin äsja juhtus, meenutas mulle uuesti, et mind on austanud oma armastusega maailma vapraim mees. Ma taipasin liiga hilja, et armastan teda, ja sellepärast' pidi ta lahkuma. Ta on surnud, mina aga ei lähe iialgi mehele. Igatahes ei saaks ma kunagi abielluda mehega, kes pole nii vapper kui tema, sest siis tunneksin ma oma mehe vastu tema suhtelise arguse pärast alati teatud põlgust. Kas te saite minust aru?»

«Jah,» vastas mees, pea norus, ja häbipuna valgus ta näole.

Järgmisel päeval aga juhtus õnnetus.

XXII. Opari varakambrid

Oli juba üsna pime, kui ülempreestrinna La Surnute tuppa naasis ning Tarzanile süüa ja juua tõi. Tal polnud tuld kaasas ja ta tuli kätega seinu kobades, kuni jõudis tuppa. Laes olevast kivivõrest immitses tuppa troopikakuu tuhmi valgust.

Tarzan, kes samme kuuldes oli toa kaugemasse nurka varju kükitanud, läks nüüd tütarlapsele vastu, niipea kui oli ta ära tundnud.

«Nad on raevust pöörased,» olid neiu esimesed sõnad. «Siiani pole veel ükski inimohver altarilt põgenenud. Viiskümmend meest läks juba sind taga ajama. Nad otsisid läbi kogu templi, välja arvatud see tuba.»

«Miks nad kardavad siia tulla?» küsis Tarzan.

«See on Surnute tuba. Siia tulevad surnud jumalateenistust pidama. Kas sa näed seda iidset altarit? Surnud ohverdavad siin elavaid, kui nad neid siit leiavad. Seepärast inimesed seda tuba kardavadki.»

«Aga sina?» küsis mees.

«Mina olen ülempreestrinna, üksnes mina olen kaitstud surnute eest, ja mõnikord harva toon ma neile sealt ülevalt inimohvri. Ainult mina üksi tohin siia kartmatult tulla.»

«Miks siis surnud mind pole kinni võtnud?» küsis Tarzan, pilgates tema ebausku.

Neiu silmitses teda viivu irooniliselt ja lausus siis:

«Ülempreestrinna kohus on õpetada ja selgitada usutunnistust, mille on maksma pannud teised, temast targemad. Kuid selles pole kusagil öeldud, et ta peab ka ise uskuma. Mida rohkem keegi oma religioonist teab, seda vähem ta usub, mina aga tean oma religioonist, kõige rohkem maailmas.»

«Tähendab siis, et aidates mul põgeneda, kardad sa üksnes seda, et su surelikud kaaslased võivad avastada sinu reetlikkuse?»

«Ainult seda. Surnud on surnud ega saa kurja teha. Me peame lootma üksnes enda peale ja mida kiiremini tegutseme, seda parem. Mul oli raske vältida jälitamist isegi praegu, kui ma sulle süüa tõin. Oleks meeletus korrata selliseid katseid iga päev. Lähme ja" vaatame, kui palju meil seekord õnnestub vabanemise teel läbi käia.»

Tütarlaps viis ta tagasi altari all olevasse ruumi. Siit pööras ta ühte koridori, ent millisesse, seda Tarzan pimedas ei näinud. Minutit kümme kõndisid nad mööda käänulist käiku, kuni jõudsid suletud ukse juurde. Ta kuulis, kuidas võtit lukuaugus pöörati ja riiv eest lükati. Roostetanud hinged kriiksatasid, uks paiskus valla ja nad astusid sisse.

«Siin võid sa julgelt olla homme õhtuni,» ütles neiu, läks siis välja ja lukustas enda järel ukse.

Tarzan jäi üksinda pilkasesse pimedusse, isegi tema harjunud silmad ei suutnud siin midagi näha. Käed välja sirutatud, astus ta ettevaatlikult edasi, kuni jõudis seinani.

139

Seejärel käis ta pikkamisi ümber kogu toa seinast kinni hoides. Tuba oli ruudukujuline, iga külg umbes kakskümmend jalga pikk. Põrand oli betoonist, seinad kivist ja laotud nagu hoone välisseinadki. Erineva mõõdu ja kujuga väikesed graniiditükid olid ilma lubja või tsemendita oskuslikult sobitatud.

Juba esimest ringi tehes täheldas Tarzan ühte veidrat asja, mis oli eriti kummaline akendeta ja vaid ühe uksega ruumis. Ta tegi veel kord ühe ringi seinu hoolikalt kobades. Jah, ta polnud eksinud! Tarzan jäi seisma ukse vastas oleva seina keskpaigas. Silmapilgu seisis ta liikumatult, astus siis paar sammu kõrvale, tuli jälle endisse kohta tagasi ja tegi taas paar sammu nüüd juba teisele poole.

Veel kord tegi ta toale ringi peale seina hoolega läbi katsudes. Lõpuks peatus ta jälle selle koha ees, mis tema huvi oli äratanud. Ei olnud mingit kahtlust. Kivide vahelt puhus selgesti tuntavalt sisse värsket õhku just nimelt siin ja ei kusagil mujal.

Tarzan katsus mitut graniiditükki, millest selles kohas sein oli tehtud, ja viimaks leidis ühe, mis võrdlemisi hõlpsasti välja tuli. See oli umbes kümnetollise läbimõõduga, pealispinna laius oli aga kolm kuni kuus tolli. Ahvinimene võttis üksteise järel kive seinast välja. Nähtavasti oli sein selles kohas üleni tehtud sellistest plaatidest. Ta võttis neid välja umbes tosina ja pistis siis käe sisse, et katsuda, millest oli laotud järgmine kiht. Aga kui kaugele ta kätt ka ei sirutanud, leidis ta oma üllatuseks eest ainult tühjuse.

Ühe minutiga oli ta kive välja võtnud niipalju, et keha avausest läbi mahtus. Talle tundus, et ees oli õige pisut valgem. Ettevaatlikult roomas ta neljakäpukil edasi, kuni äkki lõppes põrand umbes viieteistkümne jala kaugusel, mis vastas hoone seinte keskmisele paksusele. Ees oli tühjus.

Ta ei näinud ka mustava kuristiku põhja, mis tema ees haigutas, ehkki ta end kogu oma pikkuses rippu laskis, hoides kätega põranda äärest kinni.

Viimaks taipas ahvinimene üles vaadata ja ta nägi enda kohal läbi ümmarguse ava väikest sõõri tähistaevast. Kätega seinu kobades nii kõrgelt kui ulatas, leidis ta, et ülal muutus kaev pikkamööda kitsamaks, mis välistas võimaluse selle kaudu põgeneda.

Kuni ta istus ja selle kaevu otstarvet arutas, vaatas ülalt sisse kuu ja pehmed hõbedased kiired tungisid sellesse süngesse kohta. Ja kohe taipas Tarzan selle otstarvet, sest sügaval tema all hakkas vastu helkima veepind: ta oli sattunud vanasse kaevu. Kuid mis eesmärgil oli ühendatud kaev ja torn, kuhu preestrinna ta peitnud oli?

Kui kuu edasi liikudes kogu kaevu oma valgusega üle ujutas, nägi Tarzan selgesti otse enda ees vastasseinas teist avaust. Tal välgatas mõte, et see võiks olla tee vabadusse, ja ta otsustas asja uurida.

Ta läks kiiresti lõhutud seina juurde tagasi, tõi kivid teiselt poolt ära ja pani need endisele kohale. Kive katnud paksust tolmukorrast järeldas ta. et kui nende hoonete

praegused peremehed saiakäigust ka teadsid, siis polnud seda kasutatud juba mitu inimpõlve.

Tarzan ladus seina üles ja pöördus tagasi kaevu juurde, mis selles kohas oli umbes viisteist jalga lai. Sellest üle hüpata oli ahvinimesele naljaasi ja hetk hiljem kõndis ta juba kitsas tunnelis, asetades ettevaatlikult jala jala ette, et mitte sattuda samasugusesse kaevu, mis selja taha jäi.

Umbes sada jalga edasi jõudis ta trepini, mis viis pilkasesse pimedusse. Seejärel kakskümmend jalga allpool algas jälle sile tunnel ja lõpuks tõkestas tee massiivne puust uks, mis väljastpoolt oli suletud raskete puust lattidega. Sellest oletas ahvinimene, et käik, kus ta viibis, võib tõepoolest vabadusse viia, kui vaid selle ukse taga pole mõnda vangikongi.

Ka lattidel oli paks tolmukord, mis veelgi kinnitas arvamust, et siin polnud ammu keegi käinud. Kui Tarzan ust tõukas, kääksatasid selle suured hinged, otsekui protesteerides jultunud rahurikkuja vastu.

Viivuks Tarzan peatus, et kuulatada, kas ei kosta ehk kusagilt mõnda teist heli, mis näitaks, et ebatavaline öine lärm on templi asukad rahutuks teinud: kuid kõik jäi vaikseks ja ta astus üle läve.

Ettevaatlikult käsikaudu liikudes leidis Tarzan, et oli sattunud suurde tuppa, kus piki seinu ja all kogu põranda pikkuselt oli mitmelt realt virna laotud ühesuguse kujuga mingist kummalisest metallist kange. Kangid olid rasked ja poleks neid nii palju olnud, oleks Tarzan neid kullaks pidanud. Kuid mõte muinasjutulisest rikkusest, mida kujutaksid need tuhanded naelad metalli, oleks see tõepoolest olnud kuld, peaaegu veenis Tarzanit, et see oli üks teine, odavam metall.

Toa kaugemas otsas märkas ta teist ust, mis samuti oli seestpoolt suletud, ja toas lõid ta lootused uue jõuga lõkkele. Teisel pool ust oli käik sirge nagu sõjamehe oda ja 'varsti sai Tarzan aru, et ta oligi juba väljaspool templi müüre. Kui ta vaid teaks, kuhu see tee viib! Kui läände, siis peab ta ka väljaspool linna välismüüri olema.

Kasvava lootusega ruttas ta edasi nii kiiresti kui söandas ja poole tunni pärast jõudis jälle trepi juurde, mis viis üles. Esialgu olid astmed betoonist, kuid trepi keskel tundsid ta paljad jalad järsku materjali vahet: betoonastmete asemel olid nüüd graniitastmed. Kätega järele katsunud, jõudis ahvinimene otsusele, et astmed on kaljusse raiutud, sest kusagil ei tundunud olevat liitekohti.

Umbes sada jalga läksid astmed spiraalselt üles ja siis pärast järsku käänakut sattus Tarzan kitsasse lõhesse kahe kalju vahel. Tema kohal paistis tähistaevas ja tema ees trepi asemel järsk mäenõlv, millest viis üles kivine rada. Tarzan ruttas rada mööda üles ja jõudis viimaks hiiglasuure graniitrahnu tippu.

Umbes miili kaugusel tagapool oli varemeis Opari linn, mille kupleid ja torne ujutas ekvatoriaalkuu pehme valgus. Tarzan heitis pilgu kaasavõetud metallkangile. Viivu silmitses ta seda heledas kuuvalguses, tõstis siis pea ja vaatas kunagise suursuguse linna poole.

«Opar,» sosistas ta. «üpar, surnud ja unustatud möödaniku nõiutud linn. Kaunitaride ja metsloomade linn, õuduste ja surma linn, muinasjutuliste rikkuste linn.» Metallkang oli puhtast kullast.

Rändrahn, mille otsas Tarzan seisis, asus tasandikul, poolel teel linna ja kaljurüngaste vahel, millest ta oma mustade sõdalastega oli eelmisel hommikul üle roninud. Järsu rahnu otsast allatulek oli isegi ahvinimesele raske ja ohtlik, kuid viimaks tundis ta jalge all oru pehmet maad ja Oparile rohkem pilku heitmata hakkas ta kohe läbi oru päästvate kaljude poole astuma.

Päike tõusis parajasti, kui ta jõudis ühe mäe tippu oru läänepiiril. Kaugel all, mäerüngaste jalamil nägi ta puude kohal suitsu.

«Inimene,» sosistas ta. «Ja viiskümmend inimest läks mind taga ajama. Kas tõesti on seal nemad?»

Kärmesti laskus ta alla kitsasse orgu, mis viis metsa, ja tõttas suitsu poole, hoidudes metsa serva. Veerand miili kaugusel kohast, kus veider suitsusammas vaiksesse õhku tõusis, jätkas ta teed puude otsas. Ettevaatlikult lähenedes nägi ta äkki primitiivset bomat ja seal tule ümber viitkümmend musta wazirit. Ta kõnetas neid nende enda keeles:

«Tõuske, mu lapsed, ja tervitage oma kuningat!»

Üllatuse ja hirmuhüüetega kargasid mustad sõdalased jalule, teadmata, kas põgeneda või paigale jääda. Siis hüppas Tarzan kergelt puu otsast alla otse nende boma keskele. Kui nad nägid, et see oli tõepoolest nende pealik, elus ja terve, mitte aga tema vaim, läksid nad rõõmust lausa ogaraks.

«Me olime argpüksid, oo Waziri!» hüüdis Busuli. «Jooksime ära ja jätsime su saatuse hooleks. Aga kui me hirm oli kadunud, tõotasime tagasi minna ja sind päästa või siis su tapjatele kätte maksta. Me valmistusime uuesti mäge ületama, et läbi mahajäetud oru kohutavasse linna minna.»

«Kas nägite, mu lapsed, viitkümmend hirmsat meest, kes kaljudelt siia metsa laskusid?» küsis Tarzan.

«Jah, Waziri,» vastas Busuli. «Nad möödusid meist eile hilisõhtul, kui parajasti tahtsime hakata sulle järele minema. Nad pole kellegi kütid. Kuulsime nende tulekut juba umbes miili kauguselt, enne kui neid nägime, aga et meil oli ees teine asi, siis taandusime metsa ja lasksime nad mööda. Nad komberdasid oma lühikestel jalgadel kiiresti edasi, mõni aga laskus vahetevahel neljakäpukile nagu gorilla Bolgani. Need olid tõepoolest viiskümmend hirmsat meest, Waziri.»

Kui Tarzan neile oma seiklustest ja kollase metalli leidmisest rääkis ning tegi ettepaneku öösel tagasi minna, et kaasa tuua nii palju varandust, kui kanda suudetakse, ei öelnud keegi ära. Ja kui Opari liivane org oli mähkunud pimedusse, laskis viiskümmend eebenipuu värvi sõdalast kerget sörki mööda tolmust rada hiidrahnu poole, mis linna ees kõrgus.

Kui juba sellest allatulek oli pinud raske, siis nüüd tundus Tarzanile peaaegu võimatuna viitkümmend sõdalast rahnu tippu aidata. Kuid tänu ahvinimese hiiglaslikele jõupingutustele läks see siiski viimaks korda. Kümme oda seoti otsapidi üksteise külge, ja selle omapärase keti üks ots vöö külge kinnitatud, ronis Tarzan kaljurahnu tippu. Seejärel tõmbas ta sinna ükshaaval kõik oma sõdalased. Otsejoones suundusid nad varakambri juurde, kus igaüks võttis endale kaks kullakangi, mis kaalusid kokku ligikaudu kaheksakümmend naela.

Kesköö l olid kõik jälle kaljurahnu jalamil, kuid oma raske kandami tõttu jõudsid nad tippu alles keskpäevaks. Kojuminek oli aeglane — uhked sõdalased polnud

harjunud koormaid kandma. Kuid nad ei kurtnud ja kolmekümnen-da päeva lõpuks jõudsid nad oma maa piiresse.

Selle asemel, et jätkata siit teekonda loodesse oma küla poole, viis Tarzan nad otse läände, ja kolmekümne kolmanda päeva hommikul käskis neid külla tagasi minna, jättes kulla sinna, kuhu nad selle õhtul olid pannud.

«Ja sina, Waziri?» küsisid nad.

«Ma jään veel mõneks päevaks siia, mu lapsed,» vastas ta. «Rutake nüüd tagasi oma naiste ja laste juurde.»

Kui nad olid lahkunud, võttis Tarzan kaks kullakangi, hüppas puu otsa ja jooksis kergelt läbi tihedate alumiste okste paarsada jardi. Ootamatult avanes ta ees džungli-hiiglastest nagu hiidvalvuritest ümbritsetud sõõrik lagendik. Selle loodusliku amfiteatri keskel oli väike sile kõvaks tambitud mullaküngas.

Sadu kordi oli Tarzan käinud selles üksildases kohas, mis oli okkalistest põõsastest, viinamarja vaatidest ja tohututest liaanidest nii tihedalt ümbritsetud, et vaatamata ko-gu oma paindlikkusele poleks siit läbi pääsenud isegi leopard Sheeta, ja hoolimata oma hiiglajõust poleks elevant Tantor suutnud endale teed rajada läbi elusa seina, mis kaitses suurte ahvide nõupidarniskohta kõigi džungliasukate eest, välja arvatud kõige süütumad.

Viiskümmend korda käis Tarzan edasi-tagasi, kuni kõik kullakangid olid amfiteatrisse toodud. Seejärel tõi ta lagedale vana välgust purustatud puu õõnest sellesama labioa, millega oli kunagi professor Archimedes Q. Porteri aarde-kirstu siia maha matnud ja hiljem jälle välja kaevanud. Nüüd kaevas ta pika kraavi ja iadusrsinna varanduse, mille tema mustad sõdalased olid talle toonud Opari linna unustatud varakambrist.

Selle öö magas ta amfiteatris, järgmisel hommikul aja asus juba varakult teele orna hurtsiku poole. Ta tahtis seda näha enne waziride juurde pöördumist. Leidnud kõik endises seisus, siirdus ta sügavamale džunglisse jahti pidama, et saak hurtsikusse tuua, siin rahulikult kõht täis süüa ja siis mugaval asemel öö mööda saata.

Ta hulkus viie miili kaugusel lõunas, hurtsikust edasi umbes kuus miili merre suubuva selgeveelise jõe kaldal. Ta oli kaldast eemaldunud poole miili kaugusele, kui tema sõõrmed haistsid äkki lõhna, mis paneb värisema kogu metsiku

džungli — see oli inimese lõhn.

Tuul puhus merelt ja Tarzan mõistis, et lõhna tekitaja oli temast lääne pool. Kuid inimese lõhnaga segunes ka Numa lõhn. Inimene ja lõvi.

«Peab kiirustama,» mõtles ahvinimene, «see on valge inimese lõhn. Numa peab vististi jahti.»

Kui ta puude otsas tormates metsa äärde jõudis, nägi ta põlvedel palvetavat naist ja tema ees metsikut ürginimese välimusega valget meest, kes oli näo kätesse peitnud. Mehe taga lähenes kergele saagile pikkamisi vana lõvi. Mehe nägu oli kõrvale pööratud, naise pea sügavale kummardunud. Ta ei näinud kummagi nägu.

Numa valmistus juba hüppama. Ei tohtinud sekunditki viivitada. Tarzan poleks jõudnud vibu haarata ega noolt paigale panna, et saata üht oma mürgist surmariista kollasesse nahka. Ta oli liiga kaugel, et jõuda oma noaga õigeks ajaks metslooma juurde. Jäi vaid üks lootus, ainuke väljapääs. Ja ahvinimene tegutses mõttekiirusel.

Lihaseline käsi liikus taha, viivuks puudutas oda hiiglase õlga, ja siis heitis võimas käsi selle ette, ning rohelisest lehestikust lendas kiire surm otse hüppava lõvi süda-messe. Ainsatki häält tegemata kukkus ta surnult nende jalge ette, kellest äärepealt oleksid saanud tema ohvrid.

Mõne hetke jooksul ei liigutanud end kumbki, ei mees ega naine. Siis lõi viimane silmad lahti ja vaatas hämmastunult surnud metslooma, kes lamas tema kaaslase taga. Kui kaunis pea tõusis, jäi ahvide Tarzani! üllatusest hing kinni: ta ei uskunud oma silmi. Oli ta mõistuse kaotanud? See ei saanud olla naine, keda ta armastas! Kuid tõepoolest, see polnud keegi muu.

Naine tõusis püsti, mees aga võttis ta käte vahele, et teda suudelda, ja siis lõi veri ahvinimesele pähe, verine udu hõljus silme ees ja vana arm laubal tõmbus erepunaseks triibuks tema tõmmul nahal.

Kohutav ilme tekkis tema metsikule näole, kui ta asetas vibunöörile mürgitatud noole. Kuri tuluke põles ta hallides silmades, kui ta sihtis pahaaimamatu mehe selga.

Ta silmitses siledat noclt, tugevasti vibunööri pingutades, et nool lendaks läbi südame, mille jaoks see määratud oli.

Kuid ta ei lasknud surmasaadikut lendu. Pikkamisi vajus nooleots alla, pruunilt laubalt kadus arm, vibunöör lõdvenes ja ahvide Tarzan pöördus noruspäi džunglisse waziride küla poole.

XXIII. Viiskümmend hirmsat meest

Jane Porter ja William Cecil Clayton seisid vaikselt mitu pikka minutit kiskja surnukeha juures, kelle ohvriks nad äärepealt oleksid langenud.

144

Tütarlaps hakkas esimesena rääkima pärast vaikust, mis oli järgnenud tema ootamatule impulsiivsele ülestunnistusele,

«Kes võis seda teha?» sosistas ta. «Jumal teab!» oli mehe ainus vastus.

«Kui see on sõber, miks ta end ei näita?» jätkas Jane. «Kas ei peaks teda hüüdma ja vähemalt tänama?»

Clayton täitis masinlikult ta soovi, kuid vastust ei tulnud.

Jane Porter võpatas. «Salapärane džungel,» sosistas ta. «Kohutav džungel. Isegi sõpruseavalduse teeb see kohutavaks.»

«Parem lähme tagasi oma varjupaika,» ütles Clayton. «Seal olete vähemalt väljaspool hädaohtu. Mina olen vilets kaitsja,» lisas ta kibedusega.

«Ärge rääkige niimoodi, William,» ruttas tütarlaps teda katkestama, tundes siirast meelehärmi, et oli mehele oma sõnadega haiget teinud. «Te tegite kõik, mida võisite, te käitusite õilsalt, ennastsalgavalt. Pole teie süü, et te pele üliinimene. Ainult üks inimene oleks võinud teha rohkem kui teie. Erutusest valisin ma sõnu halvasti, kuid ma ei tahtnud teid solvata. Kõik, mis ma tahan, on see, et me mõlemad mõistaksime nüüd ja alati, et ma ei saa iialgi teiega abielluda, et selline abielu oleks patt.»

«Arvan, et sain aru,» vastas mees. «Ärme sellest rohkem räägime, vähemalt mitte seni, kuni jõuame tagasi tsiviliseeritud maailma.»

Järgmisel päeval läks Thuranil halvemaks. Ta sonis peaaegu vahetpidamata. Nad ei suutnud teda millegagi aidata ja Clayton ei püüdnudki eriti midagi teha. Tütarlapse pärast kartis ta venelast ja hingepõhjas isegi soovis tema surma. Mõte, et temaga võiks juhtuda midagi, mis tütarlapse täielikult selle elaja meelevalda jätaks, valmistas talle suuremat muret kui võimalus, et kui neiu jääb sootuks üksi selle julma metsa äärde, ootab teda kindel surm.

Inglane kiskus lõvi surnukehast välja raske oda, ja nüüd hommiKuti jahile minnas tundis end palju kindlamini kui kunagi varem seilest ajast peale, mil nad olid sellele metsikule kaldale sattunud. Tagajärg oli, et ta läks kaugemale metsa kui iialgi enne.

Et põgeneda võimalikult kaugemale haige venelase sonimise eest, laskus Jane Porter puu otsast alla. Kaugemale minna ta ei julgenud. Istudes rohmaka redeli kõrval, mille

tema jaoks oli teinud Clayton, vaatas ta nukral ilmel merele, ikka veel lootes, et ihaldatud laev viimaks ometi nähtavale ilmub.

Seljaga džungli poole istudes ta ei näinud, kuidas rohi kahele poole lahku lõi ja metslase n^gu sealt välja vaatas. Väikesed verd täis valgunud väga lähestikku asetsevad silmad piidlesid teda tähelepanelikult, sihtides vahetevahel vilksamisi piki rannikut, et veenduda, kas pole veel kedagi näha.

145

Nüüd tuli nähtavale teine pea, siis veel ja veel üks... Oleval lavatsil hakkas mees kõvemini sonima ja pead kadusid niisama kähku, kui olid ilmunudki. Peagi aga sirutusid nad uuesti välja, sest nähtavasti ei pööranud tütarlaps ülalt kostvale mehe häälele vähimatki tähelepanu.

Üksteise järel roomasid värdjalikud kogud džunglist välja pahaaimamatu tütarlapse poole. Nõrk sahin rohus äratas ta tähelepanu, ta pöördus ümber ja hüppas kiljatades püsti. Siis tormasid nad igast küljest talle kallale. Üks neist tõstis ta oma pikkade gorillakätega üles ja viis džung-lisse. Karvane käpp sulges ta suu, et lämmatada kisa. Pärast nädalatepikkusi kannatusi oli tütarlaps nii nõrk, et see katsumus käis tal üle jõu. Vapustatud närvid nõrkesid ja ta kaotas teadvuse.

Kui tütarlaps toibus, lamas ta paksus ürgmetsas. Oli öö. Väikesel lagendikul põles eredalt suur lõke. Tule ümber kükitas viiskümmend hirmsat meest. Nende paksud juuksed olid sassis, näod karvadesse kasvanud. Pikad käed puhkasid lühikeste kõverate jalgade põlvedel.

Nagu kiskjad õgisid nad räpast toitu. Tule kohal rippus pada, kust nad teravate keppidega endale lihatükke koukisid.

Kui nad märkasid, et nende vang oli teadvusele tulnud, viskas talle kõige lähem pidusöögis osaleja räpase käega tüki seda vastikut rooga. Lihatükk kukkus ta kõrvale, kuid ta vaid sulges silmad, tundes endas tõusmas iiveldushoogu.

Palju päevi liikusid nad läbi paksu metsa. Tütarlaps lonkas, ta oli täiesti kurnatud. Kõik need pikad palavad väsitavad päevad teda kord lohistati, kord tõugati enda ees, juhtus ta aga komistama ja kukkuma, siis virutas kõige lähemal olija talle jala- või rusikahoobi. Juba ammu enne teekonna lõppu olid Jane'i kingad kandmiskõlbmatuks muutunud — tallad tulid alt ära. Ta kleit oli räbalaiks kistud ja nende vahelt paistis nahk, alles hiljuti valge ning õrn, nüüd aga kare, üleni marraskil ja veritsev okkalistest põõsastest, millest teda läbi veeti.

Teekonna kaks viimast päeva oli ta juba nii kurnatud, et mingi peks ega sõim ei suutnud teda sundida alla võtma oma vaeseid veritsevaid jalgu. Pilastatud loomus oli jõudnud talutavuse piirini ja tütarlaps ei suutnud isegi enam põlvedele tõusta.

Metslased kogunesid tema ümber, ähvardasid ja vehkisid nuiadega, jagasid talle jala- ja rusikahoope, kuid tema lamas kinnisilmi, anudes halastavat surma rutem lõpetama tema piinad. Kuid surm ei tulnud, ja viimaks taipasid viiskümmend hirmsat meest, et nende ohver ei suuda enam käia. Nad tõstsid ta üles ja siitpeale kandsid kätel kuni teekonna lõpuni.

Kord ühel hilisel pärastlõunal nägi ta enda ees võimsa linna lagunenud müüre, kuid ta oli nii nõrk ja haige, et see ei äratanud temas vähimatki huvi. Kuhu nad ta ka ei oleks viinud, sai tema vangipõlvel nende julmade poolela-jate juures olla vaid üks lõpp.

146

Viimaks läbisid nad kaks suurt müüri ja jõudsid varemetes linna. Nad kandsid tütarlapse suurde hoonesse, kus teda ümbritsesid sajad täpselt samasugused olevused kui need, kes ta sinna olid toonud. Kuid nende hulgas oli ka naisi, kes polnud nii

kohutavad ja inetud. Neid nähes ärkas ta hinges nõrk lootusekiir, kuid seda polnud kauaks: naised ei ilmutanud vähimatki kaastunnet, ehkki nad küll teda ei sõimanud.

Pärast seda, kui kõik hoone asukad üleüldise heameelega teda vaadanud olid, viidi ta pimedasse keldrisse ja jäeti seal paljale põrandale, asetades ta kõrvale ühe metallnõu veega ja teise samasuguse nõu söögiga.

Nädala jooksul nägi ta ainult mõnda naist, kelle ülesanne oli talle süüa ja juua tuua. Pikkamisi hakkas ta jõud tagasi tulema: varsti on ta juba niisuguses seisundis, et teda võib ohverdada Leegitsevale Jumalale, õnneks ta ei teadnud, milline saatus teda ootas.

Ahvide Tarzan kõndis pikkamisi džunglis pärast seda, kui oli heitnud oda, mis päästis Numa kihvade käest Jane Porteri ja Claytoni. Ta mõtted olid täis kurbust nagu inimesel, kelle südamehaav oli taas lahti rebitud.

Tarzan oli rõõmus, et oli õigel ajal käe langetanud ega teinud seda, mida pöörases kiivusehoos oli kavatsenud teha. Claytonit oli lahutanud surmast ahvinimese käe läbi ainult murdosa sekundist. Lühikese ajavahemiku vältel, kui ta tütarlapse ja tema kaaslase oli ära tundnud ning inglase südamesse sihitud mürginoole alla vajuda laskis, oli Tar-zanit vallanud loomaliku instinkti tugev ja metsik sööst.

Ta nägi naist, keda ihaldas — oma naist, oma sõbratari — teise mehe embuses. Džungli halastamatu seaduse järgi, millest ta nüüd juhindus, oli tema ees lahti vaid üks tee; aga enne kui oleks olnud juba hilja, ärkas temas sünnipärane rüütellikkus, lämmatas lõõmava kirepalangu ja päästis ta. Tuhandeid kordi tänas ta seda tunnet, mis saavutas tema üle võidu, enne kui ta sõrmed noole teele saatsid.

Meenutanud, et ta pöördub tagasi waziride juurde, tundus see mõte talle tülgastav. Ta ei tahtnud enam inimesi näha. Äärmisel juhul hulgub ta mõnda aega džunglis üksinda, kuni ta terav valu nürineb. Nagu ta metsloomadest sõbrad, nii eelistas ka Tarzan kannatada vaikselt omaette.

Selle öö magas ta jälle ahvide amfiteatris ja paar päeva käis ta sealt jahti pidamas, ööseks aga tuli taas siia tagasi. Kolmanda päeva õhtul naasis Tarzan võrdlemisi vara. Vaevalt oli ta end metsalagendiku keskel pehmel rohul välja sirutanud, kui kuulis kaugelt lõuna poolt tuttavat häält. See oli trobikond suuri ahve, kes džunglis edasi liikus — ta ei võinud selles eksida. Tarzan kuulatas veidi aega. Ahvid tulid amfiteatri poole.

Tarzan ajas end laisalt püsti ja ringutas. Ta teravad kõrvad kuulsid läheneva sugukonna vähimaidki liigutusi, peagi haistis ta ka nende lõhna, kuigi ei vajanud enam mingeid tõendeid kinnitamaks, et tal oli õigus.

Kui nad olid amfiteatrile juba päris lähedale jõudnud, peitis ahvide Tarzan end areeni vastaskülge puu otsa. Ta tahtis sealt tulijaid paremini silmitseda. Oodata ei tulnud kaua.

Seal ilmuski alla okste vahele julm karvane nägu. Väikesed kurjad silmad käisid ringi üle kogu lagendiku, seejärel kanti tagapool olijaile vadistades nähtust ette. Tarzanile oli kuulda... iga sõna. Piilur teatas teistele sugukonna liikmetele, et tee on vaba ja n«l võivad kartmatult amfiteatrisse tulla.

Esimesena hüppas kergelt pehmele rohuvaibale juht, siis üksteise järel kümme-kond antrönoidi. Siin oli hiiglaslikke täiskasvanuid ja palju noori ahve. Mõned mudilased hoidsid oma metsikute emade karvase kaela ümbert kõvasti kinni.

Tarzan tundis neist paljusid. See oli sama sugukond, kuhu ta oli sattunud tillukese rinnalapsena. Paljud täiskasvanud olid siis alles väikesed ahvid, kui tema laps oli. Lapsepõlves oli ta sellessamas džunglis koos nendega mänginud ja koerust teinud. Kas nad tunnevad ta veel ära? Mõnel ahvil on väga lühike mälu ja kaks aastat võis neile tunduda igavikuna.

Nende jutust sai ta teada, et nad olid siia kogunenud uut kuningat valima: vana pealik oli saja jala kõrguselt murdunud oksalt alla kukkunud ja surma saanud.

Tarzan nihkus oksal veelgi lähemale, et neid paremini silmitseda. Esimesena märkasid teda ühe emaahvi vilkad silmad. Kurguhäälse haukumisega andis ta sellest teistele märku. Mitu hiiglasuurt isaahvi ajas end sirgu, et kutsumata külalist paremini näha. Kihvad irevil ja kuklakarvad turris, suundusid nad pikkamööda tema poole, tuues kuuldavale madalahäälse eemaletõukava urina.

«Karnath, ma olen ahvide Tarzan.» ütles ahvinimene sugukonna keeles. «Kas sa mäletad mind? Kui me veel päris väikesed ahvid olime, narritasime kahekesi Numat, loopides teda ohutust kõrgusest keppide ja pähklitega.»

Loom, kelle poole ta pöördus, jäi seisma, metsikul näol pooleldi mõistev, pooleldi hämmastunud nürimeelne ilme.

«Ja sina, Magor,» jätkas Tarzan teist ahvi kõnetades. «kas sina ei mäleta oma endist kuningat, seda. kes tappis vägeva Kerchaki? Vaadake mind! Kas ma pole seesama Tarzan, võimas kütt, võitmatu võitleja, keda te kõik palju aastaid tundsite?»

Ahvid tulid kõik lähemale, nüüd olid nad rohkem uudishimulikud kui ähvardavad. Nad pomisesid midagi omavahel mitu minutit.

«Mida sa meist nüüd tahad?» küsis Karnath.

«Ainult rahu,» vastas ahvinimene.

Ahvid pidasid jälle nõu. Lõpuks hakkas Karnath rääkima:

«Kui nii, siis tule rahus, ahvide Tarzan.» Ja ahvide Tarzan hüppas kergelt metsiku ja jäleda karja keskele rohule: ta oli läbinud täieliku evolutsioonitsükli

40

ja naasis nüüd uuesti metsloomade juurde, et nende hulgas metsloomana elada.

Siin polnud vastastikuseid tervitusi nagu inimeste puhul pärast kaheaastast lahusolekut. Enamik ahve pöördus tagasi oma tegevuse juurde, mis oli katkenud ahvinimese ilmumisel, ja temast tehti välja niisama vähe, nagu ta polekski kunagi sugukonnast lahkunud. Paar noort isaahvi, kes tookord polnud küllalt vanad, et teda mäletada, hiilisid neljakäpukil teda nuuskima ja üks neist paljastas kihvad ning hakkas ähvardavalt urisema: ta tahtis Tarzanile otsemaid tema koha kätte näidata. Oleks Tarzan urisedes tagasi tõmbunud, oleks noor isaahv ilmselt rahuldatud olnud, kuid pärast seda oleks Tarzani koht olnud tema kaaslaste hulgas madalamal teda kõrvale astuma sundinud isaahvi kohast.

Kuid ahvide Tarzan ei astunud kõrvale. Selle asemel heitis ta võimsate lihaste kogu jõuga välja oma hiigelkäe, rabas noorel isaahvil peast kinni ja virutas ta rohule pikali. Ühe hetkega oli ahv jalul ja tormas talle kallale. Nad läksid käsitsi kokku, et tegutseda rebivate sõrmede ja purevate kihvadega — selline oli vähemalt ahvi kavatsus, kuid vaevalt olid nad maha kukkunud, kui ahvinimese sõrmed leidsid vastase kõri.

Peagi loobus noor isaahv võitlusest ja lamas üsna vaikselt. Sus laskis Tarzan sõrmed lahti ja tõusis üles. Ta ei tahtnud tappa, vaid ainult näidata nii noorele isaahvile kui ka teistele pealtvaatajaile, et ahvide Tarzan on ikka veel nende isand.

Õppetund läks täie ette: noored ahvid hoidusid temast kaugemale, nagu nad peavadki tegema neist paremate läheduses, vanad isaahvid aga ei vaidlustanud tema valitsusvõimu. Ainult poegadega emaahvid kahtlustasid teda mitu päeva. Ja kui ta neile liiga lähedale läks, tormasid talle kallale, lõuad pärani ja jäledalt lõrisedes. Kuid Tarzan astus tagasihoidlikult kõrvale, sest selline oli ka ahvide komme — ainult hullunud isased lähevad emasele kallale. Aga viimaks harjusid Tarzaniga ka nemad.

Ta pidas koos nendega jahti nagu endistel aegadel ja kui nad mõistsid, et tänu oma kõrgesti arenenud mõistusele oskas Tarzan leida paremaid toidukohti, tema osav nöör aga püüdis kinni sääraseid maitsvaid ulukeid, mida nad iialgi polnud juhtunud

proovima, hakkasid nad temasse suhtuma nagu varem, kui ta nende kuningas oli olnud. Ja enne kui nad amfiteatrist lahkusid ning uuesti rändama läksid, valisid nad ta jälle oma kuningaks.

Ahvinimest rahuldas tema uus osa täielikult. Ta ei olnud õnnelik, ta ei suutnud üldse mitte iialgi õnnelik olla, kuid vähemalt oli ta eemal kõigest sellest, mis võis talle meenutada tema õnnetust. Ta oli juba ammu loobunud kavatsusest tsiviliseeritud maailma tagasi minna, nüüd aga loobus ta ka mõttest naasta oma sõprade, mustade waziri-de juurde. Ta ütles jäädavalt lahti inimsoost. Ta oli alustanud oma elu ahvina ja ka sureb ahvina.

Kuid ta ei saanud kustutada mälust asjaolu, et naine, keda ta armastas, viibis siinsamas läheduses. Ka ei saanud ta vabaneda kartusest, et tütarlaps võis alatasa hädaohtu sattuda. Et ta oli halvasti kaitstud, selles veendus Tarzan sel põgusal hetkel, kui nägi Claytori tegutsemisvõimetust. Ja mida rohkem Tarzan sellele mõtles, seda suuremat hingepiina ta tundis.

Lõpuks hakkas ta end põlgama selle pärast, et oli egoismist ja armukadedusest Jane Porteri kaitsmisele käega löönud. Aja jooksul hakkas see mõte teda üha rohkem piinama ja ta pidi juba rannikule tagasi pöörduma, et kaitsta Jane Porterit ja Claytonit, kui temani jõudsid uudised, mis kõik ta plaanid segi lõid ja teda pöörase kiirusega itta tormama sundisid, unustades kõik ohud ja ähvardava surma.

Enne kui Tarzan jälle oma sugukonnaga ühines, oli üks noor isaahv, leidmata naist oma sugukonnast, läinud tava kohaselt hulkuma metsikusse džunglisse nagu endisaegade rändrüütel otsima kaunist daami mõnest naabersuguharust.

Ta oli parajasti oma pruudiga tagasi tulnud ja pajatas nüüd kiirustades oma seiklustest, enne kui ta need unustada võis. Muuseas mainis ta, et oli näinud suurt imeliku välimusega ahvide sugukonda.

«Kõik peale ühe olid karvased isased,» rääkis ta, «emane oli aga värvilt isegi heledam kui see võõras,» ja ta sihtis näpuga Tarzanit.

Silmapilk oli Tarzan tähelepanu ise. Ta esitas küsimusi nii kiiresti, et aeglase mõttekäiguga antropoid suutis vaevu vastata.

«Kas isased olid lühikesed, kõverate jalgadega?»

«Jah.»

«Olid neil puusadel Numa ja Sheeta nahad, käes aga kepid ja noad?»

«Olid.»

«Ja käte ja jalgade ümber palju kollaseid võrusid?»

«Jah.»

«Ja naine — oli ta väike, peenike ja väga valge?»

«Jah.»

«Kas ta paistis olevat sugukonna liige või vang?» «Nad vedasid teda mõnikord kättpidi, mõnikord juustest, ning kogu aeg tõukasid ja tagusid teda. Oo, see oli väga lõbus!»

«Issand!» sosistas Tarzan.

«Kus sa neid nägid ja kuhu nad läksid?» jätkas ahv-inimene.

«Nad olid siit teise vee taga,» ja ta näitas lõunasse. «Minust möödudes läksid nad hommiku poole, vee äärt mööda üles.»

«Millal see oli?» küsis Tarzan. «Pool kuud tagasi.»

Rohkem sõnagi lausumata hüppas ahvinimene puu otsa ja tormas nagu kehatu vaim itta. Unustatud Opari linna poole.

XXIV. Kuidas Tarzan Opari naasis

Kui Clayton puu juurde tagasi tuli ega leidnud eest Jane'i, muutus ta hirmust ja murest meeletuks. Thuran oli täie mõistuse juures, palavik oli äkki üllatavalt kiiresti langenud, mis on selle haiguse üks iseärasusi. Nõrk ja kurnatud, lamas venelane oma rohust asemel.

Kui Clayton temalt tütarlapse kohta päris, näis ta olevat üllatunud, et miss Porterit seal ei olnud.

«Ma ei kuulnud midagi kahtlast,» seletas ta. «Kuid suurema osa ajast olin ma teadvuseta.»

Poleks olnud mehe silmanähtavat nõrkust, oleks Clayton kahtlustanud, et ta teab tütarlapse asukohta. Kuid ta nägi, et Thuranil polnud jõudu puu otsast teiste abita allagi tulla. Ta poleks saanud oma praeguses seisundis tütarlapsele halba teha, ka mitte redelit mööda lavatsile tagasi ronida.

Kuni pimeduse saabumiseni otsis inglane lähemas ümbruses kadunud tütarlapse või tema röövijate jälgi. Ja ehkki viiekümne hirmsa mehe rada. mille nad olid jätnud oma nappide küttimiskogemuste tõttu, olnuks igale džungliasu-kale niisama ilmselge kui linnatänav inglasele, käis Clayton sellest üle oma kakskümmend korda, tähele panemata ainsatki märki, et alles mõne tunni eest oli sealt hulk inimesi läbi läinud.

Otsinguid jätkates hüüdis Clayton tütarlast valjusti nimepidi, kuid tulemus oli vaid see, et ta äratas lõvi Numa tähelepanu. Õnneks märkas ta enda poole roomavat varju õigel ajal ja ronis puu otsa. Sellega tema otsingud selleks päevaks ka lõppesid, sest lõvi kõndis tema all edasi-tagasi kuni hilisööni.

Isegi pärast metslooma lahkumist ei julgenud Clayton pimedas alla tulla ning veetis puu otsas kohutava ja ras- " ke öö. Järgmisel hommikul pöördus ta tagasi rannikule, olles jäädavalt kaotanud lootuse päästa Jane Porter.

Järgmise nädala kestel kosus musjöö Thuran kiiresti: ta pikutas lavatsil, samal ajal kui Clayton mõlemale toitu hankis Mehed ei rääkinud kunagi, välja arvatud vajaduse puhul. Clayton kolis nüüd lavatsi sellele poolele, mis varem oli kuulunud Jane Porterile, ning nägi venelast üksnes siis, kui tõi talle toitu ja vett või humaansetel ajenditeL osutas talle muid teeneid.

Selleks ajaks, kui Thuran oli võimeline toidu hankimises osalema, jäi palavikku Clayton. Päevade kaupa lamas ta teadvusetult, sonides ja piineldes, kuid venelane ei tulnud kordagi ta juurde. Toitu poleks inglane nagunii puudutanud, kuid janu muutus tema jaoks tõeliseks piinaks. Kogu oma nõrkusest hoolimata õnnestus tal palavikuhoogude vahel kord päevas kuidagi allikale komberdada, et täita

veega väikest plekk-kruusi, mis neil paadis oli olnud.

Neil puhkudel jälgis Thuran teda kahjurõõmsal ilmel ta näis rõõmu tundvat mehe kannatustest, kes, hoolimat kogu oma põlgusest venelase vastu, oli alles hiljuti püüdnud tema kannatusi kergendada, niivõrd kui see võimalik oli olnud.

Viimaks jäi Clayton nii jõuetuks, et ei suutnud enat puu otsast alla tulla. Terve päev piinles ta janu käes, ilma et oleks pöördunud venelase poole, siis aga, jõudmai rohkem kannatada, palus Thurani endale vett tuua.

Venelane tuli Claytoni aseme juurde, veekruus käes. Julm irvitus moonutas ta nägu.

«Siin on vesi,» sõnas ta. «Kuid ma tahan teile meelde tuletada, et te teotasite mind tüdruku ees, tahtsite teda hoida ainult endale ja minuga mitte jagada ...»

Clayton katkestas teda.

«Aitäh!» hüüdis ta. «Aitab! Milline koer te küll ole et laimate head naist, keda me surnuks peame! Issand! Ma olin hull, et teid ei tapnud, te pole väärt elama isegi sel kurjal maal!»

«Siin on teie vesi,» kuulutas venelane, «ja see on kõik mida te saate.» Nende sõnadega tõstis ta kruusi suule hakkas jooma, mis aga järele jäi, selle viskas maha. Siis pöördus ta ümber ja jättis haige mehe üksi.

Clayton pööras teise külje, kattis näo kätega ja usaldas end saatuse hoolde.

Järgmisel päeval otsustas Thuran mööda kallast põhja poole minna, teades, et nii peab ta tsiviliseeritud inimeste asukohta jõudma. Igal juhul hullem kui siin olla ei saanud, pealegi hakkas sureva inglase sonimine talle närvidele käima.

Ta varastas Claytonilt oda ja alustas rännakut. Enne lahkumist oleks ta haige tapnud, kui teda poleks takistanud mõte, et see oleks olnud tõepoolest heategu.

Samal päeval jõudis ta rannikul väikese hurtsiku juurde ja nähes seda lähedase tsivilisatsiooni tunnust, täitus ta süda uue lootusega, sest ta pidas hurtsikut mingi asunduse eelpostiks. Oleks ta teadnud, kellele see kuulus, ja et hurtsiku omanik viibis selsamal silmapilgul mõne miili kaugusel sisemaal, oleks Nikolas Rokoff pagenud siit kui katku eest. Kuid ta ei teadnud midagi ja jäi sinna mitmeks päevaks, nautides turvalisust ja hurtsiku suhtelist mugavust. Seejärel jätkas ta oma teekonda põhja poole.

Lord Tenningtoni laagris tehti ettevalmistusi püsielamute ehitamiseks, peale selle kavatseti saata mõneliikn ekspeditsioon põhja poole abi otsima.

Sedamööda, kuidas päevad kadusid ja oodatud ai kagi ei saabunud, hakkas kustuma lootus, et Jane Porter, Clayton ja musjöö Thuran on päästetud. Keegi ei teinud sellest enam juttu professor Porteriga, tema oli aga teaduslikest unelmatest niivõrd hõivatud, et ei märganudki aja kulgu.

Mõnikord ta tähendas, et varsti näevad nad kindlasti

mõnda aurikut ranniku lähedal ankrusse heitmas ja siis on nad jälle kõik õnnelikult koos. Teinekord aga rääkis ta laeva asemel rongist ja avaldas arvamust, et lumetormid selle kinni pidasid.

«Kui ma seda armast vanakest poleks juba varem nii hästi tundnud.» tähendas lord Tennington miss Strongile, «siis ei kahtleks ma põrmugi, et ta on . . . noh nii. . .. kui te minust aru saate.»

«See oleks naljakas, kui see nii liigutav poleks,» vastas tütarlaps kurvalt. «Mina, kes ma olen teda eluaeg tundnud, tean, kuidas ta Janei jumaldab, teistele aga võib tunduda, et ta on tütre saatuse vastu täiesti ükskõikne. See tuleneb vaid sellest, et ta on absoluutselt eluvõõras ega tunneta isegj nii tõsist asja kui surm, enne kui näeb kindlaid tõendeid.»

«Te ei arva iialgi ära, mis ta eile teha tahtis,» jätkas Tennington. «Tulin üksi tagasi väikeselt jahiretkelt, kui kohtasin teda äkki laagrisse viival rajal. Käed seljal pika musta kuue sabade all, kübar tugevasti pähe surutud ja pilk maas, ruttas ta edasi võibolla kindlasse surma, poleks ma teda peatanud.

«Kuhu te ometi lähete, professor?» küsisin ma temalt. «Lähen linna, lord Tennington,» vastas ta kõige suurema südamerahuga, «et kaevata postiülemale meie korrapäratu postiga teenindamise pärast. Mõtelge ometi, söör, ma pole juba nädalate kaupa ainsatki kirja saanud. Jane'ilt peaks juba mitu kirja olema. Asjast tuleb otsekohe teatada Washingtoni.»

Ja kas te usute, miss Strong,» jätkas Tennington, «ma nägin kuratlikult palju vaeva veenmaks vanakest, et siin pole mitte üksnes korratuid postiolusid, vaid pole ka linna, ja et Washington on hoopis teisel mandril ja ka teisel poolkeral.

Kui ta sellest aru sai, hakkas ta tütre pärast muretsema ja usun, et esimest korda mõistis ta meie olukorda ning võimalust, et miss Porter ei olegi pääsenud.»

«Ma ei taha sellest mõelda,» ütles tütarlaps, «ja ometi ei saa ma mõelda millestki muust kui ainult meie seltskonna" puuduvatest liikmetest.»

«Loodame kõige paremat.» kostis Tennington. «Teie ise annate meile oma vaprusega kõige paremat eeskuju, sest teie kaotus on ju kõige suurem.»

«Jah,» kinnitas tütarlaps, «ma poleks saanud armastada Jane Porterit rohkem ka siis. kui ta oleks olnud mu lihane õde.»

Tennington ei väljendanud millegagi oma üllatust. Ta ei mõelnud sugugi seda. «Lady AliceM» hukust saadik oli ta selle Marylandi kaunitari seltsis rohkesti aega veetnud ja Pidi endale hiljuti tunnistama, et oli tütarlast armastama hakanud rohkem, kui see tema isikliku hingerahu huvides kasulik oli. Mäletas ta ju väga hästi, et musjöö Thuran oli talle saladuskatte all teatanud oma kihlusest miss Strongiga. Ta kahtleski juba Thurani sõnade õigsuses. Noor neiu

153

polnud kordagi puuduva mehe suhtes ilmutanud midagi mis oleks väljunud hariliku sõpruse raamidest.

«Ja siis musjöö Thurani surm — kui nad kõik on hukkunud— oleks teile ränk kaotus,» tähendas ta ettevaatlikult «Musjöö Thuran oli väga armas sõber,» ütles tütarlaps mehele kiiresti otsa vaadates. «Ta meeldis mulle väga, ehki tundsin teda lühikest aega.»

«Kas te siis polnudki temaga kihlatud?» pahvatas Tennington kogemata välja.

«Taevake, muidugi mitte!» hüüdis tütarlaps. «Ma ei hoolinud temast sugugi mitte sellisel moel!»

Lord Tennington tahtis midagi Hazel Strongile öelda, tahtis väga ja teha seda kohe, kuid millegipärast jäid sõnad kurku kinni. Ta alustas ebaldes mitu korda, köhatas, läks näost punaseks ja lõpetas viimaks teatega, et loodab onnide ehitamisega enne vihmaperioodi valmis saada.

Aga iseenesegi teadmata oli ta tütarlapsele öelnud just seda, mida oli tahtnud öelda, ja neiu oli õnnelik, õnnelikum kui iialgi enne oma elus.

Nende edasise jutuajamise katkestas veidra ja kohutava välimusega kogu, kes ilmus džungli servale laagrist lõuna pool. Tennington ja tütarlaps märkasid teda ühel ajal. Inglane haaras revolvri järele, ent kui poolpaljas ja karvadesse kasvanud olend teda nimepidi hõikas ja nende poole sööstis, langetas ta käe ja läks mehele vastu.

Raske oli räpases, kurnatud olevuses, keda kattis väikestest nahkadest tehtud veider kuub, ära tunda laitmatut musjöö Thurani, keda nad kõik olid viimati näinud «La Alice'i» pardal.

Enne kui väikese seltskonna teised liikmed said teada tema saabumisest, küsitlesid Tennington ja miss Strong teda teiste paadisolnute saatuse kohta.

«Nad on kõik surnud,» seletas Thuran. «Kolm madrust surid enne, kui maale jõudsime. Miss Porteri viisid džunglisse mingisugused metsloomad, kui ma palavikus sonisin. Clayton suri palavikku mõne päeva eest. Ja mõelda vaid, et kogu selle aja lahutas meid kõigest mõni miil — vaevalt päevane teekond. See on kohutav!»

Jane Porter ei teadnud, kui kaua ta oli lamanud iidse Opari linna templi all keldris. Üksvahe oli tal palavik ja ta sonis, aga kui see möödus, hakkas ta pikkamisi paranema. Naine, kes talle süüa tõi, käskis teda iga päev tõusta, kuid mitu päeva raputas neiu vaid pead märgiks, et ta on veel liiga nõrk.

Kuid lõpuks võis ta jalule tõusta ja siis juba vaari mõne sammu teha, toetudes ühe käega vastu seina. Tema kinnivõtjad jälgisid teda nüüd suureneva huviga. Päev lähenes, ohver paranes ja kosus.

Viimaks jõudis kätte päev ja noor naine, keda Jane Porter siiani polnud näinud, tuli koos teistega tema juurde vangikongi. Leidis aset mingisugune religioosne kombetalitus —- just nimelt religioosne, selles tütarlaps ei kahelnud, ja see mõjus talle otsekohe elustavalt. Ta rõõmustas, et

154

oli sattunud inimeste juurde, kes ilmselt on juba tunda saanud usu õilistavat ja pehmendavat mõju; nad kohtlevad teda inimlikult — selles oli ta nüüd päris kindel.

Ja kui nad ta vangikongist välja juhtisid ning mööda pikki pimedaid koridore, seejärel betoontrepist üles valgusest säravale õuele viisid, läks ta meeleldi ja isegi rõõmsalt: eks viibinud ta ju jumala sulaste seas... Võis muidugi olla, et nende ettekujutus ülimast olevusest oli mõneti teistsugune kui tema oma, kuid aitas sellestki, et nad jumalat tunnistavad, järelikult ei saanud nad olla kurjad ega julmad.

Aga kui ta nägi õue keskel kivist altarit ning punakaspruune plekke selle peal ja kõrval betoonpõrandal, imestas ta väga ja hakkas kahtlema ning kui nad ta jalad ja käed selja taha kinni sidusid, muutus kahtlus hirmuks. Veel hetk, ja ta tõsteti üles ning asetati selili altarile. Lootus kustus lõplikult ja tütarlaps hakkas hirmust värisema.

Sellele järgnenud pentsiku tantsu ajal, mida esitasid pühitsetud, lamas ta hirmust tardunult; enne veel, kui ta nägi ülempreestrinna kätt õhukese noateraga pikkamisi oma rinna kohale tõusmas, teadis ta juba, milline saatus teda ootab.

Käsi hakkas langema. Jane Porter sulges silmad ja saatis tumma palve jumala poole, kelle ette ta nüüd kohe astuma pidi; siis ei pidanud ta närvid enam vastu ja ta kaotas teadvuse.

Päeval ja öösel kihutas ahvide Tarzan läbi põlismetsa rusudes linna poole, kus naine, keda ta armastas, oli vangis või siis surnud.

Ühe ööpäevaga läbis ta niisama suure vahemaa kui viiskümmend hirmsat meest nädalaga, sest ahvide Tarzan liikus edasi okste keskmisel terrassil, ülalpool väänkasvude padrikut, mis takistas kiiret edasijõudmist maa peal.

Noore isaahvi jutt oli talle selgesti öelnud, et vangivõe-tud tütarlaps oli Jane Porter, sest terves džunglis ei olnud teist väikest valget naist. Ahvi kohmaka kirjelduse järgi tundis ta isasloomades ära veidrad inimparoodiad, kes elasid Opari varemeis. Ta kujutles endale tütarlapse saatust nii selgesti, nagu oleks näinud seda omaenda silmadega. Millal nad neiu sellele kohutavale altarile asetavad, seda ei võinud ta kindlalt öelda, aga et see'kallis habras keha lõpuks ikkagi sinna oma tee leiab, selles ei kahelnud ta põrmugi.

Kuid viimaks pärast pikki tunde, mis kärsitule ahvinimesele tundusid terve igavikuna, ületas ta mahajäetud orgu piirava kaljutõkke ja nägi oma jalge ees hirmsa Opari linna koletuid süngeid rususid. Kiirel sammul tõttas ta üle tolmuse, kuiva, rändrahne täis tasandiku oma eesmärgi poole.

Kas ta jõuab tütarlast veel päästa? Vähemalt saab ta kätte maksta, ja oma raevus tunnetas ta endas küllaldaselt jõudu, et hävitada kõik hirmuäratava linna elanikud. Keskpäeva paiku jõudis ta hiiglasliku rändrahnu juurde, mille tipus algas salakäik Opari linna maa-alustesse koobastesse.

155

Nagu kass ronis ta püstloodis graniitseinast üles. Hetk hiljem tormas ta juba mööda pimedat sirget käiku varakambri poole, läbis selle ja jõudis kaevu juurde, mille vas-taspoolel oli lahtivõetud seinaga vangikong.

Seisatanud viivuks kaevu äärel, kuulis ta ülalt kostvaid nõrku helisid. Ahvinimese teravad kõrvad tabasid need otsekohe ära: see oli ohverdamisele eelnev surmatants ja ülempreestrinna rituaalne laul. Ta tundis ära isegi naise hääle.

Kas oli võimalik, et kombetalitus tähendas just seda, mida ta takistama ruttas? Meeletu hirmulaine tulvas temast üle. Kas tõesti hilineb ta vaid silmapilgu võrra? Nagu hirmunud põder hüppas ta üle kitsa kaevu ja hakkas kui pöörane seina lõhkuma. Kui pea ja õlad august läbi mahtusid, tegi ta hiiglasliku pingutuse, lükkas maha ülejäänud osa setnast ja kukkus koos sellega vangikongi põrandale.

Ühe hüppega lendas ta üle kambri ja rõhus kogu oma raskusega vanale uksele. Kuid siin ta peatus. Tugevad põikpuud teisel pool ust panid vastu isegi tema võimsatelt musklitele. Ta adus silmapilk oma ponnistuste viljatust. Jäi vaid üks tee: tagasi mööda käiku kaljurahnu juurde, sealt umbes miil linna müürini ja siis sedasama teed kaudu linna, nagu ta oli koos oma waziridega esimesel korral läinud Ta mõistis, et kui läheb tagasi ja püüab linna tungid, maa pealt, siis jääb ta hiljaks ega jõua enam päästa tütarlast, kui see tõepoolest tema oli, kes praegu ohvrialtari lamas. Kuid teist teed polnud ja ta tormas uuesti läbi la gunenud seina kaevu juurde. Siin kuulis ta jälle ülem-preestrinna monotoonset häält ja üles vaadates nägi umbe kahekümne jala kõrgusel avaust. See tundus olevat nii lähedal, et ta oli valmis tegema hullumeelset katset üles hüpata ja sel moel kiiremini siseõue jõuda.

Kui ta vaid saaks mingil viisil oma rohunööri otsa selle ahvatleva avause ääre külge kinnitada! Üks hetk, ja ui mõte turgatas talle pähe. Ta teeb proovi. Tulnud taga lõhutud seina juurde, võttis ta ühe lameda kivi, millest se tehtud oli, sidus kärmelt nööri ühe otsa selle ümber ja pöördus kaevu äärde tagasi. Siin keris ta ülejäänud osa nöörist kokku ja pani enda kõrvale maha, võttis mõlema käega raske kivi, vibutas seda mitu korda, et tabada paremini suunda, ja heitis selle siis üles väikese nurga all, et kivi kaevu tagasi ei kukuks, vaid jääks avause ääre taha pidama.

Tarzan sikutas mitu korda nööriotsa, kuni tundis, kivi oli üleval küllalt kõvasti kinni jäänud. Siis haaras nöörist ja jäi mustava kuristiku kohale rippuma. Sel hetkel, kui ta kogu oma raskusega nööri otsas rippus, tundis ta, et see hakkas järele andma. Tarzan ootas kohutavas ärevuses, kuna nöör aeglaselt toll tolli järel allapoole libises. Kivi tõusis ülal kaevumüüritise äärele: kas jääb see serva taha pidama või tirib Tarzan kivi oma raskusega alla ja lendab koos sellega tundmatusse sügavusse?

XXV. Läbi ürgmetsa

Põgusa piinarikka silmapilgu kestel tundis Tarzan, kuidas nöör, mille küljes ta rippus, allapoole libises, ja kuulis, kuidas kivi üleval kaevumüüritist kriipis.

Siis äkki nöör peatus: kivi oli ääre taha kinni jäänud. Ettevaatlikult ronis ahvinimene nõrka nööri mööda üles. Hetke pärast tuli ta pea kaevusuust nähtavale, õu oli tühi. Kõik Opari elanikud olid ohverdamist vaatamas. Tarzan ikuulis La häält, mis kostis naabruses asuvast ohverdamis-kojast. Tants oli lõppenud. Nuga laskub vististi juba alla. Nende mõtetega tormas Tarzan ülempreestrinna hääle suunas.

Saatus juhtis ta otseteed suure laeta toa ukse ette Teda lahutas altarist pikk rida preestreid ja preestrinnasid, kes, kuldpeekrid käes. ohvri sooja verd ootasid.

La käsi laskus pikkamisi kõval kivii lamava hapra liikumatu kogu rinna poole. Tarzan tõi kuuldavale oigega sarnaneva nuuksatuse, kui ta armastatud tütarlapse ära tundis. Ja jälle muutus arm tema laubal tulipunaseks, silme ette tõusis punane udu ja marruläinud isaahvi kohutava lõrinaga hüppas ta nagu hiiglaslik lõvi pühitsetute sekka.

Kahmanud kõige lähemal seisva preestri käest nuia, jagas ta enda ümber hoope nagu ehtne deemon, tehes kiirelt teed altari juurde. Niipea kui kostis kära, oli La käsi pea-tunud. Kui ta nägi, kes oli selle põhjustanud, läks ta kaameks. Mil viisil valge inimene

oli põgenenud vangikongist, kuhu ta luku taha oli pandud, see oli Lale siiani saladuseks jäänud. Ta ei oleks kunagi seda meest Oparist lahkuda lasknud, sest vaatas seda nägusat hiiglast naise, mitte preestrinna silmadega.

Tark ja taibukas, oli ta juba valmis mõelnud jutu imelisest ilmutusest, mille ta oli saanud Leegitseva Jumala enda suu läbi ja mis käskis vastu võtta seda valget meest kui jumala saadikut oma rahvale maa peal. Opari rahvas oleks sellega leppinud, ta teadis seda. La oli kindel selleski, et mees eelistab pigem tema abikaasaks saada kui ohvrialtarile tagasi minna.

Aga kui ta oli läinud mehele oma plaani seletama, ei leidnud ta teda: mees oli kadunud, ehkki uks oli väljastpoolt suletud. Ja nüüd on ta tagasi, õhust materiaalseks muutunud ja tapab tema preestreid kui lambukesi. Hetkeks unustas ta oma ohvri ega suutnud end veel koguda, kui hiiglaslik valge mees seisis juba tema kõrval, süles naine, kes nüüdsama altaril oli lamanud.

«Hoia eemale. La,» hüüdis ta. «Sa päästsid kord minu elu ja ma ei saa sulle haiget teha, kuid ära mind takista ega jälita, või ma pean ka sinu tapma.»

Nende sõnadega astus ta naisest mööda maa-aluse käigu poole.

«Kes on see naine?» küsis ülempreestrinna minestanud tütarlapsele osutades.

«Ta on minu oma,» vastas ahvide Tarzan.

Viivuks jäi Opari neiu teda suuri silmi vaatama. Siis ilmus tema silmadesse lootusetu meeleheide ja pisaraid valades langes ta külmale põrandale, kuna trobikond eemaletõukavaid mehi rühkis temast mööda ahvinimest taga ajama.

Aga kui nad alla jõudsid ja ahvide Tarzanit kinni võtta tahtsid, siis teda enam seal polnud. Kerge hüppega oli ta kadunud maa-alusesse käiku. Kuid tagaajajad ainult naersid ja latrasid omavahel, sest nad teadsid, et maa all pole teist väljapääsu kui ainult see, kustkaudu nad sisse olid tulnud ja ta peab nagunii siia tagasi pöörduma. Ning nad jäid teda üleval ootama ja valvama.

Ja nii ei ajanudki keegi taga ahvide Tarzanit, kui ta ikka veel teadvusetut Jane Porterit süles hoides läbis Leegitseva Jumala templi all Opari maa-aluseid koopaid. Aga kui Opari mehed hakkasid asja lähemalt arutama, meenus neile, et seesama mees oli maa-alustest koobastest kord juba põgenenud, kuigi nad täpselt niisamuti olid väljapääsu juures valvanud, ja et täna oli ta väljastpoolt nende juurde jooksnud. Nad otsustasid jälle viiskümmend meest orgu saata, et see pühaduserüvetaja kinni võtta ja tagasi tuua.

Kui Tarzan oli läbi lahtivõetud seina kaevu juurde jõudnud, oli ta oma põgenemise kordaminekus nii kindel, et peatus ja ladus kivid seina tagasi. Ta ei tahtnud, et kohalikud elanikud saaksid unustatud käigu saladuse teada jj pääseksid ise varakambrisse. Tarzan kavatses veel kore Opari tagasi tulla ja kaasa viia veelgi suurema varanduse kui see, mis oli juba maetud ahvide amfiteatrisse.

Nii läks ta käike mööda edasi, läbi esimese ukse ja varakambri, läbi teise ukse ja pika sirge käigu, mis viis lin na taha salajase väljapääsu juurde. Jane Porter oli endisel teadvuseta.

Hiidrahnu tipus ta seisatas ja heitis pilgu linnale. Ta nägi trobikonda eemaletõukavaid Opari mehi üle lagendiku minemas. Viivuks lõi ta kõhklema. Kas laskuda alla ja katsuda oru lõppu kaljudeni joosta või jääda siia ööseks peitu? Ühest pilgust tütarlapse kahvatule näole piisas, et langetada otsus. Ta ei või teda siia jätta, ei või lubada, et vaenlased võtaksid neilt vabaduse. Kust võis ta teada, et nad läbikäiku siiski üles ei leidnud? Siis oleksid vaenlase neil ees ja taga ja neid võetaks kindlasti kinni, sest ta ei oleks saanud endale jõuga teed teha, hoides süles minest nud tütarlast.

Püstloodis rahnult Jane Porteriga alla tulla polnud sugugi kerge, kuid ta sidus neiu nööriga oma õlgadele ja tal õnnestus jõuda orgu enne, kui oparlased suure kaljuni jõudsid. Et Tarzan ei laskunud mitte rahnu linnapoolsest, vaid vastasküljest, siis ei näinud jälitajad midagi ega osanud uneski aimata, et saak võib nii lähedal olla.

Rahnude varju hoidudes jõudis Tarzan joosta umt miili, enne kui jälitajad graniitvahist möödusid ja enda

158

ees põgenejat silmasid. Metsiku rõõmukisaga pistsid nad punuma ega kahelnud ilmselt sugugi, et saavad koormaga jooksja peagi kätte. Kuid nad alahindasid anvinimese jõudu ja ülehindasid oma lühikeste kõverate jalgade võimeid.

Ilma erilise pingutuseta hoidis Tarzan neid kogu aeg ühel ja samal kaugusel. Vahetevahel heitis ta pilgu näole, mis talle nii lähedal oli. Poleks ta tundnud nõrku südametukseid omaenda südame vastas, poleks ta teadnud, et neiu on elus — nii valge ja kõhnunud oli ta vaene väsinud nägu.

Nii jõudsid nad lameda tipuga mäe ja kaljutõkke juurde. Viimase miili oli Tarzan jooksnud kogu jõust nagu välejalgne põder, et võita aega ja jõuda mäest alla enne, kui oparlased jõuavad üles, kust nad oleksid võinud neile kive järele veeretada. Ja nii ta oligi juba all vähemalt poole miili kaugusel, samal ajal kui väikesed vihased mehed mäe otsa olid jõudnud.

Viha- ja pettumuskisaga reastusid nad mäetipus ühte viirgu, raputades oma nuiasid ja keksides pöörases raevus üles-alla. Kuid seekord ei söandanud nad väljaspool oma maa piire põgenike tagaajamist jätkata. Ehk selle pärast, et neile meenus hiljutise pika ja väsitava otsingu tühja-minek, või nägid nad, kui kergesti kihutas ahvinimene nende ees, ja millist kiirust ta veel arendada võis, otsustades viimase lõpu järgi, oleks raske öelda. Aga kui Tarzan mäe-jalamil algavasse metsa jõudis, keerasid nad näo jälle Opari poole.

Metsa servas, kust võis veel jälgida kaljutõket, asetas Tarzan oma kandami rohule, tõi siis lähedal asuvast ojast vett ning niisutas sellega neiu nägu ja käsi. Aga kui seegi teda ei elustanud, tõstis Tarzan väga murelikuna tütarlapse taas oma tugevate kätega üles ja ruttas edasi läände.

Päike oli juba loojumas, kui Jane Porter hakkas teadvusele tulema. Ta ei avanud kohe silmi, vaid püüdis meenutada viimati nähtud stseene. Ah, nüüd ta mäletas! Altar, kohutav preestrinna, alla laskuv nuga. Ta võpatas, arvates, et see oli kas surm või oli nuga juba tunginud ta südamesse ja ta näeb põgusat surmaeelset viirastust.

Ja kui ta viimaks tihkas silmi avada, siis pilt, mida ta nägi, üksnes kinnitas ta kartusi. Ta nägi, et teda kannab oma süles läbi rohelise paradiisi armastatud mees, kes oli surnud temast veelgi varem.

«Kui see on surm,» sosistas ta, «siis tänu jumalale, et olen surnud.»

«Te räägite, Jane!» hüüdis Tarzan. «Te olete teadvusele tulnud!»

«Jah, Tarzan,» vastas ta, ja esimest korda pikkade kuude jooksul valgustas ta nägu õnnelik ja rahulik naeratus.

«Jumal tänatud!» hüüdis ahvinimene oja kõrvale rohule laskudes. «Ma jõudsin siiski õigeks ajaks.»

«Õigeks ajaks? Mida te sellega mõtlete?» küsis tütarlaps.

«Õigeks ajaks, et päästa teid surmast altaril, kallis.» vastas mees. «Kas te ei mäleta?»

«Päästa mind surmast?» kordas neiu kimbatuses. «Aga

159

kas me mõlemad polegi siis surnud, mu Tarzan?»

Tarzan oli neiu asetanud rohule, nii et ta selg toetus vastu hiiglasliku puu tüve. Tema küsimuse peale astus Tarzai tagasi, et paremini neiu nägu näha.

«Surnud!» kordas ta naerma pahvatades. «Teie pole surnud, Jane. Ja kui te Opari linna tagasi läheksite ja küsiksite neilt, kes seal elavad, siis vastavad nad teile, et mõne tunni eest ei olnud ka mina surnud. Ei, mu kallis, me mõlemad oleme väga ja väga elusad.»

«Kuid Hazel ja musjöö Thuran mõlemad rääkisid mulle, et te kukkusite ookeani mitme miili kaugusel kaldast,» kinnitas neiu, otsekui soovides meest veenda, et ta peab tõepoolest surnud olema. «Nende arvates polnud vähimatki kahtlust, et see olite teie, ka polnud mingit võimalust, et oleksite võinud ellu jääda või mõni laev teid peale võtta.»

«Kuidas peaksin teile tõestama, et ma pole vaim?» k sis ta naerdes. «Tegelikult tõukas mind üle parda üliarmas musjöö Thuran, kuid ma ei uppunud — jutustan teile sellest hiljem — ja praegu olen ma samasugune metslane nagu te mind esimest korda nägite. Jane Porter.»

Tütarlaps tõusis pikkamisi püsti ja astus tema juun

«Ma ei suuda seda ikka veel uskuda,» sosistas ta. «Pole võimalik, et pärast kõike seda kohutavat ja jälki, mis ma «Lady Alic'i» huku järel läbi elasin, saabuks niisugu õnn.»

Neiu astus mehele veel lähemale ja pani ta käele oma õrna väriseva käe.

«Küllap see on uni, ja ma ärkan ning näen hirmsat nuga oma südamesse tungimas. Suudle mind, mu armas, suudle üksainus kord, kuni ma veel ärganud pole.»

Tarzan ei lasknud end paluda. Ta võttis armastatud tarlapse oma tugevate käte vahele ja suudles teda sadu kordi, kuna ta hingeldades mehe süleluses lamas. Kui järele jättis, põimis tütarlaps ise käed tema kaela ümber ja suudles teda veel kord.

«Noh, olen ma elav inimene või lihtsalt unenägu?» küsis Tarzan.

«Kui sa pole elav inimene, mu mees,» vastas neiu, palun ma jumalat, et ta saadaks mulle surma, enne ma ärkan kohutavasse tõsiellu, nagu see oli mu viim,-ärkveloleku hetkedel.»

Mõnda aega vaikisid mõlemad ja vaatasid teineteise silma, nagu kahtleksid nad ikka veel oma imelise õnne tõelisuses. Minevik kõigi oma hirmsate pettumuste ja õudustega oli unustatud, tulevik ei kuulunud neile, kuid olevik — oo, see oli nende oma, keegi ei saanud neilt seda vütta. See oli tütarlaps, kes esimesena katkestas armsa vaikuse: «Kuhu me läheme, kallis?» küsis ta. «Mis me tegema hakkame?»

«Kuhu te tahaksite kõige meelsamini minna?» küsis Tarzan vastu. «Mida te tahaksite kõige meelsamini teha

«Minna sinna, kuhu lähed sina, mu mees: teha mida kõige meelsamini tahad sina,» vastas ta.

160

«Aga Clayton?» küsis Tarzan. Viivuks oli ta unustanud, et maa peal on veel kedagi peale nende kahe. «Me unustasime teie mehe.»

«Ma pole abielus, Tarzan!» karjatas neiu. «Ma pole isegi kihlatud. Päev enne seda, kui need koletised mu kinni võtsid, ütlesin ma mr. Claytonile, et armastan teid, ja ta sai aru, et ma ei või talle antud sõna pidada, sest see oleks minu poolt koletu. See juhtus pärast seda, kui olime imekombel päästetud ründava lõvi küüntest.» Äkki ta vakatas ja vaatas küsivalt Tarzanile otsa. «Tarzan!» hüüdis neiu, «see olite teie? Ainult teie võisite seda teha!»

Tarzan langetas silmad, tal oli häbi.

«Kuidas te võisite lahkuda ja jätta mind üksinda?» hüüdis tütarlaps etteheitvalt.

«Pole vaja, Jane,» palus mees. «Palun teid, pole vaja! Te ei suuda kujutleda, kuidas ma olen sellest saadik kannatanud ja ennast selle julma teo pärast kirunud, kuid te ei suuda kujutleda ka seda, kuidas ma siis piinlesin, esialgu pöörasest kiivusest, hiljem vimmast kibeda saatuse vastu, mida ma polnud ära teeninud. Pärast seda läksin ma ahvide juurde tagasi, Jane, ega kavatsenud enam iialgi näha ühtegi inimolendit?»

Seejärel jutustas ta Jane'ile oma elust džunglis pärast tagasitulekut, sellest, kuidas ta oli langenud üha sügavamale nagu kaalupomm, mida omaenda raskus alla tirib: kultuursest pariislasest waziri metsikuks sõdalaseks ja sealt edasi metsloomaks, üheks paljudest, kelle hulgas ta oli üles kasvanud.

Tütarlaps päris temalt palju ja esitas viimaks kõige hirmsama küsimuse: Pariisist selle naise kohta, kellest talle oli rääkinud musjöö Thuran. Tarzan jutustas talle üksikasjalikult oma tsiviliseeritud elust, midagi vahele jätmata, sest tal polnud midagi varjata: oma südames oli ta alati neiule truuks jäänud. Kui ta lõpetanud oli, vaatas ta neiule otsa, justkui oodates tema otsust.

«Ma teadsin, et ta valetab,» ütles Jane. «Oo, milline jälk olevus ta on!»

«Te ei ole siis minu peale pahane?»

Tütarlapse vastus polnud küll kuigi loogiline, ent läbini naiselik.

«Kas Olga de Coude on väga ilus?» küsis ta.

Tarzan puhkes naerma ja suudles teda uuesti. «Kümme korda vähem kui teie, mu kallis,» lausus ta.

Tütarlaps ohkas rahuldatult ja langetas pea ta õlale Tarzan mõistis, et talle on andeks antud.

Selleks ööks ehitas Tarzan kõrgele hiiglasuure puu okste vahele väikese mugava lavatsi ja väsinud tütarlaps vajus seal unne, kuna ahvinimene seadis end sisse tema lähedal puu harude vahel, valmis teda kaitsma isegi magades.

Nad rändasid päevi, kuni jõudsid rannikule. Kus rada oli kergem, seal kõndisid nad käsikäes võimsa metsa hiiglaslike puude all, nagu arvatavasti tegid seda ammumöödunud

aegadel ka nende esivanemad. Kui aga padrik läbipääsmatuks muutus, võttis mees neiu sülle ja kandis teda kergelt oksalt oksale. Ja päevad olid nüüd väga lühikesed, sest nad olid väga õnnelikud. Nad oleksid olnud valmis lõpmatuseni jätkama seda õnnelikku teekonda, kui nad p leks rutanud Claytoni juurde, et teda aidata.

Viimasel päeval enne rannikule jõudmist haistis Tarzan inimlõhna — need olid neegrid. Ta hoiatas tütarlast, et see vaikiks. «Džunglis on sõpru vähe,» tähendas ta kuivalt.

Pool tundi hiljem lähenesid nad ettevaatlikult väikese mustade sõdalaste salgale, kes suundus läände. Neid nähes hüüatas Tarzan rõõmsalt: see oli tema waziride salk. Siin oli Busuli ja palju teisigi nende seast, kes temaga koos Oparis olid käinud. Teda nähes hakkasid nad suurest rõõmust tantsima ning hõiskama. Nad rääkisid, et olid teda otsinud juba mitu nädalat.

Mustanahalised panid väga imeks, nähes valget tütarlast, ja kui nad kuulsid, et see oli Tarzani tulevane naine, püüdsid nad üksteise võidu talle oma lugupidamist avaldada. Ümbritsetuna naervatest ja tantsivatest õnnelikest vaziridest, jõudsid nad rannikule puu juurde, mille otsas oli lavats.

Siin polnud mingit elumärki ja keegi ei vastanud nende hüüetele. Tarzan ronis kiiresti puuokstest hütti ja ilmus kohe jälle nähtavale, käes tühi kruus. Visanud selle Busilile, käskis ta vett tuua, Jane'i aga kutsus üles.

Koos kummardusid nad kõhnaks jäänud olendi kohale, kes kunagi oli olnud inglise aadlik. Pisarad tungisid neiule silma, kui ta nägi aukuvajunud põski ning silmi ja kannatuste-pitserit sellel hiljuti veel noorel ja ilusal näol.

«Ta elab alles,» sõnas Tarzan. «Me teeme kõik, mis võimalilk, ent kardan, et oleme hiljaks jäänud.»

Kui Busuli tõi vett, tilgutas Tarzan paar piiska pra nenud paistes huulte vahele, niisutas kuuma laupa ja semeid.

Clayton lõi silmad lahti: jõuetu naeratus valgustas nägu, kui ta tema kohale kummardunud tütarlapse tundis. Tarzanit nähes ilmus ta näole hämmastus.

«Kõik on korras, vana sõber,» ütles ahvinimene. « leidsime teid õigel ajal. Nüüd läheb kõik hästi ja ti märkagi, kui jälle jalul olete.» Inglane raputas nõrgalt pead

«Liiga hilja,» sosistas ta. «Kuid nii on parem. Ma ta surra.»

«Kus musjöö Thuran on?» küsis neiu.

«Ta jättis mu maha pärast seda, kui palavik liiga kõrgele tõusis. Ta on saatan! Kui ma temalt juua palusin, sest ma olin liiga nõrk, et ise vett tuua, siis kustutas ta oma janu minu juures, valas ülejäänu maha ja irvitas mulle näkku.» Mõte sellest mehest andis talle äkki jõudu. Ja ta ajas end küünarnukkidele. «Jah,» peaaegu kisendas Clayton, «ma tahan elada! Ma tahan elada, kuni ma selle

koletise üles leian ja maha löön!» Kuid see pingutus nõrgestas teda veelgi rohkem ja ta vajus tagasi kõdunenud rohule, mis kunagi koos tema vana vihmamantliga oli olnud Jane Porteri ase.

"Ärge Thurani pärast muretsege.» lausus ahvide Tarzan ja pani käe rahustavalt Claytoni laubale. «Ta kuulub mulle ja küllap ma ta lõppude lõpuks kätte saan, ärge kartke.»

Hulk aega lamas Clayton täiesti liikumatult. Mitu korda pani Tarzan kõrva sisselangenud rinna kohale, püüdes tabada väsinud südame nõrka tuksumist, õhtu eel ajas Clayton end jälle poolistukile.

«Jane,» sosistas ta. Tütarlaps kummardus allapoole, et tabada viimset kui sõna. «Ma olen süüdi teie ja tema ees,» noogutas ta ahvinimese poole. «Armastasin teid nii väga — see on muidugi vilets õigustus. Kuid ma ei suutnud leppida mõttega, et pean teist loobuma. Ma ei palu teilt andestust. Tahan vaid praegu teha seda. mida oleksin pidanud tegema aasta tagasi.» Ta katsus kobamisi oma mantli taskut ja võttis sealt midagi, mis ta palavikuhoogude vahel Oli leidnud: tükikese kortsunud kollast paberit. Ta ulatas selle neiule ja kuna viimane selle vastu võttis, kukkus ta käsi elutult rinnale, pea vajus tagasi, kerge ohkega ajas end sirgu ja jäi vaikseks. Siis kattis ahvide Tarzan mantii-hõlmaga ta näo.

Viivuks põlvitasid nad tema ette ja tütarlapse huuled liikusid vaikses palves. Siis tõusid nad püsti ja jäid seisma teine teisel pool nüüd juba jäädavalt lahkunud Claytonit. Ahvinimese silmi valgusid pisarad: omaenda kannatused olid talle õpetanud kaastunnet ka teiste kannatuste vastu.

Läbi pisarate luges neiu sõnumit kollasel paberitükil, ja ta silmad läksid imestusest pärani. Kaks korda luges ta neid tähelepanuväärseid sõnu, enne kui ta täielikult mõistis nende tähendust.

Sõrmejäljed tõendavad, et te olete lord Greysloke. Õnnitlen! Õnnitlen!

D Arnot

Ta ulatas paberi Tarzanile.

«Ja ta teadis seda kogu aeg.» lausus neiu, «ega öelnud seda meile?»

«Mina sain sellest teada esimesena, Jane,» väitis Tarzan, «ja ma ei tea, kuidas telegramm tema kätte sattus. Arvatavasti pillasin ma telegrammi tol ööl ooteruumi maha.

Seal ma selle saingi.»

«Ja pärast seda sa ütlesid meile, et su ema oli ahv ja sa pole iialgi tundnud oma isa?» küsis neiu uskumatult.

163

«Tiitel ja mõisad ei tähendanud mulle midagi ilma nuta, kallis,» vastas mees. «Kui ma aga need temalt oleksin ära võtnud, siis oleksin paljaks röövinud naise, keda ma armastan, kas mõistad. Jane?» Näis, nagu oleks ta püüdis end vabandada.

Neiu sirutas talle oma käed üle surnud mehe keha ja võttis Tarzani kätest kinni.

«Ja ma oleksin äärepealt sellisest armastusest loobunud!» sosistas ta.

XXVI. Ahvinimest ei ole enam

Järgmisel hommikul asusid nad teele Tarzani hurtsiku poole. Neli wazirit kandsid inglase surnukeha. Ahvinime le oli tulnud mõte matta Clayton esimese lord Greystoke'i kõrvale džungli serva hurtsiku juurde, mille ta ise oli ehitanud.

Jane Porteril oli selle üle hea meel ja hingepõhjas imetles ta selle suurepärase koos metsloomadega ja nende käe all üles kasvanud, kuid tavaliselt kõrgeima kultuuritasemega inimeste eesõiguseks peetava tõelise rüütellikkuse ja õrnusega silma paistnud inimese haruldast peenetundelisust.

Nad olid ära käinud umbes kolm miili viiest, mis lahutasid neid Tarzani rannikust, kui kõige ees sammunud wazirid äkki peatusid, osutades imestusega veidrale kogule, kes neile piki mereranda lähenes. See oli läikiva siidkübaraga meesterahvas, ta kõndis pikkamisi, pea maas ja käed selja taga pika musta kuue sabade all.

Teda nähes hüüatas Jane Porter rõõmsalt ja jooksis kiiresti talle vastu. Neiu häält kuuldes tõstis vanamees ja kui ta tütarlapse ära tundis, karjatas ka tema õnnest ning kergendustundest. Kui professor Archimedes Q. Porter tütart kaelustas, veeresid pisarad üle ta kortsus näo ja alles mõne minuti pärast suutis ta end valitseda niivõrd, et oli võimeline rääkima.

Kui ta seejärel ka Tarzani ära tundis, pidid teised tükk aega veenma, et õnnetus polnud ta mõistusl ajanud, sest koos teistega oli ka tema ahvinimese surmas täiesti kindel olnud. Raske oli kooskõlastada seda veendumust Jane'i metsjumala vägagi reaalse välimusega. Vanamees oli sügavasti liigutatud, kuuldes Claytoni surmast.

«Ma ei mõista,» sõnas ta, «musjöö Thuran kinnita meile, et Clayton suri juba mitu päeva tagasi.»

«Kas Thuran on teie juures?» küsis Tarzan kähku.

«Jah, ta leidis meid alles hiljuti ja tõi teie hurtsiku juurde. Meie laager oli natuke põhja pool. Küll ta rõõmustab, kui näeb teid mõlemaid.»

«Ja üllatub,» lisas Tarzan.

Pisut hiljem jõudis veider seltskond lagendikule, kus

164

seisis ahvinimese hurtsik. Siin käis sisse ja välja palju inimesi ja esimeste hulgas nägi Tarzan d'Arnot'd.

«Paul!» hüüdis ta. «Terve mõistuse nimel, mida teie siin teete? Või oleme kõik mõistuse kaotanud?»

See sai peagi selgeks nagu palju muudki. D'Arnot' laev oli valveteenistust pidades piki rannikut ristelnud ja leitnandi ettepanekul ankru väikesse abajasse heitnud, et veel kord vaadata hurtsikut ja džunglit, kus kahe aasta eest paljud ohvitserid ja madrused olid läbi elanud nii imetabaseid seiklusi. Kaldale tulnud, leidsid nad eest lord

Tenningtoni seltskonna ja leppisid kokku, et järgmisel päeval võetakse kõik laevale ja toimetatakse tagasi tsiviliseeritud maailma.

Hazel Strong ja tema ema, Esmeralda ning mr. Samuel T. Philander olid Jane Porteri tagasituleku üle üliõnnelikud. Tema pääsemine tundus neile peaaegu imena ja kõik kinnitasid ühel häälel, et säärase kangelasteoga võis hakkama saada ainult ahvide Tarzan. Nad külvasid piinlikkust tundva ahvinimese üle kütuste ja igasuguste tähelepanuavaldustega, nii et ta peaaegu soovis end juba tagasi ahvide amfiteatrisse.

Kõik tundsid huvi tema metsikute waziride vastu ja mustanahalised said oma kuninga sõpradelt rohkesti kingitusi, aga kui nad kuulsid, et ta tahab nende juurest ära sõita suure paadiga, mis kaldast ühe miili kaugusel ankrus seisis, jäid nad kurvaks.

Siiani polnud uustulnukad veel näinud lord Tenningtoni ega musjöö Thurani. Nad olid varahommikul jahile läinud ja polnud veel tagasi tulnud.

«Kuidas küll imestab sind nähes see mees, kelle nimi on Rokoff, nagu sa ütlesid,» sõnas Jane Porter Tarzanile.

«Tema imestus ei kesta kaua,» vastas ahvinimene karmilt ja tema toonis oli midagi, mis sundis Jane'i talle ehmunult otsa vaatama. Mida ta sealt luges, see kinnitas nähtavasti ta kartusi, sest ta pani käe mehe õlale ja hakkas paluma, et ta annaks Rokofi Prantsusmaal õigusemõistjate kätte.

«Džungli südames, kallis,» ütles ta, «kus pole teist õigust ega õigusemõistmist kui omaenda tugevad lihased, võiksid sa "ise langetada sellele inimesele niisuguse kohtuotsuse, nagu ta on ära teeninud. Kuid nüüd, kus sinu käsutuses on tsiviliseeritud valitsuse tugev käsi, ei saa sa enam niiviisi talitada — see oleks mõrv. Isegi sinu sõpradel tuleks sinu arreteerimisega leppida, kui sa aga vastu hakkaksid, saaksime me kõik jälle õnnetuks. Mul pole jõudu sind enam kaotada, mu Tarzan. Tõota mulle, et sa annad ta kapten Dufranne'i kätte, ja las seadus teeb oma töö. Ei maksa selle koletise pärast riskeerida meie õnnega.»

Tarzan mõistis, et Jane'il oli õigus, ja ta andis neiule oma sõna. Pool tundi hiljem tulid Rokoff ja Tennington džunglist välja. Nad käisid kõrvuti. Tennington märkas

esimesena laagris võõraid. Ta nägi musti sõdalasi, kes jutlesid madrustega ristlejalt, ning sihvakat pruuni hiiglast vestlemas leitnant d'Arnot' ja kapten Dufranne'iga.

«Kes see võiks küll olla?» ütles Tennington Rokofile, ja kui venelane silmad üles lõi ning ahvinimese ainitist pilk kohtas, vankus ta ja läks kaameks.

«Sapristi!» karjatas ta ja enne kui Tennington aru sai, mida ta teha kavatses, tõstis ta püssi palge ning sihtides otse Tarzanit, vajutas päästikule. Kuid inglane seisis tal nii lähedal, et tema käsi puudutas püssitoru enne, kui plõksatas päästik ja Tarzani südamele määratud kuul lendas kahjutult üle ta pea.

Enne kui venelane teist korda tulistada jõudis, oli ahvinimene juba ta kõrval ja rebis tal püssi käest. Kapten Dufranne, leitnant d'Arnot ja tosin madruseid tormas lasku kuuldes kohale ning Tarzan andis nüüd venelase neile üle, lausumata rohkem sõnagi. Ta oli juba enne nende tulekut prantslasest kaptenile asja selgeks rääkinud ja viimane andis korralduse Rokoff otsekohe raudu panna ja vangina ristlejale toimetada.

Kui valvurid vahialusega väikese paadi poole mine hakkasid, et teda ajutisse vangikongi viia, palus Tarzan luba Rokoffi läbi otsida, ja oma rõõmuks leidis ta varastatud paberid.

Lask oli koos teistega hurtsikust välja kutsunud ka Jane Porteri ja kui ärevus oli juba vaibumas, tervitas ta üllatatud lord Tenningtoni. Ka Tarzan astus nende juurde, kui oli paberid Rokofilt ära võtnud, ja Jane Porter esitles teda Tenningtonile.

«John Clayton, lord Greystoke, milord,» ütles ta.

Vaatamata lord Tenningtoni uskumatutele pingutustele säilitada viisakust, ei suutnud ta varjata oma hämmastust ja tuli mitu korda rääkida ahvinimese imelist lugu nii temal endal, Jane Porteril kui ka leitnant d'Arnot'l. enne kui lord Tennington uskuma jäi, et tal pole tegu hullumeelsetega.

Päike hakkas loojuma, kui William Cecil Clayton onu ja onunaise, lord ja leedi Greystoke'i haua kõrvale maamulda sängitati. Ja Tarzani ettepanekul lasti kolm kogupauku haua kohal, kus puhkas viimset und «vapper mees, kes vapralt läks vastu surmale».

Professor Porter, kes oma noorusepäevil oli vaimulikuna tegutsenud, pidas lühikese matusetalituse. Haua ümber seisid langetatud päi prantsuse ohvitserid ja madrused, kaks inglise lordi, mõni ameeriklane ja trobikond aafrika metslasi — kahtlemata kõige kummalisem seltskond leinajaid, keda siin päikese all on kunagi nähtud.

Pärast matust palus Tarzan kapten Dufranne'i lükata ristleja väljasõit paariks päevaks edasi, kuni ta mõne kauguselt sisemaalt oma «asjad» kohale toob, ja ohvitser nõustus meelsasti.

166

Järgmiseks õhtuks jõudsid Tarzan ja tema wazirid esimese «asjade» koormaga tagasi ja kui seltskond veidraid kullakange nägi, külvas ta ahvinimese küsimusterahega üle. Tarzan aga põikles naerdes vastamisest kõrvale, soovimata teha ainsatki vihjet, kust ta oli selle tohutu varanduse leidnud. «Sinna jäi maha veel tuhandeid iga kangi kohta, mis ma kaasa tõin,» seletas ta, «ja kui ma need ära olen kulutanud, võib mul tekkida soov oma varusid täiendada.»

Järgmisel päeval toimetati kohale ülejäänud kullakangid ja kui need kõik laevale paigutati, ütles kapten Dufranne, et ta tunneb end olevat kaptenina vanas hispaania raha-laevas, mis pöördub tagasi asteekide aaretelinnast.

«Pean iga hetk valmis olema selleks, et meeskond mul kõri läbi lõikab ja laeva üle võtab,» lisas ta.

Saabus hommik ja kui algasid ettevalmistused laevale minekuks, söandas Tarzan avaldada Jane Porterile oma soovi.

«Metsloomadel oletatavasti tundeid ei ole,» ütles ta, «kuid ma tahaksin siiski lasta end laulatada hurtsikus, kus' olen sündinud, oma ema ja isa haua kõrval ja ümbritsetu-na metsikust džunglist, mis on alati olnud mu kodu.»

«Kas nii võib, kallis?» küsis tütarlaps. «Kui jah, siis ei tea ma ühtegi teist kohta, kus tahaksin veel meelsamini lasta end laulatada oma metsjumalaga kui tema ürgmetsa varjus.»

Ja kui nad sellest teistele rääkisid, kinnitati neile, et see on täiesti võimalik ja sellest saab ebatavalise romaani imetore epiloog. Nii tuligi kogu seltskond mõne silmapilgu pärast hurtsikusse ja selle ukse juurde jälle kokku, et osa saada teisest jumalateenistusest, mida professor Porter kolme päeva sees pidas.

D'Arnot pidi olema isamees ja Hazel Strong pruutneitsi, kui Tennington oma hiilgava «ideega» kõik korraldused segamini paiskas.

«Kui missis Strongil pole midagi selle vastu,» sõnas ta pruutneitsi käest kinni võttes, «siis me Hazeliga arvame, et oleks tore pidada kahed pulmad.»

Järgmisel päeval asuti teele ja kui ristleja pikkamisi avamerele pööras, seisid parda ääres lumivalges flanellülikonnas pikakasvuline mees ja sale tütarlaps. Nad silmitsesid kaugenevat kallast, kus tantsisid kakskümmend paljast musta waziri sõdalast, vibutades odasid pea kohal ja karjusid jumalagajätusõnu oma lahkuvale kuningale.

«Mul oleks raske mõelda, kallis, et näen džunglit viimast korda,» ütles mees, «kui ma ei teaks, et mind ootab ees uus õnnelik maailm igavesti koos sinuga,» ning ahvide Tarzan kummardus ja suudles oma naist huultele.

SISUKORD

I. Juhtum laeval 3
II. Sõlmuvad vihkamise ja . . .? sidemed 9
Mis juhtus Maule'i tänavas 15
Krahvinna selgitab 21
Luhtunud kavatsus . 29
VI. Duell 35
Sidi Aissa tantsijatar 41
Võitlus kõrbes . 47

Numa ei adrea • . 53
Varjude orus, ... 60
XI. John Caldwell Londonist ' 66
XII. Laevad, mis teineteisest mööduvad . . .72
«Lady Alice'i» hukkumine 78
Tagasi ürgolevuseks ..... ÄI
XV. Ahvist metslaseks 93
Kallaletung 100
Waziri suguharu valge pealik 106
XVIII. Surmaloos 112
XIX. Kullalinn Il9
XX. La 125
Merehädalised 131
Opari varakambrid i38

Viiskümmend hirmsat meest 143
Kuidas Tarzan Opari naasis 150
' XXV. Läbi ürgmetsa 156
XXVI. Ahvinimest ei ole enam lfi3

Laotud Paide Trükikojas, trükitud Viljandi trükikojas «Kiir». Teil.

3. EDGAR BURROUGHS_TARZANI metsikud sõbrad

Tarzani-lugude kolmas raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE 1991

Tõlgitud väljaandest:
Эдгар Берроуз. Тарзан. Возвращение в джунгли. Тарзан и его звери. Государственное малое предприятие «Гарт». Таллинн «Валгус» 1990. (Полный перевод с последнего английского издания Э. К. Бродерсен. Издательство «А. Ф. Маркс», Петроград. 1923 г.).

© «Järva Teataja», tõlge 1991

I. Lapseröövv

«Kogu see lugu on ümbritsetud mingi saladuskattega,» ütles d'Arnot. «Ma tean kõige usaldusväärsematest allikatest, et ei politseil ega kindralstaabi agentidel ole vähimatki aimu, kuidas tal õnnestus seda teha. Nad teavad vaid üht — sedasama, mis meiegi: Nikolas Rokoff on põgenenud.»

John Clayton, lord Greystoke — see, keda varem tunti kui Tarzanit ahvide sugukonnast — istus oma sõbra leitnant Paul d'Arnot' korteris Pariisis ja silmitses vaikides oma laitmatult puhastatud kinga nina.

Lord oli mõtteisse vajunud: tema verivaenlasele Nikolas Rokoffile oli ahvide Tarzani tunnistuste põhjal mõistetud eluaegne vanglakaristus. Ja nüüd selgub, et ta on Prantsuse sõjaväevanglast põgenenud!

Tarzanile meenusid loendamatud katsed, mis Rokoff oli tema tapmiseks ette võtnud. Noh, nüüd ta alles näitab, mis ta suudab! Nüüd ei peata Rokoffi miski, saaks vaid Tarzanile oma vangisoleku eest kätte maksta.

Tarzan oli hiljuti naise ja väikese poja Londonisse toonud, sest Aafrikas waziride maal oma suures Uziri mõisas, kus nad seni olid elanud, algas vihmaperiood, mis on tervisele erakordselt kahjulik.

Seejärel ruttas ta Pariisi külastama oma vana sõpra d'Arnot'd. Siin mürgitas kohtumisrõõmu teade venelase põgenemisest. Alles pärale jõudnud, mõtles ta juba viivitamata Londoni tagasi sõita.

«Ma ei karda enda pärast, Paul,» lausus ta pika vaikimise järel. «Kõigist kokkupõrgetest Rokofiga olen alati võitjana välja tulnud. Tunnen seda inimest. Olen kindel, et ta ei taha lööki anda isiklikult mulle, vaid minu naisele või väikesele Jackile. Ta teab imehästi, et mulle on see löök kõige valusam. Ei, Paul, ma pean otsekohe Londonisse naasma. Ma jään oma lähedaste juurde, kuni Rokoff uuesti arreteeritakse ja igaveseks kahjutuks tehakse!»

* * *

Sel ajal kui Pariisis see jutuajamine aset leidis, vestlesid omavahe] ühes Londoni aguli kehvas majakeses kaks kahtlase välimusega tüüpi. Nende sünged julmad näod reetsid, et nad olid välismaalased. Üks neist oli tõmmu habemik, teine valge kurnatud näoga, nagu see on inimesel pärast pikka vangipõlve: alles mõne päeva eest oli ta oma musta habeme maha ajanud. Rääkis viimane:

«Ka sina pead tingimata oma habeme maha ajama, Alexis, muidu tunneb ta su jalamaid ära. Me läheme siin lahku, aga kui me uuesti «Kincaidi» pardal kohtume, on loodetavasti meiega koos veel kaks «aukülalist». Loomulikult

pole neil aimugi sellest meeldivast reisist, mille me nende jaoks välja nuputasime.

Kahe tunni pärast olen ma neist ühega Doveris, ja kui sa talitad mu juhtnööride kohaselt, siis homme õhtul tood sa teise endaga kaasa, juhul kui ta muidugi naaseb

Londonisse nii kiiresti, nagu ma eeldan. Olen kindel, et meie pingutusi kroonib edu ja me saame sellest suurt kasu. Tänu tölplusele, mida ilmutasid Prantsuse võimud, kes mu põgenemise mitmeks päevaks maha vaikisid, oli mul võimalik meie plaani iga üksikasja nii hoolikalt viimistleda, et miski ei saa takistada selle täitmist. Noh, nüüd aga nägemiseni, Alexis, ja õnn kaasa!»

Kolm tundi hiljem ronis telegrammikandja Paul d'Arnot' Pariisi korteri trepist üles.

«Telegramm lord Greystoke'üe,» sõnas ta uksekella peale avama tulnud teenrile. «On ta siin?»

Teener vastas jaatavalt ja, andnud allkirja telegrammi saamise kohta, viis selle Tarzanile, kes juba valmistuski Londoni tagasi sõitma.

Tarzan avas telegrammi. Seda lugedes muutus ta silmapilk näost surnukahvatuks.

«Lugege, Paul,» ütles ta d'Arnot'le telegrammi ulatades. «Juba läkski lahti!»

D'Arnot lugest järgmist:

Jack on varastatud uue teenri osavõtul. Tule otsekohe tagasi.

Jane

Kui Tarzan Londonis oma maja trepiastmetest üles jooksis, võttis teda uksel vastu naine. Jane Clayton elas õnnetust üle vapralt: tema silmist ei veerenud ühtegi pisarat, üksnes väikesed käed olid meeleheitest kokku pigistatud.

Varmalt jutustas ta kõigest, mida teadis poisi röövimisest.

Hoidja oli lapse vankris hommikusele jalutuskäigule viinud ja sõidutas teda maja ees päikesepoolsel küljel. Kinnine takso sõitis maja nurga juurde. Hoidja ei pööranud sellele suuremat tähelepanu, märkas vaid, et autost kedagi ei väljunud ja mootor töötas edasi, nagu oodanuks juht sõitjat majast, mille ees ta oli peatunud.

Peaaegu kohe pärast seda oli Greystoke'ide uus teener Karl hoidja juurde jooksnud ja hüüdnud, et missis soovib temaga otsekohe rääkida ja ta jätku väike Jack seniks teenri hoolde. See ei äratanud hoidjas mingit kahtlust. Ta suundus maja poole ja oli juba trepini jõudnud, kui talle turgatas pähe mõte hoiatada teenrit, et viimane vankrit ei pööraks, sest siis hakkab päike lapsele näkku paistma. Ta keeras ümber, et hõigata seda teenrile, ja nägi imestades, et Karl lükkab vankrit kiiruga maja nurga poole. Selsamal hetkel avanes takso uks ja viivuks ilmus nähtavale kellegi tõmmu nägu. Tundes, et last ähvardab oht, sööstis hoidja kisendades auto juurde, kuid Karl jõudis koos lapsega sisse

5

hüpata ja ukse enda järel kinni tõmmata. Selsamal silmapilgul lükkas juht käigu sisse, et paigalt võtta. Ent mootoris oli midagi korrast ära ja juht pidi käigukangi tagasi tõmbama, et sisse panna tagurpidikäik. Tänu sellele jõudis hoidja auto juurde joosta ja astmelauale hüpata.

Valjusti appi karjudes püüdis hoidja kõigest jõust last röövijate käest ära kiskuda, kuid asjatult ... Auto kihutas edasi teda endaga kaasa viies. Astmelaual rippudes klammerdus ta ukse külge ja jätkas meeleheitlikult appihüüdmist, lootes ikka veel väikest Jacki päästa. Alles siis, kui takso oli Greystoke'i majast juba üsna kaugele sõitnud, õnnestus Karlil tugeva hoobiga ta sõiduteele paisata.

Hoidja kisa tõmbas endale möödakäijate tähelepanu. Karjumist kuuldes tormas ka leedi Greystoke majast välja. Ta nägi hoidja ennastsalgavat võitlust kurjategijatega ja sööstis ka ise autole järele, kuid see kihutas nii kiiresti, et kadus otsekohe silmist.

See oli kõik, mis leedi Greystoke võis mehele rääkida. Ta ei mõistnud, kellel oli tarvis röövida tema väikest Jacki. See sai talle selgeks alles siis, kui Tarzan teatas, et Rokoff on vanglast põgenenud.

Sel ajal, kui Tarzan naisega arutas, mida lapse päästmiseks ette võtta, helises kabinetis telefon. Tarzan astus kähku aparaadi juurde.

«Kas lord Greystoke?» küsis mehehääl.
«Jah.»
«Teie poeg on röövitud,» rääkis tundmatu hääl kiirustades, «ja ainult mina võin aidata teil teda tagasi saada. Ma tean hästi röövijate plaani, sest pean teile tunnistama, et lõin ise selles kaasa. Pidin saama vaevatasust oma osa, kas teate, aga nüüd näen, et mind kavatsetakse jätta pika ninaga. Kuid ma ei lase ennast alt vedada, ma veel näitan neile! Kuulge, lord, ma tahan aidata teil poega kätte saada, kuid ainult sel tingimusel, et te ei hakka mind röövimisest osavõtu pärast taga kiusama. Tehtud?»
«Kui tõepoolest juhatate mulle koha, kus mu poeg asub, ei tarvitse teil midagi karta,» vastas Tarzan, «veel enam, tasun heldelt, kui teie kaasabil poisi kätte saan.»
«Hüva,» vastas hääl, «määran teile kohtumispaiga, kuid pidage silmas, et peate tulema üksinda. Aitab sellest, et ma usun teid, teisi usaldada ma ei või.»
«Millal ja kus kohtume?» küsis Tarzan kärsitult.
Salapärane hääl nimetas Doveri sadamakõrtsi, mis oli meremeeste kooskäimise meelispaik.
«Te peate tulema kella kümne paiku õhtul. Varem tulla ei tasu: teie poeg on väljaspool hädaohtu. Kui kokku saame, juhatan teid salaja sinna,, kuhu ta on peidetud. Kuid hoiatan teid veel kord: peate tulema üksi ja kogunisti mitte püüdma segada siia politseid. Tunnen hästi teid nägupidi ja hakkan jälgima iga teie sammu. Kui keegi teid saadab või ma märkan läheduses ümberriietatud politseiagente,
6
siis ma teie juurde ei tule ja te kaotate ainsa lootuse poega tagasi saada.»
Vastust ootamata pani tundmatu telefonitoru ära.
Tarzan rääkis kõnelusest oma naisele. Jane palus lubada teda saata, kuid Tarzan keeldus kategooriliselt, kartes, et teist inimest nähes teeb tundmatu oma ähvarduse teoks ega tule tema juurde.
õrnalt naisega hüvasti jätnud, kiirustas Tarzan Doveris-se. Jane jäi koju tema sõidu tulemusi ootama. Kumbki neist ei teadnud ega aimanud, mis neil tuleb läbi elada, enne kui nad taas teineteist näevad, kuid milleks asjatult sündmustest ette rutata . ..
* * *
Tarzani ärasõidust oli möödunud kümme minutit. Jane Clayton ei leidnud kusagil asu, rahutult käis ta kabineti pehmetel vaipadel edasi-tagasi. Tema emasüda kiskus kord piineldes kokku, kord oli ärevusest lõhkemas. Ta püüdis endale kinnitada, et kõik lõpeb hästi, kuid teda rõhus mingi raske eelaimus ...
Mida rohkem ta juhtunule mõtles, seda suurema õudusega veendus, et telefonikõne oli röövijate osav manööver, võib-olla selleks, et vanemaid kauem tegevuseta hoida, kuni kurjategijad jõuavad poisi Inglismaalt ära viia. Aga võibolla oli see lõks, mille salakaval Rokoff oli Tarzani vangistamiseks välja mõelnud?
Rabatud sellest mõttest, jäi ta õuduses seisma.
«Jah, kahtlemata on see nii! Õiglane jumal, kui pimedad me olime!» Jane heitis pilgu kabineti nurgas seisvale suurele kellale.
Oli liiga hilja. Tarzani rong oli juba ära sõitnud. Kuid tunni aja pärast läks teine, millega ta võis jõuda Doverisse enne tundmatu määratud tähtaega.
Kutsunud välja teenija ja autojuhi, andis ta neile vajalikud korraldused. Kümme minutit hiljem sõidutas auto teda läbi Londoni lärmakate ja inimrohkete tänavate raudteejaama poole.
* * *
Kell kolmveerand kümme õhtul jõudis Tarzan Doveri kaldatänaval räpase kõrtsi juurde. Kui ta sellesse haisvasse urkasse astus, libises mingi vihmamantlisse mähkunud kogu temast mööda ukse poole.

«Järgnege mulle, milord!» sosistas võõras talle käskivalt. Tarzan keeras sõnatult ringi ja läks talle järele. Kõrtsist väljunud, juhtis võõras Tarzani mööda süngeid valgustamata tänavaid sadama poole, mis keset kõrgeid paki-, kasti- ja tünnivirnu pimedusse oli mattunud. Siin jäi ta äkki seisma.

«Kus mu poiss on?» küsis Tarzan, taipamata, kuhu võõras teda viib.

«Seal sellel laeval. Tuled paistavad siia ära,» vastas see mornilt.

7

Tarzan püüdis pimeduses oma kaaslase näojooni näha. Ta tundus olevat täiesti võõras. Oleks lord Greystoke teadnud, et tema saatja polnud keegi muu kui Alexis Pavlov, oleks ta kohe taibanud, et teda ootab reeturlik löök ja et tema elu kohale on tõusnud ähvardav oht.

«Teie poega praegu ei valvata,» jätkas Pavlov. «Röövijad on kindlad, et nüüd ei leia teda enam keegi. «Kincaidi» pardal pole praegu kedagi, välja arvatud paar meeskonnaliiget, keda ma piisavalt džinniga varustasin, et neid mõneks tunniks välja lülitada. Me võime vähimagi riskita laevale minna, võtta lapse ja temaga kaldale tagasi tulla.»

Tarzan noogutas nõustumise märgiks.

Tema kaaslane suundus väikese paadi juurde, mis kai ääres seisis. Nad astusid sisse ja Pavlov juhtis paadi kiirete aerulöökidega laeva juurde. Oleks võinud arvata, et laeva korstnast väljapaiskuv paks must suits pidi Tarzanis kahtlusi äratama ja juhtima tema mõtted lõksule, kuid ta ei märganud midagi. Ta meeli täitis ainult lootus, et paari minuti pärast saab ta oma väikese Jacki kätte.

Laeva pardalt rippus alla nöörredel, mõlemad ronisid seda mööda kähku tekile. Siin juhtis kaaslane Tarzani lahtise luugi juurde, mis keset tekki haigutas.

«Poiss on siin,» ütles ta saladuslikult ümberringi vahtides. «Teate mis? Parem, kui üksinda alla lähete, muidu võib ta kohkuda, hakkab karjuma ja äratab madrused üles. Siis on kõik läbi. Ma jään parem siia . . . valvama . . .»

Tarzan oli niivõrd vallatud poja vabastamise mõttest, et ei pööranud tähelepanu «Kincaidi» tekil valitsevale kummalisele vaikusele: ümberringi polnud näha ainsatki hinge, kuigi laev oli juba auru all. Otsustades paksude suitsupahvakute järgi, mis koos sädemetega korstnast välja paiskusid, oli laev valmis ära sõitma. Kuid see kõik oli libisenud Tarzani tähelepanu alt täielikult välja .. .

Mõeldes üksnes sellest, et hetke pärast surub ta rinnale oma armastatud poja, hakkas ta järsust trepist trümmi laskuma .. .

Ent vaevalt oli ta alla jõudnud, kui raske luuk tema kohal reeturlikult kinni kõmatas.

Ja alles siis, sel saatuslikul hetkel mõistis Tarzan, et oli langenud kuritegeliku vandenõu ohvriks. Ta ei vabastanud poega, vaid sattus ka ise oma verivaenlase seatud lõksu. Kuid oli juba hilja . ..

Ta sööstis luugi juurde, püüdes seda oma võimsate õlgadega kergitada, kuid kõik tema pingutused olid asjatud .. . Ta süütas tiku ja hakkas ruumi uurima. Väikest kamorkat, kuhu ta sattunud oli, eraldas trümmi põhiosast vahesein, ainus väljapääs sellest vangikongist oli katus tema pea kohal. Ilmselt oli ruum ette valmistatud spetsiaalselt tema jaoks. Kui Tarzani laps selle laeva pardal ka viibis, siis igatahes kusagil teises kohas ...

***

8

Kogu oma lapsepõlve ja noorukiea, sündimisest kuni kahekümnenda eluaastani, oli Tarzan veetnud metsikutes Aafrika džunglrfces, aimamata, et ta on inimene, sest ta polnud kordagi kohanud ainsatki inimolendit. Ta oli saanud oma kasvatuse inimahvide hulgas. Nendelt võttis ta üle nii iseloomu kui kombed. Elu metsikutes

ürgmetsades tuhandete ohtude keskel oli temas arendanud üliinimliku jõu ja osavuse, mille tõttu teda hiljem hakati ahvinimeseks kutsuma.

Oma elu muljetele kõige vastuvõtlikumal ajal õppis ta rõõmu ja kurbust läbi elama üksinda, kellegagi jagamata, nii nagu talitavad džungli vabad loomad.

Seepärast ei väljendanud ta nüüdki oma meeleheidet ei pisarate ega arutu märatsemisega, vaid ootas kannatlikult edasisi sündmusi. Samal ajal ei jäänud ta teovõimetuks: tema pea töötas lakkamatult vangikongist pääsemise võimaluste leidmiseks. Ta vaatas hoolikalt ruumi üle, kompas pakse laudu, millest seinad olid kokku löödud, mõõtis kaugust põrandast luugini.

Äkki tabas ta kõrv pöörleva laevakruvi katkendlikke lööke ja käivitatud masin pani kõik vappuma. Laev sõidab ära. Kuhu ta viiakse ja milline saatus teda ootab?

Vaevalt sai ta seda endalt küsida, kui kuulis heli, mis summutas masinamüra. Sellest helist tardus tal soontes veri. Tema pea kohal tekil kõlas selgelt naise läbilõikav karjatus, meeleheite- ja hirmukarjatus ...

II. Üksikul saarel

Kui Tarzan oli oma kaaslasega õhtuhämarusse kadunud, ilmus pimedasse kitsasse põiktänavasse, kus nad nüüdsama olid viibinud, sihvakas naisekogu. Tema nägu kattis tihe loor. Ta käis väga kiiresti, peaaegu joostes. Kõrtsi uksel seisatas ta viivuks ja vaatas ringi, siis aga sisenes otsustavalt räpasesse salaurkasse.

Paarkümmend nokastanud madrust ja kahtlast tüüpi silmitsesid teda imestusega: niivõrd tavatu oli näha selles räpases urkas korralikult riietatud daami.

Kärmete sammudega astus ta leti taga seisva räpase kõrtsitüdruku juurde. Viimane silmitses veidrat külalist pealaest jalatallani pooleldi kadedalt, pooleldi vaenulikult.

«Öelge, palun, kas siin käis äsja üks pikakasvuline härra?» küsis daam. «Ta pidi siin ühe mehega kokku saama ja temaga koos kuhugi minema.»

Tüdruk vastas jaatavalt. Kuid ta ei osanud näidata, mis suunas need kaks olid läinud. Üks lähedal seisvatest madrustest sekkus jutuajamisse: talle meenus, et oli kõrtsi ukse ees kokku põrganud kahe mehega, kes sadamasse siirdusid.

«Juhatage mind sinna, tasun teile heldelt!» hüüatas naine elavnedes ja pistis madrusele pihku kuldraha.

Viimane ei lasknud end kauem paluda ja, väljunud kõrtsist, juhtis naise sadamasse.

Kaldale jõudes nägid nad väikest paati lähima laeva poole eemaldumas.

«Seal nad ongi!» hüüdis madrus.

«Kümme naelsterlingit, kui te kohe paadi otsite ja mind laevale viite!» sõnas naine, silmitsedes paadis kahte mehekogu.

«Sellisel juhul peab kiirustama,» vastas väle meremees, «sest laev on juba kolm tundi auru all olnud ja võib iga hetk ära sõita.»

Ta ruttas sadamasse, naine tema kannul. Kai külge oli seotud paat, mis lainetel vaikselt õõtsus. Sinna istuda ja paat lahti päästa oli ühe minuti töö. Meremees haaras aerud pihku ja nad sõudsid käratult laeva juurde.

Mõne minuti pärast tõmbas meremees paadi laeva poordi ja nõudis lubatud tasu. Üle lugemata pistis naine talle paki rahatähti pihku ja nendele heidetud põgus pilk veenis madrust, et tema vaeva eest oli rikkalikult tasutud. Viisakalt aitas ta naisel mööda nöörredelit tekile ronida, ise aga jäi laeva juurde ootama, lootes, et helde daam soovib kaldale tagasi sõita.

Kuid sel hetkel kostis käivitatud masina müra ja keti-kolin: «Kincaidil» hiivati ankur. Hetke pärast lõi vesi laevakruvi pööretest keema ja madrus nägi, et laev pöördub pikkamööda sadamast väljapääsu poole.

Vaevalt sai ta aerud haarata, et kaldale sõuda, kui laevalaelt kostis naise meeleheitlik kiljatus. Ta kuulis ähmast rüselemismadinat, siis aga jäi kõik vaikseks.

«Kurat võtaks!» pomises madrus nördinult. «Hea teenistus läks vett vedama, ma võinuksin ju niisama hästi kogu ta varanduse endale saada!»

Laevale roninud, leidis Jane Clayton teki olevat täiesti tühja. Viivu seisis ta nõutult. Kust otsida poega ja meest? Ta märkas pooleldi teki kohale ulatuvat suurt kajutit ja tormas julgelt sinna. Süda peksles ärevalt, kui ta kitsast järsust trepist alla.läks. Jane leidis end pikast kitsast koridorist, mille mõlemal pool olid kajutid — ilmselt kuulusid need laeva meeskonnale. Ta jooksis läbi kogu koridori, peatudes iga ukse juures ja püüdes tabada mõnda heli.

Kõikjal valitses kurjakuulutav vaikus... Jane'il hakkas pea ringi käima ja ärahirmutatud kujutlusvõimele tundus, et tema südame pekslemine täidab kõuemürinana kogu laeva.

Ettevaatlikult hakkas ta üksteise järel uksi paotama, kuid kõik kajutid olid tühjad. Vaese Jane'i peas läksid mõtted sassi. Kust peab ta veel otsima? Haaratud üha suurenevast murest poja ja mehe pärast, ei tundnud ta isegi, kuidas kogu laeva kere võbisema hakkas, ega pööranud tähelepanu käivitatud masina mürale.

10

Vaid üks kajut jäi veel üle vaatamata. Ta avas ükse, kuid sealt hüppas talle vastu keegi tõmmu mees, haaras toorelt Jane'i käest kinni ja tiris ta kajutisse. Ootamatust vägivallast kohutatuna karjatas Jane Clayton läbilõikavalt, kuid samal hetkel surus mees käe ta suule.

«Kui oleme kaldast eemale sõitnud, mu kallis,» ütles ta, «võite karjuda nii palju kui süda lustib, aga praegu ...»

Leedi Greystoke keeras ümber, et silmitseda enda kohale kummardunud nägu, ja põrkas õudusega tagasi: ta tundis ära selle inimese vastikud näojooned, kelle alatust oli ta omal nahal mitu korda tunda saanud.

«Nikolas Rokoff! Musjöö Thuran!» sosistas ta värisedes.

«Teie alandlik teener ja austaja!» vastas venelane sügava kummarduse saatel.

«Minu poeg? Kus on mu poeg?» oigas Jane, märkamata tema pilkavat tooni. «Anun teid, Rokoff, andke mulle mu poeg tagasi, te olete ju ometi inimene, kas teil ei leidu siis kübetki kaastunnet? öelge mulle jumala pärast, kus ta on? Kui teil on rinnas süda, siis ärge mind rohkem piinake, viige mind mu poja juurde!»

«Te peate vastuvaidlematult täitma minu käske ja siis ei juhtu temaga midagi halba,» lausus Rokoff sapiselt. «Teil tasuks meeles pidada, madam, et teid pole keegi siia palunud ja mis ka ei juhtuks, suvatsege süüdistada iseennast.»

Ta keeras Jane'ile selja, läks kiiresti kajutist välja ja lukustas enda järel ukse.

Asi oli selles, et Rokoff oli vilets meresõitja ega talunud laeva kõikumist, aga et juba esimesel päeval algas tugev lainetus, tabas venelast kohe kõige ägedam merehaigus.

Neil päevil külastas leedi Greystoke'i ainsana räpane rootslane, «Kincaidi» laevakokk, kes talle süüa tõi. Koka nimi oli Sven Anderssen ja tema ainuke uhkus oli see, et ta perekonnanimi kirjutati kahe s-iga.

See oli pikkade ruugete vuntside, kollase haiglasliku jumega kõhetu mehevolask, kelle räpaseid korbatanud sõrmi «ehtisid» mustad küünealused. Õnnetul naisel kadus vähimgi söögiisu, kui ta nägi kokka, räpane pöial sügaval liharoa sees. Ilmselt pidi see olema ta kokakunsti uhkus, sest ta valmistas seda väga tihti.

Tema väikesed värvitud silmad vilasid kuidagi imelikult kitsastes piludes: kogu tema välimust, liigutusi ja kassilikku kõnnakut läbis kinnisus ja mingi ähmane salakavalus. Vöö asemel oli tal võidunud nöör, selle küljes rippus tülgastavalt räpane põll, vöö vahele oli aga alati torgatud pikk nuga, mis veelgi süvendas seda eemaletõukavat muljet, mida tema isik sisendas. Kuigi nuga kuulus kahtlemata tema ameti juurde, ei saanud Jane lahti mõttest, et vähimalgi temapoolsel ajendil lastakse see relv käiku hoopiski mitte kulinaarsel eesmärgil.

Kokk kohtles leedi Greystoke'i sünge sõnaahtrusega, tema

11

aga, vastupidi, võttis mehe alati vastu sõbraliku naeratusega ega unustanud toodud söögi eest tänada, ehkki enamasti tuli tal nõu sisu kajuti illuminaatorist välja visata, niipea kui kokk oli lahkunud.

Oma vangisoleku esimestel päevadel, kohutavatel mure- ja üksinduspäevadel, keerles kaks küsimust lakkamatult tema ajus: kas ta mees elab ja kus on ta laps? Hingepõhjas tundis ta, et tema poeg asub siinsamas laevas ja et ta on elus. Aga kas kurjategijad jätsid ellu Tarzani? Teda piinasid kõige süngemad eelaimused ...

Leedi Greystoke teadis, kui leppimatult ja elajalikult venelane tema meest vihkas ning talle kätte maksta ihaldas. Ja Jane'ile tundus olevat täiesti selge, et kurjategija meelitas Tarzani laevale üksnes selleks, et rahuldada oma kättemaksuiha ja oma vaenlasele jäädavalt lõpp teha.

Samal ajal lamas Tarzan räpases trümmis ega aimanudki, et tema naine on talle nii lähedal. Seesama pikk ja kiitsakas rootslane, kes teenindas Jane'i, tõi süüa temalegi. Tarzan püüdis korduvalt temaga juttu alustada, kuid kõik pingutused jäid viljatuks. Kuidas temalt välja uurida, kas Jane tõepoolest laeval viibib? Kuid see juhm volask vastas kõigile küsimustele üheainsa lausega, moonutades barbaarselt inglise keelt: «Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva.» Ja Tarzanil tuli tahes-tahtmata loobuda edasistest katsetest teda vestlusse tõmmata.

Nii möödus mitu nädalat. Õnnetutele vangidele tundusid need kuudena. Mis suunas laev liikus, kuhu neid viidi ja mis neid ootas? Kõik need küsimused jäid vastuseta

Kogu sõidu jooksul oli «Kincaid» teinud vaid üheainsa peatuse, ilmselt selleks, et sütt võtta; seejärel jätkas ta kohe oma reisi ja õnnetutele nukrutsevatele vangidele tundus, et sellele meresõidule ei tulegi lõppu.

Kord tuli Jane Claytoni juurde Rokoff: see oli tema esimene visiit sellest ajast saadik, kui ta oli Jane'i väikesse kajutisse luku taha pannud. Pärast pikaajalist merehaigust oli ta näost üleni kollane ja otsa lõppenud.

Astunud kajutisse, lukustas ta enda järel ukse ja asus kohe asja juurde. Ta tegi leedi Greystoke'ile ettepaneku välja kirjutada tema nimele tšekk üsna suure summa peale. Ta avaldas arvamust, et Jane ei vasta tema tühisele palvele eitavalt, vastutasuks aga lubas garanteerida talle puutumatuse ja vabaduse ning tõotas ta Londoni viia.

Jane kuulas teda tõsisel ilmel.

«Olen nõus, musjöö Rokoff,» lausus ta. «Maksan teile sellest kaks korda suurema summa, kuid sel ainsal tingimusel, et panete mind kaldale koos mehe ja pojaga kusagil tsiviliseeritud maal, seni aga ei saa te minult punast krossigi. Ühestki teisest tingimusest ei taha ma kuulda.»

«Te annate mulle tšeki otsekohe,» lausus Rokoff ähvardaval toonil. «Vastasel juhul ei tõsta teie ise, teie laps ega mees enam kunagi oma jalga ühessegi sadamasse, olgu see tsiviliseeritud või mitte.»

12

«Tehke kuidas soovite, tšekki ma välja ei kirjuta!» ütles leedi Greystoke kindlalt. «Kus on garantii, et saanud tšeki, ei talita te meiega nii, nagu heaks arvate?»

«Niisiis, te keeldute mu nõudmist täitmast?» küsis Ro-koff sapiselt ukse poole pöördudes. «Hea küll, saage siis oma tahtmine, aga pidage meeles, et teie poja elu on minu kätes ja kui kuulete tema surmaeelseid oigeid, siis teadke, et tema surma põhjustas teie kangekaelsus ja ihnsus.»

«Ei, ei, ainult mitte seda!» karjatas õnnetu ema. «Teie ei saa olla nii julm!»

«Mitte mina, vaid teie olete julm, madam!» väitis Rokoff rahulikult. «Te võite tühise rahasummaga päästa oma lapse elu.»

Nagu võiski oodata, lõppes jutuajamine sellega, et Jane Clayton kirjutas nõutud summa peale tšeki ja andis selle Nikolas Rokofile. Saanud, mida ta taotles, lahkus viimane võidurõõmsa irvitusega otsekohe kajutist.

Järgmisel päeval pärast seda jutuajamist kuulis Tarzan oma pea kohal kellegi samme, seejärel aga avaneva luugi kriiksatust.

Ta vaatas üles ja silmas heledasse luugiavasse ilmunud Pavlovi ilget nägu.

«Noh, ronige välja!» käsutas viimane. «Pidage meeles, et vähimagi katse puhul mulle või kellelegi teisele siin viibijatest kallale tungida lastakse teid maha nagu marutõbist koera.»

Sõnakestki lausumata hüppas ahvide Tarzan metslooma kombel nõtkelt laevalaele. Ta vaatas kiiresti ringi, kissitades eredast päevavalgusest silmi. Temast aupaklikus kauguses tungles umbes kümmekond madrust, varustatud püsside ja revolvritega. Nende ees seisis Pavlov.

Tarzan otsis silmadega Rokoffi. Ta ei kahelnud selles, et tema vaenlane viibib laevas. Kuid oma imestuseks ei näinud ta Rokoffi kusagil.

«Lord Greystoke!» pöördus venelane pidulikult tema poole. «Kahe viimase aasta jooksul olete suvatsenud lakkamatult toppida oma nina mister Rokoffi asjadesse, mis teisse sugugi ei puutunud. Täiesti loomulik, et ta pidi võtma meetmeid, kaitsmaks end teie omavolilise sekkumise vastu, ja teil jääb üle süüdistada iseennast nendes õnnetustes, mis teid ja teie perekonda tabasid. Teisest küljest ei saa te olla taipamata, et säärane ekspeditsioon läks Rokofile maksma küllaltki kopsaka rahasumma. Aga et teie olete selles ainus süüdlane, siis ootab ta loomulikult, et tasuksite kõik ekspeditsiooni kulud. Ma teatan teile, lord Greystoke, et üksnes mister Rokofi õiglase nõudmise täitmise korral võite säästa oma naist ja last üsnagi ebameeldivatest tagajärgedest, samuti säilitada oma elu ja saada isegi vabaduse.» .

«Kui palju?» küsis Tarzan asjalikul toonil ja lisas: «Ma

13

palun öelda, millise garantii ma võin saada, et täidate oma lubadused! Mul on väga vähe põhjust uskuda selliseid lurjuseid nagu teie ja mister Rokoff.»

Nende sõnade juures võpatas venelane kogu kehast.

«Teie olukord pole praegu selline, et võiksite inimestele solvanguid näkku paisata,» ütles ta häält tõstes. «Ma keeldun andmast teile muud garantiid peale oma sõna, kuid seevastu saate täieliku garantii, et suudame teiega kiiresti arved õiendada, kui te jalamaid nõutud tšekile alla ei kirjuta. Kui te pole veel täielikult mõistust kaotanud, võite taibata, kui suurt lõbu meile valmistaks käskida neid tublisid poisse teid maha kõmmutada. Ja kui me teid ellu jätame, siis üksnes sellepärast, et oleme teile teise karistuse nuputanud ja teie surm ei käi meie plaanidega kokku.»

«Vastake ainult ühele mu küsimusele,» kostis Tarzan süngelt. «Kas minu poeg viibib sellel laeval või ei?»

«Teda siin ei ole!» vastas Pavlov. «Teie poeg on väljaspool ohtu ühes teises kohas. Kui te jalamaid ja vastuvaidlematult täidate meie õiglased nõudmised, siis me temasse ei puutu. Kui teie kangekaelsus aga sunnib meid teiega arveid õiendama, tuleb meil ka

lapsele ots peale teha, sest siis pole meil enam mõtet teda ellu jätta. Niisiis näete, et võite poega surmast hoida vaid oma elu saastes, aga oma elu säästate ainult sel moel, kui tšekile viivitamatult alla kirjutate.»

«Hästi, olen nõus!» ütles Tarzan pärast hetkelist järelemõtlemist.

Ta teadis liigagi hästi, et lurjused ei tagane oma ähvarduse täideviimisest. Oli selge, et soostudes nende nõudmistega, võib ta säilitada lapse elu.

Kuid samal ajal ei kahelnud ta silmapilkugi, et nad tapavad ta otsekohe, kui ta on tšekile alla kirjutanud.

Tema teadvus oli selge, mõtted kindlad ja rahulikud. Ta oli kindlalt otsustanud surra väärikalt ja võidelda viimse minutini. Ta püüab anda neile surma eel sellise õppetunni, mida nad iialgi ei unusta, ja märkis juba esimeseks ohvriks enda ees seisva Pavlovi. Ta heitis veel kord pilgu ümberringi, kahetsedes, et tekil polnud Rokoffi.

Pikkamisi võttis Tarzan taskust tšekiraamatu ja täitesulepea.

«Kui palju?» küsis ta rahulikult.

Pavlov nimetas määratu suure summa. Tarzan suutis vaevu naeratust alla suruda: nende tüüpide ahnus ületas igasuguse piiri. Summa ületas tunduvalt selle, mis tal jooksval arvel oli, ja ta teadis, et pank niisugust tšekki välja ei maksa. Ta tegi näo, et kõhkleb, ja hakkas tingima, kuid Pavlov jäi kangekaelselt oma seisukoha juurde. Lõppude lõpuks pidi Tarzan tšeki välja kirjutama kogu summa peaje.

Kui ta pöördus, et ulatada Pavlovile paberit, millel polnud absoluutselt mingit väärtust, heitis ta juhuslikult pilgu

14

«Kincaidi» parda taha. Oma suureks hämmastuseks nägi ta, et laev asus paarisaja jardi kaugusel maast. Tihe troopika-džungel ulatus peaaegu veeni, tagapool aga paistsid metsaga kaetud mäenõlvad.

Pavlov märkas, millise pingsa huviga silmitses Tarzan tema ees laiuvat maastikku.

«Siin tuleb teil maale minna!» lausus ta.

Tarzan vaatas umbusklikult Pavlovi otsa. Ta ei suutnud kujutleda, et vaenlased jätavad ta ellu. Aga milleks peaksid nad teda petma? Tema lihased, mis viimseiks heitluseks olid pingule tõmbunud, hakkasid pikkamööda lõdvenema.

Ta arvas end nägevat Aafrika rannikut ja teadis, et kui ta siin kaldale tõstetakse, suudab ta võrdlemisi hõlpsasti tsiviliseeritud maale jõuda.

Pavlov võttis täidetud tšeki.

«Nüüd aga suvatsege riidest lahti võtta,» ütles ta lord Greystoke'ile. «Siin te neid ei vaja.»

Tarzan viivitas. Pavlov noogutas sõnatult relvastatud madruste poole. Siis hakkas Tarzan pikkamisi lahti riietuma.

Seejärel lasti paat vette ja tugeva valve all viidi Tarzan kaldale. Pool tundi hiljem pöördusid madrused «Kincaidile» tagasi ja laev hakkas kohe edasi sõitma.

Tarzan seisis kitsal rannaribal silmadega lahkuvat laeva saates. Seal nägi ta üht kogu pardale lähenemas ja kõvasti hüüdmas, et äratada tema tähelepanu.

Ahvinimene tahtis parajasti hakata lugema kirja, mille üks madrus oli talle kaldal pihku pistnud, kuid hüüde peale tõstis silmad üles. Ta nägi tekil musta habemega meest, kes oma kisaga püüdis endale tähelepanu tõmmata.

See oli Rokoff. Võikalt naeru lagistades hoidis ta kõrgel pea kohal väikest last...

Tarzanil läks silme ees mustaks. Ta sööstis instinktiivselt ettepoole, et laevale järele tormata, kuid jäi siis jõuetult vee äärde seisma.

Ta seisis kaua, laskmata silmist «Kincaidi», kuni laeva piirjooned neeme taha kadusid.

Tema taga kõrgel puude okstel kädistasid ja tülitsesid pärdikud, ürgmetsa sügavusest kostis pantri kurjakuulutavat ulgumist.

Kuid John Olayton, lord Greystoke, kurt ja pime, ei kuulnud ega märganud midagi enda ümber.

Džunglirägastikust tema selja taga ilmus nähtavale ha-tune lõust: õelad verd täis valgunud silmad jälgisid sorakil kulmude alt uustulnukat.

Tarzan seisis endiselt nagu mingis tardumuses. Teda piinas terav kahetsus, et oli mööda lasknud võimaluse õiendada arved oma verivaenlastega.

«Ainuke lohutus,» mõtles ta, «et Jane on Londonis väljaspool hädaohtu. Milline õnn, et ta ei sattunud nende kõrilõikajate kätte,»

15

Karvane koletis hiilis kuuldamatult lähemale.

Tarzan tegi pikkamööda sedeli lahti...

Kuhu oli siis jäänud metsiku ahvinimese peenelt arenenud haistmismeel? Kus oli tema terav kuulmine, mida omal ajal võis kadestada iga džungliasukas?

IIL Džunglite hirm

Tarzan tegi kirja lahti ja hakkas lugema. Esialgu ta peaaegu ei taibanudki,, mis seal kirjutatud oli: tema mõistus ja tunded olid murest tumestatud. Kuid sedamööda, kuidas ta luges, tuli teadvus tagasi ja tema silme ette tõusis kättemaksuplaan kogu oma närususes.

Kirja tekst oli järgmine:

Te leiate siit põhjaliku ülevaate minu kavatsustest Teie ja. Teie poja suhtes.

Te olete sündinud ahvina ,ja ilmselt on Teile alati meeldinud džunglis alasti ümber hulkuda. Me lõimegi Teid tagasi sellesse ellu, milleks Te Joodud olete ja mis Teile on meeltmööda. Mis aga Teie järeltulijasse puutub, siis ülemaailmsest evolutsiooni, seadusest lähtudes arvame, et ta peab oma isast mõnevõrra kõrgemal seisma.

Jsa oli inimese sarnane loom, poeg asub järgmisele arenguastmele. Temast ei saa alasti metslooma, kes elab džunglipadrikus puude otsas. Ta hakkab käima maas tagumistel jäsemetel, kandma põlle ja pronksist käevõrusid, aga võib-olla ka rõngast, mis on ninast läbi pistetud. Me teeme temast peaaegu inimese, andes la kasvatada inimsöojate suguharule . . . Arvame, et sellist loomulikku evolutsiooni soodustades talitame tema hiilgusele lordahvile täiesti meelepäraselt. . .

Ma oleksin võinud Teid tappa, lord Greystoke, kuid pean sellist karistust liiga pehmeks selle jaoks, kes oli mu verivaen-, lane. Surnult ei tunneks Te mingit piina ega muret oma lapse saatuse pärast. Ei, ma jätan Teile elu koos meeldiva teadmisega, et Teie poja saatus on minu kätes: loodan, et see teadmine kaunistab Teie üksildasi elu nii, et surm tundub Teile maa pealt kõige meeldivam asi olevat . . .

See on minu kättemaks, lord Greystoke, selle eest, et julge, site kätt tõsta allakirjutanu vastu.

N. R.

P.S. Minu kättemaksuplaanidesse kuuluvad samuti mõningad üllatused, mis ootavad Teie lugupeetud abikaasat, kuid nende äramõistatamise jätan Teie kujutlusvõime hooleks.

Vaevalt oli ta lugemise lõpetanud, kui kerge kahin selja taga sundis teda varmalt ümber pöörama. Tema ees seisis täies pikkuses hiiglaslik isaahv, valmis talle peale viskuma. Enesealalhoiutung äratas Tarzanis kohe kõik tema endised instinktid, mis oli kasvatanud džungel.

Need kaks aastat, mis olid möödunud Tarzani Aafrika

rannikult lahkumisest, ei olnud nõrgestanud seda ebatavalist kehalist jõudu, mis oli temast kunagi teinud džunglite võitmatu valitseja. Vastupidi, tal oli sageli tulnud harjutada ning arendada oma jõudu ja osavust, tõsi küll, hoopis rahulikumas miljöös tema enda suures maakohas Uziris.

Tarzani lihased tõmbusid momentaanselt pingule, hirmu tundmata valmistus ta palja ning relvituna metsloomale vastu astuma, kuigi mõistus kinnitas talle, et see võitlus karvase gigandiga on täiesti absurdne.

Kuid teist võimalust ei olnud, tuli astuda ebavõrdsesse heitlusse, kasutades looduse antud kaitsevahendeid ja püüdes loovutada oma elu võimalikult kallilt.

Heitnud pilgu metsaservale, märkas Tarzan seal veel tervet tosinat samasuguseid kohutavaid inimahve. Kuid see ei hirmutanud teda põrmugi: ta tundis hästi antropoidide kommet mitte kunagi karjas kallale tungida, õnneks ei suuda nende nõrgalt arenenud mõtlemisvõime hinnata vaenlasele ühise kallaletungi eeliseid, vastasel korral oleks saanud neist tänu oma ebatavalisele jõule ja võimsatele kih-vadele juba ammu valitsevad loomad džunglites.

Madala kurguhäälse lõrinaga tormas metsloom Tarzani kallale, kuid inimene ei kaotanud pead: tsiviliseeritud inimeste hulgas oli ta selgeks õppinud paljud džungliasukatele tundmatud võitlus võtted.

Endisajal oleks ta vastanud toorele kallaletungile toore jõuga, nüüd aga astus ta kerge sammu kõrvale, ja kui metsloom täie hooga mööda lendas, virutas Tarzan talle Inglismaa parima poksija osavusega tugeva hoobi kõhtu.

Ahv röögatas kohutavast valust ja kukkus kägarasse maha, kuid proovis kohe uuesti jalule tõusta.

Kuid inimene jõudis temast ette. Välkkiirelt ümber pöördunud, tormas ta metsiku kisaga antropoidi kallale. Tema tugevad hambad tungisid raevukalt metslooma kõrri, et läbi pureda unearter. Lihaselised käed jagasid talle pähe tugevaid hoope. Võimas isaahv pani oma valu- ja vihakar-jetega kaikuma õhu ja tema lõust kattus verise vahuga.

Ümberringi aset võtnud ahvide sugukond jälgis võitlust ilmse mõnuga. Loomad pomisesid midagi ja tõid kuuldavale madalaid heakskiiduhäälitsusi, kui võitlejad teineteise küljest lihatükke ja karvatorte rebisid. Äkki tardusid nad imestusest: võimas valge ahv kargas nende kuningale selga ja, torganud oma vägevad käpad vaenlase kaenla alt läbi, surus kokkupõimitud randmed vastupandamatu jõuga kaelalülidele. Ahvide kuningas hakkas valust ulguma ja prantsatas tihedasse džunglirohtu.

Mitu aastat tagasi oli Tarzan oma metsiku elu ajal juhuslikult seda tsiviliseeritud inimeste maadlusvõtet — topeltnelsonit — kasutanud võitluses hiigelahvi Terkozlga. Nagu tookord, otsustas see võte ka nüüd võitluse tulemuse.

Käputäis pealtvaatajaid, julmi antropoide, kuulis murduvate kaelalülide rudinat, oma juhi kohutavat ulgumist ja

tema surmaeelset korinat. Seejärel vajus ahvi pea abitult rippu ja korin lakkas.

Pealtvaatajate väikesed väledad silmad vilasid nende pealiku liikumatult kehalt valgele ahvile, kes nüüd ajas end kogu pikkuses sirgu, pani jala võidetud vaenlase kaelale ja, heitnud pea kuklasse, tõi kuuldavale metsiku läbilõikava kisa, isaahvi võidukisa. Alles nüüd taipasid nad, et nende kuningas on tapetud.

Puude ladvus katkestasid pärdikud äkki oma lobisemise, vaikisid ereda sulestikuga lindude helisevad hääled, eemalt kostis ainult leopardi venivat ulgumist ja lõvi kumedaid möirgeid.

See oli endine Tarzan: uurival pilgul silmitses ta ümbritsevat ahvidesalka ja rapsas peaga, justkui näole langevat paksu juukselakka tagasi heites. See oli vana komme, jäänud veel sellest ajast, mil paksud mustad juuksed talle õlgadeni ulatusid ja sageli silmile langesid.

Ahvinimene teadis, et nüüd võib ta iga hetk oodata kallaletungi sugukonna kõige tugevamalt isasloomalt, kes tunneb end võimelisena asuma kuninga kohale. Samal ajal teadis ta väga hästi ahvide seadust, mille järgi võis kes tahes, ka täiesti võõras, võtta enda peale sugukonna juhtimise, kui ta on võitnud kuninga. Tal jäi vaid soovida, ja ta oleks saanud selle sugukonna kuningaks, nagu oli seda olnud oma varajase nooruse aastail.

Kuid Tarzan teadis oma kogemustest, kui ebameeldivaid kohustusi kuninga seisund kaasa toob ja kuidas see vabadust ahistab. Ta oli valmis oma privileegidest loobuma, arvates, et sel puhul otsustatakse esikoha küsimus sugukonnas tema kõige tugevamate esindajate kahevõitlusega.

Need mõtted käisid Tarzanil peast läbi üheainsa silmapilguga. Ta ei jõudnud oma võidust vaenlase üle veel toi-budagi, kui talle lähenes aeglaselt suurekasvuline noor isasloom. Tema paljastatud kihvade vahelt kostis aeg-ajalt kurja madalat urinat.

Seistes liikumatult nagu raidkuju, jälgis Tarzan uue vaenlase iga liigutust. Oleks ta sammu tagasi astunud, oleks ta sellega välja kutsunud metslooma silmapilkse kallaletungi; oleks ta ahvile vastu tormanud, oleks ta samuti lähendanud otsustavat heitlust, kui vaid rünnak ei oleks kohe sõjakat looma hirmutanud ega põgenema sundinud — kõik sõltus noore ahvi julgusevarudest. Seepärast seisiski Tarzan liikumatult.

Kui mingi tundmatu ese või loom ahvi tähelepanu köidab, astub ta tavaliselt huviäratanud eseme juurde, paljastades sealjuures ähvardavalt vahust tilkuvaid kihvu, siis aga käib pikkamisi selle ümber. Nii talitas ka see ahv.

Isasloom hakkas Tarzani ümber tiirutama, pööramata ^emalt verd täis valgunud silmi.

Ka Tarzan keeras end pikkamisi ümber, jäädes näoga metslooma poole ja laskmata silmist vaenlase silmi.

18

Ta märkas, et metsloom oli kasvult üle sülla ja imehea kehaehitusega, kuigi jalad olid lühikesed ja kergelt kõverdunud. Kui ta end täies pikkuses püsti ajas, ulatusid tema pikad karvased käed peaaegu maani ning tema lõikekihvad olid erakordselt pikad ja teravad. See eksemplar ei sarnanenud sugugi nende ahvidega, kelle hulgas Tarzan oli üles kasvanud.

Tarzan nägi, et tal on tegemist täiesti teise ahvide liigiga, kuid ta tahtis teada, kas ei sarnane nende dialekt Kerchaki sugukonna omaga. Ta kõnetas metslooma oma lapsepõlve-keeles.

«Kes sa säherdune oled?» küsis ta kumedalt. «Kuidas julged sa ähvardada Tarzanit ahvide sugukonnast?»

Karvane vaenlane silmitses teda imestuse ja uudishimuga.

«Olen Akut,» vastas ta ürgkeeles. mis täielikult sarnanes Tarzani lapsepõlvekeelega. Tarzan vaikis.

«Olen Akut!» kordas isasloom pahuralt. «Molak on tapetud. Akut on nüüd kuningas. Kasi minema või ma tapan su!»

«Sa nägid, kuidas Tarzan Molaki tappis,» vastas ahvinimene. «Ta võiks niisama kergesti tappa ka sinu, kui tahaks kuningaks saada. Kuid ahvide Tarzan ei taha' olla Akuti sugukonna kuningas. Tarzan tahab sellel maal elada rahus. Tarzan ahvide sugukonnast võib teile kasulik olla ja teie võite kasulikud olla Tarzanile.»

«Sa ei suuda Akutit tappa!» ütles noor isasloom. «Mitte keegi pole Akutist tugevam. Kui sina poleks Molakit tapnud, oleks Akut teinud seda ise. Akut saab kuningaks!»

Vastuse asemel sööstis ahvinimene ühe hüppega tohutu suure metslooma kallale, kes jutuajamise kestel oli oma valvsust nõrgendanud. Silmapilk haaras ta Akuti randmest kinni ja laskmata tal toibuda, hüppas tema laiale turjale.

Mõlemad kukkusid maha, kuid Tarzan oli oma rünnaku hoolikalt läbi mõelnud. Enne kui nad maad puudutasid, oli ta jõudnud oma käed viia samasse asendisse, mis murdis' Molaki kaela.

Pikkamisi ja halastamatult suurendas ta survet vaenlase kaelale... Veel hetk ja kaelalülid raksatavad tema võimsate käte all. Ahvinimesele meenus, kuidas ta kord oli Ter-kozile andnud võimaluse alla anda, ka nüüd otsustas ta võimaldada Akutil valida, kas elada sõpruses Tarzanigavõi surra ...

«Ka-goda?» sosistas ta enda all jõuetult tõmblevale metsloomale kõrva sisse. See oli sama küsimus, mille ta oli kunagi esitanud Terkozile ja mis tähendas ahvide keeles: «Kas annad alla?»

Akutile meenus krudin, mis oli eelnenud Molaki vägeva kaela murdumisele, ja ta võpatas. Kuid olles sugukonnas kõige tugevam, ei tahtnud ta siiski loobuda oma pealikuõigusest

19

ja tegi veel kord meeleheitliku katse pääseda vastase sitkest kaisutusest. Kuid uus tugev surve tema lülisambale pressis välja hädise vastuse: «Ka-goda.»

Tarzan lõdvestas pisut haaret, vabastamata siiski vastast oma võimsate käte vahelt.

«Sa võid ikkagi olla kuningas, Akut,» sõnas ta. «Tarzan ütles, et tema ei taha kuningas olla. Ja kui keegi hakkab Akuti õigusele vastu vaidlema, siis aitab ahvide Tarzan Akutit tema võitluses.»

Tarzan laskis isaslooma lahti ja viimane tõusis piki ni si jalule. Suurt peuu lapuiuuu ^ n.««u ^.iüiüu .....

rus ta oma sugukonna juurde. Uurivalt silmitses ta kord üht, kord teist kõige suurematest isasloomadest, et veenduda, kas ehk keegi tema esikohta ei vaidlusta.

Isased taandusid tema lähenedes arglikult ja Akut tunnistati kuningaks.

Mõne minuti pärast kadus sugukond džunglisse, jättes Tarzani üksinda mereranda.

Molaki tekitatud haavad valutasid kõvasti, kuid ta oli kehaliste vaevustega harjunud ja talus neid kannatlikult nagu metsloomad, kes talle seda džunglis olid õpetanud.

Tarzan mõtles, et eelkõige on tal hädasti tarvis muretseda endale kaitseks ja rünnakuks relvi. Esimene kohtumine ahvidega ning lõvi Numa ja panter Sheeta metsik ulgumine oli talle piisav märguanne, et teda ei oodanud kaugeltki muretu elu.

See oli tagasipöördumine endisesse ellu, täis ohte ja veriseid kokkupõrkeid, tagasipöördumine julma heitluse juurde oma olemasolu eest: nüüdsest peale pidi ta jälle hakkama kellelegi jahti pidama või hakkab keegi teda jahtima." Ta teadis, et iga hetk nii päeval kui öösel võiti temast saada kiskjale ihaldatav peibutis ja varem või hiljem ka kellelegi lõunasöök. See juhtub peaaegu surmkindlalt, kui ta ei hangi endale relva, mille võib vastu panna vaenlase kihvadele ja küüntele. Ja silmapilkugi viivitamata siirdus Tarzan otsinguile.

Rannas õnnestus tal leida vulkaanilise päritoluga kivi-kamakas. Pärast kestvaid pingutusi läks tal korda selle küljest murda umbes kaheteistkümne tolli pikkune ja veerand tolli paksune piklik tükk, mille üks serv oli kaunis õhuke. Esialgu võis see kild tal nuga asendada.

Selle primitiivse riistaga läks ta džunglisse otsima ühte talle teadaolevat eriti kõva puuliiki. Peagi leidis ta ühe sellise mahakukkunud puu, lõikas äsja tehtud noaga väikese sirge oksa ja tegi selle ühest otsast teravaks.

Seejärel uuristas ta puu tüvesse süvendi ja puistas sinna peeneks tambitud kuiva puukoort. Istunud siis kaksiratsa tüvele, asetas ta kepi teraviku süvendisse ja hakkas seda kiiresti pihkude vahel keerutama.

Mõne hetke pärast ilmus nähtavale suits, seejärel aga ka leek. Korjanud kuivi oksi ja asetanud need tulle, tegi

20

Tarzan peatselt üles suure lõkke, pani sirina oma kivinoa ja läks ise mere äärde, et veidi vett tuua.

Kui ta tagasi jõudis, hõõgus kivi punaselt. Tarzan võttis selle tulest välja ja tilgutas õhukesele servale vett. Kivi pealispinnalt märjalt kohalt tuli mõni tükike lahti. Uuesti pistis Tarzan kivi tulle ja uuesti tilgutas sellele vett. Ta toimetas seda vaevarikast operatsiooni palju kordi, kuni viimaks primitiivne jahinuga üpris teravaks muutus.

Tarzan tundis suurt rahuldust, kui tal oli õnnestunud kivikul mõne tolli pikkuselt teravaks teha. Otsekohe lõikas ta vibu tegemiseks pika painduva vitsa, pea oma noa jaoks, tugeva vembla ja mõne noole.

Kogu selle varanduse peitis ta väikese oja lähedale kõrge puu õõnde. Selle ülemistele okstele meisterdas ta magamiseks väikese lavatsi, pisut kõrgemale aga palmilehtedest katuse.

Hõivatuna oma tööst, ei märganud ta. kuidas oli pimenenud, ja tundis nüüd teravat nälga.

Juba varem metsas käies oli ta oma uue elamu lähedal täheldanud sissetallatud rada, mis viis oja juurde. Rohketest jälgedest oli näha, et seda rada mööda käivad vee ääres joomas igasugused loomad. Selle koha poole Tarzan nüüd puult puule hüpates suunduski.

Ahvi väledusel liikus ta puude ülemistel okstel ja kui teda poleks rõhunud hiljutiste sündmuste raske taak, oleks ta olnud täiesti õnnelik. Tema rinda paisutas metsik vabadustunne ja mälus elavnesid tahtmatult lapsepõlve rõõmsad pildid.

Taas pöördusid tema juurde harjumused endisest elust, ja tegelikult oligi see talle lähedasem kui tsiviliseeritud elu oma tavadega, mis ta oli omandanud viimase kahe aasta jooksul inimestega suheldes. Oo. kui ta sõbrad — ülemkoja pedantsed lordid — oleksid võinud näha, kuidas ta puude otsas kargleb!

Ta laskus pikali kõrge puu alumisele oksale, mis ulatus üle raja. ja hakkas teraselt vahtima deungli poole, kust pidi nähtavale ilmuma mõni talle õhtusöögiks määratud loom.

Tal ei tulnud kaua oodata. Vaevalt leidnud endale mugava asendi ja jalad konksu tõmmanud, märkas ta graatsilist emahirve Barat aeglaselt joomiskohale lähenemas.

Terav haistmismeel teatas Tarzanile otsekohe, et Bara ei olnud üksi: keegi kiskja jälitas nõtket looma, kel polnud ohust aimugi. Tarzan ei saanud kohe aru, kes nimelt džunglisügavusest emahirve poole hiilis, kuid talle oli selge, et see oli suur kiskja, kes oli Bara välja nuuskinud selsamal eesmärgil nagu temagi. Tõenäoliselt oli see lõvi Numa või panter Sheeta.

Igal juhul võis ohver Tarzani käest ära libiseda, kui Bara oleks oma teekonda vee juurde niisama aeglaselt kui praegu jätkanud.

Aga ilmselt hoiatas mingi heli või krabin emahirve

21

hädaohust. Hetkeks ta peatus ja kihutas siis kärmete hüpetega otse oja poole, et sellest läbi tormata ja vastaskaldal pakku pääseda.

Umbes saja jardi kaugusel põgenevast emahirvest hüppas džunglitihnikust äkki välja lõvi Numa tume kogu. Tarzan nägi oma rivaali selgesti. Baral tuli läbi joosta selle puu alt, kus ahvinimene istus. Kas ta suudab lõvi käest tema saagi ära napsata?

Aga enne, kui näljane inimene ise sellele küsimusele vastata jõudis, oli ta oksalt kohkunud emahirve selga hüpanud.

Veel hetk, ja Numa oleks võinud korraga saada kaks saaki. Kui Tarzan õhtust süüa tahtis, pidi ta tegutsema kiiresti.

Ta haaras emahirvel sarvedest kinni ja väänas välkkiire liigutusega ta kaela, nii et lülisammas raksatas.

Seejärel heitis ta saagi üle õla, haaras hammastega kinni selle esijalast ja hüppas lähimale oksale.

Lõvi lähenes hiiglaslike hüpetega ja möirgas raevunult, nähes saaki enda käest ära libisemas. Tarzan haaras mõlema käega oksast kinni ja sel hetkel, kui Numa tema tabamiseks üles hüppas, oli inimene oma saagiga tema küünte ulatusest juba väljas.

Rabatud sellest ennekuulmatust jultumusest, prantsatas lõvi maha, Tarzan aga tõmbas oma lõunasöögi kõrgemale oksale kindlamasse kohta ning hakkas seda narrides ja pilgates raevunud looma ees kiigutama. Sõgedas vihas peksis lõvi oma karmi sabaga endale vastu kuigi ja vedas ninasse temalt ülelöödud saagi lõhna.

Oma uue kivinoaga lõikas Tarzan emahirve kintsust mahlase tüki ja kuni möirgav lõvi all edasi-tagasi tammus, rebis lord Greystoke ahnelt hammastega verest auravat sooja liha. Mitte ükski hõrk roog kõige luksuslikumas Londoni restoranis polnud talle nii maitsvana tundunud.

Looma soe veri määris ära tema näo ja käed. Sellest tõusis teravat lõhna, mis metsikuid kiskjaid nii väga ligi meelitab.

Kõhu kõvasti täis söönud, lükkis Tarzan ülejäänud liha puu teravate okste otsa, seejärel aga siirdus ülemiste okste kaudu oma lavatsi juurde. Kättemaksuhimust põlev Numa ;'ärgnes talle endiselt maad pidi.

Jõudnud puuni, mille harude vahel ta lavats oli, heitis Tarzan pikali ja vajus sügavasse unne. Ta ärkas alles järgmisel hommikul, kui päike oli juba kõrgel.

IV. Sheeta

Järgmised paar päeva tegeles Tarzan oma relva täiustamise ja džungli tundmaõppimisega. Ta tegi vibunööri emahirve kõõlustest. Sellestsamast hirvest oli tema esimesel

asustamata saarel viibimise päeval talle õhtusöök saanud. Ta oleks vibunööri jaoks eelistanud küll Sheeta soont, kuid see tuli edasi lükata parema juhuse saabumiseni.

Samuti punus ta kuivast rohust pika nööri, samasuguse kui see, millega ta paljude aastate eest oli õrritanud kurja Tublatti ja millest lõpuks oli ahvpoisi osavates kätes saanud imehea lasso.

Veel meisterdas ta oma jahinoale tupe ja pea ning noo-letupe, Bara nahast aga lõikas endale vöö ning niudepõlle.

Seejärel läks Tarzan tundmatut ümbruskonda uurima. Ta tegi otsekohe kindlaks, et see polnud tema kodune Lää-ne-Aafrika rannik, sest siin tõusis päike mere poolt.

Kuid see ei saanud olla ka Aafrika idarannik, sest Tarzan oli veendunud, et «Kincaid» ei sõitnud läbi Vahemere, Suessi kanali ja Punase mere. Selleks aga, et sõita ümber Hea Lootuse neeme, oleks kulunud tunduvalt rohkem aega. Ta ei saanud kuidagi selgust, kuhu saatus oli teda paisanud.

Talle turgatas pähe mõte, et laev oli ületanud Atlandi ookeani ja ta kusagile Lõuna-Ameerika metsikule kaldale maha pannud, kuid lõvi siinviibimine tõendas vaieldamatult, et see polnud nii.

Üksinda piki rannikut džunglis uidates tundis Tarzan tugevat soovi, et ta kõrval oleks mõni elusolend, ja ta hakkas kahetsema, et ei jäänud ahvikarja hulka. Ta polnud neid enam näinud pärast seda esimest kohtumist, kui oli Molakit võitnud.

Nüüd oli ta muutunud peaaegu täielikult endiseks Tar-zaniks ja ehkki ta teadis, kui vähe ühist on tal suurte ant-ropoididega, oleks ta eelistanud täielikule üksindusele siiski nende seltskonda.

Ringirändamise ajal toitus ta ettejuhtuvatest puuviljadest ja suurtest putukatest, keda ta leidis mahakukkunud mädanevate puutüvede alt. Putukad tundusid talle sama-suguse maiuspalana nagu õnnelikel lapsepõlvepäevil.

Maha käinud miili või paar, haistis ta äkki selgesti panter Sheeta lõhna. Tarzanit rõõmustas väga kohtumine, Sheetaga. Ta ei kavatsenud saada temalt 'üksnes tugevat soont oma vibu nööriks, vaid ka nägusat laigulist nahka, et meisterdada uus nooletupp ja põll.

Siiani oli Tarzan kõndinud rahulikult ja muretult, nüüd aga kummardus ta maadligi ja hakkas ettevaatlikult lähemale hiilima, kuulatades teraselt vähimatki krabinat. Ta libises kergelt ja kuuldamatult läbi tihniku, otsides metsiku kassi jälgi. Vaatamata oma kõrgele päritolule, oli ta nüüd samasugune metsik ja julm loom nagu seegi, kellele ta jahti pidas.

Sheeta lähedale jõudnud, märkas ta kohe, et panter ajab omakorda kellegi jälgi, ja samal hetkel tõi tuulehoog tema ninasõõrmetesse suurte ahvide lõhna.

Kui Tarzan pantrit nägi, oli see suure puu otsa roninud.

23

Tarzan läks veelgi lähemale ja nägi väikesel lagendikul Akuti sugukonda. Mõni ahv tukkus kännu najal, teised aga uitasid mahavarisenud puude ümber, rebisid maha nende koort ning maiustasid selle all peituvate tõukude ja põrnikatega.

Akut ise oli Sheetast vaid mõne sammu kaugusel.

Suur kass lamas küürutõmbunult jämedal oksal, ahvide pilgu eest varjas teda tihe lehestik. Ta ootas kannatlikult, et antropoid läheneks talle hüppekaugusele.

Kuuldamatult võttis Tarzan koha sisse sellesama puu otsas, pantrist veidi kõrgemal. Vasak käsi pigistas uut jahinuga. Ta oleks eelistanud kasutada siin oma lassot, kuid metslooma ümbritsev lehestik segas tal seda käiku laskmast.

Vahepeal oli Akut jõudnud üsna lähedale puule, kus teda varitses surm. Sheeta tõmbas pikkamööda tagajalad enda alla ja viskus kohutava möirgega ahvi peale. Kuid silmapilk varem oli ülevalt hüpanud teine kiskja ja tema sõjakisa segunes pantri möirgega.

Seda hirmuäratavat häält kuuldes tõstis jahmunud Akut pea ja nägi enda peale langevat pantrit, tema seljas aga sedasama valget ahvi, kes mõne päeva eest suure vee ääres temast võitu oli saanud.

Ahvinimese hambad tungisid Sheeta kõrri, tema parem käsi oli põimunud metslooma võimsa kaela ümber, vasak jagas aga kivinoaga tugevaid hoope pantri külje sisse vasaku õla alla.

Välkkiirelt hüppas Akut eemale, et võitlevatele, džung-lihiiglastele mitte jalgu jääda, ja samal hetkel kukkusid nad tema ette maha. Mets rõkkas Sheeta võikast möirgamisest ja ulgumisest, kuid valge ahv hoidis oma rabelevast ohvrist kõvasti kinni.

Tema halastamatu kivinuga tungis üha sügavamale Sheeta läikivasse kehasse ja surmavalust ulgudes kukkus suur kass küljeli. Mõne krampliku tõmbluse järel jäi panter liikumatult rohu sisse lamama.

Siis hüppas ahvinimene tapetud vaenlase surnukehale, tõstis pea ja jälle kõlas džunglis tema metsik võidukisa.

Akut ja teised ahvid seisid, hämmastusest jahmunud, vaadates kord Sheeta surnukeha, kord nõtket inimkogu, kes elu ja surma peale peetud kahevõitluses oli pantrist võitu saanud.

Esimesena hakkas rääkima Tarzan. Ta oli Akuti elu päästnud kindla eesmärgiga ja teades, kuivõrd piiratud on ahvide mõistus, pidas vajalikuks neile oma mõtet selgitada.

«Mina olen Tarzan ahvida sugukonnast,» ütles ta. «Olen suur kütt, vägev võitleja. Akutiga võideldes kinkisin talle elu, kuigi võisin ta sellest ilma jätta ja ise kuningaks saada. Nüüd päästsin ma Akuti surmast, verejanulise Sheeta küüsist. Tarzan on Akuti sugukonna sõber: kui Akut või keegi teine tema sugukonnast hädasse satub, las ta siis kutsub

24

Tarzanit sellise kisaga!» Ja Tarzan tõi kuuldavale läbilõikava kisa, millega Kerchaki sugukond oli ohu korral oma liikmeid kokku kutsunud.

«Ja kui te kuulete, et Tarzan kusagil niimoodi karjub,» jätkas ta, «siis tuletage meelde, mis ta teie heaks teinud on, ja tõtake jalamaid talle appi. Kas te teete nii, nagu Tarzan rääkis?»

«Huh!» vastas Akut ja ülejäänud isasloomad tema sugukonnast kinnitasid lubadust üksmeelselt sama häälitsusega.

Nagu poleks midagi juhtunud, pöördusid nad seejärel rahulikult tagasi oma tegevuse juurde ja nendega ühines ka John Clayton, lord Greystoke.

Peagi märkas ta, et Akut püüdis kogu aeg tema lähedusse hoiduda ja kui isasloom Tarzanile otsa vaatas, ilmus tema väikestesse silmadesse mingisugune uus veider ilme. Ja ükskord tegi Akut seda, mida Tarzan polnud kogu oma ahvide keskel elatud aja jooksul kordagi täheldanud: ta leidis erakordselt maitsva putuka ja andis selle Tarzanile.

Hiljem, kui kari jahti pidas, paistis pruunide karvaste kehade hulgast ereda laiguna silma Tarzani sile puhas keha. Ta käis nendega külg külje kõrval ja puudutas oma atlass-sileda nahaga uute sõprade karedaid harjaseid. Vähehaaval muutus ta juuresolek nende jaoks millekski tavaliseks ja nad hakkasid temasse suhtuma kui oma sugukonna liikmesse.

Kui ta juhuslikult sattus pojaga emaahvile liiga lähedale, paljastas viimane kihvad ja hakkas tema peale urisema. Oma rahulolematust väljendades urises tema peale ka noor tülinorija isane, eriti siis, kui Tarzan talle söömise ajal liiga lähedale tuli. Kuid sellistel juhtudel urisesid nad ka teiste oma karja ahvide peale ja Tarzanit ei solvanud see sugugi. Ta hüppas kähku eemale emaahvist, kes oma mudilase pärast muretses, ja urises ise noorte ägedate ahvide peale, neist sugugi mitte halvemini oma hambaid paljastades. Kuid samal ajal tundis ta end nende ürginimese võimsate ja julmade eelkäijate seas täiesti turvalisena.

Ta harjus ruttu oma varajase nooruse eluviisiga ja tundis end ahvide seltsis nii, nagu poleks iialgi viibinud omataoliste seas.

Viis või kuus päeva uitas ta džunglis uute sõpradega, osalt selleks, et mitte tunnetada nii teravalt oma üksindust, kuid peamiselt siiski selleks, et ahvid lõplikult tema seltskonnaga harjuksid ja ta hästi meelde jätaksid. See nõudis küllaltki palju aega, sest enamasti on ahvidel väga lühike mälu.

Endise elu kogemustest teadis Tarzan hästi, millist kasu võib talle ohtlikul hetkel tuua võimsate ja hirmuäratavate metsloomade sugukond.

Veendunud, et tema kuju oli juba piisavalt jäädvustunud nende mälus, otsustas ta mõneks ajaks karjast eemalduda, et jätkata ümbruse uurimist. Kord varahommikul

25

asuski ta teele põhja poole, hoidudes ranniku lähedusse. Terve päeva liikus ta edasi kõrgel maa kohal, puult puule hüpates ja üksnes pimeduse saabudes otsis mugava puu-õõne, kus ööseks end sisse seadis.

Järgmisel hommikul päikesetõusu ajal nägi ta imestusega, et see ei kerkinud mitte merest otse tema ees nagu kõik eelmised päevad, vaid hoopis paremalt poolt. Sellest ta järeldas, et rannajoon oli tublisti läände pööranud. Kogu järgmise päeva jätkas ta oma teekonda piki rannikut ja õhtul märkas, et päike loojus otse keset merd kalda vastas. Nüüd olid vaatluste tulemused talle selged: ta ei viibinud mitte Aafrika mandril, vaid saarel. Talle oli selgunud seegi, et saare! polnud mingeid tundemärke inimesest.

Seda kõike oleks võinud ta taibata juba esimesel päeval Rokofi kirja põhjal! Kui oleks olnud mingisugune võimalus muuta ta olukorda piinarikkamaks, poleks venelane seda kasutamata jätnud. Ja mis oleks võinud olla kohutavam kui jätta ta eluks ajaks inimtühjale saarele?!

Tarzan jätkas selle kuratliku kättemaksuplaani üksikasjade meenutamist. Polnud kahtlust, et Rokoff ise sõitis otseteed Aafrika rannikule, et anda väike Jack metsikute ja verejanuliste inimsööjate kasvatada ...

Tarzan võpatas kogu kehast, mõeldes nendele kohutavatele kannatustele, mis ootasid tema õrnahingelist poega. Isegi kõige paremal juhul, kui ta satuks inimlikke tundeid omavate metslaste juurde ja kui nad kiinduksid väikesse abitusse olendisse, isegi siis poleks tema elu kaugeltki roosiline. Tarzan tundis küllaltki hästi Aafrika metslaste elu: see oli terve rodu julmi ohte ja viletsust, alalist surmahirmu ja lõputuid kannatusi. Ja. paraku nendes karmides olemasolu eest võitlemise tingimustes tabasid hädad kõige rohkem just neid metslasi, kes erinesid teistest oma leebuse ja inimlikkuse poolest ning olid võimelised teiste kannatusi nähes neile kaasa tundma.

Ja milline kohutav saatus ootab last, kui ta täiskasvanuks saab! Need instinktid ja kalduvused, mida kasvatab temas elu kannibalide hulgas, jätavad ta alatiseks ilma võimalusest suhelda tsiviliseeritud inimestega.

Inimsööja! Tema väikesest pojast saab inimsööja! See õudne mõte puuris terasoherdina Tarzani aju.

Teravaks villitud hambad, moonutatud, lömmilitsutud nina, jubedast tätoveeringust rikutud nägu! Õnnetu isa kõikus sügava meeleheite ja jõuetute raevupuhangute vahel. Oo, kui ta oleks võinud tunda oma terassõrmede vahel venelase kõri!

Ja Jane! Kuidas ta, vaeseke, võib küll piinelda teadmatuses ja mures! Tarzanile tundus, et Jane oli veelgi halvemas olukorras kui tema. Tarzan võis rahulik olla, et vähemalt üks tema armastatud olenditest viibib turvaliselt oma kodus, Jane aga vaevleb täielikus üksinduses, omamata vähimatki ettekujutust, kus on tema poeg ja mees.

26

See oli tõepoolest lord Greystoke'i õnn, et ta ei teadnud midagi oma naise saatusest, mis polnud tema käekäigust sugugi kergem. Kui ta oleks seda teadnud, oleks ta langenud nii sügavasse meeleheitesse, et moraalsed piinad oleksid halvanud täielikult tema energia ja ta poleks kuigi kaua suutnud võidelda oma rõõmutu eksisteerimise eest.

Süüvinud nendesse süngetesse mõtetesse, liikus Tarzan pikkamisi džunglis edasi.

Äkki tabas ta kõrv mingi iseäraliku heli, mis oli nagu küünte kriipimine vastu puud. Mis võis see olla?

Ettevaatlikult astudes liikus ta sinnapoole, kust heli oli kostnud, ja avastas peagi selle põhjuse: mahakukkunud puu kõrval rabeles kuidagi imelikult suurepärast kuldset värvi hiiglasuur panter.

Tarzani lähenedes pööras loom pea tema poole ja hambaid paljastades hakkas ähvardavalt urisema. Tarzan nägi, et panter ei saanud puu alt välja: suur oks oli põigiti üle selja, väiksemad aga pigistasid ta jalgu ega lasknud neid liigutada.

Ahvinimene seisis abitu looma ees. Lõksu langenud panter oli määratud surema nälja ja teise kiskja armutute hammaste läbi. Tarzan võttis tupest noole ja tõmbas juba vibunööri pingule, et kiirendada tema surma, kui ootamatu mõte peatas ta käe.

Kui lihtne see on — katkestada õnnetu looma elu, kui ta on tulvil jõudu ja ilu ... See oleks olnud külm, südametu julmustegu hädasse sattunud vapra kiskja vastu.

Tarzanil tekkis vastupandamatu soov talitada nii, nagu ta oleks seisnud inimese ees: anda pantrile tagasi elu ja vabadus. Ta käis ringi ümber puu, hoidudes kiskjast aupaklikku kaugusse, vibu laskevalmis. Pantri selgroog oli kahtlemata terve, esijalad aga tugevasti muljutud, nii et loom ei saanud neid liigutada, kuid võimalik, et need polnud murtud. Tarzan pani noole tagasi tuppe, heitis vibu üle õla ja astus lähemale: ta hakkas pehmelt nurru lööma, nagu teevad kassid, kui nad millegagi rahul on. See oli kõige sõbralikum pöördumine, mida Tarzan Sheeta keeles väljendada oskas.

Panter lakkas otsekohe urisemast ja heitis ahvinimesele oma sügavatest rohelistest silmadest mingisuguse veidra pilgu, justkui paludes abi. Et rasket puud kergitada, pidi pantrile täiesti ligi minema, riskides suuresti tema ohtlikku kaisutusse sattuda. Kuid ahvide Tarzanile oli hirmutunne võõras.

Kõhklemata astus ta oksterägastikku pantri kõrvale, lüües endist viisi sõbralikult ja rahustavalt nurru. Sheeta pööras pea Tarzani poole ja silmitses teda anuval pilgul. Aeg-ajalt paljastas ta häält tegemata oma hirmuäratavaid kihvu, kuid tegi seda pigem hoiatuseks kui ähvarduseks.

Tarzan pani laia õla puutüve alla. Ta paljas jalg puudutas seejuures pantri pehmet siidist karva ja see hellitav

27

puudutus oli talle meeldiv.

Pikkamisi pingutas Tarzan oma vägevaid lihaseid ja läbipõimunud okstega puuhiiglane kerkis aeglaselt maast üles. Tundes kappi rõhuvat raskust nõrgenemas, roomas panter eemale. Tarzan laskis puu maha kukkuda, ronis okste alt välja ja ajas end kogu pikkuses sirgu, pigistades peos nuga.

Inimene ja panter seisid teineteise vastas ning kumbki ootas, mida teine nüüd teeb.

Tarzan teadis hästi, et džungli metsikut kiskjat vabastades paneb ta kaalule oma elu. Ta poleks sugugi imeks pannud, kui vabadusse pääsenud hiiglaslik kass talle kallale oleks hüpanud. Panter oli ju kindlasti näljane.

Kuid seda ei juhtunud. Panter peatus mõne sammu kaugusel puust ja jälgis rahulikult inimese liigutusi.

Tarzan, kes seisis liikumatult kolm sammu Sheetast eemal, otsustas, et hädaohu korral hüppab ta lähima puu otsa. See päästab ta, sest leopardid ei saa ronida nii kõrgele kui ahvinimene. Kuid mingi uljuse tuhin sundis teda pantrile lähemale astuma, et veenduda, kas loom oli võimeline oma päästja vastu musta tänamatust üles näitama või mitte.

Kui inimene lähemale tüli, astus Sheeta ettevaatlikult ja vaikides kõrvale. Tarzan ei seisatanud, vaid möödus pantrist tema niisket koonu peaaegu riivates, siis aga hakkas tagasi vaatamata läbi džungli minema.

Viivuks vaatas panter talle järele justkui midagi kaaludes, siis aga hakkas pikkamööda tema kannul lonkima nagu koer, kes saadab oma peremeest.

Matsas kõndides kuulis Tarzan pantrit endale järgnevat, kuid ta ei teadnud, kas loom teeb seda sõbraliku või vaenuliku kavatsusega. Ta kujutles, et panter ei raatsi

maiuspala käest lasta ja jälitab saaki, et tormata talle kallale niipea, kui tunneb endas küllalt jõudu. Kuid peagi veendus Tarzan, et see arvamus oli ekslik.

Juba pimenes ja Tarzanil oli kõht tühjaks läinud. Ta ronis puu otsa, hoides käes viskevalmis lassot. Sheetat polnud kusagil: ilmselt oli ta tihnikusse peitu pugenud, nähes Tarzanit peatumas.? ,

Tarzanil ei pruukinud kaua oodata: pool tundi hiljem tõmbus silmus kokku puu alt läbi mineva emahirve kaela ümber. Tarzan hakkas noaga kähku nahka nülgima, siis aga, meenutades oma neljajalgset kaaslast, otsustas ta enda juurde kutsuda, et jagada temaga saaki. Tarzan hakkas nurru lööma, nagu oli seda teinud hommikul, kui tahtis metslooma kartusi hajutada, kuid nüüd valjemini ja sugestiivsemalt.

Ta oli mitu korda kuulnud, et paarikaupa jahti niidavad pantrid toovad kuuldavale just niisugust häält, kui üks neist on saagi kinni püüdnud ja tahab oma kaaslast enda juurde kutsuda. Vastuseks Tarzani kutsele lõid peaaegu sil-

28

mapilk põõsad kahisema ja tihnikust ilmus nähtavale Tarzani kummalise kaaslase pikk painduv kullakarva keha.

Märganud tapetud emahirve, seisatas panter viivuks, ajas sõõrmeid puhevile ja tõmbas ninasse värske vere isuäratavat lõhna. Siis aga kriiskas ta korraks läbilõikavalt ja sörkis inimese juurde. Nad võtsid aset teineteise kõrval rohus ja hakkasid värsket liha sööma.

Pärast ühist õhtusööki oli Sheeta inimesega täielikult harjunud ja hakkas tema kannul käima.

Mitu päeva hulkus see veider paar džunglis ringi. Kui ühel neist õnnestus saaki tabada, kutsus ta teist, et seda temaga jagada. Sel moel jahti pidades hankisid nad endale rikkalikult toitu.

Kord pärast edukat jahti olid uued sõbrad puu all aset võtnud ja lasksid metssea lihal hea maitsta, kui terav vere lõhn äratas lõvi Numa tähelepanu. Kuulmatult lähemale hiilinud, kargas ta äkki väänkasvude padrikust välja ja sööstis raevuka möirgega nende poole, et loomade kuninga õigusega oma nõrgemaid alamaid maitsvast saagist eemale tõrjuda. Ärritatud lõvi nähes volksatas Sheeta põõsastesse, Tarzan aga ronis varmalt puu otsa. Numa hakkas aeglaselt küüntega saaki lõhki rebima ja seda tohutute tükkidena alla kugistama, samal ajal oli ahvinimene pidusööki nautiva lõvi üle ulatuval oksal koha sisse võtnud ja harutas rahulikult lahti oma lassot.

Parajal hetkel heitis ta silmuse osavalt Numale kaela, vedas selle siis järsu liigutusega kokku ja tõmbas rabeleva lõvi üles, nii et üksnes looma tagajalad maad puudutasid. Samal ajal kutsus ta kogu aeg valjusti Sheetat.

Kiiresti kinnitas ta nööri tugeva oksa külge, hüppas siis maha ja tormas oma noaga lõvi kallale ühelt poolt, samal ajal kui teiselt poolt ründas teda kutse peale kohale jooksnud panter.

Panter rebis ja kiskus Numat lõhki, ahvinimene aga virutas mitu korda talle külje sisse oma kivist noaga, ning enne kui loomade kuningas suutis oma vägevate kihvadega nööri katki rebida, jäi tema keha abitult ja liikumatult oksa külge kõlkuma.

Ja siis ühines ahvinimese võiduhüüd pantri võidutseva möirgega üheks võimsaks kisenduseks, mis piksekärgatusena mööda džunglit veeres.

Kui selle kisenduse viimane kaja oli õhus vaibunud, sõudsid inimtühja saare kaldale pikas kitsas paadis paarkümmend sõjavärvides mustanahalist ja vaatasid kuulatades džungli poole.

V. Mugambi

Uurinud saare rannariba ja käinud selle oma arvukatel retkedel ürgmetsa sügavusse risti-põiki läbi, veendus Tarzan lõplikult, et ta oli saarel ainus inimolend.

29

Ta ei leidnud kusagilt vähimatki märki inimese kas või ajutisest saarel viibimisest. Muide, kindlalt väita, et inimese jalg polnud siin kunagi astunud, ta muidugi ei saanud, sest teadis kui kiiresti lopsakas troopikataimestik igasugused inimjäljed kustutab. Kuid ta jõifdis veendumusele, et sellel saarel polnud alalisi inimasulaid iialgi olnud.

Järgmisel päeval pärast Numa tapmist kohtas Tarzan koos teda saatva Sheetaga Akuti sugukonda. Pantrit nähes pistsid ahvid kabuhirmus põgenema ning Tarzan nägi suurt vaeva, enne kui suutis neid rahustada ja tagasi kutsuda.

Talle tuli pähe mõte katsuda lepitada neid igipõliseid vaenlasi. Tarzan haaras kinni kõigest, millega võis aega surnuks lüüa ja süngetest mõtetest kõrvale kalduda.

Keelitada ahve Sheetaga rahu sõlmima ja talle mitte kallale tungima ei olnud Tarzani õnneks eriti raske ülesanne, kuigi ahvide keeles nappis sõnu. Kuid kinnistada kurja ja piiratud mõistusega Sheeta ajus, et ta peab jahti pidama koos oma senise seadusliku saagi — ahvidega, mitte aga neile endile, oli isegi ahvinimesele peaaegu üle jõu käiv ülesanne.

Muude relvade seas oli Tarzanil pikk jäme vemmal. Sidunud oma lasso pantri kaela ümber, püüdis ta torisevale hiigelkassile selle vembla abil selgeks teha, et ta ei tohi nendele suurtele karvastele ahvidele kallale tungida. Ahvid aga, nähes lassot oma vaenlase kaela ümber, kogusid julgust, tulid lähemale ja vaatasid imestusega ennenägematut pilti.

Ahvidele tundus seletamatuna, miks panter Sheeta ei sööstnud valge ahvi kallale. Kuid seletus oli väga lihtne: kui panter hambaid näitas ja lõrises, lõi Tarzan talle nina pihta, sisendades temasse sel moel hirmu ja austust vembla ning selle taga oleva ahvinimese vastu.

Raskem oli seletada pantri kiindumist ahvinimesse. Arvatavasti oli selles primitiivses mõistuses midagi alateadlikku, mida tugevdas veel äsja tekkinud harjumus, mis sundis teda oma päästjale alistuma. Muidugi lisandus sellele ka inimese vaimujõud, millel on alati alama liigi olendi üle niisugune tugev mõju. Kõige selle tulemusena kujuneski ülivõimas tegur, mis andis Tarzanile võimu Sheeta üle, nagu varemgi oli andnud kõigi džungli loomade üle, kellega ta kokku oli puutunud.

Visalt oma eksperimenti jätkates jõudis Tarzan lõppude lõpuks nii kaugele, et inimene, panter ja ahvid hulkusid külg külje kõrval metsikus džunglis, jahtisid ühiselt saaki ja jagasid seda ka omavahel. See segakarvaline seltskond oleks kujutanud endast nagu ürgaegset kommuuni. Ja kes oleks võinud ära tunda selle kohutava kommuuni peamehes suurilmalikku džentelmeni, kes alles mõne kuu eest oli kõigi Londoni moodsate salongide-klubide ihaldatud külaline

30

olnud?

Mõnikord eraldusid kommuuni liikmed üksteisest, et järgneda omaenda soovidele. Nii läks ka Tarzan kord mereranda uitama ja heitis liivale päikese kätte pikutama. Ui-nutatuna lainemurru meloodilisest kohinast, jäigi ta juba magama, kui äkki ilmus lähedalasuvast metsast madala künka tagant nähtavale kellegi must pea.

Imestades vaatas silmapaar palava troopikapäikese käes pikutava valge inimese hiiglaslikku kogu. Seejärel pöördus pea ümber ja andis kellelegi enda taga märku. Hetk hiljem jälgis ab.viniu.eai juba kaks silmapaari, siis ilmusid uued pead, veel ja veel... Lõpuks oli taeva taustale ilmunud umbes kakskümmend kogu, kes maadligi

kummardudes hakkasid magajale lähemale hiilima. Need olid hiiglasuurt kasvu mustanahalised: nende kehad olid kirevaks maalitud, näod aga uuristatud tätoveeringust, mis andis neile eriti julma ilme. Kummalised eredate kirjude sulgedega peakatted, metallehted käte ja jalgade ümber, samuti ninas, ja pikad odad täiendasid neegrite sõjakat välimust.

Mustade sõdalaste näod olid pööratud vastu tuult, seepärast ei saanud Tarzan neid haista. Seljaga nende poole lamades ei võinud ta näha, kuidas nad ronisid üle neeme harja ja roomasid seejärel hääletult läbi paksu rohu liivasele kaldale, kus ta magas.

Tarzani hingepiin oli mõnevõrra nüristanud tema tavalist valvsust. Metslased olid juba päris ligidal, kui ta vaistlikult ohtu tunnetas ja üles ärkas.

Nähes, et valge oli neid märganud, hüppasid neegrid kõik korraga täies pikkuses püsti ja tormasid ülestõstetud odadega oma saagi kallale läbilõikavat sõjakisa kuuldavale tuues.

Ühe hetkega vabanes Tarzan tardumusest. Ta kargas jalule, haaras vembla ja hakkas ootamatut rünnakut tagasi tõrjuma. Esimesed täpsed hoobid lõid maha lähimad vaenlased. Olles igast küljest sisse piiratud, jätkas Tarzan nende tagasitõrjumist: jagas hoope paremale ja vasakule niisuguse raevu ja jõuga, et lõi ühekorraga rivist välja seitse inimest ning tekitas ülejäänute hulgas lausa kabuhirmu.

Metslased taandusid veidi ja hakkasid omavahel nõu pidama. Ahvinimene seisis liikumatult, käed risti rinnal, ja silmitses neid naerul näoga. Hetke pärast rivistusid pealetungijad poolringi ja alustasid uut rünnakut. Tarzan tundis, et olukord muutub tõsiseks: metslased olid nüüd ärritatud ja kütsid vähehaaval end üles. Üha kiiremini ja kiiremini keerlesid nad fantastilises sõjatantsus ahvinimese ümber, raputades raskeid odasid, tõid kuuldavale metsikut, venivat ulgumist ja hüppasid kõrgele üles.

Tarzanile turgatas pähe ootamatu mõte. Siiani oli ta vaikselt ja' rahulikult seisnud metsiku tantsupöörise keskel, keerates ennast pidevalt ümber, et ründajatega palgest

31

palgesse jääda. Äkki tõi ta kuuldavale läbilõikava kisa, mis summutas mustanahaliste kõrvulukustava taplusekära. Nagu paigale naelutatud jäid metslased seisma ja vaatasid arusaamatult üksteise otsa. See loomalik kisendus, niivõrd hirmuäratav, et pani neil tahtmatult vere soontes tarduma, ei saanud tulla inimese kõrist!

Veidi hirmust toibunud, alustasid metslased taas oma eriskummalist rünnakut ja tõstsid juba odad üles, et heita neid vaenlase pihta, kui ootamatu kära džunglis sundis neid uuesti peatuma. Kui nad tagasi vaatasid, nägid pilti, mis oleks võinud panna vere tarduma vapramatelgi sõda-lastel, kui olid seda Wagambi suguharu mehed.

Džunglitihnikust vuhises välja paljastatud kihvade ja põlevate silmadega tohutu panter, talle järgnes paarkümmend suurt karvast ahvi. Panter libises kiiresti ja käratult, surunud end rohu vastu, ahvid jooksid hüpeldes lühikestel kõveratel jalgadel, vehkisid pikkade kätega ja tagusid madala kurjakuulutava urinaga endale vastu rindu.

Tarzani loomad ilmusid ta kutse peale kohale.

Enne kui mustanahalised hirmust toibuda jõudsid, tormas veider jõuk neile kallale ühelt poolt, Tarzan aga teiselt poolt. Metslased kaitsesid end meeleheitlikult ja nende odad tabasid nii mõndagi ahvi, kuid mitte mingisugune inimjõud ei suutnud vastu panna värske vere lõhnast joobunud metsloomade julmale survele.

Sheeta kohutavad kihvad ja karistavad küüned närisid ja rebestasid musti kehasid, ahvide võimsad kihvad tungisid kaelaarteritesse, ahvide Tarzan aga kihutas sõjajuma-lana keset kõige ägedamat taplust, ergutades ja õhutades oma metsloomadest väge ning tappes vaenlasi pika kivist noaga.

Kähmlus ei kestnud kaua: kabuhirmus pistsid mustanahalised põgenema, püüdes oma elu päästa,. kuid kahekümnest inimesest õnnestus raevunud metsloomade hammastest pääseda vaid ühel.

See oli kireva peaehte ja veidra tätoveeringuga suurekasvuline metslane. Ta oli juba künka harja taha tihedasse põõsastikku kadumas, kui ahvinimese teravad silmad põgenikku märkasid.

Jätnud oma jõugu tapetute liha õgima, tormas Tarzan taga ajama mustanahalist — ainsat inimest, kes oli ellu jäänud. Küngaste taga märkas ta sõdalast kõigest jõust liivasele kaldale tõmmatud pika piroogi poole lidumas.

Hääletult nagu vari jooksis Tarzan mustanahalise kannul. Piroogi nähes pidi ta rõõmu pärast äärepealt karjatama. Selle paadiga saab ta ju sõita maale, kust need inimesed olid siia tulnud! Isegi siis, kui nad ei tulnud mandrilt vaid saarelt, oli see saar inimestega asustatud ja tõenaoliselt pidas ühendust mandriga, aga võib-olla olid need Aafrika ranniku pärismaalased?

Raske käsi langes põgeneva sõdalase õlale, kes isegi ei

kahtlustanud, et teda jälitatakse. Ta pöördus ümber, et oma jälitajale kallale tormata, kuid raudsed sõrmed haarasid ta randmetest kinni ning enne, kui ta enda kaitsmiseks käsi suutis vabastada, paisati ta maha ja valge inimene istus talle kaksiratsa otsa.

Läänekalda keeles kõnetas Tarzan enda all lamavat meest.

«Kes sa oled?» küsis ta.

«Olen Mugambi, Wagambi suguharu pealik,» vastas neeger.

«Jätan su ellu,» ütles Tarzan, «kui lubad aidata mind sellelt saarelt lahkuda. Mis on su vastus?»

«Ma ei saa sind aidata,» vastas Mugambi. «Sa tapsid kõik mu sõdalased, ja ma ise ka ei pääse nüüd sinu saarelt minema. Pole elus enam ühtegi sõudjat, ilma sõudjateta ei saa me piroogi kasutada.»

Tarzan tõusis püsti ja lubas ka oma vangil püsti tõusta. See oli pikka kasvu suurepärase kehaehitusega tugev mees — kehalt tema ees seisva valge hiiglase mustanahaline teisik.

«Tule!» ütles ahvinimene ja hakkas minema sinnapoole, kust kostis pidutseva metsloomajõugu urisemist ja kiunumist. Kuid Mugambi seisis nagu soolasammas, ta nägu väljendas ebausklikku hirmu.

«Nad ... nad tormavad meile kallale,» kogeles ta.

«Ei,» vastas Tarzan, «nad kuulavad minu sõna.»

Mustanahaline ei söandanud siiski minna tagasi hirmuäratavate olendite juurde, kes tema sõdalaste surnukehi õgisid. Kuid Tarzan sundis teda endale järgnema, ja kui nad džunglist välja jõudsid, avanes neile verisest peost kohutav pilt, millest mustal pealikul juuksed püsti tõusid.

Inimesi nähes tõstsid loomad ähvardavalt urisedes pead, kuid Tarzan astus kartmatult nende juurde kõigest kehast värisevat Mugambit kaasa vedades.

Nagu Tarzan oli hiljuti sundinud antropoide enda hulka vastu võtma Sheetat, nii õnnestus tai nüüd isegi kergemini õpetada neid omaks pidama ka Mugambit.

Sheetaga ei läinud aga asi sugugi nii hõlpsasti: panter ei suutnud kaua mõista, miks ta ei tohtinud Mugambiga talitada niisamuti nagu tema sõdalastega. Kuid et ta kõht oli täis, tiirutas ta Yaid mustanahalise ümber ähvardavalt urisedes ja temalt hiilgavaid silmi pööramata.

Hirmust poolsurnud Mugambi klammerdus Tarzani külge, kes vaevu suutis naeru tagasi hoida, nähes musta suguharu pealiku haletsusväärset olukorda. Lõpuks haaras

Tarzan pantril turjast kinni, vedas ta päris Mugambi lähedale ja iga kord, kui Sheeta hakkas mustanahalise peale urisema, lõi talle tugevasti nina pihta.

Nähes inimest, kes paljakäsi tuli toime džungli kõige julmema, verejanulisema kiskjaga, tahtsid Mugambi silmad koobastest välja tungida. Ta oli valmis põrmu varisema

33

valge hiiglase ees, kes paistis talle mingisuguse džungli-jumalana.

Sheeta dresseerimine edenes nii kiiresti, et peatselt lakkas Mugambi olemast tema tähelepanu objekt ja õhtuks tundis neeger end Sheeta seltskonnas juba natuke julgemini.

Kuid sellele vaatamata ei olnud uus seltskond talle nähtavasti meele järele ja ta pööritas kartlikult oma silmavalgeid iga kord, kui üks või teine julmast jõugust talle liiga lähedale tuli.

Kui päike oli juba loojumas, asusid Tarzan, Mugambi, Sheeta ja Akut joomiskoha lähedale varitsusse ning märkasid peagi lähenevat emahirve. Kui ahvinimese märguande peale kõik neljakesi pahaaimamatule loomale kallale tormasid, oli Mugambi kindel, et vaene emahirv suri hirmust enne, kui ükski suurtest loomadest teda puudutada jõudis.

Otsekohe jagati saak jahist osavõtnute vahel ja metslane tegi tule üles, et küpsetada oma osa. Tarzan, Sheeta ja Akut hakkasid sööma toorest liha, närides seda oma teravate hammastega ja urisedes isekeskis, kui keegi julges puudutada teise osa.

Vaevalt peab seda imeks panema, et valge inimene sarnanes oma kommetelt metsloomadega rohkem kui mustanahaline metslane. Me kõik oleme lapseeast kasvatusega omandatud harjumuste orjad ja kui kaovad välised asjaolud, mis sunnivad neid harjumusi ületama, pöördume hõlpsasti tagasi selle juurde, mis meile on täiesti omaseks saanud.

Mugambi polnud sündimisest saadik toorest liha söönud, samal ajal kui Tarzan polnud kuni kahekümnenda eluaastani maitsnud praetud või keedetud toitu ja alles viimase kolime-nelja aasta jooksul oli ühinenud tsiviliseeritud inimeste toidulauaga. Kuid mitte ainult eluaegne harjumus ei sundinud teda eelistama toorest liha: ta leidis, et praadimine rikkus oluliselt selle maitset ja nii meeldis talle palju rohkem värske, alles tapetud looma mahlane liha.

Tsiviliseeritud inimkonna esindajaile sisendaks see muidugi õudu ja vastikust, et Tarzan võis mõnuga süüa toorest liha, mida ta oli nädalaid enne maha matnud, ja pidas maiuspalaks mingisuguseid tõuke. Aga kui oleksime lapsepõlves söönud sellist toitu ja harjunud nägema, et kõik ümberringi söövad sedasama, ei tunneks me Tarzani maiuspalade vastu suuremat vastikust kui hõrgutavate gastronoom il iste delikatesside vastu, mis Aafrika kannibale iiveldama võivad ajada. See kõik on vaid harjumuse asi. Näiteks elab Rudolfi järve lähedal suguharu, kes ei söö lamba-ega veiseliha, kuna naabersuguharudel on see tavaline toit. Ühele teisele suguharule Bende lähedal meeldib eesliliha, mille paljast nägemisest hakkab nende lähimatel naabritel süda pööritama.

Kas võib siis pärast seda võtta absoluutse tõena, et

34

austrid ja konnakoivad on väga maitsvad, tõugud ja põrnikad aga ei kõlba üldse süüa või et elusalt allaneelatud toores limane auster on vähem vastik kui värskelt tapetud emahirve puhas õrn liha?

* * *

Järgmistel päevadel tegeles Tarzan üheainsa mõttega — leida moodus piroogi kasutamiseks, et mandrile sõuda. Ta oli proovinud õpetada ahve aerusid käsitsema:

palju kordi oli ta mõne neist kergesse paati viinud ja õpetanud aeru-tamiskunsti veealuste kivide ahelikuga kaitstud abajas, kus meri oli alati rahulik.

Andnud aerud ahvide kätte, seletas ta neile, et nad peavad matkima tema liigutusi. Paari-kolme ebaõnnestunud katse järel veendus ta, et kulub mitu nädalat kannatlikku dresseerimist, et teha neist aerutajaid — nii raske on ahvidel kindlale tegevusele keskenduda ja nii ruttu tüdivad nad üksluisest tööst.

Muide, antropoidide hulgas oli ka üks õnnelik erand — Akut. Kohe esimesest pilgust ilmutas ta huvi uue spordiala vastu. Ta näis otsekohe taipavat aerude. otstarvet, millest järeldus, et tema intellektuaalsed võimed olid suuremad kui tema hõimlastel. ja Tarzan püüdis ahvide puudulikus keeles talle selgeks teha, kuidas tuleb aere käsitseda.

Kaotanud lootuse ahve sõudma õpetada, otsustas Tarzan piroogi purjega varustada ja hakkas puukoorest suurt kangast punuma.

Mugambit usutledes sai Tarzan teada, et manner pole saarest kuigi kaugel. Mustanahaline pealik jutustas, et Wagambi suguharu elab mandril sisemaal, Ugambi jõe ülemjooksul, ja et ükski tema suguharu inimestest polnud siiani ookeani äärde jõudnud. Seekord olid ta sõdalased jõe suudmeni sõudnud ja oma nõrga paadiga kaldast liiga kaugele sattunud. Seal oli neid tabanud mõõn ja tugev maatuul, nii et peagi kaotasid nad maa silmist. Nad veetsid terve öö avamerel ja sõudsid kogu aeg koduse kalda poole, nagu nad ise arvasid. Päikese tõusu ajal maad nähes said nad väga rõõmsaks, arvates, et nende ees on manner. Al\es Tarzanilt kuulis Mugambi, et ta oli saarele sattunud.

Mustanahaline pealik silmitses kartlikult ja umbusuga purje, mida Tarzan nii kahtlasest materjalist meisterdas. Ta arvas, et esimese tugeva tuulehooga pudeneb see koost.

Tarzan lootis siiski, et soodsa tuulega jõuab ta oma väikese purjekaga mandrini. Igal juhul pidas ta paremaks avamerel hukkuda kui jääda sellele inimtühjale saarele, loot-mata siit kunagi pääseda, sest nähtavasti polnud seda saart merekaartidele märgitud.

Mõne päevaga seati piroog sõiduvalmis, paigaldati puri ning esimese pärituulega võttis ta pardale kummalise ja hirmuäratava meeskonna, kelle sarnast pole enne olnud ühelgi laeval maailmas.

Peale Tarzani enda kuulusid meeskonda Mugambi. Akut, panter Sheeta ja tosin hiiglaslikku isaahvi Akuti sugukonnast.

VI. Hirmus meeskond

Piroog liikus oma hirmuäratava meeskonnaga pikkamisi karide vahelt kitsast lahest avamerele. Tarzan, Mugambi ja Akut sõudsid, sest kõrge kallas, mis tuult kinni hoidis, ei lasknud purje kasutada.

Sheeta lamas kerratõmbunult Tarzani jalge ees paadi ninas. Ahvinimene pidas paremaks hoida metsikut looma teistest paadisolijaist võimalikult kaugel, sest oleks vaja läinud vaid tühist ärritust, et Sheeta neist kellelegi kõrri oleks karanud, välja arvatud valge inimene, kelle peale ta vaatas nüüd kui oma isandale.

Mugambi istus paadipäras, tema vastas piroogi põhjas kükitas Akut, Akuti ja Tarzani vahel aga istus kaksteist karvast antropoidi, kes umbusklikult ringi vahtisid ja aegajalt igatsevaid pilke kodusele kaldale saatsid.

Kõik läks hästi, kuni paat avamerele jõudis. Nüüd oli kailas maha jäänud, vabaks pääsenud tuul pingutas jõuliselt purje ja kerge paat, õõtsudes nagu väike pilbas, hak-kas nobedasti lainetel edasi liikuma.

Ja mida kaugemale merele nad jõudsid, seda -kõrgemale lained tõusid.

Paadis puhkes paanika. Lained ja õõtsumine tekitasid ahvides pöörast hirmu.
Esialgu nad vaid vahtisid rahutult ümberringi ja nihelesid, siis aga hakkasid vinguma ja urisema. Hädavaevu suutis Akut neid kuuletuma sundida. Aga kui üks eriti suur laine paadi üles tõstis, valdas ahve selline meeleheide, et nad kargasid püsti ja pidid piroogi äärepealt ümber lükkama. Tarzani! ja Akutil läks hädavaevalt korda neid maha rahustada. Viimaks valitses paadis jälle rahu ja pikkamööda hakkasid ahvid paadi kõikumisega harjuma.
Reis läks ilma vahejuhtumiteta. Puhus pärituul ja pärast kümnetunnist sõitu märkas Tarzan tumedat rannariba, ööpimeduses oli võimatu kindlaks teha, kas siin oli Ugambi jõe suue või ei. Tarzan otsustas igaks juhuks kohe kaldale sõuda ja seal koitu oodata.
Paat tonksas ninaga liiva, pöördus pardaga kalda poole ja läks silmapilk ümber, kallutades kogu meeskonna välja. Murdlained matsid enda alla nii inimesed kui ka loomad, ja üksnes suurte raskustega läks neil korda kaldale ronida.
Kogu öö istusid ahvid tihedalt üksteise kõrval ja püüdsid sooja saada. Mugambi tegi lõkke üles ja heitis tule äärde pikali. Tarzan ja Sheeta, keda piinas nälg, siirdusid lähimasse metsa saaki otsima.
Nad ei kartnud öist pimedust ja kui rada oli küllalt lai,
36
käisid kõrvuti, kui see aga kitsaks muutus, siis teineteise järel.
Peagi haistis Tarzan mingisuguse looma lõhna. Koos Sheetaga hiilisid nad jõe äärde paksu pillirootihniku juurde ja nägid seal äkki suurt liikumatut kogu. See oli hiiglaslik pühvel. Ta lamas seal rahulikult keset kõige tihedamat roost i kk u.
Ikka lähemale ja lähemale roomasid nad pahaaimamatule pullile, Sheeta paremalt ja Tarzan vasakult poolt. Nad olid sageli niiviisi koos jahil käinud tasase nurrulöömisega teineteisele märku andes.
Viivu lamasid nad päris vaikselt, siis hüppas Sheeta Tarzani märguande peale pühvli selga ja vajutas oma teravad hambad talle kaela. Loom kargas ulgudes püsti, kuid samal hetke! tormas talle kallale Tarzan. lüües mitu korda oma kivist noaga pühvlit vasaku abaluu alla. teise käega aga hoidis kõvasti kinni paksust lakast. Pull kihutas nagu pöörane roostikku. vedades teda endaga kaasa. Sheeta oli aga surmkindlalt talle kõrri klammerdunud, püüdes läbi närida kaelaarterit.
Mitusada jardi vedas möirgav pull kaasa oma kaht metsikut kallaletungijat, kuid peagi tungis ta südamesse nuga ja viimse möirgega varises loom maha.
Tarzan ja Sheeta sõid kõhu kõvasti värsket liha täis, siis aga heitsid tihnikusse magama ja inimese pea puhkas rahulikult pantri tumekollasel nahal.
Päikesetõusu ajal nad ärkasid ja pöördusid tagasi randa, et ka teisi salga liikmeid saagi juurde juhatada.
Pühvlile lõpu peale teinud, jäid loomad magama, Tarzan ja Mugambi aga läksid Ugambi jõge otsima. Vaevalt sada jardi maha käinud, jõudsid nad tõepoolest laia jõeni, milles neeger otsekohe tundis ära selle, kustkaudu ta oma õnnetute kaaslastega oli hiljuti ookeanile sõudnud.
Nüüd läksid mõlemad kallast mööda jõe suudmeni ja leidsid, et see polnud rohkem kui miili kaugusel kohast, kus nende paat eelmisel ööl oli randunud.
Tarzanit rõõmustas see avastus väga. Ta oli kindel, 'et suurt jõge pidi edasi liikudes kohtavad nad pärismaalasi, neilt aga lootis ta Rokofist ja oma pojast teateid saada. Ta oli veendunud, et Rokoff ei söandanud kaugele sisemaale tungida, vaid püüdis lapsest võimalikult kiiremini lahti saada, niipea kui oli Tarzani inimtühjale saarele jätnud.
Tarzan ja Mugambi askeldasid tükk aega piroogi kallal, püüdes seda vette lasta. Neid segas tugev murdlainetus. Ja alles pärast korduvaid pingutusi õnnestus neil

lõpuks pi-roog lainetemurrust läbi sügavasse kohta toimetada, sisse istuda ja piki rannikut äsja leitud Ugambi suudme poole sõuda. Siin tuli neil jälle rohkesti vaeva näha:ijõe tugev vool ja alanud mõõn ei lasknud neil sisse sõita. Alles kestvate pingutuste järel, hoidudes kalda lähedusse, kus vool oli nõrgem, õnnestus neil jõge mööda üles tõusta. Õhtupimeduses

37

saabusid nad viimaks kohta, kuhu nad hommikul olid oma metsloomadest meeskonna jätnud. Paadi tugevasti jämeda oksa külge kinni sidunud, läksid nad džunglisse. Kõik kaksteist ahvi olid kohal ja sõid puuvilju, kuid Sheetat polnud kusagil näha. Ta ei tulnud ka ööseks tagasi ja Tarzan arvas, et instinkti sunnile alistudes oli panter oma peremehe hüljanud ning omasuguseid otsima läinud.

Järgmisel hommikul viis Tarzan oma meeskonna juba varakult jõe äärde. Teel peatus ta mitu korda ja hüüdis läbilõikavalt. Ning siis kostis eemalt nõrk vastuhüüd ja Sheeta nõtke kogu hüppas põõsastest välja just sel hetkel, kui Tarzan, Mugambi ja metsloomad ettevaatlikult paati ronisid.

Kassipojana rahulolevalt nurru lüües lähenes suur panter Tarzanile ja hakkas oma külgi vastu ahvinimest hõõruma, siis hüppas ta viimase üheainsa sõna peale kergelt paati ja asus oma endisele kohale selle ninas.

Kui kõik olid juba kohad sisse võtnud, selgus, et puudusid kaks suurt Akuti ahvi. Ahvide kuningas ning Tarzan hõikasid ja kutsusid neid terve tunni. Kuid vastust ei tulnud ja paat sõitis ära ilma nendeta. Kaks puudujat olid just need ahvid, keda kodusaarelt kaasa meelitada oli olnud kõige raskem. Nad olid merereisi ees ka eriti suurt hirmu tundnud ja lainetamise ajal end kõige rahutumalt ülal pidanud. Seetõttu arvas Tarzan täiesti põhjendatult, et nad olid meelega jalga lasknud ega vastanud enam kutsetele.

Keskpäeva paiku sõudis seltskond kaldale ja siirdus toitu otsima. Samal ajal silmitses neid kaldal kasvavast tihedast põõsastikust sihvakas alasti metslane ning enne, kui keegi metsloomadest ja inimestest teda märgata jõudis, oli ta kadunud.

Nagu välejalgne põder kihutas ta kitsal rajal jõge mööda üles ja, täis kohutavat ärevust, jõudis pärismaalaste külla mõne miili kaugusel sellest kohast, kus Tarzan parajasti oma meeskonnaga jahti pidas. Ta jooksis pealiku juurde, kes oma ümmarguse onni sissekäigu ees pikutas.

«Teine valge inimene tuleb!» karjus metslane. «Teine valge inimene tuleb, ja tal on palju sõdalasi! Nad tulid siia suure sõjapaadiga meid tapma ja röövima, nagu tegi seda musta habemega mees! . . .»

Kawiri, neegrite pealik ja külavanem, kargas püsti. Ta oli alles hiljuti valge inimese käe läbi rohkesti hädasid tunda saanud ning tema südant täitsid vihkamine ja julmus. Järgmisel silmapilgul kõlas külas sõjatrummide põrin, kutsudes metsast jahimehi ja põllult kündjaid. Kähku lasti vette seitse sõjapaati, kuhu istusid kirjuks võõbatud nägude ja sulgedega ehitud sõdalased. Pikad odad turritasid kohmakatest sõjalaevadest, mis hääletult veepinnal edasi libisesid, juhituna läikivate mustade käte tugevatest lihas-test.

Kawiri oli kaval väepealik. Ta ei käskinud tamtammi

38

taguda ega sarve puhuda. Ta tahtis käratult oma seitsme sõjapaadiga valge inimese paadile kallale tungida ja võita vaenlast arvulise ülekaaluga, enne kui viimase püssid oleksid võinud tema sõdalastele surma tuua.

Kawiri paat liikus tükk maad teistest ees ja, sõites ümber järsu jõekäänaku, pidi vastutuleva paadiga äärepealt kokku põrkama.

Kawiri jõudis vaid paadi ninas istuva valge inimese nägu silmata. Järgmisel hetkel olid paadid ninapidi koos ja neegrid kargasid püsti, kisendades ähvardavalt ja vibutades pikki odasid.

Kuid silmapilk hiljem, kui Kawiril õnnestus valge inimese paadi meeskonda näha, oleks ta ära andnud kõik oma pärlid ja raudtraadi võimaluse eest olla oma külas, nii kaugel, kui vähegi sai.

Metsiku lõrisemise ja haukumisega kahmasid ahvid oma pikkade karvaste kätega mustanahaliste käest ähvardavad odad.

Kawiri sõdalasi valdas hirm, kuid neil ei jäänud muud üle, kui end kaitsta. Sel ajal jõudsid appi teised sõjapaadid.

Nad piirasid Tarzani paadi sisse, kuid nähes, millise vaenlasega on tegemist, pöörasid kõik peale ühe ümber ja hakkasid kiiresti jõge mööda üles sõudma. Ainult üks paat oli Tarzani piroogi lähedale tulnud ja alles siis märkasid paadisolijad, et nende kaaslased ei võitle mitte inimeste, vaid mingite deemonitega. Tarzan andis peanoogutusega Sheetale ja Akutile märku ning, laskmata sõdalasi minema sõuda, sööstsid nad verdtarretava kisaga neile kallale. Ja siis sündis midagi kirjeldamatut.

Paadi ühes otsas rebis hiiglasuur panter inimesi tükkideks, nii et veri tuiskas, teises otsas aga vajutas Akut oma võimsaid kihvu sõdalaste kõrri ja viskas nad üksteise järel üle parda.

Kawiri pidas tema paati hüpanud deemonitega nii meeleheitlikku võitlust, et ei saanud abistada teise paadi sõdalasi. Hiiglaslik valge deemon kiskus tal oda käest sellise kergusega, nagu tema, vägev Kawiri, oleks olnud alles sündinud laps. Karvased koletised tapsid ta sõdalasi ja Kawi-riga sarnanev mustanahaline hiiglane märatses koos selle kohutava metsloomade jõuguga, nagu oleks ka tema olnud metsloom.

Kawiri võitles vapralt oma vaenlastega. Ta teadis, et surm on möödapääsmatu, ja tahtis oma elu müüa nii kallilt kui vähegi võimalik. Kuid peagi ta veendus, et kogu tema jõud oli tühine, võrreldes tema vaenlase üliinimlike lihaste ja osavusega, kes viimaks tal kõrist kinni haaras ja ta paadi põhja virutas.

Kawiri pea hakkas ringi käima, kõik esemed keerlesid ta silme ees ja ta tundis rinnas tugevat valu, seejärel aga kaotas teadvuse.

Kui ta jälle silmad avas. nägi, et lamab omaenda paadi

põhjas, käed-jalad kinni seotud. Suur panter istus ta kõrval ja vahtis teda üksisilmi.

Kawiri võpatas ning sulges silmad, oodates, et julm metsloom otsekohe talle kallale sööstab ja tema elu lõpetab.

Kuid kõik jäi vaikseks. Mõne aja pärast söandas Kawiri jälle silmad avada. Nüüd nägi ta, et pantri kõrval istus valge inimene — seesama, kes oli teda võitnud. See inimene aerutas. Edasi silmas Kawiri mõnda oma sõdalastest, kes samuti sõudsid, nende taga aga kükitasid karvased ahvid.

Nähes, et mustanahaline pealik oli teadvusele tulnud, kõnetas Tarzan teda.

«Sinu sõdalased ütlesid mulle, et sa oled arvuka suguharu pealik ja et su nimi on Kawiri,» ütles Tarzan.

«Jah,» vastas neeger.

«Mispärast sa mulle kallale tungisid? Ma tulin ju rahulike kavatsustega.»

«Teine valge inimene tuli kolm kuud tagasi samuti «rahulike kavatsustega»,» vastas Kawiri. «Me tõime talle kingituseks kitse, kassawat ning piima, tema aga hakkas meid püssist tulistama ja tappis paljud minu suguharust Seejärel läks ta minema, võttes kaasa kõik me kitsed ning palju noormehi ja naisi.»

«Mina pole niisugune nagu see valge inimene,» ütles Tarzan. «Ma poleks teile midagi teinud, poleks sina mulle kallale tunginud. Ütle mulle, mis inimene see oli? Ka mina otsin ühte valget, kes on mulle palju ülekohut teinud. Võimalik, et see ongi seesama.»

«Tal oli paha nägu, mida kattis suur must habe, ja ta oli väga kuri. Jah, väga kuri!»

«Kas polnud tal kaasas väikest valget poissi?» küsis Tarzan ja vastust oodates jäi tal süda peaaaegu seisma.

«Ei, bwana*,» vastas Kawiri. «valge laps ei olnud selle mehega, valge poiss oli teistega!»

«Teistega!» hüüatas Tarzan. «Kelle teistega?»

«Neid-oli kolm: valge mees, naine ja laps, ühes kuue mosula pakikandjaga. Nad läksid üles mööda jõge kolm päeva enne kurja valget inimest. Arvan, et nad põgenesid tema eest.»

Valge mees, naine ja laps!

Tarzan oli sellest uudisest rabatud. Laps oli kahtlemata ta väike Jack, kuid kes oli naine? Ja kes oli mees? Võibolla oli keegi Rokofi kaasosalistest ühinenud mõne naisega tema seltskonnast ja varastanud temalt lapse?

Sellisel juhul kavatsesid nad arvatavasti last Inglismaale tagasi viia ja seal väikese vangi eest tasu nõuda või hoida teda lunaraha saamiseni enda juures.

Nüüd, kus Rokofil õnnestus neid kaugele sisemaale ajada, läheb Tarzanil ehk korda neile järele jõuda, kui

' bwana — pärismaalaste keeles isand.

Ugambi jõe ääres elavad inimsööjad neid ainult vangi ei võta ja ära ei tapa. Tarzan oli kindel, et just nende inimsööjate juurde oli Rokoff tahtnudki last viia.

Kuni ta rääkis Kawiriga, liikusid kõik kolm paati jõge mööda edasi küla poole. Kawiri sõdalased aerutasid oma kohutavatele teekaaslastele altkulmu hirmunud pilke heites. Kolm Akuti ahvi oli tapetud võitluse ajal, ja Akutiga koos oli järel veel kaheksa hirmuäratavat metslooma, peale nende panter Sheeta ning lõpuks Tarzan ja Mugambi, kes metslastele paistsid loomadest hirmsamatena.

Kawiri sõdalased polnud kogu oma elu jooksul näinud nii kohutavat meeskonda. Iga hetk ootasid nad, et mõni metsloom neile kallale tormab ja nad lõhki kisub. Tõesti, Tarzanil läks suurivaevu korda kurje loomi rahustada ja hoida neid võõrastele neegritele kallale tungimast.

Jõudnud Kawiri külla, tegi Tarzan siin lühiajalise peatuse. Ta tahtis süüa ja kokku leppida pealikuga, et viimane annaks tema paadile aerutajaiks tosin meest.

Kawiri soostus meelsasti kõigi ahvinimese nõudmistega, sest see kiirendas hirmuäratava jõugu lahkumist. Kuid varsti tuli tal veenduda, et kergem oli sõudjaid lubada kui neid anda. Tarzani kavatsusest teada saanud, põgenesid kiiruga džunglisse ka need neegrid, kes seda seni polnud teha jõudnud. Ja kui Kawiri tahtis näidata neid, kes tema inimestest peavad Tarzanit saatma, siis selgus, et tema, Kawiri, oligi ainsana külla jäänud ...

Tarzan ei suutnud varjata muhelust.

«Neil ei ole nähtavasti suurt soovi meiega kaasa tulla,» ütles ta. «Kuid jää rahulikult paigale, Kawiri, ja õige varsti näed, kuidas sinu suguharu jälle su juurde tagasi jookseb.»

Ahvinimene tõusis püsti, käskis Mugambit Kawiri juurde jääda ning kadus koos Sheeta ja ahvidega džunglisse.

Umbes pool tundi segasid hiiglasuure metsa vaikust üksnes tavalised džunglihääled. Kawiri ja Mugambi istusid kahekesi külas kõrge pihttara taga.

Äkki kostis kaugelt kurjakuulutav hääl. Mugambi tondis ära ahvinimese kohutava sõjakisa. Ja otsekohe kõlas mitmest kandist samasugust kisa, millesse aeg-ajalt sekkus näljase pantri ulgumine.

VII. Reedetud

Mõlemad metslased, Kawiri ja Mugambi, istusid Kawiri onni sissekäigu juures. Kui džunglist kostis pöörast kisa. vaatasid nad teineteise otsa ja Kawiri küsis ilmse hirmuga:

«Mis see on?»

«See on bwana Tarzan ja tema meeskond,» vastas Mugambi, «kuid ma ei tea, mis nad teevad. Võib-olla õgivad nad sinu põgenikke!»

41

Kawiri võpatas ja kõõritas kartlikult dzungli poole. Ta nolnud kogu oma elu jooksul metsikus džunglis sellist hirmuäratavat kisa kuulnud.

Ikka lähemale ja lähemale tulid need karjed, ning nüüd segunes nendega naiste ja laste hirmunud kriiskamine. Umbes paarkümmend minutit kestis see metsikute häälte kohutav melu, kuni karjujad lähenesid kiviviske kaugusele. Kawiri tõusis ja tahtis ära joosta, kuid Mugambi hoidis teda kinni, sest säärane oli olnud Tarzani käsk.

Silmapilk hiljem hüppas džunglist välja trobikond hirmunud pärismaalasi, kes kõik tormasid oma onnidest kaitset otsima. Nad jooksid nagu ehmunud lambakari, nende taga aga tulid põgenikke ajades Tarzan, Sheeta ja Akuti hirmuäratavad ahvid.

Oma tavalise rahuliku naeratusega huulil astus Tarzan Kawiri ette ja sõnas:

«Sinu rahvas on tagasi tulnud ja nüüd võid sa valida sõudjad, kes peavad mind saatma.»

Värisedes ja taarudes läks Kawiri onnidest oma rahvast kokku kutsuma, kuid keegi ei vastanud tema kutsele.

«Ütle neile,» käskis Tarzan, «et kui nad välja ei tule, siis saadan oma meeskonna neile järele.»

Kawiri täitis käsu, ja väga lühikese ajaga tulid kõik külaelanikud tanumale. Nad värisesid ja pööritasid hirmunult oma pärani aetud silmi.

Väepealik valis kiirustades välja tosina sõdalast, kes pidid Tarzanit saatma. Õnnetud mehed muutusid peaaegu valgeks ainuüksi mõttest, et neil tuleb kitsas piroogis istuda kõrvuti kohutavate ahvide ja pantriga. Kuid Kawiri teatas neile, et teist teed nagunii ei ole ja bwana Tarzan hakkab neid oma hirmuäratava meeskonnaga taga ajama, kui nad teevad katset põgeneda. Siis suundusid nad kuulekalt ja tusaselt jõe äärde ning võtsid paadis kohad sisse.

Määratu kergendustundega jälgis Kawiri, kuidas paat jõge mööda külast eemaldus ja lõpuks silmist kadus.

* * *

Möödus kolm päeva. Omapärane seltskond jätkas sõitu üha kaugemale metsiku maa südamesse, mis laius veel peaaegu läbiuurimata Ugambi jõe mõlemal kaldal.

Teel õnnestus, kolmel sõdalasel kaheteistkümnest plehku pista, aga et mõni ahv oli õppinud aere käsitsema, siis see kaotus Tarzanit eriti ei häirinud.

Nad oleksid muidugi kiiremini edasi jõudnud jalgsi mööda kallast minnes, kuid Tarzan arvas, et paadis on tal kergem oma metsikut meeskonda vaos hoida. Kaks korda päevas käisid nad maal jahti pidamas, öösel aga magasid kaldal või mõnel arvukatest väikestest saartest.

Nende lähenemisel põgenesid pärismaalased kõikjal kabuhirmus. Tarzan leidis oma teel vaid tühje külasid. See tegi teda rahutuks ja ajas segadusse. Talle oli äärmiselt

42
tähtis hankida teateid mõnelt jõe ääres elavalt metslaselt, kuid et elanikud olid kadunud, siis ei olnud see siiani õnnestunud.
Nähes, et midagi muud üle ei jää, otsustas ta ise maale minna ja üksinda kallast mööda edasi liikuda, jättes meeskonna paadiga endale järgnema. Ta selgitas Mugambile oma kavatsust ja käskis Akutit neegri korraldusi täita.
«Ma ühinen teiega uuesti mõne päeva pärast,» ütles ta. «Nüüd lähen ette, et leida seda väga halba valget inimest, kellest ma sulle rääkisin.»
Järgmises peatuskohas jäigi Tarzan kaldale ja kadus peagi oma meeskonna silmist.
Esimesed külad, kuhu ta oma teekonnal jõudis, olid samuti elanikest maha jäetud — nii kiiresti levis teade kohutava meeskonnaga paadist. Õhtuks aga jõudis ta külla, kus oli arvukalt pilliroost onne ja ümberringi rohmakas pihttara. See küla polnud inimtühi, siin oli umbes paarsada pärismaalast.
Pihttara kohal kõrguva hiiglasuure puu okstel aset võtnud, nägi Tarzan naisi, kes õhtusööki valmistasid.
Ahvinimene murdis pead selle üle, kuidas pärismaalastega ühendusse astuda, et neid mitte hirmutada ega äratada neis metsikut võitlusiha. Nüüd, kus talle oli kallis iga päev, polnud Tarzanil vähimatki tahtmist iga teel ettejuhtuva suguharuga võitlusse astuda.
Viimaks turgatas talle pähe hea mõte. Veendunud, et ta oli pärismaalaste pilkude eest lehestikuga hästi varjatud, hakkas ta möirgama nii, nagu teeb seda raevunud panter. Tarzani plaan õnnestus: kõigi külaelanike silmad pöördusid üles lehestiku poole.
Hakkas juba pimenema ja metslaste pilgud ei suutnud läbi tungida ahvinimest varjavast tihedast leheseinast. Nähes, et ta oli äratanud nende tähelepanu, kisendas Tarzan veelgi läbilõikavamalt, siis aga hüppas peaaegu käratult maha ja jooksis kiiresti küla värava juurde.
Ta hakkas väravale taguma ja hõikama pärismaalaste keeles, et ta oli tulnud kui sõber ning palub süüa ja öömaja.
Tarzan tundis hästi neegrite iseloomu. Pantri kisast olid nende närvid äärmuseni pingul, ootamatu öine kloppimine värava pihta aga suurendas nende hirmu veelgi.
Teda ei pannud see sugugi imestama, et nad kohe tema kutsele ei vastanud: pärismaalased kardavad igasuguseid pimedusest kostvaid hääli, pidades neid kurjade vaimude omaks.
«Laske mind sisse, mu sõbrad!» hüüdis Tarzan. «Ma jälitan seda halba valget meest, kes siit mõne päeva eest mööda läks. Tahan teda karistada kogu selle kurja eest, mida ta on mulle ja võib-olla ka teile teinud. Kui tahate, siis tõendan teile oma sõprust sellega, et kihutan puu otsast pantri tagasi džunglisse, enne kui ta jõuab teile kallale tungida. Kui te aga ei luba mind sisse tulla ega kohelda mind kui sõpra, jätan Sheeta puu otsa ja las ta paneb teid siis nahka.»
43
Viivuks jäi kõik vaikseks. Seejärel kostis vana mehe hääl.
«Kui sa tõesti oled valge inimene ja meie sõber, laseme su sisse, aga enne kihuta Sheeta siit minema!»
«Hästi,» kostis Tarzan. «Kuulake siis, kuidas Sheeta mu eest põgeneb.»
Ahvinimene pöördus kiiresti tagasi puu juurde ja ronis nüüd suure lärmiga selle otsa. Ta möirgas kurjakuulutavalt, matkides osavalt pantrit, ja pärismaalased olid kindlad, et metsloom oli alles seal.
Pihttara kohal rippuvatele kõrgetele okstele roninud, mängis Tarzan seal maha terve etenduse: ta karjus pantri peale, panter aga vastas talle vihase urisemise ja möir-

gamisega. Ta raputas kõvasti puud, justkui hirmutades metslooma. Seejärel matkis ta pantri hirmunud põgenemist ja 'kisendas metsikult, otsekui pühitsedes võitu.

Kui kujuteldav panter oli plehku pannud, hüppas Tarzan uuesti puu otsast alla ja jooksis džungli poole, tagudes kõvasti vastu puutüvesid ja matkides pantri üha kaugenevat möirgamist.

Mõne minuti pärast tuli ta lõõtsutades küla värava juurde tagasi ja ütles:

«Ajasin Sheeta minema, nüüd laske mind sisse!»

Aia tagant kostis isekeskis vaidlevate pärismaalaste erutatud hääli, siis aga tuli mõni sõdalane lähemale, paotas värava ja piilus kartlikult välja. Peaaegu alasti valge inimese nägemine ei toonud neile küll suuremat kergendust, kuid Tarzan kinnitas neile rahuliku häälega oma sõprust ja viimaks lasksid nad ta sisse.

Niipea kui värav jälle kinni oli pandud, said pärismaalased oma enesekindluse tagasi ja trobikond uudishimulikke saatis Tarzani pealiku onni juurde.

Pealikult sai Tarzan teada, et Rokoff oli tõepoolest siit nädal tagasi läbi läinud. Pealik teatas talle veel, et musta habemega valgel mehel olid otsmikul suured sarved ja et teda saatis tuhat kuradit. Metslane lisas täiendavalt, et kuri valge inimene oli tema külas elanud terve kuu.

Tarzan ei imestanud sugugi, et see jutt ei klappinud Kawiri sõnadega, nagu oleks Rokoff pealiku külast läbi läinud alles kolme päeva eest ja et ta saatjaskond oli palju väiksem. Ta oli juba harjunud metslaste veidra kombega ilustada tegelikkust igasuguste väljamõeldistega ning segi ajada kuupäevi ja arve.

Talle oli tähtis vaid kontrollida, kas ta ikka oli õigel teel. Veendunud, et ta käib tõepoolest Rokofi jälgedes, teadis Tarzan nüüd kindlalt, et viimasel ei õnnestu vältida temaga kohtumist. Ristküsitluse tulemusena sai Tarzan teada, et mõni päev enne Rokoffi oli siit läbi läinud üks teine seltskond, kus oli kolm valget: mees, naine lapsega ja mõni mosula.

Tarzan seletas pealikule, et tema rahvas järgneb talle paadis ja saabub arvatavasti kohale järgmisel päeval. Ta

palus neid lahkelt ja kartmatult vastu võtta ning lubas oma vestluskaaslasele hakata ise jälgima, et tema meeskond siinsetele inimestele midagi halba ei teeks, kui neid hästi vastu võetakse.

«Nüüd aga heidan siia puu alla magama», lõpetas Tarzan. «Olen väga väsinud. Ütle. et mind ei segataks.»

Pealik pakkus talle ööbimiseks onni, kuid Tarzan teadis, kui raske õhk on pärismaalaste onnides, ja ta eelistas magada lahtise taeva all. Pealegi oli tal tekkinud üks plaan, mida sai kergemini täide viia, jäädes väljapoole onni. Pealikule aga seletas ta, et tahab olla käepärast, kui Sheeta peaks tagasi tulema, ja pealik lubas meelsasti tal puu alla magama jääda.

Tarzan leidis alati väga kasuliku olevat jätta pärismaalastele endast muljet kui imetabasest üliinimlikku jõudu omavast olendist. Ta arvas, et äkiline ja seletamatu kadumine mõjub nende lapsikule mõistusele kõige tugevamini. Ja seepärast siis, kui küla oli unne vajunud, tõusis ta vaikselt üles, hüppas puu otsa ja kadus käratult džungli salapärasesse pimedusse.

Ülejäänud osa ööst liikus ahvinimene kiiresti edasi sisemaale. Tema tee kulges metsa ülemisel ja keskmisel terrassil. Ta eelistas hiiglaslike puude ülemisi oksi, sest seal valgustas tema teed kuu.

Päikesetõusu ajal tegi ta peatuse, et puhata ja siis uue jõuga otsinguid jätkata. Kahel korral kohtus ta vaenulikult meelestatud pärismaalastega.

Suurivaevu õnnestus tal neid rahumeelsele jutuajamisele meelitada ja ta sai meilt teada, et käib tõepoolest must»
habemega valge — Rokofi jälgedes.
* * *
Kaks päeva hiljem, liikudes endiselt Ugambi jõge mööda üles, jõudis ta suure küla juurde. Kohaliku suguharu pealik, toore välimusega mees, teravaks villitud hammastega, nagu sageli inimsööjatel, võttis teda vastu teeseldud sõbralikkusega.
Ahvinimene tundis end väga väsinult ja otsustas jääda siia mõneks ajaks puhkama, et Rokoffi kohates olla värske ja tugev. Tema arvestuste järgi pidi see kohtumine aset leidma täna-homme.
Pealik kinnitas, et habemik valge mees lahkus külast täna hommikul ja et bwana Tarzan saab ta kahtlemata õige pea kätte. Teist seltskonda polnud pealik näinud, nii ta vähemalt rääkis.
Tarzan ei usaldanud eriti seda teravaks viilitud hammastega meest, kuid ta vajas nii hädasti puhkust, et otsustas siiski paigale jääda. Tundmata vähimatki hirmu, heitis ta onni varju pikali ja jäi rahulikult magama.
Niipea kui pealik veendus, et Tarzan oli uinunud, kutsus ta kaks oma sõdalast, osutas sõrmega magavale valgele inimesele ja andis neile sosinal mingi käsu. Silmapilk hiljem jooksid sihvakad mustad siluetid kaldaäärsel rajal jõge mööda üles.
45
Seejärel kutsus pealik veel enda juurde, keda tarvis, ja käskis külas hoida täielikku vaikust: ta keelas ära laulmise, valjusti rääkimise ega lubanud kedagi magajale läheneda. Ta ilmutas erilist hoolitsust oma külalise eest.
Kolm tundi hiljem tuli Ugambil nähtavale mitu paati. Nad liikusid kiiresti pärivoolu, aerutajaiks osavad ja tugevad neegrid. Kaldal seisis pealik. Kui paadid lähedale jõudsid, tõstis ta oda horisontaalselt pea kohale. See oli märk, et valge võõras ta külas magas ikka veel rahulikult.
Paatides istusid tema käskjalad. Pealik oli nad kolme tunni eest saatnud valgete inimeste juurde, kes viibisid sel päeval küla lähedal. Käskjalad tulidki nüüd nende valgete inimestega tagasi. Nad nägid pealiku märguannet ja selgitasid oma valgetele kaaslastele selle tähendust. Paadid tõmmati kaldale ning sealt hüppasid välja pärismaalased ja pool tosinat valget meest. Need olid sünged, eemaletõukava näoga. Eriti jälk oli musta habemega mees, kes neid käsutas.
«Kus on valge mees. kellest rääkisid sinu käskjalad?» küsis ta pealikult.
«Siin, bwana,» vastas metslane. «Ma pidasin külas vaikust, et ta enne sinu tulekut üles ei ärkaks. Ma ei tea, mispärast ta sind otsib. Kuid ta päris minult põhjalikult sinu kohta. Peale selle on ta sinu kirjelduse põhjal kangesti selle inimese moodi, kelle sa tühjale saarele jätsid. Kui sa poleks mulle temast midagi rääkinud, poleks ma teda ära tundnud, ja siis oleks ta sulle järele läinud javõib-olla sind tapnud. Kui ta polegi su vaenlane, arvan siiski, et tegin hästi, saates sulle järele, bwana. Kui ta aga on tõepoolest sinu vaenlane, siis tahan ma sinult tasuks püssi ja laskemoona.»
«Igal juhul tegid sa hästi, et mind kutsusid,» vastas valge mees. «Ükskõik, on ta mu sõber või vaenlane, saad sa selle eest püssi ja laskemoona, kui tõotad ka edaspidi minu poolt olla.»
«Jah, ma tahan sinu eest seista!» ütles pealik. «Aga nüüd läheme võõrast inimest vaatama.»
Nende sõnadega keeras ta ümber ja läks onni poole, mille varjus magas rahulikult pahaaimamatu Tarzan.
Kohe juhi kannul tulid teised valged ja paarkümmend neegrit. Kui nad onni juurde jõudsid, ilmus valge mehe huulile magavat Tarzanit nähes irve.

Metslaste pealik vaatas küsivalt oma kaaslasele otsa. Viimane noogutas pead märgiks, et pealik polnud oma kahtlustes eksinud. Seejärel pöördus ta sõdalaste poole, näitas magava mehe peale ja käskis märkide abil ta kinni siduda.

Otsekohe tormasid kaksteist sõdalast magava Tarzani kallale ja sidusid ta kõvasti kinni. See kõik toimus ühe silmapilgu jooksul, nii et Tarzan ei jõudnud teha vähimatki katset põgeneda. Heitnud pilgu teda ümbritsevatele inimestele, nägi ta otsekohe Rokofi julma nägu.

46

Õel irvitus kõverdas Rokofi huuli. Ta astus Tarzani juurde ja ütles:

«Siga! Kas sa pole ikka veel jõudnud nii palju tarkust koguda, et hoiduksid eemale Nikolas Rokofist?»

Ta andis lamavale mehele jalaga hoobi näkku ja lisas: «Siin on sulle minu tervitus. Täna õhtul, ennt kui mu mustad sõbrad su nahka pistavad, ütlen ma sulle, mis on juba juhtunud su naise ja kalli järeltulijaga ja mis neid veel edaspidi ootab.»

VIII. Surmatants

Kottpimedas öös liikus läbi džungli lopsaka taimestiku suur painduv metsloom, astudes hääletult oma sametpehmetel käppadel.

Ainult kaks kollakasrohelist ekvatoriaalse kuu valguses hiilgavat täppi tungis läbi tiheda lehestiku, mis sahises õige pisut öises tuules.

Aeg-ajalt jäi metsloom seisma, tõstis pea ja nuusutas õhku. Teinekord katkestas kiire lühike hüpe ülemistele okstele mõneks hetkeks ta teekonna ida poole. Ta tundlikud ninasõõrmed eristasid arvukate neljajalgsete kerget lõhna, mis pani julma metslooma suu näljast vett jooksma.

Kuid ta jätkas visalt oma üksildast teekonda, pööramata tähelepanu tugevale näljatundele, mis muul ajal oleks sundinud teda otsekohe kihvu kellegi kõrisse lööma.

Kogu öö jooksis loom edasi, tehes alles hommikul väikese peatuse, et nälga kustutada. Ta rebis juhusliku saagi tükkideks ja kugistas selle sünge urinaga alla...

Oli juba pime, kui metsik loom suurt pärismaalaste küla ümbritseva pihttara juurde jõudis. Kärmelt ja hääletult tegi ta ringi ümber küla puust pihttarale kurjakuulutavat varju heites. Ta nuusutas pingsalt õhku ja kuulatas kõrvu kikitades iga vähimatki krabinat.

Inimese kõrv poleks kuulnud mingit häält, kuid metslooma tundlikud kuulmis- ja haistmisorganid tajusid midagi sellist, mis sundis teda peatuma. Ta muutus äkki üleni teiseks.

Nagu terasvedrudelt lahti lastud, hüppas metsloom hiiglasuure kassina kärmelt ja käratult pihttara peale ning kadus tara ja onni seina vahele pimedusse.

* * *

Külatanumal tegid naised tuld ja täitsid veega potte. Nad keetsid vett suure pidusöögi jaoks, mis pidi algama enne. kui öö mõne tunni vanemaks saab. Lõkete keskel kõrguva jämeda tulba juures seisis omavahel juttu ajades trobikond musti sõdalasi. Nende kehad olid laiade valget, sinist ja kollast värvi triipudega kirjuks maalitud, suured värvilised ringid tõmmatud silmade, huulte, rinnanibude ja naba ümber. Saviga määritud juustes tolknesid eredad suled ja pikad sirged traadijupid.

47

Küla valmistus peoks, samal ajal kui ühes onnis peo-paiga kõrval lamas kinniseotud ohver. Ta oli määratud eelseisva orgia jaoks ja teda ootas surm. Ja veel milline surm!

Ahvide Tarzan pingutas oma võimsaid lihaseid, püüdes katki rebida teda kammitsevaid köidikuid, kuid nöörid olid nii tugevasti kinni tõmmatud, et isegi ahvinimese vägev jõud ei suutnud neist jagu saada.

Surm!

Tarzan oli oma elu jooksul sellele kohutavale vikatimehele sageli näkku vaadanud ja sealjuures alati naeratanud. Ta oleks ka nüüd eelseisvasse hukkumisse rahulikult suhtunud, kui teda poleks muretsema pannud lähedaste olendite saatus: tema surma korral oleks tulnud neil nii palju kannatada ...

Jane ei saa iialgi teada, kuidas ta sureb — selle eest tänas ta taevast. Teda lohutas mõte, et Jane viibib turvalisena oma kodus armastavate sõprade hulgas, kes aitavad tal murest üle saada.

Kuid poiss! Vaene poiss! Mis saab temast?

Selle mõtte juures pani hingepiin Tarzani lausa väänlema. Tema, džungli vägev valitseja, ainuke, kes oleks võinud päästa last nendest õudustest, mida neetud Rokoff talle valmistas, lamab kinniseotuna nagu abitu, lõksu langenud loom! Paari tunni pärast ta sureb ja koos temaga kaob viimne võimalus last päästa.

Selle päeva jooksul oli Rokoff käinud teda mitu korda sõimamas ja peksmas, aga uhke vangi huulilt ei tulnud ühtegi sõna ega valuoiet.

Lõpuks jättis Rokoff ta rahule. Ta otsustas hoida viimse silmapilgu jaoks teadet, mis pidi ta vaenlasele kõige suuremat hingepiina valmistama. Enne seda, kui inimsööjate odad võtavad ta vihaaluselt igaveseks võimaluse edasi kannatada, avaldab ta Tarzanile kohutava saladuse tema naise kohta, keda mees arvas olevat Inglismaal väljaspool hädaohtu ...

Küla mattus pimedusse. Ahvinimene kuulis, kuidas tehti ettevalmistusi tema eelseisvaks piinamiseks. Ta kujutles selgesti surmatantsu, sest oli Aafrikas elades rohkem kui kord näinud selliseid pidustusi. Ja nüüd pidi ta ise selles õudses meelelahutuses posti külge seotuna peaosaline, keskne kuju olema.

Aeglase surma piin, kui ringtantsu vihtuvad sõdalased elava ohvri keha küljest lihatükke välja lõikavad, laskmata kaduda mõistust, ei hirmutanud teda. Ta oli harjunud kannatama igasugust kehalist valu ja nägema toorest surma. Kuid temas elas kustumatu elujanu ja viimse hetkeni hingitses lootus surmast pääseda. Kui nad viivukski nõrgen-aaKsid valvsust, siis arvatavasti leiaksid tema väle mõistus Ja teraskõvad lihased tee põgenemiseks ja kättemaksuks

* * *

Sellal kui ta raskeid mõtteid mõlgutades maas lamas, tundis ta äkki tuttavat lõhna. Silmapilk muutus ta valvas ja terav kõrv tabas kerge, peaaegu kuuldamatu krabina.

48

Ta taipas otsekohe, kes seda tekitas.

Tarzan liigutas huuli, tuues kuuldavale nõrku inimkõrvale tabamatuid helisid ... Kuid ta teadis, et see, kes tema lähedal viibib, teda siiski kuuleb.

Ja tõepoolest, hetk hiljem kuulis ta tasast häält, kui sametpehmed käpad ja karvane keha välisseina puudutasid. Seejärel hakkas nuuskiv koon otsima sobivat kohta, kust-kaudu onni pugeda.

See oli Sheeta, tema ustav sõber. Ta tuli Tarzani juurde, hõõrus end tema vastu ning nuusutas oma külma ninaga tema nägu ja kaela.

Ta nuusutas ettevaatlikult ka Tarzanit ennast ja nööre, millega ta kinni oli seotud. Ta nagu püüdis mõista, mis tema isandat ootab.

Sheeta ilmumine rõõmustas Tarzanit. See oli hea enne. Aga kas panter suudab teda aidata? Kuidas loomale sisendada, et ta teda aitaks? Tarzan vaatas talle pingsalt näkku

ja kordas võimukalt: «Näri nöörid läbi! Näri nöörid läbi!» Kuid Sheeta ei mõistnud teda ning lakkus vaid alandlikult ja hellalt ta käsi.

Seal lähenes keegi onnile. Sheeta hakkas kumedalt urisema ja kadus pimedasse nurka. Onni sisenes pikakasvuline alasti sõdalane, astus Tarzani juurde ja lõi teda odaga. Ahvinimese huulilt vallandus hirmuäratav salapärane hääl ja samal hetkel nagu märguande peale sööstis pimedast nurgast metslase kallale karvane surm. Otse vastu neegri värvitud rinda põrkas suur loom, vajutas terasküüned musta ihusse ja suured kollased kihvad tema kõrri.

Ohvri metsik valu- ja hirmukisa segunes pantri verejanulise kriiskamisega, siis võttis maad õudne, kurjakuulutav vaikus, mida häiris vaid lõhkirebitava keha kärisemine ja inimluude ragin võimsate lõugade vahel.

Kära peale jäi külas kõik järsku vaikseks, siis hakati nõu pidama. Kuuldus kriiskavaid, hirmunud hääli ja pealiku autoriteetsel toonil lausutud sõnu. Tarzan ja panter kuulsid paljude inimeste sammude müdinat ja siis, Tarzani üllatuseks, jättis panter oma verise ja lõhkirebitud saagi maha ning libises kuuldamatult välja avausest, kust ta oli sisse pugenud.

Ahvinimene kuulis nõrka krabinat, kui loom üle piht-tara ronis, ja siis oli kõik jälle vaikne.

Tal oli vähe lootust, et Sheeta tagasi tuleb. Kui suur kass oleks kavatsenud teda tulijate eest kaitsta, oleks ta jäänud metslaste lähenemist kuuldes Tarzani kõrvale.

Tarzan teadis, kui kummaliselt talitleb džungli võimsa kiskja aju: ta võib olla saatanlikult julge kindla surma ees ja muutuda kartlikuks vähimagi ärrituse puhul. Nähtavasti oli miski hirmust värisevate neegrite lähenemises mõjunud pantri tundeelundeüe selliselt, et sundis teda, saba jalge vahel, džunglisse pagema.

Mees kehitas õlgu. Ja mis siis sellest? Ta ootas surma ja mida muud olekski saanud Sheeta tema heaks teha, kui

hävitada paar vaenlast, enne kui mõne valge mehe püss talle otsa peale teeb?

Oleks panter teda vabastada saanud! Oo, kõik oleks lõppenud siis hoopis teisiti! Aga Sheeta mõistus seda ei võtnud nüüd oli loom läinud ja Tarzan pidi lõplikult loobuma vähimastki lootusest.

Pärismaalased olid nüüd onni avause juurde jõudnud. Kaks neist, viskevalmis oda ühes ja põlev tõrvik teises käes, piilusid kartlikult sisse. Nad hoidusid pelglikult tagumiste vastu, viimased aga tõukasid neid ettepoole.

Pantri kisa ja tema ohvri karjed olid peomeeleolus rahvasumma segadusse ajanud ja araks teinud. Inimesed vaikisid kartlikult ja (hirmuäratav vaikus pimedusse mattunud onnis tundus veelgi ähvardavam kui kohutav kriiskamine.

Keegi ei teadnud, milline oht varitseb onni hääletus sisemuses. Kärme liigutusega viskas üks sõdalane põleva tõrviku onni keskele. Leek valgustas mõneks viivuks onni sisemust ja kustus siis muldpõrandal.

Need, kes eespool seisid, nägid hetkeks maas lamavat kõvasti kinniseotud valget meest. Temast eemal keset onni lamas teine liikumatu kogu, kõri läbi näritud ja rind lõhki rebitud.

See vaatepilt tekitas ebausklikes metslastes veelgi suuremat õudu, kui nad oleksid näinud Sheetat ennast. Nad mõistsid, et keegi oli nende kaaslasele kallale tunginud. Aga kes see oli, seda nad oma hirmust rabatud ajudega mõista ei suutnud, vaid olid valmis kõike üleloomuliku jõuga seletama. Selle mõttega pöörasid nad ümber ja jooksid karjudes, pöörases hirmus rüseldes ja üksteist pikali tõugates onnist välja.

Umbes tund aega kuulis Tarzan ainult ärevat sosistamist, mis kaugelt küla teisest otsast temani kandus. Ilmselt pidasid metslased nõu ja õhutasid endas julgust teist

korda onni tungida, sest tihti kuuldus metsikut kisa, nagu teevad seda sõdalased, et suurendada sõjaväljal oma vahvust.

Jälle kostis onni ukse tagant rahvasumma käratsemist ja samme. Seekord astusid esimestena sisse kaks valget, käes põlevad tõrvikud ja püssid. Tarzan ei imestanud sugugi, et kumbki neist polnud Rokoff. Ta oli valmis oma pea andma, et seda alatut argpüksi poleks suutnud ükski maine võim sundida sisenema onni, vastu tundmatule hädaohule.

Kui pärismaalased nägid, et onni astunud valgetele meestele ei tungi keegi kallale, muutusid nad julgemaks. Moni neist sisenes samuti ja tahtmatult tardus hirmust, nähes oma kaaslase moonutatud surnukeha. Sõnatult, nüri hirmuga jõllitasid nad sõdalase kohutavat, verist kogu ja kinniseotud valget inimest. Kaks valget meest püüdsid Tar-zanilt teada saada, mis siin oli juhtunud. Kuid kõik nende püüdlused midagi välja uurida jäid viljatuks. Tarzan ei vastanud neile sõnagi.

Lükanud mehed eest, sisenes viimaks ka Rokoff.

Tema pilk langes mustanahalise verisele surnukehale ja

ta läks näost valgeks nagu lina.

«Tule!» ütles ta pealikule. «Lähme ja teeme sellele saatanale lõpu peale, enne kui ta veel teisigi su inimesi hukutab.»

Pealik andis käsu Tarzan üles tõsta ja tulba juurde viia.

Kuid käsu rangest toonist hoolimata ei söandanud neegrid tükk aega seda täita, vaid tammusid aralt paigal: niivõrd kohutas neid kinniseotud saladuslik vang. Viimaks võtsid neli noort sõdalast julguse kokku, rabasid toorelt Tar-zanist kinni ja lohistasid ta suure ettevaatusega välja.

Kui pärismaalased neid hirmutanud onnist õue olid jõudnud, vabanesid nad ka hullutavast kartusest. Paarkümmend neegrit ümbritses metsiku kriiskamise saatel vangi, tõukas ning peksis teda.

Seejärel tõstsid nad ta jalule ja sidusid kõvasti kinni tulba külge, mis seisis lagendikul keset lõkketulesid ja po-disevaid padasid.

Rokoff nägi seda, sai tagasi enesevalitsemise ja oma tavalise jultumuse. Tugevasti kinni seotud surmatulba külge, abitu, ilma jäetud vähimastki pääsemislootusest, polnud Tarzan loomulikult nüüd enam ohtlik.

Rokoff astus ahvinimese juurde ja, kahmanud ühe lähedalseisva metslase käest oda, lõi sellega esimesena abitut ohvrit. Hiiglase valget nahka mööda hakkas haavast nirisema punane verejuga, kuid tema huulte vahelt ei tulnud ühtegi valuoiet. Rokoff vaatas oma ohvrile näkku ja võpatas tahtmatult: Tarzan naeratas!

See pilkav naeratus ajas venelase lõplikult marru. Sõi-muvalinguga tormas ta kaitsetu vangi kallale ja hakkas teda rusikatega näkku peksma, aga et sellestki talle vähe näis olevat, hakkas ta Tarzanile kõhtu ja rindu jalahoope jagama, raiudes tagant üles nagu hullunud hobune.

Raevust lämbudes tõstis ta raske oda, sihtis sellega Tar-zani võimsat südant, ja ikka veel naeris ahvide Tarzan talle põlgavalt näkku. Aga enne, kui Rokoff tapariista heita jõudis, hüppas juurde pealik ja tiris ta ohvrist eemale.

«Pea kinni, valge mees!» kisendas ta. «Kui sa röövid meilt vangi ja sõjatantsu, lahed ise tema asemele!»

See ähvardus avaldas venelasele silmapilkset mõju j*a ta hoidus nüüd vangi kallal vägivallatsemast, kuid jäi seisma veidi eemale ning hakkas sealt oma vaenlast sõimama ja mõnitama. Ta ütles Tarzanile, et eelseisval peol sööb ta ise ahvinimese südame. Kurjakuulutavaid grimasse tehes kirjeldas ta põhjalikult Tarzani poja

tulevase elu sündmusi ja tähendas, et kättemaks puudutab ka tema naist, Jane Claytonit.

«Te arvate, et ta on oma kodus Inglismaal?» küsis ta pilkavalt. «Mäherdune lollpea te olete! Ta on praegu ühe alamat sorti isiku käes, Londonist üheksa maa ja mere taga! Ma ei tahtnud sellest enne rääkida, aga nüüd, kui teid ootab surm — ja veel missugune surm! —, olgu see teade teie naise kannatustest täiendus teie surmaeelsetele piinadele, kuni viimane odalöök päästab teid lõplikult nii piinadest kui ka elust!»

51

Surmatants oligi juba alanud. Mustanahalised inimsööjad keerlesid metsiku ulgumise saatel ringtantsus lõkete ümber ja nende kriiskamine mattis Rokofi edasised moraalse piinamise katsed.

Karglevad metslased, vilkuvad lõkketuled, purpurpunase leegi vastuhelk nende värvitud kehadel — kõik see keerles tormihoona tubla külge seotud õnnetu ohvri ümber, ja Tarzanil läks silme ees mustaks.

Tema mälus elustus samasugune pilt, kui ta päästis d'Arnot' sellesama kohutava saatuse käest viimsel hetkel, just enne surmavat odalööki. Kes võis nüüd teda päästa? Terves ilmas pole kedagi, kes võiks itua paasia pünuai j" surmast!

Mõte ei kutsunud temas esile vähimatki hirmu ega vastikust. Terve eluaeg oli ta näinud džungli loomi õgimas oma saagi liha ja seepärast ei suurendanud Tarzani kannatusi ka mõtted tema keha eelseisvast eemaletõukavast teotamisest, nagu see olöks olnud tavaline valgete inimeste puhul.

Kas ta polnud ise võidelnud suure vastiku ahvi koleda õlavarre pärast noil ammumöödunud päevil, kui ta oli tapnud julma Tublati ja võitnud kõigi Kerchaki sugukonna ahvide austuse?

Tantsijad lähenesid hüpeldes Tarzanile. Juba puudutasid odad tema keha, juba tehti esimesi piinarikkaid torkeid, mis eelnesid palju tõsisematele haavamistele. Tantsijad sattusid ekstaasi, neid erutas veri.. Lähenes surmatantsu lõpp ja koos sellega ka Tarzani lõpp.

Ja ahvinimene ootas ja igatses viimset toorest lööki, mis oleks lõpetanud ta piinad ...

Äkki kostis džungli saladuslikust vaikusest Tarzanile nii tuttavat läbilõikavat kisa.

Metslased peatusid hetkeks ja saabunud vaikuses pääses tugevasti kinniseotud valge inimese suust vastuhüüd, veelgi hirmsam ja kurjakuulutavam kui esimene.

Neegrid kõhklesid mõne minuti, kuid õhutatuna Roko-fist ja pealikust, hakkasid nad taas ulguma ja kisendama, kiirustades tantsu lõpetama ja ohvrit surnuks lööma.

Kuid odad ei jõudnud veel Tarzanit puudutada, kui onnist, kus Tarzanit enne vangis hoiti, kargas välkkiirelt välja roheliste põlevate silmadega tumekollane panter. Veel hetk ja Tarzani ustav sõber Sheeta seisis oma isanda kõrval, urisedes ähvardavalt kõigi ümberolijate peale.

Nii mustad kui valged seisid kivinenult paigal, õudusest rabatud. Kõigi silmad olid pööratud metsikule kiskjale: lõkketule paistel hiilgasid ta valged kihvad ja hüpnotiseeri-sid kõiki pealtvaatajaid.

Ja ainult ahvide Tarzan üksinda nägi, kuidas pimedast onnist ilmus veel mõni kogu.

52

IX. Üllameelsus või alatus

Oma väikese kajuti aknast «Kincaidil» nägi Jane Clay-ton, kuidas ta mees viidi džunglisaare rohelisele kaldale. Siis jätkas laev teekonda.

Mitu päeva ei käinud keegi tema kajutis peale Sven Andersseni, morni ja sõnaahtra koka. Jane päris kokalt, kuidas oli selle koha nimi, kus ta mees kaldale pandi.

Nagu alati, vastas rootslane idiootliku lausega: «Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva.»

Midagi rohkemat Jane temalt kuulda ei saanud

Jane oli jõudnud arvamusele, et see on ainuke ingliskeelne lause, mida kokk oskab, ja seepärast ei pärinud ta temalt enam midagi. Kuid see ei seganud teda meest lahkelt tervitamast ja sõbralikult tänamast vastiku toidu eest, mida ta .Iane'ile iga päev kindlal kellaajal kajutisse tõi.

Kolm päeva pärast seda. kui Tarzan inimtühjale saarele jäeti, heitis «Kincaid» ankru mingisuguse suure jõe suudmes. Peatselt tuli Jane'i kajutisse Rokoff.

«Noh, mu kallis, oleme pärale jõudnud!» ütles ta Ja-ne'ile ilget pilku heites. «Kohe lastakse teid vabadusse ja teil ei pruugi midagi karta. Mul hakkas teist kahju ja ma tahan teie olukorda parandada, kuidas vähegi suudan. Teie mees on toores loom, teate seda ise paremini kui keegi teine, sest leidsite ta paljana džunglist, hulkumas oma metsloomadest semudega! Mina aga olen nii sünnilt kui kasvatuselt džentelmen. Ma pakun teile, armas Jane, tõeliselt kultuurse inimese armastust. Teie suhtlemises õnnetu ahviga, kellega abiellusite üksnes noorusrumalusest, tundsite puudust rafineeritud kultuurinimese seltskonnast. Armastan teid, Jane. Teil tarvitseb lausuda vaid üks sõna, ja ükski mure ei puuduta teid enam. Isegi teie laps antakse teile otsekohe tervelt tagasi.»

Kajuti ukse taga peatus Sven Anderssen lõunasöögiga, mille ta tõi leedi Greystocke'ile. Tema pea pika peenikese soonelise kaela otsas oli ühele poole viltu, lähestikku asetsevad silmad pooleldi suletud, kõrvad näisid pingsast kuulamisest tõepoolest kikkis olevat, pikad ruuged vuntsid aga sorakil — ta oli üleni üksainus suur kõrv.

Hämmastus Jane Claytoni näol asendus vihapunaga. Ta värises üleni, vaadates enda ees seisvat inimjätist.

«Ma ei imestaks, mister Rokoff,» kostis ta, «kui püüaksite isegi jõuga sundida mind oma kurjadele soovidele alistuma, kuid ma poleks osanud iialgi arvata, et võite olla nii rumal ja uskuda, et mina. lord Greystoke'i naine, nõustun vabatahtlikult, teie ettepanekuga isegi oma elu päästmiseks. Ma olen alati pidanud teid lurjuseks, mister Rokoff. kuid tänaseni ma ei teadnud, et peale selle olete ka idioot!»

Rokofi silmad ahenesid, tema kahvatu nägu muutus raevust punaseks ja ta lähenes ähvardavalt Jane'ile.

«Kohe vaatame, kes meist on idioot!» sisistas ta. «Kui

ma olen allutanud teid oma tahtele ja oma ameerikaliku kangekaelsuse pärast olete kaotanud kõik, mida kalliks peate, isegi oma lapse elu, siis hakkate teist keelt kõnelema! Vannun püha Peetruse säilmete nimel, et ma lõikan poisi Südame välja teie silme all ja siis te alles saate teada, mis tähendab solvata Nikolas Rokoffi!»

Jane Clayton pöördus jälestustundega temast ära.

«Võite järele jätta,» sõnas ta. «Milleks peaksin ma teadma, kui sügavale te kättemaksuhimus võite langeda? Nagunii ei suuda te mind mõjutada ei ähvarduste ega alatustega. Mu poeg ei oska ise veel midagi otsustada, kuid mina, tema ema, võin kindlalt väita, et kui saatus oleks talle määranud meheeani elada, ohverdaks ta vabatahtlikult oma elu ema au eest. Kuidas ma teda ka ei armastaks, ei saa ma osta tema elu sellise hinnaga. Teeksin ma seda, põlgaks ta mu mälestust surmatunnini.»

Rokoff läks marru. Ta ei oodanud, et see naine niisuguseid ähvardusi kartma ei hakka. Mis veel võis teda sundida mehe tahtele alistuma?

Õigust öeldes Rokoff vihkas teda, mingist armastusest ei saanud juttugi olla. Kuid ta tahtis Londonis ja teistes Euroopa pealinnades näidata end koos lord Greystoke'i naise kui oma armukesega. Siis oleks ta kättemaksukarikas pilgeni täis olnud.

Ta kõhkles silmapilgu. Siis vaatas ringi ja jõudis äkki otsusele...

Tema tige nägu tõmbles raevust. Nagu metsloom hüppas ta naise kallale ja tugevate sõrmedega kõri pigistades paiskas ta koisse pikali.

Sel hetkel avati kajuti uks suure käraga. Rokoff kargas püsti ja ümber keerates nägi kokka. Rootslase väikesed silmad väljendasid täielikku mõttelagedust ja ta hakkas rahumeeli kajuti väikesel laual leedi Greystoke'ile lõunasööki serveerima.

Venelane tormas talle raevunult kallale.

«Mis see siis on?» kisendas ta. «Kuidas sa julgesid ilma loata sisse tulla? Kasi minema!»

Kokk vaatas oma vesiste silmadega Rokofi otsa. naeratas totralt ja ütles:

«Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva.» ning hakkas laual toitu ja nõusid ümber tõstma

«Kasi minema, öeldakse sulle, või ma viskan su siit välja, lollpea!» möirgas Rokoff ähvardavalt rootslase poole liikudes.

Anderssen silmitses teda endiselt mõttelageda naeratusega, kuid äkki libises ta käsi nagu kogemata pika terava noa juurde, mis rippus tal küljel võidunud nööri vahel, millega ta määrdunud põll oli kinni seotud. Rokoff peatus äkki ja vakatas.

Siis pöördus ta Jane Claytoni poole ja ütles: «Annan teile homseni aega kaaluda vastust mu ettepanekule. Kui te oma kangekaelsusest ei loobu, saadetakse homme kogu laeva meeskond maale Laeva jäävad vaid.

mina. Pavlov, teie poeg ja teie ... Ja siis võite pealt näha oma lapse surma.»

Ta ütles seda prantsuse keeles, et kokk aru ei saaks, ja väljus kähku kajutist.

Vaevalt oli ta lahkunud, kui Sven Anderssen leedi Greys-toke'i poole pöördus ja kavalalt naeratades ütles:

«Tema metle, mina loll olen! Tema ise loll. Mina mõistma prantsuse keel!»

Jane Clayton silmitses teda üllatunult. Koka näolt oli kadunud tavaline mõttelage ilme, ta oli hoopis teine inimene.

«Te saite siis aru, mis ta ütles?» Anderssen irvitas. «Jah, mina mõistma.»

«Ja te kuulsite, mis siin oli ja tulite mind kaitsma?»

«Teie olema mulle hea,» selgitas rootslane, «aga tema käima minuga ringi nagu koeraga. Mina tahtma teid aitama, leedi. Mina olema mitu korda käinud Lääneranniik.»

«Aga kuidas te saate mind aidata, Sven,» küsis Jane, «kui kõik need inimesed on minu vastu?»

Sven Andersseni ilme muutus jälle endiseks.

«Mina metle, tuuli tulema, oige pea, oige kõva,» ning nende sõnadega keeras ta ümber ja lahkus kajutist.

Jane Clayton kahtles küll koka võimetes teda abistada, kuid sellest hoolimata oli ta sügavalt tänulik selle eest, mis mees talle juba teinud oli. Teadmine, et nende lurjuste hulgas leidub üks heasoovija, oli talle esimene lohutus-kiir kurbade mõlgutuste seas, mis teda kogu selle pika merereisi kestel olid piinanud.

Keegi ei ilmunud enam sel päeval tema kajutisse ja alles õhtul tuli Sven Valle süüa tooma. Jane püüdis temaga juttu teha, et teada saada midagi tema plaanidest, kuid mees piirdus taas oma stereotüüpse mõttetu ilmaennustusega... Tundus, et ta oli taas langenud oma harilikku nürimeelsusse.

Aga hiljem, kui ta kajutist tühjade toidunõudega väljuma hakkas, sosistas ta Jane'ile hästi vaikselt:

«Ei võtma riidest lahti ja tekk kokku panema. Tulen oige pea teie järele.»

Ta tahtis kajutist välja lipsata, kuid Jane haaras tal varrukast kinni.

«Mu laps?» küsis ta. «Kus ta on? Ma ei saa minna ilma temata.»

«Teie tehke, mis mina ütlen!» väitis Anderssen kulmu kortsutades. «Mina tahan teid aitama, ei tohtima lollust teha!»

Ta lahkus. Jane Clayton langes meeleheites koile. Mida pidi ta tegema? Peas tekkisid ähmased kahtlused rootslase kavatsuste suhtes. Kas ei muutu ta seisund veelgi halvemaks, kui ta mehele järgneb?

Jane murdis meeleheites käsi.

Ei, isegi kuradi enese seltskonnas ei võinud olla hullem kui Nikolas Rokofiga, sest inglaste ettekujutuses oli kuradil

55

vähemalt džentelmeni reputatsioon! Ta jäi riidesse, nagu rootslane oli talle soovitanud. Tema Jiriided olid kokku keeratud ja tugeva rihmaga kinni otud.

Kesköö paiku koputati tasakesi uksele. Kähku hüppas ta jalule ja tõmbas riivi eest. Hääletult avanes uks ja lävele ilmus rootslase rõivastesse mässitud kogu. Ühes käes oli tal voodiriiete moodi komps, teist kätt aga hoidis ta vaikust nõudva liigutusega näo juures, määrdunud sõrm huultel. Ta astus naisele päris lähedale ja sosistas:

«Võtma see, aga ei-tegema kära. See olema teie laps!» Kärmed käed kahmasid kokalt kompsu ja ema surus magava lapse tugevasti enda vastu. Palavad rõõmupisarad veeresid tal silmist ja ta värises üleni kirjeldamatust liigutusest.

«Tulge!» ütles Anderssen. «Aega mitte raiskama!»

Ta võttis naise riidekompsu, ukse tagant koridorist ka oma pambu ja juhtis Jane'i ettevaatlikult laevaparda juurde. Siin võttis ta lapse oma sülle ja aitas Jane'il nöörrede-list alla paati ronida. Seejärel lõikas ta kiiresti ja käratult läbi köie, millega paat oli laeva külge kinni seotud, kummardus aerude kohale ning hakkas vaikselt Ugambi kal-laste poole sõudma.

Anderssen sõudis enesekindlalt, nagu tunneks ta väga hästi teed. Paat libises kiiresti vees edasi.

Pilvede tagant tuli nähtavale kuu ja teelolijad nägid Ugambisse voolava lisajõe suuet. Selle kitsa jõekese poole suunaski rootslane paadi.

Jane Claytonit piinas küsimus, kuhu mees ta viib. Kas ta tundis seda kohta? Naine ei teadnud, et oma kokakohus-te tõttu oli rootslane päeval juba käinud selle jõekese ääres väikeses külas: ta oli seal pärismaalastelt toidukraami kaubelnud ja juhust kasutades nendega Jane'i põgenemise suhtes kokku leppinud.

Ehkki paistis täiskuu, näis jõepeegel täiesti mustana. Hiiglaslike puude oksad olid kohati jõe keskel kokku kasvanud, moodustades paksu ja tumeda võlvialuse. Tohutud väänkasvud ronisid kummaliste punutistena mööda jämedaid tüvesid puude latvadeni ja langesid sealt pikkade vanikutena alla vaikse vee pinnale.

Jõgi oli rahulik, vaikust häirisid vaid aerude pladin ja suplevate jõehobude askeldamine: turtsudes ja nohisedes sukeldusid need kohmakad loomad liivaselt madalikult jõe jahedasse tumedasse sügavusse ja lohistasid otsekui suplevad inimesed.

Jõe mõlemalt kaldalt paksust džunglist kostsid kiskjate õudsed öised hääled: hüääni hullumeelne ulgumine, pantri urisemine ja lõvi kume möirgamine. Peale selle kuuldus imelikke kirjeldamatuid helisid, mida Jane ei osanud omistada ühelegi tuntud öisele kiskjale ning mis oma salapärasuse tõttu näisid talle üleloomulike ja erakordselt õudsetena.

56

Ta istus paadipäras, surudes tugevasti last enda vastu. Väikese õrna ja abitu keha lähedusest ning soojusest tulvas tema südamesse niisugust rõõmu, mida ta polnud tundnud kõigi nende kurbade päevade jooksul.

Ta ei teadnud, milline saatus teda ootab. Uus, seni veel tundmatu raske õnnetus võis teda tabada, kuid praegu oli ta õnnelik ja tänas taevast selle silmapilgu eest, olgu see nii lühike kui tahes, mil ta võis uuesti kallistada oma last. Palavikulise kärsitusega ootas ta hommikut, et näha oma väikese hallisilmse Jacki armast näokest.

Ta pingutas silmi, püüdes natukenegi seletada kalleid näojooni, kuid tema pingutused olid asjatud. Siis surus ta uuesti väikese sooja puntra oma südame vastu.

Kell võis olla juba kolm hommikul, kui paadi põhja all hakkas äkki krigisema liiv. Vaevu võis aimata kallast ja Anderssen juhtis paadi leetele.

Kahvatus kuuvalguses paistis hulk pärismaalaste onne, mida ümbritses okaspõõsastest aed — boma. Anderssen hüüdis kedagi valjusti, siis veel ja veel kord. Aga alles mõne aja pärast hõigati külast vastu. Andersseni saabumine polnud sugugi ootamatu, kuid neegrid kardavad kohutavalt ööpimedusest tulevaid hääli.

Rootslane aitas Jane Claytonil koos lapsega kaldale minna, sidus paadi väikese põõsa külge, võttis kaasa riidepam-bu ja juhtis Jane'i tara juurde.

Küla väravas võttis neid vastu neegritar. See oli pealiku naine, kellele Anderssen päeval oli maksnud, et nad teda aitaksid. Naine viis nad pealiku onni juurde, kuid Anderssen kuulutas, et nad kavatsevad magada väljas lahtise taeva all, ja neegritar jättis nad üksi.

Rootslane seletas Jane'ile, et pärismaalaste onnid on mustad ja kubisevad igasugustest putukatest, laotas maha Jane'i teki, natuke maad eemale ka oma teki ja heitis magama.

Harjumatusest ja läbielatud erutusest ei suutnud Jane kaua kõval maapinnal uinuda, kuid lõpuks sai väsimus võitu ja ta vajus sügavasse unne, laps kaisus.

Kui Jane ärkas, oli juba valge. Tema ümber tungles trobikond uudishimulikke pärismaalasi — enamasti mehi, sest neegrisuguharude seas on see omadus tugevamal poolel rohkem arenenud kui naistel.

Instinktiivselt surus Jane Clayton last tugevamini enda vastu, kuid veendus peagi, et mustanahalised ei mõelnudki ei talle ega lapsele kurja teha.

Üks neist pakkus isegi kõrvitsa koore seest piima: see oli vana tahmunud kõrvits, mille ääri kattis paks kiht kuivanud piima. Andja sõbralikkus -liigutas teda sügavalt ja hetkeks valgustas ta nägu üks nendest peaaegu unustatud naeratustest, mis olid ta ilule kuulsust toonud nii Baltimo-re'is kui Londonis.

Ta võttis kõrvitsa vastu ja, et mustanahalist mitte solvata, tõstis selle huultele, surudes suurivaevu maha jälgist haisust tekkinud iiveldust.

57

Seda märganud, ruttas Anderssen teda piinlikust olukorrast päästma: ta võttis Jane'ilt kõrvitsa, jõi nõu külmavereliselt tühjaks ja andis selle siis pärismaalasele tagasi, kinkides talle tasuks mõne sinise helme, millest metslane pöörasesse vaimustusse sattus.

Päike paistis nüüd heledalt. Laps magas ikka veel, päikese eest tekiga varjatud, ja Jane ootas läbematult võimalust näha oma poja armast näokest. Veidi eemal vestles Anderssen pärismaalaste pealikuga. Viimane hüüdis midagi neegritele ja need läksid Jane'ist kaugemale. Naist üllatas, et kokk rääkis pealikuga pärismaalaste keeles.

Missugune imelik mees see oli, tõepoolest! Kogu aeg oli Jane teda täiesti nürimeelseks pidanud, täna aga sai ta teada, et mees ei rääkinud mitte ainult inglise, vaid ka prantsuse keelt ja isegi Aafrika lääneranniku neegrite murret.

Siiani oli kokk paistnud talle kavala ja julma inimesena, .kes ei väärinud vähimatki usaldust. Täna oli ta end näidanud sootuks teisest küljest. Näis vaevalt usutav, et ta aitas naist puhtõilsatel kaalutlustel. Üpris võimalik, et tal olid hoopis teised plaanid ja kavatsused, mida ta siiani veel varjas.

Selle üle mõtiskledes heitis Jane pilgu mehele, tema kavalatele silmadele, eemaletõukavale näole, ja võpatas äkki tahtmatult. Mingi ähmane tunne sosistas talle, et niisuguse vastiku välimuse all ei või peituda kõrged omakasupüüdmatud omadused.

Tema süles olevast pambust kostis nõrka häält, mis pani ta südame rõõmust pekslema. See oli tema poja hääl!

Laps oli ärganud. Nüüd võib ta teda vaadata.

Kiiresti eemaldas ta tekiserva lapse näolt, kuna Anderssen seisis kõrval ja vaatas pealt.

Ta nägi, kuidas naine vaarus, ja hoides last väljasirutatud kätel, vaatas kohkunud ilmel väikest paksu nägu ning pilkuvaid silmi.

Siis kukkus ta haleda hüüatusega teadvusetult maha,

X. Rootslane

Kui Tarzani ja Sheeta ümber läbisegi tunglevad sõdalased nägid, et nende surmatantsu oli katkestanud harilik elus panter, mitte aga üleloomulik koletis, muutusid nad julgemaks. Nende arvukad odad pidid isegi julmale Shee-tale otsa peale tegema.

Rokoff sundis pealikut kiiremini lõpetama ohvri odadega loopimist ja ringtantsu. Mustanahaline valitseja tahtiski juba oma sõdalastele vastavat käsku anda. kuid sel hetkel rändas ta pilk Tarzanilt samas suunas, kuhu vaatas ahv-inimene.

58

Hirmukisaga pöördus ta ümber ja pistis jooksu nii, kuidas jalad võtsid. Hämmastunud sõdalased vaatasid ümber, hakkasid kisendama ja andsid samuti jalgadele valu, tõu-geldes ja üksteist tallates. Nende kannul jooksid raskelt komberdades koletud karvased Akuti ahvid, nende hiiglaslikud kehad tundusid kuu ja lõkketulede valguses veelgi suuremad.

Ahvinimese metsik sõjakisa lämmatas neegrite hirmu-karjed ning vastuseks sellele tormasid Sheeta ja ahvid möirates põgenikele järele. Mõni sõdalastest jäi seisma ja pöördus raevunud loomade poole, ähvardades neid odaga, kuid leidis kohutavate ahvide süleluses verise surma.

Surmatants muutus teiseks, mitte vähem hirmuäratavaks vaatemänguks, kus samuti valitses märatsev surm. Kuid nüüd olid tal juba teised ohvrid ja mitte üks nagu varem, vaid hoopis rohkem!

Kui kogu küla oli tühi ja viimane neeger põõsastesse kadunud, kutsus Tarzan oma metsiku meeskonna enda juurde. Ta veendus meelehärmiga, et ei saanud mitte kel-lelegi, isegi võrdlemisi taibukale Akutile teha arusaadavaks oma soovi vabaneda köidikuist, millega ta oli tulba külge seotud.

Ilmselt kulub liiga palju aega, kuni see mõte nende paksust pealuust läbi tungib, kuid vahepeal võib veel paljugi juhtuda: metslased võivad siia tagasi tulla, aga valge-tel on ju loomade vastu selline kindel kaitsevahend nagu püss. Ja kui inimesed ka siia ei tule, võib ta ise nälga surra, enne kui nürimeelsed ahvid taipavad, et tuleb nöörid läbi närida.

Sheeta sai muidugi veel vähem aru kui ahvid. Siiski ei saanud Tarzan teisiti, kui pidi imestama nende iseäralike omaduste üle, mida ta juba näidanud oli. Kahtlemata oli ta Tarzanisse tõsiselt kiindunud. Pärast seda, kui neegrid olid minema kihutatud, uitas ta

rahuloleval ilmel tulba juures edasi-tagasi, hõõrus end ahvinimese jalgade vastu ja lõi nurru nagu rahulolev kassipoeg. Tarzan oli veendunud, et Sheeta tõi ahvid tema päästmiseks kohale omal algatusel. Tema Sheeta oli tõepoolest ehtne aare.

Mugambi puudumine ei valmistanud Tarzanile sugugi vähem muret. Ta püüdis Akutilt teada saada, mis oli neegriga juhtunud. Oli põhjust karta, et tema äraolekul olid loomad Mugambile kallale tunginud ja ta lõhki rebinud. Kuid kõigi tema pärimiste peale osutas Akut sõnatult taha, sellesse suunda, kust nad ise olid džunglist väljunud. Tarzan ei saanud kuidagi selgust...

Möödus öö, aga Tarzan oli ikka endiselt kõvasti tulba külge seotud. Varsti pärast koitu veendus ta oma suureks kurvastuseks, et tema kartused osutusid tõeks: džunglist ilmusid nähtavale mustad alasti kogud, kes ettevaatlikult küla poole hiilisid. Neegrid tulid tagasi!

Algas päev. Nüüd ei tundunud neile enam nii hirmus kui öösel astuda võitlusse loomakarjaga, kes neid nii häbiväärselt külast välja oli ajanud. Võitlus võis neegritele

lõppeda edukalt: neid oli palju, neil olid pikad odad ja mürgitatud nooled. Tarvis oli vaid jagu saada ebausklikust hirmust.

Mõne aja pärast märkas Tarzan, et neegrid hakkasid tõepoolest rünnakuks valmistuma. Nad kogunesid lagendikule nagu eilegi — kirjuks maalitud, sulgedes ja ehteis —ning alustasid metsikut sõjatantsu, vehkides odadega ja tuues kuuldavale valjusid sõjahüüdeid.

Tarzan teadis, et need eelmanöövrid kestavad harilikult seni, kuni neegrid ekstaasi jõuavad. Siis, olles ärritatud ja pöörased, ei karda nad enam midagi ning tormavad otseteed vaenlase kallale.

Ta lootis, et esimese korraga nad veel külasse läbi ei murra, sest enne, kui nad väravani jõuavad, saab nende vahvus otsa. Kuid teine ja kolmas katse võivad Tarzanile ning tema vapratele, kuid sõjariistadeta ja õpetamata kaitsjatele kurvalt lõppeda.

Ja nii see tõepoolest juhtuski. Oma metsikust tantsust pööraseks muutunud sõdalased tormasid kohutava ulgumisega ülepeakaela küla poole, kuid jõudsid joosta vaid poole lagendikuni: ahvinimese läbilõikav ja kurjakuulutav sõjakisa ajas neile säärase hirmu nahka, et nende vaprus sulas sedamaid kokku. Siis pöördusid nad tagasi endisesse paika, et koguda uut mehisusevaru. Umbes pool tundi karglesid ja ulgusid nad metsa ääres, et kütta end üles, ning tungisid siis jälle metsiku hordina küla kallale.

Seekord jõudsid nad juba küla väravani, kuid siin tabas neid uus ebaõnn. Sheeta ja koletislikud ahvid sööstsid julgelt nende kallale ja kihutasid nad teist korda džunglisse.

Taas algas tants ja metsik ulgumine. Tarzan ei kahelnud, et seekord sisenevad nad külla ja viivad lõpuni oma verise töö, mille käputäis julgeid valgeid inimesi oleks edukalt lõpetanud juba esimese katsega.

Teda viis meeleheitele mõte, et pääsemine oli nii lähedal ja samal ajal nii kättesaamatu üksnes sellepärast, et ta vaesed metsikud sõbrad ei taibanud vabastada teda kammitsaist! Kuid ta ei mõistnud neid hukka, nad olid tema jaoks teinud kõik, mis suutsid. Ta teadis sedagi, et nad surevad koos temaga, püüdes asjatult teda kaitsta.

Neegrid valmistusid viimaseks rünnakuks. Mõni üksik sõdalane oli teistest ette jõudnud ja õhutas kaaslasi endale järgnema. Hetke pärast valgub kogu jõuk värava kaudu külla.

Tarzan mõtles neil silmapilkudel oma väikesele pojale. Ta teadis, et laps viibib kusagil siinsamas, sellel metsikul maal. Tema süda oli poja pärast valust lõhkemas: ta

ei suutnud enam päästa last ega kergendada Jane'i kannatusi. Endast Tarzan ei mõelnud, ta nidas ennast juba hukkunuks. Need olid viimsed minutid ta elus. Abi oli jõudnud tema juurde küll õigeks ajaks, kuid sellest polnud kasu, ja enam ei jäänud mingit lootust pääseda.

Neeerid ründasid küla kolmandat korda. Tarzan jättis

60

mõttes eluga jumalaga. Ta pööras silmad jooksvate metslaste jõugult oma ahvide peale. Üks neist näis talle kuidagi kummalisena. Loom vahtis üksisilmi ühte punkti. Tar-zan vaatas samas suunas ja äkki lõi kõik temas särama ning rõõmust pulbitsema: lõpmatu kergendustundega nägi ta Mugambi rässakat kogu kõigest väest enda poole jooksmas.

Hiiglaslik neeger lõõtsutas raskesti suurest väsimusest ja närvipingest. Võtnud kokku viimse jõu, sööstis ta Tar-zani juurde, ja kui esimene metslane oli küla väravani jõudnud, lõikas Mugambi nuga läbi viimase köie, millega Tarzan oli tulba külge seotud.

Tanumal lõkete ümber lamasid öises tapluses langenud metslaste surnukehad. Tarzan haaras ühelt tapetult oda ja jämeda vembla ning kärmete liigutustega surnud kehaliik-meid elustades valmistus võitluseks. Ja kui pärismaalased väravast sisse valgusid, kohtas neid Tarzan kõrvuti Mu-gambiga oma urisevate loomade eesotsas.

Vaenlased võitlesid kaua ja raevukalt, kuid viimaks pidid metslased alla vanduma ja külast põgenema. Nende poolel oli küll palju suurem jõud, kuid nähes musta ja valget hiiglast, kes võitlesid koos pantri ja koletute ahvidega, valdas neid taas ebausklik hirm.

Tarzani kätte langes üks vang. Ta jäeti ellu ning temalt püüdis ahvinimene teada saada, mis oli juhtunud Rokofi ja tema meeskonnaga ja kuhu nad kadusid. Ta lubas vangi täpsete andmete eest vabaks lasta. Hirmunud neeger rääkis ära kõik, mida ta Rokofist teadis.

Varahommikul oli inimsööjate pealik keelitanud valgeid külla tagasi tulema, et hirmuäratavat metsloomade jõuku püssitulega hävitada, kuid Rokoff kartis valget hiiglast ja tema iseäralikke kaaslasi veel rohkem kui neegrid ise.

Ta ei nõustunud miski hinna eest külla tagasi tulema. Tal olid sootuks teised plaanid. Kogunud oma inimesed kokku, tõttas ta nendega jõe äärde, kus varastas mitu pärismaalaste peidetud paati ja laskis need vette. Viimati nähti neid kõigest jõust vastuvoolu sõudvat, kusjuures aerude taga istusid nende pakikandjad Kawiri külast.

Ahvide Tarzan asus taas oma poega otsima ja tema röövijaid jälitama.

Mitu igavat päeva rändasid nad peaaegu inimtühjal maal, kuni Tarzan sai viimaks teada, et nad olid valel teel. See oli talle ränk hoop. Tal ei vedanud üldse: tema väike-searvuline meeskond oli veelgi kokku kuivanud, sest kolm Akuti sugukonna ahvi oli viimases heitluses neegritega surma saanud. Nüüd oli koos Akutiga järel kõigest viis suurt ahvi, peale selle Sheeta, Mugambi ja Tarzan.

Olles õigelt teelt eksinud, ei saanud Tarzan loomulikult mingeid teateid kolmest valgest, kes liikusid Rokofi ees. Kes olid mees ja naine, seda ei saanud ta kelleltki teada, kuid miski kinnitas talle, et laps oli tema poeg, ja see mõte sundis teda oma otsinguid jätkama. Ta oli kindel, et Rokoff

61

jälitab neid kolme valget ja kuni ta venelase jälgedes käib, jõuab ta kord ka selle teise salgani ja päästab poja teda ähvardavast hädaohust.

Jõudnud veendumusele, et ta oli kaotanud Rokofi jälje, otsustas Tarzan, et ei jää üle muud, kui tagasi pöörduda Sinna, kust ta oma otsinguid oli alustanud. Nii ta ka tegi ja jõudis uuesti jõe kaldale oma endisse peatuspaika. Tarzan arvas, et venelane oli

siirdunud põhja. Arvatavasti olid ka need valged, kelle käes oli laps, läinud samas suunas.

Paraku ei suutnud ta kusagilt saada täpseid teateid, et alkkond valgeid koos tema pojaga tõepoolest põhja poole äheb. Ükski pärismaalane, keda ta usutles, ei olnud neid ainud ega kuulnud, ehkki nad kõik nii või teisiti olid venelase endaga kokku puutunud. Tarzanile tundus see kummaüne. Tal läks suure vaevaga korda pärismaalastega kõnelda. sest juba üksnes ta kaaslaste nägemine pani neid ülepeakaela põõsastesse pagema. Tal tuli tahes-tahtmata üksinda oma loomade ees käia, püüda džunglis kinni mõni juhuslik pärismaalane, meelitada teda juttu ajama, et siis üle kuulata.

Kord jõudis ta ühe sellise hulkuva pärismaalase jälile just siis, kui metslane sihtis odaga haavatud valget meest, kes lamas raja kõrval põõsastes. Tarzan silmitses lamajat hemalt ja tema üllatus oli suur: ta tundis selles valges mehes ära «Kincaidi» koka ...

Jah, see oli tema! Tarzan mäletas hästi seda eemaletõukavat nägu: lähestikku asetsevaid vesiseid silmi, kavalat ilmet ja kollaseid sorakil vuntse ...

Ahvinimesele meenus otsekohe, et kokka ei olnud nende valgete hulgas, kes koos Rokofiga olid tulnud külla, kus Tarzanit vangis hoiti. Ta oli siis neid kõiki näinud, seda inimest aga mitte. Järelikult võis olla vaid üks seletus: te-a oli see, kelle käes olid Tarzani naine ja laps! Ta mõis-is nüüd, mida tähendasid Rokofi sõnad.

Äkkvihast ilmus Tarzani laubale lai purpurpunane riip kohas, kus oli arm. See pärines ajast palju aastaid agasi, mil Terkoz oli tal kolju küljest suure riba nahka ahti rebinud ägedas võitluses, kus Tarzan tõendas, et ta õlbab Kerchaki ahvide kuningaks.

Tappa see lurjus! Kätte maksta naise eest!

Aga kust saada relva? Tarzan sööstis neegri kallale ja lõi tal oda käest, enne kui see lendu tõusis. Raevunud metslane haaras noa, pöördus Tarzani poole, kahmas oda agasi; ja tormas omakorda ahvinimese kallale.

Põõsastes lamav haavatud rootslane sai kohutava kahevõitluse tunnistajaks: paljas neeger võitles poolpalja valge inimesega, kelle ainsad relvad olid hambad ja rusikad.

Anderssen hakkas teda hoolikamalt silmitsema ja tema ilmad läksid imestusest pärani. See urisev ja hammustav loom polnud keegi muu kui hästi rõivastatud ja viisakas inglise džentelmen, kes oli «Kincaidil» vangis olnud.

Inglise aadlik! Kes «Kincaidi» vang oli, seda sai ta teada

leedi Greystoke'ilt nende põgenemise ajal mööda Ugambit. Varem ei teadnud tema ega teisedki laeva madrused, kes need kaks olid.

Võitlus oli lõppenud. Relvastatud metslane pidi alla vanduma relvadeta valge inimese kohutavale jõule. Tar-zan tappis oma vaenlase, kes ei tahtnud alla anda. Ja rootslane nägi, kuidas valge mees püsti hüppas, ühe jala tapetud vaenlase kaelale asetas ja isaahvi hirmuäratava võidukisa kuuldavale tõi.

Anderssen võpatas õudusest. Tarzan aga jättis võidetud vaenlase sinnapaika ja pöördus rootslase poole. Ta nägu oli külm ja toores hallides silmades vaikus tapmisiha.

«Kus on mu naine?» karjus ta. «Ja mu laps?»

Anderssen tahtis vastata, kuid teda takistas äkiline köhahoog. Tema rinnas tolknes nool ning köhimisel purskus läbilastud kopsust suu ja nina kaudu verd.

Tarzan ootas sõnatult, millal köhahoog mööda läheb. Nagu suursugune pronkskuju — külm, kalk ja armutu — seisis ta abitu inimese ees. Ta kisub temalt välja vajalikud teated ja siis tapab ta.

Köhimine lakkas ja jälle proovis haavatu kõnelda. Tarzan kummardus rootslase kohale ja kordas:

«Naine ja laps? Kus nad on?»

Anderssen sosistas vaevu kuuldavalt:

«Mister Rokoff nad võtab ...»

«Kuidas te siia sattusite?» jätkas Tarzan. «Miks pole te koos Rokofiga?»

«Ma pegenema teie naine ja laps Rokofi eest. Ta vetma mind kinni, kui mina haavatud olen. Rokoff ütle. tema jätta minu hüäänidele. See ole hirmsam kui tappa. Ta vetma teie naine ja laps.»

«Mis te nendega teha tahtsite ja kuhu te nad viisite?» küsis Tarzan ja kargas siis mehe juurde, metsikud silmad põlemas vihast ja kättemaksuhimust, mida ta siiani suuri vaevu maha oli surunud. «Mis kurja te mu naisele ja pojale tegite?» karjus ta. «Rääkige ruttu, või ma rebin teid tükkideks käte ja hammastega. Te nägite, et ma saan seda teha!»

Sügav imestus ilmus Andersseni näole.

«Mina ei tegema neile kurja,» sosistas ta. «Mina tahtma neid venelase käest päästma. Teie naine olema mulle «Kincaidil» lahke ja mina kuulen väike laps vahel nutma. Minul ise Kristiaanias naine ning laps, ja mina ei jaksa nägema neid lahus ning Rokofi meelevallas. See olema keik. Kas mina paistma, nagu tegema neile kurja?» jätkas ta lühikese pausi järel, osutades rinnast tolknevale noolele.

Rootslase hääles ja ilmes oli midagi, mis veenis Tarzanit tema sõnade õigsuses. Veelgi rohkem kaalu andis tema sõnadele aga see, et ta oli ilmselt rohkem pahandatud kui hirmunud. Ta teadis, et sureb, seepärast Tarzani ähvardused suurt ei mõjunud. Kuid ta tahtis — ja seda oli selgesti näha —, et inglane teaks tõtt ega teeks talle ülekohut, mõeldes temast nii. nagu nähtus tema sõnadest.

63

Tarzan laskus rootslase ette põlvili ja lausus:

«Mul on teist väga kahju. Ma kohtasin Rokofi seltskonnas üksnes lurjuseid. Näen nüüd, et eksisin. Tahaksin viia teid paremasse kohta ja pesta teie haava. Peame teid nii kiiresti kui vähegi võimalik terveks ravima.»

Rootslane raputas lootusetult pead ja oigas tasa.

«Te mine otsima naine ja laps. Mina juba surnud...» Ja lisas pärast mõningat kõhklemist: «Ma kartma hüääni. Palun teid minu tapma.»

Tarzan võpatas. Mõne hetke eest tahtis ta seda meest tappa kui kurjategijat, nüüd aga ei suutnud ta tema vastu kätt tõsta.

Ta kergitas rootslase pead, et muuta tema asendit ja kergendada ta kannatusi. Kuid haavatut tabas jälle lämbumishoog ja hirmus verejooks. Kui hoog möödus, jäi Anderssen kinnisilmi lamama.

Tarzan arvas, et ta on juba surnud, kuid ootamatult lõi rootslane silmad lahti, vaatas ahvinimese otsa ja kähistas vaevalt kuuldavalt:

«Mina metle. tuuli tulema, oige pea, oige kõva!»

Need olid õnnetu rootslase viimased sõnad.

XI. Tambudza

Tarzan kaevas madala haua «Kincaidi» kokale, kelle maletõukava välimuse all oli tuksunud rüütelliku mehe üda. See oli kõik, mis ta võis teha džunglis mehe heaks, es oli andnud elu tema naise ja poja elu päästmiseks.

Siis jätkas Tarzan Rokofi jälitamist. Nüüd, kus ta kind--sti teadis, et valge naine oli Jane ja et ta oli uuesti koos pojaga venelase kätte sattunud, tundus talle, nagu liiguks ta oma uskumatule kiirusele ja tugevatele lihastele vaatamata edasi vaid teosammul.

Tal oli raske hoida õiget teed. Siin läbis džunglit rohkesti radasid, mis ristlesid ja hargnesid igas suunas, ning kõikjal oli tulnud ja läinud arutul hulgal pärismaalasi. Valgete inimeste jälgi katsid neile järgnenud pärismaalastest kandjate omad, kõige peal olid teiste pärismaalaste ja metsloomade jäljed.

Nii oma suurepärase nägemise kui ka kõrgesti arenenud haistmismeele abil uuris Tarzan väga tähelepanelikult kõiki jälgi, kuid äärmisele hoolikusele vaatamata pidi õhtul tõdema, et oli eksinud ja õige tee kaotanud.

Ta teadis, et tema loomad järgnevad talle, ja seepärast püüdis jätta oma jälgi võimalikult selgesti. Selleks puudutas ta radade ristumiskohtades kasvavaid liaane ning teisi ronitaimi ja vajutas sitkesse porri sügavaid jalajälgi, märgistades sel kombel teed. Tarzan teadis, et loomad leiavad džungli määratu suures raamatus need märgid hõlpsasti üles.

Vastu ööd hakkas sadama paduvihma ja ahvinimesel ei

63

jäänud muud üle kui oodata määratu suure puu varjus hommikuni, kuid ka koidikul ei lõppenud vihmasadu. See oli Tarzanile tõeline ebaõnn. Algas vihmade periood. Nädal aega varjasid päikest sünged pilved ja vihma kallas kui oavarrest. Paduvihm uhtis minema viimasedki riismed jälgedest, mida Tarzan kogu aeg visalt, kuid asjatult oli otsinud. Ta hakkas kartma, et nende hirmsate vihmadega kaotavad ka loomad tema jälje.

See paikkond oli talle täiesti võõras, halva ilma tõttu ei saanud ta aga oma teed suunata ei päikese, kuu ega tähtede järgi. Tarzan oli esimest korda elus džunglis ära eksinud!

Ja see juhtus just ajal, mil naine ja poeg olid tema veri-vaenlase küüsis. Milliseid hirmsaid kannatusi pidid nad läbi elama selle aja jooksul, mil loodusjõud takistasid ta pingutusi neid kätte saada!

Tarzan tundis põhjalikult venelast, kelle võimuses nad olid. Ta ei kahelnud, et Jane'i põgenemisest marru läinud Rokoff, kes pealegi teadis Tarzani enese kannu) olevat, ei viivita kättemaksuplaanide elluviimisega.

Vihmasadu lõppes. Jälle paistis päike endist viisi. Kuid ahvinimene ei teadnud ikka veel. millises suunas liikuma hakata. Ta teadis, et Rokoff oli Andersseni jälitades Ugam-bi äärest lahkunud, kuid küsimus oli selles, kas ta jätkab nüüd reisi sisemaale või tuleb tagasi (või ongi juba tulnud) Ugambi kallastele.

Selles kohas, kus ta jõe äärest lahkus, muutus Ugambi kitsaks ja kärestikuliseks, mis takistas isegi paadisõitu. Rokofil polnud mõtet jõge mööda edasi sõita. Aga kui ta jõe äärde tagasi ei pöördunud, kuhu poole ta siis edasi läks?

Vaevalt pidas Rokoff võimalikuks liikuda Andersseni põgenemise teed, sest minna läbi terve kontinendi Sansibari suunas oleks olnud äärmiselt raske, eriti veel koos Jane'i ja lapsega.

Siiski võis hirm sundida venelast seda üritama, hirm ahvinimese kurjakuulutava meeskonna ja veelgi suurem hirm Tarzani õiglase kättemaksu ees.

Pärast pikki mõtisklusi otsustas ahvinimene jätkata teekonda kirdesse Saksa Ida-Aafrika asumaade poole ja liikuda edasi seni, kuni näeb pärismaalasi, kellelt võib Rokofi asukoha kohta teateid saada.

Teisel päeval pärast vihmasadude lakkamist jõudis ta pärismaalaste küla juurde. Tarzanit nähes pistsid selle asukad tava kohaselt plehku. Tarzan asus- neid taga ajama ja peagi sai kätte ühe noore sõdalase. Neeger oli nii kohkunud, et viskas sõjariistad maha, langes põlvili ja läbilõikavalt kriisates vahtis Tarzanit õudusest pärani silmadega kui saatust ennast või kõikvõimast deemonit.

Suurivaevu õnnestus Tarzanil noor mees maha rahustada, nii et see arusaadavalt seletaks talle oma hirmu põhjust.

Paljude meelituste järel sai Tarzan temalt teada, et paari päeva eest oli nende külast läbi läinud salk valgeid.

Need valged rääkisid, et neid jälitab kohutav valge saatan, ja soovitasid pärismaalastel valvel olla, sest valget saatanat saadab kurjade vaimude kohutav jõuk.

Nendest juttudest ja hoiatustest kohutatud mustanahaline noormees tundiski Tarzanis ära selle valge saatana, ning ootas hirmuga kurjade vaimude ilmumist ahvide ja pantri kujul.

Kogu selles loos nägi Tarzan Rokofi sõjakavalust. Venelane püüdis kõigi vahenditega tema teekonda võimalikult raskeks teha ja pärismaalasi üles ässitada.

Noor sõdalane rääkis Tarzanile, et salka juhtinud valge mees oli lubanud neegritele muinasjutulist tasu, kui nad tapavad valge saatana- Seda nad ka kavatsesid teha, kui selleks võimalus avaneb. Kuid hetkel, mil nad nägid Tarzanit, muutus nende veri veeks, nagu ütlesid valgete meeste kandjad.

Nähes, et ahvinimesel pole mõttes midagi halba, viis pärismaalane Tarzani külla, kutsudes teel ka oma kaaslasi ühes ja kinnitades, et valge saatan oli lubanud neile kurja mitte teha, kui nad vaid ta küsimuste peale õigust räägivad.

Nad tulidki üksteise järel külla tagasi, kuid hirm polnud veel kadunud. Seda tunnistas alaline ahvinimese poole kõõritamine, mistõttu neil paistsid peamiselt silmavalged.

Pealik oli esimeste külla tagasitulijate hulgas ja just teda tahtiski Tarzan kõige rohkem küsitleda. See oli pikkade ahvikätega lühike paks mees. Tema nägu ei tõotanud midagi head: see kandis valelikkuse ja alatuse pitserit.

Ainult ebausklik hirm, mille olid esile kutsunud valgete ning venelast saatvate mustade jutud valgest saatanast ja kurjadest vaimudest, hoidsid teda kõige verejanulisemate kavatsustega Tarzanile kallale tormamast. See oli paadunud inimsööja, nagu kogu tema suguharugi.

Tarzan küsitles põhjalikult pealikut ja, võrrelnud tema sõnu noore sõdalase omadega, veendus, et Rokoff oli oma safaridega* kabuhirmus kauge idaranniku poole põgenenud.

Metslase sõnade järgi oli mitu venelase kandjat juba jalga lasknud. Nende külas oli ta viis meest varguse ja ettekavatsetud põgenemise pärast üles poonud.

Nende kahe metslase, samuti ka teiste M'ganwazami küla elanike jutu järgi tuli välja, et kõik Rokofi kaaslased olid otsustanud oma toore ja ebainimliku isanda juurest minema joosta ning jätta ta saatuse hooleks. Pealik M'gan-wazam eitas, et valgetega oli olnud valge naine või laps, kuid Tarzan oli kindel, et ta valetas. Mitu korda püüdis ahvinimene läheneda sellele küsimusele eri kandist, kuid tal ei õnnestunud kordagi tabada kavalat kannibali valetamast.

Tarzan palus pealikult süüa, kuid sai seda alles pärast pikka kauplemist. Hommikusöögi ajal püüdis ta veel teistelt juures viibivatelt metslastelt üht-teist välja uurida,

* safarid — kandjad

kuid M'ganwazami kohalolek pani nende suud lukku.

Jõudnud veendumusele, et need inimesed teavad venelase asukohast ning Jane'i ja lapse saatusest palju rohkem, kui räägivad, otsustas ta külla ööbima jääda, lootes selle ajaga veel mingeid tähtsaid üksikasju teada saada.

Kui ta oma otsusest pealikule teatas, hämmastas teda järsk muutus, mis mustnahalise suhtumises temasse aset leidis. Endise umbusalduse ja pahatahtlikkuse asemel hoovas M'ganwazamist nüüd lipitsevat abivalmidust ja armastusväärsust.

Ahvinimene pidi tingimata asuma küla parimasse onni, kust M'ganwazami kõige vanem naine välja aeti, kuna pealik ise kolis ajutiselt ühe oma noorema naise onni.

Oleks Tarzanile meenunud kuninglik tasu, mis oli neegritele lubatud tema tapmise eest, oleks ta mõistnud M'gan-wazami käitumises toimunud muutuse saatuslikku tähendust.

Asjaolu, et Tarzan jäi ööbima M'ganwazami onni, kergendas suuresti viimase võimalust tasu teenida. Seepärast käis ta väsimatult peale, et pikast teest väsinud Tarzan heidaks võimalikult kiiremini tema «lossi» puhkama, mis oli kõike muud kui meelitav.

Ahvinimene püüdis tavaliselt vältida ööbimist pärismaalaste onnides neile omase halva leha. suitsu ja vingu pärast, kuid seekord tegi ta erandi, lootes mõnd nooremat meest meelitada juttu vestma tule juurde, mis põles suitsu .täis onni keskel, ja temalt siis õigeid teateid saada Seetõttu võttis Tarzan vana M'ganwazami kutse viisakalt vastu, öeldes siiski, et eelistab pigem jagada onni mõne noorema mehega, kui pealiku vana naist välja külma kätte ajada.

Inetu hambutu vanaeit, pealiku naine, jäi sellega väga rahule. Seepärast ei käinud pealik enam peale, seda enam, et Tarzani soov üksnes aitas tal oma kavatsust täide viia.

Tarzan juhatati külavärava lähedal asuvasse onni ja jäeti üksi. Sel ööl pidi korraldatama tants tagasitulnud jahimeeste auks ja M'ganwazami sõnutsi pidid kõik noored sõdalased peos osalema.

Niipea kui ahvinimene oli lõksu viidud, kutsus M'gan-wazam noored sõdalased enda juurde ja käskis neid veeta öö valge saatana seltsis.

Ühtegi neist see käsk eriti ei rõõmustanud, sest oma ebauskliku südame põhjas tundsid nad selle iseäraliku valge hiiglase ees määratut hirmu. Kuid M'ganwazami sõna oli tema suguharule seadus, seepärast ei julgenud keegi talle vastu hakata.

M'ganwazam kükitas sõdalastega lõkke ääres ja seletas sosinal neile oma plaani, kuidas tapmist täide viia. Hambutu vanaeit, kes tänu Tarzanile võis ööseks oma onni jääda, askeldas meeste ümber justkui selleks, et puid juurde visata, tegelikult aga püüdis ta vandenõulaste juttu pealt kuulata. Nad ei pööranud temale vähimatki tähelepanu.

Hoolimata pidutsejate kõrvulukustavast kriiskamisest,

67

vajus Tarzan sügavasse unne. Maganud umbes paar tundia tajus ta äkki, et keegi oli sisenenud onni. Tulest oli järele jäänud vaid veidi hõõguvat tuhka ja kõik ümberringi oli mattunud sügavasse pimedusse. Ometi oli ahvinimene kindel, et keegi hiilib pimeduses tema poole.

See ei saanud olla peolt tagasi pöörduv sõdalane, sest pidu alles kestis: tanumalt kostis' ikka veel tantsijate metsikuid hõikeid ja tamtammide põrinat. Kes võis see olla, kes püüdis nii hoolibalt oma lähenemist varjata? Ahvide Tarzan hüppas käratult onni vastasseina äärde, oda viskeval-milt käes.

«Kes see on,» küsis, ta, «kes roomab ahvide Tarzani kallale nagu näljane lõvi pimedusest?»

«Tasem, bwana!» vastas vanainimese kähisev hääl. «See on vana Tambudza. keda sa ei tahtnud tema onnist välja külma kätte ajada.»

«Mis tahab Tambudza ahvide Tarzanist?» küsis ahvinimene.

«Sa olid lahke minu vastu, kelle vastu enam keegi lahke ei ole,» kostis vanaeit, «ja tasuks su headuse eest tulin sind hoiatama.»

«Hoiatama? Mille eest?»

«M'ganwazam valis välja noored sõdalased, kes peavad sinuga ühes onnis magama. Kui tants hommiku eel lõpeb, tulevad nad siia onni. Kui sa magad, siis tuleb M'ganwa-zami käsu järgi sind tappa. Kui sa aga ärkvel oled, peavad nad ootama, kuni sa majama jääd, ning siis tulevad kõik korraga sulle kallale ja tapavad su. M'ganwazam tahab tingimata saada tasu, mis valge mees sinu eest anda lubas.»

«Olin tasu täiesti unustanud,» lausus Tarzan endamisi ja lisas: «Aga kuidas loodab M’ganwazam tasu saada, kui valged mehed on lahkunud ja ta isegi ei tea, kus nad praegu asuvad?»

«Oh, nad pole veel kuigi kaugel,» väitis Tambudza, «ja nad liiguvad aeglaselt. Meie käskjalad võivad neile hõlpsasti järele jõuda. Ma ei oska sulle seletada, kus nende laager asub, aga ma võin sind sinna juhtida, bwana.»

Vestlusest hõivatuna nad ei märganudki, kuidas pime-
duses hiilis onni väike kogu ja niisama käratult sealt jälle
välja lipsas. ,

See oli väike Buulaoo, pealiku ja ühe ta noorema naise poeg — kättemaksuhimuline alatu väike lurjus, kes vihkas Tambudzat, nühkis alatasa tema järel ja kõigest isale ette kandis.

«Lähme siis juba rutem!» hüüdis Tarzan.

Neid viimaseid sõnu Buulaoo enam ei kuulnud, sest ta jooksis juba tuhatnelja mööda tanumat väljaku poole, kus tema julm isa jõi pärismaalaste õlut ja imetles oma alamate tantsu. Nad kriiskasid metsikult, keerlesid ringi ja hüppasid kõrgele üles, vehkides odadega. Tamtamm ja kolm püha trummi saatsid nende tantsu.

Samal ajal kui Tarzan ja Tambudza ettevaatlikult külast välja hiilisid ja džunglipimedusse kadusid, asus kaks

68

saledat välejalgset jooksjat samas suunas teele, kuigi teist rada mööda.

Mõne aja pärast, olles külast juba küllalt kaugele jõudnud, küsis Tarzan vanaeidelt, kas ta polnud ise oma silmaga juhtunud nägema valget naist ja last.

«Jah, bwana,» vastas Tambudza. «Ma nägin neid. Nendega oli kaasas üks valge naine ja väike lapsuke. Laps suri palaviku kätte ja nad matsid ta maha siin meie külas.»

XII. Must lurjus

Kui Jane Clayton taas teadvusele tuli, haaras teda uuesti meeleheide. Hirmu ja kurbusega silmitses ta Andersseni, kes hoidis süles last.

«Mis viga olema?» küsis kokk. «Te jääma haige?»

«Kus mu poeg on?» kisendas õnnetu naine, välja tegemata ta küsimusest.

Anderssen ulatas talle paksupõskse lapse, kuid naine
raputas pead.

«See pole minu poeg,» ütles ta. «Te teadsite seda väga hästi. Te olete samasugune lurjus nagu venelane.»

Andersseni väikesed silmad läksid üllatusest pärani.

«Ei teie poeg?» küsis ta. «Te ise ütlema mulle, et laps «Kincaidil» olema teie.»

«Mitte See,» vastas Jane rusutult, «vaid teine. Kus on teine laps? Seal oli kindlasti kaks last. Ma ei teadnud sellest midagi.»

«Seal ei olema teine laps. Mina metle, see olema teie. Mina väga kurb olema.»

Anderssen tammus rahutult jalalt jalale. Oli ilmselge, et ta ei teadnud, kes see laps oli.

Siis hakkas laps Andersseni süles nutma ja sirutas väikesed käed noore naise poole.

Ükski ema maailmas poleks suutnud sellele kutsele vastu panna. Haaranud võõra lapse, surus Jane ta oma rinnale, peitis näo lapse määrdunud riietesse ja puhkes vaikselt nutma.

Pisarad tõid talle veidi kergendust Pärast pettumusest tingitud esimest lugevat vapustus! ärkas temas nüüd lootus, et võibolla oli Jack just viimasel hetkel enne «Kincaidi» Inglismaalt lahkumist mingi ime läbi Rokofi käest ära võetud ja selle lapsega asendatud.

Sellele lisandus tumm kutse väikeselt abitult orvult, kes oli üksi kaitseta keset metsiku džungli koledusi. Rohkem kui miski muu äratas just see mõte Jane'i emasüdames kaastunnet süütu lapse vastu, kuigi hiljutine pettumus talle veel kannatusi valmistas.

«On teil aimu, kelle laps see on?» küsis ta Anderssenilt.

Rootslane raputas pead.

«Kui see ei olema teie poeg. mina ei teadma, kelle ta olema. Mister Rokoff ütle. see olema teie. Mina metle, tema

69

nii uskuma. Mis me temaga nüüd tegema? Mina ei saa «Kincaidi» tagasi minema. Rokoff minu tapma. Aga teie saab minema, mina viima teid mere äärde, ja siis must mees sõudma teid laeva »

«Ei, ei!» karjatas Jane. «Mitte miski hinna eest! Parem surra kui jälle nende lurjuste kätte sattuda. Ei, lähme edasi ja võtame lapse kaasa. Kui jumal aitab, siis kuidagi pääseme. »

• • •

Ja nad jätkasid oma teekonda läbi metsiku maa.

Koos nendega rändas kuus pärismaalast — safarit, kes kandsid «Kincaidilt» ettenägelikult kaasa võetud toidumoona ja telke.

Piinarikkad päevad ja ööd, mida noorel naisel tuli läbi elada, sulasid tema jaoks üheks lõputuks košmaariks, nii et tal kadus igasugune ajataju. Ta ei osanud öelda, olid nad rännanud päevi või aastaid. Ainuke lohutus selles elus, täis lakkamatut hirmu ja kannatusi, oli väike laps, kellesse Jane oli juba jõudnud kiinduda. Mõningal määral täitis ta Janei südames seda vahitavat tühjust, mille oli jätnud ta oma lapse röövimine. Jane oli leidnud olendi, kellele võis anda oma emaarmastuse. Mõnikord istus ta kinnisilmi ning kujutles magusas ja nukras enesepettes, et laps ta süles on tõepoolest tema oma.

Esialgu liikusid nad sisemaale väga aeglaselt. Aeg-ajalt nende teele sattunud pärismaalastelt hankisid nad mõningaid teateid, mille järgi võis arvata, et Rokoff polnud veel nende jälile sattunud. See viimane asjaolu, aga ka Anders seni soov võimalikult palju kergendada noore õrna n;iise rännakuraskusi, oligi põhjus, miks Anderssen liikus nii aeglaselt ja peatus sageli, et puhata.

Teel olles kandis rootslane ise last ja hoolitses Jane'i eest, kuidas vähegi suutis, et aidata naisel jõudu säästa. Siiani ängistas teda tahtmatu eksimine lapse isikuga ja ta kannatas selle all sügavalt. Aga kui Jane veendus mehe ususes, ei lubanud ta rootslasel enam endale etteheiteid teha eksi muse parast, mida ta kuidagi poleks vältida saanud.

Igal õhtul jälgis Anderssen hoolikalt, et Jane'i ja lapse telk oleks kõige paremas kohas. Astelpõõsastest tara — bo-ma — selle ümber' oli nii tugev ja läbipääsmatu, kui mosu-lad iganes ehitada oskasid. Jane'i ja lapse toit oli parim, mida võimaldasid

nende tagasihoidlikud varud ja mida rootslane sai oma püssiga muretseda. Kuid kõige rohkem rahustas ja liigutas Jane'i mehe alaline hoolitsemine ja viisakas kohtlemine.

Ta imestas sageli, kuidas võis nii eemaletõukava välimuse all peituda nii ausameelne iseloom. Mehe kaasasündinud delikaatsus, lahkus ja osavõtlikkus muutsid Jane'i silmis välimust niivõrd, et lõpuks ta enam ei märganudki me. he inetust. Rootslane tundus talle peaaegu iludusena.

* * *

Nad jõudsid edasi juba pisut kiiremini, kui mööduvatelt metslastelt saadud teateist selgus, et Rokoff oli nende jälje

70

üles leidnud ja on nüüd kannul. Põgenikud otsustasid muuta suunda ja pöörasid Ugambi jõe poole.

Ühest külast Ugambi lisajõe kaldal ostsid nad paadi ja \ sõitsid sellega Ugambini, siis ara juba mööda seda laia jõge ülespoole. Nad liikusid edasi nii kiiresti, et pikka aega ei kuulnud jälitajaist enam midagi. Jõudnud kohta, kust enam edasi sõita ei saanud, jätsid nad paadi maha ja läksid jälle džunglisse. Siin muutus nende tee taas ohtlikuks ja raskeks.

Teisel päeval pärast Ugambilt lahkumist juhtus uus õnnetus: laps haigestus palavikku. Anderssen teadis, et kurb lõpp on paratamatu, kuid tal polnud südant seda Jane'ile öelda. Ta nägi, et noor naine oli hakanud last armastama, nagu oleks see olnud tema liha ja veri.

Varsti hakkas lapsel nii halb, et tuli teha peatus. Anderssen läks pisut kõrvale peateest, mida mööda nad seni olid käinud, ja lõi laagri üles lagendikul väikese jõe kaldal.

Jane hoolitses väikese kannataja eest, pühendades talle iga silmapilgu. Kuid teda ootas juba uus löök. Uks mosula kandjatest, kes oli džunglis ümber hulkunud, tuli äkki jooksuga teatama, et «valge saatan» Rokoff oma inimestega oli üsna lähedal laagris. Mustanahaline safari pidi äärepealt nendega kokku põrkama! Ilmselt oli Rokoff neile jälile sattunud.

Põgenikud pidid laagri otsekohe kokku panema ja kähku edasi liikuma, hoolimata sellest, et lapse seisund muutus üha halvemaks. Jane Clayton tundis venelase iseloomu küllalt hästi. Ta oli veendunud, et kohe, kui Rokoff nad kinni võtab, lahutab ta Jane'i lapsest, see aga oleks tähendanud viimase kindlat surma.

Nad liikusid pikkamisi edasi läbi tiheda alusmetsa vanal, peaaegu rohtunud metsloomarajal. Mosula kandjad olid üksteise järel nende juurest lahkunud ja salapärasel moel kuhugi kadunud. Nad teenisid neid ustavalt ainult seni, kuni polnud ohtu venelase kätte sattuda. Nad olid nii palju kuulnud tema julmusest ja tundsid tema ees nii ebamäärast hirmu, et nüüd, kus teadsid valget saatanat juba enda kannul olevat, jätsid vähimagi süümepiinata oma isandad maha.

Sellest hoolimata jätkasid Anderssen ja noor naine põgenemist. Rootslane käis ees ja raius teed lahti kohtades, kus see sootuks kinni oli kasvanud, Jane lapsega kõndis tema järel.

Nii käisid nad kogu päeva, õhtu eel aga said aru, et kõik pingutused end päästa olid olnud asjatud. Üsna enda taga kuulsid nad suurt karavani lähenemas mööda rada, mille nad olid puhastanud tagaajajaile.

Nad jäid seisma, murest murtud ning väsimusest ja erutusest roidunud. Anderssen hakkas tegema viimaseid ettevalmistusi. Ta peitis Jane'i koos lapsega suure puu taha ning varjas nad hoolikalt okste ja rohuga.

Jätnud Jane'ile igaks juhuks püssi koos padrunitaskuga ja pisut toitu, andis Anderssen talle edasiseks mõningad juhised.

«Siin küla olema üks miil eemal,» ütles ta naisele. «Mo-sulad mulle rääkima, enne kui ära minema. Mina katsun venelane kõrvale saatma, teie minema edasi küla poole. Mina metle, pealik olema sebralik valgega, mosula seda mulle ütlema. Ja see keik, mis me teha saama. Ja mõnda aega pärast teie palub pealik viima teid tagasi mere äärde mosula külla, ja varsti Ugambi suudme laev tulema. Siis on teil keik hea. Jumalaga, ja head onne teil, leedi!» Ja ta ulatas naisele käe.

«Aga kuhu teie siis lähete, Sven?» imestas Jane. «Miks te ei taha end siia ära peita ja minuga koos mere äärde minna?»

«Mina ütlema venelane, teie olema surnud, siis tema ei otsib teid enam,» vastas rootslane.

«Miks ei või te tulla minuga pärast seda, kui olete venelasega rääkinud?» päris Jane. Anderssen raputas pead.

«Mina metle, et mina ei tulema kellegagi pärast seda, kui ütlema venelane, et teie surnud olema,» vastas ta.

«Te ei arva ometi, et ta teid tapab?» küsis Jane, teades iiski oma südames, et just seda teeb see suur lurjus kätte-aksuks petmise eest. Anderssen ei vastanud, käskis ainult vaikida, osutades tee poole, kust nad olid alles tulnud.

«Ma ei hooli sellest,» sosistas Jane Clayton. «Ma ei lase eid enda päästmise pärast surra, kui saan seda kuidagi takistada. Andke mulle oma revolver. Oskan seda käsitseda hk suudame kahekesi neid tagasi tõrjuda, kuni leiame ingi põgenemisvõimaluse.» «See ei aitama,» väitis Anderssen. «Nemad* vetma meie melemad kinni, ja siis mina ei saama teile midagi head tegema. Metleb lapse peale, leedi, ja mis tulema, kui te mõlemad jälle venelase kätte langema. Tema pärast peate tegema, mis mina ütle. Võtab minu püss ja padrun, teie võib neid vaja minna »

Ta pani püssi ja laskemoona Jane'i kõrvale ning läks hetke pärast juba rahulikult ja kindlalt tuldud teed lähenevale venelase karavanile vastu. Jane vaatas talle järele, kuni teekäänak varjas ta.

Jane'i esimene mõte oli talle järele joosta, tagastada püss või keelitada tagasi tulema. Tal oli mehest kohutavalt kahju, pealegi ei suutnud ta taluda hirmsat mõtet jääda üksinda, ilma ainsagi sõbrata hirmuäratavasse Aafrika džunglisse.

Jane tõusis tasakesi üles, et oma peidupaigast välja ronida. Last enda vastu surudes vaatas ta talle näkku. See oli purpurpunane. Laps põles nagu tules.

Hirmukarjatusega hüppas Jane Clayton püsti. Püss ja padrunitasku ununesid okste alla. Ta unustas Andersseni, Rokofi ja kohutava hädaohu, mis teda ähvardas. Tema ajus keerles vaid üksainus mõte: laps oli haigestunud hirmsasse troopikapalavikku ja ta ei saanud midagi teha, et kergendada tema kannatusi.

Kui ta vaid leiaks kedagi, kes saaks teda aidata — mõn-

da naist, kel endal lapsed! Ja talle meenus sõbralik küla. millest oli rääkinud Anderssen. Kui ta ometi jõuaks sinna õigeks ajaks.

Ei tohtinud minutitki viivitada Nagu hirmunud antiloop pöördus ta ümber ja hakkas jooksma mööda rada, mille talle oli kätte näidanud Anderssen.

Kaugel tema taga kuuldus karjumist ja püssipauke, seejärel võttis maad vaikus. Uus mure pigistas Jane'i südant: ta teadis, et Anderssen oli kohtunud venelasega.

Poole tunni pärast, väsimusest peaaegu ümber kukkumas, jõudis ta väikesesse külla. Silmapilk ümbritses teda terve trobikond mehi, naisi ja lapsi. Uudishimulikud pärismaalased külvasid ta üle küsimusterahega: kes ta on, mis tä tahab, mis temaga juhtus? Kuid Jane ei mõistnud nende keelt ega osanud vastata ühelegi küsimusele.

Ta näitas vaid pisarsilmil lapse peale, kes ta süles haledasti nuttis, ning kordas ikka ja jälle: «Palavik, palavik...»

Mustanahalised ei saanud ta sõnadest aru, kuid üks noor neegritar taipas, et laps on haige. Ta haaras Jane'il käest kinni ja viis ta oma onni. Naised ümbritsesid Jane'i, püüdsid teda rahustada ja last aidata.

Kohale kutsutud külanõid tegi onnis tule üles, riputas selle kohale väikese savipoti ja hakkas seal keetma mingisugust iseäralikku mürgitaimedest ravimit, tehes poti kohal maagilisi liigutusi ja pomisedes monotoonseid loitsu-sõnu. Seejärel kastis ta potti sebra saba ja loitsusõnu pomisedes pritsis sellega lapse nägu.

Pärast tema lahkumist istusid neegrinaised ringis maha ning hakkasid ulguma ja halisema. Jane arvas, et ta läheb hulluks, kuid teades naisi tegevat seda heast südamest, kannatas ta tumma alistumisega öist košmaari.

Umbes südaöö paiku kuulis ta, et külas muutus äkki rahutuks. Kostis vaidlevate pärismaalaste hääli, kuid ta ei saanud nende sõnadest aru ega taibanud, mis on lahti. Peagi kuulis ta samme lähenemas onnile, kus ta istus, laps süles. Väike olevus lamas nüüd väga vaikselt, poollahtiste laugude vahelt paistmas vaid silmavalged. Hingamist polnud peaaegu üldse kuulda.

Jane Clayton silmitses nukruse ja hirmuga väikest nägu. See polnud tema laps, tema liha ja veri, ja ikkagi, kui kalliks ja lähedaseks oli saanud see väike abitu olevus! Tema südamelt oli röövitud ta oma poeg, nüüd oli ta leidnud selle vaese nimeta lapse ja ümbritsenud ta armastusega, mis «Kincaidil» pikki kibedaid vangisolekunädalaid tegevuseta oli olnud.

Ta nägi, et surm oli lähedal, ja oma murest hoolimata pidas seda halastavaks surmaks, mis lõpetab väikese kannataja piinad.

Sammud peatusid ukse taga. Kostis tasast juttu ja hetke pärast sisenes M'ganwazam, suguharu pealik. Jane oli teda näinud möödaminnes eelmisel õhtul, enne kui naised ta onni olid viinud.

Tema poole kummardus metslase elajalik salakaval kirjuks

maalitud nägu, kus polnud midagi inimlikku. Jane Claytonile paistis isegi, et ta sarnanes rohkem gorilla kui inimesega.

Metslane proovis temaga kõnelda, kuid nähes oma katse, te viljatust, pöördus ukse poole ja kutsus kedagi väljast. Onni sisenes kohe teine neeger, kes välimuselt M'ganwa-zamist tugevasti erines ja kuulus nähtavasti teise suguharusse. Ta oskas inglise keelt ja võis olla tõlk.

Juba M'ganwazami esimesest küsimusest tundus Jane Claytonile, et metslane pärib talt teateid mingil kindlal Jane'ile veel teadmata eesmärgil. Ta ilmutas erilist huvi Jane'i kavatsuste vastu, päris, mis eesmärgil ja kuhu ta rändas ja miks tema teekond just selles külas katkenud oli. Et Jane ei näinud põhjust varjata tõde, rääkis ta mehele kõik ära. Kui neeger küsis, kas neil polnud Tarzaniga kokkulepet kohtuda siin, selles külas, raputas ta eitavalt pead. Siis selgitas neeger talle tõlgi abil oma tuleku peamist eesmärki.

«Sain suure vee ääres elavatelt inimestelt just praegu teada,» ütles ta, «et sinu mees tuli sulle jõge mööda järele, kuni pärismaalased ta kinni võtsid ja ära tapsid. Räägin seda selleks, et sul ei tarvitseks mehe otsimisele aega raisata. Selle asemel võid tagasi mere äärde minna. Sellel maal pole sul enam midagi teha!»

Jane tänas sosinal M'ganwazami tema tähelepanelikkuse eest. Tal polnud enam häält ja tema süda kivistus uuest hoobist. Ta istus, pea norus, mitte midagi nägeva pilguga last silmitsedes. M'ganwazam lahkus onnist hääletult nagu kass. Mõne aja pärast kostis ukse juurest kahinat: veel tuli keegi onni.

Neegrinaised kükitasid endiselt tule ümber, üks neist heitis hõõguvatele tukkidele kuivi oksi. Need lahvatasid äkki suure leegiga põlema ja valgustasid nagu nõiduse väel onni sisemust.

Jane Clayton tardus õudusest: laps oli surnud Ta polnud isegi märganud, millal ta suri. Hääletud nuuksed läm-matasid ta kõri, pea langes väikesele kompsule ta rinna vastas.

Viivuks valitses onnis täielik vaikus. Siis hakkasid pärismaalaste naised kohutavalt ulguma.

Mees, kes oli mõnda aega onnis seisnud, köhatas nüüd ja ütles vaikselt:

«Leedi Clayton!»

Jahmunult vaatas ta üles ja nägi enda ees Nikolas Ro-kofi pilkavat nägu.

XIII. Põgenemine

Möödus mitu minutit...

Rokoff seisis jõhkralt irvitades Jane Claytoni ees, tema pilk langes väikesele kompsule noore naise süles. Jane oli

katnud lapse näo tekiservaga, nii et võis paista, nagu laps lihtsalt magaks.

«Te tegite endale asjatult nii palju tüli!» ütles Rokoff irooniliselt. «Miks pidite isiklikult poja inimsööjate juurde tooma? Oleksin seda meelsasti ise teinud. Te oleksite võinud end säästa rännakuohtudest ja -raskustest. Kuid üldiselt olen teile selle eest tänulik, sest vabastasite mind tülikast hoolitsemisest väikese lapse eest raskel teekonnal.»

Ta vakatas ja jätkas pärast väikest pausi samasuguse ilge irvitusega.

«Kohe alguses määrasin ma teie poja just sellesse külla. M'ganwazam hakkab hoolikalt jälgima tema kasvatamist ja teeb temast tubli inimsööja. Kui teil õnnestub Inglismaale tagasi pöörduda, siis on teil kahtlemata väga meeldiv meenutada, et teie poeg elab siin inimsööjate valitud seltskonnas täie tervise juures. Tänan teid veel kord kõigest südamest, leedi Greystoke, et te nii armastusväärselt oma poja ise siia tõite. Nüüd aga palun andke poeg minu kätte, et võiksin ta kasuvanematele üle anda.»

Rokoff irvitas küüniliselt ja sirutas käed välja. Tema üllatuseks tõusis Jane Clayton püsti ja sõnakestki vastu rääkimata pani väikese kompsu ta kätele.

«Võtke!» ütles naine. «Tänu jumalale, ta pole enam teie meelevallas!»

Taibates otsekohe nende sõnade tähendust, kiskus Rokoff teki surnud lapse näolt: ta tahtis veenduda, kas see on tõsi. Jane Clayton silmitses teraselt ta ilmet.

Kõik need päevad oli ta murdnud pead küsimuse üle, kas Rokoff teab, et see on võõras laps. Nüüd hajusid ta kahtlused, nähes hirmsat viha, mis venelase näo viltu kis-kus. Lurjus ei suutnud varjata oma raevu selle üle, et saatus oli nurjanud ta kõige parema kättemaksuplaani.

Ta viskas väikese surnukeha Jane Claytoni sülle tagasi, trampis jalgu ja hakkas onnis edasi-tagasi käima. Soovimata ja oskamata end talitseda, vandus ta toorelt ja vehkis rusikatega. Viimaks peatus ta noore naise ees ja kummardus üsna tema lähedale.

«Te irvitate minu üle!» kisendas ta. «Arvate, et saite minust võitu? Jama! Ma näitan teile, nagu näitasin viletsale ahvile, keda te oma meheks nimetate, mis tähendab se-gada end Nikolas Rokofi plaanidesse. Ma jäin ilma lapsest, kes pidi saama inimsööja pojaks, kuid,» ja ta tegi pausi, et anda oma edasistele sõnadele suuremat kaalu, «selle asemel võin ma teha selle lapse emast inimsööja naise, ja ma vannun püha Peetruse

säilmete nimel, et ma teen seda! Aga alles siis, kui olen saanud teilt seda, mida tahan!»

Kui ta lootis Jane'i hirmutada, siis pettus ta rängalt. Naine oli sellest kõrgemal: tema mõistus ja närvid olid nii tuimaks muutunud, et ei reageerinud enam mingitele kannatustele ega muredele. Oma äärmiseks üllatuseks märkas mees naise huulile siginevat peaaegu õnnelikku naeratust. Tänuliku südamega mõtles Jane, et see väike surnukeha ei olnud tema väikese Jackj oma ja Rokoff ei aimanudki seda.

75

Muidugi oleks ta suurima rõõmuga venelasele suu sisse tõtt öelnud, kuid ei söandanud. Nii oli isegi parem ja ohutum Jackile, ükskõik, kus ta ka ei oleks viibinud. Loomulikult ei teadnud ta midagi oma väikese poja asukohast, isegi mitte seda, kas laps veel elas, kuid selleks oli tal siiski nõrk lootus. Võis ju ometi juhtuda, et keegi venelase kaaslastest ilma tema teadmata oli lapse vahetanud teisega, et anda ta suure lunaraha eest Londonis lord Greystoke'i sõprade kätte.

Ta oli seda kõike sada korda mõelnud ja oma unistust mitmesuguste üksikasjadega kaunistanud, ning see oli nüüd tema ainuke rõõm.

Ei, venelane ei saa iialgi teada, et see oli võõras laps.

Jane sai väga hästi aru, et tema seisukord oli lootusetu. Nüüd. kus Anderssen ja tema mees olid surnud, polnud terves ilmas kedagi, kes oleks teadnud tema asukohta ja tahtnud teda päästa. Rokoff ei ähvardanud teda asja ees, teist taga. Jane oli kindel, et ta püüab iga hinna eest oma ähvarduse täide viia. Jane'il jääb üle vaid üks võimalus: ta peab mingil moel võtma endalt elu enne, kui venelane teeb teoks oma häbiväärse plaani.

Kuid selleks vajas ta aega, et kõik läbi mõelda ja surmaks valmistuda. Ta tundis, et ei suuda teha seda viimset otsustavat sammu, proovimata vähimatki võimalust põgeneda. Ta ei hoolinud elust, kuid temas hingitses veel lootus, et saab minna tagasi lapse juurde täitma oma ema-kohust. Aga ta teadis kindlalt, et ei löö kõhklema, kui jääb valida vaid üks kahest: Nikolas Rokoff või enesetapp.

«Minge ära!» karjatas Jane raevunult. «Minge ja jätke mind üksi mu surnud lapsega. Kas te pole mulle veel küllalt kannatusi ja muret toonud? Mis ma olen teile teinud, et te ei lakka mind jälitamast?»

«Te kannatate ahvi pattude pärast, sest eelistasite< tema armastust džentelmeni — Nikolas Rokofi armastusele,» vastas venelane. «Kuid pole mõtet sellest rääkida. Kõigepealt matame maha teie lapse ja seejärel tulete otsekohe minu laagrisse, homme hommikul aga toon teid tagasi ja annan üle uuele mehele — võluvale M'ganwazamile. Tulge!»

Ta tahtis võtta last, kuid Jane keeras talle selja.

«Mina ise matan ta maha,» ütles naine. «Käskige küla taha haud kaevata.»

Rokoff tahtis seda asja kähku lõpetada, et seejärel oma ohvrit laagrisse viia. Ta hoomas naise apaatsuses täielikku alistumist saatusele ja tundis võidurõõmu.

Mees kutsus paar neegrit kaasa ja viis Jane'i küla taha. kus neegrid kaevasid suure puu alla madala haua. Jane mähkis väikese surnukeha teki sisse, asetas selle õrnalt auku ja pööras siis pea kõrvale, et mitte näha, kuidas muld väikest kogu mattis. Seejärel laskus ta põlvili ja palvetas vaikselt tundmatu orvu haua juures.

Kuivade silmade, kuid kannatava südamega tõusis ta püsti ja järgnes oma piinajale pilkaspimedasse džunglisse mööda käänulist rada, mis ühendas musta inimsööja M'ganwazami küla valge saatana Nikolas Rokofi laagriga.

76

Rada sarnanes kitsa koridoriga, mille seinteks olid tihedad väänkasvud. Need põimusid üleval kokku ega lasknud läbi kuuvalgust. Noor naine kuulis kuiva

tuulemurru prak-sumist suurte metsloomade jalge all ja saaki otsiva lõvi kumedat möirgamist, mis kõuemürinana maa värisema pani. Kandjad süütasid pillirookimbud ja vehkisid nendega, et hirmutada kiskjaid ja hoida neid aupaklikus kauguses. Rokoff kiirustas inimesi. Tema värisevast häälest taipas Jane Clayton, et venelane kartis.

Džungli öised hääled meenutasid Jane'iie neid päevi ja öid, mis ta veetis samasuguses tihnikus oma metsjumala — kartmatu ning võitmatu ahvide Tarzaniga. Siis ei tulnud talle mõttessegi karta, kuigi džungli hääled talle tookord alles võõrad olid.

Kui imetabaselt kõik muutuks, kui ta vaid teaks, et Tarzan on samuti kusagil siin, sellel metsikul maal ja otsib teda! Siis oleks, mille nimel elada ja põhjust loota abi. Mõte, et Tarzan on surnud, ei mahtunud talle pähe. Ta ei suutnud kujutleda, et see hiiglasuur keha ja need võimsad lihased on jäädavalt tardunud surmakangestus.se. On ta tõepoolest surnud? Uskuda seda või ei? Kuid mitte uskuda polnud ka alust. Oleks Rokoff talle öelnud, et Tarzan on surnud, oleks ta vähimagi kõhkluseta teadnud, et talle valetatakse. Kuid miks pidi M'ganwazam teda petma? Jane ei võinud muidugi teada, et viimane rääkis seda lihtsalt venelase ässitusel.

Viimaks jõudsid nad astelpõõsastest boma juurde, mis piiras venelase laagrit. Seal valitses suur segadus. Jane ei teadnud selle põhjust, kuid ilraselt oli juhtunud midagi erakordset ja Rokofile väga ebameeldivat, sest tema nägu moondus raevust. Pisut hiljem taipas ta sõnavahetusest, niipalju, et venelase äraolekul oli mitu inimest tema rühmast jalga lasknud ning suurema osa toidust ja laskemoonast kaasa võtnud.

Valanud välja oma viha allesjäänute peale, pöördus Rokoff tagasi Jane'i juurde, keda valvas kaks valget madrust. Toorelt kahmas ta naisel käest kinni ja hakkas teda oma telki vedama. Jane rabeles kõigest jõust, püüdes lahti pääseda, madrused aga seisid eemal ja naersid selle huvitava vaatemängu üle. Nähes, et Jane paneb vastu, lõi Rokoff teda mitu korda näkku ja vedas lõpuks poolteadvusetu naise oma telki.

Rokofi teener süütas lambi ja kadus siis peremehe märguande peale. Jane kukkus telgi keskele maha. Pisut toibunud, vaatas ta kiiresti ringi, pannes tähele iga üksikasja.

Rokoff tõstis ta maast üles ja püüdis tirida telgi seina äärde välivoodisse. Vöö küljes rippus tal raske revolver. Jane Claytoni silmad jäid sellele pidama. Ta teeskles minestust, kuid poolsuletud laugude vahelt jälgis Rokoffi ja ootas parajat juhust.

Kasutades Jane’i «teadvuseta» olekut, tõstis Rokoff. ta voodisse, kuid kära telgi ukse juures sundis meest kiiresti sinnapoole vaatama.

Paras juhus oli tulnud: osava ja kärme liigutusega kahmas Jane revolvri enda kätte. Samal hetkel pöördus Rokoff ümber, taibates hädaohtu.

Jane ei julgenud tulistada, kartes, et pauk võib teised ligi meelitada, ja kui Rokoff on surnud, satub ta veelgi hullematesse kätesse. Tal olid elavalt silme ees kaks toorest madrust, kes olid seisnud ja naernud, kui Rokoff teda peksis. Kui venelase ehmunud ja vihane pilk Jane'iie pöördus, tõstis ta revolvri ja virutas sellega kõigest jõust mehele silmade vahele. Rokoff kukkus nagu niidetult maha ja kaotas teadvuse. Noor naine hingas kergendatult: ta oli pääsenud jälkidest kallistustest!

Rokofi tähelepanu äratanud lärm kestis. Jane kartis, et kohe tuleb sisse teener ja näeb, mis on juhtunud. Ta läks kiiresti laua juurde, kus põles õlilamp, ja kustutas haisva suitseva leegi. Jäänud pilkasse pimedusse, hakkas ta mõtlema, kuidas edasi tegutseda.

Ta viibis vaenulikus laagris. Väljaspool seda laagrit laius aga metsik džungel. mida asustasid hirmuäratavad kiskjad ja veelgi hirmsamad inimesed. Oli liiga vähe võimalusi keset kõiki neid hädaohte ellu jääda. Ent mõte, et ta oli juba nii paljudest ohtudest tervena välja tulnud rja et kusagil kaugel ootab teda poeg, andis talle

otsusekindlust. Mis ka ei juhtuks ja mis teda ka ei ähvardaks, ta püüab siiski läbida selle õuduste maa ja jõuda vaba ookeani äärde.

Rokofi telk asus peaaegu laagri keskel. Seda ümbritsesid tema valgete kaaslaste ja pärismaalaste telgid. Neist mööduda ja okkalisest bomast läbi pääseda näis olevat peaaegu võimatu, kuid teist teed Jane'il ei olnud. Jääda telki, kuni ta leitakse, oleks tähendanud kaotada kõik, mis ta oli teinud vabaduse saavutamiseks. Ta astus ettevaatlikult, kuid kindlal meelel telgi tagaseina juurde otsima ust, kuid seda polnud. Kärmelt pöördus ta meelemärkuseta venelase juurde tagasi. Kobades leidis ta tema vöö vahelt pika jahi-noa ja lõikas augu telgi tagaseina.

Vaikselt astus ta välja. Oma suureks kergenduseks nägi nain'e, et laagris kõik magasid. Kustuvate lõkketulede hämaras, vilkuvas valguses nägi ta vaid ühte valvurit tukkumas laagri teises servas aia ääres. Püüdes liikuda nii, et telgid varjaksid teda valvuri pilgu eest, läks ta laagrit ümbritseva okkalise tara juurde.

Selle tagant pimedast džunglist kandus temani lõvide möirgamist, hüäänide õudset kriiskamist ning teisi salapäraseid ja kohutavaid ööhääli. Silmapilguks jäi ta värisedes kõhklema. Mõte pimeduses hulkuvatest kiskjatest ajas talle hirmu peale. Kuid nõrkusehetk möödus, Jane raputas energiliselt pead ja asus oma õrnade kätega okasseina kallale. Ta ei teinud välja haavadest ega verest, vaid töötas väsimatult edasi, kuni auk bomas oli juba nii suur, et ta sellest läbi mahtus.

Viimaks oli ta teisel pool bomat. See, mis seljataha jäi,

oli hullem kui surm. Ka ees ootas teda kindel surm, kuid igal juhul oli see kiire, halastav ia aus.

Kahjutunde ja kõhkluseta hakkas ta laagrist eemale minema ja hetk hiljem neelas džungel ta oma salapärasesse pimedusse.

XIV. Üksinda džunglis

Tambudza juhtis ahvide Tarzani mööda looklevat rada venelase laagrisse. Ta käis väga aeglaselt, sest oli vana ja reumakangete jalgadega. Nii juhtuski, et käskjalad, kelle M'ganwazam saatis Rokoffi hoiatama Tarzani saabumisest, jõudsid laagrisse tunduvalt varem kui Tarzan ja ta vana saatja.

Käskjalgade saabudes valitses valge inimese laagris suur segadus. Rokoff leiti oma telgist haavatuna ja teadvusetult. Kui ta jälle meelemärkusele tuli ja nägi, et Jane Clayton oli põgenenud, sattus ta raevu. Ta kihutas pöörasena laagris ringi, püss käes, ja ähvardas maha lasta pärismaalastest valvurid, kelle juhmuse tõttu oli noorel naisel õnnestunud põgeneda. Lõpuks püüdsid madrused venelase kinni ja võtsid ära relva, kartes, et ka viimased pärismaalased hirmust laiali jooksevad.

Just siis saabusid Mganwazami käskjalad. Vaevalt olid nad oma teate edasi andnud, kui kohale jõudis veel kaks käskjalga. Kiirest jooksust lõõtutades teatasid nad suures ärevuses, et valge hiiglane oli öösel M'ganwazami käest põgenenud ja liigub nüüd valgete laagri poole oma vaenlastele kätte maksma.

Venelase laagris puhkes otsemaid kohutav segadus. Juba üksnes mõte valge saatana ja tema metsiku jõugu lähedusest tekitas neegrites paanilist hirmu. See peaaegu müstiline hirm oli nii suur. et metslased — nii nende omad kandjad kui ka Mganwazami käskjalad — pugesid peitu, kuhu juhtus: metsa, kaldatihnikusse. puude otsa. Varsti polnud laagris enam ühtegi neegrit. Kuid kiirustamisele vaatamata ei unustanud nad kaasa võtta kõike hinnalist, mis Rokofi laagris leidus.

Niisiis juhtus, et mustanahalised röövisid Rokofi koos tema seitsme madrusega paljaks ja jätsid metsikusse džung-lisse maha. Väljapääsmatut olukorda nähes sööstis

venelane nagu tavaliselt oma kaaslaste kallale, süüdistades juhtunus ainuüksi neid. Kuid seekord ei kavatsenud madrused tema sõimu ja solvanguid taluda. Rokofi türanniseeriv käitumine ja pöörane iseloom viisid alluvad avaliku vastuhakuni. Keset ägedat sõnavahetust tõmbas äkki üks madrustest revolvri välja ja tulistas venelast. Ta laskis küll mööda, kuid see hirmutas Rokoffi niivõrd, et ta pööras ümber ja põgenes oma telki.

79

Kuid teda ootas veel üks ränk vapustus. Jõudmata oma varjupaika joosta, tardus ta sõna tõsises mõttes hirmust: metsaserval ilmus džunglitihnikust nähtavale peaaegu alasti valge mehe hiiglakogu. Rokoff tormas ummisjalu oma telki, mille tagumises seinas haigutas öösel Jane'i tehtud pikk sisselõige. Seda ava hirmust rabatud venelane nüüd kasutaski. Nagu tagaaetav jänes sööstis ta läbi bomas oleva augu, kustkaudu oli põgenenud ta enda saak, ja kadus džung-lisse, märkamata, et pageb Jane Claytoni jälgi mööda.

Ahvinimest silmates pistsid kõik madrused kabuhirmus plehku. Tarzan nägi. et Rokoffi nende hulgas ei olnud, seepärast ei hakanud ta neid taga ajama. Ta vajas üksnes venelast, keda lootis leida telgist. Mis aga madrustesse puutus, siis oli ta kindel, et džungel maksab neile kõigi kuritegude eest õiglaselt kätte. Ja ta ei eksinud: ta oli viimane valge inimene, kes neid siinilmas nägi.

Tarzan astus Rokofi telki, kuid see oli tühi. Selle ebaõnne üle vihastudes tahtis Tarzan venelast sedamaid otsima minna, kuid Tambudza hoidis teda tagasi ja soovitas nende külasse naasta.

«Ta on kindlasti seal,» ütles vanaeit. «Kui tahad teda leida, siis lähme ruttu tagasi.»

Vanaeide arvamus tundus Tarzanile tõenäoline ja selle asemel, et siit venelase jälgi otsida, hakkas ta Mganwazami küla poole ruttama, jättes Tambudza pikkamisi järele tulema. Tarzan lootis, et Jane on veel elus. Kui see nii on, siis saab ta juba tunni aja pärast naise Rokofi küüsist kätte! Ta teadis nüüd. et M'ganwazam oli petis ja et tal tuleb ehk naise pärast võidelda. Ta kahetses, et temaga polnud Mugambit. Sheetat, Akutit ja teisi tema meeskonna liikmeid. Nüüd oleks nende abi marjaks ära kulunud.

Oma üllatuseks ei leidnud ta külast ei Jane'i ega Rokoffi. Kuid teades pealiku valelikkust, ei hakanud ta viljatu usutlemisega aega raiskama, vaid ruttas tagasi maha-jäetud laagrisse, et otsida sealt Rokofi ja Jane'i jälgi. Ta käis hoolikalt ümber okkalise boma. kuni leidis midagi tähelepanuväärset. Ühes kohas oli boma katki rebitud ning võis arvata, et keegi laagris olijaist oli selle kaudu välja roninud ja džunglisse, põgenenud.

Suurepäraselt arenenud haistmismeel ütles Tarzanile, et mõlemad otsitavad olid laagrist põgenenud just siitkaudu ning pagesid nüüd ühes ja samas suunas. Hetk hiljem leidis ta tee ja hakkas nõrga lõhna järgi edasi liikuma.

* * *

Ürgmetsa paksus tihnikus, laagrist eemal hiilis samal ajal mööda kitsast metsloomarada hirmust rabatud noor naine. Iga hetk kartis ta silmast silma kohtuda mõne metsiku kiskja või niisama metsiku inimesega. Ta ruttas huupi mööda kitsast rada, lootes, et see suure jõe äärde välja viib. Ja äkki jäi ta nõutult seisma: ümbrus tundus talle eriskummaliselt tuttav. Mus pidi see tähendama?

80

Jalgraja ääres hiiglasliku puu all oli oksahunnik. Jane jäi viivuks mõttesse, siis aga meenus talle äkki, et just siia oli Anderssen ta ära peitnud. Siin oli ta andnud oma elu pärast viljatut katset päästa teda, Jane*i, lurjuse vägivallast! Jah. seda väikest kohta džunglis ei unusta Jane surmatunnini ...

Oksahunnikut nähes meenusid talle püss ja padrunitas-ku, mis õnnetu rootslane viimasel silmapilgul talle jätnud oli. Tema käsi pigistas ikka veel revolvrit, mille ta Rokofi vöö vahelt oli ära kiskunud. See oli muidugi hea kaitsevahend, kuid seal võis olla kõigest kuus padrunit, millest ei jätkunud toidu hankimiseks ega enesekaitseks pikal teekonnal mere äärde.

Hinge kinni pidades kobas ta oksahunniku all: kas tema jäetud varandus on veel alles? Oma suureks rõõmuks sattus ta käsi kohe püssitorule ja samas leidis ta ka padruni-tasku. Jane tõmbas need oksahunniku alt välja, viskas padrunitasku üle õla ja võttis raske püssi kätte. Olles sel kombel relvastatud, tundis ta end kohe turvalisemalt ja jätkas oma teed uue lootusega kindlale edule.

Sel ööl magas ta puu otsas, nagu Tarzangi oli seda sageli teinud, hommikul aga jätkas teekonda.

Kui Jane tahtis päeval parajasti üle väikese lagendiku minna, nägi ta kohkudes tohutu suurt ahvi, kes talle džung-list vastu tuli. Tuul puhus põiki üle lagendiku ja Jane taipas asuda sellisesse kohta, kus ta jäi suurest loomast alla tuult. Ta jõudis tihedasse põõsasse peitu pugeda ja jäi ootama, hoides oma püssi laskevalmis.

Koletis tuli pikkamisi üle lagendiku, nuuskides aeg-ajalt maad, nagu ajaks ta kellegi jälgi. Vaevalt oli see hiiglaslik antropoid teinud mõne sammu, kui džunglitihnikust ilmus lagedale samasugune ja siis veel ning veel, kuni kohkunud noore naise silme ees oli tervelt viis julma metslooma.

Jane palus kirglikult jumalat, et nad kiiremini ära läheksid, sest iga hetk võis juhuslik tuulepuhang kanda ta lõhna ahvideni ning siis poleks teda nende tohutute lihaste ja võimsate kihvade eest kaitsnud ükski püss.

Ta vaatas samasse suunda, kuhu vahtisid loomad, ja lõpuks arvas ta mõistvat, miks nad siin lagendikul sagisid, otsekui püüdes kellegi eest peituda. Neid aeti taga. Ja tõe-^ poolest, mõni silmapilk hiljem nägi Jane tugevat painduvat pantrit: hiiglasuur kass lipsas käratult džunglist välja, samast kohast, kust olid tulnud ahvidki.

Kiiresti astus metsloom üle lagendiku inimahvide poole. Jane imestas nende ilmse ükskõiksuse üle ja hetk hiljem muutus ta imestus veel suuremaks, kui selle asemel, et ahvidele kallale tormata, läks suur kass nende juurde, istus rahulikult maha ja hakkas rahuloleval ilmel end pesema.

Noor naine oli hämmastunud, nähes neid sünnipäraseid vaenlasi sõbrustavat, ta hakkas peaaegu kahtlema

oma mõistuses, kui nägi pikka tugevat neegrit džunglist väljumas ja metsloomadele lähenemas. Ta oli veendunud, et veel hetk, ja mees rebitakse tükkideks. Ta tõusis juba pooleldi püsti ja pani püssi palge, et meest hirmsa saatuse käest päästa. Kuid viimane läks rahulikult kummalise seltskonna juurde, ja mis veel kummalisem, hakkas nende-ga rääkima .. .

Peagi hakkas see imetabane seltskond liikuma ja kadus teisele poole džunglisse. Kergendusohkega hüppas Jane jalule ja püüdis põgeneda hirmuäratavast jõugust võimalikult kaugele. Ta ei saanud millestki aru ja varsti tundus talle, et see oli lihtsalt pentsik unenägu.

* * *

Pool miili tagapool sellesama raja ääres lamas maas üks teine inimene, hirmust poolsurnud. Ta oli end peitnud hiiglasuure sipelgapesa taha ja nägi sedasama jõuku. See oli Rokoff. Temale polnud see metsloomade seltskond mingi uudis ega mõistatus: ta tundis neis ära ahvide Tarzani kohutavad liitlased. Vaevalt olid loomad temast möödunud, kui ta püsti hüppas ja ummisjalu jooksma pistis. Ta tormas Ugambi jõe poole.

Sinnasamasse suundus ka Jane Clayton. Ja kui ta lõpuks jõe kaldale jõudis, oli Rokoff talle nii lähedal, et iga hetk võis oodata nende kohtumist.

Kaldal silmas noor naine suurt paati, mis oli poolest saadik veest välja tõmmatud ja puu külge seotud. See oli vast leid! Kui Jane vaid jõuaks paadi vette lükata! Nööri lahti võtnud, haaras Jane paadi ninast ja püüdis paati kõigutades seda vette tõugata, kuid kõik pingutused olid asjatud. Siis turgatas talle pähe mõte pärasse mõni raskus panna ja paati kõigutada, kuni see ise vette libiseb.

Ta leidis mõne raske puunoti, mille vesi kalda äärde oli toonud. Suure vaevaga veeretas ta need paadi juurde, upitas üle ääre ja ladus pärasse. Ta märkas peagi suure kergendustundega, et paadi nina hakkas tõepoolest pikkamisi kaldamudast kerkima, pära aga libises allavoolu, jäädes paari jala kaugusel uuesti seisma.

Jane leidis, et joostes edasi-tagasi paadi pära ja nina vahet, saab ta tõsta kord üht, kord teist paadi otsa vastavalt sellele, kuhu ta raskuse asetab. Tulemuseks oli, et kui ta pära juurde jooksis, nihkus paat paar tolli kaldast kaugemale jõkke.

Ta oli oma töö lõpetamisega nii agarasti ametis, et ei märganudki meest, kes oli džunglist nüüdsama välja ilmunud ja suure puu alla seisma jäänud. Mees silmitses Jane'i, tõmmul näol kurikaval ja julm irvitus.

Paat oli juba kaldamudast lahti pääsenud ja Jane uskus, et saab veesõiduki paadi põhjas lebavate aerudega sügavamasse vette tõugata. Ta hüppas paati, pani sinna ka püssi ja padrunitasku ning haaras pihku aerud, kui juhtumisi

tõstis pilgu džungli servale. Nõrk hirmukarjatus pääses ta huulilt: seal seisis Rokoff!

Venelane tormas nüüd kaldale ja surmaga ähvardades sundis noort naist peatuma, kuigi oli raske taibata, kuidas ta ilma relvata oma ähvardust täide oleks viinud.

Jane Clayton ei teadnud midagi nendest õnnetustest, mis pärast tema laagrist põgenemist venelast olid tabanud. Ta oli kindel, et mehel on ka relv ja et venelase kaaslased on kusagil lähedal. Kuid tal polnud kavatsust teist korda mehe küüsi langeda. Parem surm kui see, mis teda ootab. Veel hetk, ja paat on vaba.

Kui paat juba kord jões on, siis pole Rokofil enam võimu seda peatada. Kaldal polnud ühtegi teist paati ja ükski mees, seda enam Rokofi-taoline argpüks, ei julgeks talle järele ujuda läbi krokodillidest kubiseva vee.

Rokoff tahtis tegelikult kõige rohkem oma nahka päästa. Ta oleks meelsasti loobunud kõigist oma kavatsustest Ja-ne'i suhtes ja oleks tõotanud talle ükskõik mida, kui naine oleks vaid lubanud ka temal kasutada seda kallihinnalist paati. Ta jooksis vee äärde ja sirutas käe välja, et kahmata paadi ninast. Kuid sel hetkel võttis Jane Clayton kokku kogu oma jõu ja lükkas paadi kaldast eemale.

Venelase sõrmed olid olnud paadist vaid kuue tolli kaugusel. Noor naine nõrkes viivuks kogu selle vaimse, kehalise ja närvipinge tagajärjel, mis tal paari viimase minuti jooksul oli tulnud läbi elada Kuid tänu jumalale, nüüd oli ta väljaspool hädaohtu.

Kui ta alles tasakesi tänupalvet luges, nägi ta äkki venelase salakavalal näol võidurõõmsat irvitust. Rokoff kummardus kähku alla ja haaras juubeldaval ilmel kõvasti kinni millestki, mis läbi kaldamuda vee poole väänles.

Jane Clayton küürutas paadi põhjas, silmad hirmust pärani, sest ta mõistis, et viimsel hetkel oli ta võit kaotuseks muutunud ja ta oli jälle selle lurjuse meelevallas.

See. mida mees oli silmanud, oli köis, millega paat oli puu külge seotud. Sellest hoidiski Rokoff nüüd kinni.

XV. Ugambit mööda alla

Poolel teel Ugambi ja waganwazamide küla vahel kohtas Tarzan oma metsikut meeskonda, kes liikus pikkamisi tema vanu jälgi mööda. Mugambi suutis vaevalt uskuda, et venelane ja tema isanda Tarzani naine olid metsloomadest nii lähedalt möödunud. Ta pidas seda täiesti võimatuks, et kaks inimolendit oleks võinud olla neile nii lähedal, ilma et ükski haruldaselt erksatest metsloomadest poleks neid avastanud. Et see just nii oli, tõendasid ilmeksimatult nende jäljed.

Tarzan oli juba teekonna algul taibanud, et Jane ja Rokoff

83

ei käinud koos, vaid lahus. Jäljed näitasid selgesti, et noor naine oli algul Rokofist tublisti ees, kuid mida kaugemale ahvinimene rada mööda liikus, seda selgemaks sai, et venelane oli oma ohvrile kiiresti järele jõudmas.

Esialgu katsid metsloomade käpajäljed Jane Claytoni jalajälgi, kuna Rokofi jäljed kinnitasid, et viimane oli rajal liikunud alles pärast metsloomi. Kuid mida edasi, seda vähem oli Jane'i ja venelase jälgede vahel loomade jälgi ning jõele lähenedes taipas ahvinimene, et Rokoff võis noorest naisest olla kõigest paarisaja jardi kaugusel.

Ta arvas, et nad peavad olema siinsamas, üsna tema lähedal. Ootusärevusest ja kannatamatusest värisedes ruttas ta oma meeskonnast ette. Viskudes puult puule, jõudis ta jõe kaldale otse selles kohas, kus Rokoff oli Jane'i kätte, saanud. Kaldamudast leidis ahvinimene kahe otsitava selged jalajäljed, kuid paati ega inimesi polnud kusagil näha.

Tarzan oli veendunud, et nad sõitsid minema mõne pärismaalaste paadiga. Ahvinimese terane pilk lendas kärmelt üle jõe. Kaugel, kus jõgi tegi käänaku, silmas ta kalda ääres tiheda lehekatuse all libisevat paati, mille päras istus mehekogu.

Oma pealiku järel kaldale ilmunud metsloomad nägid, kuidas ta kiiresti mättalt mättale hüpates mööda soist kallast ruttas, kuni jõudis väikesele künkale. See asus just kohas, kus jõgi tegi käänaku.

Rasked ja kohmakad ahvid ei saanud talle läbi püdela kaldamuda järgneda, ka Sheetale polnud see meeltmööda. Seepärast läksid nad metsa kaudu ringi. Mugambi aga ruttas nii kiiresti kui sai oma valgele isandale tema jälgi mööda järele.

Pärast pooletunnist kiiret jooksu jõudis Tarzan otseteed Sinna, kus jõgi ära keeras. Siit avanes looklevale jõele suurepärane vaade. Selle heledal veepeeglil märkas Tarzan otsekohe paati, mille päras istus Nikolas Rokoff.

Jane'i venelasega ei olnud.

Kui Tarzan oma verivaenlast nägi, läks lai arm ta laubal raevust purpurpunaseks ja ta tõi kuuldavale isaahvi kohutava sõjakisa.

Seda kurjakuulutavat väljakutset kuuldes hakkas Rokoff värisema Küürutades paadi põhjas, hambad suus pla-gisemas, vahtis ta üksisilmi meest, keda kartis kõige rohkem maailmas.

Asudes paadiga keset jõge. uskus Rokoff end väljaspool hädaohtu olevat, kuid juba Tarzani nägemine pani teda hirmust lõdisema. Ja see muutus metsikuks hüsteeriaks, kui ta nägi valget hiiglast" kartmatult troopikajõe ohtlikesse voogudesse sukeldumas ja paadi poole ujumas.

Kiirete võimsate liigutustega laineid lõigates lähenes ahvinimene paadile. Rokoff kahmas paadi põhjast ühe aeru ja hirmust pärani silmil ikka alles elavat surma jõllitades püüdis kõigest jõust kohmakat paati kiiremini liikuma ajada.

84

Vastaskalda poolt aga lähenes poolpaljale ujujale piki veepinda kurjakuulutav virvendus, mida ei märganud kumbki mees.

Tarzan oli viimaks jõudnud paadi pärani. Ta sirutas käe välja ja haaras paadi äärest kinni. Rokoff istus otsekui hirmust halvatud, võimetu liigutama kätt või jalga, jõllitades vihasele kättemaksjale ainiti näkku.

Miski laksatas Tarzani selja taga. Ta pöördus arusaamatuses ümber ja nägi reetlikku virvendust. Tarzan teadis, mida see tähendas. Selsamal hetkel haarati ta parem jalg võimsate lõugade vahele. Ta tõmbas jõuliselt jalga, püüdes end vabastada ja paati ronida. Katse olekski õnnestunud, poleks see ootamatu vahelesegamine andnud venelasele äkki tagasi tegutsemisvõime, sest siit võis ta loota vabanemist ja kättemaksu.

Nagu mürgine madu kargas mees paadi pärasse ja virutas kõigest jõust raske aeruga oma vaenlasele pähe. Ahvini-mese sõrmed lasksid paadi servast lahti ja ta vajus vette tagasi.

Vee pinnal tekkis lühike võitlus ja hääbus siis. Vesi lõi keerisena vahutama, siis kostis sulpsatus, pinnale ilmus rohkesti mulle ja kiire Vool hajutas veele tekkinud ringid. See veekeeris, mullid ning ringid tähistasid kohta, kus Tarzan ahvide sugukonnast, džungli valitseja oli inimeste silmist kadunud Ugambi süngetesse ja ähvardavatesse voogudesse . . .

* * *

Üleelatud hirmust ja tapvast väsimusest kurnatuna langes Rokoff nagu niidetult paadi põhja. Esimesel hetkel ei suutnud ta isegi taibata talle osaks saanud hea õnne tähendust. Kõik, mis ta nägi. oli tummalt võitleva valge mehe kadumine vee alla libedasse põhjamudasse hirmsa surma kätte.

Pikkamisi jõudis venelase ajju selle tähendus ja siis ilmus ta huultele võidurõõmus naeratus. Aga vaevalt oli ta end õnnitlenud. et võis nüüd võrdlemisi ohutult ja takistamatult jätkata oma reisi mere poole, kui kaldalt kostis metsikut möirgamist.

Ta vaatas ringi: kaldal tihedast lehestikust: vahtisid teda pantri vihast kiirgavad silmad. Tema tagant paistsid Akuti kohutavad ahvid, selle košmaarse metsloomaväe ees aga seisis võimas mustanahaline hiiglane, kes rusikaid raputades talle hirmsat surma vandus.

* * *

See oli mingi hullumeelne põgenemine mööda Ugambit. Fantastiline jõuk ajas Rokofi paati taga päeval ja ööl. Mõnikord liikusid jälitajad kõrvuti temaga, mõnikord kadusid ajuti džungli labürinti, et taas välja ilmuda ja raevukalt möirates, ähvardavalt kihvu laksutades ja metsikult ulgudes teda saata See teekond muutis terve ja tugeva venelase jõuetuks hallipäiseks hirmust tudisevaks vanameheks ammu enne seda. kui ta lootusetu pilk ookeani nägi...

85

Ta mööduS rahvarikastest küladest. Pärismaalastest sõdalased püüdsid mitu korda oma paatidega teda kinni võtta, kuid iga kord ilmus džunglist nähtavale hirmuäratav jõuk ja kihutas kohkunud pärismaalased kriisates kaldale tagasi.

Mitte kusagil oma teel ei märganud Rokoff Jane Clay-toni jälgi. Ta polnud naist näinud sellest hetkest saadik, kui oli kinni haaranud paadi nöörist ja irvitanud mõtte üle, et naine taas tema meelevallas viibib. Kuid see kestis vaid üheainsa viivu. Järgmisel hetkel kahmas Jane paadi põhjast raske püssi ja sihtis mehele rinda.

Siis oli ta sedamaid köie lahti lasknud ja paat koos Jane'iga ujus allavoolu edasi. Venelane aga jooksis kiiresti tagasi ühe väikese harujõe suudme juurde, kuhu oli peidetud tema paat: sellega oli ta oma kaaslastega Jane'i ja An-dersseni taga ajanud.

Mis oli juhtunud noore naisega?

Venelane ei kahelnud, et naise olid kinni võtnud metslased mõnest külast, millest ta teel ookeani poole pidi tingimata mööda sõitma. Vähemalt oli tema, Rokoff, nüüd lõpuks ometi lahti vaenulikest, inimestest.

Kuid ta oleks soovinud neid meelsasti tagasi, see oleks vabastanud teda hirmuäratavatest olevustest, kes venelast armutult jälitasid ning iga kord teda nähes kriiskasid ja lõrisesid. Kõige suuremat hirmu äratas temas aga kiirgavate silmade ja saatanliku välimusega panter, kes päeval tema poole oma pärani aetud lõugu laksutas ja kelle põlevad silmad kiirgasid öösel läbi pilkaspimeda džungli üle vee.

Jõudnud viimaks Ugambi suudmeni, sai Rokoff uuesti elu sisse: seal abaja kollakas vees seisis ankrus «Kincaid»

Enne teeleasumist mööda jõge üles oli ta laeva saatnud sütt hankima, jättes selle Pavlovi hoole alla. Venelane hakkas kõigest jõust laeva poole sõudma, tõustes aegajalt püsti, vehkides aeruga ning karjudes kõvasti, et äratada meeskonna tähelepanu. Kuid tema karjumisele ei tulnud vaikiva laeva tekilt mingit vastust. Rokoff heitis põgusa pilgu kaldale: hirmuäratav jõuk oli juba mererannale jõudnud. Ta mõtles, et isegi veel nüüd võivad need inimesetaolised saatanad tema juurde tee leida, kas või laeva pardale, kui seal pole inimesi, kes neid relvadega tagasi tõrjuks.

Kuid mis võis juhtuda nendega, kes olid temast «Kincaidile» jäänud? Kus on Pavlov? Kas meeskond oli laeva tõepoolest maha jätnud ning temal, kes oli läbi elanud kõik need luupainajalikud päevad ja ööd, seisavad ees veel uued kannatused? Rokoff võpatas: ta tundis äkki surma jäist hingust.

Kuid ta jätkas sõudmist ja lühikese aja pärast, mis talle tundus igavikuna, põrkas paadi nina «Kincaidi» külje

86

vastu. Üle laeva ääre rippus nöörredel, aga kui venelane sellest kinni haaras, et üles ronida, kuulis ta tekilt hoiatavat hüüdu ja pead tõstes nägi külma armutut püssitoru.

* * *

Kui Jane Clayton oli Ugambi kaldal oma püssiga Roko-file surmahirmu naha vahele ajanud, õnnestus tal pärast seda mehe jälitamisest pääseda ja ta sõudis otsemaid sinna, kus vool oli kõige kiirem.

Kõik need pikad päevad ja ööd oli ta paadis valvel. Ainult päeval kõige palavamatel tundidel heitis ta paadi põhja pikali, kattis näo suure palmilehega ja laskis paati voolul edasi kanda. Need olid tema ainsad puhketunnid, muul ajal püüdis ta igati paadi liikumiskiirust suurendada, sõudes raske aeruga.

Rokoff, kes sedasama jõge mööda Jane'ile järele sõitis, hoidus aga kogu aeg aeglase vooluga kohtadesse, sest ta püüdis võimalikult kaugemal olla sellest kaldast, kus liikusid tema hirmuäratavad jälitajad. Ja sel moel sattus ta vastaskalda tasasesse jõekääru.

Nii juhtuski, et kuigi Rokoff asus mööda Ugambit teele peaaegu ühel ajal Jane'iga, jõudis viimane lahele temast kaks tundi varem. Ankrus seisvat laeva nähes tõusid tal tahtmatult rõõmust ja lootusest pisarad silmi Kuid rõõm asendus suurima pettumusega, kui Jane nägi, et see oli «Kincaid». Seesama «Kincaid», kus ta oli juba nii palju kannatusi pidanud läbi elama!

Kuid tagasi pöörata oli juba hilja, sest naist laeva poole kandev vool oli tema lihastele liiga tugev. Ta poleks suutnud rasket paati vastu voolu sõuda ja seepärast jäi tal üle proovida «Kincaidil» olijaile märkamatult kaldale pääseda või anda end nende meelevalda, vastasel korral viib vool ta merre.

Kaldal oli tal vähe elulootust, sest ta ei teadnud, kus asus sõbralik Mosula küla, kuhu Anderssen oli teda viinud pimedal ööl pärast «Kincaidilt» põgenemist.

Jane lootis, et nüüd, kus Rokoffi polnud laevas, õnnestub tal suurt tasu lubades meeskond nõusse saada, et toimetada teda lähimasse tsiviliseeritud sadamalinna. Igal juhul tasus tal isegi riski peale välja minna, kui ta vaid laevani jõuaks!

Vool kandis teda kiiresti jõge mööda alla ja ainult kogu jõudu kokku võttes suutis ta oma kohmaka sõiduriista «Kin-caidi» juurde juhtida. Ta lootis laevast abi saada, kuid te-' ma üllatuseks näis laev tühi olevat, sest kusagil polnud elumärki. Paat jõudis üha lähemale laeva ninale, kuid keegi» ei hõiganud teda. Veel hetk, ja vool kannab ta laevast mööda, ja kui tema päästmiseks paati alla ei lasta, viib mõõn ta kaugele merre.

Jane hakkas valjusti appi hüüdma, kuid vastuseks kõlas vaid ümberkaudsest džunglist metsloomade läbilõikavat kisa. Jane surus kõigest jõust aerudele, et laeva juurde

87

jõuda. Kuid vool kandis paati kõrvale ja tundus, et see möödub oma eesmärgist mõne jala kaugusel.

Viimasel hetkel sattus paat tuiskavasse veekeerisesse , — ühte nendest neelukohtadest, mida nii rohkesti leidub kiire jõe suudmes. Mühisev veejuga paiskas paadi eemale ja see sattus otse laeva nina alla. Jane jõudis ankruketist kinni haarata.

Kangelaslikult klammerdus ta raskete raudlülide külge, kuna tugev vool paati tema alt ära kiskus. Eespool silmas ta üle parda nöörredelit rippumas. Lasta ankruketist lahti ja püüda redelini hüpata, kui vool paadi sinna kannab, tundus võimatuna, kuid ka ankruketi külge rippuma jääda oli täiesti mõttetu.

Juhtumisi langes ta pilk köiele paadi ninas. Ta sidus selle otsapidi kõvasti keti külge ja vedas siis pikkamisi paati, kuni see oli otse redeli all.

Heitnud püssi üle õla, ronis ta osavasti laevalaele. Kõigepealt hakkas ta laeva läbi uurima, püss laskevalmis, et vältida ootamatut kallaletungi. Juba esimesest pilgust tai-pas Jane, miks laev näis mahajäetuna: meeskonnaruumis sattus ta peale kahele maani purjus madrusele, kes nähtavasti olid jäetud laeva valvama.

Vastikusest võpatades kiirustas Jane trepist üles ja sulges hoolikalt luugi magavate madruste kohal. Seejärel siirdus ta süüa otsima. Leidnud köögist ühte-teist söödavat ja kustutanud nälja, asus ta püssiga laevalaele valvesse. Ta oli kindlalt otsustanud, et vastu tema tahtmist ei tohi keegi «Kincaidi» pardale tulla.

Möödus umbes tund. Jõele ei ilmunud midagi, mis oleks võinud temas rahutust tekitada, kuid siis tuli käänaku tagant nähtavale paat, milles istus üks mehekogu. Paat jõudis lähemale, Jane tundis ära Rokofi, ja kui mees püüdis laevale ronida, nägi ta enda ees püssitoru.

***

Nähes, kes teda püssist sihib, sattus venelane kirjeldamatusse raevu. Ta ähvardas Jane'i ja külvas ta üle sõimuvalinguga Aga kui see naisele ei mõjunud, muutis ta tooni, hakkas paluma ja igasuguste lubadustega meelitama. Kõigile tema ettepanekutele oli Janeil vaid üks vastus: ta ei luba iialgi Rokoffi samale laevale, kus viibib ise, ja juba esimesel katsel nöörredelist üles ronida laseb ta venelase maha.

Suur argpüks, nagu Rokoff oli, ei näinud ta muud võimalust, kui püüda maale tagasi pääseda, sest vool ähvardas teda iga hetk avamerele viia. Teisel kaldal aga seisis ja ootas teda endiselt urisev ja möirgav metsloomade kari.

Jane Clayton teadis, et ilma teiste abita ei jõua mees rasket paati vastuvoolu tagasi «Kincaidi» juurde sõuda, seepärast ei kartnud ta enam kallaletungi. Hirmuäratavas loomadesalgas kaldal tundis ta enda arvates ara sellesama, kes temast mõne päeva eest džunglis oli möödunud. Polnud

88

tõenäoline, et džunglis võis olla veel teine säärane kummaline seltskond. Kuid mis neid jõe suudmesse oli toonud, seda ei osanud Jane ära arvata,

õhtu eel ehmatas noort naist järsku venelase karjumine vastaskaldal. Jane heitis pilgu parda taha ja nägi kohkudes «Kincaidile» lähenevat laevapaati. Selles istus mitu meest. Need võisid olla ainult «Kincaidi» meeskonna puuduvad liikmed — südametud lurjused ja vaenlased.

XVI. Ööpimeduses

Kui Tarzan taipas, et ta oli krokodilli võimsate lõugade vahel, ei alistunud ta saatusele ega kaotanud lootust. Nii oleks talitanud vaid tavaline inimene, mitte aga ahvide Tarzan.

Enne kui koletis ta vee alla vedas, tõmbas ta kopsud õhku täis, seejärel võttis kokku oma hiiglajõu, et vabaneda eluka lõugade vahelt. Kobanud käega oma kivinuga, haaras ta selle tugevasti pihku ja hakkas kõigest jõust taguma hirmuäratava roomaja paksu soomusnahka.

Valu ja hirm sundisid krokodilli veelgi nobedamini oma koopa poole ujuma. Kui ahvinimene parajasti tundis, et ta õhupuudusest lämbuma hakkab, heideti ta koopa mudasele põhjale, kusjuures ta pea jäi veest välja.

Mõne hetke lamas Tarzan püdelas poris, ahmides kopsudesse koopa haisvat sumbunud õhku. Ta ümber valitses hauapimedus ja surmavaikus. Oma keha vastas tundis ta koletise naha külmi kõvu soomuseid tõusmas ja vajumas, nagu hingaks loom raskesti. Kaotamata lootust pääseda, virutas ta oma kivist noaga loomale seni kõhtu, kuni tundis, et krokodilli hiiglaslik keha hakkas kramplikult tõmblema ja jäi siis liikumatuks. Õhuke nuga oli leidnud soo-musnahas õrna koha.

Vabastanud oma jala krokodilli lõugade vahelt, tõusis ahvinimene püsti ja hakkas haisvat koobast uurima. Ta leidis, et oli vangis maa-aluses koopas, kuhu võis mahtuda tosin või rohkem säärast elukat nagu see. kes ta sinna oli lohistanud. Kahtlemata oli ainus tee sellesse koopasse ava, kust krokodill ta sisse oli vedanud. Tema esimene mõte oli loomulikult siit kiiremini välja pääseda, kuid see polnudki nii lihtne. Iga hetk riskis ta sattuda teise samasuguse kohutava eluka lõugade vahele.

Kui ta jõuabki tervelt välja ning pääseb vabasse voolu, siis sealgi ähvardab teda kallaletungioht. Kuid teist valikut tal polnud ning ahminud kopsudesse koopa sumbunud haisvat õhku. sukeldus Tarzan pimedasse avasse, mida ta ei näinud, vaid leidis käte ja jalgade abil.

Tema säär, mis oli krokodilli lõugade vahel, oli tublisti lõhki rebitud, kuid luud olid terveks jäänud. Ka lihased ja

kõõlused polnud niivõrd vigastatud, et ta poleks saanud haavatud jalga kasutada. Haav tekitas vaid piinavat valu, muud midagi.

Kuid ahvide Tarzan oskas mehiselt valu kannatada, ja leidnud, et jalga saab liigutada, ta sellest enam ei mõelnud.

Kiiresti roomas ja ujus ta läbi käigu, mis esialgu viis allapoole, siis üles ja lõppes viimaks jõe põhjas kõigest paari jala kaugusel kaldast. Vee pinnale tõusnud, nägi ta enda lähedal kahe suure krokodilli pead. Nad hakkasid kiiresti tema poole ujuma. Üliinimliku pingutusega õnnestus Tarzanil tagaajajate käest pääseda ja kaldale ujuda, kus ta haaras kinni suure puit rippuvatest okstest

Ta jõudis sinna just parajaks ajaks! Kaks paari ammuli lõugu napsasid laksatades Tarzani järele, kuid ta oli juba väljaspool hädaohtu. Paar minutit puhkas Tarzan puul, mis oli ta päästnud. Kuid ta ei maganud, vaid vaatas teraselt alla jõele, nii kaugele, kui

silm ulatas. Ta otsis ja ootas Rokoffi, kuid kusagil polnud märkigi venelasest ega ta paadist.

Puhanud ja haavatud jala suure palmilehega kinni sidunud, alustas Tarzan taas oma vaenlase jälitamist. Ta leidis, et oli nüüd sattunud vastaskaldale, aga et ta ohver viibis jõel, oli ahvinimesele ükskõik, kummal kaldal liikuda.

Oma suureks kurvastuseks märkas Tarzan peagi, et ta jalg oli palju raskemini vigastatud, kui esialgu tundus. See takistas suuresti tema kiiret edasijõudmist. Maas võis ta liikuda veel võrdlemisi kiiresti, ehkki suure vaeva ja valu-» ga, kuid hüpata puult puule džungli keskmisel terrassil oli täiesti võimatu. See liikumisviis oli Tarzanile alati olnud-kõige meelepärasem ja ka kiireim.

Vanalt neegrinaiselt Tambudzalt oli Tarzan kuulnud midagi, mis äratas temas kahtlusi. Kui vanaeit talle lapse surmast rääkis, lisas ta, et valget naist oli see küll sügavasti kurvastanud, kuid ta olevat nagu öelnud, et see pole tema, vaid võõras laps. Tarzan ei näinud põhjust, miks Jane oleks pidanud oma lapsest lahti ütlema. Ainuke seletus kõigele oli, et koos rootslasega tema poega saatev naine polnud hoopiski Jane.

Mida rohkem ta sellest mõtles, seda kindlamaks, muutus veendumus, et poeg on surnud, naine aga viibib Londonis ega tea midagi oma Jacki saatusest Sellisel juhul oli ta Ro-kofi kurjakuulutavast vihjest valesti aru saanud ja oli Jane'i pärast asjatult nii palju muretsenud.

See mõte leevendas pisut teravat kurbust, mille all ta kannatas poja surma tõttu. Kuid missugune surm see oli! Kuigi harjunud julmuste ja kannatustega, võpatas Tarzan kogu kehast, mõeldes kohutavale saatusele, mis oli tabanud süütut last.

Kogu oma vaevarikkal teekonnal ookeani poole mõtles Tarzan sellest, kui palju halba ja muret oli talle ja tema perekonnale tekitanud venelane, ning tema laubalt ei

kadunud lai purpurpunane arm, mis alati tähistas tema loomaliku raevu kõrgmomente. Aeg-ajalt tõi ta kuuldavale tahtmatuid röögatusi või nii metsikuid möirgeid, et džungli väiksemad asukad hirmunult oma urgudesse pugesid. Oo, saaks ta ainult selle lurjuse kätte!

Teel rannikule püüdsid sõjakad pärismaalased kahel korral talle kallale tungida, kuid kuuldes isaahvi hirmuäratavat kisa ja nähes valget hiiglast vastu sööstmas, kihu-tasid nad sedamaid põõsastesse.

Tarzan oli harjunud edasi liikuma sellise kiirusega nagu kõige väledamad ahvid, mispärast tundus talle, et jõuab edasi äärmiselt aeglaselt. Tegelikult aga liikus ta peaaegu niisama kiiresti kui Rokoff tema ees paadis. Nii jõudis ta ookeani rannikule ühel ja samal päeval Jane'i ning Rokofiga. kuid ainult hilisõhtul.

Mustendava jõe ja kaldaäärse džungli kohale oli laskunud säärane pimedus, et isegi Tarzan, kelle silmad olid harjunud pimeduses asju eristama, ei suutnud endast paari jardi kaugusele midagi näha.

Ta kavatses sel ööl otsida rannikult venelase ja naise jälgi, kes tema arvates oli liikunud mehe ees. Tal polnud aimugi, et «Kincaid» või mingi teine laev seisab ankrus vaevalt sada jardi temast eemal, sest ükski tuli ei reetnud laeva asukohta. Äkki äratas ta tähelepanu ettevaatlik aerude pladin vees kaldast pisut eemal. Peagi see vaikis ja siis kuuldus krabinat, nagu tekitavad laeva nöörredelil astuvad ja vastu laeva keret põrkavad saabastes jalad. Mis see tähendas?

Tarzan seisis kaldal pilku pingsalt pimedusse puurides, kuid kusagil ei suutnud ta märgata laeva Äkki lajatasid püssipaugud ja kõlas naise läbilõikav kiljatus. Ahvide Tarzan unustas oma väsimuse ning haavad. Sekunditki kõhklemata tormas ta vette ja hakkas võimsate tõmmetega läbipaistmatus ööpimeduses ujuma sinna, kus oli tulistatud ja kus oli kisendanud naine.

* * *

Jane'i tähelepanu äratanud paati olid märganud ka Rokoff ja Mugambi oma salgaga, üks ühelt, teine teiselt kaldalt. Venelase hõigete peale sõitis paat tema juurde ja pärast lühikest nõupidamist asuti «Kincaidi» poole teele. Aga enne, kui paat jõudis läbida pool maad, lajatas püssipauk ja üks madrustest paadi ninas kukkus surnult vette. Paat aeglustas nüüd edasiliikumist, aga kui Jane'i püss tabas veel teistki salga liiget, sõideti tagasi kaldale ja jäädi seal peatuma. Kiiresti tihenevas pimeduses ei suutnud nad midagi näha.

* * *

Tarzani metsik meeskond wagambide pealiku Mugambi juhtimisel asus vastaskaldal.

See Tarzanile ustav inimene teadis kõiki asjaolusid, mis olid toonud ahvinimese džunglisaarele. Ta teadis, et tema

isand otsib naist ja poega, teadis, et nad oli röövinud õel valge inimene, keda nad jälitasid piki Ugambit üles kaugel sisemaal, nüüd aga taas mere ääres. Mugambi arvas, et seesama mees oli tapnud ka valge hiiglase, keda ta rohkem kui ühtegi teist oma suguharu vägevatest ülikutest hardalt austas ja armastas. Ja nii põles Mugambi metsikus rinnas kindel otsus õel mees kinni püüda ja talle oma isanda tapmise eest kätte maksta.

Kui Mugambi nägi paati tulevat ja Rokoffi peale võtvat, ja kui see siis «Kincaidi» poole tüüris, taipas ta, et peab ka ise muretsema paadi, sest teisiti ei saa ta loomi nii kaugele viia, et need võiksid vaenlast rünnata. Aga kust paati võtta?

* * *

Kui venelane ja ta kaaslased — Pavlov ja teised, kelle ta oli oli jätnud «Kincaidile» söevaru hankima — Jane'i laskude ees taandusid, mõistis viimane, et nad tegid seda vaid ajutiselt Ta otsustas pimedust ja ajutist hingetõmbeaega kasutada viimaseks otsustavaks katseks pääseda Ro-kofi õelate kavatsuste eest. Sel eesmärgil alustas ta läbirääkimisi kahe madrusega, kelle ta meeskonnaruumi luku taha oli pannud, ja surma ähvardusel nõustusid mehed talle kuuletuma.

Kui pimenema hakkas, laskis Jane nad ükshaaval välja. Revolver laskevalmis käes, sundis ta neid käsi üles tõstma ja otsis põhjalikult läbi. Veendunud, et neil pole relvi, käskis ta ankru hiivata ja lasta laev avamerele triivima.

Jane arvas, et ohutum on end usaldada loodusjõudude kui kättemaksuhimulise ja julma Rokoffi meelevalda. Võis loota, et mõni vastutulev laev märkab «Kincaidi», pealegi oli laeval piisavalt toitu ja vett — nii vähemalt kinnitasid talle madrused. Seega võis Jane loota oma plaani õnnestumisele.

Lähenes öö... Rasked pilved rippusid džungli ja mere kohal, ainult läänes, ääretu ookeani silmapiiril terendas veel hele taevariba. Pime öö soodustas Jane'i kavandatud ettevõtmise kordaminekut. Vaenlased ei märka pimeduses, et laeval midagi tehakse, ega suuda kindlaks määrata, mis suunas kiire vool «Kincaidi» ookeani on viinud. Koidu ajaks kannab mõõn «Kincaidi» Benguela voolu, mis piki Aafrika rannikut põhja poole suundub Kuna puhus tugev lõunatuul, lootis Jane Ugambi lahest kaduda enne, kui Rokoff märkab laeva lahkumist.

Jane seisis töötavate meremeeste kõrval, revolver käes, ja kiirustas neid takka. Kergendusohe pääses ta huulilt, kui ankur lõpuks pukspriiti tõsteti. Ta teadis, et nüüd pääseb ta metsiku Ugambi suudmest peagi minema.

Ikka veel revolvriga ähvardades käskis Jane kahte vangi meeskonnaruumi minna, kavatsedes neid uuesti luku taha panna. Kuid nad hakkasid talle nii tuliselt truudust vanduma ja lubasid teda ausalt teenida, et Jane andis palvetele

92
järele ja lubas neil tekile jääda. Sellal kandis vool märkamatult, kuid kiiresti «Kincaidi» edasi. Viivuks takerdus laev leetseljakul, seejärel aga pöördus ninaga kalda poole ja hakkas edasi triivima.
Jane Cla3'ton õnnitles juba end kordamineku puhul. Kõik laabus nii, nagu ta oli soovinud. Äkki kuulis ta püssipauke ja naise kiljatust — läbilõikavat, täis hirmu ja ahastust. Tulistati ja kisendati seal, kus «Kincaid» oli ankrus olnud. Jane oli üksainus suur tähelepanu: mis seal küll juhtus?
«Kincaidi» madrused olid surmkindlad. et tulistamine tähendas nende juhi saabumist. Neile ei meeldinud sugugi Jane'i plaan triivida ookeanil tuule ja lainete meelevallas. Jane'i seljataga leppisid nad omavahel sosinal kokku naine kinni võtta ning Rokoff ja ta kaaslased appi kutsuda. Saatus oli nende poolt: püssipaugud juhtisid Jane'i tähelepanu madrustelt kõrvale. Selle asemel, et neid silmas pidada, nagu ta oli kavatsenud, jooksis ta «Kincaidi» vööri, püüdes pimeduses selgusele jõuda, mis häiris jõel rahu.
Nähes, et Jane oli minetanud oma valvsuse, hiilisid madrused salaja tema juurde, hüppasid talle kallale ja sidusid kinni. Kui nad teda laevalael kandsid, nägi Jane, kuidas üks mees ronis üle «Kincaidi» parda.
Pärast kauakestnud vaeva, piina ja katsumusi oli ta kangelaslik võitlus vabaduse eest jälle lõppenud krahhiga. Mahasurutud ohkega loobus ta ebavõrdsest võitlusest.

XVII. «Kincaldil»

Mugambi ei pöördunud oma loomadega džunglisse tagasi ilmaaegu — tal oli kindel eesmärk. Ta läks otsima paati, millega Tarzani loomi «Kincaidile» toimetada. Õhtuks, kui juba pimenema hakkas, ta Ugambi väikese harujõe kaldalt kellegi sinna jäetud paadi tõepoolest ka leidis. Aega viitmata kutsus ta oma hirmuäratavad kaaslased paati ja tõukas selle kaldast eemale. Pimedas Mugambi ei märganud, et paadi põhjas magas naine.
Vaevalt olid nad kaldast eemaldunud, kui üks ahvidest hakkas metsikult urisema ja muutus rahutuks. Mugambi kummardus ettepoole, et teada saada, kelle peale ta uriseb, ja nägi lamavat naist Suure vaevaga õnnestus tal takistada ahvi naise kõri kallale kargamast ja rahustada ka naist ennast. See oli neegritar. Selgus, et naine oli oma külast põgenenud, sest ei tahtnud minna naiseks vanale mehele, keda vihkas. Ta oli kaldalt paadi leidnud ja ööseks sinna peitu pugenud. Naine tegi Mugambile rohkesti tüli, kuid parata polnud midagi. Ta ei tahtnud naise kaldale toimetamisega aega raisata ja lubas tal paati jääda.
Nii kiiresti, kui nad vähegi suutsid, sõudsid Mugambi kohmakad kaaslased jõe suudme ja «Kincaidi» poole.
93
Mugambil oli raske leida pimeduses laeva tumedat kogu, aga et see asus tema ja ookeani vahel, eristas ta seda selgemini kui mõni kaldal seisja.
Mustanahalist pealikut üllatas äärmiselt asjaolu, et laev näis taganevat. Viimaks taipas ta, et see liigub allavoolu. Ta hakkas oma meeskonda õhutama kõvemini aerudele suruma, et laevale järele jõuda. Sel hetkel kerkis pimedusest ootamatult esile üks teine paat, vaevalt kolme jardi kaugusel Mugambi omast. Võõra paadi meeskond märkas Mugambi sõidukit, kuid ei jõudnud näha selle hirmuäratavaid sõitjaid. Võõra paadi ninas istuv mees hõikas neile hoiatavalt, et vältida kokkupõrget
Vastuseks kuuldus pantri ähvardavat urinat ja paadis istuv mees nägi enda ees Sheeta kiirgavaid silmi. Panter seisis, esikäpad paadi äärel, valmis võõrastele kallale

hüppama. Silmapilk taipas Rokoff hädaohtu, mis teda ja ta kaaslasi ähvardas, ja ta käskis teist paati tulistada.

Neid püssipauke ja hirmunud neegritari kiljatust Jane ja Tarzan pimeduses kuulsidki.

Enne kui Mugambi kohmakad ja oskamatud aerutajad suutsid oma ülekaalu kasutada, keeras võõras paat kähku otsa ümber ja madrused hakkasid kõigest jõust «Kincaidi» poole sõudma Pärast leetseljakult lahtipääsemist oli laev sattunud aeglase voolu piirkonda, mis kandis seda Ugambi lõunakaldale. Nii viis «Kincaid» Jane Claytoni tagasi otse ta vaenlaste kätte.

Sel ajal tormas Tarzan vette ja ujus pimesi nähtamatu eesmärgi poole. Ta ei näinud pimeduses laeva ega võinud aimatagi, et see talle nii lähedal oli. Teda juhtisid ainult mõlemast paadist kostvad hääled.

Ujudes tõusis talle elavalt silme ette tema hiljutine kohtumine krokodilliga Ugambi vetes ja ta võpatas tahtmatult. Paar korda tundis ta midagi alt sügavusest oma jalgade vastu puutuvat, kuid keegi ei haaranud temast kinni. Ootamatult kerkis pimedusest ta ette kõrge laialivalguv kogu ja oma üllatuseks puudutas ta väljasirutatud käsi laeva tõrvatud parrast. Ahvinimene haaras ankruketist varmalt kinni, ronis üle parda ja hüppas tekile. Ta kuulis selgesti, et teki vastasküljel käis mingisugune rüselemine. Trosside otsa komistades ruttas ta kärmelt sinnapoole.

Kuu oli juba tõusnud ja kuigi paljudes kohtades katsid taevast veel pilved, polnud pimedus enam nii läbipaistmatu kui varem. Tarzani terased silmad nägid laeva ahtris kahte meest võitlemas ühe naisega.

Ta ei teadnud, et see naine oligi koos Andersseniga püüdnud sisemaale pääseda, kuid arvas seda ja uskus nüüd näris kindlasti, et oli juhtumisi sattunud «Kincaidile».

Kuid ta ei raisanud aega mõtisklustele. Seal oli naine, keda ähvardasid kaks lurjust, ja sellest aitas, et sundida ahvinimest otsekohe sekkuma.

Laevale oli ilmunud uus tundmatu jõud. Noort naist

lohistavad madrused said esimesena sellest teada, sest see jõud sööstis eelkõige nende kallale. Kellegi raske käsi langes kummagi õlale ja järgmisel hetkel kisti nad eemale ohvrist sellise kergusega, nagu oleksid nad olnud udusuled.

«Mis see tähendab?» küsis madal hääl.

Kuid neile ei antud aega vastata, sest niipea kui see hääl kõlas, hüppas noor naine püsti ja tormas rõõmuhõiskega kallaletungija juurde.

«Tarzan!» hüüdis ta.

Ahvinimene paiskas mõlemad madrused laevalaele, kus nad edasi veeresid, kohkunud ja põrutatud. Vabastada köidikuist naise käed, tõsta ta üles nagu laps. suruda enda vastu ja teda suudelda oli Tarzanile naljaasi. Ta südant täitis suur ja kirgas õnn.

«Jane! Jane! Mu armas, kallis naine!»

Kuid kohtumisrõõm oli üürike. Vaevalt toibunud, nägid nad, kuidas üle «Kincaidi» parda ronis kuus meest. Pilved hajusid ja ekvatoriaalne kuu valgustas heledasti tekki. Tarzani ees seisis Rokoff oma kaaslastega. Kui venelane taipas, et mees tema ees oli lord Greystoke. käskis ta oma kaaslastel otsekohe tulistada.

Tarzan lükkas Jane'i kähku kajutisse, mille kõrval nad seisid, ise aga sööstis hetkegi viivitamata Rokofi kallale. Kaks madrust, kes venelase taga seisid, tõstsid püssi palge ja tulistasid Tarzanit

Kuid nende taga poolpimeduses ronisid nöörredelist üles laevalaele veel mingisugused kogud. See oli Tarzani metsloomade hirmuäratav kari. Esialgu ilmus ähvardavalt urisedes nähtavale viis hiiglasuurt ahvi, paljastatud kihvade ja vahust

tilkuvate lõugadega, nende kannul aga hüppas üle parda mustanahaline hiiglane, pikk oda kuuvalguses helkimas. Tema järel ronis veel üks metsloom, sellest kummalisest meeskonnast kõige kohutavam. See oli panter Sheeta, lõuad pärani ning julmades silmades põlemas viha ja verejanu.

Tarzanit lasud ei tabanud. Madrused lasksid mööda: lähenevaid metsikuid ahve nähes hakkasid neil käed värisema. Kabuhirmust haaratuna põgenes kogu «Kincaidi» meeskond, kes kuhu sai ja veel elus oli, sest Akuti ahvide tohutu suured kihvad ja Sheeta karistavad küüned olid nõudnud juba rohkem kui ühe ohvri. Neli madrust tormasid meeskonnaruumi ja püüdsid end seal barrikadeerida.

Pimedast kubrikust leidsid nad eest Rokofi, kes istus seal kössitõmbunult. Vihale aetud sellest, et ta esimesena oli jalga lasknud ja nad raskel silmapilgul' üksi jätnud, samuti tema harjumuspärase toore käitumise pärast tormasid madrused nüüd sõimuga talle kallale ja viskasid ta tagasi laevalaele kohutavate olendite kätte, kelle eest nad ise nüüdsama olid põgenenud.

Tarzan ja ta verivaenlane kohtusid palgest palgesse…

95

Veel silmapilk, ja Tarzan oleks tormanud Rokofi kallale. Kuid venelast jälitanud Sheeta jõudis oma peremehest ette Paljastatud kihvadega võimas metsloom oli käratult hiilinud õudusest haaratud mehe juurde. Meeleheitlikud appihüüded kõlasid õhus ja värisevi põlvi seisis Rokoff nagu paigale naelutatult kohutava surma ees, kes tema poole roomas.

Tarzan hüppas venelase juurde, tema südames lõõmas metsik kättemaksuiha. Viimaks ometi oli poja mõrvar tema võimuses! Tal oli õigus kätte maksta.

Kord oli Jane tema käe peatanud, kui ta oli tahtnud Rokoffi oma võimuga karistada. Seekord ei peata teda keegi, ta oli kurjategija surma'mõistnud, mille see ammugi oli ära teeninud, ja ta ise viib karistuse ka täide. Siis märkas ta äkki Sheetat, kes valmistus temalt röövima ta kättemaksu seaduslikku ohvrit. Tarzan käratas valjusti Sheetale ja käskis teda eemale minna.

Venelane otsekui vabanes tardumusest ja põgenes karjudes kaptenisilla poole. Tarzan tahtis omakorda talle järele söösta, kuid tundis äkki kerget puudutust oma käel. Ümber pööranud, nägi ta kohkunud Jane'i.

«Ära jäta mind üksi,» sosistas ta. «Ma kardan sinu loomi.»

Tarzan vaatas ringi. Jane'i taga seisid Akuti hirmuäratavad ahvid. Paljastatud kihvade ja ähvardava kurguhäälse urinaga lähenes mõni neist noorele naisele

Ahvinimene ajas nad tagasi. Ta oli unustanud, et nad ei tundnud Jane'i ega osanud vahet teha tema sõprade ja vaenlaste vahel.

Äsjane võitlus madrustega oli äratanud nende metsiku loomuse ja nüüd nägid nad kõigis elusolendeis peale oma jõugu liikmete üksnes liha.

Rokoff oli kaptenisillale roninud. Ta seisis seal rooliratta juures, värisedes kogu kehast, ja jõllitas pärani silmi talle aeglaselt lähenevat metslooma. Panter roomas kõhuli, urisedes summutatult. Rokoff seisis kui kivikuju, silmad koobastest välja kukkumas, suu lahti, otsmikul külm hirmuhigi. Tema all laevalael seisid suured inimahvid ja otsekui parajat hetke passides lüürasid teda alt. Rokofil kadus vähimgi pääsemislootus. Ta põlved värisesid, suust lipsas arusaamatuid häälitsusi. Viimaks kukkus ta läbilõikava kisaga põlvili.

Siis hüppas Sheeta ja tõukas vaenlase selili. Jane Clay-ton pöördus hirmunult kõrvale. Sheeta tohutud kihvad rebisid Rokofi rinda ja kaela. Kuid ahvide Tarzan ei pööranud pilku ära. Võidurõõmus naeratus mängles ta huulil Purpurpunane arm tema laubal kahvatus pikkamööda ja kadus siis sootuks.

Rokoff pani möirgavale pantrile meeleheitlikult vastu, kuid kõik see oli asjata. Panter piinas oma ohvrit kui kass hiirepoega. Kõik oma lugematud kuriteod lunastas venelane selle kohutava surmaga.

96

Kui võitlus oli lõppenud, tahtis Tarzan Jane'i palvel Rokofi surnukeha pantri küünte vahelt ära võtta ja maha matta. Kuid verest ja võitlusest ärritatud Sheeta seisis jalgupidi oma saagi otsas, ähvardades isegi peremeest, keda ta oma metsikul viisil armastas, ning Tarzan pidi oma kavatsusest loobuma.

Kogu öö istus Sheeta jubeda kogu kõrval, kes oli olnud Nikolas Rokoff. «Kincaidi» kaptenisild oli verest ligane. Suur loom pidutses heleda troopikakuu valgusel ja kui päike tõusis, polnud Tarzani verivaenlasest järel midagi muud kui paljaks näritud kondid

* * *

Rokoffi kaaslased viibisid kõik laeval peale Pavlovi. Neli olid vangid «Kincaidil». Teised olid surnud.

Nende nelja ellujäänud madruse abiga otsustas Tarzan minna «Kincaidil» Džunglisaart otsima. Juhtumisi oli üks ellujäänuist tüürimees, kes võis Tarzanile laevasõidul kasulik olla.

Koidikul tõusis tugev läänetuul ja tüürimees ei söandanud merele minna. Kogu selle päeva seisis laev jõe suudmes kalda varjus ankrus. Õhtuks tuul küll vaibus, kuid otsustati teele asumiseks koitu oodata.

Päeval uitas Tarzani metsik meeskond takistamatult laevalael. Tarzan ja Mugambi olid loomadele selgeks teinud, et nad ei tohi kedagi «Kincaidil» puutuda, kuid ettevaatusest pandi nad ööseks trümmi.

Tarzani rõõm oli piiritu, kui Jane ütles talle, et M'gan-wazami külas surnud väike laps ei olnudki nende poeg. Kes see laps võis olla ja mis oli nende pojast saanud, seda nad ei osanud arvata, sest polnud Rokoffi ega Pavlovit, kelle käest küsida. Kuid juba üksnes lootus, et nende poeg on ellu jäänud, oli suur kergendus Nähtavasti ei toodudki väikest Jacki «Kincaidi» pardale, muidu oleks Anderssen seda teadnud. Oli ta ju enne surma Jane'ile mitu korda kinnitanud, et laps, kelle ta nende põgenemisööl naisele üle andis, oli ainuke «Kincaidil» Doverist saadik.

XVIII. Pavlov sepitseb kättemaksu

Jane ja Tarzan istusid laevalael ning rääkisid juhtumustest, mis nad olid läbi elanud sellest ajast, kui Londonis teineteisest lahkusid. Samal ajal jälgis neid kaldalt õel silmapaar.

Kuni tuksus Alexis Pavlovi süda, ei võinud end turvalisena tunda ükski inimene, kes oli venelasest endale vihamehe teinud. Selle inimese ajus sündisid juba plaanid,

97

kuidas takistada Tarzanit ja tema naist kodumaale sõitmast. Alaline kuritegevus oli Rokofi abilise niivõrd ära rikkunud, et ta ei saanudki enam aru enda ja ahvinimese õigetest suhetest ega mõistnud, et süüdlased olid alati tema ja Rokoff, mitte kunagi aga inglise lord.

Mehe peas valmis üks plaan teise iärel, kuid ükski ei rahuldanud teda: kord pidas ta seda ebareaalseks, kord oma kättemaksu jaoks liiga pehmeks. Kuid iga uue plaaniga jõudis Pavlov alati ühele järeldusele: ta ei suuda midagi korda saata, enne kui pääseb ice laevale, kus asuvad tema kättemaksu ohvrid. Aga kuidas pääseda laevale läbi krokodillidest kihava vee? Ta võis paadi hankida vaid mo-sula külast, kuid Pavlova

polnud kindel, et «Kincaid» ka siis veel ankrus seisab, kui ta läbi džungli kaugesse külla läheb ja sealt paadiga tagasi tuleb.

Kuid muud võimalust polnud ning Jane'i ja Tarzanit hüvastijätuks rusikaga ähvardades kadus Pavlov tihedasse džunglisse. Peas vaid üksainus mõte — kättemaks —, unustas venelane isegi hirmu metsiku ümbruse., ees.

Teel haudus ta välja uue, enda arust endistest parema plaani. Ta otsustas öösel «Kincaidi» pardale ronida, üles otsida meeskonna mõne liikme, kes pärast seda hirmuäratavat ööd veel ellu oli jäänud, ning üheskoos laeva Tarzani ja ta loomade käest ära võtta. Tema endises kajutis olid relvad ja padrunid, ühes salalaekas isegi põrgumasin, mille Pavlov oli meisterdanud veel oma kodumaal anarhistina. Ta oli neid siis Peterburi politseile müünud, saades tasuks rohkesti kulda ja vabastamise kuriteoga teenitud karistusest. Pavlov kortsutas kulmu, meenutades ühe orna endile kaaslase süüdistavaid sõnu, enne kui see oma pattude eest üles poodi.

Kui ta selle vaid kätte saaks! Väikeses puust kastis leidus küllalt purustavat jõudu, et kõik vaenlased «Kincaidi» pardal ühekorraga põrmuks muuta.

Pavlov otsustas kindlalt selle plaani juurde jääda ja nautis kättemaksurõõmu juba ette. Väsimusest hoolimata lisas ta sammu, et oma plaani elluviimisega mitte hilineda. Kõik sõltus muidugi sellest, millal «Kincaid» ära sõidab. Pavlov teadis, et päevavalgel ei saa ta midagi teha. Ainult pimedas võis riskida seda sammu astuda, sest kui Tarzan või leedi Greystoke teda näeksid, poleks tal vähimatki võimalust laevale pääseda.

Ta taipas, et tugev tuul ei lasknud «Kincaidil» ära sõita. Kui see õhtuks ei rauge, on õnn tema poolel. Oli väheusutav, et ahvinimene pimedas sõitu alustab, sest Ugarnbi käänuline suudmeala paistis silma väga viletsa laevatee poo-lestseal leiduvate rohkete madalike ja laidude tõttu.

Õhtul hilja jõudis Pavlov väikese jõe kaldal, asuvasse mosula külla. Mustanahaline pealik võttis teda vastu umbusklikult ja vaenulikult. Tal polnud põhjust selle valge mehe vastu sõbralik olla: nagu kõik, kes Rokofi või Pavloviga kokku olid puutunud, nii oli temagi kannatanud venelaste ahnuse, tooruse ja kõlvatuse tõttu.

98

Kui Pavlov temalt paati nõudis, keeldus pealik mornilt ja käskis valgel mehel külast lahkuda. Pealikut ümbritsesid metsikud sõdalased, kes näisid vaid väikest ettekäänet ootavat, et kutsumata külaline odadega läbi torgata. Sellises olukorras ei jäänud venelasel muud üle kui lahkuda.

Tosin relvastatud pärismaalast saatsid teda lagendiku ääreni ja hoiatasid, et ta enam iialgi nende küla läheduses oma nägu ei näitaks.

Vihast lämbudes kadus Pavlov džunglisse, kuid jäi siis seisma ja hakkas ootama, kuni tema relvastatud saatjad minema lähevad Kõrvad kikkis, kuulatas ta eemalduvate neegrite hääli ning veendunud, et nad on tõepoolest lahkunud ja keegi teda ei jälgi, hiilis ta läbi põõsaste jõe äärde. Ta oli otsustanud iga hinna eest endale paadi hankida.

Tema enese elu sõltus sellest, kas tal õnnestub «Kincai-dile» pääseda ja laeva meeskonna ellujäänud liikmeid enda poole meelitada. Jääda siia Aafrika hädaohtlikku džunglisse, kus ta oli jõudnud kõik pärismaalased enda vastu meelestada, oli niisama hea kui surmaotsus. ,

Sellele lisandus veel soov kätte maksta, mis kihutas teda hädaohule vastu minema, et ainult oma kavatsust teoks teha. Nii valmis oli kõigeks see pöörane mees, kes varjas end jõeäärses tihnikus ja otsis ahnelt väikest ühe aeruga paati.

Venelasel ei tulnudki kaua oodata. Peagi ilmus jõepin-nal nähtavale väike kohmakas paat, milliseid ehitavad mo-sulad. Keegi mustanahaline nooruk oli sellega külast välja sõitnud ja ühe aeruga sõudes suunas nüüd paadi kiirustamata jõe keskele. Seal laskis ta selle allavoolu triivima, ise aga heitis muretult põhja pikutama.

Noor neeger ei osanud aimatagi, et kaldalt seiravad teda ahnelt kellegi julmad silmad, vaid sõitis aeglaselt piki voolu allapoole. Samal ajal järgnes talle mööda kallast Pavlov. Miili kaugusel külast laskis mustanahaline nooruk aeru vette ja Pavlovi suureks rõõmuks sõudis just temapoolsele kaldale. Venelane puges põõsastesse peitu, et jälgida, kuhu paat välja jõuab. Selles kohas voolas jõgi väga aeglaselt ja niisama aeglaselt lähenes ka paat. Mosula nooruk juhtis kiirustamata oma sõiduriista puu alla. mille oksad kaardusid vee kohale.

Nagu madu lamas õel venelane teda varjavas rohus. Julmad kurikavalad silmad sihtisid ihaldatud paati ja mõõtsid selle omaniku kogu, kuna aju kaalus valge mehe võidušansse võimaliku kokkupõrke korral neegriga. Talle oli jäänud väga vähe aega, et jõuda enne koitu «Kincaidile». Kas see mustanahaline molkus ei mõtlegi oma paadist välja ronida? Pavlov oli enesevalitsust kaotamas. Poiss a^a vaatas vihastama paneva aeglusega üle oma nooli, proovis vibu, võttis välja jahinoa ja katsus selle tera. Seejärel ta haigutas ja ringutas. Vaatas siis kalda poo|,e, kehitas õlgu ja heitis jälle paadi põhja pikali, et veidi magada, enne kui läheb džunglisse saagi järele, mida ta oligi otsima tulnud.

Pavlov kergitas end pisut. Ta ei lasknud silmi oma ohvrilt. Mustanahalise nooruki silmad vajusid kinni. Peagi näitas

99

sügav hingamine, et ta magas. Pavlov tõusis püsti: aeg oli käes!

Venelane hiilis ettevaatlikult lähemale. Uks oks praksatas ta jalge all ja poiss liigutas unes end rahutult. Pavlov tõmbas revolvri välja ja võttis mustanahalise sihikule. Ta lardus ootuses, kuid nooruk oii uuesti magama jäänud. Valge mees roomas veelgi lähemale. Ta teadis, et ei tohi mööda lasta. Peagi kummardus ta magaja kohale. Revolvri külm teras lähenes üha pahaaimamatu nooruki rinnale. Nüüd peatus see rahulikult tuksuvast südamest kõigest paari tolli kaugusel.

Üksnes sõrmevajutus lahutas süütut noorukit igavikust. Nooruse pehmus oli alles pruunil põsel, huuled pisut nae-rused. Kas suutis ehk noorus talitseda venelase kätt? Kas südametunnistus ei tee mõrtsukale etteheiteid?

Kuid Pavlovi käsi ei vääratanud õnnelikku, muretut noorust nähes. Irvitades vajutas ta päästikule. Kostis tasane kuiv naksatus. Magava posi südame kohale tekkis väike auk, mille ümber oli must riba kõrbenud liha.

Noor keha kerkis pisut üles. Naeratavad huuled tõmblesid kramplikult, ja mustanahaline nooruk vajus sügavasse, jäädavasse unne, millest polnud enam ärkamist.

Mõrvar hüppas kähku paati, haaras nooruki surnukeha ja tõstis selle paadi servale. Väike tõuge, sulpsatus, laialivalguvad ringid, mille katkestas paari tumeda varjatud kogu äkiline tõusmine libedast sügavusest, ja ihaldatud paat kuulus valgele inimesele, metsikumale olevusele kui nooruk, kellelt ta elu oli röövinud.

Köis lahti võtta oli ühe hetke vaev. Pavlov kahmas aeru ja hakkas palavikuliselt Ugambi poole sõudma. Oli juba öö, kui verine paat harujõest Ugambile jõudis. Üha ti-henevas pimeduses pingutas venelane silmi, et näha läbi mustadest varjudest, mis «Kincaidi» tema eest peitsid.

Kas laev seisis veel Ugambi vetes või oli ahvinimene siiski merele minna söandanud? See oli täiesti võimalik, sest tuul oli raugenud. See ja veel mitu muudki küsimust piinasid Pavlovit, eriti aga mõte tema enda tulevikust, kui «Kincaid» on juba lahkunud ja jätnud ta metsiku džungli armutute õuduste hoolde.

Pimeduses tundus aerutajale, et ta lausa lendab üle vee, ja seepärast uskus ta, et laev on oma endisest kohast juba lahkunud.

Äkki ilmus käänaku tagant tema ette helendav täpp — see oli laeva laterna vilkuv tuli. Alexis Pavlov suutis vaevu rõõmuhüüatust maha suruda: «Kincaid» ei olnud veel lahkunud! Elu ja kättemaks ei ole siiski tema eest põgenenud.

Hetkel, mil Pavlov nägi enda ees lootuse sätendavat helki, lakkas ta aerutamast ja jättis paadi voolu kanda, lastes aeru vaid harva käratult vette, et suunata oma primitiivne sõiduriist laeva parda alla.

Laeva must kogu kerkis tema ette kuidagi ootamatult. Ühtegi häält ei kuuldunud selle tekilt. Kellegi nägemata

100

sõitis Pavlov «Kincaidi» juurde. Ainult tasane nägin segas öövaikust, kui paadi nina laeva puudutas.

Närvilisest erutusest vabisedes istus Pavlov paar silmapilku liikumatult paadis. Üleval oli kõik vaikne, miski ei tunnistanud, et teda oleks märgatud. Siis tüüris ta paati ettevaatlikult piki parrast, kuni jõudis otse nöörredeli kohale. Ta sidus paadi allarippuvate köite külge ja ronis käratult laevalaele.

Mõtted laeval asuvast kohutavast loomajõugust panid argpüksil hirmujudinad üle selja jooksma, kuid ta ettevõtmise edukusest sõltus elu ja see andis talle jõudu.

Ümberringi oli tühi ja vaikne, isegi valvet polnud kusagil näha. Ettevaatlikult hiilis Pavlov madruste kubriku poole. Ka seal valitses vaikus. Luuk oli üles tõstetud. Alla piiludes nägi Pavlov ühte madrust suitseva laterna valgel raamatut lugemas. Pavlov tundis hästi seda madrust, paadunud kõrilõikajat. Just temale oligi ta pannud oma saatanliku plaani koostamisel kõige suuremad lootused.

Ettevaatlikult laskus venelane mööda kitsast järsku treppi meeskonnaruumi. Madrus oli niivõrd lugemisse süvenenud, et ei märganudki teda. Alles siis, kui Pavlov teda sosinal nimepidi hüüdis, tõstis madrus pilgu raamatult. Ta silmad läksid imestusest suureks, nähes Rokofi abilise tuttavat nägu, kuid järgmisel hetkel kortsutas ta kulmu ja hüüdis:

«Kurat võtaks! Kust teie siia saite? Arvasime, et olete juba ammu kõngenud. Lord rõõmustab teid nähes, kas käsite ette kanda? »

Pavlov lähenes madrusele sõbraliku naeratuse ja väljasirutatud käega, nagu oleks kohanud kallist sõpra. Madrus ei teinud väljasirutatud kätt nägemagi ega vastanud naeratusega.

«Tulin teile appi,» selgitas Pavlov. «Aitan teil vabaneda sellest inglise ahvist ja tema kohutavatest loomadest. Siis ei pruugi te enam seadust karta, kui jõuame tagasi kodumaale. Me võime neile kallale tungida öösel magamise pealt, see tähendab Greystoke'ile, ta naisele ja sellele mustanahalisele lurjusele Mugambile. Pärast aga on lihtne ka loomadest jagu saada. Muide, kus nad on?»

«Nad on all trümmis,» kostis madrus, «ainult ma ütlen teile midagi, Pavlov. Kui te kavatsete meid uue kapteni vastu üles ässitada, siis ei tule sellest midagi välja. Meil on juba villand teist ja sellest teisest elajast, Rokofist. Panter pistis ta nahka ja võin oma pea panti panna, et seesama saatus tabab varsti ka teid. Teie mõlemad kohtlesite meid kui koeri ja kui loodate meie heasoovlikkusele, siis olete rängalt eksinud.»

«Te tahate öelda, et annate mind välja?» küsis Pavlov.

Madrus noogutas nõusolevalt pead, kuid lisas pärast väikest pausi:

«Kui te oskate millegagi minu huvi äratada, siis luban ma vististi teil siit lahkuda, enne kui inglane teid leiab,»

«Loodan, et te ei kavatse mind ometi džunglisse saatuse

101

hoolde saata?» küsis Pavlov. «Nädala pärast olen ma seal surnud!»

«Ja siiski on teil seal rohkem võimalusi ellu jääda.» väitis madrus. «Siin pole ühtegi võimalust. Tasub mul vaid oma kaaslased äratada ja nad lõikavad teil kõri läbi enne, kui meie uus kapten teid näeb. Teil on erakordselt vedanud, et täna olen valves mina ja mitte keegi teine.»

«Te olete hull!» hüüatas Pavlov. «Kas te siis ei mõista, et esimesel võimalusel annab inglane teid seadusesilma kätte ja teid kõiki puuakse üles!»

Madrus muigas.

«Mitte sinnapoolegi! Ta teatas meile kõigi juuresolekul, et kõiges olete süüdi teie Rokofiga, meie aga olime teie käes vaid pimedad käsutäitjad. Arusaadav?'

Pool tundi kauples Pavlov madrusega, tõotades talle kord muinasjutulist tasu, kord ähvardades teda kohutavate karistustega. Madrus jäi endale kindlaks.

Ta teatas venelasele, et sel on ainult kaks võimalust: kas jääda laeva ja siis antakse ta viivitamatult välja lord Greystoke'ile, või maksta madrusele loa eest märkamatult «Kineaidilt» lahkuda ja siis minema kasida. Madrus nõudis selle eest endale kõik väärtasjad ja raha, mis Pavlovil olid endaga kaasas ja ka kajutis.

«Otsustage kähku!» urises madrus. «Ma tahan magama minna. Valige — kas lord või džungel.»

«Küll te veel kahetsete oma lollust!» pomises venelane vihaselt.

«Pidage suu!» käratas talle madrus. «Kui te oma suud rohkem pruugite, võin ma ümber mõelda ja teid üldse mitte ära lasta!»

Pavlovil polnud vähimatki tahtmist ahvide Tarzani kätte sattuda. Isegi džungli õudused tundusid talle ohutumad kindlast surmast, mis teda ahvinimese kae läbi ootas.

«Kas minu kajutis magab keegi?» küsis ta.

Madrus raputas pead. «Ei,» ütles ta. «Lord ja leedi magavad kapteni kajutis, tüürimees oma ruumis, teie omas pole aga kedagi.»

«Tore!» lausus Pavlov. «Lähen sinna ning toon teile raha ja väärtasjad.»

«Tulen teiega kaasa, et te midagi halba ei teeks,» sõnas madrus ja ronis tema järel tekile.

Madrus jäi kajuti ukse taha valvama, lastes venelasel üksinda sisse minna. Pavlov korjas kokku asjad, mille eest tahtis oma kahtlustäratavat vabadust osta, seejärel aga hakkas ellu viima oma kuratlikku plaani. Tema näole ilmus kahjurõõmus irvitus.

Veendunud, et keegi teda ei näe, avas Pavlov laua sala-laeka. võttis välja väikese musta kasti ja tegi selle lahti. Kast koosnes kahest osast: ühes oli kellamehhanism, teises aga väike patarei. Ta ühendas juhtmed ja hakkas võtmega mehhanismi üles keerama, katnud kasti enne riidega, et ükski heli välja ei kostaks. Seejärel seadis venelane kellaosuti numbrilaual teatud numbri peale, sulges

musta kasti kaanega ja pani põrgumasina endsele kohale tagasi.

Ikka veel kahjurõõmsalt irvitades võttis Pavlov oma asjad, kustutas lambi ja läks kajutist välja teda ootava madruse juurde.

«Siin on kõik mu väärisasjad.» ütles ta. «Nüüd lase mul minna.»

«Hea küll,» lausus madrus. «Kuid enne vaatan ma veel teie taskud läbi.»

Pavlov krimpsutas nägu: «Milleks seda veel vaja on?» Mnrtrus mugas:

«Võib-olla jäi sinna midagi niisugust, millest teil džung-lis mingisugust kasu ei ole, kuid mis Londonis kulub vaesele meremehele marjaks ära. Ahaa! Just seda ma arvasin!» Ja ta tõmbas Pavlovi kuue põuetaskust välja paki rahapabereid.

Pavlov urises ja vandus. Ta püüdis end lohutada mõttega, et madrus ei näe enam kunagi Londonit ega saa oma röövsaagi vilja maitsta.

Ta suutis vaid suurivaevu alla suruda tungivat soovi valgustada meest veidike kohutavast saatusest, mis teda ja teisi «Kincaidil» olijaid peagi tabab, kuid kartes madruses kahtlusi äratada, ronis ta üie parda ja laskus vaikselt paati.

Pisut hiljem sõudis ta juba kalda poole. Teda ootas seal esimene õudne öö džunglis. Kui oleks võinud veidigi ette aimata, mis teda järgnevatel pikkadel aastatel ees ootab, oleks ta eelistanud tormata merre, kindlasse surma.

Kui madrus oli kindel, et Pavlov sõitis minema, läks ta tagasi oma ruumi, peitis ootamatult süllelangenud saagi ja heitis rahulikult magama.

Venelase endises kajutis mustas väikeses kastis tiksus aga öö läbi rütmiliselt väike mehhanism. Seal oli varjul pomm, mis teatud kellaajal pidi plahvatama ja «Kincaidi» kogu meeskonnaga silmapilk hävitama.

XIX. «Kincaidi» lõpp

Varsti pärast koitu tuli Tarzan tekile vaatama, milline on ilm. Tuul oli raugenud, taevas pilvitu. Tingimused laevasõiduks olid igati soodsad ja Tarzan otsustas viivitamata Džunglisaare poole teele asuda, et loomad sinna tagasi viia. Ja siis —- Inglismaale!

Ahvinimene äratas tüürimehe ja käskis tal ärasõiduga kiirustada. Madrused, kellele lord Greystoke oli kinnitanud, et neid ei võeta vastutusele venelaste nurjatuste pärast, asusid rõõmsalt oma harjumuspärase tegevuse juurde.

Päevaks vabadusse lastud loomad jalutasid meeskonna suureks ärevuseks laevalael ringi. Madrustel oli veel liigagi hästi silme ees kohutav pilt öisest võitlusest, kui nen-
de

kihvade ja küünte tõttu suri mitu inimest. Neile tundus, et loomad otsivad praegugi endale saaki. Kuid Akuti ahvid ja Sheeta pidid Tarzani ja Mugambi valvsa pilgu all oma instinktid maha suruma ning madrused töötasid tekil metsloomade hulgas palju julgemalt, kui nad ette olid kujutanud.

Lõpuks hiivas «Kincaid» ankru, väljus Ugambi lahest ja jõudis Atlandi ookeani vetesse. Tarzan ja Jane Clayton jälgisid üksisilmi neist kaugenevat rohelist kaldariba ja esimest korda lahkus Tarzan oma kodumaalt vähimagi kahjutundeta.

Talle näis, et isegi kõige kiirem laev maailmas ei suuda teda metsikust Aafrikast ära viia nii ruttu, kui ta tahtis. Tarzan lausa kippus Londonisse, et jätkata seal poja otsinguid. Aeglase käiguga «Kincaid» tundus kärsitule Tarzanile tõelise kilpkonnana! Ahvinimese arvates seisis see hoopiski paigal.

Siiski liikus laev edasi ja peagi ilmusid läänekaares nähtavale Džunglisaare madalad künkad.

Alexis Pavlovi kajutis tiksus mustas kastis endiselt kell ja iga minutiga lähenesid osutid saatuslikule hetkele, mil vooluahel pidi sulguma ja plahvatus kõlama.

Jane ja Tarzan seisid laeva kaptenisillal ja silmitsesid lähenevat kallast. Madrused kogunesid laeva ninasse, jälgides ookeanist väljakerkivat maad. Loomad olid tekile varju pugenud ja magasid kerratõmbunult. Kõik oli vaikne ja rahulik nii laeval kui vees.

Äkki kõlas kõrvulukustav raksatus. Kajutikatused lendasid õhku, paks suitsusammas tõusis kõrgele «Kincaidi» kohale. Sellele järgnes kohutav plahvatus, mis raputas laeva vöörist ahtrini.

Laevalael puhkes paanika. Plahvatusest kohutatud ahvid jooksid urisedes ja möirates edasi-tagasi. Sheeta tormas siia-sinna, tuues kuuldavale nii pöörast

kriiskamist, et «Kincaidi» meeskonna liikmetel jäi süda hirmust seisma. Mugambi värises kogu kehast. Ainult ahvide Tarzan ja ta naine säilitasid külma vere.

Kohe pärast plahvatust läks Tarzan viivitamatult metsloomade keskele, rahustas neid ja rääkis nendega oma tavalisel toonil, silitas nende karvaseid turjasid ja kinnitas nii, nagu sai seda teha ainult tema, et midagi hirmsat enam pole.

Mõne silmapilgu pärast selgus, et suurim oht on nüüd tulekahju, sest leegid noolisid juba pilbasteks lõhutud kajutiseinu ja kandusid sealt üle laevalaele.

Imekombel ei saanud ükski laevalolijaist kannatada plahvatusest, mille põhjus jäi saladuseks kõigile peale ühe madruse. Viimane taipas kohe, et see oli Pavlovi kätetöö, kuid ta pidas paremaks sellest vaikida

Tuli aga laienes ja Tarzan mõistis, et nad ei saa sellest jagu. Mida rohkem nad tuld veega kustutasid, seda hullemini

104

see põlema hakkas, otsekui oleks kajutis olnud mingisugune saladus, mis muutis vee tuleks.

Veerand tundi pärast plahvatust tõusid hukkumisele määratud laeva kohale mustad suitsupilved. Tuli oli juba kandunud masinaruumi ja laev jäi seisma. «Kincaidi» tund oli tulnud.

«Pole mõtet enam laevale jääda.» tähendas ahvinimene tüürimehele. «Tuleb paadid vette lasta ja viivitamata kaldale sõuda.»

Neil polnudki muud võimalust. Tuli möllas juba peaaegu kõikjal. Ainult madrused said oma asjad päästa, sest tuli polnud nende ruumini veel jõudnud, küll aga lõõmasid kõik kajutid selle läheduses, kus plahvatus oli aset leidnud.

Kähku lasti alla kaks paati. Meri oli rahulik, kaldale jõuti kerge vaevaga. Ärritatud loomad nuusutasid ahnelt oma kodusaare õhku ja vaevalt puudutasid paadininad kallast, kui Sheeta ja Akuti ahvid üle paadiserva hüppasid ning džunglisse tormasid.

Nukralt vaatas Tarzan neile järele.

«Jumalaga, mu sõbrad!» sosistas ta. «Te olite head ja ustavad kaaslased ja ma hakkan teist suurt puudust tundma »

Nad tulevad veel tagasi, eks ju, mu kallis?» lohutas teda Jane.

«See pole veel kindel,» vastas ahviiümene. «Nad ei tundnud end kuigi hästi, sattudes nii inimrohkesse seltskonda. Ainult Mugambi ja mina ahistasime neid vähem, kuid meie oleme ju ainult poolest saadik inimesed. Kuid sina, mu kallis, ja madrused — teie olete mu loomadele liiga tsiviliseeritud. Teie eest nad just põgenesidki. Arvatavasti kartsid nad kiusatusse sattuda, nähes enda läheduses nii imehead toitu, kas või kogemata mõne suutäie ampsata ...»

Jane puhkes naerma. «Aga mina arvan, et nad põgenevad just sinu eest. Sa keelasid alatasa neid tegemast seda, mida nad pidasid täiesti loomulikuks. Nagu väikesed lapsed rõõmustavad nad selle üle, et saavad vanemate hoole eest putku pista. Ja kui nad tagasi tulevad, siis loodame, et nad ei tule öösel.»

«Ega näljastena, eks?» puhkes Tarzangi naerma.

Tervelt kaks tundi seisis väike seltskond kaldal ja vaatas laeva põlemist Siis kostis nõrgalt teine plahvatus ja seejärel vajus «Kincaid» peaaegu silmapilk vee alla.

Teise plahvatuse põhjus polnud üldsegi salapärane. Tüürimees seletas, et tuli oli jõudnud aurukateldeni ja need lõhkesid. Aga millest oli tekkinud esimene plahvatus, selle üle murdsid laevahuku läbiteinud veel kaua pead …

105

XX. Jälle Džunolisaarel

Väikese seltskonna esimene mure oli otsida magedat vett ja lüüa üles laager. Kõik mõistsid, et nende viibimine Džunglisaarel võib kesta kuid või isegi aastaid.

Tarzan teadis lähima jõekese asukohta ja juhatas kogu seltskonna sinna. Seal hakkasid mehed kohe telke ja lihtsat mööblit ehitama, Tarzan aga läks džunglisse toitu otsima, jättes Jane'i ustava Mugambi ja mosula naise hoolde. «Kincaidi» madruseid ta usaldada ei võinud.

Leedi Greystoke kannatas palju suuremat hingepiina kui ükski teine merehädaline. Talle tundus, et tema poja otsingud on viljatud ja ta ei saa midagi teha, et leida ta asukohta ja parandada tingimusi, mida fantaasia maalis talle alati kõige mustemates värvides. Veelgi enam: Jane arvas, et ta ei saa iialgi teada oma väikese Jacki saatusest.

Seltskonna liikmed jagasid omavahel ära mitmesugused tööd. Kõrgel künkal, kust avanes vaade kaugele merele, seati sisse alaline valve Siia toodi suur hunnik kuivi oksi, et iga hetk võiks süüdata märgutule. Maasse rammitud pika teiba otsas lehvis hädalipp, mis oli tehtud «Kincaidi» tüürimehe punasest särgist.

Kuid silmapiirile ei ilmunud purjesid ega suitsu ja valvurite vaevatud silmad vahtisid lootusetult ookeani ääretut tühja avarust.

Tarzanile tuli mõte ehitada laev, et sellega tagasi mandrile sõita. Ta näitas madrustele, kuidas lihtsaid tööriistu teha, ja kõik asusid innukalt tegutsema. Aga mida rohkem edasi, seda selgemaks sai, et see töö pole käputäiele inimestele jõukohane. Madrused muutusid kergesti ärrituvaks, hakkasid omavahel kisklema ning senistele viletsustele lisandusid nüüd veel tülitsemised ja kahtlustamine.

Rohkem kui kunagi varem kartis Tarzan nüüd Jane'i jõhkrate madrustega jätta. Kuid tahes-tahtmata pidi ta ajuti naisest lahkuma ja džunglisse jahile minema, sest keegi teine ei toonud nii palju jahisaaki kui tema. Mõnikord läks tema asemel jahile Mugambi, kuid mustanahalise oda ja nooled ei andnud iialgi sellist tulemust kui ahvini-mese lasso ja nuga.

Viimaks jätsid madrused oma töö kus seda ja teist ning hakkasid kahekaupa džunglis jahil käima. Kogu selle aja jooksul polnud end laagris näidanud ei Sheeta, Akut ega teised suured ahvid, kuigi Tarzan neid džunglis jahil olles mõnikord kohtas.

* * *

«Kincaidi» õnnetute reisijate olukord muutus päev-päe-valt üha halvemaks.

Nende laager paiknes Džunglisaare idakaldal, kuna põhjakaldale tekkis üks teine laager. Siin väikeses lahes seisis

ankrus purjelaev «Cowrie». Paar päeva tagasi oli sellel puhkenud mäss, mis lõppes ohvitseride ja meeskonna ustavate liikmete tapmisega Rasked päevad algasid «Cowrie'l» pärast seda, kui madrusteks palgati säärased mehed nagu rootslane Gust, maoori Momulla ja kõige suurem lurjus tervest sellest seltskonnast hiinlane Kai Chang.

Madruseid oli kokku kümme. Need olid Lõunamere sadamalinnade viimased jätised, kuid Gust, Momulla ja Kai Chang olid seltskonna ninamehed. Nemad algatasid mässu, õhutasid madruseid ülemusi tapma, purjekat vallutama ja jagama siis omavahel pärlisaaki, sest just seda kaupa vedas «Cowrie».

Kai Chang tappis une pealt kapteni, maoori Momulla aga juhtis kallaletungi vahis oleva tüürimehe vastu. Gust oskas alati leida ettekäänet jätta aktiivne tegutsemine teiste õlule. Mitte sellepärast, et ta südametunnistus oleks hakanud sellele vastu, vaid ta hoolitses isikliku turvalisuse eest. Tapmine on ikkagi teatud määral ohtlik, sest rünnatavad surevad harva rahulikult. Juhtub, et nad hakkavad mõrvari kavatsuse vastu otsekohe võitlema. Just sellest võitlusest hoiduski Gust parema meelega kõrvale.

Nüüd aga, kus töö oli tehtud, võttis rootslane mässuliste juhtimise enda peale. Ta oli läinud isegi nii kaugele, et omastas «Cowrie'» tapetud kapteni asjad ja hakkas kandma tema mundrit, näitamaks, kellele kuulub võim.

Kai Changile polnud see sugugi meeltmööda. Ta ei tunnistanud üldse mingit võimu, seda vähem soovis ta kuuletuda lihtsale rootsi madrusele. Niisiis oli mässuliste laagris Džunglisaare põhjakaldal tüliseeme juba idanemas.

Kai Chang mõistis, et peab tegutsema arukalt Gust oli ainuke terves selles jõugus, kes tundis piisavalt meresõitu, et viia neid välja Atlandi ookeanist ümber Hea Lootuse neeme. Seal oleksid nad võinud kergemini leida turgu ülekohtusel teel saadud varandusele, ilma et neilt hakataks midagi pärima.

Päev enne seda, kui nad nägid Džunglisaart ja leidsid seal väikese tuulest varjatud lahe, märkas vahimadrus lõuna pool suitsu ja sõjalaeva korstnaid. Keegi neist ei taht-nud kohtuda mereväelastega, kes oleksid võinud neid küsitlema hakata, ja seepärast otsustati end paar päeva varjata, kuni oht möödub.

Nüüd aga ei tahtnud Gust enam üldse merele minna. Ta oli kindel, et nende märgatud laev oli spetsiaalselt neid otsima saadetud. Kai Chang väitis, et see oletus on täiesti: totter, sest keegi peale nende enda ei võinud teada, mis' juhtus «Cowrie'l».

Gust aga jäi endale kindlaks. See loomult ahne inimene haudus kurjas südames plaani, kuidas oma osa saagist mingil moel suurendada. Ta nuputas järgmise plaani. Tema üksi oskas «Cowrie't» juhtida, seepärast ei saa teised temata Džunglisaarelt lahkuda. Niisiis võtab Gust ühel ilusal päeval

107

endaga kaasa ainult nii palju inimesi, kui tal vaja läheb, ja põgeneb koos nendega purjekal Kai Changi, maoori Momulla ja ülejäänute eest.

Nüüd ootaski Gust parajat juhust. Ta lootis, et kord tuleb silmapilk, kus Kai Chang, Momulla ja veel kolm või neli madrust lähevad kõik koos laagrist jahile või maad uurima, tema aga kasutab nende eemalolekut ootamatuks ärasõiduks. Ta võttis kokku kogu oma mõistuse, et saata džunglisse neid, keda ta oli otsustanud maha jätta Sel eesmärgil korraldas ta ühiseid jahilkäike, kuid kõike kahtlustav ja kaval hiinlane ei nõustunud iialgi jahti pidama ilma Gustita.

Ühel päeval rääkis Kai Chang salaja maoori Momullaga ja teatas talle oma kahtlustustest rootslase suhtes. Momulla tahtis kohe minna ja reeturile pika noa südamesse torgata. Tõsi, Kai Changil polnud rootslase vastu mingeid tõendeid ja ta kahtlused rajanesid vaid omaenda alatu hinge oletustele: ta üksnes kujutles, mida ta ise meelsasti teeks, kui tal oleksid käepärast vajalikud vahendid. Gusti tappa polnud mõtet, sest nad kõik sõltusid temast. Kuid ta otsustas rootslast hirmutada ja sundida teda nende nõudmisi täitma.

Pärast seda jutuajamist hakkas Momulla taas rootslasele peale käima, et nad viivitamata merele läheksid. Gust aga tuli välja endise ettekäändega, et arvatavasti ristleb sõjalaev ikka veel lõunameredel, valvab neid ja võtab kinni enrie, kui nad jõuavad ümber neeme sõita.

Momulla naeris ta välja ja kinnitas, et kuna keegi ühelgi sõjalaeval ei tea midagi nende mässust, siis pole ka põhjust, miks neid peaks kahtlustatama.

«Ahaa!» hüüatas Gust. «Nüüd sa küll eksid. Teie õnn,et teie hulgas on niisugune haritud mees nagu mina. Muidu oleks teil asjatundmatuse pärast peagi peenike peos. Oled vaid vilets neeger, Momulla, aga neegrid ei tea midagi raadiost.»

Maoori kargas püsti ja haaras noa. «Ma pole neeger!» karjus ta.

«Tegin vaid nalja,» ruttas rootslane seletama. «Oleme sinuga vanad sõbrad, Momulla, meie ei või riidu minna, eriti aga praegu, kus Kai Chang kavatseb kõik pärlid meilt üle lüüa. Kui ta vaid leiaks mehe, kes oskab purjekat juhtida, jätaks ta

meid selsamal hetkel saatuse hooleks. Sellepärast ta muudkui heietab ärasõidust, et tahab meist kuidagi lahti saada.»

Pisut vaikinud, küsis Momulla:

«Aga raadio? Mis on sel tegemist meie siiajäämisega?»

«Raadio?» Gust sügas kukalt. Ta mõtles, kas maoori on tõepoolest nii rumal, et jääb uskuma jultunud valet, mida ta praegu ütelda kavatseb.

«Näed sa,» alustas ta, «igal sõjalaeval on raadiojaam. Selles jaamas on aparaat, mille abil saab rääkida teiste

108

laevadega tuhandete miilide kaugusel ja kuulda kõigest, mis seal kõneldakse. Noh, aga kui me «Cowriel» tulistasime ja karjusime, küllap siis oli lärmi kõvasti. Arvan, et see sõjalaev asus meile üsna lähedal ja kuulas seda kõike pealt. Muidugi ei tarvitsenud nad teada saada purjeka nime, kuid kindla peale teavad nad seda, et ühe laeva meeskond hakkas mässama ja lõi oma ohvitserid maha. Ja nüüd hakkavad nad iga laeva läbi otsima.»

Rootslane püüdis näole manada kõige tõsisemat ilmet, et kuulajas oma sõnade õigsuse suhtes mitte kahtlust äratada. Momulla istus tükk aega vaikselt altkulmu Gusti piieldes, siis aga tõusis püsti ja ütles:

«Oled häbematu valevorst! Kui sa homme meid siit ära ei vii, ei ole sul enam iialgi võimalust valetada. Tead, mis ma sulle ütlen? Ma kuulsin, kuidas kaks meest leppisid kokku sulle nuga ribide vahele torgata, kui sa kavatsed meid veel sellel neetud saarel kinni pidada »

«Sa mine ja küsi Kai Changilt, kas sõjalaevadel on raadio või ei!» vihastas Gust. «Ka tema ütleb sulle, et laevad võivad üksteisega rääkida tuhandete miilide kauguselt. Siis aga ütle nendele kahele lollpeale, kes kavatsevad mind tappa, et nad ei saa iialgi oma osa saagist, sest ainult mina üksi võin neid siit välja viia!»

Momulla läkski Kai Changilt küsima, kas on olemas selline aparaat, mille abil laevad võivad üksteisega suure kauguse tagant kõnelda. Kai Chang kinnitas öeldut Momulla oli rabatud, kuid siiski tahtis ta saarelt lahkuda, sest ta eelistas pigem ükskõik milliste ohtudega avamerel rinnutsi kokku minna kui asustamata saarel igavalt ja üksluiselt elada.

«Kui meil oleks keegi, kes oskaks kuunarit juhtida!» kurtis Kai Chang.

Pärast lõunat läks Momulla kahe teise maooriga jahile. Nad suundusid lõunasse ja polnud veel laagrist kuigi kaugele jõudnud, kui kuulsid džunglis enda ees inimeste häälte kõminat.

Nad teadsid, et keegi omadest polnud ees ära läinud ja et saar oli nende arust asustamata. Siis välgatas mõte, et kas need pole äkki «Cowrie'» tapetud ohvitseride ja madruste vaimud.

Nad kohkusid ja tahtsid minema joosta, kuid Momulla uudishimu sai ebausust võitu. Andes kaaslastele märku endale järgneda, hakkas ta neljakäpukil ettevaatlikult roomama sinnapoole, kust kostsid nähtamatute inimeste hääled.

Varsti peatus ta väikese lagendiku serval ja hingas kergendatult. Need polnudki vaimud! Otse enda ees nägi ta kahte valget meest. Nad istusid. mahalangenud puu tüvel ja olid hõivatud tõsisest jutuajamisest. Uks neist oli Schneider, «Kincaidi» tüürimees, teine aga madrus Schmidt.

«Me saame sellega hõlpsasti hakkama, Schmidt,» ütles

109

Schneider parajasti. «Head paati pole sugugi nii raske ehitada, ja kolm sõudjat võivad selle ühe päevaga mandrile toimetada, kui meri on rahulik ja tuul soodne. Miks peaksime ootama, kuni see kangekaelne inglane suure laeva ehitab, et kogu

seltskonda peale võtta? Madrused on juba väsinud, nad peavad päev läbi tööd rügama nagu orjad. Pole ju sugugi meie asi inglast päästa. Las ta hoolitseb enda eest ise. nagu heaks arvab!» Schneider vakatas hetkeks, jälgides ainiti vestluskaaslast, et näha oma sõnade mõju, ja jätkas siis: «Noh, aga naise võtame kaasa. Oleks patt jätta nii ilusat totsi siia jumalast mahajäetud saarele, eks?» Schmidt vaatas irvitades üles.

«Ah sealt siis puhub tuul!» ütles ta. «Miks sa seda kohe ei öelnud? Aga olgu pealegi. Mis mina saan. et sind aitan?»

«Ta peab meile kõvasti maksma, kui me ta tsiviliseeritud paika tagasi viime.» seletas Schneider, «ja ma jagan vennalikult tasu nende kahe madrusega, kes mind aitavad. Mina võtan pool ja teie võite teise poole omavahel ära jagada — sina ja see teine, kelle me välja valime. Mind on see saar kuradimoodi ära tüüdanud ja mida varem siit pääseme, seda parem. Noh, mis sa arvad?»

«Tehtud!» kostis Schmidt. «Üksinda ei pääse ma kuidagi mandrile, ja ega teisedki pääse. Sina oled ainuke mees, kes meresõitu tunneb. Nii et võid minuga arvestada.»

Momulla kikitas kõrvu Ta oli mitu korda sõitnud inglise laevadel, nii et sai Schneideri ja Schmidti jutuajamisest üsna hästi aru.

Ta tõusis püsti ja läks nende juurde. Schneider ja tema vestluskaaslane võpatasid kohkunult, justkui oleks nende ette kerkinud mõni viirastus. Schneider haaras revolvri järele. Momulla tõstis üles parema käe peopesaga nende poole märgiks, et tema kavatsused on rahulikud.

«Olen sõber,» sõnas ta. «Kuulsin, mis te rääkisite, kuid ärge kartke, ma ei anna teid välja. Ma saan teid aidata, selle eest aga peate teie mind aitama.»

Ta pöördus Schneideri poole,

«Teie oskate iaevn juhtida, kuid teil pole laeva. Meil on laev. kuid pcl«. juhti. Kui tahate koos meiega ära sõita ega hakka meilt midagi pärima, sits võtame teid meelsasti kaasa. Te viite meid sadamasse, mille nime ütleme hiljem, ja panete rneid seal maha. meie aga anname teile oma laeva. Sõitke siis sellega, kuhu tahate.»

Ta vaikis pisut ja lisas:

«Võite kaasa võtta naise, kellest oli juttu. Ja ka meie ei hakka teilt midagi pärima Olete selle kaubaga nõus?»

Schneider tundis asja vastu huvi ja tahtis rohkeni teada saada. Momulla kuulutas, et sellisel juhul tuleb neil rääkida Kai Changiga. Mõlemad «Kincaidi» mehed läksid Momulla ja ta kaaslaste saatel mässuliste laagri lähedale. Siin jättis Momulla nad oma maooridest madruste valve alla, kartes, et nad võiksid rwelt muuta ja jalga lasta.

Schneider ja Schmidt olid vangid, ehkki nad ise seda ei teadnud.

Momulla tuli peagi tagasi Kai Changiga, kellele ta oli juba lühidalt jutustanud neile osaks saanud õnnest. Hiinlane rääkis Schneideriga kaua ja jõudis veendumusele, et Schneider oli samasugune suli nagu ta isegi ja tahtis samuti kogu hingest saarelt lahkuda.

Neid kahte asjaolu arvestades ei tarvitsenud kahelda, et Schneider «Cowrie'» juhtimise enda peale võtab. Samal ajal oli Kai Chang veendunud, et pärastpoole leiab ta alati mooduse, kuidas sundida Schneiderit oma tahtele alluma.

Pärast seda jutuajamist oma laagrisse tagasi minnes tundsid Schneider ja Schmidt suurt kergendust. Lõpuks ometi oli neil täiesti reaalne plaan lahkumiseks saarelt korraliku sõiduriistaga. Polnud enam tarvis vaeva näha laeva ehitamisega, polnud vaja riskida oma eluga viletsas omatehtud paadis, millega võib pigem põhja minna kui mandrile jõuda. Ka lubati neid aidata naist või õigemini naisi kinni võtta, sest saanud teada, et teises laagris on ka veel must naine, nõudis Momulla, et temagi tuleb koos valge naisega kaasa tuua.

Suurt rahuldust pakkus Kai Changile ja Momullale veel teadmine, et nüüd ei vajanud nad enam Gusti ja võivad temast lahti saada. Laagrisse jõudnud, seadsid nad otsejoones sammud tema telgi poole. Ehkki kogu seltskonnal oleks olnud hoopiski mugavam kuunarile jääda, olid nad mõningate asjaolude tõttu kokku leppinud lüüa laager üles kaldale.

Asi oli selles, et ükski «Cowrie'» madrus ei usaldanud teist ja keegi poleks söandanud kaldale minna, jättes teised kuunarile. Seepärast otsustati, et kõik lähevad üheskoos maale ja kuunarile saab korraga minna vaid paari- või kolmekaupa.

Gusti telgi poole minnes katsus Momulla määrdunud pöidlaga oma pika noa tera. Rootslane oleks tundnud end väga viletsasti, kui ta oleks juhtunud nägema seda tähendusrikast liigutust või oleks saanud lugeda tumedanäolise mehe mõtteid.

Juhuslikult viibis Gust sel silmapilgul koka telgis, mis oli tema omast paari jala kaugusel. Seetõttu kuulis ta Kai Changi ja Momulla lähenemist, kuid ei võinud aimatagi, et sel võiks olla tema jaoks iseäralik tähendus. Oma õnneks vaatas ta just sel hetkel telgiukse vahelt välja ja pööras tähelepanu mõlema madruse veidratele hiilivatele sammudele. Selline ettevaatlik kõndimine ei sobinud paraku kokku sõbralike kavatsustega. Kui nad aga tema telki sisse lipsasid, märkas Gust pikka nuga, mida Momulla selja taga hoidis.

Rootslase silmad läksid suureks ja juuksed tõusid hirmust püsti. Ta pruuniks põlenud nägu muutus kriitvalgeks. Kähku väljus ta koka telgist. Mõlema kaaslase kavatsused olid liigagi läbipaistvad.

111

Asjaolu, et vaid tema üksinda oskas juhtida kuunarit, oli siiani olnud tema turvalisuse küllaldane tagatis. Nähtavasti oli juhtunud midagi, mis andis neile võimaluse temast lahti saada.

Hetkegi kaotamata pistis Gust tuhatnelja džungli poole jooksu. Ta tundis ületamatut hirmu džungli ees, mille sügavusest kuuldus kohutavaid salapäraseid hääli. Kuid veel rohkem kartis Gust Kai Changi ja Momullat. Džunglis peituv oht oli enam või vähem võimalik, tema kaaslastelt lähtuv aga vägagi reaalne. Gust oli kord näinud, kuidas Kai Chang oli Pai-shas Loo Kotai turu taga pimedal alleel ühe mehe surnuks kägistanud. Ta kartis ühtviisi nii hiinlase nööri kui ka Momulla nuga. Seepärast valis ta armutu džungli.

XXI. Džimgliseadus

Ähvarduste ja lubaduste abil oli Tarzanil viimaks korda läinud paadi ehitamist tunduvalt kiirendada. Selle kere oli peaaegu valmis. Suure osa tööst oli ahvinimene teinud ise koos Mugambiga, kuigi nad hankisid ka kogu laagrile toitu.

«Kincaidi» tüürimees Schneider oli üks peamisi nurisejaid. Viimaks jättis ta töö kus seda ja teist ning läks koos Schmidtiga džunglisse jahile. Ta kuulutas, et vajab puhkust, ja soovimata esile kutsuda asjatut sõnavahetust, lubas Tarzan neil minna.

Kuid järgmisel päeval tegi Schneider näo, nagu tunneks ta süümepiina, ja tuli ise vabatahtlikult paadi juurde tööle. Ka Schmidt töötas võrdlemisi meelsasti. Lord Greystoke rõõmustas, et mehed olid viimaks tunnetanud ühise töö vajadust ja mõistnud oma kohust nende väikese seltskonna teiste liikmete vastu.

Palju rahulikumas meeleolus, mida ta viimasel ajal polnud enam ammu tundnud, läks ta sel päeval džunglisse otsima noorte emahirvede karja, keda Schneider ja Schmidt ütlesid eelmisel päeval näinud olevat. Schneider kuulutas, et nägi karja edela pool, ja sinna nüüd ahvinimene läbi tiheda džungli suunduski.

Samal ajal hiilis põhja poolt läbi metsa kuus kahtlast tüüpi. Nad liikusid ettevaatlikult nagu inimesed, kes kavatsevad toime panna kuritegu.

Mehed arvasid, et keegi neid ei näe. Kuid peaaegu sellestsamast hetkest, mil nad laagrist lahkusid, hiilis nende kannul pikakasvuline mees. Selle mehe silmades põles viha, kartus ja uudishimu, peas aga sagisid rahutud mõtted. Miks Kai Chang, Momulla ja teised nii ettevaatlikult lõuna poole liiguvad? Mida lootsid nad sealt leida?

Gust vangutas nõutult oma madala otsmikuga pead. Ta peab seda teada saama! Ta jälitab neid, uurib välja, mida

112

nad sepitsevad, ja kui vaja, siis ajab nende plaanid nurja. Talle turgatas pähe, et äkki otsivad nad teda. Kuid kaine mõistus ütles, et see pole võimalik. Nad olid juba seda saavutanud, mida tahtsid, kihutades ta laagrist minema. Niisugused inimesed nagu Momulla ja Kai Chang lähevad tapmise peale välja ainult raha pärast. Aga et Gustil raha ei olnud, siis nähtavasti otsisid nad kedagi teist.

Varsti tegi kuuemeheline salk peatuse. Nad pugesid peitu teeäärsesse põõsastikku metsloomade raja kõrval, mida mööda nad olid käinud. Et paremini näha, ronis Gust nende taga puu otsa, hoolitsedes selle eest. et lehestik teda korralikult varjaks. Tal ei tulnud kaua oodata. Peatselt ilmus lõuna poolt nähtavale võõras valge mees.

Teda nähes ronisid Momulla ja Kai Chang oma peidupaigast välja, teretasid ja hakkasid rääkima. Millest nad kõnelesid, seda Gust ei kuulnud. Siis läks valge mees tagasi samas suunas, kust ta oli tulnud.

See oli Schneider. Jõudnud oma laagri lähedale, tegi ta ringi ja jooksis laagrisse teiselt poolt. Suures ärevuses ja tugevasti lõõtsutades, otsekui oleks ta kihutanud siia ülepeakaela, tormas ta Mugambi juurde.

«Hei, sina seal!» kisendas ta. «Need teie ahvid võtsid Schmidti kinni ja tapavad ta, kui sa appi ei tõtta! Sina üksi saad neid ära kutsuda. Võta Jones ja Sulliwan kaasa, ehk läheb abi vaja, ja minge nii ruttu, kui saate Schmidti juurde. Ta on loomade rajal umbes miili kaugusel lõunas. Mina jään siia, olen kiirest jooksust päris hingetu,» ja «Kincaidi» tüürimees varises maha. tehes näo, justkui oleks tal lõpp käes.

Mugambi lõi kõhklema, teda oli jäetud naisi kaitsma. Ta ei teadnud, mida teha, kuid Jane Clayton. kes oli Schneideri juttu pealt kuulanud, toetas omalt poolt tüürimehe palvet.

«Ära viida aega,» kiirustas ta neegrit. «Meil pole siin midagi karta. Mister Schneider jääb meie juurde. Mine. Mugambi. Vaest meest on vaja tõepoolest rutemini aidata.»

Schmidt, kes samal ajal laagri lähedal põõsa taga lamas, naeris südamest. Talle pakkus see komöödia suurt lõbu.

Mugambi tundis, et ta on kohustatud alluma oma perenaise käsule. Kuulekalt kiirustas ta lõuna poole, Jones ja Sulliwan kannul. Kuid laagrist lahkudest kahtles ta kõvasti, kas ta ikka talitab targasti ja kas sellest äkki midagi halba ei tule.

Vaevalt olid nad kadunud, kui Schneider hüppas üles ja tormas põhja suunas džunglisse. Mõne hetke pärast ilmus metsaveerel nähtavale Kai Chang. Schneider nägi hiinlast ja andis märku, et õhk on puhas.

Jane Clayton ja neegritar istusid telgi ukse ees, seljaga lähenevate lurjuste poole. Alles siis, kui kuus räbaldunud hulgust nende ette kerkisid, märkasid nad võõraste ilmumist laagrisse.

«Läki!» ütles Kai Chang, andes naistele märku tõusta ja neile järgneda.

113

Jane Clayton hüppas püsti ja vaatas ringi silmadega Schneiderit otsides. Ta nägi meest seisvat võõraste selja taga, irvitus näol. Silmapilk taipas Jane, et ta oli langenud vandenõu ohvriks.

«Mis see tähendab?» küsis ta «Kincaidi» tüürimehelt.

«See tähendab, et me leidsime laeva ja võime nüüd Džunglisaarelt ära sõita,» vastas Schneider.

«Miks te Mugambi koos kahe teise mehega džunglisse saatsite?» küsis Jane.

«Sellepärast, et nemad meiega kaasa ei tule. Tulete ainult teie ja neegrinaine.»

«Tehke nüüd ruttu!» kordas Kai Chang ja haaras Jane Claytonil käest kinni.

Momulla omakorda kahmas neegritari käest ja kui viimane karjuma hakkas, surus talle käe suule.

* * *

Samal ajal kihutas Mugambi mööda metsateed lõunasse. Jones ja Sulliwan jooksid tema kannul. Ta oli Schmidti päästmiseks juba ligi miili maha jooksnud, kuid kusagil polnud jälgegi inimesest ega Akuti ahvidest. Viimaks ta peatus ja tõi kuuldavale valju kisa, millega Tarzan ja tema tavaliselt suuri inimahve kokku kutsusid. Vastust ei tulnud. Siis läbis Mugambi veel umbes pool miili aegajalt kutset korrates.

Äkki jäi ta nagu soolasammas seisma. Ta taipas, et teda oli petetud. Nagu hirmunud põder tormas ta tagasi laagri poole. Tema kahtlused leidsid kinnitust: leedi Greys-toke ja mosula naine olid kadunud, aga samuti Schneider. Mugambi sattus sellisesse raevu, et tahtis tappa Jonesi ja Sulliwani, pidades ka neid vandenõust osavõtjaiks. Häda-vaevalt läks neil korda neegrile selgeks teha, et nemad ei teadnud sellest midagi.

Nad seisid ja arutasid, kuhu võisid naised kaduda ja mis eesmärgiga Schneider nad laagrist ära oli viinud. Jutuajamisest hõivatud, nad ei märganudki, kuidas Tarzan sel ajal ühe puu oksalt alla hüppas ja üle lagendiku nende juurde tuli.

Ta teravad silmad nägid kohe, et oli juhtunud midagi halba. Kuulnud Mugambilt Jane'i kadumisest, pigistas ta vihaselt käed rusikasse ja kulmud läksid kipra.

Millele lootis Schneider Jane'i röövides? Kuhu ta võis temaga minna sellel väikesel saarel, kus tal polnud pääsu Tarzani kättemaksu eest? Ei, siin oli midagi teisiti. Ahv-inimene ei pidanud teda nii naiivseks. Schneider poleks seda teinud, kui ta poleks kindlalt teadnud, et tal on võimalik oma vangidega Džunglisaarelt lahkuda. Kuid miks võttis ta ka neegritari kaasa? Nähtavasti oli temaga koos veel keegi mustanahaline, kes soovis pärismaalasest naist endale saada.

«Tulge,» ütles Tarzan. «Nüüd jääb meil üle ainult üks: minna nende jälgedes.»

Sel ajal ilmus laagrist põhja pool džunglist nähtavale pikakasvuline kohmakas kogu ja suundus otse nelja mehe

poole. Ta oli neile täiesti võõras: ükski neist polnud aimanud, et peale nende elutseb sellel saarel veel teisi inimolendeid.

See oli Gust.

«Teie naised on röövitud,» ütles ta ilma sissejuhatuseta. «Kui tahate neid päästa, tulge kohe minuga kaasa. Kui aga venitama hakkame, siis ei saa me «Cowrie't» ankru-paigast enam kätte ja see sõidab merele.»

«Kes te olete?» küsis Tarzan. «Mida te teate minu naise ja neegritari röövimisest?»

«Kuulsin, kuidas hiinlane Kai Chang ja maoori Momulla sepitsesid salanõu kahe mehega teie laagrist. Mul on nendega mõningad arved klaarida. Nad kihutasid mu laagrist minema ja tahtsid mind tappa. Nüüd tahan neile kätte maksta. Tulge!»

Gust juhtis «Kincaidi» laagri neli meest kiiresti läbi džungli põhja poole. Kõiki valdas vaid üksainus mõte: kas nad jõuavad õigeks ajaks mere äärde?

J» kui nad lõpuks viimasest tihedast leheseinast läbi olid tunginud ning enda ees lahte ja ookeani nägid, veendusid, et saatus oli neile ränga hoobi andnud. Heisatud purjedega «Cowrie» liikus aeglaselt lahest välja avamerele.

Mis nad tegema pidid?

Tarzani lai rind tõusis ja vajus raskelt. See viimane löök oli kõige julmem. Tarzani elus oli ette tulnud hetki, mil ta oli kaotanud vähimagi lootuse, kuid iialgi polnud ta tundnud nii teravat valu kui praegu, nähes laeva, mis viis ta naise teadmata kuhu. Jane oli talle nii lähedal ja ühtaegu nii kohutavalt kaugel! Sõnatult jälgis ta kuunarit. Ta nägi, kuidas see itta pööras ja neeme taha kadus. Tarzan varises maha ja kattis näo kätega.

Oli juba päris pime. kui viis meest oma laagrisse saare idakaldal tagasi jõudsid. Öö oli palav ja lämbe. Polnud vähimatki tuulevinu. Veel kunagi polnud Tarzan näinud Atlandi ookeani nii vaiksena.

Ta seisis kaldal vee ääres Ja vaatas mandri poole, süda täis meeleheidet, mõtted kurvad ja lootusetud. Ootamatult kuigiterta laagri taga džunglist pantri ulgumist.

Selles kurjakuulutavas möirges oli midagi tuttavlikku ja peaaegu masinlikult pööras Tarzan pead ning vastas samasuguse kisaga. Hetke pärast libises Sheeta kollakas-pruun kogu hämarale kaldale. Kuud ei olnud, kuid tähed sirasid taevas. Metsloom astus hääletult ahvinimese juurde.

Ammu enam polnud Tarzan näinud oma vana võitluskaaslast, kuid looma sõbralik nurrumine kinnitas talle, et Sheeta mäletas sidemeid, mis neid minevikus olid tihenda-nud. Tarzan pani käe looma turjale, Sheeta surus end vastu tema jalgu ja ahvinimene silitas metslooma.

Äkki ta võpatas. Mis see siis oli? Pingsalt vahtis ta ööpimedusse, siis aga kutsus mehi, kes suitsetades eemal istusid. Nad jooksid tema juurde, ainult Gust hoidus ette-vaatlikult kaugemale, nähes Tarzani kummalist kaaslast.

«Vaadake!» hüüatas Tarzan. «Tuled! Laeva tuled' See

115

peab olema «Cowrie». Neid on tabanud tuulevaikus!» Ja vallatud uuest lootusest, hüüdis ta: «Me võime nad kätte saada. Sõidame oma paadiga sinna!»

Gust lõi kahtlema. «Nad on relvastatud,» tähendas ta, «me ei saa viiekesi kuunarit vallutada.»

«Oleme nüüd juba kuuekesi,» vastas Tarzan Sheetale osutades, «poole tunni pärast on aga meid veelgi rohkem. Sheeta on kahekümne mehe eest, aga need, keda ma kohe siia kutsun, on saja eest. Teie ei tunne neid...»

Ahvinimene pöördus džungli poole, heitis pea kuklasse ja hüüdis mitu korda isaahvi kohutavat kutset. Peagi kostis džunglist vastuhüüd, siis veel ja veel. Gust värises üle-ni. Milliste olevuste hulka oli saatus teda paisanud? Kas poleks parem olnud Kai Changi ja Momulla juurde jääda kui siduda end selle hiiglasega, kes silitas pantrit ja kutsus džunglist metsloomi appi?

Paari minuti pärast kostis džunglist murduvate okste praksumist: Akuti ahvid ilmusid kaldale.

Vahepeal püüdsid viis meest rasket paati kaldalt vette lükata. Suure vaevaga läks see viimaks korda. «Kincaidi» kahe väikese paadi aerud olid võetud telkide toestamiseks, sest lained olid juba esimesel ööl pärast nende kaldale jõudmist paadid merele kandnud. Nüüd võeti aerud kaasa ja kui Akut oma ahvidega mere äärde ilmus, oli kõik sõiduks valmis.

Hirmuäratav meeskond asus taas oma isanda teenistusse ja võttis paadis kuulekalt koha sisse. Gusti ei saadud mitte miski hinna eest paati meelitada. Neli meest asus

kohe aerudele, paar ahvi järgnes nende eeskujule ja peagi liikus kohmakas paat merel vilkuvate tulede poole.

«Cowrie'» tekil seisis unine madrus vahipostil. All kajutis kõndis Schneider edasi-tagasi ja vaidles vihaselt Jane Claytoniga. Noor naine oli kajutis lauasahtlist juhuslikult revolvri leidnud ja hoidis nüüd «Kincaidi» tüürimeest sihikul.

Mosula naine kükitas põrandal, kuna Schneider kondis ukse ees edasi-tagasi, ähvardades, paludes ja lubadusi andes, kuid kõik oli asjata.

Äkki kuuldus laevalaelt hoiatuskisa ja lajatas püssipauk.

Hetkeks unustas Jane ettevaatuse ja tõstis pilgu laes olevale illuminaatorile. Sedamaid sööstis Schneider talle kallale.

Vahimadrus märkas «Cowrie'le» lähenemas väikest paati ning peaaegu samal silmapilgul kerkisid kuunari parda tagant ühe mehe pea ja õlad. Madrus kargas karjatades püsti ja võttis kutsumata külalise sihikule. Tema karjatust ja sellele järgnenud pauku kajutis kuuldigi.

Endine vaikus laevalael asendus üleüldise metsiku segadusega. «Cowrie'» meeskond tormas tekile, relvastatud revolvrite, mõõkade ja pikkade nugadega, kuid hädakisa oli hiljaks jäänud. Tarzani loomad olid juba laevas, nendega koos ka Tarzan ja kaks «Kincaidi» madrust.

Ennenägematuid hirmuäratavaid vaenlasi silmates kao-

tasid kuunari madrused viimsegi julgusekübeme. Mõni neist tulistas paar pauku, kuid kihutas siis otsekohe peidupaika otsima. Te:sed ronisid mastide otsa, kuid Akuti ahvid olid palju paremad ronijad ja tirisid hirmust kisendavad maoorid nende kõrgest pelgupaigast alla. Tarzan ruttas Jane'i otsima. Keegi ei hoidnud loomi tagasi ja nad valasid «Cow-rie'» õnnetu meeskonna peale välja oma metsiku iseloomu kogu sõgeda raevu.

Sheeta oli välja nuuskinud Kai Changi, kes salamahti oma kajutisse püüdis hiilida. Sheeta tormas talle järele läbilõikava ulgumisega, mis õudusest rabatud hiinlase suust peaaegu samasuguse eba nimliku röögatuse esile kutsus.

Kai Chang jõudis oma kajuti juurde sekundi murdosa enne pantrit, hüppas sisse ja püüdis ust kinni lüüa. Kuid oli liiga hilja. Sheeta suur kere libises uksest sisse enne, kui see lukku keerati. Värisev Kai Chang puges ülemise koi nurka ja kisendas hirmust.

Vähimagi pingutuseta hüppas Sheeta oma ohvri kallale ja hammustas selle kõri läbi, nagu oleks ta hürepoeg olnud.

* * *

Schneider jõudis Jane'ilt revolvri ära kiskuda, kuid samal silmapilgul avanes kajuti uks ja lävele ilmus pikakasvuline poolpaljas valge mees. Sõnagi lausumata hüppas ta käratult sisse. Schneider tundis raudseid sõrmi oma kõri pigistamas. Ta pöördus ümber ja silmad läksid imestusest suureks, nähes enda ees ahvinimest.

Sõrmed pigistasid tüürimehe kõri üha tugevamini. Ta püüdis karjuda, paluda, kuid ainsatki heli ei pääsenud ta kõrist ja silmamunad ähvardasid koobastest välja tungida.

Jane Clayton haaras mehel kätest kinni ja püüdis teda lämbuvast tüürimehest eemale kiskuda, kuid Tarzan raputas ainult pead.

«Seekord enam mitte!» sõnas ta rahulikult. «Kord ma juba kinkisin lurjustele elu ja selle tõttu pidime me mõlemad nii palju kannatama. Me peame sellest nurjatust ini-mesest jäädavalt vabanema ... Peame olema veendunud, et ta ei saa enam kunagi teha midagi halba ei meile ega teistele!»

Nende sõnadega keeras ta reeturlikul tüürimehel kaela kahekorra. Selgroolüli naksatas, Tarzan viskas surnukeha vastikustundega eemale ning läks koos Jane'i ja neegritariga laevalaele.

Võitlus oli lõppenud. Ainult Schmidt, Momulla ja veel kaks madrust olid ellu jäänud: nad olid madruste kajutisse peitu pugenud. Kõik ülejäänud olid surnud kohutavat surma Tarzani loomade kihvade .ia küünte all. Tõusev päike nägi «Cowrie'» tekil hirmuäratavat pilti, kuid seekord oli valatud lurjuste, mitte süütute inimeste verd.

Tarzan tiris kajutisse peitu pugenud madrused välja. Ta ei lubanud neile vabadust ega armuandmist, vaid sundis nad tööle surma ähvardusel.

Koos päikesega tõusis ka tugev tuul. «Cowrie» heiskas

kõik purjed ja asus teele Džunglisaarele. Siin võttis Tarzan pardale Gusti ning jättis hüvasti Sheeta ja Akuti ahvidega. Ta laskis loomad kaldale, võimaldades neil jätkata oma metsikut vaba elu, mida nad nii väga armastasid. Hetkegi kaotamata kadusid loomad ihaldatud džungli jahedasse sügavusse.

On kahtlane, kas nad üldse mõistsid, et Tarzan neist lahkub. Võib-olla taipas seda üksnes Akut, kes oli neist kõige arukam. Ta jäi ainsana kaldale, kui väike paat suundus tagasi kuunari poole, viies ära tema isanda.

Tarzan ja Jane seisid laevalael ja nii kaua, kuni kallast veel näha oli, vaatasid karvase inimahvi üksikut kogu, kes seisis liikumatult Džunglisaare liivasel kaldal.

* * *

Kolme päeva pärast kohtus «Cowrie» inglise sõjalaevaga «Shorewater» ja tänu sellele sai lord Greystoke raadio teel Londoniga ühendusse astuda. Nad kuulsid sõnumit, mis täitis nende südamed rõõmu ja tänuga: väike Jack oli lord Greystoke'i majas Londonis. Ta oli elus ja terve.

Londonisse jõudnud, said Tarzan ja Jane üksikasjalikult teada kogu sellest ebatavalisest sündmuste põimikust, mille tõttu laps pääses.

Rokoff oli kartnud last päeval «Kincaidile» viia ja andnud ta tänavalt leitud laste varjupaika, kavatsedes ta ära viia õhtul.

Tema kaasosaline ja esimene abiline Pavlov kavaldas oma patrooni üle. Lootes saada suurt lunaraha, kui ta lapse elus ja tervena tagasi viib, avaldas ta varjupaiga perenaisele lapse päritolu saladuse. Naise abiga vahetas ta Jacki ära teise lapsega. Ta oli veendunud, et Rokoff ei aima iialgi pettust.

Varjupaiga perenaine lubas last hoida Pavlovi Inglismaale tagasijõudmiseni. Kuid omakorda ahvatles ka teda võimalus suurt tasu saada ja nii alustas ta läbirääkimisi lord Greystoke'i advokaatidega.

Vana neegrinaine Esmeralda, Jane Claytoni lapsehoidja, kes oli vahepeal Ameerikas puhkamas, tuli tagasi ja tuvastas Jacki isiku. Lunaraha maksti välja ja kümme päeva pärast röövimist viidi tulevane lord Greystoke õnnelikult tagasi isakoju.

Nii lõppes Rokofi viimane ja kõige suurem kuritegu fiaskoga tänu ta ainsa sõbra pettusele. Lord ja leedi Greystoke said nüüd viimaks ometi rahu, teades, et nende verivaenlane on surnud ega saa enam nende vastu salasepitsusi haududa.

Kuigi Pavlovi saatus oli teadmata, oli neil põhjust arvata, et ta hukkus džunglis, ning nüüd võisid lord ja leedi Greystoke täie õigusega uskuda, et on jäädavalt vabanenud nendest kahest mehest, ainsatest vaenlastest, keda Tarzan pidi kartma.

• • *

Õnnelik perekond oli jälle koos lord Greystoke'i majas

päeval, mil lord Greystoke ja ta naine jõudsid «Shorewater'l» tagasi Inglismaale.

Koos nendega saabusid ka Mugambi ja neegritar, kelle Mugambi oli leidnud tol ööl paadi põhjast Ugambi väikesel harujõel. Neegritar kuulutas, et jääb meelsamini oma uut isandat teenima, kui läheb tagasi vana mehe juurde, kelle onnist ta oli jalga lasknud.

Tarzan ütles, et nad võivad leida uue kodu waziride maal tema hiiglaslikes Aafrika valdustes. Lühikese aja pärast siirduski mustanahaline abielupaar sinna elama.

Täiesti võimalik, et kohtume nende kõigiga uuesti metsikus džunglis ja lõpututel lagendikel, mis on nii armsad ahvide Tarzani südamele.

Kes teab? ...

4. EDGAR BURROUGHS_TARZANI poeg

Tarzani-lugude neljas raamat
Tõlkinud ETHEL AESMA
«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE
1992

SISUKORD

TARZANIPOEG 3
Mõistatuslik ahv 3
Väikese lordi unistused 9
Džungli kutse . . . 16
Ebatavaline vanaema 23
Tüdruk ja nukk . . . 30
Džunglis 33
VII. Esimene solvang ... 44
VIII. Põlatud 50
Uus sõber 55
Elu kolmekesi 63
Armastus ja võitlus . .68
Mirjami jälgedes . . .76
Vangis . . . .' , 82
XIV. Ootamatu päästja . .89
XV. Paavianide rännak .95
XVI. Kohtumine lõvilõksu juures 100
Kõrgest soost donžuan . . 107
Kolm kiskjat ja tütarlaps . . .112
Lõks 121
XX. Lurjuste küüsis 127
Armastus ..... , 133
Põgenemine 137
Krokodilli ja lõvi v=ihel 143
Tantori kättemaks ". ! 151
«Põletage ta tuleriidal!» ... 157
Ohtlik sõber 164
XXVII. Rõõmus kohtumine 171

Tõlgitud väljaandest:

Эдгар Берроуч. Тарзан. Сын Тарзана. Приключения Тарзана в джунглях. Тарзан и сокровища Опара. Полный пере
Эдгар Берроуч. Тарзан. Сын Тарзана. Приключения зана в джунглях. Тарзан и сокровища Опара. Полный вод с последнего английского издания Л. и И. Чуков Ф. Маркушевич. Государственное малое предприятие «Г Таллинн «Валгус». 1990.

Nimekujud pärinevad raamatust-
Edgar Rice Burroughs. Tarzani poeg. Inglise keelest
Edgar Rice Burroughs. Tarzani poeg. Inglise ke Linda Luiga. Tallinna Eesti Kirjastus-Ühing. 1924.
Laotud ja trükitud Viljandi trükikojas «Kiir». Tellimus

© A/s. <Multipress»,
trükitud Viljandi trükikojas «Kiir» Tellimus
29 94

I. Mõistatuslik ahv

Auriku „Marjorie W" paat libises laial Ugambi jõel allavoolu. Paadis - istujad puhkasid: nad olid pidanud tublisti aerutama vastuvoolu ja olid rõõmsad, et paat liikus nüüd ise, vajamata nende pingutusi. Siit kolm miili allpool seisis ankrus nende laev, valmis kohe sõitu alustama, niipea kui nad on laevale roninud, paadi üles tõstnud ja alusele kinnitanud.

Paadis viibijad kas tukkusid või siis jutlesid laisalt. Äkki virgusid kõik ja hakkasid jõe põhjapoolset kallast silmitsema. Sealt kandus nendeni kellegi kähe kriiskav hääl ja peagi nägid nad mingit inimesetaolist olevust, kes kuivetanud käsi nende poole sirutas.

„Mis pagan see on?" hüüdis üks madrustest.

„ Valge mees!" sõnas tüürimees. „Suruge aerudele, poisid, sõidame kaldale ja vaatame, mis ta tahab."

Kaldale lähemale jõudes nägid nad kohutavat kõhna olendit, kelle pead katsid hõredad hallid sassis juuksesalgud. Luine küüruvajunud keha oli peaaegu alasti, üksnes puusadel rippus mingi riideräbal. Pisarad voolasid mööda aukuvajunud rõugearmilisi põski. See elav luukere pomises midagi arusaamatut mingis kummalises keeles, mida keegi ei mõistnud.

„Venelane vist," taipas tüürimees. „See ta peaks olema... Hei sina! Kas oskad inglise keelt?"

Jah, ta oskas. Kuid sõnu otsides ta takerdus, nagu poleks juba hulk aastaid seda keelt rääkinud. Ta anus meremehi, et nad teda sellelt kohutavalt maalt ära viiksid.

Laevale jõudnud, jutustas võõras oma päästjatele, kuidas ta sellisesse õudsesse seisundisse oli sattunud ning kui palju raskusi ja piinu viimaste aastate jooksul oli kannatama pidanud. Kuidas ta Aafrikasse oli tulnud, sellest mees neile ei rääkinud, lastes oletada, et tema mälust on kustunud kõik, mis oli eelnenud kannatusrohkele elule. Ta ei öelnud neile isegi oma õiget nime, vaid nimetas end Michael Savroviks. Polnudki ju mingit sarnasust selle haletsusväärse inimvare ja endise mehise, kuid põhimõttelageda Alexis Pavlovi vahel, millisena me teda varasematel aegadel tundsime.

Kümme aastat oli möödunud ajast, mil Alexis Pavlov pääses oma sõbra suurkelm Rokofi saatusest. Selle aja jooksul oli Alexis Pavlov ikka ja jälle pidanud Rokoffi kadestama. Viimane oli surnuna saatuse löökide eest kaits-

4

tud, aga temale, Alexisele, jagas elu selliseid solvanguid ja haavu, mis olid hullemad kui surm. Justkui nimme säästis surm õnnetut.

Kui Pavlov nägi, et Tarzani loomad koos metsiku juhiga „Kincaidile" tungisid, tormas ta džunglisse end päästma. Tema hirm Tarzani ees oli nii suur, et ta põgenes üha kaugemale, kõige paksemasse tihnikusse, kuni langes viimaks raevunud inimsööjate kätte, kes olid tunda saanud Rokofi elajalikku julmust. Selle suguharu pealiku iseäralik kapriis päästis Pavlovi surmast, ent kui palju kannatusi ja piinu oli ta pidanud taluma!

Kümme aastat oli ta küla peksupoiss: naised ja lapsed tagusid ning loopisid teda kividega, sõjamehed haavasid nugade ja odadega. Üksteise järel laostasid tema organismi kõige rängemad palavikuhood. Ja ikkagi ei õnnestunud tal surra...

Rõuged haarasid temast oma teravate küüntega ja jätsid näkku hirmsa jälje. Ta muutus niisuguseks peletiseks, et lihane emagi poleks suutnud ära tunda. Tema nägu oleks justkui katnud eemaletõukav mask. Paksudest mustadest lokkidest oli järele jäänud vaid mõni kollakasvalge salk. Ta oli kõverasse tõmbunud nagu väeti vanaätt, käed ja jalad värisesid, kõnnak oli muutunud ebakindlaks, raugalikuks. Hambaid suus polnud: ta metsikud isandad olid need rusikatega välja peksnud. Isegi ta mõistus kujutas endast haletsusväärset paroodiat eredast ja julgest arust, millega Pavlov kunagi oli silma paistnud.

Madrused võtsid ta oma laeva, hoolitsesid tema eest, söötsid teda. Ta muutus pisut erksamaks ja tundis end paremini, kuid tema välimus jäi samasuguseks, nagu see oli: ikka vaid endine inimene, keda elu oli jalge alla tallanud ja sandiks teinud. Ta polnud veel neljaküm-neaastanegi, kuid välimuse järgi võis teda vähemalt kaheksakümneseks pidada. Mõistatuslik saatus oli teenrilt nõudnud suuremat lunaraha, kui peremees oli maksnud.

Alexis Pavlovi südames polnud enam kättemaksuiha: oli ainult tuim viha mehe vastu, keda nad kahekesi Rokofiga nii ebaõnnestunult olid püüdnud hukutada; viha surnud Rokofi vastu, sest Rokoff oli sundinud teda nii palju õudusi üle elama; viha paarikümne linna politseiniku vastu, kelle eest ta oli pidanud põgenema; viha seaduse, kehtiva korra, viha kõige vastu... Iga silmapilk ta elus oli täis haiglaslikku viha ja tema vaimsetele võimetele sai osaks samasugune laostumine nagu vihast vaevatud kehalegi.

Tal oli vähe ühist või õigemini — tal polnud midagi ühist nende inimestega, kellele ta võlgnes oma pääsemise. Ta oli liiga nõrk ega suutunud tööd teha, ta oli liiga tusane ega saanud lõbusat seltsi pakkuda, ja viimaks jäeti ta päris üksi.

5

Rikaste töösturite sündikaat oli prahtinud „Marjorie W", varustanud selle laboratooriumi ja teadlastega ning saatnud otsima mingit kohalikku loodusainet, mida seni oli muinasjutulise hinna eest sisse veetud Lõuna-Ameerikast. Mis aine see oli, seda ei teadnud „Mar jorie W" pardal keegi peale teadlaste. Ka meile pole tähtis seda teada. Tähtis on vaid, et pärast Alexis Pavlovi pääsemist sõideti teatud saare juurde, mis asus Aafrika ranniku läheduses.

Laev seisis seal ankrus mitu nädalat. Üksluine elu hakkas meeskonda väsitama. Nad käisid tihti maal ja kord palus Pavlov end kaasa võtta: laevaelu ärritav monotoonsus oli ka tema ära tüüdanud.

Saart kattis paks mets. Džungel ulatus peaaegu mereni. Teadlased siirdusid sügavasse džunglisse, jätkates kallihinnalise kauba otsinguid: mandril elavate pärismaalaste jutu järgi pidi saar selle poolest õige rikas olema. Laeva meeskond

tegeles küttimise, kalastamise ja uurimistöödega. Pavlov lonkis kaldal või pikutas metsaserval suurte puude varjus.

Ühel päeval kogunesid kõik madrused vaatama pantrit, kelle üks jahilistest oli maha lasknud. Pavlov magas puu all. Äkki puudutas keegi teda õlast. Ta ärkas, tõusis istukile ja nägi kohkudes määratu suurt inimahvi, kes kükitas ta kõrval ja silmitses teda uurivalt. Alexis Pavlovit haaras õud. Ta heitis pilgu madruste poole — need olid paarisaja jardi kaugusel. Ahv puudutas teda jälle õlast ise kaeblikult pomisedes. Looma kehahoiakus ja küsivas vaates ei näinud venelane mingit ähvardust. Pavlov tõusis pikkamisi püsti. Ahv asus tema kõrvale.

Mees hakkas ettevaatlikult madruste poole komberdama. Ahv võttis ta käevangu ja käis ta kõrval. Nad olid väikesele meestesalgale üsna lähedale jõudnud, kui neid viimaks märgati. Pavlov oli selleks ajaks jõudnud veendumusele, et ahvil polnud kurje kavatsusi — ilmselt oli ta harjunud inimeste seltskonnaga. Venelane arvas, et see ahv kuulub eriti arukate ahvide liiki, ja otsustas teda kasutada oma huvides.

Kui mehed ümber pöörasid ja lähenevat kummalist paari silmasid, täitis neid otsatu imestus ja nad sööstsid ahvile vastu, laskevalmis relvad käes. Ahv ei näidanud üles vähimatki hirmu. Otse vastupidi, ta patsutas iga madrust õlale ning vaatas neile kaua ja tõsiselt otsa. Vaadanud kõik üle, tuli ta tagasi Pavlovi juurde ja tema näost paistis sügav pettumus.

Mehed hakkasid tema üle nalja heitma. Nad piirasid Pavlovi sisse, esitasid talle igasuguseid küsimusi ja uurisid ahvi. Venelane ütles neile, et ahv kuulub talle. Midagi rohkemat ta ei seletanud, kordas vaid ühtesoodu: „See on

6

minu ahv, see on minu ahv." Üks madrustest, keda Pavlovi loba oli ära tüüdanud, otsustas veidi nalja teha. Ta läks ahvi selja taha ja torkas teda nõelaga. Nagu välk pööras ahv ümber ja tormas julma naljahamba kallale. Rahulik,, sõbralik loom muutus vihaleaetud saatanaks! Lai naeratus madruse näol asendus surmahirmuga. Ta püüdis pääseda võimsate pikkade käte eest, mis tema järele haarasid; aga et see ei õnnestunud, siis tõmbas ta vöö vahelt pika noa. Ainsa hetkega kiskus ahv mehe käest relva, viskas selle kõrvale ja surus siis oma kollased kihvad õnnetu mehe õlga.

Haaranud kätte noad ja vemblad, tormas kogu meeskond huilates ja sõimates looma kallale. Pavlov kargles abitult madruste ümber, kes ähvardavalt looma ründasid. Ta nägi oma kujuteldavat aaret löökide all hukkumas.

Kuid ahvist jagu saada polnud kaugeltki lihtne, kuigi vaenlased olid temast tugevamad. Lasknud kakluse põhjustanud madruse lahti, raputas ta oma hiiglaslikke õlgu ja vabastas end sel moel kahest mehest, kes tal seljas rippusid. Siis hakkas ta lahtise käega võimsaid hoope laduma ja paiskas üksteise järel kõik kallaletungijad maha ning kargas seejuures väledalt siia-sinna nagu väike pärdik.

Kapten ja tüürimees, kes laevalt parajasti maale olid tulnud, märkasid kähmlust. Pavlov nägi, kuidas nad laetud revolvritega meeste poole jooksid, kaks madrust nende kannul. Ahv seisis ja vaatas oma hävitustööd, kuid kas ta ootas nüüd uut kallaletungi või lihtsalt kaalus, missuguse vaenlase kallale kõige enne tormata, seda ei suutnud Pavlov aimata. Ta mõistis vaid, et lähemal silmapilgul jõuavad mõlemad ohvitserid laskekaugusele ja teevad loomale otsa peale. Vaja oli väga kiiresti midagi ette võtta. Siiani polnud ahv püüdnud venelasele kallale tungida, ometi kartis ta läheneda metsikule loomale, kes oli vahale aetud ja haistnud värsket verd. Ta kõhkles viivu, kuid siis nägi oma ettekujutuses jälle suurt sissetulekut, mida ta saaks sellest inimesetaolisest olendist, kui viiks tema ühte maailma pealinna.

„Hoia eemale!" karjus talle kapten, sihtides looma, kuid Pavlov astus ahvi juurde, ja ehkki ta juuksed hirmust püsti tõusid, sai ta oma kartusest võitu ning haaras ahvi käest kinni.

„Tule!" käskis ta ja tiris looma eemale.

Võitluspaigale jäid võidetud madrused. Hirmust tardunud, istusid ühed maas, teised aga roomasid neljakäpukil eemale.

Ahv laskis end kõrvale viia ega näidanud vähimatki soovi venelasele kallale tungida. Kapten peatus veidrast paarist mõne sammu kaugusel.

7

„Minge eemale, Savrov!" karjus ta. „Ma kostitan seda elukat nii, et ta ei saa enam madruseid sandiks teha!"

“Tema pole süüdi, kapten!" anus Pavlov. „Palun teid, ärge tulistage. Madrused on ise süüdi, nemad tungisid esimesena kallale. Vaadake, ta on täiesti rahulik. See on minu ahv..., minu, minu!... Ma ei lase miski hinna eest teda tappa!" kisendas ta peaaegu hüsteeriliselt. Haiglane kujutlusvõime maalis talle jälle pilte kõigist rõõmudest, mida toob Londonis raha. Aga kuidas loodab ta raha hankida, kui ahvi enam pole?

Kapten laskis revolvri alla.

„Te ütlesite, et mehed tungisid esimesena kallale?" kordas ta. „On see nii?" ja ta pöördus madruste poole, kes selle ajaga olid juba püsti tõusnud. Keegi polnud võitluses suurt viga saanud, välja arvatud tülinorija, kes torkas ahvi nõelaga. Temal tuli nädalapäevad oma vigastatud õlga ravida.

„Simpson tegi seda," sõnas üks madrustest. „Ta torkas ahvile nõelaga selga, noh, ja ahv kargas talle kallale ning tuuseldas teda mehemoodi, mis on talle ka paras. Meiegi saime natuke, kuid ahvi ei saa süüdistada, sest meie tormasime talle kallale."

Kapten vaatas küsivalt Simpsoni otsa, kes öeldut lühidalt kinnitas. Siis astus kapten ahvi juurde, otsekui tahtnuks ise järele vaadata, missugune iseloom tal on, kuid seejuures hoidis laskevalmis revolvrit käes.

Ahv kükitas Pavlovi kõrval kord ühte, kord teist madrust silmitsedes. Kapteni lähenedes tõusis ahv püsti ja hakkas talle vastu minema. Ta näole ilmus seesama terane huvi ning uudishimu, millega ta oh kohanud iga võõrast inimest. Näis, et ta otsis kedagi.

Ahv astus ohvitseri juurde, pani käe mehe õlale ja uuris hoolega tema näojooni. Seejärel tekkis ta silmadesse pettumuse ilme, millega kaasnes raske, peaaegu inimlik ohe. Ta eemaldus kaptenist ning hakkas niisama tähelepanelikult uurima tüürimehe ja kahe madruse nägu, kes olid koos ohvitseridega maale tulnud. Iga kord ohkas ta ja langetas silmad, kuni istus viimaks jälle Pavlovi kõrvale, seejärel ei ilmutanud ta enam mingit huvi inimeste vastu ja oli nagu unustanud oma hiljutise kokkupõrke nendega.

Kui meeskond laevale naasis, läks ahv Pavloviga kaasa. Nähtavasti tahtis ta kangesti temale järgneda. Kapten talle takistusi ei teinud ja nii saigi suurest inimahvist auriku reisija.

Sattunud madruste hulka, uuris ahv jälle hoolega iga uut nägu, kuid sai iga kord nähtavasti pettumuse osaliseks. Laeva ohvitserid ja ekspeditsioonis osalenud teadlased

8

kõnelesid tihti omavahel sellest loomast, kuid ei suutnud kuidagi mõista, mispärast ahv sellise kirgliku uudishimuga iga uut nägu silmitses. Oleks ta leitud mandrilt või kusagilt mujalt inimestega asustatud paigast, oleks võinud arvata, et kunagi elas ahv

inimeste hulgas ja otsis nüüd oma peremeest. Kuid see seletus polnud tõepärane, sest ahv leiti üksildaselt saarelt, kuhu inimjalg polnud vist kunagi astunud.

Polnud kahtlust, et ahv otsis lakkamatult ühte kindlat inimest. Merereisi esimestel päevadel tormas ta laevas ringi ja vaatas järele kõik nurgad. Ent pärast seda, kui ta oli näinud kõiki laeval viibinud mehi, muutus ta täiesti ükskõikseks ega huvitunud enam millestki. Ta justkui kaotas lootuse leida seda, keda otsis. Isegi venelast, kes kogu reisi kestel tegeles ainuüksi temaga, pani ahv tähele üksnes siis, kui see talle toitu tõi. Muul ajal suhtus ahv Pavlovisse täieliku ükskõiksusega mingit erilist poolehoidu tema ega ühegi teise „Mar jorie W" mehe vastu üles näitamata. Ka ei sattunud ta enam kunagi niisugusesse metsikusse raevu, mille esimesel päeval olid esile kutsunud talle kallale tunginud madrused.

Päevad läbi seisis ta laevaninas ja vaatles enda ees laiuvat silmapiiri, nagu oleks tal küllalt mõistust teadmiseks, et laev suundub sinna, kus ta pärast pikki otsinguid kohtab endale vajalikku inimest.

Talle pandi nimeks Ajax. Kõik pidasid teda kõige toredamaks ja targemaks ahviks, keda „Marjorie W" meeskonna liikmed olid kunagi näinud. Kasvult ületas ta tunduvalt teisi omataolisi, tema jõud sisendas aukartust. Et ta vana oli, võis selgesti näha, kuid aastad ei paistnud mõjutanud olnud tema kehalist ja vaimset jõudu.

Nii jõudis „Marjorie W" viimaks Inglismaale. Kaastundest õnnetu sandi vastu, kelle nad päästnud olid, kogusid laeva ohvitserid ja teadlased pisut raha, andsid selle Pavlovile ning jätsid siis tema ja Ajaxiga jumalaga.

Londonis viis Pavlov Ajaxi otsekohe kuulsa looma-taltsutaja juurde. Ajax meeldis viimasele väga ja ta nõustus ahvi õpetama tingimisel, et saab loodetavatest sissetulekutest lõviosa endale. Peale selle lubas ta toita nü ahvi kui ka tema peremeest.

Nii sattus Ajax Londoni ja nii sai sepistatud uus lüli ahelasse, mille moodustasid paljudesse inimeludesse puutuvad kummalised juhtumused.

II. Väikese lordi unistused

Mister Harold Moore oli väga töökas ja kohusetruu haiglaselt kollase näoga noormees.

Ta oli ühe inglise lordi noore poja kasvataja ja tundes, et hoolealune ei edenenud nii, nagu seda õigustatult ootasid tema vanemad, pidas ta vajalikuks rääkida sellest poisi emaga.

„Asi pole selles, et tal ei ole võimeid," ütles ta. „Oleks see nii, loodaksin ma siiski saavutada edu, sest võiksin siis suunata kogu oma energia tema rumalusest jagusaamisele. Häda on selles, et ta on erakordselt tark poiss. Ma ei leia ühtegi viga tema tehtud ülesannetes. Mind kurvastab väga, et ta ei ilmuta põrmugi huvi õppeainete vastu. Õppetükke võtab ta kui rasket tööd, mis tuleb võimalikult kiiresti ära teha. Olen kindel, et ta ei mõtle ühegi aine peale enne, kui seda jälle tunnis tarvis läheb. Teda huvitavad üksnes kehalise osavuse harjutamine ja kõik säärased raamatud, milles kõneldakse seiklustest, kangelastegudest ning metsloomade ja metsinimeste elust ja kommetest. Eriti meeldivad talle jutud metsloomadest: ta võib tundide kaupa lugeda mõne Aafrika-uurija märkmeid ja on ette tulnud juhtumeid, mil olen leidnud ta öösel voodis lugemas Karl Hagenbecki raamatut metsloomadest ja metsinimestest."

Poisi ema lõi närviliselt jalga vastu põrandavaipa.

„Ja te keelasite teda muidugi seda tegemast?"

Mister Moore'i kahvatu nägu kattus punaga. Ta pomises kohmetult:

„Ma... ma katsusin tema käest raamatut ära võtta... Kuid, kas teate, teie pojal on säärased musklid... Ta on oma aastate kohta liiga tugev."

„Ta ei lasknud raamatut ära võtta?" küsis ema

„Ei lasknud," tunnistas õpetaja, „ta hoidis sellest kinni. Üldiselt on ta heasüdamlik poiss ja antud juhul käitus täiesti korrektselt. Kuid... ta muutis meie väikese kokkupõrke mänguks: ta veenis mind, et tema on gorilla, mina aga šimpans ja tahan tema saaki ära võtta. Ta kargas mu kallale kõige metsikuma lõrinaga, mida olen kunagi kuulnud, tõstis mu pea kohale ja paiskas oma voodisse. Seejärel tegi näo, nagu oleks ta mind surnuks kägistanud, hüppas süs mu sirakil kehale ja tõi kuuldavale kohutava läbilõikava kisa, seletades seejuures, et niiviisi kisendavad isaahvid, kui nad võitu pühitsevad. Lõppes kõik sellega, et ta kandis mu ukse juurde, tõstis üle läve ja lukustas end oma tuppa..."

10

Mõni minut valitses vaikus. Viimaks lausus poisi ema tõsiselt:

„Mister Moore, te peate tegema kõik, mis võimalik, et lõpetada need tembutamised, sest minu Jack..."

Kuid ta ei saanud edasi rääkida, sest samal hetkel kõlas akna taga vali hopp!, mis sundis nii daami kui õpetajat tugitoolist püsti kargama.

Tuba oli teisel korrusel. Maja ees kasvas suuru puu, mille üks oks ulatus peaaegu aknani. Ja seal oksal istus see, kellest nad parajasti rääkisid. See oli pikk ilusa kehaehitusega nägus poiss. Imekspandava kergusega hoidis ta end raskuse all nõtkuval oksal tasakaalus ja kilkas rõõmust, nähes hirmunud nägusid.

Ema ja õpetaja sööstsid akna juurde, aga nad said teha vaid mõne sammu, kui poiss osavasti puu otsast aknalauale ja sealt tuppa hüppas.

„Metslane Borneost saabus praegu Londoni!" hüüdis ta kõlava häälega ja kukkus kohkunud ema ning šokeeritud õpetaja ümber sõjatantsu vihtuma. Seejärel võttis ta ema kaela ümbert kinni ja suudles teda mõlemale põsele.

„Oi, ema!" hüüdis ta. „Willie Grimsley nägi eile varietees haruldaselt tarka ahvi. Ta ütles, et ahv oskab kõike peale rääkimise: sõidab jalgrattaga, sööb noa ja kahvliga, loeb kümneni ja oskab teha veel palju muid imelisi asju. Kas ma tohin minna teda vaatama? Oi, ema, palun sind, emake, luba mind..."

Ema patsutas õrnalt poisi põske, kuid raputas eitavalt pead. „Ei, Jack," lausus ta, „sa ju tead, et mulle ei meeldi niisugused etendused."

„Ma ei saa aru, miks sa mind keelad, ema!" kostis solvunud poiss. „ Kõiki teisi lubatakse, nad käivad sageli ka loomaaias, sina ei luba mind isegi sinna. Võiks arvata, et olen tüdruk või... argpüks, memmekas, kes kardab isegi puuri pistetud loomi..."

„Oi, isa!" hüüdis ta pikakasvulisele hallisilmsele mehele, kes just sel hetkel uksele ilmus. „Isa, isa, kas ma tõesti ei tohi sinna minna?"

„Kuhu, mu poiss?" küsis isa.

„Ta tahab minna varieteesse dresseeritud ahvi vaatama," selgitas ema, andes isale hoiatavalt märku.

„Missugust ahvi? Kas Ajaxit?" Poiss noogutas pead.

„Ma mõistan sinu soovi, pojake," ütles isa naeratades. „Ma isegi tahaksin näha seda imetabast looma. Räägitakse, et see ahv on suurepärane ja et ta on inimahvi kohta haruldaselt suur. Läheme õige kõik Ajaxit vaatama! Jane, mis sina sellest arvad?" pöördus ta naise poole, kuid viimane

11

raputas energiliselt pead ja tuletas siis mister Moore'ile meelde, et Jackil on aeg õppima hakata.

Kui õpilane jä õpetaja olid väljunud, astus ta kärmelt mehe juurde.

„John," ütles ta, „peab midagi ette võtma, et Jack lõppude lõpuks lakkaks unistamast metsloomadest ja ürgmetsadest. Kardan, et need kalduvused on ta pärinud sinult. Sa tead ju omast käest, kui tugev on mõnikord metsiku looduse kutse ja millist vaimujõudu läheb vaja, et sellele vastu panna! Kui palju pidid sa võitlema, et endas maha suruda seda meeletut haiglaslikku soovi uuesti sukelduda džungliellu, mida elasid oma lapsepõlves. Ja kes teaks veel paremini kui sina, milline kohutav saatus ähvardab Jacki, kui ta metsiku looduse ahvatlusele järele annab!"

„Mulle tundub, kallis Jane, et sa näed kõike liiga mustades värvides," väitis mees. „Vaevalt et selline tunne nagu armastus ürgmetsade vastu pärilikkusele allub. Ma arvan, et oma emalikus hoolituses ahistad sa liigselt Jacki vabadust. Armastust looduse ja loomade vastu on omane igale tervele normaalsele poisile ja kes siis tema vanuses ei tahaks näha seda dresseeritud ahvi? Asjaolust, et ta tahab näha Ajaxit, ei järeldu ju sugugi, et kui ta suureks on kasvanud, siis otsustab abielluda gorillaga. Ja kui ta seda tahaks, siis poleks ometi sinul, Jane, õigust hüüda talle: „Häbi!"!"

Ja John Clayton, lord Greystoke, võttis oma naise ümbert kinni, puhkes heatahtlikult naerma, kummardus ja suudles teda. Süs jätkas ta juba tõsisemal toonil:

„Kahju, armas Jane, et sa pole kunagi jutustanud Jackile minu seiklustest džunglis ega lubanud ka mind talle seda saladust avaldada. Mulle tundub, et sa teed suure vea: kui oleksin meie poisile jutustanud, kui raske oli Aafrika ürgmetsades ahvide Tarzani elu, siis oleks see hävitanud minu arvates temas vähimagi soovi sellist elu maitsta. See näib poisile nii kütkestava ja muinasjutuliselt imetabasena vaid sellepärast, et ta seda elu ei tunne. Ma pean avama Jacki silmad, et ta näeks seda elu tegelikkuses ja siis lahtub selle võlu igaveseks."

Kuid leedi Greystoke raputas vaid pead. Mees oli mitu korda veennud teda jutustama poisile Tarzani lugu, kuid naine ei saanud temaga nõustuda.

„Ei, John," ütles ta, „ma ei luba iialgi, et me ise sisendaksime Jackile neid mõtteid ja tundeid, millest tahame teda eemal hoida."

õhtul hakkasid nad jälle sellest rääkima, kuid seekord alustas juttu Jack ise. Tõmbunud suures tugitoolis kerra,

luges poiss raamatut. Äkki tõstis ta pea ja pöördus isa poole.

„Kuidas on, isa," küsis ta kohe asja juurde asudes, „kas sa lubad mind Ajaxit vaatama?"

„Emale see ei meeldi," vastas isa. „Aga sulle?"

„See pole tähtis!" vastas lord Greystoke põiklevalt. „Aitab sellest, et ema ei luba."

Poiss jäi mõttesse ja istus mõne silmapilgu vaikides.

Ja ikkagi ma näen Ajaxit," ütles ta äkki otsusekindlalt.

„Ma pole sugugi halvem Willie Grimsleyst ja teistest poistest, kes on käinud teda vaatamas. Ahv ei teinud neile miskit viga, ei tee ka mulle. Ma oleksin võinud ammugi minna luba küsimata, kuid ei tahtnud. Nüüd aga ütlen ma sulle juba ette, et lähen Ajaxit vaatama."

Toonis, millega poiss need sõnad ütles, polnud midagi väljakutsuvat või lugupidamatut. Ta konstateeris rahulikult asjade seisu. Isa suutis vaevu muhelust tagasi hoida: ta ei tahtnud pojale näidata, et on tema mehisusest vaimustatud.

„Sinu avameelsus meeldib mulle, Jack," ütles ta. „Ka mina tahan olla avameelne: kui sa lähed ilma loata Ajaxit vaatama, siis ma karistan sind. Ma pole sind kunagi kehaliselt karistanud, aga kui sa seekord ema sõna ei kuula, siis olen sunnitud seda tegema."

„Hea küll, isa," vastas poiss ja lisas: „Ma tulen ise sinu juurde karistust saama, niipea kui olen Ajaxi juurest tagasi."

Mister Moore'i tuba oli ta noore kasvandiku toa kõrval. Igal õhtul enne seda, kui Jack magama heitis, oli õpetajal kombeks poisi tuppa vaadata. Sel õhtul tuli Jacki õpetajal täita veel üks tähtis ülesanne: just enne seda olid poisi isa ja ema teda perekondlikul nõupidamisel tungivalt palunud teha kõik selleks, et takistada Jackil Ajaxit vaatama minemast.

Kui mister Moore umbes poole kümne ajal poisi toa ukse avas, nägi ta, et tulevane lord Greystoke, palitu seljas ja müts peas, kavatses parajasti oma magamistoa aknast välja ronida. See ei üllatanud teda küll eriti, ent ta sattus siiski ärevusse.

Mister Moore jooksis ruttu tuppa. Muide, kiirustamine oli asjatu, sest kui Jack kuulis müra ja mõistis, et põgenemine on avalikuks tulnud, hüppas ta aknalaualt tuppa tagasi. Paistis, et ta otsustas oma kavatsusest loobuda.

13

„Kuhu te tahtsite minna?" küsis mister Moore erutatult.

„Ma tahan Ajaxit näha," vastas poiss rahulikult.

„Te lausa hämmastate mind!" hüüdis mister Moore, kuid silmapilk hiljem hämmastus ta palju rohkem, sest Jack, kes oli astunud talle päris lähedale, haaras ootamatult tal ümbert kinni, tõstis ta õhku ja viskas voodisse, nägu allapoole, seejärel aga litsus ta pea pehmesse patja.

„Olge tasa," hoiatas võitja, „kui elada tahate!"

Mister Moore pani meeleheitlikult vastu, kuid ta jõupingutused jäid tulemusteta. Kas ahvide Tarzan pärandas pojale oma armastuse džunglite metsiku looduse vastu või ei, aga kindel on , et poeg päris selle imetabase kehalise jõu, mis tal endal oli olnud samas vanuses. Jack sai oma õpetajast jagu niisuguse kergusega, nagu oleks too savitükk olnud. Jack oli kummargil mister Moore'i kohal, ta rebis lina ribadeks ja sidus nendega õpetaja käed selja taha kokku. Siis keeras ta oma ohvri selili, toppis selle suu räbalaid täis ja tõmbas riidetüki üle, sidudes otsad ohvri kuklale sõlme. Õpetajat sel moel kinni sidudes jagas Jack sosinal seletusi:

„Olen Waija, waijade pealik," seletas ta, „ja teie olete Mohammed Dubu, araablasest seik. Te olete alati mu alamaid tapnud ja minu elevandiluud röövinud."

Seejuures painutas Jack energiliselt mister Moore'i kinniköidetud -pahkluid ülespoole, nii et need puutusid kokku ta seotud kätega.

„Ahaa, lurjus! Viimaks ometi oled sa mul peos! Lähen . nüüd ära, kuid ma tulen tagasi!" Ja Tarzani pwog tormas üle toa, hjippas aknalauale, sealt karniisile ja laskus mööda vihmaveetoru tänavale. Lõpuks ometi oli ta vaba!

Mister Moore vehkles ja rabeles voodis. Ta oli kindel, et lämbub, kui õigel ajal abi ei tule. Meeletus hirmus sai ta hakkama sellega, et veeres voodist põrandale. Ehmatus ja valu, mille kukkumine tekitas, tõid tagasi võime veidi külmaverelisemalt oma seisukorra üle aru pidada. Voodis, kus teda valdas kabuhirm, ei saanud ta sugugi selgelt mõelda, aga nüüd lamas ta rahulikult ja katsus leida mingit abinõu, et pääseda oma viletsast seisundist. Viimaks meenus talle, et tuba, kus olid istunud lord ja leedi Greystoke, kui ta nende juurest lahkus, oli just Jacki toa all. Ta arvas, et sellest ajast, kui ta üles Jacki juurde tuli, oli juba tükk aega möödas: minutid, mille jooksul ta voodis vähkres ja end vabastada püüdis, tundusid talle pikkade tundidena, ja selle ajaga võisid nad teise tuppa minna. Kuid pääseda võis ta ainult sel juhul, kui tal õnnestub äratada allolijate

14

tähelepanu. Ja viimaks pärast arvukaid nurjunud katseid läks tal korda pöörata end sellisesse asendisse, et sai saapaninaga vastu põrandat toksida. Ta tegi seda lühikeste vaheaegadega, kuni viimaks pärast väsitavat ja tema arust lõputut ootamist kuulis trepil samme. Seejärel koputati uksele. Mister Moore hakkas meeleheitlikult

saapaninaga põrandale taguma — ta ei saanud teisiti vastata. Uuesti koputati uksele. Ja jälle tagus mister Moore. Kas nad ei avagi ust? Suure vaevaga hakkas ta end päästjate poole nihutama. Kui tal õnnestuks selili ukseni jõuda, saaks ta jalaga vastu ust lüüa ja siis peaks teda kindlasti kuuldama. Teiselt poolt koputati jälle uksele, seekord veidi kõvemini ja hääl hüüdis: „Mister Jack!"

See oli üks teenritest — mister Moore tundis ära mehe hääle. Tal pidi äärepealt suurest pingutusest veresoon lõhkema, sest ta püüdis karjuda: „Sisse!"

Hetke pärast hakkas mees veelgi kõvemini koputama ja hüüdis jälle poisi nime. Vastust saamata vajutas ta lingile ja samal silmapilgul täitis äkiline meenutus mister Moore'i südame taas hirmuga: ta oli tuppa tulles ise ukse lukku keeranud.

Teener püüdis veel mitu korda ust avada, siis aga läks minema.

Mister Moore kaotas teadvuse...

Sel ajal kihutas Jack oma unelmate templi poole, et täiel määral nautida kättevõidetud vabadust.

Ta jõudis varieteesse just siis, kui algasid Ajaxi etteasted. Poiss oli ostnud pileti looži esimesse ritta ja nõjatudes selle äärele, jälgis hinge kinni pidades suure ahvi iga liigutust. Ta pärani silmad särasid vaimustusest. Taltsutaja märkas peagi loožis ilusat vaimustatud näoga poissi. Üks etenduse tõmbenumbreid seisis selles, et Ajax läks saali jalutama, astudes sisse kord ühte, kord teise looži, ja uuris hoolega nägusid. Looma taltsutaja seletas publikule, et ahv otsib ammu kaotatud sugulast. Jacki nähes kujutles taltsutaja, millise efekti see loob, kui ahv tungib looži ilusa poisi juurde ja viimane hakkab tugevat karvast looma nähes suurest hirmust kisendama.

Ja kui publik ahvi tagasi plaksutas, juhtis taltsutaja tema tähelepanu poisile, kes üksinda loožis istus. Nagu välk tormas ahv lavalt poisi juurde. Kuid dresseerija lootused koomilist efekti luua ei täitunud. Poiss ei' löönud kartma, lai naeratus valgustas ta nägu, kui ahv looži juurde jooksis, ta pani kartmatult oma käe looma karvasele õlale. Ka ahv pani oma käed poisi õlgadele ning vaatas kaua ja üksisilmi

talle näkku, kes silitas ta pead ja rääkis talle midagi tasasel häälel.

Iialgi polnud Ajax kedagi nii kaua uurinud. Ta oli nähtavasti mures, erutatud ning pomises midagi. Dresseerija polnud veel kunagi näinud, et ahv oleks niiviisi inimest kohelnud. Ahv ronis looži ja istus poisi kõrvale. Rahvas oli vaimustuses, kuid see vaimustus kolmekordistus, kui taltsutaja hakkas Ajaxit lavale tagasi kutsuma: ahv ei tahtnud lahkuda! Teatri omanik, ehmunud sellest viivitusest, käskis dresseerijat oma ahv ära viia, aga kui viimane proovis teda loožist välja tirida, võttis loom ta vastu paljastatud kihvade ja ähvardava urisemisega.

Publik märatses rõõmust: aplodeeris ahvile, aplodeeris poisile, vilistas välja dresseerija ja omaniku, kes samuti püüdsid tagajärjetult ahvi ära viia.

Taltsutajat valdas meeleheide: ta mõistis, et ahvi selline käitumine võib ta edaspidi suurtest sissetulekutest ilma jätta. Ta tormas kulisside taha ja tuli looži tagasi raske piitsaga. Aga kui ta sellega Ajaxit ähvardas, leidis ta ühe asemel eest juba kaks vihast vastast, sest poiss oli tooli kätte võtnud ja keerutas seda pea kohal, valmis kaitsma oma uut sõpra. Ta ilus nägu ei naeratanud, hallid silmad pildusid külma tuld, mis sundis taltsutajat peatuma. Poisi kõrval oli aga end täies pikkuses sirgu ajanud hiiglaslik inimahv, lõrisev ja paljastatud hammastega.

Mis oleks võinud juhtuda, kui sel hetkel poleks näitelavale ilmunud uus tegelane, seda võis vaid oletada. Aga et dresseerija oleks saanud kui mitte rohkem, siis ränki siniseid muhke, seda võis selgesti lugeda mõlema vastase näost.

Ehmatusest kaame ülemteener sisenes raamatukogu-tuppa ja teatas milordile, et Jacki toa uks on lukus ning vastuseks koputamisele ja hüüdmisele kuulis ta kopsimist ja veidrat sahinat, mis meenutas keha veeremist mööda põrandat.

Nelja hüppega tormas John Clayton trepist üles. Naine ning teenijad ruttasid tema kannul. Valju häälega hüüdis ta poega. Saamata vastust, pingutas ta oma terasmuskleid ja surus siis vastu ust kogu jõuga, mis polnud džunglielust saadik põrmugi vähenenud. Raksatades lendas uks hingedelt ja kukkus tuppa.

Mister Moorel teadvuseta keha lamas just ukse all, kukkudes langes uks talle peale. Tarzan hüppas sisse ja hetke pärast lõi tuba valgeks.

Õpetajat ei leitudki kohe, nii põhjalikult kattis teda

16

mahakukkunud uks. Lõppude lõpuks lohistati ta välja, vabastati kammitsatest ja toodi teadvusele.

„Kus Jack on?" oli Tarzani esimene küsimus. „Kes seda tegi?" lisas ta siis ehmunult, sest talle meenus, kuidas kurjategija Rokoff oli kord röövinud tema lapse...

Mister Moore ajas end pikkamisi jalule. Ta pilk eksles toas ringi. Aegamööda kogus ta mõtteid, meenutades kõike läbielatut.

„Ma palun end vabastada teie poja õpetamisest, söör!" alustas ta. „Teie pojale pole tarvis õpetajat, vaid metsloomade taltsutajat."

„Kus ta on?" hüüdis leedi Greystoke.

„Ta läks Ajaxit vaatama"

Tarzanil oli raske naeratust maha suruda. Veendunud, et õpetaja oli rohkem ehmunud kui viga saanud, tellis ta auto ja sõitis varieteesse.

III. Džungli kutse

Samal ajal kui piitsaga ähvardavalt vehkiv taltsutaja ei söandanud ikka veel astuda looži, kus ahv ja väike lord kavatsesid teda vääriliselt vastu võtta, ilmus uksele pikakasvuline laiaõlgne härrasmees. Kui poiss nägi tulijat, värvus ta nägu punaseks. „Isa!" hüüdis ta.

Ahv heitis kiire pilgu inglise lordile ja hüppas talle vastu, väljendades oma vaimustust metsiku kriiskamisega.

Silmad imestusest pärani, tardus lord paigale nagu soolasammas.

„Akut!" hüüdis ta.

Poiss vaatas hämmeldunult kord isa, kord ahvi. See, mis edasi juhtus, pani taltsutaja hambad plagisema. Inglase suust kõlasid ahvi kurguhääled, inimsarnane koletis aga oli talle üsna ligi astunud ja vastas heldinult oma keeles.

Samal ajal jälgis eemaletõukava välimusega vanamees kulisside vahelt tähelepanelikut kõike, mis loožis toimus. Tema rõugearmidest moonutatud ja erutusest närviliselt tõmbleval näol peegeldusid kordamööda kõik tunded vaimustusest õuduseni.

„Otsisin sind kaua, Tarzan," ütles Akut. „Nüüd, kus olen su leidnud, tulen ma sinu džunglisse ja jäängi sinna elama."

Mees paitas looma karvast pead. Tema silme ees elustusid mälestused ammumöödunud päevadest, mis viisid ta Aafrika ürgmetsa, kus see hiiglasuur inimesesarnane

17

olend võitles koos temaga õlg õla kõrval. Ta nägi musta Mugambit vibutamas surmatoovat vemmalt, tema kõrval aga julma pantrit Sheetat paljastatud kihvade ja torkivate vurrudega ning nende taga Akuti sugukonna ahvide hirmuäratavat karja.

Mees ohkas. Taas valdas teda endise jõuga džunglielu iha, mida ta oli juba hääbunuks pidanud. Ah, kui saaks tagasi minna kas või üheks lühikeseks kuuks, et jälle tunda, kuidas lehestik kõditab paljast keha, täiel rinnal haista kõdunevate taimede vürtsikat lõhna, terase kõrvaga tabada hiiliva kiskja käratuid samme, jälitada saaki ja teada, et sind jälitab teine kiskja, kallale tungida ja end kaitsta! Pilt oli nii meelitav, et tal hakkas veri soontes keema... Kuid selle nägemuse kõrvale tekkis teine: hellade silmadega armastatud naine, noor ja ilus, väike poeg, sõbrad, kodu... Ta kehitas jõuetult õlgu.

„See on võimatu, Akut," lausus ta. „Aga kui sa tahad kodusesse džunglisse tagasi minna, siis ma aitan sind. Sa ei suuda siin õnnelik olla, mina aga ei saa seda seal."

Taltsutaja astus sammu lähemale. Ahv paljastas kihvad ja hakkas urisema.

„Mine temaga kaasa, Akut," ütles Tarzan, „ma tulen homme sind vaatama."

Loom järgnes tusaselt taltsutajale. John Clayton päris järele, kus ta elab, siis aga pöördus poja poole.

„Tule," ütles ta ja nad lahkusid teatrist. Kumbki ei rääkinud sõnakestki. Kui nad autosse olid istunud, katkestas poiss esimesena vaikuse.

„Ahv tundis su ära," ütles ta, „ja te rääkisite omavahel ahvikeelt. Kuidas ta sind tunneb ja mismoodi sa tema keele ära õppisid?"

Ja siis jutustas ahvide Tarzan esimest korda pojale oma lapsepõlve- ja noorusaastatest, sellest, kuidas ta oli sündinud džunglis, kuidas surid ta vanemad ja kuidas hiiglaslik emaahv Kala teda oma piimaga toitis ja lapsest peaaegu meheks kasvatas.

Ta püüdis poisile kõike kirjeldada kõige mustemates värvides, kui kohutav ja ohtlik on elu džunglis, mis kubiseb metsikutest, verejanulistest kiskjatest; ta jutustas kurnavast põuast ja vihmade hooajast, kui möllab troopikapala-vik, näljast, väljakannatamatust palavusest; ta rääkis, et seal tuleb käia täiesti alasti, elada alalises hirmus ja kannatustes... Seda elu kirjeldades valis ta nimme niisuguseid pilte, mis pidid igale tsiviliseeritud inimesele jätma kõige kohutavama mulje, lootes, et need hävitavad igaveseks poisile pärandatud alateadvusliku tungi džunglielu järele.

18

Ent kuidas ta ka ei püüdnud džunglit kirjeldada, oli see tema jutustuse järgi just niisugune, nagu tundus Tarzanile — lõpmata kallis südamele. Ja peale selle, rääkides oma elust metsikute loomade hulgas, unustas ta ühe asja — kõige tähtsama asja —, et ta kõrval olev poiss, kes kuulas hinge kinni pidades, oli Tarzani, ahvinimese poeg...

Pärast kojujõudmist pandi poiss voodisse, kusjuures ta jäeti teenitud karistuseta. John Clayton jutustas oma naisele kõigist selle õhtu sündmustest, varjamata sedagi, et oli pidanud vajalikuks tutvustada poega eluga Aafrika džunglites. Leedi Jane oli kindel, et varem või hiljem saab poiss teada tõe nende kohutavate aastate kohta, mil tema isa oli elanud metsloomana. Ta vangutas vaid pead ja püüdis end lohutada lootusega, et poeg pole pärinud armastust metsiku džunglielu vastu, mis siiani polnud kustunud isa rinnas.

Nagu Tarzan oli lubanud, läks ta järgmisel päeval Akutit vaatama. Jacki tungivatest palvetest hoolimata teda kaasa ei võetud.

Seekord nägi Tarzan ahvi omanikku, rõugearmilist vanameest, kelles ta loomulikult ei võinud ära tunda endist hiilgavat Alexis Pavlovit. Liigutatuna oma sõbra Akuti kurtmisest, tahtis Tarzan peremehelt looma ära osta, kuid Pavlov väitis, et enne hinna nimetamist tahab ta asja üle järele mõelda

Kui Tarzan koju jõudis, päris Jack erutatult kõiki üksikasju ja palus isa tuliselt, et ta ahvi ära ostaks ja koju tooks. See palve ajas leedi Greystoke'ile hirmu peale, kuid poiss ei jätnud palumist. Tarzan seletas, et kui ta ka oli tahtnud ahvi osta, siis üksnes

selleks, et saata ta tagasi oma kodusesse džunglisse, ja leedi Greystoke kiitis selle mõtte heaks. Jack rahunes maha ja palus luba ahvi vaatama minna, kuid see keelati talle otsustavalt ära.

Kuid poiss oli kuulnud aadressi, kui taltsutaja ütles seda isale. Kaks päeva hiljem, kasutades oma uue õpetaja äraolekut (mister Moore oli pärast skandaalset juhtumit jalamaid lahkunud), lipsas ta majast välja ja leidis lõpuks pika ekslemise järel Londoni tundmatus linnaosas kitsa haisva urka, kus elas rõugearmiline vanamees, ahvi peremees.

Vanamees ise avas talle ukse ja kui Jack teatas, et tuli Ajaxit vaatama, laskis ta poisi räpasesse tuppa, kus ta ahviga koos elas Endistel aegadel oli Pavlov toredust armastav lurjus, kuid kümme kohutavat aastat inimsööjate keskel olid teda täielikult muutnud. Tal olid seljas räpased kaltsud, käed olid pesemata, hõredad juuksed tolknesid rasvaste sassis salkudena. Toas valitses kohutav segadus.

Kui Jack sisse astus, lamas ahv voodis, mida kattis

katkine haisev tekk ja mingi kaltsuhunnik. Poissi nähes hüppas ahv oma asemelt üles ja tormas talle vastu. Pavlov ei tundnud külalist ära ja ehmus: talle paistis, et loom kavatseb tulijale kallale tungida. Ta ruttas vahele ja käratas ahvile, et see voodisse tagasi läheks.

„Ärge kartke, ta ei tee mulle midagi," hüüdis poiss. „Me oleme sõbrad, aga veel varem oli ta mu isaga suur sõber. Nad tutvusid džunglis. Minu isa on lord Greystoke. Ta ei tohi teada, et ma siia tulin, sest ema ei lubanud tulla, aga ma tahtsin nii kangesti näha Ajaxit! Ma annan teile raha, nii palju kui tahate, ainult lubage mul mõnikord siin käia ja natuke Ajaxiga koos olla!"

Kui poiss oli oma nime öelnud, tõmbusid Pavlovi silmad pilukile. Pärast Tarzani nägemist varietees hakkas tema logisevas nõdras ajus taas leegitsema kättemaksuiha. Nõrkadele ja kuritegelikele inimestele on omane süüdistada teisi õnnetustes, mis on nende enda alatuse tagajärg. Nii hakkaski Alexis Pavlov pikkamisi meenutama oma möödunud elu sündmusi ja talle hakkas paistma, et kõigis tema õnnetustes oli süüdi selle poisi isa, keda tema ja Rokoff olid püüdnud hävitada.

Talle turgatas kohe pähe mõte maksta Tarzanile kätte tema ainukese poja kaudu. Ent kuidas oma plaani ellu viia, nii et ta ise seejuures vahele ei jääks? Ta sai ülihästi aru, milliseid suuri võimalusi andis juhus, mis vaenlase poja tema urkasse oli toonud, ja seepärast otsustas Pavlov igaks juhuks noorukiga sõbrustama hakata. Püüdes võimalikult lahke olla, jutustas ta poisile kõigest, mida teadis ta isa džunglielust. Seejuures tuli ilmsiks, et kuni viimase ajani oli poisi eest kõike varjatud ja ta ei teadnud sellest elust midagi. Veel kuulis ta, et poissi ei lubatud loomaaeda ja ta pidi oma õpetaja kinni siduma ning salaja kodunt jalga laskma, et Ajaxit vaatama minna. Sellest kõigest adus ta, kui kohutavalt kartsid poisi vanemad, et temaski ärkab igatsus džunglielu järele, mis kunagi oli nii rohkesti kannatusi toonud tema isale.

Pavlov kutsus poissi sagedamini endale külla ja oskas võita tema poolehoiu köitvate lugudega metsikust maast, mida ta liigagi hästi tundis. Tihti jättis ta poisi Akutiga kahekesi ja pärast mõnda väikese lordi külaskäiku märkas üllatusega, et viimane oskas ahviga kõnelda: Jack oli imekspandava kergusega selgeks õppinud palju inimahvide primitiivse keele lihtsaid sõnu.

Selle aja jooksul käis ka lord Greystoke korduvalt Pavlovi juures kavatsusega Ajaxit osta ja kord tunnistas ta avalikult mehele, et ta ei taha seda üksnes soovist ahvi tema kodusesse džunglisse vabadusse lasta, vaid ka naise pealekäimisel. Leedi kartis väga, et Jack võib ahvisse

tugevasti kiinduda ja annab veel viimati oma rändamiskihule järele ning põgeneb koos ahviga Aafrikasse. Tarzan seletas, et kirg metsiku elu järele oli suuresti mõjutanud ka tema enese elu.

Neid sõnu kuuldes pidas venelane peenikest naeru, sest alles poole tunni eest oli tulevane lord Greystoke, oma isa vääriline poeg, huilanud Ajaxiga räpases voodis ja lobisenud niisama soravalt, nagu oleks ta sündinud ahvina.

Tarzaniga juttu ajades küpses Pavlovi peas kindel tegutsemisplaan: ta nõustus muinasjutulise summa eest ahvi müüma ja lubas pärast raha kättesaamist saata looma Doverisse laevale, mis kahe päeva pärast pidi Aafrikasse sõitma.

Pavlovil oli kaks põhjust, miks ta Claytoni pakkumise vastu võttis. Esiteks oli talle nüüd eriti oluline kopsakat summat saada, sest juba mõnda aega lakkas ahv olemast sissetulekuallikas. Sellest ajast, kui Akut oli leidnud Tarzani, ei suudetud teda enam mingite vahenditega laval esinema sundida. Ilmselt oli ahv pärast Londonisse saabumist hakanud koduse džungli järele suurt igatsust tundma, ja kui ta siiani oli lasknud end näidata tuhandetele uudishimulikele pealtvaatajatele, siis tegi ta seda arvatavasti sellepärast, et üles otsida oma ammukadunud sõpra ja isandat. Nüüd, kus ahv oli ta leidnud, ei olnud tal enam soovi tavaliste inimestega tegemist teha. Kuidas see ka polnud, kuid ahvi ei saadud enam ühegi sundimise ega palumisega minutikski varietee näitelavale viia. Kord püüdis Pavlov selleks jõudu kasutada, kuid pidi äärepealt eluga jumalaga jätma. Tema õnneks juhtus samas kõrval olema Jack Clayton, kellele oli lubatud minna näitelava taha ahvi vaatama. Poiss ruttas silmapilk venelasele appi, kui nägi teda elu ohustavas olukorras.

Peale rahahimu põles venelase südames äge kättemaksuiha. Läbi elades äpardusi ja õnnetusi, ihkas ta üha palavamalt kätte maksta Tarzanile, keda pidas kõigi oma hädade põhjustajaks. Tema viimane äpardus, ja sugugi mitte väike, seisis selles, et Ajax keeldus peremehele raha teenimast. Selle äparduse pani ta täielikult Tarzani süüks: ta uskus kindlalt, et ahvinimene oli käskinud oma metsikut sõpra tõrkuda lavale minemast.

Pavlovi kaasasündinud kurjus ja salakavalus süvenesid sedamööda, kuidas puudus ja kannatused laostasid tema niigi kidurat vaimset ja kehalist jõudu. Pavlovi endisaegne külm, kaalutlev, rafineeritud kättemaksu j anu muutus puuduliku mõistusega inimese närviliseks vihaseks torisemiseks. Sellest hoolimata oli tema plaan siiski nii kaval, et ei seondunud kuidagi ettekujutusega tema vaimsete võimete kahanemisest. Esiteks tagas plaan talle lord Greystoke'ilt

21

kopsaka rahasumma ahvi ja lisaks veel tema ärasaatmise eest. Teiseks sai ta vihatud Tarzanile julmalt kätte maksta tema jumaldatud poja kaudu. Tõsi küll, plaani see osa oli julm ning toores — puudus rafineeritus, millega Alexis Pavlovi meisterlikud trikid paistsid silma vanal heal ajal, mil ta töötas sellise virtuoosse kurjategija käe all nagu Nikolas Rokof f. Kuid see-eest vabastas see Pavlovi täielikult vastutusest sooritatud kuriteo eest: kõik aetakse ahvi kaela, kes sel moel saab õiglaselt karistada keeldumise eest venelast ülal pidada.

Edasised sündmused olid Pavlovile väga soodsad. Tal vedas lausa kuratlikult. Tarzani poeg juhtus kuulma, kuidas isa jutustas emale, mis ta oli ette võtnud Akuti džunglisse tagasisaatmiseks. Poiss hakkas taas vanemaid paluma, et nad tooksid ahvi koju: Akut oleks talle parim mängukaaslane. Tarzan oli valmis nõustuma, kuid leedi Greystoke'il jooksid juba üksnes selle mõtte juures hirmujudinad üle selja. Jacki palus ema pisarsilmil, leedi Jane aga ei andnud järele. Viimaks näis poiss leppivat ema otsusega, et ahv peab "tagasi minema Aafrikasse, tema aga kooli, kust ta vaheajaks oli koju sõitnud.

Sel päeval Jack enam Pavlovi juurde ei läinud, selle asemel hakkas ta tegelema mingite tähtsate asjadega Tal oli alati palju raha, nii et soovi korral võis ta vabalt kulutada mitusada naela. Ta hakkas käima mööda kauplusi, ostes mitmesuguseid imelikke asju, mida tal läks korda salaja oma tuppa toimetada, kui ta õhtul hilja koju tuli.

Järgmisel hommikul ootas Jack, kuni isa tuli Pavlovi juurest tagasi, hiilis siis salaja majast välja ja tõttas venelase korterisse. Et ta Pavlovit lähemalt piisavalt ei tundnud, ei söandanud poiss talle kogu oma plaani usaldada, kartes, et vanamees keeldub mitte üksnes teda aitamast, vaid räägib veel asjast ka isale. Ta palus ainult luba Ajaxit Doverisse vüa, seletades vanamehele, et see säästab teda väsitavast reisist ja on talle pealegi väga kasulik, sest poiss lubas venelasele hästi maksta.

„Teate," jätkas ta, „seda ei taipa keegi, sest homme saadetakse mind kooli, selle asemel aga jooksen ma kohe siia, nüpea kui mind üksi rongi jäetakse. Ma viin Ajaxi Doverisse ja jõuan kooli päev hiljem. Keegi ei saa midagi teada, minuga ei juhtu midagi halba ja ma saan Ajaxiga olla veel ühe päeva, enne kui ma temast igaveseks lahkun."

See plaan sobis igati Pavlovi kavatsusega ja ta nõustus silmapilk Jacki ettepanekuga. Oleks ta teadnud, mis juhtub tunni aja pärast, oleks ta loobunud täielikult oma kättemaksuplaanist. Kuid inimesele pole antud tulevikku ette näha.

Pärast lõunat jätsid lord ja leedi Greystoke pojaga

hüvasti ning panid ta istuma esimese klassi kupeesse; nad lahkusid teadmises, et poeg jõuab paari tunni pärast kooli. Ent vaevalt olid vanemad perroonilt lahkunud, kui poiss oma asjad võttis, vagunist väljus ja autode seisukohta läks. Seal istus ta sõidukisse ja andis juhile venelase aadressi. Oli juba üsna pime ja Pavlov ootas teda. Ta kõndis närviliselt mööda tuba. Ahv oli tugeva köiega voodi külge seotud. Poiss polnud kunagi varem näinud, et vanamees oleks kasutanud Ajaxi suhtes sääraseid ettevaatusabinõusid. Ta vaatas küsivalt Pavlovile otsa. See pomises segaselt, et ahv arvatavasti taipab, et teda tahetakse ära saata, ja kavatseb põgeneda.

Pavlovil oli käes teine nöörijupp, silmus otsas, mida ta närviliselt näperdas. Ta jätkas edasi-tagasi kõndimist. Tema rõugearmilist nägu moonutasid kohutavad grimassid ja ta pomises midagi endamisi. Poiss polnud teda kunagi säärases erutatud seisundis näinud ja tundis end ebamugavalt. Lõpuks jäi Pavlov ahvist kaugemal seina ääres seisma.

„Tule siia!" ütles ta Jackile. „Ma näitan sulle, kuidas ahviga toime tulla, kui ta sulle reisi ajal vastu hakkab."

Poiss puhkes naerma.

„Seda pole vaja," ütles ta. „Ajax teeb kõik, mida ma palun."

Vanamees põrutas jalaga vastu põrandat.

„Tule siia, kui ma sulle ütlen!" kordas ta. „Kui sa mu sõna ei kuula, siis ei luba ma sind ahvi Doverisse saatma. Ma ei taha, et ta teel end lahti kisuks!"

Ikka veel naerdes läks poiss üle toa ja jäi Pavlovi ette seisma.

„Keera end seljaga minu poole," käskis viimane, „ma näitan sulle, kuidas on kergem ahvi kinni siduda."

Poiss pööras ümber ja pani Pavlovi nõudmise peale käed selja taha. Vanamees heitis kähku silmuse üle ühe käe, keeras köie ka teise käe ümber ja sidus kõvasti kinni.

Niipea kui poiss oli kinni seotud, muutus vanamehe käitumine. Vandudes keeras ta vangi näoga enda poole ja virutas metsiku löögiga jalust maha. Poiss lendas põrandale ja lõi pea lõhki, kuna raevunud vanamees talle rinna peale kargas.

Lõrisev ahv püüdis purustada oma köidikud. Poiss ei karjunud; tema soontes voolas Tarzani veri, Tarzanile oli aga kasuema Kala õpetanud džungli suurt seadust: keegi ei tule appi võidetule.

Pavlovi sõrmed pigistasid poisi kõri, ta irvitas oma ohvrile näkku vihast kähisevat naeru.

„Sinu isa hukutas minu," pomises ta. „See on minu kättemaks temale. Ta arvab, et seda tegi ahv. Ma ütlen talle, et läksin veidikeseks ära, sina tulid siia ja ahv tappis sinu.

23

Ma viskan su keha voodisse, kui olen sinust elu välja pigistanud. Sinu isa näeb ahvi kükitamas su laibal..."

Ja taas pahvatas ta metsikult naerma. Tema sõrmed pigistasid poisi kõri.

Nende selja taga möirgas hullunud loom ja peksles vastu seina. Poiss kahvatas, kuid ta nägu ei väljendanud hirmu ega peataolekut: ta oli Tarzani poeg. Sõrmed pigistasid kõvemini ta kõri, ta hingas raskelt, katkendlikult.

Ahv rabeles endiselt oma tugeva köie otsas. Ta pööras ümber ja keris köie endale käe peale, nagu teevad seda inimesed, ja tõmbas; siis uuesti kõigest jõust. Oli näha, kuidas karvase naha all pinguldusid võimsad lihased. Kuuldus murduva puu raksatust: köis jäi terveks, kuid voodi jalg läks pooleks.

Pavlov pöördus ümber. Tema jälestusväärne nägu muutus hirmust valgeks. Ahv oli vaba. Ainsa hüppega oli ta mehe kallal. Pavlov hakkas kisendama. Ahv rebis ta poisi pealt ära. Teravad küüned tungisid venelase kehasse. Ta pani abitult vastu. Kohutavad lõuad avanesid ta kõri juures ja kui need uuesti sulgusid, lendas Alexis Pavlovi hing põrguvaimude juurde, kes olid teda juba ammu oodanud.

Akuti abiga tõusis poiss püsti. Kaks tundi kulus ahvil, et ta käsi lahti päästa. Poiss aitas tal sõlmi lahti harutada. Lõpuks oli ta vaba. Ta lõikas läbi köie. mis ikka veel ahvi kaela ümber tolknes. Siis avas ta ühe oma kohvri ja võttis sealt välja rõivad. Plaan oli hästi läbi mõeldud. Ta ei küsinud nõu loomalt, kes täitis kõik tema käsud.

Kahekesi väljusid nad majast ja ükski juhuslik möödamineja poleks märganud, et üks neist oli ahv.

IV. Ebatavaline vanaema

Mitu päeva Oli ajalehtedes sensatsiooniliseks teemaks Michael Savrovi nimelise üksildase vanamehe tapmine, mille pani toime tema suur taltsutatud ahv. Lord Greystoke luges seda. Ta tegi kõik, et tema nime ei segataks loosse, kuid hakkas tähelepanelikult jälgima politsei tegevust, kes püüdis leida inimahvi.

Nagu kõiki teisi, nii huvitas ka teda kõige rohkem tapja saladuslik kadumine. Vähemalt kestis see niikaua, kuni ta kuulis, et tema poeg Jack ei olnudki kooli ilmunud, ehkki tema, lord Greystoke, oli ta ise rongile pannud. Aga isegi nüüd ei seostanud isa otsekohe seda sündmust ahvi saladusliku kadumisega. Alles kuu aega hiljem, kui põhjalik

24

küsitlemine ja uurimine kinnitasid, et poiss oli vagunist väljunud enne rongi ärasõitu Londoni jaamast, ja leiti autojuht, kes oli ta venelase juurde sõidutanud, mõistis Tarzan, et Akuti kadumine on tihedalt seotud tema poja kadumisega.

Mis juhtus pärast seda, kui poiss oli autost väljunud, seda ei teatud. Siitpeale polnud enam keegi näinud poissi ega ahvi, vähemalt mitte keegi elusolijaist.

Kui maja omanikule poisi pilti näidati, ütles ta, et oli mitu korda näinud teda vanamehe pool käimas. Rohkem ei teadnud ta midagi. Siin, selle sünge maja ukselävel jäljed kadusid...

Järgmisel päeval pärast Alexis Pavlovi mõistatuslikku surma tuli nägus nooruk koos oma haige vanaemaga Doveris laevale. Vana daami nägu kattis tihe loor. Teda tuli laevale toimetada haigetoolis — nii nõrgaks olid vanadus ja haigus ta teinud.

Nooruk lükkas kõik viisakad abipakkumised tagasi: ta ise sõidutas vanaema tooliga laeva pardale, ise aitas ta toolilt kajutisse, ja siitpeale ei näinud enam keegi laevalolijaist vana daami kuni reisi lõpuni. Isegi stjuuardit ei lasknud poiss kajutisse: ta seletas, et vanaema on närvihaige ega kannata võõraste juuresolekut.

Keegi ei teadnud, mis ta kajutis tegi, kuid väljaspool kajutit oli ta täiesti tavaline terve normaalne inglise poiss. Ta lobises oma eakaaslastega, muutus meeskonna lemmikuks ja sai endale madruste hulgast palju sõpru. Ta käitus viisakalt ja sundimatult, kuid tema ilme väljendas tugevat iseloomu, mis sundis uusi tuttavaid suhtuma temasse heatahtlikult ja lugupidavalt.

Reisijate hulgas oli keegi Cordoni-nimeline ameeriklane, tuntud pettur ja varas, kurikuulus oma röövimistega paljudes Ühendriikide linnades. Ta ei tundnud poisi vastu suuremat huvi, kuni juhuslikult nägi ta käes rahapakki. Pärast seda hakkas Condon noore inglasega sõprust soetama. Ta sai hõlpsasti teada, et viimane sõidab, koos vanaemaga ühte väikesadamasse Aafrika lääneranniku ekvaatori lähedal, et ta nimi on Billings ja et neil pole ühtegi sõpra väikeses asulas, kuhu nad sõidavad. Aga kui ameeriklane püüdis välja uurida, miks nad sinna sõidavad, jättis poiss kangekaelselt vastuse võlgu. Ameeriklast huvitas, muide, hoopis teine asi.

Mitu korda püüdis Condon meelitada poissi kaarte mängima, kuid tema ohvrit see ei huvitanud. Et aga teised reisijad hakkasid ameeriklast kahtlustavalt silmitsema, siis otustas ta otsida muud abinõu, kuidas rahapakki poisi taskust oma taskusse toimetada.

25

Viimaks saabus päev, mil aurik heitis ankrusse metsaga kaetud neeme lähedale, kus paarkümmend kivimaja näotu plekina ilusa troopilise looduse taustal andsid mõista, et tsivilisatsioon oli järjega ka sünsetesse ürgmetsadesse jõudnud. Majade ümber paiknesid metslaste õlgkatusega onnid. Need olid üpris maalilised oma metsikus primitiivsuses ja harmoneerusid ümbritseva troopilise maastikuga täielikult. Onnide kõrval olid valgete inimeste ehitused veelgi näotumad.

Poiss ei vaadanudki inimasulat: tema silmad neelasid ahnelt selle taga laiuvat jumala loodud džunglit. Kerged judinad jooksid tal üle selja, ta värises rõõmsast eelaimusest. Ja siis äkki meenusid talle täiesti tahtmatult ema armastavad silmad ja isa tõsine nägu, mille mehine karmus varjas sügavat õrnust. Jack tundis, kuidas nõrkes ta tahe oma otsust täita.

Tema kõrval hõikas kapteniabi valjul häälel käsklusi pärismaalaste paatidele, mis auriku ümber sagisid, valmistudes kaupa ja reisijaid väiksesse sadamasse toimetama.

„Millal järgmine aurik siit Inglismaale sõidab?" küsis poiss.

„„Emmanuel" jõuab siia alati ühel ajal meiega," vastas meremees. „Ma arvan, et ta ongi juba siin."

Ja ta jätkas valjult ning ärritatult käskluste andmist metsikule karjale, kes aurikut ründas.

Vanaema laevalt paati laskmine polnud sugugi kerge töö. Jack ei eemaldunud temast sammugi, ja kui vanaema oli lõpuks õnnelikult purjepaadi põhjas, mis pidi neid kaldale viima, surus lapselaps end nagu kassipoeg vanaema vastu. Ta oli nii ametis olnud vana naise eest hoolitsemisega ning nii pingsalt ja hirmunult jälginud, kuidas teda kraana külge kinnitatud tooliga alla lasti, et ei märganud, kuidas väike pakk tema taskust välja kukkus ja merre kadus.

Sel ajal kui purjekas vanaema ja lapselapsega kaldale lähenes, kutsus Condon ühe paadi teisele poole aurikut ning pärast pikka vaidlemist omanikuga laskis oma kraami

paati ja ronis ka ise järele. Kaldale jõudnud, hakkas ta seerima ilmetu kahekorruselise hoone ümber, mida ehtis silt „Hotell", et meelitada lihtsameelseid reisijaid oma arvukate ebamugavustega. Condon hoidus hotellist teatud kaugusesse, justkui püüdes kedagi läbi akende välja nuuskida. Alles siis, kui maa peale oli laskunud öö, söandas ameeriklane lõpuks hotelli siseneda ning endale toa ja õhtusöögi tellida.

Selle hotelli teise korruse ühes kaugemas numbritoas püüdis inglise nooruk laiaõlgsele vanaemale suurte raskustega selgeks teha, et ta on nõuks võtnud järgmise laevaga Inglismaale tagasi sõita. Ta katsus vanale daamile selgitada,

25

et kui viimane soovib, võib ta Aafrikasse jääda, kuid tema peab isa-ema juurde koju pöörduma. Tema süda ütleb talle, et nii isa kui ema kannatavad väga tema äraoleku pärast, sest nemad ju ei tea, et tema ja vanaema võtsid nõuks Aafrika ürgmetsades rännata.

Jõudnud kindlale otsusele 'koju tagasi minna, tundis Jack, et ta hingelt langes koorem, mis oli teda piinanud mitu uneta ööd. Kui ta räpasesse voodisse heitis ja silmad sulges, nägi ta unes õnnelikku kohtumist kodustega. Aga kuni ta rahulikult magas, hiilis mööda pimedat haisvat koridori ettevaatlikult tema toa poole julm ja halastamatu 'saatus ameerika varga ja petturi Condoni kujul.

Condon hiilis kikivarvul Jacki numbritoa ukse juurde. Seal kuulatas ta kaua, kuni lõpuks veendus, et poiss ja vanaema magavad: seda kinnitas nende rahulik rütmiline hingamine. Tasakesi pani ta peenikese muukraua lukuauku. Osavate sõrmedega, mis olid kogenud hääletutes operatsioonides võõrast vara kaitsvate lukkude, riivide ja poltide kallal töötama, pööras Condon võtit ja vajutas ukselinki. Ta lükkas kergelt ust ja see avanes käratult. Condon astus tuppa ja sulges enese järel ukse. Parajasti sel hetkel varjasid pilved kuu. Tuba mattus pimedusse. Condon hakkas voodi poole hiilima. Toa kaugemas nurgas liikus ja roomas keegi, kuid nii vaikselt, et isegi vilunud murd varga terane kõrv ei suutnud tabada vähimatki sahinat. Condon ei kuulnud midagi: tema tähelepanu oli keskendunud voodile, kus ta lootis leida poisi ja tema abitu haige vanaema

Ameeriklane unistas vaid rahapakist. Kui magajad üles ei ärka, kuni ta raha otsib, on väga hea; kui ta aga kohtab vastupanu, mis siis ikka, ta on ka selleks valmis! Poisi rõivad olid voodi kõrval toolil. Ameeriklase sõrmed kobasid need kähku läbi, kuid uute krabisevate rahatähtede pakki taskus ei olnud. Tähendab, see on padja all. Ta astus magajale lähemale; ta käsi puudutas juba patja, kui äkki kuu pilvede tagant välja ilmus ja tuba täitus heleda valgusega. Selsamal hetkel avas poiss silmad ja vaatas Condonile otse silma sisse. Äkki märkas ameeriklane, et poiss oli voodis üksi. Ta haaras oma ohvril kõrist kinni. Kui poiss istukile tõusis, et vastu hakata, kuulis Condon selja taga madalat urinat. Poiss haaras Condoni kätest kinni ja kelm tundis, et tema vaenlase peened valged sõrmed varjasid terasmuskleid.

Samal hetkel haarasid teised sõrmed tema kõrist kinni — need olid karmid karvased sõrmed. Ta heitis kohkunud pilgu taha ja tal tõusid juuksed püsti... Teda pigistas kõrist tohutu suur inimahv. Poiss hoidis tugevasti mehe käsi. Keegi neist ei teinud ainsatki häält: see oli tumm võitlus. Kus oli siis vanaema? Condon heitis kiire pilgu üle toa ja ta

27

silmad läksid hirmust pärani, kui ta aimas tõde. Missugust kohutavat saladust varjasid need olevused, kelle meelevalda ta oli sattunud? Ta hakkas end poisi käte vahelt lahti rebima, et pöörduda näoga looma poole, kes ta selja taga seisis. Mees sai ühe käe vabaks ja lõi poissi tugevasti näkku. See löök näis äratavat tuhat põrguvaimu karvases koletises, kes hoidis kinni ta kõrist. Condon kuulis tasast kurjakuulutavat

urinat. See oli viimane, mida ameeriklane oma elus kuulis. Seejärel paisati ta põrandale, raske keha langes talle peale, võimsad hambad tungisid ta kõrisse ja ta vajus pimedusse, mida nimetatakse igavikuks.

Kui ahv tema sirakil keha juurest eemaldus, ei tundud Condon enam midagi: ta oli surnud.

Poiss hüppas õuduses voodist välja ja kummardus elutu keha kohale. Ta teadis, et Akut oli tapnud tema elu kaitsmiseks, nagu ta oli tapnud ka Michael Savrovi. Aga mis tehakse tema ja ta truu ahviga siin, metsikus Aafrikas, kaugel kodustest ja sõpradest? Poiss teadis, et seaduse järgi karistati tapmist surmaga. Ka teadis ta seda, et mõrva kaasosalist karistatakse võrdselt mõrvariga. Kes astub siin nende kaitseks välja? Asula poolmetsikud inimesed, keda tsivilisatsioon pole peaaegu üldse puudutanud?... Hommikul tirivad nad tema koos Akutiga toast välja ja poovad lähima puu otsa... Ta oli lugenud, et Ameerikas talitatakse mõrvaritega alati selliselt, aga Aafrika on ju veel hullem ja metsikum kui ta ema kodumaa, kõige metsikum Lääs. Jah, muidugi, hommikul puuakse nad mõlemad üles!

Kuidas pääseda kohutavast surmast? Ta mõtles vaikselt paar silmapilku, siis aga hüüatas kergendatult, plaksutades käsi, ja tormas tooli juurde, kus olid ta rõivad. Raha eest võib kõike saada! Raha päästab tema ja Akuti. Ta otsis rahapakki taskust, kus oli seda alati kandnud. Kuid raha seal ei olnud! Alguses rahulikult, siis aga järk-järgult enesevalitsust kaotades otsis ta läbi kõik taskud. Siis laskus ta neljakäpakile ja hakkas põrandal tuhnima: süütas lambi, nihutas voodi kõrvale ja uuris toll-tollilt läbi kogu põranda. Raha ei olnud! Jack taipas, et Condon oli tulnud nende tuppa vargile, kuid ta oli kindel, et varas ei jõudnud oma kavatsust teoks teha. Et aga raha kusagil polnud, siis järelikult pidi see olema ameeriklase käes. Jack otsis surnu läbi — asjata. Ta otsis mitu korda toa läbi, tuli ikka ja jälle surnukeha juurde, kuid ei leidnud raha kusagilt.

Ta sattus meeleheitesse. Mis pidi ta tegema? Hommikul avastatakse kuritöö ja nad tapetakse... Hoolimata oma isalt päritud suurest kasvust ja erakordsest jõust, oli ta siiski vaid laps — hirmunud, kodu järele igatsev väike kogenematu poiss, kes ka arutles lapse kombel. Ta mõistis

28

vaid üht: nad olid tapnud inimese ja viibivad võõraste metslaste seas, kes janunevad neile saatuse poolt lähetatud õnnetu ohvri verd. Sellise tõekspidamise oli ta omandanud loetud seiklusjuttudest.

Raha! Neid päästab ainult raha!

Jälle hakkas ta surnukeha läbi otsima. Nüüd juba viimast korda. Ahv kükitas nurgas ja jälgis poissi. Jack võttis ameeriklase rõivad seljast ja uuris hoolikalt üksteise järel iga eset. Erakordse põhjalikkusega otsis ta läbi isegi kingad, ning kui viimane hilp oli seljast võetud ja järele vaadatud, viskus ta jõuetult voodisse. Ta lamas seal kaua ja hirmust pärani silmil nägi kohutavat tulevikupilti: suure

puu oksa küljes kõigub tummalt kaks kogu...

Äkki kuulis ta alumiselt korruselt mingit häält. Ta

kargas kiiresti püsti, kustutas lambi, hiilis vaikselt ukse

juurde ja keeras selle lukku. Siis aga astus otsustavalt ahvi

juurde.

Eile õhtul oli ta kindlalt kavatsenud esimesel võimalusel koju sõita ja oma meeletu teo eest vanematelt andeks paluda. Nüüd teadis ta, et ei lähe enam kunagi nende juurde tagasi. Tema kätel oli inimese veri!

Ta oli sõna tõsises mõttes hirmust segaseks läinud ja pidas Condoni tapjaks ennast, mitte Akutit. Kui tal raha oleks olnud, oleks ta võinud muidugi kohtumõistjad ära osta, kuid, oh häda, tal polnud pennigi!

Kuhu see neetud raha siis ometi jäi? Poiss katsus meelde tuletada, millal ta seda viimati käes hoidis. Ent kuidas ta oma mälu ka ei pingutanud, ei meenunud see talle. Ja kui olekski meenunud, poleks ta ikkagi teada saanud, kuhu raha oli kadunud: üle parda paati ronides ei märganud ta sugugi, kuidas väike pakk tal taskust välja libises ja merre sulpsatas.

„Tule!" ütles ta Akutile suurte ahvide keeles. Poisil oli seljas õhuke pidžaama, kuid ta unustas ümber riietuda ja läks lahtise akna juurde. Ta pistis pea välja ja kuulatas tähelepanelikult. Paari jala kaugusel aknast kasvas suur puu. Jack hüppas ja klammerdus oksa külge nagu kass. Silmapilk hiljem oli ta juba maas. Ahv järgnes talle. Kahesaja jardi kaugusel üksildasest asulast algas džungel. Sinnapoole poiss suunduski. Keegi ei näinud põgenikke ja hetke pärast neelas nad džungel. Jack Clayton, tulevane lord Greystoke, kadus inimeste silmist...

Oli juba kaunis hilja, kui järgmisel hommikul pärismaalasest teener koputas toa uksele, kus asusid missis Billings ja ta lapselaps. Vastust ei tulnud. Siis proovis teener panna lukuauku oma võtit, kuid seegi ei läinud

29

korda, sest teine võti oli seespool ees. Ta teatas sellest asjast võõrastemaja omanikule härra Skopfile, kes kohe üles tuli ja ise kõvasti uksele koputas. Saamata vastust, ta kummardus, et läbi lukuaugu tuppa vaadata. Kuid sakslane oli sääraste liigutuste tegemiseks liiga paks ja kaotas tasakaalu. Et mitte näoli kukkuda, pidi ta käe põrandale toetama. Kui ta käega maad puudutas, tundis ta sõrmede all midagi paksu ja kleepuvat. Ta võpatas, tõstis sõrmed otse nina alla ja hakkas neid uurima. Poolhämaras koridoris nägi ta oma käel tumepunast vereplekki... Ta hüppas üles ja surus kogu kehaga vastu ust. Härra Skopf on tugev mees — või vähemalt oli sel ajal, ma pole teda juba mitu aastat näinud. Uks purunes ta suure raskuse all ja härra Skopf lendas tuppa.

Ta polnud iialgi oma elus näinud midagi salapärasemat: tema jalge ees põrandal lamas tundmatu mehe surnukeha. Mehe kael oli nagu mingi metslooma kihvadega läbi puretud. Ta oli täiesti alasti, rõivad põrandale laiali pillutud. Aga kus olid siis vana daam ja tema lapselaps? Neid polnud, nad olid kadunud... Härra Skopf heitis pilgu aknale — see oli avatud. Nad võisid lahkuda ainult akna kaudu, sest uks oli seestpoolt lukus.

Aga kuidas suutis poiss oma haige vanaema teise korruse aknast välja tassida? See oli täiesti arusaamatu!

Härra Skopf vaatas veel kord toa üle. Voodi oli seinast eemale nihutatud — milleks? Ta kummardus kolmandat ning neljandatki korda ja vaatas voodi alla. Nad olid kadunud! Aga vanaproua ei saanud ise sammugi astuda, eile olid pakikandjad ta ju üles tassinud!

Edasised otsingud tõid kaasa vaid uusi saladusi. Kõik nende rõivad, nii vanaproua kui poisi omad, olid siin toas: nad olid põgenenud kas ihualasti või magamisriietes. Härra Skopf langetas pea. Siis haaras ta sellest kahe käega kinni. Ta oli löödud ja segaduses. Ta polnud iialgi midagi kuulnud Sherlock Holmesist, muidu poleks tal kahju ajast, et otsida selle kuulsa detektiivi abi, sest siin oli kõik ülimal määral salapärane: vana haige naine, keda tuli laevalt hotellituppa kätel kanda, ja ilus poiss, tema lapselaps, olid eilsest saadik elanud tema hotellis. Nad sõid õhtust oma toas. Pärast nende saabumist ei näinud neid enam keegi. Kell üheksa järgmisel hommikul polnud toas enam kedagi peale võõra mehe surnukeha. Selle aja jooksul polnud ükski paat sadamast lahkunud. Saja miili kaugusel polnud ühtki raudteed. Lähima valgete asulani jõudmiseks tuli maha käia mitmepäevane vaevarikas teekond läbi džungli, saatjaiks relvastatud mehed. Ilmselt olid nad õhku haihtunud, sest akna alla

maad uurima saadetud pärismaalane teatas, et väljas polnud ühtegi inimjalge. Kuid nad ei saanud ju teiselt

30

korruselt alla hüpata, jätmata pehmesse mulda amsatki jälge! Jah, siin peitus suur saladus. Härra Skopf varises, ta nüüdis sellest mitte mõelda ja kartis oo tulekut. P Ja siiamaani murrab härra Skopf oma pead selle saladuse kallal.

V. Tüdruk ja nukk

Võõrleegioni kapten Armand Jacot istus palmipuu alla maha laotatud sadulatekil. Ta lühikeseks lõigatud juustega pea ning laiad õlad nõjatusid vastu karedat palmitüve. Oma pikad jalad oli ta välja sirutanud, nii et kannused ulatusid üle teki ääre ja tungisid liivasesse pinda. Kapten puhkas: ta oli kogu päeva sadulas olnud ja läbi liivakõrbe kihutanud.

Ta tõmbas laisalt sigaretti ja jälgis tentsikut, kes talle õhtusööki valmistas. Kapten Armand Jacot oli rahul iseenda ja kogu maailmaga. Temast paremal askeldasid kärarikkalt päikesest pruuniks põlenud sõdurid: ajutiselt vabad rasketest distsipliinikammitsatest, sirutasid nad väsinud liikmeid, naersid, heitsid nalja ja suitsetasid. Kaksteist tundi ei olnud nad midagi hamba alla saanud ja tundsid juba ette mõnu eelseisvast maitsvast õhtusöögist. Nende seas istusid sõnatult, kulm kipras, kõvasti kinni seotud ja valvureist ümbritsetud viis valgeis rõivais araablast.

Vange silmitsedes tundis kapten Armand Jacot rahuldust, sest oli oma kohust hästi täitnud. Pika tulikuuma ja näljase kuu oli ta oma väikese salgaga rännanud mööda viljatut kõrbet ja otsinud röövlisalka, kes oli aeg-ajalt kallale tunginud rahulikele asulatele ning ära ajanud kaameleid, hobuseid ja kitsi, kusjuures iga röövretkega kaasnesid alati tapmised.

Kapten oli nad leidnud nädal tagasi. Võitlus oli äge: kapten kaotas kaks sõdurit, kuid röövlisalk löödi puruks. Põgeneda jõudis umbes pool tosinat, mitte rohkem; viis võeti vangi, ülejäänud aga lunastasid oma kuriteod kuulide läbi. Kõige meeldivam oli aga see, et vangide seas oli nende pealik Ahmet ben Hudin.

Seejärel rändasid kapten Jacot' mõtted vangide juurest üle kõrbeliiva penikoormate kaugusele väikesesse sõjaväelaagrisse maja juurde, kus teda homme rõõmuga tervitavad naine ja väike tütar. Nagu alati, nii lõi ka nüüd tema pilgus särama õrnus, kui ta neile mõtles. Ta kujutas selgesti ette ema ilu, mis peegeldus väikese Jeannel lapsenäo joontes. Kuidas nad rõõmustavad kõik koos homme õhtul! Ta tundis isegi naise pehmet põske oma põse vastas — otsekui sameti puudutust kareda härjanaha vastu.

31

Tema unistused katkestas tunnimehe hääl, kes hüüdis ohvitseri. Kapten Jacot avas silmad. Päike polnud veel loojunud, hobuste, sõdurite ja allikat ümbritsevate puude varjud ulatusid mööda kuldset liiva kaugele itta. Sinna näitas käega vaht ja sinna vaatas silmi vidutades ka kapral, kapten Jacot hüppas püsti: talle ei meeldinud vaadata võõraste silmade abil, ta pidi nägema ise. Alati märkas ta kõike esimesena ja ega teda ilmaaegu Kulliks hüütud. Nüüd nägi ta seal, kus lõppesid varjud, umbes tosinat liikuvat täpikest, mis liivas kord vajusid, kord jälle tõusid, äpikesed kadusid ja ilmusid uuesti, muutudes iga korraga na suuremaks. Jacot tundis nad kohe ära. Need olid kõrbe-ratsanikud — araablased.

Seersant jooksis kapteni juurde. Kogu laager vahtis kaugusse. Jacot andis seersandile paar lühikest käsku, seersant andis au ja pöördus tagasi sõdurite juurde, kaksteist meest saduldasid hobused ja ratsutasid võõrastele vastu. Mahajäänud valmistusid võitluseks. Väga võimalik, et ratsanikud, kes nii kiiresti nende laagri

poole kappasid, olid vangistatud araablaste sõbrad ja tahtsid ootamatu kallaletungiga oma kaaslasi vabastada. Kuid Jacot kahtles selles, sest ratsanikud ei püüdnud oma lähenemist sugugi varjata: kõigi silme all kihutasid nad pöörase kiirusega laagri poole. Ent Kulli polnud nii hõlpus petta: just see avalikkus tunduski talle kahtlasena.

Seersant oma rühmaga kohtas araablasi laagrist kahesaja jardi kaugusel. Jacot nägi, kuidas seersant kõneles ikakasvulise valgesse rõivastatud mehega — arvatavasti oli see jõugu juht. Siis hakkasid seersant ja araablane kõrvuti laagri poole sõitma. Jacot ootas neid. Mõlemad hüppasid tema ees hobuse seljast maha.

„Šeik Amor ben Khatur," kuulutas seersant.

Kapten Jacot silmitses tähelepanelikult šeiki. Mitmesaja miili ulatuses ümberringi tundis ta kõiki araablaste juhte, kuid seda meest nägi ta esimest korda. See oli pikk morni älimusega umbes kuuekümneaastane vanamees, kitsad urjad silmad kirgedest puretud piklikul näol. Kapten Jacot’le ei meeldinud see araablane esimesest silmapilgust.

„Mida te soovite?" küsis kapten.

„Ahmet ben Hudin on minu õepoeg," ütles araablane. „Andke ta minu kätte ja mina hoolitsen selle eest, et ta ei riku enam Prantsuse seadusi."

Jacot raputas pead.

„Seda ei juhtu," ütles ta, „ma olen kohustatud ta endaga kaasa võtma. Ta astub meie kohtu ette ja kohus arutab ta asja. Kui ta on süütu, lastakse ta vabaks."

„Aga kui ei ole?" küsis araablane.

„Teda süüdistatakse paljudes tapmistes. Kui tema süü

32

tuvastatakse, siis mõistetakse talle surmanuhtlus."

Seigi vasak käsi oli burnuse all peidus. Nüüd tõmbas ta selle välja. Tal oli käes raske kitsenahast kott, mis oli täis raha. Teinud kotisuu lahti, ammutas ta sealt peotäie münte ja ladus need parema käe peopesale. Kõik olid Prantsuse kuldrahad. Koti suurusest ja sellest, kui pungil see oli, järeldas kapten Jacot, et kott sisaldas küllaltki suure varanduse. Seik Amor ben Khatur laskis sädelevad mündid üksteise järel peopesalt kotti tagasi kukkuda. Siis sidus ta koti kõvasti rihmaga kinni. Seejuures ei lausunud ta sõnakestki.

Kapten Jacot silmitses tähelepanelikult araablast. Nad olid üksi. Esitlenud šeiki kaptenile, oli seersant eemale läinud ja seisis nüüd seljaga nende poole. Seik ulatas koti

kapten Jacot'le.

„Ahmet ben Hudin, minu õepoeg, põgeneb täna öösel!"

ütles ta „Kas jah?"

Kapten Armand Jacot punastas oma lühikeste juuste juurteni. Siis ta kahvatas ja, käed rusikas, astus sammu araablasele lähemale, kuid mõtles otsekohe ümber, peatus ja hüüdis:

„Seersant! Viige see must koer tagasi oma meeste juurde ja vaadake, et ta jõuk end otsekohe minema koristaks! Laske maha igaüks, kes täna öösel meie laagrile läheneb!"

Seik Amor ben Khatur ajas end täies pikkuses sirgu. Tema kurjad silmad välkusid. Ta raputas kapteni näo ees rasket kullakotti.

„Sa maksad Ahmet ben Hudini elu eest sada korda kallimat hinda, kui maksab see kuld!" karjus ta „Ja veel rohkem maksad sõimusõna eest, mille sa mulle ütlesid! Selle kõige eest maksad mulle häda ja murega!"

„Kaduge siit," põrutas kapten Armand Jacot, „enne kui ma teid minema kihutan!"

See kõik juhtus umbes kolm aastat enne selle jutu algust. Ahmet ben Hudini süüasi on kantud kohtuprotokol-lidesse ja igaüks, kes soovib, võib sellega tutvuda. Ta mõisteti surma ja ta võttis selle vastu araablasele omase väärikusega.

Aga kuu aega hiljem kadus salapäraselt väike Jeanne Jacot, kapen Armand Jacot' seitsmeaastane tütar. Ei ta vanemate rikkus ega suure vabariigi võimsus suutnud kõrbe kiskjalikust haardest välja rebida tema asukoha saladust: kõrb oli neelanud tema ja ta röövija.

Määratu suurt vaevatasu töötati sellele, kes lapse koju tagasi toob. Tema otsinguile siirdus rohkesti juhuseotsijaid. Kuid otsingud kõrbes polnud tsiviliseeritud salapolitseinikele

33

sugugi jõukohased: paljude luud pleegivad tänaseni Aafrika kuuma päikese käes Sahara vaikivas liivas.

Kaks rootslast, Carl Jenssen ja Sven Malbihn, kes kolm aastat olid tüdrukukest Lõuna-Saharas viljatult otsinud, loobusid viimaks sellest ja otsustasid hakata tegelema hoopiski tulusama ametiga — elevandiluu hankimisega. Varsti said nad kogu maal kuulsaks oma julmuse ja ahnusega. Pärismaalased kartsid ja vihkasid neid. Euroopa riikide valitsused, kelle territooriumil nad tegutsesid, proovisid mitu korda neid tabada. Kuid Sahara inimtühi lõunaosa oli neile õpetanud palju seesugust, millest jälitajail aimugi polnud. Nende röövkäigud olid äkilised ja kiired. Rootslased võtsid elevandiluu ja kadusid põhja radadeta kõrbesse enne, kui röövitud territooriumi kaitsjad jõudsid nende külaskäigust teada saada. Nad tapsid armutult elevante ja varastasid pärismaalastelt elevandiluud. Neil oli terve sõjavägi — üle saja araablase ja neegri, metsik kõrilõikajate jõuk. Pidage meeles need ruske habemega rootslastest hiiglased — Carl Jenssen ja Sven Malbihn, meil tuleb nendega veel kohtuda!

Džungli südames ekvaatori lähedal, Atlandi ookeani suubuva suure jõe tundmatu harujõe kaldal asub väike tugeva puuaiaga ümbritsetud küla. Kakskümmend palmi okstest katusega mesilastaru sarnast onni mahutavad kogu selle mustanahalise elanikkonna. Umbes paarkümmend araablast elutseb kitsenahast telkides. Siia koguvad nad kauba, mille kaks korda aastas saadavad jõge mööda põhja Timbuktu turule.

Araablaste telkide ees mängis väike kümneaastane tüdruk: ta oli mustajuukseline ja mustasilmne, pähklipruuni näoga, graatsilise ja suursuguse kehahoiakuga. „Kõrbe tütar," oleks öelnud igaüks, kes teda kordki oleks näinud.

Ta punus pikkadest rohukiududest seelikut oma armetu välimusega nukule, mille talle aasta või paari eest oli teinud üks heasüdamlik mustanahaline ori. Nuku pea oli rohmakalt välja tahutud elevandiluust, kehaks aga rohtu täis topitud rotinahk. Käteks ja jalgadeks olid puupilpad, mis olid ühte otsa pidi rotinaha külge õmmeldud. Nukk oli inetu ja määrdunud, kuid Mirjami meelest oli see kõige ilusam ja armsam lelu terves ilmas. Ta armastas ja usaldas üksnes teda.

Kõik, kellega Mirjam kokku puutus, olid peaaegu eranditult tema vastu julmad või ükskõiksed. Tema järelevaataja oli vana must nõid Mabunu — hambutu, räpane ja kuri. Ta peksis väikest tüdrukut, näpistas teda ja pani paar korda teda isegi tulistele sütele istuma. Ja siis

34

oli veel šeik, tema isa. Teda kartis tüdrukuke rohkemgi kui Mabunut. Isa pahandas temaga sageli ilma põhjuseta ja lõpetas oma pikad noomimised peksuga, millest ta väike keha muutus mustaks ja siniseks.

Aga Geekaga mängides oli ta õnnelik: ta ehtis nuku juuksed metsikutest lilledest punutud pärjaga, tegi talle lehtedest seelikuid. Kui ta üksi jäeti, oli ta ikka millegagi

ametis ja ümises laulda. Mitte mingisugune toorus ei suutnud tema väikesest südamest välja tõrjuda õnne ja lahkust.

Ainult šeiki nähes muutus ta vaikseks ja tagasihoidlikuks. Mõnikord kasvas tema kartus mehe ees hüsteeriliseks hirmuks.

Ta kartis ka džunglit, kust päeval kandus asulasse ahvide käratsemist ja lindude kisa, öösel aga metsloomade ulgumist ja möirgeid. Jah, ta kartis džunglit, kuid šeiki kartis ta nii hirmsasti, et juba mitu korda oli tema lapsepeakeses tekkinud mõte põgeneda sellesse kohutavasse džunglisse, et pääseda alalisest hirmust julma isa ees.

Sel päeval, kui ta šeigi kitsenahast telgi juures istus ja Geekale seelikut proovis, ilumus seik nähtavale. Otsekohe kadus tüdruku näolt õnnelik naeratus. Ta tahtis eemale hüpata, et isale mitte jalgu jääda, kuid ei jõudnud. Araablane lõi teda toorelt jalaga. Tüdruk lendas eemale ja kukkus näoli maha, jäädes värisedes lamama, kuid ta ei nutnud. Mees vandus ja läks lapsele pilku heitmata telki. Vana must nõid pahvatas laginal naerma, paljastades oma ainsa kollase kihva.

Veendunud, et seik oli lahkunud, ronis väike tüdruk telgi taha varju ja surus Geeka rinna vastu. Kogu ta keha vappus tagasihoitud nuuksumisest. Ta ei julgenud kõvasti nutta, sest kartis, et isa võib kuulda. Tema väikest südant ei piinanud üksnes kehaline, vaid ka teine valu — igatsus armastuse järele, mida ta iialgi polnud tunda saanud.

Väike Mirjam ei mäletanud teistsugust elu. Ta teadis ainult šeigi ja Mabunu lõpmatut toorust. Tema lapsesüdame sügavas sopis püsis ähmaselt habras mälestus õrnast, hellast emast, kuid mõnikord tundus Mirjamile, et see polegi mälestus reaalsest elust, vaid hoopis unenägu, milles oli kehastunud ta kirglik igatsus emaarmastuse ja helluse järele...

Ise emalikust hoolitsusest ilma jäetud, jagas ta seda ohtralt oma Geekale. Geeka oli kohutavalt hellitatud laps. Ta väike ema ei mõtelnudki oma isalt ja hoidjalt eeskuju võtta: ta kasvatas Geekat imekspandava kannatlikkuse ja leebusega. Geekale jagas ta päevas tuhandeid suudlusi. Mõnikord käitus Geeka näotult, kuid väike ema ei karistanud teda kunagi. Mirjam armastas ja hellitas oma

tütart, sest ta ise ihaldas nii väga armastust...

Ta surus Geekat kõvemini enese vastu ja nuuksed vaibusid pikkamisi. Pisut rahunenud, hakkas ta oma häda kurtma ainsa usaldusaluse elevandiluust kõrva.

„Geeka armastab Mirjamit," sosistas tüdrukuke. „Aga mispärast ei armasta mind seik, minu isa? Olen ma siis paha laps? Ma püüan olla hea! Ma ei tea, miks ta mind peksab. Ka praegu lõi ta mind valusasti, Geeka, kuigi ma midagi halba ei teinud, ma istusin ainult telgi ees ja õmblesin sulle seelikut. Küllap on õmblemine halb, muidu poleks ta mind löönud. Aga mis selles siis halba on? Oo, mu kallis Geeka! Ma ei mõista, ma ei tea, Geeka, soovin, et oleksin surnud! Eile tõid jahimehed siia tapetud ei adrea. El adrea oli täiesti surnud. Iialgi ei saa ta enam vaikselt hiilida kaitsetute ohvite kallale. Iialgi enam ei hirmuta ta tohutu suur sagris pea rahulikult söövaid kariloomi. Tema kõuehääl ei pane enam kunagi värisema õhku. El adrea on surnud. Jahimehed peksid teda hirmsasti, kuid talle oli see ükspuha. Tal polnud valus, sest ta oli surnud. Kui mina olen surnud, Geeka, süs ei tunne ka mina Mabunu näpistusi ega oma isa, šeigi lööke. Siis olen õnnelik. Oo, Geeka, tahaksin olla surnud!"

Kui Geeka tahtiski oma väikesele emale midagi lohutavat öelda, süs segasid tema kavatsust valjud vihased hääled, mis kostsid küla värava juurest. Mirjam jäi kuulatama. Nagu kõik lapsed, nii oli temagi äärmiselt uudishimulik ja oleks meelsasti lipanud vaatama, mis seal lahti oli. Külaelanikud juba jooksidki sinnapoole, kuid Mirjam ei söandanud nendega ühineda. Kahtlemata läheb ka seik sinna ja kui ta tüdrukut näeb, saab ta jälle lüüa. Mirjam jäi edasi istuma ja teraselt kuulatama.

Varsti kuulis ta rahvahulka šeigi telgi poole liikuvat. Ettevaatlikult pistis ta pea telgi tagant välja. Ta ei suutnud kiusatusele vastu panna, sest külaelu oli väga üksluine ja Mirjamil polnud mingit meelelahutust.

Ta nägi kahte valget meest. Nad olid ainult kahekesi, kuid Mirjam kuulis neid ümbritsevatele pärismaalastele rääkivat, et nad olid siia saabunud suure karavaniga, mis oli külast veidi eemale laagrisse jäänud. Valged tulid šeigi jutule.

Vana araablane võttis nad vastu telgi ukse ees. Tema silmad välkusid kurjalt, kui ta võõraste juurde tuli. Peremees ja külalised vahetasid tervitussõnu. Valged ütlesid, et nad soovivad elevandiluud osta. Seik muutus tusaseks. Tal pole elevandiluud! Mirjam hoidis hinge kinni. Ta teadis, et naaberonn oli peaaegu katuseni elevandikihvu täis. Tüdrukuke upitas end veel rohkem telgi tagant välja, et

paremini võõraid näha. Kui valge nahk neil oli! Ja missugused heledad habemed!

Äkkivaatas üks valge sinnapoole, kus istus Mirjam. Ta katsus pead kähku tagasi tõmmata, sest kartis kõiki inimesi, kuid oli juba hilja — mees nägi teda. Mirjam märkas tema pilgus ebatavalist hämmeldust. Ka seik nägi valge imestunud pilku ja aimas selle põhjust.

„Mul pole elevandiluud," kordas ta. „Ma ei taha kaubelda. Minge ära! Kaduge siit!"

Ta astus ettepoole ja hakkas neid värava poole tõukama. Valged ei teadnud, mis teha, seik aga sõimas neid vahetpidamata. Vastuhakk oleks olnud arutu tegu, seepärast lahkusid valged mehed külast ja tõttasid kiirel sammul karavani peatuspaiga poole.

Šeik pöördus tagasi oma telgi juurde, kuid ei astunud sisse. Ta tormas väikese Mirjami juurde, kes oli end surunud kitsenahast telgi seina vastu. Mirjam hakkas värisema. Seik kummardus, haaras tal käest kinni, lohistas tüdruku oma telgi ukse juurde ja paiskas ta tugeva hoobiga sisse. Siis sisenes ta ka ise ja hakkas Mirjamit armutult peksma.

„Sa ei tohi telgist välja tulla!" räuskas ta. „Kui sa veel kord näitad võõrastele oma nägu, siis ma löön su maha!"

Tugeva jalahoobiga virutas ta lapse kaugele telgi nurka. Mirjam nuttis, seik aga kõndis edasi-tagasi ja pomises endale midagi habemesse. Mabunu istus ukse ees, sosistas ja

kihistas naerda.

Võõraste laagris aga ütles üks mees teisele:

„Selles pole mingit kahtlust, Malbihn!"

„Mitte kõige vähematki," vastas tema kaaslane. „Kuid mind paneb imestama, miks see vana lurjus pole lunaraha nõudnud."

„On asju, mis araablase südamele on rahast armsamad, Jenssen," lausus esimene. „Üks neist on kättemaks."

„Väga võimalik," kostis Jenssen. „Kuid alustada tuleb

ikkagi rahast."

Malbihn vangutas pead.

„Šeiki juba ära ei osta," ütles ta. „Võib ära osta mõne ta alama, kuid seik ise ei vaheta iialgi kättemaksu kulla vastu. Kui me talle praegu raha pakume, siis üksnes kinnitame kahtlusi, mida temas telgi ees rääkides äratasime. Ja siis on meie õnn, kui eluga tema juurest pääseme."

„Mis siis ikka, katsume kedagi teist ära osta," nõustus Jenssen.

Kuid nende katse kukkus haledal kombel läbi.

Neil tuli asula lähedal laagris olla mitu päeva, enne kui õnnestus ära osta väikesekasvuline vana neeger, šeigi pärismaalastest vägede juht. Vanameest ahvatles särav

37

metall, sest ta oli elanud rannikul ja tundis kulla võimu. Ta lubas hilja öösel tuua neile lapse.

Vaevalt hakkas hämarduma, kui kaks valget meest andsid korralduse valmistuda teeleminekuks. Kesköök oli kõik valmis. Kandjad asusid oma koormate juurde, valmis iga hetk neid selga võtma ja liikuma hakkama. Relvastatud askarid varjusid põõsastesse laagri ja araablaste küla vahel; nad pidid katma karavani alates sellest ajast, kui must juht on toonud selle, mida valged isandad ootasid, ja karavan asub teele.

Teerajal, mis laagrist külla viis, kuuldusid sammud. Valves olevad askarid sattusid ärevusse. Valged haistsid hädaohtu. Nad ootasid ühte meest, aga tulijaid oli kaks. Jenssen astus mõne sammu ettepoole ja küsis summutatud sosinaga:

„Kes tuleb?"

„Mbeeda," kõlas vastus.

See oli äraostetud neegri nimi. Jenssen rahunes, siis aga haaras teda kahtlus: miks oli Mbeeda veel teise kaasa toonud? Ja äkki ta mõistis. See, mis toodi, lamas pikal kanderaamil. Jenssen kukkus vanduma. Kas see eesel oli neile surnukeha toonud? Talle oli makstud elusa lapse eest!

Kandjad peatusid valgete meeste ees.

„Võtke oma ost," ütles üks. Nad panid kanderaami maha, pöördusid ümber ja kadusid kiiresti ööpimedusse.

Malbihn vaatas Jensseni otsa, kõver irvitus huultel. See, mis kanderaamil lebas, oli kaetud riidetükiga.

„Noh, missa ootad?" irvitas viimane. „Tõsta kate üles ja imetle oma ostu. Küllap saame surnu eest palju raha, eriti veel pärast seda, kui oleme teda kuus kuud kõrbes tulikuuma päikese käes tassinud, sest nii palju kulub meil sihilejõudmiseks!"

„Kes võis teada, et see tola toob tüdruku surunult?" porises Malbihn. Ta keeras riidenurga tagasi, siis aga kiskus selle üleni maha.

Nähes, mis katte all oli, hüppasid nad vandudes kanderaamist eemale: nende ees lamas truudusetu pealiku Mbeeda surnukeha.

Viis minutit hiljem kihutasid Jensseni ja Malbihni kaamelid tuhatnelja lääne poole, nende taga aga kappasid erutatud askarid, valmistudes kaitsma karavani araablaste kallaletungi eest, mida võis oodata iga silmapilk.

38

VI. Džunglis

Esimene džunglis veedetud öö jäi Tarzani pojale meelde kogu eluks. Julmad kiskjad ei ähvardanud teda hirmsa surmaga, ükski verejanuline metslane ei pistnud oma pead kordagi puu tagant välja. Võib-olla oli seal nii kiskjaid kui ka metslasi, kuid poiss oli niivõrd süüvinud oma ahastusse ja rasketesse mõtetesse, et ei oleks neid nagunii märganud.

Ta mõtles oma õnnetule emale. Ränk süükoorem vanemate ees pani ta talumatult kannatama. Ameeriklasest tal kahju ei olnud: varas oli karistuse ära teeninud. Kuid Jack mõtles hirmuga sellele, et Condoni tapmine ajas kõik ta plaanid nurja. Kartus Aafrika metslaste julmade seaduste ees, millest ta oli põnevaid fantastilisi jutte lugenud, oli sundinud teda nüüd ülepeakaela džunglisse põgenema. Aga ta ei kartnud

üksnes enda pärast: ta tundis hirmu selle ees, et valmistab oma vanematele uut kurbust ja muret ning häbistab alandaval kohtuprotsessil nende ausat nime.

Hommiku saabumisega poisi meeleolu paranes. Päike tõusis ja koos sellega tärkas Jacki rinnas uus lootus. Ta võib teist teed mööda tsiviliseeritud ilma naasta. Kes võiks aimata, et ta on seotud võõra mehe tapmisega kusagil tillukeses võõrastemajas kaugel metsikul kaldal?

Poiss istus suure puu otsas, surudes end ahvi vastu. Ta polnud peaaegu üldse maganud ja lõdises nüüd külmast. Õhuke pidžaama ei kaitsnud teda džungliöö niiskuse ja jaheduse eest. Ainsat kaitset pakkus talle sõbra soe karvane külg. Kuidas ta rõõmustas tõusva päikese üle, mis tõotas soojust ja valgust ning parandas kõik ihu- ja hingehädad!

Ta äratas Akuti.

„Tule," ütles ta. „Mul on külm ja kõht on tühi. Läheme sinna päikesepaistele süüa otsima." Ta osutas väikese lagendiku poole, mida katsid kivid ja madalad hõredad põõsad.

Poiss hüppas kohe puu otsast alla, ahv aga hakkas hoolega õhku haistma. Kui ta lõpuks oli veendunud, et lähedal polnud hädaohtu, laskus ta pikkamisi poisi kõrvale.

„Numa ja Sabor, tema kaasa, pidutsevad nende kulul, kes enne alla ronivad ja alles siis ümber vaatavad. Need aga, kes enne vaatavad ja pärast alla ronivad, võivad ise nende kulul pidutseda."

Nii andis ahv Tarzani pojale džunglitarkusest esimese õppetunni. Esialgu istusid nad lagendikul kõrvuti, sest poiss tahtis end soojendada. Ahv õpetas talle, kuidas tõuke otsida, kuid poissi selline toit ei ahvatlenud. Ta leidis mõne linnumuna ja jõi need toorelt ära, sõi ka juuri, mida Akut

välja kaevas. Lõpuks sattusid nad vee äärde. See oli musta haisva veega suur lomp, mille kaldad ja põhi olid täis lugematute loomade jälgi. Nende ilmudes pani plehku sebrakari.

Poissi piinas janu ja tujutsemata hakkas ta jooma, kuna Akut seisis, pea püsti, ja kuulatas teraselt iga krabinat. Seejärel käskis ta poissi valvata ja kummardus ise jooma. Kuid aeg-ajalt tõstis ta pead ja silmitses hoolega põõsaid, mis kasvasid umbes saja jardi kaugusel musta lombi vastaskaldal. Kustutanud oma janu, küsis ta poisilt:

„Kas kõik on korras?"

Nagu alati, rääkis Akut poisiga suurte ahvide keeles. „Jah," vastas poiss, „ükski leht ei liikunud, kuni sa jõid."

„Kui sa tahad sün ellu jääda, siis ei pea sa lootma üksnes oma silmadele, vaid ka kõrvadele ja ninale, ja peamiselt just ninale. Kui ma nägin sebrasid, kes meie eest põgenesid, siis ma mõistsin, et sellel kaldal hädaohtu ei ole. Muidu oleksid nad põgenenud ammu enne meie tulekut. Kuid vaenlane võib peituda teisel kaldal, mina ei saa aga teda haista, sest tuul puhub sinnapoole ja vüb lõhna minema. Seepärast sean ma oma silmad ja kõrvad tuule järgi: kuhu ei pääse ligi ninaga, võib pääseda silmadega."

„Ja keda sa seal siis nägid? Mitte kedagi!" hüüdis poiss naerdes.

„Ma nägin seal Numat, ta varjab end põõsastes, kus kasvab kõrge rohi," vastas Akut.

„Seal on lõvi?" hüüatas poiss. „Kust sa tead? Ma ei näe midagi."

„Ja siiski on Numa seal," kostis Akut. „Esiteks kuulsin tema ohkamist. Sina ei suuda veel praegu Numa ohkamist tuulesahinast eristada, kuid ajapikku pead sa õppima seda ära tundma. Siis hakkasin ma valvama ja viimaks nägin, et ühes kohas õõtsub rohi tugevamini kui tuule käes. Vaata, rohi liigub Numa hingamisest, kas näed? Ja näe, see

liigub ka mõlemal pool Numat, vasakul ja paremal. Niimoodi ei kõigu rohi kusagil ümberringi."

Poiss pingutas silmi — need olid paremad kui tavalise inimese silmad. Lõpuks hüüatas ta rõõmsalt.

„Jah," sosistas ta, „ma näen. Lõvi lamab seal," ja ta osutas lõvi suunas. „Tema pea on meie poole pööratud. Kas ta valvab meid?"

„Numa valvab meid," vastas Akut, „aga kui me talle liiga ligidale ei lähe, siis hädaoht meid ei ähvarda. Ta lamab oma saagi peal. Tema kõht on peaaegu täis, muidu kuuleksime kontide raginat. Ja ta jälgib meid üksnes uudishimust. Varsti lõpetab ta oma lõunasöögi või tõuseb ja tuleb jooma. Ta ei hakka end meie eest peitma, sest praegu

ei pea ta meid oma vaenlasteks ega saagiks. Aga see on haruldane juhus Numat tundma õppida, sest kui tahad džunglis elada, pead oskama Numat näha. Numa ei puutu suurtesse ahvidesse, kui meid on palju. Meil on pikad tugevad kihvad ja me oskame võidelda. Aga kui meid on vähe ja Numa on näljane, peame olema ettevaatlikud.

Tule, läheme temast ringiga mööda, ja sa õpid tundma Numa lõhna. Mida kiiremini õpid seda eristama, seda parem. Kuid hoia end puude lähedale, sest mõnikord teeb Numa etteaimamatuid tempe. Hoia lahti kõrvad, silmad ja nina! Pea alati meeles, et vaenlane võib peituda iga põõsa taga, iga puu otsas ja igas tihnikus. Kui sa püüad end päästa Numa käest, ära satu tema kaasa Sabori lõugade vahele! Tule minu järel," ja Akut hakkas ümber lombi minema.

Poiss astus tema kannul, meeled ärevil, närvid viimseni pingul. Oli see alles elu! Ta oli unustanud oma hiljutise otsuse kuhugi teise sadamasse rutata, et võimalikult kiiresti Londoni tagasi pääseda. Ta mõtles nüüd üksnes džunglielu metsikutele rõõmudele, sellele, kuidas osavuse ja mõistusega seista vastu metsiku mandri metsades ja kõrbetes elutsevate džungliasukate võimule ja kavalusele. Poiss ei tundnud hirmu nagu ta isagi, kuid tal olid autunne ja südametunnistus, mis valmistasid talle pärastpoole rohkesti muret, hakates võitlema ta kaasasündinud vabadusearmastusega.

Peagi haistis poiss kiskja teravat lõhna. Ta muheles. Miski ütles talle, et ta oleks tundnud selle lõhna ära müjonite teiste hulgast, isegi kui Akut poleks talle öelnud, et lõvi on lähedal. Selles lõhnas oli midagi nii kummaliselt tuttavat, et ta lühikesed juuksed kuklas turri tõusid ja ülemine huul tahtmatult hambad paljastas. Ta tundis, kuidas kõik lihased pingule tõmbusid, otsekui valmistudes kohutavaks võitluseks. See oli imeliselt mõnus tunne, mida ta polnud varem kogenud. Ta muutus äkki teiseks olevuseks: ettevaatlikuks, väledaks, valmis kõigeks. Numa lõhn oli muutnud poisi loomaks.

Ta polnud kunagi näinud lõvi, sest ema ei lubanud teda loomaaeda. Ta tundis loomade kuningat üksnes piltide järgi ja ihkas teda näha nüüd oma ihusilmaga. Akutile järgnedes vahtis poiss lakkamatult üle õla tagasi, lootes, et Numa tõuseb oma saagi pealt üles ja näitab end. Nii jäi ta Akutist veidi maha, kuni kuulis ootamatult oma karvase sõbra läbilõikavat hoiatuskisa. Poiss pööras kiirelt pead ja teda haaras vaimustusevärin: varjatud pooleldi põõsast, kus ta arvatavasti peidus oli olnud, seisis tema ees ilus emalõvi. Tema selg oli looka tõmbunud ja kollakasrohelised kiirgavad silmad puurisid poisile otse näkku. Neid lahutas vaevalt kümme sammu. Emalõvi taga seisis Akut ja püüdis

metsiku kisaga lõvi tähelepanu poisilt eemale tõmmata. Ta lootis, et poiss jõuab ronida puu otsa.

Kuid Sabor ei lasknud end segada. Ta vaatas ainiti poissi. See seisis tema ja ta kangema poole vahel, tema ja saagi vahel. See oli kahtlane. Võib-olla sepitseb poiss midagi tema käskija vastu või tahab nende saaki ära võtta? Akuti kisa ärritas teda. Ta hakkas urisema ja astus sammu poisi poole.

„Puu otsa!" kriiskas Akut.

Poiss pööras ümber ja pistis jooksma. Puu oli temast mõne sammu kaugusel, alumine oks rippus maast kümne jala kõrgusel. Poiss ja lõvi hüppasid korraga: poiss, et oksast kinni haarata, ja lõvi, et poissi tabada. Nagu pärdik tõmbas poiss end oksale. Tohutu suur käpp üksnes puudutas teda pisut, kuid lõvi küüned jäid pükstesse kinni ja kiskusid need endaga kaasa. Poolpaljas poiss ronis kõrgemale. Lõvi hüppas uuesti.

Akut, kes kõrval puu otsas istus, kriiskas valjusti, ristides emalõvi kõige solvavamate nimedega. Poiss ühines oma sõbraga. Terve valing sõimusõnu langes vaenlasele kaela. Kuid sõnad ei teinud lõvile midagi halba ja poiss tahtis mõjusamat relva käiku lasta. Tal polnud käepärast midagi muud kui kuivanud oksad. Kogunud terve sületäie oksi, viskas ta need urisevale Saborile otse pähe, täpselt niisamuti, nagu oli teinud kahekümne aasta eest tema isa, kui teda jälitasid suured džunglikassid.

Lõvi seisis mõnda aega puu all. Aga ta kas veendus sellise ajaviite tulutuses või ajas teda taga näljapiin, igatahes suundus ta kuninglikul kõnnakul põõsastesse oma isanda juurde, kes kogu selle aja polnud end kordagi näidanud.

Vabanenud vaenlasest, laskusid Akut ja poiss jälle maa peale, et katkestatud teekonda jätkata. Vana ahv noomis poissi hooletuse pärast.

„Kui sa poleks nii palju mõelnud lõvist oma selja taga, oleksid sa palju varem märganud lõvi enda ees," ütles Akut.

„Aga sa ise ka ei märganud emalõvi, vaid läksid temast mööda," vastas poiss.

Akut muutus tusaseks.

„Nii saavadki meie džunglielanikud otsa," lausus ta. „Eluaeg oleme ettevaatlikud, tähelepanelikud, aga siis äkki silmapilguks unustame ettevaatuse ja..." Akut näitas miimikaga, kuidas hambad tungivad värskesse lihasse.

„See oli hea õppetund," ütles ta lõpuks. „Nüüd sa tead, kui halb see on, kui nina, silmad ja kõrvad — kogu sinu tähelepanu on liiga kaua ühte suunda pööratud."

Sel ööl külmetas Tarzani poeg nii nagu ei kunagi varem

oma elus. Flanellist pidžaamapüksid polnud küll eriti paksud, aga siiski oli nendega soojem kui ilma püksteta. See-eest järgmisel päeval praadis ta end jälle palava päikese käes, sest nad läksid Akutiga taas üle lagendiku, kus ei kasvanud ühtegi puud.

Poiss liikus visalt lõunasse. Ta kavatses ikka veel ringiga kuhugi rannikule jõuda ja otsida väljapääsu tsiviliseeritud maailma. Ta ei rääkinud midagi oma plaanist Akutile, sest teadis, et eelseisev lahkumine kurvastab ahvi väga.

Nende teekond oli kestnud juba kuu aega ja poiss õppis kiiresti tundma džungli seadusi. Ta lihased muutusid iga päevaga sitkemaks ja kohanesid pikkamööda nõuetega, mida esitas neile uus eluviis. Poiss oli pärinud isalt raudse jõu, aga et seda tugevdada, tuli jõudu kasutada. Ühel ilusal päeval leidis poiss, et pole sugugi hirmus ega raske vibutada end ühe puu otsast teise otsa. Mõne päeva pärast oskas ta hüpata juba väga suurelt kõrguselt, tundmata seejuures vähimatki peapööritust. Lõpuks muutus ta nii osavaks, et lendas oksalt oksale palju väledamini kui raske Akut.

Päike ja tuul muutsid ta valge sileda naha pruuniks ja krobeliseks. Kord võttis Jack oma pidžaamajaki seljast, et supelda väikeses ojas. Krokodille seal ei olnud, sest oja oli selleks liiga pisike. Jack ja Akut sulistasid suure mõnuga jahedas vees, kui äkki

üks pärdik puu otsast alla hüppas, Jacki pidžaamajaki — viimase viite tema tsiviliseeritud maailma kuulumisele — maast üles kahmas ja sellega minema tormas.

Alguses oli Jackil raske olla rõivasteta, kuid peagi ta veendus, et alasti oli palju mõnusam Varsti ei tundnud ta rõivastest mingit puudust ning hakkas oma alasti keha vabadusest ja osavusest lõbu tundma. Kuidas küll imestaksid koolivennad, kui nad teda praegu näeksid! Ja püüdes endale seda kohtumist ette kujutada, ilmus ta näole lõbus naeratus. Kahtlemata oleksid nad tema peale kadedad. Jack mõtles neist üleoleva kahjutundega, aga kui ta kujutles, kuidas nad Inglismaal oma hubases kodus elavad ja saavad tunda vanemate armastust, kerkis talle kurku klomp ja läbi pisarate, mis kutsumata silmi tõusid, nägi ta ema õrna nukrat nägu. Siis hakkas ta alati Akutit kiirustama, sest nüüd liikusid nad juba läände, ranniku poole. Vana ahv mõtles, et nad otsivad tema sugukonda, ja Jack ei tahtnud Akuti tuju rikkuda. Ta oli otsustanud rääkida Akutile oma kavatsusest alles siis, kui nad jõuavad sadama lähedale.

Ühel päeval mööda jõe kallast liikudes nägid nad äkki pärismaalaste küla. Mõni must laps mängis vee ääres. Poisi süda hakkas kõvemini põksuma — üle kuu aja polnud ta näinud ühtegi inimest! Mis sellest, et nad on metslased. Mis

sellest, ent nende nahk on must. Nad on tema vennad ja õed! jack tormas edasi. Akut hakkas hoiatavalt urisema ja haaras tal käest kinni. Jack rebis end lahti ja jooksis rõõmuhõiske-ga mängivate laste juurde.

Tema hääle peale pöördusid kõik ümber. Viivu vaatasid lapsed teda suuri silmi, siis pöörasid hirmukisaga ümber ja põgenesid küla poole. Laste kannul jooksid emad ja vastuseks hädakisale tormas külaväravast välja paarkümmend sõjameest, relvastatud odade ja kilpidega.

Seda segadust nähes jäi poiss seisma. Rõõmus naeratus kadus ta näolt, kui sõjamehed ähvardavaid liigutusi tehes ja metsikult karjudes tema poole kihutasid. Akut, kes puu otsas istus, hüüdis poisile, et ta kiiremini metsa põgeneks. „Mustad mehed tapavad su!" karjus ta.

Mõni sekund jälgis Jack jahmunult lähenevaid sõjamehi, siis tõstis käed üles ja hüüdis, et ta tuli nende juurde kui sõber ja tahtis vaid lastega mängida. Loomulikult ei mõistnud mustanahalised ainsatki sõna ja vastasid Jackile niisamuti nagu kõigile metsloomadele, kes džunglist nende naiste ja laste kallale tormasid. Kümneid nooli lendas Jacki poole, kuid ükski ei tabanud teda. Külmajudinad jooksid tal üle selja ja lühikesed juuksed tõusid peas turri. Ta silmad lõid välku. Nüüd ei olnud enam sõbralikkust, vaid äkkviha. Ulgudes nagu metsloom, keda jälitavad jahimehed, pööras ta ümber ja tormas džunglisse.

Akut ootas teda puu otsas. Ta käskis poissi kiiremini jooksta, sest vana tark ahv teadis hästi, et kahekesi ja ilma sõjariistadeta ei jõua nad võidelda relvastatud mustade sõjameestega. Akut uskus kindlalt, et neegrid hakkavad neid jälitama.

Tarzani poega valdasid uued, seni veel kogemata tunded. Ta oli tulnud rõõmsa avali südamega pakkuma sõprust mustadele inimestele, keda pidas oma vendadeks. Nad ei hakanud teda isegi kuulama, vaid võtsid ta vastu umbusu ja odadega. Jacki haaras viha ja põlgus. Akut palus teda rutata, tema aga oleks meelsamini tagasi läinud. Jack tahtis metslastega võidelda. Ta mõistis suurepäraselt, et see" on meeletus, et ta ei saa relvastatud inimeste vastu minna paljaste kätega, kuid talle meenusid oma hambad ja võimsad rusikad ning võitlus näis juba võimalikuna.

Pikkamisi puude otsas liikudes vaatas ta kogu aeg Ümberringi, et vaenlane ei saaks teda tabada ootamatult. Kohtumine emalõviga oli teda õpetanud ettevaatlik olema. Tagant tulid metslased, kes valjusti karjudes ja odasid heites kiiresti edasi liikusid. Peagi nägi ta oma jälitajaid. Nemad poissi ei märganud, sest ei osanud teda puude

okste vahelt otsida. Poiss oli just nende kohal. Metslased läksid veel umbes miili edasi ja pöördusid kedagi leidmata külla

44

tagasi. Nüüd oli saabunud kauaoodatud tasumistund. Poisi soontes lõi keema kättemaksuiha, kui ta nägi läbi purpurpunase udu oma jälitajaid.

Ta pööras ümber ja läks neile järele. Akutit polnud enam näha: ahv jätkas oma teed, märkamata, et poiss oli maha jäänud. Akuti arust oli hullumeelsus nende inimestega ja nende surmatoovate odadega tegemist teha.

Käratult puult puule liikudes järgnes poiss sõjameestele. Viimaks jäi üks neist kitsal teerajal oma kaaslastest maha. Poisi näole ilmus julm naeratus. Ta ruttas neegrile lähemale ning hakkas teda ettevaatlikult ja käratult jälitama, nagu panter Sheeta jälitab oma saaki. Ta oli palju kordi näinud Sheetat jahti pidamas.

Järsku ja hääletult hüppas ta metslase laiadele õlgadele. Poisi sitked sõrmed klammerdusid ohvri kaela ümber, tema keha raskus paiskas neegri maha, põlved aga andsid selga niisuguse hoobi, et neegril jäi hing kinni. Siis tungisid teravad tugevad hambad talle kaela, samal ajal kui terassõrmed ta kõri pigistasid. Sõjamees hakkas kähisema ja visklema, püüdes end tundmatust vaenlasest vabastada, kuid muutus vähehaaval üha nõrgemaks, kuni lõpuks julm ja hääletu olevus, kes ta turjal oli kükitanud, elutu keha põõsastesse vedas.

VII. Esimene solvang

Kui Akut leidis, et poissi enam kuskil läheduses näha pole, pööras ta ümber ja tormas teda otsima. Peagi jäi ta kohkunult seisma, sest puude vahelt liikus tema poole kummaline kogu. See oli Jack. Aga ei, kas see ikka oli tema? Poisil oli käes oda, üle õla kõlkus pikergune küp, nagu oli olnud nendel sõjameestel, kes neid taga ajasid. Tema käte ja jalgade ümber rippusid vask- ja raudvõrud, puusi aga kattis lai vöö, mille vahele oli torgatud nuga.

Oma sõpra nähes tormas poiss tema juurde, et oma jahisaagiga kiidelda. Ta näitas uhkusega iga uut eset ja seletas asjatundlikul toonil, kuidas tuleb käsitseda relva.

„Ma kägistasin ta surnuks ja puresin kõri läbi," ütles ta. „Ma tahtsin nendega sõber olla, nemad aga pidasid paremaks olla mu vaenlased. Ent nüüd, kus mul on oda, suudan ma näidata isegi Nunnale, mis tähendab meile kallale tungida. Ainult valged inimesed ja suured ahvid on meie sõbrad, Akut! Me otsime nad üles, kõigist teistest hoidume aga eemale või tapame nad. Seda on mulle õpetanud džungel."

Nad läksid ringi ümber mustanahaliste küla ja jätkasid

45

teekonda ranniku poole. Poiss oli uhke oma sõjariistade ja ehete üle. Ta harjutas kogu aeg odaga, heites seda tundide kaupa igasuguste enda ees olevate märkide pihta, ise ühtlasi edasi liikudes. Lõpuks saavutas ta niisuguse täiuslikkuse, mida suudavad omandada vaid noored musklid. Samal ajal õpetas Akut teda eristama jälgi, lõhnu ja hääli. Džungel sai poisile avatud raamatuks. See, millele tsiviliseeritud inimene poleks iialgi tähelepanu pööranud ja mida ta metsik suguvend vaid osaliselt tundis, oli tema jaoks täis sügavat mõtet. Ta eristas lõhna järgi kõiki rohusööjaid ja kiskjaid ning rohu sahina ja sammude müdina järgi sai aru, mis suunas nad liiguvad. Ta võis silmade abita öelda, kas tema selja taga on tulemas kaks või neli lõvi ja kui kaugel nad temast on — kas sada jardi või pool miili.

Paljut sellest õpetas talle Akut, aga veel rohkem õppis ta ise — isalt päritud kummalise intuitsiooni abil. Ta oli juba hakanud džunglielu armastama. Lakkamatu võitlus surma-vaenlastega, mis hoidis lihased pingul nii päeval kui öösel, äratas temas

armastuse seikluste ja hädaohtude vastu, mis on peidus iga Aadama poja hingepõhjas. Kuigi ta seda elu armastas, ei lasknud ta oma egoistlikel soovidel saada võitu kohusetundest, mis ühtesoodu kinnitas talle, et ta oli põgenedes isakodust käitunud halvasti. Ta armastas oma häid vanemaid ja kannatas südametunnistuse piinu, et oli oma kadumisega neile nii palju muret valmistanud. Tal oh kindel otsus jõuda niisugusesse kohta, kust võiks neile telegrammi saata ja paluda raha tagasisõiduks Londoni. Ta oli kindel, et vanemad lubavad tal hiljem mõnda isa Aafrika mõisa elama asuda; nendest mõisatest oli ta kuulnud kodus pillatud juhuslikest lausekatkenditest. See oleks imetore, palju parem, kui elada tsiviliseeritud maailmas blaseerunud rikaste inimeste igavat elu.

Ja nüüd, kus iga samm viis teda merele lähemale, ei piinelnud ta enam, vaid nautis kõiki vaba ja metsiku elu mõnusid. Ta teadis, et teeb kõik, mis vähegi võimalik, jõudmaks kiiremini tagasi koju. Pealegi tahtis ta väga jälle näha valgeid inimesi — omasuguseid olendeid, sest vana ahvi seltskond ei olnud talle alati meelepärane. Kohtumine neegritega oli teda sügavalt solvanud. Ta oli lähenenud avali südamega, niisuguse naiivse, lapsiku usuga nende külalislahkusse, et vaenulik suhtumine purustas kõik ta õrnad tunded. Enam ei pidanud ta mustanahalisi oma vendadeks. Ta teadis, et need kahejalgsed on samasugused vaenlased nagu arvutud verejanulised kiskjad, kellest džungel kubises.

Nii möödusid päevad. Rännates, toitu otsides ja puude otsas liikudes muutusid poisi lihased nii tugevaks, et tema edusammud hämmastasid isegi flegmaatüist Akutit. Olles

46

kindel oma jõus ja osavuses, unustas poiss vähimagi ettevaatuse. Ta kõndis džunglis, pea uhkelt püsti, ja trotsis hädaohtu. Numa lõhna haistes hüppas Akut sedamaid puu otsa, poiss aga naeris loomade kuningale näkku ja jalutas vapralt tema nina eest mööda. Jackiga käis alati kaasas hea õnn: lõvid, keda ta kohtas, olid arvatavasti hiljuti söönud või rabas neid sus nende valdustesse tunginud kummalise olendi jultumus, nii et kallaletungimõtted ei tulnud neile pähegi. Nii või teisiti, aga poiss läks mitu korda suure lõvi nina alt mööda, aga see saatis teda üksnes pilgu ja ähvardava urinaga.

Kuid kõik lõvid pole ühesuguse iseloomuga. Nagu inimesed, nii erinevad ka nemad üksteisest. Üheteistkümnes lõvi ei tarvitse samasugustes tingimustes käituda sugugi nii nagu kümmme lõvi enne teda.Tõnäoliselt käitub ta teisiti. Lõvid on närvilised ja kergesti erutuvad. Igasugused tegurid võivad mitmeti mõjustada nende temperamenti. Ühel päeval kohtas poiss üheteistkümnendat lõvi. Jack läks parajasti Akutiga üle põõsastega kaetud lagendiku. Poiss märkas Numat esimesena. Ahv oli paar jardi Jackist vasemal.

„Akut, ruttu puu otsa!" hüüdis poiss naerdes. „Numa on paremat kätt põõsastes. Jookse kiiremini, Akut! Mina, Tarzani poeg, tahan sind kaitsta." Ja valjusti naerdes liikus poiss edasi põõsa poole, kus varjas end Numa

„Päästa end!" urises ahv, kuid poiss vibutas ainult oda ja hakkas põõsa ees improviseeritud sõjatantsu keerutama, et näidata loomade kuningale oma põlgust. Ta jõudis hirmuäratavale kiskjale ikka lähemale ja lähemale. Nüüd oli ta temast ainult kümne sammu kaugusel.. Ja siis äkki kargas lõvi kohutava möirgega püsti

See oli tohutu suur lõvi, džungli ja kõrbe valitseja. Tihe sassis lakk kattis ta turja. Vägevate lõugade vahelt paistsid surmatoovad kihvad. Tema kollakasrohelistes silmades vaikus aplus ja raev.

Poiss, vilets oda käes, mõistis kohe, et see lõvi ei sarnane nendega, kellega ta varem oli kokku puutunud. Kuid ta oli läinud juba nii kaugele, et taganeda polnud kuhugi.

Lähima puuni oli mitu jardi, lõvi saab ta kätte enne, kui ta jõuab läbi joosta pool maad. Ta hüppab nüüd kohe, iga hetk — enam pole pääsu..

Paari sammu kaugusel lõvi taga kasvas laukapuu. See oleks olnud kõige lähem pelgupaik, kuid Numa seisis selle ja oma ohvri vahel.. Tugevasti pihku surutud oda ja lõvi taga olev puu sisendasid Jackile äkki metsiku, naeruväärselt totra mõtte, kuid tal polnud aega seda kaaluda. Jäi veel viimne lootus pääseda, ja see oli laukapuu. Kui lõvi hüppab,

47

on juba hilja: Jack peab enne hüppama, ja otsekohe!

Akuti kirjeldamatuks ehmatuseks ning lõvi äärmiseks imestuseks tormas poiss otse lõvi poole. Silmapilguks tardus lõvi ootamatusest paigale, ja sel hetkel sooritas Jack Clayton viguri, mida oli koolis sageli teinud.

Ta jooksis otsejoones metsiku kiskja poole, sihtides teda odaga. Suured ümmargused silmad pärani, ootas lõvi kallaletungi. Tema tagajalad olid hüppevalmis: ta tahtis seda jultunud olendit vastu võtta konutava hoobiga, mis võis purustada isegi pühvli pealuu.

Jooksu pealt torkas Jack oda otsapidi lõvi koonu ette maasse ja enne, kui rabatud lõvi midagi taibata suutis, lendas poiss üle kiskja pea laukapuu torkivasse sülelusse.

Ta oli pääsenud, kuid veriseks kriimustatud.

Akut, spordis täielik võhik, polnud iial enne näinud teivashüpet. Ta oli vaimustatud! Tundes end täiesti ohutuna, hüppas ta rõõmsalt okstel ja hüüdis häbistatud Numale kelkivaid pilkesõnu. Poiss, üleni kriimustatud ja verine, püüdis oma torkivas pelgupaigas leida mingit asendit, mille puhul astlad valmistaksid kõige vähem valu. Ta oli päästnud oma elu põrguliku valu hinnaga: nahk oli räbalateks kistud, verekaotus oli suur. Talle tundus, et see neetud kiskja ei lähegi minema, vaid jääb teda laukapuu alla tuhandeks aastaks valvama...

Seisnud puu all tubli tunni, lahkus lõvi viimaks oma valvepostilt ja hakkas majesteetlikul kõnnakul eemalduma. Kui ta oli juba õige kaugel, ronis poiss okkalise puu otsast alla, kuid seejuures sai ta piinatud keha veel uusi haavu.

Möödus tükk aega, enne kui Jacki verised haavad paranesid. Kuid saadud õppetund jäi talle meelde kogu eluks. Iialgi ei pannud ta enam oma saatust ilmaaegu proovile.

Hilisemas elus riskis ta sageli, aga ainult siis, kui selle abil sai täita mõnd soovi. Siitpeale harjutas ta eriti teivashüpet.

Poisil ja ahvil tuli mõneks päevaks oma rännak katkestada: Jacki haavad, mille olid jätnud laukapuu teravad astlad, tuli terveks ravida. Ahv lakkus hoolikalt poisi haavu ja see oli tema ainus ravim. Kuid need paranesid peagi, sest noor terve organism kasvatab kiiresti uue koe.

Kui poiss end jälle tervena tundis, jätkasid nad teekonda rannikule. Jacki rinda täitis magus lootus, et ta jõuab peagi ihaldatud eesmärgile.

Lõpuks saabuski kauaoodatud silmapilk. Nad tegid endale parajasti teed läbi paksu džunglirägastiku, kui poisi terased silmad märkasid maas vana, kuid selget jälge, mis , pani ta südame valjusti põksuma, — valge inimese jälge! Arvutute paljaste jalgade jälgede hulgas torkasid talle

48

otsekohe silma eurooplase saabaste omad. Siit oli läbi läinud palju inimesi. Nende rada kulges põhja poole, risti üle poisi ja ahvi valitud suuna.

Kahtlemata teavad need valged inimesed kõige lühemat teed rannikule! Võib-olla lähevad nad ka ise sinna? Olgu kuidas on, aga neile peab järele minema, kas või ainult selleks, et jälle kord omasuguseid näha.

Poiss oli erutatud: ta ihkas inimestele võimalikult kiiresti järele jõuda. Akut kõhkles. Mis temal inimestest? Akutile polnud Jack inimene, vaid samasugune ahv nagu ta isegi — ahvikuninga poeg. Akut püüdis igati poisi meelt muuta: ta kinnitas, et peagi leiavad nad üles oma sugukonna ja kui Jack on suureks kasvanud, saab ta ahvide kuningaks, nagu oli seda olnud ta isagi. Ent Jack ei andnud järele. Ta seletas, et tahab ilmtingimata valgeid inimesi näha: nendega lootis ta vanematele teadet saata. Akut kuulas tähelepanelikult, mida poiss talle rääkis, kuid looma vaist ütles tõde: Jack kavatseb kodumaale tagasi pöörduda...

See avastus kurvastas vana ahvi väga. Akut armastas poissi, nagu oli armastanud isa, ja oli talle ustav nagu truu koer oma peremehele. Oma ahvisüdames oli ta hellitanud lootust, et tema ja poiss ei lahku teineteisest iialgi. Nüüd see lootus kustus. Akut oli meeleheitel, aga jäi siiski oma noorele kaaslasele ustavaks ja nõustus raske südamega valgete inimeste karavanile järele minema. Talle tundus, et see on nende viimarie ühine rännak.

Karavani jäljed ei olnud kuigi vanad, kui poiss need leidis, järelikult võis see neist ees olla ainult mõne tunni. Nad saavad karavani hõlpsasti kätte, sest võivad puude ladvus suure kiirusega edasi liikuda seal, kus läbipääsmatu padrik takistab valgete inimeste pakikandjaid.

Poiss liikus ees. Rõõmus ja elevil, ei tahtnud ta kaaslasele näidata oma õnne, sest temale võis see valmistada ainult kurbust. Ja poiss nägi ka esimesena valgeid inimesi, kellele ta nii väga oli ihaldanud järele jõuda.

Raskete kandamitega mustade orjade rida oli pikaks veninud. Haigused ja väsimus niitsid neegreid jalust maha, kuid relvastatud mustad sõdurid kihutasid nad peksuga jälle üles ja sundisid edasi minema. Kaks pikakasvulist valget meest sammusid teine teises karavani otsas, nende näod olid peaaegu üleni varjatud paksust heledast habemest. Poiss tahtis valgeid inimesi valju rõõmsa hüüdega tervitada, kuid see tardus ta huultele, sest ta nägi, kuidas habemega mehed pikkade raskete piitsadega oma musti kandjaid nüpeldasid. Õnnetutele neegritele oli selga laotud koorem, mis ületas mitu korda neile jõukohase raskuse.

49

Poiss pani tähele, et sõdurid ja valged vaatasid ühtelugu taha, justnagu kardaksid nad mingit hädaohtu. Ta seisatas ja hakkas siis pikkamisi karavanile järele minema, rinnas kobrutamas viha orjade julma kohtlemise pärast. Akut käis ta kõrval. Loomale ei tundunud see pilt nii kohutav kui poisile, kuid kaitsetute orjade asjatu peksmine oli temalegi vastumeelt. Ta silmitses poissi. Miks siis nüüd, kus ta sõber oli lõpuks ometi kohanud omasuguseid loomi, ei rutta ta neid tervitama?

„Nad on vaenlased," pomises poiss. „Ma ei saa nendega kaasa minna, sest ma tapaksin nad selle eest, et nad inimesi niimoodi peksavad. Kuid," jätkas ta pärast hetkelist mõtlemist, „ma võin neilt küsida teed lähimasse sadamasse ja siis, Akut, võime ise sinna minna."

Ahv ei vastanud midagi ja poiss hakkas kiiresti karavani poole jooksma. Ta oli umbes saja jardi kaugusel, kui üks valgetest teda märkas. Too tõstis hädakisa, haaras siis karabiini ja tulistas poissi. Kuul tungis maasse just Jacki jalge ees, paisates õhku kuivi lehti. Samal hetkel hakkas ka teine mees koos mustade sõduritega palavikuliselt poisi poole tulistama.

Poiss hüppas puu taha, ükski kuul polnud teda tabanud. Nähtavasti oli paaniline põgenemine läbi džungli Carl Jensseni ja Sven Malbihni närvid krussi ajanud ning nende sõdurid ülimalt araks muutnud. Vähimatki häält kuuldes viirastusid neile tagaajajad: nad uskusid, et iga hetk on neid tabamas julm seik oma verejanulise jõuguga. Sellise närvipinge juures pole midagi imestada, et karavani kannul sõnatult

jooksvat valget sõjameest nähes avas Malbihn tema pihta tule. Otsekohe järgisid teised tema eeskuju.

Kui esimene ärevus oli vaibunud, ilmnes, et ainult Malbihn üksi teadis kindlalt, miks ta oli tulistanud. Paljud neegrid kinnitasid, et ka nemad olid vaenlast näinud, ent nende kirjeldused olid nii segased ja vastukäivad, et Jenssen, kes ise polnud näinud midagi, kuulas neid umbuskliku muigega. Üks sõdur rääkis, et ta oli näinud kolme veidrat pika musta habemega araablast. Teisele oli haiglane ettekujutus maalinud pildi üheteistkümne jala pikkusest inimese keha ja elevandi peaga koletisest. Piilurid, kes sedamaid otsima saadeti, ei leidnud kedagi. Kohe esimeste laskude järel olid Akut ja poiss džunglisse pagenud.

Jack oli väga kurb. Ta polnud veel unustanud meelehärmi, mille oli põhjustanud mustanahaliste osutatud vaenulik vastuvõtt, nüüd aga võtsid valged inimesed teda vastu veelgi suurema vaenulikkusega.

„ Minust nõrgemad metsloomad põgenevad hirmuga minu eest," pomises ta endamisi, „tugevamad aga püüavad

mind lõhki kiskuda. Mustad inimesed tahtsid mind tappa odade ja nooltega. Ja nüüd valged, minuga sama liiki inimesed tulistasid ja kihutasid mu minema. On siis tõesti kõik olendid maailmas minu vaenlased? Kas Tarzani pojal pole ühtegi sõpra peale Akuti?" Vana ahv astus poisi juurde.

„On veel suurte ahvide sugukond," ütles ta, „ainult nemad saavad Akuti sõbra sõpradeks, ainult nemad tervitavad lahkelt Tarzani poega. Sa nägid, et inimestel pole sinuga asja. Läheme siis otsima omasuguseid — suurte ahvide sugukonda!"

Ahvide keel koosneb ühesilbilistest kurguhäälsetest sõnadest, mida täiendavad žestid ja märgid. Inimkeelde sõna-sõnalt tõlkida on seda peaaegu võimatu, kuid selline oli Akuti väljendatud mõte.

Mõnda aega liikusid nad vaikides edasi. Poiss oli süüvinud oma mõtteisse, milles valitses viha ja kättemaksuhimu. Lõpuks ütles ta:

„Hästi, Akut, läheme otsima oma sõpru, suuri ahve."

VIII. Põlatud

Aasta oli möödunud päevast, mil rootslased olid salakavala šeigi valdustest kabuhirmus põgenenud. Väike Mirjam mängis endist viisi oma Geekaga. Niigi näotu nukk oli päris räbalapuntraks muutunud, aga Mirjamile oli ta ikka armas ja ilus. Nuku elevandiluust pea kohale kummardudes usaldas Mirjam kurtidele kõrvadele kõik oma hädad ja unistused, sest isegi lootusetuse palge ees ei jätnud lootused teda maha. Tõsi küll, tema unistused olid üsna udused: ta tahtis põgeneda koos Geekaga kuhugi üksildasse kohta, kus pole šeike ega õelaid Mabunusid, ja mängida seal üksi keset lilli, kireva sulestikuga linde ja lõbusaid väikseid pärdikuid, kes puude otsas hullavad.

Sel päeval istus Mirjam suure puu all, mis kasvas küla ümbritseva aia taga. Ta ehitas Geekale lehtedest onni. Onni ette oli ta istutanud väikseid oksi metsaks. Toidunõudeks olid kivid. Geeka keetis lõunasööki. Tüdrukuke vadistas vahetpidamata oma väikese sõbratariga, kes oli pandud okste vahele istuma, ja oli niivõrd süüvinud Geeka kodustesse talitustesse, et ei pannud tähelegi, kuidas mingi kummaline suur olevus džunglist välja hiilis ja kuuldamatult tema pea kohale puu otsa ronis.

Ülevalt jälgis Mirjamit kaks silma — lükumatult, tõsiselt. Selles külaosas polnud peale tüdruku kedagi, ja külagi oli olnud pooltühi sellest ajast saadik, kui šeik oli

mõne kuu eest põhja poole reisima läinud. Väike Mirjam mängis muretult edasi, aimamata, et samal ajal sõitis seik oma karavani ees kodu poole ja oli külast veel ainult tunni tee kaugusel...

Aasta oli möödunud sellest ajast, kui valgete inimeste püssikuulid olid poisi džunglisse kihutanud. Pärast seda siirdus ta inimahvide sugukonda otsima. Need olid ainsad olevused, kelle sõprusele ta veel loota võis. Mitu kuud rändasid nad ida poole, üha sügavamale džunglisse. Aasta oli Jackile soodsalt mõjunud: tema niigi tugevad lihased olid muutunud teraskõvaks, ta ronis ja hüppas puude otsas üleloomuliku osavusega ja oskas suurepäraselt sõjariistu käsitseda.

Selle aastaga oli Jack muutunud vägevaks jõumeheks, kel oli kaval ja leidlik mõistus. Õieti öeldes oli ta ju ikka veel poisike, aga kui ta nalja pärast võimsa inimahviga maadlema hakkas, saavutas ta alati võidu. Akut õpetas poisile isaahvide maadlust, ja vaevalt oleks võinud leida ürginimese võitlusvõtete parimat õpetajat ja ka õpilast, kes oleks Jackist kiiremini Akuti õppetunnid omandanud.

Metsades hulkudes ja suurte inimahvide sugukonda otsides toitusid Jack ja Akut kõikvõimalikest džunglitaime-dest ja loomadest. Kui metsloomad muretult jooma läksid, langesid ootamatult nende kohal rippuvalt oksalt kaela kaks kohutavat kiskjat, kes oma võimsate rusikatega nad uimaseks põrutasid. Tihti laskis Jack käiku oma oda ning antiloobid ja sebrad langesid tema osava käe all.

Nooruk kattis oma alastust leopardinahaga, kuid selleks ei sundinud teda sugugi häbelikkus. Vaenulik vastuvõtt, mis sai talle osaks tema rassi kuuluvate inimeste poolt, äratas temas metsloomainstinktid. Igas inimeses on peidus loom, kuid Jacki veres instinktid lausa pulbitsesid, sest ta oli need pärinud oma isalt, kes oli metsloomade keskel üles kasvanud.

Jack kandis leopardinahka eelkõige kui sõjasaaki, kui oma vapruse sümbolit: ta oli võitluses üks ühe vastu leopardi noaga tapnud. Ürginimese maitse kohaselt meeldis talle oma keha ehtida, nahk aga oli väga ilus. See oli teine põhjus, miks ta seda kandis. Aga kui nahk kokku kuivas ja pragunema hakkas — Jack ei tundnud nahaparkimise kunsti —, kurvastas see teda nii väga, et ta ei raatsinud tükk aega nahka ära visata.

Kui ta paari päeva pärast üksiku musta sõjamehe õlgadel samasugust leopardinahka märkas, vastandina tema omale pehmet ja ilusat, õigesti töödeldut, sööstis ta puu otsast hetkegi mõtlemata pahaaimamatu neegri selga, torkas

talle terava noa südamesse ja võttis kallihinnalise saagi endale.

Südametunnistus teda selle röövmõrva pärast ei piinanud. Džunglis on jõud õigus ja aitab ühestainsast päevast, et see tõde jõuaks igaühe teadvusse, kes džunglisse satub — olgu ta siis inimene või loom. Jack ei kahelnud, et kui selline juhus oleks avanenud metslasele, oleks viimane talitanud täpselt samamoodi. Džunglis on poisi ja mustanahalise elu niisama vähe väärt kui lõvi või pühvli, sebra või põdra või ükskõik millise ürgmetsa hämaras tihnikus roomava ja jooksva, hüppava ja lendava olendi oma. Inimesele on antud üksainus elu, kuid vaenlasi, kes seda ära tahavad võtta, on palju. Mida rohkem sa vaenlasi hävitad, seda rohkem on sul väljavaateid oma elu pikendada. Muheldes võttis poiss võidetud vaenlaselt ilusa kirju naha ja jätkas koos Akutiga teekonda. Nad otsisid suurte inimahvide sugukonda, kes, mõistagi, võtab neid vastu avasüli.

Ning siis ühel ilusal päeval leidsidki Akut ja Jack otsitavad üles. Kõige sügavamal džunglis, kaugel peidus inimeste eest, sattusid nad looduslikule lagendikule, kus Jackil õnnestus näha metsikut tamtammi, sedasama tamtammi, mida kunagi oli nii uljalt tantsinud poisi isa.

Jack ja Akut magasid kõrge puu otsas, kui nende kõrvu kostis kauge trummipõrin. Mõlemad ärkasid otsekohe. Akut mõistis esimesena, mida kummaline hääl tähendas.

„Suured ahvid!" karjatas ta. „Nad tantsivad tamtammi! Tule, Korak, Tarzani poeg, läheme ruttu oma rahva juurde."

Akut oli andnud poisile nimeks Korak, sest ta ei saanud hääldada tema nime Jack. Ahvide keeles tähendab Korak tapjat. Tapja tõusis püsti harulisel oksal, mille peal ta oli maganud, toetas selja vastu tüve ja sirutas oma tugevat noort keha. Tema sile pruun nahk läikis kahvatus kuuvalguses, mis kohati läbi tiheda lehestiku tungis.

Ka ahv ajas end püsti, kuid jäi küürakile, nagu temasugustel kombeks. Erutusest tõi ta kuuldavale tasase madala urina. Poiss urises vastu. Ahv libises käratult puu otsast maha. Kuu kallas hõbedast valgust lagendikule ning musta karvase kasukaga kohmakale Akutile ja tema kõrval sammuvale ilusa sileda nahaga graatsilisele poisile. Poiss ümises lõbusat lauluviisi, mida ta oli kuulnud inglise koolis, kuhu ta ei lähe enam iialgi. Jack oli õnnelik. Peagi saabub kauaoodatud silmapilk, millest ta nii ammu oli unistanud: lõpuks ometi jõuab ta sõprade juurde, jõuab koju. Oma hulkurielu esimestel kuudel oli tal raske harjuda alaliste ohtude ja näljaga ning siis meenutas poiss sageli kauget Inglismaad, igatses kodu ja vanemate järele. Viimasel ajal hakkasid need mälestused tuhmuma ja nüüd andus ta nendele harva. Vana elu kodumaal tundus Jackile

53

kauge, pooleldi unustatud unenäona ja ta ei unistanud enam sellest, et mõnda mereäärsesse linna ja sealtkaudu Londoni jõuda. Endine otsus oli muutunud imekauniks, kuid lootusetuks unelmaks.

Mõtted Londonist ja tsiviliseeritud maailmast olid nüüd tema teadvuses maetud nii sügavale, et need enam peaaegu üldse pealispinnale ei kerkinud. Üksnes keha kuju ja vaimse arengu poolest erineski ta enda kõrval olevast hiiglasuurest metsikust loomast.

Ülevoolavas rõõmus andis Jack Akutile tugeva matsu turjale. Poolvihaselt, poolnaljatamisi pööras ahv ümber ja paljastas kihvad. Pikad karvased käed haarasid poisist kinni ja mõlemad kukkusid maha. Nad veeresid mööda maad, urisesid, naersid, küünistasid ja hammustasid teineteist, kuid iialgi mitte nii kõvasti, et teisel veri välja oleks tulnud. See oli ühtaegu tore mäng ja kasulik treening mõlemale. Poiss näitas Akutile mõningaid maadlusvõtteid, mida ta oli õppinud koolis, ja Akut sai need peagi selgeks.

Kuid üks kunst, mida Akut kuidagi ära õppida ei suutnud, oli poks. Ahvi üllatas alati, kuidas ainsa tabava rusikahoobiga nina pihta või roiete vahele õnnestus poisil tema kavatsetud võimsad löögid võimatuks teha. See vihastas teda ja mõnigi kord pidi ta äärepealt vajutama hambad oma sõbra pehmesse lihasse, sest ta oli ju ikkagi ahv, ahvi iseloomu ja metsikute instinktidega. Ent JacM õnneks kaotas raevunud ahv sellistel silmapilkudel alati pea ning unustas kõik rünnaku- ja kaitsereeglid. Siis hakkas talle igast küljest tabavaid hoope sadama ja ta pidi vihaselt urisedes ja paljastatud kihvadega taanduma. Iga kord pärast sellist poksitundi oli ta tükk aega poisi peale pahane.

Sel ööl ei tulnudki poksimisest midagi välja. Vaevalt said nad vahetada mõne löögi, kui panter Sheeta lõhn neid valvsaks sundis. Hiiglasuur kass hiüis tihnikus just nende eest läbi. Ta peatus hetkeks ja kuulatas. Poiss ja ahv hakkasid ähvardavalt urisema ning kiskja tegi minekut.

Siis hakkasid nad tamtammi hääle suunas edasi liikuma. Trummipõrin muutus üha valjemaks. Nüüd kuulsid nad juba tantsivate ahvide lõrinat ja ninna tungis nende lõhna. Poiss värises erutusest. Akuti seljakarvad tõusid turri: hirmu ja rõõmu märgid on sageli sarnased.

Pikkamisi tegid nad endale džunglis teed, jõudes üha lähemale suurte ahvide kogunemiskohale. Ja äkki avanes poisi silmadele tavatu pilt. Akutile oli see vaatemäng tuttav, Korak aga polnud iialgi midagi sellist näinud. Ta tundis külmavärinaid üle keha jooksmas. Hiiglasuured ahvid tantsisid kuupaistel. Nad keerlesid ringis ümber maatrum-mi, mida kolm emaahvi väsimatult keppidega tagusid. Kepid olid kauasest tarvitamisest juba kulunud.

54

Akut, kes tundis oma rahva iseloomu ja kombeid, ei kiirustanud ilmutama kohalolekut: ta otsustas oodata, kuni möödub suguvendade tantsuhullus. Kui trumm on vaikinud ja kõhud tublisti täis söödud, alles siis astub ta oma sugukonna ette. Seejärel tuleb nõupidamine ja pärast seda võetakse ta koos Korakiga sugukonna liikmeks. Mõni on ehk vastu, kuid neist saab jagu jõuga, mida jätkub nii temal kui poisil. Mitme nädala või isegi kuu jooksul suhtutakse nendesse umbusu ja põlgusega, kuid ajapikku see möödub.

Akut lootis, et ahvide hulgas on neid, kes tundsid Tarzanit ja mäletavad teda. Sellisel juhul on tal kergem poissi tutvustada. Akuti salasoov oli teha Korak ahvide kuningaks. Inimahvide ebatavalist tantsu nähes tahtis poiss tantsivate ahvide keskele tormata ja Akut nägi kurja vaeva, et teda sellest meeletust sammust tagasi hoida. Akut teadis, et nad mõlemad oleksid otsekohe tükkideks kistud. Tantsides kütavad ahvid end sellise hulluseni, et isegi kõige tugevamad ja metsikumad kiskjad hoiduvad sel ajal hirmsa tamtammi kohast võimalikult kaugele.

Kuu oli kadunud lagendikku ümbritsevate puude taha, trummipõrin hakkas nõrgenema ja tantsijate ekstaas vaibuma. Lõpuks kõlas viimne löök trummi pihta ja suured loomad tormasid ohvri kallale, kes selleks orgiaks oli kohale toimetatud.

Nähtu ja kuuldu põhjal teatas Akut Korakile, et siin oli valitud uut kuningat, ja ta näitas poisile suurt karvast monarhi, kes oli troonile tõusnud niisamuti nagu paljud inimsoost valitsejad — oma eelkäija tapmise abiL

Kui ahvid olid kõhu kõvasti täis õginud ja paljud kavatsesid juba magama heita, tõmbas Akut Korakit käest.

„Läheme," sosistas ta. „Tule mulle järele! Tee seda, mida teeb Akut!"

Ta liikus pikkamisi puude otsas edasi, kuni jäi peatuma ühel lagendiku kohale ulatuval oksal. Siin seisis ta viivu vaikselt, siis hakkas kumedalt urisema. Paarkümmend ahvi kargas silmapilk jalule. Nende väikesed metsikud silmad vilasid kiirelt lagendikul ringi. Kuningas märkas esimesena kahte võõrast kogu. Ta tõi kuuldavale kurjakuulutava lorina. Seejärel astus ta paar sammu uustulnukate poole. Ta karvad turritasid, jalad olid kanged ja ta käis puiselt, kornberdades. Talle järgnes mitu suurt isaahvi.

Kuningas peatus uustulnukatest just nii kaugel, et nad alla hüpates teda kätte poleks saanud. Siin ta seisis, kõigutades end edasi-tagasi oma lühikestel jalgadel, kohutavate grimasside saatel võimsaid kihvu paljastades ja aeg-ajalt ähvardavalt kehaliigutustega ühes rütmis lõrise-des. Järk-järgult kõikumine kiirenes ja lorin muutus

55

lakkamatuks kõuehäälseks möirgamiseks. Akut teadis, et ta õhutab endas raevu, tormamaks neile kallale. Kuid vana ahv ei tahtnud võidelda: ta oli tulnud siia poisiga, et ühendada oma saatus sugukonna omaga.

„Olen Akut," ütles ta, „ja see on Korak. Ta on Tarzani, endise ahvide kuninga poeg. Minagi olin nende ahvide kuningas, kes elasid suurte vete maal. Tulime siia, et koos teiega jahti pidada ja õlg õla kõrval võidelda. Oleme suured kütid. Oleme vägevad võitlejad. Võtke meid rahus vastu!"

Kuningas lakkas end kõigu tarnast. Ta silmitses neid oma sorakil kulmude alt. Tema verd täis valgunud silmad välkusid julmast raevust. Ta oli alles nüüdsama saanud kuningaks ja suhtus oma ametisse väga kiivalt. Ta kartis, et need kaks veidrat ahvi võivad tema õigusi vaidlustada. Sileda, karvadeta kehaga olendit nimetati inimeseks, inimest ta aga kartis ja vihkas.

„Kasige minema!" röögatas ta. „Kaduge siit, või ma tapan teid!"

Kuni ahvid oma tantsu lõpetasid, oli Akuti selja taga seisev poiss võdisenud rõõmsast elevusest: ta ihkas kiiremini alla nende karvaste peletiste sekka hüpata ja näidata neile, et on nende sõber ning oma omade hulgas. Ta ootas, et teda võetakse vastu avasüli, kuid nüüd täitsid kuninga sõnad ta südame kurbuse ja nördimusega. Neegrid olid ta minema kihutanud. Ta oli läinud valgete inimeste, oma suguvendade juurde, kuid tervitussõnade ja kaastunde asemel oli talle vastatud kuulirahega. Suured ahvid olid jäänud ta viimseks lootuseks. Ta oli tulnud otsima seltsi, mida ei saanud inimestelt. Kuid ka ahvid põlgasid ta ära. Poissi valdas viha.

Ahvide kuningas seisis peaaegu selle oksa all, kus nad istusid. Teised ahvid olid poolringis mõne sammu kaugusel kuningast ja jälgisid uudishimulikult sündmuste kulgu. Enne kui Akut oleks suutnud taibata poisi kavatsust ja teda tagasi hoida, oli see hüpanud alla otse kuninga ette, kes hakkas end nüüd uuesti kõigutama, et oma raevu üles kütta.

„Mina olen Korak!" karjus poiss. „Olen Tapja. Tulin teie juurde kui sõber. Te tahate mind ära ajada. Mis siis ikka, ma lähen. Aga enne ma tõestan teile, et Tarzani poeg on teie käskija, nii nagu oli seda tema isa, ja ta ei karda teie kuningat ega kedagi teie hulgast!"

Ahvide kuningas tardus imestusest paigale: ta ei oodanud uustulnukalt sellist jultumust. Akut polnud sugugi vähem hämmastunud kui kuningas. Meeleheites anus ta Korakit mõistust pähe võtma ja mitte riskeerima oma eluga, sest ta teadis, et nüüd kohe tormavad kõik ahvid pühale lagendikule oma kuningale appi ja klaarivad sissetungijaga julmalt arved. Aga vaevalt kuningas vajabki abi.

Üksainus võimsate lõuapärade liigutus, ja poisi õrn kael värvub verest punaseks... Korakile appi söösta tähendas kindlasse surma minna, kuid vana truu Akut ei kõhelnud silmapilkugi. Karvad turris, hüppas ta madala urinaga puu otsast alla ja asus oma sõbra kõrvale.

Kuningas astus sammu poisile lähemale ja sirutas pikad käed välja, et haarata teda kaelast. Julmad lõuad ammuli, oli ta valmis vajutama kollaseid kihvu sügavale pruuni nahka. Korak laskus kummargile ja valmistus kallaletungi vastu võtma. Ta tõmbus vedruna kokku, et vältida vaenlase väljasirutatud käsi, siis aga ajas end silmapilk sirgu ja virutas kuningale kõhtu metsiku rusikahoobi, pannes sellesse kogu oma keha raskuse ja teraslihaste jõu. Kohutava ulgumisega prantsatas ahvide kuningas selili, püüdes kramplikult oma vaenlasest kinni haarata.

Raevukas ulgumine tõusis ahvide kõrist, kui nad nägid, et nende kuningas on võidetud. Nad tormasid Koraki ja Akuti kallale, et neid maamuna pealt minema pühkida. Vana ahv oli aga liiga tark ega soovinud ebavõrdset võitlust vastu võtta. Akut teadis, et keelitada poissi põgenema oli asjatu. Jäi vaid üks võimalus pääseda ja ta haaras sellest kinni. Ta võttis poisi kaenlasse, pööras kähku ümber ja tormas teise puu poole, mille oksad rippusid madalas maa kohal. Kogu ahvikari kihutas möirates neile järele. Kuid Akut, vana Akut, rabelev poiss kaenlas, oli oma jälitajatest väledam.

Ühe hüppega kargas ta madalale oksale ja pärdiku osavusega tiris poisi puu latva. Aga ka siin ei jäänud ta peatuma, vaid tormas edasi puult puule, laskmata käest oma kallihinnalist kandamit, ja kadus peagi pimedasse džungli-öösse. Mõnda aega ajasid

ahvid neid taga, aga kui väledamad olid aeglasematest ette jõudnud ja nägid teisi kaugel maas, loobusid nad jahist, jäid seisma ning karjusid ja kriiskasid väljavalamata vihast. Siis pöörasid nad ümber ja läksid tagasi lagendikule.

IX. Uus sõber

Koraki süda oli raske. Järgmisel päeval pärast suurte ahvide ebasõbralikku vastuvõttu hulkus ta Akutiga sihitult džunglis. Pettumus rõhus hinge, rinnas põles kättemaksuiha. Ta vaatas vihkavalt kõiki džungliasukaid, paljastas hambaid ja urises ähvardavalt nende peale, kes ta silma alla sattusid. Ta väljendas oma halba tuju täpselt niisamuti nagu džungli metsikud asukad, kellelt oli mitmekuise kooselu järel üle võtnud nende kombed.

57

Nad liikusid pikkamisi ja ettevaatlikult alla tuult, vahtides pingsalt enda ette tihnikusse. Äkiline oht võis neid ähvardada üksnes eest, sest tuul oleks kandnud vaenlase lõhna neist eemale. Järsku jäid mõlemad seisma, pead viltu. Lükumatult nagu raidkujud seisid nad ja kikitasid kõrvu. Ükski lihas nende näos ei liigahtanud. Äkki astus Korak ettevaatlikult paar jardi edasi ja hüppas lähema puu otsa. Akut järgnes talle. Nad tegid seda nii tasa, et ka kümne sammu kauguselt poleks inimese kõrv suutnud tabada vähimatki sahinat.

Nad liikusid puude otsas edasi, peatudes ja kuulatades tihti. Nende hämmeldunud, nõututest pilkudest oli näha, et mõlemad olid kaunikesti segaduses. Viimaks nägi poiss saja jardi kaugusel roigastest aeda ning selle taga kitsenahast telke ja õlgkatusega onne. Julm irvitus kerkis ta huultele. Neegrid! Kuidas ta neid vihkas! Andnud Akutile märku teda oodata, tormas ta otsekohe maad kuulama.

Häda sellele õnnetule külaelanikule, kes nüüd Tapja silma alla satub!

Mööda alumisi oksi edasi liikudes ja ühe džunglihiiglase otsast teisele hüpates lähenes Korak kuuldamatult külale. Aia tagant kostis kellegi hääl, Korak liikus selle suunas. Suure puu oksad ulatusid just üle koha, kust oli häält kuulda. Selle puu otsa Korak nüüd hüppaski. Oda ta käes oli viskevalmis, kõrvad teatasid inimese lähedusest. Ta vajas vaid viivu, et näha ohvrit. Nagu välk lendab siis oda märki.

Oda viskevalmis, laskus ta okste vahel ikka madalamale, vahtides teraselt alla ja otsides kõrvu kostva inimhääle omanikku.

Viimaks märkas ta inimese selga. Käsi koos odaga lendas taha, asendisse, mis heiteks kõige rohkem jõudu andis. Raudotsikuga surmatooja pidi täie hooga läbistama pahaaimamatu ohvri keha. Ja siis äkki Tapja peatus. Ta kummardus pisut ettepoole ja hakkas teraselt silmitsema. Tahtis ta paremini näha oma märklauda või jahutas väikese saleda lapsekeha nägemine tema veres mässavat tapmisiha?

Ettevaatlikult langetas ta oda ja seadis end pikal oksal mugavasse asendisse. Nii ta seal istus ja vahtis imestusest pärani silmadega olendit, keda ta tappa oli kavatsenud — väikest pähklipruuni nahaga tüdrukut. Irvitus oli kadunud ta huulilt. Ilme väljendas üksnes pingsat tähelepanu: ta püüdis selgusele jõuda, mida tüdruk teeb. Äkki valgustas ta nägu lai naeratus. Tüdruk pööras end pisut ja sealjuures tuli nähtavale Geeka, elevandiluust pea ja rotinahast kehaga eemaletõukava välimusega nukk. Tüdrukuke surus nukku enda vastu, vaatas teda õrnalt ja laulis kiigutades talle

58

nukraviisilist araabia hällilaulu. Tapja ilme muutus mõtlikuks ja õrnaks...

Kiirelt lendas mööda tund. Korak istus oma oksal ja jälgis mängivat tüdrukut. Ta ei saanud kordagi näha lapse nägu: ainult mustad juuksed, väike päikesepruun õlg ja lühikese seeliku alt paistev ilus ümmargune põlv oli kõik, mida ta näha võis. Vahel

harva, kui tüdruk ükskõikset Geekat emalikult noomis, sai nähtavaks ümmargune põsk ja väike õrn lõug. Siis viibutas ta etteheitvalt sõrme ja surus taas rinnale ainsa olevuse, kellele sai anda oma rikkalikku emaarmastust.

Unustanud verised kavatsused, laskis Korak oda hoidvad sõrmed lõdvaks. Oda libises käest ja pidi äärepealt alla kukkuma. See äratas Tapja mõtisklusist. Talle meenus, et oli tulnud tapma inimest, kelle häält oli džunglis kuulnud. Korak vaatas oma tapariista — seda kohta, mis käes hoidmisest oli kulunud, ja julma odaotsa. Siis suunas ta pilgu maas istuvale väikesele õrnale olevusele. Ta kujutles, kuidas raske sõjariist alla lendab, rauast otsik tema kehasse tungib ja kuum veri õrna naha punaseks värvib. See naljakas nukk kukub tüdrukukese sülest maha, kui ta surmaeelses agoonias visklema hakkab. Tapja võpatas ja vaatas siis raevukalt oma oda, nagu oleks see elusolend, võimeline aru saama ja tunnetama.

Mida teeks küll tüdruk, kui Korak äkki puu oksalt tema kõrvale laskuks? Kõige tõenäolisem, et jookseks karjudes minema. Siis ruttavad siia inimesed odade ja püssidega. Nad kas tapavad ta või kihutavad minema. Talle tõusis klomp kurku. Poiss isegi ei aimanud, kui väga ta igatses omasuguse seltskonda. Tal tekkis suur soov tüdruku juurde laskuda ja teda kõnetada, kuigi teadis, et tüdruk räägib mingisugust võõrast, talle arusaamatut keelt. Kuid pole viga, nad võivad rääkida žestide abil. See oleks parem kui mitte midagi. Pealegi tahtis ta väga näha tüdruku nägu. Kõik, mida ta seni näinud oli, rääkis sellest, et tüdruk oli ilus. Kõige rohkem köitis teda tüdruku õrn emalik suhtumine veidrasse nukusse.

Viimaks jõudis poiss otsusele. Ta püüab äratada tüdruku tähelepanu ja julgustab veidi kaugemalt naeratusega. Ta hakkas pikkamisi alla tulema. Äkki kuulis ta kõva lärmi, mis kostis küla teisest servast. Korak ronis pisut kõrgemale ja nägi peatänava lõpus suurt väravat. Selle poole jooksis nüüd kõikjalt kokku trobikond käratsevaid mehi, naisi ja lapsi. Värav paiskus valla ja külla sisenes karavan. Siin oli nii mustanahalisi orje kui ka põhjapoolsete kõrbete tumedaid araablasi, vanduvaid kaameliajajaid, kes sundisid oma tõrkuvaid loomi kiiremini liikuma; raske kandamiga ülekoormatud eesleid, kes liigutava kannatlikkusega

talusid peremeeste toorust ja lingutasid vaid kurvalt kõrvu; siin oli kitsi, lambaid ja hobuseid. Kõige ees sõitis pikk karmiilmeline vanamees. Vastamata külarahva tervitustele, suundus ta otsejoones küla keskele suure kitsenahkse telgi juurde. Lävel seisis vana kortsus nõid, pikk vanamees kõnetas teda.

Oma varjatud vaatekohast nägi Korak kõike. Ta nägi, kuidas vanamees päris midagi vanalt neegrieidelt, kuidas viimane näitas sõrmega puu poole, müle all mängis väike tüdruk. „See on kindlasti tema isa," mõtles Korak. „Isa oli pikka aega kodunt, ära ja nüüd tagasi jõudes mõtles kõigepealt oma väikese tütre peale. Kuidas küll tütar rõõmustab teda nähes! Kuidas ta isale vastu jookseb ja tema käte vahele tormab! Ja kuidas armastav isa surub tütre oma rinnale ja külvab ta üle suudlustega!"

Ta ronis kõrgemale puu otsa, kust paistis tüdruk. Olles ise õnnetu, tahtis ta nautida vähemalt teiste õnne. Aga mis siis, kui proovida vanamehega juttu teha? Ehk jääb ta uskuma Jacki sõbralikke kavatsusi ja lubab tal külla tulla? Tasub katset teha. Poiss otsustas rahulikult paigal istuda, kuni araablane on oma tütart tervitanud, siis aga tuleb puu otsast alla ja läheb nendega sõbralikult rääkima.

Araablane hiilis pikkamisi tüdruku poole. Ahhaa, isa tahab oma tütart üllatada! Korak kujutles tüdruku rõõmsat ehmumist, kui ta oma isa ootamatult näeb. Poisi silmad sädelesid kannatamatusest...

Vanamees seisiski juba tütre taga, ta karm nägu oli ikka alles tõsine. Tüdrukuke polnud teda veel märganud, ta lobises muretult oma kõnevõimetu Geekaga. Vanamees

köhatas. Tütarlaps võpatas ja pööras ruttu ümber. Nüüd nägi Korak tema nägu — suurte tumedate silmadega imekaunist süütut lapsenäokest. Poiss oli veendunud, et nägu lööb õnnest särama, niipea kui tüdruk isa ära tunneb, aga ta ei lugenud tema näost mitte õnne, vaid hirmu. Hirm peegeldus ta silmis, hirm kõverdas ta suud, hirm kangestas kõiki ta liikmeid. Araablase kitsastele huultele ilmus õel irvitus. Tüdruk proovis eemale hiilida, kuid vanamees virutas talle toorelt jalaga vastu külge, nii et laps rohu sisse pikali lendas. Siis astus mees ta juurde, haaras oma kõndiste sõrmedega kehast ja hakkas laduma raskeid hoope, kuhu juhtus.

Tema kohal puu otsas aga küürutas kiskja — seal, kus silmapilgu eest oli istunud naeratav poiss —, puhevil ninasõõrmete ja paljastatud hammastega kiskja, kes värises meeletust raevust.

Šeik seisis kummargil tüdruku kohal, kui Tapja tema ette maha hüppas. Poiss pigistas vasakus käes oda, aga ta oli selle unustanud. Tema parem käsi oli rusikas ja sel hetkel,

kui šeik end sirgu ajas, olles ehmunud taevast kukkunud alasti inimest nähes, rabas ta jalust maha vastu alumist lõualuud antud ränk rusikahoop, hoop, millesse noor hiiglane oli pannud oma peaaegu üleloomuliku jõu.

Verest nõretav šeik kaotas teadvuse. Korak astus tüdruku juurde. Too oli püsti tõusnud ja vaatas nüüd suurte kohkunud silmadega kord poissi, kord maas lamavat kaamet šeiki. Iseenesliku kaitsva liigutusega võttis Tapja tüdruku õlgade ümbert kinni ja astus tema kõrvale, oodates, et araablane tuleb teadvusele. Nad seisid viivu vaikides, siis hakkas tüdruk rääkima.

„Kui ta ärkab, siis ta tapab mu," ütles tüdruk araabia keeles.

Korak ei saanud temast aru. Ta raputas pead ja proovis tüdrukuga rääkida esmalt inglise, siis ahvide keeles. Kuid Mirjam ei mõistnud sõnakestki. Ta kummardus ja puudutas käega pikka nuga, mis oli araablasel vöö vahele torgatud. Siis tõstis ta rusikasse pigistatud käe pea kohale ja vajutas kujuteldava tera endale südamesse. Korak sai aru: vanamees ärkab ja tapab ta. Tüdruk seisis värisedes tema kõrval, kuid ei kartnud poissi. Miks pidi ta kartma seda, kes oli ta päästnud julma šeigi peksust? Mitte keegi polnud iialgi tema vastu sõbralik olnud. Mirjam vaatas poisile näkku: see oli noor ilus nägu, samasugune pähklipruun nagu temagi oma. Tüdrukule meeldis tähniline leopardinahk, mis õlgadest põlvedeni kattis poisi nõtket keha; tema metallvõrud äratasid Mirjamis kadedust. Ta oli alati ihaldanud käevõrusid, kuid seik ei lubanud iialgi midagi kanda peale puuvillase riidetüki, mis vaevalt kattis ta keha. Väikesel Mirjamil polnud kunagi olnud ilusaid nähku, siidkangaid ega kalliskive, mis talle kõik nii väga meeldisid...

Korak silmitses tüdrukut. Lapseeast peale oli ta plikasid põlanud ja pidanud memmekateks poisse, kes nendega mängisid. Ta ei teadnud, mida teha. Jätta tüdruk siia, vana araablase juurde, kes ta metsikult läbi peksab või isegi tapab? Ei, seda ta ei saanud. Kuid teisest küljest, kas ta võis tüdruku džunglisse kaasa võtta? Kas tal ei lähe raskeks vedada mööda džunglit nõrka arglikku tüdrukut? Ta kardaks omaenese varjugi, kui tõuseb kuu ja kiskjad roomavad välja, pannes oma möirgamise ja ulgumisega kaikuma pimeda džungliöö.

Mõtteisse vajunud, seisis ta mõne minuti. Tüdruk jälgis poisi ilmet ja püüdis taibata, mida ta mõtleb. Temagi mõtles oma tulevikule. Ta kartis jääda siia, kus teda ootas raevunud šeigi julm kättemaks. Terves ilmas võib ta loota abi üksnes sellelt poolpaljalt võõralt noorukilt, kes nii imevahvasti laskus pilvedest, et päästa teda harjumuspärasest peksust. Aga kui ta uus sõber äkki minema läheb? Tähelepanelikult

silmitses ta poisi tõsist nägu, astus siis lähemale ja pani oma pehme pruuni käe ta käele. Õrn puudutus äratas poisi mõtisklusest. Ta vaatas tüdrukule silma ja nähes tema ripsmetel pisaraid, võttis uuesti lapse õlgade ümbert kinni.

„Tule," ütles ta. „Džungel on lahkem kui inimesed. Sa hakkad džunglis elama Koraki ja Akuti kaitse all."

Need sõnad ei öelnud Mirjamile midagi, kuid ta mõistis poisi käe survet, kui viimane teda maaslamavast araablasest ja telkidest eemale juhtis. Väike käsi põimus ümber poisi piha ja koos suundusid nad aia poole.

Suure puu all võttis ta lapse sülle, heitis kergelt oma õlale ja hüppas osavalt alumistele okstele. Tüdruk hoidis ta kaela ümbert kinni ja ühes väikeses käes poisi noorel sitkel seljal rippus Geeka.

Nad polnud külast kuigi kaugele jõudnud, kui Mirjam märkas äkki Akuti kohutavat kogu. Ta karjatas, surus end tugevamini Koraki vastu ja osutas kartlikult ahvi poole.

Nähes elusa saagiga naasvat Tapjat, pidas Akut seda vangiks ja sööstis urisedes nendele vastu. Habras tüdrukuke ei äratanud tema kiskjasüdames rohkem kaastunnet kui võitluse kaotanud isaahv. Ta oli võõras ja seepärast tuli ta tappa. Nende lähenedes paljastas Akut oma kollased kihvad, kuid nägi imestusega, et ka Tapja näitas hambaid, kuid mitte tüdrukule, vaid temale, Akutile, ja urises sealjuures ähvardavalt.

„Ahhaa," mõtles Akut. „Tapja on endale naise võtnud!" Ja alistudes oma sugukonna tavadele, jättis ta nad rahule, keeras selja ja hakkas tegelema ussikesega, kes näis eriti suupärane olevat. Silmanurgast piilus ta siiski salamahti Koraki poole. Nooruk oli pannud oma kandami suure oksa peale, kust see hirmuga kinni hoidis, et mitte alla kukkuda.

„Ta jääb meie juurde," ütles Korak Akutile peaga tüdrukule osutades. „Ära talle halba tee, me peame teda kaitsma."

Akut kehitas õlgu. Talle polnud sugugi meeltmööda koormata end hoolitsemisega inimlapse eest. Tüdruk oli džunglieluks lootusetult kõlbmatu — Akut nägi seda selgesti. Ta kartis istuda oksal, ta heitis kohkunud püke Akuti poole. Akut oli seda meelt, et abitud tuleb hävitada. Aga kui Tapja tahtis seda naist pidada, siis pidi Akut leppima.

Akutile ei meeldinud uus olend sugugi, seda võis ta kohe kinnitada. Tolle nahk oli karvadeta ja sile justkui vihmaussil ning nägu üsna eemaletõukav. Ta polnud kaugeltki nii kaunis kui üks emaahv, kes talle möödunud öösel ahvide kogunemiskohas oli silma hakanud. Ah, kus oli alles ilu, nõtkus ja naiselikkus! Suur lahke suu, armsad kollased kihvad ja kui pehmed vurrud! Akut ohkas, ajas end siis täies

pikkuses püsti ja hakkas oma oksal edasi-tagasi tammuma, sest isegi selline armetu olend nagu Koraki naine pidi vääriliselt hindama tema suurepärast kehaehitust ja nõtket hoiakut.

Kuid vaene väike Mirjam surus end tugevamini Koraki vastu. Viivuks soovis ta koguni tagasi külla, kus elutingimused olid nii tuttavad ja harjumuspärased. Näotu ahv kohutas teda: loom oli hiiglasuur ja metsiku välimusega. Ahvi liigutustes nägi ta ähvardust, sest ta ei võinud ju aimata, et ahv tahtis talle meeldida. Mirjam ei teadnud, et sõprussidemed ühendavad seda koletist jumala-sarnase noorukiga, kes oli ta päästnud šeigi käest.

Kogu õhtu ja öö tundis Mirjam lõputut hirmu. Korak ja Akut kihutasid saaki otsides puude otsas ja kandsid tüdrukut peadpööritavas kõrguses. Kord peitsid nad ta puuokstesse, ise aga hakkasid põdra poole hiilima. Ta kartis väga jääda üksi koletistest kihavasse džunglisse, aga hirm kasvas õuduseks, kui ta nägi poissi ja ahvi

okste vahelt põdrale selga hüppamas, kuulis oma kauninäolist päästjat metslooma moodi urisemas ja nägi tema tugevaid valgeid hambaid saagi võbisevasse kehasse tungimas.

Kui Korak Mirjami juurde tagasi tuli, olid ta nägu, rind ja käed verega koos. Ta pakkus tüdrukule suurt tükki sooja _ toorest liha. Mirjam põrkas temast õudusega eemale. Nähtavasti valmistas keeldumine poisile suurt muret, sest ta jooksis džunglisse ja tõi sealt Mir jamile mahlaseid puuvilju. Tüdruk pidi taas muutma oma arvamust poisist. Seekord ei põrganud ta eemale, vaid võttis annid vastu ja tänas õrna naeratusega. Oo, oleks Mirjam vaid teadnud, mida tähendas see naeratus sõbralikkust igatsevale üksildasele poisile!

Korakile valmistas muret, kuidas magama heita. Ta kartis, et tüdruk kukub unes oksa pealt alla, kuid ohtlik oh magada ka maas, kus teda võisid rünnata metsikud kiskjad. Poiss seadis tüdruku magama laiale oksale enda ja Akuti vahele,nii et ta ei saanud alla kukkuda ja tal oli nende kehadest soe.

Mirjamil ei tulnud kaua und: teda kohutasid all haigutav must kuristik ja kõrval magav karvane koletis, kuid viimaks sai loodus hirmust jagu ja ta vajus sügavasse unne.

Kui ta ärkas, oli päike juba kõrgel. Alguses ta ei saanud aru, on see kõik unes või ilmsi. Pea oli Koraki õlalt maha libisenud ja pilk pööratud ahvi karvase selja poole. Seda nähes tõmbus ta hirmust kägarasse. Siis tundis tüdruk, et keegi hoiab teda, ja ümber pöörates nägi nooruki naeratavaid silmi. Kui poiss talle naeratas, kadusid kõik Mirjami kartused. Ta surus end kõvemini poisi vastu, et hirmsast ahvist võimalikult kaugel olla.

63

Korak kõnetas teda ahvide keeles, kuid tüdruk raputas pead ja vastas araabia keeles, mis oli poisile niisama arusaamatu kui ahvide keel tüdrukule. Akut tõusis oksal istukile ja vaatas neid. Ta sai aru, mida rääkis Korak, kuid tüdruk tõi kuuldavale ainult mingisuguseid tobedaid häälitsusi, mis olid mõistmatud ja naljakad. Akut ei taibanud, mis võis tüdrukus Korakile nii väga meeldida. Ahv vaatas teda üksisilmi, jälgis tähelepanelikult iga tema liigutust, siis kratsis pead, tõusis püsti ja raputas end.

Tüdruk ehmus jälle ta liigutustest ja põrkas eemale. Loom nägi, et tüdruk kardab teda, ja võttis nõuks veidi hirmutada. Ta kummardus oksale lähemale ja hakkas oma pikka karvast kätt tüdruku poole sirutama, justkui kavatseks temast kinni haarata. Tüdruk püüdis kaugemale nihkuda. Akuti silmad särasid lõbusalt, ta tundis mängust mõnu. Haaratud oma vigurdamisest, ta ei märganudki, kuidas ahenesid poisi silmaterad ja pea tõmbus laiade õlgade vahele, mis on nii iseloomulik rünnakuasend. Vaevalt said ahvi sõrmed tüdruku kätt puudutada, kui nooruk äkki lühikese vihase urinaga püsti hüppas. Mirjami silme e*es vaikus rusikas ja lajatas tugevasti üllatunud Akuti nina pihta. Järsu haugatusega tegi inimahv uperpalli ja kukkus puu otsast alla.

Korak saatis teda silmadega, kui äkki kuulis põõsastes veidrat sahinat. Ka tüdruk vaatas alla, kuid ta ei näinud midagi peale vihase ahvi, kes pomisedes end tagajalgadele ajas. Ja siis, nagu püssist lastud, kargas Akuti selga kollase tähnilise nahaga olend. See oli panter Sheeta.

X. Elu kolmekesi

Kui panter Akuti selga hüppas, karjatas Mirjam ootamatusest ja õudusest, kuid mitte ahvi ähvardava hädaohu pärast, vaid selle pärast, et alles nüüdsama ahvi löönud nooruk kavatses teha midagi meeletut. Sest vaevalt oli kiskja nähtavale ilmunud, kui Korak noa haaras ja alla hüppas, jäädes oksa külge rippuma. Sel hetkel, kui Sheeta

tahtis oma vahedaid kihvu ja küüsi surmale määratud Akuti kehasse vajutada, hüppas Tapja talle selga.

Hiigelkass püüti kinni just hüppe ajal, kui ta polnud jõudnud ahvi seljast veel karvatuustigi välja kiskuda. Metsikult ulgudes hakkas ta keerutama, viskus selili ning püüdis küünte ja kihvadega vabastada end vaenlasest, kes hammastega kaela pures ja noahoope küljekontide vahele ladus.

64

Kui Akut kuulis oma selja taga ootamatut sahinat, hüppas ta kohe puu otsa tüdruku kõrvale, ilmutades seejuures nii koguka looma kohta ebatavalist osavust. Aga kui ta nägi, mis juhtus all, süs hüppas ta silmapilk jälle maha. Nähes sõpra ähvardavat ohtu, unustas ta sedamaid hiljutise pahanduse ja oli kõhklematult valmis end tema heaks ohverdama, nagu ka Korak oli olnud valmis Akutit aitama.

Ja sel moel sattus Sheeta eneselegi ootamatult kahe maruvihase metslooma vahele, kes mõlemad püüdsid teda tükkideks rebida. Kisendades, ulgudes ja urisedes keerlesid nad kolmekesi põõsastes, kuna selle metsiku stseeni ainuke pealtvaataja, väike Mirjam, värisedes puu otsas istus ja kohkunult Geekat rinna vastu surus.

Poisi nuga otsustas lõpuks lahingu: panter tõmbles kramplikult viimast korda ja jäi siis elutult rohu sisse lamama. Nooruk ja ahv tõusid püsti, nende pilgud kohtusid. Korak osutas peaga üles tüdruku poole.

„Jäta ta rahule," ütles poiss, „ta on minu."

Akut vaikis, vahtides verd täis valgunud silmadega Sheeta surnukeha. Siis ajas ta end sirgu, tõstis pilgu taeva poole ja tõi kuuldavale nii kohutava kisa, et tüdruk hakkas jälle värisema. See oli isaahvi võiduhüüd. Poiss vaatas viivu vaikides Akutit, seejärel hüppas puu otsa ja ruttas tüdruku juurde. Ka Akut ühines nendega. Mõne silmapilgu lakkus ta oma haavu, siis aga läks endale hommikueinet otsima.

Mitu kuud kestis elu kolmekesi ilma eriliste sündmusteta. Vähemasti poisi ja ahvi meelest ei juhtunud midagi erilist. Tüdruku jaoks oli see elu lakkamatu õud, mis kestis palju päevi ja nädalaid, enne kui ta harjus surmale rahulikult silma vaatama ja värinata tundma tema jäise rüü puudutust. Aegamisi õppis Mirjam ära suurte ahvide keele — ainsa mooduse, kuidas vahetada mõtteid oma kaaslastega. Palju kiiremini omandas ta džunglis elamise kunsti ja peagi sai olla neile kasulik: valvas, kui teised magasid, aitas leida metslooma jälgi. Akut rääkis temaga üksnes äärmise vajaduse korral, muul ajal püüdis ta tüdrukut vältida. Nooruk aga oli tema vastu alati lahke ning valmis Mirjami pärast taluma mis tahes ebamugavusi ja raskusi. Märgates, et öine jahedus ja niiskus mõjuvad tüdrukule halvasti, ehitas nooruk talle suure puu okste vahele väikese varjualuse. Siin oli Mirjamil soe, mugav ja turvaline, kuna Tapja ja ahv magasid tema lähedal paljastel okstel. Sageli ööbis Korak varjualuse sissepääsu ees, et kaitsta oma sõbratari kõigi vaenlaste eest. Et varjualune asus puu otsas hästi kõrgel, ei pruukinud neil karta Sheetat. Kuid oht võis ähvardada madu Histah' ja suurte paavianide näol.

65

Viimased elutsesid seal läheduses ja ehkki nad iialgi kallale ei tunginud, paljastasid siiski alati kihvu ja urisesid ähvardavalt.

Varjualuse ehitamisega lõppes nende hulkurielu, ööseks pidid nad oma puu juurde tagasi pöörduma. Läheduses voolas jõgi, ümberringi leidus rohkesti ulukeid, puuvilju ja ka kalu. Nende elu oli nüüd samasugune kui kõigil metsloomadel: nad kas otsisid endale süüa või magasid. Nad ei muretsenud üalgi homse pärast. Kui noorukile meenus endine elu kaugel pealinnas, tundus talle, et seal ei elanud mitte tema, vaid hoopis keegi teine olevus. Ta oli lõplikult kaotanud lootuse kunagi tsiviliseeritud maailma tagasi jõuda, sest püüdes vältida neid, kelle sõprust ta kunagi otsis, oli ta

läinud nii kaugele sisemaale, et tundis end olevat jäädavalt maetud metsikusse džunglisse.

Pealegi oli ta Mirjami ilmumisega omandanud selle, millest džunglis kõige rohkem puudust oli tundnud — inimesest kaaslase. Tema sõprusel tüdrukuga polnud vähimatki varju meelusest. Nad olid sõbrad, kaaslased, mitte rohkem. Nad kohtlesid teineteist kui kaks poissi, kui mitte arvestada rohkemat hoolitsust ja poolisalikku kaitset, mida Korak instinktiivselt tüdruku vastu üles näitas.

Tüdruk jumaldas teda, nagu oleks jumaldanud truud venda. Kumbki ei teadnud, mis on armastus. Ent sedamööda, kuidas nooruk meheeale lähenes, sai selgeks, et nagu igas teises metsiku džungli isasloomas, nii ärkab armastus ka temas.

Džunglis oli neil palju tuttavaid. Väikesed pärdikud tulid sageli nende lähedale vatrama ja mängima. Akutit nad pelgasid ja hoidusid temast kaugemale, Korakit kartsid nad vähem. Aga kui mõlemad mehed olid ära läinud, tulid pärdikud Mirjamile päris lähedale, katsusid ta ehteid ja mängisid Geekaga, mis pakkus suurt lõbu. Tüdruk hullas pärdikutega ja söötis neid, nemad aga lahutasid ta meelt pikkadel tundidel, kui Korak ära oli.

Nukk Geeka oli sellest saadik, kui ta väike ema šeigi külast lahkus, hoopis teiseks muutunud. Nüüd kandis ta samasuguseid rõivaid kui Mirjam: kleidiks oli tal tükike leopardinahka, mis kattis rotinahkset keha õlgadest põlvedeni. Juustesse torgatud paari papagoisulge hoidis kinni rohukõrtest punutud peapael, rohust võrud käte ja jalgade ümber asendasid metallehteid. Geekast oli saanud ehtne väike metslane. Kuid süda oli tal jäänud endiseks. Geeka oli samasugune tähelepanelik kuulaja kui ennegi. Ta ei sekkunud kunagi jutuajamisse ega rääkinud midagi endast, ja see oli ta kõige toredam omadus.

Ka tänane päev polnud selles suhtes mingi erand. Terve tund oli Geeka tähelepanelikut Mirjamit kuulanud. Nukk

istus, selg vastu puutüve, kuna väike noor ema lamaskles kassiliku nõtkusega tema ees jämedal oksal.

„Väike Geeka," ütles Mirjam, „meie Korak on täna kaua ära olnud. Džunglis on igav ja kurb, kui Korakit pole meie juures. Mida ta meile täna toob? Kas veel ühe läikiva metall võru Mirjami jala jaoks? Või pehme kitsenahast seeliku mõnelt neegrinaiselt? Ta räägib, et naiselt on tal ehteid röövida palju raskem kui mehelt, sest naisi ta ei tapa. Naised võitlevad alati metsikult ja kisendavad, nende kisa peale tormavad kohale mehed odade ja nooltega ning Korak peab puu otsa põgenema. Mõnikord tirib ta endaga kaasa ka naise ja võtab seal üleval okste vahel ära ehted, mida ta tahab Mirjamile tuua. Korak ütleb, et neegrid on teda kartma hakanud ja niipea kui nad teda märkavad, põgenevad kõik, nii mehed kui naised, oma onnidesse. Kuid ta jookseb ka sinna neile järele ja tuleb harva tagasi endale nooli ja Mirjamile kingitusi toomata. Korak on džunglis võimas valitseja, see on meie Korak, ei, minu, minu Korak!"

Väike hirmunud ahvipärdik hüppas talle õlale, katkestades tüdruku südamepuistamise.

„Päästa end!" karjus ta. „Rutem! Manganid tulevad!"

„Päästa end ise, väike Manu," sõnas ta. „Korak ja Akut on meie džunglis ainsad manganid. Nad tulevad jahilt tagasi ja neid sa nägidki. Ühel päeval näed sa oma varju, väike Manu, ja ehmatad enese surnuks."

Kuid pärdik hakkas veelgi kõvemini kriiskama ja ronis kärmesti kõrgemale peenematele okstele, kuhu ei pääse ligi manganid, suured ahvid.

Mirjam kuulis, et keegi ronis oksi mööda lähemale. Ta kikitas kõrvu: tulijaid oli kaks ja need olid suured ahvid, loomulikult Korak ning Akut. Tema jaoks oli ka Korak suur ahv — mangani, nii nad kolmekesi end alati nimetasid. Inimene oli nende vaenlane ja nad ei pidanud end enam inimsoo hulka kuuluvaks. Tarmanganit ehk suurt valget ahvi, nagu nad oma keeles valget inimest nimetasid, polnud nad üldse kohanud. Gomangani — suur mustanahaline ahv ehk neeger — polnud neist keegi, seepärast kutsusid nad end lihtsalt manganiks.

Mirjam otsustas teeselda magamist ja Korakit pisut kiusata. Ta heitis pikali ja pigistas silmad kinni. Tüdruk kuulis, kuidas nad üha lähenesid. Nüüd olid nad juba puu juurde jõudnud ja jäid äkki seisma: küllap vist märkasid teda. Kuid miks olid nad nii vaiksed? Mispärast ei tervitanud Korak teda nagu tavaliselt? Vaikus tundus kahtlasena. Sellele järgnes peagi väga tasane sahin: keegi ronis tema poole. Kas Korak tahtis ka nalja teha? Mis siis ikka, Mirjam on temast kavalam! Ta paotas õige pisut lauge ja süda kippus seisma jääma. Tema poole hiilis kuulmatult

tohutu suur võõras isaahv, keda ta iialgi polnud näinud. Tema selja tagant paistis teine samasugune...

Orava väledusega hüppas Mirjam jalule. Ahv sööstis tema poole. Oksalt oksale hüpates põgenes tüdruk läbi džungli, kannul kaks hiiglasuurt ahvi. Nende kohal puude ladvus tormasid kiljudes ja vadistades väikesed pärdikud, pildusid okstega manganisid ja julgustasid tüdrukut.

Mirjam lennutas end puult puule, püüdes jõuda järjest kõrgemale peenematele okstele, mis tema jälitajate raskusele vastu poleks pidanud. Ahvid jõudsid talle üha lähemale. Nende sõrmed olid juba mitu korda temast kinni haaramas, kuid ikka libises ta käest välja, sooritades kõige riskantsemaid hüppeid.

Pikkamisi lähenes Mirjam latvadele. Jõuaks ta vaid ülemiste oksteni, ja ta on pääsenud! Ent äkki pärast ühte eriti hulljulget hüpet murdus tema all oks ja tüdruk kukkus alla. Ta oli ka varem niimoodi kukkunud ega tundnud selle ees hirmu. Tüdrukut hirmutas kõige rohkem ettenägematu viivitus, sest nüüd ei jõudnud ta enam nii kiiresti puu latva. Jä me oks peatas ta kukkumise ja ta klammerdus selle külge, et otsekohe oksale ronida ja edasi tormata. Kuid sel hetkel hüppas ülevalt ta kõrvale raske kogu ja pikk karvane käsi võttis tal piha ümbert kinni.

Peaaegu kohe jõudis sinna ka teine ahv. Ta sirutas käe Mirjami poole, kuid tüdruku vangistaja, hoides tugevasti oma saaki, paljastas hambad ja hakkas ähvardavalt urisema. Mirjam püüdis end vabastada: ta peksis rusikatega sagrist rinda ja karvadesse kasvanud põski ning vajutas oma tugevad valged hambad koletise käsivarde. Ahv lõi teda raevukalt näkku, pööramata paljastatud kihvu oma kaaslaselt, kes nähtavasti tahtis temalt saaki ära võtta.

Mirjami vangistanud ahvil oli kõikuval oksal ebamugav võidelda. Oma ohvrit lahti laskmata hüppas ta alla. Teine ahv järgnes talle ja siis puhkes raevukas võitlus. Kasutades nende kähmlust, püüdis tüdruk mitu korda minema lipsata, kuid iga kord jätsid nad siis oma duelli pooleli, tormasid talle järele ja püüdsid ta kinni.

Tihti sai tüdruk hoope, mis olid määratud karvasele vastasele, kuni ta lõpuks teadvuseta maha kukkus. Nüüd, kus ahvidel ei tarvitsenud teda jõuga kinni hoida, alustasid nad õige vihast võitlust.

Nende kohal puude otsas kriiskasid täiest kõrist pärdikud, sagides hullunult edasi-tagasi. Fantastilise sulestikuga linnud, kes lendasid võitlust vaatama, täitsid õhku põlastava kisaga. Kuskil kaugel möirgas lõvi.

Ahvid veeresid maas ja rebisid teineteist. Nende käed olid põimunud nagu maadlevatel inimestel. Kihvad rebisid

liha. Karvased kehad nõretasid verest ja maa nende ümber muutus punaseks.
Kogu selle aja lamas Mirjam teadvusetult maas. Viimaks hakkas üks ahv teisele alla jääma ja mõlemad kukkusid maha, nüüd juba viimast korda. Mitu minutit lamasid nad peaaegu liikumatult. Siis tõusis püsti ainult üks ahvidest. Tema kaelas haigutas sügav verine haav. Ta hakkas aeglaselt komberdama tüdruku ja võidetud vaenlase vahel, togis seda jalaga, astus siis surnukeha peale ja tõi kuuldavale metsiku võidukisa. Pärdikud jooksid kiiresti laiali, kirjud linnud lendasid minema. Taas möiratas lõvi, nüüd juba kaugemal.
Ahv läks Mirjami juurde ning nuusutas ta rinda ja nägu. Tüdruk oli elus. Pärdikud hakkasid pikkamisi tagasi tulema. Nad vahtisid ülevalt alla võitja peale, tõrelesid temaga ja tegid nägusid.
Ahv paljastas hambad ja urises nende peale, tõstis siis tüdruku üles, heitis üle õla ja viis džunglisse.
Vihased pärdikud järgnesid talle.

XI. Armastus ja võitlus

Jahilt saagiga tagasi tulles kuulis Korak pea kohal pärdikute ärevat vadistamist. Millest nad patravad? Mis juhtus? Küllap oli madu Histah mõne ettevaatamatu pärdiku kinni nabinud. Nooruk kiirustas üles puude otsa. Pärdikud olid Mirjami lemmikud ja Korak aitas neid alati meelsasti. Kiiresti liikus ta puude otsas edasi. Mirjami varjualuse juures asetas ta saagi oksale ja hõikas siis tüdrukut. Vastust ei tulnud. Ta laskus allapoole. Oh ehk Mirjam alumiste okste vahele peitu pugenud?
Suurel oksal, kus Mirjamile kiikuda meeldis, istus üksinda Geeka, selg vastu puu tüve. Mis see tähendab? Mirjam polnud iialgi varem oma Geekat üksipäini jätnud. Korak võttis nuku ja pistis vöö vahele. Ta hõikas Mirjamit veel kord, kõvemini, kuid tüdruk ei vastanud. Vadistavate pärdikute kari oli üha kaugemale kadumas ja Korak eristas nüüd veel suurivaevu nende ärevaid läbilõikavaid kriiskeid.
Kas võis väikeste manude ärevuse ja Mirjami arusaamatu kadumise vahel olla mingi seos? Ära ootamata Akutit, kes polnud veel jahilt tagasi jõudnud, tormas Korak ärevil pärdikutekarja taga ajama. Peagi sai ta nad kätte. Korakit nähes hakkasid pärdikud kriiskama, kätega vehkima ja alla näitama. Korak heitiski pilgu alla ja mõistis nende ärevuse põhjust.
Poisi süda jäi hirmust seisma, kui ta nägi tüdruku

nõtket keha suure ahvi karvasel õlal. „Surnud!" mõtles ta õudusega, ja selsamal hetkel ärkas ta hinges uus, seletamatu tunne. Ta ei saanud ka ise aru, mis temaga juhtunud oli, kuid ta tundis, et kogu maailm oli äkki keskendunud sellesse väikesesse õrna ja haprasse kehasse, mis ' abitult ja haletsusväärselt ahvi võimsal õlal rippus.
Kas ta tõesti saab elada ilma Mirjamita? Mirjam on tema päike, tema kuu ja tema tähed. Mirjam on surnud, ja temaga koos on surnud valgus, hellus ja õnn. Nooruk oigas, siis aga tormas nagu nool kiskja metsiku urinaga jälgile röövloomale järele.
Ähvardavat urinat kuuldes pööras ahv ümber. Meeletu raev süttis Tapja silmades, sest ta nägi enda ees sedasama ahvide kuningat, kes oli tema, Tarzani poja nii julmalt minema ajanud, kui ta oli kõigest hingest soovinud suurte inimahvide sugukonnaga vennastuda.
Ahvide kuningas pani tüdruku rohu peale maha ja valmistus võitlema oma kallihinnalise saagi pärast. Temagi oli Koraki ära tundnud ja lootis noorukist hõlpsasti jagu saada. Oli ta ju selle poisikese tookord lagendikult minema kihutanud, võtmata

abiks hambaid või käsi. Ahv tõmbas pea õlgade vahele ja viskus siledanahkse olevuse kallale, kel oli jätkunud jultumust vaidlustada kuninga õigust oma saagile.

Nagu kaks raevunud pühvlipulli läksid nad peadpidi kokku, kukkusid siis maha teineteist rebides ja tagudes. Korak unustas oma noa. Tema pöörast viha võisid jahutada üksnes vaenlase liha maitse julmade lõuapärade all ja^ kuumad verejoad paljal ihul. Korak, Tapja, ei teadnud, et teda ei juhtinud mitte kättemaksuiha ega vihkamine, vaid hoopis võimsam tunne — oma emaslooma pärast rivaaliga võitleva isaslooma tunne.

Ahvide kuningas ei olnud rünnakut oodanud. Enne kui ta toibuda jõudis, oli ta juba Koraki raudses süleluses.

Pöörases raevus silmad kinni pigistanud, kobas nooruk sõrmedega metslooma karvast kõri.

Sel hetkel toibus Mirjam. Pärani silmi vaatas ta raevunud võitlejaid enda ees.

„Korak!" karjatas ta. „Korak! Kallis Korak! Ma teadsin, et sa mu päästad. Tapa ta, Korak, tapa ta!"

Tüdruk hüppas maast üles, ta silmad välkusid, rind tõusis ning vajus, ja ta jooksis Koraki juurde. Sealsamas rohus vedeles oda, mille Tapja oli maha visanud, enne kui ta ahvi kallale tormas. Tüdruk nägi oda ja võttis selle üles. Jälgides kohutavat ürgaegset kähmlust, ta isegi ei kahvatanud. Mirjamit tabanud närvivapustusest, kui ahv teda taga ajas, polnud jälgegi järel. Ta oli erutatud, kuid külmavereline ja julge. Tema Korak võitles teise manganiga,

kes teda röövida oli tahtnud; kuid Mirjam ei roninud kõrgele oksale, et sealt ohutus kauguses jälgida võitluse kulgu, nagu oleks teinud emane mangani. Ei, ta haaras hoopis oda ja, valinud paraja silmapilgu, torkas selle otse metslooma südamesse. Korak ei vajanudki enam tema abi, sest läbinäritud kõriga ahvide kuningas oli juba hinge heitmas, kuid Korak tõusis püsti ja tänas naeratades oma liitlast.

Kui ilus ja sihvakas ta on! Kas tõesti oli ta niisuguseks muutunud selle paari tunni jooksul, mil Korak ära oli, või oli võitlus ahviga teinud ta nii tundeliseks? Uus Mirjam astus tema vaimustatud pilgu ette ja Korak hakkas kõike ümbritsevat uues valguses nägema. Mitu päeva oli sellest möödas, kui ta väikese araabia tüdruku kodukülast ära viis? Ta ei teadnud seda, sest keegi ei arvesta džunglis aega ja temagi ei lugenud möödunud päevi. Ent nüüd märkas ta äkki, kui vähe sarnanes Mirjam selle väikese tüdrukuga, kes kunagi oli küla servas suure puu all Geekaga mänginud. Arvatavasti oli muutus kulgenud väga aeglaselt, et ta polnud seni midagi märganud. Mis sundis teda siis nüüd äkki seda tähele panema? Tema pilk rändas tüdrukult tapetud ahvile. Ja järsku taipas ta tüdruku röövimise tõelist põhjust. Sellest ootamatult sähvatanud mõttest läksid ta silmad algul pärani, siis lõid raevukalt välkuma, kui ta heitis pilgu maas lamavale jälgile elukale. Siis vaatas ta uuesti Mirjami otsa ja tume puna tõusis ta palgesse. Jah, muidugi, nüüd vaatas ta Mirjamit uute silmadega — naist vaatava mehe silmadega.

Akut jõudis nende juurde parajasti siis, kui Mirjam oda vaenlase südamesse torkas. Tapetud ahvide kuningat nähes tormas ta võidukisaga surnukeha juurde, hüppas talle peale ja hakkas langenud vaenlast upsakalt rinda ette ajades ja oma pikki liikuvaid huuli kõverdades mõnitama. Ta karvad olid turris. Mirjamist ja Korakist ei teinud ta väljagi. Sügaval teadvuses liikus mingi ammu unustatud tunne, mille äratas suguvenna sirakil keha lõhn. Akuti loomalik raev oli üksnes temas ärganud tunnete väline ilming, kuna vana ahvi sisetunne oli hoopis teistsugune, nimelt kõditavalt meeldiv.

Tapetud ahvi lõhn ja tema hiiglasuur karvane' keha äratasid Akuti südames kirgliku igatsuse oma sugukonna järele. Seega polnud Korak ainuke, kes neü hetkedel sügavat hingelist erutust üle elas.

Ent Mirjam? Mirjam oli naine... Naise jumalik õigus on armastada. Mirjam oli Korakit alati armastanud, kuid üksnes nagu suurt venda, ja mitte teisiti. Tema süda ei hakanud rõõmust kiiremini tuksuma.' Ta armastas teda endiselt nagu õde armastab hella venda, oli väga õnnelik ja uhke Koraki üle. Kogu džunglis polnud kedagi teist nii tugevat, ilusat ja vaprat.

Korak astus tütarlapse juurde. Tema silmis süttis uus tuluke, kuid Mirjam ei mõistnud selle tähendust. Ta ei tajunud, et neile mõlemale oli saabunud küpsusaeg, ega aimanud, kui suurt muudatust nende elus kuulutas nooruki pilgus leegitsev uus tuli.

„Mirjam!" sosistas Korak mahedalt, pannes oma tugeva päevitanud käe ta paljale õlale. „Mirjam!" Äkki surus ta tüdruku enda vastu. Naerdes tõstis Mirjam pea ja vaatas talle otsa, poiss aga kummardus ja suudles tüdrukut huultele. Mirjam ei saanud ikka veel aru. Ta ei mäletanud, et keegi oleks teda kunagi suudelnud. See oli väga meeldiv. Mirjam arvas, et Korak tahab sel moel oma rõõmu väljendada, sest ahvil ei õnnestunud ju teda ära viia. Ka Mirjam oli rõõmus, seepärast põimis ta käed Tapja kaela ümber ja suudles teda mitu korda. Siis märkas ta Koraki vöö vahel oma nukku, haaras selle kätte, surus rinnale ja külvas Geeka näo suudlustega üle, nagu ta äsja oli suudelnud Korakit...

Korak tahtis midagi öelda. Ta tahtis Mirjamile selgitada, kuidas ta tüdrukut armastab, ent ootamatust tunnetetulvast vapustatuna ei suutnud ta lausuda sõnakestki. Ja pealegi polnud manganidekeeles selleks sõnu...

Äkki tõi Akut kuuldavale tasase hoiatava urina. Korak tõstis pilgu armsa näokese kohalt, mis oli talle nii lähedal. Otsekohe ärkasid temas kõik džungli metsiku asuka instinktid. Ta muutus valvsaks, tema nina haistis õhku. Midagi oli tulemas!

Korak astus Akutile lähemale, Mirjam oli nende taga. Kõik kolm seisid nagu raidkujud ja vahtisid pinevalt tihedasse džunglisse. Okste praksumine, mis nende tähelepanu oli äratanud, tuli üha lähemale, ja äkki hüppas tihnikust välja suur ahv. Neid märgates jäi ta mõne sammu kaugusele seisma ja tõi kuuldavale madala hoiatava urina. Silmapilk hiljem tuli põõsastest nähtavale teine isaahv, kellele järgnes veel isaseid ja emaseid koos poegadega, kuni kokku sai nelikümmend suurt inimahvi. Nad seisid poolringis Mirjami, Akuti ja Tapja ümber. See oli tapetud ahvide kuninga sugukond.

Esimesena hakkas rääkima Akut.

„Korak, vägev võitleja, tappis teie kuninga," kähistas ta, osutades surnukehale. „Džunglis pole kedagi, kes oleks suurem ja tugevam kui Korak, Tarzani poeg! Nüüd on Korak teie sugukonna kuningas. Kes teist julgeb öelda, et ta on Korakist tugevam?"

See oli väljakutse kõigile, kes oleksid söandanud vaidlustada Koraki õigust olla kuningas. Ahvid muutusid

rahutuks ja hakkasid omavahel vadistama. Siis astus ette noor isaahv, taarudes oma jämedatel lühikestel jalgadel. Ta karvad olid turris, kihvad paljad ja kõrist kostis metsik urin.

See oli kohutavalt suur loom oma parimas eas. Ta kuulus sellesse haruldast tüüpi ahviliste seltsi, keda valged inimesed väga kõrgelt hindavad. Et niisugust ahvi leida, korraldavad valged inimesed spetsiaalseid ja mõnikord äärmiselt raskeid

ekspeditsioone kõige sügavamasse džung-lisse. Isegi pärismaalastel õnnestub harva näha neid võimsaid karvaseid ürginimesi.

Korak astus ettepoole, et koletist rinnaga vastu võtta. Temagi urises ähvardavalt. Peas küpses kiiresti tegutse-misplaan. Minna käsitsi kokku selle turske loomaga kohe pärast rasket ja väsitavat võitlust kuningaga oleks tähendanud kindlat kaotust, sest tal poleks jätkunud jõudu. Ta pidi võitma teisel, endale sobivamal moel.

Ta tõmbus küüru, valmistudes vaenlase kallaletungiks, kuid pidi veidi ootama. Et õpetada pealtvaatajaid ja hirmutada Korakit, pidas vastane vajalikuks loetleda kõiki oma märkimisväärseid saavutusi, pajatada oma vägevusest ja kirjeldada lühidalt kavatsusi viletsa tarmangani suhtes, keda ta oli nõuks võtnud kõvasti karistada. Lõpetanud kõne, asus isaahv tegutsema.

Kiirrongi väledusega tormas ta rahulikult seisva Koraki kallale. Ahvi käed olid rusikas, lõuad ammuli. Korak seisis liikumatult paigal, kuni pikad käed sirutusid ta keha ümbert kinni haarama. Siis libises nooruk looma väljasirutatud käte alt läbi, andis talle samal ajal kohutava hoobi vastu lõugu ja hüppas kõrvale, kuna isaahv temast täie hooga mööda lendas ja raskelt maha prantsatas.

Tulivihane ahv püüdis otsekohe püsti karata. Vaht kattis ta huuli, väikesed silmad olid veripunased, lõugade vahelt tilkus verist sülge. Kuid Korak seisis mahakukkunud ahvi kohal ja hetkel, mil karvane koon maast kerkis, andis talle uue hoobi. Ahv lendas taas pikali.

Veel ja veel kord püüdis ahv üles tõusta, kuid ikka ja jälle tabas teda tarmangani võimas rusikas. Looma ponnistused muutusid üha nõrgemaks. Tema nägu ja rind nõretasid verest, ninast ja suust voolas punane oja. Pealtvaatajad, kes teda süani olid julgustava kisaga ergutanud, karjusid nüüd talle vaid mõnitusi. Suguvendade sümpaatia kuulus nüüdsest täielikult tarmanganile. „Ka-goda?" küsis Korak isaahvi taas maha paisates.

Kangekaelne elukas püüdis uuesti jalule tõusta. Ja jälle rabas võimas hoop ta rohu sisse pikali.

„Ka-goda?" küsis Korak uuesti. Ahvide keeles tähendas see:„Kas annad alla?"

Silmapilgu lamas ahv liikumatult, hingeldas raskelt. Siis kõlas veriste huulte vahelt ainus sõna: „Ka-goda."

„Tõuse ja mine oma rahva sekka!" ütles Korak. „Ma ei taha olla selle sugukonna kuningas, kes minu kord minema kihutas. Minge teie oma teed ja meie läheme oma teed. Võib-ollasaavad meist kunagi sõbrad, kuid ma ei soovi olla teie kuningas."

Korakile lähenes pikkamisi vana isaahv.

„Sa tapsid meie kuninga," ütles ta. „Sa võitsid selle, kes oleks võinud saada meie kuningaks. Halastusest jätsid sa ta ellu. Kes siis hakkab meid nüüd valitsema?"

Korak osutas Akutile.

„Siin on teie kuningas!" ütles ta.

Kuid Akut ei tahtnud Korakist lahkuda, kuigi teda meelitas elu oma rahva seas. Ta hakkas tungivalt paluma, et ka Korak jääks ahvide juurde elama.

Nooruk vaikis. Ta mõtles Mirjamile. Kus temal oleks kõige parem ja kõige turvalisem? Kui Akut ahvide juurde läheb, siis peab ta üksinda, ilma kõrvalise abita kaitsma Mirjamit. See on väga raske. Aga teisest küljest, kui nad Mirjamiga ühinevad ahvidega, kas võib siis Korak rahumeeli jahile minna, jättes Mir jami üksinda inimahvide sekka? Ahvid ei suuda talitseda oma metsikuid kirgi. Kiivusest võib mõnes emaahvis süttida viha õrna valge tütarlapse vastu ja ta võib Koraki äraolekul Mir jami tappa.

„Me jääme elama teie naabrusesse," ütles viimaks Korak. „Kui te rändate uutele jahimaadele, siis järgneme Mirjamiga teile, nii et viibime alati teie lähedal. Kuid teiega koos me elama ei hakka."

Akut ei jäänud kuidagi nõusse. Ta ei tahtnud Korakist lahkuda. Alguses keeldus ta kindlalt oma rahva juurde tagasi minemast, aga nähes, kuidas viimane ahv kadus džunglisse ja kui õrnu pilke saatis talle tapetud kuninga noor naine, lämmatas vere hääl kõik muud tunded. Heitnud armastatud Korakile jumalagajätuks viimase pilgu, sööstis Akut ürgmetsa hämarasse tihnikusse ilusale emaahvile järele.

Kui Korak pärast järjekordset röövretke neegrite külast lahkus, sundis paljaksröövitud ohvri ning teiste naiste ja laste kisa sõjamehi kalalt ja jahilt koju ruttama. Tuline viha haaras metslasi, kui nad kuulsid, et valge saatan oli jälle tunginud nende onnidesse, hirmutanud naisi, varastanud nooli, võtnud ühelt naiselt ära kallid ehted ja tühjendanud toiduvarude panipaiga.

Nad tundsid ebausklikku hirmu selle džunglivaimu ees, kes pidas jahti koos hiiglasliku ahviga. Kuid nende viha oli nii suur, et nad said hirmust jagu ja otsustasid kätte maksta

ning vabastada seeläbi end alatiseks tema ohtlikust lähedusest.

Mõne minuti pärast asuski paarkümmend suguharu kõige vapramat ja väledamat sõjameest Korakit ja Akutit taga ajama.

Poiss ja ahv olid pikkamisi ja laisalt puult puule liikunud. Nad ei mõelnudki jälitamisele ega vaadanud isegi tagasi. See muretus oli ka mõistetav: et nad olid oma röövretkedel alati terve nahaga pääsenud, harjusid nad metslastesse suhtuma üleoleva põlgusega. Tuul puhus vastu ja nii ei haistnud nad tagaajajate lõhna. Muretult pöördusid nad koju tagasi, aimamata, et raevunud neegrid, kes kõiki džungliradu tundsid niisama hästi kui nemadki, järgnevad neile hagija kangekaelsusega.

Sõjameeste salka juhtis pealik Kowudoo, vana kogenud metslane, kes oli suguharus kuulus kavaluse ja vapruse poolest. Kowudoo võttis kokku kõik oma vaimsed võimed ning tänu tema tähelepanelikkusele, heale ninale ja kiirele taibule õnnestus neil lõpuks leida röövli jäljed.

Taplusekära juhtis metslased lagendikule, kus Korak võitles parajasti ahvide kuningaga. Kowudoo oli sihvakat valget tütarlast nähes nii üllatunud, et viivitas kallaletungi-käsu andmisega. Sel hetkel ilmusid kohale suured ahvid ja mustad sõjamehed pidid ajutiselt oma rünnakust loobuma. Tahtmatult nägid nad pealt Koraki ja noore isaahvi vahelist võitlust.

Kuid siis suured ahvid lahkusid ning valge noormees ja tütarlaps jäid džunglisse üksi.

„Vaata," sosistas üks mustanahaline pealiku kõrva juurde kummardudes ja osutas mingile esemele, mis tüdruku vöö vahel rippus. „Kui mu vend ja mina araabia külas orjad olime, tegi vend selle asja ja kinkis šeigi väikesele tütrele. Ta mängis sellega päevad läbi ja pani talle nimeks Geeka — minu venna nime. Mõni päev enne meie põgenemist peksis üks saatan šeigi läbi ja varastas ta tütre. Kui see tema on, siis võib šeigi käest head tasu saada."

Korak embas Mir jamit. Armastus täitis ta südant, veri kohises kõrvus. Tema jaoks ei olnud enam olemas tsiviliseeritud maailma, London oli niisama kaugel kui vana Rooma. Terves ilmas olid ainult nemad kahekesi — Korak, Tapja, ja Mir jam, tema naine. Jälle surus ta tütarlapse enese vastu ja kattis ta näo palavate suudlustega.

Äkki avanes nende ees põrgu: kohutava sõjakisaga tormasid lagendikule neegrid.

Korak võpatas, ajas end sirgu ja oli kohe valmis võitlema. Mirjam kerge odaga astus nooruki kõrvale. Nende poole lendas terve parv nooli. Üks tabas Koraki õlga, teine sattus jalga. Ta kukkus maha.

75

Mirjam ei saanud vigastada, sest metslased olid teda tahtlikult säästnud. Sõjamehed sööstsid Koraki kallale, et talle lõpp peale teha ja tüdruk vangi võtta, kuid sel hetkel hüppas põõsastest välja Akut, kellele järgnes terve kari tema uusi alamaid.

Metsiku lorina ja kriiskamisega tungisid nad mustadele sõjameestele kallale. Kowudoo sai aru, et vaevalt pärjab taplus võimsate inimahvidega tema sõjamehi uute võidu-loorberitega, ja pidas paremaks jalga lasta. Ta kahmas Mirjami ja käskis mehi põgeneda. Kuid see polnudki nii lihtne. Ahvid jäütaSid neid raevukalt mõnda aega, mitu neegrit sai raskesti vigastada ja üks kägistati. Mustanahaliste õnneks käskis Akut oma alamaid edasine tagaajamine lõpetada. Röövitud tüdruku saatus läks talle vähe korda, hoopis suuremat muret valmistasid Koraki haavad; oli ta ju alati pidanud tüdrukut vahelesegajaks ja ülearuseks koormaks.

Korak lamas maas, verest tühjaks jooksmas ja teadvuseta. Akut kiskus rasked odad ta kehast välja, lakkus ta haavu, tõstis sõbra õlgadele ja viis üles varjupaika, mille Korak oli ehitanud Mirjamile. Mida rohkemat olekski võinud metsik loom teha? Loodus ise pidi tegema kõik muu ja haavatu terveks ravima, muidu peaks Korak surema.

Kuid ta ei surnud.

Rinnalapsest abitumalt lamas ta üleval lavatsil, vappudes troopikapalavikus. Akut ja teised ahvid olid kogu aeg läheduses, et kaitsta teda tüütute lindude ja loomade eest. Vahetevahel tõi Akut mahlaseid puuvilju, et haige saaks janu kustutada. Ja lõpuks sai tugev organism võidu. Teravatest odadest tekitatud haavad kasvasid kinni. Koraki endine jõud tuli tagasi.

Neil silmapilkudel, kui ta teadvusel oli, kannatas ta rohkem kartusest Mirjami käekäigu pärast kui valust, mida tekitasid haavad.

Nooruk lamas Mirjami mugavas pesakeses pehmetel loomanahkadel ja mõtles üksnes temale. Kus ta on? Mis neegrid temaga tegid? Kas ta elab veel või on need piinajad, kes inimest sellise iharusega lõhki rebivad, ta juba tapnud?

Paraku tundis Korak lügagi hästi selle suguharu julmi kombeid. Ajuti ta lausa värises hirmust, kui vaimusilma ette kerkisid kõige hirmsamad pildid piinamisest, mis võis tabada armastatud tütarlast.

Päevad venisid tüütava aeglusega, nooruk paranes pikkamisi. Lõpuks oli tal jälle nii palju jõudu, et võis teiste abita pesast välja roomata ja puu otsast alla tulla. Nüüd toitus ta peaaegu eranditult toorest lihast, mida Akut talle muretses. See tervislik lihatoit kiirendas paranemist ja ühel

76

ilusal päeval tundis Korak, et tal on juba küllalt jõudu asuda teele neegrite külla.

XII. Mirjami jälgedes

Kaks pikakasvulist habemikku valget meest liikusid ettevaatlikult džunglis. Nende laager asus laia jõe ääres, kuid nad läksid sellest üha kaugemale džunglisse.

Need olid Carl Jenssen ja Sven Malbihn. Nende välimus polnud suurt muutunud, ehkki sellest päevast, mil neid nii kohutavalt oli hirmutanud palgest palgesse kohtumine Koraki ja Akutiga, oli möödunud aastaid. Korak oli tookord nende juurest varjupaika ja sõprust otsinud, kuid nemad ja nende safarid olid kodutu hellust januneva poisi kabuhirmus minema kihutanud.

Sellest ajast saadik käisid nad igal aastal džunglis, et kaubelda pärismaalastega või neid paljaks röövida. Nad pidasid jahti ja seadsid üles lõkse, mõnikord olid saatjaiks teistele valgetele inimestele maal, mida nad nii hästi tundsid. Ent pärast seda, kui tüdruku röövimise plaan läbi kukkus, hoidusid nad šeigi maa-alast kaugemale.

Nüüd olid mehed jälle tema küla lähedale jõudnud, lähemale kui kunagi varem nende aastate jooksul. Siiski ei ohustanud miski nende turvalisust, sest šeigi valdustega piirnevas džunglis ei elanud ühtegi inimest. Kowudoo rahvas aga kartis šeiki, kes endistel aegadel oli kohaliku suguharu juures röövretkedel käinud ja ükskord nad peaaegu viimseni hävitanud.

Seekord tulid rootslased džunglisse ühele Euroopa suuremale loomaaiale metsloomi püüdma. Täna suundusid nad lõksu juurde, mille olid üles seadnud just suurte paavianide tabamiseks. Nad kuulsid juba kaugelt ahvide metsikut kriiskamist ja mõistsid, et lootused on täide läinud: paavian on lõksus. Sellepärast nüüd hauguvad ja lärmavad ki sajad paavianid, kes on lõksu ümber kogunenud. Ilmselt väljendavad nad oma viha õnnetuse üle, mis nende kaaslast on tabanud.

Lõksu lähedale jõudnud, veendusid rootslased, et kõik oligi nii, nagu nad aimasid. Väga suur isaahv viskles raevunult puuris, püüdes terastraate katki murda. Puuri ümber tungles rohkesti teisi paaviane, kes kiunudes, möirates ja haukudes tegid kõige totramaid katseid kaaslast vangist vabastada. Džungel rõkkas kujuteldamatust lärmist.

Kuid ei rootslased ega paavianid märganud, et läheduses ühe puu otsas istus poolpaljas nooruk. Korak — aga tema see oligi — oli jõudnud sinna peaaegu ühel ajal

Jensseni ja Malbihniga ning jälgis nüüd ääretu uudishimuga vihaleaetud paavianide tegutsemist.

Koraki vahekord paavianidega polnud siiani erilise sõbralikkusega silma paistnud. Nendega juhuslikult kokku puutudes säilitas ta relvastatud erapooletuse. Kui Akut ja paavian džunglis kohtusid, möödusid nad teineteisest kangete jalgadega ja lõrisesid ähvardavalt, Korak aga paljastas igaks juhuks ka oma teravad hambad. Seepärast paavianide kuninga lõksulangemine teda kuigivõrd ei erutanudki. Ja rohkem uudishimust kui kaastundest jäi ta puuri lähedusse peatuma.

Äkki nägid ta teravad silmad lähima põõsa taga kahte valget meest ebatavalist värvi rõivais.

Ta võpatas kogu kehast. Kes need olid? Kes lubas neil manganide valdustesse tungida? Mis nad siit otsivad?

Korak libistas end kuuldamatult alumistele okstele, et paremini neid näha ja nende lõhna haista. Ja kohe tundis ta nad ära: need olid samad mehed, kes aastaid tagasi olid teda püssitulega vastu võtnud. Nooruki silmad lõid välkuma, ta tundis, kuidas juuksed peas püsti tõusid. Ta tõmbus üleni pingule ja hakkas jälgima valgete meeste iga liigutust nii tähelepanelikult, nagu teeb seda panter enne saagi kallale tungimist.

Nüüd hüppasid valged mehed püsti ja jooksid karjudes puuri juurde, lootes sellega paaviane eemale peletada. Üks nendest pani püssi palge ning tulistas üllatatud ja vihase karja sekka. Esimesel hetkel paistis Korakile, et paavianid tormavad jahimeestele kallale ja rebivad nad tükkideks, ent pärast kolmandat lasku põgenesid ahvid metsa. Siis astusid eurooplased puuri juurde. Korak arvas, et nad kavatsevad paavianide kuningat tappa. Ta ei hoolinud eriti sellest kuningast, kuid veel vähem hoolis ta valgetest meestest. Paavianide kuningas polnud iialgi püüdnud teda tappa, need inimesed aga külL Paavianide kuningas oli džungli seaduslik asukas, need inimesed olid siin võõrad. Loomulikult kuulus Koraki poolehoid paavianile.

Ta vaatas tagasi ja nägi, et paavianid polnudki minema jooksnud, vaid olid lagendiku kaugemas servas kobaras koos, oodates, mis saab edasi. Korak hüüdis neid.

Ta võis paavianidega vabalt rääkida, sest nende keel oli peaaegu sama kui suurtel ahvidel. Valged mehed vaatasid ümber: kes see on, kes karjub nende selja taga? Nad mõtlesid, et see on mõni teine paavian, kes tahab neile tagant juurde hiilida. Aga kuidas nad ka silmadega ei otsinud, ei näinud nad Korakit, keda varjas tihe lehestik. Nooruk istus mõnda aega vaikselt, siis hõikas jälle.

„Olen Tapja!" hüüdis ta. „Need inimesed on minu ja teie vaenlased! Aitan vabastada teie kuninga. Pange tähele, kui

78

ma tungin neile kallale, siis tehke seda ka teie, kõik korraga. Üheskoos ajame nad minema ja vabastame teie kuninga."

Ja paavianid hüüdsid kooris vastu:

„Teeme nii, nagu sa ütlesid, Korak!"

Hüpanud puu otsast alla, sööstis Korak rootslastele kallale, ja samal silmapilgul järgnesid tema eeskujule kõik sada paaviani. Kui Jenssen ja Malbihn nägid poolpaljast valget sõjameest, kes viskevalmis odaga nende poole tormas, tulistasid rootslased tema pihta. Kuid ootamatusest ähmi täis, lasksid mõlemad mööda. Ja siis juba olid neil kallal vihaselt kriiskavad paavianid. Rootslased pistsid põgenema, pekstes ründajaid jooksu pealt eemale. Loomad kargasid põgenikele selga, nemad aga püüdsid meeleheitlikult end kaitsta ja tormasid kui pöörased džunglisse. Nad oleksid kindla peale surma saanud, kui umbes saja jardi kaugusel puurist poleks kohanud oma relvastatud kaaslasi.

Nähes, et valged panid jooksu, ei huvitunud Korak rohkem nende käekäigust. Nüüd pöördus ta paaviani poole, kes tuli puurist vabastada. Ahvid oma töntsi aruga ei suutnud kuidagi taibata, kuidas tuleb raudriiv puuri ukse eest ära lükata, kuid Koraki inimmõistusele oli see vaid korraks puudutada, ja paavianide kuningas astus vabadusse. Talle ei tulnud mõttesse Korakit tänada ja ega noormees seda oodanudki. Ta teadis nagunii, et ükski paavian ei unusta iialgi seda teenet, kuigi õigupoolest polnud tal sellest sooja ega külma. Ta ei vabastanud lõksulangenud kuningat mitte selleks, et paavianidele meelehead teha, vaid soovist valgetele meestele kätte maksta. Paavianide pärast ta ei muretsenud. Mis tal nendest? Nemad ei saanud teda millegagi aidata. Nüüd kihutasid nad kõik sinna, kus käis äge võitlus nende suguvendade ja valgete meeste vahel. Võitluskära vaibus pikkamisi kauguses ja Korak, tundmata vähimatki huvi selle lõpu vastu, jätkas oma teekonda Kowudoo küla poole.

Ühel metsalagendikul sattus ta elevandikar ja peale. Et selles kohas olid puud üksteisest liiga kaugel, ei saanud Korak edasi liikuda puult puule hüpates, kuigi see moodus meeldis talle kõige rohkem. Esiteks võis ülalt näha väga kaugele, teiseks ei kriimustanud seal all vohav rägastik ja mis peaasi, talle oli erakordselt meeldiv proovida oma osavust ja jõudu. Kui tore oli end vibutada puult puule, tunnetada oma imetabaste lihaste jõudu, nautida vabadust! Kuidas mõnules Korak, tormates suursuguse metsa ülemisel terrassil, kus keegi ega miski ei saanud teda takistada, ning naeris suurte ja kogukate metsloomade üle, kes kogu elu pidid konutama seal all, maa peal, pimedas tihnikus.

Kuid siin lagendikul, kus Tantor laksatas aeg-ajalt

79

suuri kõrvu ja õõtsutas küljelt küljele oma hiiglaslikku keret, pidi ahvinimene tahes-tahtmata maale laskuma. Nüüd oli ta kääbus hiiglaste seas! Võimas elevant, haistes tulijat, tõstis londi püsti ja pasundas hoiatavalt. Tal oli suurepärane haistmine ja terav kuulmine, kuid nõrk nägemine: asjatult vilasid ta väikesed silmad siia-sinna, nad ei näinud Korakit. Kogu kari hakkas rahutult liikuma, valmistudes võitluseks... Nende pealik oli haistnud inimese lõhna.

„Rahu, Tantor!" hüüdis Korak. „See olen mina, tarmangani Korak."
Neid sõnu kuuldes langetas vana elevant londi ja kari jätkas katkestatud mõtisklust. Vaid üks samm lahutas Korakit vanast elevandist. Nooruk möödus temast üsna lähedalt ja elevant puudutas teda hellalt oma londiga. Vastuseks patsutas Korak armastavalt hiiglase vägevat jalga. Kõigist džungliasukaist armastas ta kõige rohkem seda paksunahalist elukat — kõige leplikumat ja ühtaegu kõige kohutavamat. Nõtke gasell ei kartnud elevanti, kuid džungli valitseja Numa põgenes ummisjalu tema eest. Korak läks kartmatult läbi elevandikarja. Vahetevahel sirutas mõni nendest oma londi tema poole, kord haaras üks lõbus elevandipoeg tal naljatades jalast kinni ja heitis ta pikali.

Oli juba pime, kui Korak Kowudoo külla jõudis.
Hoidudes onnide varju, inimeste silma alt kaugemale, hakkas ta korrapäraselt kogu küla läbi otsima. Ta nina, kõrvad ja silmad olid valvel, et tabada vähimatki märki Mirjamist. Tema luure edenes väga aeglaselt: tuli tegutseda nii, et isegi metslaste erksad koerad ei märkaks külas liikuvat võõrast inimest. Tihti tundus Korakile, et nüüd kohe ta avastatakse. Üldse oli selles külas väga palju koeri, kellest nii mõnedki rahutuks muutusid ja klähvima hakkasid.
Aga kui Korak laia peatänava lõpus ühe onni taha jõudis, haistis ta äkki röövitud tütarlapse lõhna. Põksuva südamega, nina vastu onni õlgseina, nuuskis Korak õhinal nagu jahikoer. Tema nina kinnitas talle, et Mirjam on seal sees. Aga kuidas onni sisse pääseb? Hiilinud ukse juurde, nägi ta, et tüdruku vangikoja ees kükitas turske neeger, pikk oda käes. Neegri selg oli tema poole ja kaugete lõkketulede taustal paistis ta kogu selgesti välja. Ta oli üksi. Tema lähima kaaslaseni, kes istus lõkke ääres, oli kuuskümmend või seitsekümmend jalga. Et onni siseneda, pidi Korak valvurist märkamatult mööda lipsama või ta tapma. Aga kui neeger karjuma hakkab? Siis jooksevad igalt poolt siia mustanahalised sõjamehed, kogu küla aetakse jalule, ja

Korakil läheb halvasti. Ei, märkamatult siseneda paistis käivat üle inimvõimete.
Kuid see, mis on võimatu teile või minule, on võimalik Korakile, Tapjale, sest ta ei sarnane ei minu ega teiega.
Vangikoja ukse ja valvuri laia selja vahel oli tublisti kaksteist tolli ruumi. Kas Korak oleks saanud sealt läbi pugeda nii, et jääks valvurist märkamata? Lõkketule vastuhelk, mis mängles neegri mustal läikival nahal, oleks langenud siis ka Koraki pruunile nahale. Tasus vaid mõnel lõkke ümber istujaist juhtumisi siiapoole vaadata, ja Korak oleks olnud surmalaps. Igaüks oleks märganud pikka heledat liikuvat kogu. Kuid Korak lootis, et jutuajamisse süüvinud pärismaalased ei vahi ümberringi, pealegi ei lase hele lõkketuli neil kuigi hästi näha küla teise otsa, kus Korakil tuli tegutseda.
Surudes end võimalikult onni õlgseina lähedale, tekitamata sealjuures vähimatki sahinat, lähenes Korak pikkamisi valvurile. Nüüd oli nooruk tema õlast kõigest kahe tolli kaugusel. Ja nüüd, vääneldes nagu siug, jõudis ta neegri selja taha. Korak tundis põlvedega palja keha soojust ja kuulis selgesti neegri hingamist. Ta imestas, et see tobu polnud siiani tema lähenemist märganud. Valvur istus endises asendis, aimamata vähimatki võõra juuresolekust, nagu poleks teda üldse olemas.
Iga korraga liikus Korak edasi tolli, siis peatus ja seisis mõnda aega liikumatult. Ja just siis, kui ta oli jõudnud neegri selja taha, ajas see end sirgeks, haigutas valjuhäälselt ja sirutas oma mustad käed kõrgele üle pea. Korak seisis nagu raidkuju. Veel üks samm — ja ta on onnis. Mustanahalise käed langesid taas alla, ta lõtvus ja vajus longu. Tema selja taga oli uks. Selle najale oli ta tukkudes sageli oma pea

toetanud. Nüüd haaras teda uuesti võimas soov nõjatuda selle vastu kogu kehaga, et maitsta keelatud und.

Kuid puust ukse asemel puudutasid tema õlad ja pea elusa inimese jalgu. Tema suust oli pääsemas üllatushüüd, kuid juba pigistasid terassõrmed ta kõri, ja hüüd suri huultele. Neeger püüdis püsti tõusta, et heita oma turjalt salapärane koletis ja vabaneda tema võimsast haardest, kuid asjata. Raudsed käed ei lasknud tal end liigutada. Kisendada ta ei saanud. Ta silmad oüd pealuust välja tungimas, nägu muutus siniseks. Viimast korda tõmbles neegri keha, siis oli ta surnud. Korak pani surnukeha uksepiida najale istukile. Kuupaistel näis surnu elavana. Siis läks ahvinimene pimedasse onni.

„Mirjam!" sosistas ta.

„Korak! Kallis Korak!" kõlas vastuseks nõrk sosin. Kartes äratada oma vangistajaid, surus tütarlaps maha huulilt vallanduva rõõmukarjatuse.

81

Nooruk laskus põlvili ja lõikas läbi nöörid Mirjami käte ja jalgade ümbert. Ta aitas tüdruku püsti ja talutas ukse juurde. Väljas valvas surnud neeger. Ta jalge ees kiunus pärismaalaste koer. Onnist väljujaid nähes hakkas koer tasakesi urisema, ent valgeid inimesi haistes pistis valjusti ja ärevalt klähvirna. Kohe äratas see tule ümber istuvate sõjameeste tähelepanu. Nad hakkasid kära poole vahtima. Põgenike valged kehad pidid paratamatult neile silma torkama.

Korak hüppas ruttu onni varju ja tõmbas Mirjami endaga kaasa, kuid oli juba hilja. Nähtust piisas, et äratada neegrites kahtlust, ja"umbes tosin meest jooksis lähemale asja uurima. Haukuv koer oli alles Koraki kannul ja juhtis otsijad õigesse kohta. Nooruk virutas krantsile oma pika odaga tugeva hoobi, kuid alalise peksuga harjunud loom põikas osavalt kõrvale ja jätkas klähvimist.

Jooksvate sõjameeste jalgade müdin ja karjumine äratasid ka teised külaelanikud. Nad pudenesid tanumale ja jooksid onni juurde, kus Mirjamit vangis hoiti. Nad nägid surnud valvurit; hetk hiljem oli neist kõige julgem pärast mõningat kõhklemist onni sisenenud ja avastanud vangi puudumise.

Need ootamatud leiud täitsid mustanahalisi hirmu ja vihaga, aga et süüdlasi polnud näha, sai viha hirmust võitu. Taganttulijate nügimisel jooksid eesolijad koera haukumise suunas kiiresti ümber onni ja sattusid otsekohe valge inimese peale, kes nende vangiga parajasti põgeneda tahtis. Valges inimeses tundsid nad ära olevuse, kes oli külasse arvukaid röövkäike sooritanud. Taibates, et tema on üksi, nemad aga hulgakesi ja tütarlast süles hoides ei suuda ta neile vastu hakata, tormasid nad talle kallale.

Nähes, et ta on ümber piiratud, tõstis Korak Mirjami õlale ja hakkas puu poole jooksma, lootes džunglisse pageda. Kandam takistas teda; Mirjam ei suutnud ise joosta, sest ta jalad olid surnud jämedatest köidikutest, mis teda nii pikka aega olid kammitsenud. Poleks seda olnud, oleksid põgenikud kindla peale pääsenud, sest Mirjam liikus puude otsas niisama väledasti kui Korak. Kuid tüdrukuga õlal oli võimatu kiiresti joosta ja veel võidelda. Kui peremeeste karjumisest ülesässitatud külakoerad hakkasid hammastega ta jalgadest kinni, ei saanud ta neid eemale tõrjuda ja liikus nüüd edasi hoopis aeglaselt. Lõpuks ta komistas, kukkus ja nagu ablaste hüäänide kari olid koerad tal kallal. Kuni ta nendega võitles ja uuesti püsti tõusta üritas, jõudsid ka neegrid pärale.

Kaks metslast rebisid ta käest Mirjami. Tüdruk rabeles, hammustas ja küünistas, kuid hoobiga pähe löödi ta uimaseks. Korakist jagu saada oli juba raskem. Talle

82

tormasid kallale nii koerad kui relvastatud sõjamehed, kuid tal õnnestus siiski püsti tõusta. Paremale ja vasakule jagas ta purustavaid hoope koertest hoopiski välja tegemata; ainult mõnel eriti pealetükkival haaras ta kõrist kinni ja murdis sel ainsa liigutusega kaela.

Mustad said omal nahal tunda valge hiiglase pruuni naha all paisunud lihaste kogu võimsust. Ta võitles nagu raevunud elevant, kihutas mööda tanumat, ladudes hoope igale poole ja paisates maha neid väheseid, kes julgesid talle vastu minna. Peagi mõistsid mustad sõjamehed, et kui kellegi oda Korakile juhtumisi südamesse ei tungi, hävitab ta kogu küla ja viib vangi minema.

Vana Kowudoo ei tahtnud kaotada tüdrukut, kelle eest võis nii kopsaka lunaraha saada. Ta lõi segadusse sattunud sõjameeste hulgas korra jalule, seadis nad ringi ümber teadvuse kaotanud tüdruku ja käskis Koraki rünnakud tagasi lüüa, teda ennast aga mitte rünnata. Ta teadis, et poiss püüab tüdruku juurde läbi murda.

Ikka ja jälle viskus Korak vastu tütarlast tihedasti ümbritsevat inimmüüri, kuid ikka löödi ta tagasi. Ja taas tungisid tema kehasse teravad läikivad odad. Korak nõretas verest ja hakkas peagi nõrkema. Ta mõistis kibedusega, et ei suuda Mirjamit päästa.

Äkki sähvatas talle pähe ootamatu mõte. Ta hüüdis valjusti Mirjamit. Tütarlaps oli teadvusele tulnud ja vastas talle.

„Korak läheb ära," hüüdis poiss, „kuid ta tuleb tagasi ja vabastab su gomanganide käest. Nägemiseni, Mirjam! Korak tuleb varsti sulle järele!"

„Nägemiseni!" hüüdis tüdruk. „Mirjam jääb sind ootama!"

Enne kui metslased midagi taibata suutsid, pööras Korak ümber, kihutas nagu tuul külast läbi ja kadus kõrge puu otsa, mis oli talle ukseks Kowudoo külla Talle lendas järele odaderahe, kuid ainuke tulemus oli pükav naer, mis džunglipimedusest külla kandus.

XIII. Vangis

Neegrid sidusid Mirjami uuesti kinni ja paigutasid ta Kowudoo onni tugevdatud valve alla.

Ta ootas, et Korak tuleb iga hetk, kuid möödus öö ja algas uus päev, Korakit aga polnud ikka veel. Tüdruk ei kahelnud, et Korak tuleb, ja uskus kindlalt, et nooruk ta ka vabastab. Tema meelest oli Korak kõikvõimas, kehastades kõike parimat, tugevaimat ja ilusaimat, mis teda selles

metsikus maailmas ümbritses. Ta tundis uhkust Koraki vapruse üle ning jumaldas teda tähelepanu ja õrnuse eest, mülega Korak tüdrukut kohtles.

Nüüd, lamades käsist-jalust seotuna oma vangikojas, mõtles Mirjam kogu aeg temast. Kui palju nooruk talle tähendas! Tütarlaps võrdles teda šeigi, oma isaga, ja ainuüksi vana toore araablase meenutamisest jooksid värinad üle kogu keha. Isegi mustanahalised metslased polnud tema vastu nii julmad kui isa. Ta ei mõistnud metslaste keelt, seepärast ei võinud ta ka teada saada, miks nad teda vangis hoiavad. Mirjam teadis, et inimesed söövad sageli inimesi, ja esialgu arvas, et ka tema süüakse ära. Ent nüüd oli ta nende juures olnud juba mitu päeva, ilma et talle midagi tehtud oleks. Ilmselt olid nad paremad, kui ta arvas.

Mirjam ei teadnud, et juba esimesel päeval olid metslased saatnud kaugesse šeigi külla käskjala, et viia sinna teade tema tütrest ja nõuda suurt lunaraha. Niisamuti ei võinud ta teada ka seda, et käskjalg ei jõudnudki šeigi juurde, vaid Jensseni ja Malbihni safarid olid ta teel kinni nabinud. Seda ei teadnud ka mustanahaliste pealik Kowudoo. Käskjalg oli suur lobamokk ja kuna kõik pärismaalased armastavad omavahel lobiseda, avaldas ta rootslaste kahele mustale teenrile oma rännaku

eesmärgi. Viimased kandsid sellest viivitama ette oma isandatele ja nii juhtuski, et vaevalt jõudis käskjalg pärast rootslaste laagrist lahkumist teha paar sammu, kui tema taga kärgatas püssipauk ja ta prantsatas elutult maha, kuul seljas.

Mõni minut hiljem tuli laagrisse Malbihn, püss seljas, ja pajatas, et oli just nüüdsama lasknud ilmatu suurt metssiga, kuid ei saanud sellele pihta. Rootslased teadsid, et kogu salk vihkas neid ja seepärast ei söandanud nad Kowudoo vastu avalikult tegutseda; metslased oleksid talle kõige kiiremas korras teatanud rootslaste reeturlikust teost ja Kowudoo oleks neile julmalt kätte maksnud. Püsse ja laskemoona oli neil aga vähe, pealegi ei saanud loota, et pärismaalased oma vihatud isandatele vastu ei hakka.

Varsti pärast seda vahejuhtumit põrkasid rootslased kokku paavianide ja kummalise valge metslasega, kes oli sõlminud loomadega liidu inimeste vastu. Ainult erakordselt osava manööverdamise ja lakkamatu püssitulega õnnestus rootslastel raevunud ahvikarja käest pääseda. Aga isegi siis, kui nad oma laagrisse olid pagenud, ei jäänud ahvid neist maha. Viis või kuus tundi järjest ründasid sajad vihased saatanad metsiku lorina ja kriiskamise saatel valgete inimeste laagrit.

Püssid käes, tõrjusid rootslased arvutud ahvide rünnakud tagasi. Need olid kohutavad. Tundus, et ahvid

pühivad laagri maamuna pealt minema, aga et neil juhti polnud, ei suutnud nad midagi saavutada. Vahetevahel märkasid rootslased paavianide hulgas vilksatamas salapärase metslase valget keha ja siis mõtlesid nad hirmuga sellele, mis neist saab, kui valge hiiglane paavianide juhatamise enda peale võtab. Ah, kuidas nad tahtsid talle kuuli pähe saata! Oli ju tema ja ainuüksi tema süüdi selles, et nad kaotasid lõksulangenud ahvi ja pidid nüüd tunda saama paavianide ähvardavaid rünnakuid oma laagrile.

„See on ju seesama põrguline, keda me aastaid tagasi tahtsime maha lasta!" meenus äkki Malbihnile. „Tookord oli ta koos gorillaga. Kas sa nägid teda hästi, Carl?"

„Muidugi," vastas Jenssen. „Või veel! Ta oli minust kõige rohkem viie sammu kaugusel, kui ma püssi laadisin. Mulle tundub, et ta on eurooplane ja veel päris poisike. Ta ei sarnane nõdrameelse või mandunud olevusega. Juhtub, et mõni idioot põgeneb metsa elama, hulgub seal paljana ringi ja kasvab karvadesse, ning kohalikud talupojad hakkavad teda metslaseks kutsuma. Ei, see poiss on teistsugune ja sellepärast peab teda kartma. Meil läheb täbarasti, Sven, kui ta oma paavianidega meile veel kord kallale tuleb ja meie teda kohe alguses maha ei lase."

Kuid valge hiiglane ei viinud ahve enam rünnakule ja vihased loomad, jätnud hirmunud safarid rahule, kadusid džunglisse.

Järgmisel päeval asusid rootslased Kowudoo küla poole teele. Neil oli hästi kaval plaan: jutuajamisel Kowudooga mitte üldse valget tütarlast maninida, nagu poleks nad temast eluilmaski kuulnud.

Külla jõudnud, vahetasid rootslased tavakohaselt vana pealikuga kinke, vaieldes Kowudoo võimumeestega kaua toodud ja vastusaadud andide hinna üle, sest ülemäärane lahkus nende poolt oleks võinud äratada kahtlust.

Pärast mõlemapoolseid libekeelseid tervitusi hakkasid Malbihn ja Jenssen vana pealikku usutlema naaberkülade, nende elanike ja võõraste kohta. Kowudoo rääkis kõigest pikalt ja laialt, andes ammendavat teavet, kuid ei maininud kordagi valget vangi. Vaatamata valgetele osutatud sõbralikule vastuvõtule ja rohketele kingitustele, oli selge, et Kowudoo tahab külalistest võimalikult kiiresti lahti saada. Nad otsustasid, et on aeg tegutsema hakata. Jutuajamise lõpus märkis Malbihn nagu muuseas, et seik on surnud. Kowudoo sattus kohe ärevusse.

„Kuidas? Kas teie ei teadnudki?" küsis Malbihn. „Imelik. See juhtus juba kuu aega tagasi. Seik kukkus hobuse seljast maha, kui see auku astus. Hobune kukkus talle peale. Kui mehed ta leidsid, oli ta juba surnud."

Kowudoo kratsis kukalt. Ta oli väga pettunud. Šeik oli

85

surnud. Jumalaga, kallis lunaraha! Nüüd pole tüdruk punast krossigi väärt. Mis temaga teha? Kas nahka pista või endale naiseks võtta?

Äkki turgatas talle pähe imehea mõte Ta sülitas väikese putuka peale, kes roomas ta ees tolmus. Siis silmitses tähelepanelikult Malbihni. Need valged inimesed on ikka ühed veidrikud. Sõidavad kodunt minema naisi kaasa võtmata. Kuid naistest nad siiski hoolivad. Aga kui palju nad naiste eest maksavad? See küsimus pakkus Kowudoole suurt huvi.

„Ma tean, kus on valge tüdruk," ütles ta ootamatult. „Annan ta ära üsna odavalt." Malbihn raputas pead.

„Meil on juba niigi palju kanda, Kowudoo," sõnas ta. „Vaja meil veel seda vana emast hüääni... Ja pealegi veel tema eest maksta."

Malbihn plõksutas halvakspanevalt sõrmi.

„Ta on noor," väitis Kowudoo, „ja ilus!"

Rootslased pahvatasid naerma.

„Džunglis pole ilusaid valgeid naisi, Kowudoo!" ütles Jenssen. „Kas sul pole häbi vanu sõpru tüssata?" Kowudoo'kargas püsti.

„Tulge!" hüüdis ta. „Ma tõestan teile, et ta on niisugune, nagu ma ütlesin."

Malbihn ja Jenssen tõusid püsti, et järgneda Kowudoole. Rootslaste pilgud kohtusid ja Malbihn pilgutas kavalalt silma.

Nad läksid Kowudoole järele ja astusid tema onni. Pimeduses võis hädavaevu eristada naise kogu, kes lamas kinniseotult punutud matil.

Malbihn heitis talle põgusa pilgu ja astus onnist välja.

„Ta on tuhat aastat vana, Kowudoo!" ütles ta.

„Ma ütlen teile, ta on noor!" kisendas raevunud metslane. „Sees on pime, sa ei näinud teda hästi. Oota, ma toon ta siia, valguse kätte!" Ta käskis onni valvanud kaht sõjameest nöörid läbi lõigata ja tüdruku välja tuua.

Malbihn ja Jenssen ilmutasid täielikku ükskõiksust, ehkki tegelikult olid uudishimust lõhkemas. Kui nad ta vaid kiiremini kätte saaksid! Olgu tal kas või ahvi lõust ja vana paksu Kowudoo keha, neil polnud sellest sooja ega külma. Nad soovisid vaid, et see oleks tõepoolest seesama tütarlaps, kes mõne aasta eest šeigilt varastati. Nad uskusid teda ära tundvat, kui ta tõesti see on. Kuid Kowudoo käskjala jutt oli neile juba niigi kinnitanud, et see oli sama tüdruk, keda nad olid kord juba püüdnud röövida.

Kui Mirjam pimedast onnist välja toodi, teesklesid rootslased, et ta ei avaldanud neile mingit muljet. Ometi oli mulje rabav. Malbihn suutis hädavaevu vaimustushüüet

86

tagasi hoida. Tüdruku ilu nähes jäi tal hing kinni, kuid ta kogus end kähku ja jätkas vanas vaimus.

„Kui palju?" küsis ta ükskõikselt.

„Noh, kas ta pole ilus ja noor?" küsis Kowudoo.

„Jah, vana ta ei ole," sõnas Malbihn, „kuid siiski oleks ta meile tülinaks. Me ei tulnud siia naisi võtma, meil põhjas on neid juba rohkem kui küllalt."

Mirjam silmitses julgelt valgeid mehi. Ta ei oodanud neilt midagi head: nad olid samasugused vaenlased nagu neegridki. Ta vihkas ja kartis neid kõiki. Malbihn kõnetas teda araabia keeles.

„Me oleme sinu sõbrad," ütles ta. „Tahad, me viime su siit ära?"
Pinevalt mehe sõnu kuulates meenutas tütarlaps nagu udusest kaugusest kunagi tuntud keelt.
„Laske mind vabaks," ytles ta, „ma tahan Koraki juurde tagasi minna."
„Kas tahaksid tulla meiega?" korda Malbihn.
„Ei!" kostis Mirjam.
Malbihn pööras Kowudoo poole.
„Ta ei taha tulla meiega," ütles ta.
„Te olete mehed," vastas neeger. „Kas te ei saa võtta teda jõuga?"
„Meil pole teda vaja. Ta on meile teel vaid tülinaks," kostis rootslane. „Aga kui sa just tahad temast lahti saada, siis võtame ta kaasa, sest oleme ju sinu sõbrad."
Kowudoo mõistis, et nad olid nõus teda ostma. Nad tahtsid teda. Ta ei hakanud hinda eriti kõrgeks ajama, ja lõpuks müüdi Mirjam rootslastele kuue jardi kalevi, kolme tühja padrunikesta ja ühe läikiva New-Jersey taskunoa eest.
Kõik pea.le Mirjami olid tehinguga väga rahul.
Kowudoo esitas vaid ühe tingimuse: eurooplased lahkugu koos tüdrukuga tema külast järgmisel hommikul nii vara kui vähegi saavad. Kaubad vahetatud, selgitas ta selle nõudmise põhjust. Ta jutustas neile tüdruku metsiku mehe katsest teda vabastada ja kinnitas, et kui too seda uuesti üritab, siis nad heaga ei pääse.
Mirjam seoti jälle kinni ja pandi valve alla, kuid nüüd juba rootslaste telki. Malbihn üritas mitu korda temaga juttu ajada. Ta tahtis tüdrukule auku pähe rääkida, et viimane nõustuks nendega vabatahtlikult kaasa tulema, kinnitades, et viivad ta tagasi kodukülla. Ent kui kaval rootslane veendus, et tüdruk on valmis pjgem surema kui šeigi juurde tagasi minema, siis hakkas ta kinnitama vastupidist, et nad ei vii teda miski hinna eest sinna. Ja neil polnudki kavatsust seda teha.
87
Malbihn oli tüdrukust võlutud, sest Mirjam oli tõepoolest imeilus. Ta oli kasvanud pikaks sihvakaks neiuks sellest ammumöödunud ajast saadik, mil rootslane oli teda šeigi külas esimest korda näinud. Siiani olid tal tüdruku suhtes olnud puhtpraktilised kavatsused. Ta arvas, et sellise orjatari eest võib head raha saada ja seepärast püüdiski teda omandada. Nüüd, kus tüdruk seisis ta ees, täis elu ja ilu, tekkisid mehel teised soovid ja plaanid. Ta astus tüdrukule lähemale ja puudutas teda käega. Tüdruk põrkas eemale. Malbihn võttis ta kinni ja kummardus teda suudlema, kuid sai tüdrukult tugeva hoobi vastu suud.
Siis astus telki Jenssen.
„Malbihn!" karjatas ta. „ Igavene lollpea!"
Sven Malbihn laskis tüdruku lahti ja pöördus kaaslase poole. Tema nägu kattis solvumispuna.
„Mis sa tahtsid temaga teha, kurat võtaks?" karjus Jenssen. „ Niimoodi ei saa me tema eest punast krossigi ja pealekauba pannakse meid vangi, kui me teda halvasti kohtleme. Ma ei uskunud, et sa nü rumal oled, Malbihn!"
„Ega ma puust ole," urises Malbihn.
„Kahju küll," kostis Jenssen. „Vähemalt seni võiksid , puust olla, kuni me ta elusa ja tervena oleme tagasi viinud ja tasu saanud."
„Kurat ja põrgu!" karjus Malbihn. „Kas see pole ükskõik? Nemad rõõmustavad, kui teda jälle näevad, tema aga mõistab peagi, et parem on suu kinni hoida. Miks me ei võiks plikaga veidi hullata?"
„Sellepärast, et mina ei luba!" vastas Jenssen. „Olen alati lasknud sul teha kõike, mida sa tahtnud oled, Sven. Kuid praegune juhtum on ju hoopis midagi muud ja sa mõistad seda niisama hästi kui mina."

„Mis ajast sa niisuguseks moraalijüngriks oled hakanud?" urises Malbihn. „Või arvad, et olen unustanud kõrtsmiku tütre ja väikese Celella ning tolle neegritari, kelle..."

„Suu kinni!" röögatas Jenssen. „Siin pole tegemist moraaliga ja sa tead seda isegi. Ma ei taha sinuga tülli minna, Sven, aga jumala eest, kui sa seda tüdrukut sõrmeotsagagi puudutad, tapan su. Olen viimase kümne aasta jooksul küllalt valu ja vaeva näinud, et nüüd ometi lõigata selle vilja ega taha seda kaotada ainult sellepärast, et oled rohkem loom kui inimene. Hoiatan sind veel kord, Sven..." ja tähendusrikkalt puudutas ta vöö vahel rippuvat revolvrit.

Malbihn heitis kaaslasele morni pilgu, kehitas õlgu ja väljus te!gist. Jenssen pöördus Mirjami poole.

„Kui ta jälle püüab sulle ligi tikkuda, süs kutsu mind," ütles ta, „katsun siinsamas lähedal olla."

88

Mirjam ei saanud aru, mispärast mehed tülitsesid, sest nad rääkisid rootsi keeles. Aga kui Jenssen teda araabia keeles kõnetas, mõistis ta, millest nad omavahel olid rääkinud. Nende näoilme, liigutused ja viimaks revolvri puudutamine, enne kui Malbihn telgist väljus, rääkisid kõik sellest, kui tõsine oli olnud nende tüli. Nüüd hakkas ta Jenssenit rohkem usaldama ja oma naiivsuses palus end vabaks lasta, et ta saaks džunglisse Koraki juurde minna. Kuid Jenssen vaid naeris selle peale ja kuulutas, et kui tüdruk kavatseb jalga lasta, annab ta tema Malbihni meelevalda ja lubab teha, mida see heaks arvab...

Kogu öö ootas Mirjam Korakit. Džungel oli ju nii lähedal. Ta terane kõrv eristas hääli, mida laagris peale tema ei kuulnud keegi. Ta mõistis neid hääli niisamuti, nagu meie mõistame sõbra kõnet, kuid kordagi ei kostnud ainsatki häält, mis oleks tähendanud Koraki lähedalolekut. Miski peale surma poleks saanud teda takistada tulemast. Miks ta siis ometi viivitas?

Isegi hommikul, kui Korak polnud end ikka veel näidanud, ei olnud tüdruku usk Korakisse kõikuma löönud. Ta ei saanud ju ometi hukkuda, olles džunglikoledustest nii mitme aasta jooksul puutumata jäänud!

Kuid hommik möödus, eine oli söödud ja karavan asus põhja poole teele, tütarlaps aga oli ikka veel vangis.

Nad käisid terve päeva, ka järgmise ning veel järgmise, kuid Korak ei tulnudki vabastama oma väikest sõbratari, kes vaikselt ja uhkelt armutute vangistajate kõrval liikus.

Malbihn oli ikka veel vihane ja morn. Ta vältis kõnelemist Jensseniga, Mirjamiga aga ei rääkinud üldse, ehkki viimane märkas aeg-ajalt, kui ahnelt mees teda silmanurgast piidles. See pilk pani tüdruku värisema. Ta surus Geekat kõvemini enda vastu ja kahetses taas, et tal polnud nuga: Kowudoo mehed olid selle ära võtnud.

Neljandal päeval hakkas Mirjam lõplikult lootust kaotama. Ilmselt oli Korakiga midagi juhtunud. Need mehed viivad ta kaugele ja ta ei näe enam iialgi Korakit.

Sel päeval tegid rootslased peatuse, et puhata pärast liiga kiiret rännakut. Malbihn ja Jenssen läksid jahile, teine teise kanti. Kuid umbes tund pärast nende lahkumist tehti Mir jami telgi uks lahti ja ootamatult astus sisse Malbihn. Tema näol oli kiskjalik ilme.

89

XIV. Ootamatu päästja

Mirjam vaatas talle ainiti silma, nagu teeb seda surmamääratud loom mao hüpnotiseeriva pilgu all. Tüdruku käed oli vabad, sest rootslased olid ta pannud raudu

muistsete orjakauplejate kombel: ahela üks ots oli kinnitatud kaela ümbritseva võru, teine aga tugevasti maasse löödud vaia külge.

Pikkamisi taganes Mirjam telgi vastasseina poole. Malbihn tuli üha lähemale, käed laiali, et teda kinni kahmata. Ta suu oli lahti ning ta hingas kiiresti ja katkendlikult.

Tütarlapsele meenus, et Jenssen oli käskinud teda kutsuda, kui Malbihn tuleb tülitama. Kuid Jenssen oli džunglis jahil. Malbihn oli kõike hästi arvestanud! Kuid Mirjam karjatas sellegipoolest, karjatas kõvasti ja meeleheitlikult kolm korda, enne kui Malbihn jõudis tema juurde hüpata ja räpaste sõrmedega suu kinni suruda. Tüdruk hakkas vastu: ta võitles nii, nagu seda tehakse džunglis — küünte ja hammastega. Mehel polnud kerge temast jagu saada. Selles sihvakas tütarlapsekehas peitusid õrna sametpehme naha all emalõvi lihased. Kuid ka Malbihn polnud nõrkade killast. Toores iseloomult ja välimuselt, oli ta hiiglaslikku kasvu ja suure jõuga. Pikkamisi surus ta tüdrukut põrandale, lüües teda näkku iga kord, kui sel õnnestus meest küünistada või hammustada. Mirjam rabeles meeleheitlikult ja püüdis üles tõusta, kuid mehe sõrmed pigistasid kõri ja ta muutus järjest nõrgemaks...

Vahepeal oli Jenssen jõudnud džunglis tappa kaks põtra. Tal polnud tarvis loomi kaugelt otsida ja pealegi ei tahtnud ta ka ise laagrist kaugele minna. Ta kartis, et Malbihn kasutab tema äraolekut. Asjaolu, et Malbihn keeldus jahile minemast koos temaga ja läks hoopis teise kanti, poleks tavalises olukorras tähendanud midagi halba. Kuid Jenssen tundis hästi oma kaaslast ja seepärast siis, kui põdrad olid tapetud, pöördus ta kohe tagasi, käskides neegreid saak laagrisse kanda.

Pool maad oli juba käidud, kui ta kuulis laagri poolt meeleheitlikku karjatust. Ta jäi seisma ja kuulatas. Karjatus kordus. Siis jäi kõik vaikseks. Vandudes pistis Jenssen jooksma. Ei, ta ei tohi hilineda! Missugune- puupea see Malbihn küll on! Riskeerida nii suure varandusega oma loomaliku iha pärast!

Kuid Jenssen polnud ainuke, kes Mirjami kisa kuulis. See kostis ka ühe teise valge mehe kõrvu, kes sel ajal teisel pool laagrit mõne musta sõjamehe saatel džunglis jahti

pidas. Tal polnud vähimatki aimu, et ümbruskonnas oli valgete inimeste laager. Kahtlemata kuulus see hääl hädaohtu sattunud naisele. Ja pikemalt mõtlemata pistis ta hääle suunas jooksma. Kuid ta oli Jenssenist kaugemal ja viimane jõudis enne kohale.

See, mis ta nägi, ei äratanud tema kalgis südames vähimatki kaastunnet, kuid teda valdas pöörane viha kaaslase vastu, kes tahtis nurjata kõik nende plaanid. Mirjam pani ikka veel vastu. Malbihn peksis teda. Kui Jenssen sõimates ja kaaslast needes telki tormas, laskis Malbihn oma ohvri lahti, pöördus kähku raevunud Jensseni poole ja haaras vöö vahelt revolvri. Jenssen taganes, kobades samuti revolvrit. Mõlemad tulistasid ühel ajal. Jenssen peatus ja pillas relva käest. Malbihn kihutas veel kaks kuuli järjest sõbra kehasse. Mirjam, kes stseeni õudusega jälgis, pidi tahtmatult imestama, kui visa hing oli sellel mehel. Silmad kinni, pea rinnale langenud, käed lõdvalt rippu, seisis ta ikka veel püsti, kuigi vaarus nagu joobnu. Malbihn jätkas tulistamist. Alles pärast seda, kui teda oli tabanud neljas kuul, vankus Jenssen ja kukkus Otseti maha. Malbihn astus ta juurde ja rõvedalt vandudes lõi elutut keha jalaga. Seejärel pöördus ta uuesti Mirjami juurde. Jälle haaras ta temast kinni, kuid sel hetkel löödi telgiäär kuulmatult üles ja pikk valge mees astus sisse. Ei Mirjam ega Malbihn märganud uustulnukat. Malbihn seisis tema poole seljaga ja varjas teda sel kombel Mirjami pilgu eest.

Tulija sammus kiiresti edasi, astudes üle Jensseni surnukeha. Raske käsi laskus Malbihni õlale. Rootslane pööras ümber ja nägi enda ees pikka mustajuukselist hallisilmset meest. Taas haaras Malbihn revolvri järele, kuid võõras oli kärmem: silmapilk löödi tal revolver käest ja see lendas kaugele telgi seina äärde.

„Mis see tähendab?" pöördus ta Mirjami poole, kuid-Mirjam ei saanud temast aru. Neiu raputas pead ja vastas araabia keeles. Kohe kordas mees küsimust neiu emakeeles.

„Need mehed lahutasid mind mu Korakist," seletas tüdruk. „See siin kohtles mind väga halvasti. Teine, kelle ta nüüdsama tappis, tahtis teda keelata. Nad mõlemad olid väga pahad inimesed, kuid see siin on eriti halb. Oleks mu Korak siin, tapaks ta tema. Usun, et sina ei ole nendesugune, sellepärast sa teda ei tapa."

Võõras naeratas.

„Jah, see siin tuleks küll maha lasta," kostis ta. „Ta on seda väärt, selles pole kahtlust. Kunagi ma teengi seda, kuid mitte praegu. Kuid ma hoolitsen selle eest, et ta sind enam iialgi ei tüütaks."

„Oled teeninud surma," ütles võõras Malbihnile, „kuid

mina pole kohtunik. Tunnen teid mõlemaid ja tean, mis linnud te olete. Sinul ja su sõbral on siin kõige häbiväärsem kuulsus. Sinusugused ei kõlba meie hulka. Seekord lasen sul minna, aga kui sa peaksid veel kord tagasi tulema, siis täidan ma kõrbe seadust. Kas said aru?"

Malbihnit valdas jõuetu raev, ta needis oma vaenlast ja ristis teda kõige solvavamate sõimusõnadega. Viimane kahmas tal kraest kinni ja raputas nii, et hambad plagisesid. Asjatundjad räägivad, et kõige piinarikkam karistus, mis inimesele vigastusi ei tekita, on selline tubli vanamoodne raputamine. Just niisuguse raputamise osaliseks saigi Malbihn.

„Nüüd aga kao siit jalamaid!" hüüdis võõras. „Järgmine kord tead, kellega sul tegemist on."

Ta sosistas rootslasele kõrva oma nime. Vaevalt oli lurjus seda kuulnud, kui ta nägu kaameks läks ja pikaks venis. See nimi mõjus talle rohkem kui kümmekond rusikahoopi.

Seejärel andis võõras rootslasele säärase müksu, et see nagu nool telgist välja lendas ja eemale rohu sisse prantsatas.

„Nüüd aga," ütles võõras Mirjami poole pöördudes, „kas sa tead, kelle käes on sinu kaelavõru võti?"

Tütarlaps osutas sõrmega Jensseni kehale.

„Võti oli tema käes," ütles ta. „Ta kandis seda alati kaasas."

Võõras kummardus surnukeha kohale, otsis ta taskutes — ning leidis võtme. Veel hetk, ja Mirjam oh vaba.

„Kas lubad mind tagasi Koraki juurde minna?" küsis tüdruk.

„Aitan sind oma rahva juurde tagasi minna," vastas mees. „Kes nad on ja kus on nende küla?"

Mees silmitses imestades neiu veidrat metsikut rõivast. Keele põhjal pidas ta teda araabia tüdrukuks, kuid ta polnud iialgi näinud araablasi nii kentsakates rõivastes.

„Missugusest suguharust sa oled? Kes on Korak?" küsis ta jälle.

„Korak? Korak on ahv. Mul pole teisi omakseid. Oleme Korakiga elanud kahekesi džunglis sellest ajast saadik, kui A'ht sai ahvide kuningaks." Tüdruk oli Akuti nime ikka sedamoodi hääldanud, sest nii oli see talle kõlanud, kui ta seda esimest korda kuulis. „Minu Korak oleks võinud ise kuningaks saada, kuid ta ei tahtnud."

Võõra silmi tekkis küsiv ilme. Ta vaatas teraselt tüdruku otsa.

„Sa ütlesid, et Korak on ahv," sõnas ta. „Aga kes oled siis sina?"

„Olen Mirjam. Mina olen ka ahv."

„Hm!" ütles võõras selle üllatava teate peale. Kuid kaastundliku ilme järgi, mis tema silmadesse tekkis, võis osaliselt mõista, mida ta mõtles. Mees astus tüdruku juurde ja puudutas käega ta otsmikku. Metsiku urinaga põrkas tüdruk eemale. Mees naeratas.

„Pole vaja mind karta," ütles ta. „Ma ei tee sulle midagi halba. Tahan ainult teada, kas oled terve, kas sul äkki palavikku ei ole. Kui oled terve, siis läheme koos Korakit otsima."

Mirjam vaatas ainiti tema hallidesse läbitungivatesse silmadesse. Ta nägi neis sõbralikkust ja ausameelsust, seepärast lubas ta mehel panna käe oma laubale ja katsuda pulssi. Tüdruk oli täiesti terve.

„Kui kaua oled sa ahv olnud?" küsis mees.

„Juba palju aastaid. Olin siis päris väike tüdruk, kui Korak tuli ja viis mu ära isa juurest, kes peksis mind. Sellest ajast olengi elanud puude otsas koos Koraki ja A'htiga."

„Kus kohas džunglis elab Korak?" küsis võõras.

Mirjam tegi käega suure žesti, mis võis tähendada vähemasti poolt Aafrikat.

„Kas sa oskaksid tema juurde teed leida?"

„Ma ei tea," vastas neiu, „kuid tema leiab tee minu juurde."

„Mul on hea mõte," ütles võõras. „Elan siin lähedal. Viin su oma koju, kus mu naine hoolitseb sinu eest, kuni leiame Koraki või Korak leiab meid. Kui ta võib sind üles otsida siit, siis otsib ta su üles ka minu külast. Kas pole tõsi?"

Võõras jäi telki, kuni Malbihn oma salgaga džunglisse kadus. Mirjam seisis usaldavalt tema kõrval väikese pruuni käega oma Geekat rinnale surudes. Nad ajasid omavahel juttu ja võõras imestas, et tüdruk nii vaevaliselt araabia keelt räägib, kuid lõpuks pidas ta selle põhjuseks vaimset alaarengut. Kust võis ta teada, et juba palju aastaid polnud tüdruk rääkinud ühtegi sõnainimeste keeles. Muide, oli veel üks põhjus, miks Mirjam oli šeigi keele nii ruttu unustanud, kuid sellest teadis ta niisama vähe kui võõraski.

Mees püüdis teda nõusse saada, et ta asuks elama tema külla ehk douari, nagu araabia keeles öeldakse, kuid tüdruk tahtis otsekohe minna Korakit otsima. Mees ei võtnud Mirjami juttu tõsiselt ja otsustas viimaks ta vägisi kaasa viia, et mitte jätta teda siia metsikusse paika haiglaste hallutsinatsioonide küüsi. Kuid targa inimesena otsustas ta tüdruku esialgu maha rahustada, siis aga talitada oma tahtmist mööda. Ta nõustus minema Korakit otsima ja siirdus koos Mirjamiga lõunasse, nagu see soovinud oli, kuigi tee tema külla kulges otse idasse.

Vähehaaval muutis ta suunda üha enam ida poole.

93

Tüdruk käis usaldavalt tema kannul kavalust märkamata. Esialgu usaldas ta meest ainult vaistlikult: ta tundis, et see suur tarmangani ei tee midagi halba. Kuid möödus paar päeva ning ta nägi, et mehe lahkus ja tähelepanelikkus tema vastu ei kahanenud. Mirjam hakkas teda juba KoraMga võrdlema ja kiindus temasse, kuigi ustavus Korakile ei löönud hetkekski kõikuma.

Nende teekond kestis neli päeva ja viiendal päeval jõudsid nad avarale lagendikule. Eemal nägi tüdruk haritud põlde ja mitut ehitist. Ta seisatas ja laskis üllatunult pilgul ringi käia, otsekui kavatsedes tagasi joosta.

„Kus me oleme?" küsis ta.

„Meil ei õnnestunud leida Korakit," vastas võõras. „Aga et meie tee viis mööda minu douarist, siis mõtlesin siin veidi puhata. Sa jääd seniks minu naise juurde, kuni mu mehed otsivad üles su ahvi või tema leiab sinu. Nii on parem, lapsuke. Keegi ei tee sulle liiga ja sa võid olla täiesti õnnelik."

„Ma kardan, bwana," ütles tüdruk, „sinu douaris hakatakse mind peksma, nagu mind peksti šeigi, minu isa juures. Luba mind tagasi džunglisse minna. Seal otsib Korak mu üles. Talle ei tule kunagi pähe otsida mind valgete inimeste douarist."

„Keegi ei peksa sind, mu laps," vastas valge mees. „Ma pole sind ju peksnud, eks? Siin aga kuulub kõik minule. Sind hakatakse kohtlema hästi. Meil ei peksta kedagi. Minu naisel on sinu üle väga hea meel. Ma saadan oma mehed džunglisse ja nad otsivad Koraki üles."

Tütarlaps raputas pead.

„Nad ei saa teda sinu juurde tuua. Korak tapab nad, sest inimesed on alati püüdnud teda tappa. Ma kardan. Lase mul minna, bwana."

„Sa ei tunne teed oma maale ja eksid ära. Lõvid ja leopardid kisuvad su juba esimesel ööl lõhki ning Korak ei leia sind enam kunagi. Jää parem meie juurde. Kas ma ei päästnud sind halva inimese käest? Nüüd oled sa mulle võlgu. Jää meile kas või mõneks päevaks. Oled ju veel väike nõrk tüdrukuke, oleks väga julm sind üksinda džunglisse lasta."

Mirjam puhkes naerma.

„Džungel on mu isa ja ema," sõnas ta. „Džungel on minu vastu lahkem olnud kui inimesed. Ma ei karda džunglit. Ma ei karda leopardi ega lõvi. Suren siis, kui tuleb mu aeg. Võib-olla tapab mind leopard, lõvi või mõni tilluke putukas, kes pole suurem mu väikese sõrme otsast. Kui lõvi mulle kallale hüppab või tilluke putukas nõelab, kardan ma hirmsasti, tean seda. Kuid elu oleks kole, kui kardaksin kogu aeg midagi, mis pole veel juhtunud. Kui tuleb lõvi, saan vaid

lühikest aega hirmu tunda, aga tillukese putuka puhul võin kannatada veel päevi, enne kui suren. Ja seepärast kardan ma lõvi kõige vähem. Ta on suur ja lärmakas. Ma kuulen ja näen teda, haistan ta lõhna ja jõuan puu otsa põgeneda. Kuid iga hetk võin ma panna käe tillukese putuka peale, ilma et teaksin tema sealolekust, enne kui tunnen ta surmavat nõelamist. Ei, ma ei karda džunglit, ma armastan seda. Tahaksin parema meelega surra kui temast jäädavalt lahkuda. Kuid sinu douar on džunglile nii lähedal. Sa olid minu vastu hea. Tulen sinuga kaasa ja jään siia, kuni Korak minu juurde tuleb."

„Väga hea," ütles võõras ja nad hakkasid minema lilledesse uppuva väikese maja poole, mille taga paistsid korraliku Aafrika mõisa aidad ja laudad.

Silitades kartmatult väikese käega hiiglasuuri hundikoeri, kes neile vastu olid jooksnud, sammus Mirjam maja poole. Lävel võttis neid vastu valges kleidis naine. Tema nägemine kohutas Mirjamit rohkem kui kohtumine võõraste meeste või kiskjatega. Ta peatus kõheldes ja vaatas küsivalt oma uue sõbra otsa.

„See on mu naine," ütles mees, „ta rõõmustab väga sinu tuleku üle."

Ta suudles naist ja siis tutvustas talle Mirjamit, rääkides sealjuures araabia keelt, mülest tüdruk aru sai.

„See on Mirjam, mu kallis," ütles ta ja hakkas pajatama, kuidas ta tüdruku oli leidnud.

Naine oli väga kaunis. Mirjam nägi, et ta nägu oli lahke ja õrn. Peagi lakkas tüdruk teda kartmast. Kui bwana oli oma jutu lõpetanud, suudles valge naine Mirjamit ja nimetas teda vaeseks väikeseks kallikeseks. Miski ahistas äkki tüdruku südant ja ta peitis oma näo uue sõbra rinnale. Mirjam polnud nii palju aastaid emalikku hellust tunda saanud, et oli selle olemasolu sootuks unustanud. Valge mehe naise lahke hääletoon äratas temas midagi uut ja ootamatut. Äkki puhkes ta nutma, nagu polnud nutnud veel kunagi oma elus: need olid kergenduse- ja rõõmupisarad, mis teda lohutasid.

Ja nii sattus Mirjam, väike metsik mangani, oma armsast džunglist kultuursesse sõbralikku kodusse. „Bwana" ja „Mu kallis", nagu ta oma uusi sõpru kutsus, sest oli kohe algul kuulnud neid niimoodi nimetatavat, olid talle isa ja ema eest. Hirm oli jäädavalt kadunud ning ta tasus neile ustavuse ja armastusega. Nüüd oli ta nõus elama nende juures seni, kuni nad leiavad Koraki või Korak leiab tema. Korakit armastas ta ikkagi kõige rohkem.

XV. Paavianide rännak

Üleni haavades, väsinud ja kurb, pöördus Korak džunglisse ja hakkas liikuma suurte paavianide jälgi mööda. Ta ei leidnud neid sealt, kus oli viimati näinud, ega ka nende tavalisest jahipaigast. Kuid lõpuks sattus ta värsketele jälgedele ja jõudis neile peatselt järele. Ahvid liikusid aeglaselt lõuna poole. See oli üks nende harilikke rännakuid, mille eesmärki teadsid üksnes paavianid ise. Hoiatuskisa peale, mille tõi kuuldavale valvur, kes oli esimesena märganud pealttuule nende poole jooksvat valget sõjameest, jäi kogu kari seisma. Paavianid hakkasid pomisema ja ähvardavalt urisema. Isaahvid muutusid valvsaks ja kangetel jalgadel tiirutades valmistusid võitluseks. Läbilõikavalt kriisates kutsusid emad pojad enda juurde ja varjusid siis isaste, oma käskijate ja toitjate selja taha.

Korak hõikas valjusti paavianide kuningat, kes tuttavat häält kuuldes ettevaatlikult ja pikkamisi, kuid ikka veel kangetel jalgadel temale lähenema hakkas. Ta nuusutas hoolega õhku, sest ei usaldanud täielikult oma silmi ega kõrvu. Korak seisis liikumatult paigal. Oleks ta katsunud lähemale astuda, oleks ta võinud esile kutsuda silmapilkse kallaletungi või paanilise põgenemise. Paavianid on närvilised olevused, kes võrdlemisi kergesti hüsteeriasse satuvad. Selle tagajärjel võibki neile peale tulla kas tapmishullus või siis suur hirm.

Paavianide kuningas lähenes Korakile. Ta kõndis ümber poisi ikka väiksemate ringidega ise seejuures pomisedes, nuuskides ja lõrisedes. Korak hakkas esimesena rääkima.

„Olen Korak," ütles ta. „Avasin puuri, mis sind kinni hoidis. Ma päästsin su tarmanganide käest. Olen Korak, Tapja. Olen sinu sõber."

„Huh!" urises kuningas. „Jah, sa oled Korak. Kõrvad ütlesid mulle, et oled Korak. Silmad ütlesid mulle, et oled Korak. Nüüd ütleb mulle ka nina, et sa oled Korak. Minu nina ei eksi kunagi. Olen su sõber. Tule meiega, läheme koos jahile."

„Korak ei saa praegu jahile minna," vastas nooruk. „Gomanganid röövisid tema Mirjami. Nad viisid ta oma külla ja sidusid kinni. Korak ei suutnud üksinda teda vabastada. Korak vabastas sinu. Kutsu siis nüüd oma rahvas kokku ja aita Korakil Mirjamit vabastada."

„Gomanganidel on palju teravaid keppe. Nad loobivad nendega minu rahvast ja torkavad läbi nende kehad. Nad

tapavad meid. Gomanganid on õel suguharu. Nad tapavad meid, kui nende külla läheme."

„Tarmanganidel on kepid, mis teevad suurt müra ja tapavad kaugelt," vastas Korak. „Neil olid need kepid käes, kui Korak sinu nende lõksust vabastas. Kui Korak oleks nende eest põgenenud, oleksid sa siiani tarmanganide vang."

Paavian sügas pead. Tema ja valge ahvi ümber kükitasid suure ringina sugukonna isaahvid. Nad vaigutasid silmi, tõukasid üksteist õlgadega, et saada paremat kohta, kraapisid maad, lootes leida mõnda maitsvat ussikest, või siis vahtisid oma kuningat ja veidrat olendit, kes nimetas end manganiks, kuid sarnanes palju rohkem vihatud

tarmanganidega. Kuningas heitis pilgu kõige vanematele isastele, otsekui küsides nendelt nõu.

„Meid on liiga vähe," kohmas üks. . „Peab appi kutsuma paaviane, kes elavad küngaste-maal," soovitas teine. „Neid on rohkem kui puude otsas lehti. Ka nemad ei salli gomanganisid. Nad on väga metsikud ja armastavad võidelda. Kutsume nad kaasa. Siis võime tappa kõik gomanganid, kes elavad džunglis."

Ta tõusis püsti ja hakkas metsikult lõrisema, karvad turris.

Korak ei suutnud nende meelt muuta. Nad aitavad teda meelsasti, kuid teevad seda omatahtsi. Nad peavad ilmtingimata sõlmima liidu küngastemaaga. Korak pidi järele andma. Ainuke asi, mis tal õnnestus saavutada, oli ahvide nõusolek võimalikult kiiresti teele asuda. Tema ettepanekul nõustus kuningas otsekohe isiklikult minema küngastemaale koos Koraki ja tosina kõige tugevama isasega, kuna ülejäänud kari jäi maha.

Lasknud end ahvatleda põnevasse seiklusse, sattusid nad sellest päris vaimustusse. Esindus asus viivitamata teele. Esialgu liikusid nad edasi väga kiiresti, kuid ahvinimesel polnud sugugi raske nendega sammu pidada. Puude otsas liikudes lõid nad hirmsat lärmi, et vaenlased arvaksid, nagu läheneks suur kari, sest kui paavianid hulgakesi rändavad, ei julge neid tülitada ükski džungliasu-kas. Kui puud kasvasid üksteisest kaugel ja neil tuli maas rännata, liikusid nad vaikselt, teades, et lärm ei peta lõvi ega leopardi, kui nad näevad rajal tulemas vaid käputäit paaviane.

Kaks päeva kihutas ahvikari läbi metsiku maa, esialgu tihedas džunglis, siis üle suure lagendiku ikka edasi metsaga kaetud mägede poole. Korak polnud nendes paikades kunagi viibinud. See oli talle meeldiv vaheldus, sest džungel hakkas juba tüütavaks muutuma. Kuid tal polnud mahti nautida looduse ilu. Mirjam, tema Mirjam oli hädaohus! Kuni ta

97

teda ei näinud, ei suutnud ta mõelda millestki muust.

Mäenõlvadel laiuvasse metsa jõudnud, hakkasid paavianid liikuma aeglasemalt. Vahetevahel tõid nad kuuldavale kaeblikku, kutsuvat häält. Seejärel käisid nad vaikselt, teraselt kuulatades. Viimaks kostis kaugelt nõrk vastus.

Paavianid jätkasid oma teekonda häälte suunas, mis kostsid siis, kui nad ise ei karjunud. Sel moel jõudsid nad viimaks oma sugulaste juurde, kes neile suure kambaga vastu tulid. Koraki silmadele avanev pilt kohutas teda.

Tema ees seisis hiiglaslikest paavianidest laussein: neid oli hulganisti klammerdunud iga puuoksa külge. Kogu sein, niisama kõrge kui puudki, lähenes neile pikkamisi veniva ja kaebliku ulgumisega. Esimese seina taga, nii palju kui Koraki silmad läbi lehestiku ja paavianide kehade seletada suutsid, kõrgus teine samasugune: need olid nooremad, kes tihedalt vanemate kannul lükusid. Neid oli tuhandeid. Mis oleks saanud väikesearvulisest delegatsioonist, kui kas või üheski neist tuhandeist hetkeks viha või kartus oleks ärganud?

Kuid midagi ebameeldivat ei juhtunud. Kuningad kohtusid ja hakkasid kombekohaselt teineteist hoolikalt nuusutama. Ilmselt olid tulemused igati rahuldavad, sest nad sügasid kordamööda teineteise selga ja hakkasid siis omavahel juttu ajama. Koraki sõber selgitas tuleku põhjust. Korak, kes siiani oli põõsa taga peidus olnud, näitas ennast nüüd esimest korda kuningale ja rahvale. Küngastemaa paavianide hulgas kutsus see esile enneolematu imestuse ja ärevuse. Korraks lõi Korak kartma, et nad kisuvad ta otsekohe lõhki. Kuid ta kartis üksnes Mirjami pärast. Kui ta sureb, süs ei päästa Mirjamit enam keegi.

Kuid kuningatel õnnestus ärevil alamad maha rahustada ja Korakit lubati lähemale astuda. Küngastemaa paavianid tulid ettevaatlikult ta juurde ja nuusutasid igast

küljest. Kui Korak kõnetas neid nende oma keeles, olid nad erakordselt üllatunud ja meelitatud. Ta jutustas neile Mirjamist, elust džunglis ja ütles, et nad olid alati olnud kõigi ahvide sõbrad, alates väikestest manudest kuni manganide, suurte ahvideni.

„Gomanganid, kes mu Mirjami kinni võtsid, on teie vaenlased," ütles ta. „Nad tapavad teid. Orus elavaid paaviane on liiga vähe, et nendega võitlema minna. Nad rääkisid mulle, et teid on hästi palju ja et te kõik olete väga vaprad. Teid on niisama palju kui rohtu lagendikul ja lehti metsas. Isegi elevant Tantor kardab teid — näete, kui vaprad te olete! Nad ütlesid mulle, et tulete meelsasti meiega gomanganide külla seda halba rahvast karistama. Mina — Korak, Tapja — vabastan sel ajal oma Mirjami."

Kuningas ajas rinna ette ja kõndis oma kangetel

jalgadel edasi-tagasi. Nii talitasid ka paljud teised isased. Nad olid meelitatud end manganiks nimetanud ja inimese karvaste eellaste keelt rääkiva kummalise tarmangani sõnadest.

„Jah," ütles üks isane, „meie, küngastemaa asukad, oleme vägevad võitlejad! Tantor kardab meid. Numa kardab meid. Sheeta kardab meid. Küngastel elavad gomanganid värisevad, kui me mööda läheme, ja rõõmustavad, kui me neisse ei puutu. Mina olen valmis tulema teiega gomanganide külla. Olen kuninga esimene poeg. Mina võin üksinda tappa kõik madalmaa gomanganid." Ta ajas oma karvase rinna ette ja kõndis uhkelt edasi-tagasi, kuni kaaslase sügelev selg ta tähelepanu endale nõudis.

„Mina olen Goob," karjus teine. „Minu kihvad on pikad. Minu kihvad on teravad. Minu kihvad on tugevad. Olen vajutanud neid paljude gomanganide pehmesse lihasse. Ma tapsin üksinda Sheeta õe. Goob tuleb koos teiega madalmaale ja tapab nii palju gomanganisid, et ei jää kedagi, kes surnuid loeks." Siis võttis temagi uhke hoiaku ja hakkas kõndima naiste ja noorte ihalevate pilkude all.

Korak vaatas küsivalt kuninga otsa.

„Sinu alamad on väga vaprad," ütles ta, „kuid vapraim kõigist on kuningas!"

Karvane kuningas vastas kõuehäälse möiratusega, mis kõminal metsast vastu kajas. Väikesed paavianid pugesid emade karvase selja taha peitu. Erutatud isased hakkasid okstel hüplema ja ühinesid kuninga möirgava väljakutsega. Džungel lõi nende kohutavast sõjakisast värisema.

Korak astus kuninga juurde ja karjus talle kõrva: ..Tule!" Ja hakkas minema läbi metsa lagendiku poole, mille nad pidid ületama oma pikal teekonnal vihatud gomangani Kowudoo külla. Möirates ja kriisates pööras kuningas ümber ja järgnes talle. Kuninga kannul tuli käputäis madalmaade paaviane ja tuhandeid küngastemaa asukaid — vihast ja verejanust raevunud loomi.

Teisel päeval jõudsid nad Kowudoo küla juurde. Keskpäev oli juba möödas. Ekvatoriaalpäike kõrvetas armutult ja külas valitses vaikus. Hirmuäratav sõjavägi liikus pikkamisi ja käratult edasi. Tuhandete käppade astumisest tekitatud sahin polnud suurem pisut tugevamast tuulepuhangust puude okstes.

Korak ja mõlemad kuningad käisid kõige ees. Küla lähedal nad peatusid, et oodata mahajääjaid. Nüüd valitses täielik vaikus. Käratult ronis Korak puu otsa, mis kasvas aia kõrval. Ta heitis pilgu ümbrusele. Kari piiras juba küla. Aeg oli käes. Kogu pika teekonna jooksul oli ta paavianidele püüdnud selgitada, et nad ei tohi kurja teha külas vangis

olevale valgele naisele. Kõik gomanganid lubas ta neil lõhki rebida. Siis tõstis ta näo taeva poole ja tõi kuuldavale veniva kisa. See oli signaal.

Kolm tuhat karvast koletist tungis metsikult kriisates ja haukudes gomanganide külla. Kohkunud sõjamehi hüppas välja igast onnist. Nähes hirmsat karja tanumale valgumas, kahmasid emad lapsed sülle ja põgenesid värava poole. Kowudoo kutsus kokku oma sõjamehed ning kareldes ja kisendades, et julgust saada, seadis ründavale karjale vastu teravatest odadest seina.

Korak juhatas rünnakut. Neegreid valdas õud, nähes tuhandete raevunud paavianide eesotsas valget noorukit. Nende vastupanu ei kestnud kaua: heitnud odad läheneva karja sekka, ei jätkunud neil enam aega noolt vibule asetada. Kabuhirmus pöörasid nad ümber ja põgenesid. Paavianid kihutasid neile järele, hüppasid selga ja vajutasid tugevad hambad kaela. Ja kõige ees oli Korak, Tapja — kõige metsikum, kõige verejanulisem, kõige kohutavam.

Mustad sõjamehed pagesid kabuhirmus metsa poole. Küla värava juures Korak peatus ja, jätnud põgenike jälitamise oma liitlaste hooleks, suundus kiiresti onni juurde, kus Mirjamit oli vangis hoitud. See oli tühi. Meeleheites tormas ta ühest onnist teise, otsides läbi kogu küla. Mirjamit polnud kusagil. Korak teadis, et neegrid polnud teda põgenemisel kaasa võtnud, sest ta oli neid hoolikalt silmitsenud.

Tundes hästi metsinimeste kombeid, tegi ahvinimene vaid ühe järelduse: nad olid Mirjami tapnud ja ära söönud. Verine raevuhoog lõi talle pähe.

Ta kuulis eemalt paavianide lõrisemist ja surmaroaks määratud ohvrite karjeid ning tormas metsiku urinaga sinna. Võitlusväljale jõudes nägi Korak, et ahvid olid juba taplusest väsimas. Väike salk neegreid tõrjus vemmaldega eemale väheseid ahve, kes neile ikka veel kallale tungisid.

Korak hüppas puu otsast alla just Kowudoo sõjameeste keskele. Teda pimestas ja ühtaegu ka kaitses metsik raev. Nagu haavatud lõvi sööstis ta siia, sinna ja igale poole, jagades vilunud poksija osavusega kohutavaid rusikahoope.

Ikka ja jälle surus ta oma hambad vaenlase kehasse. Ta ründas ühte ja vastulöögi eest kõrvale põigates rabas jalust maha teise. Koraki liitlaseks sai ebausklik hirm, mis ärkas neegrite primitiivses ajus juba paljast tema nägemisest. See valge sõjameees, julmade paavianide pealik, kes lõrises, möirgas ja hammustas nagu metsloom, polnud nende arust inimene. Ta oli džunglivaim, kohutav kurjusejumal, kes oli neid sõnakuulmatuse pärast karistama tulnud. Ja seetõttu leidus üsna vähe neegreid, kes söandasid end kaitsta ja jumaluse vastu kätt tõsta.

Kes veel joosta suutis, see põgenes ülepeakaela, kuni viimaks polnud enam kedagi, keda oleks saanud karistada teo eest, mida nad oleksid võinud teha, kuid mis oli jäänud siiski tegemata. Üleni verine, jäi Korak hingeldades seisma. Ohvreid enam ei olnud. Paavianid kogunesid tema ümber. Küllastunud verest ja väsinud taplusest, heitsid nad maha puhkama.

Eemal kaugel kogus Kowudoo oma laialijooksnud rahvast kokku ning luges üle haavatuid ja surnuid. Neegreid oli vallanud kabuhirm. Keegi ei tahtnud enam sellele maale jääda. Nad polnud nõus külla tagasi minema isegi selleks, et oma vara kaasa võtta. Nad ei tahtnud muud kui pääseda võimalikult kaugele saatanast, kes oh nende elu põrguks muutnud.

Ja nii ajas Korak oma maalt minema ainsa suguharu, kes võis talle juhatada, kust otsida Mir jamit. Sellega hävitas ta viimase võimaliku sideme enda ja lahke bwana inimeste vahel, kes olid juba saadetud sellesse külla, et otsida teda džunglirägastikust.

Ja kogu aeg oli Mirjam temast vaevalt saja miili kaugusel.

XVI. Kohtumine lõvilõksu juures

Mirjami uues kodus kadus aeg kiiresti. Esimestel päevadel oli ta väga kärsitu ja tahtis otsekohe minna džunglisse oma Korakit otsima. Bwana — nii kutsus ta oma heategijat — saatis salga ustavaid inimesi Kowudoo külla, et uurida vanalt metslaselt, kuidas ta oli saanud valge tüdruku omanikuks, ja veel muudki tüdruku eluloost, nii palju kui must pealik teab. Peale selle käskis bwana pärida neegritelt ahvinimese koh^a, keda tüdruk kutsus Korakiks. Kui on vähegi põhjust uskuda, et selline olevus on tõepoolest olemas, siis tuleb ta iga hinna eest üles otsida. Bwana uskus päris kindlasti, et Korak oli tüdruku haiglasliku fantaasia vili. Ta arvas, et neegrite juures osaks saanud julm kohtlemine ja hiljem rootslaste käes vangis läbielatud kannatused on mõjunud tüdruku mõistusele. Kuid ajapikku, õppinud Mir jamit lähemalt tundma ja jälginud teda oma rahulikus aafrika kodus igapäevamiljöös, pidi ta tõdema, et tütarlaps on igas suhtes normaalne. Ja sageli mõtiskles ta tüdruku kummalise jutustuse üle.

Valge mehe naine, kelle Mirjam oli ristinud Mu Kalliks (ta kuulis, et nii oli teda nimetanud bwana), suhtus

101

üksildasse ja kodutusse leidlapsesse väga hoolitsevalt, õige pea hakkas ta tüdrukut palavalt armastama ta elava, lahke ja rõõmsa loomuse pärast. Mirjam vastas talle samasuguse kiindumuse ja sügava austusega.

Kuu aja pärast, kui Korakit otsinud salk tagasi tuli, oli metsikust poolpaljast tarmanganist saanud peenelt riietatud euroopa tütarlaps. Mirjami edusammud inglise keele õppimises olid märgatavad: sellest ajast saadik, kui Mirjam oli hakanud õppima inglise keelt, ei rääkinud bwana ja Mu Kallis enam araabia keelt.

Kowudoo külas käinud salk oli leidnud selle täiesti maatasa tehtuna ja elanikest mahajäetuna. Bwana mehed olid küla lähedale mõneks päevaks laagrisse jäänud ja järjekindlalt džunglis Korakit otsinud, kuid seegi oli ebaõnnestunud. Nad ei kohanud isegi suuri ahve, kellest Mirjam oli rääkinud. Need teated viisid tütarlapse meeleheitele ja ta otsustas ise Korakit otsima minna, kuid bwana palus siiski veel oodata. Ta lubas minna ise, niipea kui mahti saab, ja viimaks jäi Mirjam nõusse. Möödus päevi ja kuid, kuid kõik jäi endiseks, ja lõpuks lakkas Mirjam oma Korakit iga minut leinamast.

Mirjam oli nüüd kuuteistkümne-aastone, kuid talle võis vabalt anda üheksateist. Ta oli väga ilus: paksud mustad juuksed raamisid tõmmut nägu, millest õhkus värskust ja süütust. Igatsus KoraW järele piinas ikka veel ta südant, kuid ta püüdis seda varjata.

Nüüd kõneles ta soravalt inglise keelt ning oskas ka lugeda ja kirjutada. Ühel päeval ütles Mu Kallis talle naljatamisi midagi prantsuse keeles, ja tema suureks imestuseks vastas Mirjam samuti prantsuse keeles. Tõsi küll, ta rääkis pikkamisi ja takerdudes, kuid täiesti korrektses prantsuse keeles, ehkki see oli lapsepärane. Pärast seda rääkisid nad iga päev prantsuse keelt ja Mu Kallis imestas tihti nende peadpööritavate edusammude üle, mis tütarlaps selle keele õppimises tegi. Kui Mirjam tuletas meelde õppetunniks antud sõnu, siis tema endagi suureks hämmastuseks meenusid talle hoopis teised prantsusekeelsed sõnad, mida ta kunagi polnud õppinud. Pealegi kasutas ta neid õigesti ja hääldas paremini kui inglane. Kuid tütarlapsele valmistas suuri raskusi prantsuse keeles lugeda ja kirjutada. Et Mu Kallis pidas korrektset inglise keelt tähtsamaks, jäeti prantsuse keele õppimine edasiseks.

„Arvatavasti kuulsid sa prantsuse keelt oma isa doua-ris," ütles Mu Kallis.

Mirjam raputas pead.

„Võib-olla," vastas ta, „kuigi ma ei mäleta, et oleksin douaris kunagi prantslasi näinud. Isa vihkas neid ega tahtnud nendega tegemist teha. Ma pole kunagi varem neid

102

sõnu kuulnud, kuid ometi on nad mulle tuttavad. Ma ei mõista, miks see nii on."

„Mina ka mitte," möönis Mu Kallis.

Varsti pärast seda jutuajamist saabus valge mehe majja käskjalg ühe kirjaga. Saanud teada kirja sisu, sattus Mirjam suurde ärevusse. Neile tulevad külalised! Salkkond inglise daame ja härrasid oli vastu võtnud Mu Kalli küllakutse ning pidi nüüd kuuks ajaks sinna sõitma, et džunglis ringi vaadata ja jahti pidada. Mirjam ootas neid kannatamatult. Missugused need võõrad on? Kas nad on tema vastu niisama lahked ja õrnad kui bwana ja Mu Kallis või nagu teised valged inimesed, kellega ta varem oli kokku puutunud — toored ja südametud? Mu Kallis kinnitas talle, et nad kõik on väga toredad inimesed, delikaatsed ja hästi kasvatatud ning meeldivad Mirjamile kindlasti.

Mu Kalli üllatuseks ei ilmutanud Mirjam võõraid inimesi oodates vähimatki kartust, nagu polekski ta olnud džunglist pärit metsik olend.

Niipea kui talle oli selgeks tehtud, et võõrad inimesed teda ei hammusta, hakkas ta neid ootama uudishimu ja rõõmuga, nautides juba ette uusi senitundmatuid lõbusid. Ta ei paistnud millegagi erinevat noortest kenadest neidudest, kes külalisi ootavad.

Lõpuks külalised saabusid. Neid oli kolm meest ja kaks naist — kahe vanema mehe abikaasad. Seltskonna noorim liige oli mister Morison Baynes, inglise lordi poeg, üsna rikas noorhärra. Ta oli juba maitsnud kõiki lõbusid, mida Euroopa pealinnad pakkuda võisid, ja kasutas nüüd rõõmuga võimalust viibida teisel kontinendil, et läbi elada uusi seiklusi ja naudinguid.

Kõik see, mis polnud euroopaliku päritoluga, ei väärinud tema meelest üldse tähelepanu. Sellegipoolest polnud tal midagi selle vastu, et maitsta Aafrika elu uudsust ja suhelda isegi sealsete pärismaalastega, kuigi ta oli kodus pidanud neid täiesti eemaletõukavateks. Ta kohtles kõiki viisakalt ja armastusväärselt, võib-olla küll pisut üleolevalt neid, kes tema arust olid tehtud kehvemast puust. Neid, kellega ta võrdsel jalal oli, polnud kuigi palju.

Noorhärra oli suurepärase kehaehituse ja ilusa näoga. Tal oli küllalt ka tervet mõistust teada, et kui ta arvab endal õigust olevat teiste inimeste peale ülalt alla vaadata, võivad teised inimesed arvata täpselt sedasama tema kohta, ning seepärast püüdis ta võita demokraadi ja täitsamehe mainet. Ja ta oligi täitsamees. Egoism paistis muidugi välja, kuid mitte kunagi sel määral, et oleks sõpradele ja tuttavatele talumatuks muutunud. Selline oli mister Morison Baynes olnud vähemalt eurooplasena; missugune oleks ta olnud kesk-aafriklasena, seda oli raske ennustada.

103

Mirjam oli uute inimeste juuresolekul esialgu uje ja kohmetu. Ta heategijad pidasid mõistlikuks mitte mainida Mirjami ebatavalist minevikku ja kõik arvasid, et ta on nende kasulaps, ega uurinud tema päritolu. Külalised leidsid ta olevat väga armsa, lihtsa ja lõbusa tütarlapse ning panid alailma imeks, kuidas ta armastab džunglit ja kui hästi ta seda tunneb.

Selle viimase aasta jooksul bwana ja Mu Kalli juures elades oli Mirjam sageli ratsutanud mõisa lähemas ümbruses. Ta teadis, kus kohal pilliroos armastasid end varjata pühvlid, kus tegid endale koopa lõvid, kus käisid joomas metsloomad. Ta oskas jälitada igat looma, nii suurt kui väikest, ükskõik kuidas see ennast ka ei peitnud. Eriti hämmastas eurooplastest külalisi see, et ta tundis ilmeksimatult ära kiskjate lähedaloleku seal, kus nad ise ei näinud ega kuulnud kõige vähematki.

Mister Morison Baynes leidis Mirjamis haruldaselt ilusa ja veetleva kaaslase. Ta oli algusest peale temast sisse võetud. Noormees polnud lootnudki oma Londoni sõprade Aafrika mõisas nii meeldivat tutvust sobitada. Noored viibisid üsna palju kahekesi koos, sest nad olid selles väikeses seltskonnas ainsad vallalised inimesed. Mirjam, kes polnud vilunud kavaleri seltskonnaga harjunud, oli vaimustuses. Mehe jutud lõbusatest suurlinnadest, mida ta imehästi tundis, äratasid tütarlapses imestust ja uudishimu. Kõigis oma juttudes seadis Morison ennast alati esikohale ja Mirjam pidas teda kangelaseks.

Noore inglase alalise juuresoleku tõttu hakkas Koraki kuju tema südames tuhmuma. Varem oli ta Mirjamile olnud alatasa olemas olev tegelikkus, nüüd muutus mälestuseks. Sellele mälestusele oli ta ikka veel ustav, kuid mis tähendab mälestus veetleva reaalsuse juuresolekul?

Võõraste saabumisest saadik polnud Mirjam kordagi meestega jahil käinud. Tapmine kui sport polnud talle kunagi meeldinud. Metsloomade jälgede otsimine pakkus talle lõbu kui hüvitav mäng, ent tapmine tapmise pärast oli alati vastumeelne olnud. Kui bwana läks jahile liha otsima, oli Mirjam alati õnnelik, kui ta kaasa võeti. Kuid Londoni külaliste tulekuga oli jaht muutunud julmaks meelelahutuseks. Asjata tapmiseks peremees luba ei andnud, kuid siiski oli jahiÜcäigu eesmärk saada nähku ja erutavaid elamusi, mitte aga toitu. Kui mehed jahile sõitsid, jäi Mirjam koju Mu Kalli juurde või ratsutas oma lemmikponil ümbruskonna lagendikel või metsas. Siis jättis ta poni metsaserva ja hüppas ise puu otsa, et nautida silmapilgu vältel varajase lapsepõlve muretut elu. Sellistel hetkedel meenus talle tahtmatult Korak, tema lapsepõlvesõber.

Olles kord väsinud puude otsas hüppamisest, heitis ta

laiale mugavale oksale pikali ja hakkas unistama. Ta silme ette kerkis Korak, kuid pikkamööda omandas see nägemus teise kuju ja poolpaljas pruun tarmangani muutus jahihobuse seljas ratsutavaks khakirõivais inglaseks.

Teda äratas unelmaist kitse ehmunud mökitus. Mirjam muutus kohe valvsaks. Kui meie teiega seda nõrka kaeblikku häält oleksimegi kuulnud, poleks me selle tähendusest aru saanud. Ent Mirjam taipas otsekohe, et see tähendas hirmu, mis tabab mäletsejat; kui kiskja on lähedal ja põgenemine võimatu.

Koraki lemmikajaviide ja -spordiala oli olnud röövida saak Numa nina eest. Ka Mirjam oli tihti napsanud maiuspala otse loomade kuninga lõugade vahelt. Kuuldes nüüd kitse mökitust, tuli talle tuju veel kord mängida seda peitemängu surmaga.

Kärmesti nööpis ta lahti ja heitis seljast oma ratsutamiskuue, mis üksnes takistas puude otsas liikumist. Sama teed läksid ka sukad ja saapad, sest inimjala paljas tald ei libise kuival või isegi märjal puukoorel nii nagu kõva saapanahk. Ta tahtis ka oma ratsapüksid ära visata, kuid siis meenusid talle Mu Kalli emalikud manitsused, et paljalt ringi käia ei ole sugugi ilus.

Vöö vahele oli tal torgatud jahinuga. Tema karabiin rippus all poni sadula küljes. Revolvrit polnud ta kaasa võtnudki.

Mirjam hakkas liikuma kitse hääle suunas. Ta teadis, et kits asub tiigi juures, mis kunagi oli olnud lõvide joomiskoht. Viimasel ajal polnud siin kiskjaid nähtud, kuid Mirjam oli kindel, et kitse oli kohutanud lõvi või panter.

Varsti saab ta seda teada, sest ta jõuab peagi hirmunud looma juurde. Aga mispärast kits hädaohu eest minema ei jookse? Miks seisab ta mökitades liikumatult ühel ja samal kohal? Jõudnud kitse lähedale, nägi Mirjam, et õnnetu loom oli veeaugu äärde vaia külge tugevasti kinni seotud.

Mirjam jäi puu otsa, peitis end tihedasse lehestikku ja hakkas teraselt ümbrust silmitsema. Kus on siis jahimees, kes kitse oli kinni sidunud? See ei olnud bwana, ei, tema niimoodi loomi ei püüa. Ta ei luba kellelgi piinata kaitsetuid loomi ja teha neist peibutist lõvidele, tema sõna on aga seadus neile, kes tema valdustes jahil käivad.

„Arvatavasti tegid seda võõrad metslased, kes siinset korda ei tunne," mõtles Mirjam. Aga kus nad siis on? Kuidas ta ka ei pingutanud, ei suutnud ta teravad silmad kedagi leida.

Ja kus on siis Numa? Mispärast ta viivitab, miks ei ole ta veel selle maitsva pala, selle vaese abitu loomakese kallale karanud? Kahtlemata on Numa siin lähedal, muidu ei mökitaks

105

kits nii kaeblikult, otsekui tundes lähenevat surma. Ah, näe, kus ta on! Lõvi varjas end temast mõne jardi kaugusel põõsastes. Tuul puhus just kitse suunas ja ta tundis kogu aeg julma kiskja kohutavat lõhna, Mirjam jäi aga kõrvale, temani see ei ulatunud.

Jõuda puult puule hüpates lagendiku vastaspoolele, kitsele lähemale, joosta tema juurde ja läbi lõigata nöör, mis teda vaia küljes kinni hoidis — see oli ühe minuti töö. Muidugi, selsamal hetkel võib Numa kitsele kallale hüpata ja vaevalt õnnestub Mirjamil tagasi puu otsa jõuda, kuid kits tuleb iga hinna eest päästa. Tütarlaps hirmu ei tundnud, ta oli ka varem ohtlikumatestki olukordadest terve nahaga pääsenud.

Kui ta viivitas, siis mitte kartusest Numa, vaid hoopis nähtamatute jahimeeste ees. Kui need olid neegrid, siis võis väga kergesti juhtuda, et odad, mis hoiti valmis Numa jaoks, tabavad niisama edukalt seda, kes julgeb nurjata nende jahti.

Jälle hakkas kits meeleheitlikult rabelema, püüdes nööri katki tõmmata. Tema kaeblik mökitamine lõikas tütarlapse südamesse. Unustanud vähimagi kartuse, hakkas ta kiiresti oksalt oksale hüpates ümber lagendiku liikuma, püüdes teha seda nii, et Numa teda ei märka. Viimaks jõudis ta vastaspoolele puude otsa. Siin ta peatus Viivuks ja heitis pilgu lõvi poole. Mirjam nägi, et just sel hetkel ajas võimas kiskja end püsti. Kume lorin teatas, et ta oli valmis.

Mirjam haaras vöö vahelt noa, hüppas puu otsast alla ja jooksis kiiresti kitse juurde. Numa nägi teda. Ta hakkas sabaga närviliselt peksma oma punakaspruune külgi ja möiratas kurjakuulutavalt, kuid jäi hetkeks paigale, otsekui oleks džunglist ootamatult ilmunud veider olend teda üllatanud.

Veel ühed teised silmad, milles polnud sugugi vähem üllatust kui kiskja kollakasrohelistes silmades, jälgisid vaprat tütarlast: need olid astelpõõsastest ehitatud boma taga peituva valge inimese silmad. Ta oli end isegi püsti kergitanud ja kaela õieli ajanud, niipea kui nägi Mirjamit lagendikule hüppavat ja kitse juurde sööstvat. Valge mees märkas, et Numa viivitas hetkeks. Ta tõstis karabiini ja sihtis loomale otse rinda. Sel hetkel kummardus neiu kitse kohale, terav nuga vaikus ta käes ja väike vang oli vaba. Rõõmsalt mökitades punus loom džunglisse. Tütarlaps pööras ümber, et hüpata jälle selle puu otsa, kust ta nii ootamatult oli ilmunud, üllatades ühtaegu lõvi, kitse ja meest.

Nüüd jäi ta korraks näoga mehe poole. Viimane vaatas tüdrukut ja ta silmad kippusid pealuust välja tulema. Ta tõi kuuldavale isegi tasase imestushüüde. Kuid nüüd pidi ta

106

oma tähelepanu pöörama raevunud ja petetud lõvile, kes iga hetk võis sooritada hirmuäratava hüppe.

Valge mehe karabiin sihtis ikka veel kiskja rinda; tal jäi vaid päästikule vajutada. Kuid mees kõhkles. Ta silmad rändasid tüdrukult lõvile ja tagasi. Miks ta ei

tulistanud? Kas ta ei tahtnudki tüdrukut päästa? Või kartis ta, et lask tõmbab endale tüdruku tähelepanu ja ta märkab meest? See arvamus paistis olevat tõenäoline. Üksainus tilluke sõrmeliigutus võis päästa tütarlapse vihaleaetud kiskja küüsist või vähemalt ajutiselt viivitada kohutava hüppe sooritamisega. Kuid ta ei vajutanud siiski päästikule.

Nagu röövlind jälgis mees, kuidas tütarlaps oma elu päästes puude poole tormas. Kõik järgnev, alates sellest silmapilgust, mil lõvi hüppeks tõusis, juhtus paari sekundiga. Lõvi sööstis tüdrukule järele, karabiinitoru liikus temaga kaasa ja kiskja lai rind jäi kogu aeg sihikule. Kord ühelainsal hetkel paistis, et tüdrukul pole pääsu, ja siis tõmbus jahimehe sõrm pisut rohkem pingule. Kuid just siis hüppas tüdruk osavasti üles ja haaras kinni madalast oksast. Lõvi hüppas talle järele, kuid nõtke Mirjam lipsas lehestikku ja jõudis lõvile kättesaamatusse kõrgusse. Oleks ta jäänud vaid pool sekundit hiljaks, oleks ta surmalaps olnud.

Valge mehe suust pääses kergendusohe. Ta nägi, kuidas ohutusse paika jõudnud tüdruk tegi naljaka grimassi ja hakkas pahameelest möirgavat lõvi pilkama, siis ruttas naerdes metsa.

Kumedalt lõrisedes lonkis lõvi veel umbes tund aega veeaugu juures. Sada korda oleks jahimees võinud oma ohvri maha lasta. Miks ta siis seda ei teinud? Kas ta kartis, et püssipauk äratab tütarlapse tähelepanu ja ta võib tagasi tulla?

Viimaks suundus Numa majesteetlikult džunglisse ikka veel vihaselt lõrisedes. Jahimees puges oma varitsuskohast välja ja tunni aja pärast jõudis väikesesse laagrisse, mis oli osavasti tihnikusse peidetud. Seal võttis teda vastu trobikond mustanahalisi, keda teijna tulek eriti ei paistnud rõõmustavat. Valge jahimees oli laiaõlgne tugev hiiglane. Tema kiskjalike joontega päevitanud nägu ehtis pikk ruuge habe, ja seda vähemalt seni, kuni ta oma telki astus. Kui ta tund aega hiljem sealt välja tuli, oli ta nägu siledaks raseeritud.

Mustad vaatasid teda imestum

„Kas tunnete ära?" küsis ta

„Isegi hüään, kes su sünnitas, ei tunneks sind enam ära, bwana," vastas üks neegritest.

Mees tahtis ninakat neegrit vägeva rusikahoobiga karistada, kuid ilmselt oli viimane selliste žestidega harjunud ja põikas hoobi eest osavalt kõrvale.

XVII. Kõrgest soost donžuan

Pikkamööda läks Mirjam tagasi selle puu juurde, mille otsa ta oli jätnud ratsutamiskuue, saapad ja sukad. Ta ümises lõbusat laulukest. Kuid ta laul lõppes niipea, kui ta nägi otsitavat puud, sest selle okstel mängis mitu paaviani tema riietusesemetega.

Lähenevat tütarlast silmates ei näidanud nad välja vähimatki hirmu, vaid koguni vastupidi — paljastasid kihvad ja hakkasid ähvardavalt urisema. Ja miks oleksidki nad pidanud kartma ühtainsat nõrgukest emast tarmanga-nit?

Teisel pool metsa sõitis üle lagendiku jahilt tagasi salkkond ratsanikke. Nad olid jagunenud väikestesse gruppidesse, sest lootsid tagasiteel leida lagendikult mõne hulkuva lõvi. Mister Morison Baynes ratsutas metsale kõige lähemal. Silmitsedes harvade põõsastega kaetud lainjat tasandikku, märkas ta äkki metsa serval mingit kogu.

Ta juhtis oma hobuse sinnapoole. Mehe harjumata silmad ei suutnud pikka aega seletada, mis see oli. Aga kui ta lähemale sõitis, siis nägi, et see oli kõige tavalisem

hobune. Ta tahtis juba tuldud teed tagasi minna, kui talle äkki tundus, et hobune oli saduldatud. Ta sõitis veelgi lähemale. Jah, tõepoolest, hobusel oli sadul seljas.

Looma terasemalt silmitsedes tundis ta selles ära Mirjami lemmikhobuse. Meest valdas meeldiv erutus, ta nautis juba ette kohtumist võluva tütarlapsega.

Ta ratsutas hobuse juurde. Mirjam peab olema siinsamas lähedal, metsas. Tal hakkas õudne mõttest, et kaitsetu tütarlaps jalutab üksinda džunglis, mis tema meelest kubises verejanulistest kiskjatest ja oli täis koledusi. Ta tuli hobuse seljast maha, jättis looma Mirjami poni kõrvale ja läks džunglisse. Olles kindel, et tütarlaps viibib siinsamas paari sammu kaugusel, tahtis ta ootamatu ilmumisega teda üllatada.

Mõne sammu järel peatas teda lähema puu otsast kostev lärm. Üles vaadates nägi ta paaviane, kes lõrisesid metsikult. Ta astus veel lähemale ja märkas nüüd, et ühel oli käes naise ratsutamiskuub, teisel aga saapad ja sukad. Seda nähes pidi ta süda seisma jääma. Millist seletust siin veel olla sai? Paavianid olid Mirjami tapnud ja kiskunud tal rõivad seljast. See mõte pani Morisoni võpatama.

Siiski otsustas ta neiut hõigata lootuses, et viimane on ehk veel elus. Sel hetkel heitis ta pilgu kõrval oleva puu otsa

ja märkas seal Mirjamit, kes parajasti ahvi kombel end paavianide juurde puu otsa vibutas. Üks paavian lähenes talle ähvardava urinaga. Morison tõstis karabiini ja võttis eemaletõukava looma sihikule, ent sel hetkel hakkas tüdruk rääkima.

Morison pidi üllatusest püssi maha pillama: võluva Mirjami suust tulid kummalised madalad kurguhääled, mis sarnanesid täiesti paavianide vadinaga.

Paavianid lakkasid urisemast ja jäid kuulama. Nähtavasti polnud nad sugugi vähem üllatunud kui mister Morison Baynes. Pikkamisi lähenesid nad tüdrukule, kes ei tundnud vähimatki hirmu. Ahvid piirasid tüdruku sisse ja Baynes ei saanud enam tulistada, kartes teda tabada. Kuid ta oli oma püssi sootuks unustanud: paigale tardunud, ta lausa põles uudishimust.

Tüdruk ajas paavianidega juttu ja nemad vastasid talle sõbralikult! Seejärel tagastasid nad üksteise järel kõik riietusesemed. Kuni ta need selga pani, seisid paavianid tüdruku ümber ja vadistasid lõbusalt, tema aga naeris ja vastas nendele. Mister Morison Baynes istus puu alla ja pühkis laubalt higi. Siis tõusis ta püsti ja läks oma hobuse juurde.

Kui Mirjam paari minuti pärast metsast välja tuli, leidis ta mehe oma hobuse kõrvalt. Morison silmitses teda kirjeldamatu imestuse ja mõningase hirmuga.

„Nägin siin teie hobust," ütles ta kogeldes, „ ja otsustasin oodata, et teid koju saata. Ega teil midagi selle vastu ole?"

„Muidugi mitte," vastas neiu, „otse vastupidi, mul on väga hea meel!"

Nad sõitsid kõrvuti üle lagendiku. Morison vaatas mitu korda uurivalt neiu kaunist korrapärast profiili, suutmata mõista, oli see fantastiline unenägu või nägid ta silmad tõepoolest, kuidas see armas naiselik olevus kõigest mõne minuti eest oli nii kummaliselt ja isegi ebasündsalt vallatlenud vastikute paavianidega ning vestenud nendega niisama vabalt ja sundimatult, nagu teeb seda praegu temaga.

See oli uskumatu, see oli õudne! Ja ometi oli ta seda näinud oma ihusilmaga...

Tütarlast niimoodi uurides tikkus üks teine kiuslik mõte talle pähe. Neiu oli väga armas, nii ihaldatavalt kaunis, kuid kahjuks ei teadnud mees temast ega ta päritolust kõige vähematki. Teda ümbritses mingi saladus...

Mis tütarlaps see küll ometi on, kes ronib puid pidi ja jutleb džunglipaavianidega? Täiesti arusaamatu...

Jälle pühkis mister Morison laupa. Mir jam heitis talle pilgu.

„Teil on palav," sõnas ta. „Imelik. Praegu, mil päike

109
loojub, on juba üsna jahe. Miks te siis nüüd higistate?"
Mees ei kavatsenud tüdrukule rääkida, et oli teda näinud paavianidega, kuid äkki, iseendalegi ootamatult, pahvatas selle välja.
„Ma higistan erutusest," ütles ta. „Sõitsin metsaservast mööda ja märkasin siin teie poni. Läksin džunglisse teid otsima ja tahtsin üllatada, kuid hoopis mina olin see, keda üllatati. Te istusite puu otsas... koos paavianidega..."
„Ja mis siis?" lausus tüdruk nii ükskõikselt, nagu oleks see, et noor neiu vestleb sundimatult metsikute džungliloo-madega, kõige tavalisem nähtus.
„Mu jumal, kui kohutav see oli!" hüüatas Morison.
„ Kohutav?" kordas Mir jam imestunult kulme kergitades. „Mis on siin kohutavat? Nad on minu sõbrad. On see siis kohutav, kui sõpradega juttu aetakse?"
„Kas te tõepoolest ajasite paavianidega juttu? Nemad mõistsid teid ja teie neid?"
„ Muidugi!"
„Aga nad on ju vastikud loomad, kõige jälgimad, kõige alatumad loomad... Kuidas te oskate loomade keelt?"
„Nad pole sugugi jälgid ega alatud," vastas Mirjam. „Minu sõbrad pole seda kunagi. Ma elasin nende keskel aastaid, enne kui bwana mu leidis ja siia tõi. Ma ei osanud ühtegi teist keelt peale manganide keele. Kas peaksin ma nüüd keelduma nendega rääkimast ainult sellepärast, et elan ajutiselt inimeste seas?"
«Ajutiselt?" karjatas mister Morison. „Te ei taha ometi sellega öelda, et kavatsete nende juurde tagasi minna? Noh, kas teate, me hakkame juba totrusi rääkima... Ei, te lihtsalt heidate minu üle nalja, miss Mirjam! Olete kunagi neid paaviane hästi kohelnud, nad mäletavad teid ja sellepärast ei teegi kurja; aga et oleksite kord nende keskel elanud... ei, see on absurdne!"
„Ja ometi ma elasin," kinnitas neiu. Ta nägi, et juba üksnes see mõte ajas mehele hirmu nahka ja talle valmistas lõbu teda veel pisut kiusata. „ Jah, ma elasin suurte ahvide hulgas ja käisin ringi poolpaljana... Magasin puu otsas. Koos Koraki ja A'htiga pidasime jahti antiloopidele ja metssigadele ning sõime toorest liha. Mulle meeldis kõrgel puu otsas istudes õrritada Numat ja loopida teda okstega, kuni lõvi vihast möirgama hakkas, nii et maa ümberringi värises. Korak ehitas mulle suure puu okste vahele varjualuse ning tõi puuvilja ja liha... Ta kaitses ja toitis mind ja oli minu vastu väga lahke... Enne kui ma bwana ja Mu Kalli juurde sattusin, polnud keegi teine kunagi minu vastu lahke olnud, mitte keegi..."
Tüdruku hääl hakkas värisema. Ta oli unustanud, et kavatses mister Morisoni kiusata. Talle meenus Korak.
110
Viimasel ajal oli Mirjam teda meenutanud võrdlemisi harva...
Mõnda aega ratsutasid nad vaikides, kumbki oma mõtetesse süüvinud.
Tütarlapse silme ees seisis imekauni noormehe kuju, kelle siledat pruuni keha kattis vaid osaliselt leopardinahk. Parajasti tuleb ta jahilt, hüpates kergelt oksalt oksale, seljas alles soe saak. Tema tagant paistab hiiglasliku inimahvi võimas karvane kogu. Mirjam naerab ja hüpleb rõõmsalt painduvatel okstel, tervitades neid tagasi jõudmise puhul. Ah, kui hea on seda meenutada! Siis aga kerkib tütarlapse silme ette teine pilt: pikad pimedad ööd, õudsed džung-liööd... Külm, niiske ja ebamugav vihmadeaeg. Justkui põrgusügavusest kostab alt nähtamatute kiskjate möirgamist: seal on pantrid ja lõvid, mürgised maod ja putukad. Kohutavad ööd... Kuid selged päikesepaistelised päevad, džungli metsik vabadus ja kõige rohkem Koraki sõprus hüvitasid need kuhjaga.

Morison mõtles hoopis muust, tal oli peas kõik sassis. Mida rohkem ta oma tundeid kaalus, seda selgemaks sai, et oli tõepoolest armunud sellesse tüdrukusse, kellest ta siiani midagi ei teadnud, ja oli valmis olnud talle isegi oma auväärt nime pakkuma. Mõte sellest, et ta oli pääsenud viimasel silmapügul, ajas talle värinad peale. Kuid ta armastas teda ikka veel. Muide, mister Morison Baynesi ja temasuguste tõekspidamiste järgi polnud selleks mingeid takistusi. Neiu oli kehvemast puust kui tema ise. Morison ei saa temaga abielluda, nagu ta ei saa naida emapaaviani. Neiu ei tohigi seda temalt oodata, mehe armastus oleks talle iseenesest suur au. Oma. nime annab ta loomulikult naisele, kes tema ringkonda kuulub.

Tütarlapsel, kes tema enda sõnade järgi oli pool paljana ahvide seas elanud, ei saanud olla konkreetset ettekujutust vooruslikkusest. Kui mees temast oma armukese teeb, on sellest talle rohkem kui küllalt. Mida kauem mister Morison Baynes sellest mõtles, seda kindlamini ta veendus, et see on kõige õilsam ja aumehelikumtegu. Eurooplased võivad seda seisukohta paremini mõista kui ameeriklased — vaesed pimedad provintslased, kel pole võimalust hinnata seisuste vahe headust ning asjaolu, et „kuningas on ilmeksimatu". Ta ei tarvitsenud isegi seletama hakata, kui õnnelik võis Mirjam olla Londoni luksuskorteris ühes tema armastuse ja jooksevarvega pangas. Kuid oli veel üks delikaatne küsimus, millele ta tahtis vastust, enne kui asub hiügavat plaani teoks tegema.

„Kes olid Korak ja A'ht?" küsis ta.

„A'ht oli mangani," vastas Mirjam, „ja Korak oli tarmangani."

111

„Lubage küsida, mida see tähendab — mangani ja tarmangani?"

Tütarlaps puhkes naerma.

„Teie olete tarmangani," selgitas ta, „aga manganid on kaetud karvadega, teie kutsute neid ahvideks." „Korak oli siis valge inimene?" „Jah."

„Ja ta oli... ee... teie mm...?"

Ta vakatas, sest adus, et oli õige raske jätkata usutlemist, kuna tütarlaps vaatas nii selgete ja süütute silmadega talle otsa.

„Minu kes?" küsis Mirjam lihtsameelselt, aimamata, millele mister Morison vihjab.

„Teie... ee... vend?" pomises ta.

„Ei, Korak polnud minu vend," kostis tütarlaps.

„Sel juhul siis teie mees?" pahvatas Morison viimaks.

Mirjam purskas heledalt naerma: talle ei tulnud pähegi, et selline küsimus oli solvav.

„Minu mees?" hüüdis ta. „Kui vanaks te mind õige peate? Olen liiga noor, et abielus olla. Ma pole selle asja peale veel kunagi mõelnud. Korak oli..." ja temagi vakatas, sest polnud iialgi varem püüdnud selgusele jõuda, kes siis Korak talle tegelikult oli. „Nojah, Korak oli... noh, ta oli lihtsalt Korak!" ja ta puhkes lõbusalt naerma oma seletuse imetlusväärse selguse üle.

Mees vaatas ja kuulas teda; tütarlapse jutt tundus läbinisti siiras ja ta ei saanud kuidagi uskuda, et neiu võis kuidagi rikutud olla. Sellegipärast ta tahtis, et tema kahtlused tütarlapse vooruslikkuse suhtes osutuksid põhjendatuks, vastasel korral oleks tal olnud pisut raskem oma plaani teoks teha. Auväärt mister Morison Baynes polnud just päris südametunnistuseta olevus.

Kord ühel õhtul varsti pärast seda juhtumit istusid nad kahekesi rõdul. Nad olid just mänginud tennist ja mister Morison oli hiilanud oma osavusega, nagu ta, muide, teistelgi meeste spordialadel silma paistis. Nüüd pajatas ta Mirjamile Londonist ja Pariisist, teatritest, ballidest ja pidusöökidest, imekaunitest naistest ja nende toredatest kleitidest, meelelahutustest, rikkusest ja hiilgusest. Mister Morison oli selles suhtes

lausa kuldsuu. Tema egoism paistis kiitlemisest selgesti läbi, kuid see polnud iial väsitav ega labane — labasusest hoidus ta hoolega, see kuulus lihtrahva omaduste hulka. Siiski jäi mister Morisoni juttudest kuulajale mulje, et kõik hiilgav oli seotud Baynesi majaga.

Mirjam oli vaimustuses. Kõik see, mülest mees rääkis, tundus väikesele džunglipiigale nagu muinasjutt, mees ise aga suur ja imetabane inimene.

112

Võlutuna kuuldust, ta vaikis. Ka mees vaikis, kuid nihkus siis talle lähemale ja kummardus neiu kõrva juurde.

„Mirjam!" sosistas ta. „Mu väike Mirjam! Kas ma võin loota,... et lubate nimetada end mu väikeseks Mirjamiks?"

Tütarlaps vaatas talle otsa, silmad imestusest suured. Kuid mehe nägu oli varjus ja ta ei näinud midagi. Tütarlaps värises, kuid ei tõmbunud eemale. Mees pani käe ta ümber ja tõmbas endale lähemale

„Ma armastan teid!" sosistas ta.

Mirjam vaikis. Ta ei teadnud, mida öelda. Ta ei teadnud midagi armastusest ega olnud sellest iialgi mõelnud. Kuid talle tundus, et on väga hea, kui armastatakse. Ta oli oma elus nii vähe lahkust ja osavõtlikkust tunda saanud.

„öelge siis ometi," pomises mees, „öelge, et ka teie armastate mind!"

Nende huuled lähenesid. Ja kui mehe huuled juba peaaegu puudutasid Mirjami omi, ilmus äkki ta silme ette Koraki kuju. Ta nägi Koraki nägu oma näo vastas, tundis huultel poisi kuumi huuli ja aimas siis esimest korda elus, mida tähendab armastus. Ta vabastas end ettevaatlikult mehe embusest.

„Ma ei tea, ma pole kindel, et armastan teid," ütles ta. „6otame veel. Olen abiellumiseks liiga noor. Ma kardan, et Pariis ja London hirmutavad mind, ma ei oleks seal õnnelik."

Mirjam tõusis püsti. Ta silme ees seisis ikka veel Koraki kuju.

„Head ööd," sõnas neiu. „Mul on kahju sellelt maalt lahkuda,",ja ta osutas tähistaevale, suurele kuule, avarale hõbedasele lagendikule ja džunglit tähistavatele tumedatele varjudele. „Oo, kuidas ma seda armastan!"

„Armastaksite Londonit veel rohkem," ütles mees tõsiselt. „Ja ka London armastaks teid. Oleksite kõige kuulsam kaunitar igas Euroopa pealinnas. Maailm oleks teie jalge ees, Mirjam!"

„Head ööd," kordas neiu ja lahkus.

Morison otsis sigari, süütas selle põlema, puhus sinise suitsujoa kuu poole ja naeratas.

XVIII. Kolm kiskjat ja tütarlaps

Järgmisel päeval rõdul istudes nägid Mirjam ja bwana üle lagendiku nende poole kihutavat ratsanikku. Bwana tõstis käe varjuks silmade kohale ja uuris lähenejat. Ta oli

113

hämmeldunud. Mitte ainult valgeid, vaid ka iga neegrit tundis ta hästi siin ümbruskonnas. Oleks või saja miili kaugusele tema mõisast ilmunud üksainuski valge mees, oleks bwana sellest otsemaid teada saanud. Talle oleks üksikasjalikult teatatud, kus ta jahti pidas, kui palju loomi tappis ja kas ta ei teinud seda keelatud vahenditega, sest bwana ei lubanud loomi tappa sinihappe või strühniiniga mürgitades. Ka oleks bwanat sellestki informeeritud, kuidas uustulnuk oma „poisse" kohtleb.

Mitu eurooplast saadeti suure inglase käsul rannikule tagasi, sest nad käitusid toorelt oma pärismaalastest teenritega. Üks, kes tsiviliseeritud maades oli ammu tuntud kui suur jahimees, aeti Aafrikast välja keeluga mitte kunagi enam tagasi tulla, sest bwana leidis, et ta oli tapnud neliteist lõvi mürgitatud söödaga.

Selle tõttu armastasid ja austasid bwanat kõik korralikud kütid ja pärismaalased. Tema sõna oli seadus maal, kus polnud kunagi seadust olnud. Peaaegu kõik pealikud täitsid pigem bwana kui neid palganud jahimeeste käsku ja seetõttu võis bwana hõlpsasti lahti saada igast soovimatust uustulnukast: tal tarvitses vaid ähvardada, et kutsub „poisid" ära.

See siin oli nähtavasti märkamatult maale lipsanud. Asjatult murdis bwana pead selle üle, kes võis olla lähenev ratsanik. Kuid maa kombe kohaselt läks ta võõrale värava juurde vastu ja tervitas teda enne, kui viimane jõudis hobuse seljast maha tulla See oli umbes kolmekümneaastane hea kehaehitusega pikk mees heledate juustega ja ilma habemeta. Häältdusviisi järgi võis arvata, et ta oli pärit Rootsist. Tema nägu tundus bwanale tuttav — ta oli seda rootslast kusagil kohanud — ja tal oli piinlik tunnistada, et ei mäletanud mehe nime. Külaline käitus tahumatult, kuid lihtsakoeliselt ja jättis hea mulje inglasele, kes oli harjunud siin metsikul maal võõraid vastu võtma neilt midagi pärimata, kui nad vaid korralikult käitusid.

„Imelik, et te nii ootamatult siia jõudsite." tähendas ta külalisele. „Minu pärismaalastest sõbrad teatavad mulle alati aegsasti valgete inimeste lähenemisest."

Ta juhtis võõra karjamaale, et see jätaks oma hobuse sinna.

„Küllap see juhtus sellepärast, et ma tulin lõuna poolt," vastas võõras. „Ma ei näinud oma teel ühtegi küla."

„Tõepoolest, meist lõuna pool pole mitme miili kaugusel ainsatki küla sellest ajast saadik, kui Kowudoo lahkus oma maalt," kostis bwana.

Ta imestas, kuidas sai valge mees reisida ihuüksi läbi metsiku vaenuliku džungli, mis laius neist lõuna pool tuhandete miilide ulatuses.

114

„Sõitsin põhjast siia kauplema ja jahile," hakkas võõras seletama, otsekui aimates peremehe mõtteid, „kuid eksisin rajalt kõrvale. Minu teejuht, ainuke mees salgas, kes tundis seda maad, haigestus ja suri. Me ei leidnud ühtegi pärismaalast, kes oleks võinud tema asemele asuda, ja pidime põhja poole tagasi minema. Rohkem kui kuu aega elasime vaid sellest, mida meil õnnestus püssiga lasta. Me ei teadnud, et siin elab valgeid inimesi. Kui ma täna hommikul jahile läksin, nägin teie korstnast suitsu tõusmas. Saatsin kohe oma püssikandja laagrisse teistele uudist teatama ja sõitsin ise siia. Oo, loomulikult olen ma teist kuulnud, teid tunneb ju kogu Kesk-Aafrika, ja oleksin väga rõõmus, kui lubaksite mul paar nädalat siin puhata ja jahil käia."

„Aga muidugi!" vastas bwana. "Tooge oma laager jõele lähemale, minu meeste laagri juurde, ja tundke end nagu kodus."

Nüüd olid nad rõdule jõudnud ning bwana tutvustas võõrast Mirjamile ja Mu Kallile. Võõras nimetas end Hansoniks. Daame nähes läks mees imelikul kombel ähmi täis. Bwana märkas seda, kuid pidas selle põhjuseks asjaolu, et nähtavasti polnud Hanson haritud naiste seltskonnaga harjunud. Seepärast ruttas bwana teda oma kabinetti viima, et pakkuda viskit soodaga, millega ta oli nähtavasti palju rohkem harjunud.

„See on väga imelik," ütles Mirjam Mu Kallile, kui mehed olid lahkunud. „Mulle tundub, et olen mister Hansonit varem näinud. See on imelik, kuid loomulikult täiesti võimatu." Ta vakatas ega puudutanud edaspidi enam seda teemat.

Hanson ei toonud oma laagrit lähemale, ehkki bwana oli seda soovitanud. Ta väitis, et tema neegrid on trotslikud ja riiakad, kes alailma tülitsevad, mistõttu on parem neid

kaugemal hoida. Ka Hanson ise ei käinud kuigi tihti bwana majas, kui aga käiski, siis vältis kohtumisi daamidega, muutudes oma häbelikkusega üleüldiseks naerualuseks. Seevastu käis ta meestega sageli \jahil ja näitas end oskusliku kütina suurulukite püüdmisel. Õhtud veetis ta enamasti asunduse valge valitseja juures. Selle harimatu mehe seltskond pakkus talle rohkem huvi kui bwana erudeeritud külalised. Ta jäi sinna üha kauemaks ja viimaks liikus seal isegi öösiti. Ta tuli ja läks, millal heaks arvas, ja sageli hulkus ta üksi suures lilleaias, mis oli Mu Kalli ja Mir jami eriline uhkus ja rõõm. Aias daame kohates sattus ta segadusse, punastas ja seletas kogeldes, et käib siin imetlemas Põhja-Euroopa lüli, mis Mu Kallis Aafrika mullas nii edukalt on kasvama pannud.

Kuid pole teada, mis teda lõhnavasse aeda meelitas: kas õitsvad lilled või koguni kõige kaunim lill, kes sageli aias

115

kuupaistel jalutas — mustajuukseline päikesepruun Mirjam.

Hanson oli siin viibinud juba kolm nädalat. Ta kinnitas, et neegrid peavad pärast väsitavat rännakut läbi džungli puhkama ja jõudu koguma. Mehe enda jutu järgi puhkas ta ka ise ja andus logelemisele. Tegelikult polnud ta sugugi nii muretu ega laisk. Kõrvaliste isikute tähelepanu äratamata jaotas ta oma salga pooleks ja pani kummagi etteotsa usaldusväärse mehe. Ta tutvustas neile oma plaani ja andis lootust, et kui nad aitavad seda teoks teha, saavad rikkaliku tasu. Ühe osa salgast saatis ta põhja, kõigi nende karavaniteede ristumispaika, mis kulgesid Saharasse lõunast. Teist aga käskis liikuda läände ja lüüa laager üles suure jõe taha, mis oli bwana maade looduslik piir.

Hanson teatas bwanale ainult seda, et oli oma mehed põhja poole saatnud, läände saadetutest aga vaikis. Siis ühel päeval mainis ta nagu jutu jätkuks, et osa tema mehi oli jalga lasknud, sest bwana jahimehed olid ta põhja poole liikuva salgaga kokku puutunud ja ta kartis, et tema salga kokkukuivamine võib neid üllatada.

Kord ühel palaval ööl ei tulnud Mirjamile kuidagi und. Ta tõusis üles ja läks aeda jalutama. Mister Morison oli talle õhtul taas õrnusi rääkinud ning see oli tütarlast erutanud ja ta une röövinud.

Aias suure lopsakate õitega põõsa taga lamas Hanson. Ta oli seal varemgi mitu ööd pikutanud. Mida või õigemini keda ta ootas? Ta kuulis tütarlast lähenemas ja küünarnukile toetudes ajas end õige pisut istukile. Umbes kümne sammu kaugusel seisis tema poni. Loom oli seotud aiaposti külge.

Mirjam lähenes pikkamööda põõsale, mille taga varjas end Hanson. Mees tõmbas taskust suure ninaräti ja tõusis ettevaatlikult põlvili. Aia* poolt kostis poni hirnumist. Kuskil kaugel džunglisügavuses möirgas lõvi. Ikka veel küürutades ajas Hanson end kükakile, valmis iga hetk püsti tõusma.

Taas hirnus hobune, seekord juba lähemal. Qli kuulda, kuidas ta aiast möödudes kehaga põõsaid puudutas. Hanson mõtles hämmastunult, kuidas võis loom aeda pääseda. Ta pööras pea hobuse poole. See, mida ta nägi, sundis teda otsekohe põõsasse pugema: mööda teed lähenes mees kahe saduldatud poniga. ,

Nüüd oli sahin kostnud ka Mir jami kõrvu. Ta jäi seisma, et terasemalt kuulatada. Hetk hiljem astus tema juurde mister Morison Baynes.

Mirjam silmitses teda üllatunult. Mister Morison naeratas üsna sunnitult ja aralt.

„Ma ei jäänud kuidagi magama," ütles ta, „ja tahtsin

116

pisut ratsutada. Siis nägin teid aias ja mõtlesin, et ehk pole ka teil midagi öise lõbusõidu vastu. See on imetore asi, uskuge mind!"

Mirjam naeris. Ettepanek meeldis talle.

„Olgu pealegi," ütles ta.

Hanson vandus endamisi. Noored juhtisid oma hobused aiavärava juurde ja märkasid seal Hansoni hobust.

„See siin on kaupmehe poni," tähendas Baynes.

«Arvatavasti tuli ta bwana valitsejaga juttu ajama," ütles Mirjam. »

„Pisut hiljavõitu, mis?" märkis Morison. „Tema asemel ei söandaks mina küll nii hilja läbi džungli laagrisse ratsutada."

Justkui tema sõnade kinnituseks möirgas lõvi jälle kaugel džunglis. Mister Morison võpatas ja heitis pilgu neiule, et näha, kuidas see kurjakuulutav hääl talle mõjus. Kuid näis, et ta polnud seda tähelegi pannud.

Silmapilk hiljem istusid mõlemad juba sadulas ja hakkasid aeglaselt sõitma üle kuuvalgusest hõbetatud lagendiku. Mirjam juhtis oma poni otse džungli poole. Jälle kostis sealt näljase lõvi möirgamine.

„Kas poleks parem sõita teisele poole, võimalikult kaugele sellest kiskjast?" tegi mister Morison ettepaneku. „Te vist ei kuulnud tema möirgamist?"

„ Kuu Isin küll," naeris Mirjam. „Sõidame õigedžunglis-se talle külla."

Morison naeris sunnitult. Tal polnud mingit tahtmist öösel näljase lõvi juurde minna, kuid kartes, et neiu peab teda argpüksiks, ta nõustus. Tõsi küll, tal oli kaasas püss, kuid kuuvalgus segas õigesti sihtimast. Ka polnud ta kunagi üksinda lõvi vastu läinud — isegi mitte päeval. Sellest mõttest hakkas pea ringi käima.

Alles siis, kui lõvi lakkas möirgamast, muutus Morison vähehaaval julgemaks. Nad ratsutasid allatuult otse džungli poole. Lõvi varjas end põõsas, ratsanikest pisut paremal. Ta oli vana. Kaks ööd polnud ta midagi söönud, sest jaht ei kujunenud enam nii edukaks kui varem: tema hüpped polnud enam nii kiired, osavad ja võimsad kui noorusaastatel, mil ta oli kõigile džungliasukaile hirmu nahka ajanud. Kaks ööd ja kaks päeva polnud ta midagi hamba alla saanud, enne seda oli ta aga palju öid ja päevi söönud ainult raipeid. Aga isegi vanas eas jääb lõvi ikkagi ohtlikuks kiskjaks.

Täna öösel haistis ta hädaohtlikku lõhna, kuid nälg sundis seda unustama. Et täita kõhtu, oli ta valmis vastu minema kas või tosinale relvastatud mehele. Lõvi tiirutas tükk aega metsas ringi, aga ikka nii, et jäi oma ohvritest allatuult ja neile nähtamatuks, kuna ta ise võis neid kogu aeg silmas pidada. Numa oli küll näljast ümber kukkumas, kuid vana ja kaval.

Seesama tuul kandis Numa ja inimeste lõhna kaugele džunglisse. Seal haistis seda veel keegi. Ta tõstis pead, muutus valvsaks ja teritas kõrvu.

„Tulge," kutsus Mirjam. „öösel on metsas imekena. Tee on siin küllaltki lai, saab sõita kõrvuti. Lõvi ei pruugi teil karta," lisas ta, märgates oma kaaslase kõhklemist. „Bwana räägib, et inimsööjat pole meie kandis enam kaks aastat nähtud, pealegi leidub siin nii palju loomi, et tal pole vaja meid jahtida."

„Ma ei kardagi lõvi," kostis Morison. ..Mõtlesin ainult, et metsas on kohutavalt ebamugav ratsutada. Kõikjal põõsad, teravad oksad, liaanid tolknevad jalus. Te saate isegi aru, et see pole mingi lõbusõit."

„Noh, läheme siis jalgsi," lausus Mirjam ja tõusis sadulas püsti, et maha hüpata.

„Oh ei, ei!" hüüatas tema resoluutsusest kohutatud Morison. „Parem läheme juba ratsa," ja ta pööras oma hobuse metsa poole. Tema taga sõitis Mirjam ja ees põõsas istus näljane Numa, oodates parajat hetke, et oma ohvritele kallale hüpata.

Lagendikule ilmus üksik ratsanik. Ta pomises needusi, nähes noormeest ja tütarlast pimedusse kaduvat. See oli Hanson. Ta oli kogu aeg nende kannul ratsutanud. Tee viis Hansoni laagri poole ja kui nad juhtumisi teda oleksid märganud, oleks tal olnud käepärast suurepärane õigustus: ta sõidab oma laagrisse. Kuid nad ei vaadanud kordagi tagasi ega aimanud tema lähedust.

Hanson ratsutas Morisonile ja Mirjamile metsa järele. Nüüd oli talle ükspuha, kas teda nähakse või ei. Ta pidi ilmtingimata neid jälgima ja veel täna öösel oma laagris ära käima.

Ta nägi Baynesis oma rivaali ja kartis, et sel ööl metsas vallutab ta kergeuskliku tütarlapse. Seepärast otsustas Hanson neil silma peal hoida ja vaadata, et seda ei juhtuks. Peale selle kartis ta, et bwana neegrid soetavad tema poistega lähemaid suhteid ja siis võib tema vale välja tulla. Oli ta ju kogu aeg levitanud kumu, et pool tema salgast on jalga lasknud. Kui aga tema ja bwana neegrid omavahel jutusoonele saavad, selgub kohe tõde. Seda ei tohtinud ta lubada.

Oli veel üks põhjus, mis sundis teda neiule järele ruttama. See oli juhtunud eelmisel õhtul tema äraolekul. Hansoni mehed istusid okkalise bomaga ümbritsetud laagris lõkketule ääres, kui äkki hiiglasuur lõvi nende sekka hüppas ja ühest neegrist kinni haaras, õnnetu pääses eluga ainult tänu oma kaaslaste julgusele ja leidlikkusele: tuliste tukkide, odade ja püssidega läks neil lõpuks korda näljast

118

meeletu kiskja- minema kihutada. Sellest juhtumist ei rääkinud Hanson bwana majas kellelegi sõnakestki.

Niisiis teadis Hänson, et nende ümbruskonda oli ilmunud inimsööja. Ta oli kuulnud näljase kiskja möirgamist ega kahelnud, et inimverd janunev lõvi varitseb Mirjamit ja Baynesi. Ta sõimas inglast idioodiks ja kannustas hobust.

Mirjam ja Baynes jõudsid väikesele lagendikule. Neist sada jardi eemal põõsa taga varitses, Numa. Tema kollakasrohelised silmad jälgisid pinevalt ratsanikke, ruuge sabaots tõmbles kramplikult. Kiskja mõõtis vahet enese ja ohvrite vahel. Kas hüpata nüüd kohe või veel veidi oodata? Ehk sõidavad nad talle otse lõugade^jahele? Nälg kihutas teda edasi, ettevaatlikkus aga sundis ootama. Ennatliku või läbimõtlemata hüppega võib kaotada maitsva kõhutäie. Oleks ta eelmisel ööl kannatlikuni olnud ja oodanud, kuni neegrid magama jäävad, poleks ta tarvitsenud veel kakskümmend neli tundi tühja kõhtu tunda.

Lõvist eemal puu oksal istus see teine loom, kes oli haistnud nii kiskjat kui ka lähenevaid inimesi. Puu all õõtsus edasi-tagasi hall lont. Loom oksal pomises midagi ja laskus halli kogu laiale seljale. Ta sosistas midagi elevant Tantorile kõrva sisse ja elevant seadis kohe londi tuule järgi, püüdes tabada selle lõhna, keda talle nüüdsama nimetati.

Veel üks sõna sosistati talle kõrva — oli see käsk? — ja seda kuuldes hakkas hiiglaslik loom kohmakalt, kuid käratult liikuma lõvi Numa ja võõra tarmangani poole, keda Tantori seljas istuja oli-haistnud.

Sedamööda kuidas nad edasi liikusid, muutus lõvi ja ta ohvri lõhn üha tugevamaks. Numa kannatus oli katkemas. Kui kaua peab ta veel ootama, et inimliha tema juurde tuleks? Vihaselt peksis ta sabaga oma kõhnu külgi ja urises pahameelest.

Tütarlapsel ja noormehel polnud ähvardavast ohust aimugi. Nad olid peatunud väikesel lagendikul ja vestlesid.

Nende hobused seisid kõrvuti. Mister Morison Baynes hoidis Mirjamil käest kinni, surus seda tugevasti ja avaldas talle tuliselt armastust.

„ Tulge koos minuga Londoni!" palus ta. „Nüüd kohe, salaja, kellelegi sõnakestki lausumata! Ma võin palgata safarid, kes meid rannikule saadavad. Läheme laevale ja

sõidame Inglismaale. Siin aga tai batakse alles päeva või paari pärast, et oleme põgenenud."

„Miks peaksime põgenema?" küsis tütarlaps. „Bwana ja Mu Kallis lubavad meid ka siin laulatada."

„Ma ei saa veel praegu teiega abielluda," kuulutas Morison. „Enne pean veel täitma mõningad formaalsused. Neist pole mõtet rääkida, teie nagunii aru ei saa. Laseme end

laulatada hiljem... Nüüd aga... praegu... ma ei saa enam oodata! Sõidame Londoni. Kui te mind armastate, siis nõustute kaasa tulema. Ja miks te räägite laulatusest? Elasite ju ahvidega... Kas nemad hoolisid laulatusest või abiellumisest? Nemad armastavad, ja see on peaasi. Ka meie armastame teineteist ja rohkem pole meile midagi vaja. Kui te praegugi ahvide hulgas elaksite, oleksite astunud abiellu isaahviga nagu tavaline emaahv. See on looduse seadus ja ükski inimmõistuse loodud seadus ei saa seda muuta. Ja kui me teineteist armastame, mis on siis meil sellest, mida teised inimesed meist arvavad? Olen valmis andma teie eest oma elu, teie aga ei taha mulle nii väikest ohvrit tuua!"

„Te armastate mind?" küsis neiu. „ Ja abiellute minuga, kui jõuame Londoni?"

„Jah, jah, vannun seda!" hüüatas mees.

„Hästi, ma tulen teiega," sosistas neiu, „kuigi ma ei mõista, milleks seda vaja on."

Ta nõjatus mehe õlale, mees haaras ta käte vahele ja kummardus teda suudlema.

Sel hetkel tuli puude vahelt nähtavale hiiglasliku elevandi pea. Mister Morisonil ja Mirjamil jätkus silmi ja kõrvu ainult teineteise jaoks ning seepärast ei märganud nad midagi. Kuid Numa märkas, ja niisamuti märkas ka inimene, kes istus Tantori laial turjal. See oli Korak. Ta nägi, et keegi mees embas kedagi tütarlast. Kuid tütarlaps oli nii elegantne ja uhkesti riides, et ta ei tundnud oma Mirjamit ära. Ta nägi ainult isast tarmanganit naisega.

Ja siis lõvi hüppas...

Numa kartis, et Tantor tahab ta saaki üle lüüa ja seepärast kargaski hirmuäratava möirgega oma varjupaigast välja. Tema häälest lõi mets rõkkama. Ponid kangestu-sid hirmust. Mister Morison Baynes muutus üleni külmaks ja kaameks: ta oli surmani kohkunud. Täiskuu heledas valguses oli lõvi selgesti nähtav. Mister Morisoni lihased ei kuuletunud enam talle: nad talitasid nii, nagu nõudis teine, võimsam jõud — loodusseadus, mis kõneleb enesesäilitamisest. See sundis teda poni kannustama, ohje haarama ja tuhatnelja minema kihutama, kaugemale metsast ja igasugusest hädaohust.

Nähes Morisoni hobust minema kappamas, pööras ka Mir jami poni ümber ja tahtis kaaslasele järele rutata. Kuid tütarlaps jäi rahulikuks, samuti nagu poolpaljas metslane, kes istus oma elevandi seljas ja jälgis naerdes huvitavat vaatemängu.

Korak teadis, et lõvi on näljane. Tema arvates oli lõvil täielik õigus saaki otsida. Korakil polnud vähimatki asja kahe tarmanganiga. Kuid üks neist oli naine ja Korak tundis vaistlikult, et peab talle appi ruttama. Millest säärane tunne

tuli, seda poleks ta ka ise seletada osanud. Ta suhtus nüüd vaenulikult kõikidesse tarmanganidesse. Kuid hoolimata sellest, et ta oli nii kaua elanud metsloomade seas, polnud inimlikud tunded temas veel kustunud ja said metslooma instinktidest sageli võitu.

Ta sundis Tantorit kiiremini liikuma. Siis tõstis ta oma raske oda ja virutas selle jooksva Numa pihta. Tütarlapse poni oli parajasti jõudnud lagendiku servas kasvavate puudeni. Siin oli välejalgsel lõvil teda hõlbus kätte saada. Kuid raevunud Numa eelistas ponile tütarlast. Tema järele ta nüüd hüppaski.

Ent samal hetkel, kui Numa hirmust hullunud hobuse laudjale kargas, haaras neiu oksast kinni ja kadus puu otsa. Sellist osavust nähes hüüatas Korak üllatunult ning heakskiitvalt.

Tema oda oli sattunud Numale turja ja kiskja kukkus hobuse laudjalt maha. Vabanenud kahekordsest koormast — neiust ja lõvist —, kihutas poni nagu pöörane metsast välja. Numa väänles ja vähkres, püüdes vabaneda turja tunginud odast, kuid see ei läinud korda. Siis tormas ta ponile järele.

Korak juhtis Tantori sügavamale džunglisse. Ta ei tahtnud, et teda oleks nähtud.

Kui Hanson metsaserva jõudis, kuulis ta hirmuäratavat möirgamist. Ta mõistis, et lõvi oli saagile kallale tunginud. Hetke pärast silmas ta mister Morisoni, kes tulise ajuga kodu poole kihutas. Surudes end kõigest jõust hobuse kaela vastu, hoidis ta selle ümbert mõlema käega kõvasti kinni ja vajutas kannused hobuse külgedesse.

Mõni silmapilk hiljem järgnes talle teine poni — ilma ratsanikuta.

Hanson taipas, mis džunglis oli juhtunud, ja kähe hüüatus pääses ta suust. Vandudes kappas ta edasi, lootes lõvi käest saaki ära kiskuda. Püss oli tal laskevalmis käes. Ja siis nägi ta lõvi, kes ajas taga tütarlapse hobust. Hanson ei saanud enam midagi aru. Ta teadis,, et kui lõvil oleks õnnestunud tütarlast kätte saada, poleks ta enam hakanud teisi jälitama.

Ta peatas hobuse, sihtis kiirelt ja tulistas. Lõvi jäi seisma, vaatas tema poole, avas lõuad ja kukkus surnult maha. Hanson ratsutas metsa ja hakkas valjusti Mirjamit hõikama.

„Olen siin," kuulis ta kusagilt kõrgelt. „Kas saite pihta?"

„Sain küll," vastas Hanson. „Kus te olete? Seekord pääsesite küll üle noatera. Olite ju lausa surmasuus. Loodan, et see õppetund võõrutab teid öisel ajal džunglis ratsutamisest."

121

Kahekesi läksid nad tagasi lagendikule. Peagi lähenes neile väga aeglaselt ratsutav mister Morison. Ta seletas, et poni oli pööraseks läinud ja minema tormanud, temal aga ei õnnestunud loomast kuidagi jagu saada. Hanson muigas: ta oli suurepäraselt näinud, kuidas kohkunud Baynes surus kannused poni külgedesse. Kuid ta ei öelnud midagi. Ta pani Mirjami enda selja taha istuma ja kõik kolm ratsutasid vaikides kodu poole.

XIX. Lõks

Kui valged inimesed olid lahkunud, jooksis Korak džunglist lagendikule ja tõmbas oda tapetud Numa turjast välja. Ta naeratas ikka veel. Nähtu oli talle suurt lõbu pakkunud. Ainult üks asi ajas teda segadusse — see, kui osavalt tütarlaps oli poni seljast puu otsa hüpanud. Nõnda oskavad hüpata ainult manganid, nõnda oskas hüpata ainult ta kadunud Mirjam. Ta ohkas. Mirjam oli surnud. Tema vaene väike Mirjam!

Tal tekkis suur soov teada saada, kas ei sarnanenud see tarmangani naine veel millegi muu poolest Mir jamiga. Äkki valdas teda kohutav igatsus võõrast tütarlast taas näha. Ta vaatas kolme kogu, kes aeglaselt üle lagendiku ratsutasid. Kuhu nad sõidavad? Kus need inimesed elavad? Kui neile õige järele minna?

Kuid ta ei liikunud paigast, vaid seisis ja vaatas, kuni nad silmist kadusid. Tsiviliseeritud neiu ja khakirõivais inglasest keigari nägemine äratas hinges ähmaseid mälestusi.

Kord oli ta ka ise unistanud tsiviliseeritud maailma tagasi pöörduda, kuid Mirjami surmaga kadusid kõik lootused ja soovid. Nüüd tahtis ta vaid üht: saata ülejäänud osa oma elust mööda üksinduses, võimalikult kaugel inimestest. Ohates kadus ta pikkamisi džunglisse

Bwana võttis tagasipöördujaid vastu rõdul. Läbi une oli ta kuulnud püssipauku. Laskja oli Hanson. Imestades mõtles bwana, mida võis lask tähendada. Talle turgatas pähe, et kellelegi tema külalistest võis midagi halba juhtuda. Sellest mõttest ärevusse sattudes tõusis ta üles ja läks valitseja juurde, kes teatas talle, et õhtul oli siin käinud Hanson, kuid juba mõne tunni eest ära sõitnud. Majja tagasi minnes märkas bwana, et hobusetalli väravad olid lahti. Ta astus talli ja nägi, et seal polnud Mirjami poni ega seda teist, kellega tavaliselt ratsutas mister Morison Baynes. Siis oletas bwana, et laskja oli Morison. Ta äratas uuesti valitseja üles, et asja uurima minna, kuid lagendiku poole vaadates nägi lähenevaid jahilisi.

Mister Morison hakkas juhtunust pajatama, kuid bwana suhtus sellesse külmalt. Mirjam vaikis. Ta nägi, et bwana oli tema peale vihane. See oli esimene kord, kus ta tütarlapse peale vihastas, ja see vaevas Mirjami südant. Mine oma tuppa, Mirjam!" ütles ta. „Ja teie, Baynes, ulge korraks minu kabinetti. Tahan teiega paar sõna rääkida."

Noored kuuletusid. Bwanas oli midagi seesugust, mis sundis kõiki inimesi ta sõna kuulama. Seejärel kõnetas bwana Hansonit:

„Ja kuidas teie nendega kokku juhtusite, Hanson?" „Istusin aias," kostis mees. „Kui ma Jerwise juurest lahkusin, läksin sinna rohu peale pikutama. Mul on selline komme, teie abikaasa teab seda. Lesisin veidi ja jäin kogemata magama. Nende kahe armastaja jutu peale ärkasin üles. Mülest nad rääkisid, seda ma ei kuulnud, kuid siis läks Baynes talli, tõi välja kaks hobust ja sõitis koos miss Mirjamiga minema. Mina muidugi vahele ei seganud, sest see polnud minu asi, siis aga mõtlesin, et paljugi mis võib juhtuda, eriti neiuga, ja ratsutasin neile pikkamisi järele. Ja hästi tegin, sest niipea kui Baynes nägi lõvi, pistis ta plehku nii kiiresti kui jaksas ja jättis neiu üksi. Jumal tänatud, et ma mööda ei lasknud, vaid tabasin lõvi esimese pauguga kohe abaluu alla."

Hanson vakatas. Ka bwana ei lausunud sõnakestki. Pärast mõningat pausi köhatas Hanson kohmetult, otsekui peaks ta ütlema midagi seesugust, millest tal endalgi on piinlik rääkida.

„Mis on, Hanson?" küsis bwana. „Te tahate midagi öelda?"

„Vaadake, asi on selles," lausus Hanson sõnu otsides, „et ma olen sageli õhtuti siin aias viibinud ja see paarike on mulle mitu korda silma hakanud. Ja palun vabandust, aga nii palju kui mina aru saan, on mister Baynesü teie neiuga halvad kavatsused. Tundub sedamoodi, et ta tahab siit koos temaga põgeneda."

Seda öeldes Hanson ei aimanudki, et ta räägib sulatõtt. Tal olid omad salaplaanid, mille nurjamist Baynesi poolt ta nüüd kartis. Seepärast tahtis ta inglast oma huvides kasutada ja ühtaegu temast ka vabaneda.

„Mul oleks järgmine ettepanek," jätkas kaupmees. „Kavatsesin lähematel päevadel siit lahkuda. Ehk soovitak-site mister Baynesile minuga koos põhja suure karavanitee poole sõita? Teie meeleheaks oleksin nõus teda kaasa võtma."

Bwana jäi mõttesse.

„Vaadake, Hanson," lausus ta siis, „mister Baynes on minu külaline ja ma ei saa teda majast välja ajada. Pealegi

ma ei usu, et teie oletused tema suhetest miss Mirjamiga paika peavad. Kuid mulle meenub, et ta rääkis ise oma soovist võimalikult kiiresti koju tagasi minna. Ehk võtab ta rõõmuga vastu teie ettepaneku üheskoos põhja poole sõita? Te vist mainisite, et asute juba homme teele? Tulge siis hommikul siit läbi, seniks aga nägemiseni. Ja tänan teid, et te Mirjami eest hoolitsesite."

Hanson varjas bwana eest oma kahjurõõmsat irvitust. Ta pööras ümber ja hüppas hobuse selga. Bwana siirdus oma kabinetti, kus teda ootas mister Morison. Viimane kõndis toas edasi-tagasi ja oli nähtavasti väga halvas tujus.

„Baynes," lausus bwana otsejoones asja juurde asudes. „Hanson asub homme põhja poole teele. Olete talle väga meeldima hakanud ja ta palus mind teile teatada, et võtab teid meelsasti kaasa. Head ööd, Baynes."

Bwana korraldusel jäi Mirjam oma tuppa, kuni mister Morison ärasõiduks valmistus. Varahommikul tuli Hanson talle järele. Muuseas, ta polnudki kuhugi läinud, vaid ööbinud siinsamas valitseja Jerwise juures, et juba koidikul teele asuda.

Jumalagajätt külalise ja peremehe vahel ei olnud just eriti südamlik. Baynesi ära saatnud, ohkas bwana kergendatult. Tal ei olnud sugugi lihtne mister Morisonile ust näidata, kuid ta ei kahetsenud oma tegu. Ta oli isegi näinud, kuidas mister Morison Mirjami ümber keerles. Teades, kuidas noormees oma aristokraatliku päritoluga uhkeldas, mõistis bwana, et Morison ei mõtlegi pakkuda oma nime sellele nimetule araabia tüdrukule. Bwana ei kahelnud, et hoolimata oma äärmiselt heledast nahast, oli Mirjam siiski araablane.

Kõigest sellest ei rääkinud ta Mirjamiga enam sõnakestki. See oli tema poolt suur viga. Ehkki Mirjam teadis, kui palju olid tema heaks teinud bwana ja Mu Kallis, oli ta uhke ja emotsionaalne. Teda solvas, et bwana saatis mister Baynesi ära, soovimata isegi kuulata tema, Mirjami seletusi. Pealegi tegi selline järsk kohtlemine noormehest Mirjami silmis peaaegu et märtri ja äratas, temas Morisoni vastu erilise sümpaatia.

Hanson ja Baynes asusid teele. Baynes /vaikis tusaselt. Hanson proovis kohe alustada juttu sellest, mis oleks aidanud tal kavandatud ettepanekuga lagedale tulla Ta sõitis oma teekaaslasest pisut tagapool ja irvitas, nähes selle aristokraatlikul näol tusast ja masendatud ilmet.

„Teid ei koheldud seal just eriti viisakalt, mis?" tähendas ta viimaks, viibates peaga maja poole, kui Baynes ta sonde peale tagasi vaatas.

Baynes vaikis.

„Ta hindab kõrgelt seda tüdrukut," jätkas Hanson, „ega

taha teda kellelegi naiseks anda... Ta ei soovi tüdrukust lahkuda! Kuid minu arvates talitas ta küll rumalasti, et teid minema saatis. Tüdruk peab ju kord ikkagi mehele minema ja toredamat peigmeest kui teie ei leia ta iialgi. Olete ju džentelmen!"

Baynes kibeles algul Hansonile ütlema, et see segab end tema asjadesse, kuid Hansoni viimased sõnad olid talle mokkamööda. See „kaupmees" tundus olevat üsna arukas inimene.

„Jah, ta on suur jõhkard," urises Morison, „kuid seda ma nii ei jäta. Siin Kesk-Aafrikas võib ta olla tähtis isik, kuid Londonis olen mina temast märksa kõrgemal ja selles võib ta ise veenduda, kui sinna sõidab."

„Kui mina teie asemel oleksin," jätkas Hanson, „ei laseks ma kellelgi takistada võtmast tüdrukut, keda tahan. Omavahel olgu öeldud, et minagi ei salli seda meest eriti, ja kui ma saan teid aidata, siis palun väga, öelge ainult."

„Tänan teid, Hanson," sõnas Morison pisut elavnedes, „kuid mis saab siin jumalast mahajäetud kolkas teha?"

Hanson muigas kavalalt.

„Mina teeksin seda, et võtaksin selle piiga endaga kaasa. Kui ta teid armastab, tuleb ta kindlasti teiega ühes."

„See on võimatu!" väitis Baynes. „Kogu see neetud maa on mehe käpa all. Paari-kolme tunni pärast oleme tal peos."

„Ega ikka ole küll!" polnud Hanson nõus. „Kui mina asja ajan, ei saa ta kunagi kedagi kätte! Olen juba kümme aastat siin kandis kaubelnud ja küttinud ning tunnen seda maad niisama hästi kui temagi Kui tahate tüdrukut kaasa võtta, aitan teid ja kinnitan teile, et keegi ei saa meid kätte, enne kui rannikule jõuame. Teeme nii: teie kirjutate talle kirja, mina aga lasen selle oma inimesel ära viia. Kutsuge teda kohtumisele, kirjutage, et tahate jumalaga jätta, ja ma olen kindel, ta tuleb. Vahepeal aga liigume oma laagriga edasi põhja poole. Te võite kokku leppida, et ta ühel lähemal ööl valmis oleks. Kirjutage talle, et mina lähen siis kokkulepitud kohta- talle vastu ja toon ta laagrisse, kus teie teda ootate. See on kõige parem plaan, sest mina tunnen neid kohti hästi ja sõidan seda pikka vahemaad teist kiiremini. Teie liigute safaridega pikkamisi põhja poole, kuni me teile järele jõuame."

„Aga kui ta ei nõustu tulema?" oletas Baynes.

„Siis kutsuge ta uuesti kohtumisele, teie asemel aga lähen sinna mina. Ja olge mureta, küll mina ta juba kohale toon! Kui me teda ka petame, siis hiljem ta enam ei pahanda, eriti pärast seda, kui on teiega elanud kaks kuud, mis meil kulub rannikule jõudmiseks."

Baynes tahtis sellele sündsusetule plaanile vihaselt vastu vaielda, kuid talitses oma keelt. Ta mõistis, et

125

sedasama oli ta tütarlapse suhtes kavatsenud ka ise. Muidugi, tahumatu kaupmees maalis kõike liiga süngetes värvides. Tema suus kõlas see ülekohtuse ja vägivaldsena. Kuid noor Londoni aristokraat taipas, et kasutades Hansoni teeneid, võib ta palju kindlamini edu saavutada kui ise asja ajades. Ja ta noogutas nõusoleku märgiks pead.

Ülejäänud osa teest Hansoni laagrini sõideti vaikides, kumbki mõlgutas oma mõtteid, kusjuures need olid teise suhtes ülimal määral halvakspanevad.

Paksus metsas ratsutades ei jälginud nad mingeid ettevaatusabinõusid ja okste praksumine hobuste kapjade all äratas kolmanda teelise tähelepanu.

See oli Korak.

Ta oli võtnud nõuks minna samasse kohta, kus nägi valget tütarlast nii imekspandava osavusega puu otsa ronimas. Tapjat tõmbas neiu poole mingi seletamatu jõud. Ta tahtis näha teda päevavalgel, näha tema nägu, silmade ja juuste värvi. Talle tundus, et neiu pidi ilmtingimata sarnanema ta kadunud Mirjamiga, kuigi teadis, et see oli vaid tühipaljas unistus. Sel silmapilgul, kui ta kuuvalgel puu otsa hüpates Koraki silme eest mööda oli vilksatanud, paistis neiu olevat ta kunagise sõbratariga ühte kasvu.

Hobuste kabjamüdinat kuuldes hiilis ta nüüd ettevaatlikult lähemale, et näha, kes sõidab. Nooremas mehes tundis ta kohe ära sellesama, kes oli koos neiuga lagendikul olnud, kui Numa neile kallale tungis. Teist ta ei tundnud, kuigi kogu tema olekus oli midagi hämmastavalt tuttavat.

Korak otsustas, et salapärase tütarlapse leidmiseks tasub tal jääda selle noore inglase lähedusse. Ja nii, kellelegi märkamatult, saatis ta Morisoni ja Hansonit viimase laagrini. Siin kirjutas mister Morison midagi paberitükile ja Hanson andis selle ühele oma meestest, kes kirjaga kohe lõuna poole teele asus.

Korak jäi laagri lähedusse ja jälgis hoolega inglast. Ta oli lootnud, et ratsanike pärale jõudes on neiu juba laagris ees ja nüüd, kui teda kusagil näha polnud, oli rängalt pettunud.

Baynes ei leidnud kuidagi asu, ta kõndis puude all edasi-tagasi, kuigi oleks õigupoolest pidanud puhkama, et eelseisvaks põgenemiseks jõudu koguda. Hanson lesis võrkkiiges ja suitsetas. Nad ei rääkinud peaaegu üldse. Korak pikutas nende peade kohal oksal, varjatud tihedast lehestikust. Aeg kaldus juba õhtusse. Teda

hakkasid piinama nälg ja janu. Korak arvas, et valged mehed jäävad hommikuni laagrisse ja otsustas seepärast ajutiselt lahkuda. Ta suundus lõunasse, oletades, et seal on kõige suurem võimalus kohata tütarlast.

Mirjam jalutas kuuvalgel maja lähedal aias. Teda rõhus ikka veel mõte, et bwana oli kohelnud mister Morison Baynesi ülekohtuselt. Talle ei selgitatudkL, mispärast inglane ära saadeti, sest bwana ja Mu Kallis mõlemad varjasid tema eest Baynesi ettepaneku tõelist eesmärki, soovides Mirjamit säästa.

Nad teadsid seda, mida Mirjam ei teadnud, et mehel polnud mõtteski temaga abielluda. Vastasel korral oleks ta pöördunud kõigepealt bwana enda poole, sest tal ei tarvitsenud kahelda soodsas vastuses, seda muidugi juhul, kui Mirjam teda tõepoolest armastas.

Mirjam armastas neid mõlemaid, bwanat ja Mu Kallist, ja oli neile tänulik kõige eest, mis nad tema heaks olid teinud. Kuid metslasena oli ta aastaid elanud piiritult vaba džunglielu ja see vabadusearmastus polnud tema väikeses südames kustunud. Nüüd esimest korda kogu selle aja jooksul, mis ta bwana ja Mu Kalli juures oli elanud, tundis ta end siin majas vangina.

Ta kõndis piki aia äärt, nagu tammub tiiger puuris. Äkki ta peatus ja kuulatas. Mis ta kuulis? Inimese paljaste jalgade astumist aia lähedal. Mirjam oli üksainus suur kõrv. Kuid hääl ei kordunud^ Siis hakkas ta uuesti aia ääres kõndima. Mirjam jalutas aia lõppu, pööras ümber ja tuli siis jälle tagasi.

Äkki märkas ta põõsaste kõrval murul valget ümbrikku, mida silmapilgu eest, kui ta möödus, siin ei olnud.

Mirjam jäi seisma, kuulatas ja nuusutas. Nüüd sarnanes ta veelgi enam tiigriga: üleni valvel, hüppevalmis. Põõsaste taga kükitas paljas käskjalg ja piilus teda lehtede vahelt. Ta nägi, et neiu astus ümbriku juurde. Tähendab, kiri jõudis pärale. Neeger tõusis rahulikult püsti ja kadus põõsaste varju hoidudes tihnikusse.

Mirjami teravad kõrvad kuulsid iga tema liigutust. Kuid ta ei püüdnudki teada saada, kes see oli. Ta taipas kohe, et käskjala oli saatnud mister Morison. Mirjam kummardus ja võttis ümbriku. Heledas kuuvalguses luges ta järgmisi ridu:

„Ma ei saa ära sõita teid veel kord nägemata," kirjutas Baynes. „ Tulge homme hommikul lagendikule jumalaga jätma. Tulge üksi."

Kirjas oli veel mõni sõna, millest ta põsed õhetama lõid ja süda kiiremini põksuma hakkas.

XX. Lurjuste küüsis

Oli alles pime, kui mister Morison Baynes kohtumispaika sõitis. Ta nõudis teejuhti, sest nagu ta ise seletas, kartis ta selles ääretus džunglis ära eksida.

Tegelikult oli põhjus hoopis selles, et ta lihtsalt kartis koidu eel pimedas džunglis üksinda ratsutada. Kahekesi polnud nii hirmus. Talle antigi teejuhiks kaasa üks neeger, kes jooksis tema ees.

Kõige taga mister Morisoni järel liikus puude otsas Korak, kelle oli äratanud hommikune lärm laagris.

Morison jõudis lagendikule alles kümnendal hommikutunnil. Mirjamit veel ei olnud. Neeger heitis maha puhkama. Baynes jäi sadulasse lösutama. Korak seadis end mugavasse asendisse kõrgel oksal, kust ta nägi suurepäraselt kõike, teda ennast ei näinud aga keegi.

Möödus tund. Baynes muutus närviliseks. Korak taipas, et noor inglane oli tulnud siia kellegagi kohtuma ja polnud raske mõista, keda ta ootas. Korak oli väga rahul, et näeb varsti jälle kaunist nõtket tütarlast, kes talle nii väga Mirjamit meenutas.

Äkki kostis Koraki kõrvu kabjaplaginat. See oli tema! Kuid Baynes märkas neiu lähenemist alles siis, kui ta oli juba lagendikule jõudnud. Inglane kannustas hobust ja ratsutas neiule vastu.

Ülevalt puu otsast silmitses Korak tütarlast uurivalt ja needis mõttes laiaäärelist kübarat, mis peitis tema eest selle kandja nägu. Nüüd olid nad teineteise juurde jõudnud. Korak nägi, kuidas mees tüdruku mõlemast käest kinni haaras ja ta oma rinnale tõmbas. Hetkeks kadus nägu sellesama laiaäärelise kübara alla. Korak kujutles endale selgesti, kuidas nende huuled ühinesid suudluses, ning ta hinges elustus üks kauge ühtaegu kibe ja magus mälestus. Ta sulges silmad, otsekui püüdes teda vallanud erutavaid tundeid eemale tõrjuda.

Kui ta jälle alla vaatas, olid nad teineteisest juba eemaldunud ja rääkisid millestki väga tuliselt. Nähtavasti mees nõudis midagi, neiu aga kõhkles. Paljud tema liigutused meenutasid Korakile Mirjamit: komme pead tõstes lõuga ettepoole hoida ja see, kuidas ta pead raputas.

Lõpetanud jutuajamise, võttis mees neiu jälle käte vahele ja suudles teda jumalagajätuks. Seejärel pööras tütarlaps hobuse ümber ja sõitis tuldud teed tagasi Mees vaatas talle järele. Metsaserval pöördus neiu ümber ja lehvitas kätt.

128

„Õhtuni!" hüüdis ta pead tagasi heites, ja esimest korda kogu selle aja jooksul nägi Korak tema nägu.

Korak võpatas, justkui oleks nool ta südant läbistanud. Ta värises nagu leht. Ta pigistas silmad kinni ja surus käed silmadele. Kui ta need uuesti avas, tütarlast enam polnud. Ainult põõsad metsaserval kahisesid veel seal, kuhu ta oli kadunud.

See oli võimatu! See ei saanud tõsi olla! Ja ometi oli ta oma ihusilmaga Mirjamit näinud. Ta oli suuremaks sirgunud, täidlasemaks muutunud, kuid see oli tema, tema! Ta oli veelgi ilusam, kuid oli ikkagi tema väike Mirjam! Ta elas, ta polnud surnud! Ta nägi teda, oma Mirjamit! Kuid ta oli teise mehe embuses!

Ja nüüd istub see mees siin, tema all, ja teda on nii kerge tappa!

Korak-Tapja silitas oma rasket oda. Ta sõrmed näppisid rohust punutud nööri; siis tõmbas ta vöö vahelt jahinoa. Hobuse seljas istuv mees hõikas oma unist teejuhti, kohendas sadulat ja hakkas tagasi põhja poole liikuma.

Korak-Tapja istus liikumatult puu otsas, üksi keset vaikset metsa. Tema käed rippusid lõdvalt alla, relvad ja verised kättemaksumõtted olid unustatud. Korak oli mõttesse vajunud. Ta oli märganud Mir jamiga aset leidnud muudatusi. Kui ta tüdrukut viimast korda nägi, oli see väike poolalasti mangani, barbaarne metslane. Siis ei paistnud ta Korakile barbaarne. Kuid nähes nüüd Mirjamit nii elegantsena, mõistis ta, et tookord oli tüdruk barbaarne. Tema aga oli endiselt jäänud metslaseks.

Ja siiski armastas ta Mirjamit ikka veel. Armukadedus kõrvetas Koraki hinge, kui ta nägi tütarlast noore inglase embuses. Kas inglane armastas teda? Aga kuidas saigi Mirjamit mitte armastada! Kahtlemata armastas neiu teda, sest muidu poleks ta lasknud end suudelda.

Tema Mirjam armastas teist!

Ta laskis sellel kohutaval tõel « sügavale teadvusse vajuda ja püüdis siis otsustada, mis ta peab nüüd tegema. Ta süda ihkas mehele järele minna ja ta tappa, kuid ikka ja jälle tuli vahele mõte: Mirjam armastab teda! Kas võib tappa meest, keda Mirjam armastab? Ta raputas kurvalt pead: ei, seda ei või. Siis tahtis ta Mirjamile järele tormata ja temaga rääkida, tõusis juba püstigi, kuid jäi samas seisma: talle meenus

oma alasti keha ja tal hakkas häbi. Tema, inglise aadliku poeg, oli laskunud nii madalale, et tal oli piinlik minna armastatud tütarlapse juurde ja pakkuda talle oma armastust. Noormees häbenes minna väikese araabia tüdruku juurde, kes oli olnud džunglis ta mängukaaslane, sest mida oli tal temale pakkuda?

Aastate jooksul ei õnnestunud tal kuidagi omaste

129

juurde tagasi minna, hiljem ei tahtnud ta seda enam ise — uhkusest. Poisikesena oli teda kohutavalt veedelnud seiklusrikas, ohtlik elu, seepärast ühendaski ta oma saatuse metsiku džungliahvi saatusega. Pärastpoole sai ta aga kogemata kaasosaliseks ameeriklasest petise tapmises võõrastemajas ja see hirmutas ta lapsemõistust niivõrd, et ta põgenes džunglisse. Julm kohtlemine, mis talle alatasa oli osaks saanud nii valgete kui ka mustade inimeste poolt, tõukas nendest veelgi kaugemale. Ta hakkas uskuma, et inimene oli vaenlane, ja siis leidis ta Mirjamis ainsa inimolendi, kelle järele oli igatsust tundnud. Kui Mirjam temalt ära võeti, kurvastas ta nii sügavalt, et mõte kunagi veel inimeste hulka minna muutus vastumeelseks. Nüüd pidas ta oma saatust lõplikult otsustatuks. Omaenese vabal tahtel oli ta muutunud loomaks: loomana oli ta elanud ja loomana ta ka sureb.

Nüüd oli juba hilja seda kahetseda. Mirjam polnud surnud, nagu ta siiani oli arvanud, kuid Koraki ja Mirjami vahel haigutas nüüd säärane kuristik, mis oli veel hirmsam kui surm: Mirjamist oh saanud kultuurne, haritud naine. Ta armastab meest, kes kuulub tema ringkonda. Korak mõistis, et nii see pidigi olema. Mirjam polnud tema, alasti metsiku ahvi jaoks. Jah, Mirjam polnud tema jaoks, kuid tema kuulub ikkagi Mirjamile kuni surmani!'Ta püüab teha kõik, mis vähegi suudab, et Mirjam oleks õnnelik. Kõigepealt läheb ta järele sellele noorele inglasele ja püüab selgusele jõuda, kas ta ehk tütarlapse vastu midagi halba ei kavatse. Kui mees talle tõepoolest head soovib, surub Korak endas maha kiivuse ja hakkab teda igati abistama. Kuid hoidku jumal seda meest, kui ta peaks Mirjamile ülekohut tegema!

Morison oli džunglis juba üsna kaugele jõudnud ja teil või mul oleks olnud võimatu teda sealt leida, kuid Korakile polnud siin midagi keerulist. Ta aimas, et valge mees läks tagasi laagrisse. Ja kui ta olekski mujale läinud, oleks Tapjal olnud lihtne leida meest, kes sõitis ratsa ja kel oli kaasas neeger, kes käis jalgsi. Võis mööduda päevi ja ikka paistaksid need jäljed nii selgesti, et Korak jõuaks eesmärgile, kuna paaritunnise vaheaja järel tundus jälgi vaadates, et otsitavad on alles nägemiskaugusel.

Nii jõudiski Korak Baynesile järele selsamal silmapilgul, kui inglane Hansoni laagrisse sisse sõitis. Hanson tuli oma külalisele vastu. Korak hüppas käratult lähima puu otsa ja peitis end lehestikku. Seal istus ta õhtuni. Inglane ei lahkunud kordagi laagrist. Kas Mirjam tuleb tõesti siia? Natukese aja pärast sõitis laagrist ära Hanson koos ühe oma neegriga. Korak ei pööranud sellele suuremat tähelepanu. Selles laagris huvitas teda ainult üks inimene — noor inglane.

130

Juba pimenes, noormees viibis aga ikka veel laagris. Pärast õhtusööki suitsetas ta tohutul hulgal sigarette. Käskinud poissi lõkkesse puid lisada, hakkas ta telgi ees edasi-tagasi kõndima. Metsast kostis lõvi möire. Noormees astus telki, tuli sealt peagi tagasi, püss käes, ja käskis poisu tule suuremaks teha. Korak sai aru, et inglane närvitses ja kartis, ning tema huultele sigines põlastav irvitus.

Ah siis selline olevus oligi tema Mirjami südamest välja tõrjunud! See argpüks, kes lõvi möirgamist kuuldes üleni värisema lõi? Kuidas suudab säärane mees kaitsta Mirjamit nende loendamatute hädaohtude eest, mis teda džunglis varitsevad? Aga seda ei lähe tal, muide, tarviski. Nad mõlemad hakkavad turvaliselt elama Euroopas, kultuurses keskkonnas, kus neid kaitsma palgatakse mundris mehed. Müleks

eurooplasele julgus, kui ta ei pea oma naist kaitsma? Ja taas kõverdas Koraki huuli põlastav muie.

Hanson sõitis oma neegripoisiga samale lagendikule, kus hommikul oli viibinud Baynes. Nad jõudsid sinna juba pimedas. Hanson jättis neegripoisi lagendikule, ise aga sõitis metsaserva, võttes kaasa ka neegri hobuse. Siin ta peatus ja jäi ootama. Kella üheksa paiku silmas ta üksildast kogu enda poole ratsutamas. Paar silmapilku hiljem peatas Mirjam oma hobuse tema kõrval. Mirjam oli tugevasti erutatud, ta põsed lõkendasid. Nähes Morisoni asemel sadulas istumas Hansonit, põrkas ta kohkunult tagasi.

Hanson ruttas talle asja selgitama.

„Mister Baynesi hobune astus talle jala peale, seepärast ei saanud ta ise tulla, vaid tegi mulle ülesandeks teid laagrisse juhatada," teatas ta.

Neiu ei näinud õhtupimeduses rääkija näol õelat irvitust.

„Ei maksa viivitada," jätkas Hanson, „peame sõitma õige kiiresti, kui ei taha tagaajajate küüsi sattuda."

„Kas ta jalg sai kõvasti muljuda?" küsis tütarlaps murelikult.

„Oh ei, tühiasi, ainult kerge nihestus. Valu poleks takistanud teda sadulas istumast, kuid me mõlemad arvasime, et on parem, kui ta sel ööl puhkab ja rahulikult lamab. Ees seisab ju pikk teekond."

„Jah, nii see on," nõustus tütarlaps.

Hanson ratsutas tagasi džunglisse ja Mirjam järgnes talle. Alguses sõitsid nad umbes miili jagu põhja poole, siis muutis Hanson suunda ja nad liikusid nüüd läände. Mirjam ei pööranud sellele mingit tähelepanu, sest ta ei teadnud Hansoni laagri täpset asupaika. Talle ei tulnud pähegi, et Hanson viib teda hoopis teise kohta.

Öö läbi sõitsid nad lääne poole. Koidikul tegi Hanson lühiajalise peatuse, et võtta einet. Sadula külge seotud

kahes kotis leidus tal rohkesti toidumoona. Keha kinnitanud, asusid nad jälle teele ja sõitsid vahetpidamata kuni keskpäevani. Siis, kõige suurema kuumusega, peatas Hanson hobuse ja käskis neiul sadulast maha tulla.

„Siin magame veidi ja laseme hobustel süüa," ütles ta.

„Mul' polnud aimugi, et teie laager nii kaugel on," tähendas tütarlaps.

„Ma andsin oma inimestele käsu hommikul vara teele asuda," seletas Hanson. „Tahtsin teie majast võimalikult kaugemale jõuda. Me saame ju raskesti koormatud safarid hõlpsasti kätte. Homme hommikul jõuame neile järele."

Kuid nad sõitsid kogu öö ja järgmise päeva, safaridest polnud aga märkigi. Mirjam, kes lapsest saadik tundis hästi džunglit, nägi selgesti, et seda teed mööda, kus nad praegu sõitsid, polnud juba õige ammu käinud ükski safari. Enamasti liikusid nad päris korralikul elevandirajal, mis oli kiireks kappamiseks nagu loodud.

Ja viimaks puges Mirjami südamesse kahtlus. Ka hakkas ta kaaslase olek vähehaaval muutuma. Ta märkas sageli, kuidas mees teda ahnete pilkudega õgis. Jälle tundus talle, et oli kunagi seda meest näinud. Džunglis polnud Hanson paar päeva saanud habet ajada ning tema lõuale, põskedele ja kaelale ilmus ruuge tüügastik. Mida rohkem tütarlaps mehe tärkavat habet silmitses, seda kindlamaks muutus veendumus, et oli seda inimest näinud juba varem.

Esialgu ei söandanud Mirjam kaaslasele öelda, et ta teda enam ei usalda. Kuid järgmisel päeval peatas ta poni ja ladus kõik kahtlused lagedale. Hanson kinnitas talle, et laagrini on veel kõigest paar miili.

„Minu arvestuste kohaselt oleksime pidanud neile järele jõudma juba eile," sõnas ta. „Kuid ma eksisin. Nad liiguvad kiiremini, kui ma arvasin."

„Nad polegi siit üldse läbi läinud," väitis Mirjam. „Rajal on kõik jäljed kustunud. Need siin on vähemalt kolme nädala vanused."

Hanson pahvatas naerma.

„ Ja mis siis sellest?" hüüdis ta. „Kahju, et te seda mulle varem ei öelnud. Oleksin teile kohe seletanud, et läheme hoopis teist teed mööda, kuid täna jõuame välja sellele teele, kus liiguvad nemad!"

Nüüd viimaks taipas Mirjam, et mees valetas talle. Milliseks tobukeseks mees teda peab, arvates, et Mirjam seda loba usub!

Kuid neiu ei teinud väljagi, et oli teda läbi näinud, ja kavatses esimesel võimalusel enda röövija juurest põgeneda. Salamahti uuris ta mehe nägu ja teda piinas mõte, kus ta oli teda näinud. Millal ja mis oludes olid nad kohtunud ammu enne seda, kui nad bwana mõisas kokku said? Ta laskis

131

vaimusilmas mööda libiseda kõigil neil vähestel valgetel inimestel, kellega ta siiani oli kokku puutunud. Valged mehed käisid tema isa douaris, kui ta oli veel õige väike tüdruk. Ahaa, nüüd oli see tal käes! Ta oli teda näinud douaris! Kuid mehe kuju, mis talle korraks meenus, oli Järgmisel hetkel juba kadunud.

Südapäeval jõudsid nad džunglist välja laia vaiksevoo-lulise jõe kaldale. Teisel pool jõge nägi Mirjam laagrit, mida ümbritses kõrge astel põõsastest boma.

„Noh, olemegi lõpuks kohal!" hüüdis Hanson.

Ta võttis revolvri ja tulistas mitu korda õhku. Otsekohe lõi kogu laager kihama. Neegrid jooksid jõe äärde. Hanson hõikas neile, et nad paadiga üle sõidaksid ja neid teisele kaldale toimetaksid.

Hanson pani Mirjami paati istuma ja tuli ise järele. Kaks poissi jäid hobuseid valvama, kuni paat uuesti tagasi tuleb.

Niipea kui Mirjam laagrisse astus, küsis ta otsekohe Baynesi järele. Tema hirm oh viivuks kadunud, sest laager, mida ta juba väljamõeldiseks pidas, oli tõepoolest olemas. Hanson osutas ainsale telgile, mis seisis keset bomaga ümbritsetud laagrit.

„Seal," ütles ta ja hakkas ees minema. Telgi ukse juures tõstis ta riide üles ja käskis Mirjamit sisse astuda. Mirjam ruttas telki ja vaatas ümber: telk oli tühi. Ta pöördus Hansoni poole. Lurjus irvitas üle terve näo.

„Kus on mister Baynes?" küsis Mirjam.

„Teda pole!" vastas Hanson. „Vähemalt mina küll ei näe teda; kas teie näete? Kuid see-eest olen mina siin, ja ma olen tõepoolest etem kui see tühine argpüks. Teil pole teda enam tarvis, nüüd olen teil mina."

Valjusti naeru lagistades haaras ta neiul käest. Mirjam püüdis end lahti kiskuda, kuid mehe raudkõvad käed hoidsid ta ümbert kinni ja tirisid teda pikkamisi telgi nurka teMhunniku poole. Ta nägu oli peaaegu Mirjami näo vastas, pilukil silmades lõõmas kirg ja iharus. Mirjam rabeles kõigest jõust, püüdes end vabastada. Mehele näkku vahtides meenus talle äkki samasugune stseen, kus tal oli tulnud etendada täpselt samasugust osa, ja alles nüüd tundis ta mehe ära. Hanson oli rootslane Malbihn, kes kord juba oli püüdnud teda jõuga võtta. Siis oli ta maha lasknud oma kaaslase, kes tahtis Malbihnit selles takistada. Ainult bwana vahelesegamine päästis tookord Mirjami Jah, see oli Malbihn! Mees oli habeme maha ajanud ja tundunud seetõttu võõras. Nüüd, kus habe oli uuesti kasvama hakanud ja läbielatud stseen taas kordus, tundis Mirjam rootslase kohe ära.

Kuid täna ei tule bwana talle appi.

133

XXI. Armastus

Neeger, kelle Malbihn lagendikule ootama oli jätnud, istus ligi tund aega puu all, kui ta äkki kuulis selja taga lõvi urisemist. Kohkunud poiss ronis kähku puu otsa. Silmapilk hiljem astus lagendikule loomade kuningas ja suundus tapetud antiloobi juurde, mida neegripoiss märkas alles nüüd.

Kiskja järas antiloopi hommikuni. Neeger istus kogu aeg puu otsas ja kartis magama jääda. Ta imestas, kuhu olid kadunud tema peremees ja kaks poni. Ta oli Malbihni juures olnud juba aasta ja tundis hästi rootslase julma iseloomu. Poiss mõistis, et Malbihn oli ta meelega maha jätnud. Nagu kõik teised Malbihni teenrid, nii vihkas temagi oma peremeest. Ainult hirm oli see, mis teda kuuletuma sundis. Veendumus, et peremees oli jalga lasknud, suurendas poisi viha veelgi.

Koidikul läks lõvi džunglisse. Neegripoiss tuli puu otsast alla ja asus laagri poole teele. Tema ajus keerlesid kõige hirmsamad kättemaksuplaanid, ehkki ta teadis, et ei söanda neid iialgi teoks teha, sest peremees kuulus ju kõrgemasse rassi.

Läbinud umbes miili, sattus neeger kahe hobuse jälgedele, mis lõikusid tema teega. Poiss muigas kavalalt ja laksas heameelest vastu puusa.

Neegrid on väsimatud keelepeksjad nagu kõik teisedki inimesed. Malbihni poiss polnud erand. Oma vanematelt kaaslastelt, kes olid teeninud rootslast juba kümme aastat, oli ta kuulnud kõigist Malbihni tegudest Aafrikas. Üht-teist teadis ta ka Malbihni ja Baynesi omavahelisest kokkuleppest, mida tema ja teised.neegrid olid pealt kuulnud. Poiss teadis, et pool Malbihni salgast asus kaugel läänes suure jõe kaldal, ning taipas nüüd, et peremees oli teist valget petnud ja naise just sinna laagrisse viinud, oma liitlase aga jätnud bwana majast mõne miili kaugusele karistust ootama. Poiss ajas valged hambad irevile ja naeris suure häälega, hakkas siis kiiresti põhja poole jooksma, nii et miilid tema ja laagri vahel kahanesid imetlusväärse nobedusega.

Rootslase laagris ei saanud Morison peaaegu üldse sõba silmale. Teda piinasid kahtlused ja kartused. Ta uinus alles vastu hommikut, täiesti rusutud ja kurnatud. Salga peamees äratas ta varsti pärast päikesetõusu ja ütles, et nad peavad otsekohe põhja poole teele asuma. Baynes vajus kössi Ta kuulutas, et tahab oodata Hansonit ja Mirjamit. Peamees kinnitas talle, et viivitada ei tohi, sest neid ähvardab suur oht. Mees teadis küllaltki hästi oma peremehe plaane ja

mõistis, et oli tehtud midagi niisugust, mis äratas suure bwana viha. Et pääseda terve nahaga, pidid nad tema valdustest võimalikult kaugele hoidma. Nendest sõnadest tuli Baynesile hirm peale.

Mis siis, kui suur bwana, nagu peamees teda nimetas, oli Hansoni kätte saanud? Aga kui bwana oli kõik läbi näinud? Ta karistab teda rangelt selle ebaseadusliku teo eest. Baynes oli palju kuulnud sellest, kuidas bwana kohtles kõiki suuri ja väikseid kurjategijaid, kes ei austanud tema maa seadusi ja kombeid. Sellel metsikul mandril, kus valitses omavoli, oli suur bwana seaduseks enesele ja neile, kes siin elasid. Räägiti isegi, et ta oli karistanud surmaga üht valget, kes rüvetas pärismaalasest tütarlapse au.

Baynes võpatas, mõeldes, mis teeks bwana mehega, kes tahtis röövida ta noort kasutütart. Ta hüüdis närviliselt:

„Peame siit jalamaid kaduma! Kas teate teed põhja poole?"

Peamees teadis, ja nad asusid aega viitmata teele.

Keskpäeval jõudis salgale järele väsinud, higist nõretav neegripoiss. Kaaslased tervitasid teda rõõmuhõisetega ja ta rääkis neile kõigest, mida peremehe tegudest teadis ja' aimas. Nii sai kogu salk teada loost enne, kui see jõudis Baynesini, kes liikus

salga eesotsas. Viimaks jutustati temalegi, mida arvas asjast neegripoiss, kelle Hanson oli eelmisel ööl lagendikule maha jätnud.

Kui Morison taipas, et Hanson oli teda petnud ja kasutanud üksnes tööriistana, et saada Mirjamit endale, valdas teda pöörane raev ja ka hirm neiu käekäigu pärast.

Talle ei tulnud pähegi, et Hanson tegi neiuga vaid seda, mida ta ise oli kavatsenud. Ta kaotas mängu, mille ise oli algatanud, ja jäi ilma võidust, mida oli juba omaks pidanud!

„Kas tead, kuhu su peremees põgenes?" küsis Baynes neegrilt.

„Jah, bwana," kostis poiss. „Ta sõitis teise laagrisse suure jõe äärde, mis voolab sinna, k^is päike loojub."

„Kas sa oskad mind sinna viia?" küsis Morison.

Poiss noogutas nõusolevalt. Ta nägi siin võimalust oma vihatud bwanale kätte maksta ja samal ajal pääseda suure bwana karistavast käest, sest kõik uskusid kindlalt, et too hakkab neid kohe taga ajama.

„Kas me sinuga kahekesi saame teise laagrisse minna?" päris Morison uuesti poisilt.

„Jah, bwana," kinnitas see.

Baynes astus salga peamehe juurde. Nüüd olid talle Hansoni plaanid selged. Ta teadis, miks see laager oli paigutatud suure bwana valduste põhjapiiri lähedale: kuni bwana põhjapoolset laagrit jälitab, jääb tal palju rohkem

135

aega läände põgeneda. Olgu pealegi! Tä kasutab selle lurjuse plaane oma huvides. Tema juba ei lase end suurel bwanal kinni võtta!

„Hakake põhja poole minema," ütles Baynes salga peamehele. „Ma lähen tagasi ja püüan suurt bwanat läände meelitada."

Neeger torises vastu, kuid nõustus siis. Tal polnud tahtmist kuuletuda sellele mehele, kes öö läbi nii häbiväärselt hirmu oli tundnud. Kuid veelgi vähem oli tal himu sattuda suure bwana vägevate sõjameeste kätte, kellega tema suguharu juba ammust ajast vaenujalal seisis. Üksnes see valmistas talle rõõmu, et sai nüüd hea võimaluse vihatud rootslasest lahkuda. Ta teadis niisugust teed põhja, millest valgetel polnud aimugi Seal ei leia suur bwana teda iialgi üles.

Ja ta viis oma inimesed põhja poole.

Mister Morison Baynes aga läks neegripoisi saatel džunglisse, edela suunas.

Korak oli laagris oodanud ja Morisoni valvanud, kuni salk hakkas põhja poole liikuma. Nüüd jälitas ta mõnda aega Morisoni. Kuid siis ta märkas, et nad ei lähe sugugi Mirjami poole, vaid hoopis mujale, ning jättis nad maha ja läks pikkamisi tagasi sinna, kus viimati oli näinud armastatud tütarlast teise mehe embuses.

Mirjamit elusana nähes oli ta nii õnnelik, et ei saanud algul isegi armukadedaks. Hiljem tuli armukadedus — sünge ja verejanuline. Vaene mister Morison Baynes! Oleks ta teadnud, et siinsamas, kus ta ootas Hansoni ja neiu tulekut, istus tema pea kohal puu otsas salapärane metsik olend, oleks ta hirmust surnud!

Korak ootas igatsusega oma Mirjamit, kuid teda ei tulnud.

Tema asemel ilmus lagendikule pikk laiaõlgne khakirõi-vais mees, kannul salk musti sõjamehi. Mehe nägu oli karm. Tema silmadest paistis aga nii sügav kurbus, et seda ei suutnud kustutada isegi raev. Mees möödus puu alt, kus Korak end varjas. Ta nägi, kuidas mees teraselt maad uuris, Korak aga vahtis omakorda põnevil pilgul meest. Siis andis mees oma inimestele märku — ta oli teada saanud kõik, mida tahtis. Tuli minna edasi, põhja poole.

Korak istus liikumatult nagu kivikuju. Tema süda tilkus verd. Tund aega hiljem hakkas ta liikuma tagasi džunglisse, lääne poole. Ta käis, pea norus, ja kühmus nagu vana mees, keda suur mure on maadligi surunud.

Baynes ratsutas neegripoisi järel läbi tiheda alusmetsa. Kus puuoksad liiga madalal kasvasid, seal pidi ta hobuse seljast maha tulema ja jalgsi edasi minema. Neegripoiss juhtis teda kõige lühemat teed mööda, kuid hobune ei

136

pääsenud sealt läbi. Noor inglane pidi juba teisel päeval hobuse maha jätma ja jalameheks hakkama.

Pikal teekonnal oli Morisonil rohkesti aega mõelda. Kujutledes Mirjami käekäiku rootslase juures, haaras teda üha suurem vina selle mehe vastu. Kuid peagi mõistis ta sedagi, et neiu oli sattunud sellesse olukorda just tema enda süü tõttu, ja kui neiu Hansoni küüsist isegi pääsenud oleks, poleks tema käsi Baynesi juures sugugi paremini käinud.

Alles nüüd sai Morison aru, kuidas ta Mirjamit armastas. Ta võrdles teda teiste tuttavate naistega, kes olid rikkad ja kõrgest seisusest, ning leidis üllatusega, et noor araabia neiu väljus sellest võrdlemisest võitjana. Ja nüüd ei põlanud Baynes üksnes Hansonit, vaid ka iseennast — ta nägi oma kavatsetud teo alatust õiges valguses.

Nii muutus kirg tütarlapse vastu, keda ta ei pidanud endavääriliseks, tõeliseks armastuseks. Ja armastuse kõrval põles temas viha, mis õhutas kätte maksma.

Hellitatud ja luksusega harjunud, oli ta elus kõigesse suhtunud kergatslikult ning tunnetas alles nüüd tõelisi raskusi ja piinu. Kuigi ta rõivad olid katki rebitud ja keha veriseks kriimustatud, sundis ta neegrit kärmemini astuma.

Kättemaksuiha ja omasüü teadvustamine olid need, mis teda džunglis edasi kihutasid. „Liiga hilja! Liiga hilja!" Need sõnad saatsid ta samme. „Liiga hilja, et päästa, kuid mitte lüga hilja, et kätte maksta". See mõte hoidis teda ikka veel jalul.

Alles siis, kui pimedas ei näinud enam edasi minna, ta peatus. Neegripoiss oli väsimusest ümber kukkumas. Baynes oli oma tosin korda ähvardanud poissi tappa, kui see puhata tahtis. Neeger ei saanud aru, mis oli juhtunud selle kummalise valge mehega, kes alles eelmisel ööl oli nii hirmsasti pimedust kartnud. Poiss tahtis jalga lasta, kuid Baynes aimas tema mõtteid ega lasknud teda silmist. Päeval viibis inglane ikka poisi läheduses, öösel aga magas tema kõrval astelpõõsastest bomas, mille nad ehitasid kaitseks kiskjate eest.

Et suursugune mister Morison üldse julges öösel metsikus džunglis magama heita, see oli tähtsaim tunnistus temaga toimunud muudatusest. Ja see, et ta võis magada neegri kõrval, rääkis demokratismist, millest ta varem polnud undki näinud.

Hommikul ärgates oli ta kange, keha valutas ja külmetas, kuid tema otsus minna Hansonile kätte maksma ja tütarlast päästma oli endiselt vankumatu. Nad ei kinnitanud isegi, keha, vaid asusid kohe teele. Hiljem laskis Morison ühe kitse maha ja peatus oja ääres niikaua, kuni söök valmis sai. Seejärel ruttasid nad läbi paksu alusmetsa jälle edasi.

137

Samal ajal rändas Korak pikkamisi läände. Ta sattus elevant Tantori rajale ja varsti kohtas džunglis ka teda ennast. Üksildane ja kurb nooruk tundis rõõmu suurest sõbrast. Elevant võttis londiga õrnalt Koraki ümbert kinni ja tõstis ta oma võimsale turjale, kus ta varemgi oli jõudeajal tundide kaupa unistanud.

Kaugel põhjas jälitas samal ajal suur bwana mustade sõjameestega põgenevat salka. Iga samm viis neid kaugemale tütarlapsest, keda nad tahtsid päästa, kuid ei teadnud seda. Kodus aga ootas kurvalt naine, kes armastas Mirjamit nagu oma last ja lootis, et mees toob neiu tagasi.

XXII. Põgenemine

Mirjam võitles kõigest jõust, kuid Malbihn hoidis ta käsi nagu pihtide vahel ja tütarlaps kaotas vähimagi lootuse. Ta ei karjunud kordagi, sest tal polnud kusagilt abi oodata. Elu džunglis oli õpetanud, et ilmaaegu appi hüüda pole mõtet.

Püüdes vabaneda, puudutas ta käega kogemata revolvrit, mis mehel oli vöö vahele torgatud. Pikkamisi vedas mees teda tekihunniku poole ja pikkamisi tirisid Mirjami sõrmed tema vöö vahelt revolvrit välja.

Vaevalt oli Malbihn ta asemeni lohistanud, kui Mirjam äkki kõigest jõust meest tõukas ja ta jalust maha lõi. Vaistlikult laskis rootslane Mirjami lahti ning samal hetkel surus neiu revolvri otse ta rinna vastu ja vajutas päästikule.

Kuid revolver oli tühi Selle ajaga oli Malbihn püsti tõusnud ja katsus tüdrukut uuesti kinni püüda. Mirjam tahtis telgist välja joosta, kuid just ukse juures langes mehe raske käsi talle õlale ning kiskus tagasi. Haavatud lõvi metsikusega pööras Mirjam end ümber ja virutas Malbihni-le revolvriga hirmsa hoobi pähe.

Mees vandus valust ja vihast, lõi vaaruma, laskis tüdruku lahti ning kukkus siis teadvusetult maha. Ilma et oleks kordagi tagasi vaadanud, jooksis Mirjam välja. Neegrid nägid teda ja tahtsid järele tormata, kuid lõid tühja revolvrit kartma. Mirjam jooksis bomast välja ja kadus džunglisse.

Alludes väikese mangani instinktile, ronis ta otsekohe puu otsa. Seal heitis ta seljast ratsutamiskuue ning võttis jalast sukad ja saapad, sest pikal põgenemisteekonnal oleksid need teda üksnes seganud. Ratsutamispüksid jättis ta jalga, need pakkusid kaitset külma ja teravate okaste eest ega takistanud kuigi palju edasiliikumist. Kõik muu oli puu otsas täiesti tarbetu.

Ta polnud veel jõudnud kuigi kaugele, kui hakkas aru saama, et ilma relvata, millega end kaitsta või liha

muretseda, ta vaevalt džunglis ellu jääb. Miks ei võtnud ta Malbihni padrunitaskut, enne kui telgist välja jooksis? Kui oleks kuule, saaks ta väiksemaid loomi toiduks lasta ja kaitsta end vaenlaste eest, kes võivad talle kallale tungida tagasiteel bwana ja Mu Kalli juurde, keda ta nii piiritult armastas.

Pisut järele mõelnud, otsustas Mirjam tagasi minna ja laskemoona võtta. Loomulikult andis ta endale aru, et teda võidakse väga kergesti uuesti kinni võtta, kuid ilma relvata langeks ta nagunii surmaroaks. Kuidas ta end džunglis kaitseb? Kust ta toitu saab? Ja taas suundus ta laagri poole, kust oli just nüüdsama põgenenud.

Mirjam uskus, et Malbihn sai silmapilk surma, sest oli virutanud mehele kohutava hoobi Ta lootis pimedas telki lipsata ja padrunitasku üles otsida. Kuid vaevalt oli ta end boma lähedal suure puu otsas varitsemiseks istuma seadnud, kui nägi Malbihnit telgist väljumas. Vandudes pühkis rootslane näolt verd ja päris midagi kohkunud meestelt.

Ta oli elus!

Kohe pärast seda tormas kogu laager põgenikku otsima. Veendunud, et kõik olid lahkunud, tuli Mirjam puu otsast alla ja ruttas üle lagendiku Malbihni telki. Ta laskis pilgul kiiresti ringi käia: padrunitaskut telgis ei olnud, kuid nurgas oli kast rootslase isiklike asjadega, mis ta oli peamehega läänelaagrisse saatnud.

Lootes sealt padruneid leida, rebis Mirjam kasti ümbert purjeriidest katte ja tõstis kaane üles. Kasti sisu oli üllatavalt mitmekesine: seal leidus kirju, mitmesuguseid pabereid, väljalõikeid vanadest ajalehtedest ja kogu kupatuse hulgas üks pilt väikesest tüdrukust. Pildi taha oli kleebitud väljalõige Pariisi ajalehest, aastatega koltunud ja tuhmunud, kuid seda poleks ta nagunii lugeda osanud. Seesama pilt oli ka ajalehe väljalõikel.

Leid paelus tütarlapse tähelepanu. Kus oli ta seda nägu näinud?
Ja siis äkki ta mõistis, et sellel pildil oli ta ise, nagu oli olnud õige mitu aastat tagasi.
Kus oli see tehtud? Kuidas oli pilt mehe kätte sattunud? Miks avaldati see ajalehes? Millest räägib koltunud väljalõige?
Mirjam oli segaduses. Kahtlemata peitus siin mingisugune saladus. Tükk aegasilmitses ta luitunud pilti, siis aga meenus talle, miks ta siia oli tulnud, ja hakkas taas kastis sorima. Seekord kandis vaev vilja: kasti põhjast leidis ta karbi padruneid. Jah, need olid selle relva omad. Mirjam poetas padrunid tasku ja hakkas uuesti oma pilti silmitsema, püüdes mõistatusele lahendust leida.
139
Äkki kuulis ta hääli. Mirjam muutus valvsaks. Hääled lähenesid. Tütarlaps kuulis selgesti rootslase vihast vandumist. Malbihn tuli tagasi! Mirjam vaatas telgist välja. Liiga hilja! Valge mees ja kolm neegrit tulid kärmel sammul üle lagendiku telgi poole. Mirjam peitis pildi põue ja laadis kähku relva, läks siis telgi nurka ja suunas revolvritoru ukseava poole, kust iga hetk võis oodata jälitajaid. Malbihn jäi' väljas seisma ja hakkas rämeda häälega meestele käsklusi jagama. Ta tegi seda õige pikalt, nii et tütarlaps jõudis põgenemisplaani läbi mõelda. Mirjam kummardus, tõstis purjeriide alumise serva üles ja vaatas välja. Seal polnud kedagi Siis laskus ta kõhuli ja roomas telgist välja. Samal silmapilgul astus telki Malbihn, kuid Mirjam oli juba jõudnud eemale roomata. Küürakil jooksis ta lähima pärismaalaste onni juurde, peatus ja vaatas tagasi. Kedagi polnud näha.
Malbihni telgist kostis hirmsat sajatamist: rootslane märkas, et keegi oli ta kasti kallal käinud. Ta kutsus oma mehed kokku. Mirjam jooksis boma poole — kohe selle taga kasvas suur puu. Laisavõitu neegrid olid seda maharaiumiseks liiga jämedaks pidanud, seepärast ehitasid nad boma siiapoole puud. Mirjam tänas õnne, et neegrid olid just selle puu kasvama jätnud, sest siitkaudu võis ta vabadusse pääseda.
Mirjam ronis kiiresti puu otsa. Ta nägi, et Malbihn saatis salkkonna neegreid džunglisse. Seekord jättis ta kolm neegrit laagrit valvama, ise aga suundus lõunasse.
Vaevalt jõudis rootslane silmist kaduda, kui tütarlaps end puu otsast maha libistas ja jõe äärde ruttas. Seal seisid paadid, millega nad üle jõe toodi. Tütarlapsel polnud suure ja raske paadiga sugugi lihtne toime tulla, kuid teist võimalust ei olnud: ta pidi tingimata vastaskaldale pääsema.
Praegu ei saanud ta seda kuidagi teha. Koht, kus paadid seisid, paistis hästi katte laagris valvet pidavatele neegritele. Kui ta prooviks nüüd nende silme all üle sõita, võetaks ta uuesti kinni. Tuli oodata, kuni pimedaks läheb.
Ligi tund aega jälgis ta valvureid, ja ikka istus keegi neist sellises asendis, et pidi teda kohe märkama, kui ta oleks püüdnud paati vette lasta.
Äkki ilmus džunglist Malbihn. Ta nõretas higist ja lõõtsutas raskesti. Kohe jooksis ta jõe äärde ja luges paadid üle. Nähtavasti oli ta aimanud neiu mõtteid. Ta peab üle jõe sõitma, et pääseda oma kaitsjate juurde. Kergendusõhe pääses mehe suust, kui ta leidis kõik paadid alles olevat. Rootslane pöördus ja hakkas midagi kiiresti seletama peamehele, kes oli paari neegri saatel džunglist talle järgnenud. Malbihni käsu peale lükkasid nad kõik paadid vette peale ühe. Malbihn kutsus laagrist kohale ka valvurid,
140
seejärel istusid kõik paatidesse ja soudsid ülesvoolu.
Mirjam saatis neid silmadega, kuni nad jõekäänaku taha kadusid. Nad olid läinud ja jätnud talle paadi, milles oli aer! Ta suutis vaevalt oma õnne uskuda. Nüüd oleks viivitamine juba kurjast olnud. Mirjam hüppas puu otsast alla. Tema ja paadi vahel polnud rohkem kui tosin jardi.

Käänaku taga käskis Malbihn paadi kaldale sõuda ja läks koos peamehega maale, et otsida kohta, kust oleks kõige parem jälgida mahajäetud paati. Malbihn muheles juba aegsasti, kindel oma edus. Varem või hiljem tuleb tüdruk tagasi ja katsub üle jõe sõita. Võib-olla ei tule ta veel niipea sellele mõttele, kuid mis sellest. Nad ootavad. Nad ootavad päeva või kaks. Aga kui tüdruk veel elab ja rootslase mehed pole teda kinni võtnud, tuleb ta ilmtingimata.

Paraku ta ei oodanud, et Mirjam tuleb juba nii ruttu! Kui ta jõudis kohta, kust paistis mahajäetud paat, pistis ta raevunult sajatama: tütarlaps oli juba keset jõge.

Malbihn pööras ümber ja tormas oma paatide juurde, peamees kannul. Paadid lükati vette ja Malbihn käskis aerutajaid sõuda nii tugevasti, kui nad iganes suudavad. Paadid lausa lendasid allavoolu, vahemaa nende ja tütarlapse vahel kahanes üha.

Mirjam oli juba üle jõe jõudmas, kui paadid nähtavale ilmusid. Ta märkas neid kohe ja hakkas kahekordse jõuga kalda poole sõudma. Oo, kui ta jõuaks kaldale ainult paar minutit neist varem! Ja siis ruttu sinna, puude juurde! Seal ei saa teda enam keegi kätte. Neiu uskus oma õnne, ta oli neist tublisti ees.

Nähes saaki jälle käest libisemas, hakkas Malbihn rusikate ja sõimu abil oma mehi kiiremini aerutama sundima. Kõige eesmine paat, kus ta ise istus, oli Mirjamist veel saja jardi kaugusel, aga neiu paat jõudis juba kaldal kasvavate puude okste alla

„Pea kinni!" röögatas Malbihn enesevalitsemist kaotades.

Jõuetu viha tegi ta pööraseks. Ta tõstis püssi palge ja sihtis hoolega nõtket kogu, kes parajasti puu otsa ronis. Lajatas pauk.

Malbihn oli hea laskur. Nii lähedalt polnud ta kunagi mööda lasknud. Ta oleks tabanud ka nüüd, kui midagi poleks juhtunud sel hetkel, kui ta sõrm päästikule vajutas. See midagi, millele Mirjam omaelu võlgnes, oli otsapidi jõe põhja, langenud puu, mille teine ots oli veepinna all Just sel hetkel, kui Malbihn tulistas, sõitiski tema paat sellele otsa. See muutis paadi suunda ja kuul lendas üle Mirjami pea. Kohe seejärel kadus neiu tihedasse lehestikku.

Väikesel lagendikul, kust Mirjamil tuli üle minna, pii kord seisnud pärismaalaste küla. Siin-seal võis veel näha

lagunenud onne. Džungli lopsakas taimestik oli juba vallutanud põllud, kunagisel külatänaval kasvasid noored puud. Kõikjal valitses vaikus, koht oli mahajäetud ja tühi. Kuid Mirjami jaoks oli see vaid lagendik, millest tuli üle joosta, et pääseda džunglisse enne, kui Malbihn kaldale jõuab.

Mahajäetud onnid meeldisid talle just sellepärast, et neis ei elatud. Nii see tundus talle. Mirjam ei näinud teravaid silmi, mis jälgisid teda varemetest. Ta jooksis tanumale, aimamata ähvardavat hädaohtu, sest see oli lühim tee džunglisse.

Umbes miili võrra ida pool komberdas džunglis keegi mees mööda jälgi, mis oli jätnud Malbihn Mirjamit oma laagrisse viies. Mehe rõivad olid katki rebitud, juuksed sassis, ta ise morn ja kurnatud. Malbihni lasku kuuldes ta peatus. Ka ees kõndiv neegripoiss jäi seisma.

„Oleme peaaegu kohal, bwana," sõnas ta lugupidaval toonil.

Valge mees noogutas ja käskis musta juhti edasi liikuda. See oh suursugune mister Morison Baynes — peen ja hellitatud Morison Baynes. Astelpõõsad olid ta näole ja kätele veriseid haavu tekitanud ning rõivad räbalaiks kiskunud. Kuid räbalate, vere ja mustuse kaudu oli sündinud uus Baynes, parem kui endine edev keigar.

Igas inimeses on peidus nii head kui halba. Baynes oli teinud armastatud tütarlapsele suurt ülekohut, kuid kahetsus tegi temast uue inimese: ta oli nüüd mehisem ja ausam.

Neeger ja Morison komberdasid sinnapoole, kust oli kostnud püssipauk. Neegril relva ei olnud. Baynes kandis oma püssi ise, kuigi oleks nii mõnigi kord tahtnud meelsasti sellest koormast vabaneda — ta ei usaldanud neegrit. Kuid i nüüd, lähenedes eesmärgile ja teades, kuidas neeger Malbihnit vihkas, ei kartnud Baynes enam poisile püssi anda. Ta aimas, et neid ootab ees verine võitlus, ja ihkas seda võitlust, sest tahtis kätte maksta. Tal endal polnud püssi vaja, ta käsitses suurepäraselt revolvrit.

Üsna lähedal lajatasid äkki püssipaugud ja kuulid lendasid vihinal üle nende pea Sellele järgnes metsik kriiskamine ja siis jäi kõik vaikseks.

Baynes jooksis nii, et hing oli välja minemas, kuid džungel tundus siin olevat tuhat korda tihedam kui enne. > Igal sammul ta komistas ja kukkus. Kaks korda eksis neeger rajalt ja neil tuli kaua teed otsida. Lõpuks jõudsid nad lagendikule, kus kord oli asunud õitsev küla, mis oli nüüd maha jäetud ja varemeis.

Võssakasvanud tanumal lebas veel soe surnukeha: kuul

142

oli lastud neegrile otse südamesse. Ümberringi polnud ainsatki elusolendit. Baynes jäta kaaslane seisid vaikselt ja kuulatasid.

Mis see oli? Hääled ja aerude pladin jõel?

Baynes ruttas läbi surnud küla jõe kaldal kasvava tihniku poole, neegripoiss jooksis tema kõrval. Kahekesi togid nad endale teed läbi põõsaste, kuni jõudsid jõe äärde ja nägid Malbihni paate vastaskaldale lähenemas. Neeger tundis oma kaaslased kohe ära.

„Kuidas me üle saame?" küsis Baynes.

Neeger vangutas pead. Siin kaldal polnud ühtegi paati. Kes aga oleks kavatsenud üle jõe ujuda, selle oleksid krokodillid kohe tükkideks rebinud. Äkki märkas ta puuokste vahel paati, millega oli põgenenud Mirjam. Neeger sikutas inglast käest ja osutas paadile. Baynes suutis vaevu rõõmuhüüatust tagasi hoida. Okste varjus jõudsid nad peagi paadi juurde. Neeger haaras aeru ja Baynes lükkas paadi puu alt välja. Silmapilk hiljem olid nad juba jõel ja liikusid kiiresti vastaskaldale rootslase laagri poole. Baynes istus paadipäras ja jälgis, kuidas Malbihni mehed paate kaldale tirisid. Ta nägi, kuidas Malbihn esimesest paadist välja hüppas, ümber vaatas ja Baynesi paati silmas. Imestades näitas ta seda oma kaaslastele.

Malbihn jäi seisma ja vaatama. Tal polnud midagi karta, selles üksildases paadis istus kõigest kaks meest. Aga kes nad olid? Ja kes oli see valge? Ta ei tundnud teda ära, ehkki Baynesi paat oli juba keset jõge ja kaldalolijad võisid selgesti näha nende nägusid. Üks Malbihni neegritest tundis esimesena ära Baynesi kaaslase. Siis aimas Malbihn, kes peab olema valge mees, kuigi ta suutis vaevalt uskuda, et mister Morison Baynes üheainsa kaaslasega talle džunglisse järele võis tulla Ometi oli see nõnda. Kasimatus ja räbalais mehes tundis ta lõpuks ära Baynesi ning mõistis, mis oli sundinud seda nõrka ja arga keigarit talle metsikusse džunglisse järgnema.

Baynes tuli kätte maksma. See tundus uskumatuna, kuid muud seletust ei osanud Malbihn välja mõelda. Ta kehitas õlgu. Kogu oma elu jooksul polnud ta teistest inimestest eriti hoolinud. Rootslane pigistas tugevamini püssi ja jäi ootama.

Nüüd oli paat juba päris ligidal.

„Mis teie siit otsite?" röögatas Malbihn ähvardavalt püssi tõstes.

Mister Morison Baynes hüppas vihaselt püsti.

„Neetud lurjus!" kisendas ta, haaras revolvri ja tulistas ühel ajal Malbihniga.,

Rootslane pillas püssi käest, haaras kramplikult rinnust kinni, lõi vaaruma, kukkus esiti põlvili ja siis selili. Baynes

143

võpatas ja heitis pea kuklasse. Silmapilgu seisis ta veel püsti, siis aga vajus pikkamisi paadi põhja.

Must aerutaja ei teadnud, mida teha. Kui Malbihn oli tõepoolest surnud, võis neegripoiss julgelt oma kaaslaste juurde sõuda, aga kui ta oli ainult haavatud, oli targem kiiremini teisele kaldale pääseda. Neeger viivitas, hoides paati keset jõge paigal. Ta oli uut peremeest austama nakanud ja viimase surm kurvastas teda. Poiss istus paadis ja silmitses selle põhjas lebavat kogu. Äkki märkas ta, et kogu hakkas liigutama. Baynes katsus end külili keerata. Ta elas veel. Neeger tõstis kaaslase istuma. Aer käes, seisis ta Baynesi ees ja püüdis selgusele jõuda, kustkohast viimane oli haavata saanud. Kuid taas lajatas kaldalt pauk ja läbilastud peaga lendas neegripoiss üle parda jõkke, aer ikka veel peos.

Nõrkusega võideldes pöördus Baynes kaldale vaatama. Ta nägi Malbihni, kes oli end küünarnukkidele upitanud ja nüüd tema pihta sihtis. Inglane libistas end paadi põhja pikali ja kuul vihises üle ta pea. Raskesti haavatud Malbihn ei suutnud enam sihtida nii kindlalt kui varem.

Suure jõupingutusega õnnestus Baynesil end kõhuli pöörata ja, relv käes, üle paadi ääre vaadata.

Malbihn nägi teda otsekohe ja tulistas veel kord. Kuid Baynes ei püüdnudki end peita. Ta sihtis rootslast väga hoolikalt, teades, kui raske oli tal voolust kantavast paadist pihta saada. Ta sõrm vajutas päästikule, kõlas pauk ja Malbihni hiiglaslikusse kehasse tungis taas üks kuul.

Kuid Malbihn ei olnud veel surnud. Ta sihtis veel kord ja jälle lajatas lask. Kuul tungis paadi voodrilauda üsna Baynesi näo ligidal, kuid inglane jätkas tulistamist. Kaldalt vastas talle Malbihn, lamades vereloigus. Vool kandis paati edasi ja kaks haavatud meest jätkasid kohutavat kahevõitlust, kuni mister Morison Baynes kadus jõekäänaku taha.

XXIII. Krokodilli ja lõvi vahel

Mirjam oli juba pool külatänavat selja taha jätnud, kui pimedatest onnidest hüppasid välja neegrid, kes talle järele tormasid. Mirjam lisas kiirust, lootes nende käest pääseda, kuid tugevad käed haarasid temast kinni ja ta kukkus maha. Mirjam tahtis paluda, et neegrid ta lahti laseksid, kuid sõnad surid ta huultele... Tütarlaps nägi pikakasvulist õelat vanameest, kes vaatas teda välkuvail silmil oma valge burnuse peakatte alt. Mirjam värahtas hämmastusest ja õudusest. See oli šeik!

Ta hakkas selle kohutava vanamehe ees värisema, nagu väriseb mõrvar kohtuniku ees, kes kohe kuulutab talle surmaotsuse. Mirjam teadis, et seik tundis ta ära. Aastad ei saanud teda muuta niivõrd, et jääda tundmatuks inimesele, kes teadis teda nii hästi lapseeas.

„Sa tulid koju tagasi, mis?" ühmas seik irooniliselt. „Tulid süüa ja peavarju kerjama?"

„Lase mind minna!" hüüdis neiu. „Ma ei taha sinult midagi, ainult lase mind minna tagasi suure bwana juurde."

„Ah tahad tagasi? Suure bwana juurde?" röögatas seik, ja sellele järgnes valing kõige rõvedamaid araabiakeelseid sõimusõnu valge inimese kohta, keda džunglis kõik kurjategijad kartsid ja vihkasid.

„Sa tahad minna tagasi suure bwana juurde, mis? Ah siis tema juures sa ennast varjasidki, kui siit jalga lasksid? Ja suur bwana tuleb sulle nüüd üle jõe järele, ah?"

„Üle jõe tuleb rootslane, kelle sa maalt välja ajasid, kui ta oma kaaslasega kauples Mbeedat mind röövima," vastas tütarlaps.

Šeigi silmis süttis raev. Jätnud Mirjami sinnapaika, tormas ta oma neegritega jõe äärde, et seal põõsastes rootslast varitseda ja ta siis koos salgaga maha tappa. Kuid oli juba hilja. Malbihn oli ammugi kaldale tulnud, läbi džungli külani roomanud ja, uskumata oma silmi, jälgis nüüd kõike seda, mis külatänaval aset leidis. Ta tundis šeigi kohe ära, niipea kui teda nägi. Maailmas oli kaks meest, keda Malbihn kartis nagu tuld: üks oli suur bwana ja teine — seik. Ainus pilk pikakasvulisele tuttavale kogule sundis rootslast hirmust piitsutatuna koos meestega tagasi jõe äärde ruttama. Kui seik kaldale jõudis, olid Malbihni paadid juba kaugel. Kaldalt lasti põgenike pihta kogupauk, millele paatidest vastati samaga. Seejärel käskis araablane tulistamise lõpetada, võttis vangi kaasa ja hakkas lõuna poole liikuma.

Üks Malbihni meeste kuulidest tabas neegrit, kes koos paari kaaslasega oli jäetud külla Mirjamit valvama. Teised ei hakanud haavatu eest hoolitsema, võtsid vaid ära ta rõivad ja sõjariistad ning jätsid mehe sinnasamasse surema. Tema surnukeha leidiski Baynes, kui külla jõudis.

Šeik liikus oma salgaga piki jõekallast lõuna poole. Üks neegritest läks vett tooma ja nägi Mirjamit, kes püüdis kõigest jõust paati vastaskaldalt vette tõugata. Neeger juhtis šeigi tähelepanu sellele kummalisele nähtusele — valge naine üksinda Kesk-Aafrikas! Seik peitis end siis koos meestega mahajäetud külla, et salapärast võõrast naist kinni võtta, kui see kaldale tuleb. Šeik unistas ikka veel rikkalikust lunarahast. Ta oli ennegi sel kombel kukrut

täitnud. See oli kergesti saadud raha, kuid nüüd pidi šeik sellest suu puhtaks pühkima, sest suur bwana oli tema tegutsemispiirkonda kärpinud»ja ta ei julgenud enam isegi kahesaja miili kaugusel suure bwana douarist pärismaalastelt elevandiluud varastada.

Kui valge naine oli püünisesse sattunud ja šeik tundis temas ära sellesama väikese tüdruku, keda ta aastaid oli piinanud ja türanniseerinud, polnud ta rõõmul otsa ega äärt. Seik ei raisanud aega, et kehtestada tütarlapse suhtes endised „isaõigused": esimesel parajal juhul virutas ta Mirjamile hirmsa hoobi näkku. Ta sundis tütarlast terve tee käima jala, kuigi oleks võinud talle anda mõne oma hobuse. Seik tundis mõnu neiu alandamisest ja tema kannatustest. Kogu salgas polnud ainsatki inimest, kes oleks tütarlapsele kaasa tundnud või tema kaitseks välja astunud. Aga kui oligi, siis hirmust šeigi ees ei julgenud nad seda teha.

Kahepäevase rännaku järel jõudis Mirjam koduküllа, kus oli möödunud tema kibe lapsepõlv. Ja esimene olevus, keda ta nägi, kui ta väravast sisse kihutati, oli eemaletõukava näoga hambutu Mabunu, endine hoidja.

Need pikad aastad, mis Mirjam oli veetnud eemal sellest tarast, Mabunust ja šeigist, tundusid talle nüüd nagu imekiiresti möödavilksatanud unenägu. Ainult teised rõivad ja tütar lapselikud kehavormid veensid, et kõik oli olnud ilmsi.

Seigi küla elanikele, kes koju olid jäänud, pakkus suurt lõbu vahtida veidralt riietatud valget tütarlast. Paljud tundsid teda sellest ajast, kui ta veel väike oli. Mabunu teeskles, nagu oleks Mirjami tagasitulek talle suurt rõõmu valmistanud. Hambutuid igemeid paljastades tegi eit jubedaid grimasse, mis pidid tema heameelt väljendama. Ent Mirjamile tuli kananahk ihule, kui talle meenus, kuidas see vana nõid oli teda piinanud.

Mirjami äraolekul külla elama asunud araablaste hulgas oli üks kahekümneaastane pikakasvuline nägus noormees — Abdul Kamak. Varjamatu vaimustusega vahtis ta Mirjamit, kuni seik tuli ja ta minema kihutas. Abdul lahkus pahaselt torisedes.

Viimaks, kui araablaste uudishimu oli rahuldatud, jäeti Mirjam üksi. Nagu varem, nii lubati tal ka nüüd külas vabalt ringi liikuda. Aed oli kõrge ja tugev, värava juures aga seisis nii päeval kui öösel valve ning seik ei kartnud, et ta põgeneda võiks.

Mirjam ei sallinud tooreid araablasi ja räpaseid kõlvatuid neegreid. Nagu oma rõõmutus lapsepõlves, nii käis ta ka nüüd tihtipeale küla servas aia ääres. Külaelanike jalg sattus sinna harva, tema aga oli suure haralise puu all armsa Geekaga sageli mänginud. Puu oli maha raiutud ja

146

Mirjam aimas põhjust: selle puu otsast oli tol mälestuväärsel päeval tulnud Korak, peksnud šeigi poolsurnuks ja päästnud ta piinarikkast elust, mida ta oli kannatanud nii kaua, et ei teadnudki enam, mis on õnn ja rõõm.

Aia ääres kasvasid madalad põõsad, nende varjus armastas Mirjam unistada. Õnnesäde süttis südames, kui ta meenutas esimest kohtumist Korakiga, seejärel pikki aastaid džunglis, kus Korak oli tema eest õrnalt hoolitsenud ja teda mehiselt kaitsnud nagu vanem vend. Iga päevaga muutus ta neiu südamele üha lähedasemaks ja armsamaks ning Mirjam meenutas imestuse ja nördimusega neid kuid, mil noormehe kuju oli tema mälust peaaegu kustunud.

Siis aga kerkis ta vaimusilma ette elegantne mister Morison ja Mirjam sattus segadusse. Kas ta tõesti armastas seda noort inglast? Ta mõtles Londoni hiilgavast ja luksuslikust elust, mida mees nii värvikalt oli talle kirjeldanud. Ta püüdis kujutleda end suursuguse pealinna hiilgava seltskonna hulgas imeteldava ja austatuna. Pudid, mis fantaasia silme ette manas, oli talle maalinud Morison. Need olid suurejoonelised ahvatlevad pildid, mis paraku kiiresti tuhmusid ja kustusid, kui tütarlapse silme ette kerkis džunglihiiglase adonislik pruun poolpaljas kogu.

Mirjam ohkas sügavasti ja surus käe vastu põksuvat südant. Sealjuures tundis käsi õhukese riide all pilti, mille ta oli Malbihni telgist põgenemisel põue pistnud. Tookord ei jõudnud ta seda kuigi hoolikalt vaadata. Nüüd võttis Mirjam pildi välja ja hakkas väikese tüdruku nägu uurima. Muidugi oli see tema nägu! Suure pitskrae alt rippus peenikese keti otsas kullast medaljon. Mirjam kortsutas kulmu. Milliseid piinavaid mälestusi see hinges äratas! Kas võis euroopalikult riietatud tüdruk olla väike araablanna Mirjam, šeigi tütar? Tema südames tärkas ahvatlev lootus. Ta ei saanud kuidagi uskuda, et mälu teda petab. Ta mäletas medaljoni, see oli kuulunud talle. Missugust saladust peitis tema minevik?

Mirjam istus kaua pilti silmitsedes ja tundis äkki, et ta pole üksi: keegi oli kuulmatult juurde hiilinud ja seisis nüüd tema selja taga. Välkkiirelt peitis ta pildi põue. Käsi laskus ta õlale. Mirjam uskus kindlalt, et see on seik, ja ootas hirmuga hoopi.

Kuid hoopi ei tulnud. Mirjam tõstis ebaledes pea ja nägi noore araablase Abdul Kamali musti silmi

„Ma nägin pilti, mille sa praegu ära peitsid," ütles ta. „Pilt on sinust, kui olid veel päris väike. Tahaksin seda veel kord näha."

Mirjam nihkus temast hirmunult eemale.

„Ma annan selle sulle tagasi," ütles araablane. „Ma tean, et sa ei armasta šeiki, oma isa. Ka minul pole tema vastu

147

sooje tundeid. Ära karda, ma ei reeda sind. Luba mul vaadata oma pilti."

Sõpradeta, tooreste vaenlaste hulgas, haaras Mirjam kinni õlekõrrest, müle talle ulatas Abdul Kamak. Ehk leiab ta noormehes sõbra, keda Mirjam nii väga vajas? Nagunii oli ta pilti juba näinud ja kui tahab, võib sellest rääkida šeigile. Siis on kõik

läbi, seik võtab temalt ta aarde. Ja Mirjam otsustas noore araablase soovi täita, lootes tema üllameelsusele. Ta võttis põuest pildi ja ulatas mehele.

Abdul Kamak uuris pilti hoolikalt. Araablane võrdles igat näojoont pildil tema ees maas istuva ja talle otsa vaatava tütarlapse näojoontega. Ta noogutas aeglaselt pead.

„Jah," sõnas ta, „see oled sina. Aga kuidas sai juhtuda, et šeigi tütar kannab uskmatu rõivaid?"

„Ma ei tea," kostis Mirjam. „Ma pole kunagi varem seda pilti näinud. Leidsin selle paari päeva eest rootslase Malbihni telgist."

Abdul Kamak kergitas imestunult kulme. Ta keerutas pilti sõrmede vahel ja pilk langes ajalehe väljalõikele, mis oli kleebitud pildi taha. Araablase silmad läksid suureks. Ta oskas pisut prantsuse keelt. Koos paari teise kõrbe pojaga oli ta elanud kuus kuud Pariisis ning kasutanud aega, et õppida oma võitjate keelt, kombeid ja rohkesti ka nende pahesid. Nüüd sai ta omandatud teadmisi kasutada. Pikkamisi, suure vaevaga luges ta koltunud paberitükki. Tema silmades süttis kaval tuluke.

„Kas sa lugesid seda?" küsis ta.

„See on prantsuse keeles," vastas Mirjam, „ma ei oska seda lugeda."

Abdul Kamak silmitses tütarlast vaikides. Ta oli imekaunis. Võimas kirepalang haaras araablast nagu paljusid teisigi mehi, kes Mirjamit nägid. Ta langes neiu ette põlvili.

Abdul Kamakile tuli hiilgav mõte. Ta ei räägi Mirjamile, millest ajalehes pildi kõrval kirjutatud oli. Tütarlaps ei tohi oma päritolust midagi teada. Vastasel korral ei saa mees oma mõtet teoks teha.

„Mirjam," sosistas ta, „minu silmad pole sind enne tänast päeva kunagi näinud, aga kohe ütlesid nad mu südamele, et ta peab igavesti olema su ori. Sa ei tunne mind, kuid usalda mind, palun! Ma tahan sind aidata. Sa vihkad šeiki ja ka mina vihkan teda. Luba, et ma su päästan. Põgeneme koos ja ma viin su tagasi suurde kõrbesse, kus valitseb mu isa, veelgi vägevam seik kui sinu isa. Oled nõus?"

Mirjam istus vaikides. Tal oli väga raske solvata seda ainsat inimest, kes pakkus talle kaitset ja sõprust, kuid ta ei tahtnud Kamaki armastust. Tema vaikimisest julgust

saanud, püüdis mees teda emmata, kuid Mirjam lükkas ta jõuga eemale.

„Ma ei armasta sind!" hüüdis ta. „Oo, palun, ära sunni ennast vihkama! Sa olid ainsana minu vastu hea ja minagi ei taha sulle halb olla, kuid ma ei armasta sind."

Abdul Kamak kargas püsti.

„Sa õpid mind armastama," lausus ta, „sest ma võtan su, kas tahad või ei. Kui sa mind šeigile reedad, räägin ma talle sinu pildist. Ma vihkan šeiki, ja..."

„Sa vihkad šeiki?" kõlas ähvardav hääl nende selja taga Mõlemad pöörasid ümber ja nägid šeiki, kes seisis neist paari sammu kaugusel. Abdul pistis pildi kähku burnuse alla

„Jah," sõnas ta, „ma vihkan šeiki!"

Seda öeldes virutas Abdul vanamehele hirmsa hoobi, paiskas ta maha ja tormas läbi küla kõrge jämeda puu juurde, kus saduldatuna seisis ta hobune. Noormees oli. kavatsenud parajasti jahile minna, kui nägi võõrast tütarlast üksinda põõsa varjus istumas.

Abdul Kamak hüppas hobuse selga ja kihutas värava poole. Seik oli juba hoobist toibunud ja püsti tõusnud. Ta karjus oma meestele, et nad noormehe kinni võtaksid. Neegrid tormasid tuhatnelja kappavale ratsanikule vastu, kuid Abdul Kamak peksis nad oma pika püssiga laiali, jagades hoope vasakule ja paremale. Ta lähenes kiiresti väravale. Siin nabitakse ta kindlasti kinni! Juba ruttasid valvurid rasket väravat kokku

lükkama. Põgenik tõmbas püssikuke vinna. Hobune kihutas nagu pöörane. Kaks korda tulistas kõrbe poeg ja mõlemad väravavalvurid kukkusid maha. Metsiku rõõmuhõiskega raputas Abdul Kamak püssi pea kohal, vaatas naerdes tagasi ja kihutas väravast välja. Ja kohe oligi džungel ta neelanud.

Seik vahutas vihast. Ta käskis meestel põgeniku iga hinna eest kinni püüda, ja kuna neegrid käsku täitma ruttasid, läks ise kiirel sammul Mirjami juurde.

„Pilt!" karjus ta. "Mis pildist see koer rääkis? Kus see on? Anna kohe siia!"

„Abdul Kamak viis selle ära," vastas Mirjam kurvalt.

„Mis pilt see oli?" küsis seik. Ta haaras toorelt tüdruku juustest, rebis ta püsti ja hakkas metsikult raputama. „Kes sellel pildil oli? Räägi!"

„Seal olin mina," vastas Mirjam, „kui ma väike tüdruk olin, kuueaastane. Varastasin pildi rootslaselt Malbihnilt. Pildi taha oli kleebitud väljalõige vanast ajalehest."

Seik kahvatas vihast.

„Mis seal kirjutatud oli?" kähistas ta raevust nii madala häälega, et neiu hädavaevu ta küsimust mõistis.

„Ei tea. Ma ei oska prantsuse keelt lugeda."

149

Need sõnad mõjusid šeigile rahustavalt. Ta isegi naeratas ja lakkas Mirjamit raputamast. Keelanud Mirjamit rääkimast kellegi teisega peale tema ja Mabunu, pööras ta ümber ja sõitis minema.

Samal ajal kappas Abdul Kamak vahuleaetud hobusel mööda karavaniteed põhja poole.

Morison kaotas haavatud rootslase silmist. Kuul ei saanud inglast enam tabada ja ta langes jõuetult paadi põhja, lamas seal tundide kaupa täiesti liikumatult, kaotades aegajalt teadvuse.

Oli juba öö, kui ta toibus. Morison lamas tükk aega, vaatas üles tähtede poole ja püüdis selgusele jõuda, kus ta oli. Miks kõikus tema kõva ase? Miks muutsid tähed nii kiiresti oma asendit? Esialgu turgatas talle pähe, et ta näeb seda kõike unes, aga kui ta tahtis end liigutada, et peletada . und, tuletas terav valu talle otsekohe meelde kõik sündmused, mille tagajärjeks oligi tema praegune seisukord. Ta ujus pärismaalaste paadis mööda suurt Aafrika jõge — haavatud, abitu ja üksi.

Suurivaevu ajas Morison end istukile. Ettevaatlikult kobas ta haava: verd enam ei jooksnud ja see ei valutanud peaaegu üldse. Ehk oli see ainult kerge lihahaav? Aga kui see paraneb aeglaselt? Siis sureb ta nälga. Ei saa ta ju endale toitu muretseda, haavatud ja nõrk, nagu ta oli.

Omaenda häda juurest siirdusid Morisoni mõtted Mirjamile. Teadupärast oli neiu rootslase kätte jäänud, aga milline saatus ootas teda nüüd? Isegi kui Hanson on haavadesse surnud, kas see päästab Mirjami? Ta on metsikute lurjuste võimuses, kes ei tunne vähimatki halastust. Baynes peitis näo kätesse, tema südametunnistus aga meenutas talle, et tema üksi on süüdi tütarlapse õnnetus saatuses. Tema ohjeldamatu iha oli puhta süütu tütarlapse kiskunud teda armastavate inimeste kaitse alt ning andnud kõlvatu rootslase ja ta elajalike meeste kätte! Alles nüüd sai ta aru, kui suur oli õigupoolest tema kavatsetud kuritegu, ja alles nüüd, kui oli juba higa hilja, mõistis Baynes, et suurem kui ükski kirg, mida ta iganes oli tundnud, oli tema rinnas puhkenud armastus neiu vastu, keda ta oli tahtnud hukutada.

Ta pidi oma kuritöö lunastama. Ta pidi Mirjami päästma ja kui vaja, siis selleks oma elu ohverdama. Morison hakkas aeru otsima, tema otsus andis talle jõudu ja mees unustas oma haava. Kuid aeru ei olnud. Ta vaatas kalda poole, ööpimeduses paistis ähmaselt must džungel, kuid see ei tekitanud temas enam vähimatki hirmu. Ta isegi ei imestanud selle üle, sest mõtles ainult tütarlapse päästmisele.

150

Ta laskus põlvili, kummardus üle paadi ääre ja hakkas sõudma lahtise käega. Haav tegi valu ja ta jäi iga minutiga nõrgemaks, kuid uskumatu visadusega sõudis ta niiviisi mitu tundi. Pikkamisi lähenes paat kaldale. Morison kuulis lõvi möirgamist. See kõlas nii lähedalt, et loom tundus olevat otse kaldal. Morison pani püssi enda kõrvale ja jätkas hirmu tundmata sõudmist.

Väsimusest jõuetu Morisoni meelest oli möödunud terve igavik, enne kui paadi nina kaldaäärseid põõsaid tonksas. Silmapilk hiljem sirutas ta käe välja ja haaras kinni pikast painduvast oksast. Jälle möirgas lõvi. Kiskja oli vist veelgi lähemale tulnud ja Baynes arvas, et. niipea kui ta jala kaldale tõstab, hüppab lõvi talle kallale.

Morison proovis oksa tugevust. Jah, see kannatas välja kas või tosin temasugust meest. Inglane laskis oksa lahti, võttis paadipõhjast püssi ja heitis selle õlale. Siis haaras ta uuesti oksast kinni, nii kõrgelt kui sai, ja hakkas valust hoolimata end pikkamööda üles tõmbama, kuni jalad juba paadist välja kerkisid. Kohe viis vool selle minema. Ta oli põletanud kõik sillad. Ta pidi üles puu otsa ronima või tagasi vette kukkuma — kolmandat võimalust ei olnud. Ta proovis tõsta ühte jalga üle oksa, millest ta kinni hoidis, kuid jõud ütles üles ja jalg ei kuuletunud talle. Nii rippus ta seal mõnda aega liikumatult. Morison teadis kindlalt, et ta peab kohe kõrgemale ronima, muidu on ta surmalaps.

Äkki möirgas lõvi otse tema kohal. Morison vaatas üles: kahe sammu kaugusel nägi ta kahte kiirgavat täppi. Lõvi seisis jõe kaldal, vahtis Morisoni ja ootas teda. „Mis siis ikka," mõtles inglane, „oodaku pealegi. Lõvid ei oska puu otsa ronida, ja kui ma sinna jõuan, ei pruugi mul teda enam karta."

Noore inglase jalad rippusid üsna veepinna lähedal — lähemal kui ta aimas, sest pükane pimedus varjas tema eest kõike nii üleval kui alL Äkki kostis jõelt tugev laksatus, seejärel puudutas miski Morisoni jalga ja ta kuulis krokodilli lõugade hirmuäratavat loginat.

„Jumal, aita!" karjatas suursugune Morison kõvasti. „See raisk haarab mind jalast!"

Ta pingutas jõudu, et ronida kõrgemale oksale, kuid asjatult. Lootus, mis nii kangekaelselt oli temas siiani elanud, hakkas kustuma. Tema väsinud, surnud sõrmed libisesid mööda oksa ja ta tundis, et kukub vette, hirmsa surma lõugade vahele, mis oli juba valmis teda alla kugistama.

Äkki kuulis ta pea kohal lehtede sahinat. Oks, millest Morisoni sõrmed kramplikult kinni hoidsid, paindus kahekordse raskuse all Morison pidas meeleheitlikult vastu: surm oli üleval ja surm ootas all, kuid vabatahtlikult ta end kätte ei anna!

151

Ta tundis oma käel sooja pehmet jalga ja siis tõstis kellegi tugev käsi ta nõrkenud keha tumedate okste vahele.

XXIV. Tantori kättemaks

Vahel Tantori laial seljal pikutades, vahel jalgsi džunglis uidates liikus Korak pikkamisi edela poole. Päeva jooksul jõudis ta edasi vaid paar miili, sest tal oli aega rohkem kui küllalt. Ja kuhu ta pidigi kiirustama? Ta olekski ehk kiiremini edasi liikunud, kuid teda kammitses teadmine, et iga miiliga kaugeneb üha Mirjamist — nüüd juba võõrast, kuid talle endiselt armsast Mirjamist.

Ta oli sattunud šeigi jälgedele just siis, kui seik oli oma salgaga mööda jõge liikudes Mirjami kinni võtnud ja teda oma külla viis. Korak teadis suurepäraselt, kelle jäljed need olid, sest ta tundis peaaegu kõiki suure džungli asukaid. Kuid tal polnud vanast šeigist sooja ega külma, seepärast ei hakanud teda ka jälitama. Mida kaugemale

inimestest, seda parem. Ta soovis, et ei näeks enam iialgi ühtegi inimest. Inimesed olid talle ikka toonud kurbust ja kannatusi.

Jõgi oli kalarohke. Ta veetis kaldal terve päeva, püüdis kalu ja sõi neid toorelt, öö saabudes ronis ta kõrgele suure puu otsa ja jäi peagi magama. Numa oma möirgamisega ajas ta üles. Korak pidi juba lärmakale naabrile vihaselt käratama, kui uus hääl muutis ta tähelepanelikuks. Ta kiki-tas kõrvu. Kes sahistas lehti ja raputas oksa? Siis kuulis Korak, kuidas laksatasid krokodilli lõuad, ja keegi karjatas: „Jumal, aita! See raisk haarab mind jalast!" Hääl oli tuttav.

Korak vaatas alla. Pimeduses seletas ta silm oksa küljes rippuva mehe kogu. Hääletult ja kiiresti ronis Korak alla ja tema jalg puudutas inimese kätt. Ta kummardus, haaras rippuvast kehast kinni ja tiris ta ülemistele okstele. Mees rabeles jõuetult vastu ja isegi lõi teda, kuid Korak ei teinud sellest rohkem välja kui Tantor sääsest. Ta pani inglase istuma kõrgemale okste vahele, seljaga vastu jämedat tüve. All möirgas raevunud Numa, kellelt nüüdsama oli saak röövitud. Korak õrritas ja pilkas suurte ahvide keeles, nimetades teda vanaks roheliste silmadega raipeõgijaks, Dango (see tähendab hüääni) vennaks. Uhkele loomade kuningale olid need kõige solvavamad sõimunimed!

Seda arusaamatut kriiskamist kuulates jõudis Morison veendumusele, et ta oli sattunud gorilla küüsi. Ta kobas käega revolvrit ja püüdis seda salamahti taskust välja kiskuda, kui üks hääl tema kõrva ääres küsis sulaselges inglise keeles:

„Kes te olete?"

152

Baynes pidi ehmatusest äärepealt oksalt maha kukkuma.

„Mu jumal!" karjatas ta. „Te olete inimene?"

„Kelleks te mind siis pidasite?" küsis Korak. „Gorillaks," vastas Baynes ausalt. Korak puhkes naerma.

„Aga kes te siis ikkagi olete?" kordas ta küsimust.

„Olen inglane, mu nimi on Baynes. Kuid, pagana pihta, kes siis teie olete?" küsis Morison.

„Olen Tapja," ütles Korak, tõlkides inglise keelde nime, mille talle oli pannud Akut.

Mõnda aega vaikisid mõlemad. Inglane püüdis läbi pimeduse näha selle ebatavalise inimese nägu. Siis ütles Korak vaikselt:

„Te olete seesama mees, kes idas suurel lagendikul neiut suudles... Ma nägin... Lõvi oleks teid tookord äärepealt lõhki kiskunud..."

„Jah, olen küll," kostis Baynes.

„Mis te siin teete?"

„Neiu rööviti... Ma tahan teda vabastada."

„Rööviti!" See sõna tuli kui kuul püssist. „Kes ta röövis?"

„Rootsi kaupmees Hanson."

„Kus ta on?"

Baynes jutustas Korakile kõigest, mis ta oli jõudnud Hansoni laagris välja uurida. Juba helendas nõrgalt koit. Korak seadis inglase mugavamasse asendisse, tõi talle vett ja puuvilju. Siis jättis ta mehega hüvasti.

„Lähen rootslase laagrisse," ütles ta. „Toon tütarlapse siia."

„Mina tulen ka," lausus Baynes. „Minu kohus ja minu õigus on päästa see tütarlaps, sest ta pidi saama minu naiseks."

Korak kortsutas kulmu.

„Te olete haavatud. Te ei saa nii kiiresti liikuda," ütles ta. „Ma jõuan üksi palju kiiremini kohale."

„Minge siis pealegi," vastas Baynes. „Kuid ma tulen teile järele. See on mu kohus ja mu õigus."

„Nagu soovite," lausus Korak õlgu kehitades.

Kui inglane tahtis surma minna, mingu siis pealgi, see pole Koraki asi. Ta oleks ise mehele kõige suurema rõõmuga otsa peale teinud, kuid Baynes oli Mirjami sõber ja Korak peab kaitsma seda, keda armastab Mirjam. Ta oli heatahtlikult keelitanud meest oma eluga mitte riskima, kuid inglane oli kangekaelne. Mis võis tema, Korak, sinna parata?

Korak ruttas põhja poole. Tema järel komberdas haavatud ja väsinud Baynes. Kui Korak jõudis jõeni, mille

153

kaldal asus rootslase laager, polnud Baynes maha käinud veel kahte miüigi. Päike oli üsna madalasse vajunud, õhtu lähenemas, Baynes aga liikus ikka veel vaevaliselt edasi. Äkki kostis hobusekapjade müdinat. Inglane peitis end põõsastesse ja hetk hiljem kappas temast mööda araablane, valge burnus tuules lehvimas. Baynes ei hõiganud ratsanikku. Ta oli mõndagi kuulnud nende araablaste julmusest, kes nii kaugele lõunasse olid tunginud, ja teadis, et pigem võis maolt või pantrilt halastust leida kui nendelt metsikutelt Põhja-Aafrika väljarändajatelt.

Baynes ootas, kuni Abdul Kamak puude taha kadus, ja jätkas siis oma vaevarikast teekonda. Pool tundi hiljem kuulis ta uuesti ratsanikke lähenemas. Seekord oli neid palju. Jälle tahtis inglane peitu pugeda, kuid ta oli parajasti lagedas kohas, kus ei kasvanud ühtegi põõsast. Ta hakkas tasakesi jooksma, võideldes piinava valuga, kuid enne kui ta džunglisse jõudis, kihutas vihurina lagendikule salkkond valgetes burnustes ratsanikke.

Baynesit nähes karjusid nad talle midagi araabia keeles, kuid ta ei vastanud neile, sest ei osanud nende keelt. Vihased araablased piirasid ta sisse ja hakkasid küsimustega pommitama. Baynes proovis rääkida inglise keeles, kuid siis ei saanud nemad temast aru. Viimaks kaotas salga juht kannatuse ja käskis oma meestel inglase kinni võtta. Araablased võtsid ära tema relvad ja panid ta hobuse selga istuma. Siis sõitsid kaks meest temaga lõuna poole, kuna ülejäänud araablased jätkasid Abdul Kamaki tagaajamist.

Korak oli jõe äärde jõudnud. Teisel kaldal nägi ta Malbihni laagrit. Korak ei teadnud, mida teha. Ta nägi selgesti onnide vahel askeldavaid inimesi — ilmselt viibis Hanson veel laagris. Korak ei teadnud, kes ta tegelikult oli.

Aga kuidas pääseda teisele kaldale? Oleks olnud hullumeelsus proovida ujuda üle jõe, mis kihas hambulistest koletistest. Korak mõtles veidi, pööras siis ümber ja kadus metsa, huilates ise kummaliselt. Vahepeal ta kuulatas ja huilgas siis uuesti. Kuid kedagi ei ilmunud tema kutse peale ja Korak jooksis ikka sügavamale džunglisse.

Lõpuks kuulsid ta kõrvad oodatud vastust — elevandi pasundamist, ja mõne hetke pärast jõudis Korak Tantori juurde, kes seisis, pikk lont kõrgel püsti, ja liigutas suuri kõrvu. .

„Ruttu, Tantor!" hüüdis Korak, ja elevant põimis võimsa londi noormehe ümber ning tõstis ta endale selga. „Ruttu!" Ja paksunahaline loom hakkas liikuma läbi džungli, juhituna paljaste jalakandade kergetest.müksudest.

Korak juhtis oma võimsat ratsut edelasse ja peagi tõi

154

Tantor ta jõe äärde elevantide ülekäigukohta. Peatust tegemata käskis noormees looma vette astuda ja lonti kõrgel hoides sammus elevant pikkamisi läbi jõe. Korraks proovis üks ettevaatamatu krokodill elevandile kallale tungida, kuid Tantor langetas

võimsa londi vette, püüdis kahepaikse eluka kinni ja virutas siis eemale saja jala kaugusele. Nii jõudsid nad õnnelikult vastaskaldale.

Tantor liikus lõuna poole kiirel ja raskel sammul, mis ei tundnud vähimaidki tõkkeid peale ürgmetsa puuhiiglaste. Mõnikord pidi Korak oma mugava aseme hea sõbra seljas maha jätma ja puu otsa ronima, sest rasked oksad lõid talle vastu nägu. Viimaks jõudsid nad lagendiku servale, kus oli rootslase laager, kuid sealgi ei peatanud Korak veel elevanti. Värav oh laagri idaküljel, vastu jõge. Tantor ja Korak olid laagrile lähenenud põhjast, ja sealpool polnud mingit väravat. Kuid mis Tantor või Korak sellest hoolisid?

Noormehe ainsa sõna peale tõstis Tantor õrna londi kõrgele, et astelpõõsad seda katki ei rebiks, ja jalutas siis aiast läbi, nagu poleks seda olemaski. Neegrid, kes istusid onnide ees, tõstsid kära kuuldes pead. Imestusest ja hirmust valjusti kriisates kargasid nad püsti ning tormasid värava poole. Tantor tahtis neile järele minna. Ta vihkas inimesi ja arvas, et Korak oli tulnud neid kahejalgseid elukaid tapma. Kuid Korak peatas elevandi ja juhtis ta suure telgi juurde, mis seisis keset laagrit. Seal pidid olema neiu ja tema röövija.

Malbihn lamas telgi ees võrkkiiges, mida varjas väike katusealune. Ta haavad valutasid ega lasknud magama jääda. Suurest verekaotusest oli rootslane nõrgaks jäänud. Hirmukisa kuuldes kergitas ta end asemelt ja nägi oma mehi värava poole pagemas. Sel hetkel ilmus telgi tagant nähtavale Tantori hiiglasuur pea. Malbihni teenripoiss, kes ei tundnud oma isanda vastu vähimatki austust, kargas kohutavat looma nähes püsti ja pistis punuma. Haige ja abitu Malbihn jäi üksi.

Elevant peatus tosina sammu kaugusel haavatud rootslase võrkkiigest. Malbihn tõmbus oiates kössi Ta oli liiga nõrk, et põgeneda. Rootslane lamas liikumatult ja vaatas hirmust pärani silmadega võimsa looma väikestesse verd täis valgunud silmadesse, oodates surma.

Ja siis tema suureks üllatuseks libises elevandi seljast maha inimene. Peaaegu kohe tundis Malbihn temas ära paavianide ja suurte ahvide juhi, džungli valge sõjamehe, kes oli vabastanud paavianide kuninga ning saatnud terve karja karvaseid koletisi tema ja Jensseni kallale. Malbihn kiskus end veelgi rohkem kössi.

„Kus neiu on?" küsis Korak inglise keeles.

„Missugune neiu?" küsis Malbihn. „Siin pole ühtegi

155

neiut, ainult mu meeste naised. Ehk otsid sa kedagi nendest?"

„See on valge neiu," kostis Korak. „Sa valetad. Ma tean, et sa petsid teda ja sundisid kodunt põgenema. Ta on sinu juures. Kus ta on?"

„See polnud mina!" karjatas Malbihn. „Kõiges on süüdi see inglane... Ta kauples mind seda tütarlast röövima. Ta tahtis teda Londoni viia. Tüdruk oli nõus minema. Selle mehe nimi on Baynes. Mine tema juurde ja sa saad teada, kuhu ta su tüdruku pani."

„Ma just praegu tulen sealt," sõnas Korak ja tema hääl muutus ähvardavaks. „Tütarlast tema juures ei ole, ta saatis mu siia. Kuhu sa ta panid? Räägi, lurjus!"

Malbihn hakkas värisema.

„Ära löö mind, ma ütlen sulle kõik!" karjatas ta. „Tüdruk oli siin, minu juures, kuid mitte mina ei keelitanud teda sõprade juurest lahkuma, vaid Baynes. Inglane lubas temaga abielluda. Ta ei tea, kes tüdruk on, aga mina tean. Ma tean sedagi, et kes viib ta tagasi omaste juurde, saab palju kulda. Ma tahtsin teha seda kulla pärast, ainuüksi kulla pärast, rohkem pole mulle midagi tarvis. Kuid tüdruk põgenes ja sõitis paadiga üle jõe. Ma läksin talle järele, kuid seal oli see saatanahing seik. Ta võttis tüdruku kinni ja kihutas mu minema. Siis ilmus lagedale Baynes. Ta pakatas vihast, sest

tüdruk oli temalt ära võetud, ja pidi mu äärepealt tapma. Kui tahad tüdrukut kätte saada, siis mine šeigi juurde. Ta elas seal aastaid ja inimesed pidasid teda šeigi tütreks."

„Kas ta siis pole seda?" küsis Korak.

„Ei ole," kostis Malbihn.

„Kes ta siis on?" küsis Korak.

Malbihn taipas, et ta võib oma väärtuslikust teabest kasu saada. Olles kindel, et see neetud metslane ta kohe tapab, otsustas ta endale ellujäämise osta.

„Kui sa vannud, et jätad mu ellu ja annad mulle poole lunarahast," lausus Malbihn, „siis ütlen sulle, kes on see tüdruk. Aga kui sa mu tapad, ei saa sa kunagi saladust teada, sest peale minu ja šeigi ei tea seda keegi. Seik aga pigem sureb, kui selle sulle reedab. Tüdruk ei tea oma vanematest midagi."

„Kui sa tõtt rääkisid, siis jätan su ellu," ütles Korak. „Lähen nüüd šeigi külla, aga kui tütarlast seal pole, tulen tagasi ja löön su maha. Pärastpoole, kui tütarlaps soovib oma minevikust kuulda, tuleme koos temaga sulle tasuma."

Korak vaatas Malbihnit niisuguse pilguga ja rõhutas eriti sõna „tasuma", et rootslane oleks heameelega maa alla kadunud. Kui tal ei õnnestu põgeneda, võtab see saatan ta saladuse ja elu. Ja siis veel see neetud elevant, kes jälgib

rootslase vähimatki liigutust! Ta soovis, et nad mõlemad kiiremini kaoksid, see poisinolk ja tema hirmus kaaslane.

Korak tahtis järele vaadata, kas Mirjam pole äkki rootslase telgis, ja astus sisse. Tantor tuli Malbihnile lähemale. Elevandi nägemine pole küll kuigi terav, aga ilmselt oli ta juba algusest peale selle ruuge habemega valge mehe vastu erilist huvi tundnud. Laskmata Malbihnilt oma tillukesi silmi, sirutas ta ussina väänleva londi rootslase poole, kes püüdis õuduses end sügavamale võrkkiike suruda.

Elevant hakkas rootslast nuusutama. Tema tundlik lont liikus mööda mehe keha edasi-tagasi. Siis tõi loom kuuldavale vaikse õrina ja ta silmad lõid välkuma. Tantor tundis ära kahejalgse, kes mitme aasta eest oh tapnud emaelevandi, tema kaasa. Tantorid on pika vihaga ja kättemaksuhimulised. Malbihn taipas hiigellooma vereja-nulist kavatsust ja kisendas:

„Appi! Appi! See saatan tapab mu!"

Korak tormas rootslase telgist välja just sel hetkel, kui elevant, haaranud londiga õnnetu ohvri ümbert kinni, tõstis ta koos võrkkiige ja var jualusega kõrgele oma pea kohale.

Korak käskis elevanti mehe maha panna, kuid raevunud Tantor ei võtnud teda kuulda. Niisama hästi oleks võinud Korak käskida jõge, et see hakkaks tagurpidi voolama. Tantor keerutas lagendikul nagu kass, kes mängib hiirega. Ta virutas oma ohvri maha, laskus siis kassi väledusel tema ette põlvili ja torkas meeletus raevuhoos oma võimsad kihvad veel ja veel kord rootslasest läbi.

Kui Tantor oli lõpuks veendunud, et tema vaenlane ei avalda enam vähimatki elumärki, tõstis ta taas üles verise tombu, mis nüüdsama oli olnud Sven Malbihn, ja virutas üle boma džunglisse.

Korak vaatas pealt seda kurbmängu, mida ta oleks tahtnud vältida. Tal polnud lurjusest kahju, ta vihkas teda ka ise. Kuid rootslane teadis mingisugust tähtsat saladust, mis nüüd oli jäädavalt kadunud. Et šeiM saaks rääkima sundida, seda Korak ei uskunud.

Kartmatult astus Korak elevandi juurde ja hakkas temaga rääkima nii õrnalt, nagu polekski loom nüüdsama inimolendit tapnud. Elevant tuligi, sõnakuulelik nagu talleke, tõstis sõbra üles ja asetas ta oma turjale.

Malbihni neegrid olid kõik peitu pugenud. Õuduse ja ühtaegu heameelega jälgisid nad, kuidas raevunud elevant tappis nende kurja peremehe. Nüüd vaatasid nad hirmust suurte silmadega, kuidas valge sõjamees metsiku looma seljas istudes džunglisse kadus, minnes tagasi sedasama teed, kust oli tulnudki.

XXV. «Põletage ta tuleriidal!"

Seik vahtis kurjalt vangi, kelle ta mehed olid põhjast kaasa toonud. Ta oli saatnud salga Abdul Kamaki järele, tema asemel toodi haavatud ja tähtsusetu inglane, keda polnud kellelgi vaja. Seik oli vihane. Miks nad teda seal kohe maha ei löönud? Ilmselt oli see vaene džunglisse eksinud kaupmees. Temast polnud mingit kasu. Seik ei varjanud oma viha.

„Kes sa oled?" küsis ta prantsuse keeles.

„Olen Morison Baynes Londonist, inglise lordi poeg," vastas vang.

Kõlav tiitel äratas mõningat lootust. Vana suli hakkas mõtlema lunarahale. Tema suhtumine vangisse muutus, kuid ta jätkas ülekuulamist endises vaimus.

„Mis sa tahtsid minu maalt varastada?" käratas ta.

„Ma ei teadnud, et Aafrika kuulub sulle," vastas Morison. „Otsisin tütarlast, kes rööviti minu sõbra majast. Röövija haavas mind. Ma lamasin paadis. Vool kandis mind edasi. Sinu mehed võtsid mu kinni, kui ma olin teel röövijate laagrisse."

„Sa otsisid tütarlast?" kordas seik. „Äkki on see tema?" ja ta näitas aia ääres kasvavate põõsaste poole.

Baynes vaatas osutatud suunas ja ta silmad läksid üllatusest suureks. Seljaga nende poole istus murul ristijalu Mirjam

„Mirjam!" hüüdis ta ja tahtis neiu juurde tormata, kuid üks valvureist haaras tal käest kinni ja tiris tagasi. Oma nime kuulnud, hüppas neiu püsti ja vaatas ringi.

„Morison!" karjatas ta.

„Pea suu ja ära topi nina sinna, kuhu pole tarvis!" käratas talle seik ja pöördus siis Baynesi poole. „Niisiis oled sina see kristlasest koer, kes mu tütre varastas?"

„Sinu tütre!" hüüatas Baynes. „Kas ta on siis sinu tütar?"

„On jah," karjus seik, „ja ma ei anna teda uskmatule! Sa oled pälvinud surma, inglane, aga kui maksad mulle lunaraha, kingin sulle elu."

Baynes seisis ikka veel nagu puuga pähe saanud. Kuidas oli Mirjam sattunud araablase laagrisse? Ta oli ju olnud Hansoni juures. Mis oh juhtunud? Kas oli araablane ta vägisi kaasa viinud või tuli ta vabatahtlikult mehe juurde, kes teda oma tütreks nimetas? Ta oleks andnud palju, et Mirjamiga rääkida. Aga kui siin on ta kodu, siis võib see jutuajamine talle üksnes kahju tuua. Araablane võib taibata, et Baynes tahab Mir jamit oma inglastest sõprade juurde

viia. Et neiuga Londoni sõita, see ei tulnud Morisonile enam üldse pähe.

„Noh?" küsis seik.

„Oo, palun vabandust," hüüdis Baynes, "ma mõtlesin millestki muust. Jah, muidugi, olen nõus maksma. Kui palju ma sinu arust maksan?"

Šeik nimetas summa, mis polnudki nii suur, kui Morison oli oodanud. Ta noogutas nõusoleku märgiks pead. Niisama kiiresti oleks ta nõustunud ka siis, kui summa oleks ületanud kogu ta varanduse, sest Morison ei kavatsenud üldse maksta. Ta tahtis vaid aega võita. Kuni seik lunaraha ootab, püüab ta Mirjamit vabastada, kui neiu seda muidugi ise soovib. Araablase kinnitus, et neiu on ta tütar, tekitas inglases küsimuse, kuidas neiu põgenemisse suhtub. Kuid oli totter oletada, et see ilus noor neiu eelistaks

toore araablase räpast douari külalislahkele ja mugavale kodule, kust Morison oli ta välja meelitanud. Seda inetut tegu meenutades valdasid inglast sünged mõtted.

Šeik katkestas ta mõtisklused, käskides kirjutada kirja inglise konsulile Alžiiris. Ilmselt ei meelitanud vana kelm vangivõetud rikastelt inglastelt raha välja esimest korda, sest ta dikteeris kirja kiiresti, konkreetsete ja selgete väljenditega. Baynes ei tahtnud adresseerida kirja konsulüe Alžiiri. Ta väitis, et sel moel jõuab raha kohale alles aasta pärast, ja pakkus välja teise plaani: saata käskjalg lähimasse sadamalinna ja telegraafi teel kohe raha paluda. Kuid seik ei võtnud teda kuuldagi. Vana araablane oli ettevaatlik. Tema plaanid olid minevikus ikka tulemusrikkad olnud. Tal pole rahaga kiiret, võib oodata aasta ja isegi kaks, kui vaja. Kuid see on tühi jutt! Oodata tuleb kõige rohkem kuus kuud. Ta pöördus ühe oma araablase poole ja andis talle korraldusi vangi kohtlemiseks.

Baynes ei saanud araabia keelest aru, kuid šeigi liigutusi jälgides aimas, et jutt käis temast. Araablane kummardas oma isandale ja andis Bayjiesile märku endale järgneda. Inglane vaatas šeigi poole, otsides sellele käsule kinnitust. Seik noogutas kärsitult pead. Morison tõusis püsti ja komberdas araablase kannul pärismaalaste onni juurde, mis seisis Mtsenahast telgi lähedal. Nad astusid sisse. Onn oli pime ja niiske. Araablane kutsus kohale kaks neegripoissi, kes istusid oma onni ees, ning käskis neil Baynesi käed ja jalad kõvasti kinni siduda. Inglane hakkas protesteerima, kuid ei araablane ega ka neegrid mõistnud sõnagi inglise keelt. Sidunud Baynesi kinni, jätsid nad ta üksi.

Baynes sattus meeleheitesse. Mis see siis nüüd on? Kas ta peab tõepoolest lamama siin pikki kuid, kuni ta sõbrad teada saavad ja raha saadavad? Oo, teeksid nad seda vaid kiiremini! Ta loovutab rõõmuga kogu varanduse, kui ainult

159

sellest neetud urkast välja pääseb. Aga tema oli veel kavatsenud telegrafeerida Inglismaale oma advokaadile, et viimane astuks raha saatmise asemel ühendusse Briti Lääne-Aafrika võimudega ja paluks neilt abi tema vabastamiseks.

Onni lämmatav hais sundis teda kirtsutama oma aristokraadinina. Läppunud rohuhunnikust tema all tõusis inimhigi ja roiskunud toidujäätmete haisu. Kuid kõige hullem seisis veel ees. Ta oli lamanud kõigest paar minutit, kui kael, nägu ja käed hirmsasti kihelema hakkasid. Ta tõusis kohkunult istukile. Kihelemine laienes kiiresti üle kogu keha ja ta ei saanud midagi parata, sest käed olid selja taha seotud!

Baynes rebis oma köidikuid, kuni ta jõud üles ütles. Kuid sõlme kõvemini kinni kiskudes lootis ta köit käe ümber nii lõdvaks venitada, et saaks teise käe välja tõmmata. Saabus öö. Talle ei toodud süüa ega juua. Kas nad arvasid, et ta võib aasta otsa söömata elada? Putukate hammustamine tundus talutavam, kuigi nad tegid seda endise usinusega. Kes teab, võib-olla edaspidi harjub ta sellega ära ega tunne enam üldse hammustamist. Ta jätkas ikka veel nööride harutamist, ja siis tulid rotid. Kui putukad olid vastikud, siis rotid olid hirmuäratavad. Nad vudisid ta kehal sinna-tänna, piiksusid ja purelesid. Siis hakkas üks rott ta kõrva närima. Vandudes proovis Morison end istukile ajada. Rotid jooksid laiali. Ta tõmbas jalad enda alla konksu ja tõusis põlvedele, seejärel ajas ebaloomuliku pingutusega end püsti. Nii ta seisis ja tuikus nagu joobnu, üleni külma higiga kaetud.

„Issand jumal!" sosistas ta. „Millega ma olen selle ära teeninud?" -

Ja vakatas. Talle meenus tütarlaps, kes viibis siinsamas, selles neetud külas. Jah, ta oli oma palga ära teeninud!

Baynes surus hambad kokku. Ta kannatab kõike vaikides ja halisemata. Äkki kuuldus kõrvalolevast kitsenahksest telgist vihaseid hääli. Üks neist oli naise oma. Oli

see ehk Mirjam? Ilmselt kõneldi araabia keeles. Morison ei saanud mitte ühestki sõnast aru, kuid hääletoon oli tuttav. See oli Mirjam!

Ta murdis pead, kuidas äratada Mirjami tähelepanu. Kui ta mehe nöörid lahti päästab, saavad nad koos põgeneda! Aga kas Mirjam tahtiski temaga põgeneda? Kui ta tõepoolest oli kõikvõimsa šeigi armastatud tütar, miks pidi ta siis jalga laskma? Ta pidi seda kõike teada saama, tulgu mis tuleb!

Suure bwana majas oli ta tihti kuulnud Mirjamit laulvat inglise keeles "Jumal, kaitse kuningat!". Nüüd tõstis

160

Baynes häält ja hakkas seda laulu laulma. Sedamaid kostis telgist Mirjami erutatud hääl.

„Jumalaga, Morison!" hüüdis ta. „Kui jumal on mulle armuline, siis pole mind homme enam elavate kirjas! Aga kui ma ellu jään, ootab mind veelgi hirmsam saatus kui surm!"

Siis kuulis ta vihast mehehäält, millele järgnes võitlevate kehade madin. Baynes tardus õudusest. Jälle rebis ta kõigest jõust nööre, püüdes vabaneda. Tema pingutused kandsid vilja: nöörid lõdvenesid. Silmapilk hiljem oli vaba üks käsi, seejärel kohe ka teine. Ta kummardus, päästis ka jalad lahti ja väljus onnist. Sel hetkel astus Baynesi ette hiiglaslik neeger ja tõkestas tee.

Kui Korak kiirustas, siis kasutas ta edasiliikumiseks ainult oma lihaste jõudu, ja niipea kui Tantor ta teisel kaldal maha pani, lahkus Korak oma hiiglaslikust kaaslasest ja hakkas puude otsas kiiresti rändama lõuna poole, kus rootslase sõnade järgi pidi viibima Mirjam. Oli juba pime, kui ta aia juurde jõudis. See oli nüüd palju tugevam ja kõrgem kui varem, ka polnud enam suurt puud, mis aia kohal oksi oli laiutanud. Ent Korak pääses hõlpsasti läbi sealt, kus tavaline inimene pidi taanduma. Ta võttis oma köie, heitis silmuse terava aiaposti otsa ja oli juba hetke pärast üleval. Polnud näha ühtegi hinge. Korak libistas end hääletult maha ja oligi aias sees.

Nüüd hakkas ta ettevaatlikult küla läbi otsima. Kõigepealt hiilis ta araablaste telkide juurde ning nuusutades ja kuulatades liikus seal nagu vari varjude seas. Isegi araablaste koerad ei kuulnud teda. Õhus hõljus tubakasuitsu lõhna: Korak taipas, et araablased suitsetasid oma telkide ees. Äkki kuulis ta naeru, ja siis kandus küla teisest servast temani tuttav viis: „Jumal, kaitse kuningat!". Korak sattus segadusse ja seisatas. Kes võis laulja olla? See oli mehehääl ja paistis kuuluvat noorele inglasele, kelle Korak oli jõe kaldale maha jätnud. Seejärel kõlas kurb naisehääl — Mirjami hääl! Korak tormas nagu välk nende häälte suunas.

Pärast õhtusööki läks Mirjam šeigi uhkesse telki naiste poolele. See oli väike nurgake, mida eraldasid telgi muust osast kallihinnalised pärsia vaibad. Siin oli ta elanud koos Mabunuga, sest šeigil polnud naisi. Mirjamile meenus tema rõõmutu lapsepõlv: sellest ajast saadik polnud siin midagi muutunud.

Äkki lükkas seik vaibad kõrvale ja vaatas sisse „Mirjam!" hõikas ta. "Tule siia!"

Tütarlaps tõusis ja väljus naiste poolelt. Telgi eesruumis, mida valgustas väljast paistev lõkketuli, kükitas

161

vaibal Ali ben Kadin, šeigi poolvend, ja suitsetas. Seik seisis tema ees. Seigil ja AU ben Kadinil oli olnud üks isa, kuid Ali ben Kadini ema oli olnud neegrist orjatar lääneranniku1t. Ali ben Kadin oli vana, inetu ja peaaegu must. Kuri haigus oli temalt röövinud nina ja ühe põse. Mirjamit nähes vaatas ta üles ja irvitas.

Seik näitas pöidlaga Ali ben Kadinile.

„Hakkan vanaks jääma," ütles ta. „Ma ei ela enam kaua. Sellepärast annan ma su oma vennale, Ali ben Kadinile."

Aü ben Kadin tõusis püsti ja lähenes Mirjamile. Tütarlaps põrkas õudusega temast eemale. Mees kahmas tal käest kinni.

„Tule!" käratas ta ja vedas neiu oma telki.

Jäänud üksi, hakkas seik itsitama.

„Kui ma ta paari kuu pärast põhja poole saadan," sosistas ta, „siis nad alles mõistavad, kui kalliks läks neil minu õepoja Amor ben Khaturi tapmine!"

Ali ben Kadini telgis anus Mirjam halastust, kuid asjata. Alguses rääkis inetu must vanamees talle õrnusi, kuid nähes, et Mirjam teda vaid põlgab ja jälestab, sattus ta marru, tormas neiu kallale ja haaras ta kinni. Kaks korda õnnestus neiul lahti rabelda.

Ootamatult kuulis ta tuttavat viisi, mida laulis Morison. Vaevalt jõudis ta vastata, kui Ali ben Kadin talle uuesti kallale sööstis. Seekord tiris ta neiu telgi kõige kaugemasse nurka. Seal kükitasid kolm neegrinaist, kes nende silme all toimuvat kurbmängu täieliku ükskõiksusega pealt vaatasid.

Nähes hiiglaslikku neegrit teed tõkestamas, muutus Morison pettumusest ja raevust lausa metsloomaks.

Vandudes kargas inglane neegri kallale ja paiskas ta maha. Seal nad siis võitlesid, kusjuures neeger püüdis vöö vahelt nuga välja kiskuda, Baynes aga kägistas teda kõrist.

Inglase sõrmed lämmatasid neegri appikarjed, kuid viimaks sai ta siiski noa kätte ja hetke pärast tundis Baynes õlas teravat valu. Veel ja veel kord haavas teda nuga. Pigistades ühe käega neegri kõri, hakkas valge mees teisega enda ümber kobama, otsides maast, millega vaenlast lüüa.

Siis leidsid ta sõrmed kivi. Kõigest jõust lajatas ta sellega vaenlasele lagipähe. Neeger pillas noa ja kaotas teadvuse. Baynes lõi teda veel kaks korda, hüppas siis püsti ja ruttas telgi juurde, kust oli kostnud Mirjami hädakisa.

Kuid Morison ei jõudnud telki esimesena.

Poolpaljast keha katmas vaid leopardinahk, varjas end Ali ben Kadini telgi taga Korak, Tapja, ja kui vana mulatt vedas Mirjami telgi tagumisse ossa, lõikas terav nuga

telgiriide katki ja seesolijate üllatunud pilgu ette ilmus Koraki kõrgekasvuline võimas kuju.

Mirjam tundis ta otsekohe ära. Rõõm ja vaimustus paisutasid neiu südant, kui ta nägi noormeest, kelle järele nii kaua oli igatsenud.

„Korak!" hüüdis ta.

„ Mirjam!"

Rohkem midagi ütlemata kargas Korak hämmastunud Ali ben Kadini kallale. Neegrinaised hüppasid hirmukisa-ga oma asemetelt üles ja andsid jalgadele valu. Mirjam püüdis neid kinni hoida, kuid see, ei läinud tal korda, ja valjusti kriisates lidusid naised külla

Koraki sõrmed pigistasid muiati kõri. Nuga tungis AU ben Kadini südamesse ja ta varises surnult telgi põrandale. Korak pöördus Mirjami poole. Sel hetkel sisenes telki verest nõretav mees.

„Morison!" karjatas tütarlaps.

Korak silmitses tulnukat. Ta oli parajasti tahtnud Mirjamit emmata, sest oli unustanud kõik, mis nende vahel oh juhtunud pärast seda, kui tatütarlast viimast korda nägi. Kuid noort inglast silmates meenus talle otsekohe episood väikesel lagendikuL Koraki südant ahistas kurbus.

Väljas suurenes möll, mille algatasid kolm neegrinaist. Mehed tõttasid Ali ben Kadini telgi poole. Ei tohtinud enam silmapilkugi viivitada.

„Ruttu!" hüüdis Korak Baynesile, kes ei saanud veel aru, kas see poolpaljas noormees tema ees on sõber või vaenlane. „Minge Mirjamiga aia juurde. Siin on mu köis. Selle abil saate üle aia ronida ja põgeneda."

„Aga sina, Korak?" karjatas Mirjam.

„Ma jään siia," vastas noormees, „mul on šeigiga õiendamist!"

Mirjam tahtis vastu vaielda, kuid Tapja haaras mõlema õlast ja lükkas nad praost välja pimedusse.

„Jookske!" sosistas ta ja pöördus vaenlaste poole, kes tungisid telki eestpoolt, läbi tavalise sissepääsu.

Ahvinimene võitles hästi, nii nagu ta veel iialgi erine polnud võidelnud. Kuid jõudude ebavõrdsus oh liiga suur ja ta ei saanudki võita. Ta saavutas üksnes seda, mida oli tahtnud: inglane ja Mirjam jõudsid üle aia ronida. Siin aga said vaenlased temast kiiresti võitu ja paari minuti pärast viisid ta kinniseotuna šeigi telki.

Vanamees vahtis teda tükk aega sõnakestki lausumata. Ta püüdis leida mõnda kohutavat piinamismoodust, mis rahuldaks ta raevu ja põlgust. Neetud poisinolk! Juba teist korda röövib ta Mirjami! Ali ben Kadini tapmine vanameest eriti ei vihastanud. Ta ei sallinud ka ise seda oma isa inetu

orjatari inetut poega. Kuid hoop, mille see poolalasti valge sõjamees oli talle kord virutanud, ajas ta marru.

Sel ajal, kui ta seal istus, vahtides Korakit ja nuputades tema jaoks hirmsat piinamissurma, kostis aia tagant elevandi möirgamine, mis sarnanes pasunahäälega. Põgus naeratus sigines Koraki huultele. Ta pööras veidi pead hääle suunas ja tõi kuuldavale madala kummalise hüüde. Üks mustadest valvuritest virutas talle odaotsaga vastu suud, kuid keegi ei mõistnud selle hüüde tähendust.

Kui Koraki hääl džunglisse jõudis, muutus Tantor valvsaks. Ta lähenes aiale, sirutas londi üle ja hakkas õhku nuusutama. Seejärel surus ta pea vastu palke ja tõukas, kuid tugev aed ei andnud elevandi surumisele järele.

Viimaks tõusis seik telgis püsti, näitas sõrmega kinniseotud vangile ja pöördus oma meeste poole.

„Tulp on valmis," ütles ta. „Põletage ta tuleriidal!"

Valvurid lohistasid Koraki küla keskele väljakule, kus seisis suur tulp. Selle tulba külge seoti orje, et karistada neid piitsaga sõnakuulmatuse eest. Sageli peksti nad siin surnuks.

Nüüd seoti selle tulba külge Korak. Siis toodi hagu ja laoti tema ümber hunnikusse. Peagi ilmus seik oma ohvri piinu jälgima. Korak oli rahulik. Ta ei püüdnud vastu hakata isegi siis, kui kuivad oksad tukist praginal põlema süttisid.

Ta ainult huikas veel kord, nagu oli seda teinud šeigi telgis, ja jälle kostis aia tagant elevandi möirgamist.

Asjata püüdis vana Tantor seda maha lõhkuda. Koraki kutsuv hääl ja inimese, tema vaenlase lõhn täitsid elevandi raevuga tumma tõkke vastu, mis teda kinni pidas. Ta taganes umbes tosin sammu, tõstis londi üles, pasundas vihaselt, langetas pea ja sööstis siis nagu hiiglaslik müürilõhkumismasin aia kallale.

Aed vajus raginal kokku. Raevunud elevant tormas külla. Puruneva aia raginat kuulsid küll kõik, kuid Korak sai ainsana aru, mida see lärm tähendas.

Leegid olid Korakile juba üsna lähedal, kui üks neegritest kuulis enda taga rasket sammudemüdinat. Ta pöördus ümber ja nägi hiiglaslikku looma tuleriidale lähenemas.

Neeger karjatas ja pistis jooksu, ja süs oli elevant nende seas, paiskas araablased ja neegrid laiali ning tungis läbi tule, mida ta kartis, kaaslase juurde, keda ta armastas.

Andnud kähku mõne käsu, jooksis seik telgist relva tooma. Tantor kiskus londiga maa seest välja tulba, mille külge oli seotud Korak, ja kõrvetas seejuures londi tundlikku nahka. Valu tegi ta lausa pööraseks, nii et

164

meeleheitlikus püüdes päästa sõpra ja põgeneda tule eest oleks ta Koraki peaaegu surnuks kägistanud.

Oma koormat kõrgel pea kohal hoides pööras loom ümber ja tormas aiaaugu poole. Seik väljus telgist, püss käes, parajasti sel hetkel, kui hullunud loom mööda kihutas. Araablane tõstis püssi palge ja tulistas, kuid laskis mööda... Elevant pööras ümber ja litsus ta oma hiiglaslike jalgadega surnuks, nii nagu meie võiksime surnuks astuda sipelga, kes juhtub ette jääma...

Hoides kõrgel oma kallihinnalist koormat, astus Tantor pimedasse džunglisse.

XXVI. Ohtlik sõber

Vapustatuna kohtumisest Korakiga, keda ta ammugi surnuks oli pidanud, järgnes Mirjam Baynesile. Telkide varjus hiilisid nad kuuldamatult aia juurde. Koraki nõuannet järgides heitis inglane köie silmustpidi aiäposti otsa. Suure vaevaga ronis ta üles ja ulatas Mirjamilekäe.

„Tulge!" sosistas ta. „Me peame ruttama."

Kuid nüüd ärkas Mirjam otsekui unest. Sinna jäi tema Korak üksinda vaenlastega võitlema! Mirjami koht on seal, Koraki kõrval. Tütarlaps vaatas üles Baynesi poole.

„Minge!" sõnas ta. „Minge bwana juurde ja tooge meile abi Ma pean siia jääma. Teist pole siin kasu. Rutake bwana juurde ja tooge ta siia, kui teil jätkub jõudu sinna jõuda."

Morison Baynes libistas end sõnatult alla Mirjami kõrvale.

„Ainult teie pärast jätsin ma ta sinna," ütles ta telkide poole osutades. „Ma teadsin, et tema suudab neid kauem kinni hoida kui mina ja võimaldab teil põgeneda. Nüüd aga näen, et hoopis mina oleksin pidanud sinna jääma. Te nimetasite teda Korakiks ja ma tean, kes ta on. Ta on teie sõber. Ma käitusin teiega inetult... ..Ei, palun teid, ärge katkestage mind! Ütlen teile nüüd tõtt, et teaksite, milline lurjus ma olin. Tahtsin teid Londoni viia, kuid mul polnud mõtteski teiega abielluda. Oo, põlake mind, olen teie põlguse ära teeninud, kuid ma ei teadnud siis, mis on tõeline armastus! Kui ma aga seda tundma õppisin, mõistsin, milline närukael ja argpüks olen olnud kogu elu. Ma suhtusin kõrgilt nendesse inimestesse, kelle soontes voolas teistsugune veri kui minul. Arvasin, et te pole küllalt hea minu nime kandma. Sellest saadik, kui Hanson mind pettis ja teid enda juurde viis, elan nagu põrgus. Kuid see tegi minust mehe, ehkki liiga hilja. Nüüd võin teile pakkuda kõige puhtamat armastust ja oleksin kirjeldamatult õnnelik, kui nõustuksite kandma minu nime."

165

Mirjam vaikis, ta oli mõttesse vajunud. Tema esimene küsimus ei paistnudki olevat asjakohane.

„Kuidas te süa külla sattusite?" küsis ta.

Morison rääkis kõigest, mis temaga oli juhtunud sellest ajast saadik, kui neegripoiss oli talle jutustanud Hansoni pettusest.

„Te nimetasite ennast argpüksiks," ütles Mirjam. „Kas argpüks suudab teha kõike seda, mida teie minu päästmiseks tegite? Ja julgus, mida selle rääkimine nõuab, tunnistab samuti, et te pole sugugi argpüks. Ma ei saaks armastada argpüksi."

„Kas see tähendab, et armastate mind?" küsis mees hämmastunult ja astus sammu ettepoole, otsekui kavatseks tütarlast embusse haarata. Kuid Mirjam lükkas ta õrnalt tagasi, nagu soovides öelda, et praegu on vara. Ta polnud veel isegi oma tunnetes

selgusele jõudnud, kuigi arvas, et ta noort inglast kahtlemata armastab. Talle ei tulnud pähegi, et armastus Baynesi vastu oleks võinud olla truudusetus Koraki suhtes, sest Korakit oli ta oma arust ikka armastanud kui hella venda.

Kuni nad seal seisid ja rääkisid, vaibus külas lärm.

„Nad tapsid ta," sosistas Mirjam.

Need sõnad meenutasid Baynesile, milleks nad olid külla tagasi tulnud.

„Oodake siin," ütles ta, „ma lähen vaatan. Kui ta on surnud, siis ei saa me teda enam aidata. Aga kui ta elab, teen ma kõik, mis võimalik, et teda vabastada."

„Tulen koos teiega," kostis Mirjam.

Ja nad läksid tagasi telgi juurde, kuhu olid jätnud Koraki. Mõlemal tuli tihti onnide varju rohule maha heita, et jääda märkamatuks. Inimesed sagisid siin-seal, kogu küla oli jalul. Naasmine Ali ben Kadini telgi juurde nõudis palju rohkem vaeva kui sealt põgenemine. Ettevaatlikult hiilisid nad prao juurde, mille Koraki nuga oli teinud telgi tagakülge. Mirjam piilus sisse — tagaruum oli tühi. Nad sisenesid ja lükkasid tasa kõrvale vaiba, mis jagas telgi kahte ossa. Ka eesruumis polnud ühtegi hingelist. Siis läks Mirjam ukse juurde ja vaatas välja. Hirmukarjatus vallandus ta huulilt. Baynes vaatas samuti ja temagi karjatas, kuid mitte hirmust, vaid vihast.

Saja sammu kaugusel nägid nad Korakit. Ta oli seotud tulba külge, mille all lõõmas tuleriit. Inglane lükkas Mirjami kõrvale ja hakkas jooksma inimese poole, kes oli määratud hukkuma piinarikkas tulesurmas. Mis oleks ta üksinda olnud mitmekümne vaenuliku araablase ja neegri vastu, selle peale ei mõelnud ta üldse. Just siis lõhkus Tantor aia ja jooksis tulba juurde. Hullunud looma nähes pistis rahvahulk jooksu, vedades kaasa ka Baynesi ja Mirjami.

166

Elevant haaras Koraki koos tulbaga ja kadus džunglisse, kuid külas kestis möll edasi.

Mehed, naised ja lapsed sagisid ringi ja otsisid varjupaika. Koerad panid haukudes plehku. Elevandi raevukast möirgamisest kohutatud hobused, eeslid ja kaamelid rabelesid köidikute otsas. Kellel oh õnnestunud nöörid puruks rebida, need traavisid hullunult mööda tanumat.

Baynesi peas sähvatas äkiline mõte „Hobused!" hüüdis ta. „Oo, kui meil õnnestuks paar hobust kinni püüda!"

Mirjam juhatas ta küla teise otsa.

„Päästke kaks hobust lahti," ütles ta, „ja viige onnide taha, sinna, kus on pimedam. Ma toon sadulad ja valjad, tean, kus neid hoitakse."

Ja enne kui mees teda takistada suutis, oli Mirjam läinud.

Baynes päästis kiiresti kaks hobust lahti ja viis kokkulepitud kohta. Kärsitult ootas ta Mirjamit, minutid näisid talle tundidena. Siis nägi ta Mirjamit lähenemas kahe sadulaga. Kiiresti saduldasid nad hobused. Tuleriit väljakul lõõmas ikka veel. Selle ümber tunglesid neegrid ja araablased, kes hakkasid juba hirmust toibuma. Mehed sagisid ringi ja püüdsid lahtipääsenud loomi. Paar-kolm meest juhtisid kinnipüütud loomi sinna, kus Baynes ja Mirjam hobuseid saduldasid.

Tütarlaps kargas sadulasse.

„Ruttu," sosistas ta, „me ei tohi silmapilkugi viivitada. Tantor murdis aia sisse augu. Sõidame sinna!"

Et Baynes oli jala juba üle sadula heitnud, ajas Mirjam oma hobuse traavima. Kõige lühem tee viis otse läbi peatänava ja ta valiski selle. Nad kihutasid galoppi, Baynes kohe ta kannul.

Põgenemine oli nii ootamatu, et nad olid juba pool külatänavat läbi kihutanud, kui üllatatud araablased juhtunut mõistsid. Siis tunti nad ära ja avati tuli. Püssipaukude saatel kihutasid Baynes ja Mirjam läbi aiaaugu ja kappasid džunglisse.

Ja mis sai Korakist?

Ikka sügavamale džunglisse kandis teda Tantor, kuni hirmunud araablaste kisa kaugusse vaibus. Siis pani elevant oma kandami ettevaatlikult maha.

Korak püüdis end köidikuist vabastada, kuid isegi tema suur jõud ei suutnud katki rebida jämedat nööri, mis teda tulba küljes kinni hoidis. Kuna ta seal lamas, vaheldumisi töötades ja puhates, pidas Tantor valvet ning ükski metsloom ei söandanud neile läheneda.

167

Koitis päev, Korak aga lamas endiselt kinniseotuna. Ta hakkas juba uskuma, et surebki nälga ja janusse, kuigi ümberringi oh kõike külluses. Ent Tantor ei saanud teda kuidagi posti küljest vabastada.

Sel ajal kui Korak öö läbi köidikute kallal vaeva nägi, kihutasid Baynes ja Mirjam piki jõekallast põhja poole. Tütarlaps kinnitas Morisonile, et Tantori juures on Korak väljaspool igasugust hädaohtu. Talle ei tulnud mõttessegi, et Korak ei suuda köidikuist vabaneda.

Araablased olid inglast haavanud ja Mirjam kiirustas teda nüüd bwana juurde toimetama, et inglase eest seal hoolitsetaks.

„Ma kutsun bwana Korakit otsima," ütles ta. „Me leiame ta üles ja ta tuleb meie juurde elama."

Nad ratsutasid öö läbi ja hommikul kohtasid salka, kes ruttas lõunasse. See oli bwana ise oma mustanahliste sõjameestega. Morisoni nähes kortsutas bwana vihaselt kulmu, kuid ta talitses oma raevu ja kuulas sõnatult ära Mirjami jutu. Kui neiu lõpetas, paistis ta olevat Baynesi unustanud. Ta mõtted tegelesid hoopis teise asjaga

„Sa leidsid Koraki üles?" küsis ta. „Nägid sa teda?"

„Jah," kostis Mirjam, „nägin teda niisama selgesti kui sind, bwana! Aita mind teda uuesti leida."

„Aga kas teie teda nägite?" pöördus bwana nüüd Morisoni poole.

„Jah, söör," vastas Baynes, „nägin teda väga hästi."

„Missugune on ta välimuselt?" jätkas bwana. „Kui vana ta olla võib?"

„Ta on arvatavasti inglane, umbes minuvanune või pisut vanem," vastas Baynes. „See on tugev, väga hea kehaehitusega ja haruldaselt päevitunud mees."

„Kas panite tähele, mis värvi on ta silmad ja juuksed?"

Bwana rääkis väga kiiresti ja oli ilmselt ärevil. Mirjam oli see, kes talle vastas.

„Korakil on mustad juuksed ja hallid silmad," sõnas ta

Bwana pöördus oma salga peamehe poole.

„Viid miss Mirjami ja mister Baynesi koju," käskis ta. „Mina lähen džunglisse."

„Võta mind endaga kaasa, bwana!" hüüatas Mirjam. „Tulen koos sinuga Korakit otsima."

„Sinu koht on mehe kõrval, keda sa armastad!" ütles bwana neiule kurvalt, kuid kindlalt.

Siis andis ta peamehele märku võtta tema hobune ja asuda koduteele. Pikkamisi ronis Mirjam oma väsinud araabia hobusele, kes oli teda sõidutanud alates šeigi külast. Baynesil oli tõusnud palavik; talle tehti kanderaam ja väike salk hakkas pikkamisi mööda jõekallast põhja poole liikuma.

Bwana seisis ja vaatas neile järele, kuni nad ta silmist

168

kadusid. Mirjam ei vaadanud kordagi tagasi. Ta sõitis, pea norus.

Bwana ohkas. Ta armastas seda väikest araabia neiut kui oma tütart. Mõistes suurepäraselt, et Baynes oli oma süü lunastanud ja et seetõttu ei saa ta nende abielu takistada, kui Mirjam seda meest tõepoolest armastab, arvas bwana siiski, et inglane ei vääri ta väikest Mirjamit. Bwana astus aeglaselt lähima puu juurde. Ta hüppas üles, haaras oksast kinni ja kadus tihedasse lehestikku. Nagu kass ronis ta väledasti kõrgele üles ja hakkas seal end rõivastest vabastama. Väikesest kotist, mis tal seljas oli olnud, võttis ta nahariba, hoolikalt kokkulapatud nööri ja pika noa. Nahariba sidus ta endale puusade ümber, nööri heitis õlale ja noa pistis vöö vahele.

Ta oli valmis. Kui ta nii seisis, pea püsti, tugev rind ees, sigines silmapilguks ta huulile naeratus. Ta ninasõõrmed paisusid, haistes džungli lõhna, ja hallid silmad tõmbusid pilukile. Ta küürutas, hüppas madalamale oksale ja hakkas siis puult puule hüpates kagu suunas liikuma, eemaldudes üha rohkem jõest. Ta liikus kiiresti, peatudes vaid harva, kisendas läbilõikavalt, kuulatas ja jätkas oma teekonda.

Alles mitme tunni pärast kuulis ta džunglist isa-ahvi nõrka vastuhüüdu. See kostis väga kaugelt. Bwana süda hakkas pekslema ja silmad lõid särama, kui ta seda häält kuulis. Ta kisendas veel kord läbilõikavalt ja hakkas siis liikuma isaahvi hääle suunas.

Korak oli meeleheitel. Abi polnud kusagilt loota ja ta mõistis, et sureb, kui end ise ei aita. Selles kummalises keeles, millest vägev loom aru sai, palus ta Tantorit end üles tõsta ja kagusse viia. Seal oh Korak näinud hiljuti nii valgeid kui ka musti inimesi. Kui nad satuksid mõne neegri peale, käsiks ta Tantorit neegri kinni võtta ja paluks siis sellel end posti küljest lahti päästa. Tasub proovida, see on ikkagi parem kui maas lamada ja alistunult surma oodata. Tantor kandis teda oma laial seljal läbi džungli ja Korak hüüdis vahetevahel valjusti, lootes äratada Akuti tähelepanu, kes oma suguharuga siin ümbruskonnas sageli jahil käis. Ehk oskab Akut sõlmi lahti teha — kord palju aastaid tagasi oli ta seda ju teinud, kui venelane Koraki kinni oli sidunud. Akut kuulisid ta kutset ja tormas appi.

Aga oli veel keegi, kes ta hüüdu kuulis...

Mirjam sõitis kaua noruspäi. Tema ajus keerlesid imelikud mõtted. Äkki näis ta otsusele jõudvat: ta kutsus peamehe enda kõrvale.

„Tahan suure bwana juurde tagasi minna," teatas ta kindlalt.

169

Neeger raputas pead. „Ei tohi," sõnas ta, „bwana käskis teid koju viia ja ma viin teid koju."

„Te keeldute täitmast minu palvet?" küsis neiu.

„Jah," kostis neeger, pööras hobuse ümber ja hakkas sõitma neiu taga, laskmata teda hetkekski silmist. Mirjam naeratas kelmikalt. Tema hobune astus sammu. Nad sõitsid läbi puu alt, mille oksad rippusid madalal maa kohal. Ja äkki oli Mirjam kadunud. Silmad imestusest pärani, vahtis neeger hobust ja tühja sadulat selle seljas. Ta jooksis puu juurde, mille otsa neiu oli kadunud. Kuid seal teda enam polnud. Ta hakkas Mirjamit hüüdma, aga talle ei vastanud keegi. Ainult kusagilt kõrgelt kostis pilkavat naeru. Peamees saatis oma kaaslased džunglisse Mirjamit otsima, kuid nad tulid tühjalt tagasi. Baynes viskles palavikus ja sonis, ta tuli kiiresti koju viia. Peamees andis korralduse teekonda jätkata.

Seigi külast ida pool sügavas džunglis oli koht, kuhu elevandid sageli kogunesid. Sinna nüüd Mirjam suunduski. Ta pidi iga hinna eest Koraki üles otsima ja endaga kaasa viima. See mõte tüvustas teda. Pealegi hakkas teda piinama hirm, et Korakiga on midagi juhtunud ja ta vajab Mirjami abi. Vihane enda peale, et talle see varem pähe ei tulnud, hüppas ta väsimust tundmata oksalt oksale ja kuulis äkki tuttavat hüüdu, millega suured ahvid oma sugukondlasi appi kutsuvad.

Mirjam ei vastanud hüüdele, küll aga lisas kiirust, nii et liikus lausa lennates. Tema ninasõõrmetesse tungis Tantori lõhn ja ta hingas kergendatult. Korak oli lähedal! Mirjam ei vastanud sellepärast, et tahtis poissi üllatada. Ja viimaks nägigi ta Tantorit, kes sammus pikkamisi üle lagendiku londiga rasket palki ja meest oma pealael hoides.

„Korak!" hüüdis Mirjam ülevalt puu otsast.

Elevant pani kohe oma kandami maha ja pasundas ähvardavalt.valmistudes oma sõpra kaitsma. Nooruk tundis Mirjami ära ja teda haaras ärevus.

„Mirjam!" hüüdis ta vastu.

õnnelik neiu ronis puu otsast maha ja jooksis Koraki juurde. Kuid Tantor ajas ähvardavalt pea üles ja hakkas Mirjamile vastu liikuma.

„Mine tagasi! Tagasi!" kisendas Korak. „Ta tapab su!"

Mirjam seisatas.

„Tantor," ütles ta hiiglaslikule loomale, „kas sa mind ei mäleta? Olen väike Mirjam, keda sa nii tihti oma laial seljal sõidutasid."

Kuid loom pasundas veelgi ähvardavamalt, raputades oma surmatoovaid kihvu. Siis püüdis Korak tema viha leevendada. Ta käskis elevanti ära minna, et Mirjam saaks tema juurde tulla ja ta vabastada, kuid asjata: Tantor ei

170

soovinud oma sõpra maha jätta. Tantor pidas kõiki inimesi peale Koraki oma vaenlasteks. Ta oli kindel, et Mirjam kavatseb Korakit tappa, ja otsustas noormeest kaitsta. Umbes tund aega püüdsid Mirjam ja Korak looma valvsust petta, kuid kõik oh asjata: Tantor ei lasknud Mirjamit abitu noormehe lähedale.

Siis leidis Korak plaani.

„Tee nii, nagu läheksid ära," hüüdis ta tütarlapsele. „Mine meie juurest alttuule, nii et Tantor sind haista ei saaks, ja järgne siis meile. Mõne aja pärast käsin teda ennast maha panna ja püüan leida mõne ettekäände, et saata ta kaugemale. Siis tuled ja lõikad mu nöörid läbi. Kas sul nuga ori?"

„On küll," vastas tütarlaps. „Ma siis lähen, ehk õnnestub meil teda petta. Aga vaevalt, Tantor on kavalus ise!"

Korak naeratas. Ta teadis, et Mirjamil oli õigus. Varsti oli tütarlaps kadunud. Tantor muutus valvsaks ja kergitas lonti, et haista tema lõhna. Korak andis elevandile käsu jätkata teekonda. Elevant ootas pisut, tõstis siis noormehe uuesti oma pealaele ja asus teele. Ja just siis kuulis Korak kaugelt ahvi hüüdu.

„Akut!" välgatas mõte „Kui tore! Tantor tunneb hästi Akutit ja laseb teda ligi tulla."

Korak hüüdis vastu, kuid käskis elevanti edasi liikuda: kõigepealt tahtis ta oma plaani teoks teha. Nad olid jõudnud lagendikule ja Korak tundis selgesti vee lähedust. See oli hea koht ja imehea ettekääne. Ta käskis Tantorit end maha panna ja londiga vett tuua. Elevant pani ta lagendikule rohu peale maha ja jäi siis teraselt kuulatama, higutades kõrvu ja vedades londiga õhku. Kõik oli vaikne ja rahulik. Pikkamisi hakkas ta astuma väikese oja poole, mis oh umbes paari- või kolmesaja jardi kaugusel. Korak naeratas rõõmsalt: kui osavasti oli ta oma kohmakat sõpra petnud!

Kuid tema rõõm oli ennatlik. Ehkki Korak tundis hästi Tantori iseloomu, ei aimanud isegi tema, kui palju kavalust peitus ta sõbra ajus. Loom sammus üle lagendiku ja kadus džunglisse. Kuid vaevalt oli tihe alusmets elevandi Koraki pilgu eest varjanud, kui ta ümber pööras ja ettevaatlikult lagendiku servale tagasi tuli. Siit võis ta kõike näha ja samal ajal ise nähtamatuks jääda. Tantor on juba oma loomult kahtlustav. Nüüd kartis ta selle tarmangani tagasitulekut, kes oli katsunud Korakile kallale tungida. Parem oodata veel pisut ja veenduda, et Korakit miski ei ähvarda, siis võib jätkata teekonda oja poole. Noh, näed nüüd, oligi hea, et ta ära ei läinud! Juba see

nurjatu naine hüppaski puu otsast alla ja jookseb tulistvalu üle lagendiku ahvinimese poole. Tantor ootas. Ta ei tule enne välja, kui naine on juba Koraki
171
juurde jõudnud, siis ei saa ta enam põgeneda. Nüüd saab Tantor ta kätte! Elevandi väikesed silmad kiirgasid metsikult, saba oli kangelt püsti. Tal oli kohutav tahtmine metsikult pasundada ja kuulutada oma viha tervele ilmale. Mirjam kummardus Koraki kohale. Tantor nägi, kuidas välgatas ta käes pikk nuga, siis hüppas ta kohutavalt pasundades džunglist välja ja tormas kaitsetu tüdruku kallale.

XXVII. Rõõmus kohtumine

„Seisa!" karjus Korak oma suurele sõbrale.

Ilmaaegu! Nagu jalad võtsid, tormas Mirjam lähima puu poole. Kuid oma hiiglaslikust kehast hoolimata lähenes Tantor talle kiirrongi väledusega.

Korak lamas sellises asendis, mis võimaldas tal näha kogu seda hirmsat kurbmängu. Ta keha kattus külma higiga, süda kippus seisma jääma. Mirjam võis muidugi puudeni jõuda enne, kui Tantor ta kätte saab, kuid vaatamata oma väledusele ei suudaks ta ikkagi ohutusse kõrgusse ronida, sest enne tõmbab armutu lont ta puu otsast alla. Korak kujutles selgelt seda hirmuäratavat pilti. Koletute kihvadega torkab Tantor läbi neiu õrna keha või tallab raskete jalgade all veriseks tombuks.

Nüüd saab elevant ta kätte! Korak tahtis silmi kinni pigistada, kuid ei suutnud. Ta kurk oli nagu kinni nööritud. Oma džunglielu jooksul metsikute loomade keskel polnud ta kordagi tundnud sellist kohutavat hirmu. Õigupoolest ta ei teadnudki, mis tähendab hirm. Ent praegu oli ta hirmust kange. Aga mis see siis oli? Koraki silmad läksid üllatusest suureks. Puu otsast, mille varju Mirjam oli jõudnud, hüppas maha veider olend, otse neiu ja teda ründava elevandi vahele. See oh hiiglasekasvu paljas valge mees. Üle õla rippus tal rõngasse keritud nöör, vöö vahel oli jahinuga. Muud relva tal polnud. Paljakäsi seisis ta raevunud elevandi ees. Tema suust kõlas lühike käsk ja suur loom jäi nagu post seisma. Mirjam hüppas puu otsa, ta oli päästetud. Korak hingas kergendatult, kuid ei suutnud üllatusest toibuda. Ta silmitses teraselt tütarlapse päästja nägu ja pikkamisi hakkas asjast aru saama. Ei või olla! See oli täiesti uskumatu!

Ikka veel vihaselt urisedes seisis Tantor pikakasvulise valge mehe ees. Viimane astus ta juurde, otse ülestõstetud londi alla, ja ütles talle paar käskivat sõna. Loom sai inimesest aru. Metsik viha kustus ta silmist. Kui võõras hakkas Koraki poole minema, järgnes Tantor talle alandlikult ja kuulekalt.
172
Puu otsast jälgis neid hämmastunud Mirjam. Äkki pöördus võõras tema poole, justkui oleks talle neiu sealolek alles praegu meelde tulnud.

„Mirjam, tule siia!" hõikas ta.

„Bwana!" hüüatas tütarlaps. Ta hüppas puu otsast alla ja ruttas mehe juurde. Tantor vaatas küsivalt valge hiiglase poole, kuid saanud temalt rahustava vastuse, laskis neiul läheneda.

Nad astusid koos Koraki juurde. Tema imestusest pärani silmades säras kirjeldamatu rõõm ja ühtlasi ka andekspalumine.

„Jack!" hüüatas bwana ahvinimese kohale kummardudes.

„Isa!" tuli lämmatatud hüüe Koraki suust. „Tänu jumalale, et see olid sina. Keegi teine terves džunglis poleks saanud Tantorit peatada."

Ühe hetkega olid Koraki köidikud läbi lõigatud. Noormees hüppas püsti ja langes isale kaela. Siis pöördus vanem mees Mirjami poole.

„Ma vist käskisin sind koju minna," sõnas ta karmilt.

Korak silmitses neid imestusega. Ta ihaldas kirglikult tütarlast käte vahele haarata. Kuid viimasel hetkel meenus talle teine — peen inglasest härrasmees — ja seegi, et tema oli vaid metsik harimata ahvinimene.

Mirjam heitis bwanale süüdlasliku pügu.

„Sa ütlesid mulle," lausus ta väga vaikselt, „et minu koht on mehe kõrval, keda ma armastan."

Ja ta vaatas Koraki otsa silmadega, mis olid täis imelist sära, millist ükski mees polnud neis veel näinud ega näe ealeski.

Korak sööstis avasüli Mirjami poole, kuid laskus äkki ta ette põlvili, surus õrnalt ta käe oma huultele ja suudles seda hardalt, nagu olnuks see inglise kuninganna oma.

Tantori tekitatud lärm ajas ärevile kõik džungliasukad. Puu otsast lehtede vahelt ilmus nähtavale suure ahvi pea. Mõnda aega uuris ahv neid teraselt, siis aga pääses ta kõrist rõõmukisa. Ta hüppas maha ja tormas paarikümne suguvenna saatel inimeste juurde, karjudes inimahvide keeles:

„Tarzan on tagasi tulnud! Tarzan, džungli valitseja!"

See oli Akut. Ta hüppas ja kukerpallitas nende ümber, kriiskas ja kisendas vaimustusest. Tavalised inimesed oleksid arvanud, et loom on vihast sõge, kuid ahvinimesed mõistsid, et ahvide kuningas näitas oma austust ja ustavust temast suuremale kuningale. Akuti alamad matkisid teda. Igaüks püüdis teistest kõrgemale hüpata ja kõige õudsemat häält teha.

Korak pani armastavalt käe isa õlale. „Maailmas on ainult üks Tarzan," ütles ta, „ja iialgi ei saa olla teist."

Kaks päeva hiljem hüppasid kõik kolm lagendiku serval puude otsast maha. Siia paistis ära suits Tarzani maja korstnast.

Ahvide Tarzan oli puu otsast oma rõivad kaasa võtnud ja pani need nüüd selga. Korak keeldus edasi minemast, kuni talle rõivad tuuakse. Ta ei tahtnud ema silme alla ilmuda metslase ehteis, mida oli siiani kandnud. Mirjam jäi Koraki juurde, sest kartis, et viimane mõtleb ümber ja põgeneb jälle džunglisse. Nii läkski Tarzan üksi koju rõivaid ja hobuseid tooma.

Mu Kallis tuli talle väravasse vastu, silmad kurvad, sest mees oli üksi, ilma Mirjamita.

„Kus ta on?" küsis ta väriseva häälega. „Muwiri teatas mulle, et ta ei kuulanud sõna ja jooksis džunglisse sulle järele. Ah, John, kas ma tõesti kaotan ka täna? Ma ei ela seda üle!"

Ja leedi Greystoke puhkes nutma, peamehe laial rinnal, kus ta oli elu rasketel silmapilkudel varemgi leidnud lohutust.

Lord Greystoke tõstis ta pea üles ja vaatas õnnelike naeruste silmadega naise otsa.

„Mis on, John?" hüüdis too. „Sul on häid uudiseid? Ära piina mind, räägi ruttu!"

„Ma ei ütle sõnagi, enne kui pole kindel, et sa kannatad välja kõige parema uudise, mida me mõlemad iganes oleme kuulnud," ütles ta.

„Rõõm ei tapa," hüüdis naine. „Sa leidsid... Mirjami?" Ta ei tahtnud oma südames äratada asjatut lootust.

„ Jah, Jane," ütles mees liigutusest käheda häälega, „ma leidsin tema ja... poja!"

„Kus ta on? Kus nad on?" karjatas Jane.

„Džunglis, siinsamas lähedal. Jack ei tahtnud sinu juurde tulla poolpaljana, oma metsikus leopardinahas. Ta saatis mind rõivaste järele."

Naine plaksutas vaimustatult käsi ja tormas maja poole.

„Oota!" hüüdis ta mehele üle õla. „Olen kõik ta ülikonnad alles hoidnud. Kohe toon sulle neist ühe!"

Tarzan pahvatas naerma.
„Las need ülikonnad jäävad pealegi kappi," ütles ta. „Ainult minu ülikond võib talle selga mahtuda. Su väike poeg on suureks sirgunud, Jane!"
Tund aega hiljem jõudis Korak koju oma ema juurde, kelle pilt polnud tema südames kunagi tuhmunud. Ema silmad olid täis armastust ja andeksandmist.
174
Siis vaatas Jane Mirjami otsa ja kaastunne varjutas õnnesära ta silmis.
„Mu vaene laps," ütles ta. „Sind ootab suur mure. Mister Baynes suri oma haavadesse."
Mirjami silmad muutusid kurvaks. Kuid see polnud niisugune kurvastus, mida tunneb naine armastatud meest kaotades.
„Mul on temast kahju," ütles Mirjam lihtsalt. „Ta kavatses mulle teha palju halba, kuid enne surma lunastas oma süü. Kord ma arvasin, et armastan teda. Algul ta meeldis mulle, sest ma polnud kunagi varem niisuguseid mehi näinud. Hiljem hakkasin teda austama vapruse pärast. Ta ei kartnud oma inetuid kavatsusi mulle üles tunnistada. Ta vaatas julgelt surmale silma. Kuid ma ei armastanud teda. Ma ei teadnud, mis on armastus, enne kui nägin jälle Korakit." Ja ta naeratas sellele, kes ikka veel kandis Tapja nime.
Leedi Greystoke vaatas üles oma poja silmadesse — selle silmadesse, kes saab kord lord Greystoke'iks. Kuid ta ei mõelnud nende seisuste vahest. Tema meelest vääris Mirjam kuningat. Ta tahtis üksnes teada, kas Jack armastab seda väikest araablasest orbu. Poja pilk ütles talle kõik. Jane kaelustas neid mõlemaid ja suudles kumbagi tosin korda.
„Lõpuks ometi saan ma endale tütre!" hõiskas ta.
Lähim misjonär asus õige kaugel, kuid nad peatusid kodus ainult paar päeva, et puhata ja tähtsaks sündmuseks ettevalmistusi teha. Kohe pärast laulatust siirdusid nad sadamasse ja sõitsid Inglismaale. Need olid Mirjami elu kõige imelisemad päevad. Ta poleks osanud uneski aimata, milliseid nõiduslikke üllatusi oli tsivilisatsioonil tema jaoks varuks. Suur ookean ja luksusaurik sisendasid aukartust. Inglismaa raudteejaamade lärmakus ja melu kohutasid teda.
Kui Greystoke'id olid Londonis oma kodus elanud nädalapäevad, sai lord Greystoke kirja Pariisist, oma vanalt sõbralt d'Arnot'lt. Selle kirja tõi talle prantsuse kindral Armand Jacot. Lord Greystoke oli temast mõndagi kuulnud ja selles polnud midagi imelikku, sest kõik, kes tundsid Prantsusmaa ajalugu, teadsid ka seda nime. Kindral oh tegelikult prints de Cadrenet. Kuid vabariiklasena oli ta lahti öelnud sellest kõlavast, nimest, mida ta esivanemad olid auga kandnud nelisada aastat.
„ Vabariigis pole kohta printsidele," oli tal tavaks öelda.
Kindralil ohd hallid vuntsid ja kongus kullinina. Lord Greystoke võttis ta vastu oma kabinetis ja juba esimeste sõnade järel tundsid nii külaline kui ka peremees teineteise vastu siirast sümpaatiat.
173
„Tulin teie juurde," seletas kindral Jacot, ..sest meie armas admiral d'Arnot kinnitas mulle, et terves ilmas pole kedagi teist, kes tunneks Kesk-Aafrikat nii hästi kui teie. Te tahate teada, milleks mulle Kesk-Aafrika. Lubage mul jutustada oma lugu algusest peale. Viisteist aastat tagasi teenisin ma Alžiiris võõrleegionis, ja seal varastati mu ainus väike tütar. Kes varastas? Arvatavasti tegid seda araablased. Tegime kõik, mis armastus, raha ja isegi valitsus teha said, et teda leida, kuid ta kadus nagu vits vette. Ta pilt avaldati kõigi suurlinnade tähtsamates ajalehtedes, kuid ei leidunud ühtegi inimest, kes oleks võinud meile kätte juhatada ta jälje...

Ja nüüd, nädal tagasi ilmus minu juurde Pariisi keegi araablane, kes nimetab end Abdul Kamakiks. Ta teatas, et on leidnud mu tütre ja võib mu sinna viia. Läksin selle araablasega kohe admiral d'Arnot' poole, kes omal ajal sageli Kesk-Aafrikas viibis. Araablase jutu ära kuulanud, avaldas d'Arnot arvamust, et koht, kus mu tütart varjati, asub teie Aafrika mõisavalduste lähedal. Admiral soovitas mulle kohe teie juurde tulla ja küsida, kas teate midagi kusagil naabruses elanud väikesest valgest tüdrukust."

„Ja mulised tõendid esitas araablane, et see on teie tütar?" küsis lord Greystoke.

„Mitte mingisuguseid," vastas Jacot. «Seepärast ma tahtsingi teiega nõu pidada, enne kui ekspeditsiooni organiseerida. Mehel polnud muud kui minu tütre vana pilt, mille taha oli kleebitud väljalõige ajalehest. Selles kirjeldati lapse tundemärke ja anti teada, kui suure tasu saab tema leidja. Kardan, et araablane oli selle juhuslikult leidnud, lubatud tasu äratas temas rahaahnuse ja ta tahab nüüd meile tütre pähe sokutada esimest ettejuhtuvat valget tütarlast, lootes, et nii paljude aastate järel pole me võimelised ära tundma, kas see on meie tütar või ei ole."

„Kas pilt on teil kaasas?" küsis lord Greystoke.

Kindral võttis taskust ümbriku, milles oli koltunud ajaleheväljalõige. Pisarad tulid vana sõjamehe silmi, kui ta vaatas jälle oma väikest ammukadunud tütart.

Lord Greystoke uuris silmapilgu tüdruku pilti. Tema näole sigines kummaline ilme. Ta vajutas kellanupule. Sisenes teener.

„Paluge mu poja naist siia tulla," sõnas ta.

Mehed istusid vaikides. Kindral Jacot oli liiga hästi kasvatatud, et välja näidata oma pettumust, mida talle valmistas lordi kummaline käitumine. Ta otsustas endamisi, et niipea kui noor daam kohale ilmub, läheb ta pärast tutvustamist kohe ära.

Hetke pärast astus tuppa Mirjam.

Lord Greystoke ja kindral Jacot tõusid püsti. Inglane

vaikis. Ta isegi ei tutvustanud kindralit Jacki naisele. Ta tahtis näha, missugust muljet avaldab Mirjami nägu prantslasele, sest tal oli asja kohta oma arvamus, mis oh tekkinud sel hetkel, kui ta nägi pildil Jeanne Jacot' lapsenägu.

Kindral Jacot heitis põgusa pilgu Mirjamile ja erutust vaevu maha surudes pöördus lord Greystoke'i poole.

„Kui kaua te seda juba teadsite?" küsis ta pisut etteheitvalt.

„See turgatas mulle pähe paari minuti eest, kui pilti nägin," kostis inglane.

„See on tema!" hüüdis Jacot, tagasihoitud liigutusest värisedes. „Kuid ta ei tunne mind ära... Aga pole midagi imestada, ta ei saagi tunda..."

Ta pöördus Mirjami poole.

„Armas laps, ma olen sinu..."

Mirjam ei lasknud teda lõpetada. Rõõmuhõiskega sööstis ta avasüli kindrali juurde.

„Ma tunnen, tunnen!" hüüdis Mirjam. „Oo, nüüd tuli mulle kõik meelde!"

Lord Greystoke palus kabinetti kutsuda ka oma naise ning Jacki. Kõigi rõõm oli piiritu, kui nad kuulsid, et Mirjam oli leidnud oma isa ja ema.

„Näed nüüd," ütles Mirjam oma mehele, „sa arvasid, et abiellusid mingi alamast soost araabia tüdrukuga, nüüd aga ei tarvitse sul minu pärast punastada. Kas pole tore?"

„Sina oled tore!" vastas Korak. „Abiellusin oma väikese Mirjamiga ja mul on ükspuha, on ta alamast soost araablanna või lihtsalt tarmangani."

„Ta pole kumbki, mu poeg," sõnas kindral Jacot. „Ta on täieõiguslik printsess!"

Neljanda raamatu lõpp

5. EDGAR BURROUGHS_TARZAN ja Opari kalliskivid

Tarzani—lugude viies raamat
Tõlkinud ETHEL AESMA
«JÄRVA TEATAJA» RAAMATUKOGU

PAIDE
1992

[. Belglane ja araablane 3
tl. Teel Opari 7
[II. Džungli hääl 11
[V. Ennustus läheb täide 15
V. Leegitseva Jumala altar 20
VI. Araablasest röövel -24
VII. Opari aaretekambris . 29
VIII. Põgenemine Oparist ■ -32
[X. Werper varastab kalliskivid ., 37
X. Ahmet-Zek näeb Werperi aaret 43
XI. Tarzanist saab jälle loom 48
XII. La tahab kätte maksta 54
Surma mõistetud 57
Naine võidab preestrinna 64
XV. Werperi põgenemine 70
XVI. Tarzanist saab jälle manganide pealik . .78
XVII. Jane Claytonit ähvardab surmaoht ... .85
XVIII. Võitlus kulla pärast 91
XIX. Jane Clayton ja metsloomad 99
XX. Jane Clayton on jälle vang .106
XXI. Põgenemine džunglisse 113
XXII. Tarzan saab mälu tagasi 120
Kohutav öö 127
Koju 133

Tõlgitud väljaandest:
Эдгар Берроуз. Тарзан. Сын Тарзана. Приключения Гарзана в джунглях. Тарзан и сокровища Опара. Полный перевод с последнего английского издания Л. и И. Чуковских, Ф. Маркушевич. Государственное малое предприятие "Гарт". Таллинн "Валгус". 1990.

Nimekujud pärinevad raamatust:
Edgar Rice Burroughs. Tarzani poeg. Inglise keelest Linda Luiga. Tallinna Eesti Kirjastus-Ühing. 1924.
© A/s. „Multipress",
tõlge 1992

Laotud ja trükitud Viljandi trükikojas „Kiir". T. 3565.

I. Belglane ja araablane

Leitnant Albert Werperi päästis degradeerimisest üksnes tema esivanemate aus nimi, mille ta ise oli igaveseks häbisse saatnud. Kellelgi õnnestus saavutada, et ta määrati ühte kaugel Kongos paiknevasse sõjaväeüksusse ja niiviisi vabanes ta rängast paratamatusest sõjakohtu ette astuda. Albert Werper teadis, et sõjakohus oleks ta ilmtingimata mõistnud surma mahalaskmise läbi, ja oli seetõttu pärast Kongosse jõudmist esialgu siiralt tänulik neile, kes ta siia olid saatnud.

Kuid kuus kuud alalist üksindust, venivat üksluisust ja täielikku isoleeritust välisilmast muutsid tema vaateid asjadele ja suhtumist ümbritsevatesse inimestesse.

Ta igatses Brüsseli, ühe kõige lõbuküllasema pealinna lustakat, kärarikast elu. Oma kuritegusid meenutades polnud ta veel kunagi sellist igatsust tundnud kui praegu.

Päevade kaupa heietas ta süngeid mõtteid ja tema südant vaevas haiglaslik enesehaletsus. Hinges hakkas idanema umbviha teda siia saatnud inimeste vastu, nendesamade inimeste vastu, kellele ta alles hiljaaegu oli olnud nii tänulik selle eest, et olid ta päästnud alandusest ja häbist.

Tundes oma jõuetust teda asumisele saatnud võimude ees, suunas ta tasapisi kogu hingele kuhjunud viha nende võimude esindajale Kongos — oma otsesele ülemusele.

See ohvitser oli külm sõnaaher inimene. Väikese rühma mustad sõdurid teda eriti ei armastanud, küll aga kartsid ja austasid.

Werper ja tema ülemus istusid õhtuti tundide kaupa oma ühise korteri rõdul ja suitsetasid sõnatult ühe paberossi teise järel. Kumbki ei püüdnud vaikust katkestada. Ja et see oli kestnud niimoodi kuus kuud, jõudis Werper sellega juba harjuda. Ent sedamööda, kuidas ta viha kapteni vastu kasvas ja maaniaks muutus, hakkas ta tõlgitsema oma ülemuse loomupärast sõnaahtrust kui enda isiklikku solvamist. Talle näis, et kapten põlgab teda tema mineviku pärast, ja must viha hinges muudkui paisus, kuni ühel saatuslikul õhtul lõppes kõik mõrvaga.

Nad istusid nagu tavaliselt rõdul ja suitsetasid sõnatult paberosse.

Äkki kargas Werper püsti. Tema silmad ahenesid ja sil-mavalged valgusid verd täis, laud võbisesid, sõrmed pigistasid kramplikult revolvripära.

4

„Juba jälle te solvasite mind!" karjatas ta kapteni juurde joostes. „01gu see viimane kord! Olen aus ohvitser ega luba iga lurjust enda üle irvitada!"

Kapten pöördus imestunult tema poole. Ta oli varemgi näinud inimesi, kes olid džunglis metsistunud, üksindusest, rõhuvast igatsusest ja kurnavast palavikust hulluks läinud. Ta tõusis püsti ja sirutas välja käe, et asetada see leitnandi õlale. Kapten tahtis teda rahustada, mõistusele kutsuda. Kuid Werper ei saanud tema liigutusest aru: talle näis, et kapten tahab teda kinni võtta. Tema revolvri toru oli kapteni südame kõrgusel ja viimane ei jõudnud astuda sammugi, kui Werper päästikule vajutas.

Ühegi karjatuseta, ühegi oigeta varises inimene rõdu laudpõrandale...

Werperi teadvust varjutanud udu haihtus ühtäkki ning ta nägi ennast ja oma tegu sellises valguses, nagu seda oleks pidanud nägema kohtunikud. Kasarmust kostis ärevaid hääli, keegi jooksis rõdu poole.

Nüüd kohe võtavad nad ta kinni ja tapavad ära, ja kui ei tapagi, siis seovad kinni ja toimetavad Kongo jõge pidi sinna, kus selle operatsiooni teostab niisama edukalt täievoliline välikohus, üksnes selle vahega, et see toimub kogu seaduses ettenähtud väärikusega!

Werper ei tahtnud surra. Iialgi enne polnud ta tundnud sellist elujanu kui praegu, mil ta ise oli tegelikult võtnud endalt õiguse elada.

Inimesed jõudsid lähemale. Mis teha? Ta vaatas ringi, justkui otsides õigustust oma kuriteole, kuid ei leidnud midagi peale surnud mehe, kelle ta oli põhjuseta tapnud. Meeleheites pööras ta ümber ja pistis lähenevate sõdurite eest plehku.

Ta jooksis üle õue revolvrit ikka veel peos pigistades. Värava juures pidas vahisõdur ta kinni. Werper ei peatunud läbirääkimisteks, ei püüdnud kasutada enda kui ülemuse autoriteeti, vaid lihtsalt tõstis revolvri ja laskis täiesti süütu neegri maha. Kahmanud tapetult püssi ja padrunitasku, paiskas ta värava valla ja kadus džunglipimedusse.

Öö läbi jooksis Werper üha edasi, tungides ikka sügavamasse džunglitihnikusse. Lõvi möirgamine läheduses sundis teda aeg-ajalt seisatama, kuid juba järgmisel hetkel tormas ta jälle edasi, relv kogu aeg laskevalmis. Palju rohkem kui metsikuid kiskjaid kartis ta kahejalgseid jälitajaid.

Juba lõi punetama koit, Werper aga tõttas üha edasi. Ta ei tundnud nälga ega väsimust, vaid mõtles üksnes sellest, kuidas temast hüljatud inimeste eest ära minna, põgeneda teda vanglas ootavate õuduste eest. Ta ei söandanud peatust teha, et hinge tõmmata, ta pidi iga hinna eest tagaajajate käest pääsema. Ta ei teadnud, kaua ta juba jooksnud oli, ega

5

mõelnudki sellele. Ta muudkui liikus edasi, komistades ja vaevu jalga jala ette tõstes, kuni viimaks päris jõuetuna maha kukkus. Ta oli näljast ja väsimusest niivõrd kurnatud, et kaotas teadvuse.

Sellises seisundis leidiski ta Ahmet-Zek.

Oma verivaenlast, eurooplast nähes kahmasid Ahmeti kaaslased oda ja tahtsid talle sealsamas otsa peale teha, kuid Ahmet hoidis neid tagasi. Kõigepealt tahtis ta belglast üle kuulata. Arusaadavalt tuleb inimest esialgu usutleda ja alles seejärel ta tappa, mitte aga esmalt tappa ja alles siis usutleda.

Leitnant Albert Werper kanti Ahmet-Zeki telki, kus mitu musta orja teda toibutama hakkas. Nad tilgutasid talle piiskhaaval suhu veini ja vedelat toitu ning vang hakkaski tasapisi teadvusele tulema. Ta lõi silmad lahti ning nägi telgi ava juures araablase kogu ja musti võõraid nägusid enda ümber. Araablane keeras ümber ja, kohanud vangi pilku, astus telki.

„Mina olen Ahmet-Zek," kuulutas ta. „Kes sa säherdune oled ja mida sa tegid minu valdustes? Kus on su sõdurid?" „Ahmet-Zek!"

Werperi silmad läksid imestusest suureks, südant aga pigistas ebameeldiv tunne. Ta oli sattunud kõige hull julgema röövli kätte, keda tunti kui suurt eurooplaste ja iseäranis just belgia sõjaväemundri kandjate vihkajat. Belgia Kongo sõjajõud olid palju aastaid edutult võidelnud selle mehe ja tema käsilastega. See oli pikaajaline lakkamatu sõda, mis polnud andnud vanemaidki tulemusi.

Nüüd välgatas selle mehe belglaste vihkamises endas Werperile lootusekiir. Ta ise oli samasugune õigusteta ja hüljatud nagu see röövelgi. Selle koha pealt olid nad võrdsed ja Werper otsustas seda kasutada.

„Ma olen sinust kuulnud," vastas ta, „ja otsisin sind. Minu mehed keerasid mulle selja. Ma vihkan neid. Belgia sõdurid jälitavad mind, et tappa. Ma tean, et sa kaitsed mind nende eest, sest ka sina vihkad neid. Tänutäheks selle eest olen valmis sinu teenistusse astuma. Olen kogenud sõdur, oskan võidelda ja sinu vaenlased on kä minu vaenlased."

Ahmet-Zek silmitses sõnatult eurooplast. Tema esimene mõte oli, et uskmatu valetab. Kuid võis ka olla, et ta rääkis tõtt, ja sellisel juhul vääris tema ettepanek tõsist

tähelepanu. Vilunud sõdur pole võitlejate hulgas iialgi ülearune, seda enam, kui tal oh sõjaasjanduses kogemusi ja teadmisi nagu sellel eurooplasel.

Ahmet-Zek kortsutas kulmu ja Werperi süda tõmbus kokku.

Kuid belglane ei tundnud Ahmet-Zekki, kes võis kulmu

6

kortsutada seal, kus teine naeris, ja naerda seal, kus teine oleks võpatanud.

„Noh, mis siis ikka!" lausus Ahmet-Zek. „Isegi kui sa valetasid, tappa jõuan ma sind alati. Millist tasu ootad oma teenete eest peale selle, et ma sulle elu kingin?"

„Oo, mulle on vaja üksnes seda, et sa annad esialgu süüa ja kehakatet," vastas Werper, „aga kui ma edaspidi rohkemat väärin, võime alati kaubale saada."

Sel silmapilgul soovis belglane vaid üht — jääda ellu. Seega oli kontraht sõlmitud ja leitnant Albert Werperist saanud kuulsa Ahmet-Zeki röövlijõugu liige.

Koos metsikute araablastest röövlitega sooritas belglasest väejooksik nüüd pärismaalaste karavanidele ja küladele jultunud kallaletunge ning naasis laagrisse, koormatud röövitud elevandiluuga ja kaasas tervete trobikondade viisi vange, keda röövlid hiljem orjadeks müüsid. Ta püüdis oma uutest kaaslastest mitte millegi poolest maha jääda ning võitles samasuguse ägeduse ja julmusega nagu nemadki.

Ahmet-Zek jägis oma uue sõduri edusamme ilmse heakskiiduga ja hakkas teda üha rohkem usaldama. Tänu sellele võis Werper kasutada suuremat vabadust ja iseseis-vust.

Ahmet-Zekil oli üks salasoov. Ta oli seda juba ammu hellitanud, kuid polnud leidnud võimalust teoks teha. Eurooplase abiga muutus see tunduvalt kergemaks ja Ahmet-Zek otsustas avaldada selle belglasele.

„Oled sa millalgi kuulnud mehest, keda hüütakse Tarzaniks?" küsis ta kord Werperilt.

Werper noogutas pead.

„Olen küll, kuid pole teda kunagi kohanud."

„Kui teda poleks, võiksime oma tegevust jätkata rahulikult ja veelgi suurema kasuga," rääkis araablane edasi. „Ta jälitab meid juba aastaid. Ta ajab meid minema kõige rikkamatest piirkondadest, ässitab meie vastu pärismaalasi ja relvastab neid. Ta on väga rikas. Kui meil läheks korda sundida teda maksma meile rohkesti kulda, saaks rahuldatud meie kättemaksuiha ja hüvitatud kaotused, mida oleme tema pärast kandma pidanud."

Werper võttis kalliskividega ehitud portsigarist paberossi ja läitis selle.

„Oled sa mõelnud, kuidas teda maksma sundida?" küsis

ta.

„Tal on naine," vastas araablane. «Räägitakse, et ta olevat väga ilus. Tema eest võib põhjas head raha saada, kui lunaraha saamine Tarzani käest liiga raskeks peaks osutuma."

Werper langetas pea ja vajus mõttesse. Ahmet-Zek seisis ja ootas vastust. Kõik hea, mis Albert Werperis veel säilinud oli, hakkas vastu mõttele, et ta peab aitama röövida

7

ning müüa muhamedi haaremisse orjaks valget naist. Ta tõstis pilgu Ahmet-Zekile. Araablase silmad olid ahenenud, ta tundis, et Werperile pole plaan meeltmööda.

Mis saab siis, kui Werper keeldub selles osalemast? Tema elu on metslase kätes, kes hindab uskmatu elu vähem kui koera oma. Werper tahtis elada ja mis tal õigupoolest oligi asja selle naisega. Kahtlemata kuulus naine kultuursete eurooplaste valitud seltskonda, tema aga oli äratõugatu. Iga valge inimese käsi oli tema vastu, järelikult oli naine tema loomulik vaenlane. Kui ta keeldub osalemast naise röövimises, siis Ahmet-Zek tapab ta. Ei, elu on siiski kõige kallim.

„Kas sa ei julge?" pomises Ahmet-Zek.

„Ei, ma mõtlesin, kuidas seda korda saata, ja samuti tasust, mida ma nõuan. Eurooplasena pääsen ma hõlpsasti majja. Vaevalt leidub sul teist selle raske ülesande täideviijat peale minu. Risk on väga suur. Sa pead mulle selle eest kõvasti maksma, Ahmet-Zek!"

Röövli näole sigines rahulolev naeratus.

„Hästi öeldud, Werper!" lausus ta leitnanti õlale patsutades. „Sa väärid tublit tasu ja ka saad selle. Eelkõige peame mõtlema, kuidas plaani ellu viime."

Nad kükitasid Ahmet-Zeki kunagise uhke telgi pleekinud siidkatte alla pehmele vaibale ning sosistasid pimeduses kaua ja salapäraselt.

Pidevast värskes õhus viibimisest oli belglase nägu tuule käes karedaks muutunud, päevitunud ja omandanud araablaste nahale omase tõmmu jume. Ka riietuses püüdis Werper viimse kui pisiasjani matkida oma isandat. Pikka kasvu, tihedast habemest ümbritsetud näoga oli ta välimuselt samasugune araablane nägu Ahmet-Zek.

Alles hilisel öötunnil naasis Werper telki.

Järgmisel päeval sooritas Werper mundri kallal põhjaliku ülevaatuse, kõrvaldades hoolikalt kõik varasema teenistuse märgid. Oma rikkalikust kollektsioonist, mis oli tekkinud mitmesugustel asjaoludel röövitud esemetest, tõi Ahmet-Zek lagedale väikese kiivri ja euroopaliku sadula. Olles sel kombel varustatud kõige vajalikuga, lahkus Werper mõne mustanahalisest orjast safari saatel Ahmet-Zeki laagrist.

II. Teel Opari

Kaks nädalat hiljem, kui John Clayton, lord Greystoke oma hiiglasuurte Aafrika maavalduste ülevaatuselt koju tagasi pöördus, märkas ta salkkonda inimesi, kes sõitis tema kodu ja metsa vahelisel tasandikul.

8

Ta peatas hobuse ja hakkas väikest rühma jälgima. Tema terav silm märkas juba eemalt kõige ees sõitva ratsaniku päikese käes hiilgavat valget kiivrit. Arvates, et see on rändav eurooplasest kütt, kes külalislahkusele lootes tema kodu poole suundub, tõmbas lord Greystoke ratsmed pingule ja sõitis pikkamisi võõrale vastu. Pool tundi hiljem astusid külaline ja peremees juba majja ja lord Greystoke esitles oma naisele musjöö Jules Frecofd.

„Me eksisime ära," selgitas musjöö Frecot. „Minu teejuht pole neis paigus kunagi käinud, need saatjad aga, kelle me viimasest külast kaasa võtsime, tundsid siinset kanti meist veelgi vähem. Eile jätsid nad meid hoopiski maha ja panid plehku. Mul on hea meel, et teid kohtasin. Ei teagi kohe, mida oleksime peale hakanud, kui me juhuslikult poleks teie valdustesse sattunud."

Otsustati, et Frecot jääb oma inimestega mõneks päevaks siia, et puhata raskest teekonnast, pärast aga annab lord Greystoke teejuhi, kes nad sellest tundmatust paik-konnast välja juhatab.

Hästi kasvatatud, armastusväärse ja aega omatahtsi kasutava prantsuse džentelmeni võltsmaski all oli Werpe-ril lihtne oma võõrustajaid petta ja nende poolehoidu võita. Ent mida kauemaks ta majja jäi, seda võimatum tundus talle oma plaan ellu viia.

Leedi Greystoke ei sõitnud kunagi üksinda kodust kaugele ja metsikute waziride piiritu ustavus, kellest Tarzani sõjavägi peamiselt koosneski, muutis võimatuks nii leedi Jane'i röövimiskatse kui ka waziride endi äraostmise.

Möödus nädal, aga nagu Werper ise otsustada võis, oli ta oma eesmärgist niisama kaugel kui siiasaabumise esimesel päeval. Kuid just siis juhtus midagi säärast, mis ei sisendanud Werperile üksnes uut lootust, vaid ka soovi saada hoopiski kopsakamat

tasu kui naise eest makstav lunaraha. Hommikul tõi käskjalg kohale nädalase posti ja, lukustanud end kabinetti, tegeles lord Greystoke kuni lõunani oma kirjavahetusega. Lõunasöögi ajal näis ta olevat tujust ära, tõusis peagi lauast ja läks oma tuppa. Varsti järgnes talle ka leedi Greystoke.

Rõdul istudes võis Werper kuulda nende hääli, nad pidasid tõsiselt millegi üle nõu. Kaval belglane taipas kohe, et siin toimub midagi ebatavalist. Rahulikult tõusis ta toolilt ja, püüdes hoiduda maja ümber kasvavate tihedate põõsaste varju, hiilis akna alla, kust kostis võõrustajate hääli.

Juba esimesed kuuldud sõnad ajasid ta ärevile. Rääkis leedi Greystoke.

„Ma olen alati kartnud selle ühingu krediidivõimelisuse

9

pärast. Kuid mulle tundub täiesti uskumatuna, et nad niisuguse summaga pankrotistusid. Arvan, et seal oli tegu ulatusliku kuritarvitusega."

„Küllap see nii oligi," vastas Tarzan. „Aga mis krahhi põhjuseks ka polnud, fakt jääb faktiks. Ma olen kaotanud absoluutselt kõik ja mul ei jää üle midagi muud kui minna Opari uut varandust tooma."

„Oo, John!" hüüatas leedi Greystoke ja Werper kuulis, kuidas ta hääl värises. „Kas tõesti pole teist võimalust? Mul on õudne mõelda, et sa lähed jälle sellesse kohutavasse linna. Olen valmis kogu elu vaesuses elama, kui sa ainult ei peaks ennast uuesti säärasesse hädaohtu saatma."

„Sa muretsed ilmaaegu," vastas Tarzan naerdes. „Mul on küllalt mõistust olla ettevaatlik, pealegi tulevad wazirid minuga kaasa ja nemad juba ei lase mulle liiga teha."

„Kord nad juba lasksid Oparist jalga ja jätsid su saatuse hooleks," tähendas leedi Jane ettevaatlikult.

„Teist korda nad seda enam ei tee. Juba tookord olid neil enda pärast suud-silmad häbi täis ja nad olid Opari tagasi pöördumas, kui ma neid kohtasin."

„Tuleb leida teine lahendus!" jäi naine endale kindlaks.

„Ma ei näe ainsatki teist võimalust hankida varandust ilma Opari aaretekambrisse minemata. Olen väga ettevaatlik, Jane. Opari elanikud ei saa isegi teada, et ma neil uuesti külas käisin ja võtsin ära veel ühe osa varandusest, mille olemasolust neil aimugi pole. Muide, kui nad sellest ka teaksid, ei oskaks nad seda nagunii hinnata!" lõpetas lord Greystoke.

Ilmselt veenis tema otsusekindel toon leedi Greystoke'i edasiste vaidluste kasutuses ja ta vahetas kõneainet. Werper seisis veel mõnda aega akna all, kuid jõudnud veendumusele, et oli kõige tähtsama teada saanud ja kartes, et teda märgatakse, naasis rõdule.

Ta istus siin veel pool tundi, suitsetades üksteise järel mitu paberossi, ja läks oma tuppa.

Järgmisel hommikul söögilauas kuulutas Werper, et ta kavatseb neil päevil ära sõita, ja palus Tarzanilt luba waziride maalt lahkudes tema valdustes pisut jahti pidada.

Kaks päeva tegi belglane ettevalmistusi ärasõiduks ning kogu oma kaaskonna ja waziride suguharust ühe pärismaalase saatel sõitiski viimaks minema.

Vaevalt olid nad mõne miili kaugusele jõudnud, kui Werper teatas, et on haigestunud ja kavatseb jääda siia nii kauaks, kuni terveks saab.

Et nad polnud Greystoke'ide majast kuigi kaugel, saatis Werper wazirist teejuhi koju, öeldes, et kutsub ta tagasi niipea, kui saab teekonda jätkata. Pärast waziri lahkumist laskis Werper kutsuda oma telki Ahmet-Zeki ühe kõige

10

ustavama neegri ja käskis teda jälgida, millal Tarzan teele asub, mis suunas liikuma hakkab, ja temale, Werperile, sellest otsekohe teada anda.

Belglasel ei tulnudki kuigi kaua oodata. Järgmisel päeval tuli piilur tagasi teatega, et koidikul oli Tarzan koos viiekümne waziri suguharu sõjamehega kodust lahkunud ja kagusse suundunud.

Kirjutanud Ahmet-Zekile pika kirja, kutsus Werper oma salga peamehe enda juurde ja ütles talle:

„Saada otsekohe kuller selle kirjaga Ahmet-Zeki juurde. Ise jääd siia ja hakkad ootama edasisi korraldusi temalt või minult. Kui siia tuleb keegi inglase juurest, siis ütled, et olen väga haige, laman- telgis ega saa kedagi vastu võtta. Nüüd aga anna mulle kuus kõige tugevamat ja vapramat sõjameest ning ma lähen inglast jälitama. Tahan teada saada, kuhu tema varandus on peidetud."

Sel ajal kui Tarzan oli seljast võtnud euroopalikud rõivad, katnud puusad naharibaga, relvastunud kõige primitiivsemal kombel ja juhtis ustavaid wazirisid surnud Opari linna poole, käis belglasest väejooksik varjuna tema kannul. Pikkadel palavatel päevadel liikus ta Tarzani jälgedes, ööseks jäi aga peatuma tema sõjameeste laagri lähedusse.

Samal ajal sõitis Ahmet-Zek kogu oma röövlijõuguga lõunasse, Greystoke'ide mõisa poole.

Ahvide Tarzanile oli see rännak tõeline pidu. Kogu tema tsiviliseeritus oli üksnes väline kest, mille ta esimesel parajal võimalusel koos teda ahistava euroopaliku riietusega minema heitis. Ainult naise armastus hoidis teda selle näilise kultuursuse raamides. Elu eurooplaste seas oli äratanud temas põlguse tsivilisatsiooni vastu. Ta vihkas tsiviliseeritud ühiskonna kavalust ja silmakirjalikkust. Selles paljukiidetud ühiskonnas ei näinud ta midagi muud peale argpüksliku, meelekindlusetu püüdlemise raha, luksuse ja varanduse säilitamise poole. Ta tabas ära selle olemuse oma selge looduslapse mõistusega. Ta eitas visalt, et kõige kaunim elus — muusika ja kirjandus — võisid areneda niisugusel roiskunud pinnasel. Vastupidi, ta jäi kangekaelselt selle juurde, et need tekkisid ja säilisid tsivilisatsioonist mööda minnes ja sellest hoolimata.

„Näidake mulle seda paksu enesega-rahul olevat argpüksi," tavatses ta rääkida, „kes kunagi oleks loonud imekauni ideaali. Kõik inimese mõistuse ja südamega loodud helge ja kaunis on sündinud relvade tärinas, võitluses elu eest, puuduse ja nälja käes, surma ja hädaohu palge ees."

Ja Tarzan pöördus alati loodusesse tagasi erilise rõõmuga nagu armunu, kes on pikka aega vangikongi kivimüüride taga unistanud kohtumisest oma kallimaga.

11

Tegelikult olid Tarzani wazirid temast isegi kultuursemad. Enne kui liha süüa, keetsid nad seda ja pöörasid pea kõrvale paljudest asjadest kui roojastest, mida Tarzan pidas maiuspalaks.

Kuid silmakirjatsemise mürk oli nii tugev ja nakkav, et isegi otsekohene ja julge ahvinimene häbenes oma sõjamehi ega söandanud sünnipärastele ihadele voli anda. Ta sõi vastikut suitsuliha, samal ajal kui oleks eelistanud toorest ja värsket; ta tappis metslooma varitsuspaigast oda või noolega, sellal kui oleks tahtnud talle selga hüpata ja oma tugevad terved hambad kaela vajutada. Kuid Tarzanit polnud asjatult imetanud metsik emaahv: see, mida ta esialgu tunnetas ähmase soovina, kasvas lõpuks visaks kehaliseks vajaduseks. Ta ihkas äsjatapetud looma kuuma verd, tema musklid nõudsid võitlust võimsate džungliasukatega, võitlust elu ja surma peale, et ta võiks taas proovida oma jõudu, mis tema elu esimese kahekümne aasta jooksul oli andnud talle üheainsa õiguse — õiguse elada.

III. Džungli hääl

Oli öö. Tarzan lamas neljakandilises astelpõõsa okstest põimitud telgis, mis mõnevõrra kaitses teda ja sõjamehi metsloomade kallaletungi eest. Telgi kõrval põleva lõkketule juures pidas vahti üks waziri sõjameestest. Aeg-ajalt lõid pimeduses kiirgama kollased silmad, mis ainiti tulle vahtisid.

Rohkem kui tund aega vähkres Tarzan oma rohuasemel, suutmata uinuda. Lõvide nohin, köhimine ja teiste džungli-asukate lõrisemine kõlasid selle metsiku inglise lordi kõrvus võimsa kutsena. Kasutades juhust, et valvur pöördus teisale, tõusis ta püsti ja lükkas kuuldamatult nagu viirastus telgi seina kõrvale. Pimeduses läigatasid kollased silmad. Tarzan hüppas lähima puu otsa. Ülevoolavat elujõudu tunnetades sööstis ta mõnda aega ühe hiiglasliku puu otsast teise otsa. Seejärel ronis ta ülemistele, peenikestele ja kõikuvatele okstele. Siin näitas talle teed ere kuuvalgus, õrn tuul sahistas puulehtedes ja iga habras oks, millele ta astus, ähvardas teda surmaga.

Hetkeks ta peatus ning tõstis pea ja käed üles kuu Goro poole. Isaahvi hüüd oli vallandumas tema huulilt, kuid ta hoidis seda tagasi, kartes ajada ärevile oma wazirisid, kellele nende isanda metsik kutsung oli hästi tuttav.

Ta liikus nüüd aeglasemalt, hiilides okstel ettevaatlikult edasi. Ahvide Tarzan otsis saaki. Ta laskus maa peale ja sattus pilkasesse džunglipimedusse. Kuuvalgus ei pääsenud läbi tiheda lehestiku. Selles kohas kasvasid puud nii paksult,

et Tarzan pidi kogu aeg tüvede vahelt läbi pugema. Vahetevahel ta kummardus ja puudutas ninaga maad. Maas oli rohkesti igasuguste loomade jälgi. Nende hulgast leidis ta põder Bara värske jälje. Tarzanil läks suu vesiseks, tema rinnast vallandus madalahäälne lorin. Kadusid kunstliku vaoshoituse viimsed riismed. Tarzan oli taas ürgkütt ja ürginimene.

Ta läks tuule suunas, juhindudes lõhnadest, mida tavaline inimene poleks üldse tundnud. Bara oli vastaspoolele liikunud kiskjate jälgedest üle läinud, Tarzan leidis põdra omad lõhna järgi üles. Metssiga Horta jälgede magus-mõrk-jas lõhn ei suutnud põdra sõrast jäänud pehmet vürtsikat lõhna välja tõrjuda.

Ja siis hoiataski Tarzani peen haistmine, et põder on lähedal. Ta ronis uuesti puu otsa ja jätkas oma teed alumistel okstel, kust oli hõlpsam saaki otsida. Kuuvalgusest üleujutatud lagendikul jõudis Tarzan Barale järele. Ta liikus puude otsas käratult edasi, kuni jõudis otse põdra kohale.

Ahvinimene hoidis paremas käes pikka jahinuga, mis kunagi oli kuulunud tema isale. Tarzani südant täitis röövlooma metsik rõõm. Vnvuks jäi ta rippuma pahaaimamatu Bara kohale ja viskus siis äkki ülalt otse looma siledale seljale. Inimkeha raskuse all kukkus põder põlvili ja enne kui ta üles tõusta jõudis, oli vahe nuga läbistanud ta südame.Tar-zan hüppas oma ohvri korjusele tähistama võitu tavakohase kisaga, kuid just sel hetkel tõi tuul talle sõõrmetesse midagi niisugust, mis sundis ettevaatusele ning võidukisa talitsema. Ta jäi üksisilmi vahtima sinnapoole, kust tuul puhus, ning minuti pärast lõi lagendiku vastaspoolel kõrge rohi kahele poole laiali ja lagendikule astus majesteetlikult lõvi Numa. Jõudnud lagendiku keskele, jäi ta seisma ja põrnitses oma kollakasroheliste silmadega kadedalt õnnelikku jahimeest. Sellel ööl polnud Numal vedanud. Ahvinimese huulilt vallandus madal möiratus. Numa vastas samamoodi, kuid ei liikunud paigast. Ta vehkis tasakesi sabaga ega lasknud silmist Tarzanit, kes ülimalt rahulikuna põdra kerel kükitas ja tapetud looma tagakeha küljest endale vägevat lihakäntsakat lõikas.

See lõvi polnud iialgi varem kohtunud ahvide Tarzaniga ja oli nüüd täiesti nõutu. Tema ees seisis olend, kes välimuse ja lõhna poolest sarnanes inimesega (Numa oli

inimliha juba proovinud ja teadis, et kuigi see just eriti hästi ei maitse, on seda hoopis hõlpsam kätte saada kui mõnda muud), kuid selle olendi kiskjalik möire meenutas Numale tohutu suuri karvaseid vaenlasi. Ja nii ta seisis, julgemata paigast liikuda, samal ajal kui nälg ja sooja liha lõhn ärritasid teda lausa hullumiseni.

Tarzan pidas Numat kogu aeg silmas ja taipas, mis kiskja väikeses ajus toimus.

13

Kuid kiusatus oli liiga suur ja Numa võttis südame rindu. Tema saba tõusis äkki püsti ja Tarzan, kes teadis imehästi selle liigutuse tähendust, haaras äralõigatud liha-käntsaka hammaste vahele ja hüppas lähema puu otsa. Ekspressi kiirusel edasi tormanud Numa leidis tühja koha sealt, kus ta oli lootnud vaenlasega kokku põrgata.

Tarzani põgenemine ei tähendanud, et ta oleks olnud argpüks. Džungli elus valitsevad teised seadused kui meil, see rajaneb reeglitele, mis meile on täiesti arusaamatud. Oleks Tarzan näljane olnud, oleks ta kahtlemata jäänud paigale ja kohanud lõvi kui võrdne võrdset. Ta oli varem niimoodi küll ja küll talitanud ning tuli ette sedagi, et ta ise ründas lõvi. Seekord oli tal kõht täis ja kaasa kahmatud liha-käntsakas suurem, kui ta ära süüa suutis. Ent siiski ei võinud Tarzan ükskõikselt pealt vaadata, kuidas Numa tema tapetud põtra lõhki rebis. Selle jultunud lõvi upsakust tuli karistada. Tarzan otsustas iga hinna eest Numal maiustamise nurja ajada. Läheduses kasvas rohkesti suurte kõvade viljadega puid. Ühe seesuguse otsa hüppaski Tarzan nüüd orava kergusega ning hakkas kärmesti raskeid vilju noppima ja nendega suurt kassi loopima, kes sellest äkilisest pommitamisest marru läks. Pommirahe all ei saanud Numa Bara rappimist jätkata, ta vaid ulgus ja möirgas raevukalt, püüdis hoopide eest kõrvale põigata, kuid lõpuks pidi siiski taanduma.

Vihase lõrinaga eemaldus ta põdra kerest. Ent jõudnud lagendiku keskele, jäi ta äkki vait. Lõvi suur pea langes alla ja sirutus ettepoole, keha vajus maadligi, pikk saba lõi võbisema ja ta hakkas ettevaatlikult lagendiku teises servas kasvavate puude poole hiilima.

Tarzan muutus otsemaid valvsaks. Mis võis äratada Numa tähelepanu ja panna teda unustama oma lüüasaamist? Vaevalt oli lõvi puude taha kadunud, kui Tarzan tundis õhus inimese lõhna. Torganud ülejäänud lihatüki harulise oksa otsa, pühkis ta rasvased käed oma paljaste puusade külge puhtaks ja tõttas mööda puude latvu Numale järele. Lagendikult viis metsa alla lai sissetallatud rada. Kõrvu selle rajaga hiilis Numa, hoidudes puutüvede varju, kõrgel õhus tema kohal liikus aga viirastusena valge inimene. Mõlemad nägid saaki ühel ajal. Muide, peen haistmismeel oli neile juba varem teatanud, et see oli mustanahaline, lisaks aga teadis Tarzan veel sedagi, et see oli vana, talle võõras mees, sest nii rassil, sool kui ka vanusel on oma spetsiifiline lõhn.

See oli vana mees, kes tegi üksinda endale vaevaliselt teed läbi pimeda džungli: kortsus ja kuivetunud ätt, üleni rikutud inetutest armidest ja tätoveeringust. Tema õlgu kattis hüääninahk, halliks läinud kiirul ilutses aga selle

14

looma kuivanud pea. Kõrvadel olevate eriliste tundemärkide järgi tundis Tarzan temas ära nõia ja hakkas nüüd kärsitusega ootama, mida Numa kavatseb ette võtta. Tarzan ei sallinud nõidu. Kuid selsamal silmapilgul, kui Numa oli juba hüpanud, meenus äkki valgele inimesele, et kättemaks on magus ja et lõvi oli kõigest mõne minuti eest röövinud tema saagi.

Enda taga kuivanud okste praksumist kuuldes pööras mustanahaline nõid ümber ja nägi paarikümne sammu kaugusel tohutu suurt mustalakalist lõvi, kes joonelt tema poole tormas. Ja enne kui nõid toibuda suutis, oli ta juba Numa käppade vahel. Sel silmapilgul hüppas Tarzan oksalt alla, kukkus kogu raskusega kiskja turjale ja torkas

noa talle selga vasaku abaluu alla. Keeranud pika laka parema käe ümber, surus ta hambad lõvi kaela ja põimis oma võimsad jalad ta kere ümber.

Numa pistis valust ja raevust möirgama, tõusis tagajalgadele ning kukkus selili. Tarzanil oli ebainimlik jõud: lõvi hetkekski raudsest haardest lahti laskmata torkas ta vahetpidamata talle noaga küljekontide vahele. Õnnetu kiskja vähkres maas, hammustades ja kriipides õhku; ta lõrises ja kiskus end kokku, tegi uskumatuid pingutusi, et kätte saada kohutavat olevust, kes tal seljas istus. Tarzan ise oli üleni kriimustatud, läbi kolgitud ning kaetud Numa vere ja kleepuva poriga. Juba mitu korda pidi lõvi äärepealt ta oma seljast maha paiskama, kuid ahvide kasvandik ei nõrgestanud hetkekski haaret ega lasknud käest vaenlase paksu sakrunud lakka. Oleks ta seda teinud kas. või viivuks, oleks temast sedamaid saanud kõverate küüniste ja vahedate kihvade ohver.

Nõid lamas sealsamas, kus lõvi ta kätte oli saanud. Üleni lõhki rebitud ja verest tühjaks jooksmas, polnud tal jõudu tõusta ega põgeneda. Nii pidi ta tahes-tahtmata kahe džunglivalitseja vihast võitlust pealt vaatama. Tema aukuvajunud silmad lõid särama, hambutuid igemeid katvad kipras huuled hakkasid liikuma, pomisedes loitsusõnu tundmatutele deemonitele.

Tal polnud vähimatki kahtlust võitluse lõpu suhtes: loomulikult pidi veider valge mees saama suure Simba ohvriks! Kus seda kuuldud oli, et üksnes noaga relvastatud inimene oleks tapnud säärase võimsa metslooma?

Kuid äkki läksid mustanahalise silmad suureks: ta hakkas oma oletuste paikapidavuses kahtlema. Mis imetabane olend see siiski oli? Ta võitles Simbaga ega andnud metsloomade kuningale alla! Ja äkki elustus tema mälus ajaga tuhmunud pilt ammumöödunud päevadest: palju aastaid tagasi oli ta džunglis näinud nõtket valgenahalist noorukit, kes oli kihutanud hiigelahvide karja ees puude otsas. Vanamehe

15

silmad hakkasid pilkuma, neis peegeldus vaime ja paha-rette uskuva inimese hirm.

Nüüd ei murdnud vana nõid enam pead selle üle, kes tuleb võitjaks. Ta teadis, et see džunglijumal tapab Simba. Ja nüüd kartis ta oma saatuse pärast veelgi rohkem kui enne, mil oli kindel, et peab surema lõvi käppade vahel.

Ta nägi, kuidas lõvi hakkas verekaotusest nõrgenema, kuidas ta võimas keha värises ja tuikus. Siis lõpuks varises loom maha ega suutnud enam tõusta. Nõid nägi, kuidas metsavaim võidetud vaenlase seljast üles tõusis, jala ikka veel tõmblevale kehale pani, näo kuu poole tõstis ja säärase metsiku haukuva kisa kuuldavale tõi, nii et veri vana posija soontes tardus...

IV. Ennustus läheb täide.

Tarzan pöördus vanamehe poole. Ta ei tapnud Numat sugugi selleks, et päästa neegrit, vaid ainuüksi lõvile kättemaksuks. Aga enda ees abitut surevat vanameest nähes sigines tema metsikusse südamesse midagi kaastunde taolist. Oma noorusaastatel oleks ta hetkegi kõhklemata nõia tapnud, kuid tsivilisatsioon oli ka temale pehmendavat mõju avaldanud, ehkki ei teinud temast argpüksi ega hellikut. Ta nägi, et vanamees oli juba hinge heitmas ja kannatas. Kummardunud talle lähemale, vaatas Tarzan ta haavad üle ja peatas verejooksu.

„Kes sa oled?" küsis vanamees väriseva häälega.

„Olen Tarzan ahvide sugukonnast," kostis ahvinimene ja tema häälest ei kõlanud sugugi vähem uhkust, kui ta oleks öelnud: „Olen John Clayton, lord Greystoke."

Nõid võpatas ja sulges silmad. Kui ta need uuesti lahti lõi, paistis neist kindel otsus taluda mehiselt kõiki piinu, mida talle valmistab see hirmuäratav metsavaim.

„Miks sa siis ei tapa mind?" küsis ta.

„Misjaoks peaksin sind tapma," kostis Tarzan. „Sa pole mulle midagi halba teinud. Pealegi sured sa nagunii, lõvi Numa saatis su surma."

„Nii et sina poleks mind tapnud?"

Vanamehe värisevas hääles kõlas imestus ja umbusk.

„Vastupidi, ma oleksin su päästnud, kui oleksin suutnud," vastas Tarzan, „kuid see on võimatu. Miks sa arvasid, et ma su tapan?"

Vanamees vaikis silmapilgu. Kui ta uuesti rääkima hakkas, võis näha, et tal oli maksnud suurt vaeva südant rindu võtta.

„Ma tunnen sind juba ammu," alustas ta, „juba sellest

16

ajast, kui sa kuningas Mbonga riigi läheduses džunglis ümber hulkusid. Olin nõid juba siis, kui sa Kulonga ja mitu teist sõdalast tapsid, meie onne tühjaks röövisid ja meie mürgipa-ja minema viisid. Esialgu ei tundnud ma sind ära, siis aga meenus mulle valge nahaga ahv, kes elas koos karvaste ahvidega ja tekitas kuningas Mbonga küla rahvale rohkesti peavalu. See oled ju sina, metsade jumal, Munango Ksewati, kellele me oma onnide juurde aiataha toitu panime ning kes tuli ja kõik ära sõi! Enne kui suren, ütle mulle: oled sa inimene või saatan?"

Tarzan puhkes naerma

„Olen inimene," lausus ta.

Vanamees ohkas ja vangutas pead.

„Sa kavatsesid mu elu päästa," ütles ta, „ja ma tahan sulle selle eest tasuda. Olen vägev nõid. Kuula mind, valgenahaline! Sind ootavad ees rasked päevad. Ma lugesin seda omaenda verest, mida peopesale laiali määrisin. Mine tagasi, kuni pole hilja. Hädaoht ootab sind ees, hädaoht varitseb sind selja taga. Kuid see, mis ees, on hirmsam. Ma näen..."

Ta vakatas ning vedas pikalt ja vaevaliselt hinge, siis aga tõmbus väikeseks kipras tombuks ja oligi surnud.

Nii ei saanudki Tarzan teada, mida vanamees veel oma vere pealt näinud oli.

Oli juba väga hilja, kui ahvinimene telki tagasi jõudis ja oma sõjameeste keskele pikali heitis. Keegi polnud märganud tema lahkumist, keegi ei näinud ka tema tagasitulekut. Enne uinumist mõtles ta nõia hoiatusele ja ärgates meenutas seda uuesti. Kuid ta ei läinud tagasi: Ahvide Tarzan ei tundnud hirmu. Ent oleks ta vaid teadnud, mida valmistas saatus tema jaoks maailmas kõige kallimale inimesele, oleks ta puude latvu mööda koju tagasi lennanud ja jätnud Opari kulla iidse linna unustatud varakambritesse igaveseks lebama.

Selsamal hommikul mõni miil Tarzanist tagapool mõtiskles üks teine valge mees selle üle, mida ta oli öösel kuulnud, ning oli juba üsna lähedal sellele, et oma kavatsusest loobuda ja tagasi pöörata. See oli mõrvar Werper. öövaikuses kaugel enese ees oli ta kuulnud häält, mis täitis tema ara südame pöörase hirmuga. Iialgi elus polnud ta kuulnud niisugust häält. Ta poleks võinud uneski aimata, et see hääl võis tulla maise olendi kõrisj. Ta oli kuulnud isa-ahvi võidukisa, mille Tarzan oli kuu Goro palge poole saatnud. Werper oli siis värisema hakanud ja katnud näo kätega. Ja nüüdki eredas päevavalguses pani ainuüksi selle meenutamine teda värisema ja ta tahtis põgeneda tundmatu hädaohu eest, mida oli ennustanud öösel mööda džunglit kandunud kaja. Kuid belglast hoidis paigal veelgi suurem hirm — ta kartis oma isandat Ahmet-Zekki.

17

Ja seega siis kogu aeg, kui ahvide kasvandik Tarzan kangekaelselt endale Opari rusudes kindlusemüüride poole teed rajas, hiilis šaakalina tema kannul Werper. Ja kumbki ei teadnud, mis ootab neid ees.

Lageda oru serval, mille taga paistsid Opari kullast kuplid ja minaretid, jäi Tarzan seisma.

Ta tahtis sinna öösel maad kuulama minna, sest oli tõotanud leedi Jane'ile olla kogu selle rännaku kestel oma tegutsemises äärmiselt ettevaatlik.

öö saabudes asus ta teele. Werper, kes oli waziride salga järel mööda kaljusid roninud ja mäe tipus hiigelrahnude vahel end päev läbi varjanud, hiilis tema kannul.

Linna välismüüride ees kõrgus järsk graniitkalju. Just selles kaljus asuski sissepääs tunnelisse, mis viis Opari varakambrisse. Kogu maa-ala kalju ümber katsid kivirahnud ja nende taha varjudes võis Werper hõlpsasti märkamatuks jääda.

Kergelt ronis Tarzan ligipääsmatu kalju otsa. Ähkides ja higist nõretades ning hirmust värisedes, kuid kihutatuna täitmatust aplusest ja kartusest oma isanda ees, ronis tema järel ka Werper ja jõudiski viimaks kalju tippu. Tarzanit polnud näha. Werper peitis end suure rahnu taha — neid leidus siin üleval rohkesti —, kuid kuulmata Tarzani samme, tuli ta välja ja hakkas tähelepanelikult ümbrust silmitsema. Werper lootis, et tal õnnestub avastada aarete asukoht ja kaduda siit, enne kui Tarzan tagasi tuleb. Praegu tahtis belglane üksnes leida teed kulla juurde ning hiljem, pärast Tarzani lahkumist, naasta siia oma kaaslastega ja võtta kaasa nii palju kulda, kui nad kanda jaksavad.

Peagi märkas ta kaljus kitsast lõhet. Ajahambast ja arvukatest inimjalgadest lihvitud graniitastmed viisid kalju sisemusse. Werper laskus alla ja leidis end avause eest, mis suubus pikka pimedasse tunnelisse. Siin jäi belglane seisma: ta kartis tagasi pöörduva Tarzaniga kokku põrgata.

Samal ajal liikus Tarzan kobamisi mööda graniitkoridori aardekambri raske puust ukse poole. Silmapilk hiljem sei-siski ta keset kambrit. Nüüdseks juba ammugi puhkavad käed olid siia palju aastaid tagasi kokku kandnud arutu varanduse, mis kuulus nüüd sügaval Atlandi ookeani vete all lebava Atlantise valitsejaile.

Miski ei häirinud maa-aluse kambri hauavaikust. Sellest saadik, kui Tarzan viimast korda oli sulgenud enda järel massiivse ukse, polnud siin keegi käinud.

Ülevaatusega rahule jäänud, pöördus Tarzan tagasi. Werper jälgis kaljunuki tagant, kuni ta alt pimedusest trepist üles tuli. Tarzan väljus tunnelist ja suundus sinnapoole, kus orus ootasid oma isandat ustavad wazirid. Siis puges Werper ettevaatlikult peidust välja, sisenes pimedasse

avausse, kust nüüdsama oli väljunud Tarzan, ja kadus mustavasse koridori.

Kalju äärel jäi Tarzan seisma ja saatis orgu lõvi kõmiseva möirge. Kolm korda tõi ta kuuldavale oma märguande ja vakatas siis, kuulates tähelepanelikult hääbuvat kaja. Ja kaugelt oru lõpust kostis vastuseks samasugust möirgamist — üks, kaks, kolm korda. Waziride peamees Busuli oli kuulnud oma isanda kutset ja vastas talle.

Tarzan suundus uuesti varakambri poole. Ta teadis, et mõne tunni pärast jõuavad tema mustad sõjamehed siia, seni aga tahtis ta üles kanda nii palju kullakange, kui ta neid Busuli kohaletuleku ajaks võtta jõuab. Viie tunni jooksul, mis kulus Busulil selle maa läbimiseks, jõudis Tarzan varakambris käiavkuus korda. Ta tõi kalju äärele nelikümmend kaheksa ehedast kullast kangi. Iga korraga võttis ta endaga ühes kange sellise sületäie, mille raskuse all tavaline inimene oleks otsemaid kokku varisenud, kuid tema vägilase-kogu ei avaldanud vähimatki väsimusmärki. Viimaks jõudsid pärale ka tema sõjamehed ja köie abil, mille Tarzan oli just selle tarbeks kaasa võtnud, tõmbas ta nad üksteise järel kalju tippu.

Kuus korda käis Tarzan varakambri vahet ja kuus korda peitis Werper end koridoris pimeda nuki taha. Kui Tarzan seitsmendat korda Werperist möödus, käis ta kannul veel viiskümmend sõjariistus meest.

Viiekümnest eebenipuu värvi sõjamehest said kandjad üksnes armastusest vägeva valge mehe vastu. Ainult tema üksinda võis oma käsuga sundida julma ja kõrgi suguharu poegi tegema tööd, mis polnud vaprate sõjameeste vääriline. Nii toodi hoidlast välja veel viiskümmend kaks kangi. Koos nendega, mis Tarzan varem oli üles kandnud, oli nüüd kokku sada kangi, ja need kavatses ta kaasa viia.

Kui viimane waziri oli kambrist väljunud, tuli Tarzan tagasi, et heita veel kord pilk Atlantise muinasjutulisele varandusele. Kaks tema sooritatud röövkäiku polnud sellele kullalasule mingeid jälgi jätnud. Tarzan oli kaasa võtnud küünla. Esimest korda paljude sajandite kestel hajutas selle värelev leek kambri pilkase pimeduse. Sellest saadik, kui inimesed siit lahkusid ja kambri unustasid, polnud siia pääsenud ainsatki valgusekiirt. Tarzanile meenus, kuidas ta esimest korda oli kongi astunud. Ta oli selle leidnud täiesti juhuslikult, põgenedes maa-alusest templist, kuhu päikese-kummardajate ülempreestrinna La ta peitnud oli.

Taas tõusis tema vaimusilma ette pilt templist, kui ta kinniseotuna ohvrialtaril lamas ja kui La kõrgele tõstetud noaga tema kohal seisis. Kahel pool altarit seisid reas preestrid ning preestrinnad, oodates fanaatilises ekstaasis

19

tema esimest kuuma verejuga, et täita sellega kuldpeekrid ja tühjendada need Leegitseva Jumala auks.

Talle meenus, kuidas hullunud preester Tha oli ohvritalituse katkestanud ja raevunult kaaslaste kallale tormanud ning kuidas need loomastunud preestri eest olid plehku pannud. Seejärel oli hull Lale kallale tunginud ja tema, Tarzan, preestriga võitlema läinud ning heitnud preestrinna jalge ette surnud inimese, kes oli tahtnud röövida tema au.

Üksteise järel elustusid pildid tema mälus, samal ajal kui ta tumekollaseid metallkange silmitses. Ta oleks tahtnud teada, kas seal üleval tema pea kohal rusudes linna templites valitses ikka veel La. Kas tõesti sunniti teda lõpuks ühinema ühega nendest vastikutest preestritest? Milline julm saatus niisuguse võluva tütarlapse jaoks! Tarzan rapsas peaga, otsekui oleks tahtnud tõrjuda endast eemale kõiki neid mõtteid, kustutas vilkuva küünla ja pöördus väljapääsu poole.

Tarzanist tagapool ootas belglane tema lahkumist. Werper oli teada saanud saladuse, mille pärast Tarzan oli siia tulnud. Ahmet-Zeki käsilane võis nüüd rahumeeli teda ootavate sõprade juurde tagasi minna, juhtida nad varakambrisse ja viia kaasa nii palju kulda, kui nad iganes kanda oleksid jaksanud.

Wazirid olid juba jõudnud koridori teise otsa. Nad ronisid üles, hingates rõõmuga värsket õhku ja tervitades tähistaevast. Siis viimaks ärkas ka Tarzan, tõrjus teda vallanud mälestused eemale ja hakkas pikkamisi neile järele minema.

Veel üks kord — ja arvatavasti jäi see viimaseks — sulges ta enda järel unustatud varakambri massiivse ukse. Tema selja taga pimedas ajas enda jalule Werper ja sirutas oma surnud ihuliikmeid.

Ta sirutas välja käe ja silitas armastusega kõige lähemas reas ühte kullakangi. Tõstnud selle üles paigast, kus kuld oli lebanud juba igivanast ajast saadik, kaalus Werper seda käes ja surus siis piiritu apluse tuhinas rinnale.

Samal ajal unistas Tarzan õnnelikust kojupöördumisest, oma kaela ümber põimuvatest õrnadest kätest, näo vastu liibuvast soojast põsest. Ja äkki sugenes nende rõõmsate mõtete sekka meenutus vanast nõiast ja tema ennustusest... Tarzani sulnis unelm tuhmus.

Paar lühikest kiiret silmapilku purustasid nende kahe inimese lootused. Üks unustas teda haaranud meeletu hirmuga kulla, kalju küljest lahtimurdunud terav kild lõi teisele pähe sügava haava ja see inimene unustas absoluutselt kõik, mis oli olnud tema senises elus.

20

V. Leegitseva Jumala altar

Juhtus see hetkel, mil Tarzan oli ukse sulgenud ja suundus väljapääsu poole. Ümberringi valitses vaikus ja rahu. Äkki hakkas maapind vappuma. Hiiglasuured graniidilah-makad murdusid koridori laest lahti ja kukkusid alla, ummistades läbipääsu. Võimsad graniitseinad lõid vankuma, pragunesid, vajusid kaardu ja jäid rusude kohale rippuma. Ülalt varisenud kivipank paiskas Tarzani vastu ust. See avanes tema keha raskuse mõjul ja Tarzan prantsatas põrandale.

Suures toas, kus asus kuld, oli maavärin tekitanud vähem kahjustusi kui koridoris. Ülemistest ridadest oli mõni kullakang maha kukkunud, laest oli lahti murdunud graniidipank ja põrandale kildudeks purunenud, seintesse tekkinud praod, kuid seinad püsisid siiski püsti.

Esimese tõuke järel jäi kõik rahulikuks. Werper, kes oli kohe algul põrandale kukkunud, ajas end püsti ja veendus, et on elus ning terve. Käsikaudu kobades koperdas ta toa vastasseinani, kuhu Tarzan oli jätnud küünla: see oli vahaga ühe kullakangi peale kinnitatud.

Tikkudega, mis tal taskus juhtusid olema, leidis belglane lõpuks, mida oli otsinud. Kui nõrk küünlaleek pilkast pimedust vähehaaval hajutama hakkas, ohkas Werper kergendatult. Pimeduses oli ta oma olukorda märksa lootusetumaks pidanud.

Pikkamisi harjusid silmad valgusega ja ta pöördus ukse poole. Praegu oli tal kõigest üksainus soov: põgeneda, nii kiiresti kui vähegi võimalik põgeneda sellest kohutavast hauast! Aga kui ta ukse ees põrandal liikumatult lamava hiiglase paljast keha märkas, taganes ta äkilises kartuses, et teda võidakse näha. Pärast hoolikamat silmitsemist rahunes Werper pisut, sest jõudis veendumusele, et inglane oli surnud. Tarzani peas haigutavast rängast haavast nirises verd ja kivipõrandale oli juba tekkinud vereloik.

Werper hüppas rutakalt üle Tarzani keha ja kiirustas koridori. Talle ei tulnud silmapilgukski pähe mõtet abistada inimest, kes võib-olla polnudki veel surnud, vaid löögist ja verekaotusest üksnes minestanud. Werper mõtles ainult sellele, kuidas ise oma nahka päästa. Kuid viivuks elustunud lootus kustus taas: ukse juures ummistasid koridori alla-varisenud kivihunnikud.

Tal ei jäänud üle midagi muud kui varakambrisse tagasi minna. Ta võttis küünla ja hakkas tuba uurima. Otse koridori vastas märkas ta teist ust. Werper tõukas seda ja hingede kriiksudes paiskus uks valla. Selle taga oli teine, samasugune kitsas koridor. Werper läks seda mööda edasi ja jõudis

21

peagi kivitrepi juurde, mis viis üles. Paarkümmend jalga kõrgemal algas uus koridor. Hubisev küünlaleek valgustas Werperi teed. Ta oli õnnelik selle viletsa vanamoelise valgusallika üle, mida ta tund aega tagasi oleks arvatavasti üksnes põlastavalt vaadanud. Äkki pidi ta seisatama. Otse tema jalge ees haigutas sügav auk ja ilmselt lõppes siin tunnel.

Tähelepanelikumal silmitsemisel nägi Werper, et see must auk kujutas endast midagi ümmarguse šahti taolist. Ta tõstis küünla augu kohale ja nägi sügaval all veepinnal valguse vastuhelki värelemas. See oli kaev. Tõstnud küünla kõrgemale, hakkas ta pimedusse vahtima. Teisel pool läks tunnel uuesti edasi. Aga mismoodi üle selle kaevu hüpata?

Werper mõõtis mõttes kaugust kaevu vastaspooleni ja pidas aru, kas tasub proovida sellist tohutut hüpet teha. Tema mõtisklused katkestas läbilõikav kisa, mis järk-järgult kõrgenedes lõppes paari-kolme kurjakuulutava vingatuse-ga. Hääl sarnanes inimese omaga, kuid kisa oli nii kõva ja võigas, otsekui oleks seda teinud suur patune, kes põrgutule piinade käes vaevles.

Belglane hakkas värisema ja vaatas kohkunult üles, kust see kisa kostis. Kõrgel pea kohal nägi ta killukest taevast, mis oli täis tipitud eredaid tähti. Ta oli juba valmis appi hüüdma, kuid see hirmuäratav hääl ei lasknud tal seda teha. Seal, kust selline hääl kostis, ei võinud elada inimesed. Ta ei julgenud oma siinolekust selle linna elanikele märku anda, olid nad siis kes tahes. Ta needis end, et oli niisuguse asja peale välja läinud, ja kahetses kibedasti, et ei pöördunud kohe tagasi Ahmet-Zeki laagrisse. Ta oli isegi valmis andma end Kongo sõjavõimude kätte, kui see vaid oleks võinud teda päästa sellest lootusetust olukorrast, milles ta praegu viibis.

Õudusest halvatud, kikitas Werper kõrvu. Kuid kisa ei kordunud. Pöörasest hirmust piitsutatuna söandas ta lõpuks teha hulljulge hüppe. Taganenud umbes paarkümmend sammu, kogus ta jõudu, võttis hoogu, tegi kaevu servast ära-tõuke ja hüppas. Ja sel silmapilgul kustus tema käes küünal. Ta lendas ettepoole, käed õieli, et millestki kinni haarata juhul, kui jalad ei peaks tabama kindlat pinda.

Ta kukkus põlvili tunneli vastaspoolele kivipõrandale ja saadud hoop paiskas ta kohe tagasi. Mõneks silmapilguks klammerdus ta kramplikult kivide külge ja jäi lõpuks kaevu õõne kohale rippuma. Tema jalad kõikusid musta kuristiku kohal, ülakeha aga ulatus üle kaevu ääre. Kuid ta oli siiski terve. Mitu minutit ei julgenud ta end liigutada, vaid rippus selles asendis edasi, nõretades higist ja nõrgenedes iga hetkega. Kuid tal õnnestus siiski äärmise ettevaatusega üles ronida ja tunnelisse roomata. Siin vajus ta täiesti jõuetuna

põrandale pikali, püüdes oma vapustatud närvidest jagu saada.

Hüppe ajal oli Werper küünla maha pillanud. Talle tuli pähe, et see pidi kukkuma koridori, mitte aga kaevu pimedasse tühjusse. Ta ajas end üles ja hakkas neljakäpakil roomates kannatlikult ja jonnakalt enese ümber kobama. See tilluke küünlajupp oli talle praegu võrratult kallim kui kõik Opari muinasjutulised aarded. Ja kui ta selle lõpuks leidis, surus ta küünlajupi rinnale ja kukkus põrandale nõrkusest ja erutusest nuttes. Belglane lamas selles asendis küllaltki kaua, ta värises ja tundis end täiesti rusutuna. Olles mõnevõrra jõudu kogunud, sundis ta end istukile tõusma, võttis taskust tikud ja süütas kallihinnalise küünla. Valges oli tal kergem oma närvidega toime tulla ja nii hakkas ta uuesti edasi liikuma, otsides väljapääsu sellest hirmuäratavast labürindist.

Werperi kujutlusvõimet jälitas ikka veel võigas kisa, mis oli kostnud iidse kaevu ülemisest avausest, ja omaenese sammude kaja pani ta võpatama. Ta polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui märkas oma suureks meelehärmiks, et teed tõkestas kivisein. Mida see võis tähendada?

Werper oli tark ja haritud mees. Elu sõjaväes polnud teda asjatult õpetanud pead tööle panema neil juhtudel, kus jõud üle ei käinud. Niisugusel kinnisel, tupikuga lõppeval tunnelil ei olnud mõtet: see pidi kindlasti jätkuma teisel pool seina. Ilmselt oli kellelgi kunagi ammu tarvis olnud see läbipääs sulgeda. Küünlavalgel hakkas Werper seina lähemalt uurima. Oma suureks rõõmuks nägi ta, et õhukeseks tahutud kivid olid laotud seina mörti kasutamata. Ta proovis ühte kivi välja tõmmata, see andis hõlpsasti järele. Üksteise järel võttis ta kive seinast välja ja vähehaaval tekkis avaus, kust võis läbi pugeda. Werper tegigi seda ja teisel pool seina leidis end avarast madalast toast. Ühes seinas oli suur uks. Werperil ei tulnud selle avamiseks vaeva

näha, sest uks oli väljastpoolt lukustamata. Selle taga algas pikk pime koridor. Belglane hakkas mööda koridori edasi minema, ent vaevalt sai ta astuda paar sammu, kui lõpuni põlenud küünal ta sõrmi kõrvetas. Vandudes pillas ta selle maha. Väike tahijupp hakkas pragisema ja kustus.

Werperit ümbritses taas pimedus. Õnnetul desertööril jooksid hirmujudinad üle selja. Ta ei teadnud, millised augud ees ootasid ja missugused ohud teda varitsesid, kuid tundis, et iialgi varem polnud vabadus temast nii kaugel olnud kui praegu. Ümbritsev pimedus mõjus talle rusuvalt.

Ta hakkas pikkamisi edasi liikuma, hoidis kätega seinast kinni ja kobas jalaga, enne kui astus järgmise sammu. Werper ei suutnud endale teadvustada, kui kaua ta sellisel moel edasi oli liikunud, kuid tundes, et sellele tunnelile ei

23

tulegi lõppu, otsustas ta pikali heita ja puhata, enne kui oma teekonda jätkab.

Kui ta ärkas, ümbritses teda ikka seesama pimedus. Ta ei teadnud, kui kaua ta oli maganud, võib-olla ühe sekundi, aga võib-olla ka terve päeva, kuid igatahes oli ta tõepoolest maganud ja tundis end nüüd puhanuna, reipana ja näljasena.

Belglane hakkas uuesti käsikaudu edasi liikuma. Seekord ei tarvitsenud seda kuigi kaua teha. Koridor lõppes suure valge toaga. Valgus tungis siia läbi laes oleva avause, mille juurde viis põrandalt kõrge kivist trepp. Üleval kõrgel mängis päikesevalgus massiivsetel sammastel, mille ümber oli põimunud metsviinamari. Werper jäi kuulatama. Kusagil tihedas lehestikus sahistas tuul, ülalt kostis lindude kähedat häälitsemist ja pärdikute lakkamatut vadistamist.

Pikemalt mõtlemata ronis Werper trepist üles ja leidis end keset sõõrikujulist siseõue. Otse tema ees kõrgus kivist ohvri-altar, kaetud üleni tumepruunide plekkidega. Werper ei pannud neid plekke praegu tähele ja nende päritolu sai talle selgeks alles pärastpoole. Peale altaritaguse põrandas oleva augu, kustkaudu Werper maa alt üles oli tulnud, oli siin veel mitu ust. Õue piirasid igast küljest sektoritena kõrged lahtised rõdud. Inimtühjades varemetes hullasid ahvid, ereda sulestikuga linnud lendasid sambalt sambale ja tiirlesid kõrgel ülemistel rõdudel, kuid miski ei reetnud inimese kohalolekut. Werper hingas kergendatult, nagu kivi vajus südamelt.

Ta astus sammu ühe ukse poole ja jäi äkki seisma, õudusest rabatud.

Peaaegu ühel ajal paiskus kivimüüris valla mitu ust ning trobikond pentsikuid inimesi pudenes sealt välja ja tormas belglase kallale.

Need olid Opari linna Leegitseva Jumala preestrid, needsamad hatused, jässakad, lühikesekasvulised peletised, kes palju aastaid tagasi olid Jane Claytoni oma templisse ohvrialtarile lohistanud.

Nende pikad käed, lühikesed rangis jalad, lähestikku asetsevad õelad silmad ja madalad lamedad laubad andsid neile niisuguse metsiku, kiskjaliku välimuse, et belglasel tardus veri soontes. Meeleheitliku karjatusega tormas ta tagasi trepi poole, mille kaudu oli alles nüüdsama maa alt üles roninud, kuid hirmuäratavad peletised tõkestasid tal tee ja võtsid ta kinni. Werper langes nende ette põlvili ja roomas maas, anudes halastust, kuid nad sidusid ta kinni ja lohistasid mööda põrandat ohvrialtari jalamile.

See, mis nüüd järgnes, oli vaid selle protseduuri kordamine, mis oli varem ette võetud Tarzani ja Jane Claytoniga. Templisse sisenesid Leegitseva Jumala teenrid ja nendega koos ülempreestrinna La. Werper tõsteti maast üles ja

24

asetati põigiti ohvrialtarile. Ta laup kattus külma higiga, kui La vaheda ohvrinoa ta kohale tõstis. Nagu läbi udu kandusid temani surmahümni helid, tema silmad olid naelutatud preestrite ja preestrinnade käes olevate väikeste kullast peekrite külge.

Nüüd kohe täidavad need vampiirid oma peekri tema kuuma punase verega ja kustutavad sellega oma ebainimlikku janu!

Oo, kui ta vaid võiks minestusse vajuda, mitte hoomata ega tunda, kuidas noa vahe tera ta südamesse tungib!

Äkki kõlas otse ta kõrvade juures hirmuäratav möiratus. Nuga värahtas ülempreestrinna käes, tema silmad läksid õudusest pärani. Ülejäänud preestrinnad tormasid metsikult kriisates suures segaduses uste poole. Preestrid kisendasid raevust ja hirmust. Werper ajas kaela õieli, et näha, mis Leegitseva Jumala sulaste hulgas sellist paanikat oli tekitanud. Ja kui see tal lõpuks õnnestus, tardus ta hirmust: keset templit seisis hiiglaslik lõvi ja tema julmade käppade all lebas esimese ohvri koledasti moonutatud laip.

Kõrbekuningas möiratas uuesti ja heitis ohvrialtari poole kurja pilgu. La võpatas, lõi vankuma ja kukkus nagu niidetult Werperile otsa.

VI. Araablasest röövel

Niipea kui Busuli oma sõjameestega neid maavärina ajal vallanud hirmust toibunud olid, pöördusid nad aega viitmata tunnelisse tagasi. Nad läksid otsima Tarzanit ja kahte wazirit, kes olid kaduma jäänud.

Kogu koridor oli kaljurusudest ummistunud. Kaks päeva töötasid wazirid kätele puhkust andmata, rajades endale teed oma kaaslaste juurde. Pärast uskumatult ränki ponnistusi õnnestus neil viimaks ainult mõne jardi pikkuselt tee vabastada ja tuua rusude alt välja ühe kaaslase moonutatud laip.

Tunneli puhastamist jätkates hõikasid nad valjusti oma valget isandat ja mustanahalist kaaslast, kuid pimedast sügavusest ei kostnud vastu ühtegi häält. Veendunud, et Tarzan ja neeger olid rusude all surma saanud ega vaja enam abi, loobusid wazirid lõpuks otsingutest. Nad vaatasid viimast korda pisarsilmil oma isanda hukkumispaika, tõstsid siis õlale rasked kullakangid, mis pidid valmistama nende armastatud emandale kui mitte rahu ja rõõmu, siis vähemasti mõningaid mugavusi, ning asusid läbi Opari inimtühja sünge oru ja ürgmetsade tagasiteele Greysto-ke'ide kauge kodu poole.

Ustavad wazirid poleks osanud uneski aimata, mis sündis parajasti selles õnnelikus, rahuküllases majas!

25

Põhja poolt tuli Ahmet-Zek, kelle oli välja kutsunud belglase kiri. Talle järgnes kogu tema araablastest ja neegritest koosnev jõuk. Need araablased olid kõik tagaotsitavad paadunud kurjategijad ja paremad polnud ka neegrid: nad olid värvatud kõige tooremate st ja metsikumatest suguharudest, kelle maadest araablastest röövlid karistamatult läbi rändasid.

Esimesena märkas kurjakuulutava karavani lähenemist Mugambi, must Herakles, kes oli Tarzanit saatnud kõigil tema rännakutel Džunglisaarelt Ugambi ülemjooksuni ja temaga palju kordi hädaohtusid jaganud.

Tarzan oli ta nimetanud leedi Greystoke'i kaitsma jäänud sõjameeste pealikuks. Vapramat ja ustavamat kaitsjat oleks olnud raske leida. See must hiiglane oli metsik kartmatu sõdalane, kelle mõistus ja ustavus ei jäänud alla tema kasvule ega julmusele.

Sammugi maha jäämata järgnes ta oma emandale, kui viimane avaldas soovi jahti pidada või lagendikul ratsutada, et peletada üksindustunnet ja igavust. Kui ta aga koju jäi, püüdis Mugambi kogu aeg tema läheduses viibida.

Röövlid olid majast veel üsna kaugel, kui Mugambi terav pilk neid märkas. Ta seisatas, silmitsedes tähelepanelikult lähenevat karavani, siis aga keeras ümber ja

ruttas jooksujalu neegrionnide poole, mis paiknesid majast mõnesaja jardi kaugusel. Ta kutsus kokku sõjamehed, kes olid tegevuseta oma onnide juures kükitanud või pikutanud, ja käskis neid lahinguks valmistuda. Mustanahalised haarasid kilbid ja relvad. Mõned jooksid nurmele põllutöölisi ja karjuseid läheneva hädaohu eest hoiatama, ülejäänud siirdusid Mugambi järel Greystoke'ide maja juurde.

Kaugel lagendikul keerles tolmupilvi, mis tõusid Ahmet-Zeki karavani liikumisest. Mugambi polnud kindel, et need olid vaenlased, kuid ta oli kogu oma pika elu veetnud metsikus Aafrikas ja kohtunud mitu korda niisuguste kutsumata külalistega. Mõnikord tulid nad kõige sõbralikumate kavatsustega, mõnikord aga sõjaga, ent iialgi ei võinud nende saabumise eesmärki ette aimata. Igaks juhuks oli kõige parem alati valmis olla. Mugambile ei meeldinud sugugi kahtlane kiirus, millega võõrad majale lähenesid.

Greystoke'ide maja polnud kohandatud kaitseks. See polnud isegi püsttaraga ümbritsetud. Tarzan oli selle ehitanud talle piiritult ustavate waziride maale ega arvanud, et mõni vaenlane julgeb kallale tungida.

Igaks juhuks olid aknad varustatud raskete puust luukidega, et kaitsta neid vaenlase noolte eest. Kui leedi Grey-stoke rõdule ilmus, hakkas Mugambi aknaluuke alla laskma.

„Mis on, Mugambi?" hüüatas ta. „Mis juhtus? Misjaoks sa luugid alla lased?"

26

Mugambi osutas lagendikule, kust nüüd paistis juba selgesti salkkond valgeid ratsanikke.

„Need on araablased," selgitas ta. „Nad tulid siia pahade kavatsustega. Vististi said nad teada, et Suurt Bwanat ei ole kodus."

Õitsvate põõsaste taga võsast raadatud niidul nägi Jane Clayton oma waziride läikivaid kehasid. Päike säras nende odade metallteravikel, kuldas peakatete kirevaid sulgi ning helkis nende mustadel õlgadel ja samakatel nägudel. Missugune hädaoht võis teda kohutada, kui tal olid säärased kaitsjad?

Araablased olid majast veel ainult saja jardi kaugusel. Mugambi ruttas oma sõjameeste juurde. Ta astus ette ja hõikas valjul häälel võõraid. Ahmet-Zek ajas end sadulas sirgu ja jäi salga ette seisma.

„Araablane," hüüdis Mugambi, „mida sa siit tahad?"

„Me tulime rahus," vastas Ahmet-Zek.

„Siis pöörake ümber ja minge rahus minema," kostis Mugambi. „Meil pole teid siin vaja. Araablase ja waziri vahel ei saa olla rahu."

Mugambi polnud päritolult waziri, kuid olles vastu võetud selle suguharu liikmeks, sai temast suguharu au ja traditsioonide kõige innukam kaitsja.

Ahmet-Zek lähenes oma sõjaväe ühele tiivale, lausus midagi vaikselt ja järgmisel silmapilgul andsid araablased Mugambi vägede pihta kõrvulukustava kogupaugu. Kaks musta sõjameest kukkus maha, ülejäänud tahtsid rünnakule tormata, kuid Mugambi hoidis neid tagasi: ta oh niisama ettevaatlik kui vapper. Ta teadis, kui kasutu oleks olnud rünnata musketitega relvastatud ratsamehi. Osa oma sõjaväest oli ta paigutanud põõsaste taha aeda, osa peitnud teistesse kohtadesse maja lähedusse, kuus meest aga saatnud majja ning andnud neile kõva käsu emandat majast mitte välja lasta ja teda omaenese elu hinnaga kaitsta.

Kõrbepoegade sõjataktikat järgides rivistas Ahmet-Zek oma väe üles pika kitsa ringjoonena ja kihutas siis tuhatnelja Jane Claytoni maja poole. See osa ringjoonest, mis waziridele kõige lähemal oli, avas püssidest turmtule põõsaste pihta, mille taga varjasid end Mugambi sõjamehed. Wazirid omakorda külvasid endale kõige lähemad vaenlased üle tabava noolterahega.

Wazirid, keda üldiselt tunti osavate vibuküttidena, näitasid sel päeval tõepoolest oma meisterlikkust. Nii mõnigi tõmmu ratsanik, haaranud kätega õhku, varises hobuse seljast maha, surmav nool südames. Kuid jõud olid ebavõrdsed. Araablasi oli liiga palju: nende kuulid tungisid põõsastest läbi ja tabasid märki, mida araablastest laskurid ise ei märganudki. Samal ajal lähenes Ahmet-Zek, teinud

27

poole miili kauguselt ringi ümber maja, sellele kaitsmata küljest, kiskus maha osa varbtarast ja tungis oma sõjameestega Greystoke'ide valdustesse.

Metsiku galopiga kihutasid nad mööda välju hetkekski peatumata, et varbtara lõhkuda. Nad kappasid otsejoones edasi, ületades takistusi sellise kergusega, otsekui lendaksid õhus.

Mugambi nägi neid, kutsus oma ellujäänud sõjamehed kokku ja tormas maja kaitsma. Rõdul seisis leedi Greystoke, püss käes. Tänu oma kõvadele närvidele ja külmaverelisele rahulikkusele sihtis ta väga osavalt ja nii mõnigi araablane oli tema valdustesse jultunud sissetungimise eest oma karistuse juba kätte saanud, sest pealetungivale jõugule kappas vastu ratsanikuta hobuseid.

Mugambi lükkas emanda majja ja valmistus hõrenenud sõjaväega viimseks heitluseks.

Karjudes ja pea kohal püsse viibutades kappasid araablased edasi. Jõudnud rõduni, jäid nad ühekorraga seisma ja andsid kogupaugu waziride pihta, kes oma pikkade ovaalsete kilpide taga põlvitades neid noolterahega vastu võtsid. Need kilbid võisid pakkuda kindlat kaitset vaenlase noole eest või tõrjuda oda, kuid araablastest laskurite tinakuulide vastu olid päris kõlbmatud.

Majja varjunud wazirid saatsid araablaste pihta nooli pooleldi allalastud aknaluukide tagant. Rõdul olijatega võrreldes oli nende olukord turvalisem ja nende nooled tabasid paremini märki, seetõttu varjus Mugambi pärast esimest rünnakut kõigi oma sõjameestega majja.

Vahetpidamata tulistades liikusid araablased pikkamööda edasi ja sulgesid lõpuks väikese kindluse tihedasse piiramisrõngasse. Majast lastud nooled vihisesid nüüd üle araablaste pea, nemad aga võisid karistamatult tulistada akendesse. Üksteise järel langes waziride sõjamehi. Vastuseks araablaste püssipaukudele lendas nooli aina harvemini. Ahmet-Zek andis käsu tormijooksuks. Tulistamist jätkates sööstsid verejanulised araablased rõdule. Leedi Greystoke'i kaitsjate nooltest langes umbes tosin kurjategijat, kuid enamik jõudis ukseni ja hakkas seda püssikabadega lõhkuma. Koos puruneva ukse raginaga kärgatas püssipauk: see oli leedi Greystoke, kes tulistas julma vaenlast läbi ukse.

Mõlemal pool ust langes mehi nagu loogu, kuid uks oli nõrk kaitse. Viimaks andis see ründajate survele järele ja lendas pilbasteks. Tumedanahaliste mõrvarite jõuk tungis tuppa. Seal nurgas seisis Jane Clayton, ümbritsetuna käputäiest ustavatest kaitsjatest. Põrandat katsid oma elu andnud meeste surnukehad. Tema sõjameeste ees seisis hiiglane Mugambi. Araablased tõstsid püssid palge, et visade waziride

28

pihta viimane kogupauk tulistada, kuid nende ninamehe ähvardav röögatus peatas neid.

„Ärge tulistage naist!" karjus Ahmet-Zek. „Kes talle vähimatki viga teeb, selle löön maha! Võtke ta kinni elusalt."

Araablased tormasid toa nurga poole, kuid neid võtsid vastu waziri sõjameeste rasked odad. Õhus lõid välkuma mõõgad, pikad püstolid kuulutasid waziridele oma mürisevat surmaotsust. Mugambi virutas oda lähima vaenlase pihta säärase jõuga, et see läbistas araablase keha, siis rebis ta teise araablase käest püstoli ning hakkas

sellega vasakule ja paremale hoope laduma, purustades pead kõigil, kes tema emandale läheneda julgesid.

Tema eeskuju järgides võitlesid kolm-neli ellujäänud wazirit nagu saatanad, kuid üksteise järel langesid ka nemad ja lõpuks jäi Mugambi üksinda Tarzani kaasa elu ja au kaitsma.

Teisest toanurgast jälgis Ahmet-Zek ebavõrdset võitlust ja õhutas oma lemmikuid. Ta hoidis käes kalliskividega kaunistatud musketit. Ta pani selle pikkamisi palge, oodates hetke, millal võib tulistada Mugambit, riskimata tabada naist või kedagi oma kaaslastest. Mugambi jätkas raevukalt teda ründavate araablaste tagasilöömist. Kuid Ahmet-Zek vajutas päästikule ja ühegi oigeta kukkus ustav neeger oma emanda jalge ette.

Jane Clayton piirati otsekohe sisse ja temalt võeti relv. Sõnatult tassisid araablased ta majast välja. Ahmet-Zeki hiiglasest teener tõstis ta sadulasse ja kuna teised tormasid majja ja kõrvalhoonetesse, et kokku kahmata kõike, mida võis kaasa võtta, sõitis ta naisega väravast välja ja jäi oma peremeest ootama.

Jane Clayton nägi, kuidas röövlid tõid tallist välja hobused ja ajasid karjamaalt ära kariloomad. Ta nägi, kuidas nad rüüstasid tema maja, tassisid välja kõik, mis nende arust vähegi väärtuslik oli. Ta nägi, kuidas mehed põlevate tõrvikutega ringi jooksid ja tuleleegid haarasid selle, mis Greystoke'ide majast oli järele jäänud.

Kui röövlid olid sel moel oma viha välja valanud ja saamahimu rahuldanud, kogunesid nad värava juurde ja hakkasid siis põhja poole ratsutama, viies endaga kaasa Jane Claytoni. Naine nägi suitsu ja tuleleeke kõrgele taevasse tõusmas, kuni teekäänakul varjas kõrge mets ta silmist masendava pildi.

Greystoke'ide maja oli üleni leekides. Tuli tungis juba esimesse tuppa. Pikad tulekeeled nilpsasid põrandal lebavaid surnukehi. Äkki üks laipadest liigutas end. See oli hiiglaslik neeger. Ta keeras end küljeli ja avas verest nõretavad silmad. Mugambi, keda araablased olid surnuks pidanud, oli

29

elus. Ta ajas end vaevaliselt neljakäpakile ning hakkas läbi hingematva suitsu ja leekide pikkamööda ukse poole roomama.

Iga samm nõudis talt uskumatuid pingutusi, mitu korda kukkus ta jõuetult põrandale, kuid ajas end jälle üles ja jätkas oma teed. Talle tundus, et on roomanud juba lõpmatult kaua, enne kui jõudis rõdule. Tuba kujutas endast nüüd hõõguvat hiigelahju. Ta roomas rõdu trepini, veeres astmetest alla aeda ja, võtnud kokku viimse jõu, kadus põõsaste värskendavasse jahedusse.

Ta lamas seal kogu öö. Aeg-ajalt kaotas ta teadvuse, kuid piinav valu tõi ta uuesti meelemärkusele, ja siis jälgis ta metsiku raevuga, kuidas tulesambad põlevatest onnidest ja nurmedelt süngelt taeva poole tõusid.

Üsna tema lähedal möiratas näljane lõvi, kuid neeger ei pannud seda tähele. Tema mõtteid ja hinge täitis vaid üksainus iha: kättemaks, kättemaks, kättemaks!

VII. Opari aaretekambris

Mõnda aega lamas Tarzan Opari varakambri põrandal, sügaval iidse linna rusude all. Ta lebas kui surnu, ent ta polnud surnud. Tarzan liigutas end ja avas silmad. Ümberringi valitses pilkane pimedus. Ta katsus käega pead. Hüübinud verest muutus käsi kohe märjaks ja kleepuvaks. Ta hakkas nuusutama sõrmi, nagu metsloom nuusutab oma haavatud käppa.

Tarzan tõusis pikkamisi istukile ja jäi kuulatama. Ümberringi oli kõik vaikne nagu hauas. Ta tõusis püsti ja käis käsikaudu kobades ümber toa. Kes ta on? Kus ta on?

Tema pea valutas, kuid midagi muud ei tundnud ta endal viga olevat. Ta ei mäletanud maavärinat ega muudki, mis oli olnud enne seda.

Kohmakate liigutustega kompas ta oma keha, jalgu, pead, justkui oleksid need talle täiesti võõrad asjad. Ta leidis selja tagant kobades nooletupe ja vöö vahelt noa. Miski sähvatas peas. Ah jaa! Tal pidi veel midagi olema. Põrandal roomates hakkas ta otsima eset, mille kadumist oli vaistlikult tajunud. Lõpuks leidis ta selle — oma raske sõjaoda. Kogu tema endine elu oli lahutamatult seotud selle sõjariistaga. Ta polnud sellest lahkunud peaaegu sestsaadik, kui oli ammuilma oma esimese oda tapetud neegri käest välja kiskunud.

Tarzan teadis kindlalt, et on olemas ka teine maailm — parem ja valgem kui see siin nelja kiviseina vahel. Ruumi edasisel uurimisel leidis ta ukse, mis viis templi ja linna vahel

30

asuvasse maa-alusesse tunnelisse. Tarzan astus koridori ja vähimagi ettevaatuseta edasi liikudes põrkas vastu kivist trepiastmeid, mis viisid üles. Tarzan läks trepist üles ja jätkas oma teed, suundudes kaevu poole.

Miski ei rääkinud talle, et ta oli siin kord juba olnud. Need kohad olid talle täiesti võõrad. Kuid sellest hoolimata liikus ta pimeduses edasi nii kiiresti, rahulikult ja enesekindlalt, justkui oleks jalutanud heledas keskpäevases päikesepaistes tasasel lagendikul. Ja siis juhtus see, mis selliste asjaolude puhul pidi paratamatult juhtuma.

Ta jõudis kaevu äärde, astus edasi ja lendas ülepeakaela musta sügavikku. Ikka veel pigistas ta käes oma oda. Tarzan plärtsatas vette ja vajus põhja. Kuid kaev oli võrdlemisi madal. Oda kukkus otsapidi põhja, jäi püsti seisma ning Tarzanil õnnestus selle abil veepinnale tõusta. Kukkumisel ei saanud ta vähimatki viga. Ta raputas vee näolt maha ja vaatas üles. Kõrgel tema pea kohal olevast ümmargusest avast tungis sisse päikesekiiri, mis valgustasid nõrgalt kaevu sisemust. Veepeegliga ühel tasapinnal haigutas kaevu märjas libedas seinas suur auk. Tarzan ujus augu juurde, ronis veest välja ja astus suure tunneli märjale põrandale. Ta hakkas edasi minema, kuid nüüdsest peale tegi seda väga aeglaselt ja ettevaatlikult. Ootamatu kukkumine oli talle andnud hea õppetunni. Tunnel oli noolsirge, põrand aga libe ja märg, mis kõneles sellest, et aeg-ajalt vesi kaevus tõusis ja ujutas tunneli üle. See raskendas tunduvalt Tarzani edasiliikumist, sest iga hetk võis ta libastuda ja kukkuda. Siis sai tunnel otsa ja Tarzan leidis end trepi jalamilt.

Trepp käändus mitu korda küll ette-, küll tahapoole ja lõpuks tõi Tarzani väiksesse ümmargusse tuppa. Siia immitses nõrka valgust läbi jämeda lõõri, mis lae keskkohast välja ulatus. Selle läbimõõt oli mõni jalg ja pealpool lage jätkus seda veel sada jalga või isegi rohkem. Lõppes see kõrgel ülal kivist võrega, läbi mille nägi Tarzan selget sinist taevast.

Ahvinimene hakkas uudishimulikult tuba silmitsema. Kogu selle sisustus koosnes mõnest raudvitstega ülelöödud vasklukuga kirstust. Tarzan hakkas neid kompama. Tema sõrmed libisesid väledalt raudvitstel ja -hingedel. Masinlikult kergitas ta ühe kirstu kaant ja hüüatas vaimustusest: tema ees suurel lamedal liual kiirgasid ja küütlesid kõigis vikerkaarevärvides kalliskivihunnikud. Tarzanil, kes kohutava põrutuse tagajärjel oli täielikult unustanud oma mineviku ja jõudnud tagasi metsinimese ürgseisundisse, polnud nüüd vähimatki aimu sellest, millist arutut varandust tema leid endast kujutas. Temale olid need ainult ilusad värvilised kivid. Ta vajutas käed sätendavasse kuhja ja hakkas teemantidega mängima, lastes neid sõrmede vahelt läbi voolata.

31

Seejärel avas ta ka teised kirstud. Need olid kõik kalliskive täis.

Peaaegu kõik kivid olid lihvitud. Tarzan ammutas neid terve kamalutäie ja puistas vöö küljes rippuvasse pauna. Lihvimata kivid viskas ta kirstu tagasi.

Ise seda aimamata oli Tarzan üles leidnud Opari linna ammuunustatud aaretekambri. Aastasadu oli see lebanud Leegitseva Jumala templi all ühe sünge maa-aluse käigu sügavuses, kuhu ebausklikud päikesekummardajad kartsid laskuda.

Peagi tüdines Tarzan ilusate kividega mängimisest ja asus uuesti teele. Ümmarguse toa taga algas jälle koridor. See tõusis järsult üles ja pärast rohkeid käänakuid tõi Tarzani madalasse tuppa, mis oli teistest tema teele juhtunud tubadest kõige valgem.

Põrandalt tõusis laes oleva avause poole järsk kivi-trepp. Läbi avause nägi Tarzan päikesepaistelist väljakut ja kõrgeid sambaid, mille ümber väänles metsviinamari. Ta silmitses hämmastusega neid sambaid: nad nagu meenutasid talle midagi. Tarzan kortsutas laupa, püüdes midagi meelde tuletada, kuid ei jõudnud eneses kindlusele. Tema peas keerles pidevalt veider ja piinav mõte. Talle tundus, et miski libiseb kogu aeg käest ära ja et ta peaks teadma palju niisugust, millest praegu aimugi polnud.

Äkki katkestas ta mõtisklused vali kõmisev möiratus pea kohal. Seejärel kostis meeleheitlik karjatus ja kriiska-mine. Tarzan haaras kärmesti oda ja tõttas trepist üles.

Jõudnud maa-alusest pimedusest päikesest säravale templiõuele, avanes Tarzani silmadele kummaline pilt. Kuigi ta oli unustanud kõik, mis puutus minevikku, oli ta hingesopis säilinud veel kujutlus mõnest olendist ja ta adus kohe, et tema ees viibib rohkesti mehi ja naisi ning üks hiiglasuur lõvi. Mehed ja naised tormasid uste poole, lõvi aga seisis templi keskel ühe mehe laibal — sellel oli vedanud vähem kui ta kaaslastel. Tarzani ees suure kivipanga kõrval seisis naine, põiki üle kivi lamas liikumatult mees. Tarzan nägi, kuidas hiilgasid lõvi silmad, kui ta piidles templisse jäänud kahte õnnetut. Teist korda kõlas templivõlvide all hirmuäratav möire. Naine karjatas ja varises teadvusetult ohvrialtaril lamava mehe kehale.

Lõvi tegi paar sammu ja surus end maadligi. Ta oli juba valmis hüppama, kuid äkki köitis ta tähelepanu Tarzan.

Werper lebas liikumatult ja abitult ohvrialtaril. Ta nägi, kuidas lõvi valmistus talle kallale kargama ja kuidas kiskjaga mingi äkiline muudatus toimus: lõvi keeras ümber ja suunas pilgu millelegi altari taha, kuhu Werper ei saanud näha. Hirmuäratav kiskja tõusis tagajalgadele.

32

Mingisugune kogu vilksatas Werperist mööda. Kellegi tugev käsi tõusis õhku ja kiskja rinda tungis raske oda.

Werper nägi, kuidas loom püüdis hammastega oda varrest kinni haarata, ja sel hetkel sündis imede ime. Alasti hiiglane, kelle oda oli nüüdsama lõvi kehasse tunginud, sööstis ette, käes üksnes nuga. Lõvi ajas end tagakäppadele ja hakkas metsikult urisema. Surmani kohkunud belglase õuduseks vallandus kummalise inimese huulilt täpselt samasugune lõvi urin.

Osava kõrvalehüppega õnnestus Tarzanil vältida hiiglasliku karvase käpa ränka hoopi. Teise hüppega kargas ta lõvi selga. Tema käed põimusid karvase kaela ümber, hambad tungisid sügavale looma lihasse. Möirates, kareldes ja põrandal väherdes püüdis hiigelkass vihast vaenlast endalt maha paisata, samal ajal torkas suur päevitunud käsi pika jahinoa looma küljekontide vahele.

La oli selle heitluse ajal teadvusele tulnud. Otsekui lummuses seisis ta oma ohvri kõrval, pööramata võitlejatelt silmi. Tundus uskumatuna, et otsevõitluses võiks inimene võita loomade kuningat, ent ometi oli ta just niisuguse enneolematu sündmuse tunnistaja!

Tarzani nuga leidis lõpuks looma metsiku südame. Vägevat keha raputasid kohutavad krambid ja lõvi varises surnult võitja jalge ette. Tarzan kargas püsti, pani

jala oma ohvri laibale, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale sellise hirmuäratava kisa, et La ja Werper hakkasid värisema, kuna templivõlvide all kordas seda veel kaua kõmisev kaja.

Nüüd pöördus Tarzan ümber ja Werper tundis ära surnu, kelle ta oli aaretekambrisse maha jätnud.

VIII. Põgenemine Oparist

Werper oli rabatud. Kas see olevus oli tõepoolest seesama eneseväärikust täis inglane, kes oma luksuslikus Aafrika kodus oli teda nii külalislahkelt võõrustanud? Oli see põlevate silmade ning verega kaetud näoga metsloom tõemeeli inimene? Kas see hirmuäratav võidukisa võis tõesti vallanduda inimese huulilt?

Tarzan silmitses meest ja naist. Tema nägu väljendas üllatust, kuid ta ei tundnud neid ära. Ta oleks nagu avastanud uue elusolendite liigi ja oli oma avastuse üle äärmiselt imestunud.

La uuris üksisilmi ahvinimese näojooni. Tema silmad läksid suureks.

„Tarzan!" karjatas ta. „Oled see sina?"

33

Ja ta kõnetas meest suurte inimahvide keeles, mis ühtlasi oli ka Opari elanike keel.

„Tarzan, sa tulid mu juurde tagasi. La jättis pühad kohused hooletusse oma Tarzanit oodates. Ta ei võtnud endale meest, sest terves ilmas võis üksnes Tarzan saada tema meheks. Ja sa tulid minu juurde! Oo, Tarzan, ütle mulle, et sa tulid tagasi minu pärast!"

Werper kuulatas teraselt neid imelikke kurguhääli ning silmitses kordamööda Lad ja Tarzanit. Kas Tarzan oskab seda keelt? Tema hämmastuseks vastas inglane naisele samasuguses kurguhäälses keeles.

„Tarzan?" kordas ta mõttes. „Tarzan! Ma nagu oleksin seda nime kuulnud."

„See on sinu nimi, sina oled ju Tarzan!" hüüdis La.

„Mina olen Tarzan?" kehitas ahvinimene õlgu. „Mis siis ikka, see nimi meeldib mulle. Ma ei tea ühtegi teist nime, seepärast jätan ta endale. Kuid sind ma ei tunne ja ma ei tulnud siia sinu pärast. Ma ei tea isegi, miks ma siia tulin. Ma ei tea, kustkohast ma siia tulin. Ehk tead seda sina?"

La raputas pead.

„Ma pole seda iialgi teadnud," lausus ta. Tarzan pöördus Werperi poole ja esitas talle sellesama küsimuse.

Belglane raputas pead.

„Ma ei oska seda keelt," ütles ta prantsuse keeles.

Vähimagi pingutuseta ja enesele nähtavasti teadvustamata, et läheb üle teisele keelele, kordas Tarzan oma küsimust prantsuse keeles.

Alles nüüd taipas Werper, missugused kohutavad tagajärjed olid Tarzani põrutusel. Nähtavasti oli see alasti inimene täielikult kaotanud mälu ega teadnud enam midagi oma endisest elust. Belglane tahtis juba Tarzanile selgitama hakata, kes ta on ja kust tulnud, kui äkki turgatas talle pähe, et parem on seda mitte teha. Kui ta kas või mõneks ajaks ajutiselt varjab Tarzani eest, mida ta ise temast teab, siis ehk õnnestub tal inglast tabanud õnnetusest endale kasu lõigata.

„Ma ei saa teile öelda, kustkohast te siia tulite," sõnas ta, „kuid ma ütlen teile üht: kui me otsekohe ennast sellest neetud paigast ei korista, tapetakse meid mõlemaid sellel verisel ohvrialtaril. See naine oli juba valmis torkama oma nuga mu südamesse, kui lõvi nende põrguliku kombetali-tuse katkestas. Lähme siis ruttu ja otsime väljapääsu sellest õudsest templist, enne kui nad kõik toibuvad ja siia tagasi tulevad!"

Tarzan pöördus uuesti La poole.
34
„Mispärast sa tahtsid seda meest tappa?" küsis ta. „Kas su kõht oli tühi?"
La lükkas selle arvamuse nördinult tagasi.
„Kas tema püüdis sind tappa?" jätkas Tarzan usutlemist.
Naine raputas eitavalt pead.
..Mispärast sa siis teda tappa tahtsid?"
La tõstis üles oma hapra käe ja osutas päikesele.
„Tahtsime annetada tema hinge Leegitsevale Jumalale!" sõnas ta.
Tarzan silmitses teda nõutult. Ta oli jälle suur ahv, ahvid ei mõika aga midagi säärastest asjadest nagu hing ja Leegitsev Jumal.
„Kas tahate surra?" küsis ta Werperilt.
Pisarsilmil püüdis belglane Tarzanit veenda, et ta seda sugugi ei soovi.
„Kui ei, siis ei," lausus Tarzan. „Läheme siit ära. See emane tapab teid, minu aga jätab endale. Kuid siin pole man-gani koht. Nende kivimüüride vahel sureksin ma peagi."
Ta pöördus La poole.
„Me läheme ära," kuulutas ta.
Naine sööstis tema juurde ja haaras tal käest kinni.
„Ära jäta mind maha!" kisendas ta „Jää siia ja sinust saab ülempreester. La armastab sind. Sulle saab kuuluma kogu Opar. Orjad hakkavad iga su käsku täitma. Jää siia, Tarzan, ja armastus tasub sulle selle eest!"
Ahvinimene lükkas põlvitava naise endast eemale.
„Tarzan ei taha sind," vastas ta lihtsalt, astus siis Wer-peri juurde, lõikas tema köidikud läbi ja andis märku endale järgneda.
Raskelt hingeldades, raevust moondunud näoga kargas La jalule.
„Sa jääd siia!" karjus ta vihaselt. „Sasaad minu omaks! Kui La ei saa sind elusalt, siis saab ta sinu surnult!"
Ta tõstis näo päikese poole ja tõi kuuldavale selle kohutava haukuva kisa, mida Werper oli kuulnud üksainus kord, Tarzan aga juba mitu korda.
Vastuseks tema kisendusele kostis templiga külgnevatest tubadest ja koridoridest läbisegi käratsevaid hääli.
„Tulge siia, templikaitsjad preestrid!" karjus La. „Uskmatud rüvetasid pühamut! Tulge, täitke nende südamed hirmuga, kaitske Lad ja tema altarit, puhastage tempel rüvetajate verega!"
Werper ei saanud millestki aru, kuid Tarzan mõistis kõike. Heitnud pilgu belglasele, nägi ta, et sellel polnud relva. Tarzan hüppas La juurde, haaras oma tugevate kätega temast kinni ja kuigi naine meeleheitliku raevuga vastu
35
pani, sai ta peagi kätte tema pika ohvrinoa ja andis selle Werperile.
„Teil läheb seda vaja," sõnas ta.
Vaevalt oli ta seda teinud, kui kõigist ustest tulvas templisse trobikondade viisi väikseid rangjalgseid ebard-likke mehikesi.
Nad olid relvastatud nuiade ja nugadega ning nende julgust küttis üles fanaatiline viha. Werper jäi hirmust keeletuks. Tarzan silmitses vaenlasi uhke põlgusega ja liikus pikkamisi ukse poole, mille ta oli templist lahkumiseks endale välja valinud.
Tema tee tõkestas turske preester, kellele teised järele tõttasid. Tarzan tõstis oma oda üles, lajatas kõigest jõust sellega preestrile pähe ja lömastas tema kolju. Preester ei jõudnud isegi karjatada.

Vahetpidamata tõusis ja langes oda preestritele pähe, kuna Tarzan pikkamisi endale väljapääsu poole teed rajas. Werper liikus tema kannul. Ta heitis hirmunud pilke taha, kus keksides ja ulgudes järgnes neile preestrite summ. Werper hoidis ohvrinuga löögivalmilt käes, et rabada sellega esimest julget, kes oleks söandanud lähemale tulla, kuid seda ei juhtunud. Ta imestas, et preestrid, kes astusid vapralt võitlusse säärase vägilasega nagu Tarzan, et söandanud tormata tema kallale, kuigi Werper oli tunduvalt nõrgem. Oleksid nad seda teinud, oleks ta langenud otsekohe nende ohvriks. Tarzan oli juba üle kõigi laipade, kes tema teed olid tõkestanud, ukse juurde jõudnud, kui Werper taipas, mis teda sellisesse privilegeeritud seisundisse oli asetanud. Preestrid kartsid ohvrinuga. Nad oleksid läinud rõõmuga surma, kaitstes oma ülempreestrinnat ja tema ohvrialtarit, kuid surma ja surma vahel on vahe. Nad tormasid kõhklemata surmaheitlusse vägeva Tarzaniga, kuid ebausklikult kartsid surra püha noa läbi.

Kui nad templi siseõuest olid välja pääsenud, rääkis Werper Tarzanile oma avastusest. Tarzan muigas ja laskis ta ette. Belglane kõndis, vehkides püha terariistaga vasakule ja paremale, ning Opari elanikud põgenesid nende eest ebausklikus hirmus igasse kaarde laiali.

Sel moel läbisid nad hõlpsasti koridori ja iidse templi teisedki ruumid. Werperil jäi üllatusest hing kinni, kui nad seitsme kullast sambaga toast läbi läksid. Halvasti varjatud aplusega vahtis ta tubade ja koridoride seintesse müüritud kuldplaate. Tarzani silmis polnud praegu sellel kõigel vähimatki väärtust.

Nad jõudsid avarale tänavale, mis laius poollagunenud hoonete majesteetlike sammaste ja linna sisemüüride vahel. Suured ahvid karjusid ähvardavalt midagi neile järele, kuid Tarzan vastas samamoodi.

36

Werper nägi, kuidas tohutu suur karvane isaahv poollagunenud samba otsast maha hüppas ja, seljakarvad turris, alasti hiiglasele vastu komberdas. Kollased kihvad olid paljastatud, paksude mokkade vahelt vallandus tigedat haukumist ja ähvardavat urinat.

Belglane jälgis oma kaaslast. Suur oli ta üllatus ja hirm, kui Tarzan kummardus, käpuli laskus ja ühel kohal tiiru-tava ahvi ümber roomama hakkas!

Inimkõrist tuli kuuldavale samasugune metslooma haukumine ja lorin. Oleksid Werperi silmad kinni olnud, oleks ta häälte järgi võinud kindlalt väita, et kaks hiigel-ahvi valmistuvad kahevõitluseks. Ometi jäi kahevõitlus pidamata. Kõik ettevalmistused lõppesid nii, nagu need kohtumised džunglis enamasti ikka lõppevad. Üks vastastest minetab oma sõjakuse, hakates ootamatult huvi tundma langeva lehe, sitika või oma karvasel kõhul roomava täi vastu. Nii juhtus seegi kord. Inimahv eemaldus äärmise väärikusega, et heita pilk möödaroomavale tõugule, kelle ta lühikese takseerimise järel ka alla neelas. Kuid Tarzan kavatses ilmselt tülinorimist jätkata. Ta hakkas põrnitsema, ajas rinna kummi ja roomas urisedes ahvi poole.

Werper pidi rohkesti vaeva nägema, et keelitada teda sellest kavatsusest loobuma ja veenda, et nad peavad siit kaduma nii ruttu kui vähegi võimalik. Terve tund otsisid nad siseseinas kitsast läbikäiku. Siit viis sissetallatud rada neid linna väliskindlustuste taha Opari surnud orgu.

Werperile sai peagi selgeks, et Tarzanil polnud vähimatki aimu, kus ta "viibis ja kust ta oli tulnud. Ta hulkus sihitult orus, otsis endale toitu väikeste kaljupankade alt või kraapis seda välja kidura sambla seest, mis siin-seal maapinda kattis.

Werperile ajas tema kaaslase tavatu menüü hirmu nahka. Tarzan hävitas nähtava mõnuga sitikaid, närilisi ja tõuke. Ta oli tõepoolest ahviks muutunud.

Pärast ränki ponnistusi õnnestus belglasel viia oma kaaslane oru loodeservas kõrguvate küngaste juurde ja siit siirdusid nad Greystoke'ide valduste suunas. Raske on aimata, millist eesmärki taotles belglane, juhtides oma ree-turlikkuse ohvrit tema endise kodu juurde, kui ehk seda, et peale Tarzani poleks olnud kedagi, kes oleks maksnud lunaraha naise eest.

Öösel tegid nad teisel pool künkaid peatuse. Nad istusid väikese lõkketule ääres ja küpsetasid Tarzani noolega tapetud metssiga. Tarzan oli mõttesse vajunud. Asjatult püüdis ta tabada mingisuguseid mõttekilde, mis kogu aeg tema eest ära libisesid. Oma mõtlemisega kuhugi jõudmata avas ta nahast pauna, mis tema vöö küljes rippus, ja võttis sealt välja peotäie väikseid sädelevaid kive. Lõkketule paistel lõi

37

kividel sillerdama musttuhat kiirt ja Werper, kes oli neid põrnitsenud tummas vaimustuses, teadvustas endale nüüd täiesti kindlalt, miks ta oli ahvinimese seltskonda otsinud.

IX. Werper varastab kalliskivid

Kaks päeva otsis Werper kaaslasi, kelle ta küngaste jalamile maha oli jätnud. Järgmise päeva loojangul leidis ta väikeselt lagendikult kolme mustanahalise moonutatud surnukeha.

Werper taipas kohe, mis oli juhtunud. Teda saatnud käputäiest neegritest olid kõik orjad peale nende kolme. Ülejäänud kasutasid ilmselt parajat juhust, et vabaneda julma isanda võimu alt. Nad tapsid need, kes oleksid võinud plaanid nurjata, ja kadusid džunglisse. Werperi laup kattus külma higiga. Üksnes õnneliku juhuse läbi oli ta pääsenud nende kolme õnnetu saatusest.

Tarzan ei väljendanud selle leiu puhul vähimatki imestust või huvi. Džungli lapsena suhtus ta vägivaldsesse surma kui tavalisse nähtusse. Tsiviliseeritud inimese rafineeritud psüühika oli saadud põrutuse tagajärjel talle uuesti täiesti võõraks ja arusaamatuks muutunud. Tal olid säilinud vaid ürginimese kõige algelisemad tunded, mis veel varases elueas olid jätnud tema ajju kustumatud jäljed.

Praegu juhindus ta kõigis mõtetes ja tegudes suure emaahvi Kala antud õppetundidest ning Kerchaki, Tublati ja Terkozi eeskujust ja näpunäidetest. Prantsuse ja inglise keele oskus oli tal säilinud mehaaniliselt. Werper kõnetas teda prantsuse keeles ja temagi vastas prantsuse keeles, kuid ise ta seda ei taibanud, et kõneles Werperiga hoopis teises keeles, kui nüüdsama oli rääkinud Laga. Täpselt samuti oleks olnud siis, kui teda oleks kõnetatud inglise keeles.

Õhtul lõkketule ääres mängis Tarzan jälle sätendavate kividega. Werper küsis temalt, mis need on ja kust ta need saanud oli. Tarzan vastas, et need on värvilised kivikesed, millest ta kavatseb endale kaelakee teha, ja et ta oli need leidnud sügavalt Leegitseva Jumala templi alt.

Kergendustundega märkas belglane, et Tarzanil polnud kivide väärtusest vähimatki ettekujutust. „See hõlbustab nende kättesaamist," mõtles ta. Võib-olla annab see kummaline olend need temale lihtsalt niisama, kui teda paluda, ja Werper sirutaski juba käe väikese sädeleva hunniku poole, mille Tarzan oli enda ette siledale puutükile asetanud.

„Andke ma vaatan neid," ütles ta.

38

Kuid samal hetkel vajus helkivatele kividele Tarzani hiiglasuur pronkspruun käsi. Ta paljastas hambad ja hakkas urisema. Werper tõmbas käe kähku tagasi, Tarzan aga

jätkas oma mängu ja jutuajamist Werperiga, nagu poleks midagi juhtunud. Ta oli vaid üles näidanud kõigile loomadele omast vaistlikku püüdu kaitsta oma vara. Tapnud uluki, jagas ta seda alati Werperiga, aga kui viimane oleks juhuslikult puudutanud Tarzanile kuuluvat pala, oleks see samasuguse metsiku ja vihase hoiatuse esile kutsunud.

Sellest silmapilgust saadik hakkas belglase südamesse hiilima meeletu hirm metsiku kaaslase ees. Esialgu pidas ta Tarzaniga toimunud muudatuse põhjuseks mälukaotust. Kuid ta ei teadnud, et Tarzan oli kunagi olnud tõeline džungli metsloom, ega võinud aimata, et ta oli lihtsalt tagasi langenud seisundisse, milles oli veetnud oma lapsepõlve ja noorukiea.

Inglase kummaline käitumine hämmastas teda. Ta nägi Tarzanis ohtlikku hullu, kes võis iga hetk irevil hammastega talle kallale karata. Werper ei hellitanud hetkekski petlikku lootust, et võiks võitlusest Tarzaniga võitjana välja tulla. Ta unistas vaid sellest, kuidas Tarzani eest plehku pista ja võimalikult kiiremini Ahmet-Zeki kaugesse laagrisse jõuda. Kuid belglane ei julgenud džunglis ihuüksi teele asuda, relvaks vaid ohvrinuga. Tarzan kujutas endast kaitset, mida ta mingi hinna eest ei tohtinud põlata. Ta oli piisavalt vapper ja tugev, et astuda kahevõitlusse isegi suurte džungli-kiskjatega, nagu Werper Opari templis kord juba veenduda oli võinud.

Pealegi oli Werper võtnud nõuks saada iga hinna eest kalliskivipauna omanikuks. Tema hinges võitlesid kaks erinevat tunnet — aplus ja hirm, kuid lõppude lõpuks jäi peale aplus. Belglane otsustas läbi teha kõik koledused ja hädaohud, mis alaline suhtlemine inimesega, keda ta hullumeelseks pidas, endaga kaasa tuua võis. Ta ihaldas üksnes saada selle rikkuse valdajaks, mida kujutas endast väikese pauna sisu.

Ahmet-Zek ei saa midagi teada sellest varandusest. See jääb ainuüksi temale, Werperile, ning esimesel võimalusel püüab ta rannikule jõuda ja Ameerikasse sõita. Seal hakkab ta võõra nime all uuesti elama täisverelist elu ja hüvitab endale teatud määral kõik läbielatud viletsused. Ta oli ammugi kavandanud selle plaani ja elas nüüd lootustest, nautides juba ette rikka mehe luksuslikku jõudeelu, mis teda seal ootab. Oma unistustes läks ta isegi nii kaugele, et tundis juba kahetsust Ameerika provintslikkuse üle ja et kusagil Uues Maailmas pole sellist linna nagu tema palavasti armastatud Brüssel.

Kolmandal päeval pärast Oparist põgenemist kuulis

39

Tarzani terav kõrv selja taga inimjalgade astumist. Werper ei kuulnud midagi peale putukate pinisemise ja lindude sädina tihedas lehestikus. Mõnda aega seisis Tarzan liikumatult ja kuulatas teraselt: tema peened sõõrmed paisusid, püüdes endasse ahmida vähimatki õhuhoovust. Siis tõmbas ta Werperi tihedasse põõsastikku ja jäi seal vaikselt ootama.

Mõne aja pärast tuli rajal, kus enne seda olid lükunud Tarzan ja Werper, nähtavale musta läikiva nahaga sõjamees, valvas ja ettevaatlik. Hanereas järgnes talle umbes viiskümmend samasugust mustanahalist sõdalast. Igaüks neist kandis kahte seljale seotud tumekollast metallikangi. Esimesest pilgust tundis Werper ära maleva, kes oli Tarzanit Opari saatnud. Ta piidles Tarzanit. Teraselt seirasid metsikud silmad möödujaid, kuid Tarzan ei tundnud ära Busulit ega oma ustavaid wazirisid. Kui kõik sõjamehed olid mööda läinud, tõusis Tarzan püsti ja astus rajale. Vaadanud eemal-dunud neegritele järele, pöördus ta Werperi poole ja sõnas:

„Läheme nüüd neile järele ja lööme nad maha."

„Mispärast?" küsis belglane.

„Nad on mustanahalised," selgitas Tarzan, „ja inimene, kes tappis Kala, oli samuti mustanahaline. Nad kõik on mangani vaenlased."

Werperil polnud vähimatki tahtmist Busuli ja tema metsikute sõjameestega võitlusse astuda. Vastupidi, ta oli kõigest südamest rõõmus, et neid kohtas, sest hakkas juba kaotama lootust leida džunglis teed waziride maale, kuna Tarzanit ei huvitanud see üldse, kuhu nad lähevad. Waziri sõjameestest teatud kaugusse hoidudes võisid nad hõlpsasti neile järgneda, sealt aga oleks Werper ise leidnud tee Ahmet-Zeki laagrisse. Oli veel teinegi põhjus, miks belglane ei tahtnud waziridega taplusse astuda: Werper soovis, et kuld toimetataks sellesse paika, kuhu wazirid seda kandsid. Mida kaugemale Busuli sõjamehed selle tassivad, seda lühem maa on temal ja Ahmet-Zekil kulla järele minna.

Seepärast hakkas ta keelitama Tarzanit loobuma mustanahaliste tagaajamise mõttest, kinnitades, et küllap juhivad neegrid nad metsast välja rikkale maale, kus leidub külluses ulukeid. Pärast pikki kõnelusi õnnestus tal Tarzan nõusse saada järgnema neile vahemaa järel.

Teekond Oparist waziride maale oli pikk. Kuid lõpuks ometi jõudis kätte silmapilk, mil sõdalaste jälgedes liikunud Tarzan ja belglane kõrgendikule tõusid ning nägid enda ees avarat Waziri tasandikku, päikeses sädelevat käänulist jõge, kaugeid metsi põhjas ja lõunas.

Nagu suur päevakoer vonkles nende ees tasandikul kõrges rohus Busuli sõjameeste hanerida. Kirevate gruppidena sõid siin-seal rohtu sebra- ja põdrakarjad. Jõe ääres pilliroos jälgis uudishimulik pühvel lähenevaid sõjamehi,

kuid ei pidanud vastu ja puges hämarasse metsapõue peitu. Tarzan silmitses tuttavat pilti, kuid ei tundnud seda ära. Kogu tema tähelepanu oli hõivatud karjamaal söövast loomakarjast ja ta ei heitnud pilkugi selle koha poole, kus oli seisnud tema maja. Aga kui Werper selles suunas vaatas, ilmus ta näole täielik nõutus. Tõstnud käe varjuks silmade ette, vahtis ta pikka aega ainiti sinna, kus enne oli seisnud maja. Ta ei uskunud omaenese silmi: seal polnud enam ei maja, aitu ega muid kõrvalhooneid. Hobusetallid, looma-laudad, heinakuhjad — kõik olid kadunud. Mis võis see tähendada? Ja pikkamisi hakkas Werper taipama: nähtavasti oli siin viibinud Ahmet-Zek.

Niipea kui Busuli ja tema sõjamehed lagendikule jõudsid, märkasid nad kohe oma maal kordasaadetud laastamist. Nüüd tõttasid nad sinna lausa jooksujalu, vahetades isekeskis ärevalt mõtteid.

Kui nad lõpuks mullale sõtkutud aiast läbi olid läinud ja seisatasid söestunud rusuhunniku ees, mis isanda maja asukohta märkis, nägid nad, et nende kõige hullemad kartused olid täide läinud.

Maas vedelesid inimlaipade jäänused, hüäänidest pooleldi paljaks näritud. Laipadel leidus küllaldaselt rõiva-räbalaid ja ehetetükke, nii et Busuli võis endale selgesti kujutada tema isanda kodule osaks saanud õnnetuse kohutavaid üksikasju.

„Araablased!" lausus ta.

Wazirid kogunesid Busuli ümber ja vaatasid tummas raevus ümberringi.

Igal sammul võisid nad näha üha uusi tõendeid armutu vaenlase julmusest, mida ta kasutas Suure Bwana äraolekul, et rüüstata tema valdusi.

„Mida nad küll leediga tegid?" küsis üks mustanahaline.

Nii olid nad alati kutsunud leedi Greystoke'i.

„Küllap võtsid naised kaasa," vastas Busuli, „nii meie omad kui ka leedi."

Hiiglaslik neeger tõstis oda pea kohale ning tõi kuuldavale metsiku raevu- ja valukisa. Tema eeskujule järgnesid ka teised. Käeliigutusega käskis Busuli neid vaikida.

„Praegu pole aega kasutult käratseda," sõnas ta. „Suur Bwana õpetas meile, et tööd tuleb teha kätega, aga mitte suuga. Peame oma jõudu hoidma. See kulub meile ära, et araablastele järele jõuda ja kätte maksta. Kui leedi ja meie naised veel elus on, siis peame kiirustama."

Jõe ääres roostikus jälgisid mustanahalisi Werper ja Tarzan. Nad nägid, kuidas neegrid käte ja nugadega maasse augu kaevasid, sinna oma raske kullakandami kukutasid ja augu uuesti täis ajasid.

Tarzan ei tundnud selle tegevuse vastu erilist huvi.

Werper kinnitas talle, et see, mis neegrid maha matsid, süüa ei kõlvanud. See-eest oli ta ise kõigest vägagi huvitatud. Ta oleks andnud palju, kui siin oleksid olnud ka tema kaaslased, kes oleksid aidanud kulla kaasa võtta. Werper ei kahelnud, et wazirid lahkuvad sellest laastatud, surnud paigast esimesel võimalusel.

Oma vara maha matnud, läksid neegrid haisvatest laipadest kaugemale ja võtsid istet, et puhata jalgu, enne kui hakata araablasi taga ajama.

Hämardus. Werper ja Tarzan kükitasid roostikus ning lõpetasid kaasatoodud liha söömist. Belglane mõtles oma mõtteid. Ta uskus kindlalt, et wazirid lähevad Ahmet-Zekki taga ajama. Ta tundis liigagi hästi metslaste võitlusvõtteid ning araablaste ja nende alatute kannupoiste iseloomu ega kahelnud, et nad müüvad orjadeks kõik waziri naised, kui nad seda juba teinud polnud. Ainuüksi sehest oli rohkem kui küllalt, et esile kutsuda säärase sõjaka suguharu viivitamatut kättemaksu, nagu olid seda wazirid.

Werper pidi leidma võimaluse jõuda araablaste laagrisse enne wazirisid. Ta kiirustas hoiatama Ahmet-Zekki Busuli lähenemisest ja peidetud kulla asukohast.

See, mis araablane leedi Greystoke'iga ette võtab, arvestades tema mehe vaimseid häireid, ei läinud talle üldse korda.

Greystoke'ide mahapõletatud maja lähedale maetud kullal oli kahtlemata suurem väärtus kui mis tahes lunarahal, mida ahne araablane oleks leed Greystoke'i eest küsinud, ja kui Werperil õnnestuks Ahmet-Zekile auk pähe rääkida, et ta sellest kas või osagi temale annaks, oleks ta õnnega koos.

Kogunisti suurem tähtsus vähemalt Werperile oli aga sellel otsatul varandusel, mis peitus Tarzani vöö küljes rippuvas väikeses paunas. Oo, kui ta selle endale saaks! Ta peab saama oma tahtmise ja ka saab selle!

Werperi silmad peatusid Tarzanil. Nad mõõtsid tema hiiglaslikku kogu ja kätel pallina paisuvaid lihaseid. Millele võis loota Werper, kui ta oleks proovinud kalliskive metsiku omaniku käest ära kiskuda? Kahtlemata oleks see katse talle saatuslikult lõppenud.

Meeleheites viskus Werper maha. Pannud ühe käe pea alla, kattis ta teisega näo, nii et tema silmad olid Tarzani pilgu eest varjatud, kuigi ühe silmaga jälgis ta Tarzanit kogu aeg küünarnuki alt.

Niiviisi lamas ta mõnda aega, piieldes Tarzanit ja nupu-tades, mil viisil teda paljaks röövida. Kuid kõik plaanid, mis talle pähe tulid, hülgas ta kui kõlbmatud.

Nüüd suunas Tarzan oma pilgu Werperile. Belglane tundis, et teda jälgitakse, ja lamas täiesti rahulikult. Paari

minuti pärast teeskles ta magamist ning hakkas hingama ühtlaselt ja sügavalt nagu raskesse unne vajunud inimene.

Tarzan mõtles. Ta oli näinud, kuidas wazirid oma kulla matsid. Werper oli talle seletanud, et nad talitavad niiviisi sellepärast, et keegi seda üles ei leiaks ega ära ei viiks. Tar-zanile tundus see suurepärase moodusena oma väärisesemeid säilitada.

Sellest õhtust saadik, kui Werper oli avaldanud soovi sädelevaid kivikesi vaadata, hoidis Tarzan oma pauna metslase umbusklikkusega. Tal polnud õrna aimugi pauna tegelikust väärtusest, kuid sellele vaatamata hoidis ta seda nii hoolikalt, justnagu oleks selle kaotsiminek talle võrdväärne surmaga.

Tarzan jälgis oma kaaslast küllaltki pikka aega. Jõudnud lõpuks veendumusele, et see magab, võttis ta vöö vahelt oma jahinoa ja hakkas auku uuristama. Noaga lapikese kamarat lahti kaevanud, tõstis ta kamalutega liiva välja, kuni tekkis mõnetollise läbimõõduga umbes viie-kuue tolli sügavune auk. Sinna laskis ta oma kalliskivipauna. Nähes, mida Tarzan teeb, oleks Werper äärepealt suurest rõõmust karjatanud: ta oli sootuks unustanud, et pidi magajat teesklema.

Äkki Tarzan peatus. Tema terane kõrv tabas kohe ära, et kaaslane oli lakanud ühtlaselt hingamast. Vidukil silmad piidlesid ainiti Werperit. Belglane mõistis, et on kadunud. Ta tõmbas sügavalt hinge, sirutas käed välja ja keeras end segaselt pomisedes selili, nagu oleks näinud halba und. Hetk hiljem hingas ta jälle rahulikult ja sügavalt nagu magaja.

Nüüd ei saanud ta enam Tarzanit jälgida, kuid tundis endal veel kaua tema tähelepanelikku pilku. Seejärel kuulis Werper langeva liiva nõrka sahmat ja kätepatsutusi vastu maad. Selle järgi mõistis ta, et kallihinnaline paun oli maha maetud.

Terve tund lamas Werper nagu surnu, kartes liigutada. Seejärel keeras end külili näoga Tarzani poole ja lõi silmad lahti. Ahvinimene magas. Kätt välja sirutades võis Werper puudutada kohta, kuhu paun oli maetud.

Kaua lamas ta teraselt kuulatades ja hakkas siis vähkrema meelega müra tehes, kuid Tarzan ei ärganud. Werper tõmbas vöö vahelt ohvrinoa ja torkas maasse. Tarzan ei liigutanud. Belglane vajutas nuga ettevaatlikult kohevasse kihti. Ta tundis, et noa ots puudutas pauna plinki nahka. Siis surus ta noa pead. Väike liivahunnik kerkis üles ja pudenes koost, selle alt aga tuli nähtavale nahkpauna serv. Werper kahmas sellest kinni, tõmbas pauna välja ja peitis oma põue.

Seejärel ajas ta augu täis ja vajutas kinni, nagu see varem oli olnud.

Sellele meeletule sammule oli Werperit tõuganud aplus.

43

Kui Tarzan oleks sel ajal ärganud, oleksid belglase teol võinud olla tema jaoks kõige hirmsamad tagajärjed. Werperile paistis, et ta juba tunneb, kuidas need tugevad valged hambad tema kaela tungivad, ja ta võpatas õudusest.

Kaugel lagendiku teises servas möiratas leopard, tihedas roostikus Werperi selja taga hiilis aga pehmetel käppadel mingisugune suur metsloom. Werper kartis neid öiseid kiskjaid, kuid võrratult rohkem kartis ta tema kõrval rahulikku und magava inimesest kiskja õiglast viha. Äärmise ettevaatlikkusega tõusis Werper püsti. Tarzan ei liigutanud. Werper astus paar s,ammu lagendiku poole, kuid jäi siis seisma ja haaras vöö vahel rippuva pika noa pidemest. Ta keeras ümber ja vaatas magavat inimest kurjategija pilguga.

„Miks ka mitte?" mõtles ta.

Werper tuli tagasi ja kummardus Tarzani kohale. Ta pigistas peos Leegitseva Jumala ülempreestrinna ohvrinuga.

X. Ahmet-Zek näeb Werperi aaret

Verest tühjaks joostes komberdas Mugambi suurivaevu eemalduvatele araablastele järele. Ta liikus edasi väga aeglaselt ja jäi tihti puhkama, kuid metsik raev ja kätte-maksuiha kihutasid teda tagant. Mugambi haavad hakkasid paranema, jõud taastus ja

pikkamööda sai tema võimas keha tagasi kogu oma endise vägevuse. Nüüd võis ta juba kiiremini edasi liikuda, kuid selle ajaga, mil neeger araablaste järel roomas, olid nad läbinud juba üsna pika vahemaa.

Araablased jõudsidki oma kindlustatud laagrisse ja Ahmet-Zek jäi paigale, et oodata Albert Werperit. Kogu selle pika ja kurva teekonna jooksul oli Jane Clayton rohkem piinelnud kartusest oma tuleviku pärast kui ebamugavusest ja väsitavast teekonnast. Ahmet-Zek polnud suvatsenud talle teatada, mida ta kavatses Jane'iga teha. Juba see oleks talle suureks õnneks olnud, kui ta oleks teadnud, et araablased võtsid ta kaasa ainult lunaraha saamiseks. Sel juhul poleks nad talle midagi halba teinud. Aga võib-olla oli neil tema jaoks varuks hoopis teistsugune saatus? Juba üksnes sellest mõttest tõusid leedi Greystoke'i juuksed püsti. Ta oli palju kordi kuulnud valgetest naistest, kelle Ahmet-Zeki taolised kurjategijad olid mustade haaremisse orjaks müünud või kaugele põhja viinud, et teha neist odaliskid türklaste serailides.

Jane Clayton oli julge ja kindlameelne naine. Elu

rasketel hetkedel ei vajunud ta norgu ega kaotanud pead. Niikaua kui veel loota võis, lootis ta kõige paremat ja vaatas enesetapule kui viimsele abinõule, et vältida teotust ja häbi. Kuni elas Tarzan, oli tal täielik põhjus loota pääsemist. Ühelgi inimesel ega ühelgi loomal selles metsikus džunglis polnud tema mehe mõistust ja jõudu. Jane'i silmis oli Tarzan kõikvõimas selles talle koduses metsloomade ja metsini-meste maailmas. Ta oli veendunud, et Tarzan tuleb, päästab ta ja maksab tema eest kätte. Ta luges päevi, mis pidid jääma tema Oparist tagasipöördumiseni. Ta tuleb ja näeb, mis tema äraolekul juhtunud on. Pärast seda ei lähe tal enam kuigi kaua, et ümber piirata araablaste kindlustatud laager ja hävitada selle asukate segavereline kamp.

Jane ei kahelnud põrmugi, et Tarzan ta üles leiab. Ükski kui tahes nõrk või märkamatu jälg ei jäänud Tarzani valvsa tähelepanuta. Röövlite jäetud jäljed on Tarzanile niisama selged ja tähendusrikkad kui Jane'ile trükiread avatud raamatus.

Sellal kui Jane elas ootuses ja lootuses, rajas Werper džunglis endale vaevaliselt teed Ahmet-Zeki laagri poole. Hirmust kangena, võpatades omaenese sammude kajast, lähenes ta laagrile. Nagu mingi ime väel oli tal kümneid kordi õnnestunud pääseda suurte kiskjate küüntest ja kihvadest. Relvaks vaid Oparist kaasa võetud nuga, tungis ta suurivaevu läbi kõige metsikuma maa, mis üldse terves ilmas olemas oli.

Ööseks kobis ta puu harude vahele, päeval aga puges kartlikult edasi, ronis puu otsa iga kord, kui vähimgi krõbin teda lähenevast ohust hoiatas. Lõpuks silmas ta eemal araablaste küla ümbritsevat pihttara.

Peaaegu samal ajal Werperiga jõudis pihttara juurde ka Mugambi. Peitnud end suure puu varju, jälgis ta lähenevat belglast. Räbalais sagrispäises valges mehes tundis ta sedamaid ära oma isanda külalise, kes oli lahkunud Greys-toke'ide majast Tarzani Opari-mineku eelõhtul. Mugambi tahtis juba belglast hõigata, kuid miski hoidis teda tagasi. Ta nägi, kui julgelt ja enesekindlalt lähenes Werper üle lageda välja külaväravale. Selles Aafrika osas ei liginenud säärasel moel külale ükski terve mõistusega inimene, kui ta polnud juba varem kindel sõbralikus vastuvõtus. Mugambi ootas. Tema hinge sugenes kahtlus.

Werper hõikas. Kohe avanes värav ja Mugambi nägi pealt südamlikku vastuvõttu, mille araablased hiljutisele lord ja leedi Greystoke'i külalisele korraldasid. Ja koha sai neegrile kõik selgeks: see valge oli spioon ja reetur. Just temale võlgnesidki wazirid araablaste kallaletungi Suure Bwana äraolekul. Neegri vihale araablaste vastu lisandus põletav viha valge spiooni vastu.

45

Sisenenud külla, suundus Werper kärmesti Ahmet-Zeki telgi poole. Oma leitnanti nähes tõusis Ahmet-Zek püsti ja silmitses hämmastunult belglase näruseid kehakatteid.

„Mis on juhtunud?" küsis ta.

Werper rääkis talle kõigest järjekorras. Ta jättis vaid vahele pisikese detaili pauna kohta, mis oli tugevasti seotud tema rõivaste alla vöö külge. Araablase silmad tõmbusid ahnusest kitsaks piluks, kui ta kuulis kullast, mille wazirid olid Greystoke'ide maja varemete lähedale peitnud.

„Nüüd pole enam raske sinna tagasi minna ja see siia tuua!" tähendas Ahmet-Zek. „Kuid esialgu ootame siin ära välejalgsed wazirid. Kui oleme nad kõik maha nottinud, võtame ka kulla ette. See ei kao kuhugi, sest me ei jäta ellu ühtegi neist, kes selle olemasolust teavad."

„Aga naine?" küsis Werper.

„Nüüd ei jää muud üle, kui ta põhjas ära müüa," vastas röövel. „Tema eest saab head raha."

Belglane noogutas heakskiitvalt pead. Mõtted tema ajus liikusid nobedasti. Kui tal õnnestub Ahmet-Zekile auk pähe rääkida, et viimane paneks ta salga etteotsa, kes peab leedi Greystoke'i põhja toimetama, saab ta juhust kasutada ja oma isanda juurest jalga lasta. Ta oleks suure rõõmuga loobunud kullaosakust, kui vaid oma ihaldatud pauna ja terve nahaga minema pääseks.

Werper oli Ahmet-Zeki käitumismalliga küllaltki hästi tuttav. Ta teadis, et ükski tema jõugu liige ei saa teenistusest iialgi priiks omal vabal tahtel. Enamik põgenikest sattus uuesti Ahmet-Zeki pihku. Werper oli ennegi kuulnud desertööride hirmuäratavat kisendamist, kui neid enne hukkamist piinati. Belglasel polnud vähimatki soovi riskida sellega, et ta kinni nabitakse ja uuesti siia toimetatakse.

„Kes läheb naist põhja viima?" küsis ta.

Ahmet-Zek jäi hetkeks mõttesse. Inglase maja lähedale maetud kuld kujutas endast tunduvalt suuremat väärtust kui summa, mille võis saada naise eest. Ta pidi tingimata temast nii ruttu kui võimalik lahti saama, kuid ka kuld tuli kohe ära tuua. Kõigist Ahmet-Zeki lähedastest inimestest sobis vaid Werper täitma ühte neist kahest edasilükkamatust ülesandest. Araablane, kes tundis siin maal kõiki radu ja suguharusid niisama hästi kui Ahmet-Zek ise, võis kergesti naise eest saadud rahaga põhjas jalga lasta. Kuid Werperil vaevalt see korda läheb eurooplastele nii vaenulikul maal, omalt poolt aga hoolitseb Ahmet-Zek selle eest, et belglast saatvasse salka kuuluksid usaldusväärsed mehed, kes ei lähe üle Werperi poolele, kui viimane kavatseb oma isanda juurest plehku pista. Viimaks hakkas Ahmet-Zek rääkima:

„Ma ei näe vajadust, et me mõlemad peaksime kulla

46

järele minema. Sina sõidad naisega põhja. Ma annan sulle kirja ühe oma sõbra jaoks, kes tunneb kõiki selle kauba turge. Mina aga toon selle ajaga kulla ära ja kohtume siin pärast seda, kui oleme oma asjad lõpule viinud."

Werper suutis vaevu oma rõõmu varjata, kuuldes Ahmet-Zeki sõnu. Muide, pole veel teada, kas tal ikka tõepoolest oli korda läinud petta araablase umbusklikku kõike-nägevat silma. Nii või teisiti jäädi selle otsuse juurde. Süs hakkasid Ahmet-Zek ja leitnant üksikasjalikult arutama eelseisvaid rännakuid, seejärel aga jättis Werper hüvasti ja siirdus oma telki. Ta oli juba ammu unistanud vannist ja kiirustas nüüd enda poole. Käinud vannis, kinnitas ta telgi tagumise seina külge väikese käsipeegli, nihutas rohmaka tooli hööveldamata laua äärde, võttis habemenoa ja hakkas oma näolt maha kaapima paksu karedat tüügastikku. Kõigi nende mõnude nimistus, mille

moodustavad inimsoo tugevama poole privileegid, pole mehel pärast raseerimist tekkiv kergendus- ja värskustunne kaugeltki viimasel kohal. Peletanud endalt mõneks ajaks väsimuse, laskus Werper pärast habemeajamist logisevale toolile lösakile, et enne magamaheitmist suitsu teha. Torganud mõlema käe pöidlad värvli vahele, kobas ta kallihinnalist pauna, mis vöö ümber seotud rihma küljes rippus. Ta võpatas rõõmsast elevusest, mõeldes, missugune väärtus on sellel aardel, millest peale tema ei tea ükski hing.

Mis ütleks Ahmet-Zek, kui ta seda teaks? Werper irvitas kahjurõõmsalt. Küllap lööksid vana suli silmad alles hiilgama, kui ta sellele varandusele pilku heita saaks! Werperil polnud veel avanenud võimalust kalliskive imetleda, ta polnud neid isegi üle lugenud, aimas vaid umbkaudu, kui suur nende väärtus võis olla. Belglane tegi värvli lahti ja võttis oma palavasti ihaldatud pauna välja. Peale tema polnud telgis ainsatki hingelist. Kõik laagrielanikud, välja arvatud valvurid, olid ammugi magama heitnud. Keegi ei tule enam tema telki. Ta sõrmed kobasid läbi pauna naha kivikeste kuju ja suurust. Kaalunud pauna esiti ühes, siis teises käes, keeras ta pikkamisi end tooliga laua äärde ja kallas väikese suitseva lambi valgel pauna sisu jämedatele hööveldamata laudadele.

Kalliskivide küütlev sira muutis armetu, kasimatu telgi unelmaisse vajunud belglase silmis imeilusaks lossiks. Ta kujutles, kuidas tema, muinasjutulise rikkuse omaniku ees avanevad kullatud paleede uksed; ta mõtles võimust, naudingutest ja luksusest, mis talle alati olid kättesaamatud olnud. Sellest kõigest unistades tõstis ta pilgu laualt ja suunas selle üles, sinna, kauge imeilusa eesmärgi poole, mis terendas kõrgel halli ja viletsa maise igapäevaelu kohal.

Alateadlikult peatusid ta silmad peeglil, mis ikka veel

seinal rippus. Selle väikesel pinnal välgatas mingisugune vastuhelk ja tõi Werperi tagasi reaalsusse. Veel kord heitis ta pilgu peeglisse ja nägi seal Ahmet-Zeki morni nägu, mis seiras teda telgi ukse eesriide voltide vahelt.

Werper surus vaevu alla hirmukarjatuse. Haruldase enesevalitsusega viis ta pikkamisi pilgu lauale, otsekui polekski peeglisse vaadanud. Kiirustamata pani ta kalliskivid pauna tagasi, peitis selle põue, võttis portsigarist paberossi, läitis selle ja tõusis püsti. Haigutades ja ringutades pöördus ta aeglaselt ukse poole. Eesriide voltide vahelt ei paistnud enam Ahmet-Zeki nägu...

Vähe oleks olnud öelda, et Albert Werper oli kohkunud. Ta mõistis, et polnud kaotanud üksnes oma aaret, vaid ka elu. Ahmet-Zek poleks iialgi lasknud ühtegi leitud varandust oma käest välja libiseda. Ta poleks andestanud ka pettust leitnandi poolt, kes oli säärase vara omanikuks saanud ega soovinud seda jagada oma isandaga. Belglane valmistus pikkamisi magama heitma. Ta ei teadnud, kas teda jälgiti või mitte, aga kui keegi seda ka tegi, poleks ta märganud ainsatki jälge närvilisest rahutusest, mida Werper igati varjata püüdis.

Kaks tundi hiljem lükati telgi esiosas eesriidevoldid laiali ja tume vari lipsas hääletult telgi sisemusse. Ta liikus edasi aeglaselt ja ettevaatlikult, tema käes oli pikk nuga. Roomates lähenes ta ühe seina äärde, kus vaipadel kõrgus tekihunnik.

Kärmesti ja kergelt kompasid ta sõrmed teki all tihket kogu, mis pidi endast kujutama Albert Werperit. Suur käsi tõusis õhku, peatus viivuks ja langes siis alla. Veel ja veel kord tõusis ja laskus käsi ning iga kord tungis pikk tera teki all lebavasse kogusse. Kuid kogu oli kuidagi kummaliselt elutu ja see hämmastas mõrvarit. Palavikuliselt rapsas ta teki pealt ja värisevate kätega hakkas otsima pauna, mida lootis leida oma ohvri surnukehalt.

Silmapilk hiljem ajas ta end vandudes püsti. Ahmet-Zek oli leitnandi tekkide alt leidnud vaid rõivastest tehtud nuku, mis igati meenutas magavat inimest. Werper oli jalga lasknud...

Ahmet-Zek tormas külla, kus kutsus kõuehäälel kokku unised araablased. Kuuldes oma isanda raevukat hüüdu, pu-
denesid nad kõik oma telkidest välja. Otsast otsani otsisid nad küla läbi, kuid asjatult — Albert Werper oli kadunud
nagu vits vette. Meeletus raevus käskis Ahmet-Zek saduldada hobused ja ehkki öö oli pilkaspime, ratsutasid araablased
külast välja ning hajusid põgenikku otsides metsa mööda laiali.

Sellal kui nad onnidest lahkusid, lipsas Mugambi kellelegi märkamatult väravast sisse. Päev läbi oli ta end

varjanud värava lähedal tihedas põõsastikus. Salkkond mustanahalisi seisis ärasõitjatele järele vaadates värava juures ja kui viimane araablane oli külast välja jõudnud, hakkasid neegrid väravat kinni panema. Ka Mugambi aitas neil seda teha, otsekui oleks ta kogu aeg nende keskel elanud. Pimeduses peeti Mugambit oma inimeseks ja teda isegi ei hõigatud, aga kui kõik oma telkidesse ja onnidesse olid läinud, kadus Mugambi pimedusse.

Terve tund roomas ta arvukate onnide ja telkide taga, püüdes kindlaks teha oma emanda asukohta. Lõpuks peatus ta ühe onni lähedal: ainsana seisis selle juures valvur. Mugambi peitis end telgi nurga taha ja jäi ootama. Seal tuli teine valvur oma kaaslast välja vahetama.

„Kas vang on sees?" küsis uustulnuk.

„Jah, ta on siin," vastas esimene valvur. „Niikaua kui ma siin olen seisnud, pole keegi astunud üle selle läve."

Uus valvur kükitas ukse juurde maha, kuna neeger, kelle ta välja oli vahetanud, suundus oma onni poole.

Mugambi hiilis onni nurgale lähemale. Ta käsi pigistas jämedat pahklikku malakat. Miski ei rikkunud tema külmaverelist rahulikkust, ehkki südant täitis rõõm, kui ta veendus, et leedi tõepoolest siin asub. Valvur istus seljaga nurga poole, mille tagant roomas välja mustanahaline hiiglane, ega näinud talle lähenevat määratu suurt varju. Pahklik vemmal joonistas õhus kaare ja langes tuhmi mütsatusega valvurile lagipähe. Vaikuses kõlas nüri hoobi lajatus, murduvate luude ragin, ja elutu lihatombuna varises valvur maha.

Silmapilk hiljem tuhnis Mugambi juba pimedas onnis, esialgu pikkamisi ja sosinal, siis üha ägedama kärsitusega leedit hõigates, kuni kogu oma kohutavas lihtsuses avanes talle tõde: onn oli tühi!

XI. Tarzanist saab jälle loom

Viivu seisis Werper magava Tarzani kohal ülestõstetud noaga, kuid hirm peatas ta. Mis siis, kui ta esimese löögiga ei tabagi oma ohvri südant? Werper võpatas, mõeldes sellele, mis teda sel puhul ootab. Isegi siis, kui Tarzan ärkaks surmavalt haavatuna, jõuaks ta nende väheste minutite jooksul, mis tal veel elada jääks, kiskuda oma tapja tükkideks, kui ta seda vaid tahaks. Ja et ta seda tahab, selles Werper ei kahelnud.

Uuesti kostis roostikus pehmete sammude summutatud astumist, seekord juba lähemal. Werper muutis oma plaani. Tema ees laius lage väli, selle kaudu võis ta jalga lasta.

Kalliskivid kuulusid nüüd talle. Siia kauemaks jääda oleks tähendanud kindlat surma kas siis Tarzani käe või läheneva kiskja kihvade läbi. Ta keeras ümber ja hakkas vargsi läbi roostiku hiilima, suundudes kauge metsa poole.

Tarzan magas ikka veel. Kuhu oli kadunud see ebatavaline valvsus, mis oli teda alati kaitsnud ootamatute ohtude eest? Kas see tundetu, sügavasti magav inimene oli tõesti endine vilgas, terane Tarzan? Võib-olla see kohutav hoop pähe, mille ta oli saanud Oparis maavärisemise ajal, nüristas tunded vaid ajutiseks? Kes teab?

Ikka lähemale hiilis roostikus kiskja. Pilliroog lõi kahisema, vajus kahele poolelaiali ja paari sammu kaugusel magajast tuli nähtavale võimas lõvi pea. Loom peatus, tõmbus magavat inimest nähes küüru, surus tagakäpad enda alla ja hakkas sabaga õhus kahele poole vehkima.

Sabalöögid vastu pilliroogu äratasid Tarzani. Džungli-asukad ärkavad kärmesti ning juba ärkamise hetkel on nad teadvusel ja suutelised rakendama kõiki oma võimeid. Tarzan ei jõudnud veel silmigi lahti lüüa, kui oli juba jalul, oda käes, ja valmis kallaletungiks. Ta oli jälle Ahvide Tarzan, terane, valvas ja väle.

Pole olemas kahte ühesuguse iseloomuga lõvi. Ka üks ja seesama lõvi ei käitu ühesugustes tingimustes iga kord ühtemoodi.

Mis ajendas lõvi loobuma kavatsusest inimese kallale hüpata — kas imestus, hirm või ettevaatus, seda me ei tea. Teame vaid, et ta ei teinud oma kavatsust teoks. Ta ei hüpa-nudki inimese kallale, pööras hoopis ümber ja volksas tagasi roostikku, sellal kui Tarzan püsti kargas.

Tarzan kehitas õlgu ja pöördus ümber, otsides oma kaaslast. Teda polnud kusagil näha. Esialgu mõtles Tarzan, et teine lõvi oli Werperi kinni võtnud ja ära viinud, aga kui ta oli maapinnal jälgi uurinud, jõudis ta veendumusele, et belglane oli üksinda üle lagendiku minema läinud. Viivuks jäi Tarzan nõutuks, siis aga arvas, et Werper oli lõvi lähenemist kuuldes kartma löönud ja hirmust plehku pannud. Tarzani huultele sigines põlastav muie, kui ta mõtles sellele, et kaaslane ei vaevunud teda ähvardavast ohust isegi hoiatama. Mis siis ikka! Säärane see injmene juba oli! Tarzan ei tahtnud temast enam midagi teada. Ta läks ära, ja jumal temaga; belglane võib rahumeeli jääda sinna, kuhu tahab, Tarzan ei hakka teda otsima.

Saja jardi kaugusel kohast, kus Tarzan seisis, kergus tihedas roostikus üksik suur puu. Tarzan läks puu juurde, ronis üles, otsis sobiva oksa, võttis sisse mugava asendi ja uinus.

Päike seisis juba kõrgel taevas, kui Tarzan ärkas. Tema aju, mis taas oli pöördunud primitiivsesse seisundisse, ei

50

tegelnud mingite muude mõtetega peale vajaduse hankida endale toitu ja kaitsta oma elu. Seepärast polnud tal ka vaja ärgata, enne kui teda ähvardas oht või nälg tunda andis. Seekord äratas teda just nälg.

Tarzan lõi silmad lahti, ringutas, haigutas ja hakkas läbi tiheda lehestiku ümbrust silmitsema.

Tema pilk libises mööda John Claytoni, lord Greystoke'i lagastatud põlde ja aasu, kuid Ahvide Tarzan ei tundnud neid kohti ära. Nagu võõras uudistas ta Busuli ja tema sõjameeste sebivaid kogusid. Nad keetsid endale hommikusööki ja tegid ettevalmistusi rännakuks, et kätte maksta oma isanda kodu hävitamise eest.

Uudishimulikult silmitses ahvinimene mustanahalisi. Kusagil tema ajusopis sähvatas mõte, et see kõik pidi temasse puutuma, kuid ta ei suutnud kuidagi siduda oma uut elu, mis oli alanud pärast pääsemist Opari pimedatest maa-alustest kongidest, mingi sündmusega oma endises elus.

Otsekui läbi udu meenus talle inetu, karvane ja metsik kogu. Ja ähmane õrnusetunne valdas tema metsikut olemust, kui ta püüdis seda ära tunda. Tarzani mälu pöördus tagasi lapsepõlveaega: see oli hiiglasuure emaahvi Kala, tema kasuema kogu. Kala kõrval elustusid Tarzani mälus veel teisedki inimahvid: Terkoz, Tublat, Kerchak ja veel üks, pisut vähem metsik kogu — Teeka, Tarzani väike mängukaaslane. Aeglaselt, väga aeglaselt töötas Tarzani mälu. Kuid uurides mõttes kujusid, mis olid säilinud ta teadvuses, hakkas ta neid järk-järgult ära tundma. Nad omandasid teatud välimuse ja vormi ning asetusid oma kohale tema elu mitmesugustes sündmustes, millega nad olid lähedalt seotud. Üksteise järel kerkisid tema vaimusilma ette pildid lapsepõlvest, mis oli möödunud ahvide keskel. Sedamööda, kuidas need ikka kirkamaks ja selgemaks muutusid, ärkas temas soov sattuda uuesti nende karvaste, sorakil kulmudega loomade hulka.

Tarzan nägi, kuidas mustanahalised kustutasid lõkke ja läksid ära. Ent kuigi alles hiljaaegu oli ta tundnud iga neegrit nägupidi niisama hästi kui iseennast, ei äratanud nende välimus temas praegu vähimaidki mälestusi. Kui nad olid silmist kadunud, ronis Tarzan puu otsast alla ja hakkas toitu otsima.

Avaral lagendikul oli karjakaupa metsloomi rohtu söömas. Tarzan valis ohvri väikese sebrakarja hulgast. Need olid rammusad läikiva nahaga loomad. Ta läks kaugelt ringi ümber vöödilise karja, hoidudes vastutuult, kuid ei teinud seda mingitel kaalutlustel, vaid puhtvaistlikult. Ta liikus edasi neljakäpakil või siis kõhuli roomates. Üsna tema lähedal näksis rohtu kaks noort rammusat sebrat. Tarzan

valis neist välja emaslooma ja seegi kord juhtis teda ainuüksi instinkt.

Ahvinimene peitis end pahaaimamatute loomade lähedusse tiheda madala põõsa taha. Ta seadis oda heiteasendisse ja tõmbas ettevaatlikult jalad enda alla. Siis tõusis üheainsa kiire liigutusega püsti, heitis raske oda emasebra külje-kontide vahele ja hüppas ka ise kohe looma juurde, jahinuga peos.

Ühe silmapilgu seisid loomad liikumatult, ootamatusest kangestunud. Seejärel hakkas emasloom valust ja hirmust karjuma, mõlemad pöörasid teise kanti ja tormasid minema. Kuid Ahvide Tarzan võis niisama kiiresti kui sebradki mitu jardi maha joosta.

Ta sai emaslooma kätte ja hüppas ühe ropsuga talle selga. Sebra pööras ümber, püüdis oma vaenlast hammustada ja kabjaga lüüa. Kuid Tarzan hoidis ühe käega kõvasti kinni lühikesest lakast, teisega aga torkas õnnetu looma ribide vahele jahinoa. Emaslooma kaaslane seisatas viivuks, otsekui soovides talle appi tormata, kuid nägi siis oma karja kapjade välkudes eemalduvat, keeras ümber ja kihutas neile järele. Noor emasebra võitles vapralt ja meeleheitlikult, kuid salakaval nuga tungis talle otse südamesse ja ta prantsatas maha. Ahvinimene pani jala tema kehale ja tõi kuuldavale mangani võidukisa.

See kisa jõudis ka Busuli kõrvu ja sundis teda peatuma.

„Need on suured ahvid," ütles ta. „Ma pole neid waziri-de maal enam ammu kuulnud. Mis võis neid siia tagasi tuua?"

Tarzan tõstis oma ohvri üles ja viis sellesama põõsa alla, kus oli ise end varem peitnud. Istunud looma kerele, lõikas ta selle tagumisest kintsust suure käntsaka ja hakkas sooja, verest tilkuva lihaga nälga kustutama. Põõsa tagant ilmus äkki nähtavale kaks hüääni, kelle oli kohale meelitanud sebra läbilõikav kisa. Tarzan ajas hambad paljaks ja hakkas urisema. Hüäänid vastasid ta tervitusele samamoodi ja taandusid pisut kaugemale. Nad ei ilmutanud soovi Tar-zanile kallale tungida, kuid kükitasid endiselt ühel ja samal kohal ega lasknud teda silmist. Tarzan sõi kõhu täis, lõikas kaasavõtmiseks veel mõne lihatüki ja suundus jõe äärde. Sinna minnes pidi ta

hüäänidest mööduma, kuid Tarzan ei pidanud vajalikuks nende pärast oma teed muuta.

Lõvi Numale omase rahuliku majesteetlikkusega läks ta joonelt urisevate loomade poole. Esialgu jäid nad paigale väljakutsuvalt seljakarvu turritades, siis aga nihkusid eemale, andes teed vägevale ahvinimesele. Silmapilk hiljem rebisid nad juba puruks sebra jäänuseid.

Tarzan liikus läbi pillirootihniku jõe poole. Tema tulek ehmatas üles pühvlikarja. Hiiglaslik pühvlipull hakkas

52

ähvardavalt mörisema ja esisõraga maad kaapima. Verd täis valgunud silmad jõllitasid vihaselt jultunud rahurikkujat. Kuid Tarzan läks terve karja eest mööda, justkui poleks seda märganudki. Pühvli mörin muutus tasaseks torisemiseks: ta pöördus ümber, sügas koonuga selga, peletas õhku terve kärbseparve, heitis viimase pilgu Tarzanile ja naasis oma esialgse toimingu juurde. Osa pühvlipulli arvukast perest järgnes tema eeskujule, teised aga seisid ja vaatasid Tarzanile järele, suured rumalad silmad täis hämmastust, kuni ahvinimene kadus pillirootihnikusse.

Jõe ääres kustutas Tarzan janu ja käis ujumas. Siis puges ta palavuse eest oma rusudeks muudetud aitade lähedal kasvava kahara puu varju. Tema silmad sihtisid seda osa lagendikust, kust algas paks mets. Soov sukelduda selle salapärasesse põue oli Tarzani meeli köitnud juba pikka aega. Ta otsustas, et järgmise päikesetõusu ajal ületab avara lagendiku ja siseneb metsa. Tarzan ei tarvitsenud kuhugi kiirustada: tema ees oli lõpmatult pikk rodu päevi, mida polnud sisustada millegi muu kui nälja kustutamise ja oma hetkekapriiside täitmisega. Tarzani teadvust ei tumestanud kahjutunne mineviku pärast ega hirm tuleviku ees. Ta võis päevad läbi lesida õõtsuval oksal, olles end täies pikkuses välja sirutanud, ja nautida absoluutse muretuse õndsalikku rahu. Tema vaimuseisundit ei häirinud vähimgi mure ega kahtlus. Teades vaid ähmaselt, et on olemas ka sootuks teistsugune elu, oli ahvinimene täiesti õnnelik. Lord Greystoke oli lakanud olemast.

Paar tundi kiikus Tarzan tasakesi leheasemel. Nälg ja janu hakkasid end tunda andma. Ta ringutas laisalt, laskus puu otsast alla ja hakkas pikkamisi jõe poole astuma mööda metsloomade tallatud rada, millest aja jooksul oli saanud pikk kitsas kraav. Mõlemal pool kraavi kõrgus paks roheline müür läbipääsmatust põõsastikust ja puudest, mida ülalt alla katsid jämedad vääntaimedest vanikud. Tarzan oli juba jõudmas kohani, kus kitsas rada jõe äärde suubus, kui tema ette ilmus terve lõvipere. Nad tulid jõe äärest. Tarzan luges ühtekokku seitse looma: täiskasvanud isane, kaks emast ja neli noort lõvi, kes oma mõõtmetelt vanematele sugugi alla ei andnud. Tarzan jäi seisma ja hakkas urisema, ka lõvipere peatus. Suur lõvi kõige, ees näitas hambaid ja tõi kuuldavale madala hoiatava möirge.

Ahvinimese käsi pigistas oda, kuid ta ei söandanud nii armetu relva abil astuda võitlusse seitsme lõviga. Ta seisis urisedes paigal ja lõvid vastasid talle samaga. See oli üks neid kohtumisi, mis džunglis sageli aset leiavad. Kumbki pool püüdis teisele hirmu nahka ajada. Ei üks ega teine tahtnud taanduda ega teed anda, kuid samal ajal ei tahtnud ka esimesena võitlust alustada. Lõvid olid end liiga täis

53

puginud, et lasta end ahvatleda sellisest saagist, Tarzan tarvitas aga väga harva toiduks röövloomade liha. Siin oli mängus juba au ja keegi ei tahtnud end häbistada ega järele anda. Nii nad seal seisid, põrnitsedes üksteist ja vahetades komplimente, mis olid arusaadavad üksnes džungliasukaile. Raske öelda, kui kaua oleks see veretu võitlus kestnud. Lõppude lõpuks oleks Tarzan pidanud ikkagi alistuma arvukuselt tugevamale vaenlasele.

Sellele absurdsele olukorrale tegi ootamatu lõpu täiesti kõrvaline olend, kes oli märkamatult Tarzanile tagant lähenenud. Tarzan ja lõvid olid löönud niisugust lärmi, et keegi neist ei kuulnud midagi muud peale omaenese kontserdi. Tarzan isegi ei adunud, et mingi hiiglaslik kogu joonelt tema poole kihutas. Ta toibus alles siis, kui see oli juba päris ligidal ja pääsemine tundus võimatuna. Ta pöördus ümber ja nägi ninasarvik Butot, kes oli valmis teda ründama. Kuid selle tsivilisatsioonist rikkumata ürginimese teadvuse ja lihaste vaheline seos oli nii tugev, et selsamal hetkel, kui ta taipas, mis oht teda ähvardas, keeras ta kannapealt ringi ja lõi oda Buto rinda. See oli peaaegu võrdväärne võitlus: ühel pool ahvinimese raske raudteravikuga oda ja võimsad lihased, teisel pool Buto tohutu jõud ja tema rünnaku erakordne kiirus. Et kirjeldada kõike, mis juhtus silmapilgul, mil Tarzan raevunud ninasarviku poole pöördus, kuluks palju aega, läheks vaja iseäranis terast ning kärmet silma, et ühekorraga kõike toimuvat haarata. Kui Tarzan oh oda käest lahti lasknud ja maha vaatas, nägi ta koletut sarve, mis oli tema ülestõstmiseks juba langetatud: nii lähedal oli Buto! Oda oli tunginud ninasarviku kehasse selles kohas, kus kael ühineb vasaku õlaga, ja peaaegu läbistanud looma keha. Heitnud oda, tegi Tarzan võimsa hüppe ja, möödunud suurest kõvast sarvest, laskus ninasarvikule selga.

Ninasarviku väikesed seasilmad lõid raevukalt hiilgama. Ta märkas lõvisid ja tormas nagu pöörane neile kallale. Tarzan aga hüppas samal ajal kergelt üles, klammerdus vääntaimede sasipuntrasse ja ronis puule. Hullunud looma võimas sarv tõstis esimese ropsuga isalõvi üles, rebis lõhki ja virutas eemale. Ülejäänud kuus tormasid ninasarviku kallale teda vihaselt hammustades ja küünistades, tema aga tallas neid jalge alla ja raius oma sarvega. Oma kõrgest pelgupaigast jälgis Tarzan põnevusega seda palavat heitlust, sest kõrgemast liigist džungliasukatele meeldib vaadata selliseid kokkupõrkeid. Neile on see samasugune meelelahutus kui meile teater, traavivõistlused ja muu sport. Nad saavad jälgida selliseid heitlusi võrdlemisi tihti ja iga kord tunnevad nendest mõnu, sest ükski niisugune võitlus ei sarnane teistega. Esialgu tundus Tarzanile, et võitjaks tuleb Buto. Seitsmest neljale oli ta juba otsa peale teinud ja ülejäänud

54

kolme rängalt haavanud, kui ta äkki lühikese hingetõmbe ajal põlvili laskus, külili kukkus ja tardus.

Tarzani oda oli teinud oma töö. Inimkätega valmistatud relv oli tapnud looma, kes oleks võinud tagasi lüüa seitsme lõvi rünnaku. Tarzani oda oli läbistanud ninasarviku kopsud ja Buto suri sisemisest verejooksust, kui tema võit oli juba käega katsuda.

Tarzan tuli alla. Urisedes ja valust vingudes tõttasid haavatud lõvid saatuslikust taplusepaigast lahkuma. Tarzan kiskus oma oda Buto kehast välja, lõikas endale tüki liha ja kadus džunglisse. See episood oli lõppenud. Tarzanile oli see osake töisest päevast. Mis oleks meile pakkunud kõneainet kogu eluks, selle unustas Tarzan niipea, kui oli selja keeranud.

XII. La tahab kätte maksta

Teinud džunglis suure ringi, tuli Tarzan teises kohas jõe äärde välja. Siin kustutas ta janu ja ronis uuesti puu otsa. Ta pidas jahti, olles täielikult unustanud mineviku ja mõeldes väga vähe tulevikule. Samal ajal liikus teda otsides läbi džungli, üle lagendike ja avarate niitude süngeilmeline, kurjakuulutav rongkäik. Viiskümmend hirmuäratavat karvast meest, lühikeste kõverate jalgadega, relvastatud nugade ja suurte vemmaldega, liikus imekauni poolalasti naise kannul. Need olid La, Leegitseva

Jumala ülempreestrinna, ja tema viiskümmend preestrit, kes olid asunud pikale teekonnale, et otsida nende püha ohvrinoa jultunud varast.

Iialgi enne polnud La Opari kivimüüride tagant välja astunud, kuid iialgi enne polnud selleks ka niisugust vajadust olnud. Ohvrinuga oli kadunud! Loendamatute sajandite jooksul oli see käest kätte käinud kui ühe hukkunud ja unustatud atlandi pärandus, mis kujutas endast religioosse autoriteedi ja kuningliku võimu sümbolit ning lõpuks La omanduseks saanud. Kallihinnalise kroohi või Inglismaa suurte pitsatite kadumine poleks briti kuningat rohkem masendanud ega meelt heitma pannud, kui tegi seda püha noa vargus Lale, Opari linna ülempreestrinnale ja käskijannale. Tema valitsuse all olid vaid suure rahva armetud jäänused, maailma vanima tsivilisatsiooni degenereerunud lapsed. Kui Atlantis aastatuhandeid tagasi kõigi oma võimsate linnade, õitsvate väljade, kõrge kultuuri ja tohutu kaubandusega Atlandi ookeani vetesse vajus, siis võttis ta enesega kaasa kogu oma rahva, välja arvatud käputäis koloniste, kes töötasid Kesk-Aafrika kõige rikkamates

kullakaevandustes. Hilisema ristamise teel suurte inimahvidega sündisidki kolonistidest ja nende orjadest Opari rangjalgsed jässakad mehed. Ime küll, kas siis loomuliku valiku või looduse tujukuse tulemusena säilis muistsete atlantide sugu puhta ja rikkumatuna naistes, kes põlvnesid ühest suure katastroofi ajal Oparis elanud kuninglikku verd printsessist. Üks selliseid naisi oli ka La.

Ülempreestrinna hinges kobrutas põlgus ja viha. Fanaatiku religioosset õhinat oma rüvetatud altari pärast suurendas solvatud naise raev veelgi. Kaks korda oli ta oma südame jumalataolise mehe jalge ette heitnud, ja kaks korda oli viimane selle ära tõuganud.

La teadis, et ta oli väga kaunis. Tõepoolest, ta polnud nägus üksnes eelajalooliste atlantide vaatevinklist, vaid ka meie kaasaegsete silmadega vaadates. La oli naise ilu ideaal. Enne Tarzani esimest Opari tulekut polnud La iialgi näinud isast inimest peale oma rahva värdjalike rangjalgsete meeste. Varem või hiljem pidi ta ühega neist ühinema, et ei katkeks ülempreestrinnade otseliin. See oli möödapääsmatu, juhul kui saatus ei juhi Opari teisi mehi. Et neid üldse olemas on, sellest polnud Lal enne Tarzani esmakordset Oparis käimist aimugi. Ta tundis vaid oma väikseid ebard-likke preestreid ja suuri isaseid inimahve, kes igivanast ajast ohd elanud Oparis ja selle ümbruskonnas, kuni Opari elanikud hakkasid neid endaga peaaegu võrdväärseks pidama.

Opari legendid jutustasid kauge möödaniku jumala-sarnastest meestest ja mustanahalistest, siia alles hiljaaegu tulnud meestest, kuid viimased olid alati vaenulikud ning tulid siia üksnes röövima ja tapma. Need legendid säilitasid Opari rahvas usku, et ühel ilusal päeval tõuseb Atlandi ookeani lainetest tundmatu manner ning saadab nikerdiste ja kullaga ehitud, pikkade aerude külge aheldatud orjadega galeerid appi oma õnnetutele paguluses virelevatele järglastele.

Tarzani ilmumine äratas La südames meeletu lootuse, et muistne ennustus peagi täide läheb. See kaunis ja võimas mees süütas armastuse naise südames, mis ilma temata poleks iialgi tunda saanud seda kõikehaaravat kirge. Selline imeilus olevus nagu La poleks iialgi hakanud armastama ühtegi Opari eemaletõukavat, hirmuäratavat preestrit. Tava, kohus ja religioosne õhin oleksid võinud sundida teda ühe neist endale meheks võtma, kuid armastusest ei saanud juttugi olla.

La oli külm, südametu naine, tuhandete teiste külmade, südametute imekaunite naiste tütar, kes iialgi polnud tunda saanud armastust. Ja kui see siis tema juurde tuli, äratas ta

tuhandetes põlvkondades suikunud kire ja muutis La üheksainsaks lõõmavaks, värelevaks ihaluseks. Aga kui see ihalus kohtas takistust, sulas kogu armastuse, õrnuse ja eneseohverduse suur jõud omaenese leegis ääretuks vihkamiseks ja kättemaksuhimuks.

Nendest kirgedest köetuna juhtis La edasi oma lärmakat väge, et tagastada tema ülla missiooni püha sümbolit ja karistada jultunud kurjategijat, kes talle nii palju kannatusi oli valmistanud. Werperile ei mõelnud ta peaaegu üldse. Et Oparist põgenemisel oli nuga just selle mehe käes, see mõte ei äratanud Las soovi Werperile kätte maksta. Muidugi, kui ta kinni nabitakse, siis ta ka tapetakse, kuid tema surm ei paku Lale mingit rahuldust. See-eest millise rõõmuga hakkab ta jälgima Tarzani surmaeelseid krampe! Millised piinamisvõtted ta Tarzani jaoks välja nuputab! La valmistab talle pikaldase, piinarikka surma. Ta saab karistuse, mis väärib tema julma kuritegu. Tarzan oli see, kes kiskus La käest püha noa, kes rüvetas ohvrialtarit ja templit, ja seepärast peab ta surema. Kuid peale selle hülgas ta ka naise armastuse ja seepärast sureb ta kõige hirmsamat, kõige piinarikkamat surma.

La ja tema preestrid ei tundnud džunglielu, ainult üksikud neist olid kodulinna piiridest mõnikord välja pääsenud, kuid neid oli palju ja juba see tähendas kindlat kaitset. Nad olid kodust küllaltki kaugele jõudnud ning liikusid ilma eriliste vahejuhtumiteta Werperi ja Tarzani jälgi mööda edasi. Neid saatis kolm suurt ahvi, kes pidid ohvri üles nuus-kima, sest preestrid ise ei osanud seda teha. La käis kõige ees. Tema määras nende rännaku korra, valis koha ja otsustas, millal puhata. Kuigi tal polnud neis asjus vähimaidki kogemusi, ületas ta oma loomuliku intellektiga preestreid ja ahve niivõrd, et tegi kõike palju paremini, kui nemad oleksid seda suutnud.

La oli range ja nõudlik käskijanna. Ta põlgas ja vihkas neid värdjaid, kelle hulka oli teda heitnud julm saatus, ning valas nende peale välja oma raevu ja pettumuse. Igal õhtul pidid nad tema käsu peale kaitseks kiskjate eest püstitama talle midagi telgitaolist ja selle juures õhtuvidevikust koiduni lõket põletama. Kui ta kõndimisest väsis, pidid nad teda kandma improviseeritud kanderaamil ning keegi neist ei vaidlustanud tema õigusi võimule ja käsutamisele. Neile ei tulnud pähegi, et võiks ka teisiti olla. Neile oli ta jumalanna, nad kõik armastasid teda ja igaüks lootis oma hingepõhjas, et kui Lale saabub aeg endale kaaslane valida, siis langeb valik just temale. Nii nad orjasid teda ning talusid nurisemata tema rahulolematust ja kõrki põlglikkust.

Nende rännak kestis palju päevi. Ahvid leidsid jälgi hõlpsasti. Nad käisid pühast salgast pisut eespool, et hoiatada

preestreid hädaohu korral. Kord ühe keskpäevase peatuse ajal, kui kõik pikutasid pärast väsitavat kõndimist, kargas üks ahvidest äkki püsti ja hakkas õhku nuuskima. Paari kurguhäälse käsuga sundis ta kõiki vakatama, ronis puu otsa ja kiirustas sinnapoole, kust tuul oli tema sõõrmetesse inimese lõhna toonud. Preestrid piirasid sõnatult La ümber ja hakkasid inimahvi tagasitulekut ootama. Neil ei pruukinud seda teha kuigi kaua. Mõne minuti pärast väljus ahv tihedast džunglipadrikust, tuli otsejoones La juurde ja kõnetas teda suurte inimahvide keeles, mis oli muutunud Opari mandunud elanike kõnekeeleks.

„Suur tarmangani lesib seal ja magab," ütles ahv, osutades sinnapoole, kust ta nüüdsama oli tulnud. „Lähme sinna ja tapame ta ära."

„Te ei tohi teda tappa!" keelas La jahedal toonil. „Tooge suur tarmangani elusalt ja tervelt minu juurde. Kättemaks on minu asi. Minge ja ärge ainult lärmi tehke!" lõpetas ta, käskides võimuka žestiga kõiki preestreid ahvile järgneda.

Suure ahvi juhtimisel hiilis kurjakuulutav salk ettevaatlikult läbi džungli. Ahv peatas preestrid ühe suure puu lähedal. Selle jämedal madalal oksal magas Tarzan, olles end täies pikkuses välja sirutanud. Isegi magades hoidis ta ühe käega jämeda oksa ümbert kinni, ja ka tugev pruun jalg oli oksa ümber põimunud.

Ahvide Tarzan magas magusasti pärast rikkalikku lõunasööki. Ta nägi unes lõvi Numat, metssiga Hortat ja teisi džungliasukaid. Ta ei näinud rangjalgseid karvaseid kogusid puu all ega kolme ahvi, kes tema juurde puu otsa kargasid.

Ta ärkas alles siis, kui kolm ahvi talle kogu raskusega peale vajusid ja ta oksalt alla viskasid. Kukkumine põrutas Tarzani uimaseks ja ta ei jõudnud veel toibudagi, kui viiskümmend hirmuäratavat karvast meest ta sisse piirasid. Ühe hetkega sai Tarzanist hammustava, röökiva ja kakleva inimsumma keskpunkt. Pikapeale said nad temast jagu, kuigi on kahtlane, kas nende hulgas leidus ka mõni, kes poleks omal nahal tunda saanud Tarzani raskeid rusikaid ja teravaid hambaid.

XIII. Surma mõistetud

La, kes eemalt preestreid jälgis, nägi, kuidas nad Tarzani kallale tormasid, ja hüüdis valjusti, et nad teda ei tapaks. Tarzani jõud nõrkes. Arvukad vaenlased tabasid ta ootamatult.

Lal ei tarvitsenud kaua oodata: mõni minut hiljem lamas Tarzan kinniseotuna ja abituna ta jalge ees.

„Viige ta sinna, kus me peatusime," käskis La.

Preestrid kandsid Tarzani lagendikule ja viskasid puu alla maha.

„Ehitage mulle telk!" käskis La. „Me ööbime siin, homme aga toob La Leegitseva Jumala palge ees talle ohvriks tema templi rüvetaja südame. Kus on püha nuga? Kes võttis selle Tarzanilt ära?"

Kuid keegi polnud nuga näinud ja kõik kinnitasid, et kui nad Tarzani kinni võtsid, püha riista tema käes ei olnud. Tarzan silmitses neid eemaletõukavaid koletisi, kes teda ähvardasid, ja hakkas põlastavalt urisema. Siis suunas ta pilgu Lale ja naeratas. Surm ei kohutanud teda.

„Kus nuga on?" küsis La.

„Ma ei tea," vastas Tarzan. „See mees võttis noa kaasa, kui ta minu juurest minema jooksis. Kui te nii kangesti nuga vajate, võin ma selle mehe üles otsida ja noa ära võtta. Aga te sidusite mu kinni ja nüüd, kus ma pean surema, ei saa ma seda teha. Milleks teil seda nuga vaja läheb? Võite teha endale teise, täpselt samasuguse. Kas tõesti ainult noa pärast käisite kogu tee meie kannul? Laske mind lahti, ma otsin noa üles ja toon teile tagasi."

La puhkes kibedalt naerma. Hingepõhjas andis ta endale aru, et ohvrinoa vargus polnud ainuke, mille pärast ta Tarzanit hukata kavatses. Aga kui naine vaatas teda, kinniseotut ja abitut, tõusid tal pisarad silma ja ta pidi kõrvale pöörama, et neid varjata. Kuid ta jäi vankumatuks oma otsuses karistada karmilt Tarzanit selle eest, et ta oli julgenud hüljata La armastuse.

Kui preestrid olid telgi üles pannud, käskis La Tarzani telki viia.

„Ma hakkan kogu öö teda piinama," sosistas ta oma preestritele, „esimeste koidukiirtega aga valmistate leegitseva altari ja seal ohverdan ma ta jumalale. Korjake vaiguseid oksi ja laduge need lagendiku keskele altarikujuliselt riita, et Leegitsev Jumal võiks meie kätetööd vaadates rõõmu tunda."

Kuni päikeseloojakuni püstitasid preestrid ohvrialtarit. Töö ajal laulsid nad kurvameelseid hümne sügaval Atlandi ookeani põhjas lebava mandri iidses keeles. Nad ei teadnud laulusõnade tähendust, nad kordasid ainult palveid, mis olid kandunud

õpetaja suust õpilase suhu veel noil ammumöödunud aegadel, mil ürginimese esivanemad kiikusid sabapidi puude otsas niiskes, soises džunglis, seal, kus praegu on Inglismaa.

Telgis kõndis La edasi-tagasi käsist ja jalust seotud Tarzani ümber. Tarzan oli valmis surema. Läbi surmaotsuse

59

tiheda sünge pimeduse ei tunginud ühtegi lootusekiirt. Tema võimsad lihased ei suutnud käsi ja jalgu siduvaid rohkeid köidikuid katki rebida — ta oli juba palju kordi püüdnud seda teha, kuid asjatult. Ta ei saanud loota ka väljastpoolt tulevale abile: selles laagris ümbritsesid teda üksnes vaenlased. Ja sellest hoolimata naeratas ta Lale, kuna viimane telgis närviliselt edasi-tagasi kõndis.

Ja La? Ta pigistas peos nuga ja heitis pilgu enda ees lamavale vangile. La vaatas teda ja rääkis midagi endamisi, kuid ei tõstnud tema kohale nuga.

„Täna öösel," mõtles ta, „täna öösel, kui läheb juba täiesti pimedaks, hakkan ma teda piinama!"

Ta silmitses mehe jumalikult kaunist keha, naeratavat nägu ja sundis end mõtlema sellele, et mees oli tema armastuse ära põlanud. Leegitseva Jumala seadused käsivad karistada jumalavallatut, kes rüvetas pühadust ja varastas Oparist ohvriverest plekiliselt altarilt Leegitseva Jumala ohvri mitte üks, vaid kolm korda. Kolmel korral pettis Tarzan tema isade jumalat! Selle mõtte juures jäi La seisma ja laskus ahvinimese kõrvale põlvili. Tal oh käes terav nuga. Ta pani noatera Tarzani külje vastu ja surus pidet. Kuid Tarzan ainult naeratas ja kehitas õlgu.

Kui ilus ta oli! La kummardus alla Tarzani kohale ja vaatas talle silma. Kui kaunis oli ta keha! Ta võrdles Tarzanit rangisjalgsete ebardlike mehikestega, kelle hulgast ta pidi endale välja valima abikaasa, ja võpatas selle mõtte juures.

Saabus videvik ja seejärel ka öö. Telgi lähedal lõõmas suur lõke. Leek valgustas lagendiku keskele püstitatud ohvrilauda ja Leegitseva Jumala ülempreestrinna vaimusilma ette kerkis homsete pidustuste pilt. Ta nägi, kuidas see imekaunis hiiglaslik keha väänles lõkketules, kuidas kõrbesid ja söestusid tugevaid valgeid hambaid katvad naeratavad huuled. Ta kujutles selgesti, kuidas tulekeeled nilpsasid selle kauni pea paksu musta sassis lakka. Ja palju teisigi kohutavaid pilte vilksatas mööda ülempreestrinna suletud silme eest, kui ta seisis ristipandud kätega selle kohal, kellele oli suunatud kogu tema vihkamine. Aga kas see, mida La tundis, oli ikka vihkamine?

Must Aafrika öö oli laskunud laagri üle, mida valgustas ainult vilkuv lõkketuli. Rahulikult lebas Tarzan teda aheldavates köidikutes. Teda piinasid janu ja terav valu, mida tekitasid randmete ning pahkluude ümber tugevasti kokkutõmmatud nöörid, kuid ta ei kurtnud. Tarzan oli džungli laps looma kannatlikkuse ja inimese mõistusega. Ta teadis, et tema tund on tulnud, et ükski palve ei pehmenda karmi surmaotsust, ega raisanud aega härdale anumisele,

60

vaid ootas kannatlikult, uskudes kindlalt, et tema piinad ei kesta igavesti.

Pimeduses seisis tema kohal La. Tema käes oli vahe nuga, hinges aga vääramatu otsus nüüd kohe, hetkegi viivitamata alustada oma vangi piinamist. Nuga puudutas Tarzani keha, La nägu oli peaaegu ta näo vastas. Sel ajal viskas keegi lõkkesse uue sületäie oksi ja ootamatult valgustas telgi sisemust ere leek. La nägi oma huulte juures metsjumala imekaunist nägu ja armastus, mida ta oli Tarzani vastu tundnud esmakordsel kohtumisel ja mida oli temast unistades hellitanud pikki aastaid, tulvas naise südamesse.

Nuga peos, seisis ülempreestrinna La jultunud olendi kohal, kes oli julgenud tungida tema jumala pühakotta. Pole tarvis piinu! Surm, viivitamatu surm tema pühamu häbe-

matule rüvetajale! Üksainus hoop raske noateraga ja laip sinna, lõõmavasse lõkkesse! Käsi noaga tõusis õhku ja peatus, valmistudes hoopi andma, — ja La, nõrk naine, varises jõuetult armastatud mehe kehale.

Tema käed libisesid tummas hellituses Tarzani alasti kehal, ta kattis palavate suudlustega mehe laupa, silmi ja huuli; ta varjas teda oma kehaga, otsekui kaitstes meest kohutava saatuse eest, mille ta ise oli Tarzanile määranud, ja väriseva, kaebliku häälega anus tema armastust. Leegitseva Jumala ümmardajannat oli vallanud maruline, meeletu kirg, tundide kaupa ei suutnud ta end talitseda, kuni lõpuks uni temast võitu sai ja ta suigatas mehe kõrval, keda oli tõotanud öö läbi piinata. Ja tundmata muret tuleviku pärast, magas Tarzan rahulikult La embuses.

Esimeste koidukiirtega äratas Tarzani Opari linna preestrite laul. See algas vaiksel pehmel toonil ja kasvas peagi verd ihaldavate metslaste pööraseks ulgumiseks.

La liigatas, tema kaunis käsi surus tugevamini Tarzanit enda vastu, naeratus sigines huultele ja ta virgus. Aga kui matuselaulude tähendus ta teadvusse jõudis, kadus naeratus ta näolt ja silmad läksid hirmust pärani.

„Armasta mind, Tarzan!" hüüatas ta. „Armasta mind, ja sa oled pääsenud!"

Tarzanit köitvad nöörid olid peatanud vereringe ja tekitasid talle piina. Pahaselt torisedes pööras ta Lale selja See oligi tema vastus. Ülempreestrinna hüppas püsti, kuum häbipuna, mis viivuks ta põski oli katnud, asendus surnu-kahvatusega. La astus telgi ukse juurde.

„Tulge siia, Leegitseva Jumala preestrid!" hüüdis ta. „Olge valmis ohverdama."

Rangjalgsed värdjad ruttasid oma valitsejanna käsu peale telki. Nad tõstsid Tarzani üles, kandsid telgist välja ja hakkasid astuma, kõigutades laulu taktis oma kõveraid kehi küljelt küljele.

61

Nende järel kõndis La. Ka tema kõikus, kuid mitte püha laulu taktis! Ülempreestrinna nägu oli kaame jagamata armastuse piinadest ja eelseisva kombetalituse õudusest. Kuid La jäi oma otsusele kindlaks. Uskmatu peab surema. See, kes ta armastuse ära põlgas, saab solvangu eest tasu lõõmavas lõkketules. Ta nägi, kuidas nad ta imekauni keha kõvadele okstele panid. Ta nägi, kuidas kõver ning köökus ülempreester, kellega ta seaduse järgi pidi ühinema, põleva tõrvikuga altari juurde astus ja tema käsku oodates seisma jäi. Tema eemaletõukavale karvasele näole valgus kurjakuulutav irvitus, paljastades pikad kollased kihvad. Tema käed olid kausiks kokku pandud, et oodata ohvri sooja verd — punast nektarit, millega Oparis täidetakse kullast ohvripeekreid.

La lähenes ülestõstetud noaga, tema nägu oli pööratud tõusva päikese poole, huuled sosistasid palvesõnu tema rahva Leegitsevale Jumalale. Ülempreester vaatas küsivalt La otsa: tõrvik hakkas kustuma, tuli kõrvetas juba ta käsi, haod aga olid nii meelitavalt lähedal. Tarzan sulges silmad ja jäi oma lõppu ootama. Ta teadis, et saab vaevelda, sest mäletas ähmaselt talle varasemate põletushaavadega tekitatud valu.

Tarzan teadis, et ta sureb, kuid ei kartnud. Neile, kes on üles kasvanud džunglis, pole surm mingi sündmus. Surm varitseb neid igal sammul, päev läbi käib nende kannul ja ööseks heidab nende kõrvale magama. Vaevalt mõtles ahv-inimene sellele, mis ootab teda pärast surma. Kuni surm talle ligines, tegelesid Tarzani mõtted ilusate kivikestega, mis olid kaotsi läinud, kuid ühtaegu jälgis ta ka seda, mis tema ümber toimus.

Ta tundis, et La kummardus tema kohale, ja avas silmad. Ta nägi naise kahvatut, piinatud nägu ja pisaraist tuhmunud silmi.

„Tarzan, Tarzan!" oigas La. „Ütle mulle, et sa mind armastad, et sa tuled koos minuga tagasi Opari, ja sa jääd ellu. Ma päästan sinu, vaatamata oma rahva raevule. Ma küsin sinult viimast korda: mis sa mulle vastad?"

Viimasel hetkel saavutas karmi kultuse ülempreestrinna üle võidu naine. Ainus olend, kes La neitsilikus rinnas oli äratanud armastuse, lebas altaril, tema kõrval aga seisis vastiku kiskjanäoga metsik fanaatik, valmis La esimesel märguandel lõket süütama. See värdjas pidi saama tema meheks, kui ta ei leia teist, kes poleks nii eemaletõukav. La võpatas. Ta armastas Tarzanit meeletult ja kirglikult, kuid kogu oma armastusele vaatamata oli ta valmis lõkke süütamiseks otsemaid käsku andma, kui Tarzan ka seekord tema

62

armastuse ära põlgab. Raskelt hingates kummardus ta Tarzani kohale.

„Ei või jah?" sosistas ta.

Kaugest džunglisügavusest kostis nõrk hääl, mis täitis Tarzani südame pääsemislootusega. Ta tõi kuuldavale terava, läbilõikava kisa, mis peletas La paar sammu kaugemale. Kärsitu preester hakkas porisema, vahetades tõrvikut käest kätte ja kallutades seda vaigustele okstele üha lähemale.

„Ütle siis ometi!" nõudis La. „Millega vastad sa La armastusele?"

Hääl, mis oli äratanud Tarzani tähelepanu, lähenes, nüüd kuulsid seda ka teised. See oli elevandi terav möirgamine. Kui La Tarzani kohale kummardus, et lugeda tema silmadest endale otsust, nägi ta, kuidas Tarzani nägu muutus murelikuks.

Alles nüüd mõistis La, mida oli tähendanud mehe läbilõikav kisa. Ta kutsus elevant Tantorit endale appi. La kortsutas kulmu, tema silmis süttis metsik tuluke.

„Sa ütled Last ära?" kisendas ta. „Sure siis! Tuli!" käsutas ta lühidalt preestri poole pöördudes.

Tarzan vaatas talle otsa.

„Tantor tuleb siia," ütles ta. „Ma arvasin, et ta päästab minu, kuid nüüd kuulen tema häälest, et ta tapab minu, sinu ja kõik teised, kes ta teele satuvad. Panter Sheetale omase kavalusega leiab ta üles need, kes katsuvad tema eest peitu pugeda, sest Tantorit on vallanud märatsushoog."

La teadis imehästi, kuidas jooksuajal hullunud isaelevant märatsema hakkab. Ta teadis, et Tarzan ei liialdanud. Kaval ja julm loom võis džunglit mööda taga ajada igaüht, kes tema esimesest rünnakust pääses; ta võis trampida ühe koha peal paigal, kuni olid hävitatud kõik, kes tema läheduses viibisid; aga ta võis ka mööda tormata ja mitte tagasi tulla. Raske oli ette aimata, mida sõge loom teha võtab.

„Ma ei või sind armastada, La," sõnas Tarzan vaiksel häälel. „Ma ei tea isegi, mispärast, sa oled ju nii kaunis. Ma ei saaks elada Oparis, kui minu ees laiub ääretu metsik džungel. Ei, ma ei või sind armastada, kuid ma ei või ka lubada, et Tantor su oma kihvadega surnuks torkab. Lõika mu nöörid läbi, kuni veel hilja pole. Ta on juba lähedal. Lõika läbi, ja ma saan su veel päästa!"

Lõkke kohale kerkis peenike suitsujuga, leegist haaratud kuivad oksad lõid pragisema. La seisis liikumatult nagu raidkuju ja vaatas tummas ahastuses Tarzanit. Üha lähemale roomasid tulekeeled. Metsast kostis murduvate okste ja ümber kukkuvate puutüvede raginat. Tantor jõudis lähemale. Preestreid haaras rahutus. Nad heitsid kartlikke pilke selja taha ja silmitsesid küsivalt, Lad.

63

„Põgenege!" käskis ta, kummardus siis vangi kohale ja lõikas nöörid läbi.

Tarzan kargas jalule. Nördinud preestrid hakkasid vihaselt karjuma. Tõrvikut hoidnud preester hüppas La juurde.

„Reetur!" kriiskas ta. „Nüüd sured ka sina!"

Malakas käes, tormas ta ülempreestrinna poole, kuid seal seisis juba Tarzan. Ta hüppas ette ja rebis raevunud fanaatiku käest vembla. Preester sööstis talle kallale, hammustas ning küünistas teda.

Tarzan haaras väikese kõvera keha oma võimsate käte vahele, tõstis kõrgele pea kohale ja virutas preestrite jõugu hulka, kes olid juba valmis oma äsjase vangi kallale sööstma. Nuga löögivalmis peos, jälgis La rahulikult oma silme ees arenevat stseeni. Tema näojooned ei väljendanud vähimatki hirmu, küll aga võis sellest imekaunist näost lugeda uhket põlgust preestrite vastu ja vaimustust mehe üle, keda ta nii lootusetult armastas.

Sel ajal kargas puude tagant lagendikule hiiglasuur hullunud elevant. Hirmust kangestunud preestrid olid mõne silmapilgu nagu maa külge naelutatud, kuid Tarzan pöördus momentaanselt La poole, haaras ta sülle ja tormas lähima puu juurde.

Metsikult pasundades kihutas elevant talle järele. La valged käed põimusid tugevasti Tarzani kaela ümber. Naine tundis, kuidas ta üles hüppas ja hakkas puu otsa ronima, püüdes paksunahalise hiiglase soonelise londi eest võimalikult kaugele minna. Naist hämmastas tema jõud ja osavus.

Nähes, et ohvrid lipsasid käest, pööras elevant ümber ja tormas igasse kaarde põgenevaid preestreid taga ajama. Selle, kes talle kõige lähemal oli, tõstis ta kihvadega maast üles ja virutas kõrgele puu otsa. Teise ümbert haaras londiga kinni ja hakkas raevukalt vastu puutüve peksma, kuni õnnetu preester muutus veriseks lihatombuks. Siis virutas elevant ta maha ja kihutas põgenikele järele.

Veel kaks preestrit said surma — loom litsus nad laiaks hiiglaslike jalgade all, ülejäänud jõudsid tihedasse džung-lisse peitu pugeda. Nüüd pööras raevunud elevant taas oma tähelepanu Tarzanile, sest üks hullumeelsuse tunnus on järsud muudatused kiindumustes: see, mis terves olendis äratab armastust, kutsub hullumeelses esile vihkamist.

Džunglis teati juba ammu Tarzani ja Tantori sugukonna vahel valitsevast sõprusest. Ükski elevant mitte üheski džunglis poleks tarmanganile, valgele ahvile viga teinud. Kuid jooksuaja sõgedusest haaratud isaelevant tahtis hävitada Tarzanit, oma vana sõpra. Ta tuli tagasi puu juurde, mille otsas istusid La ja Tarzan, ajas end püsti, toetas esi-jalad tüve vastu ja, sirutanud välja oma pika londi, püüdis sellega Tarzanit kätte saada. Kuid ahvinimene oli seda juba

varakult ette näinud ja roninud päris puu latva, kuhu elevandi lont ei ulatunud. See viis hullunud Tantori ekstaasi. Tema möirgamine ja pasundamine panid maa vappuma. Surunud pea vastu puud, hakkas ta kõigest jõust seda tõukama. Puu kõikus, kuid ümber ei kukkunud.

Tarzan käitus seekord kummaliselt. Kui Numa, Sabor, Sheeta või keegi teine džungliasukas oleks teda tappa tahtnud, oleks Tarzan puu otsas karelnud, loopinud oma vaenlast mõne improviseeritud heitpommiga ja igati teda õrrita-nud. Ta oleks teda sõimanud ja pilganud, kuid praegu istus -Tarzan kättesaamatus kõrguses täiesti vaikselt ning tema kaunis nägu väljendas sügavat kurbust ja kahjutunnet.

Kõigist džungliasukaist armastas Tarzan kõige rohkem Tantorit. Kui tal oleks avanenud võimalus elevanti tappa, poleks ta seda teinud. Ta mõtles üksnes sellele, kuidas elevandi eest põgeneda. Ta teadis, et jooksuajast johtuv metsik kirg möödub ja Tantor muutub endiseks heasüdamlikuks Tantoriks. Siis saab Tarzan jälle end looma laial seljal täies pikkuses välja sirutada ning suurtesse loperdavatesse kõrvadesse muinasjutte sosistada;

Nähes, et puu ei kukugi tema tõugetest ümber, sai Tantor veelgi vihasemaks. Ta vaatas üles ladva poole, kus need kaks kükitasid, ja tema väikesed verd täis valgunud silmad lõid metsikus raevus hiilgama. Ta haaras londiga tüve ümbert kinni, ajas tohutu suured jalad harki ja hakkas puud sikutama, püüdes seda juurtega üles kiskuda. Tantor oli hiiglaslik isasloom kõige paremas elujõus.

Ta töötas virgalt londiga ja Tarzani imestuseks hakkaski puu juurte juurest pikkamisi järele andma. Puu jalamile tekkisid väikesed kuhjakesed, puu lõi kõikuma... Veel silmapilk, ja loom kisub selle üles ning viskab maha.

Tarzan vaatas Lad, tõstis ta endale selga ja sel hetkel, kui puu hakkas pikkamisi maa poole vajuma, hüppas kõrval seisva väiksema puu otsa. See oli erakordselt ohtlik hüpe: La sulges silmad ja võpatas, aga kui ta need uuesti lahti lõi, oli ta elusa ja tervena Tarzani seljas ning nad liikusid mööda puude latvu kaugemale metsa.

Nende taga kukkus raginal maha juurtega väljakistud puu ja tõmbas kukkudes kaasa väiksemaid puid, mis teel ette jäid. Veendunud, et saak oli käest ära lipsanud, pasundas Tantor vihaselt üle kogu metsa ja tormas põgenikke taga ajama.

XIV. Naine võidab preestrinna

Esialgu pigistas La silmad kinni ja surus end kohkunult Tarzani vastu, kuid hetke pärast võttis südame rindu ja

65

paotas silmi. Tarzan lendas sõna tõsises mõttes mööda puude latvu tohutu pikkade hüpetega ühelt puult teisele karates, nüüd aga La enam ei kartnud. Ta tundis end täiesti turvalisena — nii suur oli tema usk sellesse imetabasesse olendisse, kelle jõust ja osavusest sõltus tema saatus.

La tõstis silmad lõõmava päikese poole ja saatis oma jumalale tänupalve, et see ei lasknud tal tappa jumalasarnast meest. Ja tema ripsmed olid pisaraist märjad.

Oparist pärit La oli kummaline olend: läbinisti vastuoluline ja alatasa muutuv nagu kapriisne laps. Ühel silmapilgul armutu jumala kalk ja verejanuline teener, teisel — liigutavalt pehme naine, õrn ja osavõtlik; ajuti kiivuse ja kättemaksuiha kehastus, ajuti nuttev tütarlaps, suuremeelne ja kõike andestav; ühel ja samal ajal neitsilikult puhas ja kõlvatu, kuid ikka ja alati naine. Niisugune oli La.

Ta surus põse Tarzani õla vastu ja pööras aeglaselt pead, kuni ta huuled puudutasid mehe keha. La armastas teda, ta oleks läinud rõõmuga Tarzani eest surma, kuid tund aega tagasi oli ta valmis tema südamesse noa torkama ja tund aega hiljem võis seda jälle teha.

Üks õnnetu preester, kes oli džunglis pelgupaika otsinud, sattus sõgedale Tantorile silma. Loom pööras ümber, tormas väikese kõvera mehikese kallale, tõstis ta kihvade otsa ja virutas eemale. Oma eesmärgist kõrvale juhitud, pöördus ta lõunasse ja kadus tihnikusse. Mõni minut hiljem hääbus tema möirgamine kauguses.

Tarzan tuli puu otsast alla ja La libistas end tema seljast maha.

„Kutsu oma rahvas kokku," sõnas Tarzan. „Nad tapavad mu," lausus La.

„Nad ei tapa sind," väitis Tarzan. „Keegi ei tapa sind, kuni Ahvide Tarzan on sinuga. Kutsu nad siia ja me räägime nendega."

La tegi ebaharilikku, veidrat häält, mis sarnanes flöödi heliga ja kadus kaugele metsa. Lähedalt ja kaugelt kõlasid Opari preestrite haukuvas keeles vastuhõiked: „Tuleme, tuleme!"

Veel ja veel kordas La oma kutset, ning metsapõuest hakkas ükshaaval ja väikeste salkadena ilmuma preestreid. Peagi oli suurem osa saatjaskonnast ülempreestrinna ja tema päästja lähedale jõudnud ning peatus nüüd parajal kaugusel.

Kortsus kulmude ja ähvardavate pilkudega seisid nad ja ootasid, et La rääkima hakkaks.

Kui kõik olid kokku tulnud, pöördus Tarzan nende poole.

„Teie La on elus ja terve," ütles ta. „Oleks ta mu tapnud, oleks ta praegu ka ise surnud, samuti nagu paljud teiegi hulgast. Kuid ta halastas mulle, et ma saaksin teda päästa.

66

Minge koos temaga oma teed Opari tagasi, Tarzan aga läheb oma teed džunglisse. Olgu alati rahu Tarzani ja La vahel! Ma ootan vastust."

Preestrid hakkasid torisema, päid vangutama ja omavahel nõu pidama. La ja Tarzan nägid, et nad ei kavatsenud Tarzani ettepanekut vastu võtta. Nad ei tahtnud Lad tagasi, nad tahtsid oma kombetalitust sooritada ja Tarzanit Leegitsevale Jumalale ohverdada.

See muutus Tarzanile tüütavaks.

„Te kas täidate oma valitsejanna käsu," sõnas ta kärsitult, „ja lähete koos temaga Opari tagasi või kutsub Ahvide Tarzan kokku džungliasukad ja lööb teid kõiki maha. La päästis mu selleks, et võiksin päästa teda ja teid. Kui te pole lollpead, siis ütlete mulle ise, et ma läheksin rahus oma teed, ja pöördute koos Laga Opari tagasi. Ma ei tea, kus on teie püha nuga, aga te võite endale uue teha. Kui ma poleks seda La käest ära võtnud, oleksite mu tapnud, ja teie jumal peab nüüd rõõmustama, et ma selle ära võtsin, sest ma päästsin tema preestrinna sõgeda Tantori käest. Kas tõotate mulle, et lähete koos Laga Opari ega tee talle midagi halba?"

Preestrid pistsid pead kokku, arutasid ja vaidlesid. Nad tagusid endale rusikatega vastu rinda, tõstsid silmad ja käed oma Leegitseva Jumala poole, torisesid ja haukusid, kuni Tarzan lõpuks mõikas, et üks nende hulgast takistas nõusoleku saavutamist. See oli ülempreester.

Viha ja armukadedus kobrutasid ülempreestri südames. Ta oli nördinud, et La oli kõigi kuuldes avaldanud armastust võõramaalasele, kuna nende usu tavade kohaselt pidi La kuuluma talle. Viimaks astus ette üks teine preester, tõstis käe ja pöördus La poole.

„Cadj, ülempreester tahab teid mõlemaid Leegitsevale Jumalale ohverdada," kuulutas ta, „kuid me kõik peale Cadj'i läheksime rõõmuga koos oma kaskijannaga Opari tagasi."

„Teid on palju ühe vastu," sõnas Tarzan, „mispärast te siis oma tahtmist ei tee? Minge koos Laga Opari ja kui Gadj vastu hakkab, siis tapke ta!"

Opari preestrid tervitasid seda mõtet valju heakskiidu-kisaga. See tundus neile taevase õpetusena. Palju aastaid olid nad nurisemata täitnud ülempreestrite iga soovi ja neile tundus võimatuna talitada vastu nende käsku. Aga kui nad taipasid, et võivad Cadj'i sundida oma tahtmist täitma, rõõmustasid nad nagu lapsed, kes on saanud endale uue mängukanni:

Nad tormasid Gadj'i kallale ja võtsid ta kinni. Valjul ähvardaval häälel karjusid nad talle midagi otse kõrva sisse. Nad ähvardasid teda vemmalde ja nugadega ning viimaks

67

nõustus ülempreester nende tahet täitma. Siis astus tema juurde Tarzan.

„Preester," sõnas ta, „La pöördub templisse tagasi oma preestrite kaitse all. Ja mina, Ahvide Tarzan, tõotan teile, et kes talle iganes vähimatki halba teeb, see sureb! Enne järgmist vihmadeaega tuleb Tarzan jälle Opari ja häda ülempreester Gadj'ile, kui Laga on midagi juhtunud!"

Gadj tõotas mornilt, et ei tee oma käskijannale halba

„Hoidke teda!" hüüdis Tarzan teistele preestritele. „Hoidke teda, et ta võiks tervitada Tarzanit, kui Tarzan järgmisel korral Opari tuleb."

„La on seal, et sind tervitada!" hüüdis ülempeestrinna. „La hakkab sind ootama, unistades ja igatsedes. Oo, ütle mulle, et sa tuled!"

„Kes teab?" sõnas Tarzan, hüppas kähku puu otsa ja suundus itta.

La seisis, vaatas talle järele ja sügav ohe tõusis ta rinnast. Pea norus ja õlad längus nagu vanaeidel, hakkas ta oma preestrite järel kauge koduse Opari poole kompima.

Tarzan tõttas puude ladvus üha edasi, kuni ööpimedus džungli kohale laskus. Siis heitis ta keset paksu lehestikku pikali ja jäi rahulikult magama. Tema teadvust ei häirinud mure homse pärast ja isegi La kuju tundus talle mälestusena kaugest möödanikust.

* * *

Põhjas, mitme päevatee kaugusel sellest kohast, kus magas Tarzan, ootas leedi Greystoke nukruse ja igatsusega seda tundi, mil tema mees Ahmet-Zeki kuriteost kuulda saab ja talle appi tõttab. Aga selsamal hetkel, kui ta kujutles endale John Claytoni saabumist, istus tema armastatud mees, tema mõtete ja unistuste objekt ihualasti mahakukkunud puu kõrval ning urgitses määrdunud sõrmedega koore alt tõuku.

Werperi põgenemisest oli möödas kaks päeva. Tarzanile meenusid ilusad kivid ja ta tahtis jälle nendega mängida. Et ees polnud midagi pakilist, otsustas ta jalamaid lagendikule minna ja oma pauna välja kaevata. Kohta, kus kivid olid maetud, polnud jäänud mingit märki; see ei erinenud millegagi mis tahes teisest jalatäiest kitsal maaribal, mis ulatus mitme miili kaugusele paigani, kus lõppes roostik ja algasid niidud. Sellest hoolimata suundus Tarzan ilmeksimatult ja enesekindlalt otseteed sinna kohta, kuhu oli oma varanduse matnud.

Jahinoaga kaevas ta üles koheva mullakihi, mis oli pauna katnud. Kuigi praegu kaevatud auk oli esimesest tükk maad sügavam, ei leidnud ta pauna ega kalliskive.

Tarzan nägi, et ta oli paljaks röövikud, ja kortsutas mornilt kulmu. Tal polnud vaja pikalt mõtiskleda, kes oli süüdi

tema õnnetuses, ja ta otsustas jalamaid minna varast taga ajama.

Kahe päeva vanused jäljed olid kohati täiesti kustunud. Siiski leidis Tarzan need hõlpsasti üles. Kaksteist tundi hiljem poleks valge inimene suutnud neid jälgi ajada kahtekümmend sammugi, mustanahaline oleks need kaotanud esimese miiliga, kuid Ahvide Tarzan oli juba varases lapsepõlves arendanud oma aistingud kõrgusele, mis polnud kättesaadav ühelegi lihtsurelikule.

Tunneme meiegi rääkiva inimese hingeõhus küüslaugu-või viinalõhna ja meie kõrval istuva võluva daami odava parfüümi aroomi, kiitleme oma peene haistmismeelega. Tegelikult ei oska me üldsegi haista ja meie meeleorganid on võrreldes metsloomade omadega atrofeerunud.

Kohas, kus on seisnud jalg, säilib pikka aega selle lõhn. Meie ei tunne seda üldse, kuid alamseltsi olendeile, eriti kiskjatele ja roomajatele, on see niisama huvitav ning ajuti isegi selgem ja arusaadavam kui meile raamatu lehekülg.

Ometi ei juhindunud Tarzan ainuüksi haistmisest. Ka tema nägemine ja kuulmine olid haruldaselt arenenud tänu sellele, et kogu tema noorus oli möödunud džunglis, kus ellujäämiseks läks vaja pidevat valvsust ja kõigi meelte teritamist.

Niisiis käis ta Werperi jälgedes läbi metsa põhja suunas, kuid jälgede aegumine raskendas ta tegevust ja ta liikus edasi väga aeglaselt. Werper oli waziride maast juba kahe päevatee kaugusel, kui Tarzan teda jälitama hakkas, ja iga päevaga nende vahemaa üha pikenes. Kuid Tarzanit ei häirinud see karvavõrdki. Ta teadis, et saabub

päev, mil ta röövli kätte saab ja temaga arved klaarib, seni aga polnud tal tarvis kiirustada. Visalt ja jonnakalt jätkas ta belglase jälitamist, peatudes päeval ainult jahipidamiseks ja söömiseks, öösel aga selleks, et pisut tukastada ja end välja puhata.

Teel juhtus ta nägema metsikute sõjameeste salku, kuid Tarzan püüdis neist eemale hoida: ta jälitas kindlat eesmärki ja need tühised kohtumised ei tohtinud teda peamisest kõrvale kallutada.

Need olid Busuli ja tema liitlaste salgad, kelle kiir-käskjalad olid kõigist paigust kokku kutsunud. Nad suundusid kogunemiskohta, et sealt juba kõik koos põhja poole rännata ja ühel jõul Ahmet-Zeki kindlust piirata. Kuid Tarzan suhtus neisse kui vaenlastesse: ta ei mäletanud, et oleks kunagi neegritega sõbrustanud.

Saabus öö. Tarzan peatus araablasest röövli küla ümbritseva pihttara lähedal. Ülal puu otsas istudes ja alla vahtides jälgis ta kõike, mis toimus seespool tara.

Jäljed olid ta siia toonud. Nende järgi üles otsitud saak pidi asuma seespool tara, ent kuidas seda nii paljude onnide

69

hulgast üles leida? Kuigi Tarzan oli endale kindel, ei hinnanud ta kunagi oma jõudu ja võimeid üle. Ta teadis, et avalikus võitluses ei suuda ta iialgi arvukale vaenlasele vastu panna. Et saavutada eesmärki, otsustas ta kasutada metsloomade kavalust ja ettevaatlikkust.

Ta istus puu otsas, järas metssiga Horta kintsu ja ootas parajat hetke, et külla hiilida. Mõnuga näris ta suure luu ümaraid pakse otsi, purustas neid tugevate lõuapäradega väiksemateks tükkideks ja imes välja maitsvat luuüdi. Kuid ta silmad olid naelutatud Ahmet-Zeki küla külge.

Tarzan nägi seal valgeis rõivais araablasi ja poolpaljaid neegreid, kuid ükski nendest ei sarnanenud inimesega, kes oli varastanud ta kallihinnalised kivid. Ta ootas kannatlikult, millal külas võtab maad öörahu. Lõpuks jäid küla-tanumad tühjaks ja kõik peale valvurite läksid magama. Tarzan hüppas alla, tegi ringi ümber küla ja tuli tara juurde vastasküljest.

Tema vööl rippus pikk toornahast nöör. See oli tugevam ja vastupidavam kui rohust punutud nöörid, mida ta oli kasutanud lapsepõlves. Tarzan keris lasso lahti, laotas oma selja taha laiali ja üheainsa kiire lügutusega heitis selle otsapidi ühele tarapostile. Tõmmanud silmuse kokku, proovis ta selle vastupidavust, haaras siis mõlema käega nöörist kinni ning ronis kärmesti ja osavasti üles. Nööri kokkukerimine ja vöö külge kinnitamine võttis aega sekundi. Kiire pilgu alla heitnud ja veendunud, et seal polnud kedagi, hüppas Tarzan ettevaatlikult tara otsast maha.

Tema ees seisid pikkades ridades telgid ja onnid. Oli äärmiselt ohtlik neist igaühte üksikult läbi otsida, kuid Tarzani elus oli hädaoht liiga tavaline nähtus, et seda eemale hirmutada. Talle isegi meeldis riskida avalikus võitluses elu ja surma peale väärilise vastasega silmitsi seistes.

Tal ei tarvitsenud ukse, akna või prao kaudu onni siseneda. Ta võis lõhna järgi tunda, kas tema saak on seal sees või ei. Esialgu järgnes üks pettumus teisele: Tarzan ei leidnud kuidagi belglase jälge üles. Viimaks jõudis ta telgi juurde, mille lähedal haistis varga lõhna, ja see lõhn oli väga tugev. Tarzan kuulatas teraselt, asetanud kõrva vastu telgi riiet, kuid seest ei kostnud ainsatki heli

Ta lõikas nööri vaia küljest lahti, kergitas telgi serva ja pistis pea sisse. Sees oh pime ja vaikne. Ettevaatlikult roomas Tarzan telki. Belglase lõhn oli väga tugev, kuid see polnud värske. Juba enne telgi läbiotsimist teadis Tarzan, et seal polnud kedagi.

Ta vaatas põhjalikult üle kogu telgi, ei leidnud aga midagi, mis oleks kätte juhatanud kalliskivide asukoha. Ta nägi, et kohas, kus kõrgus tekihunnik, oli telgiriie katki lõigatud,

70
ja seda nuusutades jõudis ta veendumusele, et belglane oli just selle augu kaudu hiljuti väljunud.
Pikemalt mõtlemata järgnes Tarzan talle sedasama teed. Jäljed juhtisid teda kogu aeg onnide ja telkide varjus ning Tarzan taipas, et belglane oli olnud üksi ja hiilinud siin salaja, peites end inimeste eest. Nähtavasti kartis ta selle küla elanikke või oli ta tegu seda sorti, millel ei tohtinud olla tunnistajaid.
Jäljed viisid Tarzani ühe pärismaalaste onni tagumise seina juurde. Seal paistis väike ava, kustkaudu onni sisse pääses, — see oli alles hiljuti pillirooseina lõigatud. Hirmu tundmata läks Tarzan jälgi mööda edasi ja ronis neljakäpakil august sisse.
Onnis lõi talle ninna rohkesti erinevaid lõhnu. Nende hulgas tundis ta äkki väga selgesti lõhna, mis äratas tema uinuvas teadvuses mõningaid mälestusi möödanikust. See oli naise lõhn, nõrk ja õrn.
Ja samal ajal, kui Tarzan seda lõhna tundis, valdas kogu tema olemust veider rahutus — võitmatu tung, millega ta uuesti pidi tuttavaks saama, see võimas instinkt, mis tõukab isaslooma oma kaaslanna poole. Onnis oli ka belglase lõhna ning kui need mõlemad lõhnad segunesid ja Tarzani sõõrmetesse jõudsid, lõi ahvinimese hinges lõõmama kiivas raev, ehkki mälestustepeeglis polnud tema iha äratanud emaslooma selget kujutist.
Ka onn oli täiesti tühi. Jõudnud veendumusele, et varastatud pauna polnud siia peidetud, väljus Tarzan sedasama teed kaudu, kust oli tulnudki — läbi onni tagaseinas oleva augu.
Ta hakkas Jälle minema belglase jälgedes: läks üle laia lagendiku, ronis üle pihttara ja kadus džunglisse.

XV. Werperi põgenemine

Werper valmistas nuku, sättis selle asemele, puges telgist välja ja suundus otseteed onni poole, kus hoiti Jane Glaytonit.
Ukse ees kükitas must valvur. Werper astus julgelt, mehe juurde, sosistas talle kõrva paar sõna, pistis pihku paki tubakat ja astus onni. Mustanahaline pilgutas silma ja muigas hambaid näidates.
Arusaadavalt võis Werper Ahmet-Zeki lähikondlasena takistamatult siseneda igasse ruumi nii külas kui ka väljaspool küla, ja seepärast valvur ei pärinudki temalt, kas ta tohib minna valge naise juurde.
Astunud onni, sosistas Werper prantsuse keeles:
„Leedi Greystoke! See olen mina, musjöö Frecot. Kus te olete?"
71
Kuid vastust ei tulnud. Palavikulise rutuga tuhnis Werper pimedas onnis. Seal polnud kedagi. Belglase imestust pole võimalik kirjeldada. Ta tahtis juba onnist välja minna ja valvurilt järele pärida, kui äkki märkasid pimedusega harjunud silmad tagumisel seinal üsna põranda lähedal laiku, mis ümbritsevast pimedusest veelgi mustemana välja paistis. Lähemal vaatlemisel osutus see laik seina lõigatud auguks. See oli küllaltki lai, et läbi lasta inimkeha, ja olles kindel, et leedi Greystoke põgenes just siitkaudu, ei hakanud Werper viljatu otsimisega aega raiskama, vaid järgnes tema eeskujule.
Tema elu rippus juuksekarva otsas. Ta pidi kaduma ja külast võimalikult kaugele jõudma, enne kui Ahmet-Zek tema põgenemise avastab. Kahel üsnagi olulisel põhjusel tahtis ta korraldada ka leedi Greystoke'i põgenemise ja koos temaga kaduda.
Esiteks, kui ta naise päästaks, pälviks ta inglaste tänu, mis oleks teatud tagatis, et teda ei anta Belgia võimude kätte. See oleks erakordselt tähtis juhul, kui tuvastatakse

tema isik ja talle esitatakse süüdistus ohvitseri tapmises. Teiseks võis ta põgeneda ainult ühes suunas. Ta ei saanud minna läände, sest tema ja Atlandi ookeani vahel asusid Belgia valdused. Lõunasse sulges tee ahvinimene, kelle ta oli paljaks röövinud. Põhjas olid Ahmet-Zeki sõbrad ja liitlased. Ta võis minna üksnes läbi Briti Ida-Aafrika itta, kartmata kinnivõtmist. Kui teda oleks saatnud nimekas inglanna, kellele teda oli esitletud prantslase Frecofna ja kelle ta oli päästnud kohutavast saatusest, oleks ta võinud õigustatult loota inglaste aktiivsele toetusele, kui nad nende esimese valvepostini jõuavad.

Aga nüüd oli leedi Greystoke kadunud, tema väljavaated edu saavutada kahanenud, ja tagatipuks lõplikult luhtunud lootus, mis tema hinges juba ärganud oli. Sestsaadik, kui Werper Jane Claytonit esimest korda nägi, kandis ta oma südames imekauni ameeriklanna, inglise lordi abikaasa vastu salakirge.

Pärast seda, kui Ahmet-Zek oli näinud kalliskive ja Werperi põgenemine oli muutunud möödapääsmatuks, kujutles belglane tulevikust unistades, kuidas ta leedi Greystoke'ile augu pähe räägib, et ta mees on surnud, võidab tema tänulikkuse ja vallutab seega ka naise südame.

Selles küla osas, mis väravast kõige kaugemale jäi, märkas Werper pihttara najal paari-kolme pikka latti. Arvatavasti olid need varutud onni ehitamiseks ja juhuslikult sinna jäetud. Latid toetusid otsapidi tara ülemisele äärele ja kujutasid endast mitte küll eriti vastupidavat, kuid siiski kasutamiskõlblikku treppi.

Werperi arvamus, et leedi Greystoke just sel viisil üle

tara ronis, oli täiesti õige. Minutitki viivitamata suundus belglane seejärel itta.

* * *

Mõni miil lõuna pool lamas raskelt hingeldav Jane Clay-ton suure puu okste vahel, kuhu ta end näljase emalõvi eest päästes oli peitu pugenud.

Põgenemine külast oli olnud lihtsam, kui Jane arvas. Juhtumisi leidis ta oma vangikoja seina sisse torgatud noa ja lõikas sellega pilürooseina augu. Nähtavasti oli noa siia unustanud endine elanik, kui ta endale onni ehitas.

Küla tagant varju hoidudes ümber minna polnud kuigi raske. Õnnelik juhus tõi ta pihttara najale pandud lattide juurde ja nii oligi kõige raskem ülesanne lahendatud.

Terve tunni jooksis Jane mööda metsloomade sõtkutud rada lõunasse, kui äkki tabasid ta terased kõrvad teda jälitava kiskja pehmete sammude krabina. Jane Clayton tõttas lähima puu otsa ronima: ta oli liiga tark ja kogenud et jätkata kas või paar sammu teed pärast seda, kui oli märganud end jälitatavat.

Werperil vedas. Kogu öö oli ta liikunud läbi džungli, ilma et miski oleks teda teel peatuma sundinud. Aga koidikul märkas ta araablasest ratsanikku, kes sõitis tema jälgedes. See oli üks Ahmet-Zeki lemmikuid. Sääraseid põgenenud belglast otsivaid kannupoisse luusis nüüd hulganisti kõikjal metsas.

Jane Claytoni põgenemist polnud veel märgatud, kui Ahmet-Zek kihutas oma nuhkidega Werperit taga ajama. Ainus inimene, kes oli näinud Werperit pärast telgist väljumist, oli must valvur leedi Greystoke'i vangikoja ees, kuid ta ei iitsatanud sellest kellelegi.

Tema nägi esimesena neegri laipa, kelle oli tapnud Mugambi. Valvuril oli täielik põhjus pidada seda Werperi kätetööks ja kartes Ahmet-Zeki viha, ei julgenud ta tunnistada, et oli belglase onni lasknud. Ja kui Werperi kadumise järel puhkenud üldises möllus süüdiolev valvur leidis tapetu surnukeha, viis ta selle salamahti lähimasse telki, ise aga jäi valvesse onni juurde, kus teadupärast pidi viibima vangistatud naine.

Enda taga araablast märgates puges belglane tihedasse põõsastikku. Selles kohas kulges rada pika ja sirgena, ning metsa varjurikka võlvi all, rohelistest okstest põimunud kaarestiku all sõitis sellel rajal valge ratsanik. Ta ratsutas ikka lähemale ja lähemale. Oma pelgupaiga päästva lehestiku all oli Werper end maadligi surunud. Vastas üle raja lõid kahisema põõsad. Werper heitis sinna terase pilgu. See polnud tuul, mis džungli lehestikus sahistas. Õhk oli täiesti liikumatu. Belglase arust võis sellist ebatavalist

nähtust põhjustada vaid sünge ja kurja jõu kohalolek.

Werper puuris silmadega tumedat leheseina enda vastas. Järk-järgult omandas seal üha selgemad piirjooned hiiglasuur ruske koletis vihaste kollakasroheliste silmadega, mis talle üle tee otse näkku vaatasid.

Äärepealt pidi Werper hirmust karjatama, kuid teed mööda lähenes teise, niisama kindla ja niisama kohutava surma ettekuulutaja. Ja ta vaikis, hirmust halvatud. Araablane oli juba päris lähedal. Üle raja valmistus lõvi hüppeks, kui ratsanik äkki tema tähelepanu endale tõmbas.

Belglane nägi, kuidas raske pea röövli poole pöördus, ja tema närvipingest pekslev süda hakkas rahulikumalt tuksuma. Araablane sõitis sammu. Aga mis siis, kui erk hobune kiskja lähedust haistab ja tuhatnelja kappama pistab, jättes Werperi loomade kuninga käppade vahele?

Kuid hobune ei tunnetanud vähimatki ohtu. Ta liikus edasi, kael õieli, ja mälus napsatud rohtu. Werper pööras taas pilgu lõvile. Kiskja tähelepanu oli suunatud nüüd tervenisti hobusele ja ratsanikule. Nad olid juba lõvi kõrval, tema aga püsis ikka veel liikumatult. Võib-olla ootas kiskja seda, et nad mööda sõidaksid ega segaks teda esimesena väljavalitud ohvrist kinni kahmamast? Werper võpatas ja tõusis püstakile.

Sel hetkel kargas lõvi põõsaste tagant välja ja hüppas ratsanikule kallale. Hobune korskas ehmunult ja sööstis kõrvale äärepealt Werperit ära tallates. Lõvi kiskus abitu araablase sadulast maha, hobune aga hüppas rajale tagasi ja kihutas itta.

Kuid ta ei kihutanud üksinda. Kui hirmunud loom Werperi peale sattus, hoomas belglane kohe tühjaks jäänud sadulat, ja lõvi ei jõudnud araablast ühelt poolt veel mahagi kiskuda, kui Werper, haaranud kinni sadula äärest ja hobuse lakast, teiselt poolt looma selga hüppas.

Pool tundi hiljem peatus selle koha lähedal alasti hiiglane, kes oli siia jõudnud puude alumistel okstel liikudes, tõstis pead ja tõmbas sõõrmeid puhevile ajades endasse hommi kust õhku. Talle lõi ninna terav verelõhn, mis segunes lõvi Numa lõhnaga. Hiiglane kallutas pea viltu ja jäi kuulatama. Eespool rajal kostis lõvi ahnet matsutamist. Luude praksumine, suurte tükkide ablas kugistamine, rahulolev lorin — kõik see kinnitas, et loomade kuningas peab siin lähedal söömaaega.

Okstelt maha laskumata suundus Tarzan sinna. Ta ei püüdnud oma lähenemist varjata, ja Numa märkas teda. Raja kõrvalt põõsaste tagant kõlas valjuhäälset kurjakuulutavat möirgamist.

Tarzan peatus madalal oksal lõvi pea kohal ja vaatas alla, kus talle avanes jube pilt. Kas see tundmatu verine lihatomp

võis olla inimene, keda ta otsis? Ahvinimene polnud selles kindel. Aeg-ajalt laskus ta rajale, et haistmise abil kontrollida, kas belglane oli seda rada mööda itta liikunud.

Ikka veel suunda itta hoides läks ta lõvist veidi maad eemale, tuli siis uuesti alla ja hakkas maas nuuskima. Selle jälgi, keda ta taga ajas, siin enam ei olnud. Tarzan pöördus tagasi puu juurde. Tähelepanelikul pilgul silmitses ta maad moonutatud laiba ümber, lootes leida oma ilusate kividega pauna, kuid seda polnud siin.

Tasõimas Numat ja püüdis teda laiba kallalt minema ajada, ent kuulis vastuseks ainult tigedat urisemist. Siis hakkas ta lähima puuharu küljest väikseid oksi murdma ja nendega oma ammust vaenlast loopima. Numa vaatas üles, kihvad paljad, kuid oma saagi pealt ära ei läinud.

Tarzan asetas noole vibunöörile ja pingutades kõigest jõust looka, mida üksnes tema painutada suutis, laskis noole lendu. Nool tungis sügavale Numa küljekontide vahele ning lõvi kargas valust ja raevust ulgudes püsti.

Ta sooritas asjatuid hüppeid, et kätte saada teda narrivat ahvinimest. Rebides hammastega küljes tolkneva noole otsa, jooksis lõvi rajale ja hakkas seal oma piinaja ümber siia-sinna kargama. Tarzan laskis lendu veel ühe noole. Seekord sihtis ta hoolega ja nool tungis Numa selgroogu. Suur kiskja jäi seisma, vaarus kohmakalt ettepoole ja varises halvatuna maha.

Tarzan laskus rajale, astus lõvi juurde ja torkas oda ta metsikusse südamesse. Siis tõmbas looma kehast nooled välja, läks põõsastesse tagasi ja hakkas uurima lõvi saagiks langenud mehe jäänuseid.

Nägu enam ei olnud. Araablase rõivad ei tekitanud Tar-zanis vähimaidki kahtlusi. Belglane oli läinud araablaste laagrisse ja sealt lahkunud, ning laagris võis ta hõlpsasti need rõivad hankida.

Tarzan uskus kaljukindlalt, et see oli teda paljaks röövinud mehe laip, seepärast ei pidanudki ta vajalikuks seda kiskja ja tema ohvri värske vere lõhna järgi kontrollida.

Nüüd ihkas Tarzan üksnes pauna leida. Kuid ei laiba küljes ega tema ümber polnud jälgegi paunast ega selle sisust. Ahvinimest ei kurvastanud niivõrd mitmevärviliste kivide kadumine kui see, et Numa võttis temalt võimaluse kätte maksta.

Taipamata, kuhu võis varandus kaduda, pöördus Tarzan pikkamisi ümber ja hakkas rada mööda tuldud teed tagasi minema. Tema peas valmis uus plaan. Ta otsustas pimeduse saabudes uuesti araablaste külla minna ja selle põhjalikult läbi otsida. Tarzan hüppas puu otsa ja hakkas saaki otsides lõunasse liikuma. Ta kõht oli tühi ja ta tahtis enne keskpäeva hommikueinet süüa, seejärel aga kusagil laagrist eemal, et

keegi tema und ei segaks, puu otsas õhtuni magada ja öö saabudes oma plaani teoks tegema hakata.

Kohe pärast seda, kui Tarzan oli rajalt ära läinud, ilmus seal nähtavale pikk must sõjamees, kes kindlal sammul ida poole astus. See oli Mugambi. Lõvi laiba juures jäi ta seisma. Kui ta kummardus, et silmitseda looma haavu, ilmus ta näole nõutus. Tarzan oli oma nooled lõvi kehast välja tõmmanud, kuid Mugambile oli looma surma põhjus niisama selge, nagu oleksid mõlemad nooled ja oda ikka veel laibas tolknenud.

Mustanahline piilus ettevaatlikult ümberringi. Laip oli veel soe ja sellest ta järeldas, et tapja pidi viibima kusagil läheduses; ometi polnud ümbruses näha ühtegi elusolendit. Mugambi vangutas pead ja jätkas kahekordse kiirusega oma teed.

Ta kõndis päev läbi, seisatades aeg-ajalt, et hõigata tihnikusse: „Leedi!" Mugambi lootis, et leedi lõpuks ometi kuuleb ja vastu hõikab. Kuid see piiritu ustavus tõi päeva lõpuks kaasa vaid õnnetuse.

Juba kuude kaupa oli Abdul-Murak koos abessiinlastest sõdurite rühmaga agaralt otsinud araablasest röövlit Ahmet-Zekki, kes kuue kuu eest oli teinud ränka ülekohut tema keisrile Menelikule sellega, et oli tunginud Abessiinia territooriumile ja viinud minema trobikonna orje.

Juhtus rui, et kõnesoleval päeval tegi Abdul-Murak peatuse just selsamal rajal, kustkaudu Werper ja Mugambi itta liikusid.

Sõdurid olid parajasti hobuste seljast maha roninud, kui Werper kedagi märkamata oma kurnatud ratsul nende peatus-paiga juurde kappas. Loomulikult piirati ta jalamaid

ümber. Sõdurid külvasid ta küsimusterahega üle, tõstsid sadulast maha ja viisid oma ülemuse juurde.

Rõhutades oma euroopalikku päritolu, püüdis Werper Abdul-Murakki uskuma panna, et ta on prantslane. Ta jutustas mornile abessiinlasele, et džunglis jahti pidades olid talle kallale tunginud röövlid ja kõik ta kaaslased maha nottinud, tema ise aga oli vaid ime läbi pääsenud.

Abessiinlase juhuslikust lausekatkest sai Werper teada ekspeditsiooni eesmärgi ja taibanud, et need inimesed on Ahmet-Zeki vaenlased, ruttas ta araablase kaela veeretama ka süüd omaenese õnnetuse eest.

Aga et ta siiski kartis jälle röövli kätte sattuda, püüdis ta Abdul-MuraMle auku pähe rääkida, et viimane loobuks Ahmet-Zeki edasisest jälitamisest. Ta kinnitas abessiinlasele, et Ahmet-Zekil oli suur ja tugev sõjavägi ning et praegu oli ta kiiresti lõunasse suundumas.

Jõudnud arvamusele, et araablase jälitamiseks kulub palju aega ja lahingu lõpptulemus on üsnagi kahtlane, loobus Abdul-Murak erilise kahjutundeta oma plaanist. Ta andis

76

korralduse laager üles lüüa ja teha ettevalmistusi, et Abessiiniasse tagasi minna.

Õhtu eel köitsid abessiinlaste tähelepanu läänest kostvad kummalised helid. Kellegi võimas hääl korrutas ühte ja sedasama sõna: „Leedi! Leedi! Leedi!"

Abdul-Murak andis käsu ja paar abessiinlast hakkas selle hääle poole hiilima.

Pool tundi hiljem tulid nad tagasi, vedades enda järel Mu-gambit. Esimene, keda Mugambi abessiinlaste laagris nägi, oli musjöö Jules Frecot, tema isanda hiljutine külaline, seesama prantslane, kes tema silme all oli eelmisel õhtul omainimesena Ahmet-Zeki külla sisenenud.

Mugambi nägi saatuslikku sidet prantslase ja nende hädade vahel, mis tema isanda kodule olid osaks saanud, ja seepärast, märgates, et Werper ei tundnud teda ära, ei teinud ka Mugambi teda tundma.

Mugambi ütles end olevat ühe lõunasuguharust pärit süütu jahimehe ja palus end vabaks lasta, kuid Abdul-Murak sattus sõjamehe suurepärasest kehaehitusest vaimustusse ja otsustas ta endaga Addis Abebasse kaasa viia ning Meneliku-le kinkida.

Paar minutit hiljem viis relvastatud saatesalk Mugambi ja Werperi ära ning alles siis taipas viimane, et teda võeti pigem vangi kui külalisena. Ta püüdis sellise kohtlemise vastu protesteerida, kuid turske sõdur lõi teda näkku ja ähvardas maha lasta, kui ta vait ei jää.

Mugambi ei võtnud oma äpardust südamesse. Ta ei kahelnud silmapilkugi, et rännaku ajal avaneb tal küllalt võimalusi oma valvurite tähelepanu kõrvale juhtida ja jalga lasta.

Haaratud sellest mõttest, püüdis ta kogu aeg abessiinlaste poolehoidu äratada. Ta päris neilt alalõpmata nende keisri ja maa kohta ning väljendas soovi kiiremini sihtpaika jõuda, et nautida kõiki neid häid asju, mida abessiinlaste sõnade järgi leidus Addis Abebas külluses.

Sel viisil õnnestus tal nende valvsust uinutada ja nad andsid taUe iga päevaga üha rohkem vabadust.

Kasutades seda, et teda hoiti koos Werperiga, proovis Mugambi temalt välja uurida Tarzani asukohta, samuti teavet leedi Greystoke'i saatusest ja röövlite kallaletungist Greystoke'ide valdustele. Kuna Mugambi ei tahtnud, et Werper teaks, kes ta seesugune on, tuli tal küsimusele läheneda ääri-veeri. Werper omakorda varjas väga

hoolikalt enda osa külalislahke peremehe valduste rüüstamises ja nii ei õnnestunudki Mugambil sel moel midagi teada saada.

Kuid saabus tund, mil ta sai teada ühe väga kummalise asja ja pealegi täiesti juhuslikult.

77

Oli lämmatavalt kuum südapäev. Abdul-Muraki rühm oli jõudnud laia puhtaveelise jõe õitsvatele kallastele. Jõe liivane põhi ei äratanud kartust krokodillide ees, kellest kubisesid paljud selle metsiku mandri jõed, ning abessiinlased otsustasid juhust kasutada ja jahedatesse voogudesse sukelduda.

Ka vange lubati suplema minna. Kui Werper hakkas lahti riietuma, märkas Mugambi, kui hoolikalt jaettevaatlikult ta midagi lahti näppis, mis tal ümber niuete oli seotud. Ta võttis selle salapärase eseme koos särgiga seljast ja keeras särgi sisse, nii et Mugambi ei .võinudki näha, mida belglane nii kiivalt hoidis.

Ettevaatlikkus, millega Werper oma aaret püüdis varjata, tundus mustanahalisele äärmiselt kahtlasena ja äratas temas suurt uudishimu. Werper aga pabistas seejuures niivõrd, et komps, mida ta käte vahel mudis, välja libises ja maha kukkus. Ja Mugambi nägi, kuidas pauna sisu rohu sisse laiali pudenes.

Mugambi oli koos oma isandaga mitu korda Londonis käinud. Ta polnud kaugeltki see lihtsameelne metslane, kelleks teda pidada võis. Ta oli suhelnud maailma suurima linna kosmopoliitilise rahvahulgaga, käinud muuseumides ja seisatanud kaupluste vitriinide ees, ning kõigele lisaks oli ta tark ja läbinägelik inimene.

Sel silmapilgul, kui Opari kalliskivid ta hämmastunud pilgu all sillerdama lüües laiali pudenesid, sai ta kohe aru, mis need olid. Kuid ta nägi veel midagi, mis huvitas teda tunduvalt rohkem kui kivid.

Tuhandeid kordi oli Mugambi näinud seda väikest nahk-pauna oma isanda vöö küljes. See juhtus siis, kui Ahvide Tarzan, soovides meelt lahutada ja lõbutseda, pöördus mõneks tunniks tagasi oma lapsepõlve ürgaegsete tavade ja võtete juurde ning ümbritsetuna oma alasti sõdalastest, pidas jahti lõvidele ja leopardidele, elevantidele ja pühvlitele sellel primitiivsel viisil, mida ta nii väga armastas.

Werper märkas, et Mugambi oh näinud pauna ja kalliskive. Ta hakkas neid kiiruga pauna tagasi toppima, kuna Mugambi, teeseldes täielikku ükskõiksust nende tühiste asjade vastu, läks jõe äärde.

Järgmisel hommikul kuulis Abdul-Murak ebameeldivat uudist, mis tuska tekitas ja vihale ajas: talle teatati, et hiiglaslik mustanahaline vang oli öösel jalga lasknud. Kuulnud Mugambi põgenemisest, langes Werper ahastusse, aga kui ta värisevad sõrmed leidsid pauna oma kohalt särgi all ja kompasid läbi naha selle sisu kõvu kontuure, belglane rahunes.

78

XVI. Tarzanist saab jälle manganide pealik

Kahe lähikondlase saatel eemaldus Ahmet-Zek laagrist kaugele lõunasse, et tõkestada põgeniku teed. Teised araablased ruttasid džunglisse igaüks ise suunas, nii et öö jooksul moodustasid nad džunglis suure ringi ja hakkasid nüüd keskpunkti kokku liikuma.

Umbes südapäeval tegid Ahmet-Zek ja tema kaaslased peatuse. Avara lagendiku lõunaservas kükitasid nad suure puu varju maha, et puhata. Röövlite ninamehe meeleolu oli sant: vähe sellest, et uskmatu teda lolliks oli teinud (see aga oli iseenesest juba küllalt häbiväärne), ta oli ühtlasi ilma jäänud kalliskividest, mida

ihaldas tema ahne süda, ja see läks juba liiale. Jah, tõepoolest, nähtavasti oli Allah oma sulase peale tõsiselt vihastanud.

Noh, aga mis siis ikka! Tal oli ju veel see naine. Põhjas saab ta naise eest head raha ja peale selle kuulus talle ka varandus, mis oli maetud inglase maja varemete lähedale.

Nõrk müra džunglis teisel pool lagendikku muutis Ahmet-Zeki valvsaks. Püssi laskevalmis hoides käskis ta oma kaaslasi vait olla ja end ära peita. Kõik kolm ronisid põõsastesse ja suunasid pilgu lagendiku vastasserva.

Äkki lõi roheline tihnik kahte lehte ja sealt ilmus nähtavale naise pea. Ta vaatas kartlikult ringi ja nähes, et siin ei ähvarda teda ükski oht, tuli lõpuks lagedale just Ahmet-Zeki vastas.

Ahmet-Zekil jäi hing kinni, ta huulilt lipsas vandesõna. Ta ei uskunud oma silmi: see oli tema vang. Ja tema oli veendunud, et naine viibib laagris kindla valve all!

Nähtavasti oli ta üksinda, kuid Ahmet-Zek tahtis selles veenduda, enne kui teda kinni võtta. Jane Clayton liikus aeglaselt üle lagendiku. Sestsaadik, kui ta araablaste külast lahkus, pidi ta kahel korral äärepealt kiskjate roaks langema, ühel korral aga Ahmet-Zeki nuuskuriga kokku põrkama. Jane oli juba peaaegu kaotamas lootust kunagi ohutusse paika jõuda, kuid ta oli kindlalt otsustanud võidelda seni, kuni ta katsumused lõpevad surma või pääsemisega.

Samal ajal kui araablased jälgisid teda põõsastest ja Ahmet-Zek õelalt irvitas, nähes naist otse talle sülle tulemas, jälgis lähima puu otsast lehestiku vahelt all toimuvat stseeni üks teine silmapaar. Need olid imestunud, rahutud, metsikult säravad hallid silmad. Silmade omanik pingutas kõigest väest oma mälu, püüdes taibata, miks selle naise nägu ja kuju talle tuttavad tundusid.

79

Ootamatu praksatus põõsastes just selles kohas, kust nüüdsama oli ilmunud Jane Clayton, köitis nii araablaste kui ka puu otsas vaatleja tähelepanu. Naine pööras ümber, et vaadata, milline uus oht ähvardab teda tagantpoolt. Ja sel hetkel tuli põõsastest nähtavale suur inimahv, tema kannul komberdas veel üks, ja veel, ja veel. Kuid leedi Greystoke ei jäänud seisma ega lugema, kui palju hirmuäratavaid olendeid tema kannul jooksis.

Lämmatatud karjatusega sööstis ta lagendiku vastasserva poole ja kui ta oli juba põõsasteni jõudnud, kargasid Ahmet-Zek ja tema kannupoisid jalule ning võtsid ta kinni. Lagendiku paremal serval laskus selsamal hetkel puuoksalt alla pronkspruun alasti hiiglane.

Üllatunud ahvide poole pöördudes lausus ta mõne kurgu-häälse sõna ning tundmata muret selle üle, millist mõju need ahvidele avaldasid, pööras ümber ja sööstis araablastele kallale.

Ahmet-Zek tassis Jane Greystoke'i puu külge seotud hobuse poole, tema kaaslased aga päästsid rutuga hobuseid lahti.

Püüdes araablase sülest lahti rabelda, pööras naine pead ja silmas ahvinimest, kes tema poole jooksis. Jane'i nägu lõi rõõmust särama.

„John!" karjatas ta. „Tänu jumalale, sa tulid parajal ajal!"

Tarzani kannul tulid ahvid: nad olid üllatatud, kuid kuulekad tema käsule. Araablased nägid, et nad ei jõua hobuste selga istuda. Nad mõistsid, et neil ei õnnestu põgeneda ning loomad ja inimene saavad nad kätte. Ahmet-Zek tundis selles mehes ära oma vana vihavaenlase ja otsustas temast lõplikult lahti saada.

Hõiganud oma araablastele, et nad talitaksid tema eeskuju järgi, tõstis ta püssi palge ja sihtis jooksva hiiglase pihta. Niisama kiirelt vinnastasid püssid tema kaaslased. Peaaegu ühel ajal kärgatas kolm pauku. Ahvide Tarzan ja kaks tema karvast inimahvist sõdalast nõksatasid ettepoole ja kukkusid otseti džungli rohelisele vaibale.

Laskude kära peatas ülejäänud ahvid. Ahmet-Zek ja tema kaaslased kasutasid nende peataolekut, hüppasid sadulasse ja kihutasid tuhatnelja minema, viies kaasa murest murtud naise.

Nad jõudsid külla ja Jane Greystoke'ist sai taas vang väikeses onnis, millest ta oli juba uskunud pääsenud olevat. Kuid seekord pandi tema juurde veel teinegi valvur ning ta seoti kätest ja jalust.

Ühe- ja kahekaupa hakkas saabuma araablasi, kes olid igasse kaarde saadetud belglast otsima, kuid kõik tulid tagasi tühjade kätega. Iga uue kulleri naasmisega kasvas Ahmet-

Zeki meelepaha ja viha, kuni viimaks haaras teda selline raev, et keegi ei söandanud talle ligineda. Pöörases vihas tormas ta oma siidtelgis edasi-tagasi, aga sellest polnud mingit kasu. Werper oh läinud ja temaga koos ka aare, mis oli äratanud Ahmet-Zeki apluse ja tema leitnandi surma määranud.

Kui araablased olid silmapiirilt kadunud, astusid ahvid maas lamavate kaaslaste juurde. Üks oli surnud, teine ja suur valge ahv aga veel hingasid. Oma kummalises keeles pomisedes ja urisedes ümbritsesid karvased peletised neid kahte.

Esimesena tuli teadvusele Tarzan. Ta tõusis istukile ja vaatas ringi. Õlahaavast jooksis verd. Kui tema pihta tulistati, kukkus ta ootamatusest ja haavatasaamisest maha ning kaotas teadvuse, kuid jäi ellu. Ajanud end pikkamisi jalule, suunas ta pilgu kõigepealt sinna, kus viimati oli näinud naist, kes oli tema metsikus rinnas äratanud nii kummalise rahutuse.

„Kus ta on?" küsis Tarzan.

„Tarmanganid viisid ta kaasa," vastas üks ahvidest. „Sa räägid manganide keeles? Kes sa oled?"

„Olen Tarzan," kostis ahvinimene. „Vägev kütt, vapper võitleja. Kui ma möirgan, jääb džungel vait ja võpatab hirmust. Olen Tarzan ahvide sugukonnast. Olin kaua ära, kuid nüüd tulin ma oma rahva juurde tagasi."

„Jah," lausus üks vana ahv, „see on tõepoolest Tarzan. Ma tunnen teda! See on hea, et ta tagasi tuli. Nüüd saame palju saaki."

Teised ahvid tulid lähemale ja hakkasid ahvinimest nuusutama. Tarzan seisis rahulikult paigal, hambad pooleldi paljad ja lihased pingul, valmis tegutsema. Kuid keegi ei hakanud vaidlustama tema õigust nende hulgas olla ja nüüd, kui ülevaatus ja nuusutamine olid lõppenud üleüldise rahu-lejäämisega, pöörasid ahvid oma tähelepanu röövlite püssi-laskude teisele ohvrile.

Ka see ahv oli vaid kergelt haavatud. Kuul oli koljut riivanud ja ta kurdistanud, pärast teadvusele tulekut aga tundis ahv end täiesti normaalselt.

Ahvid rääkisid Tarzanile, et nad olid itta läinud. Teel äratas nende tähelepanu emaslooma lõhn ja nad hakkasid tema jälgi ajama. Nad tahtsid nüüd oma teekonda jätkata, kuid Tarzan pidas paremaks araablastele järele tormata ja neilt naine ära võtta. Pärast küllaltki pikale veninud vaidlust jõuti otsusele, et kõigepealt minnakse mõneks päevaks itta jahti pidama, siis aga tullakse tagasi araablasi otsima. Et ahvirahva silmis pole ajal suuremat tähtsust, andis Tarzan nende palvetele järele: polnud ta isegi sel ajal oma mõistuselt ahvidest kuigi palju üle.

Teine põhjus, miks ta otsustas tagaajamist edasi lükata,

oli valutav haav. Mõistlikum oli oodata, kuni see kinni kasvab, enne kui püssidest tulistavate tarmanganidega uuesti võitlusse astuda.

Samal ajal, kui kätest ja jalgadest kõvasti seotud Jane Clayton pimedas vangikongis lebas, hulkus tema seaduslik kaitsja terve trobikonna karvaste peletiste seltsis džunglis

ringi. Ahvide kõrval käies puudutas ta neid oma õlgadega niisama loomulikult, nagu mõni kuu varem oli surunud oma tuttavatel kätt ühes Londoni valitumas ja peenemas klubis.

Ent kogu aeg pesitses tema äravaevatud ja nüristunud ajus mõte, et tal pole sihvmidagi teha, et ta peaks mingil arusaamatul põhjusel olema teises kohas, sootuks teistsuguste olevuste keskel. Pealegi kiskus teda kogu aeg tagasi araablaste juurde, et vabastada naist, kes oli äratanud tema metsikud tunded, ehkki seda plaani pidades ei mõlkunud ta mõttes mõiste „vabastamine", vaid hoopis „vangistamine".

Naine oli talle samasugune emasloom kui kes tahes teine emane džunglis ja Tarzan otsustas ta iga hinna eest kinni võtta ning oma sõbratariks teha. Kui ta oli naisele lähenenud lagendikul, kus araablased ta kinni võtsid, oli hetkeks Tarzani sõõrmeid puudutanud seesama õrn lõhn, mis oli juba varem pilliroost onnis äratanud tema iha, ja Tarzan adus, et oli leidnud selle, kelle poole ta püüdles.

Teatud määral tegelesid ta mõtted ka paunalooga ja seega oli tal põhjust röövlite laagrisse tõtata. Ta tahtis saada endale ilusaid kive ja seda naist. Seejärel pöördub ta oma uue sõbratari ja sätendavate leludega suurte ahvide juurde tagasi, viib kogu karvase seltskonna inimesest tundmatusse kaugesse tihnikusse ja elab seal oma elu lõpuni džungliasu-katele jahti pidades ja nendega võideldes.

Ta pöördus oma ahvidest kaaslaste poole, selgitas, milles on asi, ja püüdis neid meelitada ennast saatma. Kuid kõik nad keeldusid, välja arvatud Taglat ja Cholk. Cholk oli noor, tugev ja õnnistatud suurema mõistusega kui tema kaaslased, järelikult oli tal ka suurem kujutlusvõime. Temale tõotas see ekspeditsioon seiklusi ja oli seepärast väga ahvatlev.

Taglatil oli aga sootuks teine motiiv ja kui Ahvide Tarzan oleks vaid seda aimanud, oleks ta selle ahvi kallale tormanud ja ta kiivusepuhangus surnuks kägistanud.

Taglat polnud enam noor, kuid ta oli tohutu suur, koletute lihastega julm loom ning tänu oma rohketele kogemustele kaval ja taiplik. Ta paistis silma hiiglasliku kasvu poolest ja tema koguka kere kaal võimaldas tal sageli võita temast väledamat noort vastast. Iseloomult oli ta sünge ja tusane. Selle poolest paistis ta silma isegi oma morniilmeliste kaaslaste hulgas, kus selline iseloom on pigem reegel kui erand. Kuigi Tarzan seda ei märganud, vihkas Taglat teda pööraselt.

Tal õnnestus varjata oma viha üksnes seetõttu, et tundis vaistlikult hirmu õilsama olendi mõistuse ja tahtejõu ees...

Niisiis pidid need kaks saatma Tarzanit Ahmet-Zeki külla. Kui nad teele asusid, austasid ülejäänud ahvid neid hüvastijätuks vaid üheainsa pilguga ja pöördusid tagasi oma tähtsa tegevuse juurde: sel ajal nad lõunastasid.

Tarzan nägi ränka vaeva, et säilitada oma kaaslaste ajus rännaku eesmärki ja mõtet, sest ahv ei suuda ühele asjale pikemaks keskenduda. Üks asi on kindlat eesmärki silmas pidades teele asuda, sootuks teine aga seda eesmärki mäletada ja sellele pidevalt mõelda. Teel tuleb ette nii palju asju, mis tähelepanu eemale kisuvad!

Esialgu nõudis Cholk, et nad jookseksid nii kiiresti kui vähegi võimalik, justnagu oleks röövlite küla olnud neist ainult ühe tunni, mitte mitme päeva tee kaugusel. Mõni minut hiljem köitis juba tema tähelepanu mahakukkunud puu: arvatavasti võis selle alt leida rohkesti maitsvaid asju. Ja kui Tarzan äkki märkas, et Cholk oli kadunud, ja teda otsima tormas, leidis ta viimase pehkinud tüve juurest, mille alt too usinasti koukis tõuke ja sitikaid, mis moodustavad olulise osa ahvide menüüst.

Et Tarzan ei tahtnud kaklema hakata, ei jäänud tal muud üle kui kannatlikult oodata, kuni maiuspalade varud puu all otsa saavad.

Kui Cholk viimaks lõpetas, selgus, et Taglat oli kadunud. Pärast pikki otsinguid leidis Tarzan selle väärika härrasmehe süvenenult vaatlemas tema lömastatud närilise hirmsaid piinu. Ta istus maas ja vaatas ükskõikselt kõrvale, kuna vigastatud olend valust vingerdades pikkamisi temast eemale roomas. Ja siis äkki sellal, kui õnnetu olevus uskus end juba pääsenud olevat, sirutas ta välja võimsa käpa ja pigistas põgeniku pihku. Ta kordas protseduuri, kuni tüdines, ja lõpetas siis oma mängukanni piinad seda alla kugistades.

Sellised olid põhjused, mis Tarzani saabumise Ahmet-Zeki külla edasi lükkasid, kuid ahvinimene oli kannatlik, sest oma plaani elluviimiseks vajas ta neid mõlemaid — Cholki ja Taglatit.

Säilitada inimahvide püsimatus teadvuses pidevalt huvi nende ettevõtmise vastu oli ränk töö. Cholk hakkas lõputust teest väsima, peatused olid harvad ja lühikesed. Ta oleks meelsasti jätnud seikluste otsingud kus seda ja teist, kui Tarzan poleks teda õrritanud ahvatlevate piltidega suurtest toiduvarudest, mis nad tarmanganide külast leiavad.

Mis Taglatisse puutus, siis tema hellitas oma salajast lootust suurema püsivusega, kui seda ahvilt oodata võis. Kuid aeg-ajalt oli temagi valmis ettevõetust loobuma ja kui

83

Tarzan poleks tedagi peibutanud, oleks ta ammu jalga lasknud.

Oli lämbe troopikapäev, kui kolme ränduri peen haistmine teatas neile araablaste küla lähedusest. Nad liginesid sellele hiilides ja end puude tihedasse rohelusse varjates.

Esimesena läks ahvinimene. Tema sile pronkspruun nahk läikis higist. Selle ajaga, kui ta džungli lämmatavalt palavast padrikust läbi tungis, hakkas ta üleni higist leemendama. Tema kannul komberdasid Cholk ja Taglat, oma jumala-sarnase juhi veidrad sassiskarvalised paroodiad.

Vaikides jõudsid nad avara lagendiku servale pihttara juurde. Siin ronisid nad suure puu otsa, mille alumistelt okstelt võis suurepäraselt näha, mis seespool tara tehakse.

Küla väravast sõitis välja valges burnuses ratsanik. Tarzan käskis Cholki ja Taglatit istuma jääda, ise aga suundus pärdiku nobedusel okste vahel raja poole, kus sõitis araablane. Tarzan hüppas ühe hiiglasuure puu otsast teise otsa kergelt nagu orav ja hääletult nagu kehatu vaim.

Araablane ratsutas aeglaselt edasi, aimamata ohtu, mis teda selja tagant puude otsast ähvardas. Ahvinimene tegi väikese ringi ja lisas hüpetele kiirust, kuni jõudis araablase ette puu otsa. Siin jäi ta varitsema alumisele oksale, mis rippus raja kohal. Araablane jõudis lähemale endamisi metsikut kõrbelaulu ümisedes. Hiiglasliku puu oksal istus ini-mene-loom, õgides silmadega oma ohvrit, ja oli valmis hävitama inimelu. Keegi poleks selles olevuses ära tundnud inglise lordi, kellel alles mõni kuu tagasi oli oma koht Londonis Lordide kojas ja keda kõik austasid kui selle asutuse valitud liiget.

Araablane sõitis rippuva oksa alt läbi, ülal lõid lehed kergelt sahisema. Äkki hobune korskas ja kukkus tagajalgadele: pronkspruun inimtaoline olend maandus ta laudjal. Kaks võimsat kätt põimusid araablase ümber ja tirisid ta sadulast rajale.

Kümne minuti pärast tuli Tarzan oma kaaslaste juurde tagasi, kaenlas pamp araablase üleriietega. Ta näitas neile oma jahisaaki ja jutustas madalal kurguhäälel, kuidas ta need saanud oli. Cholk ja Taglat kobasid riiet, nuusutasid seda, tõstsid kõrva juurde ja püüdsid isegi kuulata.

Siis juhtis Tarzan nad läbi džungli raja juurde tagasi. Siin peitsid nad end põõsastesse ja jäid ootama. Peagi ilmus rajale kaks valges burnuses Ahmet-Zeki tõmmut araablast. Nad sõitsid laagrisse tagasi ning naersid ja jutlesid omavahel

lõbusalt. Äkki hüppas põõsastest välja kolm hiiglaslikku kogu ja järgmisel silmapilgul lamasid araablased surnult rajal, nende kohale aga kummardus kolm tapjat. Tarzan võttis nendegi seljast üleriided, nagu oli teinud oma esimese

84

ohvriga, seejärel ronisid kõik kolm rahumeeli puu otsa, mille olid endale välja valinud.

Siin ehtis ahvinimene ennast ja oma karvaseid kaaslasi nende rõivastega, nii et eemalt võis neid pidada kolmeks valges riietuses araablaseks, kes metsas vaikselt puu otsas istuvad.

Nad jäid sinna pimeduse saabumiseni, sest Tarzan nägi sealt, mis püsttara taga sündis. Peale onni, kus ta esimest korda oli tundnud naise lõhna ja mille kõrval ta praegu juba kahte valvurit nägi, märkis ta enda jaoks ära veel Ahmet-Zeki telgi. Miski ütles talle, et just sealt leiab ta oma pauna koos kividega.

Cholgile ja Taglatile pakkus tore rõivas algul suurt huvi. Nad katsusid ja nuusutasid seda ning silmitsesid mõnu ja rahuloluga ainiti teineteist.

Cholk, kes oli omamoodi vigurivänt, sirutas pika karvase käpa välja, haaras Taglati burnuse kapuutsist kinni ja tõmbas selle talle silmadele, varjates tema eest päevavalguse.

Kuid vana isaahv oli iseloomult pessimist, tal polnud naljasoont. Ta lubas end puudutada ainult kahel juhul — kirpude otsimisel või kallaletungi ajal. Seda tarmangani lõhnaga eset, mis kattis ta pead ja silmi, ei saanud kasutada esimese operatsiooni puhul, järelikult oli tegemist teisega. Talle tungiti kallale! Ja seda tegi Cholk!

Kurja kähinaga sööstis Taglat Cholgile kallale, kergitamata isegi villast riidetükki, mis ta nägemist varjas.

Tarzan tormas kaklejaid lahutama. Oma ebakindlal pennil kõikudes ja sellelt maha kukkuda ähvardades kolkisid ja hammustasid kolm kogukat looma üksteist, kuni Tarzanil õnnestus lõpuks marruläinud ahve lahutada.

Et vabandamine on inimese metsikutele esivanematele tundmatu, selgitamine aga keerukas ja tavaliselt viljatu toiming, siis ruttas Tarzan nende tähelepanu äsjaselt tülilt kõrvale juhtima sellega, et hakkas rääkima oma lähimatest tulevikuplaanidest. Ahvid on harjunud sagedaste tülidega, kus kaotatakse rohkem karvu kui verd, ja unustavad peagi need tühised kähmlused. Nii istusid paari minuti pärast ka Cholk ja Taglat rahulikult kõrvuti ning ootasid, et ahvinimene neid tarmangani külla juhiks.

Ööpimedus oli juba ammugi maale lasknud, kui Tarzan oma kaaslased varjupaigast alla viis ja nendega ümber piht-tara küla kaugemasse serva suundus.

Tõstnud oma burnuse siilud kaenla alla, et jalad pikkadesse hõlmadesse ei takerduks, võttis Tarzan hoogu ja hüppas tara otsa. Kartes, et ahvidel võib tulla tahtmine teda matkida ja nad rebivad ilmaaegu hõlmad lõhki, käskis ta neid maha jääda. Seejärel laskis Tarzan alla oma oda ning Cholk, haaranud sellest kinni, ronis nobedasti üles ja vinnas end tarale.

85

Selsamal moel aidati üles ka Taglat ja hetke pärast hüppasid kõik kolm vaikselt maha.

Kõigepealt juhtis Tarzan nad onni juurde, kus hoiti vangis Jane Claytonit. Seinas rohmakalt kinnimüüritud augu läbi püüdis ta haista naise lõhna.

Surunud oma karvased põsed ehtsa inglise aristokraadi näo vastu, nuusutasid Cholk ja Taglat ühes temaga ümbrust. Kõik, nad veendusid, et naine on onnir, ja igaüks reageeris sellele isemoodi.

Cholk suhtus sellesse täieliku ükskõiksusega. Nagunii oli see emasloom Tarzani, mitte tema jaoks. Ainus, mida ta tahtis, oli asuda kiiremini tarmangani toiduvarusid hävitama. Ta oli süa tulnud selleks, et kõht täis süüa, tegemata toidu hankimiseks vähimaidki ponnistusi. Tarzan oli talle öelnud, et see on tema tasu, mis rahuldas Cholki täielikult.

Kuid Taglati õelad, verd täis valgunud silmad tõmbusid pilukile, kui ta nägi, et hetk tema hoolikalt läbimõeldud plaani elluviimiseks oh kätte jõudmas.

Ta limpsas keelt, matsutas oma rippuvaid mokki ja hoidis hinge kinni.

Veendunud, et naine vübis onnis, viis Tarzan oma ahvid Ahmet-Zeki telgi juurde. Nad möödusid araablasest ja kahest mustast orjast, kes neid märkasid, kuid öö oli väga pime ning valged burnused varjasid ahvide karvaseid kehi ja nende juhi hiiglaslikku kogu.

Nad kükitasid maha, otsekui ajades isekeskis juttu, ega tekitanud kelleski kahtlust. Ahmet-Zeki telgi tagumise seina juures nad peatusid. Telgis rääkis Ahmet-Zek oma lähikondlastega, väljas teisel pool seina aga kuulas hoolikalt nende juttu Tarzan.

XVII. Jane Claytonit ähvardab surmaoht

Leitnant Albert Werper mõtles õudusega saatusele, mis ootab teda Addis Abebas, ja unistas põgenemisest. Kuid pärast musta Mugambi kadumist kahekordistasid abessiinlased valvsust, sest nad kartsid, et Werper järgib neegri eeskuju.

Üksvahe mõtles Werper Abdul-Muraki koguni ära osta. Ta kavatses abessiinlasele pakkuda osa pauna sisust. Kuid kartes, et viimane nõuab vabastamise eest ka ülejäänud osa, loobus ta sellest mõttest ja hakkas teist pääseteed otsima.

Tal tärkas idee. Ta nuputas mooduse, kuidas säilitada oma

86

varandust ja ühtaegu rahuldada ka abessiinlase aplust, kutsumata temas esile vähimaidki kahtlusi pauna suhtes.

Ülejärgmisel päeval pärast Mugambi põgenemist hakkas Werper taotlema, et Abdul-Murak ta vastu võtaks. Kui Wer-per ta ette astus, ei tõotanud abessiinlase morn pilk midagi head. Kuid belglane oh teadlik kogu inimkonna ühisest nõrkusest kulla vastu ja otsustas asja lõpuni viia.

Abdul-Murak põrnitses teda kortsus kulmul.

„Mida sa minult tahad?" küsis ta.

„Vabadust!" vastas Werper.

Abessiinlane muigas põlglikult

„Ja sa tulid mind tülitama, et ütelda seda, mida teab iga lollpea," lausus ta.

„Ma võin selle eest maksta," ütles Werper.

Abdul-Murak hakkas laginal naerma.

„Selle eest maksta?" kordas ta. „Ega ometi nende kaltsudega, mis sul seljas ripnevad? Või on sinu riiete all peidus tuhat puuda elevandiluud? Kasi minema, lollpea, ja kui sa veel kord mind oma totrustega tülitama tuled, käsin sulle kere peale anda."

Kuid Werper ei jätnud jonni. Sellest sõltus tema vabadus, aga võib-olla ka elu.

„Kuula mind ära!" palus ta. „Mis siis, kui annan sulle nii palju kulda, kui palju kümme meest jaksab ära tassida? Kas sa siis tõotad, et mind viiakse elusalt ja tervelt inglaste esimese postini?"

„Nii palju kulda, kui palju kümme meest jaksab ära tassida?" kordas Abdul-Murak. „Sa oled peast põrnunud! Kust sa said nii palju kulda?"

„Mul pole seda, aga ma tean, kuhu see on peidetud," vastas Werper. „Tõota mulle, ja ma juhin sind kulla juurde, kui sulle muidugi kümnest mõõdust piisab."

Abdul-Murak läks tõsiseks. Ta silmitses ainiti belglast. Mees paistis olevat normaalne, kuid kümme mõõtu kulda! See oli uskumatu. Abessiinlane vajus mõttesse.

„Hea küll, oletame, et tõotan," sõnas ta. „Kui kaugel see kuld siit on?"

„Ühe nädala tee kaugusel lõunas."

„Aga tead sa ka, mis karistus sind ootab, kui me sinu juhatatud kohast kulda ei leia?"

„Kui seal kulda pole, vastutan selle eest oma peaga," lausus belglane. „Aga kuld on seal, ma tean seda. Nägin omaenese silmaga, kuidas see maha maeti. Ja rohkemgi veel: seal pole ainult kümme mõõtu, seal on nii palju, kui palju jaksab kanda viiskümmend immest. Sa saad selle kõik endale, kui vaid annad mind inglaste kaitse alla."

87

„Kas sa võid vastutada oma eluga, et leiame sealt kulda?" küsis abessünlane.

Werper noogutas pead.

„Väga hea!" lausus abessiinlane. „Ma tõotan sind vabaks lasta, isegi kui seal on ainult viis mõõtu, aga niikaua kui kuld pole minu käes, oled sa vang."

„Olen nõus," kostis Werper. „Kas asume teele homme?"

Abdul-Murak noogutas pead ja Werper läks tagasi oma vangikongi. Järgmisel hommikul üllatati abessiinia sõdureid käsuga lõunasse suunduda. Ja juhtus nii, et selsamal ööl, kui Tarzan koos kahe ahviga röövlite külla hiilis, iäid abessiinlased ööbima mõni miil külast ida pool.

Sel ööl unistas Werper vabadusest ja imetles mõttes oma kalliskive. Ka Abdul-Murakile ei tulnud und: teda erutas mõte kullast, mis oli temast kõigest paari päeva tee kaugusel.

Ja just selsamal ajal andis Ahmet-Zek oma abilistele korralduse seada valmis rühm sõjamehi ning kandjaid, et siirduda inglasele kuuluva douari varemete juurde ja ära tuua see muinasjutuline varandus, millest talle oli rääkinud leitnant.

Kuni ta käsklusi jagas, kükitas vaikiv kuulaja telgi varjus ja ootas, millal tohib sisse minna, et oma ihaldatud kivikeste paun üles otsida.

Viimaks lahkusid araablased telgist. Ka nende peamees läks välja, et koos ühe lähikondlasega piipu teha. Telk jäi tühjaks. Aga ei jõudnud viimane araablane telgist veel õue astuda, kui selle tagumises seinas, umbes kuue jala kõrgusel maapinnast ilmus nähtavale noatera. Kostis rebeneva siidi kärinat ja seejärel nuga kadus, jätnud maha läbipääsu väljasolijatele.

Tarzan sisenes telki. Tema järel puges sisse Cholk, kuid Taglat ei järgnenud neile. Ta keeras ringi ja hakkas pimeduses hiilima onni poole, kus lebas kinniseotud emane, kes oli äratanud tema loomaliku iha. Ukse ees istus kaks valvurit, kes jutlesid poolihääli. Noor naine lamas onnis räpasel matil. Nüüd polnud talle jäänud enam vähimatki lootust ja ta oli kindlalt otsustanud kannatada kõiki eelseisvaid piinu, kuni avaneb võimalus võtta kasutusele viimane abinõu, millest ta siiani isegi mõelda ei tahtnud. See oli enesetapp.

Pimeduses hiilis valge vaikiv kuju valvurite poole. Loom polnud teadlik eelistest, mida see rõivas talle andis. Ta ei kasutanud neid üldse ning selle asemel, et julgelt ja rahulikult valvuritele läheneda, roomas ta kõhuli nende poole selja tagant. Taglat jõudis onni nurgani ja vaatas ümber. Valvurid olid temast ainult mõne sammu kaugusel, kuid Taglat ei tahtnud end ohtu seada tuld ja tõrva sülitavate keppide pärast, mida ta nii väga vihkas ja millega

88

tarmanganid nii hästi oskasid ümber käia. Ta leiab kindlama viisi rünnata.

Taglat kahetses, et läheduses polnud puud, mille otsast oleks võinud valvurile peale hüpata. Ehkki puud polnud, viis selle meenutamine looma uuele mõttele. Onni räästas ulatus just valvurite peani ja sealt võis ta märkamatult neile otsa karata. Võimsate lõugade ainsast liigutusest on küllalt, et teha lõpp ühele valvurile, enne kui teine jõuab taibata, et neid rünnatakse. Ja siis on kerge ka temaga toime tulla.

Taglat taandus tagumisest seinast paar sammu kaugemale, kogus jõudu, võttis hoogu ja hüppas kõrgele üles. Ta maandus jaluli onni katusele just seina kohale. Õlgkatus, mida sein alt toetas, pidas paar silmapilku looma keha raskusele vastu, aga kui Taglat edasi astus, vajus see sisse ja Taglat lendas onni. Valvurid, kes katuselattide raksatust kuulsid, kargasid maast üles ja tormasid onni. Asjatult pudis Jane Clayton eemale nihkuda: tohutu suur kere prantsatas talle nii lähedale, et üks jalg astus tema kleidi peale.

Tema liigutust tundes keeras ahv end naise poole ja tõstis ta ühe käega üles. Looma karvast keha varjas burnus ja Jane Clayton arvas, et temast võttis kinni inimese käsi. Rõõmus lootus tärkas ta südames, mida seni oli täitnud vaid meeleheide. Jane Clayton uskus kindlalt, et ta oli päästja käte vahel.

Valvurid olid juba onnis, kuid seisid ebaldes paigal, teadmata, kes seda raginat tekitas, ja kartsid edasi minna. Nende pimedusega harjumata silmad ei suutnud midagi seletada ja nad ei kuulnud ainsatki häält, sest ahv seisis liikumatult nende kallaletungi oodates. Aga kui ta nägi, et need lähemale ei tulnud, ja taipas, et ei saa kandamiga süles võitlusse astuda, otsustas Taglat ühe ropsuga vabadusse murda. Ta langetas pea ja sööstis otsejoones väljapääsu tõkestavate valvurite peale. Tema õlgade võimsast tõukest kukkusid nad põrandale ja enne kui suutsid jalule tõusta, oli ahv juba eemal ja kihutas ööpimeduses küla kaugemasse serva.

Jane Claytonit hämmastas oma päästja jõud ja kiirus. Kas tõesti araablase kuul ei tapnudki Tarzanit? Kes võis kogu džunglis peale tema niisuguse kergusega üles tõsta täiskasvanud naist? Ta lausus mehe nime. Vastust ei tulnud. Kuid Jane Clayton lootis siiski.

Üheainsa koletu hüppega kargas Taglat püsttarale, püsis seal viivu ja hüppas süs teisele poole maha. Nüüd oli Jane päris kindel, et on oma mehe süles, aga kui ahv puu otsa ronis ja oksalt oksale lennates džunglisse kihutas, nagu seda korduvalt oli teinud Tarzan, siis ta enam selles ei kahelnud.

Umbes poolteist miili röövlite laagrist eemal kuupaistest

valgustatud välul jäi Jane'i päästja seisma ja viskas ta maha. Tema järsk liigutus üllatas naist, kuid ta uskus ikka veel, et see on Tarzan. Jane kutsus teda uuesti nimepidi. Kuid ahv, keda segasid harjumatud inimese rõivad, rebis sel silmapilgul endalt maha burnuse ning õudusest rabatud naise silmad nägid hiiglasliku inimahvi koledat lõusta ja karvast kogu.

Jane Claytoni rinnast pääses hirmukarjatus ja ta langes minestusse. Lähedasest puhmastikust jälgis neid näljaste silmadega lõvi Numa ja noolis mokki.

Tarzan otsis kogu Ahmet-Zek’i telgi läbi. Ta lõi aseme segamini ning raputas põrandale tühjaks kõik telgis leidunud kotid ja kastid. Ta ei jätnud silmapaari vahele ühtegi eset ja pööras kogu telgi pea peale, kuid oma ilusate kividega pauna ikkagi ei leidnud.

Jõudnud veendumusele, et siin tema aaret ei ole, otsustas Tarzan tagasi naise juurde minna ja ta vallutada, enne kui edasisi otsinguid jätkata.

Ta käskis Cholki endale järgneda, väljus telgist selsamal moel, nagu oli sisenenudki, ja läks täiesti avalikult külast läbi onni poole, kus Jane Claytonit vangis hoiti.

Talle torkas silma, et Taglat oh kadunud. Ometi pidi ahv teda telgi juures ootama. Ent hästi tundes ahvide tujukust ja heitlikku meelt, ei omistanud Tarzan sellele suuremat tähtsust. Kuni Taglat tema plaane ei seganud, oli Tarzanil ükskõik, kus ta end varja.

Onnile lähenedes märkas ta selle ukse ees rahvasumma. Inimesed olid suures ärevuses. Kartes, et rõivastusest hoolimata võidakse Cholk ära tunda, käskis Tarzan teda küla serva minna ja seal oodata.

Cholk komberdas tara poole, püüdes varju hoiduda, Tarzan aga lähenes julgelt erutatud rahvasummale. Kiirustades teada saama, mis lahti, astus ta neegrite ja araablaste hulka ning unustas sootuks, et ainult temal üksi olid oda, vibu ja nooled, ning et sellega pidi ta kahtlust äratama.

Lasknud käiku õlad, trügis Tarzan rahvasummast läbi ja oli juba ukse ette jõudnud, kui ta õlale laskus ühe araablase käsi.

„Kes see siis on?" küsis araablane kapuutsi Tarzani näolt tagasi heites.

Ahvide Tarzan polnud iialgi kogu oma metsiku elu jooksul tavatsenud vaenlasega targutama hakata. Sünnipärane enesesäilitamistung tunnistab mitmesuguseid võtteid ja krutskeid, kuid vaidlemine sellesse loetellu ei kuulu. Seepärast ei hakanud Tarzan araablasi asjatult veenma, et ta polnud hunt lambanahas. Selle asemel haaras ta enda paljastajal kõrist kinni ja temaga kahele poole vehkides ajas vihaselt turritava rahvahulga laiali.

90

Araablast sõjariistana kasutades rajas Tarzan endale teed ukse juurde ja sekundi pärast oli juba onnis. Põgus pilk kinnitas talle, et onn oli tühi. Kuid ta nina haistis Taglati jälgede lõhna. Tarzani huulilt vallandus madal kurjakuulutav lorin. Inimesed, kes ukse juures trügisid, et jultunud sissetungija kinni võtta, põrkasid seda kuuldes tagasi. Ehmunult ja nõutult vahetasid nad pilke. Onni läks inimene, praegu aga kuulsid nad omaenese kõrvaga seal metslooma urisemist. Mis võis see olla? Ehk oli valvuritele märkamatult tunginud sinna lõvi või leopard?

Tarzan märkas laes auku, kustkaudu Taglat oli onni kukkunud. Ta taipas, et ahv oli sealt kas sisenenud või väljunud, ja et araablased olid toppama jäänud, julgemata onni tungida, hüppas Tarzan üles, haaras ühe käega seina ülemisest servast, ronis katusele ja hüppas sealt onni tagaküljele maha.

Viimaks võtsid araablased südame rindu ja söandasid onni siseneda. Eelnevalt olid nad isegi läbi seina mõne kogupaugu andnud. Kuid onnis polnud kedagi. Samal ajal otsis Tarzan küla servas Cholki, aga ahv oli jäljetult kadunud.

Tarzan oli ilma jäänud oma emasloomast, reeturist kaaslane oli ta hüljanud ja oma pauna asukohast polnud ta hankinud vähimatki teavet. Vihase ja nukrana ronis Tarzan üle tara ning kadus džunglipimedusse.

Pauna edasistest otsingutest tuli ajutiselt loobuda. Oleks olnud meeletus pöörduda tagasi araablaste laagrisse, kus praegu kõik kihas. Külast põgenedes oli Tarzan kaotanud Taglati jäljed ja tiirutas nüüd metsas ringi, püüdes neid uuesti üles leida.

Cholk jäi tükiks ajaks oma postile. Kuid araablaste kisa ja püssipaugud ajasid talle pöörase hirmu nahka: ahvid kardavad kohutavalt tarmanganide müristavaid keppe. Kabuhirmus ronis ta üle aia, kiskudes seejuures oma burnuse ribadeks, ja pistis plagama džungli poole, kogu aeg porisedes ja kirudes.

Taglati jälgi otsides liikus Tarzan nobedasti üha sügavamale džunglisse. Väikesel kuupaistest valgustatud välul, küürutas suur ahv Tarzani otsitava-naise oimetu keha kohal. Loom rebis puruks naise käsi ja jalgu kammitsevaid köidikuid neid kärsitult sikutades ja puredes.

Tarzan möödus välust veidike paremalt ega võinud neid näha, kuid tuul puhus nende poolt ja kandis temani nende lõhna. ,

Veel üks silmapilk — ja Jane Clayton oleks päästetud olnud, kuigi lõvi Numa valmistus juba kallaletungiks. Ent saatus, niigi kalk ja julm, ületas seekord iseennast. Tuul muutis paariks minutiks suunda ja lõhn, mis pidi viima Tarzani oma naise juurde, kandus vastaspoolele.

91

Tarzan möödus viiekümne sammu kauguselt sellest kohast, kus arenes kohutav tragöödia, ja Jane Clayton jäi ahvi meelevalda.

XVIII. Võitlus kulla pärast

Oli juba hommik. Tarzan pidi tunnistama, et seekord ei vedanud tal ka Taglati jälgede ajamisega. Kuid Tarzan ei heitnud meelt: loomulikult leiab ta ahvi üles, ehkki arvatavasti mitte nii ruttu, nagu oli lootnud. Ta sööb, magab ja asub siis uuesti teele. Džungel on suur, ent suur on ka Tarzani osavus ja nutikus. Taglat võis minna kui tahes kaugele, Tarzan leiab ta ikkagi üles, kui tal tuleks põlismetsas läbi otsida ka iga puu.

Sel viisil mõtteid heietades ajas ahvinimene põder Bara jälgi, et teda tappa ja kõht täis süüa. Pool tundi käis Tarzan tema jälil loomade sõtkutud rajal. Tarzani suureks üllatuseks ilmus Bara äkki kitsale rajale temast eespool. Pöörase kiirusega jooksis ta tagasi otseteed jahimehele sülle. Ühe hüppega põikas Tarzan kõrvale ja peitis end tihedasse puhmastikku, nii et õnnetu ohver ei märganudki oma vaenlast. Looma endale lähemale lasknud, ronis Tarzan haralise puu alumisele oksale ja jäi tihedasse lehestikku varitsema, nagu teeb seda saaki ootav metsik kiskja.

Tarzan ei teadnud, mis oli põtra nii pööraselt kohutanud. Ehk oli see lõvi Numa või panter Sheeta? Kuid ahvinimest see ei huvitanud, ta oli valmis iga džungliasuka eest oma saaki kaitsma. Kui tal poleks õnnestunud teha seda kehajõuga, siis oleks ta võtnud kasutusele teise, kõrgema jõu — terava mõistuse.

Põder jooksis otseteed surma lahtiste lõugade vahele. Tarzan keeras end seljaga läheneva looma poole. Põlved konksus, jäi ta raja kohal õõtsuva oksa külge rippu, terav kõrv kuulamas lähenevat sammumüdinat.

Sekund hiljem oli põder puu all ja samal silmapilgul hüppas Tarzan ülevalt talle selga. Keha raskus surus looma vastu maad, tagajärjetult püüdis ta ettepoole sööstes esijalgadele tõusta. Võimsad käed painutasid ta pea kaugele taha, keerasid järsult — ja Bara oli surnud.

Ta tappis Bara peaaegu silmapilkselt ja niisama kiired olid ka ahvinimese järgmised ettevõtmised.

Ta pidi kiirustama, sest ei teadnud, kes oli põtra jälitanud ja kui kaugel jälitaja olla võis. Käänanud loomal kaela kahekorra, upitas Tarzan kere õlale, hüppas puu otsa ja jäi uuesti raja kohale alumisele oksale istuma. Tema terased hallid silmad sihtisid kohta, kust põder oli välja jooksnud.

92

Oodata ei tulnud kuigi kaua. Peagi tabas Tarzani kõrv kabjaplaginat ja ta tegi otsekohe kindlaks, et läheneb salkkond ratsanikke. Ahvinimene kahmas oma saagi, ronis keskmistele okstele ja seadis end seal mugavalt istuma, et võiks näha kogu rada. Siin lõikas ta põdra tagumisest kintsust endale mahlaka tüki ning, nautides oma vapruse ja osavuse vilja, vajutas valged tugevad hambad sooja lihasse.

Lookleva raja käänaku tagant ilmus nähtavale esimese hobuse pea. Tarzan istus hiirvaikselt: pika kitsa lindina sõitsid mööda ratsanikud ja ta silmitses tähelepanelikult

iga mehe nägu. Tarzan tundis neist ära ühe. Kuid ahvinimene oskas sellisel määral tundeid valitseda, et ei näidanud millegagi välja oma sisemist erutust. Ta ei toonud kuuldavale ainsatki häälitsust ja isegi ta näoilme ei muutunud.

Puu alt sõitis läbi Albert Werper. Loomulikult polnud tal õrna aimugi, et tähelepanelik silmapaar uurib teda pealaest jalatallani, püüdes leida vähimatki märki paunast.

Abessiinlased ratsutasid itta. Neile järgnes poolalasti valge hiiglane, põdra verine kere üle õla rippumas. Toiduvaru oli hädavajalik: Tarzan teadis, et nüüd, kus ta jälitas belglast, ei saa ta arvatavasti pikemat aega jahti pidada.

Werperit relvastatud ratsanike seast välja kiskuda oleks Tarzan söandanud üksnes äärmisel juhul, sest võsaasukad olid harjunud tegutsema kavaluse ja ettevaatlikkusega. Ainult valu või raev võisid neid tõugata ennatlikule sammule.

Niisiis suundusid abessiinlased koos belglasega lõunasse, puude keskmistel okstel lukus aga nende kannul Ahvide Tarzan.

Kahe päeva pärast jõuti avarale lagendikule. Kaugel selle taga kõrgusid mäed. Tarzan mäletas lagendikku: see äratas temas mingisuguseid ähmaseid mälestusi ja arusaamatut nukrust.

Ratsanikud sõitsid lagendikule, neist tükk maad tagapool hiilis Tarzan, peites end lagendikul leiduvate kõikvõimalike varjete taha.

Söestunud palgihunniku juures ratsanikud peatusid. Tarzan oli nüüd päris lähedale hiilinud, ta puges paksu puhmastikku ja hakkas abessiinlasi jälgima. Tarzan nägi, kuidas nad maad kaevasid, ning arvas, et olid siia liha peitnud ja tulid nüüd sellele järele. Siis meenus talle, kuidas ta ise oli oma kive matnud. Nähtavasti kaevasid nad välja neegrite peidetud asju.

Seejärel nägi Tarzan, kuidas nad võtsid välja mingisuguse mullaga kaetud kollase eseme ja said sellest ülimal määral rõõmsaks. Pärast seda tirisid abessiinlased lahtikaevatud

august välja veel palju täpselt samasuguseid kollaseid määrdunud esemeid ja varsti oli neid maas terve hunnik. Abdul-Murak aga seiras neid ahnete silmadega ja silitas õrnalt.

Miski liigahtas ahvinimese teadvuses. Tükk aega silmitses ta tähelepanelikult kullakange. Kus ta oli näinud täpipealt samasuguseid? Mis see oli? Mispärast tarmanganid neid nii väga ihaldasid? Kelle omad need olid?

Talle meenusid mustad mehed, kes olid need siia maha matnud. Arvatavasti kuulusid need asjad neegritele. Ilmselt tahtis Werper neid varastada, nagu oli varastanud ka pauna kividega. Ahvinimese silmad lõid vihaselt välkuma. Tal tekkis soov need mustad mehed üles otsida ja varastega kokku viia. Kuid Tarzan ei teadnud, kus nende küla asub.

Kuni ta neid mõtteid heietas, ilmus metsast välja terve trobikond ratsanikke, sõitis lagendikule ja hakkas maja varemetele lähenema.

Valvas Abdul-Murak märkas neid esimesena, kuid ratsanikud olid jõudnud juba poolde lagendikku.

Abdul-Murak käskis oma sõdureid hobustele istuda ja valmis olla. Aafrika pärapõrgus ei võinud keegi teada, kas võõras salk on talle sõbralik või vaenulik.

Werper hüppas sadulasse ja hakkas lähenevaid inimesi silmitsema. Äkki ta kahvatas ja pöördus Abdul-Muraki poole.

„See on Ahmet-Zek oma röövlitega," pomises ta. „Nad tulid kulla järele."

Ahmet-Zek märkas juba eemalt kullakangide hunnikut ja taipas, et ta kartused olid täide läinud. Keegi oli temast ette jõudnud ja tulnud enne teda varanduse järele.

Araablane sattus marru. Viimasel ajal vedas tal kõik viltu. Ta kaotas kalliskivid, kaotas belglase ja teist korda jäi ilma inglannast. Nüüd oli keegi siia tulnud, et Ahmet-Zeki varandust üle lüüa. Ja ta oli oma rumala peaga arvanud, et tema kulda ei ähvarda miski!

Teda ei huvitanud, kes need vargad olid. Kuid ta uskus kindlalt, et ilma lahinguta nad kulda ära ei anna. Ta huilgas läbilõikavalt, kannustas hobust ja kihutas abessiinlaste poole. Pikki püsse pea kohal viibutades, metsiku kisa, sõimu ja needuste saatel kappas Ahmet-Zeki kannul tema kõrilõikajate kirju jõuk.

Abdul-Muraki mehed võtsid neid vastu kogupauguga ja tapsid mitu araablast, kuid juba olid röövlid neil kallal ning käiku läksid mõõgad, püstolid ja püssid.

Niipea kui Ahmet-Zek abessunlastele lähedale oli jõudnud, märkas ta Werperit ja teda ära tundes kihutas otseteed belglase poole. Viimane aimas selgesti, milline saatus teda Ahmet-Zeki pihku sattudes ootab, keeras hobuse

94

ümber ja kappas tuhatnelja lahinguväljalt minema.

Ahmet-Zek andis juhtimise ühele oma lähikondlastest ja ähvardanud teda surmanuhtlusega juhul, kui ta ei löö abessiinlasi tagasi ega toimeta kulda laagrisse, kihutas üle lagendiku belglast taga ajama. Isegi siin, riskides kaotada kulda, ei suutnud ta loobuda kättemaksust.

Kuni jälitatav ja jälitaja kauge metsa poole kappasid, oli lagendikul taplus täies hoos. Armu ei heitnud ega palunud kumbki pool — ei julmad abessiinlased ega paadunud mõrtsukaist röövlid.

Põõsaste tagant jälgis verist taplust Tarzan. Ümbritsetuna igast küljest võitlejatega, ei saanud ta Werperile ja Ahmet-Zekile järele tormata.

Koht, kus Tarzan end varjas, oli abessiinlastest ümber piiratud. Metsiku kisaga ründasid neid araablased, kord taandudes, kord jälle täie hooga abessiinlaste hulka tungides, ning oma kõverate mõõkadega ladusid nad hoope vasakule ja paremale.

Ahmet-Zeki mehi oli rohkem kui abessiinlasi, ja pikkamisi, kuid kindlalt hävitasid röövlid Meneliku sõdureid. Tapluse lõpplahendus Tarzanit ei huvitanud. Ta jälgis seda kindla eesmärgiga vihaste võitlejate rõngast välja pääseda ja Werperile järele kihutada.

Nähes Werperit rajal, kus ta oli tapnud Bara, ei uskunud Tarzan algul oma silmi, niivõrd kindel oli veendumus, et Numa oli varga tapnud ja nahka pistnud. Aga päevade kaupa abessiinlaste salka jälitades ja meest tähelepanelikult silmitsedes sai talle selgeks, et see oli just sama inimene, keda ta otsis. Ja nüüd ei vaevunud ta enam mõistatama, kellele kuulus metsas leitud moonutatud laip.

Ta kükitas lopsakas põõsastikus, kui äkki kaks ratsanikku, araablane ja abessiinlane, raevukalt saablitega vehkides talle päris lähedale kappasid.

Samm-sammult pressis araablane oma vastast põõsastesse, nii et abessiinlase hobune pidi Tarzanile äärepealt.peale astuma, kuid sel silmapilgul lõhestas kõver mõõk abessiinlase kolju ja tema surnukeha kukkus põõsastesse ahvinimest peaaegu riivates.

Kui abessiinlane sadulast maha libises, tabas Tarzan selle hetke ära ja kasutas vabanenud hobust jalamaid. Kohkunud loom ei jõudnud veel toibuda ega putku pista, kui alasti hiiglane tal juba seljas istus. Tugev käsi haaras ratsmetest ja hämmastunud araablane nägi uut vaenlast selle kohal, kelle ta tapnud oli.

Kuid see vaenlane ei vehkinud saabliga, tema vibu ja oda rippusid rahulikult seljas. Imestusest toibunud, sööstis araablane ülestõstetud saabliga ettepoole, et hävitada jultunud võõrast. Ta lootis ühe ropsuga ahvinimesele otsa

95

peale teha. Kuid hoop tabas õhku, sest Tarzan oli õigel ajal kõrvale põiganud. Ja samal ajal tundis araablane, et vaenlase hobune riivas ta jalga ja tugev käsi haaras piha ümbert kinni.

Enne kui araablane arugi sai, oli ta sadulast maha kistud ja teda kaitsekilbina kasutades kihutas vaenlane koos temaga läbi tiheda araablaste summa.

Lahinguvälja selja taha jätnud, viskas Tarzan araablase maha ja kui see veidi toibus, nägi ta oma kummalist vaenlast üle lagendiku metsa poole kappamas.

Veel terve tund kestis äge verevalamine. See lõppes alles siis, kui viimane abessünlane surnult liivasele lagendikule langes. Kuid käputäiel inimestel õnnestus siiski ellu jääda, nende hulgas oli ka Abdul-Murak.

Võitjad kogunesid abessiinlaste väljakaevatud kullakangide hunniku juurde ja jäid oma pealikut ootama. Mõnevõrra tumestas nende rõõmu kummalise valge alasti hiiglase meenutamine. See oli nende silme eest vaenlase hobusel mööda vilksatanud ühte nende kaaslast ühes viies. Nüüd oli vümane jälle nende keskel ja pajatas hirmunult veidra olendi ebainimlikust jõust.

Nad kõik teadsid imehästi Ahvide Tarzani kuulsat nime. Selles valges hiiglases tundsid nad jalamaid ära džung-liröövlite verivaenlase ja tema ilmumine ajas pöörase hirmu nahka, seda enam, et neile oli kinnitatud, nagu poleks Tarzanit enam elavate kirjas.

Olles juba loomult ebausklikud, ei kahelnud nad põrmugi, et olid näinud surnud inimese vaimu ja vahtisid nüüd hirmunult ümberringi, oodates tema tagasitulekut. Nad küsisid endalt, kuidas maksab neile kätte see vaim, kui ta tagasi pöördub ja näeb, et pärast tema valduste hävitamist on nad tulnud ka tema kulda ära viima.

Nad jutlesid isekeskis ja nende hirm kasvas iga minutiga, kuna jõe ääres roostikus jälgis salkkond musti alasti sõjamehi iga nende liigutust. Neegrid olid kõrgemalt vasakkaldalt taplusekära kuulnud, ettevaatlikult jõe äärde hiilinud, sellest koolme kaudu läbi kahlanud ja pugenud roostikku, kust võisid jälgida kogu lahinguvälja.

Röövlid ootasid kaua Ahmet-Zekki ja hirm viirastuse ees, mis iga hetk võis siia tagasi tulla, õõnestas kogu aeg nende truudust oma pealiku vastu.

Lõpuks söandas üks nende hulgast väljendada kõigi vaikset soovi ja teatas, et kavatseb minna džunglisse Ahmet-Zekki otsima. Järgmisel silmapilgul olid kõik hobuste seljas.

„Kullaga ei juhtu siin midagi," hüüdis üks meestest. „Abessiinlased nottisime maha, enam pole kedagi, kes selle ära võiks viia. Läki Ahmet-Zekki otsima!"

96

Ja pikemalt mõtlemata kannustasid nad hobuseid ning kihutasid tolmupilvi üles tõstes pöörase kapakuga üle lagendiku. Piki jõekallast hiilis roostikust salkkond musti sõjamehi selle koha poole, kus maapinnal lebasid hunnikus Opari kullakangid.

Kui Werper metsa jõudis, oli ta Ahmet-Zekist ikka veel ees, kuid araablasel oli parem ratsu ja ta hakkas põgenikku juba kätte saama.

Meeleheitest pöörase julgusega edasi kihutades sundis belglane kogu aeg tagant hobust, kes selletagi lendas kitsal käänakul metsloomadest tallatud rajal lausa tuhatnelja.

Ta kuulis enda taga Ahmet-Zeki häält. Röövlipealik käskis teda peatuda, kuid Werper surus vaid tugevamini kannused oma äraaetud ratsu veristesse külgedesse. Umbes kahesaja jardi kaugusel metsaservast lebas põiki üle tee puu küljest alla kukkunud oks. See oli tühine takistus, mida iga hobune võis kergesti ületada. Kuid Werperi hobuse jõud oli otsas, ta püsis vaevu jalul, ja kui oks ta esijalgadesse takerdus, siis loom komistas ja kukkus kogu raskusega rajale.

Werper lendas üle hobuse pea ja veeres mitu jardi eemale. Ta hüppas nobedasti püsti ja jooksis hobuse juurde. Haaranud ratsmed pihku, hakkas ta neid tirima, proovides hobust jalule tõmmata, kuid loom kas ei suutnud või ei tahtnud tõusta. Kuni Werper teda peksis ja sõimas, ilmus käänaku tagant nähtavale Ahmet-Zek.

Belglane jättis jalamaid sureva looma rahule, haaras püssi, laskus hobuse taha kõhuli ja tulistas läheneva Ahmet-Zeki pihta. Tema kuul lendas aga liiga madalalt ja tabas araablase hobuse rinda. Loom varises maha saja jardi kaugusel Werperist. Lamades maas, valmistus belglane teist korda tulistama.

Araablane laskus koos oma hobusega maha ja ikka veel sadulas istudes põrnitses Werperit. Nähes, missuguse strateegilise positsiooni pii belglane mahakukkunud hobuse taga sisse võtnud, järgis Ahmet-Zek viivitamata tema eeskuju ja peitis end oma hobus^ kere taha.

Vastased lamasid maas ning tulistasid valjuhäälsete sõimusõnade saatel vaheldumisi teineteise pihta, samal ajal kui Tarzan metsaservale lähenes.

Kuuldes nende harvu püssipauke, hüppas ta oma vahule aetud, poolsurnud abessiinia hobuse seljast maha ning läks edasi lühimat, enda jaoks õigemat ja mugavamat teed — mööda metsahiiglaste oksi.

Peagi jõudis ta kohani, kust võis küllaltki ohutult jälgida mõlema vastase tegutsemist. Kord kerkis üks, kord teine hobuse keha kohale, saatis kuuli teele, varjus otsekohe

97

korjuse taha ja laadis püssi, et korrata hetke pärast sedasama operatsiooni.

Werperi laskemoonavarud olid väga napid: Abdul-Mu-rak oli kiiruga andnud talle kullalahingus esimeste hulgas langenud abessiinlase liiga kehva sõjariista. Ta nägi, et kuulid lõpevad peagi otsa ja satub taas Ahmet-Zeki võimusesse. Belglane hakkas nuputama, kuidas oma elu päästa. Olukord paistis olevat väljapääsmatu, ainuke lootus oli kalliskividega endale vabadus osta.

Werperil oli järel üksainuke kuul ja lühikest pausi kasutades hüüdis ta valjusti oma vastasele:

„Ahmet-Zek! Üksnes Allah teab, kes meist siia oma kondid jätab, kui me seda tobedat võitlust ei lõpeta. Sa tahad endale pauna, mis minu keha ümber on, mulle aga on elu ja vabadus armsamad kui need kalliskivid. Saagu siis kumbki meist seda, mida ta soovib, ja mingu rahus oma teed! Mina panen pauna oma hobuse laiba peale, nii et sa seda näha võid, sina aga paned hobuse peale püssi. Siis ma lahkun, jätnud sulle pauna, sina aga lased mul minna, põhjustamata mulle vähimatki häda. Ma vajan ainult oma elu ja vabadust!"

Sõnatult kaalus araablane ettepanekut. Ta oli just välja tulistanud oma viimase padruni. Ahmet-Zek vastas:

„Mis siis ikka, eks mine oma teed, ainult paun jät; nähtavasse kohta. Näed, ma panen oma püssi kukega sinu poole. Mine siis juba!"

Werper tõi pauna lagedale. Kurvalt ja õrnalt kompas ta kivikeste kõvu kontuure. Oo, kui ta võiks sealt kas või väikese peotäie endale võtta! Kuid Ahmet-Zek seisis nüüd juba täies pikkuses püsti, puurides teda oma läbitungivate silmadega.

Raske südamega pani Werper pauna puutumatuna hobuse korjusele, tõusis püsti, võttis püssi kätte ja, laskmata pilku Ahmet-Zekilt, hakkas rada mööda taganema, kuni käänak varjas ta umbuskliku araablase silme eest. Kuid isegi siis ei liikunud Ahmet-Zek veel paigast. Ta kartis Werperi poolt mõnda vempu, ühte neist paljudest, milleks ta ise sellistes oludes võimeline oli. Tema kartused olid põhjendatud. Niipea kui Werper araablase vaateväljalt kadus, peitis ta end puu taha, kust paistis nii hobuse

korjus kui ka paun selle peal, tõstis püssi ja võttis sihikule koha, kuhu Ahmet-Zek pidi pauna järele tulema.

Kuid Ahmet-Zek polnud rumal. Ta ei usaldanud varga ja mõrvari riivatud au. Võtnud ühes oma pika püssi, läks ta rajalt kõrvale ja hakkas liikuma kõrvuti sellega, hoidudes tihedate väänkasvude varju. Ettevaatlikult ja pikkamööda roomas ta käpuli edasi, sattumata kordagi kas või ainsaks hetkeks mõrvari püssi sihiku ette.

Sel kombel liikus Ahmet-Zek edasi, kuni jõudis kohani, mille vastas lebas tema vaenlase hobuse korjus. Paun oli nähtaval kohal, pisut maad eemal aga ootas kärsitult Werper ja imestas, miks araablane oma tasu järele ei tule.

Paari tolli kaugusel paunast ilmus äkki nähtavale püssitoru ja enne kui belglane taipas, mis kavalat vempu araablane talle mängis, torgati raua ots osavasti nahkrihmast läbi. Paun kerkis õhku ja hetke pärast kadus tihedasse lehestikku.

Röövel ei pannud kordagi kaalule oma elu, Werper aga ei söandanud viimast kuuli välja tulistada.

Ahmet-Zek kõhistas omaette vaikselt naerda ja läks ettevaatlikult veidi kaugemale džunglisse. Ta oli kindel, et Werper passib kusagil läheduses parajat silmapilku, et teda maha kõmmutada.

Werper ei tihanud end liigutadagi, tema ahnus ei lasknud tal lahkuda ja ta seisis samas kohas paigal, püss käes, silmad raja küljes kinni.

Kuid pauna oli näinud veel üks inimene ja see juba ei kartnud Ahmet-Zekile järgneda. Kui Ahmet-Zek lõpuks peatus, peatus ka tema ja jäi araablase kohale seisma, liikumatu ja vaikiv nagu surm.

Ahmet-Zek noolis keelega huuli, harutas nööri pauna ümbert lahti, pani käe pauna suu alla ja raputas osa selle sisust pihku. Ta heitis kivikestele vaid üheainsa põgusa pilgu. Araablase silmad tõmbusid pilukile, huulilt pääses vandesõna ja põlgusega virutas ta kivid vastu maad. Tühjendas siis kiiruga pauna, uuris ükshaaval iga kivi, viskas kõik maha ja hakkas meeletus vihas nende otsas jalgadega trampima. Tema nägu oli raevust moondunud ja rusikad nü kõvasti kokku pigistatud, et küüned lihasse tungisid.

Ülalt jälgis teda hämmastunud Tarzan. Talle pakkus huvi selle loo lõpp. Ahvinimene tahtis näha, mis teeb araablane pärast seda, kui Werper pauna maha jätab. Rahuldanud oma uudishimu, oleks ta muidugi araablasele kallale tunginud ja ilusad kivid ära võtnud, sest need kuulusid ju Tarzanile.

Nüüd ta nägi, kuidas araablane tühja pauna minema viskas, oma pika püssi nagu vembla torupidi pihku haaras ja kõrvuti rajaga, kustkaudu oli lahkunud Werper, salamahti läbi džungli hiilima hakkas.

Kui araablast enam näha polnud, tuli Tarzan puu otsast alla ja hakkas mahaloobitud kive kokku korjama. Aga kui ta neid lähemalt silmitses, mõistis araablase raevu: sätendavate ja küütlevate kalliskivide asemel, mis Opari maa-alustes varakambrites ahvinimese tähelepanu olid köitnud, sisaldas paun nüüd kõige harilikumate jõekivikeste kollektsiooni.

XIX. Jane Clayton ja metsloomad

Pärast abessiinlaste laagrist põgenemist saabusid Mugambile rasked päevad. Jalgu järel vedades vantsis ta võõral metsasel maal, suutmata leida vett, ja hankides suurte raskustega endale toitu. Kolme-nelja päevaga oli ta jäänud nii nõrgaks, et jaksas hädavaevu jalgu lohistada.

Iga päevaga muutus talle üha raskemaks leida ööseks metsikute kiskjate eest varjupaika, päeval aga kurnas ta end veelgi rohkem söödavate juurikate otsimise ja väljakaevamise ning joogivee leidmisega. Läbi häda kustutas ta oma janu seisva veega lompidest, mis talle teel siin-seal üksteisest suures kauguses ette juhtusid. Sellele vaatamata oli ta seisund äärmiselt vilets. Raske öelda, millega see rännak oleks võinud lõppeda, kui ta poleks juhuslikult jõudnud välja suure jõe äärde, ümbruses leidus rikkalikult puuvilja ja ulukeid. Puu küljest murdunud oksast tegi ta endale jämeda pahkliku vembla ning pannes mängu kavaluse, osavuse ja selle primitiivse relva, hakkas jälle ilma suurema vaevata väikeulukeid küttima.

Mugambi teadis, et tal tuleb waziride maani maha käia väga pikk tee, seepärast võttis nõuks siia peatuma jääda, et kosuda ja tervist parandada. Mõnepäevase puhkusega taastub jõud, mida ta vajab edasiseks rännakuks. Läheks ta aga teele praeguses seisundis, poleks tal lootust iialgi oma eesmärgile jõuda.

Mugambi tegi astelpõõsastest tugeva tara ja ehitas selle keskele midagi katusega onni taolist, kus öösiti võis rahulikult magada. Päeval käis ta jahil: ainult liha sai võimsatele musklitele tagastada endise jõu.

Kui ta kord jälle jahti pidas, hakkas keegi teda tihedast lehestikust jälgima. Need olid õelad, verd täis valgunud silmad kurjas karvases näos.

Vahetpidamata jälgisid need Mugambit, kui ta väikest närilist tappis, ja saatsid teda tagasiteel onnini. See, kellele need silmad kuulusid, liikus rahulikult puude otsas edasi, kaotamata neegri jälgi.

See oli Cholk. Ta silmitses pahaaimamatut inimest pigem uudishimu kui vaenuga. Sestsaadik, kui Tarzan oli Cholgile araabia burnuse selga tõmmanud, oli inimahvi hinge sugenenud soov matkida tarmanganisid isegi nende rõivastes. Kuid burnus oli niivõrd takistanud ta liikumist ja põhjustanud nii palju ebameeldivusi, et ta oli selle ammu seljast ära kiskunud ja minema visanud.

Nüüd nägi ta gomanganit, kes oli rõivastatud hoopis lahedamalt. Kogu tema tualeti moodustasid ainult nahast

100

niudepõll, mõni vaskehe ja sulgedest peakate. See vastas Cholgi maitsele palju rohkem kui lehviv rõivas, mis kogu aeg jalus tolgendas ning iga põõsa ja oksakülge takerdus.

Cholk silmitses pauna, mis Mugambil üle õla rippus ja küljel kõlkus. See ärataski esmajoones ta tähelepanu, sest oli kaunistatud sulgede ja narmastega.

Sellest päevast alates keerutas Cholk alailma Mugambi onni ümber. Ta passis parajat juhust, et salamahti või siis vägisi saada endale mõni osa mustanahalise tualetist.

Varsti see juhus saabus. Mugambi tundis end oma okkalise tara sees täiesti turvaliselt. Päeval suure palavusega heitis ta onni varju sirakile ja magas seni, kuni läände vajuv päike alaneva keskpäevase leitsaku endaga.kaasa viis.

Ühel üusal päeval puu ladvas Mugambit passides märkas Cholk et must sõjamees oli oma onni taga sügavasse unne vajunud. Cholk roomas tara kohal rippuva oksani ja hüppas maha. Pehmelt astudes, vähimagi krabinata ja oma teel ainsatki lehte või rohuliblet puudutamata hiüis ahv magaja juurde.

Ta kummardus neegri kohale ja hakkas tema ehteid uurima. Vaatamata oma tohutule jõule, peitus Cholgi väikese aju sopis midagi seesugust, mis ei lubanud tal inimest võitlusse kutsuda. See oli kõigi alamseltsi olendite sünnipärane veider hirm inimese ees, hirm, mis aeg-ajalt isegi kõige vägevamaid džungliasukaid valdas.

Võtta nahatükki Mugambi puusade ümbert ilma teda äratamata oli võimatu. Ainsad esemed, mis tema küljest kergesti ära tulid olid pahklik vemmal ja paun. Viimane libises maha neegri õlalt, kui ta end unes keeras.

Kahmanud kätte need kaks asja (ikkagi parem kui mitte midagi!), tegi Cholk kähku sääred ja ronis puu otsa. Ja ikka veel jälitatuna vastupandamatust hirmust, mille oli talle nahka ajanud inimese vahetu lähedus, ruttas ta džunglipad-rikusse. Kui tema kõrval oleksid praegu olnud teised ahvid, poleks ta kartnud kallale tungida ka kahekümnele inimesele, kuid siin oli nagu nõelaga sõtta minek!

Mõne aja pärast Mugambi ärkas ja nägi ehmatusega, et paun oli kadunud. Kuhu võis see kaduda? Ta sattus sellest kohutavasse ärevusse. Paun oli ta külje all, kui ta magama heitis — selles oli ta kindel. Ta mäletas, et oli selle eemale nihutanud, sest paun rõhus ta roietele ja tegi haiget. Jah, paun oli olnud tema juures. Mismoodi see siis kaduma läks?

Ebausklik metslane mõtles juba surnud sõprade ja vaenlaste vaimude peale. Tõepoolest, mille muuga kui mitte üleloomulike jõudude tegutsemisega võis seletada vembla ja pauna nii saladuslikku kadumist. Kuid pärast hoolikamat

101

vaatlust leidis tähelepanelik ja taibukas Mugambi juhtunule sootuks matriaalsema seletuse.

Enda kõrval maapinnal märkas ta suurte jalgade nõrku jälgi, mis sarnanesid inimese omadega. Ja nüüd teadis Mugambi, kes röövis temalt kallihinnalise pauna. Ta läks tarast välja ja hakkas igast suunast uusi jälgi otsima. Kuid vaevumärgatavad jäljed, mis jätab endast maha ettevaatlik ahv, kes eelistab puid mööda rännata, jäid Mugambi valvsa silmapaari vahele. Ainuüksi Tarzan võis need üles võtta, aga ükski lihtsurelik poleks neid märganud, või kui olekski, poleks osanud neist midagi välja lugeda.

Tänu puhkamisele oli Mugambi kosunud ja jõu tagasi saanud, nüüd otsustas ta oma teekonda jätkata. Ta otsis endale uue vembla, lahkus jõe ääest ja hakkas läbi metsatihniku waziride maa poole rühkima.

* * *

Sel ajal kui Tagiat oma vangi käte ja jalgade ümber mässitud nööride kallal püsis, hakkas hiiglasuur lõvi, kes siiani oli puude tagant vahtinud, ohvritele ikka lähemale hiilima.

Ahv kükitas tema poole seljaga. Ta ei näinud suurt sagris pead, mis paksu rohelise seina tagant välja piilus. Taglatil polnud aimugi, et tugevad tagakäpad olid juba ruske kõhu alla tõmmatud ja valmistusid äkiliseks hüppeks. Ahv sai teda ähvardavast ohust teada alles siis, kui ründava lõvi kõmisev võidukas möiratus ta selja taga kõlas.

Tagasi vaatamata hüppas Taglat sügavas minestuses lebava naise juurest eemale ja sööstis kõrvale. Kuid oli juba hilja. Teise hüppega kargas lõvi ahvi laiale seljale.

Kui Taglat maha kukkus, tõstis temas häält enesesäilitamistung ning ärkas kogu osavus, julmus ja jõud. Ta keeras selili ja läks kiskjaga kokku nii metsikus, nii meeleheitlikus võitluses elu ja surma peale, et suur Numa ise oleks pidanud õudusest värisema. Haaranud lõvil lakast kinni, vajutas Taglat oma kollased kihvad sügavale kiskja kaela ning suu vaenlase verd ja karvu täis, tõi kuuldavale madalahäälse metsiku lorina.

Lõvi möirgas raevust ja valust. Need möirged kandusid kaugele džunglisse ja kohutasid metsiku tihniku asukaid, kes hirmunult igasse kaarde laiali putkasid. Vastased veeresid rohus, lõrisedes metsikult. Kuid siis tõmbas suur kass tagakäpad kõhu alla, torkas oma küüned sügavale Taglati rinda, tõmbas kõigest jõust ning rebis ahvi keha ühe ropsuga ülalt alla lõhki. Taglati sisikond valgus kõhukoopast välja, ta

ahmis kramplikult õhku ja tardus võitja raske kere all veriseks liikumatuks lihahunnikuks.

102

Numa kargas jalule ja vaatas ringi: kas on veel kusagil vaenlasi peidus? Kuid ta pilk kohtas kõigest naise elutut keha, mis lebas temast mõne sammu kaugusel. Vihaselt urisedes asetas lõvi esikäpa ohvri korjusele, tõstis pea ja pani džungli oma metsikust võidumöirgest rõkkama.

Lõvi silmad ekslesid välul ringi ja peatusid viimaks jälle noorel naisel. Ta urises kumedalt. Alalõug liikus üles-alla, sülg voolas tal suust ja langes Taglati korjusele.

Suured liikumatud silmad puurisid Jane Claytoni elutut keha. Lõvi uhkelt sirgu aetud majesteetlik kuju tõmbus äkki kössi ja vajus maadligi, ning pikkamisi ja ettevaatlikult, otsekui oleks tal jalge all midagi väga habrast, hakkas ta naise poole roomama.

Saatus halastas Jane Claytonile ja jättis ta õnnelikku teadmatusse teda ähvardavast ohust. Leedi Greystoke ei teadnud, et lõvi tema juurde hiilis ja ta kõrvale seisma jäi. Ta ei kuulnud lõvi nohisemist, kui see teda nuuskis, ei tundnud oma näol kiskja haisvat kuuma hingeõhku ega avatud lõugade vahelt voolavat sülge.

Lõpuks tõstis lõvi esikäpa üles, keeras naise küljeli, peatus siis ja silmitses teda uuesti teraselt, jõudmata selgusele, on ta elus või surnud. Kuid krabin või lõhn, mis džunglist tuli, tõmbas ta tähelepanu mujale. Nüüd ei peatunud kiskja pilk enam Jane Claytonil; ta jättis naise sinnapaika, läks Taglati korjuse juurde, istus oma ohvri laibale, selg naise poole, ja hakkas nälga kustutama.

Selle tegevuse juures nägigi Numat Jane Clayton, kui ta viimaks silmad lahti lõi. Ohtudega harjunud, suutis ta end vaos hoida isegi seda uut, saatusest määratud üllatust nähes. Ta ei karjatanud, tema näos ei liikunud ainuski lihas, kui ta üksikasjalikult kõike enda ees silmitses.

Ta mõistis, et lõvi oli tapnud ahvi ja õgis nüüd oma saaki temast kõige rohkem viiekümne jala kaugusel. Mis võis Jane teha? Ta pidi kannatust varuma ja ootama, kuni lõvi ahvi nahka pistab ja ära seedib, siis aga uuesti tema juurde tuleb, et lõpetada oma pidusööki, kui selleks ajaks hüäänid või teised metsloomad pole teda lõhki kiskunud.

Tema ajus keerlesid ringiratast mõtted, üks süngem kui teine. Järsku märkas Jane, et nöörid käte ja jalgade ümber ei teinud talle enam haiget ning käed polnud enam selja taha kokku köidetud, vaid lebasid vabalt kahel pool keha.

Ta imestas ja liigutas kätt. Mis ime oli temaga juhtunud? Tema käed olid vabad! Ettevaatlikult, vähimatki kära tegemata liigutas ta jalgu — ka jalad olid vabad! Jane Clayton ei võinud teada, kuidas see juhtus; ta ei teadnud, et omaenese jälki eesmärki silmas pidades oli Taglat nöörid puruks närinud täpselt sekund.enne seda, kui Numa talle kallale tungis.

103

Esimesel hetkel täitis Jane'i südant ülevoolav rõõm ja tänulikkus saatuse vastu. Kuid seda vaid lühikeseks viivuks.

Mis võis ta vabadusega peale hakata, kui lõvi istus temast kõigest mõne.sammu kaugusel? Oo, kui vabanemine oleks tulnud talle teistsugustes oludes, millise rõõmuga ta oleks seda siis kasutanud! Kuid vabadus anti talle alles siis, kui pääsemine oli juba täiesti lootusetu.

Lähima puuni oli umbes sada jalga, lõvini aga vähem kui viiskümmend. Üles tõusta ja puu poole jooksma hakata tähendas end otsekohe surmasuhu saata. Kahtlemata valvas Numa tagavaraks jäetud saaki liiga kiivalt, et võimaldada sel minema lipsata.

Muuseas, üks nõrk pääsemislootus siiski oli, kuid võimalus seda teoks teha sõltus täielikult selle lõvi isiklikest kalduvustest.

Võib-olla suhtub ta naise põgenemisse ükskõikselt, olles kõhu tublisti täis puginud. Aga kuidas söandaks Jane sellega riskida? Ta kahtles väga, et see katse lõpeb õnnelikult, kuid teisest küljest ei kavatsenud hoopiski mitte seda ainsat pääsemislootust käest lasta, ilma et oleks seda kasutanud või vähemalt proovinudki kasutada.

Jane jälgis lõvi liigutusi. Et lõvi võiks teda näha, pidi ta peaga vähemalt poolpöörde tegema. Jane proovib teda üle kavaldada.

Ta keeras käratult küljele ja veeretas end mõne sammu võrra lähima puu poole. Siis jäi samasse asendisse, nagu Numa oli ta jätnud, ja lamas paar minutit täiesti liikumatult, hoides hinge kinni, pööramata pilku lõvilt. Siis keeras Jane end uuesti, veeres jälle paar jalga edasi ja tardus taas piinavas ootuses, laskmata silmi looma seljalt.

Jane Claytonile näis, et ta oli juba tundide kaupa niiviisi edasi liikunud, lõvi aga jätkas rahulikult oma pidusöömaae-ga ega aimanud, et teine ohver ta eest ära libiseb. Jane'il jäi puuni veel kõigest mõni samm. Veel üks sekund, ja ta oleks võinud jalule karata ning ettevaatust minetades teha julge hüppe vabaduse poole. Aga siis pööras lõvi pead ja peatas oma pilgu Jane'il.

Lõvi nägi, kuidas naine keeras ja temast eemale roomas. Sel hetkel vaatas Jane Clayton lõvi poole ja õnnetu naine kattus üleni külma higiga, kui mõistis, et kahe sammu kaugusel eesmärgist oli surm ta ikkagi kätte saanud.

Tükk aega ei liigutanud end kumbki. Loom lamas, pööranud pea üle õla, silmad puurimas ohvrit, kes lebas temast viiskümmend jardi eemal. Noor naine vaatas otse kiskja metsikutesse silmadesse, julgemata liigutada ainsatki lihast. Tema närvid olid nii pingul, et ta suutis vaid hädavaevu maha suruda üha kasvavat soovi valjusti kisendada. Kuid läks veel paar sekundit ja Numa jätkas oma

104

endist tegevust. Ainult kikkis kõrvad kõnelesid sellest, et lõvi polnud just kuigi rahulik oma saagi pärast.

Teades, et tema vähimgi liigutus äratab looma tähelepanu, otsustas Jane Clayton riskida puuni joosta ja selle alumistele okstele ronida.

Võtnud südame rindu, hüppas ta püsti ja peaaegu samal ajal kargas jalule ka lõvi, tegi järsu pöörde ning tormas Jane'ile järele, lõuad laiali, ja möirgas hirmuäratavalt.

Need, kes suurema aja oma elust on veetnud Aafrikas suurulukeid küttides, võivad teile kinnitada, et vaevalt leidub maailmas teist olendit, kes on võimeline arendama niisugust kiirust nagu ründav lõvi. Sellel lühikesel vahemaal, kus lõvi suudab seda kiirust säilitada, meenutab ta täie auruga kihutavat hiiglaslikku vedurit. Ja kuigi vahemaa, mille Jane pidi läbima puuni jõudmiseks, oli päris lühike, hävitas lõvi hirmuäratav kiirus noores naises vähimagi pääsemislootuse.

Kuid hirm võib teha imet. Ja ehkki lõvi krabas küüntega Jane'i kinga, kui ta puu otsa ronis, õnnestus naisel karvase käpa võimsa löögi eest kõrvale põigata. Nii põrkaski Numa vastu puud, noor naine ega kükitas juba oksal, kust lõvi teda enam kätte ei saanud.

Lõvi tiirutas veel tükk aega ringiratast ümber puu, möirgas ja turtsus. Jane Clayton istus oksal, hirmust poolsurnud. Läbielatud kohutavale pingele järgnes nõutus. Talle tundus, et ei julge enam iialgi puu otsast alla ronida Mõeldes uutele hädaohtudele, mis ootavad teda veel waziride maal, valdas naist pöörane hirm.

Oli juba päris pime, kui lõvi viimaks välult lahkus. Tema koha ahvi korjuse juures hõivas jalamaid käputäis hüääne. Aga kui välul poleks ka hüääne olnud, poleks Jane

Clayton ikkagi söandanud puu otsast alla tulla. Nii valmistus ta ootama uut päeva, et lahkuda sellest hirmsast kohast, kus ta oli pidanud nii palju koledusi läbi elama. Lõpuks sai väsimus võitu ja Jane vajus sügavasse unne, olles end kerra tõmmanud kahel peaaegu horisontaalsel teineteisele ligistikku oleval oksal.

Kui ta ärkas, oli päike juba kõrgel. Ümberringi valitses vaikus. Ainult maas vedelevad ahvi paljaksnäritud kondid kõnelesid sellest, mis oli siin mõni tund tagasi aset leidnud.

Jane Claytonit piinasid nälg ja janu. Ta mõistis, et siin tuleb tal nälga surra. Seepärast siis, võtnud südame rindu, ronis ta puu otsast alla ja asus uuesti läbi džungli teele.

Ta liikus lõunasse suunas, kus tema arvates pidi asuma Waziri tasandik. Jane teadis, et tema endise kodu asemel lösutasid nüüd ainult suitsust mustunud varemed, kuid ta lootis jõuda ühte arvukatest waziride küladest, mis

lagendiku läheduses paiknesid, või kohtuda teel küttidega, kes kuulusid talle ustavate neegrite suguharusse.

Päev kaldus juba õhtusse. Äkki kandus ta kõrvu püssipauk: tulistati temast mitte väga kaugel eespool. Esimesele lasule järgnes teine, kolmas... Mis võis see olla? Võis oletada, et wazirid ja araablased olid kaklema läinud. Aga et Jane ei teadnud, kes võitjaks jääb ja kas ta asub sõbralikul või vaenulikul poolel, ei julgenud ta lähemale minna, kartes vaenlase silma alla sattuda.

Veidi hiljem ta veendus, et kokkupõrkes ei osalenud rohkem kui kaks või kolm püssi, sest tema kõrvu ei kostnud ühtegi kogupauku. Sellest hoolimata kartis ta riskida, ronis raja kõrval oleva puu otsa, peitis end tihedasse lehestikku, ja jäi ootama.

Kui püssipaugud harvemaks jäid, tabas ta kõrv inimhääli. Seejärel tulistamine lakkas ja Jane kuulis kahte mehehäält omavahel valjusti hõiklemas, kuid ei suutnud sõnadest aru saada. Sellele järgnes pikk vaikus, mille katkestasid hiilivad sammud tema ees rajal. Järgmisel hetkel silmas Jane meest: ta liikus seljaga tema poole, püss laskevalmis käes, silmad suunatud samasse kohta, kust ta nüüdsama tulnud oli.

Jane Clayton tundis mehes kohe ära musjöö Jules Frecot', oma hiljutise külalise. Rõõmustades selle kohtumise üle, tahtis ta meest juba hõigata, kuid viimane astus kõrvale ja peitis end padrikusse. Ilmselt jälitas teda vaenlane ja Jane ei söandanud hüüda, kartes ta tähelepanu kõrvale tõmmata või teda vaenlasele välja anda.

Frecot ei jõudnud veel peitu pugeda, kui rajal ilmus nähtavale valges burnuses araablane, kes hakkas pikkamisi edasi hiilima. Puu otsast nägi Jane suurepäraselt mõlemat vastast. Araablases tundis ta ära selle röövlijõugu ninamehe, kes oli Claytonite valdused rüüstanud ja naise vangi võtnud. Ja kui Jane nägi, et Frecot tõstis püssi ja võttis araablase kirbule, kippus ta süda rõõmsas ootusärevuses seisma jääma.

Ahmet-Zek peatus. Ta teravad silmad kobasid läbi iga põõsa, iga puu. Salakavalale mõrvarile oli ta kõrge kogu hea märklaud. Kärgatas lask, belglast varjavate põõsaste tagant tõusis suitsupilveke, Ahmet-Zek lõi vaaruma ja kukkus otseti rajale.

Kui Werper oma varitsuspaigast välja ronis, üllatas teda kellegi rõõmuhõise. See kõlas just tema pea kohalt puu otsast. Ta vaatas ümber ja nägi Jane Claytonit, kes kergejalgselt puu otsast alla hüppas ja avasüli talle vastu ruttas, et teda vaenlase üle saavutatud võidu puhul õnnitleda.

XX. Jane Clayton on jälle vang

Jane'i kleit oli puruks rebitud, juuksed sassis, kuid ta oli nii kaunis, rõõmustades kohtumise üle sõbra ja päästjaga, et Albert Werper pidi teda tahtmatult imetlema.

Belglasel oli kõva kahtlus, et Jane Clayton teadis tema osavõtust oma valduste hävitamises. Kuid naise siiras ja sõbralik tervitus hajutas jalamaid kahtlused. Jane oli üliõnnelik, et oli ootamatult sõbraga kokku juhtunud, pealegi veel sellisel silmapilgul, kus lootus, oli teda juba maha jätmas. Kiiruga pajatas ta mehele hädadest, mis olid teda tabanud pärast Werperi lahkumist nende kodust. Ja kui ta rääkis oma mehe surmast, ei suutnud ta pisaraid tagasi hoida.

„Olen vapustatud," ütles Werper teeseldud osavõtlikkusega, „kuid ma ei imesta sugugi. See kurjategija (ta osutas Ahmet-Zeki surnukehale) terroriseeris kogu ümbruskonda. Ta lõi maha kõik teie wazirid ja kihutas nad maalt välja kaugele lõunasse. Ahmet-Zeki mehed on nüüd vallutanud kogu teie endisi valdusi ümbritseva lagendiku ja sealt pole teil loota abi ega pääsemist. Ainus, mis teha saame, on kiirustada põhja röövlite laagrisse, et saabuda sinna enne, kui teade Ahmet-Zeki surmast jõuab nende kõrvu, kes sinna maha jäid. Seal püüame kavalust appi võttes leida saatjaid teel põhja.

Arvan, et see plaan läheb läbi," lisas ta, „sest ma olin Ahmet-Zeki külaline, enne kui teada sain, kes ta niisugune on. Laagrisse jäänud mehed ei aimagi, et pärast teadasaamist sai minust Ahmet-Zeki vaenlane. Tulge! Peame kiirustama, et jõuda laagrisse, enne kui röövlid, kes saatsid Ahmet-Zekki tema viimases võitluses, ta laiba leiavad ja sinna tagasi pöörduvad. See on meie ainus lootus, leedi Greystoke, ja et see õnnestuks, peate mind jäägitult usaldama. Ainult oodake mind siin üks hetk, ma võtan vaid laiba juurest ära pauna, mille ta minult varastas."

Nende sõnadega suundus Werper surnukeha juurde, laskus põlvili ja hakkas kiiruga seda läbi otsima.

Belglase hämmastuseks ja pahameeleks polnud pauna Ahmet-Zeki rõivastes ega ka kehal. Ta tõusis üles ja läks rada mööda tagasi, otsides mis tahes märki paunast või selle sisust. Äärmise põhjalikkusega sõbras ta oma hobuse korjuse ümber rohus ja otsis isegi mõlemal pool rada mõne sammu kaugusel džunglis, kuid ei leidnud midagi. Hämmeldunud, pettunud ja vihane Werper pöördus lõpuks noore naise juurde tagasi.

„Paun on kadunud!" selgitas ta lühidalt. „Kuid ma ei julge otsimisele aega raisata, peame jõudma laagrisse enne röövlite tagasitulekut."

Jane Claytonil polnud mingit ettekujutust selle mehe iseloomust, seepärast ei näinud ta midagi imelikku tema plaanis ega selgituses varasema sõpruse kohta röövlitega. Nii võttis ta mehe ettepaneku elevusega vastu. Ja koos Albert Werperiga asus Jane teele põhja, vaenulikku laagrisse, kus ta alles hiljaaegu oli olnud vang!

Järgmise päeva õhtuks jõudsid nad eesmärgile ja peatusid lagendiku servas küla värava ees. Werper hoiatas noort naist, et ta ei imestaks millegi üle, mida ta kuuleb Werperi jutuajamisel röövlitega.

„Ma ütlen neile," teatas ta, „et võtsin teid kinni ja viisin Ahmet-Zeki juurde, aga et ta parajasti pidas ägedat lahingut waziridega, saatis ta mind siia, käskis võtta kaitsesalga ja viivitamata viia teid põhja ning müüa seal võimalikult kallilt ühele tuntud orjakauplejale."

Tema tooni siirus võitis ka seekord Jane Claytoni. Naine mõistis, et tuleb kasutada meeleheitlikke vahendeid, et pääseda meeleheitlikust olukorrast. Ja ehkki ta võpatas juba üksnes mõttest, et peab uuesti astuma sellesse vihatud röövlite külla, ei näinud ta mingit muud väljapääsu ja nõustus täielikult oma kaaslase põhjenditega.

Werper hõikas valjusti värava juures seisvaid valvureid, haaras Jane'il käest kinni ja suundus julget nägu pähe tehes üle lagendiku. Valvurid tegid värava lahti ega suutnud Werperit nähes varjata oma üllatust. Asjaolu, et jalga lasknud, tagaotsitav leitnant oli

vabal tahtel laagrisse tagasi tulnud, lõi nad täiesti pahviks. Nad vastasid ta tervitusele ja silmitsesid hämmastunult vangi, kelle ta oli külla kaasa toonud.

Aega viitmata läks Werper araablase Mohammed-Bei juurde, kes laagris Ahmet-Zekki asendas. Ka siin õnnestus tal oma jultunud käitumisega hajutada Mohammed-Bei kahtlused ja panna teda uskuma väljamõeldist selle kohta, mis oli ärgitanud Werperit tagasi tulema. Tema sõnadele andis kaalu tõsiasi, et ta oli põgenenud vangi tagasi toonud, ja juba paari minuti pärast vestles Mohammed-Bei Werperiga sõbralikult. Aga poole tunni eest oleks ta leitnanti džunglis kohates viimase sõnalausumata maha lasknud.

Jane Clayton paigutati jälle onni, kus teda varemgi oli hoitud, kuid talle andis jõudu teadmine, et see oli vaid komöödia, mida nad Frecofga kergeusklikele araablastele mängisid. Seetõttu astus ta üle onni läve sootuks teistsuguste tunnetega kui eelmisel korral, mil pääsemislootust polnud ollagi.

108

Uuesti seoti ta kinni ja pandi ukse ette valvurid, aga enne onnist lahkumist sosistas Werper talle kõrva paar lohutussõna. Jane'i juurest läks Werper otseteed Mohammed-Bei telki. Ta kaalus, mis ajaks võivad röövlid oma tapetud ülemuse surnukehaga tagasi jõuda. Ja mida rohkem ta sellest mõtles, seda rohkem kartis, et ilma kaasosalisteta kukub ta plaan läbi.

Mis sellest, kui tal isegi õnnestub laagrist putket teha, enne kui keegi Ahmet-Zeki araablastest tema surmateatega siia jõuab. See vaid pikendab mõneks päevaks tema elu ja moraalseid piinu. Vilunud ratsanikud, kes tunnevad džunglis iga teed ja rada, saavad ta kätte ammu enne rannikule jõudmist.

Mohammed-Bei istus ristijalu matil ja tõmbas piipu. Nähes eurooplast sisenemas, tõstis ta pea.

„Ole tervitatud, oo mu sõber!" lausus ta.

„Ole tervitatud ka sina," kostis Werper.

Mõnda aega vaikisid mõlemad. Esimesena hakkas rääkima araablane.

„Kuidas tundis ennast mu isand Ahmet-Zek, kui sa teda viimati nägid?" päris ta.

„ Rohkem kui iialgi enne oli ta kaitstud surelikke ähvardavate pattude ja ohtude eest," vastas belglane.

„See on hea!" lausus Mohammed-Bei sinist suitsu juga välja puhudes.

Taas võttis maad vaikus.

„Aga mis siis, kui selgub, et ta on surnud?" küsis belglane.

Ta otsustas avaldada tõe ja proovida oma plaani täitmiseks Mohammed-Beid ära osta.

Araablane kummardus ettepoole, tema silmad ahenesid ja puurisid belglase silmi.

„Werper!" ütles ta. „Tead, millest ma nüüdsama mõtlesin? Sa tulid nii ootamatult tagasi selle mehe laagrisse, keda petsid ja kes sind otsis, viha südames. Ma olen pikki aastaid Ahmet-Zeki juures elanud. Isegi ema ei tundnud teda nii hästi kui mina. Ta ei andesta iialgi midagi ega usalda kunagi inimest, kes on teda kord juba petnud, seda tean ma kindlasti. Olen sellest palju mõelnud ja tulin järeldusele, et Ahmet-Zek on tõepoolest surnud, sest muidu poleks sa eluilmaski julgenud tema laagrisse tagasi tulla, selleks peaksid sa olema kas palju vapram mees või hoopis suurem lollpea. Aga kui mu oletused ei peaks ka küllalt põhjendatud olema, siis kuulsin ma just praegu sinu suust nendele kinnitust: eks öelnud sa, et rohkem kui iialgi enne oli Ahmet-Zek kaitstud surelikke ähvardavate pattude ja ohtude eest. Ahmet-Zek on surnud! Sul ei pruugi seda eitada. Ma polnud tema ema ega armuke, seepärast ei

109

tarvitse sul karta, et ma hakkan sind oma halisemisega tüütama. Ütle, mispärast sa siia tagasi tulid? Werper, ütle mulle, mida sa tahad? Kui sul on veel alles need vääriskivid, millest rääkis mulle Ahmet-Zek, siis ei näe ma põhjust, miks me ei peaks üheskoos põhja rändama ja jagama omavahel valge naise eest saadava lunaraha ning muuseas ka selle, mis sul paunas on. Mis sa arvad?"

Kurjad silmad tõmbusid pilukile, kitsaid huuli kõverdas kaval muie ja Mohammed-Bei irvitas õelalt belglasele näkku.

Araablase käitumine ühtaegu rõõmustas ja ka häiris Werperit. Ükskõikne rahulikkus, millega ta oma ülemuse surmateate vastu võttis, veeretas Ahmet-Zeki tapja õlult raske koorma, kuid tema nõudmine jagada kalliskive ei tõotanud Werperile midagi head.

Üles tunnistada, et ta oli kalliskivid kaotanud, tähendas tõmmata enda peale araablase viha või umbusk, ja siis on kõik pääsemisteed läbi lõigatud. Seepärast otustas ta valetada ja säilitada Mohammed-Bei meeldivat kindlustunnet, et vääriskivid on ikka veel tema käes. Werper jäi lootma tulevikule: küllap avaneb võimalus araablase juurest plehku pista.

Kui tal õnnestub Mohammed-Beiga nende teekonna ajaks ühte telki jääda, leiab ta igal juhul paraja momendi, et kõrvaldada oma teelt elu ja vabadust ähvardav oht. Igatahes tasus seda plaani täita, ja pealegi ei näinud ta keerukast olukorrast muud väljapääsu.

„Jah," sõnas ta. „Ahmet-Zek on surnud. Ta langes võitluses abessiinlastega — sellesama salgaga, kes mind vangis hoidis. Võitluse ajal jooksin ma ära, kuid kahtlen, et keegi Ahmet-Zeki meestest seal ellu jäi. Kuld, mida nad ära tooma läksid, on abessiinlaste käes. Arvatavasti tõttavad abessiinlased nüüd juba siia. Menelik saatis nad ju Ahmet-Zekile ja tema kaaslastele abessiinia küla rüüstamise eest kätte maksma. Neid on väga palju ja kui me ei kiirusta siit lahkuma, tabab meid seesama saatus mis Ahmet-Zekki."

Mohammed-Bei kuulas teda vaikides. Ta ei teadnud, kas võib uskmatu sõnu tõena võtta, kuid belglase jutt ajendas teda laagrit maha jätma ja põhja poole teele asuma. Ta ei kavatsenud Werperit ristküsitluse alla võtta.

„Kui ma sinuga kaasa tulen," küsis ta, „kas siis pool kalliskividest ja naise eest saadavast rahast on minu?"

„Jah," kostis Werper.

„Hüva," lausus Mohammed-Bei, „lähen ja käsin laagri juba koidikul kokku panna."

Ja ta tõusis, et telgist väljuda. Kuid Werperi käsi laskus ta õlale.

„Oota," sõnas ta, „enne peab otsustama, mitu inimest meiega kaasa sõidab. Kui koormame end naiste ja lastega, saavad abessiinlased meid hõlpsasti kätte. Palju parem oleks, kui võtaksime kaasa ainult väikese kaitsesalga kõige vapramatest meestest. Ütleme laagrisse jääjatele, et sõidame läände. Kui abessiinlased siia jõuavad, siis juhitakse nad valedele jälgedele; kui nad aga ei taha meid jälitada, sõidavad nad põhja poole igal juhul palju aeglasemalt kui teades, et me nende ees liigume."

„Sa oled kavalam kui madu, Werper!" ütles Mohammed-Bei naerulsui. „Kõik saab tehtud, nagu sa soovid: kakskümmend meest tuleb koos meiega j-a me sõidame läände!"

„Hästi," jäi Werper rahule.

Nii otsustatigi.

Hommikul vara, pärast unetut ööd kuulis Jane Clayton oma onni läheduses lärmakaid hääli. Minut hiljem sisenes kahe araablase saatel musjöö Frecot.

Araablased päästsid lahti nöörid, mis kammitsesid ta jalgu, ja aitasid tal üles tõusta. Seejärel võtsid ta käte ümbert nöörid ära, toppisid talle suhu peotäie kuivikuid ja viisid ta välja vaevu hahetava hommikuvalguse kätte.

Jane vaatas küsivalt Frecot' otsa, ja kui araablane kõrvale pööras, kummardus belglane ta kõrva juurde ning sosistas, et kõik on kõige paremas korras. Noor naine rahunes maha ja tema hinges tärkas taas lootus, mis selle pika ja piinarikka ööga juba kustuda ähvardas.

Peagi talutati Jane'i juurde hobune, ta tõsteti sadulasse ja ümbritsetuna igast küljest, juhiti külaväravast välja läbi džungli läände. Poole tunni pärast pööras ratsasalk põhja poole ega muutnud enam suunda kogu teekonna jooksul.

Musjöö Frecot rääkis Jane'iga väga harva ja naine mõistis: nende plaani elluviimiseks peab mees mängima tema tagakiusajat, selleks et araablased ei taipaks, et Frecot on tema kaitsja. Ja Jane ei aimanud midagi, kuigi sõbralikud suhted eurooplase ja salga peamehe vahel ei jäänud talle märkamata.

Ja kui Werperil õnnestuski vältida jutuajamist noore naisega, ei suutnud ta kuidagi välja tõrjuda Jane'i oma mõtetest. Sadu kordi päevas jäid ta silmad naise külge kinni, ta imetles Jane'i näo ja keha ilu. Iga tunniga ihales belglane teda üha rohkem, kuni soov naist omandada muutus tõeliseks maaniaks.

Oleks Jane või Mohammed-Bei teadnud, mis sündis selle inimese ajus, keda kumbki oma sõbraks ja kaasosaliseks pidas, oleks väikese seltskonna välisele näilikule rahule tulnud lõpp.

111

Werperil ei läinud korda Mohammed-Beiga ühte telki ööbima jääda ja ta nuputas araablase tapmiseks uue plaani.

Teekonna teisel päeval ratsutas Mohammed-Bei Jane Claytoni juurde ja hakkas tema kõrval edasi sõitma. Eemalt võis paista, et alles nüüd märkas ta esimest korda naist, kuigi oli selle kahe päeva jooksul oma burnuse kapuutsi alt alailma vangi jälginud ja teda silmadega õginud.

See salajane kirg oli tema hinges tärganud juba siis, kui ta Ahmet-Zeki vangi võetud inglannat esimest korda nägi. Ent kuni ta karm isand elas, ei julgenud Mohammed-Bei oma soovide täitumisest isegi unistada.

Nüüd õli hoopis teine asi. Nüüd seisis tema ja noore naise vahel ainult see nurjatu koer Werper. Oli siis nii raske see uskmatu maha lüüa ja võtta endale nii naine kui kalliskivid? Kui ta kalliskivid endale saab, ei pruugi tal ka naist müüa. Kui suurt summat tema eest ka ei pakutaks, oleks see tühine, võrreldes nende rõõmudega, mida talle pakub see vang! Jah, ta tapab Werperi, võtab tema aarde ära ja jätab inglanna endale.

Ta sõitis naise kõrval, pööramata temalt silmi. Kui kaunis ta oli! Araablase käed kiskusid kokku ja lahti vastupandamatus ihas haarata naine oma embusse ja teda tugevasti kallistada.

„Kas sa ka tead, kuhu see mees sind viib?" küsis ta, Jane'i poole kummardudes.

Jane Clayton noogutas pead.

„ Ja sa oled nõus saama musta sultani mängukanniks?"

Noor naine ajas end täies pikkuses sirgu ja pööras pea ära, kuid ei vastanud. Ta kartis reeta ennast ja musjöö Frecofd, kartis, et tal ei jätku jõudu küllaldase usutavusega teeselda õudu ja tülgastust saatuse ees, mis teda justkui ootama pidi.

„Sa võid sellest saatusest pääseda," jätkas araablane. „Mohammed-Bei aitab sind!"

Ta sirutas välja pruuni käe ja surus Jane'i parema käe sõrmi nii ootamatult ja nii kõvasti, et see liigutus reetis ta loomalikku kirge niisama selgesti, nagu oleks ta avaldanud armastust.

Jane Clayton kiskus oma sõrmed ta käest lahti.
„Elajas!" karjatas ta. „Kui sa mind kohe rahule ei jäta, kutsun ma musjöö Frecot'."
Mohammed-Bei nihkus eemale ja kortsutas kulmu. Tema kitsas ülahuul kerkis üles, paljastades valge hammasterea.
„Musjöö Frecot?" muigas ta. „Siin sellist ei ole! Selle mehe nimi on Werper. Ta on valevorst, varas ja mõrvar. Ta tappis Kongos oma kapteni ja põgenes Ahmet-Zeki kaitse alla. Tema juhtis Ahmet-Zeki sinu maja rüüstama. Tema jälitas sinu meest, et varastada tema kulda. Alles äsja

tunnistas ta mulle, et sa pead teda oma kaitsjaks ja et ta kasutas seda ning püüdis sinu usaldust võita üksnes selleks, et oleks kergem sind põhja viia ja mõne musta sultani haaremisse müüa. Sinu ainus lootus on Mohammed-Bei!"
Nende sõnadega kannustas ta hobust ja ühines ees-sõitvate ratsanikega, jättes vangi äsja kuuldud sõnade üle järele mõtlema.
Jane Clayton ei teadnud, mis Mohammed-Bei sõnades oli tõde, mis vale. Kuid neeü kustutasid ta hinges jälle lootuse ja tahtmatu umbusuga hakkas ta suhtuma mehesse, keda oli selles vaenlastest ja ohtudest kubisevas ilmas pidanud oma ainsaks kaitsjaks.
Vangi jaoks oli kaasas omaette telk, mis pandi ööseks üles Mohammed-Bei ja Werperi telgi vahele. Telgi juurde seati kaks valvurit, üks ette, teine taha, ja sääraste ettevaatusabinõude juures ei peetud enam vajalikuks vangi kinni siduda.
Õhtul pärast jutuajamist Mohammed-Beiga istus Jane Clayton oma telgi ees ja jälgis väikese laagri elavat sagimist. Õhtueineks oli ta söönud maniokist tehtud kakukesi ja suppi, mida oli võimatu kirjeldada: see oli keedetud äsja tapetud pärdikust, paarist oravast ja eelmisel õhtul tapetud sebra jäänustest. Kuid võitluses enda ellujäämise eest oli Baltimore'i kaunitar juba ammugi lasknud nüristuda oma rafineeritud meeleorganitel, mis varasematel aegadel oleksid isegi palju tühisematel põhjustel mässu tõstnud.
Noore naise silmad libisesid üle mahatallatud rohuga välu. Kuid ta ei näinud midagi enda ees: ei inimesi, kes isekeskis naersid ja kaklesid, ega džunglit, mis tema eest silmapiiri varjas. Tema pilk libises kõigest sellest üle ja peatus kaugel majakesel, mida ümbritses rahu ja õnn. Ta silmi valgusid rõõmu- ja kurbusepisarad. Ta nägi pikka laiaõlgset meest, kes kaugetelt nurmedelt ratsa koju pöördus; ta nägi end seismas väraval, süles värsked roosid, alles nüüdsama põõsastest lõigatud. See kõik oli läinud, minevikku kadunud, hävitatud tule, kuulide ja nende alatute julmade inimeste vihaga. Jane Clayton võpatas ja nuukseid vaevu maha surudes pöördus oma telki ning viskus räpasele tekihunnikule. Ta nuttfs kaua, nägu tekkidesse surutud, kuni halastav uni tõi talle ajutist kergendust.
Jane Clayton magas, samal ajal aga lipsas naabertelgist välja pikk tume kogu. Ta astus vangi telgi ava ees kükitava valvuri juurde, kummardus, sosistas talle midagi kõrva, mispeale valvur noogutas ja ööpimedusse kadus. Tume kogu astus telgi tagumise seina juurde, sosistas midagi ka teisele valvurile ja seegi kadus esimese järel.
Siis tuli tume kogu telgi sissepääsu juurde tagasi, sõlmis katet kooshoidvad paelad lahti ja lipsas hääletult otsekui viirastus telki.

XXI. Põgenemine džunglisse

Werper ei maganud. Ta vähkres asemel ja mõtles imekaunist naisest naabertelgis. Ta oli märganud, et Mohammed-Bei hakkas ootamatult vangi vastu huvi tundma ja enda järgi otsustades aimas, mis põhjustas äkilise muutuse tema suhtumises vangi.

Mõeldes sellele, et Mohammed-Bei võib oma kõlvatud kavatsused teoks teha, täitus Werperi süda pöörase armukadedusega.

Imelik asi! Werperi kavatsused polnud araablase omadest karvavõrdki paremad, ometi pidas ta end Jane Claytoni kaitsjaks ja uskus kindlalt, et kui Mohammed-Bei tähelepanu oli naisele vastik, siis samalaadne Werperi-poolne tähelepanu võis talle erakordselt meeldida.

Tema mees oli surnud ja Werper kujutles, et võib täita naise südames tühjaks jäänud koha. Ta võib teha Jane Claytonile ettepaneku temaga abielluda, mida Mohammed-Bei loomulikult ei tee. Muide, araablase säärane ettepanek lükataks muidugi suurima põlgusega tagasi, täpselt niisamuti nagu tema kõlvatu iharus.

Lõppude lõpuks jõudis belglane veendumusele, et vangil polnud üksnes täielikku alust teda armastada, vaid mitmesuguste puhtnaiselike nippidega oli talle tekkivast kiindumusest juba märkugi andnud.

Ja äkki valdas teda ootamatu kindlameelsus. Ta heitis teki kõrvale ja tõusis üles. Tõmmanud saapad jalga ning kinnitanud vööle padrunitasku ja revolvri, läks ta telgi uksele ning vaatas välja. Vangi telgi ees ei olnud valvurit. Täiesti kindel, saatus on tema poolt!

Ta väljus ja läks naabertelgi taha. Valvurit polnud ka siin. Nüüd lähenes Werper julgelt uksele ja astus sisse.

Kuu valgustas nõrgalt telgi sisemust. Seina ääres tekihunniku kohal küürutas kellegi siluett. Sosinal öeldi mingisugune sõna ja tekkidelt tõusis teine kogu asemele istukile. Pikkamisi harjusid Werperi silmad pimedusega. Ta nägi, et aseme kohale kummardunud inimene oli meesterahvas, ja taipas, kes oli see öine külaline.

Belglase silme ees lõi mustaks. Ei! See mees teda ei saa! Naine kuulub temale ja üksnes temale. Ta ei loovuta oma õigust kellelegi!

Ta jooksis üle põranda ja kargas tagant Mohammed-Bei kallale. Äkiline rünnak rabas araablast, kuid ta polnud nende killast, kes võitluseta alla annavad. Belglase sõrmed kobasid araablase kõri, kuid viimane lükkas ta käe eemale, ajas end sirgu ja pöördus oma vaenlase poole. Werper virutas talle raske hoobi näkku, araablane lõi vankuma ja prantsatas põrandale. Oleks Werper seda juhust kasutanud,

oleks Mohammed-Bei juba järgmisel hetkel tema võimuses olnud. Kuid selle asemel sikutas ta oma revolvri pära, püüdes seda kabuurist välja tirida, ja nagu kiuste tahtis saatus, et just selsamal silmapilgul jäi revolver oma nahkkabuuri kinni.

Enne kui Werper relva kätte sai, toibus Mohammed-Bei ja tormas vaenlasele kallale. Werper lõi teda uuesti näkku. Araablane virutas vastu. Meeleheitlikult võideldes ja teineteist kägistada püüdes rähklesid vastased kitsas telgis, kuna naine jälgis neid õudusest ja imestusest pärani silmadega, julgemata end liigutadagi.

Werper püüdis järjepanu revolvrit välja tõmmata. Mohammed-Bei, kes ei lootnud kohata vastupanu ja pealegi veel seda sorti vastupanu, oli telki tulnud relvata, kaasas üksnes nuga. Ja esimese lühikese hingetõmbe ajal tiris ta noa vöö vahelt välja.

„Koer!" pomises ta. „Vaata seda nuga Mohammed-Bei käes! Vaata hästi, uskmatu, sest see on viimane asi, mida sa oma elus näha ja tunda saad! Selle noaga lõikab Mohammed-Bei välja sinu musta südame. Kui sa usud jumalat, palu teda nüüd — hetke pärast oled sa surnud."

Nende sõnadega sööstis ta ettepoole, hoides nuga kõrgel pea kohal.

Werper sikutas ikka veel tagajärjetult oma relva käepidet. Araablane oli juba peaaegu ta kõrval. Ahastuses ootas eurooplane, kuni Mohammed-Bei tema juurde jõudis, viskus siis telgi seina äärde pikali ja sirutas välja jala.

Kavalus õnnestus. Täie hooga edasi tormav Mohammed-Bei komistas takistuse otsa ja prantsatas maha. Samas kargas ta kohe püsti ja keeras ümber, et jätkata võitlust, kuid Werper oli juba enne teda jalule hüpanud ja tema käes vaikus revolver, mis nüüd lõpuks ometi oli kabuurist välja tulnud.

Araablane nõksatas ettepoole, et vastasega käsitsi kokku minna. Kärgatas kõva pauk, pimeduses sähvatas nõrk tuluke ja Mohammed-Bei kukkus, veeres põrandal edasi ja tardus naise aseme ees.

Lasuga peaaegu ühel ajal tõusis laagris ärev häältesumin. Inimesed hõikusid isekeskis, kohkunud ja nõutud. Werper kuulis, kuidas nad laagrit läbi otsides sinna-tänna jooksid.

Jane Clayton tõusis püsti ja lähenes avasüli Werperile.

„ Kuidas saan ma teid tänada, mu sõber?" küsis ta. „Mõelda vaid, et täna oleksin äärepealt uskuma jäänud selle lurjuse alatut valet, kui ta mulle teie reetur]ikkusest ja minevikust rääkis. Ma oleksin pidanud teadma, et valge mees ja pealegi veel džentelmen ei jäta iialgi keset selle metsiku maa ohte kaitsetuks naist, kes temaga ühte rassi kuulub."

115

Werperi käed vajusid jõuetult rippu. Ta seisis, vahtis naisele otsa ega leidnud vastamiseks sõnu. Naise usaldus tegi ta relvituks.

Samal ajal otsisid araablased laagris tulistajat. Valvurid, kelle Mohammed-Bei oli postilt minema saatnud, avaldasid esimesena mõtet vaadata üle vangi telk Neile turgatas pähe, et naine võis ennast kaitstes tappa nende peamehe.

Werper kuulis inimesi telgile lähenemas. Kui nad näevad siin Mohammed-Bei tapjat, ootab teda surm. Raevunud röövlid kisuvad tükkideks kristlase, kes julges valada nende peamehe verd. Ta pidi leidma mingisuguse selgituse ja takistama neid Mohammed-Bei laipa nägemast.

Werper torkas kähku revolvri kabuuri, väljus telgist ja sattus kohale rutanud inimestega ninapidi kokku. Tal õnnestus manada näole naeratus ja kätt välja sirutades tõkestada neil tee.

„Naine avaldas vastupanu," ütles ta, „ja Mohammed-Bei oli sunnitud teda tulistama. Naine pole surnud, vaid ainult kergelt haavatud. Te võite ära minna. Meie Mohammed-Beiga jääme vangi juurde."

Ta pööras ümber ja läks tagasi telki, kuna röövlid, keda see seletus täiesti rahuldas, siirdusid jätkama poolelijäänud und.

Kui Werper uuesti Jane Claytoni kõrvale ilmus, ajendasid teda juba sootuks teistlaadi kavatsused kui need, mis kümne minuti eest olid teda asemelt üles ajanud. Kokkupõrkes Mohammed-Beiga läbielatud ärevus ja araablaste poolt ähvardav oht jahutasid ta lõõmavat kirge, mis hoidis teda oma kütkeis siis, kui ta esimest korda telki sisenes.

Kuid belglase hinge hiilis üks teine, uus tunne. Kui sügavale inimene poleks ka langenud, ei saa rüütellikkus ja autunne temas lõplikult hääbuda, juhul kui need muidugi tema südames kunagi olemas olid. Albert Werper oli ammugi minetanud rüütellikkuse ja au, kuid J ane Clayton oli täiesti ebateadlikult puudutanud ammugi vaikinud keelt ja see kajas vastu väejooksiku südamesopis.

Esimest korda kogu selle aja jooksul jõudis ta nüüd arusaamisele, kui lootusetult sünge oli imekauni vangi olukord, ja esimest korda tunnetas ta oma allakäigu kogu sügavust.

Tema südametunnistusel lasus liiga palju jälkust ja alatust, et ta oleks võinud loota kõiki oma patte kunagi lunastada. Kuid esimese kahetsustuhinaga soovis ta siiralt,

niivõrd kui see tema võimuses seisis, heastada seda kurja, mida tema piiritu aplus oli põhjustanud sellele sulnile õrnale naisele.
116
Ta seisis vaikides, mõttesse vajunult, otsekui kuulatades araablaste kaugenevaid samme. Jane Clayton katkestas tema mõtisklused.
„Mis me nüüd teeme?" küsis ta. „Hommikul leitakse laip. Nad tapavad teid, kui teada saavad."
Werper viivitas vastusega. Ta mõtles mõne silmapilgu ja pöördus siis kiiresti naise poole.
„Mul on plaan!" hüüdis ta. „Selle täitmine nõuab teilt suurt vaprust ja enesevalitsemist. Kuid te juba tõendasite, et teil on nii ühte kui teist. Kas teil jätkub jõudu veel üheks katsumuseks?"
„Olen valmis kõigeks, et siit vaid põgeneda," vastas Jane naeratades.
„Te peate teesklema surnut," selgitas Werper. „Ma kannan teid laagrist välja. Teatan valvureile, et Moham-med-Bei käskis mind teie laip džunglisse viia. Seda esmapilgul kummalist käsku selgitan ma sellega, et Moham-med-Bei ihaldas teid meeletult ja kahetses teie tapmist nii väga, et ei suutnud elutut keha nähes enam taluda südametunnistuse piinu."
Jane Clayton peatas teda žestiga. Tema huulil virvendas naeratus.
„Te olete arust ära!" hüüatas ta. „Kas te tõesti arvate, et valvurid usuvad seda totrat muinasjuttu?"
„Oo, teie ei tunne neid!" vastas mees. „Vaatamata nende paadunud kurjategijate karmile välimusele on neil kõigil romantikasoont. Te leiate selle soone ka kõige tooremate1, kõige julmematel inimestel. See romantikatunne tõukab inimesi kuritegevuse ja röövimise metsikule teele. Ärge muretsege, meie kavalus õnnestub."
Jane Clayton kehitas õlgu.
„Mis siis ikka, eks teeme proovi," lausus ta. „Ja mis pärast saab?"
„Ma peidan teid džunglisse," jätkas belglane, „hommikul aga tulen üksi teile järele ja võtan kaasa kaks hobust."
„Aga kuidas te Mohammed-Bei surma seletate?" küsis naine. „See avastatakse enne, kui teil õnnestub hommikul siit põgeneda."
„Ma ei hakkagi seda seletama," vastas Werper. ,;Mohammed-Bei seletab seda ise — me anname selle võimaluse temale. Kas olete nõus riskima?"
„Jah."
„Siis toon ma teile kohe relva ja padrunid." Ja Werper väljus telgist.
Minuti pärast naasis ta teise revolvri ja padrunitaskuga vöö ümber.
„Kas olete valmis?" küsis ta.
117
„Täielikult," vastas noor naine.
„Siis heitke end minu vasakule õlale."
Ja Werper laskus põlvili.
„Niimoodi," lausus ta ja tõusis püsti. „Nüüd laske käed ja jalad, samuti ka pea täiesti vabalt rippu, nii et need kõiguksid. Pidage meeles: te olete surnud."
Järgmisel hetkel kõndis belglane juba mööda laagrit, naise keha õlal. Astelpõõsastest boma ümbritses laagrit, kaitstes seda metsloomade kallaletungi eest. Heleda lõkketule paistel sammus kaks valvurit. Üks nendest märkas lähenevat Werperit.
„Kes sa oled?" hõikas ta. „Mis sul õlal on?"
Werper laskis oma burnuse kapuutsi alla vajuda, et valvur võiks ta nägu näha.

„See on naise surnukeha," selgitas ta. „Mohammed-Bei palus mind see džunglisse viia, sest ta ei suuda vaadata selle nägu, keda ta armastas. Paratamatu tarvidus sundis teda naist tapma. Ta kannatab rängalt ega suuda leida lohutust. Hädavaevalt sain teda enesetapust tagasi hoida."

Rääkija õlal ootas hirmunud, liikumatu Jane araablase vastust. Loomulikult pahvatab ta naerma ega usu seda rumalat muinasjuttu. Nad näevad musjöö Frecot' kavaluse läbi ja teevad mõlemale otsa peale. Ta mõtles juba sellest, kuidas aidata oma päästjat, kui see silmapilgu pärast valvuritega võitlusse astub.

Sel ajal kuulis ta musjöö Frecofle vastava araablase häält.

„Lähed sa üksi või peab kedagi üles ajama, et sind saata?" küsis araablane, ja tema hääles polnud vähimatki imestust selle üle, et Mohammed-Bei iseloomus olid ühtäkki avaldunud õrnus ja tundlikkus.

„Ma lähen üksi," vastas Werper ja möödus valvurist läbi kitsa avause bomas.

Pisut hiljem sammus ta oma kandamiga juba džunglis, üha kaugenedes laagrist, ning kui puutüved varjasid ta eest lõkketule leegi, Werper seisatas ja pani naise maha.

„Tss!" sosistas mees, nähes, et Jane tahab' rääkima hakata, viis ta veel veidi kaugemale jnetsa ja peatus suure laiaharulise puu all. Siin sättis ta naise vööle padrunitasku, andis revolvri ja aitas puu alumistele okstele ronida.

„Homme hommikul," sosistas ta, „tulen ma teile järele, niipea kui mul õnnestub nende juurest jalga lasta. Olge vapper, leedi Greystoke! Küll me pääseme!"

„Tänan teid," vastas Jane vaikselt. „Te olete väga vapper ja väga lahke minu vastu."

Werper ei vastanud, ja ööpimedus varjas tema põskedele kerkinud häbipuna. Rutakalt keeras ta ümber ja suundus tagasi laagrisse. Valvur nägi postilt, kuidas belglane oma

118

telki astus, aga ei näinud, kuidas see tagumise seina alt välja roomas ja ettevaatlikult selle telgi juurde hiilis, kus varem oli asunud vang ja kus nüüd lebas Mohammed-Bei surnukeha.

Werper kergitas telgiriide serva, ronis sisse ja roomas laiba juurde. Ta haaras surnul randmetest kinni ja hakkas enda järel ukse poole lohistama. Roomas siis uuesti välja, hiilis telgi külgmise seina juurde ja silmitses tükk aega laagrit: keegi ei jälginud teda.

Werper läks tagasi laiba juurde, upitas selle endale õlale ja jooksis siis kiiresti üle lageda koha, mis eraldas vangi telki Mohammed-Bei omast. Telgi siidist tagaseina juures ta seisatas, libistas oma raske kandami maha ja jäi liikumatult kuulatama.

Olles lõpuks veendunud, et keegi teda ei märganud, Werper kummardus, kergitas telgiriiet ja roomas sisse, lohistades enda järel elutut keha, mis kunagi oli olnud Mohammed-Bei. Ta pani laiba Mohammed-Bei asemele ja hakkas pimedas tuhnima, otsides araablase revolvrit. Selle leidnud, läks ta tagasi aseme juurde, laskus tekkide ja vaipade hunniku ette põlvili, torkas parema käe koos revolvriga teki alla, vasakuga aga mässis selle ümber mitmekordselt paksu kangast. Vajutas siis päästikule ja ühtaegu hakkas köhima.

Isegi vahetult telgi seina taga poleks keegi kuulnud summutatud lasku, mida pealegi maskeeris köhimine. Werper jäi rahule. Kahjurõõmus irvitus ilmus ta huulile, kui ta revolvri teki alt välja tõmbas ja ettevaatlikult surnu paremasse kätte pistis, seades kolm sõrme pideme ümber, nimetissõrme aga päästiku vastu. Siis tegi segamini paisatud aseme korda ja väljus telgist samamoodi, nagu oli siia tulnudki, laskis siidist katte alla ning kinnitas selle nü, nagu see oli olnud varem.

Vangi telgi juurde astunud, laskis ta ka siin tagumise seinakatte alla, et poleks näha, et siitkaudu on keegi sisenenud ja välja läinud. Seejärel naasis ta oma telki, kinnitas katte pulga külge ja viskus asemele.

Järgmisel hommikul äratas teda Mohammed-Bei orja kriiskamine.
„Ruttu siia! Mohammed-Bei lamab surnult oma telgis, ta on endalt elu võtnud!"
Werper kargas asemelt üles, tema nägu väljendas kohkumist. Kuid neegri viimaste sõnade juures hingas ta kergendatult ja hirm tema näol asendus naeratusega.
„Tulen kohe!" hüüdis ta, tõmbas saapad jalga ja väljus telgist.

Igast kandist jooksid Mohammed-Bei siidtelgi juurde erutatud araablased ja neegrid Kui Werper telki astus, seisis trobikond araablasi kobaras oma peamehe laiba ümber.
Meeste vahelt läbi trüginud, astus Werper surnu juurde. Viivu silmitses ta seda sõnatult, siis pöördus araablaste poole.
„Kes seda tegi?" hüüdis ta Tema hääles kostis ähvardus ja süüdistus. „Kes tappis Mohammed-Bei?"
Vastuseks kõlas terve koor nördinud hääli.
„Mohammed-Beid ei tapnud keegi," karjusid nad. „Ta tappis ennast ise. Allan ja see siin on tunnistajad!" Ja nad osutasid revolvrile surnu käes.
Esialgu teeskles Werper, et ta seda ei usu, pärast aga laskis end ikkagi veenda, et Mohammed-Bei võttis endalt ise elu, kahetsedes palavasti armastatud naise tapmist.
Werper keeras omaenese käega laiba tekkidesse, püüdes varjata lasust kõrbenud kohti. Kuus mustanahalist kandsid laiba lagendikule ja sängitasid laagri ette kaevatud madalasse hauda. Kui mullakamakaid hakkas auku tekkidele langema, millesse oli keeratud Mohammed-Bei laip, pääses Werperi rinnast veel üks kergendusohe: tema plaan oli õnnestunud paremini, kui ta oletas.
Ahmet-Zeki ja Mohammed-Bei surmaga jäid röövlid juhita ning pärast lühikest arupidamist otsustasid nad tagasi põhja oma suguharude juurde pöörduda.
Teada saanud nende sõidusuuna, kuulutas Werper, et ta sõidab itta mere äärde. Röövlid ei teadnud midagi Werperi paunast ja et neil polnud belglasest enam sooja ega külma, lasksid nad tal minna oma teed.
Werper peatas oma hobuse keset lagendikku, jälgides araablaste lahkumist. Ta tänas jumalat, et oli lõpuks ometi nende sitkete käppade vahelt välja libisenud.
Kui araablaste ratsude kabjamüdin oli kaugusse hääbunud, pööras Werper oma hobuse paremale ja ratsutas sinna, kuhu eelmisel õhtul oli temast jäänud leedi Greystoke.
Ta sõitis puu juurde, peatas hobuse ja hüüdis rõõmsal häälel ülespoole:
„Tere hommikust!"
Kuid vastust ei järgnenud. Asjatult puurisid Werperi silmad tihedat lehestikku. Siis hüppas ta hobuse seljast maha ja ronis puu otsa, kust võis näha kõiki *ülemisi oksi. Puu oli tühi — Jane Clayton oli kadunud.

XXII. Tarzan saab mälu tagasi

Sorides kivikesi, mis Ahmet-Zek oli maha visanud, pöördusid Tarzani mõtted kogemata kollaste kangide juurde, mille pärast araablased ja abessiinlased nii raevukalt võidelnud olid.
Mis ühist oli sellel räpasel metallihunnikul ja ilusatel sillerdavatel kivikestel, mis varem tema pauna täitsid? Mis metall see oli? Kust see toodi? Mis piinav ja segane mõte teda kogu aeg jälitas? Mida tähendas see ähmane mälestus, peaaegu kindel veendumus, et sellel metallilasul oli tema minevikuga midagi ühist ja et see oli kuulunud temale?
Mis oli olnud tema möödunud elus? Tarzan vangutas pead. Tema vaimusilma eest möödusid pikkamisi kahvatud pildid ahvide seas veedetud lapsepõlvest, neile aga

järgnes kummaline virvarr nägudest, kujudest ja sündmustest, millel justkui poleks olnud Ahvide Tarzaniga midagi ühist, aga ometi tundusid talle tuttavana.

Aeglaselt ja piinarikkalt taastus tema mälu, sedamööda, kuidas tänu suurepärasele vereringele paranes kahjustatud aju.

Esimest korda kogu selle aja jooksul tundusid teadvusse kerkivad kujud talle lähedaste ja tuttavaina, kuid ta ei suutnud neid asetada kohtadele, kus nad olid olnud tema endises elus, ega nimetada neid nimepidi.

Eriti sageli ilmus haige aju ähmastesse mälupiltidesse imekauni naise kuju. Kes ta oli? Kes oli ta Ahvide Tarzanile? Talle tundus, et oli kord naist näinud just samas kohas, kus abessiinlased selle metallilasu välja kaevasid, kuid siis oli ümbruskond sootuks teistsugune olnud.

Seal oli üks hoone... ei, seal oli palju hooneid... ja seal olid aed, hekid ja lilled. Tarzan kibrutas otsaesist: ta oli kimbatuses. Ühel hetkel juba näis, et ta oli kõigele sellele seletuse leidnud, kuid äkki kogu pilt kahvatus, kattus otsekui vine-ga, ja selle asemele ilmus stseen džunglist: alasti valge nooruk tantsimas karvaste ahvide seas.

Tarzan vangutas pead ja ohkas. Mispärast see talle meelde ei tulnud? Vähemasti selles oli ta kindel, et kullalasu ja koht, kus see vedeles, tema eest kogu aeg äralibiseva emaslooma õrn aroom, valge naise kuju ja ta ise olid mingil moel üksteisega lahutamatult seotud ja minevik oli neid ühendav lüli.

Aga kui tema mälestustes oli naine lahutamatult seotud selle kohaga, süs kus kui mitte seal pidi Tarzan teda otsima või ootama? Tarzan läheb ja otsib ta üles. Ta heitis tühja

121

pauna õlale ja suundus puude latvu mööda tagasi lagendikule.

Metsa servas kohtas ta araablasi, kes siirdusid Ah-met-Zekki otsima. Tarzan puges peitu, laskis nad mööda ja jätkas siis rännakut oma kodu mustaks põlenud varemete poole.

Teel üle lagendiku sattus ta väikesele antiloobikarjale, kes igast küljest põõsastega varjatud välul rohtu sõi. Olud jahti pidada olid igati soodsad. Pool tundi jälgis Tarzan rammusat aastavanust antiloopi, kargas siis viimaks ühe hüppega looma juurde ja tappis selle jahinoaga. Päike kaldus juba läände, kui Tarzan ohvri kõrval istet võttis, et maitsta oma meisterlikkuse, kavaluse ja jõu vilja. Kõhu täis söönud, tõusis ta üles ja suundus mööda rada jõe äärde. Kui Tarzan oli ka janu kustutanud, oli lagendikule laskunud juba öö, temal aga jäi veel üle poole miili kohani, kus lebas kollaste kangide hunnik ja kust ta lootis leida salapärast naist või vähemasti mõnda märkigi tema asukohast.

Džungliasukate silmis pole ajal kindlat tähendust ja ennatlikkus, kui seda pole eile kutsunud hirm, viha või nälg, on nende jaoks äärmiselt vastumeelne asi. Seepärast siis homne päev — ees aga oli lõpmatult pikk rodu neid „homseid" — oli Tarzanile otsinguteks niisama sobilik kui tänane, pealegi oli ta väsinud ja tahtis magada.

Tarzan ronis ööseks lähima puu otsa ja vajus sügavasse unne, äiutatuna jälitajate ja jälitatavate metsikust häältemelust. Hommikul äratasid ta nälg ja janu. Ta ronis puu otsast alla ja suundus jõe äärde joomisko-hale. Jõele lähenedes märkas ta, et lõvi Numa oli temast ette jõudnud. Hiiglasuur loom seisis joomiskohal ja lakkus ahnelt vett. Enda taga rajal Tarzani samme kuuldes tõstis ta pead ja vaatas üle õla jultunud rahurikkuja poole. Lõvi hakkas kumedalt lõrisema, kuid Tarzan taipas, et Numa oli tulnud jooma juba pärast hommikusööki, läks rajalt veidi eemale ja jõudis jõe äärde välja teises kohas, ruskest kiskjast mõni jard kaugemal. Ta laskus käpuli ja langetas näo jahedasse vette. Hetke vahtis lõvi inimest, pööras siis pea vee poole ja jätkas poo-

lelijäänud tegevust. Inimene ja loom kustutasid janu, seistes peaaegu kõrvuti, ja eemalt võis paista, et kumbki neist oli unustanud teise olemasolu.

Numa lõpetas esimesena Ta tõstis pea ja suunas oma pilgu jõe vastaskaldale läbitungivusega, mis on iseloomulik sellele loomaliigile. Ta seisis täiesti liikumatult ja kui õrn tuul poleks tema lakaga mänginud, oleks võinud teda pidada kullatud pronkskujuks.

Võimsatest kopsudest tungis välja sügav ohe. Pikkamisi pöördus massiivne pea ja kollased silmad peatusid inimesel. Vurrukarvades mokk kerkis üles, paljastades kollaseid kihvu. Loomade kuningas möirgas taas hoiatavalt, pöördus majesteetlikult ümber ja hakkas mööda radatiheda roostiku poole astuma.

Ahvide Tarzan jätkas joomist, kuid jälgis silmanurgast looma iga liigutust, kuni see vaateväljalt kadus. Siis hakkas kiskja liikumist kuulatama terav kõrv.

Tarzan suples jahedates voogudes, sõi hommikueineks juhuslikult roostikust leitud mune ja siirdus jõe kallast mööda üles maja varemete poole, kus eile olid hunnikus lebanud metallikangid.

Suur oli tema imestus ja meelehärm, kui ta eilsesse lahingupaika jõudes nägi, et kollased kangid olid kadunud. Inimjalgadest ja hobusekapjadest segi tambitud maapinnal oli võimatu mingeid jälgi leida Kangid olid otsekui õhku haihtunud.

Ahvinimene ei teadnud enam, mida nüüd teha või kuhu minna. Millestki ei paistnud välja, et naine oli siin viibinud Kangid olid kadunud ning kui nende ja naise vahel ka mingi side oli, näis mõttetuna oodata teda siin, kuna kangid olid viidud kuhugi mujale.

Kõik oli kadunud: ilusad kivikesed, kollane metall, naine, tema isiklikud mälestused Tarzan vajus norgu, kõik muutus vastumeelseks ja tüütavaks. Ta läheb tagasi džunglisse ja otsib üles Cholgi. Tarzan pööraskimetsa poole, suundus jooksujalu džunglisse ja ronis ahvi väledusega puu otsa

Ta liikus edasi ilma kindla eesmärgita, rõõmustades oma piiritu vabaduse üle ja lootes leida Cholgi või naise jälgi. Ta ei otsinud neid, kuid oleks meelsasti nendega kohtunud.

Kaks päeva hulkus ta niiviisi metsas ringi. Sõi, jõi ja magas siis, kui tema organism seda nõudis, tappis, kui toiduvarud otsa lõppesid, ega tundnud vähimatki muret tuleviku pärast. Kolmanda päeva hommikul haistis ta hobuse ja inimese jälgede nõrka lõhna. Jalamaid muutis ta suunda ja hakkas tasakesi puude oksi mööda liikuma sinnapoole, kust lõhn hoovas

Peagi nägi ta üksildast ratsanikku, kes sõitis itta. Juba esimese silmapilguga kinnitas nägemismeel seda, mida aimas haistmine: ratsanik oli seesama mees, kes oli varastanud tema kivid. Ahvinimese hallides silmades süttis vihatuluke. Ta laskus alumisele oksale ja hakkas otse Werperi pea kohal edasi liikuma.

Üks kiire hüpe ja Werper tundis, kuidas tema ehmunud hobuse laudjale kukkus midagi rasket Samal ajal põimusid ratsaniku ümber teraskõvad käed. Ta ei jõudnud

silmagi pilgutada, kui oli juba sadulast maha kistud ja lamas hetke pärast põigiti rajal, alasti hiiglane aga surus põlvega ta rinnale.

Esimesest pilgust tundis Werper ära Tarzani ja ta nägu muutus surnukahvatuks. Terassörmed pigistasid ta kõri. Werper proovis karjuda, paluda, anuda, kuid julmad sõrmed ei lasknud tal häält teha.

„Kus mu ilusad kivid on?" karjus tema rinnal istuv mees. „Mis sa nendega tegid? Mis sa tegid Tarzani ilusate kividega?"

Sõrmed Werperi kaela ümber vallandusid, et lasta tal vastata Mõnda aega piinas Werperit lämmatav köhahoog.

Lõpuks sai ta endast jagu ja hakkas rääkima:

„Araablane Ahmet-Zek varastas need minult! Ta sundis vägisi mind loovutama pauna ja kivid!"

„Ma nägin seda," vastas Tarzan, „kuid paunas olid hoopis teised kivid! Niisugused Mvid katavad ainult jõe põhja ja kaldaid. Isegi araablane ei vajanud neid, sest ta viskas kivid vihaselt minema, niipea kui oli neid silmitsenud. Ei, ma tahan oma ilusaid kivikesi! Kus need on?"

„Ma ei tea, ma ei tea'" kisendas Werper. „Ma andsin need Ahmet-Zekile, sest muidu oleks ta mind tapnud. Paar minutit hiljem hakkas ta mulle järele tulema, kuigi oli lubanud mind rahule jätta, ning ma tulistasin ja lasksin ta maha. Otsisin ta läbi, kuid pauna ei leidnud, ja kuigi ma seejärel otsisin ka džunglist, ei leidnud ma seda sealtki."

„Aga mina leidsin pauna üles, ma ju ütlesin sulle!" röögatas Tarzan, „Ma leidsin kivikesed, mis Ahmet-Zek oli põlgusega minema visanud. Need polnud Tarzani kivid. Sa peitsid need ära. Ütle mulle, kus need on, või ma tapan su!"

Ja pruunid sõrmed pigistasid veel kõvemini belglase kõri.

Werper püüdis end vabastada.

„Mu jumal, lord Greystoke!" kähistas ta suurivaevu. „Kas te tõesti sooritate mõrva käputäie kivide pärast?"

Tarzani sõrmed vallandusid, hallid silmad väljendasid hämmastust ja nõutust.

„Lord Greystoke!" kordas ahvinimene. „Lord Greystoke! Mis lord Greystoke? Kus ma olen seda nime varem kuulnud?"

„Te ju ise oletegi lord Greystoke!" hüüdis belglane. „Te saite Opari tunnelis maavärina ajal kaljukilluga põrutada. Te läksite sinna oma mustade waziridega maa-alusest varakambrist kullakange tooma Põrutuse tagajärjel kaotasite mälu. Teie olete John Clayton, lord Greystoke, kas te siis ei mäleta?"

„John Clayton, lord Greystoke," kordas Tarzan.

Mõne minuti ta vaikis ja mõtles keskendunult. Ta tõmbas väriseva käega üle otsaesise ja äkki välgatas ta silmades arusaamise säde. Unustatud nimi äratas ähmaseid mälestusi, mis Tarzanit nii piinavalt olid jälitanud. Ahvinimene laskis belglase kõri lahti ja hüppas püsti.

„Jane!" karjatas ta ja pöördus järsult belglase poole. „Minu naine?" küsis ta. „Mis on temast saanud? Kogu mu mõis on maatasa tehtud. Teie olete kõige sellega kuidagi seotud. Te järgnesite mulle Opari, varastasite kalliskivid, mida ma pidasin lihtsalt üusateks kivikesteks. Te olete lurjus ja varas! Ärge nähke vaeva, et veenda mind vastupidises."

„Ta on hullem kui varas," lausus rahulik hääl nende taga Tarzan1 pööras imestunult ümber. Mõni samm temast

eemal seisis rajal pikk sõjaväemundris mees. Tema taga

seisis paar musta sõdurit Kongo vaba osariigi mundris. „Ta on mõrvar, söör!" jätkas ohvitser. „Olen teda juba

kaua taga otsinud, et anda ta vanemohvitseri tapmise eest

kohtu alla"

Werper kargas püsti, kaame ja hirmust värisev. Niisiis oli saatus ta ikkagi kätte saanud, leidnud üles läbipääsmatu džungli pärapõrgust! Vaistlikult sööstis ta ettepoole, et põgeneda, kuid Ahvide Tarzan sirutas käe välja ja haaras tal õlast kinni.

„Oodake!" ütles ahvinimene oma vangile. „See musjöö vajab teid ja mina samuti. Kui olen teiega valmis, siis võib ta teid endale saada, öelge mulle, mis on saanud minu naisest!"

Belgia ohvitser silmitses uudishimulikult seda peaaegu alasti valget hiiglast Primitiivne kehakate ning relvastus olid kummalises vastuolus selle kerguse ja soravusega, millega mees prantsuse keelt rääkis.

Esimene kõneles tsivilisatsiooni kõige madalamast, teine kõige kõrgemast astmest. Ohvitser ei suutnud kuidagi kindlaks määrata selle veidra olendi sotsiaalset seisundit, kuid talle ei meeldinud põrmugi toon, millega see vägilane suvatses talle teatada, millal võib vangi enda valdusse saada

„Palun vabandust," sõnas ta ettepoole astudes ja kätt Werperi teisele õlale pannes, „kuid ma võtsin selle mehe vahi alla ja ta peab minuga kaasa tulema."

„Ta teeb seda siis, kui olen temaga arved õiendanud," vastas Tarzan rahulikult.

Ohvitser keeras ümber ja andis märku sõduritele, kes tema taga rajal seisid.

Salk mustanahalisi hüppas kähku neile lähemale ning piiras Tarzani ja tema vangi sisse.

125

„Seadus ja jõud on minu poolel," kuulutas ohvitser. „Ei maksa vaielda. Kui teil on selle inimesega isiklikud arved klaarida, võite tulla meiega ühes ja üldise korra järgi esitada kaebuse autoriteetsele kohtule."

„Teie seaduslikud õigused on üpris kahtlased, mu sõber," väitis Tarzan, „ja teie käsul on vaid näilik, mitte aga tegelik jõud. Te julgesite astuda relvastatud inimestega Briti territooriumile. Kes andis teile õiguse sääraseks sissetungiks? Kus on paberid, mis volitavad teid seda inimest arreteerima? Ja kust on pärit teie veendumus, et mina ei saa tuua siia relvajõude, kes takistavad teid Kongo vabasse osariiki tagasi pöördumast?"

Ohvitseri kannatus katkes.

„Ma ei kavatse pidada läbirääkimisi alasti metslasega!" karjus ta. „Kui te ei taha ise kannatada, siis ärge toppige oma nina minu asjadesse! Seersant, võtke vahialune kinni!"

Werper surus huuled Tarzani kõrva äärde.

„Ärge andke mind nende kätte, ma näitan teile kohta, kus möödunud ööl nägin teie naist," sosistas ta. „Ta ei tohiks siit kaugel olla"

Oma seersandi märguande peale astusid sõdurid lähemale, et väejooksikut kinni võtta. Tarzan haaras Werperi, tõstis ta nagu jahukoti ühe käega üles ja sööstis ettepoole, et murda läbi neid ümbritsevast sõdurite rõngast. Parema käe rusikas tabas lähima sõduri nägu ja paiskas ta eemale oma kaaslaste hulka. Tarzan kiskus püssid käest neil, kes tema teed tõkestasid, ja musti sõdureid langes ahvinimese võimsa pealetungi all nagu loogu.

Mustanahalised olid Tarzani nii tihedasse rõngasse võtnud, et ei söandanud tulistada, kartes haavata kedagi omadest. Tarzan trügis nende summast läbi ja oli juba džunglitihnikusse põgenemas, kui üks sõdureid, olles selja tagant juurde hiilinud, virutas talle pähe raske püssihoobi. Tarzan kukkus maha ja järgmisel viivul istus tema otsas juba tosin mustanahalist sõdurit. Teadvusele tulnud, nägi Tarzan, et on kõvasti kinni seotud, täpselt niisamuti kui Werper. Olles rahul, et tagaajamine lõppes edukalt, sattus belgia ohvitser otsemaid suurepärasesse meeleollu. Ta tögas vahialuseid, kuulutades, et polnud lootnudki nii kiiret ja kerget võitu. Tarzanilt tal vastust kuulda ei õnnestunud, see-eest oli Werper väga jutukas ja väljendas valjuhäälselt oma nördimust. Ta kinnitas, et Tarzan on inglise lord, kuid see jutt pani ohvitseri vaid

naeru lagistama ja ta soovitas oma vangil hoida kõneosavust enda õigustamiseks kohtus.

Niipea kui Tarzan teadvusele tuli ja selgus, et tema vigastus oli tühine, piirati vahialused sisse ja salk hakkas liikuma Kongo vaba osariigi piirivööndi poole.

126

Õhtuks jäädi peatuma jõe äärde, löödi laager üles ja asuti õhtusööki valmistama. Lähedasest džunglist tiheda lehestiku vahelt uudistas metsik silmapaar pingsa tähelepanuga mustade sõdurite askeldamist. Sorakil kulmude alt jälgisid need silmad boma püstitamist, lõkke süütamist ja õhtusöögi tegemist.

Tarzan ja Werper lamasid kinniseotult välipaunade hunniku taga. Kui õhtusöök valmis oli, käskis vahisõdur neid üles tõusta ja tule äärde minna.

Kui hiiglaslik ahvinimene püsti tõusis, ilmus džunglis puu otsas kükitava olendi silmi hämmastus jatema huulilt vallandus madal kurguhäälne heli * Silmapilk muutus Tarzan valvsaks, kuid vastuhüüd tardus ta huultele: Tarzan kartis sõdurites kahtlust äratada.

Äkki turgatas talle pähe hiilgav mõte. Ta pöördus Werperi poole.

„Kohe kõnetan ma teid valjul häälel teile arusaamatus keeles. Tehke nägu, et kuulate hoolega mu sõnu ja pomisege aeg-ajalt midagi sellist, mis võiks paista vastusena sellessamas keeles. Sellest, kuidas te oma ülesandega toime tulete, sõltub meie pääsemine."

Werper noogutas nõusoleku märgiks pead ja samas hakkas Tarzan rääkima veidrat keelt, mida ühtmoodi edukalt võis võrrelda nii koera haukumise kui pärdiku lobisemisega.

Sõdurid jõllitasid imestunult ahvinimest. Mõni neist puhkes naerma, teised nihkusid ebausklikus hirmus kaugemale. Ohvitser tuli vahialustele lähemale ja jäi nende taha seisma, kuulatades huvi ja uudishimuga seda pentsikut keelt. Kui Werper vastuseks midagi totrat pomises, ei pidanud ohvitser enam vastu, astus veelgi lähemale ja küsis, mis keeles nad räägivad.

Nende jutuajamiste põhjal, mis ohvitseril oli rännaku ajal vahialustega olnud, kujutas Tarzan umbkaudu ette tema haritust ja seda silmas pidades selgitas, et nad rääkisid kreeka keeles.

„Oo, seda ma arvasingi!" kostis ohvitser. „Aga sellest on väga palju aegamöödas, kuimaseda õppisin, sellepärast ma polnudki kindel. Edaspidi palun teid siiski rääkida keelt, mida ma paremini oskan."

Werper pööras pea kõrvale, et varjata irvitust, ja sosistas:

„Mis siis ikka! Ta pidas seda kreeka keeleks, ja ongi hästi!"

Kuid üks mustanahaline sõdur pomises oma kaaslasele:

„Olen seda häält juba varem kuulnud. Kord öösel eksisin džunglisse ära ja kuulsin, kuidas karvased inimesed puude otsas isekeskis rääkisid, ja nende keel sarnanes selle valgenahalise keelega. Parem, kui me poleks teda leidnud.

127

Ta pole inimene, vaid kuri vaim ja meile kõigile langeb kaela õnnetus, kui me teda lahti ei lase!"

Ja neeger põrnitses hirmunult musta džunglit.

Tema kaaslane naeris närviliselt ja astus salkkonna sõdurite juurde, et variatsioonide ja hüperboolidega edasi rääkida seda, mida nüüdsama kuulnud oli. Pool tundi hiljem ümbritses hiiglasest vangi isikut terve legend mustast maagiast ja äkilistest salapärastest surmadest.

Kaugel ööpimedusse mattunud džunglis aga kujutas karvane inimesetaoline olend lõunasse, et viia sinna üht saladuslikku ülesannet

XXIII. Kohutav öö

Jane Clayton istus puu otsas, kuhu Werper ta jätnud oli, ja talle tundus, et sellele pikale ööle ei tulegi lõppu. Kuid viimaks ometi tõusis päike ja tunni aja pärast ilmus rajal nähtavale üksik ratsanik Noore naise südant pakutas taas lootus.

Lahe burnus ja avar kapuuts varjasid ratsaniku kuju ning nägu, ent Jane teadis hästi, et see oli musjöö Frecot: eks kandnud temagi araabia rõivast, peale tema ei teadnud aga keegi, et Jane oli siin, ja ainult tema võis naisele järele tulla.

See, mis Jane nägi, hajutas unetu öö hirmud, kuid palju jäi tal nägemata. Ta ei näinud ei tumedat nägu valge kapuutsi all ega tõmmunäoliste meeste kavalkaadi, kes pikkamisi oma peamehe järel teekäänaku taga sõitis.

Jane kummardus ettepoole ja tervitas lähenevat ratsanikku rõõmsa hüüdega. Tema esimese sõna juures vaatas mees üles: Jane Clayton nägi Abdul-Muraki tõmmut nägu ja põrkas kohkunult tagasi, kuid oli juba hilja. Mees oli teda näinud ja käskis alla tulla Jane ei tahtnud puu otsast lahkuda, aga kui tõmmude ratsaväelaste salk oma ülemuse juurde oli jõudnud ja üks sõdur tema käsu peale puu otsa ronima hakkas, et teda alla tirida, nägi Jane, et vastupanul pole mõtet. Siis laskus ta aeglaselt puu otsast maha, astus abessiinlase juurde ning palus meest inimesearmastuse ja õigluse nimel lasta tal minna.

Oma hiljutisest lüüasaamisest, kulla kaotamisest ja vangide põgenemisest vihale aetud Abdul-Murak oli kõige vähem meelestatud naise palveid kuulda võtma.

Kodus ootas teda tabanud nurjumiste ja õnnetuste pärast degradeerimine, kuid hea kingitus võis leevendada Meneli-ku raevu ja kindel see, et selle võõrast rassist pärit õrna õie võtab keiser vastu erilise heatahtlikkusega.

Kui Jane Clayton oma jutu lõpetas, vastas ta lühidalt, et on valmis naist oma kaitse alla võtma, kuid peab ta oma

käskija juurde viima.

Noor naine ei tarvitsenud küsida, misjaoks keiser teda vajab, ja lootus tema hinges kustus taas. Alistunult laskis ta end ühe sõduri selja taha sadulasse tõsta ja uue saatesalga valve all hakkas liikuma nüüd juba paratamatuna tunduva saatuse poole.

Võitluses röövlitega oli Abdul-Murak kaotanud oma teejuhid. Taise ei tundnud sugugi paikkonda ja eksis teelt. Seetõttu oli ta pärast lahinguväljalt põgenemist väga vähe põhja poole liikunud. Nüüd suundus ta läände, lootes sattuda mõne küla peale, kust oleks võinud teejuhi leida. Aga kui öö kätte jõudis, oli ta oma eesmärgist niisama kaugel kui koidikul.

Masendatud, näljast ja janust kurnatud abessiinlased jäid metsikusse džunglipad rikusse laagrisse. Astel põõsastest boma lähedal möirgasid hirmuäratavalt hobustest ligimeeli-tatud lõvid ja nende metsik häältekõmin ühines surmani kohkunud hobuste hirnumisega. Ei inimesed ega loomad saanud und.

Valvurite arvu kahekordistati mitte niivõrd lõvide rünnaku puhuks kui lõkete põletamiseks, mis pakkusid kiskjate eest paremat kaitset kui okkaline boma.

Käes oli juba südaöö, kuid vaatamata eelmisele unetule ööle ei saanud Jane Clayton sõba silmale. Otsekui must palakas rippus õnnetuse eelaimus laagri kohaL Abessiinia keisri vaprad sõdurid olid närvilised ja rahutud. Abdul-Murak tõusis ühtepuhku oma asemelt üles ning kõndis kinniseotud hobuste ja praksuvate lõkketulede vahel rahutult edasi-tagasi. Noor naine nägi heleda lõkketule taustal tema võimsat siluetti ja mõistis mehe kiiretest närvilistest liigutustest, et ta kardab.

Lõvid möirgasid üha kõvemini ja raevukamalt, maa vappus uskumatust lärmist ja möirgamisest Kiledalt hirnusid hobused, kes püüdsid köidikuid katki rebida. Üks sõdureid, kes oma kaaslastest märksa julgem oli, tormas lõhkuvate, hirmust hullunud loomade keskele, püüdes asjatult neid rahustada

Hiiglaslik lõvi, metsik ja kartmatu, hüppas lõkketulest heledasti valgustatud boma juurde. Valvur tõstis püssi ja tulistas, ning tilluke tinakuul tõmbas väikese laagri kallale kõik põrguväed.

Kuul jättis looma külje sisse sügava valuliku vao ja äratas temas kirjeldamatu raevu, kuid ei röövinud tohutult kehalt vägevust ega jõudu.

Poleks lõvi saanud haavata, oleksid astelpõõsastest boma ja hele lõkketuli ta vahest eemale peletanud. Nüüd aga sundisid valu ja raev teda unustama ettevaatuse, ning valju vihase lorina saatel hüppas ta ühe ropsuga üle tõkke ja

129

sattus hobuste sekka.

Hobune, kelle kallale lõvi kargas, pistis nagu meeletu hirmust ja valust hirnuma Mõni oli oma ratsmed puruks rebinud ja kihutas pöörasena laagris ringi. Inimesed kargasid jalule ja tormasid laskevalmis relvadega boma juurde, kui äkki kari lõvisid kaaslase eeskujust julgustatuna džunglist laagri kallale tungis.

Küll ühe-, kahe-, küll kolmekaupa hüppasid nad üle boma ning väike astelpõõsastega piiratud laagriplats rõkkas inimeste kisast ja hobuste hirnumisest.

Kui esimene lõvi laagrit ründas, hüppas Jane Clayton jalule ja seisis nüüd õudusest halvatuna, jälgides ümberringi puhkenud verist taplust. Tuhatnelja kappav hobune lõi ta jalust maha, hetke pärast riivas teda lõvi, kes teist surmani hirmunud hobust taga ajas, ja Jane kukkus uuesti maha.

Püssipaukude ragina ja kiskjate möirgamise sekka kostis oigeid — need olid vere nägemisest hullunud lõvide ohvrid. Tormavad kiskjad ja kappavad hobused segasid abessiinlasi tegutsemast ühisel jõul: igaüks mõtles vaid iseendale ja üldises heitluses unustati kaitsetu naine sootuks. Pääseda oli võimatu. Ümberringi vihisesid umbropsu tulistatud kuulid, kihutasid hobused ja luusisid lõvid. Kuratlikult kavalad verjanulised kiskjad hakkasid nüüd inimesi ja loomi tihedasse piiramisrõngasse võtma, olles paljastanud kollased kihvad ja ajanud välja pikad vahedad küüned. Aeg-ajalt sööstsid lõvid surmani hirmunud inimeste ja hobuste sekka ning mõni hirmust või valust pöörane hobune murdis piiramisrõngast läbi, hüppas üle boma ja kihutas džunglisse. Kuid meestel ja naisel polnud pääsu.

Juhuslikust kuulist tabatud hobune kukkus Jane Claytoni kõrvale maha Lõvi hüppas üle sureva looma keha otse sõduri kallale, kes seisis tema vastas. Mees tõstis püssi ja lajatas sellega Numale lagipähe, kuid järgmisel hetkel lamas ta juba maas ja kiskja seisis tema otsas.

Hirmust kisendades tagus sõdur nõrkade rusikatega sag-rist rinda, püüdes asjatult võimast kassi enda pealt ära tõugata. Lõvi langetas pea, sõduri õudusest moondunud näo kohal sulgusid kollaste kihvadega pärani aetud lõuad ja midagi rudises kiskja hammaste alL Lõvi pöördus ümber ja astus üle hobuse korjuse elutut verist keha enda järel lohistades.

Jane vaatas seda pealt pärani silmadega. Ta nägi, kuidas lõvi oma ohvri laiba otsa komistades temast kahe sammu kauguselt möödus, ega suutnud kiskjalt silmi pöörata, nagu oleks ta lummatud olnud.

Laip takistas lõvi liikumist ja see ajas teda veel rohkem vihale. Raevukalt raputas kiskja elutut keha, urises ja möirgas, kuni ta selle lõpuks minema viskas. Tõstis siis pea ja vaatas ringi, otsides uut ohvrit, kelle peale oma viha välja valada.

130

Tema sõgedad kollased silmad peatusid naisel, harjastega kaetud mokad avanesid ja nähtavale tulid paljastatud kihvad. Metsikust rinnast vallandus kohutav möiratus ja hiiglaslik lõvi surus end maadligi, valmistudes kaitsetu ohvri kallale hüppama

* • *

Laager, kus tugevasti kinniseotult lamasid Werper ja Tarzan, vajus varakult unne. Kaks ärksat valvurit kõndisid ühtlasel sammul edasi-tagasi, silmitsedes tähelepanelikult džungli läbipaistmatut pimedust.

Tarzan ei maganud. Vaikselt, kuid jõuliselt venitas ta oma randmete ümber seotud nööre. Musklid tema õlgade ja käte sileda päevitunud naha all tõmbusid pingule, otsmikul paisusid veresooned. Üks nöör katkes, siis teine, kolmas — ja üks käsi oli vaba

Džunglist kostis madalat kurguhäält ja ahvinimene tardus paigale, hääletu ja liikumatu nagu raidkuju. Läbi pilkase pimeduse püüdsid ta kõrvad ja nina tabada seda, mida ei saanud seletada silmad.

Jälle kostis laagri tagant paksust lehestikust salapärast häält. Valvur jäi äkitselt seisma, püüdes pimedas midagi näha. Tal tõusid juuksekarvad peas püsti. Vaikse sosinaga hõikas ta oma kaaslast.

„Kas kuulsid?" küsis valvur.

Värisedes astus teine lähemale.

„Mida?" sosistas ta vastu.

Jälle kordus veider häälitses ja kohe kõlas sellele vastuseks samasugune hääl laagrist Valvurid pugesid teineteise ligi, jõllitades mustendavat tühjust, kust see hääl tuli.

Nende vastas laagri teises servas laiutasid boma kohal oksi puud. Valvurid ei julgenud sinna minna. Nad olid hirmust halvatud ega suutnud isegi oma kaaslasi üles ajada, ja nii nad seisid soolasammastena, oodates seda kohutavat olevust, kes pidi džunglist välja ilmuma.

Valvureil ei tulnud kaua oodata. Miski kogukas ja tume hüppas puu otsast laagrisse. Seda kummitust nähes üks valvureist toibus. Ta hakkas kõvasti karjuma, et äratada kaaslasi, hüppas lõkke juurde ja viskas sinna sületäie hagu.

Valge ohvitser ja mustad sõdurid kargasid jalule. Lõkketuli lahvatas kõrgele, valgustades kogu laagrit, ja unest virgunud inimesed taandusid ebausklikus hirmus vaatepildi ees, mis nende silmadele avanes.

Laagri vastaspoolel puude all ilmus nähtavale kümme või kaksteist hiiglasuurt karvast koletist Valge hiiglane oli ühe köidikuist vabastatud käe abil põlvili tõusnud ja karjus neile jubedatele öistele külalistele midagi kummalises haukuvas keeles.

Werperil õnnestus istukile tõusta. Ka tema silmas lähenevate inimahvide metsikuid lõustu ega teadnud, pidi ta rõõmustama või hirmu tundma. Hiiglasuured ahvid tormasid lõrisedes Tarzani ja Werperi juurde. Kõige ees tuli Cholk. Belgia ohvitser hüüdis valjusti, käskides oma mehi tulistada. Kuid neegrid ei teinud ühtegi liigutust: neid aheldas ebausklik hirm karvaste metsinimeste ees ja veendumus, et valge hiiglane, kes võis džungliloomi kokku kutsuda, oli rohkemat kui inimene.

Ohvitser oli revolvri välja tõmmanud ja tulistas. Teades, millist mõju avaldab paugutamine tema argadele sõpradele, hüüdis Tarzan, et nad kiirustaksid.

Lasku kuuldes pöördus mõni ahv ümber ja pistis plehku. Kuid Cholk ja veel umbes pool tosinat ahvi tormasid edasi, haarasid ahvinimese käsu peale tema ja Werperi kaenlasse ning viisid džunglisse.

Ähvarduste, etteheidete ja sõimu abil õnnestus ohvitseril keelitada oma lõdisevat mustanahalist meeskonda eemalduvate ahvide pihta kogupauku andma.

See oli hõre, ebaühtlane kogupauk, kuid üks kuul tabas märki. Kui džungel juba varjas karvaseid päästjaid, lõi Werperit oma laial õlal kandev Cholk vaaruma ja kukkus maha.

Silmapilk hiljem tõusis ta uuesti jalule, kuid tema ebakindlast kõnnakust taipas Werper, et ahv oli raskesti haavatud. Ta komberdas teistest tükk maad tagapool ja alles mitu minutit pärast seda, kui nad Tarzani käsu peale seisma jäid, jõudis ta küljelt küljele vaarudes teistele järele ja varises oma kandami raskuse all maha.

Kukkudes pillas Cholk Werperi kõhuli, nii et ahvi keha jäi mehele põiki üle selja. Werperi käed, mis olid ikka veel selja taha kokku seotud, puutusid äkki millegi vastu, mis polnud ahvi karvase keha osa.

Täiesti mehaaniliselt kobasid Werperi sõrmed eset. See oli pehme paun, täis väikseid kõvu teri. Werperil jäi hing kinni. Ta tundis selle eseme ära. See oli uskumatu, kuid siiski tõsi.

Palavikuliselt püüdis ta pauna ahvi keha küljest kätte saada ja endale ümber panna, kuid seotud käed ei tulnud sellega toime. Kuid tal õnnestus siiski pauna oma püksivärvli vahele toppida.

Tarzan istus temast pisut kaugemal ja püüdis lahti harutada oma köidikute viimaseid sõlmi. Lõpuks heitis ta endast eemale viimase nööri ja tõusis püsti. Ta astus Werperi juurde, laskus põlvili ja hakkas ahvi läbi vaatama.

„Ta on surnud," kuulutas Tarzan. „Kui imetabane olevus see oli!"

Seepeale hakkas ta Werperi köidikuid katki rebima. Eelkõige vabastas ta belglase käed.

„Ülejäänuga tulen ma ise toime," lausus belglane. „Mul on väike taskunuga, mis neil minu läbiotsimisel kahe silma vahele jäi."

Sel moel vältis ta ahvinimese abi, selleks et oma nuga lahti teha ja läbi lõigata rihm, mille küljes üle Cholgi õla rippus paun. Saanud sellega hakkama, võttis ta pauna vöö vahelt välja ja torkas põue, tõusis siis püsti ja astus Tarzani juurde.

Taas valdas teda ahnus. Ununesid kõik head kavatsused, mis Jane Claytoni usaldavus temas oli äratanud.

Werper ei suutnud kujutleda, mismoodi paun oli suure ahvi kätte sattunud. Vahest nägi inimahv tema kokkupõrget Ahmet-Zekiga, märkas araablase käes pauna ja võttis selle endale? Kuid igal juhul sisaldas see paun Opari kalliskive ja see oli Werperi jaoks peamine.

„Nüüd täitke oma lubadus," ütles ahvinimene, „ja näidake mulle seda kohta, kus te nägite minu naist."

Väsitav ja tüütu oli pikkamisi kõndiva belglase järel edasi liikuda. Ahvinimest ärritas see venimine, kuid eurooplane ei osanud okstel joosta nagu tema teekaaslased, ja seetõttu jõudsid nad edasi äärmiselt aeglaselt.

Mõnda aega järgnesid ahvid neile, siis aga tüdinesid sellest. Esimene ahv peatus aasal, ka teised istusid tema kõrvale. Nii nad kükitasid ja seirasid sorakil kulmude alt eemalduvaid inimesi, kuni need silmist kadusid. Siis viskas üks ahv end puu alla pikali, teised järgisid tema eeskuju. Werper ja Tarzan jätkasid teekonda kahekesi. Ahvide käitumine ei hämmastanud ega kurvastanud Tarzanit.

Nad ei jõudnud veel kuigi kaugele, kui eemalt kostis lõvide möirgamist.

Tarzan ei teinud tuttavatest häältest väljagi, kuni sellestsamast kandist kõlas nõrk püssipauk. Aga kui sellele järgnes hobuste meeletu hirnumine ja peaaegu vahetpidamatu tulistamine, mis segunes lõvikarja metsiku möirgamisega, muutus Tarzan jalamaid valvsaks.

„Keegi on hädas," lausus ta Werperi poole pöördudes. „Ma lähen sinna. Need võivad olla sõbrad."

„ Vahest on nende seas ka teie naine," oletas belglane.

Leidnud pauna, hakkas ta ahvinimest kartma ja mõtles kogu aeg, kuidas jalga lasta selle hiiglasest inglase juurest, kes oli ühtaegu nii tema vabastaja kui ka vangivalvur.

Tarzan hüppas üles, justkui oleks saanud piitsahoobi.

„Mu jumal!" hüüdis ta. „Jane võib seal olla ja neid ründavad lõvid! Nad on juba laagris, ma kuulen seda hobuste hirnumisest, aga praegu kisendab inimene. Jääge siia, tulen teie juurde tagasi. Pean enne seal ära käima."

133

Ta hüppas puu otsa, hakkas kergelt ja väledasti, vaikselt ja kuuldamatult edasi liikuma nagu kehatu vaim.

Ühe minuti seisis Werper paigas, kuhu ahvinimene ta jätnud oli. Siis sigines ta huultele kaval naeratus.

„Jääda siia?" pomises ta endamisi. „Jääda siia ja oodata, kuni sa tagasi tuled ja minult mu aarde ära võtad? Ei, mu sõber, ma pole lollpea."

Werper pöördus läände, tungis vääntaimede tihedast võrgust läbi ja kadus igaveseks lord Greystoke'i silmist.

XXIV. Koju

Sedamööda kuidas Tarzan lähenes abessiinlaste laagrile, muutus üha kindlamaks tema veendumus, et inimesed ei saa seal raevunud kiskjatest jagu. Viimaks hakkas puude vahelt paistma lõkketuli ja juba järgmisel silmapilgul rippus ahvinimese hiiglaslik kogu laagri kohale ulatuva oksa küljes. Ta heitis kärme pilgu alla tapatalgutele ja see pilk haaras ühekorraga kogu laagrivälja. Tarzani silmad peatusid naise kogul, kes seisis tohutust lõvist kahe sammu kaugusel. Naist lahutas metsikust kiskjast ainult hobuse laudjas.

Lõvi valmistus juba hüppama, kui Tarzan seda traagilist pilti nägi. Alasti ja relvitu ahvinimene rippus peaaegu lõvi kohal. Viivitada enam ei tohtinud. Tarzan ei kõhelnud silmapilkugi.

Jane Claytonile tundus olukord nii lootusetu, et ta oli lõvi pilgu all otsekui kivinenud ja võttis tema rünnakut täieliku apaatiaga. Ta ootas ükskõikselt seda lühiajalist valu, mida tekitavad kohutavad kihvad ja julmad kõverad küüned, enne kui jäädavalt ununevad kõik kannatused ja mure.

Miks pidi ta põgenema? Parem oli juba kohe surma saada, nagunii polnud enam pääsu. Ta ei sulgenud isegi silmi, et mitte näha lõvi pärani lõugu. Jane nägi, kuidas lõvi tagajalad enda alla tõmbas, valmistudes hüppama, ja just sel hetkel, kui ta juba õhku kerkis, kargas puu otsast alla tugev pronkspruun kogu.

Jane'i silmad läksid üllatusest suureks, kui ta pronks-pruuni hiiglast nägi. Ta unustas lõvi, ta unustas omaenese hädaohu selle elluärganud ime ees. Huuled paokil, käed rinnale surutud, kummardus noor naine ettepoole, võlutuna imelisest ilmutusest.

Ta nägi, kuidas lihaseline keha hüppas lõvile selga. Ta nägi, kuidas lõvi tõugati jõuliselt kõrvale just sel silmapilgul, kui too oli naisele juba peaaegu peale langemas.

Tarzan, tema Tarzan oli elus! Kirjeldamatu rõõmuhõise pääses Jane'i huulilt ja tardus samas, kui ta nägi oma meest täiesti kaitsetuna, lõvi aga oli juba löögist toibunud ning pöördus Tarzani poole, et talle kätte maksta.

134

Ahvinimese jalge ees lebas tapetud abessiinlase laetud püss. Viimase lõhkirebitud keha lamas samas kohas, kuhu Numa selle jätnud oli. Kiire pilk, mis otsis maast

mingit kaitsevahendit, märkas püssi, ja kui lõvi tagajalgadele tõusis, et haarata käppade vahele jultunud olendit, kes oli söandanud oma tühipaljast jõudu Numa ja tema saagi vahele toppida, vihises õhus raske püss ja murdus lõvi laial kiirul pooleks.

Ahvide Tarzan ei virutanud seda hoopi kui lihtsurelik, vaid sõgeda raevuga nagu metsloom.

Purunenud püssitoru tungis sügavale lõhkilöödud koljusse ja relva raudne suue kooldus teravnurkselt.

Sel silmapilgul, mil elutu lõvi maha varises, sööstis Jane Clayton mehe käte vahele. Viivuks surus Tarzan kalli olendi oma võimsa rinna vastu, siis aga meenus talle neid ähvardav oht. Igast kandist tormasid lõvid uute ohvrite kallale. Neid ähvardasid surnuks tallata lõhkuvad hobused. Nende pea kohal vihisesid veel elus olevate abessünlaste kuulid.

Jääda siia veel kauemaks tähendas kindlat surma. Tarzan haaras Jane'i ja tõstis õlale. Abessiinlased olid märganud, kuidas alasti hiiglane puu otsast laagrisse hüppas, nüüd aga vaatasid hämmastunult, kuidas ta uuesti puu otsa kargas ja kadus niisama ootamatult, kui oli tulnudki, viies kaasa nende vangi.

Nad olid üleliia hõivatud enesekaitsest, et proovida teda takistada, ka ei tahtnud nad raisata hinnalisi kuule, mida järgmisel silmapilgul võis tarvis minna, et lüüa tagasi metsiku vaenlase rünnakut. Ja nii kaduski Tarzan koos Jane'iga, ilma et keegi teda takistanud oleks. Veel kaua kostis nende kõrvu taplusekära, kuni see lõpuks kauguses vaibus.

Süda täis ülevoolavat rõõmu, suundus Tarzan oma kallihinnalise kandamiga sinna, kuhu oli jätnud Werperi.

Ta oli nii õnnelik, et otsustas belglasele andeks anda ja isegi aidata teda jälitavate võimumeeste eest kaduda. Aga kui ta kohale jõudis, Werperit enam seal polnud. Tarzan hõikas teda mitu korda nimepidi, kuid vastust ei tulnud.

Jäänud uskuma, et mees oli tahtlikult tema juurest jalga lasknud, otsustas John Clayton, et pole sugugi kohustatud oma naist ka veel edaspidi ohtu saatma, et otsida belglast.

„Põgenemisega tunnistas ta end süüdi, Jane," ütles ta. „Jätame ta saatuse hoolde, mille ta ise endale valmistas."

Otsekui kaks koju pöörduvat turteltuvi suundusid nad sinna, kus kunagi oli olnud nende õnnelik maja, nüüd aga valitses tühjus ja häving. Kuid peagi taastatakse see kõik ustavate waziride kuulekate mustade kätega.

Nende tee viis mööda Ahmet-Zeki külast ning nad nägid sellel kohal tara ja onnide põlenud, suitsevaid ahervaremeid

— võimsa vaenlase raevuka kättemaksu tunnistajaid.

„See on waziride kätetöö!" hüüatas Tarzan.

„Jumal õnnistagu neid!" lausus Jane.

„Nad ei tohiks meist kuigi kaugel olla," tähendas Tarzan. „Seal on Busuli ja teisedki koos temaga. Kuld on läinud, läinud on ka Opari kalliskivid, Jane. Kuid me oleme koos ja meil on wazirid. Meil on armastus, truudus ja sõprus. Mis tähtsus on selle kõrval kullal ja kalliskividel!"

„Oleks vaid Mugambi elus," vastas naine, „tema ja teised vaprad mehed, kes minu eest oma elu andsid."

Vallatuna rõõmust ja vaiksest nukrusest, liikusid nad sõnatult edasi läbi tuttava džungli. Õhtu eel tabas Tarzani kõrv kaugeid hääli.

„Me läheneme waziridele, Jane," sõnas ta. „Kuulen eespool nende hääli. Nähtavasti jäid nad ööseks puhkama."

Pool tundi hiljem jõudsid nad trobikonna mustade sõjameeste juurde, kes Busuli kutsel olid tulnud sõjakäigule röövlite vastu. Koos nendega olid ka suguharu naised, kes leiti Ahmet-Zeki laagrist. Meestesumma keskel Busuli kõrval seisis kõrge must kogu, kes isegi pikakasvuliste waziride seas silma torkas. See oli Mugambi, keda Jane Clayton arvas oma maja mustaks põlenud varemete all hukkunud olevat.

Oo, milline kohtumine see oli! Hilisööni rõkkas pime mets tantsust, laulust ja naerust. Taas üksteist leidnud sõbrad pajatasid lõpmatult oma seiklustest, heitlustest metsloomade ja metsinimestega.

Juba terendas taevarannal koit, Busuli aga kirjeldas sajandat korda, kuidas nad käputäie sõjameestega olid jälginud abessünlaste ja röövlite võitlust, pärast röövlite põgenemist aga roostikust välja tulnud ja kallihinnalised kangid ära tassinud, et peita sellisesse kohta, kust neid iialgi ei leia ükski röövel. Nende mõningad meenutused belglasest tõid selgust ka Albert Werperi reetlikkusse. Ja ainult leedi Greystoke leidis temas midagi kiiduväärset, kuid ka temal oli raske siduda Werperi arvukaid alatuid tegusid ainsa näitega aust ja õiglusest.

„Iga inimese südamesopis peitub õigluse idee," tähendas Tarzan. „Isegi rohkem kui abitus äratas sinu usaldus hetkeks selle langenud inimese uinuva südametunnistuse. See ainus heategu lunastas kõik."

* * *

Mitu kuud oli sellest mööda läinud. Opari kulla abil taastasid ustavad wazirid Greystoke'ide hävitatud mõisa. Elu suures Aafrika farmis läks jälle oma rada ning kulges vaikselt ja rahulikult, nagu enne Werpari ja araablaste tulekut. Möödunud päevade mured ja hädad olid unustatud.

Esimest korda pärast kuudepikkust rasket tööd lubas

lord Greystoke endale väikese meelelahutuse. Korraldati suur jaht, et nende ustavad töölised saaksid tähistada töö lõpetamist.

Jaht läks igati korda ja kümme päeva hiljem asusid raskete kandamitega koormatud jahimehed Waziri lagendiku poole koduteele.

Lord ja leedi Creystoke sõitsid koos Mugambi ja Busuliga kõige ees, naerdes ja juteldes omavahel selle sõbraliku familiaarsuse sundimatusega, millega huvide ühtsus seob mistahes rassist või suguharust inimesi.

Äkki lõi Jane Claytoni hobune kohkunult taganema mingisuguse eseme ees, mis välul rohu sees peidus oli. Tarzani terav silm otsis hobuse kohkumise põhjust.

„Mis see on?" hüüdis ta sadulast maha hüpates.

Minut hiljem seisid kõik käputäie inimluude ümber.

Tarzan kummardus ja tõstis üles nahast pauna, mis vedeles paljaksnäritud kontide keskel. Imestushüüd pääses ta huulilt, kui ta selle sees väikeseid ümmargusi esemeid kompas.

„Opari kalliskivid!" hüüdis ta pauna kõrgele tõstes. „See siin on kõik, mis Werperist on järele jäänud!" Ja ta osutas kontidele oma jalge ees. Mugambi pahvatas naerma.

„Vaata sisse, bwana," lausus ta, „ja sa näed, missugused need Opari kalliskivid on. Sa näed, mille eest belglane oma elu andis."

Ja neeger naeris veelgi suurema häälega.

„Mis sa naerad?" küsis Tarzan.

„Ma täitsin belglase pauna jõekivikestega, enne kui abessiinlaste laagrisse põgenesin. Jätsin belglasele harilikud kivid ja võtsin kaasa need, mis on sinu varandus. Tee paun lahti ja sa näed seda ise."

Tarzan harutas lahti rihma, millega pauna suu oli kinni seotud, ja raputas peopesale näputäie kivikesi. Mugambi silmad läksid hämmastusest pärani, Jane Clayton aga

kiljatas vaimustusest, kui luitunud, kulunud paunast pudenes välja sätendavaid, eredaH küütlevaid kive.
„Opari kalliskivid!" hüüdis Tarzan. „Aga kuidas need uuesti Werperi kätte sattusid?"
Sellele küsimusele ei suutnud keegi vastata, sest Cholk ja Werper olid surnud, peale nende ei teadnud seda aga ükski hing.
„Vaeseke?" sõnas ahvinimene sadulasse hüpates. „Ta tagastas mulle kadunud varanduse isegi pärast surma. Puhaku siis tema patud koos tema luudega!"
Viienda raamatu lõpp

EDGAR BURROUGHS_Kättesaamatu TARZAN

Tarzani-lugude kuues raamat

„JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

Sellele raamatule eelnesid „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg" ning „Tarzan ja Opari kalliskivid", mis on ilmunud enne kaante vahele jõudmist ka Järva Teatajas" järjejutuna. Järgmised jutud samast sarjast on „Kohutav Tarzan" ning „Tarzan ja kuldlõvi", mis ilmusid eesti keeles esimest korda juba 1920ndail aastail. E. R. Burrgougs on üldse kirjutanud 23 Tarzani-lugu. .

„JÄRVA TEATATA" RAAMATUKOGU
1 (6), 1993

1923.-1924. aastal ilmunud tõlke redaktsioon
Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir". Tellimuse nr. 3

I. Mõrtsukatöö ja röövimine

Hauptmann Fritz Schneider tammus vaevaliselt džungli igiigavat teed. Laubalt ja kuklalt voolas tal higi ojadena põskedele ja härjakaelale. Ta kõrval sammus samamoodi higistades leitnant Obergatz, kuna alamleitnant von Goss järgnes kolonni lõpus. Koos temaga tuli ka käputäis askareid ja kandjaid, keda mustad sõdurid valgete ohvitseride eeskujul tääkide ja rautatud püssipäradega edasi minema sundisid.
Hauptmann Schneideri läheduses polnud kandjaid. Seepärast andis ta enda kõrval sammuvale mustale sõdurile tunda preisi olemust. Ta tegi seda siiski ettevaatlikult, sest kolm valget meest olid džunglis üksinda ning ka mustadel olid laetud püssid...
Tema ees sammus pool roodu ja järel tuli teine pool. Nii oli härra hauptmanni isik hädaohtude vastu enamvähem kindlustatud. Metsiku džungli ähvardavad hädaohud näisid olevat sellega kõrvaldatud. Roodu esimese poole ees sammus kaks alasti neegrit, kes olid jämeda ahelaga kaelapidi teineteise külge seotud. Need olid pärismaalastest teejuhid, keda sunniti niiviisi kultuuri teenistusse. Mustade meeste kehad olid täis haavu, kuid aeg-ajalt jagati neile hoope veelgi.

See oli saksa kultuur, mida niiviisi Aafrika pimedaimas džunglis pärismaalastele pähe tüübiti. Olukord oli täpselt sama, mis Belgiaski, sest oli ju aasta 1914 pärast Kristust. Saksa võimu väljendus ei võinud ju mustade pärismaalaste jaoks teistsugune olla.

Kuid tõsiasi oli, et teejuhid olid ära eksinud, mida tuleb pärismaalaste juures tihti ette. See ei juhtu meelega, vaid on kui paratamatus, millest nad kunagi üle ei saa. Hauptmann Schneiderile jätkus teadmisest, et ta oli sattunud inimeste kätte, kelle võim oli tema omast väiksem, kuid kes võisid soovi korral ta piinarikkasse surma saata. Ta ei tapnud musti teejuhte kohe vaid sellepärast, et lootis nende abiga piinlikust seisukorrast välja tulla. Eks neid või ka pärastpoole karistada, mõtles härra hauptmann.

Ahelais teejuhid seletasid, et nad tunnevad teed ja varsti jõutakse kohta, kus on kergem liikuda. See seletus oli muidugi vale, sest mustad, keda nii toorelt koheldi, lootsid edasi minnes teed leida ja näitasid, et nad tunnevad hästi radu, mida mööda rood marssis.

Džungel, milles hauptmann Schneideri väeosa liikus, oli üks metsikumaid kogu Lõuna-Aafrikas. Selles käisid ringi elevant Tantor ja ninasarvik Buto. Mõlemad metsamajesteedid pidasid siin jahti ja mõlemale paistis ürgmetsas ruumi küllalt olevat.

Korraga jõudsid džunglirändurid suurele lagendikule, mida silmapiiril raamis mäeahelik. Hauptmann Schneider ohkas kergendustundega, sest avanenud vaatepilt oli tõesti suurepärane. Ta oli oma väikese väesalgaga marssinud päevade viisi, ilma et oleks kohanud väiksematki

4

lagendikku, järve või üldse vett. Nüüd tundus, nagu oleks tuldud lõputust metsalabürindist lahtise taeva alla.

Hunn jagas leitnandiga oma rõõmu. „Meil on siiski õnne," kostis ta kaaslasele. „Kas näed seda?" küsis ta käega kauguses oleva farmi poole osutades.

Leitnant silmitses samuti lagendikku binokliga.

Jah, see on inglase farm. Muidugi Greystoke'i oma, sest teisi inglasi siinpool Aafrikas ei ole. Jumal on tõesti meiega, härra kapten!"

«Tõepoolest. Meie oleme tulnud selle inglase pesa juurde enne, kui ta on teada saanud, et tema kodumaa on sõjaseisukorras meie maaga," vastas Schneider. „ Hästi, laseme tal esimesena tunda Saksa raudset rusikat."

„Oleks tõesti õnn teda kodunt leida," ütles leitnant "Võtaksime ta vangi ja viiksime Nairobisse Krautile. Härra hauptmannile naerataks õnn, kui ta saabuks Ahvide Tarzaniga ülemuse ette. Sellist sõjavangi ei õnnestu kinni võtta iga päev."

Schneider muheles ning ajas rinna ette. See mõte meeldis talle väga ja tema enesearmastus tundis leitnandi sõnadest suurt naudingut.

„Sul on õigus, mu sõber," rääkis ta oma kaaslasele. „Peaks see asi nii olema, siis läheb meil mõlemal hästi. Kuid, kurat võtku, meil tuleb hulk maad käia, enne kui kindral Krauti kätte saame. Ta on arvatavasti juba Mombasa poole liikuma hakanud. Need inglise sead jõuavad oma viletsa sõjaväega arvatavasti siiski enne meid India ookeanini."

Kui väike salk lagendikku mööda edasi sammus, paistis meeste meeleolust, et kaugemal olev farm meelitab neid enda juurde. Haupt-mann Schneider ja leitnant lohutasid end sellega, et leiavad eest John Claytoni ja tema poja ning võtavad nad vangi. See lootus ei täitunud, sest kumbagi ei olnud kodus. Vaenulikud sakslased leidsid eest ainult leedi Jane'i, kes ei teadnud midagi sõjast Saksamaa ja Inglismaa vahel. Kui Schneideri salk farmi jõudis, võttis perenaine tulijaid vastu ikka sama

lahkuse ja südamlikkusega, mille osaliseks neid harva külastavad valged siin harilikult said.

* * *

Kaugemal idas liikus džunglis Ahvide Tarzan, kes oli Nairobist teel koju. Seal oli ta kuulnud esimesi uudiseid maailmasõjast. Ta aimas kohe, et sakslased üritavad kiiresti okupeerida Briti Ida-Aafrikat Tarzan ruttas koju, et oma perekonda sakslaste eest kuhugi kindlamasse kohta viia. Tal oli kaasas paarkümmend eebenimusta sõdurit. Kuigi need olid harjunud džunglis rändama ja jõudsid edasi haruldaselt kiiresti, tundus see Tarzanile liiga aeglane. Ta kartis hiljaks jääda. Kui tal poleks mehi kaasas olnud, oleks ta tõusnud puudele ja oma harilikul viisil mööda oksi edasi liikunud. Nüüd aga, mil olukord seda nõudis, pidi ta eurooplaslikult riietatuna mustade salgakese eesotsas maad

5

mööda sammuma. Siiski jäi vahe lord Greystoke'i ja alasti inimahvi vahel väga väikeseks.

Tarzani elukaaslane oli hädaohus — see mõte piinas teda järeleandmatult. Ta ei mõelnud seejuures leedi Greystoke'i, vaid kellegi naisolevuse peale, kelle ta kord küünte ja hammastega võideldes oli endale võitnud ja keda tuli tal nüüd iga hinna eest kaitsta.

Mees, kes waziride eesotsas džungliteed sammus, ei olnud Inglise parlamendi ülemkoja liige lord Greystoke, vaid ainult isane ahv, kes ruttas oma emast hädaohust päästma.

Väike ahv Manu, kes kõrgel puude okstel pähkleid otsis, nägi Tar-zanit mööduvat. Sellest oli juba aastaid, kui ta viimati suurt tarmanga-nit, valget inimahvi nägi. Vahepeal oli Manu vanaks saanud ja juba halliks läinud. Nüüd tuli tema hallidesse silmadesse pilt kaugest minevikust, mil džunglite suur valitseja Ahvide Tarzan alasti puude okstel liikus ja teiste ürgmetsa asukatega lahinguid lõi.

Lõvi Numa oli möödunudöise saagi juurde päevaks puhkama heitnud. Kui möödatõttava Tarzani lõhn lõvi ninna tungis, tõstis see oma majesteetlikku pead ning urises tasa. Ka talle tuli meelde olend, kes oli olnud temaga vaenujalal niikaua, kui ta mäletas.

Tarzani meeled olid ärkvel. Ta oli märganud Manut üleval okstel ja Numa lõhn oli tal ninas enne, kui suur kass tema tulekut märkas. Hoolimata rõivastest, mida Tarzan kandis, ja inglise seltskonnas õpitud kommetest, jäi ta ikkagi metsade suureks ahviks, kes tundis end koduselt alasti olles ja puude okstel liikudes. Aastad, mis ta tsvilisat-siooni rüpes oli veetnud, ei olnud ta meeli nüristanud. Tarzan oli kuulnud väikse Manu pobinat enne, kui sel inimese tulekust aimugi oli. Isegi tasane kahin, mille tekitas tihnikus liikuv panter, ei jäänud Tar-zanil täliele panemata.

Kuid hoolimata oma meelte teravusest, kiirusest, millega ta läbi džungli ruttas, hoolimata hiiglamusklitest, oli ta siiski ainult surelik. Aja ja ruumi seadused maksid täiel määral ka Tarzani kohta Keegi ei teadnud seda nii selgesti kui ahvinimene ise. Edasi kiirustades põhjas ta seda, et ei saanud üle välu õhus lennata. Tarzan kirus iga miili, mis lahutas teda kodust, ning soovis, et juba järgmisel tunnil võiks ta džunglist oma farmi ümbritsevale lagendikule astuda.

Päev järgnes päevale. Tarzan lubas öösiti endale ja meestele pea-tusaega just nii palju, kui oli hädapärast puhkamiseks vaja. Päeval peeti jahti ainult nendele loomadele, kes juhtumisi ette sattusid. Vahel tabati antiloop Wappi, vahel metssiga Horta. Peatuti ainult nii kauaks, et võtta loomast paremad palad, ning rännati kohe edasi.

Viimaks jõuti lagendiku servale, kust paistis Tarzani farm. Juba esimene pilk kinnitas, et miski puudus. Tarzani süda tõmbus kokku. Elumaja kõrvalt tõusev väike sinine suitsusammas näis kurja kuulutavat. Kuhu olid jäänud tallid, aidad, tööliste elamud? Ja miks farmi suure

6

elumaja korstnast suitsu ei tõusnud? Nähtu oli tõesti rohkem kui kahtlane.

Tarzan muutus rahutuks. Kiiremini kui sel teekonnal kunagi enne ruttas ta farmi poole. Ta südames oli mingi ebamäärane eelaimus. Midagi oli juhtunud. Kõik ta viis meelt olid ärevil, kuid intuitsioon kõneles talle rohkem kui silmad ja kõrvad. Juba enne farmi jõudmist oli tal umbes teada, mis ees ootas.

Hävitatud farmis valitses vaikus. See, mis oli kord olnud Tarzani uhkus, oli nüüd hunnik varemeid. Siin-seal suitsesid veel tuhaasemed, mille vahel lebas hulk surnud inimesi ja loomi. Ainult elumaja oli alles jäänud, aga isegi seda ümbritsenud viinamarjapõõsad olid suuremalt jaolt maha murtud. Õudust farmis suurendas hauavaikus.

Ehmunult ja kloppiva südamega astus Tarzan elumajja. Tal oli tunne, nagu astuks lahtise haua juurde, millesse on visatud kõik talle kallis ja püha.

Vaevalt oli ta lahtisest uksest sisse astunud, kui pilk peatus seinal rippuval surnukehal. See oli Muwiro poeg hiiglane Wasimbu, kelle kohus oli juba üle aasta olnud kaitsta leedi Jane'i. Röövel ja mõrtsukas, kes ta ka ei olnud, oli ustava Wasimbu seinale naelutanud.

Purustatud ja ümberkukkunud mööbel, verelombid põrandal ning verejäljed seintel ja uksel kinnitasid, et lahing oli olnud haruldaselt äge. Saalis klaveri peal lamas neegri surnukeha, leedi Greystoke'i toa ukse ees olid kolme Tarzani kõige ustavama neegri laibad. Toa uks oli aga kinni. Tarzan vajus longu. Pilt ta silme ees oli tõesti kohutav, kuid...

Milline pilt avaneks teisel pool suletud ust? Tinaraskete jalgadega sammus Tarzan ukse poole. Ta kobas ukselinki. Enne tuppa astumist kogus ta ennast ja avas siis järsu liigutusega ukse. Nüüd oli ta jälle kartmatu Tarzan, kes oli end kõige vastu ette valmistanud.

Ükski lihas tema näol ei liikunud, kui ta lähenes pikkade sammudega diivanile, millel lamas, nägu alaspidi, naise surnukeha. See oli veel hiljuti olnud noorust, elu ja armastust kiirgav olend, nüüd aga..

Vaikselt seisis Tarzan surnukeha ees. Ta silmi ei tumestanud asjata pisarad, aga mis tal meelel oli, seda teab üksnes jumal. Tema näo-joonedki ei väljendanud midagi. Kaua aega seisis ta sõnatult ja vaatas surnukeha. Viimaks ta kummardus ja pööras lahkunu selili. Nüüd alles avanes kohutav pilt: tuli oli laiba nägu ja poolt pead tundmatuseni muutnud. Tarzan ohkas. Selles ohkes väljendus põhjatu valu ja viha.

Katkine Saksa sõjaväepüss ja põrandale jäänud verine sõdurimüts tunnistasid selgesti, kes selle kohutava ja mõttetu kuritöö toime panid.

Tarzan seisatas minutiks surnukeha ees. Oli see tõesti tema? Nägu, millest oleks võinud kadunut tunda, oli tules kannatada saanud, nagu ka rõivad, mis ei aidanud samuti asjasse selgust tuua. Kuid siis märkas Tarazan laiba sõrmes sõrmust, mille ta oli kord Jane'iie ostnud. Nüüd ta enam ei kahelnud.

7

Õrnalt võttis Tarzan kadunu sülle ja kandis aeda roosipõõsaste vahele. Täis sügavat kurbust, kaevas ta haua ning mattis kallima kohta, kus see oli tihti istuda armastanud. Hiljem tõi ta majast välja ka mustade surnukehad ja mattis need oma perenaise kõrvale. See pühalik toiming sooritatud, lahkus Tarzan aiast, et mõrtsukatöö kohta muid asitõendeid otsida.

Teisel pool maja leidis ta värsked hauad. Need olid muidugi röövlite omad. Kui ta need lahti oli kaevanud, selgus, et sinna oli maetud tosina ümber Saksa askareid. Surnute riietusest selgus talle, millisest rügemendist ja roodust mehed pärinesid. Seda oli küll vähe, kuid ah-vinimesele piisavalt. Talle sai selgeks, kes olid röövli- ja mõrtsukatööd juhatanud ohvitserid.

Tarzan tuli tagasi aeda roosipõõsaste vahele, võttis mütsi peast ning seisis mõne minuti langenuid mälestades. See lihtne sõnatu jumalagajätt oli mõeldud muidugi sellele, keda ta oli siin ilmas üle kõige armastanud.

Kui päike juba soojendama hakkas, lahkus Tarzan hunnide rüüstatud farmist sama teed, mida mööda olid läinud hauptmann Fritz Schneider ja tema kaaslased. Nende jäljed olid veel selgesti näha.

Tarzani lein oli tumm ja piiritu. Kurbus halvas kõik mõtted peale ühe: „Ta on surnud! Surnud! Surnud!" Üha uuesti kordas ta seda mõtet. Näis, nagu ei saakski ta sellest enam lahti. Jalad liikusid masinlikult, ajugi masindas ainumat mõtet. Siis tuli talle appi harjumus — džunglis ei tohi ju alalisi hädaohte unustada. Ettevaatlikkus oli aastate jooksul saanud Tarzani teiseks iseloomuks.

Natukesehaaval hingevalu vähenes, või õigemini — sellele lisandus viha. Viha oli džunglis kohaseim kaaslane. See andis ajule uue tegevuse ja aitas meeles pidada džungli hädaohtusid. Viha ei olnud talle uus tunne. Ta oli seda Saksamaa ja sakslaste vastu tuhandeid kordi tundnud. Seekord oli vihkamise esile kutsunud abikaasa tapmine, mis suurendas seda tunnet kõige vastu, kus oli tegemist elava või surnud sakslasega. Viimaks kasvas Tarzani viha nii suureks, et ta pööras pilgu taevasse kuu Goro poole, tõstis käed üles, sajatas kurjategijaid ning vandus mõrtsukatele kättemaksu. Ta kirus hunne, nende esiisasid ja järeltulijaid nii kaugele tagasi, kui neid maa peal on olnud, ja nii kaugele ette, kui neid maa peale veel tuleb, ning andis endale vaikse vande võidelda nendega nii kaua, kui ta elab.

Pärast vannet tundis Tarzan kergendust. Ta elu sai uue eesmärgi, mille saavutamiseks oli vaja rakendada kogu jõud ja osavus. Tegevusest paremat kurbuse peletajat ei ole, eriti siis, kui tegevuse siht on kättemaks.

Tsivilisatsioon oli lord Greystoke'ilt röövinud kõik, mis oli talle kallis. Nüüd taganes ta tsivilisatsiooni mõju alt ka hingeliselt. Koor, mis temas metslast kattis, ei olnud kunagi väga paks olnud. Ta oli ikkagi

8

metslaseks jäänud. Eurooplase viisi oli ta riietunud ja elanud ainult seepärast, et arvas nii abikaasale enam meeldivat. Kuid mõtteavaldused olid Tarzanil tihti tsivilisatsioonivastased. Tsivilisatsioon oli tema arvates ainult vabaduse piiramine. See röövis inimeselt tegevus- ja mõttevabaduse, vabaduse armastada ja isegi vihata. Ta põlgas rõivaid, sest need olid tülikad ja inetud ning tuletasid meelde Londoni ja Pariisi töö-lislinnajagude vaeseid. Rõivad tähistasid tsivilisatsiooni silmakirjalikkust. Nende kandmist põhjendati inimese häbitundega olla katmata kehaga, mis on loodud jumala enda järgi! Ta oli rändtsirkustes näinud alamaid olendeid riietatult ja pannud tähele, kui narrid ja üleslöödud need välja nägid. Samamoodi oli lugu teatavasti Tarzani endaga, kui ta pärast kahekümneaastast alasti elu džunglis oli sunnitud rõivaid kandma. Ta pidas lugu hästi arenenud lihastega ilusti vormitud kehast. See kehtis tema juures mitte ainult inimeste, vaid ka lõvide, antiloopide ja teiste loomade kohta. Ta ei mõistnud, kuidas oleksid rõivad võinud olla ilusamad kui puhas, sile ja terve nahk, või püksid kenamad kui ilusti vormitud keha proportsionaalsete ihuliikmetega.

Tsivilisatsiooni rüpes oli Tarzan leidnud ahnust, omakasu ja toorust palju rohkem kui džunglis. Kuigi seesama tsivilisatsioon oli andnud talle naise ja mitu head sõpra, keda ta armastas, ei olnud ta tunnistanud kunagi tsivilisatsiooni samal kujul nagu

meie. Seepärast oli tal kerge tsivilisatsioonist loobuda ja minna taas džunglisse ainult rii-deriba niuetel ning oda ja vibu käes.

Peale oda, vibu ja noolte oli Tarzanil veel isalt päritud jahinuga ja pikk nöör, mida ta kandis kokkukeritult üle õla heidetuna. Vibu ja nooled rippusid tal harilikult seljal, aga oda kandis vaheldumisi käes ja õlal. Varem oli tal kaelas rippunud teemantidega kaunistatud kee, mille külge kinnitus isa ja ema pilti sisaldav medaljon. Pulmade ajal kinkis ta selle Jane Claytonile, kuid surnukeha juurest ta seda enam ei leidnud. Tarzan jõudis veendumusele, et mõrtsukad olid selle ta naiselt röövinud, ning ta otsustas ka kalli mälestuseseme röövimise pärast sakslastele kätte maksta.

Saabunud oli peaaegu keskööd, kui Tarzan väsimust tundis. Ta oli liikunud aeglaselt ning mõelnud minevikujuhtumustele ja plaanitsenud tulevikku. Kogu oma teekonna jooksul oli ta haudunud ennekõike kättemaksu ja jõudnud kindlale otsusele, et nõuab sakslastelt rohkem kui ainult silm silma ja hammas hamba vastu olemist Aeg pole seejuures tähtis, peaasi et ta oma kavatsusest kinni peab.

Hingelt ja vaimult oli Tarzan nüüd kiskja, kellele aeg oli tähtsusetu. Kiskjad tunnevad huvi ainult oleviku vastu, neile on tähtis ainult see, mis praegu toimub. Et aga praegu on alati olevik, siis on nendel aega terve igavik talitada silmapilgu huvide kohaselt Kuigi inimahvil oli rohkem mõistust kui teistel kiskjatel, liikus ta siiski aeglaselt ning tegutses kiiremalt vaid otsese tarviduse korral.

9

Olles pühendanud end kättemaksule, muutus kättemaks Tarzani elusihiks, mille saavutamiseks oli aega küllalt. Et ta varem puhkuse-peatust ei teinud, see tuli tema vastupidavusest ja mõtete seotusest hiljutiste juhtumustega. Nüüd tundis ta väsimust ja otsustas tõusta läheduses asuva hiigeltamme okstele, kus ta oli mitu korda ennegi puhanud.

Taevas liikusid kiiresti paksud mustad pilved, kui korraga tuli nähtavale kuu Goro, mis hoiatas Tarzanit läheneva tormi eest. Goro kadus uuesti pilvede taha ja džunglis muutus järjest pimedamaks. Viimaks oli pimedus nii paks, et seda oleks võinud peaaegu käega katsuda. Meile, kes me troopika öiste tormidega tuttavad pole, oleks see pimedus päris kohutav tundunud, eriti veel seepärast, et seda saatis okste praksumine ja tuule kohin, mis aeg-ajalt salapäraselt lühikeseks ajaks vaikis. Tuulehood ja vahepealne vaikus tuletasid elavalt meelde tihnikus hiilivat kiskjat, kes ähvardab iga silmapilk ohvrit kallaletungiga. Tarzanit algav torm ei kohutanud. Ta tuli allapoole tugevamatele okstele ning liikus edasi puu poole, mille oli endale puhkekohaks valinud. Maa peale laskuda ta ei võinud, sest haistis, et kusagil läheduses viibib lõvi Numa. Mööda kitsast teerada liikus ka ninasarvik Buto, kellega ta praegu tegemist teha ei tahtnud.

Kui ta viimaks tõusis puuokstele, kus kavatses öö mööda saata, oli tuul juba päris maruks muutunud. Puude ladvad paindusid puhanguis kohinaga. Tarzan ronis ikka kõrgemale, kuni jõudis haruni, mille peale ta oli kunagi varem okstest aseme teinud. Pimedus aina suurenes, ogu taevas oli kaetud paksude mustade pilvedega. Äkki ta peatus sil-apilguks, tegi järsu hüppe kõrvale ning ronis kiiresti kõrgemale. Mis võis selle põhjus olla? Polnud ju midagi näha ega kuulda. Vähemalt meie poleks hädaohtu märganud. Natuke hiljem võis kuulda tigedat urisemist ja kui kuu uuesti pilvede vahelt välja tuli, oleksime võinud arzani puhkekohas näha panter Sheetat. Tarzan oli jõudnud otse Sheeta kohal asuvale oksale. Meest ja suurt kassi lahutas teineteisest vaid mõni jalg maad. Panter tõusis istukile, uid Tarzani kohutavast urinast hoolimata ei kavatsenudki loom oma-oliliselt hõivatud aset loovutada. Kihvu paljastades ja tigedasti urisedes vaatas ta pruuninahalist rahurikkujat Asemest kõrgemal oleva ksa peal lamades võttis Tarzan noa, mis oli nii mõnigi kord ta elu äästnud ja teinud oma

kandjast džungli valitseja. Sheeta ei jätnud uriinist. Tarzan arvas, et võib-olla on see vaid kassi lihtne ähvardus, illega džunglis nii tihti tavatsetakse vaenlast eemale peletada. Ta vas-pantrile sama mõõduga.

„Lastevaras!" karjus Tarzan suurele kassile. Panter tõusis jalule ja vardas inimest oma koledate kihvadega. Inimahv üritas torgata teda oaga pähe. „Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus ta kassile. „See on Tarani ase! Mine siit ära või ma tapan su!" Ta rääkis suurte ahvide kee-

10

les ja on kaheldav, kas panter temast aru sai. Sheetale sai igatahes selgeks, et see paljasnahkne valge ahv tahab teda puu otsast ära ajada. Ta ei mõtelnudki lahkuda. Loom taganes pisut ja püüdis hiiglaküüsi omava käpaga rahurikkujat tabada. Kuid Tarzan oli nobedam. Ta tõmbas väledasti end tagasi ja haaras oda, millega torkas Sheetale pähe. Vastuseks tuli tigeda kassi metsik karjatus. Taganemise asemel kavatses panter hoopis peale tungida. See tal ei õnnestunud, sest iga katse korral põrkas ta vastu teravat oda. Sheeta muutus aina tigedamaks ja kaotas viimaks ettevaatlikkuse. Julge hüppega maandus ta samal oksal, millel Tarzan seisis. Nüüd olid vaenlased teineteise vastas: panter puutüve ligi, inimene aga kaugemal.

Oks, millel nad nüüd seisid, paindus. Marutuul kõigutas puud nagu tormilained laeva. Tarzani olukord näis peaaegu lootusetu olevat, sest tema põgenemistee oli läbi lõigatud. Ainus, mida ta veel teha võis, oli taganeda sinna, kus oks oli liiga nõrk kahe raskusele. Samm-sammult järgnes talle suur kass, keda ainult oda peale tungimast takistas. Seda Tarzan sooviski — meelitada panter sinna, kus tal jalgadele enam ruumi ei jää ja pole enam võimalik hüpet teha.

Vahepeal oli tuulele järgnenud äikesetorm, mis valgustas džunglit aeg-ajalt välkudega. Sellises olukorras näisid puuoksal kukuvad kahe-võitlejad suures ohus olevat. Oksa paindumine kehade raskuse all, puu kiikumine marutuules, all kohutav džunglisügavus, üleval, ristlevad piksenooled muutsid võitluse veelgi kohutavamaks.

Viimaks otsustas Tarzan suurele kassile kallale tungida. Ta riputas oda seljale, võttis noa paremasse kätte ja tegi hulljulge hüppe. Seda nägi Sheeta, kes katsus teda käpaga tabada. Oleks see loomal õnnestunud, võiksime siinkohal Tarzani juhtumuste kirjeldamisele punkti panna. Kuid ahvinimene oli Sheeta püüet aimanud ning hüppas üle ta pea. Olles õhus parajasti pantri kohal, pööras ta end järsult ümber ja langes looma selga nagu sadulasse. Samal silmapilgul kui ta pantri selga istus,, vajutas ta noa kiskja kehasse. Ehmatus ja valu muutsid Sheeta meeletuks. Möirates katsus ta enda seljas istuvat meest kihvade ja küüntega tabada. Rabelemise tõttu kaotas loom tasakaalu ja kukkus Tarzanit kaasa tõmmates alla džunglisügavusse. Oli kuulda okste raginat ja viimaks tumedat mütsatust.

Sheeta kukkus kassi kombel jalgadele, kuid suur hoog ja inimese > raskus vajutasid ta vastu maad. Panter katsus küll kohe püsti tõusta, kuid oli juba hilja: ahvinimese nuga oli talle vahepeal surmava löögi andnud. Tarzan tundis, kuidas looma lihased lõdvenesid ja see elutult maha vajus.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala kiskja laibale, pööras näo ülespoole ja tõi kuuldavale suurte ahvide kohutava võiduhüüu, mis segunes pik-semürinaga ja pani ümbruskonna väiksemad olendid hirmu tundma.

11

Tarzan oh oma tahtmise saanud — ajanud vaenlase endale tehtud magamiskohast ära — ja võis nüüd rahulikult uinuda. Enne puu otsa naasmist korjas inimene mõne suurte lehtedega taime. Magamisaseme kordaseadmine võttis aega ainult mõne minuti. Tuulest ja tormist hoolimata magas Tarzan peagi sügavat und.

II. Lõvikoopas

Vihma sadas rohkem kui kakskümmend neli tundi järjest ja aeg-ajalt päris maruliselt. Kui torm rauges, oli teerada, mida mööda Tarzan sammus, päris poriojaks muutunud. Sellele hädale kaasnes veel külm, mis teelise kannatusi suurendas. Kuid ta jätkas jonnakalt teekonda. Väike ahv Manu märkas inimest ning saatis tema suunas paraja jao sõimu ja kadus ise kõrgematele okstele. Selline oli loomakese tavaline teguviis. Torm oli nähtavasti vaigistanud džungli suuri kiskjaid, sest Tarzanit ei tülitanud enam ei Numa ega Sheeta.

Järgmise päeva pärastlõunal tuli päike Kudu pilvede tagant nähtavale. Suurel lagendikul, kus Tarzan parajasti sammus, soojendas päike teda parajal määral. Tee hakkas samuti tahenema ning ahvinimese tuju paranes nähtavalt. Siiski jäi ta metsikuks olendiks, kes nüüd lõuna poole marssivate sakslaste jälgi otsis.

Tarzan oli jõudnud juba Saksa Ida-Aafrika piiridesse ja kavatses jätkata oma teekonda lääne poolt Kilimandžaaro mäestikku. Kui ta mäestikust mööda jõuab, keerab ta ida poole ja otsib läbi metsad kuni raudteeni, mis viib Tangasse. Sellise plaani koostas ta seepärast, et vastavalt valgete inimeste tavadele katsuvad sakslased pärast röövkäiku kiiresti džunglist raudteeni välja jõuda Samuti näis tõenäoline, et Saksa Aafrikas olevat sõjaväge koondati sedasama raudteed pidi teatud punktidesse, eeskätt muidugi Briti asumaa piiride lähedusse.

Paar päeva hiljem oli Tarzan juba Kilimandžaaro lõunapoolses servas. Veel natuke maad ja ta jõuab lagendikule. Oli pärastlõunane aeg, tuuline ja külm ning kõigele lisaks hakkas vihma sadama. Juba langes mõni suur piisk ta paljastele õlgadele. Oli tunda, et ilm läheb veel külmemaks. Tarzan, kes oli küllalt külma ja vihma kannatanud, kirus ilma, nis ei näinud sugugi paranevat. Ta otsustas esimesel võimalusel ku-ugi varjule minna ja oodata" saju lakkamist.

Edasi sammudes kuulis ta korraga taamal suurtükipauku. See tuli tugelt ida poolt, arvatavasti raudtee lähedusest. Nüüd oli ta kindel, et lahingud inglaste ja sakslaste vahel olid juba alanud. Tema rinda täitis silmapilguks uhkusetunne - oli ta ju ka inglane. Kuid järgmisel hetkel tärkas teine mõte. „Ei," pomises ta endamisi. „Inglane ma ei ole, sest inglased on inimesed, aga Ahvide Tarzan on tarmangani." See

seletus oli tema arvates küll õige, kuid mõjus meeleolu alandavalt. Ta kahetses, et ei saanud olla koos inglastega sakslaste vastu võitlemas. Tarzan kahetses, et inglased on inimesed, mitte aga suured valged ahvid, kelleks ta ennast pidas.

.Homme jätkan teekonda ja otsin need sakslased üles," kinnitas ta endale. „Täna on tarvis puhkekoht leida." Oma viimaste sõnade kohaselt keeras ta teelt kõrvale ning hakkas koobast või mõnd muud kohast vihma ja tuule eest varjavat paika otsima. Varsti leidiski ta mäeveerul kitsa käigu, mis näis kuhugi sügavamale mäe sees olevasse koopasse viivat. Nuga käes, astus ta ettevaatlikult maa-alusesse käiku. Ta teadis, et see koobas on kindlasti mõne kiskja peiduurgas, aga missuguse oma, sellest ei olnud tal veel aimu. Avause ümbruses oli hulk kive. Tarzan otsustas selle kividega sulgeda, kui koobas peaks tühi olema, ja selles kõikide hädaohtude eest kaitstuna rahuliku öö veeta. Olgu väljas milline torm tahes, on ta kuivas ja soojas kohas seni, kuni ilm võimaldab teekonda jätkata. Tarzan märkas, et käigust voolas väike ojake, mis tõendas, et koopas oli allikas.

Koopale lähenedes laskus Tarzan põlvili ja nuusutas maad. Kume urin tuli ta huulilt ja valged kihvad paljastusid. „Numa, kurat võtaks," urises ta tasa. Ta siiski ei peatunud. Võib-olla pole lõvi parajasti koopas. Oleks see nii, siis ta sisse ei saakski, vähemalt nii kaua, kui Tarzan ta eluaset kasutab, mõtles ahvinimene. Koopa avaus oli

madal, siseneja pidi laskuma käpuli. Enne sisenemist vaatas ta mõlemale poole ning ka taha, sest tahtis läbi ajada üllatusteta.

Juba esimesel pilgul nägi ta ees kitsast tunnelit, kuhu tungis valgus tema tagant. Tunnelis oli hämar, kuid võis näha, et see oli tühi. Tarzan roomas ettevaatlikult edasi ja mõtles, mis saab siis, kui talle korraga lõvi vastu tuleb. Kuid Numat polnud näha. Ahvinimene liikus edasi. Viimaks jõudis ta tunnelist läbi ja tõusis püsti.

Koht, kuhu Tarzan jõudis, oli kraatritaoline umbes saja jala pikkune ja viiekümne jala laiune lõhe mäe sees. Igal pool sirutusid üles sadade jalgade kõrgused järsud kaljud. Ainuke tee välisilma oli see, mille kaudu ahvinimene oli sisse tulnud. Kilimandžaaro igilumega kaetud tippudelt jooksis alla pisikesi ojakesi, moodustades siinseal väikesi koski ja oru põhja miniatuurse järvekese. Orus kasvas ainult üks puu ja natuke kehva rohtu, kuid suuremalt osalt oli see kaetud liiva ja kruusaga.

Kõikjal vedeles suurte loomade luid, mille seas leidus ka mõni inimese pealuu. Tarzan kergitas imestusest kulme. "Inimsööja!" arutles ta endamisi. „Ja nähtavasti on elanud siin juba pikemat aega. Hästi! Täna öösel magab Tarzan inimsööja asemel ja Numa võib väljas möirata nii palju, kui tahab."

Tarzan uuris natuke aega orgu ja pöördus siis tagasi tunnelisse. Leides, et seal oli kuivem ja soojem kui väljas, otsustas ta sinna ööseks

13

magama jääda. Enne seda aga tuli käigu suue kividega kinni müürida. Ahvinimene hakkas välja tulema ja jõudiski peaaegu koopasuule, kui ta nina haistis lähenevat lõvi. Tarzan peatus ja silmitses koopasuud. Peagi ilmus sinna suure isalõvi pea ja turi, mida kattis paks majesteetlik lakk. Tulija oli ka midagi iseäralikku märganud. Tema kollakasrohelised silmad puurisid tunnelihämaruses käpuli olevat ahvinimest. Tige urisemine andis märku looma suhtumisest sissetungijasse.

"Dango, hüääni vend!" karjus Tarzan lõvile. „Ma olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja. Täna öösel magan siin mina, sina käi minema!"

Kuid Numa ei mõtelnudki ära minna. Selle asemel möirgas ta veel kord ja astus mõne sammu inimese poole. Ahvinimene võttis kivi ja viskas sellega lähenevat lõvi. Tegu iseenesest oli naeruväärne, kuid kes teab. Voib-olla, et see lõvi ründamise asemel põgeneb. Lõvide tuju on muutlik. Mitu korda oli selline moodus Tarzanile õnneks tulnud, seekord aga mitte. Kivi lendas täpselt Numa nina pihta, looma kõige õrnemasse kohta. Lõvi sattus marru ja ta tahtis maha murda olendit, kes püüdis tema eluaset hõivata ja viskas teda veel kiviga.

Numa saba tõusis püsti, selg tõmbus küüru. Kohutavalt möirates ründas ta kiirelt Tarzanit. Inimene oli aga jõudnud tunnelist juba taganeda ja lidus orus oleva puu poole. Kui ta puuni jõudis, oli lõvi tal päris kannul. Silmapilk hiljem istus Tarzan puu alumistel okstel ja sajatas Numat, kes all möirgas ja äralipsanud saaki verejanuliste silmadega vahtis.

Nüüd tuli vihma juba nagu oavarrest. Õhk muutus külmemaks. Kõik see suurendas puu otsas kükitava Tarzani kannatusi. Ta oli villane, kuid ainult otsene vajadus võis sundida teda lõviga võitlusse astuma. Tulla puu otsast alla tigeda lõviga võitlema, tema koledate kihvade ja hirmsate küünte vastu seisma — kui sul on vastu panna ainult oma väledus ja hea õnn... Ei olnud mõtet sellises olukorras oma elu kaalule panna. Nii istus ahvinimene vihma käes oksal ja vaatas lõvi, kes puu all ikka veel edasi-tagasi sammus ja näljaseid pilke üles saatis.

Tarzan vaatles ümbritsevaid kaljuseinu. Oleks seal olnud ainsatki kohta, kust võiks üles ronida. Enne seda aga peaks lõvi minema ära tunnelisse või oru kaugemasse otsa. Hoolimata vihmast, Numa oma vahipostilt ei lahkunud. Tarzan hakkas juba mõtlema,

kas tal ei tuleks ikkagi lõviga võidelda. See oleks ehk parem kui vihma käes külmetada.

Kaaludes heitlusvõimalusi, pani Tarzan tallele, et lõvi lahkus tagasi vaatamata tunnelisse. On aeg, mõtles ta, ning libistas end puu otsast alla ja hakkas jooksma kaljuseina poole, millele ta arvas ronida võivat. Kuid Numa tuli tagasi. Nähes, et mees oli puu otsast alla tulnud, tormas loom talle kallale. Tarzan oli siiski nii suure edumaa saavutanud, et kui lõvi kaljuseina juurde jõudis, oli ahvinimene juba umbes kolmekümne

14

jala kõrgusele roninud. Ta peatus seal ja vaatas Numa asjatuid katseid järele ronida. Lõvi tegi hüppeid ja tal õnnestus tõusta kahekümne viie jala kõrgusele, kuid libises taas alla. Numa viha oli meeletu, sest saak, mille kättesaamises ta juba nii kindel oli olnud, ronis ikka kõrgemale ja kõrgemale.

Viimaks jõudis Tarzan kaljuseina tippu, kust teisele poole orgu laskuda oli kaunis kerge. Natukese aja pärast jätkas ta juba teekonda itta, kust kostsid ikka veel suurtükilasud. Äkki ta peatus ja hakkas, kibeda naeratusega näol, lõvikoopa poole tagasi tormama. Jõudnud sinna, kuulatas ta silmapilgu. Lõvi oli veel koopas. Tarzan kuhjas kiiresti kive käigusuudmesse. Töö oli peaaegu tehtud, kui tunnelisse ilmus tige Numa. Ahvinimene ainult naeris ja ladus kivi kivi peale. Lõvi möirgas seespool, kuid see Tarzanit ei kohutanud. Juba väiksena emaahv Kala karvasel rinnal magades oli ta harjunud lõvide ja teiste kiskjate öise kisaga. See oli olnud tema hällilaul. Kogu eluaja oli ta seda kuulnud ja see ei olnud tema jaoks midagi rohkemat kui näiteks meile autosignaal. Kui oleme autol ees ja kuuleme seda signaali, astume kõrvale ja anname liiklusvahendile teed. On aga auto meie taga või meist mööda minemas, paneme vaevalt selle signaali tähele. Tarzan ei olnud praegu nii-öelda auto ees. Numa ei saanud talle midagi teha. Seepärast tegi ahvinimene töö nii põhjaliku, et lõvile ei jäänud vähimatki võimalust vanglaks muudetud elukohast vaja pääseda. Kui käigu avaus oli kinni müüritud, narris Tarzan veel seespool möirgavat, lõvi ja läks minema „Seal see inimsööja, kes enam kunagi inimesi ei söö, nüüd siis on," muheles ta endamisi.

Sel ööl magas Tarzan kaljuseina lõhes, kus ta oli tuule ja vihma eest hästi kaitstud. Järgmisel hommikul jätkas ta teekonda itta. Ta peatus ainult selleks, et tabada mõnd looma ja süüa. Ürgmetsa kiskjad tapavad harilikult ainult selleks, et kõhtu täita. Kui see tehtud, jäävad nad magama seniks, kuni nälg taas saaki otsima ajab. Ahvinimene toimis teisiti. Kõht ei tohtinud kunagi tema plaane segada. Selles seisneski suur erinevus, mis teda teistest džunglikiskjatest eraldas.

Suurtükimürin taamal kövenes. Tarzan pani tähele, et hommikuti koidu ajal ja õhtul videvikus oli see kõige ägedam. Öösiti kõlasid ainult üksikud paugud. Järgmise päeva pärastlõunal jõudis ta ühe rindele teel oleva väeosa juurde. See tuli sisemaalt, kus oli nähtavasti röövkäigul viibinud. Seda kinnitas asjaolu, et sõdurite järel aeti kitsi ja lehmi ning nende taga tulid pärismaalastest kandjad, kes olid koormatud vilja ja igasuguse muu toidukraamiga Kandjad olid raudkettidega aheldatud. Kolonni eesotsas marssis salkkond Saksa mundris musti sõdureid. Ohvitserid olid valged. Kuigi Tarzan saatis väeosa paar tundi, vahel lausa nende keskel olles, ei pannud teda siiski keegi tähele. Ta uuris märke meeste rõivastel ja jõudis järeldusele, et need ei olnud väeosast, kes

15

olid tema farmi rüüstanud ja naise tapnud. Viimaks jättis ta kolonni maha ja ruttas edasi, ilma et keegi oleks teda märganud.

Tarzan oli näinud sakslasi, kuid ei proovinudki neid tappa. Veel ei olnud saabunud aeg tappa kõiki hunne, kes ta teele satuvad. See aeg tuleb. Kõigepealt peab ta leidma naise tapjad ja kodu hävitajad. Alles siis, kui ta on nendega arved õiendanud, on aeg tappa iga kohatav sakslane. Tulevikus peab ta hunnide peale jahti nagu teevad seda kutselised jahimehed džungli kiskjate peale.

Mida lähemale rindele Tarzan jõudis, seda sagedamini kohtas ta džunglis Saksa väeosasid. Teedel liikusid veoautod ja -vankrid. Haavatuid viidi nähtavasti tagalasse sidumispunktidesse või isegi Tanga baasis olevasse hospidali. Tükk maad tagasi oli ahvinimene ületanud raudtee ja liikus nüüd otse rinde suunas. Siinpool raudteed oli liikumist õige elavalt ja sõjaväeosigi võis rohkem kohata.

Oli saabunud juba videvik, kui Tarzan jõudis Pare mäestiku äärsesse Saksa laagrisse. Kuigi laager asus päris rindejoone lähedal, oli selle valve võrdlemisi nõrk ja needki tunnimehed, kes väljas olid, ei täitnud oma kohustusi kuigi hoolsalt. Kõik see võimaldas võõral pimeduse varjus otse laagrisse tulla. Tarzan hiilis tasa ringi ja otsis oma naise tapjaid.

Viimaks jõudis ta telgi taha, mille ees tule ümber istus hulk musti sõdureid, kes omavahel tasakesi vestlesid. Tarzan kuulas nende jutuajamist. Mõni üksik sõna äratas kohe tema tähelepanu. Tä kuulis üht musta sõdurit parajasti rääkimas: „Need wazirid võitlesid nagu kuradid, kuid meie oleme paremad sõdurid kui nemad — tapsime nad kõik. Kui wazirid viimse meheni langenud olid, tuli kapten ja tappis naise. Kogu lahingu aja oli ta väljas ja karjus meile käske. Alles siis, kui viimane waziri oli tapetud, julges ta sisse tulla. Alamleitnant von Goss on siiski julgem kui kapten. Ta tuli sisse, seisis uksel ja jagas käske. Viimaks käskis ta meil ühe haavatud waziri seina külge naelutada. Kui see tehtud, naeris ta piinleva mehe üle. Me kõik naersime, sest see oli tõesti midagi naljakat"

Nagu kiskja ohvri poole, nii tormas Tarzan tõsise ja hirmuäratavana mustade poole. Mis mõtted ta metsikus peas keerlesid? Seda me ei tea. Ükski lihas ta ilusal näol ei reetnud sisemisi tundmusi, ainult tumedad silmad jälgisid lähedal olevaid neegreid. Natuke hiljem tõusis waziride tapmisest rääkinud sõdur ja lahkus tule juurest. Ta möödus Tarzanist vaevalt kümne jala kauguselt ja näis minevat laagri teise otsa. Ahvinimene lahkus samuti ja jõudis sõduri juurde tihedatest pöõsas-est piiratud rajal. Ükski hääl ei andnud mustale märku hädaohust. Ales siis, kui kellegi raudsed sõrmed sõduri kõri kinni pigistasid ja ta maha surusid, sai ta kallaletungist aru. Kuid oli juba hilja! Tarzan tiris mehe turjapidi kaugemale põõsastesse.

„Ära katsugi häält teha," hoiatas ta neegrit.

16

Must mees proovis jälle vabalt hingata ning kui tal see viimaks õnnestus, vaatas ta hirmunult enda vangistajat. Kõik, mis sõdur nägi, oli tema üle kummardunud valge mees. Neegri silmad pöörlesid peas, ta nägu väljendas äärmist surmahirmu, aga ta püsis vait. Tugevus, millega ta alla suruti ja põõsastesse toodi, võttis tahtmise vastu hakata. Ta lamas liikumatult maas ja vaatas vangistajat.

„Kuidas on ohvitseri nimi, kes tappis naise farmis, kus teie waziridega võitlesite?" küsis Tarzan.

„Hauptmann Schneider," vastas must sõdur.

„Kus ta praegu on?" nõudis ahvinimene.

„Siin kusagil. Voib-olla peastaabis, sest ohvitserid lähevad õhtuti tavaliselt sinna käskusid saama"

„Näita mulle teed," käskis Tarzan. Ja kui peaks juhtuma, et mind pannakse tähele, tapan su kohe. Tõuse üles!"

Must sõdur tõusis ja juhatas ahvinimese raudteed pidi läbi laagri. Nad pidid mitu korda puude ja põõsaste taha varjuma, sest tihti tulid nende teele siia-sinna tõttavad sõdurid ja ohvitserid. Lõpuks jõudsid nad kohta, kus seisid suured heina- ja põhuhunnikud ning kust võis silmata natuke kaugemal asuvat kahekorruselist puumaja.

„See ongi peamaja," ütles neeger. „Et keegi ei märkaks, nii läheneda ei saa, sest sõdurid on seal igal pool."

Tarzan sai aru. Ta pöördus ümber ja vaatas musta meest, justkui oleks tahtnud jõuda otsusele, mida temaga teha.

„Kas sa aitasid waziri Wasimbut seina külge naelutada?" küsis Tarzan viimaks musta käest häälega, mis oli pooleldi sosin, kuid siiski kohutav.

Must sõdur värises, ta tundis, kuidas põlved nõrkesid. „Ta käskis meil seda teha," vastas sõdur anuva häälega.

„Kes käskis?" küsis Tarzan.

„Alamleitnant von Goss. Ta on ka siin," oli vastus.

„Hästi! Küll ma ta kätte saan," lausus Tarzan kibedalt.

„ Niisiis. Sa aitasid Wasimbut seina külge naelutada ja naersid koos teistega ta piinade üle."

Neeger värises ja vaarus. Tarzani häälest kajas talle surmaotsus. Sõna lausumata haaras ta nagu ennegi mehe kõri pihku ja see ei saanud piiksugi teha. Inimahvi lihased tõmbusid kokku, neeger tõusis üles kui väike laps ja mitte ainult üks kord. Viimaks joonistas lõdvaks jäänud surnukeha õhus poolkaare ja kukkus kuhugi rohu sisse. Ahvinimene pööras ümber ja hakkas kindral Krauti staabihoone poole astuma.

Maja taga silmas ta üksikut vahiposti. Must sõdur sammus seal eda-si-tagasi ning"]algis aeg-ajalt ümbrust. Tarzan hiilis lähemale. Viimaks pidi ta juba kõhuli roomama. Iga kord, kui sõdur vaatas sinnapoole, kus ahvinimene oli, tardus see liikumatuna paigale. Aga nagu mees

17

selja pööras, nii roomas ta kiiresti edasi. Viimaks oli Tarzan sõdurile nii lähedal, et võis talle kallale tungida. Kui sõdur jälle tema poole selja pööras, tormas Tarzan hääletult tema kõri kallale. Minut hiljem oli neeger surnud ja ahvinimene kandis laipa maja poole.

Maja alumine korrus oli valgustatud, ülemine aga pime. Läbi suurte akende nägi Tarzan suuremat eestuba ja väiksemat tagakambrit Suuremas toas seisis hulk ohvitsere, kes omavahel juttu ajasid. Seal oli ka neid, kes suurte kaartide pealt midagi uurisid või kirjutasid. Aknad olid lahti ja ta võis kõneldavat hästi pealt kuulata. See ei olnud kuigi huvitav, sest käis peamiselt Saksa võitude ülistamine Aafrikas js Euroopas. Mõni ohvitser näis olevat kindel, et Saksa sõjavägi, eesotsas keisriga on juba Pariisis. Seal kiruti kõvasti ka Belgiat, kes olevat vastupanu osutanud.

Tagapool, väiksemas toas,' istus laua ääres punase näoga mees. Tema selja taga oli veel mörti ohvitser, aga ees au andes kaks nooremat ohvitseri nähtavasti ettekannet tegemas. Kindral kuulas ettekannet vaikides ning mängis laual oleva õlilambiga Äkki koputati uksele ja sisse astus adjutant. Pärast auandmist kandis ta ette: „Härra kindral, preili Kircher on kohal!"

„Paluge ta siia," käskis kindral ja andis ohvitserile loa lahkuda.

Preili sisenes. Toas viibinud ohvitserid tõusid püsti ja tervitasid teda sõjaväelaslikult. Nende tervitusele vastas preili hapu naeratuse ja vaikele kummardusega. Vaatamata tema karedale ja osalt porisele ratsa-ülikonnale, paistis ta noor ja ilus. Ta näis olevat vaevalt üheksateist-kümnene.

Neiu lähenes lauale, mille taga istus kindral, ja ulatas talle taskust võetud kokkumurtud paberi.

„Istuge palun," lausus kindral. Keegi ohvitseridest ruttas talle tooli pakkuma. Kõik vaikisid, kuni kindral luges talle ulatatud paberit.

Tarzan jälgis läbi lahtise akna toas viibijaid ning püüdis selgusele jõuda, kes neist on hauptmann. Schneider. See oli raske ülesanne, sest toas oli kaks kaptenit. Mis aga neiusse puutus, siis Tarzan jõudis järeldusele, et see võis olla sakslaste luureosakonna teenistuses elik spioon.

Ilust hoolimata oleks ahvinimene võinud vallimägi kõhkluseta neiu ära kägistada Ta oli ju sakslane! Kuid seekord oli Tarzanil muud, tähtsamat teha Ta pidi kätte saama hauptmann Schneideri, küll pärast on aega noore spiooni kaela murda.

Kindral lõpetas paberi lugemise ja vaatas neiu poole.

„Hea küll," ütles ta spioonile ja pöördus oma adjutandi poole, kutsuge major Schneider siia!"

Major Schneider! Tarzan tundis, kuidas karvad ta turjal püsti tõusid. Nad on ta siis juba majoriks ülendanud ning võib-olla just naise tapmise ja farmi hävitamise eest.

18

Adjutant laks käsku täitma. Toasolijad laskusid elavasse vestlusse. Tarzanile selgus sellest, et Saksa väed on Aafrikas suures ülekaalus ja Briti omad kannavad kaotusi. Ahvinimene seisis akna lähedal tihedas põõsas ja nägi tuppa väga hästi, kuid oli ise niivõrd varjatud, et isegi need, kes juhtusid temast mööduma, ei näinud midagi. Ta kartis siiski, et varsti ilmub patrull ja märgatakse vahisõduri puudumist ning siis algab põhjalik otsimine. Aeg oli kallis...

Kärsitult ootas ta, millal Schneideri järele läinud adjutant tagasi tuleb. Viimaks saabuski adjutant koos keskmist kasvu mehega, kel oli jõhkra inimese nägu ja paksud ülespoole keeratud otstega vuntsid. Kutsutu sammus kindrali laua juurde, seisatas ja andis au. Kindral vastas tervitusele ja pöördus neiu poole.

„ Preili Kircher, lubage tutvustada: major Schneider!" Tarzan ei viivitanud kauem. Ta hüppas aknalauale ja sealt otse laua juurde keisrile truude ohvitseride keskele. Nagu välk lendas põlev lamp vastu kindrali kõhtu. Too kukkus süttimiskartuses tooliga üle selja põrandale. Tuba jäi pimedaks. Kaks ohvitseri tormasid Tarzanile kal-lale. Üks neist sai tugeva hoobi näkku ja kukkus vastu teist. Neiu tõmbus nurka, ülejäänud ohvitserid hõikasid vahisõdureid appi. Toas valitses täielik segadus, mis ei valmistanud ahvinimesele mingit meelehärmi. Ta ei kaotanud Schneiderit silmist. Enne kui keegi üldse midagi ette võtta suutis, oli ahvinimene majori õlale haaranud ja aknast välja hüpanud. Kõik see sündis nii kiiresti, et toasolijad said asjast aru'al-les siis, kui sissetungija oli ohvriga lahkunud.

Esimene pilk kinnitas Tarzanile, et väljas polnud hädaohtu karta. Tä ruttas heinakuhilate poole. Schneider ei osutanud vastupanu ega teinud häält sel lihtsal põhjusel, et tugev käsi takistas hingamist. Viimaks ta kõri vabastati.

„Ära proovigi häält teha!" sosistas ahvinimene sakslasele. „Pigistan su kõri uuesti kinni."

Ettevaatlikult ja suurte raskustega jõudis Tarzan viimaks oma koormaga eelpostidest mööda. Alles džunglis pani ta Schneideri jalgeleja sundis teda enese ees astuma Nii liikusid nad lääne poole. Alles hilja öösel teisel pool raudteed tundis Tarzan end kindlamini, sest sakslased ei oska teda nii kaugele otsima tulla. Sakslane vandus ja torises ning küsis öise röövimise põhjust ja otstarvet. Ainus vastus, mille ta ahvinimeselt sai, oli odatorge. Röövija ajas majorit enda ees nagu siga, kuid siiski sellise erinevusega, et looma vastu oleks ta tundnud suuremat aukartust kui enda ees tammuva sakslase vastu.

Kuidas sakslasele kätte maksta, seda polnud Tarzan veel otsustanud. Nüüd, kui suurem hädaoht juba möödas oli, hakkas ta selle üle mõtlema. Selge oh ainult see, et kättemaks pidi surmaga lõppema. Nagu julgetel meestel ja suuremal osal kiskjaist, ei olnud ahvinimesel kavatsust oma ohvrit piinata. Nüüdne juhtum oli siiski imelik erand.

19

Metsinimese kaasasündinud õiglustunne nõudis võitlust mees mehe vastu, kuid tema kättemaks vajas rohkemat. See olevus tema ees peab kannatama nagu Jane Clayton oli enne surma kannatanud. Peale selle tahtis Tarzan, et sakslane tunneks samasugust hingepiina, nagu ta ise oli tundnud pärast naise surma. Hingepiin on ju suurem kui kehaline valu...

Tarzan sundis hirmunud sakslast kogu öö edasi minema. Hunn hakkas viimaks ära väsima. Tema vangistaja kohutav vaikimine mõjus närvidele. Oleks ta ometigi rääkinud! Üha uuesti katsus sakslane ahv-inimest oma küsimustele vastama meelitada, kuid asjata. Ainult terav oda surus talle selga, aga selle omanik ise vaikis kui haud. Veri nirises juba mööda sakslase keha, ta jalad valutasid hirmsasti. Ta vaarus edasi ja kukkus tihti — nagu ainult selleks, et armutu oda võiks teda uuesti jalule sundida.

Alles hommikul jõudis Tarzan otsusele. See tuli talle pähe nagu taevast. Pikkamisi ilmus ta näole naeratus, mis ka kohe kadus. Ta kahtles, kas ohver jõuab veel vastu võtta seda, mis ta talle määras. Ees ootas jõgi, üle mille ta oli eelmisel päeval tulnud. Seal oli ka metsloomade joogikoht, kus sai kergesti saaki tabada. Joogikohale lähenedes hoiatas Tarzan sakslast ja mehed liikusid ettevaatlikult edasi. Varsti märkas ahvinimene põtru, kes parajasti joogikohalt lahkusid. Ta tõukas Schneideri põõsa taha ja kükitas ka ise tema kõrvale. Siin võis sakslane oma vangistajat esimest korda korralikult silmitseda, sest ööpimeduses oli see võimatu, aga valges ei andnud Tarzan selleks aega Nähes alasti ahvinimest, selle hiigellihaseid ja relvi, valdas Schneiderit pöörane hirm. Seda oli siiski vähe, võrreldes sellega, mida ta veel tundma pidi.

Kes see alasti olend, valge metslane on? Ainult kord oli vang kuulud teda rääkimas. Ja saksa keeles, puhtas saksa keeles moel, mis kinnitas, et ta polnud metslane! Nüüd vaatas ta oma vangistajat tardunud pilguga, nagu kärnkonn vaatab madu, enne kui viimane ta alla neelab, ahvinimese ilus päevitunud täiuslik keha oli ootamas marmorkuju poosis. Põdrad tulid agamööda lähemale. Esimesena lähenes vana isa-põder ja selle järel noor lihav emapõder. Schneider nägi, kuidas tema kõrval seisva olendi lihased pingule tõmbusid, kuidas ta tegi hiigel-hüppe ja osutus otse noore põdra turjal olevaks. Samal ajal kuulis ta looma ründava hiiglase suust karjet, mis oleks sobinud rohkem kiskjale kui inimesele. Schneider oleks hirmust peaaegu karjatanud, sest see, mida ta nägi, oli äärmiselt elajalik.

Põder oli tapetud. Tarzan ja tema vang said liha. Ahvinimene sõi liha toorelt, kuid lubas sakslasel tuld teha ja oma osa küpsetada. Pärast sööki puhkasid nad hilise pärastlõunani ja jätkasid siis teekonda. Kuhu nad minemas olid, seda sakslane ei teadnud. See oli talle kõige irmsam. Ta laskus Tarzani ette põlvili ja palus selle kohta selgust. Vas-

21

tus oli ikka endine: oda tungis Schneideri ihusse ja sundis edasi minema Iga kord, kui hunn peatus, kordus sama võte.

Kolmanda päeva lõuna ajal jõudsid nad pärale. Tarzan sundis sakslast mööda järsku mäekallast üles ronima Schneider ei teadnud veel ahvinimese kavatsusi. Alles siis, kui nad mäe otsa jõudsid ja nende jalge ees avanes sügav org, hakkas sakslane midagi hirmsat aimama. All orus seisis üksik puu ja oru teises otsas voolas välke ojake. Org

oli järskudest kaljudest piiratud ja ühtki väljapääsuteed polnud kusagil märgata. Tarzan viipas sügava oru põhja suunas, kuid Schneider taganes hirmunult.

Tarzan võttis sakslase kinni ja lükkas oru poole. „Mine alla," käsutas ta. See oli teine kord kolme päeva jooksul, kui Tarzan rääkis vangiga. Ahvinimese kohutav vaikimine oli hunni hirmutanud rohkem kui teadmatus oma saatuse kohta ja terav oda, mis oli tihti temasse tungimas.

Äärmine hirm täitis sakslase metsiku südame, kui ta alla orgu vaatas. Ta oleks siiski peaaegu alla roninud, kui Tarzan poleks teda peatanud. „Ma olen lord Greystoke," ütles ta Schneiderile. „See oli minu naine, kelle sa waziride maal tapsid. Said nüüd aru, miks ma sulle järele tulin? Mine!"

Sakslane vajus põlvili. „Ma ei tapnud sinu naist!" karjus ta surmakartuses. „Anna armu! Ma ei ole tapnud sinu naist. Ma ei tea sellest midagi..."

„Mine alla!" katkestas Tarzan oda kõrgele tõstes sakslase asjatu palve. Ta teadis, et Schneider valetas, kuid ei imestanud selle üle. Mees, kes tappis põhjuseta, võis surmahirmus ka kergesti valetada. Kuid sakslane jätkas palumist. Ahvinimese kannatus lõppes ja ta ajas torgete ähvardusel sakslast allapoole. Nähes, et vastupanu on asjatu, hakkas Schneider alla ronima. Tarzan jälgis teda ja aitas tal ületada hädaohtlikumaid kohti. Viimaks nad peatusid, kui oru põhjani jäi veel paarkümmend jalga. „Ole nüüd tasa!" käskis Tarzan ja osutas käega teise suunda, kust paistis tunnelisuu. „Seal tunnelis magab näljane lõvi. Kui sa jõuad taamal oleva puu otsa enne, kui lõvi sind märkab, võid veel mõne päeva elu nautida — vähemalt nii kaua, kuni näljast nõrkenuna puu otsast alla pudened. Ükskord nõrked ja kukud alla ikkagi. Siis tuleb inimsööja Numa ja pistab su nahka. See on Numa viimane toit"

Ahvinimene lükkas sakslase alla kaljunukilt, millel nad seisid.

„Nüüd jookse!" hüüdis ta kukkuvale sakslasele järele.

Schneider värises hirmust, kuid pistis jooksu. Ta oli peaaegu puu juurde jõudnud, kui tunnelist kostis tigeda lõvi möirgamist. Silmapilk hiljem ilmus sealt inimsööja, kes kohe sakslase poole tormas. Schneider oli juba puu alumistele okstele roriinud, kui lõvi selleni jõudis. Jälle oli saak otse Numa nina alt ära pääsenud, mis pani näljase looma vihaselt möirgama.

21

Tarzan vaatas seda võidujooksu elu ja surma peale naudinguga. Siis pööras ta ümber ja hakkas tuldud teed mäeharjale tagasi minema. Selja taga kuulis ta lõvi tigedat möirgamist ja puu otsas kükitava mehe vandumist. Mäeharjale jõudnud, pööras ta end ümber ja vaatas alla orgu. Kõrgel puu otsas istus sakslane ja puu all passis näljane lõvi;— ta ootas saaki.

Ahvinimene suunas oma näo päike Kudu poole. Kuuldavale tuli suurte ahvide metsik võiduhüüe, kohutavamgi sellest, sest tuli inimese kõrist.

III. Saksa rindel

Tarzani kättemaks polnud täielik. Maailmas elas veel miljoneid sakslasi — piisavalt, et anda ahvinimesele hävitamistööd kogu eluks, aga ebapiisavalt, et tasuda kaotuse eest, mis oli talle korvamatu. Miljonite sakslaste surm ei tooks tagasi armsa olendi elu, mille hävitamise eest ta oli kättemaksu vandunud.

Sakslaste laagris oli ta kuulnud, et inglased saavad Aafrikas kaotuse osaliseks. Algul ei andnud ta sellele teatele suuremat tähendust. Kas polnud ükskõik, kes võidab? Naise surm ning sellele järgnenud mure ja lein olid teinud ahvinimese ükskõikseks kõige vastu peale kättemaksu. Naine oli talle olnud ainus tugevam side välisilmaga

Nüüd oli see katkenud. Ta oli üksi ning jäi inimeste ja rahvaste vahelistes võitlustes ainult tummaks tunnistajaks.

Vähemalt oli tal niisugune tunne.

Nüüd oli Tarzan kindel, et Schneideril põgenemisvõimalust pole, ning ta läks jahile. Ta teadis, et rinde läheduses, kus peaaegu vahetpidamata kõlasid püssi- ja kahuripaugud, on raske saaki leida Seepärast siirdus ta mägedest suurima, Kilimandžaaro ümbrusse. Aegajalt tuli tal jahil olles meelde sakslane, kelle ta puu otsa kükitama jättis. See lõbustas teda ja pakkus ühtlasi rahuldust. Oli hea teada, et tema naise tapja istub vangis ja valvuriks on näljane lõvi. Varem või hiljem kukub sakslane puu otsast alla ja siis saab Numa süüa. Tarzan kahtles, kas lõvi on puu alt juba tunnelisse läinud ja kas sakslane, kes tingimata pidi janu kannatama hakkama, julgeks puu otsast alla tulla ja oja juurde minna. Ta kujutles, kuidas Schneider puu juurde tagasi jookseb. Et sakslane lõvi tähelepanu enda peale tõmbamata puu otsast oja juurde ei saa minna, selles oli Tarzan veendunud. 1

Kuid nauding Schneideri kurvast käekäigust jäi aegamööda tagaplaanile ning Tarzan leidis end üha sagedamini mõtlemas Briti sõdurite saatusele. Eriti häiris teda teade, et inglaste jõud on väiksemad ja kaotused suuremad kui sakslastel. Ja pealegi parastasid sakslased Briti

kaotust. Kõigele vaatamata oli tal siiski võimatu unustada, et oli inglane ja mitte ahv, kelleks ta end kujutleda tahtis. Viimaks kasvas Tarzani rahvustunne nii kangeks, et ta tundis end lausa väejooksikuna, kes mägedes rahulikult jahti peab, samal ajal kui sakslased vaevalt päe-vateekonna kaugusel tema isamaa poegi tapavad.

Mõte minna tagasi sakslaste laagri poole tärkas ta peas ootamatult. Mida ta seal tegema hakkab, seda ta veel ei teadnud, aga küllap ta leiab võimaluse sõjategevuse piirkonnas Saksa väeülemale võimalikult palju kahju tuua. Tarzani teekond viis mööda orust, kuhu ta Schneide-ri oli jätnud. Loomulikule uudishimule järele andes otsustas ta minna oru nõlvale vaatama, mis seal vahepeal on juhtunud. Mäeharjale jõudnud, nägi ta, et puu, kuhu sakslane oli jäänud, oli tülli. Ta võttis suure kivi ja viskas selle orgu. Vaevalt oli kivi oru põhja langenud, kui tunnelist väljus lõvi. Kuid missugune lõvi! Kahe nädala eest oli Tarzan sinna müürinud lõvi, kes oli täis elu ja jõudu. Nüüd aga ilmus nähtavale kõhn loomake, kes vaevu oma jalgadel seisis ja liikus edasi kahele poole vaarades.

„Kus on sakslane?" karjus Tarzan ülespoole vahtivale lõvile. „Mis sa temaga tegid? Kas oli hea kõhutäis või oli ta ainult kimp luid, kui puu otsast alla kukkus?"

Numa ainult urises, sest möirgamiseks polnud tal enam jõudu.

„Sa näid näljane olevat, Numa," jätkas ahvinimene. „Küll on sul ikka nälg olnud, et oled ära söönud rohu ja isegi puukoore nii kõrgelt, kui ulatasid. Kuidas sulle järgmine sakslane meeldiks?" Tarzan lahkus naeruga ora nõlvalt.

Mõni minut hiljem nägi. ta põder Barat, kes rahulikult puu all lamas. Et ahvinimene oli näljane, tappis ta looma kiirete liigutustega ning asus saaki sööma. Varsti aga kuulsid ta teravad kõrvad kergete sammude lähenemist.

Kui Tarzan ümber pööras, nägi ta läheduses ligemale hiilivat hüään Dangot.

Ahvinimene urises ähvardavalt, võttis maast kuivanud oksa ja viskas tulijat. „Käi minema, raipesööja!" karjus ta hüäänile. Kuid Dango oli näljane ja pealegi suur tugev loom, kes vastas Tarzanile urisemise ja kihvade paljastamisega. Lahkumise asemel kavatses ta mehele kallale tungida. Tarzan tundis Dangot hästi, ta teadis, et näljane loom kogub julgust, ja oletades, et loomal on varemgi olnud tegemist inimestega,

julgeb ta viimaks rünnata. Et olla valmis ennast kaitsma, asetas Tarzan oda enese kõrvale löögivalmis.

Ahvinimene ei kartnud. Sündinud ja kasvanud džunglis hädaohtude keskel, oli ta nendega kui igapäevastega harjunud. Ta võttis kõiki džungliolendeid niisugustaia, nagu nad olid. Ehk küll elu ürgmetsas on täis hädaohtlikke silmapilke, ei ole see siiski hädaohtlikum kui meil maal või suurlinnades. Vähemalt mitte sellele, kes on nende seas kasvanud

23

ja nendega eluaeg võidelnud. Tarzan oli valmis tapma kõiki, kes ta teele risti ette astusid. Kui olukord nõudis ja võimalus oli, võitles ta isegi Numa vastu. Kuid ta ei pidanud ka häbistavaks lõvi eest põgeneda, kui selleks vajadus oli. Tarzan oli džungliolevustest kõige julgem, keegi ei olnud seal temast targem. Need kaks asjaolu andsidki talle võimaluse elada džunglis.

Dango oleks vastasele kallale tunginud, kuid teda peatas ahvinime-se urin. Inimese suust tulev urin oli hüäänile kohutavaim hääl maailmas. Loom oli rünnanud naisi ja lapsi, oli hirmutanud mehi eemale nende öistest laagrituledest, kuid kunagi polnud ta näinud sellist meest, kelle hääl tuletas meelde "rohkem tigeda Numa kui hirmunud inimese karjatust.

Tarzan lõpetas lõunasöögi ja tahtis juba üles tõusta, kui peas tärkas uus mõte. Ta võttis ülejäänud osa põdrast, heitis selle õlale ja hakkas lõvi koopa poole sammuma. Dango, kes ei olnud veel inimese ründamiseks küllalt julgust kogunud, jälgis Tarzani tegevust. Ta nägi, et lootused põdrast osa saada haihtusid, mis kasvatas ainult viha. Ta hiilis ahvinimesele järele ja tungis siis sellele kallale.

Näis, nagu oleks Tarzanil olnud silmad ka kukla taga, sest ta viskas põdrajäänused kiiresti maha ja tõstis löögivalmis oda. Käsi, mis oda hoidis, liikus tahapoole ja silmapilk hiljem lendas tapariist vuhinal kallaletungiva Dango turja. See oli raipesööja silmapilkne lõpp.

Tarzan tõmbas oda hüääni kehast välja ja sidus selle enda selga endisele kohale. Siis võttis ta mõlemad loomakorjused selga ning jätkas teekonda mäeharjale.

Lõvi magas puu varjus. Kuulnud Tarzani häält, tõusis ta püsti ja vaarus sinnapoole, kus inimene seisis. Nõrkusest hoolimata uwses ta oma vaenlase peale tigedalt. Nähtavasti ei olnud nälg teda veel taltsutanud. Tarzan heitis põdra ja hüääni korjuse alla orgu. „Söö, Numa!" karjus ta lõvile. „Söö ja saa jälle tugevaks. Võib-olla läheb mul sind tulevikus veel vaja" Ta nägi, kuidas lõvi sai liha silmates uue elu ja minut hiljem suured tükid põdraliha Numa tühja kõhtu kadusid.

Järgmisel päeval jõudis Tarzan kohta, kus ta võis Saksa rinnet näha. Kõrgelt tiheda metsaga kaetud mäetipult võis ta vabalt silmata Saksa rinde paremat tiiba ja Briti sõdurite positsioone selle taga Tarzani terav silm nägi kohe selliseid üksikasju, mida ainult kõige tähelepanelikum vaatleja oleks märganud. Ta nägi osavalt varjatud kuulipilduja-pesasid ja vaatluspunkte kahe rinde vahel.

Allpool laiuvat lahinguvälja uurides kuulis Tarzan kuulipilduja- ja suurtükitule vahel kaunis lähedal üksikut püssipauku. Ta teadis kohe, et see oli sakslaste snaiper, kes oli pandud kauge maa pealt vaenlasi tulistama. Tarzan ootas järgmist lasku, et teha kindlaks, kust mees laskis. Kui see kõlas, teadis ta, kuhu poole minna. Tasa ja pikkamisi nagu panter hiilis ahvinimene laskja suunas. Hoolimata sellest, et ta ei vaa-danudki

24

oma jalgade ette, ei reetnud tema astumist üksi praksuv oks ega veerev kivi, nagu oleks jalgadel olnud nägemisvõime.

Varsti jõudis jälitaja põõsastikust kaljuseina äärde, kust alla vaadates nägi umbes viiskümmend jalga eemal väikse künka taga Saksa sõdurit lamamas. Sõdurit varjas mõni põõsas ja kivimürakas. See oli nähtavasti hea laskur — ega muidu oleks teda nii kaugele oma rinde taha paigutatud. Ta laskis väga soodsalt positsioonilt üle oma meeste peade inglaste pihta, kes kaugemal lagendikul olid. Sõduril oli pikksilmaga varustatud kauglaskepüss ning binokkel, millega ta laskude vaheajal vaenlase rinnet jälgis. Tarzani kohale jõudes oli ta parajasti kas viimase lasu tulemusi vaatlemas või otsimas uut sihtmärki. Ahvinimene vaatas samuti lahinguvälja ja nägi mitut head võimalust üksikuid inglasi kirbule võtta.

Nähtavasti oli hunn tulemustega rahul, sest ta võttis uuesti püssi, asetas selle palgesse ja valmistus hoolega sihtima. Samal silmapilgul kukkus sihtijale ülalt kaljunukilt kaela päikesepruun suur kogu. Ükski heli ei andnud märku selle lähenemisest ning sakslasele jäigi saladuseks, kust ja kuidas see kogu ta peale kukkus. Sõdur tundis ainult, kuidas raudsed sõrmed kõri pigistasid ja hing silmapilk kinni jäi. Pärast seda ei tundnud ta enam midagi... Tarzan laskis aegamisi sõrmed lahti — kütt oli surnud.

Ahvinimene jäi surnukeha juurde lamama ja vaatas enda ees lagendikul avanevat Lähedal, otse mäe jalamil olid sakslaste jooksukraavid. Ta nägi seal sõdureid ja ohvitsere liikumas. Otse enda ees, samuti päris lahedal nägi ta kuulipildujat, mis oli osavalt madala muldvallj ja põõsaste taha peidetud ja mis vahetpidamata tuld andis. Kuulipildujale oli leitud suurepärane koht ja selline laskenurk, et vastasel oli selle asukohta peaaegu võimatu kindlaks teha.

Tarzan jälgis lahinguvälja, tema sõrmed mängisid maas otstarbetult vedeleva püssiga. Siis köitis tema tähelepanu püss ning ta hakkas uurima selle ehitust. Ahvinimene silmitses jälle sakslaste kaevikuid, mõõtis silmadega maad nendeni ning seadis püssile uue laskekauguse. Nähes, et püssis oli padruneid, surus ta kaba vastu õlga ning sihtis. Tarzan oli hea laskja. Kunagi tsiviliseeritud ilmas elades oli ta pidanud sõpradega tihti suuri loomi jahtima. Peale kiskjate oli la lasknud loomi ainult siis, kui oli nälg või kui ta oli hädaohus. Kuid ta oli end tihti lõbustanud sellega, et keegi viskas midagi õhku ja ta lasi selle puruks. Nii oli Tarzan aja jooksul kujunenud täpsuslaskjaks, ilma et oleks seda isegi märganud.

Nüüd peab ta jahti suurkiskjate peale! Ta näole ilmus pikaldane naeratus, kui sõrm päästikule vajutas. Kõlas tuhm pauk, hunn kuulipilduja juures nõksatas ettepoole ja jäi liikumatuks. Kolme minuti jooksul olid ka teised kuulipilduja juures askeldanud mehed vaikseks tehtud. Siis nägi Tarzan lähedal olevas kaevikus liikumas Saksa ohvitseri,

kellele järgnes kolm sõdurit. Ta hoolitses järgmiste laskudega selle eest, et ükski neist neljast ei oleks võinud seletada, kust tulid saladuslikud lasud, mis niitsid maha mehi vaenlase eest täielikult varjatud kaevikus.

Tarzan sihtis uuesti paremal asuvat Saksa kuulipildujat. See oli samuti hästi varjatud ja täristas vahetpidamata. Külma südamega laskis ta maha kõik sakslased, kes laskeriista juures olid. Nüüd oli juba kaks kuulipildujat vaikima sunnitud. Äkki märkas ahvinimene, et mäejalamilt jooksis hulk mehi kaitsekraavi poole. Hästi sihitud kuulid tapsid neist mitu. Nüüd hakkasid ka sakslased mõistma, et midagi on korrast ära — kusagil varjab end eriti osav laskur. Aga kus? Algul uurisid nad rinnetevahelist ala, kuid seal ei paistnud kedagi.

Keegi ohvitseridest sirutas pea üle kaitsekraavi ääre ja vaatas Briti rinde poole. Korraga kõlas üksik pauk ja ohvitser kukkus kuklahaava tõttu tagasi kaevikusse. Nüüd oli sakslastel asi selge. Seda kinnitas kuul, mis oli läbinud ohvitseri pea ja

kaitsevalli kinni jäänud. Üks sõdur urgitses kuuli välja ja siis veendusid kõik, et see on samasugune nagu neil endalgi. Selline avastus tegi mehed rahutuks. Sõdurid roomasid piki kaitsekraavi kahele poole laiali, et viia teade, ülemusele. Tarzan jälgis neid. ning múlleles. Tema vemp õnnestus igati. Ta oli üksinda peatanud tegevuse rindelõigul ja pannud ülejäänud väeosa kihama. Oli näha, et mitmel pool tõsteti periskoobid üle kaitsekraavi ääre. Otsiti vist kohta, kust surmakuulid olid tulnud. Nähtavasti see varsti leiti, sest kohale toodi kuulipilduja ja sihiti Tarzani poole. Enne aga, kui sakslased jõudsid laskma nakata, oli kogu kuulipildujameeskond tundmatutest kuulidest toonelasse saadetud. Kuid laskeriista juurde ilmusid uued mehed, nähtavasti vastumeelt, ohvitseride käsul. Samal ajal pöörati Tarzani poole veel paar kuulipildujat ja minut hiljem sadas mäekünkale, kus ta lamas, kuule nagu rahet.

Tarzan sai aru, et tal on üksinda mõttetu vastu panna, laskis juma-lagajätupaugu sakslaste pihta, viskas püssi ära ja lahkus sellest kohast. Ära minnes kuulis ta, kuidas sakslased lasksid mitmest kuulipildujast ja püssidest tühja kohta. Laskmine kestis kaua. Ahvinimene naeris sakslaste üle, kes kallist laskemoona asjata raiskasid.

„Nad on maksnud juba kallist hinda seinale naelutatud Wasimbu ja tema tapetud kaaslaste eest," mõtles Tarzan endamisi, „kuid Jane'i surma ei suuda nad kunagi lunastada, ka siis mitte, kui ma tapaksin nad kõik."

Pärast pimenemist läks Tarzan sõdivatest vägedest ringiga mööda ning jõudis inglaste poolele. Ta jätkas teed, kuid nüüd juba otse Inglise vägede pealaagri poole. Hääletult nagu vari liikus ahvinimene eelpostidest mööda, ta jättis selja taha ka lähikonna valvurid. Keegi ei näinud teda, keegi ei teadnud, et Tarzan oli laagrisse tulnud.

27

Teise Rhodesia diviisi peastaap asus eesliinist küllalt kaugel ja vaenlase vaatluspunktide eest võrdlemisi hästi kaitstud kohas. Seal oli isegi võimalik laternaid kasutada. Kolonel Capell istus laua ääres, millel lebas avatud maakaart nõrga laternatule valgel. Ta rääkis parajasti ohvitseridega, kes seisid laua kõrval kasvava suure puu all. Mõne sammu kaugusel põles lõke, mis oli sakslastelegi näha. Aeroplaane ei olnud sõjas veel vaatluste tegemiseks kasutusele võetud.

Ohvitseri jutust selgus, et sakslastel oli suur ülekaal ja kõik, mis Briti väed selles olukorras teha võisid, oli katsuda oma positsioone säilitada. Edasiliikumisest ei võinud juttugi olla. Nad olid küll mitu korda katsunud, kuid olid iga kord sunnitud suurte kaotustega taganema. Sakslastel olid eriti hästi varjatud kuulipildujad, mille asukohta oli väga raske kindlaks teha. See tegi vana koloneli meeleolu hapuks, nii hapuks, et ta rääkis nendest kuulipildujatest jutuajamise sees tihti.

„Täna pärast lõunat juhtus midagi, mis sundis Saksa rinde üht osa ' vaikima," rääkis keegi nooremohvitseridest. „Ma juhtusin sel ajal parajasti vaatleja olema. Kuid ma ei saanud aru, mis segaduse põhjustas. Kindel, et neil oli oma kaevikutes tuline kurat. Kogu nende pahema tiiva tegevus peatus mõneks ajaks — muidugi meie suunas. Näis, nagu oleks neile keegi selja tagant peale tunginud. Näha polnud muidugi midagi. Ma ju teatasin sellest teile, sir. Küll need tobukesed pikkisid kuulidega mäenölvakut enda taga. Nägin, kuidas kuulid maad künd-gid. Ei mõista, mis see võis olla?"

Puulehed kahisesid ja silmapilk hiljem laskus puult painduv pruu-ninahaline olend ohvitseride keskele. Kõigi käed haarasid kohe püstolite järele, kuid rohkem ei liigutanud end keegi. Kõik vaatasid imestuse ja arusaamatusega peaaegu alasti valget meest, kelle nahalt peegeldusid vastu laagritule nõrgad kiired ja kes kandis äärmiselt algelist varustust. Tulija pilk oli suunatud kolonelile.

„Kes, kurat, sina oled?" küsis kolonel tigedalt. „Tarzan, Ahvide Tarzan," vastas tulija rahulikult. „Oo, lord Greystoke!" hüüdis üks major, kes ettesirutatud kätega Tarzani juurde astus.

„Sina, Preswick!" vastas Tarzan .majori kätt surudes. „Ma ei tundnud sind ära," vabandas major. „Kui sind viimast kor da Londonis nägin, olid sa ülikonns. Midagi päris teistsugust — eks ole? Arvan, et sa pead ka seda tunnistama."

Tarzan muheles ja pöördus koloneli poole. „Ma kuulsin teie jutuajamist ja tean sellest asjast ka midagi, sest ma tulen parajasti sakslaste tagalast. Kas ma saan teile kuidagi abiks olla?"

Kolonel vaatas küsivalt major Preswicki otsa, kes mõistis oma kohust ning esitles ahvinimest oma ülemusele ja teistele ohvitseridele. Pärast tutvustamist rääkis Tarzan põhjustest, mis panid teda sakslaste vastu tegutsema.

27

„Ja nüüd tulite muidugi siia, et meiega ühineda?" küsis kolonel.

Tarzan raputas pead. „Mitte alaliseks. Ma pean võitlema omamoodi, kuid võin teid siiski aidata. Ma võin iga kord, kui soovite, minna Saksa rindele."

Nüüd oli koloneli kord pead raputada. „See ei ole nii lihtne, nagu teie arvate. Läinud nädalal kaotasin kaks paremat ohvitseri luureosakonnast Nad proovisid pääseda Saksa tagalasse — mõlemad olid vilunud mehed, kuid katse maksis neile elu."

„Kas see on raskem ülesanne, kui tulla Briti rindele?" küsis Tarzan.

Kolonel tahtis midagi vastata, kuid äkki näis mingi mõte talle pähe tulevat. „Kes teid siis tõi?" küsis ta. „Kes lubas teil tulla läbi eelpostide ahela?"

„Ma tulin lihtsalt läbi Saksa ja teie eesliini ning läbi selle laagri," vastas Tarzan. „Kui soovite, saatke küsima, kas keegi on mind näinud."

„Kuid kes teid saatis?"

„ Tulin üksi," vastas Tarzan ja sirutas end täies pikkuses välja. „Kui teie, tsiviliseeritud inimesed, tulete džunglisse, siis olete nagu surnud elavate seas. Väike ahv Manugi on teist targem. Imestan, et te siin üldse elus olete. Selleks annab nähtavasti võimaluse teie suur arv, sõjariistad ja võime mõelda. Ainult need päästavad teie elu. Oleks mul mõnisada ahvi teie mõtlemisvõimega, siis ajaksin sakslased siit merre nii ruttu, kui viimased neist joosta jõuaksid. Hea teile, et need tummad hiiglased ei oska ühineda. Kui nad seda oskaksid, oleks Aafrika vabastatud kõikidest inimestest ja valge mees poleks kunagi rannikust nii kaugele sisemaale pääsenud. Siin ei oleks ka musti. Kuid millega võiksin teid abistada? Kas soovite teada, kus asuvad mõned sakslaste kuu-lipildujapesad?"

Kolonel kinnitas, et seda ta soovib. Silmapilk hiljem näitas Tarzan neile kolme kuulipilduja peidukoha. Need juhtusid olema just samad, mis inglastele kõige rohkem tüli tegid. „Seal on nende nõrgim koht," ütles ahvinimene ja näitas üht paika sakslaste eesliinil. ,,Seal on koha sisse võtnud mustad sõdurid, kelle ees on kuulipildujad, mida käsitsevad valged. Kuid oodake! Mul on plaan küps. Vallutage see osa siin sakslaste kaitsekraavist ja pöörake nende kuulipildujad nende eneste vastu."

Kolonel Capell puhkes naermata raputas pead: ,,Näib väga kerge olevat..."

„See on kerge, kerge minule!" vastas ahvinimene. „Ma võin selle osa sakslaste kaevikuist tühjendada ühegi pauguta Ma olen kasvanud džunglis, tunnen sealseid olendeid, elu, gomangani musti niisama hästi kui teisigi. Võite oodata mind järgmisel ööl," ja Tarzan pööras ümber, et ära minna.

„Oodake!" hüüdis kolonel. „Ma saadan teiega eelpostideni ohvitseri kaasa."

28

Tarzan naeratas kergelt ja lahkus. Mõne aja pärast läbi laagri liikudes nägi ta väikest meest, kes paistis uppuvat ohvitseri suurde sinelisse. Müts oli tal hästi silmile

tõmmatud ja ülestõstetud sinelikrae varjas ta nägu veelgi rohkem. Tarzan vaatas möödaminnes meest ja kui laag-ritule valgus tema näole langes, näis võõras talle hoopis tuttav olevat Mõni ohvitser, keda olen Londonis näinud, arvas Tarzan ning sammus edasi. Natukese aja pärast oli ta juba Briti eesliinilt lahkunud ja mitte ükski arvukatest vahipostidest polnud teda märganud.

Peaaegu kogu öö liikus ta Kilimandžaaro madalatel nõlvadel. Niiviisi peaaegu otsesihis ja kiiresti sai ta ööpimeduses tõtata üksnes tänu instinktile. See, mida ta mäestikust nüüd otsis, ei olnud kohad, kustkaudu ta kõrgused kunagi ületanud oli. Umbes kolm tundi enne päikesetõusu tungis tema sõõrmeisse otsitavate lõhn. Nad olid nähtavasti kusagil läheduses. See rahuldas ahvinimest Ta ronis suure puu okstele, et veel mõni tund enne hommikut magada.

IV. Kui lõvi toideti

Päike Kudu oli juba päris kõrgel, kui Tarzan ärkas. Ta ringutas oma hiigellihaseid, lükkas sõrmed läbi tihedate juuste ja laskus puult alla. Mõni minut hiljem leidis ta jäljed, mida otsis. Need viisid kitsasse sügavasse orgu, kus jälgitavad-nähtavasti olidki. Varsti kinnitas seda ka lõhn. Tarzan liikus ettevaatlikult edasi. Mõne aja pärast jõudis ta paljale kaljule, kust silmas metssiga Hortat ja muid seesuguseid loomi. Ahvinimene võttis seljast vibu ja nooled. Viimastest valis ta välja kõige kohasema ja asetas selle vibule. Ta sihtis hoolega ja lennutas noole kõige suurema looma suunas. Teised nooled olid tal hambus. Vaevalt oli esimene nool sihtmärki tabanud, kui õhus vihises juba teine, kolmas,, neljas... Metsseakari oli esimestest nooltest ärevusse sattunud. Algul tardusid nad mõneks hetkeks paigale, kuid siis hakkasid sagima surnud või surevate kaaslaste ümber ning põgenesid lõpuks hirmsa karjumisega kaljude vahele. Maha jäi kuus surnud metssiga — saak oli nii suur, nagu Tarzan oli soovinud.

Tarzan laskus kaljult alla ja hakkas sigu nülgima. Tavaline tsiviliseeritud inimene oleks selle töö juures üksinda olles mõnd laulu ümisenud või vilistanud, kuid Tarzan ei teinud üht ega teist Vaikides, kiiresti ja osavalt tegi ta oma tööd. Jahipidamine oli tema alaline tegevus ja ei võinud niisugusena olla kergelt võetav. Seetõttu oligi nii, et kõike, mida Tarzan tegi, tegi ta innuga ja tõsiselt. Et ta sealjuures vahel nalja viskas, mõnikord otse kuratlikku, see tuli sellest, et oma eluviisist hoolimata oli ta inimene, mitte ahv või mõni džunglikiskja, kes vanaduses tõsiseks ja tigedaks muutub.

Ehkki Tarzan töötas kärmelt ja usinasti, olid kõik ta viis meelt valvel. Tema käed liikusid ja silmad vaatasid, kuid ka kuulmine ja haistmine olid samal ajal valvel. Haistmine just teataski ahvinimesele emalõvi Sabori lähenemisest Loom tuli pealttuule. Tarzan oli just viima-' selt sealt nahka võtmas ja sellepärast ei kiirustanudki enam. Kõik viis nahka olid koos — ta oli need igaks juhuks kokku pannud. Mõne sammu kaugusel seisis suur puu, mille oksad ulatusid töökohani.

Tarzan ei pööranud isegi pead sinnapoole, kust Sabor oli tulemas. Ta teadis, et lõvi on veel kaugel, mistõttu pole eriti kiire. Siiski teritas ta oma kõrvu, et kuulda, millal lõvi pärale jõuab. Kui viimane nahk oli võetud, tõusis ta püsti. Lõvi ei olnud veel näha, kuid kaugel ta ka enam polnud. Pikkamisi keeras Tarzan nahad ja ühe väiksema sea naha sisse. Lõvi ilmus nähtavale. Oli saabunud aeg. Väledalt kui kass ronis Tarzan puu otsa, asetas nahad lähedal olevale oksale, istus ise teisele ning hakkas kaasatoodud seast lõigatud lihatükki sööma. Sabor vaatas kord maas vedelevaid seakorjuseid, kord puu otsas istuvat olendit Esialgu ei osanud ta peale urisemise midagi teha. Kuid loom jäi viimaks rahulikuks ja asus lähima korjuse kallale.

Tarzan vaatas lõvi, kes sõi puu all tema tapetud siga, ning muigas, sest talle tuli meelde vaidlus ühe kuulsa jahimehega. Viimane oli väitnud, et lõvi ei söö vabaduses kunagi muud peale selle, mis ta ise on maha murdnud. Tarzan oli kinnitanud, et lõvi sööb vahel ka teiste tapetud looma. See oli muidugi nii, sest ahvinimene oli näinud nii Nu-mat kui ka Saborit isegi poolmädanenud raipe kallal.

Kui Tarzan oli kõhu täis söönud, asus ta uuesti töö kallale. Ta lõikas nahast umbes poole tolli laiusi ribasid ja õmbles nendega kaks nahka kokku. Nii sai valmis suur kott, mille ääre sisse tegi ta hulk auke. Aukudest pistis ta läbi pika kahest ribast kokkujätkatud rihma ja võis selle abil kotisuu kinni tõmmata. Ta valmistas sel moel veel neli väiksemat kotti. Kui viis kotti valmis sai, jäi üle mitu rihma, mis pidid leid-ma otstarbe edaspidi.

Töö oli tehtud. Tarzan viskas Saborit suure pähkliga ja naeris, kui suur loom ehmus sellest nii, et põõsastesse põgenes. Siis võttis ta järelejäänud liha ja asetas selle kõrgemale puuharude vahele ning lahkus, kotid seljas, mööda puid oru poole, kus oli vangis Numa.

Ettevaatlikult ronis Tarzan orulähedase künka harjale ja vaatas alla. Orus oli vaikne, Numat polnud kuskil näha.

Tarzan vedas ninaga õhku ja kuulatas. Kuigi ta ei tundnud lõhna ega kuulnud midagi, teadis ta, et lõvi on orus, muidugi tunnelis varjus, ning ta soovis, et loom magaks. Kui kõik olnuks tema soove mööda, saanuks ta oma kavatsuse täide viia.

Tasa ja targu hakkas ahvinimene orgu tulema. Ta hoolitses piinliku ettevaatlikkusega selle eest, et vähimgi heli ei annaks Numale märku kellegi lähenemisest.

30

Aeg-ajalt Tarzan peatus ja kuulatas. Kuulda ega näha polnud midagi ning ta jätkas laskumist. Viimaks jäi oru põhjani ainult paarkümmend jalga. Ta peatus ning mõõtis maad ja aega, mis kuluks, et oru keskel oleva puuni jõuda. Kui ta jõuab sellest poole läbida enne, kui lõvi ärkab, võib ta õnnelikult puuni jõuda ja on pääsenud, kui suudab orava osavusega puu otsa ronida. Kui aga lõvi tuleb tunnelist välja enne, kui Tarzan on poolele teele jõudnud, peab ta katsuma tagasi kaljuseinale pääseda. Mõlemal juhul pidi ta riskeerima ja ainult hea õnne korral oleks tema kavatsus teostunud. Ta kaalus mõlemat võimalust, sest mäletas väga hästi, kui vähe oli puudunud eelmisel korral lõvi saagiks langemisest.

Juba oli Tarzan oru põhjas. Ta oli sinna tulnud hääletult hagu vaim ja nagu kehatu olevus liikus ta puu poole. Pool hädaohtlikust teekonnast oli juba läbitud, kuid Numat polnud veel näha. Viimaks jõudis Tarzan puuni. Selle otsa ronides kahtles ahvinimene, kas lõvi üldse ongi tunnelis. Kuid kas oli võimalik, et suurel kassil oleks õnnestunud , sissekäigu eest kivid ära veeretada ja sealtkaudu välja pääseda? Või oli Numa surnud? See näis küll ebatõenäoline olevat, sest ta oli lõvile alles mõni päev tagasi toonud söögiks hüääni ja peaaegu terve põdra. Lõvi ei saanud nälga, veel vähem janusse surnud olla, sest orus oli vett küllalt.

Tarzan tahtis juba puu otsast alla tulla, et vaadata mis lõviga on juhtunud, kui talle tuli pähe teine mõte: lõvi tuleb kuidagi teisiti tunnelist välja meelitada. Ahvinimene laskis kuuldavale tasase urina. Silmapilk hiljem ilmus tunnelist Numa, kes oli valmis rahurikkujat maha murdma. Nähes puu otsas istumas Tarzanit, kelles tundis ära oma piinaja ja suurima vaenlase, sai lõvi meeletult tigedaks. Ta proovis üles ronida, kuid see ebaõnnestus ja tegi siis mitu hüpet Paar korda suutis lõvi haarata kinni oksast, kuid kukkus uuesti alla. Ebaõnnestumised ajasid ta aina tigedamaks. Loom urises ja möirgas juba päris metsikult Numa viha suurendas Tarzan õrritamisega: ta külvas

looma üle sõimusõnadega ning loopis teda kuivanud okstega. Nöhes Numa.asja-tut vaeva, naeris Tarzan ainult looma üle ja ootas tema väsimist

Viimaks tõusis ta puuoksale püsti ning harutas nööri lahti. Suure ma osa sellest võttis ta pahemasse kätte, jättes paremasse paar-kolm ringi ja nööri otsas oleva silmuse. Siis seadis ta selja vastu tüve, toetas kummagi jala eraldi oksale ning passis parajat juhust nöör alla visata. Õrritades uuesti juba natuke rahunenud lõvi oma ässitajat uuesti hüpetega kätte saama, suutis ahvinimene talle silmuse kaela heita ja nööri pingule tõmmata. Loom jäi õhku rippuma, ainult tagumised käpad puudutasid maad. Tarzan hoidis nööri pingul ja kaugenes ettevaatlikult puutüvest. Ta tahtis tõmmata lõvi nii kaugele, et käpad puuni ei ulatuks. Ahvinimene sidus nööri oksa külge nii, et ainult Numa tagumised käpad puud puudutasid. Siis viskas ta oma viis kotti kaugemale

31

maha ning tuli puu otsast alla. Numa tagus teda kinnipidavat nööri mõlema käpaga ja katsus seda hammaste vahele saada. Kartes nööri katkemist, pidi Tarzan tegutsema kiiresti.

Kõigepealt viskas ta kottidest suurima Numale pähe ja sidus selle talle tugevasti kaela ümber. See oli võrdlemisi lihtne ülesanne. Raskem oli toppida pisemaid kotte lõvile jalga. Tarzan pidi juba mitu korda jääma lõvi hiigelkäppade vahele. Viimaks said lõvi kõik neli jalga seanahast kottidesse topitud.

Selleks ajaks oli lõvi ka vastupanu lõpetanud. Loom rippus abitult nööri otsas. See tuli muidugi asjaolust, et nöör pigistas tema kõri ja mida elutumaks ta jäi, seda tugevam oli pigistus. Veel mõni silmapilk ja loom oleks surnud. See ei oleks Tarzani kavatsustega kooskõlas olnud. Ta hüppas ruttu puu otsa ja harutas nööri lahti. Siis tuli ta puu otsast alla ja avas silmuse niivõrd, et loom võis vabalt hingata. Numa silmade kohale lõikas Tarzan noaga paar väikest auku, läbi mille võis loom näha ja kustkaudu pääses kotti õhku.

Pärast Numa jalas olevate kottide paelte ülekinnitamist oli märatsevast' lõvist saanud abitu põder Bara, kes ei olnud kellelegi hädaohtlik. Nüüd tuli lõvile elu sisse. Ta hingas raskelt ja katsus ennast kottidest vabastada. Tarzan vaatas Numa rabelemist rahulikult pealt: ta oli kindel, et nii kotid kui ka rihmad, millega need olid seotud, peavad lõvi hiigellihaste pingutustele vastu. Kui Numa hingas juba korrapäraselt, hakkas ta kohutavalt möirgama. Ta võttis üha ette vabanemiskatseid. Kotid peas ja jalgade otsas hirmutasid looma äärmuseni, eriti näis teda ärritavat toore seanaha lõhn. Lõvi möirgas ja rabeles asjata hulk aega, kuni väsis ja jäi vaikseks. Hoolimata kogukusest ja hiigeljõust, ei ole lõvi kuigi vastupidav. Natukese aja pärast tõusis kiskja uuesti jalgadele ja hakkas taas rabelema. Kuid nüüd oli nöör korralikult kaela ümber seotud, see ei takistanud hingamist, aga oli kinnitatud nii tugevasti, et loom ei võinud jooksu pääseda.

Nööri teise otsa oli Tarzan sidunud puu ümber ning seisis ise kaugemal, oda löögivalmilt käes. Kas õnnestub lõvil kottidest vabaneda? Kui ei, on Tarzani töö end tasunud. Lõvi nägi meest, kes oli teda nii alatul viisil vangi võtnud. Looma viha oli piiritu, ta märatses kogu jõust. Kui ta kottidest jagu ei saanud, tahtis ta tormata lähedal seisva ahvinimese kallale. Numa tegi hiigelhüppe, kuid ainult selleks, et saada Tarzani odalttygev löök vastu pead ja nöörist selili paisatud. Neli korda tegi ta meeletu hüppe ja neli korda sai ta hoobi pähe. Katsed lõppesid talle alati alatu selilipaiskamisega. Viimaks sai loom aru, et asjata on üritada meest tabada ning alistus hirmsasti urisedes saatusele. Inimene oli taas võitnud džunglite kuninga, kellest oli saanud ahvinimese abitu vang, nii häbistav kui see ka metsade majesteedile ei olnud. Kui Tarzan nüüd kiskjale lähenes, taganes loom urisedes ega katsunudki enam rünnata.

32

Jätnud Numa puu külge rihma otsa, läks Tarzan tunnelisse sissekäiku kividest puhastama. See tehtud, tuli ta puu juurde tagasi. Lõvi oli vahepeal maha heitnud ning osutus nüüd otse ahvinimese teel olevaks. Mehe lähenedes urises Numa ähvardavalt ega mõelnudki teed anda. Tugev jalahoop külje pihta sundis teda teed vabastama. Mees päästis nööri puu küljest lahti ning katsus Numat tunnelisse ajada. Inimese ja kiskja vahel puhkes pooletunnine lahing. Lõvile tundus pealesurutav koera osa liiga häbistav ning ta pani viimseni vastu. Ägeda võitluse järel, kui jõud oli juba otsas, andis loom alla. Urisedes liikus ta edasi, ning lõpuks jõudsid mõlemad tunnelisse. Seal oli asi juba lihtsam — lõvi sammus Tarzani ees, ahvinimese oda hoolitses selle eest, et loomal ei olnud aega ega tahtmist seisma jääda. Nii jõudsid nad peagi tunnelist välja.

Värske õhu käes ja metsa lähedust tundes arvas Numa ajakohase olevat oma teed minna. Ta tegi võimsa hüppe ning pistis jooksu. Tarzan, kes veel käpuli tunnelis roomas, ei olnud asjade selliseks käiguks ette valmistatud. Ta kukkus kõhuli ja lõvi vedas teda umbes sada jalga mööda teravate kividega kaetud maad. Kui ta viimaks tigeda ja kõvasti kriimustatuna lõvi kinni pidada suutis, tahtis ta loomale tugevat keretäit anda. Karistus oli küll täielikult ära teenitud, kuid ahvinime-ne loobus samas sellest mõttest, sest Tarzanil ei olnud kommet tunnetele liigselt voli anda ega teha otstarbetuid tegusid.

Kui ta oli andnud veel Numale õpetust olla nööri otsas talutatav, hakkas džungli kirjutamata ajaloos kõige kummalisema paari — ees nööri otsas seanahast kottidesse topitud suur isalõvi ning järel nööris; kinni hoidev ja löögivalmis oda kandev valge ahvinimene — teekond.

See haruldane paar oli kogu päeva teel, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Lõvi oli märatsemast lakanud ning allus kangekaelselt urisedes enda vangistajale. Õhtuks oli loom väga väsinud, näljane ja janune, kuid ei sel ega järgmisel päeval ta toitu ei saanud. Teha lõvi pead katvasse kotti nii suur auk, et selle kaudu toita oleks olnud rohkem kui hädaohtlik, see tähendanuks vabastada looma parimad võit-lusvahendid — hambad. Tarzan lõikas lõvi suu kohale ainult nii suure augu, et see võis janu kustutada, ja viis looma jõe äärde. Siis sidus ta Numa puu külge ja otsis endale süüa, sõi ja ronis sama puu otsa, mille all lamas kinniseotud lõvi.

Öö möödus vahejuhtumiteta Tarzan ärkas varahommikul ja asu^ oma vangiga kohe teele. Nad liikusid võrdlemisi kiiresti läbi Kilimand-žaaro jalamil olevate suurte metsade ida suunas. Lõvi hakkas oma saatusega juba enam-vähem leppima, kuid punnis siiski vahetevahel vastu. Metsakiskjad, kes seda imelikku paari nägid, seisatasid silmapilgu ja põgenesid siis kohkunult. Juba lõvi lõhn oleks väiksemad loomad pakku ajanud, kuid sellel oli veel ka imelik välimus, millist polnud džunglis keegi varem näinud. Imelikul olevusel oli lõvi lõhn küljes,

33

pealegi käis tema kannul tarmangani — see pilt oli ürgmetsa asukatele kohutav ja nad põgenesid nii ruttu kui võimalik.

Emalõvi Sabor, kes eemal džunglis eksles, haistis äkki imelikku lõhna. See oli tema lordi ja peremehe, Numa lõhn, mille sekka tungis ka valge ahvi tarmangani ja metssiga Horta oma. Imelik lõhnade segu, välgatas mõte Sabori peas. Ta otsustas asja lähemalt uurida ning ruttas sinnapoole, kust tuul lõhna ninasse oli toonud. Tarzan ja Numa kuulsid Sabori tulekut, sest tulija tegi kaeblikku näuguvat häält. See väljendas läheneja uudishimu, kuid ühtlasi ka kartust.

Tarzan seisatas ja jäi ootama, viskevalmis oda käes. Muidugi jäi seisma ka Numa. Lõvi tõstis pea ja urises tasa. Ahvinimene tahtis juba Numat odaga karistada, kuid

välja ilmus Sabor ja mitte üksi, nagu Tarzan arvas teda tulevat. Sabori kannul tuli väikesele lagendikule neli noort, kuid juba täiskasvanud lõvi.

Kui Tarzan oleks nüüd lõvid üles ärritanud, oleks kogu kari võitluseks tema vastu ühinenud. Numa seisis rahulikult ja silmitses džung-list välja tulnud perekonda. Ka ahvinimene seisis ja ootas, mida lõvid tegema hakkavad.

Emalõvi Sabor oli veel kaunis noor ja graatsiline, tema kannul tulnud pojad olid täiskasvanud ja ilusad, nagu ainult noored lõvid seda olla saavad. Kolm poega olid emased, neljas, kelle turja ehtis juba uhke lakk, oli isasena natuke suurem kui teised. Sabor peatus Tarzanist umbes saja summu kaugusel, kuna noored temast mõne sammu ettepoole astusid — siis jäid kõik viis seisma. Nende kõrvad olid sirutatud et-tepoole, nende pilgud ning kogu olemus väljendasid imestust ja uudishimu. Tarzan ei aimanud lõvide kavatsusi — kui loomadel neid üldse oli. Esialgu olid nad ainult uudishimulikud.

Nii seisid nad umbes minut aega. Siis häälitses lõvidest vanem emane tasakesi. Tarzani lõvi vastas sellele kohutava möirgega ning tegi järsu hüppe teiste juures seisva isase suunas. See ehmus, sest hüppaja välimus oli imelikult kohutav, ja põgenes džunglisse. Teised järgnesid talle, viimane oli Sabor. Numa tormas talle järele, tõmmates Tarzani kaasa. Viimaks õnnestus ahvinimesel lõvi kinni pidada. Algas võitlus. Tige ja ärritunud loom tormas Tarzanile kallale, kuid sai iga pealetungikatse eest hoobi vastu pead. Nii möödus tund. Siis lõvi väsis ja alistus jälle enda vangistajale. Ta oli näljane ja tige, kuid ahvinimese ülekaal sundis ta rahulikuks. Imelik oli see paar — valge hiiglane ja tema kõrval rahulikult äammuv lõvi—, kui hiljem teekonda jätkas.

Videvikus jõudsid nad Briti eesliini lähedusse. Nad oleksid pidanud juba varem sinna saabuma, kuid Saksa eelpostidest Iäbipääsemi-ne oli võtnud rohkem aega, kui Tarzan oli arvestanud. Briti eesliinist natuke maad eemal sidus ahvinimene lõvi puu külge ja jätkas ise teekonda. Oli juba pime. Ta möödus eelpostidest, ilma et ühestki neist oleks teda märgatud. Natuke aega hiljem ilmus ta järsku ja hääletult

34

nagu vaim kolonel Capelli juurde nõupidamisele kogunenud ohvitseride keskele. Ohvitserid ehmusid nagu eelmisel korralgi, kuid nähes, kes tuli, naersid ainult. Kolonel Capell aga raputas pead.

„Kurat võtaks!" ütles ta ärritatult. „Käsin maha lasta äraandja, kes teid siia laseb. On narrus välja panna eelposte ja siis näha, et mees tuleb neist läbi kui vari. Ei, nii ei lähe!"

Tarzan naeratas heatahtlikult: „Ärge süüdistage kedagi vahipostil olijaist, sest ma ei ole ju inimene. Ma olen tarmangani. Iga mangani võib, kui tahab, siia laagrisse tulla, ilma, et keegi teie meestest teda märkaks. Oleks teil manganid vahtideks, ei pääseks siia viärkamatult keegi."

„Kes need manganid on?" küsis kolonel. „Võib-olla ma võtan selle kerjustekarja enda teenistusse."

Tarzan raputas pead: „Võimatu, sir. Manganid on suured ahvid — minu rahvas. Kuid teie ei saa neid kasutada. Nad ei suuda püsida kuigi kaua ühe asja või kavatsuse juures. Kui ma neile seletaksin, võibolla oleksid nad siis üürike aega asjast huvitatud. Võib-olla saaksin mõne neist siia ja selgitaksin neile kohustusi, kuid nad kaotaksid ikkagi huvi ja kui neid tarvis oleks, ei leiaks vahipostidel kedagi, vaid hoopis siit-sealt džunglist, kuhu nad on läinud putukaid otsima. Manga-nidel on laste arusaamine ja püsivus, seepärast on nad ka suurteks lasteks jäänud."

„Sa nimetasid neid manganideks ja ennast tarmanganiks. Milles vahe seisab?" küsis major Preswick.

„T a r tähendab „valge"," vastas Tarzan. „Ja m a n g a n i on „suur ahv". Minu nimi, mis anti mulle, kui ma Kercliaki suguharu ahvide juures elasin, tähendab Valgenalik. Kui ma olin väike balu, alivi-laps, oli mu nahk — nii usun — valge nagu piim ja erines mu kasuema Kala uhki st karvkattest silmatorkavalt. Nii sain ma nimeks Tarzan, Valgenalik, tarmangani, valge ahv. Nad nimetavad ka kõiki teid tarmanganideks," lõpetas Tarzan.

Kolonel Capell naeris. „See seletus ei haava meid, Greyctoke, ja Jehoova nimel, suur au oleks selles osas esineda teietaoliselt. Jah, aga kuidas on lugu teie plaaniga? Kas usute ikka veel, et teil on üksinda võimalik osa vastaste kaevikuid üle võtta?"

„Kas gomanganid on ikka veel seal?" päris Tarzan.

„Kes on gomanganid?" küsis kolonel. „See osa kaevikutest on ikka veel mustade pärismaalaste käes, kui teie neid nii kutsute."

„Yes," vastas Tarzan. Gomanganid on suured mustad ahvid — neegrid."

„Ja mida kavatsete teie teha ja kuidas tuleb meil talitada?" küsis Capell.

Tarzan tuli laua juurde, millel olid maakaardid. Ta osutas sõrmega kaardile ja selgitas: „Siin an sakslaste salajane vaatluspunkt. Seal on ka

üks kuulipilduja. Vaatluspunkt on kaitsekraaviga ühendatud tunneli abil. Andke mulle üks käsigranaat. Kui selle lõhkemist kuulete, hakake tasa eesliinidevalielist maad ületama. Teie mehed kuulevad vaenlase kaevikutest kisa ja kära, kuid see ei ole teie sõduritele sugugi hädaohtlik. Teil ei tule kiirustada, vaid liikuda võimalikult vaikselt. Teil tuleks oma meestele selgeks teha, et seal kaevikutes viibin ka mina ja et mul ei ole vähimatki soovi saada kuuliga pihta ega täägiga läbi torgatud!"

„Ja see olekski kõik?" küsis kolonel Tarzanilt pärast seda, kui oli ühe ohvitseri granaati tooma saatnud; „Teie puhastate kaevikud vaenlastest üksi?"

„Mitte just päris üksi," vastas ahvinimene, näol kibe naeratus. «Kaeviku tühjendan ma sakslastest. Muuseas, kui soovite, võivad teie sõdurid tulla sinna vaatluspunktist läbi viiva tunneli kaudu. Ja umbes poole tunni pärast, härra kolonel."

Nende sõnadega pööras Tarzan end ümber ja kadus ööpimedusse.

Läbi laagri sammudes tuli talle meelde noor ohvitser, keda ta oli siin esimesel korral näinud. Kui ta natuke hiljem teda laagritule valgusel jällegi nägi, tundus, et sel ohvitseril oli palju ühist preili Kircheriga. Kuid mõte, et ohvitser ja preili on üks ja sama isik, tundus väljanaermiseni absurdne. Kuidas sai see võimalik olla? Üks oli Saksa spioon, naisterahvas, kaugel teisel pool rinnet, teine noor inglise ohvitser, mees, keda ta oli arvatavasti kunagi Londoni paremas seltskonnas kohanud.

Hääletult ja tähelepanu äratamata läbis Tarzan Briti rinde vahipostide mitmekordse ahela ning jõudis kohta, kuhu ta kinniseotud lõvi oli jätnud. Suur kass lamas, kuid tõusis ahvinimese lähenemise peale üles ja tegi vaikset häält. Lõvi tasane näugumine ajas Tarzani naerma, sest see polnud enam džungli- ja kõrbekuninga uhke ning taltsutamatu urin, vaid pigem peremehelt toitu luniva näljase koera häälitsus.

„Varsti tapad, Numa, ja sööd!" sosistas alivinimene kiskjale kõrva. Kas lõvi ta ahvide keelest ka midagi aru sai, seda me küll ei tea. Siis harutas Tarzan nööri puu küljest lahti ning sammus eesliinidevaheli-sele maa-alale. Lahingutegevus oli peaaegu soikunud. Kuuldus ainult harvu püssipauke ja aeg-ajalt lendas üle pea mõni suurtükipomm, mis lõhkes kusagil vastase tagalas. Tarzanit ega tema kaaslast hädaoht ei ähvardanud, kuid Numa kartis siiski hirmsasti. Oh imet! Lõvi ei katsunudki põgeneda, vaid tuli värisedes lähemale, justkui otsides aliv-inimeselt kaitset

Ettevaatlikult lähenes kaks metsikut olendit Saksa vaatluspunktile, kus üksik sõdur vastasolevat Briti kaitsekraavi jälgis. Tarzani paremas käes oli granaat, pahemas hoidis ta nööri, mille otsas oli lõvi. Viimaks nägi Tarzan ainult mõne sammu kaugusel

olevat vaatluspunkti. Veel enne, kui granaat sihtmärki tabas, oli ta end pikali visanud. Plahvatus.

36

Ta kuulis, kuidas granaadikillud ja. kivid üle pea lendasid. Numa ehmus ning tahtis ära põgeneda. Suure vaevaga suutis Tarzan kohkunud looma rahustada.

Viis sekundit pärast granaadi heitmist jooksis ta lõvi enda järel sikutades kohale, kus silmapilgu eest oli asunud osavasti ehitatud vaatluspunkt ja Saksa sõdur. Nüüd oli seal ainult sügav auk, aga sõdurist polnud jälgegi. Ainus asi, mis granaadi lõhkemise tõttu kannatada ei olnud saanud, oli liivakottidega kaitstud kuulipilduja.

Ei võinud kaotada sekunditki. Plahvatust pandi kaevikuist muidugi tähele ja arvatavasti on abi tunneli kaudu juba tulemas. Kuid Numa ei tahtnud koopasse minna. Kärsitult tõmbas Tarzan looma alla ja surus teda tunnelisse. Loom oli käigus peaaegu sees, kui ahvinimesel tekkis uus mõte. Ta tõmbas kuulipilduja alla koopasse, suunas toru tunneli suu poole ja seadis riista igaks juhuks laskevalmis. Siis hakkas ta lõvi uuesti tunnelisse ajama. Varsti see õnnestus. Tarzan lõikas katki rihmad, millega kotid olid looma jalgade otsa ja pähe seotud. Viimaks vabastas ta lõvi ka kaelas olevast nöörist ning lükkas hirmunud Numa kaugemale tunnelisse. Veel ei olnud lõvi aru saanud, et küüned ja kihvad on tegutsemiseks vabad. Loom katsus taganeda, kuid Tarzani terav nuga, mille ots ähvardas sügavale tagakintsu tungida, takistas teda.

Toll—tollilt sai Numa edasi, sest Tarzan tõukas teda kõigest jõust Lõvi urises ähvardavalt, kuid varsti möirgas vihaselt ja ruttas edasi. Nüüd Tarzan teadis, et Numa oli haistnud kusagil eespool inimest ja tormas talle kallale. Tarzan läks tagasi koopasse ning tuli kuulipildujat enesega kaasa tassides uuesti tunnelisse. Eespool oli kuulda lõvi tigedat möirgamist ja hirmunud meeste hädakisa. Saatanlik naeratus ilmus Tarzani näole.

„Nad tapsid mu wazirid," pigistas ta läbi hammaste, „ja naelutasid seinale Muwiro poja Wasimbu."

Kui Tarzan tunneli kaudu jooksukraavi jõudis, oli vähemalt selle algus täiesti tühi. Nii oli ka järgmises ja sellele järgnevas osas. Ta ruttas Saksa eesliini keskkoha poole. Viienda käänaku kohal avanes kohutav pilt: põgenevate sõdurite keskel .oli segadus, mis takistas nende taandumist. Nende kannul murdis tige Numa mehi pöörase kiirusega. Kuulda oli luude raksumist lõvi hiigelkihvade vahel. Sõdurid, kelle ette oli jäänud põgenevate kaaslaste tropp, karjusid surmahirmus ja murdsid edasi.

Viimaks andis takistus järele ja mehed tormasid edasi, kohutav lõvi kannul. Sündimisest saadik on neegri veres kartus džunglikuninga ees. Nad unustasid, et neid on mitu ühe lõvi vastu ja et neil on peale moodsate püsside ka käsigranaadid. Hirm võttis neilt mõtlemisvõime, igaüks tahtis ainult põgeneda ja parem kui enne teisi. Mõni sõdur ronis kaitsekraavist välja ja põgenes selletagusesse metsa, mõni aga vastaseid eraldavale eesliinidevahelisele maa-alale. Kes ei jõudnud kaitsekraavist

37

välja ronida, võitlesid omavahel põgenemisvõimaluse pärast. Kogu kaitsekraav näis olevat korraga muutunud põrguks, kus mustad kuradid võitlesid omavahel ja lõvi tappis neist ühe teise järel. Lõvi tige möirgamine ja mustade meeste surmakarjatused saatsid seda põrgulik-tegevust.

Inglased lähenesid pikkamisi kaitsekraavile. Neile tulid vastu mustad sõdurid, kes olid eesliinidevahelisse lõiku põgenenud. Nad võeti vangi. Vangide suur surmahirm ja jooksukraavist kostev kära pani inglasi imestama. Selge, et hunnide kaevikuis oli põrgu lahti. Kuid Rho-desia rügemendi sõduritele ja ohvitseridele tundus kõige imelikum, et ärast kostis selgesti lõvi kohutavat möirgamist.

Kui inglased viimaks kaitsekraavi äärele jõudsid, hakkas selles kor-aga kuulipilduja rägisema. Samal ajal hüppas kraavist välja lõvi, kar-'uv hunn kihvade vahel, ning ruttas oma saagiga džungli poole. All aavis aga lamas kuulipilduja taga Tarzan ja külvas põgenevad mus-d üle surmatoova tinarahega. Tema lähedal olevad inglased nägid veel midagi. Hääletult kui vari ilmus Tarzani selja tagant blindaažist aksa ohvitser. Ta võttis kärmesti maast täägiga püssi ja hiilis kuulipilduri juurde. Tema kavatsused olid igal pealtnägijal teada. Inglased karjusid Tarzanile hoiatusi, kuid kära ja kuulipilduja ragina tõttu ta eid ei kuulnud. Saksa ohvitser oli jõudnud juba tulistaja selja taha Ta tõstis püssi, et lüüa tääk ahvinimese paljasse selga. Ja ta lõi, kuid Tarzan polnud enam seal, kuhu tääk läbi õhu vihises. Nüüd nägid inglased Tarzanit juba ohvitseri ees seismas ja enne kui nad asja täielikult mõistsid, oli püss sakslase käest kergelt nagu lapse käest mänguasi ära löödud. Hunni kallale tormas olend — enam mitte inimene, vaid metsik kiskja, kes haaras kohutava karjatusega ohvri kõrist.

Tarzanil nagu kõigil teistelgi džungliasukatel oli see, mida meie tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Ta ei kuulnud ega näinud, kuid siiski tajus hädaohu lähedust. See aimdus kasvas viimaks nii tugevaks, et ta kargas välgu kiirusel kohalt ära Ja mitte liiga hilja! Ta nägi ohvitseri mundril eraldusmärke, mida kandsid need, kes olid tema naise tapnud ja farmi hävitanud. Sellest jätkus, et hiiglasekasvu Saksa ohvitseri kallal kättemaksukirge rahuldada.

See oli valge kiskja, kes hambad sakslase kõrisse vajutas, see ei olnud inimene, kelle tugevad käed hunni kinni pidasid. Teise Rhodesia rügemendi sõdurid nägid midagi, mida nad kunagi ei unusta. Nad nägid, kuidas valge poolalasti hiiglane tõstis sakslase õhku ja raputas teda nagu terjer rotti või nagu emalõvi Sabor vahel oma saaki raputab. Nad nägid, milline surmahirm peegeldus hunni näost ja kuidas ta katsus Tarzani käte vältelt pääseda. Äkki laskis ahvinimene ohvri allapoole, pani põlve tema selja vastu, võttis käega kõrist kinni ning painutas pead tahapoole. Hunni jalad nõrgenesid ja ta vajus põlvili. Kuid ürgjõuga

hiiglane vajutas veelgi tugevamini. Surmakarjatus pääses sakslase suust, järgnes kõva raksatus. Tarzan viskas elutu keha kõrvale.

Rhodesia rügemendi sõdurid tulid lähemale kavatsusega hüüda hurraa, kuid hüüe suri nende huultel. Tarzan oli pannud jala surnukehale ning laskis kuuldavale suurte isasahvide kohutava, luust ja lihast läbitungiva võiduhüüde.

Alamleitnant von Goss oli surnud. Kordagi lähedal seisnud ja äärmiselt hirmunud sõduritele otsa vaatamata hüppas Tarzan kaitsekraavist välja ja kadus džunglisse. Teine Rhodesia jalaväerügement oli nüüd hunnide kaevikute selles osas peremees.

V. Kuldmedaljon

Briti Ida-Aafrikas olev väike väekoondis, kes oli arvuliselt palju suurema Saksa väe vastu sõdides seni raskelt kannatada saanud, hakkas natukesehaaval võitma. Hunnide pealetung oli peatatud, veelgi enam — nad olid sunnitud juba taganema. Britlased liikusid pikkamisi edasi, sest sakslased, kes olid oma positsioonidelt välja löödud, panid üsna tugevasti vastu.

Sakslasi oma positsioonidelt tõrjuda oli osutunud võimalikuks kohe pärast seda, kui Tarzan ja Numa olid pahempoolse kaitsekraavi mustadest sõduritest tühjendanud. Sel igavesti mälestust väärival ööl oli ahvinimene koos näljase lõviga ebausklikud ja halvasti koheldud neegrid minema kihutanud ning avanud rinde pealetungivale Briti väeosale. Teine Rhodesia rügement tuli kaevikutesse ja avas küljelt sakslaste pihta

tule. See võimaldas Briti vägedele omakorda tormijooksu sakslaste vastu kogu rindel. Sellest peale hakkas rinne veerema hunnide okupeeritud maa-ala sisemusse.

Möödus nädal. Sakslased võitlesid kõvasti iga kilomeetri pärast, mis nad pidid pealetungivatele Briti sõduritele loovutama. Veeta ning okaspuude ja põõsastega kaetud ala takistas liikumist. Veel raskemaks tegi selle sakslaste tugev vastupanu mõlemal pool raudteed.

Ükski Rhodesia rügernendi ohvitser polnud näinud Tarzanit pärast seda, kui ta oli tapnud alamleitnant von Gossi ning ära läinud otse Saksa rinde keskosa poole. Juba arvati, et ahvinimene on seal surma saanud.

„Võib-olla nad tapsid ta," möönis kolonel Capell, „sest ma usun, et elusalt nad küll seda rändurit kätte ei saanud."

Ja nad ei olnud saanud teda kätte ega ka tappa. Vastupidi. Tarzan oli veetnud viimased nädalad väga huvitavalt ja tuleviku jaoks kasulikult. Ta oli kasutanud aega, et koguda andmeid Saksa väeosade seisukorra, koosseisu, positsioonide, taktika ja mitme muu neisse puutuva

äsja kohta. Seda materjali oli tal nüüd rohkem kui küllalt. Kuid selle juures ei unustanud ta teha sakslastele nii palju tüli ja kahju, kui seda ainult Tarzani-taoline olevus teha oleks suutnud.

Tal oli tärganud parajasti iseäralik soov, mida ta teostada tahtis. Oli nimelt üks Saksa spioon, kelle ta kavatses kinni võtta ja Briti väeosale üle anda. Esimest korda Saksa peastaabis viibides oli ta näinud noort naist, kes andis kindralile mingi kirjaliku ettekande. Hiljem oli ta näinud Saksa inimest Briti laagris Inglise ohvitseri vormis. Järeldust teha polnud raske: see naine oli hunnide spioon.

Teda tahtiski Tarzan kinni võtta. Mitu ööd oli ta sakslaste staabi ümbruses passinud, ilma et oleks sellest kardetavast spioonist midagi kuulnud või teda näinud. Ümbruses liikudes oli ahvinimene oma te-, gudega sakslastele siiski hirmu nahka ajanud. Nende kartusi kinnitasid kõvendatud valve ning laagritule juures väriseva häälega jutustatud salapärased ja kohutavad lood. Ööpimedus näis hunnidele kohutav, neegritel pani see otse vere tarretama.

Ühel ööl, kui Tarzan lamas jällegi Saksa rügemendi staabi akna all põõsas, kuulis ta mitme ohvitseri omavahelist juttu. Ta kuulis, kuidas keegi hunnidest jutustas teistele juba üldiselt tuntud juhtumit vasakpoolses kaitsekraavis, kus pärismaalasi oli hirmutanud ründav lõvi ja kuidas looma järel oli kohe tulnud alasti hiiglane, keda mustad olid pidanud mingisuguseks džunglikuradiks ja kelle eest nad põgenesid, jättes kaevikud inglastele.

„See oli kindlasti sama olend, kes tookord kindralstaabi aknast sisse hüppas ja Schneideri ära viis," kinnitas keegi teiste hulgast. „Aga ma imestan, miks ta just majori ära viis. Ma ei olnud küll seal, aga kinnitatakse, et see olend oli huvitatud just majorist, ei kellestki muust kui vaesest Schneiderist. Von Kelter oli ju tema käppade vältel ja ta oleks võinud isegi tema kaasa võtta. Kuid ta võttis ikkagi Schneideri. Ta jooksis majorile isegi üle toa järele, võttis kinni ja kadus akna kaudu ööpimedusse. Jumal teab, milline saatus talle osaks sai!"

„Kapten Fritz Schneideril on oma teooria selle kohta," seletas keegi. „Ta rääkis mulle nädal või paar tagasi: ta arvab, et see olend eksis, ta tahtis ära viia teda, mitte tema venda. Nimed olid ju samad. Fritz ei olnud selles siiski kindel enne, kui von Goss tapeti. Mõlema tapja oli ju sama isik, kes kohe lõvi kannul kaitsekraavi tuli. Samal õhtul, kui major Schneider ära rööviti, leiti ka üks tema meestest heinahunnikust murtud kaelaga. Sellest järeldas kapten Schneider, et keegi kurat peab jahti tema meestele ja temale endale. Sel õhtul olla see kohutav olend eksinud ja võtnud

Fritzu asemel tema venna. Ta rääkis, et kindral Kraut olevat kinnitatuid, et niipea kui preili Kircher oli tema venna nime nimetanud, tormas aknast sisse metsik olend ja viis ta ära"

40

Korraga jäid vestlejad 'teraselt kuulama. „Mis see oli?" küsis üks ohvitser, kes oli kuulnud lähedalolevast põõsast Tarzani tasast vandumist. ,

Saades teada, et tema naise tapja veel elab, kui ta oli olnud arvamusel, et lõvi on selle kurjategija juba ammu ära seedinud, ei suutnud Tarzan viha talitsedes olla vandumata: „Ah mõrtsukas elab veel, ja on karistamata!"

Ohvitserid vaatasid uurivalt põõsaid, millest see kohutav hääl oli tulnud. Nad olid hirmul, sest silme ette kerkisid pildid, mis olid nähtud nii laagris kui ka eesliinil. Nad olid näinud sõdureid ja ohvitsere, kes olid kohapeal hääletult ja arusaamatult tapetud. Ainult murtud kael, katkine selgroog ja tugevad sõrmejäljed kaelal rääkisid viisist, kuidas õnnetu oli siit ilmast lahkuma aidatud. Vahel olid surnukehal ka hammaste jäljed...

Põõsas liikus mõni oks. Silmapilk hiljem laskis üks ohvitser hoiatamata sinna mitu pauku. Kuid asjata, sest Ahvide Tarzanit polnud enam seal, kuhu hunn oli oma revolvri tühjendanud. Kümme minutit hiljem oli ta laagrist juba väljas, kuhu eelposti toetuseks oli paigutatud rühm musti sõdureid, kelle ülem oli hauptmann Fritz Schneider. Sõdurid magasid siin-seal lahtise taeva all, aga ohvitseridel olid telgid. Tarzan roomas nende suunas. Sakslased olid viimasel ajal kõikjal pimeduses varitsevast surmast ehmunud ning väga ettevaatlikud. Ahvinimesel läks ' siiski korda hiilida otse ohvitseride telkide taha.

Seal kõhuli lamades jäi ta kuulatama. Telgist oli kuulda vaid ühe magava inimese hingamist. See rahuldas Tarzanit. Ta lõikas katki telgi alumist serva hoidnud nööri ning roomas sisse. Mitte mingisugune hääl ei andnud märku tema tulekust — ta liikus nagu vari vaiksel päeval lellelt lellele. Silmapilk hiljem oli sissetungil iu voodi juures ning kummardus magava mehe üle. Võimatu oli teada saada, kas telgis magas .Schneider või keegi muu. Tarzan polnud Schneiderit kunagi näinud. Kuid ta oli otsustanud selgusele jõuda ja rohkemgi teada saada.

Tasa raputas ta magajat õlast. Mees keeras end teisele küljele hing mõmises midagi läbi une.

„Vait!" sosistas Tarzan. „Vait! Või ma tapan su." Hunn avas silmad. Ta nägi telgi poolpimeduses enese kohale kummardunud hiigelsuurt meest, kelle üks käsi pigistas teda õlast, teine lähenes kõrile.

„Ära proovigi karjuda!" käskis Tarzan häälega, mis ei lubanud vastu vaielda. „Mis on su nimi? Vasta mulle sosinal."

„Luberg," vastas ohvitser. Ta värises, sest oli ju alasti hiiglase salapärane ilmumine telki tingimata ühenduses kohutavate salasurmade ga, mida viimasel ajal nii tihti ette oli tulnud. „Mida sa tahad?" küsis ohvitser hirmunult.

41

„Kus on hauptmann Fritz Schneider?" küsis ahvinimene. „Kus on tema telk?"

„Teda ei ole siin. Ta saadeti eile Wilhelmstali," vastas Luberg.

„Ma ei tapa sind, vähemalt mitte praegu," rääkis Tarzan. „Tahan teada, kas oled mulle tõtt rääkinud. Kui oled valetanud, siis on su sumi veelgi hirmsani. Kas tead, kuidas major Schneider suri?"

„Ma tean," vastas Tarzan ise küsimusele. „Kinnitan sulle, et see ei olnud isegi neetud sakslasele just väga ilus moodus surra. Keera nägu seina poole ja tõmba tekk üle pea. Ära liiguta ennast ja ole vait kui sukk!"

Mees tegi nagu kästud ja silmapilk hiljem oli Tarzan telgist kadunud niisama hääletult, kui oli sinna tulnudki.

Tund aega hiljem oli ahvinimene juba väljaspool hunnide laagrit ja liikus kiiresti mäestikus asuva väikse Wilhelmstali poole, kus Saksa Ida-Aafrika valitsus suvel harilikult viibis.

* * *

Preili Bertha Kircher oli džunglis eksinud. Tema, kes ikka uhkustas, et ei eksi, oli nüüd kaotanud tee väikeses metsatukas Pangani ja Tanga raudtee vahel. Ta teadis küll, et Wilhelmstal asub umbes kuuskümmend kilomeetrit edelas, kuid millegipärast oli tal võimatu kindlaks teha, kus see edel asub.

Lahkudes Saksa peakorterist rindel, ratsutas ta algul paljukasutatud teed pidi Wilhelmstali poole. Kui ta kuulis, et tugev rühm Briti luurajaid oli tulnud Pangani läänekaldale ja et nad ähvardasid Wilhelmstali maantee ja isegi Tanga raudtee oma valdusse võtta, lahkus ta suurelt teelt ning otsustas jätkata teekonda läbi metsade. Alles siis, kui ta oli hulk maad tihnikus edasi rühkinud ja kui taevas korraga pilve tõmbus, tahtis ta söidusuunda kompassi järgi kindlaks määrata. Suur oli ta meelehärm, kui avastas, et kompass, mida ta harilikult kaasas kandis, oli kadunud või peakorterisse jäänud. Siiski otsustas ta oma osavusse uskudes edasi minna. Ta ratsutas oma arust läände ja alles siis, kui arvas olevat jõudnud Briti luurajate selja taha, pööras lõunasse.

Neiu oli juba pika maa mööda metsi lõuna poole maha sõitnud, kui usaldas ida pool olevale suurele teele tagasi tulla. Tal ei olnud veel tekkinud kahtlust, et ei liigu õiges suunas. Alles õhtu eel, kui ta oleks juba ammu pidanud olema tagasi Tanga teel, märkas ta, et on eksinud. Igal pool laius ainult džungel, teest ei olnud mingit märki.

Siis tuli talle meelde, et hobune polnud kogu päeva juua ega süüa saanud. Lähenes öö ja ta oli ikka veel Ida-Aafrika džungli kurikuulsas osas, kus mürgine tsetsekärbes ja metsikud kiskjad igat olendit ähvardavad. Kõige rohkeni vihastas teda teadmine, et oli eksinud, et ta ei teadnud, kas ratsutas raudtee poole või sellest eemale. Tundus väga võimalik, et raudtee asemel võis ta sattuda Pangani põlistesse soodesse.

Siiski näis tagasipöördumine võimatuna, ta pidi minema edasi, ikka edasi.

Oli, mis oli, aga arg Bertha Kircher' siiski ei olnud. Kuid parata polnud midagi — ta kujutas endale ette hirmsaid tunde džunglipimedu-ses. Oh, need pikad tunnid ja kiskjatest kihisev ürgmets!

Just enne pimeduse saabumist sattus ta väiksele lagendikule, mille keskel seisis üksik igivana tamm. Seal kasvas pikk tihe rohi ning ümbruses oli küllalt mahakukkunud kuivi oksi laagritule jaoks. Koht näis selles ääretus tihnikus nagu laagriplatsiks loodud. Kõhklusteta otsustas ta ööseks sinna jääda. Ta võttis hobuselt sadula ja valjad maha ning sidus looma maa sisse torgatud vaia külge. Siis asus ta laagritule jaoks puid koguma. Varsti põleski tamme all hele tuli ja selle lähedal oli hun-. nik kuivi oksi — piisavalt selleks, et lõket hommikuni põletada.

Bertha Kircher istus väsinult puu alla maha, võttis sadulakotist külma toidu ja veega täidetud tinapudeli. Ta sõi vähe ning jõi vett veelgi vähem, sest ettevaatlikkus sundis säästma. Kes teab, kui kaua ta džung-lis veel ekslema peab. Janu kustutades tuli talle meelde hobune, kellele ta ei saanud oma veetagavarast tilkagi anda. Loomast oli tal kahju — isegi Saksa spioonil võib olla süda ja pealegi oli ta noor ja naiselik.

Oli juba pime. Taevas polnud nähi kuud ega tähti. Laagrituli, mis ta ees põles, tegi öö veelgi pimedamaks. Ta võis näha ainult kõrget rohtu ja puutüvesid, mis heleda tule valgel pimeduse süsimustast seinast vaimude taoliselt esile tungisid.

Džunglis valitses vaikus, mida häiris kaugusest aeg-ajalt kostev suurtükimürin. Seegi oli ainult nõrk kaja, mis ei võimaldanud hääle suunda määrata. Bertha teritas küll kõrvu, pingutas oma meeli viimse võimaluseni, kuid kustpoolt hääl tuli, sellest ta ikkagi aru ei saanud. Kui oleks saanud, oleks ta teadnud, kuhupoole homme edasi minna. Rinne oli kindlasti põhja pool, kuid kuhu poole jääb põhi?

Ja homme! Kas ta üldse elabki homseni? Ta tõusis püsti ja raputas end. Niisugustel mõtetel ei olnud peas ruumi, sest nendest polnud kasu. Ta hakkas julgelt mingit laulu ümisema ning asetas sadula vastu puutüve. Kogunud veel sületäie heina, valmistas ta sellest ja sadulatekist endale kaunis mugava istekoha, millel kavatses valvates hommikut oodata. Et öö oli juba küllaltki jahedaks muutunud, harutas ta sadula küljest paksu sineli ja pani selle selga. Siis istus ta heintele, selg vastu sadulat, ja jäi hommikut ootama.

Möödunud oli umbes tund. Ainukesed hääled, mida ta kuulis, olid lähedal oleva hobuse söömine ja kaugemalt kostev ebamäärane suurtükimürin. Siis kuulis ta džunglist umbes kilomeetri kauguselt lõvi kohutavat möirgamist. Ta kohkus ja haaras püssi. Hoolimata oma julgusest, kartis ta siiski. Lõvi oli küll pealpool tuult ega olnud inimese lõhna ninna saanud, kuid ta võis olla näinud tuld, mis pidi kaugele paistma. Oodata oli kutsumata kohutavat võõrast.

43

Jälle oli möödunud tund, kohutav, närvesööv tund. Bertha Kirche-ri meeled olid viimseni pingul. Kuigi lõvi möiret ei korranud, tundus talle, et suur kass luusib kusagil lähedal ja võib iga minut kallale tungida. Tema närvilisus aina suurenes, ta pöördus aeg-ajalt võpatades ümber ja puuris ööpimedusse. Püssi põigiti põlvedel hoides ootas ta rünnakut kavatsevat kiskjat. Kuid see ei tulnud. Okste pragin ja pehmete käppade astumine, mida ta džunglis arvas kuulvat, oli ainult pingul närvide ettekujutuse vili. Korraga tõstis hobune pead ja korsatas. Tasa kiljatades hüppas neiu püsti. Mis see oli? Hobune pööras järsku, ümber ja jooksis tule poole riii palju, kui seda võimaldas nöör, mille otsas ta oli. Bertha viskas tulle uusi oksi ja vaatas heledama tule valgel džunglisse. Kuid seal polnud midagi näha ega kuulda. Kõik oli vaikne, ainult oksad praksusid tules.

Tund möödus tunni järel. Hobune tõstis aeg-ajalt pead ja kuulatas. Kuigi neiu midagi iseäralikku ei kuulnud, oli ta kindel, et eemal liikus keegi, kes hobusele rahu ei andnud. Väsimus ja pikaajaline närvipin-gutus mõjusid — Bertha hakkas uniseks jääma. Kartes uinuda, tõusis ta püsti ja käis hulk aega edasi-tagasi. Hobust vaadates ja paitades talle mõne sõna lausunud, tuli ta tagasi tule juurde. Tundes end värskemana, istus ta endisele kohale tagasi ja hakkas arutama, mis järgmisel päeval teha. Ta peab leidma õige suuna...

Nähtavasti oli ta siiski uinunud, sest kui ta järsku ärkas, oli päike juba kõrgel. Imelik! Hirmus öö kohutavate hädaohtudega oli möödunud.

Vaevalt suutis ta oma silmi uskuda. Ta oli maganud mitu tundi. Tuli oli vahepeal kustunud, aga tema ise ja hobune olid elus ning ühtki kiskjat polnud kusagil näha. Ja mis kõige parem — idast paistis päike. Nüüd teadis ta, kuhupoole edasi minna. Kiiresti sõi ta napi hommikueine, jõi sõõmu vett peale ning valmistus minekule. Kui ta uuesti sadulas istus, tundus talle, et on kõikidest džungli hädaohtudest pääsenud.

Oleks Bertha Kircher näinud lähedal põõsastes paari kollaseid silmi, mis iga tema liigutust, kurjakuulutavalt jälgisid, ei oleks ta lagendikult rõõmsana ära ratsutanud. Kuid ta ei näinud neid ja ratsutas ettevaatamatult metsa poole — just sinna, kust kollakasrohelised silmad teda jälgisid.

Numa, kes lähenevat ratsanikku ootas, seadis end hüppevalmis. Neiu jõudis juba metsa äärde, kui hiigellõvi tormas põõsastest välja nagu välk. Hobune kohkus ja tahtis

ümber pöörata, kuid oli juba hilja. Lõvi käpalöök oli teda tabanud ja loom varises koos ratsanikuga rnaha. Kõik käis nii äkitselt, et neiul polnud aega oma jalgu vabastada ning ta lamas nüüd hobuse kõrval jalgapidi tema all.

Hirmunud neiu nägi Numa kohutavaid lõugu, veriseid igemeid ja võimsaid kihvu. Ta nägi, kuidas lõvi haaras hobust turjast ja raputas

44

oma saaki. Ta kuulis tugevat raksatust ja murtud kaelaluuga hobune jäi liikumatult lamama.

Lamades oma ohvri peal, silmitses Numa kõrvalolevat abitut naist, kes hirmunult kiskja näkku vaatas. Lõvi oli Berthale nii lähedal, et ta tundis kiskja sõõrmeist tulevat vastikut haisu ja nägi looma silmadest enda tarretunud pilti. Vastastikune silmitsemine kestis vaid viivu, mis tundus neiule igavikuna. Siis urises lõvi ähvardavalt.

Bertha Kircher polnud kunagi olnud nii hirmunud kui seekord, sest tal polnud elus veel nii mõjuvat põhjust selleks ette tulnud. Tema vööl oli püstol, mis oli aga jäänud kukkudes puusa alla. Ja kui see olekski käes olnud, oleks sellega võinud lõvi ainult õrritada, mitte tappa. Ta otsustas oma elu anda nii kallilt, kui võimalik. Ta pööras viivuks pilgu ära lõvi hüpnotiseerivatelt silmadelt ning suunas näo jumala poole vaga palve esitamiseks. Ta ei palunud abi, sest seda ei oleks tol hetkel võinud anda isegi jumal. Ta palus ainult, et lõpp oleks lühike ja valutu.

Keegi ei või teada, mida lõvi kunagi teeb. See lõvi vaatas hirmunud naist mõne silmapilgu ja asus oma saagi kallale. Preili Kircher vaatas imestades lõvi tegevust ja katsus oma jalga hobuse korjuse alt välja saada See ei läinud siiski korda, sest jalg oli nagu mäe alla jäänud. Ta võttis kokku kogu jõu ja katsus uuesti. Lõvi, tõstis järsult pea, vaatas naist ja urises ähvardavalt, Polnud midagi teha. Ainukeseks võimaluseks jäi oodata, kuni Numa kõhu täis sööb ja lahkub. Kuid kas ta lahkub enne või pärast naise mahamurdmist? Niipalju kui Bertha lõvide kombeid teadis, uskus ta, et pärast nälja kustutamist viib loom saagi ära tihnikusse. Et neiu ise on osa saagist, viib lõvi arvatavasti ka tema tihnikusse, muidugi surnult või selleks, et seal ta ära murda.

Lõvi hakkas jälle sööma. Bertha imestas, et ta ei minestanud, kui lõvi teda ähvardavalt vahtis. Talle meenus, kuidas ta oli ikka tahtnud lähedalt näha, kuidas lõvi murrab ja saaki sööb. Kui täpselt tema soov nüüd täitus!

Neiule tuli jälle püstol meelde. Aegamisi sirutas ta käe selle poole. Et relva kätte saada, pidi ta end natuke kergitama. Numa märkas seda kohe. Ta jättis hobuse sinnapaika ja asetas hiigelkäpa kassi nobedusega neiu rinnale. Vastu maad surutuna vaatas Bertha Kircher kiskjat, kelle ilme väljendas äärmist verejanu. Ta oleks karjatanud, kuid hääl suri huultel. Ka lõvi ei teinud häält. Nii möödus mõni pinev silmapilk.

Korraga tõstis Numa neiult pilgu ning suunas selle kaugusse. Tasasest urinast sai tema hääl kohutavaks möirgamiseks. Nähtavasti suurest ärritusest tõmbas ta käpa neiu rinnalt, rebides katki rõivad ja paljastades valge ihu. Imelikul kombel ei jätnud ta küüned mingit jälge.

Ahvide Tarzan oli näinud kogu juhtumit, alates hobuse langemisest lõvi saagiks. Ta oli ka hulk aega enne seda jälginud Bertha Kii. herit. Kui neiu oli langenud lõvi küüsi, arvas Tarzan asjade sellise käigu

45

päris sobiva olevat. Oli ta ju sakslane ja pealegi alatu spioon. Ta oli näinud naist kindral Krauti peakorteris oma tegevusest aru andmas, ja hiljem juba inglaste laagris Briti ohvitseri vormis. Viimast asjaolu meenutades arvas Tarzan, et äkki tahab kindral

John Stuts naist näha ja üle kuulata. Võib-olla saaks tema käest enne mahalaskmist Briti väeülemale kasulikke andmeid.

Tarzanile ei olnud tuttav üksnes maas lamav neiu, vaid ka hobuse kallal maiustav lõvi. Meile näivad kõik lõvid ühesugustena, kuid nende kaasolendid džunglis eraldavad üksteist. Tegelikult on igal loomal oma tundemärgid, nagu inimestelgi. Peale selle on loomadel üksteise eraldamiseks veel ka lõhn? Lõhn on kõige kindlam eristamistunnus. Olete seda arvatavasti tuhandeid kordi märganud. Koer tunneb teid välimuse ja hääle järgi, kuid ta tuleb ja nuusutab ikkagi ning on alles siis veendunud, et olete oma.

See lõvi oli Tarzani vana tuttav. Sama, kelle ta oli kord vangistanud ja hiljem lahti lasknud. Ta tundis looma ära lõhnast. Nüüd oli vaja proovida, kas lõvi, kes oli odalööke saanud ja nööri otsas taltsalt käinud, veel oma vangistajale allub.

Ahvinimene lähenes lõvile ja hüüdis teda ahvide keeles. Ta keelas loomal naist puudutada. Ei tea, kas Numa sai temast aru või mitte. Igatahes näis ta Tarzani rasket oda väga hästi mõistvat. Oda viskeval-mis hoidev mees lähenes kiskjale, kes kihvu paljastades ja vihaselt urisedes pikkamisi saagi juurest taganes. Numal oli raske valida ahvini-mese ründamise ja tema eest taganemise vahel. Ta siiski taganes samm-sammult.

Tarzan lähenes murtud hobusele pikkamisi. „Mine ära, Numa!" karjus ta lõvile. „Kui sa ei lähe, seob Tarzan sind uuesti kinni ja viib džunglisse nälgima. Vaata oda! See on piksenool Arad. Kas sa ei mäleta, kuidas selle terav ots sulle kintsu tungis ja kuidas selle varrega peksa said? Mine, Numa! Ma olen Tarzan, Ahvide Tarzan!"

Numa paljastas kihvu veelgi rohkem, tema väikesed silmad kadusid peaaegu üleni näokurdudesse. Ta urises, karjus, möirgas, kuid ei liikunud paigast. Alles siis, kui oda oli tema peast ainult paari jala kaugusel, katsus ta seda käpaga lüüa ja taganes veel. Tarzan oli jõudnud, juba hobuse korjuseni. Ta liikus edasi lõvi poole. Lamav neiu jälgis imestades poolalasti hiiglast, kes lõvi odaga taganema sundis.

Alles siis, kui lõvi oli saagist mitu jalga taganenud, küsis Tarzan Bertha Kircherilt puhtas saksa keeles: „Kas olete raskesti viga saanud?"

„Ei taha uskuda, et väga hullusti," vastas neiu. „Ma ei saa kuidagi jalga hobuse alt välja."

„Proovige uuesti," andis Tarzan nõu, „sest ma ei tea, kaua saan lõvi eemal hoida."

Neiu proovis kõigest jõust, sest tema elu sõltus ju sellest, kuid viskas lõpuks end väsinult pikali.

„Võimatu!" ohkas ta Tarzanile.

Inimahv taganes pikkamisi kohani, kus neiu lamas. Ta kummardus lõvi silmist laskmata ja kergitas ühe käega hobuse korjust. Neiu sai vabaks ja tõusis püsti.

„Kas käia saate?" küsis Tarzan.

„Arvan, et saan. Jalg on tõesti surnud, aga muidu vigastusteta."

„Hea!" ütles Tarzan. „Nüüd taganege minu selja taina — tasa, pikkamisi, ilma üliegi järsu liigutuseta. Ma usun, et lõvi ei karga meile kallale."

Pikkamisi taganesid mõlemad põõsastikku. Numa seisis urisedes hulk aega paigal ja hakkas siis neile järgnema. Tarzan vaatas põnevusega, kas kiskja peatub saagi juures või tuleb neile järele. Kui ta järgneb, tungib ta kindlasti ahvinimesele kallale. Lõvi jäi siiski hobuse juurde, kus ta vihaselt urises. Tarzan jäi ootama, mida loom edasi teeb. Nii möödus mõni silmapilk. Loom urises veel kord, laskus kõhuli maha ja jätkas pooleli jäänud hommikueinet.

Kergendusohe pääses neiu huulilt, kui ta nägi kiskjat endist tegevust jätkamas. Nad olid pääsenud ja taganesid pikkamisi. Korraga tundis neiu peapööritust. Ta oli

minestamas ja olekski maha kukkunud, kui Tarzan poleks teda kinni haaranud. Neiu närvid olid sellisest läbielamisest liiga pingul. Meeltesegadus vältas siiski vaid mõne silmapilgu ning ta oli peagi endine teguvõimas Bertha Kircher.

„Ma ei saanud midagi parata," vabandas ta oma nõrkust. „Ma olin nii lähedal surmale, nii hirmsale surmale. See mõjus mu närvidele. Praegu on kõik jälle korras. Kuidas ma võin teid tänada? See oli nii imelik. Te ei näinud seda koletist sugugi kartvat, just vastupidi — tema kartis teid. Kes teie olete?"

„Ta tunneb mind," vastas Tarzan tigedavõitu naeratusega, „ja seepärast ka kardab."

Tarzan seisis otse neiu vastas. Tal oli esimest korda võimalus Bert-hale näkku vaadata. Jah, neiu oli tõepoolest ilus, selle vastu ei võinud ta vaielda. Ahvinimene pani neiu ilu tähele vaid ebateadlikult. Naise ilu oli ainult pealiskate, mis ei varjanud tema surmapatumusta südant. Ta oli ju sakslane ja Saksa spioon. Tarzan vihkas teda ja tahtis saata kindlasse hukku. Ahvinimene tavatses talitada siiski nii, et sellest sünniks vaenlasele võimalikult suur kahju.

Tarzani pilk peatus neiu lahtisel kaelusel. Tema suust pääses imestushüüe. Ta nägi neiu rinnal sama kuldketiga medaljoni, mille Schnei-der oli tema naise kaelast kord röövinud ja armastuse märgiks Bertha Kircherile kinkinud. Neiu kuulis ahvinimese häält ja märkas tema imestunud nägu, kuid ei sar^nud aru selle põhjusest Tarzan haaras Berthat toorelt käsivarrest.

„Kust te selle saite?" küsis ta ja rebis medaljoni neiu kaelast ära.

47

Neiu ajas end täies pikkuses sirgu. „Käed eemale minust!" nõudis ta. Tarzan ei pannud neid sõnu tähele, vaid pigistas naise kätt veel tugevamini.

„Vastake!" surus ta läbi hammaste. „Kust saite selle?"

„Mis teil sellest?" küsis neiu vastu.

„See on minu oma," vastas Tarzan. „Ütelge mulle, kes selle teile andis. Kui te seda kohe ei ütle, annan teid lõvi kätte."

„Ja teie teete seda kindlasti?" kahtles neiu.

„Miks mitte?" vastas Tarzan. „Teie olete ju spioon. Spioon tapetakse tabamiskohal."

„See tahendab, et tahtsite mind kohe tappa?"

„Ei, ma tahtsin viia teid peakorterisse. Küll nad viivad seal asja lõpule. Kuid nüüd arvan, et Numa võib seda niisama põhjalikult teha. Kumba te ise soovite?"

„Hauptmann Fritz Schneider andis mulle selle medaljoni," teatas neiu.

„Hästi. Nüüd peakorterisse. Tulge!" Tarzan hakkas sammuma mööda kitsast jalgrada.

Bertha Kircher liikus tema kannul, tema mõte töötas kiiresti. Nad liikusid ida suunas, mis sobis neiu plaanidega igati. Oli isegi hea, et ta s ii kaitsjaks valge hiiglase. Talle meenus, et päästja ja vangistaja polnud talt revolvrit ära võtnud. Mees oli nähtavasti rumal, et ta seda ei märganud.

„Miks te mind spiooniks peate?" küsis ta tüki aja pärast eessammuvalt Tarzanilt.

„Ma nägin teid Saksa peakorteris ja hiljem Briti rinde laagris," vastas too küsijale.

Bertha Kircher sai aru, et britlaste juurde ei võinud ta end viia lasta. Pealegi oli tal vaja kiiresti Wilhelmstali jõuda Seda tuli teha kas või revolvrit kasutades.

Ta vaatas ees sammuvat hiiglast. Milline suurepärane olend! Kuid ta oli siiski toores metslane, kes tahab teda tappa. Kui talutatav taluta-jat ise ei tapa, viib ta tema teiste kätte, kes lasevad ta maha kui spiooni. Ei, hiiglast tuleb ennetada, ta tuleb tappa enne oma kavatsuste täitmist. Ja medaljon! See tuleb mehe käest kindlasti tagasi saada ja jõuda Wilhelmstali. Tarzan käis paar sammu neiust eespool ega vaadanud taha. Neiu võttis kabuurist revolvri. Üksainus pauk ja kõik on valmis. Ei ole karta, et nii lähedalt mööda võib lasta. Oma kavatsust plaanides vaatas neiu, kuidas eessammuva

pruuninahalise korrapärased ja ilusad lihased päevitunud naha all liikusid. Tema sammud ja kogu tema kehahoiak olid majesteetlikud.

Selle kõige märkamine muutis tahtmatult Bertha Kircheri kavatsusi- Ei, ta ei suuda oma saatanlikku plaani ellu viia, kuid ta peab sellest olendist siiski vabanema. Ja medaljoni peab ta ka tagasi saama. Ja siis,

48

peaaegu kinnisilmi, lõi ta püstolipäraga Tarzanile kuklasse. Hiiglane langes maha nagu härg, kellele kirvega pähe on löödud.

VI. Kättemaks ja halastus

Umbes tund pärast vahejuhtumit teel Briti peakorterisse peatus jahtipidav panter Sheeta ja vaatas üles. Ta nägi seal hiigelsuurt röövlindu Skad, kes lendas siia ja sinna, üles ja alla. Meile ei oleks selles midagi iseciralikku olnud, sest see oli linnu viis jahti pidada.

Kuid Sheeta teadis meist paremini. Röövlinnu lendamisviisist paistis, et kohas, kuhu ta tihti laskus, oli liha, mingi olevus, mis võis temale saagiks osutuda. Kas olevus, keda Ska kõrgusest varitses, oli elus või surnud, seda Sheeta veel ei teadnud. Asi oli igatahes nii palju väärt, et selle kohta selgust saada. Suur kass hakkas tasa sinnapoole hiilima.

Peagi tundis Sheeta õhus inimese lõhna. Ta ei pidanud kunagi jahti inimeste, vähemalt mitte täiskasvanute peale. Kiskja oli veel noor ja võimas, kuid praegu natuke näljane. Tundes inimese lõhna, ta harilikult taganes ja katsus nende kohutavate olenditega mitte kokku saada. Siis tuli sõda ja looma endised rahulikud jahimaad otse kihasid inimestest — elavatest ja surnud sõduritest. Ta pidi taganema rindest, kus rahu oli rikutud. Panter ei olnud rahututest paikadest siiski väga kaugele läinud. Täna olukorra muutis keerulisemaks asjaolu, et saakloomad olid suuremalt jaolt kaugele põgenenud. Süüa oli vähe saada, mistõttu nälg hoidis looma liikvel öösel ja päeval.

Ska tiirlemine ja allasööstmine andis märku, et varitsetav oli surnud või väga abitu. Muidu poleks lind nii julge olnud. Natuke maad edasi ja Sheeta nägi maas liikumatult lamavat valget meest.

* * *

Lõvi oli Tarzani ja Bertha Kircheri lahkumise järel asunud uuesti hobuse kallale. Tarzani ümberkäimine Numaga oli olnud loomale nii alandav, et ta oli ikka veel ärritunud. Viimaks lõpetas lõvi söömise ja lohistas järelejäänud saagi lähedal olevasse põõsasse. Siis suundus loom ida poole, kus kusagil kaljude vahel viibis emalõvi. Numa kõht oli liiga täis ja ta oleks tahtnud magada, kuid jätkas siiski pikkamisi ja majesteetliku sammuga teekonda. Lõvi oli kui kuningas, kes jalutas kartmatult ja uhkelt oma palees — oli ta ju metsade valitseja, kellele pidid alluma kõik teised džungliolendid.

Natukese maa järel märkas ta eespool põõsaste vahel hääletult hiilivat Sheetat. Teerajal, mida mööda lõvi sammus, lamas alasti olend. Numa nuusutas õhku. Tõesti, maas lamas tema tarmangani. Ta laskis kuuldavale madala urina. Sheeta, kes oli juba teravate küüntega

49

käpa Tarzani seljale asetanud, peatas oma liigutuse ja vaatas sinnapoole, kust hoiatus tuli.

Millised mõtted liikusid sel silmapilgul kummagi kiskja peas? Panter näis tahtvat oma saaki hoida ning soovis, et majesteetlik rahurikkuja kärvaks seal, kus tema esiisade luud päikese käes pleegivad. Ja Numa? Kas temagi arutles omandiõiguse üle?

Oli tannangani tema oma või oli tema selle maaslamaja oma? Kas ei Olnud mitte see suur valge ahv teda vallutanud ja vangistanud ning hiljem toitnud? Numa mäletas veel hästi hoope, mis ta Tarzani odavarrega oli saanud. Seepärast ta austas ahvinimest. Aga nüüd on tulnud Sheeta, kes tahab hävitada teda, metsade kuningat võimud olevust. Kadedusest ja sünnipärasest vaenust oleks piisanud, et ajada väike kass minema ja võtta ise saak, mis oli selle käppade all. Kuid arvata on, et seal oli muudki mängus. Lõvi väikeses metsalise ajus oli siiski kübeke lojaalsust, mis pani ta tegutsema Tarzani kaitseks. Ta tormas edasi ja urises kohutavalt.

Sheeta tõmbus küüru nagu kass kunagi ja turtsus läheneva lõvi peale. Panter näis oma saagist ilma võitluseta mitte loobuvat. Numa aga ei tahtnud purelda, sest ta kõht oli head-paremat täis. Kuid Sheeta oli võtnud nii uhke ja väljakutsuva poosi, et Numal ei jäänud üle muud, kui valmistuda rünnakuks. Ta peatus viivuks ja tormas siis kohutava möirgega pantrile kallale.

Pealetung oli nii ootamatu, et pantril polnud enam võimalust põgeneda. Ta viskus selili ning ajas käpad õieli, et Numa kõht nendega puruks rebida. Kuid ta jäi hiljiks. Lõvi kihvad haarasid pantrit juba kõrist ning tema võimsamad küüned ja suurem kehakaal andsid ründajale nagunii vastuvaidlematu ülekaalu. Võitlus oli lühike, kuid verine. Sheeta oli surnud, aga oli suutnud enne uhke Numa naha mitmest kohast katki küünistada. See vihastas lõvi, kes võttis surnud kassi veel kord kihvade vahele ning raputas teda hulk aega. Viimaks jättis Numa laiba rahule, tõstis pea selga ja möirgas kohutavalt.

Siis lähenes lõvi Tarzanile, kes ikka veel teerajal kõhuli lamas. Ta nuusutas meest peast jalgadeni, keeras käpaga inimese selili ja nuusutas uuesti. Tarzan näis surnud olevat, kuid elas siiski. Lõvi hakkas oma kareda keelega mehe nägu lakkuma. See äratas Tarzani minestusest

Kui ahvinimene silmad avas, nägi ta enda peal lõvi ja tundis tema kuuma vastikut hingeõhku ninna tungivat. Tarzan oli vaadanud surmale otse silma juba mitu korda ennegi, kuid polnud sellele kunagi nii lähedal olnud kui praegu. Surm näis tal kiire ja silmapilkne tulevat Tarzani pea oli Bertha Kircheri antud löögist veel segane, mistõttu ta ei saanud kohe aru, et lõvi oli sama, kellega ta enne oli tegemist teinud.

Kui see viimaks selgus, imestas Tarzan väga, miks lõvi teda kohe ära ei murdnud — selleks oli loomal põhjust rohkem kui küllalt. Olu-

50

kord oli tõesti täbar — lõvi seisis harkisjalu tema peal. Et üles tõusta, selleks oleks tulnud loom kõrvale lükata. Kas lõvi oleks sellega päri olnud? Ja äkki peabki kiskja teda surnuks. Kui nii, siis ei või ta vähimatki elumärki ilmutada, et mitte anda inimesesööjale põhjust teda maha murda.

Tarzani kannatus lõppes. Talle tuli meelde, et neiu, kes oli oma vangistaja nii salakavalalt uimaseks löönud, on parajasti põgenemas ja iga minut on kallis, kui ta vangi veel tabada tahab.

Numa vaatas otse mehe silmadesse ja näis aru saavat, et maaslamaja pole surnud. Lõvi tõstis pea ja näugus tasa, millest Tarzan sai kohe aru, et loom pole vihane ega näljane. Riskeerides ühe löögiga, lükkas ta lõvi eemale. „Mine, Numa!" sõnas ta tasa kiskjale.

Numa tõmbus kõrvale. Pikkamisi, kätt noal hoides tõusis Tarzan püsti ja jäi ootama, mis edasi saab. Ta märkas mahamurtud Sheetat Mehe pilk liikus surnud kassilt elavale ja tagasi. Haavad pantri peas ja kehal kõnelesid selget keelt hiljutisest võitlusest. Tarzanile selgus, et Numa oli ta päästnud pantri käost!

Raske uskuda, kuid nii see nähtavasti oli. Mees pöördus vähimagi kartuseta lõvi poole ja vaatas tema haavu. Tarzan põlvitas lõvi kõrvale ning loom hõõrus pead mehe

õla vastu, nagu teeks seda paitatav kass. Tarzan tõusis püsti, silitas Numa pead. Ahvinimene võttis maast oda ja katsus selgusele jõuda, kuhu poole neiu oli läinud. See ei olnudki raske ülesanne. Bertha Kircher oli jätkanud põgenemist ida suunas, et kiiresti raudteeni jõuda. Enne lahkumist tuli Tarzanile meelde medaljon, mis oli tal kaelas rippunud. See oli kadunud.

Ahvinimese näost ei paistnud, et ta oleks natukenegi imestanud või vihastanud. Ta katsus käega oma pead, kus valus koht andis mõista, kuidas Saksa neiu oli temast nii kergesti lahti saanud. Tarzan pidi tunnistama, et see oli osavasti tehtud ja tegija on julge olend. Seda tõendas asjaolu, et neiu oh julgenud piiritus džunglis kümnete kilomeetrite kaugusel inimasulast ja ainult revolvriga varustatult üksinda teed jätkata.

Tarzan austas julgust ja kartmatust. Ta oii küllalt suuremeelne, et tunnistada seda isegi vihatud Saksa spiooni puhul. See juhtum kinnitas, et Bertha Kircheri puhul on tegemist haruldaselt julge ja osava vaenlasega, kes oli talle ja britlastele hädaohtlik ja kelle kõrvaldamine oli rohkem kui tähtis. Ta on vaja kinni võtta enne Wilhelmstali jõudmist. Olukorda pikemalt kaalumata hakkas Tarzan kiiresti jooksma teed, mida mööda neiu oli tund või paar varem ida poole rutanud.

Et Bertha Kiruier võiks jõuda Wilhelmstali vähem kui kahepäevase äärmiselt hädaohtliku rännaku järel, seda võimalust ei tulnud Tar-zanil pähegi. Alles siis, kui ta kuulis natuke eespool vedurivilet, sai ta aru, et neiu katsub kindlasti rongi kasutada. Viimastel päevadel oli raudteeliiklus inglaste kartusel küll katkenud, kuid nüüd liikusid rongid

51

jälle rinde ja Wilhelmstali vahel. Kui see rong, mille vile äsja kuuldus, on lõuna poole minemas, peatab Bertha Kircher selle kindlasti, et sihile jõuda. Tarzan kuüatas silmapilgu. Jah, rong peatus, ta kuulis kuidas pidurid vilistasid. Siis liikus rong edasi, Tarzan teadis, kuhu poole. Rong tuli rindelt ja sõitis Wilhelmstali poole, sõitis kaunis kiiresti..- koos Bertha Kircteriga...

Tarzanile jäi ainult üks võimalus: minna mööda raudteed Wilhelmstali ning katsuda seal käte saada kapten Fritz Sclineider, Bertha Kircher ja kuldmedaljon.

Alles videvikus jõud:s ahvinimene mägilinna Wilhelmstali juurde. Seal ootas ta pimedani, sest teadis, et alasti valge mees oleks sõduritest ja patrullijatest kihavatel linnatänavatel äratanud kahtlust Alles täispimedas lähenes ta mnaservale. Seal märkas ta vahisõdurit, kes vaevalt sada sammu eenal edasi-tagasi kõmpis. Tarzan vaagis olukorda: üksikust vahisõduris: mööda hiilida oleks olnud kerge, kuid alasti linna minna meeletu tegu.

Otsus tuli silmapilk — ahvinimene hakkas roomates vahisõduri poole hiilima. Linnaserv; hooned pakkusid selleks soodsa võimaluse. Viimaks jõudis ta ühe iraja õue, mille keskel kasvas suur tamm. Km tulija oli jõudnud tamm; alla, märkas teda maas pikutav suur koer. Loom urises ja tuli lähemale. Tarzan jäi seisma, vaatas lähenevat koera ja soovis, et see ei hakkaks haukuma. Samas nägi ta valgustatud ruumides Saksa ohvitseri mundris edasi-tagasi käivaid mehi.

Koer ei haukunudki, vaid lähenes tigedalt urisedes pikkamisi inimesele. See oli umbes hüäänisuurune koer. Lähedale jõudes tegi loom hüppe tema kõri suunas. Koera oli nähtavasti õpetatud inimesi püüdma, inimesi jah, kuid mitte Tarzani-taolisi metsalisi. Samal silmapilgul, kui koer tegi hüppe, laskus Tarzan peaaegu põlvili ja haaras looma kõrist. Koer katsus küll lahti rabelda, kuid tugevad sõrmed pigistasid ta kõri kinni. Ahvinimene raputas looma tugevalt ja viskas elutu koera kõrvale.

Kui koer oli parajasti surmatud, avanes uks ja üks ohvitser tuli välja. Ta jäi trepile seisma ja kutsus kaera. Kui loom vilistamise peale ei tulnud, hüüdis ta paar korda: „Simba! Simba!"

Hüütav ei tulnud ikkagi. Ta kordas kutset, tuli trepist alla ja lähenes puule, mille all Tarzan liikumatult seisis. Ahvinimene nägi, et tudija oli suur tugev mees Saksa ohvitseri mundris. Ta tõmbus puu taha ja ootas tulijat kes halba aimamata koera nime korrates puule lähenes. Kui ohvitser oli puust klmne sammu kaugusel, tormas Tarzan talle kallale. Tema rünnak oli kiire ja kohutav kui emalõvi Sabori oma. See tuli ohvitserile nii ootamatult, et ta sai oma seisukorrast alles siis aru. kui lamas selili ahvinimese all ja tugevad sõrmed appihüüde kinni pihtasid. Minut hiljem oli sakslane surnud.

52

Tarzan seisis silmapilgu ohvri juures ja kahetses, et seisukord ei lubanud talle armastatud võiduhüüet, mis oleks teda reetnud. Ta vaatas uuesti surnud ohvitseri ning tuli heale mõttele kasutada tema rõivaid. Nii saaks ta linnas suurema hädaohuta liikuda.

Kümme minutit hiljem väljus samast hoovist tänavale suur tugev Saksa mundris ohvitser, aga puu alla jäi koera ja alasti mehe surnukeha. Õnn oli Tarzanile jälle naeratanud!

Ta sammus julgelt mööda tänavaid kesklinna poole ja keegi vastu-tulijaist ei aimanudki, et Saksa keiserliku ohvitseri ülikonnas tuksus süda, mis põles vihast ja kättemaksuhimust hunnide vastu. Tarzani järgmine mure oli leida võõrastemaja, kust ta ehk leiaks need kaks, keda otsis. Ta arvas, et seal lähedal, kus neiu on leidnud peavarju, viibib ka tema armuke Fritz Schneider. Kus on armastajapaar või salaliit-lased — kummad nad ikka teineteisele olid? — sealt leiab Tarzan ka kalli mälestuseseme — medaljoni.

Viimaks ta leidiski hotelli. See oli kahekorruseline verandaga puumaja. Mõlemad korrused olid heledasti valgustatud, seal võis näha inimesi, peamiselt küll Saksa ohvitsere. Tarzan oli peaaegu sisse astumas, et küsida otsitavate järele, kuid arvas siiski paremaks enne natuke luurata. Alumisel korrusel ei näinud ta midagi, mis oleks teda huvitanud. Ta ronis teise korruse verandale. Seal märkas ta, et kõige tagumise toa aknad olid paksude kardinatega kaetud. Äkki ilmus kardinatele naise siluett, mis kadus niisama kiiresti, kui oli sinna tekkinud. Tarzan läks akna juurde ja pani kõrva vastu klaasi. Jah, toas olid mees ja naine, kes omavahel sosinal juttu ajasid. Võimatu oli aru saada, millest nad rääkisid.

Kõrval asuv tuba oli pime. Tarzan katsus zJcent, mis ei olnudki seestpoolt riivis. Ta kuulas silmapilgu lahtise akna juures ning veendus, et toas ei ole kedagi. Mõni sekund hiljem oli ta juba toas ja piilus ukse vahelt koridori. Et seal ei olnud ka kedagi, astus ta julgesti välja ning lähenes kõrvaltoa uksele, mille tagant kuuldus naise ja mehe häält

Seesolijad rääkisid juba valjemini. Nad vaidlesid millegi üle. Tarzan pani kõrva vastu ust

„Ma tõin medaljoni," kuulis ta naist rääkivat „Teil ja kindral Krautil oli ju kokku lepitud, et see on mu tunnistaja. Teist tunnistust mul ei ole — » sellest pidi jätkuma. Teil pole teha muud, kui anda mulle paberid ja lubada minna"

Mees andis vastuse nii tasa, et Tarzan ei kuulnud midagi. Siis kuulis ta jällegi naise häält, mis värises viitast ja hirmust ning oli süüdistav.

„Te ei või seda teha, hauptmann Schneider," ütles naine ärritatult „Ei, ärge puudutage mind! Käed eemale!"

Tarzan ei viivitanud kauem, vaid astus äkki tuppa Ta nägi enda ees hiiglaslikku turjakat Saksa ohvitseri, kelle üks käsi embas Bertha

53

Kircherit, teine käsi aga surus neiu pead, et teda huultele suudelda. Neiu puikles vastu, kuid asjata Pikkamisi lähenesid mehe huuled neiu omadele...

Schneider kuulis, kuidas uks avati ja suleti. Ta pööras ümber ja vaatas, kes tuli. Nähes enda ees võõrast ohvitseri, laskis ta neiu lahti ja jäi küsivalt vaatama.

„Leitnant, mis see loata sisenemine peab tähendama?" karjus ta Tarzani peale. Ta oli kohe tähele pannud tulija aukraadi ning rääkis ülemusele kohase häälega: „Lahkuge siit, silmapilk!"

Tarzan ei vastanud sõnadega. Mõlemad toasolijad kuulsid kohutavat urinat, mis pani neiu värisema ja mehe kahvatama. Mees sirutas käe püstolikabuuri poole, kuid enne, kui ta laskeriista kasutada sai, oli see tal käest ära võetud ja läbi akna õue visatud.

Siis taganes Tarzan ukse poole, võttis pikkamisi ohvitserikuue seljast ja viskas selle põrandale.

„Sina oled hauptmann Fritz Schneider," ütles ta sakslasele.

„Mis siis?" küsis ohvitser.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" vastas Tarzan pikkamisi. „Nüüd sa tead, miks ma sind tülitan."

Põrandale visatud kuuele järgnesid saapad ja siis ka püksid. Pruun hiiglane seisis hunnide ees peaaegu alasti — ainult niuetel õhuke riie. Niisugusena tundis Bertha Kircher temas ära sama olendi, kes oli ta džunglis lõvi kihvade vahelt ära päästnud, kuid hiljem vangi võtnud ja Briti laagrisse viia ähvardanud. Neiu käsi tõusis automaatselt vööl oleva relva juurde. Tarzan märkas seda liigutust.

„Käsi ära!" kamandas ta neiut. Selle käsi vajuski kohe alla. „Nüüd tulge siia!"

Neiu tuli Tarzani juurde ja silmapilk hiljem lendas tema revolver aknast välja teisele järele. Oma nime kuuldes hunn kahvatus. See kinnitas, et ahvinimene oli tabanud õige mehe. Nüüd võib Tarzan vähemalt osaliselt kätte maksta — naise tapmise eest siiski mitte kunagi täielikult. Elu on nii lühike ja hunne on nii palju.

„Mida sa minult nõuad?" küsis Schneider.

„Sa pead tasuma mõrtsukatöö eest, mille mõni aeg tagasi sooritasid farmis waziride maal," vastas Tarzan.

Schneider hakkas segaselt uhkustama ja ähvardama. Tarzan aga pööras ukse seestpoolt lukku ja viskas võtme aknast hoovi. Siis pöördus ta neiu poole: „ Hoidke end kõrvale, sest nüüd tapab Ahvide Tarzan."

Hunn jättis uhkustamise ja hakkas paluma: „Armu, mul on kodus naine ja lapsed." Surmahirmus karjus ta: „Ma ei ole ju mitte midagi teinud, mitte midagi."

"Sa sured nagu sinusugustele kohane," üües Tarzan sakslasele. „Sa sured, käed verest nõretavad ja vale huulil." Ahvinimene sammus kapteni

poole. Schneider oli suur ja tugev mees, niisama pikk kui Tarzan, kuid temast palju raskem. Hunn sai aru, et tema ähvardused ja palved olid asjatud. Ta otsustas võidelda, nagu võitlevad kinnipüütud rotid, kui pole pääsemist loota. Kui surra, siis tuleb elu anda nii kalli hinnaga, kui võimalik.

Schneider kallutas pea ettepoole ja tormas nagu vihane härg toa keskele jõudnud ahvinimese kallale. Hulk aega püsisid nad maadeldes paigal. Viimaks õnnestus Tarzanil -tukata hunn tema selja taga oleva laua vastu, mis meeste all kohe pilbasteks purunes.

Neiu vaatas meeste võitlust pärani silmi ning imestas nende jõudu ja osavust. Ta kuulis alasti hiiglase metsikut urinat, mis ajas külmavärinad peale. Bertha nägi, kuidas Schneider katsus vastast kätega kõrist haarata, ja ahvinimese hambad otsisid omakorda sakslase kõri.

Olukorra ohtlikkust mõistis ilmselt ka Schneider, kes katsus Tarzani käest pääseda, mis tal ka viimaks õnnestus. Ta jõudis pika hüppega akna juurde, et välja pääseda, kuid Tarzan püsis tema kannul. Raske käsi haaras sakslase õlast, viskas ta üle toa vastasseina. Enne kui ta uuesti püsti sai, oli ahvinimene juba kallal. Löök järgnes löögile ja Bertha Kircher kuulis, kuidas Schneideri suust pääses paluv hüüe: „Kamraad! Kamraad!"

Tarzan haaras sakslasel jälle kõrist ning tõmbas vöö vältelt suure jahinoa. Schneider oli seina vastu surutud ja neiu nägi, et ta põlved värisesid. Kui Tarzan poleks sakslast kinni hoidnud, oleks ta abitult põrandale kukkunud. Ahvinimene surus noa hunni kõhu vastu ning sisistas läbi hammaste:

„Nii tapsid sa minu naise ja nii sured ka sina!"

Neiu astus sammu ettepoole. „Mitte nii! Jumala nimel!" ohkas ta. „Mitte nii! Teie ei või olla nii alatu, nii metsik teie tõesti ei ole."

Tarzan vaatas taha neiu poole. Jah, teil on õigus. Nii alatu ma tõesti ei ole, sest ma pole sakslane." Selle sõna peale tõstis ta noa kõrgele ja lõi selle pidemeni hunni südamesse, pannes nii verise punkti tema karjele: „Ma ei teinud seda! Su abikaasa pole..."

Tarzan pöördus neiu poole ja sirutas käe välja: „Andke medaljon siia!"

Bertha Kircher osutas põrandale vajunud sumu poole: „See on tema käes." Ahvinimene leidiski sakslase taskust medaljoni ja riputas endale kaela. Siis pöördus ta uuesti neiu poole: „Nüüd andke mulle need paberid. Sõna lausumata loovutas naine talle kokkukeeratud paberi.

Tarzan seisis hulk aega vaikides ja vaatas enda ees olevat iludust

„Ma tulin ka teie järele," ütles ta viimaks neiule. „Et teid on siit raske ära viia, otsustasin ma tappa. Ma olen endale vandunud, et tapan ära kõik saksa soost isikud, olgu nad kes tahes. Kuid teil oli õigus kui ütlesite, et ma ei või nii alatu olla. Jah, nii metsik ma pole, et võiksin naise tappa. Ma ei või tappa teid, nagu tema tappis minu naise."

55

Nende sõnadega lahkus Tarzan neiu juurest, läks akna juurde ja kadus mõni sekund hiljem ööpimedusse. Kohe, kui ta oli toas: lahkunud, tõttas Bertha surnu juurde, võttis tema taskust kokkukeeratud paberi, pistis selle põue ja hüüdis alles siis inimesi appi.

VII Kui veri kõneleb

Ahvide Tarzan oli enda peale vihane. Saksa spioon oli tema käes teist korda ja ta laskis sel jälle puutumatult minna. Lohutav oli teada, et ta oli tapnud hauptmann Fritz Schneideri, alamleitnant von Goss oli surnud tema käe läbi ja ta oli kompaniile, kes tema farmi oli rüüstanud, palju kahju tekitanud. Kuid oli veel üks ohvitser, leitnant Ober-gatz, kes tuli kätte saada. See aga oli peaaegu võimatu, sest ta oli mingi asjatoimetuse pärast Euroopasse saadetud. Kas ta oli sealt juba tagasi tulnud ja kus ta parajasti viibis, seda Tarzan ei teadnud.

Kuid see, et ta oli sentimentaalsetel kaalutlustel tol õhtul Wilhehns-tali hotellis neiu minema lasknud, ärritas ja vihastas teda. Tarzai, hä-' snes oma nõrkust ja tundis, et ta ei saa oma teguviisi millegagi õigustada, kuigi paber, mille ta neiult ära võttis ja hiljem Briti kindralstaabile edasi andis, võimaldas inglastel Saksa vägede tiibrünnaku tagasi lüüa. Võib-olla põhjustas meelehärmi äratundmine, et l-ü u saakski Bertha Kircheri uuesti kätte, ei suudaks ta teda kui naist, olgue.i et spiooni ja sakslast, tappa. See oleks talle olnud endiselt vastik nagu tol korral Wilhelmstaliski.

Oma nõrkuse põhjuseks arvas Tarzan liiga kauase viibimise tsivilisatsiooni naisestavates oludes. Tema südame põhjas peitus siiski metsik vastikusetunne tsivilisatsiooni esindajate — meeste ja naiste vastu. Ahvide Tarzan võrdles kogu aeg nende nõrkust, häält, silmakirjalikkust, väiklust ja pisivoorusi teda üleskasvatanud d/ungli primitiivsete olevuste omadega. Viimased olid teguviisidelt metsikud, kuid ausad ja otsekohesed. Hoolimata vastikustundest tsiviIiseeritud maailma vastu, armastas tema suur süda siiski seda — olid ju seal ja sealt pärit kõik talle tuttavad ja kallid inimesed.

Metsikus looduses hädaohtude keskel kasvanud ahvinimene oli ettevaatlik ja pikaldane uusi tutvusi sõlmima. Tuttavaid oli tal sadade ynsi, kuid sõpru ainult mõni. Mõne sõbra eest oli ta valmis kas või surema, sest teadis, et vajaduse korral võisid ka nemad anda elu tema eest. Kuid neist polnud siin metsikus Aafrikas Briti huvisid kaitsvates väeosades mitte ühtegi. Inimeste alustatud sõda, eriti nii korrapärane ja otstarbetu tapmine oli vastik. Tüdinenud suurest tapmisest ja teades, nüüd, mil sakslased on juba minema kihutatud ja sõda lähenes vähemalt Ida-Aafrikas lõpule ning tema teened Briti sõjaväele olid

tähtsusetud, otsustas Tarzan tagasi minna oma lapsepõlvepaikadesse džunglis.

Ta ei olnud kuninga teenistusse vannutatud, tal ei olnud ka mingit moraalset kohust ega muud sidet, mis oleks teda Briti vägede juures kinni hoidnud, mistõttu ta kadus nende laagrist niisama saladuslikult, nagu ta mõni kuu varem sinna oli ilmunud. Keegi ei teadnud, millal ja kuhupoole ta läks.

Tarzan oli ennegi mitu korda džungli primitiivsesse ellu tagasi tulnud, kuid armastus naise vastu oli teda üha uuesti tsivilisatsiooni rüppe viinud. Nüüd ei olnud enam seda sidet tema ja tsivilisatsiooni vahel. Kultuurikandjad olid naise tapnud ja Tarzan võis jäädavalt inimeste juurest lahkuda, ürgmetsa varju tagasi pöörduda ning seal metsikute kiskjate keskel elada ja nende vastu võideldes surra. Seal oli ta sündinud, suureks kasvanud ning seal leiab tema rahutu hing endale kohase elu ja surma.

Sinna, kuhu Tarzan minna kavatses, oli pikk tee läbi metsiku džungli, kus ürgmets vaheldus laiade jõgede, lagendike ja suurte soodega. Ta arvas tingimata sel teekonnal jõudvat kohtadesse, kus inimese jalg pole veel neitsilikku maad puudutanud. See ei kohutanud, vaid just kutsus meie tarmanganit. Tarzani soontes voolas suurema osa maakerast inimestega asustanud seiklusteotsijate ja vallutajate meeste veri.

Tavalisel surelikul oleks sellele teekonnale asudes tekkinud mure toidu ja joogivee pärast, kuid Tarzanil ei tulnud need asjad meeldegi. Metsik loodus oli ju tema kodu ja džunglis liikumine niisama lihtne nagu hingamine. Muude džungliloomade kombel võis ta juba kaugelt haista vee olemasolu ring seal, kus tavalised inimesed janusse sureksid, võis ta eksimata maad kaevama hakata ja vett leida.

Tarzan oli juba mitu päeva liikunud läbi metsa, kus saak oli rikkalik ja vett leidus peaaegu igal pool. Ta liikus pikkamisi, peatus vahepeal, et pidada jahti, püüda kala või seltsida teiste džungliasukatega. Kord oli ta sõbraks väike ahv Manu, kes esimest korda ahvinimest nähes teda häbenematult sõimas, kuid natuke hiljem andis teada, et otse tema ees rohu sees varitseb kokkukeerdunud suur madu Histah. Manult sai Tarzan teada, et nendes metsades elasid ainult üksikud suured ahvid manganid ja et needki olid sel aastaajal kaugemale põhja jahile läinud.

„Kuid siin on Bolgani," patras väike ahv. „Kas tahad temaga kokku saada?"

See oli muidugi irvitamine ja Tarzan seda nii mõistiski, sest kõik džunglis kartsid siinseist kõige metsikumat olendit gorilla Bolganit. Ahvinimene ajas seda kuuldes rinna ette, trummeldas rusikatega selle vastu ning ütles: „Mina olen Tarzan. Manu,

kas sa ei tunne mind? Kui ma veel laps olin, tapsin Bolgani. Tarzan otsib manganisid, kes on tema vennad, aga mitte Bolganit. Hoidugu Bolgani minu teelt."

57

Väike Manu mõistis. Džunglis on ikka nii, et hoobeldakse ja usutakse. Ta uskus Tarzani juttu ja leidis võimaluse ütelda: „Nad hulguvad siin ja seal." Ise tegi ta käega sellise liigutuse, nagu tallaks kogu ilma sellesse haarata. „Siin aga," ütles ta lääne suunas osutades, „siin või seal peavad nad kõige rohkem jahti. Seal on ju kõige paremad jahimaad. Kuid seal vahepeal," ja ta tegi käega laia poolringi, „on maa, kus pole vett ega toitu." Tarzanile sai selgeks, et ahvid olid pidanud tegema suure ringi enne, kui nad praegustele jahimaadele jõudsid. Koht, kus suured ahvid praegu viibisid, oli kusagil kaugel läänes. „Ja siit sinna pole ka vett," tähendas väike Manu.

Pikkamisi rändavatel ja toitu otsivatel ahvidel oli võimalik kuude kaupa teel olla, kuid Tarzanil mitte. Tal oli vaja otsesihis edasi minna. Olgu eeslaiuv lagendik veega või veetu, Tarzan ületab selle enne, kui janu vaevama hakkab.

Tarzan tahtis kiiresti manganide juurde jõuda. Selle otsuse kohaselt suundus ta otse läände. Jõudnud üle rannikut piirava mäestiku, laius ta ees otsatu lagendik. Kuigi silmapiiril sinetas taas mäestik. Selle taga peitus jahimaa, millist võib kirglikule jahimehele pakkuda vaid Aafrika. Teisel pool kõrbet suurte ahvide keskel leiab Tarzan jälle endale kohase kaaskonna. Mandri vastasrannikul seisab ürgmetsa rüpes tema isa onnike, kus ta on sündinud.

Tarzani pea kubises plaanidest. Isa onni juurde ehitab ta ruumid, kuhu laseb ahvidel headel jahiaegadel tuua toitu halbadeks aegadeks. Raskete aegade jaoks toitu varuda on ahvide jaoks midagi uut. Tarzanil tekkis veel mõte panna ahvid oma onnide ümbrusse elama, juhtida nende tegevust ning olla ise valitseja — džungli kuningas. Ta katsub neile või vähemalt mõnele targemale neist õpetada kasulikke tarkusi, mis ta ise inimühiskonnast endaga kaasa on toonud. Nii elab Ahvide Tarzan juhtides ja valitsedes edasi justkui ennevanasti.

Lagendik, kus ta rändas, oli äärmiselt metsik. Seda läbisid sügavad orud, mille põhjas nirisesid väikesed jõekesed. Orgude ületamine nõudis üliinimlikke jõupingutusi. Rännakut takistasid ka hiigelkaljud. Sellel lagendikul oli kõik surnud, sest niipea kui loodus laskis midagi tärgata, kõrvetas päike selle juba eos. Lagendik oli tõesti surmaorg, kus elul tärgata oli keelatud. Igal pool, nii kaugele kui silm ulatus, paistsid ainult hallid kaljud ja kolletav rohi, mida piirasid taamal paistvad haljendavad mäed.

Päevast päeva leegitses selles jumalast mahajäetud kõrbes päike. Kusagil polnud vett ega loomi, keda oleks võinud jahtida. Ainult raipesööja röövlind kotkas Ska tiirles kõrgel. Tarzan teadis, et seal, kus or> Ska, varitseb rändajat surm, sest see õhuhüään elab ainult teiste olendite õnnetusest, neist, kes teekonnal surevad.

Ahvide Tarzan oli terve päeva päikese põletavate kiirte all käinud, kuid õhtu eel paistis sinetav mäestik olevat niisama kaugel kui hom-

58

mikulgi. Ainus elav olend, keda ta kogu päeva jooksul nägi, oli halba kuulutav Ska.

Kuigi Tarzan otsis, ei leidnud ta ühtegi putukat. Ta veendus, et lagendik oli tõesti elutu, ainsad elavad hinged olid seal tema ja Ska. Rändurit hakkas kimbutama nälg, mis ei olnud siiski võrreldav piinava januga. Kogu päeva nälga ja janu kannatanud, otsustas Tarzan õhtul puhata, et öövilus edasi rännata. Alles nüüd sai ta aru, et ka tema võimetel on piirid, et oskustest ürgmetsas rännata ei ole kõrbes suurt kasu, eriü siis, kui kaasas pole vett ega toitu. Seda ta polnud arvestanud, mida tuli nüüd kahetseda. Praegune seisukord oli Tarzanile«»us, erakordne, ennenägematu. Ta oli rännanud Aafrikas tuhandeid miile, kuid see manner polnud kunagi tema vastu nii

tõre olnud. Isegi Saltaras on oaasid, kus võib vett ja toitu leida. Kuid siin polnud midagi, mis oleks võinud ahvinimese janu ja nälga kustutada. Nii lai, kui see lagendik ka ei olnud, oli seal võimatu leida elamiskõlblikku kohta, kas või ruut-jalgagi maad, mis oleks andnud inimesele või loomale kõige algelise-magi võimaluse.

Tarzanile andis jõudu lootus, et ta suudab välja kannatada kõik, kuni jõuab maale, millest Manu oli nii meeldiva pildi maalinud. Seni aga peab ta kannatama. Kaheksast orust, mis oleksid toidu ja veega ka kõige paremini varustatud mehe kogu jõu ja osavuse nõudnud, oli ta januse ja näljasena läbi roninud. Kuid just õhtu eel, kui Tarzan pidi üheksandast orust läbi minema, tundis ta end nõrkevat. Tema ees haigutas peadpööritav kuristik, millesse laskumine ja millest tõusmine tundus võimatu ülesandena.

Ta ei karmud surma, aga siiski... Naise surm ja mõrtsukatele selle eest kättemaksmine olid andnud seni jõudu võita raskusi. Nüüd ei olnud enam seda sihti ja järele jäi ainult võidelda olemasolu eest. Võitlus jätkub, kuni Suur Koguja, kelle vastu ükski sündinud olevus igavesti võidelda ei suuda, ta endale nõuab.

Ahvinimese kõrvale laskus vari ja ta vaatas üles. Seal ta oli, hiigel-röövlind Ska, kes lendas kaunis madalalt ja nähtavasti varitses inimest. See sundis Tarzanit uuesti liikvele. Ta astus kuristiku äärele ja pööras näo Ska poole.

„Mina olen Tarzan!" karjus ta röövlinnule. „Mina olen Ahvide Tarzan, džungli lord, keda raipesööja Ska ei taita. Ska, mine tagasi hüään Dango koopasse ja ela sellest, mis tema järele jätab, sest Tarzan ei jäta oma luid surmaorgu sulle nokkida"

Ta laskus alla orgu. Kuid enne, kui Tarzan oru põhja jõudis, tundis ta oma jõudu raugevat. Ahvinimene vaateis vastasseina ja kahtles kas ta jõuab seda mööda üles ronida. Ta võttis uuesti jõu kokku, pai jastas hambad ja urises metsikult. Ta lamas oru vilus umbes tund aega Ümberringi valitses surmavaikus, näis, nagu oleks ta viibinud kusagi katakombis, surnute ja vaimude riigis. Kuulda ei olnud linnulaulu ega

59

mesilaste suminat, näita polnud madusid ega muid roomajaid. Org, kus ta viibis, oli sõna tõsises mõttes surmaorg. Rändaja meeleolu langes ümbrusele vastavalt, kuid ta suutis sellest üle olla. Kas ta pole siiski Tarzan, Ahvide Tarzan, džungli lõvi ja valitseja? Jah, seda ta on, ta on metsiku looduse metsik valitseja, kes ei anna alla, tulgu, mis tuleb.

Ta tõusis uuesti püsti ja sammus oruseina poole. Korraga jäi ta seisma. Midagi väga erinevat elutust ümbrusest lamas ta ees. Pilt, mis avanes oli kohutav. Seda oleks võinud võrrelda ehk lavaga, mida näitejuht on tahtnud vastuolude teravdamiseks üllatavana kujundada. Loojuva päikese kiired valgustasid kaljuseina jalamil midagi eredat, mis paistis ümbrusest hästi välja ja pani vaataja vere tarretama.

Valgele hunnikule lähenedes nägi Tarzan enda ees inimese pealuud ja teisi luid ning nende kõrval rõivaräbalaid. Leid huvitas teda. Ta oleks nagu selles jumalast unustatud surmaorus saanud kellegi vana tuttavaga kokku. Lähemal vaatlusel selgus, et siin oli kunagi elutragöödia lõpuni mängitud, et vaikiv org oli olnud selle kurbmängu sõnatu pealtvaataja. Päris kauges minevikus oli rändaja siia eksinud ning toidu ja vee puudumise tõttu surmale uinunud. Leid huvitas Tarzanit niivõrd, et ta unustas isegi oma hädaohtliku seisukorra. Ta vaatas luid ja pani tähele, et need olid terved. See asjaolu kinnitas, et mees, kellele luud kuulusid, ei olnud surnud vägivalla tõttu. Ta oli nähtavasti surnud janusse ja Ska oli koos sipelgatega luud lihast puhastanud. Loodus, nii metsik kui see ka polnud, oli luud siiski säilitanud. Rõivajäänuste järgi otsustades oli kõik ammu aset leidnud. Selles orus, kus nähtavasti polnud isegi öösel külma ega niiskust ja kus arvatavasti mitte kunagi viitma ei sadanud, võisid luud aastasadu säilida. Siin ei olnud kedagi, kes oleks võinud raitu rikkuda.

Sumu pealuu lähedal oli maas vaskkiiver ja soomusturvis, mida luude omanik omal ajal rinna kaitseks oli kasutanud, ning tupes pikk sirge mõõk. Luude järgi otsustades oli siin surma leidnud mees olnud suur ja tugev. Seda kinnitas ka asjaolu, et ta oli nähtavasti üksinda nii kaugele Kesk-Aafrikasse tungida suutnud. Temast järelejäänud varustus oli küll ilus ja teistes oludes uhkegi, kuid kõrbes polnud see teda aidanud.

Ahvide Tarzan tundis sügavat austust selle möödunud aegade rändaja vastu. Missugune inimene see ka polnud, pidi praegu valge ja hirmutekitava pealuu sees omal ajal olema kindel tahtmine ja suur unistus, ega muidu oleks ta kaugele sisemaale minna jõudnud. Tarzan kummardus, et vaadata luude juures olevaid rõivajäänuseid. Ta ei leidnud tükikestki nahka. Nähtavasti oli Ska need kõik ära söönud.

Saapaid polnud ka näita, kui mehel neid üldse jalas oli olnud. Tarzan leidis siiski mõne pandla, mis kinnitasid, et mees oli kandnud nahkesemeid. Ta leidis metallsilindri, mille läbimõõt oli paar ja pikkus um-

bes kaheksa tolli. Silinder oli tugevasti lakitud ning sellega niiskuse ja rooste eest hästi kaitstud.

Tarzan leidis, et silindri ühes otsas olev kaas käis kergesti lahti. Ta leidis sealt tihedalt täis kirjutatud ja hoolega kokku rullitud pärgamendi. Nahk oli aastasadadega kolletunud, kuid kiri oli siiski selgesti loetav. Keel oli nähtavasti hispaania, mida Tarzan lugeda ei osanud. Viimasel leheküljel oli mingi algeliselt joonistatud maakaart, millele oli lisatud mitmesuguseid märkusi. Nii kiri kui kaart jäid Tarzanile mõistatuseks. Ta pani pärgamendi silindrisse tagasi ja tahtis selle juba maha visata, kui pähe tuli teine mõte: ta pani silindri oma noolte juurde kotti. Ta muigas kurvalt, sest võib-olla leiab selle keegi aastasadade pärast tema pleekinud luude juurest.

Tarzan heitis veel kord pilgu luudele ja asus vastasolevat seina mööda üles ronima. Kuid orust välja ronida oli tuhat korda raskem kui sinna laskuda. Iga kümne jala järel pidi ta puhkama. Ta nõrkes iga sammuga ja kukkus tihti allapoole tagasi. Ainult õnnekombel sai ta iga kord siit ja sealt viimasel hetkel kinni haarata ning vältida oru põhja kukkumist. Kaua ta äärmiselt vaevalist ja enesest viimast jõunatukest väljapigistavat ronimist jätkas, seda ta ei teadnud, kuid viimaks jõudis ta orunölvale.

Tarzan lamas hulk aega hädaohtliku kuristiku serval. Äärmuslike jõupingutustega oli ta nii kaugele jõudnud, kuid nüüd oli kogu ramm otsas. Ta katsus end viimaks püsti ajada. See näis esialgu täiesti võimatu olevat Mitmekordse katsetamise peale õnnestus tal põlvili ja siis püsti tõusta. Ahvinimene raputas meeleheitlikult pead ning vaarus edasi. Ta oli otsustanud viimseni vastu panna ja olemasolu eest võidelda.

Natuke maad edasi oli jällegi org. Tarzan teadis, et sellest ta läbi minna enam ei suuda. Seal ootab teda möödapääsmatu surm. Just nagu kiuste paistis mäestik nüüd lähemal olevat. Ta nägi, kuidas loojuva päikese viimased kiired mäetippe valgustasid ning haljendav mets ja sügavad varjud justkui kutsusid teda enda poole. Jõuaks ta veel mõne miili edasi, oleks elu päästetud. Kuid väsimus kippus võimust võtma, silme ees tantsisklesid viirastused.

Tarzan teadis, et eespool haljendava mäestiku taga peituvad need suurepärased jahimaad, millest väike Manu talle oli rääkinud. Kuid kas ta jõuab kunagi sinna? Isegi siis, kui ees poleks seda neetud orgu, võis ta vaevalt jõuda mäestiku jalamil olevatele madalatele küngastele. Eesolev org on temale määratud surm. Lootusetu olukorra tegi veelgi lootusetumaks kurjakuulutav lind, kes laskus iga tiiruga üha allapoole ja möödus temast hääletult. Ska näis uurivat, millal inimene mõtleb teha viimase sammu, millal rändaja vaarumine lõpeb ja kas ta võib veel enne pimedat surnukehale laskuda. Kuid Tarzan vaarus edasi ja iga kord, kui lind temast mööda lendas, tuli

ahvinimese kõrist sügav, väljakutsuv urin. Ta ei taha surra, raipesööja saagiks langeda!

61

Miil miili järel vaarus ta edasi. Mõni väiksema tahtejõuga inimene leks juba ammu saatusele alistunud ja jäänud puhkama isegi siis, kui ta oleks teadnud, et see jääb talle viimaseks puhkuseks. Aga Tarzan sundis end edasi minema. Ta sammud olid juba alateadvuslikud, peas vasardas ainult üks mõte — edasi, edasi! Mäestik näis vahetevahel nagu udusse peituvat. Mõnikord oli tal tunne, et mäestikku polegi, on vaid miski muu, mis ikka eest põgeneb ja milleni ei jõua ta kunagi. Tarzan iuba vihastas mägede peale. Tema poolteadvusetus ajus tekkis hallutsinatsioon, mis laskis mägesid paista sakslastena, kes kellegi tema kallima – kelle, seda ta ei mäletanud — olid tapnud ja nüüd eest ära jooksevad. Ta katsus põgenejatele järele jõuda, et neile kätte maksta, need maha lüüa.

See mõte andis talle üliinimliku jõu. Tema rammestunud keha ajas end sirgu ja vaaruvad sammud asendusid kindla kõnnakuga Näis, et ta nagu poleks olnudki väsinud ja suremas. Kuid siis Tarzan komistas millegipärast, kukkus ja kõik katsed tõusta olid asjatud. Ainult käpuli suutis ta edasi minna ja sedagi ainult mõne sammu korraga. Ta liikus siiski edasi, puhkas ja roomas jälle.

Kord, kui ta kõhuli jõudu kogus, kuulis ta suurte tiibade sahinat kaunis ligidal. Ta pööras end selili ja nägi, et Ska, kelle ta oli juba unustanud, tõusis tema kohalt üles. Tarzani pea selgines korraga ja ta ohkas.

„Jumal! Kas surm on tõesti juba nii ligidal?" küsis ta endalt. „Kas seda teab ka Ska, et julgeb mind juba puudutada?" Kuid järsku tärkas Tarzanil uus mõte — džunglikiskja kaval enesekaitsevõte. Ta sulges silmad ja kattis need kätega ning jäi lamama nagu surnu.

Nii oli hea olla, ahvinimene tundis puhkamisest naudingut. Kuid ta tundis ka une tulekut ning teadis, et kui ta nüüd tukastab, jääb see tema viimseks uinakuks. Pingutades kõiki meeli ja võttes kokku kogu tahtejõu, otsustas ta magama mitte jääda. Ta lamas liikumatult. Ska, kes kõrgemal tiirles ja lamavat meest silmitses, jõudis arvamisele, et alasti rändaja on juba surmale suikunud. Veel natuke kannatada ja siis on saak käes ning ta võib rahulikult maha laskuda ja toitu maitsma hakata.

Ikka pikaldasemalt lendas röövlind, kes tuli iga tiiruga allapoole. Miks Tarzan ei liigutanud end? Kas väsimus oli temast võitu saanud ja ta oli unne vajunud? Või oli tõesti läinud nii, nagu Ska soovis? Kas suur süda on juba tuksumast lakanud? Võimatu, kuid siiski...

Ska oli äärmiselt umbusklik. Ta küll lähenes lamajale, kuid ei julgenud siiski surnukehale laskuda. Ta puudutas saaki kaks korda, kuid tõusis jälle õhku. Asi oli rohkem kui kahtlane. Viimaks julges ta alasti surnukehale tulla. Vaevalt olid linnu küüned Tarzani pruuni nahka puudutanud, kui surnuna lamaja sai nagu elektrilöögist elavaks. Käsi,

62

' lumega kaetud. See koht oli Tarzanile täiesti tundamatu, kuid kõi-- ri otsustades pidi siin rikkalikult igasugust saaki leiduma. Ahv-***£.'*** *ene 0* ***ij*** päris kindel, et selle paradiisliku oru pinda polnud valge mi l e ialg veel kunagi puudutanud. Kuid kes seda siiski teab? Võimalik et seesama kusagilt hallist minevikust pärit rändaja, kelle luud Tarzani taga oleval lagendikul praegu päikese käes pleegivad, oli siin käinud See võib nii olla, kuid võib ka mitte olla.

mis kattis mehe nägu, liikus nagu välk Ska poole ja enne, kui lind uuesti õhku jõudis tõusta, oli ta juba lamaja vang.

Ska võitles vahvasti, kuid surev Tarzan oli temast siiski tugevam. Minut aega rabeles lind mehe käes ja siis vajusid ahvinimese valged kihvad raipesööja lihasse. Kuigi Ska liha oli toores ja haises hirmsasti, oli see siiski liha, oli toit, mida surev mees sõi suure isuga. Ja veri, mida linnu kehas küll palju ei olnud, kustutas natuke janu. Ska oli oma elu, vere ja lillaga Tarzani surmast päästnud.

VIII. Tarzan ja suured ahvid

Tarzan peatus kolm päeva Eedenit meenutava oru äärel. See aeg kulus puhkamiseks ja jõu taastamiseks. Koht oli selleks eriti sobiv. Puuvilju oli seal rikkalikult, samuti väiksemaid loomi.

Tundes end jälle värskena, otsustas Tarzan neljandal päeval orgu uurima ja suuri ahve otsima mihna. Ta siiski ei rutanud, sest aega oli. Jõuab ta lääne poole mere kaldale kuu aja või kolme aasta pärast, see oli tähtsusetu. Kogu aeg ja kogu Aafrika oli tema päralt. Ahvinimese vabadus oli piiramatu. Ta võis teha, mis tahtis, sest viimanegi side tsivilisatsiooni-ga oli hiljuti purustatud. Tarzan oli jällegi üksinda, kuid igavust ei tundnud. Ta oli suurema osa elust veetnud endasarnaste seltsita, kuid oli ikkagi ümbritsetud teiste džungliolevustega, kes said temast aru ja kel polnud tema vastu mingit viha ega vaenu. Väiksemgi neist oli tema sõber ja kaitsealune. Džunglis oli muidugi olendeid, kes olid sündinud inimese vaenlasteks, kuid kelle olemasolu ja vaenulikkus oli siiski soovitatav: nende vastu võideldes möödus aeg kiiresti ja sisukalt.

Tarzan oli alles natuke maad lõuna poole liikunud, kui tundis korraga ninas tuttavat lõhna. Tä peatus äkki. Lõhn oli tingimata goman-gani, musta mehe oma. Ja neid pidi lõhna tugevuse järgi otsustades mitu olema. Kuid seejuures oli tunda ka teistsugust lõhna — emase tarmangani, valge naise oma.

Ahvinimese uudishimu ärkas ja ta liikus kiiresti sinnapoole, kust tuul inimeste lõhna ninasse tõi. Ta ei katsunudki hoida vastu tuult, sest teadis, et inimese nüri haistmine ei anna teda ära enne, kui teda nähakse. Oleks ta Numat või Sheetat jälitanud, pidanuks tingimata tuule suunda arvestama. Mustade meeste puhul polnud seda vaja, sest nad võisid arvestada oma nägemise ja kuulmise, aga mitte haistmisega. Tarzan liikus neegrite poole sellise üleoleva ettevaatamatusega, et kogu džungel teadis tema minekut, ainult mitte inimesed, keda ta jälitas.

Ta jälgis möödujaid suure puu tihedate okste vahelt. See oli salk kahtlase ja viletsa väljanägemisega neegreid, kellest osa kandis Saksa

Ida-Aafrika pärismaalastest sõdurite rõivaid. Mõnel oli seljas kogu, mõnel ainult osa mundrist. Suurem osa oli siiski Saksa „kultuuri" iluasjad seljast ära visanud ning oli teel, nagu oli sündinud — alasti. Mustade meeste järel ja kõrval sibas suur hulk nende naisi, kelle lõbus naer ja kära täitis ümbritseva tihniku ja näis kogu salka elustavat. Tarzan pani tähele, et neegrid olid varustatud Saksa söjaväepüssidega ja vööl rippusid padrunitaskud.

Mustade hulgas polnud valgeid ohvitsere. See kinnitas, et Tarzanist mööduv salk neegreid oli Saksa väeosast põgenenud, oma ohvitserid tapnud ja püssid kaasa võtnud. Kindel näis olevat, et mustad olid kaasa võtnud ka kõik oma naised ja võib-olla röövinud neid. teel suurtest küladest juurdegi. Paistis, et neegritel oli kavatsus endistest ülemustest võimalikult kaugele jõuda ja kuhugi sisemaale juurdepääsmatusse kohta ümber asuda. Seal hakkavad nad muidugi ümbruses elavaid ainult kõige primitiivsemate sõjariistadega varustatud mustade suguharusid terroriseerima ja uue aja laskeriistadega endale allutama. Niisugustes oludes on terrori seerijatel kuldsed päevad, nad saavad varsti toidu ja naiste poolest rikkaks.

Kahe musta naise vahel sammus valge neiu. Ta oli kübarata ning katkised määrdunud rõivad lasid oletada, et see, mida ta kandis, oli kunagi korralik ratsaülikond olnud. Neiu kuub oli kadunud. Aeg-ajalt ilma nähtava põhjuseta tõukas teda kord üks, kord teine mustadest naistest. Seda kõike vaadates ärkas Tarzanis tahtmine valgele neiule appi minna ja päästa ta mustade mõrtsukate käest. Kuid siis tundis ta neiu ära ja jäi istuma sinna, kus oli olnud.

Mis see temasse puutub? Tema pärast võivad mustad vaenlase spiooniga teha, mida tallavad. Tsivilisatsioonilt päritud nõrkus oli takistanud tal kahel korral neidu tapmast. Seda võivad nüüd teha neegrid. Et neiu saatus oli kohutav, selles oli ta veendunud. Oleks Tarzan suutnud neiu tappa, oleks surm Berta Kircherile õnneks tulnud. Nüüd peab ta läbi elama koledad vägistamised ja surema viimaks piinarikast surma. Kuid mis see temasse puutub? Tema meelest pole, piinu ega surma, mida sakslased poleks ära teeninud.

Tarzan laskis sakslasi teenivad mustad minna oma teed. Alles siis, kui kolonni viimane sõdur nähtavale tuli, tekkis ahvinimese peas mõte musti narrida. Juba poisikesena oli ta mustade õngitsemist — nagu ta seda nimetas — kõige meeldivamaks ajaviiteks pidanud. See oli ühtlasi kättemaks mustadele, kelle pealiku, vana Mbonga poeg Kulonga oli odaga tapnud Tarzani kasuema Kala. Nii mõnigi must mees oli selle eest äkki ja saladuslikult puu otsa tõmmatud ja sealt hiljem surnult alla visatud.

Mustade salga viimane mees oli millegipärast hulk maad maha jäänud. Ta kiirustas teistele järele. Kuid jõudnud puuni, mille oksal kükitas

63

Tarzan, kukkus nöörist silmus tema kaela ja tõmbus pingule. Neeger karjatas ja hakkas kohe ülespoole liikuma.

Salk vaatas hädahüüdu kuuldes tagasi ja kohkus, kui nägi üht oma kaaslast maa ja puuoksto vahel õhus rippumas. Varsti kadus ta okstesse. Sealt, kus mustade salk seisis, ei olnud nööri näha, mistõttu neegri kadumine mõjus veelgi kohutavamalt.

Hämmastuses ja hirmus tardusid mustad mõneks minutiks paigale. Viimaks suutis nende pealik seersant Usanga vabaneda hinnust niivõrd, et käskis püssid laskevalmis seada ja meestel endale järgneda. Ta hakkas lähenema puule, mille otsa nende kaaslane oli kadunud. Pealik käskis ahelikul puu ümber piirata. Käsk täideti kohe. Usanga läks pütt alla ja, laskevalmis püss käes, hõikas kadunud neegrit. Puu otsast ei vastanud keegi. Usanga vaatas üles, aga näha polnud midagi. Kogu viiekümnemeheline salk vaatas üles, aga kaaslasest polnud jälgegi. Ta oli ju kadunud selle puu otsa. Üks julgem sõdur ronis üles, kuid tuli paari minuti pärast alla ja vandus, et puu otsas polnud ühtki hingelist.

Kohkunult ja arusaamatult taandusid mustad ja jätkasid oma teekonda. Oli juhtunud midagi hirmsat, millest nad aru ei saanud. Umbes poolteist miili kohast, kus nende kaaslane jäljetult kadus, nägid salga eesotsas olevad mehed puutüve tagant mehe pead, nägu nende poole pööratud. Nad saatsid sõna tagapool tulijatele ning ruttasid edasi. Puu juurde jõudes selgus mustadele kohutav tõde: seal oli küll kadunud kaaslase pea, aga mitte keha. Verine pea oli torgatud kuivanud oksa otsa. Ka ülejäänud osa salgast jõudis kohale. Mehe kadumine oli küll salapärane ja kohutav, kuid kohutavam oli leida maharaiutud pead. Neegritele näis nüüd iga puu saladusliku ja surmaikuulutavana. Mustade hirm suurenes aina. Ebausklikud, nagu nad olid, seletasid nad juhtunut mingi d/unelideemoni karistusena ning tahtsid kiiresti taganeda.

Kuid julge Usanga oli teisel arvamisel. Ta seletas, et sakslaste juurde taganeda tähendab kõigile hirmsat piina ning suurele osale surma, sest Saksa väejuhatus ei tunne armu põgenejate ja mässajate vastu. Kohutav pilt veenis mehi Usanga juhatusel

rännakut jätkama. Nüüd liikusid nad tiheda salgana ja igaüks hoolitses ise selle eest, et ta teistest mfca ei jääks. Keegi ei tülitanud neid enam — vähemalt sel päeval.

Mustade ja laste iseloom on samane. Nad on kartlikud ja kergesti hirmuvad, kuid unustavad hädaohu niisama kergesti. Nad on ebausklikud ja ühtlasi saatuse trotsijad. Nii oli lugu ka Usanga salgaga. Vaevalt oli õnnetusest pool tundi möödunud, kui mustad naersid ja lobisesid endist viisi. Meeleolu tõusis üha ja varsti oli vahejuhtum unustatud.

Nii oleks jäänudki, kui esimesed salgast poleks teekäänaku tagant leidnud oma kadunud kaaslase surnukeha, mis oli nähtavasti nende hirmutamiseks sinna visatud. Jälle tärkas hirm ja jälle arutati tagasipöördumist.

66

Džunglis tegutses neid karistav hirmus olend. Igaüks tundis ja teadis, et see, mis oli hiljuti juhtunud, võib iga hetk korduda. Ükski neist polnud enam oma puutumatuse peale kindel. Kui niisugune asi leiab aset päise päeva ajal, mis siis veel öösel saab?

Valgele neiule näis vahejuhtum samuti salapärane ja kohutav. Ta leidis mõttes oma seisukorda arvestades lohutuse, sest õnnetu musta surm oli olnud kiire ja valuta. See oli parem talle endale metsikute mustade juures osaks saada võivast. Seni olid teda piinanud ainult neegrinaised tõugete ja' löökidega, kuid lohutav oli teada, et ta oli pääsenud ka halvimast — mustade meeste metsikusest. Eriti metsik ja toores näis olevat salga pealik Usanga. Tal oli naine — ilus majesteetlik hiiglane, ainuke, kelle sõna pealik kuulas. Pealiku naine oli eriti toores nooremate naiste vastu, kuid tundus, et ta oli ka nende ainuke kaitsja musta türanni eest.

Hilisel pärastlõunal jõudis Usanga salk palkaiaga piiratud külasse jõe kaldal. Küla ümbritses väike lagendik, mida omakorda piiras tihe ürgmets. Salga saabumist olid külaelanikud märganud. Sõduritest ümbritsetuna sammus tulijatele vastu elatanud pealik, kellele Usanga paari kaaslase saatel vastu läks. Selle päeva kohutavad kogemused olid Usangale õpetanud, et siin džunglis valitseb talle tundmatu jumal, kellega tuleb olla võimalikult heas vahekorras. Seniste kavatsuste kohaselt oleks tal tulnud tungida külale kallale ja võtta see sõjariistadega. Kuid nüüd pidas- ta paremaks tulla rahuga ja kõigepealt teada saada, millistes suhetes külaelanikud tolle džunglijumalaga on. Kui deemon on küla kaitsja, jätab ta selle rahule.

Kauplemisel selgus, et külaelanikel oli palju kitsi, linde, pähkleid ja muid toiduaineid ja nad olid nõus neid Usanga salgale müüma. Küla pealik nõudis nende eest mitut püssi, hulk laskemoona ja rõivaid. See oli juba liig. Iga püss ja padrun oli Usangale kallis ning meestel veel järel olevaid rõivaid võimatu ära anda. Näis, et Usangale jäi'aihult üks võimalus: võtta jõuga, mis tarvis ja mille eest nõutud hinda ta maksta ei saa.

Küsimus lahendati siiski rahulikult. Üks Usanga meestest tegi ettepaneku minna järgmisel päeval jahile ja maksta küla elanikele jahu, pähklite ja lindude eest lihaga. Ettepanek võeti vastu ja pika kauplemise järel lepiti kokku, et Usanga saab ööbimiseks mõne onni ja toiduaineid.

Bertha Kircher leidis end üksi väikesest onnist, mis seisis teistest eemal küla ümbritseva plangu läheduses. Kuigi ta polnud seotud ega valvurit välja pandud, olid mustad kindlad, et vang ei katsugi ära põgeneda. Usanga oli talle selgeks teinud, et põgeneda üksi džunglisse tähendab kindlat surma kiskjate kihvade vahel. „Ole hea Usangale," ütles jutuajamise lõpul must pealik, „ja sinuga ei juhtu midagi halba.

67

Ma tulen sind uuesti vaatama, kui teised on magama jäänud. Katsume olla sõbrad teineteise vastu."

Metslane lahkus. Neiu värises, vajus onni põrandale ning kattis näo kätega. Alles nüüd sai ta aru, miks teda valvanud naised ära saadeti. See oli muidugi Usanga kavalus. Kuid kas tema naisel siis kahtlusi ei tekkinud?

See naine ei olnud rumal, pealegi oli ta hirmus armukade ja jälgis oma eebenmusta isanda igat sammu. Bertha Kircher tundis, et ainult tema võib ta päästa, ja seda ta ka teeks, kui saaks Usanga kavatsustest teada. Aga kuidas talle seda teatada?

Alles nüüd tuli neiule meelde järele vaadata, kas paberid, mis ta surnud hauptmann Fritz Schneideri taskust oli võtnud ja oma riietesse õmmelnud, veel alles olid.

Kuid?... Mis väärtus on nendel praegu tema armastatud isamaale?. Harjumus ja lojaalsus kodumaa vastu sundis lootma, et ehk avaneb tal kord võimalus need paberid oma ülemuse kätte toimetada.

Pärismaalased näisid teda unustanud olevat. Keegi ei tulnud onni juurde -- isegi mitte sööki tooma. Ta kuulis nende naeru ja laulu ning teadis, et Usanga kaaslased naudivad külarahva sööki ja jooki. See oli masendav. Mis võikski olla masendavam kui teada, et oled pärismaalaste vang tundmatus Kesk-Aafrika külakeses, üksik valge naine joobnud neegribande käes. Juba see mõte kohutas. See, et mustad mehed on ta unustanud ja varsti juba liiga purjus, oli nõrk lootus.

Saabus pimedus, kuid keegi polnud veel tema juurde tulnud. Bertha Kircher kaalutles, kas tal ei tuleks välja hiilida ja leida Usanga naine Naratu. [a võib-olla oligi Usanga unustanud lubaduse tema juurde tulla. Laheduses polnud kedagi, kui neiu onnist välja astus. Ettevaatlikult läks ta küla teise'otsa, kus lõbutsejad suure tule juures lärmitsesid. Lähemale jõudes nägi ta külaelanikke koos võõrastega tule ümber istumas ja õlut joomas. Ringi keskel tantsis pooltosinat alasti sõdurit. See kujutas mingisugust metsikut armastustantsu, mida saatsid teiste metslaste hüüded ja naer. Pealtvaatajate hulgas liikusid käest kätte toidunõud ja kannud. Neiu nägi, kuidas mustad käed pisteti toidunõudesse ja sealt võetud söök nälginud kiskja isuga alla neelati. Õllenõu seisis harilikult nii kaua januse neegri huulil, kuni mõni veel janusem must mees või naine selle enda kätte tõmbas ja oma suule surus. Metsikumaid pidutsejaid võis vaevalt ette kujutada. Kange õlu oli nähtavasti juba mõjunud, sest alguses enam-vähem süütu lõbutsemine oli muutunud metsikuks orgiaks, kus loomulikud instinktid ja himud said piiramatu vabaduse.

Neiu hiilis onnide varjus lähemale. Ta tahtis lõbutsejate hulgast leida Naratut, kuid korraga märkas teda keegi hiigelnaine, karjatas ja tormas tema poole. Musta naise välimust ja käitumist näites arvas Bertha Kircher, et metslane rebib ta tükkideks. Seda oleks kohutav emane tei-

68

nudki, kui üks sõduritest poleks märganud tema lahkumist teiste hulgast. Sõdur kargas püsti ja tahtis naisele järele söösta. Seda pani omakorda tälrele Usanga ja enne kui sõdur jõudis Bertha Kircheri juurde, oli ka purjus pealik seal.

„Mida sa siit otsid?" karjus ta neiule. „Süüa tahad, ja juua? Tule minuga!" Usanga haaras Berthat taljest ja tiris teda tule juurde.

„Ei!" hüüdis neiu. „Ma tahan näha Naratut. Kus on Naratu?"

Valge naise sõnad kainestasid neegripealikut, kes oli joomis- ja lõbutsemistuhinas unustanud oma teisepoole. Ta vaatas arglikult enda ümber. Nähes, et tema naine polnud vahejuhtumit tähele pannud, käskis ta sõdurit, kes märatsevat musta naist tagasi hoidis, viia valge neiu tagasi onni ja jääda teda valvama.

Sõdur lähenes kellelegi tule juures olijale, kiskus tema käest peaaegu täis õllenõu ning andis Bertha Kircherile märku endale järgneda. Minut hiljem leidis neiu end onnist, aga sõdur kükitas onni ees ja jõi kaasatoodud õlut.

Neiu istus onni tagumisse nurka ja mõtles lootusetu olukorra üle. Niisuguses meeleolus oli võimatu uinuda ja ta haudus igasuguseid põgenemisplaane. Kuid õnnetuseks näis neist üks võimatum kui teine. Pool tundi oli juba möödunud sellest, kui ta uuesti onni toodi. Ta polnud ikka kohast põgenemismoodust leidnud. Korraga astus vaht väljast onni. Ta rääkis midagi, kobas pimedas ja istus viimaks neiu lähedale maina. Katsudes jutuotsa üles võtta, nihkus ta natukesehaaval neiule lähemale. Viimaks oli ta juba käeulatuses.

„Ära puuduta mind!" karjus Bertha Kircher, kui neegri käsi ta kaela puudutas. „Kui sa seda teed, räägin sellest Usangale. Tead küll, mis sinuga siis juhtub."

Purjus neeger naeris kähedalt, sirutas käe uuesti välja ning kiskus neiu enese vastu. Neiu karjus Usaigat appi ja võitles igati musta sülelemise vastu. Ja seal ta oligi — suur mehekogu ilmus onni uksele. Tema, Usanga, oli tulnud. Kuid kas see oli parem? Bertha Kircher teadis, et Usanga on niisama metsik kui sõdurgi, kuid teda võiks ehk naisega hirmutada. Seda vahendit tahtis neiu kasutada.

„Mis kisa siin on?" küsis Usanga ja astus üle läve.

Silmapilk hiljem viskas Usanga musta sõduri onnist välja ja käskis tal kaduda. Urisedes ja vandudes pöördus Usanga ukselt neiu poole. Must oli nii purjus, et neiul õnnestus mitu korda tema eest kõrvale põigata ja paar korda tõukas ta Usanga pikali.

Viimaks neeger vihastas ning tormas ägedalt neiule kallale. Ta haaras valge naise oma ahvihaardesse ja surus enda vastu. Neiu võitles küünte ja hammastega. Ta ähvardas Naratuga. See mõjus. Neeger taganes, hakkas isegi paluma, et neiu ei annaks teda ära. Ta koguni lubas neiu seisukorrast oma austatud naisele teatama minna. Tõesti! — ta lubas lahkuda.

89

Vaevalt oli ta jõudnud anda lubaduse, kui onni lävele ilmus, olend, tais ääretut armukadedust. See oli Naratu. Ta lõi, peksis, hammustas oma isandat, kes jäi pooluimaseks ja allus käskijannale.

Tõusis sõnavahetus, millest valge naine aru ei saanud, kuid see, mis järgnes, lubas oletada, et nii Usanga kui tema uhke naine leidsid lahenduse.

Bertha Kircher kuulis külast valukarjatust, kuid needki hääled vaikisid. Natuke aega, mille jooksul ta ei teadnud, mida teha, läks mööda. Siis arvas ta hädaohu möödas olevat.

Kuid äkki ilmus uksele Usanga. ^

„Keegi ei sega meid, valge naine. Praegu oleme kahekesi..."

Kuid tulija polnud Usanga, vaid endine vahisõdur. Ta kordas: „Tulin tagasi, keegi ei sega meid..."

* * *

Olles söönud lõunaks Bara mahlakat liha, ei leidnud Tarzan rahu, kuigi oli oma harjumuspärases keskkonnas. Ahvinimene jälgis noort naist, keda toored neegrinaised haavasid. Tarzan kujutles teda mõistmatute mustade seas võitlemas.

Miks oli tal nii raske mõista, et naine oli vaid vihatud sakslane ja salakuulaja? Ta vihkas seda naist nagu kõiki tema kaasamaalasi. Tema saatus polnud sugugi hirmsam sellest, mis ähvardas niisugustel juhtudel teisi. Tarzan sundis end millelegi muule mõtlema. Kuid naise pilt ei talunud silme eest kaduda, ikka ja jälle kerkis ta mehe ette kõikides üksikasjades. Ahvinimene häbenes iseennast, kui tuletas meelde juhtunut Wilhelmstalis, kus ta päästis hetkelise nõrkuse mõjul salakuulaja elu. Kas nõrkus oli jälle võimust võtmas? Ei!

Saabus pimedus. Tarzan jäi nagu harilikult öömajale laiaoksalise puu otsa. Kuid uni ei tulnud. Silme ees hõljus valge neiu, keda peksis must naine.

Kirudes tõusis ahvinimene asemelt ja läks järgmise puu otsa. Sealt siirdus ta jälle järgmise puu otsa ja siis jälle järgmise otsa ning ikka edasi neegrite küla poole. Sama päeva pärastlõunal hästi tallatud teed läinud Usanga salga jälitamine polnud raske ning Ahvide Tarzan jõudis küla juurde umbes kesköö1. Ahvinimest huvitas kõige rohkem valge neiu, kelle ta tahtis üles otsida ja kätte saada.

Pikkamisi, tasa ja kuuldamatute sammudega nagu saaki varitsev lõvi liikus Tarzan piki küla piiravat tara Kõik tema meeled olid valvel, kuid kõige rohkem uskus ta oma haistmist. Küla teises otsas leidis ta puu, mille oksad ulatusid üle tara. Seal laskuski ta vaikselt puu otsast maha. Ahvinimene siirdus ühe onni juurest teise juurde. Igal pool oli tunda gomanganide vastikut lõhna, kuid ühe onni juurest tuli teistsugust — seal oligi valge neiu. Vahepeal olid hääled külas vaibunud. Mustad oljd väsinud ja onnidesse magama läinud. Keegi ei näinud Tarzani tulekut, seda ei oleks märganud ka kaine mees.

70

Ta luusis ümber onnikese, kuid vähimgi hääl, isegi mitte magava inimese hingamine ei kinnitanud, et seal oleks kedagi olnud. Ahvini-mene oli siiski kindel, et naine on just selles onnis. Ta avas ukse ja astus hääletult sisse nagu vari. Tarzan seisatas ukse juures. Jah, naist siin polnud,, kuid ta oli siin olnud. Ta otsustas igaks juhuks järele vaadata...

Ahvinimese silmad harjusid varsti onni pimedusega. Ta leidis musta sõduri surnukeha, mille rinda oli torgatud lühike oda. Onnis oli aset leidnud kurbmäng. Tarzani näole tekkis naeratus — see mäng rahuldas teda, vähemalt esialgu.

Ahvinimene otsis läbi kogu küla ja leidis, et Bertha Kircheril oli õnnestunud põgeneda. Kas polnud seal, kuhu neiu põgenes, tema elu niisamasuguses hädaohus kui siin külas? Džungel polnud hädaohtlik mitte Tarzanile, vaid valgele naisele, kes polnud sealsete metsikute kommetega kohanenud. Ürgmets oli Tarzanile niisama kindel kui Pariisi või Londoni tänav, valgele neiule aga kindel surm.

Ahvinimene oli uuesti metsas. Igitamme tugeval oksal kuulas ta mitme miili kaugusel asuva küla hääli. Elu kihas külas ja metsas, kuid ühes erines see teisest nagu öö päevast. Üks oli joobunud metsaliste lärm, teine näljaste kiskjate kisa ja sammalpehmete sammude kahin.

Tarzan seisis puuoksal ning oli mõttesse vajunud. Korraga kuuldus tema suust häält, veidrat kui trummipõrin — suurte ahvide väljakutset, mis segunes neegrite külast kostva nutulauluga. Ahvinimene kutsus oma vendi, suuri ahve, mustad nutsid taga oma kadunud kaaslast.

* * *

Bertha Kircher sammus kiiresti sissetallatud rada. Tema ainuke soov oli jätta enda ja küla vahele nii palju miile, kui võimalik. Enne hommikut peab ta olema kaugel külast, kus ta oli üle elanud nii hirmsad silmapilgud. Kuhupoole minna, sel polnud tema jaoks tähtsust. Surm ootas teda seal ja varitseb igal sammul ka siin. Kuid surm kiskja küünte vahel on parem kui inimese käe läbi. Loom ei piina, inimene aga vägistab, häbistab ja alles siis sööb. Metsikumat olendit kui inimene džunglis ei ole.

Bertha Kircheril oli tol ööl õnne. Juhuslikult ei varitsenud teda ega seganud tema liikumist ükski džunglielanik. Džungel otse kihas inimesesööjatest lõvidest. See oli ideaalne jahimaa valgetele meestele, kes tallaksid tabada lõvisid, jõehobusid, ninasarvikuid, antiloope, kaelkirjakuid, kuid kes polnud veel siia surmatoovate tulirelvadega sattunud.

Tund või kaks oli neiu juba käinud, kui ta märkas enda ees mingisugust liikumist. Et jälitavad neegrid, veel niipea talle järele ei jõua, seda teadis ta hästi ning otsustas ronida puu otsa ja seal rahulikult magada.

Vaevalt oli neiu puu otsa jõudnud, kui märkas lagendikku. Kõige huvitavam oli, et lagendik otse kihas suurtest ahvidest. Heledas kuuvalguses

71

luges ta kokku vähemalt kakskümmend karvast olevust — manganit, kes kükitasid või tammusid tagakäppadel ringi. Riit oli metsik nagu ümbruski, eriti kohutav näis mõni hall olend, keda võis siinseal teiste hulgas näha. . .

Neiu jälgis ahve ning märkas, et nende arv suurenes järjest. Neid tuli juurde üksikult, kahekaupa ja salkadena. Varsti oligi neid viiekümne ümber. Mõni neist oli alles pojuke, kes end ema karvase keha vastu surus. Salk moodustas poolringi, mille keskel oli madal küngas. Ta nägi, kuidas künkale tõusis kolm emaahvi, käes tugevad kaikad, millega nad maad tümitasid. Kuuldus mingit tumedat põrinat ja ahvid hakkasid rahulikult liikuma.

Algul tümitasid nad maad korrapäratult, kuid peagi tegid seda rütmiliselt nagu trumme tagudes. Ahvidele oli see omapärane muusika arvata\asti tuttav, sest nad seadsid sammud selle järgi. Neiu vaatas imestades, kuidas ahvid moodustasid kaks, ringi — välimises olid emased ja kõige nooremad, sisemises vanemad isased. Pilt kujutas midagi indiaanlaste sõjatantsu taolist. Välisring jäi varsti paigale, sealsed ahvid kükitasid maha, aga siseringis liikusid ahvid tasa edasi.

Ja siis kuulis neiu küla poolt veidrat pikaldast väljakutsuvat häält. Sellel näis olevat otse elektriseeriv mõju — ahvid jäid silmapilk seisma ja kuulama. Kui hääl lakkas, ajas üks vana ahv end püsti ja laskis kuuldavale metsiku hüüde, mis ajas külmavärinad ihule.

Pikaldane tants algas uuesti. Bertha Kircher tundis end kõrgel puu otsas kindlana ja vaatas pealt omapärast stseeni, lootes hommikul põgenemist jätkata. Ta katsus uuesti, kas paberid on põues alles, ning vaatas ahvide veiderdamist edasi.

Möödus pool tundi. Ahvide tseremoonia jätkus. Suur isane, kes oli vastanud džunglist kostnud kutsele, astus kahe ringi vahele. Ta vaatas kuu poole, tagus oma karvast rinda rusikatega ja karjus sügava kur-guhäälega. See oli muidugi suurte ahvide väljakutse, kuid neiu, kes ei mõistnud ahvide keelt, ei saanud sellest aru.

Pärast hüüet jäi ahv seisma. Ta oli lihaseline kui Herakles, primitiivne ja metsik, nagu ürgmetsa algelise elu, selle jõu ja loomalikkuse kehastus ikka. Ahv kuulas, kuid äkki neiu nägi, kuidas lähedal oleva puu otsast tuli alla peaaegu alasti valge mees.

Võõra tulek ajas ahvid marru. Nad urisesid ja käisid rahutult ringi. Bertha Kircher hoidis hinge kinni. Kes oli see olend, kes julges tulla nende metsikute kiskjate keskele? Ja üksinda viiekümne vastu! Kuid pmuninahaline olend sammus rahulikult uriseva ahvikarja poole. Neiu pani tallele tulija korrapärast keha, suursugust kõnnakut ja hiigeljõudu. Kes see oli? See majesteetlik mees oli ju Ahvide Tarzan! See oli sama mees, kes oli ära viinud major Schneideri kindral Krauti peastaabist, päästnud tema lõvi Numa küünte vahelt, keda ta oli revolvriga

72

pähe löönud ja kes oli hiljem Wilhelmstalis tapnud hauptmann Eritz Schneideri.

Hirmunult ja vaimustatult vaatas neiu valget meest. Ta nägi, kuidas see lähenes koledale salgale, ja kuulis teda ahvide keeles midagi rääkivat.

Tarzan peatus natuke, enne kui läks välisringis seisvate ahvide juurde. „Mina olen Ahvide Tarzan!" karjus ta ahvidele. „Te ei tunne mind, sest ma olen teisest suguharust. Ma tulen teie juurde rahuga või võitlema, mis oleneb teist endist. Kumba soovite? Kes on teie kuningas? Tarzan tahab temaga rääkida." Ta lükkas emased kõrvale ja astus siseringi juurde.

Kõrvaletõugatud emased, kellest mõnel oli kaigas kaasas, urisesid ähvardavalt, kuid Tarzan ei teinud neid märkamagi. Ta läks julgelt edasi. Isased võtsid teda vastu

paljastatud kihvade ja kohutava urinaga. „Mablen Ahvide Tarzan," kordas ta. „Tarzan tuleb teie juurde, et tantsida koos oma vendadega dum-dumi. Kus on teie kuningas?" Ähvardavast vaenulikkusest hoolimata läks ta edasi.

Neiule näis Tarzani teguviis meeletusena. Ta surus käed näole, et mitte näha, kuidas ahvid mehe tükkideks rebivad. See mees pidi tõesti hull olema. Veel silmapilk ja ahvid tungivad talle kallale. Kas Tarzan siis teda ähvardavat hädaohtu ei mõistnud? Naine vaatas uuesti kuust valgustatud lagendikule.

Tarzan seisis siseringis ja tema vastas oli ahvide suur kuningas. „Ma olen Ahvide Tarzan," ütles ta kuningale. „Ma tulin tagasi oma vendade juurde. Tulin rahus ja elan rahus teiega. Kui te sellega ei lepi, tapan ma igaühe, kes mulle vastu hakkab. Kuidas jääb? Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

„Ma olen Go-lat, ahvide kuningas!" karjus hiigelisane Tarzanile vastu. „Ma olen Go-lat ja ma tapan! Tapan! Tapan!" Ja ta tormas Tarzanile kalkile.

Neiule näis, et Tarzan ei saanud hädaohust ikka veel aru. Kuid nüüd on juba hilja, varsti on temast järel vaid vormitu kogu. Ahv sir rutas juba oma kämblad valge mehe poole ja alles siis juhtus midagi, mis pani neiu tõsiselt imestama. Tarzan oli välgu kiirusega haaranud ahvi pahemast käest, väänanud seda ning sulgenud parema käega ahvi mõlemad käpad oma kaenlasse. Ahvide kuningas oli nüüd Tarzani abitu vang. Kõik oli sündinud sellise väledusega, mis oleks sundinud kahvatuma isegi piksenoole Ara.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus Tarzan vangile. „Kas Tarzan tantsib teiega rahus või tapab ta kõigepealt sinu?"

„Ma tapan! Tapan! Tapan!" kisendas Go-lat.

Tarzan paiskas ahvi järsu liigutusega maha. Viimane ei olnud seda oodanud ning keerles oma alamate ees rohul. „Ma olen Tarzan, kõikide ahvide kuningas!" karjus Tarzan. „Kas tallate rahu või...?"

73

Go-lat oli nüüd juba metsikult vihane. Ta tõusis püsti ning tormas uuesti Tarzanile kallale. „Ma tapan! Tapan! Tapan!" kordas ta oma sõjahüüet. Valge mees võttis ründaja vastu sellise võttega, millest ahvil aimugi ei olnud. Neiu nägi, kuidas suur ahv kerkis maast, kargas inimesele selga ning paisati silmapilk hiljem maha, pea alaspidi. Tarzan tegi võtte sellise osavuse ja kiirusega, et neiu hakkas uskuma: mees pole rumal ja ahvide juures ei varitse teda surmaoht.

Ahvide kuningas lamas liikumatult rohul, ta oli põrutusest minestanud.

„Ma olen Ahvide Tarzan," karjus ahvinimene uuesti. „Ma tulin siia, et tantsida oma vendadega dum-dumi. Mängige!" rääkis ta trummide juures seisvatele ahvidele. Nii trummilööjad kui ka teised ahvid olid jäänud ootama, kuidas "nende kuulus kuningas tapab rumala tarman-gani. Nähes aga, et valge ahv on suurem kui nende kuningas, täitsid nad tema käsu silmapilk.

Vaevalt oli tants uuesti alanud, kui Go-lat meelemärkusele tuli. Ta tõusis pikkamisi püsti ning vaatas oma võitjat segase pilguga. Tarzan läks tema juurde ning ütles: „Ma olen Ahvide Tarzan. Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

Go-lat vaatas Tarzanit oma punaste silmadega ning vastas: „Kago-da! Ahvide Tarzan tantsib oma vendadega dum-dumi ja Go-lat tantsib koos' temaga!"

Ja nüüd nägi puuoksal kükitav neiu midagi metsikut. Tarzan muutus ahviks. Ta trampis, väänles, keerles ja kargles nagu ahvidkL See oli igivana rituaal, mida tantsiti kuuvalgel ööl džunglisüdames.

Tantsu saatsid trummipõrin, urin ja kohutav kisa. Kõige kõvemini kisas Tarzan. Ta vaatas üles kuu poole ja tagus oma tugevat rinda rusikatega. Ringi liikudes puudutas ta läikiv pruun keha karvaseid ahve. Avanev pilt oli veider, aga suursugune — selles

oli midagi algeliselt ilusat, üleolevalt metsikut. Neiu ei olnud midagi niisugust kunagi varem näinud. Taliame uskuda, et ka keegi teine pole kunagi sellist kohutavat stseeni vaadanud.

Bertha Kirclier vaatas tantsmiid ahve hinge kinni pidades. Äkki kuulis ta selja taga summutatud häält. Veri tardus ta soontes, kui nägi mõni samm eemal panter Sheetat. Suur kass oli tema leidnud ning seadis end hüppevalmis.

Enam polnud aega olukorda kaaluda. Naise esimene ja ainuke mõte oli põgeneda. Hirm andis talle kiiruse ja juhatas kätte õige põgenemis-viisi. Valjusti kiljatades hüppas ta puu otsast alla ja jooksis lagendikule.

Ahvid olid ärevil ja, kuulnud neiu kiljatust, jäid seisma ning otsisid vihaste pilkudega segaduse põhjustajat. Kui nad nägid, et tulija oli ilus emane tarmangani, tormas neist mõni kohe neiule vastu.

74

Džungli suured ja väikesed loomad teavad, et dum-dumi tantsivaid suuri ahve segada on patt, mida karistatakse surmaga. Niisugustel juhtudel ei lähene ahvidele isegi panter Sheeta ega lõvi Numa.

Ka Tarzan vaatas sinna, kust neiu tuli, ning sai kohe aru teda ähvardavast ohust. Jälle oli ahvinimesel võimalus lasta teistel tappa olend, keda ta oli mitu korda surmast päästnud ja ise tappa otsustanud. Kuid miks arutada seda asja praegu? Ta teadis, et ei või näha neiu surma metsikute ahvide tõttu, ning tundis, et tal tuleb neiu veel kord päästa.

Naise poole rutanud emased ahvid olid peaaegu tema juurde jõudnud, kuid Tarzan astus vahele. Ta peksis ahvid enne laiali, kui isased saaki jagama jõudsid. Tarzan seisis neiu ja ahvide vahel, käed laiali. Ahvid arvasid, et suur valge ahv tahab kogu liha endale saada, ning valmistusid kallale tungima.

„See siin on Tarzani emane!" karjus valge ahv. „Ta on Tarzani oma ja teie ei tohi teda puutuda!" Ahvinimene teadis, et ainult nii võis ta naise päästa. Vastik oli küll seda nii teha, aga teist teed polnud. Õnn, et neiu tema sõnadest aru ei saanud! Tarzanile oli masendav vihatud vaenlane ahvide ees oma naiseks tunnistada.

Jälle oli ta sunnitud neetud salakuulaja surma suust päästma.

Tarzan urises tigedalt omaette: „Ta on ju naine ja ma pole sakslane. Seepärast ei suuda ma teisiti talitada."

IX. Taevast tulnud

. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick Kuninglikust lennuväest oi i luurelennuk Briti väejuhatus oli saanud kuulujuttudele toetudes teada et vaenlane oli toonud läänekaldale suured abiväed, mis marssisid läbi Saksa alade Ida-Aafrika poole. Arvati, et need on Briti koloniaalväge-de positsioonidest ainult kümne või kaheteistkümne päevatee kaugusel. See kuuldus oli üllatav, kuid sõjas tuleb tihti ette üllatusi, mistõttu ükski korralik ülemus ei jäta väiksematki kuulujuttu üle kontrolli-mata.

Leitnant Smith-Oldvick saadetigi lennukiga kuulujuttude tõepärasust uurima. Ta lendas lääne poole ja jälgis hoolega alasid, millest üle lendas. Kusagil polnud näha mingit märki inimesest. Igal pool laiusid tihedad metsad, kus oleks võinud end varjata terve armee. Siis tulid ääretud lagendikud, kus ei kasvanud isegi rohtu. Leitnant oli vilunud lendur ja vaatleja. Tema pilk otsis vähemalt jälgi — mõni purunenud vanker, hobusekorjus, mahajäetud laagrikoht —, mis harilikult märgivad teed, mida mööda suurem sõjaväeosa on läinud. Kuid kogu ta vaev oli asjatu — džungel näis elutu.

75

Oli juba õhtupoolik, kuid ta lendas ikka veel lääne poole. Viimaks nägi ta all orgu, mille põhjas lookles lai jõgi. Et leitnant ei näinud midagi, mis oleks andnud aimu inimestest, otsustas ta tagasi pöörduda. Kui otse ja täiskiirusega lennata, jõuab enne pimedat Briti vägede juurde tagasi. Lendur oli siiski liiga kaugele lennanud, kuid mees lohutas end sellega, et kütust oli paakides piisavalt ja lennuk heas seisukorras. Oli ainult tarvis saavutada tippkiirus.

Korraga jäi mootor seisma. Asja oleks saanud ehk veel parandada, kui ta oleks kõrgemal lennanud. Tänast idas oli kõrge tihe mets, kus tervelt maanduda oleks võimatu. Natuke paremal jõekaldal oli lage koht. Lendur otsustas sinna maanduda ja vaadata, mis mootoril viga.

Kunagi ühes Londoni salongis kuuldud viisi ümisedes istus leitnant pärast maandumist lennukis ja otsis rikke põhjust. Ta näis olevat nii rahulik ja ettevaatamatu, nagu oleks viibinud kusagil Briti lennujaamas ja ümbritsetud tuhandeist kaassõdureist. Leitnant Smith-Oldvick oli üks neist tüüpilistest meestest, kes isegi tundmatus Sise-Aafrikas unustas ümbruse ja üksinduse ning andus tööle.

Ei, ta ei paistnud kangelasena. Pigem vastupidi: tal olid heledad juuksed, sinised silmad, sale ja hapravöitu keha ning punakas poisikeselik nägu. Tema välimus tuletas meelde noort salongikangelast, kes on kasvanud külluses ja muredeta, kuid pole kasvatatud vastu seisma džungli hädaohtudele ja raskustele. Ta polnud seda mitte üksnes välimuselt, vaid ka tegelikult.

Et koht, kus leitnant praegu viibis, võis olla täis vaenlasi ja igasuguseid muid hädaohtusid, see ei tulnud täile meeldegi. Ta parandas aegamisi mootori ära ning otsustas enne õhkutõusmist natuke jalgu sirutada ja ühe sigareti ära tõmmata. Tal polnud aimugi, et ida pool olev džungel ja jõeorg otse kihas metsikutest mustadest — muidu oleks ta katsunud siit võimalikult kiiresti minema lennata. Ta käivitas rahulikult mcxitori, tuuritas seda paar korda tugevasti ning veendunud, et see on kõigiti korras, tuli lennukist alla ja süütas sigareti.

Oleks ta vaadanud põõsastikku lagendiku serval, oleks ta vaevalt märganud seal midagi hädaohtlikku. Mõnel inimesel on hädaohu alateadvusliku tundmise võime, mida tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Selle äratab harilikult elava olendi koondatud tähelepanu. Mõnele mehele oleks paarkümmend teda jälgivat metsikut silmapaari andnud vähemalt tõuke katsuda vaenlast leida. Leitnant Smith-Oldvick jäi täiesti rahulikuks. Tal nähtavasti puudus kuues meel.

Leitnant jalutas lennuki ümbruses ja pani alles nüüd tähele looduse ilu. Lagendikku piiras metsik džungel, kuid lagendik ise oli kaetud tiheda pika rohu ja üksikute puudega. Kogu ümbrus tuletas meelde kodumaa parkmetsi, millest voolab läbi õitsvate heinamaade aeglane jõgi.

76

Natuke maad lennukist eemal nägi ta suuri heledaid lilli, mis mõjusid ligitõmbavalt. Ta läks neid lähemalt uurima. Vaevalt oli ta seda teinud, kui vamabode (?) pealik Numabo otsustas oma paarikümne metslasest kaaslasega meest rünnata.

Alles neegrite söjahüüdu kuuldes pani noor inglane neid esimest korda tähele. Ta pööras ruttu ümber ja nägi salka musti enda poole tormamas. Nad tulid koos, kuid mida lähemale jõudsid, seda pikaldasemaks näis nende jooks muuutuvat. Metslased olid jõudnud tema ja lennuki vahele. Neegrite sõjariistadeks olid ainult odad ja nooled, mis andis leitnandile lootust pääseda. Ta ei teadnud, et esimese vastupaneku puhul mustad harilikult taanduvad, kuid kordavad kallaletungi niipea, kui on selleks küllalt julgust kogunud. Siis ei suuda enam keegi nii suurele salgale üksi vastu panna.

Numabo oli salga eesotsas. See ja tema välimus kinnitasid, et ta on salga pealik ning ka esimene, kelle pihta tuli lasta. Leitnant oli neegrite ilmudes haaranud kätte püstoli

ning sihtis Numabot. Kõlas pauk, kuid kuul ei tabanud pealikut, küll aga paar sammu tagapool olnud musta. Viimane kukkus rinnust läbilastuna maha.

Mustad karjatasid ning taganesid, kuid mitte tagasi metsa, nagu leitnant soovis, vaid lagendikule tema ja lennuki vahel. Nad jäid seisma ja olukorda hindama. Äkki hüppas üks mustadest kõrgele üles, vibutas oda ning karjus metsikult. See näis teisi neegreid julgustavat ning nad tormasid uuesti valge sõduri kallale.

Ka seekord jäi üks mustadest surnuna maha, teised aga taganesid. Neile sai selgeks, et nad peavad iga pealetungi ajal ühe kaaslase kaotama. Neil õnnestus siiski inglast paari odaga haavata. Leitnandil oli järel ainult neli padrunit, kuid musti oli veel kaheksateist. Selge, et ta peab lõpuks alla andma, kui viimaste paukudega ei õnnestu neegreid minema hirmutada Selleks ei olnud enam lootust, sest mustad olid juba targemaks saanud.

Neegrid moodustasid hõreda aheliku, piirasid valge sõduri sisse ning tormasid talle igalt poolt korraga kallale. Jälle paukus revolver ja jälle mustad taganesid. Nii juhtus veel paar korda, kuid siis näisid neegrid aru saavat, et valge mehe laskeriist on tühi. Nad tormasid Numabo käsu peale veel kord leitnandile kallale. Kuigi leitnant peksis neid püstoliga ja nii mõnigi jäi pooluimaseks, suruti ta viimaks maha.

Valge sõdur ei olnud odahoopidest veel päris toibunud, kui ta püsti tõmmati ja salga ees käima sunniti. Enne seda olid neegrid ta käed tugevasti selja taha kinni sidunud. Mustade keskel sammudes kaalus leitnant oma saatust. Mis see võib olla? Miks mustad teda kohe ei tapnud? Miks ta vangi võeti? Kas selleks, et ta suure pidulikkusega ära süüa? Ta oli nii sügaval sisemaal, kus ei tuntud tema ohvitserimund-rit ja kuhu polnud veel jõudnud teated maailmasõjast. Sellest järeldus,

et neegrid ei võinud tema vaenlased olla. Jäi ainult oletada, et ta viiakse mingi musta majesteedi ette, kus otsustatakse tema saatus.

Nad olid käinud umbes pool tundi tihedas džunglis, kui jõudsid väikesele lagendikule, mille keskel seisis hulk savionnikesi. „See on nähtavasti küla, kus elab nende kuningas," mõtles inglane ning rõõmustas, et teekond polnud pikem.

Külas ümbritses neid kohe naiste— ja lastekari ning hulk musti sõdureid. Ta seisis nende keskel ja märkas, et kogu käratsev jõuk väljendas tahtmist võimalikult kiiresti võõra surma näha. Eriti ägedad olid naised, kes teda igal võimalusel lõid ja kriimustasid. Viimaks ajas Numabo elanikud laiali ning inglane juhiti küla teises otsas oleva onni poole. Vaevalt oli ta sõdureist saadetuna mõne sammu teinud, kui teiselt poolt onnide vahelt ilmus hulk mehi, kelle rõivaste järgi võis arvata, et nad olid teeninud Saksa Ida-Aafrika pärismaalaste väeosas. Leitnant Smith-Oldvick imestas, kuid hakkas uskuma, et kuulujutus, mida ta kontrollima oli tulnud, oli paras annus tõtt. See siis oligi osa abiväe sõdureist, kes ruttas lääne poole sakslastele appi.

Nüüd oli selge, et vaid õnnelik juhus võib leitnandi päästa. Ta on sakslaste sõjavang ja tema lennuk on nende sõjasaak. See, et ta oli nii lapsikul viisil vangi langenud, ajas muigama.

Pooleldi sõjaväemundris mustade hulgas nägi leitnant seersandi kuues hiiglast, kes teda vihaselt silmitses. Äkki must hiiglane karjatas ja tuli lähemale. Samamoodi talitasid tema kaaslased.

„Kust sa selle inglase said?" küsis Usanga Numabo käest. „Kas tal oli ka kaaslasi?"

„Ta tuli taevast, mingisuguse asjaga, mis lendab nagu lind, aga on linnust suurem," seletas must pealik. „Algul kartsime hirmsasti, kuid pärast selgus, et see suur lind oli surnud. Siis tungisime valgele mehele kallale. Ta tappis küll mõne mu sõduri, kuid võtsime ta siiski kinni ja jätsime ellu, sest meie, vamabod, oleme ju vahvad ja julged sõdurid."

Usanga silmad läksid suureks. „Kas ta tuli tõesti õhust?" küsis ta äärmise huviga.
Jah," vastas Numabo. „Ta tuli taevast alla asjaga, mis meenutab suurt lindu. See riistapuu on veel seal nelja puu lähedal teise jõekää-naku taga. Jätsime selle sinna, sest me ei teadnud, mis see on, ja kartsime seda puudutada. See on.veel seal, kui pole ära lennanud."
„See ei saagi ilma valge meheta ära lennata," seletas Usanga. „Kuid riistapuu oli siiski hirmus. Omal ajal täitis see meie sõdurid hirmuga, sest tuli harilikult öösiti meie laagri ja kaevikute kohale ning pildus alla pomme, mis tapsid mehi kümnete viisi. Väga hea, Numabo, et sa selle mehe kätte said, sest öösel oleks ta lennanud üle küla ning tapnud kogu su rahva. Inglased on väga kavalad valged mehed."
„See valge mees küll enam ei lenda," ütles Numabo. «Inimestel ei ole lubatud lennata, ainult pahad vaimud lendavad. Pealik Numabo valvab selle järele, et valge mees ei tõuse enam kunagi õhku." Pealik lükkas inglase onni ning paigutas kaks tursket neegrit teda valvama.
Vang jäeti üksi umbes tunniks. Inglane kasutas seda aega käsi kinnihoidva köie lahtiharutamiseks. Selles segas teda seersant Usanga, kes järsku onni tuli. ,
„Mida kavatsete minuga teha?" küsis inglane seersandilt. „Minu riik ei ole siinse rahvaga sõjas. Sa räägid nende keelt, ütle neile, et ma pole vaenlane, minu rahvas on mustadesõbralik ning neil tuleb mind silmapilk vabastada ja lasta rahus minna."
Usanga naeris: „Nad ju ei oska teha vahet inglase ja sakslase vahel Neile oled sa ainult vaenlane ja valge mees."
„Aga miks nad mind elusalt kinni võtsid?" küsis noor inglane.
«Sellepärast," ütles Usanga, viis leitnandi lahtise ukse juurde ja osutas käega küla keskel olevale lagendikule.
Leitnant Harold Percy Smith-OIdvick nägi lagendikul kuue jala kõrgust posti, mille ümber neegrinaised parajasti puuhalge seadsid. Posti lähedal põles tuli, mille ümber asus mitu savinõu. Saatanlik kavatsus oli käegakatsutavas läheduses...
Usanga vaatas valge mehe nägu väga tähelepanelikult. Nähtavasti lootis ta sealt leida surmakartuse ilmingut. Kuid seda seal polnud. Metsik must mees oli pettunud. Noor poisikesenäoga leitnant pöördus tema poole ja küsis: „Kas neegrilurjused kavatsevad mind ära süüa?"
„Meie mitte," vastas Usanga. „Minu rahvas ei söö inimese liha, kuid vamabod küll. Nemad kavatsevad sind ära süüa, meie mitte. Kuid selleks, inglane, valmistavad nad ette toreda peo."
Inglane seisis uksel ning vaatas eelseisva orgia ja tema enese ilmaliku elu lõpetamiseks tehtavaid ettevalmistusi. Raske on uskuda, et avanenud pilt ei hirmutanud teda, kuid tema auks peab siiski ütlema, et ükski näojoon ei väljendanud muud kui ükskõiksust saatuse ja uudishimu vaadeldava vastu. Tema nägu oli liikumatu nagu mask ja isegi Usanga pidi möönma, et ta ei saavutanud oma eesmärki. Ta oli nimelt tulnud valget meest põhjalikult hirmutama. Ta tahtis piinata ja põhjata valget, inglast iseäranis enne surma, sest Briti lendurid olid kimbutanud Saksa Ida-Aafrika vägesid küllalt, kuid nüüd leppis ta ütlemisega: „Sa ei lenda enam mitte kunagi. Sa ei loobi enam taevast meie rahvale surma, selle eest hoolitseb Usanga." Need sõnad lausunud, lahkus must seersant vangi juurest. Ta läks teiste juurde, kes seisid ja jutlesid lagendikul ümber posti.
Inglane vaatas mustade tegevust onni ukselt. Möödus veel mõni minut ja ta nägi, kui Usanga lahkus koos oma salgaga külast. See andis talle mõtte taas põgenemisplaani hauduma hakata.
***

Mõni miil külast põhja pool oli puudest natuke lagedam väike mäeküngas. Suure tamme juures künka tipul võis näha kahte nagu öö ja päev teineteisest erinevat olevust. Üks oli alasti tugev pruuninahaline mees, kelle lihased olid kui tugevad köied, kuid samm tasane nagu kassil, ning teine kaunis valge neiu. Ühist oli neil nii palju, et mõlemad olid valged mustade mandril, kuid ka teineteise surmavaenlased.

Kuid praegu ehitasid nad ühist pesa. Seda nõudis nende olukord. Vahetevahel vaatas neiu pruuninahalise hiiglase poole — kas ainult selleks, et näha tema ebamäärast ja arusaamatut pilku? Mees oli nagu elav küsimärk, millest ta arv ei saanud. Tõele au andes ei olnud neiu tundmused selle ilusa jumalasamase üliinimese vastu sugugi külmad. Algul oli ta küll naiselikus kartuses värisenud oma saatuse pärast, kuid sai varsti sellest üle ja kartuse asemele tuli meeldivustunne.

Olla metsiku mehega üksi Kesk-Aafrika džunglis oli neiule küllalt piinlik, Kuid teadmine, et metsik hiiglane vihkas teda ja tema rahvast, tegi olukorra veelgi raskemaks. Neiu teadis, et ta oli teinud mehele halba ja seekord pole tal vähimatki lootust pääseda.

Bertha Kircher nägi valget hiiglast esimest korda Saksa koloniaal-vägede peakorteris. Sealt oli hiiglane ära viinud õnnetu major Schneideri, kellest pärast seda pole saadud mingit teavet.' Siis sai neiu selle kohutava olevusega kokku lõvi juures. Mees päästis küll tema lõvi kihvade vahelt, kuid tahtis viia Briti vägede staapi. Kindlast surmast pääses ta ainult mehele kallaletungimisega. Kuid Wilhelmstalis kukkus ta jällegi selle alasti metslase kätte. Tol korral tappis mees kapten Schnei-deri, kuid jättis naise ellu.

Ei, ta ei saanud mehest aru. Mees vihkas neiut, kuid oli arusaamatu, miks ta kaitses teda. Tarzan oleks võinud teda kaks korda tappa, kuid oli hoopis kaks korda päästnud. Mispärast? Millistel põhjustel päästis mees ta lõvi käest ja kaitses teda ahvide eest? Kas selleks, et hiljem mingi saatanliku plaani abil oma kättemaksuplaan täide viia? Ta proovis mehe motiive välja selgitada, kuid asjata. Ta pidi siiski tunnistama, et mehe välimuses ja käitumises ei olnud talle midagi vaenulikku. Bertha Kircher mõõtis Tarzanit sama mõõdupuuga kui teisigi mehi ja et ta just nii tegi, näis alasti hiiglase viisakus seda suurem. Tsiviliseeritud ühiskonna mehed polnua kunagi osutanud talle nii suurt rüütellikkust. See näis neiule mõistatusena.

Preili Bertha Kircher oli seltskondlik ja lõbus. Ta armastas lõbusat seltskonda ja omasugustega mõtteid vahetada — see eraldabki inimesi loomadest. Tarzan seevastu oli kinnise iseloomuga, üksindus ei vaevanud teda kunagi. See tuli muidugi asjaolust, et ta oli saatnud suurema osa elust mööda džungli igavates tihnikutes ilma omasuguste seltsita. Üksikud olendid, kellega ta džunglis kokku oli puutunud, ei saanud puuduliku keele pärast mõtteid vahetada. Võitlus olemasolu pärast oli õpetanud Tarzanit ainult iseenda peale lootma.

Tarzani aju töötas alatasa. Et džunglisöbrad tema mõtetest alati aru ei saanud, harjus ta neid oma saladuseks jätma. Nii talitas ta ka praegu. Käesoleval juhul andis selleks põhjust vastikus, mida ta neiu vastu tundis. Tarzan rääkis ainult niipalju, kui hädapärast vaja oli. Bertha Kircher oli ennekõike naiselik ja töötada inimesega, kes võib, kuid ei taha kõnelda, tundus talle ärritav. Natukesehaaval kadus kartus mehe ees ja tuhanded küsimused kerkisid ta keelele. Esikohal olid neiu saatust ja hiiglase kavatsusi, teisel kohal mehe elu ja minevikku puudutavad. Neiu ei teadnud.Tarzani minevikust mitte midagi, mistõttu ahv-inimese vahekord džungli suurte kiskjate ja ahvidega näis talle arusaamatu ja otse üleloomulikuna.

Viimaks sai neiu kartusest jagu niivõrd, et julges küsida, mida kavatseb mees temaga teha, kui boma — okaspuuokstest tara — valmis saab.

„Kavatsen siirduda läänekaldale, kus olen sündinud," vastas Tarzan. „ Millal ma seda teen, veel ei tea. Mul on kogu elu ees ja siin džunglis pole kuhugi kiiret. Me ei jookse siin kunagi ühest kohast teise nii kiiresti, kui võiksime. See on teie viis seal maailmas. Kui oleme siin küllalt olnud, lähen edasi. Kuid enne otsin koha, kus võite ohutult magada. Ma õpetan veel, kuidas džunglis ennast toita. Kuid see kõik võtab aega."

„Teie kavatsete jätta minu siia üksinda?" karjus neiu ehmunult. „Teie jätate minu siia hirmsasse džunglisse üksinda kohutavate kiskjate keskele, sadade kilomeetrite kaugusele tsivilisatsioonist, kohta, kuhu kunagi pole astunud valge inimese jalg?"

„Miks mitte?" küsis Tarzan. „Ega mina teid siia toonud. Kas ükski teie rahvusest mees vaenlase naisega teisiti talitaks?"

„Teisiti talitaksid nad tingimata," vastas neiu kindla häälega. „Ükski mees minu rahvusest ei jätaks abitut naist siia hirmsasse kohta üksi."

Tarzan kehitas õlgu. Jutuajamine näis niisuguse arvamusavalduse juures mõttetu. Pealegi rääkisid nad saksa keeles, mida Tarzan vihkas niisama palju kui rahvastki, kes seda keelt kasutab. Ta soovis, et neiu räägiks inglise keeles ja talle tuligi meelde, et oli ju näinud teda Briti laagris. Arvatavasti kõneleb see kaunis spioon siiski inglise keelt.

Ta pöördus neiu poole: „Rääkige inglise keeles!"

„Räägin," vastas neiu. „Ma ei teadnud, et teiegi seda räägite."

Tarzan vaatas neidu imestunult, kuid ei vastanud sõnagi. Talle näis imelik, et neiu ei teadnud, et tema kui inglane räägib inglise keelt. Jäi ainult uskuda, et neiu peab teda džungli metsikuks olendiks, kes oli juhtumisi Saksa asumaadele sattunud ja saksa keele ära õppinud. Bertha Kircher oli teda näinud ainult Saksa laagris ja trgalas, mitte aga inglaste juures. Neiu ei teadnud nähtavasti ka seda, et mehel oli kord olnud Ida-Aafrikas kodu, mille sakslased hävitasid. „See on hea,, et ta ei tea," arvas Tarzan endamisi. Mida vähem neiu temast teab, seda rohkem

81

on tal neiu tegevusest Saksa spioonina võimalik teada saada. Parem ongi, kui neiu jääb arvamisele, et ta on džungli metsik olevus, kel pole rahvust ega kodumaad ja kes vihkab kõiki valgeid inimesi. Et neiu tõesti seda uskus, selles oli Tarzan kindel, sest naine oli näinud, kuidas ta major Schneideri ära viis ja kapten Schneideri tappis.

Neid töötasid vaikides. Boma oli juba valmis saamas. Neiu oli selle ehitamisel aidanud niipalju, kui tal võimalik oli. Tarzan oli märganud neiu agarust ning tundis kahjurõõmu, kui nägi tema valgeid käsi täis haavu. Viimaks palus Tarzan neiut jätta töö lõpetamine tema hoolde, sest see olevat õrnale naisele sobimatu.

„Miks?" küsis neiu. „Ega see mulle, valusam ole kui teile ja pealegi ehitate bomat minu kaitseks. Miks ei peaks ma oma osa sellest ise tegema?"

.Olete ju naine," vastas Tarzan, „ja see pole naiste töö. Kui aga tahate midagi teha, võtke mõni neist pottidest, mis ma hommikul hankisin, ja tooge jõest vett. Võib-olla läheb teil seda vaja, kui ära olen."

„Kui ära olete?..." küsis neiu. „Kas kavatsete ära minna?"

„Kui boma saab valmis, lähen liha tooma. Homme võtan teid kaasa ja õpetan, kuidas loomi tappa. Seda peate oskama teha siis, kui ma teie juurest alatiseks ära olen läinud."

Sõnalausumata võttis neiu savinõud ja hakkas jõe poole sammuma. Potte veega täites mõtles ta murelikult oma ebamäärase tuleviku peale. Ta teadis, et Tarzan on mõistnud ta surma ja varsti pärast seda, kui mees ta üksinda džunglisse jätab, tuleb kohutav surm... Elada üksi džunglis, olla piiratud ürgmetsa hävitavatest jõududest — ei, seda ei suuda ta üle elada. Peatselt ta sureb, kui mitte nälga, siis kiskjate, ahvide või neegrite talumise järgi. Tema saatus kujuneb igal juhul kohutavaks.

Neiu oli süvenenud nii oma mõtetesse, et ei kuulnud ega näinud midagi, mis tema ümber juhtus. Ta täitis nõud veega, tõstis need maast üles, pööras ümber ning tahtis tagasi boma juurde minna, kui tema teed takistas kohutav karvane olend. Allasurutud karjatus pääses neiu huulilt ja üks nõudest kukkus käest.

Go-lat, ahvide kuningas, oli eemaldunud oma suguharust ning pidas jahti jõekaldal. Ta märkas valget naist, kes jõe äärde tuli. Suurel isasel oli sõjaplaan sedamaid valmis — ta hiilis tasa naise juurde. See oli tema, kes ähvardavalt neiu ees seisis. Go-lat ei oleks meie mõõdupuu järgi sugugi kaunis olnud, kuid tema oma suguharu emased nägid tihedas üksikutest hõbehallidest karvadest läike saanud mustas kasukas, kuni põlvini ulatuvates kätes ja kuulitaolises ümmarguses peas erakokordset ilu. Samal arvamusel oli Go-lat ka ise. Väiksed pahatahtlikud silmad, madal lai nina, suur suu, punased igemed ja suured pruunid võitluskihvad tõendasid selle džungli-Adonise ilu — siiski oma

sugukonna emaste silmis. Bertha Kircherile näis ta kohutavalt inetu, toores ja metsik.

Karvase metslase väikses peaajus pesitses arvamine, et valge emane ei võinud tema vastu sugugi ükskõikne olla, sest kuigi ta oli tar-mangani naine, mis oli see paljasnahkne olend tema, suure ja karvase Go-lati kõrval. Paljasnahkne ahv on ju inetu, ainult niisugune nagu Go-lat võib korralikule emasele meeldida.

Bertha Kircher nägi enda ees hirmsat kiskjat, kohutavat paroodiat inimesest, kes ei olnud siiski inimene. Oleks Go-lat teadnud, mis neiu peaajus tol silmapilgul valitses, oleks ta tundnud end solvatuna või vähemalt lohutanud end sellega, et valge emane ei oska ilu hinnata.

Tarzan oli kuulnud neiu karjatust ning vaatas jõe poole. Silmapilk selgus talle olukorra hädaohtlikkus. Ta hüppas üle boma ning jooksis sinna, kus Go-lat neiule vaaru des lähenes. Lähenev ahv tegi kurgu-häält, mis paistis neiule tigeda looma urinana. Tarzan jõudis lähemale ning karjus ahvile midagi samasuguses ahvi keeles.

„Ma ei tee emasele ju halba," vastas suur ahv.

„Ma tean," vastas Tarzan, „kuid tema ei tea seda. Sest tema on nagu lõvi Numa .või panter Sheeta, kes ei oska rääkida meie keeles. Ta arvab, et sa taliad talle halba teha."

Tarzan jõudis neiu juurde. „Ärge kartke, ta ei tee teile halba," ütles ta. „Pole vaja karta. See ahv oti juba õpetuse saanud. Ta teab, et Tarzan on džungli valitseja. Ta ei tee halba kellelegi, kes on Tarzani oma."

Neiu viskas kiire pilgu mehele. Talle näis, et sõnad, mis Tarzan oli ütelnud, ei tähendanud midagi talle enesele ja et tema omakstunnistamisega kaitses ta ainult ennast. Niisama oleks võinud ta omaks tunnistada ka naise kaitseks ehitatud boma.

„Siis ma kardan teda," vastas neiu.

„Te ei tohi oma hirmu välja näidata. Tulevikus olete sageli nendega vastamisi, nii olete kõigi hädaohtude eest kõige kindlamini kaitstud. Enne kui ma lahkun, annan teile vahendi, millega võite end nende eest kaitsta. See on ainult juhtumiks, kui keegi neist teile kallale tahab tungida. Teie asemel katsuksin kindlasti nende seltsi otsida, sest džunglis on vähe kiskjaid, kes julgevad rünnata suuri ahve, kui neid on koos mitu. Kui aga näitate välja, et kardate ahve, siis on teie elu tihti hädaohus. Iseäralikult kipuvad teile kallale just emased. Ma annan neile kõigepealt teada, et teil on enese kaitsmiseks vahend ja te tapate selle, kes kallale tuleb. Kui on vaja, näitan teile, kuidas seda .teha, ning pärast nad kardavad ja austavad teid."

„Ma proovin," vastas neiu, „kuid usun, et see kujuneb raskeks. Nad on ju kõige koledamad olevused, keda olen näinud."

Tarzan naeris. „Kahtlemata arvab Go-lat teist samamoodi," vastas ta neiule.

83

Nende vestluse ajal olid ka teised selle suguharu ahvid lagendikule jõudnud. Neid oli päris suur kari. Ahvide hulgas oli mitu suurt koledate kihvadega isast, kuid oli ka ahvilaste, baludega emaseid. Ahvid olid näinud valget naist ka enne — tol ööl, kui nad tantsisid lagendikul dum-dumi, aga nad olid ikkagi uudishimulikud. Eriti uudishimulikud olid emased, kes tulid neiut ja tema rõivaid käega katsurfia ja ninaga nuusutama. Bertha Kircher suutis vaevu oma hirmu varjata. Ahvid olid tõesti kohutavad ja vastikud. Tarzan jälgis neiut tähelepanelikult ja poolmuigega. Ta oli alles tulnud tsiviilühiskonnast ja sai aru piinast, mida neiu tundis, kuid kahju tal temast ei olnud. See oli ju vaenlase kardetav spioon, kes on suurima karistuse ära teeninud. Nähes nüüd neiu julgust, tundis ahvinimene tema vastu juba sümpaatiat. Äkki pöördus ta ahvide poole.

„Tarzan läheb nüüd jahile, sest tema ja ta emane vajavad toitu," teatas ta ümberringi seisvatele ahvidele. „Tema jääb siia," ja ta näitas käega boma poole. „Teie aga vaadake, et ükski teie suguharust talle halba ei .teeks. Kas saate aru?"

Ahvid noogutasid. „Me ei tee talle halba," kinnitas Go-lat.

‚Jah, ma tean, et sina ei tee," ütles Tarzan Go-latile, „sest ma tapaksin su. Tarzan tapab igaühe, kes seda teeb!" Ja siis pöördus ta neiu poole: Tulge! Ma lähen nüüd jahile, aga teil on parem bomasse jääda. Ahvid lubasid teid mitte tülitada. Siiski jätan ma teile oma oda, et võiksite minu äraoleku ajal end kaitsta, kui vaja. Arvan, et ma ei ole ära kaua ja vaevalt võib selle aja sees midagi iseäralikku juhtuda."

Nad läksid koos boma juurde ja kui neiu oli sisse läinud, sulges Riivan hoolega avause ning läks ära džunglisse. Neiu vaatas mehele järele ning märkas tema kerget kassikönnakut ja suursugust kehahoiakut. Jõudnud metsa, hüppas mees esimese puu okstele ning kadus silmist. Bertha Kircher oli naine ja ta talitas naiselikult: pööras end ümber, istus maha ja puhkes nutma...

X. Metslaste meelevalla all

Tarzan otsis põtra või metssiga, sest arvas, et teised džungliloomad naisele söögiks ei kõlba. Hoolimata kõigi meelte pingutamisest, ei leidnud ta ühtegi nende loomade jälge. Ta arvas otsitavate jälgi leida jõe ääres joogikohtades. Äkki äratas tema tähelepanu kange lõhn, mis tuil neegrite külast. Küla ta veel ei näinud, kuid teadis, et see on kusagi eespool jõekaldal. Ahvinimene ei suutnud vastu panna kiusatusele oma põliseid vaenlasi kiusata. Selleks taandus ta metsa, et läheneda külale teisest küljest. Tarzan jälgis üle küla ümbritseva aia ulatuvalt

85

oksalt neegrite tegevust. Silmapilk oli talle selge, et külas valmistutakse hirmsaks peoks, kus piinatakse inimest, kes tükikaupa ära süüakse.

Tarzan tundis suurimat heameelt, kui võis röövida neegritelt pidutemisvõimaluse. Praegune silmapilk näis selleks väga soodne. Ahvinimene hakkas uurima, kus on mustade ohver. Tihe lehestik piiras vaatevälja, mistõttu ta ronis puu latva.

Kuigi Tarzani osavus liikuda mööda puid oli võrreldamatu, oli ta seekord hoolimatu ja ettevaatamatu. Harilikult eemaldus ta tüvest oksa mööda, mis oli küllalt tugev. Kuid ta ei märganud, et mingi ussike oli oksast augu läbi söönud.

Äkki praksatas oks, millel Tarzan liikus. See käis nii kähku, et ahvinimesel polnud võimalik teistest okstest kinni haarata ning allpoolgi polnud tugevaid oksi, mis oleks kukkumist takistanud. Kukkudes jäi Tarzani jalg väänkasvudesse kinni ning ta kukkus tumeda mütsatusega maha. Mees kukkus selili ja minestas.

Puruneva oksa raksatus ja kukkuva keha mütsatus äratasid külaelanike tähelepanu. Nad jooksid kiiresti sõjariistu otsima. Julgemad lähenesid aiale ja nägid liikumatut valget kogu maas lamamas. Nad lähenesid sellele viskevalmis odadega. Nähes, et peaaegu alasti olevus end ei liiguta ja lähedal olevate puude otsas teisi temasuguseid näha pole, julgesid nad viimaks kogu juurde tulla. Üks mustadest tõstis oda, et see maas lamava mehe rinda lüüa. Pealik Numabo ei lubanud tal seda teha.

„Siduge ta kinni. Täna õhtul sööme kõvasti!"

Tarzani käed ja jalad seoti juurtest punutud nööridega kõvasti kinni ning ta kanti onni, kus ootas oma saatust leitnant Harold Percy Smith-Oldvick. Ka tema oli igaks juhuks kätest ja jalgadest kinni seotud. Mustad ei tahtnud ju, et pidu oleks vangi põgenemise pärast ebaõnnestunud. Kohe, kui uus vang oli onni toodud, kogunes ukse ette hulk naisi ja lapsi teda vaatama. Numabo aga pani onni ette topeltva-hipostid ning keelas kõigil vangide asupaigale läheneda. Seda oli tarvis, sest mõni must oleks võinud tormata onni ja võidurõõmust vangid tappa, röövides nii teistelt võimaluse tantsida vangide ümber surmatantsu.

Noor inglane oli kuulnud oksa murdumist ja keha kukkumist. Seejärel kuulis ta, kuidas mustad uut vangi sidusid ja selle hiljem onni tassisid. Kätest ja jalgadest seotud hiigelkogu visati tema lähedale põrandale. Veel minestunud inimkogu vaadates mõtles inglise lendur, et ta polnud enne näinud nii täiusliku kehaga meest. Milline õnnetus selle valge mehe siia saatis? Paistis, et uus vang oli niisama metsik kui needki, kes ta kinni võtsid. Nii võis otsustada vähemalt tema niudevöö ja varustuse järgi. Kuid mees oli valge. Jäi ainult oletada, et see on üks neid õnnetuid, kellele loodus on ilu ja annet andnud, kuid kes tarvitab neid halvasti isegi tsivilisatsiooni rüpes.

85

Meest jälgides märkas ta, et vangi silmalaud liikusid. Varsti avanes paar halle silmi, mis ekslevalt ümbrust jälgisid. Meelemärkuse naastes kadus mehe silmist arusaamatus, mis asendus intelligentse vaatega. Vang keeras end külili ja tõusis istukile. Ta vaatas inglasest naabrile otsa. Nähes, et ka tema käed ja jalad olid kõvasti kinni seotud, ütles uus vang sapiselt: „Nad täidavad täna oma kõhu meiega."

Inglane naeratas samuti tigedalt. „ Selle kisa järgi, mida need lurju-. sed tegid, on nad väga näljased," vastas ta Tarzanile. „Otsustades nen-. de ümberkäimise järgi minuga, arvan, et nad tahtsid mind elusalt ära süüa. Kuidas teie siia sattusite?"

Tarzan lausus kahetsedes: „Selles olen ma ise süüdi. Ma väärin küll ärasöömist. Ronisin mööda oksa, mis ei pidanud mu raskusele vastu, ning kui kukkusin, ei maandunud ma jalgadele, nagu oleksin pidanud.' Mingi väänkasv jäi jalgu ja ma tulin alla, pea ees. Muidu ei oleks nad mind elusalt kinni võtnud."

„Kas meil pole põgenemisvõimalust?" küsis inglane.

„Ma olen varem nende käest mitu korda ära jooksnud," vastas Tarzan, „ning näinud, kuidas teised põgenevad. Olen isegi näinud, kuidas ohver on nende käest ära võetud pärast seda, kui pool tosinat oda oli tema kehasse torgatud ja tuli teda hoidnud tulba jalamile juba süüdatud."

Leitnant Smith-Oldvick värises: Jumal! Seda ei tahaks küll läbi elada. Ma võin kõike kanaatada, aga tuld mitte. Ma vihkan hingepõhjast võimalust minna kuradite ette kärsahaisuga."

„Olge mureta," vastas Tarzan muheldes. „See ei kesta kaua ja pealegi teie nina seda kärsahaisu ei tunne. Kogu see toiming pole sugugi nii halb, kui paistab. Hetk piina ja valu ning peagi kaotate teadvuse. Ma olen seda mitu korda näinud. Ükskõik, kuidas inimene sureb. Surema peame ükskord kõik. Kas sureme täna, homme võPaasta pärast, see on rohkem maitse asi. Peaasi, et oleme elanud. Mina olen igatahes elanud."

„Teie arutlus on tark, võib-olla isegi õige, kuid siiski ebarahuldav," vastas noor leitnant,

Tarzan naeris heledalt: „. Visake pikali ja veeretage end siia. Katsun teie nöörid läbi närida." ...

Inglane tegi, nagu kästud, ning tundis varsti, et nöör annab järele. Veel minut ja ta käed oleks olnud vabad. Parajasti astus must sõdur onni ning nägi, mis oli juhtumas. Ta lõi odavarrega Tarzanile pahe ning kutsus ka teise valvuri sisse. Vangid peksti põhjalikult läbi ning seoti üks ühe, teine teise seina külge kinni.

Kui mustad olid onnist lahkunud, vaatas Tarzan õnnetut Kaas^st ja ütles: „Nii kaua, kui on elu, on ka lootust." Ta naeratas kibea igivana tõde korrates.

86

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick naeratas vastu: „Ma kardan, et meil mõlemal on väga vähe aega. Õhtusöögi aeg peaks juba lähedal olema."

** *

Zu-tag pidas jahti teistest ahvidest kaugel. Kuningas Go-lat ei sallinud teda. Zu-tag (Paks Turi) oli hiljuti saanud täisealiseks, ta oli suur, tugev ja teistest suguharu liikmetest targem. Go-lat nägi temas endale võistlejat. Zu-tag oli küllalt tugev, et džunglis üksi käia. Ta jättis tihti maha kaitse, mida ahvide hulk üheskoos annab. Üksinda ringiliikumine andis talle teadmisi ning õpetas ainult oma jõule ja osavusele lootma. Lühikese ajaga oli ta saanud päris iseseisvaks, aga muutunud ühtlasi ka tigedamaks ja tugevamaks.

Täna oli ta olnud kaugemal lõunas jahil ja naasis mööda teerada, mida ta tihti.käis. Teerada viis mööda mustade gomanganide külast, kus ta oli näinud ahvilaadseid olendeid ja jälginud nende toiminguid. Uudishimu sundis teda jälle ronima puu otsa, kust ta oli ennegi küla jälginud.

Vaevalt oli ta puu otsa ronida jõudnud, kui kuulis lähedal oksa praksatust ja kellegi või millegi kukkumismütsatust. See ehmatas teda niisama kõvasti kui neegreidki. Ta nägi, kuidas mustad ümbritsesid mahakukkunud olevust, sidusid ta kinni ja viisid onni. Ta tundis selles pealtnäha surnud olevuses ära pruuninahalise tarmangani, kes oli kunagi' koos ahvidega dum-dumi tantsinud. Julgus, millega Tarzan Go-latile kallale tungis, ja osavus, millega ta ahvide kuninga võitis, äratas loomades austuse ja poolehoiu. Eriti austas teda Zu-tag, kes tundis nüüd Tarzanile kaasa. Ta tahtis valget ahvi kuidagiviisi vaenlase käest päästa ning otsustas kuuldavale, tuua ahvide sõja- ja protesti-hüüu, kuid arvas targemaks vait olla ja suure tarmangani salaja vabastada.

Zu-tagi esimene mõte oli minna küllaja katsuda valge cihv kohe vabastada. Kuid nähes mustade suurt hulka ja kahte valiti vangide onni ees istumas, arvas ta> et üksi siin hakkama ei saa. Hääletult, nagu ta

oli ilmunud, kadus ta mööda oksi põhja suunas, kust oli tulnud.

** *

Suurte ahvide suguharu viibis ikka veel Tarzani ehitatud boma läheduses. Mõni ahv hankis toitu, teised aga kükitasid puude all ja otsisid üksteise seljast parasiite.

Bertha Kircher oli vahepeal pisarad kuivatanud ning tulnud bomast välja. Ta vaatas igatsusega sinnapoole, kus Tarzan puude vahele kadus. Siis meenusid talle ahvid. Ta nägi neid siin ja seal kükitamas ning mõtles, kui kerge oleks mõnel neist bomasse tungida ja teda tappa. Kui abitu ta siin on! Mida ta teeks valge mehe odaga? Mitte midagi. Läikiva karvkatte all peituva jõuga murraks iga ahv oda tükkideks enne,

87

kui ta saaks kättki sellega tõsta. Suured isaahvid näisid kehastavat jõudu, mis purustab kõik nende kätte sattuva.

Oma keerulist olukorda parajasti hinnates märkas neiu, et lagendiku lõunaservas laskus puult suur isaahv. Tol ajal näisid Bertha Kirche-rile kõik ahvid ühesugustena. Alles hiljem õppis ta nende kui üksikolendite vahel vahet tegema ja mõistis, et igal isendil on oma iseloom. Ehkki ta veel ahve üksteisest eristada ei suutnud, näis talle seekord puu otsast tulnud ahv teistsugune — läikiva karvaga ja teistest intelligentsem.

Juba kaugelt oli näha, et tulija tahtis midagi tähtsat öelda. Seda ei märganud üksnes neiu, Vaid ka ahvid, kes saabunule tähelepttnu pöörasid. Nad läksid talle vaarudes vastu, turjakarvad püsti. Kõige ees sammus sirge seljaga kangejalgselt Go-lat. Vana kuningas oli tihti näinud noori ahve, kes metsas hulkudes ägedaks läksid ja tahtsid suguharu juurde naasnuna karjajuhi kohta saada. Sellised noored on vanale valitsejale väga ohtlikud.

Oleks Zu-tag tulnud rahulikult vahetevahel toitu otsides, ei oleks teda keegi tähelegi piinnud. Aga ta tuli tonnates ja nähtavasti väga ärritatuna. Zu-tag ja talle vastu tulnud ahvid jõudsid kohakuti. Hulk aega nad urisesid, tammusid ringi, nuusutasid üksteist, kuni järeldasid, et Zu-tag ei kipu kellelegi kallale.

Zu-tag proovis ahvidele selgitada, et suur valge ahv on mustade käes hädas ja ta tuleb päästa. Seda kuulnud, pöördus Go-lat minekule ja ütles: ^Las valge ahv hoolitseb ise enda eest, mis meil temaga asja."

„Ta on suur ahv," ütles Zu-tag. „Ta tuli siia, et elada koos meiega. Go-lati suguharu peab teda kaitsma. Lähme vabastame ta gomanganide käest!"

Go-lat ainult urises midagi ja eemaldus Zu-tagist.

„Zu-tag läheb ja vabastab valge ahvi üksi, kui Go-lat on liiga arg!" hüüdis ärritatud noor isane.

Kuningas pööras seda kuuldes end ümber ja tagus rusikatega vastu rinda. „Go-lat ei karda," karjus ta sügava kurguhäälega. „ Go-lat ei karda, kuid ta ei lähe valget ahvi vabastama seepärast, et ta pole meie suguharust; Kui sa nii väga tahad seda valget ahvi päästa, siis võta kas või see valge emane siit kaasa ja mine!"

„Zu-tag läheb, võtab kaasa tarmangani naise ja need Go-lati isased, kes ei ole arad," uhkustas noor ahv ja tagus rusikatega vastu rinda. Ta vaatas kutsuvalt teistele ahvidele. „Kes tuleb koe» Zu-tagiga gormanganide vastu võitlema ja oma venda nende juurest ära tooma.

Kaheksa noort tugevat isast astus teiste hulgast Zu-tagi juurde, aga vanemad isased raputasid neile omase tagasihoidlikkusega pead ja vaarusid Go-latile järele.

„Hästi!" hüüdis Zu-tag. „Meil polegi neid vanu emaseid tarvis. Võidelda gomanganidega on suguharu isaste, mitte nende kartlike olevuste asi."

Vanad isased tegid, nagu poleks nad kuulnudki noorte enesekiitust. Zu-tagi juurde jäänud isased olid vaimustuses. Nad seisid püsti, paljastasid võitluskihvad, tagusid rusikatega vastu rinda ning karjusid nii, et džuhgel värises.

Ahvide toiming ei olnud enam huvipakkuv vaatepilt, kui Zu-tag lähenes kaaslastega bomale. Kuigi neiu oleks hirmust peaaegu liikumatuks võinud jääda, suutis ta siiski bomasse taganeda. Suur Zu-tag hüppas talle kassi osavusega järele. Neiu tundis end Zu-tagi ees kaitsetuna ja sihtis oda tema rinda. Kuid ahv ei kavatsenudki talle kallale tungida, vaid ainult rääkis midagi oma keeles ja tegi kätega mingisuguseid märke Neiu ei saanud esialgu temast aru. Ta taganes kohkunult, kuid ahv lõi tal oda käest ning rääkis jälle lõuna poole džunglile osutades. Et neiu ei saanud temast ikka veel aru, võttis Zu-tag mahakukkunud oda, puudutas seda näpuga ja osutas uuesti lõuna suunas. Neiu taipas viimaks, et ahv katsus talle seletada midagi, mis puutus temasse ja oda omanikku. Võib-olla katsub ahv talle selgitada, et valge mees on hädas ja teda tuleb päästma minna. Ta läks paar sammu boma värava poole ja Zu-tag teadis, et

temast on aru saadud. Nad lahkusid kiiresti bomast Zu-tagi kärsitult ootavate kaaslaste juurde.

Nad hakkasid kohe lõuna poole ruttama. Kui Bertha Kircher ei oleks tahtnud ahvidest maha jääda, oleks ta pidanud jooksma. See oli võimatu ning ta jäi koos Zu-tagiga tahapoole. Ahvid ootasid neid aegajalt järele. Viimaks kaotas Zu-tag kannatuse, haaras naise käe ja hakkas jooksma. Neiu protesteeris, kuid asjata. Varsti ta komistas ja kukkus. Ahv vihastas ja urises ähvardavalt. See valge emane oli tõesti abitu. Viimaks näis ahv aru saavat, et neiul oli võimatu pikemat aega nii kiiresti liikuda. Kuid kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem. Ahv haaras maas lamava neiu selga ja ruttas teistele järele.

Bertha Kircheril seljas olnud ratsaülikond oli hea selle poolest, et ei jäänud kergesti okstesse kinni. Nii ebamugav kui ahvi seljas olla oligi, tundis neiu end siiski kaunis kindlalt. Mööda maad liikuda polnudki kuigi halb, aga kui Zu-tag tõusis puu otsa, sulges neiu silmad. Zu-tagi ainus vääratus oleks võinud tuua surma mõlemale. See kohutav teekond mööda hiigelpuid suure ahvi seljas seisab Bertha Kircheril meeles surmani.

Et õnnetust ei olnud veel juhtunud, avas neiu silmad. Ta imestas ahvide osavuse ja Zu-tagi hiigeljõu üle. Nad olid läbinud juba hulk maad, aga Zu-tagi väsimust polnud veel tunda. Ta liikus edasi veelgi kiiremini.

Zu-tag peatus äkki ja andis ka teistele märku peatuda. Nad olid jõudnud küla lähedale. Neiu kuulis neegrite naeru ja kisa. Talle meenus

põgenemine mustade käest ja võimalus uuesti vangi langeda. Miks oli Zu-tag teda siia toonud? Kas selleks, et ta mustadele tagasi anda?

Ahvid jätkasid teed suure ettevaatlikkusega ja hääletult. Viimaks jõudsid nad otse küla äärde. Zu-tag peatus ja pani neiu maha. Siis pöördus ahv tema poole ning näitas üht küla onni teistest natuke kaugemal ja selle ees seisvat kahte relvis sõdurit. Pika seletamise ja märkide tegemise peale jõudis neiuni ahvi oletus selle kohta, et valge mees on onnis vangis ja Zu-tag katsub teda oma kaaslaste abil vabastada;

Neiu silmitses küla ning märkas, et seda ümbritseva palkaia juures kasvas puu, mille alumistelt okstelt oli kerge jõuda just sellesama onni katusele. Külasse võis küll kergesti pääseda, aga mida seal teha, seda neiu ei teadnud.

Saabus õhtupimedus. Küla keskel süüdati mitu tuld. Nende valgel nägi ta posti, mille ümber oli laotud virn kuivi oksi. Talle sai selgeks, miks küla veel ärkvel oli ja mis seal nii hea tuju põhjustas. Oh, oleks tal nüüd mõni sõjariist kaasas olnud või vähemalt ükski abinõu mustade vastu. Siis läheks ta tingimata külla ja päästaks valge mehe. Valge mees küll vihkas teda, kuid ta oli päästnud neiu kindlast surmast ja koguni kaks korda. Ta on mehele tänu võlgu. See mees oli tõesti imelik. Ta polnud varem sellist olendit näinud. Mees oli ustav ja rüütellik, kuid ühtlasi ka metsikum metsikumatest. Nad olid džunglis koos elanud ainult mõne päeva ja naine õppis varem nii väga hirmu nahka ajanud meest austama. Mees oli kindlasti metslane, kuid kõrgesti haritud ja hästi arenenud. Miks ta jättis naise džunglisse üksi, sellest Bertha Kircher aru ei saanud.

Zu-tag kükitas neiu lähedal ja vaatas samuti küla. Nähtavasti ootas ta pimeduse saabumist ning haudus oma väikeses peaajus päästmis-plaane. Äkki paisti's pidustuste ettevalmistustes kavatsematu muudatus ilmnevat. Paarkümmend sõdurit kogunes kokku ja rääkis elavalt omavahel. Nende keskel seisis pealik. Möödus viis, siis kümme minutit, teiste juurest lahkus kaks meest, kes jooksid küla teise serva. Varsti tulid nad tulede juurde tagasi, kaasas paras palk, mille nad esimese posti kõrvale püsti ajasid. Bertha Kircher imestas väga teise posti püs-tipanemise üle.

Imestada ei tulnud tal kaua, sest peo algus näis kätte jõudnud olevat. Onni juurde tuli palju sõdureid. Lühikese nõupidamise järel astus paar neist onni ning minut hiljem nägi neiu, kuidas sealt toodi välja kaks köidikuis meest. Ühes tundis ta kohe ära oma kaitsja, teine oli Briti lennuväemundris leitnant. Seepärast siis pandigi keskväljakule üles kaks posti.

Neiu pani käe Zu-tagi õlale. „Tule!" kutsus ta ning osutas külale. Minut hiljem laskus ta hääletult onni katusele. Sealt alla oli ainult väike hüpe. Neiu liikus onnide varjus edasi, kuid tal ei olnud selge, ui das vabastada valged vangid. Kõige hullem, et tal ei olnud mingit rel-

va. Ta vaatas taha, kas ka ahvid kaasa tulevad. Kõik üheksa hiigelahvi tulid. Seda oli lohutav näha, aga mingi relva peab ka leidma.

Vangid olid vahepeal platsile viidud ja postide külge köidetud. Sinna kogunes kogu küla — mehed ja naised, noored ja vanad. Onnid jäid tühjaks. Musti huvitas eelseisev pidu rohkem kui hool ennast kaitsta. Nad ei näinud, kuidas neiu läks ahvide kannul ühte onni nagu vari. Nad ei näinud, kuidas neiu otsis mõnd relva enesekaitseks.

Mõne minuti pärast tuli neiu onnist, käes terav oda. Ta tundis ennast kindlamalt. Pikkamisi liikusid saksa neiu ja koletised külaväljaku poole. Kumbki posti külge seotud vangist ei olnud pikka aega rääkinud. Näis, nagu polekski käsilolev toiming neid puudutanud, et nad on kogu piinale ja toorusele vaatamata kõrvalised isikud, kellesse asi ei puutu.

Noor leitnant ptiöras pead, et näha oma saatusekaaslast Tarzan paistis kivistunud olevat. Ükski näojoon ei väljendanud hirmu ega kartust. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick oli niisama rahulik — inglane võib surra, kuid mitte karta surma!

„Hüvasti, sõber!" ütles leitnant tasa.

Tarzan pööras pea tema poole hing vastas muheldes: „ Hüvasti! Kui tahate piinast ruttu üle saada, siis hingake tuld ja suitsu sisse nii palju, kui õnnestub."

„Aitäh," kostis lendur ja tegi näo, nagu see asi teda ei puudutakski. Kuigi see nõnda oli, ei tahaks heameelega uskuda, et ta oma saatuse vastu nii ükskõikne oli.

Naised ja lapsed istusid ringis, koledasti värvitud noored sõdurid astusid ringi sisse surmatantsu tantsima. Tarzan pöördus kaaskannataja poole: „Kui tahate nende pidu luhta ajada, ärge näidake oma piinu. Kui teie näol ei ole vähimatki surmahirmu, on mustade kuradite lõbustus äpardunud. Hüvasti veel kord ja head õnne!"

Noor inglane vaikis. Tema näojoontest võis arvata, et neegrid ei saa tema piinamisest suurt naudingut. Sõdurid alustasid tantsu. Pealik Numabo pidi oma odaga esimese vere laskma. Siis algab piinamine, pärast süüdatakse oksad. Vangid peavad tundma, kuidas tuli jalgu kõrvetab ja leegid neid neelavad.

Must pealik jõudis tantsides üha lähemale. Tema kollased teravaks viilitud hambad läikisid tule paistel ja paksud huuled näisid kahekordsed olevat. Tants nõudis talt kujuteldamatuid liigutusi. Ta hüppas õhku, keerutas end, tagus odaga maad, moonutas oma värvitud nägu ja painutas igatpidi keha. Teda oleks võinud hullumajast põgenenuks pidada.

Ring, milles ta keerles, jäi iga sammuga väiksanaks. Peagi jõuab kätte silmapilk, mil pealiku terav oda ühe valge mehe keha torkab. Kuid enne seda on Numabo tantsinud päris kaua, nagu on nõudnud tema pealikuseisus. Ta peab end väärikalt ülal pidama.

Neegripealiku oda puudutas juba ahvinimese rinda. Väikesest haavast nirises veri pruunile siledale nahale. Vaevalt oli see juhtunud, kui õhku läbistas naise terav kisa. See oli nagu haavatud emaslooma metsik valukarjatus, mis ähvardas ühtlasi kõige vihasema kättemaksuga.

Karjatust saatis metsik kära, haukumine ja urin. Koos valge neiuga olid tegevusse astunud ka ahvid. Nende karjatustest teadis Tarzan, et abi on lähenemas. Ta ei saanud aru ainult sellest, kes tõi ahvid teda päästma. Võimatu oli uskuda, et nad oleks tulnud omal algatusel.

Numabo ja tema sõdurite tantsu segati ootamatult. Mustad sõdurid lendasid siia-sinna. Metsikute rahurikkujate ees liikus valge neiu, kes oli mõne päeva eest külast saladuslikult kadunud. Selle valge amatsooni sõjaväeks olid suured karvased olendid. Neegrid kardavad pööraselt suuri kihve.

Zu-tag talitas oma tavalisel metsikul viisil. Tema hiigelrusikad lõid maha kõik ettesattunud. Ta tonnas ringi kui lahtipäästetud kurat, keda ei suutnud keegi takistada. Zu-tagi kannul tulid teised temataolised. Nad tungisid vanameeste, naiste ja laste ringist läbi, jõudsid sõdurite ja peagi vangide juurde. Tarzan oli uhke oma sõprade üle, kes olid tulnud teda päästma.

„Taguge suuri isaseid!" hüüdis Tarzan Zu-tagile. „Andke neile!" Bertha Kircherile jagas ta käske: „Ruttu, vabastage mind köidikuist! Küll ahvid hoolitsevad neegrite eest."

Neiul polnud nuga, et lõigata läbi Tarzänit kinnihoidnud nöörid. Tal õnnestus siiski neid nii palju lõdvemaks kiskuda, et ahvinimene sai käed vabaks. Silmapilk hiljem oli Tarzan lahti ning valmis tegutsema.

„Nüüd vabastage inglane," hüüdis ta neiule ja tõttas ahvidele appi. Numabo ja ta sõdurid olid vahepeal aru saanud, et ahve on vähe. Pealegi polnud nendel sõjariistu, mistõttu näis võitlus neile hukatuslikuks saavat. Kolm neist oli juba pikali löödud ja suremas. Tarzan nägi, et ahvide osaks saab kaotus, kui neegrite julguse murdmiseks mingit abinõu ei leiuta. Ta nägi tule juures katelt keeva veega. Kas paremat vahendit veel leidubki! Ta haaras tulelt nõu ja kallas selle neegrite peale tühjaks. Mustad lasid kuuldavale metsikud valukarjatused. Numabo katsus küll oma mehi pealetungile õhutada, kuid asjata, sest esimesele katlale järgnes teine, kolmas — nii palju, kui neid üldse oli. Neegreid valdas kabuhirm. Kes sai, põgenes onnidesse. Isegi Numabo mõistis, et asjata on võidelda valge mehe vastu, kes murrab nende vastupanu veega, mille nad ise tuliseks ajasid. Pealik pidi oma suureks häbiks tunnistama, et lahing on kaotatud, ja kahjutundega nägema, kui-
das mõlemad valged mehed, valge naine ja nende karvased päästjad kiiresti külast lahkuvad.

Tarzan sammus vaikides mööda kitsast teerada. Tema taga Zu-tag ja teised võitlusest eluga välja tulnud ahvid. Ahvidle järgnesid leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ja Bertha Kircher. Kui neiu

sai olukorrast aru, siis inglase kohta ei saanud seda öelda. Kogu sündmustik paistis talle salapärale, juhusliku kokkulangevusena.

Tarzan ei olnud oma elus veel kellelegi midagi võlgu jäänud. Ta oli võidelnud ikka üksi. Seni olid teda aidanud viis meelt, jumalast antud mõistus ja osavus džunglis liikuda. Kuid nüüd oli ta esimest korda elus kellelegi võlgu. Ja pealegi inimesele, kelle ta oli surma mõistnud, kes oli tema vaenlane. Kõige rohkem ärritas teda, et see inimene oli naine...

Tarzan raputas pead ja sammus edasi.

XI. Lennuk leitakse

Tarzan tuli jahilt. Ta oli tabanud põder Bara. Mees peatus lagendiku serval puu otsas ning jälgis kahte inimest, kes sammusid jõe poolt boma poole.

Tal oli igav. Talle meenus onnike merelahe kaldal. Seal oli olnud tema lapsepõlvekodu, kust pärinesid kõige armsamad mälestused. Seal oli elanud tema tundmatu isa, seal olid talle meeldivad asjad. Väikeses onnis asus varandus, mida ta hindas üle kõige. Praegu, mil sõda ja sakslased olid röövinud selle, kes oli talle kõige kallim, tundis ta rohkem kui kunagi varem igatsust minna sinna, kus võiks end koduselt tunda. Kuidas ta oli võinud sealt nii kaua ära olla? Kas ta polnud mitte oma kallimat ära andnud? Millal jõuab ta uuesti lapsepõlvekodusse?

Kuid see onnike oli mitme päeva teekonna kaugusel. Ja kõigepealt oli tal vaja muretseda abitute olendite eest, kelle saatus oli tema hoolde andnud. Üks neist oli noor mees, kes kandis Briti kuningliku lennuväe ohvitseri rebenenud ülikonda, teine oli noor naine, endine Saksa spioon, kelle seljas olid riideräbalad, mis oli kord olnud ratsaüli-kond.

Saatus oli jälle inimestega omatahtsi talitanud. Need kaks olid teineteise vastandid, üks küll Inglise ohvitser, teine Saksa salakuulaja. Aga tema oli ahvinimene.

Tarzan tahtis mõlemast lahti saada. Aga kuidas? Teekond idarannikule on pikk, aga onn lahe kaldal kutsub teda. Kuid need kaks? Iseseisvalt nad džunglis hakkama ei saa. Selleks puudub neil kogemus. Rannikule neid kaasa võtta on ka võimatu. Mehe oleks ehk võinud kaasa kutsuda, kuid isegi mõte naist onnis näha tundus Tarzanile vastik. Onn oli püha koht, kuhu ei võinud ükski võõras tulla. Neid kahte oli niisama võimatu siia jätta kui kaasagi võtta. Jäi üle ainult üks võimalus: minna tagasi idarannikule või vähemalt lähimasse valgete inimeste asulasse.

93

Tõesti oli Tarzan otsustanud jätta neiu saatuse hooleks. Nüüd olid osad vahetunud. Neiu oli ahvinimese piinast ja surmast päästnud. Ta võlgnes neiule elu ega võinud ebadžentelmenlik olla. Kaht inimest lagendikul Vaadeldes muigas Tarzan kibedalt: mõlemad olid noored ja elujõulised, kuid sealjuures äärmiselt abitud, et džunglis hakkama saada. Kui abitu inimene siiski on. Loomadega võrreldes on ta ürgmetsas saamatu kui laps. Go-lat on kaitstud omasuguste eest, isegi kilpkonn
Kota on kohmakale liikumisele vaatamata paremini kaitstud kui inime-
ne. .»

Tarzanita on noor Inglise leitnant ja Saksa spioon täiesti abitud olendid, keda ähvardavad alatasa džungli hädaohud. Hommikul oli ta toonud oma hoolealustele puuvilju ja nüüd liha. Need kaks. võisid endale ainult jõest vett tuua.

Nad sammusid lagendikul kõrvuti, ilma et kumbki oleks Tarzanit märganud. Nad ei teadnud ka seda, et üks paar silmi, mitte väga sõb-i ralikke, jälgis neid lagendiku teisest servast. Kuid Tarzan teadis vaenlase lähedalolekust. Ta ei näinud seda, kuid ta teadis, et kiskja varitses saaki ja et neid kahte ähvardas oht.

Kerge lehtede sahin ja okste liikumine andsid ahvinimesele sellest teada. Mees, kes oli kogu elu džunglis veetnud, kellele tuul oli tuttavaks saanud, kes näeb lehtede liikumisest ära, missugune kiskja nende taga end varjab, ei võinud sedagi väikest sahinat tähele panemata jätta. Vaenlase lähedusest ei andnud märku üksnes hääl, vaid ka lõhn. See oli muidugi panter Sheeta, kes oli samuti janu kustutama tulnud.

Vaevalt olid need kaks abitut olendit poolel teel boma juurde, kui Tarzan käskis neil seisma jääda. Nad vaatasid sinna, kust hääl kostis, ja nägid, kuidas ahvinimene koos põdräkerega puu otsast maale laskus.

„Tulge pikkamisi siiapoole, sest kui jooksu pistate, ründab teid Sheeta," hüüdis Tarzan.

Nad tulid, nagu kästud, ja imestasid nägematut hädaohtu.

„Mis see on?" küsis inglane. „Kus see Sheeta on?" Vastuse asemel viskas Tarzan põdrakere maha ja tormas neist mööda kellelegi vastu. Nüüd alles vaatasid noormees

ja neiu selja taha ning nägid kollakas-roheliste silmadega suurt kassi, kes neile järele jooksis.

Sheeta oli näinud pruuninahalist olendit puuokstel ja tundis, et see tarmangani kavatseb tal saagi nina eest ära näpata. Ta oli näljane ega mõtelnudki oma kõhutäiest nii kergelt loobuda.

Karjatus suri neiu huulil. Ta haaras noore leitnandi käest, kinni ja surus end kaitset otsides tema vastu. Inglane lükkas neiu enda selja taha ning jäi tema ja ründava pantri vahele. Ehkki tal polnud käes ühtki relva, ei kõhelnud ta neiut oma kehaga kaitsmast, millest Tarzan tundis suurt rahulolu. Nii mõttetu kui selline rüütellikkus oligi, näis

94

see ahvinimesele mõistliku teona. Nii oleks temagi talitanud, kui olukord oleks seda nõudnud.

Põõsas, kus suur kass end varjas, ei olnud kaugel neist, keda ta oma ohvriks oli valinud. Vahe tema ja kahe valge inimese vahel vähenes kiiresti, liigagi kiiresti. Veel silmapilk — ja ta ongi ohvrite kallal!

Kuid Sheeta polnud siiski Tarzanist nobedam. Inglise leitnant nägi ahvinimest enesest mööduvat ning imestas tema nobedust. Ta pani tähele, et Sheeta põikas kõrvale ja püüdis.jõuda kohale enne, kui pruu-ninahaline inimene suudab tema kavatsusi segada. Kuid see katse oli asjatu, sest ahvinimene põikas samuti kõrvale ja tegi hiigelhüppe looma poole.

Kokkupõrke järel kukkusid mõlemad maha ning veeresid edasi. Neiu ja noormees vaatasid inimese ja looma võitlust hirmunult. Nad kuulsid võitlejate vihaseid karjeid ja panid tähele, et mehe häälitsused ei erinenud palju looma omadest. Hääled olid metsikud ja ka võitlus oli metsik.

Neiu haaras uuesti inglase käest ning küsis kartusest väriseva häälega: „Kas me ei võiks talle appi minna? Kiskja ju tapab ta!"

Inglane vaatas ümberringi, et leida midagi, millega võiks tigedat pantrit lüüa. Kuid neiu jõudis ette: „Oodake siin! Ma lähen toon oda, mille ahvinimene mulle jättis."

Tarzanil oli vahepeal õnnestunud hüpata pantri selga ja vajutada oma hambad looma turja. Tige kass katsus igati enda seljas olevat inimest maha raputada ja teda kihvadega kõrist haarata. Ta püherdas maas, viskas end selili ja rabeles metsikult, kuid asjata. Mehe jalad olid nagu raudvitsad looma keha ümber ning tugevad sõrmed pigistasid vastase kõri.

Bertha Kircher tõttas, oda käes, võitlejate juurde. Leitnant, tahtis temalt oda ära võtta, kuid neiu ei andnud. Ta katsus leida võimalust lüüa oda pantri kehasse. Kuid see paistis hulk aega võimatu olevat, sest mees ja panter rullusid siia ja sinna. Viimaks jäid nad silmapilguks paika ning neiu sai võimaluse torgata oda looma südamesse. Panter karjatas, tõmbas paar korda kramplikult keha ning jäi liikumatult, lamama.

Tarzan tõusis liikumatuks jäänud looma pealt püsti, raputas end nagu lõvi Numa, kes oma uhket lakka kohendab. Selles 'Farzani liigutuses oli midagi äärmiselt metsikut ja kiskjalikku. Ta vaatas neiut imeliku kahetsust väljendava pilguga. Jälle oli ahvinimese elu päästnud see ilus Saksa sakikuulaja, kuid ta ei tahtnud neiule võlgu olla. Et neiu oli tõepoolest julge, seda pidi ta avalikult tunnistama.

„Siin on teile liha," ütles Tarzan, tõstis maast põdra üles ja viis boma juurde. „Arvan, et teie oma osa praete, aga Tarzan ei riku oma jagu tulega."

95

Ahvinimene lõikas põdra küljest mitu suurt tükki liha. Inglane tegi tule üles ja neiu asus sellel liha küpsetama. Mehed istusid puu all ja vaatasid naise tegevust pealt.

„Ta on suurepärane! Eks ole?" sosistas Smith-Oldvick.

„Ta on sakslane ja salakuulaja," vastas Tarzan samuti sosinal.

Seda kuuldes pööras inglane pea järsult Tarzani poole. „Mida te sellega tahate öelda?" küsis ta ärritatult.

„Sedasama, mida ütlesin," vastas ahvinimene. „Ta on sakslane ja salakuulaja."

„Ma ei saa seda uskuda,” hüüatas lendur tasa.

„Kui te ei saa, siis pole ka vaja," vastas Tarzan rahulikult. „Mul ükskõik, mida teie usute ja mida mitte. Kuid ma tean, mida räägin, sest nägin teda sakslaste peakorteris hunnide kindralile aru andmas. Kuulsin oma kõrvadega, kui kindral tema nime nimetas, ja nägin, kuidas ta kindralile ettekande andis. Järgmine kord nägin teda Inglise ohvitseri mundris Briti vägede laagris. Kolmas kord sain temaga kokku siis, kui ta Saksa rinde staabi teadet Wilhelmstali viis. Ta on kindlasti sakslane ja Saksa spioon. Aga et ta on naine, ei või ma teda tappa."

„Kas usute tõesti, et see kõik on tõsi?" küsis noor leitnant. „Ma ei saa seda uskuda. Ta on ju nii armas, julge ja hea inimene."

Ahvinimene kehitas õlgu. „Jah, julge on ta küll, kuid isegi rott Pambal peab mõni hea omadus olema. Et ta seda on, mis ma teile rääkisin, siis ei või ma muud, kui teda ainult vihata. Ka teie peaksite teda vihkama."

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick kattis näo kätega. „Jumal andku mulle andeks, ma ei saa teda vihata," ütles ta vaikselt ja masendunult.

Kui kõik kolm olid oma lihtsa söögi söönud, tõusis ahvinimene püsti ja ütles: „Tarzan läheb uuesti jahile. Teil on nüüd liha vähemalt kolmeks päevaks. Selle aja jooksul tuleb ta jälle teie juurde. Minut hiljem kadus päikesest pruunistunud mees džunglisse.

Tarzani lahkumise järel tundis neiu end väga abitu ja mahajäetuna. Ta oli seda Varemgi olnud, kuid eriti õnnetu oli nüüd. Niikaua, kui Tarzan viibis boma läheduses, tundis ta end õnneliku ja kindlana kõigi hädaohtude vastu. Kui Tarzan oli vaevu džunglisse jõudnud, muutus boma ümbrus neiule hädaohtudest kihavaks ürgmetsaks, kus iga puu taga varitses surm. Noore inglase kohalolek ei teinud tasa Tarzani äraolekut. Leitnant oli ju nii nõrk, kogenematu ja lausa naiselik. Kaitsjat kiskjate eest temast polnud. Kui Tarzan oleks nende juurde bomasse jäänud, oleks siin olnud ohutuim koht maailmas. Kaks päeva — see on ju terve igavik!

Neiu pöördus oma noore kaaslase poole: „Ma oleksin heameelega näinud, et ta oleks siia jäänud. Ma tunnen end kindlamalt, kui ta siin on. Ta on küll väga tõsine ja väga hirmus, kuid olen tema juuresolekul

kaitstum kui mõne teise mehe läheduses. Näib küll, et ta mind vihkab, kuid tean, et ta mulle siiski halba ei soovi. Ma ei saa tõesti sellest olendist aru."

„Mina ei saa ka temast aru," vastas inglane, „kuid tean seda, et meie siinolek takistab tal oma kavatsusi täide viia. Tean, et ta tahaks meist lahti saada ja mul on tunne, et ta näeks tagasi tulles heameelega, et oleme ühe või teise siin varitseva hädaohu ohvriks langenud.

Arvan, et meil tuleb katsuda pääseda lähimasse valgete kolooniasse. Hiiglane ei soovi meid siin kauem näha, aga džunglis me ka vastu ei pea. Ma olen käinud ja pidanud jahti mitmel pool Aafrikas, kuid pole näinud metsikumat kohta kui siin. Siinsed metsad otse kihavad kiskjatest ja inimsööjatest pärismaalastest. Kui lahkuksime siit kohe ja katsuksime lennuki üles leida, oleks meil rannikule vaid mõnetunnine teekond. Usun, et mustad pole minu lennumasinat ära lõhkunud. Sinna, kuhu lennuki jätsin, pole palju maad. Mustadest ei oska seda nagunii keegi kasutada. Arvan, et mustad pole isegi julgenud lennuki lähedale minna, sest see paistab neile kohutav ja mõistetamatu."

„Kuid me ei või ju siit niisama ära minna," vastas neiu. „Peame teda tänama ja temaga jumalaga jätma. Ärge unustage, et oleme talle palju tänu võlgu."

Mees vaatas neiut ja mõtles järele selle üle, mida Tarzan oli talle natukese aja eest rääkinud. Nähtavasti ei olnud sakslannal aimugi ah-vinimese tunnetest tema vastu, sest muidu oleks ta metslast hoopis teisiti hinnanud. Mida kauem inglane neiut jälgis, seda raskem oli tal uskuda, et tema ees oli sakslane ja Saksa salakuulaja. Ta tahtis neiu käest selgitust pärida, kuid arvas paremaks soodsamat juhust oodata.

„Usun, et mees rõõmustaks, kui tagasi tulles meid siit eest ei leiaks," väitis leitnant. „Asjatu oleks veel kaheks päevaks siia hädaohtude keskele jääda ja ainult selleks, et teda tänada. Muidugi oleme talle tänulikud, kuid teie olete oma tänuvõla juba kaks korda tasunud. Pealegi rääkis ta mulle teist midagi, mis laseb oletada, et te ei tohiks siia kauemaks jääda."

Neiu vaatas imestades inglase otsa: „Mis te sellega öelda tallate?"

„Ma ei taliaks seda teile rääkida," vastas lendur pikkamisi ja koukis kepiga närviliselt maad. Näis, et tal oli piinlik neiuga Tarzani arvamusi jagada. Ta lisas oma jutule siiski: „ Igatahes võite mind uskuda, kui ütlen, et Tarzan ei taha, et siia jääksite."

„Ütelge mulle, mida ta rääkis. Mul on ju õigus seda teada saada!" nõudis neiu.

Leitnant tõstis pilgu ning vaatas naise silmadesse: „Hästi! Ta ütles, et vihkab teid. Ta on aidanud teid ainult kohusetundest teie kui naise vastu."

97

Seda kuuldes neiu kahvatas, kuid siis tõusis tal puna palgeile. „Kui nii, siis olen valmis kohe lahkuma. Kuid liha peame kaasa võtma, sest kes teab, millal me uut saame."

Mõni minut hiljem lahkusid nad bomast, kuid neiu nõudis, et leitnant kirjutaks Tarzanile sedeli teatega nende lahkumise kohta ja tänusõnad kaitse eest. Kui see tehtud ja paber seina külge kinnitatud, sammusid nad jõe poole. Peale Tarzani lühikese oda polnud neil teist relva.

Nad pidid kogu aeg valvsad olema, sest metsas liikusid peale igasuguste kiskjate ja roomajate veel Numabo mustad sõdurid, kelle kätte uuesti vangi langeda polnud neil vähimatki soovi. Mustade küla oli kaunis lähedal. Nad tegid suurema ringi, hoidudes jõest kaugemale.

„Ma ei karda niivõrd Numabo mehi kui Usangat ja'tema metsalisi," ütles neiu. „Usanga ja tema mehed olid teeninud Saksa Ida-Aafri-ka väeosas. Kui nad oma ohvitserid ära tapsid ja jooksu panid, võtsid minu kaasa, et tasu nõuda või mind mõne musta valitseja haaremisse müüa. Usanga on palju kardetavam kui Numabo. Usangal on ju Euroopa sõjaväeline kasvatus ja enam-vähem korralikud relvad."

„Seda arvestades saatis mind õnn, kui langesin vangi Numabo kätte," vastas leitnant. „See metslane ei teadnud nii palju kui tsiviliseeritud õpetust saanud Usanga. Tema juba poleks lennukit karmud, vaid oleks selle kohe ära rikkunud."

„Loodame, et must seersant pole veel teie lennukit leidnud," ütles neiu ärevalt.

Möödunud külast mitme kilomeetri kauguselt, pöörasid nad uuesti jõe poole. Esialgu läksid nad väänkasvude tõttu peaaegu läbipääsmatu metsa kaudu. Tihti tuli kahel rändurilronida üle tormidest murtud puude või pugeda läbi väänkasvude. See osa teekonnast oli äärmiselt raske. Hiljem leidsid nad teeraja, millel võis isegi kõrvuti käia. Seal said*nad kiiresti edasi.

Kahest rändajast lõuna pool jõekaldal asuval väiksel lagendikul seisis salk musti sõdureid, kes vaatasid imestushüüete saatel mingit asja. Mehed kandsid rõivaid, mis meenutasid vaid ositi Saksa sõdurimund-rit. See salk oli nii metsik, kui seda vaid

neegrid olla võisid, ja nende pealik oli must seersant väejooksik Usanga. Asi, mille üle mustad imestasid, oli Briti lennuk.

Kohe, kui Numabo Inglise lenduri külasse tõi, läks Usanga oma meestega aeroplaani otsima. Musta seersandi mõte oli näha imeriista ja siis see hävitada. Kui Usanga selle leidis, loobus ta hävitamisplaa-nist. Ta oli siiski tsiviliseeritud paigas nii palju õppinud, et mõistis keerulise suure linnu väärtust. Ta käis iga päev lennuki juures ja harjus viimaks mõttega, et masin ongi tema oma. Usanga jõudis juba nii kaugele, et istus lennukisse piloodi kohale ja soovis seda juhtida.

98

Kui hea oleks lennata üle puulatvade! Justkui lind, keda džungli-tihnik ei takista. Ja kuidas sõdurid teda kadestaksid ja tema osavust imetleksid! Oskaks Usanga seda keerulist värki juhtida, austaksid teda kõigi džunglikülade mustad — ta oleks nende arvates ainult natuke vähem kui jumal.

Usanga hõõrus käsi ning nautis seda jumalikku mõtet. Siis on ta rikas, väga rikas! Kõigi külade elanikud tulevad teda imetlema ja toovad talle kinke. Ta võib endale osta kas või tosina naisi. Jah, ta ostabki endale tosina naisi! Must lontrus limpsis oma pakse huuli. Kuid talle meenus must hiigelnaine Naratu, kes teda raudse käega valitses. Usanga näost peegeldus viha ja ta püüdis unustada oma tuleviku tosinat naist. Seda Naratu ei luba, parem jätta asjatud unistused. Seda teha polnud sugugi kerge ning Usanga leidis varsti end jälle tulevikuunistusi arutamas. Mõte rikkaks ja võimsaks saada kiskus teda nii kaasa, et tosin naist küll ununes, kuid asemele tuli kaks tosinat. Ta saab džungli jumalaks ja kuidas võib jumal leppida vähem kui kahekümne nelja naisega?

Usanga puudutas lennuki juhtimishoobasid, kuid kartis, et masin võib käima prahvatada ja õhku tõusta enne, kui ta seda juhtida oskab. Ta oli Saksa rindel näinud tihti Briti lennukeid ja lendamine paistis talle päris lihtsa toiminguna. Ta võiks ka ise kindlasti lennata, kui aga oleks keegi, kes näitaks, kuidas mootor käivitada ja lennukit juhtida. Juba mitu päeva oli ta soovinud, et Numabo külast põgenenud lendur satuks tema kätte. Küll ta juba sunniks valget meest õpetust jagama. See soov sundiski Usangat püsima lennuki läheduses. Tal oli aimdus, et kord tuleb inglane masina juurde tagasi.

Ta oli sel päeval jälle viibinud hulk aega lennuki läheduses ja unistanud oma paarist tosinast naisest. Viimaks otsustas ta minna tagasi külla. Vaevalt oli ta koos oma meestega lagendikult metsa siirdunud, kui kuulis eespool inimhääli. Mustad peitsid end kohe kahel pool teed olevasse põõsastikku.

Usanga nägi peagi mööda teerada Briti ohvitseri ja neiut tulevat. See rõõmustas teda niivõrd, et ta oleks peaaegu kiljatanud. Nüüd on nad tal ometi käes, nüüd täituvad tema soovid!

Tulijad ei aimanud hädaohtu. Nad käisid kõrvuti, sest teerada oli sellel kohal küllaltki lai. Mees seletas neiule, et koht, kuhu ta lennukiga maandus, ei ole enam kaugel. Lagendik juba paistiski. Nad olid kindlad, et on džunglist pääsenud. Lagendiku keskel seisis lennuk, mis paistis korras olevat. Mõlemad hõiskasid rõõmust

Vaevalt oli nende rõõmuhüüe kostnud, kui neid ümbritsesid mustad mehed. Usanga tabas saagi...

99

XII. Must lendur

Usanga kätte vangi langemine masendas Bertha Kircherit väga. Nad olid nii lähedal vabadusele ja džunglist pääsemisele. Ja nüüd uuesti vangi! See oli vaenuliku saatuse hirmus löök. Leitnant Harold Perey Smith-Oldvick oli samuti pettunud, kuid siiski

rohkem vihastunud. Nähes mustade seljas midagi sõdurimundrit meenutavat, päris ta kohe nende ohvitseri järele.

„Nad ei saa ju teist aru," ütles neiu lendurile ja kordas tema küsimust mingis saksa ja Saksa Ida-Aafrika kolooniates kasutatava keele segus.

Usanga naeratas kahjurõõmsalt. „Valge naine, teie teate väga hästi, kus nad on. Nad on surnud. Kui see valge mees ei tee, mida ma käsin, siis sureb ka tema."

„Mida sa soovid?" küsis Bertha Kircher.

„Ma tahan, et ta õpetaks mind lendama nagu lind," vastas Usanga.

Neiu vaatas imestades musta meest, kuid kordas siiski tema sõnu leitnandi jaoks.

Inglane mõtles. „Ta tahab lendama õppida? Küsige selle kaabaka käest, kas ta laseb meid siis vabaks, kui ma ta lendama õpetan."

Bertha Kircher tõlkis küsimuse Usangale. Neeger desertöörina oli valmis lubama kõike, sest ta teadis, et lubada ja lubadust täita on kaks iseasja. Ta lubas, mis temalt nõuti, ta oleks lubanud rohkemgi, kui oleks ainult küsitud.

„Las valge mees õpetab mind lendama ja ma viin teid mõlemaid tagasi valgete asukohta. Selle eest jätan ma suure linnu endale," ja Usanga viipas käega aeroplaani poole.

Kui neiu Usanga vastuse inglasele ära tõlkis, kehitas see õlgu ja andis kibestunult nõusoleku. „Arvan, et siin pole midagi parata," ütles ta neiule. „ Lennuk on Briti sõjaväe jaoks nagunii kadunud. Kui ma mustale kaabakale nõusolekut ei anna, tapab ta minu ja lennuk jääb siia roostetama. Kui nõusoleku annan, tagan vähemalt teie pääsemise — see on mulle tähtsam kui kõik Briti lennuväe lennukid kokku."

Bertha Kircher heitis noorele ohvitserile kiire pilgu. See oli esimene kord, kui mees andis sõnadega mõista, et ta ei olnud ainult neiu saatusekaaslane, vaid hoopis midagi muud. Tal oli kahju, et mees oli talle seda ütelnud. Leitnant kahetses samuti öeldut, sest ta oli niimoodi pannud mõlema piinlikku olukorda ning suurendanud enda ja neiu kannatusi.

„Vabandage," ütles inglane kohe. „Olge hea ja andke see märkus mulle andeks. Luban, et ma ei haava teid enam, tähendab, kui see märkus teid haavab, enne kui oleme sellest õnnetusest pääsenud.

Neiu naeratas ja tänas meest viisakuse eest, kuid ei saanud tema sõnu unustada. Sõnad olid kord lausutud ja neid ei saanud enam tagasi võtta. Kui see noor ohvitser oleks langenud põlvili tema ette ja vandunud igavest armastust, ei oleks tema tunded ikkagi selgemini avaldunud. Briti lendur armastas teda — selline tõsiasi oleks teistsugustes oludes neiu südame rõõmsalt põksuma pannud.

Usanga tahtis esimese õppetunni kohe läbi teha. Inglane polnud nõus ja tahtis tundi edasi lükata. Keeldumine pani musta seersandi, nagu ikka metslase, kelk soovi kohe ei täideta, kahtlema valge mehe aususes. Ta mõtles, et äkki on valgel salakavatsus lennuk röövida ja põgeneda. Neeger läks ägedaks ja ähvardas lendurit surmaga. Inglane pidi alla andma.

„Hea küll, sa must lurjus," urises leitnant. „Ma annan sulle niisuguse õppetunni, et sa ei unusta seda kogu elu." Ta pöördus neiu poole: „Katsuge meelitada teda teid kaasa võtma. Ma kardan teid nende metsaliste hulka jätta." Kui neiu oma soovi Usangale edasi oli andnud, arvas must kohe, et siin on mingi salaplaan, ja keeldus teda kaasa võtmast. Neeger arvas, et valge mees tahab neiut kaasa võtta seepärast, et lennata kohe valgete inimeste juurde ja anda Usanga sakslaste kätte. See oleks tähendanud talle surma ja seda soovis must seersant kõige vähem.

„Valge neiu jääb minu meeste juurde," kärkis Usanga vihaselt. „Nad ei tee talle midagi halba minu naasmiseni. Kui teie mind siia tervelt tagasi ei too, läheb tal halvasti."

„Ütelge talle," käskis inglane, „et teil tuleb seista keset lagendikku, nii et ma teid hästi näeksin. Kui olen veendunud, et teiega pole midagi halba juhtunud, siis maandun. Vastasel juhul lendan edasi Briti laagrisse ja lasen selle kaabaka üles puua."

Ähvardus mõjus. Usanga seletas kohe oma meestele, et neiul tuleb lasta seista keset legendikku ja teda mitte kuidagi tülitada. „Surm sellele, kes minu käsu vastu eksib," ähvardas must seersant.

Nad läksid lennuki juurde. Leitnant Smith-Oldvickile oli esimesest pilgust selge, et lennukit polnud keegi puutunud. Ta käivitas mootori ja istus juhikohale. Usanga oli juba enne lennukisse läinud. Kui propeller ringi käima hakkas ja mootor kõrvulukustavalt mürises, tuli neegrile hirm peale ning karjus lendurile, et ta paneks mootori seisma ja laseks õpihimulise maa peale tagasi. Lendur ei kuulnud musta hädakisa, ja kui olekski kuulnud, siis sellest aru poleks ta ikkagi saanud.

Juba liikus lennuk pehmel rohul. Usanga üritas lennukist välja hüpata, kuid ta oli rihmaga istme külge kinnitatud. Ta nägi, et kiirus kasvas iga silmapilguga, ja tundis siis, et nad hõljusid juba õhus. Tal oli tunne, nagu seisaksid nad paigal ja maa jookseks nende alt ära Kaugemal eespool nägi ta looklevat jõge ja selle kaldal väikest lagendikku, mille keskel seisis Numabo küla. Nad olid juba päris kõrgel. Usanga

katsus allakukkumisohu peale mitte mõelda. Ta püüdis ette kujutada paari tosinat naist, keda ta imeeluka eest endale tulevikus ostab.

Lennuk tõusis ikka kõrgemale. All laius oivaline maastik, mis musta seersanti ei huvitanud. Ta tundis, kuidas hirm taandub, ja hakkas jälgima, kuidas valge mees suurt lindu juhtis. Ta oli oma elu hädaohtu seadnud, et lendama õppida, ja sellele tuligi tal tähelepanu keskendada.

Inglane oli lennukiga juba pool tundi õhus keerelnud. Ta otsustas musta kaassõitjat natuke hirmutada. Ta sisenes äkki ilma hoiatamata surmasõlme ning lendas natuke aega, rattad ülespoole.

„Ma ju lubasin sellele mustale kuradile anda õppetunni, mida ta nii ruttu ei unusta," pomises ta omaette ja kuulis, kuidas neeger tema selja taga kaijus. Ta keeras lennuki jälle õigetpidi ja sööstis, allapoole. Lagendiku lähedale jõudes tiirutas ta õhus ja otsis silmadega neiut, kes pidi teda lagendikul ootama. Viimaks silmas ta neiut ja teadis, et võib oma lubaduse kohaselt maanduda.

Usanga ronis lennukist välja, nägu tuhakarva, värises ega saanud sõnakestki suust. Alles mõne minuti pärast, kui ta tundis jalge all kindlat maad, tuli kõnevõime tagasi. Ta hakkas kohe hooplema, et tuhandete jalgade kõrgusel lennata pole midagi iseäralikku, ning rääkis oma meestele suure uhkusega, et oli nautinud iga õhus veedetud minutit.

Pärast esimest katset oli must seersant lennust nii vaimustatud, et otsustas aeroplaani juurde laagrisse jääda. Oma teguviisi põhjendas ta vajadusega vältida lennuki sattumist varaste kätte. Varaste all mõtles ta muidugi valget lendurit ja tema kaaslast.

Kaks päeva möödus, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Usanga oli sel ajal sundinud leitnanti tihti koos endaga lendama ja õpetust jagama. Siis arvas must mees end juba nii targaks, et võib üksi lendama minna.

Leitnant Smith-Oldvick tuletas meelde pikka ja rasket tööd, mis eelnes tema lenduriks saamisele. Ta naeris neegri üle, kui see avaldas juba soovi üksi lendama minna.

„Kui ma ei teaks, et ta lennumasina ära rikub, laseks ma küll sel mustal kaabakal proovida ja kaela murda," ütles inglane neiule. „Kuid ma tean, et paari minuti pärast on ta lennuki ära lõhkunud ja me oleme ilma viimsestki põgenemisvõimalusest."

Viimaks õnnestus tal neegrit veenda, et kulub veel mõni päev, enne kui too oskab lennukit korralikult juhtida. Usanga näis sellega leppivat. Hiljem ärkas neegris jälle kahtlus, et valge mees narrib teda ja tahab kalli varanduse ära viia. Tema soov oli ikka see paar tosinat naist ja miks ka mitte valge neiu, keda ta oli juba nii kaua ihaldanud.

Neid soove silme ette manades seadis Usanga sel õhtul end rohus asemele magama. Kuid uni ei tulnud. Oli ju Naratu, kes talle midagi head ei luba. Kuidas sellest hiigelnaisest lahti saada? Tappa ta? Seda

võiks ju üritada, kuid kartus naise ees oli nii suur, et oma kavatsust võiks ta teoks teha ehk ainult siis, kui see magab. Ei, ette tuleks võtta midagi muud. Aga mida? Korraga välgatas tal peas uus mõte. Põgeneda! Kuidas see talle juba varem pähe ei tulnud? Ta tõusis istukile ning jäi vahtima lähedal põlevasse tülle.

Koidu ajal tõusis Usanga esimesena ja kiirustas toidutegemist takka. Tal näis kuhugi iseäranis kiire olevat. Vaevalt oli seersant söönud, kui kutsus sõdurid laagrist natuke kaugemal kokku ja rääkis nendega vaikselt.

Inglane hoidis tavaliselt neegrite tegevusel silma peal ja pani ka seekord Usanga ärritust ja kiirustamist tähele. Ei võinud ju kindel olla, et metsalised poleks tema ja neiu vastu midagi sepitsenud. Pealegi polnud neil ühtki relva. Mustad olid neilt ära võtnud isegi Tarzanilt saadud oda.

Noorel leitnandil ei tarvitsenud kaua oodata Niipea kui Usanga oli juhtnöörid meestele jaganud, tormasid nad talle ja neiule kallale. Vastupanuta alla anda ei tulnud inglasele pähegi. Ta võitles kogu jõust, aga mida sai ta poole tosina tugeva neegri vastu parata. Mõne minuti pärast oli ta pikali surutud ja kinni seotud. Neegrid keerasid leitnandi küljeli ja ta nägi, et ka Bertha Kircher oli kätest ja jalgadest kinni köidetud.

Neiu juures seisis Usanga, kes rääkis talle midagi. Leitnant ei kuulnud neegri sõnu, kuid nägi, et neiu raputas vastuseks pead. „Mida ta teilt tahab?" küsis lendur.

„Ta taliab ilma teieta ära lennata ja mind kaasa võtta," vastas neiu. „Ta kavatseb lennata kuhugi sisemaale, kus saab kuningaks, ja võtab mind oma naiseks, üheks naiseks mitme hulgas." Inglase imestuseks naeris neiu nende sõnade peale. „Kuid hädaoht ei seisa selles," jätkas neiu, „sest vaevalt jõuame mõnesaja jala kõrgusele, kui kukume surnuks ning mul pole pärast seda mingit valu ega kartust."

„Mu jumal!" hüüdis noor leitnant. „Kas ei ole siis mingit pääsu? Lubage talle, mida tahes. Mul on raha nii palju, et ta ei ole sellist hulka uneski näinud. Selle eest võib ta endale osta kõike: uhkeid rõivaid, toitu ja naisi — nii palju kui iganes soovib. Öelge seda ja tehke talle selgeks, et kui ta päästab teie elu, annan talle kogu oma raha, mis mul on — muidugi, kui ta laseb mul minna seda tooma."

Neiu raputas pead: „Ei maksa vaeva näha. See must ei saa asjast aru. Ja kui saakski^ ta ei usalda teid. Neegritel pole põhimõtteid, veel vähem autunnet. Nad peavad kõiki sellisteks kaabakateks, nagu nad ise on. Kõige vähem usaldavad nad inglasi, kellest sakslased on neile rääkinud kui kõige kavalamast ja alatumast rahvast. Asjata on proovida neid ümber veenda. Nii ongi parem. Ainult mul on teist kahju, sest kui see must kurat lendab liiga kõrgele, saan alla kukkudes kindlasti surma, ja see on igatahes parem saatusest, mis teid ootab."

Usanga kuulas lühikest juttu ning arvas, et valge mees ja neiu plaanitsevad jälle midagi tema vastu. Ta sekkus tihti ja nõudis, et neiu tõlgiks leitnandi juttu. Neegri rahustamiseks ütles Bertha Kircher, et inglane jätab temaga jumalaga ja soovib talle kõike head. Selle vastu ei võinud Usangal ju mitte midagi olla. Ja tõesti, Usangal polnud selle vastu midagi.

Järsku pöördus neiu Usanga poole: „Kui ma tuleksin vabatahtlikult sinuga, kas teeksid siis minu heaks, mida paluksin?"

„Ja mis see midagi oleks?" tahtis neeger teada.

„Käsi oma meestel valge ohvitser kohe vabaks lasta, kui meie oleme ära lennanud. Ta ei jõua meile järele. See on kõik, mida ma palun. Kui kingid talle vabaduse, tulen vabatahtlikult sinuga."

„Sa oled minuga — vabatahtlikult või mitte," urises Usanga. „Sinu tahtmine minusse ei puutu. Minust saab kuningas ja sa pead tegema kõik, mis käsin."

Usanga kavatses kohe lahkuda, sest viivitamine oleks Naratul võimaldanud jälle tema plaane segada. Seda ei võinud juhtuda. Naratu ei pea teda enam kunagi tülitama. See valge naine siin ja need kakskümmend neli, kelle ta tulevikus endale muretseb, saavad distsiplineeritud ja hästi kasvatatud. Usanga hoolitseb selle eest ise. Siis on ta oma majas peranees, mitte aga keegi hiigelnaine nagu praegu...

Bertha Kircher nägi, et katsed musta mõjutada jäid tulemusteta. Ta vaikis ja mõtles sügava kaastundega noore ohvitseri peale. Ta oli vaevalt poisikesepõlvest välja jõudnud ja nii kirglikult talle armastust avaldanud.

Usanga käsu peale tõstsid mustad sõdurid kinniseotud neiu maast üles ning viisid lennukisse. Nende järel tuli must pealik, kes päästis neiu käed lahti, kuid sidus ta rihmadega tugevasti istme külge. Ise istus ta lenduri kohale.

Neiu pööras näo maas lamava inglase poole. Ta oli kahvatu, kuid naeratas ohvitserile julgustavalt. „Jumalaga!" hüüdis ta leitnandile.

„Hüvasti! Jumal olgu teiega!" vastas noormees. Ta hääl kõlas karedalt. „Vabandust. Kas ma võin nüüd, kui me mõlemad oleme surmale nii lähedal, avaldada seda teile?"

Neiu huuled liikusid, kuid kas vastus oli eitav või jaatav, seda ohvitser ei kuulnud, sest just siis sai Usanga lennuki mootori käima.

Must mees oli kolme päevaga ikka nii palju õppinud, et suutis käivitada mootori suurema vaevata. Varsti veereski lennuk mööda rohelist muru. Sügav valukarjatus tõusis inglase rinnust, kui ta nägi kirglikult armastatud naist surmalennukisse viidavat. Ta nägi, kuidas lennuk edasi liikus ja väikest hüpet tehes õhku tõusis. Tal ei jäänud..märkamata, et õhkutõus õnnestus suurepäraselt — paremini poleks tema isegi suutnud. See oli siiski ainult juhus. Lennata on juba teine asi. Kui see üle puulatvade õnnestubki, siis maandumine ebaõnnestub ikkagi.

104

Selle peale oleks noor lendur võinud üks saja tuhande vastu kihla vedada. See oleks siis ka ilusa saksa neiu surm... Kuid mis see oli? Ta süda lakkas tuksumast.

XIII, Kättemaks Usangale

Tarzan oli põhjapoolsetes metsades kaks päeva jahti pidanud. Ta oli teinud suurema ringi ja saabunud lagendiku lähedusse, kuhu oli mõne aja eest jätnud Bertha Kircheri ja noore leitnandi. Enne nende juurde naasmist tahtis ta tabada mõne looma. Kuid õhtu oli juba käes ja ahvinimehe otsustas ööbida lagendikust eemal. Võib-olla õnnestub jaht hommikul paremini.

Pärast puu otsas magatud ööd tundis Tarzan hommikul end värskena. Ta käis jõe ääres joomas ja suples. Tal tekkis mõte mõni suurem kala Pisah välja tõmmata ja kostitada sellega bomas olevaid hoolealuseid. Ta valis koha, kus vesi madalam ja kuhu kalad kogunesid harilikult toitu otsima. Kes vähegi Pisahit tunneb, teab, et paljaste kätega teda tabada on rohkem kui kunst. Teda pead ootama täiesti liikumatult ja kui kala tuleb, siis haarama saaki välgu kiirusega. Nii peab teda ootama minuti, tunni või koguni kaks. Tarzanil aega oli.

Viimaks nägi ta vees midagi läikivat ning teadis, et see on Pisah. Kala lähenes ettevaatlikult. Varsti oli ta küllalt ligidal ja siis... Tarzani selja taga põõsas oli kuulda sahinat ja korraga praksatas jämedam oks. Pisah kadus nagu välk, Tarzan aga pöördus rahurikkuja poole. Ta oli valmis murdma seda, kes oli tema kindla saagi nii ettevaatamatult ära peletanud.

Rahurikkuja oli Zu-tag.

„Mida Zu-tag tallab?" küsis Tarzan tusaselt.

„Zu-tag tuli jooma," vastas suur ahv.

„Kus suguharu on?" päris Tarzan.

„Nad otsivad kaugemal metsas pähkleid ja putukaid."

„Aga emane tarmangani ja isane valge ahv?" jätkas Tarzan. „Kas neid mõni hädaoht ei ähvarda?"

„Nad on juba läinud," vastas Zu-tag. „Pärast nende lahkumist on Kudu juba kaks korda oma pesast välja tulnud."

„Kas suguharu ajas nad minema?" tahtis Tarzan teada.

„Ei. Me ei näinud nende minekut. Me ei tea, miks nad lahkusid," vastas suur ahv.

Sõnalausumata hüppas Tarzan puuokstele ja tõttas boma poole. Seal nägi ta, et kõik oli nii, nagu ta oli jätnud — ainult neiu ja ohvitser olid sealt kadunud. Haistmine kinnitas Tarzanile, et Zu-tag oli rääkinud tõtt — nende lahkumisest oli juba kaks päeva möödas. Ta tahtis bomast

105

ära minna, kui märkas seinal paberitükki. Ta võttis selle kätte ja luges:

„ Pärast seda, mis rääkisite mulle Bertha Kircherist, ja teades, kui vastik ta teile on, ei ole õige teile ega temale, et ta teile kauem tüliks oleks. Tean, et meie siinolek takistab teil jätkata teekonda läänekaldale, ning otsustasin katsuda mõnda valgete asundusse minna. Me mõlemad täname teid heatahtlikkuse ja kaitse eest. Kui võiksin teile kuidagi heategude eest tasuda, teeksin seda suurima heameelega."

Sedelile oli alla kirjutanud leitnant Harold Percy Smith-Olvick.

Tarzan kehitas õlgu, kortsutas paberi kokku ja viskas minema. Ta tundis, nagu oleks võetud tal lasunud raske vastutus, ning rõõmustas vabaduse üle, mille oli andnud neiu ja valge mehe lahkumine. Nad on läinud oma teed ja ahvinimene võib äsjased hoolealused unustada. Kuid see tal millegipärast ei õnnestunud. Ta tundis hinges rahutust ja muret. Tarzan otsustas kohe jätkata teekonda läände. Et seekord mitte sattuda veeta ja toiduta kõrbealadele, otsustas ta minna põhja poole mööda jõekallast kohani, kust veekogu alguse saab. Jõgi algab muidugi mägedest. Ta läheb üle mäestiku teisele poole ning laskub alla taas mööda jõekallast ja jätkab teekonda mereni jõe lähedal, et olla varustatud vee ja toiduga. Tal oli aega terve igavik.

Kuid ta ei jõudnud kaugele minna. Mees oli vaevalt tosin sammu astunud, kui jäi seisma. „Ta on ju inglane ja see teine on naine. Minu abita ei jõua nad kunagi valgete asulasse. Ma ei suutnud teda tappa, kui tahtsin. Lasta teda koos abitu noormehega džunglis ekselda on sama kui lüüa nuga tema südamesse. Ei, Ahvide Tarzan pole narr nõrk vana naisterahvas."

Väike ahv Manu oli kahe päeva eest näinud kaht tarmanganit mööda minemas. Ta rääkis sellest ka Tarzanile. Ahv nägi neid minevat mustade ahvide gomanganide küla poole. Seda oli Manu näinud oma silmaga ning seda kordas ta ikka ja jälle. See teade oli Tarzanile kasulik, sest tal ei tulnud jälgede otsimiseks aega kulutada. Ta läks edasi tähelepanu pingutamata, kuid nägi siiski siin ja seal märke, mis näitasid, et neiu ja leitnant olid just siitkaudu liikunud.

Mingi sisetunne sundis Tarzanit end kiirustama. Südamehääl tuletas talle meelde, et on oma kohustest midagi täitmata jätnud ja need, keda ta tundis olevat kohustatud

kaitsma, on suures hädaohus. Tarzanit piinas südametunnistus. Ta katsus küll end vabandada mõttega, et ta pole abitu ja nõrk naisterahvas ning kõik hellemad tunded on temas juba ammu surnud. Kuid ta oli siiski sündinud džentelmen. Ta ei võinud teisiti talitada.

Kitsas teerada, mida mööda ta sammus, viis algul kaugele itta ja pöördus uuesti jõe poole alles teisel pool Numabo küla. Seal ühines teeke laia elevandirajaga, mis viis jõeäärsele lagendikule. Sellele lähemale

106

jõudes kostis Tarzani kõrvu sumin. Ta seisatas. „Aeroplaan," ümises ta endamisi ning ruttas edasi.

" Kui ta viimaks lagendikule jõudis ning nägi eemalseisvaid musti mehi ja alles maapinnal liikuvat lennukit, oli asi kohe selge. Seda oli siiski raske uskuda. Kuidas võis Inglise ohvitser mustade kätte vangi sattuda? Aga seal ta lamas, kätest ja jalgadest seotud ning tosinast neegrist ümbritsetud. Tarzan oli neidsamu musti mehi ennegi näinud ja tundis neis ära Saksa väejooksikud. Ta vaatas kiiresti tema poole veerevat lennukit. Juhi kohal istus neeger! Millal see must kaabakas lendama õppis? Ja Usanga taga istus saksa neiu. Kas must mõrtsukas kavatses naise ära viia? Tarzanil ei olnud vastust ühelegi küsimusele. Ta ei teadnud midagi Usanga unistusest, neegri püüdest lahti saada oma tigedast naisest ja Bertha Kircheri viimisest oma haaremisse.

Tarzan teadis ainult seda, et must mees katsus koos neiuga põgeneda ja teda oli vaja takistada Lennuk tõusis juba õhku. Ahvinimene tahtis noolt vibule seada ja musta sihtida, kuid kartis, et võib hoopis neidu tabada ning kui saabki lendurile pihta, kukub lennuk alla ja neiu saab surma.

Oli ainult üks võimalus neiut päästa. Kui see luhtub, tabab ka Tarzanit surm. Kuid ahvinimene valis ikkagi selle võimaluse.

Usanga tähelepanu oli koondunud lennuki mootorile ning ta ei märganud Tarzanit. Teda olid aga tähele pannud mustad, kes jooksid püsse vibutades tema poole. Nad karjusid metsikult ning mõni seadis juba püssi palgesse. Olukord halvenes aina, iga silmapilk oli kallis.

Tarzan tegutses olukorrale vastavalt. Ta keris lahti kaasasolnud nööri ning seadis silmuse valmis. Silmapilk hiljem jõudis lennuk ahv-inimese pea kohale, aga juba vihises ka nöör õhus. Lennukis istuv neiu oli näinud Tarzani tulekut ja sedagi, kuidas ta nööri lennuki poole lennutas. Neiu püüdis nööri kinni ja see tõmbus kohe pingule. Tarzanil kadus maa jalge alt. Tõmme oli aga nii tugev, et lennuk kaotas hetkeks tasakaalu. Usangal õnnestus sõiduriista taltsutada ja edasi liuelda. Mustal lenduril polnud aega uurida tõrke põhjusi.

Tarzan rippus õhus, lennuk tõusis järsult üles. Ahvinimene ronis nööripidi lennuki poole. Maas lamav kinniseotud inglane vaatas seda hulljulget katset hinge kinni pidades. Talle paistis, et Tarzan ei jõua enne metsa küllalt kõrgele ronida ning takerdub puulatvadesse. Seda küll ei juhtunud, kuid kahtlaseks jäi, kas ta jõuab lennukini ronida.

Bertha Kircher, kes hoidis kinni nöörist kui oma elust, tundis sõrmedes väsimust. Ta kartis, et ei jõua kaua nööri hoida ja see võib mehe raskusele mitte vastu pidada.

Usanga tähelepanu oli koondatud lennumasinale ja selle mootorile. Mis tema selja taga sündis, sellest polnud tal aimugi. Ta üritas kõrgust võtta.

107

Viimaks tundis neiu, et ta ei suuda kauem vastu pidada. Tema sõrmed ja käsivars olid juba surnud. Ta hoidis ikka veel nöörist kinni: rippus ju selle otsas tema elu päästja. Korraga tundis ta, et nööri otsas pole enam raskust. „Oh! Ta kukkus alla," välgatas neiu peas mõte. Ta tahtis alla vaadata, kuid nägi päikesepruuni kätt lennuki

servast kinni hoidmas. Sekund hiljem ilmus nähtavale Ahvide Tarzan, kes lennukisse ronis.

Tarzan heitis pilgu Usangale ning hüüdis neiule kõrva sisse: „Kas olete kunagi lennukit juhtinud?" Neiu noogutas pead.

„Kas teil on julgust ronida neegri kõrvale ja võtta juhtimine üle? Ma hoolitsen sel ajal ise musta eest," karjus Tarzan.

Neiu vaatas Usangat ja ütles värisedes: Jah, kuid mu jalad on seotud."

Tarzan tõmbas välja jahinoa ja lõikas köidikud läbi. Neiu vabastas end rihmadest, mis hoidsid teda istmel. Tarzan toetas naist käe alt, kui ta tegi mõne sammu, mis lahutasid teda lendurist. Lennuki kaldumine ühele või teisele poolele sel ajal oleks tähendanud mõlema surma ja seepärast pidid nad olema äärmiselt ettevaatlikud. Tarzan oli Usanga suurepärasele õhkutõusmisele vaatamata veendunud,, et must mees ei oska lennukit kindlalt juhtida, ning teha sel mõni samm ja vahetada vägivaldselt juht oli puhas surmaga mängimine. Kuid teist teed polnud. Lennuk kukub varem või hiljem alla, sest Usanga ei oska seda nagunii maandada. Tarzan teadis, et ta ainult kiirustab surma tagant, kuid oli midagi, mis õhutas proovima.

Äkki Usanga märkas, et kõik ei ole nii, nagu peaks olema. Ta nägi, et neiu ilmus tema kõrvale ja võttis juhtkangi, ning tundis, et terassõrmed pigistavad tema kõri ning pruun käsi lõikab terava noaga läbi teda istmel hoidvaid rihmu. Usanga tõsteti istmelt üles ja tõmmati tahapoole. Must lendur üritas küll karjuda ja rabelda, kuid ta oli hiiglase käes abitu kui laps.

Lagendikul olijad ei näinud, mis lennuki peal juhtus, kuid nägid seda järsult allapoole kukkuvat. See toimus juhi vahetumise ajal, kuid varsti liugles lennuk taas normaalselt. Maasolijad nägid, kuidas õhusõiduk tegi kaunis järsu pöörde ja tuli nende poole. Mis oli tagasituleku põhjus, seda inglane ei teadnud. Igatahes oli nööri otsas rippunud mees lennukisse jõudnud.

Leitnant Smith-Oldvick pidas hinge. Ta nägi, kuidas just nende kohal visati lennukist alla inimene. Kukkuv kogu keerles õhus ja kogus langedes kiirust üha juurde.

Kuuldus tume mütsatus ning keset lagendikku lamas vormitu kogu. Inglane ei tahtnud uskuda oma silmi. Vormituks kukkunu nahk oli must! See ei olnud Tarzan, nagu ta oli kartnud, vaid Usanga Ta tänas jumalat, et see oli nii.

Usanga oli saanud teenitud kättemaksu.

108

Lennuk tiirles lagendiku kohal. Näis, et tiirutajail polnudki mõttes maanduda. Mustad kogunesid oma eridise pealiku vormitu keha ümber. Nad vaatasid seda algul ahastusega, kuid peagi tärkas nendes tahtmine pealiku surma eest kätte maksta. Nad tõstsid rusikad ja püssid lennuki poole.

Tarzan seisis ikka veel neiu taga ning karjus talle üle propelleri- ja mootorimüra kõrva mõne juhtnööri. Neid kuuldes neiu kahvatus, kuid varsti sai ta otsustusvõime tagasi ning juhtis lennuki lagendiku teise serva. Lennuk laskus mõne meetrini maapinnast ja näis justkui maanduma asuvat. Õhusõiduk siiski ei maandunud, vaid suurendas hoopis kiirust. Mustad ootasid lennukit keset lagendikku ja arvasid, et see peatub enne nendeni jõudmist. See maksis suuremale osale neist elu. Nad seisid tihedalt koos ja enne kui jõudsid laiali joosta, olid sõiduriista propeller ja rattad mehed maha, õhku, paremale ja pahemale lennutanud. Kui mootor ja propeller poleks põrgulärmi teinud, oleks lähedal lamanud leitnant Smith-Oldvick kuulnud luude raginat ja valukarjatusi.

Lennuk jäi lagendiku teise serva seisma. Tarzan ronis sellest kiiresti välja ja jooksis abitult lamava noore ohvitseri juurde. Ahvinimene tahtis Smith-Oldvickile appi tõtata,

kuid ainult üks pilk lagendikule kinnitas, et seal polnud kedagi, kes oleks noorele inglasele hädaohtlikuks võinud osutuda. Küll aga oli rohul viiekümne jala ulatuses surnud ja surevaid musti.

Enne kui Tarzan jõudis leitnandi köidikuist täielikult vabastada, oli ka neiu nende juurde jõudnud. Bertha Kircher üritas ahvinimest tänada, kuid viimane sundis käeliigutusega teda vaikima.

„Te päästsite end ise," ütles Tarzan. „Kui te poleks osanud lennukit juhtida, ei oleks ka mina teid aidata saanud. Nüüd on teil sõiduriist, millega võite siit põgeneda. Päev on veel noor, teie võite juba enne õhtut idakaldale jõuda. Kuid kas selleks jätkub kütust?"

Smith-Oldvick vastas: „Küllalt."

„Siis minge kohe," käskis Tarzan. „Džungel pole teie õige koht." Nende sõnadega koos ilmus Tarzani näole kerge muie.

Neiu ja inglane naeratasid kohmetult. „Tõesti, see ürgmets pole meie jaoks. Ja üldse mitte ühegi valge mehe jaoks. Miks teie ei tule koos meiega tsivilisatsiooni rüppe?" küsis leitnant.

Tarzan raputas pead. „Ma eelistan džunglit," vastas ta tasa.

Lendur näis kõhklevat ja tahtis ütelda midagi, mis tundus talle kohatu: „Kui otsustate seda ainult enese elatamise pärast, siis... siis, kui mina... Mul on raha, kui..."

Tarzan naeris valjult: „Ei, mitte seda! Ma tean, mida tahtsite öelda. See ei ole põhjus. Ma olen džunglis sündinud. Ma olen kogu elu džunglis elanud ja ma suren siin. Ma ei soovi elada ega surra mujal."

Neiu ja noormees raputasid pead. Nad ei mõistnud metsikut meest.

„Minge!" käskis Tarzan. „Mida varem siit lahkute, seda kindlam on teie pääsemine."

Nad jalutasid koos lennukini. Smith-Oldvick surus Tarzani kätt ja ronis lennukisse.

Jumalaga!" ütles neiu ja ulatas Tarzanile käe. „Kas võite mulle öelda, enne kui teineteisest jäädavalt lahkume, et te mind enam ei vihka?"

Tarzani nägu süngenes. Sõnalausumata haaras ta neiu sülle ja tõstis nagu lapse lennukisse. Sügav hingepiin peegeldus Bertha Kircheri näolt, kui ta ahvinimest vaatas. Kohe käivitus lennuki mootor, mille mürin mattis kõik teised hääled. Minut hiljem hõljus lennuk õhus. See tõusis ikka kõrgemale ja kõrgemale ning võttis kursi itta.

Lagendiku keskel seisis ahvinimene, kes vaatas lahkujatele järele.

„Väga kurb, et ta on sakslane ja pealegi Saksa spioon," lausus Tarzan endamisi, „sest raske, väga raske on teda vihata."

XIV. Must lõvi

Lõvi Numa oli näljane. Ta tuli ida poolt kõrbest savannialadele, kus oli kõike küllalt. Ehkki kiskja oli noor ja tugev, olid kõik, kelle peale ta jahti oli pidanud, tema eest kuidagi põgenema pääsenud.

Nagu öeldud, oli lõvi näljane, aga peale selle veel ka väga tige. Kaks päeva tulemusteta jahti pidanud lõvi on tigedaim kiskja. Numa ei karjunud enam, ei saatnud ürgmetsa vihaseid väljakutseid. Loom astus pikkamisi mööda teerada. Ta liikus hääletult nagu kass, kõik meeled valvel.

Kõrvalteelt tulid põder Bara jäljed. Lõhn oli alles värske ja kinnitas, et polnud veel tundigi ajast, mil loom siin astus. Võis olla, et põder on kiskjast vaid mõnisada meetrit ees. Numa kiirendas sammu, kuid muutus veelgi ettevaatlikumaks.

Kerge tuul puhus vastu ning tõi ninna Bara kanget lõhna. See ärritas näljast Numat kõvasti. Siiski tuli jääda ettevaatlikuks, mitte kiirustada rünnakuga. Ta oli hiljuti nälja ja ärrituse tõttu sebra Paccost ilma jäänud.

Äkki nägi lõvi suure puu tüve tagant põtra, kes jalutas, märkamata ähvardavat hädaohtu. Numa mõõtis maad enda ja Bara vahel. Ta silmad põlesid kui kaks kollast tuld ja turjakarvad tõusid püsti. Nüüd ei pääse saak tema käest, oli Numa kindel. Kohutav karjatus, mis halvas põdra hetkeks, ja siis välkkiire sööst abitu looma kallale. Numa saab ometi viimaks süüa.

110

Lõvi sitke saba tõusis püsti, mis näitas, et ta tungib kohe ohvrile kallale. Samal ajal kostis ka kohutav karjatus, kuid parajasti hüppas panter Sheeta tema teele ette.

Pantri ebaõnnestunud katse lõvi eest saak ära näpata hoiatas põtra ähvardavast hädaohust. Nagu välk kadus Bara puu alt. Numa, kes oli kaotanud magusa kõhutäie, tungis teda seganud Sheetale kallale. Seegi rünnak äpardus nagu mitu eelmist. Enne kui lõvi hiiglaküüned pantrit puudutasid, oli see roninud tihedaisse puuokstesse.

Pool tundi hiljem haistis Numa teerajal mehe lõhna. Lõhn oli päris tugev, seega saak mitte väga kaugel. Numa polnud seni veel inimest söönud. Inimese liha kõlbas ainult hammasteta vanadele ja vigastele lõvidele, aga mitte noorele tugevale körbekuningale. Välejalgne põder Bara, rasvane metssiga Horta ja kõigist parem, aga raskemini tabatav sebra Pacco — need olid, keda ta otsis ja kellele jahti pidas. Seekord oli Numa näljasem kui kunagi varem.

Mis kasu on olla noor, tugev, kaval ja tige, kui pole toitu? Nälg on temast praeguseks teinud vana hammasteta lõviäti. Kiskja kõht oli tülli, ta hambad ihkasid liha ja luid. Ta ei teeks praegu vahet inimese, põdra ja sebra vahel. Kõigil neil on soe pehme liha, punane ja elumahla täis. Isegi hüään Dango, see vana raipesööja, oleks olnud praegu magus suutäis.

Suur Numa tundis inimest ja tema puudusi. Ta ei olnud nende peale kunagi jahti pidanud, kuid oli neid näinud ja tähele pannud nende abitust Kõikidest inimestest, kõikidest olenditest oli kõige pikaldasem, rumalam ja abitum gomangani, kahejalgne mustanahaline, keda tihti džunglis karjade kaupa näha võis. Selle olendi püüdmiseks pole vaja oskust hiilida, näidata üles kavalust ja julgust, olla ettevaatlik. Ainult marsi ja võta!

Kuid Numa kõht ei mõelnud samamoodi nagu kõhuomanik ise. Kõht karjus toitu, ainult toitu ja oli valmis kas või neegrit seedima.

Näljast aetuna kiirustas Numa sinna, kust tuli musta kahejalgse gomangani lõhna. Tal ei olnud tarvidust olla ettevaatlik, ta võis isegi möirata. Ta tõstis koonu taeva poole ja laskis kuuldavale kohutavaima möirge, mis iialgi näljase lõvi kurgust oh tulnud. Siis seisatas ta silmapilguks ning jätkas hooletult teekonda. Numa ei teadnud, mis teda ootas, muidu oleks ta ettevaatlikum olnud.

Lõvi jalutas majesteetlikult, justkui kogu džungel oleks tema päralt olnud. Kaasasündinud ettevaatlikkus, mis on omane kõigile džungli-olevustele, oli ununenud. Mida on temal, džungli ja kõrbe kuningal, karta ning pealegi kui vastas on ainult inimene? Kiskja ei haistnud, ei kuulatanud, vaid jalutas uhkelt edasi. Äkki ta tundis, kuidas maa jalge all vajus, kuidas oksad raksusid. Enne kui ta tagasi tõmbuda või edasi hüpata jõudis, oli ta juba augus, mille kavalad vamabod tema jaoks rajale olid kaevanud.

111

***

Ahvide Tarzan seisis lagendiku keskel ja vaatas kaugenevale lennukile järele. Viimaks näis õhusõiduk talle kui väike lind, kes kõrgel pilvedes lendab, mänguasi,

mis idataevas väikese punktina paistis. Tarzan ohkas kergendatuic. Juba nädalaid oli temal lasunud vastutus Bertha Kircheri ja Briti lenduri eest. Neid abituid olevusi olid siin kogu aeg ähvardanud kiskjad ja metsikud vamabod. Tarzan armastas piiramatut vabadust. Nüüd, kui need kaks olid õnnelikult lahkunud, tundis ta suurt kergendust. Ta võib jätkata oma teekonda läänekaldale ja üles otsida isalt päritud väikese onni, mis seisis tühi ja milles ta varsti elama hakkab.

Kuid millegipärast ei võinud ta siit lagendikult nii lihtsalt lahkuda. Ta seisis ja vaatas ikka veel sinna, kuhu oli lennuk läinud. Ta nägi veel silmapiiril väikest täppi, mis kadus viimaks metsade taha. Tarzan ohkas uuesti, aga mitte nii nagu eelmine kord. Kuidas oli võimalik, et' tema, džunglis sündinud ja kasvanud ning tsivilisatsioonist lahkunud hiiglane, oli nii nõrk, et tundis kurbust nende kahe lahkumise tõttu. Oli, kuidas oli, aga Tarzanil oli natuke igav, ta tundis end üksildase ja mahajäetuna. Leitnant Smith-Oldvick oli talle oma abitusele vaatamata meeldinud. Naist, keda ta oli tundma õppinud kui Saksa spiooni, vihkas ta hingepõhjast. Ta ei võinud naist tappa, hoolimata sellest, et oli vandunud hävitada kõik ettsattuvad hunnid. Oma nõrkust põhjendas ta sellega, et ilus salakuulaja oli naine, keda ta mehena oli kohustatud kaitsma.

Ärritatult raputas ta pead, pööras ümber ja hakkas sammuma lääne poole. Tarzani otsustavat liigutust ja kiiret sammu oleks võinud pidada kindla iseloomuga mehe jumalagajätuks nendega, kes on küll kallid, kuid kellest peab ootamatult olude sunnil lahkuma. Ta seadis sammud lagendiku ääre suunas, kuid seal ta peatus järsku ja kuulatas. Len-nukimürin oli juba ammu kaugusse kadunud. Mida siis Tarzan kuulas?

Ta ronis kiiresti lähedal oleva suure puu otsa. Väledasti nagu väike ahv Manu liikus ta oksalt oksale ja peatus alles siis, kui järgmised neist olid liiga nõrgad teda kandma. Sealt vaatas ta ida poole.

Möödus mõni minut, enne kui ta leidis taevalaotuses selle, mida otsis. Lennuk oli siit veel näha, olgugi, et ainult nagu nööpnõela pea Ta oli seda vaid mõne sekundi silmitsenud, kui märkas oma suureks ehmatuseks, et täpike taevas hakkas allapoole kukkuma. Ikka kiiremini kukkus lennuk ja selles on need kaks, kes veel hiljuti viibisid tema kaitse all. Tuttav täpp lähenes juba silmapiiril uduselt paistvatele mägedele, kuid siis paistis, nagu oleks lendur masina üle kontrolli saavutanud. Lennuk kukkus ikka veel allapoole, kuid mitte enam otsesihis. Viimaks kadus see mägede ja metsa taha.

Pool minutit seisis ahvinimene liikumatult ning katsus meelde jätta kohta, kuhu lennuk oli kukkunud. Ta sai silmapilk aru, et tema hoolealused on jälle hädas. See tähendas, et ta peab jällegi oma kavatsustest ajutiselt loobuma ja neile appi ruttama. Kaasasündinud kohusetunne sundis teda teisi omasuguseid aitama.

Tarzani arvates oli lennuk kukkunud kuhugi teisele poole mäestikku päikesest kõrvetatud ja orgudest lõhestatud lagendikule. Ta oli mõne aja eest tulnud üle sellesama lagendiku ning teadis, oma kogemuste põhjal, et keegi temast nõrgem sealt eluga ei pääse. Isegi tema oli olnud suures hädaohus. Ahvinimesele tulid meelde keset kõrbet päikese käes pleekivad luud, mille omanik oli kord olnud julge sõdur ja maadeuurija. Samas orus, milles luukere kollendas, oli ka Tarzani elu ohus olnud.

Võib-olla on kehaliselt nõrk inglane ja noor neiu kukkunud samasse surmalõksu. Võimalik, et nad said juba kukkudes surma. See paistis väga tõenäoline olevat. Kuid nad võisid siiski surmast ja suurema- » test vigastustest pääseda ning praegu veepuudust kannatada. Tarzanil küpses mõte appi rutata ja päästa, kui nad veel elus on.

Vaevalt oli ahvinimene kilomeetri-poolteist mööda kitsast loomarada edasi läinud, kui kuulis eespool lähenevaid samme. Tulija oli mingi loom, kes jooksis väga kiiresti.

Varsti nägi Tarzan, et vastu tuli Bara, kes kellegi eest põgenes. Sel silmapilgul tuli ahvinimesele meelde, et see, kes kiiresti rändab, ei kannata nälga, ning ta otsustas põdra tuleku oma kasuks ära tarvitada. Nii loomalik, kui ainult kõhunõuete pärast tähtsa ülesande juurest kõrvale kalduda, oli see džunglis siiski hädatarvilik. Inglise džentelmen, kes oli liikvel humaanseltel ajenditel, muutus sel hetkel džunglikiskjaks, kes murrab maha kaitsetu looma, et oma kõhtu täita. Tarzan kadus kiiresti tee kõrval kasvavate põõsaste taha.

Juba tuligi Bara, kes oli lõvi ja pantri eest põgenema pääsenud. Põder oli väga ehmunud ja jooksis kiiresti. Sellest tuligi, et ta oli ettevaatamatu. Korraga ilmus põõsaste tagant pruun hiiglane ning tugevad käed haarasid looma kaelast ja teravad hambad vajusid ta turja.

Võitlus oli lühike. Kui see oli lõppenud, asetas Tarzan suurte ahvide moodi jala põdra elutule kehale, tõstis näo taeva poole ja laskis kuuldavale metsiku võiduhüüu.

Vaevalt oli ta hüüdnud, kui džunglist kajas justkui vastuseks lõvi kohutav möire. Tarzan kuulas seda ja tema terav kõrv tundis kohe, et see polnud vabaduses viibiva lõvi uhke möire. Kõik džungliasukad nagu inimesedki on uudishimulikud ja ahvinimene, kes seisab loomariigi ja inimühiskonna vahel, ei olnud selles suhtes erand. Tema uudishimu kannustas eriti Numa, tema igavese vaenlase imelik hääl. Tarzan otsustas lõvi üles otsida ja vaadata, mis temaga on juhtunud. Ahvinimene

heitis põdrakorjuse õlale, tõusis puude alumistele okstele ja hakkas kiirustama sinnapoole, kust Numa karjatus oli kostnud.

Lähenedes oli lõvi tige urisemine selgemalt kuulda. Natukese aja pärast jõudis Tarzan vamabode kaevatud sügava auguni, milles urises lõvi. Kuid missugune lõvi! Tarzan oli näinud paiju lõvisid, aga mitte kunagi nii uhket kõrbekuningat. See oli noor, suur, tugev ja tiheda lakaga, mis lehvis majesteetlikult. Ahvinimesele torkas eriti silma lõvi värv. See ei olnud kollakaspruun, nagu tavaliselt, vaid tumepruun, pea-aegu must. Tarzan ei olnud veel kordagi oma elus musta lõvi näinud.

Ta tahtis oma põlisvaenlast juba narritama hakata, kuid looma suursugusus takistas teda seda tegemast. Jumalik loom! See oli tõesti isend, keda võis loomade kuningaks pidada Numa hääles ei olnud hirmu ega kartust, kuigi ta oli vangi sattunud, küll aga piiramatut viha ja ähvardust.

Tarzan astus augule kõige lähemal olevatele puuokstele ning vaatas lõvi. Numa oli ahvinimese vaenlane, kuid mustad gomanganid olid seda veel rohkem. Mõni neegrite suguharu oli Tarzani hea ja ustav sõber, kuid suurem osa neist olid vaenulikud. Eriti vastikud olid talle va-mabod. Nende vastu ei tundnud Tarzan vähimatki halastust. Võib-olla tuli see sellest, et Numa ja vamabode suguharu sõid inimliha. See on tegu, mis ei sobi isegi korralikule lõvile.

Numa vaatas teda puuoksalt seiravat meest. Hetke vaatasid nad teineteisele silma. Siis näis lõvi haistvat Tarzani õlal rippuvat põtra. August kuuldus madalat paluvat näugumist.

Tarzan muigas. See näugumine oli talle nagu inimese hääl, mis ütles: „Mul on nälg, rohkem kui nälg. Ma nälgin." Ahvinimene vaatas alla, muheles ning asetas põdrakorjuse puuoksale. Tarzan lõikas isalt päritud jahinoaga põdra tagumise kintsu enda jaoks. Noa ära pannud, asus ta värsket, veel auravat liha sööma.

Lõvi jälgis meest ja näugus jälle, seekord veel paluvamalt. Ahvide Tarzan raputas pead. Teda tüütas Numa mangumine. Pooleldi vihas-tunult viskas ta põdrakorjuse alla auku.

„Vanaeit," pomises ta endamisi. „Tarzanist on saanud vana nõrk naisterahvas. Varsti hakkab ta nutma seepärast, et on tapnud Bara. Ta ei märka näljases Numas oma

vaenlast. Tarzani süda on tsivilisatsiooni nõrkade olevustega kokku puutudes haledaks muutunud." Ja ta naeratas siiski. Ei tasunud olla enda peale pahane seepärast, et oli heatahtlikele tunnetele järele andnud.

Ta hakkas uuesti endale jäetud liha sööma. Mis all augus juhtus, ei jäänud tal samuti tähele panemata. Ta nägi, millise isuga lõvi liha kallale asus, ja kuulis, kuidas noore põdra poolpehmed luud kiskja tugevate kihvade vahel raksudes purunesid. Uhke oli see loom seal all. Kavalalt oli ehitatud lõks, kulm ta oli sattunud.

114

See oli tavaline süvend, mida mustad lõvide püüdmiseks kasutavad, kuid serva ülaossa olid torgatud teravate otstega toikad. Iga kord, kui lõvi katsus üles hüpata, põrkas ta vastu teravaid pulki ja langes valuoietega augu põhja.

- Tarzanile näis püünise ehitust silmas pidades, et mustad tahtsid lõvi elusalt kätte saada. Milleks? Nad elasid liiga kaugel kohtadest, kus võib kohata elusate lõvide ostjaid. Jäi ainult uskuda, et mustad kavatsesid näljutada lõvi surnuks ning nautida looma piinu.

Tarzan oli lõvi söötnud. Kuid mis kasu on sellest, kui ta jätab Numa mustanahaliste metslaste kätte? Tal tärkas mõte, et neegritele võib kõige rohkem kahju teha lõvi vabastamisega. Seda küll, aga kuidas? Tõkke oli augu äärel nii hõredalt, et kui ta neist paar ära võtab, saab loom üles hüpata. Kuid kes arvab, et august väijapääsenud lõvi oma päästjale kallale ei karga. Tarzan ei kartnud lõvi, ta oli ainult ettevaatlik. Džunglielu õpetab kõigile ettevaatlikkust. Ahvinimene harilikult ei otsinud võitlust lõvide ja teiste kiskjatega. Ta võitles nendega ainult siis, kui muud üle ei jäänud. Praegu polnud mingit põhjust vastasega rinda pista. Must lõvi all augus ei olnud talle midagi teinud ja pealegi oli see loom uhkeim omataoliste hulgas. End asjata hädaohtu asetada oli Tarzani meelest niisama hukkamõistetav kui hädahetkel põgeneda või oma kohusest taganeda. Siiski'tuleb Numa päästa ja päästa nii, et ta ise hädaohtu ei satu.

Otsus oli langetatud. Ahvinimene teadis, et lõvil on lihaga tegemist veel mõni minut, mida ta peab kiiresti ära kasutama. Tarzan laskus puu otsast maha, kuid ei unustanud, et parajasti sööv lõvi on kõige kahtlustavam ja tigedam loom.

Inimene astus augu äärele ja uuris maa sisse löödud roikaid. Teda pani imestama, et lõvi ei lasknud mehe lähenemisest end ärritada. Tarzan leidis, et pulgad polegi väga kõvasti maa sisse taotud. Ta liigutas ühe pulga lahti ja asus teise kallale, kuid ei eemaldanud kumbagi. Numa tõstis pead ning kahtlustas, kas inimesel ei ole plaanis tema vabadust veelgi rohkem piirata.

Kui pulgad olid peaaegu lahti kangutatud, sidus Tarzan nende külge nööri ja ronis tagasi puu otsa. Nähes meest lahkuvat, Numa rahunes ja asus uuesti liha kallale. Ahvinimene astus paarile tugevale oksale, toetas selja vastu puutüve ning tõmbas nööri pingule. Numa vaatas üles, nägi inimest puu otsas, pikkamisi maa seest väljatõmmatavaid ja üles liikuvaid roikaid.

Numa sai aru, et talle on avanenud tee vabadusse. Võib-olla sai ta aru, et pruuninahaline olend oli meelega pulgad tema teelt kõrvaldanud. Võimalust vabadusse pääseda loom kasutamata ei kavatsenud jätta. Numa kahmas hammaste vahele, mis põdrast veel järel oli, ning tegi julge hüppe. Minut hiljem kadus ta džunglisse. Ka Tarzan lahkus sündmuskohalt.

115

Jäljed ja nende lõhn maas ja puuokstel olid ahvinimesele nagu lahtine raamat. Tarzan võis jälitada, keda tahtis ja millal soovis. Kuid praegu oli asi teistsugune. Aeroplaan ei olnud jätnud jälgi. Mis kasu on arenenud nägemisest, teravast kuulmisest ja peenest haistmisest, osavusest ja harjumusest džunglis elada, kui jälitad lindu, kes on lennanud kõrgelt üle pea jälgegi jätmata?

Tarzan võis appi võtta ainult arenenud suunamääramisvõime. Kuhupoole lennuk oli lennanud, seda ahvinimene teadis, kuid koht, kuhu see kukkus, võis olla kaugemal, kui ta arvas. Kaugust pole kerge määrata. Selge oli ainult see, et lennuk oli kukkunud mäestiku taha. Kui lennukis olnud on raskesti vigastatud või surma saanud, läheb otsijal hulk aega, enne kui ta nad kõrbest teisel pool mägesid üles leiab.

Jäi üle minna otse edasi nii kaua, kuni otsija jõuab kohta, kus lennuk alla kukkus, ja siis käia ringi mööda, kuni õnnetuse ohvrid käes.

Enne mägedesse jõudmist tappis Tarzan orus mitu looma ja peitis liha ära. Toitu oli vaja nii talle endale kui ka oma kaitsealustele. Kahjuks polnud ahvinimesel võimalik vett teisele poole mägesid valmis viia Kõige kõrgema mäe otsast jälgis ta enda ees laiuvat kõrbet. See oli surnud. Siin ja seal läbistasid lagendikku sügavad orud. Need olid kõrbe kõige hädaohtlikumad kohad. Lagendikult ei kostnud mingit häält.

Tarzan oli juba kaks päeva otsinud lennukit ja neid, keda ta oma hoolealusteks pidas. Liha oli ta peitnud mitmesse kohta suurte kivi-hunnikute alla. Ahvinimene ületas esimese oru, kus ta tegi suure tiiru. Ta ei näinud mitte kusagil ühtki elusolendit. Igal pool valitses toone-lavaikus. Ta karjus kogu kõrist, kuid keegi ei vastanud. Õudne vaikus ainult kinnitas tema halbu eelaimusi.

Teise päeva õhtupoolikul jõudis Tarzan orgu, kus oli ise kunagi vaevelnud. Lennukit ja sellel olnud isikuid ta ei leidnud. Õhtu eel jõudis ta paika, kus pleekisid kauge mineviku rändaja luud-.

Suur röövlind raipesööja Ska oli meest märganud. Lind laskus allapoole. „Seekord mitte, Ska," karjus ahvinimene linnule, „sest seekord on tegemist Tarzaniga. Eelmine kord puutusid sa kokku olevusega, kes oli ainult Tarzani luukere, valge ahvi vare, kuid kaotasid siiski sina. Ära raiska aega Ahvide Tarzani peale, kes on täie jõu ja tervise juures," Kuid sellest hoolimata tiirutas Ska otse Tarzani pea kohal. Pruun hiiglane tundis, et Ska kuulutaks nagu surma ette. Õudust lisas haua-vaikus. „Ska teab," pomises Tarzan, „Ska teab paremini." Siis ta vihastus, võttis maast kivi ja viskas sellega õhus tiirutavat lindu.

Tarzan laskus sügavasse orgu. Juhuslikult läks ta alla samast kohast, kust ta mõni nädal tagasi üles oli roninud. Selles kohas oli ta leidnud mineviku rändaja ja arvas samas oma surma leidvat

Ta vaatas uuesti luukeret. Aastasadu päikese käes pleekinud luud meenutasid vägevat sõdurit ja julget rändajat, kes oli pidanud siin elu

jätma. Tarzanit kurvastas tundmatu juhuseotsija saatus. Kuid äkki kuulis ta pauku, mis teda mõtetest äratas. Lask kajas vastu orunõlvadelt...

XV. Salapärased jäljed

Kui Briti lennuk, mida juhtis leitnant Harold Percy Smith-Oldvick, metsa ja mägede kohale tõusis, tundis kaassõitja Bertha Kircher midagi oma kurku pigistavat. Ta katsus seda alla neelata, kuid see ei läinud korda. Berthale näis kõik nagu unes. Ta oli maha jätnud džung-likoledused, kuid sinna oli ta jätnud ka midagi muud: omasugustest erineva olendi, kes oli saatuse tahtel tema ellu tunginud ja teda suuresti huvitas.

Naise ees juhikohal istus Inglise ohvitser, džentelmen, kes teda pööraselt armastas. Hoolimata hädaohtlikust olukorrast, millest nad pooleldi pääsenud olid, julges ta siiski mõelda metslase poeale, kes oli neid põgenema aidanud. Kas polnud see lihtne tänamatus?

Kõhklustes vaevleva Bertha Kircheriga võrreldes oli leitnant Smith-Oldvick justkui seitsmendas taevas. Ta istus jälle lennukis, oli teel oma kaaslaste hulka ja teenistuskohustuste juurde. Kõige rohkem rõõmustas teda see, et kaasas on naine, keda ta armastab. Kuid tõrvatilk mee-tünnis oli Tarzani hoiatus, et ilus olevus on sakslane ja Saksa spioon. See tõi noore leitnandi pilvedest alla ja viis meeleolu nulli. Ta kahtles vahel ahvinimese sõnade õigsuses. Ta pidas Tarzanit aeg-ajalt valelikuks inimeseks, kes laimab teist oma huvides. Leitnant Smith-Oldvick oli nagu poolitanud: ühelt poolt surus peale ausus ja ohvitseri vanne, teiselt poolt armastus, millele ta ei osanud piire seada. Kohustus ja tan-netetulv sõdisid temas teineteisega. Kui see naine on tõesti Saksa spioon, siis tasutakse talle nagu salakuulajale ikka ja temal, Inglise ohvitseril, pole võimalik teda abistada ega kaitsta.

Noormees rahustas end ikka ja jälle oletusega, et naine pole spioon ja Tarzan oli valetanud. Kui Tarzan polnudki valetanud, siis oli ta vähemalt eksinud. Seda mõeldes manas ta silme ette selja taga istuva ilusa neiu kuju, talle viimastel päevadel nii armsaks saanud pehmed näojooned ning unustas, et tema kaaslane on vaenlaste hulgast.

Lennuki mootor töötas korralikult. Juht viibis sügavais mõtteis. Kõrgel taevas ei olnud midagi, mis oleks edasilendu takistanud. All laius ürgmets, mis vaheldus hiljem mägede ja orgudest lõhestatud kõrbe-alaga. Need orud on muidugi ammu kuivanud jõed, mõtles lendur ja suunas pilgu kaugusse.

Raipesööja Ska, kes kõrgustes tiirles, nägi üle lagendikku piirava mäestiku suurt lindu kiiresti lähenemas. Olles ise peaaegu pilvedes,

märkas linnu terav pilk siiski kahtlast tulijat. Uudishimulik nagu džungliasukadki, laskus Ska kiiresti.

Ska oli millegipärast jõudnud liiga madalale. Tal oli vaja tõusta kõrgemale, et olla otse tulija ees. Lind tõusis jälle, kuid ei osanud ära arvata tundmatu tulija kiirust. Üks propellerilaba tabas Skad.

See väike vahejuhtum tekitas palju tõsiseid tagajärgi. Esimene oli õhus tiirlevad luud, liha ja suled, mis hakkasid pikkamisi allapoole kukkuma. Näis, nagu oleks Ska välja paisatud mingisugusest veskist, mis linnu peaaegu algosakesteks jahvatas. Teine oli see, et propellerist lendas kild kuiva-kuusepuud linnule järele. Kolmandat oli märganud kümnete miilide tagant ka Tarzan: lennuk oli hakanud kõrgust kaotama. Seda põhjustas ühe propellerikillu löök vastu lenduri otsaesist. Löök oli nii tugev, et leitnant Smith-Oldvick kaotas teadvuse.

Lennuk värises, mootor seiskus ja kukkus kiiresti tuhandeid jalgu alla. Lendur oli ainult silmapilguks minestanud, kuid see sai saatuslikuks. Kui ta teadvusele tuli, sai ta aru, et mootor enam ei käinud ja edasilennu asemel lähenesid nad hoopis maale. Katse korralikult maanduda näis lootusetu. Lendur märkas all sügavat orgu ja selle põhjas laiemat liivariba. Ta otsustas lennumasina sinna tüürida.

Hädamaandumine ei õnnestunud kuigi hästi, sest lennuk sai kitsas orus tugevasti kannatada. Õnneks jäid mõlemad lennumasinas olnud siiski terveks. Nüüd tõusetus küsimus, kas on võimalik lennukit parandada ja sellega õhku tõusta. Leitnant Smith-Oldvick arvas masina peagi korda,saavat ja edasilendamise võimaliku olevat. Minna jalgsi läbi kõrbe vee ja toiduta oleks olnud võimatu. Tagapool oli org, kus neid oleksid ohustanud igasugused kiskjad ja metsikud pärismaalased.

Kui lennuk seisma jäi, vaatas leitnant selja taha, et näha, kuidas mõjus järsk maandumine neiule. Bertha oli kahvatunud, kuid naeratas siiski. Mõni sekund vaatasid nad vaikides teineteisele otsa.

„Kas meie sõit ongi lõppenud?" küsis neiu.

Inglane raputas pead: „See on selle sõidu esimese osa lõpp küll."
„Te ei saa ju lennukit enam sõidukorda," ütles neiu kurvalt.
„Kui rikked on suured, siis mitte. Kuid ma loodan, et need nii suured ei ole ja mul läheb korda need parandada," vastas lendur lootust äratava häälega. „Igatahes tuleb kohe järele" vaadata. Usun, et hädapärase remondi järel saame edasi lennata. Tanga raudtee on siit liiga kaugel, et jõuda selleni jalgsi."
„Jah, jalgsi me küll siit kuigi kaugele ei lähe," ütles neiu lootusetult. „Ilma relvadeta, nagu me praegu oleme, ei läbi me isegi väikest osa sellest teekonnast."
„Me ei ole päris relvita," ütles leitnant, „sest minul on veel tagavarapüstol, mida need mustad õnneks ei märganud." Ta võttis istme alt kastist välja automaatpüstoli.
118
Bertha Kircher naeris heledalt ja kõvasti, kuid hääles oli tunda ka hüsteeriat. „See on mänguasi. Sellest pole mingit kasu. Kui saadki mõnele kiskjale pihta, võid sellega looma ainult vihale ajada."
Smith-Oldvick näis olevat nagu taevast kukkunud. „See on siiski laskeriist," vaidles ta naisele vastu. „Ma võin sellega väga kergesti inimese tappa."
«Tingimata juhul, kui pihta saate," ironiseeris neiu, „ja kui see riistapuu äkki streikima ei hakka. Tõtt öeldes, mul pole automaatidesse erilist usku. Olen neid ka ise kasutanud ja tean, mida räägin."
Jah, muidugi," ütles leitnant pisendatud optimismiga hääles. „Kiir-tulistav vintpüss, eriti veel suurekaliihriline, oleks soovitavam, kuid me pole tulnud ju elevandijahile."
Bertha sai aru, et tema sõnad olid kaaslast haavanud. Tal oli kahju, sest teadis, et noor lendur teeb tema kaitsmiseks kõik, mis võimalik. Ei olnud ohvitser süüdi, et ta oli. džunglisse saadetud selliste mänguriistadega. Mees sai sellest ka ise aru ning näitas püstolit ainult neiu lohutamiseks.
„Palun vabandust," ütles neiu tõsiselt. „Ma ei tahtnud teid solvata. See õnnetu maandumine paistab mulle närvidele käinud olevat. Seni olen kõik õnnetused nurisemata ära kannatanud. Kuigi olen valmis andma isamaa eest oma elu, ei olnud mul aimu, et surmavalud peavad kestma nii kaua — olen juba nädalate viisi surmasuus."
„Mida te sellega tahate öelda," küsis noormees ärritatult. „Teil pole midagi häda!"
„Oh, mitte seda," vastas neiu. „Ma tahtsin öelda, et sellest hetkest peale, kui must seersant Usanga ja tema mehed tapsid oma ohvitserid ja võtsid mind vangi ning tõid sisemaale, näib mu surmaotsus olevat langetatud. Mõnikord on mulle tundunud, et otsust on pehmendatud, ja vahel olen arvanud, et mulle on täielikult armu antud, kuid tean, et ma ei jõua enam kunagi tagasi tsiviliseeritud ilma. Isamaa heaks olen andnud selle vähese, mis mul anda oli, ja nüüd võin surra, teades, et olen teinud kõik, mis oli võimalik. Kõik, mis ma praegu soovin, on see, et surmaotsus viidaks täide võimalikult kiiresti. Ma ei taha elada kauem piina ja alalise ähvarduse all. Isegi kehaline valu on parem sellest hingepiinast, mida mul on tulnud viimasel ajal taluda. Ma ei kahtle, et teie peate mind julgeks naiseks, kuid pean tunnistama, et olen tundnud piiritut hirmu. Kiskjate karjuminegi pimedatel öödel on täitnud mind hirmuga, mis on tundunud lausa kehalise valuna Ma olen tundnud, kuidas inimsööjate kiskjate kihvad mind rebivad ja tugevad hambad mu luid ragistavad — see tunne on olnud nii reaalne, et ma olen selle mõju all kõik surmavalud mitu korda läbi elanud. Kahtlen, kas teie seda mõistate — mehed on naistest ju nii erinevad.".
Jah," vastas noor lendur, „usun, et saan sellest tundmusest siiski aru, ja just seetõttu austan teid veelgi rohkem. Teie olete kõike kangelaslikult
119

talunud. Julgust pole seal, kus ei ole hirmu. Laps võib minna lõvipuuri, kuid mees, kes teda sealt päästa tahab, peab olema haruldaselt julge."

„Tänan teid nende sõnade eest," lausus neiu, „kuid ma pole sugugi julge inimene. Mui on tõesti häbi, et rääkisin ainult oma muredest ning unustasin teie omad täiesti. Ma katsun oma tundmustest jagu saada, mis tuleb kasuks meile mõlemale. Ma aitan teid niipalju, kui suudan, teie aga öelge, mis ma pean tegema"

„ Kõigepealt on vaja välja selgitada rikete suurus ja vaadata, mida saame lennuki kordaseadmiseks teha."

Kaks päeva askeldas leitnant Smith-Oldvick lennuki kallal ja teadis kogu aeg, et teeb asjatut tööd. Teise päeva õhtul ütles ta seda ka neiule.

„Ma teadsin seda," vastas Bertha Kircher, „kuid mul oli nähtavasti sama tunne kui teilgi. Mulle näib, et minna tagasi sinna paradiislikku orgu, kust tulime, on niisama võimatu, nagu katse jõuda jalgsi idarannikule. Te teate ise ka, et jalgsi ei jõua me kunagi Tanga raudteeni. Me sureme janusse ja nälga enne, kui oleme läbinud pooltki teekonnast. Minna tagasi džunglisse tähendab minna samuti surma, aga teist-sugusesse. Saatus on meie vastu."

„Kas peame siis siin istuma ja surma ootama?" küsis leitnant.

„Ei," kõlas naise vastus. „Ma ei anna kunagi niimoodi surmale alla. Ma tahtsin ainult öelda, et edasi minna on võimatu, tagasi minna tähendaks ka surma ja meil jääb vaid üks võimalus: otsida kolmas pääsetee. Siin metsikus kõrbes peab olema kusagil vett ja seda on kõige tõenäolisem leida siis, kui orgupidi allapoole läheme. Meil on veel vett ja toitu, et mõni aeg teekonda jätkata. Paari päeva jooksul leiame kindlasti mõne allika, aga võib—olla ka koha, kus on piisavalt toiduks kõl-bavaid loomi. Ma tean, et lõuna pool on niisugune koht. Kui Usanga viis mind kaasa vamabode maale, läksime kõrbest lõunasse ning seal nägin ma küllalt toitu ja metsloomi. Selles paradiislikus orus, kus elavad vamabod, näis olevat hulk kiskjaid. Ma arvan, et kui suudame jõuda lõunas olevasse džunglisse, leiame seal nii toitu kui vett ning võiksime sealtkaudu ka rannikule põgeneda"

Mees raputas pead. Ettepanek näis talle võimatu ja ta ütles lootusetult: „Võime ju proovida, sest siia ma küll surma ootama ei jääks."

Smith-Oldvick nõjatus lennuki vastu ja vaatas tülpinult maha. Neiu aga oli suunanud pilgu lõunasse, sest seal oli tema arvates pääsetee... Korraga puudutas ta leitnandi kätt.

„Vaadake!" sosistas ta lendurile.

Mees tõstis pilgu ning nägi seal, kuhu neiu oli osutanud, suurt lõvi, kes parajasti käänaku tagant nähtavale ilmus.

„Hm," ümises mees. „Neid kuradeid on nähtavasti igal pool."

Jah, aga nad ei lähe kaugele vee asukohast. Kas teate seda?" küsis neiu.

„ Arvatavasti mitte," kõlas vastus. „Lõvi pole ju neid loomi, kes suudab kaua janu taluda."

„Siis on ta meie lootuste ettekuulutaja, eks?" ütles Bertha lootusrikkalt.

Mees naeris sapiselt: „Tõesti väga ilus väike lootuste ettekuulutaja, päris kevade nägu, kes toob suve."

Neiu vaatas imestunult noormeest: „Ärge olge ometi rumal. Minugipärast võite naerda, kuid see lõvi sisendab lootusi."

„Teil on nähtavasti ühised tundmused, sest kahtlemata on ka lõvil meie suhtes omad lootused. Jah, ühised soovid ja ühesugused lootused, kuid ma oleksin praegu parema meelega lõvi, aga mitte lõvi õhtusöök."

Loom oli vahepeal nähtavasti selgusele jõudnud, milliste olenditega tal tegemist on, ning lähenes aeglaselt

„Tulge ruttu, ronime lennukisse," kutsus mees.

Silmapilk hiljem istusid mõlemad lennukis ning jälgisid lähenevat looma.

„Kas ta siia meieni ei pääse?" küsis neiu.

„Arvan, et ei," vastas mees.

„Kas olete selles kindel?" küsis neiu kahtlevalt.

„Kindel ma enam pole," lausus mees ning haaras püstoli järele.

Jumala nimel! Ärge laske teda sellest mänguriistast. Võib juhtuda, et ainult haavate looma," hüüdis naine.

„Ma ei kavatsegi seda põrgulist sihtida, aga pauguga ehmataks teda küll. Ehk pistab põgenema. Kas te pole märganud, et lõvitaltsutajail on mängurevolvrid, milles on kuulideta padrunid. Nende mänguriistade ja lihtsa köögitooli abil allutavad nad kõige suuremadki kiskjad. Isegi kõige tigedam inimesesööja ei julge neile vastu hakata," lohutas mees oma kaaslast.

„Kuid teil pole ju lihtsat köögitooli," tuletas neiu noorele lendurile tõsiasja meelde.

„Kahjuks jah," vasta,s lendur, „sest valitsus on, nagu ikka, rumalasti talitanud. Ma olen juba ammu rääkinud, et sõjaministeerium peaks kõik Tema Majesteedi lennukid köögitoolidega varustama."

Jutuajamine oli muutunud vestluskaaslaste seisukorrale mittevastavaks. See oli nagu ajaviitelobisemine seltskonnas, kus parajasti teed juuakse.

Numa aga sammus edasi. Ta näis olevat rohkem uudishimulik kui vaenulik. Lennuki juures jäi ta seisma ja vaatas üles.

„Jumalik loom," hüüdis leitnant.

„Ma pole ka elus ilusamat looma näinud," vastas neiu. Ja vaadake tema värvi — peaaegu must lakk ja selg! See on tõesti haruldane loom!"

Noore mehe ülistussõnad nähtavasti ei meeldinud kõrbekuningale. Selle laup tõmbus kipra, silmad leegitsesid ja-punaste mokkade vahelt paljastusid hiigelkihvad. Kohutavat pilti saatis tige urin. Lõvi asetas hiigelkäpad vastu lennukit, kuid samal ajal kõlas pauk Smith-Oldvic-ki püstolist. Selle asemel, et paugust kohutatuna põgeneda, tormas urisev Numa ennenägematu paugutaja poole.

Seda nähes hüppas leitnant lennukiistmelt tiivale ning käskis neiul sama teha. See näis naisele võimatu ning võimatu oli ka lennukist maapinnale laskuda. Jäi ainult üle ronida ülemistele tiibadele.

Lõvi, kes ei teadnud lennuki saladusi, oli jõudnud juba lenduri istekohale ning vahtis sealt kiiresti ülespoole ronivat naist. Nähtavasti oli kiskja lennukisse ronides ilmutanud endalegi ootamatut julgust ning jättis sellepärast Bertha Kircheri esialgu rahule. Samuti paistis lennukisse jõudmine looma sedavõrd rahuldanud olevat, et ta ei katsunudki lähedal olevat leitnanti rünnata. Vahepeal oli neiu jõudnud ülemisele tiivale ja tundis ennast seal kaunis kindlalt. Ta soovitas ka leitnandil ülemisele tiivale ronida.

Sel ajal ilmus käänaku tagant nähtavale Tarzan, kes oli püstolilasu peale sammud sinnapoole seadnud. Neiu jälgis ülemisele tiivale ronivat leitnanti ning kumbki ei märganud Tarzani tulekut.

Numa nägi tulijat esimesena. Ta hakkas tigedalt urisema. See sundis ka tiival kükitajaid ümberringi vaatama. Nad nägid rahulikult lennuki poole sammuvat pruuni meest, nende endist kaitsjat. Neiu ei uskunud oma silmi. Selle metsiku olevuse ilmumine viimasel silmapilgul, kui häda kõige suurem, oli päästnud mitu korda naise

elu. Päästja saabumine oli seekord lausa võimatu ning neiu suutis selle peale vaid tasa kosta: Jumal tänatud!"

Lennukitiival viibijad ehmusid, kui lõvi hüppas maha ning läks urisedes ja kihvu paljastades Tarzani poole. Ahvinimene sammus põgenemise asemel rahulikult loomale vastu, lühikese varrega tugev oda käes. Tarzan tundis lõvis ära isendi, kelle ta paari päeva eest vamabode lõksust oli päästnud. Numa lähenes Tarzanilegi mitte niivõrd vaenust kuivõrd uudishimust, millest aga Bertha Kircheril ega leitnant Smith-Oldvickil aimugi polnud. Tarzan lootis, et kiskjal on siiski natuke tänutunnet hea eest, mis ta loomale on pakkunud.

Et see tõesti nii oli, selgus varsti. Elu oli ahvinimesele õpetanud, et džungliloomad unustavad tihti heateod, kuid vahel mäletavad osaks saanud heatahtlikkust aastaid ning tunnevad end tänuvõlglastena. Kord, eriti erakorralistes oludes haistetud lõhn jääb kiskjatele kõige paremini meelde ning see Numa oli Tarzani lõhna juba tundnud.

Igas anglosaksis on paras annus juhuseotsija verd. Tarzanis oli seda tavalisest rohkemgi. Praegu polnud ta üksnes Ahvide Tarzan, vaid rohkem — ta oli lord Greystoke, kes sammus muheldes lõvile vastu, et teada saada, millist tänutunnet loom tema suhtes üles näitab.

Smith-Oldvick ja neiu vaatasid hirmuga kahe olendi lähenemist teineteisele. Noor leitnant vandus pominal ja pigistas püstolipära. Neiu omakorda hoidis pead käte vahel ja vaatas tarretunud pilgul all toimuvat. Ta hindas ahvinimese võimeid, ta oli näinud teda võitluses pantriga, kuid siiski sõltus ju kõik väledusest, kavalusest ja õnnest. Kõigi kolme olemasolu korral on võit mehe poolel.

Bertha Kircher nägi, kuidas mees ja lõvi jäid järsku teineteisest mõne sammu kaugusel seisma. Ta nägi, kuidas lõvi vehkis sabaga, ja kuulis urisemist. Loomulikult ei mõistnud neiu lõvi häält ja liigutusi.

Neiule näis mehe võitlus lõviga möödapääsmatu. Ahvide Tarzan oli tema imestuseks liiga rahulik. Mis aga veelgi imelikum: lõvi lähenes taas pikkamisi mehele ja torkas nina tema sääre vastu. Neiu surus käed silmadele ning ohkas, ta ei tahtnud vaadata, kuidas lõvi selle jumaldatud olendi maha murrab. Ta ootas kärsitult — hetk tundus iga-vikupikk —, kuid kuulda ei olnud midagi. Ta vaatas uuesti alla. Neiu kuulis enda kõrval leitnanti imestusega lausuvat: „Pagana pihta! Kujutage seda ette!"

Bertha Kircher nägi, kuidas Numa hõõrus oma pead mehe vastu ning Tarzan patsutas lõvi.

Imekspandavaid sõprussidemeid tekib tihti loomade vahel, kuid väga harva inimeste ja inimsööjate kiskjate vahel. Põhjus näib olevat kartus, mida inimene tunneb murdjate vastu. Nüüd aga oli üks neist harvadest juhtumitest aset leidnud: metsiku mehe ja metsiku lõvi vahel oli tärganud sõprus. Seda oli võimaldanud ahvinimese kartmatus.

Kui Tarzan silmapilk hiljem lennuki poole sammus, järgnes Numa talle nagu koer. Kui ahvinimene lennuki juures seisma jäi, seisatas ka lõvi tema taga. Mõlemad tulijad vaatasid lennuki tiival istujate poole.

„Ma olin kaotanud juba kõik lootused teid leida, kuid nüüd näen, et olen jõudnud kohale just viimasel silmapilgul," ütles Tarzan.

„Kuidas te teada saite, et hädas oleme?" küsis ohvitser.

„Lennuki allakukkumisest," vastas ahvinimene. „Pärast teie lahkumist lagendikult tõusin puu latva ja jälgisin lendu. Muidugi sain teada ainult suuna, mitte kauguse. Nüüd näen, et tulite alla palju kaugemal lõunas, kui oskasin ette kujutada. Seepärast otsisingi teid põhja poolt. Tahtsin juba tagasi pöörduda, kuid kuulsin püstolipauku ja tulin vaatama. Kas lennukit on võimatu uuesti lennukorda seada?"

„Täiesti võimatu," vastas Smith-Oldvick.
„Kui nii, mida siis ette võtta kavatsete? Ja kuidas ma teile abiks saaksin olla?" küsis ahvinimene ja vaatas neiu poole.
123
«Tahaksime rannikule minna, kuid see paistab võimatu olevat," vastas neiu.
„Ma mõtlesin ka algul nii, kuid nüüd arvan teisiti," ütles Tarzan. „Seal, kus on lõvi, peab leiduma ka vett. Sain paari päeva eest juhuslikult kokku selle lõviga vamabode maal ja päästsin ta püünisest. Et ta nüüd siia on jõudnud, peab tal olema teada teine tee. Vähemalt ei näinud ma siia tulles ühtki looma, teerada ega haistnud jälge, mis oleks loomade siiapoole liikumist kinnitanud. Pärast mägede ületamist pole ma näinud ega haistnud ühtki neljajalgset. Kustpoolt lõvi teie juurde tuli?"
„Lõunast," vastas neiu. „Meie arvasime ka, et sealpool peaks vett olema."
„Otsime siis selle üles," ütles Tarzan. „Aga lõvi?..." küsis Smith-Oldvick.
„Selles tuleb veel selgusele jõuda," vastas ahvinimene rahulikult. „Seda näeme alles siis, kui oma pelgupaigast alla tulete."
Ohvitser kehitas nõutult õlgu. Neiu pöördus leitnandi poole, et näha, millist mõju Tarzani ettepanek talle avaldas. Inglane oli näost kahvatunud, kuid sellest hoolimata ta naeratas ning laskus Tarzani ja lõvi juurde.
Et noormees tõesti kartis, see ei jäänud neiulegi märkamata. Siiski ei pidanud ta meest araks, sest lõvi juurde minek nõuab suurt julgust.
Numa, kes seisis ikka veel Tarzani kõrval, vaatas allatulijat ning urises ähvardavalt. Siis vaatas lõvi ahvinimesele otsa. Tarzan seisis rahulikult, sörmitses lõvi tihedat lakka ning rääkis talle midagi suurte ahvide keeles. Neiule ja noorele leitnandile tundusid sügavad kurgu-hääled õudsed ja ebainimlikud. Nad ei mõistnud neid sõnu ja mine tea, kas lõvigi neist aru sai. Numa oli vait ning kui Tarzan ja Smith-Oldvick edasi läksid, sammus lõvi neile rahulikult järele.
„Mis te lõvile ütlesite?" küsis neiu ahvinimeselt.
„ Ütlesin talle, et olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, kiskjate tapja ja džunglilord ja teie olete mu sõbrad. Ma ei ole küll kindel, et kõik džunglikiskjad manganide, suurte ahvide keelt oskavad, aga tean, et väiksed ahvid Manud räägivad ka sedamoodi. Elevant Tantor saab küll aru kõigest, mis ma talle selles keeles räägin. Meie, džunglielanikud, oleme suured hooplejad. Meie jutt ja käitumine, kõik liigutused peavad vastasele kinnitama, et oleme džungüs kõige võimsamad ja tige-damad. Sellepärast uriseme vaenlase peale. Hoiatame neid, aga kui nad vahemaad ei hoia, kisume nad tükkideks. Võimalik, et Numa ei saanud mu sõnadest aru, kuid minu hääl ja käitumine andsid edasi selle, mida ma talle ütelda tahtsin. Nüüd võiksite teie, neiu, alla tulla ja olla esitletud minu uuele sõbrale."
124
Läks vaja julgust tulla alla ja saada tuttavaks kõrbekuningaga. Neiu kogus julguse kokku ja ronis alla. Kui naine teistele lähenes, paljastas Numa kihvad ja urises tasa.
„Usun, et ta ei tee teile midagi niikaua, kuni olen teie juures," ütles Tarzan. „Kõige parem, kui teete, nagu ei märkakski teda. Ärge minge tema lähedale ega näidake ka kartust. Katsuge alati olla kohas, kus ma jään teie ja lõvi vahele. Olen kindel, et Numa läheb varsti minema ja vaevalt me teda enam uuesti kohtame."
Tarzani ettepaneku kohaselt võttis Smith-Oldvick lennukist järelejäänud toidu- ja veetagavara ning jagas selle kolmeks kandamiks. Kolmik, must lõvi kannul, liikus mööda sügavat orgu lõunasse.
Ahvide Tarzanil oli kavatsus minna lõvi jälgi mööda lõuna poole, kus teadis kindlasti vett leiduvat. Oru põhja kattis peenike liiv, milles olid looma jäljed selgesti

näha. Algul paistsid ühe, siis juba mitme lõvi jäljed. Õhtu eel ahvinimene seisatas äkki ja vaatas uurides maha. Neiu ja ohvitser vaatasid küsivalt Tarzanile otsa.

„Vaadake neid," ütles Tarzan tasa jälgedele osutades.

Ei Smith-Oldvick ega ka Bertha Kircher näinud esialgu midagi iseäralikku. Viimaks nägi neiugi sama, mida oli märganud ahvinimene.

„Inimese jala jäljed," hüüdis neiu.

Tarzan noogutas.

„Kuid siin pole varbajälgi näha," ütles neiu. „Nende jalgade otsas on olnud pehmed sandaalid," seletas ahvinimene.

„See tähendab, et läheduses on pärismaalaste küla," lausus Smith-Oldvick.

„Jah," vastas Tarzan, „kuid mitte niisuguste pärismaalaste oma, keda siin Kesk-Aafrikas oleme harjunud nägema. Siin käivad kõik paljajalu peale mõne väejooksikust Usanga sõduri, kes kannavad Saksa sõjaväesaapaid. Ma ei tea, kas teie märkate, aga mulle tundub, et jalad, mis nendes sandaalides olid, ei ole neegri omad. Lähemalt vaadates selgub, et jalakand ja labajalg on vajunud sügavalt liiva, aga jala keskkoht on kõrgemal kui neegritel."

„Teie arvates on need jäljed valge inimese omad?"

„Näib nii," vastas Tarzan ning mõlema teekonnakaaslase imestuseks laskus ta põlvili ja nuusutas jälgi. Ta oli jälle kiskja, kes kasutas kiskjalikult meeli ja osavust lõhna järgi otsustada. Mõne sammu käpuli edasi minnes ja jälgesid nuusutades sai ta kinnitust oma arvamisele.

„Need pole gomangani, musta mehe jäljed ja ka mitte päris valge omad," teatas ahvinimene kaaslastele. „Neid on olnud kolm ja nad on tulnud siiapoole."

Org muutus sügavamaks, seda piirasid järsud nõlvad. Vahetevahel oli nõlvadel näha suuri kivimürakaid, kaugemal aga liivakivikaljusid.

125

Vesi oli neisse uuristanud sügavad koopad. Viimaks Tarzan peatus ja näitas koobast, mis oli oru põhja kõrgusel, ja ütles:

„Siin ööbime." Ta nägu võttis rõõmsa ilme: „Tahtsin ütelda, et laagri lööme ööseks üles siia."

Kui lihtne õhtusöök sööcud, kutsus ahvinimene neiu koopasse.

„Teie puhkate siin, aga mina ja leitnant magame väljas koopasuu ees."

XVI. Öine rünnak

Kui neiu ilmus koopasuule, et kaaslastele head ööd soovida, märkas tä tumedat kogu pimeduses hiilimas. Ta ei uskunud oma silmi.

„Kes see on?" sosistas ta kohkunult. „Seal pimeduses liigub keegi."

„Jah," vastas Tarzan rahulikult. „Kas te varem ei märganudki? See on lõvi, kes on seal juba hulk aega passinud."

„Oh!" hüüdis neiu. „See on ju meie lõvi."

„Ei," vastas ahvinimene, „see pole meie lõvi. See on võõras, peab jahti."

„Kas meie peale?" küsis neiu väriseva häälega. „Jah," kõlas Tarzani vastus. Smith-Oldvick sirutas käe püstoli järele.

Tarzan märkas seda alateadlikku liigutust.

„Jätke see riistapuu sinnapaika, leitnant," lausus ta ohvitserile.

„Pole midagi parata, vanamees," vastas ohvitser Tarzanile. „Enese-kaitseinstinkt, teate isegi..."

Jah, seda küll, kuid praegusel juhul muutub see kergesti enesehävitamiseks," ütles Tarzan. „Neid pole seal üks, vaid koguni kolm. Oleks siin tuli või paistaks kuu, võiksite selgesti näha nende silmi. Nad võivad iga silmapilk meid rünnata, kuid on ka

võimalus, et nad seda ei tee. Kui aga tingimata tahate, et nad meid ründaksid, siis proovige ühte neist haavata."

„Aga mis siis, kui nad tungivad ikkagi meile kallale?" küsis neiu. „Meil pole ju mingit põgenemisvõimalust."

„Ei ole. Jääb üle nende vastu võidelda," ütles Tarzan.

„Aga meil pole ju võimalik võidelda korraga kolme lõviga?" küsis neiu kahtlevalt.

Ahvinimene kehitas õlgu. „Kord sureb meist igaüks. Niisugune surm on teile muidugi kohutav. Ahvide Tarzan on endale juba ammu midagi seesugust ette kujutanud. Meist, džunglielanikest, surevad vähesed vanadussurma. Mina ei tahakski ise niimoodi surra. Ühel päeval saab mind kätte lõvi Numa või suur kass panter Sheeta või mõni must sõdur või veel keegi. Kes neist, see on mulle tähtsusetu. Samuti

nagu seegi, kas surm tuleb täna öösel, tuleval aastal või kümne aasta pärast. Lõppude lõpuks, kui kõik on möödas, on see mulle tähtsusetu."

Neiu. värises. Jah," ütles ta kõlatu ja lootusetu häälega, „pärast surma on see tõepoolest tähtsusetu."

Siis läks ta koopasse tagasi ja heitis liivale magama. Smith-Oldvick istus koopasuus, selg vastu kaljut. Tarzan küliras koopa ees.

Hulk aega hiljem lendur küsis: „Kas võin suitsu teha? Mul on järel mõni sigaret ja kui see neid murdjaid ei ärrita, siis tõmbaksin mõne malivi enne surma. Ehk teiegi suitsetaksite?" Noormees pakkus ahvi-nimesele sigaretti.

„Ei, tänan," vastas Tarzan. „Kuid teie suitsetage nii palju, kui soovite. Ükski taltsutamata kiskja ei armasta tubakalõhna ja kindlasti ei meelita suitsetamine neid ligemale."

Smith-Oldvick pakkus sigaretti ka neiule, aga tema ei võtnud seda vastu. Leitnant suitsetas üksi vaikides. Ka teised vaikisid. Kuulda oli ainult pehmeid samme.

Viimaks katkestas lendur vaikuse: „Need on kuidagi imelikult vaiksed lõvid."

. „Seda küll, kuid mida vaiksemad, seda hädaohtlikumad," vastas ahvinimene. „Lõvi, kes möirates džunglis liigub, ei meelita saaki ligi. Need siinjDn vait, see tähendab, et nad varitsevad meid kui saaki."

„Ma soovin, et nad möirgaksid," ütles ohvitser. „Ma soovin, et nad teeksid mida tahes, tungiksid kas või kallale, aga ei vaikiks ega hiiliks seal pimeduses nagu surmavarjud. Kuid siiski parem, kui nad ei tungiks meile kallale kolmekesi korraga."

„Kolmekesi?" küsis Tarzan. „Neid on seal juba seitse!"

„Jumal hoidku!" hüüdis lendur.

„Kas me ei võiks siiski tuld süüdata?" küsis neiu koopast. „See ehk peletaks nad eemale."

„Kahtlen, kas sellest mingit kasu on," vastas ahvinimene, „sest mulle tundub, et siin pole tegemist selliste loomadega nagu seni. Võib-olla olingi imestunud seetõttu, kuidas lõvi mulle täna alistus ja meile koera kombel järele tuli."

Paar minutit hiljem Tarzan jätkas: „Nüüd on seal lõvide juures üks mees."

„Võimatu!" hüüdis Smith-Oldvick. „Nad rebiksid ta tükkideks."

„Mis paneb teid uskuma, et seal on mees?" küsis neiu.

Tarzan muheles ja raputas pead: „Kardan, et teie ei saa sellest aru. Harilikult on raske aru saada sellest, mis jääb väljapoole meelte tajumisvõimet."

„Mida te sellega tahate öelda?" küsis leitnant.

„Hästi," alustas Tarzan pikkamisi. „Kui oleksite sündinud pimedana, oleks teil peaaegu võimatu endale ette kujutada, kuidas võib inimene

silmade abil luua endale pildi elust ja asjadest. Teie mõlemad aga olete sündinud haistmisvõimeta ja seepärast te ei saagi aru, et seal on inimene, kuigi ma seda kinnitan."

„Tähendab, teie tunnete inimese lõhna?" küsis neiu.

Tarzan noogutas.

„Ja samamoodi teete kindlaks ka lõvide arvu?" küsis lendur.

Jah," vastas Tarzan. „Ei ole kaht lõvi, kes ühtmoodi välja näeksid, ega ka kaht looma, kel oleks samasugune lõhn."

Noor inglane raputas pead. „Mina sellest küll aru ei saa," ütles ta nagu omaette.

„Mul tekkis arvamine: need lõvid ja see võõras mees ei tulnud meile halba tegema," ütles ahvinimene. „Kui nad oleksid tahtnud, oleksid nad võinud juba ammu meile kallale tungida Mul on teooria, mis aga näib praeguses olukorras lausa absurdne."

„Ja nimelt?" küsis neiu.

„Nad tulid takistama meid jõudmast kuhugi, kuhu nad ei soovi meid jõudvat. Teiste sõnadega: oleme nende valve all niikaua, kuni me soovimata suunas edasi ei liigu."

„Kuidas saaksime teada, kuhupoole me liikuda ei tohi?" küsis Smith-Oldvick.

„Seda ma ei tea," vastas ahvinimene. „Võimalik, et koht, mida otsime, ongi just see, mida nad meie eest kaitsevad." „Seega siis — vesi?" Jah," vastas Tarzan.

Järgnenud pikemat vaikust häirisid ainult pimeduses aeg-ajalt kostvad pehmed sammud.

Umbes tund oli vaikides veedetud, kui korraga Tarzan püsti hüppas ja suure jahinoa kätte haaras. Smith-Oldvick tukkus rahulikult edasi. Koopas magav neiu ei teadnud samuti midagi lähenevast hädaohust. Samal silmapilgul, kui Tarzan püsti kargas, kõlas orus kohutav möire, mis äratas leitnandi ja noore naise. Nad nägid Tarzanit, kes seisis nende kaitseks koopasuu juures, pikk nuga käes.

Ahvide Tarzan ootas rünnakut, kuid mitte seesugust, hagu praegu algas. Et kõik lõvid tulevad korraga, see selgus alles viimasel silmapilgul. Ta oli küll pannud tähele, et lõvide juurde oli tulnud teinegi mees, kuid sai rünnakust aru alles siis, kui mehed hakkasid koos lõvidega lähemale hiilima. Põgeneda oleks Tarzani-sugusel ronijal kerge olnud, sest koopasuu kohal oli kalju, millelt oleks saanud kergesti edasi minna. Nii teha olekski olnud targem, sest võidelda üksi karja lõvide vastu oli lootusetu ettevõtmine. Miks ta siiski paigale jäi ja rünnaku vastu valmistus, seda ta ei teadnud.

Tal polnud ju mingit kohustust neid kaht abitut inimest oma eluga kaitsta. Mitte mingisugune sõprustunne ei sidunud teda koopas oleva naisega. Ja pealegi ei olnud praeguses seisukorras temast neiule ega

selle kaaslasele vähimatki kaitset. Kuid siiski sundis mingi mõistmatu tunne teda jääma ja end ohverdama.

Kuid valgel ahvil, suurel tarmanganil, polnud lõbu anda enesekaitseks ühtki lööki. Kiskjate rünnak oli nii äkiline ja neid oli nii palju, et Tarzan paisati nagu täistopitud heinakott vastu kaljut, mille juures ta seisis. Kukkudes lõi ta pea vastu kiviseina ja kaotas teadvuse.

Päev oli juba koitnud, kui Tarzan toibus. Tema enesetunne oli ebamäärane: näis, nagu oleks õhku täitnud imeliste häälte sumin, mis aga muutus varsti lõvide kohutavaks möirgamiseks. Viimaks hääled kadusid.

Tarzan polnud veel silmi avanud, kui tundis lähedal lõvi vänget haisu. Ta märkas, et palja reie vastu puutus looma pehme karvane nahk. Ta avas pikkamisi silmad. Ennast liigutamata nägi ta, et tema kohal seisis harkisjalu lõvi, kes urises tigedalt. Aga kelle peale, seda ahvinimene ei näinud.

Nüüd oli Tarzan täie mõistuse juures ja nina teatas talle, et see oli sama lõvi, kelle ta vamabode lõksust päästis.

Olles selles veendunud, lausus Tarzan lõvile mõne sõna ja tegi liigutuse, nagu tallaks püsti tõusta. Lõvi astus kohe kõrvale ja Tarzan võis näha, et oli kukkunud samasse kohta, kus oli seisnud. Kaugemal seeris edasi-tagasi kaks suurt lõvi, kelle eest Numa nähtavasti teda kaitses.

Siis pööras ahvinimene silmad koopa poole. See oli tülli! Neiu ja Smith-Oldvick olid kadunud.

Katse neid kaitsta oli olnud siis asjatu. See vihastas Tarzanit. Ta raputas pead ja vaatas teda piiravaid lõvisid. Numa, kes teda kaitses, tuli ahvinimese juurde, vaatas talle silma ja surus turja tema reie vastu. Lõvi laskis taas kuuldavale urina, kui vaatas omasuguste poole. Tar-zanile näis, et lõvi kutsus teda endale appi.

„Usun, et kahekesi võime teha need mõlemad väga õnnetuks," ütles ta pikkamisi Numale. Ta rääkis inglise keeles, millest lõvil ei võinud aimugi olla. Nähtavasti rahustas ahvinimese hääl Numat, sest loom näugus paluvalt ja hakkas teiste lõvide moodi edasi-tagasi käima.

„Tule!" ütles ta järsku Numale ning võttis vasaku käega ta pikast lakast kinni. Nii lõvist kinni hoides, suur jahinuga paremas käes, sammus ta loomaga vaenlasele vastu. Seda nähes lahkusid vaenulikud lõvid teineteisest ning andsid tulijatele teed. Kuid nad ei lasknud oma vastaseid silmist. Korraga tormasid lõvid teine teiselt poolt tulijatele kallale.

Ahvinimene võttis vastase vastu nagu harilikult Ta kummardus, libises lõvi tõstetud käpast mööda. Seda aga tuli teha välkkiirelt Ta surus vasaku käega lõvi löögivalmis käpa üles ja lõi parema käega südant tabada proovides noa kiskja kehasse. Valukarjatusega pööras lõvi

end ümber. Seda lööki polnud ta oodanud. Nüüd oli loom metsikult tige. Surm sellele, kes tema ilusat nahka rikkuda tahtis! Lõvi keeras end ümber, kuid inimene liikus koos temaga, sest ta hoidis looma lakast kinni.

Enne kui tige lõvi oma kavatsuse teostada suutis, oli Tarzan talle selga hüpanud. Kerge oli tihedast lakast kinni võtta ja jalad looma kõhu all ristata. Nüüd istus ahvinimene lõvi seljas nagu valatult. Loom katsus küll ratsutajast vabaneda, kuid asjata.

Lõvi keerutas end, kuid see ei andnud soovitud tulemust Ta viskus liivale ja rullis end. Seda kasutas ära mees, et jahinuga uuesti ja uuesti looma kehasse lüüa. Tarzanit vihastas see, et paljudele noahoopidele vaatamata ei ilmutanud loom surmamärke. Viga seisis muidugi temas eneses, aga kuidas sai võimalik olla, et loom ikkagi ei sure? Ahvinimene kukutas end kiskjalt maha ja lootis, et suudab uuesti püsti tõustes anda vaenlasele surmahoobi.

Kuid lõvi oli temast seekord väledam ning lõi mehe käpaga pikali.

Kukkudes nägi Tarzan teise lõvi musta lakka, mis möödus kui välk, ja ta tundis end olevat kahe kiskja vahel. Kaks tigedat lõvi põrkasid nähtavasti kokku ja tema jäi nendele jalgu. Pooluimane Tarzan kogus end ja tõusis püsti. Võidus oli juba läbi. Teda rünnanud lõvi oli lõhki kistud. Appi rutanud Numa polnud veel maha rahunenud, ta jätkas võidetu rappimist.

Lõvi, kes Tarzani päästis, oli haruldaselt suur ja võimsam neist, kes inimesi valvama olid jäetud. Mitte ainult jõud, vaid ka tigedus ja väledus aitasid teda võidule. Võitluse lõpp tuletas meelde hiire ja kassi mängu. Esialgu olid kiskjad ettevaatlikud. Kumbki ei tahtnud, et teine oleks ta kõrisse karanud. Viimaks õnnestus see suuremal, kel peale kehakaalu oli ka rohkem jõudu. Ja siis järgnes rabelemine: mõlemad talusid teineteist

tagakäppadega lõhki kiskuda. Veel silmapilk — pealtvaatajale pikk kui igavik — ja tugevam, musta lakaga lõvi tõstis pea. Tema kihvade vahel rippus kõripidi nõrgem, keda ta raputas nagu kass hiirt

Numa tõusis pikkamisi oma viimase ohvri pealt ja raputas end. Tarzan võis ainult imestada kiskja suurepäraseid lihaseid ja jõudu. Lõvide laibad, mis olid lõhki rebitud, paistsid tundmatud nagu lõvid ise või õigemini nende lakad. Nii Tarzani päästnud Numa kui ka võitluse kaotanud kiskjad kuulusid lõvide hulka, keda ahvinimene varem polnud näinud. Need olid mingi segu teda päästnud Numa taolistest ja tavalistest džunglilövidest Tarzan oli saanud ürgmetsa uue saladuse jälile.

Edasimineku esimene ja otsene takistus oli nüüd kõrvaldatud. Tarzan arvas, et ta peab otsima oma kaitsealuste jälgi. Ta käis jälgi otsides siia-sinna ja adus äkki nälga kõhtu näpistavat. Tarzan laskis kuuldavale hääle, mis sarnanes näljase looma näugumisele. Numa kikitas

kõrvu ja vastas samasuguse häälitsusega. Ahvinimene vaatas lõvi poole: kas tõesti? Kiskja näis asjast aru saavat ning hakkas pikkamisi lõuna poole liikuma.

Tarzan järgnes talle, sest loom vaatas tihti tagasi ja nähtavasti kahtles, kas inimene ikka ka tuleb.

Ahvinimene sai aru, et Numa viib teda toidu juurde, kuid ei unustanud, et oli vaja ka neiu ja noore leitnandi jäljed üles otsida. Kogu orupõhi oli jälgi täis — loomade ja inimeste, inimeste ja loomade omi.

Hulk maad käidud, tundis Tarnin valge inimese lõhna. Sandaalide jälgi oli oru liival palju, kuid nende hulgas võis näha ka n^iu ja ohvitseri omi. Edasi jäi jälgi vähemaks ning ahvinimesel oli keije näha ja haista oma endiste kaitsealuste jäetud märke liivas.

Tarzan pani tähele, et leitnant ja neiu olid läinud kõrvuti — nii näitasid jäljed — ning nende kõrval pahemal ja paremal oli sammunud hulk lõvisid ja mehi. Ja mitte ainult kõrval, vaid ka ees ja taga.

Kõik see oli ahvinimesele uudis. Tema minevikukogemused jäid asja selgitamise juures napiks. Kas Ahvide Tarzan pidi siis veel džunglis midagi uut juurde õppima?

Org jätkus — mitte sirgelt, vaid kord siia, kord sinna pöörates. Mõlemal pool olid püsti järsud seinad ja nende vahelt rabeles välja org nagu tugevavooluline jõgi. Paiguti oli see kitsas nagu surmasüü, kuid siis laienes, justkui tallaks sissetulijaid avasüli vastu võtta.

Iga sammu järel oru põhi langes ja nõlvad muutusid järsemaks. Tarzan jõudis järsu languseni. Oli näha, et kunagi aastatuhandete eest oli org olnud jõe põhi ning vesi oli uuristanud endale tee läbi kaljude ja liiva. Oru põhjas oli ka inimeste kätetöö märke. Tarzan imestas selle üle. Kes võisid olla need, kes siin, sadu miile rannikust ja veeta kõrbes, loodust ümber kujundasid?

Alla minna polnud sugugi kerge. Org oli kitsas ja keeruline, trepid paiguti väga järsud. Nad olid juba miili laskunud, kui Tarzani silme ees avanes lai org, mida lõuna pool piiras kõrge mäeahel. Kui kaugele org läände ja idasse ulatus, seda Tarzan täpselt ei näinud, kuid ta arvas siiski selle olevat kolm või neli miili lai. Omal ajal oli siin nähtavasti olnud sügav järv. Nüüd aga kasvas oiu põhjas lopsakas taimestik. See kinnitas, et selles paigas peab tingimata vett leiduma. Tarzan nägi, et teerada jätkus kaljude vahel oru põhja ja kadus seal puude taha.

Lõvi läks ees ja Tarzan järgnes talle. Tema imestus suurenes iga sammuga. Ohtra taimestiku, rohu, põõsaste ja kõrgete puudega paradiislikus orus kihas rikkalik elu. Suured ja väikesed ilusate sulgedega linnud lendasid puult puule ja väikseid ahve näis olevat piiramatu arv.

Ürgmetsa kärarikkusest hoolimata tundis Tarzan end üksildase ja mahajäetuna. See oli midagi uut, mida ta ei mõistnud. Varem polnud tal džunglis kunagi niisugust tunnet olnud. Kõik näis ebatõeline — org

131

ise oli selle sümbol. See oli nagu liivamere ja mäestike taha peidetud ning unustatud paradiis. Tarzani enesetunne lähenes kartusele, mida tuntakse vaistlikult enne hädaohtu.

Ahvid ja linnud, keda ta puuokstel nägi, polnud sugugi sellised, nagu ta oli viirem näinud. Ka puudel kasvavad viljad olid tundmatud. Tarzan oli näljane, kuid ta ei julgenud süüa puuvilju enne, kui oli näinud, milliseid noppisid ahvid.

Kui Tarzan tuli puu otsast alla, kus oli söögipoolist otsimas käinud, oli Numa juba läinud. Kuhu, seda ahvinimene ei teadnud.

XVII. Linn müüri taga

Tarzan tuli tagasi teerajale ning leidis Bertha ja Smith-Oldvicki jäljed. Neid mööda jõudis ta edelasse voolava kitsa jõe kaldale. Ta kustutas janu ja jätkas teed. Igal pool oli märgata kiskjate jälgi. Eriti palju oli lõvi Numa ja panter Sheeta, aga vähem pisemate neljajalgsete omi. Silma ei hakanud ühtki märki, mis oleks viidanud toiduks kõlbavatele olenditele.

See pani Tarzanit imestama. Võimatu, et sellises paradiislikus orus poleks põder Barat, metssiga Hortat, pühvel Gorgot, ninasarvik Butot, elevant Tantorit ega muid rohusööjaid. Kuid suur madu Histah oli. Neid ronis mööda puid rohkem kui ahvinimene kunagi oli näinud. Jõekese kaldal haistis Tarzan krokodill Gimla lähedalolekut. Histah ja Gimla olid olevused, keda ahvinimene söögiks ei tarvitanud.

Tarzani kõht igatses liha. Puuviljad olid küll magusad, aga vähe-toitvad. Ahvinimene oli harjunud lihaga ja seda pidi ta saama. Õnneks olid öised ründajad alles jätnud kogu tema varustuse — noa, oda, vibu ja nooled, ka rohust punutud nööri.

Tarzan pani noole vibule ja hakkas varitsema puudel istuvaid linde. Ta ei tarvitsenud kaua oodata. Nool vihises õhus ja alla kukkus kir-jusuline lind. Väiksed ahvid tõstsid selle peale hirmsat kisa. Ahvidega ühinesid kõik läheduses olnud linnud. Näis, nagu oleks lahti päris Paabel, mis protesteeris kooris kõigis keeltes äsjase tapmise vastu.

Tarzan poleks imestanud, kui häält oleks tõstnud kaks või kolm lindu, kes oleksid peagi ära lennanud. Ahve ja linde kogunes üha rohkem ning kära aina suurenes. Kogu džungel näis olevat täis protesteerijaid. Kisa ärritas ahvinimest. Tarzan pööras näo taeva poole ja tõi kuuldavale suurte ahvide võidu- ja väljakutsehüüde.

Tulemus oli silmapilkne. Käratsejad jäid kohe vait, vaikust segas ainult kaja. Vaikus, milles oli midagi salapärast, ärritas Tarzanit rohkem kui kära ise. Ta võttis maast linnu, tõmbas noole välja ning hakkas saaki rappima. Lind sai varsti puhtaks ja ahvinimene võis sööma

132

asuda Liha oli vastiku maitsega, aga ta pidi sellega leppima. Talle tulid meelde sebra Pacco ja suur pühvel Gorgo, kelle liha oli maitsev. Selles ebaloomulikus ürgmetsas neid loomi polnud.

Tarzan ei olnud veel lõunasööki lõpetanud, kui haistis lõvi lähedal olevat. Imelik, et loom lähenes talle otsejoones ja ettevaatamatult. Tema jalge all raksusid oksad, kuulda oli põõsasahinat. Kas Numa arvas Tar-zani pimeda ja kurdi olevat? Äkki kuulis ta samasugust häält vastaspoolelt. See lõvi tuli täpselt niisama ettevaatamatult. Siis ilmus veel kolmas, neljas ja paar minutit hiljem lähenes loomi igast küljest. Kas

ahvinimese väljakutsele oli tulnud selline vastus? Mida kiskjad kavatsesid? Nad olid oma saagi üle nähtavasti nii kindlad, et ei katsunudki lähenemist varjata.

Tarzan imestas. Paistis võimatu, et lõvid oleks kohale meelitanud ahvide ja lindude kisa. Kuid sel oli kiskjate ilmumisega nähtavasti mingi seos. Kas ühe linnu tapmise eest ähvardas ahvinimest selline karistus? Ta ei tahtnud seda küll uskuda, aga teisiti ei võinud asi siiski olla.

Ahvinimene seisis keset teerada ja ootas lõvisid. Varsti ilmuski neist üks põõsastest nähtavale. Märganud meest, lõvi seisatas ja heitis teerajale. See oli suur tumeda lakaga isalõvi, nähtavasti nende sarnane, kes öösel neile kallale tungisid. Selles orus paistis tõesti iselaadi lõvisugu olevat. Need olid suuremad varem nähtuist ja ainult natuke väiksemad sellest, kelle Tarzan vamabode lõksust päästis.

Varsti tulid teele ka teised lõvid ja talitasid esimese kombel. Tarzan muudkui imestas. Milleks lõvid tulid? Mida nad kavatsevad? Kas nad tormavad talle kallale? Ja kui, siis millal? Oodates rünnakut, jätkas ahvinimene söömist. Lõvid lamasid poolringis ja vaatasid kollakasrohelis-te silmadega meest, kes rahulikult lindu näris. Kõige imelikum, et lõvid ei urisenud ega karjunud.

Kui Tarzan oli linnu ära söönud, viskas ta luud maha ja hakkas kiskjatega kurjustama. Selle kombe sai ta juba lapsepõlves suurtelt ahvidelt.

„Ah, teie raipesööjad!" Tarzan võrdles lõvisid suure mao HistalVga, keda kõik džunglielanikud põlgasid. Ta võttis maast mullakamakaid ja kive ning loopis nendega lõvisid. Kiskjad urisesid tigedalt, kuid ükski ei liikunud kohalt.

„Arad hüäänid!" karjus ahvinimene. „Olete küll lõvid, aga põder Bara südamega." Siis ütles Tarzan lõvidele, kes tema on, ja hooples nagu džungliolevus ikka. Ta teatas kiskjaile, mida ta nendega teeb, kui nad inimest rahule ei jäta.

Esimese lõvi ilmumisest oli vaevalt pool tundi möödas, kui Tarzan tundis läheneva mehe lõhna. Minut-paar hiljem ilmus käänaku tagant mees, kes jäi esimese lõvi taha seisma. Ta oli nende sarnane, kes öösel valgeid inimesi ründasid, aga erines suuresti neist, keda Tarzan siiani oli näinud. Isegi tema lõhn oli senitundmatu.

133

Tulija oli keskmise pikkuse ja tugeva kehaehitusega mees. Nahk oli tal helekollakas, kolm-neli tolli pikad mustad juuksed seisid peas püsti. Silmad asetsesid näos ligistikku ja mustad silmaterad paistsid väga väikesed olevat. Silmavalged olid seevastu, suured ja väljaulatuvad. Nägu oli puhas ja sile, kui välja arvata mõni karv nina all ja hõre habe lõua otsas. Nina oli tal sirge ja ilus, kuid laup seevastu madal ja peaaegu silmadeni juustega kaetud. See kinnitas, et mees oli arenemata, toores metslane, kuigi mitte neeger. Ülemine huul oli väike, normaalne, kuid alumine seevastu paks ja allarippuv. Lõug oli väike nagu lapsel. Mehe nägu jättis kord tugeva ja ilusa olendi mulje, mida nagu oleks rikkunud vägivald või madalad eluviisid. Käed olid tal pikad, aga siiski mitte ebanormaalsed, jalad lihaselised ja sirged.

Metslase alakeha katsid kehavormide järgi tehtud püksid, ülakeha aga eest lahtine niudeni ulatuv särk. Jalas kandis ta sandaale, mis olid rihmadega seotud. Mees kandis lühikese varrega rasket oda ja — Tarzan võis vaevalt oma silmi uskuda — nahktupega vööl rippuvat rasket mõõka. Tarzan vaatas mehe rõivaid tähelepanelikumalt. Need olid kootud, mitte aga nahast, nagu ta esialgu arvas. Sandaalid olid osavasti tehtud pargitud nahast. Kust niisugune olend tuli ja millisesse pärismaalaste suguharusse ta kuulus?

Tarzanile ei jäänud märkamata ükskõiksus, millega mees lõvile lähenes, ning lõvigi ei teinud mehe lähedust märkama. Metslane seisatas korraks ning sammus edasi Tarzani poole. Mööudes riivas mees jalaga lõvi. Loom ei vaadanudki mööduja poole, vaid jälgis ainiti Tar-zanit.

Umbes kahekümne sammu kaugusel ahvinimesest jäi metslane uuesti seisma. Ta ütles midagi, kuid Tarzan ei mõistnud seda keelt. Ta tundis küll paljusid pärismaalaste keelemurdeid, kuid praegu polnud neist mingit kasu. Mehe liigutustest sai ta aru, et see kõneles lõvidest, ning näitas käega oma mõõga ja oda peale.

Metslase rääkimist, ilmet ja liigutusi jälgides tuli Tarzan võõrastust tekitavale otsusele: mees on mõistlik hull. „Mõistlik hull" kõlas nii paradoksaalselt! Mehe nägu, kehahoiak ja liigutused viitasid tema hullumeelsusele, kuid hääl jättis just vastupidise mulje. Metslane tundus Tarzanile lahendamatu mõistatusena.

Mees lõpetas oma jutu ja ootas Tarzani vastust. Ta vastas suurte ahvide keeles, kuid adus, et metslane ei saanud midagi aru. Siis püüdis ta end arusaadavaks teha pärismaalaste murdeis, kuid asjata.

Ahvinimese kannatus hakkas katkema. Tal oli hulk aega raisku läinud, vaja oli edasi minna. Tarzani viis oli rääkimisega aega mitte raisata. Ta tõstis oda kõrgele ja lähenes metslasele. See näis nüüd teda mõistvat ning tõstis ka oma oda ja urises midagi lõvidele. Silmapilk hakkasid seni vaikinud lõvid tigedalt möirgama ning ruttasid mehe

juurde, kes tõmbus nende taha. Tarzan märkas metslase sapist naeratust.

Naeratades oli metslane paljastanud rea ebaharilikult pikki ja teravaid hambaid. Tarzan nägi neid vaid viivu, sest hüppas välgukiirusel puu alumistele okstele. Sealt karjus ta mehele ja lõvidele: „Ma olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, võimas võitleja! Keegi pole džunglis suurem Ahvide Tarzanist!" Ahvinimene kadus metslase silmist puu otsa.

» Tarzan jätkas teed natuke aega mööda puid ja laskus siis teerajale. Metslane koos lõvidega oli jäänud seljataha. Ta otsis rajalt uuesti Bert-ha Kircheri ja Inglise ohvitseri jälgi ning leidis need. Umbes miili edasi läinud, lõppes äkki mets. Lagendiku keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn, selle keskel valendasid kõrged kuplid ja minaretid.

Tee, mida mööda Tarzan oli tulnud, näis viivat üle lagendiku otse linnamüüri juurde. Müüris oli väike võlvitud värav. Lagendik oli nähtavasti linnaelanike aiamaa, mis jagunes võrdkülgseteks lapikesteks ja peenardeks. Otse metsa servale kaevatud kanalis voolas kristallselge vesi. Kõik taimed olid istutatud sirgete ridadena ja nende eest oli erakordselt hästi hoolt kantud. Seda tõendasid ka ojakesed peenarde vahel. Lagendiku kaugemas servas nägi Tarzan mitut inimest aiatööd tegemas. Nähtu tuletas talle meelde tsiviliseeritud maailma linnu ning nende ümber laiuvaid aiamaid ja põlde.

Linna ümbritsev müür oli umbes kolmkümmend jalga kõrge. See oli arvatavasti ehitatud kivist ja üle krohvitud. Nii palju kui ahvinimene kaugelt näha võis, oli krohv hästi säilinud, maha pudenenud oli seda vaid mõnest üksikust kohast. Müüri tagant paistsid majaseinad, katused ja palju minarette. Keskmine ja kõige suurem kuppel näis olevat kullatud, väiksemad olid värvitud siniseks, kollaseks või punaseks. Linnamüür oli kollakas. Müüri juures kasvas hoolitsetud põõsastik, idapoolset osa aga katsid ülemise servani väänkasvud.

Linna ja lagendiku jälgimist segas Tarzani ninna karanud inimese ja lõvide lõhn. Mees, kelle eest ta ära oli põgenenud, tuli lõvidega linna poole. Tarzan ei tahtnud metslasega uuesti kohtuda ning ronis tagasi puu otsa. Natuke lääne poole läinud, leidis ta sobiva puuharu, millel võis mõnusalt puhata ning sealt ka linna ja lagendikku jälgida. Tarzan oli istunud mõne minuti, kui metsast tuli teda vangistada tahtnud mees. Tal oli kaasas kari tumedalakalisi lõvisid. Need käisid nagu koerad tema kannul.

Kui metslane oli jõudnud värava juurde, lõi ta paar korda odaga vastu seda ning sai koos loomadega sisse. Tarzan nägi läbi avatud vä-. rava linnatänaval teisigi olendeid liikumas.

Ahvinimene teadis, et samast väravast viidi linna ka tema kaitsealused. Mis nendest edasi sai, sellest polnud Tarzanil aimugi. Kõrge müür ei lasknud heita pilku tänavaile. Kui ta tahab oma kaitsealuseid

kuidagi aidata, peab linna sisse pääsema. Kui ta juba sees on, küll siis aitavad arenenud meeled tal neiu ja ohvitseri üles otsida.

Päike hakkas loojuma, varjud lagendikul pikenesid. Töölised korjasid aiamaal riistad kokku ning läksid värava poole. Tööliste ees sammunud mees tuli tammi juurde ja sulges veevoolu. Tema kannul tuli teine, kolmas, neljas mees, kes kõik kandsid aed- ja juurvilja. Tarzan imestas, et ta ei olnud neid enne märganudki.

Kui töölised olid linna läinud, ronis Tarzan puulatva. Ta nägi, et linn oli kitsas ja pikk. Sellele vaatamata moodustasid tänavad ringi mingi keskkoha või majade ümber. Ta nägi majadest piiratud lagedamal kohal madalat valget maja ja selle kõrval vett läikimas. Tsiviliseeritud maailmas kogetu põhjal arvas Tarzan linna keskel olevat turuplatsi ja seda piiravad majad linnavalitsuse hooned. Ühest või teisest neist kõrgetest majadest leiab ta vähemalt oma kaitsealuste jäljed.

Päike loojus, pimedus neelas metsa, linna ja lagendiku. Ahvinimest ärritasid selles pimeduses tuled, mis linna majades süüdati.

Tarzan pani tähele, et suurem osa maju oli lameda katusega. Erandi moodustasid kesklinnas nähtavasti valitsusele kuuluvad majad. Kuidas linn Kesk-Aafrika ligipääsmatusse kohta oli tekkinud, seda ahvinimene seletada ei osanud.

Ta tundis mustade maa sügavaid saladusi paremini kui mõni teine. Ta oli viibinud mitmel pool, kus valge mehe jalg polnud veel kunagi maad puudutanud. Kuid praegu teadis ta sellest, mida oli enne päikeseloojakut näinud, niisama vähe kui eile sündinud laps. Siiski näis olevat võimatu, et nii suur ja hästi säilinud linn oleks võinud püsida aastatuhandeid hooletusse jäetuna ja ühenduseta välisilmaga. Isegi siis, kui arvestada ümbritsevat džunglit ja veeta kõrbet, näis olevat uskumatu, et inimesed oleks sugupõlv sugupõlve järel elanud ja surnud siin, otsimata ühendust tsivilisatsiooniga.

Ja siiski, siin oli linn, eemalt vaadatuna ilus, ümbritsetud põldudest ja aiamaadest.

Õhtu möödus pikkamisi. Metsast kuuldus aeg-ajalt suurte kasside urinat ja isalõvi möirgeid. Numa möirgele metsast vastas samasugune hääl linnast.

Aeg tegutseda näis olevat saabunud. Tarzanile oli õhtul tulnud mõte proovida mööda väänkasve müürile ronida. Teadmata oli veel, kas need väänkasvud tema raskusele vastu peavad.

Liikudes väänkasvudega müüriosa poole, kuulis Tarzan kiskjate sagenevat möirgamist džunglis. See kohutav kära näis üha lähenevat. Ahvinimene jätkas teed. Viimaks jõudis ta kohta, kust kavatses otse linna poole minna. Metsaservast müürini oli veerand miili. Seal ei kasvanud ühtki puud. Tarzan tundis oma võimalusi — peaks mõni suur must džunglilõvi teda lagendikul tabama, poleks tal pääsu. Ta võis

kuidagi võidelda tavalise lõviga ja õnne korral isegi võita, kuid niisuguste lõvide vastu nagu siin orus oli ta võimetu.

Tarzan teadis, et ta peab usaldama kogu oma osavust, nobedust, väänkasve ja lootma head õnne. Jääb neist vajaka vaid üht, on ahvini-mese laul lauldud.

Metsas oli ta liikunud mööda puude keskmisi oksi, mida mööda käia oli kõige raskem. Enne laskumist üüris ta hoolega ümbrust. Läheduses polnud kuulda ei lõvi pehmeid samme ega ka ninnatungivat lõhna. Tarzan oli veendunud, et lagendikul polnud ühtki kiskjat.

Kuu valgustas paradiislikku orgu. Idapoolsete kaljude varjud ulatusid kaugele lagendikule. Oleks keegi parajasti lagendikule vaadanud, oleks ta näinud kiiresti linna

poole minevat meest ning üle peenarde ja kraavide libisevat mehe pikka varju. Et teda sel lühikesel teel mõni lõvi metsast oleks märganud, see oleks olnud peaaegu uskumatu, kuid...

Vaevalt oli Tarzan pool maad läbinud, kui metsast kajas lõvi möire. See ei olnud tavalise lõvi häälitsus, vaid äärmiselt metsiku looma tige karje. Ahvinimene vaatas taha ning nägi tumedat kogu metsa poolt lähenemas.

Lõvi oli teda siiski märganud. Hoolimata vahemaast, nägi Tarzan, et see oli hästi suur isalõvi ja sarnanes Numaga, kelle ta vamabode maal lõksust päästis. Korraks tärkas tal mõte ümber pöörata ja võidelda surmani. Kuid siis meenus talle neiu, kes on metslaste käes vangis ja tuleb päästa. Ahvinimene pistis linna poole jooksma. Sama tegi ka Numa.

Lõvi jookseb kiiresti, aga mitte pikka maad. Tarzan seevastu võis joosta kaua, kuid mitte nii kiiresti kui lõvi. Maailmas polnud veel korraldatud sellist võidujooksu, mis parajasti aset leidis. Pealtvaatajateta jooksis kaks kiskjat: esimene, et päästa oma ja nende elu, keda ta kaitsma tuli, ning teine, et kätte saada esimene kui oma saak.

Numa lähenes kiiresti, kuid iga samm kandis ka Tarzanit müürile lähemale. Ahvinimene vaatas korraks selja taha. Lõvi paistis nii lähedal olevat, et võis juba järgmisel silmapilgul teda haarata. Tarzan tõmbas noa välja — kui juba, siis anda oma elu võimalikult kallilt.

Lõvi oli saavutanud oma suurima kiiruse. Hing hakkas tal kinni jääma. Ta ei olnud ju harjunud saaki veerandmiilide viisi taga ajama. Loom aeglustas pikkamisi jooksu, kuid päris seisma ka ei jäänud. Tarzan sai asjast aru ja jäi lootma ainult väänkasvude vastupidavusele. On need tugevad, siis on ta pääsenud.

Oleks selle võidujooksu pealtvaataja olnud ainult linnamüür, kuu või isegi tumm mets, poleks asi nii ähvardav. Kuid nende kahe võidujooksu jälgis ka paar ligistikku asuvaid silmi.

137

Tarzanil ei olnud'aega ümbrust uurida ja tugevamat väänkasvu otsida. Ta tormas otse müürile ning haaras kinni, millest aga sai. Samal silmapilgul hüppas talle järele Numa.

XVIII. Hullude seas

Sel ajal kui lõvid ta kaitsja maha surusid, taganes Bertha Kircher koopa tagumisse nurka. Tema olukord oli lootusetu.

Väljast oli kuulda ainult lõvide vihast urinat ja meeste hüüdeid. Korraga tundis naine pimeduses lähenevat inimese kätt, mis ta varsti koopast välja tõmbas. Pimedas ei olnud tema kaaslasi näha. Teda koopast välja tõmmanud mees hoidis käes midagi terava oda taolist ning tõrjus sellega lõvisid eemale ja karjus nende peale. Loomad taganesid natukesehaaval.

Neiu nägi orus mitut meest, kellest kaks talutasid mingit tumedat kogu. Bertha Kircher arvas selle olevat leitnant Smith-Oldvicki. Kogu oli igatahes väga jõuetu ning komistas ikka ja jälle.

Naine nägi, et lõvid tahtsid meestelt vange kätte saada, kuid loomad sunniti taganema. Teda pani imestama, et mehed ei kartnud kiskjaid sugugi. Nad käisid lõvidega ümber nagu koerakarjaga.

Vange talutati edasi kunagise jõe põhja mööda ja alles koidu ajal jõudis salkkond kohta, kus oli mühanud kosk. Esimesed päikesekiired langesid parajasti all avanevasse orgu ja kuldasid ümbruse kõrgemaid mäetippe. Orgu neiu veel selgesti ei

näinud. Alles hiljem, kui päikese-soojus udu orus hajutas, nägi ta seda jumalikku paika. Natuke hiljem jõudsid nad metsa, mis kattis oru põhja.

Tihedas metsas valitses igihämarus, mida nõrgendas üha kõrgemale tõusev päike. Bertha Kircher märkas kohe, et mets oli kuiv ja väänkasvudeta. See oli Aafrika kohta ennenägematu.

Päike tõusis aina kõrgemale. Varsti täjtsid ürgmetsa hääled. Kirjude lindude sädin oli kõrvulukustav, kuid üle kõige käis siiski väikeste ahvide kriiskamine. Neid loomi paistis puudel pesitsevat lugematu arv. Naine imestas, et tema kaaslased peatusid tihti ning ütlesid midagi lindudele.

Eriti üllatas teda järgmine juhtum. Tema ees sammuv tugev atleetlik mees laskus korraga põlvili ja kattis näo kätega. Selle põhjustajaks arvas neiu papagoid, kes lendas nende poole. Lind tuli lähemale ja puudutas laubaga maad. Teised metslased naersid. Põlvili langenu tõstis pea ning näinud, et lind oli juba möödunud, tõusis püsti. Salkkond, lõvid kannul, jätkas teekonda.

Selle nii imeliku peatuse ajal jõudis Smith-Oldvick eespool käinud neiule järele. Leitnant oli ikka veel nii nõrk, et kaks meest pidid teda

138

toetama. Ta näis koledasti kannatanud olevat. Küllap oli mõni lõvi teda rünnanud.

„Eks ma ole ilus lind, mis?" pöördus ta neiu poole, „rõivad puruks rebitud ja verd... ooh!"

„Hirmus!" vastas Bertha. «Loodetavasti ei piina teid enam valu?"

„ Mitte enam nii palju, kui esialgu kartsin, kuid ma olen nõrk nagu abitu laps," vastas leitnant. „Tahaksin teada, mis olendid need kuradid siin õieti on."

„Ma küll ei tea," vastas neiu, „kuid nendes on midagi vastikut, mis tuletab meelde..."

„...Hullumaja hoolealuseid," aitas Smith-Oldvick mõtet lõpetada ning vaatas lähimat metslast. Ta pöördus järsult Bertha Kircheri poole ning küsis: „Kas olete kunagi hullumajas käinud?"

Naine vaatas küsija poole ja mõistis: Jah, tõesti! Neis on midagi hullumeelset."

„Köik hullude tundemärgid on olemas: esiletungivad silmamunad, laupa peaaegu silmadeni katvad püstised juuksed, omapärane kõnemaneer. Täiesti hullud!"

Neiu värises.

„Ja veel üks asi," jätkas mees. „Nad kardavad papagoid, kuid käivad lõvidega ümber nagu koertega." „Õige!" suutis neiu lausuda.

«Nõdrameelsed, ei, märatsevad hullud on nad," lisas leitnant. „Pa-pagoi kummardaja ja lõvide peremees. Naeraksin, kui see kohatu poleks."

„Kas panite tähele, et linnud neid ei karda?" küsis neiu. „Linnud on nagu nende käskijad. Kas teil on aimu, mis keelt nad räägivad?"

„Ei," vastas mees. „Olen küll proovinud aru saada, kuid hoolimata sellest, et tunnen üsna mitut pärismaalaste murret, ei ole ma suutnud mõista nende kõnest silpigi."

„Nende keel ei kõla sugugi pärismaalaste keele moodi," vastas neiu. „ Siiski on selles midagi tuttavat. Mul on olnud tihti tunne, nagu hai -kaksin sellest aru saama ja tunneksin üksikud sõnad ära. Kui aga katsun seda endale seletada, siis mälu petab. Arusaamine neist libiseks justkui eest."

«Kahtlen, kas olete seda keelt kunagi enne kuulnud," ütles mees pikkamisi. „See rahvas on siin maailmast eraldatuna elanud igaviku, nagu mulle näib. Kui nad oleksid säilitanud esiisade keele, mis on võimatu, siis oleks see nii vananenud, et me ei suudaks seda ikkagi mõista."

Leitnandil näis õigus olevat.

Jõuti tee kõrval voolava pisikese jõe kaldale. Mehed ja lõvid jõid vett. Ka vangidele anti mõista, et nad võivad kristallselge veega janu kustutada. Kui nad jõekaldal parajasti kõhuli olid, kuuldus eestpoolt

139

lõvi kohutav möire. Sellele vastasid kohe salkkonna juures olevad lõvid. Need muutusid rahutuks, tammusid edasi-tagasi ja vehkisid sabaga. Ka mehed olid rahutud. Nad vahtisid'ettepoole ja haarasid mõõgad pihku. Odad olid kõigil viskevalmis. Nähtavasti oli siin lõvidele ja nende peremeestele kardetavaid vastaseid.

Oli lõvisid, palju lõvisid. Esimesi metslased ei kartnud, küll aga teisi. Missugused need teised olid? Salkkonnaga kaasas olnud lõvid kartsid rohkem kui mehed. Polnud märki, et nii meestest kui lõvidest oleks ükski põgeneda tahtnud. Salkkond, vangid keskel ja lõvid kannul, liikus edasi. Äkki ilmus teekäänaku tagant nähtavale hiigellõvi, kes jäi tulijaid, nähes seisma ja möirgas koledasti. Erinevus salkkonda saatvate ja vastu tulnud vaenuliku looma vahel oli silmatorkav. See oli suurem ja tumedam, peaaegu musta lakaga, tuletades meelde lõvi, kelle Tarzan vamabode maal oli päästnud. Kuid see polnud sama lõvi, vaid mõni teine vaenujalal olev džunglikuningas.

Mustalakaline kiskja seisis keset teed ega mõelnudki taganeda. Metslased ässitasid oma lõvisid sellele kallale, kuid need ei võtnud käsku kuulda. Must lõvi tõstis saba püsti ja tormas tulijaile kallale. Mõni salkkonna lõvi katsus vastu panna, kuid nad lendasid õhku kui heina-tuustid. Õhus vuhises tosin oda. Kaks oda tabas lõvi, aga nagu ainult selleks, et teda tigedamaks ajada. Vägeva möirge saatel hüppas lõvi lähima mehe kallale. Ta tegi seda välgukiirusel ja kadus niisama kiiresti teeäärsesse põõsastikku. Aga mitte üksi — ta oli ühe metslase kaasa viinud.

Kõik käis nii kiiresti, et salgake ei jõudnud midagi teha. Põgeneda oleks olnud asjata, vastu panna ei antud aega. Saagi kaasaviinud lõvi polnud ilmselt mõtet taga ajada. Metslased peatusid ainult mõne minuti, et kutsuda kokku lõvid, kes olid rünnaku ajal põõsastesse põgenenud.

„Nende metslaste ükskõiksusest järeldub, et sellised kohtumised on igapäevased," tähendas Smith-Oldvick neiule.

„Nad ei imesta tõepoolest. Küllap teavad, et lõvi sai, mis tahtis, ja ei tülita neid enam."

„Ma arvasin, et Vamabomaa kiskjad on kõige metsikumad, kuid nüüd ,tean, et nende mustade murdjatega võrreldes on need siiski taltsad kodukassid," ütles lendur. „Kas olete kunagi näinud midagi kohutavamat, metsikumat, ürgsemat, kui oli selle lõvi rünnak?"

Nad sammusid niimoodi juttu vestes hulk aega, kui äkki mets lõppes ja jõuti lagendiku servale, mille keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn. Nähes linna ning hästi hoolitsetud põlde ja aiamaid, ei suutnud nad imestushüüdu tagasi hoida.

„See on ju päris inseneride ehitatud," lausus leitnant

„Vaadake neid kupleid ja minarette!" hüüdis neiu. «Sealpool müüri elab kindlasti tsiviliseeritud rahvas. Arvan, et oleme õnnega koos."

140

Smith-Oldvick kehitas ainult õlgu. „Loodame. Seda on siiski raske uskuda, sest inimesed, kelle koduloomadeks ja koerteks on lõvid, kuid kes kardavad papagoisid, ei saa olla väga tsiviliseeritud. Ma arvan, et siin pole kõik korras."

Salkkond jõudis varsti linnavärava juurde. Üks metslane lõi oda-varrega vastu väravat, mis kohe lahti tehti. Paari minutiga jõudsid kõik linna ja värav suleti taas.

Tänav, mida mööda nad edasi läksid, oli kitsas ja kõver. Mõlemal pool seisid üksteise ligi kahe-kolmekorruselised majad. Need olid ehitatud kivist ja krohvitud.

Alumise korruse ees seisid sambad, mis kandsid laiemat ülakorrust. Tänavate äärde moodustus niimoodi kaunis sammaskäik. Tänav oli sillutamata. Sammaskäiku pidi kulgev hoolega valmistatud korralik kõnnitee oli kulunud, mis tõendas, et pehmetes sandaalides jalad olid seda mööda aastasadade jooksul palju käinud. Ka majad olid väga vanad.

Oli varahommik ja tänavad seetõttu peaaegu inimtühjad. Üksikud, keda tulijad nägid, olid samasugused kui nende vangistajad. Esialgu kohtasid nad ainult mehi, aga kaugemal kesklinnas nägid salka alasti lapsi, kes keset tänavat liivahunnikus mängisid. Salkkonna tulek ja valged vangid äratasid nende uudishimu. Ainult kaks metslast, kes olid nähtavasti rohkem lastega seotud, vastasid nende küsimustele. Vangide kohta pärisid ka teised elanikud.

„Oskaks ometi nende kuradite keelt!" ohkas Smith-Oldvick.

„Seda soovin minagi. Tallaksin kõigepealt küsida, mis nad kavatsevad meiega teha," ütles neiu nukralt.

„Seda oleks tõesti huvitav teada. Ma olen ka sama mõtet kaua mõlgutanud," vastas leitnant.

„Mulle ei meeldi sugugi nende valitud hambad," lausus Bertha Kircher. „Need teravad kihvad tuletavad väga meelde inimsööjaid, keda olen näinud."

„Usute, et nad on kannibalid?" küsis lendur ehmunult. „Ma ei ole enne kuulnud, et valged inimesed söövad endasuguseid."

„Kuid nad pole ju valged," vastas neiu.

„Aga nad pole ka neegrid, see on kindel," kinnitas leitnant «Nende nahk on küll kollane, aga mitte ka selline nagu näiteks hiinlastel. Näojoonedki pole neil sellised nagu hiinlastel."

Vangide vestlus katkes, sest nende tähelepanu köitis tänavale ilmunud naisterahvas — esimene, keda nad linnas nägid. See olevus sarnanes meestega, kuid oli natuke väiksem ja korrapärasema kehaehitusega. Tema nägu oli siiski eemaletõukavam kui meestel, sest silmad olid suuremad, ülemised kihvad teravamad ja alahuul veel rohkem ripakil. Naise tegid metsikumaks juuksed, mis olid pikemad kui meestel ja ulatusid õlgadeni. Kehakatteks oli naisel niuete ümber keeratud riideriba,

mida hoidis kinni kuldkaunistus, samast metallist ehe rippus kaelas, veel üks riideriba pidi koos hoidma juukseid.

Naine tuli lähemale ja küsis midagi metslastelt. Nad ei vastanud talle. Naine oli nähtavasti väga uudishimulik, sest tuli salgaga kaasa. Neiu ja lendur said teda lähemalt silmitseda.

Jumalanna keha, aga nõdrameelse nägu," lausus Smith-Oldvick saatusekaaslasele.

Tänav, mida mööda nad läksid, ristus mitme samasuguse kitsa ja kõvera põiktanavaga. Majad olid peaaegu ühesugused. Vähe oli maju, mis oleksid teist värvi või teistsuguse arhitektuuriga. Läbi lahtiste akende võis näha, et seinad olid väga paksud ja toad väikesed. Vangidele jäi mulje, et seinad olid ehitatud nii paksud varjuks kõrvetava päikese eest.

Siselinnas nägid nad suuremaid maju ja jõudsid kohta, mis võis olla linna ärielu keskus. Seal oli hulk töökodasid ja kauplusi ning nende vahel mõni väiksem ehitis, nähtavasti elamu. Töökodade ja kaupluste ustel olid mingid kreeka tähtede taoliste märkidega sildid. Et neil ei olnud kreekakeelsed sõnad, sellest said neiu ja leitnant kohe aru.

Smith-Oldvick oli rohke verekaotuse tõttu nõrk. Pikk teekond ja valu süvendasid seda veelgi. Mees seisatas aeg-ajalt ja vaarus. Neiu pakkus talle tuge, kuid mees ei võtnud abi vastu.

„Ei, tänan! Olete isegi liiga palju kannatanud, ma ei tohi teile koormaks olla." Leitnant katsus küll kogu jõudu kokku võtta ja edasi minna, kuid samm aeglustus. Seismajäämine ärritas metslasi.

Kui inglane jälle seisatas, võttis kõrval sammuv hiigelmetslane tal käe alt kinni ja lükkas edasi. Järgmine kord kaotas sama metslane kannatuse ja lausa hullus. Ta tormas abitu vangi kallale, lõi talle mitu korda rusikaga näkku. Lendur kukkus maha, lööja haaras tal käega kõrist ja tõmbas tupest terava mõõga. Karjudes vibutas ta tapariista õnnetu mehe pea kohal.

Teised metslased olid samuti peatunud. Nad vaatasid kõike külma rahuga pealt. Näis, nagu oleks üks neist peatunud, et lahtipääsenud sandaalirihma siduda, ja teised ootasid teda, et üheskoos teed jätkata.

Vangistajad olid rahulikud, aga Bertha Kircher mitte. Temas ärkas hirm ja kaastunne — mõlemad nii omased naisele. Unustades kõik muu, nägi ta ainult mõrtsukatööd, mida hiigelmetslane kavatses kaitsetu vangi kallal toime panna. Naisel polnud aega oma teo tagajärgi kaaluda ning ta tormas appi. Enne kui mõõk jõudis maaslamajale löögi anda, haaras neiu metslase käest kinni. Kogu jõudu kokku võttes õnnestus tal tõugata metslast niipalju, et see kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Mõõk pudenes tal peost. Ta katsus seda uuesti haarata, kuid Bertha Kircher oli väledani. Ta sai mõõga enda kätte ja võttis sellega sisse ähvardava võitlejapoosi.

142

Neiu poosis oli midagi kangelaslikku, mida ei suutnud varjata isegi määrdunud ja katkine ratsaülikond ning sasitud juuksed. Metslane kargas kiiresti püsti, kuid tema käitumine oli hoopis teine. Otsatu viha läks üle hüsteeriliseks naeruks. Bertha Kircher ei saanud aru, kumb on kohutavam, kas mehe hullumeelne viha või idiootlik naer. Teised metslased naersid oma kaaslase ebaõnne üle, see ise aga oli naeru kätte suremas. Kui neiu oleks vajanud veel tõendeid, et neid vangistanud olid nõdrameelsed, tarvitsenuks tal vaadata vaid enda ees seisva hiiglase idiootlikku näkku.

Bertha Kircher mõistis, et kui mõni metslane üritaks tal sõjariista käest võtta, on ta võimetu vastu hakkama ja vastuhakk võib põhjustada uue hullumeelsuspuhangu, mis kujuneks mõlemale vangile saatuslikuks. Ta viskas mõõga ikka veel naerva hiiglase jalge ette ning kummardus maas lamava leitnandi kohale.

«Suurepäraselt tehtud," ütles inglane. „Kuid parem oleks olnud, kui te poleks seda teinud. Nüüd on nad saanud meie vastaseiks. Ma usun, et nad on kõik hullud. Aga nagu teate, tuleb hulludega väga ettevaatlikult ümber käia"

Neiu raputas pead: „Ma ei võinud tegevusetult pealt vaadata, kuidas ta teid tapab."

Neiu sirutas mehele käe ning seekord võeti tema pakutud abi vastu. Vaevalt oli Smith-Oldvick neiu kätt puudutanud, kui tema silmades süttis elutuli ja ta tundis, et veri hakkas soontes kiiremini voolama.

„Kas mul on lootust... natukegi?" küsis mees anuvalt. „Kas võite mulle öelda, kas ma... tohin loota?"

Neiu ei tõmmanud kätt ära, kuid raputas siiski nukralt pead: «Palun, ärge... Ma võin teist ainult lugu pidada... rohkem mitte."

Tuli mehe silmis kustus, käepigistus nõrgenes. „Palun andeks," lausus ta kõlatult. «Kavatsesin oodata, kuni oleme selle õnnetuse üle elanud ja teie jälle tagasi oma rahva juures. Arvatavasti oli see mingi vapustus või teie julge kaitsmiskatse, mis mind rööbastest välja paiskas. Ma ei suutnud seda tagasi hoida ja lõppude lõpuks ei tähenda see praegu ju midagi. Ma võin ju ütelda, mida tahan. Eks ju?"

«Mida te sellega öelda tahate? " küsis neiu järsku.

Mees võpatas, kuid naeratas kibedalt. „Ma ei pääse nagunii siit linnast elusana kunagi," vastas ta lootusetu häälega. „Ma poleks seda heameelega öelnud, aga arvan,

et teiegi peate seda teadma niisama hästi. Mind tahtis murda lõvi ja nüüd proovis mu elu lõpetada metslane. Oleksime tsiviliseeritud inimeste hulgas, siis oleks ehk veel lootust. Nende hirmsate hullumeelsete käest eluga pääseda poleks võimalust isegi siis, kui nad oleksid sõbralikud."

Bertha Kircher teadis, et leitnant rääkis tõtt Aga ta ei tahtnud seda endale tunnistada. Raske oli uskuda, et surm möödus Smith-Oldvickist

143

nii lähedalt. Mees meeldis talle ja ta kurvastas tihti, et ei võinud teda armastada. Tahtmine armastada ja armastada talumiseta on kaks ise asja, mida Bertha Kircher tajus vähemalt alateadlikult.

Vaevalt oli ühelegi neiule midagi kergem kui armastada Inglise ohvitserist ja džentelmenist vana ja auväärse sugukonna liiget Haroid Percy Smith-Oldvicki, kes oli noor, rikas, meeldiva välimuse ja heade maneeridega. Kas võib ükski neiu mehelt, keda ta armastab, enamat nõuda, eriti veel siis, kui mees teda tuliselt armastab? Ja Bertha-Kircher teadis, et Smith-Oldvick armastas teda pööraselt.

Neiu rinnast tõusis sügav ohe, ta asetas käe oma laubale ning sosistas: „Ärge kaotage siiski lootust... Katsuge elada minu pärast... ja teie enda pärast katsun ma teid armastada."

Uuesti süttis mehe silmades elutuli ja taas voolas veri ta soontes kiiremini. Kust Smith-Oldvick sel silmapilgul jõudu juurde sai, seda ta ei teadnud. Kuid püsti ta tõusis — pikkamisi ja vaarades. Neiu toetas teda.

Noormees ja neiu seisid silmapilgu, ilma et oleksid juuresolijaid tähele pannud. Siis tuli neiule meelde, et nad ei olnud tundmatu ja vaenuliku linna tänavail üksinda. Ta vaatas metslasi, kes olid vajunud jälle endisse mitte midagi väljendavasse nürimeelsusse. Üks neist andis märku liikuma hakata ning varsti marsiti edasi, nagu poleks vahepeal midagi iseäralikku juhtunud.

Minut hiljem valdas Bertha Kircherit masendus. See tekkis nähtavasti inglasele antud lubadusest. Ta teadis, et oli selle andnud rohkem mehe kui enda tunnete pärast. Taas tundis ta, et ei või noormeest armastada, nagu taliaks. Kuid mida ta õieti oli lubanud? Ainult seda, et katsub teda armastada. Ja nüüd?...

Oli selge, et vaevalt nad enam kunagi tsiviliseeritud maailma tagasi jõuavad. Seda ei juhtuks isegi siis, kui metslased laseksid neid vabalt minna. Jalgsi siit mere äärde poleks jõudnud. Kuidas oskaksid nad nüüd, kui nende kaitsja Ahvide Tarzan on surnud, sellise tee läbi käia? Et Tarzan on surnud, selles neiu ei kahelnud. Ta oli oma silmaga näinud valget hiiglast surnult koopasuu ees lamamas.

Teekonnal linna polnud nad Tarzani nimegi suhu võtnud. Ta oli neile surnud ja mõlemad said aru õnnetusest, mis see surm neile sünnitas. Leitnant nägi samuti, kuidas lõvid ahvinimesele kallale tungisid ja kuidas ta elutult lamama jäi.

Neiu oli oma seisukorda varemgi lootusetuks pidanud, kuid praegu paistis see tõesti nii olevat.

Vangid märkasid, et tänavatel oli juba rohkem inimesi liikumas. Mõni linnaelanik tundis vangide vastu suurt huvi ja päris nende kohta saatjailt, mõni jälle ei teinud neist väljagi. Kord kuulsid vangid ühest põiktänavast hirmsat kisa ja vandumist. Nad nägid hullumeelset, kes käis lapsega ringi nii, nagu üks vihahoos saatjaist leitnandiga oli käi-

144

nud. Hull peksis last kõige koledamal kombel ja karjus nagu hull märatsemishoos ikka. Viimaks haaras mees poolteadvusetu lapse maast, tõstis kõrgele pea kohale ja viskas kõigest jõust kõnniteele. Laps jäi liikumatult lamama, mees karjatas veel kord kogu kõrist ja pistis kuriteopaigalt jooksu.

Mitu meest ja naist vaatas juhtumit pealt, kuid ükski neist ei ilmutanud vähimatki huvi lapse saatuse vastu. Kas nad olid tõesti nii ükskõiksed, seda vangid ei teadnud, aga keegi neist last hullu käest päästma ka ei tõtanud.

Mõni samm edasi läinud, nägid vangid ühe teise korruse aknast välja vahtivat vana naist, kes tegi möödujatele igasuguseid nägusid. Seejuures naeris ta hullumeelselt ja pomises midagi, millest vangid aru ei saanud. Hullu eide naeru ei pannud keegi tähele.

„Mu jumal, milline hirmus linn!" ahhetas Smith-Oldvick.

Neiu pöördus kaaslase poole: „Kas teil on püstol veel alles?"

„On. Pistsin selle rõivaste alla. Need lollid ei otsinud mind läbi ja pimedas ei võinudki nad näha, kas mul mingit laskeriista oli või ei olnud. Elik saab püstolist kunagi abi."

Neiu võttis leitnandi käe pihku ja ütles: „Palun hoidke üks padrun minu jaoks!"

Leitnant pilutas silmi. Justkui tihe valu tuli silmadesse. Ta tundis, et peaks neiu kurva saatuse pärast nutma puhkema. Nende mõlema saatus oli lootusetu, kuid kas just nii lootusetu, seda ei tahtnud ta endale aeg-ajalt tunnistada. Lootusetus on ehk tema pärisosa, kuid kes võis sellele ilusale neiule halba teha?

Et neiu peab surema ja just tema peab temalt elu võtma! Ei, see oli liiga hirmus, võimatu, absurdne. Lootusetu tulevik oli muutunud järsku väljakannatamatuks.

„Ei, Bertha, seda ma ei või küll teha," vastas ta neiule.

„Kas isegi mitte siis, kui päästaksite nii mind veelgi hullemast?" küsis neiu tõsiselt

Leitnant raputas pead. „Ma ei või seda teha," lausus ta pikkamisi.

Tänav, mida mööda nad olid tulnud, lõppes järsku ja avanes vaade avarale väljakule, mille keskel oli ilus tiik, kus peegeldusid pilvitu taevas ja ümberringi asuvad kõrged majad. Hooned olid kaunistatud mitmesuguste ornamentidega. Need olid värvirikkad, kuid kõige rohkem oli kasutatud ikkagi kulda. Tänavad olid sillutatud kivimosaiigi-ga ja hästi puhtaks pühitud. Kaunistuste ja kujude hulgas paistsid silma papagoid, neid oli peaaegu igal pool. Lõvide ja ahvide kujusid oli näha palju vähem.

Vangid viidi platsi teises servas oleva maja juurde. Uks oli lahti. Tulijad sammusid suurde saali, mida sisustasid massiivsed lauad ja pingid. Nendessegi oli lõigatud papagoide, lõvide ja ahvide kujusid. Papagoi oli siingi esikohal.

145

Ühe laua juures istus samasugune mees, nagu olid vangide toojadki. Selle ees tulijad peatusid ning üks lausus istujale midagi. See oli vist suusõnaline ettekanne kordasaadetu kohta. Laua ääres istuja oli kas kohtunik, väepealik või mõni tsiviilametnik. Ta oli igatahes tähtis ja autoriteetne isik. Ta kuulas ettekannet rahulikult, vaatas uurivalt vange ja küsis neilt midagi. Võõrad ei mõistnud küsimust. Ametnik andis vangide toojaile lühikese käsu.

Enne kui vangid jõudsid omavahel paargi sõna vahetada, lähenes Bertha Kircherile kaks metslast, kes andsid talle märku kaasa minna. Neiu läks ja Smith-Oldvick tahtis talle järgneda. Ta ei saanud teha kalu sammugi, kui üks vaht astus teele ette. Neiu jäi seisma ja pöördus laua ääres istuva mehe poole. Ta seletas käte abil, et soovib meest endaga kaasa tulevat. Kuid pealik raputas ainult pead ja andis vahtidele uuesti käsu naine ära viia. Inglane katsus uuesti naisele järgneda ja uuesti takistad teda. Väevõimuga ei saanud nad ka midagi muuta, sellest said mõlemad hästi aru. Smith-Oldvickil oli püstol, kuid mis kasu oli sellest ja poolest tosinast padrunist.

Seni olid metslased käinud vangidega ümber päris korralikult, kui mitte võtta arvesse peksmist tänaval. Ei olnud vähimatki põhjust kindlalt arvata, et head kohtlemist jätkub kogu aeg edaspidigi. Leitnant oli metslaste iseloomu nii palju

tundma õppinud, et teadis kõige parema plevat neid mitte ärritada. Ta hüüdis äraviidavale Berthale järele: „Kõi-ge paremat!"

Neiu pöördus ukse juures ümber ja jõudis öelda: „Head õnne!"

Lõvid olid koos saatjatega saali tulnud, kuid need aeti teisest uksest välja, arvatavasti hoovi. Mõni minut hiljem juhatati Smiüi-Oldvick samast uksest nendele järele. Hoovi asemel leidis leitnant end pikast koridorist, mille teises otsas oli raudvõrgust värav. Mõlemal pool koridori oli palju uksi. Jõudnud raudvärava juurde, nägi ta selle taga hoovi. Leitnant astus sinna koos kahe saatjaga. See oli majadest ümbritsetud väike aed, kus kasvas hulk puid ja lilli. Siin-seal oli näha pinke, lõunapoolsel küljel seina ääres isegi terve rida. Vaevalt oli Smith-Oldvick jõudnud aia üle vaadata, kui pani tähele, et lõvid olid ka siin. Mõni lamas puu all, mõni käis sihitult ringi.

Saatjad jäid värava juurde, vahetasid omavahel mõne sõna ning taganesid koridori. Inglane nägi nende lahkumist ja ehmus. Ta oli jäetud üksi hirmsate kiskjate keskele. Temagi tahtis põgeneda koridori, kuid värav oli lukustatud. Inglane tagus seda käte ja jalgadega ning nõudis sissepääsu. Metslased vaatasid tagasi, kuid eemaldusid — ainult nende naer kajas käiguõõnsuses.

XIX. Kuninganna jutustab

Bertha Kircher oli toodud platsile ning juhatati kõige uhkema maja poole ->ee hõlmas väljaku kogu ühe külje ning paistis mingi valitsushoone olevat. Sinna viis lai kivitrepp, mille kummalgi pool oli lõvikuju. Tugevatele sammastele toetus rõdu. Sammaste ülaotsad kujutasid surnupealuud, mille laupa katsid igal pool nähtud papagoi kujutised. Sama kuju oli ka ustel ja seintel. Peale papagoide oli uususTena kasutatud ka lõvi ja ahvi. Mõni neist oli reljeef, mõni mosaiik, mõni lihtsalt värvitud seinale.

Seinale maalitu oli aegade jooksul tuhmunud, kuid sellest, hoolimata avaldas muljet. Reljeefid ja mosaiigid olid väga kunstipärased ja ajahambale hästi vastu pannud. Need, kes olid loonud siinsed kujud, olid kunstnikud selle sõna parimas tähenduses.

Maja erines kõvasti sellest, kus neiu kaaslasega enne oli olnud. Välisuks oli tugev, laial trepil valvas mitukümmend relvastatud sõdurit. Need olid teiste metslaste samased, kuid kandsid helekollast varrukateta jakki, mille rinnaesisele ja seljale oü kuldniidiga tikitud papagoi.

Vaevalt oli neiu koos saatjatega trepile astunud, kui üks vahisõdur nad peatas. Nähtavasti nõuti sisenemisluba. Neiul oli natuke aega vahisõdureid silmitseda Ta märkas, et need on tema vangistajaist metsikumad. Nende juuksed olid veelgi karusemad ja kasvupiir ulatus lausa silmadeni. Silmaterad olid neil veelgi väiksemad.

Lühikese: jutuajamise järel astus vahtkonnaülem kõrvale, koputas odavarrega paar korda seinal oleva plaadi vastu ja kutsus kaaslased enda juurde. Ta jagas meestele mingisuguseid käske. Raske uks avanes. Uksepooled liikusid pikkamisi ja krigisedes. Kumbagi neist lükkas kuus alasti neegrit.

Neiut saatnud metsalised saadeti ukse juurest tagasi, nende kohad võttis sisse pool tosinat kollastes jakkides valvurit. Algul viidi bertha koridori ja uks sulgus. Ta nägi, et uksi kokku vedavad neegrid olid kaelapidi töökohale aheldatud. See pilt tõi neiule hirmuvärinad peale.

Eeskoda, kuhu Bertha jäeti, oli avar. Selle keskel asus papagoi, lõvi ja ahvi kujudega kaunistatud purskkaev. Suurem jagu kujusid oli tehtud puhtast kullast. Mõlemal pool eeskoda olid massiivsete võlvidega laiad koridorid, mis viisid

mingitesse siseruumidesse. Neis olid lauad ja toolid ning seintel ja põrandal paksud vaibad, lõvi- ja leopardinahad.

Välisukse kõrval oli suur ruum täis kollastes jakkides sõdureid. Peale nii tavaliste ilustuste oli toa kaunistamiseks kasutatud ka odasid, mõõku ja muid sõjariistu. See võis küll olla riigivalitseja lossi vahituba.

147

Eeskoja teisest otsast viis lai trepp taas üles raske ukse juurde. Saatjad juhatasid Bertha sinna. Seal peatati ta jälle, et selgitada välja edasimineku põhjtis. Üks ukse juures valvanuist võttis teate vastu ja kadus ukse taha. Möödus vähemalt veerand tundi, enne kui ta tagasi tuli. Seekordki vahetati valvuieid ja nad juhatati siseruumidesse.

Neil tuli kolmest toast läbi minna, kolme ukse juures peatuda ja va-hisõdureid vahetada. Viimaks leidis neiu end võrdlemisi väikesest ka-binetitaolisest ruumist, mille seinad olid kaetud paksude kullaga väljaõmmeldud papagoivaipadega. Toapõrandasse olid samuti graveeritud kuldpapagoid. Ainult lakke olid need linnud maalitud eredate värvidega.

Keset tuba sammus edasi-tagasi helepunases jakis mees. Peas oli tal midagi kroonitaolist, mille tipus oli papagoi topis. Jaki rinda ja selga kattis kullaga väljaõmmeldud hiigelpapagoi. Mees oli suurem kui ükski neist, keda Bertha Kircher seni oli näinud. Tema pärgamendisar-nane nahk oli kortsus, kuid mees ise oli lihav. Käsivartest võis hoomata hiigeljõudu. Tema sammgi oli jõuline, vanadusest nõrgestamata. Kuid mehe näost paistis nõdrameelsust välja rohkem kui teistel. Ta oli vastikum kui ükski teine inimolend, keda Bertha Kircher eales näinud oli.

Neiu jäi koos oma saatjatega ukse juurde seisma. Möödus mitu minutit, ilma et toas kõndiv inetu hiiglane oleks tulijaid tähele pannud. Ta käis edasi-tagasi, justkui oleks sügavalt mõttesse vajunud, kui äkki peatus toa teises otsas ja tormas siis neiu poole, Bertha ehmus ja sirutas käed enda kaitseks ette. Saatjad haarasid samsi aial temast kinni.

Punase jakiga metslane jäi neiust sammu kaugusel seisma. Mehe metsikud silmad piidlesid neiu nägu ja siis prahvatas ta hullumeelselt naerma. Naer kestis kaks või kolm minutit ja lõppes niisama järsult, kui oli alanudki. Mees katsus käega neiu juukseid, rõivaid, puudutas ta keliä ning andis viimaks märku, et võõras teeks suu lahti. Bertha Kircheri valged hambad näisid teda väga huvitavat. Ta imestas nende üle ja ktitsus vahisõduridki vaatama. Siis tegi metslane oma suu lahti ja näitas teravaks viilitud kihvu. Varsti lõppes mehe huvi neiu vasw ning ta hakkas jälle edasi-tagasi marssima.

Möödus kümme-viisteist minutit, kui metslane pöördus äkki vahi-sõdurite poole ning andis järsult mingi käsu. Vaevalt oli käsk kõlanud, kui see juba täideti: saatjad viisid neiu toast välja.

Bertha Kircher juhatati piki kitsast koridori kitsale trepile ja sealt teisele korrusele. Seal oli ka kitsas uks, mille ees seisis alasti neegei, oda käes.

Saatjate käsu peale avas neeger ukse. Tulijad astusid madalasse ruumi, mille aknad olid tugevate raud võredega trellitatud. Toa sisustus sarnanes selles majas varem nähtuga: lugevad lauad ja pingid, vaibad ja põrandakatted, kuid lihtsamad kui alumisel korrusel. Isegi mööda-

148

pääsmatu papagoikuju oli siin nii maalitult kui ka sisselõike ja reljeefina. Ukse vastas nurgas oli mingi sohvataoline polsterdatud mööbliese, millel istus keegi elatanud naine.

Nähes naisterahvast, Bertha Kircheri süda võpatas. Juba esimene pilk sellele kinnitas, et oli ometi üks inimene, kes oli rohkem valge inimese moodi kui ükski viimasel ajal nähtuist. Naise vanuse üle oli raske otsustada, sest ta silmade sina oli juba peaaegu halliks muutunud, kunagi ilus olnud nägu oli kortsus, aeg oli suust hambad kulutanud. Kuid vanakese silmist peegeldus intelligentsi.

Neiut nähes tõusis vana naine püsti ja tuli ebakindlal sammul tema poole. Nähtavasti suutis ta ainult kepi najal liikuda. Üks Bertha Kircheri saatjaist ütles midagi ja mõlemad sõdurid lahkusid. Neiu ja vanake jäid kahekesi.

Vana naine jõudis viimaks neiu juurde. Ta tõstis oma vesised silmad pikkamisi üles ning vaatas ilusat siledat nägu, silmi, juukseid, rõivaid, jalanõusid ning viimaks jäi ta pilk jälle tulija silmadele peatuma. Neiu ei olnud vana naist uurides tagasihoidlikum. Vanake hakkas rääkima. Tema hääl kõlas natuke ebaloomulikult, ebakindlalt, tagasihoidlikult ning jättis mulje, nagu oleks keel, milles ta rääkis, talle võõras ja sõnad tundmatud. Kuid see oli inglise keel.

„Oled sa, nooruke, välisilmast?" küsis vanake neiult. „Annaks jumal, et sa oskaksid rääkida ja mu sõnadest aru saada!"

„Inglise keelest?" hüüdis Bertha. „Jaa! Muidugi saan aru! Ma ju räägin inglise keelt."

„Tänu taevale!" ohkas vanake rõõmsalt. „Ma ei teadnud isegi, kas ma enam oskan seda keelt nii rääkida, et teised minust aru saaksid. Ma ei ole seda rääkinud kuuskümmend aastat. Kuuskümmend aastat pole ma kordagi emakeelt kuulnud. Vaene olend! Vaene olend," ohkas vanake omaette.

„Teie olete inglanna!" imestas neiu. „Kas sain teist õigesti aru? Tähendab, olete inglanna ja siin olnud juba kuuskümmend aastat?"

Vanake noogutas: „Kuuekümne aasta jooksul pole ma kordagi siit lossist välja saanud." Ta sirutas neiule oma kondise käe ja kutsus teda pingile istuma. Neiu aitas vanakese üle toa sohva juurde.

„Vaene laps! Vaene laps!" ohkas vanake kaastundlikult „Parem oleks sul surra, kui lasta end siia tuua. Ma tahtsin ka algul endalt elu võtta, kuid ikka hoidsin end tagasi, lootes, et kord tuleb siia keegi, kes mind päästab. Aastakümned on möödunud ja kedagi pole tulnud. Räägi, kuidas nad sinu kätte said."

Neiu rääkis lühidalt tähtsamatest juhtumitest kõrbes, orus, teel linna ja siin linnas.

„Tähendab, peale sinu on linnas veel valge mees?" küsis vana naine.

„Jah," vastas neiu, „kuid ma ei tea, kus ta on, mis temaga kavatsetakse ette võtta. Oma saatusest on mul niisama vähe aimu."

„Seda ei tea keegi ette öelda," lausus vanake pikkamisi. „Nad ei tea seda isegi. Need metslased ei tea sel minutil, mida nad järgmisel teevad või tegemata jätavad. Ühes asjas tahaks ma sind küll veenda: oma sõpra ei näe sa enam kunagi." .

„Kuid teid nad ei tapnud," tuletas neiu eidele meelde. „Olete juba kuuskümmend aastat nende vang olnud. Kuidas siis?..."

„Õige!" tähendas vanake. „Nad pole mind tapnud ja ei tapa ka sind. Kuid jumal teab, et sa ei pea olema selles hirmsas kohas kuigi kaua, kui palud neilt ainult oma elu võtta."

„Kes nad õieti on?" küsis neiu vanakeselt. „Missugune rahvas? Nad erinevad kõigist, keda ma seni olen näinud. Rääkige, kuidas teie siia sattusite."

„See juhtus väga ammu," alustas vanake. „Oh, kui pikk see aeg on olnud! Ma olin siis ainult kahekümnene. Mõtle, laps, — kahekümnene! Ja vaata mind nüüd! Mul pole peeglit. Võin näha end ainult vanniveelt, kuid mu silmad on liiga nõrgad, et oma nägu seal seletada. Kuid sõrmedega nägu katsudes tunnen, et see on kortsus ja silmad sü-

gavale sisse vajunud. Ma tunnen, et mu huuled on kokku kuivanud ja tean, et suus pole enam hambaid. Ma olen vana, küürus ja inetu. Kord aga olin noor ja teised rääkisid, et ka ilus. Ei, ma ei hoople — ma olin iludus! Seda kinnitas mulle ka peegel, kui ma veel noor olin ja selline riistapuu olemas oli."

Vanake vaikis viivu, enne kui jätkas: „Mu isa oli Sise-Aafrikas misjonär. Ühel päeval tuli meie asundusse salkkond orjapüüdjatest araablasi. Nad võtsid kinni kõik pärismaalastest mehed, naised ja lapsed. Nad võtsid ka minu ja taganesid džunglisse. Kuid araablased ei tundnud neid metsi hästi ja võtsid meie asunduse mehi teejuhtideks. Araablased seletasid, et nad polnud kunagi nii kaugel lõunas käinud. Aga nad olid kuulnud, et siit edasi läänes on rikkalikult elevandiluud ja orje. Sealtkaudu kavatsesid nad põhja naasta. Mustad oli neil kavatsus põhjas orjalaatadel maha müüa, aga mina pidin saama mõne musta sultani haaremisse odaliskiks.

Araablased rääkisid sageli kopsakatest rahasummadest, mida nad minu eest saada lootsid. Et seda mitte kaotada või pisendada, hoolitsesid nad minu eest hästi. Teekonda kergendad mul igati, näiteks ei tarvitsenud ma jalgsi käia ja toitki oli mul kõige parem.

Kuni viibisime džunglis, mis oli meie meestele tuttav, läks kõik hästi. Varsti aga jõudsime kõrvetavale liivalagendikule. See oli teejuhtidele tundmatu maa ja olimegi eksinud. Sellele vaatamata hoidsime suunda läände. Laskuda orgudesse ja ronida jälle päikesest köetud liivalagendikule oli ütlemata raske. Kõige hullem oli röövitud orjadega, sest nemad pidid kandma kogu laagrivarustust. Toit hakkas lõppema, vesi

sai otsa ja juba teisel päeval suri mõni ori. Iga järgmine päev suri üha rohkem.

Toidupuudus läks nii suureks, et araablased pidid juba oma hobuseid söögiks ära tapma. Jõudsime esimese suure oru veerde. See oli nii järsk, et hobuseid ei saanud üle selle viia. Jäi järele kõik loomad tappa ning koormata lihaga surmani väsinud orjad.

Marsiti veel paar päeva. Orje suri nii palju, et neid jäi järele vaid käputäis. Kõrvetavat päikest, janu ja toidupuudust kannatasid ka araablased. Neistki oli mitu lagendikul surma leidnud. Nii kaugele taha, kui silm seletas, oli meie tee märgitud surnukehadega, mille kallal maiustasid röövlinnud ja šaakalid. Teekonnal röövitud elevandiluu visati maha nagu kõik muu üleliignegi ja püüti päästa kõige kallim — oma elu. Mida rohkem orje suri, seda rohkem jäi maha ka varustust

Millegipärast meeldisin ma araablaste pealikule. Võib-olla seepärast, et nähes oma varandust hävivat, tahtis ta mind võimalikult kaua endale hoida, sest olin ainuke osa tema rikkusest, mis liikus ise kaasa ja oli pealegi küllalt tugev. Nagu sa, neiuke, tead, oleme meie, inglased, head, araablased aga viletsad jalakäijad. Niipea kui nad saavad nii vanaks, et püsivad hobusel, nad enam jala ei käi. Nii võisingi ma käia jalgsi kauem kui ükski röövel.

Ma ei tea, kaua me niiviisi edasi liikusime, yiimaks jõudsin mina koos mõne mehega sügava oru põhja. Teist nõlva pidi üles ronida oli võimatu, mistõttu jätkasime teed orgu pidi. Org paistis olevat kuivanud jõe põhi, mida mööda sai päris kergesti edasi. Jõudsime lõpuks kohta, kus tee läks järsku alla haljendava tiheda metsaga orgu. Lootsime sealt leida vett ja toitu ning rõõmustasime juba avastuse üle.

Järel oli meid ainult kaks — pealik ja mina. Mul pole tarvidust sulle kirjeldada orgu, sest see on sama, kuhu ka sina oled õnnetult sattunud. Järgnes vangisattumine. See tuli nii äkki, et meile näis, nagu oleksid nad just meid oodanud. Hiljem sain teada, et nii see oligi. Nad ootasid ka teid.

Metsast läbi tulles nägite muidugi papagoisid ja ahve ning siin linnas peaaegu igal pool nende kujusid ja pilte. Mõnes kohas oli näha ka lõvikujusid. Nii oli ka siis, küi mind siia toodi. Kodumaal olime harjunud rääkima papagoidega, kes kordasid seda,

mida olid meilt õppinud. Siin on papagoid teistsugused. Nad räägivad sama keelt, mis lin-narahvaski. Või õigemini — need metslased räägivad papagoide keelt Nad usuvad — ja mitte just põhjuseta —, et ahvid räägivad igasuguseid asju papagoidele, kes lendavad linna ja annavad kuuldu omakorda edasi inimestele. Raske on uskuda, kuid ma usun seda, sest olen juba kuuskümmend aastat siin kuningalossis elanud ja tunnen asju.

Nad tõid minu nagu nüüd sinugi kohe kuninga paleesse. Araablaste pealik viidi kuhugi mujale. Pole kunagi kuulnud, mis temast sai.

151

Ago XXV oli tookord kuningas. Neid on pärast teda mitu olnud. Ta oli hirmus mees, nad on kõik olnud hirmsad."

„Miks nad seda on?" küsis neiu.

«Sellepärast, et see on hull rahvas," vastas vana naine. „Kas sa ei ole veel sellest aru saanud? Kuid siiski, neil on mitu suurepärast ametimeest, nad oskavad tööd teha ja mõni neist on osav põlluharija. Hoolimata siin üldiselt valitsevast nõdrameelsusest, on neil siiski seadused ja mingisugune kord.

Nad austavad linde, aga papagoi on nende jumal. Üks papagoidest on siin palees ja teda hoitakse kõige uhkemates ruumides. See on muidugi nende jumalate jumal, väga vana lind. Kui see on tõsi, mis kuningas Ago omal ajal ütles, siis see püha papagoi on vähemalt kolmsada aastat vana. Nende usutseremooniad on äärmiselt toored ja vastikud. Usun, et just selle tõttu on siinne rahvas aegade jooksul nõdrameelseks läinud.

Kuid, nagu ma juba ütlesin, on siinsel rahval mõni hea omadus. Kui uskuda legendi, mida nad räägivad, olid nende esivanemaiks käputäis mehi ja naisi, kes tulid kusagilt kaugelt põhjast Nad olid eksinud Kesk-Aafrika metsades ning ekslesid siia-sinna. Viimaks jõudsid nad siia orgu, mis olnud tol korral puudeta liivalagendik. See võib olla tõsi, sest siin ei saja peaaegu kunagi vihma. Siiski kasvab orus rikas taimestik. Seda imet võib seletada ainult nii, nagu legendiski seisab, et siia sattunud inimesed leidsid hulk allikaid, mille vee nad orgu laiali juhtisid.

Ago rääkis mulle aastate eest, et mitu sugupõlve enne teda olid siia elama jäänud inimesed juhtinud allikate vee oru ühte ossa ning kui maa oli juba niiske ja puude juured sügaval pinnases, juhtisid nad vee teise, ja siis kolmandasse kohta. Nii on see puudeta liivalagendik viljakandvaks ja tiheda metsaga kaetud paradiislikuks oruks muutunud. Kas kõik just nii oli, seda ma kindlasti ei tea. Võib-olla oli mets siin juba enne inimesi. Legendi aga kinnitab see, et vihma siin ei tule, kuid niiskust piisab igasuguste puude ja taimede jaoks.

See rahvas on peale paganausu ja usutseremooniate veel mitmes suhtes imelik. Näiteks kasvatavad nad lõvisid nagu teised rahvad koduloomi. Sa muidugi nägid, kuidas nad neid kasutavad. Kuid see pole veel kõik: nad ka nuumavad ja söövad lõvisid. Mulle näib, et varem sõid nad lõviliha ainult usutalitustel. Ajapikku nad harjusid sellega ning üldine lihapuudus sundis neid viimaks metsloomi kasvatama. Nad ei söögi enam muud liha Linnuliha ei söö nad mingil tingimusel, pigem surevad nälga. Sama on lugu ahvilihaga Need on ka ju enamvähem pühad olevused. Teisi taimtoidulisi loomi kasutavad nad ainult piima ja naha saamiseks ning lõvitoiduks. Linnast lõunas metsas on karjamaad ja niidud, kus peetakse suuri metssea-, põdra-antiloobi-ja kitsekarju."

152

Ja teie olete elanud siin kõik need pikad aastad, ilma et oleksite ühtki endasugust näinud?" imestas neiu. Vanake noogutas nõusoleku märgiks.

„Kuuskümmend aastat ja nad pole sulle midagi halba teinud!"

„Et nad pole mulle midagi halba teinud, seda pole ma öelnud. Nad ei ole mind ära tapnud," vastas eit.

„Mis..., mis..., missugune on teie asend nende hulgas, arvan seda teadvat," ütles neiu kahtlevalt. «Tallaksin seda teilt endalt kuulda. Mul on aimdus, et selliseks, milline on teie asend siin, kujuneb ka minu saatus."

Vana naine noogutas: „Jah, kahtlemata, kui nad oskavad sind eraldada teistest naistest."

„Eraldada? Mida see tähendab?" küsis neiu.

„Kuue aastakümne jooksul pole ma ühtki naist näinud. Nad pole lasknud mind nende juurde. Naised tapaksid mu kohe, kui kätte saaksid, isegi nüüd, kuigi ma olen juba vana. Mehed on siin koletised, nende naised aga otse emakuradid. Hoidku taevas sind nende kätte sattumast!"

„Tähendab, mehed mulle halba ei tee?" uuris neiu.

„Ago XXV tegi minust kuninganna," lausus vanake pikkamisi, justkui oma mälestustest midagi otsides. „Tal oli mitu naist, aga nendest kõik ei olnud inimesed. Muidu polekski Agot kümme aastat pärast minu siiatulekut tapetud. Siis tuli teine kuningas ja jättis minu endale kuningannaks. Ja nii on läinud see iga kuninga vahetumise korral. Ma olen käinud käest kätte. Õige harva elab kuninga naine kõrge vanaduseni. Ühed tapetakse salaja, teised ei kannata nõdrameelsuse tõttu siinset välja ja lõpetavad oma elu ise. Ma olen praegu kõige vanem kuninganna"

Bertha Kircher pööras end äkki ümber ja osutas käega akna ees olevatele trellidele.

„Näed seda tuba siin," ütles vanake, ,ja panid tähele musta eunuhhi ukse taga. Kus iganes siin selliseid ruume näed, siis tea, et igaühes neist on või oli naine, sest ainult üksikud meist võivad vabalt ringi liikuda. Harilikult hoitakse kuninga naisi vangis ja tapetakse noorelt, sest neid peetakse metsikumaks kui mehi. Ja seda nad ka on."

Tekkinud mõneminutise vaikuse katkestas neiu: „Kas põgenemisvõimalusi pole?"

Eit osutas jälle trellidele akende ees ja ütles: „Ja neile lisaks on ukse ees sõjariistus eunuhh. Kui saaksidki temast kuidagi mööda ja pääseksid tänavale, kuidas sa leiaksid tee linnamüürini? Oletame, et oled min-S1 une läbi müürini pääsenud, kes sind väravast välja laseb? Peaks aga seegi ime juhtuma, leiaksid end linna ümbritsevast metsast, mis otse kihab inimesi iga päev murdvatest mustadest lõvidest Väljapääsu siit

ei ole. Ja kui keegi siit pääsekski, siis murrab metsas tema lõvi või jäävad põgenenu luud kõrbesse pleekima.

Kuue aastakümne jooksul oled sa esimene inimene, kes on siia eksinud. Tuhat aastat pole sellest maailmast ja jumalast mahajäetud linnast keegi välja pääsenud. Ei mäleta need inimesed, et keegi peale minu ja nüüd sinu oleks siia sattunud. Nende vana legend küll räägib, et kunagi hallil ajal oli siia tulnud üksik hiigelsõdur. Juttu tana käigust on põlvest põlve edasi antud.

Selle põhjal, mis rahvas siin mulle on rääkinud, pidi see rändaja olema mõni Hispaania sõdur, sest ta olevat kandnud raudrüüd ja vasest kiivrit. See mees oli tulnud läbi metsa ning võidelnud seal vahvasti lõvidega. Teda saadeti kinni võtma hulk mehi, kuid ta tappis nad kõik veel enne, kui nad linna väravasse jõudsid. Selle mehe hiigelmõõk oli halastamatu nagu surm. Mees ei tulnud siiski linna. Ta oli jäänud peenramaale, söönud seal juur- ja aedvilja, joonud jõest vett peale ning siis tuldud teed tagasi läinud. Hiiglane oli metsas jälle lõvidega võidelnud ja kadunud viimaks sügavasse orgu.

Pärast hiiglase lahkumist oli kuningas ärevusse sattunud ning kartnud, et võõras sõjamees toob varsti linna teisi endasuguseid tema rahvast hävitama. Ta oli saatnud salkkonna mehi hiiglast tapma.

Kolm nädalat otsisid mehed, kes olid võtnud vale suuna, enne kui leidsid hiiglase luud pleekimas samas orus, mille kaudu mina ja nüüd ka sina siia sattusime. Kõrb tappis tema. Kas see jutt just tõsi on, seda ma ei tea. Legende on ju nii palju."

„See legend on tõsi," vastas neiu, „sest nägin oma silmaga orus selle hiiglase skeletti, raudrüüd ja sõjariistu."

Järsku avanes uks ja sisse astus alasti neeger, mõlemal käel suur vaagen. Must teenija asetas vaagnad naistele lähemal olnud lauale ja lahkus sõna lausumata. Vaagnailt tõusev toidulõhn täitis kohe toa ja alles nüüd adus neiu, et ta on näljane. Vanakese käsu peale lähenes ta vaagnatele ja vaatas neid. Ta imestas, et vaagnal oli hulk väiksemaid nõusid, mis olid peaaegu kõik kunstipäraselt toiduga täidetud. Väiksemad nõud olid kullast, aga vaagnad põletatud savist. Kõige rohkem pani teda imestama nõude vahel olnud lusikas ja kahvel. Kuigi need erinesid natuke tsiviliseeritud maailmas tarvitatavatest, täitsid oma otstarbe suurepäraselt. Kahvli harud olid rauast või terasest, aga selle vars ja kogu lusikas olid tehtud samast kollasest metallist nagu toidunõudki.

Neiu silmas toitu. Seal oli suurepärane lihapraad, juurvili, värske puuvili, nõutäis piima ja väiksemas nõus veel midagi marmelaaditao-list magustoiduks. Bertha nälg oli nii suur ja toidu lõhn nii ninnahak-kav, et vanakese jõudmist laua juurde oli võimatu ära oodata. Ta jõudiski alustada enne, kui eit tema vastas pingil istet võttis.

154

Vana naine võttis pikaldaselt vaagnalt väiksemad nõud ja asetas need lauale. Ta naeratas heatahtlikult. „Nälg on suur lepitaja" „Mida te sellega mõtlete?" küsis Bertha.

Julgen oletada, et mõne nädala eest, neiuke, poleks te mingi hinna eest kassiliha suhu pistnud," vastas kuninganna.

„ Kassi?"

Jah. Mis vahet on kassil ja lõvil? Mõlemad on kassid," ütles vanake.

„ Tähendab, see siin on lõvi liha?" küsis neiu.

Just nii," kõlas vastus. Ja viis, kuidas nad seda valmistavad, teeb lõvi väga seeditavaks. See on hakanud mulle juba meeldima."

Bertha Kircher naeratas kahtlevalt. „Ma küll ei oskaks vahet teha. See võib olla ka lamba- või vasikaliha."

„Seda küll," vastas eit. „Ka mina ei tee vahet. Kuid nad nuumavad toiduks mõeldud lõvisid eriti hästi. Liha puhastatakse hoolega ja sellest tehtud söök saab nii hea, et seda võib kõige paremaks pidada"

Bertha Kircher sõi suure isuga. Ta lõpetas oma pika paastu piima ja juurviljaga. Vaevalt olid naised lõunasöögi lõpetanud, kui sisse astus kollases jakis sõdur ja ütles midagi vanakesele.

„Kuningas käskis sind valmis panna ja enda ette tuua," seletas kuninganna. „ Esialgu jääd sa minu ruumidesse elama. Kuningas teab, et ma pole selline nagu teised naised. Nendega poleks ta võinud sind kuidagi ühte elama panna. Herog XVI-1 on vahel ka mõistlikke silmapilke. Nähtavasti toodi sind tema juurde just niisugusel ajal. Nagu teisedki valitsejad enne teda, arvab ka tema, et kõik alamad on hullud ja et üksnes tema on kogu riigis ainus mõistusega inimene. Hoolimata sellest olen aastate jooksul tähele pannud, et kuningad ja ka alamad, kellega mul siin on tegemist olnud, on pidanud ja peavad mind vähem hulluks, kui nad ise on. Ma tean, et see kõik kõlab väga naeruväärselt. Kuid sellest, et ma olen kõik need aastad siin veetes suutnud mõistuse alles hoida, ma küll aru ei saa"

„Mis see „valmis panna" tähendab?" küsis Bertha. „Te ju ütlesite, et kuningas käskis mind valmis panna ja enda ette tuua"

„Lapsuke, see tähendab, et sa pead kõigepealt vanni minema ja pärast riietuma nii, nagu mina olen riietatud," seletas kuninganna emalikult.

Ja põgenemisvõimalusi ei ole?" küsis neiu jälle. „Kas pole siis vähemalt võimalust endalt elu võtta?"

Vanake võttis laualt kahvli. „See ehk oleks ainus riistapuu, kuid sa näed isegi, et harud on liiga lühikesed ja nürid."

Bertha värises. Kuninganna pani käe tema õlale. „Võib-olla ta ainult vaatab sind ja saadab kohe tagasi. Ago XXV saatis ka mind esimese korra järel tagasi, kui oli katsunud minuga rääkida ja kui sellest midagi välja ei tulnud. Ta käskis mulle selle rahva keelt õpetada. Läks terve

155

aasta, enne kui ma talle uuesti meelde tulin. Siis kutsus ta mind teist korda enda juurde. Praegugi juhtub tihti, et ma näen kuningat pika aja järel. Kord oli neil kuningas, kes valitses viis aastat, ja ehkki ma olin tema naine, ei näinud ma teda kordagi. Ma olin täiesti unustatud. Siin on ikka lootust. Isegi minul, kel mälestused välisilmast on juba ammu kustunud ja ees seisab surm selle palee seinte vahel, on lootust siit kord välja pääseda, vähemalt juhuslikult oma olukorda kergendada. Asjata on teha seda, mis ei anna tulemusi, või kui annabki, siis halbu."

Vanake juhatas neiu kõrvalruumidesse ning näitas ühes toas olevat väikest basseini, kus sai end pesta. Vastu puiklanata pesi Bertha ennast ja tundis erutusele vaatamata sellest isegi mõnu. Kuninganna tõi mingid rõivad, millega ta pidi oma keha katma Vana naine aitas tal seda teha.

„Nüüd oled sa tõesti kuninganna," lausus eit viimast riidevolti kohendades.

Neiu vaatas oma paljaid rindu ja kogu keha, mis õhukesest võrgu-taolisest niudele kinnitatud riidest läbi kumas. Näis, nagu oleksid need rõivad ainult selleks, et tema noort ja korrapärast keha veelgi alastatumana paista lasta. Bertha Kircher ehmatas: „Ja nad viivad mind niimoodi rõivastatult, poolalasti meeste ette!"

Vanake naeratas kibedalt: „See pole veel midagi. Harjud sellega varsti ära nagu minagi, kuigi ma olin üles kasvanud jumalasõna kuulutaja kodus, kus palja sääre näitamine oli naisele hirmus suur patt. Võrreldes sellega, mida sa siin varsti näed ja mida sinult siin ehk peagi nõutakse, on alasti või poolalasti olek tühine asi."

Neiu oli rüüd valmis pandud, kuid taaskutset ei tulnud. Vahepeal oli õhtu saabunud ning lossis süüdati mingisugused lahtised õlilambid. Bertha käis toas rahutult edasi-tagasi. Tunnid tundusid aastapikkusena ja tema erutus vaid suurenes.

Viimaks ilmus tuppa kaks sõdurit, kes teatasid, et kuningas kutsub neidu kohe alla ja Zanila — see oli vana kuninganna nimi — peab ka kaasa minema. See asjaolu rahustas Berthat, sest teise naise, olgugi et vana ja rammetu, juuresolek tundus talle kaitsena selle vastu, mis teda praegu ähvardas.

Kuninga saadikud juhatasid naised treppidest alla ning viisid väiksesse saali, mille Zenida ütles ooteruumi olevat. Järgmine oli kuninga troonisaal, kus ta võtab vastu võõraid ja ametnikke. Ootesaalis, kus nad parajasti viibisid, istus pinkidel hulk sõdureid ja ohvitsere, kes, käed rinnal, liikumatult omaette põrandale vahtisid. Naiste saabumisel vaatas neist mõni ükskõikselt tulijaid, kuid vajus kohe endisse asendisse.

Vaevalt olid Bertha Kircher ja Zanila mõne minuti ooteruumis viibinud, kui avanes kõrvaltoa uks ja sisse astus ohvitseririietuses noormees. Ta nägi välja samasugune nagu teised, kuid peas oli tal midagi

156

kuldkiivri moodi ja sellele oli kinnitatud üksik papagoisulg. Tema tuleku peale tõusid kõik aupaklikult püsti.

„See on Metak, üks kuninga poegadest," sosistas vanake neiule.

Prints tahtis arvatavasti troonisaali minna, kuid näinud naisi keset ootesaali seismas, jäi ta neid silmitsema. Vähemalt minut aega puurisid ta silmad Berthat. See julge peaaegu häbematu silmitsemine oli neiule rohkem kui piinlik, see oli lausa piinav. Ta punastas, keeras näo kõrvale ja pööras printsile selja. Metakit seevastu haaras värin pealaest jalatallani, ta karjatas kõvasti ja tormas neiu juurde. Enne kui neiu kõrvale põigata jõudis, oli Metak tal ümbert kinni haaranud

Saalis puhkes põrgukisa. Sõdurid, kes olid naised kohale toonud, paljastasid mõõgad, vibutasid neid printsi pea kohal ja karjusid kõigest jõust. Teised kohal olnud ohvitserid ja sõdurid tegid sedasama ning varsti tuletasid saalis viibijad meelde märatsevat hullusalka.

Neiu katsus printsi käte vahelt välja pääseda See ei läinud korda, kuigi mees hoidis teda kinni ainult pahema käega. Parema käega tõmbas Metak välja mõõga ning tõrjus sellega pealetungijad eemale. Ründajad ei julgenud printsile nähtavasti siiski liiga teha.

Korraga tundis üks naisi saatnud sõdureist, kuidas Metaki mõõk tungis ta õlga, purustas luu ja tungis ikka allapoole. Löök oli nii tugev olnud, et raske terav tapariist tungis südameni välja. Ohver vaarus, kukkus põrandale, katsus aga uuesti jalule tõusta, kuid see oli võimatu. Ta ainult karjatas, vajus tagasi ja oli silmapilk hiljem surnud.

Prints tarvitas tekkinud segaduse ära ning taganes ukse poole, kust oli tulnud. Teised püsisid tal kannul, neiu rabeles kaenlas, kuid ta lõi pealetungi tagasi. Segadust suurendas paar ohvitseri, kes olid verd nähes mõistuse päris kaotanud. Nad heitsid mõõgad kõrvale ning kargasid küünte ja hammastega teineteise kallale. Üle selle põrguliku kisa ja kära kajas saali nurgast hullumeelne naer... Üks sõdureist oli sedalaadi hullusehoogu sattunud.

Metakil õnnestus ukseni jõuda ja see lahti lükata. Ta taganes ja tõmbas neiu kaasa. Enne kui nad ukse taha jõudsid, arvas neiu näinud olevat, kuidas paar saalis märatsevat meest põrandale viskusid ja hammastega langenud kaaslase kallale asusid.

Kähmluse ajal oli Zanila tahtnud püsida võimalikult neiu lähedal, sest tema elu oli selle vahejuhtumi tõttu tõsises hädaohus. Zanila katsus printsile ja Berthale kõrvaltuppa järgneda, kuid teda peatas Meta-ki mõõgahoop. See ei jõudnud õnneks vanakese pihta, vaid peatus vastu kivivõlvi.

Zanilal ei jäänud üle muud, kui põgeneda nii kiiresti, kui vanad jalad seda lubasid. Ta jooksis ootesaalist vaja ja trepist alla nii väledasti kui suutis.

Metak oli oma saagiga hullude käest pääsenud. Ta pani mõõga tuppe tagasi, tõstis neiu kätele ning tormas kõrvaluksest koridori. Seal

peatus ta silmapilgu ning, olles kindel, et keegi teda ei takista, jooksis ta Zanila valitud suunale vastassuunas.

XX. Tarzan tuleb!

Õhtul just enne pimeduse saabumist, kui Metak röövis linnas Bertha, saabus Briti Aafrika vägede peakorterisse kolonel Capelli juurde keegi lendur. Ta oli väga väsinud. Lendur raporteeris kolonelile.

„Thompson, mis on?" küsis kolonel. „Kõik on juba tagasi jõudnud. Ükski ei näinud Oldvicki ega tema lennukit. Arvan, et peame otsimise lõpetama, kui teil pole rohkem õnne olnud."

„Mul oli õnne," vastas noor ohvitser hingeldades. „Ma leidsin lennuki."

„Tõesti või!" hüüdis kolonel. „Kus see oli? Kas Oldvickist oli midagi märgata?"

„Lennuk asub kaugel sisemaal kõige kuratlikumas orus, mida olen kunagi näinud. See on kitsas. Nägin lennukit hästi, kuid ei pääsenud selle lähedale. Seda valvab kuraditaoline must lõvi. Maandusin oru serval. Katsusin alla ronida, et lennukit vaadata, kuid lõvi ei lasknud. Ootasin tund aega või kauem, kuid see kurat ei lasknud mind silmist"

„Arvate, et Oldvick langes lõvide saagiks?" küsis kolonel Capell.

„Ei tahaks uskuda," vastas leitnant Thompson. „Arvan nii seepärast, et lennuki juures polnud näha midagi, mis oleks lasknud oletada, et lõvid oleksid seal inimese murdnud ja ära söönud. Kui sai selgeks, et Oldvicki lennuki juurde pääseda on võimatu, tõusin õhku ja uurisin orgu mõlemal pool maandumispaika. Mõni miil lennukist lõunas lõppes org järsku. All laius mägedest piiratud tiheda metsaga kaetud lagendik, õigemini org, mille keskel — palun, sir, mind mitte nõdrameelseks pidada! — asus päris korralik linn, kus olid tänavad, majad, keskel väljak. Mõni ehitis oli väga suur, kuplite ja minarettidega Linn nagu linn ikka"

Vanem ohvitser vaatas nooremat kaastundlikult.

„Olete üle väsinud, Thompson," lausus kolonel isalikult. „Minge magama ja puhake hästi. Olete hulk aega närve pingutavates oludes olnud. Minge ja puhake!"

Noormees raputas ärritatult pead. „Vabandage, härra kolonel, kuid ma räägin tõtt. Ma ei eksinud. Tiirlesin linna kohal hulk aega. Võimalik, et Oldvick leidis selle linna või võtsid linnaelanikud ta kinni.

„Kas linnas oli inimesi?" küsis kolonel.

Jah, nägin neid tänavail."

„Kas ratsavägi võiks sinna linna pääseda?" küsis kolonel Capell.

158

Ei," vastas Thompson. „Ümbrus on seal täis sügavaid orge, millest "hobused ei pääse läbi. Isegi jalaväele oleks see tee põrgulik, sest vähemalt kahe päevateekonna ulatuses ei leidu vett."

Ohvitseride jutt jäi pooleli, sest Rhodesia jalaväerügemendi peastaabi ette maandus suur „VauxhaIl", millest väljus kindral Smut. Kolonel Capell ruttas ülemusele vastu.

„Sõitsin mööda ja mõtlesin, et laskun mõneks minutiks siia, et teiega rääkida," ütles kindral. ..Muuseas, kuidas edeneb leitnant Smith-Oldvicki otsimine? Näen siin Thompsonit ja kui ma ei eksi, oli ta üks neist, kes saadeti ülesannet täitma"

„Jah, ta oli üks neist," vastas kolonel. „Ta tuli otsinguilt tagasi viimasena. Leitnant Thompson teatas, et leidis Oldvicki lennuki." Kolonel rääkis, mida oli leitnandilt kuulnud. Kindral huvitus asjast ja istus laua juurde. Noor lendur kutsuti ka ning kolmekesi märkisid nad kaardile koha, kuhu lennuk oli maandunud, ning oru, kus asus saladuslik linn.

„Maastik on seal tõesti metsik," tähendas kindral Smut. „Kuid meie ei tohi jätta ühtki kivi ümber pööramata, ühtki abinõu kasutamata, et leida noort lendurit. Saadame sinna väikese väeosa, väikese seepärast, et usun väiksest olevat rohkem kasu kui suurest. Umbes üks kompanii, kolonel, või parem on siiski saata kaks ning kaasa saata veoautod toidu ja veega. Määrake salga juhiks hea ohvitser ning käskige viia baas tal nii kaugele läände ja nii lähedale linnale, kui võimalik. Baasi võib ta jätta kompanii mehi, aga teise saata linna poole. Arvan, et baasi võib te rajada linnast päevateekonna kaugusele. Samuti andke salgale kaasa paar lennukit ning korraldage hea side edasiminejate ja baasi jääjate vahel. Kõigepealt tuleb luua hea ühendus ja korraldada luure. Millal võiksid mehed teele asuda?"

„Toit, vesi ja muu varustus laaditakse autodele juba täna õhtul," vastas kolonel Capell, „ning umbes kell üks öösel võivad mehed teele asuda."

„Hästi!" lausus kindral, „kuid ärge unustage asjade käigust mulle ette kanda"

Mõni minut hiljem hõljus tema lennuk juba õhus.

***

Haarates müüri küljes kasvavatest väänkasvudest, teadis Tarzan, et lõvi on tal kannul ning kõik sõltub sellest, kas liaanid on küllalt tugevad. Need olid käsivarrejämedused ja kinnitusid tugevasti müüri külge. Ei olnud midagi kergemat, kui neid mööda üles ronida.

Ta kuulis, kuidas lõvi möirgas ja järele hüppas, kuid kukkus kohe Jagasi alla. Enne kui Tarzan müürile jõudis, võis ta kuulda, kuidas kiskja väänkasve pures ja kõvasti urises.

Müürilt võis Tarzan näha mõni jalg madalamal asuvat katust. Sinna laskumiseks tuli teha vaid väike hüpe. Ta tegi selle ja hakkas edasi

sammuma. Ta ei vaadanud taha ega näinud, et müüris oli nišš, kust ilmus kassisammul mingi olend. Tarzan haarati selja tagant kinni ning tõsteti õhku. Haarajal oli jõudu ja ilmselt tahtis ta ilma loata sissetungija hävitada. Valvur tahtis Tarzanit katuselt alla tänavale visata.

Seda lõbu ei saanud ahvinimene talle lubada. Kukkumine tänava-kividele oleks olnud kui just mitte surmav, siis vähemalt vigastusi tekitav. Niikaua kui ta jalad maad ei puudutanud, ei saanud ta midagi ette võtta. Jäi ainult järele pääseda valvuri haardest. Tarzan viskus järsult ettepoole ning teda hoidnud mees kaotas tasakaalu ja laskis käed lahti.

Kassi väledusega pööras Tarzan end ümber. Aga enne kui ta jõudis vastest rünnata, tõmbas see välja terava mõõga millega lõi ahvini-mest. Tarzan tõmbas end kiiresti alla ja sööstis mehe jaige vahele. Mõõk rapsas õhku ning lööja paiskus mitu sammu tagasi ja kukkus selili. Enne kui kollases jakis sõdur tõusta suutis, haaras Tarzan ühe käega teda kõrist ja hoidis teisega mehe kätt, milles oli mõõk. Seni oli tema vastane, kes oli peaaegu niisama suur ja tugev kui ahv-inimene, vaikinud. Tundes raudset pigistust kaelal, päästis ta lahti karjatuse. Umbes minut aega hoidis Tarzan vastast kõrist kinni ja tundis siis, kuidas hiiglase keha pikkamisi lõdvenes.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala surnud sõduri kehale, tõstis näo taeva poole ning tahtis kuuldavale tuua suurte ahvide kohutava võidu-hüüde. Talle tuli meelde, et nii annab ta end ära. Eesseisev nõudis temalt tegusid, mitte uhkustamist

Ta sammus katuse äärele. Allpool avanes tänav, mida valgustasid majaseintele kinnitatud õlilambid. Nii vilets kui see valgus oligi, nägi ta siiski tänavat ning tumedaid inimkogusid. Neid oli mõni üksik.

Et noort ohvitseri ja neidu otsida, selleks oli Tarzanil vaja linnas vabalt ringi liikuda. Minna aga alla tänavale, liikuda inimeste seas nende tähelepanu äratamata oleks alasti mehele võimatu olnud. Alivini-mesel tekkis mõte ära kasutada surnud sõduri rõivad ja varustus.

Mõne minuti pärast kandis Tarzan võõra sõduri pükse ja kollast jakki ning sandalette. Vööle sidus ta laia rihma tupe ja mõõgaga, vöö vahele pistis oma isalt päritud jahinoa. Oma sõjariistad pidi ta maha jätma, sest neid kaasa võtte oleks olnud niisama meeletu, kui linnatänavaile alasti jalutama minna. Ta kavatses peita oma sõjavarustuse teisele poole müüri väänkasvudesse. Köie tahtis ta siiski kaasa võtta. Selle võis ta jaki alla keha ümber kerida.

Tarzan oli oma kehakatetega rahul. Pärismaalastel oleks nõrgas valguses teda raske võõraks tunnistada. Ahvinimese järgmine mure oli, kuidas katuselt märkamatult alla ronida. Mööda seina turnijat oleks peagi märgatud. Majade katused olid lagedad ja peaaegu ühekõrgused. Tarzan astus neid mööda edasi. Äkki märkas ta mitut inimest ühel katusel müüri lähedal.

160

Ta oli näinud katusel mingisuguseid luuke, mida kasutati nähtavasti ülespääsemiseks. Nähtud inimesed olid tulnud katusele ühest sellisest luugist. Tarzan hiilis käpuli lahtise luugi juurde. Talle tundus kõige kiirem, kuid siiski hädaohtlikuim viis tänavale pääseda just sealtkaudu. Ta otsustas õnne katsuda.

Ahvinimene pistis pea luugiauku, nuusutas ja kuulatas. Et kõrvad ja nina ei andnud märku hädaohust, laskus ta auku. Tema arvates ei olnud põrandani palju maad ning ta tahtis end juba alla kukutada, kui jalg puudutas avause lähedal olnud treppi. Ruum, kuhu ta jõudis, oli madal ja pime. Silmad kohanesid ning Tarzan leidis suurema vaevata järgmisse tuppa viiva ukse. Seal oli juba natuke valgem tänavail kumavaist latemaist. Toast jõudis ta koridori ja sealt tänavale. Tarzanil oli tõepoolest õnne, sest ei ruumides ega ka tänavale viivail treppidel tulnud kedagi vastu.

Tänaval olles ahvinimene teadis, kuhu poole sammud seada Selles aitasid teda kaasasündinud soodumus tajuda suunda ja kaugust ning algelise elu arendavad õppetunnid. Ta tahtis jõuda kõigepealt tänavale, mida mööda olid läinud neiu ja ohvitser. Sealt võib ta nendeni jõuda lõhna järgi.

Tarzan teadis, et õnnestumise tagab julgus, ja seepärast läks ta edasi end varjamata. Ta katsus siiski seina äärde hoida Nii talitasid ka need üksikud, keda ta tänavail nägi. Põiktänava nurgalt nägi ta mitut kollases jakis sõdurit vastu tulemas. Ta peab neist mööduma, kuid nad võivad märgata, et vastutulija pole linna elanik, ja ta vangi võtta. Tarzanil endal polnud kokkupõrke vastu midagi, kuid linnas olid neiu ja Inglise ohvitser, keda ta oli tulnud päästma. Tänavavöitlus oleks vangide päästmise kavatsusele kriipsu peale tõmmanud. Ta ei tohtinud riskida.

Ahvinimene oli tulnud parajasti varjust tänavalaterna alla. Lähenevad sõdurid olid temast ainult mõne sammu kaugusel. Hea nõu oli kallis. See oligi Tarzanil käepärast. Ta kummardus, nagu hakkaks siduma lahtipääsenud sandaletipaela. Sõdurite möödudes oli ta ikka paelaga ametis. Mehed möödusid talle erilist tähelepanu osutamata Tarzan tõusis ja jätkas teed põiktänavas.

See põiktänav oli nii käänuline, et laternavalguski ei ulatunud seal kõikjale. Ta pidi kobama poolpimedas. Korraga nägi ta laternakumas lõvi siluetti. Enne kui Tarzan jõudis oma seisukorda hinnata, astus ühest majast välja naine, kes läks lõvi ees üle tänava. Ahvinimest ei pannud täliele ei naine ega lõvi. Ta jäi seisma. Üle tänava jooksis naisele järele väike laps. Tarzan imestas, et laps küll nägi lõvi, aga läks temast nii lähedalt mööda, et loom pidi talle isegi teed andma.

Ahvinimene astus kiiresti üle tänava samale poolele, kuhu olid läinud naine ja laps. See oli tarvilik. Lõvi ei haistnud teda, sest võõras liikus vastutuult. Ahvinimene oli piisavalt kiskja ja piisavalt inimene, et

161

teada, mis juhtub, kui lõvi võõrast lõhna tunneb. Tal polnud mingit tahtmist alustada võitlust kiskjaga.

Natukese aja pärast jõudis Tarzan kohta, kus põiktänav ristus kesklinna viiva tänavaga. Ta ei jõudnud veel uue tänavaga kohanedagi, kui tundis valge neiu iseäralikku lõhna, mis oli talle ju tuttav. Sekund hiljem oli ta kindel, et siit oli kulgenud ka Smith-Oldvicki tee.

Jäljed olid leitud, nüüd oli tarvis ainult edasi minna. Tarzangi märkas, et kesklinna majad olid kõrgemad ning alumistel korrustel asusid kauplused, tänavad laiemad ja paremini valgustatud. Kauplustest oli suurem osa lahti. .Tarzanile paistis imelik vabalt liikuvate lõvide suur hulk ja elanike iseäralik hullumeelsus, mis nende nägudest ja tegudest välja paistis.

Rahva hulgas jooksis talle vastu alasti mees, kes karjus täiest kõrist. Kõnniteel põrkas ta kokku naisega, kes talle käpuli vastu tuli. Tarzan arvas, et naine oli midagi kaotanud, kuid hiljem selgus, et ta pidas paremaks käia käpuli. Teisel pool tänavat kolmekorruselise maja katuse serval nägi ahvinimene kaht meest elu ja surma peale võitlemas ning koledasti karjumas. Üks mees rabeles teise käte vahelt välja, kuid enne, kui ta suutis tasakaalu saavutada, lükkas vastane ta katuselt alla. Kukkuv mees karjatas südantlõhestavalt. Silmapilk hiljem kuuldus tume mütsatus ja elutu keha jäi tänavatolmu lamama. Katusele jäänud võitja kiljatas metsikult, vaatas alla ja hüppas, pea ees, ohvrile järele. Jälle kuuldus tume mütsatus ja tänaval lamas kaks surnukeha.

Vaevalt oli hullumeelne võitja alla jõudnud, kui teiselt poolt täna-. vat tuli hiigellövi. Tarzan oli uudishimulik. Ta tahtis näha, kas vere lõhn mõjub kiskjale, kas loom ei lähe marru nagu need hullud mehed. Lõvi ainult nuusutas kumbagi surnukeha ja vereloiku maas ning heitis nende vahele lamama. Meeste võitlus katusel, võitja enesetapp ning lõvi käitumine — kõik see oli Tarzanile täielik mõistatus.

Surnuid valvavast lõvist möödudes nägi Tarzan katuselt pikkamisi ja ettevaatlikult tänavale laskuvat mees. Kas jälle polnud tegemist hullumeelsega?

Tarzani uudishimu ärkas taas.

XXI. Alkoovis

Kui Smith-Oldvick sai aru, et ta oli üksi siseõues, kus jalutasid ringi hiigellõvid, tundis ta end abitu ja tegutsemisvõimetuna. Ta oli nii hirmunud, et ei suutnud lõvide poole peadki pöörata. Väravavõre küljes rippudes tundis ta, kuidas põlved nõtkusid. Ta oli nagu uppuja, kes otsis päästevahendit. Hirm kasvas iga minutiga, jõud vähenes. Viimaks

tundis ta end täiesti jõuetuna ning vajus alla, tundes, et kaotab teadvuse.

Kaua Smith-Oldvick värava juures teadvusetult lamas, seda ta ei teadnud. Kui ta midagi mõistma hakkas, tundis ta, et lamab kusagil jahedas puhaste linade vahel ning tuba on heledalt valgustatud ja uhkelt mõbleeritud. Voodi lähedal oli lahti aken, mille ilusate kardinate vahelt jõudis tuppa suveõhtu kerge tuulepuhang, kaasas valmiva puuvilja meelikõditav lõhn. Jah, ta nägi lahtisest aknast koduselt tuttavat vana puuviljaaeda, valmivaid õunu ja ploome, tugevaid puid ja haljendavat rohtu ning päikest, mis puulehtede vahelt talle loojumis-eelseid kiiri saatis. Ta tõstis pead ja vaatas aeda. Kui kodune, kui tuttav pilt! Seal mängis laps ja tema kõrval liivahunnikus püherdas kutsikas. Kõik just nagu kodus... kunagi.

„Mu jumal! Missugust põrgulikku und ma nägin. Need hirmsad lõvid, vangistus," mõtles mees. Ta puudutas käega oma laupa. Käsi oli jahe ja puudutus karastav. Kui jumalik oli olla jälle kodus ja tunda end olevat väljaspool igasugust hädaohtu...

Möödusid pikad minutid ja Smith-Oldvick lamas rahulikult endises kohas. Käsi laubal muutus natukehaaval karedaks, soojaks, niiskeks... Viimaks avas ta silmad ja vaatas üles. Ta nägi hiigellõvi tume-kollast pead ja tugevat jalga. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ei olnud ainult nimepidi džentelmen ja ohvitser, ta oli — julge mees. Ta sai aru, et äsja nähtud armas pilt oli vale ja tegelikult lamas ta seal, kuhu oli väravast lahti lastes kukkunud. Ja mis veel hullem, ta laubal ei olnud mitte armsa inimese käsi, vaid hoopis metsiku lõvi käpp. Lõvi lakkus oma kareda kuuma keelega ta nägu. Suured soolased pisarad tungisid leitnandi silmi ning voolasid põskedele. Elu polnud talle kunagi valmistanud rumalamat nalja, saatus polnud kunagi tema vastu nii karm olnud...

Püsti tõusta näis olevat võimatu. Lõvi oli küll ta näo lakkumise järele jätnud, kuid olukord polnud sugugi paremaks muutunud. Tung elada ja võimalikult kaua sundis noort inglast lamama liikumatult. Ehk läheb lõvi ära. Kuid lõvi ei lahkunud.

Elus on asju, mida peame surmast koledamaks. Üks neist on surmahirm, muidugi siis, kui seda tuleb tunda pikka aega. Noor leitnant oli juba varem suuri vapustusi läbi elanud ja iga silmapilk, mis ta pidi lõvi all lamama, tundus talle igavikuna. Närvid tõmbusid üha pingu-male ja leitnant ei kannatanud seda piina rohkem välja — ta meeled läksid segi.

Ta tõusis vaarudes istukile ning katsus väravast kinni haarata. Lõvi urises, kuid jäi vait ja astus kõrvale. Kui mees juba püsti seisis, läks kiskja tema juurest eemale. Leitnant tundis, et tahtmine elada on temas võitnud. Ta julges uuesti hoovi poole vaadata.

163

Peale kahe või kolme magasid teised lõvid lõunapoolse seina ääres. Neile oli juhtum valge inimesega tähtsusetu. Leitnant tundis, et rahulikult lamavate kiskjate poolt tal vähemalt esialgu midagi karta pole. Teine lugu oli nendega, kes puu all rahutult edasi-tagasi sammusid. Nähtavasti olid nemadki inimestega harjunud, sest paar neist möödus vaenulikkust avaldamata ja inimesele suuremat tähelepanu pööramata.

Inglane ei julgenud siiski värava juurest lahkuda. Ta uuris põgenemisvõimalusi. Ainukene pääsetee paistis olevat puud, mille oksad ulatusid teise korruse akendeni. Eriti sobilik näis olevat üks lahtine aken, mille lähedal kasvas tugev puu. Jõuab ta õnnelikult selle puuni ja jaksab okstele ronida, on ta vähemalt lõvide käest pääsenud. Kuid puu juurde minna oli rohkem kui hädaohtlik Selleks tuli ületada õu, kuid, mis veel hullem, — puu all lamas kaks hiigellõvi.

Pool tundi vaagis ta võimalust seda ainukest teed mööda siseõuest välja pääseda. Viimaks leitnant kirus ja hakkas puu poole sammuma. Mees ei rutanud liiga. Ta oli jõudnud parajasti keset õue, kui üks lõunapoolse seina ääres lamanud lõvi tõusis ja hakkas inimese poole tulema. Smith-Oldvick teadis, et kui ta suudab raim säilitada, on tal suuremad võimalused pääseda. Ta läks edasi, nagu poleks midagi näinudki. Kiskja tuli otse inimese juurde, nuusutas teda, urises ja näitas hambaid.

Smith-Oldvick tõmbas välja püstoli. „Kui ta on otsustanud mind ära süüa, siis on ükskõik, kas ma teda vihastan või mitte. See kurat tapab mu nagunii..." pomises leitnant.

Kuid laskeriist avaldas lõvile mõju. Kiskja küll urises, kuid eemaldus mehest. Leitnant jõudis päris puu lahedale, kuid tema ja puu vahel lamas lõvi.

Oleks lendur olnud terve ja täies jõus, oleks naljaasi hüpata allarippuvatele okstele. Verekaotuse ja peksmise tõttu oli ta jäänud nii nõrgaks, et kahtles, kas üldse on jõudu okstele ronida. Ainus võimalus oli astuda üle lõvi. Smith-Oldvick tõmbas hinge ja astus. „Mis juhtuks, kui loom ärkaks?" küsis ta endalt. Lõvi ei ärganud.

Ohtlik olukord andis talle nii kiirust kui ka jõudu ning peagi oli ta puu alumistel okstel. Lõvid puu all ärkasid okste kahinast, kuid mees oli juba väljaspool hädaohtu. Nähes, et nad on hilinenud, heitsid lõvid uuesti maha ja jätkasid poolelijäänud und.

Smith-Oldvickil oli siis nii palju õnnestunud! Ta hakkas kahtlema, kas lõvid olidki nii suur hädaoht. Need kiskjad olid ju inimestega sedavõrd harjunud, et võisid vaevalt võõrastki rünnata. Kuid siiski — lõvid on lõvid.

Edasi ronides jõudis leitnant teise korruse akendeni. Lahtise aknaga toas ei olnud kedagi. Mööda tugevat oksa võis ta aknalauani minna. Silmapilk hiljem seisis ta juba suures toas, mille ühes seinas paistis

164

raskete vaipade ja eesriiete taha peidetud alkoov. Akna vastas oli uks, nähtavasti ainuke, mille kaudu võis välja pääseda.

Smith-Oldvick mõtles, mida peab ta ette võtma, ning märkas, et õhtu on juba ligi. Ta vaagis, kas katsuda kohe toast välja hiilida või oodata pimedust, mis kergendab põgenemist. Viimaks arvas ta paremaks vaadata, mis on teisel pool ust.

Vaevalt oli lendur astunud mõne sammu, kui avanesid alkoovi ees olevad vaibad ja nende vahelt ilmus nähtavale naine. Ta oli noor ja ilusate kehavormidega. Ainuke riietusese, mida ta kandis, oli ümber niuete seelikuks seotud riidetükk. Keha ülaosa ja käsivarred olid päris paljad, mistõttu võis näha nende suurepäraseid täiuslikke vorme. Kui ilus ka keha polnud, paistis näost täielik nõdrameelsus.

Meest nähes jäi naine seisma. Smith-Oldvick ootas, et naine hakkab appi karjuma. Kui ta seda teeb, on mehe põgenemisvõimalused läbi lõigatud. Leitnandi oletus ei pidanud paika. Naine naeratas ja tuli uudishimu ajel mehe juurde. Oma ilusate sõrmedega katsus ta mehe varrukat ja pidas end üleval nagu laps, kes on leidnud uue huvitava mänguasja. Ta vaatas imestades meest pealaest jalatallani.

Ülevaatuse lõpetanud, ütles naine midagi mehele. Tema hääl oli kõlav ja pehme — täies vastuolus näoga. Smith-Oldvickile tundus, nagu kuuluks naise inetu nägu ühele, aga tema ilus hääl hoopis teisele isikule. Ta ei saanud aru, mida naine ütles, kuid ta veendus, et naine pidi olema haritud. Nähtavasti kuulus see inetu iludus kõrgkihti. Naine ei andnud leitnandile pikka aega oma kõnet kuulata. Nähes, et mees ei saa temast aru, surus ta end tema vastu ja põimis oma ilusad käed ümber kaela. Kui mees ei mõistnud tema sõnu, siis pidi ta igatahes aru saama tulistest suudlustest. Naine suudles leitnanti uuest ja uuesti. Selles embamises ja suudlemises oli troopika elanike pöörast seksuaalsust ja verd keema panevat erootikat.

Mees proovis ootamatust armastusavaldusest vabaneda. Mida ägedamalt ta naist eemale tõrjus, seda tugevamini põimusid käsivarred ümber kaela ja seda ligemale ründaja end surus. Smith-Oldvickile tuli meelde õpetus, mille järgi on kõige parem viis hulludega ümber käia alistuda nende tujudele. Teist võimalust tal parajasti ei olnud. Ta sulges silmad ja andus vastupanuta.

Just sel õnnetul silmapilgul avanes uks ja sisse astus mees. Leitnant kuulis ukse kääksatust, avas silmad ja püüdis uuesti naise käest pääseda. Naine seisis aga seljaga ukse poole, ei kuulnud ega näinud midagi, ei teadnud, kui rumalasse olukorda oli ta oma armuavalduste objekti pannud. Kui naine viimaks aru sai, et toas oli keegi kolmas, vaatas ta tulija vihast ja hullumeelsusest lõkendavasse näkku, kattis silmad kätega ning põgenes kiljatades vaipade taha alkoovi.

Inglane punastas ja jäi nõutult seisma kohta, kuhu naine oli ta jätnud. Mingeid seletusi siin vaja ei olnud. Ta oli tabatud teolt ja tabaja

oli sama ametnik, kelle juurde ta oli toodud. Seda teadis ka see inetu mees ja seda teadmist väljendas ametniku kohutavalt kortsus nägu. Selles peegeldus piiritu viha, armukadedus ja hullumeelsus.

Tulija jäi silmapilguks seisma, karjatas äkki, tõmbas tupest mõõga ja tormas inglasele kallale. Smith-Oldvickile näis, et selle hullumeelse eest tal pääsu pole, et tema ees seisab kole surm, ja ta tõmbas põuest püstoli ning sihtis vastasele otse südamesse. Metslane ei teinud häältki, kui kukkus laskja jalge ette. Suurekaliibriline kuul oli läbinud südame. Toas valitses hauavaikus.

Inglane vahtis põrandal lamavat surnukeha. Ta ootas iga hetk neid, keda pauk võis kohale kutsuda. Varsti nad tulevad, võtavad ta kinni ja siis on kõik otsas. Leitnant kuulatas. Midagi polnud kuulda. Jälle liikusid alkoovi kardinad, mille vahelt naine pea välja pistis. Ta vaatas surnukeha, nägu peegeldas leina.

Naine lähenes pikkamisi surnule. Ta oli kogu aeg pögenemisval-mis. Kahe sammu kaugusel surnukehast ta peatus ning vaatas Smith-Oldvickile otsa ja rääkis midagi, millest mees aru ei saanud. Siis laskus naine surnu juurde põlvili ja puudutas teda.

Leitnant seisis kivistunult paigal ja jälgis naist. Ta nägi, kuidas õrn olend võttis sumu õlgadest kinni ja pööras selle selili. Kui naine oli seni kahelnud, siis pidi ta mehe kortsus nägu silmitsedes uskuma, et elu oli temast põgenenud. See teadmine tuli talle järsku, kuid mitte nii, nagu leitnant oli oodanud. Naine puhkes naerma. Naeris ja tagus oma väikeste kätega surnu rinda ja nägu. Selles oli juba rohkem kui hullu-meelsust, see oli midagi põrgulikku, saatanlikku surnukeha kallal. Inglane ehmus seda nähes ja taandus paar sammu.

Keset rõõmuväljendust mehe surma üle — selleks pidas inglane hullumeelset naeru — naine vakatas äkki, kargas püsti ja jooksis ukse juurde. Ta oleks nagu põgeneda tahtnud. Kuid ei. Ta lükkas uksele riivi ette ning tuli tagasi inglase juurde. Mis ta ütles, sellest leitnant aru ei saanud. See näis naist ärritavat. Ta karjus ja tormas mehele kallale. Vaevalt võib ette kujutada midagi metsikumat, kui ilusa keha ja inetu näoga hullumeelne. Smith-Oldvick taganes ja sihtis naist püstolist. Kahtlemata oli naine hull, aga mitte niivõrd, et ei oleks aru saanud oma seisukorra ohtlikkusest. Oli ju see riist, mida mees käes hoidis, teinud hinnsat häält ja tapnud mehe, kelle majas ta elas. Viha, mida ta mehe vastu üles näitas, lahtus niisama kiiresti, kui oli tõusnudki.

Naise hääl, mis oli ärrituse tõttu olnud kann ja toores, muutus jällegi pehmeks ja meloodiliseks. Ta ütles midagi ja kui mees ikka aru ei saanud, näitas käega, et surnukeha on vaja kuhugi ära toimetada. Mehe küsivat pilku märgates viis naine ta alkoovi varjavate vaipade juurde. Leitnant imestas, et alkoov ei olnudki nii väike, nagu ta oli arvanud. Neiu viipas käega alkoovi nurgas oleva diivani poole. Smith-Oldvick

mõistis, et naine tahab peita surnukeha selle alla Selleks oli koht tõesti sobiv, sest diivanit kattis põrandani ulatuv vaip.

Nad tõstsid surnu põrandalt ja viisid diivani juurde. Laip oli vaja sohva alla panna, kuid ruum oli napp. Suurte pingutuste peale see viimaks õnnestus. Naine näitas selle töö juures otse metsikut agarust ja hoolimatust surnu vastu. Vaevalt oli laip kõrvaldatud, kui naine ruttas tuppa ja kiskus verise vaiba toa teise serva. Verepleki varjas ta pingiga ning näis ise oma teoga rahule jäävat.

Toas polnud näha midagi, mis oleks võinud anda tunnistust hiljutisest tapmisest. Naine vaatas veel kord ringi, pöördus mehe poole ja põimis jälle käed talle ümber kaela. Vastik oli see ebaloomulik embus, kuid veel vastikum oli, et naine kiskus meest sohva juurde, mille alla oli surutud laip. Smith-Oldvick tundis naise vastu viha, kuid ei unustanud ka oma ohtlikku seisundit. Ta pidi tegema kogu vastikusele vaatamata seda, mida naine tahtis. Vastupanuga oleks ta end ära andnud.

Äkki kolgiti ukse pihta. Naine hüppas püsti, võttis mehe varrukast kinni ja juhatas alkoovi teises otsas olevate eesriiete juurde. Ta tõmbas need kõrvale ja nende taga oli väike nišš, kuhu leitnant peitus. Naine ruttas ust avama.

Smith-Oldvick otsustas sisseastunu sammude järgi, et see oli mees. Naine ja mees rääkisid tavalise häälega. Lenduril oli tunne, et mõni hullumeelsusavaldus võib ilmneda iga silmapilk. Ta oli päeva jooksul nii palju üllatusi läbi elanud, et siin suures hullumajas näis kõik võimalik olevat.

Hääle järgi otsustades tulid mees ja naine alkoovi. Smith-Oldvick tahtis näha, mida nad teevad, ning paotas kardinaid. Ja milline pilt avanes talle! Naine istus mehe kõrval, käed ümber tema kaela. Samasugune mittemidagiütlev naeratus näol, sosistas

ta mehele õrnusi ja suudles teda. Mees vastas samasuguste kallistustega. Jälle oli neiu tegevus täis äärmist seksuaalsust ja vastikust.

Mees, kes naisega diivanil istus, oli palju noorem sellest, kelle Smith-Oldvick äsja teise ilma oli saatnud. Naisele näis korraga miski meelde tulevat. Ta vaatas niši poole, kus inglane peidus oli, ning sosistas midagi mehele. Naine liigutas parema käe sõrme, nagu püstoliga lastes tehakse. Nähtavasti rääkis ta inglase püstolist.

Smith-Oldvick nägi eesriide vahelt, kuidas mehe näole ilmus sünge vari, kuidas ta tõmbas tupest pika terava mõõga ning lähenes ettevaatlikult nišile. Naine astus mehe kõrvale ja näitas käega umbes rinna kõrgusel kohta eesriide taga, kus oli inglane. Nende kavatsuses inglane ei kahelnud. Ta vaatas ringi ja otsis kohta, kuhu põgeneda.

Metslane oli jõudnud juba niši juurde. Ta tõstis mõõga rinna kõrgusele ning kogu jõudu kokku võttes torkas läbi eesriide sinna, kus silmapilk tagasi oli olnud leitnant.

***

167

Bertha Kircher sai peagi aru, et vastupanu on asjatu ning ta peab ootama paremat juhust ja selle jaoks jõudu hoidma. Prints Metak ruttas koridori ja koridorist jällegi kuhugi ruumi. Ehkki ta oli kuninga poeg, pidi Metak kättemaksu kartuse tõttu palees peidukohta otsima. Hirmu põhjal, mida noormees tundis, võis oletada, et kinnivõtmise korral on karistus karm.

Neiule näis, et prints oli samadest ruumidest juba mitu korda läbi tormanud. Ta ei teadnud, et Metak oli surmahirmu tõttu segaseks läinud ja jooksis, kuhu juhtus. Selles ei olnud midagi imelikku, sest prints oli hullude järeltulija ja eksles hullude ehitatud hullu kuninga lossis, kus kõik oli õudselt keeruline. Kord oli koridor sirge, kord täis järske käänakuid, kord jõudsid nad laiadele treppidele, mis lõppesid koridoris, edasi minnes aga tuli keerdtrepp. Trepist alla minnes jõudsid nad laia koridori. Prints Metak oli kaotanud suuna ja otsustamisvõime.

Viimaks peatus hull prints suure ukse ees. Ta nagu kahtles selle kaudu siseneda Kõhklus vältas vaid silmapilgu. Ta avas ukse ja tormas ruumi, neiu ikka veel kaenlas. See oli suur heledasti valgustatud saal, mille teises otsas seisis kuninga troon. Troonil istus kuningas ja mõlemal pool kaks hiigellõvi. Kiskjaid nähes tulid Berthale meelde Za-nila sõnad: „Tal on ka palju teisi kuningannasid, kes kõik ei ole sugugi inimesed."

Nähes Metakit ja neiut, tõusis kuningas troonilt ja sammus nende poole. Oli näha, et tema majesteet oli väga vihane ja Metakil tuleb kurja isa käest karistus vastu võtta. Kuningas andis saalis olevatele ohvitseridele käske ja silmapilk hakkas peale vilgas liikumine. Neiule näis, et Metak on toonud ta mesilase pessa. Sellest sai hull prints ka ise aru. Vaevalt oli sagimine peale hakanud, kui ta ümber pööras ja saali teisest uksest välja jooksis.

Just viimasel hetkel, sest põgenikku asus jälitama hulk ohvitsere. Tagaajajaid oli umbes sada. Kõik tormasid kitsa ukse poole ning takistasid üksteisel edasipääsu. See aitaski põgenejaid.

Metak oli jõudnud neiut kandes kuhugi allapoole viivale trepile. Sealt jõudsid nad kitsasse käiku ning paremale pöörates suurde nähtavasti maa-alusesse õlilampidega hästi valgustatud ruumi. Selle keskel oli bassein, milles seisis vesi ainult mõni toll allpool põranda taset. Vaevalt jõudsid nad ruumi, kui ka tagaajajad olid kannul. Silmapilkugi ei võinud kaotada. Jälitajad nägid, kuidas prints hüppas koos neiuga basseini. Hetk hiljem kadusid mõlemad vee alla.

* * *

Põgenemisvõimalust otsides sattus pimedas nišis Smith-Oldvicki käe alla mingi uks. Ta lükkas puust riivi lahti, uks avanes hääletult. Leitnant leidis end mingist kitsast

käigust. Vaevalt oli ta mõne sammu edasi läinud, kui põrkus millegi vastu. See oli redel. Et tagasi minna oli võimatu, jäi inglasel üle ainult mööda redelit üles ronida.

168

Paari meetri kõrgusel lõi Smith-Oldvick pea vastu lage. Löök oli kaunis tugev, kuid see kinnitas, et redel viis katusele ja asi, mille vastu ta pea ära oli löönud, oli alt kinnitatud luuk. Luugi sai kergesti lahti ja paari sekundi pärast oli leitnant katusel. Kedagi polnud näha. Inglane hingas Aafrika tähistaeva all kergendatult. Nii kaugele siis õnnestus põgeneda. Nüüd tuli vaadata, kuidas edasi pääseda.

Maja, mille katusel Smith-Oldvick seisis, ei olnud väga kõrge. Järgmine maja, mis seisis küljega madalama vastu, oli päris suur. Ringi vaadates märkas leitnant tänavalaternaid, mille kuma paistis isegi katusele. Seal oli siis tänav ja sinnapoole ta sammud seadiski.

Katuse äärelt võis ta jälgida hullude linna öist elu. Ta nägi mehi, naisi, lapsi ja lõvisid. Inimeste tegudest paistis hullumeelsust. Inglane järeldas, et siin mõistatuslikus linnas olid ainult lõvid täie aruga. Ta vaatas tähti ja leidis nende järgi, et tänav, mida ta jälgis, oli sama, mida mööda teda ja Bertha Kircherit kesklinna talutati.

Smith-Oldvick arvas, et kui ta kuidagi alla tänavale jõuaks, saaks majade varjus linnavärava poole hiilida. Neiut päästa näis võimatu ja pealegi ta ei teadnud, kus ta võiks olla. Minna teda tundmatus linnas üksi ning ainult püstoli ja mõne padruniga otsima oli enesehävitamine. Katsuda üksi linnast põgeneda oli isegi raske ja hädaohtlik ettevõtmine. Kui linnast pääsed, jõuad metsa, kus isegi päeval murravad lõvid inimesi. Sellest läbi minna oli võimatu. Ta tahtis jõuda hullude linnast võimalikult kiiresti ükskõik kuhu.

Põhja pool olevad majad olid niisama kõrged kui seegi, mille katusel leitnant seisis. Et majad seisid vastu üksteist, pääses ta katuselt katusele. Tänavaile, kus käis ringi palju inimesi ja lõvisid, ei saanud minna. Kui ta leiab koha, kus on pimedam ja liikumist vähem, proovib \a alla minna. Viimaks leidis inglane sellise koha, kuid ta pidi veel kaua ootama liikumise hõrenemist, enne kui katsus alla ronida.

Vaevalt oli ta katuse äärele pikali heitnud, kui pehmed sammud allpool andsid märku kellegi möödumisest. Ta pidi tagasi tõmbuma. Sammud kostsid ikka ja jälle. Näis, et ta peab ootama katusel hilis-ööni.

Viimaks liikumine hõrenes. Kui tänaval polnud hulk aega kedagi näha, otsustas leitnant õnne katsuda. Mööda sammast alla ronida polnud kuigi raske. Varsti seisiski Smith-Oldvick samba varjus kõnniteel ning tahtis hea õnne eest juba jumalat tänada, kui kuulis liginevaid samme ja nägi enda ees seismas kollases jakis hiiglast, mõõk vööl.

XXII. Niši ees

Numal ei läinud korda tabada põgenevat meest. Vihaselt urisedes hüppas ta ikka uuesti ja uuesti väänkasvudega kaetud müürile. Mõnikord

169

õnnestus tal ronida paari meetri kõrgusele, kuid siis kukkus ta alla. Kiskja tundis äkki tuttavat lõhna. Ta nuusutas inimese jälgi ega urisenud enam, vaid niutsus nagu kutsikas, kelle peremees on maha jätnud. See oli sama Numa, kelle Tarzan oli kunagi vamabode maal lõksust päästnud.

Millised mõtted liikusid kiskja peaajus? Kes seda teab. Numa rahunes ning sammus, pea norus, ida poole. Kohas, kus idapoolne linnamüür tegi järsu pöörde lõunasse, ta

peatus silmapilgu ning jätkas majesteetlikult teekonda. Nähtavasti oli loomal tekkinud kavatsusi, mida ta asus teoks tegema.

Linna lõunamüüri taha oli ehitatud kitsedele ja antiloopidele aed, kus neid lõvisöödaks nuumati. Lähedastes metsades elavad lõvid kasutasid toiduks nii inimesi kui ka aias olevaid kitsi ja antiloope. Vahel võtsid metsikud ette pikemaid retki vamabode maale, kus oli igasuguseid loomi. Tavaliselt leppisid nad saagiga, mille tabasid linna ümbruses. Loomatarandisse polnud siiski kerge pääseda, sest seda piiras kõrge tara. Mõnikord see ometi õnnestus ja siis kadus kas kits, antiloop või karjane. Hommikuti aeti loomad kaugematele karjamaadele. Seda võimalust saaki tabada kasutasid lõvid järjekindlalt,

Tarzani päästetud Numa erines metsas hulkuvatest kiskjatest. Linnaelanikud olid selle kutsikana kinni püüdnud ja pidanud koos inimeste toiduks nuumatavate lõvidega. Aasta pärast õnnestus noorel loomal metsa põgeneda. Vangipõlves oli lõvile õpetatud, et inimest ei tohi murda. Seepärast hoiduski Numa inimestest eemale. Neid ründas ta suure nälja või vihaga.

Ta oli taga ajanud inimest, keda tahtis murda. Kuid see oli eksitus. Mees oli hoopis tema heategija olnud ja teda tuli kaitsta. See mees oli linnas, kuhu ka Numa tahtis pääseda. Loom lähenes aedikule, mille väravad olid ööseks suletud. Lõvi katsus iga väravat, millest üks oli suletud hooletumalt. Ta surus selle lahti.

Lõvi tulekust sattusid kitsed paanikasse. Nad jooksid aia teise äärde ja jäid tihedasti üksteise vastu surutuna seisma, nagu on nendel rumalatel loomadel hädaohu korral kombeks. Numa oleks võinud neist ükskõik millise kergesti maha murda, kuid kiskjal olid hoopis teised kavatsused. Lõvi teadis, et aedikut piirab ühest küljest linna müür, milles on väike värav, kust loomi linna viidi. Kas kiskja oli kõike ette kavatsenud, seda ei tea, kuid paremini poleks ta saanudki tegutseda. Kitsede paaniline jooks tõmbas endale karjase tähelepanu. Ta pistis pea värava vahelt välja, et näha, mis on aedikus lahti. Karjane poleks seda teinud, kui oleks teadnud, et samal silmapilgul jõudis värava juurde suure lakaga must lõvi. Vaevalt oli mees pea välja pistnud, kui Numa hiigelkäpp laskus ta kuklale ning silmapilk hiljem oli kitsekarjane tükkideks kistud. Värav jäi lahti ja tee linna oli Numale vaba. Minut hiljem jalutas kõrbekuningas hullude linna viletsasti valgustatud tänaval.

170

Smith-Oldvicki esimene kavatsus oli kohatud sõdur silmapilk maha lasta ja siis kiiresti linna värava poole tõtata. Leitnant teadis, et kui keegi teda näeb, tähendab see samahästi kui uut vangisattumist. Parem kasutada ära seegi põgenemisvõimalus. Leitnant libistas käe taskusse, kus oli laskevalmis püstol. Ta ei jõudnud veel relva välja tõmmata, kui keegi haaras teda käest ning sosistas inglise keeles: „ Leitnant, see olen mina, Ahvide Tarzan!"

Smith-Oldvicki närvipinge oli tõusnud tippu. Tarzani sõnad päästsid ta sellest. Leitnant oli nõrk nagu haige laps. Ta pidi tahtmatult Tarzani varrukast kinni võtma, et mitte maha kukkuda. Kui inglane kõnevõime tagasi sai, küsis ta tasa: „Teie? Teie? Ma pidasin teid juba surnuks!"

„Ei, ma pole veel surnud," vastas Tarzan, „ja nagu näen, ka teie mitte. Aga kuidas on lugu neiuga?"

„Ma pole teda pärast meie linna toomist näinud," vastas leitnant. „Meid viidi algul ühte suurde majja turu ääres. Sealt saadeti ta kuhugi edasi, mind aga lükati hoovi lõvide hulka. Mis temast edasi sai, seda ma ei tea."

„Aga kuidas teie sealt pääsesite?" küsis ahvinimene.

„Lõvid jätsid mind rahule ja mul õnnestus ronida mööda puud teise korruse aknani. Sealt pääsesin mingisse tuppa, kus mul oli väike kokkupõrge kellegi vanapoolse

härraga ja üks naine peitis mind alkoovi. Pärast andis peitja mind ära teisele metsalisele, kes nähtavasti tahtis mind mõõgatorkega teise ilma saata. Mul aga õnnestus põgeneda katusele ning ootasin seal tundide viisi parajat juhust alla tulla ja linnast põgeneda. Tulin tänavale, kuid nähtavasti olin liiga ettevaatamatu. See on kõik, mida tean. Mul pole aimugi, mis neiu Kircheriga on juhtunud."

„Ja kuhu tahtsite minna?" küsis Tarzan.

Smith-Oldvick viivitas vastusega: „Mina üksinda ei saaks siin neiu heaks midagi ette võtta ja seepärast kavatsesin kiiresti linnast välja pääseda. Kohe, kui siit põrgust välja oleksin saanud, oleksin katsunud jõuda Briti vägede juurde ja saada abi neiu päästmiseks."

„Seda ei oleks te suutnud," ütles Tarzan. „Kui jõuaksitegi metsast läbi, ei ületaks te veeta liivakõrbet. Ja kust saaksite toitu?"

„Mida peaksime siis tegema?" küsis inglane.

„Kõigepealt on tarvis neiu üles otsida," vastas ahvinimene ja pomises omaette nagu leitnanti polekski kuulamas olnud. „Ta võib olla Saksa salakuulaja, kuid ta on naine, pealegi valge naine. Ei, ma ei või teda siia jätta!"

„Hea küll, aga kust me ta leiame?" küsis Smith-Oldvick.

„Olen juba tema jälil," vastas Tarzan.

171

„Aga kuidas saan nii rõivastatult teiega kaasa tulla? Mind võidakse kohe ära tunda ja see tähendaks taas vangi sattuda," väitis leitnant vastu.

„Muretseme teile ka rõivad," tegi ahvinimene ettepaneku. „Kuidas?"

„Minge tagasi müüri juurde kohta, kust ma üle ronisin," vastas Tarzan. „ Sealt leiate rõivasteta sõduri surnukeha. Küsige temalt, kust ma need rõivad aidale sain."

Smith-Oldvick vaatas ahvinimesele otsa. „Ahaa! Mõistan teid. Mul tuleb meelde, et siin lähedal on üks mees, kes enam rõivaid ei vaja. Vaja on ainult katusele jõuda ja meil pole suuremat vastupanu oodata. Seal on ainult neiu ja noormees, keda võime kergesti üllatada."

„Kuidas? Mis tähendab: mees, kes enam rõivaid ei vaja?" küsis Tarzan.

„Ta ei vaja neid seepärast, et ma tapsin ta," vastas inglane.

„Ohoo, mõistan!" lausus ahvinimene. „Ehk ongi nii parem, sest katsuda tänaval kellegi seljast rõivaid võtta tekitaks soovimatut kära. See takistaks meil oma kavatsust mööda talitada."

„Kuidas pääseme tagasi katusele?" küsis leitnant.

„Samamoodi, nagu alla tulite," vastas Tarzan. „See maja pole väga kõrge ja nagu ma tähele panin, on igal sambal rant, millest on hea kinni haarata."

Smith-Oldvick vaatas üles: „Tõsi. Maja pole eriti kõrge, kuid kahtlen, kas jõuan tagasi katusele ronida. Olen väga nõrk, sest algul sakutas mind lõvi, pärast peksis mind üks metslane ja ma pole eilsest saadik midagi söönud."

Tarzan mõtles paar sekundit: „Siiski peate kaasa tulema. Siia jätta teid ei saa. Ainuke pääsemisvõimalus teile on minu abi, aga ma ei saa tulla teiega enne, kui olen neiu leidnud."

„Teiega ma just tahangi kaasa tulla," vastas lendur, „sest üksinda ma siit ei pääse ja kaks on ikkagi kaks."

„Lähme!" kutsus Tarzan. Enne kui leitnant veel aru sai, oli ta ahv-inimese õlal. „Pidage mu kaelast tugevasti kinni!" Inglane tegi, nagu kästud. Ahvinimene võttis natuke hoogu ja ronis osavasti sammast mööda ülespoole. Minut hiljem olid nad katusel.

„Ja nüüd näidake mulle, kus lamab see teie sõber, kes enam rõivaid ei vaja," käskis Tarzan.

Smith-Oldvick leidis kergesti luugi, mille kaudu ta oli katusele põgenenud. Ahvinimene heitis augu äärde kõhuli, kuulas ja nuusutas kaua ning ütles lõpuks: „Tulge minu järel!" Mehed läksid redelit mööda alla. Kobades jõudsid nad toaukseni. See oli lahti. Tarzan nägi eesriide vahelt, et toas oli kolm inimest: sõdur, neiu ja neeger. Kaks esimest istusid madala laua ääres ja alustasid parajasti õhtusööki. Neeger teenindas neid. Must oli hiiglakasvu ja tundus Tarzanile pärinevat mõnest

172

talle tuttavast suguharust. Et see tõesti nii oli, selles veendus ta varsti. Ahvinimene oli mustade mandril nii kaua ringi rännanud, et tundis suuremat jagu nende suguharudest. Tarzan oskas isegi seda keelt, mida võis rääkida siinne neegrist teener. Kuid ta ei olnud kindel, kas must hiiglane tema jutust aru saab. Äkki oli neeger juba lapsena röövitud ja ei osanudki enam oma suguharu keelt. Tarzan oli seik-lusteotsija. Kogu tema elu oli täis õnnelikke ja õnnetuid juhtumisi. Ahvinimene jälgis kannatlikult musta mehe askeldusi ja ootas võimc.luct midagi ette võtta.

Viimaks tuli neeger niši kardinate kõrval oleva laua juurde. Nähtavasti tuli ta sinna jäetud toidu järele. Kui must mees kummardus, et laualt toidunõusid võtta, sosistas Tarzan talle: „Kui tahad vamabode maale tagasi saada, siis tee, nagu ma käsin."

Emakeeles kuuldud sõnad ehmatasid neegrit. Et eesriide taga oli nišš, sellest polnud tal aimugi, veel vähem võis ta uskuda, et hääl kostis läbi seina. Neeger vaatas eesriide poole ja värises. Tarzan kartis, et hirm sunnib neegrit neid ära andma. Ta sosistas: „Ära karda, siin on sinu sõber!" See näis neegrit rahustavat.

„Mis? Kas vaene Otobu võib teha midagi head jumalale, kes räägib temaga läbi seina?" sosistas neeger vaevukuuldavalt.

„Võid! Kuula tähelepanelikult!" ütles Tarzan tasa ja pikkamisi. „Me tuleme kahekesi alkoovi. Sa aga tee nii, et need kaks seal laua juures ei pistaks põgenema ega hakkaks appi karjuma."

„Takistan nende põgenemist," vastas must teener. „Mis puutub kar-jumisse, siis ei kuule seda keegi. Nende majaseinad on nii ehitatud, et hääl läbi ei kosta. Kui nad karjuksidki, siis selles poleks midagi erilist, sest siin linnas võib karjeid iga hetk kuulda ja neid ei panda eriti tähelegi. Teen, nagu tahate."

Tarzan nägi eesriide vahelt, kuidas neeger sammus alkoovi teises otsas oleva söögilaua juurde ja asetus noore sõduri selja taina. Neeger andis silmadega märku, et ta on valmis.

Aeg tegutseda oli käes. Tarzan astus alkoovi. Ta ei saanud astuda paari sammugi, kui sõdur teda märkas ja püsti kargas, et sattuda musta hiiglase käte vahele. Neiu istus seljaga tulijate poole ega saanud esialgu asjast aru. Ta nägi ainult, et must ori oli armsamale kallale tunginud, ning ruttas talle appi. Neiu ei jõudnud Otobut segada, sest Tar-zani raske käsi langes ta õlale. Ta pööras end ümber ja ahvinimene nägi tema hullumeelset viha väljendavat nägu. See kestis vaid viivu ja asendus idiootliku naeratusega. Naine vaatas uudishimulikult Tarzanit ja tema kaaslast.

Nähes lendurit, kelle ta oli mõni tund tagasi ära andnud, ei ilmutanud neiu imestust ega viha. Näis, nagu oleks tal olnud ainult kaks viisi tundmusi väljendada — viha või armastusega. Need tundmused vahel dušid temas ülikiiresti..

173

„Hoolitsege tema eest," ütles Tarzan leitnandile neiut silmas pidades. „Mul tuleb kõigepealt sellelt metsaliselt sõjariistad ära võtta." Ta astus sõduri juurde, keda Otobu suure vaevaga kinni hoidis. Kui ahvinimene oli mõõga enda kätte saanud, ütles ta teenrile: „Ütle neile — kui sa üldse nende lollide keelt oskad — et me ei tee midagi halba, kui nad on vait ja ei takista meie lahkumist."

Neeger vaatas Tarzanit pärmi silmi. Ta ei saanud aru, kuidas võis nii võimas jumal, nagu Tarzan näis olevat, nii leplik olla. Otobule oli ahvinimene suur valge bwana, kes kandis siinse linna sõduri vormi, kuid ei olnud kohalik elanik, vaid tundmatu võõras. Sellest hoolimata usaldas must ori valget meest, kes oli lubanud talle kaasabi eest vabaduse.

„Nad tahavad teada, mis te neilt soovite," ütles neeger pärast Tar-zani sõnade tõlkimist.

„Ütle, et kõigepealt tahame süüa ja midagi veel, mille siit alkoovist ise leiame," seletas ahvininiene. „Otobu, võta sõduri oda, mis seal seina ääres seisab, ja teie, leitnant, võtke endale tema mõõk." Siis ütles Tarzan neegrile: „Ma valvan nüüd meest, sina aga mine diivani juurde nurka ja too välja, mis sinna peidetud on."

Otobu oli harjunud käsku täitma. Ta kiskus diivani alt välja laiba. Noor sõdur karjatas ja tahtis surnukeha juurde joosta. Teda takistas Tarzan. Sõdur kargas küünte ja hammastega talle kallale. Pika rüselemise järel suutis ahvinimene teda rahustada ja ta endale allutada. Tarzan käskis neegril surnult rõivad ära võtta ja noorelt sõdurilt küsida, miks ta laipa nähes marru sattus.

„Ma võin seda teile, suur bwana, ise öelda. See vanamees oli ta isa."

„Mis sõdur praegu neiule ütles?" küsis Tarzan.

„ Sõdur küsis, kas neiu teadis, et see surnu siin on. Neiu vastas, et ei teadnud," seletas neeger.

Tarzan tõlkis neegri öeldu ka Smith-Oldvickile. „ Oleks see noorhärra näinud, kuidas tema armuke katsus mõrtsukatöö jälgi kaotada, kuidas ta laiba ära peitis, siis ei oleks ta tarvitsenud nii rumalaid küsimusi esitada. Vaadake, kui osavalt on vereplekk vaibal pingiga varjatud. See neiuke siin polegi nii rumal, kui esialgu arvasin."

Must teener oli surnult rõivad seljast võtnud ning Smith-Oldvick ajas need aega viitmata endale selga.

„Nüüd sööme," ütles Tarzan, „sest tühja kõhuga on võimatu midagi korralikult ette võtta."

Söömise ajal ajas ahvinimene Otobu tõlgioskusi ära kasutades vangidega juttu. Ta sai teada, et palee, kus nad parajasti viibisid, oli olnud vanamehe oma. Vanamees oli mingi kõrgem ametnik, kes kuulus oma perekonnaga kõrgkihti, aga siiski mitte kuninga õukonda.

174

Tarzan päris Bertha Kircheri järele. Noor sõdur vastas, et neiu oli viidud kuninga lossi. Kui ahvinimene küsis, milleks, siis sai ta sõdurilt vastuseks: „Muidugi kuninga jaoks!"

Jutuajamise jooksul pidasid sõdur ja neiu end normaalselt ülal. Nad isegi küsisid, kui kaugelt võõrad on, milline on nende kodumaa. Kuuldes, et siinset linna ja orgu piirab lai veeta liivakõrb, avaldasid nad imestust. Nähtavasti polnud neil aimugi, et väljaspool orgu veel midagi peale mägede olemas on.

Tarzan laskis Otobul sõdurilt pärida, kas ta tunneb kuninga paleed seestpoolt. Selgus, et noormees on kuninga ühe poja, prints Metaki hea sõber ja käib tihti tema juures. Prints käib päris sageli ka tema juures. Ahvinimene tahtis noort sõdurit lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid tal ei tulnud pähe ühtegi selleks kõlbavat head mõtet.

Äkki tümitati kõrvaltoa kinnisele uksele. Silmapilk vaikisid kõik. Noor sõdur hüüdis midagi, aga Otobu haaras teda kõrist.

„Mida ta hüüdis?" küsis Tarzan neegrilt

„Ta käskis ukse maha murda ning ennast ja neiut kahe võõra käest päästa. Peaksid nad siia tulema, siis tapetakse meid kõiki," värises must hiiglane.

„Ütle talle," käskis Tarzan rahulikult, „et kui ta veel häält teeb või proovib vabaneda, ma tapan ta"

Otobu tõlkis ahvinimese sõnad sõdurile, kes jäi tusaselt põrandale vahtima Tarzan läks ise alkoovist tuppa vaatama, kuidas uks sissetungijatele vastu peab. Smith-Oldvick järgnes talle ja mõlemad vangid jäid neegri valvata. Ahvinimene mõistis, et uks ei pea vastu kaua.

„ Tahtsin seda noormeest kuninga lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid arvan, et peame tuldud teed tagasi minema," ütles Tarzan lendurile. „Siia jääda ja sissetungijatega võitlusse astuda tähendab oma kavatsusest loobuda. Hääle järgi otsustades on ründajaid vähemalt tosin. Lähme! Teie minge ees, ma tulen järele."

Kui nad tulid tagasi alkoovi, oli olukord muutunud. Must vangivalvur lamas surnuna põrandal ja vangidest polnud jälgegi järel.

XXIII. Põgenemine Xujast

Kuhu Metak teda viia tahtis ja millised kavatsused mehel olid, sellest polnud Bertha Kircheril aimugi. Alles siis, kui prints ta veel tugevamini enda vastu surus ja, pea ees, basseini hüppas, sai asi selgeks. Hull Metak tahtis teda koos endaga ära uputada. Neiu sulges silmad ja ootas surma.

Kuid tahtmine elada on meis tihti kõigest tugevam. Naine proovis vee all printsi tugevate käte vahelt vabaneda ning hoidis hinge kinni

175

lootuses varsti vee peale pääseda. Mees ei vajunud lihtsalt põhja, vaid ujus tugevate tõmmetega basseini teise serva. Neiu nägi vee all seina ja tundis peagi, kuidas nad pinnale tõusid. Bertha nägi oma imestuseks, et nad ei olnud enam basseinis, vaid mingis poolpimedas veega täidetud koridoris.

Prints Metak ujus mööda koridori edasi. Parema käega tegi ta tugevaid tõmbeid, pahemaga aga hoidis neidu kinni. Koridor, õigemini maa-alune kanal oli kaunis pikk. Kümne minuti pärast jõudsid nad selle lõppu. Metak ütles midagi ja kui neiu temast aru ei saanud, tõstis ta pahema käe nii kõrgele, et sai anda kaaslasele märku sulgeda nina ja silmad. Vaevalt jõudis Bertha sügavalt sisse hingata, kui mees sukeldus teda vee alla kaasa tõmmates.

Minutit poolteist ujusid nad vee all edasi. Vee peale jõudsid nad suures tiigis, kõrgel pea kohal särasid tähed, tiiki ümbritsesid kõrged majad ja minaretid.

Metak ujus kiiresti tiigi põhjakaldale, kus nad veest välja tulid. Pargis jalutas hulk inimesi, kes ei pööranud neile mingit tähelepanu. Metak kiirustas ja neiu, kes ei näinud mingit põgenemisvõimalust, järgnes talle. Ta lootis, et ükskord tekib võimalus ikkagi.

Metak juhtis Bertha ühe suurema maja poole, mis oli sama, kuhu naine koos Inglise ohvitseriga algul oli toodud. Nad astusid saali, kus varem oli istunud järeleandmatu vanamees. Tema asemel oli seal nüüd tosin või rohkem sõdurit. Need olid nähtavasti valvurid, sest kandsid samasuguseid rõivaid ja relvi nagu teisedki sõdurid, keda Bertha Kircher oli päeval näinud. Ainult kollase asemel olid nende jakid valged ning papagoi asemel oli rinna- ja seljaosal lõvi.

Kui prints sisse astus, tõusid valvurid püsti. Metak küsis neilt midagi ja sõdurid osutasid saali teises seinas oleva võlvitud ukseava poole. Sinnapoole seadis sammud ka prints neiut kaasa tõmmates. Aga äkki justkui halba aimates, andis ta sõduritele käsu enda ees minna. Prints vaatas iga mööduvat meest eraldi. Neiule näis, et ta kahtlustas neid milleski. Metak ja Bertha Kircher järgnesid sõduritele. Koridor, kuhu

nad jõudsid, oli kitsas ja lühike. Siis tulid teisele korrusele viivad trepid ja jälle koridor. Mõlemat kätt oli hulk uksi. Koridori valgustasid õlilambid.

Sõdurid peatusid ukse ees ja koputasid selle pihta odadega. Vastuseks kostis ukse tagant ebaselge hääl, millest neiu muidugi aru ei saanud, aga mis sõdureid justkui elektriseeris. Nende näod moondusid ja kui kuninga poeg andis neile käske, hakkasid nad ust mõõkadega lahti murdma. Äeg-ajalt proovisid sõdurid ust. sisse lüüa, kuid see pidas vastu.

Neiu nägi, kuidas uks iga löögi järel natukehaaval järele andis. Seda ta muidugi ei näinud, kuidas kaks meest enne ukse lahtipaiskumist paksude vaipadega varjatud alkoovi põgenes. Ta ei näinud ka seda, et

176

need mehed tõmbusid alkoovist kardinate taha nišši ja sealt salaukse kaudu pimedasse käiku.

Kui uks oli maha murtud, tormasid sõdurid neiu ja printsi kannul tuppa ja sealt alkoovi. Peale toaomaniku ja neegri surnukeha polnud seal kedagi. Printsi ja sõdurite imestusel polnud piiri. Surnukehad ei võinud ju neile läbi ukse midagi hõigata. Metak jooksis lahtise akna juurde ja vaatas välja. Hoovis olid lõvid ja sealtkaudu ei oleks saanud keegi põgeneda. Toast pääses välja sellest uksest, mille nad maha olid murdnud. Metak otsis seinu katvate vaipade ja kardinate tagant sa-laust, kuid nišši ta ei märganud. Hullumeelne viha ja idiootlik imestus kadusid niisama kiiresti kui olid ilmunudki ning prints käskis sõdureil lahkuda. Enne lahkumist asetasid mehed purustatud ukse endisele kohale tagasi nii hästi, kui oskasid. Prints ja neiu jäid kahekesi.

Metak, kes mõni sekund vaatas alkoovis lamavaid surnukehi, pöördus neiu poole, kes seisis paar sammu eemal. Bertha Kircher nägi printsi näos hullumeelsust ja äärmist viha. Metslane lähenes talle, käed ette sirutatud ja sõrmed laiali nagu kiskja küüned. Kohutav hull lähenes pikkamisi saagile, mille ta arvas nüüd täielikult oma võimuses olevat. Neiu taganes värisedes. Ta tundis midagi jalgade all ja nägi põrandal oda. Bertha Kircher kummardus ja haaras selle. Ta sihtis oda metslase suunas ja taganes paar sammu.

Oda neiu käes mõjus printsile imelikult. Ta jäi seisma, tema vihast moonutatud nägu muutis ilmet. Ta oli seni vaikinud, kuid puhkes naerma ja naeris nii, nagu ainult hullumeelne võib naerda. Kuid see polnud veel kõik — Metak tõmbas kohutavalt karjatades tupest mõõga ning lähenes uuesti neiule. Nähtavasti tahtis ta Bertha käes olevat odji puruks raiuda ja siis...

Veheldes lähenes hull prints ikka ja jälle neiule, kuid ainult selleks, et leida iga kord oda rinda sihitud olevat. Kõrvalepõikedki ei andnud tulemusi. Kuid siiski hakkas Bertha väsima ja pidi samm sammu haaval taganema. Viimaks jõudis ta nurka, kus lamas vanamehe surnukeha, mille taga oli diivan. Kaugemale ta ei pääse, seda märkas ka Metak. Hull haaras taburetі ja viskas sellega Berthat. Neiu ei saanud nurgas kõrvale hüpata, aga katsus end odaga kaitsta. See ei õnnestunud, ta kaotas tasakaalu ja kukkus diivanile.

Metak oli silmapilk tal kallal,

* * *

Tarzanil ja Smith-Oldvickil ei olnud aimugi, kuhu kadusid need kaks, kes olid jäänud Otobu valvata. Kuid kadunud nad olid ja võisid igavesti kadunuks jääda. Valged mehed olid linna sõdurite rõivais. Tar-zan tahtis kiiresti tänavale tagasi jõuda. Sealt võivad nad võrdlemisi kergesti kuninga lossile läheneda ning katsuda saada teateid neiu saatuse kohta ja teda otsida.

177

Smith-Oldvick läks algul pimedasse käiku, leidis redeli ja hakkas üles ronima. Tarzan järgnes talle. Luuki avada üritanud leitnant sosistas: ,,Kas panime alla tulles luugi enda järel kinni? Ma ei mäleta, et oleksime seda teinud."

„Ei, luuk jäi meie järel lahti," vastas Tarzan.

„Seda ma arvasin," ütles lendur. „Nüüd on see lukus. Ma ei suuda luuki liigutadagi. Ehk katsuksite teie?" Tarzan astus noormehe asemele.

Kuid Tarzani hiigeljõudki ei suutnud luuki paigalt nihutada. Ta katsus veel kord, kuid eduta. Ainult üks redelipulk murdus ahvinimese jalge all ja ta pidi peaaegu alla kukkuma. Kui ta luuki kolmandat korda avada üritas, kuulis ta katuselt hääli ning tuli alla.

„Seal üleval on inimesed," sosistas Tarzan leitnandile. „Peame nüüd teist pääseteed otsima."

Nad taganesid alkoovi poole. Vaevalt oli Tarzan nišši jõudnud, kui kuulis surmahirmus naise karjatust: „Oh jumal! Ole mulle armuline!"

Polnud aega mõelda, kas minna alkoovi või mitte. Tugev pruun käsi tõmbas kardina kõrvale ja ahvinimene tormas ruumi nagu panter.

Kuuldes selja taga hääli, pööras prints pead. Nähes, et ette teatamata sisenenud mees kandis tema isa ihukaitseväe vormi, käskis ta sõdurit silmapilk lahkuda. Hullu pilk jäi tulijale pidama. Ei, see mees polnud kuninglikust ihukaitseväest, isegi mitte sellest linnast. Metak jättis kohe oma saagi sinnapaika ja tormas Tarzanile kallale. Tal oli ainult üks mõte — tappa rahurikkuja. Oma mõõga oli ta pillanud diivani juurde maha, kuhu see jäigi. Hull kasutas nüüd ründamiseks käsi ja hambaid.

Herogi poeg Metak polnud kehvade killast. Loodus oli talle kinkinud tugeva keha, millesse oli treeningu tulemusena kogunenud uskumatu jõud. Ta oli pealegi hullumeelses vihahoos, mis mitmekordistas jõudu ja ägedust. Tarzan taganes hullu esimese ründe eest ning komistas põrandal lebavale surnukehale ja kukkus selili. Silmapilk kargas Metak talle kõrisse. Ja mitte ainult kätega. Ta tahtis oma kohutavalt teravad hambad ahvinimese kõrri vajutada.

Kiire liigutus päästis Tarzani. Hull jõudis vajutada hambad kõri asemel tarmangani õlga. Olukord oli ohtlik, sest hull ei mõelnudki vabastada oma käsi Tarzani kõrist ja ja kihvu õlast. Tarzan hüüdis igaks juhuks Smith-Oldvickile, kes oli ka juba alkoovi jõudnud, et ta võtaks neiu kaasa ja katsuks põgeneda.

Inglane vaatas küsivalt diivani äärel väriseva neiu otsa. Bertha Kircher sai aru. Ta tõusis püsti ja ütles kindla häälega: „Ei! Ei iialgi! Sureb tema, siis suren ka mina koos temaga. Minge, kui tahate! Te ei saa ju siin midagi teha, aga mina... mina ei või temata siit lahkuda."

178

Tarzanil õnnestus püsti tõusta, aga hull rippus küünte ja hammastega ikka veel tema küljes. Neiu pöördus leitnandi poole: „Teie püstol! Kus on teie püstol? Miks te ei lase teda?"

Noormees haaras püstoli ja lähenes võitlejaile. Võimatu oli lasta, sest nad rabelesid ja tiirlesid nii, et lastes üht, oleks võinud tabada hoopis teist. Bertha oli põrandalt võtnud Metaki mõõga ja passis juhust torgata see vaenlase kehasse. Mehed kukkusid mitu korda pikali. Viimaks õnnestus Tarzanil kinni saada vastase kõrist. Ta sõrmed pigistasid järjest kõvemini ja hull laskis hambad lahti. See oli ka lõpp, sest viivu hiljem tõstis ahvinimene Metaki õhku ja viskas akna poole. Pool-uimane hull maandus aknalauale ja veeres sealt alla. Pehme mütsatus andis ruumis viibijaile teada, et Herogi poeg prints Metak pole enam troonipärijate hulgas.

Kui Tarzan pilgu kaaslaste poole pööras, nägi ta neidu, mõõk käes, endale pärani silmi otsa vaatamas. Ahvinimene polnud veel kunagi näinud Bertha Kircheri näol

sellist ilmet. Ta silmad olid valamata pisarate udus, huuled värisesid justkui suudluse ootel ning ta rind tõusis ja vajus. Neiu näis võitlevat võimsate tunnete vastu.

„Kui tallame siit pääseda, ei tohi me minutitki raisata," ütles Tarzan äkki. „Oleme jälle koos, siin ei võida midagi kergesti. Küsimus on ainult selles, missugune tee on hädaohutum. Näib, et paar, kes enne siin oli, põgenes katusele ja lukustas luugi. See on meie jaoks suletud. Kui läheks allapoole? Te ju tulite sealt."

„Alumisel korrusel on ukse juures toatäis sõdureid," vastas neiu. „Ei usu, et sealtkaudu välja pääseme."

Kuni nad arutasid, mida edasi teha, tuli Otobu teadvusele. Kuigi nad arvasid, et neeger on surnud, tõusis ta pikkamisi istukile, hõõrus silmi nagu unest ärkaja ja vaatas ringi.

„ Tohoh! Sa polegi surnud!" hüüdis ahvinimene. „Oled raskesti haavatud?"

Otobu ajas end ettevaatlikult jalule, kehitas õlgu ning katsus kätega end siit ja sealt.

„ Otobu ei näi üldse haavatud olevat, bwana," vastas ta Tarzanile. „Ainult pea on tal väga valus."

„Hästi. Kas tahad tagasi vamabode maale jõuda?" küsis ahvinimene.

‚Jah, bwana"

„Siis näita meile kätte hädaohutuim tee siit põrgulinnast välja."

„Hädaohuta teed ei ole," vastas must mees. „Linnaväravani jõud-misekski tuleb meil võidelda elu ja surma peale. Ma võin juhatada teid suurema hädaohuta siit majast läbi kõrvaltänavale viiva ukseni. Sealt edasi minnes peame jätma end juhuse hoolde. Aga et olete riietatud nagu linna elanikud, siis suuremat karta pole. Võib-olla õnnestub meil kellegi tähelepanu äratamata väravani jõuda. Kuid teadke, et õhtuti

179

pannakse väravad kinni ja kedagi ei lasta enne hommikut sisse ega välja."

„Väga hea, nüüd näita meile teed," ütles Tarzan.

Otobu juhatas nad purustatud uksest välja, mõne sammu piki koridori edasi ja siis paremale. Nad läksid mitmest toast ja koridorist läbi ning jõudsid viimaks alumisele korrusele. Veel tuli neil minna piki kitsast koridori, laskuda mööda keerdtreppi, enne kui jõudsid lukustatud ukseni. Neeger avas selle ja kõik astusid halvasti valgustatud tänavale.

Kaks valget meest, naine ja must ori ei erinenud rõivastuselt linna-elanikest. Nad liikusid kindlas sihis linna keerulistel tänavatel. Lampide alt läksid nad läbi ainult siis, kui kedagi läheduses polnud. Vastutulijaid oli mõni üksik. Õnn näis neile viimaks naeratavat.

Pool teed müürini oli läbitud, kui nad kuulsid selja taga lõvide hääli ja inimeste hüüdeid.

„Mida see tähendab?" küsis Tarzan neegrilt, kes oli seisma jäänud ja värises.

„ Bwana, nad on meie põgenemise avastanud. Linnapea Meza poeg, kes neiuga karusele põgenes, on jõudnud asja ära rääkida. Nad on kindlasti leidnud ka Meza surnukeha."

«Tahaksin teada, kas nad on leidnud ka selle surnukeha, kelle aknast alla viskasin," ütles Tarzan.

Bertha Kircher, kes Tarzani ja Otobu jutust natuke aru sai, küsis, kas ahvinimene teab, et mees, kelle ta aknast alla viskas, oli kuninga poeg. Ahvinimene naeris suure häälega. „Ei. Kuid nüüd saan aru, et see teeb asja veel keerulisemaks. Kuningapoegi ei tapeta iga päev. Nende surma eest tasutakse iga kord karmilt kätte."

Siis kuuldus trompetite kõrge hääl. Otobu kiirendas sammu. „Rut-tu! Ruttu, bwana! Meie seisukord on nüüd hullem, kui aimasin."

„Mida nüüd tegema hakatakse?" küsis ahvinimene.

«Millegipärast kutsutakse kokku kuninga ihukaitsevägi ja lõvid tuuakse välja. Ma kardan, et meil ei ole enam pääsu," ütles must ori väriseva häälega. „Kuid miks just kuninga ihukaitse ja kuninga lõvid kokku kutsutakse, sellest ei saa ma aru."

Seda Otobu tõepoolest ei teadnud, kuigi Tarzan arvas, et kuninga poja surnukeha on leitud. Veel kord kostis trompetite terav heli. „Hüüdsid veel lõvisid lisaks?" küsis Tarzan.

„Ei, bwana," vastas Otobu. „Seekord kutsusid nad papagoisid."

Nad läksid vaikides veel mõne sammu, kui õhku täitis linnutiiba-de plagin. Papagoid tiirlesid õhus siia-sinna.

«Papagoid on siin, Otobu," ütles Tarzan kibeda tooniga. „Kas need lollid arvavad, et papagoid peavad meid kinni?"

Neeger vaatas üles ja, nähes, et linnud lendasid linna värava poole, ohkas nagu surmamõistetu. „Nüüd oleme tõesti hädas, bwana," üt-

les ta ahvinimesele. „ Linnud avastasid meid ja lendasid väravavahte hoiatama."

„Kuule, Otobu, mis jutt see on? Kas oled nende lindude juures nii kaua elanud, et oled ise ka nõdrameelseks jäänud?" tegi Tarzan etteheite.

„Mina, bwana, ja nõdrameelne? Te ei tunne neid. Need hirmsad linnud on südame ja tundmusteta nagu inimesedki. Nad räägivad sama keelt, mida Xuja linna elanikud, kuid on neist palju hirmsamad. Nad on päris kuradid. Kui neid oleks praegu rohkem koos, nokiksid nad meid surnuks," põhjendas Otobu.

„Kaugel me väravast oleme?" küsis ahvinimene.

„Mitte väga kaugel," kostis must mees. „Selle käänaku tagant värav juba paistab. Kuid papagoid jõuavad meist ette." Justkui neegri sõnade kinnituseks kuulsid põgenejad eestpoolt käsklusi, mis näitas, et vallid olid juba valvel. Ja selja tagant kuulsid nad hirmsat kära ning lõvide hääli, mis kinnitas, et jälitajad lähenesid kiiresti.

Kui käänakuni jäi veel mõni samm, ilmus põgenejate ette majade varjust hiigellõvi tume kogu. Otobu lähenes kaitset otsides Tarzanile: „Vaadake, bwana, suur lõvi metsast!"

Tarzan tõmbas mõõga välja. „Tagasi minna me ei saa," ütles Tarzan otsustavalt. „Olgu ees lõvid, papagoid, mehed või isegi vanapagan — see on meile praegu tähtsusetu." Ahvinimene sammus lõvile vastu. Kiskja jäi seisma. Kui inimesed ja loom olid teineteisest mõne sammu kaugusel, kuuldus näugatus. „See on ju lõvi, kelle ma kord päästsin!" hüüdis Tarzan kaaslastele. „Ära karda, Otobu, see lõvi ei tee meile midagi."

Numa tuli Tarzani juurde, nuusutas teda ja seadis end tema kõrvale. Põgenejad jõudsid koos loomaga tänavakäänakuni. Sealt nägid nad platsi, selle teises servas müüri ja väravat. Vähemalt paarkümmend täisrelvis sõdurit seadis end valmis põgenikke püüdma. Selja tagant kuuldus jälitajate hääli, õhus tiirlesid papagoid.

Tarzan küsis leitnandilt, mitu padrunit tal veel on.

„Seitse püstolis ja umbes tosin taskus," vastas Smith-Oldvick.

„Sõdureid tuleb kohe rünnata," ütles Tarzan. „Sina, Otobu, kaitse siin naist, leitnant järgneb mulle vasakul. Numale pole tarvis käsklusi anda, ta teab, mida tegema peab."

„Kui oleme neile värava juures küllalt lähedal, laske üks maha," käskis Tarzan lendurit. „See hirmutab neid. Pärast laske ainult siis, kui muidu ei saa. Valmis? Edasi!" Mehed asusidki kahekesi rünnakule. Kui nad olid peaaegu väravavahtideni jõudnud, kõlas pauk ja selle järel kohe surmakarjatus. Üks sõdur varises maha Teised sattusid segadusse. Laskeriist oli neile nähtavasti tundmatu asi. „Nüüd! Korraga!" karjus Tarzan ja tormas ühele sõdurile kallale. Lõvi, kes näis olevat valge mehe kavatsusi mõistnud, tormas möirates vahtide sekka.

181

Püstolipauk ja vihase lõvi kallaletung oli sõdureile nii ootamatu, et suurem osa neist pistis plehku. Nende pealik jagas käsklusi, mida aga keegi enam ei kuulanud. Numa tegutses kiiresti. Keda tema kohutavad käpad puudutasid, see jäi laibana lamama. Tarzani mõõk aitas hävitustööle kaasa. Viimased valvurid olid koos oma pealikuga taganenud väravavõlvi ette.

Tarzan tormas pealikule kallale. Mõlemal olid ühesugused mõõgad. Kuid ahvinimene leidis varsti, et mõõk ei olnud talle kohaseim löögi-riist. Ta ei olnud harjunud vehklema, aga vastane oli sel alal lausa meister. Smith-Oldvick ruttas appi, kuid võitlejad vahetasid nii kiiresti asukohta, et ei olnud võimalust lasta. Tarzani käest lendas mõõk. Hullumeelse röögatuse saatel tõstis metslane oma mõõga kõrgele, et anda Tarzanile viimane löök, kuid leitnandi ja alivinimese suureks imestuseks ta kangestus, ülestõstetud mõõk kukkus jõuetute sõrmede vahelt maha. Nad nägid, kuidas mehe silmad läksid peas suureks, pöörlesid ja valge vaht tungis kokkusurutud hammaste vahelt välja. Mees võpatas ja kukkus kummuli otse Tarzani jalge ette.

Tarzan kummardas ja tõstis pealiku mõõga maast üles. „Mees on nähtavasti langetõbine," lausus Smith-Oldvick. „Ma usun, et siin on niisuguseid palju. Nende närvilisusest on vahel kasu ka. Normaalne mees oleks teid tapnud."

Osa valvureid oli jooksnud teisele poole platsi ja hõikas appi. Abi ei olnud enam kaugel. Pealiku haigushoost hoolimata seisis veel kuus tugevat metslast, selg vastu väravat. Nende mõõgad läikisid tänavalampide valgel, nägudest paistis metsik viha ja ühtlasi kartus.

Numa oli jälitanud üle platsi põgenevaid sõdureid ja murdis neid parajasti maha. Tarzan vaatas ringi ja käskis leitnanti: „Nüüd kasutage püstolit, peame neist kohe jagu saama!" Kõlas pauk ja vastaseid oli üks vähem. Smith-Oldvick tõstis relva uuesti, sihtis, kuid püstol oli tülli. Sellest sai aru ka sõdur, kes tõstis mõõga, et paugutaja tappa. Tarzan oli tõstnud omakorda mõõga, et leitnanti ähvardanud löök kõrvale juhtida. Enne kui vaenlane mõõga langetas, tõstis Tarzan ta kõrgele õhku. Teine sõdur ruttas kaaslasele appi ja tahtis ahvinimesele selja tagant hirmsat lööki anda. Tarzan pööras end järsku ümber, teda ähvardanud mõõk tabas hoopis õhku paisatud metslast. Lööja kukkus koos vale ohvriga maha. Tarzan tormas järelejäänud vahtidele kallale. Smith-Oldvicki olukord oli täbar. Surm vaatas talle silma. Korraga lendas temast mööda otse vastu vaenlast must lõvi kui elav kaliurikuul. Sellega oli väravavahtide viimanegi vastupanu murtud.

Võitlus kestis vaevalt paar minutit. Selle aja jooksul oli Otobu läinud koos neiuga värava juurde, selle avanud ja jäänud kaaslasi ootama. Just võitluse lõpul ilmus käänaku tagant pool tosinat lõvi, kes tahtsid põgenejate kallale tormata. Neid märkas ka suur must lõvi, kes tahtis neile vastu minna. Seda polnudki tarvis, sest linna lõvid kartsid met-

182

sade kuningat ja jooksid paaniliselt tagasi sinna, kust olid tulnud. Tarzan ja tema kaaslased kadusid aega viitmata värava taha pimedusse.

„Kas nad jälitavad meid ka väljaspool linna?" küsis Tarzan Otobult.

„ Öösel mitte," vastas must. „Olen olnud nende ori viis aastat, kuid ei tea, et elanikud oleksid öösel väljaspool linna liikunud. Kui nad lähevad päeval linnast liiga kaugele metsa, siis oodatakse alati ära järgmine hommik. Nähtavasti kardavad nad öösiti metsas liikuda mustade lõvide pärast. Ma ei usu, bwana, et nad meid täna öösel taga ajama hakkavad. Kuid nad tulevad kindlasti hommikul ja siis on meil häda käes — tähendab meist neil, keda lõvid pole metsas maha murdnud."

Aiamaid ja põlde ületades laadis Smith-Oldvick uuesti püstoli ja tõmbas ühe padruni isegi rauda. Neiu sammus Tarzani ja leitnandi vahel, Otobu tuli kõige taga. Nii jõudsid nad peaaegu metsa äärde. Äkki tuli Tarzanile midagi meelde. Ta vaatas linna poole ja tegi häält, millega lõvid kutsuvad omasuguseid.

Smith-Oldvick tundis kerget värinat, kuid Otobu kukkus näost päris ära. Neiu aga vaatas uhkustundega meest, kes näis nõrgas öövalguses hiiglasena, ja tundis, kuidas süda rinnus tugevasti peksis. Ta lähenes'Tarzanile ja võttis tal käsivarrest kinni. Neiu mõistis silmapilk oma nõrkust ja taandus. Õnneks ei olnud teised seda tema liigutust märganud — nad ei näinud, kuidas neiu punastas. Ta ei punastanud tunde pärast, mis teda Tarzanile liginema sundis, vaid liginemise enda pärast, mis oleks võinud ahvinimesele temast halva mulje jätta.

Must lõvi vastas linna värava juurest ahvinimese kutsele. Paari minuti pärast jõudis Numa nende juurde. Tarzan võttis lõvi tihedast lakast käega kinni ja nad jätkasid põgenemist. Kaugel linnas karjusid hullud võidu lõvide ja papagoidega.

Põgenejad jõudsid varsti metsa, kus valitses kottpimedus. See oli kohutav ja masendav. Neiu lähenes uuesti Tarzanile ja puudutas uuesti ta kätt. See liigutus ei jäänud Tarzanile märkamata. Ehkki ta ise ei kartnud, tundis ta neiule kaasa Äkiline kaastunne, mida ahvinimene sel silmapilgul tundis, sundis teda neiu käest kinni võtma. Niimoodi, neiu ühel ja must lõvi teisel pool, kobasid nad pimeduses edasi. Nende kannul tammusid Smith-Oldvick ja must Otobu.

Kaks korda lähenesid põgenejatele metsikud sõdurid, kuid Numa tige urin sundis nad taganema. Viimastel päevadel läbielatu, eriti võitlus linnas ja kurnav põgenemine, olid neiu ja leitnandi jõuvarusid kahandanud. Põgenejad pidid öösel mitu korda puhkama Noor leitnant nõrkes niivõrd, et Tarzan oli hommiku eel sunnitud kandma teda üles astangust, mille kaudu metsast liivakõrbes olevasse kitsasse orgu tuldi.

183

XXIV. Päästjad

Koidu ajal jõudsid põgenejad kõrbet läbivasse orgu. Kõik peale Tarzani olid sunnani väsinud, kuid otsustasid edasi minna, kuni leiavad laugema nõlva, kus oleks võimalik orust välja pääseda. Tarzanile ja Otobule oli selge, et ksujalased ei hakka neid liivalagendikul taga ajama. Vahetevahel leidsid nad koha, kust oleks ehk ainult Tarzan üles roninud, mitte aga teised. Jäi üle ainult edasi minna ja paremat tõusu-võimalust otsida.

Nad jätkasid teed keskpäevani. Suurema osa teel oldud ajast pidi Tarzan kandma või toetama üha nõrgemaks jäävat Smith-Oldvicki. Ahvinimene märkas, et ka Bertha Kircher, kes oli seni tal kannul püsinud, hakkas väsima. Peagi võib tema jõud raugeda. Neiu oli viimastel nädalatel nii palju kannatusi üle elanud, et Tarzanil jäi üle ainult imestada tema tahtejõudu. Ta ei kaevanud kordagi, ei palunud kordagi peatust teha.

Imelik naine!

Inglanegi oli neiu üliinimlikke jõupingutusi märganud. Ta istus äkki maha ja ütles Tarzanile: „Pole mõtet edasi minna. Olen sunnani väsinud, siin liival on hea. Las tulevad..."

Märganud ahvinimese küsivat ilmet, lisas ta nagu õigustust otsides: „Näete, preili Kircher on ka juba... või varsti otsas. Olgu kuidas on, mina enam edasi ei saa."

„Ei-ei!" sekkus neiu. „Koos oleme nii palju läbi elanud, ja pääse-mislootus on veel niivõrd ähmane, et tulgu mis tuleb, meie teineteisest ei lahku." Näis, nagu oleks talle miski meelde tulnud: „Siiski, kui teie, meie päästja ja heategija, Ahvide Tarzan, nagu te end nimetate, kes ei ole meile midagi võlgu, kuid kellele meie võlgneme oma elu,

tallate meist lahkuda, siis... siis pole midagi parata. Ja pealegi meie, igatahes mina soovin, et läheksite üksi, sest suutsite küll meid sealt põrgulin-nast välja tuua, aga rohkemat ei või teiegi. Viia meid läbi veeta kõrbest — seda ei võimalda isegi teie hiigeljõud."

Ahvinimene vaatas naeratades neiu tõsistesse silmadesse. „Te pole ju surnud ja leitnant ka mitte. Otobu ja mina elame ka veel. Inimene võib olla ainult elav või surnud. Niikaua kui elame, peame mõtlema, mida edasi teha. Et oleme siin ja puhkame, ei tahenda veel, et siia suremegi. Et ma ei suuda kanda teid siit vamabode maale, mis on lähim ning kus on piisavalt vett ja toitu, see ei peaks meid veel heidutama. Seni oleme leidnud võimalusi elada ja nii läheb arvatavasti ka edaspidi. Peame võtma elu sellisena, nagu ta siin on. Nüüd aga puhkame, sest teie ja leitnant peate koguma jõudu."

„Aga ksujalased?" küsis neiu. „Kas nad meid ei jälita?"

184

„See on võimalik," vastas Tarzan. „See on vägagi võimalik. Kuid see ei puuduta meid seni, kuni nad pole tulnud."

„ Soovin, et mul oleks teie filosoofiline meelekindlus, kuid nähtavasti on seda võimatu omandada," ütles neiu tasa.

„Te pole džunglis sündinud ja kasvanud, teie kasvatajaiks pole olnud metsikud kiskjad ning teie ise ka pole kiskja ega kiskjate hulgas olnud. Kui oleksite sündinud, elanud ja kasvanud džunglis nagu mina, oleksite samuti fatalist nagu mina ja kõik teised džungliolevused."

Kohas, kuhu nad olid jäänud, paistis päike kuumalt, ja nad otsustasid minna ora varjupoolsesse külge. Seal istusid nad maha. Numa käis rahutult edasi-tagasi ja heitis viimaks Tarzani kõrvale pikali. Nähtavasti ei saanud ta rahu, sest tõusis mõne minuti pärast püsti, liikus piki orgu edasi ja kadus peagi käänaku taha.

Orus valitses surmavaikus. Põgenikud olid puhanud umbes tunni, kui Tarzan kargas äkki püsti ja jäi kuulatama. Ta kuulis midagi, millest teistel polnud veel aimugi. Viimaks pöördus ta kaaslaste poole.

„Mis see oli?" küsis neiu.

„Nad tulevad," vastas Tarzan. „Siiski on neil veel hulk teed siiani käia. Väga kaugel nad ka pole, sest sandaalides jalad ja lõvide pehmed käpad ei tee liival kuigi suurt häält."

„Mida peame tegema? Kas katsume edasi minna?" küsis Smith-Oldvick. „Usun, et suudan natuke maad käia, sest tunnen end puhanud olevat. Kuidas on lugu teiega, neiu Kircher?"

„Oi-jah! Lähme!" vastas neiu. „Oleme juba küllalt puhanud."

Tarzan teadis, et kumbki tema kaaslastest ei rääkinud täit tõtt, sest nii väsinud inimesed ei saa tunni ajaga endist jõudu tagasi. Kuid parata polnud midagi. Ta lootis, et juba lähima käänaku taga võib avaneda orust väljapääs.

„Otobu, sina aita leitnanti," käskis Tarzan musta meest. „Mina kannan neiu Kircherit." Neiu protestist välja tegemata tõstis ahvinimene ta kätele ja hakkas kiiresti edasi sammuma. Tema kannul tulid Otobu ja inglane.

Nad ei olnud puhkekohast kuigi kaugele jõudnud, kui kuulsid juba tagaajajate hääli. Eriti kohutavalt kajas oru järskude nõlvade vahel lõvide kräunumine. Kiskjad olid nähtavasti põgenejate värsketel jälgedel ning tõttasid nüüd edasi.

„Küll oleks hea, kui Numa oleks tagasi tulnud," ütles neiu.

„Seda soovin minagi," vastas ahvinimene. „Kuid tematagi peame katsuma teha kõik, mis võimalik. Tahaksin leida koha, kus võiksime end barrikadeerida ja tagaajajaid ootama jääda Võimalik, et meil õnnestub nad peatada. Smith-Oldvick on

hea laskur ja kui tagaajajaid ei ole väga palju, saab neist jagu, muidugi, kui nad tulevad ükshaaval. Lõvid pole nii hädaohtlikud, mõnikord on nad päris rumalad, eriti need, kes meid praegu jälitavad. Need on oma peremeestest, kes neid

185

toidavad, nii sõltuvad, et pärast inimeste surma on nendega kerge toime tulla.

„Usute, et me siiski pääseme?" küsis neiu. „Elame veel," oli mehe lihtne vastus.

„Seal! Seal see on!" hüüdis Tarzan. „Ma tunnen seda kohta." Ahvinimene viipas käega kaljumüraka poole. See oli kunagi kaldalt oru põhja varisenud. Kivi oli päris lai ja umbes kaksteist jalga kõrge. See sulges peaaegu kogu oru põhja. Mõlemale poole oli jäänud siiski kitsas käik, kust inimene võis vaevu läbi pääseda.

Põgenejad asusid kivi taha, et üritada vastupanu. Vaevalt olid nad kohad sisse võtnud, kui Tarzan kuulis ülalt oru servalt tasast kahinat. Ta märkas ahvi väikest inetut nägu. Silmapilk hiljem kadus loom lõunasse. Otobu nägi ka seda ahvi.

„Ta ütleb papagoidele ja need omakorda hulludele meestele," teadis neeger oletada.

„See on tähtsusetu," vastas Tarzan, „sest lõvid on juba meie jälgedel. Meil on võimatu end peita."

Tarzan pani Smith-Oldvicki ühe läbipääsu juurde valvama ja käskis Otobul seista viskevalmis odaga inglase taga. Teise läbipääsu juurde asus ahvinimene ise. Neiu tahtis Tarzanile abiks olla, kuid mees sundis teda kivi varju, et olla odade eest kaitstud.

Möödus kümme minutit — see aeg tundus neiule igavikuna. Tuli nagu kergendus, kui ta kuulis viimaks otse teisel pool kivi lõvide möirgamist. Lõvid ei astunud kohe edasi, vaid jäid peremehi ootama. Minuti-paari pärast oli kuulda hullude karjatusi. Neiu nägi oma peidukohast, kuidas hiigellõvi tormas ahvinimesele kallale. Ta nägi, kuidas Tarzani käes olev mõõk tõusis ja just siis, kui lõvi tõusis püsti, et mehe peale karata, langes terariist alla ja poolitas looma pea. Siis kuulis neiu lähenevaid pehmeid samme ja Smith-Oldvicki püstoli pauku ning sellele järgnenud millegi kukkumist.

Esimesed löögid näisid ründajaid kohutavat, kuid mitte kaua. Järgmisena tungis Tarzanile kallale mees ja Smith-Oldvicki poole tuli lõvi. Tarzan oli hoiatanud inglast mitte raisata padruneid lõvide peale, selleks olid Otobu ja oda. Neeger katsuski looma surmata, aga enne kui ta valmis jõudis, oli lõvi mõlemat küüntega päris tugevasti vigastanud. Viimase hoobi andis lõvile Smith-Oldvick, kes torkas neiu toodud mõõga looma südamesse. Mehel, kes Tarzanit ründas, polnud niigi palju õnne kui teise läbikäigu juures olnud lõvil — ühe löögiga oli tal kael murtud.

Jälle tekkis vaikus. Vaenlased taganesid ja korrastasid oma ridu. Neil paistis olevat kavatsus rünnata korraga.

„Kas see on meie lõpp?" küsis neiu.

„Ei!" hüüdis Tarzan. „Elame veel!"

186

Need sõnad lausutud, olidki metslased juba neil kallal. Seekord heitsid mehed odasid üle lõvide. Üks oda puudutas neiut löökide eest kaitsvat Tarzanit nii tugevasti, et ta kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Parem polnud lugu ka teise läbikäigu juures. Smith-Oldvick laskis kaks meest maha, kuid sai odaga reiehaava. Nõrkenud leitnant kukkus maha ja kaotas teadvuse. Neiu vaatas Tarzani poole ja nägi, kuidas hiigelksu-jalane tormas läbi käigu otse ahvinimese poole. Hullumeelse karjatusega tõstis ta mõõga, et Tarzani elu lõpetada. Leitnandi püstol oli kukkunud otse neiu jalge ette. Bertha Kircher haaras maast laskeriista ja sihtis vaenlasele otse näkku.

Vaevalt oli pauk kõlanud, kui nii põgenejad kui ka jälitajad kuulsid orust lausa püssiraginat. Magusalt kui ingli hääl kõlasid paukude vahel Inglise allohvitseri

karedad käsklused. Isegi lõvide möirgamine ja hullude surmakarjatused ei seganud rõõmu, mida tundsid Tarzan ja neiu.

Tarzan lükkas surnud ksujalase kõrvale ja tõusis püsti. Ta tõmbas vaenlase oda õlast välja. Lahing oli olnud lühike ja lõppenud sellega, et osa lõvisid ja kõik ksujalased olid surma saanud, aga osa loomi oli põgenema pääsenud. Kui Tarzan ja Bertha tulid kivi tagant välja, nägi neiu, et üks Briti sõduritest sihtis ahvinimest. Tarzan märkas seda ka ise ja sai aru, et inglane pidas teda metslaseks. „Pidage! Meie oleme sõbrad!" hüüdis neiu sõdurile.

„Siis tõstke käed üles," vastas sõdur sihtimist lõpetamata, „sest ma ei usalda ühtki kollases jakis kaabakat."

Kohale jõudis ka ohvitser, kes juhtis väikest eelsalka. Kuulnud selgitusi, pidi ta uskuma vähemalt seda, et neiu ja Tarzan ei ole metslased. Kümne minuti pärast tuli suurem salk Briti sõdureid koos ohvitseriga. Smith-Oldvicki haav seoti kinni, samuti Tarzani oma. Pool tundi hiljem sammusid põgenejad koos päästjatega Briti laagri poole.

Õhtul otsustati, et Bertha Kircher ja Smith-Oldvick viiakse järgmisel hommikul lennukiga rannikule ja neid otsinud salk alustab tagasiteed. Tarzan selgitas Briti ohvitserile, et tema ja Otobu kodumaa asub lääne suunas ja nad lähevad koos vamabode maale, kust neeger pärines.

„Ah, teie ei tulegi siis koos meiega?" küsis neiu ahvinimeselt.

„Ei," vastas Tarzan. „Minu kodu on Aafrika läänekaldal. Ma kavatsen jätkata teed sinnapoole."

Neiu vaatas paluvalt Tammile otsa. „ Lähete jälle üksi sinna hirmsasse džunglisse. Kas me veel kunagi kohtume?"

Tarzan vaatas vaikides neiut ja lausus: „Ei!" Ahvinimene pööras järsult ümber ja kaugenes neist

Järgmisel hommikul saabus lennukiga kohale kolonel Capell. Lennuki maandumise ajal juhtus Tarzan kaugemal seisma. Ta nägi saabunud ohvitseri, kes teretas salga ülemat ja pöördus kohe Bertha Kircheri

poole, kes seisis mõni samm eemal kapteni selja taga. Tarzan imestas viisakat tooni, millega kolonel Saksa salakuulajat teretas. „Kuidas ilus spioon end praegu tunneb?" mõtles ahvinimene endamisi. Neiu pidi ju teadma, et vähemalt spioneerimises võidakse teda süüdistada. Mis kolonel neiule ütles, seda Tarzan ei kuulnud.

Habemesse vandudes pööras Tarzan end ümber ja läks eemale. Et Briti kolonel Saksa salakuulajaga nii sõbralikult ümber käis, see vihastas ahvinimest. Oli ju tema kodumaa Saksamaa vastu sõjas ning Tar-zanil olid ka isiklikud arved hunnidega õiendada. Kõik see sundis teda spiooni paljastama, miski aga takistas seda. Ta vihastas aga mitte ilusa salakuulaja, vaid enese peale, sest ei suutnud oma kohust täita.

Tarzan ei näinud neiut enam, sest kohe pärast jutuajamist koloneliga pandi Bertha Kircher lennukisse ja saadeti minema. Kui Smith-Oldvick oli lahkumas, läks Tarzan lennuki juurde temaga jumalaga jätma. Veel kord tänas noor lendur oma päästjat ja palus teda naasta tsivilisatsiooni rüppe. Kuid asjata, ahvinimene ei loobunud kavatsusest rännata läänekaldale, kus metsadest piiratud vaikse merelahe ääres seisis tema isa onn. Lennuk tõusis õhku ja võttis suuna itta.

Sõdureil olid juba kotid seljas ja püssid õlal. Kolonel Capell tundis huvi kõrbe ja ranniku vahele jääva maa-ala vastu ning otsustas minna koos väeosaga. Kui kõik oli teeleasumiseks valmis, tuli ta Tarzani juurde: „Lord Greystoke, soovin, et tuleksite koos meiega. Ja kui minu palve teile midagi ei tähenda, siis teatan, et sama paluvad ka

Oldvick ja noor leedi, kes siit äsja lahkusid. Nad palusid mul selle palve teile edasi anda."

„Ei! Võimatu," vastas Tarzan. „Ma lähen oma teed. Saan aru, et neiu Kircher ja leitnant Smith-Oldvick avaldasid sellist soovi vaid tänu tundest."

„Neiu Kircher?" hüüdis kolonel ning naeris: „Teie tunnete siis Bertha Kircherit kui Saksa salakuulajat?"

Tarzan vaatas tõsiselt ohvitserile otsa. Kuidas on võimalik, et kõrge Briti ohvitser vaenlase spioonist sellise avameelsusega kõneleb? Ja kuidas võib ta lasta põgenema nii tähtsa salakuulaja? Jah, ma tunnen Bertha Kircherit kui Saksa spiooni," vastas ahvinimene tusaselt.

„Ja muud teie temast ei teagi?" küsis kolonel.

„Mitte midagi," vastas Tarzan.

„Ta on auväärt leedi Patricia Candy, Briti Ida-Aafrika vägede tea-detekogumise osakonna üks tähtsamaid töötajaid. Teenisin koos tema isaga Indias ja tunnen leedi Patriciat juba lapsest saadik."

„Ja siin on pakike pabereid, mille ta võttis Saksa ohvitserilt," jutustas kolonel hämmastunud Tarzanile edasi. „Ta kandis neid siin džunglis kogu aeg kaasas, mis tõendab tema suurepärast kohusetunnet. Vaadake! Mul pole olnud veel aega neid vaadata, kuid nagu näen, on siin

188

kellegi hauptmann Schneideri taskuraamat, salaraportid, mõni aruanne ja sõjakaart."

„Hauptmann Fritz Schneideri taskuraamat?" hüüdis Tarzan. „Kas ma võiksin seda vaadata? See mees tappis leedi Greystoke'i."

Ohvitser ulatas sõna lausumata paberid ahvinimesele. Too lehitses kiiresti päevaraamatut. Nähtavasti otsis ta sealt päeva, mil sakslased hirmsa mõrtsukatöö korda saatsid. Tarzan leidiski raamatust midagi selle kohta. Ta huulilt tuli vandesõnu. Näis, nagu ei tahaks ta loetut uskuda. Kolonel vaatas mehele küsivalt näkku.

„Mu jumal!" hüüdis viimaks Tarzan. „Kas see võib tõsi olla? Kuulake!" Ta luges päevaraamatust järgmist: „Tegin väikese nalja sellele inglise seale. Kui ta kord koju tagasi jõuab, leiab ta voodist naise laiba põletatud jäänused. Tähendab, et ta usub, et surnukeha on tõesti tema naise oma. Lasksin von Gossil voodisse tuua musta naise laiba, panime selle sõrme leedi Greysoke'i sõrmuse ja põletasime surnukeha nii palju, et ei oleks aru saada, on see olnud valge või must inimene. Leedi Greystoke on ülemjuhatusele palju väärtuslikum elavana kui surnult."

„Ta elab!" hüüdis Tarzan rõõmsalt.

„Jumal tänatud!" lausus Capell ja küsis kohe: „Ja nüüd?"

„Muidugi tulen nüüd teiega idakaldale," vastas Tarzan. „Kuidas ma olen eksinud leedi Candy suhtes! Kuid kust ma teadsin, kes ta on? Ma ütlesin isegi Smith-Oldvickile, kes teda tuliselt armastab, et ta on Saksa spioon. Nüüd pean ruttama tagasi idakaldale ja mitte ainult oma naist otsima, vaid ka heaks tegema eksitust neiu Candy suhtes."

„Viimase asja pärast ei maksa mures olla," ütles kolonel Capell, „sest neiu Candy on nähtavasti suutnud Smith-Oldvicki veenda, et ta ei ole Saksa salakuulaja. Nagu leitnant mulle hommikul rääkis, on neiu lubanud temaga abielluda kohe, kui nad tsiviliseeritud maailma jõuavad."

SISUKORD

Mõrtsukatöö ja röövimine 3
Lõvikoopas 11

Saksa rindel . \ .21
Kui lõvi toideti 28
Kuldmedaljon 38
VI. Kättemaks ja halastus 48
Kui veri kõneleb 55
Tarzan ja suured ahvid 63

Taevast tulnud 74
Metslaste meelevalla all 83
Lennuk leitakse . 92

Must lendur 99
Kättemaks Usangale 104

Must lõvi 109
Salapärased jäljed 116

Öine rünnak 125
Linn müüri taga 131
XVIÜ. Hullude seas 137
Kuninganna jutustab 146
Tarzan tuleb! 157
Alkoovis 161

Niši ees 168
Põgenemine Xujast 174
XXIV. Päästjad 183
Suudliis huultele
Edgar Burroughs

Tarzaniaana ei ole Edgar Rice Bwroughsi aimis kirjanduslik leiutis. Kui ta kujutas 23 Tarzani-lugu Ameerikast kordagi Aafrikasse põikamata ja me ei oskagi arvata, et džunglielust saab nii jutustada seda läbi elamata või isegi nägemata.

Kui kirjanik tuli sellega toime, siis võib kindlasti pettumuseta lugeda tema Ameerika-ainelist „Poksija Billyt" ja selle järge „Suudliis huultele".

E. R. Burroughs jutustab kaasahaaravalt Chicago tänavapoisi Billy Bire-n(kasvamisest allilmas msikakangelaseks ning armastuse ümberkujundavast jõust. Andku alljärgnevad katked aimu, hädas tumemustad tegelased saavad helehallideks ja valgeteks kangelasteks.

Käesoleva Tarzani-j unistuse järel ilmub „ Järva Teataja" Raamatukogu järgmise köitena E. R. Burrouglisi „ Poksija Billy", mis jõuab peagi müügile.

LUGEMISPROOV

Niisiis kord, kui Billy Biren naasis üksinda koidikul õllepoepidaja vana Schneideri kassa tühjendamiselt, olles viriseva vanamehe jääkeldrisse luku taha pannud, oli ta äärmiselt nördinud, nähes, kuidas kolm võõrast pätti 12. tänavalt olid kallale tunginud

politseinik Stanley Laskeyle. Pätid peksid teda tema enda kumminuiaga, virutades talle ühtaegu raskete saabastega kõhtu.

Laskey polnud kaugeltki Billy Bireni sõber, aga ta oli sündinud ja üles kasvanud tema linnajaos, teenis Lake Streetil 28. politseijaoskonnas ja moodustas seega Kelly jõugu lahutamatu omandi. Politseiniku peksmine tundus Billyle loomulik ja isegi väärt tegu, kuid üksnes sel tingimusel, kui seda sooritasid inimesed, kellel oli selleks õigus, seega tema oma piirkonna inimesed. Ta ei võinud ükskõikselt pealt vaadata, kuidas võõras bande söandas pereme-hetseda tema linnajaos. See oli lihtsalt väljakannatamatu.

Billy oli kõige lähemal mehele, kes politseiniku pea kohal tema kumminuiaga vehkis. Ta tõstis kivi ja virutas sellega kähku pahaaimamatule pätile kuklasse. Löök läks täkkesse: Billy ette jäi ainult kaks vaenlast.

Sellest sündmusest, mis Billy elus murranguliseks sai, oli möödunud aastat. Tema elu oli selle aja jooksul kulgenud endist rada.

Ta kogus jõukohast andamit muretutelt päevavarastelt ja hilistelt te« telt. Ta osales poole tosina õllepoe riisumises ja sooritas öösel julge k tungi kahele seltskonna kõrgkihti kuuluvale isikule.

Päeval tiirutas ta ikka veel Larry Hillmoore'i poksikooli ümber ja siin mitmesuguseid ülesandeid. Mitu korda soovitas Hillmoore tal joomine maha jätta ja aru pähe võtta, sest nägi noorel hiiglasel eeldusi saada ehtsaks profipoksijaks. Kuid Billy ei suutnud loobuda endisest elust ja esines vai va tähtsusetutel matsidel kolmandajärguliste poksijatega.

Kümme päeva pärast laevalaele toomist koperdas Billy juba „Poolkt kii ja tegi mõnesugust kergemat tööd. Teistelt madrustelt kuulis Billy polnud ainuke meeskonnaliige, kes vastutahtsi laevale oli meelitatud.

Ainult kuus kõrilõikajat, kes ilmselt kriminaalkurjategijate hulka kui olid end vabatahtlikult laevale munsterdanud, kas siis sellepärast, et na ralikul laeval kohta ei suutnud leida, või soovisid võimalikult kähku L riikidest jalga lasta. Kõik ülejäänud nagu Billygi olid pettuse ja vägiy kinni nabitud.

Vaevalt, et saatus oleks kunagi valinud sellest jõhkramat ja kurites mat meeskonda. Billy tundis end nende seas imehästi. Om esialgses^ ka sest tüürimehele ja kipperile kohutavalt kätte- maksta loobus ta oma uute kaaslaste mõistlike nõuannete mõjul.

Noormehe tervest organismist olid ammugi kadunud kõik alkohol ja tema nägu oli sunnitud karskuse mõjul hoopis teiseks muutunud.

Kunagi punane, tursunud ja täis siniseid muhke, oli see nüüd pu päevitunud. Tuhmid paistetanud silmad, mis varem olid talle andnud 1 liku ilme, lõid nüüd särama. Tema näojooned olid alati olnud korrapära kaunid, nüüd aga õilistusid need mereõhu, tervisliku eluviisi ja ohtliku vuse mõjul. Ilmunuks ta nüüd põiktänavas toidukaupade lao taha Kell gu ette, tundnuksid nad temas vaevalt ära oma vana semu.

Billy vaatas, kuidas Barbara pesi tema hirmuäratavat haava mudast rest ning adus, kui palju mehisust läks selleks tarvis, et temasugune teeks seesugust ebameeldivat tööd.

Mitte kunagi varem poleks selline mõte talle pähe tulnud. Ja mitte gi varem poleks ta mõelnud meelekibedusele, mida tema öeldud sõnad lapsele tekitasid... Kui ta oleks seda meelekibedust märganudki, siis ole talle üksnes rõõmu valmistanud.

Ent praegu valitses tema üle mingisugune ebatavaline tunne. Ta olek nud oma süüd kuidagi heastada. Mis kummaline muudatus oli toimunu ly jõugust pärit huligaani südames?

..Kuule!" ütles ta äkitselt.

Barbara Harding heitis talle küsiva pilgu. Tema silmis oli jälle see külm ja uhke kõrkus, millega ta oli seiranud Billyt „Poolkuu" tekil ja mille eest ta tütarlast nõnda vihkas. Seda pilku nähes jäi Billyl hing rindu kinni ja sõnad, mida ta valmistus ütlema, tardusid suhu.

Tütarlaps vaatas Bireni poole. Billy lamas endiselt liikumatult, katnud näo käega, ja ilmselt magas. Aga võib-olla oli ta surnud? Viimane mõte pani neiu kahvatama.

Ta läks vaikselt Billy juurde, kummardus ta kohale ja pani käe mehe õlale.

„Mister Biren," sositas ta.

Billy pööras neiu poole näo, mis oli väsinud ja hajameelne.

Temas oli ärganud esimene tunne — tunne, mida ta kogu oma raske üksildase elu jooksul polnud kordagi tajunud — sõpruse tunne.

Nende viimaste väheste päevade jooksul oli ta eneselegi teadmata kehtestanud teatud au ja rüütellikkuse reeglid. Billy Biren püüdis alateadlikult end muuta inimese eeskujul, keda ta algul oli vihanud, kuid lõppude lõpuks armastama õppinud.

Vastust ootamata haaras ta neiu sülle ja hakkas laskuma.

Mõtted, mis päev läbi olid Billyt erutanud, ajasid ta vere keema. Nüüd aga, tundes noore naise sooja keha lähedust, jäi tal hing rinnus kinni ja veri lõi soontes mässama. Ta suutis vaevu vastu panna kirglikule soovile tütarlast enda vastu suruda ja katta suudlustega ta nägu.

Ja siis tuli talle pähe hirmuäratav mõte: mille põrgu pärast ta õieti häbenema peaks?

Sel ajal olid nad just jõe keskel. Bireni käed surusid tütarlast üha kõvemini enda vastu.

Järsu liigutusega püüdis Billy neiu nägu enda poole tõmmata, kuid neiu surus mõlemad käed vastu ta õlga ja heitis pea tagasi.

Barbara pärani aetud silmad vaatasid otse Bireni hallidesse silmadesse. Kumbki luges teise pilgust väga suurt ja olulist.

Barbarale näis, et Bireni pilgust paistis tõeline armastus ja see andis talle mõningast lootust. Või ta eksis? Billy aga vaatas veetlevat naist, keda ta ilma enese teadmata armastas, ning nägi vaikivat ja liigutavat palvet endale halastada.

„Pole vaja," sosistas tütarlaps külmenevate huultega. „Palun, pole vaja. Te hirmutate mind."

Nädal tagasi oleks Billy Biren selle peale vaid naeru lagistanud ja tütarlapsele tema tõrksuse pärast tuupi teinud.

Nüüd ei teinud ta ühte ega teist ja juba see üksi kõneles selget keelt muutusest, mis temas oli sündinud. Kuid ta hoidis Barbarat endiselt tugevasti oma embuses ega pööranud põlevat pilku neiu hirmunud silmadelt.

6. EDGAR BURROUGHS_Kättesaamatu TARZAN

Tarzani-lugude kuues raamat

„JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

Sellele raamatule eelnesid „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg" ning „Tarzan ja Opari kalliskivid", mis on

ilmunud enne kaante vahele jõudmist ka Järva Teatajas" järjejutuna. Järgmised jutud samast sarjast on „Kohutav Tarzan" ning „Tarzan ja kuldlõvi", mis ilmusid eesti keeles esimest korda juba 1920ndail aastail. E. R. Burrgougs on üldse kirjutanud 23 Tarzani-lugu. .

„JÄRVA TEATATA" RAAMATUKOGU
1 (6), 1993

1923.-1924. aastal ilmunud tõlke redaktsioon
Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir". Tellimuse nr. 3

I. Mõrtsukatöö ja röövimine

Hauptmann Fritz Schneider tammus vaevaliselt džungli igiigavat teed. Laubalt ja kuklalt voolas tal higi ojadena põskedele ja härjakaelale. Ta kõrval sammus samamoodi higistades leitnant Obergatz, kuna alamleitnant von Goss järgnes kolonni lõpus. Koos temaga tuli ka käputäis askareid ja kandjaid, keda mustad sõdurid valgete ohvitseride eeskujul tääkide ja rautatud püssipäradega edasi minema sundisid.

Hauptmann Schneideri läheduses polnud kandjaid. Seepärast andis ta enda kõrval sammuvale mustale sõdurile tunda preisi olemust. Ta tegi seda siiski ettevaatlikult, sest kolm valget meest olid džunglis üksinda ning ka mustadel olid laetud püssid...

Tema ees sammus pool roodu ja järel tuli teine pool. Nii oli härra hauptmanni isik hädaohtude vastu enamvähem kindlustatud. Metsiku džungli ähvardavad hädaohud näisid olevat sellega kõrvaldatud. Roodu esimese poole ees sammus kaks alasti neegrit, kes olid jämeda ahelaga kaelapidi teineteise külge seotud. Need olid pärismaalastest teejuhid, keda sunniti niiviisi kultuuri teenistusse. Mustade meeste kehad olid täis haavu, kuid aeg-ajalt jagati neile hoope veelgi.

See oli saksa kultuur, mida niiviisi Aafrika pimedaimas džunglis pärismaalastele pähe tüübiti. Olukord oli täpselt sama, mis Belgiaski, sest oli ju aasta 1914 pärast Kristust. Saksa võimu väljendus ei võinud ju mustade pärismaalaste jaoks teistsugune olla.

Kuid tõsiasi oli, et teejuhid olid ära eksinud, mida tuleb pärismaalaste juures tihti ette. See ei juhtu meelega, vaid on kui paratamatus, millest nad kunagi üle ei saa. Hauptmann Schneiderile jätkus teadmisest, et ta oli sattunud inimeste kätte, kelle võim oli tema omast väiksem, kuid kes võisid soovi korral ta piinarikkasse surma saata. Ta ei tapnud musti teejuhte kohe vaid sellepärast, et lootis nende abiga piin-likust seisukorrast välja tulla. Eks neid või ka pärastpoole karistada, mõtles härra hauptmann.

Ahelais teejuhid seletasid, et nad tunnevad teed ja varsti jõutakse kohta, kus on kergem liikuda. See seletus oli muidugi vale, sest mustad, keda nii toorelt koheldi, lootsid edasi minnes teed leida ja näitasid, et nad tunnevad hästi radu, mida mööda rood marssis.

Džungel, milles hauptmann Schneideri väeosa liikus, oli üks metsikumaid kogu Lõuna-Aafrikas. Selles käisid ringi elevant Tantor ja ninasarvik Buto. Mõlemad metsamajesteedid pidasid siin jahti ja mõlemale paistis ürgmetsas ruumi küllalt olevat.

Korraga jõudsid džunglirändurid suurele lagendikule, mida silmapiiril raamis mäeahelik. Hauptmann Schneider ohkas kergendustundega, sest avanenud vaatepilt

oli tõesti suurepärane. Ta oli oma väikese väesalgaga marssinud päevade viisi, ilma et oleks kohanud väiksematki

4

lagendikku, järve või üldse vett. Nüüd tundus, nagu oleks tuldud lõputust metsalabürindist lahtise taeva alla.

Hunn jagas leitnandiga oma rõõmu. „Meil on siiski õnne," kostis ta kaaslasele. „Kas näed seda?" küsis ta käega kauguses oleva farmi poole osutades.

Leitnant silmitses samuti lagendikku binokliga.

Jah, see on inglase farm. Muidugi Greystoke'i oma, sest teisi inglasi siinpool Aafrikas ei ole. Jumal on tõesti meiega, härra kapten!"

«Tõepoolest. Meie oleme tulnud selle inglase pesa juurde enne, kui ta on teada saanud, et tema kodumaa on sõjaseisukorras meie maaga," vastas Schneider. „ Hästi, laseme tal esimesena tunda Saksa raudset rusikat."

„Oleks tõesti õnn teda kodunt leida," ütles leitnant "Võtaksime ta vangi ja viiksime Nairobisse Krautile. Härra hauptmannile naerataks õnn, kui ta saabuks Ahvide Tarzaniga ülemuse ette. Sellist sõjavangi ei õnnestu kinni võtta iga päev."

Schneider muheles ning ajas rinna ette. See mõte meeldis talle väga ja tema enesearmastus tundis leitnandi sõnadest suurt naudingut.

„Sul on õigus, mu sõber," rääkis ta oma kaaslasele. „Peaks see asi nii olema, siis läheb meil mõlemal hästi. Kuid, kurat võtku, meil tuleb hulk maad käia, enne kui kindral Krauti kätte saame. Ta on arvatavasti juba Mombasa poole liikuma hakanud. Need inglise sead jõuavad oma viletsa sõjaväega arvatavasti siiski enne meid India ookeanini."

Kui väike salk lagendikku mööda edasi sammus, paistis meeste meeleolust, et kaugemal olev farm meelitab neid enda juurde. Haupt-mann Schneider ja leitnant lohutasid end sellega, et leiavad eest John Claytoni ja tema poja ning võtavad nad vangi. See lootus ei täitunud, sest kumbagi ei olnud kodus. Vaenulikud sakslased leidsid eest ainult leedi Jane'i, kes ei teadnud midagi sõjast Saksamaa ja Inglismaa vahel. Kui Schneideri salk farmi jõudis, võttis perenaine tulijaid vastu ikka sama lahkuse ja südamlikkusega, mille osaliseks neid harva külastavad valged siin harilikult said.

* * *

Kaugemal idas liikus džunglis Ahvide Tarzan, kes oli Nairobist teel koju. Seal oli ta kuulnud esimesi uudiseid maailmasõjast. Ta aimas kohe, et sakslased üritavad kiiresti okupeerida Briti Ida-Aafrikat Tarzan ruttas koju, et oma perekonda sakslaste eest kuhugi kindlamasse kohta viia. Tal oli kaasas paarkümmend eebenimusta sõdurit. Kuigi need olid harjunud džunglis rändama ja jõudsid edasi haruldaselt kiiresti, tundus see Tarzanile liiga aeglane. Ta kartis hiljaks jääda. Kui tal poleks mehi kaasas olnud, oleks ta tõusnud puudele ja oma harilikul viisil mööda oksi edasi liikunud. Nüüd aga, mil olukord seda nõudis, pidi ta eurooplaslikult riietatuna mustade salgakese eesotsas maad

5

mööda sammuma. Siiski jäi vahe lord Greystoke'i ja alasti inimahvi vahel väga väikeseks.

Tarzani elukaaslane oli hädaohus — see mõte piinas teda järeleandmatult. Ta ei mõelnud seejuures leedi Greystoke'i, vaid kellegi naisolevuse peale, kelle ta kord küünte ja hammastega võideldes oli endale võitnud ja keda tuli tal nüüd iga hinna eest kaitsta.

Mees, kes waziride eesotsas džungliteed sammus, ei olnud Inglise parlamendi ülemkoja liige lord Greystoke, vaid ainult isane ahv, kes ruttas oma emast hädaohust päästma.

Väike ahv Manu, kes kõrgel puude okstel pähkleid otsis, nägi Tar-zanit mööduvat. Sellest oli juba aastaid, kui ta viimati suurt tarmanga-nit, valget inimahvi nägi. Vahepeal oli Manu vanaks saanud ja juba halliks läinud. Nüüd tuli tema hallidesse silmadesse pilt kaugest minevikust, mil džunglite suur valitseja Ahvide Tarzan alasti puude okstel liikus ja teiste ürgmetsa asukatega lahinguid lõi.

Lõvi Numa oli möödunudöise saagi juurde päevaks puhkama heitnud. Kui möödatõttava Tarzani lõhn lõvi ninna tungis, tõstis see oma majesteetlikku pead ning urises tasa. Ka talle tuli meelde olend, kes oli olnud temaga vaenujalal niikaua, kui ta mäletas.

Tarzani meeled olid ärkvel. Ta oli märganud Manut üleval okstel ja Numa lõhn oli tal ninas enne, kui suur kass tema tulekut märkas. Hoolimata rõivastest, mida Tarzan kandis, ja inglise seltskonnas õpitud kommetest, jäi ta ikkagi metsade suureks ahviks, kes tundis end koduselt alasti olles ja puude okstel liikudes. Aastad, mis ta tsvilisat-siooni rüpes oli veetnud, ei olnud ta meeli nüristanud. Tarzan oli kuulnud väikse Manu pobinat enne, kui sel inimese tulekust aimugi oli. Isegi tasane kahin, mille tekitas tihnikus liikuv panter, ei jäänud Tar-zanil täliele panemata.

Kuid hoolimata oma meelte teravusest, kiirusest, millega ta läbi džungli ruttas, hoolimata hiiglamusklitest, oli ta siiski ainult surelik. Aja ja ruumi seadused maksid täiel määral ka Tarzani kohta Keegi ei teadnud seda nii selgesti kui ahvinimene ise. Edasi kiirustades põhjas ta seda, et ei saanud üle välu õhus lennata. Tarzan kirus iga miili, mis lahutas teda kodust, ning soovis, et juba järgmisel tunnil võiks ta džunglist oma farmi ümbritsevale lagendikule astuda.

Päev järgnes päevale. Tarzan lubas öösiti endale ja meestele pea-tusaega just nii palju, kui oli hädapärast puhkamiseks vaja. Päeval peeti jahti ainult nendele loomadele, kes juhtumisi ette sattusid. Vahel tabati antiloop Wappi, vahel metssiga Horta. Peatuti ainult nii kauaks, et võtta loomast paremad palad, ning rännati kohe edasi.

Viimaks jõuti lagendiku servale, kust paistis Tarzani farm. Juba esimene pilk kinnitas, et miski puudus. Tarzani süda tõmbus kokku. Elumaja kõrvalt tõusev väike sinine suitsusammas näis kurja kuulutavat. Kuhu olid jäänud tallid, aidad, tööliste elamud? Ja miks farmi suure

6

elumaja korstnast suitsu ei tõusnud? Nähtu oli tõesti rohkem kui kahtlane.

Tarzan muutus rahutuks. Kiiremini kui sel teekonnal kunagi enne ruttas ta farmi poole. Ta südames oli mingi ebamäärane eelaimus. Midagi oli juhtunud. Kõik ta viis meelt olid ärevil, kuid intuitsioon kõneles talle rohkem kui silmad ja kõrvad. Juba enne farmi jõudmist oli tal umbes teada, mis ees ootas.

Hävitatud farmis valitses vaikus. See, mis oli kord olnud Tarzani uhkus, oli nüüd hunnik varemeid. Siin-seal suitsesid veel tuhaasemed, mille vahel lebas hulk surnud inimesi ja loomi. Ainult elumaja oli alles jäänud, aga isegi seda ümbritsenud viinamarjapõõsad olid suuremalt jaolt maha murtud. Õudust farmis suurendas hauavaikus.

Ehmunult ja kloppiva südamega astus Tarzan elumajja. Tal oli tunne, nagu astuks lahtise haua juurde, millesse on visatud kõik talle kallis ja püha.

Vaevalt oli ta lahtisest uksest sisse astunud, kui pilk peatus seinal rippuval surnukehal. See oli Muwiro poeg hiiglane Wasimbu, kelle kohus oli juba üle aasta

olnud kaitsta leedi Jane'i. Röövel ja mõrtsukas, kes ta ka ei olnud, oli ustava Wasimbu seinale naelutanud.

Purustatud ja ümberkukkunud mööbel, verelombid põrandal ning verejäljed seintel ja uksel kinnitasid, et lahing oli olnud haruldaselt äge. Saalis klaveri peal lamas neegri surnukeha, leedi Greystoke'i toa ukse ees olid kolme Tarzani kõige ustavama neegri laibad. Toa uks oli aga kinni. Tarzan vajus longu. Pilt ta silme ees oli tõesti kohutav, kuid...

Milline pilt avaneks teisel pool suletud ust? Tinaraskete jalgadega sammus Tarzan ukse poole. Ta kobas ukselinki. Enne tuppa astumist kogus ta ennast ja avas siis järsu liigutusega ukse. Nüüd oli ta jälle kartmatu Tarzan, kes oli end kõige vastu ette valmistanud.

Ükski lihas tema näol ei liikunud, kui ta lähenes pikkade sammudega diivanile, millel lamas, nägu alaspidi, naise surnukeha. See oli veel hiljuti olnud noorust, elu ja armastust kiirgav olend, nüüd aga..

Vaikselt seisis Tarzan surnukeha ees. Ta silmi ei tumestanud asjata pisarad, aga mis tal meelel oli, seda teab üksnes jumal. Tema näo-joonedki ei väljendanud midagi. Kaua aega seisis ta sõnatult ja vaatas surnukeha. Viimaks ta kummardus ja pööras lahkunu selili. Nüüd alles avanes kohutav pilt: tuli oli laiba nägu ja poolt pead tundmatuseni muutnud. Tarzan ohkas. Selles ohkes väljendus põhjatu valu ja viha.

Katkine Saksa sõjaväepüss ja põrandale jäänud verine sõdurimüts tunnistasid selgesti, kes selle kohutava ja mõttetu kuritöö toime panid.

Tarzan seisatas minutiks surnukeha ees. Oli see tõesti tema? Nägu, millest oleks võinud kadunut tunda, oli tules kannatada saanud, nagu ka rõivad, mis ei aidanud samuti asjasse selgust tuua. Kuid siis märkas Tarazan laiba sõrmes sõrmust, mille ta oli kord Jane'iie ostnud. Nüüd ta enam ei kahelnud.

7

Õrnalt võttis Tarzan kadunu sülle ja kandis aeda roosipõõsaste vahele. Täis sügavat kurbust, kaevas ta haua ning mattis kallima kohta, kus see oli tihti istuda armastanud. Hiljem tõi ta majast välja ka mustade surnukehad ja mattis need oma perenaise kõrvale. See pühalik toiming sooritatud, lahkus Tarzan aiast, et mõrtsukatöö kohta muid asitõendeid otsida.

Teisel pool maja leidis ta värsked hauad. Need olid muidugi röövlite omad. Kui ta need lahti oli kaevanud, selgus, et sinna oli maetud tosina ümber Saksa askareid. Surnute riietusest selgus talle, millisest rügemendist ja roodust mehed pärinesid. Seda oli küll vähe, kuid ah-vinimesele piisavalt. Talle sai selgeks, kes olid röövli- ja mõrtsukatööd juhatanud ohvitserid.

Tarzan tuli tagasi aeda roosipõõsaste vahele, võttis mütsi peast ning seisis mõne minuti langenuid mälestades. See lihtne sõnatu jumalagajätt oli mõeldud muidugi sellele, keda ta oli siin ilmas üle kõige armastanud.

Kui päike juba soojendama hakkas, lahkus Tarzan hunnide rüüstatud farmist sama teed, mida mööda olid läinud hauptmann Fritz Schneider ja tema kaaslased. Nende jäljed olid veel selgesti näha.

Tarzani lein oli tumm ja piiritu. Kurbus halvas kõik mõtted peale ühe: „Ta on surnud! Surnud! Surnud!" Üha uuesti kordas ta seda mõtet. Näis, nagu ei saakski ta sellest enam lahti. Jalad liikusid masinlikult, ajugi masindas ainumat mõtet. Siis tuli talle appi harjumus — džunglis ei tohi ju alalisi hädaohte unustada. Ettevaatlikkus oli aastate jooksul saanud Tarzani teiseks iseloomuks.

Natukesehaaval hingevalu vähenes, või õigemini — sellele lisandus viha. Viha oli džunglis kohaseim kaaslane. See andis ajule uue tegevuse ja aitas meeles pidada džungli hädaohtusid. Viha ei olnud talle uus tunne. Ta oli seda Saksamaa ja sakslaste

vastu tuhandeid kordi tundnud. Seekord oli vihkamise esile kutsunud abikaasa tapmine, mis suurendas seda tunnet kõige vastu, kus oli tegemist elava või surnud sakslasega. Viimaks kasvas Tarzani viha nii suureks, et ta pööras pilgu taevasse kuu Goro poole, tõstis käed üles, sajatas kurjategijaid ning vandus mõrtsukatele kättemaksu. Ta kirus hunne, nende esiisasid ja järeltulijaid nii kaugele tagasi, kui neid maa peal on olnud, ja nii kaugele ette, kui neid maa peale veel tuleb, ning andis endale vaikse vande võidelda nendega nii kaua, kui ta elab.

Pärast vannet tundis Tarzan kergendust. Ta elu sai uue eesmärgi, mille saavutamiseks oli vaja rakendada kogu jõud ja osavus. Tegevusest paremat kurbuse peletajat ei ole, eriti siis, kui tegevuse siht on kättemaks.

Tsivilisatsioon oli lord Greystoke'ilt röövinud kõik, mis oli talle kallis. Nüüd taganes ta tsivilisatsiooni mõju alt ka hingeliselt. Koor, mis temas metslast kattis, ei olnud kunagi väga paks olnud. Ta oli ikkagi

8

metslaseks jäänud. Eurooplase viisi oli ta riietunud ja elanud ainult seepärast, et arvas nii abikaasale enam meeldivat. Kuid mõtteavaldused olid Tarzanil tihti tsivilisatsioonivastased. Tsivilisatsioon oli tema arvates ainult vabaduse piiramine. See röövis inimeselt tegevus- ja mõttevabaduse, vabaduse armastada ja isegi vihata. Ta põlgas rõivaid, sest need olid tülikad ja inetud ning tuletasid meelde Londoni ja Pariisi töö-lislinnajagude vaeseid. Rõivad tähistasid tsivilisatsiooni silmakirjalikkust. Nende kandmist põhjendati inimese häbitundega olla katmata kehaga, mis on loodud jumala enda järgi! Ta oli rändtsirkustes näinud alamaid olendeid riietatult ja pannud tähele, kui narrid ja üleslöödud need välja nägid. Samamoodi oli lugu teatavasti Tarzani endaga, kui ta pärast kahekümneaastast alasti elu džunglis oli sunnitud rõivaid kandma. Ta pidas lugu hästi arenenud lihastega ilusti vormitud kehast. See kehtis tema juures mitte ainult inimeste, vaid ka lõvide, antiloopide ja teiste loomade kohta. Ta ei mõistnud, kuidas oleksid rõivad võinud olla ilusamad kui puhas, sile ja terve nahk, või püksid kenamad kui ilusti vormitud keha proportsionaalsete ihuliikmetega.

Tsivilisatsiooni rüpes oli Tarzan leidnud ahnust, omakasu ja toorust palju rohkem kui džunglis. Kuigi seesama tsivilisatsioon oli andnud talle naise ja mitu head sõpra, keda ta armastas, ei olnud ta tunnistanud kunagi tsivilisatsiooni samal kujul nagu meie. Seepärast oli tal kerge tsivilisatsioonist loobuda ja minna taas džunglisse ainult rii-deriba niuetel ning oda ja vibu käes.

Peale oda, vibu ja noolte oli Tarzanil veel isalt päritud jahinuga ja pikk nöör, mida ta kandis kokkukeritult üle õla heidetuna. Vibu ja nooled rippusid tal harilikult seljal, aga oda kandis vaheldumisi käes ja õlal. Varem oli tal kaelas rippunud teemantidega kaunistatud kee, mille külge kinnitus isa ja ema pilti sisaldav medaljon. Pulmade ajal kinkis ta selle Jane Claytonile, kuid surnukeha juurest ta seda enam ei leidnud. Tarzan jõudis veendumusele, et mõrtsukad olid selle ta naiselt röövinud, ning ta otsustas ka kalli mälestuseseme röövimise pärast sakslastele kätte maksta.

Saabunud oli peaaegu keskööd, kui Tarzan väsimust tundis. Ta oli liikunud aeglaselt ning mõelnud minevikujuhtumustele ja plaanitsenud tulevikku. Kogu oma teekonna jooksul oli ta haudunud ennekõike kättemaksu ja jõudnud kindlale otsusele, et nõuab sakslastelt rohkem kui ainult silm silma ja hammas hamba vastu olemist Aeg pole seejuures tähtis, peaasi et ta oma kavatsusest kinni peab.

Hingelt ja vaimult oli Tarzan nüüd kiskja, kellele aeg oli tähtsusetu. Kiskjad tunnevad huvi ainult oleviku vastu, neile on tähtis ainult see, mis praegu toimub. Et aga praegu on alati olevik, siis on nendel aega terve igavik talitada silmapilgu huvide kohaselt Kuigi inimahvil oli rohkem mõistust kui teistel kiskjatel, liikus ta siiski aeglaselt ning tegutses kiiremalt vaid otsese tarviduse korral.

9

Olles pühendanud end kättemaksule, muutus kättemaks Tarzani elusihiks, mille saavutamiseks oli aega küllalt. Et ta varem puhkuse-peatust ei teinud, see tuli tema vastupidavusest ja mõtete seotusest hiljutiste juhtumustega. Nüüd tundis ta väsimust ja otsustas tõusta läheduses asuva hiigeltamme okstele, kus ta oli mitu korda ennegi puhanud.

Taevas liikusid kiiresti paksud mustad pilved, kui korraga tuli nähtavale kuu Goro, mis hoiatas Tarzanit läheneva tormi eest. Goro kadus uuesti pilvede taha ja džunglis muutus järjest pimedamaks. Viimaks oli pimedus nii paks, et seda oleks võinud peaaegu käega katsuda. Meile, kes me troopika öiste tormidega tuttavad pole, oleks see pimedus päris kohutav tundunud, eriti veel seepärast, et seda saatis okste praksumine ja tuule kohin, mis aeg-ajalt salapäraselt lühikeseks ajaks vaikis. Tuulehood ja vahepealne vaikus tuletasid elavalt meelde tihnikus hiilivat kiskjat, kes ähvardab iga silmapilk ohvrit kallaletungiga. Tarzanit algav torm ei kohutanud. Ta tuli allapoole tugevamatele okstele ning liikus edasi puu poole, mille oli endale puhkekohaks valinud. Maa peale laskuda ta ei võinud, sest haistis, et kusagil läheduses viibib lõvi Numa. Mööda kitsast teerada liikus ka ninasarvik Buto, kellega ta praegu tegemist teha ei tahtnud.

Kui ta viimaks tõusis puuokstele, kus kavatses öö mööda saata, oli tuul juba päris maruks muutunud. Puude ladvad paindusid puhanguis kohinaga. Tarzan ronis ikka kõrgemale, kuni jõudis haruni, mille peale ta oli kunagi varem okstest aseme teinud. Pimedus aina suurenes, ogu taevas oli kaetud paksude mustade pilvedega. Äkki ta peatus sil-apilguks, tegi järsu hüppe kõrvale ning ronis kiiresti kõrgemale. Mis võis selle põhjus olla? Polnud ju midagi näha ega kuulda. Vähemalt meie poleks hädaohtu märganud. Natuke hiljem võis kuulda tigedat urisemist ja kui kuu uuesti pilvede vahelt välja tuli, oleksime võinud arzani puhkekohas näha panter Sheetat. Tarzan oli jõudnud otse Sheeta kohal asuvale oksale. Meest ja suurt kassi lahutas teineteisest vaid mõni jalg maad. Panter tõusis istukile, uid Tarzani kohutavast urinast hoolimata ei kavatsenudki loom oma-oliliselt hõivatud aset loovutada. Kihvu paljastades ja tigedasti urisedes vaatas ta pruuninahalist rahurikkujat Asemest kõrgemal oleva ksa peal lamades võttis Tarzan noa, mis oli nii mõnigi kord ta elu äästnud ja teinud oma kandjast džungli valitseja. Sheeta ei jätnud uriinist. Tarzan arvas, et võib-olla on see vaid kassi lihtne ähvardus, illega džunglis nii tihti tavatsetakse vaenlast eemale peletada. Ta vas-pantrile sama mõõduga.

„Lastevaras!" karjus Tarzan suurele kassile. Panter tõusis jalule ja vardas inimest oma koledate kihvadega. Inimahv üritas torgata teda oaga pähe. „Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus ta kassile. „See on Tarani ase! Mine siit ära või ma tapan su!" Ta rääkis suurte ahvide kee-

10

les ja on kaheldav, kas panter temast aru sai. Sheetale sai igatahes selgeks, et see paljasnahkne valge ahv tahab teda puu otsast ära ajada. Ta ei mõtelnudki lahkuda. Loom taganes pisut ja püüdis hiiglaküüsi omava käpaga rahurikkujat tabada. Kuid Tarzan oli nobedam. Ta tõmbas väledasti end tagasi ja haaras oda, millega torkas Sheetale pähe. Vastuseks tuli tigeda kassi metsik karjatus. Taganemise asemel kavatses panter hoopis peale tungida. See tal ei õnnestunud, sest iga katse korral põrkas ta vastu teravat oda. Sheeta muutus aina tigedamaks ja kaotas viimaks ettevaatlikkuse. Julge hüppega maandus ta samal oksal, millel Tarzan seisis. Nüüd olid vaenlased teineteise vastas: panter puutüve ligi, inimene aga kaugemal.

Oks, millel nad nüüd seisid, paindus. Marutuul kõigutas puud nagu tormilained laeva. Tarzani olukord näis peaaegu lootusetu olevat, sest tema põgenemistee oli läbi

lõigatud. Ainus, mida ta veel teha võis, oli taganeda sinna, kus oks oli liiga nõrk kahe raskusele. Samm-sammult järgnes talle suur kass, keda ainult oda peale tungimast takistas. Seda Tarzan sooviski — meelitada panter sinna, kus tal jalgadele enam ruumi ei jää ja pole enam võimalik hüpet teha.

Vahepeal oli tuulele järgnenud äikesetorm, mis valgustas džunglit aeg-ajalt välkudega. Sellises olukorras näisid puuoksal kukuvad kahe-võitlejad suures ohus olevat. Oksa paindumine kehade raskuse all, puu kiikumine marutuules, all kohutav džunglisügavus, üleval, ristlevad piksenooled muutsid võitluse veelgi kohutavamaks.

Viimaks otsustas Tarzan suurele kassile kallale tungida. Ta riputas oda seljale, võttis noa paremasse kätte ja tegi hulljulge hüppe. Seda nägi Sheeta, kes katsus teda käpaga tabada. Oleks see loomal õnnestunud, võiksime siinkohal Tarzani juhtumuste kirjeldamisele punkti panna. Kuid ahvinimene oli Sheeta püüet aimanud ning hüppas üle ta pea. Olles õhus parajasti pantri kohal, pööras ta end järsult ümber ja langes looma selga nagu sadulasse. Samal silmapilgul kui ta pantri selga istus,, vajutas ta noa kiskja kehasse. Ehmatus ja valu muutsid Sheeta meeletuks. Möirates katsus ta enda seljas istuvat meest kihvade ja küüntega tabada. Rabelemise tõttu kaotas loom tasakaalu ja kukkus Tarzanit kaasa tõmmates alla džunglisügavusse. Oli kuulda okste raginat ja viimaks tumedat mütsatust.

Sheeta kukkus kassi kombel jalgadele, kuid suur hoog ja inimese > raskus vajutasid ta vastu maad. Panter katsus küll kohe püsti tõusta, kuid oli juba hilja: ahvinimese nuga oli talle vahepeal surmava löögi andnud. Tarzan tundis, kuidas looma lihased lõdvenesid ja see elutult maha vajus.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala kiskja laibale, pööras näo ülespoole ja tõi kuuldavale suurte ahvide kohutava võiduhüüu, mis segunes pik-semürinaga ja pani ümbruskonna väiksemad olendid hirmu tundma.

11

Tarzan oh oma tahtmise saanud — ajanud vaenlase endale tehtud magamiskohast ära — ja võis nüüd rahulikult uinuda. Enne puu otsa naasmist korjas inimene mõne suurte lehtedega taime. Magamisaseme kordaseadmine võttis aega ainult mõne minuti. Tuulest ja tormist hoolimata magas Tarzan peagi sügavat und.

II. Lõvikoopas

Vihma sadas rohkem kui kakskümmend neli tundi järjest ja aeg-ajalt päris maruliselt. Kui torm rauges, oli teerada, mida mööda Tarzan sammus, päris poriojaks muutunud. Sellele hädale kaasnes veel külm, mis teelise kannatusi suurendas. Kuid ta jätkas jonnakalt teekonda. Väike ahv Manu märkas inimest ning saatis tema suunas paraja jao sõimu ja kadus ise kõrgematele okstele. Selline oli loomakese tavaline teguviis. Torm oli nähtavasti vaigistanud džungli suuri kiskjaid, sest Tarzanit ei tülitanud enam ei Numa ega Sheeta.

Järgmise päeva pärastlõunal tuli päike Kudu pilvede tagant nähtavale. Suurel lagendikul, kus Tarzan parajasti sammus, soojendas päike teda parajal määral. Tee hakkas samuti tahenema ning ahvinimese tuju paranes nähtavalt. Siiski jäi ta metsikuks olendiks, kes nüüd lõuna poole marssivate sakslaste jälgi otsis.

Tarzan oli jõudnud juba Saksa Ida-Aafrika piiridesse ja kavatses jätkata oma teekonda lääne poolt Kilimandžaaro mäestikku. Kui ta mäestikust mööda jõuab, keerab ta ida poole ja otsib läbi metsad kuni raudteeni, mis viib Tangasse. Sellise plaani koostas ta seepärast, et vastavalt valgete inimeste tavadele katsuvad sakslased pärast röövkäiku kiiresti džunglist raudteeni välja jõuda Samuti näis tõenäoline, et Saksa Aafrikas olevat sõjaväge koondati sedasama raudteed pidi teatud punktidesse, eeskätt muidugi Briti asumaa piiride lähedusse.

Paar päeva hiljem oli Tarzan juba Kilimandžaaro lõunapoolses servas. Veel natuke maad ja ta jõuab lagendikule. Oli pärastlõunane aeg, tuuline ja külm ning kõigele lisaks hakkas vihma sadama. Juba langes mõni suur piisk ta paljastele õlgadele. Oli tunda, et ilm läheb veel külmemaks. Tarzan, kes oli küllalt külma ja vihma kannatanud, kirus ilma, nis ei näinud sugugi paranevat. Ta otsustas esimesel võimalusel ku-ugi varjule minna ja oodata" saju lakkamist.

Edasi sammudes kuulis ta korraga taamal suurtükipauku. See tuli tugelt ida poolt, arvatavasti raudtee lähedusest. Nüüd oli ta kindel, et lahingud inglaste ja sakslaste vahel olid juba alanud. Tema rinda täitis silmapilguks uhkusetunne - oli ta ju ka inglane. Kuid järgmisel hetkel tärkas teine mõte. „Ei," pomises ta endamisi. „Inglane ma ei ole, sest inglased on inimesed, aga Ahvide Tarzan on tarmangani." See

12

seletus oli tema arvates küll õige, kuid mõjus meeleolu alandavalt. Ta kahetses, et ei saanud olla koos inglastega sakslaste vastu võitlemas. Tarzan kahetses, et inglased on inimesed, mitte aga suured valged ahvid, kelleks ta ennast pidas.

.Homme jätkan teekonda ja otsin need sakslased üles," kinnitas ta endale. „Täna on tarvis puhkekoht leida." Oma viimaste sõnade kohaselt keeras ta teelt kõrvale ning hakkas koobast või mõnd muud kohast vihma ja tuule eest varjavat paika otsima. Varsti leidiski ta mäeveerul kitsa käigu, mis näis kuhugi sügavamale mäe sees olevasse koopasse viivat. Nuga käes, astus ta ettevaatlikult maa-alusesse käiku. Ta teadis, et see koobas on kindlasti mõne kiskja peiduurgas, aga missuguse oma, sellest ei olnud tal veel aimu. Avause ümbruses oli hulk kive. Tarzan otsustas selle kividega sulgeda, kui koobas peaks tühi olema, ja selles kõikide hädaohtude eest kaitstuna rahuliku öö veeta. Olgu väljas milline torm tahes, on ta kuivas ja soojas kohas seni, kuni ilm võimaldab teekonda jätkata. Tarzan märkas, et käigust voolas väike ojake, mis tõendas, et koopas oli allikas.

Koopale lähenedes laskus Tarzan põlvili ja nuusutas maad. Kume urin tuli ta huulilt ja valged kihvad paljastusid. „Numa, kurat võtaks," urises ta tasa. Ta siiski ei peatunud. Võib-olla pole lõvi parajasti koopas. Oleks see nii, siis ta sisse ei saakski, vähemalt nii kaua, kui Tarzan ta eluaset kasutab, mõtles ahvinimene. Koopa avaus oli madal, siseneja pidi laskuma käpuli. Enne sisenemist vaatas ta mõlemale poole ning ka taha, sest tahtis läbi ajada üllatusteta.

Juba esimesel pilgul nägi ta ees kitsast tunnelit, kuhu tungis valgus tema tagant. Tunnelis oli hämar, kuid võis näha, et see oli tühi. Tarzan roomas ettevaatlikult edasi ja mõtles, mis saab siis, kui talle korraga lõvi vastu tuleb. Kuid Numat polnud näha. Ahvinimene liikus edasi. Viimaks jõudis ta tunnelist läbi ja tõusis püsti.

Koht, kuhu Tarzan jõudis, oli kraatritaoline umbes saja jala pikkune ja viiekümne jala laiune lõhe mäe sees. Igal pool sirutusid üles sadade jalgade kõrgused järsud kaljud. Ainuke tee välisilma oli see, mille kaudu ahvinimene oli sisse tulnud. Kilimandžaaro igilumega kaetud tippudelt jooksis alla pisikesi ojakesi, moodustades siinseal väikesi koski ja oru põhja miniatuurse järvekese. Orus kasvas ainult üks puu ja natuke kehva rohtu, kuid suuremalt osalt oli see kaetud liiva ja kruusaga.

Kõikjal vedeles suurte loomade luid, mille seas leidus ka mõni inimese pealuu. Tarzan kergitas imestusest kulme. "Inimsööja!" arutles ta endamisi. „Ja nähtavasti on elanud siin juba pikemat aega. Hästi! Täna öösel magab Tarzan inimsööja asemel ja Numa võib väljas möirata nii palju, kui tahab."

Tarzan uuris natuke aega orgu ja pöördus siis tagasi tunnelisse. Leides, et seal oli kuivem ja soojem kui väljas, otsustas ta sinna ööseks

13

magama jääda. Enne seda aga tuli käigu suue kividega kinni müürida. Ahvinimene hakkas välja tulema ja jõudiski peaaegu koopasuule, kui ta nina haistis lähenevat lõvi. Tarzan peatus ja silmitses koopasuud. Peagi ilmus sinna suure isalõvi pea ja turi, mida kattis paks majesteetlik lakk. Tulija oli ka midagi iseäralikku märganud. Tema kollakasrohelised silmad puurisid tunnelihämaruses käpuli olevat ahvinimest. Tige urisemine andis märku looma suhtumisest sissetungijasse.

"Dango, hüääni vend!" karjus Tarzan lõvile. „Ma olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja. Täna öösel magan siin mina, sina käi minema!"

Kuid Numa ei mõtelnudki ära minna. Selle asemel möirgas ta veel kord ja astus mõne sammu inimese poole. Ahvinimene võttis kivi ja viskas sellega lähenevat lõvi. Tegu iseenesest oli naeruväärne, kuid kes teab. Voib-olla, et see lõvi ründamise asemel põgeneb. Lõvide tuju on muutlik. Mitu korda oli selline moodus Tarzanile õnneks tulnud, seekord aga mitte. Kivi lendas täpselt Numa nina pihta, looma kõige õrnemasse kohta. Lõvi sattus marru ja ta tahtis maha murda olendit, kes püüdis tema eluaset hõivata ja viskas teda veel kiviga.

Numa saba tõusis püsti, selg tõmbus küüru. Kohutavalt möirates ründas ta kiirelt Tarzanit. Inimene oli aga jõudnud tunnelist juba taganeda ja lidus orus oleva puu poole. Kui ta puuni jõudis, oli lõvi tal päris kannul. Silmapilk hiljem istus Tarzan puu alumistel okstel ja sajatas Numat, kes all möirgas ja äralipsanud saaki verejanuliste silmadega vahtis.

Nüüd tuli vihma juba nagu oavarrest. Õhk muutus külmemaks. Kõik see suurendas puu otsas kükitava Tarzani kannatusi. Ta oli villane, kuid ainult otsene vajadus võis sundida teda lõviga võitlusse astuma. Tulla puu otsast alla tigeda lõviga võitlema, tema koledate kihvade ja hirmsate küünte vastu seisma — kui sul on vastu panna ainult oma väledus ja hea õnn... Ei olnud mõtet sellises olukorras oma elu kaalule panna. Nii istus ahvinimene vihma käes oksal ja vaatas lõvi, kes puu all ikka veel edasi-tagasi sammus ja näljaseid pilke üles saatis.

Tarzan vaatles ümbritsevaid kaljuseinu. Oleks seal olnud ainsatki kohta, kust võiks üles ronida. Enne seda aga peaks lõvi minema ära tunnelisse või oru kaugemasse otsa. Hoolimata vihmast, Numa oma vahipostilt ei lahkunud. Tarzan hakkas juba mõtlema, kas tal ei tuleks ikkagi lõviga võidelda. See oleks ehk parem kui vihma käes külmetada.

Kaaludes heitlusvõimalusi, pani Tarzan tallele, et lõvi lahkus tagasi vaatamata tunnelisse. On aeg, mõtles ta, ning libistas end puu otsast alla ja hakkas jooksma kaljuseina poole, millele ta arvas ronida võivat. Kuid Numa tuli tagasi. Nähes, et mees oli puu otsast alla tulnud, tormas loom talle kallale. Tarzan oli siiski nii suure edumaa saavutanud, et kui lõvi kaljuseina juurde jõudis, oli ahvinimene juba umbes kolmekümne

jala kõrgusele roninud. Ta peatus seal ja vaatas Numa asjatuid katseid järele ronida. Lõvi tegi hüppeid ja tal õnnestus tõusta kahekümne viie jala kõrgusele, kuid libises taas alla. Numa viha oli meeletu, sest saak, mille kättesaamises ta juba nii kindel oli olnud, ronis ikka kõrgemale ja kõrgemale.

Viimaks jõudis Tarzan kaljuseina tippu, kust teisele poole orgu laskuda oli kaunis kerge. Natukese aja pärast jätkas ta juba teekonda itta, kust kostsid ikka veel suurtükilasud. Äkki ta peatus ja hakkas, kibeda naeratusega näol, lõvikoopa poole tagasi tormama. Jõudnud sinna, kuulatas ta silmapilgu. Lõvi oli veel koopas. Tarzan kuhjas kiiresti kive käigusuudmesse. Töö oli peaaegu tehtud, kui tunnelisse ilmus tige Numa. Ahvinimene ainult naeris ja ladus kivi kivi peale. Lõvi möirgas seespool, kuid see Tarzanit ei kohutanud. Juba väiksena emaahv Kala karvasel rinnal magades oli ta

harjunud lõvide ja teiste kiskjate öise kisaga. See oli olnud tema hällilaul. Kogu eluaja oli ta seda kuulnud ja see ei olnud tema jaoks midagi rohkemat kui näiteks meile autosignaal. Kui oleme autol ees ja kuuleme seda signaali, astume kõrvale ja anname liiklusvahendile teed. On aga auto meie taga või meist mööda minemas, paneme vaevalt selle signaali tähele. Tarzan ei olnud praegu nii-öelda auto ees. Numa ei saanud talle midagi teha. Seepärast tegi ahvinimene töö nii põhjaliku, et lõvile ei jäänud vähimatki võimalust vanglaks muudetud elukohast vaja pääseda. Kui käigu avaus oli kinni müüritud, narris Tarzan veel seespool möirgavat, lõvi ja läks minema „Seal see inimsööja, kes enam kunagi inimesi ei söö, nüüd siis on," muheles ta endamisi.

Sel ööl magas Tarzan kaljuseina lõhes, kus ta oli tuule ja vihma eest hästi kaitstud. Järgmisel hommikul jätkas ta teekonda itta. Ta peatus ainult selleks, et tabada mõnd looma ja süüa. Ürgmetsa kiskjad tapavad harilikult ainult selleks, et kõhtu täita. Kui see tehtud, jäävad nad magama seniks, kuni nälg taas saaki otsima ajab. Ahvinimene toimis teisiti. Kõht ei tohtinud kunagi tema plaane segada. Selles seisneski suur erinevus, mis teda teistest džunglikiskjatest eraldas.

Suurtükimürin taamal kövenes. Tarzan pani tähele, et hommikuti koidu ajal ja õhtul videvikus oli see kõige ägedam. Öösiti kõlasid ainult üksikud paugud. Järgmise päeva pärastlõunal jõudis ta ühe rindele teel oleva väeosa juurde. See tuli sisemaalt, kus oli nähtavasti röövkäigul viibinud. Seda kinnitas asjaolu, et sõdurite järel aeti kitsi ja lehmi ning nende taga tulid pärismaalastest kandjad, kes olid koormatud vilja ja igasuguse muu toidukraamiga Kandjad olid raudkettidega aheldatud. Kolonni eesotsas marssis salkkond Saksa mundris musti sõdureid. Ohvitserid olid valged. Kuigi Tarzan saatis väeosa paar tundi, vahel lausa nende keskel olles, ei pannud teda siiski keegi tähele. Ta uuris märke meeste rõivastel ja jõudis järeldusele, et need ei olnud väeosast, kes

15

olid tema farmi rüüstanud ja naise tapnud. Viimaks jättis ta kolonni maha ja ruttas edasi, ilma et keegi oleks teda märganud.

Tarzan oli näinud sakslasi, kuid ei proovinudki neid tappa. Veel ei olnud saabunud aeg tappa kõiki hunne, kes ta teele satuvad. See aeg tuleb. Kõigepealt peab ta leidma naise tapjad ja kodu hävitajad. Alles siis, kui ta on nendega arved õiendanud, on aeg tappa iga kohatav sakslane. Tulevikus peab ta hunnide peale jahti nagu teevad seda kutselised jahimehed džungli kiskjate peale.

Mida lähemale rindele Tarzan jõudis, seda sagedamini kohtas ta džunglis Saksa väeosasid. Teedel liikusid veoautod ja -vankrid. Haavatuid viidi nähtavasti tagalasse sidumispunktidesse või isegi Tanga baasis olevasse hospidali. Tükk maad tagasi oli ahvinimene ületanud raudtee ja liikus nüüd otse rinde suunas. Siinpool raudteed oli liikumist õige elavalt ja sõjaväeosigi võis rohkem kohata.

Oli saabunud juba videvik, kui Tarzan jõudis Pare mäestiku äärsesse Saksa laagrisse. Kuigi laager asus päris rindejoone lähedal, oli selle valve võrdlemisi nõrk ja needki tunnimehed, kes väljas olid, ei täitnud oma kohustusi kuigi hoolsalt. Kõik see võimaldas võõral pimeduse varjus otse laagrisse tulla. Tarzan hiilis tasa ringi ja otsis oma naise tapjaid.

Viimaks jõudis ta telgi taha, mille ees tule ümber istus hulk musti sõdureid, kes omavahel tasakesi vestlesid. Tarzan kuulas nende jutuajamist. Mõni üksik sõna äratas kohe tema tähelepanu. Tä kuulis üht musta sõdurit parajasti rääkimas: „Need wazirid võitlesid nagu kuradid, kuid meie oleme paremad sõdurid kui nemad — tapsime nad kõik. Kui wazirid viimse meheni langenud olid, tuli kapten ja tappis naise. Kogu lahingu aja oli ta väljas ja karjus meile käske. Alles siis, kui viimane waziri oli

tapetud, julges ta sisse tulla. Alamleitnant von Goss on siiski julgem kui kapten. Ta tuli sisse, seisis uksel ja jagas käske. Viimaks käskis ta meil ühe haavatud waziri seina külge naelutada. Kui see tehtud, naeris ta piinleva mehe üle. Me kõik naersime, sest see oli tõesti midagi naljakat"

Nagu kiskja ohvri poole, nii tormas Tarzan tõsise ja hirmuäratavana mustade poole. Mis mõtted ta metsikus peas keerlesid? Seda me ei tea. Ükski lihas ta ilusal näol ei reetnud sisemisi tundmusi, ainult tumedad silmad jälgisid lähedal olevaid neegreid. Natuke hiljem tõusis waziride tapmisest rääkinud sõdur ja lahkus tule juurest. Ta möödus Tarzanist vaevalt kümne jala kauguselt ja näis minevat laagri teise otsa. Ahvinimene lahkus samuti ja jõudis sõduri juurde tihedatest põõsas-est piiratud rajal. Ükski hääl ei andnud mustale märku hädaohust. Ales siis, kui kellegi raudsed sõrmed sõduri kõri kinni pigistasid ja ta maha surusid, sai ta kallaletungist aru. Kuid oli juba hilja! Tarzan tiris mehe turjapidi kaugemale põõsastesse.

„Ära katsugi häält teha," hoiatas ta neegrit.

16

Must mees proovis jälle vabalt hingata ning kui tal see viimaks õnnestus, vaatas ta hirmunult enda vangistajat. Kõik, mis sõdur nägi, oli tema üle kummardunud valge mees. Neegri silmad pöörlesid peas, ta nägu väljendas äärmist surmahirmu, aga ta püsis vait. Tugevus, millega ta alla suruti ja põõsastesse toodi, võttis tahtmise vastu hakata. Ta lamas liikumatult maas ja vaatas vangistajat.

„Kuidas on ohvitseri nimi, kes tappis naise farmis, kus teie waziridega võitlesite?" küsis Tarzan.

„Hauptmann Schneider," vastas must sõdur.

„Kus ta praegu on?" nõudis ahvinimene.

„Siin kusagil. Voib-olla peastaabis, sest ohvitserid lähevad õhtuti tavaliselt sinna käskusid saama"

„Näita mulle teed," käskis Tarzan. Ja kui peaks juhtuma, et mind pannakse tähele, tapan su kohe. Tõuse üles!"

Must sõdur tõusis ja juhatas ahvinimese raudteed pidi läbi laagri. Nad pidid mitu korda puude ja põõsaste taha varjuma, sest tihti tulid nende teele siia-sinna tõttavad sõdurid ja ohvitserid. Lõpuks jõudsid nad kohta, kus seisid suured heina- ja põhuhunnikud ning kust võis silmata natuke kaugemal asuvat kahekorruselist puumaja.

„See ongi peamaja," ütles neeger. „Et keegi ei märkaks, nii läheneda ei saa, sest sõdurid on seal igal pool."

Tarzan sai aru. Ta pöördus ümber ja vaatas musta meest, justkui oleks tahtnud jõuda otsusele, mida temaga teha.

„Kas sa aitasid waziri Wasimbut seina külge naelutada?" küsis Tarzan viimaks musta käest häälega, mis oli pooleldi sosin, kuid siiski kohutav.

Must sõdur värises, ta tundis, kuidas põlved nõrkesid. „Ta käskis meil seda teha," vastas sõdur anuva häälega.

„Kes käskis?" küsis Tarzan.

„Alamleitnant von Goss. Ta on ka siin," oli vastus.

„Hästi! Küll ma ta kätte saan," lausus Tarzan kibedalt.

„ Niisiis. Sa aitasid Wasimbut seina külge naelutada ja naersid koos teistega ta piinade üle."

Neeger värises ja vaarus. Tarzani häälest kajas talle surmaotsus. Sõna lausumata haaras ta nagu ennegi mehe kõri pihku ja see ei saanud piiksugi teha. Inimahvi lihased tõmbusid kokku, neeger tõusis üles kui väike laps ja mitte ainult üks kord. Viimaks

joonistas lõdvaks jäänud surnukeha õhus poolkaare ja kukkus kuhugi rohu sisse. Ahvinimene pööras ümber ja hakkas kindral Krauti staabihoone poole astuma.

Maja taga silmas ta üksikut vahiposti. Must sõdur sammus seal eda-si-tagasi ning"]algis aeg-ajalt ümbrust. Tarzan hiilis lähemale. Viimaks pidi ta juba kõhuli roomama. Iga kord, kui sõdur vaatas sinnapoole, kus ahvinimene oli, tardus see liikumatuna paigale. Aga nagu mees

17

selja pööras, nii roomas ta kiiresti edasi. Viimaks oli Tarzan sõdurile nii lähedal, et võis talle kallale tungida. Kui sõdur jälle tema poole selja pööras, tormas Tarzan hääletult tema kõri kallale. Minut hiljem oli neeger surnud ja ahvinimene kandis laipa maja poole.

Maja alumine korrus oli valgustatud, ülemine aga pime. Läbi suurte akende nägi Tarzan suuremat eestuba ja väiksemat tagakambrit Suuremas toas seisis hulk ohvitsere, kes omavahel juttu ajasid. Seal oli ka neid, kes suurte kaartide pealt midagi uurisid või kirjutasid. Aknad olid lahti ja ta võis kõneldavat hästi pealt kuulata. See ei olnud kuigi huvitav, sest käis peamiselt Saksa võitude ülistamine Aafrikas js Euroopas. Mõni ohvitser näis olevat kindel, et Saksa sõjavägi, eesotsas keisriga on juba Pariisis. Seal kiruti kõvasti ka Belgiat, kes olevat vastupanu osutanud.

Tagapool, väiksemas toas,' istus laua ääres punase näoga mees. Tema selja taga oli veel mörti ohvitser, aga ees au andes kaks nooremat ohvitseri nähtavasti ettekannet tegemas. Kindral kuulas ettekannet vaikides ning mängis laual oleva õlilambiga Äkki koputati uksele ja sisse astus adjutant. Pärast auandmist kandis ta ette: „Härra kindral, preili Kircher on kohal!"

„Paluge ta siia," käskis kindral ja andis ohvitserile loa lahkuda.

Preili sisenes. Toas viibinud ohvitserid tõusid püsti ja tervitasid teda sõjaväelaslikult. Nende tervitusele vastas preili hapu naeratuse ja vaikele kummardusega. Vaatamata tema karedale ja osalt porisele ratsa-ülikonnale, paistis ta noor ja ilus. Ta näis olevat vaevalt üheksateist-kümnene.

Neiu lähenes lauale, mille taga istus kindral, ja ulatas talle taskust võetud kokkumurtud paberi.

„Istuge palun," lausus kindral. Keegi ohvitseridest ruttas talle tooli pakkuma. Kõik vaikisid, kuni kindral luges talle ulatatud paberit.

Tarzan jälgis läbi lahtise akna toas viibijaid ning püüdis selgusele jõuda, kes neist on hauptmann. Schneider. See oli raske ülesanne, sest toas oli kaks kaptenit. Mis aga neiusse puutus, siis Tarzan jõudis järeldusele, et see võis olla sakslaste luureosakonna teenistuses elik spioon.

Ilust hoolimata oleks ahvinimene võinud vallimägi kõhkluseta neiu ära kägistada Ta oli ju sakslane! Kuid seekord oli Tarzanil muud, tähtsamat teha Ta pidi kätte saama hauptmann Schneideri, küll pärast on aega noore spiooni kaela murda.

Kindral lõpetas paberi lugemise ja vaatas neiu poole.

„Hea küll," ütles ta spioonile ja pöördus oma adjutandi poole, kutsuge major Schneider siia!"

Major Schneider! Tarzan tundis, kuidas karvad ta turjal püsti tõusid. Nad on ta siis juba majoriks ülendanud ning võib-olla just naise tapmise ja farmi hävitamise eest.

18

Adjutant laks käsku täitma. Toasolijad laskusid elavasse vestlusse. Tarzanile selgus sellest, et Saksa väed on Aafrikas suures ülekaalus ja Briti omad kannavad kaotusi. Ahvinimene seisis akna lähedal tihedas põõsas ja nägi tuppa väga hästi, kuid oli ise niivõrd varjatud, et isegi need, kes juhtusid temast mööduma, ei näinud midagi. Ta

kartis siiski, et varsti ilmub patrull ja märgatakse vahisõduri puudumist ning siis algab põhjalik otsimine. Aeg oli kallis...

Kärsitult ootas ta, millal Schneideri järele läinud adjutant tagasi tuleb. Viimaks saabuski adjutant koos keskmist kasvu mehega, kel oli jõhkra inimese nägu ja paksud ülespoole keeratud otstega vuntsid. Kutsutu sammus kindrali laua juurde, seisatas ja andis au. Kindral vastas tervitusele ja pöördus neiu poole.

„ Preili Kircher, lubage tutvustada: major Schneider!" Tarzan ei viivitanud kauem. Ta hüppas aknalauale ja sealt otse laua juurde keisrile truude ohvitseride keskele. Nagu välk lendas põlev lamp vastu kindrali kõhtu. Too kukkus süttimiskartuses tooliga üle selja põrandale. Tuba jäi pimedaks. Kaks ohvitseri tormasid Tarzanile kal-lale. Üks neist sai tugeva hoobi näkku ja kukkus vastu teist. Neiu tõmbus nurka, ülejäänud ohvitserid hõikasid vahisõdureid appi. Toas valitses täielik segadus, mis ei valmistanud ahvinimesele mingit meelehärmi. Ta ei kaotanud Schneiderit silmist. Enne kui keegi üldse midagi ette võtta suutis, oli ahvinimene majori õlale haaranud ja aknast välja hüpanud. Kõik see sündis nii kiiresti, et toasolijad said asjast aru'al-les siis, kui sissetungija oli ohvriga lahkunud.

Esimene pilk kinnitas Tarzanile, et väljas polnud hädaohtu karta. Tä ruttas heinakuhilate poole. Schneider ei osutanud vastupanu ega teinud häält sel lihtsal põhjusel, et tugev käsi takistas hingamist. Viimaks ta kõri vabastati.

„Ära proovigi häält teha!" sosistas ahvinimene sakslasele. „Pigistan su kõri uuesti kinni."

Ettevaatlikult ja suurte raskustega jõudis Tarzan viimaks oma koormaga eelpostidest mööda. Alles džunglis pani ta Schneideri jalgeleja sundis teda enese ees astuma Nii liikusid nad lääne poole. Alles hilja öösel teisel pool raudteed tundis Tarzan end kindlamini, sest sakslased ei oska teda nii kaugele otsima tulla. Sakslane vandus ja torises ning küsis öise röövimise põhjust ja otstarvet. Ainus vastus, mille ta ahvinimeselt sai, oli odatorge. Röövija ajas majorit enda ees nagu siga, kuid siiski sellise erinevusega, et looma vastu oleks ta tundnud suuremat aukartust kui enda ees tammuva sakslase vastu.

Kuidas sakslasele kätte maksta, seda polnud Tarzan veel otsustanud. Nüüd, kui suurem hädaoht juba möödas oli, hakkas ta selle üle mõtlema. Selge oh ainult see, et kättemaks pidi surmaga lõppema. Nagu julgetel meestel ja suuremal osal kiskjaist, ei olnud ahvinimesel kavatsust oma ohvrit piinata. Nüüdne juhtum oli siiski imelik erand.

19

Metsinimese kaasasündinud õiglustunne nõudis võitlust mees mehe vastu, kuid tema kättemaks vajas rohkemat. See olevus tema ees peab kannatama nagu Jane Clayton oli enne surma kannatanud. Peale selle tahtis Tarzan, et sakslane tunneks samasugust hingepiina, nagu ta ise oli tundnud pärast naise surma. Hingepiin on ju suurem kui kehaline valu...

Tarzan sundis hirmunud sakslast kogu öö edasi minema. Hunn hakkas viimaks ära väsima. Tema vangistaja kohutav vaikimine mõjus närvidele. Oleks ta ometigi rääkinud! Üha uuesti katsus sakslane ahv-inimest oma küsimustele vastama meelitada, kuid asjata. Ainult terav oda surus talle selga, aga selle omanik ise vaikis kui haud. Veri nirises juba mööda sakslase keha, ta jalad valutasid hirmsasti. Ta vaarus edasi ja kukkus tihti — nagu ainult selleks, et armutu oda võiks teda uuesti jalule sundida.

Alles hommikul jõudis Tarzan otsusele. See tuli talle pähe nagu taevast. Pikkamisi ilmus ta näole naeratus, mis ka kohe kadus. Ta kahtles, kas ohver jõuab veel vastu võtta seda, mis ta talle määras. Ees ootas jõgi, üle mille ta oli eelmisel päeval tulnud.

Seal oli ka metsloomade joogikoht, kus sai kergesti saaki tabada. Joogikohale lähenedes hoiatas Tarzan sakslast ja mehed liikusid ettevaatlikult edasi. Varsti märkas ahvinimene põtru, kes parajasti joogikohalt lahkusid. Ta tõukas Schneideri põõsa taha ja kükitas ka ise tema kõrvale. Siin võis sakslane oma vangistajat esimest korda korralikult silmitseda, sest ööpimeduses oli see võimatu, aga valges ei andnud Tarzan selleks aega Nähes alasti ahvinimest, selle hiigellihaseid ja relvi, valdas Schneiderit pöörane hirm. Seda oli siiski vähe, võrreldes sellega, mida ta veel tundma pidi.

Kes see alasti olend, valge metslane on? Ainult kord oli vang kuulud teda rääkimas. Ja saksa keeles, puhtas saksa keeles moel, mis kinnitas, et ta polnud metslane! Nüüd vaatas ta oma vangistajat tardunud pilguga, nagu kärnkonn vaatab madu, enne kui viimane ta alla neelab, ahvinimese ilus päevitunud täiuslik keha oli ootamas marmorkuju poosis. Põdrad tulid agamööda lähemale. Esimesena lähenes vana isa-põder ja selle järel noor lihav emapõder. Schneider nägi, kuidas tema kõrval seisva olendi lihased pingule tõmbusid, kuidas ta tegi hiigel-hüppe ja osutus otse noore põdra turjal olevaks. Samal ajal kuulis ta looma ründava hiiglase suust karjet, mis oleks sobinud rohkem kiskjale kui inimesele. Schneider oleks hirmust peaaegu karjatanud, sest see, mida ta nägi, oli äärmiselt elajalik.

Põder oli tapetud. Tarzan ja tema vang said liha. Ahvinimene sõi liha toorelt, kuid lubas sakslasel tuld teha ja oma osa küpsetada. Pärast sööki puhkasid nad hilise pärastlõunani ja jätkasid siis teekonda. Kuhu nad minemas olid, seda sakslane ei teadnud. See oli talle kõige irmsam. Ta laskus Tarzani ette põlvili ja palus selle kohta selgust. Vas-

21

tus oli ikka endine: oda tungis Schneideri ihusse ja sundis edasi minema Iga kord, kui hunn peatus, kordus sama võte.

Kolmanda päeva lõuna ajal jõudsid nad pärale. Tarzan sundis sakslast mööda järsku mäekallast üles ronima Schneider ei teadnud veel ahvinimese kavatsusi. Alles siis, kui nad mäe otsa jõudsid ja nende jalge ees avanes sügav org, hakkas sakslane midagi hirmsat aimama. All orus seisis üksik puu ja oru teises otsas voolas välke ojake. Org oli järskudest kaljudest piiratud ja ühtki väljapääsuteed polnud kusagil märgata. Tarzan viipas sügava oru põhja suunas, kuid Schneider taganes hirmunult.

Tarzan võttis sakslase kinni ja lükkas oru poole. „Mine alla," käsutas ta. See oli teine kord kolme päeva jooksul, kui Tarzan rääkis vangiga. Ahvinimese kohutav vaikimine oli hunni hirmutanud rohkem kui teadmatus oma saatuse kohta ja terav oda, mis oli tihti temasse tungimas.

Äärmine hirm täitis sakslase metsiku südame, kui ta alla orgu vaatas. Ta oleks siiski peaaegu alla roninud, kui Tarzan poleks teda peatanud. „Ma olen lord Greystoke," ütles ta Schneiderile. „See oli minu naine, kelle sa waziride maal tapsid. Said nüüd aru, miks ma sulle järele tulin? Mine!"

Sakslane vajus põlvili. „Ma ei tapnud sinu naist!" karjus ta surmakartuses. „Anna armu! Ma ei ole tapnud sinu naist. Ma ei tea sellest midagi..."

„Mine alla!" katkestas Tarzan oda kõrgele tõstes sakslase asjatu palve. Ta teadis, et Schneider valetas, kuid ei imestanud selle üle. Mees, kes tappis põhjuseta, võis surmahirmus ka kergesti valetada. Kuid sakslane jätkas palumist. Ahvinimese kannatus lõppes ja ta ajas torgete ähvardusel sakslast allapoole. Nähes, et vastupanu on asjatu, hakkas Schneider alla ronima. Tarzan jälgis teda ja aitas tal ületada hädaohtlikumaid kohti. Viimaks nad peatusid, kui oru põhjani jäi veel paarkümmend jalga. „Ole nüüd tasa!" käskis Tarzan ja osutas käega teise suunda, kust paistis tunnelisuu. „Seal tunnelis magab näljane lõvi. Kui sa jõuad taamal oleva puu otsa enne, kui lõvi sind märkab, võid veel mõne päeva elu nautida — vähemalt nii kaua,

kuni näljast nõrkenuna puu otsast alla pudened. Ükskord nõrked ja kukud alla ikkagi. Siis tuleb inimsööja Numa ja pistab su nahka. See on Numa viimane toit"

Ahvinimene lükkas sakslase alla kaljunukilt, millel nad seisid.

„Nüüd jookse!" hüüdis ta kukkuvale sakslasele järele.

Schneider värises hirmust, kuid pistis jooksu. Ta oli peaaegu puu juurde jõudnud, kui tunnelist kostis tigeda lõvi möirgamist. Silmapilk hiljem ilmus sealt inimsööja, kes kohe sakslase poole tormas. Schneider oli juba puu alumistele okstele roriinud, kui lõvi selleni jõudis. Jälle oli saak otse Numa nina alt ära pääsenud, mis pani näljase looma vihaselt möirgama.

21

Tarzan vaatas seda võidujooksu elu ja surma peale naudinguga. Siis pööras ta ümber ja hakkas tuldud teed mäeharjale tagasi minema. Selja taga kuulis ta lõvi tigedat möirgamist ja puu otsas kükitava mehe vandumist. Mäeharjale jõudnud, pööras ta end ümber ja vaatas alla orgu. Kõrgel puu otsas istus sakslane ja puu all passis näljane lõvi;— ta ootas saaki.

Ahvinimene suunas oma näo päike Kudu poole. Kuuldavale tuli suurte ahvide metsik võiduhüüe, kohutavamgi sellest, sest tuli inimese kõrist.

III. Saksa rindel

Tarzani kättemaks polnud täielik. Maailmas elas veel miljoneid sakslasi — piisavalt, et anda ahvinimesele hävitamistööd kogu eluks, aga ebapiisavalt, et tasuda kaotuse eest, mis oli talle korvamatu. Miljonite sakslaste surm ei tooks tagasi armsa olendi elu, mille hävitamise eest ta oli kättemaksu vandunud.

Sakslaste laagris oli ta kuulnud, et inglased saavad Aafrikas kaotuse osaliseks. Algul ei andnud ta sellele teatele suuremat tähendust. Kas polnud ükskõik, kes võidab? Naise surm ning sellele järgnenud mure ja lein olid teinud ahvinimese ükskõikseks kõige vastu peale kättemaksu. Naine oli talle olnud ainus tugevam side välisilmaga Nüüd oli see katkenud. Ta oli üksi ning jäi inimeste ja rahvaste vahelistes võitlustes ainult tummaks tunnistajaks.

Vähemalt oli tal niisugune tunne.

Nüüd oli Tarzan kindel, et Schneideril põgenemisvõimalust pole, ning ta läks jahile. Ta teadis, et rinde läheduses, kus peaaegu vahetpidamata kõlasid püssi- ja kahuripaugud, on raske saaki leida Seepärast siirdus ta mägedest suurima, Kilimandžaaro ümbrusse. Aegajalt tuli tal jahil olles meelde sakslane, kelle ta puu otsa kükitama jättis. See lõbustas teda ja pakkus ühtlasi rahuldust. Oli hea teada, et tema naise tapja istub vangis ja valvuriks on näljane lõvi. Varem või hiljem kukub sakslane puu otsast alla ja siis saab Numa süüa. Tarzan kahtles, kas lõvi on puu alt juba tunnelisse läinud ja kas sakslane, kes tingimata pidi janu kannatama hakkama, julgeks puu otsast alla tulla ja oja juurde minna. Ta kujutles, kuidas Schneider puu juurde tagasi jookseb. Et sakslane lõvi tähelepanu enda peale tõmbamata puu otsast oja juurde ei saa minna, selles oli Tarzan veendunud. 1

Kuid nauding Schneideri kurvast käekäigust jäi aegamööda tagaplaanile ning Tarzan leidis end üha sagedamini mõtlemas Briti sõdurite saatusele. Eriti häiris teda teade, et inglaste jõud on väiksemad ja kaotused suuremad kui sakslastel. Ja pealegi parastasid sakslased Briti

22

kaotust. Kõigele vaatamata oli tal siiski võimatu unustada, et oli inglane ja mitte ahv, kelleks ta end kujutleda tahtis. Viimaks kasvas Tarzani rahvustunne nii kangeks,

et ta tundis end lausa väejooksikuna, kes mägedes rahulikult jahti peab, samal ajal kui sakslased vaevalt päe-vateekonna kaugusel tema isamaa poegi tapavad.

Mõte minna tagasi sakslaste laagri poole tärkas ta peas ootamatult. Mida ta seal tegema hakkab, seda ta veel ei teadnud, aga küllap ta leiab võimaluse sõjategevuse piirkonnas Saksa väeülemale võimalikult palju kahju tuua. Tarzani teekond viis mööda orust, kuhu ta Schneide-ri oli jätnud. Loomulikule uudishimule järele andes otsustas ta minna oru nõlvale vaatama, mis seal vahepeal on juhtunud. Mäeharjale jõudnud, nägi ta, et puu, kuhu sakslane oli jäänud, oli tülli. Ta võttis suure kivi ja viskas selle orgu. Vaevalt oli kivi oru põhja langenud, kui tunnelist väljus lõvi. Kuid missugune lõvi! Kahe nädala eest oli Tarzan sinna müürinud lõvi, kes oli täis elu ja jõudu. Nüüd aga ilmus nähtavale kõhn loomake, kes vaevu oma jalgadel seisis ja liikus edasi kahele poole vaarades.

„Kus on sakslane?" karjus Tarzan ülespoole vahtivale lõvile. „Mis sa temaga tegid? Kas oli hea kõhutäis või oli ta ainult kimp luid, kui puu otsast alla kukkus?"

Numa ainult urises, sest möirgamiseks polnud tal enam jõudu.

„Sa näid näljane olevat, Numa," jätkas ahvinimene. „Küll on sul ikka nälg olnud, et oled ära söönud rohu ja isegi puukoore nii kõrgelt, kui ulatasid. Kuidas sulle järgmine sakslane meeldiks?" Tarzan lahkus naeruga ora nõlvalt.

Mõni minut hiljem nägi. ta põder Barat, kes rahulikult puu all lamas. Et ahvinimene oli näljane, tappis ta looma kiirete liigutustega ning asus saaki sööma. Varsti aga kuulsid ta teravad kõrvad kergete sammude lähenemist.

Kui Tarzan ümber pööras, nägi ta läheduses ligemale hiilivat hüään Dangot.

Ahvinimene urises ähvardavalt, võttis maast kuivanud oksa ja viskas tulijat. „Käi minema, raipesööja!" karjus ta hüäänile. Kuid Dango oli näljane ja pealegi suur tugev loom, kes vastas Tarzanile urisemise ja kihvade paljastamisega. Lahkumise asemel kavatses ta mehele kallale tungida. Tarzan tundis Dangot hästi, ta teadis, et näljane loom kogub julgust, ja oletades, et loomal on varemgi olnud tegemist inimestega, julgeb ta viimaks rünnata. Et olla valmis ennast kaitsma, asetas Tarzan oda enese kõrvale löögivalmis.

Ahvinimene ei kartnud. Sündinud ja kasvanud džunglis hädaohtude keskel, oli ta nendega kui igapäevastega harjunud. Ta võttis kõiki džungliolendeid niisugustaia, nagu nad olid. Ehk küll elu ürgmetsas on täis hädaohtlikke silmapilke, ei ole see siiski hädaohtlikum kui meil maal või suurlinnades. Vähemalt mitte sellele, kes on nende seas kasvanud

ja nendega eluaeg võidelnud. Tarzan oli valmis tapma kõiki, kes ta teele risti ette astusid. Kui olukord nõudis ja võimalus oli, võitles ta isegi Numa vastu. Kuid ta ei pidanud ka häbistavaks lõvi eest põgeneda, kui selleks vajadus oli. Tarzan oli džungliolevustest kõige julgem, keegi ei olnud seal temast targem. Need kaks asjaolu andsidki talle võimaluse elada džunglis.

Dango oleks vastasele kallale tunginud, kuid teda peatas ahvinime-se urin. Inimese suust tulev urin oli hüäänile kohutavaim hääl maailmas. Loom oli rünnanud naisi ja lapsi, oli hirmutanud mehi eemale nende öistest laagrituledest, kuid kunagi polnud ta näinud sellist meest, kelle hääl tuletas meelde "rohkem tigeda Numa kui hirmunud inimese karjatust.

Tarzan lõpetas lõunasöögi ja tahtis juba üles tõusta, kui peas tärkas uus mõte. Ta võttis ülejäänud osa põdrast, heitis selle õlale ja hakkas lõvi koopa poole sammuma. Dango, kes ei olnud veel inimese ründamiseks küllalt julgust kogunud, jälgis Tarzani tegevust. Ta nägi, et lootused põdrast osa saada haihtusid, mis kasvatas ainult viha. Ta hiilis ahvinimesele järele ja tungis siis sellele kallale.

Näis, nagu oleks Tarzanil olnud silmad ka kukla taga, sest ta viskas põdrajäänused kiiresti maha ja tõstis löögivalmis oda. Käsi, mis oda hoidis, liikus tahapoole ja silmapilk hiljem lendas tapariist vuhinal kallaletungiva Dango turja. See oli raipesööja silmapilkne lõpp.

Tarzan tõmbas oda hüääni kehast välja ja sidus selle enda selga endisele kohale. Siis võttis ta mõlemad loomakorjused selga ning jätkas teekonda mäeharjale.

Lõvi magas puu varjus. Kuulnud Tarzani häält, tõusis ta püsti ja vaarus sinnapoole, kus inimene seisis. Nõrkusest hoolimata uwses ta oma vaenlase peale tigedalt. Nähtavasti ei olnud nälg teda veel taltsutanud. Tarzan heitis põdra ja hüääni korjuse alla orgu. „Söö, Numa!" karjus ta lõvile. „Söö ja saa jälle tugevaks. Võib-olla läheb mul sind tulevikus veel vaja" Ta nägi, kuidas lõvi sai liha silmates uue elu ja minut hiljem suured tükid põdraliha Numa tühja kõhtu kadusid.

Järgmisel päeval jõudis Tarzan kohta, kus ta võis Saksa rinnet näha. Kõrgelt tiheda metsaga kaetud mäetipult võis ta vabalt silmata Saksa rinde paremat tiiba ja Briti sõdurite positsioone selle taga Tarzani terav silm nägi kohe selliseid üksikasju, mida ainult kõige tähelepanelikum vaatleja oleks märganud. Ta nägi osavalt varjatud kuulipilduja-pesasid ja vaatluspunkte kahe rinde vahel.

Allpool laiuvat lahinguvälja uurides kuulis Tarzan kuulipilduja- ja suurtükitule vahel kaunis lähedal üksikut püssipauku. Ta teadis kohe, et see oli sakslaste snaiper, kes oli pandud kauge maa pealt vaenlasi tulistama. Tarzan ootas järgmist lasku, et teha kindlaks, kust mees laskis. Kui see kõlas, teadis ta, kuhu poole minna. Tasa ja pikkamisi nagu panter hiilis ahvinimene laskja suunas. Hoolimata sellest, et ta ei vaa-danudki

oma jalgade ette, ei reetnud tema astumist üksi praksuv oks ega veerev kivi, nagu oleks jalgadel olnud nägemisvõime.

Varsti jõudis jälitaja põõsastikust kaljuseina äärde, kust alla vaadates nägi umbes viiskümmend jalga eemal väikse künka taga Saksa sõdurit lamamas. Sõdurit varjas mõni põõsas ja kivimürakas. See oli nähtavasti hea laskur — ega muidu oleks teda nii kaugele oma rinde taha paigutatud. Ta laskis väga soodsalt positsioonilt üle oma meeste peade inglaste pihta, kes kaugemal lagendikul olid. Sõduril oli pikksilmaga varustatud kauglaskepüss ning binokkel, millega ta laskude vaheajal vaenlase rinnet jälgis. Tarzani kohale jõudes oli ta parajasti kas viimase lasu tulemusi vaatlemas või otsimas uut sihtmärki. Ahvinimene vaatas samuti lahinguvälja ja nägi mitut head võimalust üksikuid inglasi kirbule võtta.

Nähtavasti oli hunn tulemustega rahul, sest ta võttis uuesti püssi, asetas selle palgesse ja valmistus hoolega sihtima. Samal silmapilgul kukkus sihtijale ülalt kaljunukilt kaela päikesepruun suur kogu. Ükski heli ei andnud märku selle lähenemisest ning sakslasele jäigi saladuseks, kust ja kuidas see kogu ta peale kukkus. Sõdur tundis ainult, kuidas raudsed sõrmed kõri pigistasid ja hing silmapilk kinni jäi. Pärast seda ei tundnud ta enam midagi... Tarzan laskis aegamisi sõrmed lahti — kütt oli surnud.

Ahvinimene jäi surnukeha juurde lamama ja vaatas enda ees lagendikul avanevat Lähedal, otse mäe jalamil olid sakslaste jooksukraavid. Ta nägi seal sõdureid ja ohvitsere liikumas. Otse enda ees, samuti päris lahedal nägi ta kuulipildujat, mis oli osavalt madala muldvallj ja põõsaste taha peidetud ja mis vahetpidamata tuld andis. Kuulipildujale oli leitud suurepärane koht ja selline laskenurk, et vastasel oli selle asukohta peaaegu võimatu kindlaks teha.

Tarzan jälgis lahinguvälja, tema sõrmed mängisid maas otstarbetult vedeleva püssiga. Siis köitis tema tähelepanu püss ning ta hakkas uurima selle ehitust.

Ahvinimene silmitses jälle sakslaste kaevikuid, mõõtis silmadega maad nendeni ning seadis püssile uue laskekauguse. Nähes, et püssis oli padruneid, surus ta kaba vastu õlga ning sihtis. Tarzan oli hea laskja. Kunagi tsiviliseeritud ilmas elades oli ta pidanud sõpradega tihti suuri loomi jahtima. Peale kiskjate oli la lasknud loomi ainult siis, kui oli nälg või kui ta oli hädaohus. Kuid ta oli end tihti lõbustanud sellega, et keegi viskas midagi õhku ja ta lasi selle puruks. Nii oli Tarzan aja jooksul kujunenud täpsuslaskjaks, ilma et oleks seda isegi märganud.

Nüüd peab ta jahti suurkiskjate peale! Ta näole ilmus pikaldane naeratus, kui sõrm päästikule vajutas. Kõlas tuhm pauk, hunn kuulipilduja juures nõksatas ettepoole ja jäi liikumatuks. Kolme minuti jooksul olid ka teised kuulipilduja juures askeldanud mehed vaikseks tehtud. Siis nägi Tarzan lähedal olevas kaevikus liikumas Saksa ohvitseri,

25

kellele järgnes kolm sõdurit. Ta hoolitses järgmiste laskudega selle eest, et ükski neist neljast ei oleks võinud seletada, kust tulid saladuslikud lasud, mis niitsid maha mehi vaenlase eest täielikult varjatud kaevikus.

Tarzan sihtis uuesti paremal asuvat Saksa kuulipildujat. See oli samuti hästi varjatud ja täristas vahetpidamata. Külma südamega laskis ta maha kõik sakslased, kes laskeriista juures olid. Nüüd oli juba kaks kuulipildujat vaikima sunnitud. Äkki märkas ahvinimene, et mäejalamilt jooksis hulk mehi kaitsekraavi poole. Hästi sihitud kuulid tapsid neist mitu. Nüüd hakkasid ka sakslased mõistma, et midagi on korrast ära — kusagil varjab end eriti osav laskur. Aga kus? Algul uurisid nad rinnetevahelist ala, kuid seal ei paistnud kedagi.

Keegi ohvitseridest sirutas pea üle kaitsekraavi ääre ja vaatas Briti rinde poole. Korraga kõlas üksik pauk ja ohvitser kukkus kuklahaava tõttu tagasi kaevikusse. Nüüd oli sakslastel asi selge. Seda kinnitas kuul, mis oli läbinud ohvitseri pea ja kaitsevalli kinni jäänud. Üks sõdur urgitses kuuli välja ja siis veendusid kõik, et see on samasugune nagu neil endalgi. Selline avastus tegi mehed rahutuks. Sõdurid roomasid piki kaitsekraavi kahele poole laiali, et viia teade, ülemusele. Tarzan jälgis neid. ning múlleles. Tema vemp õnnestus igati. Ta oli üksinda peatanud tegevuse rindelõigul ja pannud ülejäänud väeosa kihama. Oli näha, et mitmel pool tõsteti periskoobid üle kaitsekraavi ääre. Otsiti vist kohta, kust surmakuulid olid tulnud. Nähtavasti see varsti leiti, sest kohale toodi kuulipilduja ja sihiti Tarzani poole. Enne aga, kui sakslased jõudsid laskma nakata, oli kogu kuulipildujameeskond tundmatutest kuulidest toonelasse saadetud. Kuid laskeriista juurde ilmusid uued mehed, nähtavasti vastumeelt, ohvitseride käsul. Samal ajal pöörati Tarzani poole veel paar kuulipildujat ja minut hiljem sadas mäekünkale, kus ta lamas, kuule nagu rahet.

Tarzan sai aru, et tal on üksinda mõttetu vastu panna, laskis juma-lagajätupaugu sakslaste pihta, viskas püssi ära ja lahkus sellest kohast. Ära minnes kuulis ta, kuidas sakslased lasksid mitmest kuulipildujast ja püssidest tühja kohta. Laskmine kestis kaua. Ahvinimene naeris sakslaste üle, kes kallist laskemoona asjata raiskasid.

„Nad on maksnud juba kallist hinda seinale naelutatud Wasimbu ja tema tapetud kaaslaste eest," mõtles Tarzan endamisi, „kuid Jane'i surma ei suuda nad kunagi lunastada, ka siis mitte, kui ma tapaksin nad kõik."

Pärast pimenemist läks Tarzan sõdivatest vägedest ringiga mööda ning jõudis inglaste poolele. Ta jätkas teed, kuid nüüd juba otse Inglise vägede pealaagri poole. Hääletult nagu vari liikus ahvinimene eelpostidest mööda, ta jättis selja taha ka lähikonna valvurid. Keegi ei näinud teda, keegi ei teadnud, et Tarzan oli laagrisse tulnud.

27

Teise Rhodesia diviisi peastaap asus eesliinist küllalt kaugel ja vaenlase vaatluspunktide eest võrdlemisi hästi kaitstud kohas. Seal oli isegi võimalik laternaid kasutada. Kolonel Capell istus laua ääres, millel lebas avatud maakaart nõrga laternatule valgel. Ta rääkis parajasti ohvitseridega, kes seisid laua kõrval kasvava suure puu all. Mõne sammu kaugusel põles lõke, mis oli sakslastelegi näha. Aeroplaane ei olnud sõjas veel vaatluste tegemiseks kasutusele võetud.

Ohvitseri jutust selgus, et sakslastel oli suur ülekaal ja kõik, mis Briti väed selles olukorras teha võisid, oli katsuda oma positsioone säilitada. Edasiliikumisest ei võinud juttugi olla. Nad olid küll mitu korda katsunud, kuid olid iga kord sunnitud suurte kaotustega taganema. Sakslastel olid eriti hästi varjatud kuulipildujad, mille asukohta oli väga raske kindlaks teha. See tegi vana koloneli meeleolu hapuks, nii hapuks, et ta rääkis nendest kuulipildujatest jutuajamise sees tihti.

„Täna pärast lõunat juhtus midagi, mis sundis Saksa rinde üht osa ' vaikima," rääkis keegi nooremohvitseridest. „Ma juhtusin sel ajal parajasti vaatleja olema. Kuid ma ei saanud aru, mis segaduse põhjustas. Kindel, et neil oli oma kaevikutes tuline kurat. Kogu nende pahema tiiva tegevus peatus mõneks ajaks — muidugi meie suunas. Näis, nagu oleks neile keegi selja tagant peale tunginud. Näha polnud muidugi midagi. Ma ju teatasin sellest teile, sir. Küll need tobukesed pikkisid kuulidega mäenölvakut enda taga. Nägin, kuidas kuulid maad künd-gid. Ei mõista, mis see võis olla?"

Puulehed kahisesid ja silmapilk hiljem laskus puult painduv pruu-ninahaline olend ohvitseride keskele. Kõigi käed haarasid kohe püstolite järele, kuid rohkem ei liigutanud end keegi. Kõik vaatasid imestuse ja arusaamatusega peaaegu alasti valget meest, kelle nahalt peegeldusid vastu laagritule nõrgad kiired ja kes kandis äärmiselt algelist varustust. Tulija pilk oli suunatud kolonelile.

„Kes, kurat, sina oled?" küsis kolonel tigedalt. „Tarzan, Ahvide Tarzan," vastas tulija rahulikult. „Oo, lord Greystoke!" hüüdis üks major, kes ettesirutatud kätega Tarzani juurde astus.

„Sina, Preswick!" vastas Tarzan .majori kätt surudes. „Ma ei tundnud sind ära," vabandas major. „Kui sind viimast kor da Londonis nägin, olid sa ülikonns. Midagi päris teistsugust — eks ole? Arvan, et sa pead ka seda tunnistama."

Tarzan muheles ja pöördus koloneli poole. „Ma kuulsin teie jutuajamist ja tean sellest asjast ka midagi, sest ma tulen parajasti sakslaste tagalast. Kas ma saan teile kuidagi abiks olla?"

Kolonel vaatas küsivalt major Preswicki otsa, kes mõistis oma kohust ning esitles ahvinimest oma ülemusele ja teistele ohvitseridele. Pärast tutvustamist rääkis Tarzan põhjustest, mis panid teda sakslaste vastu tegutsema.

„Ja nüüd tulite muidugi siia, et meiega ühineda?" küsis kolonel.

Tarzan raputas pead. „Mitte alaliseks. Ma pean võitlema omamoodi, kuid võin teid siiski aidata. Ma võin iga kord, kui soovite, minna Saksa rindele."

Nüüd oli koloneli kord pead raputada. „See ei ole nii lihtne, nagu teie arvate. Läinud nädalal kaotasin kaks paremat ohvitseri luureosakonnast Nad proovisid pääseda Saksa tagalasse — mõlemad olid vilunud mehed, kuid katse maksis neile elu."

„Kas see on raskem ülesanne, kui tulla Briti rindele?" küsis Tarzan.

Kolonel tahtis midagi vastata, kuid äkki näis mingi mõte talle pähe tulevat. „Kes teid siis tõi?" küsis ta. „Kes lubas teil tulla läbi eelpostide ahela?"

„Ma tulin lihtsalt läbi Saksa ja teie eesliini ning läbi selle laagri," vastas Tarzan. „Kui soovite, saatke küsima, kas keegi on mind näinud."

„Kuid kes teid saatis?"

„ Tulin üksi," vastas Tarzan ja sirutas end täies pikkuses välja. „Kui teie, tsiviliseeritud inimesed, tulete džunglisse, siis olete nagu surnud elavate seas. Väike ahv Manugi on teist targem. Imestan, et te siin üldse elus olete. Selleks annab nähtavasti võimaluse teie suur arv, sõjariistad ja võime mõelda. Ainult need päästavad teie elu. Oleks mul mõnisada ahvi teie mõtlemisvõimega, siis ajaksin sakslased siit merre nii ruttu, kui viimased neist joosta jõuaksid. Hea teile, et need tummad hiiglased ei oska ühineda. Kui nad seda oskaksid, oleks Aafrika vabastatud kõikidest inimestest ja valge mees poleks kunagi rannikust nii kaugele sisemaale pääsenud. Siin ei oleks ka musti. Kuid millega võiksin teid abistada? Kas soovite teada, kus asuvad mõned sakslaste kuu-lipildujapesad?"

Kolonel kinnitas, et seda ta soovib. Silmapilk hiljem näitas Tarzan neile kolme kuulipilduja peidukoha. Need juhtusid olema just samad, mis inglastele kõige rohkem tüli tegid. „Seal on nende nõrgim koht," ütles ahvinimene ja näitas üht paika sakslaste eesliinil. ,,Seal on koha sisse võtnud mustad sõdurid, kelle ees on kuulipildujad, mida käsitsevad valged. Kuid oodake! Mul on plaan küps. Vallutage see osa siin sakslaste kaitsekraavist ja pöörake nende kuulipildujad nende eneste vastu."

Kolonel Capell puhkes naermata raputas pead: ,,Näib väga kerge olevat..."

„See on kerge, kerge minule!" vastas ahvinimene. „Ma võin selle osa sakslaste kaevikuist tühjendada ühegi pauguta Ma olen kasvanud džunglis, tunnen sealseid olendeid, elu, gomangani musti niisama hästi kui teisigi. Võite oodata mind järgmisel ööl," ja Tarzan pööras ümber, et ära minna.

„Oodake!" hüüdis kolonel. „Ma saadan teiega eelpostideni ohvitseri kaasa."

28

Tarzan naeratas kergelt ja lahkus. Mõne aja pärast läbi laagri liikudes nägi ta väikest meest, kes paistis uppuvat ohvitseri suurde sinelisse. Müts oli tal hästi silmile tõmmatud ja ülestõstetud sinelikrae varjas ta nägu veelgi rohkem. Tarzan vaatas möödaminnes meest ja kui laag-ritule valgus tema näole langes, näis võõras talle hoopis tuttav olevat Mõni ohvitser, keda olen Londonis näinud, arvas Tarzan ning sammus edasi. Natukese aja pärast oli ta juba Briti eesliinilt lahkunud ja mitte ükski arvukatest vahipostidest polnud teda märganud.

Peaaegu kogu öö liikus ta Kilimandžaaro madalatel nõlvadel. Niiviisi peaaegu otsesihis ja kiiresti sai ta ööpimeduses tõtata üksnes tänu instinktile. See, mida ta mäestikust nüüd otsis, ei olnud kohad, kustkaudu ta kõrgused kunagi ületanud oli. Umbes kolm tundi enne päikesetõusu tungis tema sõõrmeisse otsitavate lõhn. Nad olid nähtavasti kusagil läheduses. See rahuldas ahvinimest Ta ronis suure puu okstele, et veel mõni tund enne hommikut magada.

IV. Kui lõvi toideti

Päike Kudu oli juba päris kõrgel, kui Tarzan ärkas. Ta ringutas oma hiigellihaseid, lükkas sõrmed läbi tihedate juuste ja laskus puult alla. Mõni minut hiljem leidis ta jäljed, mida otsis. Need viisid kitsasse sügavasse orgu, kus jälgitavad-nähtavasti olidki. Varsti kinnitas seda ka lõhn. Tarzan liikus ettevaatlikult edasi. Mõne aja pärast jõudis ta paljale kaljule, kust silmas metssiga Hortat ja muid seesuguseid loomi. Ahvinimene võttis seljast vibu ja nooled. Viimastest valis ta välja kõige kohasema ja asetas selle vibule. Ta sihtis hoolega ja lennutas noole kõige suurema looma suunas. Teised nooled olid tal hambus. Vaevalt oli esimene nool sihtmärki tabanud, kui õhus vihises juba teine, kolmas,, neljas... Metsseakari oli esimestest nooltest ärevusse sattunud. Algul tardusid nad mõneks hetkeks paigale, kuid siis hakkasid sagima surnud või surevate kaaslaste ümber ning põgenesid lõpuks hirmsa karjumisega

kaljude vahele. Maha jäi kuus surnud metssiga — saak oli nii suur, nagu Tarzan oli soovinud.

Tarzan laskus kaljult alla ja hakkas sigu nülgima. Tavaline tsiviliseeritud inimene oleks selle töö juures üksinda olles mõnd laulu ümisenud või vilistanud, kuid Tarzan ei teinud üht ega teist Vaikides, kiiresti ja osavalt tegi ta oma tööd. Jahipidamine oli tema alaline tegevus ja ei võinud niisugusena olla kergelt võetav. Seetõttu oligi nii, et kõike, mida Tarzan tegi, tegi ta innuga ja tõsiselt. Et ta sealjuures vahel nalja viskas, mõnikord otse kuratlikku, see tuli sellest, et oma eluviisist hoolimata oli ta inimene, mitte ahv või mõni džunglikiskja, kes vanaduses tõsiseks ja tigedaks muutub.

29

Ehkki Tarzan töötas kärmelt ja usinasti, olid kõik ta viis meelt valvel. Tema käed liikusid ja silmad vaatasid, kuid ka kuulmine ja haistmine olid samal ajal valvel. Haistmine just teataski ahvinimesele emalõvi Sabori lähenemisest Loom tuli pealttuule. Tarzan oli just viima-' selt sealt nahka võtmas ja sellepärast ei kiirustanudki enam. Kõik viis nahka olid koos — ta oli need igaks juhuks kokku pannud. Mõne sammu kaugusel seisis suur puu, mille oksad ulatusid töökohani.

Tarzan ei pööranud isegi pead sinnapoole, kust Sabor oli tulemas. Ta teadis, et lõvi on veel kaugel, mistõttu pole eriti kiire. Siiski teritas ta oma kõrvu, et kuulda, millal lõvi pärale jõuab. Kui viimane nahk oli võetud, tõusis ta püsti. Lõvi ei olnud veel näha, kuid kaugel ta ka enam polnud. Pikkamisi keeras Tarzan nahad ja ühe väiksema sea naha sisse. Lõvi ilmus nähtavale. Oli saabunud aeg. Väledalt kui kass ronis Tarzan puu otsa, asetas nahad lähedal olevale oksale, istus ise teisele ning hakkas kaasatoodud seast lõigatud lihatükki sööma. Sabor vaatas kord maas vedelevaid seakorjuseid, kord puu otsas istuvat olendit Esialgu ei osanud ta peale urisemise midagi teha. Kuid loom jäi viimaks rahulikuks ja asus lähima korjuse kallale.

Tarzan vaatas lõvi, kes sõi puu all tema tapetud siga, ning muigas, sest talle tuli meelde vaidlus ühe kuulsa jahimehega. Viimane oli väitnud, et lõvi ei söö vabaduses kunagi muud peale selle, mis ta ise on maha murdnud. Tarzan oli kinnitanud, et lõvi sööb vahel ka teiste tapetud looma. See oli muidugi nii, sest ahvinimene oli näinud nii Nu-mat kui ka Saborit isegi poolmädanenud raipe kallal.

Kui Tarzan oli kõhu täis söönud, asus ta uuesti töö kallale. Ta lõikas nahast umbes poole tolli laiusi ribasid ja õmbles nendega kaks nahka kokku. Nii sai valmis suur kott, mille ääre sisse tegi ta hulk auke. Aukudest pistis ta läbi pika kahest ribast kokkujätkatud rihma ja võis selle abil kotisuu kinni tõmmata. Ta valmistas sel moel veel neli väiksemat kotti. Kui viis kotti valmis sai, jäi üle mitu rihma, mis pidid leid-ma otstarbe edaspidi.

Töö oli tehtud. Tarzan viskas Saborit suure pähkliga ja naeris, kui suur loom ehmus sellest nii, et põõsastesse põgenes. Siis võttis ta järelejäänud liha ja asetas selle kõrgemale puuharude vahele ning lahkus, kotid seljas, mööda puid oru poole, kus oli vangis Numa.

Ettevaatlikult ronis Tarzan orulähedase künka harjale ja vaatas alla. Orus oli vaikne, Numat polnud kuskil näha.

Tarzan vedas ninaga õhku ja kuulatas. Kuigi ta ei tundnud lõhna ega kuulnud midagi, teadis ta, et lõvi on orus, muidugi tunnelis varjus, ning ta soovis, et loom magaks. Kui kõik olnuks tema soove mööda, saanuks ta oma kavatsuse täide viia.

Tasa ja targu hakkas ahvinimene orgu tulema. Ta hoolitses piinliku ettevaatlikkusega selle eest, et vähimgi heli ei annaks Numale märku kellegi lähenemisest.

30

Aeg-ajalt Tarzan peatus ja kuulatas. Kuulda ega näha polnud midagi ning ta jätkas laskumist. Viimaks jäi oru põhjani ainult paarkümmend jalga. Ta peatus ning mõõtis maad ja aega, mis kuluks, et oru keskel oleva puuni jõuda. Kui ta jõuab sellest poole läbida enne, kui lõvi ärkab, võib ta õnnelikult puuni jõuda ja on pääsenud, kui suudab orava osavusega puu otsa ronida. Kui aga lõvi tuleb tunnelist välja enne, kui Tarzan on poolele teele jõudnud, peab ta katsuma tagasi kaljuseinale pääseda. Mõlemal juhul pidi ta riskeerima ja ainult hea õnne korral oleks tema kavatsus teostunud. Ta kaalus mõlemat võimalust, sest mäletas väga hästi, kui vähe oli puudunud eelmisel korral lõvi saagiks langemisest.

Juba oli Tarzan oru põhjas. Ta oli sinna tulnud hääletult hagu vaim ja nagu kehatu olevus liikus ta puu poole. Pool hädaohtlikust teekonnast oli juba läbitud, kuid Numat polnud veel näha. Viimaks jõudis Tarzan puuni. Selle otsa ronides kahtles ahvinimene, kas lõvi üldse ongi tunnelis. Kuid kas oli võimalik, et suurel kassil oleks õnnestunud , sissekäigu eest kivid ära veeretada ja sealtkaudu välja pääseda? Või oli Numa surnud? See näis küll ebatõenäoline olevat, sest ta oli lõvile alles mõni päev tagasi toonud söögiks hüääni ja peaaegu terve põdra. Lõvi ei saanud nälga, veel vähem janusse surnud olla, sest orus oli vett küllalt.

Tarzan tahtis juba puu otsast alla tulla, et vaadata mis lõviga on juhtunud, kui talle tuli pähe teine mõte: lõvi tuleb kuidagi teisiti tunnelist välja meelitada. Ahvinimene laskis kuuldavale tasase urina. Silmapilk hiljem ilmus tunnelist Numa, kes oli valmis rahurikkujat maha murdma. Nähes puu otsas istumas Tarzanit, kelles tundis ära oma piinaja ja suurima vaenlase, sai lõvi meeletult tigedaks. Ta proovis üles ronida, kuid see ebaõnnestus ja tegi siis mitu hüpet Paar korda suutis lõvi haarata kinni oksast, kuid kukkus uuesti alla. Ebaõnnestumised ajasid ta aina tigedamaks. Loom urises ja möirgas juba päris metsikult Numa viha suurendas Tarzan õrritamisega: ta külvas looma üle sõimusõnadega ning loopis teda kuivanud okstega. Nöhes Numa.asja-tut vaeva, naeris Tarzan ainult looma üle ja ootas tema väsimist

Viimaks tõusis ta puuoksale püsti ning harutas nööri lahti. Suure ma osa sellest võttis ta pahemasse kätte, jättes paremasse paar-kolm ringi ja nööri otsas oleva silmuse. Siis seadis ta selja vastu tüve, toetas kummagi jala eraldi oksale ning passis parajat juhust nöör alla visata. Õrritades uuesti juba natuke rahunenud lõvi oma ässitajat uuesti hüpetega kätte saama, suutis ahvinimene talle silmuse kaela heita ja nööri pingule tõmmata. Loom jäi õhku rippuma, ainult tagumised käpad puudutasid maad. Tarzan hoidis nööri pingul ja kaugenes ettevaatlikult puutüvest. Ta tahtis tõmmata lõvi nii kaugele, et käpad puuni ei ulatuks. Ahvinimene sidus nööri oksa külge nii, et ainult Numa tagumised käpad puud puudutasid. Siis viskas ta oma viis kotti kaugemale

31

maha ning tuli puu otsast alla. Numa tagus teda kinnipidavat nööri mõlema käpaga ja katsus seda hammaste vahele saada. Kartes nööri katkemist, pidi Tarzan tegutsema kiiresti.

Kõigepealt viskas ta kottidest suurima Numale pähe ja sidus selle talle tugevasti kaela ümber. See oli võrdlemisi lihtne ülesanne. Raskem oli toppida pisemaid kotte lõvile jalga. Tarzan pidi juba mitu korda jääma lõvi hiigelkäppade vahele. Viimaks said lõvi kõik neli jalga seanahast kottidesse topitud.

Selleks ajaks oli lõvi ka vastupanu lõpetanud. Loom rippus abitult nööri otsas. See tuli muidugi asjaolust, et nöör pigistas tema kõri ja mida elutumaks ta jäi, seda tugevam oli pigistus. Veel mõni silmapilk ja loom oleks surnud. See ei oleks Tarzani kavatsustega kooskõlas olnud. Ta hüppas ruttu puu otsa ja harutas nööri lahti. Siis tuli ta puu otsast alla ja avas silmuse niivõrd, et loom võis vabalt hingata. Numa silmade

kohale lõikas Tarzan noaga paar väikest auku, läbi mille võis loom näha ja kustkaudu pääses kotti õhku.

Pärast Numa jalas olevate kottide paelte ülekinnitamist oli märatsevast' lõvist saanud abitu põder Bara, kes ei olnud kellelegi hädaohtlik. Nüüd tuli lõvile elu sisse. Ta hingas raskelt ja katsus ennast kottidest vabastada. Tarzan vaatas Numa rabelemist rahulikult pealt: ta oli kindel, et nii kotid kui ka rihmad, millega need olid seotud, peavad lõvi hiigellihaste pingutustele vastu. Kui Numa hingas juba korrapäraselt, hakkas ta kohutavalt möirgama. Ta võttis üha ette vabanemiskatseid. Kotid peas ja jalgade otsas hirmutasid looma äärmuseni, eriti näis teda ärritavat toore seanaha lõhn. Lõvi möirgas ja rabeles asjata hulk aega, kuni väsis ja jäi vaikseks. Hoolimata kogukusest ja hiigeljõust, ei ole lõvi kuigi vastupidav. Natukese aja pärast tõusis kiskja uuesti jalgadele ja hakkas taas rabelema. Kuid nüüd oli nöör korralikult kaela ümber seotud, see ei takistanud hingamist, aga oli kinnitatud nii tugevasti, et loom ei võinud jooksu pääseda.

Nööri teise otsa oli Tarzan sidunud puu ümber ning seisis ise kaugemal, oda löögivalmilt käes. Kas õnnestub lõvil kottidest vabaneda? Kui ei, on Tarzani töö end tasunud. Lõvi nägi meest, kes oli teda nii alatul viisil vangi võtnud. Looma viha oli piiritu, ta märatses kogu jõust. Kui ta kottidest jagu ei saanud, tahtis ta tormata lähedal seisva ahvinimese kallale. Numa tegi hiigelhüppe, kuid ainult selleks, et saada Tarzani odalttygev löök vastu pead ja nöörist selili paisatud. Neli korda tegi ta meeletu hüppe ja neli korda sai ta hoobi pähe. Katsed lõppesid talle alati alatu selilipaiskamisega. Viimaks sai loom aru, et asjata on üritada meest tabada ning alistus hirmsasti urisedes saatusele. Inimene oli taas võitnud džunglite kuninga, kellest oli saanud ahvinimese abitu vang, nii häbistav kui see ka metsade majesteedile ei olnud. Kui Tarzan nüüd kiskjale lähenes, taganes loom urisedes ega katsunudki enam rünnata.

32

Jätnud Numa puu külge rihma otsa, läks Tarzan tunnelisse sissekäiku kividest puhastama. See tehtud, tuli ta puu juurde tagasi. Lõvi oli vahepeal maha heitnud ning osutus nüüd otse ahvinimese teel olevaks. Mehe lähenedes urises Numa ähvardavalt ega mõelnudki teed anda. Tugev jalahoop külje pihta sundis teda teed vabastama. Mees päästis nööri puu küljest lahti ning katsus Numat tunnelisse ajada. Inimese ja kiskja vahel puhkes pooletunnine lahing. Lõvile tundus pealesurutav koera osa liiga häbistav ning ta pani viimseni vastu. Ägeda võitluse järel, kui jõud oli juba otsas, andis loom alla. Urisedes liikus ta edasi, ning lõpuks jõudsid mõlemad tunnelisse. Seal oli asi juba lihtsam — lõvi sammus Tarzani ees, ahvinimese oda hoolitses selle eest, et loomal ei olnud aega ega tahtmist seisma jääda. Nii jõudsid nad peagi tunnelist välja.

Värske õhu käes ja metsa lähedust tundes arvas Numa ajakohase olevat oma teed minna. Ta tegi võimsa hüppe ning pistis jooksu. Tarzan, kes veel käpuli tunnelis roomas, ei olnud asjade selliseks käiguks ette valmistatud. Ta kukkus kõhuli ja lõvi vedas teda umbes sada jalga mõõda teravate kividega kaetud maad. Kui ta viimaks tigeda ja kõvasti kriimustatuna lõvi kinni pidada suutis, tahtis ta loomale tugevat keretäit anda. Karistus oli küll täielikult ära teenitud, kuid ahvinime-ne loobus samas sellest mõttest, sest Tarzanil ei olnud kommet tunnetele liigselt voli anda ega teha otstarbetuid tegusid.

Kui ta oli andnud veel Numale õpetust olla nööri otsas talutatav, hakkas džungli kirjutamata ajaloos kõige kummalisema paari — ees nööri otsas seanahast kottidesse topitud suur isalõvi ning järel nööris; kinni hoidev ja löögivalmis oda kandev valge ahvinimene — teekond.

See haruldane paar oli kogu päeva teel, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Lõvi oli märatsemast lakanud ning allus kangekaelselt urisedes enda vangistajale. Õhtuks oli loom väga väsinud, näljane ja janune, kuid ei sel ega järgmisel päeval ta toitu ei saanud. Teha lõvi pead katvasse kotti nii suur auk, et selle kaudu toita oleks olnud rohkem kui hädaohtlik, see tähendanuks vabastada looma parimad võit-lusvahendid — hambad. Tarzan lõikas lõvi suu kohale ainult nii suure augu, et see võis janu kustutada, ja viis looma jõe äärde. Siis sidus ta Numa puu külge ja otsis endale süüa, sõi ja ronis sama puu otsa, mille all lamas kinniseotud lõvi.

Öö möödus vahejuhtumiteta Tarzan ärkas varahommikul ja asu^ oma vangiga kohe teele. Nad liikusid võrdlemisi kiiresti läbi Kilimand-žaaro jalamil olevate suurte metsade ida suunas. Lõvi hakkas oma saatusega juba enam-vähem leppima, kuid punnis siiski vahetevahel vastu. Metsakiskjad, kes seda imelikku paari nägid, seisatasid silmapilgu ja põgenesid siis kohkunult. Juba lõvi lõhn oleks väiksemad loomad pakku ajanud, kuid sellel oli veel ka imelik välimus, millist polnud džunglis keegi varem näinud. Imelikul olevusel oli lõvi lõhn küljes,

33

pealegi käis tema kannul tarmangani — see pilt oli ürgmetsa asukatele kohutav ja nad põgenesid nii ruttu kui võimalik.

Emalõvi Sabor, kes eemal džunglis eksles, haistis äkki imelikku lõhna. See oli tema lordi ja peremehe, Numa lõhn, mille sekka tungis ka valge ahvi tarmangani ja metssiga Horta oma. Imelik lõhnade segu, välgatas mõte Sabori peas. Ta otsustas asja lähemalt uurida ning ruttas sinnapoole, kust tuul lõhna ninasse oli toonud. Tarzan ja Numa kuulsid Sabori tulekut, sest tulija tegi kaeblikku näuguvat häält. See väljendas läheneja uudishimu, kuid ühtlasi ka kartust.

Tarzan seisatas ja jäi ootama, viskevalmis oda käes. Muidugi jäi seisma ka Numa. Lõvi tõstis pea ja urises tasa. Ahvinimene tahtis juba Numat odaga karistada, kuid välja ilmus Sabor ja mitte üksi, nagu Tarzan arvas teda tulevat. Sabori kannul tuli väikesele lagendikule neli noort, kuid juba täiskasvanud lõvi.

Kui Tarzan oleks nüüd lõvid üles ärritanud, oleks kogu kari võitluseks tema vastu ühinenud. Numa seisis rahulikult ja silmitses džung-list välja tulnud perekonda. Ka ahvinimene seisis ja ootas, mida lõvid tegema hakkavad.

Emalõvi Sabor oli veel kaunis noor ja graatsiline, tema kannul tulnud pojad olid täiskasvanud ja ilusad, nagu ainult noored lõvid seda olla saavad. Kolm poega olid emased, neljas, kelle turja ehtis juba uhke lakk, oli isasena natuke suurem kui teised. Sabor peatus Tarzanist umbes saja summu kaugusel, kuna noored temast mõne sammu ettepoole astusid — siis jäid kõik viis seisma. Nende kõrvad olid sirutatud et-tepoole, nende pilgud ning kogu olemus väljendasid imestust ja uudishimu. Tarzan ei aimanud lõvide kavatsusi — kui loomadel neid üldse oli. Esialgu olid nad ainult uudishimulikud.

Nii seisid nad umbes minut aega. Siis häälitses lõvidest vanem emane tasakesi. Tarzani lõvi vastas sellele kohutava möirgega ning tegi järsu hüppe teiste juures seisva isase suunas. See ehmus, sest hüppaja välimus oli imelikult kohutav, ja põgenes džunglisse. Teised järgnesid talle, viimane oli Sabor. Numa tormas talle järele, tõmmates Tarzani kaasa. Viimaks õnnestus ahvinimesel lõvi kinni pidada. Algas võitlus. Tige ja ärritunud loom tormas Tarzanile kallale, kuid sai iga pealetungikatse eest hoobi vastu pead. Nii möödus tund. Siis lõvi väsis ja alistus jälle enda vangistajale. Ta oli näljane ja tige, kuid ahvinimese ülekaal sundis ta rahulikuks. Imelik oli see paar — valge hiiglane ja tema kõrval rahulikult äammuv lõvi—, kui hiljem teekonda jätkas.

Videvikus jõudsid nad Briti eesliini lähedusse. Nad oleksid pidanud juba varem sinna saabuma, kuid Saksa eelpostidest läbipääsemi-ne oli võtnud rohkem aega, kui Tarzan oli arvestanud. Briti eesliinist natuke maad eemal sidus ahvinimene lõvi puu külge ja jätkas ise teekonda. Oli juba pime. Ta möödus eelpostidest, ilma et ühestki neist oleks teda märgatud. Natuke aega hiljem ilmus ta järsku ja hääletult

34

nagu vaim kolonel Capelli juurde nõupidamisele kogunenud ohvitseride keskele. Ohvitserid ehmusid nagu eelmisel korralgi, kuid nähes, kes tuli, naersid ainult. Kolonel Capell aga raputas pead.

„Kurat võtaks!" ütles ta ärritatult. „Käsin maha lasta äraandja, kes teid siia laseb. On narrus välja panna eelposte ja siis näha, et mees tuleb neist läbi kui vari. Ei, nii ei lähe!"

Tarzan naeratas heatahtlikult: „Ärge süüdistage kedagi vahipostil olijaist, sest ma ei ole ju inimene. Ma olen tarmangani. Iga mangani võib, kui tahab, siia laagrisse tulla, ilma, et keegi teie meestest teda märkaks. Oleks teil manganid vahtideks, ei pääseks siia viärkamatult keegi."

„Kes need manganid on?" küsis kolonel. „Võib-olla ma võtan selle kerjustekarja enda teenistusse."

Tarzan raputas pead: „Võimatu, sir. Manganid on suured ahvid — minu rahvas. Kuid teie ei saa neid kasutada. Nad ei suuda püsida kuigi kaua ühe asja või kavatsuse juures. Kui ma neile seletaksin, võibolla oleksid nad siis üürike aega asjast huvitatud. Võib-olla saaksin mõne neist siia ja selgitaksin neile kohustusi, kuid nad kaotaksid ikkagi huvi ja kui neid tarvis oleks, ei leiaks vahipostidel kedagi, vaid hoopis siit-sealt džunglist, kuhu nad on läinud putukaid otsima. Manga-nidel on laste arusaamine ja püsivus, seepärast on nad ka suurteks lasteks jäänud."

„Sa nimetasid neid manganideks ja ennast tarmanganiks. Milles vahe seisab?" küsis major Preswick.

„T a r tähendab „valge"," vastas Tarzan. „Ja m a n g a n i on „suur ahv". Minu nimi, mis anti mulle, kui ma Kercliaki suguharu ahvide juures elasin, tähendab Valgenalik. Kui ma olin väike balu, alivi-laps, oli mu nahk — nii usun — valge nagu piim ja erines mu kasuema Kala uhki st karvkattest silmatorkavalt. Nii sain ma nimeks Tarzan, Valgenalik, tarmangani, valge ahv. Nad nimetavad ka kõiki teid tar-manganideks," lõpetas Tarzan.

Kolonel Capell naeris. „See seletus ei haava meid, Greyctoke, ja Jehoova nimel, suur au oleks selles osas esineda teietaoliselt. Jah, aga kuidas on lugu teie plaaniga? Kas usute ikka veel, et teil on üksinda võimalik osa vastaste kaevikuid üle võtta?"

„Kas gomanganid on ikka veel seal?" päris Tarzan.

„Kes on gomanganid?" küsis kolonel. „See osa kaevikutest on ikka veel mustade pärismaalaste käes, kui teie neid nii kutsute."

„Yes," vastas Tarzan. Gomanganid on suured mustad ahvid — neegrid."

„Ja mida kavatsete teie teha ja kuidas tuleb meil talitada?" küsis Capell.

Tarzan tuli laua juurde, millel olid maakaardid. Ta osutas sõrmega kaardile ja selgitas: „Siin an sakslaste salajane vaatluspunkt. Seal on ka

35

üks kuulipilduja. Vaatluspunkt on kaitsekraaviga ühendatud tunneli abil. Andke mulle üks käsigranaat. Kui selle lõhkemist kuulete, hakake tasa eesliinidevalielist maad ületama. Teie mehed kuulevad vaenlase kaevikutest kisa ja kära, kuid see ei ole teie sõduritele sugugi hädaohtlik. Teil ei tule kiirustada, vaid liikuda võimalikult vaikselt. Teil tuleks oma meestele selgeks teha, et seal kaevikutes viibin ka mina ja et mul ei ole vähimatki soovi saada kuuliga pihta ega täägiga läbi torgatud!"

„Ja see olekski kõik?" küsis kolonel Tarzanilt pärast seda, kui oli ühe ohvitseri granaati tooma saatnud; „Teie puhastate kaevikud vaenlastest üksi?"

„Mitte just päris üksi," vastas ahvinimene, näol kibe naeratus. «Kaeviku tühjendan ma sakslastest. Muuseas, kui soovite, võivad teie sõdurid tulla sinna vaatluspunktist läbi viiva tunneli kaudu. Ja umbes poole tunni pärast, härra kolonel."

Nende sõnadega pööras Tarzan end ümber ja kadus ööpimedusse.

Läbi laagri sammudes tuli talle meelde noor ohvitser, keda ta oli siin esimesel korral näinud. Kui ta natuke hiljem teda laagritule valgusel jällegi nägi, tundus, et sel ohvitseril oli palju ühist preili Kircheriga. Kuid mõte, et ohvitser ja preili on üks ja sama isik, tundus väljanaermiseni absurdne. Kuidas sai see võimalik olla? Üks oli Saksa spioon, naisterahvas, kaugel teisel pool rinnet, teine noor inglise ohvitser, mees, keda ta oli arvatavasti kunagi Londoni paremas seltskonnas kohanud.

Hääletult ja tähelepanu äratamata läbis Tarzan Briti rinde vahipostide mitmekordse ahela ning jõudis kohta, kuhu ta kinniseotud lõvi oli jätnud. Suur kass lamas, kuid tõusis ahvinimese lähenemise peale üles ja tegi vaikset häält. Lõvi tasane näugumine ajas Tarzani naerma, sest see polnud enam džungli- ja kõrbekuninga uhke ning taltsutamatu urin, vaid pigem peremehelt toitu luniva näljase koera häälitsus.

„Varsti tapad, Numa, ja sööd!" sosistas alivinimene kiskjale kõrva. Kas lõvi ta ahvide keelest ka midagi aru sai, seda me küll ei tea. Siis harutas Tarzan nööri puu küljest lahti ning sammus eesliinidevaheli-sele maa-alale. Lahingutegevus oli peaaegu soikunud. Kuuldus ainult harvu püssipauke ja aeg-ajalt lendas üle pea mõni suurtükipomm, mis lõhkes kusagil vastase tagalas. Tarzanit ega tema kaaslast hädaoht ei ähvardanud, kuid Numa kartis siiski hirmsasti. Oh imet! Lõvi ei katsunudki põgeneda, vaid tuli värisedes lähemale, justkui otsides aliv-inimeselt kaitset

Ettevaatlikult lähenes kaks metsikut olendit Saksa vaatluspunktile, kus üksik sõdur vastasolevat Briti kaitsekraavi jälgis. Tarzani paremas käes oli granaat, pahemas hoidis ta nööri, mille otsas oli lõvi. Viimaks nägi Tarzan ainult mõne sammu kaugusel olevat vaatluspunkti. Veel enne, kui granaat sihtmärki tabas, oli ta end pikali visanud. Plahvatus.

36

Ta kuulis, kuidas granaadikillud ja. kivid üle pea lendasid. Numa ehmus ning tahtis ära põgeneda. Suure vaevaga suutis Tarzan kohkunud looma rahustada.

Viis sekundit pärast granaadi heitmist jooksis ta lõvi enda järel sikutades kohale, kus silmapilgu eest oli asunud osavasti ehitatud vaatluspunkt ja Saksa sõdur. Nüüd oli seal ainult sügav auk, aga sõdurist polnud jälgegi. Ainus asi, mis granaadi lõhkemise tõttu kannatada ei olnud saanud, oli liivakottidega kaitstud kuulipilduja.

Ei võinud kaotada sekunditki. Plahvatust pandi kaevikuist muidugi tähele ja arvatavasti on abi tunneli kaudu juba tulemas. Kuid Numa ei tahtnud koopasse minna. Kärsitult tõmbas Tarzan looma alla ja surus teda tunnelisse. Loom oli käigus peaaegu sees, kui ahvinimesel tekkis uus mõte. Ta tõmbas kuulipilduja alla koopasse, suunas toru tunneli suu poole ja seadis riista igaks juhuks laskevalmis. Siis hakkas ta lõvi uuesti tunnelisse ajama. Varsti see õnnestus. Tarzan lõikas katki rihmad, millega kotid olid looma jalgade otsa ja pähe seotud. Viimaks vabastas ta lõvi ka kaelas olevast nöörist ning lükkas hirmunud Numa kaugemale tunnelisse. Veel ei olnud lõvi aru saanud, et küüned ja kihvad on tegutsemiseks vabad. Loom katsus taganeda, kuid Tarzani terav nuga, mille ots ähvardas sügavale tagakintsu tungida, takistas teda.

Toll—tollilt sai Numa edasi, sest Tarzan tõukas teda kõigest jõust Lõvi urises ähvardavalt, kuid varsti möirgas vihaselt ja ruttas edasi. Nüüd Tarzan teadis, et Numa oli haistnud kusagil eespool inimest ja tormas talle kallale. Tarzan läks tagasi koopasse ning tuli kuulipildujat enesega kaasa tassides uuesti tunnelisse. Eespool oli

kuulda lõvi tigedat möirgamist ja hirmunud meeste hädakisa. Saatanlik naeratus ilmus Tarzani näole.

„Nad tapsid mu wazirid," pigistas ta läbi hammaste, „ja naelutasid seinale Muwiro poja Wasimbu."

Kui Tarzan tunneli kaudu jooksukraavi jõudis, oli vähemalt selle algus täiesti tühi. Nii oli ka järgmises ja sellele järgnevas osas. Ta ruttas Saksa eesliini keskkoha poole. Viienda käänaku kohal avanes kohutav pilt: põgenevate sõdurite keskel .oli segadus, mis takistas nende taandumist. Nende kannul murdis tige Numa mehi pöörase kiirusega. Kuulda oli luude raksumist lõvi hiigelkihvade vahel. Sõdurid, kelle ette oli jäänud põgenevate kaaslaste tropp, karjusid surmahirmus ja murdsid edasi.

Viimaks andis takistus järele ja mehed tormasid edasi, kohutav lõvi kannul. Sündimisest saadik on neegri veres kartus džunglikuninga ees. Nad unustasid, et neid on mitu ühe lõvi vastu ja et neil on peale moodsate püsside ka käsigranaadid. Hirm võttis neilt mõtlemisvõime, igaüks tahtis ainult põgeneda ja parem kui enne teisi. Mõni sõdur ronis kaitsekraavist välja ja põgenes selletagusesse metsa, mõni aga vastaseid eraldavale eesliinidevahelisele maa-alale. Kes ei jõudnud kaitsekraavist

37

välja ronida, võitlesid omavahel põgenemisvõimaluse pärast. Kogu kaitsekraav näis olevat korraga muutunud põrguks, kus mustad kuradid võitlesid omavahel ja lõvi tappis neist ühe teise järel. Lõvi tige möirgamine ja mustade meeste surmakarjatused saatsid seda põrgulik-tegevust.

Inglased lähenesid pikkamisi kaitsekraavile. Neile tulid vastu mustad sõdurid, kes olid eesliinidevahelisse lõiku põgenenud. Nad võeti vangi. Vangide suur surmahirm ja jooksukraavist kostev kära pani inglasi imestama. Selge, et hunnide kaevikuis oli põrgu lahti. Kuid Rho-desia rügemendi sõduritele ja ohvitseridele tundus kõige imelikum, et ärast kostis selgesti lõvi kohutavat möirgamist.

Kui inglased viimaks kaitsekraavi äärele jõudsid, hakkas selles kor-aga kuulipilduja rägisema. Samal ajal hüppas kraavist välja lõvi, kar-'uv hunn kihvade vahel, ning ruttas oma saagiga džungli poole. All aavis aga lamas kuulipilduja taga Tarzan ja külvas põgenevad mus-d üle surmatoova tinarahega. Tema lähedal olevad inglased nägid veel midagi. Hääletult kui vari ilmus Tarzani selja tagant blindaažist aksa ohvitser. Ta võttis kärmesti maast täägiga püssi ja hiilis kuulipilduri juurde. Tema kavatsused olid igal pealtnägijal teada. Inglased karjusid Tarzanile hoiatusi, kuid kära ja kuulipilduja ragina tõttu ta eid ei kuulnud. Saksa ohvitser oli jõudnud juba tulistaja selja taha Ta tõstis püssi, et lüüa tääk ahvinimese paljasse selga. Ja ta lõi, kuid Tarzan polnud enam seal, kuhu tääk läbi õhu vihises. Nüüd nägid inglased Tarzanit juba ohvitseri ees seismas ja enne kui nad asja täielikult mõistsid, oli püss sakslase käest kergelt nagu lapse käest mänguasi ära löödud. Hunni kallale tormas olend — enam mitte inimene, vaid metsik kiskja, kes haaras kohutava karjatusega ohvri kõrist.

Tarzanil nagu kõigil teistelgi džungliasukatel oli see, mida meie tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Ta ei kuulnud ega näinud, kuid siiski tajus hädaohu lähedust. See aimdus kasvas viimaks nii tugevaks, et ta kargas välgu kiirusel kohalt ära Ja mitte liiga hilja! Ta nägi ohvitseri mundril eraldusmärke, mida kandsid need, kes olid tema naise tapnud ja farmi hävitanud. Sellest jätkus, et hiiglasekasvu Saksa ohvitseri kallal kättemaksukirge rahuldada.

See oli valge kiskja, kes hambad sakslase kõrisse vajutas, see ei olnud inimene, kelle tugevad käed hunni kinni pidasid. Teise Rhodesia rügemendi sõdurid nägid midagi, mida nad kunagi ei unusta. Nad nägid, kuidas valge poolalasti hiiglane tõstis sakslase õhku ja raputas teda nagu terjer rotti või nagu emalõvi Sabor vahel oma saaki raputab. Nad nägid, milline surmahirm peegeldus hunni näost ja kuidas ta katsus

Tarzani käte vältelt pääseda. Äkki laskis ahvinimene ohvri allapoole, pani põlve tema selja vastu, võttis käega kõrist kinni ning painutas pead tahapoole. Hunni jalad nõrgenesid ja ta vajus põlvili. Kuid ürgjõuga

38

hiiglane vajutas veelgi tugevamini. Surmakarjatus pääses sakslase suust, järgnes kõva raksatus. Tarzan viskas elutu keha kõrvale.

Rhodesia rügemendi sõdurid tulid lähemale kavatsusega hüüda hurraa, kuid hüüe suri nende huultel. Tarzan oli pannud jala surnukehale ning laskis kuuldavale suurte isasahvide kohutava, luust ja lihast läbitungiva võiduhüüde.

Alamleitnant von Goss oli surnud. Kordagi lähedal seisnud ja äärmiselt hirmunud sõduritele otsa vaatamata hüppas Tarzan kaitsekraavist välja ja kadus džunglisse. Teine Rhodesia jalaväerügement oli nüüd hunnide kaevikute selles osas peremees.

V. Kuldmedaljon

Briti Ida-Aafrikas olev väike väekoondis, kes oli arvuliselt palju suurema Saksa väe vastu sõdides seni raskelt kannatada saanud, hakkas natukesehaaval võitma. Hunnide pealetung oli peatatud, veelgi enam — nad olid sunnitud juba taganema. Britlased liikusid pikkamisi edasi, sest sakslased, kes olid oma positsioonidelt välja löödud, panid üsna tugevasti vastu.

Sakslasi oma positsioonidelt tõrjuda oli osutunud võimalikuks kohe pärast seda, kui Tarzan ja Numa olid pahempoolse kaitsekraavi mustadest sõduritest tühjendanud. Sel igavesti mälestust väärival ööl oli ahvinimene koos näljase lõviga ebausklikud ja halvasti koheldud neegrid minema kihutanud ning avanud rinde pealetungivale Briti väeosale. Teine Rhodesia rügement tuli kaevikutesse ja avas küljelt sakslaste pihta tule. See võimaldas Briti vägedele omakorda tormijooksu sakslaste vastu kogu rindel. Sellest peale hakkas rinne veerema hunnide okupeeritud maa-ala sisemusse.

Möödus nädal. Sakslased võitlesid kõvasti iga kilomeetri pärast, mis nad pidid pealetungivatele Briti sõduritele loovutama. Veeta ning okaspuude ja põõsastega kaetud ala takistas liikumist. Veel raskemaks tegi selle sakslaste tugev vastupanu mõlemal pool raudteed.

Ükski Rhodesia rügernendi ohvitser polnud näinud Tarzanit pärast seda, kui ta oli tapnud alamleitnant von Gossi ning ära läinud otse Saksa rinde keskosa poole. Juba arvati, et ahvinimene on seal surma saanud.

„Võib-olla nad tapsid ta," möönis kolonel Capell, „sest ma usun, et elusalt nad küll seda rändurit kätte ei saanud."

Ja nad ei olnud saanud teda kätte ega ka tappa. Vastupidi. Tarzan oli veetnud viimased nädalad väga huvitavalt ja tuleviku jaoks kasulikult. Ta oli kasutanud aega, et koguda andmeid Saksa väeosade seisukorra, koosseisu, positsioonide, taktika ja mitme muu neisse puutuva

39

äsja kohta. Seda materjali oli tal nüüd rohkem kui küllalt. Kuid selle juures ei unustanud ta teha sakslastele nii palju tüli ja kahju, kui seda ainult Tarzani-taoline olevus teha oleks suutnud.

Tal oli tärganud parajasti iseäralik soov, mida ta teostada tahtis. Oli nimelt üks Saksa spioon, kelle ta kavatses kinni võtta ja Briti väeosale üle anda. Esimest korda Saksa peastaabis viibides oli ta näinud noort naist, kes andis kindralile mingi kirjaliku ettekande. Hiljem oli ta näinud Saksa inimest Briti laagris Inglise ohvitseri vormis. Järeldust teha polnud raske: see naine oli hunnide spioon.

Teda tahtiski Tarzan kinni võtta. Mitu ööd oli ta sakslaste staabi ümbruses passinud, ilma et oleks sellest kardetavast spioonist midagi kuulnud või teda näinud. Ümbruses liikudes oli ahvinimene oma te-, gudega sakslastele siiski hirmu nahka ajanud. Nende kartusi kinnitasid kõvendatud valve ning laagritule juures väriseva häälega jutustatud salapärased ja kohutavad lood. Ööpimedus näis hunnidele kohutav, neegritel pani see otse vere tarretama.

Ühel ööl, kui Tarzan lamas jällegi Saksa rügemendi staabi akna all põõsas, kuulis ta mitme ohvitseri omavahelist juttu. Ta kuulis, kuidas keegi hunnidest jutustas teistele juba üldiselt tuntud juhtumit vasakpoolses kaitsekraavis, kus pärismaalasi oli hirmutanud ründav lõvi ja kuidas looma järel oli kohe tulnud alasti hiiglane, keda mustad olid pidanud mingisuguseks džunglikuradiks ja kelle eest nad põgenesid, jättes kaevikud inglastele.

„See oli kindlasti sama olend, kes tookord kindralstaabi aknast sisse hüppas ja Schneideri ära viis," kinnitas keegi teiste hulgast. „Aga ma imestan, miks ta just majori ära viis. Ma ei olnud küll seal, aga kinnitatakse, et see olend oli huvitatud just majorist, ei kellestki muust kui vaesest Schneiderist. Von Kelter oli ju tema käppade vältel ja ta oleks võinud isegi tema kaasa võtta. Kuid ta võttis ikkagi Schneideri. Ta jooksis majorile isegi üle toa järele, võttis kinni ja kadus akna kaudu ööpimedusse. Jumal teab, milline saatus talle osaks sai!"

„Kapten Fritz Schneideril on oma teooria selle kohta," seletas keegi. „Ta rääkis mulle nädal või paar tagasi: ta arvab, et see olend eksis, ta tahtis ära viia teda, mitte tema venda. Nimed olid ju samad. Fritz ei olnud selles siiski kindel enne, kui von Goss tapeti. Mõlema tapja oli ju sama isik, kes kohe lõvi kannul kaitsekraavi tuli. Samal õhtul, kui major Schneider ära rööviti, leiti ka üks tema meestest heinahunnikust murtud kaelaga. Sellest järeldas kapten Schneider, et keegi kurat peab jahti tema meestele ja temale endale. Sel õhtul olla see kohutav olend eksinud ja võtnud Fritzu asemel tema venna. Ta rääkis, et kindral Kraut olevat kinnitatuid, et niipea kui preili Kircher oli tema venna nime nimetanud, tormas aknast sisse metsik olend ja viis ta ära"

40

Korraga jäid vestlejad 'teraselt kuulama. „Mis see oli?" küsis üks ohvitser, kes oli kuulnud lähedalolevast põõsast Tarzani tasast vandumist. ,

Saades teada, et tema naise tapja veel elab, kui ta oli olnud arvamusel, et lõvi on selle kurjategija juba ammu ära seedinud, ei suutnud Tarzan viha talitsedes olla vandumata: „Ah mõrtsukas elab veel, ja on karistamata!"

Ohvitserid vaatasid uurivalt põõsaid, millest see kohutav hääl oli tulnud. Nad olid hirmul, sest silme ette kerkisid pildid, mis olid nähtud nii laagris kui ka eesliinil. Nad olid näinud sõdureid ja ohvitsere, kes olid kohapeal hääletult ja arusaamatult tapetud. Ainult murtud kael, katkine selgroog ja tugevad sõrmejäljed kaelal rääkisid viisist, kuidas õnnetu oli siit ilmast lahkuma aidatud. Vahel olid surnukehal ka hammaste jäljed...

Põõsas liikus mõni oks. Silmapilk hiljem laskis üks ohvitser hoiatamata sinna mitu pauku. Kuid asjata, sest Ahvide Tarzanit polnud enam seal, kuhu hunn oli oma revolvri tühjendanud. Kümme minutit hiljem oli ta laagrist juba väljas, kuhu eelposti toetuseks oli paigutatud rühm musti sõdureid, kelle ülem oli hauptmann Fritz Schneider. Sõdurid magasid siin-seal lahtise taeva all, aga ohvitseridel olid telgid. Tarzan roomas nende suunas. Sakslased olid viimasel ajal kõikjal pimeduses varitsevast surmast ehmunud ning väga ettevaatlikud. Ahvinimesel läks ' siiski korda hiilida otse ohvitseride telkide taha.

Seal kõhuli lamades jäi ta kuulatama. Telgist oli kuulda vaid ühe magava inimese hingamist. See rahuldas Tarzanit. Ta lõikas katki telgi alumist serva hoidnud nööri ning roomas sisse. Mitte mingisugune hääl ei andnud märku tema tulekust — ta liikus nagu vari vaiksel päeval lellelt lellele. Silmapilk hiljem oli sissetungil iu voodi juures ning kummardus magava mehe üle. Võimatu oli teada saada, kas telgis magas .Schneider või keegi muu. Tarzan polnud Schneiderit kunagi näinud. Kuid ta oli otsustanud selgusele jõuda ja rohkemgi teada saada.

Tasa raputas ta magajat õlast. Mees keeras end teisele küljele hing mõmises midagi läbi une.

„Vait!" sosistas Tarzan. „Vait! Või ma tapan su." Hunn avas silmad. Ta nägi telgi poolpimeduses enese kohale kummardunud hiigelsuurt meest, kelle üks käsi pigistas teda õlast, teine lähenes kõrile.

„Ära proovigi karjuda!" käskis Tarzan häälega, mis ei lubanud vastu vaielda. „Mis on su nimi? Vasta mulle sosinal."

„Luberg," vastas ohvitser. Ta värises, sest oli ju alasti hiiglase salapärane ilmumine telki tingimata ühenduses kohutavate salasurmade ga, mida viimasel ajal nii tihti ette oli tulnud. „Mida sa tahad?" küsis ohvitser hirmunult.

41

„Kus on hauptmann Fritz Schneider?" küsis ahvinimene. „Kus on tema telk?"

„Teda ei ole siin. Ta saadeti eile Wilhelmstali," vastas Luberg.

„Ma ei tapa sind, vähemalt mitte praegu," rääkis Tarzan. „Tahan teada, kas oled mulle tõtt rääkinud. Kui oled valetanud, siis on su sumi veelgi hirmsani. Kas tead, kuidas major Schneider suri?"

„Ma tean," vastas Tarzan ise küsimusele. „Kinnitan sulle, et see ei olnud isegi neetud sakslasele just väga ilus moodus surra. Keera nägu seina poole ja tõmba tekk üle pea. Ära liiguta ennast ja ole vait kui sukk!"

Mees tegi nagu kästud ja silmapilk hiljem oli Tarzan telgist kadunud niisama hääletult, kui oli sinna tulnudki.

Tund aega hiljem oli ahvinimene juba väljaspool hunnide laagrit ja liikus kiiresti mäestikus asuva väikse Wilhelmstali poole, kus Saksa Ida-Aafrika valitsus suvel harilikult viibis.

* * *

Preili Bertha Kircher oli džunglis eksinud. Tema, kes ikka uhkustas, et ei eksi, oli nüüd kaotanud tee väikeses metsatukas Pangani ja Tanga raudtee vahel. Ta teadis küll, et Wilhelmstal asub umbes kuuskümmend kilomeetrit edelas, kuid millegipärast oli tal võimatu kindlaks teha, kus see edel asub.

Lahkudes Saksa peakorterist rindel, ratsutas ta algul paljukasutatud teed pidi Wilhelmstali poole. Kui ta kuulis, et tugev rühm Briti luurajaid oli tulnud Pangani läänekaldale ja et nad ähvardasid Wilhelmstali maantee ja isegi Tanga raudtee oma valdusse võtta, lahkus ta suurelt teelt ning otsustas jätkata teekonda läbi metsade. Alles siis, kui ta oli hulk maad tihnikus edasi rühkinud ja kui taevas korraga pilve tõmbus, tahtis ta söidusuunda kompassi järgi kindlaks määrata. Suur oli ta meelehärm, kui avastas, et kompass, mida ta harilikult kaasas kandis, oli kadunud või peakorterisse jäänud. Siiski otsustas ta oma osavusse uskudes edasi minna. Ta ratsutas oma arust läände ja alles siis, kui arvas olevat jõudnud Briti luurajate selja taha, pööras lõunasse.

Neiu oli juba pika maa mööda metsi lõuna poole maha sõitnud, kui usaldas ida pool olevale suurele teele tagasi tulla. Tal ei olnud veel tekkinud kahtlust, et ei liigu õiges suunas. Alles õhtu eel, kui ta oleks juba ammu pidanud olema tagasi Tanga teel, märkas ta, et on eksinud. Igal pool laius ainult džungel, teest ei olnud mingit märki.

Siis tuli talle meelde, et hobune polnud kogu päeva juua ega süüa saanud. Lähenes öö ja ta oli ikka veel Ida-Aafrika džungli kurikuulsas osas, kus mürgine tsetsekärbes ja metsikud kiskjad igat olendit ähvardavad. Kõige rohkeni vihastas teda teadmine, et oli eksinud, et ta ei teadnud, kas ratsutas raudtee poole või sellest eemale. Tundus väga võimalik, et raudtee asemel võis ta sattuda Pangani põlistesse soodesse.

42

Siiski näis tagasipöördumine võimatuna, ta pidi minema edasi, ikka edasi.

Oli, mis oli, aga arg Bertha Kircher' siiski ei olnud. Kuid parata polnud midagi — ta kujutas endale ette hirmsaid tunde džunglipimedu-ses. Oh, need pikad tunnid ja kiskjatest kihisev ürgmets!

Just enne pimeduse saabumist sattus ta väiksele lagendikule, mille keskel seisis üksik igivana tamm. Seal kasvas pikk tihe rohi ning ümbruses oli küllalt mahakukkunud kuivi oksi laagritule jaoks. Koht näis selles ääretus tihnikus nagu laagriplatsiks loodud. Kõhklusteta otsustas ta ööseks sinna jääda. Ta võttis hobuselt sadula ja valjad maha ning sidus looma maa sisse torgatud vaia külge. Siis asus ta laagritule jaoks puid koguma. Varsti põleski tamme all hele tuli ja selle lähedal oli hun-. nik kuivi oksi — piisavalt selleks, et lõket hommikuni põletada.

Bertha Kircher istus väsinult puu alla maha, võttis sadulakotist külma toidu ja veega täidetud tinapudeli. Ta sõi vähe ning jõi vett veelgi vähem, sest ettevaatlikkus sundis säästma. Kes teab, kui kaua ta džung-lis veel ekslema peab. Janu kustutades tuli talle meelde hobune, kellele ta ei saanud oma veetagavarast tilkagi anda. Loomast oli tal kahju — isegi Saksa spioonil võib olla süda ja pealegi oli ta noor ja naiselik.

Oli juba pime. Taevas polnud nähi kuud ega tähti. Laagrituli, mis ta ees põles, tegi öö veelgi pimedamaks. Ta võis näha ainult kõrget rohtu ja puutüvesid, mis heleda tule valgel pimeduse süsimustast seinast vaimude taoliselt esile tungisid.

Džunglis valitses vaikus, mida häiris kaugusest aeg-ajalt kostev suurtükimürin. Seegi oli ainult nõrk kaja, mis ei võimaldanud hääle suunda määrata. Bertha teritas küll kõrvu, pingutas oma meeli viimse võimaluseni, kuid kustpoolt hääl tuli, sellest ta ikkagi aru ei saanud. Kui oleks saanud, oleks ta teadnud, kuhupoole homme edasi minna. Rinne oli kindlasti põhja pool, kuid kuhu poole jääb põhi?

Ja homme! Kas ta üldse elabki homseni? Ta tõusis püsti ja raputas end. Niisugustel mõtetel ei olnud peas ruumi, sest nendest polnud kasu. Ta hakkas julgelt mingit laulu ümisema ning asetas sadula vastu puutüve. Kogunud veel sületäie heina, valmistas ta sellest ja sadulatekist endale kaunis mugava istekoha, millel kavatses valvates hom-mikut oodata. Et öö oli juba küllaltki jahedaks muutunud, harutas ta sadula küljest paksu sineli ja pani selle selga. Siis istus ta heintele, selg vastu sadulat, ja jäi hommikut ootama.

Möödunud oli umbes tund. Ainukesed hääled, mida ta kuulis, olid lähedal oleva hobuse söömine ja kaugemalt kostev ebamäärane suurtükimürin. Siis kuulis ta džunglist umbes kilomeetri kauguselt lõvi kohutavat möirgamist. Ta kohkus ja haaras püssi. Hoolimata oma julgusest, kartis ta siiski. Lõvi oli küll pealpool tuult ega olnud inimese lõhna ninna saanud, kuid ta võis olla näinud tuld, mis pidi kaugele paistma. Oodata oli kutsumata kohutavat võõrast.

43

Jälle oli möödunud tund, kohutav, närvesööv tund. Bertha Kirche-ri meeled olid viimseni pingul. Kuigi lõvi möiret ei korranud, tundus talle, et suur kass luusib kusagil lähedal ja võib iga minut kallale tungida. Tema närvilisus aina suurenes, ta pöördus aeg-ajalt võpatades ümber ja puuris ööpimedusse. Püssi põigiti põlvedel hoides ootas ta rünnakut kavatsevat kiskjat. Kuid see ei tulnud. Okste pragin ja peh-mete käppade astumine, mida ta džunglis arvas kuulvat, oli ainult pingul närvide

ettekujutuse vili. Korraga tõstis hobune pead ja korsatas. Tasa kiljatades hüppas neiu püsti. Mis see oli? Hobune pööras järsku, ümber ja jooksis tule poole riii palju, kui seda võimaldas nöör, mille otsas ta oli. Bertha viskas tulle uusi oksi ja vaatas heledama tule valgel džunglisse. Kuid seal polnud midagi näha ega kuulda. Kõik oli vaikne, ainult oksad praksusid tules.

Tund möödus tunni järel. Hobune tõstis aeg-ajalt pead ja kuulatas. Kuigi neiu midagi iseäralikku ei kuulnud, oli ta kindel, et eemal liikus keegi, kes hobusele rahu ei andnud. Väsimus ja pikaajaline närvipin-gutus mõjusid — Bertha hakkas uniseks jääma. Kartes uinuda, tõusis ta püsti ja käis hulk aega edasi-tagasi. Hobust vaadates ja paitades talle mõne sõna lausunud, tuli ta tagasi tule juurde. Tundes end värskemana, istus ta endisele kohale tagasi ja hakkas arutama, mis järgmisel päeval teha. Ta peab leidma õige suuna...

Nähtavasti oli ta siiski uinunud, sest kui ta järsku ärkas, oli päike juba kõrgel. Imelik! Hirmus öö kohutavate hädaohtudega oli möödunud.

Vaevalt suutis ta oma silmi uskuda. Ta oli maganud mitu tundi. Tuli oli vahepeal kustunud, aga tema ise ja hobune olid elus ning ühtki kiskjat polnud kusagil näha. Ja mis kõige parem — idast paistis päike. Nüüd teadis ta, kuhupoole edasi minna. Kiiresti sõi ta napi hommikueine, jõi sõõmu vett peale ning valmistus minekule. Kui ta uuesti sadulas istus, tundus talle, et on kõikidest džungli hädaohtudest pääsenud.

Oleks Bertha Kircher näinud lähedal põõsastes paari kollaseid silmi, mis iga tema liigutust, kurjakuulutavalt jälgisid, ei oleks ta lagendikult rõõmsana ära ratsutanud. Kuid ta ei näinud neid ja ratsutas ettevaatamatult metsa poole — just sinna, kust kollakasrohelised silmad teda jälgisid.

Numa, kes lähenevat ratsanikku ootas, seadis end hüppevalmis. Neiu jõudis juba metsa äärde, kui hiigellõvi tormas põõsastest välja nagu välk. Hobune kohkus ja tahtis ümber pöörata, kuid oli juba hilja. Lõvi käpalöök oli teda tabanud ja loom varises koos ratsanikuga rnaha. Kõik käis nii äkitselt, et neiul polnud aega oma jalgu vabastada ning ta lamas nüüd hobuse kõrval jalgapidi tema all.

Hirmunud neiu nägi Numa kohutavaid lõugu, veriseid igemeid ja võimsaid kihvu. Ta nägi, kuidas lõvi haaras hobust turjast ja raputas

oma saaki. Ta kuulis tugevat raksatust ja murtud kaelaluuga hobune jäi liikumatult lamama.

Lamades oma ohvri peal, silmitses Numa kõrvalolevat abitut naist, kes hirmunult kiskja näkku vaatas. Lõvi oli Berthale nii lähedal, et ta tundis kiskja sõõrmeist tulevat vastikut haisu ja nägi looma silmadest enda tarretunud pilti. Vastastikune silmitsemine kestis vaid viivu, mis tundus neiule igavikuna. Siis urises lõvi ähvardavalt.

Bertha Kircher polnud kunagi olnud nii hirmunud kui seekord, sest tal polnud elus veel nii mõjuvat põhjust selleks ette tulnud. Tema vööl oli püstol, mis oli aga jäänud kukkudes puusa alla. Ja kui see olekski käes olnud, oleks sellega võinud lõvi ainult õrritada, mitte tappa. Ta otsustas oma elu anda nii kallilt, kui võimalik. Ta pööras viivuks pilgu ära lõvi hüpnotiseerivatelt silmadelt ning suunas näo jumala poole vaga palve esitamiseks. Ta ei palunud abi, sest seda ei oleks tol hetkel võinud anda isegi jumal. Ta palus ainult, et lõpp oleks lühike ja valutu.

Keegi ei või teada, mida lõvi kunagi teeb. See lõvi vaatas hirmunud naist mõne silmapilgu ja asus oma saagi kallale. Preili Kircher vaatas imestades lõvi tegevust ja katsus oma jalga hobuse korjuse alt välja saada See ei läinud siiski korda, sest jalg oli nagu mäe alla jäänud. Ta võttis kokku kogu jõu ja katsus uuesti. Lõvi, tõstis järsult pea, vaatas naist ja urises ähvardavalt, Polnud midagi teha. Ainukeseks võimaluseks

jäi oodata, kuni Numa kõhu täis sööb ja lahkub. Kuid kas ta lahkub enne või pärast naise mahamurdmist? Niipalju kui Bertha lõvide kombeid teadis, uskus ta, et pärast nälja kustutamist viib loom saagi ära tihnikusse. Et neiu ise on osa saagist, viib lõvi arvatavasti ka tema tihnikusse, muidugi surnult või selleks, et seal ta ära murda.

Lõvi hakkas jälle sööma. Bertha imestas, et ta ei minestanud, kui lõvi teda ähvardavalt vahtis. Talle meenus, kuidas ta oli ikka tahtnud lähedalt näha, kuidas lõvi murrab ja saaki sööb. Kui täpselt tema soov nüüd täitus!

Neiule tuli jälle püstol meelde. Aegamisi sirutas ta käe selle poole. Et relva kätte saada, pidi ta end natuke kergitama. Numa märkas seda kohe. Ta jättis hobuse sinnapaika ja asetas hiigelkäpa kassi nobedusega neiu rinnale. Vastu maad surutuna vaatas Bertha Kircher kiskjat, kelle ilme väljendas äärmist verejanu. Ta oleks karjatanud, kuid hääl suri huultel. Ka lõvi ei teinud häält. Nii möödus mõni pinev silmapilk.

Korraga tõstis Numa neiult pilgu ning suunas selle kaugusse. Tasasest urinast sai tema hääl kohutavaks möirgamiseks. Nähtavasti suurest ärritusest tõmbas ta käpa neiu rinnalt, rebides katki rõivad ja paljastades valge ihu. Imelikul kombel ei jätnud ta küüned mingit jälge.

Ahvide Tarzan oli näinud kogu juhtumit, alates hobuse langemisest lõvi saagiks. Ta oli ka hulk aega enne seda jälginud Bertha Kii. herit. Kui neiu oli langenud lõvi küüsi, arvas Tarzan asjade sellise käigu

45

päris sobiva olevat. Oli ta ju sakslane ja pealegi alatu spioon. Ta oli näinud naist kindral Krauti peakorteris oma tegevusest aru andmas, ja hiljem juba inglaste laagris Briti ohvitseri vormis. Viimast asjaolu meenutades arvas Tarzan, et äkki tahab kindral John Stuts naist näha ja üle kuulata. Võib-olla saaks tema käest enne mahalaskmist Briti väeülemale kasulikke andmeid.

Tarzanile ei olnud tuttav üksnes maas lamav neiu, vaid ka hobuse kallal maiustav lõvi. Meile näivad kõik lõvid ühesugustena, kuid nende kaasolendid džunglis eraldavad üksteist. Tegelikult on igal loomal oma tundemärgid, nagu inimestelgi. Peale selle on loomadel üksteise eraldamiseks veel ka lõhn? Lõhn on kõige kindlam eristamistunnus. Olete seda arvatavasti tuhandeid kordi märganud. Koer tunneb teid välimuse ja hääle järgi, kuid ta tuleb ja nuusutab ikkagi ning on alles siis veendunud, et olete oma.

See lõvi oli Tarzani vana tuttav. Sama, kelle ta oli kord vangistanud ja hiljem lahti lasknud. Ta tundis looma ära lõhnast. Nüüd oli vaja proovida, kas lõvi, kes oli odalööke saanud ja nööri otsas taltsalt käinud, veel oma vangistajale allub.

Ahvinimene lähenes lõvile ja hüüdis teda ahvide keeles. Ta keelas loomal naist puudutada. Ei tea, kas Numa sai temast aru või mitte. Igatahes näis ta Tarzani rasket oda väga hästi mõistvat. Oda viskeval-mis hoidev mees lähenes kiskjale, kes kihvu paljastades ja vihaselt urisedes pikkamisi saagi juurest taganes. Numal oli raske valida ahvini-mese ründamise ja tema eest taganemise vahel. Ta siiski taganes samm-sammult.

Tarzan lähenes murtud hobusele pikkamisi. „Mine ära, Numa!" karjus ta lõvile. „Kui sa ei lähe, seob Tarzan sind uuesti kinni ja viib džunglisse nälgima. Vaata oda! See on piksenool Arad. Kas sa ei mäleta, kuidas selle terav ots sulle kintsu tungis ja kuidas selle varrega peksa said? Mine, Numa! Ma olen Tarzan, Ahvide Tarzan!"

Numa paljastas kihvu veelgi rohkem, tema väikesed silmad kadusid peaaegu üleni näokurdudesse. Ta urises, karjus, möirgas, kuid ei liikunud paigast. Alles siis, kui oda oli tema peast ainult paari jala kaugusel, katsus ta seda käpaga lüüa ja taganes veel.

Tarzan oli jõudnud, juba hobuse korjuseni. Ta liikus edasi lõvi poole. Lamav neiu jälgis imestades poolalasti hiiglast, kes lõvi odaga taganema sundis.

Alles siis, kui lõvi oli saagist mitu jalga taganenud, küsis Tarzan Bertha Kircherilt puhtas saksa keeles: „Kas olete raskesti viga saanud?"

„Ei taha uskuda, et väga hullusti," vastas neiu. „Ma ei saa kuidagi jalga hobuse alt välja."

„Proovige uuesti," andis Tarzan nõu, „sest ma ei tea, kaua saan lõvi eemal hoida."

Neiu proovis kõigest jõust, sest tema elu sõltus ju sellest, kuid viskas lõpuks end väsinult pikali.

46

„Võimatu!" ohkas ta Tarzanile.

Inimahv taganes pikkamisi kohani, kus neiu lamas. Ta kummardus lõvi silmist laskmata ja kergitas ühe käega hobuse korjust. Neiu sai vabaks ja tõusis püsti.

„Kas käia saate?" küsis Tarzan.

„Arvan, et saan. Jalg on tõesti surnud, aga muidu vigastusteta."

„Hea!" ütles Tarzan. „Nüüd taganege minu selja taina — tasa, pikkamisi, ilma üliegi järsu liigutuseta. Ma usun, et lõvi ei karga meile kallale."

Pikkamisi taganesid mõlemad põõsastikku. Numa seisis urisedes hulk aega paigal ja hakkas siis neile järgnema. Tarzan vaatas põnevusega, kas kiskja peatub saagi juures või tuleb neile järele. Kui ta järgneb, tungib ta kindlasti ahvinimesele kallale. Lõvi jäi siiski hobuse juurde, kus ta vihaselt urises. Tarzan jäi ootama, mida loom edasi teeb. Nii möödus mõni silmapilk. Loom urises veel kord, laskus kõhuli maha ja jätkas pooleli jäänud hommikueinet.

Kergendusohe pääses neiu huulilt, kui ta nägi kiskjat endist tegevust jätkamas. Nad olid pääsenud ja taganesid pikkamisi. Korraga tundis neiu peapööritust. Ta oli minestamas ja olekski maha kukkunud, kui Tarzan poleks teda kinni haaranud. Neiu närvid olid sellisest läbielamisest liiga pingul. Meeltesegadus vältas siiski vaid mõne silmapilgu ning ta oli peagi endine teguvõimas Bertha Kircher.

„Ma ei saanud midagi parata," vabandas ta oma nõrkust. „Ma olin nii lähedal surmale, nii hirmsale surmale. See mõjus mu närvidele. Praegu on kõik jälle korras. Kuidas ma võin teid tänada? See oli nii imelik. Te ei näinud seda koletist sugugi kartvat, just vastupidi — tema kartis teid. Kes teie olete?"

„Ta tunneb mind," vastas Tarzan tigedavõitu naeratusega, „ja seepärast ka kardab."

Tarzan seisis otse neiu vastas. Tal oli esimest korda võimalus Bert-hale näkku vaadata. Jah, neiu oli tõepoolest ilus, selle vastu ei võinud ta vaielda. Ahvinimene pani neiu ilu tähele vaid ebateadlikult. Naise ilu oli ainult pealiskate, mis ei varjanud tema surmapatumusta südant. Ta oli ju sakslane ja Saksa spioon. Tarzan vihkas teda ja tahtis saata kindlasse hukku. Ahvinimene tavatses talitada siiski nii, et sellest sünniks vaenlasele võimalikult suur kahju.

Tarzani pilk peatus neiu lahtisel kaelusel. Tema suust pääses imestushüüe. Ta nägi neiu rinnal sama kuldketiga medaljoni, mille Schnei-der oli tema naise kaelast kord röövinud ja armastuse märgiks Bertha Kircherile kinkinud. Neiu kuulis ahvinimese häält ja märkas tema imestunud nägu, kuid ei sar^nud aru selle põhjusest Tarzan haaras Berthat toorelt käsivarrest.

„Kust te selle saite?" küsis ta ja rebis medaljoni neiu kaelast ära.

47

Neiu ajas end täies pikkuses sirgu. „Käed eemale minust!" nõudis ta. Tarzan ei pannud neid sõnu tähele, vaid pigistas naise kätt veel tugevamini.

„Vastake!" surus ta läbi hammaste. „Kust saite selle?"

„Mis teil sellest?" küsis neiu vastu.

„See on minu oma," vastas Tarzan. „Ütelge mulle, kes selle teile andis. Kui te seda kohe ei ütle, annan teid lõvi kätte."

„Ja teie teete seda kindlasti?" kahtles neiu.

„Miks mitte?" vastas Tarzan. „Teie olete ju spioon. Spioon tapetakse tabamiskohal."

„See tahendab, et tahtsite mind kohe tappa?"

„Ei, ma tahtsin viia teid peakorterisse. Küll nad viivad seal asja lõpule. Kuid nüüd arvan, et Numa võib seda niisama põhjalikult teha. Kumba te ise soovite?"

„Hauptmann Fritz Schneider andis mulle selle medaljoni," teatas neiu.

„Hästi. Nüüd peakorterisse. Tulge!" Tarzan hakkas sammuma mööda kitsast jalgrada.

Bertha Kircher liikus tema kannul, tema mõte töötas kiiresti. Nad liikusid ida suunas, mis sobis neiu plaanidega igati. Oli isegi hea, et ta s ii kaitsjaks valge hiiglase. Talle meenus, et päästja ja vangistaja polnud talt revolvrit ära võtnud. Mees oli nähtavasti rumal, et ta seda ei märganud.

„Miks te mind spiooniks peate?" küsis ta tüki aja pärast eessammuvalt Tarzanilt.

„Ma nägin teid Saksa peakorteris ja hiljem Briti rinde laagris," vastas too küsijale.

Bertha Kircher sai aru, et britlaste juurde ei võinud ta end viia lasta. Pealegi oli tal vaja kiiresti Wilhelmstali jõuda Seda tuli teha kas või revolvrit kasutades.

Ta vaatas ees sammuvat hiiglast. Milline suurepärane olend! Kuid ta oli siiski toores metslane, kes tahab teda tappa. Kui talutatav taluta-jat ise ei tapa, viib ta tema teiste kätte, kes lasevad ta maha kui spiooni. Ei, hiiglast tuleb ennetada, ta tuleb tappa enne oma kavatsuste täitmist. Ja medaljon! See tuleb mehe käest kindlasti tagasi saada ja jõuda Wilhelmstali. Tarzan käis paar sammu neiust eespool ega vaadanud taha. Neiu võttis kabuurist revolvri. Üksainus pauk ja kõik on valmis. Ei ole karta, et nii lähedalt mööda võib lasta. Oma kavatsust plaanides vaatas neiu, kuidas eessammuva pruuninahalise korrapärased ja ilusad lihased päevitunud naha all liikusid. Tema sammud ja kogu tema kehahoiak olid majesteetlikud.

Selle kõige märkamine muutis tahtmatult Bertha Kircheri kavatsusi- Ei, ta ei suuda oma saatanlikku plaani ellu viia, kuid ta peab sellest olendist siiski vabanema. Ja medaljoni peab ta ka tagasi saama. Ja siis,

peaaegu kinnisilmi, lõi ta püstolipäraga Tarzanile kuklasse. Hiiglane langes maha nagu härg, kellele kirvega pähe on löödud.

VI. Kättemaks ja halastus

Umbes tund pärast vahejuhtumit teel Briti peakorterisse peatus jahtipidav panter Sheeta ja vaatas üles. Ta nägi seal hiigelsuurt röövlindu Skad, kes lendas siia ja sinna, üles ja alla. Meile ei oleks selles midagi iseciralikku olnud, sest see oli linnu viis jahti pidada.

Kuid Sheeta teadis meist paremini. Röövlinnu lendamisviisist paistis, et kohas, kuhu ta tihti laskus, oli liha, mingi olevus, mis võis temale saagiks osutuda. Kas olevus, keda Ska kõrgusest varitses, oli elus või surnud, seda Sheeta veel ei teadnud. Asi oli igatahes nii palju väärt, et selle kohta selgust saada. Suur kass hakkas tasa sinnapoole hiilima.

Peagi tundis Sheeta õhus inimese lõhna. Ta ei pidanud kunagi jahti inimeste, vähemalt mitte täiskasvanute peale. Kiskja oli veel noor ja võimas, kuid praegu natuke näljane. Tundes inimese lõhna, ta harilikult taganes ja katsus nende kohutavate olenditega mitte kokku saada. Siis tuli sõda ja looma endised rahulikud jahimaad otse kihasid inimestest — elavatest ja surnud sõduritest. Ta pidi taganema rindest, kus rahu

oli rikutud. Panter ei olnud rahututest paikadest siiski väga kaugele läinud. Täna olukorra muutis keerulisemaks asjaolu, et saakloomad olid suuremalt jaolt kaugele põgenenud. Süüa oli vähe saada, mistõttu nälg hoidis looma liikvel öösel ja päeval.

Ska tiirlemine ja allasööstmine andis märku, et varitsetav oli surnud või väga abitu. Muidu poleks lind nii julge olnud. Natuke maad edasi ja Sheeta nägi maas liikumatult lamavat valget meest.

* * *

Lõvi oli Tarzani ja Bertha Kircheri lahkumise järel asunud uuesti hobuse kallale. Tarzani ümberkäimine Numaga oli olnud loomale nii alandav, et ta oli ikka veel ärritunud. Viimaks lõpetas lõvi söömise ja lohistas järelejäänud saagi lähedal olevasse põõsasse. Siis suundus loom ida poole, kus kusagil kaljude vahel viibis emalõvi. Numa kõht oli liiga täis ja ta oleks tahtnud magada, kuid jätkas siiski pikkamisi ja majesteetliku sammuga teekonda. Lõvi oli kui kuningas, kes jalutas kartmatult ja uhkelt oma palees — oli ta ju metsade valitseja, kellele pidid alluma kõik teised džungliolendid.

Natukese maa järel märkas ta eespool põõsaste vahel hääletult hiilivat Sheetat. Teerajal, mida mööda lõvi sammus, lamas alasti olend. Numa nuusutas õhku. Tõesti, maas lamas tema tarmangani. Ta laskis kuuldavale madala urina. Sheeta, kes oli juba teravate küüntega

käpa Tarzani seljale asetanud, peatas oma liigutuse ja vaatas sinnapoole, kust hoiatus tuli.

Millised mõtted liikusid sel silmapilgul kummagi kiskja peas? Panter näis tahtvat oma saaki hoida ning soovis, et majesteetlik rahurikkuja kärvaks seal, kus tema esiisade luud päikese käes pleegivad. Ja Numa? Kas temagi arutles omandiõiguse üle? Oli tannangani tema oma või oli tema selle maaslamaja oma? Kas ei Olnud mitte see suur valge ahv teda vallutanud ja vangistanud ning hiljem toitnud? Numa mäletas veel hästi hoope, mis ta Tarzani odavarrega oli saanud. Seepärast ta austas ahvinimest. Aga nüüd on tulnud Sheeta, kes tahab hävitada teda, metsade kuningat võimud olevust. Kadedusest ja sünnipärasest vaenust oleks piisanud, et ajada väike kass minema ja võtta ise saak, mis oli selle käppade all. Kuid arvata on, et seal oli muudki mängus. Lõvi väikeses metsalise ajus oli siiski kübeke lojaalsust, mis pani ta tegutsema Tarzani kaitseks. Ta tormas edasi ja urises kohutavalt.

Sheeta tõmbus küüru nagu kass kunagi ja turtsus läheneva lõvi peale. Panter näis oma saagist ilma võitluseta mitte loobuvat. Numa aga ei tahtnud purelda, sest ta kõht oli head-paremat täis. Kuid Sheeta oli võtnud nii uhke ja väljakutsuva poosi, et Numal ei jäänud üle muud, kui valmistuda rünnakuks. Ta peatus viivuks ja tormas siis kohutava möirgega pantrile kallale.

Pealetung oli nii ootamatu, et pantril polnud enam võimalust põgeneda. Ta viskus selili ning ajas käpad õieli, et Numa kõht nendega puruks rebida. Kuid ta jäi hiljiks. Lõvi kihvad haarasid pantrit juba kõrist ning tema võimsamad küüned ja suurem kehakaal andsid ründajale nagunii vastuvaidlematu ülekaalu. Võitlus oli lühike, kuid verine. Sheeta oli surnud, aga oli suutnud enne uhke Numa naha mitmest kohast katki küünistada. See vihastas lõvi, kes võttis surnud kassi veel kord kihvade vahele ning raputas teda hulk aega. Viimaks jättis Numa laiba rahule, tõstis pea selga ja möirgas kohutavalt.

Siis lähenes lõvi Tarzanile, kes ikka veel teerajal kõhuli lamas. Ta nuusutas meest peast jalgadeni, keeras käpaga inimese selili ja nuusutas uuesti. Tarzan näis surnud olevat, kuid elas siiski. Lõvi hakkas oma kareda keelega mehe nägu lakkuma. See äratas Tarzani minestusest

Kui ahvinimene silmad avas, nägi ta enda peal lõvi ja tundis tema kuuma vastikut hingeõhku ninna tungivat. Tarzan oli vaadanud surmale otse silma juba mitu korda ennegi, kuid polnud sellele kunagi nii lähedal olnud kui praegu. Surm näis tal kiire ja silmapilkne tulevat Tarzani pea oli Bertha Kircheri antud löögist veel segane, mistõttu ta ei saanud kohe aru, et lõvi oli sama, kellega ta enne oli tegemist teinud.

Kui see viimaks selgus, imestas Tarzan väga, miks lõvi teda kohe ära ei murdnud — selleks oli loomal põhjust rohkem kui küllalt. Olu-

kord oli tõesti täbar — lõvi seisis harkisjalu tema peal. Et üles tõusta, selleks oleks tulnud loom kõrvale lükata. Kas lõvi oleks sellega päri olnud? Ja äkki peabki kiskja teda surnuks. Kui nii, siis ei või ta vähimatki elumärki ilmutada, et mitte anda inimesesööjale põhjust teda maha murda.

Tarzani kannatus lõppes. Talle tuli meelde, et neiu, kes oli oma vangistaja nii salakavalalt uimaseks löönud, on parajasti põgenemas ja iga minut on kallis, kui ta vangi veel tabada tahab.

Numa vaatas otse mehe silmadesse ja näis aru saavat, et maaslamaja pole surnud. Lõvi tõstis pea ja näugus tasa, millest Tarzan sai kohe aru, et loom pole vihane ega näljane. Riskeerides ühe löögiga, lükkas ta lõvi eemale. „Mine, Numa!" sõnas ta tasa kiskjale.

Numa tõmbus kõrvale. Pikkamisi, kätt noal hoides tõusis Tarzan püsti ja jäi ootama, mis edasi saab. Ta märkas mahamurtud Sheetat Mehe pilk liikus surnud kassilt elavale ja tagasi. Haavad pantri peas ja kehal kõnelesid selget keelt hiljutisest võitlusest. Tarzanile selgus, et Numa oli ta päästnud pantri käost!

Raske uskuda, kuid nii see nähtavasti oli. Mees pöördus vähimagi kartuseta lõvi poole ja vaatas tema haavu. Tarzan põlvitas lõvi kõrvale ning loom hõõrus pead mehe õla vastu, nagu teeks seda paitatav kass. Tarzan tõusis püsti, silitas Numa pead. Ahvinimene võttis maast oda ja katsus selgusele jõuda, kuhu poole neiu oli läinud. See ei olnudki raske ülesanne. Bertha Kircher oli jätkanud põgenemist ida suunas, et kiiresti raudteeni jõuda. Enne lahkumist tuli Tarzanile meelde medaljon, mis oli tal kaelas rippunud. See oli kadunud.

Ahvinimese näost ei paistnud, et ta oleks natukenegi imestanud või vihastanud. Ta katsus käega oma pead, kus valus koht andis mõista, kuidas Saksa neiu oli temast nii kergesti lahti saanud. Tarzan pidi tunnistama, et see oli osavasti tehtud ja tegija on julge olend. Seda tõendas asjaolu, et neiu oh julgenud piiritus džunglis kümnete kilomeetrite kaugusel inimasulast ja ainult revolvriga varustatult üksinda teed jätkata.

Tarzan austas julgust ja kartmatust. Ta oii küllalt suuremeelne, et tunnistada seda isegi vihatud Saksa spiooni puhul. See juhtum kinnitas, et Bertha Kircheri puhul on tegemist haruldaselt julge ja osava vaenlasega, kes oli talle ja britlastele hädaohtlik ja kelle kõrvaldamine oli rohkem kui tähtis. Ta on vaja kinni võtta enne Wilhelmstali jõudmist. Olukorda pikemalt kaalumata hakkas Tarzan kiiresti jooksma teed, mida mööda neiu oli tund või paar varem ida poole rutanud.

Et Bertha Kiruier võiks jõuda Wilhelmstali vähem kui kahepäevase äärmiselt hädaohtliku rännaku järel, seda võimalust ei tulnud Tar-zanil pähegi. Alles siis, kui ta kuulis natuke eespool vedurivilet, sai ta aru, et neiu katsub kindlasti rongi kasutada. Viimastel päevadel oli raudteeliiklus inglaste kartusel küll katkenud, kuid nüüd liikusid rongid

jälle rinde ja Wilhelmstali vahel. Kui see rong, mille vile äsja kuuldus, on lõuna poole minemas, peatab Bertha Kircher selle kindlasti, et sihile jõuda. Tarzan kuüatas silmapilgu. Jah, rong peatus, ta kuulis kuidas pidurid vilistasid. Siis liikus rong edasi,

Tarzan teadis, kuhu poole. Rong tuli rindelt ja sõitis Wilhelmstali poole, sõitis kaunis kiiresti..- koos Bertha Kircteriga...

Tarzanile jäi ainult üks võimalus: minna mööda raudteed Wilhelmstali ning katsuda seal käte saada kapten Fritz Sclineider, Bertha Kircher ja kuldmedaljon.

Alles videvikus jõud:s ahvinimene mägilinna Wilhelmstali juurde. Seal ootas ta pimedani, sest teadis, et alasti valge mees oleks sõduritest ja patrullijatest kihavatel linnatänavatel äratanud kahtlust Alles täispimedas lähenes ta mnaservale. Seal märkas ta vahisõdurit, kes vaevalt sada sammu eenal edasi-tagasi kõmpis. Tarzan vaagis olukorda: üksikust vahisõduris: mööda hiilida oleks olnud kerge, kuid alasti linna minna meeletu tegu.

Otsus tuli silmapilk — ahvinimene hakkas roomates vahisõduri poole hiilima. Linnaserv; hooned pakkusid selleks soodsa võimaluse. Viimaks jõudis ta ühe iraja õue, mille keskel kasvas suur tamm. Km tulija oli jõudnud tamm; alla, märkas teda maas pikutav suur koer. Loom urises ja tuli lähemale. Tarzan jäi seisma, vaatas lähenevat koera ja soovis, et see ei hakkaks haukuma. Samas nägi ta valgustatud ruumides Saksa ohvitseri mundris edasi-tagasi käivaid mehi.

Koer ei haukunudki, vaid lähenes tigedalt urisedes pikkamisi inimesele. See oli umbes hüäänisuurune koer. Lähedale jõudes tegi loom hüppe tema kõri suunas. Koera oli nähtavasti õpetatud inimesi püüdma, inimesi jah, kuid mitte Tarzani-taolisi metsalisi. Samal silmapilgul, kui koer tegi hüppe, laskus Tarzan peaaegu põlvili ja haaras looma kõrist. Koer katsus küll lahti rabelda, kuid tugevad sõrmed pigistasid ta kõri kinni. Ahvinimene raputas looma tugevalt ja viskas elutu koera kõrvale.

Kui koer oli parajasti surmatud, avanes uks ja üks ohvitser tuli välja. Ta jäi trepile seisma ja kutsus kaera. Kui loom vilistamise peale ei tulnud, hüüdis ta paar korda: „Simba! Simba!"

Hüütav ei tulnud ikkagi. Ta kordas kutset, tuli trepist alla ja lähenes puule, mille all Tarzan liikumatult seisis. Ahvinimene nägi, et tudija oli suur tugev mees Saksa ohvitseri mundris. Ta tõmbus puu taha ja ootas tulijat kes halba aimamata koera nime korrates puule lähenes. Kui ohvitser oli puust klmne sammu kaugusel, tormas Tarzan talle kallale. Tema rünnak oli kiire ja kohutav kui emalõvi Sabori oma. See tuli ohvitserile nii ootamatult, et ta sai oma seisukorrast alles siis aru. kui lamas selili ahvinimese all ja tugevad sõrmed appihüüde kinni pihtasid. Minut hiljem oli sakslane surnud.

52

Tarzan seisis silmapilgu ohvri juures ja kahetses, et seisukord ei lubanud talle armastatud võiduhüüet, mis oleks teda reetnud. Ta vaatas uuesti surnud ohvitseri ning tuli heale mõttele kasutada tema rõivaid. Nii saaks ta linnas suurema hädaohuta liikuda.

Kümme minutit hiljem väljus samast hoovist tänavale suur tugev Saksa mundris ohvitser, aga puu alla jäi koera ja alasti mehe surnukeha. Õnn oli Tarzanile jälle naeratanud!

Ta sammus julgelt mööda tänavaid kesklinna poole ja keegi vastu-tulijaist ei aimanudki, et Saksa keiserliku ohvitseri ülikonnas tuksus süda, mis põles vihast ja kättemaksuhimust hunnide vastu. Tarzani järgmine mure oli leida võõrastemaja, kust ta ehk leiaks need kaks, keda otsis. Ta arvas, et seal lähedal, kus neiu on leidnud peavarju, viibib ka tema armuke Fritz Schneider. Kus on armastajapaar või salaliit-lased — kummad nad ikka teineteisele olid? — sealt leiab Tarzan ka kalli mälestuseseme — medaljoni.

Viimaks ta leidiski hotelli. See oli kahekorruseline verandaga puumaja. Mõlemad korrused olid heledasti valgustatud, seal võis näha inimesi, peamiselt küll Saksa

ohvitsere. Tarzan oli peaaegu sisse astumas, et küsida otsitavate järele, kuid arvas siiski paremaks enne natuke luurata. Alumisel korrusel ei näinud ta midagi, mis oleks teda huvitanud. Ta ronis teise korruse verandale. Seal märkas ta, et kõige tagumise toa aknad olid paksude kardinatega kaetud. Äkki ilmus kardinatele naise siluett, mis kadus niisama kiiresti, kui oli sinna tekkinud. Tarzan läks akna juurde ja pani kõrva vastu klaasi. Jah, toas olid mees ja naine, kes omavahel sosinal juttu ajasid. Võimatu oli aru saada, millest nad rääkisid.

Kõrval asuv tuba oli pime. Tarzan katsus zJcent, mis ei olnudki seestpoolt riivis. Ta kuulas silmapilgu lahtise akna juures ning veendus, et toas ei ole kedagi. Mõni sekund hiljem oli ta juba toas ja piilus ukse vahelt koridori. Et seal ei olnud ka kedagi, astus ta julgesti välja ning lähenes kõrvaltoa uksele, mille tagant kuuldus naise ja mehe häält

Seesolijad rääkisid juba valjemini. Nad vaidlesid millegi üle. Tarzan pani kõrva vastu ust

„Ma tõin medaljoni," kuulis ta naist rääkivat „Teil ja kindral Krautil oli ju kokku lepitud, et see on mu tunnistaja. Teist tunnistust mul ei ole — » sellest pidi jätkuma. Teil pole teha muud, kui anda mulle paberid ja lubada minna"

Mees andis vastuse nii tasa, et Tarzan ei kuulnud midagi. Siis kuulis ta jällegi naise häält, mis värises viitast ja hirmust ning oli süüdistav.

„Te ei või seda teha, hauptmann Schneider," ütles naine ärritatult „Ei, ärge puudutage mind! Käed eemale!"

Tarzan ei viivitanud kauem, vaid astus äkki tuppa Ta nägi enda ees hiiglaslikku turjakat Saksa ohvitseri, kelle üks käsi embas Bertha

53

Kircherit, teine käsi aga surus neiu pead, et teda huultele suudelda. Neiu puikles vastu, kuid asjata Pikkamisi lähenesid mehe huuled neiu omadele...

Schneider kuulis, kuidas uks avati ja suleti. Ta pööras ümber ja vaatas, kes tuli. Nähes enda ees võõrast ohvitseri, laskis ta neiu lahti ja jäi küsivalt vaatama.

„Leitnant, mis see loata sisenemine peab tähendama?" karjus ta Tarzani peale. Ta oli kohe tähele pannud tulija aukraadi ning rääkis ülemusele kohase häälega: „Lahkuge siit, silmapilk!"

Tarzan ei vastanud sõnadega. Mõlemad toasolijad kuulsid kohutavat urinat, mis pani neiu värisema ja mehe kahvatama. Mees sirutas käe püstolikabuuri poole, kuid enne, kui ta laskeriista kasutada sai, oli see tal käest ära võetud ja läbi akna õue visatud.

Siis taganes Tarzan ukse poole, võttis pikkamisi ohvitserikuue seljast ja viskas selle põrandale.

„Sina oled hauptmann Fritz Schneider," ütles ta sakslasele.

„Mis siis?" küsis ohvitser.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" vastas Tarzan pikkamisi. „Nüüd sa tead, miks ma sind tülitan."

Põrandale visatud kuuele järgnesid saapad ja siis ka püksid. Pruun hiiglane seisis hunnide ees peaaegu alasti — ainult niuetel õhuke riie. Niisugusena tundis Bertha Kircher temas ära sama olendi, kes oli ta džunglis lõvi kihvade vahelt ära päästnud, kuid hiljem vangi võtnud ja Briti laagrisse viia ähvardanud. Neiu käsi tõusis automaatselt vööl oleva relva juurde. Tarzan märkas seda liigutust.

„Käsi ära!" kamandas ta neiut. Selle käsi vajuski kohe alla. „Nüüd tulge siia!"

Neiu tuli Tarzani juurde ja silmapilk hiljem lendas tema revolver aknast välja teisele järele. Oma nime kuuldes hunn kahvatus. See kinnitas, et ahvinimene oli tabanud õige

mehe. Nüüd võib Tarzan vähemalt osaliselt kätte maksta — naise tapmise eest siiski mitte kunagi täielikult. Elu on nii lühike ja hunne on nii palju.

„Mida sa minult nõuad?" küsis Schneider.

„Sa pead tasuma mõrtsukatöö eest, mille mõni aeg tagasi sooritasid farmis waziride maal," vastas Tarzan.

Schneider hakkas segaselt uhkustama ja ähvardama. Tarzan aga pööras ukse seestpoolt lukku ja viskas võtme aknast hoovi. Siis pöördus ta neiu poole: „ Hoidke end kõrvale, sest nüüd tapab Ahvide Tarzan."

Hunn jättis uhkustamise ja hakkas paluma: „Armu, mul on kodus naine ja lapsed." Surmahirmus karjus ta: „Ma ei ole ju mitte midagi teinud, mitte midagi."

"Sa sured nagu sinusugustele kohane," üües Tarzan sakslasele. „Sa sured, käed verest nõretavad ja vale huulil." Ahvinimene sammus kapteni

54

poole. Schneider oli suur ja tugev mees, niisama pikk kui Tarzan, kuid temast palju raskem. Hunn sai aru, et tema ähvardused ja palved olid asjatud. Ta otsustas võidelda, nagu võitlevad kinnipüütud rotid, kui pole pääsemist loota. Kui surra, siis tuleb elu anda nii kalli hinnaga, kui võimalik.

Schneider kallutas pea ettepoole ja tormas nagu vihane härg toa keskele jõudnud ahvinimese kallale. Hulk aega püsisid nad maadeldes paigal. Viimaks õnnestus Tarzanil -tukata hunn tema selja taga oleva laua vastu, mis meeste all kohe pilbasteks purunes.

Neiu vaatas meeste võitlust pärani silmi ning imestas nende jõudu ja osavust. Ta kuulis alasti hiiglase metsikut urinat, mis ajas külmavärinad peale. Bertha nägi, kuidas Schneider katsus vastast kätega kõrist haarata, ja ahvinimese hambad otsisid omakorda sakslase kõri.

Olukorra ohtlikkust mõistis ilmselt ka Schneider, kes katsus Tarzani käest pääseda, mis tal ka viimaks õnnestus. Ta jõudis pika hüppega akna juurde, et välja pääseda, kuid Tarzan püsis tema kannul. Raske käsi haaras sakslase õlast, viskas ta üle toa vastasseina. Enne kui ta uuesti püsti sai, oli ahvinimene juba kallal. Löök järgnes löögile ja Bertha Kircher kuulis, kuidas Schneideri suust pääses paluv hüüe: „Kam-raad! Kamraad!"

Tarzan haaras sakslasel jälle kõrist ning tõmbas vöö vältelt suure jahinoa. Schneider oli seina vastu surutud ja neiu nägi, et ta põlved värisesid. Kui Tarzan poleks sakslast kinni hoidnud, oleks ta abitult põrandale kukkunud. Ahvinimene surus noa hunni kõhu vastu ning sisistas läbi hammaste:

„Nii tapsid sa minu naise ja nii sured ka sina!"

Neiu astus sammu ettepoole. „Mitte nii! Jumala nimel!" ohkas ta. „Mitte nii! Teie ei või olla nii alatu, nii metsik teie tõesti ei ole."

Tarzan vaatas taha neiu poole. Jah, teil on õigus. Nii alatu ma tõesti ei ole, sest ma pole sakslane." Selle sõna peale tõstis ta noa kõrgele ja lõi selle pidemeni hunni südamesse, pannes nii verise punkti tema karjele: „Ma ei teinud seda! Su abikaasa pole..."

Tarzan pöördus neiu poole ja sirutas käe välja: „Andke medaljon siia!"

Bertha Kircher osutas põrandale vajunud sumu poole: „See on tema käes." Ahvinimene leidiski sakslase taskust medaljoni ja riputas endale kaela. Siis pöördus ta uuesti neiu poole: „Nüüd andke mulle need paberid. Sõna lausumata loovutas naine talle kokkukeeratud paberi.

Tarzan seisis hulk aega vaikides ja vaatas enda ees olevat iludust

„Ma tulin ka teie järele," ütles ta viimaks neiule. „Et teid on siit raske ära viia, otsustasin ma tappa. Ma olen endale vandunud, et tapan ära kõik saksa soost isikud,

olgu nad kes tahes. Kuid teil oli õigus kui ütlesite, et ma ei või nii alatu olla. Jah, nii metsik ma pole, et võiksin naise tappa. Ma ei või tappa teid, nagu tema tappis minu naise."

55

Nende sõnadega lahkus Tarzan neiu juurest, läks akna juurde ja kadus mõni sekund hiljem ööpimedusse. Kohe, kui ta oli toas: lahkunud, tõttas Bertha surnu juurde, võttis tema taskust kokkukeeratud paberi, pistis selle põue ja hüüdis alles siis inimesi appi.

VII Kui veri kõneleb

Ahvide Tarzan oli enda peale vihane. Saksa spioon oli tema käes teist korda ja ta laskis sel jälle puutumatult minna. Lohutav oli teada, et ta oli tapnud hauptmann Fritz Schneideri, alamleitnant von Goss oli surnud tema käe läbi ja ta oli kompaniile, kes tema farmi oli rüüstanud, palju kahju tekitanud. Kuid oli veel üks ohvitser, leitnant Ober-gatz, kes tuli kätte saada. See aga oli peaaegu võimatu, sest ta oli mingi asjatoimetuse pärast Euroopasse saadetud. Kas ta oli sealt juba tagasi tulnud ja kus ta parajasti viibis, seda Tarzan ei teadnud.

Kuid see, et ta oli sentimentaalsetel kaalutlustel tol õhtul Wilhehns-tali hotellis neiu minema lasknud, ärritas ja vihastas teda. Tarzai, hä-' snes oma nõrkust ja tundis, et ta ei saa oma teguviisi millegagi õigustada, kuigi paber, mille ta neiult ära võttis ja hiljem Briti kindralstaabile edasi andis, võimaldas inglastel Saksa vägede tiibrünnaku tagasi lüüa. Võib-olla põhjustas meelehärmi äratundmine, et l-ü u saakski Bertha Kircheri uuesti kätte, ei suudaks ta teda kui naist, olgue.i et spiooni ja sakslast, tappa. See oleks talle olnud endiselt vastik nagu tol korral Wilhelmstaliski.

Oma nõrkuse põhjuseks arvas Tarzan liiga kauase viibimise tsivilisatsiooni naisestavates oludes. Tema südame põhjas peitus siiski metsik vastikusetunne tsivilisatsiooni esindajate — meeste ja naiste vastu. Ahvide Tarzan võrdles kogu aeg nende nõrkust, häält, silmakirjalikkust, väiklust ja pisivoorusi teda üleskasvatanud d/ungli primitiivsete olevuste omadega. Viimased olid teguviisidelt metsikud, kuid ausad ja otsekohesed. Hoolimata vastikustundest tsiviIiseeritud maailma vastu, armastas tema suur süda siiski seda — olid ju seal ja sealt pärit kõik talle tuttavad ja kallid inimesed.

Metsikus looduses hädaohtude keskel kasvanud ahvinimene oli ettevaatlik ja pikaldane uusi tutvusi sõlmima. Tuttavaid oli tal sadade ynsi, kuid sõpru ainult mõni. Mõne sõbra eest oli ta valmis kas või surema, sest teadis, et vajaduse korral võisid ka nemad anda elu tema eest. Kuid neist polnud siin metsikus Aafrikas Briti huvisid kaitsvates väeosades mitte ühtegi. Inimeste alustatud sõda, eriti nii korrapärane ja otstarbetu tapmine oli vastik. Tüdinenud suurest tapmisest ja teades, nüüd, mil sakslased on juba minema kihutatud ja sõda lähenes vähemalt Ida-Aafrikas lõpule ning tema teened Briti sõjaväele olid

56

tähtsusetud, otsustas Tarzan tagasi minna oma lapsepõlvepaikadesse džunglis.

Ta ei olnud kuninga teenistusse vannutatud, tal ei olnud ka mingit moraalset kohust ega muud sidet, mis oleks teda Briti vägede juures kinni hoidnud, mistõttu ta kadus nende laagrist niisama saladuslikult, nagu ta mõni kuu varem sinna oli ilmunud. Keegi ei teadnud, millal ja kuhupoole ta läks.

Tarzan oli ennegi mitu korda džungli primitiivsesse ellu tagasi tulnud, kuid armastus naise vastu oli teda üha uuesti tsivilisatsiooni rüppe viinud. Nüüd ei olnud enam seda sidet tema ja tsivilisatsiooni vahel. Kultuurikandjad olid naise tapnud ja Tarzan võis jäädavalt inimeste juurest lahkuda, ürgmetsa varju tagasi pöörduda ning

seal metsikute kiskjate keskel elada ja nende vastu võideldes surra. Seal oli ta sündinud, suureks kasvanud ning seal leiab tema rahutu hing endale kohase elu ja surma.

Sinna, kuhu Tarzan minna kavatses, oli pikk tee läbi metsiku džungli, kus ürgmets vaheldus laiade jõgede, lagendike ja suurte soodega. Ta arvas tingimata sel teekonnal jõudvat kohtadesse, kus inimese jalg pole veel neitsilikku maad puudutanud. See ei kohutanud, vaid just kutsus meie tarmanganit. Tarzani soontes voolas suurema osa maakerast inimestega asustanud seiklusteotsijate ja vallutajate meeste veri.

Tavalisel surelikul oleks sellele teekonnale asudes tekkinud mure toidu ja joogivee pärast, kuid Tarzanil ei tulnud need asjad meeldegi. Metsik loodus oli ju tema kodu ja džunglis liikumine niisama lihtne nagu hingamine. Muude džungliloomade kombel võis ta juba kaugelt haista vee olemasolu ring seal, kus tavalised inimesed janusse sureksid, võis ta eksimata maad kaevama hakata ja vett leida.

Tarzan oli juba mitu päeva liikunud läbi metsa, kus saak oli rikkalik ja vett leidus peaaegu igal pool. Ta liikus pikkamisi, peatus vahepeal, et pidada jahti, püüda kala või seltsida teiste džungliasukatega. Kord oli ta sõbraks väike ahv Manu, kes esimest korda ahvinimest nähes teda häbenematult sõimas, kuid natuke hiljem andis teada, et otse tema ees rohu sees varitseb kokkukeerdunud suur madu Histah. Manult sai Tarzan teada, et nendes metsades elasid ainult üksikud suured ahvid manganid ja et needki olid sel aastaajal kaugemale põhja jahile läinud.

„Kuid siin on Bolgani," patras väike ahv. „Kas tahad temaga kokku saada?"

See oli muidugi irvitamine ja Tarzan seda nii mõistiski, sest kõik džunglis kartsid siinseist kõige metsikumat olendit gorilla Bolganit. Ahvinimene ajas seda kuuldes rinna ette, trummeldas rusikatega selle vastu ning ütles: „Mina olen Tarzan. Manu, kas sa ei tunne mind? Kui ma veel laps olin, tapsin Bolgani. Tarzan otsib manganisid, kes on tema vennad, aga mitte Bolganit. Hoidugu Bolgani minu teelt."

57

Väike Manu mõistis. Džunglis on ikka nii, et hoobeldakse ja usutakse. Ta uskus Tarzani juttu ja leidis võimaluse ütelda: „Nad hulguvad siin ja seal." Ise tegi ta käega sellise liigutuse, nagu tallaks kogu ilma sellesse haarata. „Siin aga," ütles ta lääne suunas osutades, „siin või seal peavad nad kõige rohkem jahti. Seal on ju kõige paremad jahimaad. Kuid seal vahepeal," ja ta tegi käega laia poolringi, „on maa, kus pole vett ega toitu." Tarzanile sai selgeks, et ahvid olid pidanud tegema suure ringi enne, kui nad praegustele jahimaadele jõudsid. Koht, kus suured ahvid praegu viibisid, oli kusagil kaugel läänes. „Ja siit sinna pole ka vett," tähendas väike Manu.

Pikkamisi rändavatel ja toitu otsivatel ahvidel oli võimalik kuude kaupa teel olla, kuid Tarzanil mitte. Tal oli vaja otsesihis edasi minna. Olgu eeslaiuv lagendik veega või veetu, Tarzan ületab selle enne, kui janu vaevama hakkab.

Tarzan tahtis kiiresti manganide juurde jõuda. Selle otsuse kohaselt suundus ta otse läände. Jõudnud üle rannikut piirava mäestiku, laius ta ees otsatu lagendik. Kuigi silmapiiril sinetas taas mäestik. Selle taga peitus jahimaa, millist võib kirglikule jahimehele pakkuda vaid Aafrika. Teisel pool kõrbet suurte ahvide keskel leiab Tarzan jälle endale kohase kaaskonna. Mandri vastasrannikul seisab ürgmetsa rüpes tema isa onnike, kus ta on sündinud.

Tarzani pea kubises plaanidest. Isa onni juurde ehitab ta ruumid, kuhu laseb ahvidel headel jahiaegadel tuua toitu halbadeks aegadeks. Raskete aegade jaoks toitu varuda on ahvide jaoks midagi uut. Tarzanil tekkis veel mõte panna ahvid oma onnide ümbrusse elama, juhtida nende tegevust ning olla ise valitseja — džungli kuningas. Ta katsub neile või vähemalt mõnele targemale neist õpetada kasulikke tarkusi, mis ta ise inimühiskonnast endaga kaasa on toonud. Nii elab Ahvide Tarzan juhtides ja valitsedes edasi justkui ennevanasti.

Lagendik, kus ta rändas, oli äärmiselt metsik. Seda läbisid sügavad orud, mille põhjas nirisesid väikesed jõekesed. Orgude ületamine nõudis üliinimlikke jõupingutusi. Rännakut takistasid ka hiigelkaljud. Sellel lagendikul oli kõik surnud, sest niipea kui loodus laskis midagi tärgata, kõrvetas päike selle juba eos. Lagendik oli tõesti surmaorg, kus elul tärgata oli keelatud. Igal pool, nii kaugele kui silm ulatus, paistsid ainult hallid kaljud ja kolletav rohi, mida piirasid taamal paistvad haljendavad mäed.

Päevast päeva leegitses selles jumalast mahajäetud kõrbes päike. Kusagil polnud vett ega loomi, keda oleks võinud jahtida. Ainult raipesööja röövlind kotkas Ska tiirles kõrgel. Tarzan teadis, et seal, kus or> Ska, varitseb rändajat surm, sest see õhuhüään elab ainult teiste olendite õnnetusest, neist, kes teekonnal surevad.

Ahvide Tarzan oli terve päeva päikese põletavate kiirte all käinud, kuid õhtu eel paistis sinetav mäestik olevat niisama kaugel kui hom-

58

mikulgi. Ainus elav olend, keda ta kogu päeva jooksul nägi, oli halba kuulutav Ska.

Kuigi Tarzan otsis, ei leidnud ta ühtegi putukat. Ta veendus, et lagendik oli tõesti elutu, ainsad elavad hinged olid seal tema ja Ska. Rändurit hakkas kimbutama nälg, mis ei olnud siiski võrreldav piinava januga. Kogu päeva nälga ja janu kannatanud, otsustas Tarzan õhtul puhata, et öövilus edasi rännata. Alles nüüd sai ta aru, et ka tema võimetel on piirid, et oskustest ürgmetsas rännata ei ole kõrbes suurt kasu, eriü siis, kui kaasas pole vett ega toitu. Seda ta polnud arvestanud, mida tuli nüüd kahetseda. Praegune seisukord oli Tarzanile«»us, erakordne, ennenägematu. Ta oli rännanud Aafrikas tuhandeid miile, kuid see manner polnud kunagi tema vastu nii tõre olnud. Isegi Saltaras on oaasid, kus võib vett ja toitu leida. Kuid siin polnud midagi, mis oleks võinud ahvinimese janu ja nälga kustutada. Nii lai, kui see lagendik ka ei olnud, oli seal võimatu leida elamiskõlblikku kohta, kas või ruut-jalgagi maad, mis oleks andnud inimesele või loomale kõige algelise-magi võimaluse.

Tarzanile andis jõudu lootus, et ta suudab välja kannatada kõik, kuni jõuab maale, millest Manu oli nii meeldiva pildi maalinud. Seni aga peab ta kannatama. Kaheksast orust, mis oleksid toidu ja veega ka kõige paremini varustatud mehe kogu jõu ja osavuse nõudnud, oli ta januse ja näljasena läbi roninud. Kuid just õhtu eel, kui Tarzan pidi üheksandast orust läbi minema, tundis ta end nõrkevat. Tema ees haigutas peadpööritav kuristik, millesse laskumine ja millest tõusmine tundus võimatu ülesandena.

Ta ei karmud surma, aga siiski... Naise surm ja mõrtsukatele selle eest kättemaksmine olid andnud seni jõudu võita raskusi. Nüüd ei olnud enam seda sihti ja järele jäi ainult võidelda olemasolu eest. Võitlus jätkub, kuni Suur Koguja, kelle vastu ükski sündinud olevus igavesti võidelda ei suuda, ta endale nõuab.

Ahvinimese kõrvale laskus vari ja ta vaatas üles. Seal ta oli, hiigel-röövlind Ska, kes lendas kaunis madalalt ja nähtavasti varitses inimest. See sundis Tarzanit uuesti liikvele. Ta astus kuristiku äärele ja pööras näo Ska poole.

„Mina olen Tarzan!" karjus ta röövlinnule. „Mina olen Ahvide Tarzan, džungli lord, keda raipesööja Ska ei taita. Ska, mine tagasi hüään Dango koopasse ja ela sellest, mis tema järele jätab, sest Tarzan ei jäta oma luid surmaorgu sulle nokkida"

Ta laskus alla orgu. Kuid enne, kui Tarzan oru põhja jõudis, tundis ta oma jõudu raugevat. Ahvinimene vaateis vastasseina ja kahtles kas ta jõuab seda mööda üles ronida. Ta võttis uuesti jõu kokku, pai jastas hambad ja urises metsikult. Ta lamas oru vilus umbes tund aega Ümberringi valitses surmavaikus, näis, nagu oleks ta viibinud kusagi katakombis, surnute ja vaimude riigis. Kuulda ei olnud linnulaulu ega

59

mesilaste suminat, näita polnud madusid ega muid roomajaid. Org, kus ta viibis, oli sõna tõsises mõttes surmaorg. Rändaja meeleolu langes ümbrusele vastavalt, kuid ta suutis sellest üle olla. Kas ta pole siiski Tarzan, Ahvide Tarzan, džungli lõvi ja valitseja? Jah, seda ta on, ta on metsiku looduse metsik valitseja, kes ei anna alla, tulgu, mis tuleb.

Ta tõusis uuesti püsti ja sammus oruseina poole. Korraga jäi ta seisma. Midagi väga erinevat elutust ümbrusest lamas ta ees. Pilt, mis avanes oli kohutav. Seda oleks võinud võrrelda ehk lavaga, mida näitejuht on tahtnud vastuolude teravdamiseks üllatavana kujundada. Loojuva päikese kiired valgustasid kaljuseina jalamil midagi eredat, mis paistis ümbrusest hästi välja ja pani vaataja vere tarretama.

Valgele hunnikule lähenedes nägi Tarzan enda ees inimese pealuud ja teisi luid ning nende kõrval rõivaräbalaid. Leid huvitas teda. Ta oleks nagu selles jumalast unustatud surmaorus saanud kellegi vana tuttavaga kokku. Lähemal vaatlusel selgus, et siin oli kunagi elutragöödia lõpuni mängitud, et vaikiv org oli olnud selle kurbmängu sõnatu pealtvaataja. Päris kauges minevikus oli rändaja siia eksinud ning toidu ja vee puudumise tõttu surmale uinunud. Leid huvitas Tarzanit niivõrd, et ta unustas isegi oma hädaohtliku seisukorra. Ta vaatas luid ja pani tähele, et need olid terved. See asjaolu kinnitas, et mees, kellele luud kuulusid, ei olnud surnud vägivalla tõttu. Ta oli nähtavasti surnud janusse ja Ska oli koos sipelgatega luud lihast puhastanud. Loodus, nii metsik kui see ka polnud, oli luud siiski säilitanud. Rõivajäänuste järgi otsustades oli kõik ammu aset leidnud. Selles orus, kus nähtavasti polnud isegi öösel külma ega niiskust ja kus arvatavasti mitte kunagi viitma ei sadanud, võisid luud aastasadu säilida. Siin ei olnud kedagi, kes oleks võinud raitu rikkuda.

Sumu pealuu lähedal oli maas vaskkiiver ja soomusturvis, mida luude omanik omal ajal rinna kaitseks oli kasutanud, ning tupes pikk sirge mõõk. Luude järgi otsustades oli siin surma leidnud mees olnud suur ja tugev. Seda kinnitas ka asjaolu, et ta oli nähtavasti üksinda nii kaugele Kesk-Aafrikasse tungida suutnud. Temast järelejäänud varustus oli küll ilus ja teistes oludes uhkegi, kuid kõrbes polnud see teda aidanud.

Ahvide Tarzan tundis sügavat austust selle möödunud aegade rändaja vastu. Missugune inimene see ka polnud, pidi praegu valge ja hirmutekitava pealuu sees omal ajal olema kindel tahtmine ja suur unistus, ega muidu oleks ta kaugele sisemaale minna jõudnud. Tarzan kummardus, et vaadata luude juures olevaid rõivajäänuseid. Ta ei leidnud tükikestki nahka. Nähtavasti oli Ska need kõik ära söönud.

Saapaid polnud ka näita, kui mehel neid üldse jalas oli olnud. Tarzan leidis siiski mõne pandla, mis kinnitasid, et mees oli kandnud nahkesemeid. Ta leidis metallsilindri, mille läbimõõt oli paar ja pikkus um-

bes kaheksa tolli. Silinder oli tugevasti lakitud ning sellega niiskuse ja rooste eest hästi kaitstud.

Tarzan leidis, et silindri ühes otsas olev kaas käis kergesti lahti. Ta leidis sealt tihedalt täis kirjutatud ja hoolega kokku rullitud pärgamendi. Nahk oli aastasadadega kolletunud, kuid kiri oli siiski selgesti loetav. Keel oli nähtavasti hispaania, mida Tarzan lugeda ei osanud. Viimasel leheküljel oli mingi algeliselt joonistatud maakaart, millele oli lisatud mitmesuguseid märkusi. Nii kiri kui kaart jäid Tarzanile mõistatuseks. Ta pani pärgamendi silindrisse tagasi ja tahtis selle juba maha visata, kui pähe tuli teine mõte: ta pani silindri oma noolte juurde kotti. Ta muigas kurvalt, sest võib-olla leiab selle keegi aastasadade pärast tema pleekinud luude juurest.

Tarzan heitis veel kord pilgu luudele ja asus vastasolevat seina mööda üles ronima. Kuid orust välja ronida oli tuhat korda raskem kui sinna laskuda. Iga kümne jala järel pidi ta puhkama. Ta nõrkes iga sammuga ja kukkus tihti allapoole tagasi. Ainult

õnnekombel sai ta iga kord siit ja sealt viimasel hetkel kinni haarata ning vältida oru põhja kukkumist. Kaua ta äärmiselt vaevalist ja enesest viimast jõunatukest väljapigistavat ronimist jätkas, seda ta ei teadnud, kuid viimaks jõudis ta orunölvale.

Tarzan lamas hulk aega hädaohtliku kuristiku serval. Äärmuslike jõupingutustega oli ta nii kaugele jõudnud, kuid nüüd oli kogu ramm otsas. Ta katsus end viimaks püsti ajada. See näis esialgu täiesti võimatu olevat Mitmekordse katsetamise peale õnnestus tal põlvili ja siis püsti tõusta. Ahvinimene raputas meeleheitlikult pead ning vaarus edasi. Ta oli otsustanud viimseni vastu panna ja olemasolu eest võidelda.

Natuke maad edasi oli jällegi org. Tarzan teadis, et sellest ta läbi minna enam ei suuda. Seal ootab teda möödapääsmatu surm. Just nagu kiuste paistis mäestik nüüd lähemal olevat. Ta nägi, kuidas loojuva päikese viimased kiired mäetippe valgustasid ning haljendav mets ja sügavad varjud justkui kutsusid teda enda poole. Jõuaks ta veel mõne miili edasi, oleks elu päästetud. Kuid väsimus kippus võimust võtma, silme ees tantsisklesid viirastused.

Tarzan teadis, et eespool haljendava mäestiku taga peituvad need suurepärased jahimaad, millest väike Manu talle oli rääkinud. Kuid kas ta jõuab kunagi sinna? Isegi siis, kui ees poleks seda neetud orgu, võis ta vaevalt jõuda mäestiku jalamil olevatele madalatele küngastele. Eesolev org on temale määratud surm. Lootusetu olukorra tegi veelgi lootusetumaks kurjakuulutav lind, kes laskus iga tiiruga üha allapoole ja möödus temast hääletult. Ska näis uurivat, millal inimene mõtleb teha viimase sammu, millal rändaja vaarumine lõpeb ja kas ta võib veel enne pimedat surnukehale laskuda. Kuid Tarzan vaarus edasi ja iga kord, kui lind temast mööda lendas, tuli ahvinimese kõrist sügav, väljakutsuv urin. Ta ei taha surra, raipesööja saagiks langeda!

61

Miil miili järel vaarus ta edasi. Mõni väiksema tahtejõuga inimene leks juba ammu saatusele alistunud ja jäänud puhkama isegi siis, kui ta oleks teadnud, et see jääb talle viimaseks puhkuseks. Aga Tarzan sundis end edasi minema. Ta sammud olid juba alateadvuslikud, peas vasardas ainult üks mõte — edasi, edasi! Mäestik näis vahetevahel nagu udusse peituvat. Mõnikord oli tal tunne, et mäestikku polegi, on vaid miski muu, mis ikka eest põgeneb ja milleni ei jõua ta kunagi. Tarzan iuba vihastas mägede peale. Tema poolteadvusetus ajus tekkis hallutsinatsioon, mis laskis mägesid paista sakslastena, kes kellegi tema kallima – kelle, seda ta ei mäletanud — olid tapnud ja nüüd eest ära jooksevad. Ta katsus põgenejatele järele jõuda, et neile kätte maksta, need maha lüüa.

See mõte andis talle üliinimliku jõu. Tema rammestunud keha ajas end sirgu ja vaaruvad sammud asendusid kindla kõnnakuga Näis, et ta nagu poleks olnudki väsinud ja suremas. Kuid siis Tarzan komistas millegipärast, kukkus ja kõik katsed tõusta olid asjatud. Ainult käpuli suutis ta edasi minna ja sedagi ainult mõne sammu korraga. Ta liikus siiski edasi, puhkas ja roomas jälle.

Kord, kui ta kõhuli jõudu kogus, kuulis ta suurte tiibade sahinat kaunis ligidal. Ta pööras end selili ja nägi, et Ska, kelle ta oli juba unustanud, tõusis tema kohalt üles. Tarzani pea selgines korraga ja ta ohkas.

„Jumal! Kas surm on tõesti juba nii ligidal?" küsis ta endalt. „Kas seda teab ka Ska, et julgeb mind juba puudutada?" Kuid järsku tärkas Tarzanil uus mõte — džunglikiskja kaval enesekaitsevõte. Ta sulges silmad ja kattis need kätega ning jäi lamama nagu surnu.

Nii oli hea olla, ahvinimene tundis puhkamisest naudingut. Kuid ta tundis ka une tulekut ning teadis, et kui ta nüüd tukastab, jääb see tema viimseks uinakuks. Pingutades kõiki meeli ja võttes kokku kogu tahtejõu, otsustas ta magama mitte jääda.

Ta lamas liikumatult. Ska, kes kõrgemal tiirles ja lamavat meest silmitses, jõudis arvamisele, et alasti rändaja on juba surmale suikunud. Veel natuke kannatada ja siis on saak käes ning ta võib rahulikult maha laskuda ja toitu maitsma hakata.

Ikka pikaldasemalt lendas röövlind, kes tuli iga tiiruga allapoole. Miks Tarzan ei liigutanud end? Kas väsimus oli temast võitu saanud ja ta oli unne vajunud? Või oli tõesti läinud nii, nagu Ska soovis? Kas suur süda on juba tuksumast lakanud? Võimatu, kuid siiski...

Ska oli äärmiselt umbusklik. Ta küll lähenes lamajale, kuid ei julgenud siiski surnukehale laskuda. Ta puudutas saaki kaks korda, kuid tõusis jälle õhku. Asi oli rohkem kui kahtlane. Viimaks julges ta alasti surnukehale tulla. Vaevalt olid linnu küüned Tarzani pruuni nahka puudutanud, kui surnuna lamaja sai nagu elektrilöögist elavaks. Käsi,

' lumega kaetud. See koht oli Tarzanile täiesti tundamatu, kuid kõi-- ri otsustades pidi siin rikkalikult igasugust saaki leiduma. Ahv-*£e.'* *ene 0ij* päris kindel, et selle paradiisliku oru pinda polnud valge mi l e ialg veel kunagi puudutanud. Kuid kes seda siiski teab? Võimalik et seesama kusagilt hallist minevikust pärit rändaja, kelle luud Tarzani taga oleval lagendikul praegu päikese käes pleegivad, oli siin käinud See võib nii olla, kuid võib ka mitte olla.

mis kattis mehe nägu, liikus nagu välk Ska poole ja enne, kui lind uuesti õhku jõudis tõusta, oli ta juba lamaja vang.

Ska võitles vahvasti, kuid surev Tarzan oli temast siiski tugevam. Minut aega rabeles lind mehe käes ja siis vajusid ahvinimese valged kihvad raipesööja lihasse. Kuigi Ska liha oli toores ja haises hirmsasti, oli see siiski liha, oli toit, mida surev mees sõi suure isuga. Ja veri, mida linnu kehas küll palju ei olnud, kustutas natuke janu. Ska oli oma elu, vere ja lillaga Tarzani surmast päästnud.

VIII. Tarzan ja suured ahvid

Tarzan peatus kolm päeva Eedenit meenutava oru äärel. See aeg kulus puhkamiseks ja jõu taastamiseks. Koht oli selleks eriti sobiv. Puuvilju oli seal rikkalikult, samuti väiksemaid loomi.

Tundes end jälle värskena, otsustas Tarzan neljandal päeval orgu uurima ja suuri ahve otsima mihna. Ta siiski ei rutanud, sest aega oli. Jõuab ta lääne poole mere kaldale kuu aja või kolme aasta pärast, see oli tähtsusetu. Kogu aeg ja kogu Aafrika oli tema päralt. Ahvinimese vabadus oli piiramatu. Ta võis teha, mis tahtis, sest viimanegi side tsivilisatsiooni-ga oli hiljuti purustatud. Tarzan oli jällegi üksinda, kuid igavust ei tundnud. Ta oli suurema osa elust veetnud endasarnaste seltsita, kuid oli ikkagi ümbritsetud teiste džungliolevustega, kes said temast aru ja kel polnud tema vastu mingit viha ega vaenu. Väiksemgi neist oli tema sõber ja kaitsealune. Džunglis oli muidugi olendeid, kes olid sündinud inimese vaenlasteks, kuid kelle olemasolu ja vaenulikkus oli siiski soovitatav: nende vastu võideldes möödus aeg kiiresti ja sisukalt.

Tarzan oli alles natuke maad lõuna poole liikunud, kui tundis korraga ninas tuttavat lõhna. Tä peatus äkki. Lõhn oli tingimata goman-gani, musta mehe oma. Ja neid pidi lõhna tugevuse järgi otsustades mitu olema. Kuid seejuures oli tunda ka teistsugust lõhna — emase tarmangani, valge naise oma.

Ahvinimese uudishimu ärkas ja ta liikus kiiresti sinnapoole, kust tuul inimeste lõhna ninasse tõi. Ta ei katsunudki hoida vastu tuult, sest teadis, et inimese nüri haistmine ei anna teda ära enne, kui teda nähakse. Oleks ta Numat või Sheetat jälitanud, pidanuks tingimata tuule suunda arvestama. Mustade meeste puhul polnud seda vaja, sest nad võisid arvestada oma nägemise ja kuulmise, aga mitte haistmisega. Tarzan liikus neegrite poole sellise üleoleva ettevaatamatusega, et kogu džungel teadis tema minekut, ainult mitte inimesed, keda ta jälitas.

Ta jälgis möödujaid suure puu tihedate okste vahelt. See oli salk kahtlase ja viletsa väljanägemisega neegreid, kellest osa kandis Saksa

Ida-Aafrika pärismaalastest sõdurite rõivaid. Mõnel oli seljas kogu, mõnel ainult osa mundrist. Suurem osa oli siiski Saksa „kultuuri" iluasjad seljast ära visanud ning oli teel, nagu oli sündinud — alasti. Mustade meeste järel ja kõrval sibas suur hulk nende naisi, kelle lõbus naer ja kära täitis ümbritseva tihniku ja näis kogu salka elustavat. Tarzan pani tähele, et neegrid olid varustatud Saksa söjaväepüssidega ja vööl rippusid padrunitaskud.

Mustade hulgas polnud valgeid ohvitsere. See kinnitas, et Tarzanist mööduv salk neegreid oli Saksa väeosast põgenenud, oma ohvitserid tapnud ja püssid kaasa võtnud. Kindel näis olevat, et mustad olid kaasa võtnud ka kõik oma naised ja võib-olla röövinud neid. teel suurtest küladest juurdegi. Paistis, et neegritel oli kavatsus endistest ülemustest võimalikult kaugele jõuda ja kuhugi sisemaale juurdepääsmatusse kohta ümber asuda. Seal hakkavad nad muidugi ümbruses elavaid ainult kõige primitiivsemate sõjariistadega varustatud mustade suguharusid terroriseerima ja uue aja laskeriistadega endale allutama. Niisugustes oludes on terrori seerijatel kuldsed päevad, nad saavad varsti toidu ja naiste poolest rikkaks.

Kahe musta naise vahel sammus valge neiu. Ta oli kübarata ning katkised määrdunud rõivad lasid oletada, et see, mida ta kandis, oli kunagi korralik ratsaülikond olnud. Neiu kuub oli kadunud. Aeg-ajalt ilma nähtava põhjuseta tõukas teda kord üks, kord teine mustadest naistest. Seda kõike vaadates ärkas Tarzanis tahtmine valgele neiule appi minna ja päästa ta mustade mõrtsukate käest. Kuid siis tundis ta neiu ära ja jäi istuma sinna, kus oli olnud.

Mis see temasse puutub? Tema pärast võivad mustad vaenlase spiooniga teha, mida tallavad. Tsivilisatsioonilt päritud nõrkus oli takistanud tal kahel korral neidu tapmast. Seda võivad nüüd teha neegrid. Et neiu saatus oli kohutav, selles oli ta veendunud. Oleks Tarzan suutnud neiu tappa, oleks surm Berta Kircherile õnneks tulnud. Nüüd peab ta läbi elama koledad vägistamised ja surema viimaks piinarikast surma. Kuid mis see temasse puutub? Tema meelest pole, piinu ega surma, mida sakslased poleks ära teeninud.

Tarzan laskis sakslasi teenivad mustad minna oma teed. Alles siis, kui kolonni viimane sõdur nähtavale tuli, tekkis ahvinimese peas mõte musti narrida. Juba poisikesena oli ta mustade õngitsemist — nagu ta seda nimetas — kõige meeldivamaks ajaviiteks pidanud. See oli ühtlasi kättemaks mustadele, kelle pealiku, vana Mbonga poeg Kulonga oli odaga tapnud Tarzani kasuema Kala. Nii mõnigi must mees oli selle eest äkki ja saladuslikult puu otsa tõmmatud ja sealt hiljem surnult alla visatud.

Mustade salga viimane mees oli millegipärast hulk maad maha jäänud. Ta kiirustas teistele järele. Kuid jõudnud puuni, mille oksal kükitas

63

Tarzan, kukkus nöörist silmus tema kaela ja tõmbus pingule. Neeger karjatas ja hakkas kohe ülespoole liikuma.

Salk vaatas hädahüüdu kuuldes tagasi ja kohkus, kui nägi üht oma kaaslast maa ja puuoksto vahel õhus rippumas. Varsti kadus ta okstesse. Sealt, kus mustade salk seisis, ei olnud nööri näha, mistõttu neegri kadumine mõjus veelgi kohutavamalt.

Hämmastuses ja hirmus tardusid mustad mõneks minutiks paigale. Viimaks suutis nende pealik seersant Usanga vabaneda hinnust niivõrd, et käskis püssid laskevalmis seada ja meestel endale järgneda. Ta hakkas lähenema puule, mille otsa nende kaaslane oli kadunud. Pealik käskis ahelikul puu ümber piirata. Käsk täideti kohe. Usanga läks pütt alla ja, laskevalmis püss käes, hõikas kadunud neegrit. Puu otsast ei vastanud keegi. Usanga vaatas üles, aga näha polnud midagi. Kogu viiekümnemeheline salk vaatas üles, aga kaaslasest polnud jälgegi. Ta oli ju kadunud selle puu otsa. Üks julgem sõdur ronis üles, kuid tuli paari minuti pärast alla ja vandus, et puu otsas polnud ühtki hingelist.

Kohkunult ja arusaamatult taandusid mustad ja jätkasid oma teekonda. Oli juhtunud midagi hirmsat, millest nad aru ei saanud. Umbes poolteist miili kohast, kus nende kaaslane jäljetult kadus, nägid salga eesotsas olevad mehed puutüve tagant mehe pead, nägu nende poole pööratud. Nad saatsid sõna tagapool tulijatele ning ruttasid edasi. Puu juurde jõudes selgus mustadele kohutav tõde: seal oli küll kadunud kaaslase pea, aga mitte keha. Verine pea oli torgatud kuivanud oksa otsa. Ka ülejäänud osa salgast jõudis kohale. Mehe kadumine oli küll salapärane ja kohutav, kuid kohutavam oli leida maharaiutud pead. Neegritele näis nüüd iga puu saladusliku ja surmaikuulutavana. Mustade hirm suurenes aina. Ebausklikud, nagu nad olid, seletasid nad juhtunut mingi d/unelideemoni karistusena ning tahtsid kiiresti taganeda.

Kuid julge Usanga oli teisel arvamisel. Ta seletas, et sakslaste juurde taganeda tähendab kõigile hirmsat piina ning suurele osale surma, sest Saksa väejuhatus ei tunne armu põgenejate ja mässajate vastu. Kohutav pilt veenis mehi Usanga juhatusel rännakut jätkama. Nüüd liikusid nad tiheda salgana ja igaüks hoolitses ise selle eest, et ta teistest mfca ei jääks. Keegi ei tülitanud neid enam — vähemalt sel päeval.

Mustade ja laste iseloom on samane. Nad on kartlikud ja kergesti hirmuvad, kuid unustavad hädaohu niisama kergesti. Nad on ebausklikud ja ühtlasi saatuse trotsijad. Nii oli lugu ka Usanga salgaga. Vaevalt oli õnnetusest pool tundi möödunud, kui mustad naersid ja lobisesid endist viisi. Meeleolu tõusis üha ja varsti oli vahejuhtum unustatud.

Nii oleks jäänudki, kui esimesed salgast poleks teekäänaku tagant leidnud oma kadunud kaaslase surnukeha, mis oli nähtavasti nende hirmutamiseks sinna visatud. Jälle tärkas hirm ja jälle arutati tagasipöördumist.

Džunglis tegutses neid karistav hirmus olend. Igaüks tundis ja teadis, et see, mis oli hiljuti juhtunud, võib iga hetk korduda. Ükski neist polnud enam oma puutumatuse peale kindel. Kui niisugune asi leiab aset päise päeva ajal, mis siis veel öösel saab?

Valgele neiule näis vahejuhtum samuti salapärane ja kohutav. Ta leidis mõttes oma seisukorda arvestades lohutuse, sest õnnetu musta surm oli olnud kiire ja valuta. See oli parem talle endale metsikute mustade juures osaks saada võivast. Seni olid teda piinanud ainult neegrinaised tõugete ja' löökidega, kuid lohutav oli teada, et ta oli pääsenud ka halvimast — mustade meeste metsikusest. Eriti metsik ja toores näis olevat salga pealik Usanga. Tal oli naine — ilus majesteetlik hiiglane, ainuke, kelle sõna pealik kuulas. Pealiku naine oli eriti toores nooremate naiste vastu, kuid tundus, et ta oli ka nende ainuke kaitsja musta türanni eest.

Hilisel pärastlõunal jõudis Usanga salk palkaiaga piiratud külasse jõe kaldal. Küla ümbritses väike lagendik, mida omakorda piiras tihe ürgmets. Salga saabumist olid külaelanikud märganud. Sõduritest ümbritsetuna sammus tulijatele vastu elatanud

pealik, kellele Usanga paari kaaslase saatel vastu läks. Selle päeva kohutavad kogemused olid Usangale õpetanud, et siin džunglis valitseb talle tundmatu jumal, kellega tuleb olla võimalikult heas vahekorras. Seniste kavatsuste kohaselt oleks tal tulnud tungida külale kallale ja võtta see sõjariistadega. Kuid nüüd pidas- ta paremaks tulla rahuga ja kõigepealt teada saada, millistes suhetes külaelanikud tolle džunglijumalaga on. Kui deemon on küla kaitsja, jätab ta selle rahule.

Kauplemisel selgus, et külaelanikel oli palju kitsi, linde, pähkleid ja muid toiduaineid ja nad olid nõus neid Usanga salgale müüma. Küla pealik nõudis nende eest mitut püssi, hulk laskemoona ja rõivaid. See oli juba liig. Iga püss ja padrun oli Usangale kallis ning meestel veel järel olevaid rõivaid võimatu ära anda. Näis, et Usangale jäi'aihult üks võimalus: võtta jõuga, mis tarvis ja mille eest nõutud hinda ta maksta ei saa.

Küsimus lahendati siiski rahulikult. Üks Usanga meestest tegi ettepaneku minna järgmisel päeval jahile ja maksta küla elanikele jahu, pähklite ja lindude eest lihaga. Ettepanek võeti vastu ja pika kauplemise järel lepiti kokku, et Usanga saab ööbimiseks mõne onni ja toiduaineid.

Bertha Kircher leidis end üksi väikesest onnist, mis seisis teistest eemal küla ümbritseva plangu läheduses. Kuigi ta polnud seotud ega valvurit välja pandud, olid mustad kindlad, et vang ei katsugi ära põgeneda. Usanga oli talle selgeks teinud, et põgeneda üksi džunglisse tähendab kindlat surma kiskjate kihvade vahel. „Ole hea Usangale," ütles jutuajamise lõpul must pealik, „ja sinuga ei juhtu midagi halba.

Ma tulen sind uuesti vaatama, kui teised on magama jäänud. Katsume olla sõbrad teineteise vastu."

Metslane lahkus. Neiu värises, vajus onni põrandale ning kattis näo kätega. Alles nüüd sai ta aru, miks teda valvanud naised ära saadeti. See oli muidugi Usanga kavalus. Kuid kas tema naisel siis kahtlusi ei tekkinud?

See naine ei olnud rumal, pealegi oli ta hirmus armukade ja jälgis oma eebenmusta isanda igat sammu. Bertha Kircher tundis, et ainult tema võib ta päästa, ja seda ta ka teeks, kui saaks Usanga kavatsustest teada. Aga kuidas talle seda teatada?

Alles nüüd tuli neiule meelde järele vaadata, kas paberid, mis ta surnud hauptmann Fritz Schneideri taskust oli võtnud ja oma riietesse õmmelnud, veel alles olid.

Kuid?... Mis väärtus on nendel praegu tema armastatud isamaale?. Harjumus ja lojaalsus kodumaa vastu sundis lootma, et ehk avaneb tal kord võimalus need paberid oma ülemuse kätte toimetada.

Pärismaalased näisid teda unustanud olevat. Keegi ei tulnud onni juurde -- isegi mitte sööki tooma. Ta kuulis nende naeru ja laulu ning teadis, et Usanga kaaslased naudivad külarahva sööki ja jooki. See oli masendav. Mis võikski olla masendavam kui teada, et oled pärismaalaste vang tundmatus Kesk-Aafrika külakeses, üksik valge naine joobnud neegribande käes. Juba see mõte kohutas. See, et mustad mehed on ta unustanud ja varsti juba liiga purjus, oli nõrk lootus.

Saabus pimedus, kuid keegi polnud veel tema juurde tulnud. Bertha Kircher kaalutles, kas tal ei tuleks välja hiilida ja leida Usanga naine Naratu. [a võib-olla oligi Usanga unustanud lubaduse tema juurde tulla. Laheduses polnud kedagi, kui neiu onnist välja astus. Ettevaatlikult läks ta küla teise'otsa, kus lõbutsejad suure tule juures lärmitsesid. Lähemale jõudes nägi ta külaelanikke koos võõrastega tule ümber istumas ja õlut joomas. Ringi keskel tantsis pooltosinat alasti sõdurit. See kujutas mingisugust metsikut armastustantsu, mida saatsid teiste metslaste hüüded ja naer. Pealtvaatajate hulgas liikusid käest kätte toidunõud ja kannud. Neiu nägi, kuidas mustad käed pisteti toidunõudesse ja sealt võetud söök nälginud kiskja isuga alla neelati. Õllenõu seisis

harilikult nii kaua januse neegri huulil, kuni mõni veel janusem must mees või naine selle enda kätte tõmbas ja oma suule surus. Metsikumaid pidutsejaid võis vaevalt ette kujutada. Kange õlu oli nähtavasti juba mõjunud, sest alguses enam-vähem süütu lõbutsemine oli muutunud metsikuks orgiaks, kus loomulikud instinktid ja himud said piiramatu vabaduse.

Neiu hiilis onnide varjus lähemale. Ta tahtis lõbutsejate hulgast leida Naratut, kuid korraga märkas teda keegi hiigelnaine, karjatas ja tormas tema poole. Musta naise välimust ja käitumist näites arvas Bertha Kircher, et metslane rebib ta tükkideks. Seda oleks kohutav emane tei-

68

nudki, kui üks sõduritest poleks märganud tema lahkumist teiste hulgast. Sõdur kargas püsti ja tahtis naisele järele söösta. Seda pani omakorda tälrele Usanga ja enne kui sõdur jõudis Bertha Kircheri juurde, oli ka purjus pealik seal.

„Mida sa siit otsid?" karjus ta neiule. „Süüa tahad, ja juua? Tule minuga!" Usanga haaras Berthat taljest ja tiris teda tule juurde.

„Ei!" hüüdis neiu. „Ma tahan näha Naratut. Kus on Naratu?"

Valge naise sõnad kainestasid neegripealikut, kes oli joomis- ja lõbutsemistuhinas unustanud oma teisepoole. Ta vaatas arglikult enda ümber. Nähes, et tema naine polnud vahejuhtumit tähele pannud, käskis ta sõdurit, kes märatsevat musta naist tagasi hoidis, viia valge neiu tagasi onni ja jääda teda valvama.

Sõdur lähenes kellelegi tule juures olijale, kiskus tema käest peaaegu täis õllenõu ning andis Bertha Kircherile märku endale järgneda. Minut hiljem leidis neiu end onnist, aga sõdur kükitas onni ees ja jõi kaasatoodud õlut.

Neiu istus onni tagumisse nurka ja mõtles lootusetu olukorra üle. Niisuguses meeleolus oli võimatu uinuda ja ta haudus igasuguseid põgenemisplaane. Kuid õnnetuseks näis neist üks võimatum kui teine. Pool tundi oli juba möödunud sellest, kui ta uuesti onni toodi. Ta polnud ikka kohast põgenemismoodust leidnud. Korraga astus vaht väljast onni. Ta rääkis midagi, kobas pimedas ja istus viimaks neiu lähedale maina. Katsudes jutuotsa üles võtta, nihkus ta natukesehaaval neiule lähemale. Viimaks oli ta juba käeulatuses.

„Ära puuduta mind!" karjus Bertha Kircher, kui neegri käsi ta kaela puudutas. „Kui sa seda teed, räägin sellest Usangale. Tead küll, mis sinuga siis juhtub."

Purjus neeger naeris kähedalt, sirutas käe uuesti välja ning kiskus neiu enese vastu. Neiu karjus Usaigat appi ja võitles igati musta sülelemise vastu. Ja seal ta oligi — suur mehekogu ilmus onni uksele. Tema, Usanga, oli tulnud. Kuid kas see oli parem? Bertha Kircher teadis, et Usanga on niisama metsik kui sõdurgi, kuid teda võiks ehk naisega hirmutada. Seda vahendit tahtis neiu kasutada.

„Mis kisa siin on?" küsis Usanga ja astus üle läve.

Silmapilk hiljem viskas Usanga musta sõduri onnist välja ja käskis tal kaduda. Urisedes ja vandudes pöördus Usanga ukselt neiu poole. Must oli nii purjus, et neiul õnnestus mitu korda tema eest kõrvale põigata ja paar korda tõukas ta Usanga pikali.

Viimaks neeger vihastas ning tormas ägedalt neiule kallale. Ta haaras valge naise oma ahvihaardesse ja surus enda vastu. Neiu võitles küünte ja hammastega. Ta ähvardas Naratuga. See mõjus. Neeger taganes, hakkas isegi paluma, et neiu ei annaks teda ära. Ta koguni lubas neiu seisukorrast oma austatud naisele teatama minna. Tõesti! — ta lubas lahkuda.

89

Vaevalt oli ta jõudnud anda lubaduse, kui onni lävele ilmus, olend, tais ääretut armukadedust. See oli Naratu. Ta lõi, peksis, hammustas oma isandat, kes jäi pooluimaseks ja allus käskijannale.

Tõusis sõnavahetus, millest valge naine aru ei saanud, kuid see, mis järgnes, lubas oletada, et nii Usanga kui tema uhke naine leidsid lahenduse.

Bertha Kircher kuulis külast valukarjatust, kuid needki hääled vaikisid. Natuke aega, mille jooksul ta ei teadnud, mida teha, läks mööda. Siis arvas ta hädaohu möödas olevat.

Kuid äkki ilmus uksele Usanga. ^

„Keegi ei sega meid, valge naine. Praegu oleme kahekesi..."

Kuid tulija polnud Usanga, vaid endine vahisõdur. Ta kordas: „Tulin tagasi, keegi ei sega meid..."

* * *

Olles söönud lõunaks Bara mahlakat liha, ei leidnud Tarzan rahu, kuigi oli oma harjumuspärases keskkonnas. Ahvinimene jälgis noort naist, keda toored neegrinaised haavasid. Tarzan kujutles teda mõistmatute mustade seas võitlemas.

Miks oli tal nii raske mõista, et naine oli vaid vihatud sakslane ja salakuulaja? Ta vihkas seda naist nagu kõiki tema kaasamaalasi. Tema saatus polnud sugugi hirmsam sellest, mis ähvardas niisugustel juhtudel teisi. Tarzan sundis end millelegi muule mõtlema. Kuid naise pilt ei talunud silme eest kaduda, ikka ja jälle kerkis ta mehe ette kõikides üksikasjades. Ahvinimene häbenes iseennast, kui tuletas meelde juhtunut Wilhelmstalis, kus ta päästis hetkelise nõrkuse mõjul salakuulaja elu. Kas nõrkus oli jälle võimust võtmas? Ei!

Saabus pimedus. Tarzan jäi nagu harilikult öömajale laiaoksalise puu otsa. Kuid uni ei tulnud. Silme ees hõljus valge neiu, keda peksis must naine.

Kirudes tõusis ahvinimene asemelt ja läks järgmise puu otsa. Sealt siirdus ta jälle järgmise puu otsa ja siis jälle järgmise otsa ning ikka edasi neegrite küla poole. Sama päeva pärastlõunal hästi tallatud teed läinud Usanga salga jälitamine polnud raske ning Ahvide Tarzan jõudis küla juurde umbes kesköö1. Ahvinimest huvitas kõige rohkem valge neiu, kelle ta tahtis üles otsida ja kätte saada.

Pikkamisi, tasa ja kuuldamatute sammudega nagu saaki varitsev lõvi liikus Tarzan piki küla piiravat tara Kõik tema meeled olid valvel, kuid kõige rohkem uskus ta oma haistmist. Küla teises otsas leidis ta puu, mille oksad ulatusid üle tara. Seal laskuski ta vaikselt puu otsast maha. Ahvinimene siirdus ühe onni juurest teise juurde. Igal pool oli tunda gomanganide vastikut lõhna, kuid ühe onni juurest tuli teistsugust — seal oligi valge neiu. Vahepeal olid hääled külas vaibunud. Mustad oljd väsinud ja onnidesse magama läinud. Keegi ei näinud Tarzani tulekut, seda ei oleks märganud ka kaine mees.

Ta luusis ümber onnikese, kuid vähimgi hääl, isegi mitte magava inimese hingamine ei kinnitanud, et seal oleks kedagi olnud. Ahvini-mene oli siiski kindel, et naine on just selles onnis. Ta avas ukse ja astus hääletult sisse nagu vari. Tarzan seisatas ukse juures. Jah, naist siin polnud,, kuid ta oli siin olnud. Ta otsustas igaks juhuks järele vaadata...

Ahvinimese silmad harjusid varsti onni pimedusega. Ta leidis musta sõduri surnukeha, mille rinda oli torgatud lühike oda. Onnis oli aset leidnud kurbmäng. Tarzani näole tekkis naeratus — see mäng rahuldas teda, vähemalt esialgu.

Ahvinimene otsis läbi kogu küla ja leidis, et Bertha Kircheril oli õnnestunud põgeneda. Kas polnud seal, kuhu neiu põgenes, tema elu niisamasuguses hädaohus kui siin külas? Džungel polnud hädaohtlik mitte Tarzanile, vaid valgele naisele, kes polnud sealsete metsikute kommetega kohanenud. Ürgmets oli Tarzanile niisama kindel kui Pariisi või Londoni tänav, valgele neiule aga kindel surm.

Ahvinimene oli uuesti metsas. Igitamme tugeval oksal kuulas ta mitme miili kaugusel asuva küla hääli. Elu kihas külas ja metsas, kuid ühes erines see teisest nagu öö päevast. Üks oli joobunud metsaliste lärm, teine näljaste kiskjate kisa ja sammalpehmete sammude kahin.

Tarzan seisis puuoksal ning oli mõttesse vajunud. Korraga kuuldus tema suust häält, veidrat kui trummipõrin — suurte ahvide väljakutset, mis segunes neegrite külast kostva nutulauluga. Ahvinimene kutsus oma vendi, suuri ahve, mustad nutsid taga oma kadunud kaaslast.

* * *

Bertha Kircher sammus kiiresti sissetallatud rada. Tema ainuke soov oli jätta enda ja küla vahele nii palju miile, kui võimalik. Enne hommikut peab ta olema kaugel külast, kus ta oli üle elanud nii hirmsad silmapilgud. Kuhupoole minna, sel polnud tema jaoks tähtsust. Surm ootas teda seal ja varitseb igal sammul ka siin. Kuid surm kiskja küünte vahel on parem kui inimese käe läbi. Loom ei piina, inimene aga vägistab, häbistab ja alles siis sööb. Metsikumat olendit kui inimene džunglis ei ole.

Bertha Kircheril oli tol ööl õnne. Juhuslikult ei varitsenud teda ega seganud tema liikumist ükski džunglielanik. Džungel otse kihas inimesesööjatest lõvidest. See oli ideaalne jahimaa valgetele meestele, kes tallaksid tabada lõvisid, jõehobusid, ninasarvikuid, antiloope, kaelkirjakuid, kuid kes polnud veel siia surmatoovate tulirelvadega sattunud.

Tund või kaks oli neiu juba käinud, kui ta märkas enda ees mingisugust liikumist. Et jälitavad neegrid, veel niipea talle järele ei jõua, seda teadis ta hästi ning otsustas ronida puu otsa ja seal rahulikult magada.

Vaevalt oli neiu puu otsa jõudnud, kui märkas lagendikku. Kõige huvitavam oli, et lagendik otse kihas suurtest ahvidest. Heledas kuuvalguses

71

luges ta kokku vähemalt kakskümmend karvast olevust — manganit, kes kükitasid või tammusid tagakäppadel ringi. Riit oli metsik nagu ümbruski, eriti kohutav näis mõni hall olend, keda võis siinseal teiste hulgas näha. . .

Neiu jälgis ahve ning märkas, et nende arv suurenes järjest. Neid tuli juurde üksikult, kahekaupa ja salkadena. Varsti oligi neid viiekümne ümber. Mõni neist oli alles pojuke, kes end ema karvase keha vastu surus. Salk moodustas poolringi, mille keskel oli madal küngas. Ta nägi, kuidas künkale tõusis kolm emaahvi, käes tugevad kaikad, millega nad maad tümitasid. Kuuldus mingit tumedat põrinat ja ahvid hakkasid rahulikult liikuma.

Algul tümitasid nad maad korrapäratult, kuid peagi tegid seda rütmiliselt nagu trumme tagudes. Ahvidele oli see omapärane muusika arvata\asti tuttav, sest nad seadsid sammud selle järgi. Neiu vaatas imestades, kuidas ahvid moodustasid kaks, ringi — välimises olid emased ja kõige nooremad, sisemises vanemad isased. Pilt kujutas midagi indiaanlaste sõjatantsu taolist. Välisring jäi varsti paigale, sealsed ahvid kükitasid maha, aga siseringis liikusid ahvid tasa edasi.

Ja siis kuulis neiu küla poolt veidrat pikaldast väljakutsuvat häält. Sellel näis olevat otse elektriseeriv mõju — ahvid jäid silmapilk seisma ja kuulama. Kui hääl lakkas, ajas üks vana ahv end püsti ja laskis kuuldavale metsiku hüüde, mis ajas külmavärinad ihule.

Pikaldane tants algas uuesti. Bertha Kircher tundis end kõrgel puu otsas kindlana ja vaatas pealt omapärast stseeni, lootes hommikul põgenemist jätkata. Ta katsus uuesti, kas paberid on põues alles, ning vaatas ahvide veiderdamist edasi.

Möödus pool tundi. Ahvide tseremoonia jätkus. Suur isane, kes oli vastanud džunglist kostnud kutsele, astus kahe ringi vahele. Ta vaatas kuu poole, tagus oma

karvast rinda rusikatega ja karjus sügava kur-guhäälega. See oli muidugi suurte ahvide väljakutse, kuid neiu, kes ei mõistnud ahvide keelt, ei saanud sellest aru.

Pärast hüüet jäi ahv seisma. Ta oli lihaseline kui Herakles, primitiivne ja metsik, nagu ürgmetsa algelise elu, selle jõu ja loomalikkuse kehastus ikka. Ahv kuulas, kuid äkki neiu nägi, kuidas lähedal oleva puu otsast tuli alla peaaegu alasti valge mees.

Võõra tulek ajas ahvid marru. Nad urisesid ja käisid rahutult ringi. Bertha Kircher hoidis hinge kinni. Kes oli see olend, kes julges tulla nende metsikute kiskjate keskele? Ja üksinda viiekümne vastu! Kuid pmuninahaline olend sammus rahulikult uriseva ahvikarja poole. Neiu pani tallele tulija korrapärast keha, suursugust kõnnakut ja hiigeljõudu. Kes see oli? See majesteetlik mees oli ju Ahvide Tarzan! See oli sama mees, kes oli ära viinud major Schneideri kindral Krauti peastaabist, päästnud tema lõvi Numa küünte vahelt, keda ta oli revolvriga

72

pähe löönud ja kes oli hiljem Wilhelmstalis tapnud hauptmann Eritz Schneideri.

Hirmunult ja vaimustatult vaatas neiu valget meest. Ta nägi, kuidas see lähenes koledale salgale, ja kuulis teda ahvide keeles midagi rääkivat.

Tarzan peatus natuke, enne kui läks välisringis seisvate ahvide juurde. „Mina olen Ahvide Tarzan!" karjus ta ahvidele. „Te ei tunne mind, sest ma olen teisest suguharust. Ma tulen teie juurde rahuga või võitlema, mis oleneb teist endist. Kumba soovite? Kes on teie kuningas? Tarzan tahab temaga rääkida." Ta lükkas emased kõrvale ja astus siseringi juurde.

Kõrvaletõugatud emased, kellest mõnel oli kaigas kaasas, urisesid ähvardavalt, kuid Tarzan ei teinud neid märkamagi. Ta läks julgelt edasi. Isased võtsid teda vastu paljastatud kihvade ja kohutava urinaga. „Mablen Ahvide Tarzan," kordas ta. „Tarzan tuleb teie juurde, et tantsida koos oma vendadega dum-dumi. Kus on teie kuningas?" Ähvardavast vaenulikkusest hoolimata läks ta edasi.

Neiule näis Tarzani teguviis meeletusena. Ta surus käed näole, et mitte näha, kuidas ahvid mehe tükkideks rebivad. See mees pidi tõesti hull olema. Veel silmapilk ja ahvid tungivad talle kallale. Kas Tarzan siis teda ähvardavat hädaohtu ei mõistnud? Naine vaatas uuesti kuust valgustatud lagendikule.

Tarzan seisis siseringis ja tema vastas oli ahvide suur kuningas. „Ma olen Ahvide Tarzan," ütles ta kuningale. „Ma tulin tagasi oma vendade juurde. Tulin rahus ja elan rahus teiega. Kui te sellega ei lepi, tapan ma igaühe, kes mulle vastu hakkab. Kuidas jääb? Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

„Ma olen Go-lat, ahvide kuningas!" karjus hiigelisane Tarzanile vastu. „Ma olen Go-lat ja ma tapan! Tapan! Tapan!" Ja ta tormas Tarzanile kalkile.

Neiule näis, et Tarzan ei saanud hädaohust ikka veel aru. Kuid nüüd on juba hilja, varsti on temast järel vaid vormitu kogu. Ahv sir rutas juba oma kämblad valge mehe poole ja alles siis juhtus midagi, mis pani neiu tõsiselt imestama. Tarzan oli välgu kiirusega haaranud ahvi pahemast käest, väänanud seda ning sulgenud parema käega ahvi mõlemad käpad oma kaenlasse. Ahvide kuningas oli nüüd Tarzani abitu vang. Kõik oli sündinud sellise väledusega, mis oleks sundinud kahvatuma isegi piksenoole Ara.

„Ma olen Ahvide Tarzan!" karjus Tarzan vangile. „Kas Tarzan tantsib teiega rahus või tapab ta kõigepealt sinu?"

„Ma tapan! Tapan! Tapan!" kisendas Go-lat.

Tarzan paiskas ahvi järsu liigutusega maha. Viimane ei olnud seda oodanud ning keerles oma alamate ees rohul. „Ma olen Tarzan, kõikide ahvide kuningas!" karjus Tarzan. „Kas tallate rahu või...?"

73

Go-lat oli nüüd juba metsikult vihane. Ta tõusis püsti ning tormas uuesti Tarzanile kallale. „Ma tapan! Tapan! Tapan!" kordas ta oma sõjahüüet. Valge mees võttis ründaja vastu sellise võttega, millest ahvil aimugi ei olnud. Neiu nägi, kuidas suur ahv kerkis maast, kargas inimesele selga ning paisati silmapilk hiljem maha, pea alaspidi. Tarzan tegi võtte sellise osavuse ja kiirusega, et neiu hakkas uskuma: mees pole rumal ja ahvide juures ei varitse teda surmaoht.

Ahvide kuningas lamas liikumatult rohul, ta oli põrutusest minestanud.

„Ma olen Ahvide Tarzan," karjus ahvinimene uuesti. „Ma tulin siia, et tantsida oma vendadega dum-dumi. Mängige!" rääkis ta trummide juures seisvatele ahvidele. Nii trummilööjad kui ka teised ahvid olid jäänud ootama, kuidas "nende kuulus kuningas tapab rumala tarman-gani. Nähes aga, et valge ahv on suurem kui nende kuningas, täitsid nad tema käsu silmapilk.

Vaevalt oli tants uuesti alanud, kui Go-lat meelemärkusele tuli. Ta tõusis pikkamisi püsti ning vaatas oma võitjat segase pilguga. Tarzan läks tema juurde ning ütles: „Ma olen Ahvide Tarzan. Kas Tarzan tantsib teiega dum-dumi või tapab kõigepealt?"

Go-lat vaatas Tarzanit oma punaste silmadega ning vastas: „Kago-da! Ahvide Tarzan tantsib oma vendadega dum-dumi ja Go-lat tantsib koos' temaga!"

Ja nüüd nägi puuoksal kükitav neiu midagi metsikut. Tarzan muutus ahviks. Ta trampis, väänles, keerles ja kargles nagu ahvidkL See oli igivana rituaal, mida tantsiti kuuvalgel ööl džunglisüdames.

Tantsu saatsid trummipõrin, urin ja kohutav kisa. Kõige kõvemini kisas Tarzan. Ta vaatas üles kuu poole ja tagus oma tugevat rinda rusikatega. Ringi liikudes puudutas ta läikiv pruun keha karvaseid ahve. Avanev pilt oli veider, aga suursugune — selles oli midagi algeliselt ilusat, üleolevalt metsikut. Neiu ei olnud midagi niisugust kunagi varem näinud. Taliame uskuda, et ka keegi teine pole kunagi sellist kohutavat stseeni vaadanud.

Bertha Kirclier vaatas tantsmiid ahve hinge kinni pidades. Äkki kuulis ta selja taga summutatud häält. Veri tardus ta soontes, kui nägi mõni samm eemal panter Sheetat. Suur kass oli tema leidnud ning seadis end hüppevalmis.

Enam polnud aega olukorda kaaluda. Naise esimene ja ainuke mõte oli põgeneda. Hirm andis talle kiiruse ja juhatas kätte õige põgenemis-viisi. Valjusti kiljatades hüppas ta puu otsast alla ja jooksis lagendikule.

Ahvid olid ärevil ja, kuulnud neiu kiljatust, jäid seisma ning otsisid vihaste pilkudega segaduse põhjustajat. Kui nad nägid, et tulija oli ilus emane tarmangani, tormas neist mõni kohe neiule vastu.

Džungli suured ja väikesed loomad teavad, et dum-dumi tantsivaid suuri ahve segada on patt, mida karistatakse surmaga. Niisugustel juhtudel ei lähene ahvidele isegi panter Sheeta ega lõvi Numa.

Ka Tarzan vaatas sinna, kust neiu tuli, ning sai kohe aru teda ähvardavast ohust. Jälle oli ahvinimesel võimalus lasta teistel tappa olend, keda ta oli mitu korda surmast päästnud ja ise tappa otsustanud. Kuid miks arutada seda asja praegu? Ta teadis, et ei või näha neiu surma metsikute ahvide tõttu, ning tundis, et tal tuleb neiu veel kord päästa.

Naise poole rutanud emased ahvid olid peaaegu tema juurde jõudnud, kuid Tarzan astus vahele. Ta peksis ahvid enne laiali, kui isased saaki jagama jõudsid. Tarzan seisis neiu ja ahvide vahel, käed laiali. Ahvid arvasid, et suur valge ahv tahab kogu liha endale saada, ning valmistusid kallale tungima.

„See siin on Tarzani emane!" karjus valge ahv. „Ta on Tarzani oma ja teie ei tohi teda puutuda!" Ahvinimene teadis, et ainult nii võis ta naise päästa. Vastik oli küll

seda nii teha, aga teist teed polnud. Õnn, et neiu tema sõnadest aru ei saanud! Tarzanile oli masendav vihatud vaenlane ahvide ees oma naiseks tunnistada.

Jälle oli ta sunnitud neetud salakuulaja surma suust päästma.

Tarzan urises tigedalt omaette: „Ta on ju naine ja ma pole sakslane. Seepärast ei suuda ma teisiti talitada."

IX. Taevast tulnud

. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick Kuninglikust lennuväest oi i luurelennuk Briti väejuhatus oli saanud kuulujuttudele toetudes teada et vaenlane oli toonud läänekaldale suured abiväed, mis marssisid läbi Saksa alade Ida-Aafrika poole. Arvati, et need on Briti koloniaalväge-de positsioonidest ainult kümne või kaheteistkümne päevatee kaugusel. See kuuldus oli üllatav, kuid sõjas tuleb tihti ette üllatusi, mistõttu ükski korralik ülemus ei jäta väiksematki kuulujuttu üle kontrollimata.

Leitnant Smith-Oldvick saadetigi lennukiga kuulujuttude tõepärasust uurima. Ta lendas lääne poole ja jälgis hoolega alasid, millest üle lendas. Kusagil polnud näha mingit märki inimesest. Igal pool laiusid tihedad metsad, kus oleks võinud end varjata terve armee. Siis tulid ääretud lagendikud, kus ei kasvanud isegi rohtu. Leitnant oli vilunud lendur ja vaatleja. Tema pilk otsis vähemalt jälgi — mõni purunenud vanker, hobusekorjus, mahajäetud laagrikoht —, mis harilikult märgivad teed, mida mööda suurem sõjaväeosa on läinud. Kuid kogu ta vaev oli asjatu — džungel näis elutu.

75

Oli juba õhtupoolik, kuid ta lendas ikka veel lääne poole. Viimaks nägi ta all orgu, mille põhjas lookles lai jõgi. Et leitnant ei näinud midagi, mis oleks andnud aimu inimestest, otsustas ta tagasi pöörduda. Kui otse ja täiskiirusega lennata, jõuab enne pimedat Briti vägede juurde tagasi. Lendur oli siiski liiga kaugele lennanud, kuid mees lohutas end sellega, et kütust oli paakides piisavalt ja lennuk heas seisukorras. Oli ainult tarvis saavutada tippkiirus.

Korraga jäi mootor seisma. Asja oleks saanud ehk veel parandada, kui ta oleks kõrgemal lennanud. Tänast idas oli kõrge tihe mets, kus tervelt maanduda oleks võimatu. Natuke paremal jõekaldal oli lage koht. Lendur otsustas sinna maanduda ja vaadata, mis mootoril viga.

Kunagi ühes Londoni salongis kuuldud viisi ümisedes istus leitnant pärast maandumist lennukis ja otsis rikke põhjust. Ta näis olevat nii rahulik ja ettevaatamatu, nagu oleks viibinud kusagil Briti lennujaamas ja ümbritsetud tuhandeist kaassõdureist. Leitnant Smith-Oldvick oli üks neist tüüpilistest meestest, kes isegi tundmatus Sise-Aafrikas unustas ümbruse ja üksinduse ning andus tööle.

Ei, ta ei paistnud kangelasena. Pigem vastupidi: tal olid heledad juuksed, sinised silmad, sale ja hapravöitu keha ning punakas poisikeselik nägu. Tema välimus tuletas meelde noort salongikangelast, kes on kasvanud külluses ja muredeta, kuid pole kasvatatud vastu seisma džungli hädaohtudele ja raskustele. Ta polnud seda mitte üksnes välimuselt, vaid ka tegelikult.

Et koht, kus leitnant praegu viibis, võis olla täis vaenlasi ja igasuguseid muid hädaohtusid, see ei tulnud täile meeldegi. Ta parandas aegamisi mootori ära ning otsustas enne õhkutõusmist natuke jalgu sirutada ja ühe sigareti ära tõmmata. Tal polnud aimugi, et ida pool olev džungel ja jõeorg otse kihas metsikutest mustadest — muidu oleks ta katsunud siit võimalikult kiiresti minema lennata. Ta käivitas rahulikult mcxitori, tuuritas seda paar korda tugevasti ning veendunud, et see on kõigiti korras, tuli lennukist alla ja süütas sigareti.

Oleks ta vaadanud põõsastikku lagendiku serval, oleks ta vaevalt märganud seal midagi hädaohtlikku. Mõnel inimesel on hädaohu alateadvusliku tundmise võime, mida tavatseme nimetada kuuendaks meeleks. Selle äratab harilikult elava olendi koondatud tähelepanu. Mõnele mehele oleks paarkümmend teda jälgivat metsikut silmapaari andnud vähemalt tõuke katsuda vaenlast leida. Leitnant Smith-Oldvick jäi täiesti rahulikuks. Tal nähtavasti puudus kuues meel.

Leitnant jalutas lennuki ümbruses ja pani alles nüüd tähele looduse ilu. Lagendikku piiras metsik džungel, kuid lagendik ise oli kaetud tiheda pika rohu ja üksikute puudega. Kogu ümbrus tuletas meelde kodumaa parkmetsi, millest voolab läbi õitsvate heinamaade aeglane jõgi.

76

Natuke maad lennukist eemal nägi ta suuri heledaid lilli, mis mõjusid ligitõmbavalt. Ta läks neid lähemalt uurima. Vaevalt oli ta seda teinud, kui vamabode (?) pealik Numabo otsustas oma paarikümne metslasest kaaslasega meest rünnata.

Alles neegrite söjahüüdu kuuldes pani noor inglane neid esimest korda tähele. Ta pööras ruttu ümber ja nägi salka musti enda poole tormamas. Nad tulid koos, kuid mida lähemale jõudsid, seda pikaldasemaks näis nende jooks muuutuvat. Metslased olid jõudnud tema ja lennuki vahele. Neegrite sõjariistadeks olid ainult odad ja nooled, mis andis leitnandile lootust pääseda. Ta ei teadnud, et esimese vastupaneku puhul mustad harilikult taanduvad, kuid kordavad kallaletungi niipea, kui on selleks küllalt julgust kogunud. Siis ei suuda enam keegi nii suurele salgale üksi vastu panna.

Numabo oli salga eesotsas. See ja tema välimus kinnitasid, et ta on salga pealik ning ka esimene, kelle pihta tuli lasta. Leitnant oli neegrite ilmudes haaranud kätte püstoli ning sihtis Numabot. Kõlas pauk, kuid kuul ei tabanud pealikut, küll aga paar sammu tagapool olnud musta. Viimane kukkus rinnust läbilastuna maha.

Mustad karjatasid ning taganesid, kuid mitte tagasi metsa, nagu leitnant soovis, vaid lagendikule tema ja lennuki vahel. Nad jäid seisma ja olukorda hindama. Äkki hüppas üks mustadest kõrgele üles, vibutas oda ning karjus metsikult. See näis teisi neegreid julgustavat ning nad tormasid uuesti valge sõduri kallale.

Ka seekord jäi üks mustadest surnuna maha, teised aga taganesid. Neile sai selgeks, et nad peavad iga pealetungi ajal ühe kaaslase kaotama. Neil õnnestus siiski inglast paari odaga haavata. Leitnandil oli järel ainult neli padrunit, kuid musti oli veel kaheksateist. Selge, et ta peab lõpuks alla andma, kui viimaste paukudega ei õnnestu neegreid minema hirmutada Selleks ei olnud enam lootust, sest mustad olid juba targemaks saanud.

Neegrid moodustasid hõreda aheliku, piirasid valge sõduri sisse ning tormasid talle igalt poolt korraga kallale. Jälle paukus revolver ja jälle mustad taganesid. Nii juhtus veel paar korda, kuid siis näisid neegrid aru saavat, et valge mehe laskeriist on tühi. Nad tormasid Numabo käsu peale veel kord leitnandile kallale. Kuigi leitnant peksis neid püstoliga ja nii mõnigi jäi pooluimaseks, suruti ta viimaks maha.

Valge sõdur ei olnud odahoopidest veel päris toibunud, kui ta püsti tõmmati ja salga ees käima sunniti. Enne seda olid neegrid ta käed tugevasti selja taha kinni sidunud. Mustade keskel sammudes kaalus leitnant oma saatust. Mis see võib olla? Miks mustad teda kohe ei tapnud? Miks ta vangi võeti? Kas selleks, et ta suure pidulikkusega ära süüa? Ta oli nii sügaval sisemaal, kus ei tuntud tema ohvitserimund-rit ja kuhu polnud veel jõudnud teated maailmasõjast. Sellest järeldus,

77

et neegrid ei võinud tema vaenlased olla. Jäi ainult oletada, et ta viiakse mingi musta majesteedi ette, kus otsustatakse tema saatus.

Nad olid käinud umbes pool tundi tihedas džunglis, kui jõudsid väikesele lagendikule, mille keskel seisis hulk savionnikesi. „See on nähtavasti küla, kus elab nende kuningas," mõtles inglane ning rõõmustas, et teekond polnud pikem.

Külas ümbritses neid kohe naiste— ja lastekari ning hulk musti sõdureid. Ta seisis nende keskel ja märkas, et kogu käratsev jõuk väljendas tahtmist võimalikult kiiresti võõra surma näha. Eriti ägedad olid naised, kes teda igal võimalusel lõid ja kriimustasid. Viimaks ajas Numabo elanikud laiali ning inglane juhiti küla teises otsas oleva onni poole. Vaevalt oli ta sõdureist saadetuna mõne sammu teinud, kui teiselt poolt onnide vahelt ilmus hulk mehi, kelle rõivaste järgi võis arvata, et nad olid teeninud Saksa Ida-Aafrika pärismaalaste väeosas. Leitnant Smith-Oldvick imestas, kuid hakkas uskuma, et kuulujutus, mida ta kontrollima oli tulnud, oli paras annus tõtt. See siis oligi osa abiväe sõdureist, kes ruttas lääne poole sakslastele appi.

Nüüd oli selge, et vaid õnnelik juhus võib leitnandi päästa. Ta on sakslaste sõjavang ja tema lennuk on nende sõjasaak. See, et ta oli nii lapsikul viisil vangi langenud, ajas muigama.

Pooleldi sõjaväemundris mustade hulgas nägi leitnant seersandi kuues hiiglast, kes teda vihaselt silmitses. Äkki must hiiglane karjatas ja tuli lähemale. Samamoodi talitasid tema kaaslased.

„Kust sa selle inglase said?" küsis Usanga Numabo käest. „Kas tal oli ka kaaslasi?"

„Ta tuli taevast, mingisuguse asjaga, mis lendab nagu lind, aga on linnust suurem," seletas must pealik. „Algul kartsime hirmsasti, kuid pärast selgus, et see suur lind oli surnud. Siis tungisime valgele mehele kallale. Ta tappis küll mõne mu sõduri, kuid võtsime ta siiski kinni ja jätsime ellu, sest meie, vamabod, oleme ju vahvad ja julged sõdurid."

Usanga silmad läksid suureks. „Kas ta tuli tõesti õhust?" küsis ta äärmise huviga.

Jah," vastas Numabo. „Ta tuli taevast alla asjaga, mis meenutab suurt lindu. See riistapuu on veel seal nelja puu lähedal teise jõekää-naku taga. Jätsime selle sinna, sest me ei teadnud, mis see on, ja kartsime seda puudutada. See on.veel seal, kui pole ära lennanud."

„See ei saagi ilma valge meheta ära lennata," seletas Usanga. „Kuid riistapuu oli siiski hirmus. Omal ajal täitis see meie sõdurid hirmuga, sest tuli harilikult öösiti meie laagri ja kaevikute kohale ning pildus alla pomme, mis tapsid mehi kümnete viisi. Väga hea, Numabo, et sa selle mehe kätte said, sest öösel oleks ta lennanud üle küla ning tapnud kogu su rahva. Inglased on väga kavalad valged mehed."

„See valge mees küll enam ei lenda," ütles Numabo. «Inimestel ei ole lubatud lennata, ainult pahad vaimud lendavad. Pealik Numabo valvab selle järele, et valge mees ei tõuse enam kunagi õhku." Pealik lükkas inglase onni ning paigutas kaks tursket neegrit teda valvama.

Vang jäeti üksi umbes tunniks. Inglane kasutas seda aega käsi kinnihoidva köie lahtiharutamiseks. Selles segas teda seersant Usanga, kes järsku onni tuli. ,

„Mida kavatsete minuga teha?" küsis inglane seersandilt. „Minu riik ei ole siinse rahvaga sõjas. Sa räägid nende keelt, ütle neile, et ma pole vaenlane, minu rahvas on mustadesõbralik ning neil tuleb mind silmapilk vabastada ja lasta rahus minna."

Usanga naeris: „Nad ju ei oska teha vahet inglase ja sakslase vahel Neile oled sa ainult vaenlane ja valge mees."

„Aga miks nad mind elusalt kinni võtsid?" küsis noor inglane.

«Sellepärast," ütles Usanga, viis leitnandi lahtise ukse juurde ja osutas käega küla keskel olevale lagendikule.

Leitnant Harold Percy Smith-OIdvick nägi lagendikul kuue jala kõrgust posti, mille ümber neegrinaised parajasti puuhalge seadsid. Posti lähedal põles tuli, mille ümber asus mitu savinõu. Saatanlik kavatsus oli käegakatsutavas läheduses...

Usanga vaatas valge mehe nägu väga tähelepanelikult. Nähtavasti lootis ta sealt leida surmakartuse ilmingut. Kuid seda seal polnud. Metsik must mees oli pettunud. Noor poisikesenäoga leitnant pöördus tema poole ja küsis: „Kas neegrilurjused kavatsevad mind ära süüa?"

„Meie mitte," vastas Usanga. „Minu rahvas ei söö inimese liha, kuid vamabod küll. Nemad kavatsevad sind ära süüa, meie mitte. Kuid selleks, inglane, valmistavad nad ette toreda peo."

Inglane seisis uksel ning vaatas eelseisva orgia ja tema enese ilmaliku elu lõpetamiseks tehtavaid ettevalmistusi. Raske on uskuda, et avanenud pilt ei hirmutanud teda, kuid tema auks peab siiski ütlema, et ükski näojoon ei väljendanud muud kui ükskõiksust saatuse ja uudishimu vaadeldava vastu. Tema nägu oli liikumatu nagu mask ja isegi Usanga pidi möönma, et ta ei saavutanud oma eesmärki. Ta oli nimelt tulnud valget meest põhjalikult hirmutama. Ta tahtis piinata ja põhjata valget, inglast iseäranis enne surma, sest Briti lendurid olid kimbutanud Saksa Ida-Aafrika vägesid küllalt, kuid nüüd leppis ta ütlemisega: „Sa ei lenda enam mitte kunagi. Sa ei loobi enam taevast meie rahvale surma, selle eest hoolitseb Usanga." Need sõnad lausunud, lahkus must seersant vangi juurest. Ta läks teiste juurde, kes seisid ja jutlesid lagendikul ümber posti.

Inglane vaatas mustade tegevust onni ukselt. Möödus veel mõni minut ja ta nägi, kui Usanga lahkus koos oma salgaga külast. See andis talle mõtte taas põgenemisplaani hauduma hakata.

***

79

Mõni miil külast põhja pool oli puudest natuke lagedam väike mäeküngas. Suure tamme juures künka tipul võis näha kahte nagu öö ja päev teineteisest erinevat olevust. Üks oli alasti tugev pruuninahaline mees, kelle lihased olid kui tugevad köied, kuid samm tasane nagu kassil, ning teine kaunis valge neiu. Ühist oli neil nii palju, et mõlemad olid valged mustade mandril, kuid ka teineteise surmavaenlased.

Kuid praegu ehitasid nad ühist pesa. Seda nõudis nende olukord. Vahetevahel vaatas neiu pruuninahalise hiiglase poole — kas ainult selleks, et näha tema ebamäärast ja arusaamatut pilku? Mees oli nagu elav küsimärk, millest ta arv ei saanud. Tõele au andes ei olnud neiu tundmused selle ilusa jumalasamase üliinimese vastu sugugi külmad. Algul oli ta küll naiselikus kartuses värisenud oma saatuse pärast, kuid sai varsti sellest üle ja kartuse asemele tuli meeldivustunne.

Olla metsiku mehega üksi Kesk-Aafrika džunglis oli neiule küllalt piinlik, Kuid teadmine, et metsik hiiglane vihkas teda ja tema rahvast, tegi olukorra veelgi raskemaks. Neiu teadis, et ta oli teinud mehele halba ja seekord pole tal vähimatki lootust pääseda.

Bertha Kircher nägi valget hiiglast esimest korda Saksa koloniaal-vägede peakorteris. Sealt oli hiiglane ära viinud õnnetu major Schneideri, kellest pärast seda pole saadud mingit teavet.' Siis sai neiu selle kohutava olevusega kokku lõvi juures. Mees päästis küll tema lõvi kihvade vahelt, kuid tahtis viia Briti vägede staapi. Kindlast surmast pääses ta ainult mehele kallaletungimisega. Kuid Wilhelmstalis kukkus ta jällegi selle alasti metslase kätte. Tol korral tappis mees kapten Schnei-deri, kuid jättis naise ellu.

Ei, ta ei saanud mehest aru. Mees vihkas neiut, kuid oli arusaamatu, miks ta kaitses teda. Tarzan oleks võinud teda kaks korda tappa, kuid oli hoopis kaks korda päästnud.

Mispärast? Millistel põhjustel päästis mees ta lõvi käest ja kaitses teda ahvide eest? Kas selleks, et hiljem mingi saatanliku plaani abil oma kättemaksuplaan täide viia? Ta proovis mehe motiive välja selgitada, kuid asjata. Ta pidi siiski tunnistama, et mehe välimuses ja käitumises ei olnud talle midagi vaenulikku. Bertha Kircher mõõtis Tarzanit sama mõõdupuuga kui teisigi mehi ja et ta just nii tegi, näis alasti hiiglase viisakus seda suurem. Tsiviliseeritud ühiskonna mehed polnua kunagi osutanud talle nii suurt rüütellikkust. See näis neiule mõistatusena.

Preili Bertha Kircher oli seltskondlik ja lõbus. Ta armastas lõbusat seltskonda ja omasugustega mõtteid vahetada — see eraldabki inimesi loomadest. Tarzan seevastu oli kinnise iseloomuga, üksindus ei vaevanud teda kunagi. See tuli muidugi asjaolust, et ta oli saatnud suurema osa elust mööda džungli igavates tihnikutes ilma omasuguste seltsita. Üksikud olendid, kellega ta džunglis kokku oli puutunud, ei saanud puuduliku keele pärast mõtteid vahetada. Võitlus olemasolu pärast oli õpetanud Tarzanit ainult iseenda peale lootma.

80

Tarzani aju töötas alatasa. Et džunglisöbrad tema mõtetest alati aru ei saanud, harjus ta neid oma saladuseks jätma. Nii talitas ta ka praegu. Käesoleval juhul andis selleks põhjust vastikus, mida ta neiu vastu tundis. Tarzan rääkis ainult niipalju, kui hädapärast vaja oli. Bertha Kircher oli ennekõike naiselik ja töötada inimesega, kes võib, kuid ei taha kõnelda, tundus talle ärritav. Natukesehaaval kadus kartus mehe ees ja tuhanded küsimused kerkisid ta keelele. Esikohal olid neiu saatust ja hiiglase kavatsusi, teisel kohal mehe elu ja minevikku puudutavad. Neiu ei teadnud.Tarzani minevikust mitte midagi, mistõttu ahv-inimese vahekord džungli suurte kiskjate ja ahvidega näis talle arusaamatu ja otse üleloomulikuna.

Viimaks sai neiu kartusest jagu niivõrd, et julges küsida, mida kavatseb mees temaga teha, kui boma — okaspuuokstest tara — valmis saab.

„Kavatsen siirduda läänekaldale, kus olen sündinud," vastas Tarzan. „ Millal ma seda teen, veel ei tea. Mul on kogu elu ees ja siin džunglis pole kuhugi kiiret. Me ei jookse siin kunagi ühest kohast teise nii kiiresti, kui võiksime. See on teie viis seal maailmas. Kui oleme siin küllalt olnud, lähen edasi. Kuid enne otsin koha, kus võite ohutult magada. Ma õpetan veel, kuidas džunglis ennast toita. Kuid see kõik võtab aega."

„Teie kavatsete jätta minu siia üksinda?" karjus neiu ehmunult. „Teie jätate minu siia hirmsasse džunglisse üksinda kohutavate kiskjate keskele, sadade kilomeetrite kaugusele tsivilisatsioonist, kohta, kuhu kunagi pole astunud valge inimese jalg?"

„Miks mitte?" küsis Tarzan. „Ega mina teid siia toonud. Kas ükski teie rahvusest mees vaenlase naisega teisiti talitaks?"

„Teisiti talitaksid nad tingimata," vastas neiu kindla häälega. „Ükski mees minu rahvusest ei jätaks abitut naist siia hirmsasse kohta üksi."

Tarzan kehitas õlgu. Jutuajamine näis niisuguse arvamusavalduse juures mõttetu. Pealegi rääkisid nad saksa keeles, mida Tarzan vihkas niisama palju kui rahvastki, kes seda keelt kasutab. Ta soovis, et neiu räägiks inglise keeles ja talle tuligi meelde, et oli ju näinud teda Briti laagris. Arvatavasti kõneleb see kaunis spioon siiski inglise keelt.

Ta pöördus neiu poole: „Rääkige inglise keeles!"

„Räägin," vastas neiu. „Ma ei teadnud, et teiegi seda räägite."

Tarzan vaatas neidu imestunult, kuid ei vastanud sõnagi. Talle näis imelik, et neiu ei teadnud, et tema kui inglane räägib inglise keelt. Jäi ainult uskuda, et neiu peab teda džungli metsikuks olendiks, kes oli juhtumisi Saksa asumaadele sattunud ja saksa keele ära õppinud. Bertha Kircher oli teda näinud ainult Saksa laagris ja trgalas, mitte aga inglaste juures. Neiu ei teadnud nähtavasti ka seda, et mehel oli kord olnud Ida-

Aafrikas kodu, mille sakslased hävitasid. „See on hea,, et ta ei tea," arvas Tarzan endamisi. Mida vähem neiu temast teab, seda rohkem

81

on tal neiu tegevusest Saksa spioonina võimalik teada saada. Parem ongi, kui neiu jääb arvamisele, et ta on džungli metsik olevus, kel pole rahvust ega kodumaad ja kes vihkab kõiki valgeid inimesi. Et neiu tõesti seda uskus, selles oli Tarzan kindel, sest naine oli näinud, kuidas ta major Schneideri ära viis ja kapten Schneideri tappis.

Neid töötasid vaikides. Boma oli juba valmis saamas. Neiu oli selle ehitamisel aidanud niipalju, kui tal võimalik oli. Tarzan oli märganud neiu agarust ning tundis kahjurõõmu, kui nägi tema valgeid käsi täis haavu. Viimaks palus Tarzan neiut jätta töö lõpetamine tema hoolde, sest see olevat õrnale naisele sobimatu.

„Miks?" küsis neiu. „Ega see mulle, valusam ole kui teile ja pealegi ehitate bomat minu kaitseks. Miks ei peaks ma oma osa sellest ise tegema?"

.Olete ju naine," vastas Tarzan, „ja see pole naiste töö. Kui aga tahate midagi teha, võtke mõni neist pottidest, mis ma hommikul hankisin, ja tooge jõest vett. Võib-olla läheb teil seda vaja, kui ära olen."

„Kui ära olete?..." küsis neiu. „Kas kavatsete ära minna?"

„Kui boma saab valmis, lähen liha tooma. Homme võtan teid kaasa ja õpetan, kuidas loomi tappa. Seda peate oskama teha siis, kui ma teie juurest alatiseks ära olen läinud."

Sõnalausumata võttis neiu savinõud ja hakkas jõe poole sammuma. Potte veega täites mõtles ta murelikult oma ebamäärase tuleviku peale. Ta teadis, et Tarzan on mõistnud ta surma ja varsti pärast seda, kui mees ta üksinda džunglisse jätab, tuleb kohutav surm... Elada üksi džunglis, olla piiratud ürgmetsa hävitavatest jõududest — ei, seda ei suuda ta üle elada. Peatselt ta sureb, kui mitte nälga, siis kiskjate, ahvide või neegrite talumise järgi. Tema saatus kujuneb igal juhul kohutavaks.

Neiu oli süvenenud nii oma mõtetesse, et ei kuulnud ega näinud midagi, mis tema ümber juhtus. Ta täitis nõud veega, tõstis need maast üles, pööras ümber ning tahtis tagasi boma juurde minna, kui tema teed takistas kohutav karvane olend. Allasurutud karjatus pääses neiu huulilt ja üks nõudest kukkus käest.

Go-lat, ahvide kuningas, oli eemaldunud oma suguharust ning pidas jahti jõekaldal. Ta märkas valget naist, kes jõe äärde tuli. Suurel isasel oli sõjaplaan sedamaid valmis — ta hiilis tasa naise juurde. See oli tema, kes ähvardavalt neiu ees seisis. Go-lat ei oleks meie mõõdupuu järgi sugugi kaunis olnud, kuid tema oma suguharu emased nägid tihedas üksikutest hõbehallidest karvadest läike saanud mustas kasukas, kuni põlvini ulatuvates kätes ja kuulitaolises ümmarguses peas erakokordset ilu. Samal arvamusel oli Go-lat ka ise. Väiksed pahatahtlikud silmad, madal lai nina, suur suu, punased igemed ja suured pruunid võitluskihvad tõendasid selle džungli-Adonise ilu — siiski oma

82

sugukonna emaste silmis. Bertha Kircherile näis ta kohutavalt inetu, toores ja metsik.

Karvase metslase väikses peaajus pesitses arvamine, et valge emane ei võinud tema vastu sugugi ükskõikne olla, sest kuigi ta oli tar-mangani naine, mis oli see paljasnahkne olend tema, suure ja karvase Go-lati kõrval. Paljasnahkne ahv on ju inetu, ainult niisugune nagu Go-lat võib korralikule emasele meeldida.

Bertha Kircher nägi enda ees hirmsat kiskjat, kohutavat paroodiat inimesest, kes ei olnud siiski inimene. Oleks Go-lat teadnud, mis neiu peaajus tol silmapilgul valitses, oleks ta tundnud end solvatuna või vähemalt lohutanud end sellega, et valge emane ei oska ilu hinnata.

Tarzan oli kuulnud neiu karjatust ning vaatas jõe poole. Silmapilk selgus talle olukorra hädaohtlikkus. Ta hüppas üle boma ning jooksis sinna, kus Go-lat neiule vaaru des lähenes. Lähenev ahv tegi kurgu-häält, mis paistis neiule tigeda looma urinana. Tarzan jõudis lähemale ning karjus ahvile midagi samasuguses ahvi keeles.

„Ma ei tee emasele ju halba," vastas suur ahv.

„Ma tean," vastas Tarzan, „kuid tema ei tea seda. Sest tema on nagu lõvi Numa .või panter Sheeta, kes ei oska rääkida meie keeles. Ta arvab, et sa taliad talle halba teha."

Tarzan jõudis neiu juurde. „Ärge kartke, ta ei tee teile halba," ütles ta. „Pole vaja karta. See ahv oti juba õpetuse saanud. Ta teab, et Tarzan on džungli valitseja. Ta ei tee halba kellelegi, kes on Tarzani oma."

Neiu viskas kiire pilgu mehele. Talle näis, et sõnad, mis Tarzan oli ütelnud, ei tähendanud midagi talle enesele ja et tema omakstunnistamisega kaitses ta ainult ennast. Niisama oleks võinud ta omaks tunnistada ka naise kaitseks ehitatud boma.

„Siis ma kardan teda," vastas neiu.

„Te ei tohi oma hirmu välja näidata. Tulevikus olete sageli nendega vastamisi, nii olete kõigi hädaohtude eest kõige kindlamini kaitstud. Enne kui ma lahkun, annan teile vahendi, millega võite end nende eest kaitsta. See on ainult juhtumiks, kui keegi neist teile kallale tahab tungida. Teie asemel katsuksin kindlasti nende seltsi otsida, sest džunglis on vähe kiskjaid, kes julgevad rünnata suuri ahve, kui neid on koos mitu. Kui aga näitate välja, et kardate ahve, siis on teie elu tihti hädaohus. Iseäralikult kipuvad teile kallale just emased. Ma annan neile kõigepealt teada, et teil on enese kaitsmiseks vahend ja te tapate selle, kes kallale tuleb. Kui on vaja, näitan teile, kuidas seda .teha, ning pärast nad kardavad ja austavad teid."

„Ma proovin," vastas neiu, „kuid usun, et see kujuneb raskeks. Nad on ju kõige koledamad olevused, keda olen näinud."

Tarzan naeris. „Kahtlemata arvab Go-lat teist samamoodi," vastas ta neiule.

83

Nende vestluse ajal olid ka teised selle suguharu ahvid lagendikule jõudnud. Neid oli päris suur kari. Ahvide hulgas oli mitu suurt koledate kihvadega isast, kuid oli ka ahvilaste, baludega emaseid. Ahvid olid näinud valget naist ka enne — tol ööl, kui nad tantsisid lagendikul dum-dumi, aga nad olid ikkagi uudishimulikud. Eriti uudishimulikud olid emased, kes tulid neiut ja tema rõivaid käega katsurfia ja ninaga nuusutama. Bertha Kircher suutis vaevu oma hirmu varjata. Ahvid olid tõesti kohutavad ja vastikud. Tarzan jälgis neiut tähelepanelikult ja poolmuigega. Ta oli alles tulnud tsiviilühiskonnast ja sai aru piinast, mida neiu tundis, kuid kahju tal temast ei olnud. See oli ju vaenlase kardetav spioon, kes on suurima karistuse ära teeninud. Nähes nüüd neiu julgust, tundis ahvinimene tema vastu juba sümpaatiat. Äkki pöördus ta ahvide poole.

„Tarzan läheb nüüd jahile, sest tema ja ta emane vajavad toitu," teatas ta ümberringi seisvatele ahvidele. „Tema jääb siia," ja ta näitas käega boma poole. „Teie aga vaadake, et ükski teie suguharust talle halba ei .teeks. Kas saate aru?"

Ahvid noogutasid. „Me ei tee talle halba," kinnitas Go-lat.

‚Jah, ma tean, et sina ei tee," ütles Tarzan Go-latile, „sest ma tapaksin su. Tarzan tapab igaühe, kes seda teeb!" Ja siis pöördus ta neiu poole: Tulge! Ma lähen nüüd jahile, aga teil on parem bomasse jääda. Ahvid lubasid teid mitte tülitada. Siiski jätan ma teile oma oda, et võiksite minu äraoleku ajal end kaitsta, kui vaja. Arvan, et ma ei ole ära kaua ja vaevalt võib selle aja sees midagi iseäralikku juhtuda."

Nad läksid koos boma juurde ja kui neiu oli sisse läinud, sulges Riivan hoolega avause ning läks ära džunglisse. Neiu vaatas mehele järele ning märkas tema kerget kassikönnakut ja suursugust kehahoiakut. Jõudnud metsa, hüppas mees esimese puu

okstele ning kadus silmist. Bertha Kircher oli naine ja ta talitas naiselikult: pööras end ümber, istus maha ja puhkes nutma...

X. Metslaste meelevalla all

Tarzan otsis põtra või metssiga, sest arvas, et teised džungliloomad naisele söögiks ei kõlba. Hoolimata kõigi meelte pingutamisest, ei leidnud ta ühtegi nende loomade jälge. Ta arvas otsitavate jälgi leida jõe ääres joogikohtades. Äkki äratas tema tähelepanu kange lõhn, mis tuil neegrite külast. Küla ta veel ei näinud, kuid teadis, et see on kusagi eespool jõekaldal. Ahvinimene ei suutnud vastu panna kiusatusele oma põliseid vaenlasi kiusata. Selleks taandus ta metsa, et läheneda külale teisest küljest. Tarzan jälgis üle küla ümbritseva aia ulatuvalt

oksalt neegrite tegevust. Silmapilk oli talle selge, et külas valmistutakse hirmsaks peoks, kus piinatakse inimest, kes tükikaupa ära süüakse.

Tarzan tundis suurimat heameelt, kui võis röövida neegritelt pidutemisvõimaluse. Praegune silmapilk näis selleks väga soodne. Ahvinimene hakkas uurima, kus on mustade ohver. Tihe lehestik piiras vaatevälja, mistõttu ta ronis puu latva.

Kuigi Tarzani osavus liikuda mööda puid oli võrreldamatu, oli ta seekord hoolimatu ja ettevaatamatu. Harilikult eemaldus ta tüvest oksa mööda, mis oli küllalt tugev. Kuid ta ei märganud, et mingi ussike oli oksast augu läbi söönud.

Äkki praksatas oks, millel Tarzan liikus. See käis nii kähku, et ahvinimesel polnud võimalik teistest okstest kinni haarata ning allpoolgi polnud tugevaid oksi, mis oleks kukkumist takistanud. Kukkudes jäi Tarzani jalg väänkasvudesse kinni ning ta kukkus tumeda mütsatusega maha. Mees kukkus selili ja minestas.

Puruneva oksa raksatus ja kukkuva keha mütsatus äratasid külaelanike tähelepanu. Nad jooksid kiiresti sõjariistu otsima. Julgemad lähenesid aiale ja nägid liikumatut valget kogu maas lamamas. Nad lähenesid sellele viskevalmis odadega. Nähes, et peaaegu alasti olevus end ei liiguta ja lähedal olevate puude otsas teisi temasuguseid näha pole, julgesid nad viimaks kogu juurde tulla. Üks mustadest tõstis oda, et see maas lamava mehe rinda lüüa. Pealik Numabo ei lubanud tal seda teha.

„Siduge ta kinni. Täna õhtul sööme kõvasti!"

Tarzani käed ja jalad seoti juurtest punutud nööridega kõvasti kinni ning ta kanti onni, kus ootas oma saatust leitnant Harold Percy Smith-Oldvick. Ka tema oli igaks juhuks kätest ja jalgadest kinni seotud. Mustad ei tahtnud ju, et pidu oleks vangi põgenemise pärast ebaõnnestunud. Kohe, kui uus vang oli onni toodud, kogunes ukse ette hulk naisi ja lapsi teda vaatama. Numabo aga pani onni ette topeltva-hipostid ning keelas kõigil vangide asupaigale läheneda. Seda oli tarvis, sest mõni must oleks võinud tormata onni ja võidurõõmust vangid tappa, röövides nii teistelt võimaluse tantsida vangide ümber surmatantsu.

Noor inglane oli kuulnud oksa murdumist ja keha kukkumist. Seejärel kuulis ta, kuidas mustad uut vangi sidusid ja selle hiljem onni tassisid. Kätest ja jalgadest seotud hiigelkogu visati tema lähedale põrandale. Veel minestunud inimkogu vaadates mõtles inglise lendur, et ta polnud enne näinud nii täiusliku kehaga meest. Milline õnnetus selle valge mehe siia saatis? Paistis, et uus vang oli niisama metsik kui needki, kes ta kinni võtsid. Nii võis otsustada vähemalt tema niudevöö ja varustuse järgi. Kuid mees oli valge. Jäi ainult oletada, et see on üks neid õnnetuid, kellele loodus on ilu ja annet andnud, kuid kes tarvitab neid halvasti isegi tsivilisatsiooni rüpes.

Meest jälgides märkas ta, et vangi silmalaud liikusid. Varsti avanes paar halle silmi, mis ekslevalt ümbrust jälgisid. Meelemärkuse naastes kadus mehe silmist arusaamatus, mis asendus intelligentse vaatega. Vang keeras end külili ja tõusis istukile. Ta vaatas inglasest naabrile otsa. Nähes, et ka tema käed ja jalad olid kõvasti kinni seotud, ütles uus vang sapiselt: „Nad täidavad täna oma kõhu meiega."

Inglane naeratas samuti tigedalt. „ Selle kisa järgi, mida need lurju-. sed tegid, on nad väga näljased," vastas ta Tarzanile. „Otsustades nen-. de ümberkäimise järgi minuga, arvan, et nad tahtsid mind elusalt ära süüa. Kuidas teie siia sattusite?"

Tarzan lausus kahetsedes: „Selles olen ma ise süüdi. Ma väärin küll ärasöömist. Ronisin mööda oksa, mis ei pidanud mu raskusele vastu, ning kui kukkusin, ei maandunud ma jalgadele, nagu oleksin pidanud.' Mingi väänkasv jäi jalgu ja ma tulin alla, pea ees. Muidu ei oleks nad mind elusalt kinni võtnud."

„Kas meil pole põgenemisvõimalust?" küsis inglane.

„Ma olen varem nende käest mitu korda ära jooksnud," vastas Tarzan, „ning näinud, kuidas teised põgenevad. Olen isegi näinud, kuidas ohver on nende käest ära võetud pärast seda, kui pool tosinat oda oli tema kehasse torgatud ja tuli teda hoidnud tulba jalamile juba süüdatud."

Leitnant Smith-Oldvick värises: Jumal! Seda ei tahaks küll läbi elada. Ma võin kõike kanaatada, aga tuld mitte. Ma vihkan hingepõhjast võimalust minna kuradite ette kärsahaisuga."

„Olge mureta," vastas Tarzan muheldes. „See ei kesta kaua ja pealegi teie nina seda kärsahaisu ei tunne. Kogu see toiming pole sugugi nii halb, kui paistab. Hetk piina ja valu ning peagi kaotate teadvuse. Ma olen seda mitu korda näinud. Ükskõik, kuidas inimene sureb. Surema peame ükskord kõik. Kas sureme täna, homme võPaasta pärast, see on rohkem maitse asi. Peaasi, et oleme elanud. Mina olen igatahes elanud."

„Teie arutlus on tark, võib-olla isegi õige, kuid siiski ebarahuldav," vastas noor leitnant,

Tarzan naeris heledalt: „. Visake pikali ja veeretage end siia. Katsun teie nöörid läbi närida." ...

Inglane tegi, nagu kästud, ning tundis varsti, et nöör annab järele. Veel minut ja ta käed oleks olnud vabad. Parajasti astus must sõdur onni ning nägi, mis oli juhtumas. Ta lõi odavarrega Tarzanile pahe ning kutsus ka teise valvuri sisse. Vangid peksti põhjalikult läbi ning seoti üks ühe, teine teise seina külge kinni.

Kui mustad olid onnist lahkunud, vaatas Tarzan õnnetut Kaas^st ja ütles: „Nii kaua, kui on elu, on ka lootust." Ta naeratas kibea igivana tõde korrates.

86

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick naeratas vastu: „Ma kardan, et meil mõlemal on väga vähe aega. Õhtusöögi aeg peaks juba lähedal olema."

** *

Zu-tag pidas jahti teistest ahvidest kaugel. Kuningas Go-lat ei sallinud teda. Zu-tag (Paks Turi) oli hiljuti saanud täisealiseks, ta oli suur, tugev ja teistest suguharu liikmetest targem. Go-lat nägi temas endale võistlejat. Zu-tag oli küllalt tugev, et džunglis üksi käia. Ta jättis tihti maha kaitse, mida ahvide hulk üheskoos annab. Üksinda ringiliikumine andis talle teadmisi ning õpetas ainult oma jõule ja osavusele lootma. Lühikese ajaga oli ta saanud päris iseseisvaks, aga muutunud ühtlasi ka tigedamaks ja tugevamaks.

Täna oli ta olnud kaugemal lõunas jahil ja naasis mööda teerada, mida ta tihti.käis. Teerada viis mööda mustade gomanganide külast, kus ta oli näinud ahvilaadseid olendeid ja jälginud nende toiminguid. Uudishimu sundis teda jälle ronima puu otsa, kust ta oli ennegi küla jälginud.

Vaevalt oli ta puu otsa ronida jõudnud, kui kuulis lähedal oksa praksatust ja kellegi või millegi kukkumismütsatust. See ehmatas teda niisama kõvasti kui neegreidki. Ta nägi, kuidas mustad ümbritsesid mahakukkunud olevust, sidusid ta kinni ja viisid onni. Ta tundis selles pealtnäha surnud olevuses ära pruuninahalise tarmangani, kes oli kunagi' koos ahvidega dum-dumi tantsinud. Julgus, millega Tarzan Go-latile kallale tungis, ja osavus, millega ta ahvide kuninga võitis, äratas loomades austuse ja poolehoiu. Eriti austas teda Zu-tag, kes tundis nüüd Tarzanile kaasa. Ta tahtis valget ahvi kuidagiviisi vaenlase käest päästa ning otsustas kuuldavale, tuua ahvide sõja- ja protesti-hüüu, kuid arvas targemaks vait olla ja suure tarmangani salaja vabastada.

Zu-tagi esimene mõte oli minna küllaja katsuda valge cihv kohe vabastada. Kuid nähes mustade suurt hulka ja kahte valiti vangide onni ees istumas, arvas ta> et üksi siin hakkama ei saa. Hääletult, nagu ta

oli ilmunud, kadus ta mööda oksi põhja suunas, kust oli tulnud.

** *

Suurte ahvide suguharu viibis ikka veel Tarzani ehitatud boma läheduses. Mõni ahv hankis toitu, teised aga kükitasid puude all ja otsisid üksteise seljast parasiite.

Bertha Kircher oli vahepeal pisarad kuivatanud ning tulnud bomast välja. Ta vaatas igatsusega sinnapoole, kus Tarzan puude vahele kadus. Siis meenusid talle ahvid. Ta nägi neid siin ja seal kükitamas ning mõtles, kui kerge oleks mõnel neist bomasse tungida ja teda tappa. Kui abitu ta siin on! Mida ta teeks valge mehe odaga? Mitte midagi. Läikiva karvkatte all peituva jõuga murraks iga ahv oda tükkideks enne,

kui ta saaks kättki sellega tõsta. Suured isaahvid näisid kehastavat jõudu, mis purustab kõik nende kätte sattuva.

Oma keerulist olukorda parajasti hinnates märkas neiu, et lagendiku lõunaservas laskus puult suur isaahv. Tol ajal näisid Bertha Kirche-rile kõik ahvid ühesugustena. Alles hiljem õppis ta nende kui üksikolendite vahel vahet tegema ja mõistis, et igal isendil on oma iseloom. Ehkki ta veel ahve üksteisest eristada ei suutnud, näis talle seekord puu otsast tulnud ahv teistsugune — läikiva karvaga ja teistest intelligentsem.

Juba kaugelt oli näha, et tulija tahtis midagi tähtsat öelda. Seda ei märganud üksnes neiu, Vaid ka ahvid, kes saabunule tähelepttnu pöörasid. Nad läksid talle vaarudes vastu, turjakarvad püsti. Kõige ees sammus sirge seljaga kangejalgselt Go-lat. Vana kuningas oli tihti näinud noori ahve, kes metsas hulkudes ägedaks läksid ja tahtsid suguharu juurde naasnuna karjajuhi kohta saada. Sellised noored on vanale valitsejale väga ohtlikud.

Oleks Zu-tag tulnud rahulikult vahetevahel toitu otsides, ei oleks teda keegi tähelegi piinnud. Aga ta tuli tonnates ja nähtavasti väga ärritatuna. Zu-tag ja talle vastu tulnud ahvid jõudsid kohakuti. Hulk aega nad urisesid, tammusid ringi, nuusutasid üksteist, kuni järeldasid, et Zu-tag ei kipu kellelegi kallale.

Zu-tag proovis ahvidele selgitada, et suur valge ahv on mustade käes hädas ja ta tuleb päästa. Seda kuulnud, pöördus Go-lat minekule ja ütles: ^Las valge ahv hoolitseb ise enda eest, mis meil temaga asja."

„Ta on suur ahv," ütles Zu-tag. „Ta tuli siia, et elada koos meiega. Go-lati suguharu peab teda kaitsma. Lähme vabastame ta gomanganide käest!"

Go-lat ainult urises midagi ja eemaldus Zu-tagist.

„Zu-tag läheb ja vabastab valge ahvi üksi, kui Go-lat on liiga arg!" hüüdis ärritatud noor isane.

Kuningas pööras seda kuuldes end ümber ja tagus rusikatega vastu rinda. ,,Go-lat ei karda," karjus ta sügava kurguhäälega. „ Go-lat ei karda, kuid ta ei lähe valget ahvi

vabastama seepärast, et ta pole meie suguharust; Kui sa nii väga tahad seda valget ahvi päästa, siis võta kas või see valge emane siit kaasa ja mine!"

„Zu-tag läheb, võtab kaasa tarmangani naise ja need Go-lati isased, kes ei ole arad," uhkustas noor ahv ja tagus rusikatega vastu rinda. Ta vaatas kutsuvalt teistele ahvidele. „Kes tuleb koe» Zu-tagiga gormanganide vastu võitlema ja oma venda nende juurest ära tooma.

Kaheksa noort tugevat isast astus teiste hulgast Zu-tagi juurde, aga vanemad isased raputasid neile omase tagasihoidlikkusega pead ja vaarusid Go-latile järele.

88

„Hästi!" hüüdis Zu-tag. „Meil polegi neid vanu emaseid tarvis. Võidelda gomanganidega on suguharu isaste, mitte nende kartlike olevuste asi."

Vanad isased tegid, nagu poleks nad kuulnudki noorte enesekiitust. Zu-tagi juurde jäänud isased olid vaimustuses. Nad seisid püsti, paljastasid võitluskihvad, tagusid rusikatega vastu rinda ning karjusid nii, et džuhgel värises.

Ahvide toiming ei olnud enam huvipakkuv vaatepilt, kui Zu-tag lähenes kaaslastega bomale. Kuigi neiu oleks hirmust peaaegu liikumatuks võinud jääda, suutis ta siiski bomasse taganeda. Suur Zu-tag hüppas talle kassi osavusega järele. Neiu tundis end Zu-tagi ees kaitsetuna ja sihtis oda tema rinda. Kuid ahv ei kavatsenudki talle kallale tungida, vaid ainult rääkis midagi oma keeles ja tegi kätega mingisuguseid märke Neiu ei saanud esialgu temast aru. Ta taganes kohkunult, kuid ahv lõi tal oda käest ning rääkis jälle lõuna poole džunglile osutades. Et neiu ei saanud temast ikka veel aru, võttis Zu-tag mahakukkunud oda, puudutas seda näpuga ja osutas uuesti lõuna suunas. Neiu taipas viimaks, et ahv katsus talle seletada midagi, mis puutus temasse ja oda omanikku. Võib-olla katsub ahv talle selgitada, et valge mees on hädas ja teda tuleb päästma minna. Ta läks paar sammu boma värava poole ja Zu-tag teadis, et temast on aru saadud. Nad lahkusid kiiresti bomast Zu-tagi kärsitult ootavate kaaslaste juurde.

Nad hakkasid kohe lõuna poole ruttama. Kui Bertha Kircher ei oleks tahtnud ahvidest maha jääda, oleks ta pidanud jooksma. See oli võimatu ning ta jäi koos Zu-tagiga tahapoole. Ahvid ootasid neid aegajalt järele. Viimaks kaotas Zu-tag kannatuse, haaras naise käe ja hakkas jooksma. Neiu protesteeris, kuid asjata. Varsti ta komistas ja kukkus. Ahv vihastas ja urises ähvardavalt. See valge emane oli tõesti abitu. Viimaks näis ahv aru saavat, et neiul oli võimatu pikemat aega nii kiiresti liikuda. Kuid kus häda kõige suurem, seal abi kõige lähem. Ahv haaras maas lamava neiu selga ja ruttas teistele järele.

Bertha Kircheril seljas olnud ratsaülikond oli hea selle poolest, et ei jäänud kergesti okstesse kinni. Nii ebamugav kui ahvi seljas olla oligi, tundis neiu end siiski kaunis kindlalt. Mööda maad liikuda polnudki kuigi halb, aga kui Zu-tag tõusis puu otsa, sulges neiu silmad. Zu-tagi ainus vääratus oleks võinud tuua surma mõlemale. See kohutav teekond mööda hiigelpuid suure ahvi seljas seisab Bertha Kircheril meeles surmani.

Et õnnetust ei olnud veel juhtunud, avas neiu silmad. Ta imestas ahvide osavuse ja Zu-tagi hiigeljõu üle. Nad olid läbinud juba hulk maad, aga Zu-tagi väsimust polnud veel tunda. Ta liikus edasi veelgi kiiremini.

Zu-tag peatus äkki ja andis ka teistele märku peatuda. Nad olid jõudnud küla lähedale. Neiu kuulis neegrite naeru ja kisa. Talle meenus

89

põgenemine mustade käest ja võimalus uuesti vangi langeda. Miks oli Zu-tag teda siia toonud? Kas selleks, et ta mustadele tagasi anda?

Ahvid jätkasid teed suure ettevaatlikkusega ja hääletult. Viimaks jõudsid nad otse küla äärde. Zu-tag peatus ja pani neiu maha. Siis pöördus ahv tema poole ning näitas üht küla onni teistest natuke kaugemal ja selle ees seisvat kahte relvis sõdurit. Pika seletamise ja märkide tegemise peale jõudis neiuni ahvi oletus selle kohta, et valge mees on onnis vangis ja Zu-tag katsub teda oma kaaslaste abil vabastada;

Neiu silmitses küla ning märkas, et seda ümbritseva palkaia juures kasvas puu, mille alumistelt okstelt oli kerge jõuda just sellesama onni katusele. Külasse võis küll kergesti pääseda, aga mida seal teha, seda neiu ei teadnud.

Saabus õhtupimedus. Küla keskel süüdati mitu tuld. Nende valgel nägi ta posti, mille ümber oli laotud virn kuivi oksi. Talle sai selgeks, miks küla veel ärkvel oli ja mis seal nii hea tuju põhjustas. Oh, oleks tal nüüd mõni sõjariist kaasas olnud või vähemalt ükski abinõu mustade vastu. Siis läheks ta tingimata külla ja päästaks valge mehe. Valge mees küll vihkas teda, kuid ta oli päästnud neiu kindlast surmast ja koguni kaks korda. Ta on mehele tänu võlgu. See mees oli tõesti imelik. Ta polnud varem sellist olendit näinud. Mees oli ustav ja rüütellik, kuid ühtlasi ka metsikum metsikumatest. Nad olid džunglis koos elanud ainult mõne päeva ja naine õppis varem nii väga hirmu nahka ajanud meest austama. Mees oli kindlasti metslane, kuid kõrgesti haritud ja hästi arenenud. Miks ta jättis naise džunglisse üksi, sellest Bertha Kircher aru ei saanud.

Zu-tag kükitas neiu lähedal ja vaatas samuti küla. Nähtavasti ootas ta pimeduse saabumist ning haudus oma väikeses peaajus päästmis-plaane. Äkki paisti's pidustuste ettevalmistustes kavatsematu muudatus ilmnevat. Paarkümmend sõdurit kogunes kokku ja rääkis elavalt omavahel. Nende keskel seisis pealik. Möödus viis, siis kümme minutit, teiste juurest lahkus kaks meest, kes jooksid küla teise serva. Varsti tulid nad tulede juurde tagasi, kaasas paras palk, mille nad esimese posti kõrvale püsti ajasid. Bertha Kircher imestas väga teise posti püs-tipanemise üle.

Imestada ei tulnud tal kaua, sest peo algus näis kätte jõudnud olevat. Onni juurde tuli palju sõdureid. Lühikese nõupidamise järel astus paar neist onni ning minut hiljem nägi neiu, kuidas sealt toodi välja kaks köidikuis meest. Ühes tundis ta kohe ära oma kaitsja, teine oli Briti lennuväemundris leitnant. Seepärast siis pandigi keskväljakule üles kaks posti.

Neiu pani käe Zu-tagi õlale. „Tule!" kutsus ta ning osutas külale. Minut hiljem laskus ta hääletult onni katusele. Sealt alla oli ainult väike hüpe. Neiu liikus onnide varjus edasi, kuid tal ei olnud selge, ui das vabastada valged vangid. Kõige hullem, et tal ei olnud mingit rel-

va. Ta vaatas taha, kas ka ahvid kaasa tulevad. Kõik üheksa hiigelahvi tulid. Seda oli lohutav näha, aga mingi relva peab ka leidma.

Vangid olid vahepeal platsile viidud ja postide külge köidetud. Sinna kogunes kogu küla — mehed ja naised, noored ja vanad. Onnid jäid tühjaks. Musti huvitas eelseisev pidu rohkem kui hool ennast kaitsta. Nad ei näinud, kuidas neiu läks ahvide kannul ühte onni nagu vari. Nad ei näinud, kuidas neiu otsis mõnd relva enesekaitseks.

Mõne minuti pärast tuli neiu onnist, käes terav oda. Ta tundis ennast kindlamalt. Pikkamisi liikusid saksa neiu ja koletised külaväljaku poole. Kumbki posti külge seotud vangist ei olnud pikka aega rääkinud. Näis, nagu polekski käsilolev toiming neid puudutanud, et nad on kogu piinale ja toorusele vaatamata kõrvalised isikud, kellesse asi ei puutu.

Noor leitnant ptiöras pead, et näha oma saatusekaaslast Tarzan paistis kivistunud olevat. Ükski näojoon ei väljendanud hirmu ega kartust. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick oli niisama rahulik — inglane võib surra, kuid mitte karta surma!

„Hüvasti, sõber!" ütles leitnant tasa.
Tarzan pööras pea tema poole hing vastas muheldes: „ Hüvasti! Kui tahate piinast ruttu üle saada, siis hingake tuld ja suitsu sisse nii palju, kui õnnestub."
„Aitäh," kostis lendur ja tegi näo, nagu see asi teda ei puudutakski. Kuigi see nõnda oli, ei tahaks heameelega uskuda, et ta oma saatuse vastu nii ükskõikne oli.
Naised ja lapsed istusid ringis, koledasti värvitud noored sõdurid astusid ringi sisse surmatantsu tantsima. Tarzan pöördus kaaskannataja poole: „Kui tahate nende pidu luhta ajada, ärge näidake oma piinu. Kui teie näol ei ole vähimatki surmahirmu, on mustade kuradite lõbustus äpardunud. Hüvasti veel kord ja head õnne!"
Noor inglane vaikis. Tema näojoontest võis arvata, et neegrid ei saa tema piinamisest suurt naudingut. Sõdurid alustasid tantsu. Pealik Numabo pidi oma odaga esimese vere laskma. Siis algab piinamine, pärast süüdatakse oksad. Vangid peavad tundma, kuidas tuli jalgu kõrvetab ja leegid neid neelavad.
Must pealik jõudis tantsides üha lähemale. Tema kollased teravaks viilitud hambad läikisid tule paistel ja paksud huuled näisid kahekordsed olevat. Tants nõudis talt kujuteldamatuid liigutusi. Ta hüppas õhku, keerutas end, tagus odaga maad, moonutas oma värvitud nägu ja painutas igatpidi keha. Teda oleks võinud hullumajast põgenenuks pidada.
Ring, milles ta keerles, jäi iga sammuga väiksanaks. Peagi jõuab kätte silmapilk, mil pealiku terav oda ühe valge mehe keha torkab. Kuid enne seda on Numabo tantsinud päris kaua, nagu on nõudnud tema pealikuseisus. Ta peab end väärikalt ülal pidama.
91
Neegripealiku oda puudutas juba ahvinimese rinda. Väikesest haavast nirises veri pruunile siledale nahale. Vaevalt oli see juhtunud, kui õhku läbistas naise terav kisa. See oli nagu haavatud emaslooma metsik valukarjatus, mis ähvardas ühtlasi kõige vihasema kättemaksuga.
Karjatust saatis metsik kära, haukumine ja urin. Koos valge neiuga olid tegevusse astunud ka ahvid. Nende karjatustest teadis Tarzan, et abi on lähenemas. Ta ei saanud aru ainult sellest, kes tõi ahvid teda päästma. Võimatu oli uskuda, et nad oleks tulnud omal algatusel.
Numabo ja tema sõdurite tantsu segati ootamatult. Mustad sõdurid lendasid siia-sinna. Metsikute rahurikkujate ees liikus valge neiu, kes oli mõne päeva eest külast saladuslikult kadunud. Selle valge amatsooni sõjaväeks olid suured karvased olendid. Neegrid kardavad pööraselt suuri kihve.
Zu-tag talitas oma tavalisel metsikul viisil. Tema hiigelrusikad lõid maha kõik ettesattunud. Ta tonnas ringi kui lahtipäästetud kurat, keda ei suutnud keegi takistada. Zu-tagi kannul tulid teised temataolised. Nad tungisid vanameeste, naiste ja laste ringist läbi, jõudsid sõdurite ja peagi vangide juurde. Tarzan oli uhke oma sõprade üle, kes olid tulnud teda päästma.
„Taguge suuri isaseid!" hüüdis Tarzan Zu-tagile. „Andke neile!" Bertha Kircherile jagas ta käske: „Ruttu, vabastage mind köidikuist! Küll ahvid hoolitsevad neegrite eest."
Neiul polnud nuga, et lõigata läbi Tarzänit kinnihoidnud nöörid. Tal õnnestus siiski neid nii palju lõdvemaks kiskuda, et ahvinimene sai käed vabaks. Silmapilk hiljem oli Tarzan lahti ning valmis tegutsema.
„Nüüd vabastage inglane," hüüdis ta neiule ja tõttas ahvidele appi. Numabo ja ta sõdurid olid vahepeal aru saanud, et ahve on vähe. Pealegi polnud nendel sõjariistu, mistõttu näis võitlus neile hukatuslikuks saavat. Kolm neist oli juba pikali löödud ja suremas. Tarzan nägi, et ahvide osaks saab kaotus, kui neegrite julguse murdmiseks mingit abinõu ei leiuta. Ta nägi tule juures katelt keeva veega. Kas paremat vahendit

veel leidubki! Ta haaras tulelt nõu ja kallas selle neegrite peale tühjaks. Mustad lasid kuuldavale metsikud valukarjatused. Numabo katsus küll oma mehi pealetungile õhutada, kuid asjata, sest esimesele katlale järgnes teine, kolmas — nii palju, kui neid üldse oli. Neegreid valdas kabuhirm. Kes sai, põgenes onnidesse. Isegi Numabo mõistis, et asjata on võidelda valge mehe vastu, kes murrab nende vastupanu veega, mille nad ise tuliseks ajasid. Pealik pidi oma suureks häbiks tunnistama, et lahing on kaotatud, ja kahjutundega nägema, kui-
das mõlemad valged mehed, valge naine ja nende karvased päästjad kiiresti külast lahkuvad.

Tarzan sammus vaikides mööda kitsast teerada. Tema taga Zu-tag ja teised võitlusest eluga välja tulnud ahvid. Ahvidle järgnesid leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ja Bertha Kircher. Kui neiu

92

sai olukorrast aru, siis inglase kohta ei saanud seda öelda. Kogu sündmustik paistis talle salapärale, juhusliku kokkulangevusena.

Tarzan ei olnud oma elus veel kellelegi midagi võlgu jäänud. Ta oli võidelnud ikka üksi. Seni olid teda aidanud viis meelt, jumalast antud mõistus ja osavus džunglis liikuda. Kuid nüüd oli ta esimest korda elus kellelegi võlgu. Ja pealegi inimesele, kelle ta oli surma mõistnud, kes oli tema vaenlane. Kõige rohkem ärritas teda, et see inimene oli naine...

Tarzan raputas pead ja sammus edasi.

XI. Lennuk leitakse

Tarzan tuli jahilt. Ta oli tabanud põder Bara. Mees peatus lagendiku serval puu otsas ning jälgis kahte inimest, kes sammusid jõe poolt boma poole.

Tal oli igav. Talle meenus onnike merelahe kaldal. Seal oli olnud tema lapsepõlvekodu, kust pärinesid kõige armsamad mälestused. Seal oli elanud tema tundmatu isa, seal olid talle meeldivad asjad. Väikeses onnis asus varandus, mida ta hindas üle kõige. Praegu, mil sõda ja sakslased olid röövinud selle, kes oli talle kõige kallim, tundis ta rohkem kui kunagi varem igatsust minna sinna, kus võiks end koduselt tunda. Kuidas ta oli võinud sealt nii kaua ära olla? Kas ta polnud mitte oma kallimat ära andnud? Millal jõuab ta uuesti lapsepõlvekodusse?

Kuid see onnike oli mitme päeva teekonna kaugusel. Ja kõigepealt oli tal vaja muretseda abitute olendite eest, kelle saatus oli tema hoolde andnud. Üks neist oli noor mees, kes kandis Briti kuningliku lennuväe ohvitseri rebenenud ülikonda, teine oli noor naine, endine Saksa spioon, kelle seljas olid riideräbalad, mis oli kord olnud ratsaüli-kond.

Saatus oli jälle inimestega omatahtsi talitanud. Need kaks olid teineteise vastandid, üks küll Inglise ohvitser, teine Saksa salakuulaja. Aga tema oli ahvinimene.

Tarzan tahtis mõlemast lahti saada. Aga kuidas? Teekond idarannikule on pikk, aga onn lahe kaldal kutsub teda. Kuid need kaks? Iseseisvalt nad džunglis hakkama ei saa. Selleks puudub neil kogemus. Rannikule neid kaasa võtta on ka võimatu. Mehe oleks ehk võinud kaasa kutsuda, kuid isegi mõte naist onnis näha tundus Tarzanile vastik. Onn oli püha koht, kuhu ei võinud ükski võõras tulla. Neid kahte oli niisama võimatu siia jätta kui kaasagi võtta. Jäi üle ainult üks võimalus: minna tagasi idarannikule või vähemalt lähimasse valgete inimeste asulasse.

93

Tõesti oli Tarzan otsustanud jätta neiu saatuse hooleks. Nüüd olid osad vahetunud. Neiu oli ahvinimese piinast ja surmast päästnud. Ta võlgnes neiule elu ega võinud

ebadžentelmenlik olla. Kaht inimest lagendikul Vaadeldes muigas Tarzan kibedalt: mõlemad olid noored ja elujõulised, kuid sealjuures äärmiselt abitud, et džunglis hakkama saada. Kui abitu inimene siiski on. Loomadega võrreldes on ta ürgmetsas saamatu kui laps. Go-lat on kaitstud omasuguste eest, isegi kilpkonn
Kota on kohmakale liikumisele vaatamata paremini kaitstud kui inime-
ne. .»

Tarzanita on noor Inglise leitnant ja Saksa spioon täiesti abitud olendid, keda ähvardavad alatasa džungli hädaohud. Hommikul oli ta toonud oma hoolealustele puuvilju ja nüüd liha. Need kaks. võisid endale ainult jõest vett tuua.

Nad sammusid lagendikul kõrvuti, ilma et kumbki oleks Tarzanit märganud. Nad ei teadnud ka seda, et üks paar silmi, mitte väga sõb-i ralikke, jälgis neid lagendiku teisest servast. Kuid Tarzan teadis vaenlase lähedalolekust. Ta ei näinud seda, kuid ta teadis, et kiskja varitses saaki ja et neid kahte ähvardas oht.

Kerge lehtede sahin ja okste liikumine andsid ahvinimesele sellest teada. Mees, kes oli kogu elu džunglis veetnud, kellele tuul oli tuttavaks saanud, kes näeb lehtede liikumisest ära, missugune kiskja nende taga end varjab, ei võinud sedagi väikest sahinat tähele panemata jätta. Vaenlase lähedusest ei andnud märku üksnes hääl, vaid ka lõhn. See oli muidugi panter Sheeta, kes oli samuti janu kustutama tulnud.

Vaevalt olid need kaks abitut olendit poolel teel boma juurde, kui Tarzan käskis neil seisma jääda. Nad vaatasid sinna, kust hääl kostis, ja nägid, kuidas ahvinimene koos põdräkerega puu otsast maale laskus.

„Tulge pikkamisi siiapoole, sest kui jooksu pistate, ründab teid Sheeta," hüüdis Tarzan.

Nad tulid, nagu kästud, ja imestasid nägematut hädaohtu.

„Mis see on?" küsis inglane. „Kus see Sheeta on?" Vastuse asemel viskas Tarzan põdrakere maha ja tormas neist mööda kellelegi vastu. Nüüd alles vaatasid noormees ja neiu selja taha ning nägid kollakas-roheliste silmadega suurt kassi, kes neile järele jooksis.

Sheeta oli näinud pruuninahalist olendit puuokstel ja tundis, et see tarmangani kavatseb tal saagi nina eest ära näpata. Ta oli näljane ega mõtelnudki oma kõhutäiest nii kergelt loobuda.

Karjatus suri neiu huulil. Ta haaras noore leitnandi käest, kinni ja surus end kaitset otsides tema vastu. Inglane lükkas neiu enda selja taha ning jäi tema ja ründava pantri vahele. Ehkki tal polnud käes ühtki relva, ei kõhelnud ta neiut oma kehaga kaitsmast, millest Tarzan tundis suurt rahulolu. Nii mõttetu kui selline rüütellikkus oligi, näis

see ahvinimesele mõistliku teona. Nii oleks temagi talitanud, kui olukord oleks seda nõudnud.

Põõsas, kus suur kass end varjas, ei olnud kaugel neist, keda ta oma ohvriks oli valinud. Vahe tema ja kahe valge inimese vahel vähenes kiiresti, liigagi kiiresti. Veel silmapilk — ja ta ongi ohvrite kallal!

Kuid Sheeta polnud siiski Tarzanist nobedam. Inglise leitnant nägi ahvinimest enesest mööduvat ning imestas tema nobedust. Ta pani tähele, et Sheeta põikas kõrvale ja püüdis.jõuda kohale enne, kui pruu-ninahaline inimene suudab tema kavatsusi segada. Kuid see katse oli asjatu, sest ahvinimene põikas samuti kõrvale ja tegi hiigelhüppe looma poole.

Kokkupõrke järel kukkusid mõlemad maha ning veeresid edasi. Neiu ja noormees vaatasid inimese ja looma võitlust hirmunult. Nad kuulsid võitlejate vihaseid karjeid ja panid tähele, et mehe häälitsused ei erinenud palju looma omadest. Hääled olid metsikud ja ka võitlus oli metsik.

Neiu haaras uuesti inglase käest ning küsis kartusest väriseva häälega: „Kas me ei võiks talle appi minna? Kiskja ju tapab ta!"

Inglane vaatas ümberringi, et leida midagi, millega võiks tigedat pantrit lüüa. Kuid neiu jõudis ette: „Oodake siin! Ma lähen toon oda, mille ahvinimene mulle jättis."

Tarzanil oli vahepeal õnnestunud hüpata pantri selga ja vajutada oma hambad looma turja. Tige kass katsus igati enda seljas olevat inimest maha raputada ja teda kihvadega kõrist haarata. Ta püherdas maas, viskas end selili ja rabeles metsikult, kuid asjata. Mehe jalad olid nagu raudvitsad looma keha ümber ning tugevad sõrmed pigistasid vastase kõri.

Bertha Kircher tõttas, oda käes, võitlejate juurde. Leitnant, tahtis temalt oda ära võtta, kuid neiu ei andnud. Ta katsus leida võimalust lüüa oda pantri kehasse. Kuid see paistis hulk aega võimatu olevat, sest mees ja panter rullusid siia ja sinna. Viimaks jäid nad silmapilguks paika ning neiu sai võimaluse torgata oda looma südamesse. Panter karjatas, tõmbas paar korda kramplikult keha ning jäi liikumatult, lamama.

Tarzan tõusis liikumatuks jäänud looma pealt püsti, raputas end nagu lõvi Numa, kes oma uhket lakka kohendab. Selles 'Farzani liigutuses oli midagi äärmiselt metsikut ja kiskjalikku. Ta vaatas neiut imeliku kahetsust väljendava pilguga. Jälle oli ahvinimese elu päästnud see ilus Saksa sakikuulaja, kuid ta ei tahtnud neiule võlgu olla. Et neiu oli tõepoolest julge, seda pidi ta avalikult tunnistama.

„Siin on teile liha," ütles Tarzan, tõstis maast põdra üles ja viis boma juurde. „Arvan, et teie oma osa praete, aga Tarzan ei riku oma jagu tulega."

95

Ahvinimene lõikas põdra küljest mitu suurt tükki liha. Inglane tegi tule üles ja neiu asus sellel liha küpsetama. Mehed istusid puu all ja vaatasid naise tegevust pealt.

„Ta on suurepärane! Eks ole?" sosistas Smith-Oldvick.

„Ta on sakslane ja salakuulaja," vastas Tarzan samuti sosinal.

Seda kuuldes pööras inglane pea järsult Tarzani poole. „Mida te sellega tahate öelda?" küsis ta ärritatult.

„Sedasama, mida ütlesin," vastas ahvinimene. „Ta on sakslane ja salakuulaja."

„Ma ei saa seda uskuda,” hüüatas lendur tasa.

„Kui te ei saa, siis pole ka vaja," vastas Tarzan rahulikult. „Mul ükskõik, mida teie usute ja mida mitte. Kuid ma tean, mida räägin, sest nägin teda sakslaste peakorteris hunnide kindralile aru andmas. Kuulsin oma kõrvadega, kui kindral tema nime nimetas, ja nägin, kuidas ta kindralile ettekande andis. Järgmine kord nägin teda Inglise ohvitseri mundris Briti vägede laagris. Kolmas kord sain temaga kokku siis, kui ta Saksa rinde staabi teadet Wilhelmstali viis. Ta on kindlasti sakslane ja Saksa spioon. Aga et ta on naine, ei või ma teda tappa."

„Kas usute tõesti, et see kõik on tõsi?" küsis noor leitnant. „Ma ei saa seda uskuda. Ta on ju nii armas, julge ja hea inimene."

Ahvinimene kehitas õlgu. „Jah, julge on ta küll, kuid isegi rott Pambal peab mõni hea omadus olema. Et ta seda on, mis ma teile rääkisin, siis ei või ma muud, kui teda ainult vihata. Ka teie peaksite teda vihkama."

Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick kattis näo kätega. „Jumal andku mulle andeks, ma ei saa teda vihata," ütles ta vaikselt ja masendunult.

Kui kõik kolm olid oma lihtsa söögi söönud, tõusis ahvinimene püsti ja ütles: „Tarzan läheb uuesti jahile. Teil on nüüd liha vähemalt kolmeks päevaks. Selle aja jooksul tuleb ta jälle teie juurde. Minut hiljem kadus päikesest pruunistunud mees džunglisse.

Tarzani lahkumise järel tundis neiu end väga abitu ja mahajäetuna. Ta oli seda Varemgi olnud, kuid eriti õnnetu oli nüüd. Niikaua, kui Tarzan viibis boma läheduses,

tundis ta end õnneliku ja kindlana kõigi hädaohtude vastu. Kui Tarzan oli vaevu džunglisse jõudnud, muutus boma ümbrus neiule hädaohtudest kihavaks ürgmetsaks, kus iga puu taga varitses surm. Noore inglase kohalolek ei teinud tasa Tarzani äraolekut. Leitnant oli ju nii nõrk, kogenematu ja lausa naiselik. Kaitsjat kiskjate eest temast polnud. Kui Tarzan oleks nende juurde bomasse jäänud, oleks siin olnud ohutuim koht maailmas. Kaks päeva — see on ju terve igavik!

Neiu pöördus oma noore kaaslase poole: „Ma oleksin heameelega näinud, et ta oleks siia jäänud. Ma tunnen end kindlamalt, kui ta siin on. Ta on küll väga tõsine ja väga hirmus, kuid olen tema juuresolekul

96

kaitstum kui mõne teise mehe läheduses. Näib küll, et ta mind vihkab, kuid tean, et ta mulle siiski halba ei soovi. Ma ei saa tõesti sellest olendist aru."

„Mina ei saa ka temast aru," vastas inglane, „kuid tean seda, et meie siinolek takistab tal oma kavatsusi täide viia. Tean, et ta tahaks meist lahti saada ja mul on tunne, et ta näeks tagasi tulles heameelega, et oleme ühe või teise siin varitseva hädaohu ohvriks langenud.

Arvan, et meil tuleb katsuda pääseda lähimasse valgete kolooniasse. Hiiglane ei soovi meid siin kauem näha, aga džunglis me ka vastu ei pea. Ma olen käinud ja pidanud jahti mitmel pool Aafrikas, kuid pole näinud metsikumat kohta kui siin. Siinsed metsad otse kihavad kiskjatest ja inimsööjatest pärismaalastest. Kui lahkuksime siit kohe ja katsuksime lennuki üles leida, oleks meil rannikule vaid mõnetunnine teekond. Usun, et mustad pole minu lennumasinat ära lõhkunud. Sinna, kuhu lennuki jätsin, pole palju maad. Mustadest ei oska seda nagunii keegi kasutada. Arvan, et mustad pole isegi julgenud lennuki lähedale minna, sest see paistab neile kohutav ja mõistetamatu."

„Kuid me ei või ju siit niisama ära minna," vastas neiu. „Peame teda tänama ja temaga jumalaga jätma. Ärge unustage, et oleme talle palju tänu võlgu."

Mees vaatas neiut ja mõtles järele selle üle, mida Tarzan oli talle natukese aja eest rääkinud. Nähtavasti ei olnud sakslannal aimugi ah-vinimese tunnetest tema vastu, sest muidu oleks ta metslast hoopis teisiti hinnanud. Mida kauem inglane neiut jälgis, seda raskem oli tal uskuda, et tema ees oli sakslane ja Saksa salakuulaja. Ta tahtis neiu käest selgitust pärida, kuid arvas paremaks soodsamat juhust oodata.

„Usun, et mees rõõmustaks, kui tagasi tulles meid siit eest ei leiaks," väitis leitnant. „Asjatu oleks veel kaheks päevaks siia hädaohtude keskele jääda ja ainult selleks, et teda tänada. Muidugi oleme talle tänulikud, kuid teie olete oma tänuvõla juba kaks korda tasunud. Pealegi rääkis ta mulle teist midagi, mis laseb oletada, et te ei tohiks siia kauemaks jääda."

Neiu vaatas imestades inglase otsa: „Mis te sellega öelda tallate?"

„Ma ei taliaks seda teile rääkida," vastas lendur pikkamisi ja koukis kepiga närviliselt maad. Näis, et tal oli piinlik neiuga Tarzani arvamusi jagada. Ta lisas oma jutule siiski: „ Igatahes võite mind uskuda, kui ütlen, et Tarzan ei taha, et siia jääksite."

„Ütelge mulle, mida ta rääkis. Mul on ju õigus seda teada saada!" nõudis neiu.

Leitnant tõstis pilgu ning vaatas naise silmadesse: „Hästi! Ta ütles, et vihkab teid. Ta on aidanud teid ainult kohusetundest teie kui naise vastu."

97

Seda kuuldes neiu kahvatas, kuid siis tõusis tal puna palgeile. „Kui nii, siis olen valmis kohe lahkuma. Kuid liha peame kaasa võtma, sest kes teab, millal me uut saame."

Mõni minut hiljem lahkusid nad bomast, kuid neiu nõudis, et leitnant kirjutaks Tarzanile sedeli teatega nende lahkumise kohta ja tänusõnad kaitse eest. Kui see tehtud ja paber seina külge kinnitatud, sammusid nad jõe poole. Peale Tarzani lühikese oda polnud neil teist relva.

Nad pidid kogu aeg valvsad olema, sest metsas liikusid peale igasuguste kiskjate ja roomajate veel Numabo mustad sõdurid, kelle kätte uuesti vangi langeda polnud neil vähimatki soovi. Mustade küla oli kaunis lähedal. Nad tegid suurema ringi, hoidudes jõest kaugemale.

„Ma ei karda niivõrd Numabo mehi kui Usangat ja'tema metsalisi," ütles neiu. „Usanga ja tema mehed olid teeninud Saksa Ida-Aafri-ka väeosas. Kui nad oma ohvitserid ära tapsid ja jooksu panid, võtsid minu kaasa, et tasu nõuda või mind mõne musta valitseja haaremisse müüa. Usanga on palju kardetavam kui Numabo. Usangal on ju Euroopa sõjaväeline kasvatus ja enam-vähem korralikud relvad."

„Seda arvestades saatis mind õnn, kui langesin vangi Numabo kätte," vastas leitnant. „See metslane ei teadnud nii palju kui tsiviliseeritud õpetust saanud Usanga. Tema juba poleks lennukit karmud, vaid oleks selle kohe ära rikkunud."

„Loodame, et must seersant pole veel teie lennukit leidnud," ütles neiu ärevalt.

Möödunud külast mitme kilomeetri kauguselt, pöörasid nad uuesti jõe poole. Esialgu läksid nad väänkasvude tõttu peaaegu läbipääsmatu metsa kaudu. Tihti tuli kahel rändurilronida üle tormidest murtud puude või pugeda läbi väänkasvude. See osa teekonnast oli äärmiselt raske. Hiljem leidsid nad teeraja, millel võis isegi kõrvuti käia. Seal said*nad kiiresti edasi.

Kahest rändajast lõuna pool jõekaldal asuval väiksel lagendikul seisis salk musti sõdureid, kes vaatasid imestushüüete saatel mingit asja. Mehed kandsid rõivaid, mis meenutasid vaid ositi Saksa sõdurimund-rit. See salk oli nii metsik, kui seda vaid neegrid olla võisid, ja nende pealik oli must seersant väejooksik Usanga. Asi, mille üle mustad imestasid, oli Briti lennuk.

Kohe, kui Numabo Inglise lenduri külasse tõi, läks Usanga oma meestega aeroplaani otsima. Musta seersandi mõte oli näha imeriista ja siis see hävitada. Kui Usanga selle leidis, loobus ta hävitamisplaa-nist. Ta oli siiski tsiviliseeritud paigas nii palju õppinud, et mõistis keerulise suure linnu väärtust. Ta käis iga päev lennuki juures ja harjus viimaks mõttega, et masin ongi tema oma. Usanga jõudis juba nii kaugele, et istus lennukisse piloodi kohale ja soovis seda juhtida.

98

Kui hea oleks lennata üle puulatvade! Justkui lind, keda džungli-tihnik ei takista. Ja kuidas sõdurid teda kadestaksid ja tema osavust imetleksid! Oskaks Usanga seda keerulist värki juhtida, austaksid teda kõigi džunglikülade mustad — ta oleks nende arvates ainult natuke vähem kui jumal.

Usanga hõõrus käsi ning nautis seda jumalikku mõtet. Siis on ta rikas, väga rikas! Kõigi külade elanikud tulevad teda imetlema ja toovad talle kinke. Ta võib endale osta kas või tosina naisi. Jah, ta ostabki endale tosina naisi! Must lontrus limpsis oma pakse huuli. Kuid talle meenus must hiigelnaine Naratu, kes teda raudse käega valitses. Usanga näost peegeldus viha ja ta püüdis unustada oma tuleviku tosinat naist. Seda Naratu ei luba, parem jätta asjatud unistused. Seda teha polnud sugugi kerge ning Usanga leidis varsti end jälle tulevikuunistusi arutamas. Mõte rikkaks ja võimsaks saada kiskus teda nii kaasa, et tosin naist küll ununes, kuid asemele tuli kaks tosinat. Ta saab džungli jumalaks ja kuidas võib jumal leppida vähem kui kahekümne nelja naisega?

Usanga puudutas lennuki juhtimishoobasid, kuid kartis, et masin võib käima prahvatada ja õhku tõusta enne, kui ta seda juhtida oskab. Ta oli Saksa rindel näinud

tihti Briti lennukeid ja lendamine paistis talle päris lihtsa toiminguna. Ta võiks ka ise kindlasti lennata, kui aga oleks keegi, kes näitaks, kuidas mootor käivitada ja lennukit juhtida. Juba mitu päeva oli ta soovinud, et Numabo külast põgenenud lendur satuks tema kätte. Küll ta juba sunniks valget meest õpetust jagama. See soov sundiski Usangat püsima lennuki läheduses. Tal oli aimdus, et kord tuleb inglane masina juurde tagasi.

Ta oli sel päeval jälle viibinud hulk aega lennuki läheduses ja unistanud oma paarist tosinast naisest. Viimaks otsustas ta minna tagasi külla. Vaevalt oli ta koos oma meestega lagendikult metsa siirdunud, kui kuulis eespool inimhääli. Mustad peitsid end kohe kahel pool teed olevasse põõsastikku.

Usanga nägi peagi mööda teerada Briti ohvitseri ja neiut tulevat. See rõõmustas teda niivõrd, et ta oleks peaaegu kiljatanud. Nüüd on nad tal ometi käes, nüüd täituvad tema soovid!

Tulijad ei aimanud hädaohtu. Nad käisid kõrvuti, sest teerada oli sellel kohal küllaltki lai. Mees seletas neiule, et koht, kuhu ta lennukiga maandus, ei ole enam kaugel. Lagendik juba paistiski. Nad olid kindlad, et on džunglist pääsenud. Lagendiku keskel seisis lennuk, mis paistis korras olevat. Mõlemad hõiskasid rõõmust

Vaevalt oli nende rõõmuhüüe kostnud, kui neid ümbritsesid mustad mehed. Usanga tabas saagi...

XII. Must lendur

Usanga kätte vangi langemine masendas Bertha Kircherit väga. Nad olid nii lähedal vabadusele ja džunglist pääsemisele. Ja nüüd uuesti vangi! See oli vaenuliku saatuse hirmus löök. Leitnant Harold Perey Smith-Oldvick oli samuti pettunud, kuid siiski rohkem vihastunud. Nähes mustade seljas midagi sõdurimundrit meenutavat, päris ta kohe nende ohvitseri järele.

„Nad ei saa ju teist aru," ütles neiu lendurile ja kordas tema küsimust mingis saksa ja Saksa Ida-Aafrika kolooniates kasutatava keele segus.

Usanga naeratas kahjurõõmsalt. „Valge naine, teie teate väga hästi, kus nad on. Nad on surnud. Kui see valge mees ei tee, mida ma käsin, siis sureb ka tema."

„Mida sa soovid?" küsis Bertha Kircher.

„Ma tahan, et ta õpetaks mind lendama nagu lind," vastas Usanga.

Neiu vaatas imestades musta meest, kuid kordas siiski tema sõnu leitnandi jaoks.

Inglane mõtles. „Ta tahab lendama õppida? Küsige selle kaabaka käest, kas ta laseb meid siis vabaks, kui ma ta lendama õpetan."

Bertha Kircher tõlkis küsimuse Usangale. Neeger desertöörina oli valmis lubama kõike, sest ta teadis, et lubada ja lubadust täita on kaks iseasja. Ta lubas, mis temalt nõuti, ta oleks lubanud rohkemgi, kui oleks ainult küsitud.

„Las valge mees õpetab mind lendama ja ma viin teid mõlemaid tagasi valgete asukohta. Selle eest jätan ma suure linnu endale," ja Usanga viipas käega aeroplaani poole.

Kui neiu Usanga vastuse inglasele ära tõlkis, kehitas see õlgu ja andis kibestunult nõusoleku. „Arvan, et siin pole midagi parata," ütles ta neiule. „ Lennuk on Briti sõjaväe jaoks nagunii kadunud. Kui ma mustale kaabakale nõusolekut ei anna, tapab ta minu ja lennuk jääb siia roostetama. Kui nõusoleku annan, tagan vähemalt teie pääsemise — see on mulle tähtsam kui kõik Briti lennuväe lennukid kokku."

Bertha Kircher heitis noorele ohvitserile kiire pilgu. See oli esimene kord, kui mees andis sõnadega mõista, et ta ei olnud ainult neiu saatusekaaslane, vaid hoopis midagi muud. Tal oli kahju, et mees oli talle seda ütelnud. Leitnant kahetses samuti öeldut,

sest ta oli niimoodi pannud mõlema piinlikku olukorda ning suurendanud enda ja neiu kannatusi.

„Vabandage," ütles inglane kohe. „Olge hea ja andke see märkus mulle andeks. Luban, et ma ei haava teid enam, tähendab, kui see märkus teid haavab, enne kui oleme sellest õnnetusest pääsenud.

Neiu naeratas ja tänas meest viisakuse eest, kuid ei saanud tema sõnu unustada. Sõnad olid kord lausutud ja neid ei saanud enam tagasi võtta. Kui see noor ohvitser oleks langenud põlvili tema ette ja vandunud igavest armastust, ei oleks tema tunded ikkagi selgemini avaldunud. Briti lendur armastas teda — selline tõsiasi oleks teistsugustes oludes neiu südame rõõmsalt põksuma pannud.

Usanga tahtis esimese õppetunni kohe läbi teha. Inglane polnud nõus ja tahtis tundi edasi lükata. Keeldumine pani musta seersandi, nagu ikka metslase, kelk soovi kohe ei täideta, kahtlema valge mehe aususes. Ta mõtles, et äkki on valgel salakavatsus lennuk röövida ja põgeneda. Neeger läks ägedaks ja ähvardas lendurit surmaga. Inglane pidi alla andma.

„Hea küll, sa must lurjus," urises leitnant. „Ma annan sulle niisuguse õppetunni, et sa ei unusta seda kogu elu." Ta pöördus neiu poole: „Katsuge meelitada teda teid kaasa võtma. Ma kardan teid nende metsaliste hulka jätta." Kui neiu oma soovi Usangale edasi oli andnud, arvas must kohe, et siin on mingi salaplaan, ja keeldus teda kaasa võtmast. Neeger arvas, et valge mees tahab neiut kaasa võtta seepärast, et lennata kohe valgete inimeste juurde ja anda Usanga sakslaste kätte. See oleks tähendanud talle surma ja seda soovis must seersant kõige vähem.

„Valge neiu jääb minu meeste juurde," kärkis Usanga vihaselt. „Nad ei tee talle midagi halba minu naasmiseni. Kui teie mind siia tervelt tagasi ei too, läheb tal halvasti."

„Ütelge talle," käskis inglane, „et teil tuleb seista keset lagendikku, nii et ma teid hästi näeksin. Kui olen veendunud, et teiega pole midagi halba juhtunud, siis maandun. Vastasel juhul lendan edasi Briti laagrisse ja lasen selle kaabaka üles puua."

Ähvardus mõjus. Usanga seletas kohe oma meestele, et neiul tuleb lasta seista keset legendikku ja teda mitte kuidagi tülitada. „Surm sellele, kes minu käsu vastu eksib," ähvardas must seersant.

Nad läksid lennuki juurde. Leitnant Smith-Oldvickile oli esimesest pilgust selge, et lennukit polnud keegi puutunud. Ta käivitas mootori ja istus juhikohale. Usanga oli juba enne lennukisse läinud. Kui propeller ringi käima hakkas ja mootor kõrvulukustavalt mürises, tuli neegrile hirm peale ning karjus lendurile, et ta paneks mootori seisma ja laseks õpihimulise maa peale tagasi. Lendur ei kuulnud musta hädakisa, ja kui olekski kuulnud, siis sellest aru poleks ta ikkagi saanud.

Juba liikus lennuk pehmel rohul. Usanga üritas lennukist välja hüpata, kuid ta oli rihmaga istme külge kinnitatud. Ta nägi, et kiirus kasvas iga silmapilguga, ja tundis siis, et nad hõljusid juba õhus. Tal oli tunne, nagu seisaksid nad paigal ja maa jookseks nende alt ära Kaugemal eespool nägi ta looklevat jõge ja selle kaldal väikest lagendikku, mille keskel seisis Numabo küla. Nad olid juba päris kõrgel. Usanga

katsus allakukkumisohu peale mitte mõelda. Ta püüdis ette kujutada paari tosinat naist, keda ta imeeluka eest endale tulevikus ostab.

Lennuk tõusis ikka kõrgemale. All laius oivaline maastik, mis musta seersanti ei huvitanud. Ta tundis, kuidas hirm taandub, ja hakkas jälgima, kuidas valge mees suurt lindu juhtis. Ta oli oma elu hädaohtu seadnud, et lendama õppida, ja sellele tuligi tal tähelepanu keskendada.

Inglane oli lennukiga juba pool tundi õhus keerelnud. Ta otsustas musta kaassõitjat natuke hirmutada. Ta sisenes äkki ilma hoiatamata surmasõlme ning lendas natuke aega, rattad ülespoole.

„Ma ju lubasin sellele mustale kuradile anda õppetunni, mida ta nii ruttu ei unusta," pomises ta omaette ja kuulis, kuidas neeger tema selja taga kaijus. Ta keeras lennuki jälle õigetpidi ja sööstis, allapoole. Lagendiku lähedale jõudes tiirutas ta õhus ja otsis silmadega neiut, kes pidi teda lagendikul ootama. Viimaks silmas ta neiut ja teadis, et võib oma lubaduse kohaselt maanduda.

Usanga ronis lennukist välja, nägu tuhakarva, värises ega saanud sõnakestki suust. Alles mõne minuti pärast, kui ta tundis jalge all kindlat maad, tuli kõnevõime tagasi. Ta hakkas kohe hooplema, et tuhandete jalgade kõrgusel lennata pole midagi iseäralikku, ning rääkis oma meestele suure uhkusega, et oli nautinud iga õhus veedetud minutit.

Pärast esimest katset oli must seersant lennust nii vaimustatud, et otsustas aeroplaani juurde laagrisse jääda. Oma teguviisi põhjendas ta vajadusega vältida lennuki sattumist varaste kätte. Varaste all mõtles ta muidugi valget lendurit ja tema kaaslast.

Kaks päeva möödus, ilma et midagi iseäralikku oleks juhtunud. Usanga oli sel ajal sundinud leitnanti tihti koos endaga lendama ja õpetust jagama. Siis arvas must mees end juba nii targaks, et võib üksi lendama minna.

Leitnant Smith-Oldvick tuletas meelde pikka ja rasket tööd, mis eelnes tema lenduriks saamisele. Ta naeris neegri üle, kui see avaldas juba soovi üksi lendama minna.

„Kui ma ei teaks, et ta lennumasina ära rikub, laseks ma küll sel mustal kaabakal proovida ja kaela murda," ütles inglane neiule. „Kuid ma tean, et paari minuti pärast on ta lennuki ära lõhkunud ja me oleme ilma viimsestki põgenemisvõimalusest."

Viimaks õnnestus tal neegrit veenda, et kulub veel mõni päev, enne kui too oskab lennukit korralikult juhtida. Usanga näis sellega leppivat. Hiljem ärkas neegris jälle kahtlus, et valge mees narrib teda ja tahab kalli varanduse ära viia. Tema soov oli ikka see paar tosinat naist ja miks ka mitte valge neiu, keda ta oli juba nii kaua ihaldanud.

Neid soove silme ette manades seadis Usanga sel õhtul end rohus asemele magama. Kuid uni ei tulnud. Oli ju Naratu, kes talle midagi head ei luba. Kuidas sellest hiigelnaisest lahti saada? Tappa ta? Seda

võiks ju üritada, kuid kartus naise ees oli nii suur, et oma kavatsust võiks ta teoks teha ehk ainult siis, kui see magab. Ei, ette tuleks võtta midagi muud. Aga mida? Korraga välgatas tal peas uus mõte. Põgeneda! Kuidas see talle juba varem pähe ei tulnud? Ta tõusis istukile ning jäi vahtima lähedal põlevasse tülle.

Koidu ajal tõusis Usanga esimesena ja kiirustas toidutegemist takka. Tal näis kuhugi iseäranis kiire olevat. Vaevalt oli seersant söönud, kui kutsus sõdurid laagrist natuke kaugemal kokku ja rääkis nendega vaikselt.

Inglane hoidis tavaliselt neegrite tegevusel silma peal ja pani ka seekord Usanga ärritust ja kiirustamist tähele. Ei võinud ju kindel olla, et metsalised poleks tema ja neiu vastu midagi sepitsenud. Pealegi polnud neil ühtki relva. Mustad olid neilt ära võtnud isegi Tarzanilt saadud oda.

Noorel leitnandil ei tarvitsenud kaua oodata Niipea kui Usanga oli juhtnöörid meestele jaganud, tormasid nad talle ja neiule kallale. Vastupanuta alla anda ei tulnud inglasele pähegi. Ta võitles kogu jõust, aga mida sai ta poole tosina tugeva neegri vastu parata. Mõne minuti pärast oli ta pikali surutud ja kinni seotud. Neegrid keerasid leitnandi küljeli ja ta nägi, et ka Bertha Kircher oli kätest ja jalgadest kinni köidetud.

Neiu juures seisis Usanga, kes rääkis talle midagi. Leitnant ei kuulnud neegri sõnu, kuid nägi, et neiu raputas vastuseks pead. „Mida ta teilt tahab?" küsis lendur.

„Ta taliab ilma teieta ära lennata ja mind kaasa võtta," vastas neiu. „Ta kavatseb lennata kuhugi sisemaale, kus saab kuningaks, ja võtab mind oma naiseks, üheks naiseks mitme hulgas." Inglase imestuseks naeris neiu nende sõnade peale. „Kuid hädaoht ei seisa selles," jätkas neiu, „sest vaevalt jõuame mõnesaja jala kõrgusele, kui kukume surnuks ning mul pole pärast seda mingit valu ega kartust."

„Mu jumal!" hüüdis noor leitnant. „Kas ei ole siis mingit pääsu? Lubage talle, mida tahes. Mul on raha nii palju, et ta ei ole sellist hulka uneski näinud. Selle eest võib ta endale osta kõike: uhkeid rõivaid, toitu ja naisi — nii palju kui iganes soovib. Öelge seda ja tehke talle selgeks, et kui ta päästab teie elu, annan talle kogu oma raha, mis mul on — muidugi, kui ta laseb mul minna seda tooma."

Neiu raputas pead: „Ei maksa vaeva näha. See must ei saa asjast aru. Ja kui saakski^ ta ei usalda teid. Neegritel pole põhimõtteid, veel vähem autunnet. Nad peavad kõiki sellisteks kaabakateks, nagu nad ise on. Kõige vähem usaldavad nad inglasi, kellest sakslased on neile rääkinud kui kõige kavalamast ja alatumast rahvast. Asjata on proovida neid ümber veenda. Nii ongi parem. Ainult mul on teist kahju, sest kui see must kurat lendab liiga kõrgele, saan alla kukkudes kindlasti surma, ja see on igatahes parem saatusest, mis teid ootab."

Usanga kuulas lühikest juttu ning arvas, et valge mees ja neiu plaanitsevad jälle midagi tema vastu. Ta sekkus tihti ja nõudis, et neiu tõlgiks leitnandi juttu. Neegri rahustamiseks ütles Bertha Kircher, et inglane jätab temaga jumalaga ja soovib talle kõike head. Selle vastu ei võinud Usangal ju mitte midagi olla. Ja tõesti, Usangal polnud selle vastu midagi.

Järsku pöördus neiu Usanga poole: ,,Kui ma tuleksin vabatahtlikult sinuga, kas teeksid siis minu heaks, mida paluksin?"

„Ja mis see midagi oleks?" tahtis neeger teada.

„Käsi oma meestel valge ohvitser kohe vabaks lasta, kui meie oleme ära lennanud. Ta ei jõua meile järele. See on kõik, mida ma palun. Kui kingid talle vabaduse, tulen vabatahtlikult sinuga."

„Sa oled minuga — vabatahtlikult või mitte," urises Usanga. „Sinu tahtmine minusse ei puutu. Minust saab kuningas ja sa pead tegema kõik, mis käsin."

Usanga kavatses kohe lahkuda, sest viivitamine oleks Naratul võimaldanud jälle tema plaane segada. Seda ei võinud juhtuda. Naratu ei pea teda enam kunagi tülitama. See valge naine siin ja need kakskümmend neli, kelle ta tulevikus endale muretseb, saavad distsiplineeritud ja hästi kasvatatud. Usanga hoolitseb selle eest ise. Siis on ta oma majas peranees, mitte aga keegi hiigelnaine nagu praegu...

Bertha Kircher nägi, et katsed musta mõjutada jäid tulemusteta. Ta vaikis ja mõtles sügava kaastundega noore ohvitseri peale. Ta oli vaevalt poisikesepõlvest välja jõudnud ja nii kirglikult talle armastust avaldanud.

Usanga käsu peale tõstsid mustad sõdurid kinniseotud neiu maast üles ning viisid lennukisse. Nende järel tuli must pealik, kes päästis neiu käed lahti, kuid sidus ta rihmadega tugevasti istme külge. Ise istus ta lenduri kohale.

Neiu pööras näo maas lamava inglase poole. Ta oli kahvatu, kuid naeratas ohvitserile julgustavalt. „Jumalaga!" hüüdis ta leitnandile.

„Hüvasti! Jumal olgu teiega!" vastas noormees. Ta hääl kõlas karedalt. „Vabandust. Kas ma võin nüüd, kui me mõlemad oleme surmale nii lähedal, avaldada seda teile?"

Neiu huuled liikusid, kuid kas vastus oli eitav või jaatav, seda ohvitser ei kuulnud, sest just siis sai Usanga lennuki mootori käima.

Must mees oli kolme päevaga ikka nii palju õppinud, et suutis käivitada mootori suurema vaevata. Varsti veereski lennuk mööda rohelist muru. Sügav valukarjatus tõusis inglase rinnust, kui ta nägi kirglikult armastatud naist surmalennukisse viidavat. Ta nägi, kuidas lennuk edasi liikus ja väikest hüpet tehes õhku tõusis. Tal ei jäänud..märkamata, et õhkutõus õnnestus suurepäraselt — paremini poleks tema isegi suutnud. See oli siiski ainult juhus. Lennata on juba teine asi. Kui see üle puulatvade õnnestubki, siis maandumine ebaõnnestub ikkagi.

104

Selle peale oleks noor lendur võinud üks saja tuhande vastu kihla vedada. See oleks siis ka ilusa saksa neiu surm... Kuid mis see oli? Ta süda lakkas tuksumast.

XIII, Kättemaks Usangale

Tarzan oli põhjapoolsetes metsades kaks päeva jahti pidanud. Ta oli teinud suurema ringi ja saabunud lagendiku lähedusse, kuhu oli mõne aja eest jätnud Bertha Kircheri ja noore leitnandi. Enne nende juurde naasmist tahtis ta tabada mõne looma. Kuid õhtu oli juba käes ja ahvinimehe otsustas ööbida lagendikust eemal. Võib-olla õnnestub jaht hommikul paremini.

Pärast puu otsas magatud ööd tundis Tarzan hommikul end värskena. Ta käis jõe ääres joomas ja suples. Tal tekkis mõte mõni suurem kala Pisah välja tõmmata ja kostitada sellega bomas olevaid hoolealuseid. Ta valis koha, kus vesi madalam ja kuhu kalad kogunesid harilikult toitu otsima. Kes vähegi Pisahit tunneb, teab, et paljaste kätega teda tabada on rohkem kui kunst. Teda pead ootama täiesti liikumatult ja kui kala tuleb, siis haarama saaki välgu kiirusega. Nii peab teda ootama minuti, tunni või koguni kaks. Tarzanil aega oli.

Viimaks nägi ta vees midagi läikivat ning teadis, et see on Pisah. Kala lähenes ettevaatlikult. Varsti oli ta küllalt ligidal ja siis... Tarzani selja taga põõsas oli kuulda sahinat ja korraga praksatas jämedam oks. Pisah kadus nagu välk, Tarzan aga pöördus rahurikkuja poole. Ta oli valmis murdma seda, kes oli tema kindla saagi nii ettevaatamatult ära peletanud.

Rahurikkuja oli Zu-tag.

„Mida Zu-tag tallab?" küsis Tarzan tusaselt.

„Zu-tag tuli jooma," vastas suur ahv.

„Kus suguharu on?" päris Tarzan.

„Nad otsivad kaugemal metsas pähkleid ja putukaid."

„Aga emane tarmangani ja isane valge ahv?" jätkas Tarzan. „Kas neid mõni hädaoht ei ähvarda?"

„Nad on juba läinud," vastas Zu-tag. „Pärast nende lahkumist on Kudu juba kaks korda oma pesast välja tulnud."

„Kas suguharu ajas nad minema?" tahtis Tarzan teada.

„Ei. Me ei näinud nende minekut. Me ei tea, miks nad lahkusid," vastas suur ahv.

Sõnalausumata hüppas Tarzan puuokstele ja tõttas boma poole. Seal nägi ta, et kõik oli nii, nagu ta oli jätnud — ainult neiu ja ohvitser olid sealt kadunud. Haistmine kinnitas Tarzanile, et Zu-tag oli rääkinud tõtt — nende lahkumisest oli juba kaks päeva möödas. Ta tahtis bomast

105

ära minna, kui märkas seinal paberitükki. Ta võttis selle kätte ja luges:

„ Pärast seda, mis rääkisite mulle Bertha Kircherist, ja teades, kui vastik ta teile on, ei ole õige teile ega temale, et ta teile kauem tüliks oleks. Tean, et meie siinolek takistab teil jätkata teekonda läänekaldale, ning otsustasin katsuda mõnda valgete

asundusse minna. Me mõlemad täname teid heatahtlikkuse ja kaitse eest. Kui võiksin teile kuidagi heategude eest tasuda, teeksin seda suurima heameelega."

Sedelile oli alla kirjutanud leitnant Harold Percy Smith-Olvick.

Tarzan kehitas õlgu, kortsutas paberi kokku ja viskas minema. Ta tundis, nagu oleks võetud tal lasunud raske vastutus, ning rõõmustas vabaduse üle, mille oli andnud neiu ja valge mehe lahkumine. Nad on läinud oma teed ja ahvinimene võib äsjased hoolealused unustada. Kuid see tal millegipärast ei õnnestunud. Ta tundis hinges rahutust ja muret. Tarzan otsustas kohe jätkata teekonda läände. Et seekord mitte sattuda veeta ja toiduta kõrbealadele, otsustas ta minna põhja poole mööda jõekallast kohani, kust veekogu alguse saab. Jõgi algab muidugi mägedest. Ta läheb üle mäestiku teisele poole ning laskub alla taas mööda jõekallast ja jätkab teekonda mereni jõe lähedal, et olla varustatud vee ja toiduga. Tal oli aega terve igavik.

Kuid ta ei jõudnud kaugele minna. Mees oli vaevalt tosin sammu astunud, kui jäi seisma. „Ta on ju inglane ja see teine on naine. Minu abita ei jõua nad kunagi valgete asulasse. Ma ei suutnud teda tappa, kui tahtsin. Lasta teda koos abitu noormehega džunglis ekselda on sama kui lüüa nuga tema südamesse. Ei, Ahvide Tarzan pole narr nõrk vana naisterahvas."

Väike ahv Manu oli kahe päeva eest näinud kaht tarmanganit mööda minemas. Ta rääkis sellest ka Tarzanile. Ahv nägi neid minevat mustade ahvide gomanganide küla poole. Seda oli Manu näinud oma silmaga ning seda kordas ta ikka ja jälle. See teade oli Tarzanile kasulik, sest tal ei tulnud jälgede otsimiseks aega kulutada. Ta läks edasi tähelepanu pingutamata, kuid nägi siiski siin ja seal märke, mis näitasid, et neiu ja leitnant olid just siitkaudu liikunud.

Mingi sisetunne sundis Tarzanit end kiirustama. Südamehääl tuletas talle meelde, et on oma kohustest midagi täitmata jätnud ja need, keda ta tundis olevat kohustatud kaitsma, on suures hädaohus. Tarzanit piinas südametunnistus. Ta katsus küll end vabandada mõttega, et ta pole abitu ja nõrk naisterahvas ning kõik hellemad tunded on temas juba ammu surnud. Kuid ta oli siiski sündinud džentelmen. Ta ei võinud teisiti talitada.

Kitsas teerada, mida mööda ta sammus, viis algul kaugele itta ja pöördus uuesti jõe poole alles teisel pool Numabo küla. Seal ühines teeke laia elevandirajaga, mis viis jõeäärsele lagendikule. Sellele lähemale

jõudes kostis Tarzani kõrvu sumin. Ta seisatas. „Aeroplaan," ümises ta endamisi ning ruttas edasi.

" Kui ta viimaks lagendikule jõudis ning nägi eemalseisvaid musti mehi ja alles maapinnal liikuvat lennukit, oli asi kohe selge. Seda oli siiski raske uskuda. Kuidas võis Inglise ohvitser mustade kätte vangi sattuda? Aga seal ta lamas, kätest ja jalgadest seotud ning tosinast neegrist ümbritsetud. Tarzan oli neidsamu musti mehi ennegi näinud ja tundis neis ära Saksa väejooksikud. Ta vaatas kiiresti tema poole veerevat lennukit. Juhi kohal istus neeger! Millal see must kaabakas lendama õppis? Ja Usanga taga istus saksa neiu. Kas must mõrtsukas kavatses naise ära viia? Tarzanil ei olnud vastust ühelegi küsimusele. Ta ei teadnud midagi Usanga unistusest, neegri püüdest lahti saada oma tigedast naisest ja Bertha Kircheri viimisest oma haaremisse.

Tarzan teadis ainult seda, et must mees katsus koos neiuga põgeneda ja teda oli vaja takistada Lennuk tõusis juba õhku. Ahvinimene tahtis noolt vibule seada ja musta sihtida, kuid kartis, et võib hoopis neidu tabada ning kui saabki lendurile pihta, kukub lennuk alla ja neiu saab surma.

Oli ainult üks võimalus neiut päästa. Kui see luhtub, tabab ka Tarzanit surm. Kuid ahvinimene valis ikkagi selle võimaluse.

Usanga tähelepanu oli koondunud lennuki mootorile ning ta ei märganud Tarzanit. Teda olid aga tähele pannud mustad, kes jooksid püsse vibutades tema poole. Nad karjusid metsikult ning mõni seadis juba püssi palgesse. Olukord halvenes aina, iga silmapilk oli kallis.

Tarzan tegutses olukorrale vastavalt. Ta keris lahti kaasasolnud nööri ning seadis silmuse valmis. Silmapilk hiljem jõudis lennuk ahv-inimese pea kohale, aga juba vihises ka nöör õhus. Lennukis istuv neiu oli näinud Tarzani tulekut ja sedagi, kuidas ta nööri lennuki poole lennutas. Neiu püüdis nööri kinni ja see tõmbus kohe pingule. Tarzanil kadus maa jalge alt. Tõmme oli aga nii tugev, et lennuk kaotas hetkeks tasakaalu. Usangal õnnestus sõiduriista taltsutada ja edasi liuelda. Mustal lenduril polnud aega uurida tõrke põhjusi.

Tarzan rippus õhus, lennuk tõusis järsult üles. Ahvinimene ronis nööripidi lennuki poole. Maas lamav kinniseotud inglane vaatas seda hulljulget katset hinge kinni pidades. Talle paistis, et Tarzan ei jõua enne metsa küllalt kõrgele ronida ning takerdub puulatvadesse. Seda küll ei juhtunud, kuid kahtlaseks jäi, kas ta jõuab lennukini ronida.

Bertha Kircher, kes hoidis kinni nöörist kui oma elust, tundis sõrmedes väsimust. Ta kartis, et ei jõua kaua nööri hoida ja see võib mehe raskusele mitte vastu pidada.

Usanga tähelepanu oli koondatud lennumasinale ja selle mootorile. Mis tema selja taga sündis, sellest polnud tal aimugi. Ta üritas kõrgust võtta.

107

Viimaks tundis neiu, et ta ei suuda kauem vastu pidada. Tema sõrmed ja käsivars olid juba surnud. Ta hoidis ikka veel nöörist kinni: rippus ju selle otsas tema elu päästja. Korraga tundis ta, et nööri otsas pole enam raskust. „Oh! Ta kukkus alla," välgatas neiu peas mõte. Ta tahtis alla vaadata, kuid nägi päikesepruuni kätt lennuki servast kinni hoidmas. Sekund hiljem ilmus nähtavale Ahvide Tarzan, kes lennukisse ronis.

Tarzan heitis pilgu Usangale ning hüüdis neiule kõrva sisse: „Kas olete kunagi lennukit juhtinud?" Neiu noogutas pead.

„Kas teil on julgust ronida neegri kõrvale ja võtta juhtimine üle? Ma hoolitsen sel ajal ise musta eest," karjus Tarzan.

Neiu vaatas Usangat ja ütles värisedes: Jah, kuid mu jalad on seotud."

Tarzan tõmbas välja jahinoa ja lõikas köidikud läbi. Neiu vabastas end rihmadest, mis hoidsid teda istmel. Tarzan toetas naist käe alt, kui ta tegi mõne sammu, mis lahutasid teda lendurist. Lennuki kaldumine ühele või teisele poolele sel ajal oleks tähendanud mõlema surma ja seepärast pidid nad olema äärmiselt ettevaatlikud. Tarzan oli Usanga suurepärasele õhkutõusmisele vaatamata veendunud,, et must mees ei oska lennukit kindlalt juhtida, ning teha sel mõni samm ja vahetada vägivaldselt juht oli puhas surmaga mängimine. Kuid teist teed polnud. Lennuk kukub varem või hiljem alla, sest Usanga ei oska seda nagunii maandada. Tarzan teadis, et ta ainult kiirustab surma tagant, kuid oli midagi, mis õhutas proovima.

Äkki Usanga märkas, et kõik ei ole nii, nagu peaks olema. Ta nägi, et neiu ilmus tema kõrvale ja võttis juhtkangi, ning tundis, et terassõrmed pigistavad tema kõri ning pruun käsi lõikab terava noaga läbi teda istmel hoidvaid rihmu. Usanga tõsteti istmelt üles ja tõmmati tahapoole. Must lendur üritas küll karjuda ja rabelda, kuid ta oli hiiglase käes abitu kui laps.

Lagendikul olijad ei näinud, mis lennuki peal juhtus, kuid nägid seda järsult allapoole kukkuvat. See toimus juhi vahetumise ajal, kuid varsti liugles lennuk taas normaalselt. Maasolijad nägid, kuidas õhusõiduk tegi kaunis järsu pöörde ja tuli

nende poole. Mis oli tagasituleku põhjus, seda inglane ei teadnud. Igatahes oli nööri otsas rippunud mees lennukisse jõudnud.

Leitnant Smith-Oldvick pidas hinge. Ta nägi, kuidas just nende kohal visati lennukist alla inimene. Kukkuv kogu keerles õhus ja kogus langedes kiirust üha juurde.

Kuuldus tume mütsatus ning keset lagendikku lamas vormitu kogu. Inglane ei tahtnud uskuda oma silmi. Vormituks kukkunu nahk oli must! See ei olnud Tarzan, nagu ta oli kartnud, vaid Usanga Ta tänas jumalat, et see oli nii.

Usanga oli saanud teenitud kättemaksu.

Lennuk tiirles lagendiku kohal. Näis, et tiirutajail polnudki mõttes maanduda. Mustad kogunesid oma eridise pealiku vormitu keha ümber. Nad vaatasid seda algul ahastusega, kuid peagi tärkas nendes tahtmine pealiku surma eest kätte maksta. Nad tõstsid rusikad ja püssid lennuki poole.

Tarzan seisis ikka veel neiu taga ning karjus talle üle propelleri- ja mootorimüra kõrva mõne juhtnööri. Neid kuuldes neiu kahvatus, kuid varsti sai ta otsustusvõime tagasi ning juhtis lennuki lagendiku teise serva. Lennuk laskus mõne meetrini maapinnast ja näis justkui maanduma asuvat. Õhusõiduk siiski ei maandunud, vaid suurendas hoopis kiirust. Mustad ootasid lennukit keset lagendikku ja arvasid, et see peatub enne nendeni jõudmist. See maksis suuremale osale neist elu. Nad seisid tihedalt koos ja enne kui jõudsid laiali joosta, olid sõiduriista propeller ja rattad mehed maha, õhku, paremale ja pahemale lennutanud. Kui mootor ja propeller poleks põrgulärmi teinud, oleks lähedal lamanud leitnant Smith-Oldvick kuulnud luude raginat ja valukarjatusi.

Lennuk jäi lagendiku teise serva seisma. Tarzan ronis sellest kiiresti välja ja jooksis abitult lamava noore ohvitseri juurde. Ahvinimene tahtis Smith-Oldvickile appi tõtata, kuid ainult üks pilk lagendikule kinnitas, et seal polnud kedagi, kes oleks noorele inglasele hädaohtlikuks võinud osutuda. Küll aga oli rohul viiekümne jala ulatuses surnud ja surevaid musti.

Enne kui Tarzan jõudis leitnandi köidikuist täielikult vabastada, oli ka neiu nende juurde jõudnud. Bertha Kircher üritas ahvinimest tänada, kuid viimane sundis käeliigutusega teda vaikima.

„Te päästsite end ise," ütles Tarzan. „Kui te poleks osanud lennukit juhtida, ei oleks ka mina teid aidata saanud. Nüüd on teil sõiduriist, millega võite siit põgeneda. Päev on veel noor, teie võite juba enne õhtut idakaldale jõuda. Kuid kas selleks jätkub kütust?"

Smith-Oldvick vastas: „Küllalt."

„Siis minge kohe," käskis Tarzan. „Džungel pole teie õige koht." Nende sõnadega koos ilmus Tarzani näole kerge muie.

Neiu ja inglane naeratasid kohmetult. „Tõesti, see ürgmets pole meie jaoks. Ja üldse mitte ühegi valge mehe jaoks. Miks teie ei tule koos meiega tsivilisatsiooni rüppe?" küsis leitnant.

Tarzan raputas pead. „Ma eelistan džunglit," vastas ta tasa.

Lendur näis kõhklevat ja tahtis ütelda midagi, mis tundus talle kohatu: „Kui otsustate seda ainult enese elatamise pärast, siis... siis, kui mina... Mul on raha, kui..."

Tarzan naeris valjult: „Ei, mitte seda! Ma tean, mida tahtsite öelda. See ei ole põhjus. Ma olen džunglis sündinud. Ma olen kogu elu džunglis elanud ja ma suren siin. Ma ei soovi elada ega surra mujal."

Neiu ja noormees raputasid pead. Nad ei mõistnud metsikut meest.

„Minge!" käskis Tarzan. „Mida varem siit lahkute, seda kindlam on teie pääsemine."

Nad jalutasid koos lennukini. Smith-Oldvick surus Tarzani kätt ja ronis lennukisse.

Jumalaga!" ütles neiu ja ulatas Tarzanile käe. „Kas võite mulle öelda, enne kui teineteisest jäädavalt lahkume, et te mind enam ei vihka?"

Tarzani nägu süngenes. Sõnalausumata haaras ta neiu sülle ja tõstis nagu lapse lennukisse. Sügav hingepiin peegeldus Bertha Kircheri näolt, kui ta ahvinimest vaatas. Kohe käivitus lennuki mootor, mille mürin mattis kõik teised hääled. Minut hiljem hõljus lennuk õhus. See tõusis ikka kõrgemale ja kõrgemale ning võttis kursi itta.

Lagendiku keskel seisis ahvinimene, kes vaatas lahkujatele järele.

„Väga kurb, et ta on sakslane ja pealegi Saksa spioon," lausus Tarzan endamisi, „sest raske, väga raske on teda vihata."

XIV. Must lõvi

Lõvi Numa oli näljane. Ta tuli ida poolt kõrbest savannialadele, kus oli kõike küllalt. Ehkki kiskja oli noor ja tugev, olid kõik, kelle peale ta jahti oli pidanud, tema eest kuidagi põgenema pääsenud.

Nagu öeldud, oli lõvi näljane, aga peale selle veel ka väga tige. Kaks päeva tulemusteta jahti pidanud lõvi on tigedaim kiskja. Numa ei karjunud enam, ei saatnud ürgmetsa vihaseid väljakutseid. Loom astus pikkamisi mööda teerada. Ta liikus hääletult nagu kass, kõik meeled valvel.

Kõrvalteelt tulid põder Bara jäljed. Lõhn oli alles värske ja kinnitas, et polnud veel tundigi ajast, mil loom siin astus. Võis olla, et põder on kiskjast vaid mõnisada meetrit ees. Numa kiirendas sammu, kuid muutus veelgi ettevaatlikumaks.

Kerge tuul puhus vastu ning tõi ninna Bara kanget lõhna. See ärritas näljast Numat kõvasti. Siiski tuli jääda ettevaatlikuks, mitte kiirustada rünnakuga. Ta oli hiljuti nälja ja ärrituse tõttu sebra Paccost ilma jäänud.

Äkki nägi lõvi suure puu tüve tagant põtra, kes jalutas, märkamata ähvardavat hädaohtu. Numa mõõtis maad enda ja Bara vahel. Ta silmad põlesid kui kaks kollast tuld ja turjakarvad tõusid püsti. Nüüd ei pääse saak tema käest, oli Numa kindel. Kohutav karjatus, mis halvas põdra hetkeks, ja siis välkkiire sööst abitu looma kallale. Numa saab ometi viimaks süüa.

Lõvi sitke saba tõusis püsti, mis näitas, et ta tungib kohe ohvrile kallale. Samal ajal kostis ka kohutav karjatus, kuid parajasti hüppas panter Sheeta tema teele ette.

Pantri ebaõnnestunud katse lõvi eest saak ära näpata hoiatas põtra ähvardavast hädaohust. Nagu välk kadus Bara puu alt. Numa, kes oli kaotanud magusa kõhutäie, tungis teda seganud Sheetale kallale. Seegi rünnak äpardus nagu mitu eelmist. Enne kui lõvi hiiglaküüned pantrit puudutasid, oli see roninud tihedaisse puuokstesse.

Pool tundi hiljem haistis Numa teerajal mehe lõhna. Lõhn oli päris tugev, seega saak mitte väga kaugel. Numa polnud seni veel inimest söönud. Inimese liha kõlbas ainult hammasteta vanadele ja vigastele lõvidele, aga mitte noorele tugevale körbekuningale. Välejalgne põder Bara, rasvane metssiga Horta ja kõigist parem, aga raskemini tabatav sebra Pacco — need olid, keda ta otsis ja kellele jahti pidas. Seekord oli Numa näljasem kui kunagi varem.

Mis kasu on olla noor, tugev, kaval ja tige, kui pole toitu? Nälg on temast praeguseks teinud vana hammasteta lõviäti. Kiskja kõht oli tülli, ta hambad ihkasid liha ja luid. Ta ei teeks praegu vahet inimese, põdra ja sebra vahel. Kõigil neil on soe

pehme liha, punane ja elumahla täis. Isegi hüään Dango, see vana raipesööja, oleks olnud praegu magus suutäis.

Suur Numa tundis inimest ja tema puudusi. Ta ei olnud nende peale kunagi jahti pidanud, kuid oli neid näinud ja tähele pannud nende abitust Kõikidest inimestest, kõikidest olenditest oli kõige pikaldasem, rumalam ja abitum gomangani, kahejalgne mustanahaline, keda tihti džunglis karjade kaupa näha võis. Selle olendi püüdmiseks pole vaja oskust hiilida, näidata üles kavalust ja julgust, olla ettevaatlik. Ainult marsi ja võta!

Kuid Numa kõht ei mõelnud samamoodi nagu kõhuomanik ise. Kõht karjus toitu, ainult toitu ja oli valmis kas või neegrit seedima.

Näljast aetuna kiirustas Numa sinna, kust tuli musta kahejalgse gomangani lõhna. Tal ei olnud tarvidust olla ettevaatlik, ta võis isegi möirata. Ta tõstis koonu taeva poole ja laskis kuuldavale kohutavaima möirge, mis iialgi näljase lõvi kurgust oh tulnud. Siis seisatas ta silmapilguks ning jätkas hooletult teekonda. Numa ei teadnud, mis teda ootas, muidu oleks ta ettevaatlikum olnud.

Lõvi jalutas majesteetlikult, justkui kogu džungel oleks tema päralt olnud. Kaasasündinud ettevaatlikkus, mis on omane kõigile džungli-olevustele, oli ununenud. Mida on temal, džungli ja kõrbe kuningal, karta ning pealegi kui vastas on ainult inimene? Kiskja ei haistnud, ei kuulatanud, vaid jalutas uhkelt edasi. Äkki ta tundis, kuidas maa jalge all vajus, kuidas oksad raksusid. Enne kui ta tagasi tõmbuda või edasi hüpata jõudis, oli ta juba augus, mille kavalad vamabod tema jaoks rajale olid kaevanud.

111

***

Ahvide Tarzan seisis lagendiku keskel ja vaatas kaugenevale lennukile järele. Viimaks näis õhusõiduk talle kui väike lind, kes kõrgel pilvedes lendab, mänguasi, mis idataevas väikese punktina paistis. Tarzan ohkas kergendatuic. Juba nädalaid oli temal lasunud vastutus Bertha Kircheri ja Briti lenduri eest. Neid abituid olevusi olid siin kogu aeg ähvardanud kiskjad ja metsikud vamabod. Tarzan armastas piiramatut vabadust. Nüüd, kui need kaks olid õnnelikult lahkunud, tundis ta suurt kergendust. Ta võib jätkata oma teekonda läänekaldale ja üles otsida isalt päritud väikese onni, mis seisis tühi ja milles ta varsti elama hakkab.

Kuid millegipärast ei võinud ta siit lagendikult nii lihtsalt lahkuda. Ta seisis ja vaatas ikka veel sinna, kuhu oli lennuk läinud. Ta nägi veel silmapiiril väikest täppi, mis kadus viimaks metsade taha. Tarzan ohkas uuesti, aga mitte nii nagu eelmine kord. Kuidas oli võimalik, et' tema, džunglis sündinud ja kasvanud ning tsivilisatsioonist lahkunud hiiglane, oli nii nõrk, et tundis kurbust nende kahe lahkumise tõttu. Oli, kuidas oli, aga Tarzanil oli natuke igav, ta tundis end üksildase ja mahajäetuna. Leitnant Smith-Oldvick oli talle oma abitusele vaatamata meeldinud. Naist, keda ta oli tundma õppinud kui Saksa spiooni, vihkas ta hingepõhjast. Ta ei võinud naist tappa, hoolimata sellest, et oli vandunud hävitada kõik ettsattuvad hunnid. Oma nõrkust põhjendas ta sellega, et ilus salakuulaja oli naine, keda ta mehena oli kohustatud kaitsma.

Ärritatult raputas ta pead, pööras ümber ja hakkas sammuma lääne poole. Tarzani otsustavat liigutust ja kiiret sammu oleks võinud pidada kindla iseloomuga mehe jumalagajätuks nendega, kes on küll kallid, kuid kellest peab ootamatult olude sunnil lahkuma. Ta seadis sammud lagendiku ääre suunas, kuid seal ta peatus järsku ja kuulatas. Len-nukimürin oli juba ammu kaugusse kadunud. Mida siis Tarzan kuulas?

Ta ronis kiiresti lähedal oleva suure puu otsa. Väledasti nagu väike ahv Manu liikus ta oksalt oksale ja peatus alles siis, kui järgmised neist olid liiga nõrgad teda kandma. Sealt vaatas ta ida poole.

Möödus mõni minut, enne kui ta leidis taevalaotuses selle, mida otsis. Lennuk oli siit veel näha, olgugi, et ainult nagu nööpnõela pea Ta oli seda vaid mõne sekundi silmitsenud, kui märkas oma suureks ehmatuseks, et täpike taevas hakkas allapoole kukkuma. Ikka kiiremini kukkus lennuk ja selles on need kaks, kes veel hiljuti viibisid tema kaitse all. Tuttav täpp lähenes juba silmapiiril uduselt paistvatele mägedele, kuid siis paistis, nagu oleks lendur masina üle kontrolli saavutanud. Lennuk kukkus ikka veel allapoole, kuid mitte enam otsesihis. Viimaks kadus see mägede ja metsa taha.

112

Pool minutit seisis ahvinimene liikumatult ning katsus meelde jätta kohta, kuhu lennuk oli kukkunud. Ta sai silmapilk aru, et tema hoolealused on jälle hädas. See tähendas, et ta peab jällegi oma kavatsustest ajutiselt loobuma ja neile appi ruttama. Kaasasündinud kohusetunne sundis teda teisi omasuguseid aitama.

Tarzani arvates oli lennuk kukkunud kuhugi teisele poole mäestikku päikesest kõrvetatud ja orgudest lõhestatud lagendikule. Ta oli mõne aja eest tulnud üle sellesama lagendiku ning teadis, oma kogemuste põhjal, et keegi temast nõrgem sealt eluga ei pääse. Isegi tema oli olnud suures hädaohus. Ahvinimesele tulid meelde keset kõrbet päikese käes pleekivad luud, mille omanik oli kord olnud julge sõdur ja maadeuurija. Samas orus, milles luukere kollendas, oli ka Tarzani elu ohus olnud.

Võib-olla on kehaliselt nõrk inglane ja noor neiu kukkunud samasse surmalõksu. Võimalik, et nad said juba kukkudes surma. See paistis väga tõenäoline olevat. Kuid nad võisid siiski surmast ja suurema- » test vigastustest pääseda ning praegu veepuudust kannatada. Tarzanil küpses mõte appi rutata ja päästa, kui nad veel elus on.

Vaevalt oli ahvinimene kilomeetri-poolteist mööda kitsast loomarada edasi läinud, kui kuulis eespool lähenevaid samme. Tulija oli mingi loom, kes jooksis väga kiiresti. Varsti nägi Tarzan, et vastu tuli Bara, kes kellegi eest põgenes. Sel silmapilgul tuli ahvinimesele meelde, et see, kes kiiresti rändab, ei kannata nälga, ning ta otsustas põdra tuleku oma kasuks ära tarvitada. Nii loomalik, kui ainult kõhunõuete pärast tähtsa ülesande juurest kõrvale kalduda, oli see džunglis siiski hädatarvilik. Inglise džentelmen, kes oli liikvel humaanseltel ajenditel, muutus sel hetkel džunglikiskjaks, kes murrab maha kaitsetu looma, et oma kõhtu täita. Tarzan kadus kiiresti tee kõrval kasvavate põõsaste taha.

Juba tuligi Bara, kes oli lõvi ja pantri eest põgenema pääsenud. Põder oli väga ehmunud ja jooksis kiiresti. Sellest tuligi, et ta oli ettevaatamatu. Korraga ilmus põõsaste tagant pruun hiiglane ning tugevad käed haarasid looma kaelast ja teravad hambad vajusid ta turja.

Võitlus oli lühike. Kui see oli lõppenud, asetas Tarzan suurte ahvide moodi jala põdra elutule kehale, tõstis näo taeva poole ja laskis kuuldavale metsiku võiduhüüu.

Vaevalt oli ta hüüdnud, kui džunglist kajas justkui vastuseks lõvi kohutav möire. Tarzan kuulas seda ja tema terav kõrv tundis kohe, et see polnud vabaduses viibiva lõvi uhke möire. Kõik džungliasukad nagu inimesedki on uudishimulikud ja ahvinimene, kes seisab loomariigi ja inimühiskonna vahel, ei olnud selles suhtes erand. Tema uudishimu kannustas eriti Numa, tema igavese vaenlase imelik hääl. Tarzan otsustas lõvi üles otsida ja vaadata, mis temaga on juhtunud. Ahvinimene

113

heitis põdrakorjuse õlale, tõusis puude alumistele okstele ja hakkas kiirustama sinnapoole, kust Numa karjatus oli kostnud.

Lähenedes oli lõvi tige urisemine selgemalt kuulda. Natukese aja pärast jõudis Tarzan vamabode kaevatud sügava auguni, milles urises lõvi. Kuid missugune lõvi! Tarzan oli näinud paiju lõvisid, aga mitte kunagi nii uhket kõrbekuningat. See oli noor, suur, tugev ja tiheda lakaga, mis lehvis majesteetlikult. Ahvinimesele torkas eriti silma lõvi värv. See ei olnud kollakaspruun, nagu tavaliselt, vaid tumepruun, pea-aegu must. Tarzan ei olnud veel kordagi oma elus musta lõvi näinud.

Ta tahtis oma põlisvaenlast juba narritama hakata, kuid looma suursugusus takistas teda seda tegemast. Jumalik loom! See oli tõesti isend, keda võis loomade kuningaks pidada Numa hääles ei olnud hirmu ega kartust, kuigi ta oli vangi sattunud, küll aga piiramatut viha ja ähvardust.

Tarzan astus augule kõige lähemal olevatele puuokstele ning vaatas lõvi. Numa oli ahvinimese vaenlane, kuid mustad gomanganid olid seda veel rohkem. Mõni neegrite suguharu oli Tarzani hea ja ustav sõber, kuid suurem osa neist olid vaenulikud. Eriti vastikud olid talle va-mabod. Nende vastu ei tundnud Tarzan vähimatki halastust. Võib-olla tuli see sellest, et Numa ja vamabode suguharu sõid inimliha. See on tegu, mis ei sobi isegi korralikule lõvile.

Numa vaatas teda puuoksalt seiravat meest. Hetke vaatasid nad teineteisele silma. Siis näis lõvi haistvat Tarzani õlal rippuvat põtra. August kuuldus madalat paluvat näugumist.

Tarzan muigas. See näugumine oli talle nagu inimese hääl, mis ütles: „Mul on nälg, rohkem kui nälg. Ma nälgin." Ahvinimene vaatas alla, muheles ning asetas põdrakorjuse puuoksale. Tarzan lõikas isalt päritud jahinoaga põdra tagumise kintsu enda jaoks. Noa ära pannud, asus ta värsket, veel auravat liha sööma.

Lõvi jälgis meest ja näugus jälle, seekord veel paluvamalt. Ahvide Tarzan raputas pead. Teda tüütas Numa mangumine. Pooleldi vihas-tunult viskas ta põdrakorjuse alla auku.

„Vanaeit," pomises ta endamisi. „Tarzanist on saanud vana nõrk naisterahvas. Varsti hakkab ta nutma seepärast, et on tapnud Bara. Ta ei märka näljases Numas oma vaenlast. Tarzani süda on tsivilisatsiooni nõrkade olevustega kokku puutudes haledaks muutunud." Ja ta naeratas siiski. Ei tasunud olla enda peale pahane seepärast, et oli heatahtlikele tunnetele järele andnud.

Ta hakkas uuesti endale jäetud liha sööma. Mis all augus juhtus, ei jäänud tal samuti tähele panemata. Ta nägi, millise isuga lõvi liha kallale asus, ja kuulis, kuidas noore põdra poolpehmed luud kiskja tugevate kihvade vahel raksudes purunesid. Uhke oli see loom seal all. Kavalalt oli ehitatud lõks, kulm ta oli sattunud.

114

See oli tavaline süvend, mida mustad lõvide püüdmiseks kasutavad, kuid serva ülaossa olid torgatud teravate otstega toikad. Iga kord, kui lõvi katsus üles hüpata, põrkas ta vastu teravaid pulki ja langes valuoietega augu põhja.

- Tarzanile näis püünise ehitust silmas pidades, et mustad tahtsid lõvi elusalt kätte saada. Milleks? Nad elasid liiga kaugel kohtadest, kus võib kohata elusate lõvide ostjaid. Jäi ainult uskuda, et mustad kavatsesid näljutada lõvi surnuks ning nautida looma piinu.

Tarzan oli lõvi söötnud. Kuid mis kasu on sellest, kui ta jätab Numa mustanahaliste metslaste kätte? Tal tärkas mõte, et neegritele võib kõige rohkem kahju teha lõvi vabastamisega. Seda küll, aga kuidas? Tõkke oli augu äärel nii hõredalt, et kui ta neist paar ära võtab, saab loom üles hüpata. Kuid kes arvab, et august väijapääsenud lõvi oma päästjale kallale ei karga. Tarzan ei kartnud lõvi, ta oli ainult ettevaatlik. Džunglielu õpetab kõigile ettevaatlikkust. Ahvinimene harilikult ei otsinud võitlust lõvide ja teiste kiskjatega. Ta võitles nendega ainult siis, kui muud üle ei jäänud.

Praegu polnud mingit põhjust vastasega rinda pista. Must lõvi all augus ei olnud talle midagi teinud ja pealegi oli see loom uhkeim omataoliste hulgas. End asjata hädaohtu asetada oli Tarzani meelest niisama hukkamõistetav kui hädahetkel põgeneda või oma kohusest taganeda. Siiski'tuleb Numa päästa ja päästa nii, et ta ise hädaohtu ei satu.

Otsus oli langetatud. Ahvinimene teadis, et lõvil on lihaga tegemist veel mõni minut, mida ta peab kiiresti ära kasutama. Tarzan laskus puu otsast maha, kuid ei unustanud, et parajasti sööv lõvi on kõige kahtlustavam ja tigedam loom.

Inimene astus augu äärele ja uuris maa sisse löödud roikaid. Teda pani imestama, et lõvi ei lasknud mehe lähenemisest end ärritada. Tarzan leidis, et pulgad polegi väga kõvasti maa sisse taotud. Ta liigutas ühe pulga lahti ja asus teise kallale, kuid ei eemaldanud kumbagi. Numa tõstis pead ning kahtlustas, kas inimesel ei ole plaanis tema vabadust veelgi rohkem piirata.

Kui pulgad olid peaaegu lahti kangutatud, sidus Tarzan nende külge nööri ja ronis tagasi puu otsa. Nähes meest lahkuvat, Numa rahunes ja asus uuesti liha kallale. Ahvinimene astus paarile tugevale oksale, toetas selja vastu puutüve ning tõmbas nööri pingule. Numa vaatas üles, nägi inimest puu otsas, pikkamisi maa seest väljatõmmatavaid ja üles liikuvaid roikaid.

Numa sai aru, et talle on avanenud tee vabadusse. Võib-olla sai ta aru, et pruuninahaline olend oli meelega pulgad tema teelt kõrvaldanud. Võimalust vabadusse pääseda loom kasutamata ei kavatsenud jätta. Numa kahmas hammaste vahele, mis põdrast veel järel oli, ning tegi julge hüppe. Minut hiljem kadus ta džunglisse. Ka Tarzan lahkus sündmuskohalt.

115

Jäljed ja nende lõhn maas ja puuokstel olid ahvinimesele nagu lahtine raamat. Tarzan võis jälitada, keda tahtis ja millal soovis. Kuid praegu oli asi teistsugune. Aeroplaan ei olnud jätnud jälgi. Mis kasu on arenenud nägemisest, teravast kuulmisest ja peenest haistmisest, osavusest ja harjumusest džunglis elada, kui jälitad lindu, kes on lennanud kõrgelt üle pea jälgegi jätmata?

Tarzan võis appi võtta ainult arenenud suunamääramisvõime. Kuhupoole lennuk oli lennanud, seda ahvinimene teadis, kuid koht, kuhu see kukkus, võis olla kaugemal, kui ta arvas. Kaugust pole kerge määrata. Selge oli ainult see, et lennuk oli kukkunud mäestiku taha. Kui lennukis olnud on raskesti vigastatud või surma saanud, läheb otsijal hulk aega, enne kui ta nad kõrbest teisel pool mägesid üles leiab.

Jäi üle minna otse edasi nii kaua, kuni otsija jõuab kohta, kus lennuk alla kukkus, ja siis käia ringi mööda, kuni õnnetuse ohvrid käes.

Enne mägedesse jõudmist tappis Tarzan orus mitu looma ja peitis liha ära. Toitu oli vaja nii talle endale kui ka oma kaitsealustele. Kahjuks polnud ahvinimesel võimalik vett teisele poole mägesid valmis viia Kõige kõrgema mäe otsast jälgis ta enda ees laiuvat kõrbet. See oli surnud. Siin ja seal läbistasid lagendikku sügavad orud. Need olid kõrbe kõige hädaohtlikumad kohad. Lagendikult ei kostnud mingit häält.

Tarzan oli juba kaks päeva otsinud lennukit ja neid, keda ta oma hoolealusteks pidas. Liha oli ta peitnud mitmesse kohta suurte kivi-hunnikute alla. Ahvinimene ületas esimese oru, kus ta tegi suure tiiru. Ta ei näinud mitte kusagil ühtki elusolendit. Igal pool valitses toone-lavaikus. Ta karjus kogu kõrist, kuid keegi ei vastanud. Õudne vaikus ainult kinnitas tema halbu eelaimusi.

Teise päeva õhtupoolikul jõudis Tarzan orgu, kus oli ise kunagi vaevelnud. Lennukit ja sellel olnud isikuid ta ei leidnud. Õhtu eel jõudis ta paika, kus pleekisid kauge mineviku rändaja luud-.

Suur röövlind raipesööja Ska oli meest märganud. Lind laskus allapoole. „Seekord mitte, Ska," karjus ahvinimene linnule, „sest seekord on tegemist Tarzaniga. Eelmine

kord puutusid sa kokku olevusega, kes oli ainult Tarzani luukere, valge ahvi vare, kuid kaotasid siiski sina. Ära raiska aega Ahvide Tarzani peale, kes on täie jõu ja tervise juures," Kuid sellest hoolimata tiirutas Ska otse Tarzani pea kohal. Pruun hiiglane tundis, et Ska kuulutaks nagu surma ette. Õudust lisas haua-vaikus. „Ska teab," pomises Tarzan, „Ska teab paremini." Siis ta vihastus, võttis maast kivi ja viskas sellega õhus tiirutavat lindu.

Tarzan laskus sügavasse orgu. Juhuslikult läks ta alla samast kohast, kust ta mõni nädal tagasi üles oli roninud. Selles kohas oli ta leidnud mineviku rändaja ja arvas samas oma surma leidvat

Ta vaatas uuesti luukeret. Aastasadu päikese käes pleekinud luud meenutasid vägevat sõdurit ja julget rändajat, kes oli pidanud siin elu

jätma. Tarzanit kurvastas tundmatu juhuseotsija saatus. Kuid äkki kuulis ta pauku, mis teda mõtetest äratas. Lask kajas vastu orunõlvadelt...

XV. Salapärased jäljed

Kui Briti lennuk, mida juhtis leitnant Harold Percy Smith-Oldvick, metsa ja mägede kohale tõusis, tundis kaassõitja Bertha Kircher midagi oma kurku pigistavat. Ta katsus seda alla neelata, kuid see ei läinud korda. Berthale näis kõik nagu unes. Ta oli maha jätnud džung-likoledused, kuid sinna oli ta jätnud ka midagi muud: omasugustest erineva olendi, kes oli saatuse tahtel tema ellu tunginud ja teda suuresti huvitas.

Naise ees juhikohal istus Inglise ohvitser, džentelmen, kes teda pööraselt armastas. Hoolimata hädaohtlikust olukorrast, millest nad pooleldi pääsenud olid, julges ta siiski mõelda metslase poeale, kes oli neid põgenema aidanud. Kas polnud see lihtne tänamatus?

Kõhklustes vaevleva Bertha Kircheriga võrreldes oli leitnant Smith-Oldvick justkui seitsmendas taevas. Ta istus jälle lennukis, oli teel oma kaaslaste hulka ja teenistuskohustuste juurde. Kõige rohkem rõõmustas teda see, et kaasas on naine, keda ta armastab. Kuid tõrvatilk mee-tünnis oli Tarzani hoiatus, et ilus olevus on sakslane ja Saksa spioon. See tõi noore leitnandi pilvedest alla ja viis meeleolu nulli. Ta kahtles vahel ahvinimese sõnade õigsuses. Ta pidas Tarzanit aeg-ajalt valelikuks inimeseks, kes laimab teist oma huvides. Leitnant Smith-Oldvick oli nagu poolitanud: ühelt poolt surus peale ausus ja ohvitseri vanne, teiselt poolt armastus, millele ta ei osanud piire seada. Kohustus ja tan-netetulv sõdisid temas teineteisega. Kui see naine on tõesti Saksa spioon, siis tasutakse talle nagu salakuulajale ikka ja temal, Inglise ohvitseril, pole võimalik teda abistada ega kaitsta.

Noormees rahustas end ikka ja jälle oletusega, et naine pole spioon ja Tarzan oli valetanud. Kui Tarzan polnudki valetanud, siis oli ta vähemalt eksinud. Seda mõeldes manas ta silme ette selja taga istuva ilusa neiu kuju, talle viimastel päevadel nii armsaks saanud pehmed näojooned ning unustas, et tema kaaslane on vaenlaste hulgast.

Lennuki mootor töötas korralikult. Juht viibis sügavais mõtteis. Kõrgel taevas ei olnud midagi, mis oleks edasilendu takistanud. All laius ürgmets, mis vaheldus hiljem mägede ja orgudest lõhestatud kõrbe-alaga. Need orud on muidugi ammu kuivanud jõed, mõtles lendur ja suunas pilgu kaugusse.

Raipesööja Ska, kes kõrgustes tiirles, nägi üle lagendikku piirava mäestiku suurt lindu kiiresti lähenemas. Olles ise peaaegu pilvedes,

märkas linnu terav pilk siiski kahtlast tulijat. Uudishimulik nagu džungliasukadki, laskus Ska kiiresti.

Ska oli millegipärast jõudnud liiga madalale. Tal oli vaja tõusta kõrgemale, et olla otse tulija ees. Lind tõusis jälle, kuid ei osanud ära arvata tundmatu tulija kiirust. Üks propellerilaba tabas Skad.

See väike vahejuhtum tekitas palju tõsiseid tagajärgi. Esimene oli õhus tiirlevad luud, liha ja suled, mis hakkasid pikkamisi allapoole kukkuma. Näis, nagu oleks Ska välja paisatud mingisugusest veskist, mis linnu peaaegu algosakesteks jahvatas. Teine oli see, et propellerist lendas kild kuiva-kuusepuud linnule järele. Kolmandat oli märganud kümnete miilide tagant ka Tarzan: lennuk oli hakanud kõrgust kaotama. Seda põhjustas ühe propellerikillu löök vastu lenduri otsaesist. Löök oli nii tugev, et leitnant Smith-Oldvick kaotas teadvuse.

Lennuk värises, mootor seiskus ja kukkus kiiresti tuhandeid jalgu alla. Lendur oli ainult silmapilguks minestanud, kuid see sai saatuslikuks. Kui ta teadvusele tuli, sai ta aru, et mootor enam ei käinud ja edasilennu asemel lähenesid nad hoopis maale. Katse korralikult maanduda näis lootusetu. Lendur märkas all sügavat orgu ja selle põhjas laiemat liivariba. Ta otsustas lennumasina sinna tüürida.

Hädamaandumine ei õnnestunud kuigi hästi, sest lennuk sai kitsas orus tugevasti kannatada. Õnneks jäid mõlemad lennumasinas olnud siiski terveks. Nüüd tõusetus küsimus, kas on võimalik lennukit parandada ja sellega õhku tõusta. Leitnant Smith-Oldvick arvas masina peagi korda,saavat ja edasilendamise võimaliku olevat. Minna jalgsi läbi kõrbe vee ja toiduta oleks olnud võimatu. Tagapool oli org, kus neid oleksid ohustanud igasugused kiskjad ja metsikud pärismaalased.

Kui lennuk seisma jäi, vaatas leitnant selja taha, et näha, kuidas mõjus järsk maandumine neiule. Bertha oli kahvatunud, kuid naeratas siiski. Mõni sekund vaatasid nad vaikides teineteisele otsa.

„Kas meie sõit ongi lõppenud?" küsis neiu.

Inglane raputas pead: „See on selle sõidu esimese osa lõpp küll."

„Te ei saa ju lennukit enam sõidukorda," ütles neiu kurvalt.

„Kui rikked on suured, siis mitte. Kuid ma loodan, et need nii suured ei ole ja mul läheb korda need parandada," vastas lendur lootust äratava häälega. „Igatahes tuleb kohe järele" vaadata. Usun, et hädapärase remondi järel saame edasi lennata. Tanga raudtee on siit liiga kaugel, et jõuda selleni jalgsi."

„Jah, jalgsi me küll siit kuigi kaugele ei lähe," ütles neiu lootusetult. „Ilma relvadeta, nagu me praegu oleme, ei läbi me isegi väikest osa sellest teekonnast."

„Me ei ole päris relvita," ütles leitnant, „sest minul on veel tagavarapüstol, mida need mustad õnneks ei märganud." Ta võttis istme alt kastist välja automaatpüstoli.

Bertha Kircher naeris heledalt ja kõvasti, kuid hääles oli tunda ka hüsteeriat. „See on mänguasi. Sellest pole mingit kasu. Kui saadki mõnele kiskjale pihta, võid sellega looma ainult vihale ajada."

Smith-Oldvick näis olevat nagu taevast kukkunud. „See on siiski laskeriist," vaidles ta naisele vastu. „Ma võin sellega väga kergesti inimese tappa."

«Tingimata juhul, kui pihta saate," ironiseeris neiu, „ja kui see riistapuu äkki streikima ei hakka. Tõtt öeldes, mul pole automaatidesse erilist usku. Olen neid ka ise kasutanud ja tean, mida räägin."

Jah, muidugi," ütles leitnant pisendatud optimismiga hääles. „Kiir-tulistav vintpüss, eriti veel suurekaliihriline, oleks soovitavam, kuid me pole tulnud ju elevandijahile."

Bertha sai aru, et tema sõnad olid kaaslast haavanud. Tal oli kahju, sest teadis, et noor lendur teeb tema kaitsmiseks kõik, mis võimalik. Ei olnud ohvitser süüdi, et ta

oli. džunglisse saadetud selliste mänguriistadega. Mees sai sellest ka ise aru ning näitas püstolit ainult neiu lohutamiseks.

„Palun vabandust," ütles neiu tõsiselt. „Ma ei tahtnud teid solvata. See õnnetu maandumine paistab mulle närvidele käinud olevat. Seni olen kõik õnnetused nurisemata ära kannatanud. Kuigi olen valmis andma isamaa eest oma elu, ei olnud mul aimu, et surmavalud peavad kestma nii kaua — olen juba nädalate viisi surmasuus."

„Mida te sellega tahate öelda," küsis noormees ärritatult. „Teil pole midagi häda!"

„Oh, mitte seda," vastas neiu. „Ma tahtsin öelda, et sellest hetkest peale, kui must seersant Usanga ja tema mehed tapsid oma ohvitserid ja võtsid mind vangi ning tõid sisemaale, näib mu surmaotsus olevat langetatud. Mõnikord on mulle tundunud, et otsust on pehmendatud, ja vahel olen arvanud, et mulle on täielikult armu antud, kuid tean, et ma ei jõua enam kunagi tagasi tsiviliseeritud ilma. Isamaa heaks olen andnud selle vähese, mis mul anda oli, ja nüüd võin surra, teades, et olen teinud kõik, mis oli võimalik. Kõik, mis ma praegu soovin, on see, et surmaotsus viidaks täide võimalikult kiiresti. Ma ei taha elada kauem piina ja alalise ähvarduse all. Isegi kehaline valu on parem sellest hingepiinast, mida mul on tulnud viimasel ajal taluda. Ma ei kahtle, et teie peate mind julgeks naiseks, kuid pean tunnistama, et olen tundnud piiritut hirmu. Kiskjate karjuminegi pimedatel öödel on täitnud mind hirmuga, mis on tundunud lausa kehalise valuna Ma olen tundnud, kuidas inimsööjate kiskjate kihvad mind rebivad ja tugevad hambad mu luid ragistavad — see tunne on olnud nii reaalne, et ma olen selle mõju all kõik surmavalud mitu korda läbi elanud. Kahtlen, kas teie seda mõistate — mehed on naistest ju nii erinevad.".

Jah," vastas noor lendur, „usun, et saan sellest tundmusest siiski aru, ja just seetõttu austan teid veelgi rohkem. Teie olete kõike kangelaslikult

talunud. Julgust pole seal, kus ei ole hirmu. Laps võib minna lõvipuuri, kuid mees, kes teda sealt päästa tahab, peab olema haruldaselt julge."

„Tänan teid nende sõnade eest," lausus neiu, „kuid ma pole sugugi julge inimene. Mui on tõesti häbi, et rääkisin ainult oma muredest ning unustasin teie omad täiesti. Ma katsun oma tundmustest jagu saada, mis tuleb kasuks meile mõlemale. Ma aitan teid niipalju, kui suudan, teie aga öelge, mis ma pean tegema"

„ Kõigepealt on vaja välja selgitada rikete suurus ja vaadata, mida saame lennuki kordaseadmiseks teha."

Kaks päeva askeldas leitnant Smith-Oldvick lennuki kallal ja teadis kogu aeg, et teeb asjatut tööd. Teise päeva õhtul ütles ta seda ka neiule.

„Ma teadsin seda," vastas Bertha Kircher, „kuid mul oli nähtavasti sama tunne kui teilgi. Mulle näib, et minna tagasi sinna paradiislikku orgu, kust tulime, on niisama võimatu, nagu katse jõuda jalgsi idarannikule. Te teate ise ka, et jalgsi ei jõua me kunagi Tanga raudteeni. Me sureme janusse ja nälga enne, kui oleme läbinud pooltki teekonnast. Minna tagasi džunglisse tähendab minna samuti surma, aga teist-sugusesse. Saatus on meie vastu."

„Kas peame siis siin istuma ja surma ootama?" küsis leitnant.

„Ei," kõlas naise vastus. „Ma ei anna kunagi niimoodi surmale alla. Ma tahtsin ainult öelda, et edasi minna on võimatu, tagasi minna tähendaks ka surma ja meil jääb vaid üks võimalus: otsida kolmas pääsetee. Siin metsikus kõrbes peab olema kusagil vett ja seda on kõige tõenäolisem leida siis, kui orgupidi allapoole läheme. Meil on veel vett ja toitu, et mõni aeg teekonda jätkata. Paari päeva jooksul leiame kindlasti mõne allika, aga võib—olla ka koha, kus on piisavalt toiduks kõl-bavaid loomi. Ma tean, et lõuna pool on niisugune koht. Kui Usanga viis mind kaasa vamabode maale,

läksime kõrbest lõunasse ning seal nägin ma küllalt toitu ja metsloomi. Selles paradiislikus orus, kus elavad vamabod, näis olevat hulk kiskjaid. Ma arvan, et kui suudame jõuda lõunas olevasse džunglisse, leiame seal nii toitu kui vett ning võiksime sealtkaudu ka rannikule põgeneda"

Mees raputas pead. Ettepanek näis talle võimatu ja ta ütles lootusetult: „Võime ju proovida, sest siia ma küll surma ootama ei jääks."

Smith-Oldvick nõjatus lennuki vastu ja vaatas tülpinult maha. Neiu aga oli suunanud pilgu lõunasse, sest seal oli tema arvates pääsetee... Korraga puudutas ta leitnandi kätt.

„Vaadake!" sosistas ta lendurile.

Mees tõstis pilgu ning nägi seal, kuhu neiu oli osutanud, suurt lõvi, kes parajasti käänaku tagant nähtavale ilmus.

„Hm," ümises mees. „Neid kuradeid on nähtavasti igal pool."

120

Jah, aga nad ei lähe kaugele vee asukohast. Kas teate seda?" küsis neiu.

„ Arvatavasti mitte," kõlas vastus. „Lõvi pole ju neid loomi, kes suudab kaua janu taluda."

„Siis on ta meie lootuste ettekuulutaja, eks?" ütles Bertha lootusrikkalt.

Mees naeris sapiselt: „Tõesti väga ilus väike lootuste ettekuulutaja, päris kevade nägu, kes toob suve."

Neiu vaatas imestunult noormeest: „Ärge olge ometi rumal. Minugipärast võite naerda, kuid see lõvi sisendab lootusi."

„Teil on nähtavasti ühised tundmused, sest kahtlemata on ka lõvil meie suhtes omad lootused. Jah, ühised soovid ja ühesugused lootused, kuid ma oleksin praegu parema meelega lõvi, aga mitte lõvi õhtusöök."

Loom oli vahepeal nähtavasti selgusele jõudnud, milliste olenditega tal tegemist on, ning lähenes aeglaselt

„Tulge ruttu, ronime lennukisse," kutsus mees.

Silmapilk hiljem istusid mõlemad lennukis ning jälgisid lähenevat looma.

„Kas ta siia meieni ei pääse?" küsis neiu.

„Arvan, et ei," vastas mees.

„Kas olete selles kindel?" küsis neiu kahtlevalt.

„Kindel ma enam pole," lausus mees ning haaras püstoli järele.

Jumala nimel! Ärge laske teda sellest mänguriistast. Võib juhtuda, et ainult haavate looma," hüüdis naine.

„Ma ei kavatsegi seda põrgulist sihtida, aga pauguga ehmataks teda küll. Ehk pistab põgenema. Kas te pole märganud, et lõvitaltsutajail on mängurevolvrid, milles on kuulideta padrunid. Nende mänguriistade ja lihtsa köögitooli abil allutavad nad kõige suuremadki kiskjad. Isegi kõige tigedam inimesesööja ei julge neile vastu hakata," lohutas mees oma kaaslast.

„Kuid teil pole ju lihtsat köögitooli," tuletas neiu noorele lendurile tõsiasja meelde.

„Kahjuks jah," vasta,s lendur, „sest valitsus on, nagu ikka, rumalasti talitanud. Ma olen juba ammu rääkinud, et sõjaministeerium peaks kõik Tema Majesteedi lennukid köögitoolidega varustama."

Jutuajamine oli muutunud vestluskaaslaste seisukorrale mittevastavaks. See oli nagu ajaviitelobisemine seltskonnas, kus parajasti teed juuakse.

Numa aga sammus edasi. Ta näis olevat rohkem uudishimulik kui vaenulik. Lennuki juures jäi ta seisma ja vaatas üles.

„Jumalik loom," hüüdis leitnant.

121

„Ma pole ka elus ilusamat looma näinud," vastas neiu. Ja vaadake tema värvi — peaaegu must lakk ja selg! See on tõesti haruldane loom!"

Noore mehe ülistussõnad nähtavasti ei meeldinud kõrbekuningale. Selle laup tõmbus kipra, silmad leegitsesid ja-punaste mokkade vahelt paljastusid hiigelkihvad. Kohutavat pilti saatis tige urin. Lõvi asetas hiigelkäpad vastu lennukit, kuid samal ajal kõlas pauk Smith-Oldvic-ki püstolist. Selle asemel, et paugust kohutatuna põgeneda, tormas urisev Numa ennenägematu paugutaja poole.

Seda nähes hüppas leitnant lennukiistmelt tiivale ning käskis neiul sama teha. See näis naisele võimatu ning võimatu oli ka lennukist maapinnale laskuda. Jäi ainult üle ronida ülemistele tiibadele.

Lõvi, kes ei teadnud lennuki saladusi, oli jõudnud juba lenduri istekohale ning vahtis sealt kiiresti ülespoole ronivat naist. Nähtavasti oli kiskja lennukisse ronides ilmutanud endalegi ootamatut julgust ning jättis sellepärast Bertha Kircheri esialgu rahule. Samuti paistis lennukisse jõudmine looma sedavõrd rahuldanud olevat, et ta ei katsunudki lähedal olevat leitnanti rünnata. Vahepeal oli neiu jõudnud ülemisele tiivale ja tundis ennast seal kaunis kindlalt. Ta soovitas ka leitnandil ülemisele tiivale ronida.

Sel ajal ilmus käänaku tagant nähtavale Tarzan, kes oli püstolilasu peale sammud sinnapoole seadnud. Neiu jälgis ülemisele tiivale ronivat leitnanti ning kumbki ei märganud Tarzani tulekut.

Numa nägi tulijat esimesena. Ta hakkas tigedalt urisema. See sundis ka tiival kükitajaid ümberringi vaatama. Nad nägid rahulikult lennuki poole sammuvat pruuni meest, nende endist kaitsjat. Neiu ei uskunud oma silmi. Selle metsiku olevuse ilmumine viimasel silmapilgul, kui häda kõige suurem, oli päästnud mitu korda naise elu. Päästja saabumine oli seekord lausa võimatu ning neiu suutis selle peale vaid tasa kosta: Jumal tänatud!"

Lennukitiival viibijad ehmusid, kui lõvi hüppas maha ning läks urisedes ja kihvu paljastades Tarzani poole. Ahvinimene sammus põgenemise asemel rahulikult loomale vastu, lühikese varrega tugev oda käes. Tarzan tundis lõvis ära isendi, kelle ta paari päeva eest vamabode lõksust oli päästnud. Numa lähenes Tarzanilegi mitte niivõrd vaenust kuivõrd uudishimust, millest aga Bertha Kircheril ega leitnant Smith-Oldvickil aimugi polnud. Tarzan lootis, et kiskjal on siiski natuke tänutunnet hea eest, mis ta loomale on pakkunud.

Et see tõesti nii oli, selgus varsti. Elu oli ahvinimesele õpetanud, et džungliloomad unustavad tihti heateod, kuid vahel mäletavad osaks saanud heatahtlikkust aastaid ning tunnevad end tänuvõlglastena. Kord, eriti erakorralistes oludes haistetud lõhn jääb kiskjatele kõige paremini meelde ning see Numa oli Tarzani lõhna juba tundnud.

Igas anglosaksis on paras annus juhuseotsija verd. Tarzanis oli seda tavalisest rohkemgi. Praegu polnud ta üksnes Ahvide Tarzan, vaid rohkem — ta oli lord Greystoke, kes sammus muheldes lõvile vastu, et teada saada, millist tänutunnet loom tema suhtes üles näitab.

Smith-Oldvick ja neiu vaatasid hirmuga kahe olendi lähenemist teineteisele. Noor leitnant vandus pominal ja pigistas püstolipära. Neiu omakorda hoidis pead käte vahel ja vaatas tarretunud pilgul all toimuvat. Ta hindas ahvinimese võimeid, ta oli näinud teda võitluses pantriga, kuid siiski sõltus ju kõik väledusest, kavalusest ja õnnest. Kõigi kolme olemasolu korral on võit mehe poolel.

Bertha Kircher nägi, kuidas mees ja lõvi jäid järsku teineteisest mõne sammu kaugusel seisma. Ta nägi, kuidas lõvi vehkis sabaga, ja kuulis urisemist. Loomulikult ei mõistnud neiu lõvi häält ja liigutusi.

Neiule näis mehe võitlus lõviga möödapääsmatu. Ahvide Tarzan oli tema imestuseks liiga rahulik. Mis aga veelgi imelikum: lõvi lähenes taas pikkamisi mehele ja torkas nina tema sääre vastu. Neiu surus käed silmadele ning ohkas, ta ei tahtnud vaadata, kuidas lõvi selle jumaldatud olendi maha murrab. Ta ootas kärsitult — hetk tundus iga-vikupikk —, kuid kuulda ei olnud midagi. Ta vaatas uuesti alla. Neiu kuulis enda kõrval leitnanti imestusega lausuvat: „Pagana pihta! Kujutage seda ette!"

Bertha Kircher nägi, kuidas Numa hõõrus oma pead mehe vastu ning Tarzan patsutas lõvi.

Imekspandavaid sõprussidemeid tekib tihti loomade vahel, kuid väga harva inimeste ja inimsööjate kiskjate vahel. Põhjus näib olevat kartus, mida inimene tunneb murdjate vastu. Nüüd aga oli üks neist harvadest juhtumitest aset leidnud: metsiku mehe ja metsiku lõvi vahel oli tärganud sõprus. Seda oli võimaldanud ahvinimese kartmatus.

Kui Tarzan silmapilk hiljem lennuki poole sammus, järgnes Numa talle nagu koer. Kui ahvinimene lennuki juures seisma jäi, seisatas ka lõvi tema taga. Mõlemad tulijad vaatasid lennuki tiival istujate poole.

„Ma olin kaotanud juba kõik lootused teid leida, kuid nüüd näen, et olen jõudnud kohale just viimasel silmapilgul," ütles Tarzan.

„Kuidas te teada saite, et hädas oleme?" küsis ohvitser.

„Lennuki allakukkumisest," vastas ahvinimene. „Pärast teie lahkumist lagendikult tõusin puu latva ja jälgisin lendu. Muidugi sain teada ainult suuna, mitte kauguse. Nüüd näen, et tulite alla palju kaugemal lõunas, kui oskasin ette kujutada. Seepärast otsisingi teid põhja poolt. Tahtsin juba tagasi pöörduda, kuid kuulsin püstolipauku ja tulin vaatama. Kas lennukit on võimatu uuesti lennukorda seada?"

„Täiesti võimatu," vastas Smith-Oldvick.

„Kui nii, mida siis ette võtta kavatsete? Ja kuidas ma teile abiks saaksin olla?" küsis ahvinimene ja vaatas neiu poole.

123

«Tahaksime rannikule minna, kuid see paistab võimatu olevat," vastas neiu.

„Ma mõtlesin ka algul nii, kuid nüüd arvan teisiti," ütles Tarzan. „Seal, kus on lõvi, peab leiduma ka vett. Sain paari päeva eest juhuslikult kokku selle lõviga vamabode maal ja päästsin ta püünisest. Et ta nüüd siia on jõudnud, peab tal olema teada teine tee. Vähemalt ei näinud ma siia tulles ühtki looma, teerada ega haistnud jälge, mis oleks loomade siiapoole liikumist kinnitanud. Pärast mägede ületamist pole ma näinud ega haistnud ühtki neljajalgset. Kustpoolt lõvi teie juurde tuli?"

„Lõunast," vastas neiu. „Meie arvasime ka, et sealpool peaks vett olema."

„Otsime siis selle üles," ütles Tarzan. „Aga lõvi?..." küsis Smith-Oldvick.

„Selles tuleb veel selgusele jõuda," vastas ahvinimene rahulikult. „Seda näeme alles siis, kui oma pelgupaigast alla tulete."

Ohvitser kehitas nõutult õlgu. Neiu pöördus leitnandi poole, et näha, millist mõju Tarzani ettepanek talle avaldas. Inglane oli näost kahvatunud, kuid sellest hoolimata ta naeratas ning laskus Tarzani ja lõvi juurde.

Et noormees tõesti kartis, see ei jäänud neiulegi märkamata. Siiski ei pidanud ta meest araks, sest lõvi juurde minek nõuab suurt julgust.

Numa, kes seisis ikka veel Tarzani kõrval, vaatas allatulijat ning urises ähvardavalt. Siis vaatas lõvi ahvinimesele otsa. Tarzan seisis rahulikult, sörmitses lõvi tihedat lakka ning rääkis talle midagi suurte ahvide keeles. Neiule ja noorele leitnandile tundusid sügavad kurgu-hääled õudsed ja ebainimlikud. Nad ei mõistnud neid sõnu ja mine tea, kas lõvigi neist aru sai. Numa oli vait ning kui Tarzan ja Smith-Oldvick edasi läksid, sammus lõvi neile rahulikult järele.

„Mis te lõvile ütlesite?" küsis neiu ahvinimeselt.

„ Ütlesin talle, et olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, kiskjate tapja ja džunglilord ja teie olete mu sõbrad. Ma ei ole küll kindel, et kõik džunglikiskjad manganide, suurte ahvide keelt oskavad, aga tean, et väiksed ahvid Manud räägivad ka sedamoodi. Elevant Tantor saab küll aru kõigest, mis ma talle selles keeles räägin. Meie, džunglielanikud, oleme suured hooplejad. Meie jutt ja käitumine, kõik liigutused peavad vastasele kinnitama, et oleme džungüs kõige võimsamad ja tige-damad. Sellepärast uriseme vaenlase peale. Hoiatame neid, aga kui nad vahemaad ei hoia, kisume nad tükkideks. Võimalik, et Numa ei saanud mu sõnadest aru, kuid minu hääl ja käitumine andsid edasi selle, mida ma talle ütelda tahtsin. Nüüd võiksite teie, neiu, alla tulla ja olla esitletud minu uuele sõbrale."

124

Läks vaja julgust tulla alla ja saada tuttavaks kõrbekuningaga. Neiu kogus julguse kokku ja ronis alla. Kui naine teistele lähenes, paljastas Numa kihvad ja urises tasa.

„Usun, et ta ei tee teile midagi niikaua, kuni olen teie juures," ütles Tarzan. „Kõige parem, kui teete, nagu ei märkakski teda. Ärge minge tema lähedale ega näidake ka kartust. Katsuge alati olla kohas, kus ma jään teie ja lõvi vahele. Olen kindel, et Numa läheb varsti minema ja vaevalt me teda enam uuesti kohtame."

Tarzani ettepaneku kohaselt võttis Smith-Oldvick lennukist järelejäänud toidu- ja veetagavara ning jagas selle kolmeks kandamiks. Kolmik, must lõvi kannul, liikus mööda sügavat orgu lõunasse.

Ahvide Tarzanil oli kavatsus minna lõvi jälgi mööda lõuna poole, kus teadis kindlasti vett leiduvat. Oru põhja kattis peenike liiv, milles olid looma jäljed selgesti näha. Algul paistsid ühe, siis juba mitme lõvi jäljed. Õhtu eel ahvinimene seisatas äkki ja vaatas uurides maha. Neiu ja ohvitser vaatasid küsivalt Tarzanile otsa.

„Vaadake neid," ütles Tarzan tasa jälgedele osutades.

Ei Smith-Oldvick ega ka Bertha Kircher näinud esialgu midagi iseäralikku. Viimaks nägi neiugi sama, mida oli märganud ahvinimene.

„Inimese jala jäljed," hüüdis neiu.

Tarzan noogutas.

„Kuid siin pole varbajälgi näha," ütles neiu. „Nende jalgade otsas on olnud pehmed sandaalid," seletas ahvinimene.

„See tähendab, et läheduses on pärismaalaste küla," lausus Smith-Oldvick.

„Jah," vastas Tarzan, „kuid mitte niisuguste pärismaalaste oma, keda siin Kesk-Aafrikas oleme harjunud nägema. Siin käivad kõik paljajalu peale mõne väejooksikust Usanga sõduri, kes kannavad Saksa sõjaväesaapaid. Ma ei tea, kas teie märkate, aga mulle tundub, et jalad, mis nendes sandaalides olid, ei ole neegri omad. Lähemalt vaadates selgub, et jalakand ja labajalg on vajunud sügavalt liiva, aga jala keskkoht on kõrgemal kui neegritel."

„Teie arvates on need jäljed valge inimese omad?"

„Näib nii," vastas Tarzan ning mõlema teekonnakaaslase imestuseks laskus ta põlvili ja nuusutas jälgi. Ta oli jälle kiskja, kes kasutas kiskjalikult meeli ja osavust lõhna järgi otsustada. Mõne sammu käpuli edasi minnes ja jälgesid nuusutades sai ta kinnitust oma arvamisele.

„Need pole gomangani, musta mehe jäljed ja ka mitte päris valge omad," teatas ahvinimene kaaslastele. „Neid on olnud kolm ja nad on tulnud siiapoole."

Org muutus sügavamaks, seda piirasid järsud nõlvad. Vahetevahel oli nõlvadel näha suuri kivimürakaid, kaugemal aga liivakivikaljusid.

125

Vesi oli neisse uuristanud sügavad koopad. Viimaks Tarzan peatus ja näitas koobast, mis oli oru põhja kõrgusel, ja ütles:

„Siin ööbime." Ta nägu võttis rõõmsa ilme: „Tahtsin ütelda, et laagri lööme ööseks üles siia."

Kui lihtne õhtusöök sööcud, kutsus ahvinimene neiu koopasse.

„Teie puhkate siin, aga mina ja leitnant magame väljas koopasuu ees."

XVI. Öine rünnak

Kui neiu ilmus koopasuule, et kaaslastele head ööd soovida, märkas tä tumedat kogu pimeduses hiilimas. Ta ei uskunud oma silmi.

„Kes see on?" sosistas ta kohkunult. „Seal pimeduses liigub keegi."

„Jah," vastas Tarzan rahulikult. „Kas te varem ei märganudki? See on lõvi, kes on seal juba hulk aega passinud."

„Oh!" hüüdis neiu. „See on ju meie lõvi."

„Ei," vastas ahvinimene, „see pole meie lõvi. See on võõras, peab jahti."

„Kas meie peale?" küsis neiu väriseva häälega. „Jah," kõlas Tarzani vastus. Smith-Oldvick sirutas käe püstoli järele.

Tarzan märkas seda alateadlikku liigutust.

„Jätke see riistapuu sinnapaika, leitnant," lausus ta ohvitserile.

„Pole midagi parata, vanamees," vastas ohvitser Tarzanile. „Enese-kaitseinstinkt, teate isegi..."

Jah, seda küll, kuid praegusel juhul muutub see kergesti enesehävitamiseks," ütles Tarzan. „Neid pole seal üks, vaid koguni kolm. Oleks siin tuli või paistaks kuu, võiksite selgesti näha nende silmi. Nad võivad iga silmapilk meid rünnata, kuid on ka võimalus, et nad seda ei tee. Kui aga tingimata tahate, et nad meid ründaksid, siis proovige ühte neist haavata."

„Aga mis siis, kui nad tungivad ikkagi meile kallale?" küsis neiu. „Meil pole ju mingit põgenemisvõimalust."

„Ei ole. Jääb üle nende vastu võidelda," ütles Tarzan.

„Aga meil pole ju võimalik võidelda korraga kolme lõviga?" küsis neiu kahtlevalt.

Ahvinimene kehitas õlgu. „Kord sureb meist igaüks. Niisugune surm on teile muidugi kohutav. Ahvide Tarzan on endale juba ammu midagi seesugust ette kujutanud. Meist, džunglielanikest, surevad vähesed vanadussurma. Mina ei tahakski ise niimoodi surra. Ühel päeval saab mind kätte lõvi Numa või suur kass panter Sheeta või mõni must sõdur või veel keegi. Kes neist, see on mulle tähtsusetu. Samuti

nagu seegi, kas surm tuleb täna öösel, tuleval aastal või kümne aasta pärast. Lõppude lõpuks, kui kõik on möödas, on see mulle tähtsusetu."

Neiu. värises. Jah," ütles ta kõlatu ja lootusetu häälega, „pärast surma on see tõepoolest tähtsusetu."

Siis läks ta koopasse tagasi ja heitis liivale magama. Smith-Oldvick istus koopasuus, selg vastu kaljut. Tarzan küliras koopa ees.

Hulk aega hiljem lendur küsis: „Kas võin suitsu teha? Mul on järel mõni sigaret ja kui see neid murdjaid ei ärrita, siis tõmbaksin mõne malivi enne surma. Ehk teiegi suitsetaksite?" Noormees pakkus ahvi-nimesele sigaretti.

„Ei, tänan," vastas Tarzan. „Kuid teie suitsetage nii palju, kui soovite. Ükski taltsutamata kiskja ei armasta tubakalõhna ja kindlasti ei meelita suitsetamine neid ligemale."

Smith-Oldvick pakkus sigaretti ka neiule, aga tema ei võtnud seda vastu. Leitnant suitsetas üksi vaikides. Ka teised vaikisid. Kuulda oli ainult pehmeid samme.

Viimaks katkestas lendur vaikuse: „Need on kuidagi imelikult vaiksed lõvid."
. „Seda küll, kuid mida vaiksemad, seda hädaohtlikumad," vastas ahvinimene. „Lõvi, kes möirates džunglis liigub, ei meelita saaki ligi. Need siinjDn vait, see tähendab, et nad varitsevad meid kui saaki."
„Ma soovin, et nad möirgaksid," ütles ohvitser. „Ma soovin, et nad teeksid mida tahes, tungiksid kas või kallale, aga ei vaikiks ega hiiliks seal pimeduses nagu surmavarjud. Kuid siiski parem, kui nad ei tungiks meile kallale kolmekesi korraga."
„Kolmekesi?" küsis Tarzan. „Neid on seal juba seitse!"
„Jumal hoidku!" hüüdis lendur.
„Kas me ei võiks siiski tuld süüdata?" küsis neiu koopast. „See ehk peletaks nad eemale."
„Kahtlen, kas sellest mingit kasu on," vastas ahvinimene, „sest mulle tundub, et siin pole tegemist selliste loomadega nagu seni. Võib-olla olingi imestunud seetõttu, kuidas lõvi mulle täna alistus ja meile koera kombel järele tuli."
Paar minutit hiljem Tarzan jätkas: „Nüüd on seal lõvide juures üks mees."
„Võimatu!" hüüdis Smith-Oldvick. „Nad rebiksid ta tükkideks."
„Mis paneb teid uskuma, et seal on mees?" küsis neiu.
Tarzan muheles ja raputas pead: „Kardan, et teie ei saa sellest aru. Harilikult on raske aru saada sellest, mis jääb väljapoole meelte tajumisvõimet."
„Mida te sellega tahate öelda?" küsis leitnant.
„Hästi," alustas Tarzan pikkamisi. „Kui oleksite sündinud pimedana, oleks teil peaaegu võimatu endale ette kujutada, kuidas võib inimene
127
silmade abil luua endale pildi elust ja asjadest. Teie mõlemad aga olete sündinud haistmisvõimeta ja seepärast te ei saagi aru, et seal on inimene, kuigi ma seda kinnitan."
„Tähendab, teie tunnete inimese lõhna?" küsis neiu.
Tarzan noogutas.
„Ja samamoodi teete kindlaks ka lõvide arvu?" küsis lendur.
Jah," vastas Tarzan. „Ei ole kaht lõvi, kes ühtmoodi välja näeksid, ega ka kaht looma, kel oleks samasugune lõhn."
Noor inglane raputas pead. „Mina sellest küll aru ei saa," ütles ta nagu omaette.
„Mul tekkis arvamine: need lõvid ja see võõras mees ei tulnud meile halba tegema," ütles ahvinimene. „Kui nad oleksid tahtnud, oleksid nad võinud juba ammu meile kallale tungida Mul on teooria, mis aga näib praeguses olukorras lausa absurdne."
„Ja nimelt?" küsis neiu.
„Nad tulid takistama meid jõudmast kuhugi, kuhu nad ei soovi meid jõudvat. Teiste sõnadega: oleme nende valve all niikaua, kuni me soovimata suunas edasi ei liigu."
„Kuidas saaksime teada, kuhupoole me liikuda ei tohi?" küsis Smith-Oldvick.
„Seda ma ei tea," vastas ahvinimene. „Võimalik, et koht, mida otsime, ongi just see, mida nad meie eest kaitsevad." „Seega siis — vesi?" Jah," vastas Tarzan.
Järgnenud pikemat vaikust häirisid ainult pimeduses aeg-ajalt kostvad pehmed sammud.
Umbes tund oli vaikides veedetud, kui korraga Tarzan püsti hüppas ja suure jahinoa kätte haaras. Smith-Oldvick tukkus rahulikult edasi. Koopas magav neiu ei teadnud samuti midagi lähenevast hädaohust. Samal silmapilgul, kui Tarzan püsti kargas, kõlas orus kohutav möire, mis äratas leitnandi ja noore naise. Nad nägid Tarzanit, kes seisis nende kaitseks koopasuu juures, pikk nuga käes.
Ahvide Tarzan ootas rünnakut, kuid mitte seesugust, hagu praegu algas. Et kõik lõvid tulevad korraga, see selgus alles viimasel silmapilgul. Ta oli küll pannud tähele,

et lõvide juurde oli tulnud teinegi mees, kuid sai rünnakust aru alles siis, kui mehed hakkasid koos lõvidega lähemale hiilima. Põgeneda oleks Tarzani-sugusel ronijal kerge olnud, sest koopasuu kohal oli kalju, millelt oleks saanud kergesti edasi minna. Nii teha olekski olnud targem, sest võidelda üksi karja lõvide vastu oli lootusetu ettevõtmine. Miks ta siiski paigale jäi ja rünnaku vastu valmistus, seda ta ei teadnud.

Tal polnud ju mingit kohustust neid kaht abitut inimest oma eluga kaitsta. Mitte mingisugune sõprustunne ei sidunud teda koopas oleva naisega. Ja pealegi ei olnud praeguses seisukorras temast neiule ega

128

selle kaaslasele vähimatki kaitset. Kuid siiski sundis mingi mõistmatu tunne teda jääma ja end ohverdama.

Kuid valgel ahvil, suurel tarmanganil, polnud lõbu anda enesekaitseks ühtki lööki. Kiskjate rünnak oli nii äkiline ja neid oli nii palju, et Tarzan paisati nagu täistopitud heinakott vastu kaljut, mille juures ta seisis. Kukkudes lõi ta pea vastu kiviseina ja kaotas teadvuse.

Päev oli juba koitnud, kui Tarzan toibus. Tema enesetunne oli ebamäärane: näis, nagu oleks õhku täitnud imeliste häälte sumin, mis aga muutus varsti lõvide kohutavaks möirgamiseks. Viimaks hääled kadusid.

Tarzan polnud veel silmi avanud, kui tundis lähedal lõvi vänget haisu. Ta märkas, et palja reie vastu puutus looma pehme karvane nahk. Ta avas pikkamisi silmad. Ennast liigutamata nägi ta, et tema kohal seisis harkisjalu lõvi, kes urises tigedalt. Aga kelle peale, seda ahvinimene ei näinud.

Nüüd oli Tarzan täie mõistuse juures ja nina teatas talle, et see oli sama lõvi, kelle ta vamabode lõksust päästis.

Olles selles veendunud, lausus Tarzan lõvile mõne sõna ja tegi liigutuse, nagu tallaks püsti tõusta. Lõvi astus kohe kõrvale ja Tarzan võis näha, et oli kukkunud samasse kohta, kus oli seisnud. Kaugemal seeris edasi-tagasi kaks suurt lõvi, kelle eest Numa nähtavasti teda kaitses.

Siis pööras ahvinimene silmad koopa poole. See oli tülli! Neiu ja Smith-Oldvick olid kadunud.

Katse neid kaitsta oli olnud siis asjatu. See vihastas Tarzanit. Ta raputas pead ja vaatas teda piiravaid lõvisid. Numa, kes teda kaitses, tuli ahvinimese juurde, vaatas talle silma ja surus turja tema reie vastu. Lõvi laskis taas kuuldavale urina, kui vaatas omasuguste poole. Tar-zanile näis, et lõvi kutsus teda endale appi.

„Usun, et kahekesi võime teha need mõlemad väga õnnetuks," ütles ta pikkamisi Numale. Ta rääkis inglise keeles, millest lõvil ei võinud aimugi olla. Nähtavasti rahustas ahvinimese hääl Numat, sest loom näugus paluvalt ja hakkas teiste lõvide moodi edasi-tagasi käima.

„Tule!" ütles ta järsku Numale ning võttis vasaku käega ta pikast lakast kinni. Nii lõvist kinni hoides, suur jahinuga paremas käes, sammus ta loomaga vaenlasele vastu. Seda nähes lahkusid vaenulikud lõvid teineteisest ning andsid tulijatele teed. Kuid nad ei lasknud oma vastaseid silmist. Korraga tormasid lõvid teine teiselt poolt tulijatele kallale.

Ahvinimene võttis vastase vastu nagu harilikult Ta kummardus, libises lõvi tõstetud käpast mööda. Seda aga tuli teha välkkiirelt Ta surus vasaku käega lõvi löögivalmis käpa üles ja lõi parema käega südant tabada proovides noa kiskja kehasse. Valukarjatusega pööras lõvi

129

end ümber. Seda lööki polnud ta oodanud. Nüüd oli loom metsikult tige. Surm sellele, kes tema ilusat nahka rikkuda tahtis! Lõvi keeras end ümber, kuid inimene liikus koos temaga, sest ta hoidis looma lakast kinni.

Enne kui tige lõvi oma kavatsuse teostada suutis, oli Tarzan talle selga hüpanud. Kerge oli tihedast lakast kinni võtta ja jalad looma kõhu all ristata. Nüüd istus ahvinimene lõvi seljas nagu valatult. Loom katsus küll ratsutajast vabaneda, kuid asjata.

Lõvi keerutas end, kuid see ei andnud soovitud tulemust Ta viskus liivale ja rullis end. Seda kasutas ära mees, et jahinuga uuesti ja uuesti looma kehasse lüüa. Tarzanit vihastas see, et paljudele noahoopidele vaatamata ei ilmutanud loom surmamärke. Viga seisis muidugi temas eneses, aga kuidas sai võimalik olla, et loom ikkagi ei sure? Ahvinimene kukutas end kiskjalt maha ja lootis, et suudab uuesti püsti tõustes anda vaenlasele surmahoobi.

Kuid lõvi oli temast seekord väledam ning lõi mehe käpaga pikali.

Kukkudes nägi Tarzan teise lõvi musta lakka, mis möödus kui välk, ja ta tundis end olevat kahe kiskja vahel. Kaks tigedat lõvi põrkasid nähtavasti kokku ja tema jäi nendele jalgu. Pooluimane Tarzan kogus end ja tõusis püsti. Võidus oli juba läbi. Teda rünnanud lõvi oli lõhki kistud. Appi rutanud Numa polnud veel maha rahunenud, ta jätkas võidetu rappimist.

Lõvi, kes Tarzani päästis, oli haruldaselt suur ja võimsam neist, kes inimesi valvama olid jäetud. Mitte ainult jõud, vaid ka tigedus ja väledus aitasid teda võidule. Võitluse lõpp tuletas meelde hiire ja kassi mängu. Esialgu olid kiskjad ettevaatlikud. Kumbki ei tahtnud, et teine oleks ta kõrisse karanud. Viimaks õnnestus see suuremal, kel peale kehakaalu oli ka rohkem jõudu. Ja siis järgnes rabelemine: mõlemad talusid teineteist tagakäppadega lõhki kiskuda. Veel silmapilk — pealtvaatajale pikk kui igavik — ja tugevam, musta lakaga lõvi tõstis pea. Tema kihvade vahel rippus kõripidi nõrgem, keda ta raputas nagu kass hiirt

Numa tõusis pikkamisi oma viimase ohvri pealt ja raputas end. Tarzan võis ainult imestada kiskja suurepäraseid lihaseid ja jõudu. Lõvide laibad, mis olid lõhki rebitud, paistsid tundmatud nagu lõvid ise või õigemini nende lakad. Nii Tarzani päästnud Numa kui ka võitluse kaotanud kiskjad kuulusid lõvide hulka, keda ahvinimene varem polnud näinud. Need olid mingi segu teda päästnud Numa taolistest ja tavalistest džunglilövidest Tarzan oli saanud ürgmetsa uue saladuse jälile.

Edasimineku esimene ja otsene takistus oli nüüd kõrvaldatud. Tarzan arvas, et ta peab otsima oma kaitsealuste jälgi. Ta käis jälgi otsides siia-sinna ja adus äkki nälga kõhtu näpistavat. Tarzan laskis kuuldavale hääle, mis sarnanes näljase looma näugumisele. Numa kikitas

kõrvu ja vastas samasuguse häälitsusega. Ahvinimene vaatas lõvi poole: kas tõesti? Kiskja näis asjast aru saavat ning hakkas pikkamisi lõuna poole liikuma.

Tarzan järgnes talle, sest loom vaatas tihti tagasi ja nähtavasti kahtles, kas inimene ikka ka tuleb.

Ahvinimene sai aru, et Numa viib teda toidu juurde, kuid ei unustanud, et oli vaja ka neiu ja noore leitnandi jäljed üles otsida. Kogu orupõhi oli jälgi täis — loomade ja inimeste, inimeste ja loomade omi.

Hulk maad käidud, tundis Tarnin valge inimese lõhna. Sandaalide jälgi oli oru liival palju, kuid nende hulgas võis näha ka n^iu ja ohvitseri omi. Edasi jäi jälgi vähemaks ning ahvinimesel oli keije näha ja haista oma endiste kaitsealuste jäetud märke liivas.

Tarzan pani tähele, et leitnant ja neiu olid läinud kõrvuti — nii näitasid jäljed — ning nende kõrval pahemal ja paremal oli sammunud hulk lõvisid ja mehi. Ja mitte ainult kõrval, vaid ka ees ja taga.

Kõik see oli ahvinimesele uudis. Tema minevikukogemused jäid asja selgitamise juures napiks. Kas Ahvide Tarzan pidi siis veel džunglis midagi uut juurde õppima?

Org jätkus — mitte sirgelt, vaid kord siia, kord sinna pöörates. Mõlemal pool olid püsti järsud seinad ja nende vahelt rabeles välja org nagu tugevavooluline jõgi. Paiguti oli see kitsas nagu surmasüü, kuid siis laienes, justkui tallaks sissetulijaid avasüli vastu võtta.

Iga sammu järel oru põhi langes ja nõlvad muutusid järsemaks. Tarzan jõudis järsu languseni. Oli näha, et kunagi aastatuhandete eest oli org olnud jõe põhi ning vesi oli uuristanud endale tee läbi kaljude ja liiva. Oru põhjas oli ka inimeste kätetöö märke. Tarzan imestas selle üle. Kes võisid olla need, kes siin, sadu miile rannikust ja veeta kõrbes, loodust ümber kujundasid?

Alla minna polnud sugugi kerge. Org oli kitsas ja keeruline, trepid paiguti väga järsud. Nad olid juba miili laskunud, kui Tarzani silme ees avanes lai org, mida lõuna pool piiras kõrge mäeahel. Kui kaugele org läände ja idasse ulatus, seda Tarzan täpselt ei näinud, kuid ta arvas siiski selle olevat kolm või neli miili lai. Omal ajal oli siin nähtavasti olnud sügav järv. Nüüd aga kasvas oiu põhjas lopsakas taimestik. See kinnitas, et selles paigas peab tingimata vett leiduma. Tarzan nägi, et teerada jätkus kaljude vahel oru põhja ja kadus seal puude taha.

Lõvi läks ees ja Tarzan järgnes talle. Tema imestus suurenes iga sammuga. Ohtra taimestiku, rohu, põõsaste ja kõrgete puudega paradiislikus orus kihas rikkalik elu. Suured ja väikesed ilusate sulgedega linnud lendasid puult puule ja väikseid ahve näis olevat piiramatu arv.

Ürgmetsa kärarikkusest hoolimata tundis Tarzan end üksildase ja mahajäetuna. See oli midagi uut, mida ta ei mõistnud. Varem polnud tal džunglis kunagi niisugust tunnet olnud. Kõik näis ebatõeline — org

ise oli selle sümbol. See oli nagu liivamere ja mäestike taha peidetud ning unustatud paradiis. Tarzani enesetunne lähenes kartusele, mida tuntakse vaistlikult enne hädaohtu.

Ahvid ja linnud, keda ta puuokstel nägi, polnud sugugi sellised, nagu ta oli viirem näinud. Ka puudel kasvavad viljad olid tundmatud. Tarzan oli näljane, kuid ta ei julgenud süüa puuvilju enne, kui oli näinud, milliseid noppisid ahvid.

Kui Tarzan tuli puu otsast alla, kus oli söögipoolist otsimas käinud, oli Numa juba läinud. Kuhu, seda ahvinimene ei teadnud.

XVII. Linn müüri taga

Tarzan tuli tagasi teerajale ning leidis Bertha ja Smith-Oldvicki jäljed. Neid mööda jõudis ta edelasse voolava kitsa jõe kaldale. Ta kustutas janu ja jätkas teed. Igal pool oli märgata kiskjate jälgi. Eriti palju oli lõvi Numa ja panter Sheeta, aga vähem pisemate neljajalgsete omi. Silma ei hakanud ühtki märki, mis oleks viidanud toiduks kõlbavatele olenditele.

See pani Tarzanit imestama. Võimatu, et sellises paradiislikus orus poleks põder Barat, metssiga Hortat, pühvel Gorgot, ninasarvik Butot, elevant Tantorit ega muid rohusööjaid. Kuid suur madu Histah oli. Neid ronis mööda puid rohkem kui ahvinimene kunagi oli näinud. Jõekese kaldal haistis Tarzan krokodill Gimla lähedalolekut. Histah ja Gimla olid olevused, keda ahvinimene söögiks ei tarvitanud.

Tarzani kõht igatses liha. Puuviljad olid küll magusad, aga vähe-toitvad. Ahvinimene oli harjunud lihaga ja seda pidi ta saama. Õnneks olid öised ründajad alles jätnud kogu tema varustuse — noa, oda, vibu ja nooled, ka rohust punutud nööri.

Tarzan pani noole vibule ja hakkas varitsema puudel istuvaid linde. Ta ei tarvitsenud kaua oodata. Nool vihises õhus ja alla kukkus kir-jusuline lind. Väiksed ahvid tõstsid selle peale hirmsat kisa. Ahvidega ühinesid kõik läheduses olnud linnud. Näis, nagu oleks lahti päris Paabel, mis protesteeris kooris kõigis keeltes äsjase tapmise vastu.

Tarzan poleks imestanud, kui häält oleks tõstnud kaks või kolm lindu, kes oleksid peagi ära lennanud. Ahve ja linde kogunes üha rohkem ning kära aina suurenes. Kogu džungel näis olevat täis protesteerijaid. Kisa ärritas ahvinimest. Tarzan pööras näo taeva poole ja tõi kuuldavale suurte ahvide võidu- ja väljakutsehüüde.

Tulemus oli silmapilkne. Käratsejad jäid kohe vait, vaikust segas ainult kaja. Vaikus, milles oli midagi salapärast, ärritas Tarzanit rohkem kui kära ise. Ta võttis maast linnu, tõmbas noole välja ning hakkas saaki rappima. Lind sai varsti puhtaks ja ahvinimene võis sööma

132

asuda Liha oli vastiku maitsega, aga ta pidi sellega leppima. Talle tulid meelde sebra Pacco ja suur pühvel Gorgo, kelle liha oli maitsev. Selles ebaloomulikus ürgmetsas neid loomi polnud.

Tarzan ei olnud veel lõunasööki lõpetanud, kui haistis lõvi lähedal olevat. Imelik, et loom lähenes talle otsejoones ja ettevaatamatult. Tema jalge all raksusid oksad, kuulda oli põõsasahinat. Kas Numa arvas Tar-zani pimeda ja kurdi olevat? Äkki kuulis ta samasugust häält vastaspoolelt. See lõvi tuli täpselt niisama ettevaatamatult. Siis ilmus veel kolmas, neljas ja paar minutit hiljem lähenes loomi igast küljest. Kas ahvinimese väljakutsele oli tulnud selline vastus? Mida kiskjad kavatsesid? Nad olid oma saagi üle nähtavasti nii kindlad, et ei katsunudki lähenemist varjata.

Tarzan imestas. Paistis võimatu, et lõvid oleks kohale meelitanud ahvide ja lindude kisa. Kuid sel oli kiskjate ilmumisega nähtavasti mingi seos. Kas ühe linnu tapmise eest ähvardas ahvinimest selline karistus? Ta ei tahtnud seda küll uskuda, aga teisiti ei võinud asi siiski olla.

Ahvinimene seisis keset teerada ja ootas lõvisid. Varsti ilmuski neist üks põõsastest nähtavale. Märganud meest, lõvi seisatas ja heitis teerajale. See oli suur tumeda lakaga isalõvi, nähtavasti nende sarnane, kes öösel neile kallale tungisid. Selles orus paistis tõesti iselaadi lõvisugu olevat. Need olid suuremad varem nähtuist ja ainult natuke väiksemad sellest, kelle Tarzan vamabode lõksust päästis.

Varsti tulid teele ka teised lõvid ja talitasid esimese kombel. Tarzan muudkui imestas. Milleks lõvid tulid? Mida nad kavatsevad? Kas nad tormavad talle kallale? Ja kui, siis millal? Oodates rünnakut, jätkas ahvinimene söömist. Lõvid lamasid poolringis ja vaatasid kollakasrohelis-te silmadega meest, kes rahulikult lindu näris. Kõige imelikum, et lõvid ei urisenud ega karjunud.

Kui Tarzan oli linnu ära söönud, viskas ta luud maha ja hakkas kiskjatega kurjustama. Selle kombe sai ta juba lapsepõlves suurtelt ahvidelt.

„Ah, teie raipesööjad!" Tarzan võrdles lõvisid suure mao HistalVga, keda kõik džunglielanikud põlgasid. Ta võttis maast mullakamakaid ja kive ning loopis nendega lõvisid. Kiskjad urisesid tigedalt, kuid ükski ei liikunud kohalt.

„Arad hüäänid!" karjus ahvinimene. „Olete küll lõvid, aga põder Bara südamega." Siis ütles Tarzan lõvidele, kes tema on, ja hooples nagu džungliolevus ikka. Ta teatas kiskjaile, mida ta nendega teeb, kui nad inimest rahule ei jäta.

Esimese lõvi ilmumisest oli vaevalt pool tundi möödas, kui Tarzan tundis läheneva mehe lõhna. Minut-paar hiljem ilmus käänaku tagant mees, kes jäi esimese lõvi taha seisma. Ta oli nende sarnane, kes öösel valgeid inimesi ründasid, aga erines suuresti neist, keda Tarzan siiani oli näinud. Isegi tema lõhn oli senitundmatu.

133

Tulija oli keskmise pikkuse ja tugeva kehaehitusega mees. Nahk oli tal helekollakas, kolm-neli tolli pikad mustad juuksed seisid peas püsti. Silmad asetsesid näos ligistikku ja mustad silmaterad paistsid väga väikesed olevat. Silmavalged olid seevastu, suured ja väljaulatuvad. Nägu oli puhas ja sile, kui välja arvata mõni karv nina all ja hõre habe lõua otsas. Nina oli tal sirge ja ilus, kuid laup seevastu madal ja peaaegu silmadeni juustega kaetud. See kinnitas, et mees oli arenemata, toores metslane, kuigi mitte neeger. Ülemine huul oli väike, normaalne, kuid alumine seevastu paks ja allarippuv. Lõug oli väike nagu lapsel. Mehe nägu jättis kord tugeva ja ilusa olendi mulje, mida nagu oleks rikkunud vägivald või madalad eluviisid. Käed olid tal pikad, aga siiski mitte ebanormaalsed, jalad lihaselised ja sirged.

Metslase alakeha katsid kehavormide järgi tehtud püksid, ülakeha aga eest lahtine niudeni ulatuv särk. Jalas kandis ta sandaale, mis olid rihmadega seotud. Mees kandis lühikese varrega rasket oda ja — Tarzan võis vaevalt oma silmi uskuda — nahktupega vööl rippuvat rasket mõõka. Tarzan vaatas mehe rõivaid tähelepanelikumalt. Need olid kootud, mitte aga nahast, nagu ta esialgu arvas. Sandaalid olid osavasti tehtud pargitud nahast. Kust niisugune olend tuli ja millisesse pärismaalaste suguharusse ta kuulus?

Tarzanile ei jäänud märkamata ükskõiksus, millega mees lõvile lähenes, ning lõvigi ei teinud mehe lähedust märkama. Metslane seisatas korraks ning sammus edasi Tarzani poole. Mööudes riivas mees jalaga lõvi. Loom ei vaadanudki mööduja poole, vaid jälgis ainiti Tar-zanit.

Umbes kahekümne sammu kaugusel ahvinimesest jäi metslane uuesti seisma. Ta ütles midagi, kuid Tarzan ei mõistnud seda keelt. Ta tundis küll paljusid pärismaalaste keelemurdeid, kuid praegu polnud neist mingit kasu. Mehe liigutustest sai ta aru, et see kõneles lõvidest, ning näitas käega oma mõõga ja oda peale.

Metslase rääkimist, ilmet ja liigutusi jälgides tuli Tarzan võõrastust tekitavale otsusele: mees on mõistlik hull. „Mõistlik hull" kõlas nii paradoksaalselt! Mehe nägu, kehahoiak ja liigutused viitasid tema hullumeelsusele, kuid hääl jättis just vastupidise mulje. Metslane tundus Tarzanile lahendamatu mõistatusena.

Mees lõpetas oma jutu ja ootas Tarzani vastust. Ta vastas suurte ahvide keeles, kuid adus, et metslane ei saanud midagi aru. Siis püüdis ta end arusaadavaks teha pärismaalaste murdeis, kuid asjata.

Ahvinimese kannatus hakkas katkema. Tal oli hulk aega raisku läinud, vaja oli edasi minna. Tarzani viis oli rääkimisega aega mitte raisata. Ta tõstis oda kõrgele ja lähenes metslasele. See näis nüüd teda mõistvat ning tõstis ka oma oda ja urises midagi lõvidele. Silmapilk hakkasid seni vaikinud lõvid tigedalt möirgama ning ruttasid mehe

124

juurde, kes tõmbus nende taha. Tarzan märkas metslase sapist naeratust.

Naeratades oli metslane paljastanud rea ebaharilikult pikki ja teravaid hambaid. Tarzan nägi neid vaid viivu, sest hüppas välgukiirusel puu alumistele okstele. Sealt karjus ta mehele ja lõvidele: „Ma olen Ahvide Tarzan, võimas jahimees, võimas võitleja! Keegi pole džunglis suurem Ahvide Tarzanist!" Ahvinimene kadus metslase silmist puu otsa.

» Tarzan jätkas teed natuke aega mööda puid ja laskus siis teerajale. Metslane koos lõvidega oli jäänud seljataha. Ta otsis rajalt uuesti Bert-ha Kircheri ja Inglise ohvitseri

jälgi ning leidis need. Umbes miili edasi läinud, lõppes äkki mets. Lagendiku keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn, selle keskel valendasid kõrged kuplid ja minaretid.

Tee, mida mööda Tarzan oli tulnud, näis viivat üle lagendiku otse linnamüüri juurde. Müüris oli väike võlvitud värav. Lagendik oli nähtavasti linnaelanike aiamaa, mis jagunes võrdkülgseteks lapikesteks ja peenardeks. Otse metsa servale kaevatud kanalis voolas kristallselge vesi. Kõik taimed olid istutatud sirgete ridadena ja nende eest oli erakordselt hästi hoolt kantud. Seda tõendasid ka ojakesed peenarde vahel. Lagendiku kaugemas servas nägi Tarzan mitut inimest aiatööd tegemas. Nähtu tuletas talle meelde tsiviliseeritud maailma linnu ning nende ümber laiuvaid aiamaid ja põlde.

Linna ümbritsev müür oli umbes kolmkümmend jalga kõrge. See oli arvatavasti ehitatud kivist ja üle krohvitud. Nii palju kui ahvinimene kaugelt näha võis, oli krohv hästi säilinud, maha pudenenud oli seda vaid mõnest üksikust kohast. Müüri tagant paistsid majaseinad, katused ja palju minarette. Keskmine ja kõige suurem kuppel näis olevat kullatud, väiksemad olid värvitud siniseks, kollaseks või punaseks. Linnamüür oli kollakas. Müüri juures kasvas hoolitsetud põõsastik, idapoolset osa aga katsid ülemise servani väänkasvud.

Linna ja lagendiku jälgimist segas Tarzani ninna karanud inimese ja lõvide lõhn. Mees, kelle eest ta ära oli põgenenud, tuli lõvidega linna poole. Tarzan ei tahtnud metslasega uuesti kohtuda ning ronis tagasi puu otsa. Natuke lääne poole läinud, leidis ta sobiva puuharu, millel võis mõnusalt puhata ning sealt ka linna ja lagendikku jälgida. Tarzan oli istunud mõne minuti, kui metsast tuli teda vangistada tahtnud mees. Tal oli kaasas kari tumedalakalisi lõvisid. Need käisid nagu koerad tema kannul.

Kui metslane oli jõudnud värava juurde, lõi ta paar korda odaga vastu seda ning sai koos loomadega sisse. Tarzan nägi läbi avatud vä-. rava linnatänaval teisigi olendeid liikumas.

Ahvinimene teadis, et samast väravast viidi linna ka tema kaitsealused. Mis nendest edasi sai, sellest polnud Tarzanil aimugi. Kõrge müür ei lasknud heita pilku tänavaile. Kui ta tahab oma kaitsealuseid

kuidagi aidata, peab linna sisse pääsema. Kui ta juba sees on, küll siis aitavad arenenud meeled tal neiu ja ohvitseri üles otsida.

Päike hakkas loojuma, varjud lagendikul pikenesid. Töölised korjasid aiamaal riistad kokku ning läksid värava poole. Tööliste ees sammunud mees tuli tammi juurde ja sulges veevoolu. Tema kannul tuli teine, kolmas, neljas mees, kes kõik kandsid aed- ja juurvilja. Tarzan imestas, et ta ei olnud neid enne märganudki.

Kui töölised olid linna läinud, ronis Tarzan puulatva. Ta nägi, et linn oli kitsas ja pikk. Sellele vaatamata moodustasid tänavad ringi mingi keskkoha või majade ümber. Ta nägi majadest piiratud lagedamal kohal madalat valget maja ja selle kõrval vett läikimas. Tsiviliseeritud maailmas kogetu põhjal arvas Tarzan linna keskel olevat turuplatsi ja seda piiravad majad linnavalitsuse hooned. Ühest või teisest neist kõr-getest majadest leiab ta vähemalt oma kaitsealuste jäljed.

Päike loojus, pimedus neelas metsa, linna ja lagendiku. Ahvinimest ärritasid selles pimeduses tuled, mis linna majades süüdati.

Tarzan pani tähele, et suurem osa maju oli lameda katusega. Erandi moodustasid kesklinnas nähtavasti valitsusele kuuluvad majad. Kuidas linn Kesk-Aafrika ligipääsmatusse kohta oli tekkinud, seda ahvinimene seletada ei osanud.

Ta tundis mustade maa sügavaid saladusi paremini kui mõni teine. Ta oli viibinud mitmel pool, kus valge mehe jalg polnud veel kunagi maad puudutanud. Kuid praegu teadis ta sellest, mida oli enne päikeseloojakut näinud, niisama vähe kui eile sündinud

laps. Siiski näis olevat võimatu, et nii suur ja hästi säilinud linn oleks võinud püsida aastatuhandeid hooletusse jäetuna ja ühenduseta välisilmaga. Isegi siis, kui arvestada ümbritsevat džunglit ja veeta kõrbet, näis olevat uskumatu, et inimesed oleks sugupõlv sugupõlve järel elanud ja surnud siin, otsimata ühendust tsivilisatsiooniga.

Ja siiski, siin oli linn, eemalt vaadatuna ilus, ümbritsetud põldudest ja aiamaadest.

Õhtu möödus pikkamisi. Metsast kuuldus aeg-ajalt suurte kasside urinat ja isalõvi möirgeid. Numa möirgele metsast vastas samasugune hääl linnast.

Aeg tegutseda näis olevat saabunud. Tarzanile oli õhtul tulnud mõte proovida mööda väänkasve müürile ronida. Teadmata oli veel, kas need väänkasvud tema raskusele vastu peavad.

Liikudes väänkasvudega müüriosa poole, kuulis Tarzan kiskjate sagenevat möirgamist džunglis. See kohutav kära näis üha lähenevat. Ahvinimene jätkas teed. Viimaks jõudis ta kohta, kust kavatses otse linna poole minna. Metsaservast müürini oli veerand miili. Seal ei kasvanud ühtki puud. Tarzan tundis oma võimalusi — peaks mõni suur must džunglilõvi teda lagendikul tabama, poleks tal pääsu. Ta võis

kuidagi võidelda tavalise lõviga ja õnne korral isegi võita, kuid niisuguste lõvide vastu nagu siin orus oli ta võimetu.

Tarzan teadis, et ta peab usaldama kogu oma osavust, nobedust, väänkasve ja lootma head õnne. Jääb neist vajaka vaid üht, on ahvini-mese laul lauldud.

Metsas oli ta liikunud mööda puude keskmisi oksi, mida mööda käia oli kõige raskem. Enne laskumist üüris ta hoolega ümbrust. Läheduses polnud kuulda ei lõvi pehmeid samme ega ka ninnatungivat lõhna. Tarzan oli veendunud, et lagendikul polnud ühtki kiskjat.

Kuu valgustas paradiislikku orgu. Idapoolsete kaljude varjud ulatusid kaugele lagendikule. Oleks keegi parajasti lagendikule vaadanud, oleks ta näinud kiiresti linna poole minevat meest ning üle peenarde ja kraavide libisevat mehe pikka varju. Et teda sel lühikesel teel mõni lõvi metsast oleks märganud, see oleks olnud peaaegu uskumatu, kuid...

Vaevalt oli Tarzan pool maad läbinud, kui metsast kajas lõvi möire. See ei olnud tavalise lõvi häälitsus, vaid äärmiselt metsiku looma tige karje. Ahvinimene vaatas taha ning nägi tumedat kogu metsa poolt lähenemas.

Lõvi oli teda siiski märganud. Hoolimata vahemaast, nägi Tarzan, et see oli hästi suur isalõvi ja sarnanes Numaga, kelle ta vamabode maal lõksust päästis. Korraks tärkas tal mõte ümber pöörata ja võidelda surmani. Kuid siis meenus talle neiu, kes on metslaste käes vangis ja tuleb päästa. Ahvinimene pistis linna poole jooksma. Sama tegi ka Numa.

Lõvi jookseb kiiresti, aga mitte pikka maad. Tarzan seevastu võis joosta kaua, kuid mitte nii kiiresti kui lõvi. Maailmas polnud veel korraldatud sellist võidujooksu, mis parajasti aset leidis. Pealtvaatajateta jooksis kaks kiskjat: esimene, et päästa oma ja nende elu, keda ta kaitsma tuli, ning teine, et kätte saada esimene kui oma saak.

Numa lähenes kiiresti, kuid iga samm kandis ka Tarzanit müürile lähemale. Ahvinimene vaatas korraks selja taha. Lõvi paistis nii lähedal olevat, et võis juba järgmisel silmapilgul teda haarata. Tarzan tõmbas noa välja — kui juba, siis anda oma elu võimalikult kallilt.

Lõvi oli saavutanud oma suurima kiiruse. Hing hakkas tal kinni jääma. Ta ei olnud ju harjunud saaki veerandmiilide viisi taga ajama. Loom aeglustas pikkamisi jooksu, kuid päris seisma ka ei jäänud. Tarzan sai asjast aru ja jäi lootma ainult väänkasvude vastupidavusele. On need tugevad, siis on ta pääsenud.

Oleks selle võidujooksu pealtvaataja olnud ainult linnamüür, kuu või isegi tumm mets, poleks asi nii ähvardav. Kuid nende kahe võidujooksu jälgis ka paar ligistikku asuvaid silmi.

137

Tarzanil ei olnud'aega ümbrust uurida ja tugevamat väänkasvu otsida. Ta tormas otse müürile ning haaras kinni, millest aga sai. Samal silmapilgul hüppas talle järele Numa.

XVIII. Hullude seas

Sel ajal kui lõvid ta kaitsja maha surusid, taganes Bertha Kircher koopa tagumisse nurka. Tema olukord oli lootusetu.

Väljast oli kuulda ainult lõvide vihast urinat ja meeste hüüdeid. Korraga tundis naine pimeduses lähenevat inimese kätt, mis ta varsti koopast välja tõmbas. Pimedas ei olnud tema kaaslasi näha. Teda koopast välja tõmmanud mees hoidis käes midagi terava oda taolist ning tõrjus sellega lõvisid eemale ja karjus nende peale. Loomad taganesid natukesehaaval.

Neiu nägi orus mitut meest, kellest kaks talutasid mingit tumedat kogu. Bertha Kircher arvas selle olevat leitnant Smith-Oldvicki. Kogu oli igatahes väga jõuetu ning komistas ikka ja jälle.

Naine nägi, et lõvid tahtsid meestelt vange kätte saada, kuid loomad sunniti taganema. Teda pani imestama, et mehed ei kartnud kiskjaid sugugi. Nad käisid lõvidega ümber nagu koerakarjaga.

Vange talutati edasi kunagise jõe põhja mööda ja alles koidu ajal jõudis salkkond kohta, kus oli mühanud kosk. Esimesed päikesekiired langesid parajasti all avanevasse orgu ja kuldasid ümbruse kõrgemaid mäetippe. Orgu neiu veel selgesti ei näinud. Alles hiljem, kui päikese-soojus udu orus hajutas, nägi ta seda jumalikku paika. Natuke hiljem jõudsid nad metsa, mis kattis oru põhja.

Tihedas metsas valitses igihämarus, mida nõrgendas üha kõrgemale tõusev päike. Bertha Kircher märkas kohe, et mets oli kuiv ja väänkasvudeta. See oli Aafrika kohta ennenägematu.

Päike tõusis aina kõrgemale. Varsti täjtsid ürgmetsa hääled. Kirjude lindude sädin oli kõrvulukustav, kuid üle kõige käis siiski väikeste ahvide kriiskamine. Neid loomi paistis puudel pesitsevat lugematu arv. Naine imestas, et tema kaaslased peatusid tihti ning ütlesid midagi lindudele.

Eriti üllatas teda järgmine juhtum. Tema ees sammuv tugev atleetlik mees laskus korraga põlvili ja kattis näo kätega. Selle põhjustajaks arvas neiu papagoid, kes lendas nende poole. Lind tuli lähemale ja puudutas laubaga maad. Teised metslased naersid. Põlvili langenu tõstis pea ning näinud, et lind oli juba möödunud, tõusis püsti. Salkkond, lõvid kannul, jätkas teekonda.

Selle nii imeliku peatuse ajal jõudis Smith-Oldvick eespool käinud neiule järele. Leitnant oli ikka veel nii nõrk, et kaks meest pidid teda

138

toetama. Ta näis koledasti kannatanud olevat. Küllap oli mõni lõvi teda rünnanud.

„Eks ma ole ilus lind, mis?" pöördus ta neiu poole, „rõivad puruks rebitud ja verd... ooh!"

„Hirmus!" vastas Bertha. «Loodetavasti ei piina teid enam valu?"

„ Mitte enam nii palju, kui esialgu kartsin, kuid ma olen nõrk nagu abitu laps," vastas leitnant. „Tahaksin teada, mis olendid need kuradid siin õieti on."

„Ma küll ei tea," vastas neiu, „kuid nendes on midagi vastikut, mis tuletab meelde..."

„...Hullumaja hoolealuseid," aitas Smith-Oldvick mõtet lõpetada ning vaatas lähimat metslast. Ta pöördus järsult Bertha Kircheri poole ning küsis: „Kas olete kunagi hullumajas käinud?"

Naine vaatas küsija poole ja mõistis: Jah, tõesti! Neis on midagi hullumeelset."

„Kõik hullude tundemärgid on olemas: esiletungivad silmamunad, laupa peaaegu silmadeni katvad püstised juuksed, omapärane kõnemaneer. Täiesti hullud!"

Neiu värises.

„Ja veel üks asi," jätkas mees. „Nad kardavad papagoid, kuid käivad lõvidega ümber nagu koertega." „Õige!" suutis neiu lausuda.

«Nõdrameelsed, ei, märatsevad hullud on nad," lisas leitnant. „Pa-pagoi kummardaja ja lõvide peremees. Naeraksin, kui see kohatu poleks."

„Kas panite tähele, et linnud neid ei karda?" küsis neiu. „Linnud on nagu nende käskijad. Kas teil on aimu, mis keelt nad räägivad?"

„Ei," vastas mees. „Olen küll proovinud aru saada, kuid hoolimata sellest, et tunnen üsna mitut pärismaalaste murret, ei ole ma suutnud mõista nende kõnest silpigi."

„Nende keel ei kõla sugugi pärismaalaste keele moodi," vastas neiu. „ Siiski on selles midagi tuttavat. Mul on olnud tihti tunne, nagu hai -kaksin sellest aru saama ja tunneksin üksikud sõnad ära. Kui aga katsun seda endale seletada, siis mälu petab. Arusaamine neist libiseks justkui eest."

«Kahtlen, kas olete seda keelt kunagi enne kuulnud," ütles mees pikkamisi. „See rahvas on siin maailmast eraldatuna elanud igaviku, nagu mulle näib. Kui nad oleksid säilitanud esiisade keele, mis on võimatu, siis oleks see nii vananenud, et me ei suudaks seda ikkagi mõista."

Leitnandil näis õigus olevat.

Jõuti tee kõrval voolava pisikese jõe kaldale. Mehed ja lõvid jõid vett. Ka vangidele anti mõista, et nad võivad kristallselge veega janu kustutada. Kui nad jõekaldal parajasti kõhuli olid, kuuldus eestpoolt

lõvi kohutav möire. Sellele vastasid kohe salkkonna juures olevad lõvid. Need muutusid rahutuks, tammusid edasi-tagasi ja vehkisid sabaga. Ka mehed olid rahutud. Nad vahtisid'ettepoole ja haarasid mõõgad pihku. Odad olid kõigil viskevalmis. Nähtavasti oli siin lõvidele ja nende peremeestele kardetavaid vastaseid.

Oli lõvisid, palju lõvisid. Esimesi metslased ei kartnud, küll aga teisi. Missugused need teised olid? Salkkonnaga kaasas olnud lõvid kartsid rohkem kui mehed. Polnud märki, et nii meestest kui lõvidest oleks ükski põgeneda tahtnud. Salkkond, vangid keskel ja lõvid kannul, liikus edasi. Äkki ilmus teekäänaku tagant nähtavale hiigellõvi, kes jäi tulijaid, nähes seisma ja möirgas koledasti. Erinevus salkkonda saatvate ja vastu tulnud vaenuliku looma vahel oli silmatorkav. See oli suurem ja tumedam, peaaegu musta lakaga, tuletades meelde lõvi, kelle Tarzan vamabode maal oli päästnud. Kuid see polnud sama lõvi, vaid mõni teine vaenujalal olev džunglikuningas.

Mustalakaline kiskja seisis keset teed ega mõelnudki taganeda. Metslased ässitasid oma lõvisid sellele kallale, kuid need ei võtnud käsku kuulda. Must lõvi tõstis saba püsti ja tormas tulijaile kallale. Mõni salkkonna lõvi katsus vastu panna, kuid nad lendasid õhku kui heina-tuustid. Õhus vuhises tosin oda. Kaks oda tabas lõvi, aga nagu ainult selleks, et teda tigedamaks ajada. Vägeva möirge saatel hüppas lõvi lähima mehe kallale. Ta tegi seda välgukiirusel ja kadus niisama kiiresti teeäärsesse põõsastikku. Aga mitte üksi — ta oli ühe metslase kaasa viinud.

Kõik käis nii kiiresti, et salgake ei jõudnud midagi teha. Põgeneda oleks olnud asjata, vastu panna ei antud aega. Saagi kaasaviinud lõvi polnud ilmselt mõtet taga ajada. Metslased peatusid ainult mõne minuti, et kutsuda kokku lõvid, kes olid rünnaku ajal põõsastesse põgenenud.

„Nende metslaste ükskõiksusest järeldub, et sellised kohtumised on igapäevased," tähendas Smith-Oldvick neiule.

„Nad ei imesta tõepoolest. Küllap teavad, et lõvi sai, mis tahtis, ja ei tülita neid enam."

„Ma arvasin, et Vamabomaa kiskjad on kõige metsikumad, kuid nüüd ,tean, et nende mustade murdjatega võrreldes on need siiski taltsad kodukassid," ütles lendur. „Kas olete kunagi näinud midagi kohutavamat, metsikumat, ürgsemat, kui oli selle lõvi rünnak?"

Nad sammusid niimoodi juttu vestes hulk aega, kui äkki mets lõppes ja jõuti lagendiku servale, mille keskel seisis kõrge müüriga piiratud linn. Nähes linna ning hästi hoolitsetud põlde ja aiamaid, ei suutnud nad imestushüüdu tagasi hoida.

„See on ju päris inseneride ehitatud," lausus leitnant

„Vaadake neid kupleid ja minarette!" hüüdis neiu. «Sealpool müüri elab kindlasti tsiviliseeritud rahvas. Arvan, et oleme õnnega koos."

140

Smith-Oldvick kehitas ainult õlgu. „Loodame. Seda on siiski raske uskuda, sest inimesed, kelle koduloomadeks ja koerteks on lõvid, kuid kes kardavad papagoisid, ei saa olla väga tsiviliseeritud. Ma arvan, et siin pole kõik korras."

Salkkond jõudis varsti linnavärava juurde. Üks metslane lõi oda-varrega vastu väravat, mis kohe lahti tehti. Paari minutiga jõudsid kõik linna ja värav suleti taas.

Tänav, mida mööda nad edasi läksid, oli kitsas ja kõver. Mõlemal pool seisid üksteise ligi kahe-kolmekorruselised majad. Need olid ehitatud kivist ja krohvitud. Alumise korruse ees seisid sambad, mis kandsid laiemat ülakorrust. Tänavate äärde moodustus niimoodi kaunis sammaskäik. Tänav oli sillutamata. Sammaskäiku pidi kulgev hoolega valmistatud korralik kõnnitee oli kulunud, mis tõendas, et pehmetes sandaalides jalad olid seda mööda aastasadade jooksul palju käinud. Ka majad olid väga vanad.

Oli varahommik ja tänavad seetõttu peaaegu inimtühjad. Üksikud, keda tulijad nägid, olid samasugused kui nende vangistajad. Esialgu kohtasid nad ainult mehi, aga kaugemal kesklinnas nägid salka alasti lapsi, kes keset tänavat liivahunnikus mängisid. Salkkonna tulek ja valged vangid äratasid nende uudishimu. Ainult kaks metslast, kes olid nähtavasti rohkem lastega seotud, vastasid nende küsimustele. Vangide kohta pärisid ka teised elanikud.

„Oskaks ometi nende kuradite keelt!" ohkas Smith-Oldvick.

„Seda soovin minagi. Tallaksin kõigepealt küsida, mis nad kavatsevad meiega teha," ütles neiu nukralt.

„Seda oleks tõesti huvitav teada. Ma olen ka sama mõtet kaua mõlgutanud," vastas leitnant.

„Mulle ei meeldi sugugi nende valitud hambad," lausus Bertha Kircher. „Need teravad kihvad tuletavad väga meelde inimsööjaid, keda olen näinud."

„Usute, et nad on kannibalid?" küsis lendur ehmunult. „Ma ei ole enne kuulnud, et valged inimesed söövad endasuguseid."

„Kuid nad pole ju valged," vastas neiu.

„Aga nad pole ka neegrid, see on kindel," kinnitas leitnant «Nende nahk on küll kollane, aga mitte ka selline nagu näiteks hiinlastel. Näojoonedki pole neil sellised nagu hiinlastel."

Vangide vestlus katkes, sest nende tähelepanu köitis tänavale ilmunud naisterahvas — esimene, keda nad linnas nägid. See olevus sarnanes meestega, kuid oli natuke väiksem ja korrapärasema kehaehitusega. Tema nägu oli siiski eemaletõukavam kui meestel, sest silmad olid suuremad, ülemised kihvad teravamad ja alahuul veel rohkem ripakil. Naise tegid metsikumaks juuksed, mis olid pikemad kui meestel ja ulatusid õlgadeni. Kehakatteks oli naisel niuete ümber keeratud riideriba,

141

mida hoidis kinni kuldkaunistus, samast metallist ehe rippus kaelas, veel üks riideriba pidi koos hoidma juukseid.

Naine tuli lähemale ja küsis midagi metslastelt. Nad ei vastanud talle. Naine oli nähtavasti väga uudishimulik, sest tuli salgaga kaasa. Neiu ja lendur said teda lähemalt silmitseda.

Jumalanna keha, aga nõdrameelse nägu," lausus Smith-Oldvick saatusekaaslasele.

Tänav, mida mööda nad läksid, ristus mitme samasuguse kitsa ja kõvera põiktanavaga. Majad olid peaaegu ühesugused. Vähe oli maju, mis oleksid teist värvi või teistsuguse arhitektuuriga. Läbi lahtiste akende võis näha, et seinad olid väga paksud ja toad väikesed. Vangidele jäi mulje, et seinad olid ehitatud nii paksud varjuks kõrvetava päikese eest.

Siselinnas nägid nad suuremaid maju ja jõudsid kohta, mis võis olla linna ärielu keskus. Seal oli hulk töökodasid ja kauplusi ning nende vahel mõni väiksem ehitis, nähtavasti elamu. Töökodade ja kaupluste ustel olid mingid kreeka tähtede taoliste märkidega sildid. Et neil ei olnud kreekakeelsed sõnad, sellest said neiu ja leitnant kohe aru.

Smith-Oldvick oli rohke verekaotuse tõttu nõrk. Pikk teekond ja valu süvendasid seda veelgi. Mees seisatas aeg-ajalt ja vaarus. Neiu pakkus talle tuge, kuid mees ei võtnud abi vastu.

„Ei, tänan! Olete isegi liiga palju kannatanud, ma ei tohi teile koormaks olla." Leitnant katsus küll kogu jõudu kokku võtta ja edasi minna, kuid samm aeglustus. Seismajäämine ärritas metslasi.

Kui inglane jälle seisatas, võttis kõrval sammuv hiigelmetslane tal käe alt kinni ja lükkas edasi. Järgmine kord kaotas sama metslane kannatuse ja lausa hullus. Ta tormas abitu vangi kallale, lõi talle mitu korda rusikaga näkku. Lendur kukkus maha, lööja haaras tal käega kõrist ja tõmbas tupest terava mõõga. Karjudes vibutas ta tapariista õnnetu mehe pea kohal.

Teised metslased olid samuti peatunud. Nad vaatasid kõike külma rahuga pealt. Näis, nagu oleks üks neist peatunud, et lahtipääsenud sandaalirihma siduda, ja teised ootasid teda, et üheskoos teed jätkata.

Vangistajad olid rahulikud, aga Bertha Kircher mitte. Temas ärkas hirm ja kaastunne — mõlemad nii omased naisele. Unustades kõik muu, nägi ta ainult mõrtsukatööd, mida hiigelmetslane kavatses kaitsetu vangi kallal toime panna. Naisel polnud aega oma teo tagajärgi kaaluda ning ta tormas appi. Enne kui mõõk jõudis maaslamajale löögi anda, haaras neiu metslase käest kinni. Kogu jõudu kokku võttes õnnestus tal tõugata metslast niipalju, et see kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Mõõk pudenes tal peost. Ta katsus seda uuesti haarata, kuid Bertha Kircher oli väledani. Ta sai mõõga enda kätte ja võttis sellega sisse ähvardava võitlejapoosi.

142

Neiu poosis oli midagi kangelaslikku, mida ei suutnud varjata isegi määrdunud ja katkine ratsaülikond ning sasitud juuksed. Metslane kargas kiiresti püsti, kuid tema käitumine oli hoopis teine. Otsatu viha läks üle hüsteeriliseks naeruks. Bertha Kircher ei saanud aru, kumb on kohutavam, kas mehe hullumeelne viha või idiootlik naer.

Teised metslased naersid oma kaaslase ebaõnne üle, see ise aga oli naeru kätte suremas. Kui neiu oleks vajanud veel tõendeid, et neid vangistanud olid nõdrameelsed, tarvitsenuks tal vaadata vaid enda ees seisva hiiglase idiootlikku näkku.

Bertha Kircher mõistis, et kui mõni metslane üritaks tal sõjariista käest võtta, on ta võimetu vastu hakkama ja vastuhakk võib põhjustada uue hullumeelsuspuhangu, mis kujuneks mõlemale vangile saatuslikuks. Ta viskas mõõga ikka veel naerva hiiglase jalge ette ning kummardus maas lamava leitnandi kohale.

«Suurepäraselt tehtud," ütles inglane. „Kuid parem oleks olnud, kui te poleks seda teinud. Nüüd on nad saanud meie vastaseiks. Ma usun, et nad on kõik hullud. Aga nagu teate, tuleb hulludega väga ettevaatlikult ümber käia"

Neiu raputas pead: „Ma ei võinud tegevusetult pealt vaadata, kuidas ta teid tapab."

Neiu sirutas mehele käe ning seekord võeti tema pakutud abi vastu. Vaevalt oli Smith-Oldvick neiu kätt puudutanud, kui tema silmades süttis elutuli ja ta tundis, et veri hakkas soontes kiiremini voolama.

„Kas mul on lootust... natukegi?" küsis mees anuvalt. „Kas võite mulle öelda, kas ma... tohin loota?"

Neiu ei tõmmanud kätt ära, kuid raputas siiski nukralt pead: «Palun, ärge... Ma võin teist ainult lugu pidada... rohkem mitte."

Tuli mehe silmis kustus, käepigistus nõrgenes. „Palun andeks," lausus ta kõlatult. «Kavatsesin oodata, kuni oleme selle õnnetuse üle elanud ja teie jälle tagasi oma rahva juures. Arvatavasti oli see mingi vapustus või teie julge kaitsmiskatse, mis mind rööbastest välja paiskas. Ma ei suutnud seda tagasi hoida ja lõppude lõpuks ei tähenda see praegu ju midagi. Ma võin ju ütelda, mida tahan. Eks ju?"

«Mida te sellega öelda tahate? " küsis neiu järsku.

Mees võpatas, kuid naeratas kibedalt. „Ma ei pääse nagunii siit linnast elusana kunagi," vastas ta lootusetu häälega. „Ma poleks seda heameelega öelnud, aga arvan, et teiegi peate seda teadma niisama hästi. Mind tahtis murda lõvi ja nüüd proovis mu elu lõpetada metslane. Oleksime tsiviliseeritud inimeste hulgas, siis oleks ehk veel lootust. Nende hirmsate hullumeelsete käest eluga pääseda poleks võimalust isegi siis, kui nad oleksid sõbralikud."

Bertha Kircher teadis, et leitnant rääkis tõtt Aga ta ei tahtnud seda endale tunnistada. Raske oli uskuda, et surm möödus Smith-Oldvickist

143

nii lähedalt. Mees meeldis talle ja ta kurvastas tihti, et ei võinud teda armastada. Tahtmine armastada ja armastada talumiseta on kaks ise asja, mida Bertha Kircher tajus vähemalt alateadlikult.

Vaevalt oli ühelegi neiule midagi kergem kui armastada Inglise ohvitserist ja džentelmenist vana ja auväärse sugukonna liiget Haroid Percy Smith-Oldvicki, kes oli noor, rikas, meeldiva välimuse ja heade maneeridega. Kas võib ükski neiu mehelt, keda ta armastab, enamat nõuda, eriti veel siis, kui mees teda tuliselt armastab? Ja Bertha-Kircher teadis, et Smith-Oldvick armastas teda pööraselt.

Neiu rinnast tõusis sügav ohe, ta asetas käe oma laubale ning sosistas: „Ärge kaotage siiski lootust... Katsuge elada minu pärast... ja teie enda pärast katsun ma teid armastada."

Uuesti süttis mehe silmades elutuli ja taas voolas veri ta soontes kiiremini. Kust Smith-Oldvick sel silmapilgul jõudu juurde sai, seda ta ei teadnud. Kuid püsti ta tõusis — pikkamisi ja vaarades. Neiu toetas teda.

Noormees ja neiu seisid silmapilgu, ilma et oleksid juuresolijaid tähele pannud. Siis tuli neiule meelde, et nad ei olnud tundmatu ja vaenuliku linna tänavail üksinda. Ta vaatas metslasi, kes olid vajunud jälle endisse mitte midagi väljendavasse

nürimeelsusse. Üks neist andis märku liikuma hakata ning varsti marsiti edasi, nagu poleks vahepeal midagi iseäralikku juhtunud.

Minut hiljem valdas Bertha Kircherit masendus. See tekkis nähtavasti inglasele antud lubadusest. Ta teadis, et oli selle andnud rohkem mehe kui enda tunnete pärast. Taas tundis ta, et ei või noormeest armastada, nagu taliaks. Kuid mida ta õieti oli lubanud? Ainult seda, et katsub teda armastada. Ja nüüd?...

Oli selge, et vaevalt nad enam kunagi tsiviliseeritud maailma tagasi jõuavad. Seda ei juhtuks isegi siis, kui metslased laseksid neid vabalt minna. Jalgsi siit mere äärde poleks jõudnud. Kuidas oskaksid nad nüüd, kui nende kaitsja Ahvide Tarzan on surnud, sellise tee läbi käia? Et Tarzan on surnud, selles neiu ei kahelnud. Ta oli oma silmaga näinud valget hiiglast surnult koopasuu ees lamamas.

Teekonnal linna polnud nad Tarzani nimegi suhu võtnud. Ta oli neile surnud ja mõlemad said aru õnnetusest, mis see surm neile sünnitas. Leitnant nägi samuti, kuidas lõvid ahvinimesele kallale tungisid ja kuidas ta elutult lamama jäi.

Neiu oli oma seisukorda varemgi lootusetuks pidanud, kuid praegu paistis see tõesti nii olevat.

Vangid märkasid, et tänavatel oli juba rohkem inimesi liikumas. Mõni linnaelanik tundis vangide vastu suurt huvi ja päris nende kohta saatjailt, mõni jälle ei teinud neist väljagi. Kord kuulsid vangid ühest põiktänavast hirmsat kisa ja vandumist. Nad nägid hullumeelset, kes käis lapsega ringi nii, nagu üks vihahoos saatjaist leitnandiga oli käi-

144

nud. Hull peksis last kõige koledamal kombel ja karjus nagu hull märatsemishoos ikka. Viimaks haaras mees poolteadvusetu lapse maast, tõstis kõrgele pea kohale ja viskas kõigest jõust kõnniteele. Laps jäi liikumatult lamama, mees karjatas veel kord kogu kõrist ja pistis kuriteopaigalt jooksu.

Mitu meest ja naist vaatas juhtumit pealt, kuid ükski neist ei ilmutanud vähimatki huvi lapse saatuse vastu. Kas nad olid tõesti nii ükskõiksed, seda vangid ei teadnud, aga keegi neist last hullu käest päästma ka ei tõtanud.

Mõni samm edasi läinud, nägid vangid ühe teise korruse aknast välja vahtivat vana naist, kes tegi möödujatele igasuguseid nägusid. Seejuures naeris ta hullumeelselt ja pomises midagi, millest vangid aru ei saanud. Hullu eide naeru ei pannud keegi tähele.

„Mu jumal, milline hirmus linn!" ahhetas Smith-Oldvick.

Neiu pöördus kaaslase poole: „Kas teil on püstol veel alles?"

„On. Pistsin selle rõivaste alla. Need lollid ei otsinud mind läbi ja pimedas ei võinudki nad näha, kas mul mingit laskeriista oli või ei olnud. Elik saab püstolist kunagi abi."

Neiu võttis leitnandi käe pihku ja ütles: „Palun hoidke üks padrun minu jaoks!"

Leitnant pilutas silmi. Justkui tihe valu tuli silmadesse. Ta tundis, et peaks neiu kurva saatuse pärast nutma puhkema. Nende mõlema saatus oli lootusetu, kuid kas just nii lootusetu, seda ei tahtnud ta endale aeg-ajalt tunnistada. Lootusetus on ehk tema pärisosa, kuid kes võis sellele ilusale neiule halba teha?

Et neiu peab surema ja just tema peab temalt elu võtma! Ei, see oli liiga hirmus, võimatu, absurdne. Lootusetu tulevik oli muutunud järsku väljakannatamatuks.

„Ei, Bertha, seda ma ei või küll teha," vastas ta neiule.

„Kas isegi mitte siis, kui päästaksite nii mind veelgi hullemast?" küsis neiu tõsiselt

Leitnant raputas pead. „Ma ei või seda teha," lausus ta pikkamisi.

Tänav, mida mööda nad olid tulnud, lõppes järsku ja avanes vaade avarale väljakule, mille keskel oli ilus tiik, kus peegeldusid pilvitu taevas ja ümberringi

asuvad kõrged majad. Hooned olid kaunistatud mitmesuguste ornamentidega. Need olid värvirikkad, kuid kõige rohkem oli kasutatud ikkagi kulda. Tänavad olid sillutatud kivimosaiigi-ga ja hästi puhtaks pühitud. Kaunistuste ja kujude hulgas paistsid silma papagoid, neid oli peaaegu igal pool. Lõvide ja ahvide kujusid oli näha palju vähem.

Vangid viidi platsi teises servas oleva maja juurde. Uks oli lahti. Tulijad sammusid suurde saali, mida sisustasid massiivsed lauad ja pingid. Nendessegi oli lõigatud papagoide, lõvide ja ahvide kujusid. Papagoi oli siingi esikohal.

145

Ühe laua juures istus samasugune mees, nagu olid vangide toojadki. Selle ees tulijad peatusid ning üks lausus istujale midagi. See oli vist suusõnaline ettekanne kordasaadetu kohta. Laua ääres istuja oli kas kohtunik, väepealik või mõni tsiviilametnik. Ta oli igatahes tähtis ja autoriteetne isik. Ta kuulas ettekannet rahulikult, vaatas uurivalt vange ja küsis neilt midagi. Võõrad ei mõistnud küsimust. Ametnik andis vangide toojaile lühikese käsu.

Enne kui vangid jõudsid omavahel paargi sõna vahetada, lähenes Bertha Kircherile kaks metslast, kes andsid talle märku kaasa minna. Neiu läks ja Smith-Oldvick tahtis talle järgneda. Ta ei saanud teha kalu sammugi, kui üks vaht astus teele ette. Neiu jäi seisma ja pöördus laua ääres istuva mehe poole. Ta seletas käte abil, et soovib meest endaga kaasa tulevat. Kuid pealik raputas ainult pead ja andis vahtidele uuesti käsu naine ära viia. Inglane katsus uuesti naisele järgneda ja uuesti takistad teda. Väevõimuga ei saanud nad ka midagi muuta, sellest said mõlemad hästi aru. Smith-Oldvickil oli püstol, kuid mis kasu oli sellest ja poolest tosinast padrunist.

Seni olid metslased käinud vangidega ümber päris korralikult, kui mitte võtta arvesse peksmist tänaval. Ei olnud vähimatki põhjust kindlalt arvata, et head kohtlemist jätkub kogu aeg edaspidigi. Leitnant oli metslaste iseloomu nii palju tundma õppinud, et teadis kõige parema plevat neid mitte ärritada. Ta hüüdis äraviidavale Berthale järele: „Kõi-ge paremat!"

Neiu pöördus ukse juures ümber ja jõudis öelda: „Head õnne!"

Lõvid olid koos saatjatega saali tulnud, kuid need aeti teisest uksest välja, arvatavasti hoovi. Mõni minut hiljem juhatati Smiüi-Oldvick samast uksest nendele järele. Hoovi asemel leidis leitnant end pikast koridorist, mille teises otsas oli raudvõrgust värav. Mõlemal pool koridori oli palju uksi. Jõudnud raudvärava juurde, nägi ta selle taga hoovi. Leitnant astus sinna koos kahe saatjaga. See oli majadest ümbritsetud väike aed, kus kasvas hulk puid ja lilli. Siin-seal oli näha pinke, lõunapoolsel küljel seina ääres isegi terve rida. Vaevalt oli Smith-Oldvick jõudnud aia üle vaadata, kui pani tähele, et lõvid olid ka siin. Mõni lamas puu all, mõni käis sihitult ringi.

Saatjad jäid värava juurde, vahetasid omavahel mõne sõna ning taganesid koridori. Inglane nägi nende lahkumist ja ehmus. Ta oli jäetud üksi hirmsate kiskjate keskele. Temagi tahtis põgeneda koridori, kuid värav oli lukustatud. Inglane tagus seda käte ja jalgadega ning nõudis sissepääsu. Metslased vaatasid tagasi, kuid eemaldusid — ainult nende naer kajas käiguõõnsuses.

146

XIX. Kuninganna jutustab

Bertha Kircher oli toodud platsile ning juhatati kõige uhkema maja poole ->ee hõlmas väljaku kogu ühe külje ning paistis mingi valitsushoone olevat. Sinna viis lai kivitrepp, mille kummalgi pool oli lõvikuju. Tugevatele sammastele toetus rõdu. Sammaste ülaotsad kujutasid surnupealuud, mille laupa katsid igal pool nähtud

papagoi kujutised. Sama kuju oli ka ustel ja seintel. Peale papagoide oli uususten kasutatud ka lõvi ja ahvi. Mõni neist oli reljeef, mõni mosaiik, mõni lihtsalt värvitud seinale.

Seinale maalitu oli aegade jooksul tuhmunud, kuid sellest, hoolimata avaldas muljet. Reljeefid ja mosaiigid olid väga kunstipärased ja ajahambale hästi vastu pannud. Need, kes olid loonud siinsed kujud, olid kunstnikud selle sõna parimas tähenduses.

Maja erines kõvasti sellest, kus neiu kaaslasega enne oli olnud. Välisuks oli tugev, laial trepil valvas mitukümmend relvastatud sõdurit. Need olid teiste metslaste samased, kuid kandsid helekollast varrukateta jakki, mille rinnaesisele ja seljale oü kuldniidiga tikitud papagoi.

Vaevalt oli neiu koos saatjatega trepile astunud, kui üks vahisõdur nad peatas. Nähtavasti nõuti sisenemisluba. Neiul oli natuke aega vahisõdureid silmitseda Ta märkas, et need on tema vangistajaist metsikumad. Nende juuksed olid veelgi karusemad ja kasvupiir ulatus lausa silmadeni. Silmaterad olid neil veelgi väiksemad.

Lühikese: jutuajamise järel astus vahtkonnaülem kõrvale, koputas odavarrega paar korda seinal oleva plaadi vastu ja kutsus kaaslased enda juurde. Ta jagas meestele mingisuguseid käske. Raske uks avanes. Uksepooled liikusid pikkamisi ja krigisedes. Kumbagi neist lükkas kuus alasti neegrit.

Neiut saatnud metsalised saadeti ukse juurest tagasi, nende kohad võttis sisse pool tosinat kollastes jakkides valvurit. Algul viidi bertha koridori ja uks sulgus. Ta nägi, et uksi kokku vedavad neegrid olid kaelapidi töökohale aheldatud. See pilt tõi neiule hirmuvärinad peale.

Eeskoda, kuhu Bertha jäeti, oli avar. Selle keskel asus papagoi, lõvi ja ahvi kujudega kaunistatud purskkaev. Suurem jagu kujusid oli tehtud puhtast kullast. Mõlemal pool eeskoda olid massiivsete võlvidega laiad koridorid, mis viisid mingitesse siseruumidesse. Neis olid lauad ja toolid ning seintel ja põrandal paksud vaibad, lõvi- ja leopardinahad.

Välisukse kõrval oli suur ruum täis kollastes jakkides sõdureid. Peale nii tavaliste ilustuste oli toa kaunistamiseks kasutatud ka odasid, mõõku ja muid sõjariistu. See võis küll olla riigivalitseja lossi vahituba.

147

Eeskoja teisest otsast viis lai trepp taas üles raske ukse juurde. Saatjad juhatasid Bertha sinna. Seal peatati ta jälle, et selgitada välja edasimineku põhjtis. Üks ukse juures valvanuist võttis teate vastu ja kadus ukse taha. Möödus vähemalt veerand tundi, enne kui ta tagasi tuli. Seekordki vahetati valvuieid ja nad juhatati siseruumidesse.

Neil tuli kolmest toast läbi minna, kolme ukse juures peatuda ja va-hisõdureid vahetada. Viimaks leidis neiu end võrdlemisi väikesest ka-binetitaolisest ruumist, mille seinad olid kaetud paksude kullaga väljaõmmeldud papagoivaipadega. Toapõrandasse olid samuti graveeritud kuldpapagoid. Ainult lakke olid need linnud maalitud eredate värvidega.

Keset tuba sammus edasi-tagasi helepunases jakis mees. Peas oli tal midagi kroonitaolist, mille tipus oli papagoi topis. Jaki rinda ja selga kattis kullaga väljaõmmeldud hiigelpapagoi. Mees oli suurem kui ükski neist, keda Bertha Kircher seni oli näinud. Tema pärgamendisar-nane nahk oli kortsus, kuid mees ise oli lihav. Käsivartest võis hoomata hiigeljõudu. Tema sammgi oli jõuline, vanadusest nõrgestamata. Kuid mehe näost paistis nõdrameelsust välja rohkem kui teistel. Ta oli vastikum kui ükski teine inimolend, keda Bertha Kircher eales näinud oli.

Neiu jäi koos oma saatjatega ukse juurde seisma. Möödus mitu minutit, ilma et toas kõndiv inetu hiiglane oleks tulijaid tähele pannud. Ta käis edasi-tagasi, justkui oleks

sügavalt mõttesse vajunud, kui äkki peatus toa teises otsas ja tormas siis neiu poole, Bertha ehmus ja sirutas käed enda kaitseks ette. Saatjad haarasid samsi aial temast kinni.

Punase jakiga metslane jäi neiust sammu kaugusel seisma. Mehe metsikud silmad piidlesid neiu nägu ja siis prahvatas ta hullumeelselt naerma. Naer kestis kaks või kolm minutit ja lõppes niisama järsult, kui oli alanudki. Mees katsus käega neiu juukseid, rõivaid, puudutas ta keliä ning andis viimaks märku, et võõras teeks suu lahti. Bertha Kircheri valged hambad näisid teda väga huvitavat. Ta imestas nende üle ja ktitsus vahisõduridki vaatama. Siis tegi metslane oma suu lahti ja näitas teravaks viilitud kihvu. Varsti lõppes mehe huvi neiu vasw ning ta hakkas jälle edasi-tagasi marssima.

Möödus kümme-viisteist minutit, kui metslane pöördus äkki vahi-sõdurite poole ning andis järsult mingi käsu. Vaevalt oli käsk kõlanud, kui see juba täideti: saatjad viisid neiu toast välja.

Bertha Kircher juhatati piki kitsast koridori kitsale trepile ja sealt teisele korrusele. Seal oli ka kitsas uks, mille ees seisis alasti neegei, oda käes.

Saatjate käsu peale avas neeger ukse. Tulijad astusid madalasse ruumi, mille aknad olid tugevate raud võredega trellitatud. Toa sisustus sarnanes selles majas varem nähtuga: lugevad lauad ja pingid, vaibad ja põrandakatted, kuid lihtsamad kui alumisel korrusel. Isegi mööda-

pääsmatu papagoikuju oli siin nii maalitult kui ka sisselõike ja reljeefina. Ukse vastas nurgas oli mingi sohvataoline polsterdatud mööbliese, millel istus keegi elatanud naine.

Nähes naisterahvast, Bertha Kircheri süda võpatas. Juba esimene pilk sellele kinnitas, et oli ometi üks inimene, kes oli rohkem valge inimese moodi kui ükski viimasel ajal nähtuist. Naise vanuse üle oli raske otsustada, sest ta silmade sina oli juba peaaegu halliks muutunud, kunagi ilus olnud nägu oli kortsus, aeg oli suust hambad kulutanud. Kuid vanakese silmist peegeldus intelligentsi.

Neiut nähes tõusis vana naine püsti ja tuli ebakindlal sammul tema poole. Nähtavasti suutis ta ainult kepi najal liikuda. Üks Bertha Kircheri saatjaist ütles midagi ja mõlemad sõdurid lahkusid. Neiu ja vanake jäid kahekesi.

Vana naine jõudis viimaks neiu juurde. Ta tõstis oma vesised silmad pikkamisi üles ning vaatas ilusat siledat nägu, silmi, juukseid, rõivaid, jalanõusid ning viimaks jäi ta pilk jälle tulija silmadele peatuma. Neiu ei olnud vana naist uurides tagasihoidlikum. Vanake hakkas rääkima. Tema hääl kõlas natuke ebaloomulikult, ebakindlalt, tagasihoidlikult ning jättis mulje, nagu oleks keel, milles ta rääkis, talle võõras ja sõnad tundmatud. Kuid see oli inglise keel.

„Oled sa, nooruke, välisilmast?" küsis vanake neiult. „Annaks jumal, et sa oskaksid rääkida ja mu sõnadest aru saada!"

„Inglise keelest?" hüüdis Bertha. „Jaa! Muidugi saan aru! Ma ju räägin inglise keelt."

„Tänu taevale!" ohkas vanake rõõmsalt. „Ma ei teadnud isegi, kas ma enam oskan seda keelt nii rääkida, et teised minust aru saaksid. Ma ei ole seda rääkinud kuuskümmend aastat. Kuuskümmend aastat pole ma kordagi emakeelt kuulnud. Vaene olend! Vaene olend," ohkas vanake omaette.

„Teie olete inglanna!" imestas neiu. „Kas sain teist õigesti aru? Tähendab, olete inglanna ja siin olnud juba kuuskümmend aastat?"

Vanake noogutas: „Kuuekümne aasta jooksul pole ma kordagi siit lossist välja saanud." Ta sirutas neiule oma kondise käe ja kutsus teda pingile istuma. Neiu aitas vanakese üle toa sohva juurde.

„Vaene laps! Vaene laps!" ohkas vanake kaastundlikult „Parem oleks sul surra, kui lasta end siia tuua. Ma tahtsin ka algul endalt elu võtta, kuid ikka hoidsin end tagasi, lootes, et kord tuleb siia keegi, kes mind päästab. Aastakümned on möödunud ja kedagi pole tulnud. Räägi, kuidas nad sinu kätte said."

Neiu rääkis lühidalt tähtsamatest juhtumitest kõrbes, orus, teel linna ja siin linnas.

„Tähendab, peale sinu on linnas veel valge mees?" küsis vana naine.

149

„Jah," vastas neiu, „kuid ma ei tea, kus ta on, mis temaga kavatsetakse ette võtta. Oma saatusest on mul niisama vähe aimu."

„Seda ei tea keegi ette öelda," lausus vanake pikkamisi. „Nad ei tea seda isegi. Need metslased ei tea sel minutil, mida nad järgmisel teevad või tegemata jätavad. Ühes asjas tahaks ma sind küll veenda: oma sõpra ei näe sa enam kunagi." .

„Kuid teid nad ei tapnud," tuletas neiu eidele meelde. „Olete juba kuuskümmend aastat nende vang olnud. Kuidas siis?..."

„Õige!" tähendas vanake. „Nad pole mind tapnud ja ei tapa ka sind. Kuid jumal teab, et sa ei pea olema selles hirmsas kohas kuigi kaua, kui palud neilt ainult oma elu võtta."

„Kes nad õieti on?" küsis neiu vanakeselt. „Missugune rahvas? Nad erinevad kõigist, keda ma seni olen näinud. Rääkige, kuidas teie siia sattusite."

„See juhtus väga ammu," alustas vanake. „Oh, kui pikk see aeg on olnud! Ma olin siis ainult kahekümnene. Mõtle, laps, — kahekümnene! Ja vaata mind nüüd! Mul pole peeglit. Võin näha end ainult vanniveelt, kuid mu silmad on liiga nõrgad, et oma nägu seal seletada. Kuid sõrmedega nägu katsudes tunnen, et see on kortsus ja silmad sügavale sisse vajunud. Ma tunnen, et mu huuled on kokku kuivanud ja tean, et suus pole enam hambaid. Ma olen vana, küürus ja inetu. Kord aga olin noor ja teised rääkisid, et ka ilus. Ei, ma ei hoople — ma olin iludus! Seda kinnitas mulle ka peegel, kui ma veel noor olin ja selline riistapuu olemas oli."

Vanake vaikis viivu, enne kui jätkas: „Mu isa oli Sise-Aafrikas misjonär. Ühel päeval tuli meie asundusse salkkond orjapüüdjatest araablasi. Nad võtsid kinni kõik pärismaalastest mehed, naised ja lapsed. Nad võtsid ka minu ja taganesid džunglisse. Kuid araablased ei tundnud neid metsi hästi ja võtsid meie asunduse mehi teejuhtideks. Araablased seletasid, et nad polnud kunagi nii kaugel lõunas käinud. Aga nad olid kuulnud, et siit edasi läänes on rikkalikult elevandiluud ja orje. Sealtkaudu kavatsesid nad põhja naasta. Mustad oli neil kavatsus põhjas orjalaatadel maha müüa, aga mina pidin saama mõne musta sultani haaremisse odaliskiks.

Araablased rääkisid sageli kopsakatest rahasummadest, mida nad minu eest saada lootsid. Et seda mitte kaotada või pisendada, hoolitsesid nad minu eest hästi. Teekonda kergendad mul igati, näiteks ei tarvitsenud ma jalgsi käia ja toitki oli mul kõige parem.

Kuni viibisime džunglis, mis oli meie meestele tuttav, läks kõik hästi. Varsti aga jõudsime kõrvetavale liivalagendikule. See oli teejuhtidele tundmatu maa ja olimegi eksinud. Sellele vaatamata hoidsime suunda läände. Laskuda orgudesse ja ronida jälle päikesest köetud liivalagendikule oli ütlemata raske. Kõige hullem oli röövitud orjadega, sest nemad pidid kandma kogu laagrivarustust. Toit hakkas lõppema, vesi

150

sai otsa ja juba teisel päeval suri mõni ori. Iga järgmine päev suri üha rohkem.

Toidupuudus läks nii suureks, et araablased pidid juba oma hobuseid söögiks ära tapma. Jõudsime esimese suure oru veerde. See oli nii järsk, et hobuseid ei saanud üle selle viia. Jäi järele kõik loomad tappa ning koormata lihaga surmani väsinud orjad.

Marsiti veel paar päeva. Orje suri nii palju, et neid jäi järele vaid käputäis. Kõrvetavat päikest, janu ja toidupuudust kannatasid ka araablased. Neistki oli mitu lagendikul surma leidnud. Nii kaugele taha, kui silm seletas, oli meie tee märgitud surnukehadega, mille kallal maiustasid röövlinnud ja šaakalid. Teekonnal röövitud elevandiluu visati maha nagu kõik muu üleliignegi ja püüti päästa kõige kallim — oma elu. Mida rohkem orje suri, seda rohkem jäi maha ka varustust

Millegipärast meeldisin ma araablaste pealikule. Võib-olla seepärast, et nähes oma varandust hävivat, tahtis ta mind võimalikult kaua endale hoida, sest olin ainuke osa tema rikkusest, mis liikus ise kaasa ja oli pealegi küllalt tugev. Nagu sa, neiuke, tead, oleme meie, inglased, head, araablased aga viletsad jalakäijad. Niipea kui nad saavad nii vanaks, et püsivad hobusel, nad enam jala ei käi. Nii võisingi ma käia jalgsi kauem kui ükski röövel.

Ma ei tea, kaua me niiviisi edasi liikusime, yiimaks jõudsin mina koos mõne mehega sügava oru põhja. Teist nõlva pidi üles ronida oli võimatu, mistõttu jätkasime teed orgu pidi. Org paistis olevat kuivanud jõe põhi, mida mööda sai päris kergesti edasi. Jõudsime lõpuks kohta, kus tee läks järsku alla haljendava tiheda metsaga orgu. Lootsime sealt leida vett ja toitu ning rõõmustasime juba avastuse üle.

Järel oli meid ainult kaks — pealik ja mina. Mul pole tarvidust sulle kirjeldada orgu, sest see on sama, kuhu ka sina oled õnnetult sattunud. Järgnes vangisattumine. See tuli nii äkki, et meile näis, nagu oleksid nad just meid oodanud. Hiljem sain teada, et nii see oligi. Nad ootasid ka teid.

Metsast läbi tulles nägite muidugi papagoisid ja ahve ning siin linnas peaaegu igal pool nende kujusid ja pilte. Mõnes kohas oli näha ka lõvikujusid. Nii oli ka siis, küi mind siia toodi. Kodumaal olime harjunud rääkima papagoidega, kes kordasid seda, mida olid meilt õppinud. Siin on papagoid teistsugused. Nad räägivad sama keelt, mis lin-narahvaski. Või õigemini — need metslased räägivad papagoide keelt Nad usuvad — ja mitte just põhjuseta —, et ahvid räägivad igasuguseid asju papagoidele, kes lendavad linna ja annavad kuuldu omakorda edasi inimestele. Raske on uskuda, kuid ma usun seda, sest olen juba kuuskümmend aastat siin kuningalossis elanud ja tunnen asju.

Nad tõid minu nagu nüüd sinugi kohe kuninga paleesse. Araablaste pealik viidi kuhugi mujale. Pole kunagi kuulnud, mis temast sai.

151

Ago XXV oli tookord kuningas. Neid on pärast teda mitu olnud. Ta oli hirmus mees, nad on kõik olnud hirmsad."

„Miks nad seda on?" küsis neiu.

«Sellepärast, et see on hull rahvas," vastas vana naine. „Kas sa ei ole veel sellest aru saanud? Kuid siiski, neil on mitu suurepärast ametimeest, nad oskavad tööd teha ja mõni neist on osav põlluharija. Hoolimata siin üldiselt valitsevast nõdrameelsusest, on neil siiski seadused ja mingisugune kord.

Nad austavad linde, aga papagoi on nende jumal. Üks papagoidest on siin palees ja teda hoitakse kõige uhkemates ruumides. See on muidugi nende jumalate jumal, väga vana lind. Kui see on tõsi, mis kuningas Ago omal ajal ütles, siis see püha papagoi on vähemalt kolmsada aastat vana. Nende usutseremooniad on äärmiselt toored ja vastikud. Usun, et just selle tõttu on siinne rahvas aegade jooksul nõdrameelseks läinud.

Kuid, nagu ma juba ütlesin, on siinsel rahval mõni hea omadus. Kui uskuda legendi, mida nad räägivad, olid nende esivanemaiks käputäis mehi ja naisi, kes tulid kusagilt

kaugelt põhjast Nad olid eksinud Kesk-Aafrika metsades ning ekslesid siia-sinna. Viimaks jõudsid nad siia orgu, mis olnud tol korral puudeta liivalagendik. See võib olla tõsi, sest siin ei saja peaaegu kunagi vihma. Siiski kasvab orus rikas taimestik. Seda imet võib seletada ainult nii, nagu legendiski seisab, et siia sattunud inimesed leidsid hulk allikaid, mille vee nad orgu laiali juhtisid.

Ago rääkis mulle aastate eest, et mitu sugupõlve enne teda olid siia elama jäänud inimesed juhtinud allikate vee oru ühte ossa ning kui maa oli juba niiske ja puude juured sügaval pinnases, juhtisid nad vee teise, ja siis kolmandasse kohta. Nii on see puudeta liivalagendik viljakandvaks ja tiheda metsaga kaetud paradiislikuks oruks muutunud. Kas kõik just nii oli, seda ma kindlasti ei tea. Võib-olla oli mets siin juba enne inimesi. Legendi aga kinnitab see, et vihma siin ei tule, kuid niiskust piisab igasuguste puude ja taimede jaoks.

See rahvas on peale paganausu ja usutseremooniate veel mitmes suhtes imelik. Näiteks kasvatavad nad lõvisid nagu teised rahvad koduloomi. Sa muidugi nägid, kuidas nad neid kasutavad. Kuid see pole veel kõik: nad ka nuumavad ja söövad lõvisid. Mulle näib, et varem sõid nad lõviliha ainult usutalitustel. Ajapikku nad harjusid sellega ning üldine lihapuudus sundis neid viimaks metsloomi kasvatama. Nad ei söögi enam muud liha Linnuliha ei söö nad mingil tingimusel, pigem surevad nälga. Sama on lugu ahvilihaga Need on ka ju enamvähem pühad olevused. Teisi taimtoidulisi loomi kasutavad nad ainult piima ja naha saamiseks ning lõvitoiduks. Linnast lõunas metsas on karjamaad ja niidud, kus peetakse suuri metssea-, põdra-antiloobi-ja kitsekarju."

152

Ja teie olete elanud siin kõik need pikad aastad, ilma et oleksite ühtki endasugust näinud?" imestas neiu. Vanake noogutas nõusoleku märgiks.

„Kuuskümmend aastat ja nad pole sulle midagi halba teinud!"

„Et nad pole mulle midagi halba teinud, seda pole ma öelnud. Nad ei ole mind ära tapnud," vastas eit.

„Mis..., mis..., missugune on teie asend nende hulgas, arvan seda teadvat," ütles neiu kahtlevalt. «Tallaksin seda teilt endalt kuulda. Mul on aimdus, et selliseks, milline on teie asend siin, kujuneb ka minu saatus."

Vana naine noogutas: „Jah, kahtlemata, kui nad oskavad sind eraldada teistest naistest."

„Eraldada? Mida see tähendab?" küsis neiu.

„Kuue aastakümne jooksul pole ma ühtki naist näinud. Nad pole lasknud mind nende juurde. Naised tapaksid mu kohe, kui kätte saaksid, isegi nüüd, kuigi ma olen juba vana. Mehed on siin koletised, nende naised aga otse emakuradid. Hoidku taevas sind nende kätte sattumast!"

„Tähendab, mehed mulle halba ei tee?" uuris neiu.

„Ago XXV tegi minust kuninganna," lausus vanake pikkamisi, justkui oma mälestustest midagi otsides. „Tal oli mitu naist, aga nendest kõik ei olnud inimesed. Muidu polekski Agot kümme aastat pärast minu siiatulekut tapetud. Siis tuli teine kuningas ja jättis minu endale kuningannaks. Ja nii on läinud see iga kuninga vahetumise korral. Ma olen käinud käest kätte. Õige harva elab kuninga naine kõrge vanaduseni. Ühed tapetakse salaja, teised ei kannata nõdrameelsuse tõttu siinset välja ja lõpetavad oma elu ise. Ma olen praegu kõige vanem kuninganna"

Bertha Kircher pööras end äkki ümber ja osutas käega akna ees olevatele trellidele.

„Näed seda tuba siin," ütles vanake, ,ja panid tähele musta eunuhhi ukse taga. Kus iganes siin selliseid ruume näed, siis tea, et igaühes neist on või oli naine, sest ainult

üksikud meist võivad vabalt ringi liikuda. Harilikult hoitakse kuninga naisi vangis ja tapetakse noorelt, sest neid peetakse metsikumaks kui mehi. Ja seda nad ka on."

Tekkinud mõneminutise vaikuse katkestas neiu: „Kas põgenemisvõimalusi pole?"

Eit osutas jälle trellidele akende ees ja ütles: „Ja neile lisaks on ukse ees sõjariistus eunuhh. Kui saaksidki temast kuidagi mööda ja pääseksid tänavale, kuidas sa leiaksid tee linnamüürini? Oletame, et oled min-S1 une läbi müürini pääsenud, kes sind väravast välja laseb? Peaks aga seegi ime juhtuma, leiaksid end linna ümbritsevast metsast, mis otse kihab inimesi iga päev murdvatest mustadest lõvidest Väljapääsu siit

153

ei ole. Ja kui keegi siit pääsekski, siis murrab metsas tema lõvi või jäävad põgenenu luud kõrbesse pleekima.

Kuue aastakümne jooksul oled sa esimene inimene, kes on siia eksinud. Tuhat aastat pole sellest maailmast ja jumalast mahajäetud linnast keegi välja pääsenud. Ei mäleta need inimesed, et keegi peale minu ja nüüd sinu oleks siia sattunud. Nende vana legend küll räägib, et kunagi hallil ajal oli siia tulnud üksik hiigelsõdur. Juttu tana käigust on põlvest põlve edasi antud.

Selle põhjal, mis rahvas siin mulle on rääkinud, pidi see rändaja olema mõni Hispaania sõdur, sest ta olevat kandnud raudrüüd ja vasest kiivrit. See mees oli tulnud läbi metsa ning võidelnud seal vahvasti lõvidega. Teda saadeti kinni võtma hulk mehi, kuid ta tappis nad kõik veel enne, kui nad linna väravasse jõudsid. Selle mehe hiigelmõõk oli halastamatu nagu surm. Mees ei tulnud siiski linna. Ta oli jäänud peenramaale, söönud seal juur- ja aedvilja, joonud jõest vett peale ning siis tuldud teed tagasi läinud. Hiiglane oli metsas jälle lõvidega võidelnud ja kadunud viimaks sügavasse orgu.

Pärast hiiglase lahkumist oli kuningas ärevusse sattunud ning kartnud, et võõras sõjamees toob varsti linna teisi endasuguseid tema rahvast hävitama. Ta oli saatnud salkkonna mehi hiiglast tapma.

Kolm nädalat otsisid mehed, kes olid võtnud vale suuna, enne kui leidsid hiiglase luud pleekimas samas orus, mille kaudu mina ja nüüd ka sina siia sattusime. Kõrb tappis tema. Kas see jutt just tõsi on, seda ma ei tea. Legende on ju nii palju."

„See legend on tõsi," vastas neiu, „sest nägin oma silmaga orus selle hiiglase skeletti, raudrüüd ja sõjariistu."

Järsku avanes uks ja sisse astus alasti neeger, mõlemal käel suur vaagen. Must teenija asetas vaagnad naistele lähemal olnud lauale ja lahkus sõna lausumata. Vaagnailt tõusev toidulõhn täitis kohe toa ja alles nüüd adus neiu, et ta on näljane. Vanakese käsu peale lähenes ta vaagnatele ja vaatas neid. Ta imestas, et vaagnal oli hulk väiksemaid nõusid, mis olid peaaegu kõik kunstipäraselt toiduga täidetud. Väiksemad nõud olid kullast, aga vaagnad põletatud savist. Kõige rohkem pani teda imestama nõude vahel olnud lusikas ja kahvel. Kuigi need erinesid natuke tsiviliseeritud maailmas tarvitatavatest, täitsid oma otstarbe suurepäraselt. Kahvli harud olid rauast või terasest, aga selle vars ja kogu lusikas olid tehtud samast kollasest metallist nagu toidunõudki.

Neiu silmas toitu. Seal oli suurepärane lihapraad, juurvili, värske puuvili, nõutäis piima ja väiksemas nõus veel midagi marmelaaditao-list magustoiduks. Bertha nälg oli nii suur ja toidu lõhn nii ninnahak-kav, et vanakese jõudmist laua juurde oli võimatu ära oodata. Ta jõudiski alustada enne, kui eit tema vastas pingil istet võttis.

154

Vana naine võttis pikaldaselt vaagnalt väiksemad nõud ja asetas need lauale. Ta naeratas heatahtlikult. „Nälg on suur lepitaja" „Mida te sellega mõtlete?" küsis Bertha.

Julgen oletada, et mõne nädala eest, neiuke, poleks te mingi hinna eest kassiliha suhu pistnud," vastas kuninganna.

„ Kassi?"

Jah. Mis vahet on kassil ja lõvil? Mõlemad on kassid," ütles vanake.

„ Tähendab, see siin on lõvi liha?" küsis neiu.

Just nii," kõlas vastus. Ja viis, kuidas nad seda valmistavad, teeb lõvi väga seeditavaks. See on hakanud mulle juba meeldima."

Bertha Kircher naeratas kahtlevalt. „Ma küll ei oskaks vahet teha. See võib olla ka lamba- või vasikaliha."

„Seda küll," vastas eit. „Ka mina ei tee vahet. Kuid nad nuumavad toiduks mõeldud lõvisid eriti hästi. Liha puhastatakse hoolega ja sellest tehtud söök saab nii hea, et seda võib kõige paremaks pidada"

Bertha Kircher sõi suure isuga. Ta lõpetas oma pika paastu piima ja juurviljaga. Vaevalt olid naised lõunasöögi lõpetanud, kui sisse astus kollases jakis sõdur ja ütles midagi vanakesele.

„Kuningas käskis sind valmis panna ja enda ette tuua," seletas kuninganna. „ Esialgu jääd sa minu ruumidesse elama. Kuningas teab, et ma pole selline nagu teised naised. Nendega poleks ta võinud sind kuidagi ühte elama panna. Herog XVI-1 on vahel ka mõistlikke silmapilke. Nähtavasti toodi sind tema juurde just niisugusel ajal. Nagu teisedki valitsejad enne teda, arvab ka tema, et kõik alamad on hullud ja et üksnes tema on kogu riigis ainus mõistusega inimene. Hoolimata sellest olen aastate jooksul tähele pannud, et kuningad ja ka alamad, kellega mul siin on tegemist olnud, on pidanud ja peavad mind vähem hulluks, kui nad ise on. Ma tean, et see kõik kõlab väga naeruväärselt. Kuid sellest, et ma olen kõik need aastad siin veetes suutnud mõistuse alles hoida, ma küll aru ei saa"

„Mis see „valmis panna" tähendab?" küsis Bertha. „Te ju ütlesite, et kuningas käskis mind valmis panna ja enda ette tuua"

„Lapsuke, see tähendab, et sa pead kõigepealt vanni minema ja pärast riietuma nii, nagu mina olen riietatud," seletas kuninganna emalikult.

Ja põgenemisvõimalusi ei ole?" küsis neiu jälle. „Kas pole siis vähemalt võimalust endalt elu võtta?"

Vanake võttis laualt kahvli. „See ehk oleks ainus riistapuu, kuid sa näed isegi, et harud on liiga lühikesed ja nürid."

Bertha värises. Kuninganna pani käe tema õlale. „Võib-olla ta ainult vaatab sind ja saadab kohe tagasi. Ago XXV saatis ka mind esimese korra järel tagasi, kui oli katsunud minuga rääkida ja kui sellest midagi välja ei tulnud. Ta käskis mulle selle rahva keelt õpetada. Läks terve

155

aasta, enne kui ma talle uuesti meelde tulin. Siis kutsus ta mind teist korda enda juurde. Praegugi juhtub tihti, et ma näen kuningat pika aja järel. Kord oli neil kuningas, kes valitses viis aastat, ja ehkki ma olin tema naine, ei näinud ma teda kordagi. Ma olin täiesti unustatud. Siin on ikka lootust. Isegi minul, kel mälestused välisilmast on juba ammu kustunud ja ees seisab surm selle palee seinte vahel, on lootust siit kord välja pääseda, vähemalt juhuslikult oma olukorda kergendada. Asjata on teha seda, mis ei anna tulemusi, või kui annabki, siis halbu."

Vanake juhatas neiu kõrvalruumidesse ning näitas ühes toas olevat väikest basseini, kus sai end pesta. Vastu puiklanata pesi Bertha ennast ja tundis erutusele vaatamata sellest isegi mõnu. Kuninganna tõi mingid rõivad, millega ta pidi oma keha katma Vana naine aitas tal seda teha.

„Nüüd oled sa tõesti kuninganna," lausus eit viimast riidevolti kohendades.

Neiu vaatas oma paljaid rindu ja kogu keha, mis õhukesest võrgu-taolisest niudele kinnitatud riidest läbi kumas. Näis, nagu oleksid need rõivad ainult selleks, et tema noort ja korrapärast keha veelgi alastatumana paista lasta. Bertha Kircher ehmatas: „Ja nad viivad mind niimoodi rõivastatult, poolalasti meeste ette!"

Vanake naeratas kibedalt: „See pole veel midagi. Harjud sellega varsti ära nagu minagi, kuigi ma olin üles kasvanud jumalasõna kuulutaja kodus, kus palja sääre näitamine oli naisele hirmus suur patt. Võrreldes sellega, mida sa siin varsti näed ja mida sinult siin ehk peagi nõutakse, on alasti või poolalasti olek tühine asi."

Neiu oli rüüd valmis pandud, kuid taaskutset ei tulnud. Vahepeal oli õhtu saabunud ning lossis süüdati mingisugused lahtised õlilambid. Bertha käis toas rahutult edasi-tagasi. Tunnid tundusid aastapikkusena ja tema erutus vaid suurenes.

Viimaks ilmus tuppa kaks sõdurit, kes teatasid, et kuningas kutsub neidu kohe alla ja Zanila — see oli vana kuninganna nimi — peab ka kaasa minema. See asjaolu rahustas Berthat, sest teise naise, olgugi et vana ja rammetu, juuresolek tundus talle kaitsena selle vastu, mis teda praegu ähvardas.

Kuninga saadikud juhatasid naised treppidest alla ning viisid väiksesse saali, mille Zenida ütles ooteruumi olevat. Järgmine oli kuninga troonisaal, kus ta võtab vastu võõraid ja ametnikke. Ootesaalis, kus nad parajasti viibisid, istus pinkidel hulk sõdureid ja ohvitsere, kes, käed rinnal, liikumatult omaette põrandale vahtisid. Naiste saabumisel vaatas neist mõni ükskõikselt tulijaid, kuid vajus kohe endisse asendisse.

Vaevalt olid Bertha Kircher ja Zanila mõne minuti ooteruumis viibinud, kui avanes kõrvaltoa uks ja sisse astus ohvitseririietuses noormees. Ta nägi välja samasugune nagu teised, kuid peas oli tal midagi

156

kuldkiivri moodi ja sellele oli kinnitatud üksik papagoisulg. Tema tuleku peale tõusid kõik aupaklikult püsti.

„See on Metak, üks kuninga poegadest," sosistas vanake neiule.

Prints tahtis arvatavasti troonisaali minna, kuid näinud naisi keset ootesaali seismas, jäi ta neid silmitsema. Vähemalt minut aega puurisid ta silmad Berthat. See julge peaaegu häbematu silmitsemine oli neiule rohkem kui piinlik, see oli lausa piinav. Ta punastas, keeras näo kõrvale ja pööras printsile selja. Metakit seevastu haaras värin pealaest jalatallani, ta karjatas kõvasti ja tormas neiu juurde. Enne kui neiu kõrvale põigata jõudis, oli Metak tal ümbert kinni haaranud

Saalis puhkes põrgukisa. Sõdurid, kes olid naised kohale toonud, paljastasid mõõgad, vibutasid neid printsi pea kohal ja karjusid kõigest jõust. Teised kohal olnud ohvitserid ja sõdurid tegid sedasama ning varsti tuletasid saalis viibijad meelde märatsevat hullusalka.

Neiu katsus printsi käte vahelt välja pääseda See ei läinud korda, kuigi mees hoidis teda kinni ainult pahema käega. Parema käega tõmbas Metak välja mõõga ning tõrjus sellega pealetungijad eemale. Ründajad ei julgenud printsile nähtavasti siiski liiga teha.

Korraga tundis üks naisi saatnud sõdureist, kuidas Metaki mõõk tungis ta õlga, purustas luu ja tungis ikka allapoole. Löök oli nii tugev olnud, et raske terav tapariist tungis südameni välja. Ohver vaarus, kukkus põrandale, katsus aga uuesti jalule tõusta, kuid see oli võimatu. Ta ainult karjatas, vajus tagasi ja oli silmapilk hiljem surnud.

Prints tarvitas tekkinud segaduse ära ning taganes ukse poole, kust oli tulnud. Teised püsisid tal kannul, neiu rabeles kaenlas, kuid ta lõi pealetungi tagasi. Segadust suurendas paar ohvitseri, kes olid verd nähes mõistuse päris kaotanud. Nad heitsid mõõgad kõrvale ning kargasid küünte ja hammastega teineteise kallale. Üle selle

põrguliku kisa ja kära kajas saali nurgast hullumeelne naer... Üks sõdureist oli sedalaadi hullusehoogu sattunud.

Metakil õnnestus ukseni jõuda ja see lahti lükata. Ta taganes ja tõmbas neiu kaasa. Enne kui nad ukse taha jõudsid, arvas neiu näinud olevat, kuidas paar saalis märatsevat meest põrandale viskusid ja hammastega langenud kaaslase kallale asusid.

Kähmluse ajal oli Zanila tahtnud püsida võimalikult neiu lähedal, sest tema elu oli selle vahejuhtumi tõttu tõsises hädaohus. Zanila katsus printsile ja Berthale kõrvaltuppa järgneda, kuid teda peatas Meta-ki mõõgahoop. See ei jõudnud õnneks vanakese pihta, vaid peatus vastu kivivõlvi.

Zanilal ei jäänud üle muud, kui põgeneda nii kiiresti, kui vanad jalad seda lubasid. Ta jooksis ootesaalist vaja ja trepist alla nii väledasti kui suutis.

Metak oli oma saagiga hullude käest pääsenud. Ta pani mõõga tuppe tagasi, tõstis neiu kätele ning tormas kõrvaluksest koridori. Seal

157

peatus ta silmapilgu ning, olles kindel, et keegi teda ei takista, jooksis ta Zanila valitud suunale vastassuunas.

XX. Tarzan tuleb!

Õhtul just enne pimeduse saabumist, kui Metak röövis linnas Bertha, saabus Briti Aafrika vägede peakorterisse kolonel Capelli juurde keegi lendur. Ta oli väga väsinud. Lendur raporteeris kolonelile.

„Thompson, mis on?" küsis kolonel. „Kõik on juba tagasi jõudnud. Ükski ei näinud Oldvicki ega tema lennukit. Arvan, et peame otsimise lõpetama, kui teil pole rohkem õnne olnud."

„Mul oli õnne," vastas noor ohvitser hingeldades. „Ma leidsin lennuki."

„Tõesti või!" hüüdis kolonel. „Kus see oli? Kas Oldvickist oli midagi märgata?"

„Lennuk asub kaugel sisemaal kõige kuratlikumas orus, mida olen kunagi näinud. See on kitsas. Nägin lennukit hästi, kuid ei pääsenud selle lähedale. Seda valvab kuraditaoline must lõvi. Maandusin oru serval. Katsusin alla ronida, et lennukit vaadata, kuid lõvi ei lasknud. Ootasin tund aega või kauem, kuid see kurat ei lasknud mind silmist"

„Arvate, et Oldvick langes lõvide saagiks?" küsis kolonel Capell.

„Ei tahaks uskuda," vastas leitnant Thompson. „Arvan nii seepärast, et lennuki juures polnud näha midagi, mis oleks lasknud oletada, et lõvid oleksid seal inimese murdnud ja ära söönud. Kui sai selgeks, et Oldvicki lennuki juurde pääseda on võimatu, tõusin õhku ja uurisin orgu mõlemal pool maandumispaika. Mõni miil lennukist lõunas lõppes org järsku. All laius mägedest piiratud tiheda metsaga kaetud lagendik, õigemini org, mille keskel — palun, sir, mind mitte nõdrameelseks pidada! — asus päris korralik linn, kus olid tänavad, majad, keskel väljak. Mõni ehitis oli väga suur, kuplite ja minarettidega Linn nagu linn ikka"

Vanem ohvitser vaatas nooremat kaastundlikult.

„Olete üle väsinud, Thompson," lausus kolonel isalikult. „Minge magama ja puhake hästi. Olete hulk aega närve pingutavates oludes olnud. Minge ja puhake!"

Noormees raputas ärritatult pead. „Vabandage, härra kolonel, kuid ma räägin tõtt. Ma ei eksinud. Tiirlesin linna kohal hulk aega. Võimalik, et Oldvick leidis selle linna või võtsid linnaelanikud ta kinni.

„Kas linnas oli inimesi?" küsis kolonel.

Jah, nägin neid tänavail."

„Kas ratsavägi võiks sinna linna pääseda?" küsis kolonel Capell.

158

Ei," vastas Thompson. „Ümbrus on seal täis sügavaid orge, millest "hobused ei pääse läbi. Isegi jalaväele oleks see tee põrgulik, sest vähemalt kahe päevateekonna ulatuses ei leidu vett."

Ohvitseride jutt jäi pooleli, sest Rhodesia jalaväerügemendi peastaabi ette maandus suur „VauxhaIl", millest väljus kindral Smut. Kolonel Capell ruttas ülemusele vastu.

„Sõitsin mööda ja mõtlesin, et laskun mõneks minutiks siia, et teiega rääkida," ütles kindral. ..Muuseas, kuidas edeneb leitnant Smith-Oldvicki otsimine? Näen siin Thompsonit ja kui ma ei eksi, oli ta üks neist, kes saadeti ülesannet täitma"

„Jah, ta oli üks neist," vastas kolonel. „Ta tuli otsinguilt tagasi viimasena. Leitnant Thompson teatas, et leidis Oldvicki lennuki." Kolonel rääkis, mida oli leitnandilt kuulnud. Kindral huvitus asjast ja istus laua juurde. Noor lendur kutsuti ka ning kolmekesi märkisid nad kaardile koha, kuhu lennuk oli maandunud, ning oru, kus asus saladuslik linn.

„Maastik on seal tõesti metsik," tähendas kindral Smut. „Kuid meie ei tohi jätta ühtki kivi ümber pööramata, ühtki abinõu kasutamata, et leida noort lendurit. Saadame sinna väikese väeosa, väikese seepärast, et usun väiksest olevat rohkem kasu kui suurest. Umbes üks kompanii, kolonel, või parem on siiski saata kaks ning kaasa saata veoautod toidu ja veega. Määrake salga juhiks hea ohvitser ning käskige viia baas tal nii kaugele läände ja nii lähedale linnale, kui võimalik. Baasi võib ta jätta kompanii mehi, aga teise saata linna poole. Arvan, et baasi võib te rajada linnast päevateekonna kaugusele. Samuti andke salgale kaasa paar lennukit ning korraldage hea side edasiminejate ja baasi jääjate vahel. Kõigepealt tuleb luua hea ühendus ja korraldada luure. Millal võiksid mehed teele asuda?"

„Toit, vesi ja muu varustus laaditakse autodele juba täna õhtul," vastas kolonel Capell, „ning umbes kell üks öösel võivad mehed teele asuda."

„Hästi!" lausus kindral, „kuid ärge unustage asjade käigust mulle ette kanda"

Mõni minut hiljem hõljus tema lennuk juba õhus.

***

Haarates müüri küljes kasvavatest väänkasvudest, teadis Tarzan, et lõvi on tal kannul ning kõik sõltub sellest, kas liaanid on küllalt tugevad. Need olid käsivarrejämedused ja kinnitusid tugevasti müüri külge. Ei olnud midagi kergemat, kui neid mööda üles ronida.

Ta kuulis, kuidas lõvi möirgas ja järele hüppas, kuid kukkus kohe Jagasi alla. Enne kui Tarzan müürile jõudis, võis ta kuulda, kuidas kiskja väänkasve pures ja kõvasti urises.

Müürilt võis Tarzan näha mõni jalg madalamal asuvat katust. Sinna laskumiseks tuli teha vaid väike hüpe. Ta tegi selle ja hakkas edasi

159

sammuma. Ta ei vaadanud taha ega näinud, et müüris oli nišš, kust ilmus kassisammul mingi olend. Tarzan haarati selja tagant kinni ning tõsteti õhku. Haarajal oli jõudu ja ilmselt tahtis ta ilma loata sissetungija hävitada. Valvur tahtis Tarzanit katuselt alla tänavale visata.

Seda lõbu ei saanud ahvinimene talle lubada. Kukkumine tänava-kividele oleks olnud kui just mitte surmav, siis vähemalt vigastusi tekitav. Niikaua kui ta jalad maad ei puudutanud, ei saanud ta midagi ette võtta. Jäi ainult järele pääseda valvuri haardest. Tarzan viskus järsult ettepoole ning teda hoidnud mees kaotas tasakaalu ja laskis käed lahti.

Kassi väledusega pööras Tarzan end ümber. Aga enne kui ta jõudis vastest rünnata, tõmbas see välja terava mõõga millega lõi ahvini-mest. Tarzan tõmbas end kiiresti

alla ja sööstis mehe jaige vahele. Mõõk rapsas õhku ning lööja paiskus mitu sammu tagasi ja kukkus selili. Enne kui kollases jakis sõdur tõusta suutis, haaras Tarzan ühe käega teda kõrist ja hoidis teisega mehe kätt, milles oli mõõk. Seni oli tema vastane, kes oli peaaegu niisama suur ja tugev kui ahv-inimene, vaikinud. Tundes raudset pigistust kaelal, päästis ta lahti karjatuse. Umbes minut aega hoidis Tarzan vastast kõrist kinni ja tundis siis, kuidas hiiglase keha pikkamisi lõdvenes.

Tarzan tõusis püsti, asetas jala surnud sõduri kehale, tõstis näo taeva poole ning tahtis kuuldavale tuua suurte ahvide kohutava võidu-hüüde. Talle tuli meelde, et nii annab ta end ära. Eesseisev nõudis temalt tegusid, mitte uhkustamist

Ta sammus katuse äärele. Allpool avanes tänav, mida valgustasid majaseintele kinnitatud õlilambid. Nii vilets kui see valgus oligi, nägi ta siiski tänavat ning tumedaid inimkogusid. Neid oli mõni üksik.

Et noort ohvitseri ja neidu otsida, selleks oli Tarzanil vaja linnas vabalt ringi liikuda. Minna aga alla tänavale, liikuda inimeste seas nende tähelepanu äratamata oleks alasti mehele võimatu olnud. Alivini-mesel tekkis mõte ära kasutada surnud sõduri rõivad ja varustus.

Mõne minuti pärast kandis Tarzan võõra sõduri pükse ja kollast jakki ning sandalette. Vööle sidus ta laia rihma tupe ja mõõgaga, vöö vahele pistis oma isalt päritud jahinoa. Oma sõjariistad pidi ta maha jätma, sest neid kaasa võtte oleks olnud niisama meeletu, kui linnatänavaile alasti jalutama minna. Ta kavatses peita oma sõjavarustuse teisele poole müüri väänkasvudesse. Köie tahtis ta siiski kaasa võtta. Selle võis ta jaki alla keha ümber kerida.

Tarzan oli oma kehakatetega rahul. Pärismaalastel oleks nõrgas valguses teda raske võõraks tunnistada. Ahvinimese järgmine mure oli, kuidas katuselt märkamatult alla ronida. Mööda seina turnijat oleks peagi märgatud. Majade katused olid lagedad ja peaaegu ühekõrgused. Tarzan astus neid mööda edasi. Äkki märkas ta mitut inimest ühel katusel müüri lähedal.

160

Ta oli näinud katusel mingisuguseid luuke, mida kasutati nähtavasti ülespääsemiseks. Nähtud inimesed olid tulnud katusele ühest sellisest luugist. Tarzan hiilis käpuli lahtise luugi juurde. Talle tundus kõige kiirem, kuid siiski hädaohtlikuim viis tänavale pääseda just sealtkaudu. Ta otsustas õnne katsuda.

Ahvinimene pistis pea luugiauku, nuusutas ja kuulatas. Et kõrvad ja nina ei andnud märku hädaohust, laskus ta auku. Tema arvates ei olnud põrandani palju maad ning ta tahtis end juba alla kukutada, kui jalg puudutas avause lähedal olnud treppi. Ruum, kuhu ta jõudis, oli madal ja pime. Silmad kohanesid ning Tarzan leidis suurema vaevata järgmisse tuppa viiva ukse. Seal oli juba natuke valgem tänavail kumavaist latemaist. Toast jõudis ta koridori ja sealt tänavale. Tarzanil oli tõepoolest õnne, sest ei ruumides ega ka tänavale viivail treppidel tulnud kedagi vastu.

Tänaval olles ahvinimene teadis, kuhu poole sammud seada Selles aitasid teda kaasasündinud soodumus tajuda suunda ja kaugust ning algelise elu arendavad õppetunnid. Ta tahtis jõuda kõigepealt tänavale, mida mööda olid läinud neiu ja ohvitser. Sealt võib ta nendeni jõuda lõhna järgi.

Tarzan teadis, et õnnestumise tagab julgus, ja seepärast läks ta edasi end varjamata. Ta katsus siiski seina äärde hoida Nii talitasid ka need üksikud, keda ta tänavail nägi. Põiktänava nurgalt nägi ta mitut kollases jakis sõdurit vastu tulemas. Ta peab neist mööduma, kuid nad võivad märgata, et vastutulija pole linna elanik, ja ta vangi võtta. Tarzanil endal polnud kokkupõrke vastu midagi, kuid linnas olid neiu ja Inglise ohvitser, keda ta oli tulnud päästma. Tänavavöitlus oleks vangide päästmise kavatsusele kriipsu peale tõmmanud. Ta ei tohtinud riskida.

Ahvinimene oli tulnud parajasti varjust tänavalaterna alla. Lähenevad sõdurid olid temast ainult mõne sammu kaugusel. Hea nõu oli kallis. See oligi Tarzanil käepärast. Ta kummardus, nagu hakkaks siduma lahtipääsenud sandaletipaela. Sõdurite möödudes oli ta ikka paelaga ametis. Mehed möödusid talle erilist tähelepanu osutamata Tarzan tõusis ja jätkas teed põiktänavas.

See põiktänav oli nii käänuline, et laternavalguski ei ulatunud seal kõikjale. Ta pidi kobama poolpimedas. Korraga nägi ta laternakumas lõvi siluetti. Enne kui Tarzan jõudis oma seisukorda hinnata, astus ühest majast välja naine, kes läks lõvi ees üle tänava. Ahvinimest ei pannud täliele ei naine ega lõvi. Ta jäi seisma. Üle tänava jooksis naisele järele väike laps. Tarzan imestas, et laps küll nägi lõvi, aga läks temast nii lähedalt mööda, et loom pidi talle isegi teed andma.

Ahvinimene astus kiiresti üle tänava samale poolele, kuhu olid läinud naine ja laps. See oli tarvilik. Lõvi ei haistnud teda, sest võõras liikus vastutuult. Ahvinimene oli piisavalt kiskja ja piisavalt inimene, et

161

teada, mis juhtub, kui lõvi võõrast lõhna tunneb. Tal polnud mingit tahtmist alustada võitlust kiskjaga.

Natukese aja pärast jõudis Tarzan kohta, kus põiktänav ristus kesklinna viiva tänavaga. Ta ei jõudnud veel uue tänavaga kohanedagi, kui tundis valge neiu iseäralikku lõhna, mis oli talle ju tuttav. Sekund hiljem oli ta kindel, et siit oli kulgenud ka Smith-Oldvicki tee.

Jäljed olid leitud, nüüd oli tarvis ainult edasi minna. Tarzangi märkas, et kesklinna majad olid kõrgemad ning alumistel korrustel asusid kauplused, tänavad laiemad ja paremini valgustatud. Kauplustest oli suurem osa lahti. .Tarzanile paistis imelik vabalt liikuvate lõvide suur hulk ja elanike iseäralik hullumeelsus, mis nende nägudest ja tegudest välja paistis.

Rahva hulgas jooksis talle vastu alasti mees, kes karjus täiest kõrist. Kõnniteel põrkas ta kokku naisega, kes talle käpuli vastu tuli. Tarzan arvas, et naine oli midagi kaotanud, kuid hiljem selgus, et ta pidas paremaks käia käpuli. Teisel pool tänavat kolmekorruselise maja katuse serval nägi ahvinimene kaht meest elu ja surma peale võitlemas ning koledasti karjumas. Üks mees rabeles teise käte vahelt välja, kuid enne, kui ta suutis tasakaalu saavutada, lükkas vastane ta katuselt alla. Kukkuv mees karjatas südantlõhestavalt. Silmapilk hiljem kuuldus tume mütsatus ja elutu keha jäi tänavatolmu lamama. Katusele jäänud võitja kiljatas metsikult, vaatas alla ja hüppas, pea ees, ohvrile järele. Jälle kuuldus tume mütsatus ja tänaval lamas kaks surnukeha.

Vaevalt oli hullumeelne võitja alla jõudnud, kui teiselt poolt täna-. vat tuli hiigellövi. Tarzan oli uudishimulik. Ta tahtis näha, kas vere lõhn mõjub kiskjale, kas loom ei lähe marru nagu need hullud mehed. Lõvi ainult nuusutas kumbagi surnukeha ja vereloiku maas ning heitis nende vahele lamama. Meeste võitlus katusel, võitja enesetapp ning lõvi käitumine — kõik see oli Tarzanile täielik mõistatus.

Surnuid valvavast lõvist möödudes nägi Tarzan katuselt pikkamisi ja ettevaatlikult tänavale laskuvat mees. Kas jälle polnud tegemist hullumeelsega?

Tarzani uudishimu ärkas taas.

XXI. Alkoovis

Kui Smith-Oldvick sai aru, et ta oli üksi siseõues, kus jalutasid ringi hiigellõvid, tundis ta end abitu ja tegutsemisvõimetuna. Ta oli nii hirmunud, et ei suutnud lõvide poole peadki pöörata. Väravavõre küljes rippudes tundis ta, kuidas põlved nõtkusid.

Ta oli nagu uppuja, kes otsis päästevahendit. Hirm kasvas iga minutiga, jõud vähenes. Viimaks

162

tundis ta end täiesti jõuetuna ning vajus alla, tundes, et kaotab teadvuse.

Kaua Smith-Oldvick värava juures teadvusetult lamas, seda ta ei teadnud. Kui ta midagi mõistma hakkas, tundis ta, et lamab kusagil jahedas puhaste linade vahel ning tuba on heledalt valgustatud ja uhkelt möbleeritud. Voodi lähedal oli lahti aken, mille ilusate kardinate vahelt jõudis tuppa suveõhtu kerge tuulepuhang, kaasas valmiva puuvilja meelikõditav lõhn. Jah, ta nägi lahtisest aknast koduselt tuttavat vana puuviljaaeda, valmivaid õunu ja ploome, tugevaid puid ja haljendavat rohtu ning päikest, mis puulehtede vahelt talle loojumis-eelseid kiiri saatis. Ta tõstis pead ja vaatas aeda. Kui kodune, kui tuttav pilt! Seal mängis laps ja tema kõrval liivahunnikus püherdas kutsikas. Kõik just nagu kodus... kunagi.

„Mu jumal! Missugust põrgulikku und ma nägin. Need hirmsad lõvid, vangistus," mõtles mees. Ta puudutas käega oma laupa. Käsi oli jahe ja puudutus karastav. Kui jumalik oli olla jälle kodus ja tunda end olevat väljaspool igasugust hädaohtu...

Möödusid pikad minutid ja Smith-Oldvick lamas rahulikult endises kohas. Käsi laubal muutus natukehaaval karedaks, soojaks, niiskeks... Viimaks avas ta silmad ja vaatas üles. Ta nägi hiigellõvi tume-kollast pead ja tugevat jalga. Leitnant Harold Percy Smith-Oldvick ei olnud ainult nimepidi džentelmen ja ohvitser, ta oli — julge mees. Ta sai aru, et äsja nähtud armas pilt oli vale ja tegelikult lamas ta seal, kuhu oli väravast lahti lastes kukkunud. Ja mis veel hullem, ta laubal ei olnud mitte armsa inimese käsi, vaid hoopis metsiku lõvi käpp. Lõvi lakkus oma kareda kuuma keelega ta nägu. Suured soolased pisarad tungisid leitnandi silmi ning voolasid põskedele. Elu polnud talle kunagi valmistanud rumalamat nalja, saatus polnud kunagi tema vastu nii karm olnud...

Püsti tõusta näis olevat võimatu. Lõvi oli küll ta näo lakkumise järele jätnud, kuid olukord polnud sugugi paremaks muutunud. Tung elada ja võimalikult kaua sundis noort inglast lamama liikumatult. Ehk läheb lõvi ära. Kuid lõvi ei lahkunud.

Elus on asju, mida peame surmast koledamaks. Üks neist on surmahirm, muidugi siis, kui seda tuleb tunda pikka aega. Noor leitnant oli juba varem suuri vapustusi läbi elanud ja iga silmapilk, mis ta pidi lõvi all lamama, tundus talle igavikuna. Närvid tõmbusid üha pingu-male ja leitnant ei kannatanud seda piina rohkem välja — ta meeled läksid segi.

Ta tõusis vaarudes istukile ning katsus väravast kinni haarata. Lõvi urises, kuid jäi vait ja astus kõrvale. Kui mees juba püsti seisis, läks kiskja tema juurest eemale. Leitnant tundis, et tahtmine elada on temas võitnud. Ta julges uuesti hoovi poole vaadata.

163

Peale kahe või kolme magasid teised lõvid lõunapoolse seina ääres. Neile oli juhtum valge inimesega tähtsusetu. Leitnant tundis, et rahulikult lamavate kiskjate poolt tal vähemalt esialgu midagi karta pole. Teine lugu oli nendega, kes puu all rahutult edasi-tagasi sammusid. Nähtavasti olid nemadki inimestega harjunud, sest paar neist möödus vaenulikkust avaldamata ja inimesele suuremat tähelepanu pööramata.

Inglane ei julgenud siiski värava juurest lahkuda. Ta uuris põgenemisvõimalusi. Ainukene pääsetee paistis olevat puud, mille oksad ulatusid teise korruse akendeni. Eriti sobilik näis olevat üks lahtine aken, mille lähedal kasvas tugev puu. Jõuab ta õnnelikult selle puuni ja jaksab okstele ronida, on ta vähemalt lõvide käest pääsenud. Kuid puu juurde minna oli rohkem kui hädaohtlik Selleks tuli ületada õu, kuid, mis veel hullem, — puu all lamas kaks hiigellõvi.

Pool tundi vaagis ta võimalust seda ainukest teed mööda siseõuest välja pääseda. Viimaks leitnant kirus ja hakkas puu poole sammuma. Mees ei rutanud liiga. Ta oli jõudnud parajasti keset õue, kui üks lõunapoolse seina ääres lamanud lõvi tõusis ja hakkas inimese poole tulema. Smith-Oldvick teadis, et kui ta suudab raim säilitada, on tal suuremad võimalused pääseda. Ta läks edasi, nagu poleks midagi näinudki. Kiskja tuli otse inimese juurde, nuusutas teda, urises ja näitas hambaid.

Smith-Oldvick tõmbas välja püstoli. „Kui ta on otsustanud mind ära süüa, siis on ükskõik, kas ma teda vihastan või mitte. See kurat tapab mu nagunii..." pomises leitnant.

Kuid laskeriist avaldas lõvile mõju. Kiskja küll urises, kuid eemaldus mehest. Leitnant jõudis päris puu lahedale, kuid tema ja puu vahel lamas lõvi.

Oleks lendur olnud terve ja täies jõus, oleks naljaasi hüpata allarippuvatele okstele. Verekaotuse ja peksmise tõttu oli ta jäänud nii nõrgaks, et kahtles, kas üldse on jõudu okstele ronida. Ainus võimalus oli astuda üle lõvi. Smith-Oldvick tõmbas hinge ja astus. „Mis juhtuks, kui loom ärkaks?" küsis ta endalt. Lõvi ei ärganud.

Ohtlik olukord andis talle nii kiirust kui ka jõudu ning peagi oli ta puu alumistel okstel. Lõvid puu all ärkasid okste kahinast, kuid mees oli juba väljaspool hädaohtu. Nähes, et nad on hilinenud, heitsid lõvid uuesti maha ja jätkasid poolelijäänud und.

Smith-Oldvickil oli siis nii palju õnnestunud! Ta hakkas kahtlema, kas lõvid olidki nii suur hädaoht. Need kiskjad olid ju inimestega sedavõrd harjunud, et võisid vaevalt võõrastki rünnata. Kuid siiski — lõvid on lõvid.

Edasi ronides jõudis leitnant teise korruse akendeni. Lahtise aknaga toas ei olnud kedagi. Mööda tugevat oksa võis ta aknalauani minna. Silmapilk hiljem seisis ta juba suures toas, mille ühes seinas paistis

raskete vaipade ja eesriiete taha peidetud alkoov. Akna vastas oli uks, nähtavasti ainuke, mille kaudu võis välja pääseda.

Smith-Oldvick mõtles, mida peab ta ette võtma, ning märkas, et õhtu on juba ligi. Ta vaagis, kas katsuda kohe toast välja hiilida või oodata pimedust, mis kergendab põgenemist. Viimaks arvas ta paremaks vaadata, mis on teisel pool ust.

Vaevalt oli lendur astunud mõne sammu, kui avanesid alkoovi ees olevad vaibad ja nende vahelt ilmus nähtavale naine. Ta oli noor ja ilusate kehavormidega. Ainuke riietusese, mida ta kandis, oli ümber niuete seelikuks seotud riidetükk. Keha ülaosa ja käsivarred olid päris paljad, mistõttu võis näha nende suurepäraseid täiuslikke vorme. Kui ilus ka keha polnud, paistis näost täielik nõdrameelsus.

Meest nähes jäi naine seisma. Smith-Oldvick ootas, et naine hakkab appi karjuma. Kui ta seda teeb, on mehe põgenemisvõimalused läbi lõigatud. Leitnandi oletus ei pidanud paika. Naine naeratas ja tuli uudishimu ajel mehe juurde. Oma ilusate sõrmedega katsus ta mehe varrukat ja pidas end üleval nagu laps, kes on leidnud uue huvitava mänguasja. Ta vaatas imestades meest pealaest jalatallani.

Ülevaatuse lõpetanud, ütles naine midagi mehele. Tema hääl oli kõlav ja pehme — täies vastuolus näoga. Smith-Oldvickile tundus, nagu kuuluks naise inetu nägu ühele, aga tema ilus hääl hoopis teisele isikule. Ta ei saanud aru, mida naine ütles, kuid ta veendus, et naine pidi olema haritud. Nähtavasti kuulus see inetu iludus kõrgkihti. Naine ei andnud leitnandile pikka aega oma kõnet kuulata. Nähes, et mees ei saa temast aru, surus ta end tema vastu ja põimis oma ilusad käed ümber kaela. Kui mees ei mõistnud tema sõnu, siis pidi ta igatahes aru saama tulistest suudlustest. Naine suudles leitnanti uuest ja uuesti. Selles embamises ja suudlemises oli troopika elanike pöörast seksuaalsust ja verd keema panevat erootikat.

Mees proovis ootamatust armastusavaldusest vabaneda. Mida ägedamalt ta naist eemale tõrjus, seda tugevamini põimusid käsivarred ümber kaela ja seda ligemale ründaja end surus. Smith-Oldvickile tuli meelde õpetus, mille järgi on kõige parem viis hulludega ümber käia alistuda nende tujudele. Teist võimalust tal parajasti ei olnud. Ta sulges silmad ja andus vastupanuta.

Just sel õnnetul silmapilgul avanes uks ja sisse astus mees. Leitnant kuulis ukse kääksatust, avas silmad ja püüdis uuesti naise käest pääseda. Naine seisis aga seljaga ukse poole, ei kuulnud ega näinud midagi, ei teadnud, kui rumalasse olukorda oli ta oma armuavalduste objekti pannud. Kui naine viimaks aru sai, et toas oli keegi kolmas, vaatas ta tulija vihast ja hullumeelsusest lõkendavasse näkku, kattis silmad kätega ning põgenes kiljatades vaipade taha alkoovi.

Inglane punastas ja jäi nõutult seisma kohta, kuhu naine oli ta jätnud. Mingeid seletusi siin vaja ei olnud. Ta oli tabatud teolt ja tabaja

oli sama ametnik, kelle juurde ta oli toodud. Seda teadis ka see inetu mees ja seda teadmist väljendas ametniku kohutavalt kortsus nägu. Selles peegeldus piiritu viha, armukadedus ja hullumeelsus.

Tulija jäi silmapilguks seisma, karjatas äkki, tõmbas tupest mõõga ja tormas inglasele kallale. Smith-Oldvickile näis, et selle hullumeelse eest tal pääsu pole, et tema ees seisab kole surm, ja ta tõmbas põuest püstoli ning sihtis vastasele otse südamesse. Metslane ei teinud häältki, kui kukkus laskja jalge ette. Suurekaliibriline kuul oli läbinud südame. Toas valitses hauavaikus.

Inglane vahtis põrandal lamavat surnukeha. Ta ootas iga hetk neid, keda pauk võis kohale kutsuda. Varsti nad tulevad, võtavad ta kinni ja siis on kõik otsas. Leitnant kuulatas. Midagi polnud kuulda. Jälle liikusid alkoovi kardinad, mille vahelt naine pea välja pistis. Ta vaatas surnukeha, nägu peegeldas leina.

Naine lähenes pikkamisi surnule. Ta oli kogu aeg pögenemisval-mis. Kahe sammu kaugusel surnukehast ta peatus ning vaatas Smith-Oldvickile otsa ja rääkis midagi, millest mees aru ei saanud. Siis laskus naine surnu juurde põlvili ja puudutas teda.

Leitnant seisis kivistunult paigal ja jälgis naist. Ta nägi, kuidas õrn olend võttis sumu õlgadest kinni ja pööras selle selili. Kui naine oli seni kahelnud, siis pidi ta mehe kortsus nägu silmitsedes uskuma, et elu oli temast põgenenud. See teadmine tuli talle järsku, kuid mitte nii, nagu leitnant oli oodanud. Naine puhkes naerma. Naeris ja tagus oma väikeste kätega surnu rinda ja nägu. Selles oli juba rohkem kui hullu-meelsust, see oli midagi põrgulikku, saatanlikku surnukeha kallal. Inglane ehmus seda nähes ja taandus paar sammu.

Keset rõõmuväljendust mehe surma üle — selleks pidas inglane hullumeelset naeru — naine vakatas äkki, kargas püsti ja jooksis ukse juurde. Ta oleks nagu põgeneda tahtnud. Kuid ei. Ta lükkas uksele riivi ette ning tuli tagasi inglase juurde. Mis ta ütles, sellest leitnant aru ei saanud. See näis naist ärritavat. Ta karjus ja tormas mehele kallale. Vaevalt võib ette kujutada midagi metsikumat, kui ilusa keha ja inetu näoga hullumeelne. Smith-Oldvick taganes ja sihtis naist püstolist. Kahtlemata oli naine hull, aga mitte niivõrd, et ei oleks aru saanud oma seisukorra ohtlikkusest. Oli ju see riist, mida mees käes hoidis, teinud hinnsat häält ja tapnud mehe, kelle majas ta elas. Viha, mida ta mehe vastu üles näitas, lahtus niisama kiiresti, kui oli tõusnudki.

Naise hääl, mis oli ärrituse tõttu olnud kann ja toores, muutus jällegi pehmeks ja meloodiliseks. Ta ütles midagi ja kui mees ikka aru ei saanud, näitas käega, et surnukeha on vaja kuhugi ära toimetada. Mehe küsivat pilku märgates viis naine ta alkoovi varjavate vaipade juurde. Leitnant imestas, et alkoov ei olnudki nii väike,

nagu ta oli arvanud. Neiu viipas käega alkoovi nurgas oleva diivani poole. Smith-Oldvick

166

mõistis, et naine tahab peita surnukeha selle alla Selleks oli koht tõesti sobiv, sest diivanit kattis põrandani ulatuv vaip.

Nad tõstsid surnu põrandalt ja viisid diivani juurde. Laip oli vaja sohva alla panna, kuid ruum oli napp. Suurte pingutuste peale see viimaks õnnestus. Naine näitas selle töö juures otse metsikut agarust ja hoolimatust surnu vastu. Vaevalt oli laip kõrvaldatud, kui naine ruttas tuppa ja kiskus verise vaiba toa teise serva. Verepleki varjas ta pingiga ning näis ise oma teoga rahule jäävat.

Toas polnud näha midagi, mis oleks võinud anda tunnistust hiljutisest tapmisest. Naine vaatas veel kord ringi, pöördus mehe poole ja põimis jälle käed talle ümber kaela. Vastik oli see ebaloomulik embus, kuid veel vastikum oli, et naine kiskus meest sohva juurde, mille alla oli surutud laip. Smith-Oldvick tundis naise vastu viha, kuid ei unustanud ka oma ohtlikku seisundit. Ta pidi tegema kogu vastikusele vaatamata seda, mida naine tahtis. Vastupanuga oleks ta end ära andnud.

Äkki kolgiti ukse pihta. Naine hüppas püsti, võttis mehe varrukast kinni ja juhatas alkoovi teises otsas olevate eesriiete juurde. Ta tõmbas need kõrvale ja nende taga oli väike nišš, kuhu leitnant peitus. Naine ruttas ust avama.

Smith-Oldvick otsustas sisseastunu sammude järgi, et see oli mees. Naine ja mees rääkisid tavalise häälega. Lenduril oli tunne, et mõni hullumeelsusavaldus võib ilmneda iga silmapilk. Ta oli päeva jooksul nii palju üllatusi läbi elanud, et siin suures hullumajas näis kõik võimalik olevat.

Hääle järgi otsustades tulid mees ja naine alkoovi. Smith-Oldvick tahtis näha, mida nad teevad, ning paotas kardinaid. Ja milline pilt avanes talle! Naine istus mehe kõrval, käed ümber tema kaela. Samasugune mittemidagiütlev naeratus näol, sosistas ta mehele õrnusi ja suudles teda. Mees vastas samasuguste kallistustega. Jälle oli neiu tegevus täis äärmist seksuaalsust ja vastikust.

Mees, kes naisega diivanil istus, oli palju noorem sellest, kelle Smith-Oldvick äsja teise ilma oli saatnud. Naisele näis korraga miski meelde tulevat. Ta vaatas niši poole, kus inglane peidus oli, ning sosistas midagi mehele. Naine liigutas parema käe sõrme, nagu püstoliga lastes tehakse. Nähtavasti rääkis ta inglase püstolist.

Smith-Oldvick nägi eesriide vahelt, kuidas mehe näole ilmus sünge vari, kuidas ta tõmbas tupest pika terava mõõga ning lähenes ettevaatlikult nišile. Naine astus mehe kõrvale ja näitas käega umbes rinna kõrgusel kohta eesriide taga, kus oli inglane. Nende kavatsuses inglane ei kahelnud. Ta vaatas ringi ja otsis kohta, kuhu põgeneda.

Metslane oli jõudnud juba niši juurde. Ta tõstis mõõga rinna kõrgusele ning kogu jõudu kokku võttes torkas läbi eesriide sinna, kus silmapilk tagasi oli olnud leitnant.

***

167

Bertha Kircher sai peagi aru, et vastupanu on asjatu ning ta peab ootama paremat juhust ja selle jaoks jõudu hoidma. Prints Metak ruttas koridori ja koridorist jällegi kuhugi ruumi. Ehkki ta oli kuninga poeg, pidi Metak kättemaksu kartuse tõttu palees peidukohta otsima. Hirmu põhjal, mida noormees tundis, võis oletada, et kinnivõtmise korral on karistus karm.

Neiule näis, et prints oli samadest ruumidest juba mitu korda läbi tormanud. Ta ei teadnud, et Metak oli surmahirmu tõttu segaseks läinud ja jooksis, kuhu juhtus. Selles ei olnud midagi imelikku, sest prints oli hullude järeltulija ja eksles hullude ehitatud hullu kuninga lossis, kus kõik oli õudselt keeruline. Kord oli koridor sirge, kord täis järske käänakuid, kord jõudsid nad laiadele treppidele, mis lõppesid koridoris, edasi

minnes aga tuli keerdtrepp. Trepist alla minnes jõudsid nad laia koridori. Prints Metak oli kaotanud suuna ja otsustamisvõime.

Viimaks peatus hull prints suure ukse ees. Ta nagu kahtles selle kaudu siseneda Kõhklus vältas vaid silmapilgu. Ta avas ukse ja tormas ruumi, neiu ikka veel kaenlas. See oli suur heledasti valgustatud saal, mille teises otsas seisis kuninga troon. Troonil istus kuningas ja mõlemal pool kaks hiigellõvi. Kiskjaid nähes tulid Berthale meelde Za-nila sõnad: „Tal on ka palju teisi kuningannasid, kes kõik ei ole sugugi inimesed."

Nähes Metakit ja neiut, tõusis kuningas troonilt ja sammus nende poole. Oli näha, et tema majesteet oli väga vihane ja Metakil tuleb kurja isa käest karistus vastu võtta. Kuningas andis saalis olevatele ohvitseridele käske ja silmapilk hakkas peale vilgas liikumine. Neiule näis, et Metak on toonud ta mesilase pessa. Sellest sai hull prints ka ise aru. Vaevalt oli sagimine peale hakanud, kui ta ümber pööras ja saali teisest uksest välja jooksis.

Just viimasel hetkel, sest põgenikku asus jälitama hulk ohvitsere. Tagaajajaid oli umbes sada. Kõik tormasid kitsa ukse poole ning takistasid üksteisel edasipääsu. See aitaski põgenejaid.

Metak oli jõudnud neiut kandes kuhugi allapoole viivale trepile. Sealt jõudsid nad kitsasse käiku ning paremale pöörates suurde nähtavasti maa-alusesse õlilampidega hästi valgustatud ruumi. Selle keskel oli bassein, milles seisis vesi ainult mõni toll allpool põranda taset. Vaevalt jõudsid nad ruumi, kui ka tagaajajad olid kannul. Silmapilkugi ei võinud kaotada. Jälitajad nägid, kuidas prints hüppas koos neiuga basseini. Hetk hiljem kadusid mõlemad vee alla.

* * *

Põgenemisvõimalust otsides sattus pimedas nišis Smith-Oldvicki käe alla mingi uks. Ta lükkas puust riivi lahti, uks avanes hääletult. Leitnant leidis end mingist kitsast käigust. Vaevalt oli ta mõne sammu edasi läinud, kui põrkus millegi vastu. See oli redel. Et tagasi minna oli võimatu, jäi inglasel üle ainult mööda redelit üles ronida.

Paari meetri kõrgusel lõi Smith-Oldvick pea vastu lage. Löök oli kaunis tugev, kuid see kinnitas, et redel viis katusele ja asi, mille vastu ta pea ära oli löönud, oli alt kinnitatud luuk. Luugi sai kergesti lahti ja paari sekundi pärast oli leitnant katusel. Kedagi polnud näha. Inglane hingas Aafrika tähistaeva all kergendatult. Nii kaugele siis õnnestus põgeneda. Nüüd tuli vaadata, kuidas edasi pääseda.

Maja, mille katusel Smith-Oldvick seisis, ei olnud väga kõrge. Järgmine maja, mis seisis küljega madalama vastu, oli päris suur. Ringi vaadates märkas leitnant tänavalaternaid, mille kuma paistis isegi katusele. Seal oli siis tänav ja sinnapoole ta sammud seadiski.

Katuse äärelt võis ta jälgida hullude linna öist elu. Ta nägi mehi, naisi, lapsi ja lõvisid. Inimeste tegudest paistis hullumeelsust. Inglane järeldas, et siin mõistatuslikus linnas olid ainult lõvid täie aruga. Ta vaatas tähti ja leidis nende järgi, et tänav, mida ta jälgis, oli sama, mida mööda teda ja Bertha Kircherit kesklinna talutati.

Smith-Oldvick arvas, et kui ta kuidagi alla tänavale jõuaks, saaks majade varjus linnavärava poole hiilida. Neiut päästa näis võimatu ja pealegi ta ei teadnud, kus ta võiks olla. Minna teda tundmatus linnas üksi ning ainult püstoli ja mõne padruniga otsima oli enesehävitamine. Katsuda üksi linnast põgeneda oli isegi raske ja hädaohtlik ettevõtmine. Kui linnast pääsed, jõuad metsa, kus isegi päeval murravad lõvid inimesi. Sellest läbi minna oli võimatu. Ta tahtis jõuda hullude linnast võimalikult kiiresti ükskõik kuhu.

Põhja pool olevad majad olid niisama kõrged kui seegi, mille katusel leitnant seisis. Et majad seisid vastu üksteist, pääses ta katuselt katusele. Tänavaile, kus käis ringi palju inimesi ja lõvisid, ei saanud minna. Kui ta leiab koha, kus on pimedam ja liikumist vähem, proovib \a alla minna. Viimaks leidis inglane sellise koha, kuid ta pidi veel kaua ootama liikumise hõrenemist, enne kui katsus alla ronida.

Vaevalt oli ta katuse äärele pikali heitnud, kui pehmed sammud allpool andsid märku kellegi möödumisest. Ta pidi tagasi tõmbuma. Sammud kostsid ikka ja jälle. Näis, et ta peab ootama katusel hilis-ööni.

Viimaks liikumine hõrenes. Kui tänaval polnud hulk aega kedagi näha, otsustas leitnant õnne katsuda. Mööda sammast alla ronida polnud kuigi raske. Varsti seisiski Smith-Oldvick samba varjus kõnniteel ning tahtis hea õnne eest juba jumalat tänada, kui kuulis liginevaid samme ja nägi enda ees seismas kollases jakis hiiglast, mõõk vööl.

XXII. Niši ees

Numal ei läinud korda tabada põgenevat meest. Vihaselt urisedes hüppas ta ikka uuesti ja uuesti väänkasvudega kaetud müürile. Mõnikord

169

õnnestus tal ronida paari meetri kõrgusele, kuid siis kukkus ta alla. Kiskja tundis äkki tuttavat lõhna. Ta nuusutas inimese jälgi ega urisenud enam, vaid niutsus nagu kutsikas, kelle peremees on maha jätnud. See oli sama Numa, kelle Tarzan oli kunagi vamabode maal lõksust päästnud.

Millised mõtted liikusid kiskja peaajus? Kes seda teab. Numa rahunes ning sammus, pea norus, ida poole. Kohas, kus idapoolne linnamüür tegi järsu pöörde lõunasse, ta peatus silmapilgu ning jätkas majesteetlikult teekonda. Nähtavasti oli loomal tekkinud kavatsusi, mida ta asus teoks tegema.

Linna lõunamüüri taha oli ehitatud kitsedele ja antiloopidele aed, kus neid lõvisöödaks nuumati. Lähedastes metsades elavad lõvid kasutasid toiduks nii inimesi kui ka aias olevaid kitsi ja antiloope. Vahel võtsid metsikud ette pikemaid retki vamabode maale, kus oli igasuguseid loomi. Tavaliselt leppisid nad saagiga, mille tabasid linna ümbruses. Loomatarandisse polnud siiski kerge pääseda, sest seda piiras kõrge tara. Mõnikord see ometi õnnestus ja siis kadus kas kits, antiloop või karjane. Hommikuti aeti loomad kaugematele karjamaadele. Seda võimalust saaki tabada kasutasid lõvid järjekindlalt,

Tarzani päästetud Numa erines metsas hulkuvatest kiskjatest. Linnaelanikud olid selle kutsikana kinni püüdnud ja pidanud koos inimeste toiduks nuumatavate lõvidega. Aasta pärast õnnestus noorel loomal metsa põgeneda. Vangipõlves oli lõvile õpetatud, et inimest ei tohi murda. Seepärast hoiduski Numa inimestest eemale. Neid ründas ta suure nälja või vihaga.

Ta oli taga ajanud inimest, keda tahtis murda. Kuid see oli eksitus. Mees oli hoopis tema heategija olnud ja teda tuli kaitsta. See mees oli linnas, kuhu ka Numa tahtis pääseda. Loom lähenes aedikule, mille väravad olid ööseks suletud. Lõvi katsus iga väravat, millest üks oli suletud hooletumalt. Ta surus selle lahti.

Lõvi tulekust sattusid kitsed paanikasse. Nad jooksid aia teise äärde ja jäid tihedasti üksteise vastu surutuna seisma, nagu on nendel rumalatel loomadel hädaohu korral kombeks. Numa oleks võinud neist ükskõik millise kergesti maha murda, kuid kiskjal olid hoopis teised kavatsused. Lõvi teadis, et aedikut piirab ühest küljest linna müür, milles on väike värav, kust loomi linna viidi. Kas kiskja oli kõike ette kavatsenud, seda ei tea, kuid paremini poleks ta saanudki tegutseda. Kitsede paaniline jooks

tõmbas endale karjase tähelepanu. Ta pistis pea värava vahelt välja, et näha, mis on aedikus lahti. Karjane poleks seda teinud, kui oleks teadnud, et samal silmapilgul jõudis värava juurde suure lakaga must lõvi. Vaevalt oli mees pea välja pistnud, kui Numa hiigelkäpp laskus ta kuklale ning silmapilk hiljem oli kitsekarjane tükkideks kistud. Värav jäi lahti ja tee linna oli Numale vaba. Minut hiljem jalutas kõrbekuningas hullude linna viletsasti valgustatud tänaval.

170

Smith-Oldvicki esimene kavatsus oli kohatud sõdur silmapilk maha lasta ja siis kiiresti linna värava poole tõtata. Leitnant teadis, et kui keegi teda näeb, tähendab see samahästi kui uut vangisattumist. Parem kasutada ära seegi põgenemisvõimalus. Leitnant libistas käe taskusse, kus oli laskevalmis püstol. Ta ei jõudnud veel relva välja tõmmata, kui keegi haaras teda käest ning sosistas inglise keeles: „ Leitnant, see olen mina, Ahvide Tarzan!"

Smith-Oldvicki närvipinge oli tõusnud tippu. Tarzani sõnad päästsid ta sellest. Leitnant oli nõrk nagu haige laps. Ta pidi tahtmatult Tarzani varrukast kinni võtma, et mitte maha kukkuda. Kui inglane kõnevõime tagasi sai, küsis ta tasa: „Teie? Teie? Ma pidasin teid juba surnuks!"

„Ei, ma pole veel surnud," vastas Tarzan, „ja nagu näen, ka teie mitte. Aga kuidas on lugu neiuga?"

„Ma pole teda pärast meie linna toomist näinud," vastas leitnant. „Meid viidi algul ühte suurde majja turu ääres. Sealt saadeti ta kuhugi edasi, mind aga lükati hoovi lõvide hulka. Mis temast edasi sai, seda ma ei tea."

„Aga kuidas teie sealt pääsesite?" küsis ahvinimene.

„Lõvid jätsid mind rahule ja mul õnnestus ronida mööda puud teise korruse aknani. Sealt pääsesin mingisse tuppa, kus mul oli väike kokkupõrge kellegi vanapoolse härraga ja üks naine peitis mind alkoovi. Pärast andis peitja mind ära teisele metsalisele, kes nähtavasti tahtis mind mõõgatorkega teise ilma saata. Mul aga õnnestus põgeneda katusele ning ootasin seal tundide viisi parajat juhust alla tulla ja linnast põgeneda. Tulin tänavale, kuid nähtavasti olin liiga ettevaatamatu. See on kõik, mida tean. Mul pole aimugi, mis neiu Kircheriga on juhtunud."

„Ja kuhu tahtsite minna?" küsis Tarzan.

Smith-Oldvick viivitas vastusega: „Mina üksinda ei saaks siin neiu heaks midagi ette võtta ja seepärast kavatsesin kiiresti linnast välja pääseda. Kohe, kui siit põrgust välja oleksin saanud, oleksin katsunud jõuda Briti vägede juurde ja saada abi neiu päästmiseks."

„Seda ei oleks te suutnud," ütles Tarzan. „Kui jõuaksitegi metsast läbi, ei ületaks te veeta liivakõrbet. Ja kust saaksite toitu?"

„Mida peaksime siis tegema?" küsis inglane.

„Kõigepealt on tarvis neiu üles otsida," vastas ahvinimene ja pomises omaette nagu leitnanti polekski kuulamas olnud. „Ta võib olla Saksa salakuulaja, kuid ta on naine, pealegi valge naine. Ei, ma ei või teda siia jätta!"

„Hea küll, aga kust me ta leiame?" küsis Smith-Oldvick.

„Olen juba tema jälil," vastas Tarzan.

171

„Aga kuidas saan nii rõivastatult teiega kaasa tulla? Mind võidakse kohe ära tunda ja see tähendaks taas vangi sattuda," väitis leitnant vastu.

„Muretseme teile ka rõivad," tegi ahvinimene ettepaneku. „Kuidas?"

„Minge tagasi müüri juurde kohta, kust ma üle ronisin," vastas Tarzan. „ Sealt leiate rõivasteta sõduri surnukeha. Küsige temalt, kust ma need rõivad aidale sain."

Smith-Oldvick vaatas ahvinimesele otsa. „Ahaa! Mõistan teid. Mul tuleb meelde, et siin lähedal on üks mees, kes enam rõivaid ei vaja. Vaja on ainult katusele jõuda ja meil pole suuremat vastupanu oodata. Seal on ainult neiu ja noormees, keda võime kergesti üllatada."

„Kuidas? Mis tähendab: mees, kes enam rõivaid ei vaja?" küsis Tarzan.

„Ta ei vaja neid seepärast, et ma tapsin ta," vastas inglane.

„Ohoo, mõistan!" lausus ahvinimene. „Ehk ongi nii parem, sest katsuda tänaval kellegi seljast rõivaid võtta tekitaks soovimatut kära. See takistaks meil oma kavatsust mööda talitada."

„Kuidas pääseme tagasi katusele?" küsis leitnant.

„Samamoodi, nagu alla tulite," vastas Tarzan. „See maja pole väga kõrge ja nagu ma tähele panin, on igal sambal rant, millest on hea kinni haarata."

Smith-Oldvick vaatas üles: „Tõsi. Maja pole eriti kõrge, kuid kahtlen, kas jõuan tagasi katusele ronida. Olen väga nõrk, sest algul sakutas mind lõvi, pärast peksis mind üks metslane ja ma pole eilsest saadik midagi söönud."

Tarzan mõtles paar sekundit: „Siiski peate kaasa tulema. Siia jätta teid ei saa. Ainuke pääsemisvõimalus teile on minu abi, aga ma ei saa tulla teiega enne, kui olen neiu leidnud."

„Teiega ma just tahangi kaasa tulla," vastas lendur, „sest üksinda ma siit ei pääse ja kaks on ikkagi kaks."

„Lähme!" kutsus Tarzan. Enne kui leitnant veel aru sai, oli ta ahv-inimese õlal. „Pidage mu kaelast tugevasti kinni!" Inglane tegi, nagu kästud. Ahvinimene võttis natuke hoogu ja ronis osavasti sammast mööda ülespoole. Minut hiljem olid nad katusel.

„Ja nüüd näidake mulle, kus lamab see teie sõber, kes enam rõivaid ei vaja," käskis Tarzan.

Smith-Oldvick leidis kergesti luugi, mille kaudu ta oli katusele põgenenud. Ahvinimene heitis augu äärde kõhuli, kuulas ja nuusutas kaua ning ütles lõpuks: „Tulge minu järel!" Mehed läksid redelit mööda alla. Kobades jõudsid nad toaukseni. See oli lahti. Tarzan nägi eesriide vahelt, et toas oli kolm inimest: sõdur, neiu ja neeger. Kaks esimest istusid madala laua ääres ja alustasid parajasti õhtusööki. Neeger teenindas neid. Must oli hiiglakasvu ja tundus Tarzanile pärinevat mõnest

talle tuttavast suguharust. Et see tõesti nii oli, selles veendus ta varsti. Ahvinimene oli mustade mandril nii kaua ringi rännanud, et tundis suuremat jagu nende suguharudest. Tarzan oskas isegi seda keelt, mida võis rääkida siinne neegrist teener. Kuid ta ei olnud kindel, kas must hiiglane tema jutust aru saab. Äkki oli neeger juba lapsena röövitud ja ei osanudki enam oma suguharu keelt. Tarzan oli seik-lusteotsija. Kogu tema elu oli täis õnnelikke ja õnnetuid juhtumisi. Ahvinimene jälgis kannatlikult musta mehe askeldusi ja ootas võimc.luct midagi ette võtta.

Viimaks tuli neeger niši kardinate kõrval oleva laua juurde. Nähtavasti tuli ta sinna jäetud toidu järele. Kui must mees kummardus, et laualt toidunõusid võtta, sosistas Tarzan talle: „Kui tahad vamabode maale tagasi saada, siis tee, nagu ma käsin."

Emakeeles kuuldud sõnad ehmatasid neegrit. Et eesriide taga oli nišš, sellest polnud tal aimugi, veel vähem võis ta uskuda, et hääl kostis läbi seina. Neeger vaatas eesriide poole ja värises. Tarzan kartis, et hirm sunnib neegrit neid ära andma. Ta sosistas: „Ära karda, siin on sinu sõber!" See näis neegrit rahustavat.

„Mis? Kas vaene Otobu võib teha midagi head jumalale, kes räägib temaga läbi seina?" sosistas neeger vaevukuuldavalt.

„Võid! Kuula tähelepanelikult!" ütles Tarzan tasa ja pikkamisi. „Me tuleme kahekesi alkoovi. Sa aga tee nii, et need kaks seal laua juures ei pistaks põgenema ega hakkaks appi karjuma."

„Takistan nende põgenemist," vastas must teener. „Mis puutub kar-jumisse, siis ei kuule seda keegi. Nende majaseinad on nii ehitatud, et hääl läbi ei kosta. Kui nad karjuksidki, siis selles poleks midagi erilist, sest siin linnas võib karjeid iga hetk kuulda ja neid ei panda eriti tähelegi. Teen, nagu tahate."

Tarzan nägi eesriide vahelt, kuidas neeger sammus alkoovi teises otsas oleva söögilaua juurde ja asetus noore sõduri selja taina. Neeger andis silmadega märku, et ta on valmis.

Aeg tegutseda oli käes. Tarzan astus alkoovi. Ta ei saanud astuda paari sammugi, kui sõdur teda märkas ja püsti kargas, et sattuda musta hiiglase käte vahele. Neiu istus seljaga tulijate poole ega saanud esialgu asjast aru. Ta nägi ainult, et must ori oli armsamale kallale tunginud, ning ruttas talle appi. Neiu ei jõudnud Otobut segada, sest Tar-zani raske käsi langes ta õlale. Ta pööras end ümber ja ahvinimene nägi tema hullumeelset viha väljendavat nägu. See kestis vaid viivu ja asendus idiootliku naeratusega. Naine vaatas uudishimulikult Tarzanit ja tema kaaslast.

Nähes lendurit, kelle ta oli mõni tund tagasi ära andnud, ei ilmutanud neiu imestust ega viha. Näis, nagu oleks tal olnud ainult kaks viisi tundmusi väljendada — viha või armastusega. Need tundmused vahel dušid temas ülikiiresti..

173

„Hoolitsege tema eest," ütles Tarzan leitnandile neiut silmas pidades. „Mul tuleb kõigepealt sellelt metsaliselt sõjariistad ära võtta." Ta astus sõduri juurde, keda Otobu suure vaevaga kinni hoidis. Kui ahvinimene oli mõõga enda kätte saanud, ütles ta teenrile: „Ütle neile — kui sa üldse nende lollide keelt oskad — et me ei tee midagi halba, kui nad on vait ja ei takista meie lahkumist."

Neeger vaatas Tarzanit pärmi silmi. Ta ei saanud aru, kuidas võis nii võimas jumal, nagu Tarzan näis olevat, nii leplik olla. Otobule oli ahvinimene suur valge bwana, kes kandis siinse linna sõduri vormi, kuid ei olnud kohalik elanik, vaid tundmatu võõras. Sellest hoolimata usaldas must ori valget meest, kes oli lubanud talle kaasabi eest vabaduse.

„Nad tahavad teada, mis te neilt soovite," ütles neeger pärast Tar-zani sõnade tõlkimist.

„Ütle, et kõigepealt tahame süüa ja midagi veel, mille siit alkoovist ise leiame," seletas ahvininiene. „Otobu, võta sõduri oda, mis seal seina ääres seisab, ja teie, leitnant, võtke endale tema mõõk." Siis ütles Tarzan neegrile: „Ma valvan nüüd meest, sina aga mine diivani juurde nurka ja too välja, mis sinna peidetud on."

Otobu oli harjunud käsku täitma. Ta kiskus diivani alt välja laiba. Noor sõdur karjatas ja tahtis surnukeha juurde joosta. Teda takistas Tarzan. Sõdur kargas küünte ja hammastega talle kallale. Pika rüselemise järel suutis ahvinimene teda rahustada ja ta endale allutada. Tarzan käskis neegril surnult rõivad ära võtta ja noorelt sõdurilt küsida, miks ta laipa nähes marru sattus.

„Ma võin seda teile, suur bwana, ise öelda. See vanamees oli ta isa."

„Mis sõdur praegu neiule ütles?" küsis Tarzan.

„ Sõdur küsis, kas neiu teadis, et see surnu siin on. Neiu vastas, et ei teadnud," seletas neeger.

Tarzan tõlkis neegri öeldu ka Smith-Oldvickile. „ Oleks see noorhärra näinud, kuidas tema armuke katsus mõrtsukatöö jälgi kaotada, kuidas ta laiba ära peitis, siis ei oleks ta tarvitsenud nii rumalaid küsimusi esitada. Vaadake, kui osavalt on vereplekk vaibal pingiga varjatud. See neiuke siin polegi nii rumal, kui esialgu arvasin."

Must teener oli surnult rõivad seljast võtnud ning Smith-Oldvick ajas need aega viitmata endale selga.

„Nüüd sööme," ütles Tarzan, „sest tühja kõhuga on võimatu midagi korralikult ette võtta."

Söömise ajal ajas ahvinimene Otobu tõlgioskusi ära kasutades vangidega juttu. Ta sai teada, et palee, kus nad parajasti viibisid, oli olnud vanamehe oma. Vanamees oli mingi kõrgem ametnik, kes kuulus oma perekonnaga kõrgkihti, aga siiski mitte kuninga õukonda.

174

Tarzan päris Bertha Kircheri järele. Noor sõdur vastas, et neiu oli viidud kuninga lossi. Kui ahvinimene küsis, milleks, siis sai ta sõdurilt vastuseks: „Muidugi kuninga jaoks!"

Jutuajamise jooksul pidasid sõdur ja neiu end normaalselt ülal. Nad isegi küsisid, kui kaugelt võõrad on, milline on nende kodumaa. Kuuldes, et siinset linna ja orgu piirab lai veeta liivakõrb, avaldasid nad imestust. Nähtavasti polnud neil aimugi, et väljaspool orgu veel midagi peale mägede olemas on.

Tarzan laskis Otobul sõdurilt pärida, kas ta tunneb kuninga paleed seestpoolt. Selgus, et noormees on kuninga ühe poja, prints Metaki hea sõber ja käib tihti tema juures. Prints käib päris sageli ka tema juures. Ahvinimene tahtis noort sõdurit lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid tal ei tulnud pähe ühtegi selleks kõlbavat head mõtet.

Äkki tümitati kõrvaltoa kinnisele uksele. Silmapilk vaikisid kõik. Noor sõdur hüüdis midagi, aga Otobu haaras teda kõrist.

„Mida ta hüüdis?" küsis Tarzan neegrilt

„Ta käskis ukse maha murda ning ennast ja neiut kahe võõra käest päästa. Peaksid nad siia tulema, siis tapetakse meid kõiki," värises must hiiglane.

„Ütle talle," käskis Tarzan rahulikult, „et kui ta veel häält teeb või proovib vabaneda, ma tapan ta"

Otobu tõlkis ahvinimese sõnad sõdurile, kes jäi tusaselt põrandale vahtima Tarzan läks ise alkoovist tuppa vaatama, kuidas uks sissetungijatele vastu peab. Smith-Oldvick järgnes talle ja mõlemad vangid jäid neegri valvata. Ahvinimene mõistis, et uks ei pea vastu kaua.

„ Tahtsin seda noormeest kuninga lossi pääsemiseks ära kasutada, kuid arvan, et peame tuldud teed tagasi minema," ütles Tarzan lendurile. „Siia jääda ja sissetungijatega võitlusse astuda tähendab oma kavatsusest loobuda. Hääle järgi otsustades on ründajaid vähemalt tosin. Lähme! Teie minge ees, ma tulen järele."

Kui nad tulid tagasi alkoovi, oli olukord muutunud. Must vangivalvur lamas surnuna põrandal ja vangidest polnud jälgegi järel.

XXIII. Põgenemine Xujast

Kuhu Metak teda viia tahtis ja millised kavatsused mehel olid, sellest polnud Bertha Kircheril aimugi. Alles siis, kui prints ta veel tugevamini enda vastu surus ja, pea ees, basseini hüppas, sai asi selgeks. Hull Metak tahtis teda koos endaga ära uputada. Neiu sulges silmad ja ootas surma.

Kuid tahtmine elada on meis tihti kõigest tugevam. Naine proovis vee all printsi tugevate käte vahelt vabaneda ning hoidis hinge kinni

175

lootuses varsti vee peale pääseda. Mees ei vajunud lihtsalt põhja, vaid ujus tugevate tõmmetega basseini teise serva. Neiu nägi vee all seina ja tundis peagi, kuidas nad

pinnale tõusid. Bertha nägi oma imestuseks, et nad ei olnud enam basseinis, vaid mingis poolpimedas veega täidetud koridoris.

Prints Metak ujus mööda koridori edasi. Parema käega tegi ta tugevaid tõmbeid, pahemaga aga hoidis neidu kinni. Koridor, õigemini maa-alune kanal oli kaunis pikk. Kümne minuti pärast jõudsid nad selle lõppu. Metak ütles midagi ja kui neiu temast aru ei saanud, tõstis ta pahema käe nii kõrgele, et sai anda kaaslasele märku sulgeda nina ja silmad. Vaevalt jõudis Bertha sügavalt sisse hingata, kui mees sukeldus teda vee alla kaasa tõmmates.

Minutit poolteist ujusid nad vee all edasi. Vee peale jõudsid nad suures tiigis, kõrgel pea kohal särasid tähed, tiiki ümbritsesid kõrged majad ja minaretid.

Metak ujus kiiresti tiigi põhjakaldale, kus nad veest välja tulid. Pargis jalutas hulk inimesi, kes ei pööranud neile mingit tähelepanu. Metak kiirustas ja neiu, kes ei näinud mingit põgenemisvõimalust, järgnes talle. Ta lootis, et ükskord tekib võimalus ikkagi.

Metak juhtis Bertha ühe suurema maja poole, mis oli sama, kuhu naine koos Inglise ohvitseriga algul oli toodud. Nad astusid saali, kus varem oli istunud järeleandmatu vanamees. Tema asemel oli seal nüüd tosin või rohkem sõdurit. Need olid nähtavasti valvurid, sest kandsid samasuguseid rõivaid ja relvi nagu teisedki sõdurid, keda Bertha Kircher oli päeval näinud. Ainult kollase asemel olid nende jakid valged ning papagoi asemel oli rinna- ja seljaosal lõvi.

Kui prints sisse astus, tõusid valvurid püsti. Metak küsis neilt midagi ja sõdurid osutasid saali teises seinas oleva võlvitud ukseava poole. Sinnapoole seadis sammud ka prints neiut kaasa tõmmates. Aga äkki justkui halba aimates, andis ta sõduritele käsu enda ees minna. Prints vaatas iga mööduvat meest eraldi. Neiule näis, et ta kahtlustas neid milleski. Metak ja Bertha Kircher järgnesid sõduritele. Koridor, kuhu nad jõudsid, oli kitsas ja lühike. Siis tulid teisele korrusele viivad trepid ja jälle koridor. Mõlemat kätt oli hulk uksi. Koridori valgustasid õlilambid.

Sõdurid peatusid ukse ees ja koputasid selle pihta odadega. Vastuseks kostis ukse tagant ebaselge hääl, millest neiu muidugi aru ei saanud, aga mis sõdureid justkui elektriseeris. Nende näod moondusid ja kui kuninga poeg andis neile käske, hakkasid nad ust mõõkadega lahti murdma. Äeg-ajalt proovisid sõdurid ust. sisse lüüa, kuid see pidas vastu.

Neiu nägi, kuidas uks iga löögi järel natukehaaval järele andis. Seda ta muidugi ei näinud, kuidas kaks meest enne ukse lahtipaiskumist paksude vaipadega varjatud alkoovi põgenes. Ta ei näinud ka seda, et

need mehed tõmbusid alkoovist kardinate taha nišši ja sealt salaukse kaudu pimedasse käiku.

Kui uks oli maha murtud, tormasid sõdurid neiu ja printsi kannul tuppa ja sealt alkoovi. Peale toaomaniku ja neegri surnukeha polnud seal kedagi. Printsi ja sõdurite imestusel polnud piiri. Surnukehad ei võinud ju neile läbi ukse midagi hõigata. Metak jooksis lahtise akna juurde ja vaatas välja. Hoovis olid lõvid ja sealtkaudu ei oleks saanud keegi põgeneda. Toast pääses välja sellest uksest, mille nad maha olid murdnud. Metak otsis seinu katvate vaipade ja kardinate tagant sa-laust, kuid nišši ta ei märganud. Hullumeelne viha ja idiootlik imestus kadusid niisama kiiresti kui olid ilmunudki ning prints käskis sõdureil lahkuda. Enne lahkumist asetasid mehed purustatud ukse endisele kohale tagasi nii hästi, kui oskasid. Prints ja neiu jäid kahekesi.

Metak, kes mõni sekund vaatas alkoovis lamavaid surnukehi, pöördus neiu poole, kes seisis paar sammu eemal. Bertha Kircher nägi printsi näos hullumeelsust ja

äärmist viha. Metslane lähenes talle, käed ette sirutatud ja sõrmed laiali nagu kiskja küüned. Kohutav hull lähenes pikkamisi saagile, mille ta arvas nüüd täielikult oma võimuses olevat. Neiu taganes värisedes. Ta tundis midagi jalgade all ja nägi põrandal oda. Bertha Kircher kummardus ja haaras selle. Ta sihtis oda metslase suunas ja taganes paar sammu.

Oda neiu käes mõjus printsile imelikult. Ta jäi seisma, tema vihast moonutatud nägu muutis ilmet. Ta oli seni vaikinud, kuid puhkes naerma ja naeris nii, nagu ainult hullumeelne võib naerda. Kuid see polnud veel kõik — Metak tõmbas kohutavalt karjatades tupest mõõga ning lähenes uuesti neiule. Nähtavasti tahtis ta Bertha käes olevat odji puruks raiuda ja siis...

Veheldes lähenes hull prints ikka ja jälle neiule, kuid ainult selleks, et leida iga kord oda rinda sihitud olevat. Kõrvalepõikedki ei andnud tulemusi. Kuid siiski hakkas Bertha väsima ja pidi samm sammu haaval taganema. Viimaks jõudis ta nurka, kus lamas vanamehe surnukeha, mille taga oli diivan. Kaugemale ta ei pääse, seda märkas ka Metak. Hull haaras tabureti ja viskas sellega Berthat. Neiu ei saanud nurgas kõrvale hüpata, aga katsus end odaga kaitsta. See ei õnnestunud, ta kaotas tasakaalu ja kukkus diivanile.

Metak oli silmapilk tal kallal,

* * *

Tarzanil ja Smith-Oldvickil ei olnud aimugi, kuhu kadusid need kaks, kes olid jäänud Otobu valvata. Kuid kadunud nad olid ja võisid igavesti kadunuks jääda. Valged mehed olid linna sõdurite rõivais. Tar-zan tahtis kiiresti tänavale tagasi jõuda. Sealt võivad nad võrdlemisi kergesti kuninga lossile läheneda ning katsuda saada teateid neiu saatuse kohta ja teda otsida.

Smith-Oldvick läks algul pimedasse käiku, leidis redeli ja hakkas üles ronima. Tarzan järgnes talle. Luuki avada üritanud leitnant sosistas: ,,Kas panime alla tulles luugi enda järel kinni? Ma ei mäleta, et oleksime seda teinud."

„Ei, luuk jäi meie järel lahti," vastas Tarzan.

„Seda ma arvasin," ütles lendur. „Nüüd on see lukus. Ma ei suuda luuki liigutadagi. Ehk katsuksite teie?" Tarzan astus noormehe asemele.

Kuid Tarzani hiigeljõudki ei suutnud luuki paigalt nihutada. Ta katsus veel kord, kuid eduta. Ainult üks redelipulk murdus ahvinimese jalge all ja ta pidi peaaegu alla kukkuma. Kui ta luuki kolmandat korda avada üritas, kuulis ta katuselt hääli ning tuli alla.

„Seal üleval on inimesed," sosistas Tarzan leitnandile. „Peame nüüd teist pääseteed otsima."

Nad taganesid alkoovi poole. Vaevalt oli Tarzan nišši jõudnud, kui kuulis surmahirmus naise karjatust: „Oh jumal! Ole mulle armuline!"

Polnud aega mõelda, kas minna alkoovi või mitte. Tugev pruun käsi tõmbas kardina kõrvale ja ahvinimene tormas ruumi nagu panter.

Kuuldes selja taga hääli, pööras prints pead. Nähes, et ette teatamata sisenenud mees kandis tema isa ihukaitseväe vormi, käskis ta sõdurit silmapilk lahkuda. Hullu pilk jäi tulijale pidama. Ei, see mees polnud kuninglikust ihukaitseväest, isegi mitte sellest linnast. Metak jättis kohe oma saagi sinnapaika ja tormas Tarzanile kallale. Tal oli ainult üks mõte — tappa rahurikkuja. Oma mõõga oli ta pillanud diivani juurde maha, kuhu see jäigi. Hull kasutas nüüd ründamiseks käsi ja hambaid.

Herogi poeg Metak polnud kehvade killast. Loodus oli talle kinkinud tugeva keha, millesse oli treeningu tulemusena kogunenud uskumatu jõud. Ta oli pealegi hullumeelses vihahoos, mis mitmekordistas jõudu ja ägedust. Tarzan taganes hullu

esimese ründe eest ning komistas põrandal lebavale surnukehale ja kukkus selili. Silmapilk kargas Metak talle kõrisse. Ja mitte ainult kätega. Ta tahtis oma kohutavalt teravad hambad ahvinimese kõrri vajutada.

Kiire liigutus päästis Tarzani. Hull jõudis vajutada hambad kõri asemel tarmangani õlga. Olukord oli ohtlik, sest hull ei mõelnudki vabastada oma käsi Tarzani kõrist ja ja kihvu õlast. Tarzan hüüdis igaks juhuks Smith-Oldvickile, kes oli ka juba alkoovi jõudnud, et ta võtaks neiu kaasa ja katsuks põgeneda.

Inglane vaatas küsivalt diivani äärel väriseva neiu otsa. Bertha Kircher sai aru. Ta tõusis püsti ja ütles kindla häälega: „Ei! Ei iialgi! Sureb tema, siis suren ka mina koos temaga. Minge, kui tahate! Te ei saa ju siin midagi teha, aga mina... mina ei või temata siit lahkuda."

178

Tarzanil õnnestus püsti tõusta, aga hull rippus küünte ja hammastega ikka veel tema küljes. Neiu pöördus leitnandi poole: „Teie püstol! Kus on teie püstol? Miks te ei lase teda?"

Noormees haaras püstoli ja lähenes võitlejaile. Võimatu oli lasta, sest nad rabelesid ja tiirlesid nii, et lastes üht, oleks võinud tabada hoopis teist. Bertha oli põrandalt võtnud Metaki mõõga ja passis juhust torgata see vaenlase kehasse. Mehed kukkusid mitu korda pikali. Viimaks õnnestus Tarzanil kinni saada vastase kõrist. Ta sõrmed pigistasid järjest kõvemini ja hull laskis hambad lahti. See oli ka lõpp, sest viivu hiljem tõstis ahvinimene Metaki õhku ja viskas akna poole. Pool-uimane hull maandus aknalauale ja veeres sealt alla. Pehme mütsatus andis ruumis viibijaile teada, et Herogi poeg prints Metak pole enam troonipärijate hulgas.

Kui Tarzan pilgu kaaslaste poole pööras, nägi ta neidu, mõõk käes, endale pärani silmi otsa vaatamas. Ahvinimene polnud veel kunagi näinud Bertha Kircheri näol sellist ilmet. Ta silmad olid valamata pisarate udus, huuled värisesid justkui suudluse ootel ning ta rind tõusis ja vajus. Neiu näis võitlevat võimsate tunnete vastu.

„Kui tallame siit pääseda, ei tohi me minutitki raisata," ütles Tarzan äkki. „Oleme jälle koos, siin ei võida midagi kergesti. Küsimus on ainult selles, missugune tee on hädaohutum. Näib, et paar, kes enne siin oli, põgenes katusele ja lukustas luugi. See on meie jaoks suletud. Kui läheks allapoole? Te ju tulite sealt."

„Alumisel korrusel on ukse juures toatäis sõdureid," vastas neiu. „Ei usu, et sealtkaudu välja pääseme."

Kuni nad arutasid, mida edasi teha, tuli Otobu teadvusele. Kuigi nad arvasid, et neeger on surnud, tõusis ta pikkamisi istukile, hõõrus silmi nagu unest ärkaja ja vaatas ringi.

„ Tohoh! Sa polegi surnud!" hüüdis ahvinimene. „Oled raskesti haavatud?"

Otobu ajas end ettevaatlikult jalule, kehitas õlgu ning katsus kätega end siit ja sealt.

„ Otobu ei näi üldse haavatud olevat, bwana," vastas ta Tarzanile. „Ainult pea on tal väga valus."

„Hästi. Kas tahad tagasi vamabode maale jõuda?" küsis ahvinimene.

‚Jah, bwana"

„Siis näita meile kätte hädaohutuim tee siit põrgulinnast välja."

„Hädaohuta teed ei ole," vastas must mees. „Linnaväravani jõud-misekski tuleb meil võidelda elu ja surma peale. Ma võin juhatada teid suurema hädaohuta siit majast läbi kõrvaltänavale viiva ukseni. Sealt edasi minnes peame jätma end juhuse hoolde. Aga et olete riietatud nagu linna elanikud, siis suuremat karta pole. Võib-olla õnnestub meil kellegi tähelepanu äratamata väravani jõuda. Kuid teadke, et õhtuti

179

pannakse väravad kinni ja kedagi ei lasta enne hommikut sisse ega välja."

„Väga hea, nüüd näita meile teed," ütles Tarzan.

Otobu juhatas nad purustatud uksest välja, mõne sammu piki koridori edasi ja siis paremale. Nad läksid mitmest toast ja koridorist läbi ning jõudsid viimaks alumisele korrusele. Veel tuli neil minna piki kitsast koridori, laskuda mööda keerdtreppi, enne kui jõudsid lukustatud ukseni. Neeger avas selle ja kõik astusid halvasti valgustatud tänavale.

Kaks valget meest, naine ja must ori ei erinenud rõivastuselt linna-elanikest. Nad liikusid kindlas sihis linna keerulistel tänavatel. Lampide alt läksid nad läbi ainult siis, kui kedagi läheduses polnud. Vastutulijaid oli mõni üksik. Õnn näis neile viimaks naeratavat.

Pool teed müürini oli läbitud, kui nad kuulsid selja taga lõvide hääli ja inimeste hüüdeid.

„Mida see tähendab?" küsis Tarzan neegrilt, kes oli seisma jäänud ja värises.

„ Bwana, nad on meie põgenemise avastanud. Linnapea Meza poeg, kes neiuga karusele põgenes, on jõudnud asja ära rääkida. Nad on kindlasti leidnud ka Meza surnukeha."

«Tahaksin teada, kas nad on leidnud ka selle surnukeha, kelle aknast alla viskasin," ütles Tarzan.

Bertha Kircher, kes Tarzani ja Otobu jutust natuke aru sai, küsis, kas ahvinimene teab, et mees, kelle ta aknast alla viskas, oli kuninga poeg. Ahvinimene naeris suure häälega. „Ei. Kuid nüüd saan aru, et see teeb asja veel keerulisemaks. Kuningapoegi ei tapeta iga päev. Nende surma eest tasutakse iga kord karmilt kätte."

Siis kuuldus trompetite kõrge hääl. Otobu kiirendas sammu. „Rut-tu! Ruttu, bwana! Meie seisukord on nüüd hullem, kui aimasin."

„Mida nüüd tegema hakatakse?" küsis ahvinimene.

«Millegipärast kutsutakse kokku kuninga ihukaitsevägi ja lõvid tuuakse välja. Ma kardan, et meil ei ole enam pääsu," ütles must ori väriseva häälega. „Kuid miks just kuninga ihukaitse ja kuninga lõvid kokku kutsutakse, sellest ei saa ma aru."

Seda Otobu tõepoolest ei teadnud, kuigi Tarzan arvas, et kuninga poja surnukeha on leitud. Veel kord kostis trompetite terav heli. „Hüüdsid veel lõvisid lisaks?" küsis Tarzan.

„Ei, bwana," vastas Otobu. „Seekord kutsusid nad papagoisid."

Nad läksid vaikides veel mõne sammu, kui õhku täitis linnutiiba-de plagin. Papagoid tiirlesid õhus siia-sinna.

«Papagoid on siin, Otobu," ütles Tarzan kibeda tooniga. „Kas need lollid arvavad, et papagoid peavad meid kinni?"

Neeger vaatas üles ja, nähes, et linnud lendasid linna värava poole, ohkas nagu surmamõistetu. „Nüüd oleme tõesti hädas, bwana," üt-

les ta ahvinimesele. „ Linnud avastasid meid ja lendasid väravavahte hoiatama."

„Kuule, Otobu, mis jutt see on? Kas oled nende lindude juures nii kaua elanud, et oled ise ka nõdrameelseks jäänud?" tegi Tarzan etteheite.

„Mina, bwana, ja nõdrameelne? Te ei tunne neid. Need hirmsad linnud on südame ja tundmusteta nagu inimesedki. Nad räägivad sama keelt, mida Xuja linna elanikud, kuid on neist palju hirmsamad. Nad on päris kuradid. Kui neid oleks praegu rohkem koos, nokiksid nad meid surnuks," põhjendas Otobu.

„Kaugel me väravast oleme?" küsis ahvinimene.

„Mitte väga kaugel," kostis must mees. „Selle käänaku tagant värav juba paistab. Kuid papagoid jõuavad meist ette." Justkui neegri sõnade kinnituseks kuulsid

põgenejad eestpoolt käsklusi, mis näitas, et vallid olid juba valvel. Ja selja tagant kuulsid nad hirmsat kära ning lõvide hääli, mis kinnitas, et jälitajad lähenesid kiiresti.

Kui käänakuni jäi veel mõni samm, ilmus põgenejate ette majade varjust hiigellõvi tume kogu. Otobu lähenes kaitset otsides Tarzanile: „Vaadake, bwana, suur lõvi metsast!"

Tarzan tõmbas mõõga välja. „Tagasi minna me ei saa," ütles Tarzan otsustavalt. „Olgu ees lõvid, papagoid, mehed või isegi vanapagan — see on meile praegu tähtsusetu." Ahvinimene sammus lõvile vastu. Kiskja jäi seisma. Kui inimesed ja loom olid teineteisest mõne sammu kaugusel, kuuldus näugatus. „See on ju lõvi, kelle ma kord päästsin!" hüüdis Tarzan kaaslastele. „Ära karda, Otobu, see lõvi ei tee meile midagi."

Numa tuli Tarzani juurde, nuusutas teda ja seadis end tema kõrvale. Põgenejad jõudsid koos loomaga tänavakäänakuni. Sealt nägid nad platsi, selle teises servas müüri ja väravat. Vähemalt paarkümmend täisrelvis sõdurit seadis end valmis põgenikke püüdma. Selja tagant kuuldus jälitajate hääli, õhus tiirlesid papagoid.

Tarzan küsis leitnandilt, mitu padrunit tal veel on.

„Seitse püstolis ja umbes tosin taskus," vastas Smith-Oldvick.

„Sõdureid tuleb kohe rünnata," ütles Tarzan. „Sina, Otobu, kaitse siin naist, leitnant järgneb mulle vasakul. Numale pole tarvis käsklusi anda, ta teab, mida tegema peab."

„Kui oleme neile värava juures küllalt lähedal, laske üks maha," käskis Tarzan lendurit. „See hirmutab neid. Pärast laske ainult siis, kui muidu ei saa. Valmis? Edasi!" Mehed asusidki kahekesi rünnakule. Kui nad olid peaaegu väravavahtideni jõudnud, kõlas pauk ja selle järel kohe surmakarjatus. Üks sõdur varises maha Teised sattusid segadusse. Laskeriist oli neile nähtavasti tundmatu asi. „Nüüd! Korraga!" karjus Tarzan ja tormas ühele sõdurile kallale. Lõvi, kes näis olevat valge mehe kavatsusi mõistnud, tormas möirates vahtide sekka.

181

Püstolipauk ja vihase lõvi kallaletung oli sõdureile nii ootamatu, et suurem osa neist pistis plehku. Nende pealik jagas käsklusi, mida aga keegi enam ei kuulanud. Numa tegutses kiiresti. Keda tema kohutavad käpad puudutasid, see jäi laibana lamama. Tarzani mõõk aitas hävitustööle kaasa. Viimased valvurid olid koos oma pealikuga taganenud väravavõlvi ette.

Tarzan tormas pealikule kallale. Mõlemal olid ühesugused mõõgad. Kuid ahvinimene leidis varsti, et mõõk ei olnud talle kohaseim löögi-riist. Ta ei olnud harjunud vehklema, aga vastane oli sel alal lausa meister. Smith-Oldvick ruttas appi, kuid võitlejad vahetasid nii kiiresti asukohta, et ei olnud võimalust lasta. Tarzani käest lendas mõõk. Hullumeelse röögatuse saatel tõstis metslane oma mõõga kõrgele, et anda Tarzanile viimane löök, kuid leitnandi ja alivinimese suureks imestuseks ta kangestus, ülestõstetud mõõk kukkus jõuetute sõrmede vahelt maha. Nad nägid, kuidas mehe silmad läksid peas suureks, pöörlesid ja valge vaht tungis kokkusurutud hammaste vahelt välja. Mees võpatas ja kukkus kummuli otse Tarzani jalge ette.

Tarzan kummardas ja tõstis pealiku mõõga maast üles. „Mees on nähtavasti langetõbine," lausus Smith-Oldvick. „Ma usun, et siin on niisuguseid palju. Nende närvilisusest on vahel kasu ka. Normaalne mees oleks teid tapnud."

Osa valvureid oli jooksnud teisele poole platsi ja hõikas appi. Abi ei olnud enam kaugel. Pealiku haigushoost hoolimata seisis veel kuus tugevat metslast, selg vastu väravat. Nende mõõgad läikisid tänavalampide valgel, nägudest paistis metsik viha ja ühtlasi kartus.

Numa oli jälitanud üle platsi põgenevaid sõdureid ja murdis neid parajasti maha. Tarzan vaatas ringi ja käskis leitnanti: „Nüüd kasutage püstolit, peame neist kohe jagu

saama!" Kõlas pauk ja vastaseid oli üks vähem. Smith-Oldvick tõstis relva uuesti, sihtis, kuid püstol oli tülli. Sellest sai aru ka sõdur, kes tõstis mõõga, et paugutaja tappa. Tarzan oli tõstnud omakorda mõõga, et leitnanti ähvardanud löök kõrvale juhtida. Enne kui vaenlane mõõga langetas, tõstis Tarzan ta kõrgele õhku. Teine sõdur ruttas kaaslasele appi ja tahtis ahvinimesele selja tagant hirmsat lööki anda. Tarzan pööras end järsku ümber, teda ähvardanud mõõk tabas hoopis õhku paisatud metslast. Lööja kukkus koos vale ohvriga maha. Tarzan tormas järelejäänud vahtidele kallale. Smith-Oldvicki olukord oli täbar. Surm vaatas talle silma. Korraga lendas temast mööda otse vastu vaenlast must lõvi kui elav kaliurikuul. Sellega oli väravavahtide viimanegi vastupanu murtud.

Võitlus kestis vaevalt paar minutit. Selle aja jooksul oli Otobu läinud koos neiuga värava juurde, selle avanud ja jäänud kaaslasi ootama. Just võitluse lõpul ilmus käänaku tagant pool tosinat lõvi, kes tahtsid põgenejate kallale tormata. Neid märkas ka suur must lõvi, kes tahtis neile vastu minna. Seda polnudki tarvis, sest linna lõvid kartsid met-

sade kuningat ja jooksid paaniliselt tagasi sinna, kust olid tulnud. Tarzan ja tema kaaslased kadusid aega viitmata värava taha pimedusse.

„Kas nad jälitavad meid ka väljaspool linna?" küsis Tarzan Otobult.

„ Öösel mitte," vastas must. „Olen olnud nende ori viis aastat, kuid ei tea, et elanikud oleksid öösel väljaspool linna liikunud. Kui nad lähevad päeval linnast liiga kaugele metsa, siis oodatakse alati ära järgmine hommik. Nähtavasti kardavad nad öösiti metsas liikuda mustade lõvide pärast. Ma ei usu, bwana, et nad meid täna öösel taga ajama hakkavad. Kuid nad tulevad kindlasti hommikul ja siis on meil häda käes — tähendab meist neil, keda lõvid pole metsas maha murdnud."

Aiamaid ja põlde ületades laadis Smith-Oldvick uuesti püstoli ja tõmbas ühe padruni isegi rauda. Neiu sammus Tarzani ja leitnandi vahel, Otobu tuli kõige taga. Nii jõudsid nad peaaegu metsa äärde. Äkki tuli Tarzanile midagi meelde. Ta vaatas linna poole ja tegi häält, millega lõvid kutsuvad omasuguseid.

Smith-Oldvick tundis kerget värinat, kuid Otobu kukkus näost päris ära. Neiu aga vaatas uhkustundega meest, kes näis nõrgas öövalguses hiiglasena, ja tundis, kuidas süda rinnus tugevasti peksis. Ta lähenes'Tarzanile ja võttis tal käsivarrest kinni. Neiu mõistis silmapilk oma nõrkust ja taandus. Õnneks ei olnud teised seda tema liigutust märganud — nad ei näinud, kuidas neiu punastas. Ta ei punastanud tunde pärast, mis teda Tarzanile liginema sundis, vaid liginemise enda pärast, mis oleks võinud ahvinimesele temast halva mulje jätta.

Must lõvi vastas linna värava juurest ahvinimese kutsele. Paari minuti pärast jõudis Numa nende juurde. Tarzan võttis lõvi tihedast lakast käega kinni ja nad jätkasid põgenemist. Kaugel linnas karjusid hullud võidu lõvide ja papagoidega.

Põgenejad jõudsid varsti metsa, kus valitses kottpimedus. See oli kohutav ja masendav. Neiu lähenes uuesti Tarzanile ja puudutas uuesti ta kätt. See liigutus ei jäänud Tarzanile märkamata. Ehkki ta ise ei kartnud, tundis ta neiule kaasa Äkiline kaastunne, mida ahvinimene sel silmapilgul tundis, sundis teda neiu käest kinni võtma. Niimoodi, neiu ühel ja must lõvi teisel pool, kobasid nad pimeduses edasi. Nende kannul tammusid Smith-Oldvick ja must Otobu.

Kaks korda lähenesid põgenejatele metsikud sõdurid, kuid Numa tige urin sundis nad taganema. Viimastel päevadel läbielatu, eriti võitlus linnas ja kurnav põgenemine, olid neiu ja leitnandi jõuvarusid kahandanud. Põgenejad pidid öösel mitu korda puhkama Noor leitnant nõrkes niivõrd, et Tarzan oli hommiku eel sunnitud kandma teda üles astangust, mille kaudu metsast liivakõrbes olevasse kitsasse orgu tuldi.

XXIV. Päästjad

Koidu ajal jõudsid põgenejad kõrbet läbivasse orgu. Kõik peale Tarzani olid sunnani väsinud, kuid otsustasid edasi minna, kuni leiavad laugema nõlva, kus oleks võimalik orust välja pääseda. Tarzanile ja Otobule oli selge, et ksujalased ei hakka neid liivalagendikul taga ajama. Vahetevahel leidsid nad koha, kust oleks ehk ainult Tarzan üles roninud, mitte aga teised. Jäi üle ainult edasi minna ja paremat tõusu-võimalust otsida.

Nad jätkasid teed keskpäevani. Suurema osa teel oldud ajast pidi Tarzan kandma või toetama üha nõrgemaks jäävat Smith-Oldvicki. Ahvinimene märkas, et ka Bertha Kircher, kes oli seni tal kannul püsinud, hakkas väsima. Peagi võib tema jõud raugeda. Neiu oli viimastel nädalatel nii palju kannatusi üle elanud, et Tarzanil jäi üle ainult imestada tema tahtejõudu. Ta ei kaevanud kordagi, ei palunud kordagi peatust teha.

Imelik naine!

Inglanegi oli neiu üliinimlikke jõupingutusi märganud. Ta istus äkki maha ja ütles Tarzanile: „Pole mõtet edasi minna. Olen sunnani väsinud, siin liival on hea. Las tulevad..."

Märganud ahvinimese küsivat ilmet, lisas ta nagu õigustust otsides: „Näete, preili Kircher on ka juba... või varsti otsas. Olgu kuidas on, mina enam edasi ei saa."

„Ei-ei!" sekkus neiu. „Koos oleme nii palju läbi elanud, ja pääse-mislootus on veel niivõrd ähmane, et tulgu mis tuleb, meie teineteisest ei lahku." Näis, nagu oleks talle miski meelde tulnud: „Siiski, kui teie, meie päästja ja heategija, Ahvide Tarzan, nagu te end nimetate, kes ei ole meile midagi võlgu, kuid kellele meie võlgneme oma elu, tallate meist lahkuda, siis... siis pole midagi parata. Ja pealegi meie, igatahes mina soovin, et läheksite üksi, sest suutsite küll meid sealt põrgulin-nast välja tuua, aga rohkemat ei või teiegi. Viia meid läbi veeta kõrbest — seda ei võimalda isegi teie hiigeljõud."

Ahvinimene vaatas naeratades neiu tõsistesse silmadesse. „Te pole ju surnud ja leitnant ka mitte. Otobu ja mina elame ka veel. Inimene võib olla ainult elav või surnud. Niikaua kui elame, peame mõtlema, mida edasi teha. Et oleme siin ja puhkame, ei tahenda veel, et siia suremegi. Et ma ei suuda kanda teid siit vamabode maale, mis on lähim ning kus on piisavalt vett ja toitu, see ei peaks meid veel heidutama. Seni oleme leidnud võimalusi elada ja nii läheb arvatavasti ka edaspidi. Peame võtma elu sellisena, nagu ta siin on. Nüüd aga puhkame, sest teie ja leitnant peate koguma jõudu."

„Aga ksujalased?" küsis neiu. „Kas nad meid ei jälita?"

„See on võimalik," vastas Tarzan. „See on vägagi võimalik. Kuid see ei puuduta meid seni, kuni nad pole tulnud."

„ Soovin, et mul oleks teie filosoofiline meelekindlus, kuid nähtavasti on seda võimatu omandada," ütles neiu tasa.

„Te pole džunglis sündinud ja kasvanud, teie kasvatajaiks pole olnud metsikud kiskjad ning teie ise ka pole kiskja ega kiskjate hulgas olnud. Kui oleksite sündinud, elanud ja kasvanud džunglis nagu mina, oleksite samuti fatalist nagu mina ja kõik teised džungliolevused."

Kohas, kuhu nad olid jäänud, paistis päike kuumalt, ja nad otsustasid minna ora varjupoolsesse külge. Seal istusid nad maha. Numa käis rahutult edasi-tagasi ja heitis

viimaks Tarzani kõrvale pikali. Nähtavasti ei saanud ta rahu, sest tõusis mõne minuti pärast püsti, liikus piki orgu edasi ja kadus peagi käänaku taha.

Orus valitses surmavaikus. Põgenikud olid puhanud umbes tunni, kui Tarzan kargas äkki püsti ja jäi kuulatama. Ta kuulis midagi, millest teistel polnud veel aimugi. Viimaks pöördus ta kaaslaste poole.

„Mis see oli?" küsis neiu.

„Nad tulevad," vastas Tarzan. „Siiski on neil veel hulk teed siiani käia. Väga kaugel nad ka pole, sest sandaalides jalad ja lõvide pehmed käpad ei tee liival kuigi suurt häält."

„Mida peame tegema? Kas katsume edasi minna?" küsis Smith-Oldvick. „Usun, et suudan natuke maad käia, sest tunnen end puhanud olevat. Kuidas on lugu teiega, neiu Kircher?"

„Oi-jah! Lähme!" vastas neiu. „Oleme juba küllalt puhanud."

Tarzan teadis, et kumbki tema kaaslastest ei rääkinud täit tõtt, sest nii väsinud inimesed ei saa tunni ajaga endist jõudu tagasi. Kuid parata polnud midagi. Ta lootis, et juba lähima käänaku taga võib avaneda orust väljapääs.

„Otobu, sina aita leitnanti," käskis Tarzan musta meest. „Mina kannan neiu Kircherit." Neiu protestist välja tegemata tõstis ahvinimene ta kätele ja hakkas kiiresti edasi sammuma. Tema kannul tulid Otobu ja inglane.

Nad ei olnud puhkekohast kuigi kaugele jõudnud, kui kuulsid juba tagaajajate hääli. Eriti kohutavalt kajas oru järskude nõlvade vahel lõvide kräunumine. Kiskjad olid nähtavasti põgenejate värsketel jälgedel ning tõttasid nüüd edasi.

„Küll oleks hea, kui Numa oleks tagasi tulnud," ütles neiu.

„Seda soovin minagi," vastas ahvinimene. „Kuid tematagi peame katsuma teha kõik, mis võimalik. Tahaksin leida koha, kus võiksime end barrikadeerida ja tagaajajaid ootama jääda Võimalik, et meil õnnestub nad peatada. Smith-Oldvick on hea laskur ja kui tagaajajaid ei ole väga palju, saab neist jagu, muidugi, kui nad tulevad ükshaaval. Lõvid pole nii hädaohtlikud, mõnikord on nad päris rumalad, eriti need, kes meid praegu jälitavad. Need on oma peremeestest, kes neid

toidavad, nii sõltuvad, et pärast inimeste surma on nendega kerge toime tulla.

„Usute, et me siiski pääseme?" küsis neiu. „Elame veel," oli mehe lihtne vastus.

„Seal! Seal see on!" hüüdis Tarzan. „Ma tunnen seda kohta." Ahvinimene viipas käega kaljumüraka poole. See oli kunagi kaldalt oru põhja varisenud. Kivi oli päris lai ja umbes kaksteist jalga kõrge. See sulges peaaegu kogu oru põhja. Mõlemale poole oli jäänud siiski kitsas käik, kust inimene võis vaevu läbi pääseda.

Põgenejad asusid kivi taha, et üritada vastupanu. Vaevalt olid nad kohad sisse võtnud, kui Tarzan kuulis ülalt oru servalt tasast kahinat. Ta märkas ahvi väikest inetut nägu. Silmapilk hiljem kadus loom lõunasse. Otobu nägi ka seda ahvi.

„Ta ütleb papagoidele ja need omakorda hulludele meestele," teadis neeger oletada.

„See on tähtsusetu," vastas Tarzan, „sest lõvid on juba meie jälgedel. Meil on võimatu end peita."

Tarzan pani Smith-Oldvicki ühe läbipääsu juurde valvama ja käskis Otobul seista viskevalmis odaga inglase taga. Teise läbipääsu juurde asus ahvinimene ise. Neiu tahtis Tarzanile abiks olla, kuid mees sundis teda kivi varju, et olla odade eest kaitstud.

Möödus kümme minutit — see aeg tundus neiule igavikuna. Tuli nagu kergendus, kui ta kuulis viimaks otse teisel pool kivi lõvide möirgamist. Lõvid ei astunud kohe edasi, vaid jäid peremehi ootama. Minuti-paari pärast oli kuulda hullude karjatusi. Neiu nägi oma peidukohast, kuidas hiigellõvi tormas ahvinimesele kallale. Ta nägi,

kuidas Tarzani käes olev mõõk tõusis ja just siis, kui lõvi tõusis püsti, et mehe peale karata, langes terariist alla ja poolitas looma pea. Siis kuulis neiu lähenevaid pehmeid samme ja Smith-Oldvicki püstoli pauku ning sellele järgnenud millegi kukkumist.

Esimesed löögid näisid ründajaid kohutavat, kuid mitte kaua. Järgmisena tungis Tarzanile kallale mees ja Smith-Oldvicki poole tuli lõvi. Tarzan oli hoiatanud inglast mitte raisata padruneid lõvide peale, selleks olid Otobu ja oda. Neeger katsuski looma surmata, aga enne kui ta valmis jõudis, oli lõvi mõlemat küüntega päris tugevasti vigastanud. Viimase hoobi andis lõvile Smith-Oldvick, kes torkas neiu toodud mõõga looma südamesse. Mehel, kes Tarzanit ründas, polnud niigi palju õnne kui teise läbikäigu juures olnud lõvil — ühe löögiga oli tal kael murtud.

Jälle tekkis vaikus. Vaenlased taganesid ja korrastasid oma ridu. Neil paistis olevat kavatsus rünnata korraga.

„Kas see on meie lõpp?" küsis neiu.

„Ei!" hüüdis Tarzan. „Elame veel!"

Need sõnad lausutud, olidki metslased juba neil kallal. Seekord heitsid mehed odasid üle lõvide. Üks oda puudutas neiut löökide eest kaitsvat Tarzanit nii tugevasti, et ta kaotas tasakaalu ja kukkus selili. Parem polnud lugu ka teise läbikäigu juures. Smith-Oldvick laskis kaks meest maha, kuid sai odaga reiehaava. Nõrkenud leitnant kukkus maha ja kaotas teadvuse. Neiu vaatas Tarzani poole ja nägi, kuidas hiigelksu-jalane tormas läbi käigu otse ahvinimese poole. Hullumeelse karjatusega tõstis ta mõõga, et Tarzani elu lõpetada. Leitnandi püstol oli kukkunud otse neiu jalge ette. Bertha Kircher haaras maast laskeriista ja sihtis vaenlasele otse näkku.

Vaevalt oli pauk kõlanud, kui nii põgenejad kui ka jälitajad kuulsid orust lausa püssiraginat. Magusalt kui ingli hääl kõlasid paukude vahel Inglise allohvitseri karedad käsklused. Isegi lõvide möirgamine ja hullude surmakarjatused ei seganud rõõmu, mida tundsid Tarzan ja neiu.

Tarzan lükkas surnud ksujalase kõrvale ja tõusis püsti. Ta tõmbas vaenlase oda õlast välja. Lahing oli olnud lühike ja lõppenud sellega, et osa lõvisid ja kõik ksujalased olid surma saanud, aga osa loomi oli põgenema pääsenud. Kui Tarzan ja Bertha tulid kivi tagant välja, nägi neiu, et üks Briti sõduritest sihtis ahvinimest. Tarzan märkas seda ka ise ja sai aru, et inglane pidas teda metslaseks. „Pidage! Meie oleme sõbrad!" hüüdis neiu sõdurile.

„Siis tõstke käed üles," vastas sõdur sihtimist lõpetamata, „sest ma ei usalda ühtki kollases jakis kaabakat."

Kohale jõudis ka ohvitser, kes juhtis väikest eelsalka. Kuulnud selgitusi, pidi ta uskuma vähemalt seda, et neiu ja Tarzan ei ole metslased. Kümne minuti pärast tuli suurem salk Briti sõdureid koos ohvitseriga. Smith-Oldvicki haav seoti kinni, samuti Tarzani oma. Pool tundi hiljem sammusid põgenejad koos päästjatega Briti laagri poole.

Õhtul otsustati, et Bertha Kircher ja Smith-Oldvick viiakse järgmisel hommikul lennukiga rannikule ja neid otsinud salk alustab tagasiteed. Tarzan selgitas Briti ohvitserile, et tema ja Otobu kodumaa asub lääne suunas ja nad lähevad koos vamabode maale, kust neeger pärines.

„Ah, teie ei tulegi siis koos meiega?" küsis neiu ahvinimeselt.

„Ei," vastas Tarzan. „Minu kodu on Aafrika läänekaldal. Ma kavatsen jätkata teed sinnapoole."

Neiu vaatas paluvalt Tammile otsa. „ Lähete jälle üksi sinna hirmsasse džunglisse. Kas me veel kunagi kohtume?"

Tarzan vaatas vaikides neiut ja lausus: „Ei!" Ahvinimene pööras järsult ümber ja kaugenes neist

Järgmisel hommikul saabus lennukiga kohale kolonel Capell. Lennuki maandumise ajal juhtus Tarzan kaugemal seisma. Ta nägi saabunud ohvitseri, kes teretas salga ülemat ja pöördus kohe Bertha Kircheri

187

poole, kes seisis mõni samm eemal kapteni selja taga. Tarzan imestas viisakat tooni, millega kolonel Saksa salakuulajat teretas. „Kuidas ilus spioon end praegu tunneb?" mõtles ahvinimene endamisi. Neiu pidi ju teadma, et vähemalt spioneerimises võidakse teda süüdistada. Mis kolonel neiule ütles, seda Tarzan ei kuulnud.

Habemesse vandudes pööras Tarzan end ümber ja läks eemale. Et Briti kolonel Saksa salakuulajaga nii sõbralikult ümber käis, see vihastas ahvinimest. Oli ju tema kodumaa Saksamaa vastu sõjas ning Tar-zanil olid ka isiklikud arved hunnidega õiendada. Kõik see sundis teda spiooni paljastama, miski aga takistas seda. Ta vihastas aga mitte ilusa salakuulaja, vaid enese peale, sest ei suutnud oma kohust täita.

Tarzan ei näinud neiut enam, sest kohe pärast jutuajamist koloneliga pandi Bertha Kircher lennukisse ja saadeti minema. Kui Smith-Oldvick oli lahkumas, läks Tarzan lennuki juurde temaga jumalaga jätma. Veel kord tänas noor lendur oma päästjat ja palus teda naasta tsivilisatsiooni rüppe. Kuid asjata, ahvinimene ei loobunud kavatsusest rännata läänekaldale, kus metsadest piiratud vaikse merelahe ääres seisis tema isa onn. Lennuk tõusis õhku ja võttis suuna itta.

Sõdureil olid juba kotid seljas ja püssid õlal. Kolonel Capell tundis huvi kõrbe ja ranniku vahele jääva maa-ala vastu ning otsustas minna koos väeosaga. Kui kõik oli teeleasumiseks valmis, tuli ta Tarzani juurde: „Lord Greystoke, soovin, et tuleksite koos meiega. Ja kui minu palve teile midagi ei tähenda, siis teatan, et sama paluvad ka Oldvick ja noor leedi, kes siit äsja lahkusid. Nad palusid mul selle palve teile edasi anda."

„Ei! Võimatu," vastas Tarzan. „Ma lähen oma teed. Saan aru, et neiu Kircher ja leitnant Smith-Oldvick avaldasid sellist soovi vaid tänu tundest."

„Neiu Kircher?" hüüdis kolonel ning naeris: „Teie tunnete siis Bertha Kircherit kui Saksa salakuulajat?"

Tarzan vaatas tõsiselt ohvitserile otsa. Kuidas on võimalik, et kõrge Briti ohvitser vaenlase spioonist sellise avameelsusega kõneleb? Ja kuidas võib ta lasta põgenema nii tähtsa salakuulaja? Jah, ma tunnen Bertha Kircherit kui Saksa spiooni," vastas ahvinimene tusaselt.

„Ja muud teie temast ei teagi?" küsis kolonel.

„Mitte midagi," vastas Tarzan.

„Ta on auväärt leedi Patricia Candy, Briti Ida-Aafrika vägede tea-detekogumise osakonna üks tähtsamaid töötajaid. Teenisin koos tema isaga Indias ja tunnen leedi Patriciat juba lapsest saadik."

„Ja siin on pakike pabereid, mille ta võttis Saksa ohvitserilt," jutustas kolonel hämmastunud Tarzanile edasi. „Ta kandis neid siin džunglis kogu aeg kaasas, mis tõendab tema suurepärast kohusetunnet. Vaadake! Mul pole olnud veel aega neid vaadata, kuid nagu näen, on siin

188

kellegi hauptmann Schneideri taskuraamat, salaraportid, mõni aruanne ja sõjakaart."

„Hauptmann Fritz Schneideri taskuraamat?" hüüdis Tarzan. „Kas ma võiksin seda vaadata? See mees tappis leedi Greystoke'i."

Ohvitser ulatas sõna lausumata paberid ahvinimesele. Too lehitses kiiresti päevaraamatut. Nähtavasti otsis ta sealt päeva, mil sakslased hirmsa mõrtsukatöö

korda saatsid. Tarzan leidiski raamatust midagi selle kohta. Ta huulilt tuli vandesõnu. Näis, nagu ei tahaks ta loetut uskuda. Kolonel vaatas mehele küsivalt näkku.

„Mu jumal!" hüüdis viimaks Tarzan. „Kas see võib tõsi olla? Kuulake!" Ta luges päevaraamatust järgmist: „Tegin väikese nalja sellele inglise seale. Kui ta kord koju tagasi jõuab, leiab ta voodist naise laiba põletatud jäänused. Tähendab, et ta usub, et surnukeha on tõesti tema naise oma. Lasksin von Gossil voodisse tuua musta naise laiba, panime selle sõrme leedi Greysoke'i sõrmuse ja põletasime surnukeha nii palju, et ei oleks aru saada, on see olnud valge või must inimene. Leedi Greystoke on ülemjuhatusele palju väärtuslikum elavana kui surnult."

„Ta elab!" hüüdis Tarzan rõõmsalt.

„Jumal tänatud!" lausus Capell ja küsis kohe: „Ja nüüd?"

„Muidugi tulen nüüd teiega idakaldale," vastas Tarzan. „Kuidas ma olen eksinud leedi Candy suhtes! Kuid kust ma teadsin, kes ta on? Ma ütlesin isegi Smith-Oldvickile, kes teda tuliselt armastab, et ta on Saksa spioon. Nüüd pean ruttama tagasi idakaldale ja mitte ainult oma naist otsima, vaid ka heaks tegema eksitust neiu Candy suhtes."

„Viimase asja pärast ei maksa mures olla," ütles kolonel Capell, „sest neiu Candy on nähtavasti suutnud Smith-Oldvicki veenda, et ta ei ole Saksa salakuulaja. Nagu leitnant mulle hommikul rääkis, on neiu lubanud temaga abielluda kohe, kui nad tsiviliseeritud maailma jõuavad."

SISUKORD

Mõrtsukatöö ja röövimine 3
Lõvikoopas 11

Saksa rindel . \ .21
Kui lõvi toideti 28
Kuldmedaljon 38
VI. Kättemaks ja halastus 48
Kui veri kõneleb 55
Tarzan ja suured ahvid 63

Taevast tulnud 74
Metslaste meelevalla all 83
Lennuk leitakse . 92

Must lendur 99
Kättemaks Usangale 104

Must lõvi 109
Salapärased jäljed 116

Öine rünnak 125
Linn müüri taga 131
XVIÜ. Hullude seas 137
Kuninganna jutustab 146
Tarzan tuleb! 157
Alkoovis 161

Niši ees 168

Põgenemine Xujast 174
XXIV. Päästjad 183
Suudliis huultele
Edgar Burroughs

Tarzaniaana ei ole Edgar Rice Bwroughsi aimis kirjanduslik leiutis. Kui ta kujutas 23 Tarzani-lugu Ameerikast kordagi Aafrikasse põikamata ja me ei oskagi arvata, et džunglielust saab nii jutustada seda läbi elamata või isegi nägemata.

Kui kirjanik tuli sellega toime, siis võib kindlasti pettumuseta lugeda tema Ameerika-ainelist „Poksija Billyt" ja selle järge „Suudliis huultele".

E. R. Burroughs jutustab kaasahaaravalt Chicago tänavapoisi Billy Bire-n(kasvamisest allilmas msikakangelaseks ning armastuse ümberkujundavast jõust. Andku alljärgnevad katked aimu, hädas tumemustad tegelased saavad helehallideks ja valgeteks kangelasteks.

Käesoleva Tarzani-j unistuse järel ilmub „ Järva Teataja" Raamatukogu järgmise köitena E. R. Burrouglisi „ Poksija Billy", mis jõuab peagi müügile.

LUGEMISPROOV

Niisiis kord, kui Billy Biren naasis üksinda koidikul õllepoepidaja vana Schneideri kassa tühjendamiselt, olles viriseva vanamehe jääkeldrisse luku taha pannud, oli ta äärmiselt nördinud, nähes, kuidas kolm võõrast pätti 12. tänavalt olid kallale tunginud politseinik Stanley Laskeyle. Pätid peksid teda tema enda kumminuiaga, virutades talle ühtaegu raskete saabastega kõhtu.

Laskey polnud kaugeltki Billy Bireni sõber, aga ta oli sündinud ja üles kasvanud tema linnajaos, teenis Lake Streetil 28. politseijaoskonnas ja moodustas seega Kelly jõugu lahutamatu omandi. Politseiniku peksmine tundus Billyle loomulik ja isegi väärt tegu, kuid üksnes sel tingimusel, kui seda sooritasid inimesed, kellel oli selleks õigus, seega tema oma piirkonna inimesed. Ta ei võinud ükskõikselt pealt vaadata, kuidas võõras bande söandas pereme-hetseda tema linnajaos. See oli lihtsalt väljakannatamatu.

Billy oli kõige lähemal mehele, kes politseiniku pea kohal tema kumminuiaga vehkis. Ta tõstis kivi ja virutas sellega kähku pahaaimamatule pätile kuklasse. Löök läks täkkesse: Billy ette jäi ainult kaks vaenlast.

Sellest sündmusest, mis Billy elus murranguliseks sai, oli möödunud aastat. Tema elu oli selle aja jooksul kulgenud endist rada.

Ta kogus jõukohast andamit muretutelt päevavarastelt ja hilistelt te« telt. Ta osales poole tosina õllepoe riisumises ja sooritas öösel julge k tungi kahele seltskonna kõrgkihti kuuluvale isikule.

Päeval tiirutas ta ikka veel Larry Hillmoore'i poksikooli ümber ja siin mitmesuguseid ülesandeid. Mitu korda soovitas Hillmoore tal joomine maha jätta ja aru pähe võtta, sest nägi noorel hiiglasel eeldusi saada ehtsaks profipoksijaks. Kuid Billy ei suutnud loobuda endisest elust ja esines vai va tähtsusetutel matsidel kolmandajärguliste poksijatega.

Kümme päeva pärast laevalaele toomist koperdas Billy juba „Poolkt kii ja tegi mõnesugust kergemat tööd. Teistelt madrustelt kuulis Billy polnud ainuke meeskonnaliige, kes vastutahtsi laevale oli meelitatud.

Ainult kuus kõrilõikajat, kes ilmselt kriminaalkurjategijate hulka kui olid end vabatahtlikult laevale munsterdanud, kas siis sellepärast, et na ralikul laeval kohta ei suutnud leida, või soovisid võimalikult kähku L riikidest jalga lasta. Kõik ülejäänud nagu Billygi olid pettuse ja vägiy kinni nabitud.

Vaevalt, et saatus oleks kunagi valinud sellest jõhkramat ja kurites mat meeskonda. Billy tundis end nende seas imehästi. Om esialgses^ ka sest tüürimehele ja kipperile kohutavalt kätte- maksta loobus ta oma uute kaaslaste mõistlike nõuannete mõjul.

Noormehe tervest organismist olid ammugi kadunud kõik alkohol ja tema nägu oli sunnitud karskuse mõjul hoopis teiseks muutunud.

Kunagi punane, tursunud ja täis siniseid muhke, oli see nüüd pu päevitunud. Tuhmid paistetanud silmad, mis varem olid talle andnud 1 liku ilme, lõid nüüd särama. Tema näojooned olid alati olnud korrapära kaunid, nüüd aga õilistusid need mereõhu, tervisliku eluviisi ja ohtliku vuse mõjul. Ilmunuks ta nüüd põiktänavas toidukaupade lao taha Kell gu ette, tundnuksid nad temas vaevalt ära oma vana semu.

Billy vaatas, kuidas Barbara pesi tema hirmuäratavat haava mudast rest ning adus, kui palju mehisust läks selleks tarvis, et temasugune teeks seesugust ebameeldivat tööd.

Mitte kunagi varem poleks selline mõte talle pähe tulnud. Ja mitte gi varem poleks ta mõelnud meelekibedusele, mida tema öeldud sõnad lapsele tekitasid... Kui ta oleks seda meelekibedust märganudki, siis ole talle üksnes rõõmu valmistanud.

Ent praegu valitses tema üle mingisugune ebatavaline tunne. Ta olek nud oma süüd kuidagi heastada. Mis kummaline muudatus oli toimunu ly jõugust pärit huligaani südames?

..Kuule!" ütles ta äkitselt.

Barbara Harding heitis talle küsiva pilgu. Tema silmis oli jälle see külm ja uhke kõrkus, millega ta oli seiranud Billyt „Poolkuu" tekil ja mille eest ta tütarlast nõnda vihkas. Seda pilku nähes jäi Billyl hing rindu kinni ja sõnad, mida ta valmistus ütlema, tardusid suhu.

Tütarlaps vaatas Bireni poole. Billy lamas endiselt liikumatult, katnud näo käega, ja ilmselt magas. Aga võib-olla oli ta surnud? Viimane mõte pani neiu kahvatama.

Ta läks vaikselt Billy juurde, kummardus ta kohale ja pani käe mehe õlale.

„Mister Biren," sositas ta.

Billy pööras neiu poole näo, mis oli väsinud ja hajameelne.

Temas oli ärganud esimene tunne — tunne, mida ta kogu oma raske üksildase elu jooksul polnud kordagi tajunud — sõpruse tunne.

Nende viimaste väheste päevade jooksul oli ta eneselegi teadmata kehtestanud teatud au ja rüütellikkuse reeglid. Billy Biren püüdis alateadlikult end muuta inimese eeskujul, keda ta algul oli vihanud, kuid lõppude lõpuks armastama õppinud.

Vastust ootamata haaras ta neiu sülle ja hakkas laskuma.

Mõtted, mis päev läbi olid Billyt erutanud, ajasid ta vere keema. Nüüd aga, tundes noore naise sooja keha lähedust, jäi tal hing rinnus kinni ja veri lõi soontes mässama. Ta suutis vaevu vastu panna kirglikule soovile tütarlast enda vastu suruda ja katta suudlustega ta nägu.

Ja siis tuli talle pähe hirmuäratav mõte: mille põrgu pärast ta õieti häbenema peaks?

Sel ajal olid nad just jõe keskel. Bireni käed surusid tütarlast üha kõvemini enda vastu.

Järsu liigutusega püüdis Billy neiu nägu enda poole tõmmata, kuid neiu surus mõlemad käed vastu ta õlga ja heitis pea tagasi.

Barbara pärani aetud silmad vaatasid otse Bireni hallidesse silmadesse. Kumbki luges teise pilgust väga suurt ja olulist.

Barbarale näis, et Bireni pilgust paistis tõeline armastus ja see andis talle mõningast lootust. Või ta eksis? Billy aga vaatas veetlevat naist, keda ta ilma enese teadmata armastas, ning nägi vaikivat ja liigutavat palvet endale halastada.

„Pole vaja," sosistas tütarlaps külmenevate huultega. „Palun, pole vaja. Te hirmutate mind."

Nädal tagasi oleks Billy Biren selle peale vaid naeru lagistanud ja tütarlapsele tema tõrksuse pärast tuupi teinud.

Nüüd ei teinud ta ühte ega teist ja juba see üksi kõneles selget keelt muutusest, mis temas oli sündinud. Kuid ta hoidis Barbarat endiselt tugevasti oma embuses ega pööranud põlevat pilku neiu hirmunud silmadelt.

7. EDGAR BURROUGHS_Kohutav TARZAN

Tarzani-lugude seitsmes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

,JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

E. R. Butroughsi23 Tarzani-loost ilmus 1920-ndail aastail Eestis kaheksa. Selle raamatuga jõutakse neist seitsmenda taasavaldamise juurde uues tõlkes. Sellele eelnesid omaette raamatuna, aga ka „Järva Teataja" järjejutuna „Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Tarzani poeg", „Tarzan ja Oparikalliskivid" ning „Kättesaamatu Tarzan". Ilmumisjärge ootab „Tarzan ja Kuldlõvi" ning ka „Oivaline Tarzan", „Tarzan ja sipelginimesed" (pealkirjad esialgsed) ja teised 23. raamatuni välja, kui lugeja ära ei tüdine.

Perioodiline väljaanne, ilmub kord kvartalis JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU 3 (8), 1993

Tõlkimisel kasutatud:

Edgar Berrouz. Tarzan. Tarzan neukrotimyj . Tarzan užasnyj . „Printest". Tallinn 1992.

Edgar Rice Burroughs. Kohutav Tarzan. Romaan. „Vaba Maa" kirjastus. Tallinn 1925.

Kaane kujundanud Vello Aesma.

Ladu ja layout AS Multipress. Trükitud Viljandi trükikojas „Kiir",

© AS Multipress, tõlge, kaaneillustratsioon 1993.

I. Kummaline kaaslane

Hääletult nagu varjud, mida ta läbis, liikus hiiglaslik kiskja öises džunglis. Tema ümmargused kollakasrohelised silmad hiilgasid, saba oli sirge, pea madalas, iga lihas jahiüllatuste ootel pingul. Siin-seal paistis läbi lehestiku kuu ja suur kass hoidus astumast nendele heledatele laikudele. Kuigi kiskja liikus tihedas metsas ja astus kuivadele okstele, lugematutele tiibadele ning varisenud lehtedele, mis paksult maad katsid, polnud kuulda vähimatki häält või sahinat, mida inimkõrv oleks võinud eristada.

Sootuks vähem ettevaatlik oli tema jahiobjekt, kes käis küll niisama vaikselt kui lõvigi temast sada sammu eespool, kuid selle asemel, et valgustatud kohtadest ümber minna, läks ta neist otse üle ja paistis neid isegi sihilikult otsivat. Tema jälgedest võis järeldada, et ta valis neid kohti oma liikumise hõlbustamiseks, sest lõvist erinevalt kõndis ta ainult kahel jalal ja tema keha oli karvkatteta, välja arvatud väike must juuksesalk peas. Tema käsivarred olid lihaselised ning hästi vormitud, käed ise tugevad ja ilusa kujuga, kusjuures põial ulatus ligikaudu teise sõnne esimese jätkuni. Ka jalad olid ilusad ja tugevad, kuid labajalad erinesid inimese omadest, sest suur varvas moodustas jala-põiaga täisnurga.

Peatunud Aafrika kuust valgustatud lagendikul, tõstis tundmatu olend pea ja jäi kuulatama. Nüüd võis kuuvalgel hästi näha tema näojooni, mis olid nii korrapärased, et mis täites maailma suurlinnas oleks teda peetud meheliku ilu ideaaliks. Aga kas see olend ikka oli inimene? Seda oli raske otsustada, sest peagi hakkas kiskja jahisaak uuesti üle hirmuäratava džungli hõbedase rohuvaiba liikuma, ja kui ta seda tegi, võis märgata tema külgi katvast mustast karvasest nahast ripnevat valget karvutut saba.

Ühes käes kandis olend tugevat nuia. Üle vasaku õla heidetud rihma küljes rippus tupega lühike nuga, paremal õlal oleva rihma külge oli kinnitatud kott. Et hoida rihmu ja arvatavasti ka nähku keha ümber, kandis olend laia säravat vööd, mis läikis, otsekui oleks see puhtast kullast, ja käis keskelt kinni suure pandlaga. Ka pannal säras ja hiilgas, nagu kataksid seda teemandid.

Ikka lähemale liikus Numa oma ohvrile. Et viimane turmetas teda varitsevat ohtu, seda näitasid tema üha sagenevad peatumised ja kiskja poole suunatud läbitungivad pilgud. Ta ei püüdnud oma tugevat vetruvat kõnnakut eriti kiirendada, ka seal mitte, kus maapind seda lubas, kuid ta võttis noa tupest välja ja hoidis nuia valmis, et silma-pilk tegutseda.

4

Läbinud viimaks kitsa riba, kus puud kasvasid eriti tihedalt, jõudis inimesetaoline olevus peaaegu täiesti lagedale rohtla-alale. Viivuks ta seisatas, vaatas kähku selja taha ja heitis pilgu kaitsvatele puudele, kuid nähtavasti olid ta kaalutlused hinnust ja ettevaatusest tähtsamad, sest ta suundus kiirel sammul rohtlasse puude kaitsvat varju selja taha jättes. Siin-seal rohtlas kasvasid jämedatüvelised puud. Tema valitud tee, mis kulges ühe puu juurest teise juurde, näitas, et ta polnud ettevaatusest päris loobunud, kuid vahe teise ja järgmise puu vahel oli ülisuur. Numa lahkus džungli varjavast tihnikust ning nähes enda ees abitut ohvrit, tõstis saba püsti ja valmistus hüppeks.

***

Kaks kuud — kaks pikka vaevarikast kuud, mille kestel ta kannatas nälga, janu, pettumust, ja mis kõige raskem, alalist muret — oli möödunud sellest päevast, mil Tarzan sai surnud saksa kapteni päevikust teada, et tema naine on elus. Lühike juurdlus, mille korraldamisel teda vastutulelikult abistas Briti luureteenistus „Intelligence Service", selgitas, et leedi Jane'i peeti vangis sisemaal põhjustel, mida teadis ainult saksa ülemjuhatus.

Leitnant Obergatzi ja pärismaalastest Saksa väesalga järelevalve all saadeti leedi Jane üle Kongo riigipiiri.

Asunud üksi naist otsima, leidis Tarzan küla, kus teda kinni oli peetud, kuid selgus, et leedi Jane oli sealt kuu aega tagasi põgenenud. Saksa ohvitser koos väesalgaga läks teda kohalike teejuhtide saatel otsima. Sealtpeale oli pealikute, teejuhtide ja sõdurite jutt segane ning vasturääkiv. Mõni teejuht vandus, et neid oli tagasi saadetud, teised kinnitasid, et olid põgenenud ja oma külla tagasi pöördunud pärast seda, kui neid sunniti minema kaugele metsikule maale. Sõdurite valitud suuna üle võis Tarzan otsustada vaid mitmesugustest' allikatest saadud katkendlike teadete järgi.

Külast lahkunud, läks Tarzan edela suunas. Pärast tohutuid raskusi, läbinud suure kõrbeala, mida kattis tihe astelpöösastik, jõudis ta viimaks piirkonda, kuhu enne teda valge inimese jalg polnud astunud ja millest ta teadis ainult kohalike suguharude juttude põhjal.

Tema teele kerkisid püstloodis kaljud ja suured kardetavad sood, kuid pärast sellist kurnavat teekonda ei suutnud ta neid ületada. Suurivaevu õnnestus tal leida kitsas rada, et ületada soo. See oli õudne koht, mis kubises mürgistest madudest ja teistest ohtlikest roomajatest. Mitu korda nägi ta ööpimeduses hirmuäratavalt suurte roomajate kogusid. Kuid seda maa-ala asustasid ka jõehobud, ninasarvikud ja elevandid ning Tarzan ei teadnud kunagi kindlalt, kas need ehk polnud tema nähtud kogud.

Alles siis, kui Tarzan viimaks kindlal pinnal seisis, mõistis ta, miks see maa-ala oli nii pikaks ajaks asustamata jäänud.

Ulukite hulga ja mitmekesisuse põhjal võis teha järelduse, et siin olid leidnud eluaseme kõik linnu- ja loomaliigid. Siin võisid nad varjule

5

minna üha suureneva inimhulga eest, kes Aafrika territooriumi järjest asustas. Mõni Tarzanile tundmatu loomaliik aga esines oma ürgsel kujul.

Siin leidus rohkesti tundmatuid ja huvitavaid ristandeid, kelle hulgast köitis kõige rohkem ahvinimese tähelepanu kollane valgete triipudega lõvi. See kiskja oli harilikust lõvist väiksem, kuid siiski väga kardetav, sest peale mõõkteravate kihvade oli tal saatanlik iseloom. Tarzanile andis see tunnistust sellest, et muistsel ajal olid Aafrika džung-leis asunud tiigrid, kes olid ilmselt segunenud lõvidega. Selle tulemus sundis teda alalisele ettevaatusele.

Ülejäänud siinsed lõvid ei erinenud peaaegu üldse neist, keda Tarzan varemast ajast teadis. Kasvult olid nad peaaegu ühesugused, kuid nende karv kirendas leopardi tähnidest, mida esineb vaid noortel lõvidel.

Kaks kuud otsinguid ei andnud vähimaidki tulemusi, mis oleksid lubanud oletada, et leedi Jane viibib sellel ilusal, kuid ühtaegu äärmiselt ohtlikul maal. Ometi veenis inimsööjate külas pärismaalaste usutlemine Tarzanit selles, et kui leedi Jane on elus, peab teda otsima just nimelt kusagilt siit.

Ta ei suutnud kujutleda, mis imeväega Jane oli soodest üle saanud, kuid miski sundis teda uskuma, et tema naine oli sellega hakkama saanud, et ta elab ja teda peab otsima. Aga see tundmatu metsik maa oli ääretu, sünged kaljud tõkestasid teed, lugematud kosed ja kärestikud takistasid liikumist ning Tarzan pidi igal sammul pingutama oma mõistust ja lihaseid, et võita kiskjaid, kes ohustasid ta elu või röövisid jahisaaki.

Tihtipeale juhtus nii, et Tarzan ja Numa jälitasid samal ajal üht jahisaaki, mis langes kord inimesele, kord kiskjale, nii, kuidas kellelgi vedas. Kuid ahvinimesel tuli harva nälga kannatada, sest paikkond oli rikas ulukitest, puuviljadest ja kõikvõimalikest söödavatest taimedest, millega iga džungliasukas on juba noorest east harjunud.

Mitmepäevase otsimise järel õnnestus Tarzanil lõpuks leida rada üle mägede. Need ületanud, leidis ta end samasugusest maakohast nagu see, kust oli tulnud... Jahisaaki oli rohkesti ja seal, kus veerikas mägioja rohtlajõeks laienes, langes põder Bara hõlpsasti tema ohvriks.

Hämardus. Igast kandist kuuldus suurte neljajalgsete jahiliste hääli. Et kuristik oma väheste kidurate puudega ei pakkunud küllaldast varju, kandis ahvinimene põdra kere lagendikule. Kaugemal mustendasid kõrged puud — see oli suur mets, milles tema kogenud silm tegi kindlaks paksu džungli.

Sinna ta seadiski oma sammud, kuid nägi poolel teel üksikut puud, mis sobis suurepäraselt ööbimiseks. Tarzan vinnas end kergelt selle okstele ja leidis seal mõnusa puhkepaiga.

Siin sõi ta Bara liha ning, kõhu täis saanud, viis järelejäänud osa vastasolevale oksale ja riputas oma toiduvaru parajale kõrgusele. Siis läks Tarzan asemele tagasi, seadis end mõnusalt magama ning hetk hiljem möirgasid lõvid ja kiunusid väiksemad loomad juba kurtidele kõrvadele.

6

Harilikud džunglihääled ei seganud kunagi Tarzani und, vaid pigem suigutasid teda, kuid ebatavaline tsiviliseeritud inimese kõrvale tabamatu heli tungis alati Tarzani teadvusse, kui sügav tema uni ka polnud. Seekord äratas ta momentaanselt unest ootamatu jalaaste ro-huvaibal tema puu lähedal. Tarzan ei ärka nagu teie ja mina, kellel uneraskus jääb kauaks ajju ja silmadesse. Kui metsiku džungli asukad niimoodi ärkaksid, kui vähe oleks siis üldse neid ärkamisi! Ahvinime-se silmad avanesid selgelt ja säravalt ning niisama selgelt registreerisid ka tema ajunärvid kõik toimuva.

Peaaegu tema all jooksis puu poole valge mees. Juba esimesel silmapilgul märkas Tarzan mehe pikka valget saba. Põgenevale olendile järgnes suurte sammudega hirmuäratav Numa. Kass oli nii ligidal, et ohvri pääsemine tundus võimatuna. Hääletult liikus ohver, hääletult liikus ka jälitaja, nagu kaks vaimu surnuteriigist kiirel sammul mingi kurbmängu traagilise lõpu poole.

Samal hetkel, kui avanesid Tarzani silmad ja nägid lagendikul arenevat kurbmängu, samal hetkel, kui tal tärkas arusaamine sündmustest, järgnes ka nii kiire otsus, et ahvinimene oli peaaegu silmapilk õhus, tõtates appi veidrale olendile, kes näis temaga sarnanevat ja keda ajas taga Tarzani põline vaenlane. Numa oli põgenevale mehele nii lähedal, et Tarzanil polnud mahti kohast ründamisviisi valida. Nagu ujuja, kes hüppab vette vetruvalt hüppelaualt, hüppas Tarzan otse Numa selga: alasti, paremas käes isalt päritud jahinuga, mis juba nii mitugi korda oli lasknud lõvide verd.

Kohutav valge kihv riivas Tarzani külge, lüües suure sügava haava Järgmisel hetkel oli ahvinimene Numa seljas ning ikka ja jälle vajus nuga kiskja metsiku külje sisse. Ka inimesesarnane olevus ei jäänud tuimaks pealtvaatajaks. Metsiku džungli lapsena sai ta otsekohe aru sündinud imest. Ta pöördus tagasi ja laskis käiku oma nuia, et päästa Tarzanit ning hävitada Numa. Üksainus kohutav löök lõualuu pihta uimastas looma. Siis leidis Tarzani nuga Numa südame. Mõni kramplik tõmblus ning röövloom oli surnud.

Püsti tõusnud, asetas ahvinimene jala lõvi korjusele, tõstis näo kuu Goro poole ja tõi kuuldavale antropoidi metsiku võiduhüüu.

Äkilises hirmus astus loominimene, uus tuttav, mõne sammu tagasi, ent nähes Tarzanit jahinuga tuppe pistmas ja tema poole pöördumas, leidis ta, et tema kartus oli ennatlik.

Viivu silmitsesid mõlemad teineteist. Siis hakkas tundmatu kõnelema Tarzan adus, et kummaline olend räägib küll nagu inimene, kuid tema keel on võõras. Näis, et mees

suudab mõelda ja teha otsuseid nagu temagi, ühesõnaga — ta on arukas olend. Ehkki tal oli pikk saba, ahvi sõrmed ja varbad, tundus ta siiski inimene olevat.

Tarzani küljehaavast nirisev veri köitis loominimese tähelepanu. Ta võttis oma kotist väikese paki, näitas märkidega Tarzanile, et ta peab pikali heitma, kiskus sõrmedega haava ääred laiali ja raputas paljale lihale mingisugust pulbrit. Haavavalu polnud midagi võrreldes arstimi

7

tekitatud kohutava piinaga, kuid ahvinimene oli harjunud piinu kannatama Mõne viivu järel lõppes nii verejooks kui ka valu.

Vastuseks loominimese pehmele ja meeldivale häälekõlale katsetas Tarzan mitmesuguste Sise-Aafrika pärismaalaste, lõpuks ka inimahvide keeltega, kuid nähtavasti ei osanud too ühtki neist. Nähes, et nad ei suuda teineteisest aru saada, lähenes loominimene Tarzanile, tõstis tema vasaku käe oma südamele ja pani oma parema käe ahvinimese südamele. Viimasele tundus see sõbraliku tervitusena Ta oli harjunud nägema metsrahvaste kombeid ja vastas nii südamlikult, kui temalt seda oodati. See näis rahuldavat ja meelitavat uut tuttavat, kes jätkas aega viitmata oma juttu ja näitas viimaks põder Bara Jaanustele, puudutades kõhtu. Niisugune keel oli ka kõige rumalamale selgemast selgem. Käeviipega kutsus Tarzan külalist osa võtma metsikust pruukostist. Kergelt nagu väike ahv kargas loominimene puu alumisele oksale ja jõudis oma tugeva painduva saba abil peagi ahvinimese toiduva-ru juurde.

Loominimene sõi vaikselt, lõigates terava noaga põdra küljest väikseid lihatükke. Tarzan jälgis pehmelt õõtsuvalt asemelt huviga oma kaaslast, täheldades nii tema inimlikke jooni kui ka neid, mis teda inimesest eristasid: ebatavalised pöidlad, varbad ja pikk saba.

Tarzan arvas, et on kohanud mõne tundmatu rassi esindajat või siis esineb tema juures atavism. Mõlemad oletused olid vähe tõenäolised, poleks ta näinud seda olendit omaenese silmaga. Ja ometi oli ta seal, veider inimesetaoline olevus sabaga, mis ilmselgelt kinnitas kohanemist puude otsas elamisega, samuti nagu tema käed ja jalad.

Tulnuka kullast, teemantidega kaunistatud vööpandla võis olla teinud ainult osav meister. Oli see tema enda kätetöö, tema kaaslaste või koguni võõra rassi esindajate tehtud, selle üle ei võinud Tarzan muidugi otsustada.

Söömise lõpetanud, pühkis külaline sõrmed ja huuled lehtedega puhtaks ning vaatas naeratades üles Tarzani poole, paljastades kaks rida tugevaid valgeid hambaid, mis sarnanesid täiesti ahvinimese oma hammastega Olend lausus mõne sõna, mida Tarzan käsitas kui tänuavaldust, ja valis endale paraja aseme puu kõrgemal oksal.

Maad kattis veel koidueelne pimedus, kui Tarzan ärkas puu tugevast rappumisest Avanud silmad, nägi ta ka oma naabrit rahutuna alla vaatavat ja silmitsevat nende äratamise põhjust. Ahvinimene vaatas alla ja jahmus: seal paistis mingisuguse tohutu suure olendi vari.

Loom sügas puu vastu selga ja nii ärataski nad üles. Tarzanit hämmastas ja muutis valvsaks asjaolu, et selline hiiglaslik loom võis märkamatult puule läheneda.

Koidueelses hämaruses pidas Tarzan looma hiigelelevandiks, ja kui see nii oli, siis oli see võrratult suurem kõigist seni nähtuist.

Sedamööda, kuidas ta silmad pimedusega harjusid, hakkas ta üha selgemalt eristama mingisuguse veidra sakilise selja piirjoont umbes kahekümne jala kõrgusel maapinnast. Näis, nagu moodustaks iga selgroolüli raske jämeda sarve. Ainult osa seljast oli nähtaval, muu kadus

8

alla puu varju, kust nüüd kostis hiiglaslike küüniste kraapimist.

Peagi kostis teistsuguseid hääli ja Tarzan taipas, et all hävitab tohutu suur olend tema tapetud lõvi jäänuseid.

Tarzani uudishimulikud silmad puurisid asjatult poolhämarast, kui äkki tundis kerget puudutust oma õlal ja taha vaadates nägi, et kaaslane püüab tema tähelepanu võita.

Inimesetaoline olend tõstis sõrme huultele, manitsedes Tarzanit vaikusele, ja tõmbas teda käest, andes mõista, et nad peavad siit otsekohe lahkuma Taibanud, et sellel tundmatul maal elavad hiiglaslikud koletised, kelle eluviisi ja harjumusi ta ei tundnud, otsustas Tarzan kuuletuda.

Ääretu ettevaatusega ronis loominimene puu otsast maha, kasutades selle tüve enda ja kaaslase varjamiseks, ning hakkas hiilides kiltmaa poole liikuma. Tarzan järgnes talle.

Kui tõusev päike puulatvu kuldas, leidis Tarzan end suure metsa servalt. Sinna viis teda kaaslane, liikudes puude okstel kergelt ja suure kiirusega tänu päritud instinktile ja kauaaegsele harjumusele. Kuigi teda aitasid seejuures saba, sõrmed ja varbad, ei liikunud ta ahvinime-sest sugugi kiiremini ega kindlamini.

Alles nüüd meenus Tarzanile haav, mille möödunud ööl oli talle tekitanud Numa kihv. Oma imestuseks leidis ta, et haav üldse ei valutanud ega olnud ka põletikku tekitanud. Kahtlemata tuli see sellest, et tema veider kaaslane oli haavale antiseptilist pulbrit puistanud.

Nad olid edasi liikunud paar miili, kui Tarzani kaaslane laskus maha suure puu alla, mille laiad oksad heitsid varje selgele sügavale ojale. Siin kustutasid nad janu ja Tarzan leidis, et vesi polnud üksnes imeliselt puhas, vaid ka jääkülm. Ilmselt sai oja alguse mägedest.

Heitnud maha oma puusasideme ja sõjariistad, hüppas Tarzan ojasse. Mõne minuti pärast tuli ta veest välja väga reipana ja tundis ühtäkki suurt söögiisu. Heitnud pilgu kaaslasele, nägi ta viimast üllatatud olevat ning murelikul ilmel tema kehaehitust uurivat. Haaranud ahv-inimese õlast kinni, pööras loominimene ta seljaga enda poole ja puudutas sõrmega Tarzani selgroo õndralüli. Siis seadis ta oma saba õlale ja keeras Tarzani uuesti näoga enda poole, juhtides sellele ahvini-mese tähelepanu. Tema nägu väljendas kõige suuremat rahutust ja ta tõi uuesti kiirkõnes kuuldavale arusaamatuid sõnu.

Ahvinimene taipas, et arvatavasti nägi tema kaaslane esimest korda sabata olendit. Ta juhtis loominimese tähelepanu tema suurtele varvastele ja põialdele, selgitades sel moel, et tema ja ta kaaslane on eri rasside esindajad.

Valgenahaline olend vangutas kahtlevalt pead, nagu ei suudaks ta aru saada, miks peab Tarzan temast erinema, kuid lõpuks kaotas selle probleemi vastu huvi, asetas rakmed, naha ja sõjariistad rohule ning astus vette.

Veest välja tulnud ja vähesed kehakatted selga tõmmanud, istus ta puu alla ning kutsus Tarzanit enda kõrvale istet võtma. Avas siis paremal küljel rippuva koti, võttis sealt välja piklikke kuivatatud lihatükke

9

ja peotäie Tarzanile tundmatuid pähkleid ning ulatas ahvinimesele. Nagu kaaslane, nii purustas ka Tarzan pähklikoori hammastega, leides seest õlise lõhnava tuuma Ka kuivatatud liha oli meeldiva maitsega, ehkki selles puudus sool — aine, mida Tarzani arvates vaevalt selles piirkonnas leidus.

Einetades näitas Tarzani kaaslane pähklitele, lihatükkidele ja teistele ümbritsevatele esemetele, lausudes seejuures mingisuguseid sõnu. Tarzan taipas, et ta nimetab neid omas keeles. Ahvinimene ei suutnud naeratust maha suruda, nähes, kuidas tema uus tuttav püüab teda õpetada, selleks et nad hiljem suhelda võiksid.

Mõlemad olid sedavõrd hõivatud einest ja keeletunnist, et ei märganud paari erksaid silmi, mis ülalt puuladvast neid jälgisid. Tarzanil ja tema kaaslasel polnud aimugi hädaohust, enne kui suur karvane kogu ülemistelt okstelt alla hüppas.

II. Teel tundmatule maale

Tarzan nägi, et võõras olend oli nii suuruse kui kehaehituse poolest tema kaaslase täielik teisik, üksnes selle vahega, et ründaja keha kattis tihe must karv, mis varjas peaaegu täielikult ta näojooni. Rakmed ja sõjariistad sarnanesid Tarzani kaaslase omadega. Enne kui Tarzan sekkuda suutis, virutas kalleletungija Tarzani kaaslasele nuiaga pähe ja viimane varises teadvusetult maha. Kuid midagi rohkemat ta teha ei jõudnud, sest ahvinimene astus temaga võitlusse.

Tarzan taipas silmapilk, et saatus oli teda kokku viinud üliinimlikku jõudu omava vastasega. Tema võimsa käe tugevad sõrmed otsisid Tarzani kõri, kuna teine käsi tõstis kõrgele kohutavalt jämeda ja raske nuia. Karvane olend oli tugev, kuid suur oli ka ahvinimese jõud. Virutanud kohutava rusikahoobi vastase lõualuu pihta, uimastas Tarzan ta silmapilguks; tema sõrmed sulgusid vastase kõri ümber ja hakkasid teda kägistama. Teise käega haaras ta karvase olendi randmest ja sundis nuia maha viskama. Niisama osavalt paiskas ta olendi jalust maha ja langes kogu oma raskusega talle peale.

Kukkumisel libises Tarzani käsi vastase kõrilt. Silmapilk ühinesid võitlejad surmatoovas embuses. Tundmatu olend laskis käiku hambad, kuid Tarzan ei teinud sellest väljagi, sest vastase kiitvad polnud suuremad Tarzani omadest.

Ahvinimene taipas kohe, et tal tuleb karta vastase tugevat saba, mis iga hetk võis tema kaela ümber põimuda.

Rüseldes ja õrisedes veeresid mõlemad puu all rohus, kord oli peal üks, kord teine. Oli näita, et kumbki püüdis kaitsta teise eest peamiselt oma kõri. Kuid viimaks nägi Tarzan võimalust vaenlasest jagu saada. Ta sundis viimast üha enam lähenema ojale, mille kaldal mäletatavasti võitlus oli alanud. Viimaks jõudsidki nad oja äärde ning Tarzanil jäi üle vaid koos oma vaenlasega vette veereda ja püüda ise peale jääda.

Kuid samal hetkel nägi Tarzan üle oma vaenlase sirakil keha saatanlikku triibulist kogu, kes jälgis võitlust kurjakuulutaval ilmel.

Ka Tarzani vastane nägi suurt kassi. Ta lakkas otsekohe Tarzaniga võitlemast ja midagi vadistades püüdis ahvinimese haardest vabaneda. Ta tahtis Tarzanile näidata, et kahevõitlus on lõppenud. Nähes, et tema teadvusetult maas lamavat kaaslast ähvardab hädaoht, laskis Tarzan vaenlase vabaks ja mõlemad tõusid ühel ajal püsti.

Tarzan tõmbas tupest noa ja astus aeglaselt kaaslase juurde, arvates, et tema äsjane vaenlane kasutab juhust põgenemiseks. Oma imestuseks nägi ta, et karvane olend tõstis nuia maast üles ja astus tema kõrvale.

Suur kass surus end maadligi ja jäi liikumatuks, ainult ta saba tõmbles aeg-ajalt kergelt. Ta oli maas lamavast loominimesest umbes viiekümne jala kaugusel. Astunud üle viimase keha, nägi Tarzan, kuidas avanesid ta silmad, ja tundis kummalist lohutust, et kaaslane polnud surnud. Ta leidis oma üllatuseks, et tema metsikus rinnas tärkas uue veidra sõbra vastu mingisugune tunne, mis sarnanes kiindumusega.

Tarzan lähenes kindlal sammul lõvile, tema kõrval liikuv olevus ei jäänud maha. Nad jõudsid ikka lähemale, kuni viimaks hirmuäratav lõvi ja tiigri ristand ründas kahekümne jala kauguselt. Tema hüpe oli suunatud karvasele olendile, kes jäi seisma ja ootas kiskjat ülestõstetud nuiaga. Tarzan hüppas ette ja liigutusega, mis ei jäänud kiiruselt malta lõvi omadest, viskus, pea ees, kiskja peale, just nii, nagu tungivad

peale ragbimängijad Ameerika palliväljakutel. Kokkupõrge oli nii tugev, et mees ja kiskja veeresid mitu korda teineteisest üle. Ahvinimese parem käsi hoidis kindlalt looma kaela, vasak käsi esimest vasakut käppa. Kass kiunus ja püüdis vabaneda, kuid Tarzan hoidis teda meeleheitliku jõuga.

Väliselt paistis kallaletung metsiku ja mõttetu raevupuhanguna, mis ei allunud mõistusele ega kogemustele. Tegelikult see nii ei olnud: ahvinimese iga lihas kuuletus tema teravmeelsele mõistusele, mida kauaaegsed kogemused olid harjutanud seda laadi üllatuste võitmiseks.

Tema pikad tugevad jalad näisid olevat lootusetult puntras kiskja tagajalgadega, aga justkui ime läbi pääsesid nad alati ähvardavate küünte eest ja isegi keset kõige metsikumat keerlemist asusid alati seal, kus ahvinimese rünnakuplaan seda nõudis. Hetkel, kui kass juba end võitjaks pidas, tõusis Tarzan jalule, hoides triibulist selga enda vastu ja painutades seda tahapoole, sellal kui loom ei saanud hammustada muud kui õhku.

Välkkiirelt sööstis must karvane olend oma noaga kiskja juurde ja torkas selle talle sügavale südamesse. Veel viivu hoidis Tarzan looma roiduvat keha, tõukas selle siis eemale ning kaks vastast, kes alles hiljuti olid võidelnud elu ja surma peale, nägid teineteist uuesti palgest palgesse.

Kumbki oli valmis rahuks või edasiseks võitluseks. Siis tõusid kaks tugevat karvast kätt: vasak käsi pandi südamele, parem suruti Tarzani

11

rinna vastu. Kordus sama tervitus, millega loominimene oli hiljuti kinnitanud oma sõprust. Tundes rõõmu, et selles võõras metsikus ilmas sai ta juurde veel ühe liitlase, võttis Tarzan pakutud sõpruse vastu.

Kui lühike tseremoonia oli lõppenud, pöördus Tarzan ümber ja nägi, et karvadeta loominimene oli teadvusele tulnud, istus maas ja silmitses teda suure huviga. Aeglaselt ajas ta end püsti. Samal ajal pöördus ka karvane olend tema poole ja lausus paar sõna. Loominimene vastas talle ja mõlemad lähenesid teineteisele. Tarzan jälgis tähelepanelikult selle kohtumise käiku. Nad seisid teineteisest mõne sammu kaugusel ja rääkisid kiiresti, -enne üks, siis teine, kuid tegid seda rahulikult, vähimagi ärrituseta. Mõlemad heitsid vahetevahel pilke Tarzani poole ja viimane taipas, et nad rääkisid temast.

Lõpuks astusid mõlemad teineteise juurde ja kordasid sama tervitustseremooniat, mis mõne viivu eest oli tähistanud vaenutegevuse lõppu Tarzani ja musta loominimese vahel. Siis lähenesid nad ahvinimesele sellise ilmega, nagu tahaksid talle teatada midagi tähtsat. Kuid nähes, et Tarzan neid ei mõista, loobusid nad ettevõtmisest ja läksid üle märkide keelele, andes Tarzanile mõista, et nad jätkavad teekonda ühiselt ja kutsuvad teda kaasa.

Et nad kavatsesid edasi liikuda Tarzanile seni tundmatus suunas, jäi ta meelsasti nõusse, sest tahtis enne põhjalikult uurida tundmatut maad ja alles pärast seda loobuda leedi Jane'i otsimisest selles piirkonnas.

Paar päeva liikusid nad piki kõrget mäeahelikku. Sageli ründasid neid ohtlikud kiskjad, kelle hulgas leidus hiiglaslikke isendeid, milliseid Tarzan polnud iialgi näinud.

Kolmandal päeval jõudsid nad suure loodusliku koopa juurde, mille sissekäik oli madala kalju esiküljel. Kalju jalamil vulises vaikselt üks arvukaid mägiojasid, mis niisutasid platood ja moodustasid kaugemal läbipääsmatu soo. Siia jäid nad mõneks ajaks peatuma. Tarzani kee-leõppimine edenes siin märksa jõudsamalt kui rännakul.

Ilmselt olid selles koopas varem elanud inimesetaolised olevused. Oli näita kalju sisse raiutud tuleaseme jäänuseid, koopa lagi oli suitsust must. Nõe ja tihti ka

sügavale kalju sisse olid lõigatud salapärased kirjad, loomade, lindude ja kahepaiksete kujutised, millest mõni meenutas juuraajastu ammugi väljasurnud elajaid.

Tarzani kaaslased lugesid ilmse huviga hilisemaid märke, arutasid neid ja isegi kraapisid oma noaga lisaks endistele kirjadele uusi juurde. Tarzan oli nõutu: ta võis ainult oletada, et näeb arvatavasti maailma lihtsaima võõrastemaja külalisraamatut. Vähemasti tegi ta selle varal uusi tähelepanekuid oma kaaslaste arenemisjärgu kohta Tarzan veendus, et ahvi sabaga inimesed on olemas. Üks neist oli nii karvane nagu alamliigi loom, kuid ometi oli mõlemal nii kõne- kui ka kirjakeel. Esimest oli ta juba suure vaevaga õppima hakanud, kuid vahepeal äratasid tsivilisatsiooni ootamatud tundemärgid loominimeste juures tema huvi niivõrd, et ta andus keeleõppimisele märksa suurema

12

õhinaga kui enne. Ta teadis juba oma kaaslaste nimesid ning mõne sagedamini nähtud looma ja taime nimetust

Ta-den, karvadeta valgenahalise suguharu esindaja, kes valis endale õpetaja osa, täitis oma ülesannet säärase andumusega, et õpilane suutis peagi rääkida temaga ta emakeeles. Must ja karvane Om-at tundis samuti teatud vastutust Tarzani õpetamise eest. Tulemuseks oli see, et kogu Tarzani vaba aeg oli pühendatud õppimisele. Ja lõpuks saabus päev, mil nad võisid rahuldusega tagasi vaadata oma tööle: Tar-zan suutis ennast arusaadavaks teha ja sai ka ise kergesti aru oma uutest sõpradest.

Tarzan selgitas kaaslastele oma siinviibimise põhjust, ent kumbki neist ei saanud talle midagi lohutavat öelda. Kunagi polnud nende maal nähtud Tarzani kirjeldatud naist ja nad ise polnud eales näinud sabata inimest.

„Ma lahkusin A-lurist ja sestsaadik on kuu Bu seitse korda ennast ära söönud," ütles Ta-den. „Palju asju võib sündida seitse korda kahekümne kaheksa päeva jooksul, kuid ma kahtlen, et sinu naine võis tungida meie maale läbi õudsete soode, mis isegi sinu üleminekut takistasid. Ja kui tal see olekski õnnestunud, poleks ta suutnud vältida kõiki neid ohte, mis sind on varitsenud, ja veel selliseid, mis seni on sulle tundmatuks jäänud. Isegi meie naised ei söanda lahkuda linna müüride vahelt metsikutesse paikadesse."

„A-lur — valge linn, valguse linn," lausus Tarzan, tõlkides linna nime oma emakeelde. „Aga kus A-lur asub? On see teie mõlema kodulinn, Ta-den ja Om-at?"

„See on minu oma," vastas valge. „Vaz-donidel pole linnu, nad elavad metsas puude otsas või koobastes. On mul õigus, must mees?" küsis ta mustalt karvaselt hiiglaselt, kes ta kõrval istus.

„On küll," kinnitas Om-at. „Vaz-donid on vabad. Üksnes ho-do-nid sulgevad end linnadesse nagu puuri. Ei tahaks sugugi olla valge."

Tarzan naeratas. Isegi siin esines mustade ja valgete — vaz-doni-de ja ho-donide vahel rassilist eristamist. Ei tähendanud midagi ka see, et mõlemad olid intellektuaalselt ühel arengutasemel. Üks oli valge, teine must ja oli kohe näha, et valge peab ennast mustast paremaks.

„Kus A-lur asub?" küsis Tarzan jälle. „Lähed sa sinna tagasi?"

„See on teisel pool mägesid," vastas Ta-den. „Kuid ma ei lähe sinna. Igatahes mitte enne, kui Ko-tan on sealt lahkunud."

„Ko-tan?" päris ahvinimene.

„Ko-tan on kuningas," selgitas loominimene. „Ta valitseb maad. Olen üks tema sõdureid. Elasin Ko-tani lossis ja kohtasin seal tema tütart O-lo-ad. Hakkasime teineteist armastama, kuid Ko-tan oli meie armastuse vastu. Ta saatis mind võitlema Dak-ati küla elanikega, kes keeldusid kuningale makse maksmast. Ko-tan lootis, et mind seal tapetakse, kuid selle asemel tulin ma tagasi võidu ja Dak-ati endaga, kelle

võtsin vangi. Ko-tanile see aga ei meeldinud, sest ta nägi, et O-lo-a hakkas mind veel rohkem armastama, sest tema tundele lisandus uhkus minu vägitegude üle.

13

Minu isa Ja-don, lõviinimene, on väga võimas, ta on A-luri kõige suurema küla pealik. Ko-tan kartis temaga tülitseda, seepärast kiitis ta mind vapruse eest, kuid tegi seda pilkamisi, mis tähendab silmakirjalikkust. Ta pidi mind tänama ja mulle tasuma. Millega oleks ta võinud mind paremini tänada, kui andes mulle oma tütre O-lo-a? Kuid ei, ta hoiab tütar O-lo-ad Bu-lotile, Mo-sari pojale, kelle vaarisa oli kuningas. Nii leppis Ko-tan ära Mo-sariga ja võitis endale nende sõpruse, kes arvavad, et kuningaks peab saama Mo-sar.

Aga milline tasu ootas siis ustavat Ta-deni? Me austame väga preestreid. Templites kummardavad neid kuningad ja pealikud. Suuremat au ei võinud Ko-tan "osutada ühelegi oma alamale, kes soovis saada preestriks. Kuid mina ei soovinud. Preestrid ei tohi iialgi abielluda.

O-lo-a ise tõi mulle teate, et tema isa kavatseb minust preestri teha. Mulle saadeti järele kuninga käskjalg, et kutsuda mind Ko-tani ette. Preestriseisusest keeldumine pärast seda, kui mulle pakkus seda kuningas, oleks tähendanud väljakutset templile ja jumalatele, seega kindlat surma. Aga kui ma Ko-tani ette ei ilmu, ei keeldu ma millestki. Otsustasime O-lo-aga, et pean põgenema. Parem oli kaduda ja elada kaugemal lootusega rinnas kui olla preester ja lootus täielikult malta matta Hiiglaslike puude varjus, mis lossi ümber kasvavad, embasin teda, võib-olla viimast korda. Siis ronisin üle lossi müüri, et mitte kohata kuninga saadikut, ja läksin läbi pimeda linna. Nimi ja seisus võimaldasid mul takistamatult väravast välja pääseda. Sestsaadik olen ho-donide jahiteedest kaugel viibinud, kuid mul on kindel soov tagasi minna, et vähemalt müüride tagant vaadata linna, kus asub minu kallim, ning kord käia oma kodukülas isa ja ema vaatamas."

„Kas risk on suur?" küsis Tarzan.

„On küll, kuid mitte väga," vastas Ta-den. „Mina lähen."

„Tulen sinuga, kui lubad," ütles ahvinimene. „Pean nägema seda Valguse linna, teie A-luri, ja otsima sealt oma naist, kuigi sa ütlesid, et on välte lootust teda leida. Aga sina, Om-at, tuled sa meiega?"

„Miks ka mitte," vastas karvane. „Minu suguharu elab mägedes teiselpool A-luri, ja kuigi meie pealik Es-sat mind jäädavalt maalt välja kihutas, läheksin ma meelsasti tagasi, sest seal on naine, keda ma tahaksin näha ja kes ka mind näita täitab. Jah, ma tulen teiega. Es-sat kartis, et minust saab suguharu pealik, ja tal oli õigus. Kuid praegu tahan eelkõige Pan-at-leed, mitte pealikuametit."

„Niisiis läheme kolmekesi koos," nentis Tarzan.

„Ja hakkame koos võitlema," toetas teda Ta-den, „kolmekesi nagu üks mees." Neid sõnu öeldes tõmbas ta tupest noa ja tõstis pea kohale.

„Kolmekesi nagu üks mees!" kordas Om-at, võttes samuti oma sõjariista ja hoidis seda pea kohal nagu Ta-den.

„Kolmekesi nagu üks mees!" hüüdis Tarzan ja teras lõi päikeses helkima. „Surmani!"

„Tulge," lausus Om-at. „Minu nuga on kuiv ja nõuab Es-sati verd."

14

Jalgrada, mille valisid Ta-den ja Om-at, võis vaevalt kanda niisugust nime, sest see sobis rohkem mägikitsedele, ahvidele ja lindudele kui inimestele, kuid need kolm polnud tavalised inimesed. Nad olid harjunud matkama seal, kust ükski harilik inimene poleks suutnud läbi tungida. Madalamatel mäenõlvadel takistasid edasiliikumist tihedad metsad, kus maapinda katsid mahalangenud puud,

väänkasvude, viinamarjade ja põõsaste rägastik, nii et neil tuli kogu aeg rännata mööda kõrgemaid õõtsuvaid puulatvu. Teisal avanesid nende ees haigutavad kuristikud, mille kaljuseinte libedatel servadel rännumeeste paljad jalad suurivaevu püsisid, ja pahatihti tuli neil sooritada hüppeid koos, moodustades kolmejätkulise ahela. Peadpööritav ja õudne oli Om-ati valitud tee üle kaljudekuhjatise, mille püstloodsed seinad tõusid kahe tuhande jala kõrgusele vihaselt kobrutava jõe kohale. Kui nad viimaks jälle võrdlemisi tasasele pinnale jõudsid, silmitses Om-at oma kaaslasi tähelepanelikult ja sõnas:

„Noh, see läks teil korda. Olete mõlemad kohased kaaslased Om-atile, vaz-donile."

„Mida sa silmas pead?" küsis Tarzan.

„Tõin teid seda teed," vastas must, „et näha, kas teil on küllalt julgust järgneda Om-atile. Siia tuuakse Es-sati noori sõdureid tõestama oma vaprust. Kuigi oleme sündinud ja üles kasvanud kaljudel, peame häbenemata tunnistama, et Pastar-ul-ved, Mägede isa, on paljudest jagu saanud. Neist, kes siin õnne katsuvad, jäävad ellu vähesed, teiste luud-kondid on Pastar-ul-vedi jalge ees hunnikus."

Tarzan puhkes naerma.

„Mul poleks midagi selle vastu, et siin sagedamini jalutada," ütles ta.

„See tee lühendas meie rännakut vähemalt ühe päeva," sõnas Om-at. „Peagi saab Tarzan näha Jad-ben-Otho orgu. Tulge!"

Ta viis neid edasi mööda Pastar-ul-vedi äärt, kuni nende ees avanes imeilus salapärane vaade: roheline org, mida piirasid kõrged mar-morvalged kaljuseinad, täis tipitud siniseid järvi ja lõhestatud lookleva jõe siksakkidest. Keset orgu laius linn, niisama valge kui kaljud, mis isegi kaugusest tõi nähtavale veidrat, kuid kunstipärast arhitektuuri. Linna kõrval võis näha üksikuid majagruppe, koos kuni neli hoonet, mis olid niisama valged kui linn ja niisama ebatavalised oma ehituselt.

Lumivalgetes kaljudes olid sügavad lõhangud täis rohelust, otsekui jõed, mis voolavad keskele ühisesse rohelisse merre kokku.

„Jad Pele ui Jad-ben-Otho," sosistas Tarzan loominimeste keeles. „Suure jumala org — kui ilus see on!"

„Siin A-luris elab kuningas Ko-tan, kogu Pal-ul-doni valitseja," ütles Ta-den.

„Ja nendes kuristikes elavad vaz-donid," tähendas Om-at, „kes ei tunnista Ko-tani kogu maa valitsejana"

Ta-den muigas ja kehitas õlgu. „Meie sinuga ei hakka selle üle vaidlema," ütles ta Om-atile, „kuid selles küsimuses pole ajamerre vajunud aastasajad meid lepitada jõudnud. Avaldan sulle, Om-at, ühe

saladuse. Ho-donid elavad omavahel võrdlemisi sõbralikult ühe valitseja all. Kui neid ähvardab oht, panevad nad välja hulk sõdureid, sest iga võitlusvõimeline ho-don Pal-ul-donist ilmub kuninga ette. Sina aga oled vaz-don. Kuidas teil sellega on? Teil on ju kümneid pealikuid, kes ei võitle üksnes ho-donidega, vaid ka isekeskis. Läheb üks teie suguharudest sõjateele, sealhulgas ka ho-donide vastu, peab ta jätma hulk sõdureid külla naiste ja laste kaitseks naabrite eest. Aga kui me suure väesalgaga mõnd teie küla ründame, ei saa te isegi põgeneda, sest kõikjal on teil vaenlased. Ja kuigi te võitlete vapralt, lahkume teie juurest alati saagiga. Kuni vaz-donid mõistust pähe ei võta, on ho-donid võimul ja nende kuningas on Pal-ul-doni valitseja."

„Võib-olla on sul õigus," möönis Om-at. „See tuleb sellest, et meie naabrid on rumalad. Iga suguharu peab ennast kõige tähtsamaks ja arvab, et tema pealik peab valitsema kõiki vaz-done. Nad ei taha näha, et minu suguharu sõdurid on kõige vapramad ja naised kõige kaunimad."

Ta-den muigas.

„Igaüks teist räägib just nii nagu sina, Om-at," sõnas ta. „See on ho-donidele kindlaim kaitsevall."

„Jätke järele," sekkus Tarzan. „Nii võib riiukski minna, meie kolm aga omavahel riielda ei tohi. Loomulikult tahaksin rohkem teada teie maa poliitilisest ja majanduslikust olukorrast ning teie usust, kuid sugugi mitte teie sõnavahetuse abil. Kas teil on üks jumal?"

„Jah, kuid ka selle poolest erineme," ütles Om-at kibeduse ja isegi teatud ägedusenoodiga hääles.

„Erineme!" peaaegu kisendas Ta-den. „Miks ei peaks me erinema? Kes võiks leppida selle veidra..."

„Pidage!" karjatas Tarzan. „Nüüd torkasin küll vist herilasepessa. Ei maksa enam rääkida poliitikast ja usust."

„Jah, nii on targem," soostus Om-at, „kuid teile teadmiseks luban endale tähendada, et ainus ja hea jumal on pika sabaga."

„See on jumalateotus!" karjus Ta-den ja haaras kätte noa. „Jad-ben-Othol pole mingit saba!"

„Pea suu!" kriiskas Om-at, karates valge poole, kuid Tarzan astus jalamaid nende vahele.

„Aitab küll!" käratas ta. Jäägem truuks sõprusvandele, et võiksime vagalt seista jumala ees, ükskõik, kuidas me teda ka ette ei kujuta"

„Sul on õigus, sabatu," ütles Ta-den. „Tule, Om-at, hoolitsegem sõpruse ja endi eest. Jad-ben-Otho on küllalt tugev, et püsida meie abita."

„Olgu," nõustus Om-at, „kuid..."

„Ei mingit „kuid"," manitses teda Tarzan.

Must kehitas õlgu ja naeratas.

„Läheme alla orgu," ütles ta. „Kuristik meie all on tühi. Sellest vasakul on minu suguharu koopad. Tallaksin veel kord näha Pan-at-leed. Ta-den külastab seal all oma isa, Tarzan aga otsib sissepääsu A-luri. Kas olete nõus?"

16

Jääme kokku nii kauaks, kui võimalik," väitis Ta-den. „Sina, Om-at, pead otsima Pan-at-leed öösel ja vargsi, sest isegi meie kolmekesi ei või loota, et võidaksime Es-sati ja kõik tema sõdurid. Muidugi võime igal ajal minna isa külasse, sest Ja-don tervitas alati oma poja sõpru. Kuid Tarzani minekuga A-luri on hoopis teine lugu, olgugi et sinna on võimalik pääseda, kui tal jätkub julgust seda proovida. Tule lähemale ja kuula, sest Jad-ben-Othol on head kõrvad ja tema ei tohi seda kuulda."

Ahvide kasvandikule kõrva sosistades avaldas lõviinimese Ja-doni poeg Suur Puu talle oma julge plaani.

Samal ajal liikus üle kuiva okkalise rohtlaala umbes saja miili kaugusel väike peaaegu alasti graatsiline olevus teraste silmadega pidevalt maapinda uurides ja ringi vahtides.

III. Graatsiline vaz-don Pan-at-lee

Pal-ul-doni oli saabunud öö. Kuu heitis valgust Kor-ul-ja, Lõvi kurgu kaljudele, kus elas Es-sati suguharu. Kalju tagant ilmusid nähtavale pea, karvased õlad ja olend laskis pilgul ringi käia.

See oli pealik Es-sat, kes veendus, et teda keegi ei jälgi. Seejärel pööras ta näo valge kriidikalju poole. Eemalt tundus arusaamatu, millisel moel karvane kogu mööda püstloodset kaljut edasi liigub, ja alles lähedal võis näha kaljusse löödud pulki.

Pikk saba aitas Es-satil liikuda suure kiirusega. Ta sarnanes kividel roniva hiiglasliku rotiga.

Kriidikaljus asusid koopad, ühesugused nii välimuselt kui suuruselt Koopa ees oli nukk, mis moodustas midagi rõdutaolist. Siit viis kolme jala kõrgune käik koopa sisemusse.

Teises küljes olid väikesed avad, mis täitsid akende aset. Nende kaudu hoovas sisse valgust. Samasuguseid avasid võis kaljus näha veel mujalgi ja need rääkisid sellest, et ka seal elasid inimesed.

Siin-seal vulisesid mägiojad, kalju ülemine osa oli aga nõest must.

Selles primitiivses elamus asusid loominimesed. Pealik seisatas sissekäigu ees ja kuulatas, siis aga lipsas käratult sisse. Siseruumidesse viiva ukse juures jäi ta uuesti korraks seisma ja kuulatama, lükkas siis tasakesi sissekäiku sulgeva loomanaha kõrvale ja astus suurde ruumi. Kaugemas nurgas vilkus tuli.

Valgus immitses kõrvalruumi paokil ukse vahelt. Selle tule poole hakkaski ta nüüd hiilima.

Seal laua ääres loomanahaga kaetud kivil istus noor vaz-doni naine. Ühes käes oli tal õhuke metallplaat, arvatavasti kullast, teises kamm.

Kammiga suges ta oma tihedat karvastikku. Naise rõivad lebasid ta kõrval. Naine oli ilusa graatsilise kujuga.

Ehkki neiu keha oli üleni kaetud karvadega, oli ta väga kaunis.

Et ka pealik Es-sat leidis ta kauni olevat, see paistis välja tema muutunud

näoilmest ja kiirenenud hingamisest. Es-sat tungis tuppa. Hirmunud pilgul kahmas noor naine jalamaid oma lõvinahast rõivatüki ja heitis endale ümber. Es-sat astus otsusekindlalt tema juurde.

„Mis sul vaja on?" küsis neiu sosinal.

Ta teadis suurepäraselt, mida mehel vaja oli.

„Pan-at-lee," vastas mees, „sinu käskija tuli sulle järele."

„Ah siis sellepärast saatsidki mu isa ja vennad Kor-ul-luli naaber-suguharu luurama? Kasi minema mu esivanemate koopast!"

Es-sat naeratas. See oli oma võimus kindla, tugeva ja kurja inimese naeratus — halb naeratus.

„Ma lähen ära, Pan-at-lee"," ütles ta, „kuid sina tuled minuga koos pealik Es-sati koopasse, ja sind hakkavad kadestama kõik Kor-ul-ja naised. Tule!"

„Mitte mingi hinna eest!" karjatas Pan-at-lee. „Ma vihkan sind. Pigem saan ma ho-doni naiseks kui tulen kaasa sinuga, naiste piinaja ja laste tapjaga!"

Kohutav grimass moonutas pealiku nägu.

„Ja-amka ja-to!" kisendas ta. „Küll ma su taltsaks teen! Ma murran su vastupanu. Pealik Es-sat võtab, mida himustab, ja keegi ei julge talle vastu hakata! Sa oleksid võinud olla Es-sati esivanemate koopas esimene, nüüd saab sinust viimane, ja kui ma sinuga valmis saan, kuulud kõigile Es-sati koopa meestele. Niimoodi talitan ma nendega, kes hülgavad pealiku armastuse!"

Nende sõnadega tormas ta neiule kallale. Tabanud paraja silmapilgu, kahmas neiu kivi ja lõi talle tugeva hoobi pähe. Häält tegemata varises Es-sat põrandale. Pan-at-lee kummardus tema üle, valmis lööma veel kord, kui ta oleks teadvusele tulnud. Siis tõmbas neiu välja Es-sati noa, torkas selle endale vöö vältele ja pilku tagasi heites lahkus toast.

Eestoa nišis väljapääsu kõrval karniisil lebasid pulgad. Ta võttis kuus pulka ja astus karniisile. Veendunud, et keegi teda ei näe, hakkas neiu laskuma. Kalju pealispinnal oli maleruudustikutaoliselt kolm rida auke. Laskudes tõstis neiu pulki aukudes ümber.

All kasvas oks-lik puu, mida Pan-at-lee kasutas kui viimast astet. See oli üks külast põgenemise salatee.

Üldse oli kolm seesugust laskumisteed, mida tohtis kasutada vaid erakorralistel juhtudel. Seda, kellele tuli pähe laskuda erilise vajaduseta, ähvardas surm. Pan-at-lee teadis seda hästi, nagu sedagi, et jääda koopasse pärast Es-sati enda vastu ülesässitamist oli hullem kui surm.

Pimedas liikus neiu kärmelt kuristiku poole, mille nimi oli Kor-ul-lul. Sinna, umbes miili kaugusele Kor-ul-jast oli Es-sat saatnud tema isa ja vennad. Pan-at-lee lootis neid sealt leida või vastasel korral minna mitu miili kaugemale mahajäetud Kor-ul-greifi, kus ta oleks võinud end varjata Es-sati eest ükskõik kui kaua, kui ainult õnnestub vältida kohtumist hirmsa koletisega, kelle nime kuristik kandis.

Pan-at-lee roomas visalt Kor-ul-luli kuristiku serval. Kus nimelt tema isa ja vennad valvasid, seda neiu ei teadnud. Kord asusid luurajad

18

kuristiku ääres, kord põhjas. Pan-at-lee ei teadnud, kuhu minna. Öö ääretus pimeduses tundis ta end väga väikese, üksiku ja abituna.

Ümberringi kõrgusid mäed ja Pan-at-lee kõrvu kostsid imelikud hääled. Need tulid tema kohal kõrguvatest mägedest, kaugest nähtamatust orust ja lähematelt kõrgendikelt. Peagi kuulis ta isagreifi metsikut häält. See tuli Kor-ul-greifist.

Pan-at-lee värises õudusest. Mõne sekundi pärast tabasid ta teravad kõrvad ühe teise hääle. Keegi lahenes talle mööda kuristiku serva Neiu peatus, hoides hinge kinni. See võis olla ta isa või vend. Ta tuli lähemale. Pan-at-lee pingutas silmi, et midagi näha. Ühtäkki paistis ööpimeduses väga lähedal paar rohekaid põlevaid silmi. Pan-at-lee oli julge, aga nagu kõik ürginimesed, tundis ta suurt hirmu pimeduse ees. Teda ei kohutanud niivõrd tuntud kui tundmatu hädaoht. Sel öö oli ta palju läbi elanud, tema närvid olid pingul ja valmis reageerima igale vähimalegi ootamatusele.

Kuid see ootamatus polnud sugugi väike. Loota isa või vendade tulekut ja kohata selle asemel pärani lõugadega surma! Pan-at-lee oli julge, kuid ta polnud terasest. Karjatusega, mis veel kaua mägedes kajas, pööras ta ümber ja põgenes piki Kor-ul-luli kuristiku serva, kannul väle kurjade silmadega pal-ul-doni lõvi.

Pan-at-lee oli kindel, et ta on kadunud. Surm oli möödapääsmatu, selles polnud kahtlust Kuid surra hirmsa inimsööja-tiigri või lõvi lõugade vahel — see mõte oli kohutav. Teist võimalust aga polnud.

Kiskja oli nüüd üsna ligidal. Veel üks hetk, ja kõik on lõppenud. Pan-at-lee pöördus järsku vasakule, astus edasi ja kadus üle Kor-ul-luli kuristiku serva.

Rabatud lõvi hüppas ja suutis vaevalt peatuda mõõtmatu sügavuse ees. Ta ei osanud taibata, kuhu ta ohver kadus, ja tõi kuuldavale vihase möirge.

***

Kor-ul-ja kuristiku pimedas sügavuses viis Om-at sõpru oma suguharu koobaste poole. Nad peatusid kalju kõrval kasvava suure puu all.

„Esiteks lähen ma Pan-at-lee koopasse," sosistas Om-at. „Siis heidan pilgu esivanemate koopasse, et pidada nõu oma verest inimestega. See ei kesta kuigi kaua. Oodake siin, tulen varsti tagasi. Siis läheme koos Ta-deni suguharu juurde."

Ta astus hääletult kalju jalamile ja peagi nägi Tarzan teda nagu kärbest mööda kaljuseina üles ronimas. Pimedas ei näinud ahvinimene kalju sisse löödud pulki. Om-at liikus ettevaatlikult, sest alumise koo-basterea juures oli vahipost. Kuid Om-at tundis oma rahva iseloomu ja kombeid ning arvas, et tõenäoliselt vaht magab. Tal oli õigus. Osavalt ja kiirelt ronis Om-at Pan-at-lee koopa poole. Tarzan ja Ta-den ootasid teda all.

„Kuidas ta seda teeb?" küsis Tarzan. „Ma ei näe püstloodsel seinal ainsatki astet ja ometi näib ta ronivat suure kergusega."

19

Ta-den selgitas, et Om-at kasutab ronimiseks pulki.

„Ka sina pääseksid kergesti üles, kuigi saba võiks suur abi olla."

Nad vahtisid üles, kuni nägid Om-ati Pan-at-lee koopasse minemas, ja just sel hetkel ilmus ühest madalamast koopast nähtavale musta loominimese pea. Oli selge, et Om-ati märgati, sest koopaelanik asus jalamaid teda jälitama.

Sõna lausumata sööstsid Tarzan ja Ta-den kalju jalami juurde. Esimesena jõudis sinna loominimene. Tarzan nägi, kuidas ta hüppas üles, haarates kätega alumisest pulgast. Ahvinimene märkas teist pulkade rida esimese kõrval, hüppas samuti ja vinnas end kätel üles, kuni sai haarata järgmisest pulgast. Jõudnud nii kaugele, et sai kasutada juba jalgu, leidis Tarzan, et ta liigub edasi võrdlemisi kiiresti. Ta-den jõudis loomulikult temast ette, sest esiteks polnud need ohtlikud trepid talle uudis, ja teiseks soodustas tema liikumist pikk saba.

Om-at vaatas tagasi ja märkas jälitajat. Viimane vaatas omakorda alla ja nägi Ta-deni. Samal hetkel tõi jälitaja kuuldavale metsiku kisa, millele vastasid sajad metslastest sõdurid, kes jalamaid oma koopa-avadesse ilmusid.

Häiret tõstnud olend jõudis Pan-at-lee koopa ees olevale rõdule. Siin ta peatus ja pöördus Ta-deni poole, valmistudes temaga võitlusse astuma. Ta päästis lahti oma nuia, mis oli rihmaga selja taha seotud, ja ootas, kuni Ta-den jõuab löömiseks parajale kaugusele Igast kandist tuli Kor-ul-ja sõdureid tihedates parvedes sissetungijate poole. Tarzan, kes oli peaaegu Ta-deni kõrval, sai aru, et neid võib päästa üksnes ime.

Just ahvinimesest vasakul oli koobas, mis oli arvatavasti tühi või polnud selle elanikud veel ärganud, sest sealt ei väljunud kedagi. Tar-zani mõistus oli niisama leidlik, kui tugevad olid ta lihased. Ehkki ainult mõni samm oma vaenlasest eemal, kargas ta rõdule, keris lahti pika nööri, tegi silmuse ja heitis kauaaegse harjutamise varal saavutatud täpsusega vaz-doni poole, kelle nui takistas Ta-deni edasi liikumast. Tema parem käsi puhkas viivu, siis tegi ta randmega äkilise liigutuse, mis tõmbas kinni silmuse vaz-doni kaela ümber. Haarates mõlema käega köiest, pani Tarzani tõmbesse kogu oma keha raskuse.

Metsiku karjatusega lendas vaz-don ülemiselt rõdult alla. Tarzan pingutas lihaseid, et tõukele vastu pidada. Kui must olend oli köie pikkuselt alla kukkunud, kostis selgroo raksatus, mis täitis vakatanud kuristiku õudusega Tarzan tõmbas keha kähku üles, et mitte kaotada oma väärtuslikku nööri.

Nende väheste sekundite jooksul, mil Tarzan lassot heitis, olid vaz-doni sõdurid imestusest või hirmust otsekui tardunud. Nüüd sai üks neist oma hääle ja julguse tagasi ning tormas ähvardava kisaga Tarzani poole, kutsudes ka teisi sõdureid endaga kaasa. Ta oli Tarzanile kõige lähemal. Poleks teda, oleks Tarzan hõlpsasti jõudnud Ta-deni juurde, kes ahvinimest appi kutsus.

Tarzan tõstis surnud vaz-doni sõduri raske keha pea kohale, tõi kuuldavale Kerchaki sugukonna ahvide metsiku sõjakisa ja virutas

20

surnukeha üles ronivale sõdurile pähe. Löök oli nii tugev, et vaz-doni sõdur kukkus alla, murdes kaks pulka, millest ta oli kramplikult kinni hoidnud.

Nähes, kuidas kaks keha — elav ja surnud — kalju jalamile kukkusid, pistsid vaz-donid raevukalt kriiskama.

„Jad-guru-don! Jad-guru-don! Tapke ta!"

Nüüd seisis Tarzan Pan-at-lee koopa rõdul Ta-deni kõrval.

„Jad-guru-don!" kordas Ta-den naeratades. «Hirmuäratav mees. Kohutav Tarzan. Nad võivad su tappa, kuid ei unusta iialgi."

„Nad ei ta... Aga mis see siis on?"

Tarzani vastuse katkestasid hüüded.

Koopa sissekäigu juurde ilmus kaks keha, kes olid klammerdunud surmavasse sülelusse. Üks neist oli Om-at, teine samasugune must, kuid karedate turritavate karvadega, mis erinesid Om-ati siledatest pehmetest karvadest. Nende jõud olid võrdsed, võitlus käis elu ja surma peale. Nad võitlesid vaikides, ainult harva võis kuulda oigeid vastase järjekordse ülitugeva löögi puhul.

Alistudes loomulikule soovile aidata oma sõpra, hüppas Tarzan võitlejate juurde, kuid teda peatas Om-ati karjatus.

„Tagasi!" hüüdis ta. „See on minu isiklik vaenlane."

Tarzan sai otsekohe aru ja astus kõrvale.

„See on gund-bar — pealikute võitlus," selgitas Ta-den. „See mees peab olema pealik Es-sat. Kui Om-at tapab ta ilma kõrvalise abita, saab Om-at pealikuks."

Tarzan naeratas. Selline oli ka tema koduse džungli seadus, inimahv Kerchaki sugukonna seadus, ürginimeste iidne seadus, mis tegi läbi muudatuse vaid rafineeritud tsivilisatsiooni mõjul, kui hakati kasutama mürgikarikat või palgamõrvari teeneid.

Siis äratas tema tähelepanu rodu välimine äär. Selle kohale ilmus ühe Es-sati sõduri karvane nägu. Tarzan tahtis tema teed tõkestada, kuid Ta-den jõudis temast ette.

„Tagasi!" hüüdis ta. „Neil on gund-bar!"

Sõdur silmitses tähelepanelikult võitlejaid, pöördus siis ümber ja hõikas kaaslastele: „Tagasi! See on gund-bar Es-sati ja Om-ati vahel!" Seejärel küsis ta Ta-denilt: „Kes teie olete?" . „Oleme Om-ati sõbrad," vastas Ta-den.

Vaz-don paistis vastusega rahule jäävat.

„Me tuleme hiljem," lausus ta ja kadus kuristikku.

Võitlus Pan-at-lee koopa rõdul jätkus raugematu metsikusega. Tarzan ja Ta-den püüdsid kõrvale hoida võiüejatest, kes rebisid, kolkisid ja hammustasid teineteist, kuidas vähegi suutsid. Es-satil polnud sõjariista — see oli Pan-at-lee töö —, kuid Om-ati puusal rippus tupp laia noaga, mida ta ei püüdnudki kasutada See oleks olnud vastuolus ürgajast pärit seadusega, sest pealikute võitlus tuli otsustada looduslike vahenditega.

Viivuks olid võitlejad lahus, siis aga põrkasid metshärgade jõuga uuesti kokku. Üks neist kukkus, kuid tiris teisegi kaasa. Es-sat tõmbas

21

enese järel Om-ati kuristiku äärele. Tarzanil jäi hing kinni. Seal nad veeresid mõne viivu edasi-tagasi, kuni juhtus paratamatus: surmavas süleluses kukkusid mõlemad üle ääre ja kadusid silmist.

Tarzan ohkas, sest oli juba jõudnud Om-atisse kiinduda. Mõlemad kaaslased astusid kuristiku servale ja vaatasid alla, lootes näha seal kaugel nõrgas aovalguses kahte surnukeha. Oma üllatuseks nägid nad hoopis teist pilti. Kaks musta olevust võitlesid elu ja surma peale paar jalga allpool rõdu äärt.

Jalgade ja sabadega trepipulkadest kinni hoides jätkasid vastased võitlust järsul kaljuserval niisama ägedalt nagu rõdu tasasel pinnal. Kuid nende taktika oli nüüd'mõnevõrra muutunud. Kumbki püüdis oma vastast trepilt malta tõugata, sest kukkumine tähendas kindlat sur-. ma

Peagi selgus, et võitlusõnn kaldub Om-ati poole, kes oli noorem ja vastupidavam. Pealik püüdis ennast ainult kaitsta. Om-at hoidis teda võimsa käega, püüdes teise käe ja jalaga takistada Es-sati trepist kinni hoidmast. Lisaks andis ta pealikule valusaid lööke kõhtu.

Pealiku jõud kahanes kiiresti ja surmaohuga tekkis temas see iseäralik alatu julgus, mis argades kelmides asendab pahatihti tõelist vaprust. Ta hoidis kramplikult kinni lähematest pulkadest ja Om-atist, samal ajal liikus tema pikk saba mööda Om-ati külge seal rippuva noa-tupe poole.

Tarzan nägi seda, ja vaevalt oli Es-sat noa tupest välja tõmmanud, kui ahvinimene hüppas kassi väledusega võitlejate juurde.

Es-sati saba tõmbus tagasi alatuks surmavaks löögiks. Nüüd nägid paljud pealtvaatajad pealiku nurjatut võtet. Metsikutest kõridest tõusid valjud vihahüüded. Nuga ei jõudnud eesmärgile. Ahvinimene haaras osavalt kinni Es-sati karvasest sabast. Järgmisel hetkel andis Om-at pealikule nii tugeva hoobi, et tema pulgad murdusid ning Es-sat lendas hirmu ja õuduse meteoorina alla surma poole.

IV. Võitlus Kor-ul-luli sõduritega

Tarzan ja Om-at ronisid tagasi Pan-at-lee koopa rõdule ning asusid Ta-deni kõrvale, valmis kõigeks, mis iganes oleks järgnenud Es-sati surmale. Samal ajal tõusis päike ja valgustas idapoolseid kõrgendikke ning tundmatu magaja kogu kauges okkalises savannis, äratades teda uuele väsitavale rännakupäevale.

Mõni aeg valitses Kor-ul-ja kohal vaikus. Suguharu liikmed ootasid edasisi sündmusi, vaadates kord oma endise pealiku surnukeha, kord Om-ati ja nende peale, kes seisid tema kõrval. Esimesena hakkas rääkima Om-at.

„Olen Om-at,". hüüdis ta. „Kes ütleb, et Om-at pole Kor-ul-ja gund?"

Ta ootas. Mõni üksik noor isane hakkas rahutult nihelema, kuid vastuväiteid ei järgnenud.

22

„Niisiis on Om-at gund," kuulutas ta kindlalt. „Nüüd öelge mulle, kus on Pan-at-lee, tema isa ja vennad?" Vastas keegi vana sõdur.

„ Pan-at-lee peaks olema oma koopas, kus siis mujal. Tema isa ja vennad saadeti valvesse Kor-ul-luli. Kuid praegu ei tee meid murelikuks see, vaid hoopis teine asi. Kas võib Om-at olla oma rahva pealik ning seista kõrvuti ho-doni ja selle kohutava mehega, kel pole saba? Anna võõrad oma rahvale, et nad hukataks, nagu see vaz-donidel tavaks on. Siis on Om-at gund."

Tarzan ja Ta-den kuulsid viimast kui ühte sõna. Nad vaatasid Omad poole ja ootasid tema otsust. Ahvinimese näol mängles naeratus. Ta-den aga teadis, et vana sõdur oli kõnelnud tõtt: vaz-donid ei võtnud iialgi vastu võõraid ega vange.

Siis hakkas rääkima Om-at.

„Kõik siin maailmas muutub," ütles ta. „Isegi Pal-ul-doni vanad mäed pole kunagi ühesugused. Põletav päike, mööduv pilv, kuu, udu, aastaajad, tormid — kõik see muudab meie mägesid. Igaüks meist muutub päev-päevalt, sündimisest surmani. Järelikult on muutumine üks Jad-ben-Otho seadusi.

Ja nüüd teeb Om-at, teie gund, uue muudatuse. Võõraid, kes on vaprad mehed ja ustavad sõbrad, Kor-ul-ja vaz-donid edaspidi enam ei tapa!"

Sõdurite hulgast kostis nurinat. Igaüks jälgis teisi, oodates algatajat, kes juhiks neid uuenduste tegija Om-ati vastu.

.Jätke oma nurisemine," manitses uus gund. „Olen teie pealik. Minu sõna on seadus. Teie ei aidanud mind pealikuks saada. Mõni teist aitas Es-satil mind mu esivanemate koopast minema kihutada, teised aga lubasid seda teha. Ma ei võlgne teile midagi. Ja ainult need kaks, keda te tahate tappa, olid mulle ustavad. Seepärast ütlen mina, gund: kes selles kahtleb, öelgu välja!"

Tarzanile meeldis Om-ati jutt ja ka mees ise vastas tema ootustele. Tarzan hindas Om-ati julgust Tundes hästi inimesi, teadis ta, et Om-ati kõne polnud ülespuhutud ja ta peab oma sõna surmani.

Om-ati arvamust jagas ilmselt enamik suguharu liikmeist

„Olen teile hea gund," lausus Om-at, nähes, et keegi ei kavatse tema õigusi vaidlustada. „Teie naised ja lapsed võivad elada turvaliselt. Võisid nad seda Es-sati valitsemise ajal? Minge nüüd tagasi oma põldudele ja jahile. Lähen Pan-at-leed otsima. Minu äraolekul on gund Ab-on, kuulake tema sõna. Ta annab mulle aru, kui tagasi jõuan. Jad-ben-Otho naeratus saatku teid."

Ta pöördus Tarzani ja Ta-deni poole.

„Teie, mu sõbrad," ütles Om-at, „olete vaprad. Võite jääda minu rahva juurde. Minu esivanemate koobas on teie päralt"

„Ma lähen koos Om-atiga Pan-at-leed otsima," teatas Tarzan. „Mina ka," sõnas Ta-den. Om-at naeratas.

„Tore!" hüüdis ta. „Kui oleme ta leidnud, läheme koos Tarzani ja

23

Ta-deni asju ajama. Ent kust Pan-at-leed kõigepealt otsida? Koopas teda ei olnud."

Ta pöördus oma sõdurite poole.

„Kes teab, kus ta võiks olla?"

Keegi ei teadnud öelda muud, kui et Pan-at-lee oli eelmisel õhtul oma koopasse läinud.

„Näita mulle, kus ta magab," palus Tarzan, „ja anna mulle mõni tema riidetükk. Ma aitan sind."

Kaks noort sõdurit ronisid rõdule, need olid In-sad ja O-dan. Nad pöördusid Om-ati poole.

„Kor-ul-ja gund," ütles O-dan, „tuleme koos sinuga Pan-at-leed otsima."

„O-dan ja In-sad tulevad meiega," kuulutas Om-at „Rohkem pole meil kedagi vaja Tule, Tarzan, näitan sulle, kus Pan-at-lee magab. Ja ikkagi ma ei taipa, milleks sa seda vajad. Uurisin koobast, seal teda pole."

Nad astusid koopasse. Om-at viis Tarzani tuppa, kus Es-sat oli eelmisel õhtul Pan-at-leed oma ilmumisega üllatanud.

„Köik, mis siin on, kuulub temale," ütles Om-at, „peale selle nuia, mis põrandal vedeleb. Nui on Es-sati oma"

Tarzan käis pikkamisi ümber toa. Tema tundlike sõõrmete liikumist võis vaevalt märgata. Om-at aina imestas, milleks oli tarvis niisugust viivitamist.

„Tule," ütles ahvinimene äkki ja läks välja rõdule.

Siin ootas rieid kolm kaaslast. Tarzan uuris seina sisse raiutud süvendit, kükitas maha, võttis ühe pulga ja nuusutas seda. Tema haistmine oli isegi teravam kui nägemine. Ta oli seda arendanud oma võõrasema inimahv Kala õpetusel ja saavutanud täiuslikkuse džunglioh-tude varal. Om-at hakkas kannatust kaotama.

„Hakkame minema," ütles ta. „Kui tahame leida Pan-at-leed, peame hakkama teda otsima"

„Kust teda otsida?" küsis Tarzan.

Om-at kratsis kukalt. „Kust?" kordas ta. „Kogu Pal-ul-donist, kui vaja."

„Liiga suur töö," kostis Tarzan. „Tule, ta läks siitkaudu." Ta osutas pulkadele, mis viisid kalju jalamile. Tarzan tundis selgelt Pan-at-lee lõhna, sest keegi peale Pan^at-lee polnud hiljem siin käinud.

„Ta laskus seda teed mööda," ütles ahvinimene Om-atile, „kuid siin pole enam pulki."

„Kuidas sa ometi taipasid, et ta siitkaudu läks?" imestas Om-at. „Pulgad me leiame. In-sad, mine tagasi ja too viiele inimesele ronimis-pulgad."

Noor sõdur oli peagi tagasi ja jagas pulgad välja. Om-at andis Tarzanile viis pulka ja selgitas, kuidas neid kasutada. Ahvinimene andis ühe tagasi. „Vajan ainult nelja," sõnas ta.

Om-at naeratas.

„Oleksid vahva vunts, kui sul saba oleks," lisas ta.

24

„Pole midagi parata," lausus Tarzan. „Minge ees ja jätke pulgad aukudesse. Muidu liigume edasi liiga aeglaselt, sest ma ei saa pulki varvastega tõsta"

„Olgu," nõustus Om-at. „Ta-den, In-sad ja mina läheme ees, siis tuled sina. Sinule järgneb O-dan, kes pulgad kokku korjab. Me ei tohi neid vaenlastele jätta."

„Kas teie vaenlased ei või tulla oma pulkadega?" uudistas Tarzan.

„Muidugi, kuid see on vaevarikas asi ja kergendab kaitset. Nad ei tea/millised augud on pulkadele küllalt sügavad. Osa auke on tehtud vaid selleks, et vaenlast segadusse viia Need on pulkade hoidmiseks liiga lühikesed."

Kuivanud puu juures leidis Tarzan uuesti jälje. Siin oli lõhn väga tugev ja Tarzan liikus kiiresti kuristiku serva mööda Kor-ul-luli poole.

Äkki ta peatus ja pöördus Om-ati poole.

„Siin kõndis ta kiiresti ja hakkas siis jooksma Teda jälitas lõvi, Om-at."

Kõik seisatasid ja kogunesid Tarzani ümber. „Kas sa loed seda rohust?" küsis Om-at. Tarzan noogutas.

„Ma ei usu, et lõvi ta kätte sai," lisas ta. „Aga kus ta siis on?" küsis Om-at.

„Saame teda jälitada ainult nii kaua, kuni jälg on värske," vastas ahvinimene.

Ta juhtis kaaslasi edasi mööda kalju serva kuni järsu käänakuni vasakule, kus jäljed äkki kadusid. Viivu uuris ta maapinda paremal ja vasakul, ajas siis end sirgu ja Om-atile otsa vaadates osutas kuristikule nende all.

Vaz-don vaatas alla, kus oma kaljuses sängis möirgas vahutav jõgi. Äkilises valuhoos sulges ta silmad ja pöördus kõrvale.

„Sa tahad öelda, et ta hüppas alla?" küsis ta.

„Et pääseda lõvi käest," vastas Tarzan. „Lõvi oli tal päris kannul. Vaata, siin vajusid maasse neli käppa. Siin, kalju serval lõpetas ta oma rünnaku."

„Aga kas on mingit lootust..." alustas Om-at, kuid Tarzani hoiatav liigutus sundis ta vaikima.

„Pikali!" sosistas Tarzan. „Hulk mehi jookseb mäeharjast alla siiapoole." Ta heitis kohe kõhuli maha, tema järel ka kõik teised.

Mõni minut tuli neil oodata. Siis kuulsid ka teised paljaste jalgade müdinat ja metsikut kisa.

„See oh Kor-ul-luli meeste sõjakisa," sosistas Om-at, „nende sõjakisa, kes peavad jahti inimestele. Peagi näeme neid, ja kui Jad-ben-Otho on meie vastu armuline, ei tule neid liiga palju."

„Neid on palju," sõnas Tarzan, „umbes nelikümmend või viiskümmend inimest. Minu arust nad ajavad kedagi taga. Võib ainult öelda, et tagaajajaid on palju rohkem kui põgenejaid, sest muidu ei saaks nad nii kiiresti joosta"

25

„Nad tulevad siia," ütles Ta-den.

„Need on An-un, Pan-at-lee isa, ja tema kaks poega!" hüüatas O-dan. „Nad mööduvad meid märkamata, kui me ei kiirusta," lisas ta pealiku poole vaadates, otsekui oodates temalt märguannet.

„Tulge!" hüüdis viimane püsti tõustes. Kõik hakkasid kiiresti põgenikele vastu jooksma.
„Viis sõpra!" hõikas Om-at, kui An-un ja ta pojad neid märkasid.
„Adenen-jo!" hüüdsid O-dan ja In-sad.
Kolm põgenikku peatusid ootamatu abiväe ees ning jäid imestunult põrnitsema Tarzanit ja Ta-deni.
„Kor-ul-luli mehi on palju!" hüüdis An-un. „Võiksime peatuda ja võitlusse astuda, aga eelkõige peaksime hoiatama Es-sati ja meie rahvast."
„Es-sat on surnud," sõnas In-sad.
„Kes on pealik?" päris üks An-uni poegadest.
„Om-at," vastas O-dan.
„Suurepärane!" hüüatas An-un. „Pan-at-lee unistas sellest, et sa tuled tagasi ja tapad Es-sati." Jälitajad tulid nähtavale.
„Tulge!" hüüdis Tarzan. „ Pöörame ümber ja tungime neile suure kisaga kallale. Nad ajasid taga kolme, nüüd ründab neid kaheksa meest. Nad arvavad, et palju mehi on juurde tulnud. Aga kõige kiirem jookseb kuristiku juurde ja hoiatab teie rahvast."
„Olgu nii," nõustus Om-at. „Id-an, sa oled hea jooksja, vii Kor-ul-ja sõduritele sõna, et me lööme mäeharjal Kor-ul-luli sõduritega lahingut ja et Ab-on saadaks siia sada meest."
An-uni poeg Id-an pistis tuhatnelja jooksu koduste Kor-ul-ja kaljude poole. Ülejäänud tormasid pealetungivate Kor-ul-luli sõduritega võitlusse. Mõlema suguharu sõjakisa liitus üheks metsikuks ja õudseks kakofooniaks.
Kõige ees jooksnud Kor-ul-luli sõdurid seisatasid, nähes vaenlastele ootamatult saabunud abiväge. Ilmselt tahtsid nad oodata oma mahajäänud kaaslasi. Tõenäoliselt olid esimesed paremad jooksjad ja seetõttu jõudsidki ette, kuna suurem osa meestest polnud veel võsastikust väljunud. Kui Om-at oma sõpradega neile kallale tungis, tõmbusid nad tagasi, kuid tapeti oma kaaslaste silme all. Viimased pöörasid ümber ja põgenesid.
Edust tiivustatuna kihutas Om-at nad võsastikku, tuues seejuures kuuldavale võigast kisa. Võsa oli küll kõrge, ent küllaltki hõre ega takistanud seega edasiliikumist. Ometi olid puud ja põõsad nii kaharad, et ka mõne sammu kaugusel ei näinud võitlevad kaaslased üksteist. Tagajärg oli see, et Tarzan, lahingus alati väle ja võitlushimuline, jõudis lühikese ajaga teistest kaugele ette, mille eest ta maksis kallist hinda.
Kor-ul-luli sõdurid taganesid ainult silmakirjaks, et võsastikus parem lahinguasend sisse võtta. Taibanud õige pea, et ületavad vaenlast arvuliselt, jäid nad peatuma kõige paksemasse võsastikku. Seal langeski
26
Tarzan lõksu. Nad vedasid teda hästi ninapidi.
Kurb küll, kuid nad petsid kavalat džunglivalitsejat üliosavalt. Pole midagi imestada, sest nad võitlesid oma kodusel pinnal, kus tundsid iga lapikest, nagu teie tunnete oma söögituba, ja kasutasid taktikat, millest Tarzan midagi ei teadnud.
Ootamatult ilmus Tarzani ette must sõdur, kes hakkas taganema, meelitades Tarzanit lõksu. Viimaks pöördus ta näoga ahvinimese poole, tõmbas tupest noa ja vibutas oma rasket nuia. Kui Tarzan talle kallale tormas, hüppas põõsastest välja tosin väledaid vaz-done. Tarzan sai välkkiirelt aru oma olukorra ohtlikkusest, kuid oli juba hilja. Tema teadvuses vilksatas mõte kadunud naisest, ja ränk kahetsus tungis ta südamesse — kui ta naine veel elab, ei peaks ta enam lootma, sest Tarzanit pole enam elavate kirjas.
Pöörases vihahoos nende olendite vastu, kes julgesid astuda tema teele ja ohustada tema naise saatust, sööstis Tarzan metsiku karjumisega enda ees seisvale sõdurile

kallale, kiskus tal raske nuia käest, otsekui oleks vaenlane olnud mõni maimuke, ja andis vasaku käega talle näkku kohutava hoobi.

See hoop purustas vaz-doni näoluud ja paiskas ta maha. Siis peksis ta teisi nende langenud kaaslase nuiaga, lõi paremale ja vasakule, kuni sellest jäid järele vaid tükid. Niisama tarmukalt kasutas ta ka oma nuga. Tarzani löögid olid välkkiired, tema tegutsemine nii täiuslik ja osav, et hetketi tundus ta vaz-donidele surematuna. Tarzani hukutas vaenlase visatud nui, mis tabas teda kuklasse. Viivu vaarus ta veel jalgel nagu suur mänd puuraiuja terava kirve all ja kukkus siis maha.

Teised Kor-ul-luli sõdurid ründasid Om-ati ja tema sõpru, kes kuulsid läheduses puhkenud võitluse kära. Siis olid Kor-ul-ja mehed sunnitud aeglaselt taganema. Kaugele kostsid Om-ati hõiked: „Tarzan-jad-guru! Kohutav Tarzan!"

„Tõepoolest kohutav," kordas üks löögist toibunud Kor-ul-luli sõdur. „Tarzan-jad-guru! Ta oli hullem kui kohutav!"

V. Põrgulik Kor-ul-greifi kuristik

Samal ajal kui Tarzan vaenlaste keskele maha kukkus, peatus keegi tundmatu tükk maad eemal Pal-ul-doni ümbritseva soo servas. Kogu tema rõivastus koosnes lõvinaha ribast puusade ümber ja kolmest padrunivööst: kaks risti üle õla ja üks põigiti. Seljal pruuni läikiva rihma küljes rippus püss. Peale selle kandis ta nuga, vibu ja kotti nooltega.

Ta tuli kaugelt läbi kohutava metsiku maa, kus teda alatasa ohustasid julmad kiskjad ja veel julmemad inimesed, siiski oli ta oma padrunid viimseni alles hoidnud.

Vibu, nooled ja suur nuga olid teda nii kaugele toonud, ehkki sageli oleks võinud üksainus pauk hästi õlitatud püssist kõrvaldada suure ohu. Miks hoidis ta kallist moona? Miks riskis ta eluga, et tuua viimane kui üks kuul sihtkohta? Kellele olid määratud need surmavad

27

metallitükid? Terves ilmas polnud ühtegi inimest peale tema enda, kes oleks võinud sellele vastata.

Kui Pan-at-lee Kor-ul-luli kuristiku servalt alla hüppas, uskus ta kindlalt, et kukub kivide otsa surnuks, ent eelistas siiski niisugust lõppu kohutavale surmale lõvi lõugade vahel. Oli puhtalt juhus, et ta ei kukkunud mäsleva jõe kivisele põhjale, vaid sügavasse jääkülma auku järsu kalju all.

Ikka ja jälle vee alla vajudes rabeles ta pooluimaselt uuesti pinnale värske õhu kätte. Tugevate tõmmetega ujus ta vastaskaldale ja jäi sinna jõuetuna lamama.

Koiduvalgus hoiatas teda^et peab varju otsima, sest ta viibis vaenlaste maal. Ta tõusis üles ja suundus võsastiku poole. Varjudes puude taha pilkude eest, mis võisid teda märgata jõeäärselt käidavalt rajalt, otsis Pan-at-lee rahu ja toitu. Viimast leidus tema ümber külluses nii puuviljade ja marjade kui ka lopsakate kaunade näol. Ta lõikas neid puude küljest surnud Es-sati noaga.

Ah, oleks ta vaid teadnud, et pealik on surnud! Kui paljudest kohutavatest hädaohtudest ja katsumustest oleks ta siis pääsenud! Kuid Pan-at-lee arvas, et pealik on elus, ega julgenud Kor-ul-jasse tagasi minna, vähemalt nii kaua, kuni Es-sati viha pole lahtunud. Ehk võis ta teha seda hiljem, kui isa ja vennad on koju tagasi jõudnud, igatahes mitte praegu. Kuid ka siia vaenuliku Kor-ul-luli naabrusse ei tohtinud ta kauemaks jääda. Ta pidi enne öö tulekut otsima varju kiskjate eest Mahalangenud puutüvel istudes ja oma saatuse üle mõtteid mõlguta-des kuulis Pan-at-lee äkki kuristiku poolt metsikut kisa: see oli Kor-ul-luli sõdurite sõjahüüd. Ikka lähemale ja lähemale tulid nad tema varjupaigale. Läbi lehestikuloori nägi ta kolme jooksvat vaz-

doni, nende taga jälitajate summa. Mõne aja pärast nägi Pan-at-lee uuesti neid kolme, kui nad kosest allpool üle jõe läksid, siis aga silmist kadusid.

Nüüd ilmusid nähtavale jälitajad — tulivihased metsikult kisendavad Kor-ul-luli sõdurid. Neid oli poolesaja ringis. Neiu hoidis hinge kinni. Nad jooksid mööda, aimamata, et nende põline vaenlane asub paari sammu kaugusel.

Siis nägi ta uuesti jälitatavaid vaz-done, kes kaljust üles ronisid. Pan-at-lee jäi neid tähelepanelikult silmitsema. Oli see tõesti võimalik? Oo, Jad-ben-Otho! Oleks ta seda varem teadnud! Ta oleks võinud nendega ühineda, sest need olid ta isa ja kaks venda. Kuid nüüd oli hilja.

Mureliku südamega, lihased pingul, jälgis ta põgenikke. Kas nad jõuavad üles või saavad kor-ul-lulid nad kätte? Vaenlasedki ronisid hästi, ehkki palju aeglasemalt. Nüüd kaotas üks neist konarlikul pinnal toetuspunkti ja kukkus alla, teised ronisid edasi. Nüüd viskas üks neist oma nuiaga lähemat põgenejat, kuid jumal halastas Pan-at-lee vennale, sest nui ei tabanud märki, vaid veeres tagasi, riivates viskajat ja saates ta kuristiku põhja.

Seistes all, käed tugevasti kuldsele rinnakattele surutud, jälgis Pan-at-lee kohutavat võidujooksu. Parajasti jõudis vanem vend kalju tippu

28

ning ulatas käe ja saba isa vastuvõtmiseks. Viimane sirutas käe ja saba nooremale pojale. Seejärel kadus elav redel kalju ääre taha ja seega ka Kor-ul-luli sõdurite silmist. Ometi ei jätnud nad tagaajamist, vaid ronisid üha kõrgemale, kuni kadusid samuti Pan-at-lee vaateväljalt. Üksnes nõrgalt kostev kisa tunnistas, et võidujooks kestab.

Neiu mõistis, et peab edasi liikuma. Iga silmapilk võis Kor-ul-lu-list tulla uusi jõude. Tema taga oli Es-sat ja kor-ul-lulide jõuk, kes jälitas ta omakseid; tema ees üle jõe paistis Kor-ul-greifi kuristik, kus elutses hirmuäratav koletis, kes pani värisema ka kõige vaprama Pal-ul-doni elaniku. Tema all orus oli ho-donide maa, kus teda ootas kas orjus või surm. Peale inimestest vaenlaste leidus siin kõikjal metsloomi, kes pidasid maiuspalaks inimliha.

Pan-at-lee kõhkles vaid viivu, pööras siis kagusse, Kor-ul-greifi poole — vähemalt polnud seal inimesi.

Ümberringi pilke heites jõudis ta kalju jalamile, kust oli võrdlemisi kerge üles minna Ja peagi seisis ta Kor-ul-greifi kuristiku serval — kohas, mida vaz-donide muistendeis põrguks peeti. Neiule torkas silma, kui tume ja salapärane oli all lopsakas lehestik. Hiiglaslikud puud kõigutasid tuule käes oma jaanalinnusulgedega sarnanevaid latvu, mis ulatusid peaaegu kalju tipuni. Ümberringi valitses heidutav vaikus.

Pan-at-lee laskus kõhuli ja vaatas üle ääre alla. Ta nägi mahajäetud koopaid ja kivist astmeid, mis esivanemad nii suure vaevaga kal-jusse olid raiunud. Ta teadis sellest kõigest lapsepõlves kuuldud vanade legendide põhjal: sellest, kuidas kor-ul-greifid olid tulnud üle mägede ja asunud soosse, kuidas rahvas pärast seda, kui hiigelkoletised olid nii paljud neist ära söönud, põgenes siit jäädavalt, jättes tühjaks kõik mugavad koopad. Keegi ei teadnud, millal see juhtus. Vana uskumuse järgi oli Jad-ben-Otho, kelle elu kestab igavesti, siis alles väike poiss. Pan-at-lee võpatas, kuid koopad tähendasid, et seal võib ta tunda end turvaliselt isegi greifide eest. Ta leidis koha, kus kivist pulgad ulatusid peaaegu kalju tippu. Kahtlemata oli suguharu lahkudes seda teed kasutanud ja pulgad kohale jätnud, sest polnud mingit vajadust kindlustada mahajäetud elamuid.

Pan-at-lee ronis pikkamisi ülemise koopa poole. Ta leidis eest peaaegu samasuguse rõdu, nagu oli neid harjunud nägema oma rahva juures. Aga nagu võiski arvata, oli

põrandal paks kiht oksi, linnupesi ja -sõnnikut. Ta liikus ühelt rõdult teisele, otsides puhtamat koobast, kuid selgus, et kõik olid ühteviisi risustatud. Nähtavasti polnud mõtet rohkem otsida. Esimene koobas tundus olevat suur ja mugav.

Kõigepealt hakkas Pan-at-lee korda looma. Ta kraapis noaga mustust lahti ja viskas selle lihtsalt üle rõduääre alla kuristikku, mida asustasid kohutavad Pal-ul-doni kiskjad.

Ta ei näinud silmi, kavalaid, himuraid ja julmi silmi, mis jälgisid iga tema liigutust. Punane keel noolis ahnelt suuri rippuvaid huuli.
Poolinimlik mõistus koostas vaevaliselt metsikut plaani. ,

Nagu tema koduses Kor-ul-jas, nii leidus ka siinsetes kaljudes looduslikke allikaid, mida kasutasid endised koopaelanikud. Puhas värske

29

vesi voolas rõdude lähedal mööda kaljuseina. Nii võis ta siin elada kui täites kaua. Pan-at-lee tundis end üsna julgelt — kahtlemata oma varjupaiga kõrguse pärast. Siia ei võinud pääseda ükski loom ega inimene, keda hoidis eemale hirm kohutava Kor-ul-greifi ees.

Eelkõige soovis ta vaadata uut kodu seestpoolt. Esimest ruumi valgustas rahulik löunapäike. Ruum sarnanes täielikult tema koduga, siin olid seintel samasugused loomade ja inimeste kujutised. Ilmselt polnud vaz-donid kuigi palju arenenud pärast seda, kui nende esivanemad lahkusid Kor-ul-greifist.

Loomulikult ei osanud Pan-at-lee tsivilisatsioonist ega evolutsioonist mõeldagi, sest progressi mõiste oli temale ja ta rahvale võõras. Ta tajus ümbritsevat maailma muutumatuna, mineviku ja tulevikuta.

Et need kummalised olevused elasid sellistena aastatuhandeid, ei tekitanud kahtlust. Seda näitasid elamute eakuse tundemärgid. Paljastest jalgadest tugevasse kaljupinda jäetud sügavad jäljed. Auk eesriide kohal seinas, mida sisenemisel ja väljumisel puudutasid lugematud käed. Lõputud pildiread, mis katsid äärest ääreni kogu kaljut, seinu ja lage — iga joonistus eri kunstnikult.

Niisiis leidis Pan-at-lee koopa üsna mugava ja koduse olevat. Sees oli vähem prahti kui väljas, võis märgata vaid paksu tolmu. Ukse kõrval oli süvend küttepuude tarvis, kuid neist polnud midagi järel peale kõdu.

Ta tõi mõne oksa, mis vedelesid rõdul, süütas lõkke, tegi endale põlevatest puutükkidest väikese tõrviku ja asus uurima siseruume. Ta ei leidnud midagi uut ega võõrast, mis oleks jäänud mälestuseks endistelt elanikelt, peale mõne katkise kivinõu. Pan-at-lee otsis midagi pehmet magamiseks, kuid pidi pettuma Nähtavasti polnud endistel omanikel lahkumisega erilist kiiret. Nad olid võtnud kaasa kogu oma varanduse. Alt kuristikust võis korjata rohtu ja puulehti, kuid Pan-at-lee otsustas laskuda sinna vaid nälja sunnil.

Kui päike loojus, valmistas ta endale nii mõnusa aseme, kui olud vähegi lubasid. Pan-at-lee oli väga väsinud, ta polnud kaks ööd maganud. Vahepeal oli ta läbi elanud igasuguseid ohte ja üllatusi. Seepärast uinus ta silmapilk, hoolimata kõvast asemest.

Tõusis kuu, ujutades kaljuseina üle hõbedase valgusega ning vähendades pimeda metsa ja kohutava kuristiku õudust. Neiu magas.

Kusagil kauguses möirgas lõvi. Järgnes pikk vaikus. Kuristiku sügavusest kostis madalat haukumist. Kalju jalamil näis midagi liikuvat. Uus haugatus, madal ja kurjakuulutav, mis sarnanes oigega. Sellele vastuseks kõlas ulg elanikest mahajäetud asulast.

Pan-at-lee koopa all asuva puu otsast hüppas äkki keegi malta ja kadus pimedusse. Siis hakkas ta ettevaatlikult liikuma nagu kummitus luupainajalikus unenäos:

aeglaselt, sujuvalt. Ta võis olla suur kott, kuid ka hiigelinimene, keda oma groteskse pintsliga oskas maalida ainult ükskõikselt valendav kuu — meisterkubist.

Aeglaselt lähenes kogu kaljule. Ta liikus nagu vihmauss. Jälle sattus ta kuu säravasse hõbelinikusse. Nüüd võis näha jäsemeid, mille

30

abil ta tõstis laisalt suurt lodevat keha pulkadele teel Pan-at-lee koopa poole.

Alt kuristikust kostis uuesti haukumist. Sellele vastati teiseltpoolt küla.

* * *

Ahvide Tarzan avas silmad. Pea valutas.

Alguses ei tajunud ta midagi, siis aga hakkas hoomama tõusvaid ja langevaid varje enda ümber ning mõistis viimaks, et lamab koopas. Tosin vaz-doni sõdurit kükitas omavahel juttu ajades tema ümber. Rohmakalt tahutud kivinõus leegitses tuli, mille värelemine manas seintele sõdurite groteskseid kujusid.

„Tõime ta siia elusana, gund," kuulis ta kellegi häält, „sest temasugust ho-doni pole veel kunagi nähtud. Tal pole saba. Ta on niisugusena sündinud, sest saba äralõikamisest ei anna märku ükski arm. Tema pöidlad ja suured varbad ei sarnane sugugi Pal-ul-doni inimeste omadega Ta on tugevam kui kümme meest ning võitleb Ja julmusega. Tõime ta siia elusalt, et võiksid näha, kuidas ta sureb."

Pealik tõusis ja astus Tarzani juurde, kes sulges silmad ja teeskles teadvusetut. Ta tundis karvaseid käsi, mis käänasid teda ühelt küljelt teisele ja mitte just õrnalt. Gund uuris teda pealaest jalatallani, eriti pöialde ja suurte varvaste kuju.

«Niisuguste jäsemetega ja ilma sabata tema ronida ei saa," ütles pealik

„Muidugi mitte," nõustusid sõdurid, „ta kukub kohe pulkadelt maha."

„Ma pole kunagi midagi sellist näinud," lausus pealik. „Ta pole vaz-don ega ho-don. Huvitav, kust ta tulla võis ja kes ta on?"

„Kor-ul-ja sõdurid karjusid: „Tarzan-jad-guru!" Arvatavasti on see tema nimi — Kohutav Tarzan. Kas tapame ta kohe praegu?"

„Ei, ootame veidi," vastas pealik, „kuni ta ärkab, tahan talle esitada mõne küsimuse. Jää siia, In-tan, ja valva teda. Kui ta jälle kuulda ja rääkida saab, kutsu mind."

Ta pööras ümber ja lahkus koopast, teised peale In-tani tema kannul. Tarzanist möödudes pillasid nad mõned märkused, millest ahv-inimene järeldas, et Kor-ul-ja abivägi tungis kallale väikesele Kor-ul-luli salgale ja kihutas selle minema. Nähtavasti päästsid Om-ati tema ustava Id-ani väledad jalad.

Tarzan naeratas, paotas silmad ja piilus salamahti In-tani poole. Sõdur seisis sissekäigu juures seljaga Tarzani poole ja vaatas välja.

Vang proovis tema randmeid köitvate nööride tugevust. Need tundusid olevat võrdlemisi nõrgad, käed olid aga millegipärast seotud ette. See kinnitas, et vaz-donid võtsid väga harva vange, kui nad seda üleüldse tegid.

Ettevaatlikult tõstis Tarzan käed üles ja uuris sõlmi. Julm naeratus libises üle ta näo. Otsekohe hakkas ta teravate hammastega sõlmi lahti päästma, pidades samal ajal silmas In-tani. Viimane sõlm tuli lahti.

31

Tarzani käed olid vabad. Sel hetkel pööras In-tan ringi, et heita vangile pilku. Ta märkas, et viimane oli muutnud oma asendit, ta ei lamanud enam selili, vaid küljeli, käed tõstetud silme ette.

In-tan tuli lähemale ja kummardus vangi kohale. Nöörid käte ümber tundusid üsna lõdvad. Ta sirutas välja käe, et neid lähemalt uurida, kui samal hetkel haaras maaslamaja tal ühe käega kõrist ja teisega randmest. Rünnak oli nii ootamatu, et In-tan ei jõudnud isegi karjata-da, kui raudsed käed teda vaikima sundisid. Äkki tõmbas vang teda ettepoole, nii et In-tan veeres üle tema põrandale, ja järgmisel silmapilgul

istus Tarzan ta rinnal. In-tan rabeles kõigest jõust, püüdes vabaneda ja nuga kätte saada, kuid vastane jõudis temast ette. Vaz-doni saba põimus ahvinimese kõri ümber — ka see võis kägistada —, kuid tema oma nuga eraldas armsa ihuliikme muust kehast.

Vaz-doni vastupanu nõrkes, silmapilk hiljem oli ta juba surnud. Tarzan ajas end täies pikkuses sirgu ja asetas jala surnud vaenlase rinnale. Ta tahtis nii väga tuua kuuldavale oma metsiku sugukonna võidukisa, kuid ei söandanud. Seina äärest leidis ta oma noa, vibu ja nooled.

Tarzan astus rõdule ja vaatas ringi. Oli juba öö. Ta kuulis naaber-koobastes hääli ja haistis valmistatava söögi lõhna. Alla vaadanud, hin-gcis ta kergendatult. Tema koobas asus alumises reas, vaevalt kolmkümmend jalga kalju jalamist kõrgemal.

Ta tahtis juba laskuda, kui talle turgatas pähe mõte, mis manas huultele julma naeratuse. Selle mõtte sünnitas vaz-donide antud nimi: Tarzan-jad-guru, Kohutav Tarzan.

Ta pöördus tagasi koopasse, kus lebas vaz-doni surnukeha, lõikas oma noaga sõduril pea otsast ja viskas kuristikku. Hääletult laskus ta mööda pulkadest redelit maapinnale — nii kiiresti ja osavasti, et vaz-donide imestus oleks seda nähes olnud otsatu.

Õnneks ei näinud teda keegi. Kuristiku põhjas tõstis ta vaz-doni pea üles ja kadus tihedasse metsa õudset võidumärki juukseidpidi peos hoides. Kohutav? Kuid te otsustate metslooma üle tsiviliseeritud inimese vaatevinklist lähtudes.

Võib arvata, et lõvile igasuguseid trikke õpetades teete temast tsiviliseeritud looma. Tühi lora! Kiskja ta oli ja selleks ka jääb. Tarzan jäi endiselt Tarzaniks-tarmanganiks ja tema rinnas tuksus ürginimese metsik süda.

All hakkas ta otsima kohta, kus saaks vastasolevast kaljuseinast üles minna, et Om-ati asulasse tagasi pöörduda. Viimaks jõudis ta paika, kus jõgi oli kaljule nii lähedal, et teekonna jätkamiseks otsustas ta sellest üle ujuda. Siin haistis ta Pan-at-lee tuttavat lõhna. See oli sama koht, kus Om-ati kallim üle jõe ujus ja džunglisse põgenes.

Tarzan muutis jalamaid oma plaani. Pan-at-lee elas, sest oli alles hiljuti siit läbi läinud. Tarzan otsustas jätkata otsinguid, et aidata oma sõpra Om-ati. Jäljed viisid džunglisse selle koha juurde, kus Pan-at-lee hakkas püstloodsest kaljuseinast üles ronima. Siia jättis Tarzan Intani pea, sidudes selle puu alumise oksa külge. Kaugemale ei võinud

ta oma võidumärki kanda, kaljuseinal oleks see talle tüliks olnud.

Ahvi väledusega ronis ta üles, järgides Pan-at-lee lõhna. Tee viis üle kaljutipu, see oli džunglielaniku tundlikele sõörmetele selge nagu trükitud lehekülg meile.

Tarzan teadis Kor-ul-greifist väga vähe. Ööpimeduses oli ta mitu korda näinud kummaliste hiigelsuurte olevuste hämuseid kontuure ning kuulnud Ta-denilt ja Om-atilt koletistest, keda kardavad kõik inimesed. Kuid hädaohud varitsevad kõikjal ja alati, nii päeval kui öösel.

Lapseeast alates oli surm kõndinud Tarzani kannul. Ta polnud kunagi maitsnud teistsugust elu. Võitlus surmaga oli siiani olnud tema elu sisu ning ta elas seda elu niisama lihtsalt ja loomulikult, nagu elate teie keset suurlinna hädaohte.

Must mees tunneb öösel džunglis liikudes hirmu, sest ta on harjunud alati omasuguste hulgas viibima ja kaitsma end nende lihtsate vahenditega, mille kasutamist võimaldab tema vähearenenud mõistus. Tarzan aga elas nagu lõvi lõvide keskel, nagu elavad pantrid, elevandid, ahvid. Ta oli tõeline džungliasukas, kes sõltub võitluses looduse ürgjõududega üksnes endast, oma jõust ja mõistusest. Seetõttu ei suutnud miski teda üllatada ega hirmutada. Ta kõndis džungli ööpimeduses niisama kindlalt nagu mõni talumees, kes otsib oma lehma ja teab, kust teda leida.

Pan-at-lee jälg lõppes kalju äärel. Seekord polnud vähimatki põhjust arvata, et ta alla hüppas. Lühikese otsimise järel leidis Tarzan ki-vipulkadest redeli.

Kõhuli kaljuserval lamades ja alla vaadates märkas ta äkki midagi seesugust, millest paugupealt arugi ei saanud. See miski liikus ja hakkas pikkamisi tema poole üles ronima. Tarzan pingutas silmi ja sedamööda, kuidas olevus kõrgemale tõusis, nägi, et see sarnanes suure ahviga.

Olevusel oli saba.

Aeglaselt ronis olevus ülemiste koobaste reani ja kadus ühte neist. Tarzan hakkas uuesti liikuma mööda Pan-at-lee jälgi. Ahvinimene kergitas murelikult kulme, nähes, kuhu jäljed viisid.

Ta oli peaaegu jõudnud kolmanda koopani, kui vaikust rebestas äkki südantlõhestav hädakisa.

VI. Võitlus karvase Tor-o-doniga

Pan-at-lee magas rasket rahutut und nagu ikka inimene, kes on kehaliselt kumatud ja läbi elanud närvivapustuse. Ta nägi unes, et magab suure puu all Kor-ul-greifi kuristiku põhjas ja tema poole roomab üks siinseid kõige õudsemaid elukaid. Kuid ta ei suutnud silmi avada ega end liigutada.

Neiu püüdis karjuda, kuid ühtegi heli ei pääsenud ta huulilt. Ta tundis, kuidas mingi olend puudutas ta rinda, kõri, käsi, haaras temast kinni ja tõmbas enda poole. Üleloomuliku jõupingutusega avas ta silmad

33

ja lootis, et oli näinud vaid und, mis haihtub jäljetult nagu alati. Kuid seekord polnud see nii. Poolhämaras ruumis nägi ta enda kõrval mingi hirmuäratava olendi kuju, tundis karvaseid sõrmi oma kehal ja hatust rinda, mille vastu teda suruti.

Oo, Jad-ben-Otho! See polnud unenägu. Ta karjatas ja püüdis kallaletungijat eemale tõrjuda, kuid kuulis vastuseks metsikut lõrinat ja teine karvane käsi kahmas tal juustest kinni. Loom tõusis tagajalgadele ja lohistas ta kuupaistest valgustatud rõdule. Samal hetkel nägi neiu meest, kes astus üle rõdu ääre, ja pidas teda ho-doniks.

Ka loom nägi inimest. Ta urises ähvardavalt, kuid Pan-at-leed lahti ei lasknud. Kallaletungi ootel tõmbus ta küüru, urisedes üha valjemini, kuni see.mattis kinni isegi kuristiku sügavusest kostvad hirmsad hääled. Ka valge mees tõmbus küüru ja tõi kuuldavale metslooma omaga sarnanevat urinat.

Pan-at-lee värises: ta teadis, et on kadunud. See polnud ho-don; kuigi ta kartis ho-doni, kartis ta seda olevust veel rohkem — nii kohutavad olid tema kassilikud liigutused ja metsik kisa Kaks olevust hakkavad nüüd kohe tema pärast võitlema. Kes neist ka ei võida, on tema, Pan-at-lee, kadunud. Võib-olla õnnestub tal võitluse ajal üle rõdu ääre kuristikku hüpata ja surnuks kukkuda?

Nüüd tundis ta ära olevuse, kes oli talle kallale tunginud: see oli tor-o-don. Aga kes oli siis teine? Pan-at-lee nägi teda kuupaistel väga hästi, kuid ei suutnud asetada ühtegi tuntud olevuste liiki, sest tal polnud saba ning ta käed ja jalad ei sarnanenud Pal-ul-doni asukate omadega.

Mees lähenes aeglaselt tor-o-donile. Käes helkis tal haljas nuga. Ootamatult hakkas ta rääkima.

„Kui ta sinu lahti laseb," ütles mees, „et vabastada oma käsi, siis jookse kähku mu selja taha, Pan-at-lee, ja peida end koopasse, mis on pulkredeli all. Sealt jälgi võitlust. Kui ma kaotan, jääb sul küllalt aega, et selle aeglase olendi eest põgeneda. Kui ma võidan, tulen sinu juurde koopasse. Olen Om-ati ja sinu sõber."

Viimased sõnad vähendasid Pan-at-lee hirmu, kuid ta ei saanud aru, kuidas teadis võõras tema nime. Ja kuidas ta taipas, et neiu oli pulkredelit mööda sellesse koopasse roninud? Arvatavasti ta nägi, kuid nii või teisiti oli kõik arusaamatu.

„Kes sa oled?" küsis neiu. „Kust tuled?"

„Olen Tarzan," vastas mees. „Tulin siia Om-ati, Kor-ul-ja gundi juurest sind otsima."

Om-at on Kor-ul-ja gund?! Mis imelik jutt see oli? Pan-at-lee tahtis veelgi pärida, kuid ahvinimene lähenes juba tor-o-donile, kes kisendas nii läbilõikavalt, et summutas Pan-at-lee hääle, ja talitas nii, nagu oli ennustanud inimene. Ta laskis neiu juuksed lahti ja valmistus kallaletungiks. Silmapilk hiljem tormas kaks looma surmaheitlus-se. Kumbki otsis oma vastase kõri. Pan-at-lee ei mõelnudki põgeneda, vaid vaatas pealt ja ootas, sest oma primitiivses metsikus teadvuses oli ta juba otsustanud panna lootuse kummalisele võõrale, kes avas ta südame

34

sõnadega: „Olen Om-ati sõber!" Nuga käes, ootas ta parajat juhust, et aidata Tarzanit võitluses tor-o-doniga. Et võõramaalane temaga üksi ilma neiu abita toime tuleks, seda Pan-at-lee ei uskunud, sest tundis selle olevuse uskumatut jõudu, kellega ahvide kasvandik võitles. Tor-o-done polnud Pal-ul-donis küll kuigi palju, kuid ka need vähesed ajasid vaz-doni ja ho-doni naistele hirmu nahka, sest jooksu-ajal röövisid isased tor-o-donid iga naise, kes neile teele sattus.

Tor-o-don haaras sabaga Tarzanil jalast ja lõi ta tasakaalust välja. Mõlemad prantsatasid raskelt kivipõrandale. Kuid ahvinimene oli nii väle, et isegi kukkudes jõudis ta end pöörata ja tor-o-doni peale jääda. Pooma saba otsis Tarzani kõri, nagu seda mõne tunni eest oli teinud In-tan.

Et haarata loomast mõlema käega, pidi Tarzan loobuma oma tublist sõjariistast — noast. Nuga jäi peatuma kaugele, üsna kuristiku servale. Ahvinimese käed olid ametis vastase käte tagasitõrujumisega, mis haarasid teda kõrist ja käänasid pead tor-o-doni hirmuäratavate kihvade poole. Nüüd keeras loom oma pika saba Tarzani kaela ümber.

Pan-at-lee kükitas võitlejate kohal. Ta nuga oli valmis andma surmavat lööki, kuid ei saanud seda teha, sest vastased vahetasid nii tihti oma asendit, et tor-o-doni asemel võis see tabada Tarzanit.

Ahvinimene tundis, kuidas vastase saba aeglaselt, kuid kindlalt tema kaela ümber kokku tõmbus. Ta tõmbas pea õlgade vahele, et tugevad õlamusklid teda kägistamise eest osaliseltki kaitseksid, kuid mõistis, et võitlus võib lõppeda tema kahjuks. Hiiglaslikul loomal polnud vähem jõudu kui gorilla Bolganil, pealegi oli ta ka väga raske. Üliinimliku jõupingutusega lükkas ahvinimene tor-o-doni käed laiali ja ründava mao väledusega lõi oma hambad tema tuiksoonde. Samal hetkel nööris olendi saba Tarzani kõri lõplikult kinni. Algas pöörlevate ja väänlevate kehade surmaheitlus.Tarzani tegutsemist juhtis inimmõistus, seepärast veeresid mõlemad kehad Tarzani valitud suunas — kuristiku serva poole, kus lebas nuga.

Kägistav saba takistas õhu juurdevoolu kopsudesse. Tarzani värisevad huuled olid avatud ja keel rippus suust, tema mõtted läksid segaseks ja pilk tuhmus. Kuid see kõik sündis alles pärast seda, kui ta oli eesmargile jõudnud. Väle käsi haaras haigutava kuristiku äärelt noa.

Võtnud kokku oma viimase jõu, torkas ahvide kasvandik noa kuni pidemeni vaenlase rinda — üks, kaks, kolm korda Siis läks tema silme ees kõik mustaks ja ta kukkus koos tor-o-doniga üle kuristiku ääre.

Oli Tarzani õnn, et Pan-at-lee teda kuulda ei võtnud ega põgenenud, kuni ta tor-o-doniga võides. See päästis ta elu. Jälgides ligidalt kohutavat heitlust, mõistis Pan-at-lee täielikult Tarzani hädaohtlikku olukorda

Nähes vastaseid üle kuristiku ääre veerevat, haaras ta välkkiirelt Tarzani käsivarrest ja viskus kõhuli maha. Tor-o-doni lihased nõrkesid Tarzani noa viimase torkega, käed lasksid ahvinimesest lahti ja tor-o-don kadus kuristikku.

Uskumatult suure vaevaga hoidis Pan-at-lee oma kaitsjat kuristiku

kohal. Ta püüdis rasket keha pikkamisi rõdule tirida, kuid see käis tal üle jõu. Ta võis Tarzanit üksnes kõvasti kinni hoida, lootes, et midagi juhtub enne, kui raugeb tema vastupidavus.

Ta ei teadnud, kas tundmatu on elus või surnud, kuigi viimast ei suutnud ta uskuda. Kui ta nüüd toibub, on hästi, kui ei, siis ei tule ta enam iialgi teadvusele, sest ta tundis oma sõrmi kangeks jäävat ja kätt nende vahelt välja libisevat. Samal hetkel tuli Tarzan teadvusele. Ta ei võinud teada, missugune jõud teda hoidis, kuid adus, et libiseb aeglaselt selle jõu käest. Tema pea kohal oli kaks pulka. Neist haaras ta kinni just sel hetkel, kui Pan-at-lee oli sunnitud temast lahti laskma.

Vähe puudus, et ta oleks kuristikku langenud. Sellest pääses ta vaid tohutu jõupingutusega. Ta rippus kätel, jalad leidsid uusi astmeid. Esimene mõte oli vaenlasest. Kus ta on? Ootab üleval, et talle ots peale teha?

Tarzan vaatas üles ja silmas Pan-at-lee kohkunud nägu. „Oled elus?" hüüdis ta.

„Muidugi," vastas Tarzan. „Kus karvane on?" Neiu näitas alla. „Seal," sõnas ta. „Surnud." „Hästi. Oled sa terve?"

„Tulid just õigeks ajaks," vastas Pan-at-lee. „Aga kes sa oled? Kui-as sa teada said, et ma siin olen ja mida sa Om-atist tead? Miks nimetasid sa teda gundiks?"

„Pea nüüd ometi," hüüdis Tarzan. „Iga asi omal ajal. Armas jumal, te olete kõik ühe vitsaga löödud — Kerchaki sugukonna emaahvid, inglise leedid ja nende Pal-ul-doni õed. Kannata veidi ja ma räägin sulle kõik, mida tean. Asusime neljakesi koos Om-atiga Kor-ul-jast teele, et sind otsida. Meile tungisid kallale Kor-ul-luli sõdurid. Mind võeti vangi, kuid ma põgenesin. Siis leidsin uuesti su jälje ja juhtusin kalju jalami juurde just sel hetkel, kui karvane olend su koopasse ronis. Kuulsin su karjatust. Mis edasi juhtus, tead ise."

„Kuid sa nimetasid Om-ati Kor-ul-ja gundiks," meenutas neiu. „Es-sat on ju gund."

„Es-sat on surnud," seletas Tarzan. „Om-at tappis ta võitluses ja on nüüd gund. Om-at tuli tagasi sind otsima. Ta nägi Es-sati sinu koopas ja tappis ta."

Jah," sõnas neiu. „Es-sat tungis minu koopasse, lõin talle kiviga pähe, siis põgenesin..."

„Siis ajas sind lõvi taga," jätkas Tarzan, „ja sa hüppasid kaljult Kor-ul-luli kuristikku ning pääsesid eluga, sest kukkusid jõkke." „Aga kuidas sa seda kõike tead?"

„Nüüd küsin ma sinult midagi: kuidas kutsutakse seda olendit, kellega ma praegu võitlesin?"

„See oli tor-o-don," vastas neiu. „Olen seni näinud ainult ühte. Nad on kohutavad olendid, kavalad kui inimesed ja julmad kui loomad. Sõdur, kes teda võita suudab, peab olema väga tugev." Ta silmitses Tarzanit varjamatu imetlusega.

„Sa pead nüüd korralikult välja magama," ütles Tarzan, „sest homme läheme tagasi Kor-ul-jasse. Olen kindel, et sa pole selle aja jooksul õieti saanudki puhata."

Pan-at-lee, keda suigutas õnnis turvatunne, magas rahulikult hommikuni, kuna Tarzan heitis magama Pan-at-lee koopa ette rõdule.

Päike seisis juba kõrgel, kui ahvinimene ärkas. Kahe tunni eest oli päike valgustanud mitme miili kaugusel üht teist kangelaslikku kuju. Mees, ilus kui jumal, tungis hirmu tundmata läbi õudse soo, mis haisva vallikraavina Pal-ul-doni ümbritses.

Kord rinnuni nätskes mudas, kord ohustatuna hirmuäratavatest kahepaiksetest, liikus ta üleloomuliku visadusega samm-sammult edasi. Soo keskel oli lahtine vesi — mudane ja rohekas. Ta jõudis sinna kahe tunniga pärast uskumatuid jõupingutusi. Mudane oli tema pruun sile ihu, mudane oli tema kallis püss, mis helkis tõusvas päikeses.

Ta seisatas viivuks lahtise vee ääres, hüppas siis sisse ja hakkas ujuma Ta ujus pikkade kergete tõmmetega, et säästa jõudu, sest ees ootas veel kahetunnine ränk teekond läbi soo. Ta oli läbinud juba umbes pool maad, kui otse tema ees tõusis sügavusest veepinnale kohutav kahepaikne. Loom hakkas sisisema ja ajas pärani tohutud lõuad.

Tarzan ärkas, sirutas oma võimsat keha ja hingas täiel sõõmul hom-mikuvärsket õhku. Otse tema all laius Kor-ul-greifi puude tihe tumeroheline lehestik. Kuid Tarzanit see ei heidutanud ega peletanud eemale. Siin oli džungel, tema südamele nii armas džungel.

Olgu see maa pealegi võõras, kuid polnud niisugust džunglit, mis Tarzanit toita ei oleks suutnud. Ta naeratas ja hakkas laskuma.

Kalju jalamile jõudnud, läks ta metsa ja peatus. Tähelepanelikud silmad, terased kõrvad ja tundlikud sõõrmed otsisid kõikjalt loomade jälgi. Ta tungis veel sügavamale metsa, astudes kergelt ja kuulmatult Vibu ja nooled olid hakkamas. Kerge hommikutuul puhus kuristiku suunas. Sinna ta oma sammud seadiski.

Ühtäkki haistis ta põder Bara tugevat magusat lõhna. Tarzan pidi äärepealt rõõmust karjatama, sest talle maitses väga põdra liha Ahvinimene hakkas kiiresti, kuid ettevaatlikult edasi liikuma. Saak polnud kaugel. Tarzan hoidus lähenemisel puude varju.

Peagi nägi ta ka põtra ennast. Bara kustutas janu Kor-ul-greifi jõest. Põder oli puudest liiga kaugel, et talle ülevalt kallale tungida, seepärast pidi ahvinimene lootma noole tugevusele ja tabavusele. Kõik olenes esimesest noolest. See võis igaveseks kustutada Bara eluküünla, kuid teisalt võis ka koos Baraga kaotsi minna. Tarzani parem käsi liikus kaugele taha. Vibu, mida teie ega mina poleks pingutada suutnud, paindus džunglivalitseja võimsate käte vahel üsna kergelt. Kaebliku vilinaga läks lendu nool, Bara hüppas kõrgele õhku ja varises surmaagoonias maha. Nool oli läbistanud ta südame.

Tarzan jooksis saagi juurde ja kummardus, et põtra selga visata, kuid samal hetkel kostis ta selja tagant mürisev haukumine. Ta heitis pilgu taha ja nägi mõne sammu kaugusel olevust, kes paleontoloogide arvates elas vanaaegkonna hilisemal ajastul — hiigelolevust, kes

tulivihaselt haukudes talle kallale tungis.

Pan-at-lee ärkas ja otsis silmadega rõdul Tarzanit, kuid seal teda polnud. Ta hüppas jalule, jooksis välja ja vaatas Kor-ul-greifi poole ning taipas siis, et Tarzan läks jahile. Nii oligi, ta nägi viivuks ahvini-mese kogu metsaserval. Neidu valdas hirm. Tema kaaslane viibis esimest korda Kor-ul-greifis ega võinud aimata, milliseid kohutavaid hädaohte kuristik peitis. Miks ta ei kutsunud meest tagasi?

Nii oleksime talitanud mina ja teie, aga mitte vaz-donid. Pal-ul-doni elanikud tunnevad greifi, nad teavad, et koletisel on nõrk nägemine ja hea kuulmine ning nad ilmuvad alati välja inimese hääle peale. Tarzanit hõigata oleks tähendanud talle vaid õnnetus kaela tuua. Seepärast ei teinud Pan-at-lee häältki, vaid laskus hädaohust hoolimata kuristikku, et teda hoiatada. See oli väga julge tegu, sest Pan-at-lee võitis endas aastatuhandeid kasvatatud kartuse hirmsate kiskjate ees.

Pan-at-lee, kuulsate küttide järeltulija, aimas õigesti, et Tarzan liigub vastu tuult. Selles suunas hakkaski ta ahvinimese värskeid jälgi otsima, mida polnud kuigi raske teha, sest Tarzan ei püüdnudki neid varjata. Pan-at-lee liikus kiiresti edasi kohani, kus ahvinimene oli puu otsa roninud. Loomulikult taipas neiu, miks Tarzan seda tegi. Samal eesmärgil kasutas puid ka Pan-at-lee oma rahvas. Kuid edasi ta Tarzanit jälitada ei osanud — tema haistmine polnud kaugeltki nii arenenud kui ahvinimesel.

Neiu liikus endiselt vastu tuult edasi, süda hirmust pekslemas. Parajasti jõudis ta lagendiku äärde ja nägi Tarzanit tapetud põdra üle kummardumas. Samal hetkel kostis ta kõrvu kohutav möirgamine. See hirmutas teda kirjeldamatult, kuid ei halvanud tegutsemisvõimet, vaid isegi õhutas seda. Pan-at-lee ronis kõige lähema puu otsa ega peatunud enne kui kõrgel ladvas. Siit vaatas ta alla.

Olend, kes Tarzanile kallale tungis, oli määratu suur ja hirmuäratav. Kuid inimene ei löönud kartma, vaid üksnes vihastas, sest mõistis, et selles võitluses jääb ta kaotajaks. Oli ainult üks võimalus surmast pääseda, see oli kiiresti ja silmapilk põgenda. Ja Tarzan põgenes, võttes kaasa tapetud põdra Bara.

Lähima puuni polnud rohkem kui kaksteist sammu, niisama kaugel oli temast ka loom. Kuid olukorra muutis keeruliseks looma tohutu kasv. Oleks Tarzan ka puuni jõudnud, oleks ta uskumatult lühikese ajaga pidanud ronima suurde kõrgusse, sest loom võis ta kätte saada igalt oksalt kolmekümne jala kõrgusel maapinnast, tagumistele jäsemetele tõustes aga isegi viiekümne jala kõrguselt. Ent Tarzan oli pärit ahvide sugukonnast ja kuigi greif oli oma raskest kerest hoolimata uskumatult väle, ei suutnud ta ahvinimesega võistelda. Isegi ahvid kadestasid Tarzani ronimisvõimeid. Ühtäkki lõppes greifi haukumine puu all. Ehkki ta tõusis tagajalgadele, nagu Tarzan oli arvanud, ei ulatunud ta ometi Tarzanini. Parajas kauguses greifi ähvardavatest lõugadest jäi Tarzan pidama ja nägi äkki oma üllatuseks Pan-at-leed, kes istus just tema pea kohal ja värises hirmust.

„Kuidas sa siia said?" küsis Tarzan.

38

Neiu selgitas.

„Sa tulid mind siis hoiatama?" küsis Tarzan. „See on sinust väga julge ja õilis. Ma ei suuda ainult taibata, miks ma ei tundnud selle eluka lõhna, sest ta tuli ju pealttuule."

„Siin pole midagi imelikku," ütles Pan-at-lee. „Selle poolest greif just teistest erinebki. Räägitakse, et inimene pole võimeline tema lähedust tunnetama, enne kui ta juba ründab — nii vaikselt võib loom liikuda, hoolimata oma suurest kogust."

„Kuid mina oleksin pidanud teda vähemalt haistma," lausus Tarzan ärritatult

„Haistma?" kordas Pan-at-lee.

„Muidugi. Kuidas ma siis sinu arust põdra nii kiiresti üles leidsin?" Tarzan vakatas äkki ja vaatas alla haukuvale koletisele. Ahvinime-se tundlikud sõõrmed võbelesid, nagu püüaks ta looma haista. „Ahaa!" hüüatas ta „Nüüd ma mõistan!" „Mida nimelt?" küsis Pan-at-lee.

„See loom tabas mind ootamatult, sest tal pole üldse lõhna," selgitas Tarzan. „Oled sa kunagi kuulnud tritseeratopsist? Ei ole? Niisiis see loom, keda te greifiks kutsute, on tegelikult tritseeratops, kes on välja surnud mitmesaja tuhande aasta eest. Ma nägin tema skeletti Londoni muuseumis, samuti tema restauratsiooni. Mulle tundus siis, et teadlased, kes seda tööd tegid, tuginesid põhiliselt oma kujutlusvõimele, kuid näen nüüd, et neil oli õigus. Tõsi küll, meie eksemplar erineb pisut Londonis restaureeritud koletisest, kuid sarnasus on nii suur, et võib hõlpsasti ära tunda. Peab ju arvestama, et nende lugematute aastasadade jooksul on Pal-ul-donis püsima jäänud loomad läbi teinud evolutsioonilisi muudatusi."

„Tritseeratops, London, evo... Ma ei saa üldse aru, millest sa räägid! " hüüdis Pan-at-lee.

Tarzan muigas ja viskas kuivanud puuoksaga all märatsevat looma Silmapilk tõusid tol seljal olevad määratud harjased turri ja järgnes kohutav haukumine. Tritseeratops oli umbes kakskümmend jalga pikk sinakashalli kere ja kollase peaga. Silmi ääristasid suured sinised söörid. Seljal olid tal punased kollaste äärtega harjased. Jäsemete vahelt paistis eemaletõukav kollane kõht Looma pead ehtis kolm sarve: üks lühike ninamikul ja kaks pikka kolju lael. Looma välimus oli kohutav ja ebatavaline, siiski pidi Tarzan tahtmatult imetlema võimsat hiidu, kes kehastas kõike, mida ahvinimene hindas — jõudu ja vaprust. Ainuüksi võimsas sabas peitus mitme elevandi jõud.

Kurjad väikesed silmad puurisid Tarzanit. Avatud lõugade vahelt paistsid suured pikad hambad.

„Rohusööja?" pomises ahvinimene. „Su esivanemad võisid seda olla, sina mitte."

Siis pöördus ta Pan-at-lee poole.

„ Läheme nüüd. Koopas kinnitame keha põdralihaga, siis läheme tagasi Kori-ul-jasse Om-ati juurde."

Neiu võpatas.

39

„Lahkuda? Meie ei lahku siit kunagi." „Miks mitte?" küsis Tarzan. Vastuse asemel osutas neiu greifile.

„Lollus!" hüüdis mees. „Ta ei saa puude otsas ronida. Okstel liikudes jõuame kaljuni kiiremini kui tema."

„Sina ei tunne greife," vastas Pan-at-lee pead raputades. „Nüüd hakkab ta meid jälitama, kuhu me iganes läheme, valvab meid puu all ja igal pool mujal. Ta ei lahku meist iialgi."

„Võime ju pikemat aega puude otsas elada," väitis Tarzan. „ Ükskord läheb see koletis ikkagi minema."

Neiu vaatas talle kurvalt otsa. „Ei iialgi," ütles ta. „Pealegi on siin ka tor-o-donid. Nad tulevad ja tapavad meid, osa meist söövad ise, ülejäänu viskavad greifile, sest greif ja tor-o-don on sõbrad. Tor-o-donid jagavad alati oma toitu greifidega"

„Sul võib ju õigus olla," sõnas Tarzan, „kuid isegi sellisel juhul ei kavatse ma siin istuda ja oodata, kuni keegi tuleb, poole minust nahka pistab ja teise poole sellele jälgile koletisele viskab. Kui ma siit tervena ei pääse, pole see minu süü. Kes kahju kardab, see kasu ei saa."

Koos Pan-at-leega hakkas Tarzan mööda puude latvu edasi liikuma Inimeste all maapinnal liikus sarviline hiidsisalik. Kui nad olid jõudnud metsa servale, kust kaljuni jäi veel umbes kuuskümmend sammu lagedat maad, seisis tritseeratops juba puu all ja ootas neid.

Tarzan vaatas kahetsevalt alla ja sügas kuklatagust.

VII. Greif

Ta vaatas Pan-at-lee otsa.

„Kas sa saad hästi kiiresti puulatvu mööda kuristikku ületada?" küsis ta. „Üksi?"

„Ei," vastas Tarzan.

„Kui sina lähed ees, võin minna igale poole." „Siis tule ja tee täpselt nii, nagu ma ütlen."

Ta asus puulatvu mööda tagasiteele nii kiiresti kui vähegi suutis, vibutades end ahvi kombel oksalt oksale, liikudes siksakiliselt ja valides teed nii, et greifile võimalikult rohkem raskusi tekitada üle suurte tihedate põõsaste, üle langenud puude. Kuid tema

kaalutlused kukkusid läbi. Kui nad vastasoleva kuristiku serva jõudsid, oli greif juba seal.

„Uuesti tagasi," käsutas Tarzan.

Mõlemad pöördusid ümber ja nii kiiresti, kui vähegi suutsid, liikusid tagasi vana Kor-ul-greifi metsa ülemise terrassi kaudu. Tulemus oli sama — ei, veelgi hullem, sest esimese greifiga oli seltsinud teine ja nüüd seisid nad juba kahekesi puu all, kus Tarzan peatus.

Nende pea kohal kõrgus kalju arvukate koobastega, mis neid oma varju kutsusid. Pääsemine oli nii ligidal ja ühtaegu nii lõpmatult kaugel.

40

All kalju jalamil lebas endiselt tor-o-doni korjus. Puu otsast paistis see hästi kätte. Üks greifidest astus lähemale ja nuusutas seda, kuid sööma ei hakanud. Hommikul jahile minnes oli Tarzan tor-o-doni pealiskaudselt uurinud ja jõudnud järeldusele, et see oli kas kõrgemat liiki ahv või väga madala intellektuaalse tasemega alamat liiki inimene — midagi jaava pitekantropuse taolist, vaz-donide ja ho-donide eelkäija.

Kuni Tarzani silmad ükskõikselt all arenevat stseeni jälgisid, töötas tema aju palavikuliselt plaani kallal, kuidas aidata Pan-at-leed siit põgeneda. Ta mõtteid segasid kuristiku põhjast kostvad kummalised karjatused.

„Hii-hoo! Hii-hoo!" kõlas äkki läheduses.

Greifid tõstsid pead ja vaatasid hääle suunas. Üks neist tegi madalat korisevat häält. See polnud haukumine ega tähendanud viha. Tarzan vaatas Pan-at-lee otsa. „Mis see on?" küsis ta.

„Ei tea," vastas neiu. „Võib-olla mõni veider lind või uus hirmus loom, kes elab selles õudses paigas."

„Ahaa, seal ta ongi!" hüüatas Tarzan. „Vaata!"

Pan-at-lee karjatas õudusega: „Tor-o-don!"

Loominimene tuli aeglasel laisal kõnnakul, nui käes, otse greifide poole, kes otsekui ehmudes taganesid. Tarzan jälgis toimuvat suure põnevusega. Tor-o-don peatus tritseeratopsi ees. See raputas ähvardavalt pead ja hakkas urisema, kuid tor-o-don sööstis kärmelt ette ja hakkas looma nuiaga pähe taguma. Ahvide Tarzani hämmastuseks tõmbus greif tagasi nagu peksasaanud peni, olgugi et oleks võinud endast palju nõrgema ja väiksema tor-o-doni lihtsalt alla neelata.

„Hii-hoo!" kisendas tor-o-don ja greif astus aeglaselt tema poole. Tugev hoop keskmise sarve pihta sundis ta paigale. Tor-o-don läks rahulikult ta selja taha, ronis mööda saba üles ja istus seljale. «Hii-hoo!" kisendas ta jälle ja lõi greifi nuiaga. Viimane hakkas pikkamisi liikuma.

Tarzan oli nähtud stseenist nii rabatud, et talle ei tulnud pähegi soodsat võimalust kasutada ja jalga lasta. Loendamatud aastatuhanded olid möödunud ta silme eest, avades kauge ja hämara möödaniku lehekülgi. Tarzan ja tema kaaslane nägid ürginimest ja selle esimest kodulooma.

Nüüd peatus greif ja vaatas haukudes nende poole üles. Loom oli peremeest võõraste kohalolekust hoiatanud. Samal hetkel ajas tor-o-don greifi puu juurde, mille otsas kükitasid põgenikud, ja tõusis tritseeratopsi kühmulisel seljal püsti. Tarzan nägi tema metsikut nägu, võimsaid kihvu ja vägevaid muskleid. Niisugusest olendist põlvnes inimsugu — ja ainult niisugusest võiski ta põlvneda, sest üksnes tema suutis võita kõiki ürgelu koledusi.

Tor-o-don lõi endale vastu rinda ja tõi kuuldavale jubeda elajaliku möirge. Tarzan tõusis õõtsuval oksal püsti — sihvakas ja kaunis nagu pooljumal, tsivilisatsioonist rikkumata, suurepärane näide selle

41

kohta, missuguseks oleks võinud saada inimsugu, kui tema seadused poleks rikkunud looduse seadusi.

Nüüdisaeg asetas noole vibule ja tõmbas nööri kaugele tagasi. Möödanik, kes tugines oma nõudmistes toorele jõule, tegi katset teist alla kiskuda, kuid vabanenud nool läbistas metsiku südame ja Möödanik hääbus unustuse hõlma, kuhu tema sugu oli juba ammugi langenud.

„Tarzan-jad-guru!" sosistas neiu tasa, korrates imeüusega nime, mille Tarzanile olid andnud tema suguharu sõdurid.

Ahvinimene pöördus tema poole.

„Pan-at-lee," lausus ta, „need loomad võivad meid siin piirata jumal teab kui kaua. Kardan, et koos meil ei õnnestu põgeneda, kuid mul on plaan. Sa jääd siia ja varjad end lehestikus, mina aga lähen tagasi kuristiku teise äärde ja püüan karjumisega nende tähelepanu kõrvale juhtida. On nad tõesti nii rumalad, nagu ma arvan, järgnevad nad mulle. Kui nad on läinud, jookse kalju poole. Oota mind koopas üks päev, mitte kauem. Kui ma pole homme koidikuks tagasi tulnud, mine üksi Kor-ul-jasse. Siin on sulle tükk liha." Ta kiskus põdral jala küljest.

„Ma ei või sind maha jätta," ütles neiu lihtsalt. „Meie suguharus pole kombeks oma sõpru ega liitlasi hädas hüljata. Om-at ei andestaks mulle seda iialgi."

„Ütle Om-atile, et ma käskisin sul lahkuda," sõnas Tarzan.

„On see käsk?" küsis neiu.

„See on käsk. Ela hästi, Pan-at-lee. Rutta Om-ati juurde. Sa oled vääriline naine Kor-ul-ja pealikule."

Nende sõnadega hakkas ta pikkamisi puude otsas edasi liikuma.

„Ela hästi, Tarzan-jad-guru!" hüüdis neiu talle järele. „Om-at ja Pan-at-lee on õnnelikud, et neil on niisugune sõber!"

Kõva häälega karjudes jätkas Tarzan oma teed ja suured greifid järgnesid talle. Nähtavasti läks Tarzani kavalus õnneks. Ta rõõmustas, et meelitab loomi Pan-at-leest üha kaugemale.

Mitu korda püüdis Tarzan oma jälitajaid kavalusega üle trumbata, kuid asjata. Niipea kui ta suunda muutis, tegid nemad sedasama. Metsa serval hakkas ta otsima puud, mille otsast oleks võinud kaljule hüpata, kuid otsingud jäid tulemuseta Alles nüüd taipas ta oma olukorra lootusetust ja seda, miks Pal-ul-doni asukad tundsid müstilist hirmu Kor-ul-greifi ees.

Saabus öö, ja kuigi Tarzan oli hommikust saadik püüdnud greifidest vabaneda, polnud ta vabadusele lähemal kui sel hetkel, mil kuulis oma edukal põdrajahil esimest korda greifi haukumist. Greifid jälitasid teda niisama väsimatult ja energiliselt nagu hommikul, kuid öö edenedes hakkas Tarzanil tekkima lootus, sest nagu kassid, nii oli ka Tarzan rohkem ööloom.

Kuid jällegi pidi ta oma lootustes pettuma üheainsa nõrga koha pärast — ta ei tundnud greife. Tundus, et need loomad ei maga sugugi, spst ka pimedas jälitasid nad teda visalt, tõkestades teed vabadusse. Koidu eel loobus ta lõpuks oma katsetest ja uinus kõrge harulise puu keskmisel oksal.

42

Päike seisis juba kõrgel, kui Tarzan ärkas värske ja reipana. Tal oli hästi meeles oma olukord, seepärast ei teinud ta ainsatki liigset liigutust, et mitte paljastada vangivalvuritele oma asukohta. Ta püüdis vaikselt ja tähelepandamatult kaduda tihedasse lehestikku, kuid juba esimesel katsel tervitas teda alt madalahäälne haukumine.

Üks paljudest tsivilisatsiooni saavutustest, mis Tarzanil omandamata jäi, oli sõim. Tekkinud olukorras võis seda vaid kahetseda, sest vägisõnad päästavad meid

vähemalt tagasihoitud emotsioonidest. Suusõnalisele solvamisele eelistas Tarzan kehalist, ja niipea kui alt kostev haukumine kinnitas tema lootuste järjekordset nurjumist, rebis ahvini-mene puu otsast mingisuguse ümmarguse vilja ja virutas sellega kõigest jõust greifile pähe. Mürsk sattus loomale silmade vahele ja Tarza-nit hämmastas looma reageering.

Greif ei sattunud hoopiski raevu, nagu Tarzan oli oodanud. Ta vaid näitas korraks hambaid ja pööras süüdlaslikul ilmel ära, astudes mõne sammu puust eemale.

Looma käitumine meenutas Tarzanile eelmise päeva vahejuhtumit, kui tor-o-don talle nuiaga koonu pihta lõi. Kavalas ja julges peas tekkis otsekohe põgenemise plaan, mis oleks sundinud kahvatama kõige kangelaslikumatki meest

Veetlev naeratus huultel, valmistus Tarzan oma elu suurimaks mänguks, mille võis välja mõelda üksnes inimene. Tema liigutused olid aeglased ja rahulikud, ei vähimatki märki närvitsemisest.

Kõigepealt otsis ta endale pika sirge oksa, kooris selle ära ja tegi peenema otsa teravaks. Töö valmis, vaatas ta suure rahuldustundega alla.

„Hii-hoo!" karjus Tarzan.

Kohe tõstsid loomad pea üles ja põrnitsesid tema poole. Ühe kõrist tungis esile nõrk urin.

„Hii-hoo!" kordas Tarzan ja viskas neile alla põdra jäänused.

Suure haukumisega tormasid greifid korjuse kallale teineteist eemale nügides. Viimaks kadus liha tritseeratopside lõugade vahele. Nad ajasid uuesti pea püsti ja nägid, et inimene tuli puu otsast alla.

Üks loomadest suundus Tarzani poole. Uuesti kordas Tarzan tor-o-doni metsikut hüüdu. Greif jäi nõutult seisma. Tarzan hüppas kergelt maha ja liikus lähema looma poole, kepp ähvardavalt püsti ja ürginimese sõnad huultel.

Kas vastab talle töölooma alistuv urin või inimsööja hirmuäratav haukumine? Sellest olenes Tarzani saatus.

***

Pan-at-lee kuulas tähelepanelikult, kuidas Tarzani petetud greifid temast üha kaugenesid. Veendunud, et vahemaa on juba küllalt suur, tuli ta kärmelt puu otsast alla ja jooksis nagu ehmunud emahirv üle lagendiku kalju poole. Ta astus üle eelmisel ööl talle kallale tunginud tor-o-doni keha ja juba mõne sekundi pärast ronis mahajäetud kalju

asula vanadest kivist pulkredelitest üles.

Koopas tegi ta tuld, küpsetas Tarzani antud lihatükki ja kustutas janu vanast veevärgist.

Ta ootas terve päeva, kuulates teraselt greifide haukumist, mis kostis kord lähemalt, kord kaugemalt. Nad jälitasid olendit, kes nii ootamatult nende ellu oli sekkunud.

Neiu ootas Tarzanit hommikuni. Senised kogemused olid talle näidanud, et hädaohtude korral on kahel inimesel alati kergem kui ühel. Kuid Tarzan-jad-guru ei tulnud ja Pan-at-lee asus üksinda Kor-ul-ja poole teele.

Ta jõudis vahejuhtumiteta Kor-ul-luli ja laskus mööda lõunapoolset kaljuseina kuristikku, nägemata oma rahva igipõliseid vaenlasi. Ta oli juba kindel, et lõpetab õnnelikult sündmusterohke rännaku ning kohtub peatselt oma rahva ja kallimaga.

Sellest õnnestavast veendumusest hoolimata liikus Pan-at-lee orus äärmise ettevaatlikkusega. Ettevaatus on ürginimese iseloomu tähtsaim joon. Minetab ta selle, ei või ta sugugi kindel olla, et järgmisel silmapilgul veel elab. Nii jõudis Pan-at-lee rajale, mis viis Jad-ben-Otho õitsvasse viljakasse orgu.

Vaevalt oli neiu rajale astunud, kui ühtäkki mõlemalt poolt teed otsekui maa alt kerkis tema ette paarkümmend valget ho-doni sõdurit. Hirmust värisedes põrkas Pan-at-lee tagasi ja sööstis uute jälitajate eest põõsastesse. Kuid sõdurid olid liiga lähedal. Nad piirasid ta sisse. Siis kahmas neiu noa ja silmapilk muutus ta kartlikust emahirvest raevunud ematiigriks. Ho-donid ei kavatsenud teda tappa, vaid ainult kinni võtta ja endaga kaasa viia. Ta kaitses end kõigest jõust ja mitu ho-doni sõdurit sai tunda tema nuga, enne kui see talt ära võeti. Siiski võitles Pan-at-lee edasi, hammustades ja küünistades vaenlasi, kuni ta käed seoti kinni ja suhu torgati puupulk, mis kinnitati nööriga kukla taha.

Algul keeldus ta köndimast, aga kui kaks sõdurit teda mööda maad hakkasid lohistama, muutis ta oma otsust. Siiski püüdis Pan-at-lee vastu panna niivõrd, kuivõrd seda lubasid seotud käed ja täistopitud suu.

Pärast teise salgaga ühinemist asusid nad kiirel sammul oru poole teele. Peagi selgus, et natde sihtkoht on A-lur, valguse linn. Oma esivanemate koopas leinas Kor-ul-ja pealik Om-at ühtaegu oma sõbra ja kallima kaotust.

VIII. Valguse linn A-lur

Keset Pal-ul-doniga piirnevat sood tungis võõrale kallale sisisev kahepaikne. Inimene adus, et tema vaevarikkale ja hädaohtlikule teekonnale on määratud rumal ja õudne lõpp.

Kuigi pääseda polnud peaaegu üldse lootust, ei kavatsenud inimene võitluseta alla anda. Ta paljastas noa ja jäi ootama lähenevat vaenlast. Olevus ei sarnanenud ühegi varem nähtud kahepaiksega. Kõige

rohkem meenutas ta krokodilli.

Nüüd kohe ründab ta inimest — see mingi väljasurnud loomaliigi kohutav jäänuk. Vastase võimsat soomuskatet silmitsedes sai mees äkki aru, et tal pole vähimatki võimalust seda oma väikese noaga läbi torgata. Looma pea oli juba tema kohal. Millist kaitseviisi ta ka ei valiks, peab ta seda tegema nüüd kohe.

Väledalt nagu nirk sukeldus mees pealetungiva keha alla, keeras end selili ja torkas noa looma külma pehmesse kõhtu. Kiire edasiliikumisega rebis loom ise oma haigutava haava veelgi suuremaks. Seejärel ujus mees võimsate tõmmetega vee all kaugemale ja kui ta uuesti pinnale tõusis, nägi surmavalt haavatud lohet jõuetus raevus veesam-baid õhku paiskamas. Haav oli surmav, mida näitas asjaolu, et loom teda ei jälitanud.

Sureva koletise möirgamise saatel ujus mees vastaskaldale ja astus Pal-ul-doni ümbritsevale järgmisele sooribale. Ta pidi tegema veel ühe üliinimliku pingutuse, et läbida ülejäänud soo.

Tal kulus veel kaks tundi, et vedada oma väsinud keha läbi püdela haisva muda, kuni varises lõpuks kalda pehmele rohuvaibale. Mõne jardi kaugusel vulises väike oja. Sinna läks tundmatu pärast lühikest puhkust, pesi ennast ja puhastas mudast oma sõjariistad, rakmed ning lõvinahast puusakatte. Ligi tund aega hõõrus, puhastas ja õlitas ta oma püssi. Jõudnud viimaks otsusele, et tema kallist sõjariista ei ähvarda enam mustus ega niiskus, tõusis ta üles ja asus uurima jälgi, mida ta oli järginud soo vastaskaldalt.

Leiab ta uuesti sohu kadunud jälje? Kui ei, siis võis tema kurnavat teekonda asjatuks pidada. Oma kogenud silma ja terava haistmisega otsis ta seisva vee ääres jälgi, mis jäid hariliku inimese silmale nähtamatuks.

***

Greifile lähenedes püüdis Tarzan võimalikult täpselt matkida tor-o-doni liigutusi. Hetkel, kui ta kriidiajastu koletise ees seisis, tundis ta ühtäkki oma elu juuksekarva otsas rippuvat, sest loom ei teinud ainsatki häält, üksnes põrnitses teda kahepaikse külmade silmadega. Tarzan tõstis kepi ja virutas ähvardava „hii-hoo" saatel loomale kõigest jõust koonu pihta.

Loom näitas hambaid ja pöördus tusaselt ära, täpselt nii nagu siis, kui teda oli käsutanud tor-o-don. Ürginimese eeskujul lähenes ka Tarzan loomale tagantpoolt, ronis mööda saba üles ja istus talle selga. Matkides taas tor-o-doni, lõi Tarzan elukat kepi terava otsaga, suunates teda löökidega kord paremale, kord vasakule mööda kuristiku põhja oru poole.

Esialgu tahtis ahvinimene ainult näha, kas loom allub tema tahtele, sest sellest sõltus ta pääsemine. Kuid tasus Tarzanil vaid tritseera-topsi selga istuda, kui ta tundis niisama meeldivat erutust nagu lapsepõlves esimest korda elevant Tantori laial seljal istudes.

Ta otsustas kasutada oma äsja omandatud võimu praktilise eesmärgi saavutamiseks.

45

Tarzani arvates pidi Pan-at-lee olema nüüdseks koju jõudnud või siis hukkunud. Nii või teisiti ei saanud ta Om-ati mõrsja heaks enam midagi teha. Teisel pool Kor-ul-greifi ilusas rohelises orus asus A-lur, valguse linn, mis oli tema eesmärk olnud sestsaadik, kui ta Pastar-ul-vedi kaljult esimest korda Jad-ben-Otho orgu nägi.

Kas varjasid linna müürid tema kadunud Jane'i, seda ta ei teadnud. Aga kui Jane üldse Pal-ul-doni maa-alal elas, pidi ta elama A-luris, sest hääbunud suguharu mustad karvased inimesed vange ei võtnud.

Niisiis läheb ta A-luri ja on äärmiselt mõjus, et teeb seda, istudes hirmuäratava eluka seljas, keda kardavad kõik Pal-ul-doni rahvad.

Paikkonda, kust ta greifi seljas läbi sõitis, ehtis troopikavöötme uhke lopsakas taimestik. Mõlemal pool rada kõrgus vööni erkroheline mahlakas rohi. Siin-seal võis näha puhast hõredat pargiga sarnanevat metsa, kuid aeg-ajalt muutus tihnik raskesti läbitavaks. Tihedas lehestikus võis näha linnuriigi uhkeid esindajaid.

Tuli ette silmapilke, kus ahvinimene nägi kurja vaeva, et sundida kuuletuma küllaltki jonnakat greifi, kuid iga kord sai ta viimasest jagu terava kepi abil, mis oli nii väike looma endaga võrreldes.

Pärast lõunat lähenesid nad kahe jõe ühinemiskohale. Vastaskaldal märkas ahvinimene suurt ho-donide salka Samal ajal nägid ho-donid ka teda ja tema määratu suurt veolooma. Hetkeks tardusid nad hirmunult paigale, siis tormasid metsa varjule.

Tarzan nägi neid vaid lühikest aega, kuid jõudis siiski märgata mitut vaz-doni, kes olid ilmselt külade ründamisel vangi võetud.

Inimhääli kuuldes pistis greif vihaselt haukuma ja hakkas neid taga ajama, ehkki nende teed tõkestas jõgi. Suure nüpeldamise peale õnnestus Tarzanil greif teele tagasi juhtida. Siitpeale muutus loom aina tusasemaks ja oli sõnakuulmatum kui kunagi enne.

Kui päike läänepoolse kõrgendiku taha veerema hakkas, pidi Tarzan kahetsusega nentima, et tema kavatsus greifi seljas A-luri ratsutada oli määratud nurjumisele, sest hiiglane avaldas järjest visamat vastupanu. Tema tohutu kõht nõudis toitu. Ahvinimene ei teadnud, kas tor-o-donid kasutasid greifide lõastamiseks öösel mingeid vahendeid, kuid ta ise ei suutnud midagi leida. Jäi vaid lootus, et leiab looma hommikul kusagilt lähedusest.

Tarzanile tegi muret veel üks asi: milliseks kujuneb tema vahekord loomaga, kui ta selle seljast maha tuleb. Kas temast saab jälle saagihimuline inimsööja või sunnib

hirm kepi ees teda kuuletuma? Seda Tarzan ei teadnud, kuid ta ei saanud ju alatiseks greifi selga jääda. Ta otsustas tegutseda, kuni oli veel valge.

Siiani oli ta greifi kogu aeg edasi ajanud, mõtlemata sellele, kuidas teda peatada. Ta katsetas kepiga mitut moodi, kuni löök vastu kühvliga sarnanevat nina sundis tritseeratopsi seisatama Lähedal kasvasid tiheda lehestikuga puud, kus Tarzan oleks võinud hõlpsasti varju leida. Kuid ta kartis, et greif tõlgitseb tema teguviisi kartusena ja lõpuks

saab temast uuesti looma vang.

Seepärast siis, kui greif seisatas, hüppas Tarzan maha, lõi loomale kerge nähvaka vastu külge, nagu saadaks teda minema, ja astus ükskõiksel ilmel kõrvale. Looma kõrist tuli kuuldavale madal urin ja Tar-zanile pilku heitmata astus greif jõkke, kuhu jäi pikaks ajaks janu kustutama.

Jõudnud veendumusele, et greif teda eriti ei ohusta, hakkas Tarzan mõtlema, millega keha kinnitada. Ta võttis seljast vibu, valis mõne noole ja asus ettevaatlikult otsima toitu, mille lähedust kinnitas jõe poolt puhuv tuul.

Kümme minutit hiljem langes osava jahimehe saagiks üks Pal-ul-doni antiloopidest, keda Tarzan tundis lapseeast saadik põder Bara nime all. Tema hariduse algallikas — kaugel Atlandi ookeani rannal väikeses aabitsas — oli ainult põdra pilt, mis Tarzani kujutluses sai kõigi temasuguste loomade prototüübiks suurest hirvest kuni väikese kiire antiloobini.

Ta lõikas ära suure tüki liha ja peitis selle lähema puu otsa, vinnas ülejäänud osa õlale ja viis sinna, kuhu oli jätnud greifi.

Määratu suur loom ronis parajasti jõest välja. Tarzan tõi kuuldavale tor-o-doni kutse. Tritseeratops pööras pead ja tegi madalat kurisevat häält, millega oli alati vastanud isanda hüüdele. Tarzan pidi kutset kordama, alles siis hakkas loom pikkamisi tema poole liikuma.

Kui koletis lähedale oli jõudnud, viskas Tarzan talle antiloobi kere. Kiskja asus aplalt Tarzani jahisaaki hävitama.

„Kui teda miski ka minu juures hoiab," mõtles Tarzan, ronides puu otsa, kuhu ta oli oma lihaosa peitnud, „siis on see teadmine, et ma teda toidan." Siiski ei usaldanud ta kuigivõrd oma eelajaloolist ratsut. Lõpetanud õhtusöögi ja seadnud end mugavasti kõrge puu harude vahele öörahu maitsma, ei loomud ta enam järgmisel hommikul greifi seljas A-luri ratsutada.

Tarzan ärkas vara, hüppas kergelt puu otsast maha ja sammus jõe äärde. Ta võttis ümbert puusakatte ja sõjariistad ning hüppas täie hooga sügavasse jahedasse vette. Pärast karastavat suplust sõi ta hommikueineks ülejäänud põdraliha, täiendades seda ümbruses rikkalikult leiduvate marjade ja puuviljadega.

Lõpetanud eine, tõi ta kuuldavale ürginimese kutse, lootes, et greif talle vastab. Tarzan ootas tükk aega ikka ja jälle kutset korrates, kuid kõik oli ilmaaegu. Lõppude lõpuks oli ta sunnitud järeldama, et nägi eelmisel õhtul oma ratsut viimast korda.

Tarzan suundus A-luri, valguse linna, rajades oma lootused ho-donide keele oskamisele, oma vägevale jõule ja mõistusele.

Tarzan sammus ho-donide A-luri niisama rahulikult nagu kõnnivad inimesed Londoni peatänaval. Esimene, kes tema kentsakale välimusele tähelepanu pööras, oli väike laps, kes mängis müüriga ümbritsetud hoone võlvitud väravaaluses.

„PoIe saba! Pole saba!" karjus poiss ja viskas Tarzanit kiviga. Samal hetkel tardus jõnglane hämmeldunult paigale. Ta nägi, et tema ees

47
on hoopis võõras, mitte saba kaotanud ho-doni sõdur. Poiss põgenes kisendades tuppa.
Tarzan jätkas oma teed. Ta teadis, et lähemad silmapilgud otsustavad tema saatuse. Tal ei tulnud kuigi kaua oodata. Nurga tagant tuli nähtavale sõdur. Viimane sattus ootamatusest segadusse ja enne, kui ta kõnevõime tagasi sai, kõnetas Tarzan teda.
„Olen võõras, tulin kaugelt maalt," lausus ta. „Tahan rääkida Kotani, teie kuningaga"
Sõdur astus tagasi, pannes käe noapidemele.
„Kõik võõramaalased, kes astuvad läbi A-luri värava, on kas vaenlased või orjad," lausus ta.
„Ma pole ori ega vaenlane," vastas Tarzan. „Tulen Jad-ben-Otho juurest. Vaata!"
Ta sirutas ho-doni poole käed, et viimane võiks näha, kui palju need erinevad tema omadest. Siis pööras ta sõdurile selja, näidates, et tal puudub ka saba, sest just sellel rajanesid ahvinimese plaan.
Tarzan mäletas hästi Ta-deni ja Om-ati vältelist vaidlust, milles vaz-don kinnitas, et Jad-ben-Othol on pikk saba, ho-don aga tikkus koguni kaklema, tõendades, et Pal-ul-doni jumal on ilma sabata.
Sõduri silmad läksid õudusest pärani, kuid kohe sigines neisse ka kahtlust.
„Jad-ben-Otho!" pomises ta. „Tõsi, sa pole vaz-don ega ho-don, ja tõsi on ka see, et Jad-ben-Otho on ilma sabata. Tule," lisas ta, „viin sind selle juurde, kelle nimi on Ko-tan, sest see pole lihtne asi ja harilik sõdur pole volitatud sellesse sekkuma. Järgne mulle."
Eemaldamata kätt noapidemelt ja laskmata Tarzanilt hämmastunud pilku, saatis sõdur teda läbi A-luri tänavate.
Linn võttis enda alla suure maa-ala. Ühed majad seisid kobaras koos, teised asusid üksteisest suures kauguses. Võis näita rohkeid imposantseid majadegruppe, mis olid nähtavasti välja raiutud suurematest kaljudest, sest nad ulatusid saja ja enamagi jala kõrgusele. Teel vastutulnud sõdurid ja naised ilmutasid võõra vastu üpris suurt huvi, aga kuuldes, et teda viiakse kuninga lossi, ei püüdnud keegi teda ähvardada.
Viimaks jõudis ahvinimene ho-doni sõduri saatel kõrge müüri ette, mis ümbritses laialdast maa-ala. Müüri läänepoolne osa asus suure sinise järve vastas ja oli ilmselt raiutud looduslikku kaljusse. Müür oli märksa kõrgem kõigist, mida Tarzan seni näinud oli. Teejuht viis ta värava juurde, mida valvas tosin sõdurit. Lähenejaid nähes moodustasid nad läbipääsmatu rivi. Teel oli Tarzani ümber kogunenud nii palju uudishimulikke, et valvurid pidasid neid suureks kardetavaks rahvahulgaks.
Teejuht rääkis oma loo. Tarzan viidi hoovi, kuna üks sõdureist läks lossi, ilmselt Ko-tanile teatama. Möödus umbes viisteist minutit. Paljude teiste saatel väljus lossist suur valge sõdur. Kõik silmitsesid Tarzanit varjamatu uudishimuga.
„Kes sa oled ja mida sa täitad Ko-tanist?" küsis sõdur.
48
„Ölen sõber," vastas ahvinimene. „Tulin Jad-ben-Otho maalt, et külastada Pal-ul-doni kuningat."
Tarzani sõnad avaldasid peamehele ja tema saatjaskonnale tugevat mõju. Sõdurid hakkasid elavalt omavahel sosistama.
„Kuidas sa siia tulid?" jätkas peamees. „Mida nõuad Ko-tanilt?"
Tarzan ajas end sirgu. „Küllalt!" lausus ta majesteetlikult. „Kas Jad-ben-Otho saadik peab taluma kohtlemist, mis saab osaks hulkuvale vaz-donile? Viige mind jalamaid kuninga juurde, või te saate tunda Jad-ben-Otho raevu!"

Ahvinimene ei teadnud, kui kaugele võib ta oma pettusega minna. Teatava lõbuga ootas ta oma sõnade mõju. Tal ei tulnud kuigi kaua oodata, sest järgmisel hetkel oli küsimusi esitanud peamees otsekui ümber vahetatud. Ta kahvatas, tõstis pilgu taeva poole, sirutas Tarza-nile vastu parema käe ja pani teise käe südamele, korrates kõigi Pal-ul-doni rahvaste sõprusavaldust.

Tarzan taandus kiiresti, otsekui näidates põlgust pühadust rüveta-va käe vastu.

„Pea!" karjus ta. „ Kuidas julged sa puudutada Jad-ben-Otho saadiku püha isikut? Üksnes Ko-tan võib erilise tunnustusena selle osaliseks saada. Tehke ruttu! Olen juba niigi kaua oodanud. Kuidas võtavad A-luri ho-donid vastu minu isa poega!"

Alguses oli Tarzan kavatsenud esineda Jad-ben-Otho enda osas, hiljem aga jõudis otsusele, et esinemine jumalana oleks liiga keeruline ja riskantne. Siis tuli ta äkki mõttele, et Jad-ben-Otho poja autoriteet oleks igatahes suurem lihtsa jumalasaadiku omast. Ühtaegu annaks see talle rohkesti tegutsemis- ja väljendumisvabadust. Ahvinimene arvas, et noorelt jumalalt ei nõuta nii väärikat käitumist kui suuremalt ja vanemalt jumalalt.

Seekord avaldasid tema sõnad vapustavat mõju. Nagu üks mees põrkasid kõik sõdurid tagasi. Eeskõneleja pidi hirmust peaaegu minestama. Tema vabandused olid viimse võimaluseni kentsakad ja pugejalikud, ent needki sai ta suust alles pärast šokist toibumist.

„ Halasta, oh Dor-ul-Otho!" anus sõdur. „ Halasta vanale vaesele Dak-lotile! Käi minu ees. Näitan sulle, kus ootab sind värisedes meie suur kuningas Ko-tan. Kaduge siit, te ussid ja putukad!"

Ta tormas sõdureid kahele poole ajama, et vabastada teed hirmuäratavale taevasaadikule.

„Tule," lausus ahvinimene leplikult. „Mine ees. Teised järgnevad meile."

Tublisti ehmunud Dak-lot tegi, nagu Tarzan käskis. Ahvide kasvandik astus Pal-ul-doni kuninga lossi.

IX. Jumala poeg Dor-ul-Otho

Lossi sissekäiku kaunistasid ilusad geomeetrilised mustrid. Alguses jätkusid need ka siseruumides, ent mida kaugemale Dak-lot Tar-zanit viis, seda rohkem tuli nähtavale seinamaale taimede, loomade ja inimeste kujutistega. Ruume ehtisid kivist vaasid ja loomanahad, kuid kusagil polnud näha ühtegi kangatükki. Ilmselt oli ho-donide selle-alane arengutase võrdlemisi madal, ehkki ruumide ja koridoride proportsioonid ja sümmeetria kõnelesid tsivilisatsiooni küllaltki kõrgest tasemest.

Ahvinimene juhatati läbi mitme saali ja pikkade koridoride hoone läänepoolsesse ossa, kust avanes imeilus vaade järvele. Lõpuks jõuti laia sissekäigu ette, mis viis määratu suurde saali.

Keset võlvitud laega ruumi kõrgus astmeline püramiid, mille tipp ulatus kusagile kupli alla. Valgus tuli kuplisse raiutud avadest. Püramiidi astmetel kuni tipuni välja seisid sõdurid, kõige kõrgemal istus troonil majesteetliku välimusega loominimene, kelle kuldsed ehted hiilgasid kitsaste avade kaudu ruumi tungivas päikesevalguses.

„Ko-tan!" hüüdis Dak-lot püramiidi tipus istuva majesteetliku isiku poole pöördudes. „Ko-tan ja Pal-ul-doni sõdurid! Jad-ben-Otho on osutanud teile suurt au, läkitades teie juurde saadikuna oma ainsa poja!"

Dak-lot astus kõrvale, osutades teatraalse žestiga Tarzanile.

Ko-tan tõusis püsti. Sõdurid ajasid kaela õieli, püüdes tulnukat paremini näha, kuna püramiidi tagaküljel seisjad trügisid ettepoole, niipea kui kuulsid Dak-loti sõnu.

Suuremal osal nägudest peegeldus umbusk, kuid selles oli ka tubli annus ettevaatust. Kuhu saatuseratas iganes poleks keeranud, tahtsid nad alati üleval olla. Hetkeks jäid kõigi pilgud peatuma Tarzani uhkel kujul, siis pöördusid pikkamisi Ko-tanile, et saada temalt juhtnööre seisukohavõtmiseks. Kuid ilmselt polnud Ko-tan neist paremas olukorras: seda tunnistas isegi tema seisang — täis umbusku ja kõhklemist.

Ahvinimene seisis sirgelt, käed vaheliti võimsal rinnal, ilusal näol uhke, üleolev ilme. Kuid Dak-lotile paistis, nagu avaldaks nägu ka läheneva äikese tundemärke. Olukord muutus pinevaks. Dak-lot närvitses, heites Tarzani poole kartlikke ja Ko-tani poole anuvaid pilke. Pal-ul-doni troonisaalis valitses hauavaikus.

Viimaks avas Ko-tan suu.

„Kes ütleb, et ta on Dor-ul-Otho?" küsis ta Dak-lotile raevukat pilku heites.

„Tema ise, Ko-tan!" hüüdis hirmunud õukondlane. „On see siis tõsi?" küsis Ko-tan.

Kas kuningas ei öelnud seda mitte muiates? Hoidku Otho! Dak-lot piilus Tarzani poole, soovides viimasele õrna täielikku usaldust väljendada, kuid Tarzan märkas vaid tema hirmust moondunud nägu.

„Oh, Ko-tan!" anus Dak-lot. „Sinu oma silmad võivad kinnitada,

et ta on tõepoolest Jad-ben-Otho poeg. Vaata tema jumalikku kuju, tema käsi ja jalgu, mis ei sarnane meie omadega. Ja pane tähele, et ta on ilma sabata nagu tema suur ja vägev isa."

Tundus, et Ko-tan hoomas seda kõike alles nüüd. Tema näole sigines mõningaid tundemärke sellest, et esialgne umbusaldus oli kõikuma löönud.

Samal hetkel tõstis häält noor sõdur, kes oli trüginud siia püramiidi tagaküljelt, et Tarzanit paremini näha.

„Ohr Ko-tan!" hüüdis ta. „Dak-lot räägib õigust, olen oma silmaga Dor-ul-Othot juba näinud. Eile, kui me Kor-ul-luli vangidega tagasi tulime, nägin teda sõitmas suure greifi seljas. Igaks juhuks põgenesime metsa, kuid ma nägin teda väga hästi ja võin tunnistada, et greifi seljas ei istunud keegi muu kui see jumala saadik."

Ilmselt aitas sellest tõendist, et enamikku sõdureid jumaluse isikusse uskuma panna. Seda näitasid imeselgelt nende näod ja äkiline tagasihoidlikkus, mis sundis neid naabrite selja taha kaduma. Naabrid püüdsid sedasama teha ja nii hakkaski ahvinimese ümber tühjus tekkima. Peagi tühjenesid ho-donidest ka püramiidi astmed. Tarzanit ja kuningat ei eraldanud teineteisest nüüd enam miski. Tundes end ma-hajäetuna, aga võib-olla ka veendununa Tarzani jumalikus päritolus, muutis Ko-tan tooni ja ka käitumist sedavõrd, et see oleks igati kohane juhul, kui võõras peaks tõesti olema Dor-ul-Otho. Kuid samal ajal ei minetanud ta uhket majesteetlikkuse vaid hoidis seda juhuks, kui võõras peaks olema petis.

„Kui sa tõepoolest oled Dor-ul-Otho," ütles ta Tarzani poole pöördudes, siis mõistad, et meie kahtlused olid täiesti loomulikud, sest me pole saanud Jad-ben-Otholt ainsatki märki, et ta kavatseb meile nii suurt au osutada. Pealegi ei võinud me teada, et temal, jumalal endal, on poeg. Aga kui sa tõesti oled Dor-ul-Otho, siis pühitseb kogu Pal-ul-don sinu tulekut. Kui sa seda pole, tabab sind kiire ja kohutav karistus. Ko-tan, Pal-ul-doni kuningas on rääkinud."

„Sa oled hästi rääkinud," sõnas Tarzan pika vaikimise järel, „nagu peab rääkima kuningas, kes austab oma rahva jumalat. Ja sa nõuad täie õigusega minult tõendeid, et olen Dor-ul-Otho, enne kui mind vääriliselt vastu võtta. Jad-ben-Otho tegi mulle ülesandeks selgitada, kas sa suudad oma rahvast valitseda. Esimesed muljed pinuga tutvumisest näitavad, et Jad-ben-Otho talitas hästi, puhudes kuninga vaimu sinu ema rinda imevasse lapsesse.

Loomulikult pead sa veenduma selles," jätkas ahvinimene, „et sul pole tegemist petisega. Tule lähemale ja pane tähele, et sul pole tegemist inimesega. Muide, sul pole kohane seista jumala pojast kõrgemal."

Tekkis suur liikumine, sest igaüks püüdis püramiidilt lahkuda ja põrandale astuda. Ka Ko-tan ei jäänud sõduritest suurt maha, kuigi püüdis oma kuninglikku väärikust säilitada.

„Ja nüüd," sõnas Tarzan, kui kuningas tema ees seisis, „pole sul vähimatki kahtlust, et ma ei kuulu sinu rahva poegade hulka. Sinu preestrid rääkisid mulle, et Jad-ben-Othol pole saba. See tähendab, et

sabata peab olema ka jumala suguvõsa. Kuid aitab tõenditest. Sa tunned Jad-ben-Otho vägevust. Tema piksenooled sähvivad taevas, tuues surma igaühele, kelle kadu jumal soovib. Tema tahtel sajab vihma, kasvavad puud ja rohi, marjad ja lilled. Sa oled näinud sündi ja surma ning need, kes oma jumalat austavad, teevad seda sellepärast, et ta valitseb sünni ja surma üle. Kuidas salliks ta petist, kes ennast tema pojaks nimetab? Siin ongi kõige tähtsam tõend: Jad-ben-Otho oleks su hävitanud, poleks sa mind tunnistanud, nagu hävitaks ta ka iga petise, kes ennast tema pojaks nimetab."

Tarzani jutt kõlas üpris veenvalt. Kuningal polnud selle peale midagi kosta. Keegi ei söandanud tulnukale mingisuguseid küsimusi esitada, kartes ilmutada umbusku Jad-ben-Otho vastu. Ko-tan veendus, et peab jumala vastu võtma, aga kuidas seda vastuvõttu korraldada, sellest polnud tal aimugi.

Ko-tani senine arusaamine jumalast oli väga ähmane ja veider. Nagu kõik primitiivsed inimesed, nii kujutas ta endale ka jumalat ette inimesena. Seepärast arvas ta, et Jad-ben-Otho tunneb mõnu samadest asjadest nagu temagi, kuid ilma nendega kaasnevate tagajärgedeta. Ko-tan tuli otsusele, et Dor-ul-Otho tunneb kindlasti suurt mõnu maitsvatest roogadest, mida Ko-tan himustas kõige rohkem maailmas. Kuid ta pidas ka paljusid häid asju tervisele kahjulikuks, eriti viina, mida ho-donide naised valmistasid viljast ja marjamahlast. Niisiis võib Jad-ben-Otho poeg nautida kuhjaga mõnusid, ilma et teda piinaks ränk peavalu, mis harilikult joomisele järgneb. Meelelahutuste probleemi õnnelikult lahendanud, hakkas Ko-tan mõtlema jumaliku külalise austamisele juba siin, troonisaalis.

Kogu Pal-ul-doni eksisteerimise kestel polnud püramiidi kõrgeimat astet puudutanud ükski jalg peale kuningliku. Kas saab külalist veel paremini austada, kui andes talle koha kuninga kõrval? Ja kuningas palus Tarzanit astmetest üles minna ning asuda kuninga istmele — neljakandilisele poleeritud kivipingile. Enne viimast astet pidas Tarzan kuninga kinni.

„Keegi ei tohi istuda jumalaga ühekõrgusel," sõnas ta kindlalt, astus edasi ja istus kuninga troonile.

Kuningas sattus segadusse, kuid ei julgenud vastu vaielda, kartes vihastada kuningate kuningat.

„Kuid jumal võib õnnistada oma truud sulast," jätkas Tarzan, „an-des talle koha enda kõrval. Tule siia, Ko-tan, õnnistan sind Jad-ben-Otho nimel."

Ahvinimene ei taotlenud üksnes ho-donide aukartust ja lugupidamist, vaid tahtis tagada endale ka Ko-tani poolehoiu, sest ta ei teadnud, kui tähtsat osa etendab ho-donide juures usk. Sestpeale, kui ta Ta-deni ja Om-ati vahel usuküsimuses ägeda vaidluse oli esile kutsunud, seda probleemi enam ei puudutatud. Tarzan hoomas kohe, et Ko-tan solvus, kui pidi loovutama oma trooni külalisele.

Üldiselt võis tulemusega rahul olla. Seda kinnitasid ka ho-doni sõdurite hirmunud näod.

52

Tarzani juuresolekul jätkus harilik töö. See seisnes peamiselt sõdurite omavaheliste tüliküsimuste lahendamises. Parajasti asus keegi sõdur trooni ees olevale astmele, mis nähtavasti oli määratud Pal-ul-doni kuningriigiga ühinenud valgete suguharude pealikutele. Tarzani huvi äratanud sõdur oli erakordselt tugeva kehaehitusega ja julge näoga. Ta pöördus Ko-tani poole küsimusega, mis oli nii vana kui maailm ja püsib nii kaua, kuni kestab inimsugu. Küsimus puudutas naabrite tüli piiride pärast

Iseenesest see asi Tarzanit ei huvitanud, talle pakkus huvi vaid sõduri välimus. Äkki ta kuulis, et Ko-tan nimetas sõdurit Ja-doniks. Tähendab, see oli Ta-deni isa! Tema avastusel polnud aga otsustavat tähtsust, sest Tarzan ei saanud rääkida Ja-donile oma sõbralikest suhetest Ta-deniga, avalikustamata oma päritolu saladust

Kui kuninglik audients oli lõppenud, tegi Ko-tan Jad-ben-Otho pojale ettepaneku minna templisse, et sooritada pühalikke kombetalitusi tema isa auks. Ahvinimese juhatas sinna oma sõdurite saatel kuningas ise.

Tempel asus lossi põhjapoolses osas ja sarnanes sellega arhitektuurilt. Silma hakkasid kõrgendatud platvormid pühalike talituste korraldamiseks, mille kohta Tarzanil polnud vähimatki aimu. Igal platvormil seisis kaks altarit, üks lääne-, teine idapoolsel küljel. Platvormid olid ovaalsed, raiutud kaljusse ja katuseta. Läänepoolsed altarid olid pikliku süvendiga, idapoolseil süvend puudus. Idaaltarite pealispind oli punakaspruun ja kuigi Tarzan möödus neist eemalt, haistis ta terav nina kuivanud inimvere lõhna.

Templi all asusid mitmesugused saalid ja käigud, mis ulatusid sügavale kalju sisse — madalad õudsed käigud. Tarzan pani neid hoolikalt täliele, sellal kui talle templit näidati. Ko-tan oli saatnud käskjala teatama jumalasulastele Jad-ben-Otho poja tulekust, seetõttu saatis ahv-inimest nüüd terve kari preestreid, keda ehtisid kummalised peakatted: puust nikerdatud maskid või kiskjate täistopitud pead.

Ainult ülempreestril polnud peakatet. See oli vana mees lähestikku asetsevate kavalate silmade ja julmade õhukeste huultega. Tarzan mõistis esimesest pilgust, et kõige rohkem peab ta kartma kavalat ülempreestrit. Ta märkas kohe, et mees on meelestatud tema vastu. Kõigist Pal-ul-doni elanikest oli ülempreestril arvatavasti selgeim ettekujutus Jad-ben-Othost. Mõistagi on tal õigus suhtuda teatud umbusuga isikusse, kes nimetab end Jad-ben-Otho pojaks.

Ent millised kahtlused Lu-doni, A-luri ülempreestri kavalas peas ka ei liikunud, ei pärinud ta Tarzanilt täpsemaid teateid tema isa kohta. Tõenäoliselt kammitses teda sama kartus, mis valdas mõne aja eest ka Ko-tani ja tema sõdureid, kartus, mida hingepõhjas tunnevad isegi jumalasalgajad: äkki on jumal kõigest hoolimata olemas. Nendel kaalutlustel otsustas Lu-don vähemalt mõneks ajaks mängus kaasa lüüa. Siiski teadis ahvinimene, otsekui oleks ta lugenud preestri salajasemaid mõtteid, et viimane kavatseb esimesel parajal hetkel temalt maski maha rebida.

53

Templisse astudes usaldas Ko-tan kõrge külalise juhtimise Lu-do-nile. Viimane näitas Tarzanile suurt ruumi, kus hoiti Pal-ul-doni metsikute suguharude annetusi. Siin leidus kõikvõimalikke asju kuivatatud puuviljast raskete kuldvaagnateni. Rohketesse käikudesse ja ruumidesse kuhjatud varandus hämmastas isegi Opari kalliskivide omanikku.

Templis liikusid edasi-tagasi karvased ja mustad vaz-donide orjad — ho-donide võidusaak sõjakäikudelt naabrite vastu. Mööudes trellidega eraldatud pimedast koridorist, nägi Tarzan suurt hulka loom-inimesi, nii ho-done kui vaz-done, noori ja vanu, naisi ja mehi põrandal kükitamas. Nende nägudel peegeldus meeleheide ja täielik lootusetus.

„Kes need on?" küsis ahvinimene Lu-donilt.
See oli tema esimene küsimus preestrile pärast templisse sisenemist ja ta kahetses seda otsekohe, sest Lu-don silmitses teda varjamatu umbusuga.
„Kes peaks seda paremini teadma kui Jad-ben-Otho poeg?" küsis
ta
„Keegi ei või karistamatult vastata küsimusega Dor-ul-Otho küsimusele," lausus ahvinimene rahulikult. „ Ülempreester Lu-donil oleks ehk huvitav teada, et Jad-ben-Otho silmale pole valepreestri veri templi altaril sugugi ebameeldiv."
Lu-don läks näost lubivalgeks ja ruttas Tarzani küsimusele vastama
„Need on ohvrid, kelle veri peab niisutama idaaltareid, kui päike jõuab päeva lõpul tagasi sinu isa juurde."
„Kes ütles sulle, et Jad-ben-Othole meeldib tema rahva hukkamine altaritel?" küsis Tarzan. „Mis siis, kui oled eksinud?"
„Siis on loendamatud tuhanded surnud ilmaaegu," vastas Lu-don.
Ko-tan ja teda ümbritsevad sõdurid kuulasid tähelepanelikult jutuajamist. Seda kuulis ka mõni trellide taga asuv õnnetu ohver. Nad tõusid üles ja surusid näod raudvarbade vastu, mille kaudu lahkus igal õhtul üks nende kaaslastest ega tulnud enam kunagi tagasi.
„Lase nad vabaks!" hüüdis Tarzan, osutades käega julma ebausu ohvritele. „Kinnitan sulle Jad-ben-Otho nimel, et sul pole õigus."
Lu-don moondus näost.
„See on pühaduse teotamine!" kriiskas ta. „Loendamatute aastasadade jooksul on suure jumala preestrid igal õhtul, kui päike pöördub tagasi looja juurde, pühendanud talle ühe inimelu. Jad-ben-Otho pole kunagi väljendanud oma rahulolematust."
„Pea!" hüüdis Tarzan. „Teie preestrid on pimedad, kui nad ei mõista jumala enda märke. Teie sõdurid surevad vaz-donide nugade ja nuiade all, teie kütte nabivad kinni Ja või Ja-to, iga päev sureb keegi ho-doni külades. Iga inimelu eest, mis kustub teie altaril, nõuab Jad-ben-Otho ühe inimelu teie küladest. Rumal preester, on sulle vaja veel suuremat märki?"
Lu-don vaikis. Tema hinges võitles kartus, et võõras võib tõesti olla
54
jumala poeg, lootusega, et ta seda pole. Ja siiski võitis kartus. Lu-don langetas pea.
„Jad-ben-Otho poeg on rääkinud," ütles ta alampreestritele. «Avage uksed ja öelge inimestele, et nad võivad minna sinna, kust tulid."
Uksed avati. Mõistes, et on sündinud ime, kogunesid vangid Tar-zani ümber ja langesid ta ette põlvili.
Iidse usukombe hävitamine mõjus Ko-tanile peaaegu niisama rabavalt kui ülempreestrile.
„Mida peaksime siis tegema, et Jad-ben-Othole meeldida?" küsis ta hämmelduses.
„Kui tahate jumalale rõõmu valmistada," vastas ahvinimene, «tooge altarile toitu või selliseid ande, mida teie rahvas kõige rohkem hindab. Kui Jad-ben-Otho on neid õnnistanud, jagage need vaestele ja puudust kannatavatele. Teie varakambrid on neist pungil, nägin seda ise. Kui preestrid sellest rahvale teatavad, tuuakse lisaks veel palju muudki."
Seda öelnud, pöördus Tarzan ümber, näidates, et soovib templist lahkuda.
Teel lossi teiste ruumide poole märkas Tarzan eraldi seisvat väikest hoonet, mis oli rikkalikult kaunistatud ornamendiga. Tarzani tähelepanu äratasid trellitatud aknad ja uksed.
„Mis maja see on?" küsis ta Lu-donilt. „Keda te seal vangis hoiate?"

„Seal pole kedagi," hakkas ülempreester närvitsema. „Varem peeti seal orje, nüüd seisab aastaid tühjalt."

Ülempreester läks lossi siseruumidesse viiva värava poole. Siin jäi ta koos preestritega seisma, kuna Ko-tan ja Tarzan lahkusid püha templi piiridest.

Ainult üks küsimus huvitas ahvinimest, kuid ta ei söandanud seda esitada, sest tundis vaistlikult, et paljud kahtlesid tema jumalikus päritolus. Ta tahtis küsida Ko-tanilt, kas A-luris pole hiljuti nähtud naist temaga ühest rassist.

Õhtusöök korraldati Ko-tani lossi banketisaalis. Kohal oli terve armee musti orje, kes tegid siin nagu mujalgi linnas raskemat ja mustemat tööd. Ühtäkki märkas Tarzan, kuidas üks ümmardavatest vaz-do-nidest silmitses teda üllatunud pilgul, otsekui ära tundes.

Tarzan ei suutnud meenutada, et oleks varem seda vaz-doni kohanud, ega leidnud ühtegi seletust talle osutatud huvile. Peagi unustas ta vahejuhtumi.

Ko-tan polnud sugugi rahul külalise suure tagasihoidlikkusega söögilauas. Iseäranis pahandas teda külalise tõrksus ho-doni naiste pruulitud hirmsa märjukese vastu. Tarzan pidas banketti igavaks ajaraiskamiseks, sest külalised olid nii hõivatud endale arutul hulgal söökide sisseajamisest, et neil polnud mahti juttu ajada. Ainus hääl, mis lauas tehti, meenutas Tarzanile endisi aegu, nimelt külaskäiku Tema Kõrguse Westminsteri hertsogi kuulsasse Berkshire'i karjalauta Woodhousis Chesteris.

55

Üksteise järel langesid külalised ho-doni märjukese ohvriks. Peagi asendus toidu mälumine norskamisega. Tarzan ja mustad orjad olid saalis ainsad kained olevused.

Ahvinimene tõusis püsti ja pöördus pikakasvulise musta orja poole, kes seisis tema selja taga.

„Tahan magada," kuulutas ta. „Vii mind mu ruumi."

Teener juhatas ta saalist välja. Samal ajal ütles Tarzani vastu huvi tundnud vaz-don midagi oma kaaslasele ja viimane saatis lahkuvat ahvinimest kartliku pilguga.

„Kui sul on õigus," sõnas ta, «kingivad nad meile tasuks vabaduse, kui sa aga eksid, mis saab siis meist, oh Jad-ben-Otho?"

„Kuid mul on õigus!" hüüdis esimene.

«Sellisel juhul ma tean, kellele sa seda öelda võid. Talle ei meeldinud sugugi, et Dor-ul-Otho templisse juhatati, eriti see, et ta seal oma korda looma hakkas. Seega andis ta ise Lu-donile põhjust teda kartma ja vihkama hakata"

«Tunned sa Lu-doni?"

«Olen templis töötanud," vastas vaz-don.

«Siis mine kohe ja räägi talle ära, aga las ta enne tõotab meid vabastada."

Must vaz-don läks templi värava juurde ja nõudis tähtsa asja pärast kokkusaamist ülempreester Lu-doniga. Hilisest ajast hoolimata võttis Lu-don ta vastu. Kui ta kuulis, milles asi seisab, lubas ta vaz-do-nile ja tema sõbrale peale vabaduse veel rikkalikke kingitusi, kui nad suudavad oma jutustust tõestada.

Sellal kui ori A-luri templis preestriga rääkis, ilmus Pastar-ul-vedi tipule võimas mehekuju. Püssi toru tema seljas säras kuuvalgel, küütlesid vaskpadrunid, mis paistsid ilusa tugeva keha ümber rihmadega kinnitatud padrunitaskutest.

X. Printsess O-lo-a

Ori viis Tarzani ruumi, kust avanes vaade ilusale sinisele järvele. Voodi meenutas vaz-doni külades olevaid magamisasemeid. See oli rohkete loomanahkadega kaetud kantkivi. Sinna heitiski ta magama, saamata vastust teda piinavale küsimusele.

Uue päeva hakul tõusis ta üles ja läks lossiruumidesse jalutama, lootes selle elanikest võimalikult rohkem teada saada. Ta jõudis kõrge müürini, milles polnud ühtegi avaust. Katust sellel nähtavasti polnud, sest üle müüri paistis kahar varjurikas puu. Pikemalt mõtlemata keris Tarzan nööri lahti, heitis selle üle puu oksa ja ronis ahvi nobedusega üles.

Müür ümbritses ilusat aeda, kus kasvas rikkalikult lopsakaid puid, põõsaid ja lilli. Uurimata järele, kas aias pole vaz-done, ho-done või metsloomi, hüppas Tarzan kergelt murule ja asus viivitamata tutvuma tundmatu kohaga.

56

Tema uudishimu äratas asjaolu, et aed polnud nähtavasti määratud üldiseks kasutamiseks, isegi mitte nendele, kes vabalt Pal-ul-doni kuningalossi pääsesid. Looduslikule ilule lisandus surelike puudumine, mis lisas tundmatule kohale veetlust. Tarzani rinnas tärkas lootus jõuda siin oma püha ja ohtliku teekonna eesmärgile.

Aias olid väikesed tehisojad ja -tiigid, ümbritsetud õitsvatest lilledest. Kõiges oli tunda kogenud aedniku kätt.

Täis vaimustust kõndis Tarzan aeglaselt imekaunis aias, astudes nagu alati kuulmatult. Läbinud miniatuurse metsa, jõudis ta lilleklum-pidega kaunistatud murule, ja samal hetkel nägi ho-doni naist, esimest kogu lossis veedetud aja jooksul. Noor ilus naine seisis avara väljaku keskel, silitades linnu pead, keda ta õrnalt oma rinnale surus. Ahvini-mene nägi tema profiili ja pidi tunnistama, et naine oli rohkem kui kaunis.

Seljaga tema poole istus maas vaz-doni naisori. Nähes, et nendega pole otsitavat, tahtis Tarzan lehestikku varjuda, kuid mõistis, et teda oli märgatud. Kaunitari ilme väljendas üksnes üllatust. Ka polnud tema hõbedaselt helisevas hääles tunda vähimatki erutust, kui ta seletuse saamiseks Tarzani poole pöördus.

„Kes sa oled, et astud nii julgelt keelatud aeda?"

Käskijanna häält kuuldes kargas orjatar kähku püsti ja suunas pilgu ahvinimesele.

„Tarzan-jad-guru!" hüüdis ta üllatatult ja kergendatult.

„Sa tunned teda?" küsis käskijanna orjatari poole pöördudes, võimaldades seega Tarzanil sõrme hoiatavalt huultele tõsta, et Pan-at-lee teda ei reedaks, sest tema ees seisis Pan-at-lee, nii kummaline kui see ka polnud.

Pan-at-lee vakatas silmapilk ja püüdis pääseteed leida. „Arvasin," kogeles ta, „et nägin teda Kor-ul-greifis, kuid ma eksisin. "

Ho-don vaatas kahtleva pilguga kord ühe, siis teise otsa.

„Sa ei vastanud mulle, võõras," jätkas ta. „Kes sa oled?"

„Kas sa pole siis kuulnud külalisest," küsis Tarzan, „kelle teie kuningas eile vastu võttis?"

„Sa tahad öelda, et oled Dor-ul-Otho?" hüüdis neiu.

Tema kaunid silmad läksid hirmust pärani.

Jah, see ma olen," vastas Tarzan. „Ja sina?"

„Olen O-lo-a, kuningas Ko-tani tütar," vastas neiu.

Niisiis oli see O-lo-a, kelle pärast Ta-den loobus preestri kutsest ja sai pagulaseks. Tarzan astus printsessile lähemale.

„Ko-tani tütar," lausus ta, „Jad-ben-Otho armastab sind. Oma poolehoiu märgiks on ta kõigist ohtudest hoolimata hoidnud selle elu, keda sa armastad."

„Ma ei saa aru," vastas neiu, kuid ta sõnad kummutas näkku tõusnud puna. „Bu-lat on külaline minu isa lossis. Ma ei teadnud, et ta elu oli ohus. Olen Bu-latiga kihlatud."

„Kuid sa ju ei armasta Bu-lati," ütles Tarzan.

57

Neiu punastas uuesti ja pööras näo ära.

„Olen ma millegagi suurt jumalat pahandanud?" küsis ta.
„Ei," vastas Tarzan, „ütlesin sulle, et ta on rahul ja päästis sinu pärast Ta-deni elu."
„ Jad-ben-Otho teab kõik," sosistas neiu, „ja tema poeg jagab temaga kõiki teadmisi."
„Ei," püüdis Tarzan teda ümber veenda, et kõiketeadja kuulsus talle saatuslikuks ei saaks. „Tean vaid seda, mida Jad-ben-Otho mul teada lubab."
„Ütle mulle," palus neiu, „kas me saame Ta-deniga jälle kokku? Jumal teab ju ometi tulevikku!"
Ahvinimene põikles otsesest vastusest kõrvale.
„Tulevikust tean ma ainult seda," vastas ta, „mis Jad-ben-Otho mulle ütleb. Kuid arvan, et võid loota kõige paremat, kui jääd truuks Ta-denile ja tema sõpradele."
„Kas sa nägid teda?" küsis O-lo-a. „Ütle mulle, kus ta on!"
„Jah, ma nägin teda," vastas Tarzan. „Ta on Kor-ul-ja gundi Om-ati juures."
„Vaz-donide vang?" sekkus neiu.
„Mitte vang, vaid lugupeetud külaline," vastas ahvinimene.
„Oota!" hüüatas ta nägu taeva poole tõstes. „Vaiki! Minu isa Jad-ben-Otho ilmutab end mulle."
Mõlemad naised langesid põlvili, kattes näo kätega. Mõte suure jumala hirmuäratavast lähedusest pani nad värisema.
Tarzan puudutas O-lo-a õlga.
„Tõuse üles," sõnas ta. „Jad-ben-Otho on rääkinud. Ta ütles mulle, et sinu orjatüdruk on kor-ul-ja suguharust, sealt, kus viibib Ta-den, ja et ta on nende pealiku Om-ati kihlatud mõrsja. Tema nimi on Pan-at-lee."
O-lo-a pöördus küsivalt Pan-at-lee poole. Viimane noogutas, kuid tema lihtne mõistus ei suutnud selgitada, kas tema ja ta käskijanna pole äkki suure pettuse ohvriks langenud.
„Kõik on nii, nagu ta räägib," sosistas orjatar.
O-lo-a langes põlvili ja puudutas laubaga Tarzani jalga.
„Jad-ben-Otho näitas suurt austust oma tühise alama vastu," hüüdis ta. „Ütle talle edasi minu alandlikem tänu õnne eest, mis ta mulle andis."
„Minu isale meeldiks," vastas Tarzan, „kui sa laseksid Pan-at-leel elusalt ja tervelt oma külla tagasi minna."
„Mis on Jad-ben-Othol asja temasugustega?" küsis O-lo-a teatud kõrkusega.
„On ainult üks jumal," vastas Tarzan, „ja ta on nii ho-donide kui ka vaz-donide jumal. Ta on lindude, loomade, lillede ja kõigi jumal, mis on maa peal või vee all. Talitab Pan-at-lee õiglaselt, on ta Jad-ben-Otho silmis suurem kui Ko-tani tütar, kui viimane talitab ebaõiglaselt."
„Jad-ben-Otho tahtmine sündigu," vastas O-lo-a alistunult, „kuid

on see siis minu võimuses? Ehk oleks parem, kui sa teataksid oma isa soovist otse kuningale?"
„Siis hoia teda seni enda juures," lausus Tarzan, „ja vaata, et temaga midagi halba ei juhtuks."
O-lo-a muutus kurvaks.
„Ta toodi minu juurde alles eile," ütles ta, „kuid mul pole iialgi olnud temast meelepärasemat orjatari. Mul oleks kahju temast lahkuda" „Sul on veel teisigi," sõnas Tarzan.
„On küll," vastas O-lo-a, „kuid on ainult üks Pan-at-lee."
„Kas linna tuuakse palju orje?" uudistas ahvinimene.
„Muidugi," vastas neiu.

„Kas ka võõraid teistest maadest?"
Printsess raputas pead.
„Ainult ho-done teiselt poolt Jad-ben-Otho orgu, aga nemad pole võõramaalased."
„Siis olen ma esimene võõras, kes on A-luri tulnud?"
„Miks esitab Jad-ben-Otho poeg selliseid küsimusi tühisele rumalale surelikule nagu O-lo-a?" anus neiu.
„Ütlesin sulle juba," lohutas teda Tarzan, „et üksnes Jad-ben-Otho ise teab kõike."
„Kui ta tahab, et sa teaksid," väitis O-lo-a, „siis vastab ta ise sinu küsimustele."
Ahvinimene pidi sisimas naerma vaese olendi teravmeelsuse üle, kuid printsessi katse vastusest kõrvale põigelda muutis teda valvsaks.
„Niisiis käis siin hiljuti võõraid?" usutles ta veel kord.
„Ei saa sulle midagi öelda, sest ma ei tea midagi," vastas O-lo-a „Minu isa loss on alati täis kuuldusi. Kui palju on neis tõtt või valet, seda ei suuda mina otsustada"
„Ometi olid hiljuti niisugused kuuldused?"
„Keelatud aeda jõudis vaid üks kuuldus," vastas neiu.
„Ehk käis see võõrasse rassi kuuluva naise kohta?"
Tarzan kartis, et ta süda jääb seisma. Nii tähtis oli talle printsessi vastus.
O-lo-a kõhkles.
„Ei," lausus ta viimaks. „Ma ei tohi sellest rääkida. Kui see nii tähtis on, et võib äratada jumalate huvi, siis tabab mind isa viha, kui ma sellest rääkima peaksin."
„Jad-ben-Otho nimel käsin sind rääkida," ütles Tarzan. Jad-ben-Otho nimel, kelle kätes on Ta-deni saatus."
Neiu kahvatas.
„Halasta!" karjatas ta. „Ta-deni pärast jutustan sulle kõik, mida tean."
„Mida sa jutustad?" küsis põõsa tagant vihane hääl.
Kõik pöörasid ümber ja nägid Ko-tani põõsastest väljumas. Viha moonutas kuninga näojooni, kuid Tarzanit silmates asendus viha üllatuse ja hirmuga.
„Dor-ul-Otho!" hüüatas ta. „Ma ei teadnud, et sina siin oled."
59
Seejärel heitis ta pea selga ja lausus kõrgilt „On kohti, kuhu isegi suure jumala poeg minna ei tohi, ja üks neist on Pal-ul-doni kuninga Ko-tani keelatud aed."
See oli väljakutse, ent kuninga söakast käitumisest hoolimata kõlas tema hääletoonis ka vabandavaid noote, sest tema ebausklikus teadvuses elas veel loominimese hirm jumala ees.
„Tule, Dor-ul-Otho," jätkas kuningas. „Ma ei tea, mida see rumal laps sulle rääkida võis. Mis sind ka ei huvita, mina, kuningas Ko-tan, ütlen sulle kõik. O-lo-a, mine jalamaid oma tuppa" Ta näitas pallase žestiga aia teise otsa.
Printsess lahkus kiiresti Pan-at-lee saatel.
„Läheme siitkaudu," lausus Ko-tan Tarzanit teise suunda juhatades. Müüri lähedal märkas Tarzan koobast. Selle tagumises osas olid astmed, mis viisid pimedasse käiku ja sealtkaudu lossi. Sissekäiku valvas kaks sõjariistus valiti, nähtavasti oli sissepääs aeda tõepoolest suletud.
Lossis ootasid neid sõdurid ja suguharude pealikud, kes soovisid kuninga jutule. Sõdurite selja taga sissekäigu kõrval seisis ülempreester Lu-don. Tarzan nägi teda vaid korraks, kuid märkas siiski kavalat ja kurjakuulutavat irvitust preestri julmal näol. See ei tõotanud head. Järgmisel hetkel läks Tarzan koos Ko-taniga teise ruumi.
Sissekäigule ilmus preestri inetu peakate. Selle omanik vaatas viivu ringi ja sammus siis Lu-doni juurde. Nad rääkisid tükk aega sosinal, kuni ülempreester jutuajamise lõpetas.

„Mine jalamaid tagasi printsessi ruumidesse," ütles ta, „ja too siia tema must orjatüdruk."

Alampreester läks ülesannet täitma, Lu-don aga tagasi templisse.

Pool tundi hiljem ilmus Ko-tani ette sõdur.

„Ülempreester Lu-don soovib, et kuningas Ko-tan templis viibiks," teatas sõdur. „Ta soovib, et kuningas tuleks üksi."

Ko-tan noogutas, sest isegi kuningas peab ülempreestrile kuuletuma.

„Tulen varsti tagasi, Dor-ul-Otho," ütles ta Tarzanile, „seniks on minu sõdurid ja orjad sinu käsutuses."

XI. Templis

Möödus terve tund, enne kui kuningas tagasi tuli. Vahepeal uuris ahvinimene joonistusi lossi seintel ja käsitööesemeid, mis ehtisid ruumi rikkalikult. Selle meeldiva ajaviite juurest leidiski teda Ko-tan.

Tarzan kuulis eesriide kahinat, pööras ümber ja nägi kuningat, kellega oli juhtunud hämmastav muudatus. Ko-tani nägu oli kaame, käed värisesid, silmad olid hirmust pärani. Näis, nagu võitleksid temas suur viha ja suur kartus.

„On sul halbu uudiseid, Ko-tan?" küsis Tarzan.

Kuningas pomises vastuseks midagi arusaamatut. Tema järel vajus

ruumi sellisel hulgal sõdureid, et kohe muutus sees kitsaks. Kuningas vaatas kartlikult kõrvale, pilgutas siis hirmunult ahvinimese poole, tõstis pea ja käed ning hüüdis: „Jad-ben-Otho tunnistagu, et ma ei tee seda omal tahtel!" Ta vakatas viivuks ja hüüdis siis: „Võtke ta kinni! Ülempreester Lu-don vannub, et ta on petis!"

Vastuhakk sellisele tohutule sõdurite hulgale kuningalossi keskosas oli mõttetu. Mõistus oli Tarzani antud kohta toonud, O-lo-a segased seletused kinnitasid lootust, et see, keda ta otsib, pole kaugel. Tal polnud õigust oma eluga asjatult riskida.

„Pidage!" hüüdis Tarzan kätt ette sirutades. „Mida see tähendab?"

„Lu-doni kinnitust mööda on tal tõendeid, et sa polegi Jad-ben-Otho poeg," vastas Ko-tan. „Ta nõuab, et sind viidaks troonisaali süüdistaja ette. Oled sa see, kelleks end nimetad, pole sul midagi karta, kuid pea meeles, et usuasjades otsustab alati ülempreester, mitte kuningas. Käsuandja on tema, mina täidan vaid tema tahet."

Tarzan nägi, et Ko-tan polnud Lu-doni õiguses veel täielikult veendunud ning püüdis endale taganemisteed kindlustada.

„Ära käsi oma sõdureid mind vangistada," ütles ta Ko-tanile, „et Jad-ben-Otho neid eksikombel ei surmaks."

Need sõnad avaldasid silmapilk mõju. Äkilises tagasihoidlikkuse-tuhinas soovisid esimeses reas seisvad sõdurid kaduda tagumiste meeste selja taha. See tagasihoidlik viisakus osutus nakkavaks.

Ahvinimene muigas.

„Ärge kartke," ütles ta, „lähen meelsasti troonisaali, et näha seda jumalateotajat, kes mind petiseks nimetab."

Troonisaalis tekkis uus viivitus, sest Ko-tan ei tahtnud kuidagi lubada, et Lu-don asuks püramiidi tippu, Lu-don aga ei soovinud seista kuningast madalamal. Tarzan omakorda jäi visalt oma nõudmise juurde, et keegi ei tohi seista temast kõrgemal. Olukorra koomilisust mõistis peale Tarzani mõni teinegi.

Ja-don pani kõigile kolmele ette troonile asuda, kuid Ko-tan lükkas ettepaneku tagasi, kuulutades, et ükski surelik peale Pal-ul-doni kuningate pole kunagi nii kõrgel kohal asunud ja kolmele polegi seal ruumi.

„Kes on siis minu süüdistaja ja kes on kohtunik?" küsis Tarzan.
„Lu-don on sinu süüdistaja," vastas Ko-tan.
„Ja Lu-don on ka sinu kohtunik!" hüüdis ülempreester.
«Tähendab, minu üle mõistab siis kohut minu süüdistaja?" märkis Tarzan. „Pigem juba see formaalsus kõrvale jätta ja las Lu-don mõistab mu kohe surma."
Tema irooniline toon, pilkav nägu ja naervad silmad, mis ainiti ülempreestrit seirasid, suurendasid veelgi viimase tulist viha ahvinimese vastu.
Ko-tan ja tema sõdurid jagasid nähtavasti Tarzani arvamust niisuguse kohtumõistmise ebaõigluse kohta.
„Üksnes Ko-tan võib oma lossi troonisaalis kohut mõista," sekkus Ja-don. «Kuulaku ta ära Lu-doni süüdistused ja tunnistajate seletused.
61
Ko-tani otsus olgu lõplik"
Ko-tanile ei paistnud see ettepanek sugugi meeldivat. Ta oleks pidanud kohut mõistma kellegi üle, kes võis lõpuks siiski osutuda jumala pojaks. Ta hakkas tõrkuma, soovides leida pääseteed.
„See on puhtreligioosne küsimus," tähendas ta, „ja traditsiooni kohaselt ei sekku Pal-ul-doni kuningad iialgi usuasjadesse."
«Viidagu ta siis templisse!" hõikas üks suguharu pealik, kes soovis kuningat ülimalt keerulisest ülesandest vabastada.
Idee oli igati meeltmööda Lu-donile, kes tegi mõttes endale isegi etteheiteid, et ise sellele ei tulnud.
«Tõepoolest," ütles ta, «see mees on patustanud templi vastu. Lohistage ta sinna, et seal tema üle kohut mõista"
„Jad-ben-Otho poega ei lohistata kuhugi!" hüüdis Tarzan. «Ennem lohistatakse pärast kohtumõistmist templist välja Lu-doni keha, et ta templit kauem ei rüvetaks. Mõtle hästi järele, Lu-don, enne kui sooritad selle hullumeelse teo!"
Ta lootis oma sõnadega ülempreestrit hirmutada, kuid see ei läinud korda. Ahvinimese ähvardust kuuldes ei näidanud Lu-don vähimatki märki kartusest.
«Siin on inimene," mõtles Tarzan, «kes tunneb oma usku paremini kui kõik teised ja mõistab minu pettust niisama hästi kui oma pettust usu jutlustamisel."
Tarzan otsustas, et teda võib päästa ainult näiv ükskõiksus süüdistuste vastu. Ko-tan ja tema sõdurid tundusid ikka veel teda uskuvat. Sellest pidi sõltuma Lu-doni lavastatud draama viimane vaatus: ahvinimese pääsemine preestri käest, kes oli ta juba ammu surma mõistnud.
Põlgliku õlakehitusega tuli ta troonilt alla.
„Jad-ben-Otho pojal on täiesti ükskõik, kus Lu-don hakkab jumalat vihastama, sest Jad-ben-Otho karistus tabab teda nii templis kui Ko-tani troonisaalis," ütles ta.
Kohalolijad hingasid kergendatult, et asi niisuguse pöörde võttis, ja sammusid templi poole. Kuninga ja sõdurite usk Tarzanisse suurenes tema ilmse ükskõiksuse mõjul hädaohu vastu. Lu-don juhatas nad templihoovi läänepoolse altari juurde.
Tarzan astus platvormile. See, mida ta nägi, täitis teda vihaga. Altaril asuvas süvendis ujus vees vastsündinud maimukese surnukeha.
«Mida see tähendab?" hüüdis ahvinimene raevukalt, pöördudes Lu-doni poole.
Ülempreester hakkas kahjurõõmsalt irvitama.
„Sa ei tea isegi seda?" ütles Lu-don. «See tõendab veel kord, et oled petis. See, kes siin jumalapojana esineb, peab teadma, et kui loojuva päikese viimased kiired templi idaaltarit valgustavad, värvub Jad-ben-Otho rõõmuks altari valge kivi punaseks täiskasvanu verest, kui aga päike oma looja rüpest tõuseb ja esimest korda

läänealtarile vaatab, rõõmustab teda vastsündinu surnukeha. Tapetud lapse hing saadab päikest õhtuni, kuni teda asendab täiskasvanu hing. Isegi ho-donide

62

lapsed teavad neid asju, kuid sina, kes sa end Jad-ben-Otho pojaks nimetad, siiani seda ei teadnud. Kui sellest tõendist ei mõika, võin teile veel tuua. Vaz-don, tule siia!" hüüdis ta, osutades teiste hulgas altari ümber seisvale pikale tugevale sõdurile. Vaz-don astus kartlikult ette.

„Ütle meile, mida sa tead sellest olendist," käskis Lu-don Tarzani-le osutades.

„Olen teda varem näinud," ütles vaz-don. „Olen ise kor-ul-luli suguharust. Kord kohtasime väiksemat kor-ul-jade salka meie asulaid eraldaval kõrgustikul. Vaenlaste hulgas oli ka see kummaline mees, keda nad hüüdsid Tarzan-jad-guruks. Ta on tõesti kohutav, sest ta võitles kümne eest. Kuid ta ei võidelnud nii, nagu võitleb jumal. Kui talle nuiaga pähe löödi, kukkus ta teadvusetult maha nagu tavaline surelik. Viisime ta vangina oma külla, kuid ta põgenes. Lõikas sõduril pea otsast, sidus selle teiselpool kuristikku oksa külge, ja niipaljukest teda nähtigi."

„Orja sõna jumala sõna vastu!" hüüdis Ja-don, kes oli algusest peale ilmutanud sõbralikku huvi valejumala vastu.

„See on vaid samm tõe jaluleseadmise poole," lausus Lu-don. „Usu-tavasti on Ko-tani suguvõsa ainsa printsessi tunnistusel suure pealiku silmis rohkem kaalu kui orja tunnistusel, ehkki ta on jumalateotaja isa ja näib tundvat poolehoidu iga jumalasalgaja vastu."

Ja-doni käsi haaras noa, kuid tema kõrval seisvad sõdurid püüdsid teda rahustada.

„Oled Jad-ben-Otho templis, Ja-don," hoiatasid nad teda ja suur pealik pidi solvangu alla neelama, kuid hakkas ülempreestrit veelgi rohkem vihkama.

Nüüd kõnetas Lu-doni Ko-tan.

„Mida teab nendest asjadest minu tütar?" küsis ta. „Kas sa nõuad, et minu suguvõsa printsess kutsutaks siia avalikult tunnistusi andma?"

„Ei," vastas Lu-don, „ma ei kutsu teda isiklikult, kuid mul on keegi, kes tema eest esineb."

Ta pöördus ühe preestri poole.

„Too siia printsessi orjatar."

Preester astus ettepoole, lohistades enda järel Pan-at-leed.

„ Printsess O-lo-a viibis üksi keelatud aias, temaga oli ainult orjatar," seletas preester, „kui äkki tuli põõsastest välja see mees, kes nimetab ennast Dor-ul-Othoks. Printsess tunnistas, et teda nähes orjatar kiljatas ja hüüdis ta nime — Tarzan-jad-guru, seega sama nime, mis oli meelde1 jäänud ka kor-ul-luli orjale. Printsessi orjatar pole aga Kor-ul-lulist, vaid Kor-ul-jast, seega suguharust, kelle sõduritega koos teda esimest korda nähti. Printsess jutustas veel, et uus orjatar, kelle nimi on Pan-at-lee, oli talle rääkinud oma imetabasest pääsemisest tor-o-doni käest Kor-ul-greifi kuristikus. Neid hakkas kuristiku põhjas jälitama kaks tohutu suurt greifi, see mees aga viis nad minema ja tema pääses, kuid teel oma suguharu poole langes meie kätte vangi."

„Kas nüüd on selge," hüüdis Lu-don, „et ta pole kellegi jumal? Kas ta ütles sulle, et on jumala poeg?"

63

Neiu vaatas hirmunult ülempreestri otsa ja vaikis. „Vasta, ori!" kriiskas preester.

„Ta tundus olevat midagi suuremat kui lihtsurelik," püüdis Pan-at-lee puigelda.

„Ütles ta sulle, et on Jad-ben-Otho poeg? Vasta mu küsimusele!" käis Lu-don peale.

„Ei," tunnistas Pan-at-lee sosinal, heites Tarzanile süüdlasliku pilgu, millele viimane vastas julgustava ja sõbraliku naeratusega.

„See ei tõenda veel, et ta pole jumala poeg!" karjus Ja-don. „Või arvad sa, et Jad-ben-Otho käib ringi ja hüüab igal sammul nagu turu-kaupmees: „Olen jumal! Olen jumal!" Seda pole keegi iialgi kuulnud. Ehk oled sina seda kuulnud, Lu-don? Miks peaks siis poeg tegema seda, mida isa ei tee?"

„Küllalt!" kraaksatas Lu-don. „Tõendid on ümberlükkamatud. See olend on petis ja mina, Jad-ben-Otho ülempreester A-luri linnas, mõistan ta surma." Järgnes hetkeline vaikus, mida Lu-don kasutas veelgi suurema pinevuse loomiseks. „Kui ma eksin, tabagu mind siin, kus ma seisan, Jad-ben-Otho välk!"

Muutus nii vaikseks, et võis kuulda lainete laksumist vastu lossi müüri. Lu-don seisis, nägu pööratud taeva poole ja käed pea kohal. Kõik ootasid kohkunult, jumala hirmsat kättemaksu. Vaikuse katkestas Tarzan.

„Sinu jumal ei soovi sind tunda, Lu-don," tähendas ta muiates, õhutades veelgi ülempreestri ääretut viha. „Ta ignoreerib sind, võin seda tõestada kõigi preestrite ja kogu rahva ees."

„Tõesta seda, jumalateotaja!"

„Sa nimetasid mind jumalateotajaks ning tõestasid oma arust, et olen petis ja harilik surelik, mitte jumala poeg. Palu Jad-ben-Othot, et ta tunnistaks sinu õigust ja tabaks mind oma hävitava tulega"

Uuesti võttis maad vaikus.

„Sa ei julge, sest tead, et minu puhul on see võimatu, nagu muide, ka sinu enda puhul," lausus Tarzan pilkava naeratusega.

„Valetad!" kisendas Lu-don. «Oleksin seda teinud, poleks ma saanud Jad-ben-Otholt teist korraldust sinu hukkamise kohta"

Preestrite ridadest kostis vaimustatud häälte koor. Ko-tan ja tema sõdurid seisid suures segaduses. Salaja kartsid ja vihkasid kõik Lu-doni, kuid lugupidamine ülempreestri ameti ja isiku vastu oli nende teadvuses nii sügavale juurdunud, et keegi ei julgenud häält tõsta Kas tõesti mitte keegi?

Ei, siin oli Ja-don, julge lõviinimene suurest Põhja linnast. Tema arvas teisiti.

„Ettepanek on kohane," hüüdis ta. „Kui oled veendunud, et ta on süüdi, palu Jad-ben-Othot saata ta kaela oma tulenooled!"

„Küllalt!" käratas Lu-don vahele. „Mis ajast saadik on Ja-don saanud ülempreestriks? Võtke petis kinni!" hüüdis ta preestritele ja sõduritele. „Homme ta sureb, nii nagu Jad-ben-Otho seda soovib."

Sõdurid jäid paigale, kuid nooremad preestrid, kes olid Lu-donile

fanaatiliselt kuulekad, tormasid julma hundikarjana ettepoole. Tarzan mõistis, et mäng oli läbi.

Kavalus ja diplomaatia tuli kõrvale heita, need ei suutnud enam asendada tema tavalisi sõjariistu. Esimest preestrit, kes platvormile astus, ei võtnud enam vastu taevasaadik, vaid vihane metsloom, kes paistis oma temperamendilt põrguvürsti endaga suguluses olevat

Altar seisis templi lääneseina juures, kus oli ruumi ainult ülempreestrile, kes sealt ohverdamist sooritas. Praegu asus ülempreestri kohal Tarzan, tema taga seisis Lu-don ning ees paarsada sõdurit ja preestrit

Preester, kes tahtis silma paista ja esimesena jumalateotajast kinni võtta, tormas väljasirutatud kätega vihaselt Tarzanile kallale. Selle asemel haarasid teda ennast raudsed käed, muljudes nagu õlekubu. Tarzan kahmas tal ühest jalast kinni ja tõstis altari kohale, pea alaspidi. Preestrid olid karjas altari ümber, püüdes tulises vihas ahvinimest alla tirida. Tagant hiilis paljastatud ohvrinoaga lähemale Lu-don.

Ei tohtinud kaotada ühtegi silmapilku. Enne kui Lu-don ja teised preestrid suutsid taibata ahvinimese kavatsust, heitis Tarzan kisendava jumalasulase kõigest jõust ülempreestrile näkku, hüppas ise altari otsa ja sealt templi müürile.

„Kes julgeb uskuda," hüüdis ta, „et Jad-ben-Otho unustab oma poja?" Seejärel kadus ta pealtvaatajate silmist

Templis oli vähemalt kaks inimest, kelle süda hüppas suurest rõõmust, nähes, et Tarzanil õnnestus põgeneda. Üks neist naeratas täiesti avalikult. See oli Ja-don. Teine oli Pan-at-lee.

Lu-doni otsa visatud preester prantsatas vastu templi seina, roojas-tades seda oma aju tükkidega. Ülempreester seevastu jäi terveks, kui mitte arvestada siniseid muhke, mille põhjustas paiskumine põrandale. Ta hüppas kohe jalule ja vaatas ringi, alguses kartlikult, siis vihaselt ja lõgsuks ääretu võõrastusega, sest ta ei näinud ahvinimese põgenemist ega suutnud taibata, kuhu Tarzan kadus.

„Võtke jumalateotaja kinni!" kisendas Lu-don. „Võtke ta kinni!" Sealjuures kukkus ta nii pööraselt naljakal ilmel pead keerutama, et paljud sõdurid olid sunnitud oma muiet varjama.

Preestrid sebisid sõdurite ümber ja püüdsid sundida neid põgenikku taga ajama, kuid sõdurid ootasid kuninga enda käsku. Kuningale pakkus ülempreestri äpardus suurt lõbu ja ta otsustas käsuandmise viimasele jätta. Kui üks preestritest oli Lu-doni kiiresti informeerinud Tar-zani põgenemisest, andis ülempreester jalamaid korralduse ahvinimest jälitada.

Preestrid ja sõdurid jooksid templist välja. Tarzani lahkumissõnad, mis ta oli öelnud altarilt, ei veennud kaugeltki kõiki tema jumalikus päritolus, kuid julgete sõdurite südamed olid ahvinimese poolt. Samuti hoidis tema poole Ko-tan, kellele olid meeltmööda ülempreestri pentsikud viperused.

XII. Pärismaalane Om-at

Sel ajal kui A-luri sõdurid ja preestrid otsisid põgenenud ahvinimest templis, lossis ja linnas, sammus Kor-ul-ja kuristiku järsul rajal poolalasti mees, seljas läikiv püss. Ta kõndis kergelt ja vabalt, kaotamata siiski valvsust.

Kerge tuul puhus selja tagant, seega võisid ainult silmad ja kõrvad talle teatada, mis ootab ees. Rada kulges piki oja kallast, ent kohtades, kus kaljurünkad tekitasid kärestikke, lookles rada kõrvale, kaljust mööda.

Kalju tagant välja astunud, ilmus äkitselt võõra ette keegi mees. Mõlemad jäid ootamatusest seisma. Võõra teele kerkinud mees oli pikk valge sõdur, kelle keha kattis vaid puusariie, õlarihmad ja vöö. Tal oli käes jäme nui ja vöö küljes rippus nahast tupes lühike nuga.

See oli Ta-den, kes üksinda oma sõbra Kor-ul-ja gundi kuristikus jahti pidas.

Ta silmitses võõrast teatud üllatusega, mis polnud eriti suur, sest ta tundis ära selle rassi liikme, kuhu kuulus ka Kohutav Tarzan. Olles Tarzaniga sõbraks saanud, silmitses ta võõrast vallimägi vaenulikkuseta. Viimane tegi esimesena Ta-denile märgi, mis on levinud põhjanabast lõunanabani sestpeale, kui inimene hakkas käima kahel jalal. Ta tõstis käe peopesaga Ta-deni poole, astus paar sammu ja jäi seisma.

Ta-den oletas, et mees, kes nii väga sarnaneb Kohutava Tarzaniga, peab kuuluma tema kadunud sõbraga ühte suguharusse. Ta vastas võõra mehe rahumärgile.

„Kes sa oled?" küsis Ta-den.

Kuid võõras raputas vaid pead, näidates, et ei saa aru. Siis püüdis ta märkide abil ho-donile selgeks teha, et ta on kuude kaupa tulnud jälgi mööda üle mägede. Ta-den

oli veendunud, et võõras otsib Kohutavat Tarzanit. Nüüd jäi vaid selgitada, oli ta Tarzani sõber või vaenlane.

Võõras uudistas põnevusega ho-doni pöidlaid, varbaid ja suurt saba, aga rohkem kui midagi muud tundis ta kergendust, et esimene pärismaalane, keda ta kohtas, suhtus temasse sõbralikult Tal oleks olnud palju raskem oma ülesannet täita, kui teed oleks tulnud rajada vaenulikul maal.

Ta-den oli tulnud küttima väikeulukeid, kelle lihast ho-donid eriti lugu pidasid. Nüüd unustas ta paugupealt jahi, sest oli leidnud palju huvitavama tegevuse. Ta tahtis võõrast Om-ati koopasse viia, et seal koos pealikuga võõra kavatsused välja selgitada. Ta-den andis võõrale märku, et palub teda endale järgneda, ja nad suundusid koos kaljude poole, kus elas Om-ati rahvas.

Külale lähemale jõudes nägid nad naisi ja lapsi, kes töötasid noorukite ja vanameeste valve all. Nad korjasid metspuuvilju, taimi ja juuri, mis moodustavad olulise osa Pal-ul-doni elanike toidusest. Mõni haris väikseid maalappe. Need olid ruudukujulised tillukesed põllud, puhastatud puudest ja põõsastest. Põllutööriistadeks olid metallotsaga

66

kangid, mis meenutasid rohkem oda kui kodust tööriista Peale nende kasutati veel teisi, lameda teraga riistu, mis kujutasid endast labida ja kõpla ebaõnnestunud ühendust.

Inimesi nähes jäi võõras seisma ja haaras vibu, sest need olevused olid mustad kui öö ja nende keha kattis tihe karvastik. Kuid Ta-den rahustas teda oma leebe naeratuse ja käeliigutusega. Vaz-donid kogunesid mõlema valge ümber ja rääkisid midagi erutatult keeles, millest võõras ei suutnud sõnakestki aru saada, küll aga tema valge saatja. Keegi ei püüdnudki tüli norida ja võõras mõistis nüüd, et oli sattunud rahuliku, sõbralikult meelestatud rahva juurde.

Koobasteni polnud kuigi palju maad ja kalju jalamile jõudnud, juhtis Ta-den võõra pulkadest üles, lootes, et tema' kaaslane ronib niisama osavasti kui Kohutav Tarzan, kellega ta nii väga sarnanes. Ta ei eksinud, sest võõras ronis tõepoolest ülima kergusega. Peagi astusid mõlemad Om-ati koopa rõdule, kuid peremeest polnud kodus ja ta tuli alles pärast lõunat. Vahepeal käis hulk sõdureid võõrast vaatamas ning kord-korralt üha rohkem vaimustus ta mustade loominimeste lahkusest ja sõbralikkusest, aimamata, et see sõjakas suguharu polnud enne Tarzani ja Ta-deni tulekut iialgi sallinud võõraid oma väikese riigi piires.

Viimaks jõudis Om-at tagasi ja külaline tundis vaistlikult, et see oli pealik ise, Sellele viitas nii mustade sõdurite aupaklik suhtumine temasse kui ka tulija nägu ja rüht. Ta-den hakkas pealikule nende kohtumise üksikasju pajatama.

„Usun, Om-at," ütles ho-don lõpuks, „et ta otsib Kohutavat Tar-zanit."

Kuuldes seda esimest temale arusaadavat nime, lõi võõra nägu särama.

„Tarzan!" hüüdis ta, „Ahvide Tarzan!"

Ägedalt žestikuleerides püüdis ta selgitada, et Tarzan on see, keda ta otsib.

Tema näoilmest järeldasid Ta-den ja Om-at, et võõras otsib Tarza-nit kurja tagamõtteta, pigem sõbralike soovide ajel, siiski tahtis Om-at selles ise veenduda. Ta osutas tulnuka noale ning Tarzani nime korrates haaras Ta-deni ja tegi, nagu lööks ta viimast noaga. Samal hetkel vaatas ta küsivalt võõra otsa. Viimane raputas kindlalt pead, pani käe südamele ja tõstis siis rahu märgiks üles.

„Ta on Tarzan-jad-guru sõber!" hüüdis Ta-den.

„Kas sõber või petis," kostis Om-at.

„Tarzan... Kas te tunnete teda?" jätkas võõras. „On ta elus? Oh jumal, kui ma ainult teie keelt oskaksin!"

Uuesti läks ta üle žestide keelele, püüdes selgitada, kus Tarzan viibib. Tarzani nime hääldades osutas ta sõrmega koopale, kuristikule, mäetipule, orule. Iga kord tõstis ta uurivalt kulme ja tema suust kõlas küsiv „ah", millest teised pidid aru saama. Kuid iga kord raputas Om-at pead ja näitas kätega, et kuigi ta saab küsimusest aru, et tea ta midagi ahvinimese asukohast.

57

Seejärel püüdis must pealik nii, nagu oskas, selgitada võõrale kõike, mida ta Tarzanist teadis.

Külalise poole pöördudes nimetas ta teda Jor-doniks, mis pal-ul-doni keeles tahendab „võõras", näitas päikese poole ja ütles „as". Seda tegi ta.mitu korda. Siis tõstis ühe käe üles, ajas sõrmed laiali, puudutas teise käe nimetissõrmega harali sõrmi ja kordas „adenen". Võõras taipas, et see tähendab viis. Uuesti näitas Om-at päikese poole. Tema sõrm tegi õhus kaare, mis algas idast ja lõppes läänes, ja ta kordas sõnu „as", „adenen". Võõrale oli selge, et see tähendas viis päikest ehk teisisõnu viis päeva. Siis näitas Om-at oma koopa peale, nimetas uuesti Tarzani "nime, imiteeris kahe sõrmega kõndivat inimest ja püüdis võõrale selgeks teha, et Tarzan lahkus viie päeva eest koopast ja ronis pulkredelist üles. Midagi rohkem ta žestide keele abil jutustada ei suutnud.

Võõras näitas, et ta sai aru ja andis märkide abil mõista, et kavatseb jätkata Tarzani otsinguid.

„Läheme temaga kaasa," ütles Om-at. „Me pole ju veel karistanud Kor-ul-luli elanikke oma sõbra ja liitlase tapmise eest."

„Püüa teda keelitada, et ta ootaks hommikuni," ütles Ta-den. „Siis võid kaasa võtta rohkem sõdureid. Seekord, Om-at, ära oma vange surma. Võta nad kinni elusalt, et nad räägiksid meile Tarzan-jad-guru saatusest."

„Suur on Ta-deni tarkus," vastas Om-at. „Olgu nii, nagu sa ütlesid. Võtame kõik Kor-ul-luli mehed vangi ja laseme jutustada, mida nad teavad. Siis viime nad Kor-ul-greifi äärde ja tõukame sealt alla."

Ta-den naeratas. Ta teadis, et oli võimatu vangistada kõiki Kor-ul-luli sõdureid. Hea, kui nad ühegi vangi saavad, sest võis luhtuda sedagi, et Om-ati mehed ise põgenema lüüakse. Kuid ta teadis ka seda, et Om-at oma ähvarduse kõhklematult täide viib, kui tal see võimalus avaneb — nii suur oli vihavaen suguharude vahel.

Võõrale selgitati Om-ati kavatsusi ja saadi tema nõusolek osa võtta. Seda teha polnud kuigi raske, sest ta mõistis, et neid saadab hulk sõdureid, et nad tungivad vaenulikule maale ja tuleb kasutada kõiki ettevaatusabinõusid, sest luureretke tulemustest olenes kogu ettevõtmise edu.

Võõras magas öö Om-ati esivanemate koopas loomanahkade virnal. Pärast hommikueinet asuti teele koos saja musta sõduriga. Nad läksid jõest läbi ja teel Kor-ul-luli kohtasid vaz-doni sõdurit, kes hirmust värisedes püüdis üksinda oma suguharu kaljukindlusse põgeneda. Ho-donid võtsid ta vangi ja ajasid sellega vaz-donile veelgi suurema hirmu nahka, sest viimane arvas, et ta tapetakse kohe.

„Viige ta tagasi Kor-ul-jasse," käskis Om-at paari sõdurit, „ja vcia-dake, et temaga seal midagi ei juhtu."

Hämmastunud kor-ul-lul viidi minema. Metsik väesalk liikus ettevaatlikult edasi, lähenedes külale. Saatus naeratas Om-atile, sest ta leidis, mida ihkas — suurt taplust vaenlasega. Vaevalt olid nad Kor-ul-luli koobaste vaatevälja jõudnud, kui kohtasid suuremat sõduritesalka,

68

kes oli arvatavasti sõjakäigule minemas.

Otsekui varjud kadusid Kor-ul-ja sõdurid lehestikku mõlemal pool teed. Vastastel polnud varitsusest aimugi. Nad sammusid rahulikult vastu surmale omal maal, kus tundsid iga põõsast ja kivikest. Ühtäkki rebestas näiliselt muretu vaikuse metsik karjatus. Üks kor-ul-luli-dest löödi maha eemalt visatud nuiaga.

Karjatus oli märk sajale metsikule kor-ul-ja kõrile, millele peagi lisandus vaenlase sõjakisa. Õhku tõusid nuiad, iga sõdur püüdis endale vaenlast leida ja taplus algas. Välkusid noad, langesid hoobid, mustad karvased kehad kattusid punaste verelaikudega.

Keset kõige ohtlikumat võitlust vaikus võõra pruun keha mustade sõprade ja vaenlaste hulgas. Üksnes teravad silmad ja terane mõistus aitasid tal eristada omasid vastastest, sest Om-ati külaline oli juba alguses märganud, et vaenlase puusariided polnud mitte nagu sõpradel leopardi- vaid lõvinahast.

Esimesest vastasest jagu saanud, otsis Om-at silmadega võõrast.

„Ta võitleb Ja-to metsikusega," muheles pealik. „On alles jõud! Võimas peab olema see suguharu, kuhu kuulub Tarzan-jad-guru." Siis pühendas ta kogu oma tähelepanu järgmisele vaenlasele.

Sõdurid ajasid üksteist taga kogu metsas. Viimaks olid kõik.surma-ni väsinud, kuid mitte võõras. Ta ei paistnud väsimust üldse tundvat. Ta võitles iga uue vastasega, kes söandas tema lähedusse ilmuda, kui vastast enam polnud, ründas ta neid, kes hinge tõmmates eemal seisid.

Ja kogu see aeg ei võtnud ta seljast imelikku asja, mida Om-at pidas mingisuguseks kummaliseks sõjariistaks, aga mille toimet ta endale kujutleda ei suutnud, sest Jor-don polnud seda kordagi kasutanud. Om-atile tundus, et see sõjariist on võõrale vaid risuks kaelas, sest jooksmise ja hüppamise ajal peksis see talle vastu külge. Vibu ja nooled oli ta tapluse alguses kõrvale heitnud, püssist aga ei raatsinud lahkuda, sest kavatses seda hoida ülesande lõpetamiseni.

Võõra mehe eeskujust innustatuna tungisid kor-ul-jad veel kord vaenlastele kallale. Rabatud kummalise võõra juuresolekust, keda kor-ul-lulid pidasid mingisuguseks kurjaks vaimuks, kaotasid nad julguse ja põgenesid. Om-ati käsul piirasid tema sõdurid sisse pool tosinat kurnatud kor-ul-luli ja võtsid nad vangi.

Koopasse tagasi jõudnud, käskis Õm-at vangid ükshaaval enda ette tuua. Igaühelt päris ta teateid Tarzani saatuse kohta. Kõik rääkisid nagu ühest suust, et viis päeva tagasi olid nad Tarzani vangi võtnud, kuid ta oli tapnud oma vahi ja põgenenud, sidudes õnnetu mehe pea teisel pool Kor-ul-luli kuristikku puuoksa külge. Mis temast edasi sai, ei teadnud keegi, kuni järg jõudis viimase kätte, kelle nad olid vangistanud üksikuna teel.

Nähes, kuivõrd teated pealikut huvitasid, kauples see vang endale ja oma kaaslastele elu ja vabadust.

„Võin sulle kohutavast mehest nii mõndagi rääkida, kor-ul-ja," ütles ta. „Nägin teda eile ja tean, kus ta on. Kui lubad mind ja kaaslasi minna elusalt ja tervelt esivanemate koobastesse, jutustan sulle kõik."

„Sa jutustad mulle ka ilma selleta," süngestus Om-at, „või me tapame su."

„Te tapate mu ka ilma selleta," kostis vang, „kui te mulle seda ei luba. Kui suren, kaob sõnum koos minuga"

„Tal on õigus, Om-at," ütles Ta-den. „Luba neile kõigile vabadus."

„Hüva," lausus Om-at. „Räägi, kor-ul-lul. Kui valmis oled, võid koos kaaslastega koju minna"

„See oli nii," alustas vang. „Kolme päeva eest olin kaaslastega jahil Kor-ul-luli kuristikus umbes samas kohas, kus te mu täna vangi võtsite. Äkki tungisid meile

kallale ho-donid ja viisid meid A-luri, kus mõni määrati orjaks, suurem osa aga heideti templi keldrisse kui Jad-ben-Otho tulevased ohvrid. Näis, et kohutav lõpp on vältimatu, ja jäi üle vaid kadestada neid, keda orjadeks määrati, sest nemad võisid vähemalt ellujäämisele loota.

Kuid eile juhtus veider lugu. Kõigi preestrite, kuninga ja sõdurite saatel ilmus sinna keegi, keda kõik kummardasid. Kui ta jõudis trellideni, mille taga istusime, nägin oma suureks hämmastuseks, et see polnud keegi muu kui õudne mees, kes oli hiljuti kor-ul-lulide kätte vangi langenud, mees, keda teie nimetate Tazan-jad-guruks, ho-donid aga Dor-ul-Othoks. Kuulnud, millise mõttega meid vangis peetakse, sai ta väga kurjaks ja hüüdis, et Jad-ben-Otho ei soovi oma rahva hukkamist. Ta käskis ülempreestrit meid kõiki vabastada.

Ho-doni vangid lasti koju, meid aga saadeti A-luri linnamüüride taha ja jäeti teele. Olime kolmekesi, kuid kellelgi polnud sõjariista. Teel A-lurist Kor-ul-luli varitsesid meid igasugused ohud. Minul vedas, sest jäin ainsana ellu. Ma olen rääkinud."

„Ja see on kõik, mida sa Tarzan-jad-gurust tead?" küsis Om-at.

„See on kõik," kinnitas vang. „Võin üksnes lisada, et Lu-don, keda nad ülempreestriks kutsuvad, oli väga vihane ja preester, kes meid linnast välja saatis, seletas, et võõras pole hoopiski Dor-ul-Otho. Ta ütles veel, et Lu-don toob kõik päevavalgele ja ta mõistetakse jumala teotamise eest surma. Seda tean ma kuulduste põhjal. Ja nüüd, Kor-ul-ja pealik, luba meil minna"

Om-at noogutas.

„Minge oma teed," ütles ta. „Ab-on, anna sõdureid, kes saadavad neid Kor-ul-luli piirini. Ja sina, Jor-don, tule minuga," kutsus ta külalist.

Om-at viis võõra kaljutipule ja näitas alla Jad-ben-Otho orgu, kus tõusva päikese kiirtes säras A-luri linn.

„Tarzan-jad-guru on seal," ütles ta ja seekord sai Jor-don aru.

XIII. Keelatud aias

Tarzan põgenes küll templist, kuid tal polnud vähimatki kavatsust lahkuda A-luri linnast, enne kui on siin leidnud naise, leedi Jane'i. Kuidas elada ja kaitsta end selles linnas, kus igaüks teda nüüd nii hästi tundis ja võis jälitama hakata, see polnud talle sugugi selge.

Ainuke koht, kus ta end ajutiselt varjata võis, oli kuningas Ko-tani keelatud aed. Seal kasvasid läbipääsmatud põõsad, leidus vett ja puuvilju. Kui kavalal džungliasukal õnnestuks sinna pääseda märkamatult, võiks ta seal õige kaua elada. Kuidas aga pääseda märkamatult üle lageda templist aeda, see küsimus jäi ahvinimesele segaseks.

„Suur ja võimas on Tarzan oma koduses džunglis," ütles ta iseendale, „kuid inimeste linnas pole ta neist sugugi targem."

Usaldades haistmist ja orienteerumisvõimet, pidas Tarzan võimalikuks jõuda keelatud aeda templi alla ehitatud käikude kaudu, kust teda eelmisel päeval oli läbi viidud. Seal all liikuda oli tema arust palju parem kui linna tänavatel, kus jälitajad talle kohe järele jõuavad.

Templi müürilt maha hüpanud, jooksis ta kümmekond sammu eemale trepi juurde ja laskus maa-alusesse käiku. Tee, mille kaudu ta templisse toodi, oli ülimalt keeruline, kuid Tarzan oli alati enda peale kindel ega eksinud kunagi.

Ta ei kartnud ootamatuid kohtumisi, sest teadis, et kõik preestrid viibisid üleval saalis, et näha kohtumõistmist ja jumalateotaja surma. Selles kindlas usus pööras ta ümber nurga ja seisis äkki silmitsi preestriga, kelle ehmatust varjas õudne peakate.

Tarzan reageeris momentaanselt ja pikk terav nuga läbistas preestri südame. Kiire liigutusega püüdis Tarzan langeva keha kinni ja kahmas kätte peakatte. Vaevalt oli ta preestrit silmanud, kui tema ajus valmis uus julge plaan vaenlase petmiseks.

Peakate langes tervena tema saagiks. Alles nüüd laskis Tarzan preestri elutu keha põrandale kukkuda. Ainsa löögiga raius ta maha preestri saba. Sealsamas kõrval oli väike kamber, kust preester nähtavasti nüüdsama lahkunud oli. Sinna viis Tarzan surnukeha, peakatte ja saba.

Preestri puusakattest lõigatud õhukese ribaga kinnitas Tarzan saba kõvasti oma puusariide külge, pani peakatte pähe ja kambrist astus välja, võta või jäta, Jad-ben-Otho preester ise. Teda võis lähemal uurimisel ära tunda ainult põialdest ja suurtest varvastest.

Juba varem oli ta tähele pannud ho-donide ja vaz-donide kommet käies oma sabaotsa käes hoida. Nüüd tegi ta sedasama, et selja taga elutult tilpnev saba ei tekitaks asjatuid kahtlusi.

Mitmest käigust ja saalist läbi läinud, jõudis ta viimaks lossi. Nähtavasti polnud tagaajajad sinna veel jõudnud, ent ta kuulis selja taga ebamäärast liikumist Tarzan kohtas sõdureid ja orje, kuid need ei teinud temast väljagi. Nähtavasti oli preestri viibimine lossis täiesti tavaline asi.

Möödunud sissekäigu juures seisvatest vahtidest, jõudis ta viimaks

71

keelatud aeda. Ta seisatas ja otsis silmadega kohta, kuhu varjuda. Õnneks oli aed inimtühi. Rõõmustades kõigi A-luri kõrgete võimukandjate ninapidivedamise üle, liikus ta kärmelt aia teise otsa. Seal kasvasid tihedad öiteehtes põõsad, kus oleks võinud end varjata tosin meest.

Tarzan puges põõsastesse, eemaldas tüütu peakatte ja istus maha ootama, mida saatus talle veel valmistab. Aia tagant kuuldus üksteist hõikavate meest hääli. Tarzan pidi tunnistama, et teda otsiti üliagaralt

Tihedas põõsastikus istudes tundis Tarzan ühtäkki, et ta pole üksi. Tema kõrvu kostsid kerged sammud. Ilmselt tuli keegi paljajalu üle muru. Oksad ettevaatlikult kõrvale lükanud, nägi ahvinimene, et see oli printsess O-lo-a. Ta kõndis mõttesse vajunult, pea norus. Et ta mõtted olid kurvad, seda tunnistasid pisarad silmis.

Veidi hiljem kuulis ta veel teisi samme. Need olid mehed, kelle sammud polnud kaugeltki kerged ega mõtlikud. Nad tulid otse printsessi poole. Tarzan nägi, et mõlemad olid preestrid.

„O-lo-a, Pal-ul-doni printsess," ütles üks neist, „võõras, kes nimetas end Jad-ben-Otho pojaks, põgenes nüüdsama templist, kus tema pettuse ja kuriteo paljastas ülempreester Lu-don. Praegu otsitakse teda templis, lossis ja kogu linnas. Meid saadeti keelatud aeda, sest kuningas ütles, et oli teda täna hommikul siin näinud, kuigi on arusaamatu, kuidas ta vahtidest mööduda võis."

„Siin teda ei ole," ütles O-lo-a. „Olen juba pikemat aega aias jalutanud ega ole kedagi kohanud. Aga kui tallate, võite otsida."

„Ei," ütles preester, „seda pole vaja, sest ta ei saanud siia tulla ilma teie või vahtide nägemata. Pealegi oleks teda kindlasti näinud preester, kes tuli siia enne meid."

«Missugune preester?" küsis O-lo-a.

„See, kes läks just meie ees vahtidest mööda."

„Ma ei näinud teda," ütles O-lo-a.

«Arvatavasti lahkus ta teise ukse kaudu," tähendas teine preester. «Muidugi," soostus O-lo-a, «aga ikkagi imelik, et ma teda ei mär-gartud."

«Rumalad nagu ninasarvik Buto," pomises Tarzan omaette, pidades Butot kõige nürimeelsemaks loomaks. «Niisuguseid on kerge petta."

Vaevalt olid preestrid lahkunud, kui sissekäigu poolt kostsid tõtlikud sammud ja vali hingeldamine.

„Pan-at-lee!" imestas O-lo-a. «Mis on juhtunud? Sul pole inimese nägugi peas!"

„Oh Pal-ul-doni printsess," oli orjatar nutma puhkemas, «nad oleksid äärepealt tapnud selle kauni võõra, kes ennast Dor-ul-Othoks nimetab."

«Kuid ta pääses ju põgenema! Sa olid seal, räägi mulle kõik."

«Ülempreester tahtis teda kinni võtta ja surmata, kuid ta paiskas esimese kallaletungija Lu-donile näkku niisama kergelt, kui sina võiksid mind visata oma rinnakattega. Siis hüppas ta altarile, sealt müürile ja kadus. Nad otsivad teda, oh printsess, kuid ma palun jumalat, et

72

nad teda iialgi ei leiaks."

„Miks sa seda palud?" küsis O-lo-a. „Kas jumalateotaja pole pälvinud surma?"

„Kuid sa ei tunne ju teda!"

„Aga sina?" küsis printsess kähku. „Täna hommikul paljastasid sa end ja püüdsid seejärel mind petta. O-lo-a orjad ei julge niimoodi käituda. Ta on siis seesama Tarzan-jad-guru, kellest sa mulle jutustasid? Räägi tõtt, naine, ainult tõtt!"

Pan-at-lee ajas end sirgu, tema väike lõug kerkis uhkelt püsti, sest oma rahva hulgas polnud ta printsessist sugugi madalamal astmel.

„Pan-at-lee Kor-ul-jast ei valeta kunagi, et ennast õigustada," ütles ta.

„Siis räägi kõigest, mida sa tead Tarzan-jad-gurust," käis O-lo-a peale.

„Ma tean, et ta on imetabane ja väga vapper mees," ütles Pan-at-lee, „sest ta päästis mind tor-o-doni ja greifide käest, nagu ma sulle juba rääkisin. Ta on tõepoolest seesama mees, kes täna hommikul siia tuli. Ma ei tea, kas ta on jumala poeg, kuid tema vaprus on võrratu, nagu ka tema jõud, üllameelsus ja heatahtlikkus. Ta ju kaitses mind, kuigi oleks võinud mulle halba teha, ja päästis mind, selle asemel, et iseennast päästa. Seda tegi ta sõprusest Om-ati, Kor-ul-ja gundi vastu, kellega ma oleksin abiellunud, kui ho-donid poleks mind vangi võtnud."

„Jah, ta oli välimuselt tõepoolest kena mees," tähendas O-lo-a, „ja teistsugune kui meie mehed. Mitte ainult selle poolest, et tal olid erinevad käed ja jalad ning polnud saba. Tal näis olevat veel midagi, mida pole Pal-ul-doni meestel."

„Ja eks teadnud ta ju kõike Ta-denist ja sellest, kus ta asub?" jätkas Pan-at-lee, truu oma sõbrale ja lootuses võita talle printsessi poolehoidu. „Ütle mulle, printsess, kas harilik surelik võib seda kõike teada?"

„Ehk nägi ta Ta-deni?" oletas O-lo-a.

„Aga kuidas võis ta teada, et sina Ta-deni armastad?" pareeris Pan-at-lee. „ Kinnitan sulle, printsess, et kui ta ka pole jumal, on ta siiski etem igast ho-donist või vaz-donist. Ta tuli minu jälgi mööda Es-sati koopast üle Kor-ul-luli otse minu koopasse Kor-ul-greifi, kus ma end varjasin, kuigi sellest ajast oli möödas mitu tundi, kui ma paljajalu üle kivide põgenesin. Missugune surelik saab sellega hakkama? Ja kus võib tütarlaps terves Pal-ul-donis leida teist säärast meest, kes teda kaitseks?"

„Võib-olla Lu-don eksis? Ehk on ta siiski jumal?" lausus printsess, kellele võõra üllameelne suhtumine Pan-at-leesse nähtavasti mõju avaldas.

„On ta inimene või jumal, aga ta on liiga hea selleks, et surra," hüüdis Pan-at-lee. „Kuidas ma küll tahaksin teda päästa! Kui ta ellu jääb, võib ta kindlasti Ta-deni sinu juurde tagasi tuua, printsess."

O-lo-a ohkas.

73

„Kui ta võiks seda teha!... Kuid kahjuks on liiga hilja. Homme antakse mind Bu-lotile."

„Sellele, kes tuli siia eile koos sinu isaga?"
Jah, sellele ümmarguse näo ja paksu kõhuga peletisele!" hüüdis printsess jälestustundega. „Ta on nii laisk, et ei viitsi jahil käia ega võidelda. Temast on vaid sööjat ja joojat ning oma orjataride võrgutajat. Kuid tule nüüd, Pan-at-lee, ja korja mulle neid imeilusaid lilli. Panen need täna ööseks oma voodi ümber, et meelislillede lõhna alatiseks meelde jätta, sest Bu-loti isa Mo-sari külas nad kindlasti ei kasva. Ma aitan sind, Pan-at-lee, korjame neid suured sületäied. Armastan neid rohkem kui kõiki teisi lilli, sest need on Ta-deni lemmiklilled."
Naised lähenesid õitsvatele põõsastele, kus Tarzan end varjas. Et oksad olid õisi täis, arvas Tarzan, et nad ei tungi sügavamale, vaid lepivad sellega, mis on äärtel. Ta jäi rahulikult paigale.
„Oi, vaata, Pan-at-lee!" hüüatas ühtäkki O-lo-a. „Siin on kõigi õite kuningas! Ma pole iialgi näinud midagi kaunimat. Ei, ma murran selle ise. See on nii suur ja ilus. Ainult minu käsi tohib seda puudutada" Ja printsess liikus kannelt põõsa poole, kus just Tarzani pea kohal õitses imetabane õis.
Kõik juhtus nii ootamatult, et ahvinimene ei jõudnud end peita. Tarzan jäi vaikselt istuma, lootes, et saatus halastab talle ja Ko-tani tütar läheb ära enne, kui pilgu langetab. Kuid juhtus teisiti. Samal hetkel, kui neiu lõikas noaga pika jämeda varre, langes ta pilk otse Tarzan-jad-guru naeratavale näole.
Mahasurutud kiljatusega põrkas printsess tagasi. Tarzan hüppas püsti ja astus ta ette.
„Ara karda, printsess," rahustas ta O-lo-ad. „Sind tervitab Ta-deni sõber." Ta tõstis printsessi käe oma huultele.
Pan-at-lee jooksis erutatult ta juurde.
„Oh, Jad-ben-Otho! See on tema!"
„Nüüd, kus olete mind leidnud, kas annate mu ülempreester Lu-donile välja?"
Pan-at-lee langes O-lo-a ette põlvili.
„Printsess, oh printsess!" anus ta. „Ära anna teda vaenlastele!"
„Aga kui mu isa Ko-tan sellest teada saab, ei tunne ta viha piire," sosistas O-lo-a hirmunult „Kuigi olen printsess, võib Lu-don siiski nõuda, et mind ohverdataks meelepaha pehmendamiseks Jad-ben-Ot-hole."
„Nad ei saa ju iialgi teada, et sa teda näinud oled, kui sa vaid ise seda neile ei ütle," hüüdis Pan-at-lee. „Mina ei reeda sind kunagi!"
„Ütle mulle, võõras," palus O-lo-a, „oled sa tõepoolest jumal?"
„Jad-ben-Otho pole rohkem jumal kui mina," vastas Tarzan puhtsüdamlikult.
„Miks sa siis ei põgene lihtsurelike käest, kui sa jumal oled?" küsis neiu.
„Kui jumalad viibivad surelike hulgas," vastas Tarzan, „muutuvad nad niisama nõrgaks kui inimesed. Ilmuks Jad-ben-Otho ise siia surelikuna,

ei suudaks ta end päästa pistoda löögist."
„Oled sa Ta-deni näinud ja temaga rääkinud?" küsis printsess kohatult
„Olen näinud ja rääkinud," vastas Tarzan. „Veetsin temaga terve kuu."
„Ja ta armastab mind ikka veel?"
O-lo-a lõi silmad maha ja puna tõusis ta palgesse.
Tarzan teadis nüüd, et printsess on võidetud.
„Ta-den räägib ainult O-lo-ast ja ootab päeva, mil teda omaks võib nimetada," vastas Tarzan.
„Kuid homme antakse mind Bu-lotile," muutus printsess kurvaks. „Mul tuleb nähtavasti kogu elu igatseda Ta-deni, kes ei tule iialgi."
„Kui poleks Lu-doni, oleksin saanud sind aidata," ütles Tarzan. „Ja kes teab, võib-olla aitangi."

„Oo, kui sa vaid saaksid, Dor-ul-Otho!" hüüdis neiu. „Tean, sa võid kõike, mida tahad. Pan-at-lee rääkis mulle, kui vapper ja hea sa oled."

„Üksnes Jad-ben-Otho teab, mis tulevik toob," ütles Tarzan. „Nüüd minge oma teed, et keegi kahtlustama ei hakkaks."

„Me läheme," ütles O-lo-a, „kuid Pan-at-lee tuleb tagasi ja toob sulle süüa. Loodan, et sul õnnestub põgeneda ja mu tegu leiab armu Jad-ben-Otho silmis."

Ta pööras ümber ja läks minema, Pan-at-lee tema kannul. Ahvini-mene jäi oma varjupaika taas üksi.

Pimeda hakul tuli Pan-at-lee toiduga. Nelja silma all esitas Tarzan küsimuse, mille kohta ta soovis juba ammu selgust saada, eriti pärast hommikust jutuajamist O-lo-aga.

„Ütle mulle, mida sa tead salapärasest võõrast, kellest rääkis O-lo-a ja keda peetakse kinni kusagil siin, A-luris? Oled sa oma lühikese siinviibimise ajal midagi sellist kuulnud?"

„Jah," vastas Pan-at-lee, „olen kuulnud teisi orje sellest rääkivat. Temast ei räägi keegi teisiti kui ainult sosinal. Olen kuulnud, et templisse on peidetud mingisugune kummaline naisolevus, keda Lu-don taliab teha preestrinnaks ja Ko-tan endale naiseks. Mõlemad kardavad teineteist ega söanda sellepärast midagi ette võtta."

„Tead sa, kus teda hoitakse?" küsis Tarzan.

„Ei," vastas Pan-at-lee. „Kuidas võiksin seda teada? Ma ei tea isegi seda, on see tõsi või väljamõeldis. Rääkisin sulle seda, mida olen kuulnud teistelt."

„Kas räägiti ainult ühest olevusest?" päris ahvinimene.

„Ei, kahest. Teine tuli koos esimesega, aga keegi ei tea, mis temast on saanud."

„Tänan, Pan-at-lee," ütles Tarzan. „Aitasid mind rohkem kui me kumbki aimata võime."

„Loodan vähemalt, et minust oli kasu," sõnas neiu end lossi minekule pöörates.

„Seda loodan ka mina," hüüdis Tarzan talle järele.

XIV. Jane

Öö saabudes maskeeris Tarzan end uuesti tapetud preestri peakatte ja sabaga. Ta otsustas, et kahtluste vältimiseks ei lähe ta seekord vahtidest mööda, pealegi veel nii hilja öösel, mil preestri tulek ärataks arvatavasti tähelepanu. Seepärast ronis ta aia ääres kasvava puu otsa ja laskus teisele poole müüri.

Tarzan püüdis ho-donidest võimalikult kaugele hoiduda. Ta ületas avara lossihoovi ja lähenes templile tagaküljest. Tõsi, tal tuli läbida tundmatuid kohti, kuid mees eelistas neid üldkasutatavatele käikudele lossi ja templi vahel. Tal ori kindel eesmärk ja lausa haruldane orienteerumisvõime.

Kasutades kõige tumedamaid varje müüri all ning teel ettejuhtuvaid puid ja põõsaid, jõudis ta viimaks viperusteta hoone juurde, mille kohta ta oli Lu-donilt teateid pärinud. Juba siis oli Tarzan ülempreestri hääletoonist taibanud, et viimane talle valetas.

Nüüd seisis ta üksi kolmekorruselise hoone juures, mis oli muust templist täiesti eraldatud. Hoonel oli üksainus sissekäik, mille moodustas kaljusse raiutud suure greifi suu. Looma esipool oli välja tahutud selliselt, nagu oleks ta langetanud pea maapinnale, et ohvrit alla neelata. Kahel pool sissekäiku olid väikesed trellitatud aknad.

Veendunud, et läheduses pole hingelistki, astus Tarzan sissekäigu juurde ja proovis uksetrelle, kuid need olid väga tugevasti riivistatud. Ta leidis ka riivi, kuid sellist mehhanismi nägi ta esimest korda. Vaevalt oleks ta saanud riivi lõhkuda, sest see oleks tekitanud liiga palju müra. Pilkases pimeduses polnud midagi näha. Hetkelise

kõhklemise järel asus Tarzan aknaid uurima, kuid needki ei reetnud oma saladust. Muide, Tarzan seda eriti ei lootnudki. Ei kõrvalda ta trelle mõistusega, teeb ta seda oma tohutu jõuga, kui ei peaks leiduma teist võimalust hoonesse pääseda. Seda viimast hakkaski nüüd Tarzan maja ümbert otsima. Ta uuris tähelepanelikult selle välimust, peatudes ja kuulatades aeg-ajalt, kuid kõik oli vaikne.

Ta vaatas ringi, siis hakkas silmitsema valendava hoone seina. Nagu paljud teisedki seinad linnas, lossis ja templis, oli see rikkalikult kaunistatud mitmesuguste rinnakujude ja ornamentidega Eriti köitsid ta tähelepanu horisontaalselt sisseraiutud sooned. Sein polnud ronimiseks kuigi raske, vähemalt ahvinimesele mitte. Et suur ja kohmakas preestri peakate takistas oluliselt liikumist, jättis ta selle alla.

Teise korruse akendeni roninud, leidis ta, et need polnud üksnes trellitatud, vaid seestpoolt veel eesriietega kaetud. Ta ei jäänud siia pikemalt pidama, sest jõudis vahepeal otsusele, et kõige kergem on pääseda hoonesse katuse kaudu, kus olid kahtlemata avaused nagu Kotani troonisaaliski. Ta ei teadnud ainult, kas need avaused on küllalt laiad tema hiiglaslikele õlgadele.

Ta peatus uuesti kolmandal korrusel. Eesriietest hoolimata nägi Tarzan, et tuba oli valgustatud. Samal hetkel tungis tema sõõrmetesse lõhn, mis pühkis silmapilk temalt viimsedki tsivilisatsiooni riismed ja muutis

76

ta Kerchaki sugukonna kohutavaks, metsikuks isaahviks. Muutus oli nii kiire ja täielik, et ta huultelt pidi äärepealt vallanduma inimahvide hirmuäratav väljakutse.

Ta kuulis toast kostvaid hääli. Üks neist, kõrk ja nõudlik Lu-doni oma, ja teine, valuliselt tuttav pehme hääl, millest kumas lootusetust.

Katus ühes oma aukudega oli unustatud, unustatud oli ka vähimgi ettevaatus ja rahu. Ainsa võimsa rusikahoobiga lõi Tarzan trellid koos aknaraamiga sisse ja need lendasid klirinal põrandale. Samal hetkel hüppas Tarzan, pea ees, läbi akna. Jalule tõusnud, leidis ta end täielikust vaikusest ja pimedusest. Ta hüüdis valjusti nime, mis viimaste kuude jooksul polnud kordagi üle ta huulte tulnud. Jane, Jane," hüüdis ta, „kus sa oled?" Vastuseks oli vaid vaikus.

Ikka ja jälle hõikas-ta, kobades käsikaudu pimedas ruumis ja nuusutades tuttavaid peeneid lõhnu, mis rääkisid sellest, et alles hiljuti oli ruumis viibinud tema kadunud abikaasa. Tema kõrvus helises armastatud hääl, mis vaidles vastu Lu-doni riivatutele nõudmistele.

Ah, kui ta oleks vaid tegutsenud suurema ettevaatusega, külmavereliselt ja osavalt! Siis oleks tal naine praegu juba embuses, jultunud Lu-doni surnukeha aga lamaks ta jalge ees kui õiglase kättemaksu tõend.

Kuid nüüd polnud mahti tegelda enesepiitsutamisega. Pimeduses põrkas ta mingisuguse eseme vastu, põrand tema jalge all hakkas äkki vajuma ja ta lendas kuhugi, kus oli veel pimedam kui üleval. Ta keha kukkus siledale lamedale pinnale ja ta taipas ühtäkki, et veereb mingit renni mööda alla. Sel hetkel kostis ülevalt preestri parastavat naeru, Lu-doni hääl pilkas teda: „Mine tagasi oma isa juurde, oh Dor-ul-Otho!"

Äkki peatus ahvinimene õige valusalt kõval kivipõrandal. Otse tema ees oli tugevate trellidega pikergune aken. Selle taga sinisel järveveel mängles kuuvalgus. Esialgu ei kuulnud ta ühtegi häält, veidi hiljem tabasid ta kõrvad kõlatuid samme, mis talle lähemale tulid. Kuulmist pingutades jõudis ta järeldusele, et see pidi olema loom või inimene.

Sammud lähenesid ja nüüd kuulis Tarzan looma hingamist. Nähtavasti äratas Tarzani kukkumisel tekkinud müra tema tähelepanu ja ajas teda juhtunut lähemalt

uurima. Tarzan looma veel ei näinud, kuid teadis, et ta pole enam kaugel. Oletuse kinnituseks kajas pimedas käigus greifi võimas haukumine.

Tarzan teadis, et greif näeb viletsasti, ta ise usaldas täiesti oma silmi, mis olid pimedusega harjunud. Kasutades seda vastase nõrkust ja oma tugevust, otsustas Tarzan vältida võitlust, mida polnud tal vähimatki lootust võita. Ka hoidus ta seekord kasutamast tor-o-donide taktikat, sest olukord oli praegu sootuks teine.

Esimesel korral suhtles ta greifiga päevavalgel, loomulikes oludes ja normaalses looduskeskkonnas, kusjuures greifile oli dressuur juba tuttav. Nüüd tungis talle kallale vangistatud loom, kes polnud tõenäoliselt kunagi tundnud ahvi ega inimese kätt. Teda peeti siin ainsal eesmärgil — millisel, polnud raske taibata.

77

Ahvinimene püüdis vältida kokkupõrget loomaga, et leida võimalust põgeneda. Ta ei võinud riskida seda enam nüüd, kus oli veendunud, et Jane elab. Kui lootusetu tema praegune olukord ka ei tundunud, kui suur tema pettumus ja meeleheide ka polnud, ometi soojendas teda üksainus mõte: Jane elab! Pärast kõiki neid lootusetuid ja mu-rerohkeid nädalaid oli ta leidnud oma naise. Ta elab!

Hääletult nagu kehatu vaim liikus väle džunglivalitseja eemale ründava metslooma eest, kes tormas pimeduses koha poole, kuhu Tarzan nii lärmakalt oli kukkunud. Ahvinimene tõttas vastasseina juurde. Tema ees haigutas pime avaus, kust loom oli arvatavasti välja tunginud. Kõhklematult kiirustas Tarzan seda käiku mööda edasi. Isegi ahvini-mese pimedusega harjunud silmad eristasid suurivaevu põrandat ja seinu. Sellest piisas, et mitte langeda kuristikku või põrgata vastu seina.

Käik oli kõrge ja avar, nagu see pidigi olema, et mahutada nii suurt looma. Tarzanil oli seal hea kiiresti edasi liikuda. Aegamööda hakkas ta taipama, et käik viib kuhugi alla koopasse. Elik oleks tal siiski olnud targem jääda ülemisse ruumi ja proovida greifi allutada oma tahtele? Seal nõrgas valguses oli selleks siiski rohkem eeldusi kui siin pimedas käigus, kus greif ei näeks teda sugugi. Ta tunneks vaid inimese lõhna või kuuleks tema samme. See tähendaks silmapilkset surma.

Kaugelt selja tagant tulid kuuldavale kiirelt läheneva looma sammud. Kohutav haukumine pani värisema kalju, kuhu käik oli raiutud. Peatuda ja raevutsevat koletist kasutu hõikega „hii-hoo" vastu võtta paistis Tarzanile hullumeelsuse tipuna. Seepärast tõttas ta edasi, kuigi teadis, et greif ta peagi kätte saab.

Lõpuks hakkas pimedus hajuma ja viimase käänaku tagant hoovas Tarzanile vastu kuuvalgus. Uue lootusega lisas ta sammu ja leidis end peagi suurest ümmargusest siseõuest, mida ümbritses kõrge sile müür. Vasakut kätt oli tiik, mis ulatus müürini. Kahtlemata oli see greifi mänguväljak ja tema janu kustutamiseks määratud vesi.

Sel hetkel väljus greif käigust. Tarzan taganes tiigi äärele, et avaldada siin viimast vastupanu. Edasi minna polnud kuhugi. Oleks tal olnud vähemalt kepp, millega loomale antavaid käsklusi toetada. Siiski otsustas ta proovida, sest see oli ainus, mida ta teha sai.

Greif väljus käigust, seisatas ja laskis oma nõrkadel silmadel ringi käia, et otsida saaki. Tarzan leidis, et on saabunud paras psühholoogiline moment katset sooritada. Valju käskiva häälega tõi ta kuuldavale tor-o-doni metsiku „hii-hoo".

Mõju oli silmapilkne. Valju haukumisega langetas greif kõik oma kolm sarve ja kihutas pöörase kiirusega hääle suunas.

Ei vasakul ega paremal polnud vähimatki võimalust pääseda, laga oli tiik, ees vältimatu surm. Määratu kere oli juba tema pea kohale kerkimas, kui ahvinimene kannapealt ümber pööras ja end tiigi sinisesse vette heitis.

* * *

78

Kõik lootused Jane'i rinnas olid surnud. Kogu oma vangipõlve pikkade kuude jooksul oli ta võidelnud elu eest, talunud raskusi ja alalist ohtu. Lootus oli kord leegitsema löönud, kord taas kustunud, kuni jäi järele külm surnud tuhk, mis ei suutnud enam tuld võtta. Jane Clay-ton tundis nüüd, et olukord on väljapääsmatu. Kõik lootused surid, kui ta nägi A-luris Jad-ben-Otho templis ülempreester Lu-doni.

Ei aeg, ei raskused polnud jätnud jälgi harukordsele ilule ega muutnud ta oivalisi kehavorme. Ta oli jäänud selliseks nagu varem — ebatavaliselt veetlevaks. Kuid just need omadused said talle ohtlikuks, sest ülempreester Lu-don soovis teda endale. Alamat sorti preestreid ta ei kartnud, kuid Lu-doni eest tal pääsu polnud, sest tema võim oli piiritu. Pal-ul-doni ülempreestri amet oli pärandatav. Isa andis selle üle ainult oma vanemale pojale.

Ka kuningas Ko-tan tahtis teda endale, aga et kumbki ei söandanud tegutseda avalikult, sest nad kartsid teineteist, siis just see Jane'i mõneks ajaks päästiski. Viimastel öödel heitis Lu-don kõrvale vallimägi ettevaatuse ja käis teda endale nõudmas.

Jane lükkas ta kõrgilt tagasi, püüdes aega võita ja lootes abile või sündmustele, mis võiksid tema olukorda kergendada. Lu-doni näost paistis himurus ja kiimalus, kui ta lähenes naisele, et temast kinni haarata.

Jane ei ehmunud ega põiganud kõrvale. Ta seisis tikksirgelt, lõug püsti, ning tema näost võis lugeda üksnes vihkamist ja jälestust Preester nägi seda ja tõlgitses naise tundeid õigesti. See vihastas teda veelgi rohkem, kuid ühtaegu õhutas naist omama. See siin oli tõeline kuninganna, aga võib-olla isegi jumalanna, vääriline abikaasa ülempreestrile!

„Proovi ainult," ütles Jane, kui preester temast kinni kahmata tahtis. „Üks meist sureb, enne kui sa eesmärgile jõuad." Preester naeris südamest „Armastus ei tapa," väitis ta pilkavalt.

Lu-don haaras Jane'il käest kinni. Samal hetkel põrutas miski vastu akna trelle, aken koos raamiga kukkus põrandale ja lendas tükkideks. Avausest kukkus sisse inimkogu, kelle pea oli takerdunud ak-naeesriidesse.

Jane Clayton märkas üllatust ja hirmu preestri näol. Ta sööstis ettepoole ja haaras laest rippuvast rihmast. Järgmisel hetkel laskus laest mingisugune kavalalt ehitatud vahesein, mis eraldas nad sissetungijast ja jättis ta täielikku pimedusse, sest ruumi ainuke lamp jäi siiapoole vaheseina.

Jane kuulis meest väga nõrgalt kedagi hüüdvat, kuid ta ei saanud aru, kelle hääl see oli. Seejärel nägi ta Lu-doni teist nööri tõmbavat ja midagi ootavat Oli see järjekordne salasepitsus? Tal ei tulnud kuigi kaua oodata. Lu-doni näole ilmus kahjurõõmus irvitus. Ta tõmbas uuesti nahkrihmast. ja vahesein tõusis üles.

Preester sammus ettepoole, kummardus põrandas haigutava musta avause kohale ja karjus irvitades alla: „Mine tagasi oma isa juurde, oh Dor-ul-Otho!"

Preester sulges põrandaluugi ja tõusis püsti. ,,Noh, ja nüüd, mu kaunitar..." alustas Lu-don. Ühtäkki katkestas ta end poolelt sõnalt ja kriiskas: „ Ja-don! Mida sina siin teed?"

Jane Clayton pöördus sinna, kuhu vaatas Lu-don. Ta nägi lävel sõduri võimsat kogu. Mehe tugevates näojoontes peegeldus tõsidus ja väärikus.

„Tulen kuningas Ko-tani ülesandel," vastas Ja-don. „Kaunis tundmatu tuleb viia keelatud aeda."

„Kuidas julgeb kuningas käituda niimoodi minu, Jad-ben-Otho ülempreestriga!" vihastas Lu-don.

„See on kuninga käsk!" käratas vastuseks Ja-don.

Lu-don teadis suurepäraselt, miks kuningas oli valinud oma saadikuks just selle pealiku, kelle autoriteet oli Ko-täni kokkupõrgetes ülempreestriga mitu korda hädast välja aidanud.

Lu-don kõõritas pea kohal rippuva nööri poole. Miks ka mitte? Kui vaid õnnestuks meelitada Ja-doni ruumi teise osasse...

„Läheme pisut kõrvale," ütles ta leplikult, „peame asja arutama."

Ja Lu-don liikus vajalikku suunda.

„Meil pole midagi arutada," vastas pealik, kuid sellele vaatamata järgnes preestrile.

Jane jälgis neid mõlemaid. Sõduri näos ja kujus nägi ta suurepäraseid vapruse ja väärikuse jooni, mida see elukutse alati näib arendavat. Silmakirjalikus preestris polnud ainsatki sellist joont. Tuleks tal valik teha, eelistaks ta muidugi Ja-doni. Temaga võis Jane loota vabanemisele, siin Lu-doni juures polnud aga mingit lootust. Isegi ühest van-gikojast teise üleviimisel võis tekkida võimalus põgeneda. Ta kaalus kõike poolt ja vastu ning langetas otsuse, seda enam, et Lu-doni kõõr-pilk rihma poole ei jäänud märkamata.

„Sõdur," pöördus ta Ja-doni poole, „kui tallad ellu jääda, ära mine temaga kaasa."

„Vait, ori!" käratas talle Lu-don vihaselt silmi välgutades.

„Mida ma kartma pean?" küsis Ja-don Janeilt preestrist välja tegemata

Naine näitas rihmale.

„Seda," ütles ta.

Enne kui preester teda takistada jõudis, sikutas Jcine rihmast. Suure mürinaga langes raske vahesein alla, eraldades neid Lu-donist. Ja-don vaatas küsivalt naisele otsa.

„Kui mitte sina, oleks ta mind üle kavaldanud," lausus Ja-don. „Ta oleks mind niikaua vangis hoidnud, kuni oleks sind kuhugi mujale templiurkasse peitnud."

„Ta oleks teinud veelgi rohkem," vastas Jane ja osutas teisele rihmale. „See rihm avab põrandas oleva luugi. Sa oleksid kukkunud templi alla kaevatud auku. Lu-don on mind sellega palju kordi ähvardanud. Kui ta räägib õigust, siis asub seal all hiiglaslik greif, tõeline deemon."

„Templis elab küll üks greif," kinnitas Ja-don. „Teda toidetakse vangidega, sageli lihtsalt nendega, kes on sattunud preestrite ebasoosingusse. Lu-don vihkab mind juba pikemat aega. Nüüd poleks ta mingi hinna eest jätnud kasutamata juhust minuga arveid klaarida. Ta olekski võimud, poleks sa vahele astunud. Ütle mulle, naine, miks sa mind hoiatasid? Kas pole ma sulle samasugune vaenlane nagu temagi?"

„Keegi pole nii võigas kui Lu-don," vastas Jane. „Sina näed välja vapra ja üllameelse sõdurina. Ma olen juba ammu lakanud lootmast, nüüd on mul väljavaade, et nii paljude sõdurite hulgas, olgugi nad teisest rassist, leidub kas või üksainus, kes suhtub lugupidamisega võõra rahva esindajasse, isegi kui see on naine."

Ja-don silmitses Jane'i pika pilguga.

„Ko-tan teeb sinust kuninganna," sõnas ta. „Seda ütles ta mulle ise. See on mõistagi lugupidav suhtumine naisesse, kellest oleks pidanud saama orjatar."

„Aga miks tahab ta minust kuningannat teha?" küsis Jane.

ja-don astus naisele üsna lähedale, justkui kartes, et keegi võiks teda kuulda.

„Meie vahel polnud küll sellest juttu, aga ta usub, et sa oled jumalate soost. Ja miks ka mitte? Jad-ben-Othol ju saba pole. Loomulikult arvab Ko-tan, et kõik jumalad on sabata. Tema naine, kuninganna, suri, jättes järele tütre. Tema aga unistab pojast. Mis oleks parem, kui alustada uut Pal-ul-doni kuningate suguvõsa, mis põlvneb jumalannast?"

„Kuid ma olen ju abielus!" karjatas Jane. „Ma ei saa teist korda mehele minna! Ma ei taha teda ega tema trooni."

„Ko-tan on kuningas," kuulutas Ja-don, justnagu oleks see olnud aamen kirikus.

„Sa siis ei päästa mind?" küsis naine.

„Kui sa oleksid Ja-luris," vastas sõdur, „võiksin ma sind kaitsta isegi kuninga eest."

„Mis on Ja-lur? Kus see asub?" küsis Jane, haarates sellest kinni nagu uppuja õlekõrrest

„See on linn, kus ma valitsen," vastas Ja-don. „Olen linna ja kogu oru pealik."

„On see siit kaugel?"

„Ei," vastas mees naeratades, „ei ole kaugel, aga ära mõtle sellest. Sa ei pääse sinna iialgi. Jalamaid korraldatakse suurejooneline tagaajamine. Aga kui teada tahad, Ja-lur asub jõe ülemjooksul, mis suubub Jad-ben-luli jõkke, mille veed uhuvad A-luri müüre. See on Pal-ul-doni võitmatu linn, jõgi ümbritseb teda kolmest küljest. Ükski vaenlane pole seal veel oma nägu näidanud, sellest ajast saadik, kui Jad-ben-Otho oli väike laps."

„Seal oleks mul turvaline?" küsis Jane.

„Võib-olla," vastas Ja-don.

Surnud lootus! Kui vähe oli vaja, et seda uuesti elustada! Ta ohkas

ja raputas pead, mõistes, et loota ei maksa, kuid ta jättis meelde linna nime — Ja-lur.

„Oled mõistlik," lausus Ja-don, tõlgitsedes tema ohet omamoodi. „Tule, läheme nüüd keelatud aeda. Seal elad sa kuninga tütre O-lo-aga tema ruumides. See on parem kui kong, kus sind seni hoiti."

„Ja Ko-tan?" küsis Jane, tundes külmavärinat üle keha jooksmas.

„On tseremooniaid," selgitas Ja-don, „mis kestavad päevi, enne kui sa kuningannaks saad. Üks neist võib osutuda äärmiselt raskeks." Ta naeris tähendusrikkalt.

„Mis see on?" küsis Jane.

„Kuningat võib laulatada ainult ülempreester," puhkes Ja-don naerma.

„Ajapikendus," sosistas naine, «õnnistatud ajapikendus!" Lootus elab isegi siis, kui näib olevat muutunud tuhaks; see on tõeline siuru-lind!

XV. Printsess ja Jane

Omavahel juteldes tulid Jane ja Ja-don kivitrepist alla. Peagi jätsid nad selja taha greifi templi, et siseneda käikude labürinti, mis oli raiutud kaljusse niisamuti nagu A-luri loss ja tempel. Viimaks jõudsid nad ruumini, mille sissekäiku valvas ühelt poolt kaks preestrit ja teiselt poolt kaks sõdurit. Preestrid pidasid Ja-doni kinni, nähes, kes temaga kaasas oli. Kogu loss teadis kuninga ja ülempreestri vahelisest vastasseisust ilusa võõramaalanna pärast ja preestritel oli käsk naist mitte läbi lasta.

„Ta võib siit lahkuda ainult Lu-doni loal," ütles üks preestritest Jane Claytoni ette astudes ja tal teed tõkestades.

Hirmuäratava maski tagant lüürasid naist preestri põlevad fanaatilised silmad. Ja-don pani ühe käe Jane'i õlale, teisega haaras noa järele.

„Ta läheb siit läbi kuningas Ko-tani käsul," ütles ta, „ja sellepärast saadabki teda pealik Ja-don ise. Tee vabaks!"

Kaks sõdurit lossi poolt otsast astusid juurde.

„ Oleme siin, Ja-luri gund," ütles üks neist Ja-donile, „et sind teenida. Ootame sinu käsku."

Vaidlusse sekkus teine preester.

„Lase nad läbi," manitses ta oma kaaslast. „Me pole Lu-donilt nende kinnipidamiseks otsest käsku saanud, lossi ja templi seaduse järgi võivad pealikud ja preestrid takistamatult läbi minna."

Peagi jõudsid Jane ja Ja-don hoone juurde, mille sissekäiku valvas vahtkond sõdureid ja käputäis suuri musti eunuhhe. Ühele nendest andiski Ja-don oma vangi üle.

„Vii ta printsessi juurde," käskis Ja-don, „ja vaata, et ta plehku ei paneks."

Must eunuhh viis leedi Greystoke'i läbi mitme koridori ruumi, mida

82

valgustasid kivist tahutud õlilambid. Viimaks peatus ta ukse ees, mida kattis Ja-to nahk. Vaht koputas kepiga mitu korda vastu seina.

„O-lo-a, Pal-ul-doni printsess," hüüdis ta, „siin on võõras naine, vang templist."

„Tulgu sisse," kuulis Jane ukse tagant meloodilist häält.

Eunuhh lükkas loomanana kõrvale ja leedi Greystoke astus sisse. Tema ees oli väike võrdlemisi halvasti valgustatud madal tuba. Igas nurgas seisis kivist kuju, mis toetas oma õlgadega lage. Ilmselt kujutasid need vaz-donidest orje. Kujud oli teinud andekas skulptor. Pisut kumerat lage katsid joonistused. Keskkohas oli avaus, kust pääses sisse õhk ja valgus. Ühes seinas oli mitu akent, kolmes ülejäänud seinas uks.

Printsess lebas ühes ruumi nurgas madalale kivist alusele laotud nahkadevirnal. Ta oli oma musta vaz-doni orjatariga üksi.

Jane'i ilmumisel O-lo-a noogutas talle, kutsudes teda lähemale. Kui Jane printsessi ette astus, nõjatus viimane küünarnukkidele ja silmitses teda kriitilise pilguga.

„Kui ilus sa oled!" ütles O-lo-a lihtsalt.

Jane naeratas nukralt: ta oli ammugi kogenud, et ilu võib muutuda nuhtluseks.

„See on tõesti kompliment," vastas Jane kähku, „niisuguselt kaunitarilt nagu printsess O-lo-a!"

„Oo," hüüatas O-lo-a vaimustatult. „Sa oskad meie keelt! Mulle räägiti, et sa oled võõrast rassist ja kaugelt maalt, millest meil Pal-ul-donis eluilmaski kuuldud pole."

„Lu-don hoolitses selle eest, et preestrid mulle keelt õpetaksid," seletas Jane. „Olen tõepoolest kaugelt maalt, printsess, kuhu tahaksin heameelega tagasi minna ja ma olen väga õnnetu."

„Kuid Ko-tan, minu isa, teeb sind kuningannaks!" hüüdis tütarlaps. „Sa oled õnneseen!"

„Ei," vastas vang, „ma pole seda. Armastan teist ja olen juba tema abikaasa. Ah, printsess, kui sa vaid teaksid, mis tähendab armastus ja pealesunnitud abielu teisega, keda sa ei armasta. Küllap sa tunneksid siis mulle kaasa."

Printsess O-lo-a jäi tükiks ajaks vait.

„Ma tean seda," lausus ta viimaks, „ja mul on sinust kahju. Aga kui kuninga tütar ei või pääseda säärasest saatusest, mis siis rääkida orjast. Sest sa oled ju ori!"

***

Uhke pidusööming Pal-ul-doni kuninga Ko-tani banketisaalis algas sel õhtul tavalisest varem, sest kuningas tähistas tütre homset laulatust pealik Mo-sari poja Bu-lotiga, kelle vanavanaisa oli olnud Pal-ul-doni kuningas. Mo-sar arvas alati, et tema peaks olema kuningas. Mo-sar jõi end väga kiiresti purju, ka Bu-lot, tema poeg ei jäänud isast maha. Ega teisedki sõdurid, kuningas kaasa arvatud, olnud kained. Ko-tan ei sallinud Bu-loti ega Mo-sari, need omakorda ei sallinud kuningat.

83

Ko-tan andis oma tütre Bu-lotile lootuses, et see abielu takistab Mo-sari troonile pretendeerimast, sest peale Ja-doni oli Mo-sar tema pealikutest kõige võimsam. Ja kuigi Ko-tan vaatas ujedalt Ja-doni peale, ei kartnud ta, et vana lõviinimene püüab

teda troonilt tõugata, ent ta ei teadnud ka seda, kelle poolele Ja-don oma sõduritega asub, kui Mo-sar peaks äkki A-lurile sõja kuulutama.

Sõjakad ürginimesed vihkavad diplomaatiat isegi kainena, joobnult aga kaotavad sootuks mõistuse. Alustas Bu-lot.

„Ma joon O-lo-a terviseks," kuulutas ta ja tühjendas ühe sõõmuga oma karika. „Ja nüüd joome meie tulevase poja terviseks, kes tagastab Pal-ul-doni trooni tema seaduslikele omanikele!" hüüdis ta, kahmates oma lauanaabrilt täis karika.

Ko-tan kargas püsti.

„Kuningas pole veel surnud!" müristas ta. „Ja sina, Bu-lot, pole veel minu tütre mees, seega on veel aega päästa Pal-ul-doni jänese verega võsukesest."

Kuninga raevukas hääl ja tema terav vihje Bu-loti üldiselt tuntud rumalusele ja argusele kainestas silmapilk kogu pidutsevat seltskonda. Kõik vakatasid ning jäid jõllitama Bu-loti ja Mo-sari, kes istusid kõrvuti kuninga vastas. Bu-lot oli maani purjus, kuid äkki näis kainenevat. Vintis peaga ta isegi unustas, et on argpüks. Viin oli teda niivõrd uimastanud, et ta ei suutnud ette näha oma teo tagajärgi. On täiesti kujutletav, et isegi purjus ja vihane jänes võib ootamatusega hakkama saada.

Bu-lot kargas äkki püsti, haaras kõrval istuva sõduri vöölt noa ja viskas selle kõigest jõust kuninga poole. Pal-ul-doni sõdurid on üli-osavad nuia ja nuga heitma. Nii lähedase maa ja niisuguse kiiruse juures võis sellel olla vaid üks tagajärg: Ko-tan varises raskelt lauale, nuga sügaval südames.

Maad võttis hauavaikus. Hirmust lubivalge Bu-lot sööstis ukse poole. Raevunud sõdurid tormasid paljastatud nugadega talle järele, et takistada põgenemist ja tasuda oma kuninga tapmise eest. Kuid siis astus oma poja kõrvale Mo-sar.

„Ko-tan on surnud!" kisendas ta. „Mo-sar on kuningas! Pal-ul-doni truud sõdurid, kaitske oma kuningat!"

Mo-saril oli õige palju poolehoidjaid. Need asusid kiiresti tema ja pealetungijate vahele. Kuid viimaseid oli rohkem. Nüüd ilmus kusagilt ka Ja-don ja hakkas pealetungijate ridadest trooninõudlejate poole trügima.

„Võtke mõlemad kinni!" hüüdis ta. „Pal-ul-doni sõdurid valivad endale ise kuninga pärast seda, kui Ko-tani mõrvar on reetmise eest oma palga saanud!"

Pealiku juhtimisel, keda kuulati, austati ja imetleti, tormasid Kotani poolehoidjad Mo-sarile kätte maksma.

Puhkes viliane võitlus. Sõdurid olid verejanust otsekui pimestatud. Kuid keset kõige ägedamat taplust õnnestus Mo-saril ja Bu-lotil saalist märkamatult välja lipsata.

84

Nad ruttasid jooksujalu lossi sellesse osasse, mis oli neile määratud A-luris viibimise ajaks. Seal asusid nende teenrid ja sõdurid, keda Kotani peole ei kutsutud. Neid kästi kähku ärasõiduks valmistuda. Kui kõik oli valmis — see ei kestnud kaua, sest Pal-ul-doni sõdurid reisi-sid kergelt — liiguti lossi värava poole.

Äkki astus Mo-sar poja juurde.

„Printsess," sosistas ta. „Me ei tohi ilma temata linnast lahkuda. Trooni võitmiseks on ta niisama vajalik kui sõjavägi."

Nüüd juba täiesti kaineks saanud Bu-lot hakkas vastu. Tal oli villand võitlusest ja ohtudest.

„Katsume A-lurist kiiremini minekut teha," sosistas ta, „või nad ajavad jalule kogu linna. Printsess vabatahtlikult kaasa ei tule ja me kaotaksime liiga palju aega"

„Aega on meil esialgu küll," vaidles Mo-sar vastu. „Võitlus veel käib. Läheb hulk aega, enne kui nad meie kadumist märkavad. Ko-tan on surnud. Praegu ei taipa keegi teatada sellest printsessile ega hoolitseda tema turvalisuse eest. Nüüd on kõik meie — seda tegi Jad-ben-Otho. Tule!"

Bu-lot järgnes vastumeelselt isale, kes andis sõduritele käsu oodata neid lossi väravas. Nad lähenesid kiiresti printsessi keelatud aiale. Sissekäigu juures valvas vaid pool vahtkonnast, ülejäänud magasid. Eunuhhid olid kuhugi kadunud.

„Lossis käib taplus," teatas Mo-sar teeseldud ärevusega vahtidele. „ Kuningas nõuab, et te otsekohe sinna läheksite. Meie jääme printsessi kaitsma. Tehke kähku!" lisas ta, nähes, et sõdurid viivitavad.

Sõdurid tundsid teda ja teadsid, et printsess oli kihlatud tema poja Bu-lotiga. Kui kusagil midagi juhtus, mis võis siis olla loomulikum, kui et kuningas tegi Mo-sarile ja Bu-lotile ülesandeks hoolitseda printsessi julgeoleku eest. Pealegi oli Mo-sar võimas pealik, kelle käsust üleastumine polnud sugugi ohutu.

Nad olid lihtsad sõdurid, harjunud range distsipliiniga ja kuuletuma käsule, seepärast nad alistusid ja siirdusid lossi.

Vaevalt olid nad kadunud, kui Mo-sar astus kiirel sammul ust katva loomanaha juurde, tõmbas selle kõrvale ja tungis koos Bu-lotiga printsessi magamistuppa. Neid nähes hüppas O-lo-a jalule.

„Mis see tähendab?" vihastas tütarlaps.

Mo-sar astus ette ja jäi ta kõrvale seisma. Tema kavalas peas tekkis plaan, kuidas printsessi petta. Kui kõik klapib, pole vaja printsessi jõuga kaasa viia. Äkki langes ta pilk Jane Claytonile. Mo-saril vajus suu vaimustusest lahti, kuid ta võttis end kokku ja asus asja juurde.

„0-lo-a," alustas ta. „Kui sa kuuled meie ülesande tähtsusest ja kiireloomulisusest, siis andestad meile kindlasti. Tõime sulle kurbi uudiseid. Lossis oli mäss ja kuningas Ko-tan on tapetud. Purjus mässajad on teel siia. Me ei tohi silmapilkugi kaotada, peame A-lurist põgenema Tule kohe!"

„Mu isa on surnud!" karjatas O-lo-a hirmust pärani silmadega. „Siis on mu koht siin, minu rahva juures. Kui Ko-tan on surnud, olen

kuninganna, kuni sõdurid valivad endale uue kuninga Niisugune on Pal-ul-doni seadus. Aga kui ma olen kuninganna, ei saa mind keegi sundida abielluma mehega, keda ma ei taha. Jad-ben-Otho teab, et ma pole kunagi tahtnud saada endale meheks sinu argpüksist poega. Välja siit!" ja väike sõrm näitas käskivalt ukse poole.

Mo-sar mõistis, et nüüd ei aita kavalus ega ähvardused. Iga minut oli kallis. Ta pööras pilgu kaunile naisele, kes seisis O-lo-a kõrval. Mo-sar nägi teda esimest korda, kuid teadis kuulu järgi, et see ei saanud olla keegi muu kui jumalasarnane võõramaalanna, keda Ko-tan oli kavatsenud oma kuningannaks teha.

„Bu-lot," hüüdis ta pojale;: „võta sa oma naine, mina võtan oma!"

Kiirusega, mis vapustas mõlemat naist, hüppas ta Jane'i juurde, kahmas kauni tundmatu sülle ning kadus oma rabeleva ja peksleva kandamiga uksekatte taha.

Bu-lot püüdis sedasama teha O-Io-aga, kuid O-lo-al oli Pan-at-lee — väike vihane ematiiger metsikust Kor-ul-jast. Pole naljaasi kahe naisega toime tulla. O-lo-a õlale upitanud, tahtis Bu-lot temaga lahkuda, kuid orjatar haaras tal jalgadest kinni ja püüdis meest koos saagiga põrandale tõmmata. Raevunud Bu-lot virutas Pan-at-leele kõigest jõust jalaga, kuid neiu ei lasknud lahti. Kartes, et ta kaotab printsessi, jäädes siia liiga kauaks toppama, nii et keegi võib tulla ja teda vangistada, viskas ta O-lo-a põrandale, haaras Pan-at-lee juuksed pihku ja paljastas noa.

Ühtäkki avanes eesriie nende taga. Kahe kiire hüppega oli võimas mehekogu ruumis. Enne kui Bu-loti nuga tabas märki, haaras keegi teda randmest ja virutas talle kuklasse surmava hoobi. Argpüks, reetur ja mõrvar Bu-lot suri, teadmata, kes ta teise ilma saatis.

* * *

Kui Ahvide Tarzan end greifi eest päästes tiiki viskus, võis arvata, et ta teeb viimse lootusetu katse paratamatut lõpplahendust pisutki edasi lükata. Aga ei, need külmad hallid silmad olid märganud ainsat põgenemisvõimalust, mis ootamatult tema ees avanes: kuupaistest valgustatud väikest ava kaljuseinas tiigiga ühel tasapinnal. Ta ujus sinna tugevate kiirete tõmmetega, teades, et vesi tagaajajat ei heiduta.

Tal oli õigus. Tarzan kuulis kärarikast plartsatust, kui hiidloom tohutut lainetust tekitades tiiki hüppas. Greif lähenes talle iga silmapilguga. Auk oli nüüd üsna lähedal — on see küllalt avar, et ahvinime-se keha läbi mahuks? See osa, mis veest välja ulatus, polnud kaugeltki nii suur. Tarzani elu sõltus sellest, kui suur osa avausest vee alla jäi. Nüüd oli avaus otse tema ees ja greif otse tema taga. Valikut polnud, jäi vaid lootus. Tarzan pani kogu oma jõu viimasesse tõmbesse, sukeldus ja ujus avausse.

***

Lu-don vahutas vihast, nähes, kui taibukalt oli võõramaalanna kasutanud tema relva ta enda vastu. Loomulikult teadis ta, kuidas pääseda

86

välja greifi templist, kuhu ta oli sattunud tänu naise tarkusele. Kuid selle ajaga viib Ja-don naise templist minema ja annab üle Ko-tanile.

Jad-ben-Otho ja kõigi kurjade vaimude nimel vandus Lu-don, et ta saab siiski selle naise endale. Ta vihkas Ko-tani ja toetas salaja Mo-sari, nähes viimases oma kavatsuste teostamiseks kuulekat tööriista. Kes teab, ehk annab see juhtum talle kauaoodatud ettekäände mässu alustada ja kuningas troonilt tõugata. Kui Mo-sar võimule pääseb, oleks Pal-ul-doni valitseja kaugeltki mitte tema, vaid hoopis Lu-don. Preester limpsas heameelest keelt ja hakkas otsima akent, kustkaudu Tarzan oli templisse tunginud, sest nüüd oli see tema ainus võimalus pääseda lõksust Ettevaatlikult kätega kobades läks ta üle põranda. Leidnud enda jaoks ülestõstetud luugi, pääses ta huulilt rõve vandesõna.

„Kuradi naine!" oli Lu-don nördinud. „Selle eest sa mulle maksad! Oo, Jad-ben-Otho, ja kuidas veel!"

Ta ronis kerge vaevaga aknast välja ja laskus maapinnale. Kas peaks ta jalamaid hakkama Ja-doni ja naist jälitama, mis võiks lõppeda kokkupõrkega hirmuäratava ja osava sõduriga? Või ootab ta ära, kuni reetmine ja intriigid teda eesmärgile viivad? Nagu võiski oodata, valis Lu-don viimase.

Koju jõudnud, kutsus ülempreester viivitamata enda juurde kõik alluvad, kellele kuulus tema täielik usaldus ja kes vihkasid Ko-tani.

„On tulnud tund," teatas ta neile, „kus templi võim peab tõusma lossi võimust üle. Ko-tan peab andma trooni Mo-sarile, sest ta julges solvata teie ülempreestrit. Mine, Pan-sat, ja ütle Mo-sarile, et ta salaja templisse tuleks, teised aga lähevad linna ja valmistavad seal ette templile ustavaid sõdureid, et nad võiksid kohe välja astuda, kui aeg on käes."

Terve tund arutasid preestrid riigipöörde üksikasju. Välja valiti ori, kes templist saadud märguande peale pidi noa Ko-tani südamesse torkama ja selle tasuks vabadusse saama Kellelgi oli lossi vahtkonnas tuttav ohvitser, kes oli nõus Lu-doni sõdurid väravast sisse laskma. Plaan ei saanud nurjuda. Mo-sar oli täielikult Lu-doni mõju all. Preestrid läksid laiali, kes lossi, kes linna.

Lossi jõudnud, taipas Pan-sat, et banketisaalis oli midagi väga halba juhtunud. Mõni minut hiljem oli Lu-don väga üllatunud, nähes käskjalga kohutavas ärevuses tagasi tormavat.

„Mis on lahti, Pan-sat?" küsis Lu-don. „Kas sind ajavad taga kurjad vaimud?"

„Oh, õpetaja, kuni me siin istusime ja arutasime, lasksime paraja aja mööda Ko-tan on juba surnud, Mo-sar aga laskis jalga Tema kaaskond võitleb kuninga sõduritega,

kuid tal pole juhti, aga lossi sõdureid kamandab Ja-don. Ma ei suutnud midagi mõistlikku teada saada hirmunud orjadelt, kellest enamik põgenes võitluse puhkedes. Keegi ütles mulle, et Bu-lot on tapnud kuninga. Ta olevat näinud, kuidas mõrvar ja Mo-sar lossist põgenesid."

„Ja-don," pomises ülempreester. „Need lollpead teevad ta veel

87

kuningaks, kui me nüüd kohe ei sekku. Mine linna, Pan-sat, ja olgu su jalgadel tiivad. Tõsta kisa, et Ja-don on tapnud kuninga ja tahab O-lo-alt trooni võtta. Pasunda nii hästi, kui oskad, et Ja-don lubas hukata kõik preestrid ja hävitada Jad-ben-Otho templi altarid. Kihuta üles linna sõdurid ja kutsu nad jalamaid rünnakule. Juhi nad templisse mööda salakäiku, mida tunnevad üksnes preestrid. Siit saadame sõdurid ise lossi, et nad enneaegu tõde teada ei saaks. Mine, Pan-sat, ja ära hetkegi viivita"

Pan-sat pöördus minekule, kuid Lu-don peatas ta lävel. „Oota!" sõnas ta. „Oled sa midagi kuulnud võõrast naisest, kelle Ja-don röövis greifi templist, kus me teda kinni hoidsime?"

„Ainult seda, et Ja-don viis ta lossi ja ähvardas preestreid vägivallaga, kui nad teda oleksid takistanud," kostis Pan-sat. „See on kõik, mis mulle öeldi. Mul pole aimugi, kuhu ta peideti."

„Ko-tan käskis ta viia keelatud aeda," lausus Lu-don. «Kahtlemata leiame ta sealt. Mine nüüd, Pan-sat."

Lu-doni toa kõrval käigus otse eesriide taga seisis peakattes preester. Ta püüdis tabada iga sõna, mis Lu-don ja Pan-sat omavahel rääkisid. Ja ilmselt tabaski, sest seda tunnistas tema kiire tagasitõmbumine käigu varju Pan-sati lähenemisel. Pan-sat ei teadnud midagi preestri juuresolekust, ehkki ta teda möödumisel isegi riivas. Pan-sat tõttas jooksujalu mööda käiku, mis Jad-ben-Otho templist otseteed linna viis. Ta ei kuulnud endale järgnemas preestri vaikseid samme.

XVI. Tarzan hakkab tegutsema

Villane greif vaatas haukudes pealt, kuidas Tarzani nobe pruun keha läbi augu vilksatas ja müüri taga olevasse järve kadus. Tarzan muigas, mõeldes sellele, kui lihtsalt oli tal õnnestunud pääseda ülempreestri käest, kuid samas muutus jälle tõsiseks, meenutades, milline oht ähvardas tema naist. Ta pidi võimalikult kiiresti pöörduma tagasi greifi templisse kolmandale korrusele, kus asus tema naine. Aga kuidas sinna saada?

Kuuvalgel nägi ta piki kallast püstloodis kaljuseina. See tundus ületamatu takistusena tema ja templi vahel. Tarzan ujus lähemale ja hakkas otsima siledal pinnal tuge jalgadele. Kättesaamatus kõrguses tema kohal paistis rolikesti väikesi avausi, kuid nendeni oli võimatu pääseda.

Äkki märkas ta otse enda ees madalat ava. Tarzan ujus ettevaatlikult lähemale ja kuulatas. Avas polnud näha kedagi. Ta libistas oma keha hääletult avausse. Sile pruun nahk läikis kuuvalgel ja väikesed hõbedased piisad langesid tema kehalt sinisesse järvevette.

Ahvinimese ees oli pime tunnel, mida valgustas läbi avause tungiv nõrk kuupaiste. Liikudes nii kiiresti kui ettevaatus seda lubas, sisenes ta üha kaugemale tunnelisse. Peagi tuli järsk käänak, siis hulk astmeid ja lõpuks uus käik, mis kulges paralleelselt järvepoolse kaljuseinaga.

88

Käiku valgustas ähmaselt mõni hubisev lambituli. Ahvinimene märkas mõlemal pool käiku rohkesti avausi. Terav kõrv tabas hääli, mille järgi ta otsustas, et kusagil kõrvalruumis asuvad preestrid.

Võimatu oli kujutleda, et tal õnnestub vaenlase pesast tähelepandamatult läbi tungida. Taas tuli appi võtta maskeering. Ta teadis nüüd, kuidas seda kõige hõlpsamini korraldada Nagu lõvi Numa, kes jälitab ujedat ohvrit, peatus ta lähima avause juures, sõõrmed võbelemas. Sisemust varjav eesriie lükati tasahilju kõrvale. Järgmisel hetkel kadus avausse tema pea, õlad, siis keha ja eesriie langes endisele kohale. Kõlas kukkuva keha tuhm mütsatas, millele järgnes täielik vaikus. Möödus minut, teine, kolmas, ja Jad-ben-Otho templi käiku ilmus hirmuäratavas maskis preester.

Kindlal julgel sammul jätkas ta oma teed ja kavatses juba kõrval-koridori pöörata, kui tema tähelepanu äratasid vasakult kostvad hääled. Ta peatas viivuks ja surus kõrva vastu loomanahku, mis varjasid tema eest ruumis viibinud inimesi. Siis hüppas ta tagasi käigu varju, sest järgmisel hetkel tõsteti eesriie üles ja keegi preester astus välja. Oodanud, kuni preester oli küllalt kaugele jõudnud, hakkas Tarzan talle järele minema.

Tee viis mööda kaljuga paralleelset käiku. Siis pööras Pan-sat ootamatult vasakule ja astus väiksesse ruumi. Tarzan järgnes talle just parajal ajal, et märgata põrandaavausest hoovavat valgust. Alla viis samasugune pulkredel, nagu seda kasutasid vaz-donid.

Veendunud, et Pan-sat pole teda märganud, laskus ahvinimene preestri järel ja jätkas jälitamist. Käik oli kitsas ja madal, vaevalt täiskasvanud inimese kõrgune. Siin tali peaaegu igal sammul ette treppe, küll kuue, küll kahe astmega, mis kõik viisid alla. Käik lõppes väikeses ruumis, kus ühes nurgas kõrgus kivihunnik.

Pan-sat pani tõrviku põrandale ja hakkas kiviprügi kõrvale kraapima. Peagi tali nähtavale põrandaga ühel tasapinnal olev auk. Tõrvik jäi põrandale, preester ronis auku ja kadus Tarzani silmist

Ahvinimene ei viivitanud, vaid järgnes kohe preestrile. Peagi jõudis ta üles kalju nõlvale. Rada läks järsult alla ja käänas seal nähtavasti ära. Käänakul märkas Tarzan vilksamas Pan-sati kogu.

Jälitaja laskus samuti ja hakkas maastikku silmitsema. Ta oli Pan-sati kui teejuhiga täiesti rahul ega soovinud teda kauem jälitada. Temast vaevalt kuuskümmend meetrit eemal helendasid põhjataeva taustal lossi valged müürid. Aeg, mis kulus tutvumiseks preestrite saiakäiguga templi ja linna vahel, polnud asjatult kulutatud, ehkki tal oli kahju igast silmapilgust, mida ta ei saanud pühendada oma peaeesmärgile. Siiski tundus hiljutine vahejuhtum üsna kasulik olevat, sest ta rajas oma julge plaani pealtkuuldud jutuajamisele Lu-doni ja Pan-sati vahel.

Üksinda vaenulike metslaste hulgas viibides võis ta vaevalt saavutada edu võitluses olendi eest, keda ta maailmas üle kõige armastas. Tema pärast pidi Tarzan endale liitlasi soetama ja ainult selleks ohverdas ta oma kallist aega.

89

Ahvinimene tõttas lossi, et otsida uut vangikoda, kuhu nad ta armastatud naise vahepeal peitnud olid. Ülima rahuga läbis ta värava, äratamata oma preestrirüüga vähimatki kahtlust Sõduritele lähenedes hoidis ta käsi selja taga ja palus saatust, et ainsa tõrviku tuhm valgus ei paljastaks tema jalgade erinevust Pal-ul-doni asukate omadest. Kuid vallid olid nii harjunud preestrite edasi-tagasi seerimisega, et panid teda vaevalt tähele.

Aias polnud hingelistki. Kus viibis siis see, keda ta otsis? Et Jane pidi aias olema, seda kuulis ta Lu-doni ja Pan-sati jutuajamisest Ta oli kindel, et ülempreestril polnud

vahepeal aega ega võimalust teda mujale viia. Niipalju kui ta teadis, oli aed ette nähtud üksnes printsessile ja tema orjadele. Järelikult võidi Jane siia tuua ainult Ko-tani käsul ja ta viibis arvatavasti kusagil printsessi ruumides. Ainult kus need ruumid asusid, seda Tarzan ei teadnud.

Otsinud aia läbi, leidis ta maja, mida keegi ei valvanud, pisut hiljem aga kuulis vihaseid, ärritatud hääli. Ta avas ukse, liikus kära suunas ja peatus lõpuks loomanahkadest katte ees, mille tagant hääled kostsid. Ta kergitas ettevaatlikult nähku ja vaatas sisse. Kaks naist võitlesid ho-doni sõduriga. Üks neist oli Ko-tani tütar, teine Pan-at-lee.

Sõdur viskas O-lo-a julmalt põrandale, haaras Pan-at-lee juustest kinni ja tõstis tema kohale halja noa. Heitnud endalt preestri peakatte, hüppas ahvinimene tappa ja andis sõdurile surmahoobi. Ho-don varises põrandale. Naised pöördusid oma päästja poole ja tundsid temas ära Tarzani.

Pan-at-lee langes põlvili ja tahtis suudelda päästja jalgu, kuid ahvinimene käskis tal üles tõusta. Tal polnud aega kuulata tänusõnu ega vastata kahe naise lõpututele küsimustele.

„Öelge parem, kus on minu rassist naine, kelle Ja-don templist siia tõi?" hüüdis ta.

„Ta lahkus siit alles nüüdsama," hüüatas O-lo-a. „Mo-sar, selle tüübi isa," ta osutas põlglikult Bu-loti surnukehale, „viis ta minema"

„Kuhu?" röögatas Tarzan. „Ütle ometi rutem!"

„Sinna," vastas Pan-at-lee, näidates ukse poole. „Nad tahtsid ka printsessi viia Tu-Iuri, Mo-sari linna Tumeda järve äärde."

„Lähen teda otsima," ütles Tarzan. „Ta on minu naine. Kui ellu jään, vabastan ka sinu ja viin tagasi Om-ati juurde."

Ja enne kui tütarlaps vastata jõudis, oli ta eesriide taha kadunud.

Tarzan tormas edasi mööda käänulist ja halvasti valgustatud käiku. Viimane järsk käänak, ja ta oli sõduritest tulvil lossihoovis.

Nähes ahvinimest, kes oli kiiruga unustanud preestri peakatte pähe panna, tõstsid sõdurid suurt kisa.

Jumalasalgaja! Templi rüvetaja!" kuuldus metsikutest kõridest.

Kuid kostis ka teistsuguseid, rõõmsaid hääli: „Dor-ul-Otho! Jumala poeg!" Tarzan nägi, et paljud usuvad endiselt tema jumalikku päritolu.

Isegi ahvinimesele tundus võimata teha üksnes noa abil endale teed läbi sõjariistas meestega täidetud õue. Ta pidi taas kogu oma nutikuse

appi võtma ja pealegi silmapilk, sest teda hakati juba sisse piirama. Veel polnud hilja ümber pöörata ja käiku mööda põgeneda, kuid see oleks olnud kasulik Mo-sarile, kelle jälitamisest ta ei tahtnud loobuda.

„Pidage!" hüüdis ta kätt tõstes. „Olen Dor-ul-Otho ja tulen teie juurde sõnumiga Ja-donilt, kes Jad-ben-Otho tahtel saab teie kuningaks nüüd, kus Ko-tan on tapetud. Vandenõud juhtiv ülempreester Lu-don kavatseb vallutada lossi ja hukata kuningale ustavaks jäänud sõdurid. Ta tahab Pal-ul-doni kuningaks teha Mo-sari, kes oleks tema käes vaid kuulekas tööriist. Järgnege mulle! Ei tohi kaotada ainsatki minutit, kui tahate takistada Lu-doni preestrite poolt linnas ülesässi-tatud reetureid lossi tungimast."

Sõdurid lõid viivuks kõhklema. Viimaks ütles üks neist:

„Mis sa meile pandiks annad? Kust peaksime teadma, et sa meid lõksu ei meelita? Ehk on Ja-doni poolehoidjad juba lüüa saanud?"

„Minu elu on teile pandiks," vastas Tarzan. „Kui selgub, et olen valetanud, võite mind jalamaid tappa Selleks on teid küllalt palju. Aga tulge nüüd, sest iga sekund on kallis. Preestrid koguvad all linnas juba sõdureid."

Vastust ootamata suundus Tarzan lossi peavärava poole, mis asus õue teises otsas. Aeglasema taibuga olendid olid alistatud tõelise juhi tahtele.

Tarzan viis nad linna hoone juurde, kus asus Lu-doni salakäik. Siin nägid nad trobikonda sõdureid, kelle A-luri reeturid olid terve linna pealt kokku ajanud.

„Rääkisid tõtt, võõras," ütles Tarzani kõrval sammuv pealik, „sest seal sõdurite hulgas on rohkesti preestreid."

„Nüüd aga," lausus Tarzan, „kus olen täitnud lubaduse, lähen oma * teed —• arveid klaarima Mo-sariga, kes on mulle ränka ülekohut teinud. Ütle Ja-donile, et Jad-ben-Otho on tema poolt, ja ära unusta lisada, et Dor-ul-Otho nurjas Lu-doni kavatsuse vallutada loss."

„Ei unusta," vastas pealik. „Mine oma teed, meid on küllalt, et reetureid hävitada"

„Ütle mulle," küsis Tarzan, „kus asub Tu-luri linn?"

„See on A-luri teise järve lõunapoolsel kaldal," vastas pealik. Järve nimi on Jad-in-lul."

Pealik ja sõdurid hakkasid liikuma reeturite jõugu poole, kes nähtavasti arvasid, et neile on saabunud täiendust, sest nad ei teinud vähimatki katset end kaitsta või põgeneda. Ühtäkki tõi pealik kuuldavale metsiku sõjakisa, millega jalamaid ühinesid tema poolehoidjad. Selle märguande peale tormasid sõdurid pöörase hooga ootamatult tabatud mässajate kallale.

Sündmuste käiguga raitul ja veendunud oma plaani õnnestumises, pööras Tarzan kõrvaltänavale, et otsida teed lõunasse, Tu-luri linna.

XVII. Mis juhtus Jane'iga?

Jane Clayton püüdis meeleheitlikult vabastada end teda röövinud Mo-sari käest. Mo-sar sundis teda käima, kuid Jane ei astunud ähvardustest hoolimata ühtegi sammu selles suunas, kuhu tahtis minna Mo-sar. Iga kord, kui Mo-sar püüdis teda jalule panna, viskus Jane pikali, nii et mees oli sunnitud teda kandma.

Viimaks sidus Mo-sar naise käed selja taha ja lohistas teda siitpeale mööda maad, sest jõudis arusaamisele, et Jane'i õrn ilu oli täielikus vastuolus tema kehalise jõu ja vaprusega. Kui ta viimaks oma meestega ühines, rõõmustas teda kõige rohkem see, et võis Jane'i paari tugeva sõduri hooleks anda. Ent nemadki olid sunnitud teda kandma, sest Ko-tani sõdurite kättemaksu kartes ei tahtnud Mo-sar silmapilkugi viivitada.

Mo-sari salk lahkus kiiruga A-luri kõrgendikelt Jad-ben-Otho orgu, viies kaasa Jane Claytoni, keda kandis endiselt kaks sõdurit. Järve rannas asus Mo-sari laevastik, mis koosnes puutüvest väljatahutud tugevatest paatidest. Paadi nina ja pära kujutasid mitmesuguseid kirevaks värvitud linde ja loomi.

Mo-sari käsul asetasid sõdurid ühe niisuguse paadi pärasse ka oma kandami. Mo-sar astus tema juurde, sõdurid aga võtsid koha sisse aerude taga.

Jäta tõrkumine, kaunitar," ütles Mc—sar Jane'ile. „Oleme sõbrad, siis ei juhtu sinuga midagi halba. Mo-sar on väga* helde, kui talitad tema soovide kohaselt. Võid selles ise veenduda"

Mo-sar oli enda arvates naisele head muljet avaldanud ja vabastas ta käed köidikuist, olles kindel, et sõdurite vahelt ei pääse ta kuhugi ja et järv hoiab teda vaos niisama hästi kui raudtrellidki.

Rohkem kui saja aeru sulpsatuste saatel asus laevastik teele. Laskunud ühele põlvele, aerutasid sõdurid kärmelt. Viimases paadis väsis Mo-sar oma tusase vangiga juttu vestmast, heitis paadi põhja pikali ja uinus.

Nii liikusid nad vaikselt piki jõge, mis suubus Jad-ben-Otho järve. Jane Clayton istus endiselt paadipäras, kõik meeled pingul. Mitu kuud polnud ta maitsnud vabadust, olles kord ühe, kord teise suguharu vang. Sellest ajast saadik, kui kapten Fritz Schneider oli saksa sõduritest salgaga keisri alustatud hävitustööd jätkates maha põletanud Greystoke'i mõisa ja Jane'i kaasa viinud, polnud ta saanud vabalt hingata. Et ta siiani oli elusa ja tervena kõigile ohtudele vastu pidanud, selle kirjutas ta Kõigevägevama helduse ja heatahtlikkuse arvele.

Esialgu peeti teda Saksa väejuhatuse asukohas kui väga väärtuslikku vangi. Sellal koheldi teda täiesti humaanselt. Aga kui sakslased oma õnnetu sõjakäigu kestel Ida-Aafrikas rannikust kaugemale tõrjuti, anti käsk ka teda sisemaale viia. Ilmselt oli üks käsu põhjusi kättemaksuhimu, sest vaevalt võis Jane Claytonil muutunud oludes mingisugune sõjaline väärtus olla.

Sakslasi ärritas pööraselt tema poolmetsik abikaasa, kes jälitas neid

saatanliku järjekindluse ja leidlikkusega ning jagas julmi lööke; tekitades küllaltki olulist moraalset ja ainelist kahju. Tema vastu võitlevad väeosad elasid alalises hirmus. Nad kirjutasid tema arvele ka mitme ohvitseri elu. Tarzan ületas neid igas suhtes. Iga kavaluse nurjas ta kavalusega, iga julmuse eest tasus kätte veelgi julmemini. Nad kartsid ja vihkasid isegi tema nime. Tuhat korda kahetsesid nad, et olid hävitanud tema mõisa, tapnud tema kodakondsed ja röövinud naise selliselt, et võis arvata, nagu oleks temagi tapetud. Tuhat korda olid nad oma mõttetu julmuse eest juba karistada saanud. Nüüd, kus neil polnud võimalik kätte maksta talle endale, võeti käsile tema naine.

Jane'i sisemaale saatma määrati leitnant Erich Obergatz hauptmann Fritz Schneideri kompaniist. Kõigist ohvitseridest oli ta ainsana pääsenud Tarzani kättemaksust.

Pikka aega hoidis Obergatz teda väikeses pärismaalaste külas, mille pealik kartis sakslasi. Jane'i elu muutus siin raskeks ja alandusteroh-keks. Leitnant Obergatz, keda seni oli talitsenud ülemuse silm, ei osanud kuidagi aega sisustada Oma julmuse ja maksmapandud survega muutis ülbe preislane külarahva elu täielikuks põrguks. Igavus ja pealesunnitud külaelu ebamugavused mõjusid tema selletagi halvale ise-loomule niivõrd, et temast sai nii elanike kui ka mustade sõdurite hirmuvalitseja.

See, mida ennasttäis sakslane näha ei suutnud, oli Jane Claytonile päevselge. Mustade sõdurite poolehoid kuulus külaelanikele. Kõigil oli Obergatzist kõrini. Läks vaja ainult kõige tühisemat sädet, et päästa valla viha- ja kättemaksulaviin, mida kõrk hurm oli ise endale valmistanud.

Säde tõepoolest ka ilmus, kuid hoopis ootamatust kandist. Kord õhtupoolikul ilmus külla sõjaväljalt põgenenud pärismaalasest Saksa sõdur, väsinud ja haige. Enne kui Obergatz tema päralejõudmisest kuulis, teadis terve küla, et sakslaste võim Aafrikas on lõppenud.

Obergatzi sõdurid taipasid peagi, et nüüd pole neil vaja enam kellelegi alluda, ja vihatud välismaalasele oleks kähku ots peale tehtud, kui Jane'ile ustav neegrinaine poleks vahele seganud. Ta oli külas kuulnud, et sakslast kavatsetakse tappa, kuid koos teutooniga oleks kannatanud ka süütu valge naine.

„Nad juba vaidlesid selle üle, kes su endale saab," pihtis neegritar.

„Millal nad meile järele tulevad?" küsis Jane. „Kas sa kuulsid neid sellest rääkimas?"

„Täna öösel," vastas naine, „sest nad kardavad ikka veel seda valget meest. Nad tulevad öösel ja tapavad ta une pealt."

Jane tänas neegritari ja saatis ta minema, et teised teda kahtlustama ei hakkaks, ise aga läks otseteed Obergatzi onni, kus ta polnud veel kordagi käinud. Loomulikult üllatas külalise tulek sakslast

Jane jutustas ohvitserile sellest, mis oli teda siia toonud, ent Obergatz keeldus naist uskumast, tehes seda upsakalt ja bravuurselt. Jane pani tal kähku suu kinni.

„Niisugune jutt ei kõlba kuhugi," ütles ta lühidalt. „Te olete tõmmanud

93

enda peale nende inimeste õiglase viha. Hoolimata sellest, kas sõnum rindelt on õige või vale, usutakse seda ikkagi. Meil ei jää üle midagi muud kui põgeneda. Kui te lähete nende juurde nüüd oma rumalate väidetega seaduslikku võimu kaitsma, surete ainult pisut varem. See on kõik."

„Kas lood on tõesti nii halvad?" küsis sakslane. Ta hääl värahtas.

„Kõik on nii, nagu ütlesin," vastas Jane. „Nad tulevad täna öösel ja tapavad teid une pealt. Andke mulle püstol, püss ja laskemoona. Teeme näo, nagu läheksime džunglisse jahile. Teie käite ju tihti jahil. Võib-olla minu kaasatulek äratabki kahtlust, kuid peame riskima. Ja vaadake, härra leitnant, et te endiselt sõimate, kirute ja alandate igati oma teenijaid, et nad mingil juhul ei märkaks muudatust teie käitumises. Kui kõik hästi läheb, siis jahilt me enam tagasi ei tule. See on ainus pääsetee. Kuid enne seda peate vanduma, et te mulle midagi halba ei tee, vastasel korral olen ma sunnitud kutsuma pealiku, andma teid talle üle ja laskma endale kuuli pähe, sest on küsitav, kas on parem olla teiega koos džunglis või siin metsikute pärismaalaste käes."

„Vannun!" vastas Obergatz pühalikult. „ Vannun oma jumala ja keisri nimel, et ma ei tee teile midagi halba, leedi Greystoke."

„Väga hea," lausus Jane, „sõlmime selle liidu, et teineteist aidata, kuni oleme jõudnud tsiviliseeritud inimeste juurde. Kuid olgu teil teada, et lugupidavat suhtumist ärge minult oodake. Mina olen uppuja, teie olete õlekõrs. Pidage seda alati meeles, sakslane."

Kui Obergatz esialgu kahtleski tema sõnade siiruses, siis Jane'i terav halvustav toon veenis teda kiiresti. Ilma pikema jututa andis Obergatz talle püstolid, püssi ja mitu padrunitaskut. Oma harilikul ülbel toonil kutsus ta kokku teenijad, teatades, et tema ja valge leedi lähevad džunglisse jalule, ning andis neile asjakohased korraldused.

Neegrid tormasid korraldusi täitma ennenägematu agarusega ja nii Jane kui Obergatz märkasid, et nad lahkusid külast isekeskis sosistades ja naerdes.

„Need sead peavad seda heaks naljaks," pomises Obergatz endamisi, „et ma täna enne oma surma lähen jahile hankima liha, mille nad ise nahka pistavad."

Niipea kui jahimoona kandjad olid džunglisse kadunud, läksid Jane ja Obergatz sama teed neile järele. Ei Obergatzi mustad sõdurid ega külaelanikud teinud vähimatki katset neid kinni pidada. Kõik tahtsid, et valged tooksid neile liha, enne kui nad tapetakse.

Läbinud umbes veerand miili, pööras Obergatz lõunasse. Mõlemad liikusid kõige suurema kiirusega, et öö jooksul külast võimalikult kaugele jõuda. Nad tundsid pärismaalaste kombeid ja teadsid, et öösel ei hakka neid keegi taga ajama. Öösel jätavad neegrid kogu maa-ala, mis on väljaspool nende küla aeda, lõvi Numa võimusesse.

Nii algas kahele valgele lõpmatu rodu raskeid päevi ja hirmuga täidetud öid. Nad liikusid aeglaselt lõunasse, ehkki idarannik oli lähemal. Kuid Obergatz ei tahtnud end

inglaste kätte vangi anda. Ta lootis Lõuna-Aafrikas buuride hulgas leida kaastunnet ja võimalust Saksamaale

94

tagasi minna. Naine oli sunnitud temaga kaasa minema.

Rännak tõi neid viimaks üle mägede Jad-ben-Otho orgu, järve põhjakaldale A-luri linna lähedal. Siin tungis neile kallale salkkond ho-doni kütte. Obergatzil õnnestus põgeneda, kuid Jane võeti vangi ja toodi A-luri. Sestsaadik polnud ta sakslasest midagi kuulnud ega teadnud, kas Obergatz on hukkunud džunglis või terve nahaga Lõuna-Aafrikasse pääsenud.

Jane'i peeti kinni vaheldumisi kord lossis, kord templis olenevalt sellest, kas ta sattus Ko-tani või Lu-doni meelevalda. Nüüd kuulus ta uuele isandale, kes, nagu ta lossis ja templis oli kuulnud, paistis silma julmuse ja alatusega. Jane istus viimase paadi päras, kõik saatjad olid seljaga tema poole ja ta jalge ees norskas Mo-sar, kes nägi veel vähem kui sõdurid.

Tume kallas ahvatles Jane'i oma lähedusega. Vaikselt, ühtegi häält tegemata libistas Jane Clayton, leedi Greystoke end järve jahedasse vette. Ta ei liigutanud peaaegu üldse, püüdis ainult nina veest väljas hoida. Viimaks muutusid paadid kuupaistel väikesteks täppideks. Jane Clayton ujus lõunakalda poole.

Üksi, relvituna, peaaegu alasti maal, mida asustasid vaenulikud suguharud ja metsikud kiskjad, tundis ta ometi esimest korda nii mitme kuu jooksul rõõmu ja kergendust Kuigi iga järgmine hetk võis surma tuua, oli ta siiski vaba. Veri- liikus soontes kiiremini. Jane hoidis vaevu tagasi rõõmuhõiset, kui ta lõpuks oli veest välja roninud ja järvekaldal seisis.

Ah, kui tema kõrval oleks ta tugev ja vapper mees! Rohkemat polnud talle vaja. Kivist hiigellinnad oma mugavuste ja tsivilisatsiooni hüvedega ei veedelnud teda kaugeltki nii nagu džungel oma majesteetliku vabadusega.

Kusagil ööpimeduses möiratas lõvi. Jane'il jooksid külmajudinad üle selja ja juuksed ähvardasid peas püsti tõusta, kuid ta ei löönud kartma. See oli lihtsalt ürgmetsas elanud esivanematelt päritud instinktiivne reageering iidse vaenlase lähedusele, ja ei midagi rohkemat Naine liikus tasa ja ettevaatlikult läbi metsa. Lõvi möirgas uuesti, seekord juba lähemal. Jane kiirustas otsima madalat oksa ja ronis nobedasti kahara puu kaitsvasse varju.

Pikk ja ohtlik rännak Obergatzi saatel oli karastanud ta närve ja lihaseid. Ta oli juba ammugi harjunud metsas elama ja Tarzani õpetusi järgides leidis endale kolmekümne jala kõrgusel maapinnast rahuliku ööbimispaiga. Ehkki oli külm ja ebamugav, uinus ta peaaegu silmapilk, sest ta südames leegitses uus lootus.

Jane magas niikaua, kuni päike kõrvetama hakkas. Ta oli hästi puhanud ning tundis end värske ja reipana. Kogu tema olemust valdas kergus, mõnu- ja õnnetunne. Ta tõusis kõikuvale oksale ja ringutas. Naise paljas sale keha läikis lehestikust läbitungivates päikesekiirtes. Täpiline valgus ja laisad liigutused tegid ta peaaegu leopardiga samaseks. Ta uuris tähelepanelikult ümbrust ja kikitas kõrvu, et kuulda kahtlasi hääli. Veendunud, et läheduses midagi sellist pole, ronis ta puu otsast alla.

95

Jane tahtis supelda, kuid järve kaldad olid liiga lagedad ja metsa päästvast rohelusest kaugel. Ta otsustas seda teha siis, kui on paremini tutvunud ümbruskonnaga. Ta hulkus metsas ringi ja otsis toitu, mida siin leidus külluses. Jane kinnitas keha ja puhkas, sest tal polnud veel mingit kindlat tegevusplaani. Tema vabadus oli liiga noor ja kallis, et seda tulevikukavatsustega rikkuda.

Tsiviliseeritud inimeste asulad näisid kättesaamatud ja õhulised nagu kauge unustusse jäänud unenägu. Oo, kui ta võiks rahulikult elada siin, džunglis, ja oodata,

kuni tuleb Tarzan! Endine lootus elustus uue jõuga. Jane teadis, et tema mees tuleb tingimata, kui ta vaid elus on. Ta ei kahelnud selles hetkegi, kuigi pidas võimalikuks, et kohtumine võib edasi lükkuda. Kui ta ainult elaks!

Jah, Tarzan otsib ta üles, kui ta elab. Aga kui ta ei ela, on Jane'il siin niisama hea olla kui kus tahes mujal, sest siis ei huvita teda enam miski. Ta jääb kannatlikult surma ootama.

Metsas kõndides jõudis ta kristallselge veega allika juurde. Siin kustutas ta janu ja suples kahara varjurikka puu all. Koht oli ilus ja rahulik. Allika põhja kattis jäme kruus. Jane tõstis põhjast peotäie kive ja hakkas neid uurima, kuid märkas samas oma sõrmel verd. Ta hakkas põhjust otsima ja leidis kivide hulgast vulkaanilise klaasi killu, mille tera oli õhuke ja vahe nagu habemenuga.

Jane Clayton sattus vaimustusse. Saatus ise andis talle kätte vahendi — lõiketera, millega ta võib endale valmistada relvi ja.tööriistu. Sellega suudab ta kõike, ilma selleta aga mitte vähimatki.

Ta otsis veel ja sai suure hulga väärtuslikke kilde, millega täitis puusal rippuva koti. Seejärel ronis ta puu otsa, et silmitseda rahulikult oma väärtuslikku leidu. Mõni kild meenutas noatera, teisi võis kasutada oda- ja väiksemaid nooleotsteks.

Jane võttis nõuks valmistada kõigepealt oda — see oli kõige lihtsam. Puutüves leidis ta õõnsuse ja peitis sinna kogu oma varanduse, võttes kaasa vaid noateraga sarnaneva klaasikillu.

Puu otsast alla tulnud, otsis ta noore tikksirge puu ning saagis ja raius seda, kuni võis murda ilma pikuti lõhkumata Puu oli oda varreks paraja jämedusega — jahioda, nagu tema wazirid seda olid teinud. Jane oli omal ajal neid sageli töö juures jälginud ja wazirid olid teda isegi õpetanud oda kasutama, naerdes ja avaldades kiitust seda-mööda, kuidas asi edenes.

Ta teadis rohtusid, millest sai kõige pikemat ja tugevamat kiudu, korjas neid ja tõi koos odaga puu juurde. Roninud uuesti oma pessa, asus ta tööle ega märganudki, et oli hakanud ümisema mingit meel-detulnud viisi. Jane naeratas: esimest korda mitme kuu jooksul tundis ta end nii hästi.

„Ma peaaegu tunnen, et John on ligidal," ohkas ta. „Minu John, mu Tarzan!"

Ta tegi odavarre pikkuse parajaks, hõõrus ja silus seda, lõhestas ühe otsa ja asetas sinna terava klaasikillu. Seejärel eraldas ta rohukõr-

96

test kiud, keerutas ja hõõrus neid, kuni need muutusid läikivaks ja siledaks. Ta pesi neid allikavees ja sidus ümber odaotsa. Oda ei tulnud küll kuigi ilus, aga oli nii hea, kui seda lühikese ajaga üldse võis teha.

Pole viga, hiljem teeb ta uusi, mille üle isegi waziride parimad oda-meistrid võivad uhkust tunda.

Sellise meeldiva mõttega asus ta uut relva proovima.

XVIII. Üksi Tu-luris

Peaaegu päikesetõusuni kõndis Tarzan äärelinnas, kuid ei leidnud kusagilt kadunud abikaasa jälgi. Mägedest puhuv kerge hommikutuul tõi igasuguseid lõhnu, kuid mitte seda, mida ta otsis. Tarzan jõudis järeldusele, et Mo-sar viis ta minema mõnes teises suunas. Otsimise ajal oli ta sageli leidnud järve poole viivaid värskeid jälgi. Ta oletas, et need olid Jane'i röövijate omad. Tarzan uuris veel kord hoolikalt kõiki A-lurist tulevaid jälgi, et vältida eksimist. Alles pärast seda suundus ta Jad-ben-Otho järve kaldale, sinna, kus Mo-sari salk oli paatidesse asunud.

Tarzan nägi kaldal palju paate ja valis neist tagaajamiseks ühe tugevama. Oli juba päev, kui ta sõudis mööda puust, mille okste vahel magas tema naine.

Oleks tuul puhunud lõunast, oleks Tarzan oma abikaasa sealsamas leidnud. Kuid karm saatus määras teisiti ning Tarzan ja Jane ei kohtunud. Peagi kandsid võimsad aerulöögid paadi järve teise otsa ja sealt edasi väljavoolavasse jõkke.

Tarzan sõudis piki looklevat jõge ega pannud tähele väikest lahte, kuhu sisenedes oleks võinud vältida mitut tundi kõige kumavamat aerutamist. See oli laht, kus Mo-sar ja tema sõdurid avastasid maale minnes, et vang on põgenenud. Mo-sar ise oli maganud peaaegu A-lurist saadik, aerutajad aga istusid vangi poole seljaga ega suutnud kuidagi meenutada, millal nad teda viimati nägid. Siiski arvati üksmeelselt, et Jane võis põgeneda jõe kõige kitsamas kohas. Mo-sar ei teadnud, mida suurest vihast teha. Et ta ise oli kõiges süüdi, siis seda agaramalt püüdis ta Jane'i põgenemises teisi süüdistada.

Ta oleks jalamaid Jane'i otsima asunud, kui poleks karmud kokku põrgata A-luri sõduritega, keda nii Ja-don kui ülempreester võisid olla teda jälitama saatnud. Mo-sar ei söandanud saata isegi mõnda üksikut sõdurit, et mitte nõrgestada oma kaitseväge. Lühikese viivituse järel sõitis ta Jad-ben-luli järvele.

Hommikupäikese esimesed kiired valgustasid parajasti Tu-luri valgeid tomitippe, kui Mo-sari aerutajad vedasid paadid kaldale otse linna müüride all. Nüüd, kus pealik viibis jälle oma kodulinnas ja tundis end oma sõdurite keskel turvaliselt, saatis ta koguni kolm paaditäit sõdureid Jane'i otsima. Ühtlasi tehti neile ülesandeks võimaluse korral selgitada, mis oli juhtunud Bu-lotiga. A-lurist lahkumisest saadik polnud Mo-sar tema vastu erilist huvi tundnud, vaid hoolitses eelkõige oma naha päästmise eest.

97

Kui kolm paati kaldale lähenesid, märkasid sõdurid mingit võõrast paati kahe preestriga. Esialgu pidasid Mo-sari mehed seda Lu-doni eelsalgaks, unustades, et preestrid ei võidelnud peaaegu kunagi, või kui, siis vaid äärmise juhtumi korral. Salaja vihkasid peaaegu kõik Pal-ul-doni sõdurid preestriseisust. Kuid selle asemel et neile kallale tungida, otsustasid nad preestrid ära oodata, et pärida neilt teateid.

Sõdureid nähes tegid preestrid rahumärgi. Mo-sari sõdurite pealik viipas käega, kutsudes neid lähemale.

„Mida te teete siin, Mo-sari maal, nii kaugel oma kodulinnast?" küsis ta.

„ Tõime sõnumi ülempreester Lu-donilt," kuulutas üks neist. „On see rahu- või sõjasõnum?" küsis üks sõdur. „See on rahuettepanek!" vastas preester. Ja Lu-doni sõdurid? Kas nad järgnevad teile?" küsis pealik. „Oleme üksi," kinnitas preester. „A-luris ei tea keegi peale Lu-doni, et siia tulime."

„Siis minge oma teed," lubas pealik.

„Kes see on?" küsis äkki teine preester käega järve poole osutades.

Kõigi pilgud pöördusid kohe osutatud suunda. Üksik sõdur sõudis kiiresti Tu-luri poole. Sõdurid ja preestrid tonnasid põõsastesse peitu.

„See on kohutav mees, kes ennast Dor-ul-Othoks nimetas," sosistas üks preestritest. „Mulle jäi ta hästi meelde."

„Sul on õigus, preester," hüüdis sõdur, kes oli Tarzanit A-luris näinud. „See on tõepoolest mees, keda õigusega kutsutakse Tarzan-jad-guruks."

„Kiirustage, preestrid!" lausus pealik „Teil on kire paat, te jõuate Tu-luri enne meid, et hoiatada Mo-sari tema lähenemisest."

Preestrid lõid kõhklema, neid ei vaimustanud väljavaade kohtuda hirmuäratava mehega. Kuid juba lükati nende paat vette ja nad ise tõugati paati. Preestrid puiklesid ikka veel vastu, kuid nüüd päris ilmaaegu, sest üksik aerutaja võis neid juba märgata.

Teist valikut polnud, ainult Tu-luri linn võis neile veel varju pakkuda. Nad tõmbusid kössi ja hakkasid kõigest jõust linnamüüride poole sõudma.

Sõdurid varjusid uuesti põõsastesse. Kui Tarzan oleksk neid märganud ja tulnud lähemalt uurima, poleks ta üksi nagunii kolmekümne vastu saanud. Kuid sõdurid ei pidanud üldse vajalikuks temaga järvel kokku saada, sest neid oli saadetud otsima põgenenud vangi, mitte püüdma metsikut tüüpi, kelle julmusest ja vaprusest oldi palju kuuldud.

Kui Tarzan sõdureid märkaski, siis ei teinud ta neist välja, vaid sõudis rahulikult, kuid kiiresti linna poole. Ta ei hakanud isegi preestreid taga ajama, kui nad otse tema nina all kaldalt lahkusid ja hirmunud pilku selja taha heites lossi värava poole lidusid. Nad hoiatasid lossivahte ja nõudsid kiiret kokkusaamist Mo-sariga, et hoiatada teda Tarzani lähenemisest. Vahimehed astusid sõnatult kõrvale.

98

Nad juhiti läbi lossiõue, mis oli A-luri lossiõue vähendatud koopia.

„Meid saatis ülempreester Lu-don," seletas alampreester. „Ta soovib elada sõpruses Mo-sariga, kelle vastu on tal alati olnud sõbralikud tunded. Ja-don kogub sõjaväge, et asuda kuninga troonile. Ho-doni-de külades on tuhandeid ülempreester Lu-doni poolehoidjaid. Ainult Lu-doni abiga võib Mo-sar saada kuningaks. Lu-don käskis öelda, et kui Mo-sar taliab säilitada Lu-doni sõprust, peab ta otsekohe tagasi andma naise, kelle röövis printsess O-lo-a ruumidest."

Sel hetkel astus sisse keegi sõdur. Ta oli väga erutatud.

„Dor-ul-Otho on Tu-luris ja soovib viivitamata Mo-sari näha."

„Dor-ul-Otho!" imestas Mo-sar.

„Nii ta ütles," kinnitas sõdur. „Ta ei sarnane tõepoolest Pal-ul-doni elanikega. Arvan, et ta on seesama, keda mõni nimetab Dor-ul-Otlioks, mõni aga Tarzan-jad-guruks. Kuid ainult jumala poeg julgeks üksi võ-hivõõrasse linna tulla. Seepärast peab arvama, et ta räägib tõtt."

Mo-sar sattus paanikasse. Ta ei suutnud kuidagi otsustada, mida teha, ja vaatas abiotsivalt preestrite poole.

„Võta ta lugupidavalt vastu," soovitas preester, kes tundis hästi kõiki oma leivaisa Lu-doni kavalusi. „Kui ta on veendunud sinu sõpruses, minetab ta valvsuse ja sa võid temaga talitada, nagu tahad. Kuid püüa teda siiski Lu-doni jaoks ellu jätta, Mo-sar. Lu-don oleks sulle selle eest igavesti tänulik."

Mo-sar noogutas mõistvalt ja käskis sõduril külalise enda ette tuua.

„Ta ei tohi meid näha," ütles üks preestritest. „Anna meile vastus, Mo-sar. Lahkume siit enne, kui ta tuleb."

„Ütelge Lur-donile, et poleks mind, oleks naine täiesti kadunud," vastas pealik. „Talitsin teda siia tuua Ja-doni eest, kuid ta põgenes ööpimeduses paadist. Ütle Lu-donile, et saatsin kolmkümmend sõdurit teda otsima. Imelik, et te teel kokku ei juhtunud."

„Nägime neid," vastasid preestrid, „kuid nad ei rääkinud midagi oma ülesandest."

„Ma käskisin neil keele hammaste taga hoida," selgitas Mo-sar. „ Öelge oma isandale, et kui nad põgeniku üles leiavad, saadan ta talle elusalt ja tervelt tagasi. Ja veel öelge talle, et minu sõdurid on valmis Lu-doni esimese kutse peale ühinema tema vägedega Ja-doni vastu. Nüüd minge, sest Tarzan-jad-guru tuleb kohe siia."

Mo-sar andis ühele orjale märku.

„Vii preestrid templisse," käskis ta, „ja üüe Tu-luri ülempreestrile, et ta võtaks nad vastu, söödaks kõhud täis ja aitaks neil A-luri tagasi pöörduda niipea, kui nad seda soovivad."

Teenri saatel väljusid preestrid teise ukse kaudu. Järgmisel hetkel tungis saali Tarzan-jad-guru. Vähimagi rahumärgi või tervitussõnata läks ta otseteed pealiku juurde, kes suutis üksnes uskumatu tahtepingutusega varjata hirmu, mida tundis metsiku hiiglase ja tema julma näo ees.

„Olen Dor-ul-Otho," kuulutas Tarzan häälega, mis lõikas Mo-sari

südamesse nagu külm teras. „Tulen Tu-luri naise järele, kelle sa röövisid printsess O-lo-a ruumist."

Tarzani äärmine julgus andis talle Mo-sarist ja tema sõduritest suure moraalse üleoleku. Kõik arvasid, et üksnes Dor-ul-Otho võis hakkama saada säärase julgustükiga. Kas oleks ükski surelik söandanud mitmekümne sõduri juuresolekul nende julmalt pealikult sellisel toonil vastust nõuda? Ei, see oleks võimatu. Mo-sar hakkas kahtlema preestrite antud soovituses petta tulnukat teeseldud sõbralikkusega. Ehmatusest ta isegi kahvatas: Jad-ben-Otho näeb ja teab kõike, isegi kõige salajasemaid mõtteid. Või talitada siiski preestrite nõuande järgi? Pealik niheles rahutult kivtet raiutud troonil.

„Ruttu!" käratas ahvinimene. „Kus ta on?"

„Siin teda pole," vastas Mo-sar.

„Sa valetad!" hüüdis Tarzan.

Jad-ben-Otho olgu tunnistaja, et teda pole Tu-luris," kinnitas pealik. „Võid läbi otsida templi, lossi, kogu linna, kuid sa ei leia teda, sest teda pole siin."

„Kus ta siis on?" uuris Tarzan. „Sina viisid ta A-lurist minema. Kui teda siin pole, kus ta siis on? Mis sa talle tegid?" Ja ta astus ähvardavalt Mo-sari poole, kes taandus hirmust moondunud näoga.

„Oota!" karjatas Mo-sar. „Kui sa oled tõesti Dor-ul-Otho, siis tead, et räägin tõtt. Ma röövisin ta Ko-tani lossist, et päästa ülempreestri Lu-doni või Ja-doni käest, sest Kor-tan on surnud. Kuid öösel põgenes ta mu paadist kusagil Tu-luri ja A-luri.vahel. Veidi aega tagasi saatsin kolm paaditäit sõdureid teda otsima."

Pealiku hääle ja käitumise järgi adus Tarzan, et ta oli tõtt rääkinud ning kallist aega oli asjatult raisku läinud.

„Mida tahtsid Lu-doni preestrid, kes siia tulid?" päris Tarzan. Tänu oma läbinägelikkusele taipas ahvinimene, et need kaks olid tõepoolest A-luri ülempreestri saadikud, kes temaga kohtumise vältimiseks olid sõudnud ihust ja hingest.

„Nad tulid "siia sellessamas asjas, mis sinagi," vastas Mo-sar. „Nad nõuavad tagasi naist, kelle ma olevat Lu-donilt röövinud. Nad eksivad minu suhtes niisama rängalt nagu sinagi, oh Dor-ul-Otho."

„Talian preestreid üle kuulata," lausus Tarzan. „Lase nad siia tuua."

Tarzani kõrk ja käskiv esinemine hirmutas Mo-sari veel enam. Pealik otsustas kõigepealt enda turvalisuse eest hoolt kanda. Nüüd tekkis tal võimalus kas või ajutiselt oma troonisaalist jalga lasta.

„Toon nad ise siia, Dor-ul-Otho," pakkus Mo-sar teenistusvalmilt ja väljus saalist.

Mo-sar ruttas jooksujalu tanplisse, mis oli lossile palju lähemal kui A-luris. Ta leidis Lu-doni saadikud oma ülempreestri juurest ja andis neile edasi alivinimese käsu.

„Mida sa kavatsed temaga teha?" päris üks preestritest.

„Ma ei taha temaga tülitseda," vastas Mo-sar. „Ta tuli siia rahus ja võib rahus lahkuda, sest kes teab, ehk on ta siiski Dor-ul-Otho?"

„Tahtku ta seda pealegi," vastas Lu-doni preester. „Meil on kind-

laid tõendeid, et ta on lihtne surelik, võõramaalane. Lu-don pakkus juba Jad-ben-Qthole oma elu, kui ta peaks eksima ja kui võõras tõesti peaks jumala poeg olema.

Kui kõigi Pal-ul-doni preestrite ülempreester on veendunud, et tegemist on petisega, kes oleme siis meie, et selles kalleida? Ei, Mo-sar, sul ei pruugi teda karta. Ta on ainult sõdur ja tema vastu aitavad harilikud relvad. Kui Lu-don poleks käskinud teda elusalt kinni võtta, annaksin ma ise sinu meestele nõu ta tappa. Kuid Lu-doni käsk on Jad-ben-Otho käsk ja sellele ei tohi me vastu hakata."

Siiski jäi Mo-sari rinda kahtluseiva. Ta otsustas jätta algatuse preestritele.

„Siis kuulub ta teile," vastas pealik. „Tehke temaga, mida ise tallate. Mina pesen käed puhtaks. Ülempreester Lu-doni käsk on seadus."

Preestrid pöördusid Tu-luri ülempreestri poole.

„On sul mõni plaan?" küsisid nad. „Kes nuputab, kuidas jumala-teotajat elusalt kinni võtta, sellele tasub Lu-don heldelt."

„Meil on lõvide hoov," lausus ülempreester. „Praegu on see tühi. Ükski loom ei suuda sealt välja pääseda ja kui võõras pole Jad-ben-Otho poeg, siis ei pääse ka tema."

„Muidugi ei pääse," ütles Mo-sar. „Sealt ei pääse välja ka greif. Kuid enne tuleb greif sinna tuua."

Preestrid pingutasid ajusid selle raske probleemi lahendamiseks. Viimaks lausus üks neist:

„See polegi nii raske. Peab ainult kasutama Jad-*ben-Otholt saadud mõistust, mitte vanematelt päritud lihaseid, mis polegi nii tugevad nagu neljajalgsetel loomadel."

„Lu-don pani oma mõistuse võõra vastu välja ja kaotas," tähendas Mo-sar. „Tehke nii, kuidas arvate."

„A-luris suhtus Ko-tan Dor-ul-Othosse suure lugupidamisega ja näitas preestrite saatel talle templit. Kui sina teed samuti, ei ärata see külalises vähimatki kahtlust. Tu-luri ülempreester kutsugu ta templisse ja kogugu siia kõik preestrid, et tunnistada ta Jad-ben-Otho pojaks. Mis oleks loomulikum, kui ülempreester juhtitab ta läbi templi ruumide, nagu tegi seda ka Lu-don ja toob ta ka lõvide hoovi. On ta kord seal, pole tõrvikuid kustutada mingi kunst. Enne kui ta aru saab, sulgevad kivist vaheuksed kõik sissekäigud."

„Kuid hoovis on aknad, mis annavad valgust," sekkus ülempreester, „isegi seitse akent. Ta võib neid märgata ja põgeneda, enne kui ki-viuksed läbikäigu sulgevad."

„Aknad tuleb nahkadega kinni katta," soovitas üks A-luri preestritest.

„Plaan on hea," kiitis Mo-sar. Eriti meeldis pealikule see, et nii ta ise kui ka tema sõdurid jäid operatsioonist kõrvale. Tarzanit saadavad ainult preestrid ja nii ei tule tal mõttessegi midagi kahtlustada.

Mo-sar naasis lossi teist käiku mööda, kuid mitte troonisaali, vaid lossi kaugemasse ossa. Tarzani juurde saadeti kolm preestrit, kes tunnistasid alandliku häälega teda jumalapojaks ja palusid templisse, kuhu

101

tuuakse ka Lu-doni preestrid, kellelt ta võib teateid pärida.

Ahvinimene võttis preestrite kutse meelsasti vastu, arvates, et oma senist julget esinemist jätkates jõuab ta kõige kiiremini eesmärgile.

Ta juhatati templisse ja võeti, siin vastu täna kõrge seisuse kohaselt. Tarzan päris teateid kahelt A-luri preestrilt, kes ainult kordasid Mo-sari juttu. Siis palus Tu-luri ülempreester teda templit vaatama.

Kõigepealt toodi Tarzan altariõue. Siin sarnanes kõik A-luriga. Ta viidi läbi tõrvikutega valgustatud käikude ja saalide. Viimaks laskuti madalasse ja pimedasse labürinti ning seejärel suurde ruumi, mille õhus oli tunda lõvide haisu. Siin teostas Tu-luri kaval ülempreester oma kavatsuse.

Ühtäkki kustusid tõrvikud. Paljad jalad ruttasid pimeduses ainsa ukse poole. Kivi raksatas vastu kivi ja Tarzanit ümbritses hauavaikus.

XIX. Jane teeb edusamme

Jane tappis odaga oma esimese jahisaagi ja oli selle üle väga uhke. Mis siis, et see oli ainult jänes, kuid selle tabamine andis naise elule hoopis teise sisu. Nagu kaugel hallil ajal otsustas inimkonna saatuse keegi tundmatu kütt, nii näis ka see sündmus andvat Jane'i mõtetele uue suuna. Metsamarjadest ja puuviljast oli tal juba villand, teine asi oli liha, mis andis jõudu ja vastupidavust.

Jäi üle vaid mingil moel tuli hankida. Äärmisel juhul pidi ta sööma toorest liha nagu tema mees ja isand, kuid üksnes see mõte ajas tal judinad üle selja jooksma.

Jane otsustas proovida lõket teha. Ta oli selle asja juba ammu läbi mõelnud, kuid senini ei olnud aega seda teha. Pealegi polnud tuli talle kuigi tähtis. Nüüd kujunesid lood teisiti: tal oli, mida küpsetada, ja ta suu jooksis vett, kui mõtles jänesepraele. Ta küpsetaks seda hõõguvatel sütel.

Jane ruttas puu juurde. Jõepõhjast kogutud varanduse hulgas leidus ümmargune lame tükk vulkaanilist klaasi, mis oli läbipaistev kui kristall. Ta kogus kuiva puukoort, kuivanud rohtu ja oksi, kuhjas need väikesse hunnikusse ja asetas suurema varu kõrvale.

Erutusest värisedes liigutas Jane klaasitükki kuiva risuhunniku kohal, kuni päikesekiired koondusid väiksesse heledasse täppi. Ta ootas hinge kinni pidades. Kui kaua aega see küll võtab! Kas tõesti luhtuvad ta lootused, hoolimata oskuslikust ettevalmistusest? Aga ei! Ilmus peenike suitsujuga, rohukörred lõid leegitsema ja oksad võtsid praksudes tuld. Jane plaksutas vaimustatult käsi. Ta sai tule!

Naine viskas oksi tulle, alguses väiksemaid, siis suuremaid, ja lohistas viimaks lõkke juurde isegi keskmise suurusega puutüve. Kui ta selle otsapidi tulle lükkas, võttis tuli uue suutäie rõõmsa praginaga vastu. See oli toredaim hääl, mida ta paljude kuude jooksul oli kuulnud.

Nüüd asus ta kiiresti saaki nülgima. Võtnud naha ära, puhastas ta

ja peitis kõik toiduks kõlbmatu maa sisse. Seda oli ta Tarzanilt õppinud. Esiteks hoidis see laagri puhta, teiseks oleks värske liha lõhn kiskjaid juurde meelitanud.

Jane torkas liha pulga otsa, millega võis jänest tule kohal hoida. Seda tuli tihti keerata, et liha ära ei kõrbeks ja ühtlaselt valmiks. Kui see lõpuks küps oli, ronis naine kõrgele puu otsa, et praadi rahus nautida. Kunagi polnud leedi Greystoke midagi maitsvamat söönud. Ta paitas oma oda. See andis talle maiuspala, rahu ja turvalisuse, mida ta polnud nautinud sellest õudsest päevast saadik, mil tema ja Obergatz olid ära kasutanud viimase padruni.

Jane'il seisis ees rohkesti tööd. Aeg näis liiga lühike, et teha kõike, mida kavatsenud oli. Ta pidas oma asukohta ideaalseks ning otsustas valmistada siin kõik vajalikud tööriistad ja relvad. Lisaks tublile odale himustas ta veel nuga, vibu ja nooli. Selliselt relvastatuna võis ta teha katset Pal-ul-donist lahkuda. Esialgu oli vaja ehitada mõni kindlam ulualune, et vältida džungliasukate öiseid visiite.

Pikkade ritvade lõikamine onni jaoks nõudis kõik tunnid, mis toi-duhankimisest üle jäid. Ridvad viis ta kõrgele puu otsa ja sidus seal kahe tugeva haru vahele. Sidumismaterjalina kasutas ta juba varem tuntud rohukiude. Niisamuti ehitas naine ka seinad ja karuse, põranda, aknad ja väikese ukse. Puutrellidega akende ja ukse tegemine oli üks põnevamaid toiminguid kogu tema elus. Aknaid oli kaks. Need olid

parajalt suured ja risti-rästi ritvadega kindlustatud. Uks oli väike, kuid ta mahtus sellest neljakäpakil sisse roomama.

Jane ei teadnud, kui kaua ta oma peavarju ehitas — ta oli kaotanud ajataju. Kuid ajast puudu polnud, seda oli rohkem kui kõike muud.

Ta hakkas endale nüüd märksa kaugemalt toitu otsima. Seni olid saagiks langenud väikesed närilised. Jane unistas antiloobist, kes annaks talle peale liha veel sooja karvkatte, mis külmade ilmade tulekul oli lausa hädavajalik. Vahetevahel oli tal õnnestunud neid väledaid loomi eemalt näha. Jane oli kindel, et kuskil tema laagrikohast kõrgemal lähevad nad üle jõe. Sinna läkski ta neid küttima.

Ettevaatlikult ja kavalalt nagu panter roomas ta läbi metsa, tegi ringi, et jõuda ülekäigule alttuule, peatus sageli, et veenduda, kas teda ennast miski ei ähvarda, ning tundis end ühtaegu nii küti kui võimaliku jahisaagina. Vaikselt jäi ta varitsema. Milline õnn! Ojas seisis imetore hirv. Nagu siug roomas naine lähemale. Nüüd lamas ta madala põõsa taga, loomast parajal kaugusel. Jäi vaid püsti tõusta, heita silmapilkselt oda ning teha seda nii jõuliselt ja täpselt, kui vähegi võimalik. Jane'i valdas meeldiv erutus, kui ta odaga saaki sihtis. Vaevalt sõrme jagu kaldus oda ettenähtud kohast kõrvale. Hirv hüppas kõrgele õhku, langes kramplikult tömmeldes maha ja suri. Jane Clayton tormas jahisaagi juurde.

„Braavo!" hüüdis äkki keegi mees inglise keeles. Hääl tuli ilmselt teisel pool jõge asuvatest põõsastest.

Jane tardus üllatusest paigale. Põõsastest väljus kummaline räbaldunud kuju. Esialgu ei tundnud Jane meest ära, aga kui oli teda lähemalt uurinud, põrkas vaistlikult tagasi.

„Leitnant Obergatz!" hüüatas ta. „On see võimalik?"

„Muidugi on," kostis sakslane. „Kahtlemata on mul armetu välimus, ent sellest hoolimata olen ma Erich Obergatz. Aga teie? Nagu ma näen, olete teiegi muutunud."

Ta silmitses naise paljastatud käsi ja jalgu, kuldset rinnakatet, Ja-to nahast puusakatteid, ihukatteid ja rakmeid, mida kannavad kõik ho-doni naised ja millega Lu-don Jane'i oli ehtinud, kui tema iha Jane'i järele lõi eriti lõkkele. Isegi printsess O-lo-al, kuningas Ko-tani tütrel polnud ilusamaid ehteid.

„Aga miks teie siin olete?" imestas Jane. „Arvasin, et olete juba ammu tsiviliseeritud inimeste hulka jõudnud."

„Mein Gott!" hüüdis leitnant. „Ma ei mõista, mispärast ma veel elan. Olen jumalalt surma palunud, ise aga klammerdun elu külge. Olukord on täiesti lootusetu. Oleme sunnitud jääma surmani sellele hirmsale maale. Soo! Kohutav soo! Sellest on võimatu üle saada. Otsisin selle kallastel ülepääsukohta, kuni tulin ringiga vanasse paika tagasi. Nii tegin rännaku ümber selle õudse maa. Sisse pääsesime kergelt. Aga siis tulid vihmad ja soo muutus läbipääsmatuks. Ükski elusolend ei suuda seda takistust ületada. Kui palju ma olen proovinud! Kõik ilmaaegu. Ja kiskjad, kes sellel neetud maal ringi jooksevad! Nad ajavad mind taga päeval ja öösel."

„Kuidas teil on õnnestunud nende käest pääseda?" küsis naine.

„Ei tea isegi," vastas sakslane tusaselt. „Olen jooksnud, jooksnud ja jooksnud. Nälgisin päevade kaupa puu otsas kükitades. Valmistasin endale jahiriistad — nuia ja oda, nuiaga lõin koguni lõvi maha. Nii võitleks ka hiir, kui tal poleks teist pääseteed. Sel hädaohtude maal pole meie kahekesi muud kui tühised hiired. Aga aitab nüüd minust, rääkige parem endast."

Jane jutustas lühidalt oma vintsutustest, mõeldes lakkamatult sellele, kuidas sakslasest lahti saada. Sakslase seltskond rõhus teda. Tuhat korda parem oli üksi olla. Jane vihkas ja jälestas meest endiselt. Peale selle kartis naine teda. Ta polnud sakslast

kunagi usaldanud; nüüd märkas ta mehe silmis kummalist tuld, mida seal varem polnud. See sundis Jane'i valvsusele.

„Te elasite siis õige kaua A-luri linnas," ütles Obergatz pal-ul-doni keeles.

„Oskate seda keelt? Kus te õppisite?" küsis naine üllatunult.

„Langesin alamat sorti metslaste kätte," vastas mees. „Need kõigist põlatud inimesed elavad mägedes ja neid nimetatakse vaz-donideks. Nad on erakordselt nürimeelsed ja ebausklikud olendid. Nende küla koosneb koobastest, mis on raiutud kaljudesse. Kui nad mind esimest korda nägid ja märkasid, et mul pole saba, käed ja jalad erinevad aga nende omadest, lõid nad kohutavalt kartma. Arvasid vist, et olen jumal või kurat. Ma ei saanud neile vastu hakata ega põgeneda, seepärast läksin julgelt vastu. See hämmastas neid ja nad viisid mind oma Bu-luri linna, söötsid ja jootsid ning kohtlesid üldiselt hästi. Õppisin

ära nende keele ja püüdsin selgeks teha, et olen jumal. Viimaks see ka õnnestus, kuni üks posija või preester mind kadestama hakkas. See oli minu lõpu algus. Ta kuulutas, et kui ma olen jumal, siis ei jookse minust noaga torkamisel verd.

Minu teadmata korraldas ta asja nii, et proovi tuleks pealt vaatama kogu küla. See pidi sündima öösel pidustuste ajal, mil nad nii pööraselt söövad ja joovad oma saatanliku Jad-ben-Otho auks. Üks naine lobises mulle kõik välja, mitte kaastundest, vaid lihtsalt naiselikust uudishimust — kas mu veri hakkab voolama, kui mind odaga torgatakse. Nähtavasti ei mallanud ta oskuslikult lavastatud mõrva ära oodata, vaid tahtis seda jalamaid teada saada. Rabasin tal käest kinni, kui ta mulle nuga küljekontide vahele püüdis torgata. Sõdurid olid juba joomingut alustanud, oleks olnud rumalus neid veel mõistusele kutsuda. Mul jäi ainult üks tee — põgeneda. Ütlesin naisele, et minule kui jumalale on kõik sellised kahtlustused solvavad ja protesti märgiks jätan nad siitpeale saatuse hooleks.

„Lähen otsekohe taevasse tagasi!" hüüdsin ma.

Ta tahtis minu ümbert kinni võtta, et näha, kuhu ma tõusen, kuid ütlesin talle, et tuli, mis tekib minu tõusmisel, hävitab ta silmad ja ta peab jalamaid lahkuma ega tohi siia tagasi tulla enne kui tunni aja pärast. Püüdsin talle selgeks teha, et kui mõni teine külaelanik peaks siia juhtuma, siis ei hukku tules üksnes tulija ise, vaid ka naine, kes teab minu taevaminekust.

See avaldas talle ilmselt vapustavat mõju. Ta lahkus jalamaid, hüüdes mulle, et kui ma tunni aja pärast tõepoolest lahkunud olen, teab kogu küla, et olen Jad-ben-Otho ise. Seda usuvad nad vist siiani, sest võin teile kinnitada, et lahkusin palju varem kui tunni aja pärast. Bu-luri linna lähikonnas ei julgenud ma kauem viibida." Ta pahvatas nii kareda ja vastiku häälega naerma, et naisel käisid külmajudinad üle selja.

Kuni Obergatz jutustas, kõrvaldas Jane hirve kehasse kinnijäänud oda ja hakkas nahka nülgima. Mees ei teinud vähimatki katset teda abistada, vaid aina rääkis ja vaatas pealt, siludes räpaste kätega oma sakrunud porist habet ja pulstunud juukseid. Tema nägu ja keha kattis paks porikiht. Ta oli täiesti alasti, kui mitte arvestada räbalatena ripnevat puusavööd. Relvadeks olid vaid Bu-lurist varastatud vaz-doni nui ja nuga. Kuid mustus ja sõjariistad ei kohutanud naist kaugeltki nii kui iseäralik läige mehe silmis.

Ometi jätkas naine oma tööd. Ta lõikas hirve küljest ära tükid, mida võis kasutada enne riknemist. Jane polnud veel täielik džunglielanik ega osanud leida midagi maitsvat roiskunud lihas. Seejärel ajas ta end sirgu ja vaatas Obergatzile otse silma.

«Leitnant Obergatz," lausus ta, „saatus on meid uuesti kokku viinud. Ma ei varja, et see on mulle ebameeldiv. Minul pole teiega midagi ühist. Teie olete süüdi selles, mis

minuga on juhtunud. See väike maalapike, kus me praegu viibime, on minu, sest ma leidsin selle ise ja võtsin endale enne teid. Minge siit ära, see on minu territoorium.

105

Jätke mind rahule, kui tahate teatud määralgi heastada kurja, mida tekitasite mulle ja mu perekonnale."

Sakslane jõllitas naisele oma kalasilmadega otsa ja pahvatas siis õelalt naerma.

„Minge ära! Jätke mind rahule!" osatas ta kurjalt. „Mina ise leidsin sind. Me leiame ühise keele ja saame headeks sõpradeks. Peale meie pole siin hingelistki. Keegi ei saa teada, mis me teeme, sina aga ajad mind minema." Ta naeris jälle, kuigi nägu jäi endiselt kurjaks. Jane'il hakkas kõhe.

„Pidage meeles oma lubadust!" ütles ta.

„Lubadust! Missugust lubadust? Neid antakse ainult murdmiseks. Meie, sakslased, näitasime seda kogu ilmale Liege'is ja Leuvenis. Ei ja veel kord ei! Ma ei lähe kuhugi. Jään siia sind kaitsma."

„Ma ei vaja teie kaitset," ei jätnud Jane oma tahtmist. „Oskan käsitseda oda, te ju nägite."

„Muidugi," kinnitas Obergatz. „Aga kui korralik meesterahvas ei või ma sind üksinda siia jätta. Oled ju naine, nõrk olevus. Ei! Olen keisri ohvitser ja jään sinu juurde."

Ta naeris jälle.

„Võiksime kahekesi üsna õnnelikud olla."

Naine ei suutnud uut värinat maha suruda. Ta ei teinud vähimatki katset varjata oma põlgust.

„Ma ei meeldi sulle?" küsis mees. „Väga kahju. Kuid pole viga, tuleb aeg ja sa hakkad mind armastama." Uuesti järgnes inetu naer.

Naine pakkis lihatükid hirvenaha sisse, viskas õlale, võttis kätte oda ja pöördus sakslase poole.

„Minge!" käskis ta. „Oleme küllalt tühje sõnu teinud. See on minu riik ja ma kaitsen seda. Kui te veel kord siia tulete, tapan teid. Saite aru?"

Sakslase nägu moondus raevust. Ta tõstis nuia ja suundus naise poole.

„Pidage!" karjatas Jane, heites käe odaga kaugele taha. „Te nägite, kuidas ma tapsin hirve, ja teil oli täiesti õigus, öeldes, et keegi ei näe, mis me siin teeme. Tehke sellest vastav järeldus, sakslane, enne kui tõstate minu vastu käe."

Obergatz seisatas ja laskis nuia alla.

„Rahunege," alustas ta leplikul toonil. „Oleme sõbrad, leedi Grey-stoke. Hakkame teineteist aitama, luban, et ei tee teile midagi halba."

„Pidage meeles — Liege ja Leuven," muigas Jane. „Lähen nüüd ära ja hoiduge mind jälitamast. Minu piirkond on päevateekond siit igas suunas. Kui siin kusagil teid näen, olete surmalaps."

Obergatz adus, et Jane ei naljata. Ta seisis tusaselt ja vaatas, kuidas naine metsa kadus.

106

XX. Sündmused arenevad

Linnas oli vahetumas võim. Ja-doni sõdurid, keda Tarzan juhatas lossi värava all oleva saiakäigu juurde, said lüüa. Nende esimese rünnaku hoogu pidurdasid oma kavala jutuga Lu-doni preestrid, pannes sõdureile südamele kaitsta esiisade usku jumalasalgajate eest. Nad nimetasid Ja-doni templi teotajaks, kelle peale langeb Jad-ben-Otho viha, samuti nagu Ja-doni poolehoidjate peale.

Preestrid kinnitasid, et Lu-doni ainus soov on takistada Ja-donil trooni hõivamast enne uue kuninga valimisi, mis toimuvad vastavalt ho-donide seadusele. Tulemuseks oli see, et paljud sõdurid jooksid üle preestrite poole ja kui viimased nägid, et Ja-doni poolehoidjad olid jäänud vähemusse, kihutasid preestrid oma sõdurid neile kallale. Selle tagajärjel tapeti suurem osa Ja-doni meestest. Vaid käputäis sõdureid jõudis lossi värava juurde ja pääses sealt läbi.

Preestrid viisid oma salga läbi saiakäigu templisse. Kuid vahepeal oli keegi Ja-doni hoiatanud ja viimane korraldas kaitse. Esimesel võimalusel oli ta saatnud printsess O-lo-a ruumidesse salga sõdureid, kuid õnnetuseks jõudsid nad sinna liiga hilja, et takistada Jane'i röövimist.

O-lo-a rääkis kõigest, mis oli juhtunud, samuti Tarzani osast. Ta kuulis, et Tarzan oli viinud tema mehed Lu-doni sõdurite kogunemiskohti lossi sissekäigu juurde. Endastmõistetavalt suurendas see asjaolu veelgi vana sõjamehe sümpaatiat ahvinimese vastu. Ta kahetses, et viimane oli linnast lahkunud. O-lo-a ja Pan-at-lee seletused kinnitasid usku võõra jumalikku päritollu, milles Ja-don ja tema sõdurid juba varem olid veendunud. Võitlus käis nüüd peaasjalikult Dor-ul-Otho poolehoidjate ja vastaste vahel. Kas põhjustasid seda ahvinimese vägitegude kohta liikuvad jutud, mis ümberjutustamisel midagi ei kaotanud, või mõjus siin lihtsalt vana sõduri kavalus ja vimm Lu-doni vastu — lootus usulisest tülist oma ilmalikule asjale toetust saada —, kõike seda on raske otsustada. Selge oli vaid üks: Ja-doni pooldajad vihkasid ülempreestrit Tarzanile osaks saanud kohtlemise pärast.

Kahjuks viibis Tarzan kaugel ega saanud õhutada Ja-doni kaaslasi suurematele vägitegudele, mis oleksid võitluse lõplikult otsustanud vana pealiku kasuks. Ja-doni meeste härdad palved jäid vastuseta ja nõrgemad arvasid, et jumalik tahe on nende vastu. Pealegi oli neid väga vähe, Lu-doni jõud aga suurenesid üha. Templist korraldati lossile suurem rünnak ning lossis asuvad jõud said lüüa. Viimaks sai Lu-don kogu Pal-ul-doni tegelikuks valitsejaks.

Ja-don võttis kaasa printsessi, Pan-at-lee, orjad, oma sõdurite naised ja lapsed ning taganes nendega A-luri linnast tugevasti kindlustatud Ja-luri. Siin hakkas ta aega viitmata koguma värskeid jõude oma küladest maa põhjaosas. Ja-lur asus A-lurist kaugel, preestrite mõju oli siin väga nõrk, vanast pealikust peeti aga ammust ajast lugu kui oma rahva kaitsjast ja sõbrast. Kõikjalt kogunes tema toetuseks vaimustatud väesalku.

107

Samal ajal kui Pal-ul-doni põhjaosas arenesid suure kiirusega ajaloolised sündmused, lamas Tarzan Tu-luri lõviaugus. Mo-sari ja Lu-doni vahet seerisid iga päev saadikud, kelle kaudu peeti läbirääkimisi Päl-ul-doni trooni asjus. Mo-saril jätkus küllalt nutikust aru saada, et omakasupüüdlikul eesmärgil võib ta suure eduga kasutada vangi. Ta teadis, et paljud linlased olid veendunud Tarzani jumalikus päritolus. Aga Tarzanit tahtis ka Lu-don ja nimelt selleks, et omaenda käega oh-verdada teda templi idaaltaril kogu rahva ees Jad-ben-Othole. Ta nägi igal sammul, et võõramaalase vaprus ja mehine olek olid jätnud ho-donidesse sügava jälje ning vähendanud ta oma võimu ja autoriteeti.

Tu-luri preestrid olid jätnud Tarzanile ta sõjariistad — vibu, nooled ja noa. Kuid ahvinimene kahtles, kas ta neid veel kunagi kasutada saab.

Kui Tarzan mõistis, et on vangistatud, hakkas ta valmistuma kohtumiseks lõviga, sest Ja lõhn täitis koobast. Ahvinimene oli kindel, et varem või hiljem lastakse tema auku lõvid. Kõigepealt aga vaatas ta põhjalikult üle oma vangikongi ja märkas nahkadega kinnikaetud aknaid. Ta avas need otsekohe. Sissetunginud päevavalgusel selgus, et lõviauk oli küll madalamal templi hoovist, kuid siiski tükk maad kõrgemal

kalju jalamist, millel loss ja tempel asusid. Aknaid katsid nii tihedad trellid, et ta ei suutnud näha üle paksu müüri ääre, mis oli otse tema akna all.

Kaugemal sinetas Jad-in-luli järv, selle taga oli roheline kallas ja mäed.

Tarzan hakkas uuesti ruumi silmitsema. See oli õige avar, kummaski otsas kaks ust. Üks uks oli kõrgem ja määratud inimestele, teine — lõvidele. Uksi sulgesid suured kivimürakad, mis lasti püströöbaste abil ülevalt alla. Mõlemal aknal olid raudtrellid. Esimest korda nägi Tarzan Pal-ul-donis rauda. Raudlatid kinnitusid mõlemat otsa pidi kivisse puuritud sügavatesse aukudesse. Kõik oli nii raudselt tehtud, et põgenemine tundus võimatu. Ometi alustas Tarzan juba mõni minut pärast vangistamist ettevalmistusi. Ahvinimene hakkas noaga uuristama kivist augu ääri, kuhu raudlatid toetusid. Töö nõudis vaeva, kuid Tarzan oli ülimalt kannatlik.

Iga päev toodi talle toitu ja vett. Selleks tõsteti väike uks parasjagu nii palju üles, et kivist sööginõud alt läbi mahtusid. Vang taipas, et teda ei hoita siin sugugi lõvide söödaks. Kuid sellel polnud tema jaoks tähtsust. Kui nad talle veel mõne päeva aega annavad, on tal täiesti ükskõik, millise saatuse nad talle määravad: tema on siit kadunud nagu tina tuhka!

Peagi saabus Tu-luri Pan-sat, Lu-doni tähtsaim tööriist. Kõik teadsid, et ta tuleb hea sõnumiga. Ülempreester Lu-don olevat otsustanud, et Mo-sar saab kuningaks. Selleks kutsub ta teda viivitamata A-luri. Seejärel palus Pan-sat Mo-sarilt luba minna templisse palvetama. Ta otsis seal üles Tu-luri ülempreestri, et anda talle edasi Lu-doni tõeline sõnum.

„Mo-sar tahab saada kuningaks," ütles ta, „kuid seda tahab ka Lu-

don. Mo-sar ei kavatse ära anda võõrast, kes kinnitab end Dor-ul-Ot-hoks, Lu-don aga tahab teda tappa. Ja nüüd," ta tuli Tu-luri ülempreestrile veel lähemale, „kui tahad saada A-luri ülempreestriks, on see ainult sinu teha."

Pan-sat vakatas ja ootas teise vastust.

Loomulikult sattus preester sellisest ettepanekust lausa vaimustusse. Olla A-luri ülempreester! See oli peaaegu niisama hea kui olla Pal-ul-doni kuningas, sest suur on selle võim, kes ohverdab Jad-ben-Otho peaaltaril.

„Kuidas?" sosistas ülempreester. „Kuidas võiksin saada A-luri ülempreestriks?"

„Sa tapad ühe ja tood teise A-luri," vastas Pan-sat.

Nähes, et preester on sööda alla neelanud, Pan-sat tõusis ja lahkus. Nüüd ronib preester nahast välja, et oma eesmärki saavutada.

Pan-sat ei eksinud. Ülempreester oli tõepoolest valmis kõrge tiitli eest tapma ja reetma, ainult et ta ei suutnud kuidagi taibata, kumb tuli tappa ja kumb Lu-doni ette viia.

Lu-doni plaanidesse pühendatud Pan-sat teadis, et ainult vale Dor-ul-Otho avalik ohverdamine templi altaril võib Lu-doni loojenevat võimu tugevdada, Mo-sari tapmine aga oleks kõrvaldanud Lu-doni ainsa võistleja, sest Lu-don kavatses edaspidi ühendada kuninga ja ülempreestri ameti.

Tu-luri ülempreester arvas, et ta peab tapma Tarzani ja Mo-sari üle andma Lu-dönile. Kui ta selle on korda saatnud, saab temast A-luri ülempreester. Kuid ta ei teadnud, et Lu-don oli juba määranud preestri, kes pidi ta A-luri jõudmisel surmama. Ei teadnud ta sedagi, et juba kaevati talle salajast hauda templi all, mille valitsejaks ta kavatses hakata.

Selle asemel et tappa oma pealik, juhtis ta veerand tundi pärast jutuajamist tosinat relvastatud sõdurit lõviaugu poole.

Saabus öö. Nende rada valgustas üksainus tõrvik. Sõdurid liikusid ettevaatlikult, teades, et nende pealik ei soovi võõramaalase tapmist.

Pimedas kongis töötas ahvinimene palehigis trellide kallal. Äkki kuulsid ta terased kõrvad lähenevaid samme. Siiani tuli talle toitu toov inimene alati üksi ja väikese ukse juurde, nüüd oli samme palju rohkem ja Tarzan aimas halba. Kuid ta jätkas oma tööd. Ta kuulis, kuidas sammud peatusid. Vaikust katkestas ainult ahvinimese väsimatu kivi kallal uuristamine.

Väljasolijad kuulsid seda ja püüdsid mõistatada kummalise hääle tähendust. Nad pidasid sosinal nõu. Keegi ei talunud riskida. Kaks neist pidid kähku ukse üles tõstma, teised nuiadega sisse tormama ja vangi sealsamas tapma. Nad olid väga ettevaatlikud ja kaalusid kõik üksipulgi läbi, jätmata midagi saatuse hooleks. Tu-luris liikusid jutud Tarzan-jad-guru määr.atust jõust, tarkusest ja julmusest, millest tõusis külm higi nende otsmikule, ehkki käigus oli rõske ja jahe.

Ülempreester andis märku, uks vinnati üles, sõdurid tormasid ülestõstetud nuiadega sisse. Kolm nuia lendas läbi ruumi mingisuguse

109

tumeda varju poole. Siis valgustas preester tõrvikuga ruumi ja nad nägid, et tume vari oli ainult akende eest mahavöetud nahkade virn. Peale nende polnud ruumis ühtegi elavat olevust.

Üks sõdureist ruttas akna alla. Kõik trellid peale ühe olid maha võetud. Selle küljes rippus lai nahariba, mis ilmselt oli lõigatud põrandal virnas lebavatest nahkadest.

***

Jane Claytonit ähvardavatele looduslikele ohtudele lisandus uus — Obergatz teadis tema asukohta. Lõvid ja pantrid kohutasid teda sootuks vähem kui selle alatu hunni tagasipöördumine. Jane polnud teda kunagi usaldanud.

Ikka ja jälle heitis ta endale ette, et polnud teda tapnud kui oma teele ilmunud ohtlikku kiskjat, siis aga loobus mõttetust enesesüüdis-tamisest. Kui nad veel kord kohtuvad, teeb ta väle oda oma töö.

Sel ööl ei näinud tema väike mugav pesake kõrgel puuladvas sugugi enam nii turvaline olevat. See, mis takistab verejanulist pantrit, ei suuda takistada meest. Ärevad mõtted ei lasknud teda rahulikult magada.

Siis äratas Jane'i mingi sahin, mis näis tulevat puust endast. Naine kuulatas, julgemata hingata. Uuesti kostis sama heli. Midagi pehmet hõõrus kõva puukoore vastu. Naine haaras pimeduses oda. Ta tundis, kuidas nõtkus üks tema majakese aluslattidest. Keegi tuli lähemale, nüüd oli ta ukse taga. Kes see võis olla? Olevus ei teinud ühtegi häält, millest oleks võinud teda ära tunda. Jane tõusis ettevaatlikult käpuli ja roomas ukse juurde, oda kõvasti paremasse kätte surutud. Kes see ka oli, nähtavasti püüdis ta lehtonni tungida ilma naist äratamata. Ta oli parajasti selle okstest ja rohukõrtest tehtud nõrga ehitise taga, mida Jane nimetas ukseks. Jane tõusis põlvili ja sirutas ette vasaku käe, kuni leidis koha, kus kõver oks oli jätnud ukse sisse paaritollise avause. Sinna asetas ta odaotsa. Nähtavasti kuulis sissetungija tema liikumist, sest kaks tugevat kätt püüdsid raevukalt ust lahti kiskuda. Sel hetkel tõukas Jane oda kõigest jõust ettepoole. Ta tundis, kuidas oda tungis millessegi pehmesse. Kõlas karjatus, rõve vandumine, ja murduvate okste ragina saatel kukkus keha alla. See oli Obergatz, Jane tundis ta ära vandumisest.

Alt ei tulnud ühtki häält. Oli ta tõesti mehe tapnud? Ta palus seda, palus kõigest südamest. Kui ta vaid vabaneks sellest jälestusväärsest tüübist!

Kogu öö ei saanud Jane sõba silmale, vaid aina kuulatas. Ta kujutas endale ette all lamavat meest, kelle kohutav nägu on kuuvalgel muutunud veel õudsemaks ja kes tardunud pilgul teda ainiti jõllitab. Ta palus, et tuleks lõvi ja lohistaks surnukeha minema, kuid ümberringi valitses vaid džungli sumin.

Jane rõõmustas Obergatzi surma üle, kuid tundis hirmu viimase raske katsumuse ees: ta pidi hommikul matma inimese, kes oli nimetanud end Erich Obergatziks ja kelle haua kohal ta nüüdsest peale peab magama.

Jane heitis endale ette kohatut nõrkust, korrates ikka ja jälle, et oli tapnud kaasinimese ainult enesekaitseks ja järelikult oli tema tegu igati põhjendatud. Kuid olles kasvanud tsiviliseeritud ühiskonnas, tundis ta endiselt süümepiina.

Viimaks hakkas koitma. Pikkamööda lõid hommikupäikeses särama Jad-in-luli taga kõrguvate mägede tipud. Jane kartis uksest välja minna ja alla vaadata. Kuid aitab peidus kükitamisest! Ta avas ukse ja vaatas alla, ning nägi seal ainult lilli ja rohtu. Ta ronis puu otsast maha ja vaatas teisele poole — kusagil polnud näha surnud meest. Ettevaatlikult jätkas ta uurimist.

Puu all leidis ta vereloigu ja sealt viisid, kahvatud punased jäljed kaugemale järve äärde. Ta ei tapnudki meest! Jane'i valdas kaksipidine kergendus- ja kahetsustunne. Nüüdsest alates pidi ta kogu aeg valvel olema. Mees võib iga hetk tagasi tulla, kuid vähemalt ei pea ta surnud sakslase pea kohal elama.

Sel päeval kuulatas ta vähimatki krabinat. Veel eile oleks Jane kinnitanud, et tal on raudsed närvid, täna enam mitte. Ta oli läbi elanud tugeva vapustuse, nüüd järgnes reaktsioon. Võib-olla homme tunneb ta end jälle paremini, kuid miski ütles talle, et väike peavari ja lapike džunglit, mida ta omaks nimetas, ei muutu enam endiseks. Tema kohal ripub Obergatzi naasmise oht. Jane'i väikese maailma rahu oli jäädavalt kadunud.

Järgmisel ööl püüdis ta oma kodu veel tugevamaks muuta. Ta kattis seinad Obergatzi kohtamise päeval tapetud hirve nahaga ja kinnitas ukse kahekordsete rihmadega. Jane oli väga väsinud, sest polnud eelmisel ööl kuigi palju maganud. Siiski lamas ta tükk aega lahtisi silmi, vahtides pimedusse. Mis ta seal nägi? Minevikupildikesi, mis tõid pisarad vapra naise ilusatesse silmadesse. Õitsvat farmi, mis kuulus kord temale ja mida enam polnud, sest selle oli hävitanud seesama julm võim, kes jälitab teda isegi selles unustatud maanurgas; tugevat meest, kelle käed teda enam kunagi ei emba; pikka tugevat poega, kes vaatas tema peale isa jumaldavate naeratavate silmadega. Tema silme ette kerkisid ainult pildid kaugest väikesest aafrika farmist, mitte kunagi suurtest uhketest inglise lossidest, mis ometi etendasid tema elus peaaegu samasugust osa. Kuid Tarzan armastas palju rohkem ürgmetsa kadunud farmi ja Aafrika avaraid maastikke, sellepärast armastas neid ka Jane.

Viimaks vajus ta raskesse unne. Kui kaua see kestis, ta ei teadnud, ent ärkas äkki sellest, et keegi katsus jälle ust. Oks maja all lõi taas õõtsuma. Ta tuleb tagasi!

Jane tõmbus üleni külmaks. Oli see tema, või — hoidku jumal! — oli ta mehe siiski tapnud ja nüüd ilmus tema vaim? Ta püüdis hirmsat mõtet eemale tõrjuda, sest kartis, et võib sellest hulluks minna.

Ta roomas jälle ukse juurde, mille tagant kuuldus hingamist, ja seadis värisevi käsi odaotsa endisse kohta. Ta mõtles veel, kas olevus kukkudes uuesti karjatab...

XXI. Jällenägemine

Tarzan kuulis sõdureid ukse taga sosistamas. Samal ajal eemaldas ta viimase raudtrelli, mis takistas läbipääsu. Nahast nööri oli ta juba varakult valmis pannud. Selle ühe otsa allesjäänud raudlati külge kinnitamine võttis ainult silmapilgu aega. Sellal kui sõdurid veel sosinal nõu pidasid, libises ahvinimese pronkspruun nõtke keha aknast välja ja kadus alla.

Tarzan oli küll lõviaugust põgenenud, kuid viibis endiselt templi maa-alal. Juba trellide eemaldamise ajal oli ta silmitsenud ümbrust ja teadis, et akna alt läks läbi käänuline puiestee. See viis värava juurde, kustkaudu pääses linna.

Pimedus tuli talle kasuks. Tal võis isegi õnnestuda lossist ja linnast põgeneda. Kui ta vaid valli sõduritest mööda pääseb, on kõik muu imelihtne. Tarzan rühkis julgelt edasi, sest pimeduses võidi teda kergesti ho-doniks pidada.

Ehkki puiesteel oli ta juba mitut kohanud, ei teinud keegi temast väljagi. Viimaks jõudis ta lossi värava ette, kus seisis valves pool tosinat sõdurit. Ta oleks ka neist mööda pääsenud, kui keegi templist välja karanud sõdur poleks hüüdnud:

„Mitte kedagi väravast läbi lasta! Pal-ul-jast põgenes vang!"

Jalamaid tõkestas üks vahtidest Tarzani tee. Järgmisel hetkel tunti ta ära.

„Xot tor!" kisendas vahisõdur. „Siin ta ongi! Võtke ta kinni! Kõik siia!"

„Tagasi! Või ma tapan teid kõiki!" karjus Tarzan.

Sõdurid nihkusid ettepoole, kuid ilma erilise innuta. Nad tahtsid teda kinni võtta, kuid keegi ei soovinud isiklikult ahvinimesega tegemist teha. Igaüks nugis oma kaaslast ettepoole. Kuuldused Tarzani vägitegudest olid jõudnud ka Mo-sari sõdurite kõrvu ning nad pidasid mõistlikuks eemale hoida ja ähvinimest nuiadega loopida.

Siin kuluski Tarzanile marjaks ära Om-atilt ja Ta-denilt saadud õppetund. Silmad ja lihased tegutsesid välkkiirelt, aju töötas täpselt ja kainelt, justkui ei oleks teda ähvardanud mingi oht. Ta polnud küll harjunud nuiaga võitlema, kuid täpsed liigutused asendasid täielikult kogemuste puudumise. Üks nui teise järel langes tema ees maha, kuid vastased suutsid siiski aeglustada tema edasiliikumist lossi värava poole. Nad karjusid kõigest jõust appi. Oleks abi tulnud enne tema põgenemist, oleksid vastased saanud liiga suure ülekaalu. Tarzan mõistis seda ja suurendas oma pingutusi.

Nagu nende harilik taktika ette nägi, hoidus paar-kolm sõdurit alati Tarzani selja taita. Niipea kui Tarzan oli sunnitud oma tähelepanu mujale pöörama, korjasid nad teiste visatud nuiad maast üles. Ka ahv-inimesel õnnestus mitu nuia maast võtta. Need osutusid tema käes ülimalt hädaohtlikuks, sest peagi ujus kaks ho-doni sõdurit vereloigus. Äkki kuulis ahvinimene lähenevat jalgademüdinat, millega kaasnes metsik kisa: värske abivägi lootis sel moel oma meeltheitvaid kaaslasi

ergutada ja vaenlast hirmutada.

Nüüd ei tohtinud kauem viivitada. Tarzanil oli mõlemas käes nui. Ühe neist heitis ta kõigest jõust tema ees seisvale sõdurile näkku. Hetkel, kui mees kukkuma hakkas, kahmas Tarzan tal käest kinni. Ho-don püüdis end vabastada ja tema väle saba oli juba nuga haaramas, kuid samas kahmas Tarzan mehel randmest, kuuldus murduvate luude raginat ja kostis metsik valukarjatus. Siis tõsteti ho-don õhku: ta pidi üürikest aega täitma kilbi aset. Tarzan sööstis värava juurde, kus kiviõõnsuses asus ainus seda lossiõue osa valgustav tõrvik. Oma kaaslastele appi ruttavad sõdurid olid nüüd Tarzani kannul. Ahvinimene tõstis ho-doni kõrgele pea kohale ja virutas ta kõigest jõust esimese tagaajaja otsa. See kukkus maha, kaks järgmist komistasid temale. Ahv-inimene haaras tõrviku ja viskas selle kaugele lossi aeda. Maad võttis kottpimedus.

Seda kasutades kadus Tarzan Tu-luri tänavasse. Ta kuulis veel mõnda aega tagaajajaid, kuid peagi nende sammud vaibusid. Tarzan adus, et nad olid kaotanud jälje ja jooksnud valesse suunda. Linnast välja jõudnud, pöördus Tarzan viivitamata loodesse A-luri poole.

Tema teel oli Jad-ben-luli järv. Ahvinimene liikus mööda kallast, lootes jalgsi kergemini läbi pääseda kui ainsa aeruga paadis vastuvett sõudes. Ta tahtis Tu-lurist

võimalikult kaugele jõuda, sest teadis, et Mo-sar ei lepi vangi põgenemisega, vaid saadab sõdurid teda jälitama.

Umbes miili kaugusel linnast algas mets. Siin tundis ahvinimene end palju kindlamini kui linnas või avamaastikul. Ta ringutas oma võimsaid õlgu ja täitis kopsu tuttava koduse õhuga. Lopsakate troopiliste lillede uimastav lõhn ja tuhanded muud lõhnad joovastasid teda rohkem kui seda oleksid suutnud teha Vana maailma viinamäed.

Tarzan hakkas edasi liikuma puid mööda, mitte vajadusest, vaid lihtsalt soovist nautida vabadust, millest ta nii kaua ilma oli olnud. Mets oli pime ja võõras, kuid ahvinimene liikus siiski suurima kiiruse ja kindlusega. Ööpimeduses möirgas lõvi ja huikas kaeblikult öökull, kuid need vanad tuttavad hääled ei hirmutanud teda, nagu oleksid hirmutanud meid teiega, vaid just vastupidi, tõid talle teateid endistelt džunglikaaslastelt, nii sõpradelt kui vaenlastel.t.

Viimaks jõudis ta väikese jõe juurde. Siin ei ulatunud puude ladvad üle kallaste ja ta pidi maha tulema, et jõest läbi minna. Vastaskaldal jäi ta nagu soolasammas seisma, tema sõõrmed hakkasid võbelema. Ta seisis kaua paigal, siis liikus edasi palju kiiremini, ettevaatlikumalt ja vaiksemalt kui enne. Nähtavasti oli teda vallanud mingi uus mõte. Ta läks täiesti kindlas suunas ja hoopiski suurema innuga kui oma endise eesmärgi — A-luri poole.

Peagi jõudis ta suure puu alla. Tarzan seisatas ja vaatas üles, kus märkas lehestikus mingisugust kummalist neljanurgelist ehitist. Süda hakkas metsikult taguma, kui ta ettevaatlikult oksale tõusis.

Lehtonni ees jäi ta kuulatama. Tema tundlikesse sõõrmetesse tungis seesama õrn lõhn, mida ta oli hoomanud poole tunni eest jõge ületades.

113

Ta kummardus ukse kohale.

„Jane," hüüdis ta, „mu kallis, see olen mina."

Vastuseks kuulis ta sügavat hingetõmmet ja kukkuva keha mütsatust. Palavikuliselt püüdis Tarzan avada ust, kuid see oli seestpoolt nööridega kõvasti kinni pandud. Kaotanud kannatuse, rebis Tarzan ukse ainsa liigutusega eest ja viskas minema. Siis roomas ta sisse ja leidis eest oma truu sõbratari elutu keha.

Tarzan haaras ta sülle, ta süda tuksus: nähtavasti oli see lihtsalt minestus.

Teadvusele tulles leidis Jane Clayton end kahe tugeva käe embuses, pea puhkamas võimsa õla najal, kus nii sagedasti olid ununenud kõik ta kartused ja kurvastused. Kas tõesti oli see ilmsi ja mitte unes? Aeglaselt liikus ta käsi mehe põse poole.

John," sosistas ta, „oled see tõesti sina?"

Vastuseks embas ahvinimene naist veel tugevamini.

„Olen," vastas ta, „kuid mu kurgus on midagi, mis ei lase mul rääkida."

Jane naeratas ja peitis pea tema rinnale. „Jumal on meile armuline, Ahvide Tarzan."

Esialgu nad vaikisid. Neid rahuldas teadmine, et on uuesti koos, mõlemad elus ja terved. Viimaks said nad kõnevõime tagasi. Kui tõusis päike, rääkisid nad ikka veel — nii palju oli küsimusi, mida oli vaja küsida ja millele vastata.

„Ja Jack?" küsis Jane. „Kus ta on?"

„Ei tea," vastas Tarzan. „Viimati sain temalt teateid Argonne'i rindelt."

„Siis pole meie õnn täielik," vastas naine kurbusenoodiga hääles. „Sul on õigus," kostis Tarzan, „kuid paljudes inglise kodudes on õnn loovutanud koha uhkusele oma poegade üle." Jane raputas pead. „Tahan oma poega," lausus ta.

„Mina ka," vastas Tarzan. „Usun, et ta tuleb elusalt tagasi. Nüüd aga arutame läbi oma tegevusplaani. Tahaksid sa meie wazirid kokku kutsuda ja nende abiga farmi ehitama hakata või Londoni sõita?"

„Tahan, et Jack oleks meiega," vastas Jane. „Näen unes ainult farmi ja mitte kunagi linna, kuid need on vaid unistused, John. Obergatz ütles, et on kogu maa läbi käinud ega ole leidnud kohta, kus võiks soost läbi pääseda"

„Ma pole Obergatz," tuletas Tarzan meelde. „Täna veel puhkame, homme hakkame põhja poole liikuma. See on metsik maa, aga kui oleme kord siia tulnud, peame ka välja pääsema."

Järgmisel päeval asuski Tarzan oma naisega teele läbi Jad-ben-Otho oru. Ees ootasid neid metsikud asukad, kiskjad ja Pal-ul-doni kõrged mäed, mägede taga kahepaiksed ja soo, soo taga kuiv okkaline kõrb ning uuesti metsikud loomad, vaenulikud suguharud, pikk ja vaevaline tee nende tuhahunnikuks muudetud, kuid südamele armsa kodukolde juurde.

***

114

Leitnant Erich Obergatz roomas neljakäpakil läbi rohu, jättes endast maha verise jälje. Kui Jane'i oda talle rindu tungis, kukkus ta puu otsast alla. Kuid pärast tahtmatult tema suust pääsenud valukisa ja vandesõnu pigistas sakslane hambad risti, hoidudes oigamast, et see saatanlik naine teda ei kuuleks ega hakkaks taga ajama Obergatz roomas nagu haavatud kiskja, otsides kõrvalist kohta, kuhu end peita Ta oli kindel, et sureb.

Järgmisel hommikul selgus, et ta polegi surnud ja haav on päris tühine. Jäme obsidiaanist odaots oli tunginud parema käe alla lihaskoes-se ja löönud valusa, kuid sugugi mitte eluohtliku haava. Sellest aru saanud, otsustas Obergatz suurendada veelgi vahemaad enda ja Jane Claytoni vahel. Ta liikus edasi ikka veel roomates, arvates, et sellises asendis ei märka teda keegi.

Obergatz kiirustas kaugemale, ehkki oma hinges ihkas tagasi pöörata ja Jane'i vallutada. Sellele ihale lisandus nüüd soov kätte maksta. Naine peab rängalt tasuma talle löödud haava eest. Miks lükkas naine ta eemale? Miks põgeneb ta ise nüüd naise eest? Praegu ta küll põgeneb, kuid tuleb tagasi ja siis on naisel lõpp käes. Kui ta on saanud oma tahtmise, haarab ta mõlema käega tema sametpehmest kõrist ja kägistab surnuks.

Ikka ja jälle mängis ta mõttes läbi selle stseeni, kuni hakkas suure häälega naerma seda hirmuäratavat naeru, millest Jane oli nii ehmunud.

Varsti märkas sakslane, et oli oma põlved veriseks hõõrunud. Ta heitis ettevaatliku pilgu taha — seal polnud kedagi. Mees kuulatas. Ei vähimatki märki tagaajamisest. Ta tõusis püsti ja jätkas teed. Obergatz pakkus endast armetut pilti: pealaest jalatallani kaetud pori ja verega, habe ja juuksed täis kuivanud savitükke ja prahti.

Metsas komberdades kaotas Obergatz ajataju. Ta sõi puuvilja, marju ja maapähkleid, kustutas janu järveveega. Lõvi möirgamist kuuldes ronis ta puu otsa ja kükitas seal hirmust värisedes.

Mõne aja pärast jõudis ta Jad-ben-luli lõunakaldale. Tema teed tõkestas lai jõgi. Teisel kaldal säras hommikupäikeses valge linn. Obergatz vahtis seda tükk aega, pilgutades silmi nagu öökull.

See oli A-lur, Valguse linn. Tema ajus seostus see Bu-luri ja vaz-donidega. Vaz-donid olid teda nimetanud Jad-ben-Othoks. Obergatz puhkes uuesti suure häälega naerma, ajas end sirgu ja sammus uhkelt mööda kallast edasi.

„Olen Jad-ben-Otho!" karjus ta. „Olen tõeline, suur jumal! A-luris on mu loss ja mu tempel. Jad-ben-Othol pole džungliga mingit pistmist!"

Ta astus vette ja kriiskas valju läbilõikava häälega A-luri poole: „Siin on Jad-ben-Otho! Tulge siia, orjad, ja viige oma jumal templisse."

Kuid nii kaugelt ei kuulnud teda keegi.

Peagi kütkestasid tema ähmastunud mõistust muud asjad: üle tema
115
pea lendav lind, kalaparv tema jalge ees jões. Ta laskus käpuli vette ja hakkas püüdma kalu, kuid need olid temast palju väledamad.
Siis torkas mehele pähe, et ta on merelõvi. Ta unustas kalad ja proovis ujuda, väänutades vees oma jalgu, nagu oleks tal saba.
Viimaste päevade katsumused, hirm ja nälg tegid Erich Obergat-zist laliseva idioodi.
Veepinnale ilmus suur veemadu. Mees hakkas teda neljakäpakil taga ajama. Madu ujus kaldaäärsesse tihnikusse. Obergatz järgnes talle, röhkides nagu orikas.
Madu sakslane kätte ei saanud, kuid selle asemel leidis ta sealt midagi muud — kaldale peidetud paadi.
Sakslane jäi seisma ja pahvatas rõõmsalt naerma. Paadis oli kaks aeru, need viskas ta jalamaid eemale. Siis istus ta paadi kõrvale vette ja hakkas kätega sulistama. Veepritsmetest sattus ta lapselikku vaimustusse.
Mees pühkis käega otsmikku ja nägi vette vaadates nahal heledat triipu. See valmistas talle lõbu ning ta hakkas ka mujalt verd ja mustust maha hõõruma. Ta ei kavatsenud üldsegi end pesta, teda huvitas vaid arusaamatu moondumine.
„Ma muutun valgeks!" karjatas ta.
Pööranud näo A-luri poole, hüüdis Obergatz:
„A-lur, Valguse linn!"
Uuesti meenusid talle Bu-lur ja vaz-donid, kes olid teda Jad-ben-Othoks kutsunud.
„Olen Jad-ben-Otho!" kriiskas ta.
Siis langes sakslase pilk paadile. Ta silmitses oma keha ja rõivastust. Puusariie oli märg ja mudasem kui enne, ta rebis selle maha ja viskas järve. „Jumalad ei kanna musti kaltse," lausus ta valjusti. „Nad kannavad vaid pärgi ja vanikuid. Olen jumal — olen Jad-ben-Otho ja teatan sellest oma A-luri linnale!"
Ta harutas sõrmedega sakrunud juukseid ja habet. Vesi oli juukseid pehmitanud, kuid polnud mustust veel täielikult välja uhtnud. Obergatz raputas pead. Juuksed ja habe ei meenutanud sugugi jumaluse atribuute. Ta hakkas nüüd arukamalt mõtlema, sest teda oli vallanud suur idee, mis koondas laokil mõtted üheainsa eesmärgi ümber.
Siiski oli mees hullumeelne, kuid nüüd sihikindel hull.
Ta läks kaldale, korjas lilli ja lehti. Neid põimis ta oma juustesse, nii et peakate sarnanes Pariisi moodsa kübaraga ja paistis oma värvi-kireyusega kaugelt silma.
Viimaks jäi ta oma välimusega rahule, astus paati ja lükkas selle kaldast eemale. Tõuge viis paadi keset jõevoolu, mis omakorda teda järvele kandis. Alasti mees seisis paadis püsti, käed risti, ja kuulutas täiest kõrist oma saabumisest Valguse linna.
„Olen Jad-ben-Otho! Ülempreester ja preestrid võtku mind vastu!"
Tuul kandis paati aeglaselt linna poole. Kord pööras see sõitja A-luri poole seljaga, kord keerutas teda kohapeal ringi, kuid Obergatzi ei heidutanud see põrmugi. Endiselt karjus ta linna poole oma käsku.
116
Teda märgati lossimüürilt alles siis, kui ta oli juba järve keskkohta jõudnud. Tema lähenedes kogunes kaldale trobikond sõdureid, naisi ja lapsi, kes vahtisid uudishimulikult.
Preestrid eesotsas Lu-doniga jälgisid sakslast templi müüri juurest. Kui paat oli juba küllalt lähedal, et seletada tema veidrat kuju ja kuulda tema sõnu, ahenesid Lu-doni kavalad silmad kitsaks piluks. Ülempreestrit oli juba informeeritud Tarzani põgenemisest ja ta kartis, et ahvinimene võib ühineda Ja-doniga, see aga tooks

viimasele palju vabatahtlikke. Nii võiks Dor-ul-Otho, isegi kui ta on vale Dor-ul-Otho, osutuda Lu-doni verivaenlaste käes kõvaks trumbiks.

Mees paadis lähenes kaldale. Alampreestrid ootasid Lu-doni korraldusi.,

„Tooge ta siia!" käskis ülempreester. „Kui ta on Jad-ben-Otho, tunnen ma ta ära."

Kui leitnant Erich Obergatz ülempreestri ette toodi, silmitses viimane tähelepanelikult maalilise soenguga valget alasti meest. „Kust sa tuled?" küsis Lu-don.

„Olen Jad-ben-Otho!" hüüdis sakslane. „Tulen taevast. Kus on ülempreester?"

„Ta on sinu ees." Obergatz plaksutas käsi. „Too vett ja pese mu jalgu."

Lu-doni silmad ahenesid veelgi. Tema peas välgatas üks mõte. Lossi sõdurite ja preestrite nähes kummardas ülempreester sügavalt, kuni puudutas laubaga sakslase jalga.

„Kuulge, orjad!" hüüdis ta end sirgu ajades. „Tooge suurele jumalale vett ja toitu!"

Nii tunnistas A-luri ülempreester leitnant Erich Obergatzi kõigi ees jumalaks.

See sõnum levis välkkiirelt templis, lossis, linnas ja kõigis külades A-luri ja Tu-luri vahel.

Olevat ilmunud tõeline jumal — Jad-ben-Otho ise. Ülempreester Lu-don on teda tunnistanud. Mo-sar kiirustas jalamaid ülem-preestri poolehoidjate leeri üle minema ja ei maininud rohkem oma õigusi troonile. Tekkinud olukorras taipas Mo-sar, et tal on kõige parem Tu-luri jääda, et säilitada pealikuna oma võimu nii linna kui selle ümbruskonna üle. Mo-sar ei eksinud. Lu-donil läks teda veel vaja ning ta jäeti ellu ja anti käsk viivitamata koos oma sõduritega A-luri ilmuda. Oli kuulda, et Ja-don kogub põhjas suurt sõjaväge ja alustab lähemal ajal sõjakäiku Valguse linna vastu.

Obergatz elas jumala ossa kergesti sisse. Ta oli uuest elust vaimustuses. Rikkalik toit, rahu ja hea elu tagastasid talle osaliselt mõistuse, mille ta oli kaotanud läbielatud erutuste tõttu. Kuid ühes suhtes oli ta veel pöörasem kui enne: ta võttis endale pähe, et on tõepoolest jumal, ja ükski vägi maailmas ei suutnud teda selles ümber veenda. Talle anti orjad, keda ta käsutas nagu jumal muistegi. Tema loomulik julmus sobis hästi Lu-doni iseloomuga. Mõlemad olid igas asjas ühel arvamusel.

117

Ülempreester nägi Obergatzis võimast jõudu, mis võis talle tagada Pal-ul-doni kuningatrooni. Obergatzi tulevik oli kindlustatud nii kaua, kuni ta oli nõus etendama ülempreester Lu-doni jumala Jad-ben-Otho osa.

Avarale templiõuele idaaltari ette ehitati uus troon. Seal võis Jad-ben-Otho istuda ja jälgida, kuidas tema auks hommikul ja õhtul ohvreid tuuakse. Obergatzi julm põrunud aru tundis ohverdamisest nii suurt lõbu, et ta torkas sageli ise noa ohvri südamesse. Sellisel puhul langesid preestrid ja rahvas kohutava jumala ette põlvili.

Obergatzi ei armastanud keegi, küll aga kardeti teda paaniliselt, nagu ei kedagi teist kunagi varem. Kogu linnas nimetati Jad-ben-Otho nime ainult sosinal ja väikseid lapsi virgutati sõna kuulama üksnes tema nimega. Oma preestrite kaudu levitas Lu-don teadet, et Jad-ben-Otho on ilmunud A-luri ülempreestrit toetama ja ta neab ära kõik vaenlased, eriti Ja-doni ja Dor-ul-Othona esinenud jumalasalgaja. Needmine pidi neile tooma piinarikka surma.

Selle tulemusena ühines Lu-doniga tubli pool Pal-ul-doni elanikkonnast, täiendades oluliselt tema poolehoidjate ridu.

XXII. Dor-ul-Otho aitab pealikut

Tarzan ja Jane läksid üle jõe. Nad liikusid aeglaselt, nautides pärast pikka lahusolekut teineteise seltsi. Kuid nad püüdsid olla ka ülimalt ettevaatlikud, sest raskete katsumuste järel oma naise leidnud, ei talitnud ahvinimene enam millegagi riskida. Kuidas soost läbi saada, selle üle Tarzan pead ei murdnud, sest aega oli ja küllap jõuab veel midagi nuputada.

Mõlemad olid õnnelikud. Tunnid möödusid otsekui minutid. Nad olid nii kaua lahus olnud ja nüüd ei jõudnud kuidagi teineteisele kõike ära rääkida, nii palju oli kumbki läbi elanud sestpeale, kui nad lahutati.

Tarzan kavatses A-lurist põhja poolt ümber minna, et mitte kohata ho-done ja vaz-done, jõuda Kor-ul-ja kuristikku ning teatada Om-atile Pan-at-leest ja tema vabastamise võimalustest.

Kolmandal rännupäeval jõudsid nad A-lurist läbivoolava jõe juurde. Äkki haaras Jane Tarzani käest ja näitas metsa poole, kust nad kavatsesid läbi minna. Metsa serval puu varjus lebas hiiglaslik kogu, kelle Tarzan silmapilk ära tundis.

„Kes see on?" sosistas Jane.

„Greif," vastas Tarzan. „Kui kahju, et meie lähedal pole puid. Peame tagasi minema, Jane. Sinu juuresolekul ei tohi ma riskida. Jääb vaid jumalat paluda, et greif meid ei märkaks."

„Ja kui ta märkab?"

„Siis riskime."

„ Mismoodi?"

„ Püüan teda oma tahtele allutada, nagu tegin seda kord ühe tema-

sugusega," vastas Tarzan. „Rääkisin sulle sellest,.mäletad?"

„Muidugi mäletan, kuid ma ei arvanud, et kiskja on nii suur. John, ta on nagu hiiglaslik lahingulaev."

Tarzan naeris.

„Mitte just nii suur, kuid kallaletungi puhul kindlasti niisama ohtlik."

Nad liikusid pikkamisi ja vaikselt, et mitte äratada looma tähelepanu.

„Arvan, et meil see õnnestub," sosistas naine. Metsast kostis madalahäälne möiratus. Tarzan raputas pead.

„Nüüd etendus alles algab," vastas Tarzan naeratades. Ta embas naist ja suudles teda. „Ei või iial teada, Jane," ütles ta. „Teen kõik, mis suudan. Anna mulle oma oda ja ära püüa joosta. Ainuke lootus, et suudan teda allutada oma tahtele. Ent kas ma seda suudan? Eks me näe."

Loom tuli parajasti metsast välja ja pingutas oma nõrku silmi, otsides ilmselt inimesi. Tarzan tõi kuuldavale tor-o-donide kummalise hüüu: „Hii-hoo! Hii-hoo!"

Loom peatus viivuks, ilmselt oli Tarzan suutnud äratada tema tähelepanu. Ahvinimene liikus otse edasi, Jane tema kõrval. „Hii-hoo!" karjus ta uuesti.

Greif tõi kuuldavale madala urina ja tegi mõne kohmaka sammu inimeste poole.

„Tore!" rõõmustas Tarzan. „Nüüd läheb kõik hästi. Ega sa karda? Kuid mul pole ju vaja seda küsida."

„Ma ei karda midagi, kui minuga on Ahvide Tarzan," vastas naine tasa. Tarzan tundis oma käel ta sõrmede õrna survet.

Nad lähenesid eelajaloolisele koletisele, kuni seisid tema määratu kogu varjus.

„Hii-hoo!" hüüdis Tarzan ja põrutas odaga looma keskmise sarve pihta. Greifi pealöök kaldus märgist kõrvale — nähtavasti ei pidanudki see märki tabama —, ahvinimene oli saanud oodatud vastuse.

„Tule," ütles Tarzan. Ta võttis Jane'i käest kinni ja nad ronisid mööda greifi saba kõrgele sakilisele seljale. „ Sõidame nüüd nii nagu meie kauged esivanemad. Selle toreduse ees kahvatab tänapäeva kuningate hiilgus. Kas tahaksid sellise ratsuga Hyde Park'is traavida?"

„Kardan, John, et bobbyd arreteerikstd meid koos ratsuga," vastas Jane naerdes.

Tarzan juhtis greifi neile vajalikus suunas. Järsud orud ja jõed polnud loomale liikumisel vähimakski takistuseks.

„See on ju eelajalooline tank," tähendas Jane. Naerdes ja naljatades jätkati teed.

Kord sattusid nad ootamatult tosina ho-doni sõduri peale, kes puhkasid metsalagendikul üksiku puu varjus. Looma nähes kargasid nad kohkunult jalule. Greif kuulis nende kisa ja asus haukudes neid jälitama. Sõdurid pagesid igasse kanti. Tarzanil läks suurte raskustega korda loom oma võimusesse saada. See juhtus parajasti hetkel, mil greif pidi ühe sõduri surnuks tallama. Vihase urinaga jäi loom seisma ja

hirmust kaame ho-don plagas džungli poole.

Tarzan oli raitul. Siiani oli ta kahelnud, kas suudab looma tagasi hoida, kui see peaks elusolendile kallale tungima. Ta kavatses juba greifi Kor-ul-ja lähedal malta jätta, kuid nüüd tegi uue otsuse. Nad sõidavad greifi seljas otse Ont-ati külla. See annaks Kor-ul-ja rait vale mitmeks inimpõlveks jutuainet. Kuid ahvinimene ei teinud sellist otsust mitte üksnes soovist teatrit mängida. Eelkõige hoolitses ta Jane'i turvalisuse eest. Greifi seljas ei tarvitsenud ta karta loomi ega inimesi.

Greif sõidutas neid aeglasel sammul Kor-ul-ja poole. Samal ajal jõudis A-luri käputäis hirmunud ho-doni sõdureid, kes levitasid kummalist sõnumit Tarzan-jad-gurust ja ilusast võõrast naisest, keda Ko-tan oli tahtnud teha Pal-ul-doni kuningannaks. Nad olid sõitnud määratu suure greifi seljas. ,

Lugu jõudis Lu-doni kõrvu ja ülempreester kuulas pealtnägijad otsekohe üle. Olles veendunud, et sõdurid ei valeta, uuris ta neilt ka selle paari sõidusuunda. Kuuldust järeldas Lu-don, et Tarzan sõidab Ja-luri ühinema Ja-doni jõududega. Seda ei tohtinud mingil juhul lubada. Ta kutsus Pan-sati nõupidamisele, mis kestis mitu tundi. Seal haudusid nad välja saatanliku plaani. Pan-sat läks seejärel oma ruumi, kus ta vabastas end preestri peakattest ja puusanahkadest ning riietus sõduriks. Siis tuli ta tagasi Lu-doni juurde.

„Väga hea!" hüüdis Lu-don tedanältes. „Nüüd ei tunne sind ära isegi su omad orjad. Ära kaota aega, Pan-sat, sest tegutseda tuleb kiiresti. Nüüd sõltub kõik sinust. Pea meeles: tapa mees, kui saad, aga naine too iga hinna eest elusana minu ette. Said aru?"

„Jah, käskija," vastas preester. Ja lühikese aja pärast lahkus keegi sõdur A-lurist ning asus Ja-luri poole teele.

***

Kor-ul-ja kõrval oli asustamata kuristik, kuhu Ja-don otsustas koondada oma sõjaväe, et rünnata A-luri. Ta tegi seda kahel põhjusel. Esiteks võis ta oma plaani vaenlase eest saladuses hoida ja ootamatu kallaletungi puhul ootamatust suunast edu saavutada. Teiseks oli vaja mehed kaugemale viia, et nad ei kuuleks linnas levivat kummalist juttu, nagu oleks Jad-ben-Otho A-luri ülempreestrile isiklikult appi rutanud. Juba nüüd lahkusid paljud Ja-doni väeosadest ja tema üritus näis nurjumise poole tüürivat.

Niisugune oli olukord, kui kuristiku suus seisev vaht saatis sõna, et nägi orus kahte inimest greifi seljas sõitmas. Nad näisid ratsutavat Kor-ul-ja poole.

Esimesel hetkel ei uskunud Ja-don ega väepealikud seda teadet. Ja-don otsustas ise vahiposti juurde minna ja asja kontrollida. Vaevalt oli ta kohale jõudnud, kui

vahisõdur ta kätt puudutas ja ettepoole näitas. Ja tõepoolest, vaevalt veerand miili eemal nägi Ja-don kahte inimest, meest ja naist, määratu greifi seljas.

Ta ei uskunud oma silmi, kuid mõistis, et see polnud meelepete. Siis tundis ta nad ära, tõusis püsti ja karjus valju häälega sõduritele:

120

„See on tema! See on Dor-ul-Otho ise!"

Greif ja ratsanikud kuulsid karjatusi, kuid sõnadest aru ei saanud. Greif pistis kohutavalt haukuma ja tormas hääle suunas. Ja-don koos sõduritega jooksis talle vastu.

Et vältida tarbetut kokkupõrget, püüdis Tarzan looma tagasi pöörata, kuid greif sattus raevu ja märatses veel mitu minutit, enne kui ahvinimene teda talitseda suutis.

Ja-don ja tema sõdurid olid nähtavasti mõistnud, et greifi kavatsused olid kõike muud kui sõbralikud. Nad põgenesid lähemate puude otsa, nagu näeb ette sõjakunst, kui puudub muu pääsetee. Alles puude all jäi greif lõpuks pidama. Ja-don hüüdis Tarzanile: „ Oleme sõbrad! Olen Ja-don, Ja-luri pealik. Mina ja mu sõdurid kummardame maani Dor-ul-Otho ees ja palume tema abi meie õiglases võitluses ülempreester Lu-doniga"

„Kas ta polegi siis veel kukutatud?" küsis Tarzan. „Arvasin, et oled juba ammugi Pal-ul-doni kuningas."

„Ei," süngestus Ja-don. „Inimesed kardavad ülempreestrit. Praegu viibib tema templis keegi, kes nimetab end Jad-ben-Othoks ja keda pelgavad kõik sõdurid. Kui nad teaksid, et Dor-ul-Otho on tagasi tulnud ja õnnistanud Ja-doni sõjakäiku, oleksin võidus kindel."

Tarzan jäi mõttesse.

„Ja-don oli üks väheseid, kes mind uskus," lausus ta lõpuks. „Pean tasuma Ja-donile võla ja õiendama oma arved Lu-doniga, mitte ainult enda, vaid peamiselt oma abikaasa pärast.

Tulen sinuga, Ja-don. Ütle mulle, pealik, kuidas saaks Dor-ul-Otho kõige paremini teenida oma isa rahvast?"

„Ta peab tulema koos minuga läbi külade Ja-luri, et kõik elanikud näeksid teda Ja-döni kõrval," vastas Ja-don kiiresti.

„Sa arvad, et nad usuvad mind nüüd rohkem? Miks?" küsis ahvinimene.

„Kes julgeb selles kalleida, et mees, kes ratsutab greifi seljas, pole jumal?" vastas vana pealik.

„Kes hoolitseb minu naise turvalisuse eest, kui ma sinuga A-luri tulen?" küsis Tarzan.

„Ta jääb Ja-luri printsess O-lo-a ja minu naiste juurde," vastas Ja-don. „Ta võib seal julgesti olla, sest määran parimad sõdurid tema kaitseks. Ütle, et sa tuled koos meiega, oh Dor-uLOtho, ja minu õnneka-rikas täitub pilgeni. Loodest tungib A-lurile peale minu poeg Ta-den. Kui ründame eesotsas Dor-ul-Othoga A-luri kirdest, on võit meie päralt."

„Sinu tahtmine sündigu, Ja-don," vastas ahvinimene, „kuid eelkõige lase mu greifile liha tuua"

„ Laagris on liha külluses. Mu sõduritel oli siin jahil käimine ainus ajaviide."

„Tore," hüüdis ahvinimene. „Las nad siis toovad ja võimalikult palju."

Liha toodigi kohale ja pandi veidi kaugemale. Tarzan libistas end

121

greifi seljast maha ja hakkas teda oma käest söötma.

„Kanna hoolt, et tal alati oleks rohkesti liha," palus ta Ja-doni. Ahvinimene teadis, et kui greif nälgima peab, ei jää ta kuigi kauaks Tar-zani juurde.

Järgmisel hommikul läks Tarzan enne teele asumist greifi vaatama. Loom oli samal kohal, kuhu oli õhtul jäänud kahe tapetud antiloobi ja ühe lõviga, nüüd vedelesid tema kõrval vaid paljaks näritud kondid.

„Paleontoloogid kinnitavad, et ta oli rohusööja," ütles Tarzan, nähes Jane'i loomale lähenevat.

Tee Ja-luri kulges läbi asulate. Tarzani ees liikus salkkond sõdureid, kes pidid elanikke tema vastuvõtuks ette valmistama. Ja-don ei eksinud: kõik elanikud uskusid Dor-ul-Otho tõepärasusse.

Ja-luri lähistel ühines salgaga keegi tundmatu sõdur. Ta ütles end tulevat kaugelt lõunapoolsest külast, kus Lu-doni määratud pealik oli teda halvasti kohelnud. Sel põhjusel lakkas ta Lu-doni toetamast ja rändas põhja poole, lootes siin ühineda Ja-doniga. Vana pealik rõõmustas vähimagi täienduse üle ja võttis ta oma salka.

Nüüd tekkis küsimus, mida teha greifiga, kuni nad linnas on. Tar-zanil õnnestus vaid suurte jõupingutustega kohutavat kiskjat sõduritest eemal hoida. Kuid aegamööda harjus loom uue ümbruse ja isegi ho-donidega, kes hoidusid temast igaks juhuks kaugemale. Kui loom linnast läbi sammus, piieldi teda enamasti aknast või isegi katuselt. Viimaks otsustati paigutada loom igast küljest kõrgete müüridega piiratud hoovi, mis asus lossi külje all. Kui Jane oli greifi seljast maha tulnud, ajas Tarzan ise looma laiast väravast sisse ja sulges selle otsekohe. Greifile visati ette hunnik liha ja jäeti üksi.

Ja-don juhatas Tarzani ja Jane'i printsess O-lo-a juurde. Niipea kui viimane ahvinimest nägi, langes ta põlvili ja puudutas laubaga Tarzani jalga. Seal viibis ka Pan-at-lee, kes kohtumise üle siiralt rõõmustas. Kui nad nägid tema naist Jane'i, silmitsesid nad teda peaaegu samasuguse aukartusega. Isegi kõige umbusklikumad Ja-doni sõdurid olid veendunud, et neid saadavad jumal ja jumalanna. Kõik lootsid, et nende kahe üleloomuliku olendi abil jääb võit Ja-donile ja vana lõviinimene asub Pal-ul-doni kuningate troonile.

O-lo-alt kuulis Tarzan, et Ta-den oli tagasi tulnud. Niipea kui A-luri eest peetav võitlus on lõppenud, nad abielluvad.

Iga päev tõi linna rohkesti värskeid jõude. Viimaks leiti, et on saabunud aeg otsustavaks lahinguks Lu-doni jõududega A-luri müüride all. Sellest teatati Ta-denile, kes ootas oma sõduritega Jad-ben-luli põhjakaldal mõne miili kaugusel A-lurist.

Tuli aeg Jane'iga hüvasti jätta. Ta jäi Ja-luri lossi koos O-lo-a, Pan-at-lee ja hulga sõduritega. Tarzan ei tundnud vähimatki hirmu oma naise saatuse pärast, ronis greifi selga ja sõitis koos Ja-doniga linnast , välja.

Kuristiku suus lahkus Tarzan oma ratsust, tal polnud teda enam vaja. A-luri ründamine pidi aset leidma pimedas, seega poleks keegi kaitsjatest greifi nagunii näinud. Teravate löökide saatel lahkus urisev

loom Kor-ul-greifi suunas. Lahkumine ahvinimest ei kurvastanud, sest ta kartis alatasa, et greifi talitsemata iseloom ja määrata isu sunnivad looma kustutama oma nälga Tarzani võitluskaaslastega.

Kohe pärast pealiku saabumist alustas kogu ta sõjavägi liikumist A-luri suunas.

XXIII. Uuesti vangis

Ööpimeduse varjus hiilis Ja-luri lossist templisse keegi sõdur. Ta otsis üles ruumi, kus asusid alampreestrid. Sõduri tulek ei äratanud mingit kahtlust, sest relvastatud mehi käis templis alailma. Preestrid istusid parajasti söögilauas. Ohverdamistseremoonia oli lõppenud ja preestrid olid päikesetõusuni vabad.

Kogu Pal-ul-don teadis, et Ja-luri templi ja lossi vahekord polnud kuigi sõbralik. Ja-don sallis preestreid ja nende julmi usutalitusi ainult sellepärast, et need pärinesid vanast hallist ajast ning liiga ettevaatamatu oleks olnud takistada preestreid neid täitmast. Ja-don ise ei käinud kunagi templis, küll aga käis seal rahvas oma ohvriandidega igal hommikul ja õhtul nagu mujalgi Pal-ul-donis.

Öine külaline teadis seda kõike, ja vahest isegi paremini kui lihtsõ-dur. Seepärast ta tuligi templisse oma kavatsuste teostamiseks abi otsima. •

Preestrite ruumi sisenedes tervitas ta neid Pal-ul-doni tava kohaselt ja tegi samal ajal käega märgi, mille tähendust teadsid vaid asjasse pühendatud. Leidus neid, kes tema tehtud märki tähele panid ja sellest aru said. Kaks preestrit ruttas talle vastu ja kordas märki.

Nad vahetasid ainult mõne sõna, siis väljus sõdur ruumist. Veidi aja pärast lahkus sealt tema järel üks preestritest, siis ka teine.

Nad läksid kolmekesi väiksemasse ruumi, sealt uude kitsamasse käiku. Siin sosistasid nad isekeskis midagi. Siis naasis sõdur lossi ja preestrid läksid tagasi oma ruumi.

Naiste ruumid Ja-luri lossis olid ühel pool suurt pikka koridori. Igas ruumis oli uks ja aknad, mis avanesid lossi aeda. Ühes nendest ruumidest magas Jane. Mõlemal pool koridori seisid üksikud valvurid, vahtkond asus omaette ruumis koridori-lõpus.

Kogu loss oli vajunud sügavasse unne. Seal, kus valitses Ja-don, heideti magama ja tõusti vara. Suure pealiku palees ei korraldatud metsikuid orgiaid, mille poolest oli kuulus A-luri loss. Pealinnaga võrreldes oli Ja-lur rahulik ja vaikne linn. Ja siiski asusid kõigis lossi, templi ja linna vahelistes käikudes valvurid.

Vahtkonnad olid väikesearvulised, viie-kuuemehelised, kellest üks valvas, teised magasid. Nii oli ka seekord, kus kaks sõdurit astusid koridori mõlemas otsas valvuri ette, et teda välja vahetada. Kumbki ütles parooli. Vahisõdurid loovutasid neile rõõmuga oma koha ja ruttasid magama. Nüüd astus koridori kolmas sõdur. Kolmekesi kogunesid nad Tarzani naise ukse ette. Üks neist oli tundmata, kes eelmisel päeval

oli ühinenud Ja-doni väeosaga väljaspool Ja-luri linna müüre. Tema kaasosaliste nägusid polnud näha, sest preestrid ei kõrvaldanud peaaegu kunagi oma inetut peakatet, isegi mitte kaaslaste ees.

Ettevaatlikult tõstsid nad üles nahad, mis varjasid ruumi sisemust möödujate eest, ja sisenesid, tegemata vähimatki häält. Nurgas nahka-devirnal magas leedi Greystoke. Sissetungijate jalad astusid käratult ki-' vipõrandal. Aknast sissetungiv kuukiir heitis heledat valgust naise õla ja rinna kumerusele, mis mustal nahal eriti silma paistis. Naise õrn ilus nägu oli pööratud sissetungijate poole.

Kuid ei naise abitus ega ilu äratanud sissetungijates vähimatki kaastunnet, mida need oleksid äratanud iga hariliku mehe südames. Kolmele preestrile polnud ta rohkem kui savikamakas. Kedagi neist ei vallanud kirg kauni ameeriklanna vasta, kes etendas nii suurt osa kauge Pal-ul-doni saatuse määramises.

Ruumi põrandat katsid nahad. Üks preestreist võttis mõne neist üles ja tõstis naise pea kohale. „Nüüd!" sosistas ta, visates samal hetkel nahad naisele peale.

Teised sidusid kähku naise käed ja jalad kinni, esimene summutas paksu nahaga naise appihüüded. Kogu see aeg ei tehtud ruumis ainsatki häält, mis oleks võinud äratada kõrvalolijate tähelepanu.

Jane Clayton, leedi Greystoke tõsteti jalule ja tõugati toorelt akna poole, mis avanes lossi aeda. Jane keeldus kõndimast ja viskus põrandale. Preestrid olid maruvihased ja oleksid meelsasti jõudu kasutanud, kui nad poleks tundnud nii suurt hirmu Lu-doni ees.

Nad olid sunnitud Jane'i üles tõstma ja teda kätel kandma. Seegi polnud naljaasi, sest naine rabeles vasta nii, kuidas jaksas, tehes meeste ülesande üpris raskeks. Viimaks õnnestus neil teda läbi akna aeda lasta. Üks preestreist näitas teed lõunapoolses müüris asuva väikese suletud ukse juurde.

Ukse taga algasid kiviastmed, mis viisid alla jõe juurde, mille kaldal seisid sõiduvalmis paadid. Oli Pan-sati õnn, et teda juhtusid aitama mehed, kes tundsid hästi lossi ja selle ümbrust, sest teisiti poleks ta kuidagi minema pääsenud.

Pan-sat asetas naise paadi põhja ja hakkas sõudma. Teinud oma töö, pöördusid preestrid templisse tagasi, rõõmustades reeturliku teo õnnestumise üle. Pan-sat oli kõva aerutaja. Paat lendas nagu nool pärivett Jad-ben-luli jõe poole, et selle kaudu A-luri jõuda.

Kuu loojus. Idakaares polnud veel märki uue päeva lähenemisest, kui A-luri poole liikus vargsi pikk rivi Ja-doni sõdureid. Ta-deni juurde, kelle jõud paiknesid linnast loodes, saadeti käskjalg. Tarzan pidi oma sõdurite salgaga tungima templisse saiakäigu kaudu, mille asukohta teadis vaid tema. Ja-don peajõudude eesotsas pidi ründama lossi väravat.

Ahvinimene tungis oma salgaga märkamatult linna ja ruttas hoone juurde, mis varjas salakäiku. See koht oli kaitsmata, sest seda teadsid ainult preestrid. Et kergendada väikese salga läbipääsu pimedast käigust, läitis Tarzan kaasavõetud tõrviku ja asus sellega kõige ette.

Tarzan lootis väikese salga valitud sõduritega templisse jõudmisel saavutada väga palju. Templi ründamine tekitaks segadust ja võimaldaks nõrkadest preestritest kergesti jagu saada. Seejärel ründaks Tarzan lossi meeskonda selja tagant, kuna Ja-don jookseks tormi lossj väravale ja Ta-den põhjapoolsele müürile. Ja-don pani eriti suuri lootusi Dor-ul-Otho ootamatule ilmumisele. Ta uskus kindlalt, et paljud va-nemad sõdurid polnud veel teinud lõplikku valikut Lu-doni ja Dor-ul-Otho vahel, sest Lu-don äratas neis rohkem hirmu kui truudust ja armastust.

Pal-ul-doni asukatel on vanasõna, mis kõlab järgmiselt: „See, kes kõnnib õigel teel, jõuab sageli valesse kohta." Ilmselt oli suurele pealikule ja tema jumalataolisele liitlasele määratud just niisugune saatus.

Tarzan, kes tundis paremini käikude paiknemist ja kelle teed valgustas tõrvik, jõudis oma kaaslastest kaugele ette. Soovides kiiremini vastasega võitlusse astuda, unustas ta oma käsualused täiesti. Selles polnud midagi imelikku, sest ta oli harjunud üksinda võitlema ja lootma ainult oma jõule, julgusele ja osavusele.

Jõudnud ülemisse käiku, kust pääses Lu-doni ja preestrite ruumidesse, nägi ta seal sõdurit, kes lohistas kedagi naist. Viimases tundis Tarzan silmapilk ära selle, kes tema teada pidi viibima tugeva kaitse all Ja-doni lossis.

Sõdur ja naine nägid Tarzanit samal hetkel, kui Tarzan märkas neid. Sõdur kuulis ahvinimese madalat urisemist, mis tundus tulevat kiskja looma kõrist. Kättemaksuihast põledes jõudis Tarzan kahe võimsa hüppega sõdurile järele, viskas tõrviku maha ja haaras noa. Pan-sati ees oli sissekäik väiksemasse ruumi. Ta hüppas sinna sisse, võttes naise ligi.

Tema kannul liikus Ahvide Tarzan, käes isalt päritud pikk jahinuga. Raevunud härja metsikusega tormas ta ruumi, kuhu oli kadunud Pan-sat. Teda ümbritses pilkane pimedus. Äkki kuulis ta kivi põrkamist teise kivi vastu, enne tema ees, siis taga. Tarzanile oli selge, et ta oli Lu-doni templi vang.

Langeva ukse mürinat kuuldes tardus ahvinimene liikumatult paigale. Ta ei tahtnud teist korda mingisugusest salaluugist greifi auku lennata. Peagi harjusid silmad

pimedusega ja ta nägi nõrka valgusekiirt, mis tungis kambrisse ülalt laes olevast avausest.

Pärast ukse langemist ei kuulnud ta enam ühtegi häält, ehkki pingutas kuulmist, et jõuda selgusele, kuhu põgenes sõdur tema naisega. Nüüd nägi ta ähmaselt oma kongi sisemust. See oli väike ruum, vaevalt viisteist jalga pikk. Kongi põranda keskpaigas just laeava all oli luuk, muidu oli põrand päris tugev. Seda teades hoidus ta luugist kõrvale ja kõndis mujal täiesti julgelt. Siis uuris ta seinu. Neis oli vaid kaks avaust: üks, mille kaudu ta oli tulnud, ja teine, mille kaudu sõdur oli koos Jane'iga lahkunud. Mõlemaid sulges suur kivimürakas, mille põgenev sõdur oli mingi varjatud mehhanismi abil alla lasknud.

***

125

Pan-sat tõi Jane'i Lu-doni juurde ja pani ta jalge ette maha. Suurest rõõmust nilpsas ülempreester õhukesi huuli ja hõõrus käsi.

„Tubli, Pan-sat!" kiitis ta. „Sind ootab helde tasu. Kui nüüd oleks meie käes ka isehakanud Dor-ul-Otho, lamaks kogu Pal-ul-don meie jalge ees!"

„Käskija, ta on meil käes!" hüüdis Pan-sat.

„Mis?!" jahmus Lu-don. „Tarzan-jad-guru on siin? Kas sa tapsid ta? Ütle mulle ruttu, Pan-sat, mu rind lõhkeb soovist seda kuulda."

„Võtsin ta elusalt kinni, mu käskija Lu-don. Ta on lõksus."

„Tegid hästi, Pan-sat. Ma..."

Sel hetkel tormas ruumi hirmunud preester.

„Käigud on täis Ja-doni sõdureid!" karjus ta.

„Oled peast põrunud!" vihastas Lu-don. „Minu inimesed kaitsevad templit ja lossi."

„Ma räägin tõtt, käskija," vastas preester. „Nad tulevad siia mööda salakäiku."

„See võib tõepoolest õige olla," lausus Pan-sat. „Tarzan-jad-guru tuli sama teed mööda. Küllap tema tõigi sõdurid templisse."

Lu-don jooksis ukse juurde ja heitis pilgu käiku. Ta veendus, et preestri kartused olid põhjendamatud. Tosin sõdurit liikus käiku mööda otse tema poole, kuid nad tulid väga hirmunult ja ebalevalt. Ülempreester taipas, et ilma Tarzanita olid nad templi maa-aluste käikude rägastikus niisama hästi kui kadunud.

Lu-don läks ruumi tagasi ja tõmbas laest rippuvat nahkrihma. Ta tõmbas seda tugevasti ja kiiresti ning iga tõmbega täitusid maa-alused ruumid kõlavate meloodiliste gongilöökidega. Siis pöördus Lu-don uuesti mõlema preestri poole. „Võtke naine ja järgnege mulle," käskis ta.

Ta läks üle ruumi ja sisenes kitsamasse käiku. Preestrid tõstsid Jane Claytoni põrandalt üles ja järgnesid ülempreestrile. Nad läksid läbi käikude labürindi, kuni jõudsid otse templi idaaltari ette.

Kõikjalt kuuldus sammudemüdinat. Gongilöögid teatasid, et Lu-doni eraruumid on hädaohus, ja kutsusid preestreid neid kaitsma. Maa-aluste käikudega tuttavad preestrid juhtisid oma sõdurid vajalikus suunas ja peagi leidsid Tarzani salga mehed, kes olid jäänud ilma juhita, end palju arvukama vaenlase ees. Sõdurid olid vaprad, kuid antud oludes ei võinud nad midagi parata ja taganesid tuldud teed. Nende ka-vatsus oli nurjunud, võib-olla oli isegi kogu Ja-doni ettevõtmine seeläbi ebaõnnestunud, sest Ja-don oli pannud liiga suuri lootusi templi vallutamisele.

Gongilööke kuuldes arvas Ja-don, et Tarzani salk on rünnakule asunud. Ta alustas oma sõduritega tormijooksu lossi väravale. Lossi õues kuulis Lu-don metsikut sõjakisa, mis teatas lahingu algusest. Ta jättis Pan-sati naist valvama ja ruttas lossi juurde, et ise vägesid juhtida. Samal ajal saatis ta ühe preestri templi käikudesse

saama ülevaadet sealsest olukorrast, ning mitu preestrit levitama teadet, et Dor-ul-Otho on templis vangis.

126

Lahingukära kuuldes tõusis leitnant Erich Obergatz oma asemel istukile, hõõrus silmi ja vaatas arusaamatult ringi. Väljas oli veel pime.

„Olen Jad-ben-Otho!" räuskas ta. „Kes julgeb rikkuda mu und?"

Tema aseme kõrval maas kükitav orjatar võpatas ja puudutas laubaga põrandat.

„Vaenlane on tulnud, oh, Jad-ben-Otho," ütles ta vaikse rahustava häälega, teades, millisesse pöörasesse raevu võis suur jumal sattuda üsna tühistel põhjustel.

Äkki tormas ruumi preester.

„Oh, Jad-ben-Otho!" kisendas ta. „Ja-doni sõdurid tungivad lossi ja templisse, praegu võitlevad nad Lu-doni ruumide juures käigus. Ülempreester palub sind lossi ilmuda ja sõdureid võidule innustada"

Obergatz kargas jalule.

„Olen Jad-ben-Otho!" karjus ta. „Oma välguga tapan kõik jumala-salgajad, kes julgevad tungida pühasse A-luri linna!"

Viivu tormas ta sihitult toas ringi. Preester ja orjatar olid endiselt põlvili, pea vastu põrandat.

„Tulge!" hüüdis Obergatz, virutades orjatarile tugeva jalahoobi. „Tulge! Kas tallate oodata siin kogu päeva, kuni pimeduse jõud vallutavad Valguse linna?"

Mõlemad tõusid põrandalt üles, hirmust peaaegu segased nagu kõik, kel tuli sakslast teenida, ja järgnesid talle.

Sõdurite sõjakisast kostsid läbi preestrite hõiked: „Jad-ben-Otho on siin, meiega! Vale Dor-ul-Otho istub templis vangis!"

XXIV. Jack

Päike tõusis. Ja-doni sõdurid püsisid ikka veel lossi värava ees. Vana pealik ootas Ta-deni kohalejõudmist. Tund möödus tunni järel, kuid Ta-denist polnud kuulda kippu ega kõppu. Äkki ilmus lossi katusele Lu-don, tema järel Mo-sar ja veel keegi valge mees, kelle pikkadesse juustesse ja habemesse olid põimitud lilled. Tema selja taha kogunes paarkümmend nooremat preestrit, kes karjusid kooris: „Pan-ge sõjariistad maha! Andke alla! See on Jad-ben-Otho! Vale Dor-ul-Otho on meie vang!"

Ja-doni sõdurite ridadest kostis hääl:

„Meie ei usu teid! Näidake meile Dor-ul-Othot!"

„ Oodake!" hüüdis Lu-don. „Kui ma ei näita teda teile selle ajajooksul, mil päike on omaenda laiuse võrra edasi nihkunud, avan teile templi väravad ja minu sõdurid panevad sõjariistad maha."

Ta pöördus ühe preestri poole ja andis lühikese käsu.

* * *

Ahvinimene tammus nördinult oma kitsas kongis. Ta tegi endale kibedaid etteheiteid tulipäisuse pärast, mis oli ta lõksu toonud. Kuid kas ta oleks võinud talitada teisiti? Mis sai ta muud teha, kui oma

127

naisele appi minna? Ta imestas, kuidas neil oli õnnestunud Jane'i Ja-lu-rist röövida. Ja samas meenus talle sõdur, kes oli Jane'i koridoris kandnud. Sõduri näojooned tundusid üllatavalt tuttavad. Tarzan pingutas mälu, et jõuda selgusele, kus ta oli sõdurit varem kohanud. Viimaks meenus talle, et see võõras sõdur oli ühinenud Ja-doni jõududega Ja-luri linna müüride ees päeval, mil Tarzan ratsutas pealiku saatel

greifi seljas Ja-luri linna. Kes võis see mees olla? Tarzan tundis, et oli teda kunagi varem näinud.

Äkki kuulis ta gongilööke, kiirelt lähenevat sammudemüdinat ja kisa. Tarzan mõistis, et vaenlane on märganud tema sõdureid ja alustanud võitlust. Teda vihastas pööraselt, et ta ei saa võitluses osaleda.

Ikka ja jälle püüdis ta maha lõhkuda mõlemat ust, kuid need ei andnud järele. Ta pingutas oma silmi, uurides laes olevat avaust, kuid ei näinud midagi. Siis hakkas ta käima edasi-tagasi, otsekui puuri pistetud lõvi.

Minutitest said tunnid. Kaugelt kostis nõrka lahingukära. Kui Ja-don võidab, kas tema ja ta sõbrad leiavad templi all selle üksiku, eraldatud kambri? Ta kahtles selles.

Tarzan vaatas veel kord lakke. Seekord paistis avausest midagi rippuvat. Ta astus lähemale ja pingutas nägemist. Jah, seal oli midagi. See tundus olevat nahkrihm. Arvatavasti rippus see seal juba enne tema kambrisse sattumist, sest ta polnud kuulnud vähimatki häält.

Ahvinimene sirutas käe rihma poole. Ots oli nii madalal, et ta võis seda puudutada. Tarzan haaras mõlema käega rihmast kinni, et kontrollida selle tugevust. Siis laskis ta rihma lahti ja astus paar sammu tagasi, nagu teeb seda metsloom mingi uue ja tundmatu asja uurimisel. See oli üks iseloomujooni, mille poolest Tarzan sarnanes džungliasukatega. Mitu korda rippus ta kogu oma raskusega rihma otsas ja jäi siis teraselt kuulatama, kas ei kosta ülalt mingit ettevaatlikkusele manitsevat häält.

Viimaks otsustas ta riskida. Hoidudes luugile astumast, jäi ta rihma külge rippu, ajades jalad harki, et kukkumisel põrandale langeda. Rihm pidas vastu. Ülalt ei kostnud ainsatki häält.

Tasa ja ettevaatlikult hakkas ahvinimene ülespoole ronima.

Lagi tuli üha lähemale. Viivu pärast oleks võinud ta avausest välja vaadata.

Tarzan valmistus juba ülemise põranda servast kinni haarama, kui äkki sulgus miski vihinal ta käte ümber. Ta jäi rippuma keset ruumi, suutmata liikuda edasi või tagasi.

Otsemaid tekkis ülemisse ruumi valgus. Tarzani poole vaatas hirmuäratav preestri peakate. Preestri käes olevate nahkrihmadega seoti Tarzani käed küünarnukist randmeni kinni. Kui ta küllalt ligidale jõudis, tõmmati sõlmed täiest jõust kinni. Nii võidetigi Tarzan, ilma et talle oleks antud võimalust vastupanu osutada või oma vaenlastele muud meelehärmi valmistada.

Nüüd seoti ka tema jalad pahkluudest põlvedeni kinni, tõsteti üles ja viidi kambrist välja.

***

Võitlus jätkus, kuid Ta-den polnud ikka veel tulnud. Ja-doni jõud hakkasid kokku sulama. Just sel ajal asetasid preestrid Tarzan-jad-guru lossi katusele, et teda võiks mõlemalt poolt hästi näha.

„Siin ongi vale Dor-ul-Otho!" hüüdis Lu-don.

Kunagi polnud Obergatzi ähmane aju töötanud selgemini kui praegu, ometi ei saanud ta sündmustest täielikult aru. Ta pilk langes vangi abitule kujule, sealt tema näole ja mida kauem Obergatz põrnitses, seda enam kõverdas hirm ta näojooni ja seda sinisemaks ta muutus. Ta oli ahvinimest varem näinud vaid üks kord, seda rohkem aga ilmus Tarzan talle unenägudes ning maksis kätte nendele, kes nii julmalt ja toorelt olid ta kodu rüüstanud. Kapten Fritz Schneider oli kõige eest maksnud oma eluga, alamleitnant Gossi polnud enam elavate kirjas ja nüüd oli järg nähtavasti tema, Obergatzi käes.

Obergatz justkui ei märganudki, et vang oli seotud ja abitu ega kujutanud endast mingit ohtu. Värisedes hakkas ta mingisugust totrust ajama ja Lu-don adus, et sellises

seisundis peetakse teda pigem idioodiks kui jumalaks ja kui jumal nende keskel viibib, siis on selleks pigem Tarzan. Juba praegu nägi ülempreester, kuidas mitu lossi sõdurit isekeskis sosistas ja näpuga Obergatzi haledale kujule näitas.

Lu-don asuts Obergatzi juurde ja sosistas talle:

„Sa oled Jad-ben-Otho. Ütle kõigi kuuldes, et ta pole su poeg."

Sakslane võttis end kokku. Ülempreestri sõnad näitasid pääseteed.

„Olen Jad-ben-Otho!" kisendas ta hirmust kileda häälega.

Tarzan vaatas talle otse silma.

„Oled leitnant Obergatz saksa sõjaväest," ütles ta ladusas saksa keeles. „Sa oled viimane kolmest, keda ma otsin, ja su jänesesüda teab, et jumal ei viinud meid ilmaaegu kokku."

Obergatz nägi pealtvaatajate küsivaid pilke. Ta nägi, kuidas sõdurid lõpetasid värava juures võitljuse ja» vaatasid ärevuses tema poole. Ta nägi ahvinimest köidikuis oma jalge ees lamamas. Obergatz adus, et ebalemine tähendab surma. Ta hakkas rääkima preisi ohvitseri terava haukuva tooniga, mis erines tema senisest häälekõlast nii, et isegi Lu-don üllatunult ta otsa vaatas.

„Olen Jad-ben-Otho!" raius Obergatz. „See olend pole mu poeg. Hoiatuseks kõigile jumalateotajaile sureb ta täna altaril selle jumala käe läbi, keda ta salgab. Viige ta mu silme alt minema Kui päike jõuab se-niiti, kogunevad usklikud templisse, et olla mu jumaliku viha tunnistajaks." Obergatz tõstis käed taeva poole.

Tarzan viidi ära, sakslane aga pöördus jalamaid värava ees seisvate sõdurite poole:

«Visake relvad maha, Ja-doni sõdurid!" hüüdis ta. „Muidu tabab teid minu välk. Kes minu poole üle tuleb, neile antakse seekord andeks. Tulge! Visake relvad maha!"

Ja-doni sõdurid lõid kõhklema ja vaatasid ebalevalt oma pealiku poole. Ja-don astus oma sõdurite keskele.

„Ainult argpüksid ja reeturid on selleks võimelised!" hüüdis ta.

„Need, kes on ustavad Ja-donile, ei heida end kunagi põrmu valeju-mala ja Lu-doni ees. Otsustage nüüd kohe!"

Mõni sõdur heitis relva käest ja suundus ebakindlal sammul lossi värava poole. Kuid suurem osa sõdureist jäi ustavaks oma kuulsale pealikule. Kui nende ridadest oli lahkunud viimane ülejooksik, tõstis Ja-don uuesti ho-donide kohutavat sõjakisa ja lahing jätkus endisest ägedamalt.

Saabus keskpäev, Ta-den ja abivägi olid ikka veel tulemata. Lu-don korjas kokku kõik mehed, keda polnud tingimata vaja lossivära-va kaitseks, ja saatis nad Pan-sati juhitmisel saiakäigu kaudu linna. Seal tungisid nad selja tagant kallale Ja-donile, kui viimane püüdis parajasti lossi väravat vallutada.

Kahe ülekaaluka vaenlase vahele surutuna ei suutnud Ja-doni sõdurid enam kaua vastu panna. Viimaks andsid nad alla ja Ja-don toodi vangina Lu-doni ette.

„Viige ta templisse!" käskis ülempreester. „Las vaatab pealt oma kaassüüdlase hukkamist. Ja kes teab, ehk teeb Jad-ben-Otho tema kohta samasuguse otsuse."

Templi hoovis tungles rahvahulk. Idaaltari ees lamasid Tarzan ja Jane Clayton, mõlemad köidikuis. Ahvinimene nägi, kuidas sisehoovi toodi Ja-don, käed tugevasti kinni seotud.

„See on lõpp," ütles ta rahulikult naisele. „Ja-don oli minu viimane lootus."

„Vähemalt oleme teineteist leidnud, John," vastas Jane, „ja oma viimased päevad saatsime mööda koos. Ma palun ainult seda, et mind ei jäetaks ellu pärast sinu surma."

Tarzan ei vastanud, sest oma hingepõhjas kartis ta sedasama, mida Jane'gi. Ahvinimene pingutas oma lihaseid, püüdes köidikuid lõdven-dada, kuid tema kõrval seisev preester nägi seda ja virutas naerdes Tarzanile hoobi näkku.

„Lojus!" hüüdis Jane Clayton.
Tarzan naeratas.
„Mind on ka varem löödud, Jane. Kuid lööja pole kunagi ellu jäänud."
„Sa pole ikka veel lootust kaotanud?" imestas naine.
„Ma pole ju veel surnud," vastas ta napisõnaliselt.
Naisena puudus Jane'il selle mehe vaprus, keda nähtavasti miski ei kohutanud. Ta teadis, et Tarzan sureb keskpäeval templi altaril, sest Tarzan rääkis talle Obergatzi langetatud surmaotsusest. Ka Tarzan oli veendunud oma surma läheduses, kuid tema mõistus keeldus seda uskumast.
Jane nägi teda nii sirge, ilusa ja kartmatuna oma vangistajate keskel, et ta süda pidi niisuguse tooruse ja julmuse pärast lõhkema.
Neile lähenesid Lu-don ja Obergatz. Viimane vaatas päikese poole.
„On aeg," sõnas ta Lu-donile. „Valmistu ohverdamiseks."
Lu-don andis preestritele märku. Need tõstsid Tarzani üles ja pa-

nid ta altarile, peaga altari lõunapoolsesse otsa, ainult mõni jalg kohast, kus Jane Clayton. Enne kui preestrid teda takistada suutsid, jooksis naine Tarzani juurde ja suudles teda laubale. Jumalaga, John!" sosistas ta.
Preestrid võtsid naise kinni ja lohistasid ta eemale. Lu-don andis Obergatzile ohvrinoa.
„Olen suur jumal!" hüüdis sakslane. „Kohe näete, kuidas nuhtlen oma vaenlasi!"
Ta vaatas päikese poole ja tõstis noa kõrgele pea kohale.
„Nii surevad jumalateotajad!" kriiskas ta.
Samal hetkel kärgatas lask, üle vaikiva tusase inimmassi lendas vilinal kuul ja Jad-ben-Otho langes surnult üle mehe, kes pidi saama tema ohvriks. Uuesti lajatas teineteise järel veel kaks lasku, mis tabasid Lu-doni ja Mo-sari.
Nagu käsu peale pöörasid kõik juuresolijad pilgud templi lääne-müüri suunas uue ja tundmatu nähtuse poole. Seal seisis kaks inimkogu — ho-doni sõdur ja keegi alasti mees Tarzan-jad-guru suguvõsast. Viimase õlal olid imelikud laiad rihmad päikese käes säravate si-lindrikujuliste pulgakestega, käes hoidis ta puust ja metallist imetabast riista, mille otsas tuprus peenike sinihall suitsujuga.
Ho-doni sõdur kuulutas kõva häälega:
„Minu kõrval on surma saadik, kes tuli siia edasi andma tõelise Jad-ben-Otho tahet. Lõigake puruks vangide köidikud. Vabastage Dor-ul-Otho ja Ja-don, kes saab Pal-ul-doni kuningaks, ja naine, kes on jumalapoja abikaasa."
Fanaatikuna ei suutnud Pan-sat rahulikult pealt vaadata, kuidas variseb kokku vana kord, millega olid seotud tema suurimad lootused. Ainus mees, kelle arvele ta kirjutas kõik need õnnetused, oli tema jalge ees abitult lebav vang.
Pan-sat hiilis ohvrinoa poole, mis oli maha kukkunud Obergatzi nõrkevast käest. Äkilise hüppega oli ta ahvinimese juures ja tõstis noa, kuid imetabane riist templi müürilt kuulutas uuesti surmaotsuse ja Pan-sat varises oma käskija kõrvale.
„Vangistage kõik preestrid!" kamandas Ta-den sõdureid. „Ärgu keegi kartma löögu, sest muidu tabab tedagi Jad-ben-Otho saadiku tu-lenool."
Nähes jumaliku jõu ilmutust, ei hakanud inimesed enam aega viitma Nad piirasid jalamaid preestrid sisse ja samal ajal valgus lossiõuele määratu hulk sõdureid. Eriti üllatas kõiki see, et saabunute hulgas oli palju musti karvaseid vaz-done.
Sõjaväe eesotsas sammus hirmuäratav võõras oma läikiva relvaga, temast paremal Ta-den, vasakul aga Kor-ul-ja must gund Om-at.
Altari kõrval seisev sõdur haaras ohvrinoa ja lõikas katki Tarzani köidikud. Seejärel vabastati ka Ja-don ja Jane Clayton.

Äsjased vangid seisid kolmekesi altari kõrval. Kui naine nägi pealikuid koos tundmatuga lähenevat, läksid ta silmad suureks ning ta näos võitlesid lootus ja uskumatus. Tundmatu mees heitis relva õlale,

131

sööstis nende juurde ja haaras Jane'i oma embusse.

„Jack!" hüüdis naine tema õla najal nutma puhkedes. „Jack, minu poeg!"

Ahvide Tarzan astus nende juurde ning embas naist ja poega. Pal-ul-doni rahvas ja sõdurid laskusid põlvili ning puudutasid tummas austuses laubaga maad.

XXV. Lahkumine

Tunni aja pärast kogunesid kõik Pal-ul-doni lossi troonisaali. Leidis aset pidulik tseremoonia, mille käigus Ja-don asus mitmeastmelise püramiidi tippu. Ja-doni kõrval seisis Tarzan, teisel pool Korak, võimas tapja, ahvinimese vääriline poeg.

Niipea kui lühike kroonimistalitus oli lõppenud, saatis Ja-don rühma sõdureid printsess O-lo-a, Pan-at-lee ja printsessi teenijate järele.

Siis arutati Pal-ul-doni tulevikku. Keegi ei teadnud, mida teha preestritega, kes olid peaaegu kõik Lu-doni ägedad pooldajad.

Ja-don pöördus Tarzani poole. „Andku Dor-ul-Otho nendele inimestele edasi oma isa tahe," ütles ta.

„Te võite kergesti oma jumala tahtmist täita," sõnas ahvinimene. „Siiani õpetasid preestrid, et Jad-ben-Otho on julm jumal, et ta armastab verd ja kannatusi. Kuid tänane päev näitab selgesti, et see oli va-leõpetus.

Võtke templid meeste käest ja andke need naistele, et neis valitseks headus ja ligimesearmastus. Peske idaaltar verest puhtaks ja ärge enam täitke veega läänealtarit. Andsin kord Lu-donile võimaluse seda teha, kuid ta ei võtnud mu arvamust kuulda ja suri. Vabastage kõik templi käikudes peetavad vangid. Tooge jumala altarile vaid neid asju, mida te ise armastate. Siis õnnistab jumal teie ande ja Jad-ben-Otho preest-rinnad jagavad need vaestele."

Tarzan vakatas üldise heakskiidusosina saatel. Inimesed olid ammugi tüdinenud asjatust verevalamisest ja rõõmustasid võimaluse üle see lõpetada, ilma et kannataks nende usk.

Sel ööl oli lossis suur pidu, kus esimest korda riigi ajaloos istusid kõrvuti valged ho-donid ja mustad vaz-donid. Ja-don ja Om-at sõlmisid lepingu, mille põhjal pidi kaks rahvast nüüdsest peale alati üksmeeles ja sõpruses elama. Siinsamas pidulauas kuulis Tarzan ka põhjust, miks Ta-den nii kaua oli viivitanud.

Ja-doni saadik oli talle teatanud, et pealetung on kuni lõunani edasi lükatud. Alles hiljem selgus, et saadik oli ümberriietatud Lu-doni preester. Talle tehti samas ots peale ja Ta-den jõudis veel viimasel silmapilgul linna.

Järgmisel päeval jõudsid A-luri lossi printsess O-lo-a ja Pan-at-lee. Mõlemad paarid laulatati troonisaalis ühel ja samal ajal.

Seitse päeva viibis Tarzan koos naise ja pojaga Ja-doni külalisena

132

A-iuri lossis. Siis kuulutas Tarzan, et ta lahkub Pal-ul-donist. Suure ho-donide ja vaz-donide salga saatel alustati koos Om-atiga liikumist Kor-ul-ja poole. Seal viibisid nad ühe päeva, mille jooksul Jane käis uudistamas imetabaseid koopaid, ning asusid siis koduteele koos valgete ja mustade sõduritega, kes pidid neid saatma maa piirini. Tarzan kandis ikka veel Jane'i tehtud oda, naljatades, et sellele on tagatud vääriline koht professor Porteri kiviajaleidude kollektsioonis.

Äkki kõlas neist eespool greifi hirmuäratav haukumine. Ja-doni ja Om-ati sõdurid otsisid silmadega juba lähemaid puid, kuid ahvinime-ne rahustas neid. Oda käes, läks ta eelajaloolisele loomale vastu, tuues kuuldavale tor-o-donide metsiku „hii-hoo". Haukumine läks üle urisemiseks ja peagi ilmus puude tagant nähtavale hiiglaslik loom. Tarzan sooritas nüüd järjekorras kõiki eelnenud toiminguid.

Kohutavalt ja majesteetlikult kui jumalad lahkusid nad Pal-ul-doni sõduritest. Kaua vaatasid viimased neile järele. Greifi seljas ratsutasid Jane, Korak ja Tarzan läbi soo, peletades eemale kõiki roomajaid.

Teisel pool sood vaatasid nad tagasi ning hüüdsid viimaseid lah-kumistervitusi Ta-denile ja Om-atile, samuti nende vapratele sõduritele.

Siis suunas Tarzan oma gigantse ratsu põhja poole ja peatus küllaltki ohutul territooriumil. Looma pea pöörati Pal-ul-doni poole ja paari löögiga saba pihta saadeti ta oma põlise jahiala suunas minema. Nad saatsid pilkudega eemalduvat greifi ja tardusid hetkeks paigale, silmitsedes maad, kust olid lahkunud. See oli tor-o-doni ja greifi maa, vaz-donide ja ho-donide maa, Ja-to maa, ürgmaa, metsik ja karm, kus kõrvuti hirmu, õuduse ja surmaga leidus rahu, vaprust ja ilu. See oli maa, mida nad kõik olid hakanud armastama.

Siis pöördusid nad uuesti põhja poole ja suundusid kerge südamega sinna, millega ei saa võrrelda ühtegi maad — kodukohta.

SISUKORD

Kummaline kaaslane 3
Teel tundmatule maale 9

Graatsiline vaz-don Pan-at-lee 16
Võitlus Kor-ul-luli sõduritega 21
Põrgulik Kor-ul-greifi kuristik 26

Võitlus karvase Tor-o-doniga 32
Greif 39
VIII. Valguse linn A-lur 43
Jumala poeg Dor-ul-Otho 48
Printsess O-lo-a 55
Templis 59
XII. Pärismaalane Om-at 64
Keelatud aias 69
Jane 74
Printsess ja Jane 80
Tarzan hakkab tegutsema 87
XVII. Mis juhtus Jane'iga? . . 90
XVIII. Üksi Tu-luris 95
Jane teeb edusamme 100
Sündmused arenevad 105
Jällenägemine 110

Dor-ul-Otho aitab pealikut 116
Uuesti vangis 121
Jack 125
Lahkumine 130

8. Edgar Rice Burroughs_TARZAN ja Kuldlõvi

Tarzani-lugude kaheksas raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

„JÄRVA TEATAJA" RAAMATUKOGU

Paide 1993

Tarzani sakilised näivad lausa lõppematud olevat. „Tarzan ja Kuldlõvi" on Edgar Rice Burroughsi tuntuimate lugude kaheksas raamat, mis näeb eesti keeles pärast 68 aastat taas trükimusta. Praegu lugeja käes oleva raamatu ja eelmiste osade pealkirjad on toodud tagakaanel. Seal on kirjas ka järgmised, mis peale ühe — „Tarzani džungliseiklused" — on eesti keeles avaldamata. See ja ülejäänudki ilmuvad kindlasti. Lugejad on väsimatud. Seni veel eesti keeles avaldamata Tarzani-lugude pealkirjad võivad tõlkimise ja toimetamise käigus siintoodutega võrreldes muutuda, sest need on esialgsed.

SISUKORD

I. Kuldlõvi . . 3
II. Jad-bal-ja dresseerimine 9
IIL Salajane kohtumine 12
IV. Millest rääkisid jäljed 19
V. Salakaval jook 24
VI. Surm hiilib selja taha 31
VII. Sa pead ta ohverdama... • » • • • -37
VIII. Teekond teadmatusse 43
IX. Surmav hoop . 50
X. Reetmine 56
Viirukisuits 64
Kullakangid 73
Veider torn 79
Õuduste tuba 86
XV. Verine kaart 93
XVI. Kalliskivide ladu . 100
Tuleproov 109
Kättemaksu rada . 116
XIX. Surmav oda 123
XX. Surnud ärkavad 132
XXI. Põgenemine ja vangistus 140

Tõlkimisel kasutatud väljaanded:

Эдгар Райе Берроуз, Тарзан и Золотой лев. Тарзан — повелитель джунглей. Повести. А. О. Принтэст. Таллинн 1992.

Edgar Rice Burroughs. Tarzan ja Kuldlõvi. Romaan. -Vaba Maa" kirjastus. Tallinn, 1925.

® AS Multipress, Kaas: Vello Aesma

tõlge, kaas Trükitud

Villjandi trükikojas -Kiir»
Teil. 1144

I. Kuldlõvi

Emalõvi Sabor imetas oma ainukest poega — väikest kohevakarvalist ja leopard Sheeta sarnast tähnilist kerakest. Sabor külitas soojas päikesepaistes kodukoopa ees, silmad poolkinni, kuid oli kogu aeg valvel. Esialgu oli tal olnud kolm kahust kerakest — kaks tütart ja üks poeg, ning Sabor koos isalõvi Numaga oli nende üle uhke ja õnnelik olnud. Kuid jahisaagist hakkas nappima ja alatoitluse all kannataval Saboril ei jätkunud kõigile piima. Pealegi läks ilm järsku halvaks, hakkas sadama külma vihma ja lõvimaimukesed haigestusid. Mõlemad tütred surid, ellu jäi vaid kõige tugevam. Sabor leinas neid taga, käis kiunudes ja nohisedes väikeste liikumatute tombukeste ümber. Aegajalt nuusutas ta neid ja tõukas koonuga, otsekui soovides äratada pikast unest. Viimaks leppis Sabor paratamatusega ja nüüdsest täitis tema metsikut, kuid armastavat südant hoolitsus ainsa ellujäänud lõvipoja eest. Seepärast oligi Sabor nüüd ärevil rohkem kui tavaliselt.

Isalõvi Numa oli ära. Kaks ööd enne seda oli ta koopasse saagi toonud. Möödunud ööl läks ta uuesti jahile, kuid tagasi ei tulnud. Pooleldi tukkudes unistas Sabor rammusast antiloobist Wappist, keda Numa sel hetkel ehk läbi džunglirägastiku koopa poole lohistab. Või on see koguni sebra Pacco, kelle mahlakat pehmjjt liha lõvid kõige rohkem armastavad? Sabori suu hakkas vett jooksma.

Aga mis see siis oli? Tema, teritunud kuulmine tabas nõrga sallina. Tõstnud pea, pööras Šabor seda esialgu paremale, siis pahemale, püüdes teravate kõrvadega tabada hääle suunda. Ta haistis õhku, kuid sõõrmetesse tungis vaid vilu tuulepuhang. Peagi aga kuuldus taas sahin ja nüüd juba märksa lähemal. Häälte liginedes kasvas looma erutus, Sabor lakkas poega toitmast ja kargas püsti. Lõvipoeg avaldas ägeda nohisemisega pahameelt, kuid ema rahustas teda vaikse urinaga. Lõvipoeg astus ema kõrvale, vaatas esialgu tema peale ja seejärel sinnapoole, kuhu vaatas ema, pöörates pead vana looma eeskujul.

Ilmselt tajus Sabor kuuldud hääles midagi ohtlikku, kuid ei teadnud ikka veel, mis seda tekitas. Ehk kuulutas see tema suure isanda tagasitulekut? Siiski mitte. See polnud lõvi liikumise hääl, pealegi kui ta veel rasket jahisaaki tassis. Emalõvi heitis pilgu oma pojale, tuues uuesti kuuldavale rahustava urina. Ta kartis kaotada oma viimast järeltulijat, keda igast kandist varitsesid hädaohud, kuid eks tema, lõvi-ema Sabor, olnudki siin selleks, et oma poega kaitsta.

Nüüd tõi jahe tuuleõhk ta sõõrmetesse džunglis liikuva tundmatu olevuse lõhna. Silmapilk tõusid mureliku ema seljakarvad vihaselt turri, kihvad paljastusid ja kõver looklev saba hakkas kärsitult pekslema, sest džunglist kandunud lõhn kuulus vihavaenlasele — inimesele. Sabor tõmbus pingule. Imetabase vahendi abil, millega loomad omavahel suhtlevad, andis ta lõvipojale käsu paksu rohu sisse maha heita ja jääda sinna tema tagasitulekuni. Ise läks ta kiiresti ja käratult sissetungijale vastu.

Lõvipoeg kuulis nüüd sedasama, mida oli kuulnud ema, ja temagi sõõrmetesse tungis inimese lõhn. Ta tundis seda lõhna esimest korda, kuid taipas vaistlikult, et nii lõhnab vaenlane. Seepärast reageeris ta täpselt niisamuti nagu täiskasvanud lõvid: piki väikest selgroogu tõusis karv turri ja tillukesed kihvad paljastusid.

Sedamööda, kuidas Sabor tihnikusse kaugenes, unustas noor keelu ja hakkas emale järele minema. Ta läks, taarudes kummaliselt nõrgukestel käppadel, ja tema väljanägemine oleks esile kutsunud naeratuse, kui poleks olnud majesteetlikku

peahoiakut ja laia rinda, mis andis märku tulevasest vägevusest. Et vaenlast maha murda, rühkis lõviema visalt edasi, teadmata, et poeg talle järgnes.

Lõvid olid džungli läbipääsmatusse tihnikusse tallanud tunneliga sarnaneva käigu, mis viis koopa juurest väikesele lagendikule, sealt aga sukeldus rada jällegi tihnikusse. Lagendikule jõudnud, nägi Sabor oma viha ja hirmu objekti. Et inimene ei tarvitsenud emalõvi juuresolekut aimata või tema vastu midagi vaenulikku plaanitseda, sellel asjaolul polnud antud hetkel Sabori jaoks vähimatki tähtsust. Harilikul ajal oleks ta arvatavasti lubanud inimest mööduda, sest teda ega poega otsene oht ei ähvardanud. Kuid täna oli Sabor erutatud ja kartis oma poja pärast. Tema emainstinkt keskendus kolmekordse jõuga ainsale ellujäänud järeltulijale ja nii ei jäänud Sabor ootama, kuni oht tema väikesele reaalseks muutub, vaid sööstis inimesele vastu ainsa mõttega — maha murda! Õrnast emast oli saanud metsik kiskja.

Ta ei peatunud viivukski lagendiku serval ega teinud ainsatki hoiatavat häält Mustanahaline sõdur sai olukorrast teadlikuks alles siis, kui nägi raevunud emalõvi kohutava kiirusega otsejoones endale kallale tormamas. Pärismaalane ei otsinud lõvisid. Oleks ta teadnud, et läheduses viibib lõvi, oleks ta teinud suure ringi. Ta oleks praegugi põgenenud, kuid joosta polnud kuhugi, lähim puu oli temast kaugemal kui lõvi ja loom oleks ta kätte saanud enne, kui mees oleks jõudnud läbida neljandikkugi vahemaast. Polnud vähimatki lootust pääseda, ta võis teha vaid ühte. Emalõvi oli mustanahalist sõdurit juba haaramas, kui viimane märkas temale järgnenud väikest lõvipoega. Pärismaalasel oli käes raske oda. Mees laskis selle lendu hetkel, kui Sabor talle peale hüppas. Oda läbistas metsiku südame ja ühtaegu sulgusid hiiglaslikud lõuapärad mustanahalise kaela ümber. Kaks keha prantsatasid maha. Veel tõmblesid paar korda kramplikult nende lihased, siis olid mõlemad surnud.

5

Orvuks jäänud lõvipoeg seisatas paarkümmend jalga eemal ja silmitses küsival pilgul oma elu esimest katastroofi. Ta tahtis emale läheneda, kuid vaistlik hirm inimese lõhna ees hoidis teda tagasi. Viimaks hakkas ta niutsuma toonil, mis varem oli alati toonud ema kiirel sammul tema juurde, kuid nüüd ta enam ei tulnud, ei tõstnud isegi pead ega vaadanud tema poole. Lõvipoeg oli kimbatuses ega suutnud aru saada. Ta niutsus ikka veel, tundes end üha kurvema ja üksildasemana. Aegamööda hakkas ta lähemale roomama. Ta nägi, et tundmatu olend, kelle ema oli tapnud, ei liigutanud enam ega andnud elumärki. Lõvipoja hirm vähefies ja mõne aja pärast roomas ta ema juurde ning nuusutas teda ikka veel niutsudes, kuid vastust ei saanud. Lõpuks ta taipas, et oli juhtunud midagi kohutavat ja tema suur imetore ema polnud enam endine — temas oli midagi muutunud. Kuid kaeblikult niutsudes surus ta end ikka veel ema vastu, kuni jäi tema kangestunud külje kõrvale magama.

***

Nii leidiski ta Tarzan, kes pöördus koos oma naise Jane'i ja poja Korakiga tagasi salapäraselt Pal-ul-doni maalt. Nende lähenemist kuuldes avas lõvipoeg silmad, hüppas jalule, tõmbas kõrvad lidusse ja paljastas hambad. Ta susises vihaselt inimeste peale, toetades end surnud ema vastu.

„Väike vapper võrukael," lausus ahvinimene naeratades. Ta oli juba esmapilgust mõistnud siin hiljuti aset leidnud tragöödiat. Tarzan lähenes turtsuvale lõvipojale, arvates, et see pistab plehku, kuid selle asemel hakkas väike võrukael veelgi vihasemalt susisema ja lõi käpaga Tarzani väljasirutatud kätt, kui see teda haarata püüdis.

„Milline julge marakratt!" hüüdis Jane. „Orvuke!"

„Temast oleks saanud suur ja vägev lõvi, kui ta ema oleks ellu jäänud," lausus Korak. „Vaadake tema selga, rinda ja pead. Kahju, et ta peab surema."

„Ta ei pea surema," väitis Tarzan.
„Tal ei jää midagi muud üle. Ta vajab veel vähemalt kaks kuud piima, aga kes võib seda talle anda?"
„Mina annan," vastas Tarzan.
„Sa tahad teda lapsendada?"
Tarzan noogutas. Jane ja Korak naersid.
„See oleks ju tore," tähendas Korak.
„Lord Greystoke, Numa poja kasuema," naeris Jane.
Tarzan naeris koos nendega, kuid ei pööranud lõvipojalt pilku. Tabanud paraja hetke, haaras ta lõvipojal turjast kinni ja hakkas õrnalt silitades temaga vaikse monotoonse häälega rääkima. Pole teada, mida ahvinimene talle rääkis, võib-olla teadis seda lõvipoeg, sest peagi jäi ta vakka, lakkas rabelemast ega püüdnud enam hammustada ja küü-
6
nistada. Siis võttis Tarzan ta sülle ja surus oma rinna vastu. Ilmselt ei kardetud teda enam, sest vihatud inimlõhna lähedusest hoolimata ei paljastanud Numa võsu isegi enam oma kihvu.
„Kuidas see sul õnnestus?" hüüdis Jane Clayton.
Tarzan kehitas laiu õlgu.
„Loomad ei karda omasuguseid... Aga mina olen ju loom, kuidas sa ka ei püüaks minust teha tsiviliseeritud inimest. Nad tajuvad sõbralikku suhtumist väga hästi ja sellepärast ei kardagi mind. Isegi see väike võrukael näib seda mõistvat, eks ole?"
„Scc eest mina ei mõista," tähendas Korak. „Arvan, et tunnen hästi Aafrika metsloomi, kuid mul pole nende üle säärast võimu ja ma ei suuda neid mõista nii nagu sina. Millest see tuleb?"
„Sellest, et maailmas on vaid üksainus Tarzan," ütles leedi Grey-stoke, naeratades õrritavalt pojale, ja tema hääles helises uhkus.
„Ära unusta, et ma sündisin loomade keskel ja nad kasvatasid mu üles," tuletas Tarzan pojale meelde. „Võib "olla, et mu isa oligi ahv, Kala kinnitas seda alatasa."
John, kuidas sa võid niimoodi rääkida?" hüüdis Jane. „Sa tead väga hästi, kes olid su vanemad."
Tarzan vaatas tõsiselt pojale otsa, siis aga pilgutas silma.
„Sinu ema ei õpi kunagi hindama inimahvide suurepäraseid omadusi. Võiks arvata, et ta kahetseb abielu inimahviga"
Jane Clayton vihastas tõsiselt.
John Clayton, ma ei räägi teiega enam kunagi, kui te ei loobu selliseid inetusi kõnelemast. Olla harimatu metslane on isegi küllalt hull, aga teie tahate mind veenda, et olete ahv."
Pikk teekond Pal-ul-donist oli lõppemas, nädala keskel pidid nad uuesti oma vanasse koju jõudma. Mis ootas neid ees? Sakslastest mahajäetud varemed? Kõik aidad ja muud kõrvalhooned olid maha põletatud, elumaja sisemus põhjalikult rüüstatud... Greystoke'ide ustavad pärismaalased — wazirid —, kes pärast hauptmann Fritz Schnei-deri juhtimisel sooritatud Saksa väeosa rüüsteretke olid ellu jäänud, olid läinud inglaste leeri ja võitlesid seal vihatud hunnide vastu. Nii-paljukest teadiski Tarzan, siirdudes leedi Greystoke'i otsinguile. Aga kui palju tema sõjakaid wazirisid oli sõja üle elanud ja millises seisundis oli tema suur mõis praegu, seda Tarzan ei teadnud. Pärismaalaste rändavad suguharud või araablastest orjakauplejate röövsalgad võisid kogu allesjäänud vara lõplikult laiali tassida. Samuti oli tõenäoline, et džungel võttis tagasi oma pärisosa, kattes vohava taimestikuga kõik looduse vastu patustanud inimkäe jäljed.

Väikese Numa oma kasvandikuks võtnud, pidi Tarzan nüüd ka tema vajadusi arvestama. Lõvipoega tuli toita ja nimelt piimaga. Lõvi-piimast ei saanud juttugi olla, kuid õnneks viibisid nad juba maa-alal, kus külad polnud sugugi haruldased ja kus suurt džunglivalitsejat tunti, kardeti ja austati. Mõni tund pärast lõvipoja leidmist jõudsid

7

rändurid neegriküla juurde, kust Tarzan lootis oma kasvandikule piima saada.

Alguses olid pärismaalased tusased ja tõredad. Nad silmitsesid põlgusega valgeid, kes rändasid kolmekesi ilma suure safarita. Need võõramaalased ei saanud neile midagi kinkida või millegagi tasuda toidu eest, nad ei saanud neid käsutada ega end hädaohu korral kaitsta, sest nad olid ju ainult kolmekesi. Neegrid paistsid küll tusased ja tõredad, kuid tegelikult ei jäänud võõraste ilmumine mõjuta, sest valgete eba-tavaline välimus ja ehted äratasid neis elavat huvi. Nad nägid, et valged olid peaaegu niisama alasti kui neegrid ja ühtemoodi sõjariistus peale kõige noorema, kes kandis püssi. Kõik kolm kandsid Pal-ul-doni rüüd, ürgaegset ja barbaarset, mis oli mustanahaliste silmale täiesti harjumatu.

„Kus on teie pealik?" küsis Tarzan, astudes külatänavale naiste, laste ja metsikult klähvivate koerte sekka.

„Pealik magab," kõlas vastus. „Kes sa oled, et teda tülitada tahad?"

„Tahan temaga rääkida. Mine ja too ta siia!" käskis ahvinimene.

Must sõdur vaatas pärani silmi Tarzanile otsa ja pahvatas suure häälega naerma.

„Ta tahab, et pealik tema ette toodaks!" hüüdis ta külarahva poole pöördudes ja teisigi hädavaresest võõramaalast välja naerma kutsudes.

„Üt!e talle," jätkas ahvinimene rahulikult, „et džunglivalitseja Tarzan tahab temaga rääkida."

Silmapilk katkes naer, külaelanikud põrkasid tagasi, näod pikaks veninud. Kõige kõvemini naernud sõdur muutus paugupealt tõsiseks.

„Tooge vaipu," käskis ta, „et Tarzan ja tema inimesed saaksid puhata, kuni ma pealik Umanga kutsun." Ja ta lippas minema, rõõmus, et leidis põhjuse lahkuda sellest vägevast mehest, keda ta kartis ja oli tahtmatult solvanud.

Nüüd polnud sugugi tähtis, et valgetel polnud kingitusi ega safa-rit ja et neid ei kaitsnud relvastatud askarid. Külaelanikud võistlesid üksteisega, püüdes külalistele meele järgi olla. Veel enne pealiku saabumist tassiti neile toitu ja muid kingitusi. Peagi ilmus kohale Umanga. See oli vana mees ja olnud pealik juba enne Ahvide Tarzani siia ilma tulekut. Tema käitumine oli patriarhaalne ja väärikas. Pealik tervitas külalisi nagu võrdne võrdseid, kuid ometi oli ta silmanähtavalt raitul, et suur džunglivalitseja oli teda oma külaskäiguga austanud.

Kui Tarzan oli näidanud lõvipoega ja selgitanud, oma soovi, ruttas Umanga kinnitama, et ta saab pealiku oma kitsedelt nii palju sooja piima, kui soovib. Külast läbi minnes pani ahvinimese terav silm tähele kõiki üksikasju, nii hooneid kui inimesi. Ühtäkki peatus ta pilk kuudi ees lamaval suurel emasel koeral, kelle nisad olid piima täis. Tarzan osutas sõrmega koerale.

„Ma tahaksin teda osta," ütles ta Umangale.

8

„Ta on sinu, bwana, ja tasuta," vastas pealik. „Ta poegis kahe päeva eest, kuid möödunud ööl röövis suur madu kõik pojad. Kui sa tahad, annan sulle tema asemel palju noori ja rammusaid koeri, sest ma ei usu, et selle liha sulle suupärane oleks."

„Ma ei tahagi teda süüa," vastas Tarzan. „Tahan, et ta toidaks lõ-vipoega piimaga. Lase ta minu juurde tuua."

Paar jõnglast püüdsid koera kinni, sidusid nööri ümber kaela ja talutasid ta ahvinimese juurde. Nagu lõvipoeg, nii kartis ka koer teda esialgu, sest tarmangani lõhn erines gomangani omast. Loom näitas hambaid ja püüdis end uue peremehe käest lahti rebida, kuid viimaks läks ahvinimesel korda võita ta usaldus. Koer lebas rahulikult maas, kuna ahvinimene silitas mänglevalt ta karvu. Aga kui koera juurde toodi lõvipoeg, oli rahul lõpp. Väike Numa turtsus ja susistas ähvardavalt, koer aga urises ja näitas hambaid. Üksnes Tarzani hiiglaslik kannatus ja talent aitasid vaenust jagu saada. Viimaks sai kavatsusest tõsiasi ja kirju emane koer, heitnud küljeli,-lakkus vaikseks jäänud lõ-vilast, kuna see ahnelt matsutades nisadest piima imes.

Ööseks sidus Tarzan koera kinni neile magamiseks antud onnis ja hommiku saabumiseni sundis teda lõvipoega toitma veel kaks korda. Järgmisel päeval lahkusid nad Umanga külast ja jätkasid koduteed, koer nööri otsas Tarzani kõrval, lõvipoeg süles või seljale heidetud kotis.

Lõvile anti nimeks Jad-bal-ja, mis Pal-ul-doni pitekantropuste keeles tähendab Kuldlõvi. Seda nime näis õigustavat looma kuldne karv. Iga päevaga harjus lõvi üha rohkem inimeste ja oma kasuemaga, kes peagi hakkas temasse suhtuma kui oma lihasesse kutsikasse. Koerale anti nimeks Za, mis tähendab tüdrukut. Kahe päeva pärast lasti koer nööri otsast lahti ja ta hakkas neile meelsasti järgnema läbi džungli, püüdmata kordagi ära joosta. Vastupidi, ta paistis olevat õnnelik üksnes siis, kui sai viibida kellegi kõrval.

Sedamööda, kuidas läheneti avarale lagendikule, kus asus varem nende kodu, valdas rännuliste südameid ootusärevus. Ehkki keegi neist seda välja ei näidanud, pesitses südamepõhjas hirm sakslaste rünnaku kohutavate tagajärgede ees. Mida nad kodu asemel leiavad? Elutud varemed või lopsakalt vohava džunglitihniku?

Viimaks väljusid nad metsaservale ja vaatasid üle lagendiku, mille vastaspoolel suurte puude ja ilupõõsaste varjus võis varem selgesti näha farmihoonet.

„Vaata!" hüüatas Jane. „Meie elumaja on alles! See on ikka veel seal!"

„Aga mis on need teised hooned sellest vasakul?" uudistas Korak. „Need on pärismaalaste onnid," vastas Tarzan. „Ja põllud on haritud!" hüüdis naine.

Jah, ja mõni kõrvalhoone taastatud," märkis Tarzan. „See võib tähendada vaid ühte: meie truud wazirid on sõjateelt tagasi tulnud. Nad on üles ehitanud kõik, mis hunnid hävitasid, ja ootavad meie kojutulekut."

II. Jad-bal-ja dresseerimine

Nii jõudsidki pärast pikaajalist äraolekut koju Ahvide Tarzan, Jane Clayton ja Korak ning tõid kaasa lõvipoeg Jad-bal-ja ja koer Za. Esimesena tervitas neid vana Muwiro, kelle poeg Wasimbu oli ohverdanud ahvinimese kodu ja naise kaitsmisel oma elu.

„Oh, bwana!" hüüdis truu neeger. „Mu vanad silmad muutusid sind nähes uuesti nooreks. Sa olid kaua ära ja kuigi mõni hakkas sinu tagasitulekus juba kahtlema, teadis vana Muwiro alati, et kogu maailmas pole takistusi, mida tema isand ületada ei suudaks. Ma ei kahelnud, et mu isand saabub jälle kord koju, kus teda ootavad truud wazirid, aga et tema naine, keda me taga leinasime, ka tagasi tuleb, see on lausa uskumatu ja täidab mu südame rõõmuga. Waziride kodudesse on jõudnud suur pidupäev. Täna õhtul vappub kogu maa tantsivate sõdurite jalge all, taevalaotus aga kajab vastu naiste rõõmuhõisetest ja lauludest, sest need, keda nad kõige rohkem armastavad, on nende juurde tagasi jõudnud."

Ja tõesti, waziride onnidesse tuli suur rõõm. Mitte ainult sel ööl, vaid paljudel järgmistel tantsiti ja lauldi, kuni Tarzan oli sunnitud seda keelama, et võimaldada endale ja perele kas või paar tundi rahulikku und.

Oma farmi üle vaadates leidis ahvinimene, et truud wazirid, kes töötasid mitte vähem truu inglasest mõisavalitseja Jervise juhtimisel, olid täielikult taastanud kõik aidad, talgid, muud kõrvalhooned ja pärismaalaste onnid, samuti remontinud elumaja sisemust, nii et see oli nüüd täpselt niisugune kui enne sakslaste kallaletungi.

Jervis oli Nairobis majandusasju ajamas ja naasis alles mõni päev parast nende saabumist. Tema rõõm ja üllatus olid niisama siirad kui waziridelgi. Koos pealiku ja sõduritega istus Je/vis tundide kaupa suure bwana jalge ees, kuulates imetabaseid pajatusi Pal-ul-doni maast ja uskumatutest seiklustest, mis neile osaks olid saanud. Kõik imetlesid asju ja loomi, mis ahvinimene oli kaasa toonud. Kummaline oli juba see, et Tarzan oli taltsutanud poolmetsiku koera, aga et tal oli õnnestunud kodustada oma põlisvaenlaste — Numa ja Sabori poeg, see näis hoopistükkis uskumatu. Niisama üllatav oli ka, kuidas Tarzan Väikest lõvipoega kohtles.

Kuldlõvile ja tema kasuemale eraldati ahvinimese magamistoas üks nurk. Mitu tundi päevas kulutas Tarzan väikese kuldkera dresseerimisele. Loomake oli esialgu täis mängulusti, kuid hiljem tõotas kasvada hiiglaslikuks ja vägevaks kiskjaks.

Möödusid päevad,'lõvi sirgus suuremaks. Tarzan õpetas talle mit-

10

mesuguseid tarkusi. Jad-bal-ja otsis lõhna järgi üles peidetud asjad ja tõi need isandale, lamas liikumatult redus ja täitis muid käske. Aga kui tema menüüsse ilmus liha, hakkas Tarzan teda toitma viisil, mis kutsus waziride sõdurite karmidele huultele sünge muige. Tarzan lasi valmistada inimkuju ja sidus lihatüki mannekeeni kõri kohale. Isanda käskluse peale surus lõvi kõhu maadligi ja jäi liikumatuks, ükskõik kui näljane ta ka polnud. Seejärel osutas Tarzan mannekeenile ja sosistas üheainsa sõna: „Tapa!" Metsiku möirgamise saatel hüppas lõvi mannekeenile kallale, et haarata lihakäntsakat. Kuni Jad-bal-ja veel väike oli, pidi ta tükk aega kuju mööda üles ronima, enne kui toiduni jõudis. Ajapikku muutus see ülesanne talle üha kergemaks ja viimaks õppis ta ühe hüppega eesmärki saavutama. Üksainus tugev pingutus ja kuju lebas põrandal, lõvi ta kõri kallal.

Oli veel üks õppetund, kõigist kõige keerulisem. Ja vaevalt et keegi peale metsloomade seas üles kasvanud Ahvide Tarzani oleks suutnud jagu saada kiskjale omasest julmast verehimust ning painutada looma instinkti isanda tahte alla. Kulus nädalaid ja kuid visa ning kannatlikku treenimist, et lõvi omandaks lõplikult selle tähtsaima õppetunni. Sõna „too" peale pidi lõvi üles otsima ja Tarzani jalge ette panema mis tahes tema nõutud asjad, isegi inimkuju toore lihaga selle kõri kohal. Loomulikult tasuti sellist kuulekust ülesande sooritamisel kahekordse lihaportsjoniga ja loom mõistis seda õige varsti.

Leedi Greystoke ja Korak jälgisid sageli suure huviga Jad-bal-ja dresseerimist, kuigi oma sisimas pidasid nad seda Tarzani järjekordseks veidruseks.

„Mida kavatsed teha selle loomaga pärast seda, kui ta suureks on saanud?" küsis kord Jane. „Temast tõotab tulla vägev Numa. Ta on inimestega harjunud ega karda neid üldse. Teisalt aga on ta õppinud liha sööma mannekeeni kõrilt ja hakkab nüüd alati vaatama elava inimese kõrile kui oma söögikohale."

„Ta hakkab sööma ainult seda, mida ma talle näitan," vastas ahv-inimene.

„Loodan, et sa ei näita talle inimesi?" päris naine naerdes.

„Ta ei rahulda kunagi oma isu elava inimese kõril."

„Kuid mis tagab, et sa suudad vajaduse korral seda vältida?"

„Kardan, Jane, et sa alahindad lõvi mõistust või et ma ise hindan seda liiga kõrgelt. Kui sinu teooria on õige, siis seisab mul kõige raskem osa tööst veel ees; on aga minul õigus, siis on see lõppenud. Kontrollime kõik praktikas järele, et selgusele jõuda, kellel on õigus. Täna pärast lõunat võtame Jad-bal-ja endaga lagendikule kaasa. Ulukeid on seal piisavalt ja me saame hõlpsasti näha, kui suur on minu võim lõvi üle."

„Pakun sada naela," ütles Korak naerdes, „et niipea kui lõvi on maitsnud värsket verd, haihtub tal peast kogu su õpetus."

„Nõus, mu poeg," kostis ahvinimene, „aga loodan, et sina ja su

11

ema näete midagi, mida te uneski ei oskaks ette kujutada."

„Lord Greystoke, maailma parim kiskjate taltsutaja!" hüüdis Jane ja Tarzan naeris südamest kaasa.

„See pole taltsutamine ega dresseerimine," ütles ahvinimene. „Kava, mille põhjal töötan, pole ühelegi jõukohane peale Ahvide Tarzani. Oletame näiteks niisugust asja. Teie juurde tuleb keegi, keda te instinktiivselt või alateadlikult peate oma verivaenlaseks. Kardate teda. Te ei saa sõnagi aru sellest, mida ta räägib. Kuid ta ahistab teid oma toore jõuga ja sunnib tegema seda, mida ta tahab. Vihkate teda, kuid peate alistuma. Kui te mingil hetkel tunnete, et võite talle karistamatult vastu hakata, siis seda kindlasti ka teete. Veel enam, parajal juhul tungiksi-te talle isegi kallale ja tapaksite ta. Praegu on teine olukord. Nüüd tuleb teie juurde keegi, keda tunnete: ta on teie sõber ja kaitsja. Ta mõistab teie keelt. Ta toitis teid, võitis headuse ja hoolitsemisega teie usalduse ning palub teid midagi tema heaks teha. Kas keeldute ta palvet täitmast? Ei, .te kuuletute meelsasti. Nii kuuletub mulle ka Kuldlõvi."

„Nii kaua, kuni see vastab tema huvidele," tähendas Korak.

„Ära mind katkesta," ütles Tarzan. „Oletame, et olend, keda armastate ja kellele kuuletute, võib vajaduse korral teid karistada või isegi tappa, et sundida teid alluma oma käskudele. Kuidas käitute siis?"

„Eks me näe, kui kergesti Kuldlõvi laseb mul sada naela võita," põikles Korak vastusest kõrvale.

Samal pärastlõunal suundusid nad lagendikule. Jad-bal-ja liikus Tarzani hobuse kannul. Elumajast eemal väikese puudesalga juures tulid ratsanikud hobuste seljast maha ja hakkasid vargsi liikuma oja poole, kus harilikult võis leida antiloope. Ettevaatlikult läks jahisalk läbi põõsaste, mis piirasid tiheda müürina väikest veekogu. Neid oli neli vägevat džunglikütti — Tarzan, Jane, Korak ning Tarzani taga Jad-bal-ja, Kuldlõvi, neljast kõige väiksemate kogemustega. Vargsi roomasid nad läbi tihniku, ükski leht ei paindunud kõrvale nende läbiminekul, ja peagi nägid nad rahulikult mäletsevaid antiloope. Vana isas-loom oli karjast eemaldunud ja seisis neile kõige lähemal. Temale juhtisid Tarzan mingil salapärasel viisil Jad-bal-ja tähelepanu.

„Too," sosistas ahvinimene ja Jad-bal-ja, mõistnud käsku, vastas vaevu kuuldava urinaga.

Tasa ja kannatlikult roomas ta läbi tiheda põõsastiku. Antiloobid jätkasid pahaaimamatult mäletsemist. Saaki lõvist eraldav vahemaa oli õnnestunud hüppeks liiga suur, seepärast jäi Jad-bal-ja varitsusse ootama, kuni antiloop talle läheneb või pöörab seljaga tema poole. Peaaegu märkamatult valmistus lõvi rünnakuks, ainult tema sabaots tõmbles kergelt. Vana isasloom liikus pikkamisi Jad-bal-ja poole. Ja siis, nagu välk selgest taevast või vibust lendulastud nool muutus tema liikumatus silmapilk pööraseks kiiruseks. Lõvi oli mõni toll isasest eemal, kui viimane alles ohtu märkas, kuid oli juba hilja. Tagajalgadele tõusnud, langes lõvi kogu oma raskusega vaese ohvri peale. Hetk hiljem oli kõik

12

lõppenud. Ülejäänud osa karjast põgenes hirmunult. „Nüüd näeme," tähendas Korak.

„Ta toob antiloobi minu juurde," ütles Tarzan veendunult.

Kuldlõvi viivitas silmapilgu, urisedes oma tapetud saagi kohal. Siis haaras ta looma turjast ja, keeranud pea küljele, hakkas seda lohistama mööda maad, liikudes aeglaselt, kuid kindlalt tagasi Tarzani poole. Tihnikust läbi tungida oli raske töö, kuid lõvi ei jätnud enne, kui oli tapetud antiloobi oma isanda jalge ette pannud. Alles siis vaatas ta ahvinimesele otsa ilmega, mida ei saanud tõlgitseda teisiti kui uhkus-tunnet kordasaadetu üle ning ootust saada kiituse osaliseks.

Tarzan silitas ta pead, kõneles temaga vaiksel madalal häälel ja kiitis võidu puliul. Siis lõikas ta antiloobi kõri jahinoaga läbi ja laskis vere välja. Jane ja Korak astusid lähemale, et näha, millist mõju avaldab lõvile värske aurava vere lõhn. Jad-bal-ja nuusutas, hakkas urisema, paljastas kihvad ja põrnitses vihaste silmadega kõiki kolme. Ahvinimene tõukas ta lahtise käega eemale, kuid loom urises jälle kurjalt ja püüdis kätt haarata.

Numa oli kiire, kiire on ka põder Bara, kuid Ahvide Tarzan on kõige kiirem. Ta lõi nii kiiresti ja ootamatult, et Jad-bal-ja lendas selili peaaegu selsamal hetkel, kui ta oma isanda peale urises. Lõvi kargas silmapilk jalule ja mõlemad seisid nüüd näost näkku teineteise vastas.

„Maha!" käskis ahvinimene. „Heida maha, Jad-bal-ja!"

Ta hääl oli madal ja kindel. Lõvi viivitas silmapilgu, heitis siis maha, alistudes Tarzani käsule. Ahvinimene pööras ümber ja vinnas antiloobi kere õlale.

„Tule," ütles ta Jad-bal-jale. „Minu järel!" Ja lõvile ainsatki pilku heitmata hakkas hobuste poole minema.

„Ma oleksin pidanud seda ette aimama," ütles Korak naerdes, „siis oleksid mu sada naela alles jäänud."

„Muidugi oleksid sa pidanud seda teadma," kostis ema.

III. Salajane kohtumine

Meeldiva välimusega, kuigi liiga silmatorkavalt riietatud noor naine lõunatas ühes Londoni teisejärgulises odavas restoranis. Teda ei pandud täliele mitte niivõrd ilusa kehaehituse ja kenade, kuigi jämedate näojoonte, vaid peaasjalikult tema kõrval istuva mehe pärast. See oli pikk, laiaõlgne, võimsa rinna ja kitsaste puusadega kahekümne viie aastane noormees nii pika habemega, et paistis selle taga justkui redus olevat. Tema pikkus ulatus kolm tolli üle kuue jala. Tema kehaehitus, liigutused ja kogu käitumisviis kõnelesid sellest, et siin oli tegu elukutselise jõumehega.

Mees ja naine jutlesid vaikselt, kusjuures jutuajamine läks aeg-ajalt üle tuliseks vaidluseks.

„Kinnitan teile," lausus mees, „et ma ei näe ühtegi põhjust, miks peaksime vajama teisi. Mispärast peaksime nendega jagama? Milleks jagada see kuueks, mis võiks jääda kahele?"

„Plaani õnnestumine nõuab raha," vastas naine, „kuid minul ja teil seda pole. Neil on raha ja nad on nõus meid rahaliselt toetama. Nad vajavad meid. Minul on informatsioon, teil välimus ja jõud. Nad otsisid teid kaks aastat, Esteban, ja nüüd, kus on teid leidnud, ei tahaks ma olla teie asemel, kui teil tuleks mõte nad reeta. Nad lihtsalt lõikavad teil kõri läbi, kui leiavad, et saavad hakkama teie abita, eriti nüüd, kui teate nende plaane. Ent püüda kogu noosi endale kahmata..." Naine kehitas õlgu. „Ei, mu kallis, elu on mulle liiga armas, et sellisest avantüürist osa võtta..."

„Aga ma ütlen teile, Flora, et nad tallavad anda meile vähem, kui väärime. Teie käes on kogu informatsioon, mina võtan enda peale kogu riski — miks peaksime siis saama teistega võrdse osa?"

„Rääkige nendega ise, Esteban," kostis naine taas õlgu kehitades. „Ent võtke kuulda minu nõu: kui kõigest teada saate, jääte rahule. Ilma minu informatsioonita ei suuda nad midagi teha, pealegi leidsin teid ja lülitasin sellesse ettevõtmisse, kuid ka mina ei nõua kuigi palju, mind rahuldab täielikult kuuendik. Kinnitan, et kui te seda asja kihva ei keera, jätkub kuuendikust teile elupäevade lõpuni."

Kuid paistis, et see jutt meest ei veennud, ja noorel naisel tekkis tunne, et ta ei uskunud ainsatki öeldud sõna. Ta tundis meest väga vähe ja nägi teda isiklikult alles teist korda pärast kummalist tutvumist. Nimelt oli naine paar kuud tagasi märganud teda Londonis kinoekraanil, kus mees mängis filmis teisejärgulist rooma leegionäri osa. Flora Hawkesi tähelepanu ei köitnud sugugi mitte mehe näitlejameisterlikkus, vaid üksnes tema aukartustäratav kasv ja suurepärane muskulatuur. Juba kaks aastat oli ta oma kaasosalistega otsinud just seda tüüpi meest nagu Esteban Miranda. Näitlejat leida polnudki nii lihtne, kuid pärast kuu aega kestnud visa otsimist avastas Flora Estebani ühes Londoni kõrvalises kinostuudios. Tutvuse sobitamiseks ei vajanud Flora Hawkes midagi peale ilusate silmade. Nüüd ootas ta tutvuse arenemist soojemaks sõpruseks, et avaldada selle toeline eesmärk.

Flora tegi kohe kindlaks, et Miranda oli hispaanlane ja nähtavasti heast perekonnast, kuid oma eesmärgi saavutamisel vahendeid mittevaliv. Kui Flora Hawkes pani talle ette osaleda kahtlases avantüüris, mille ta ise oma nelja kaasosalisega kavandanud oli, nõustus mees otsekohe. Tema põhimõttelagedust teades otsustas naine tegutseda äär-mise ettevaatlikkusega, et Esteban ei saaks üksinda hakata kavandatut teoks tegema. Kõige tähtsamat saladust hoidis Flora aga enda teada, usaldamata seda kellelegi oma neljast kaaslasest.

Nad istusid mõnda aega sõnatult, mängides tühjaks joodud veiniklaasidega. Ootamatult vaatas naine oma vestluskaaslasele otsa ja luges viimase ilmekast pilgust midagi seesugust, mida isegi väiksemate

elukogemustega õrnema soo esindaja kui Flora Hawkes vallimägi vaevata oleks suutnud tõlgitseda.

„Võite mind panna tegema kõike, mida iganes soovite, Flora," ütles mees, „sest kui olete minuga, unustan ma kulla ja mõtlen vaid sellest tasust, mida te alati keelate mulle andmast, aga mille ma siiski kord saavutan."

„Armastus ja äri ei sobi kokku," vastas naine. „Oodake, kuni meie ettevõtmine õnnestub, Esteban, ja siis võite rääkida mulle armastusest."

„Te ei armasta mind," sosistas lõunamaalane kirglikult. „Ma tean, ma nägin... Kõik teie kaasosalised armastavad teid ja sellepärast vihkan ma neid. Kui teaksin, et armastate neist ühte, rebiksin tal südame seest. Mõnikord arvan, et esialgu armastasite ühte, siis teist... Olete nendega liiga familiaarne, Flora. Nägin, kuidas John Peebles surus teie kätt, arvates teid üksi olevat, ja Dick Throckiga tantsides hoiab ta teid nii lähedal, et te ei tantsi, vaid embate teineteist. Pidage meeles, Flora, et see mulle ei meeldi. Ühel ilusal päeval unustan ma kulla ja siis võib juhtuda, et pole enam kellegagi jagada neid kullakange, mis ma Aafrikast toon. Bluber ja Kraski mähitavad teid kõiges ja Kraski võib koguni kõige ohtlikum olla, sest ta on ilus mees, kurat võtaks, ja mulle ei meeldi sugugi, et te teda salamahti vasikavaimustusega piilute."

Tüdruku silmad välgatasid kurjalt. Pallase käeliigutusega sundis ta Estbani vaikima.

„Mis see teisse puutub, senjoor Miranda, keda endale sõbraks valin, kuidas nendega käitun või kuidas nemad mind kohtlevad? Tahan, et mõistaksite: tunnen neid mehi üle

kahe aasta, teid aga vaevalt paar nädalat. Ja kui kellelgi neist oleks õigus mulle käitumist dikteerida — tänu jumalale, et seda õigust pole kellelgi —, siis igatahes ühel neist ja mitte teil."

Hispaanlase silmades süttis meeletu viha.

„Seda ma arvasingi!" hüüdis ta. „Te armastate ühte neist." Ta kergitas end ja kummardus ähvardavalt Florale lähemale. „Laske mul ta vaid leida ja ma rebin ta tükkideks!"

Ta sasis sõrmedega oma pikki musti juukseid, mis turritasid nüüd vihase lõvi lakana. Silmad pildusid tuld, mis pani Flora südame värisema. Ajuti näis mees hullumeelne ja tüdruk arvas, et teda ei tohi õrritada, vaid tuleb hoopis rahustada ja lootust sisendada.

„Nonoh, Esteban," sosistas ta teeseldud õrnusega, „ei tasu end asja ees teist taga sellisesse seisundisse viia. Ma ei öelnud ju, et armastan neist ühte, samuti pole ma öelnud, et ma teid ei armasta. Ma pole lihtsalt harjunud sellise tunneteväljendamisega. Elik meeldib see teie hispaania senjoriitadele, mina olen inglise neiu ja kui te mind armastate, siis käituge nii nagu armunud inglane."

„Te ei öelnud, et armastate neist ühte, kuid ei kinnitanud ka seda, et kedagi neist ei armasta. Öelge, Flora, kes see on, keda armastate?"

Ta silmad välkusid ikka veel ja võimas keha värises tagasihoitud kirest.

15

„Ma ei armasta neist kedagi, Esteban," vastas Flora, „samuti ka teid mitte. Kuigi..." ta vakatas viivuks. „Võiksin teid armastada, nagu ma ühtegi inimest veel pole armastanud, kuid mitte enne, kui oleme sealt tagasi jõudnud ja võime vabalt elada kus ja kuidas soovime... Aga isegi sel juhul ei luba ma seda kindlalt."

„Parem oleks, kui lubaksite," tähendas hispaanlane mornilt, kuid märksa rahulikumalt. „Oleks parem, Flora, sest sinu armastuseta on kuld mulle paljas õhk."

„Tasem," hoiatas tüdruk lõunamaalast, „nad tulevad. Ongi viimane aeg, nad hilinesid tervelt pool tundi."

Esteban tõstis pea ja mõlemad jälgisid uurival pilgul restorani sisenenud nelja mehe lähenemist. Kaks neist olid tõenäoliselt inglased — suured tugevad poksija välimusega mehed (kes nad tegelikult olidki); kolmas, Adolf Bluber, oli lühike paks saksa juut ümmarguse punase näo ja härjakaelaga; viimane oli seltskonna noorim liige ja ühtlasi kõige ilusam. Tema sile valge nahk ja suurte mustade silmadega meeldiv nägu võisid juba iseenesest õigustada Miranda armukadedust, kuid neile lisandusid veel kastanpruunid lokkis juuksed, kreeka jumala figuur ja vene tantsija liikumisilu. Elukutselt oligi Karl Kraski tantsija.

Neiu tervitas sõbralikult kõiki nelja, kuna hispaanlane piirdus vaevu märgatava uhke noogutusega. Toodi toolid ja seltskond võttis istet

„Õlut!" hüüdis Peebles lauale põrutades, et äratada kelneri tähelepanu, „Tooge meile õlut!"

Tellimus leidis üksmeelse heakskiidu. Õlle ootel räägiti kõrvalistest asjadest: ilmast, asjaoludest, mis neid kinni olid pidanud, igapäeva-sündmustest. Jutuajamise jooksul istus Esteban süngelt vaikivana, kuid siis saabus kelner õllega ja nad jõid Fkira terviseks, nagu see kõigil nende kohtumistel kombeks oli saanud.

„Noh!" hüüdis Peebles oma hiiglasuure rusikaga lauale põrutades. „Kõik on koos, Flõra! Meil on kõik olemas: plaanid, raita, senjoor Miranda, ja nüüd, kallis, oleme valmis vastu võtma seda, mis on sinul."

„Palju teil raha on?" küsis Flora. „Seda läheb vaja rohkesti ja kui teil ei jätku, pole mingit mõtet teele asuda."

Peebles pöördus Bluberi poole.

„Seal on meie varalaegas," lausus ta töntsi sõrmega mehele osutades. „See neetud saksa teevorst ütleb sulle, palju meil sularaha on."
Bluber naeratas mesimagusalt ja hõõrus lihavaid käsi.
„Noh, miss Flora," lausus ta, „mis te arvate, palju meil vaja läheb?"
„Vähemalt kaks tuhat naela," vastas neiu kähku.
„Jumal hoidku!" hädaldas Bluber. „Kaks tuhat naela — see on ju hunnik raha! Oi-oi!"
Tüdruk liigutas end rahulolematult.
„Olen teile algusest peale rääkinud, et ei taita tegemist teha käputäie tüütute ihnuskoidega. Kui teil pole vajalikku rahasummat, ei anna
16
ma teile kaarti ega täpseid orientiire. Ilma nendeta ei leia te iialgi seda peidupaika, kus on rohkem kulda kui kulub selle saare äraostmiseks. Võite minna ja kulutada oma raha nagu heaks arvate, aga enne kui ma ei näe kahte tuhandet naela, ei anna ma teile teavet, mis võib teid teha maailma kõige rikkamateks inimesteks."
„Ihnuskoil on paun raita täis," urises Throck. „Ei saa aru, miks ta veel punnib."
„Ta ei saa teisiti," nähvas venelane. „Tema rahval on selline iseloom. Bluber tingiks isegi kosjakontori ametnikuga, kui ta kord abielluda kavatseks."
„Õige," ohkas Bluber. „Kuid miks peaksime kulutama rohkem raha, kui vaja? Kui kõik võib saada tuhande eest, milleks siis kahte tuhandet nõuda?"
„Ülearust me ei kuluta, ärge kartke," nähvas tüdruk. „Kui piisab tuhandest, saame sellega hakkama. Aga ettenägemata kuludeks peab meil olema kaks tuhat, sest selle järgi, mida "ma seal maal nägin, võivad meid varitseda igasugused ootamatused."
„Oi-oi!" oigas Bluber.
„Tal on see raha," sõnas Peebles. „Kõik on korras, asume asja juurde."
„Ehk ongi tal raha," kostis tüdruk, „aga tahaksin seda enne näha."
„Kas arvate, et kannan raha kaasas?" hüüdis Bluber.
„Kas sa siis ei või uskuda meie sõna?" mõmises Throck.
„Ja kes seda minult küsib?" naeris Flora kaasosalisele näkku. «Viimane sulikamp! Ma rahuldun siiski Karli sõnaga. Kui ta kinnitab, et raha on nõutud summana koos ekspeditsiooni kulude katteks, siis usun ma teda."
Peebles ja Throck nihelesid vihaselt toolil, Miranda silmad aga ahenesid kaheks kitsaks julmaks piluks, mis olid suunatud venelasele. Bluber ei tundnud end üldse solvatuna: mida rohkem teda tögati, seda enam näis see talle meeldivat. Inimese vastu, kes teda tähelepanu ja lugupidamisega kohtles, muutus ta peagi äärmiselt ülbeks; ta suudles alati ainult seda kätt, mis teda lõi. Üksnes Kraski näole ilmus rahul-olev naeratus, mis hispaanlase soontes vere keema pani.
„Rahune, Flora," ütles venelane. „Bluberil on raha. Me kõik maksime oma osa sisse. Määrasime ta laekahoidjaks, sest ta pigem kärvab, kui liigse penni tuulde laseb. Kavatseme lahkuda Londonist paarikaupa ja võimalikult kähku, et mitte tähelepanu äratada."
Kraski võttis taskust kaardi ja laotas lauale. Sõrmega näitas ta punkti, mis oli tähistatud x-iga.
„Siin me kohtume ja organiseerime ekspeditsiooni. Esimestena sõidavad Bluber ja Miranda, seejärel Peebles ja Throck. Selleks ajaks, kui me Floraga pärale jõuame, peab kõik kiireks sisemaale liikumiseks valmis olema. Seal lööme üles baaslaagri, kaugel harilikest teedest ja võimalikult lähedal meie eesmärgile. Kuni te meid Floraga järele ootate,
17

võib Miranda hoolitseda oma vurrude ja paruka eest ning täiustada näitlejameisterlikkust. Arvatavasti on ta aru saanud, keda mängima peab, ja tuleb oma ülesandega toime. Et tal on vaja petta üksnes rumalaid pärismaalasi ja metsloomi, siis loodan, et selleks tal annet jätkub, kuid igaks juhuks võib siiski treenida"

Kraski viimastest sõnadest kõlanud sarkasm tegi hispaanlase maruvihaseks. Ta mõõtis oma arvatavat võistlejat metsikute pilkudega.

„Sain ma õigesti aru," küsis ta suurivaevu pöörast viha maha surudes, „et teie ja miss Hawkes reisite kahekesi punkti x?"

Just nimelt," vastas venelane, „kui su mõistus seda jagab." -

Hispaanlane tõusis püsti ja kallutas end üle laua ähvardavalt Kraski poole. Estebani kõrval istuv tüdruk haaras tal kuuest.

Jätke järele!" karjatas ta, püüdes hispaanlast toolile tagasi tõmmata „Te muudkui tülitsete omavahel ja ma olen sellest tüdinenud. Kui veel midagi juhtub, saadan teid kus seda ja teist ja otsin ekspeditsiooni jaoks soliidsemad kaaslased."

Jah, muidugi, aitab sellest, kurat võtaks!" hüüdis Peebles südametäiega.

Johnil on õigus," kõmistas Throck sügava bassihäälega, „ja ka Flo-ral on õigus. Ja kui te järele ei jäta, siis löön mõlemal näo üles, te igavesed kõrtsivennad!"

Ta vaatas ähvardaval pilgul Kraskit ja Mirandat.

„Aitab nüüd küll!" tuli Bluber vahele. „Suruge teineteisel kätt ja olge head sõbrad."

„Tösi," kinnitas Peebles, „see on õige jutt. Anna talle oma käsi, Es-teban. Tule, Karl, leppige ära. Me ei saa ju alustada tööd, kui olete teineteise kõri kallal."

Venelane tundis, et tema koht Flora südames on kindel, ja sirutas suuremeelselt hispaanlasele käe. Esteban kõhkles.

„Võta end käsile," mõmises Throck, „see tähendab, anna käsi, kurat võtaks. Kui ei taha, keri sinna, kust tulid, ole asenäitleja, vehi papist mõõgaga ja tõmba koomale püksirihma, kuni sa ennast selle külge ära ei poo."

Hispaanlase tusast nägu valgustas ühtäkki lahke ja meeldiv naeratus. Ta sirutas kiiresti käe ja surus südamlikult Kraski kätt.

„Andesta mulle," sõnas ta. „Ma vististi ägestusin, aga mul pole midagi teie vastu. Miss Hawkesil on õigus, peame kõik olema sõbrad, muidu ei saavuta me midagi. Siin on selle peale mu käsi, Kraski; mis minusse puutub, teen selleks kõik."

„Hüva," lausus Kraski, „andesta ka sina mulle, kui sind solvasin."

Kuid venelane unustas, et Esteban Miranda oli näitleja, ja oleks ta pilk küündinud hispaanlase hinge sügavusse, oleks ta hirm olnud suur.

„Nüüd, kus me kõik head sõbrad oleme," lausus Bluber käsi hõõrudes, „võiksime asuda asja juurde."

„Anna mulle pliiats, Karl," ütles Flora. Selle saanud, otsis ta kaar-

dil koha, mille tähistas x-iga. Siis tõmbas pliiatsiga joone teise punkti juurde ja tegi selle ümber väikese sõõri. See on O," ütles ta. „Kui sinna jõuame, saate lõplikud instruktsioonid, kuid mitte varem." Bluber lõi käed kokku.

„Oi, miss Flora, kas arvate, et viskame kaks tuhat naela tuulde ainult selleks, et osta põrsast kotis? Oi-oi!"

„Just nimelt!" möirgas John Peebles rusikaga vastu lauda põrutades.

Tüdruk tõusis ükskõikselt ja tülpinult püsti.

„Mis siis ikka, teie oma asi," ütles ta õlgu kehitades. „Kui olete nii otsustanud, võime igaüks ise kanti jalga lasta."

„Oodake, oodake ometi, miss Flora," hüüdis Bluber ärevalt jalule karates. „Ärge ilmaaegu pahandage! Kuid saage ka meist aru. Kaks tuhat naela — see on suur raha ja

meie pole tuuletallajad, vaid ärimehed. Me ei või ju seda raha tuulde loopida midagi vastu saamata."

„Ma ei nõuagi, et te raha tuulde loobiksite, ilma et midagi vastu saaksite," vastas tüdruk järsult, „aga me peame üksteist selles asjas usaldama ja eriti peate usaldama mind! Kui ma teile kõik teada annan, ei takista teid miski üksinda marjamaale minemast ja mind karjamaale jätmast. Mina aga ei lase sellel sündida"

„Me pole ju petised, miss Flora," jätkas Bluber. „Meil pole mõtteski olnud teid petta."

„Kuid te pole ka inglid," pareeris tüdruk. „Kes ennast hoiab, seda hoiab ka jumal. Kui täitate seda asja lõpuni viia, peate kõrvalekaldumatult järgima minu juhtnööre. Teen kõik lõpuni kaasa ja kannan ise hoolt, et ma jagamisel oma osast ilma ei jääks. Siiani uskusite mu sõna. Uskusite, et mul on tähtsat informatsiooni ja nüüd peate kas lõpuni uskuma või heaga lahku minema Mis mõte oleks, mul teiega jagada džungli raskusi ja kannatusi, kui meil poleks nii palju võita? Ma pole ka niisugune tobuke, et mitte mõista, mis mul sellisel juhul teiesugus-telt bandiitidelt oodata on. Kuni saladus on minu valduses, kaitsete ja hoiate mind, ja see on minu turvalisuse pant. Kuidas te siis nüüd otsustate? Jah või ei?"

„Hüva, John, mis sina arvad? Ja Dick?" küsis Bluber kahe endise profipoksija poole pöördudes. „Karl jagab muidugi Flora arvamust..."

„Vajugu ma maa alla, kui olen elus kedagi usaldanud," mõmises Throck. „Nüüd paistab, et oleme sunnitud Florat usaldama."

„Aga kuula, tüdruk," hoiatas John Peebles, „kui sa lubad meile kullavihma ja kavatsed petta..." ja ta puudutas käega tähendusrikkalt oma kõri.

„Mõistan, John," naeratas neiu. „Tean, et tapad kahe naela pärast niisama kähku kui kahe tuhande pärast. Kas olete nüüd kõik nõus minu plaaniga? Ka sina, Karl?"

Venelane noogutas.

„Mis on vastuvõetav teistele, sobib ka minule."

IV. Millest rääkisid jäljed

Kui Jad-bal-ja, Kuldlõvi, kaheaastaseks sai, oli ta kahtlemata kõige toredam lõvi, keda Greystoke'id iganes näinud olid. Suuruse poolest lõi ta üle kõik isalõvid, tema kehaehitus oli suurepärane. Kuninglik pea ja suur must lakk andsid talle täiskasvanud lõvi välimuse, mõistuselt ületas ta aga kõiki oma metsikuid džunglikaaslasi.

Jad-bal-ja oli uhkuse ja rõõmu allikas ahvinimesele, kes tänu visale treenimisele ja suurele kannatlikkusele oli saavutanud hämmastavaid tulemusi. Lõvi ei maganud enam oma isanda voodi kõrval, vaid farmi õuel tugevas puuris, mille Tarzan talle ehitada oli lasknud. Ahv-inimene teadis, et iga lõvi jääb kasvatusest hoolimata julmaks kiskjaks.

Esimese aasta võis ta vabalt liikuda nii majas kui ümbruskonnas, hiljem ainult Tarzani saatel. Sageli võis neid näita lagendikule või džunglisse koos jahile minemas. Teatud mõttes oli lõvi taltsas, ta kuuletus nii Jane'iie kui Korakile ja kumbki neist ei kartnud teda, kuid kõige rohkem kiindus Jad-bal-ja ahvinimesse. Tarzani mustanahalised töölised jättis ta raitule, ka ei tülitanud ta enam kordagi koduloomi ja -linde, pärast seda, kui talle juba varajases nooruses tehti selgeks, milline karistus ootab kanakuutidesse ja loomalautadesse tungimise eest. Asjaolul, et lõvil ei lastud kunagi nälgida, oli kahtlemata otsustav osa pudulojuste säilimisel farmis.

Inimene ja kiskja näisid teineteist suurepäraselt mõistvat. Vaevalt sai lõvi aru kõigest, mis Tarzan talle ütles, kuid kergus, millega loom tabas öeldu tuuma, oli imetlusväärne. Sõnakuulelikkus, mis kujunes välja kahest komponendist — lõvipoja

kiindumusest ja Tarzani rangusest —, muutus täiskasvanud lõvil juba harjumuseks. Tarzani käsu peale läks ta võrdlemisi kaugele jahile ja tõi kaasa antiloobi või sebra, asetades oma saagi isanda jalge ette, ilma etf>leks kordagi proovinud selle liita maitsta. Ta tõi isegi elus loomi, tegemata neile viga.

Niisugune oli sirs Kuldlõvi, kes. käis džunglis ringi koos oma mets-jumalaga sarnaneva isandaga.

Sel ajal hakkasid farmis levima ärevad kuuldused suurest röövsal-gast, kes tegutses edelas: kuuldused elevandijahist, omakauplemisest, tapmisest ja piinamisest. Seik Amor Ben Khatouri ajast saadik polnud säärased jutud Tarzani džungli rahu rikkunud. Tuli kuuldavale ka teisi lugusid, mis sundisid ahvinimest kulmu kortsutama ja. mõttesse jääma. Möödus terve kuu ja jutud vaibusid iseenesest.

Sõda oli Greystoke'ide majanduse täielikult laostanud. Tarzan oli peaaegu kogu raita andnud liitlastele võidu heaks ja see vähene, mis üle jäi, kulus farmi taastamiseks.

„Näib nii, Jane," ütles Tarzan kord õhtul oma naisele, „et on hädavajalik ette võtta veel üks külaskäik Opari."

„Kardan sellele isegi mõelda," vastas leedi Jane. „Sa suutsid küll kahel korral pääseda sellest õudsest linnast, ehkki vaevu elusana. Kol-

mandal korral võib õnn sulle selja pöörata. John, meil on kõike piisavalt, et elada rahus ja külluses. Milleks siis veel kord riskida?"

„Enam pole mingit riski, Jane," kinnitas ahvinimene. „Eelmisel korral sai mulle jälile Werper, kuid maavärinaga polnud tal vähimatki pistmist. Siis oli mul tõepoolest surm suu ääres, kuid on vähe usutav, et sellised asjaolud taas kokku satuksid."

„Ega sa üksi lähe, John?" päris naine. „Võtad Koraki kaasa?"

„Ei," väitis ahvinimene, „ma ei võta teda. Ta jääb sinu juurde, sest minu pikaajaline äraolek võib kujuneda sulle ohtlikumaks kui mulle endale. Võtan kaasa viiskümmend wazirit kullakandjateks ja me toome nii palju kulda, et sellest jätkub pikemaks ajaks."

„Aga Jad-bal-ja?" küsis Jane. „Kas tema võtad ühes?"

„Ei, tal on parem siia jääda. Korak hoolitseb tema eest ja võtab aegajalt jahile kaasa. Ma rändan kergelt ja kiirelt ning see teekond võib teda väsitada — lõvidele ei meeldi kuum päike. Et liigume peamiselt päeval, siis arvan, et Jad-bal-ja ei suuda kuigi kaua vastu pidada."

Nii juhtuski, et Ahvide Tarzan alustas kolmandat korda pikka teekonda Öpari linna poole. Tema taga sammus viiskümmend hiiglast — waziri suguharust valitud sõdurit, kes allusid täielikult Tarzanile. Elumaja rõdul seisid Jane ja Korak ning lehvitasid hüvastijätuks, kuna mõisa õuest kostis Jad-bal-ja kohutav möirgamine. Numa hääl saatis neid künkliku lagendikuni ja vaibus siis, neelatuna kaugusest.

Tarzani salga liikumiskiirus sõltus sellest, kui ruttu suutis käia kõige aeglasem neeger. Opari eraldas ahvinimese farmist kahekümne viie päevane teekond. Tagasiteel pidid nad aga kandma raskeid kullakan-ge, mis aeglustas tunduvalt edasijõudmist. Seda kõike arvestades määras Tarzan Opari .ekspeditsiooniks kaks kuud.

Suurem osa teest läbiti võrdlemisi lühikese ajaga, sest tema vilunud sõduritest koosnev safari liikus edasi kiiresti. Sõduritel polnud vaja kanda toiduaineid, sest nad olid kõik jahimehed ja ümbruses leidus rohkesti ulukeid. Neil ei tarvitsenud tassida ka valgete küttide kogukaid kandameid.

Džungel andis öömaja, kuna odad, nooled ning suure valge pealiku kavalus ja tarkus ei jätnud neid kunagi tühja kõhuga. Kuid mustanahalised sõdurid pidurdasid Tarzani edasiliikumist. Üksinda oleks ta vahemaa Oparini läbinud mõne päevaga, sest olles

otsustanud lisada kiirust, ta tegelikult lendas läbi džungli, hoolimata öö- või päevaajast ja tundmata väsimust.

Teekonna algusest oli möödunud ligi kolm nädalat. Toidu otsinguil salgast kaugele ette jõudnud, sattus Tarzan täiesti ootamatult põder Bara laibale. Sulgedega varustatud nool oli läbistanud looma külje. Oli ilmne, et põder sai haavata selle koha lähedal ja varises alles siin surnult maha, sest noole asend näitas, et haav ei saanud põhjustada silmapilkset surma. Kuid kõige rohkem hämmastas ahvinimest noole kuju. See täitis teda samasuguse imestusega, nagu oleksid meid üllatanud

21

täies lahingurüüs svaasi sõdurid kusagil Broadwayl või Strandil. Sellise noole võis osta mis tahes sporditarvete ärist mis tahes suurlinnas. Nende nooltega harjutasid vibulaskurid staadionidel ja linnaäärsetes parkides. Ei saanud olla midagi kohatumat kui see rumal mänguriist metsiku Aafrika südames. Kuid Bara korjus tunnistas, et see oli oma töö teinud.

Leid äratas Tarzanis huvi ja ühtaegu ka põlise džunglielaniku valvsust. Et ellu jääda, peab džunglit põhjalikult tundma, samuti ei tohi kahe silma vahele jätta midagi kummalist või tavatut, proovimata leida sellele seletust. Seepärast hakkas Tarzan uurima Bara jälgi, et selgitada, kes ta surmas. Verised jäljed paistsid maapinnal selgesti silma ja ahvinimene imestas, miks kütt oma saaki ei jälitanud ega kaasa viinud. Bara korjus vedeles praegusel kohal eelmisest päevast saadik, seega oleks kütt saanud vabalt kasutada tema liha. Tarzan leidis, et Bara oli tulnud õige kaugelt. Alles päikeseloojangul jõudis ahvinimene küti jälgedele. Need rabasid teda samuti kui varem leitud nool. Tarzan uuris jälgi hoolega, kummardus nende kohale ja isegi haistis neid. Nii kummaline ja võimatu kui see ka polnud, kuulusid paljaste jalgade jäljed valgele inimesele — suurele valgele mehele, kes arvatavasti oli Tarza-niga ühte kasvu. Saladusliku tundmatu jälgede kohal seistes hõõrus Kala kasupoeg kimbatuses oma kõrget laupa, suutmata leida vastust küsimustele.

Kes võis olla see alasti valge mees, kes tappis Tarzani valdustes Tarzani kaitse all olevaid loomi ja tegi seda Aafrika südames vibu-sportlase ilusa poleeritud noolega? Seda oli raske uskuda, kuid ühtäkki meenus Tarzanile nädalate eest kuuldud ähmane kumu. Otsustanud iga hinna eest saladuse jälile saada, hakkas ta liikuma mööda valge inimese jälgi. See oli kummaline jälg: Aumärgita, kindluseta, džung-lis ekslev, mis ei võinud kuuluda kogenud kütile. Aga enne kui ahvinimene mõistatust-lahendada suutis, saabus öö. See oli kottpime. Tarzan otsustas waziride laagrisse naasta, selgitamata põhjust, miks viibis siin tundmatu, kes oli endast maha jätnud noole ja kummalised jäljed.

Tarzan teadis, et wazirid ootavad liha, ega tahtnud nende ootusi petta, kuid hoomas, et ta polnud ainuke lihasööja, kes sel hetkel džung-lis jahti pidas. Sellest andis märku lõvi köhiv urisemine kusagil läheduses. Peagi möiratas kaugemal teine lõvi. Kuid mis oli Ahvide Tar-zanil sellega asja, et ta polnud jahil üksi? Lugematuid kordi oli ta as-tunud võitlusse teiste jahilistega, küll kahe-, küll neljajalgsetega, ning tänu oma jõule, julgusele ja osavusele alati väljunud võitjana.

Ka nüüd kiskus ta saagi ära otse märatseva lõvi nina alt. See oli rammus antiloop, keda Numa oli juba omaks pidanud. Heitnud saagi õlale, hüppas Tarzan kergelt alumistele puuokstele, naeris hämmingus Numale näkku ja kadus hääletult ööpimedusse.

Vallimägi raskuseta leidis ta näljaste waziride laagri. Sõdurid olid teda rahulikult oodanud. Nende usk oma isandasse oli nii suur, et nad

22

ei kahelnud hetkegi tema naasmises värske lihaga.

Varahommikul jätkati teekonda Opari. Wazirid said käsu liikuda otsesuunas. Tarzan ise põikas kõrvale, et lõpetada eelmisel ööl katkestatud uurimine. Ta võttis uuesti üles tundmatu jälje, ei jõudnud aga kuigi kaugele, kui leidis uue selge märgi ohtliku võõra juuresolekust. Otse enda ees jalgrajal sattus Tarzan maas lebavale surnukehale. See oli hiigelahv, üks nendest antropoididest, kelle hulgas Tarzan oli üles kasvanud. Mangani karvases kõhus tolknes veel üks tsivilisatsiooni las-keriist. Ahvinimese silmad tõmbusid kitsaks piluks, ta nägu tumenes. Kes oli see lurjus, kes julges tungida ahvinimese põlisesse metsa ja surmas nii julmalt uite tema sugukonnakaaslase?

Džunglivalitseja kõrist pääses madal urin. Tsiviliseeritud välimus oli Tarzanil vaid õhuke kiht, mida ta kandis valgete hulgas viibides. See polnud enam inglise lord, kes silmitses oma karvase poolvenna laipa, vaid metsloom, kelle rinnas leegitseb alati kahtlus ja viha inimese vastu. Metsloom vaatas inimese halastamatut kätetööd. Tarzan ei tundnud temaga ühte verd tapja vastu midagi muud peale viha.

Teinud kindlaks, et jälg oli jäetud eelmisel päeval, ruttas Tarzan tapjat taga ajama. Mõttes kujutles ta juba julma tapastseeni, sest tundis hästi mangani iseloomujooni ja teadis, et keegi neist ei tunginud kallale esimesena, kui teda poleks provotseeritud.

Tarzan liikus vastutuult ja umbes pool tundi pärast antropoidi laiba leidmist tundis, et kusagil läheduses varjavad end tapetud mangani kaaslased. Tundes nende džungliasukate ujedust ja tagasihoidlikkust, liikus ta nüüd edasi suurima ettevaatusega, et nad ei põgeneks enne tema isiku tuvastamist. Ta polnud neid küll ammu näinud, kuid oli kindel, et nii mõnigi neist teda veel mäletab ja nende kaudu võib ta kehtestada sõbralikud suhted sugukonna ülejäänud liikmetega.

Tiheda alusmetsa tõttu valis Tarzan edasiliikumiseks keskmised oksad. Kiiresti ja kuulmatult paksu lehestikuga kaetud okstelt okstele hüpates jõudis ta peagi hiiglaslike antropoidide juurde. Neid oli salgas paarikümne ümber, kes kõik tegelesid metsalagendikul tõukude ja sitikate otsimisega, mis moodustasid suurema osa manganide menüüst.

Kerge naeratus vilksatas ahvinimese näol, kui ta, peatunud suurel oksal ja varjunud paksu lehestikku, jäi jälgima oma rahva tegevust. Iga suurte ahvide liigutus, iga samm elustas Tarzani mälus kaugeid lapse-põlveaastaid, mil ta emaahv Kala kaitse all koos Kerchaki sugukonnaga džunglis endale toitu otsis. Inimese käitumine võib muutuda, ahvid käituvad aga alati ühtemoodi — nii eile, täna kui ka homme.

Ta jälgis neid vaikselt mitu minutit. Kuidas nad rõõmustavad, kui ta lõpuks ära tunnevad! Ahvide Tarzanit tunti džunglis kui manganide sõpra ja kaitsjat. Kuid alguses võtavad nad ta vastu urisemise ja ähvardustega, uskumata oma silmi ja kõrvu. Tarzan astub neile lähemale, nad piiravad ta sisse, karvad turris ja kihvad paljastatud, et teda haista, ja alles siis tunnistavad vägevad karvased isased ta omaks. Siis

valdab neid kahtlemata mõneks minutiks suur ärevus, kuni nende tähelepanu ei köida uuesti mõni tõuk, linnumuna või langev leht, kutsudes jätkama endist tegevust. Temale vaadatakse siis nagu igale teisele sugukonna liikmele. Kuid enne peab igaüks teda haistma ja võibolla isegi puudutab oma võimsate käppadega.

Tarzan tõi kuuldavale sõbraliku tervituse. Ahvid tõstsid pead ja džunglivalitseja väljus paksust lehestikust ning ajas end täies pikkuses sirgu, et manganid võiksid teda hoolikamalt silmitseda.

„Olen Ahvide Tarzan," ütles ta, „suur jahimees, võimas võitleja ja manganide sõber. Tarzan tuleb oma rahva juurde kui sõber." Nende sõnadega laskus ta kergelt lagendiku muruvaibale.

Silmapilk puhkes paanika. Emaahvid kahmasid lapsed sülle ja tormasid hoiatuskisaga lagendiku vastasserva, isaahvid aga lähenesid külalisele turris karvade ja ähvardava lõrinaga.

„Mis on?" hüüdis Tarzan. „Kas te ei tunne mind ära? Olen Ahvide Tarzan, manganide sõber, Käia poeg ja Kerchaki suguharu kuningas!"

„Me tunneme sind," urises üks vana isane. „Nägime eile, kuidas sa tapsid Gobu. Käi minema, või tapame sinu."

„Ma ei tapnud Gobut," vastas ahvinimene. „Ma leidsin eile tema surnukeha ja hakkasin tapjat jälitama. Nii sattusingi teie juurde."

„Nägime sind," lausus teine isane. „Käi minema või me tapame sinu. Sa pole enam manganide sõber."

Tarzan kükitas maha ja kortsutas mõtlikult kulme. Nähtavasti uskusid ahvid tõepoolest, et olid näinud teda nende kaaslast tapmas.

Milles oli asi? Kuidas seda seletada? Kas suure valge mehe jäljed, mille järgi ta siia. oli tulnud, võisid sellele saladusele valgust heita? Voib-olla tähendasid need midagi rohkemat, kui Tarzan aimas? Tarzan ei osanud vastata. Ta tõstis silmad ja pöördus uuesti isaste poole.

„Mina Gobut ei tapnud," kinnitas ta. „Paljud teist tundsid mind kogu eluaja. Teate, et ma võiksin manganit tappa ainult ausas võitluses üks ühe vastu. Teate, et kõik ahvid džunglis on minu parimad sõbrad ja AJtvide Tarzan on parim manganide sõber. Kuidas võiksin tappa oma raliva liiget?"

«Teame ainult seda," vastas vana isane, „mida nägime oma silmaga. Sina tapsid Gobu, seepärast käi kohe minema, või me tapame su ära. Ahvide Tarzan on küll vägev võitleja, aga meid on rohkem ja me oleme tugevamad. Olen Paght, Paghti suguharu kuningas. Käi minema, kuni veel elus oled!"

Tarzan püüdis neile aru pähe panna, kuid ahvid ei tahtnud teda kauem kuulata — nii kindlalt uskusid nad, et just tema oli tapnud nende kaaslase Gobu. Ahvinimene ei hakanud oma õigust tõestama, sest kartis tüli puhkemist, mis võis lõppeda mõne isase surmaga; seepärast läks ta kurvalt eemale. Kuid seda suurem ori nüüd tema soov leida Gobu tapjat, et nõuda viimaselt vastust toimepandud kuritegude eest.

24

Tarzan liikus jälge mööda, kuni see ühines teiste inimeste jälgedega. Enamik neist oli paljasjalgsete mustade omad, kuid ta nägi ka valgete inimeste saapajälgi. Nende hulgas silmas ta naise või lapse jälgi — kelle omad need olid, seda ei suutnud ta täpselt kindlaks teha. Jäljed viisid kaljurüngaste poole, mis ümbritsesid Opari viljatut orgu.

Unustanud oma esialgse eesmärgi, valdas Tarzanit üksainus soov: pärida sissetungjjailt aru džunglis viibimise põhjuste üle ja karistada vääriliselt Gobu tapjat. Nüüd rühkis ahvinimene edasi mööda värskeid ja kaugele nähtavaid jälgi. Salkkond inimesi võis temast olla ainult poole päeva tee kaugusel, see aga tähendas, et arvatavasti nad juba lähenesid Opari orule, kui see üldse nende inimeste eesmärk oli.

Tarzan oli alati hoidnud suures saladuses Opari asukohta, Peale tema, Jane'i ja Koraki ei teadnud ükski valge inimene saladuslikust Oparist — vanade atlantide unustusehõlma vajunud linnast. Kuid siiski, mis muu peale aarete võis tuua need valged inimesed nii suure saatjate hulgaga metsikusse ja hädaohtlikku kõrbesse, mis piiras Opari igast küljest.

Need mõtted mõlkusid Tarzani peas, kuna ta Opari viival jalgrajal kiiresti edasi liikus. Juba pimenes, kuid jäljed olid nii värsked, et ahvinimene orienteerus kergesti lõhna järgi.

Ühtäkki nägi ta kauguses laagritulede kuma.

V. Salakaval jook

Pärast Tarzani lahkumist kulges elu farmis oma rada. Kord jalgsi, kord ratsa tegi Korak oma valdustele ringi peale, jälgides, kuidas tööd edenevad. Sageli saatis teda valge mõisavalitseja Jervis, aga kui nad ratsa sõitsid, ühines nendega tihtipeale ka Jane.

Korak talutas Kuldlõvi alati keti otsas, sest ta polnud kindel, kui suur on tema võim looma üle. Tarmangani poeg kartis, et Jad-bal-ja võib isanda äraolekul metsa põgeneda ja muutuda tavaliseks kiskjaks. Džunglis oleks selline lõvi olnud hädaohtlik igale inimesele. Inimeste hulgas üles kasvanud, ei tundnud ta nende ees vähimatki hirmu, nagu seda harilikult tunnevad kõik metsloomad. Pealegi oli ta harjunud toitu saama inimkuju kaelalt. Polnud vaja kuigi elavat fantaasiat, et ette kujutada, mis võib juhtuda, kui lõvi vabaneb rangetest kitsendustest ja hakkab džunglis ise endale toitu hankima.

See juhtus Tarzani äraoleku esimesel nädalal. Nairobist saabus vir-gats leedi Greystoke'ile saadetud telegrammiga. Selles teatati, et professor Porter on Londonis raskesti haigestunud. Jane ja Korak hakkasid nõu pidama. Tarzani tagasijõudmist võis oodata alles viie või kuue nädala pärast. Isegi kui talle virgats järele saata, oli see liiga pikk aeg. Jane võis hilineda ja oma isa elavate hulgast mitte enam leida. Seepärast otsustati aega viitmata teele asuda Korak pidi ema Nairobini saatma,

siis koju pöörduma ja isa tagasitulekuni kohapealsete asjadega tegelema.

Greystoke'ide mõisast Nairobini oli tükk maad. Korak polnud veel tagasi jõudnud, kui üks neegritest, kes pidi Jad-bal-ja puuri puhastama, jättis hooletusest puuri ukse lahti. Kuni neeger luuaga vehkides puuri põrandat pühkis, sammus Kuldlõvi edasi-tagasi. Nad olid vanad sõbrad ja waziri ei kartnud lõvi, seepärast pööras ta tihti Jad-bal-ja poole selja. Must mees töötas parajasti puuri kaugemas nurgas, kui Kuldlõvi ühtäkki ukse juures seisatas. Märganud, et uks oli paokil, tõstis ta tasakesi suure karvase käpa, tõukas ust — ja tee oli vaba. Kostis kolksatus, ja kui hirmunud neeger ümber pöördus, nägi ta oma hoolealust kergejalgselt puurist välja hüppamas.

„Seisa, Jad-bal-ja, seisa!" kriiskas hirmunud waziri, tormates lõvile järele, kuid see vaid lisas kiirust, lendas hooga üle aia ja kihutas metsa poole.

Neeger ajas teda taga, vehkides luuaga ja kisendades kõigest kõrist. Onnidest kargasid välja wazirid ja ühinesid tagaajajaga. Nad jooksid lõvile järele üle künkliku lagendiku, kuid niisama edukalt oleksid nad võinud püüda virvatulukesi. Põgenik ei hoolinud põrmugi nende palvetest ega ähvardustest. Teda kinni püüda oli võimatu. Nad nägid, kuidas suur kollane kogu lipsas nende eest metsa. Ehkki otsingud jätkusid hilise ööni, ei andnud need mingit tulemust. Neegrid pidid tühjalt koju tagasi pöörduma.

„Oo!" ägas õnnetu mustanahaline, kes oli süüdi Jad-bal-ja põgenemises. „Mida ütleb nüüd suur bwana! Mida ta minuga teeb, kui kuuleb, et Kuldlõvi põgenes minu süü tõttu?"

„Sind aetakse pikemaks ajaks farmist minema, Keewazi," seletas vana Muwiro. «Arvatavasti saadetakse lind kaugetele idapoolsetele karjamaadele, kus sulle pakub seltsi rohkesti lõvisid, tõsi küll, mitte nii sõbralikke kui Jad-bal-ja. Üldiselt oled sa ära teeninud palju karmima karistuse. Kui suure bwana süda poleks nii armuline oma mustade laste vastu ja kui ta sarnaneks teiste valgete bwanadega, keda vana Muwiro on näinud, siis nuheldaks sind piitsaga ja võib-olla pekstaks koguni surnuks."

„Olen sõdur ja waziri," vastas Keewazi. „Millise karistuse suur bwana ka ei määraks, võtan selle vastu kui mees."

***

Samal ööl lähenes Tarzan kummalise seltskonna laagrile. Ilma et nad oleksid ahvinimest märganud, jõudis ta neile järele ja peitis end laagri keskel kasvava suure puu lehestikku. Laagrit ümbritses okkaline boma ja valgustas mitu suurt lõket, kuhu mustad viskasid alatasa juurde uusi kuivi oksi suurest hunnikust, mis nähtavasti oli juba päeval kokku tassitud. Laagri keskel oli mitu telki ja ühe ees istus neli valget meest. Kaks punase näo ja härjakaelaga tursket selli olid nähtavas

ti alamast seisusest inglased. Kolmas näis olevat lühike ja paks saksa juut, neljas aga pikk sihvakas ilus noormees kastanpruunide lokkis juuste ja korrapäraste näojoontega. Kaks viimast said Tarzani erilise tähelepanu osaliseks. Nende riietus vastas ideaalselt troopika nõuetele — nii ideaalselt, nagu oleksid nad just praegu maha astunud kinoekraanilt, kus mängisid Aafrika džunglis vändatud seiklusfilmis. Ilmselt polnud noormees inglane ja Tarzan pidas teda slaavlaseks. Varsti pärast Tarzani saabumist tõusis ta püsti ja läks ühte telki, kust hakkas kostma vaikset jutukõminat Tarzan ei saanud sõnadest aru, kuid üks häältest tundus olevat naise oma. Kolm lõkke äärde jäänud meest jutlesid laisalt isekeskis. Ühtäkki kuuldus boma tagant lõvi möirgamist.

Läbilõikava karjatusega kargas hirmunud juut jalule. Ta tegi seda nii kähku, et näis õhku kerkivat. Tagasi astudes komistas ta pingi otsa ja kukkus tasakaalu kaotades selili.

Jumal hoidku, Adolf!" röögatas üks kambameestest. „Kui sa seda veel kord teed, keeran sul kaela kahekorra, kurat sind võtaks! Meid võidakse ju kuulda!"

„Vajugu ma siinsamas maa alla, kui see pole lõvi," pomises teine.

Juut ajas end aeglaselt jalule.

„Mein Gottl" hüüdis ta. „Mulle viirastus, et ta ronis juba üle aia. Annaks Jehoova, et pääseksin siit terve nahaga! Kogu Aafrika kulla eest ei tahaks ma veel kord läbi teha kõike, mis siin viimase kolme kuu jooksul nähtud on! Oi-oi, kui ma vaid mõtlen selle peale, käivad hirmujudinad üle selja, oi-oi! Lõvid ja leopardid, ninasarvikud ja jõehobud... Oi-oi!"

Tema kaaslased naersid.

„Dick ja mina rääkisime sulle algusest peale, et sa ei peaks sisemaale kippuma," sõnas üks neist.

„Kuid miks ma siis ostsin kõik need rõivad?" hädaldas sakslane. „Mein Gott! See ülikond läks mulle maksma tervelt; kakskümmend naela. Oleksin teadnud, mis meid siin ootab, poleks ma riietusele kulutanud üle ühe naela. Kakskümmend naela ülikonna peale välja visata — ning keegi ei näe seda peale lõvide ja neegrite!"

„Pealegi näed sa selles välja kui vanapagan ise!" torkas üks kaaslastest.

„Ja vaadake ometi," jätkas sakslane, „see on üleni määrdunud ja lõhki rebitud. Kuidas võisin ma teada, et niimoodi selle ülikonna ära rikun? Nägin Printsi teatris oma ihusilmaga, kuidas kangelane viibis Aafrikas kolm kuud täpselt samasuguses ülikonnas, pidas jahti lõvidele ja inimsööjatele ning kui tagasi tuli, polnud tal isegi rasvaplekki pükstel. Kuidas võisin ma siis teada, et Aafrika on nii must ja okkaline?"

Sel hetkel otsustas Tarzan puu otsast alla tulla. Ta laskus käratult otse seltskonna keskele heledasti põleva lõkke ette. Mõlemad inglased kargasid hämmastunult jalule, juut aga astus sammu tagasi, valmis iga

silmapilk plehku panema. Kuid heitnud pilgu ahvinimese kogule, rahunes ta ühtäkki, justkui oleks Tarzan olnud taevasaadik.

„Mein Gott, Esteban," kriiskas sakslane, „miks tulid sa nii kiiresti tagasi ja veel nii ekstravagantsel moel? Arvad, et meil pole närve?"

Tarzan oli vihane — villane nende nõmedate sissetungijate peale, kes olid tulnud omavoliliselt tema maa-alale, kus valitses kord ja rahu. Kui Tarzan oli vihane, siis lõi tema laubal punetama suur arm. See oli jäänud kohtumisest gorilla Bolganiga päeval, mil ta väikese poisina astus hiiglasliku loomaga võitlusse elu ja sunna peale ning sai esimest korda tunda isalt päritud jahinoa väärtust. See nuga asetas väikese ja küllaltki nõrga tarmangani ühele pulgale vägevate džunglikiskjatega.

Ahvinimese hallid silmad ahenesid kitsaks piluks ja külmal karmil häälel kõnetas ta võõraid.

„Kes te olete?" päris ta. „Kuidas julgesite tungida waziride maale ilma džungli isanda Tarzani loata?"

„Mis loba sa ajad, Esteban?" imestas üks inglastest. „Mis kuradi pärast sa nii ruttu ja üksi tagasi tulid? Kus on su kandjad? Ja kuld?" Mõnda aega silmitses ahvinimene sõnatult rääkijat. „Olen Ahvide Tarzan," lausus ta siis. „Ma ei saa aru, millest te räägite. Tean vaid, et vajan meest, kes tappis suure ahvi Gobu ja ilma minu loata põder Bara."

„Oo, pagana pihta!" kaotas teine inglane kannatuse. „Pea lõuad, Esteban. Kui arvasid heaks naljatada, siis võta teadmiseks, et meile säärased naljad ei meeldi. Oleme siin, ja asi ants."

Telgis, kuhu Tarzan oli näinud sisenevat neljandat meest, vakatas äkki naine, kes oli seni venelasega elavalt vestelnud, ja osutas oma kaaslase kätt puudutades hirmunult ahvinimese suure alasti kogu poole, mis paistis selgesti lõkketule valgel. *

Jumala pärast, Karl," sosistas ta väriseva häälega, „vaata ometi!" „Mis on, Flora?" imestas mees. „Näen vaid Estebani." „See pole Esteban," sosistas tüdruk. „See on lord Greystoke ise — Ahvide Tarzan!"

„Oled hull, Flora!" hüüatas mees. „See on võimatu." «Muidugi on see tema," kinnitas Flora „Arvad, et ma teda ei tunne? Ma ju teenisin aastaid tema" linnamajas ja nägin teda päevast päeva. Arvad sa tõesti, et ma Ahvide Tarzanit ära ei tunne? Vaata armi tema otsaesisel, ma tean, kuidas ta selle sai. Kui Tarzan vihastab, muutub arm punaseks. Olen seda varem palju kordi näinud. Vaata, praegu on arm punane, tähendab, Ahvide Tarzan on vihane."

Hüva, oletame, et ta on Ahvide Tarzan... Mida ta võib meile teha?" „Sa ei tunne teda," vastas neiu. „Sa isegi ei aima, kui suur on tema võim siin džunglis. Tema kätes on kõigi metsaasukate, nii loomade kui wimeste elu. Kui ta teaks meie kavatsusi, ei jõuaks ükski meist elusalt rannikule tagasi. Ja asjaolu, et ta siin viibib, paneb mind oletama et ta aimab meie plaane. Kui see nii on, siis aidaku meid jumal, kui mitte...

kui mitte..."

„Mis kui mitte?" nõudis mees. Tüdruk jäi silmapilguks mõttesse.

„On vaid üks väljapääs," lausus ta viimaks. „Meie ei või teda tappa. Kui tema metsikud wazirid sellest teada saavad, ei päästa meid miski. Kuid me rabeleme välja, kui tegutseme otsustavalt ja kärmesti." Seda öeldes soris ta pisut oma käekotis, võttis sealt sogase vedelikuga täidetud väikese pudeli ja ulatas mehele. „Mine välja ja tee temaga juttu," ütles Flora. „Proovi temaga sõbruneda. Räägi, mis pähe tuleb, ja luba ükskõik mida, aga aja asja nii, et saaksid talle kohvi pakkuda. Ta ei joo veini ega üldse mingisuguseid alkohoolseid jooke, kuid on suur kohvisõber. Olen seda talle

tihtipeale pakkunud öösel, kui ta naasis teatrist või ballilt. Paku talle kohvi ja lisa maitseks juurde seda," ja ta osutas pudelile mehe käes.

Kraski noogutas. „Sain aru," lausus ta ja lahkus telgist.

Mees sai astuda vaevalt paar sammu, kui tüdruk ta tagasi kutsus.

„Tee nii, et ta mind ei näeks. Ära anna talle mõista, et tead midagi minu siinviibimisest või et sa mind tunned."

Mees noogutas uuesti ja lahkus. Jõudnud lõkke ümber kogunenud inimeste juurde, naeratas ta sõbralikult Tarzanile.

„Tere tulemast," sõnas ta külalislahkelt. „Meil on rõõm tervitada teid oma laagris. Võtke istet. John, anna džentelmenile tool," ütles ta Peeblesile.

Ahvinimene silmitses Kraskit, nagu ta enne oli silmitsenud teisi. Venelase tervitusele ta ei vastanud.

„Püüan selgusele jõuda, mida teevad siin teie inimesed," ütles ta teravalt, „kuid nähtavasti peavad nad mind kellekski teiseks. See on rumalus või kavalus. Tahan selgitada, kes nad niisugused on, ja talitada vastavalt."

„Rahunege," vastas venelane. „Kahtlemata on meil tegu arusaamatusega. Aga öelge mulle, kes teie olete?"

„Olen Ahvide Tarzan," vastas ahvinimene. „ Ühelgi kütil pole õigust astuda sellele Aafrika osale ilma minu loata. Seda teavad sõna tõsises mõttes kõik ja ma ei usu, et teie sellega kursis pole. Niisiis ootan ma seletust, ja jalamaid."

„Oo, teie oletegi Ahvide Tarzan!" hüüdis Kraski. „See on meie õnn, sest nüüd juhite meid õigele teele ja aitate välja raskest olukorrast, kuhu oleme sattunud. Kaotasime tee, söör, oma juhi arguse ja võhiklikkuse tõttu. Juht jättis meid maha juba mitu nädalat tagasi. Endastmõistetavalt oleme teist kuulnud, kes seda siis poleks? Meil polnud mõtteski teie maa-ala piiridest üle astuda. Liikusime lõunasse, et otsida looma-riigi mõningaid haruldasi esindajaid. Neid kogub meie hea sõber ja leivaisa Adolf Bluber, kes ka ise siin viibib. Ta tahab kinkida selle kollektsiooni ühe Ameerika linna muuseumile. Julgen loota, et ütlete meile, kus asume, ja juhite meid õigele teele."

29

Peebles, Throck ja Bluber olid vaimustatud Kraski osavast luiskamisest. Saksa juudil tärkas esimesena soov lõigata samasuguseid loorbereid — inglise „härrasmeestel" olid liiga pikad juhtmed, et taibata venelase kavalt käiku.

Jajah," hüüdis Bluber käsi hõõrudes, „seda pidingi teile just ütle-_ it ma.

Tarzan pöördus järsult tema poole. „Mis Estebanist te siin rääkisite?" päris ta. „Miks te mind nii nimetasite?"

„Oo," hüüdis Bluber. „Need on Johni väikesed naljad. Ta ei tunne Aafrikat, sest pole kunagi varem siin olnud. Ta pidas teid arvatavasti pärismaalaseks. John kutsub kõiki pärismaalasi Estebanideks ja naljatab nendega, ehkki nad tema nalju ei mõista. Halloo, John, kas pole mul õigus?" Kaval Bluber ei jäänud ootama Johni vastust, vaid jätkas kiiresti: „Nagu näete, kaotasime tee ja eksisime ära. Kui te meid džung-list välja viite, maksame teile, palju vaja — nimetage vaid hind!"

Ahvinimene uskus neid vaid pooleldi, kuid mõneti lepitasid teda nende ilmsed rahusobitused. Lõppude lõpuks võisid nad ju õigust rääkida ja sattusid tema maa-alale täiesti kogemata. Seda kuuleb ta pärismaalastest kandjatelt, kellelt tema wazirid kerge vaevaga meelitaksid välja mis täites vajalikku teavet. Kuid asjaolu, et teda oli ekslikult kellekski Estebaniks peetud, õhutas Tarzani uudishimu. Samuti tahtis ta kindlaks teha isiku, kes oli tapnud suure isaahvi Gobu.

„Olge lahke, võtke istet," palus Kraski. «Kavatsesime just kohvi juua ja oleksime õnnelikud, kui ühineksite meie väikese seltskonnaga. Sattusime siia täiesti juhuslikult

ja meil pole ühtegi kurja plaani. Kinnitan teile, et hüvitame meelsasti kõik kahjud, mida võisime kogemata teha teile või kellelegi teisele."

Kohvijoomine nende inimestega ei kohustanud millekski. Võib-olla olid nad tõepoolest ülekohut teinud, kuid tass kohvi nende seltsis ei tähendanud veel täielikku andeksandmist. Floral oli õigus, kui ta kinnitas, et Tarzani ainus nõrkus on tass musta kohvi vastu ööd. Ahvinimene ei võtnud vastu talle pakutud väliistet, vaid kükitas ahvide kombel maha. Lõkete värelev kuma mängles mehe pronkspruunil nahal ja lasi täies ilus paista tema jumaliku keha lihaseid. Need ei sarnanenud sepa või elukutselise jõumehe lihastega. Ahvide Tarzani lihaseid võis pigem võrrelda Apollo või Mercuriuse omadega, sest nad olid arenenud nii proportsionaalselt ja harmooniliselt. Neis peituvat määratut jõudu võis üksnes aimata.

Throck, Peebles ja Bluber istusid vagusi ja silmitsesid teda võlutult. Kraski läks kohvi keetma. Mõlemad inglased hakkasid alles nüüd aru saama, et olid külalist pidanud oma semuks. Peebles hõõrus ikka veel oma laupa ja tõi kuuldavale arusaamatut üminat. Bluber oli sisimas pingul ja hirmust ähmi täis. Oma terase meelega oli ta kiiresti taibanud, et Kraskil oli täielik õigus ja külalisel polnud midagi ühist Este-baniga. Kuid Bluber ei teadnud midagi Flora plaanidest ja tundis ra-

30

hutust, et džungli kroonimata kuningas oli neid külastanud parajasti Opari kullalinna lävel.

Õigust öelda ei uskunud saksa juut, et ekspeditsiooni liikmete elu oli hädaohus. Üksnes Flora teadis, et neil oli tegemist džungli kiskja, Ahvide Tarzaniga, mitte aga lord Greystoke'i, inglise peeriga. Bluber nuttis mõttes taga kahte tuhandet naela, mida ta nägi juba kaotsi minemas ekspeditsiooni haletsusväärse lõppemise tõttu. Ta teadis küllalt hästi ahvinimest, kes ei lubaks iialgi ära viia kulda, mida Esteban just sel hetkel võib Opari keldritest välja tassida. Vähe puudus, et Bluber oleks nutma puhkenud. Sel hetkel ilmus Kraski kohviga.

Pimedast telgist jälgis Flora Hawkes erutusega aeglaselt arenevaid sündmusi. Naist kohutas võimalus, et tema endine isand võib teda ära tunda. Ta oli varem teeninud toatüdrukuna nii Tarzani Londoni kodus kui ka Kesk-Aafrika farmis. Endastmõistetavalt oleks Tarzan ta silmapilk ära tundnud, oleks ta tüdrukut korrakski näinud. Siin džung-lis kartis ta Tarzanit lausa paaniliselt, veel-rohkem, kui ahvinimese metsik iseloom selleks põhjust oleks andnud. Ilmselt süvendas hirmu süü-tunne inimeste ees, keda ta reetnud oli ning kes teda alati lahkelt ja tähelepanelikult kohelnud olid.

Lõputu unistamine Opari muinasjutulistest varandustest, millest ta oli kuulnud Greystoke'ide majas, tekitas tema ettevõtlikus ja mitte just süütus ajus määratut saagihimu. Aeglaselt küpses tema peas plaan röövida Opari varakambrist nii palju kulda, et sellest jätkuks kuhjaga elupäevade lõpuni. Ekspeditsiooni plaani kavandas ta ise. Esialgu pühendas ta oma saladusse Kraski, see aga tõmbas plaani teokstegemisse kaasa kaks inglast ja Bluberi. Neil õnnestus hankida ekspeditsiooni kulude katteks vajalik summa. Siis hakkas Flora otsima meest, kes võiks esineda Tarzani džunglis ahvinimese enda osas. Pika otsimise peale leitigi viimaks Esteban Miranda, nägus ja tugev hispaanlane, kes oma eesmärgile jõudmiseks vahendeid valides millestki ei hoolinud. Tema näitlejaanne ja grimeerimiskunst, mida ta valdas perfektselt, võimaldasid saavutada hämmastava sarnasuse Tarzaniga, vähemalt väliselt.

Hispaanlane polnud mitte üksnes tugev ja ettevõüik, vaid ka väga julge mees. Habeme maha ajanud ja Tarzani kehakatted ümber tõmmanud, ei karmud ta ühtegi jõupingutust, vaid püüdis täiuslikult oma prototüüpi matkida. Loomulikult polnud tal vähimaidki džunglielu kogemusi, kuid ta käitus väga ettevaatlikult, vältis kohtumisi

suuremate kiskjatega, väiksemaid loomi aga jälitas edukalt oda ja nooltega ning harjutas vabal ajal alatasa rohust punutud lassoga.

Nüüd nägi Flora Hawkes kõiki oma hästi läbimõeldud kavatsusi kokku varisevat... Ta värises hirmust, silmitsedes lõkke juures kükitavat meest. Flora ärevus jõudis kõrgpunkti, kui ta nägi Kraskit kohviga lähenemas. Kohvikannu ja tassid pani venelane maha Tarzani selja taha. Flora märkas, kuidas Kraski kohvi välja kallates pudeli sisu ühte tassi tühjendas. Külm higi kerkis ta laubale, kui Kraski selle tassi

31

ahvinimesele ulatas. Kas ta võtab selle vastu või ei? Ehk hakkab ta neid viimasel silmapilgul kahtlustama? Kui see nii juhtub, missugune karistus neid kõiki siis ootab?

Flora nägi, kuidas Kraski andis ülejäänud tassid Peeblesile, Throc-kile ja Bluberile, ning võttis seejärel oma tassi, kummardas viisakalt Tarzanile ja jõi. Kõik viis meest rüüpasid lonksu kohvi.

Närvipinge andis järele: Flora varises telgis jõuetult välivoodile, surudes õhetavat nägu patja. Väljas aga tühjendas samal hetkel Ahvide Tarzan oma tassi viimse tilgani.

VI. Surm hiilib selja taha

Samal päeval, mil Tarzan vandenõulaste laagris viibis, ainult veidi hiljem, märkas Opari poollagunenud välismüüril seisev vaht suuremat inimeste salka kaljurahnult orgu laskumas. Tarzan, Jane Clayton ja nende mustad wazirid olid seni ainukesed võõrad, keda Opari elanikud kogu oma elu jooksul olid näinud. Tõsi küll, kauge möödaniku pooleldi unustatud legendid pajatasid ka teistest valgetest olenditest, kes kord muistsel ajal olid Opari müüre ehitanud. Sellest ajast saadik oligi linna välisele kaitsevallile määratud vahimees. Nüüd meenutas muistse Atlantise arvutuid vägevaid sõdureid üksainus ebardlik, kõverdunud olend. Aastasadade jooksul oli rass mandunud, kuni lõpuks veresuguluse läbi suurte inimahvidega olid inimesed muutunud mets-loomataolisteks Opari nüüdiselanikeks. Looduse kummalisel ja seletamatul tahtel degenereerusid ainult meessoo esindajad, kuna naised jäid sellest täielikult puutumata. Nad olid saledad, hea kehaehituse ja meeldivate näojoontega ning nende seas või^ sageli leida isegi kaunitare. Kuid seda looduse veidrat seaduspärasust toetati ka kunstlikult: otsekohe pärast sündimist surmati kõik ahvitunnustega tütarlapsed, aga ka inimesega sarnanevad poeglapsed.

Üksik vaht linnamüüril oli Opari meessoost elaniku tüüpiline esindaja: lühike, rässakas, suurte sorakil kulmude ja veel suurema habemega. Sassis juuksed kasvasid madalal kitsal otsaesisel. Väikesed lähestikku asetsevad silmad ja vägevad kihvad oli ta pärinud ahvilt, samuti lühikesed rangis jalad ja pikad lihaselised karvased käsivarred.

Sedamööda, kuidas ta kurjad verd täis valgunud silmad jälgisid salga lähenemist Oparile, kasvas tema ärevus. Hingamine kiirenes, kõrist tuli madal urisev hääl.

Võõrad olid alles liiga kaugel, et neid oleks võinud ära tunda. Salka kuulus umbes nelikümmend kuni kuuskümmend inimest. Niipea kui vaht selle kindlaks oli teinud, kadus ta välismüürilt, jooksis üle müüridevahelise maa-ala, lipsas läbi sisemüüri avause ja traavis veidralt lombates mööda laia alleed poollagunenud, kuid ikka veel majesteetliku templi poole.

32

Opari ülempreester Cadj kükitas suure puu all. Tema kõrval oli aset võtnud tosin nooremat preestrit, kõik ülempreestri käsualused. Valti ootamatu ja söakas ilmumine ülempreestri ette üllatas kõiki.

„Cadj," hüüdis mees hingeldades, „võõrad mehed lähenevad Opa-rile! Nad tungisid orgu loodest ja neid on vähemalt viiskümmend, kui mitte rohkem. Nägin neid välismüürilt, kuid silm ei seletanud, mis mehed nad on, sest nad on liiga kaugel. Sestsaadik, kui Suur Tarmangani siin käis, pole Oparis võõraid olnud."

„Sellest ajast on möödunud mitu aastat, kui Suur Tarmangani, kes end Ahvide Tarzaniks nimetas, meie linna külastas," vastas Cadj. „Ta lubas enne vihmahooaja algust tagasi tulla, et näha, kuidas käib La käsi, kuid ei tulnud. La arvab, et teda pole enam elavate kirjas. Oled sa kellelegi rääkinud, mida orus nägid?"

„Ei," vastas vaht.

„See on hea!" hüüdis Cadj. „Tulge. Läheme koos välismüürile ja vaatame, kes julgeb rikkuda püha linna Tahu. Kuid sellest, mida rääkis meile Blagh, ei tohi keegi sõnakestki iitsatada, kuni ma pole selleks luba andnud."

„Cadji sõna on seadus," ütles üks preestritest vaikselt, „kuid on ju olemas veel La..."

Vihase näoga pöördus Cadj rääkija poole.

„Mina olen Opari ülempreester. Kes julgeb mulle vastu hakata?"

„Aga La on ülempreestrinna," sõnas keegi, „ja ülempreestrinna on Opari kuninganna"

„Kuid ülempreester võib saata keda tahes ohverdamiseks Surnute tuppa või Leegitseva Jumala templisse," meenutas Cadj tähendusrikkalt.

„Küll me vaikime, Cadj," vastas preester kohmetult.

„Nii juba kõlbab," torises ülempreester ja suundus teiste ees läbi aia Opari linna välismüüride poole. Siin hakkasid nad lähenevat salka jälgima, kõneldes omavahel madala kurguhäälega suurte inimahvide keeles, milles aeg-ajalt kõlas võõraid sõnu, kõnekäände ja lauseid. Ilmselt pärinesid need muistsest atlantide keelest ja olid nüüd ainsad tunnismärgid sellest, et kunagi eksisteeris siin inimrass, kelle ehitatud linnad puhkavad ookeanisügavustes ning kelle julge ja ettevõtlik iseloom sundis neid tungima sügavale Aafrika südamesse otsima kulda ja kalliskive ning ehitama sinna oma kodumaa hiilgavate linnade eeskujul muinasjutulise Opari.

Kortsus kulmul silmitsesid Cadj ja teda saatvad preestrid võõraid, kes mööda kivist viljatut orgu põletava päikese käes kangekaelselt edasi rühkisid. Samal ajal seiras neid väike hall ahv, kes kükitas iidse allee kõnniteeplaatide vahelt võrsunud hiigelsuure puu kõrgemal oksal. See oli väike tõsine nukra ilmega ahv. Teda vallanud uudishimu paisus nii suureks, et võitis isegi loomuliku hirmu Opari meeste ees. Ahv hüppas puu otsast alla, ületas sisemüüri ja ronis välismüürile. Sattunud

33

Cadji ja tema kaaslaste selja taha, peitis ahv end massiivse kaljurahnu varju, kartmata, et ta avastatakse, ja jäi kuulatama. Mehed rääkisid suurte ahvide keeles, mida ta väga hästi mõistis.

Päike hakkas loojuma. Salk oli Oparile juba nii lähedale jõudnud, et võis seletada inimeste nägusid. Ühtäkki hüüatas üks noor preester !' üllatunult: „Cadj, see on ju tema! Suur Tarmangani, kes nimetab end Ahvide Tarzaniks. Näen teda täiesti selgelt. Ülejäänud on neegrid ja ta ajab neid enda ees ning lööb oma odaga. Nad kõnnivad, nagu oleksid väsinud või hirmunud, tema aga sunnib neid edasi minema."

„Oled sa kindel?" küsis Cadj sosinal. „Oled sa kindel, et see on Ahvide Tarzan?"

„Täiesti kindel," vastas noorempreester ja peagi kinnitas tema väidet veel keegi.

Viimaks oli salk jõudnud nii lähedale, et ka Cadj ise, kelle silmanägemine nii terav polnud, võis veenduda, et Ahvide Tarzan on tõepoolest Opari linna tagasi tulemas. Ülempreestri tegi see tigedaks. Üht-äkki pöördus ta teiste poole.

„Ta ei tohi, siia tulla!" hüüdis Cadj. „Ta ei tolli Opari sisse tungida. Rutake ja tooge siia sada sõdurit. Võtame nad vastu ja tapame kõik ükshaaval, kui nad läbi välismüüri sisenevad."

„Aga La?" hüüatas preester, kes oli juba varem aias Cadji vihale ajanud. „Mäletan hästi, et La tõotas Ahvide Tarzanile jäädavat sõprust, kui viimane ta raevunud Tantori kihvade eest päästis."

„Vait!" urises ülempreester. „Oota sa mul! Peame nad kõik maha lööma ja La kuuleb asjast alles siis, kui on juba hilja. Arusaadav? Ja pidage meeles, et kes iganes püüab mind segada, sureb, kuid mitte ohvrialtaril, vaid minu käe läbi. Kas kuuled?" ja ta torkas nimetissõrmega värisevat preestrit.

Ahv Manu, kes oli kõike seda kuulnud, värises erutusest. Ta tundis Ahvide Tarzanit, nagu muide kõik Aafrika ahvid, tundis teda kui sõpra ja kaitsjat. Opari mehi ta aga vihkas. Need polnud inimesed ega loomad, vaid julmad, verejanulised olevused, kes tapsid ja õgisid temasuguseid väikseid ahve. Seepärast sattus ta hirmsasse ärevusse, kuuldes Suure Tarmangani vastu kavatsetavast kuritööst Ta sügas oma väikest halli pead, sabajuurt ja kõhtu, püüdes kõike kuuldut seedida ja oma tillukese aju soppidest välja võluda Tarzani päästmiseks plaani. Manu tegi pööraseid grimasse, mis olid adresseeritud Cadjile ja tema kambale, kuid nad muidugi ei näinud neid, sest Manut varjas suur ki-virahn. Ahvi elus polnud midagi seesugust veel juhtunud: ta tahtis hüpata, kriisata, vadistada ning sõimata ja ähvardada rumalaid Opari elanikke, kuid miski ütles talle, et sellega ei saavuta ta midagi, äratab ainult tähelepanu ja saab kaela kivirahe. Väikeste raudkivide viskamises olid preestrid üliosavad. Tabamus võis ahvile kalliks maksma minna. Manu ei paistnud silma mõttetegevuse sügavuse poolest, kuid antud juhul ületas ta iseennast ja suutis koondada tähelepanu ühele as-

jale, selle asemel et pühendada seda igale langevale lehele või sumisevale putukale. Ta lubas isegi ühel lihaval tõugul takistamatult mööda vingerdada ja kivi alla kaduda.

Peagi nägi Cadj kohas, kus ta oma meestega sõdureid oodates varitsema oli jäänud, umbes viiekümne sammu kaugusel väikest halli ahvi üle välismüüri kaduvat. Kuid Oparis leidus väikseid ahve igal sammul ja ülempreester vaid seiras teda ükskõiksel pilgul, unustades samas tema olemasolu. Cadj ei näinud, kuidas üha tihenevas pimeduses liikus väike hall kogu komistades üle oru sissetungijate poole. Vahepeal paistis, nagu oleksid sissetungijad mõne miili kaugusel asuva kõrge mäe jalamil peatuma jäänud.

Väike Manu kartis väga pimedas liikuda. Ta jooksis kiiresti, vedades taga oma looklevat saba, ning heitis kohkunud pilke vasakule ja paremale. Jõudnud mäekingu juurde, hakkas ta kähku üles ronima. Tegelikult oli see hiiglaslik kaljurahn peaaegu püstloodis seintega, kuid tuul ja vesi olid seda niivõrd murendanud, "et väikesele Manule ei osutunud ronimine sugugi raskeks. Hetkeks paigale tardunud, et hinge tõmmata ja ägedasti kloppivat südant rahustada, lähenes ahv kalju servale ja vaatas alla selle jalamil peatunud inimeste peale.

Seal oli tõepoolest Suur Tarmangani — Tarzan — ja temaga koos umbes viiskümmend gomanganit, kes tegid midagi arusaamatut. Nad sidusid kokku pikki latte, mis olid teineteise kõrvale kahte ritta maha pandud. Seejärel seoti põiki nende külge jämedad umbes kaheksateistkümne tolli pikkused oksad, nii et sellest sai rohmakas, kuid äärmiselt tugev redel. Tegevuse eesmärki Manu muidugi ei taibanud, ka ei teadnud ta seda, et kogu plaan oli sündinud Flora Hawkesi kavalas peas. Redeli abil sai ronida järsule kaljurahnule, mille tipus oli sissekäik Opa-ri maa-alustesse varakambritesse. Ka ei teadnud Manu, et salgal polnud vähimatki kavatsust Opari linna tungida ning seega ei ähvardanud neid sugugi Cadji ja tema kaaslaste salanõu.

Kuid Tarzanit varitsev oht tundus Manule väga tõsine ja niipea kui ta oli hinge tõmmanud, otsustas viivitamata hoiatada oma rahva põlist sõpra.

„Tarzan!" hüüdis ta keeles, mis oli mõlemale arusaadav.

Tema vadistavat häält kuuldes vaatasid valge mees ja mustanahalised üles.

„Tarzan, see on Manu, kes tuli sind hoiatama, et sa ei läheks Opari. Cadj ootab oma meestega välismüüri taga, et sind tappa."

Nähes, et neid oli häirinud üksnes väike tühine ahvipärdik, jätkasid neegrid otsekohe tööd. Ka valge mees ei teinud ahvi sõnadest välja. Manut see ei üllatanud, et mustanahalisi tema teade ei huvitanud, sest ta teadis, et nad ei osanud suurte manganide keelt. Aga Tarzani vaikimine ajas teda kimbatusse. Ikka ja jälle hõikas ta Tarzanit nimepidi, ikka ja jälle kriiskas oma hoiatusi, kuid Suur Tarmangani jäi kurdiks. Manu oli jahmunud. Mis oli juhtunud? Miks ei tahtnud Tarzan oma väikese sõbra hoiatusi kuulda võtta?

35

Viimaks loobus väike ahv viljatutest katsetest ja vaatas kurval pilgul puulatvade poole, mis kõrgusid kaugel Opari linnamüüride taga. Oli juba pime ja mõte, et tuleb minna öösel üksi läbi oru, mis lausa kihab vaenlastest, ajas talle judinad peale. Ta sügas pead, haaras kätega põlvede ümbert kinni ja tardus sellesse poosi, üksildane ja väga õnnetu hall tombuke. Aga kui räbal Manu enesetunne ka polnud, taipas ta siiski, et kaljurahnu tipus võib end röövloomade eest enam-vähem turvaliselt tunda, ja otsustas jääda sinna hommikuni. Kui tõusis kuu, nägi Manu, kuidas Ahvide Tarzan sundis mustanahalisi redelit üles seadma. Manu teadis, kui julm oli Suur Tarmangani oma vaenlaste vastu, olid need siis inimesed või loomad, kuid ta poleks iialgi uskunud, et Tarzan võis nii toorelt ja metsikult kohelda mustanahalisi, keda ta pidas oma sõpradeks.

Üksteise järel ronisid neegrid vastumeelselt redelist üles kaljurahnule, kihutatuna tagant valge mehe odast. Viimasena ronis üles Tarzan ja Manu nägi, kuidas nad kadusid peagi kaljulõhangusse.

Möödus veidi aega ja nad ilmusid uuesti nähtavale. Nüüd kandis iga neeger kummaski käes rasket asja, mis meenutasid oma kujult kive, millest olid ehitatud muinasjutulise Opari majad. Manu nägi, kuidas need asjad kanti kaljurahnu servale ja visati sealt alla kuristikku. Töö lõpetatud, laskus kogu salk tagasi maa peale. Aga nüüd ronis valge mees esimesena alla. Seejärel võtsid nad redeli maha, lõhkusid tükkideks ja viskasid tükid minema. Siis võttis iga neeger uuesti kaks kollast plokki ja Tarzaniga eesotsas asuti tagasiteele orgu piirava mäeaheliku poole.

Oleks Manu olnud inimene, oleks nähtu talle tublisti mõtteainet pakkunud. Aga et ta oli kõigest väike ahv, leppis ta nähtuga, püüdmata mõista kõige selle tähendust. Manu teajiis, et inimeste käitumist polnud pahatihti üldse võimalik seletada. Näiteks ei saanud gomanga-nid metsas liikuda nii.kergesti,kui milline tahes džungliloom, ometi suurendasid nad oma raskusi, koormates end kaalukate kollaste asjadega, metallvõrudega käte ja jalgade ümber, kaelakeede, vööde ja loomanahkadega, mis takistasid metsas liikumist. Sellele mõeldes rõõmustas Manu, et ta polnud inimene. Ta isegi kahetses neid rumalaid ja õnnetuid olevusi.

Manu oli vististi suikunud. Talle näis, et oli sulgenud silmad vaid hetkeks, aga kui ta need uuesti lahti lõi, täitis elutut orgu roosakas aovalgus. Ta jõudis märgata, kuidas Tarzani salga viimane must sõdur kadus orgu ümbritsevate kaljurüngaste taha. Manu pööras pea Opari linna poole, otsustades kalju otsast maha tulla ja koduste puude kaitsva lehestiku varju minna. Kuid enne pidi ta maad kuulama. Oli veel väga vara. Panter Sheeta võis kusagil läheduses ringi hulkuda. Manu •ippas piki kuristiku serva,

uurides maa-ala kaljurahnu ja linna müüride vahel. Siis nägi ta uuesti midagi, mis täitis teda nördimusega.

Opari lagunenud välismüüri tagant ilmus nähtavale suur trobikond

36

võimsaid kohalikke sõdureid. Oleks Manu osanud lugeda, oleks ta neid saanud üle saja.

Nad näisid sama kaljurahnu poole liikuvat. Ahv jäi edasi kükitama, jälgides nende lähenemist: ta oli võtnud nõuks linna tagasi pöörduda alles pärast seda, kui tema tee vabaneb vihatud opaarlastest. Ma-nul tekkis mulje, et nad tulevad just teda kinni võtma, sest alamliigi loomade egoism on päratu suur. Säärane mõte ei paistnud ahvile sugugi kohatu, seepärast puges ta tiheda põõsa taha peitu ja valvas sealt teraselt oma vaenlasi. Ahv nägi salka aeglaselt lähenemas ja tema ärevus suurenes, kuigi ta neid ei karmud, sest teadis, et kuni nad kalju ühest küljest üles ronivad, on tema ammugi teiselt poolt all ja poolel teel Opari, enne kui teda märgatakse:

Sõdurid tulid üha lähemale. Manu imestuseks ei peatunud nad kalju jalamil, vaid jätkasid oma teed. Alles nüüd jõudis väikese ahvi tillukesse ajju tõde: Cadj ja tema inimesed jälitavad Ahvide Tarzanit, et teda tappa. Kui Manu oligi solvunud; et Tarzan eelmisel ööl temast välja ei teinud, siis oli ta selle juba ammu unustanud ja muretses nüüd tema käekäigu pärast niisama siiralt nagu varemgi. Esialgu otsustas ta ette rutata, et Tarzanit veel kord hoiatada, kuid kartis Opari kaitsvatest puulatvadest liiga kaugele minna Veel paar minutit jälgis ahv vihatud opaarlasi, kuni nad kõik möödas olid. Siis selgus Manule, et nad liiguvad täpselt samas suunas, kuhu pisut enne seda olid kadunud Tar-zani viimased sõdurid. Enam polnud mingit kahtlust: nad ajasid taga ahvinimest.

Midagi kahtlast märkamata ronis Manu kärmesti peaaegu püstloodis kaljust alla ja kihutas Opari poole. Raske öelda, millal tema väikeses peas sündis imeline plaan. Võib-olla tuli ta sellele mõttele juba siis, kui nägi Cadji ja ülempreestri kaaslasi Opari müüride vahelt lahkuvat. Vahest tärkas see plaan ajal, mil ta mööda orgu Opari poole lippas, või koguni linna suurte varjuliste puude koduses miljöös. Oli kuidas oli, aga ühtäkki kuulis Opari ülempreestrinna ja kuninganna La, kes templi aias tiigis suples, pea kohal ahvi kriiskamist.

See oli väike hall ahv nii kurbtõsise näoga, otsekui lasuks tema õlul vastutus rahvaste ja riikide saatuse eest.

„La, La!" kriiskas väike Manu. „Nad läksid tapma Ahvide Tarzanit!"

Seda nime kuuldes kuninganna võpatas. Ta katkestas silmapilk supluse, ja seistes tiigi kõige sügavamas kohas, vaatas küsiva pilguga ahvi poole.

„Mis sa lobised, Manu?" päris ta. „Tarzan lahkus Oparist mitme kuu eest. Praegu teda siin pole. Millest sa räägid?"

„Ma nägin teda," kriiskas Manu, „nägin teda möödunud ööl koos paljude gomanganidega. Ta tuli suure kalju juurde, mis asub orus, ronis oma meestega selle otsa ja läks siis kalju sisse. Sealt tõi ta välja kivid ja viskas need alla kuristikku. Seejärel ronisid nad kalju otsast maha,

37

korjasid kivid üles ja lahkusid orust — sinna." Ja väike Manu näitas oma karvase sõrmega kirdesse.

„Oled sa kindel, et see oli Ahvide Tarzan?" küsis La.

„Kas Manu ei tunne oma kaitsjat ja sõpra?" imestas ahv. „Nägin teda oma ihusilmaga. See oli Ahvide Tarzan."

Opari kuninganna kortsutas mõtlikult kulmu. Sügaval tema südames hõõgus suure armastuse tuli džunglivalitseja vastu. See tuli oli lämmatatud vägivallaga, sest teda

sunniti Cadjile mehele minema. Opari seaduse järgi pidi Leegitseva Jumala ülempreestrinnal tingimata olema mees. Kaua aega oli La kirglikult soovinud, et tema meheks saaks Tarzan, kuid ahvinimene ei armastanud teda ja lõpuks jõudis La arusaamisele, et Tarzan ei hakka teda iialgi armastama. Pärast seda alistus ta kohutavale saatusele, mis oli teda paisanud Cadji jälestusväärsesse sülelusse.

Kuu möödus teise järel, Tarzan ei naasnud aga ikka veel Opari, ehkki oli lubanud tulla vaatama, kas Laga pole midagi halba juhtunud. Üha rohkem kaldus La jagama vihatud Cadji arvamust, et Tarzan on surnud, ja tema armastus muutus pikkamisi nukraks mälestuseks. Kui ta nüüd kuulis, et Tarzan on elus ja viibib nii lähedal, hakkas vana haav uuesti veritsema. Manu hädaldav kriiskamine äratas mõtteisse vajunud La. Naine taipas, et Tarzanit ähvardab oht, kuid missugune oht, seda ta veel ei teadnud.

„Kes läks Ahvide Tarzanit tapma?" hüüdis La.

„Cadj! Cadj!" kriiskas ahv. „Temaga läks kaasa väga palju sõdureid! Nad jälitavad Tarzanit!"

La hüppas kähku veest välja, haaras oma vöö ja ehted ning ruttas läbi aia templisse.

VII. Sa pead ta ohverdama...

Relvastatud lühikeste nuiade ja nugadega, läks Cadj oma ebardlike sõduritega ettevaatlikult üle mäeaheliku alla orgu, jälitades valget inimest ja tema musti saatjaid. Nad ei kiirustanud, sest olid juba Opari välismüürilt märganud, et gomanganid liikusid väga aeglaselt. Mis oli selle põhjus, seda opaarlased ei teadnud; nii kauge maa taha oli võimatu näha raskeid kandameid, millega gomanganid olid koormatud. Cadj ei kavatsenud oma ohvrit rünnata päeval, vaid eelistas seda teha öö katte varjus. Rünnaku ootamatus ja kallaletungijate arvuline ülekaal tõotasid kerget võitu magava laagri üle.

Jäljed, mida mööda nad läksid, olid ülimalt selged. Eksida polnud võimalik, seetõttu liiguti edasi pikkamisi, laskudes mööda tasasfmäe-kumerust orgu. Aga kui taevas hommikul hahetama lõi, sundis neid ootamatult peatuma okkaline boma, mis oli tekkinud väikesele lagedale kohale nähtavasti alles hiljuti. Bomaga piiratud platsi keskelt kustu-

vast lõkkest tõusis peenike suitsujuga. Ilmselt oli siin olnud ahvinime-se laager.

Cadj peitis oma salga jalgraja ääres kasvavasse tihedasse põõstas-tikku ja saatis ette piiluri. Mõne hetke pärast tuli see tagasi teatega, et laager on maha jäetud. Cadj hakkas oma meestega uuesti edasi minema Sisenenud bomasse, vaatasid nad laagri üle, püüdes kindlaks teha Tarzanit saatnud waziride arvu. Äkki märkas Cadj laagri kaugemas otsas pooleldi põõsastest varjatuna midagi lebamas. Ulem-preester hakkas ettevaatlikult edasi liikuma, sest see miski ei äratanud üksnes uudishimu, vaid sisendas ka kartustunnet. See meenutas kangesti mehe kuju.

Paljastatud nugadega lähenes ligi tosin opaarlast maaslamajale, kes oli Cadjis tekitanud ärevat uudishimu. Jõudnud juba küllalt ligidale, nägid nad enda ees Ahvide Tarzani elutut keha.

«Leegitsev Jumal sirutas välja käe, et nuhelda oma altari rüvetajat!" hüüdis ülempreester ja tema silmis süttis usufanaatiku hullumeelne tuli. Kuid teine preester, kes oli vahest kogenum või lihtsalt ettevaatlikum, põlvitas maha ja surus kõrva Tarzani südame vastu.

„Ta pole surnud," sosistas preester, „vaid arvatavasti ainult magab."

„Siduge ta siis kähku kinni!" käsutas Cadj, ja järgmisel hetkel langes Tarzani peale nii palju karvaseid kogusid, kui palju sinna üldse võis mahtuda. Ta ei osutanud vähimatki vastupanu ega avanud isegi silmi. Ta käed väänati selja taha ja seoti kõvasti kinni.

„Lohistage ta lagedasse kohta, kus tema peale võib langeda Leegitseva Jumala pilk!" hüüdis Cadj.

Sõdurid lohistasidki Tarzani elutu keha boma keskele päikesepaiste kätte, kuna ülempreester Cadj tõmbas tupest pika terava noa ja tõstis selle oma ohvri siruli keha kohale. Cadji poolehoidjad kogunesid ahvinimese ümber, mõni neist puges ülempreestri selja taha. Nad tundsid end ebakindlalt, tammusid jalalt jalale, heitsid rahutuid pilke Tar-zanile ja Cadjile ning piilusid salamahti päikese poole, mis oli parajasti paksu pilve taha kadumas. Ent missugused mõtted nende poolmet-sikuis ajudes ka ei mõlkunud, leidus nende hulgas ainult üks, kes julges häält tõsta. See oli vanempreester, kes juba eelmisel õhtul oli vaidlustanud Cadji õiguse ahvinimest tappa.

„Cadj," päris ta nüüd, „kes sa oled, et julged üksinda sooritada ohverdamist Leegitsevale Jumalale? See on meie ülempreestrinna ja kuninganna La eesõigus. Ta oleks väga vihane, kui saaks teada sinu omavolitsemisest."

„Jää vait, Dooth!" käratas Cadj. „Mina olen Opari ülempreester ja kuninganna La mees. Minu sõna on Oparis seadus. Kui tahad veel preester olla ja ellu jääda, siis pea suu."

„Sinu sõna pole seadus," vastas Dooth vihaselt. „Kui kutsud esile ülempreestrinna La või Leegitseva Jumala raevu, karistatakse sind nagu iga harilikku opaarlast. Kui paned toime selle ohverdamise, siis vihastad neid mõlemaid."

39

„Aitab juba!" katkestas teda Cadj. „Leegitsev Jumal rääkis minuga ja nõudis, et ma karistaksin seda templi rüvetajat."

Ta kummardus ahvinimese kohale ja puudutas noa terava otsaga viimase rinda, siis aga tõstis tapariista üles, et anda surmahoop otse südamesse. Sel hetkel kadus päike pilve taha ja nad jäid varju. Cadji ümbritsevad preestrid hakkasid nurisema.

„Vaata!" hüüatas Dooth. „Leegitsev Jumal on vihane. Ta varjab oma nägu Opari laste eest."

Cadj tardus paigale. Ta heitis pooleldi väljakutsuva, pooleldi ehmunud pilgu päikese katnud pilvele. Tõusis siis aeglaselt püsti, sirutas oma käed Leegitseva Jumala poole ja seisis viivu vaikselt, justkui kuulatades midagi. Seejärel pöördus ta järsult oma kaaslaste poole.

„Opari preestrid!" hüüdis ta „Leegitsev Jumal kõneles oma ustava ülempreestri Cadjiga. Ta pole vihane. Ta soovib minuga ise rääkida ja käsib teid džunglisse minna ning seal oodata, kuni oleme lõpetanud. Pärast kutsun teid siia. Minge!"

Enamik preestritest allus sõnakuulelikult käsule, ainult Dooth ja veel mõni jäi kõheldes paigale. Nähtavasti ei uskunud nad Cadji sõnu.

„Kasige minema!" käratas ülempreester uuesti. Käskluse mõju ja käsualuste sõnakuulelikkus oli nii suur, et lõpuks kadusid ka kõhklejad teiste kannul džunglisse. Kaval irvitas ilmus Cadji julmale näole, kui viimane preester oli sündmuskohalt lahkunud; siis pöördus ta uuesti ahvinimese poole. Ülempreester oli otsustanud Doothi ja teiste äraolekul Tarzani tappa, kuid sünnipärane hirm jumaluse ees sundis teda
pead tõstma ja küsivalt taevasse vaatama. Cadj otsustas, et peab ootama kuni päikese ilmumiseni, sest opaarlased ei tohtinud jumala äraolekul kedagi ohverdada.

Suur must pilv varjas päikese. Cadj ootas närvitsedes selle ilmumist. Kuus kordatõstis ta.oma noa ahvinimesele surmalöögi andmiseks ja iga kord hoidis teda tagasi ebausklik hirm. Möödus viis, kümme, viisteist minutit, päike aga ei näidanud end ikka veel. Viimaks ometi nägi Cadj, et pilv möödub nüüd kohe päikesest, ja ta kummardus Tarzani kohale, nuga käes, valmistudes silmapilguks, mil tema ettevõtmist võiksid õnnistada elustava ja hävitava päikese kiired. Ülempreestri kitsastes silmades lõõmas saatanlik tuli. Veel üks silmapilk, ja Leegitsev Jumal annab oma heakskiidu asetleidvale ohverdamisele. Cadj värises kannatamatusest. Noa veel kõrgemale tõstnud, pingutas ta lihaseid, valmistades otsustavaks löögiks, kui ühtäkki rikkus džung-li raim kriiskav naisehääl.

„Cadj!" kuulis ta ühtainust sõna, kuid see rabas ülempreestrit kui välk selgest taevast.

Nuga ikka veel käes, pöördus Cadj hääle poole ja nägi oma hämmastuseks lagendiku servas ülempreestrinnat koos Doothi ja kümmekonna noorempreestriga.

40

„Mis see tähendab, Cadj?" päris La vihaselt ja nõudlikult talle kiirel sammul lähenedes.

Ülempreester tõusis mornilt jalule.

«Leegitsev Jumal nõudis uskmatu elu," hüüdis ta.

„Sa valetad!" väitis La. „Leegitsev Jumal kõneleb inimestega ainult ülempreestrinna suu läbi. Oled hakanud liiga tihti rikkuma kuninganna tahet. Pea meeles, Cadj, et sinu elu ja surm on samal määral minu otsustada kui kõigi teiste opaarlaste saatus. Meie legendid pajatavad, et Opäri olemasolu paljude sajandite jooksul on mitu ülempreestrit leidnud tee Leegitseva Jumala altarile. Täiesti võimalik, et neile võib järgneda veel keegi, kes on ülemäära enesekindel... Seepärast võta kuulda mu nõuannet: ohjelda oma upsakust ja võimuiha, et see ei viiks sind hukatusse."

Cadj pani oma noa tuppe ja läks tusaselt eemale, heitnud vihase pilgu Doothile, keda ta pidas nähtavasti ettevõtmise nurjumises süüdlaseks. Oli ilmselge, et kuninganna äkiline ilmumine oli teda mõneks ajaks rööpast välja viinud, aga polnud kahtlust, et ta püüab juba esimesel võimalusel ahvinimest tappa. Opari elanike hulgas oli Cadjil palju poolehoidjaid ja vaevalt oleks La suutnud nii suurele vastaste hulgale vastu seista.

Vastasseis oli alanud juba ammu. Aastate kaupa oli La leidnud vabandusi, et edasi lükata kihlust ülempreestriga. Rahvas polnud rahul iidsete kommete rikkumisega, pealegi oli see ilmne tõend tema kirglikust, meeletuseni küündivast armumisest ahvinimesse. Ehkki La oli lõpuks sunnitud Cadjiga abielluma, ei varjanud ta oma viha ja põlgust mehe vastu.

Kui kaua ta niiviisi troonil suudab püsida, see küsimus tegi suurt muret neile opaarlastele, kelle käekäik sõltus kuninganna soosingust. Kõiki neid asjaolusid arvestas loomulikult ka Cadj ja polnud ime, et ta haudus salakavalaid plaane. Tema liitlaseks sai preestrinna Oalt, kes unistas pääseda La aujärjele. Kui õnnestuks La teelt kõrvaldada, võiks Cadj suurema vaevata Oah' ülempreestrinnaks teha. Oah oli juba lubanud temaga abielluda, niipea kui saab kuningannaks, ja kogu võimu Oparis tema kätesse anda. Vandenõulasi hoidis tagasi ainult ebausklik hirm jumaluse ees, kuid oleks jätkunud vähimastki sädemest, et intriigid kuninganna ümber oleksid lõkkele löönud.

Lal oli täielik õigus keelata Tarzani ohverdamist Leegitsevale Jumalale, kuid tema isiklik saatus rippus nüüd juuksekarva otsas ja sõltus paljuski sellest, kuidas ta hakkab vangi kohtlema. La kas halastab talle ja avalikustab seega oma tunded, või ei tee väljagi, et armastab teda endise jõuga, ja saadab ta surma.

Cadj ja tema käsualused jälgisid nüüd väga tähelepanelikult La lähenemist vangile. Naine peatus viivuks ja kummardus ahvinimese keha üle.

„On ta surnud?" küsis La.

41

„Ta oli elus, kui Cadj meid minema saatis," vastas Dooth. „Küi ta surnud on, siis tappis Cadj ta meie äraolekul."

„Ma pole teda tapnud," kostis Cadj. „See õigus jääb Lale, meie kuningannale. Leegitseva Jumala silm vaatab su peale, Opari ülempreestrinna. Nuga on su puusal, ohver lamab su ees. Tegutse!"

La ei teinud oma mehe sõnadest väljagi. Ta pöördus Doothi pooie.

„Kui ta veel elus on," ütles ta, „ehitage kanderaam ja tooge ta linna."

Nii saabus Ahvide Tarzan uuesti iidsesse Opari. Narkootikum, mida Kraski kohvile oli lisanud, ei kaotanud oma mõju mitme päeva jooksul. Oli öö, kui Tarzan silmad avas, ning ümbritsev pimedus ja vaikus ajasid ta kimbatusse. Alguses mõistis ta vaid seda, et lamab nahavir-nal ja on terve, sest ei tundnud mingit valu. Aeglaselt läbi narkootilise joobe udu taastus tema teadvuses pilt eelnenud sündmustest. Ühtäkki taipas ahvinimene, milline salakaval vemp temaga oli mängitud, kuid ei suutnud kujutleda, kaua oli olnud teadvuseta ja kus ta viibis. Tarzan tõusis ettevaatlikult püsti, kuid ei tundnud midagi peale kerge peapöörituse. Ta sirutas käed välja ja hakkas kobamisi edasi liikuma. Peagi põrkasid ta sõrmed kivimüüri vastu ja piki seina edasi minnes mõistis Tarzan, et viibis väikeses neljanurgelises toas, mille mõlemas otsaseinas asus uks. Nähtavasti viibis ta maa-aluses ruumis, aga kus nimelt, sellest polnud lord Greystoke'il aimu. Sedamööda kuidas kadus narkootikumi mõju, taastus Tarzani aistingute teravus ja ta adus peagi, et teda ümbritsesid tuttavad lõhnad. Miski ütles, et ta oli varemgi viibinud samasugustes oludes. Järgmisel hetkel kostis ta kõrvu läbi kivimüüri ja mullakihi summutatud, ähmase kiljatuse järelkaja. Sellest piisas, et Tarzani teadvuses elavneksid mälestused ja assotsiatsioonid, tuttav lõhn aga ütles, et ta viibib Opari maa-aluses vanglas.

Tema kohal templikambris vähkres unetult uhkes kuldsängis ülempreestrinna La. Ta tundis liigagi hästi oma alamate meelsust ja Cadji reeturlikke kavatsusi. Ta tundis religioosset fanatismi, mis sundis Opari metsloomataolisi nõmedaid elanikke sooritama hullumeelseid ja verejanulisi väljaastumisi. Ta aimas, et Cadjil õnnestub neid tema vastu üles ässitada, kui ta ka seekord ei ohverda Suurt Tarman-ganit Leegitsevale Jumalale. Katsed kujunenud olukorrast väljapääsu leida olidki põhjustanud kuninganna unetuse, sest oma südames ei mõtelnud La ainsatki korda Ahvide Tarzani ohverdamisele. Julma jumaluse ülempreestrinna oli küll pooleldi inimestest, pooleldi loomadest suguharu kuninganna, kuid siiski naine, kes oli armastanud ainult üks kord ja kinkinud armastuse võrratule ahvinimesele, kes oli saatuse tahtel uuesti tema võimuses. Juba kaks korda oli ahvinimene pääsenud tema ohvrinoa eest, sest armastus oli võitnud usuhulluse ja kiivuse. Naine La mõistis, et ei suuda enam kunagi kaalule panna armastatud olendi elu.

Praegune olukord paistis Lale lahendamatu. Abiellumine Cadjiga

42

oli hävitanud vähimagi lootuse, et temast võiks kunagi saada ahvinimese naine. Sellest hoolimata otsustas ta iga hinna eest Tarzani päästa. Kaks korda oli ahvinimene päästnud tema enda elu: esimene kord hullumeelse preestri ja teine kord Tantori kohutavate kihvade käest. Tookord andis ta sõna, et kui ahvinimene peaks kunagi Opari naasma, leiab ta alati külalislahke vastuvõtu. Kuid ajad muutusid, Cadji mõju suurenes. La teadis, et ülempreestri südant täitis halastamatu viha Tarzani vastu. Ta nägi seda sellest hetkest peale, kui oli käskinud Tarzani kanderaamil Opari viia, ja oli

siiani nende vihaste pilkude mõju all. Varem või hiljem söandavad nad ta hukka mõista ja tema vastu välja astuda. Praegu ootasid kõik, kuidas La käitub Tarzaniga. Oli juba kaugelt üle südaöö, kui La juurde ilmus üks preestrinnadest, kes valvasid tema magamiskambri ukse ees.

„Dooth soovib sinuga rääkida," sosistas ümmardaja.

„On juba hilja, mehed ei tohi siseneda templi sellesse ossa," vastas La. „Kuidas ta siia sattus ja milleks?" *

„Ta ütles, et tuli appi kuningannale, keda ähvardab suur oht," vastas preestrinna.

„Tulgu siis sisse," nõustus La, „kuid pea meeles, kui elu on sulle armas, ei tohi sa sellest sõnakestki iitsatada."

„Olen tumm nagu altari kivid," vastas tüdruk ja väljus toast.

Peagi tuli ta tagasi Doothi saatel, kes peatus mõne sammu kaugusel ülempreestrinna ees ja tervitas teda aupaklikult. La andis ümmardajale märku lahkuda ja pöördus küsivalt mehe poole.

„Räägi, Dooth!" käskis ta.

„Me kõik teame," alustas preester, „et La armastab võõrast ahvini-mest. See pole sugugi meie, nooremate preestrite asi. Minu asi on sind ausalt teenida ja teha kõik, et vältida vandenõu, mida praegu sinu vastu sepitsetakse."

„Mida sa sellega öelda tahad, Dooth? Kes sepitseb minu vastu vandenõu?"

Just praegusel hetkel kavandavad Cadj, Oah ning veel mõni preester ja preestrinna plaani, kuidas sind hukutada. Nad on kõikjale paigutanud oma nuhid, et valvata iga sinu sammu. Sinu juurde tuleb inimene, kes soovitab ahvinimese vabaks lasta või korraldada tema põgenemine. Selle isiku saadab Cadj. Kui sa nõustud, teatavad nuhid jalamaid preestritele ja kogu rahvale, et sa aitad vangil põgeneda. Aga kui sul isegi õnnestuks põgeneda koos vangiga, poleks sellest suurt abi, sest Cadj ja Oah paigutasid linnast välja viiva tee äärde hulk mehi, kes tungivad ahvinimesele kallale ja tapavad ta enne, kui Leegitsev Jumal jõuab kaks korda varjuda läänepoolse metsa taha. On vaid üks abinõu sind päästa, oh kuninganna"

„Missugune?" küsis La.

„Sa pead oma käega ohverdama ahvinimese Leegitsevale Jumalale meie templi altaril."

VIII Teekond teadmatusse

Järgmisel hommikul, kui La parajasti einetas, tuli tema juurde noor preestrinna, Oah' õde. Enne veel, kui neiu suu avas, taipas La, et ta on Cadji agent, ja salasepitsust, mille eest teda hoiatati, on hakatud teoks tegema. Tüdruk tundis end täbaralt ja oli nähtavasti hirmunud, sest kartis kõikvõimast kuningannat, kes võis iga hetk teda surma saata.

La oli öösel nuputanud vastuplaani, mis tema arvestuste kohaselt pidi Cadji ja tema kaasosalisi jahmatama panema. Ta ootas sõnatult, millal tüdruk hakkab rääkima kõige tähtsamast. Kuid viimane lobises tükk aega tühjast-tähjast, lõbustades Lad oma saamatusega, enne kui kogus nii palju julgust, et asja juurde asuda.

Juhtub harva, et Oah' õde tuleb kutsumata oma kuninganna lossi," tähendas La. „Mul on rõõm näha, et ta viimaks ometi on hakanud vääriliselt lugu pidama Leegitseva Jumala ülempreestrinnast."

„Tulin sulle rääkima," alustas tüdruk mehaaniliselt, justkui oleks oma osa pähe tuupinud, „et kuulsin kogemata pealt jutuajamist, mis sind huvitab ja kindlasti ka rõõmustab."

„Kas tõesti?" imestas La oma kaarjaid kulme kergitades.

Juhtusin kuulama Cadji kõnelust noorempreestritega," jätkas tüdruk, „ja ta ütles selgesti, et ahvinimese põgenemine oleks sulle ja talle igati soovitatav, sest see päästaks teid keerukast olukorrast. Arvasin, et kuninganna La rõõmustaks seda kuuldes, sest teavad ju kõik, et ta on ahvinimesele sõprust tõotanud ega soovi teda ohverdada Leegitsevale Jumalale."

„Ma tean ise, mis on mu kohus," sõnas La kõrgilt, „ja ma ei vaja, et Cadj või mõni tema käsilane seda mulle nina peale viskaks. Ma tunnen ülempreestrinna õigusi. Nende hulka kuulub ka ohverdamine. Just seepärast ma ei lubanudki Cadjil seda teha Üksnes minu käsi tohib pakkuda Leegitseva Jumala, altarile selle mehe verd. Kolme päeva pärast sureb see mees minu noa all-Leegitseva Jumala templis!"

Nende sõnade mõju oli tüdrukule just niisugune, nagu La oli oodanud. Cadji kaasosalise näol vilksatas p&tumus ja"rahulolematus. Tüdruk ei osanud kuningannale midagi vastata, sest talle antud juhtnöörid ei näinud ette säärast pööret. Suurivaevu läks tal korda leida mingi veider ettekääne, et kuninganna ruumidest kiiresti lahkuda. La saatis tüdrukut naeratusega. Loomulikult polnud Lal vähimatki-kavatsust Tarzanit tappa, kuid Oah' õel polnud sellest õrna aimugi. Viimane tuli tagasi Cadji juurde ja rääkis üksikasjalikult, mida oli näinud ja kuulnud.

Ülempreester oli nördinud, sest tema plaan ähvardas nurjuda. Cadji peaeesmärk polnud sugugi Tarzanit tappa, vaid kukutada La tema seniselt aujärjelt. Jutuajamise juures viibiv Oah näris pettumusest huuli. Veel kunagi polnud ihaldatud eesmärk ülempreestrinnaks saada talle nii lähedal olnud. Sügavais mõtteis kõndis ta minutite kaupa edasi

tagasi, kuni jäi ühtäkki Cadji ette seisma.

„La armastab ahvinimest," ütles ta. „Isegi kui ta söandab meest ohverdada, teeb ta seda üksnes hirmust Opari rahva ees. Ta armastab teda ikka veel, Cadj, kui solvav see sulle ka poleks. Tarzan teab seda ja usaldab Lad, seetõttu on üks võimalus... Kuula, Cadj. Me saadame ahvinimese juurde preestrinna, kes ütleb talle, et tuleb La juurest käsuga ta vabastada ja põgenema aidata. See preestrinna juhib Tarzani otseteed meie varitsussalga sülle. Kui ta on tapetud, tungime La ruumidesse ja süüdistame teda reetmises. Meie inimene, kes Tarzanile teed näitab, ütleb kõigile, et La käskis Tarzani linnast välja juhatada. See kutsub esile üldise rahulolematuse. Siis ongi sul paras aeg nõuda pattude lunastamiseks La elu. Seega saame ühe hoobiga mõlemast lahti."

«Suurepärane mõte!" hüüatas Cadj. „Teeme seda kõike homme päikesetõusul ja enne kui Leegitsev Jumal puhkama läheb, jõuab ta heita pilgu Opari uuele ülempreestrinnale."

Sel ööl ärkas Tarzan vangikongi ukse tagant kostvatest sammudest. Ta kuulis, kuidas riiv eest ära lükati ja kuidas kriiksusid aastatuhandete vanused uksehinged. Tintmustas pimeduses ei seletanud ta silmad tulijat, ta kuulis vaid sandaalidesse kängitsetud jalgade pehmet astumist kivipõrandal. Seejärel sosistati pimeduses tema nime.

„Olen siin," vastas ahvinimene. „Kes sa oled ja mida Ahvide Tar-zanist tahad?"

„Sinu elu on hädaohus," vastas naise hääl. „Tule, järgne mulle."

„Kes sind saatis?" küsis alwinimene. Tema tundlikud sõõrmed püüdsid öist külalist lõhna järgi kindlaks teha, kuid õhk oli niivõrd küllastunud aromaatsetest lõhnaainetest, millega oli sarvitud naise keha, et peale nende ei suutnud ta midagi haista. Nii Tarzan ei teadnudki, oli ta seda preestrinnat juba varem kohanud või on see talle täiesti tundmatu naine.

„Mind saatis La," vastas hääl, „et juhatada sind Opari vangikambrist vabadusse linnamüüride taita."

Käsikaudu pimedas kobades leidis naine ta viimaks üles.

„Siin on su sõjariist," ütles ta Tarzanile nuga andes, siis võttis tal käest kinni ja juhtis teda läbi pika käänulise pimeda käigu. Nad läksid treppidest alla paljude uste kaudu, mille roostetanud hingede kri-gin lõikas kõrvu keset kohutavat vaikust. Tarzanil polnud vähimatki aimu, kui kaugele nad juba jõudnud olid ja millises suunas liikusid. Kui Dooth oli talle süüa toonud, taipas Tarzan preestri katkendlikust jutust, et La on tema sõber ja kavatseb teda päästa; ta oli juba päästnud ahvinimese elu sel hetkel, kui Cadj, leidnud ta uimastatuna eurooplaste laagrist, tahtis teda tappa. Kui nüüd tundmatu kinnitas, et teda saatis La, uskus ahvinimene kohe. Talumatult meenus talle Jane'i kummaline ennustus, et tal ei õnnestu kolmandat korda pääseda Leegitseva Jumala fanaatiliste preestrite käest. Ta küsis endalt, kas Jane'il polnud seekord õigus. Endastmõistetavalt ei kavatsenud Tarzan esialgu

45

linna üldse tungida, kuid nähtavasti kaitses põrguvürst ise seda neetud Opari, eksitades kõiki, kes püüdsid keelatud linnale läheneda või himustasid maa-alustesse varakambritesse peidetud kulda.

Terve tunni köndis ta juhi saatel maa-aluste käikude pimedas rägastikus. Siis algas tõus mööda tohutult pikka treppi ja lõpuks leidis Tarzan end maapinnal väikeste kidurate puude keskel, mille lehestikust tungis läbi mahe kuuvalgus. Naine, kes polnud temaga enam rääkinud pärast vangikongist väljatulekut, jätkas vaikides teed mööda looklevat jalgrada, mis tõusis tiheda metsa ja võsaga kaetud järsule mäeseljale.

Tähtede ja kuu asendist järeldas Tarzan, et nad lähevad Opari taga kõrguvatesse mägedesse. Tarzan polnud neis paigus kunagi varem käinud ega tahtnudki käia, sest maastik polnud kuigi meelitav ja vaevalt et ta oleks soovinud seal jahti pidada. Siiski üllatas teda ümbritsev taimestik. Kaugelt tundus, et mäed on paljad ning seal kasvavad üksnes kidurad puud ja madalad põõsad. Aga mida kõrgemale nad ronisid, seda tihedamaks muutus mets. Vahepeal oli ka kuu välja ilmunud ja kallas mahedat valgust ümbritsevale maastikule. Käänuline tee viis üles kitsast kuristikust. Alles nüüd mõistis Tarzan, et linna poolt vaadatuna varjasid lopsakat taimkatet kaljurünkad.

Naine vaikis endiselt, kuid see ei mõjunud ahvinimesele rusuvalt, sest olles ise sõnaaher inimene, pidas ta naise käitumist täiesti normaalseks. Oleks tal endal olnud vaja midagi öelda, oleks ta seda teinud, seepärast oletas ta täie õigusega, et naiselgi pole põhjust vestelda Neil, kes kõnnivad kiiresti ja kaugele, ei jätku õhku tulijaks lobisemiseks.

Idas hakkasid tähed kustuma, kuulutades ette peatset päikesetõusu. Tarzan ja tema kaaslane olid järsust mäenõlvast üles roninud ja jõudsid võrdlemisi tasasele pinnale. Taevas muutus kiiresti heledamaks. Naine seisatas laugja oru veerul. Kogu org näis olevat kaetud metsaga, paari-kolme miili kaugusel aga paistis puude vahelt mingi kummaline väga suur ehitis, mis säras ja hiilgas silmapiirile tõusnud päikese käes. Ahvinimene pööras küsiva pilgu kaaslase poole, kuid tardus üllatusest: tema ees seisis La, Opati ülempreestrinna.

„Sina?" hüüatas ahvinimene. „Nüüd leiab Cadj tõepoolest ettekäände sind kõrvaldada"

„Ta ei saa mind iialgi kõrvaldada oma teelt," vastas La, „sest ma ei lähe enam Opari tagasi."

„Ei lähe enam Opari tagasi?!" hüüdis Tarzan. „Aga mida sa tegema hakkad? Ja kuhu sa lähed?"

„Tulen sinuga," vastas ülanpreestrinna. „Ma ei nõua, et sa mind armastaksid. Ma palun ainult, et sa viiksid mind eemale Oparist, kus vaenlased mind tappa kavatsevad. Ahv Manu kuulas salaja nende juttu pealt, tuli minu juurde ja rääkis kõigist

salasepitsustest. Oleksin ma su elu päästnud või sind ohverdanud, nagunii oli minu saatus ette otsustatud. Oah tahab saada ülempreestrinnaks, Cadj aga Opari valitse

46

jaks. Kuid ma poleks ju suutnud sind ohverdada, Tarzan, mitte mingil tingimusel, seepärast jäi meil vaid üks võimalus — põgeneda koos. Me ei saa minna põhja ega läände läbi oru, sest Cadj paigutas sinna varitsussalga. Ehkki oled vapper võitleja, Tarzan, saaksid nad sinust jagu arvulise ülekaalu tõttu ja tapaksid su." „Aga kuhu sa mind viid?" päris Tarzan.

„Valisin kahest pahest väiksema: läheme läbi tundmatu maa, mida meie legendide järgi asustavad hirmuäratavad lohed ja muud kohutavad olendid. Ükski opaarlane pole sealt veel tagasi tulnud. Kuid maailmas leidub inimene, kes suudab sealt läbi minna, ja see oled sina, Ahvide Tarzan."

„Aga kui sa ei tunne seda maad ega tema asukaid, kuidas tunned siis teed, mis sinna viib?" uudistas Tarzan.

„Teame jalgrada, mis viib mäe tippu," vastas La, „aga kaugemale pole ma kunagi jõudnud. Seda rada kasutavad suured ahvid ja lõvid, kui nad Opari laskuvad. Siitkaudu tulevad nad röövima meie inimesi, meie aga varitseme neid siin, et ohverdada suuri ahve Leegitseva Jumala altaril. Tõsi küll, viimasel ajal on ahvid äärmiselt ettevaatlikuks muutunud ja kannatajad oleme peamiselt meie ise. Ma pole siiani aru saanud, mis mõttega ahvid meid röövivad. Kas nad söövad meie inimesi või mis? See on väga jõuline rass, arenemisastmelt märksa kõrgemal kui bolganid, gorillad, ja tunduvalt arukam. Meie soontes voolab suurte ahvide veri, kuid selles orus asuvate ahvide soontes voolab inimeste veri."

„ Mispärast valisid sa põgenemiseks just selle tee, La? Küllap on olemas veel mõni teine."

„Teist teed ei ole," vastas ülempreestrinna. „Kõigis teistes mäekit-sustes varitsevad meid Cadji sõdurid. See tee on meie ainus pääsemis-lootus. Olen sind juhtinud mööda ainust rada, mis kulgeb üle Opari lõunast kaitsvate järskude kaljude. Peame neist üle pääsema ja laskuma."

Ahvinimene silmitses mõtlikult ümbrust. Oleks ta üksi olnud, poleks ta iialgi valinud seda teed. Tarzan oli endas kindel ega kahelnud, et oleks Opari orust läbi pääsenud, hoolimata Cadji salakavalatest riugastest. Kuid nüüd pidi ta mõtlema ka La peale. Seekord oli naine ta elu päästnud ja ahvinimesel olid suured moraalsed kohustused Opari troonilt tõugatud kuninganna vastu.

Ahvinimesele näis, et kõige targem oleks rada mööda edasi minna ja salapärasest ehitisest võimalikult kaugele hoida, sest nende ainus eesmärk oli leida tee üle mäeahela ja pääseda sellelt kohutavalt maalt. Kuid paksust lehestikust paistva hoone poole vilksamisi heidetud pilgud äratasid temas vastupandamatut soovi minna asja lähemalt uurima. Ta ei uskunud, et orus elab keegi peale metsloomade. Hoone ehitajaiks pidas ta muistseid atlante või Opari esimesi asukaid. Oma suuruselt ja toreduselt meenutas ehitis lossi.

47

Ahvinimene ei tundnud kunagi hirmu, kuid nagu kõigile džung-liasukaile, nii oli ka temale omane sünnipärane ettevaatlikkus. Ta ei kartnud kunagi välja astuda metslooma vastu, sest võitluses üks ühega tuli ta tänu oma kavalusele ja vaprusele alati võitjaks. Oleksid tema vastu ühinenud inimesed, siis oleks ta vaadanud silma tõsisele hädaohule, sest paljude vastu ei piisanud isegi tema määratust jõust ja kavalusest. Olevustel, kellest oli jutustanud La, leidus arvatavasti mõistuse sugemeid, järelikult võisid nad liituda võitluses Tarzani vastu ja see tegi võidu juba küsitavaks. Aga kes teab, legendid võisid nende intellektuaalseid omadusi ka tublisti võimendada.

Tõenäoliselt selgub salapärase hoone lähemal uurimisel, et see, mis paistab kaugelt igati korralik, on tegelikult lagunenud ja varemeis. Kõige kohutavamad vaenlased, kellega Tarzanil tuleb kokku puutuda, on nähtavasti lõvid ja suured ahvid. Neid Tarzan ei kartnud, vaid lootis nendega koguni sõbralikke suhteid luua. Džunglivalitseja oletas õigusega, et võib metsas väga hästi orienteeruda, ja otsustas valida kõige lühema tee, mis viis põiki üle oru põhja.

„Tule," ütles ta Lale ja hakkas nõlvast laskuma otse nende ees asuva hoone suunas.

„Ega sa ometi sealtkaudu lähe?" hüüdis naine hämmastunult.

„Miks mitte?" kostis Tarzan rahulikult. „See tundub olevat kõige lühem tee, et orust läbi pääseda."

„Aga mina kardan," ütles preestrirma. „Üksnes Leegitsev Jumal teab, missugused hädaohud meid nendes metsades varitsevad."

„Ainult Numa ja mangani," rahustas teda Tarzan. „Aga neid ei tarvitse me ju karta."

„Sina ei karda midagi," vastas La, „kuid mina olen kõigest naine..."

„Inimene sureb ainult üks kord ja varem või hiljem peame nagunii surema," kostis Tarzan. „Alaline surmahirm teeks meie elu väljakannatamatuks. Me läheme kõige lühemat teed mööda. Elik näeme midagi, mille nimel tasus riskida."

Nad tulid sissetallatud rada pidi alla. Mida lähemale nad metsale jõudsid, seda kõrgemaks läksid puud, kurti nad sisenesid viimaks tõelisse džunglisse. Puhus pärituul ja ahvinimene pidi kogu aeg valvel olema. Jalgraja kivisel pinnal polnud näha mingeid jälgi. Ainult raja kõrval märkas Tarzan siin-seal lõvi omi. Ahvinimene seisatas aeg-ajalt ja haistis õhku, püüdes eristada ümbritsevaid lõhnu, f „Arvan, et selles orus on inimesi," ütles Tarzan ühtäkki. Juba mõnda aega tundub mulle, et keegi jälgib meid. Ja see jälgija paistab olevat uskumatult tark, sest tunnen tema lõhna väga nõrgalt."

La lasi hirmunult pilgul ringi käia ja nihkus Tarzanile lähemale.

„Ma ei näe kedagi," sosistas ta. I „Mina ka mitte," vastas ahvinimene. „Ja ma ei suuda täpselt eristada tema lõhna, kuid olen kindel, et keegi jälgib meid. Kordan veel, ta on tark, sest varjab meie eest oma lõhna. Tõenäoliselt liigub ta kül-

laltki kõrgel puude otsas ja lõhn levib üle meie peade. Oota siin, tahan selles veenduda."

Tarzan hüppas kergelt lähemale puuoksale ja ronis nii osavasti üles nagu ahv Manu. Minut hiljem hüppas ta kuulmatult La kõrvale.

„Mul oli õigus," sõnas ahvinimene. „Läheduses näib keegi ennast peitvat, kuid on see inimene või mangani, seda ma ei tea, sest tema lõhn on mulle võõras. See ei sarnane ei ühe ega teisega, kuid samal ajal meenutab nii ühte kui teist. Mis siis ikka, proovime temast mööduda. Tule!"

Ta võttis naise selga, nagu oleks see udusulg, ja hetk hiljem tundis La end olevat kõrge puu ladvas.

„Kui ta pole eriti lähedal," sosistas ahvinimene La kõrva, „siis kaotab ta meie jälje, sest nüüd liigub meie lõhn üle tema pea ja möödub hulk aega, kuni ta selle uuesti leiab. Aga ta leiab selle ainult siis, kui on küllalt tark ja ronib kõrgemale."

La imetles ahvinimese jõudu ja kergust, millega ta najst ühelt puult teisele kandis. Ligi pool tundi liikus ta edasi hämmastava kiirusega, kuni peatus kõrgel painduval oksal.

„Vaata!" ütles Tarzan käega ette ja alla näidates.

Vaadanud ta käe suunas, silmas La läbi paksu lehestiku väikest asulat, mida piiras tugev kõrge aed. Aia sees asus tosin onni, mis tõmbasid endale tema üllatatud tähelepanu. Sugugi väiksem polnud Tar-zani huvi. Kahtlemata olid need onnid ette

nähtud elamiseks, kuid need ei seisnud paigal, vaid justkui hõljusid õhus, liikudes tasa ja sujuvalt üles-alla ja edasi-tagasi. Tarzan hüppas kõige lähema puu oksale ja pani sinna La, ise aga roomas ettevaatlikult lähemale. Naine järgnes talle, sest nagu kõik opaarlased, oskas temagi puude otsas ronida. Peagi muutus kogu küla nähtavaks otsekui peopesal ja paugupealt lahenes ka tantsivate onnide mõistatus.

Oma kujult meenutasid onnid mesipuid, nagu paljud Aafrika pärismaalaste onnid. Nende läbimõõt oli umbes seitse ja kõrgus kuus jalga, kuid maapinnal seismise asemel kiikus iga onn rohust punutud tugeva köie otsas, mis oli seotud jämeda puuoksa külge. Onni põhja keskkohast rippus alla teine, peenem köis. Avausi, kustkaudu inimesed onni võisid pääseda, Tarzan oma kohalt ei näinud.

Aia keskel murul märkas Tarzan selle veidra küla asukaid, niisama kummalisi kui nende ehituskunst. Nende kuuluvus neegrirassi oli ilmselge, kuid seda tüüpi inimesi nägi ahvinimene esimest korda. Nad olid alasti, ilma ühegi ehteta, nende keha katsid vaid inetud värvilaigud. Pärismaalased paistsid silma suure kasvu ja tugevate lihaste poolest, kuid jalad tundusid olevat liiga lühikesed ja käed ülemäära pikad, et rääkida harmoonilisest kehaehitusest. Üldse sarnanesid nad oma välimuselt pigem loomadega: madalad längus laubad, teravalt esiletungivad kulmukaared, kaugele etteulatuvad lõuapärad.

Pärismaalasi silmitsedes nägi Tarzan ühte neist köitpidi onnist maha

tulevat. Kohe taipas ta köie otstarvet ja onnide sissekäigu asukohta.

Veidrad olevused, kes enamasti kükitasid, olid ametis söömisega. Mõni hoidis käes konti, kiskudes tohutute lõuapäradega selle küljest toorest liha; teised õgisid puuvilja ja söödavaid juurikaid. Söömingus osalesid mehed ja naised, lapsed ja täiskasvanud, näita polnud üksnes vanureid. Nad olid karvadeta, kui mitte arvestada hõredaid punakaspruune juuksetutte peas. Nende kõne meenutas loomade urisemist ja nad rääkisid üldse harva. Kuni Tarzan neid jälgis, ei näinud ta kordagi kedagi naermas või vähemalt naeratamas, mis eristas neid kõigist teistest talle tuntud Aafrika suguharudest. Polnud näha mingeid köö-ginöusid ega vähimatki märki lõkkest või tuleasemest. Maas lebasid ainult nende sõjariistad: lühikesed odad ja vaheda metallteraga sõjakirved.

Ahvide Tarzan rõõmustas, et oli valinud selle tee. Teisiti poleks ta kunagi saanud tutvuda olevustega, kes olid tundmatud kõigile Aafrika pärismaalastele. Nende arenemistase oli niivõrd madal, et seda võis võrrelda loomade omaga. Isegi Pal-ul-doni vaz-donid ja ho-donid olid oma üldiselt arengult neist kaugel ees.

Neid vaadeldes pidi Tarzan imestama, et nad suutsid valmistada nii häid ja korralikke sõjariistu. Nende onnid olid tehtud väga otstarbekalt ja leidlikult, kaitstes neid täielikult lõvide eest, mida nähtavasti ka taotleti.

Sellal kui Tarzan ja La kummalist suguharu silmitsesid, tundsid nad ühtäkki kedagi lähenevat, ja hetk hiljem nägid olevust, samasugust nagu külaelanikudki. Aia kohal rippuvatest okstest läbi tunginud, hüppas ta otse oma kaaslaste keskele. Keegi ei teinud temast väljagi. Ta astus ettepoole, kükitas maha ja hakkqp midagi rääkima. Tarzan ei kuulnud küll tema sõnu, kuid miimika järgi, millega neeger oma kehva sõnavara täiendas, otsustas ahvinimene, et ta jutustab oma kaaslastele hiljuti metsas kohatud kahest kummalisest olendist. Nähtavasti tema see oligi, kes neid jälitas ja keda Tarzan nii osavasti pettis. Jutustus erutas kuulajaid, nii mõnigi kargas güsti, hakkas kekslema ja endale kätega puusadele taguma. Seejuures jäid nende näod endiselt ilmetuks, mõne aja pärast kükitasid neegrid malta ja külas võttis uuesti maad täielik vaikus.

Sel silmapilgul kostis metsast läbilõikav kisa, mis elustas ahvinimese mälus kauge lapsepõlveaja. „Bolgani!" sosistas ta Lale.

„See on üks suurtest ahvidest," lausus naine ja võpatas. Peagi nägid nad teda džunglirajalt küla poole pööravat. See oli gorilla, ent mäherdune gorilla! Temataolist polnud Tarzan veel kordagi oma elus näinud. Hiiglaslikku kasvu olend astus inimese sirgel kõnnakul kätega maad puudutamata, nagu seda alati teevad tavalised gorillad. Kolju kuju ja metsik ilme olid peaaegu nagu igal teisel gorillal, kuid Tarzan hoomas ka mõningat eripära. Sedamööda, kui-

50

das gorilla lähemale jõudis, mõistis ahvinimene, et see oü Bolgani, kuid inimese mõistuse ja hingega. Aga Tarzanit hämmastas veel miski muu: gorilla kandis ehteid, ja veel milliseid ehteid! Kuld ja kalliskivid hiilgasid ta sagrisel karval, õlavarte ja jalgade ümber kõlisesid arvukad võrud, puusavöölt aga rippus alla ruuduline läikiv riba, mis ulatus maani ja näis kujutavat mingisugust kullast võrku. Halgi varem pol-nud John Clayton, lord Greystoke näinud niisuguse barbaarse maitse ja uhkuse avaldust, sest isegi Opari varakambreis polnud säärasel huh gal kalliskive.

Metsast kostnud karjatus ei jätnud külaelanikele mõju avaldamata. Kõik hüppasid otsemaid jalule, lapsed ja naised jooksid puu taha peitu või ronisid onnidesse, mehed aga suundusid värava poole, mille olemasolu Tarzan alles praegu märkas.

Gorilla peatus värava ees ja tegi uuesti häält, kuid seekord ei tulnud tema kõrist enam õudset kriiskamist, vaid. inimkõne,..

IX, Surmav hoop

Niipea kui suur inimahv oli väravast sisse tulnud, sulgesid sõdurid selle otsekohe ja taganesid aupaklikult küla keskele. Ka gorilla jäi siin seisma ja lasi pilgul ringi käia.

„Kus on emased ja balud?" küsis ta katkendlikult. „Tooge nad siia."

Naised ja lapsed kuulsid tema sõnu, kuid ükski neist ei liikunud paigast. Sõdurid hakkasid rahutult jalalt jalale tammuma, võideldes vastuoluliste tunnetega: ühelt poolt kartsid nad käsule vastu hakata, teisalt tõrkusid seda täitmas*.

„Kutsuge neid," kordas gorilla, „või tooge nad siia."

Viimaks võttis üks sõdur südame rindu ja astus sammu ette,

‚Meie küla andis juba selles kuus ühe naise," ütles ta. „Nüüd on teiste kord."

„Vait!" röögatas inimahv, põrnitsedes ähvardavalt kõnelejat. „Lu-bad endale liiga palju, gomangani, kui julged Bolganile vastu vaielda. Keiser Numa räägib ise minu suu kaudu. Sa kas täidad käsu või sured!"

Värisev mustanahaline pöördus ümber ning hakkas naisi ja lapsi hüüdma, kuid keegi ei vastanud talle. Bolgani tegi kannatamatu liigutuse.

„Mine ja too nad siia!" kordas ta.

Pea õlgade vahel, läksid mustad tusaselt üle muru oma naiste ja laste peidupaikade poole. Peagi hakkasid nad tagasi tulema naisi-lap-si enda järel lohistades — keda kättpidi, keda karvupidi. Olgugi et seda tehti .vastumeelselt, ei näinud Tarzan ometi vähimaidki tundemärke kaastundlikkusest või hellusest omaste vastu. Selle osavõtmatuse põhjus selgus Tarzanile siis, kui mustanahaline sõdur taas Bolganit kõnetas.

51

„Suur Bolgani," ütles ta, „kui keiser Numa võtab naisi ja lapsi ainuüksi sellest külast, siis pole meie sõduritel varsti enam ühtegi naist. Väheneb ka laste arv ja viimaks ei jää siia külasse ühtegi inimest."

„Ja mis siis sellest?" urises gorilla. „Ilmas on gomanganisid niigi palju, Selleks nad just loodud ongi, et teenida keiser Numat ja tema ustavaid bolganisid."

Seda rääkides hakkas ta lähemalt uurima naisi ja lapsi, patsutades nende puusi ja selga, kobas rindu. Siis jõudis ta võrdlemisi noore naise juurde, kellel oli süles väike laps.

„See juba läheb," ütles gorilla, kiskus lapse ema käte vahelt ja virutas vastu aeda. Laps kukkus maha ja hakkas haledasti oigama. Vaene ema tormas lapse poole, kuid Bolgani haaras oma pika käega temast kinni ja paiskas maha. Sel hetkel kõlas nende kohal paksust lehestikust isaahvi kohutav väljakutse. Mustad heitsid üles kohkunud pilke, ka Bolgani kergitas raevust moondunud lõusta, püüdes näha olendit, kes oli julgenud talle väljakutse esitada. Jämedal pikal oksal istus tarmangani, kelle samast ükski neist polnud siiani näinud. See oli valge mees sileda karvutu nahaga nagu madu Histah,

Otsekui lummatud, jõllitasid nad mitu sekundit võõrast. Tarzan laskus alumisele oksale ja oli nüüd Bolgani rinna kõrgusel. Tema käes välgatas oda, mis tungis mõttekiirusel kohutava gorilla südamesse. Röögatanud valust ja raevust, kukkus inimahv maha ja mõne tõmbleva liigutuse järel vaikis jäädavalt.

Ahvinimene ei pidanud eriti lugu gomanganidest kui rassist, kuid inglasena pooldas ta alati ausat mängu ega suutnud jääda kõrvaltvaatajaks, kui nõrgematele liiga tehti. Teiselt poolt olid gorillad tema põlisvaenlased. Tema elu esimene võitlus oli gorillaga ja gorilla oli ka tema esimene saak.

Vaesed mustad seisid tummas hämmingus, kui Tarzan kergelt nen-
de keskele maha tuli. Nad põrkasid hirmunult tagasi, tõstes ühtaegu
ähvardavalt oma odasid.

„Olen sõber," lausus ahvinimene. „OJen Ahvide Tarzant Laske odad alla."

Ta pööras ümber ja tõmbas Bolgani laibast oma sõjariista.

„Kes on see olevus, kes võib tulla teie külasse, tappa teie lapsi ja röövida teie emaseid? Mispärast te ei julgenud teda oma odadega läbi torgata?"

„See on üks suurtest bolganidest," vastas mustanahaline sõdur, kes varem oli gorillaga rääkinud ja paistis olevat küla pealik, „Ta on üks Numa lähikondlasi ja kui Numa saab teada, et ta tapeti meie külas, tapetakse sinu teo pärast meid kõiki." '

„Kes on Numa?" päris ahvinimene, kellele sõna „numa" suurte ant-ropoidide keeles tähendas ainult lõvi,

„Numa on Numa," vastas must „Ta on keiser ja elab oma bolga-

nidega sätendavatest kividest onnis."

Suurte ahvide keele sõnavara oli üpris kasin, ehkki seda olid täiendanud märksa arenenumad opaarlased. Tarzan pidi mõistatama, mida must pealik sellega öelda tahtis. Numa oli arvatavasti nimi, mille bol-ganide pealik oli endale valinud, keisri tiitel aga andis märku tema üleolekust teistest pealikest. „Onn" võis tähendada lossi, «sätendavad kivid" aga briljante, otsustades gorilla ehete järgi.

Sel hetkel, kui Bolgani Tarzani odast läbistatuna maha prantsatas, tormas õnnetu ema surnud lapse juurde ja haaras ta sülle. Tarzan astus mõne sammu tema poole, kuid emane gomangani paljastas kihvad ega lasknud tal lähemale tulla. Isegi see, et Tarzan oli tapnud tema poja mõrtsuka, ei tähendanud midagi tema tumedale arule. Ta jäigi aia äärde kükitama, kiunudes kaeblikult oma noore võsu laiba kohal.

Tarzan pöördus uuesti sõdurite poole, kes temast mõne sammu kaugusel isekeskis ärevalt midagi seletasid. Ahvinimese lähenedes asusid nad tema ümber poolringi.

„Bolganid tulevad siia ja tapavad meid kõiki, kui nad saavad teada, mis meie külas juhtus," ütles üks neist. „Peame välja andma neile Bolgani tapja. Sellepärast,

tarmangani, tuled sa ühes meiega sätendavate kivide onni. Seal anname su üle bolganidele. Võib ju juhtuda, et keiser Numa andestab sulle."

Ahvinimene muigas. Kui kentsakad on need mustad! Nad usuvad, et tema, Ahvide Tarzan, vägev võitleja, laseb ennast kui tapalooma gorillade keisri Numa tasumishimuliste käte vahele viia! Ta tunnetas algusest saadik seda ohtu, millesse oli end seadnud, kuid teisalt oli temal ahvide kasvandikuna palju rohkem väljavaateid põgeneda kui go-manganidel teda jõuga kinni hoida. Oma elus oli ta sageli kokku puutunud metsikute suguharudega ja teadis väga hästi, mida neilt oodata võis. Kuid Tarzan tahtis nendega sõbralikke suhteid luua — tal võis neid sellel metsikul maal vaja minna.

„Oodake," sõnas ta. „Kas annate ära sõbra, kes tuli teid vaenlase eest kaitsma?"

„Me ei kavatse ju sind tappa, tarmangani," vastas pealik. „Viime su ainult keiser Numa ette."

„Aga see on ju täpselt seesama," vaidles Tarzan vastu. „Teate väga hästi, et keiser Numa laseb mind tappa."

„See pole enam meie teha, tarmangani," vastas pealik ükskõikselt. „Kui oleksime saanud sind päästa, siis vahest oleksime seda ka teinud. Aga nüüd tulevad bolganid siia, kuulevad, mis meie külas sündis, ja karistavad meid, kui nad ei lepi sinu karistamisega."

„Kuidas saavad gorillad teada, et ta tapeti teie külas?" küsis Tarzan.

„Aga nad tulevad ju siia ja näevad tema surnukeha!" „Ei näe, kui te selle kõrvaldate," vastas ahvinimene. Mustanahalised mehed kratsisid kukalt. Selline lahendus polnud

53

eile üldse pähe tulnud. Tundmatul oli õigus. Üksnes tema ja nemad ise teadsid, et gorilla tapeti nende külas. Kui kaob keha, kaovad vähimadki kahtlused küla kohta. Ent kuhu ta viia? Nad küsisid seda Tar-zanilt.

„Ma päästan teid temast," vastas ahvinimene. „Luban teile, et peidan gorilla laiba nii ära, et keegi ei saa aru, kuidas ja kus ta suri. Kuid enne vastake paarile küsimusele."

„Lase tulla," ütles pealik.

„Olen teie maal võõras ja eksisin ära. Kas orust pääseb välja sealtkaudu?" ja Tarzan näitas käega kagusse. Pealik kehitas õlgu.

„Org lõpeb mäega, aga kas sealt pääseb välja või ei, seda ei tea. Meie ei tea isegi, kas sealpool üldse midagi asub. Räägitakse, et sealpool mäge põleb suur tuli, aga keegi ei julge vaatama minna. Mis minusse puutub, siis pole ma külast käinud kaugemal kui ühe päeva tee, et bolganidele ulukeid küttida ning puuvilju ja pähkleid korjata"

„Kas keegi pole kunagi orust lahkunud?" päris Tarzan.

„Meie külast küll mitte," vastas must, „teiste kohta ei tea öelda."

„Aga mis seal on?" küsis Tarzan Opari poole osutades.

„Pole aimu. Tean ainult, et mõnikord tirivad bolganid sealt kaasa kummalisi inimesi — väikseid karvaseid valge nahaga mehi, kellel on lühikesed kõverad jalad ja pikad käed, või siis valgeid emaseid. Pidasime neid alati väikesteks tarmanganideks. Kust bolganid neid võtavad, seda me ei tea. On need kõik küsimused?"

„Jah, kõik," vastas Tarzan, nähes, et nende harimatute metslaste käest nagunii midagi teada ei saa.

Ta pidi ise otsima tee orust välja. Teades, et üksinda tuleb ta sellega toime märksa kiiremini, valmis tema peas plaan, mida ta asus ka sedamaid teostama.

„Kui ma gorilla laiba ära viin ja peidan nii, et keegi ei saa iialgi teada, et ta tapeti teie külas, kas te siis peate mind oma sõbraks?" alustas ta kaugelt.

„Muidugi," noogutas pealik.

„Kas ma siis võin teie hoole alla jätta oma valge emase, kuni ma külla tagasi tulen?" jätkas Tarzan. „Kui gorillad siia tulevad, võite ta ühte onni peita. Mis te sellest arvate?"

Mustanahalised vaatasid ümberringi. „Meie ei näe teda," ütles pealik. „Kus ta on?"

„Kui lubate teda hoida ja kaitsta, toon ta siia," ütles ahvinimene.

„Meie ei tee talle midagi," vastas pealik, „aga teiste eest me ei vastuta."

Tarzan pöördus sõdurite poole, kes olid tema ümber kogunenud ja lulasid suure tähelepanuga.

„Tahan tuua teie külla oma naise," ütles ta. „Te peidate ta ära, an-ate talle süüa ja kaitsete teda, kuni ma tagasi tulen. Ma peidan gorilla

keha ära nii, et teile ei lange vähimatki kahtlust. Aga kui ma tagasi tulen, peab mu naine olema elus ja terve."

Ta pidas vajalikuks esitleda Lad oma naisena, lootes neile sel moel paremini arusaadavaks teha, et naine viibib tema kaitse all. Kui nad teda kardavad või austavad, on naise seisukord märksa julgem. Ahv-inimene tõstis pea üles puu poole, mille okste vahel nad end varjanud olid ja käskis Lad alla ronida. Mõne hetke pärast rippus ta juba painduval oksal otse Tarzani pea kohal ja langes mehe tugevate käte vahele.

„See ta on," ütles ahvinimene nende ümber kogunenud mustadele. „ Hoidke teda hästi ja varjake gorillade eest. Kui ma tagasi tulen ja leian, et temaga on midagi juhtunud, teatan gorilladele, et teie tapsite nende kaaslase."

La pöördus paluvalt Tarzani poole, silmad pisarais.

„Sa ei jäta mind ometi maha?" päris ta.

„Ainult ajutiselt," vastas ahvinimene, „Need õnnetud inimesed kardavad, et kui Bolgani kaaslased leiavad jälgede põhjal tema tapmise koha, saab kogu küla tunda nende elukate raevu. Seepärast otsustasin ta laiba mujale toimetada ja kaotada kõik jäljed. Tänutunne on neil arenenud võrdlemisi nõrgalt, seetõttu pidin neid igaks juhuks hirmutama. Nad kardavad gorillasid nagu tuld ja ma püüdsin seda hirmu sinu huvides ära kasutada. Usun, et võid siin rahulikult minu saabumist oodata, muidu poleks ma sinu juurest lahkunud. Üksi võin aga liikuda palju kiiremini. Äraoleku ajal tahan otsida teed, et sellest neetud orust välja pääseda Siis tulen tagasi ja võtan su kaasa. See on parem kui ekselda kahekesi tundmatus orus."

„Sa tuled tagasi?" päris naine, ja tema häälest kostis kartus, igatsus ja lootus.

„Tulen," vastas Tarzan kindlalt. Siis pöördus ta mustanahaliste poole. ,, Tehke minu naisele tühjaks üks suurematest onnidest ja ärge teda tülitage. Kandke hoolt, et tal jätkuks toitu ja vett. Ja pidage meeles mu sõnu: tema käekäigust sõltub teie elu."

Tarzan kummardus, vinnas ilma suurema raskuseta inimahvi määratu keha oma laiale turjale. Pärismaalasi hämmastas tema vägev jõud. Nad polnud ka ise viletsad vennad, kuid nende seas polnud ühtegi, kes gorilla raskuse all poleks kokku langenud. See vägev tarniangani kõndis oma koormaga nii kergelt, nagu polekski tal midagi seljas. Ta läks väravast välja ja kadus mõne minuti pärast meeste ehmunud pilkude saatel tihedasse metsa.

La pöördus mustade poole.

„Seadke mulle onn valmis," ütles ta pealikule. „Olen väsinud ja tahan puhata"

Mustanahalised ei liikunud paigast, nad vaid põrnitsesid teda ja sosistasid omavahel. Naine mõistis, et nende hulgas oli tekkinud lahkhelisid. Üksikutest temani jõudnud lausekatketest taipas La, et mõni must

pooldab Tarzani käsu täpset täitmist, teised on vastupidisel seisukohal. Temast taheti lahti saada, et mõni gorilla teda külast ei leiaks, sest muidu poleks külaelanikud arveteõiendamisest pääsenud.

„Oleks parem," kuulis ta üht sõdurit rääkivat, „kui annaksime ta kohe bolganidele välja ja teataksime, et tema mees tappis keiser Numa saadiku. Ütleme, et püüdsime küll tarmanganit kinni võtta, kuid tal õnnestus jalga lasta ja saime kätte ainult ta naise. Ehk muutub siis keiser Numa lahkemaks ega hakka tulevikus enam nii palju meie naisi ja lapsi sööma."

„Kuid tarmangani on suur ja vagöv," vaidles teine vastu. „Ta on Bolganist tugevam ja võib meile ohtlikuks vaenlaseks saada. Mis siis, kui bolganid meid ei usu? Siis peame kartma nii neid kui tarmanganit"

„Sul on õigus!" hüüdis La. „Tarmangani on suur ja vägev. Teile oleks parem, kui ta oleks teie sõber, mitte vaenlane. Ta tuleb hõlpsasti toime isegi lõvi Numaga. Nägite ju, et ta tõstis Bolgani oma selga nagu udusule. Nägite, kui kergelt ta jooksis džunglirajai raske kandamiga. Samasuguse kergusega kannab ta surnukeha kõrgel maapinna kohal puude otsas. Terves ilmas pole teist temasugust olevust. On vaid üks Ahvide Tarzan. Kui talude olla targad, oh gomanganid, siis püüdke võita Tarzani sõprust."

Mustanahalised kuulasid teda sõnatult, kuid nende nürid näod ei peegeldanud ainsatki mõtet, mis mõlkus nende raskepärases ajus. Hetke seisid nad vaikides üksteise vastas — metsikud pärismaalased ja piltilus valge naine. Ühtäkki ajas La end sirgu ja hüüdis käskivalt: „ Minge ja seadke mu onn korda!"

Nüüd oli see endine Leegitseva Jumala ülempreestrinna, Opari ku-.inganna, kes jagas käske orjadele. Tema majesteetlik käitumine, uhke lahoiak ja rahulik kindel toon avaldasid pärismaalastele vapustavat õju. La adus, kui õige oli Tarzani arvamus, et neid alaväärtuslikke endeid võib mõjuiada üksnes hirmutamisega. Nad tõmbusid silmapilk küüru nagu läbipekstud koerad ja tormasid käsku täitma. Mustad valisid Lale kõige avarama onni, täitsid selle värske rohu ja lehtedega ning tõid söögiks puuvilju, pähkleid ja Banaane, ,

Kui kõik oli valmis, ronis La mööda nööri üles. Ta leidis eest kül-tki suure ja õhurikka ruumi, Ta tõmbas nööri enda järel üles ja vis-.us pehmele lõhnavale asemele. Rippuva onni pehme õõtsumine, lehtede sahin pea kohal, lindude häälitsemine ja mesilaste sumin äiutasid teda lisaks omaenda väsimusele ning ta vajus sügavasse unne.

X. Reetmine

Rändurite laagris Opari orust loodes põlesid lõkketuled. Kuus valget ja sada musta olid lõkke ääres õhtueinet võtmas. Neegrid kükitasid maas ja sosistasid tusaselt omavahel, kuna tõsiste ja hirmunud nägudega valged hoidsid tulirelvi laskevalmis. Noor neiu, ainuke naissoo esindaja selles kummalises salgas, pöördus kaaslaste poole.

„Adolfi koonerdamine ja Estebani praalimine on meid nii kaugele viinud." .

Paks Bluber kehitas õlgu, hispaanlane kortsutas kulmu. „Milles mina süüdi olen?" päris sakslane.

„Olid liiga kitsi, et palgata rohkem kandjaid. Rääkisin sulle algusest peale, et ekspeditsioonis peab olema vähemalt kakssada musta kandjat, sina aga tahtsid raha kokku hoida. Ja tagajärg? Viiskümmend meest tassivad igaüks kaheksatkümmend naela kulda, ülejäänud kannavad meie laagri varustust, ja ei jätku askarisid, et kaitsta meid metsloomade või röövsalkade eest. Peame neid nagu loomi sundima ja jälgima,

et nad oma koormat maha ei viskaks. Kõik on äärmiselt kurnatud ja vihased. Nad ainult ootavad parajat hetke, et meid kohapeal maha lüüa. Pealegi on toit vilets. Kui saaksime neil kõhud korralikult täis sööta, tõuseks isegi tuju. Tunnen pärismaalasi üsna hästi. Näljastena on nad tusased ja tigedad, isegi siis, kui neil midagi teha pole. Kui Esteban poleks oma jahimehevõimeid üle hinnanud, oleksime varunud küllalt toidukraami. Nüüd aga, kui oleme alles pika teekonna alguses, oleme peaaegu poole toiduvarudest juba nahka pannud."

„Kui ulukeid pole, kuidas ma siis küttida saan?" torises hispaanlane.

„Ulukeid on kõik kohad täis," vaidles Kraski vastu, „näeme ju iga päev nende jälgi."

Hispaanlane heitis venelasele morni pilgu.

„Kui neid nii palju on, siis mine ise ja too meile midagi."

„Ma pole kunagi pretendeerinud vägeva küti aule," vastas venelane, „kuigi võin samuti käia lingu või hernepüssiga nagu mõni teine mees."

Hispaanlane kargas vihaselt jalule, kuid venelane suunas temale suurekaliibrilise revolvri.

„Lõpetage silmapilk tüli!" hüüdis tüdruk käskivalt, astudes meeste vahele.

„Las poisid möllavad,'* tähendas John Peebles ükskõikselt. „Kui üks teisele otsa peale teeb, on vähem jagajaid ja meie saame rohkem..."

„Aga miks peaksime kaklema?" erutus Bluber. „Siit jätkub kõigile, igale mehele langeb osaks nelikümmend kolm tuhat naela. Kui te minu peale vihastate, nimetate mind räpaseks ja haisvaks juudiks, aga, mein Gott, teie, kristlased, olete palju hullemad. Olete valmis tapma kaaslast, et ka tema raha saada. Oi-oi! Tänu jumalale, et ma pole kristlane."

57

„Pea suu," käratas Throck, „või meil tuleb ka sinu nelikümmend kolm tuhat naela omavahel ära jagada!" Bluber jõllitas kohkunult kerekat inglast.

„Mis sa nüüd, Dick," hakkas ta ehmunult kätega vehkima. „Ega sa ometi oma vana sõbra väikest nalja pahaks pannud?"

„Mind ajab kogu see jama iiveldama," urises Throck. „Mina pole ennast tähtsaks teinud, olen ainult poksija, kuid seda mu pea lõikab küll, et ainuke mõistlik inimene meie seas on Flora. John, Bluber, Kraski ja mina oleme siin sellepärast, et panime Flora plaani teostamiseks rahad kokku. See," ja ta torkas sõrmega Estebani poole, „tuli sellepärast, et tal on sobiv välimus ja kehakuju. Igaüks meist peab end sel teekonnal pingutama ja ühelgi meist pole nii palju oskusi, et võiks osa kasutamata jätta. Flora on ekspeditsiooni aju ja mida rutem igaüks seda mõistab, seda parem. Ta on juba varem koos selle lord Greystoke'iga Aafrikas olnud — sa olid tema toaneitsi, eks ju, Flora? Ta tunneb seda maad, loomi ja pärismaalasi — kõike seda, millest meil polnud vähimatki aimu."

„Throckil on tuline õigus," soostus Kraski. „Oleme asjatult palju aega raisanud. Meil polnud juhti, sellest hetkest tuleb Florat pidada meie juhiks. Kui keegi meid sellest ummikust veel üldse päästa suudab, siis on see tema. Kui otsustada selle järgi, kuidas need poisid end ülal peavad," ja ta heitis mustadele tähendusrikka pilgu, „võime pidada end õnneseeneks, kui siit üldse terve nahaga pääseme, kullast rääkimata."

„Oi-oi! Ega sa ometi kavatse kulda maha jätta?" hädaldas Bluber. „Ehkki olen nõus tegema nii, nagu tema otsustab..."

„Just seda ma pidasingi silmas," ütles Kraski. „Kui Hora ütleb, et peame kulla siia jätma, siis jätame."

„Nii teemegi," kordas Throck.

„Nõus!" tegi Peebles häält. „Kõik, mis Flora ütleb, on hea."
Hispaanlane noogutas tusaselt nõusoleku märgiks.
„Niisiis, kõik on poolt, aga sina, Bluber?" küsis venelane.
„Oh, muidugi, muidugi, kui kõik nii^irvavad," vuristas sakslane.
„Ja nüüd, Flora, oled sa meie juht," .lausus Peebles. '„Sinu sõna on seadus. Mida me nüüd peale hakkame?"
„Väga hea," kostis tütarlaps. Jääme siia seniks, kuni mehed on välja puhanud. Homme hommikul läheme jahile ja püüame nende abiga liha hankida. Kui nad on kõhu täis söönud ja välja puhanud, hakkame rannikule liikuma, kuid teeme seda pikkamisi ja ettevaatlikult, et kandjaid mitte välja kumata. See on kõige esimene samm, kuid siin sõltub kõik sellest, kas meil õnnestub liha hankida. Kui jaht nurjub, tuleb kuld siin maha matta ja võimalikult kiiresti rannikule jõuda. Seal palkame uued kandjad — kaks korda rohkem kui praegu — ja ostame piisavalt toiduaineid, et neid jätkuks siia- ja tagasiteel. Teel siia peidame igasse laagrisse teatud toiduvarud, nii et mustad ei tarvitseks lii-
58
ga palju toitu kaasas kanda. Sel moel poleks kandjad sugugi üle koormatud nagu praegu. Sel julmi liigume edasi palju kiiremini ja vallimägi nurinata. See on minu teine samm. Ma ei küsi teie arvamust, sest mul pole sellest sooja ega külma. Teie valisite mind oma juhiks ja ma juhin teid nii, nagu heaks arvan."
„Tubli!" hüüdis Throck. „See on jutt, mida tasub kuulata."
„Karl, kutsu siia kandjate peamees ja ütle, et tahan temaga rääkida," ütles Flora Kraskile.
Mõne hetke pärast tuli venelane suure tugeva neegriga tagasi.
„Owaza," lausus tüdruk, kui pärismaalane oli tema ette seisma jäänud, „meie toiduvarud on lõppemas, neegrid on aga väsinud. Nende koormad on raskemad, kui nad kanda suudavad. Ütle neile, et jääme siia seniks, kuni nad on välja puhanud. Homme läheme kõik jahile. Vali välja kütid ja ajajad. Kui saame palju liha ning mehed on puhanud ja hästi toidetud, jätkame oma teed. Me ei hakka enam kiirustama. Kus leidub palju loomi, seal puhkame-ja peame jahti. Ütle neile, et kui nii talitame, jõuame liigsete sekeldusteta rannikule ja ma maksan neile kahekordse tasu."
„Oi-oi!" hädaldas Bluber. «Kahekordse tasu! Oh, Flora, miks te ei pakkunud neile kümmet protsenti? See on ju pöörane raha!"
„Mokk maha, napakas!" käratas talle Kraski ja Bluber jäi silmapilk vait, ehkki kõigutas end endist viisi edasi-tagasi ja vangutas halvakspanevalt pead.
Neeger, kes oli ilmunud tusase näoga, muutus nüüd hulga lahkemaks ja lõbusamaks. «Räägin neile kõigest," ütles ta, „ja usun, et teil ei teki enam mingeid probleeme."
„Hea küll," lausus Flora, „mine ja ütle seda neile."
Neeger pööras ümber ja kadus puude varju.
„Näete nüüd," hingas tütarlaps kergendustundega. «Arvan, et on tekkinud lootuskiir."
«Lubada kahekordset tasu!" ei jäänud Bluber rahule. „Oi-oi! See on ju kohutav pillamine!"
Järgmisel hommikul vara algasid ettevalmistused jahiks. Neegrid naersid ja naljatasid, lootes rikkalikku saaki ja tublit söömingut. Teel džunglisse alustasid nad isegi lõbusat laulu. Flora jaotas nad kolme gruppi ja määras igale grupile juhi. Osa neegreid jäi valgete juurde püsse ja jahimoona kandma, aga mõni askari jäeti laagrit valvama.
Valged, välja arvatud Esteban, olid relvastatud püssidega. Üksnes Esteban näis eiravat Flora võimu ja korraldusi, kinnitades, et eelistab pidada jahti vibu ja nooltega,

mis vastavad palju paremini tema osale. See, et ta käis juba mitu nädalat usinasti jahil, ent tuli alati tagasi tühjade kätega, ei häirinud teda põrmugi. Ta oli süvenenud Ahvide Tarzani osasse niivõrd, et uskus aeg-ajalt isegi end olevat ahvinimese. Ta oli nii täpselt omandanud tähtsuseta detaile, nii oskuslikult end gri-meerinud, et koos hämmastava välise sarnasusega sai temast Tarzani

59

teisik. Polnud ime, et ta pettis meisterlikult nii iseennast kui ka teisi.

andjate hulgas leidus mehi, kes olid ahvinimese juures teeninud, ja nemadki ei suutnud mingit vahet teha. Nad aina imestasid, kuidas võis ahvinimene nii lühikese ajaga muutuda ja nende vastu nõnda karm olla, tema ebaõnn jahil ei mahtunud neile aga üldse pähe.

Terase mõistusega Flora Hawkes taipas, et ta ei tohi ühtegi oma kaaslast ülemäära vihastada. Sellepärast lubas ta Estebanil pidada jahti oda ja nooltega, ehkki teised selle üle nurisesid.

«Mis vahet seal on?" küsis neiu, kui hispaanlane oli üksinda metsa kadunud. „Ta ei oska nagunii püssi käsitseda, las siis kasutab vibu. Karl ja Dick on meie hulgas kõige paremad kütid ja meie tänase jahi edu sõltub peaasjalikult neist. Estebani enesearmastust solvati eile rängalt ja ta ronib täna kas või nahast välja, et mitte tühjalt tagasi tulla."

„Ta võiks oma tobeda kaela murda," mõmises Kraski. «Tema on a töö teinud ja nüüd oleks parem temast hoopiski lahti saada."

Tüdruk vangutas pead.

„Ei," vastas ta. „Me ei tohi nii mõelda ega rääkida. Võtsime selle asja koos käsile ja koos peame ka lõpetama. Kui sa tahad mõne inimese surma, kuidas võid siis teada, et teised sinu surma ei soovi?"

„Mul pole vähimatki kahtlust, et Miranda soovib minu surma," vastas venelane. „Iga kord magama heites kardan, et see kakand püüab mul une pealt kõri läbi lõigata. Ja ma ei saa tema vastu lahke olla, Flora, kui kuulen, kuidas sa teda kaitsed. Oled tema vastu liiga õrn."

„See pole enam sinu asi," nähvas tüdruk.

Lõpuks suundus väike salk valgeid džunglisse jahile. Kraski, morn ja vihane, põles soovist kätte maksta Estebanile, kuna hispaanlane haudus armukadeduse sunnil samasuguseid plaane. Ta oli valmis kasutama mis tahes abinõusid, et kõrvaldada teelt kõik teised ekspeditsiooni liikmed ning röövida naine ja kogu kuld. Ta vihkas neid kõiki ja nägi eis oma rivaale. Igaühe surm ei tähendanud talle üksnes arvatava võistleja kõrvaldamist, vaid ka tema noosi suurenemist neljakümne kolme tuhande naela võrra.

Neid mõtteid mõlgutades oli Estebamjahi päris unustanud. Tunginud läbi paksust tihnikust, jõudis ta päikesepaistelisele'aasale ja seisis äkki silmitsi viiekümne sihvaka mustanahalise sõduriga. Ootamatusest ja hirmust tardus Miranda paigale nagu soolasammas, unustades isegi oma osa. Sel hetkel ei mõelnud ta endast kui Tarzanist-džunglite valitsejast, vaid kui kaitsetust ja mahajäetud valgest mehest, kes oli sattunud äkitselt suure ja sõjaka neegrisalga keskele, kelle hulgas võis leiduda isegi inimsööjaid. Ometi päästis teda just see täieliku vaikuse ja tegevusetuse silmapilk, sest wazirid said mahti silmitseda oma armastatud isanda kuju tema kõige harilikumas poosis.

„Oh bwana, bwana!" karjatas üks mustadest sõduritest, jooksis tema juurde ja laskus põlvili. «See oled tõepoolest sina, Ahvide Tarzan, džunglite valitseja, kelle kaotasime. Sinu ustavad wazirid otsisid sind

60

kõikjalt päeval ja öösel, kaotamata siiski lootust sind leida. Just praegu tahtsime Opari minna, vaatamata suurtele hädaohtudele, sest kartsime, et sa läksid sinna meile sellest ütlemata ja langesid lõksu."

Neeger oli kord Tarzanit teenrina Londoni saatnud, purssis veidi inglise keelt ja oli selle üle äärmiselt uhke. Ta ei jätnud kasutamata juhust, et sellega oma kaaslaste ees uhkustada. Sel põhjusel pöörduski ta Estebani poole ingliskeelsete sõnadega. See julgustas Mirandat jalamaid. Ta oli küll visalt püüdnud õppida lääneranniku kandjate keele-murret, ei suutnud aga kuidagi nendega suhelda, waziri keeles ei osanud ta ainsatki sõna. Flora oli talle üksikasjalikult jutustanud Tarzani elust ja harjumustest ning kaval hispaanlane taipas sedamaid, et praegu olid tema ees ahvinimese ustavad sõdurid. Kunagi varem polnud ta näinud nii toredaid pärismaalasi — intelligentsete nägudega, distsiplineeritud, suurepärase kehaehitusega mehi. Nad erinesid lääneranniku igerikest pärismaalastest, nagu viimased erinesid ahvidest. Este-ban Miranda oli tõepoolest hea näitleja, muidu poleks ta suutnud varjata oma hirmu ja pettumust, nähes, et Tarzani salk oli nende askari-dest märksa tugevam. Viivu seisis ta sõnatult nende ees, kaaludes palavikuliselt oma käitumist. Esteban teadis: tema elu sõltub täielikult sellest, kas suudab neid veenda või mitte. Ühtäkki tekkis hispaanlase kavalas peas ootamatu otsus.

„Pärast seda, kui ma teid viimati nägin," ütles ta, „leidsin, et salkkond valgeid mehi oli tunginud minu põlisesse metsa eesmärgiga röövida Opari määratuid rikkusi. Jälitasin neid nende laagrini. Nad olid juba Oparist tagasi ja neil oli kaasas palju kulda. Tulge minuga, tun-gime neile kallale ja võtame kulla ära!" Ja hispaanlane pöördus tagasi laagri poole, kust oli alles hiljuti lahkunud.

Džunglirajal liikudes käis Estebani kõrval Usula, waziri, kes oli temaga inglise keeles rääkinud. Selja taga kuulis hispaanlane pärismaalasi rääkimas oma keeles, millest ta ei mõistnud sõnakestki. Aga mis siis, kui wazirid kõnetavad teda oma keeles, mida tõeline Tarzan suurepäraselt valdab? Usula vatramist kuulates pingutas Esteban väsimatult oma aju, püüdes olukorrast väljapääsu leida. Ühtäkki sähvatas ta peas hiilgav mõte. Talle meenus õnnetus, mis Tarzanit kord oli tabanud ja millest talle üksikasjalikult oli jutustanud Flora: Opari maa-alu-ses varakambris maavärina tagajärjel saadud peahaav, mis põhjustas ajutise mälukaotuse. Esteban adus, et risk oli äärmiselt suur, kuid tekkinud olukorras tundus see olevat ainus pääsetee. Ta pöördus Usula poole.

„Kas mäletad seda juhtumit, kui ma Opari varakambris õnnetuse tõttu oma mälu kaotasin?" päris ta.

„Muidugi, bwana, mäletan seda väga hästi," vastas neeger.

„Samasugune õnnetus juhtus minuga ka eile," ütles Esteban. „Kui ma läbi džungli läksin, langes minu ette suur puu, riivates raske oksaga mu pead. Ma ei kaotanud küll täielikult mälu, aga ma ei suuda

61

meenutada su nime ega saa aru ainsastki sõnast, mida räägivad mu wazirid. Mu pea valutab, nagu tümitataks seda raske haamriga." Usula silmitses teda osavõtlikult

„Oh bwana, Usula süda on raske seda kuuldes. Kahtlemata läheb see mööda nagu eelmiselgi korral, aga seni olen mina, sinu ustav Usula, sinu mälu."

„Hüva," lausus Esteban. „Ütle seda teistelegi, et nad oleksid asjaga kursis, ja räägi neile samuti, et olen unustanud palju muidki asju. Näiteks ei mäleta ma koduteed ega leia seda ilma teie abita. Samuti on nürinenud mu haistmine. Aga sul on õigus, Usula, see möödub peagi ja siis olen ma jälle teie Ahvide Tarzan."

„Sinu ustavad wazirid ootavad kannatamatult selle õnneliku silmapilgu saabumist," ütles Usula.

Nad olid laagri lähedale jõudnud. Miranda tõstis hoiatavalt käe ja käskis Usula vahendusel pidada täielikku vaikust. Peagi seisatas salk lagendiku serval, kust võis selgesti näha bomat ja viit telki, mida valvas mõni askari.

„Kui nad näevad, et meid on palju, ei avalda nad vähimatki vastupanu," ütles Esteban. „Minu märguande peale piirame laagri sisse ja tungime kõik korraga peale. Sina, Usula, ütled neile, et Ahvide Tarzan on nende peale väga vihane, kuid halastab neile, kui nad jalamaid annavad ära kogu röövitud kulla ja lahkuvad vastupanuta Tarzani pühast džunglist."

Esteban oleks meelsasti käskinud wazirisid kõik askarid maha nottida, kuid tema salakavalas ajus tärkas uus saatanlik plaan. Ta tahtis, et mustanahalised askarid näeksid teda koos waziridega ning ütleksid Florale ja tema kaaslastele seda, mida ta kavatses öelda ühele askari-le, sellal kui wazirid laagris kullakange kokku tassivad.

Esteban andis Usulale käsu laager ümber piirata ja hoiatada wazi-
risid, et nad ei alustaks liikumist enne, kui ta ise lagendikule ilmub.
Möödus umbes viisteist minutit, et sõdureid hispaanlase juhtnööride
kohaselt laiali paigutada. Siis tuli Usula^Estebanile teatama,'et kõik on
pealetungiks valmis. ,

„Kui ma annan käega märku, peate hakkama liikuma," hoiatas Esteban ja astus metsa varjust lagedale. Üks askaridest nägi teda ja tundis temas ära hispaanlase. Vale-Tarzan astus veel mõne sammu boma poole ja jäi siis seisma. Ükskõikselt jälgis askari tema lähenemist

„Mina olen Ahvide Tarzan," hüüdis hispaanlane. „Minu sõdurid on teie laagri ümber piiranud. Kui te meile vastu ei hakka, anname teile armu."

Ta lehvitas kätt ja sedamaid hüppas laagrit ümbritsevatest põõsastest välja viiskümmend tugevat sõdurit. Hirmunud askarid Haarasid püssid kätte.

„Ärge tulistage!" hüüdis Esteban. „Või muidu ei pääse teist keegi eluga!"

62

Ta tuli veel lähemale ja wazirid piirasid boma sisse igast küljest. „ Räägi nendega, Usula," ütles Esteban. Mustanahaline astus ette.

„Meie oleme wazirid ja see on Ahvide Tarzan, meie isand," hüüdis ta. „Tulime Tarzani kulla järele, mis te Opari varakambritest röö-visite. Seekord jätame teid ellu tingimusel, et lahkute sellelt maalt jalamaid ega tule enam iialgi siia tagasi. Öelge seda oma isandatele. Öelge neile, et Tarzan on valvel ja tema ustavad wazirid valvavad koos temaga. Visake oma püssid maha!"

Askarid olid rõõmsad, et pääsesid terve nahaga, ja viskasid oma relvad minema. Wazirid sisenesid bomasse ja hakkasid Estebani käsu järgi kullakange kokku tassima. Kuna nad sellega hõivatud olid, astus hispaanlane askari juurde, keda teadis inglise keelt oskavat.

„Ütle oma isandatele," alustas ta, „et nad peavad tänulikud olema Tarzanile, kes nõudis nende salga sissetungimise eest oma põlisele maale ja aarete röövimise eest ainult ühe inimese elu. See inimene, kelle ma tapsin, nimetas ennast minu nimega. Võtan ta surnukeha kaasa ja viskan lõvidele söödaks. Ütle neile, et Tarzan andestab isegi alatu mür-gitamiskatse, kuid ainult tingimusel, et nad enam iialgi oma jalga Aafrikasse ei tõsta ega lobise välja Opari saladust. Tarzan ja tema wazirid näevad ja kuulevad kõike. Ükski inimene ei pääse Aafrikasse Tarzani teadmata. Nad polnud veel Londonist lahkunud, kui ma juba teadsin nende tulekust. Ütle neile seda!"

Kulla kokkutoomiseks kulus vaid mõni minut. Enne kui askarid suutsid üllatusest toibuda, oli waziride salk eesotsas oma isanda Ahvide Tarzaniga džunglisse kadunud.

Õhtupoolikul saabusid jahilt Flora Hawkes ja tema neli kaaslast, ümbritsetuna rahulolevatest, naervatest neegritest, kes olid küürus rikkaliku jahisaagi all.

„Nüüd, kus meie ekspeditsiooni juhid sina, Flora " tähendas libekeelne Kraski, „naeratab Fortuna meile jälle. Meil jätkub siin liha mitmeks päevaks ja selle toidu abil suudame rahuldada nende suuremadki nõudmised. Kõva kõhutäiega asuvad nad teele kui hobused."

„Minagi arvan, et asjad on võtnud õnneliku pöörde," naeratas Bluber.

„Muidugi on see nii, kurat võtaks!" mõmises Throck. „Ütlesin juba ammu, et Flora on tark tüdruk"

„Mis nõiatemp see siis on?" karjatas ühtäkki Peebles. „Mis on juhtunud meie murjanitega?"

Ta osutas käega laagri poole, kust lidusid neile vastu askarid, kriisates meeleheitlikult ja vehkides kätega.

„Ahvide Tarzan käis siin!" karjusid nad ärevuses. „Ta käis siin kõigi oma waziride — tuhande suure metsiku sõduriga. Panime kangelaslikult vastu, aga nad said meist siiski jagu ja läksid kogu kullaga minema. Ahvide Tarzan ütles meile enne lahkximist kohutavaid asju.

63

Ta ütles, et oli tapnud ühe teie hulgast, kes oli julgenud end nimetada Ahvide Tarzaniks. Me ei saa mõhkugi aru. Hommikul läks ta üksi jahile ja varsti tuli tagasi tuhande hiiglasuure sõduriga. Ta lubas meid ja teid tappa, kui me siia veel kunagi tagasi tuleme."

„Seda ma arvasingi!" nuuksus Bluber. „Kuld on kadunud. Oi-oi!"

Ja siis hakkasid kõik üksteise võidu asja kohta pärima, kuni Flora nad vaikima sundis.

„Tule!" ütles ta askaride juhile. „Läheme bomasse tagasi ning siis räägid mulle tasa ja targu, mis siin kõik juhtus."

Ta kuulas tähelepanelikult neegri ära, esitas viimasele rohkesti küsimusi ja lubas lõpuks lahkuda. Seejärel naasis Flora oma õnnetute kaaslaste juurde.

„Minule on kõik selge," ütles ta. „Tarzan toibus narkootikumi mõjust, järgnes meile oma waziridega, võttis Estebani kinni ja tappis ta. Otsis siis üles meie laagri ja lahkus koos kullaga. Arvan, et oleme õnnega koos, kui meil läheb korda terve nahaga Aafrikast pääseda."

„Oi-oi!" hädaldas Bluber, „See räpane suli! Röövis kogu meie kulla ja lisaks veel kaks tuhat naela vastu pükse! Oi-oi!"

„Pea lõudad, räpane juut!" röögatas Throck. „Kui sa niisugune kitsipung poleks olnud, poleks meiega midagi juhtunud. Ja veel see abitu hispaanlane, kurat teda võtku! Üks kiitleb, et toob meile iga päev elevandi, kuid ei too sääsepoegagi, teine näljutab meid, et hoida šillin-geid ja laseb miljonid kaotsi minna. Et Tarzan selle pruuni kõrilõikaja maha lõi, see on asja eest. Kahju, et ta koos hispaanlasega ka sulle otsa peale ei teinud, Kuid ma võin selle vea parandada!"

Jäta oma loba, Dick," sekkus Peebles. „Nii palju kui mina aru saan, pole siin keegi süüdi. Suupruukimise asemel peaksime sellele Tarzanile järele minema ja kulla temalt ära võtma."

Flora Hawkes naeris.

„Sellist võimalust meil pole," lausus ta. „Seda Tarzanit ma juba tunnen. Isegi kui ta üksi oleks, ei saaks me temast jagu, temal on aga salk wazirisid, Aafrika parimaid sõdureid, ke$ võitlevad tema eest viimse veretilgani. Kui me sinu soovitust mööda Tarzanit jälitama hakkaksime, et temalt kulda ära võtta, ei jää meile tunni aja pärast enam ühtegi askarit. Tarzani nimi on lääneranniku neegritele nagu juulikuu äike. Pigem kohtaksid nad kuradit. Ei, söör, tuleb tunnistada, et oleme kaotanud. Nüüd peab mõtlema ainult sellele, kuidas siit sääred teha. Ja 'me tänada jumalat, kui siit

eluga pääseme. Ahvinimene jälgib iga eie sammu. Mind ei üllataks sugugi, kui ta praegugi meid siin valvab."

Kõik vahtisid äreval pilgul ümberringi.

„Ja ta ei luba meid kunagi Opari tagasi minna kulda tooma, isegi siis mitte, kui meie neegrid sellega nõus oleksid."

„Kaks tuhat naela! Kaks tuhat naela!" ägas Bluber. Ja veel see üli-ond, mis maksis mulle kakskümmend naela... Ma ei saa seda Inglis-

maal selgagi panna, kui ehk ainult maskiballile. Aga pärast säärast oba-dust ei lähe ma iialgi enam maskiballile."

Kraski vaikis, pea norus, ja kuulas teiste juttu. Äkki tõstis ta pea.

«Kaotasime oma kulla," sõnas ta, „ja enne kui siit maalt pääseme, raiskame viimase osa kahest tuhandest naelast. Teiste sõnadega — meie ekspeditsioon ähvardab lõppeda täieliku fiaskoga. Ehk on keegi teist valmis sellega leppima, kuid mina küll mitte. Aafrikas on peale kulla veel ühteteist, mis võiks hüvitada kaotatud aja ja raisatud raha."

„Mida sa silmas pead?" päris Peebles.

«Veetsin hulga aega Owazaga juttu puhudes," seletas Kraski. «Püüdsin õppida nende pöörast keelt ja see läkski mul osaliselt korda. Sain sellelt vanalt lurjuselt teada mõndagi huvitavat. Tema arvel on rohkesti kuritegusid ja kui teda üksnes tapmiste pärast peaks üles poo-dama, siis peaks tal olema rohkem elusid kui kassil poegi. Ta on kaval suli, kuid sellest hoolimata sain tema ahvilobast mõndagi teada ja võin veendunult öelda: kui hoiame endiselt kokku, võime Aafrikast lahkuda üsna soliidse kapitaliga. Isiklikult pole ma veel sugugi loobunud Opari kullast. Mis läinud, see läinud, a>*i siin leidub veel küllalt palju rikkusi, mida ammutada. Aga kunagi, kui see kõik on unustusehõlma vajunud, tulen ma uuesti Opari kulla järele."

«Kullast räägime hiljem," katkestas teda Flora. «Mida sa Owazalt kuulsid?"

„Siin tegutseb väike araablaste jõuk. Nad kauplevad orjade ja elevandiluuga. Owaza teab nende asukohta. Araablasi on vähe, nende neegrid on aga kõik orjad ja valmis iga hetk neile kallale tungima. Minu plaan on selline: meil on küllalt suur salk, et neid rünnata ja elevandiluu ära võtta. Pealegi võime nende orjad enda poole võita Orje me ei vaja, kuid lubame abi eest nad vabaks lasta, Owazale ja tema jõugule võime aga lubada osa elevandiluud."

«Kust sa tead, et Owaza meid aitab?" küsis Flora.

«Owaza ise pakkus mulle selle välja," vastas Kraski.

«Mulle see ettepanek meeldib," nentis Peebles. „Ei tahaks tühjalt koju minna."

Üksteise järel nõustusid uue avantüüriga ka teised ekspeditsiooni liikmed.

XI. Viirukisuits

Bolgani laip õlal, lahkus Tarzan gomanganide külast ja rühkis mõistatusliku hoone poole, mida oli märganud juba varem. Inimlik uudishimu võitis looma sünnipärase ettevaatlikkuse. Ta liikus vastu tuult ja tema tundlikesse sõõrmetesse tunginud lõhnad kinnitasid, et ta läheneb gorillade asulale. Veel haistis ta söögitegemise lõhnu, inimolendite lõhna, mis kuulus gomanganidele, ja mingit rasket imalat lõhna, mis

meenutas Tarzanile põlevat viirukit Võimatu oli kujutleda, et see võis tulla bolganide asulast. Pigem võis viirukilõhn kanduda suurest inimkätega püstitatud hoonest, millele ahvinimene lähenes. Äkki elavad seal veel praegugi inimesed? Kuid

paljude teiste lõhnade seas, mis ahv-inimese ninna tungisid, ei tabanud ta midagi, mis oleks kaugeltki meelde tuletanud valgele inimesele iseloomulikku.

Lõhn tugevnes ja Tarzan mõistis, et ta on nüüd üsna hoone lähedal. Ahvinimene ronis oma kandamiga puude ülemistele okstele, et teda ei nähtaks, ja silmas peagi läbi paksu lehestiku kõrget müüri, selle taga aga omapärase, julge ja võluva arhitektuuriga hoonet, mis näis olevat pärit teisest ilmast — see oli nii kummaline ja uskumatult muinasjutuline. Kõrge kivimüüri tagant tuli bolganide lõhna segamini viiruki ja Tarzani suureks imestuseks ka Numa lõhnaga. Tunginud müürile nii lähedale, kui vähegi võimalik, ronis Tarzan puu latva ja varjus paksu lehestikku. Siit kõrgelt võis näha kaugele üle müüri.

Ehitis ringmüüri sees oli tohutu suur ja koosnes mitmest hoonest, mis nähtavasti olid ehitatud eri aegadel. Arhitektid polnud hoolinud ühtsest ehitusstiilist ja hoonete omavahelisest sobivusest, sest polnud kahte ühesugust maja Sellest hoolimata oli üldmulje pigem meeldiv, ehkki pisut kummaline. Hoone ise asus kümne jala kõrgusel alusel, millelt laskusid laiad trepid. Hoonet ümbritsesid puud ja põõsad, ühte torni katsid üleni väänkasvud. Kõige silmatorkavam eripära oli siiski selle rikkalik kaunistus. Lihvitud graniit vaheldus suurte kuldplaatide ja kalliskividega. Tuhanded sätendavad kivid kiirgasid seintel, võlvidel, tornidel, tomikestel ja minarettidel.

See muinasjutuline hoone paiknes väljal, mille suurus oli vähemalt kakskümmend aakrit. Müürile lähemal laiusid aiad ja peenramaa, kus töötasid samasugused mustad, keda Tarzan oli näinud gomanganide õhukülas. Oli näha nii mehi kui naisi. Nende seas kõndisid suured gorillad, kuid nemad ei töötanud, nad hoidsid ainult gomanganidel sil-peal. Gorillad käitusid ülbelt ja isegi julmalt. Nende keha katsid asugused rikkalikud ehted nagu Tarzani taga puuoksal lebavat laipa.

Sellal kui Tarzan suure huviga enda ees avanevat pilti silmitses, ilmus umbes kolmkümmend jalga laiast ja viisteist jalga kõrgest peasissekäigust välja kaks bolganit. Mõlemad kandsid peas pikkade valgete sulgedega ehitud turbanit. Mõlemad asusid sissekäigu kõrvale teineteise vastu, tõstsid käed suu juurde ja tõid kuuldavale pasunaheliga sarnaneva hääle. Jalamaid katkestasid neegrid töö, ruttasid trepi jala-nile ja asusid siin kahele poole ritta trepist kuni müürini, kuna bolga-id tõusid kõrgemale ja võtsid kohad sisse lossi peasissekäigu ees terrassil. Ühtäkki kostsid hoone sisemusest uued pasunahelid ja võlvkaa-re alt tuli nähtavale rongkäigu pea Kõige ees liikus kõrvuti neli bolganit, igaühel peas suur jaanalinnusulgedega ehitud turban ja käes haljas mõõk. Neile järgnes kaks pasunapuhujat ja umbes kakskümmend

jalga tagapool sammus päratu suur musta lakaga lõvi, keda hoidsid mõlemalt poolt neli tugevat neegrit. Rasked kuldketid nende käes kinnitusid kaunistatud kaelavõru külge. Lõvi taga marssis veel neljakesi reas kakskümmend bolganit. Neil olid käes odad, aga kas relvad pidid kaitsma lõvi rahva eest või vastupidi, seda Tarzan ei taibanud.

Peasissekäigu ees terrassil seisvad bolganid näitasid lõvi möödumisel harrast aukartust, kummardudes tema ees maani. Kui Numa jõudis trepi esimese astmeni, jäi rongkäik seisma ja kõik gomanganid viskusid silmili maha, puudutades otsaesisega teetolmu. Numa, kes ilmselt oli väga vana, seisis liikumatult ja põrnitses julmade klaasistunud silmadega enda ees lamavaid inimesi. Ühtäkki paljastas ta kihvad, tema silmad välgatasid raevukalt ja ähvardav möirgamine pani gomanganid hirmust värisema. Ahvinimene kortsutas sügavais mõtteis kulmu. Kunagi varem polnud ta näinud inimesi, kes oleksid end loomade ees niiviisi alandanud. Siis hakkas rongkäik edasi liikuma, tuli trepist alla ja pööras mööda teed paremale. Nüüd tõusid gomanganid ja bolganid uuesti püsti ning asusid oma poolelijäänud töö juurde.

Tarzan jäi edasi pelgupaika, püüdes nähtud pentsikule etendusele mõistlikku seletust leida. Lõvi koos saatjaskonnaga pööras lossi kaugema nurga taha ja kadus silmist. Kes ta oli nendele kummalistele olevustele? Missugune oli tema osa selle rahva elus? Mida tähendas see veider osade ümberjaotus, kus inimesed seisid madalamal pulgal kui poolloomad, viimased aga omakorda madalamal tõelisest loomast — metsikust kiskjast Numast?

Ligi viisteist minutit oli ta juba mõlgutanud neid mõtteid, nii tüütuid nagu parmud enne äikesevihma, kui äkki kuuldusid jälle pasunahelid. Pööranud pead, nägi ta rongkäiku lossi nurga tagant välja ilmuvat. Bolganid ja gomanganid jätsid taas oma töö sinnapaika ning võtsid sisse endise positsiooni. Lossi tagasi minevale Numale said jälle osaks kuninglikud auavaldused.

Ahvide Tarzan torkas oma sõrmed paksudesse juustesse ja hõõrus hämmastunult silmi, kuid viimaks pidi pead vangutades end võidetuks tunnistama, sest ta ei leidnud nähtule mingit seletust. Kuid see üksnes õhutas tema uudishimu ning ta otsustas uurida lossi ja selle ümbrust, enne kui hakata orust väljapääsu otsima.

Bolgani laiba puu harude vahele jätnud, asus ta pikkamisi ja ettevaatlikult teele, hoidudes paksu lehestiku varju. Ta leidis, et hoone arhitektuur oli igast küljest unikaalne ja aed ümbritses lossi kõikjal, ainult lõunapoolses osas võis näha talle ja kanakuute. Sealsamas hõljus mitusada onni, täpselt samasugused nagu toona pärismaalaste külas. Arvatavasti elasid siin pärismaalastest orjad, kelle õlgadel lasus kogu must ja raske töö lossis ja selle ümbruses.

Lossi piiravast kõrgest kindlusemüürist pääses läbi ainult ühe värava kaudu. See asus idapoolsel küljel ning oli massiivne ja tugev, ehitatud ilmselt kaitseks hästirelvastatud vaenlase eest. Värav oli koguni

nii tugev, et võis vastu panna kavakindlale piiramisele kõige tõhusamate vana aja sõjariistadega. Vaevalt niisugust jõudu linna ümbruskonnas tol ajajärgul leidus, seepärast arvas Tarzan, et värav ehitati hallis minevikus, kui Kalliskivide lossi ehitajad tahtsid end kaitsta relvastatud atlantide eest.

Müür, värav ja loss olid küll igivanad, kuid nii hästi säilinud ja isegi parandatud, et tahtmatult tekkis mõte lossis elavatest arukatest olenditest. Pealegi märkas Tarzan lossi lõunapoolsel küljel uue torni ehitamist. Bolganide järelevalve all lõikasid ja tahusid neegrid suuri raud-kivimürakaid ning sobitasid need kindla plaani järgi paigale.

Tarzan võttis koha sisse okste vahel idavärava kohal, et jälgida elu lossis ja ümbruskonnas. Peagi ilmus metsast trobikond gomanganisid ja läks väravast sisse. Kahe jämeda puu vahele kinnitatud nahkadel kandsid neli neegrit suurt raudkivi. Kandjaid saatsid odade ja sõjakir-vestega varustatud bolganid. Kui gomanganid meenutasid koormakandjaid eesleid, siis bolganid olid eesliajajad, nii nagu Tarzan neid igal sammul Hispaanias ja Põhja-Aafrikas oli näinud. Kui keegi neegritest kippus maha jääma, ergutati teda terava odaotsaga. Bolganid polnud eesliajajatest julmemad, ja ka neegrite ahastus polnud suurem eeslite omast. See oli sõna tõsises mõttes tumm loomakari, kes aeglaselt läbi värava kindlusse venis ja silmist kadus.

Mõni minut hiljem väljus metsast veel üks salk ja siirdus lossiõue. See koosnes viiekümnest sõjariistus bolganist ja umbes sajast neegrist, kes kõik kandsid odasid ja sõjakirveid. Sõdurite keskel sammus neli tugevat kandjat, kelle külge oli seotud piklik rikkalikult ehitud kirst, kaks jalga lai ja neli pikk. Kirst ise näis olevat ajahambast tugevasti puretud, seda hoidsid koos puhtast kullast klambrid ja sangad, kaetud säravate teemantidega. Kirstu sisust polnud Tarzanil õrna aimugi, kuid ainuüksi valvemeeskonna arvukus kinnitas talle, et see oli väga väärtuslik. Kirst kanti

otsejoones suurde väänkasvudega kaetud torni lossi loodepoolsel küljel. Selle sissekäiku", rasket massiivset ust, samasugust nagu müüris olev värav, oli Tarzan märjpnud juba varem.

Niipea kui Tarzan võis seda märkamatult teha, läks ta puuokste kaudu džunglisse, haaras peidukohast bolgani surnukeha ja ruttas sellega tagasi. Pingutades oma määratut jõudu, virutas ta kümne puuda raskuse keha kõva mütsatusega vastu ajaloolist idaväravat.

„Murdku nüüd pealegi oma päid, kes nende kaaslase maha lõi," mõtles ahvinimene endamisi.

Kagusse liikudes lähenes Tarzan mägedele, mis kõrgusid Kalliskivide lossi taga oru lõpus. Tal tuli alatasa kõrvale põigata, et vältida kohtumisi arvukate pärismaalaste ja bolganide salkadega, kes kõikjal orus ringi sebisid. Ettevaatlikult möödus ta ka aeg-ajalt teele sattunud pärismaalaste küladest. Õhtupoolikul jõudis ta välja oru veereni, kust avanes vaade mägedele. Need olid järsud, metsikud ja hirmuäratavad, paljaste graniitrahnude kuhjatised kõrgusid üle metsajoone. Otse enda

68

ees märkas Tarzan rada, mis kaugemal näis viivat mäetipu poole. Veendunud, et ümberringi valitseb täielik rahu, ronis ahvinimene puu otsast maha ja hakkas mägede poole minema, kasutades enda varjamiseks raja ääres kasvavat tihedat põõsastikku ja maapinna väikseid eba-tasasusi. Suurema osa teest pidi ta siiski läbima rajaäärses tihnikus, sest rada oli hõivatud bolganidest ja gomanganidest, kes liikusid mägede poole tühjalt ja sealt tagasi oru poole suurte raudkivimürakatega. Mida kaugemale mägedesse Tarzan jõudis, seda hõredamaks ja madalamaks muutusid põõsad. Ühelt poolt kergendas see liikumist, teisalt aga suurenes kinnivõtmise oht. Ent džunglilooma vääramatu instinkt võimaldas tal jääda märkamatuks seal, kus iga teine oleks ammu lõksu langenud.

Peagi nägi Tarzan enda ees kitsast, vaevalt kahekümne jala laiust kuristikku, mille järskudel paljastel nõlvadel polnud vähimatki taimes-tikku. Siin ei saanud end kuhugi peita ja ahvinimene mõistis, et kuristikku minna ei tohtinud, sest seal poleks enam aidanud ka tema osavus.

Nüüd oli hea nõu kallis. Lastes pilgul ringi käia, märkas Tarzan käänulist kõrvalteed, mille kaudu võis samuti kuristikust üles pääseda. Seal leidus rohkesti põõsaid, kive ja puutüvesid, mille taga sai end varjata ja ka paremini teed silmitseda.

Jõudnud üles kuristiku äärele, nägi ahvinimene oma jalge ees laiuvat suurt orgu, mis oli üleni auke täis kaevatud nagu meekärg. Loendamatud mustad avaused suundusid otse mäe sisse ja ei saanud olla midagi muud kui tunnelisuud. Mõne juurde viis rohmakas puust redel, kõrgemal asetsevatest avadest rippus alla rohust punutud köis. Aeg-ajalt ilmusid tunnelitest nähtavale neegrid, käes väikesed kotid mullaga, ja tühjendasid need ühte suurde hunnikusse jõesängi kõrval. Kahtlemata viibis ahvinimene gorillade muistses kaevanduses, vanimas omataolises ettevõttes, mis maailmas veel tegutses. Teised mustad orjad pesid bolganide järelevalve all midagi jões, aga mida nimelt, seda Tarzani silm ei seletanud. Alles hiljem mõistis ta, kuivõrd Kalliskivide lossi hiilgav välimus oli seotud selle mitte just hiilgava tööga kaljude vahel orus.

Teisel kaljunõlval lõikas hulk musti orje suuri graniidilahmakaid, nagu neid kasutati torni ehitamisel. Töötati mitmel astangul korraga. Tööjaotus näis kõikjal olevat ratsionaalne ja kogu mehhanism — ehkki selles polnud midagi mehaanilist — tegutses laitmatult. Mustad orjad töötasid primitiivsete tööriistadega suurte gorillade valvsa silma all.

Mõni hetk ümbruse terast uurimist veenis Tarzanit, et jalgrada, mis teda sinna paika oli toonud, lõppes orus. Seepärast hakkas ta otsima uut pääseteed.

Selleks kulus kogu ülejäänud päev, mis kahjuks ei andnud vähimaidki tulemusi. Kuhu ahvinimene ka ei läinud, kõikjal olid vastas siledad püstloodis kaljuseinad, millest isegi tema jõud ja osavus üle ei

69

käinud. Maale oli laskunud juba kottpime troopikaöö, kui ta otsustas katkestada asjatud otsingud ja pöördus pettunult lossi poole tagasi.

Ahvinimese peas mõlkusid kibedad mõtted. Nädal oli möödunud sellest õnnetust silmapilgust, mil ta oli kohanud valgeid juhuseotsijaid. Tarzani ustavad wazirid asusid kaugel mäeaheliku taga. Võib-olla olid nad koguni Opari linna tunginud. Sel juhul pidid nad läbi elama suure pettumuse. Vaid üks mõte lohutas ahvinimest: Jane oli kodus ning kodu oli Koraki ja Jervise kindlates kätes. Aga sedagi rahu polnud kauaks. Möödub veel nädal ja koju jõuab sõnum tema kadumisest. Mitu korda needis Tarzan sel õhtul oma õnnetut kergemeelsust.

Öö oli kaunis. Vaevalt oli päike kadunud süngete mägede taha ja kiirelt mööda vilksatanud rohekaslillakates toonides küütlev õhtuhämarus, kui maad kattis täielik pimedus. Silmapiiri polnud enam näha. Möödus paar minutit, enne kui ahvinimene hakkas nägema taevalaotuses süttivaid tuhandeid tähti. Silmapiiri kohal, otsekui lähedase puu ladvas kiirgas heledas värelevas valguses Lõunarist. Kui palju aastaid oli sellest möödunud, kui ta väikese põngerjana emaahv Kala karvaste käte vahel oli tahtnud haarata seda võluvat sädet! Hiljem ta hoomas, et rist ei muutnud oma asendit ka kõige kaugematel rännakutel. Nüüd risti järgi orienteerudes teadis Tarzan, et ta jõuab esiteks lossini ja siis sellest möödudes külani, kus teda ootab La.

Ahvinimesel ei tarvitsenud kuigi kaua end tähtedest juhtida lasta. Juba tõusis kuu — esialgu suur ja kollane nagu juustukera, pärastpoole sinakas ja tagasihoidlikult võluv nagu jaapani paberlatern. Ta kallas oma nõiduslikku mahedat valgust palmide uhketele kroonidele, nõtketele väänkasvudele, suurtele tundmatutele lilledele ja põõsastele, mille varjus varitses öö kõigi oma salapärasustega. Tarzan hingas ahnelt tuttavat džungliõhku. Juba ammu polnud ta end tundnud nii vabalt kui siin, keset Kalliskivide oru tundmatuid ohte. Iga hingetõmbega kasvas tema endine eneseusaldus, kasvas tahe proovile panna saatust, partnerit, keda ta seni oli alati võimud.

Varem inimeste seas liikudes tundis ta end alati koormatuna mingist ülesandest. Majanduslikud mured Itjendasid teda ette võtma ekspeditsiooni Opari linna. Samad mured olid ta kodudest mugavusest metsa ajanud. Üksikud jahiretked Jane'i ja Koraki saatel olid muutunud pühapäevaseks tavalõbustuseks, tema ise — kogunenud kapitali arvel elavaks nautlejaks. Nüüd tundis ta end vabana. Tema lihased paisusid uuest, värskest jõust, mõtted koondusid uue eesmärgi ümber. Ta hingas ahnelt džungliõhku, mida tundis igas vähimaski virvenduses ja lõhnas. Nüüd möödus temast vargsi panter Sheeta, nüüd kriiskas tema kõrval unes häiritud paradiisilind, teisal vatrasid oma kummalises primitiivses keeles väikesed ahvid, hoiatades kaaslasi kuulmatult roomava mao eest.

Pehmest kuupaistest üleujutatud džungel tundus omaette olevusena. Võis eristada üksnes lähedasi hääli ja kogusid, kaugemal aga

70

sulas kõik ühte mingisuguseks ähmaseks kõminaks ja laialivalguvaks siluetiks. Harva kostis midagi, mis ületas tavalised hääled. Ja kui see juhtuski, siis polnud selles midagi vastuolus üldise taustaga. See polnud rongide vilistamine, elektriraudtee tüütu undamine ega autosig-naalide tuututamine.

Kui möirgas lõvi, kriiskas papagoi, sahistas madu, kiljatas ahv või ulgus šaakal, siis tundus see kõik endastmõistetav ning pigem rahustas ja lepitas, kui erutas ja vihastas.

Haarates oksi ja väänkasve kätega, mis olid tugevad ja painduvad kui teras ning tundlikud ja pehmed kui siid, liikus ahvinimene kuulmatult läbi troopikaöö. Ta hoomas ümbritsevat ilu ja kui idast välgatas üle taevalaotuse esimene koidukiir, tundis Tarzan end esimest korda elus võlutuna Ta rõõmustas saabuva päeva üle nii, nagu rõõmustasid tema vanad džunglikaaslased. Tõusev päike leidis Tarzani värske ja jõulisena gomanganide küla ümbritseva aia ääres.

Piisas ainsast pilgust, et mõista: siin oli juhtunud midagi halba. Värav oli pärani lahti, küla ise justkui välja surnud. Tarzani vilunud silm tegi kindlaks, et juba ööpäev tagasi olid elanikud küla maha jätnud. Ta ruttas jooksujalu onni juurde, kuhu oli jätnud La, ronis nagu kass nööri mööda üles ja heitis pilgu onni sisemusse. Seal polnud kedagi. Alla tulnud, hakkas Tarzan hoolega küla uurima, lootes leida võtit mõistatuse lahendamiseks. Ta oli juba läbi otsinud mitu onni, kui äkki märkas ühte neist nõrgalt liikuvat. Kiiresti onni juurde jooksnud, nägi Tarzan, et selle nöör oli üles tõmmatud. Ahvinimene tõstis pea avause poole, ent ei näinud midagi peale onni lae.

„Gomangani! See olen mina, Ahvide Tarzan," hüüdis ta. „Tule avause juurde ja räägi, mis on juhtunud sinu kaaslaste ja minu naisega. Ma jätsin ta siia teie sõdurite kaitse alla, aga nüüd pole teda kusagil."

Vastust ei tulnud. Tarzan hõikas veel kord, sest oli veendunud, et onnis varjab end keegi.

„Tule alla," käskis ta, „või ma ronin üles."

Ja jälle ei saanud ta vastust. Ahvinimese huultele ilmus julm irve. Ta tõmbas tupest jahinoa, võttis selle hammaste vahele, hüppas kassi nõtkusega üles ja klammerdus avause äärte külge.

Kui Tarzan ootaski vastupanu, siis ta eksis. Poolhämaras onnis ei näinud ta esialgu midagi kahtlast, aga kui silmad olid pimedusega juba harjunud, märkas ta nurgas lehe- ja rohuhunnikut. Selle eemale lükanud, nägi ta surmani hirmunud naist. Tugeva liigutusega haaras Tarzan naisel õlast kinni ja pani ta enda ette istuma.

„Mis on juhtunud?" küsis ahvinimene nõudlikult. „Kus on külarahvas? Kus on minu naine?"

„Ära tapa mind! Ära tapa mind!" kisendas naine. „See polnud minu süü!"

„Ma ei kavatse sugugi sind tappa," rahustas teda Tarzan. „Räägi mulle tõtt ja sa jääd ellu."

„Bolganid viisid nad ära," hüüdis naine. „Nad tulid, kui päike oli üsna madalas ja olid väga vihased, sest olid leidnud Kalliskivide lossi värava ees oma kaaslase laiba Nad teadsid, et ta käis meie külas. Pärast lossist lahkumist polnud keegi teda elusalt näinud. Seepärast nad tulidki siia, ähvardasid ja piinasid meie mehi, kuni nad tõtt tunnistasid. Nad viisid kõik minema, samuti sinu naise. Miks nad mind ei leidnud, ei tea."

„Arvad, et bolganid tapavad nad kõik?" päris Tarzan.

„Jah, nad tapavad kõik, kes neid vihastavad," vastas naine.

Tarzan jäi nüüd üksi ja vabanes seega moraalsest kohusest La käekäigu vastu. Nüüd võis ta öösel kergesti minna läbi Opari oru ja ühineda kusagil mäeaheliku taga oma ustavate waziridega. Kuid selline mõte ei tulnud ahvinimesele pähegi. Tänulikkus ja truudus olid džung-livalitseja tähtsamad iseloomujooned. La päästis ta Opari elanike usu-hulluse ja verejanu käest. Ta oli ohverdanud selleks kõik — võimu, rahu, kõrge positsiooni, pannud kaalule oma elu ja muutunud pagulaseks. Asjaolu, et bolganid ta

röövisid ja kindlasti ka tapavad, ei peatanud Tarzanit. Ta pidi täpselt teada saama, kas La veel elab, ja kui elab, tegema kõik tema päästmiseks.

Terve päev luusis Tarzan lossi ümbruses, otsides vähimatki võimalust sisse pääseda. Kuid seda ei tulnud, sest päev läbi sebisid lossi ümbritsevas aias bolganid ja gomanganid. Õhtul pimeduse saabudes suleti suur jdavärav ja lossi elanikud kadusid oma ruumidesse, jätmata välja ühtegi vahti. Nähtavasti polnud bolganidel põhjust karta kallaletungi väljastpoolt. Orjastatud gomanganid alistusid neile kõiges, seepärast oli kõrge lossimüür määratud peamiselt kaitseks lõvide eest. Ühtlasi meenutas müür neid kaugeid aegu, kui lossiasukate rahu ja turvalisust ähvardasid tõelised vaenlased.

Pimedus tihenes. Tarzan astus värava juurde, heitis oma rohust punutud lasso väravapostil asuva lõvikuju kaela ja vinnas end müürile. Kuulatanud viivu,' hüppas ta pehmelt alla aeda. Et tagada La leidmise korral võimalus kiiresti põgeneda, lükkas Tarzan värava eest kõik riivid ja paiskas selle pärani valla. Stejärel roomas ta ettevaatlikult väänkasvudesse mattunud idatorni juurde, mida ta jbäevase uurimise põhjal* pidas lossi kõige kättesaadavamaks osaks. Tema plaani õnnestumine olenes põhiliselt torni ümber vohavate väänkasvude tugevusest. Oma suureks rõõmuks leidis Tarzan, et need peavad ta raskusele vastu.

Torni tipus üsna katuse all märkas ta avatud akent, mis erinevalt teistest oli trellideta. Tuhmilt valgustatud akendest ettevaatlikult möödudes ronis Tarzan kiiresti ja käratult avatud akna juurde ning heitis pilgu sisse. Pimedas toas oli võimatu midagi näha. Vinnanud end üle aknalaua, hakkas ta käsikaudu ringi liikuma Ta leidis toast nikerdatud voodi, laua ja paar tooli. Voodile oli heidetud mingisugune punutud kate ja antiloobinahku.

72

Akna vastas, mille kaudu ta sisse oli roninud, asus suletud uks. Tarzan paotas seda tasa ja ettevaatlikult ning piilus sisse. Ta nägi nõrgalt valgustatud ringkoda. Põranda keskel ja selle kohal laes paistis nelja jala laiune avaus. Avausi läbis jäme sile post lühikeste põiklattidega. Nähtavasti oli see primitiivne trepp, mis ühendas torni eri korruseid. Avaust ümbritses kolm jämedat vertikaalset posti, millele toetus lagi. Ringkojas oli veel mitu ust, täpselt samasugust kui see, millest Tarzan sisse oli tulnud.

Tarzan kikitas kõrvu. Ringkojast ega trepi alumiselt osalt ei kostnud kippu ega kõppu. Ta lükkas ukse lahti ja astus sisse. Tema sõõrmetesse tungis seesama tugev viirukilõhn, mida ta oli haistnud juba esimest korda lossile lähenedes. Siin torni sees oli lõhn märksa tugevam kui väljas ja lämmatas kõik muud lõhnad, tehes La otsingud peaaegu võimatuks. Silmitsedes ringkoja uksi, pidi ahvinimene peaaegu meelt heitma. Määratu suure hoone läbiotsimine ilma terava haistmise abita näis olevat täiesti lootusetu asi.

Ahvinimese usk oma võimetesse ei muutnud teda sugugi upsakaks ega pimedaks hädaohu ees. Ta teadis, et selles võõras lossis, kus bol-ganid tunnevad viimast kui nurka, tema aga mitte ainsatki, õnnestuks tal vaevalt pääseda ka mõne gorilla käest, kui ta leitakse.

Selja taga oli avatud aken, vaikne džungliöö ja vabadus, ees hädaohud, kõikvõimalikud nurjumised ja isegi surm. Mida valida? Viivu seisis ta mõtteis, siis tõstis pea, sirutas võimsaid õlgu, raputas väljakutsuvalt musti käharaid juukseid ja astus otsustavalt lähima ukse juurde. Ta uuris läbi ühe toa teise järel, kuni oli tervele korrusele ringi peale teinud, kuid ei leidnud Last vähimatki jälge. Ta nägi kummalist mööblit, uhkeid hommikumaa vaipu ja gobelääne, kuldehteid ja teemante. Ühes ruumis leidis ta isegi magava bolgani, kuid ahvinimene astus nii kuulmatult, et magaja ei liigutanudki, ehkki Tarzan käis ümber tema voodi ja heitis pilgu seinatühemikku voodi taga.

Terve korruse läbi vaadanud, otsustas Tarzan käsile võtta ülemised korrused ja seejärel alumised. Nii ta ka tegi. Ta otsis läbi kolm korrust, enne kui jõudis viimasele. Trepimademed said valgust väikestest kuld-vaasidest, mis näisid sisaldavat loomarasva.

Ülemisel korrusel oli ainult kolm ust, mis kõik olid suletud. Torni lagi oli võlvitud. Ülal paistis avausest tähistaevas ja sinna kadus pulk-redeli ots.

Tarzan avas lähima ukse, selle hinged kriiksusid. See oli esimene heli tema otsingute algusest saadik. Toas oli pime. Ahvinimene seisis ukse vahel nagu antiikkuju, et ära oodata selle mõju. Ühtäkki tundis ta selja taga vaevu kuuldavat liikumist. Ta pööras välkkiirelt ümber ja nägi oma suureks hämmastuseks trepimademe vastaspoolel seisvat inimkogu.

XII. Kullakangid

Esteban Miranda oli mänginud waziride ees Ahvide Tarzanit vaevalt kakskümmend neli tundi. Lõppude lõpuks hakkas ta taipama, et mäng läheneb lõpule, ja isegi veel ühe peapõrutuse abiga ei suuda ta olukorda päästa. Usula oli nördinud isanda otsusest sissetungijailt kuld ära võtta ja siis nende eest jalga lasta. Ka teised wazirid polnud sellest vaimustatud. Nad ei suutnud kuidagi uskuda, et löök pähe, kui tugev see iganes polnud, võis Ahvide Tarzanist teha argpüksi ja sundida teda põgenema mõne lääneranniku neegri ja käputäie röövlooma isuga valgete eest. Nende arust oli see just arguse tundemärk.

Järgmisel päeval juhtus midagi, mis veenis Mirandat lõplikult selles, et ees ootavad rasked katsumused, ja mida kiiremini ta leiab põhjuse waziride juurest jalga lasta, seda rohkem on tal väljavaateid ellu jääda

Sel päeval läksid nad läbi küllaltki hõreda džungli. Põõsad olid küll õige tihedad ja takistasid vaatlust, puud aga kasvasid üksteisest kaugel ega pakkunud kuigi suurt kaitset. Ühtäkki tormas neile kallale suur ninasarvik. Waziride hämmastuseks pööras Ahvide Tarzan nagu välk ümber ja sööstis lähima puu poole, niipea kui silmas vihast Butot Suure kiiruga kaotas Esteban kõik oma sõjariistad, komistas ja kukkus maha ning selle asemel, et panter Sheeta osavuse ja graatsiaga alumisele oksale hüpata, püüdis ta käte ja jalgade abil mööda puutüve üles ronida, nagu teevad seda koolipoisid telegraafipostidel. Lõpuks kukkus ta abitult maha. Vahepeal oli üks waziridest Buto eemale meelitanud ja et ninasarvik ründab rohkem kuulmise kui haistmise järgi, laskis ta oma jahisaagi käest ja kadus taarudes tihedasse põõsastikku.

Kui Esteban lõpuks hirmust toibus ja püsti tõusis, nägi ta enda ümber viitkümmend wazirit, kelle nägudel oli kaastunne, valu ja mõnel isegi varjamatu põlgus. Hispaanlane taipas, et oli teinud parandamatu vea, ja haaras kinni ainsast võimalusest end välja vabandada.

„Oo, mu pea, mu vaene pea," ägas ta ja hõõrus oimukohti.

„Sa said löögi pähe, bwana," ütles $sula, „kuid su ustavad wazirid arvasid, et isanda süda ei tunne hirmu."

Esteban ei vastanud ja nad jätkasid vaikides teed. Nii käisid nad õhtuni, kuni saabus aeg teha puhkepeatus. Laager löödi üles haljal murul jõe kaldal otse sädeleva kose all.

Poolepäevase teekonna jooksul oli Esteban nuputanud plaani oma naha ja varanduse päästmiseks. Niipea kui laager oli üles löödud, andis ta waziridele käsu kuld maha matta.

„Me jätame selle siia," seletas ta, „homme aga läheme vargaid taga ajama, sest ma tahan neid karistada. Nad peavad saama hea õppetunni ja alatiseks endale kõrva taha panema, et Tarzani džunglisse ei tohi karistamatult sisse tungida"

Asja selline pööre oli' waziridele rohkem meelt mööda. Neis tärkas

lootus, et nende juht muutub aegamööda endiseks Ahvide Tarzaniks. Niisiis siirdusidki nad järgmisel hommikul kerge südame ja tubli op-timismiannusega inglaste laagrit otsima. Läbinägeliku Usula juhtimisel läksid nad piki rada, mis pidi neid viima eurooplaste laagri juurde veel enne öö saabumist. Juba eemalt nägid nad laagri kohal hõljuvat lõkke-suitsu, haistsid praetava liha ja küpsevate maisikookide võrratut lõhna ning kuulsid lääneranniku neegrite laulu ja lõbusat jutuvada.

Siis kutsus Esteban wazirid enda ümber kokku.

„Mu lapsed," ütles ta. Usula tõlkis püüdlikult inglise keelest. „Need võõramaalased tulid siia, et Tarzanile halba teha. Tarzanil on õigus neile kätte maksta. Seepärast minge ära ja jätke see minu teha. Minge tagasi koju. Jätke kuld sinna, kus see on, sest möödub veel palju aega, enne kui mul seda vaja läheb."

Wazirid olid pettunud, sest uus pööre ei vastanud sugugi nende soovidele. Kogu tee polnud nad rääkinud muust kui lääneranniku neegrite nuhtlemisest, ja nüüd pidid nad sellest lõbust suu puhtaks pühkima. Kuid nende ees seisis Tarzan, Suur Bwana, ja seepärast ei söandanud keegi rahulolematust avaldada. Aga kas see oli veel nende endine Suur Bwana? Nad kahtlesid selles. Mõnda aega seisti vaikides, kohmetult jalalt jalale tammudes, siis hakkasid kõik rääkima waziri keeles, millest Esteban ei saanud mõhkugi aru. Ilmselt jõudsid nad mingisugusele otsusele, sest Usula pöördus ühtäkki hispaanlase poole.

„Oh, bwana," lausus neeger, „kuidas me saame tagasi koju minna ja öelda leedi Jane'ile, et jätsime su haavatuna maha võõraste inimeste hulka? Ära seda meilt nõua, bwana. Kui sinuga kõik korras oleks, ei kardaks me sugugi sinu julgeoleku pärast, aga et su pea on vigastatud ja sa ei mäleta enam midagi, ei taha me sind niisuguses olukorras üksinda džunglisse jätta. Oh, bwana, luba oma ustavatel waziridel neid inimesi karistada, pärast seda aga viime su koju, kus sa võid end kõigist rasketest löökidest terveks ravida."

Hispaanlane naeris.

„Olen täiesti terve ja mind ei varitse siin suurem oht kui kodus," ütles ta. See oli päris õige ja Esteban teadis seda nendest paremini. „Te peate mu käsku täitma. Minge jalamaid tagasi seda teed mööda, kustkaudu tulime. Kui olete käinud vähemalt kaks miili, võite laagri üles lüüa, hommikul aga jätkake koduteed. Minge vaikselt, ma ei taha, et te suurt lärmi teeksite. Ja ärge minu pärast muretsege. Olen täiesti terve ja arvatavasti jõuan teile järele veel enne, kui olete kodus. Minge!"

Wazirid pöörasid tusaselt minekule ja mõni hetk hiljem kadus neist viimane Estebani vaateväljalt.

Kergendatult hinge tõmmates suundus Esteban Miranda oma kaasosaliste laagri poole. Kartes, et askarid võivad teda nähes kohkuda ja ette hoiatamata tule avada, hakkas ta juba laagrile lähemale jõudes valjusti hõikama ja vilistama.

„Tarzan! See on Tarzan!" kisendas askari, kes teda esimesena nägi.

„Nüüd teeb ta meid kõiki vagaseks!"

Esteban nägi, kuidas ka teised askarid ja kandjad ärevusse sattusid, oma kohalt püsti kargasid ja püssid pihku haarasid.

„See olen mina, Esteban Miranda!" hüüdis ta nii kõvasti kui jaksas. „Hora, Flora, käsi neid totakaid püssid ära panna!"

Ka valged silmitsesid teda, hoides kokku. Tema häält kuuldes pöördus Flora mustanahaliste poole.

„Kõik on korras," lausus ta. „See pole Tarzan. Pange püssid ära"

Esteban astus naeratades laagrisse.
„Siin ma olengi," sõnas ta.
„Lootsin juba, et oled surnud," vastas Kraski. „Mustade kinnitust mööda oli Tarzan neile öelnud, et oli su maha löönud."
„Ta võttis mu tõepoolest kinni," sõnas Esteban, „kuid nagu näete, jättis ellu. Arvasin kogu aeg, et ta mu tapab, aga vastupidi, Tarzan laskis mu džunglis lahti. Küllap ei tahtnud oma käsi verega määrida, arvates, et ma saan nagunii džunglis otsa"
«Arvatavasti on Tarzan hea inimestetundja," mõmises Peebles. «Kindel see, et oleksid üksinda džunglis otsa saanud... kõngenud näljasurma"
Esteban ei teinud salvavast torkest väljagi, vaid pöördus Flora poole.
„Oled sa rõõmus, Flora, et ma tagasi tulin?" päris ta.
„Mis siis sellest?" kehitas tüdruk õlgu. „Meie ekspeditsioon on nurjunud ja nii mõnigi arvab, et sina oled selles peasüüdlane." Ta viipas peaga teiste valgete poole.
Hispaanlane ulgus vihast. Ükski neist ei rõõmustanud tema tagasituleku üle. Teistest ta ei hoolinud, kuid lootis, et vähemalt Hora satub teda nähes vaimustusse. Oleks tüdruk teadnud, mis mõtted mõlkusid hispaanlase peas, võib-olla oleks ta siis jällenägemisel õnnest särama löönud. Et ta seda ei teadnud, pidi Miranda esialgu leppima sellega, mis oli, ehkki oleks eelistanud suuremat soojust. Flora ju ei teadnud, et Esteban Miranda oli maha matnud kahe miljoni naela eest kul-lakange ning et ta võib mis tahes ajal sinra minna ja need kaasa võtta Miranda kavatses sundida Florat teistest lahku lööma, siis aga koos temaga tagasi tulla ja kulla kaasa võtta Nüüd, kus teda nii ülekohtuselt solvati, ei saa keegi tema endistest kaaslastest pennigi! Ta ootab ära, kuni nad kõik Aafrikast lahkuvad, tuleb tagasi ja võtab kogu kulla endale. Ainus tõrvatilk meepotis oli teadmine, et waziridel oli kulla asukoht teada ja varem või hiljem tulevad nad koos Tarzaniga seda välja kaevama. See nõrk koht hispaanlase plaanis tuli kõrvaldada ja võimalikult kiiresti, selleks vajas ta mõne teise isiku abi. Kuid kellele pidi ta oma saladuse avaldama?
Hispaanlane ei teinud oma endiste kaasosaliste süngeid pilke märkamagi, vaid istus nende kõrvale. Ta taipas, et nad ei rõõmustanud sugugi tema tagasituleku üle, kuid ei võinud sellise käitumise põhjust
76
teada, sest keegi polnud talle veel rääkinud Kraski ja Owaza kavatsusest araablased paljaks röövida. Ebasõbralik kohtlemine sai talle osaks aga seepärast, et kaaslased ei tahtnud temaga jagada röövretke saaki. Lõpuks otsustas venelane suu puhtaks rääkida.
„ Kuule, Miranda," ütles Kraski. „Meil kujunes siin üksmeelne arvamus, et sina ja Bluber olete meie ekspeditsiooni nurjumise peasüüdlased. Meie ei otsi patuoinast. Ma ainult nendin tõsiasja. Aga sel ajal, kui sa ära olid, tekkis meil kavatsus kullakaotus heastada. Võime vähemalt osa kaotatud väärtusest tagasi saada. Mõtlesime kõik hoolega läbi ja koostasime plaani. Selle täitmiseks me sinu abi ei vaja. Meil pole midagi selle vastu, kui sa soovi korral meiega kaasa tuled, kuid olgu sul algusest peale teada: sa ei saa vähimatki osa meie tulevasest saagist."
Hispaanlane naeratas ja lõi ükskõikselt käega.
„Sul on täielikult õigus," ütles ta. „Ma ei hakka teilt midagi paluma. Ma ei kavatse pretendeerida sellele, mis õigusega teile kuulub."
Aga seesmiselt ta irvitas ja mõtles kahe miljoni naela peale, mis oli maetud puude varju sädeleva kose kõrvale vaevalt päevateekonna kaugusel.
Estebani ootamatult alandlik käitumine tuli kaaslastele meeldiva üllatusena See rahustas kõiki ja vabastas pingest.

„Oled üsna mõnus sell," mõmises Peebles heasüdamlikult. „Olen kogu aeg rääkinud, et sa püüdsid ihust ja hingest. Soovin õnne, et pääsesid nii kerge vaevaga selle inimsööja käest. Võtsin seda väga südamesse, kui kuulsin, et oled tapetud."

„Jah," sekkus Bluber, „John ei saanud enam öösel magadagi, vaeseke, ta muretses nii väga, eks ju, John?"

„Ära liialda, Bluber, või muidu..." torises Pleebes juudile umbusklikku pilku heites.

„Ma ei liialda põrmugi," kohmas Adolf ja märkas, et suur inglane oli üsna pahaseks saanud. „Tahtsin lihtsalt öelda, et me kõik kurvastasime väga, kuulnud, et hispaanlane on tapetud, ja nüüd rõõmustame kõik, et ta elus on."

„Ja ei pretendeeri elevandiluule," lisas Throck mornilt

„Ärge muretsege," rahustas hispaanlane. „Mulle on parim tasu, kui pääsen elusalt ja tervelt Londoni tagasi. Mulle aitab Aafrikast elupäevade lõpuni."

Teised läksid kõik magama, kuid hispaanlane murdis veel paar tundi pead plaani kallal, kuidas kogu kulda endale hoida, kartmata wa-zirisid, kes selle asukohta teadsid. Ta oli kindel, et võis praegu vähimagi vaevata minna samasse kohta, kuhu Usula kulla oli matnud, kuid ühtaegu oli kindel selleski, et lääneranniku poolt liikudes seda kohta ta enam kunagi ei leia Järelikult pidi tal olema kaaslane, kes tunneks hästi ümbruskonda ja võiks kergesti leida koha, kuhu kuld on peidetud. Keda siin usaldada? Mõttes võttis ta läbi kogu safari meeskonna,

77

kuni jäi peatuma pealik Owaza juures. Esteban ei usaldanud küll täielikult seda kavalat kõrberöövlit, kuid teist valikut tal polnud. Lootes rohkem neegri ahnusele kui aususele, otsustas ta avaldada Owazale oma saladuse. Nii ta lõpuks uinuski ja nägi unes, mida kõike võib talle pakkuda kaks miljonit naela maailma suurlinnades.

Järgmisel hommikul teatas Esteban oma kaaslastele, et oli eelmisel päeval märganud nende laagri lähedal suurt antiloobikarja, ja tegi ettepaneku anda talle jälitamiseks neli või viis pärismaalast. Kellelgi polnud selle vastu midagi, sest oma südamepõhjas lootis igaüks, et mida kaugemale laagrist hispaanlane läheb, seda rohkem võimalusi on tal surma saada mõne kiskja läbi. Sellise lõpu üle poleks keegi kahju tundnud, sest nad ei sallinud ega usaldanud teda.

„Võtan endaga Owaza," teatas Esteban. „Ta on siinsetest küttidest kõige kogenum. Ülejäänud mehed valib ta ise."

Aga kui ta Owazale oma ettepanekust teatama läks, ei tahtnud see jahist kuuldagi.

„Meil on küllalt liha," vastas mustanahaline, „sellest jätkub veel paariks päevaks. Peame lahkuma Tarzani ja waziride maalt nii ruttu, kui võimalik. Kuni rannikuni pole ulukitest puudust. Rändame veel kaks päeva ja siis olen nõus teiega jahile minema"

„Kuula," ütles Esteban sosinal neegrile. „Ma ei kutsunud sind lihtsalt jahile. Ma ei saa sellest rääkida sulle siin, laagris, aga kui jääme omavahele, seletan kõik ära. Minuga tulles teenid sa palju rohkem kui kogu salk araablaste karavani röövimisel."

Owaza silmitses teda teraselt ja sügas oma krässus pead.

„Üldiselt on tänane päev jahiks väga kohane, bwana," tähendas ta. „Ma tulen sinuga ja võtan kaasa viis poissi."

Owaza määras kindlaks rännukava ja tähistas kaardil laagri asukoha, et tema ja hispaanlane neid öö saabudes leida võiksid. Siis asus ja-hisalk teele sama rada mööda, kustkaudu Usula oli eelmisel päeval hispaanlast valgete laagri poole juhtinud. Nad polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui Owaza märkas waziride värskeid jälgi.

„Eile õhtul läks siit läbi palju inimea, bwana," sõnas vana rännumees, silmitsedes Estebani pilkavalt.

„Mina ei näinud kedagi," vastas hispaanlane rahulikult. „Küllap nad tulid pärast seda, kui ma laagrisse jõudsin."

„Nad tulid peaaegu meie laagrini ja pöörasid siis metsa tagasi," lausus Owaza. „ Kuule, bwana, mul on püss käes ja sina mine nüüd ees. Kui need jäljed on sinu rahva omad ja sa viid mind lõksu, siis sured esimesena!"

„Rahune, Owaza," ütles Esteban. „Oleme nüüd laagrist küllalt kaugel, seepärast räägin sinuga avameelselt. Need jäljed jätsid siia Ahvide Tarzani wazirid, kes matsid minu käsul kulla siit umbes ühe päevatee kaugusele. Saatsin nad koju ja tahaksin, et tuleksid minuga ning aitaksid kulla teise kohta peita. Pärast seda, kui teised on oma elevandiluu

78

kätte saanud ja Inglismaale sõimud, tuleme koos tagasi, kaeva-me kulla välja ja sa saad kuningliku tasu."

„Kes sa siis oled?" küsis Owaza. „Olen sageli kahelnud, kas sa oled ikka õige Ahvide Tarzan. Sel päeval, kui käisime Opari varakambrites, rääkis mulle üks kandjatest, et Ahvide Tarzan mürgitati meie laagris. Ta kinnitas, et nägi seda oma ihusilmaga — sinu keha olevat lebanud põõsastes. Kuid selsamal päeval olid sa meiega koos rännakul. Arvasin, et kandja luiskas mulle, aga ma täheldasin tema näol hirmu, kui ta sind märkas. Kas on siis olemas kaks Ahvide Tarzanit?"

„Mina pole Ahvide Tarzan," tunnistas Esteban. „Õige Ahvide Tar-zani mürgitasid minu kaaslased. Kuid sellest annusest jätkus vaid tema uinutamiseks pikemaks ajaks. Vististi lootsid nad, et mõni kiskja ta vahepeal nahka paneb. On ta praegu elus või mitte, seda meie ei tea. Minu pärast ei tarvitse sa karta wazirisid ega Tarzanit, sest mina ihkan neid kohata veel vähem kui sina"

Neeger noogutas.

„Võimalik, et räägid õigust," soostus ta, kuid kõndis endiselt hispaanlase taga ja hoidis püssi laskevalmis.

Nad sammusid nüüd aeglasemalt, kartes kohata wazirisid, kuid jõudnud nende viimasesse laagripaika, leidsid jälgede järgi, et mustanahalised sõdurid olid pööranud kõrvalteele. Nüüd polnud neil enam midagi karta.

Jõudnud kulla asukoha lähedusse, käskis Esteban Owazat teised neegrid sinna maha jätta, et nad võiksid ainult kahekesi varanduse ümber paigutada.

„Mida vähem inimesi sellest teab," ütles hispaanlane neegrile, „seda julgemad võime olla"

„Bwana suu läbi kõneleb tarkus ise," tähendas kaval mustanahaline.

Esteban leidis kose lähedal vallimägi vaevata üles koha, kuhu kuld oli maetud. Sellekohase usutlemise peale teatas Owaza, et ta tunneb ümbruskonda suurepäraselt ja võib ka kinnisilmi läänerannikult siia tulla.

Kahekesi tassiti kullakangid mõnikümmend sammu eemale ja peideti madalasse jõeäärsesse tihnikusse. Nad mõistsid imehästi, et selline ümberpaigutamine oli palju otstarbekam kui kulla toimetamine sadade miilide taha Wazirid poleks osanud hingestki aimata, et keegi vaevuks kullakange välja kaevama ainult selleks, et viia need mõnikümmend sammu eemale.

Töö lõpetanud, vaatas Owaza päikese poole.

„Täna õhtuks me enam laagrisse ei jõua," ütles ta. „Peame minema väga kiiresti, kui tahame nad homme kätte saada"

„Ma pole kavatsenudki seda teha," vastas Esteban, „kuid ma ei võinud seda neile öelda Mul pole sellest sooja ega külma, kui ma nendega enam iialgi ei kohtu."

79

Owaza muigas. Tema kavalas ajus valmis uus plaan.

„Milleks panna kaalule oma elu võitluses araablastest röövlitega mõne elevandikihva pärast," mõtles ta, „kui kuld ootab üksnes rannikule toimetamist, et lõplikult meie omaks saada?"

XIII. Veider torn

Tarzan pööras ümber ja nägi Kalliskivide lossi idatorni ülemisel korrusel meest seismas. Ahvinimene võttis hääletult noa tupest. Peaaegu samal hetkel langes ta käsi jõuetult alla. Mõni sekund silmitsesid nad teineteist. See, keda Tarzan nägi, polnud bolgani ega gomangani, vaid valge mees, vana, kuivetanud, kortsus näo ja suure pika habemega ning alasti, kui mitte arvestada gorillade barbaarseid ehteid.

Jumal!" hüüdis kummaline nägemus.

Tarzan silmitses teda uudistavalt. See ainus ingliskeelne sõna andis palju mõtlemisainet tema alaliselt tegutsevale ajule.

„Kes te olete?" küsis vanamees seekord juba suurte inimahvide keeles.

„Minut tagasi kasutasite ingliskeelset sõna," ütles Tarzan inglise keeles. „Kas oskate seda keelt?"

„Oo, armuline jumal!" hüüatas rauk. „Kas tõesti olen elanud selle õnneliku silmapilguni, et saan veel kord kuulda oma armast emakeelt!" Ka tema läks nüüd üle inglise keelele, ehkki rääkis kobamisi ja takerdudes.

„Kes te olete?" uudistas Tarzan. Ja mida te siin teete?" »

^ „Sedasama küsin ma teilt," naeratas rauk. „Ärge kartke mulle vastata Nähtavasti olete inglane ja sellisel juhul ei pruugi teil mind karta"

„Ma otsin naist,, kelle röövisid bolganid." Rauk noogutas.

Jah," ütles ta, „ma tean, ta on siin."

„On ta elus?" küsis Tarzan. *

„ Temaga pole midagi halba juhtunud. Ja teda ei ähvarda oht, vähemalt homse või ülehomseni. Aga kes teie olete ja kuidas leidsite tee välisilmast siia?"

„Olen Ahvide Tarzan," vastas ahvinimene. „Sattusin nendesse paikadesse Opari orust väljapääsu otsides, sest mu kaaslase elu oli seal hädaohus. Ja teie?"

„Olen vana mees," vastas tundmatu, „ja tulin siia õige noorelt. Teenisin laevapoisina laeval, mis tõi Stanley Aafrikasse. Pärast Stanley Poolis sadama asutamist siirdusin koos temaga sisemaale. Kord läksin üksinda metsa jahile. Eksisin ära ja sattusin hiljem vaenulike pärismaalaste kätte vangi. Nad viisid mu veel kaugemale sisemaale. Lõpuks õnnestus mul põgeneda, aga et ma ei osanud enam kuhugi minna, ekslesin

kuude kaupa džunglis. Ühel päeval leidsin tee sellesse neetud orgu. Ma ei mõista, miks nad mind kohe ei tapnud, aga nad ei teinud seda ka hiljem. Ilmselt leidsid, et neile kuluvad marjaks ära minu teadmised. Sestsaadik olen neid aidanud maavarade kaevandamisel, teemantide lihvimisel ja mujalgi. Kogu selle aja olen elanud üksinda, kuigi oma südames olen alati hellitanud lootust, et ühel ilusal päeval õnnestub mul sellest orust põgeneda, kuid julgen teile kinnitada, et see on tühi lootus."

„Kas siit pole tõesti mingit väljapääsu?" küsis Tarzan.

«Väljapääs on, kuid seda valvatakse hoolega."

„Kus see on?"

„Üks tunnelitest läbib mäge ja lõpeb alles teise mäe nõlval. Bolga-nide esivanemad kasutasid neid kaevandusi sajandeid. Kõik mäed on nende kaevandustest ja tunnelitest auklikuks uuristatud. Kuldasisalda-va kvartsi all asub paks kiht peridotiiti, milles leidub väga palju teemante. Nähtavasti oli teemantide otsingul tarvfs läbindada kogu

mägi, võib-olla tehti seda ventileerimise jaoks. See tunnel ja Opari suunduv rada on ainus pääsetee orust. Igivanast ajast saadik on tunnel tugevdatud valve all, ja mitte välisvaenlase pärast, sest sääraseid üllatusi pole neil vaja karta. Tunnelit valvatakse seepärast, et vältida orjade põgenemist. Opari rada enam ei valvata, sest opaarlasi nad ei karda ja pealegi on hästi teada, et ükski gomangani ei riski põgeneda päikese-kummardajate juurde, kes nad kohemaid maha tapaksid. Selsamal põhjusel peame ka meie igaveseks siia vangi jääma."

«Kuidas tunnelit valvatakse?" päris Tarzan.

«Kaks bolganit koos tosina gomanganiga on kogu aeg vahipostil," vastas rauk.

«Kas gomanganid pole üritanud põgeneda?"

«Nagu mulle räägiti, on nad minevikus seda mitu korda teinud," vastas rauk, «kuid alati lõppes kõik nurjumisega. Nad püüti kinni ja piinati surnuks, nende kaaslased aga pandi karistuseks kõige raskemale tööle."

«Kas siin on palju gomanganisid?"

«Arvatavasti viie tuhande ringis."

„Ja bolganisid?"

«Tuhande ümber."

«Viis ühe vastu," pomises ahvinimene, „ja ikkagi kardavad põgeneda."

«Kuid ärge unustage," manitses rauk, „et bolganid on valitsev ja pealegi arukas rass. Gomanganid aga pole oma vaimse arengu poolest metsloomadest kõrgemale jõudnud."

«Ent siiski on nad inimesed!" ei nõustunud Tarzan.

«Ainult väliselt," seletas rauk. «Nad ei oska kokku hoida, nagu teevad seda inimesed, nad pole veel jõudnud ühiskondliku teadvuseni. Tõsi, nad elavad perekonniti ja külades, aga seda õpetasid neile bolganid.

81

Viimased andsid neile ka sõjariistad, et kaitsta end kiskjate eest. Varem ei teadnud gomanganid perekonnast midagi. Iga täiskasvanud gomangani ehitas ise endale onni ja elas omaette. Siis õpetasid bolganid neile kindlustatud külade ehitamist ja nõudsid, et naised elaksid koos meestega. Nad pidid kasvatama lapsi täisealiseks saamiseni. Seetõttu on neil praegu juba külasid, kus elab nelikümmend kuni viiskümmend inimest. Kuid nende hulgas on väga suur suremus, paljud langevad bolganide käe läbi ja oma osa võtavad ka kiskjad."

«Viis ühe vastu," kordas Tarzan, „ja ikka orjad — millised argpüksid nad küll on!"

«Teil pole õigus," vaidles rauk vastu. „Nad pole sugugi argpüksid. Lõvidega võitlevad nad väga mehiselt, aga et nad on olnud aastatuhandeid bolganide orjad, siis on neil välja kujunenud orja psühholoogia. Nii nagu meie pärime sündides jumalakartlikkuse, nii pärivad nemad hirmu bolganide ees."

«See on väga huvitav," sõnas Tarzan, «nüüd aga öelge mulle, kuhu on peidetud naine, keda ma otsin?"

„On ta teie abikaasa?" uudistas rauk.

„Ei. Ma ütlesin seda küll gomanganidele, lootes, et nad teda kaitsevad. Ta on La, Opari kuninganna, Leegitseva Jumala ülempreestrinna,"

„Ei või olla!" hüüatas rauk uskumatult. „Ei või olla, et Opari kuninganna riskis oma eluga ja tuli igipõliste vaenlaste majja!"

„Ta oli sunnitud seda tegema," vastas Tarzan. «Tema elu oli ohus, sest ta keeldus mind nende jumalale ohverdamast."

«Küll alles bolganid rõõmustaksid, kui nad sellest kuuleksid," tähendas rauk.

„ Öelge mulle, kus ta on. Naine päästis mu elu ja ma pean ta päästma bolganide käest, millise saatuse nad talle iganes määranud on."

«See on lootusetu," vastas hallpea. «Võin teile muidugi öelda, aga teil ei õnnestu kunagi teda päästa'"

„Ma vähemalt proovin," torises ahvinimene.

«Aga te kaotate ja surete."

«Kui kõik see, mis rääkisite, ön õige ja tema päästniiseks pole vähimatki lootust, mis seal ikka, suren siis suren. Kuid üritada tasub." Vanamees kehitas õlgu. „Te ei tunne bolganisid..."

«Öelge mulle, kus asub naine," kordas Tarzan oma nõudmist.

«Vaadake," ütles rauk, kutsudes ahvinimest endale järgnema. Nad sisenesid tuppa ja astusid lahtise akna juurde. «Seal," ja vanamees sirutas käe kummalise madala torni poole, mis laiutas nagu seen lossi läänepoolsel katuseharjal. «Taon kusagil seal tornis, aga teie jaoks-võiks ta niisama hästi asuda põhjanabal."

Tarzan seisis vaikides. Oma teraste silmadega näis ta jälgivat .kõiki üksikasju. Torni juurde võis pääseda mööda peahoone katust. Kahtlemata

82

oli ülesanne äärmiselt raske. Loss oli suurim, mida ta seni iganes näinud oli, jättes oma pindalalt varju kõik kuningapaleed. Seal võis olla tuhandeid ruume kummaliste konstruktsiooniliste iseärasustega, millest tal aimugi polnud. Ta pidi aga nii osavasti orienteeruma, et jõuda lugematutest takistustest hoolimata lossi vastaspoolsesse ossa. Keegi peale Ahvide Tarzani poleks sellise ülesande täitmisele üldse mõelnudki. Kuid lord Greystoke polnud mees, kes oleks lasknud end raskustest heidutada. Ta oli oma okkalisel eluteel võitnud tuhandeid raskusi ega tahtnud ka seekord ilma võitluseta alla anda. Ta silmitses veel kord teraselt kõiki üksikasju. Ümberringi oli rahulik, häälitsesid vaid üksikud loomad. Kauguses möirgas lõvi. Vanad haralised puud sirutasid oksi katusele ja mõni kõrgem neist ulatus isegi katuseharjani. Lossis polnud näha vähimatki elumärki peale mõne tuhmilt valgustatud akna. Tarzan pöördus vanamehe poole.

„Ma ei tunne teid," ütles ta, „kuid mulle tundub, et võin teid usaldada. Veresidemed on tugevamad kõigist, mere aga oleme selles orus ainsad valge rassi esindajad. Võiksite endale kannuseid teenida, kui mind reedate, aga ma ei usu, et teie seda teeksite."

„Ärge kartke," vastas rauk. „Ma vihkan neid. Kui saaksin teid aidata, teeksin seda, aga teie ettevõtmine on täiesti lootusetu — naine ei pääse siit enam kunagi. Ka teie ise ei pääse enam Kalliskivide orust, isegi mitte lossist, kui bolganid seda ei taha."

Ahvinimene muigas.

„Olete elanud siin juba nii kaua, et gomanganide orjamine on teile külge hakanud. Kui tahate põgeneda, tulge minuga. Võime ka kaotada, kuid parem üritada, kui selles tornis kükitada"

Rauk raputas kurvalt pead.

„Ei, see on võimatu," lausus ta. „Oleks kas või üksainus šanss olnud, oleksin ma juba ammu siit lahkunud."

„Jumalaga siis," ütles Tarzan ja libises aknast välja. Rauk vaatas tähelepanelikult, kuidas ahvinimene üle katuseharja lameda torni poole liikus, pööras siis ümber ja kiirustas trepist alla.

Tarzan jooksis mööda katuseharja torni poole, kus peeti vangis Lad. Hoolimata kiirest edasiliikumisest, oli ta äärmiselt ettevaatlik ega teinud rohkem häält kui metsikus džunglis valvav kiskja. Aeg-ajalt ta peatus ja kuulatas.

Viimaks jõudis ta tornini. Ta leidis selle müüris rohkesti avausi, mida katsid rasked gobeläänvaibad, samasugused nagu vana inglase torniski. Nihutanud ühte vaipa ettevaatlikult kõrvale, heitis ta pilgu ruumi. See oli tühi, peaaegu nelinurkne, keskel

ümmargune ava, millest läks läbi samasugune redel nagu idatornis. Toas ei paistnud kedagi olevat ja Tarzan astus trepi poole. Ettevaatlikult alla vaadates tegi ta kindlaks, et trepp viib väga sügavale. Kui sügavale just, seda ei võinud ta enam näha, kuid oletas, et see lõpeb Kalliskivide lossi maaalustes käikudes. Alumistelt korrustelt kandusid temani hääled ja

83

mitmesugused lõhnad, kuid neid lämmatas raske imalmagus viirukihais, millest näis olevat läbi imbunud kogu loss.

Selle viirukilõhna tõttu ei võinudki ahvinimene kasutada oma hästi arenenud haistmismeelt. Ta oleks kohe tundnud lähedal viibiva go-mangani lõhna.

Neeger lamas toas vaiba taga. Ta nägi Tarzanit sisse ronimas ega muutnud oma asendit, kartes end paljastada. Silmad hirmust suured, jälgis ta kummalist olevust, keda nägi esimest korda elus. Oleks neeger olnud vähegi arenenud, oleks ta pidanud Tarzanit lihtsalt taevast alla tulnud jumalaks. Aga nõme ja fantaasiavaene, nagu ta oli, tajus gomangani vaid seda, mida nägi oma ihusilmaga. Ta nägi tundmatut olendit ning oli sügavalt veendunud, et kõik tundmatud on tema vaenlased. Ta oleks pidanud oma isandaile tarmangani sissetungist teada andma, kuid kartis end liigutada, kuna tundmatu võis teda kuulda. Neeger ei kiirustanud ülepeakaela tegutsema, sest mida vähem nad bolganide tähelepanu äratasid, seda rahulikum oli nende elu. Kogu selle aja lamas gomangani vagusi oma peidupaigas. Aga vaevalt oli Tarzan tema silmist kadunud, kui ta maast üles kargas ja läbi avause mööda katuseharja lossi lääneosas asuva torni poole jooksu pistis.

Mida madalamale Tarzan trepist laskus, seda paksemaks ja pealetükkivamaks muutus viirukilõhn. Ta ei saanud kasutada oma haistmist, seepärast pidi ta hoolega kuulatama iga krõbinat ja teraselt silmitsema kõige väiksemaidki üksikasju. Tal tuli kõik tornis asuvad toad ükshaaval läbi otsida Ta riskis Lad isegi nimepidi hüüda, kuid ei saanud vastust.

Ta oli juba neli korrust läbi otsinud ja võttis käsile viienda, kui märkas trepi kõrval surmani hirmunud neegrit. Gomangani oli väga suurt kasvu ja ühegi sõjariistata. Ta jõllitas pärani silmi ahvinimesele otsa ja põrkas eemale, kui Tarzan trepilt alla hüppas.

„Mida sa tahad?" kogeles-lõpuks neeger. „Otsid vist valget emast, kelle röövisid bolganid?"

„Jah," kinnitas Tarzan. „Kas sa tead, kus ta asub?"

„Ma tean, kuhu ta on peidetud," vastas neeger. „Kui, sa mulle järgned, viiru.su tema juurde."

„Miks sa minu vastu nii lahke oled?" küsis Tarzan paugupealt valvsaks muutudes. „Mispärast ei rutta sa oma isandaid hoiatama, et nad mind suurema vaevata kinni võiksid võtta?"

„Ma ei tea, mispärast pidin sulle niimoodi ütlema," tunnistas neeger, „aga bolganid saatsid ja käskisid seda öelda Ma ei tahtnud tulla, sest kartsin."

„Kuhu sa pidid mu viima?" päris Tarzan.

„ Pidin su viima ühte ruumi. Niipea kui sa sisse oleksid astunud, oleks uks kinni prantsatanud ja sa oleksid lõksu jäänud."

„Ja sina ka?" uudistas Tarzan.

„Minagi oleksin koos sinuga lõksu jäänud. Bolganidel pole sellest

84

sooja ega külma, mis minust saab. Võib juhtuda, et sa mu tapad, aga neile on ükskõik."

„Kui sa mu lõksu juhid, tapan su tõepoolest," kinnitas Tarzan. „Aga kui sa viid mu naise juurde, siis ehk õnnestub meil kõigil põgeneda. Sa ju tahaksid põgeneda, eks?"

«Tahaksin küll, aga see on võimatu."
«Oled sa kunagi proovinud?"
„Ei, ei ole. Misjaoks proovida, kui see on võimatu?"
„Kui sa meelitad mind lõksu, tapan su kindlasti ära. Kui viid mu naise juurde, on sinu ellujäämise võimalus niisama suur kui minu oma. Mida sa selle peale ütled?"
Mustanahaline kratsis mõtlikult kukalt. Mõtted liikusid tema primitiivses ajus aeglaselt. Viimaks tegi ta uuesti suu lahti.
„Sa oled väga tark," sõnas ta. „Viin su naise juurde."
„Mine siis ees," lausus Tarzan, „ma tulen sulle järele."
Must ronis trepist alla eelmisele korrusele, lükkas ukse lahti ja sisenes pikka kitsasse koridori. Järgnedes oma saatjale, mõtiskles ahv-inimene selle üle, kuidas võisid bolganid tema tornis viibimisest teada saada. Peale vana inglase, kunagise Stanley kaaslase, polnud kellelgi aimu tema viibimisest Kalliskivide lossis. Üksnes see rammetu kaasmaalane võis teda bolganidele reeta, hoolimata antud lubadusest. Käik oli väga pikk ja pime, sest valgust immitses ainult lahtijäetud ukse vahelt. Järsku seisatas neeger suletud ukse taga.
„Naine on seal," sositas ta uksele näidates.
„On ta üksi?" päris ahvinimene.
„Ei ole," vastas neeger. „Vaata!" Ta avas ukse ja lükkas ettevaatlikult kõrvale seda katva raske vaiba.
Tarzan haaras gomangani randmest, et takistada teda põgenemast. Siis astus ta ettepoole ja seisatas ukseavas. Tema ees oli suur ruum, mille keskel asetses tumedast puust nikerdatud alusel poodium. Keskne kuju sellel poodiumil oli hiiglaslik musta lakaga lõvi, keda Tarzan oli näinud jalutamas ümber lossi. Lõvi kuldahelad olid kinnitatud põrandasse löödud rõngaste külge, neli neegrit aga seisid kui vahakujud lõvi ümber, hoides käes lõvi kaelast rippuva raske keti otsa. Kiskja taga kuldtroonil istus kolm silmipimestavalt rõivastatud bolganit. Poodiumi astmel seisis La kahe gomanganist valvuri vahel. Poodiumi ümber asetatud pinkidel istus ligi viiskümmend bolganit, kelle seas Tarzan märkas ka vana kidurat inglast. Tema siin viibimine kinnitas Tarzani arvamust, et see rauk oli osutunud tema reetjaks.
Sajad tõrvapannid valgustasid ruumi, täites selle viiruki raske lõhnaga, mis jälitas ahvinimest lossi astumisest saadik. Kõrged kitsad aknad olid ühelt poolt avatud, lastes sooja pehmet džungliõhku takistamatult sisse voolata. Akendest võis Tarzan näha lossi aeda. Ta hoomas, et ruum asus samal tasandil terrassiga, kaugemal paistis tema enda avatud värav, mis viis džunglisse ja vabadusse. Aga tema ja

vabaduse vahel seisis trooniastmeil uhke La kuju, meenutades rangelt ahvinimesele tema kohust. Ning veel seisis tema ja akna vahel viiskümmend relvastatud gorillainimest. Võis siiski olla, et plaan ahvini-mese ajus osutus paremaks sõjariistaks kui tema käte määratu jõud. Kuigi ta lootis plaanile, pidas ta lõppude lõpuks otsustavaks siiski jõudu. Tarzan pöördus neegri poole.
„Kas lõvi valvavad gomanganid tahaksid bolganidest vabaneda?" küsis ta.
„Gomanganid tallaksid kõik vabaneda, kui nad vaid saaksid," vastas must.
„Kui ma tungin ruumi, kas saadad siis mind ja ütled gomangani-dele, et kui nad minu poolel võitlevad, juhatan ma nad sellest orust välja?"
„Võin ju öelda, aga nad ei usu," kahtles neeger.
„Siis ütle, et nad surevad, kui mind ei aita," tähendas ahvinimene.
„Ütlen küll," nõustus neeger sedamaid.
Pilgu poodiumile pööranud, märkas Tarzan, et keskmisel kuldtroonil istuv bolgani oli midagi rääkima hakanud. Ta jäi kuulatama.

„Numa, loomade kuninga ja kõige olemasoleva keisri alamad," urises ta madalal häälel. „Numa kuulis selle emase sõnu ja Numa tahtmine on, et ta sureks. Suur keiser on näljane, ta pistab naise mihka oma alamate juuresolekul. See on Numa tahe!"

Lähikondlaste seas tõusis heakskiiduurin. Lõvi paljastas kihvad, jäi oma õelate kitsaste kollaste silmadega enda ees seisvat naist põrnitsema ja möirgas nii, et kogu loss rõkkas. Selline tava tundus olevat nii sagedane, et lõvi oli harjunud lõppvaatusega ja ootas seda.

„ Ülehomme," jätkas kõneleja, „tuuakse keisri ette selle olevuse isane, kes vahepeal on keisritornis vangi võetud. Orjad!" hüüdis ta valju häälega neegritele, kes hoidsid lõvi kettidest. „Lohistage naine keisri ette."

Silmapilk muutus lõvi pööraseks, peksis sabaga maad, rebis kuldseid ahelaid, möirgas ja pritsis sülge. Tõusnud tagajalgadele, valmistus ta hüppama kallale Lale, keda tiriti^oodiumile üha lähemale. La ei nutnud ega karjunud, ta püüdis vaid kõigest jõust Vabaneda neegrite sitketest kätest, ent kõik pingutused olid asjatud. Nad jõudsid viimasele astmele ja olid juba valmis tõukama Lad lõvi käppade vahele, kui ruumis kõlas vali karjatus, mis peatas gomanganid, ja sundis bol-ganisid oma troonilt püsti kargama. Järgmisel hetkel nägid nad peaaegu alasti valget meest, kellest kõik olid kuulnud, aga kellega ükski neist polnud veel kohtunud. Ja see mees oli nii kärmas,, et heitis juba sissetormamise ajal oda määratu jõuga väljavalitud eesmärgi poole.

86

XIV. Õuduste tuba

Majesteetliku ükskõiksusega ürgmetsa teiste asukate vastu kõndis mustalakaline lõvi läbi öise džungli. Ta ei pidanud jahti, seepärast ei teinud loom vähimaidki pingutusi end varjata, kuid sellest hoolimata ei toonud ka kuuldavale ainsatki häält. Ta kõndis kiiresti, kuid seisatas aeg-ajalt, ajas koonu püsti, haistis õhku ja kuulatas. Viimaks jõudis ta kõrge müüri juurde. Piki müüri liikudes leidis lõvi lahtise värava ja lipsas sisse.

Tema ees kõrgus määratu suur hoone. Äkki kostis sealt raevunud lõvi köuehäälset möirgamist.

Mustalakaline lõvi kallutas pea küljele ja astus käratult edasi. 1 Sel hetkel, mil Lad taheti Numa käppade vahele heita, hüppas Ahvide Tarzan valju kisaga tuppa. Gomanganid, kes Lad lõvi poole lohistasid, sattusid segadusse. Sellest tekkinud pausi kasutas Tarzan oda heitmiseks. Bolganide suureks õuduseks ja vihaks läbistas oda nende keisri — suure mustalakalise lõvi südame.

Tarzani kõrval seisis gomangani, kes pidi ta lõksu meelitama, kuid keda ahvinimene oli sundinud end teenima. Kui Tarzan La poole sööstis, järgnes talle ka gomangani, karjudes oma kaaslastele, et kui nad seda võõrast tarmanganit aitavad, vabastab viimane gomanganid jäädavalt bolganide ikke alt.

„Lasite tappa suure keisri," karjus ta õnnetutele neegritele, kes pidid Numat valvama. „Selle eest teevad bolganid teile otsa peale. Aidake tarmanganil päästa oma naine, siis on teil vähemalt lootus ellu jääda ja vabaks saada. Ja teie," hüüdis ta kahele gomanganile, kes ikka veel Lad kinni hoidsid, „olete samuti surma määratud. Teie ainus lootus on meid toietada"

Tarzan jooksis La juurde ja kandis ta poodiumile, lootes, et suudab seal mõnda aega vastu panna viiekümnele bolganile, kes kõik nüüd tema poole tormasid.

„Tapke need kolm, kes istuvad troonil!" hüüdis Tarzan gomanganidele, kes ikka veel kõhklesid ega suutnud otsustada, kelle poole asuda. „Tapke nad, kui tahate vabaks saada ja ellu jääda!"

Tema võimukas hääl, kaasakiskuv käitumine ja loomulik anne inimesi juhtida kallutasid vaekausi ahvinimese kasuks. Mustanahalised pöörasid vihatud ülemvõimu poole, keda esindasid kolm troonil istuvat bolganit. Nende odad läbistasid ühekorraga bolganide mustad karvased kehad ja gomanganid olid paratamatult sidunud oma saatuse Tarzaniga, sest pärast seda oli neil võimatu bolganide maale elama jääda.

Ühe käega La ümbert kinni hoides tõusis ahvinimene poodiumile ja kiskus surnud lõvi kehast välja oma oda. Seejärel pöördus ta pealetungivate bolganide poole, asetas jala võidetud vaenlase laibale ja tõi kuuldavale isaahvi kohutava võidukisa.

87

Bolganid tardusid hetkeks paigale, gomanganid aga langesid suurest hirmust põrandale.

„Pidage!" hüüatas Tarzan kätt ette sirutades. „Kuulake mind. Mina olen Ahvide Tarzan. Ma pole otsinud tüli teie rahvaga. Kuid ma otsin väljapääsu teie maalt, et oma maale tagasi minna. Laske mind rahus minna koos selle naise ja nende gomanganidega"

Vastuseks kõlas metsikute häälte koor ja bolganid rühkisid taas trooni poole. Siis eraldus nende ridadest vana inglane ja jooksis kiiresti ahvinimese juurde.

„Reetur!" hüüdis ahvinimene. „Sina oled esimene, kes oma nahal Tarzani viha tunda saab!"

Ta rääkis inglise keeles ja rauk vastas talle samas keeles.

„Reetur?" kordas ta üllatunult

„Kes siis veel?" käratas Tarzan. „Kas mitte teie ei kiirustanud lossi ega teatanud bolganidele minu siinviibimisest?"

„Mitte sinnapoolegi," vastas rauk. „Tulin siia, et olla valge naise kõrval ja võimaluse korral aidata teda või siis teid, kui te siia peaksite ilmuma. Nüüd tulen, inglane, et seista ja surra teie kõrval, sest on päevselge, et te surete. Miski ei päästa teid bolganide viha eest, sest tapsite nende keisri."

„Kui nii, siis tulge ja näidake oma truudust," lausus Tarzan. «Parem surra võideldes kui elada jäädavas orjuses!"

Kuus gomanganit asus Tarzani ja La ümber, seitsmes korjas kokku kolme tapetud bolgani sõjariistad.

Ründajad, kes polnud varem nii arvuka jõuga kokku puutunud, jäid viivuks jahmunult seisma. Kuid ainult viivuks, sest neid oli ikkagi viiskümmend üheksa vastu. Siis rühkisid nad poodiumi astmetest üles, kus Tarzan oma gomanganidega võttis neid vastu odade, sõjakir-veste ja nuiadega Esimene rünnak suudeti tagasi lüüa, kuid üldine surve oli liiga tugev ja uus pealetungilaine ähvardas neid enda alla matta. Seal kostis võitlejate kõrvu hirmuäratav möirgamine. Võitlus katkes paugupealt.

Kõik pöörasid oma pea hääle suuna^ja nägid hiiglaslikku musta lakaga lõvi. Ta seisis saali põrandal akna ees majesteetlikus rahus nagu kuldsest pronksist valatud kuju. Jälle värises hoone tema kõrvulukustavast möirgest.

Üle võitlejate peade silmitses Tarzan haruldast külalist, siis valgustas rõõmuhelk ta nägu. Tõstes oma häält üle üldise melu, karjus ta bolganidele osutades:

„Jad-bal-ja! Tapa! Tapa!"

Vaevalt oli ta need sõnad öelnud, kui rahulik džunglikuningas muutus ehtsaks põrgusigitiseks. Nagu välk sööstis ta karvaste bolganide kallale. Ühtaegu tekkis Tarzani peas julge plaan, kuidas päästa ennast ja oma liitlasi.

„Ruttu!" hüüdis ta gömanganidele. „Rünnake bolganisid! Siia on

88

ilmunud tõeline Numa, loomade kuningas ja kõige olemasoleva keiser. Ta tapab vaenlasi, kuid kaitseb Ahvide Tarzanit ja tema sõpru."

Nähes oma vihatud isandaid märatseva lõvi ees taandumas, tormasid gomanganid kirveste ja odadega võitlusse. Tarzan viskas oma oda minema ja asus paljastatud noaga Jad-bal-ja kõrvale, juhtides teda ühe ohvri juurest teise juurde ja jälgides, et ta kogemata ei ründaks Lad ega rauka. Kakskümmend bolganit ujus juba põrandal oma veres, ülejäänud panid jooksu. Alles siis kutsus Tarzan Jad-bal-ja tagasi.

„Minge," ütles Tarzan gomanganidele, „ja lohistage vale-Numa korjus poodiumilt alla. Visake ta aknast välja, sest tõeline Numa on tulnud oma trooni nõudma."

Rauk ja La silmitsesid hämmastunult ümberringi toimuvat.

„Kes sa oled?" küsis esimene. „Kes sa oled, et sulle on antud niisugune võim metsiku džunglikiskja üle? Kes sa oled ja mida sa kavatsed teha?"

„Oodake, küllap varsti näete," vastas Tarzan külmavereliselt muiates. „Usun, et oleme nüüd väljaspool hädaohtu ja gomanganidki on saavutanud oma kauaigatsetud vabaduse."

Vahepeal lohistati lõvi korjus poodiumilt maha ja visati aknast välja. Tarzan andis Jad-bal-jale käsu asuda keiser Numa kohale.

„Seal näete istumas tõelist keisrit," lausus ta gomanganidele, osutades Jad-bal-jale. „Teda pole vaja trooni külge aheldada. Kolm teie hulgast lähevad nüüd kiiresti lossi taha gomanganide onnidesse ja kutsuvad kõik siia, et meil oleks küllalt sõdureid, enne kui bolganid sõjariistus tagasi tulevad."

Täis elevust, mis vapustas isegi nende primitiivseid ajusid ja kutsus esile mõningat asjast arusaamist, ruttasid kolm gomanganit Tarza-ni käsku täitma. Teised aga seisid ja jõllitasid Tarzanit säärase aukartusega nagu oleks ta taevast tulnud jumal. Siis tuli La ja astus ahvini-mese kõrvale, vaadates talle silma niisama jumaldavalt nagu neegridki.

„Ma pole sind tänanud, Ahvide Tarzan, selle eest, mis sa eluga riskides minu heaks tegid," ütles ta oma maheda häälega. „Ma tean, sa tulid siia mind otsima ja nende julmade olendite käest vabastama, kuid sind ei ajendanud sellele kangelasteole armastus. Ma tunnen bolgani-de meeletut vaprust ja kavalust, seepärast anun sind viibimata põgeneda, kuni see veel võimalik on. Jäta meid siia saatuse hooleks, üksin-da ehk õnnestub sul ära minna..."

„Ma ei nõustu sellega sugugi, et meil pole võimalust põgeneda," märkis Ahvide Tarzan. „Arvan otse vastupidi, et see võimalus on meil tagatud, kuid me suudame bolganide türanniast vabastada ka,vaesed gomanganid. Aga seegi pole veel kõik ja sellega ma ei rahuldu. Karistada tuleb nii külalislahkuseta bolganisid kui ka Opari truudusetuid preestreid. Selleks kavatsen ma minna Opari sõjariistus gomanganide salgaga, millest piisab, et sundida Cadji loobuma vägivallaga haaratud

võimust ja panna sind uuesti Opari muistsele troonile. Vähemaga ma ei lepi ega lahku sellelt maalt, kuni pole oma kavatsust teoks teinud!"

„Olete vapper mees," ütles rauk, „ja teinud rohkem, kui ma võimalikuks pidasin, kuid Lal on õigus. Te ei tunne bolganide julmust ega salakavalust, samuti nende suurt võimu gomanganide üle. Oleks hea, kui suudaksite mustanahaliste rumalates peades maha suruda hirmu, mida nad tunnevad juba emaihust peale, siis ehk õnnestuks teil põgenemiseks vajalik hulk sõdureid kokku saada, ent kardan, et isegi see käib teil üle jõu. Seepärast on ainus võimalus pääseda, kui jalamaid põgenete."

„Vaadake," hüüatas La. „Hilja, liiga hilja! Nad tulevad tagasi."

Tarzan vaatas näidatud suunas ja märkas suurt hulka gorillasid vastasoleva lahtise ukse kaudu saali tungivat. Ta pilk liikus väledasti teises seinas asuvate akende poole.

„Oodake!" hüüdis ta. „Siin on võrrandi teine pool!"

Kaaslased heitsid pilgu akendele ja nägid sadu neegreid joostes lossile lähenevat.

„Nad tulevad! Nad tulevad!" kisendasid gomanganid. „Me saame vabaks, bolganid ei sunni meid enam nõrkemiseni töötama, ei peksa ega piina meid enam ega heida Numa söödaks!"

Vaevalt oli esimene bolgani uksele ilmunud, kui akendest hakkasid sisse tungima vihased neegrid. Neid juhtis kolm Tarzani saadetud mustanahalist. Nad olid tema läkituse nii veenvalt edasi andnud, et pärismaalased olid muutunud hoopis teisteks inimesteks — niivõrd vaimustas neid mõte peatselt saabuvast vabadusest. Gomanganisid nähes käskis bolganide juht neil kinni võtta troonil asuvad võõrad sissetungijad. Kuid ta pidi kohe tõdema, et tema sõnadel polnud enam endist mõju. Vastuseks gorilla käsule heitis lähedal asuv neeger tugeva käega oda, mis läbistas inimahvi südame. Jubeda karjatusega lages must karvane bolgani surnult maha Otsustav lahing oli alanud.

Esialgu oli lossis bolganisid tunduvalt rohkem kui neegreid, kuid viimastel oli see eelis, et nad hoidsid enda käes troonisaali, bolganid aga ei saanud läbi kitsa ukse sinna korraga sisse tungida. Tarzan mõistis jalamaid tekkinud olukorda, kutsus Jad-bal-ja enda juurde ja asus ühes lõviga' kaitset juhtima. Iga ukse juurde pani ta vajalikul arvul mehi bolganisid tagasi tõrjuma, ülejäänud neegrid jättis ta keset tuba varuks. Siis pöördus ta rauga poole.

„Idavärav on lahti," ütles ahvinimene. „Ma ei pannud seda kinni, kui siia tulin. Kas võiks saata kakskümmend või kolmkümmend neegrit metsas asuvate gomanganide juurde? Nad räägiksid neile kõigest, mis siin aset on leidnud, ja keelitaksid neid meie alustatud vabadusvõitlusest osa võtma."

«Suurepärane mõte!" kiitis rauk. „Lossist väravani on tee vaba, seal pole ühtegi bolganit. Neegrid võivad takistamatult lossist lahkuda. Valin teile mehed välja Neil peab olema autoriteeti, et nende sõnu usutaks."

„Hüva!" hüüdis Tarzan. „Valige nad otsemaid välja, öelge neile, mida neilt tahame, ja et kõik sõltub nende kiirusest."

Üksteise järel valis vanamees välja kolmkümmend sõdurit ja selgitas püüdlikult kõigile, mida neilt tahetakse. Kõik sattusid plaanist vaimustusse ja kinnitasid Tarzanile, et hiljemalt tunni aja parast jõuavad nad abiväega tagasi.

„Kui olete väravast väljas," ütles neile rauk, „lõhkuge lukud, et bol-ganid ei saaks väravat uuesti kinni panna Samuti öelge neile, kes liiguvad salga eesotsas, et nad tuleksid väravast läbi hulgakesi, vastasel korral võivad bolganid tekitada suuri kaotusi."

Mustanahalised andsid mõista, et nad on õpetussõnadest aru saanud, ja hetk' hiljem polnud neist näha muud kui kuuvalgel välkuvaid sääri. Viimaks kadusid needki pimedasse džungliöösse.

Varsti pärast nende lahkumist võtsid bolganid ette otsustava pealetungi troonisaali peasissekäigule ja osal läkskiTcorda ruumi tungida. Nähes, et olukord muutub nende kahjuks, lõid mustanahalised verest välja. Sünnipärane hirm bolganide ees andis end tunda. Olukord muutus kriitiliseks. Tarzan hüppas ise etteotsa, et takistada bolganide edasitungimist, ja kutsus Kuldlõvi enda kõrvale. Vaevalt oli lõvi troonilt maha hüpanud, kui Tarzan osutas lähimale bolganile ja hüüdis: „Jad-bal-ja! Tapa! Tapa!"

Lõvi hüppas. Hiiglaslikud lõuad sulgusid ja siis paiskas Kuldlõvi oma isanda käsul üheainsa liigutusega ahvi surnukeha kõrvale ning asus järgmist ohvrit murdma Peagi vedeles põrandal kolm tapetud gorillat, kuna ülejäänud põgenesid kabuhirmus sellest õuduste toast. Go-manganid muutusid julgemaks. Sedamööda kuidas Jad-bal-ja

vaenlasi maha murdis, kasvas nende usk oma jõusse. Nad asusid nüüd põgenejate ja ukse vahele ning lõikasid läbi bolganide taganemistee.

„Võtke nad kinni," hüüdis Tarzan neegritele, „kuid ärge neid tapke." Seejärel pöördus ta bolganide poole. „Andke alla ja teid jäetakse ellu."

Jad-bal-ja hoidus oma isanda kõrvale, urises metsikult bolganide peale ja heitis ahvinimesele paluvaid pilke, otsekui küsides: „Miks sa ei luba mind neid tappa?"

Ruumi tunginud gorilladest oli elus veel viisteist. Viivu kõhelnud, viskas üks neist oma sõjariista põrandale. Tema järel tegid seda ka ülejäänud.

Tarzan pöördus Jad-bal-ja poole.

„Tagasi!" osutas ta troonile. Lõvi asus sõnakuulelikult oma kohale. Nüüd kõnetas Tarzan uuesti bolganisid.

„Üks teie seast mingu ja teatagu oma kaaslastele, et kui nad alla annavad, jäetakse nad ellu. Nõuan nende viivitamatut kapituleerumist."

Bolganid sosistasid isekeskis, siis teatas üks, et võtab selle ülesande enda peale, ja lahkus ruumist. Vaevalt oli ta läinud, kui rauk astus Tarzani juurde.

91

„Nad ei alistu kunagi," sosistas ta Tarzanile. „Hoidke end sõna-murdmise eest!"

„Tean," vastas Tarzan, „kuid ma püüan aega võita, sest praegu vajame seda kõige rohkem. Kui meie lähedal oleks koht, kuhu need teised saaks kinni panna, tunneksin end palju rahulikumalt."

„Seal on üks säärane tuba," ütles rauk ja näitas ühe troonisaalist välja viiva ukse poole.

Käigust kostis valju jutukõminat. Nähtavasti pidasid gorillainime-sed seal isekeskis nõu Tarzani ettepaneku üle. Möödus viisteist minutit, siis pool tundi, kuid vastusest polnud veel kippu ega kõppu. Viimaks tuli troonisaali peasissekäigu juurde see gorillainimene, kelle Tarzan oli läkitanud teistega läbirääkimisi pidama.

„Niisiis," küsis ahvinimene, „mis on teie vastus?"

,.Nad ei alistu," ütles bolgani. „Kuid nad lubavad sul orust vabalt lahkuda tingimusel, et vabastad vangid ega tee enam teistele kurja"

Ahvinimene raputas energiliselt pead.

„See ei rahulda mind põrmugi," kuulutas ta. „Võim Kalliskivide orus kuulub praegusel hetkel mulle. Vaadake," ja ta osutas troonil rahulikult lebavale Jad-bal-jale. „5iin on Numa, loomade kuningas, kõige olemasoleva keiser. See, keda te varem troonil hoidsite ja kummardasite, oli lihtsalt metsik kiskja Vaadake seda Numat! Teda ei hoia trooni küljes kuldketid nagu mõnda teenrit või orja. Ei ja veel kord ei! Ta on arukas olevus, kes teab, mida tahab. Ta on tulnud siia oma trooni nõudma, sest tema ongi keiser! Aga on veel keegi, temast kõrgem, kelle käske ta kuulab. See olen mina, Ahvide Tarzan. Ajage mind vihale ja te saate peale Numa tunda ka minu viha. Gomanganid on minu rahvas, bolganid aga saavad nüüd minu rahva orjadeks. Mine ja ütle oma kaaslastele, et kui taliate ellu jääda, peate jalamaid siia tulema ja minu ees seda põlvili paluma. Mine!"

Kui saadik uuesti lahkus, heitis Tarzan pilgu vanale inglasele. Viimane oli teda kogu aeg silmitsenud hirmu ja aukartusega, kuid tema silmanurkades helkis kelmikas säde. Alginimene muigas.

„Me võidame sellega veel vähemalt pool tundi," tähendas ta.

„Meil läheb seda väga vaja," nentis rauk. „Te saatsite korda rohkem, kui ma iganes loota julgesin, kuid hädaoht pole veel kaugeltki möödas. Ent vähemalt süütasite nüüd bolganide ajudes kahtlusesäde-me. Siiani pidasid nad end vääramatult maailma ainsateks isandateks."

Siis kuuldus käigust ägedat sõnavahetust ja kärkimist. Bolganide seas algas mingi liikumine. Umbes viiekümnest gorillast koosnev salk võttis koha sisse troonisaali peaukse ees. Nad seisid vaikides, sõjariistad käes, valmis tõkestama piiratute vähimatki katset saalist välja pääseda. Nende taga võis näha mööda käike jooksvaid ja pimedusse kaduvaid gorillainimesi. Gomanganid koos La ja raugaga ootasid läbematult abivägede saabumist, kuna Tarzan istus poodiumi serval, käsi

92

Jad-bal-ja mustal lakal.

„Nad on midagi välja nuputanud," ütles rauk. „Peame olema valvel, et meid ei tabaks uus üllatus. Ah, kui neegrid tuleksid praegu, mil meie ees uksel seisab kõigest viiskümmend bolganit, siis ma usuksin, et meil on väike võimalus lossist pääseda."

„Teie pikaajaline viibimine selles orus," tähendas ahvinimene, „on sisendanud teisse niisama suure hirmu bolganide ees kui gomangani-dessegi. Teie sõnu kuuldes võiks arvata, et nad on mingisugused su-perolendid, kuid nad on kõigest ahvid, luust ja verest nagu meiegi, mu sõber, ent varustatud ainult ahvimõistusega. Ja kui me jääme truuks oma eesmärgile, milles ma sugugi ei kahtle, saame neist jagu."

„Loomad võivad nad küll olla," vaidles rauk vastu, „aga nad on inimmõistusega loomad: nende kavalusel ja julmusel pole otsa ega äärt."

Järgnes pikk vaikus, mida katkestas ainult gomanganide kartlik sosistamine. Nende meelekindlus hakkas jälle langema, sest seda halvas tegevusetus ja abivägede närvesööv ootamine. Lisaks hakkas neid närima kahtlus, kas metsas asuvad kaaslased neile üldse appi tulevadki. See seadis juba kahtluse alla lahingu eduka lõpu. Pealegi hirmutas neid bolganide arusaamatu, salapärane ja ähvardav käitumine. Gorillade vaikimine sisendas neisse palju rohkem hirmu kui nende kallaletung. Lõpuks katkestas La esimesena lossis valitseva vaikuse.

„Kui kolmkümmend gomanganit võisid nii hõlpsasti lossist lahkuda, miks pidime siis meie siia jääma?" küsis ta.

„Selleks oli mitu põhjust," vastas Tarzan. „Esiteks pidime siia jääma, et meie saadikud võiksid rahulikult lahkuda. Me hoiame bolgani-sid kinni ja tõmbame nende tähelepanu endale. Muidu oleks meid mõne minutiga maha löödud. Teine põhjus on, et ma tahan bolganisid karistada. Tulevikus peab iga võõramaalane end Kalliskivide orus turvaliselt tundma. Ja kolmas põhjus..." Ta vakatas viivuks ning näitas aia ja terrassi poole. „Vaadake, kogu lossi ümbrus kihab bolgani-dest Praegu pole põgenemine enam mõeldav. Ilmselt on nad korraldanud meile varitsuse ja üksnes ootavadki seda, et me lossist väljuksime."

Rauk astus akna juurde ja vaatas välja.

„Teil on õigus," sõnas ta oma endisele kohale naastes. „Kõik bol-ganid on kogunenud akende alla, välja arvatud need, kes troonisaali peaust valvavad, ja need, kes on end ära peitnud."

Nende sõnadega läks ta kiiresti vastasseinas oleva ukse juurde ja tõmbas eesriide kõrvale. Seal seisis mitu bolganit. Nad ei teinud ainsatki liigutust ega püüdnud teda kinni võtta. Siis läks ta järgmise ukse juurde ja leidis selle nagu esimesegi vaikivate vahtide valve all. Ta käis ümber kogu ruumi ning läks siis tagasi Tarzani ja La juurde.

„Seda ma arvasingi," sõnas ta. „Oleme igast küljest sisse piiratud. Kui abi ei tule lähemal ajal, oleme kadunud."

93

„Kuid nende jõud on isoleeritud," tuletas Tarzan meelde. „Kui see nii olekski, saavad nad meist ometi hõlpsasti jagu," arvas rauk.

„Ehk ongi teil õigus," tähendas Tarzan, „aga sellegipoolest korraldame neile valiva löömingu."

„Mis see on?" karjatas äkki La, ja kõik troonisaalis viibijad tõstsid silmad lae poole. Seal asuvatest avadest põmitsesid neid vihaselt metsikud gorillad.

„Mida nad siis nüüd kavatsevad?" hüüatas Tarzan, ja otsekui vastuseks tema küsimusele hakkas läbi avade sadama troonisaali õliga immutatud põlevaid kaltse ja nähatükke. Silmapilk täitis troonisaali lämmatav suits, millega segunes põlevate sulgede ja karvade hingemattev lehk.

XV. Verine kaart

Pärast seda, kui Esteban ja Owaza olid kulla teise kohta peitnud, tulid nad neegrite juurde tagasi ja lõid jõe kaldal laagri üles. Nad arutasid oma plaani ning otsustasid põhisalgast lahku lüüa ja jätta nood saatuse hooleks, ise aga minna rannikuni teist teed mööda, palgata uusi kandjaid ja viia ära kogu mahamaetud kuld.

„Miks me ei võiks palgata kandjaid kõige lähemast külast, selle asemel et neid rannikult otsima minna?" küsis Esteban.

„Need mehed ei kõlba selliseks tööks," vastas Owaza, „nad pole kandjad. Parimal juhul tassivad nad kulla ainult järgmise külani."

„Aga miks mitte lasta neid seda teha?" väitis hispaanlane. Järgmisest külast leiame uued kandjad ja läheme edasi, siis veel ja veel, kuni jõuamegi lõpuks rannikule."

Owaza vangutas, pead.

„Su plaan võib ju hea olla, bwäna, kuid me ei saa seda täita," seletas pealik, „sest kahjuks pole meil neile millegagi maksta." Esteban kratsis kukalt.

„Suljon vististi õigus, Owaza," soostus ta, „kuid see päästaks meid kohutavast teekonnast rannikule ja tagasi."

Mõnda aega istusid nad vaikides ja vahtisid mõtlikult enda ees hõõguvaid süsi.

„Käes!" hüüdis hispaanlane ja laksatas laubale. „Isegi kui meil oleksid kandjad, ei saaks me otsejoones rannikule minna kartusest Flora Hawkesi salgaga kokku põrgata. Peame ootama, kuni nad Aafrikast lahkuvad, enne kui oma kullaga ise teele asume. Kahest kuust peaks aitama, lühema ajaga nad rannikule ei jõua, pealegi nurisevate" kandjatega. Aga kuni asjast asja saab, viime ühe kullakangi lähimasse kau-baasulasse, vahetame rahaks ja palkame rohkesti kandjaid, kes kogu meie varanduse rannikule toimetavad."

„Bwana räägib tarku sõnu," vastas Owaza. „Lähima kaubaasulani on palju vähem maad kui rannikuni, seega hoiame aega kokku ning väldime pikki ja väsitavaid rännakuid."

„ Hommikul läheme mõlemad tagasi ja kaevame ühe kullakangi välja," ütles hispaanlane, „aga sinu meestest ei tohi keegi meid saata, sest muidu võiksime kõigest kergesti ilma jääda. Kui tagasi tuleme, saavad nad muidugi kulla asukoha teada, aga siis oleme ise kogu aeg juures ja neil pole midagi teha."

Järgmisel hommikul jõudsid Esteban ja Owaza kulla peidukoha juurde, kaevasid välja ühe kangi ja katsid kõik uuesti mätastega kinni.

Enne sellest kohast lahkumist joonistas hispaanlane leopardinahale, mida ta riide asemel kandis, varanduse peidupaiga täpse plaani. Ta tegi seda terava kepiotsaga, mida kastis spetsiaalselt selleks otstarbeks tapetud väikese närilise verre. Owazalt uuris ta välja jõe ja teiste orientiiride nimed pärismaalaste keeles ühes täpsete seletustega, kuidas seda kohta ranniku poolt tulles leida. Needki andmed kirjutas ta kaardile kõige alla ja oli nüüd kindel, et leiab kulla, hoolimata sellest, mis Owa-zaga võib juhtuda.

***

Kui Jane Clayton rannikule jõudis, et Londoni sõita, ootas teda ees telegramm isalt, et ta tervis on parem, haigus taandunud ja tütar ei tarvitse tema pärast nii pikka reisi ette võtta. Seetõttu naasis Jane mõnepäevase ptihkuse järel uuesti koju, korrates hiljutist kumavat ja tolmust teekonda. Viimaks mõisa jõudnud, sai ta oma kurvastuseks teada, et Ahvide Tarzan polnud ikka veel ohtlikult ekspeditsioonilt tagasi tulnud. Polnud saabunud ka kulda Opari muinasjutulistest varakambritest. Korak oli majapidamist juhtinud küllaltki oskuslikult, aga ka tema muretses isa pärast, ehkki ei tahtnud seda välja näidata. Teade Kuldlõvi põgenemisest kurvastas Jane'i väga^ sest ta teadis, kuidas Tarzan seda kaunist looma armastas.

Teisel päeval pärast Jane'i saabumist jõudis metsast tagasi waziri-de salk, aga ilma isandata. Nüüd hakkas Jane tundma tõsist rahutust oma mehe ja isanda saatuse pärast. Ta päris neilt hoolega teateid ja kuulnud, et Tarzaniga juhtunud õnnetus oli temalt uuesti mälu röövinud, otsustas asuda viivitamata oma mehe otsinguile. Jane andis alles koju jõudnud waziridele korralduse valmistuda uueks teekonnaks.

Korak püüdis seda nõu maha laita, kuid kõik tema katsed jäid tulemusteta. Siis pakkus ta ennast saatjaks.

„Me ei tohi kõik ühekorraga mõisast lahkuda," tähendas Jane. „Sa jääd siia, mu poeg. Kui ka mina tagasi ei tule, alles siis võid minna sina."

„Ma ei või sind üksi minna lasta, ema," väitis Korak.

„Ma ei lähe ju üksi," naeris Jane, „meie wazirid tulevad koos minuga.

Sa tead väga hästi, mu poeg, et nende seas tunnen end ka Aafrika südames niisama turvaliselt kui siin, kodus."

„Jah, ma tean seda," vastas poeg, „aga ma sooviksin, et vähemalt Mirjam oleks siin. Mis minusse puutub, siis on minu kohus minna isa otsima."

„Ka mina sooviksin, et Mirjam oleks siin," vastas Jane, „aga sa ei peaks selle pärast muretsema. Muidugi, ma ei tunne džunglit nii hästi kui Tarzan või sina, Korak, aga tean siiski, et oma ustavate ja vaprate waziride seltsis ei tarvitse mul midagi karta."

„Arvan, et sul on õigus," vastas Korak, „kuid mulle siiski ei meeldi, et sa lähed ilma minuta."

Kõigist vastuväidetest hoolimata siirdus Jane Clayton, leedi Grey-stoke, järgmisel hommikul viiekümne waziri saatel otsima oma armastatud meest, Ahvide Tarzanit.

***

Kui Esteban ja Owaza kokkulepitud ajaks laagrisse tagasi ei tulnud, olid teised ekspeditsiooni liikmed esialgu õige vihased, pärastpoole aga hakkasid muretsema. Hispaanlasest polnud neil sooja ega külma, aga nad kartsid Owaza pärast, sest ainult tema võis neid rannikule juhtida ja jõhkraid kandjaid vaos hoida. Sellisel juhul muutus teekond läänerannikule märksa raskemaks. Mehed kuulasid ainult Owaza sõna. Eurooplased ei lootnudki mustadest kandjatest jagu saada. Seda enam kohutas neid neegrite arvamine, et Owazaga ei saanud midagi juhtuda ja et ta jättis nad koos Estebaniga meelega saatuse hooleks. Owaza abilisel Luwinil oli selle kohta oma teooria.

„ Owaza ja bwana läksid üksi araablasi röövima. Oma kavalusega suudavad nad rolikem korda saata kui meie jõuga. Elevandiluu aga jagavad nad omavahel ära."

„Aga kuidas võivad kaks meest tervest röövlijõugust jagu saada?" päris Flora skeptiliselt.

„Te ei tunne Owazat," vastas Luwini. „Kui ta mesimagusad sõnad orjade kõrvu jõuavad, lähevad nad jalamaid tema poolele üle. Ja kui veel araablased näevad, et Owazat saadab Ahvide Tarzan ise, siis jooksevad nad kabuhirmus laiali."

„Arvan, et tal on õigus," pomises Kraski. „See on juba hispaanlase moodi," lisas ta, ja pärast hetkelist mõtlemist päris Luwinilt: „Kas sa tead araablaste laagri asukohta? Võid sa meid sinna juhatada?"

„Muidugi," vastas neeger.

„Hüva," hüüdis venelane. „Ja nüüd, Flora, mida sa niisugusest variandist arvad? Kõigepealt saadame araablaste juurde käskjala teatega, et on oodata Owaza ja hispaanlase kallaletungi nende laagrile." Ühtlasi teatab ta, et Esteban pole sugugi Ahvide Tarzan, kelleks ta end nimetab. Me palume nad mõlemad kinni võtta ja hoida, kuni meie pärale jõuame. Kui oleme kohal, tegutseme vastavalt olukorrale ja võibolla

96

teeme isegi teoks oma esialgse kavatsuse, sest ilmume ju nende laagrisse sõpradena"

„Mis siis ikka, kavatsus tundub olevat hea," vastas Flora, „ehkki see lõhnab pettuse järele, mis, muide, vastab täielikult sinu iseloomule."

Kraski punastas.

„Oleme kõik ühe vitsaga löödud," sisistas ta.

Tüdruk kehitas ükskõikselt õlgu, kuid Bluber, kes oli Peeblesi ja Throckiga seni sõnatult pealt kuulanud, lahvatas põlema.

„Mida te selle all mõtlete — ühe vitsaga löödud?" küsis ta erutatult. „Tuleb välja, et ka mina olen petis? Ütlen teile, mister Kraski, et Bluber on aus inimene ja et keegi pole kunagi Adolf Bluberit julgenud petiseks nimetada!"

„Pea suu!" nähvas Kraski. „Kui sa midagi võita saad, ei hooli sa jumalast ega kuradist, eeldades muidugi, et see pole kahjulik su tervisele. Need sellid varastasid ise elevandiluu ja tap"sid pealegi hulk inimesi. Nii et me lihtsalt karistame neid kuritöö eest. Lisaks sellele võtsid nad orje, kes nüüd tänu meile vabaks saavad."

„Ah nii," venitas Bluber, „see muudab muidugi asja, aga pidage meeles, mister Kraski, et ma olen alati olnud aus mees!"

„Kurat võtku!" käratas Peebles. „Oleme siin kõik ausad. Ma pole oma elus näinud ühekorraga nii palju ausaid inimesi!"

„Muidugi oleme ausad," möirgas Throck, „ja kes selles kahtleb, sellel käänan kaela kahekorra!"

Flora naeratas väsinult.

„Keegi ei kahtlegi selles, Peebles," ütles ta. „Kuid aitab nüüd küll, praegu peame otsustama, kas Kraski plaan on meile vastuvõetav või mitte. Enne asja juurde asumist tuleb kõik hoolikalt läbi mõelda Oleme praegu viiekesi. Kas kõik on selle ettepaneku poolt?"

„Kas sinu inimesed saadavad meid?" küsis Kraski Luwinilt.

„Kui lubate neegritele osa elevandiluust, siis oleme nõus," vastas Luwini.

„Kes on Kraski ettepaneku poolt?" küsis Flora.

Ettepanek võeti vastu ühel häälel. Pool tundi hiljem saadeti araablaste juurde käskjalg teatega nende pealikule, varsti pärast seda lahkus laagrist ka väike salk ja asus teele samas suunas.

Nädala pärast jõudsid nad araablaste laagrisse. Käskjalg oli õnnelikult pärale jõudnud. Esteban ja Owaza polnud oma nägu veel näidanud ja neist polnud ka midagi kuulda. Selle tõttu võtsid araablased neid vastu umbusklikult ja ettevaatlikult, kartes, et käskjala toodud teade oli vaid valgetel ja mustadel kaval ettekääne pääseda takistamatult nende laagrisse.

97

* * *

Jane Clayton ja wazirid liikusid džunglis kiiresti edasi ja alustasid Ahvide Tarzani otsimist kohast, kus wazirid viimati olid näinud Este-bani ehk teisisõnu, kust Esteban

oli röövinud Flora Hawkesi salga kulla. Siit läksid nad edasi juba Flora Hawkesi safaride jälgi mööda, mis olid selgesti nähtavad. Nii wazirid kui ka nende käskijanna lootsid lahendada Ahvide Tarzani edasise saatusega seotud saladust, sest keegi neist ei kahelnud, et waziride kohatud isik oli tõepoolest Ahvide Tarzan. Mõne aja pärast lõid nad oma laagri üles umbes miili kaugusel araablaste röövlijõugu peatuspaigast, kus juba nädalapäevad oli viibinud Flora salk, oodates kas siis Estebani ja Owaza päralejõudmist või parajat silmapilku araablastele kallale tungida.

Mida kauem tuli oodata, seda vaenulikumaks muutusid araablased. Samal ajal tegi Luwini koos paari abilisega usinasti kihutustööd. Tal oli õnnestunud leida õige palju poolehoidjaid isegi araablaste leeris. Ehkki ta andis iga päev Florale tehtust aru, hoidis ta oma väikese eraotsa edenemise enda teada. Selle kava järgi pidid neegrid esialgu tapma kõik araablased, seejärel ka kõik valged peale Flora Hawkesi, kelle Luwini kavatses mõnele põhjapoolsele mustale sultanile maha müüa.

Polnud vähimatki kahtlust, et Luwinil oleks õnnestunud kavatsus teoks teha, kui asjasse poleks sekkunud väike neegripoiss, kellest Flora oli teinud isikliku toapoisi ja kes sellepärast pidas oma kohuseks Florat lähenevast hädaohust hoiatada.

Eesmärgi saavutamiseks ei põrganud Flora küll millegi ees tagasi, aga ometi oli ta heasüdamlik ja armulik käskijanna. Tema lahkus väikese jõnglase vastu tasus end ära sajakordselt.

Ühel ilusal päeval teatas Luwini, et kõik on valmis ja kallaletung araablastele võetakse ette veel samal õhtul pärast pimeduse saabumist Valgete läbematus oli jõudnud viimse piirini, araablaste suur elevandiluu ladu oli juba kauemat aega õhutanud nende kadedust, seega olid nad nüüd valmis otsustavaks rünnakuks, mis pidi tagama märkimisväärse varanduse.

Just enne õhtusööki hiilis Flora telki väike neegripoiss. Tema silmad olid*hirmust pärani ja ta paistis kohutavalt kartvat.

„Mis sinuga on?" päris Flora.

„Tss!" hoiatas poiss. „Nad ei tohi meie jutuajamist kuulda. Suru oma kõrv mu suu vastu. Räägin sulle salamahti, mida kavatseb Luwini."

Tüdruk langetas pea.

„Sa olid alati minu vastu hea," sosistas poiss vaevu kuuldavalt. „Nüüd tulin sind hoiatama, sest Luwini kavatseb midagi halba"

„Mida sa sellega mõtled?" küsis Flora rahutult.

„Tahan öelda, et Luwini andis oma sõduritele käsu tappa peale araablaste ka kõik valged; sind aga võtta vangi. Ta kavatseb su enda-

le pidada või suure raha eest mõnele sultanile müüa" „Kuidas sa seda teada said?" päris neiu.

„Seda teavad laagris kõik neegrid," seletas poiss. „Ma pidin varastama su püssi ja püstoli. Kõigi valgete teenrid pidid varastama oma isandate sõjariistad."

Flora kargas jalule ja haaras püstoli.

„Kurat võtaks!" hüüdis ta. „Küll ma sellele mustale võllaroale veel näitan!"

Kuid poiss võttis tal põlvede ümbert kinni.

„Ei, ei!" sosistas ta. „Ära seda tee. See ei annaks midagi. Laagris on kõik teie vastu. Luwini lubas jagada elevandiluu võrdselt kõigi vahel ära. Kui sa nüüd lähed teda ähvardama ja nad saavad teada, et kavatsus on avalikuks tulnud, tungivad nad kohe teile kallale ja teid kõiki tapetakse."

„Aga mida ma peaksin siis tegema?" ahastas tüdruk.

„Ainus võimalus on põgeneda. Sa pead koos valgete meestega viivitamata džunglisse põgenema, kuid mina ei tohi teid saata"

Tüdruk seisis ja silmitses sõnatult oma elupäästjat.
„Hästi, teen nii, nagu sa soovitad," sõnas ta viimaks. „Võlgnen sulle oma elu. Ma ei unusta seda iialgi. Aga mine nüüd, enne kui sind kahtlustama hakatakse."
Neegripoiss roomas telgi tagumise ääre alt välja, et jääda märkamatuks hõimukaaslastele, kes kükitasid suures summas laagri keskel põleva lõkke ümber. Kohe pärast poisi lahkumist siirdus Flora Kraski telki, kus viimane elas koos Bluberiga Tasasel sosinal teatas neiu neile kõigest, mida poiss oli talle rääkinud. Siis kutsus Kraski Peeblesi ja Throcki. Lepiti kokku oma kahtlusi igati varjata. Inglased panid ette neegreid jalamaid rünnata ja nad kõik vagaseks teha, kuid Flora tegi neile selgeks ettepaneku absurdsuse, sest pärismaalased ületasid neid arvult mitu korda ja neid oli võimatu võita.
Kaval ja nutikas Bluber soovitas minna salaja araablaste laagrisse ja teatada neile neegrite kavatsetavast mässust, et siis üheskoos neile kallale tungida, ära ootamata nende rünnakut.
Kuid Flora lükkas sellegi ettepaneku tagasi.
„See variant ei kõlba," sõnas ta. „Meile on araablased samasugused vaenlased nagu neegridki. Kui õnnestuksid musti alistada, saaksid araablased ikkagi meie endisest plaanist õige pea teada ja siis ei maksaks meie elu enam sentigi."
„Arvan, et Floral on õigus nagu alati," mõmises Peebles. „Aga ma tahaksin teada, mida me ilma neegriteta džunglis peale hakkame? Kes kannab meie asju, kes näitab meile teed?"
Jah, meil ei jää vist midagi muud üle kui põgeneda džunglisse," urises Throck. „Aga see on nii nõme — põgeneda neegrikarja eest!"
99
Äkki kostis kaugelt džunglist valgete kõrvu lõvi võimas möirgamine.
„Oi-oi!" karjatas Bluber. „Kas me läheme sinna džunglisse üksi? Mein Gott! Ma jään parem siia ja suren kui valge mees."
„Nad ei tapa sind kui valget meest," irvitas Kraski. „Nad lasevad enne seda sinu liigset rasva lõkkesse voolata."
Bluber murdis ahastuses käsi ja ta läikivale näole ilmusid suured higipiisad.
„Mein Gott!" ägas ta. „Miks ma seda küll tegin? Miks ei jäänud ma oma koju Londoni, mille rentslid on paradiis võrreldes selle õudse maaga!"
„Pea suu!" nähvas Flora. „Kas sa siis aru ei saa, et sinu käitumine võib äratada nendes inimestes kahtlust ja meid kõiki saadetakse sedamaid teise ilma? Võime praegu teha ainult üht: oodata, kuni nad araablastele kallale tungivad. Meil on relvad veel alles. Lahingumöllus püüame põgeneda džunglisse. Mis saab pärast seda, teab üksnes jumal."
Jah," nuttis hirmust segane Bluber suure häälega, „mein Gott, aita meid!"
Minut hiljem astus nende poole sisse Luwini.
„Kõik on valmis, bwanad," ütles ta. „Niipea kui õhtusöök on lõppenud, kuulete püssipauku. See on meie signaal. Pärast seda avage araablaste pihta tuli."
JTüva!" hüüdis Kraski. „Me parajasti rääkisime sellest ja otsustasime värava juures koha sisse võtta, et takistada nende põgenemist."
„See on mõistlik," soostus Luwini ja pöördus siis Flora poole. „Teie peaksite siia jääma," lisas ta, „teil ei pruugiks võitlusse sekkuda, see on liiga ohtlik. Jääge oma telki, kuni võitlus on lõppenud."
„Olgu," vastas Flora, „ma jään oma telki."
Luwini lahkus rahulolevana, sest kõik laabus nii, et paremat ei võinud tali tagi. Peagi asus kogu laager õhtust sööma Õhtueine möödus küllaltki vaoshoitult, sest õhus oli tunda mahasurutud ärevust. Seda oleksid võinud hoomata isegi araablased, aga nad

ei suutnud seda mitte, sest neil oli üks suuremaid usupühasid, mis prohvet on araablastele ette kirjutanud. Ehkki nad kõik olid tulised prohvetiaustajad, olid nad võõral maal siiski taganenud tema karmist õpetusest ja õppinud lugu pidama Sise-Aafrika pärismaalaste salakavalast hundijalaveest. Sel õhtufvoolas see ojana Muude lõbustuste eest hoolitsesid araablaste vangistatud orjapiigad, nägusad saledad neegritarid, kes olid välja valitud mitmest suurest külast kingituseks Kokoro sultanile, kellest sõltus araablaste kodumaale pääsemine. Seega siis polnud araablastel lähenevast hädaohust õrna aimugi.

Bluber kartis nii kohutavalt, et ei saanud süüagi. Ta istus, kaame ja värisev, silmad rahutult ümberringi vilamas — araablastelt neegritele, siis jälle väravale Ta mõõtis vähemalt sada korda kaugust väravani ja sai iga kord üha vähem lohutava tulemuse. Lõpuks jäi ta poolsuletud silmi ootama püssipauku, mis pidi kuulutama tapatalgute algust. Bluberi arusaamist mööda saatis see pauk teda ennast koos kaas-

100

lastega džunglisse, kus esimene vastutulev lõvi nad jalamaid nahka pistab.

Peebles ja Trhock järasid flegmaatiliselt liha, mis ajas Bluberit lausa iiveldama. Tundeline ja väga närviline Kraski sõi vähe, kuid ei paistnud midagi iseäralikku kartvat. Täpselt samamoodi käitus ka Flora, ehkki hingepõhjas mõistis ta olukorra lootusetust.

Pimenes. Osa araablasi alles lõpetas õhtusööki, kui õhtuvaikuse lõhestas terav püssipauk. Üks araablastest varises hääletult liivale. Kraski kargas püsti ja haaras Flora käsivarrest.

„On aeg!" hüüdis ta.

Nende järel tormasid värava poole Peebles, Throck ja värisev Blu-ber, kelle kõveraid jalgu tiivustas metsik hirm.

Õhus kaikusid püssipaugud ja võitlevate meeste kisa. Araablased, kelle arv ulatus ainult tosinani, tulistasid väga täpselt ja musti langes kui loogu. Neegritega võrreldes olid nad palju osavamad kütid ja seepärast siis, kui eurooplased väravast välja tormasid, polnud lahingu saatus veel otsustatud. Nende põgenemist ei märganud keegi.

Kuid mustanahaliste arvuline ülekaal määras võitluse tulemuse ja peagi langes viimane Põhjamaa rändrahvaste hulgast. Alles nüüd leidis Luwini, et valged olid kadunud. Neeger taipas paugupealt kahte asja: esiteks, et keegi on teda reetnud ja teiseks, et valged pole suutnud minna kuigi kaugele.

Oma sõdurid kokku kutsunud, selgitas Luwini neile juhtunut ja hoiatas, et kui valgetel õnnestub põgeneda, võivad nad suure abiväe-ga tagasi tulla ja neegreid karistada. Ta andis käsu alustada viivitamatult valgete jälitamist, et võtta nad kinni enne lähimasse päevateekon-na kaugusel asuvasse külla jõudmist.

XVI. Kalliskivide ladu

Primitiivsed suitsupommid katsid juba kogu troonisaali põranda. Gomanganid surusid end nüüd Tarzanile lähemale ja anusid härdalt, et ta neid päästaks. Ka nemad olid märganud bolganisid valvamas iga sissekäiku ning ootamas Tarzanit ja neegreid terrassile ja lossi aeda, et neid seal ümber piirata ja vangi võtta.

„Oodake pisut," ütles Tarzan, „kuni suits on küllalt paks, et varjata bolganide eest meie liikumist. Siis jookseme tormi saali akendele, sest need on lossi idaväravale kõige lähemal. Sealtkaudu on meil kõige suurem võimalus pääseda"

„Mul on parem plaan," sõnas rauk. „Kui suits meid varjama hakkab, järgnege mulle. Ühte väljapääsu saalist ei valvata, ma panin seda tähele, kui läksin trooni tagant

mööda. Arvatavasti pole kellelegi pähe tulnud, et võiksime seda kasutada, sellepärast ei pandudki valvet välja."

101

„Kuhu see viib?" päris Tarzan.

„Kalliskivide torni keldrikorrusele, sinna, kus ma teid esimest korda nägin," vastas rauk. „See lossi osa on idaväravale kõige lähemal ja kui jõuame sinna enne, kui bolganid meie kavatsust taipavad, võime vähemalt pääseda metsani."

„Tore!" hüüdis ahvinimene. „Nüüd ei lähe enam palju aega, kuni suits meid bolganide eest täielikult varjab."

Ja tõepoolest, suits muutus kogu aeg üha paksemaks. Troonisaalis viibijail oli raske hingata. Paljud neegrid köhisid, suits tungis neile silma ja sundis tahtmatult pisaraid valama.

„Ma ei tea, kui kaua suudame veel vastu pidada," lausus Tarzan. „Mulle vististi juba aitab."

„Oodake veel pisut," tähendas rauk. „Õige pea võime märkamatult lahkuda."

„Ma ei suuda seda rohkem kannatada!" hüüdis La. „Suits matab mu hinge ja ma ei näe enam midagi."

„Mis siis ikka," nõustus rauk. „Ma kahtlen, kas nad näevad meid nüüd veel. Tulge minu järel!"

Nad läksid trooni tagaseinas oleva väikese ukse juurde, mida katsid paksud vaibad. Vanamees avas ukse ja sisenes esimesena, tema järel läks La, siis Tarzan koos Jad-bal-jaga, kelle kannatus näis iga hetk katkevat. Tarzan suutis vaevalt teda vaigistada. Lõvi avaldas jõuetut viha õige valju kiunumisega. Oli isegi karta, et ta reedab bolganidele nende põgenemise tee. Tarzani ja lõvi taga sibasid tihedas kobaras ko-huvad neegrid, kes Numat kartes ei trüginud eeskäijatele peale, mida nad muidu oleksid kahtlemata teinud.

Ukse taga nägid nad treppi, mis viis alla pimedasse käiku. See ühen-daski Keisrite torni Teemantide torniga. Kõik tundsid piinavast suitsust pääsemise üle nii suurt kergendust, et hoolimata pimedusest järgnesid rõõmsalt raugale.

Käigu lõpus seisatus nende teejuht raske ukse ees, mis õnnestus tal pärast mõningaid pingutusi avada.

„Oodake üks hetk," ütles ta. „Ma otsin tõrviku ja teen valgust."

Nad kuulsid teda ukse taga liikuvat, siis vilksatas nõrk tuluke. Suitseva tõrviku valguses nägi Tarzan õige suurt ristkülikukujulist ruumi, mille kaugemad nurgad mattusid pimedusse.

„Tulge kõik sisse," lausus rauk, „ja sulgege uks."

Kui see tehtud, kutsus ta Tarzani enda juurde.

„Peame edasi minema, aga enne siit lahkumist tahan teile näidata vaatepilti, mida pole näinud veel ühegi inimese silm!"

Ta viis Tarzani toa kaugemasse otsa, kus ahvinimene nägi pikki riiulite ridu, kõik täis väikseid nahkkotte. Rauk võttis neist ühe ja puistas osa selle sisust oma pihku. „Teemandid," sõnas ta. „Iga niisugune kott kaalub umbes viis naela ja on täidetud teemantidega. Nad on neid siia kogunud aastasadu, sest toodavad rohkem kui kasutada suuda-

102

vad. Nende legendid peijatavad, et vanad atlandid tulevad kord tagasi ja bolganid saavad neile kõik teemandid maha müüa. Seepärast nad, jätkavadki nende kaevandamist ja kogumist, otsekui kavatseksid juba homme kauplema hakata. Võtke

üks kott endale," ütles rauk ning ulatas ühe neist Tarzanile ja teise Lale. „Ma küll ei usu, et me siit kunagi välja pääseme, aga kes teab..."

Nende sõnadega võttis ta kolmanda koti endale. Teemantide varakambrist juhtis rauk neid mööda primitiivset treppi üles torni välisukse juurde. Nüüd eraldas neid ainult see massiivne uks terrassist, mille taga oli lossi idavärav. Rauk tahtis juba ukse eest raskeid latte eemaldada, kuid Tarzan peatas teda.

„Oodake veidi," ütles ta, „kuni kõik gomanganid on meie ümber kogunenud. Neil läheb trepist üleronimisega veel pisut aega. Kui kõik on kohal, lööge uks pärani. Teie, La ja veel tosin gomanganit jooksete kõik värava juurde. Ülejäänud osa tegutseb järelväena ja lööb vajaduse korral bolganide kallaletungi tagasi. Valmis olla!" hoiatas Tarzan ja lisas pisut hiljem: „Nüüd on vist kõik kohal."

Ahvinimene selgitas gomanganidele üksikasjalikult oma plaani. Siis pöördus ta rauga poole ja kamandas: „Nüüd!"

Latid langesid maha, uks paiskus valla ja kogu salk ruttas idavä-rava poole.

Troonisaali ümber kogunenud bolganid ei teadnud ikka veel, et nende vangid on sealt juba ammu põgenenud. Neid märgati alles siis, kui Taivan koos Jad-bal-jaga kõige viimasena idaväravast väljus. Kohutavat kisa tõstes tormas mitusada gorillainimest neid taga ajama.

„Nad tulevad!" hüüdis Tarzan. „Jookse, La, jookse otse Opari oru poole!"

„Aga sina?" küsis noor naine.

„Ma jään gomanganide juurde ja püüan neid mühakaid õpetada." La seisatas.

„Ma ei astu sammugi ilma sinuta, Ahvide Tarzan," kuulutas ta. „Oled niigi minu pärast oma eluga riskinud. Ei, sinuta ma ei lähe!" Ahvinimene kehitas õlgu.

„Nagu sa soovid. Kuid nad on juba üsna lähedal."

Suure raskusega õnnestus tal väike gomanganide salk enda ümber koguda. Väravast välja pääsenud, ihkasid neegrid vaid võimalikult kaugele põgeneda. Vaevalt viiskümmend sõdurit kuuletus Tarzani kutsele ja ta asus nendega mitmesaja bolgani vastu väravat kaitsma.

Rauk astus juurde ja pani käe Tarzani õlale.

„Peaksite põgenema," sõnas ta. „Gomanganid kaotavad väga kiiresti oma võitlusvaimu ja juba esimese pealetungiga panevad plagama."

«Põgenemisega ei saavuta me midagi," vastas Tarzan, «kaotaksime aga selle ainukese, mille oleme võitnud — gomanganide lugupidamise. Kogu org oleks siis meie kannul nagu herilasepesa."

103

Vaevalt oli ta need sõnad öelnud, kui üks gomanganidest karjatas: „Vaadake, meie omad tulevad!" Ja ta näitas metsa poole.

Just parajal ajal," naeratas Tarzan, nähes esimest gomanganide salka metsast värava poole jooksmas. „Tulge!" hüüdis ta lähenevatele neegritele. „Bolganid tallavad meile kallale tungida. Tulge ja tasuge neile kõige kurja eest!"

Gomanganid tormasid taplusse. Nende kannul veeres üks neegrite laine teise järel läbi idavärava Kalliskivide lossi poole. Bolganide vastupanu oli raugemas, nad suruti paratamatult vastu lossi müüri.

Lahingumöllust, kisast ja verest oli Jad-bal-ja nii pööraseks muutunud, et Tarzan suutis suurivaevu teda tagasi hoida taplusse sööst-mast ning sõprade ja vaenlaste vahel vahet tegemata neid maha murd-mast. Seetõttu oli ahvinimene sunnitud peatähelepanu pöörama lõvi taltsutamisele, mitte lahingu juhtimisele. Peagi sai talle selgeks, et bol-ganisid võis päästa ainult ime.

Kuid imet ei juhtunud. Verisest kättemaksuihast joobunud ja esimesest võidust tiivustunud gomanganid muutusid niisama pööraseks nagu Jad-bal-ja. Nad ei palunud

armu ega halastanud ka ise oma vaenlastele. Lahing lõppes alles siis, kui langenud oli viimane bolgani.

Kõik lõppenud, pöördusid Tarzan, La ja rauk uuesti troonisaali, kust suits oli juba kadunud. Sinna kutsus ahvinimene kokku kõigi külade pealikud. Kui viimased olid kogunenud trooni ette, kus nüüd istusid tarmanganid — ahvinimene, naine ja rauk — ja kelle ees lamas majesteetlikus rahus hiiglaslik mustalakaline lõvi, pöördus Tarzan nende poole kõnega.

«Kalliskivide lossi oru gomanganid," alustas ta. „Täna öösel võitsite endale ammuigatsetud vabaduse oma kurnajate käest, kes on pikka aega istunud teie turjal ja elanud teie tööviljast. Nad on teid nii kaua rõhunud ja ahistanud, et olete jäänud nõmedaks. Teie hulgas pole ühtegi mõistlikku ja ausat juhti, kes suudaks teid targalt ja õiglaselt valitseda. Sellepärast peate valima endale juhi teisest rassist."

„Sind! Sind!" karjusid pealikud ühel häälel.

„Ei!" hüüdis ahvinimene kätt tõstes ja neid vaikusele manitsedes. „Aga teie hulgas on inimene, kes on kaua teiega koos elanud, tunneb teie kombeid, harjumusi, teie vajadusi ja lootusi palju paremini kui mina. Kui ta teiega jääb ja teid valitsema hakkab, saab temast kahtlemata tark ja hea kuningas," ja Tarzan osutas raugale. Viimane vaatas nõutult Tarzanile otsa.

„Aga ma tahan siit ära minna," ütles ta. „Tahan tagasi pöörduda tsiviliseeritud maailma, millest ma kõik need aastad olin lahutatud."

„Kuulake mind," jätkas Tarzan. „Olete liiga kaua ära olnud. Te ei leia enam kedagi oma endistest sõpradest. Aga leiate valet ja silmakirjalikkust, ahnust ja julmust. Te näete, et keegi ei tunne enam teie vastu huvi. Ka teid ennast ei huvita enam keegi. Mina, Ahvide Tarzan, lahkusin kord džunglist ja siirdusin inimeste ehitatud linnadesse, kuid

õige pea hakkasin tsivilisatsiooni jälestama .ja tulin tagasi džunglisse, verejanuliste loomade juurde, kes on oma armastuses ja vihas alati ausad, loomulikud ja vabaduslembesed.

Kui te tagasi lähete, pettute üsna pea ja taipate alles siis, et lasite käest võimaluse oma rahvale head teha. Need vaesed olevused vajavad teid. Mina ise ei või siia jääda, et neid nõmeduse pimedusest välja juhtida, kuid teie võite seda. Teie teete neist töökad, vooruslikud ja lahked inimesed, kes on ühtlasi kogenud ka sõjakunstis, sest alati leidub kadetsejaid, kes püüavad vägivallaga röövida teiste tubliduse ja töökuse vilja. Seepärast peate rahvast õpetama kaitsma oma kodu, vabadust ja õigusi. Et seda teha, peavad nad tundma sõjapidamist ja selleks vajalikke relvi."

„Te räägite tõtt, Ahvide^Tarzan," vastas rauk. „Selles ilmas pole mul midagi teha ja kui gomanganid tallavad mind näha oma pealikuna, olen nõus asuma sellele kohale."

Kui Tarzan pealikute arvamust päris, vastasid viimased, et kuna ta ise ei saa nende valitsejaks hakata, alistuvad nad rõõmuga raugale, kes oli gomanganisid alati sõbralikult kohelnud.

Selleks ajaks toimetati troonisaali vähesed ellujäänud bolganid, kes olid kõikvõimalikesse urgastesse peitu pugenud. Siin seati nad valiku ette: kas jääda Kalliskivide orgu orjadena või igaveseks maalt lahkuda. Gomanganid tahtsid siinsamas nad vagaseks teha, kuid seda ei lubanud uus valitseja.

„Kuhu meil minna, kui peame lahkuma Kalliskivide orust?" küsis üks bolganidest „Meie ei tea, mis on Opari linna taga, Oparis aga asuvad üksnes meie vaenalased."

Tarzan istus vaikides ja silmitses neid mõtlikult. Ta kuulas, kuidas gomanganide pealikud ja üksikud bolganid esitasid oma ettepanekuid gorillainimeste saatuse kohta. Viimaks tõusis ahvinimene püsti ja pöördus bolganide poole.

„Teid on ligi sada," ütles ta, „ning te olete julged ja vaprad sõdurid. Minu kõrval istub La, Opari ülempreestrinna ja kuninganna. Õel türann tõukas ta troonilt ja haaras võimu. Homme läheme kõige vapramate gomanganidega Õpari, et karistada reetur Cadji ja tagastada Lale tema aujärg. Aga seal, kuhu kord on külvatud reetmise seemneid, võivad need alati uuesti idanema hakata. Läheb palju aega, enne kui Opari kuninganna võib uuesti oma rahvast usaldada. See asjaolu avab teile väljavaate saada uus amet ja uus kodumaa. Tulge koos meiega Opari, aidake meid võitluses reeturitega, ja kui võitlus on lõppenud, jääge sinna La ihukaitsjateks."

Bolganid arutasid ettepanekut mõne minuti, seejärel astus üks neist Tarzani ette ja teatas, et nad on nõus pakkumist vastu võtma.

„Ja te jääte Lale truuks?" usutles ahvinimene.

„Bolganid pole kunagi olnud reeturid!" vastas gorillainimene uhkelt.

105

„Hüva!" hüüdis Tarzan. „Ja sina, La, oled sa niisuguse otsusega rahul?"

„Ma võtan nad oma teenistusse," vastas kuninganna.

Hommikul vara asusid Tarzan ja La kolme tuhande gomangani ja siija bolganiga teele Opari poole, et karistada reetur Cadji. Nad ei varjanud oma liikumist ega kavandanud mingit sõjaplaani, vaid pärast mäeharjale jõudmist laskusid lihtsalt orgu ja suundusid otse linnamüüride poole.

Väike hall ahv, kes istus templi katuseharjal viinamarjaväätide vahel, nägi esimesena nende tulekut See huvitas ja erutas teda nii, et ta unustas isegi sügada oma kõhtu — ajaviide, millele temasugused ahvid anduvad eriti suure järjekindluse ja mõnuga. Mida lähemale jõudis sõdurite kolonn, seda suuremaks kasvas Manu ärevus. Kui tema teadvusse jõudis gomanganide määratu hulk, hüppas ta üles, uskumata oma silmi. Viimase hoobi andis aga Manule saja bolgani, kohutavate hiiglastest inimsööjate nägemine. Ta sööstis ülepeakaela katuseharjalt alla.

***

Cadj viibis templi siseõues, kus ta parajasti oli toonud ohvri Leegitsevale Jumalale. Tema kõrval seisid noorempreestrid ja uus ülempreestrinna Oah oma preestrinnadega Juba esimesest pilgust võis näha, et Cadji ja Oah' vahel valitsesid lahkhelid.

„Juba jälle ületasid sa oma võimupiire, ülempreester," lausus Oah kibedalt. „Ainult mina, ülempreestrinna, tohin ohverdada Leegitsevale Jumalale. Aga ikka ja jälle teed seda sina, rüvetades püha ohvrinu-ga oma roojase käega."

„Ole vait, naine," nähvas Cadj. „Olen Cadj, Opari kuningas ja ülempreester, sina aga pole mitte keegi. Ära pane mu kannatust proovile, või muidu saad omal nahal tunda mu püha ohvrinuga."

Cadji suust kõlanud otsene ähvardus ei jäänud juuresolijatele märkamata. Nad ei pidanud OalVst küll eriti lugu, kuid tema kui Opari kõrgeima vaimuliku aükandja positsioon nõudis teatud etiketist kinnipidamist. Nad uskusid, et La on surnud. Seda usku püüdis igati kinnitada ka Cadj, rõhutades, et Lad pole enam elavate kirjas, ja koheldes siiani uut ülempreestrinnat suure aupaklikkusega.

„Vaata ette, Cadj," hoiatas teda üks vanempreestreid. „On piir, millest isegi ülempreester ei tohi üle astuda"

„Sina julged mind ähvardada?" hüüdis Cadj, silmis põlemas usu-märatseja hullumeelne tuli. „Mind, Cadji, Leegitseva Jumala ülempreestrit?"

Nende sõnadega hüppas Cadj teda solvanud preestri poole, vehkides õudse ohvrinoaga. Just sel hetkel ilmus tema pea kohale väike ahv, kes meeleheitlikult vadistades surus karvast nägu vastu akna raudvõ-ret templi ülemisel rõdul.

106

„Bolgarrid! Bolganid!" kriiskas Manu. „Bolganid tulevad!" Cadj peatus ja pöördus ahvi poole, pillates kõlinal noa templiõue kividele.

„Sa nägid neid, Manu?" päris ta. „Räägid sa tõtt? Kui see on üks sinu naljadest, siis jääb see viimaseks sinu elus!"

„Ma räägin tõtt," pomises väike ahv. „Nägin neid oma ihusilmaga."

„Palju neid, on?" küsis Cadj. „Kui kaugel on nad linnast?"

„Neid on nii palju kui puudel lehti," vastas Manu, „ja nad on jõudnud juba linna müüride lähedale. Nad asuvad praegu all orus ning neid on seal nagu rohtu varjurikkas ja niiskes lohus."

Cadj tõstis näo päikese poole, sirutas oma pikad karvased käed üles ja tõi kuuldavale veniva kohu|iava karjatuse. Kolm korda kisendas ta, siis käskis kõiki endale järgneda Kõigepealt liikus ta lossi poole. Nagu inimahv kunagi, tegi ta seda kerges- sörgis. Vaevalt oli Cadj jõudnud iidsele linnatänavale, kui igast uksest hakkas ilmuma jässakaid karvaseid sõdureid, relvastatud raskete nuiade ja nugadega. Kriisates ja vadistades kihutas nende kohal puude otsas kümmekond väikest halli ahvi.

„Mitte siin, mitte siin!" karjusid ahvid, näidates lossist lõunasse.

Distsiplineerimatu lambakarjana jooksid preestrid Cadji kannul lossi lõunamüüri poole. Seal ronisid nad üles ja jõudsid selle harjale just siis, kui Tarzani sõjajõud müüri jalamil peatusid.

„Kive, tooge kive!" kisendas Cadj. Tema käsule kuuletudes hakkasid lossi õue kogunenud naised maast kive korjama ja neid meestele edasi andma.

„Kasige minema!" röökis Cadj vaenlase maleva poole pöördudes. „ Kasige minema! Ma olen Leegitseva Jumala ülempreester Cadj ja see on tema tempel. Ärge rüvetage jumala templit, või muidu langeb teie peale Leegitseva Jumala viha."

Tarzan astus oma sõdurite rivi ette ja tõstis käe, paludes vaikust.

„Siin on La, teie ülempreestrinna ja seaduslik kuninganna," hüüdis ta müüril seisvatele linnaelanikele. „Cadj on reetur ja usurpaator. Tehke värav lahti ja võtke vastu oma kuninganna. Andke reeturid välja õiglaseks kohtumõistmiseks, süütuid ei karista keegi. Aga kui keeldute Lale linna väravat avamast, vallutame Opari väevõimuga. Siis tuleb suur verevalamine ning veel suurem nutt ja hädakisa."

Tarzan lõpetas, tema kõrvale astus La, et kogu Opari rahvas võiks näha oma kuningannat ja veenduda Tarzani sõnade tõepärasuses. Kõlasid üksikud tervitushüüded ja Cadji vastu sihitud hõiked. Mõistes, et tema mehed võivad talle kergesti selja pöörata, andis Cadj neile kõva käsu alustada otsekohe pealetungi. Samal ajal viskas ta Tarzanit kiviga. Üksnes ahvinimese imestusväärne reaktsioon ja osavus päästsid ta kindlast surmast. Tarzan põikas kõrvale, kivi lendas mööda ja tabas südame kohalt tema taga seisvat gomanganit, kes surnult maha prantsatas.

Samal silmapilgul sadas Tarzani sõjaväele ülalt kaela kivirahe. Tarzan andis käsu asuda vastupealetungile. Kohutavalt urisedes ja kriisates liikusid gomanganid ja bolganid määratu merelainena muinasjutulise linna pudenevate müüride poole. Nagu väledad kassid ronisid nad peaaegu püstloodset seina mööda üles, hoolimata kaitsjate kividest ja nugadest. Tarzan, olles valinud rünnakuobjektiks Cadji, jõudis müürile esimeste hulgas. Karvane rangjalgne sõdur tahtis ahvinimese-le nuiaga pähe virutada, kuid viimane kiskus tal nuia käest ja tõukas vastase müürilt alla. Samal ajal nägi ta, kuidas Cadj ümber pööras ja alla hoovi tormas. Ühtaegu ründas Tarzanit veel kaks Opari sõdurit. Nuiaga vasakule ja paremale hoope jagades sai Tarzan mõlemast vas-tasest võitu. Teades, et La vastu sihitud vandenõu ninamees oli Cadj ja et teda ei tohi käest lasta, tormas ahvinimene ülempreestrile järele.

Mõni preester püüdis Tarzanit kinni võtta, kuid ta haaras ühe preestri kõhnast säärest ja keerutas määratu jõuga tema karvast inetut keha oma pea kohal, puhastades sel viisil endale teed. Jõudnud siseõue kaugemasse ossa, pööras ta ümber ja heitis hooga preestri keha lähimale jälitajale vastu.

Oma heite tulemusi ära ootamata jätkas ta Cadji tagaajamist. Seni oli Cadj temast kogu aeg ette jõudnud, sest ülempreester tundis templi, selle hoovide ja altarite labürinti Taržanist palju paremini. Tarzan oli veendunud, et Cadji tee viis templi ohvrialtarite poole, sest sealt pääses kergesti maa-alustesse käikudesse ja urgastesse, kus Cadjil oleks olnud väga kerge jälitaja eest peitu pugeda. Sellepärast püüdis Tarzan võimalikult kiiresti siseõue ohvrialtarini jõuda, et takistada ülempreestrit päästvasse varjendisse kadumast. Aga kui ta kitsast väravast siseõue hüppas, sattus ta jalgupidi kavalalt paigaldatud silmusesse ja kukkus raskelt maha. Veel enne, kui ahvinimene kukkumisest toibuda suutis, kargas talle peale tosin väledat karvast Opari sõdurit, kes taba-tu nii kõvasti kinni sidusid, et ta ei saanud väikest sõrmegi liigutada.

Pooluimasena tundis Tarzan, et ta tõsteti üles, kanti tükk maad ja asetati viimaks mingile külmale kivist pinnale. Alles siis toibus ta lõplikult ja nägi, et on veel kord sattunud Opari templi Leegitseva Jumala ohvrialtarile. Tema üle kummardus ülempreester Cadj, julm nägu moonutatud põletavast vihast ja verise kättemaksu eelnaudingust.

„Lõpuks ometi!" ilkus raevutsev Cadj. „Seekord saad sina, Ahvide Tarzan, tunda mitte üksnes Leegitseva Jumala, vaid ka lihtsureliku Cadji leegitsevat viha. Nüüd ei sega mind keegi!"

Ta tõstis ohvrinoa hästi kõrgele, et see sealt kahekordse jõuga otse oma vihavaenlase südamesse torgata. Tarzan laskis viimast korda pilgul ringi käia. Siin oli kõik rahulik ja vaikne, ainult müüri tagant kostis inimahvide, neegrite ja gorillainimeste metsikut kisa. Kogu maastik kiirgas tõusva päikese säras, taevas oli sügavsinine, selle taustal valendas kontrastina müüri ülemine äär. Tarzan heitis viimast korda pilgu taevale, templiõues kasvavate puude lehestikule, müüri katvatele

väänkasvudele. Ja siis peatusid ta silmad Jad-bal-ja mustal lakal. Hetkeks lõi ta kõhklema — oli see surmaeelne viirastus või midagi muud? Siis tungis tema huulilt järsk karjatus.

„ Jad-bal-ja! Tapa!" hüüdis ta. „Tapa!"

Cadj tardus paigale, hoides nuga ikka veel õhus. Ta vaatas ahvini-mese pilgu suunas ja sellest, mis ta nägi, tardus tema soontes veri ja nuga kukkus kõlinal kivisele põrandale. Sel ajal puudutasid Kuldlõvi käpad pehmelt maad, hirmuäratav vaikus valitses viivu Leegitseva Jumala altari ümber ja siis rägisesid ülempreestri luud Jad-bal-ja võimsate lõugade vahel.

Noorempreestrid, kes olid Tarzani kinni võtnud ja said nüüd oma käskija kohutava surma tunnistajaks, pistsid kabuhirmus plagama. Nüüd olid vaid Tarzan ja Jad*bal-ja templi ainukesed isandad.

„Valva, Jad-bal-ja," käsutas Tarzan, „keegi ei tohi Ahvide Tarza-nile liiga teha"

* * *

Tunni aja pärast tungisid Tarzani ja La võidukad väed lossi ning templiõue. Ellujäänud preestrid ja preestrinnad tunnistasid La oma kuningannaks ja ülempreestrinnaks. Nüüd otsisid nad tema käsul kogu linnas Tarzanit ja Cadji. Ühe salga eesotsas jõudis La templiõue, kus leidiski mõlemad tagaotsitavad.

Pilt, mis avanes La ja tema saatjate silmadele, naelutas nad paigale: ohvrialtaril lamas kinniseotud Ahvide Tarzan, tema kohal kõrgus Jad-bal-ja, Kuldlõvi, pöörates sisenejate poole oma paljastatud kihvad ja põlevad silmad.

„Tarzan!" karjatas La, astudes sammu altarile lähemale. „Cadj on siis ikkagi oma eesmärgi saavutanud. Minu esivanemate jumal, heida mulle armu — Tarzan on surnud!"

„Ei," hüüdis ahvinimene, „mitte sinnapoolegi! Olen ainult kinni seotud, aga poleks olnud Jad-bal-jad, oleks Cadji ohvrinuga kindlasti minu südamesse tunginud."

„Tänu jumalale!" hüüdis La ja astus mõne sammu altari poole, kuid Jad-bal-ja ähvardavat urinat kuuldes jäi uuesti seisma.

„Maha!" hüüdis ahvinimene. „Maha, Jad-bal-ja, ja lase teda läheneda."

Ja Kuldlõvi sirutas end Tarzani kõrval välja, vurruline koon armastatud isanda rinnal.

La tuli, võttis maast ohvrinoa ja lõikas katki džungliisandat vangistanud köidikud. Alles siis märkas ta altari taga Cadji laipa.

„Sinu verivaenlane on surnud," lausus ahvinimene Lale, „ja selle eest võid sa tänada Jad-bal-jad, nagu minagi võlgnen talle oma elu. Nüüd hakkad sa valitsema rahus ja õnnes ning säilitama sõbralikke suhteid Kalliskivide oru rahvaga"

Sel ööl istus Tarzan koos bolganide ja gomanganide pealikutega

109

Opari kuningalossi suures peosaalis kuninganna La külalisena ja sõi maitsvaid roogi iidsete atlantide kuldtaldrikuilt, järgmisel hommikul aga asus ta Jad-bal-jaga koduteele waziride maale.

XVII. Tuleproov

Flora Hawkes ja tema kaaslased komberdasid vaevaliselt läbi öise džungli, põgenedes Luwini ja tema kahesaja sõduri viha eest. Nende minekul polnud mingit sihti, sest seni olid neid juhtinud neegrid, keda nad olid usaldanud, vaevumata ise maastikul orienteeruma. Nende ainuke soov oli jõuda võimalikult kiiresti kaugemale elevandiluukütti-de laagrist ja tagaajajate eest. Nad komberdasid üle puutüvede, liaanide ja puujuurte ligi pool tundi, siis jäid viivuks puhkama. Äkki kuulsid nad tagaajajate kisa, kargasid meeleheites üles ja jätkasid sihitut põgenemist

Varsti silmasid nad oma üllatuseks ees mingisugust valgust. Mis võis see olla? Olid nad tõesti jõudnud ringiga tagasi oma laagri juurde, kust olid äsja põgenenud? Nad läksid ettevaatlikult edasi, et asja uurida, ja leidsid end viimaks laagrit ümbritseva okkalise boma eest. Keskel põles väike lõke. Selle ümber oli kogunenud umbes poolsada musta sõdurit, aga kui põgenikud veel lähemale hiilisid, nägid nad neegrite keskel selgesti valge naise kuju. Metsast kostsid üha valjemini tagaajajate hääled. Neegrite käeliigutustest ja hõigetest võis järeldada, et nad arutlesid nende kõrvu kostnud võitluskära üle, sest mustad osutasid sageli selles suunas. Kuid siis tõstis naine käe, nõudes vaikust. Kõik kuuletusid talle ja ilmselgelt oli naine nende pealik. Selge oli seegi, et nad kuulsid tagaajajaid, kes tahtsid kinni võtta Flora Hawkesi ja tema kaaslasi.

„Seal on valge naine," sosistas Flora teistele. „Me ei tea, kes ta on, kuid ta on meie ainus lootus, sest tagaajajad pole enam kaugel. Ehk ta kaitseb meid. Tulge!" ja vastust ootamata sammus neiu julgelt boma poole.

Nad olid vaevalt teinud mõne sammu, kui waziride teravad silmad neid täliele panid. Ühe hetkega seati odad võitlusvalmis.

„Seisa!" hüüdis üks mustadest sõduritest. „Meie oleme Tarzani wa-zirid. Kes teie olete?"

„Olen inglanna," vastas Flora. „Mina ja mu kaaslased eksisime džunglisse. Meie safarid reetsid meid, pealik oma askaridega aga ajab meid praegu taga. Meid on ainult viis inimest ja palume teilt kaitset."

„Laske nad sisse," ütles Jane waziridele.

Flora Hawkes ja neli meest astusid Jane Claytoni ja waziride uuriva pilgu all laagritule valgusse. Kuid veel üks silmapaar jälgis neid laagri taga hiigelsuure puu lehestikust Need hallid silmad lõid isemoodi särama, kui nägid tüdrukut ja tema kaaslasi.

Põgenikud lähenesid leedi Greystoke'ile, kes ühtäkki hämmastunult taandus.

„Flora!" karjatas ta imestusega. „Flora Hawkes, kuidas teie siia sattusite?"

Teda nähes tardus Flora paigale.

„Leedi Greystoke?" kogeles ta jahmunult.

„Imelik," tähendas leedi Greystoke, „ma ei teadnudki, et te Aafrikas olete."

Viivuks oli Flora otsekui kangestunud, kuid ta terane mõistus leidis kähku usutava väljapääsu.

„Olen siin mister Bluberi ja tema kolleegidega," vastas nutikas tüdruk. „Nad teevad teaduslikke uurimusi ja palusid mul ekspeditsioonist osa võtta, sest olen koos teie 9a lord Greystoke'iga juba Aafrikas elanud ning tunnen selle maa rahvaid ja kombeid. Nüüd aga hakkasid meie kandjad ja askarid mässama ja tahavad meid tappa."

„Kas need on lääneranniku neegrid?" uudistas Jane.

„Jah," vastas Flora.

„Arvan, et mu wazirid saavad nendega hakkama. Kui palju neid on?"

„Umbes kakssada," ütles Flora. Leedi Greystoke vangutas pead.

„Paljuvõitu," tähendas ta ja kutsus pealik Usula enda juurde. „Neid inimesi ajab taga umbes kakssada lääneranniku neegrit," seletas ta. „Peame neid kaitsma."

„Oleme wazirid," vastas Usula lihtsalt.

Järgmisel hetkel tungisid Luwini salga mehed metsast välja ja said lõkketule nõrgas valguses nähtavaks.

Nähes tugevaid ja julgeid sõdureid, kes olid valmis neid tagasi lööma, jäid lääneranniku neegrid seisma Luwini, kes oli kohe märganud oma neegrite suurt ülekaalu, astus mõne sammu ette ja alustas tantsu, millega lääneranniku neegrid siiani oma vastaseid võitlema kutsuvad. Ta ähvardas ja mõnitas neid, nõudes põgenike viivitamatut väljaandmist. Oma sõnu saatis ta fantastiliste hüpetega, keerutas pea kohal püssi ja näitas waziridele rusikat. Peagi ühinesid Luwiniga ka teised tema sõdurid ning nüüd ähvardati ja röögiti juba kahesajast kõrist. Kisa ja grotesksete hüpetega õhutasid sõdurid end vihale, et rünnata vaenlast siis, kui sõjakus saavutab kõrgpunkti.

Sealpool bomat seisvad wazirid olid Ahvide Tarzani koolitatud ja harjunud distsipliiniga. Nad ei tantsinud võitluse eel, olles juba ammu loobunud sellest ürgaegsest rituaalist, vaid heitsid viimase pilgu püs-sirauale ja padrunisalvele ning jäid siis rahulikult vastaste lähenemist ootama

„Nad on relvastatud püssidega," tähendas leedi Greystoke. „Asi läheb tõsiseks."

„Kuid vaevalt pool tosinat neist oskab püssi käes hoida," rahustas Usula.

„Teil on kõigil sõjariist," pöördus Jane valgete poole. „Astuge meie waziride kõrvale. Ärge tulistage enne, kui nad tulevad rünnakule, aga kui te juba kord alustate, ärge enam katkestage. Miski ei kohuta lääneranniku neegrit rohkem kui valgete

inimeste sihikindel, rahulik ja tabav tuli. Meie Floraga läheme laagri kaugemasse ossa suure puu alla."

Jane rääkis võimukalt nagu inimene, kes on harjunud jagama käske ja nõudma nende täitmist. Kõik mehed kuuletusid talle, isegi Blu-ber, kes haaras oma püssi ja asus waziride kõrvale, ehkki värises hirmust nagu haavaleht.

Need ettevalmistused, mida tehti laagritule paistel, olid selgesti näha Luwinile ja veel ühele teisele olevusele, kes jälgis kõike suure puu otsast, mille all olid aset võtnud leedi Greystoke ja tema endine toatüdruk. Luwini ei tahtnud lahingut lüüa, teda huvitas ainult Flora Hawkes, kellest ta lootis saada suurt materiaalset kasu. Ta pöördus oma meeste poole.

„Neid on kõigest viiskümmend," ütles Luwini. „Võiksime nad kergesti maha nottida, aga me ei tulnud siia selleks, vaid hoopis valget naist kinni võtma. Jääge siia ja ragistage väheke nende šaakalinägude-ga. Tehke nii, et nad oleksid näoga kogu aeg teie poole. Tungige peale ja taganege, ja seni, kuni teie nende tähelepanu köidate, lähen ma viiekümne mehega nende tagalasse. Niipea kui olen valge tüdruku kätte saanud, saadan teile sõna. Siis taanduge viivitamatult külla, mille tugeva tara taga ei ohusta meid enam miski."

See plaan oli lääneranniku neegritele meeltmööda, sest nemadki ei talunud sõdida. Kuuldes, et nad pääsevad kerge vaevaga, hakkasid mustanahalised sõjatantsu vehkima ning oma vastaseid veelgi hullemini sõimama ja ähvardama. Nad teadsid, et võivad seda teha karistamatult, sest pealik lubas neil peagi taganeda küla tugeva puuaia varju.

Luwini roomas koos saatjatega läbi paksu džungli laagri tagumise osa poole nagu kiskja, kes läheneb oma saagile allatuult, vargsi ja hääletult. Lahingukära oli vahepeal paisunud kõrvulukustavaks. Äkki hüppas puu otsast kahe naise ette valge hiiglane, täiesti alasti, kui mitte arvestada puusariiet ja leopardinahka. Tema jumalasarnane kogu hel-kis laagritule punases kumas.

John!" hüüatas leedi Greystoke. „Tänu jumalale, see oled sina!"

„Tss!" hoiatas valge hiiglane sõrme huultele surudes, siis aga pöördus Flora Hawkesi poole. „Sind ongi mul vaja," lausus ta, vinnas tüdruku õlale, ja enne kui leedi Greystoke midagi taibata suutis, oli ta hüpanud üle boma ja kadunud kandamiga džungliöö pimedusse.

Jane Clayton seisis mõne silmapilgu vankudes, nagu oleks ta saanud raske löögi, langes siis ägades maha, peitis oma näo kätesse ja niisutas maad pisaratega.

112

Sellises asendis leidiski ta oma sõduritega. Luwini, kes oli märkamatult hiilinud laagrisse tagalast. Neegrid olid tulnud valge naise järele ja leidsidki ta. Toorelt rebisid nad Jane'i jalule, sulgesid oma suurte räpaste kätega ta suu ja kandsid läbi džungli araablastest elevandi-luukauplejate laagrisse.

Kümne minuti pärast nägid valged ja wazirid, et lääneranniku neegrid hakkasid pikkamisi taganema, sealjuures ikka veel sõimates ja ähvardusi karjudes. Võitlus lõppes, ilma et oleks lastud ühtegi pauku või heidetud ainsatki oda.

„Kurat võtku!" hüüatas Throck. „Palju kära, vähe villa. Mida see tähendab? Või oskavad nad ainult röökida?"

Bluber ajas rinna ette.

„Selleks et Adolf Bluberik*hirmu nahka ajada, kulub rohkem kui vilets käputäis neegreid," kuulutas ta kõrgilt.

Kraski vaatas taganevale vastasele järele ja sügas mõtlikult kukalt.

„Ma ei saa sellest mõhkugi aru," ütles ta laagri poole pöördudes. Ja küsis siis äkki: „Kus on Flora ja leedi Greystoke?"

Alles siis leiti, et mõlemad valged naised olid kadunud.

Wazirid olid meeleheitel. Nad hõikasid oma käskijannat, kuid ei saanud vastust.

„Edasi!" karjus Usula. „Meie, wazirid, peame siiski võitlema!"

Ta hüppas üle boma ja tormas sõdurite saatel taganejaid jälitama.

See, mis nüüd järgnes, meenutas rohkem paanilist põgenemist kui korrapärast taganemist. Surmahirmus küla poole lidudes viskasid lääneranniku neegrid relvad käest, et kiiremini edasi jõuda. Luwini oli oma salgaga varem teele asunud, seetõttu jõudsid nad külla enne, kui sinna saabusid tagaaetavad ja tagaajajad. Värava juures põgenikud peatusid, sest nad mõistsid, et wazirid suudavad kabuhirmus plagava neegritekarja järel kergesti külla tungida ja siis ei pääse enam keegi eluga. Seepärast hakkasid nad nii ägedasti vastu, nagu teeb seda ka nurka aetud rott. Neil õnnestus pealetungijad mõneks silmapilguks eemale tõrjuda ja selle ajaga värav sulgeda. Küla kaitsetara oli väga tugev ja võis vastu panna pikaajalisele piiramisele, pealegi oli ründajaid märksa vähem kui kaitsjaid.

Mõistnud lausrünnaku mõttetust, tõmbas Usula oma salga tagasi. Mehed tegid tule, kükitasid selle ümber ja hakkasid arutama, kuidas oma käskijannat päästa. Usula oli kindel, et appi tuleb võtta sõjakavalus, sest jõuga nad vastasest jagu ei saa.

„Vajame ainult leedi Greystoke'i," seletas Usula. «Kättemaksu võib edasi lükata homsele."

„Aga me ei tea isegi seda, kas ta on külas või ei," kahtles üks meestest

„Kus mujal ta võiks olla?" imestas Usula. „Kuigi on võimalik, et sul on õigus, peame ikkagi järele uurima. Mul on üks plaan. Näete, tuul puhub just küla poolt. Ma lähen kümne mehega küla taha, teie

113

aga jääte värava juurde ja teete, nagu kavatseksite peale tungida. Tehke nii palju lärmi, kui suudate. Mõne aja pärast avatakse värav ja nad tungivad välja, ma luban teile seda. Ma püüan tagasi olla enne, kui see juhtub, aga kui ma ei jõua, siis jagunete kahte gruppi ja asute kahele poole väravat. Las lääneranniku neegrid jooksevad väravast välja, ärge neid puudutage. Otsige ainult leedi Greystoke'i. Kui näete teda, tungi-ge tema valvureile kallale ja päästke meie käskijanna. Kas on arusaadav?"

Wazirid noogutasid vastuseks. Usula valis välja kümme meest ja kadus nendega džunglipimedusse.

Luwini viis Jane Claytoni ühte onni küla värava lähedal. Siin sidus ta naise posti külge, pidades teda ikka veel Flora Hawkesiks. Seejärel valjus ta onnist ja suundus oma sõdurite juurde, et kaitset juhtida.

Sündmused olid selle mõne tunniga vaheldunud nii kiiresti, et Jane Clayton viibis ikka veel šokiseisundis. Asjaolu, et Tarzan oli ta hüljanud ja viinud džunglisse teise naise just siis, kui teda kõige rohkem vaja oli, valmistas Jane'iie säärast piina, et praeguse olukorra ohtlikkus ei tulnud talle meeldegi. Isegi Usula jutt sellest, et Tarzanit oli uuesti tabanud mälukaotus, ei õigustanud tema käitumist. Nüüd lamas ta araablaste viletsas onnis, näoli mullas ja haisvates jäätmetes, ning nuttis lohutamatult, nagu ta polnud nutnud aastaid.

Kuni ta seal murest murtuna lamas, roomas Usula oma kümne sõduriga kuuldamatult tara juurde tagalast Seal leidus rohkesti kuiva hagu, mis araablased olid pärast küla ehitamist vedelema jätnud. Wazirid hakkasid seda tara äärde kuhjama, kuni ligi kolmveerand nendepoolsest tarast oli haoga ümbritsetud. Seda tööd oli raske teha ilma külaelanike tähelepanu äratamata, sellepärast saatis Usula oma peajõudude juurde käskjala nõudmisega, et nad rohkem kära teeksid ja kaitsjate tähelepanu endale tõmbaksid. Kavalus õnnestus, ühtlasi sai Usula oma kaaslastega töötada nüüd kahekordse kiirusega. Tunni aja pärast olid kõik ettevalmistused lõpetatud.

Taras oleva prao vahelt jälgis Luwini kuupaistel waziride peajõudude askeldamist, kuid jõudis järeldusele, et nad lärmavad asja ees, teist taga, asumata pealetungile. Seepärast otsustas ta, et võib valvsust vähendada ja öö mööda saata palju meeldivamal viisil. Andnud oma sõduritele käsu värava juurde jääda, vastase tegutsemist jälgida ja vajaduse korral endale jalamaid teatada, sammus Luwini onni poole, kus lebas abitult Jane Clayton.

Pealik oli hiiglaslikku kasvu neeger, madala längus lauba, suurte lõuapärade ja esileulatuvate põsesarnadega — Aafrika neegrite alam-tüüp. Astunud onni, mida valgustas savipörandasse torgatud tõrvik, silmitses ta himuralt valge naise täiuslikke kehavorme. Luwini limpsis oma pakse huuli, tuli lähemale, sirutas käe välja ja puudutas toorelt Jane Claytonit. Jane vaatas üles ja pööras võpatades näo ära. Alles nüüd nägi neeger valge naise nägu.

„Kes sa oled?" küsis ta lääneranniku neegrite inglise murdes.

„Olen leedi Greystoke, Ahvide Tarzani naine," vastas Jane. „Kui sa ei taha rumal olla, siis vabasta mind otsekohe."

Üllatus ja hirm välgatasid Luwini silmis. Mõnda aega vahtis ta sõnatult võõrast naist, siis ilmus tema laiale näole endine aime ja himur ilme, pühkides sealt minema hirmu, ja sellest muudatusest luges Jane välja oma saatuse.

Luwini päästis värisevate kätega lahti nöörid ja sõlmed, millega naine oli käsist-jalust seotud. Jane tundis tema kuuma hingeõhku, nägi tema verest täitunud silmi ja suurt punast keelt pakse huuli niisutamas. Kui viimane nöör maha langes, kargas Jane jalule ja sööstis onni ukse poole, kuid suur käsi haaras tal toorelt õlast ja tõmbas tagasi. Nagu raevunud ematiiger pani Jane Luwinile vastu, tagudes teda va-hetpidamata eemaletõukavasse irvitavasse näkku. Toore jõuga, metsikult ja halastamatult tõmbas ta naist ikka lähemale, kuni haaras oma käte vahele. Unustanud kõik ümberringi, kurdid waziride käratsemise ja külas äkki tekkinud uue võõra mühina suhtes, võitlesid nad edasi.

Usula oli seadnud põlevad tõrvikud tagumise plangu vastu ja hao-riit süttis korraga kümnest kohast Kergest džunglituulest õhutatud leek paisus silmapilk möllavaks lõkkeks, milles tara kuivad postid muutusid erepunasteks sädemevihkudeks. Tuul haaras sädemed kaasa ja kandis need neegrionnide pillirookatustele. Uskumatult lühikese ajaga oli kogu küla muutunud tulemereks, mis lainetas ja kohises nagu ookean läänetormis. Nagu Usula oligi ennustanud, paisati värav valla ja neegrid tormasid välja nagu hagijatest tagaaetavad hirmunud gasellid, püüdes pageda džunglisse. Mõlemal pool väravat seisid wazirid, oodates oma käskijannat, aga ehkki nad ootasid niikaua, kuni põlevast külast oli lahkunud viimane neeger, ei jõudnudki nad teda ära oodata.

Juba ammu oli selge, et külla ei jäänud enam ühtegi elavat olevust, kuid nad ootasid ja lootsid ikka veel. Viimaks loobus Usula sellest tarbetust valvamisest.

„Võib-olla teda polnudki siin," lausus Usula. „Peame neile järele ruttama ja mõne neist kinni võtma, siis ehk kuuleme midagi leedi Greystoke'i saatusest"

Alles päevavalgel jõudsid nad järele väikesele põgenikesalgale, kes oli mõne miili kaugusel külast parajasti laagrisse asunud. Nad piirati silmapilk ümber ja sunniti alistuma lubadusega, et neile ei tehta midagi halba, kui nad räägivad avameelselt kõik, mida teavad Luwinist ja leedi Greystoke'ist.

„Kus on Luwini?" päris neilt Usula, kes oli kuulnud pealiku nime eelmisel õhtul laagrisse tulnud eurooplastelt.

„Ei tea. Meie pole teda näinud pärast seda, kui põgenesime külast," vastas üks neegritest „Olime araablaste orjad ja kui eile külast pääsesime, põgenesime teises suunas kui lääneranniku neegrid. Me ei tahtnud

115

olla koos Luwiniga, sest ta on veel hullem kui araablased."

„Kas nägite valgeid naisi, kelle ta eile õhtul laagrisse tõi?" usutles waziride pealik.

„Jah, ta tõi ainult ühe naise."

„Mis ta temaga tegi? Kus ta praegu on?"

„Ei tea. Luwini sidus tal käed-jalad kinni ja jättis värava lähedale onni. Pärast seda pole me teda näinud."

Usula heitis pilgu oma kaaslastele. Tema silmis peegeldus õud, mis haaras ka teisi.

„Tulge!" käskis ta. „Läheme külla tagasi. Teie tulete kaasa," lausus ta araablaste orjadele, „ja kui te valetasite..." Ta tõmbas tähendusrikkalt sõrmega üle kõri.

„Me ei valetanud sulle," kinnitasid vangid.

Nad jõudsid peagi araablaste küla juurde, millest olid järele jäänud vaid suitsevad tukid.

„Kus seisis see onn, kuhu valge naine viidi?" päris Usula, kui nad olid jõudnud tulekahjuasemele.

„Siin," vastas üks neegritest ja astus mõne sammu väravast kaugemale. Äkki ta seisatas ja osutas millelegi, mis lebas maas.

„See siin ongi teie valge naine, keda te otsite," tähaidas ta.

Usula koos teiste waziridega sööstis ettepoole. Viha ja kurbus haaras neid, kui nad silmasid söestunud inimkeha jäänuseid.

„See on tema," ütles Usula ja pööras pea ära, et varjata oma meeleheidet. Ta silmist veeresid suured pisarad.

Ka teised wazirid olid ülikurvad, sest kõik armastasid oma valget käskijannat.

„ Vahest polegi see tema," arvas üks waziridest, „ehk on see keegi teine."

„Võime seda kohe teada saada," hüüdis teine. „Kui leiame tuhast sõrmused, siis on see tema"

Kõik hakkasid kohe tuhka sorima, et leida sõrmuseid, mida leedi Greystoke oli alati kandnud.

Usula raputas masendatult pead.

„See on tema," ütles pealik. „Ja siin on post, mille külge ta seoti." Ta osutas söestunud notile surnukeha kõrval. „Mis sõrmustesse puutub, siis ei tähenda see midagi, et neid siin pole. Luwini võis need kohe pärast vangistamist temalt ära võtta. Kõik võisid külast lahkuda, kuid tema mitte, sest ta oli ju seotud posti külge ega saanud paigast liikuda. Jah, teisiti ei saanudki see olla"

Wazirid kaevasid haua ja matsid sinna oma jumaldatud käskijan-na põrmu. Haud tähistati kividest püramiidiga.

116

XVIII. Kättemaksu rada

Tarzani kodutee edenes võrdlemisi aeglaselt, sest ta oli sunnitud Jad-^al-jaga sammu pidama. See võimaldas tal pikalt-laialt mõtiskleda viimaste nädalate sündmuste üle. Ehkki tal jäi seekord kuld Opari varakambritest saamata, kaalus selle mitmekordselt üles tema puusal rippuv teemandikott. Nüüd muretses ta ainult waziride pärast. Peale selle tahtis ta üles otsida need valged, kes teda nii alatult ja salakavalalt olid uimastanud, ning neid karistada. Et teda tõmbas vastupandamatult kodu poole, otustas ta valgete kelmide otsimise esialgu edasi lükata.

Küttides, iSüües ja magades teineteise kõrval, jätkasid ahvinimene ja hiiglaslik Kuldlõvi oma ttekonda läbi metsiku džungli. Eile olid nad omavahel jaganud põder Bara magusat liha, täna langes nende saagiks metssiga Horta. Ühelgi õhtul ei Heitnud nad magama tühja kõhuga.

Tarzani farmini oli jäänud veel vaevalt ühe päeva tee, kui ahvinimene sattus suure hulga sõdurite jälgedele. Nagu mõni mees neelab silmadega viimaseid börsiteateid, millest võib sõltuda kogu edasine käekäik, nii süvenes Ahvide Tarzan vähimassegi džunglis leiduvasse märki, kuna see võis talle tihtipeale pajatada asju, millest olenes tema elu või surm. Seepärast hakkas ta hoolega jälgi uurima. Ehkki jäljed olid mitu päeva vanad ja osalt metsloomadest ära tallatud, piisas nendest ahvinimese teravatele silmadele ja tundlikele sõõrmetele. Tema huvipuudus asendus peagi kõige elavama huviga, sest sõdurite suurte jälgede hulgas leidis ta valge naise väikese õma jälje — armastatud jälje, mida ta tundis niisama hästi kui mõni teine olevus oma ema nägu.

„Wazirid tulid tagasi ja ütlesid talle, et ma olen kadunud," arutas ta iseendaga kõvasti rääkides. „Ja ta asus koos nendega mind otsima." Ta pöördus lõvi poole. „Mis siis ikka, Jad-bal-ja, peame kodule uuesti selja pöörama, kuigi ei — kus on tema, seal on ka kodu."

Jälgede suund tundus Tarzanile mõistatuslik, sest see ei viinud Opari poole, vaid märksa rohkem lõunasse. Kuuendal päeval kuulsid ta teravad kõrvad inimeste lähenemismüra ja tema sõõrmed haistsid wa-ziridele iseloomulikku lõhna. Saatnud Ja-bal-ja džunglisse ja käskinud teda seal esialgu paigal püsida, ronis Tarzan ise puu otsa ja hakkas kiiresti neegritele vastu minema. Mida lühemaks nende vahemaa muutus, seda tugevamini tundis Tarzan nende lõhna. Mustanahalisi nägemata teadis ta juba, et tulevad tema wazirid, kuid üks eriti armas lõhn, mis oleks võinud täita tema südant kõige puhtama õnnetundega — see lõhn puudus ja tegi ta nõutuks.

Usula kirjeldamatuks üllatuseks ilmus käänaku tagant hanereas sammuvate kurbade ja tusaste nägudega waziride ette nende armastatud bwana.

„Tarzan!" karjatas Usula. „Oled see tõesti sina?"

„Muidugi mina," vastas ahvinimene, „aga kus on leedi Greystoke?"

„Oh bwana, kui me ainult võiksime seda öelda!" hüüdis Usula.

„Sa ei taha ometi öelda..." alustas Tarzan. „Oo ei, see pole võimalik. Minu naisega ei saanud midagi juhtuda niikaua, kui teda valvasid minu ustavad wazirid."

Häbist ja kurbusest langetasid sõdurid pea.

„ Pakume tema eest oma elu," ütles Usula lihtsalt. Ta pani oma kilbi ja oda maha, ajas käed laiali ja paljastas Tarzani ees vägeva rinna. „Löö, bwana," sõnas ta.

Noruspäi pöördus ahvinimene kõrvale. Veidi aja pärast vaatas ta
uuesti Usula poole.

„Räägi mulle, kuidas see juhtus," nõudis ta, „ja unusta oma rumalad sõnad, nagu mina olen need unustanud."

Usula pajatas lühidalt kõigist sündmustest, mis viisid Jane'i hukkumisele. Kui ta oli lõpetanud, ütles Ahvide Tarzan ainult kolm sõna, aga need olid tema kohta seda iseloomulikumad.

„Kus on Luwini?" küsis ta.

„Seda meie ei tea," vastas Usula.

„Aga mina saan teada," ütles Ahvide Tarzan. „Minu lapsed, minge nüüd tagasi oma onnidesse, kus teid ootavad naised ja lapsed, ja kui te järgmine kord näete Ahvide Tarzanit, siis võite olla kindlad, et Luwinit pole enam elavate kirjas."

Wazirid palusid luba teda saata, kuid ahvinimene ei võtnud neid

kuulda.
„Sel aastaajal vajatakse teid kodus," väitis ta. „Olete juba niigi liiga kaua eemal olnud põldudest ja kariloomadest. Minge koju ja öelge Korakile, et ka tema jääks koju — vähemalt esialgu, sest kui mina ei peaks enam tagasi tulema, võib ta minu ja Jane'i eest kätte maksta ning viia lõpule selle, mille ma alustasin."
Nende sõnadega pööras ta neile selja ja vilistas korraks läbilõikavalt. Hetke pärast hüppas metsast nende juurde jalgrajale Kuldlõvi, Jad-bal-ja.
„Kuldlõvi!" hüüatas Usula. „Ta pani Keewazi käest plehku, et otsida oma armastatud bwanat!" Tarzan noogutas.
„Ta rändas kaua võõral maal, enne kui mind leidis," lausus ta. Siis jättis Tarzan waziridega jumalaga ja, haaratud kättemaksuihast, siirdus Luwinit otsima.
***
John Peebles, kes oli seadnud end ööseks suure puu harude vällele, ootas tigeda ja väsinuna uut päeva. Pisut madalamal lösutas samasuguses ebamugavas asendis kõveral oksal Dick Throck. Leidlikum ja energiliseni Kraski oli kahe paralleelse oksa vahele meisterdanud peenematest okstest midagi lavatsi taolist ja sellepärast võis nautida võrratult suuri mugavusi. Kümme jalga temast kõrgemal õõtsus Bluber,

kellele ükski oks polnud küllalt kõrge, et päästa teda lõvide ja pantrite eest.
„Kurat võtaks!" ägas Peebles. „Parem pistku mind lõvi nahka kui veel üks säärane öö mööda saata!"
„Mis minusse puutub," mõmises Throck, „siis magan ma jägmisel ööl maas, olgu mu ümber lõvid või mitte."
„Kui teil kolme peale kokku oleks nii palju oidu kui valaskalal," tähendas Kraski, „oleksime eile öösel julgesti võinud ka maas magada."
„ Kuuled, Bluber, mister Kraski räägib sinuga," irvitas Peebles, rõhutades eriti sõna „mister".
„Oi-oi!" oigas Bluber. „Mind ei huvita tema jutt."
„Ilmaaegu,y jätkas Peebles. „Ta tahab, et ehitaksime talle igal õhtul omaette maja. Tema, suur isihd, seisab kõrval, käed taskus, ja annab head nõu, kuidas maja ehitada. Tema kui tõeline džentelmen ei tarvitse ju tööd teha."
„Miks peaksin mina midagi tegema, kui teie, kaks igavest loikamit, ei soovi lillegi liigutada," vihastas Kraski. „Oleksite ammu nälga kõn-genud, kui ma poleks teile toitu muretsenud. Ja varem või hiljem pistab teid lõvi nahka või kärvate jõuetusest, kui te mind kuulda ei võta... Kuid endastmõistetavalt poleks sellest kellelgi kali ju."
Inglased ei pööranud tema torkele vähimatki tähelepanu. Viimasel ajal tülitsesid nad omavahel nii tihti, et ei teinud vastastikustest solva-mistest enam väljagi. Peebles ja Throck olid ainsad, kes teineteist ei vihanud, kuna teisi hoidis koos vaid hirm üksinda jäämise ees. Peebles libistas end aeglaselt puu otsast alla, talle järgnesid Throck, siis Kraski ja viimasena Bluber, kes leidis end nii kõrgel olevat, et ronis maha kinnisilmi. Alla jõudnud, seisis ta mõnda aega nukralt vaikides ja silmitses siis oma räbaldunud rõivaid.
„Mein Gott!" hüüdis ta peaaegu nuttes. „Vaadake mu ülikonda! See maksis kakskümmend naela. Ja mis on sellest saanud? Kui see nüüd maha müüa, ei saa naela kohta pennigi tagasi."
„Kuradile teie ülikond!" käratas Kraski. „Oleme eksinud, poolnäljas, ümbritsetud metsikutest loomadest, sipelgatest, võib-olla isegi inimsööjatest, Flora kusagil džunglis, ja teie julgete veel nutta oma ülikonna pärast, mis olevat maksnud kakskümmend naela, aga minu meelest ei maksnud kahtekümmend šillingitki. Olete mind ära tüüdanud, Bluber! Kuid tulge, peame edasi minema." „Kuhu?" päris Throck.

„Muidugi läände," vastas Kraski. „Seal on rannik, ja meil on ainult üks lootus — proovida sinna jõuda"

„Kuid rannik pole ju idas!" röögatas Peebles. „Miks tahate meid siis sinna viia?"

„Kes üties, et läheme itta?" päris Kraski.

„Kas me ei läinud siis kogu eilse päeva ida suunas?" küsis Peebles.

119

„Tundsin kogu aeg, et miski oli viltu."

Throck silmitses oma kaaslast rumala imetleva pilguga.

„Miks sa nii arvad? Mis on viltu?" päris ta.

„See pole lääs," vastas Peebles. „Ta viib meid vale teed mööda."

Peebles osutas venelasele, kes seisis kogu aeg sügavais mõtteis, käed taskus.

„Kui arvate, Peebles, et olen valinud vale suuna," lausus Kraski, „pöörake otsad ümber ja minge vastupidises suunas. Mis minusse puutub, siis jään oma tee juurde, sest see on õige."

„Ei, see on vale tee," vaidles Peebles vastu, „ja ma tõestan seda otsemaid. Kui läheme läände, peab päike olema vasakul pool, eks ole? Aga sestsaadik, kui oleme oma neegritest lahus, käitub päike kuidagi imelikult. Ma tundsin kogu aeg, et miski pole korras, ja nüüd alles taipasin. See on siililegi selge. Oleme kogu aeg liikunud itta"

„Kurat võtaks," mõmises Throck, „oleme kogu aeg läinud itta ja see kollanokk kiiüeb, et on näidanud meile õiget teed."

„Oi-oi!" ägas Bluber. Järelikult peame kogu selle tee uuesti maha käima?"

Kraski hakkas laginal naerma ja tahtis jätkata oma teed endises suunas.

„Teie, tarkpead, võite minna, kuhu süda lustib," ütles ta „Aga minnes arvestage vaid seda, et viibite ekvaatorist lõuna pool ja päike on lõuna ajal põhjas, mis ei takista teda vanal harjumuspärasel viisil läänes loojumast"

Bluber mõistis esimesena Kraski väidete tõepärasust.

„Tulge, poisid," sõnas ta „Karlil on õigus." Nende sõnadega pööras ta ümber ja läks venelasele järele.

Peebles seisis ikka veel ja sügas kukalt, kimbatuses probleemi ees, mida ka Throcki mõistus ei suutnud lahendada. Kuid viimaks otsuta-sid sõbrad siiski Bluberile ja Kraskile järgneda.

„Tule, John," sõnas Throck, „ma ei saa sellest küll aru, aga küllap on neil õigus. Nad liiguvad just selles suunas, kuhu päike eile õhtul loojus. Tähendab, lääs on seal."

Seisnud veel veidi, Peebles sülitas ja jooksis Throckile järele.

Tundide kaupa rühkisid neli meest džunglis edasi, näljased ja jalad veriseks hõõrutud. Nad polnud džungliga harjunud ega tundnud tema suuri võimalusi ja hädaohte. Iga hetk võisid neid rünnata kiskjad või mustanahaliste metsikud suguharud, aga tsiviliseeritud inimeste tunnetusorganid on nii puudulikult arenenud, et nad poleks märganud isegi kõige lärmakama ja kärsituma vaenlase lähenemist

Veel samal päeval pärast lõunat, kui nad olid parajasti väikesest ojast läbi minemas, sundis neid peatuma noole vihisev hääl. Nool möödus Bluberi peast vaevalt tolli kauguselt. Nad vaatasid ümber, kuid ei näinud midagi. Vaevalt olid nad ojast läbi saanud, kui uus nool läbistas Kraski rohkem kui viletsa peakatte, paisates selle ojja. Mehed olid

120

tundmatust hädaohust otsekui lummatud. Keegi neist ei julgenud isegi iitsatada ega teha vähimatki enesekaitseks.' Nad kasutasid jaanalinnu taktikat, püüdes veenda oma nähtamatut vastast selles, et nad ei tea midagi tema vaenulikest väljaastumistest. See

näis neile mingil kombel lootust sisendavat, et neid lubatakse rahus lahkuda sellelt õuduste maalt.

Aga vaevalt olid nad saanud astuda paar sammu metsa poole, kui nende suunas lasti lähedalasuvatest põõsastest terve noolteparv. Blu-ber kriiskas ootamatusest nii kõvasti, kui vähegi suutis. Kraski märkas põõsastes kahtlast liikumist ja see reaalse ohu tunnetamine andis talle tagasi endise julguse. Ta haaras õlalt püssi ja andis umbropsu sihtides tuld. Siis osutas ta põõsaste poole. Ka Peebles ja Throck olid-võtnud õlalt püssi ja hakkasid tulistama, sihtides aeglaselt ja laisalt, kuid vähimagi hirmuta.

„Pikali!" hüüdis neile sõjas käinud Kraski. „Heitke pikali!"

Kõik viskusid paksu rohu sisse frtaha ja kohe ilmus lähema põõsa tagant nähtavale paarkümmend pügmeed ja külvasid maaslamajad noolterahega üle. Seda kõike jälgis lähima puu otsast paar terashalle silmi.

Bluber lamas, nägu vastu maad, kasutu püss vedelemas kõrval, kuid Kraski, Peebles ja Throck kihutasid kuuli kuuli järel kriiskavate pügmeede sekka.

Kraski ja Peebles olid kumbki pihta saanud ühele vaenlasele, teised aga taandusid uuesti põõsaste varju. Silmapilguks katkes vaenute-gevus. Äkki kõlas vaikuses lähima puu otsast hääl, mis kõneles puhtas inglise keeles.

„Ärge tulistage ilma minu käskluseta," lausus hääl, „ja ma päästan teid."

Bluber tõstis esimest korda pea üles.

„Tulge ruttu!" hüüdis ta. „Meie ei mõtlegi tulistada! Päästke mind ja ma annan teile tervelt viis naela!"

Puu otsast kõlas pikk vile, millele järgnes vaikus.

Rabatud kummalisest häälest, katkestasid pügmeed oma pealetungi, aga et häälele midagi olulisemat ei järgnenud, tungisid nad uuesti põõsastest välja ja saatsid uue noolteparve valgete poole, kes lamasid rohelisel välul vähimagi katteta. Sel hetkel hüppas puu otsast maha valge hiiglane, metsast aga ilmus tohutute hüpetega suur musta lakaga lõvi.

„Oi!" ägas Bluber ja kattis uuesti näo kätega.

Pügmeed jäid hirmunult seisma, siis karjatas nende peamees: „See on ju Ahvide Tarzan!"

Nagu üks mees pöörasid kõik ümber ja tormasid džunglisse.

„Jah, see olen tõesti mina, Ahvide Tarzan, ja koos Kuldlõviga!" hüüdis ahvinimene neile järele. Et ta tegi seda pügmeede keeles, ei saanud valged temast aru. Siis pöördus Tarzan nende poole.

„Tõuske üles," ütles ta, „gomanganid on läinud." Neli meest tõusid pikkamisi jalule.

„Kes te olete ja mida te siin teete?" küsis ahvinimene, kuid samal hetkel tundis nad ära ja jätkas: „Muide, ma ei tarvitsegi seda küsida. Teie olete need lurjused, kes mulle uimastiga jooki andsid ja jätsid mind abituna maha, saagiks esimesele lõvile või metslasele..."

Bluber astus alatasa koogutades ja lipitsevalt naeratades ettepoole.

„ Oi-oi, mister Tarzan, mister Tarzan, meie ei tundnud ju teid!" hüüdis ta. „ Oleksime seda teadnud, et teie olete Ahvide Tarzan, poleks me seda eluilmaski teinud! Jumal hoidku! Aga nüüd päästke meid — annan teile kümme, ei, kakskümmend naela, ükskõik kui palju. Nimetage hind!"

Tarzan ei vaadanudki juudi peale, vaid pööras teiste poole.

„Ma otsin üht teie meestest," sõnas ta, „Luwini-nimelist neegrit, kes tappis minu naise. Kus ta on?"

„Meie ei tea temast midagi," vastas Kraski. „Luwini reetis meid ja me pidime põgenema. Teie naine ja veel üks valge tütarlaps olid wa-ziride laagris, kui me koos lõime tagasi lääneranniku neegrite rünnakut. Pärast vaenlase taganemist leidsime, et mõlemad naised olid kadunud. Rohkem ei tea me midagi."

„Siis olid minu wazirid niisama targad kui teie," tähendas Tarzan. „Kas te pärast seda pole Luwinit näinud?"

„Ei," vastas Kraski.

„Mida te siin teete?"

„Saatsime mister Bluberit teaduslikul ekspeditsioonil," valetas venelane. „Meil on praegu suuri raskusi. Meie teejuhid, askarid ja kandjad hakkasid mässama ja jätsid meid maha. Oleme praegu täiesti abitud."

„Oi-oi!" hüüdis Bluber. „Päästke meid! Aga viige enne see lõvi minema. Ta ajab mind närvi!"

„Ta ei tee teile midagi ilma minu käsuta," vastas Tarzan.

„Siis ärge teda jumala pärast käskige!" anus juut.

„Kuhu te tahate minna?" küsis ahvinimene.

„Tahame jõuda läänerannikule," vastas Kraski, „ja sealt koju, Londoni."

„Tulge minuga kaasa," kutsus Tarzan. „Võimalik, et ma aitan teid. Te seda küll ei vääri, aga ma ei või lubada, et valged inimesed Aafrika südames nälga surevad või muidu otsa saavad."

Nad järgnesid talle läände ja jäid ööseks laagrisse väikese oja äärde.

Londonlased ei suutnud kuidagi harjuda hirmuäratava lõvi juuresolekuga, Bluber tundis lausa kabuhirmu.

Kui nad lõkke ääres istusid ja Tarzani valmistatud õhtueinet võtsid, tegi Kraski ettepaneku ehitada mingisugune ulualune kaitseks metsloomade eest.

„Pole vaja," ütles Tarzan. „Jad-bal-ja kaitseb meid. Ta magab minu kõrval, ja mida ei kuule üks, seda kuuleb teine." Bluber ohkas.

„Mein Gott!" halises ta. „Annaksin kümme naela, kui saaksin öösel rahulikult magada"

„Võite siin palju odavamini läbi ajada," tähendas Ahvide Tarzan, „sest niikaua, kui mina ja Jad-bal-ja teie kõrval magame, ei juhtu teiega midagi."

„Siis lubage endale head ööd soovida," ütles juut, kes kunagi ei hinnanud odavat ja kättesaadavat. Ta astus lõkkest paar sammu kaugemale, heitis maha ja uinus silmapilk, täites kogu džungli vägeva norskamisega, mida tunti isegi Londoni East-Endis. Tema eeskujule järgnesid Peebltes ja Throck ning pisut hiljem ka Kraski, kes oli kogu seltskonnast kõige vastupidavam.

Venelane ei jäänud kohe magama. Ta lamas selili poolkinniste silmadega ja oli juba uinumas, kui nägi, et Tarzan tõusis lõkke äärest ja siirdus lähema puu juurde, kus juba ootas Jad-bal-ja. Ahvinimese puu-sariidest kukkus sealjuures välja pungil kott ja jäi lõkke paistele lebama

Paugupealt haihtus Kraski unisus ja ta otsustas asja lähemalt uurida. Ta ootas ära, kuni ahvinimene ühes Jad-bal-jaga magama heitis.

Suur lõvi lebas liikumatult oma isanda kõrval. Mõne aja pärast, kui Kraski oli veendunud, et mõlemad magavad, hakkas ta pikkamisi ja ettevaatlikult koti poole roomama. Ta püüdis hingata võimalikult vaikselt ja uuris hoolega enda ees iga rohukõrt ja raagu, mille puudutamine oleks võinud äratada lõvi. Viimaks oli venelane nii kaugel, et võis käe välja sirutada ja kotist kinni kahmata. Peitnud selle põue, roomas ta niisama ettevaatlikult oma endisele kohale tagasi. Siin heitis ta küljeli ja, teeseldes magamist, torkas käe põue ning kompas sõrmedega koti sisu.

„Tunduvad olevat kivid," pomises ta, „ja kahtlemata ongi need kivid, sest teisi ehteid ei või see metsik lord üldse tunnistada. Mõelda vaid, et selline barbar on istunud Inglise ülemkojas!"

Kraski harutas lahti nööri, millega koti suu oli kinni seotud ja hetke pärast võis. ta võtta kotist terve peotäie salapäraseid kive.

„Mu jumal!" hüüdis ta. „Teemandid!"

Kähku raputas ta koti tühjaks ja silmitses ahnelt suuri laitmatuid kive, mis küütlesid kõigis vikerkaarevärvides: viis naela suuri läbipaistvaid teemante, mis kujutasid endast maailma suurimat varandust. Jah, siin oli tõepoolest midagi, mille pärast tasus elu kaalule panna ja mille ees kahvatas olematuseni isegi see vabandus, mis nii salapärasel viisil neile kaduma oli läinud.

„Mu jumal," kordas ta, „ma olen rikas kui kröösus."

Kiiresti korjas ta kivid kotti tagasi, jälgides silmanurgast Ahvide Tarzanit ja tema lõvi. Kumbki ei liigutanud end ja venelane peitis

123

kalliskivid uuesti põue.

„Homme," pomises ta, „homme, kui jumal mulle jõudu annab ja mu närvid sellele ööle vastu peavad."

Järgmisel hommikul jõudis Ahvide Tarzan nelja londonlase saatel suure küla juurde, mis oli kaitstud tugeva planguga. Ahvide Tarzan võeti siin vastu niisuguste auavaldustega, nagu see saab osaks vaid keisrile.

Pärast tseremoonia lõppemist pööras Tarzan ümber ja kutsus eurooplased enda juurde.

„Need on minu sõbrad," ütles ta suguharu pealikule, „ja nad tahaksid nii kiiresti, kui võimalik läänerannikule jõuda. Anna neile sõdureid, et neid teel toita ja kaitsta. Mina, Ahvide Tarzan, palun seda sinult."

„Ahvide Tarzan on suur pealik, kogu džungli isand. Tema soov on meile seadus," vastas pealik.

„Hästi," lausus Tarzan. „ Anna neile süüa ja hoolitse nende eest, minul on muud tähtsad asjad ees ja ma ei saa siia kauemaks jääda"

„Neile antakse kõige paremat toitu, mis meil pakkuda on, ning nad jõuavad elusalt ja tervelt läänerannikule," kinnitas pealik.

Jumalaga jätmata ja valgete poole isegi vaatamata lahkus Ahvide Tarzan külast, majesteetlik Kuldlõvi, Jad-bal-ja, tema kannul.

XIX. Surmav oda

Kraski saatis mööda unetu öö. Ta teadis, et varem või hiljem avastab Tarzan teemantide kadumise, tuleb tagasi ja pärib aru londonlas-telt, keda ta aidanud oli. Esimeste koidukiirtega, mis idataevas roosatama lõid, tõusis ta rohumatilt, mis pealik oli lasknud panna temale ja Bluberile määratud onni, ning väljus ettevaatlikult küla peatänavale.

„Jumal hoidku mind!" sosistas ta endamisi. „On ainult üks võimalus tuhandest üksinda rannikule jõuda, kuid see," ta surus koti kehale lähemale, „see kaalub kõik üles, selle nimel tasub isegi eluga riskida. See on tuhande kuninga varandus. Mida kõike võin ma sellega teha Londonis, Pariisis ja New Yorgis!"

Ta läks vargsi külast läbi ja peagi neelas roheline džungel venelase Karl Kraski, kes kadus jäädavalt oma kaaslaste elust

Bluber oli esimene, kes märkas Kraski kadumist, sest kuigi nad teineteist ei sallinud, olid nad siiski sunnitud kokku hoidma Throcki ja Peeblesi vahelise sõpruse pärast.

„Kas olete täna Karli näinud?" päris juut Peeblesilt, kui mehed kogunesid lõkke äärde ebameeldivalt lõhnava lihapoti ümber hommikueinet võtma.
„Ei," vastas Peebles, „küllap ta veel põõnab."
„Onn on tühi," väitis Bluber, „juba siis, kui mina ärkasin, polnud

teda enam seal."
„Tema ei kao kuhugi," mõmises Throck, mäludes hautatud liha, mis pealik oli neile hommikueineks saatnud. „ Vististi veedab aega mõne kohaliku kaunitariga." Ja inglane naeris rahulolevalt, et võis nalja heita Kräski kõigile tuntud nõrkuse üle.
Nad lõpetasid hommikusöögi ja saatsid sõduri pealikult järele pärima, millal võib alustada teekonda läänerannikule. Kraskit polnud aga ikka veel näha.
Nüüd oli Bluber juba tõsiselt mures. Ja seda mitte Kraski, vaid enda pärast. Sest kui juba siin, sõbralikus külas, venelasega midagi juhtuda võis, mis siis veel oodata ürgmetsas, kus kaoksid kõik kuritegude jäljed! Kui Bluber jagas oma muret ka teistega, muutusid nemadki rahutuks. Kolm hirmunud eurooplast läksid jalamaid pealiku jutule.
Märkide, läänerannikuneegrite inglise murde ja mõne kohaliku sõna abil, mis nad selgeks olid õppinud, õnnestus neil talle teatada Kraski kadumisest ja pärida seletust.
Pealiku üllatus polnud nende omast sugugi väiksem, kuid loomulikult ei suutnud ta neile mingit seletust anda. Viimaks lepiti kokku, et karavan läheb teele hiljemalt järgmise päeva hommikul.
Keegi kaaslastest ei osanud kujutleda Kraski lahkumise motiive. Et venelane võis vabatahtlikult lahkuda nende seltskonnast nüüd, mil teekond kaugele läänerannikule tänu Tarzani sekkumisele nii ohutuks oli muutunud, see ei tulnud neile mõttessegi. Nad uskusid, et keegi oli Kraski röövinud või et mõni kiskja oli ta nahka pistnud.
Kõigile nendele oletustele tõmbas kriipsu peale vana paks neegrieit, kes oli seni silma paistnud ainult ülemäärase kerekusega. Nüüd sai ta paugupealt küla kangelaseks, sest tema teadis lugu, mis kahtlemata kandub edasi ka Ngeo-te-te küla praeguse põlvkonna järeltulijatele. Saanud teada, mis neid valgeid imeloomi huvitab, läks ta otsemaid pealiku jutule.
Mõne silmapilgu pärast ilmus pealik Bluberi onni. Ta leidis sealt hirmust lõdiseva olevuse, keda pealiku tulek oleks viinud meeleheitele, poleks neeger mananud näole kõige rahuarmastavamat ilmet, milleks ta üldse suuteline oli. Ta osutas kõigepealt Kraski tühjale asemele, kutsus Bluberi välja ja läks siis temaga tükk maad mööda laia tolmust tanumat. Siis näitas ta värava ja džungliraja poole. Tagasiteel kohtas neid paks neegrieit, kelle silmadele pealik osutas, juhtides uuesti Bluberi tähelepanu kõigele sellele, mida ta varem oli näidanud. Alles nüüd taipas Bluber, milles oli asi. Kraski oli asemelt tõusnud ja metsa läinud, mida oli juhtunud märkama see paks rumal neegrieit.
Bluber jooksis otsekohe oma kaaslastele rabavat uudist teatama. Nad olid jahmunud nagu temagi. Mis põhjused võisid venelast sundida neist lahkuma just nüüd, kus asi oli võtnud nii õnneliku pöörde? Kas lõi Kraski äkki külaelanikke kartma? Aga miks ta siis neid ei hoiatanud? Kas tabas teda äkiline hullusehoog?

„Mein Gott!" hädaldas Bluber. „Ta lahkus üksinda keset ööd. Ta on arust ära!"
„Mida ta välja nuputas, kurat võtku?" mõmises Tlirock. „On teil kõik asjad alles?" küsis Peebles. „Ehk pani ta midagi pihta?"

„Oi-oi! Mida ta võis pihta panna?" küsis Bluber. „Püssid, laskemoon — kõik on alles. Ta pole midagi võtnud. Meil polegi siin midagi väärtuslikku peale minu kahekümnenaelase ülikonna."

„Aga miks ta siis seda tegi?" imestas Peebles.

„Vahest on ta kuutõbine?" oletas Throck. „Tõusis une pealt üles ja läks."

See oli viimane seletus Kraski salapärasele kadumisele, mida suutsid välja mõelda kolm hirmunud meest. Nad ei saanud kunagi teada, mis sundis venelast Karl Kraskit nende seltskonnast lahkuma, sest saatus ei viinud neid enam iialgi kokku.

Järgmisel hommikul päikesetõusu ajal lahkusid kõik kolm Ngeo-te-te külast. Neid saatis mitukümmend neegrit, kõik tublid ja tugevad mehed. Eurooplased leppisid täiesti oma olukorraga, seda enam, et neegrid olid nende vastu väga lahked ja isegi Bluber loobus mõneks ajaks hiilgava mineviku järele õhkamisest.

* * *

Sel ajal tungis Karl Kraski tohutute jõupingutustega läbi džungli. Esimest korda sellest ajast saadik, mil ta jalg Mustale mandrile astus, oli ta ihuüksi. Oleks ta aimanud, kui suurt vaimset pingutust nõuab üksinda rändamine sellel metsikul maal, poleks ta vist iialgi ette võtnud nii lootusetut üritust.

Mõne päeva pärast polnud Kraski enam endine ettevõtlik ja nutikas avantürist. Ta tundus endale looduse ja piiratud vabaduse orjana.

Püss õlal, vööl raske automaatpüstol, liikus Kraski kangekaelselt metsloomarajal. Ta hoidis kogu aeg kõrvu kikkis, kartes kuulda tagaajajaid või hääli, mis annaksid teada mingisuguse uue, senitundmatu hädaohu lähenemisest eest või tagant. Siin, kohutavas üksinduses, oli iga öö talle hirmude öö. Iga miiliga, mis ta edasi läks, muutus teemantide väärtus tema silmis üha kahvatumaks võrreldes nende lugematute ohtudega, mis varitsesid teda teel läänerannikule.

Kord nägi ta suurt madu Histah'd otse enda ees puult alla rippuvat. Kraski kartis teda tulistada, sest see võis äratada võimalike jälitajate tähelepanu. Ta pidi seepärast tegema suure ringi paksus padrikus, mis kasvas lausseinana mõlemal pool rada. Kui ta uuesti teele välja puges, olid ta rõivad räbalaiks kistud, kogu keha kipitas ja kriimustused veritsesid: tal tuli pugeda läbi astelpõõsaste. Ta oli higist läbimärg ja rõivad kihisesid sipelgaist, kes mürgitasid ta elu.

Pääsenud teele, kiskus ta riideräbalad seljast ja püüdis kuidagimoodi sipelgatest lahti saada.

Kuid ta ei tundnud Aafrika sipelgaid, neid tillukesi putukaid, kes võivad mõne tunniga hävitada isegi tugeva puumaja, rääkimata eurooplase rõivastest. Sipelgad katsid rõivaid nii paksu kihina, et ta ei tihanud neid enam selga panna. Mehel õnnestus selle halastamatu hordi käest päästa vaid teemandikott, püss ja laskemoon.

Täis meeleheidet raputas ta sipelgad endalt maha ja jätkas oma teed alasti nagu sel päeval, mil ta emaihust ilmale oli tulnud. Kui ta pool tundi hiljem väsimusest jõuetuna džunglirohule varises, sai ta esimest korda aru, kui meeletu oli olnud plaan üksinda rannikule minna. Tema olukord oli lootusetu ka veel selle pärast, et miski ei heiduta tsiviliseeritud inimest rohkem kui rõivaste puudumine, mis aastasadade vältel juurdunud harjumuse järgi oa saanud inimihu lahutamatuks osaks.

Alastiolek halvas tema tahtejõudu, isegi sõjariista kaotamine poleks teinud teda Aafrika kõrvetava päikese all abitumaks. Iga silmapilk tundis ta oma seisundit halvenevat ja enne kui päike loojus, pidas džunglirajal üksikult ja mahajäetult edasi rühkiv venelane oma elupäevad loetuks.

Sel ööl lamas Kraski näljase ja külmast lõdisevana jämedal puuoksal, tema all aga sebisid möirgavad, köhivad ja urisevad kiskjad. Tema hambad plagisesid külmast ja

hirmust, äkilised värinad läbistasid ta keha ja ta tundis tugevat nõrkust. Kui tal õnnestuski korraks suigatada, polnud see puhkus, vaid üksnes kohtumine uute õudustega, mille äkiline möirgamine reaalsuseks muutis.

Pikkamisi venisid lõputud tunnid, öö ei paistnudki otsa saavat. Kuid lõpuks siiski tõusis päike ja kumatud venelane jätkas piinarikast teekonda läände.

Ta vaarus edasi, näljast jõuetu ja vaimselt murtud, mingis poolteadvusetus olekus, ja iga tunniga muutus seisukord halvemaks, sest pärast külast põgenemist polnud ta ivagi suhu saanud.

Saabus keskpäev. Kraski liikus aeglaselt edasi, rohkem küll puhates kui kõndides. Ühe sellise peatuse ajal tundus talle äkki, et ta kuulis inimeste hääli. Ta oli nii uimane, et esialgu ei taibanud isegi selle sündmuse täielikku tähendust. Alles mõne aja pärast tõmbus ta pingule, lootes, et see pole hallutsinatsioon, ja kargas kiiresti jalule. Ta kuulatas tähelepanelikult.

Polnud vähimatki kahtlust, et ta kuulis võrdlemisi lähedal inimhääli, mis ei kuulunud mustanahalistele, vaid eurooplastele.

Säilitades ettevaatuse, roomas ta edasi, püüdes mitte kära teha. Jalgrada viis ta väikesele välule, millest voolas läbi kitsas sogaseveeline jõgi. Jõe kaldal seisis kiiruga kokkuklopsitud onn, kaetud suurte palmi-ja kummipuulehtedega ning ümbritsetud rolimaka okkalise bomaga.

Hääled tulid onnist. Nüüd kuulis ta selgesti, et need kuulusid naisele ja mehele. Naine näis millelegi vihaselt vastu vaidlevat, mees vastas talle madalal bassihäälel.

127

Venelase silmad läksid imestusest pärani, sest mehe hääl kuulus tema pruunile vastasele Esteban Mirandale, naise oma aga Flora Hawkesile, keda ta juba ammu surnuks pidas. Kuid Kraski ei uskunud vaime. Ta oli kindel, et nende häälte omanikud on luust ja lihast nagu temagi.

Venelane astus onni poole. Viha ja armukadedus taandusid mõtte juures, et nüüd pole ta džunglis enam üksi. Vaevalt oli ta astunud paar sammu, kui onnist kostis uuesti naise hääl. Ühtaegu meenus Kraskile, et ta on täiesti alasti. Nii ei tohtinud ta ilmuda Flora ette, kellele oli uhkusega jutustanud hiilgavast kaardiväemundrist, mida ta kord kandnud oli. Ta seisatas viivuks, vaatas ringi ja hakkas siis korjama suurt laialehelist džunglirohtu, millest valmistas primitiivse seeliku, nagu neid kandsid neegrinaised. Selle sidus ta liaaniga endale ümber. Palju suurema enesekindlusega sammus ta nüüd onni poole. Kartes, et nad teda ära ei tunne ja vaenlaseks pidades otsemaid ründavad, hõikas Kraski enne oma nime. Kohe tuli hispaanlane neiu saatel onnist välja. Kui Kraski poleks teda häälest ära tundnud, oleks ta Mirandat kindlasti pidanud Ahvide Tarzaniks — nii suur oli nende väline sarnasus.

Mõnda aega silmitsesid Esteban ja Flora üllatunult kummalist olevust, kes nende ees seisis.

„Kas olen nii muutunud, et isegi endised sõbrad mind enam ära ei tunne?" küsis Kraski.

„Mu jumal, Karl!" hüüatas neiu. „Kuidas sina siia sattusid?"

Äratundmisest hoolimata ei muutunud hispaanlase ilme. See jäi endiselt tõrjuvaks ja naise karjatus muutis selle veel julmemaks. Inetu ir-vitus sigines ta huultele.

„Kraski, kuhu sa tüürid?" küsis ta.

Venelane jutustas lühidalt, mainimata sõnagagi teemante, oma raskest teekonnast, mille oli sunnitud ette võtma üksi pärast kaaslaste vangistamist pärismaalaste poolt. Ta lootis, et nüüd, kolmekesi, läheb asi palju kergemini.

„Tee lääneranniku viib sealtkaudu," osutas hispaanlane kitsale džunglirajale. „Tee, et sa siit kaod, venelane. Siinne kliima pole sulle tervislik."

Kraski oli nagu pilve pealt alla kukkunud. Ta oli oodanud kui mitte just sõbralikku, siis vähemalt viisakat vastuvõttu. See neetud hispaanlane ei arvestanud nähtavasti mingisugust olukorda. Leppimine ei tulnud ilmselt kõne allagi. Seepärast püüdis venelane aega võita.

„Sa ei aja mind siit ometi tulija kõhuga ja janusena minema, Esteban?" küsis Kraski kaeblikult.

„Vesi on seal," näitas hispaanlane sogase jõe poole, „džunglis leidub aga küllaga toitu igale hakkajale inimesele. Kuid ma ei taha uuesti su teenriks hakata. Kao siit!" Seekord saatis tema sõnu ähvardav käeliigutus.

„Sa ei saada teda ometi surma?" karjatas Flora. „Kes sa siis oled —

inimene või saatan inimese kujul? Kuidas sä võid nii julm olla?" Siis pöördus ta härdalt anudes venelase poole: „Ära laitku siit, Karl! Sa ei kujuta_ ette, kui hirmsaks on mu elu muutunud pärast seda, kui ta mu röövis'. Ära jäta mind siia maha, päästa mind tema käest!"

Kraski haaras oma automaatpüstoli. „Mine eemale!" hüüdis ta Flo-rale, tõstis siis püstoli ja tulistas hispaanlase pilguks tardunud kuju. Kõlas pauk, kuid kuul läks mööda. Teist lasku ei tulnud, sest padrun oli torusse kinni kiilunud. Meeleheitel viskas Kraski kasutu relva minema ja püüdis kähku seljast püssi kahmata, kuid hispaanlane oli vahepeal ehmatusest toibunud ja tõstis käe lühikese raske odaga, mida oli viimastel päevadel meisterlikult heitma õppinud. Enne kui venelane jõudis päästikule vajutada, vihises oda läbi õhu ja tungis terava otsaga tema südamesse. Hääletult langes Kraski oma vaenlase ja rivaali jalge ette, kuna naine, keda nad mõlemad omamoodi toorelt ja egoistlikult olid armastanud, langes meeleheitlikult nuttes tana kõrvale.

Venelase verine laip lamas maas, kohal, kus Estebani oda ta tabanud oli. Kraski enda ettevaatamatuse tõttu oli ürgaegne sõjariist saavutanud võidu tema tulirelvade üle. Tema surmaga olid varisenud Flo-ra viimsed lootused vabaneda teise mehe ikke alt.

Nähes, et venelane oli surnud, astus Esteban ligi, tõmbas oma oda välja, võttis endale tema sõjariistad, laskemoona ja üldse kõik, mis tema ümber rippus, kaasa arvatud nahast kott, mis oli liaaniga vööle seotud. Siis pöördus ta naise poole.

„Ja see mees julges mind nimetada Estebaniks!" karjus ta. „Ma pole Esteban, ma pole seda kunagi olnud, ma olen Tarzan, džungli lord! Kes söandas röövida vägeva Tarzani naist, sai nüüd oma teenitud palga. Keegi ei tohi karistamatult tungida Tarzani põlisesse džunglisse!"

Tüdruk vaatas talle teraselt otsa, nägi tema põlevaid silmi ja võpatas.

„Hullumeelne!" sosistas ta. „Hullumeelne! Mu jumal, olen džung-lis kahekesi hulluga!"

Ja tõepoolest, selles suhtes oligi Esteban Miranda hull. See oli näitleja hullus, kelle roll oli saanud osaks temast endast. Ta oli nii kaua mänginud Tarzanit ja harjunud kujutama ennast ahvinimesena, et tundis end tõelise džunglite valitsejana.

„Ta tahtis röövida Tarzani sõbratari," pomises Esteban. „Nägid, kuidas ma tapsin ta ühe hoobiga? Võid sa siis tõesti mõelda kellestki teisest, kui sinu kõrval on suure Tarzani armastus?"

„Vihkan sind," vastas Flora. „Sa oled tõepoolest elajas, ei, veel hullem kui elajas!"

„Kuid sa kuulud mulle," väitis hispaanlane, „ja mitte kellelegi teisele. Pigem tapan su omaenese käega. Kuid peab lähemalt vaatama selle venelase kotti. Tal paistab olevat nii palju laskemoona, et jätkub tervele polgule." Nende sõnadega sisenes ta onni, puistas koti sisu savi-põrandale ja jäi siis hämmastunult naisele otsa jõllitama.

129

„Teemandid!" kisendas hispaanlane. „Püha Maria, need on teemandid!"

Nagu tema, nii jäi ka naine küütlevat kuhja silmitsema. Almus oli üks tema iseloomujooni ja sellepärast lepitas leid teda jalamaid õnnetu seisukorraga.

„Sadu teemante!" pomises tüdruk. „Kust ta need sai?"

„Ei tea ega tahagi teada," räuskas Esteban. „Need kõik on minu, minu omad! Olen küllalt rikas, et elu lõpuni maailma kõige nooblimaid lõbustuskohti külastada. Kui oled hea tüdruk, Flora, siis saad sellest rikkusest midagi ka endale. Homme hommikul asume teele lääneranniku."

Floral olid omad plaanid. Juba mõne päeva eest oli ta otsustanud mehe öösel tappa. Sätendavate teemantide nägemine tõukas teda veelgi enam kuritööle. Siiani oli ta karmud vaid üksinda džunglisse jääda, nüüd polnud tal midagi kaotada, küll aga võita!

***

Jälitades Luwinit, kes oli tapnud tema naise, liikus Tarzan lõvi saatel kiiresti läbi džungli. Ta sattus sageli lääneranniku neegrite ja araablaste orjade jälgedele, aga kui ta oli mõnele salgale järele jõudnud ja neid tõtt rääkima sundinud, kuulis ta alati ühte ja sedasama. Keegi polnud pärast tulekahjuööd Luwinit näinud ja igaüks oletas, et ta võis mõne teise salgaga jalga lasta.

Tarzani mõtted olid neil päevil niivõrd hõivatud Luwini otsimisest, et ta ei märganudki teemantide kadumist. Alles kolmandal päeval, kohendades oma vööd, märkas ta koti puudumist.

Esialgu ei suutnud ta kuidagi meenutada, millistel asjaoludel võis kott kaotsi minna Siis aga taipas ta — eurooplased.

„Need on need petistest eurooplased," lausus ta Jad-bal-jale, „ne-mad varastasidki teemandid." Ja arm tema laubal tõmbus vihahoos punaseks, kui ta mõtles nendele reeturlikele ja tänamatutele inimestele, keda ta oli hädast välja aidanud. „Tule," kutsus ta lõvi, „jätkame Luwini otsimist, aga ühtaegu otsime ka neid lurjuseid."

Kolm ülejäänud valget polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui teisel päeval pärast lääneranniku poole teele asumist üllatas neid uuesti majesteetliku lõvi saatel metsast lähenev alasti hiiglane. Nad olid veelgi üllatunumad, kui nägid läheneva mehe vihast lõkendavat nägu.

Tarzan ei vastanud nende alandlikele tervitustele, vaid jäi uhkelt ja kõrgilt nende ette seisma, käed rinnal vaheliti. Tema näol oli selline ilme, et Bluberil tuli kananahk ihule. Ka teised olid kohkunud.

„Kas on midagi juhtunud?" pärisid kaks inglast ja juut kooris. „Kas on halbu uudiseid?"

Juhtunud? Kes võib seda teada teist paremini?" vastas ahvinime-ne, suurendades veelgi nende muret oma saatuse pärast. „Ma tahan tagasi oma kotti kividega, mille te mult varastasite."

130

Igaüks kolmest heitis teistele kahtlustava pilgu. Bluber sai närvivapustuse, kuid see kõik ei toonud asjasse selgust.

„Ma ei mõista teid, mister Tarzan," söandas Bluber lõpuks vaikuse katkestada. „Olen kindel, et siin on mingisugune arusaamatus, kui mitte..." ja ta heitis silmanurgast umbuskliku pilgu omavahel vaidlevatele Peeblesile ning Throckile.

„Mina ei tea sellest kotist midagi," ütles Peebles. „Te võite Blube-rit uskuda."

„Ma ei usu teist kedagi," vastas Tarzan süngelt. „Annan viis sekundit mõtlemisaega. Andke kott tagasi või ma lasen teid põhjalikult läbi otsida."

„Palun!" hüüdis Bluber. „Otsige mind läbi! Otsige, otsige! Vannun, mister Tarzan, ma pole teilt midagi ära võtnud."

„Siin pole kõik korras," kuulutas Throck. „Ka mina pole teilt midagi võtnud ja usun, et need kaks pole-samuti milleski süüdi."

„Kus neljas on?" küsis Tarzan.

„Kraski? Ta kadus selsamal ööl, kui te meid külla tõite. Sestsaadik pole me teda näinud. Nüüd on kõik selge. Me muudkui mõistatasime, miks ta ära läks, aga nüüd on kõik selge nagu issanda päev. Tema varastas teie koti koos kividega. Ta oli alati salakaval mees, meie ei usaldanud teda karvavõrdki."

„Täpipealt!" hüüatas Peebles.

Kuigi endine poksija rääkis üsna veenvalt, ei usaldanud Tarzan teda ometi sedavõrd, et oleks rahuldunud üksnes vastusega.

„See võib kõik nii olla, nagu te mulle rääkisite. Kui kivid on venelase käes, ei pääse ta nagunii minu kättemaksu eest. Aga hoidke end, kui peaksin kivid teie juurest leidma. Kohutav oleks mu karistus, sest siis ei vääri te enam eurooplaste nime, mis teid praegu kaitseb."

Asjatult kinnitasid valged, et nad ei tea kividest midagi. Kõigest hoolimata otsiti nad läbi, kuid ei leitud midagi. Uhkelt, nagu ta oli tulnud, kadus ahvinimene uuesti tihedasse džunglisse.

„Mis kivid need küll olid?" uudistas Throck, kes oli üpris nürimeelne.

„Lollpea," manitses Peebles teda isalikult. „Mõtle veidi oma peaga, missuguste kivide pärast hakkab siin Aafrikas üks lord talle tundmatuid mehi taga ajama, kaotades kolm-neli päevateekonda? Muidugi olid need teemandid."

Throckil vajus suu ammuli.

„Nurjatu venelane!" räuskas ta. „Ta petab meid juba teist korda ja laseb suurel rikkusel nina all kaotsi minna!"

„Olge talle tanulikud, lapsed," manitses Bluber, kes oli siiani võrdlemisi sõnaaher olnud. „Kui Kraski oleks siia jäänud, oleks ahvinimene need kivid meie juuresolekul leidnud. Kas oleks ta siis uskunud, et meie vargusest midagi ei tea? Mina tema asemel poleks küll uskunud, vaid oleks kõik neli meest ühe oksa külge riputanud."

„Vaene Kraski!" mõmises Throck, nähes ahvinimest kiiresti metsa kaduvat.

„Jah, isegi kogu maailma teemantide eest ei tahaks ma praegu tema nahas olla," lisas Peebles.

Järgmisel päeval pärast Kraski surma asusid Esteban ja Flora teele lääneranniku le. Nad lahkusid onnist päikesetõusu ajal. Öösel ei julgenud Esteban liikuda isegi lagedal maastikul, ehkki see oli palju kergem. Päevased rännakud nendel laiuskraadidel on väga piinarikkad. Vaevalt jõudis päike taevavõlvile tõusta, kui hakkas kiirgama niisugust kuumust, et mõlemad teelised mõtlesid end tagasi onni kehva, kuid siiski kaitsva katuse alla ja jõe juurde, mis oli neid jootnud. Praegu polnud neil ühte ega teist Esimesena tunnetas seda Flora Hawkes.

„Esteban, ma ei saa nii kiiresti käia," kaebas ta.

„Ahvide Tarzan ei või aeglustada oma sammu mingi naise kaebliku ohke pärast," vastas hispaanlane. „Kas polnud sina see, kes õhutas mind kiiremini teele asuma?"

Naine surus huuled kokku ega lausunud enam midagi. Ta tundis suurt väsimust kogu ihus, tundis jalgu muutuvat tuimadeks pakkudeks ja esimest korda tabas teda hirmus mõte, mis võib temaga juhtuda, kui hispaanlane ta maha jätab. Ikka sagedamini hakkas ta kukkuma väikeste takistuste pärast, mis end nagu nimme ta väsinud jalge ette seadsid.

Tarzan rühkis kiiresti puude ülemistel okstel küla poole, kuhu ta oli mõne päeva eest eurooplased jätnud. Jad-bal-ja jäi maha ja järgnes talle jälgi mööda.

Küla värava juures leidis Tarzan Kraski jälje, mis oli küll pooleldi kustunud, kuid ahvinimese silmale ikka veel küllalt loetav. Nüüd oli edasiminek kerge, sest Kraski oli end varjamata liikunud läände viival rajal.

Päike oli läänepoolsete puulatvadeni laskunud, kui Tarzan jõudis väikesele välule, kus sogaseveelise jõekese kaldal seisis väike okkalisest bomast ümbritsetud onn.

Üksainus pilk onni ees maas lamavale kogule kinnitas, et see polnud keegi muu kui tagaotsitav. Ta rinnus haigutas lai ja sügav haav, ilmselt odast, mis oli põhjustanud silmapilkse surma. Tarzan teadis juba ette, et ta laiba juurest teemante ei leia ja hoolas läbiotsimine kinnitaski seda.

Nii onnis kui väljas võis märgata rohkesti mehe ja naise jälgi. Nad olid alles hiljuti seal viibinud. Mees näis olevat sama, kes Euroopast toodud nooltega tappis inimahv Gobu ja põder Bara, kuid naisest ei teadnud Tarzan veel midagi arvata. Jälgede järgi otsustades olid ta jalad katki, sest kingade asemel kandis ta mingisuguseid jalanartse.

Tarzan nägi, et mehe ja naise jäljed viisid džunglisse. Ta järgnes neile ja mida kaugemale jõudis, seda selgemaks sai, et naine on väsinud ja jääb üha rohkem maha. Mees jõudis sageli naisest kaugele ette

132

ja liikus teda järele ootamata üha kaugemale.' Lausa ime, et naine polnud teda veel kaotanud.

Verised äralöödud jalad ei tahtnud Flora Hawkesi enam kanda.

„Obta mind, Esteban," palus ta hispaanlast, kes oli temast mõnikümmend sammu ees. „Ära jäta mind malta. Ära jäta mind üksi sellesse hirmsasse džunglisse."

„Siis lisa sammu," irvitas hispaanlane, kelle esialgne kirg naise vastu oli juba ammugi jahtunud. „Kas sa arvad, et sellise varandusega, mis mul nüüd on, jään ma džunglisse ootama, et keegi tuleks ja selle ära võtaks? Ei, ma lähen rannikule nii kiiresti, kui vähegi suudan. Kui võid minuga sammu pidada, on hea, kui ei, siis on see sinu oma asi."

„Aga sa ei 'saa mind ometi hüljata, Esteban. Sa ei tee seda pärast kõike, mis ma sulle olen olnvld."

Hispaanlane irvitas.

„Sa pole mulle enam midagi. Sä oledxiüüd kui vana kinnas. Sellega," ta patsutas käega teemandikotti, „ ostan ma endale maailma kõige ilusamad kindad." Ta saatis oma labast nalja julma naerulaginaga, mis näis tungivat naise luusse ja lihasse.

„Esteban, Esteban, tule tagasi!" karjatas Flora ahastades. „Tule tagasi, ma ei jõua enam käia. Ära jäta mind malta! Tule tagasi ja päästa mind!"

Kuid hispaanlane ainult irvitas talle vastuseks ja kui ta kadus jalg-raja käänaku taha, langes tüdruk abitult malta.

XX. Surnud ärkavad

Selleks ööks jäi Esteban puhkama raja äärde vanasse kuivanud jõesängi, mille põhjas vulises väike allikas, kust hispaanlane janu kustutas.

Kinnisidee, et ta on tõepoolest Tarzan, andis mehele julgust, seepärast ei hakanud ta jändama mingisuguste tarade või bomadega, vaid heitis magama otse maapinnale või džunglirohtu. Ja saatus oligi tema vastu armuline ega saatnud ühtegi kiskjat unerahu rikkuma. Niikaua kui ta rändas Flora Hawkesiga, oli hispaanlane naisele ja endale ehitanud väikese peavarju koos bomaga, kuid praeguses olukorras pidas ta seda täiesti tarbetuks, ei hoolinud isegi primitiivsest bomast, vaid piirdus ainult lõkkega.

Seegi kord tegi ta lõkke üles, sest oli tabanud uluki, kuid ta polnud veel metslase eluga niivõrd harjunud, et seda toorelt süüa. Kõhu täis söönud ja jõest janu kustutanud, naasis Miranda lõkke äärde, tõi lagedale teemandikoti, harutas kotisuu lahti ja ammutas sealt terve kamalutäie sätendavaid kive. Lõkkekuma peegeldus teemanditahkudelt vastu ja saatis veiklevaid sädemeid ümbritseva džungli pimedusse. Hispaanlane nõristas kive peenikese joana ühest pihust teise ja nägi

133

nende kiirguses hurmavat tulevikupilti: võim, luksus, imekaunid naised — kõike, mida võib inimesele anda tohutu rikkus. Poolsuletud silmil unistas ta ideaalsest naisest, keda oli otsinud kogu elu, kuid polnud leidnud, sest ükski naine ei kõlvanud Estebanile vääriliseks kaasaks. Ühtäkki silmas hispaanlane poolsuletud ripsmete alt oma mate-rialiseerunud unistust — õhukesse valgesse loori mähkunud naisekuju-

Esteban pigistas silmad kinni ja lõi uuesti lahti, kuid nägemus ei kadunud. Ta ajas oma silmad nii suureks, kui vähegi sai, kuid valge looriga naine seisis endisel kohal.

Esteban Miranda kahvatas.

„Püha jumalaema!" sosistas ta. „See on Flora. Ta on surnud ja tuli mulle kätte maksma."

Pärani silmil kargas ta jalule, kavatsedes viirastuse eest plehku pista, kuid see hakkas ootamatult öma maheda häälega rääkima.

„Oh, mu süda! See oled tõepoolest sina!"

Esteban adus, et see pole viirastus ega Flora, aga kes oli see imeilus tundmatu ja kuidas ta oli džunglisse sattunud?

Naine tuli aeglaselt ümber lõkke ja lähenes talle. Esteban peitis kähku kivid kotti ja torkas leopardinaha alla, mis kattis ta keha.

Avasüli tuli naine lähemale.

„Mu armsaim," hüüdis ta, „ära ütle, et sa mind ei tunne!"

Ta oli nii lähedal, et Esteban nägi tema voogavat rinda, tema armastusest ja kirest värisevaid huuli. Teda haaras enneolematu erutus ja laialisirutatud kätega astus hispaanlane naisele vastu, et teda oma rinnale suruda.

* * *

Naise ja mehe jälil käies liikus Tarzan metsarajal kiiresti edasi. Ta teadis, et saab nad peagi kätte ja seepärast ei imestanudki eriti, nähes rohus lamavat naist. Kui Tarzan tema kohale kummardus ja teda õlast puudutas, karjatas naine ehmunult.

„Mu jumal, see on lõpp!"

„Ärge kartke," rahustas teda Tarzan, „ma ei tee teile midagi halba."

Flora pööras ümber ja heitis talle pilgu, arvates esialgu, et see on Esteban.

„Sa tulid tagasi, Esteban, et mind päästa?" küsis ta.

„Esteban?" hüüatas mees. „Ma pole Esteban, see pole minu nimi."

Siis tundis Flora ta ära.

„Lord Greystoke! See olete teie?"

„Jalt. Aga kes siis teie olete?"

„Olen Flora Hawkes, leedi Greystoke'i endine toatüdruk." „JaIt, mulle tuleb nüüd meelde," lausus Tarzan. „Aga mida te siin teete?"

134

„Ma ei julge rääkida," vastas tüdruk. „Ma kardan teie viha."

„Rääkige!" käskis ahvinimene nõudlikult. „Te ju teate, Flora, et ma ei tee naistelfe kunagi midagi halba"

„Tulime Opari kulla järele," alustas Flora, „kuid te teate seda isegi-"

„Ma ei tea sellest midagi," vastas ahvinimene. „Kas te tõesti olite nende valgetega, kes mulle narkootikumi sisse jootsid ja saatuse hooleks jätsid?"

„Kahjuks nii see oli," tunnistas tüdruk. „Saime kulla kätte, kuid siis tulite teie oma waziridega ja võtsite selle meilt ära"

„Ma pole waziridega kusagil käinud ega midagi ära võtnud," oli Tarzan nõutu. „Ma ei mõista, millest te räägite."

Neiu kergitas imestunult ikulme: ta teadis, et Tarzan ei valetanud iialgi.

„Meie mehed hakkasid mässama, Esteban röövis mu, hiljem aga otsis meid üles Kraski. Ta tuli kotiga, mis oli täis teemante, kuid Esteban tappis ta ja võttis koti endale."

Nüüd oli Tarzani imestus veelgi suurem. ,

„Esteban on see mees, kes oli teiega koos?" küsis ta.

„Jah," vastas Flora, „kuid ta jättis mu maha. Ma ei saanud enam edasi minna. Ta jättis mu surema, ise aga läks edasi."

„Me leiame ta üles," ütles ahvinimene. „Tulge."

„Kuid ma ei jaksa."

„Sellest pole midagi," vastas Tarzan ja tõstis tüdruku kergelt õlale.

Tarzan läks hoolikalt koormat kandes mööda rada kiiresti edasi.

„Varsti jõuame vee äärde," ütles ta, „peate nüüd janu kustutama. Kui olete joonud, saate kohe jõudu juurde. Võib-olla õnnestub mul teile ka midagi söögipoolist hankida."

„Miks te mu vastu nii hea olete?" päris tüdruk.

„ Olete ju naine. Ma ei või teid jätta üksinda džunglisse kindlasse surma, vaatamata sellele, mida te mulle teinud olete," vastas ahvinimene.

Ja Flora Hawkesil jäi üle vaid kibedaid pisaraid valades andeks paluda kõik süüteod, mis olid lõppkokkuvõttes teinud teda sõltuvaks Tarzani armust.

Juba hämardus, nemad aga läksid džunglirajal ikka edasi, kuni Tarzan märkas eemal lõkkekuma.

„Arvan, et üsna pea leiame üles teie kadunud sõbra," sosistas ta. „Püüdke hästi tasa olla"

Pisut hiljem tabasid ta terased kõrvad häältekõminat. Ta peatus ja tõstis neiu madalale puuoksale istuma.

„Kui te ei suuda käia, siis oodake mind siin," lausus ta vaikselt. „Ma ei taha, et ta pääseks põgenema. Kui saate, tulge mulle pikkamisi järele."

Tarzan hakkas ettevaaüikult tule poole minema. Ta kuulis, kuidas

Flora Hawkes talle järele tuli. Ilmselt kartis ta kõige rohkem pimedasse džunglisse üksi jääda Äkki kostis paari sammu kauguselt lõvi uri-semist.

„Jad-bal-ja," kutsus ta sosinal, „minu kõrvale."

Suur lõvi hüppas Tarzani juurde, Flora aga kiljatas kohkunult ja haaras Tarzanil käsivarrest kinni.

„Tasa!" sosistas ahvinimene. „Lövi ei tee teile midagi."

Pisut hiljem jõudsid nad kolmekesi iidse jõesängi nõlvale ja hakkasid kõrge rohu varjus silmitsema lõkke ääres toimuvat.

Oma hämmastuseks nägi Tarzan seal istuvat oma teisikut. Talle lähenes pikkamisi mingisuguses õhulises riietuses olevus. Ahvinimene kuulis tema sõnu, õrnu lembesõnu; tema hääle kõla ja lõhn, mille ekslev tuulevinu mehe tundlikesse sõõrmetesse tõi, tekitasid temas veidra emotsioonide uperpalli: rõõm, meeleheide, armastus, viha — kõik segunesid.

Ta nägi, kuidas mees püsti tõusis ja naist embas, ja siis tõusis Tarzanil veri näkku. Ta astus ette ja ütles üheainsa sõna: Jane!"

Mõlemad pöördusid tema poole. Lõkkekuma valgustas Tarzani kogu. Teda nähes pööras mees järsult ümber ja põgenes džunglisse. Tarzan jooksis kaldast alla naise juurde.

„Jane!" hüüdis ta. „See oled sina, see oled sina!"

Naine sattus segadusse. Ta vaatas hispaanlasele järele, kuni see silmist kadus, siis pööras pilgu uuesti Tarzanile. Ebaledes astus ta mõne sammu mehe poole.

„Mu jumal," ägas ta, „mida see kõik tähendab? Kes sa oled? Kui sa oled Tarzan, kes on siis tema, kes siit põgenes?"

„Mina olen Tarzan, Jane," vastas ahvinimene.

Vahepeal oli nende juurde astunud Flora Hawkes.

Jah," lausus Jane Clayton, „sa oled tõepoolest Tarzan. Ma nägin, kuidas sa Floraga džunglisse jooksid. Ma ei saa sellest aru, John. Arvan, et see'kõik tuli su vigastatud peast."

„Mina jooksin Floraga džunglisse?" imestas Tarzan. „Mis jutt see on?"

Just nimelt. Nägin sind oma ihusilmaga." Ahvinimene pöördus Flora poole. „Ma ei saa midagi aru," pomises ta.

„Leedi Greystoke," lausus miss Hawkes, „see oli Esteban Miranda, kes mind džunglisse viis. Esteban tahtis teid nüüd uuesti petta. See isik, kes praegu meie juures viibib, on tõepoolest lord Greystoke. Teine oli petis, kes esines lord Greystoke' ina. Ta jättis mind alatult maha ja kui lord Greystoke poleks mind päästnud, oleksin ma juba surnud."

Jane'i viha pöördus nüüd hispaanlase vastu.

„Oh, John," ütles ta, „ma tundsin, et eksin, süda kinnitas mulle seda, ent silmad petsid mind. Ruttu, John, sa pead ta kinni võtma ja karistama, muidu libiseb ta meil käest."

126

„Mingu pealegi," väitis ahvinimene. „Ehkki ma tahaksin teda kinni võtta ja varastatud teemandid tagasi saada, ei või ma jätta sind üksinda džunglisse, Jane."

;,Aga milleks siis Jad-bal-ja on?" küsis naine.

„Sul on õigus, Jane," vastas Tarzan, „tema unustasin ma hoopis. Too ta siia, Jad-bal-ja," näitas ahvinimene lõvile põgeneva hispaanlase suunas. Võimsa hüppega kadus lõvi pimedusse.

„Kas lõvi murrab ta maha?" küsis Flora võpatades, ehkki ei tundnud hingepõhjas vähimatki halastust hispaanlase vastu.

„Ei, sugugi mitte," rahustas teda Tarzan. „Võib-olla mudib ta teda pisut, kuid võimaluse korral lohistab ta siia elusalt." Siis, otsekui unustanud põgeniku saatuse, pöördus ta oma naise poole.

„Jane, Usula rääkis mulle, et sind pole enam elavate kirjas. Ta ütles, et nad olid leidnud sinu söestunud keha ja matnud selle maha. Kuidas sa siis nii äkki siin oled, elus ja terve? Otsisin kõikjalt Luwinit, et talle sinu surma eest kätte maksta. Võib-olla ongi hea, et ma teda ei kohanud?"

„Sa ei saanudki teda kohata," vastas Jane Clayton, „aga ma ei mõista, mispärast Usula ütles, et nad olid mu surnukeha leidnud ja malta matnud."

«Vangistatud neegrid rääkisid talle, et Luwini oli su viinud värava kõrvale onni, käed-jalad kinni sidunud ja veel posti külge köitnud. Kui küla oli malta põlenud, läks Usula koos waziridega tagasi ja vangid näitasid selle koha kätte, kus oli seisnud onn. Seal, tuhaasemel, leidsid nad söestunud laiba ja selle kõrval poolpõlenud posti."

„Ah nii!" hüüatas Jane. „Nüüd ma mõistan. Luwini sidus mu tõesti käsist-jalust posti külge, kuid hiljem naasis onni ja päästis lahti. Ta püüdis minust jagu saada. Ei tea, kui kaua me võitlesime, kuid selles tuhinas ei kuulnud me üldse tulekaltjukära. Nägin tal vöö vahel nuga. Siis lasin ma endal ümbert kinni võtta, tõmbasin noa välja ja lõin talle selga vasaku abaluu alla. Surm oli silmapilkne. Samal hetkel lõi onni katus leegitsema. Olin alasti, sest kähmluse ajal rebis ta mul kõik rõivad seljast. Seinal rippus see valge bumus, ilmselt mõne tapetud araablase oma. Tõmbasin burnuse endale ümber ja jooksin välja tanumale. Ümberringi lõõmasid onnid, väravast tormasid välja viimased pärismaalased. Minust paremal oli osa plangust veel tulest puutumata. Joosta džunglisse värava kaudu oleks tähendanud vaenlaste kätte sattuda, seepärast ronisin üle plangu ja peitsin end džunglisse. Ma pidin varju otsima külast pääsenud neegrite eest. Otsisin wazirisid, puhkasin puuokstel, ja kord sellise puhkuse ajal märkasin poole miili kaugusel lõket. Tulin lähemale ja rõõmustasin kohutavalt, nähes oma Tarzanit, kuid see-polnud tema."

„Wazirid matsid siis maha Luwini keha?" küsis ahvinimene.

Jah," vastas Jane. „Aga kes oli see mees, kes minu eest Floraga džunglisse põgenes? Arvasin, et see olid sina."

137

Siis sekkus jutuajamisse Flora.

„Waziridega oli Esteban, kui nad meilt kulla ära võtsid. Tä lollitas meie inimesi, järelikult võis haneks tõmmata ka wazirisid."

„Ta võis haneks tõmmata keda iganes tahtis, kui suutis seda teha minuga," ütles Jane Clayton. „Mõni minut hiljem oleksin ma pettuse avastanud, mind eksitas vilkuv lökketuli ja ka rõõm, et olin lõpuks ometi leidnud Tarzani. Ma tahtsin nii väga uskuda oma silmi."

Ahvinimene torkas oma iseloomulikul viisil sõrmed paksudesse juustesse.

„Ma ei taipa, kuidas tal õnnestus päise päeva ajal petta Usulat," ütles ta pead vangutades.

„Mina tean," vastas Jane. „Ta ütles Usulale, et oli järjekordse õnnetusjuhtumi tagajärjel kaotanud osaliselt mälu. Nii seletas ta paljusid oma apse, mida sina poleks iialgi teinud."

„Kaval, põrguline," tähendas Tarzan.

Jah, ta on tõesti põrguline," soostus Flora.

Nende õnn oli täiuslik. Unustatud olid kõik senised ohud ja kim-batused. Aga siis lõi rohi kuivanud jõe kaldal kahte lehte ja sealt ilmus välja Jad-bal-ja. Lõvil oli lõugade vältel räbaldunud ja verine leopar-dinaltk. Ta pani selle oma isanda jalge ette.

Ahvinimene võttis naita üles, vaatas seda ja kortsutas kulmu.

„Jad-bal-ja murdis ta siiski malta," ütles ta.

„Arvatavasti hakkas ta vastu," sõnas Jane Clayton.

„Arvate, et lõvi pistis ta nahka?" hüüatas Flora loomast vaistlikult eemale tõmbudes.

„Ei," vastas Tarzan, „ selleks polnud tal aega. Hommikul läheme jälgi mööda ja otsime surnukeha üles. Ma täitan oma teemante tagasi saada." Ja ta jutustas Jane'ile imelise loo teemantide päritolust.

Järgmisel hommikul asusid nad Estebani surnukeha otsima. Paksust tihnikust viis jälg jõe kaldale. Siin see katkes ja kuigi ahvinimene otsis ümberringi kõik läbi, jälge ta enam ei leidnud. Hispaanlase jälje katkemise koltal võis näita vereplekke.

Viimaks naasis Tarzan naiste juurde.

„Inimene, kes Tarzanina esines, on otsa saanud," sõnas ta.

„Arvad, et ta on hukkunud?" küsis Jane.

„Olen selles veendunud. Vere järgi on näha, et Jad-bal-ja haavas teda Põgenedes kukkus ta jõkke. Kuid ei üles- ega allavoolu jälgi enam pole. Arvan, et krokodillid nabisid ta kinni."

Flora Hawkes võpatas jälle.

„Ta oli halb inimene," lausus naine mõtlikult, „kuid ma ei sooviks säärast surma isegi kõige paadunumale lurjusele." Ahvinimene kehitas õlgu.

„Ta ise on selles süüdi. Ilma temata muutub maailm kahtlemata paremaks."

„Mina olen kõiges süüdi," jätkas Flora. „Mina tõin ta siia, samuti

ka teised, mina rääkisin neile Opari varakambritest. See oli minu idee — otsida inimest, kes sarnaneks lord Greystoke'iga. Minu pärast sai surma palju inimesi, minu pärast olite ise ja leedi Greystoke surmasuus. Ma ei julge isegi andeks paluda." Jane Clayton pani käe tüdruku õlale.

„ Sestsaadik, kui maailm loodi, on ahnus alati põhjustanud kuritegevust. Kuid kuritööle järgneb karistus, mis kurjategijat tabab. Olete seda oma nahal tunda saanud, Flora. Mis minusse puutub, siis ma andestan teile. Arvan, et saite hea õppetunni."

„Maksite kallist hinda oma rumaluse eest," lisas Tarzan, „ja saite ka kõva karistuse. Viime teid teie kaaslaste juurde, kes sõbraliku suguharu kaitse all liiguvad lääneranniku poole. Nad pole veel kuigi kaugel, sest pikad rännakud pole neile jõukohased."

Flora langes põlvili.

„Kuidas ma saaksin teid tänada headuse eest? Kuid ma tahaksin jääda Aafrikasse teie ja leedi Greystoke'i juurde. Hakkan teie mõisas töötama ja tahan teenida teie tänu oma ustavusega!"

Tarzan vaatas küsivalt oma naise poole ja viimane noogutas pead.

„Võite meie juurde jääda," sõnas ahvinimene.

„Te ei kahetse seda iialgi!" hüüdis tüdruk „Teie heaks olen ma valmis kõigeks."

***

Juba kolmandat päeva olid nad teel koju. Tarzan, kes köndis kõige ees, seisatas äkki, tõstis pead ja haistis õhku.

„Minu wazirid astusid mu käsust üle," ütles ta naistele „Ma saatsin nad koju, nemad aga tulevad meile vastu."

Mõne minuti pärast sai kohtumine teoks. Suur oli mustanahaliste rõõm, kui nad nägid oma isandat ja käskijannat elus ning tervena.

„Nüüd aga," sõnas Tarzan, kui oli lõppenud tervituste vahetamine ja vastatud kõigile küsimustele, „rääkige mulle, mida tegite kullaga, mille te eurooplaste laagrist ära viisite."

„ Peitsime selle sinna, kuhu sa käskisid, bwana," vastas Usula.

„See polnud mina, vaid keegi teine. Ta ei petnud ainult sind, vaid ka leedi Greystoke'i. See on halb inimene. Ta mängis Tarzanit nii osavasti, et teda eisuudetud pikka aega paljastada."

„Siis sina ei rääkinudki meile, et su pea on haige ja sa oled unustanud waziride keele?"

„Mina mitte," kinnitas Tarzan. „Mu pea on terve ja ma mäletan oma laste keelt."

„Oo!" hüüdis Usula „See polnudki siis meie bwana, kes kabuhirmus ninasarvik Buto eest põgenes?"

Tarzan puhkes naerma.

„Kas ta jooksis Buto eest ära?"

„Ja veel kuidas!" kostis Usula.

„Temast võib aru saada," ütles Tarzan, „Buto pole just meeldiv vastane."
„Kuid Suur Bwana pole tema eest kunagi põgenenud," ütles Usula uhkelt.
„Hea küll," sõnas Tarzan alustatud jutu juurde tagasi tulles. „Kul-la peitsite ära, kuid augu kaevasite ju teie? Vii mind sinna, Usula"
Wazirid meisterdasid kahe naise jaoks primitiivsed, kuid mugavad kandetoolid, ehkki Jane Claytonit ajas naerma mõte, et keegi peab teda kandma. Suurema osa teest kõndis ta kandjate kõrval. Seevastu nõrk ja kurnatud Flora ei suutnud ise astuda sammugi ja oli õnnelik, et tugevad wazirid kandsid teda kergelt mööda džunglirada.
Ülevas meeleolus jõudsid nad kohale, kuhu wazirid olid peitnud kulla. Mustanahalised olid õnnelikud, et leidsid oma käskijad, Tarzan ja Jane rõõmustasid kohtumise üle.
Kui nad kaevamist alustasid, polnud naerul ega naljadel lõppu, pikkamööda läksid nende näod aga üha tõsisemaks.
Tarzan jälgis sõnatult nende tööd, siis ütles muheldes:
„Usula, te matsite kulla liiga sügavale."
Mustanahaline sügas kukalt.
„Ei, bwana. Ma ei mõista midagi. Matsime kulla siia"
„Oled sa kindel?" küsis Tarzan.
„Täiesti kindel, bwana, kuid siin kulda pole. Keegi on selle mujale matnud."
„Jälle see hispaanlane!" hüüatas Tarzan. „On see alles kurikaval mees!"
„Aga ta ei saanud seda teha üksinda," tähendas Usula. „Siin oli väga palju kullakange."
„Jah, seda küll," nõustus Tarzan, „ometi kulda siin pole."
Tarzan otsis koos waziridega kõik ümberringi hoolikalt läbi, kuid Owaza oli uue koha nii osavalt maskeerinud, et isegi ahvinimese teravad silmad ei suutnud seda leida.
„Kõik!" ütles Tarzan, lüües tusaselt käega. „Kuld on läinud — viuh! Kuid ma ei lase seda sündida, et kuld Aafrikast välja viidaks."
Ahvinimene saatis käskjalad kõikjale hoiatama sõbralike suguharude pealikuid. Nad pidid läbi otsima iga ekspeditsiooni, kes nende territooriumit läbib, ja kinni pidama selle, kelle juurest leitakse kulda.
„See aitab meid," tähendas Tarzan, kui käskjalad teele asusid.
Õhtul jäid nad laagrisse kodutee lähedale. Kolm valget istusid lõkke ääres, Jad-bal-ja lamas oma isanda jalge ees. Tarzan silmitses Kuldlõvi toodud leopardinahka. Äkki pöördus ta naise poole.
„Sul oli õigus, Jane. Opari aarded pole minu jaoks. Ma ei kaotanud üksnes kulda ja teemante, vaid riskisin hoopis suurema aardega — sinuga, Jane!"
Jumal temaga, selle kullaga," vastas Jane. „Meie rikkust ei saa väljendada rahas, see jääb meiega."

Ja veel see leopardinahk," naeris Tarzan, „millel on salapärane verega määritud kaart."

XXI. Põgenemine ja vangistus

Tõelist Tarzanit nähes pöördus Esteban Miranda ümber ja tormas džunglisse. Tema süda tahtis hirmust seisma jääda. Ta jooksis aina edasi vallimägi eesmärgita, teadmata, millises suunas jookseb. Hispaanlane soovis ainult ahvinimesest võimalikult kaugele pääseda. Ta trügis läbi tihedatest põõsastest, okkad kriimustasid ja kraapisid ta keha, igal sammul tilkus maha verd.

Kaldal muutus okkaline põõsastik hõredaks, kuid selle astlad hoidsid Estebani leopardinaliast visalt kinni. Ta peatus, et nahka lahti päästa, kuid sel hetkel kuulis ta kiiresti lähenemas suurt kiskjat ja pisut hiljem nägi kahe kollakasrohelise silma kurjakuulutavat välgatust. Esteban tõi kuuldavale summutatud karjatuse, viskas naha maha ja hüppas jõkke.

Kui must veepind tema pea kohal kokku lõi, astus Jad-bal-ja järsaku servale ja vaatas veepinnal laienevaid ringe kohas, kus hispaanlane oli vette kadunud. Teda ennast polnud näha: Esteban oli hea ujuja ja ujus nüüd vee all vastaskaldale.

Lõvi vahtis vette, pööras ümber, nuusutas hispaanlase mahajäetud leopardinalika, võttis selle lõugade vahele, tiris okkalisest põõsast välja ja viis oma isanda kätte.

Esteban oli sunnitud pinnale tõusma, et õhku saada, seejuures jäi ta veekasvudesse kinni. Ta arvas juba oma surmatunni saabunud olevat, sest veekasvud olid väga sitked. Siis märkas ta mööda ujuvat suurt puud, mis ilmselt oli jõkke kukkunud ja liikus nüüd voolust kantuna edasi. Esteban pingutas kõigest jõust, rebis end veekasvudest lahti ja ujus puu juurde. Pärast mõningaid ponnistusi õnnestus tal tüvele ronida ja nüüd liikus ta allavoolu juba võrdlemisi turvaliselt.

Ta tõmbas kergendatult hinge, arvates, et oli pääsenud ahvinime-se kättemaksu eest. Tõsi küll, teda kurvastas kaardi kaotamine, sellele oli märgitud kulla matmispaik, kuid nüüd oli ta palju suurema varanduse omanik. Ta kompas teemandikotti. Ent mõte kaotsiläinud kullast ei andnud talle rahu.

„Owaza viib selle minema," pomises ta. „Ma pole seda musta koera kunagi usaldanud, aga kui ta minu juurest jalga lasi, sai mulle paugupealt selgeks, mida ta kavatseb."

Kogu öö sõitis Esteban puutüvel mööda jõge, märkamata vähimaidki elumärke kummalgi pool, aga hommikul aovalges nägi ta kaldal pärismaalaste küla.

See oli Obebe küla. Noor naine märkas puutüvel sõitvat valget hiiglast ja peagi kogunes tema kisa peale kaldale kogu küla.

„See on võõras jumal," karjusid ühed.

„See on veejumal," kuulutas nõid. „Ta on mu sõber. Nüüd saame rohkesti kala, kui te annate oma püütud kaladest iga kümnenda mulle."

„See pole veejumal," kõmistas inimsööja Obebe madalal häälel. „Oled liiga vanaks jäänud," ütles ta nõiale, „ja sinu nägemine on vilets, seepärast sa kinnitadki, et Obebe verivaenlane on veejumal. See on Tarzan. Obebe tunneb teda hästi."

Tõepoolest, kõik inimsööjate suguharu pealikud tundsid, kartsid ja vihkasid Tarzanit, sest ahvinimene pidas nendega aimutut ja leppimatut võitlust.

„See on Tarzan," kordas Obebe, „ja vististi on ta hätta sattunud. Võib-olla õnnestub meil ta kinni võtta."

Ta hüüdis sõdureid ja peagi traavis ligi poolsada noort tugevat pärismaalast paralleelselt jõega kulgeval rajal. Nad läksid puutüvel ujuva Esteban Miranda järel mitu head miili, kuni see sattus jõekäärus kaldalt jõkke rippuvatest okstest tekitatud väiksesse veekeerisesse.

Esteban oli läbimärg ja näljane, seepärast ronis ta meeleldi kuivale maale, oskamata hingestki aimata, et tihedas rohus varjas end viiskümmend inimsööjast sõdurit.

Hispaanlane sirutas end välja ja kobas teemandikotti.

„Lõppude lõpuks vedas mul siiski hullupööra," lausus ta ja samal hetkel tungisid mustanahalised sõdurid talle kallale.

Rünnak oli nii ootamatu ja ründajate jõud niivõrd ülekaalukad, et hispaanlane ei saanud end kaitsta. Enne kui ta midagi taibata suutis, oli ta juba kinni seotud.

„Oh, Tarzan, viimaks ometi püüdsin su kinni," rõõmustas inimsööja Obebe, kuid Esteban ei saanud sõnakestki aru ega võinud vastata. Ta võttis appi inglise keele, kuid seda ei osanud jälle Obebe.

Esteban taipas vaid seda, et ta on vangistatud ja nüüd lohistatakse kuhugi. Kui nad Obebe külla jõudsid, valdas naisi, lapsi ja sinna jäänud sõdureid suur rõõm, ainult nõid vangutas tõsisel moel pead ja lausus mõne kummalise ennustuse.

„Te võtsite kinni veejumala," ütles ta. „Rohkem te enam kala ei saa, peagi aga tabavad haigused Obebe rahvast ja inimesed surevad kui kärbsed."

Kuid Obebe vaid naeris nõia üle. Ta oli vana mees ja suur pealik, rikkalike elukogemuste ja looduselt antud tarkusega, säärased inimesed ennustusi suurt ei usu.

„Praegu sa küll naerad," jätkas nõid, „aga oota, pill tuleb pika ilu peale."

„Ma tapan Tarzani omaenda kätega," vastas Obebe, „ja kui ma olen oma sõduritega ära söönud ta südame, ei karda me enam sinu jumalaid."

„Tuleta meelde mu sõnu!" hüüdis nõid vihaselt.

142

Kinniseotud Esteban lohistati räpasesse onni. Läbi lahtise ukse nägi ta naisi lõket süütamas ja kööginõusid valmis panemas. Hispaanlase otsmik kattus külma higiga, sest ta ei saanud eksida nende jubedate ettevalmistuste tähenduses.

Keskpäev oli möödas ja Miranda mõistis, et elada olid jäänud vaid loetud tunnid. Kuid siis kostis jõelt meeleheitlikku kisa. Külarahvas tormas kohale, aga nad jäid hiljaks: hirmuäratav krokodill oli ühe naise vee alla tirinud.

„Noh, Obebe, mida ma sulle rääkisin?" küsis nõid. „Jumal hakkas su inimestele kätte maksma."

Segadusse sattunud pärismaalased vaatasid kartlikult kord nõida, kord pealikut. Obebe süngestus.

„See on Tarzan," kinnitas ta visalt.

„See on veejumal, kes on võtnud Tarzani kuju," väitis nõid.

„Eks me vaata," vastas Obebe. „Kui ta on veejumal, võib ta meie juurest põgeneda. Kui ta on veejumal, ei sure ta loomulikku surma, vaid elab igavesti. On ta aga Tarzan, sureb ta ikka kunagi. Hoiame teda niikaua vangis ja ootame, kuni saab selgeks, kes ta on."

«Mismoodi?" küsis nõid.

„Väga lihtsalt. Kui me kord hommikul leiame, et ta on kadunud, siis teame, et ta oli veejumal, aga et me oleme teda kogu aeg söötnud, ei maksa ta meile kätte. Kui ta kuhugi ei kao, siis on ta Tarzan. Hoiame teda surmani vangis ja veendume, et ta oli tõepoolest Tarzan."

„Aga kui ta ei sure?" küsis nõid uuesti kukalt sügades.

„Siis," kuulutas Obebe pidulikult, „saame teada, et sul oli õigus ja ta on tõepoolest veejumal."

Obebe käskis Estebanil kõhu täis sööta, nõid seisis veel mõtlikult paigal ja kratsis oma paljast pealage.

Nii mõisteti loendamatu varanduse omanik Esteban Miranda elupäevade lõpuni vangi inimsööja Obebe hirmsas haisvas onnis.

Samal ajal jälgis tema sõnamurdlik kaasosaline Owaza vastaskaldalt, kuidas Tarzani wazirid kulda otsisid. Kui wazirid taipasid, et kuld on teise kohta maetud ja nad seda ei leia, läksid nad ära. Järgmisel hommikul tuli Owaza viiekümne neegriga tagasi. Nad kaevasid kulla välja ja hakkasid sellega ranniku poole liikuma.

Õhtul jäi Owaza väikesse külla puhkama. Vana pealik kutsus Owaza oma onni, söötis ja jootis teda kohaliku märjukesega, samal ajal ümbritsesid tema sõdurid

kandjaid ja hakkasid nendega pikalt-laialt juttu vestma. Varsti oli pealikul teada, et naaberkülast palgatud Owaza kandjad tassivad läänerannikule suuremal hulgal kulda.

Sellest kuuldes muutus pealik rahutuks, kuid hakkas siis naerma ja ütles poolpurjus Owazale:

„Sul on palju kulda. See on küllaltki raske. Sinu meestel pole seda kerge rannikule tassida."

Jah," soostus Owaza, „kuid ma maksan neile head hinda."

143

„Kui neil poleks vaja kulda nii kaugele kanda, kas sa maksaksid neile siis vähem?"

„Muidugi," vastas Owaza, „aga kuhu ma selle kulla panen?"

„Ma tean siin lähedal ühte kohta. Kõigest kaks päevateed."

J<us see on?" küsis Owaza. „Ja kes selle minult ostab?"

„Siin on üks valge. Ta annab sulle väikese paberilehe, mille järgi makstakse sulle rannikul välja kogu kulla väärtus."

„Kes see inimene on?"

„Minu sõber. Kui tahad, saadan sind tema juurde. Sa võtad kaasa kogu kulla ja saad selle eest vastu väikese paberilehe."

„Hüva," nõustus Owaza. „Kandjatele maksan ma siis õige vähe."

Saanud järgmisel päeval teada, et neil pole vaja rannikuni kõmpida, olid kandjad väga rõõmsad. Nad kaotasid küll rahas, kuid pikk rännak heidutas neid. Et neil seisab ees vaid kahepäevane teekond, see tegi meele rõõmsaks. Rahul oli Owaza, rahul oli ka vana pealik, ehkki selle tõelisest põhjusest sai Owaza teada alles pisut hiljem.

Nad olid juba teist päeva teel olnud, kui pealik saatis ühe oma mehe sõnumiga ette.

„Ta viib selle mu sõbrale," tähendas pealik. „Sõber tuleb meile vastu ja juhatab oma külla"

Mõne tunni pärast jõudis väike karavan džunglist välja avarale lagendikule. Eemalt tuli neile vastu waziride salk. Owaza seisatas.

„Kes need on?" küsis ta.

„Minu sõbra sõdurid," vastas pealik, „ja temagi on nende seas. Kas näed?" ja ta osutas salga eesotsas sammuvale mehele. Odaotsad ja sõdurite valged suletutid hiilgasid päikese käes.

„Nad tulid sõjaga, aga mitte rahuga," ütles Owaza ehmunult.

„See sõltub sinust endast."

„Ma ei saa aru."

„Saad aru mõne"minuti pärast, kui mu sõber lähemale jõuab." Kui sõdurid olid lähemale jõudnud, nägi Owaza nende ees valget hiiglast, keda pidas Estebaniks. Ta pöördus pealiku poole. „Sa reetsid mu!" karjus ta.

„Oota," vastas vana pealik. „ Sinult ei võeta midagi, mis kuulub isiklikult sulle."

„See pole tema kuld," kriiskas Owaza, „ta ise varastas selle."

Owazast välja tegemata astus Tarzan ligi ja kõnetas pealikut.

„Sinu käskjalg tõi mulle teate ja Tarzan oma waziridega tuli vaatama, mida me sinu heaks teha saame."

Pealik naeratas.

„Sinu käskjalg tuli minu juurde neli päeva tagasi, aga kahe päeva pärast tuli see inimene kandjate ja kullaga. Ütlesin talle, et mul on sõber, kes kulla ära ostab, kui see kuulub Owazale endale."

Nüüd naeratas juba ahvinimene.

„Sa tegid õigesti, mu vana sõber," sõnas ta. „See kuld ei kuulu

144

Owazale."

„Kuid ka mitte sulle," karjus Owaza. „Sa pole Tarzan. Ma tunnen sind. Sa tulid siia nelja valge mehe ja ühe naisega, et varastada Tarzani kuld, pärast aga varastasid selle omaenda sõpradelt."

Pealik ja wazirid hakkasid suure häälega naerma.

„See teine oli vale-Tarzan, Owaza," ütles ahvinimene, „mina aga olen tõeline Tarzan ja tänan sind, et sa mulle kulla tagastasid. Tulge, minu koduni on vaevalt neli miili," ja ta käskis kandjaid viia kuld Greystoke'ide farmi.

Siin söötis Tarzan kandjatel kõhud täis ja tasus neile, järgmisel hommikul aga saatis kõik koju tagasi. Koos nendega läks ka Owaza. Ka temale maksti, kuid võeti sõna^ et ta lahkub jäädavalt Tarzani maalt.

Kõik lahkusid. Tarzan, Jane ja Korak seisid rõdul. Nende jalge ees lamas Kuldlõvi. Ahvinimene pani .käe naise õlgade ümber.

„ Võtan tagasi oma sõnad selle kohta, et Opari kuld pole minu jaoks. Ta tuli ise mulle kätte vähimagi pingutuseta."

„Kui keegi tooks veel teemandid tagasi," naeris Jane.

„Seda ei juhtu," vastas Tarzan. „Teemandid on Ugogo jõe põhjas."

***

Tarzani farmist kaugel eemal Ugogo jõe kaldal inimsööja Obebe külas lamas räpase onni põrandal Esteban Miranda ja mõtiskles saatuse üle, mis oli ta teinud hindamatute aarete omanikuks ning sundinud veetma oma ülejäänud elupäevad kangekaelse ja umbuskliku Obebe vangis.

Kaheksanda raamatu lõpp

9. E. R. Burroughs_TARZAN ja sipelginimesed

Tarzani-lugude üheksas raamat
Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide 1994

Raamatus „Tarzan ja sipelginimesed" („Tarzan & the Ant Men") algavad eesti lugejale setti veel tundmatud Tarzani seiklused. Eelmised osad ilmusid eesti keeles seitse aastakümmet tagasi. Siis jäi vahe vahele, sest ega kõik 26 praeguseks teatud Tarzani-lugu veel kirjutatud olnud. E. R. Burroughs viljeles seda kangelast peaaegu oma surmani 1950. aastal.

© AS Multipress, tõlge, kaas

„Tarzan ja sipelginimesed" näitab autori fantaasia ulatust. Ärgu lugeja jäägu siiski ebareaalsuse kammitsaisse, vaid mõelgu kirjanikku erutanud probleemidele — inimloomuse püsivusele ebasoodsates loodus- tehno- ja ühiskonnaoludes. Tarzan ei kaota midagi oma vägevusest ja ülevusest ei selles raamatus ega loodetavasti ka järgmistes osades („Tarzan — džunglivalitseja", „Tarzan ja kadunud impeerium", „Oivaline Tarzan" jne.).

Kaas: Vello Aesma Trükitud
Trükikojas "Kiir". Teil. nr. 2004

I peatükk

Ugogo kaldal elas suguharu, kelle pealik oli Obebe. Pimedas onnis keset mustust ja roojahunnikuid kükitas hiiglane Esteban Miranda ja järas pooltoore kala luid. Tema kaela ümber oli rauast orjavõru, mida ühendas ukse juurde löödud vaiaga mõne jala pikkune ahel.

Juba terve aasta oli Esteban Miranda nagu koer keti otsas kükitanud ja koera kombel aeg-ajalt oma süngest kuudist välja päikese paistele soojendama roomanud. Praegustes oludes polnud Mirandal meelelahutust kuigi palju. Esiteks muutus temas üha tugevamaks kinnismõte, et ta on Ahvide Tarzan. Olles kord end teise pähe esitanud, elas ta uude osasse nii sisse nagu ikka hea näitleja. Pealegi sarnanes ta hämmastavalt Tarzaniga. Ometi kinnitas küla nõid endiselt, et Esteban on saatan.

Suguharu pealik ei olnud nõiaga ühte meelt. Seepärast hoidis nõid Estebani ühisest lihakeetmise pajast igaks juhuks kaugemal, sest Obebe oli juba ammu soovinud Miranda liha maitsta.

Nõid kahtlustas, et saatan ainult teeskleb Tarzanit ja — hoidku jumal selle eest! — kui temaga midagi juhtuma peaks, langevad suguharu kaela ennekuulmatud hädad. Seepärast hoidiski nõid hispaanlase elu, oodates kinnitust ühele oletusele kahest: kui Esteban sureb loomulikku surma, on ta Tarzan ja õigus on Obebel. Kui ta aga jääb igavesti elama või kaob salapärastel asjaoludel, saab kinnitust nõia oletus ja ta on saatan.

Pärast seda, kui Esteban oli nende keele ära õppinud ja hakkas asjast aru saama, ei kinnitanud ta enam nii visalt, et on Ahvide Tarzan. Selle asemel vihjas Esteban oma sugulusele paha-rettidega. Nõid oli rahul. Kõik said pika nina peale vana ja elutarga pealiku, kes ei uskunud ühtegi inimest ja arvas, et erinevalt hõimukaaslastest pole teda lihtne ümber sõrme mässida.

Teine Estebani meelelahutus oli teemandikott, mille üks Kraski-nimeline venelane oli ahvinimeselt varastanud. Hispaanlane tappis Kraski ja sai sel moel koti omanikuks. See oli sama kott,

mille Teemantide lossi orus Teemantide torni võlvide all oli Tarzanile andnud valge mees, kui Tarzan oli aidanud gomanganidel bolganide hirmuvalitsuse alt vabaneda.

Tundide kaupa istus Esteban poolpimedas onnis, šõrmitses kalliskive ja luges neid üle. Ikka ja jälle jaotas ta teemandid kuhjadesse ja püüdis kindlaks määrata nende väärtust. Iga kivi eest oleks võinud terve maailma ära osta.

Oma onnis mustuses ja roojahunnikute keskel istudes ning jäätmetest toitudes kujutles ta end kröösuse — tohutute varanduste omanikuna ja ta lasi oma mõtetel lennata.

Aga tasus Estebanil vaid kellegi samme kuulda, kui ta peitis kärmesti kalliskivid oma räpaste riideräbalate alla, mis olid tema ainukesed kehakatted ning muutus taas haletsusväärseks vangiks ja orjaks.

Viimasel ajal pärast aastapikkust iselaadset vangipõlve ja üksindust lisandus hispaanlase meelelahutustele veel üks: nõid Ha-mise tütar Uhha. See oli sümpaatne ja teadmishimuline neljateistkümneaastane tüdruk. Terve aasta oli ta kohutavat vangi jälginud, riskimata lähemale astuda, kuid kord-korralt sai loomulik sõbralikkus hirmust võitu. Ja ükskord, kui Esteban end päikesepaistel soojendades onni ukse ees lesis, astus ta viimase juurde.

Tema arglikke liigutusi märgates naeratas Miranda julgustavalt. Külaelanike hulgas tal sõpru polnud. Kui ta oleks ükskõik kellega tuttavaks saanud, oleks see tema saatust kergendanud ja võib-olla koguni vabanemislootust andnud.

Uhha võttis viimaks südame rindu, astus lähemale ja jäi mõne sammu kaugusele sambana seisma. Ta oli veel laps, ühtaegu häbelik ja kangekaelne, uje ja kartmatu, kuid kõigest hoolimata oli ta naine ja Mirnada teadis, kuidas neid kohelda.

„Ma olen pealik Obebe külas elanud juba aasta," lausus ta vaevaga sõnu otsides ja takerdudes, „aga pole kunagi aimanud, et ühes onnis elab niisugune kaunitar. Mis su nimi on?"

Uhha punastas kohmetult ja naeratas.

„Minu nimi on Uhha. Olen nõid Hamise tütar."

Esteban rõõmustas talle osaks saanud õnne üle. Pärast kaua-seid vintsutusi oli saatus kinkinud talle pääsemisvõimaluse.

„Miks sa varem ei tulnud?" küsis ta.

„Ma kartsin," vastas tüdruk lihtsalt.

„ Mispärast?"

5

«Kartsin," kordas Uhha ebaldes, „kartsin..."

„Kartsid, et olen veejumal, kes võib sulle halba teha?" lõpetas hispaanlane naeratades lause.

„Jah," noogutas tüdruk.

„Kuula mind," ütles Esteban häält alandades, „ainult ära sellest kellelegi räägu Ma olen tõepoolest veejumal, kuid sulle ma halba ei tee."

„Aga mispärast sa siis ennast kellekski ei muuda ega lähe tagasi oma jõkke?"

„Sa tahad teada saada minu saladust, mis?" küsis Miranda, püüdes aega võita ja nuputada veenvat vastust, mis oleks võinud tulevikus tema vabanemisele kaasa aidata.

„Mitte ainult mina," kostis Uhha. „See huvitab paljusid, kuid vastust ei tea keegi. Obebe kinnitab, et sa oled Tarzan, tema ja kogu suguharu vaenlane. Minu isa arvab, et sa oled veejumal ja kui kavatsed ära minna, siis muudad end maoks ja libised läbi oma kaelavõru välja. Inimesed imestavad, miks sa seda veel teinud pole, ega usu enam minu isa."

„Tule lähemale, kaunis Uhha," sosistas Esteban. „Keegi peale sinu ei tohi kuulda, mida ma sulle nüüd ütlen."

Tüdruk astus lähemale ja kummardus tema kohale.

„Ma olen kõige ehtsam veejumal," sõnas Esteban, „ja võin ära minna, millal tahan. Öösel hilja, kui kogu suguharu magab, hulgun ma ringi Ugogo maal, kuid hommiku eel tulen tagasi. Ma ootan, Uhha. Ma tahan Obebe rahvast järele proovida ja teada saada, kes on mu sõber ja kes vaenlane. Kahjuks ma ei tea, kuidas suhtub minusse Hamis. Kui ta on sõber, miks ta mulle siis maitsvat toitu ja jooki ei too? Ma võin iga hetk lahkuda, kuid ma ootan, et Obebe suguharu rahva seas leiduks kas või üksainus julge inimene, kes on valmis mind vabastama. Kui leidub, siis järelikult on ta minu kõige parem sõber. Alati ja kõiges hakkab teda saatma õnn, ta soovid täituvad ja ta elab väga kaua. Tal ei pruugi midagi karta, isegi mitte veejumalat, sest see hakkab teda koguni abistama. Ent kuula edasi, Armas Uhha, ja sellest mitte sõnakestki! Minu kannatus saab peagi otsa. Ma ootan veel veidi ja kui sellist inimest ei leidu, lähen tagasi oma isa-ema juurde ning karistan Obebe rahvast karmilt. Ma ei jäta kedagi ellu!"

Võpatades põrkas tüdruk eemale. Oli näha, et Estebani sõnad avaldasid sügavat muljet.

6

„Ära karda," rahustas mees. „Sind ma ei puutu."

„Aga kui sa kõik ära hävitad?"

„ Selli sel juhul ei saa ma muidugi sind kuidagi aidata, kuid loodame siiski, et teie hulgas leidub keegi, kes mu vabastab ja ma mõistan, et mul on teie suguharus sõber. Nüüd mine, Uhha, ja pea meeles: mitte kellelegi sõnakestki!"

Tüdruk eemaldus mõttesse vajunult, kuid naasis peagi.

„Millal sa mu küla ära hävitad?"

„Mõne päeva pärast."

Õudusest vabisedes tormas Uhha isa onni poole. Rahulolevalt irvitav Esteban Miranda roomas oma urkasse kalliskive imetlema.

Kui hirmust värisev Uhha koju jõudis, Hamist onnis ei olnud. Polnud ka ema. Ta töötas lastega põllul, kust Uhha ise oli hiljaaegu ära tulnud. Nii sai tüdruk nüüd omaette rahulikult kuuldu üle järele mõelda.

Uhhale meenusid ühe uued jutuajamise üksikasjad, mis oleksid hirmuga äärepealt peast välja lennanud. Peab kõigest isale rääkima! Aga siis tabab tedagi kohutav karistus! Mis küll teha?

Uhha lebas matil, murdes oma väikest pead üle jõu käiva ülesande kallal. Kõik tema mõtted keerlesid hispaanlasest vangi ümber. Ja äkki sähvatas ta peas idee. Kuidas ta seda ometi varem ei taibanud! Eks andnud mees ju selgesti mõista, et kui sõber ta päästab, elab ta väga kaua ja saab kõik, mis ihaldab. Kuid samas heitis Uhha selle mõtte kõrvale. Üksinda ei suuda ta meest päästa!

Kui isa õhtul hilja onni tuli, küsis Uhha: „Baba, kuidas vee-jumal karistab neid, kes talle teele risti ette astuvad?"

„Noh, ta võib kalad jõest ja loomad džunglist minema ajada ning me sureme nälga. Ta võib meile taevast tule kaela saa-: ta ja kogu suguharu hävitada."

„Mis sa arvad, baba, kas ta tõepoolest suudab seda kõike teha?"

„Ta võib ka mitte puutuda Hamist, kes teda Obebe eest kaitses ja surmast päästis," vastas nõid.

Tüdrukule meenus, kuidas veejumal oli kirunud Hamist, kes polnud talle maitsvat sööki ja jooki toonud, kuid ei lausunud sõnakestki, kuigi mõistis, et tema isa ähvardab oht.

„Aga mismoodi ta põgeneb, võru kaela ümber? Kas keegi saab selle kaelast ära võtta?"

7

„Ainult pealik, ei keegi teine. Tema kotis on vaskne võti, mis avab võru luku. Kuid veejumalal ei lähe seda üldse tarvis. Kui ta tahab vabaneda, tasub tal vaid muuta end maoks ja libiseda sellest kaelavõrust välja. Oota, kuhu sa lähed, Uhha?" küsis Ha-mis.

„Lähen korraks Obebe tütart vaatama," vastas tüdruk. Pealiku tütar jahvatas maisi. Lähenevat Uhhat märgates naeratas ta sõbralikult, kuid samas hoiatas: „Ole tasa, isa magab!"

Ta viipas peaga onni poole. Tüdrukud kükitasid maha ja hakkasid tasakesi juttu ajama. Nad lobisesid ehetest, oma küla poistest ja nende soengutest, ühesõnaga kõigest, millest sosistavad ükskõik millisesse rassi kuuluvad tüdrukud. Vestlust suu-nates heitis Uhha aeg-ajalt põgusaid pilke Obebe onni poole, ninajuurel kokkunihkunud kulmud kõnelesid aga sellest, et ta mõtles pingsalt millelegi.

„Muide," küsis ta äkki, „kus on vasest käevõru, mille viimase kuu sündimise ajal kinkis sulle su isa vend?"

Obebe tütar raputas pead.

«Võttis tagasi," vastas ta, "ja andis oma kõige noorema naise õele."

Uhha paistis olevat segaduses. Aga võib-olla ei taha sõbratar lihtsalt talle käevõru näidata? Uhha silmitses teda tähelepanelikult. Ei, vaevalt küll. Uhha vajus mõttesse ja taas nihkusid kulmud ninajuurele kokku. Siis ta nägu selgines.

„Kuule!" hüüatas ta. „Aga see pärlitest kaelakee, mille su isa viimasel peol võitis, *kas seeon sul alles?"

„Jah," vastas sõbratar, „ainult praegu on see toas. Kui ma teri tambin, siis kee libiseb mul kaela* ja seepärast võtsin ma selle ära."

1

„Kas lubad seda vaadata?" küsis Uhha. „Ma käin sees ära."

„Ei-ei, sa ajad Obebe üles ja ta saab vihaseks."

„Ei aja," väitis Uhha ja kuigi teine püüdis teda tagasi hoida, hakkas ta onni poole roomama.

„Kui isa ärkab, siis ma näitan sulle kohe keed," vannutas sõbratar, kuid Uhha ei teinud väljagi, vaid roomas edasi.

Onni jõudnud, ootas Uhha, kuni silmad hämarusega harjusid, ja vaatas siis ümber. Otse enda ees nägi ta magavat Obebet. Ülima ettevaatlikkusega hakkas Uhha talle lähenema. Tema süda tagus pööraselt, meenutades tamtammi põrinat pidustuste

8

ajal. Ta kartis pealikut niisama palju kui veejumalat ning talle näis, et tema südame pekslemine ja katkendlik hingamine äratavad nüüd kohe Obebe üles, kuid viimane norskas ühtesoodu edasi. Tema juurde hiilinud, nägi Uhha seda, mida tahtis kätte saada. Värisevate kätega koti servast kinni haaranud, tõmbas ta seda enda poole, püüdes kotti pealiku koguka liikumatu keha alt välja tirida. Obebe liigutas ja Uhha põrkas tagasi. Magaja keeras teise külje ja tüdruk, arvates, et pealik ärkas, oli valmis jalga laskma, kuid hirm oli kõik ta liikmed halvanud ja ta jäi liikumatult paigale. Obebe hakkas jälle norskama. Uhha oli nii ärevil, et soovis nüüd vaid kiiremini välja pääseda. Hirmust pärani silmadega viimast korda magajale pilku heites märkas ta äkki, et kott oli pealiku raske keha alt välja tulnud. Silmapilk hiljem harutas tüdruk värisevate kätega nööri lahti. Ta vabises kogu kehast, kuid hirm veejumala ees, kes oli tõotanud hävitada küla, oli tugevam. Uhha sõrmed kobasid metallitüki-kest, ainsat kotis leidunud võõrast eset. Muidugi oli see võti. Koos kaelavõru ja ketiga oli Obebe selle ära võtnud ühelt tapetud araablaselt. Uhha sidus kiiruga kotisuu kinni, pistis endisse kohta tagasi ja roomas külmenevas peos võtit pigistades ukse poole.

Öine pimedus varjas maad. Obebe rahvas oli oma onnidesse kadunud. Hauavaikuses kuulis Esteban Miranda äkki oma osmiku juures ettevaatlikke samme. Ta kikitas kõrvu. Keegi või miski tahtis sisse pääseda.

„Kes seal on?" küsis hispaanlane, püüdes mitte reeta oma hirmu.

„Tss!" kuuldus vastuseks. „See olen mina, Uhha, Hamise tütar. Tulin sind vabastama. Tea, et külas on sul tõeline sõber. Ega sa nüüd meid ei hävita?" ,

Miranda muigas. Ta ei võinud aimatagi, et kavalus nii ruttu korda läheb ja vabanemishetk kätte jõuab. Arvata võib, et tüdruk jäi teda sõna-sõnalt uskuma ja ükski elav hing ei tea vähimatki. Vabadus oli lähemal kui ei iialgi varem.

„Kuidas sa mind vabastada kavatsed?" küsis hispaanlane.

„Vaata!" vastas Uhha. „Ma hankisin sinu kaelavõru võtme."

«Suurepärane! Kus see siis on?"

Uhha astus lähemale ja ulatas võtme. Ta arvas, et tema missioon on täidetud, kuid võta näpust!

„Oota!" käskis Miranda. „Sa pead mind saatma metsani.

9

Ainult sel moel võid veejumala poolehoiu võita."

Heidutatud Uhha ei julgenud keelduda. Mõne minuti pärast vabanes hispaanlane kaelavõrust.

„Muretse mulle sõjariist," käskis ta sosinal ja Uhha läks sõnakuulelikult käsku täitma. Ehkki hirmust segane, tuli ta ometi üsna ruttu tagasi, kaasas vibu, nooled ja suur nuga.

„Nüüd juhi," ütles Esteban.

Ettevaatlikult onnide taga hiilides jõudsid nad lõpuks värava juurde. Uhha imestuseks ei osanud veejumal seda lahti teha. Kuid ta on ju kõikvõimas! Ta pidi ise värava lukust lahti keerama ja raske väravapoole eemale nihutama, et inimene võiks tekkinud avausest läbi pääseda. Eespool helkis jõetriip, paremal kerkis džungli tume müür. Esteban Miranda tundis end vabana, kuid samal ajal kartis võimalikke hädaohte ja üksindust.

Uhha tõmbas hinge. Ta oli päästnud oma hõimukaaslased hirmsatest ebameeldivustest. Nüüd oli vaja värav sulgeda, koju lipata ja oma asemele pugeda. Uhha mõistis, et homme tuleb põgenemine avalikuks ja see mõte viis teda segadusse.

Äkki haaras Esteban tüdruku käsivarrest kinni.

„Tule!" ütles ta. „Kohe saad oma tasu."

Uhha rabeles vastu ja kisendas:

„Lase lahti! Ma kardan!"

Kuid Esteban kartis ka ise ja arvas, et koos väikese neegri-tariga on tal siiski lõbusam. Ta laseb tüdrukul minna, kui päike on tõusnud, aga praegu peab Uhha tema juurde jääma.

Uhha püüdis Miranda sitkete kämmalde vahelt välja rabelda. Puhkes meeleheitlik võitlus. Tüdruk hakkas läbilõikavalt kisendama. Miranda surus ühe käe ta suule, haaras teisega tüdruku kaenlasse ja tormas džunglitihnikftsse.

Külas magasid sõjamehed rasket und ja neil polnud aset leidnud tragöödiast aimugi. Metsast kostis lõvi möirgamist.

II peatükk

Lord Greystoke'i Aafrika bangalo rõdult astus pikkamisi alla kolm inimest ja suundus ühekorruselist maja ümbritsevas hekis oleva jalgvärava poole. Need olid kaks meest ja naine khakivärvi rõivastes. Vanemal mehel oli käes lendurimüts ja kaitseprillid.

10

Ta kuulas nooremat meest ja naeratas rahulikult.

„Kui ema siin oleks, siis sa seda ei teeks," ägetses noormees. „Tema ei lubaks seda."

„Küllap on sul õigus, mu poeg," vastas Tarzan, „kuid mul on suur tahtmine lennata. Üksainuke kord ja pärast seda ei tõuse ma õhku seni, kuni ta tagasi tuleb, luban seda. Sa pead nõustuma, et olen andekas õpilane. Väike instruktaaž ja ma tulen kõigega toime. On ju nii, Mirjam?"

Naine vangutas kaheldes pead.

„Ma muretsen kogu aeg teie pärast, mu isa. Te riskite nii tihti, et mõnele tundub see isegi sündsusetu. Peab olema mõistlikum ja asjatult mitte riskima."

Noormees embas naist.

„Mirjamil on õigus. Ära unusta ettevaatlik olla, isa." Tarzan kehitas õlgu.

«Varsti muutun ma tudisevaks abituks ätiks. Siis olen ma kogu aeg sinu ja su ema kõrval."

Nad läksid üle suure lagendiku ja lähenesid metsaservale, kus seisis kahekohaline lennuk. Varjus oli aset võtnud kaks sõjaväelast, kellele Tarzani poeg Korak lennundust õpetas. Praegu õppisid nad tundma mehaanikat, hiljem pidid õppima lennukit juhtima.

Tarzan pani mütsi pähe, prillid ette ja ronis kabiini.

„Ehk võtad mind kaasa," pakkus Korak, „või siis ühe nendest poistest? Paljugi mis võib juhtuda. Äkki tuleb teha hädamaandumine. Mis sa ilma mehaanikuta peale hakkad?"

Tarzan raputas eitavalt pead ja naeratas heasüdamlikult.

„Las käia! Andy, keera korra seda asjandust;" hõikas Tarzan käega propellerile osutades.

Hetke pärast tõusis lennuk õhku, tegi paar ringi ja lendas kaugusse. Maale jäänud vaatasid sellel järele, kuni ta kadus silmist.

„Mis sa arvad, kuhu ta lendas?" küsis Mirjam. Korak raputas pead.

„Minu arvates tal kindlat plaani polnud, tahtis lihtsalt lendamist harjutada. Et ma tunnen teda hästi, ei imestaks ma sugugi, kui äkki peaks selguma, et ta otsustas Londonisse emale külla minna."

„Kuid see on võimatu!" hüüatas Mirjam.

„Tavalise inimese jaoks jah, isa on aga ebatavaline!"

11

Tarzan oli juba üle poolteise tunni õhus viibinud. Tundes mõnu lendamisest, lennuki juhtimise lihtsusest ja kergusest, kujutles ta end džungli kohal laugleva linnuna ning unustas sootuks kursi, aja ja selle tohutu vahemaa, mille ta ületanud oli. Äkki avanes eespool veepind, mida ümbritsesid metsaga kaetud künkad. Üllatunud Tarzan tundis ära Ugogo järvedemaa. Järelikult oli ta kodust sadade miilide kaugusel! Oli aeg tagasi pöörduda. Kuid veepeegel meelitas ja Tarzan andis järele kiusatusele silmitseda lähemalt seda salapärast maad, millest isegi pärismaalased ei osanud midagi mõistlikku pajatada. Ta hakkas kõrgust vähendama. Lennuki tiiva alt libisesid mööda kustunud vulkaani kraatriga sarnanevad järved, metsad, jõed, mille olemasolust polnud tal aimugi. Siis tundis Tarzan ära Suure okasmetsa. Palju aastaid tagasi oli ta selle läbipääsmatus padrikus endale suurivaevu teed teinud. Tarzan otsustas selle peibutava salapärase maa kohal veel pisut lennata, enne kui koduteele asuda. Lennumasin allus kuulekalt roolile ja libises kõrgust vähendades ääretu metsa kohal. Silme ees avanevat panoraami imetledes oli Tarzan unustanud kõik muu ega märganud hiigelsuurt vana puud. Lennuki nina riivas selle latva ja oma teel oksi murdes kukkus masin alla. Kohutava mürina järel saabus helisev vaikus.

* * *

Mööda teed liikus tohutu ahvitaoline olevus. Ilmatu laiadele õlgadele langesid paksud juuksesalgud. Hatuse kogu vägevusest andsid tunnistust lihaste võimsad mügarad. Suurt nägu ehtisid lömmis nina, paksud huuled ja väikesed silmad madalate tihedate kulmude all. Hiigelsuured lamedad kõrvad reageerisid valvsalt vähimalegi krabinale, liikudes alatasa., Võimsad kämblad pigistasid vägevat vemmalt.

Ahv liikus pikkamisi ja ettevaatlikult, peatus aeg-ajalt ja nuuskis õhku. Järsku tardus ta paigale, nähes enda ees rajal liikumatult lebavat kogu. See oli Tarzan.

Hiiglaslik ahvnaine surus vembla kõvemini pihku ja astus lähemale. Hinnu ta ei tundnud, kuid primitiivne mõistus ütles, et lahti on midagi tavatut. Ta lähenes sirakil kehale ja tõstis vembla pea kohale, kuid pärast mõningat kõhklemist laskus Tarzani kõrvale põlvili, vaatas tähelepanelikult läbi tema rõivad, keeras ta selili ja pani oma. suure kõrva vastu lamaja rinda. Midagi kuulmata sikutas ta tugevate sõrmedega särki, rebis selle

12

lõhki ja kummardus uuesti vigastatud palja keha kohale. Tõusis siis püsti, vaatas ringi, vinnas Tarzani keha kergesti õlale ja hakkas edasi minema piki rada, mis metsatihnikus loogeldes üles künkale tõusis ja lõpuks kitsasse mäelõhangusse kadus.

Kohe lõhangu taga oli poolringikujuline väljak, kuhu naine tõigi oma saagi. Naise ilmumisel pöördusid kõigi pilgud temale. Samas piirasid hõimukaaslased ta sisse, lausumata sõnakestki. Niisama sõnatult viis naine'oma kandami koopasuu juurde. Äkki haaras üks hõimukaaslastest Tarzanist kinni. Samal silmapilgul heitis naine Tarzani oma õlalt maha ja virutas tülitajale hirmsa hoobi vastu pead. Seejärel astus sirakil keha ette ja heitis kõigile tähendusrikka pilgu, otsekui pärides, kas keegi veel ihaldab tema saaki. Neid ei leidunud ja kohalolijad hakkasid tasapisi igaüks oma nurka kaduma. Naine upitas Tarzani uuesti õlale ja astus koopasse. Siin pani ta mehe koopasuu juurde maha, kükitas tema kõrvale ja hakkas teda pealaest jalatallani hoolikalt uurima. Mehe rõivad tähelepanelikult üle vaadanud, hakkas ta vägevate käppadega riiet puruks rebima. Särgi ja pükstega tuli ta võrdlemisi hõlpsasti toime, raskusi valmistasid üksnes saapad, ent peagi jäid ka nendest järele riismed. Terveks jäi üksainus ese — suure teemandiga kuldkett, mis oli kuulunud Tarzani emale. Mõnda aega liikumatult kükitanud ja inimest põrnitsenud, tõusis naine püsti, tõstis mehe üles ja kandis ta ovaalse väljaku keskele, kust ümbritsevasse kaljusse viis mitu avaust. Ühte säärasesse avasse ta oma kandami tassiski. Tarzani hämarasse kaljunuka taha maha pannud, plaksutas naine kolm korda käsi ja sedamaid hakkas igalt poolt välja roomama lapsi, ühtekokku kuus või seitse olevust. Kõige vanem võis olla kuueteistkümne-seitsmeteistkümneaastane. Kõik nad paistsid silma osavuse ja väledusega. Tüdrukud olid varustatud vemmaldega, poistel sõjariistu polnud. Kui kõik olid koos, koputas naine endale mõne korra rusikaga pähe ja seejärel rinnale, osutades Tarzanile. Pärast mõningaid täiendavaid žeste sai isegi kõige rumalamale selgeks, et saak kuulub naisele ja ainuüksi talle. Seejärel tõusis naine üles ja läks urust välja, lükates sissepääsu ette tohutu kaljupanga. Ta pöördus väljakule tagasi, tegemata välja oma hiljutisest tülitajast, kes hirmsast hoobist alles praegu toibuma hakkas.

Ootamatult kõlasid rasked sammud. Kõik võpatasid ja peagi ilmus väljaku sissepääsu juurde hiidnaise kuju, veelgi

13

vägevam kui see, kes oli Tarzani siia tassinud. Ühel õlal oli tal tapetud antiloop, teisel — midagi looma ja inimese vahepealset, kel vaevu eluvaim sees. See oli väikest kasvu, karvkatteta ja pronksiläikelise nahaga olevus.

Tarzani kohale toonud naine tõusis püsti, läks oma koopa suu juurde ja sulges selle oma kehaga.

Nimetame teda Esimeseks naiseks, sest nagu hõimukaaslaste, nii polnud ka temal nime.,Tülinorijale, kes sai hoobi vastu pead, anname nimeks Teine naine ja sellele, kes praegu tuli, Kolmas naine.

Niisiis, Esimene naine astus sammu ette, puurides pilguga Teist ja Kolmandat, kes mõistis ülihästi Esimese kavatsusi ja suundus oma koopa poole. Aga ka Teine taipas kõike ja läks koos Esimesega talle järele. Ükski neist ei lausunud sõnakestki, sest nende huuled ei osanud sõnu hääldada ega naerda.

Märgates kahte naist lähenemas, laskis Kolmas oma saagi maha kukkuda, pigistas vembla pihku ja valmistus end kaitsma. Tundus, et ta oleks pidanud vaenlase ülekaaluka jõu eest taanduma, aga kui mõlemad naised olid lähemale jõudnud, virutas ta Esimesele hirmsa hoobi pähe. See varises surnult maha. Rünnaku kiirus röövis Teiselt julguse, ta ei hakanud saatust trotsima, vaid pööras kähku ümber ja pistis plehku.

Sel ajal oli Kolmanda naise vang pisut toibunud, kärmesti olukorda hinnanud ja otsustas nüüd seda kasutada. Ta tegi sääred, kuid Kolmas naine märkas, et saak võib iga hetk käest libiseda ja tormas talle järele.- Otsemaid tuli Teine naine tagasi, kahmas saginas unustatud antiloobi ja traavis minema.

Niipea kui vang jalule hüppas, seif us, et see oli mees või äärmisel juhul meessoost olend, kes kuulus samasse bioloogi-lisse liiki hagu naisedki, oli ainult väiksem ja sihvakam. Kasvult oli ta umbes viis jalga pikk. Põski ja ülahuult katsid hõredad karvad. Laup oli madalam kui naistel, silmad aga asetsesid ninajuurele lähemal. Pikad jalad võimaldasid tal naistest märksa kiiremini joosta, seepärast polnud vähimatki väljavaadet teda kätte saada. Kui Kolmas naine seda taipas, kahmas ta maast pika jämeda piitsa, keerutas seda pea kohal ja lõi mehe jalust maha. Hoopsattus täpselt vastu kukalt, vang kukkus maha ja kaotas teadvuse...

Jätnud ta ajutiselt rahule, pöördus Kolmas naine antiloobi-varga poole, kes polnud jõudnud jalga lasta. Teine naine varjas

14

oma kehaga antiloopi ja valmistus võitluseks. Kuid seda tal teha ei tulnud, sest võimas hoop sadas talle pähe ja vemmal kukkus käest. Langenud ühele põlvele, püüdis ta vöö vahelt teravaks ihutud kivi kätte saada, kuid uus hoop, mis oleks härja tapnud, lajatas talle taas pähe ja ta kukkus surnult maha.

Hinge tõmmanud, heitis Kolmas naine võiduka pilgu oma hõimukaaslastele, otsekui küsides, kas leidub nende hulgas veel kedagi, kes ihaldaks tema antiloopi ja tema meest.

Keegi ei liigutanud. Toorelt tõstis ta vangi üles ja pani jalgadele seisma. Pikkamisi tuli teadvus tagasi ja mees püüdis jalul püsida, kuid see ei läinud tal korda. Siis heitis naine ta uuesti ühele õlale, upitas teisele antiloobi ja läks oma koopa juurde. Seal tegi ta lõkke üles, rebis antiloobi kere küljest tüki liha, hoidis seda veidi tule kohal ja pakkus siis vangile. Viimane haaras pooltoore lihatüki ja hakkas seda aplalt järama. Naine istus kõrval ja jälgis tema söömist. Ilmselt meeldis mees talle. Mehe kaela ehtis metsloomade küüntest ja hammastest kee, juustesse olid põimitud pulgad.

Kui mees oli kõhu täis söönud, tõusis naine püsti, kahmas tal toorelt juustest kinni ja lohistas koopa sissepääsu juurde. Mees rabeles meeleheitlikult vastu, kuid ei suutnud vägivallast jagu saada.

Tühjaks jäänud väljakul jahtus kaks laipa, kõrgel sünges taevas ilmus nähtavale esimene raisakull.

III peatükk

Liikumatult lebava Tarzani ümber kogunes salkkond noori aborigeene. Teda uuriti pealaest jalatallani, puudutati, sakutati, keerati ümber. Ühte neist hakkas huvitama Tarzani kaelas olev kuldkett, ta võttis selle ära ja pani endale kaela. Kuid huvi džunglivalitseja vastu, kes polnud veel teadvusele tulnud, kadus peagi ja aborigeenid läksid pikkamisi laiali.

Viimaks hakkas Tarzani teadvus selginema. Silmi paotades ja koopavõlve nähes pigistas ta laud kohe jälle kinni, püüdes hingamist korrastada, ja tuligi mõne aja pärast lõplikult teadvusele. Tarzan kergitas end ja lasi pilgul ringi käia. Otse tema ees oli sissekäik teise, valgemasse ruumi. Vaevaliselt jalule tõusnud,

15

läks Tarzan sinna. See tuba viis siseõue, mis asus otse lahtise taeva all. Kusagil polnud märki inimasustusest. Õues märkas Tarzan mitut noort alaalit, kes hullasid päikesepaistel. Tarzan oli üllatunud: kus ta viibis, mis oli temaga juhtunud? Ta mäletas vaid lendamist, lööki vastu puud ja kukkumist. Pärast seda oli mälus auk. Tarzan seisis mõnda aega ja jälgis alaalisid, kel polnud tema juuresolekust aimugi, astus siis julgelt valguse kätte otsekui vapper ja ähvardav lõvi, kes põlgab jalus tõlgendavaid šaakaleid.

Alaalid märkasid teda otsekohe ja piirasid ta sisse. Tüdrukud nügisid poisse, püüdes neid Tarzanile lähemale tõugata.

Tarzan proovis nendega rääkida, esialgu kohalikus, seejärel teises, vähem levinud murdes. Vastuseks oli vaikus. Tarzan võttis kordamööda läbi kõik talle tuntud ahvisugukondade keeled, kuid see ei andnud tulemusi. Teda ei mõistetud. Neid lähemalt jälginud, mõistis Tarzan, et alaalid suhtlevad žestide abil ja seda küllaltki arusaadavalt.

Taas lakkasid alaalid tema vastu huvi tundmast ja iseenda hooleks jäetuna hakkas Tarzan ringi vaadates olukorda uurima ning nuputama, kuidas välja pääseda. Siseõue ümbritsevad müürid olid võrdlemisi kõrged, aga ainult neile, kes polnud džunglieluga harjunud. Tarzanile ei maksnud midagi müüri peale ronida, ta pidi vaid pimedani ootama. Tarzan lootis, et alaalid väsivad õhtuks ära ja lähevad oma koobastesse laiali. Näis, et sellele pidevale sebimisele, mida ta algul mänguks pidas, ei tulegi lõppu. •

Äkki kahmas üks tüdruk vembla ja hakkas raevukal ilmel sellega vastu müüri kolkima. Teised tüdrukud talitasid niisamuti, kuid poisid ei järginud neid, vaid jätkasid sihitut sebimist. Tarzan jälgis üllatunult seda kõike, suutmata noorte alaalide käitumist mõista. Järskvi ta taipas, et nad tahavad lihtsalt süüa ja püüavad sel kombel endale tähelepanu tõmmata.

Tüdruk, kes oli hakanud esimesena müüri kolkima, pöördus äkki ümber ja osutas Tarzanile. Ka teised vaatasid tema poole. Näljast põlevaid silmi nähes mõistis džunglivalitseja selgesti, et järgmised hoobid on määratud temale. Nende ema, Esimene naine, kes toitu muretses, lamas surnult maas. Kuid alaalid jagasid vaid üht: nad on näljased, ema aga ei too neile süüa. Alaalid polnud inimsööjad, ent olid parajal juhul täiesti võimelised omasuguste lihaga nälga kustutama. Seda enam, et Tarzanit nad

üldse omasuguseks ei pidanud, vaid vaatasid teda kui tavalist jahisaaki, mille võib nagu antiloobi nahka pista. Üksnes kõige vanem tüdruk mõistis, et ema ei toonud Tarzanit lastele söögiks. Ta tõi selle iseendale. Ta oli leidnud mehe.

Sellel maal pidasid naised meestele jahti ning käitusid nendega pärast kinnipüüdmist jõhkralt ja hoolimatult. Neil oli kergem uut meest kinni võtta kui teda toita ja valvata selle aja jooksul, mis läheb vaja lapsega mahasaamiseks. Sellistes poolikutes perekonnasuhetes, kus armastusest ja hellusest pole jälgegi, toitis ema kasvavaid lapsi teatud ajani. Kaashõimlaste omavaheline suhtlemine rajanes jõule ja jõhkrusele. Vanemate hellusest ilmajäetud noored ei tundnud üksteise vastu vähimatki kiindumust. Varasest lapseeast alates ootas neid raske elu. Neil tuli iseseisvalt endale toitu hankida, saates ema jahil. Suuremaks sirgudes läksid poisid džunglisse ja hakkasid elama omaette, kusjuures ema ei eristanud neid teistest meestest. Tüdrukud elasid ema juures ja käisid koos temaga jahil, kuni leidsid endale mehe. Pärast seda lahkusid nad emast jäädavalt. Järgmisel hooajal saabus mehele surm, naine aga läks uut meest otsima.

Niisiis seisis Tarzan silmitsi vihaste naiste summaga. Vemb-laid pihku surudes hoidusid nooremad plikad veidi kaugemale. Nad ootasid, kuni vanemad selle olevuse maha löövad ja nahka pistavad, et siis riismete kallale tormata.

Üks noor naine, kes vabises üleni erutusest, pööras ümber. Tarzan kaalutles palavikuliselt, kuidas takistada neid oma verist plaani ellu viimast. Jäi ainult nõrk lootus noorukite abile, kes jälgisid raevunud naisi osavõtmatult. Äkki sööstis üks poistest paigalt ja tormas kõige tihedamasse naistesumma, püüdes seda laiali ajada. Mõni naine astus temaga kaklusse. Ta jooksis eemale ja hakkas neid kividega loopima. Kaks kukkusid maha. Üks vanematest tüdrukutest sööstis äkitselt enda

kõrval seisva nooruki kallale ja tappis ta tugeva hoobiga. See oli seesama poiss, kes Tarzani kuldketi oli ära võtnud.

Naisi kividega loopinud poiss taipas sündmuste sellist pööret nähes, et üksinda ei pea ta vastu, ja tormas ülepeakaela Tarzani juurde, sest üheskoos tundus talle olevat ohutum. Ta astus Tarzani kõrvale. Vanem tüdruk selgitas talle žestide varal, mis ta poisiga teeb, kui see ihaldatud saagi juurest minema ei lähe. Poiss vastas samas žestide keeles, et jääb paigale. Tarzan naeratas ja patsutas heakskiitvalt poisile õlale. See ajas metsikult hambad paljaks, püüdes naeratust matkida.

17

Tüdruk tuli lähemale. Tarzan sattus hetkeks segadusse, teadmata, kuidas käituda. Ühest küljest ei saanud ta osutada aktiivset vastupanu, sest tema ees seisis ikkagi laps ja pealegi veel naissoost. Teisest küljest polnud tal vähimatki soovi saada selle primitiivse olendi lõunaroaks. Aktiivne vastupanu eeldas vaenlase surma, seepärast mõtles Tarzan, kuidas verevalamist vältides lihtsalt jalga lasta.

Äkki nägi Tarzan Kolmandat naist, kes tassis koopasse meest. Loomulikult ei kavatsenud ta toitma hakata lapsi, kelle ema — Esimese naise ta oli ise maha löönud, kuid polnud mõtet neid ka kinni hoida: hoolitsegu enda eest või kärvaku nälga. Ta lükkas eemale raske kaljupanga, mis sulges koopasuu, ja tõukas rabeleva mehe avausest sisse. Seejärel tõstis ta vembla ja koputas sellega vastu müüri, nõudes laste tähelepanu. Kõik hakkasid tema poole nihkuma, kuid põrkasid sedamaid kohkunult tagasi — see polnud nende ema! Tarzanit kaitsnud poiss puges hirmunult tema selja taha peitu. Tarzani ette ilmus tohutu suur naine.

Piiga, kes oli kavatsenud Tarzanit tappa, paistis ta nüüd täielikult unustanud olevat. Hirmust pea kaotanud, rippus ta oma väikeste lähestikku asetsevate silmadega tulnuka küljes. Kolmandal naisel polnud aimugi Esimese koopas viibivast mehest ja oli üllatunud, kuid olles Tarzanit lähemalt silmitsenud, leidis, et poleks halb täiendada oma kollektsiooni säärase suure ja tugeva eksemplariga.^ Olukord muutus kriitiliseks ja väljavaated pääseda kahanesid ülikiiresti. Naine lähenes aegamööda, puurides Tarzanit iharusest põlevate silmadega.

Tarzan polnud veel õieti aru saanua, mis temast, tahetakse, kuid ta otsustas kähmlusest hoiduda. Džunglis sündinud, teadis ta, millal peab võitlema viimse veretilgani ja millal tuleb päästa end põgenemisega. Ta vaatas kiiresti ümber. Alaalipoiss seisis hirmust värisedes tema selja taga. Tema kõrval kõrgus koopaõue müür, mille ääreni võis küündida ülestõstetud käega. Arvestades umbkaudselt kõrgust ja äratõuke jõudu, kerkis Tarzan nagu välk otse Kolmanda naise nina all õhku. Too ei jõudnud veel juhtunut taibatagi, kui Tarzan, poiss seljas, müüri peale kargas, klammerdudes kaljunukkide külge. Kõhklemata hüppas ta teisele poole maha ja nägi otse enda ees teisi naisi, keda tema ilmumine ärevusse ajas.

18

„Kui ometi rutem pimeneks!" mõtles Tarzan. See andis veel lootust pääseda, sest, vemblad käes, lähenesid naised juba Tar-zanile ja poisile. Viimane pistis esimesena jooksma rajal, mis viis väljakult eemale. Poiss kihutas Tarzani ees: tal olid väledamad jalad, pealegi oli ta harjunud end põgenemisega päästma. Kohmakad ja kerekad naised jooksid tagapool üha rohkem maha jäädes. Nad loopisid põgenikke kividega, kuid saabuv pimedus segas neid pihta saamast. Rada vonkles kord ühele, kord teisele poole ja jälitajad kaotasid nad alatasa silmist. Võib-olla polnudki naistel plaanis tappa mehi, keda soo jätkamiseks vajati, kuid praeguses seisundis olid nad äärmiselt ohtlikud.

Poisi terav kõrv tabas ära, et jalgademüdin hakkas vaibuma ja tagaajamine rauges. Ta vaatas enda ümber ja avastas äkki, et oli jäänud üksi. Veider olevus, kellega ta

nüüdsama koos põgenes, oli kadunud. Mets elas oma elu ja õhku täitsid kummalised, arusaamatud sahinad. Džunglile oli laskunud tihe läbipaistmatu pimedus. Poiss võpatas. Ta tunnetas peaaegu füüsiliselt selle pimeduse raskust õlgu rõhumas. Ümberringi oli nii pime, et ei näinud sõrmegi suhu pista. Talle tundus, et on pimedaks jäänud, aga kõnelemisvõimetuna ei saanud ta karjuda ega appi kutsuda. Poisile viirastus, et pimeduses hiilib keegi tema poole, kuid ta ei osanud seda väljendada sõnades. Ta tahtis pööraselt olla uuesti selle kummalise mehe kõrval, kelle oli oma õelt üle löönud ja tema südames pesitses lootus, et teda ei jäeta ihuüksi sellesse kohutavasse pimedusse. Poisil oli hirm nahas. Siiani polnud ta kordagi käinud oma koopast kaugemal. Sahin põõsastes kohutas teda pööraselt. Midagi hiigelsuurt liikus tema poole. Surunud selja vastu puud, kangestus ta hirmust. Ta haistis õhku, kuid see oli võõras džungli lõhn. Ometi ütles vaist, et kummaline inimene on kusagil läheduses ja tuleb tingimata talle appi. Poiss ei teadnud midagi lõvidest ega tiigritest, kuid aimas, et metsloomad on kohutavad ja julmad. Ta polnud iialgi oma ema juurest kaugele läinud, jahilt naasvad inimesed ei saanud aga džungliasukate kohta rääkida, sest nad olid kõne-võimetud.

Ikka lähemale ja lähemale hiiljs lõvi hirmust poolsurnud poisile.

19

IV peatükk

Läbi džunglipadriku edasi tungides oli Miranda inimsööjate hirmuäratavast asulast juba paarikümne miili kaugusele jõudnud. Ta pigistas kõvasti väikese Uhha kätt ja lõvi möirgamist kuuldes võpatas hirmust. Näis, et ühekorraga möirgab sadakond lõvi. Miranda hirmu märgates hüüdis Uhha põlastavalt:

„Sa pole kellegi veejumal! Sa ise kardad! Ja sa pole ka Tar-zan. Isa rääkis, et Tarzan ei tunne hirmu. Lase mind lahti, ma tahan puu otsa ronida. Ainult argpüks või lollpea jääb maa peale seisma ja ootama, kuni ta nagu arulage antiloop maha murtakse. Lase mind otsekohe lahti!"

Tüdruk põikas järsult kõrvale, püüdes hispaanlase raudsest haardest välja pääseda.

„Pea suu!" karjus mees. „Tahad lõvisid ligi meelitada?"

Ent tütarlapse käitumine aitas tal vabaneda šokiseisundist. Ta tõstis Uhha üles, aitas ta hiigelsuure puu okstele ja ronis ka ise tüdruku kõrvale. Nüüd oli nende olukord võrdlemisi turvaline ja nad jäid kärsitult ootama koitu, mil džunglis vaibub Numa võimas möirgamine.

Kui esimesed koidukiired maad valgustasid, tulid nad alla, unetust ööst rammetud. Sedamaid tormas Uhha ülepeakaela minema, lootes kohata Obebe sõjamehi, kes arvatavasti olid teda otsima tõtanud.

Miranda ei kavatsenudki teda jälitama hakata, vaid sööstis teisele poole, värisedes mõttest, et võib uuesti inimsööjate kätte sattuda.

Ta kaotas täielikult orienteerumisvõime ega kujutanud ette, kus ta viibib ja kuhu peab põgenema, /ftnult nii palju jätkus tal veel taipudel leida rada, mida mööda nad tulnud olid, ja määrata kindlaks Obebe küla asukoht. Ta suundus läände, lootes kohata sõbralikku suguharu, kes aitaks tal omadeni jõuda.

* * *

Tulipalavad päikesekiired põletasid Esimese naise laipa, mis vedeles endises kohas. Taevas tiirutas hiigelsuur raisakull, kes laskus ringe tehes. Ikka madalamale ja madalamale laugles-ta, kuni istus lõpuks laiba peale. Tund aega hiljem oli sellest järel vaid paljas luukere. Raisakull lehvitas tiibu, tõusis raskelt õhku ja lendas suure läbipääsmatu metsa poole.

20

* * *

Tagaajajad maha jätnud, tormas Tarzan alaalipoisi kannul sünkjasse metsa, kus juba võttis maad pimedus. Ta ronis puu otsa ning liikus nüüd oksi ja latvu pidi edasi poisile kiiresti järele jõudes. Ja kui kostis Numa kohutav möire, oli Tarzan parajasti poisis kohal. Ta kahmas sel juustest kinni ja tiris üles. Hetk hiljem maandus kohas, kus äsja oli seisnud alaali, hüppe sooritanud Numa.

* * *

Järgmisel hommikul hakkas Tarzan valmistuma jahiks, sest tarvis oli muretseda toitu. Puuvilju, pähkleid ja linnumune hankis ta vaevata läheduses kasvavate puude otsast, kuid vaja oli ka liha ning selleks tuli teha vibu ja nooled. Tarzan läks selleks vajalikku materjali otsima. Teatud oksi otsides tundis ta järsku põder Bara lõhna. Roninud kärmesti puu otsa, kus istus poiss, kutsus Tarzan käeliigutusega teda endaga kaasa, kuid poiss oli nii uje ja kohmakas, et džunglivalitseja mõtles ümber ja käskis viipega teda kohale jääda. Ehkki poiss ei saanud päris hästi aru, mida temalt tahetakse, jäi ta paigale, samal ajal kui Tarzan tihnikusse kadus.

Pikkamisi tungis Tarzan läbi rägastiku, haistes pidevalt õhku. Põdra lõhn muutus üha tugevamaks ja Tarzan asus varitsema. Peagi nägi ta väikest põdrakarja endast aeglaselt möödumas. Tarzan ootas kannatlikult, kuni põdrad jõuavad küllalt lähedale, ja arutles, kuidas saaki osavamini kinni püüda. Püsivust ja kannatust tal jätkus. Ootamatult segunes põtrade lõhnaga Numa lõhn, kuid millegipärast ei muutunud valvsad ja ettevaatlikud loomad rahutuks, vaid sõid edasi. Varitsuspaigas istudes palus Tarzan jumalat, et Numa kiiremini minema läheks. Äkki rägisesid põdrakarja taga põõsad. Põdrad ajasid end tagajalgadele püsti ja tormasid minema. Samal silmapilgul nägi Tarzan noort lõvi, kes oli selle möllu põhjustanud. Džunglivalitseja sai õige kurjaks: see noor tobu jättis nad lihast ilma.

Ootamatult tegi üks põder võimsa kõrvalhüppe ja sattus just selle puu alla, mille otsas varitses Tarzan. Jahimees hüppas looma turjale, hammustas tal silmapilk kõri läbi ja kadus jahisaaki käes hoides kõrvaloleva puu otsa. Numa saatis pilguga Tarzanit, kes osavalt puuvõrades liikus. Inimene hüüdis talle naerdes:

21

„Šaakali sigitis! Ole pealegi näljane, kui sa jahti pidada ei oska."

Umbes keskpäeval tuli Tarzan tagasi alaalipoisi juurde, kes oli teda kannatlikult oodanud. Noorukil oli kivinuga, millega ta ema toodud jahisaaki tükeldas. Varjamatu uudishimuga jälgis alaali džunglivalitsejat, kes lõket üles tegi. Ta polnud kunagi maitsnud küpsetatud liha ja pani seda nüüd ettevaatlikult suhu.

Mitmeks päevaks liha varunud, hakkas Tarzan järgmisel päeval jahitarbeid meisterdama ja näitas noorele alaalile, kuidas seda tehakse.

Poisile väikseid tarkusi õpetades mõtiskles Tarzan tema edasise käekäigu üle. Abitu ja kohanemata julma võitlusega oma olemasolu eest, saab ta džunglis kindlasti otsa, kui otsustab iseseisvalt koju pöörduda. Ent Tarzan ei tahtnud teda ka endaga kaasa võtta: jahil või võitluses on ta ainult tülinaks. Viimaks pärast pikki mõtisklusi turgatas Tarzanile pähe hea idee: ta valmistab poisile sõjariista, mille kõrval alaalinaiste vemblad näivad laste mängukannidena ja õpetab teda seda käsitsema.

Järsku surus poiss kõrva vastu maad. Tõusis üles, vaatas Tarzanile silma, tonksas sõrmega tema poole, näitas taevasse, kõrva peale ja maha. Tarzan sai kõigest aru, pani kõrva vastu maad ja kuulis rasket müdinat. Kiiruga korjasid nad kokku jahitarbed ja ülejäänud toidu, ronisid puu otsa ja pugesid peitu. Oodata ei tulnud kuigi kaua. Rajal tuli nähtavale eemaletõukava välimusega hiidnaine, seejärel teine ja siis veel kolmas. Karjainstinktile alludes pidasid nad jahti nähtavasti ühiselt. Valvsalt kõrvu liigutades

möödusid naised aeglasel sammul puust, kus Tarzan ja poiss redutasid. Jahiliste tähelepanelik pilk kompas lähemaid põõsaid, kõrvad püüdsid kinni vähimagi krabina.
1
Oodanud mõnda aega, laskusid põgenikud maa peale. Tarzan muheles omaette: džunglivalitseja poeb naiste eest puu otsa peitu! Aga see-eest mäherdused naised need olid! Lühiajalisest tutvusest aitas täielikult, et mõista: see oli õel ja leppimatu vaenlane ning ilma sõjariistata oli Tarzan nende raskete vemmalde ees abitu.
Möödus mõni päev. Tarzan meisterdas oma kõnevõimetu kaaslasega relvi, et oleks hõlpsam toitu hankida. Poiss kordas mehaaniliselt Tarzani liigutusi ja täitis vaikides kõiki ta näpunäiteid. Viimaks saabus päev, kui nad läksid tõeliselt jahile. Selleks ajaks oli alaali juba õppinud käratult liikuma ja kõike
22
ümberringi tähele panema. Saaki jälitades vabanes ta kartusest džungli ja metsloomade ees ning isegi hiidnaisi nähes ei tundnud enam kabuhirmu.
Pärast pikaajalist vaevarikast tööd valmisid poisil vibu ja nooled ning ta jälgis suure lugupidamisega, kui osavalt Tarzan oma relvast märki tabas. Lõpuks tuli ka tema tund. Kord jahil saatis ta noole metsseakarja hulka ja astus võitlusse haavatud kuldiga. Loomupärane osavus ja välkkiire reaktsioon aitasid tal tulla kokkupõrkest välja võitjana. Pärast seda vabanes väike alaali jäädavalt hirmust ega pistnud plehku ähvardavat vaenlast nähes.
Tarzan õpetas talle vähehaaval jahipidamise peensusi. Kord haavas poiss hiiglaslikku karu. Möirates hakkas metsahiiglane otseteed tema peale liikuma. Noor kütt ootas külmavereliselt, kuni loom lähemale jõudis ja tegi talle teise noolega otsa peale.
* * *
Sel ajal kui Tarzan ja väike alaali tungisid läbi džungli, püüdes hiidnaiste riigist võimalikult kaugele minna, hulkusid metsas läände viivat rada otsides Esteban Miranda ja väike Uhha, kelle ta oli uuesti kinni võtnud...

V peatükk

Nagu truu peni kiindus noor alaali Tarzanisse, kes oli ära õppinud žestide keele ja võis talle juba mistahes ülesande anda. Omandanud relva käsitsemise oskuse, muutus poiss nüüd iseseisvamaks ja nad hakkasid omaette jahti pidama.
Kord jahil põtra jälitades tundis Tarzan äkki alaali naise lõhna. Puu otsa roninud, jätkas ta oma teed võrade ja okste kaudu. Enne kui ta naist nägi, haistis ta veel teist, võõrast lõhna. See oli mehe lõhn, kuid mingisugune ebatavaline, mida ta polnud varem kohanud. Lõhn oli nõrk ja tõusis kusagilt altpoolt. Peagi kostsid Tarzani kõrvu erutatud hääled, mida oli vaevalt kuulda. Tarzan hakkas ettevaatlikult edasi liikuma, unustades põdra sootuks.
Lähemale jõudnud, mõistis mees, et hääli oli palju ja kõigest kümne sammu kaugusel nägi ta midagi seesugust, mis suuresti
23
hämmastas. Ainus tuttav kuju oli alaali naine, kuid teda ümbritses trobikond tillukesi sõjamehi. Relvastatud mõõkade ja pii-kidega, ründasid nad naise määratu suuri jalgu, kuna naine taganes pikkamisi metsa poole, vehkis vemblaga ja põtkis jalaga. Tarzan taipas sedamaid, et liliputtidest sõjamehed püüavad tal kõõluseid vigastada ja kui see neil õnnestuks, kukuks naine maha. Kuid võimsa jala üheainsa liigutusega paiskas ta maha kümmekond tillukest sõjameest. Ründajate julgus ja

vaprus vaimustasid Tarzanit, kuid võitlust jälgides ei suutnud ta kuidagi taibata, mille nimel nad oma elu kaalule pannes taganevat naist jälitasid. Lõpuks nägi ta põhjust. Vasakus kämblas hoidis hiid-naine tillukest inimest. Sellepärast siis ründasidki sõjamehed väsimatult naist. Rünnakus osalesid nii jala- kui ratsamehed. Tarzan sattus vaimustusse ratsanikest, kes istusid kindlalt oma väledate hobude seljas. Juba esimesest pilgust mõistis ta, et liliputtidest sõjamehed kuulusid valgest rassist inimeste unustatud pügmeede suguharusse, mille kirjeldus oli säilinud veel üksnes müütides ja legendides.

Tarzanile hakkasid väikesed inimesed meeldima ja kui sai ilmselgeks, et alaali naine pääseb oma jälitajate eest takistamatult minema, otsustas ta vahele segada. Kui ta alla ronis ja puu tagant välja tuli, märkasid teda esimesena pügmeed. Arvatavasti pidasid nad teda teiseks vaenulikuks gigandiks. Kõik tõmbusid tagasi, kuuldus erutatud hüüdeid! Rutates näitama oma sõbralikke kavatsusi, sööstis Tarzan naisele järele, kes ei teinud temast suuremat väljagi, sest oli harjunud, et mehed teda kardavad ja sõna kuulavad. Naise juurde jõudnud, selgitas džungli-valitseja talle poisilt õpitud žestide keeles, et ta peab väikese sõjamehe vabaks laskma ja minekut tegema. Metsik grimass kõverdas naise nägu ja, vemmal püsti, sööstis tä Tarzanile kallale. Tarzan tõstis vibu.

„Kasi minema või ma tapan su! Lase otsekohe väike mees lahti ja kasi minema!" hoiatas Tarzan teda žestide keeles. Kuid naine ei teinud hoiatusest väljagi, vaid tuli ühtesoodu edasi. Tarzan võttis naise sihikule. Pügmeed olid nüüd taibanud, et teine hiiglane on nende liitlane, ja tardusid paigale, oodates peatset lõpplahendust. Tarzan pingutas vibunööri. Nool tabas naist otse südamesse. Väledasti kukkuva keha juurde hüpanud, jõudis Tarzan tema käest tiljukese mehe välja tõmmata.

Ülejäänud sõjamehed arvasid nähtavasti, et nende hõimuvenda

on tabanud uus häda, ning valjusti karjudes ja relvadega ähvardades sööstsid Tarzanile kallale. Aga enne kui nad pärale jõudsid, laskis Tarzan väikese sõjamehe ettevaatlikult maapinnale.

Ähvardushüüded asendusid rõõmuhõisetega.

Nad traavisid oma tillikestel hobudel vabadusse pääsenud sõjamehe juurde, põlvitasid tema ette ja suudlesid neile ulatatud kätt. Tarzan taipas, et pääsenu polnud lihtne sõjamees, vaid nähtavasti nende väepealik. Tarzan jälgis seda sebimist niisuguse huviga, nagu vaatleks ta sipelgapesa.

Nüüd sai ta neid põhjalikult silmitseda. Kõige pikem neist oli umbes kaheksateist tolli. Naha tõmmust varjundist hoolimata ei tekitanud nende kuuluvus valgesse rassi vähimatki kahtlust. Näojooned olid korrapärased, kehaehitus proportsionaalne.

Tarzani päästetud mees oli kõige noorem.

Kuni Tarzan pügmeesid silmitses, käskis too oma mehi tõusta ja, pöördunud päästja poole, tegi tänulikkust ja sõbralikkust väljendava liigutuse. Tarzan vastas samal kombel: ta astus sammu ette ja sirutas välja käe, peopesa ülespoole.

Ilmselt tõlgitses noormees seda žesti omamoodi, sest ta ulatas Tarzanile suudlemiseks käe. Kuid džunglivalitseja otsustas demonstreerida seisuste võrdsust, seepärast laskus ta ühele põlvele, võttis tillukese käe oma pihku ja langetas pea vähimagi vihjeta orjameelsusele, kuid uhke väärikusega. Näis, et väikest väepealikut rahuldas see täiel määral ja ta kummardus vastuseks samasuguse väärikusega. Seejärel andis ta märku-järgneda ratsanikele, kes kappasid üle lagendiku.

Tarzan ei saanud viisaka noormehe nii lahkest kutsest keelduda ja uudishimulikult tillukesi ratsanikke silmitsedes otsustas neile järele minna. Sõjamehed korjasid kokku oma surnud ja haavatud. Nad torkasid piigi metallist tuppe, mis rippus paremal pool

sadula küljes. Peale miniatuurse mõõga jalaväelas-tel muud relva polnud. See mõõk oli kahe teraga, umbes poolteist tolli pikk ja terava otsaga.

Surnud ja haavatud kokku korjanud, hakkasid nad rivistu-ma. Noormees kuue sõjamehe saatel lõpetas samal ajal mõõga-hoopidega nende haavatute elu, keda ei saanud enam millegagi aidata. See oli julm, kuid igati õigustatud toiming. Kõik lõp-pes võrdlemisi kiiresti. Seejärel kinnitati relvad sadula külge, kaevati hauad ja maeti surnud maha.

25

Kuni ühed matusetalitust sooritasid, püüdsid teised kinni an-tiloobi. Üles rivistunud, asusid nad teele. Ei kõlanud ainsatki käsklust, noormees tõstis vaid mõõga ja sirged read hakkasid liikuma oma pealiku järel. Salkkond sõjamehi jäi maha, et saata Tarzanit. Ohvitser selgitas, et ta peab liikuma sõdurite kannul, kes teed näitavad, sest ilmselt ei suutnud Tarzan sammu pidada ratsanikega, kes olid lagendiku juba peaaegu ületanud ja kaugele ette jõudnud.

Sõdurite kannul käies mõtles Tarzan noorest alaalist, kes kusagil läheduses jahti pidas. Kuid ta arvas, et tuleb peagi tagasi ja otsib poisi üles.

Juba tunni aja pärast oli see teekond Tarzanil võhma välja võtnud. Ta hakkas ratsanikest maha jääma. Lagendik polnudki nii tasane, kui see metsast paistis. Kõrges rohus uitas rohkesti väledaid antiloope, kes ratsanike ja hiiglase lähenemisel laiali jooksid.

Tuul puhus Tarzanist padriku suunas ja ta ei saanud kindlaks teha, mis loom seal ennast peidab. Aga kui sõjamehed piike viskevalmilt käes hoides padriku ümber piirasid, kostis sealt vihast möirgamist ja suur aafrika kass hüppas põõsaste tagant välja ohvitseri kallale. Viimane torkas piigi ette ja loom kukkus kogu oma raskusega selle teraviku otsa, litsudes enda alla ka ratsaniku. Murtud piigiga kukkus ta hobuse seljast maha. Sel hetkel jõudis ligi veel neli sõjameest, kes virutasid odad kassi kehasse. Silmapilk hiljem oli kõik lõppenud.

Tarzan pani tähele, et pügmeed õlid alati valvel ning tegut-

; sesid kooskõlastatult ja otsusekindlalt. Ц möödunud kümmet minutitki kui hiigelsuur loom oli juba tapetud. Ka oli võitlus hiidnaisega näidanud, et nad kõik olid vaprad ja mehised. Ohvitser, kelle loom hobuse seljast maha oli paisanud, jäi siiski terveks; ka tema oli vapper, ehkki väga noor.

Nad olid liikunud lagendikul juba umbes kuus tundi. Tuul oli suunda muutnud ja Tarzan haistis põdra lõhna. Andnud märku peatuda, püüdis Tarzan ohvitserile selgeks teha, et tal on kõht tühi, ees aga on jahisaak. Tuleb oodata, kuni ta jahti peab.

Ohvitser sai Tarzanist aru ja pügmeed pudenesid laiali nii vaikselt, et isegi Tarzani kuulmine ei suutnud tabada ainsatki häält. Ta tundis, et läheduses sööb antiloobikari. Peagi ilmusid

26

puude tagant nähtavale esimesed loomad. Vibu ja nooled tugevasti peos, hiilis Tarzan ettevaatlikult neile lähemale. Silmitsedes imestunult ennenägematut sõjariista, jälgisid pügmeed hinge kinni pidades džunglivalitseja tegutsemist. Nad olid vapus-tatud kui Tarzan tappis mõne silmapilguga kolm antiloopi.

Kui sõjamehed Tarzani juurde jõudsid, korjas ta juba jahisaaki kokku. Pügmeed käratsesid erutatult, rippudes silmadega hirmuäratava relva küljes, mida Tarzan valitses täiuslikult. Neile olid antiloobid niisama suured kui inimesele elevant. Naerul nägudega astusid nad Tarzani juurde ja hakkasid käsi plaksutama. Tarzan arvas, et nad aplodeerivad talle.

Nooled kokku korjanud ja tuppe pannud, palus Tarzan käeliigutusega ohvitserilt mõõka. Hetkelise kõhklemise järel ja ülejäänud sõjameeste teravate pilkude all

söandas viimane Tarza-nile oma relva ulatada. Rahulikult hakkas Tarzan tapetud antiloope nülgima ja sisikonda välja võtma, seejärel lõikas endale tüki liha ning hakkas seda isukalt sööma. Pügmeed sattusid segadusse ja mõni neist tormas hirmunult eemale, nähes oma teekaaslast toorest liha söömas. Arvatavsti mõtlesid nad, et tühja kõhuga võib see hiiglane ka neist mõne nahka pista.

Kõht täis, nülgis ja tükeldas Tarzan ka ülejäänud antiloobid ning hakkas siis edasi minema.

Tundus, et pügmeed olid endiselt ähmi täis. Nad kõnelesid omavahel summutatult ja piidlesid kartlikult Tarzanit. Enda pärast nad hirmu ei tundnud, kuid kahtlesid, kas tasub oma maale viia hiiglast, kes sööb toorest liha.

Südapäev oli mööda saamas, kui Tarzan märkas ratsanike-salka, kes nelja sõites neile vastu traavis. Tänu oma kasvule nägi Tarzan neid esimesena, kuna teisi takistas nägemast põõsastik. Siis jäi ta seisma ja enne kui ohvitser taibata jõudis, mis on lahti, riibus Tarzan ettevaatlikult ratsaniku koos hobusega oma võimsate pihkude vahele ja tõstis pea kohale. Väikesed sõjamehed sattusid ärevusse, tõstsid ähvardavat kisa, kuid Tarzani näol naeratust märgates rahunesid maha. Peanoogutusega osutas ta lähenevale ratsanike salgale ja neid ülalt silmitsev ohvitser tegi rahustava liigutuse. Need olid sõbrad.

Silmapilk hiljem ümbritses Tarzanit sõbralike pügmeede elevil summ. Nende hulgas märkas ta ka noort väepealikut, kelle ta oli päästnud hirmuäratava naise käest.

Kõrgest seisusest pügmeede vahel leidis aset lühike jutuajamine

ja nende näoilmest taipas Tarzan, et oli juhtunud midagi tõsist. Ta ei aimanudki, et oli ise arutelu objekt. Pügmeesid sundis valvsusele asjaolu, et ta kasutas toiduks toorest liha ja neile oli selgusetu, kas see hiiglane äkki nende rahvast millegagi ei ohusta. Kuid kahtlused hajutas peagi Tarzanit saatev ohvitser. Ta teatas, et tühjast kõhust hoolimata polnud Tarzan puutunud ühessegi tema sõdurisse, vaid kannatlikult oodanud aega jahipidamiseks. Kauem viivitamata hakati edasi liikuma.

Metsast lagendikule jõudnud, nägi Tarzan hulganisti tillukesi inimesi, kes askeldasid aheraine kuhikutes. Tähelepanelikumal silmitsemisel selgus, et see polnud lihtsalt kivilasu, vaid mingisugune sümmeetriline ehitis. Töölised sibasid pooleliolevaal ehitusel ühes ja samas suunas ning kadusid avaustesse. Neile liikus vastu teine töölistevool, kuid juba tühjade kätega ja kadus teistesse avaustesse. Kindlal kaugusel nendest liikusid relvastatud inimesed.

Jäi mulje, et need on sipelgad, kes askeldavad oma pesas.

VI peatükk

Läbipääsmatus tihnikus redutav võimas valge mees oli end maadligi surunud. Ühe käega hoidis ta kinni väikese tumedanahalise tüdruku suud, teine pigistas nuga tema rinna vastas. Kuid mehe silmad ei-sihtinud tüdrukut, vaid rada, kus liikusid Obebe suguharu jahimehed. Nad olid üsna lähedale jõudnud, kuid Uhha ei saanud appi hüüda, sest terav nuga rõhus rinda. Tüdruk kuulis, kuidas nad isekeskis jutelues neist möödusid. Peagi hääbusid nende sammud kauguses ning hispaanlane kargas püsti ja lohistas tüdruku rajale, mida mööda nad rägastikust läbi tungides kaua ja viljatult vantsisid.

* * *

Pügmeede asulas võeti Tarzan vastu külalislahkelt ja tal lubati jääda sinna seniks, kuni ta nende elulaadiga harjub ja keele selgeks saab. Tarzanile, kes omandas kergesti

mis tahes murraku või dialekti, ei valmistanud see mingit probleemi. Möödus vaid õige vähe aega ja ta hakkas rääkima miniinimeste keelt.

28

Algul ta oletas, et peab hakkama kasutama žestide keelt nagu alaalide puhul, kuid veendus peagi, et valgesse rassi kuuluvate inimeste kombel suhtlevad ka miniinimesed helide abil. Tar-zani lingvistilisi edusamme nähes soovitas pügmeede kuningas Adendrohakis oma alamatel võõrast nende keele õppimisel igati abistada.

Adendrohakis tundis Tarzani vastu erilist poolehoidu sel põhjusel, et tema päästetud noor väepealik oli troonipärija prints Comodoflorensal. Seepärast loodigi Tarzanile kõik tingimused, et tal oleks kuningriigi rahva hulgas hea elada. Sada orja muretses talle toitu ja puuvilju. Kui Tarzan kuplikujuliste ehitiste vahel jalutas, traavis tema ees mitu ratsanikku ja tegi teed, et ta kedagi kogemata laiaks ei astuks. Tarzan oli niigi äärmiselt ettevaatlik ja midagi sellist ei juhtunud.

Pärismaalaste keele selgeks õppinud, sai Tarzan teada palju huvitavat selle vapra rahva elust. Prints Comodoflorensal saatis hiiglast kõikjal ja andis talle selgitusi. Just temalt saigi Tarzan nii palju teada. Väsimatult jätkas ta linnaga tutvumist. Eriti huvitas teda võrdlemisi suurte kuplikujuliste majade ehitamine, mis olid isegi Tarzanist kõrgemad. Nende kõrgus oli kümme jalga ja rohkemgi. Neli avaust moodustasid neli sissekäiku. Esimese korruse koridore lahutasid veerkividest tehtud vaheseinad.

Adendrohakise loss oli ehitatud samal viisil. Ja üldse koosnes kogu linn samasugustest, ainult väiksematest kuplikujulistest hoonetest. Kuplite sisemuses töötas korralik ventilatsioon: välisküljel oli näha rohkesti aknaid.

Elava huviga jälgis Tarzan uue hoone püstitamist, mõistes, et vaevalt see haruldane võimalus enam kordub. Omapärane ehitis meenutas mesilastaru. Pärismaalaste keelt osates sai Tarzan teada, et orjadeks on sõjaretkedelt kaasatoodud vangid või nende järeltulijad. Mõnikord oli vahetunud nii palju põlvkondi, et nad olid oma sugupuu juba unustanud ning pidasid end linna elanikeks ja kuningas Adendrohakise alamateks. Üldiselt koheldi neid sallivalt, eriti teisest põlvkonnast alates. Peaaegu kõik vangid töötasid kaevurite, kiviraidurite ja ehitajatena. Kuid teisel põlvkonnal oli juba kergem elu, sest neile anti mitmesuguseid teadmisi ja nad võisid töötada peaaegu et kutsumuse järgi. Tänu segaabieludele tõusis mõni neist koguni privilegeeritud klassi tasemele.

29

Oma küsimusele, miks tehakse selliseid veidraid erandeid ja batakse segaabielusid, sai Tarzan vastuseks: „Palju sajandeid tagasi kui, Trohanadalmakuse linnas valitses veel Clamatoamorsal, tulid Veltopismakuse linna kuningas Veltopishago väed sõjaga meie Trohanadalmakuse peale, võitsid julmas tapluses meie armeed ja lõid ta puruks. Tuhanded mehed ja naised võeti vangi. Ainuke, mis päästis meid täielikust hävingust, oli oma peremehi meeleheitlikult kaitsvate orjade vaprus. Minu esivanem Clamatoamorsal pani vaenlastega võideldes tähele, orjade vastupidavust ja julgust. Nad olid palju tugevamad aristokraatidest, kes olid vahest küll mehisemad, kuid juba lahingu alguses oli neil võhm väljas.

Kui võitlus oli lõppenud, võttis Clamatoamorsal kokku kõik vanemohvitserid, kes olid ellu jäänud ega polnud vangi langenud. Ta ütles, et nad ei kaotanud mitte selle pärast, et vaenuliku monarhi armee oli tugevam, vaid selle pärast, et nende sõdurid olid nõrgemad. Ta küsis, milles peitub põhjus ja mis ette võtta. Kõige noorem mees, haavatud ja verekaotusest nõrk, soovitas kõige õigemat lahendust. Ta tegi teatavaks meie kõige nõrgema koha.

Ta juhtis kohalolijate tähelepanu sellele, et kogu minaniansi rass oli igivana, sajandeid polnud värskendatud verd, samal ajal kui kõigist linnadest kogutud orjad segunesid ja muutusid iga põlvkonnaga üha tugevamaks. Nii võisid nad ajapikku täiesti vabalt teha revolutsiooni või astuda välja oma vaenlaste vastu, ehkki sõjariista kanda oli neil keelatud."

Neid esimese ja teise põlvkonna orje võis kergesti ära tunda ereroheliste peaaegu põlvini ulatuvate tuunikate järgi. See oli nende ainus erinevus ülejäänud kastidest. Rinnal ja seljal kandsid nad musta värvi embleemi, mis tähistas orja sünnilinna ja orjapidaja nime, kellele ta kuulus.

Linnas võis näha ka valges tuunikas orje. Need olid madalamasse kasti kuuluvate tööliste järelvaatajad, liikusid ringi täiesti vabalt ja kasutasid rohkesti privileege. Teiste orjade kastidega ühendas neid vaid eriline sandaalilõige, mis näitas kuulumist ühele või teisele orjapidajale.

Orjade teisel põlvkonnal olid samasugused embleemid: Nad olid selles linnas sündinud ja neid peeti selle elanikeks. Nendegi hulgas leidus rohkem privilegeeritud gruppe. Neil oli õlal väike märk, mis tähistas tegevusala: juuksur, kokk, rätsep jne.

Jõukad perekonnad tegelesid põllumajandusega, kuid kõiki töid tegid orjad. Erandi moodustasid üksnes eriti silmapaistnud orjad.

Igal pool linna ümbruses laius läbipääsmatu tihnik.

Pügmeedele, kelle elu Tarzan nii suure huviga tundma õppis, "oli ümberkaudne mets tõepoolest läbipääsmatu. Džungli-isandale oli see aga nagu oma kodu. Ta võis alati vaenlase eest džunglisse põgeneda, kuid praegu viibis ta sõbraliku rahva seas ja teda huvitas väga nende elulaad. Ta pani tähele iga pisisas-ja ja tundis elust mõnu.

Kõik muutus ootamatult. See sündis varahommikul, kui esimesed päikesekiired idataevast säratasid.

VII peatükk

Noor alaali, Esimese naise poeg, tuiskas džunglis ringi, otsides Tarzanit, ainukest inimest, kellele kuulus ta primitiivne poolehoid ja kelle eest ta oli valmis andma elu. Kuid otsingud jooksid tühja. Tarzani asemel kohtas ta kahte oma suguharu vanameest ja nüüdsest peale käidi ringi kolmekesi. Uued tuttavad ei teinud noore küti sõjariistadest väljagi. Nemad said suurepäraselt hakkama oma vemmalde ja kivinugadega. Nende menüü koosnes puuviljadest, pähklitest ja juurikatest. Noorele alaaiile sellest enam ei piisanud. Ta küttis antiloope ja linde, tundes rõõmu sellest, kui kergesti võis nüüd endale toitu hankida. Kui süüa oli rohkem, andis ta ülejäägi teekaaslastele, kes visalt tema kannul kõmpisid.

Ta erines neist nüüd juba tunduvalt. Vanamehed ei suutnud oma töntsi aruga kuidagi taibata, mismoodi tal nii kergesti ulukiliha hankida õnnestub. Esimese naise poeg muutus isegi veidike upsakaks, nähes sellist lugupidamist enda vastu. Mõnikord ta lihtsalt unustas ettevaatuse ja kaotas arukuse. Kuid hoolimata aukartusest oma noore hõimukaaslase vastu, ei uskunud ätid, et sellisest kergest sõjariistast on võitluses hirmuäratavate naistega abi ja see võib nende kohutavatele vemmaldele vastu panna.

Ja ükskord sattusidki nad kokku ühega nendest jubedatest olevustest. Ätid pistsid kohe plehku ja alles siis, kui nad olid ohutusse kaugusse jooksnud ning veendunud, et keegi neid taga

ei aja, jäid seisma, et näha, mis sünnib nende upsaka noore teekaaslasega. Imestusega nägid nad, et nooruk ei kavatsenudki päkkadele valu anda. Ta seisis samas kohas paigal, elus ja terve, ning pingutas vibunööri. Hullumeelne! Üks vemblahoop — ja temast jääb järele vaid märg plekk! Julgust läheb vaja jahil, mitte võitluses võitmatu naisega.

Nõrga mehe säärasest käitumisest üllatunud naine silmitses teda hämmastusega, tema aga seisis rahulikult naise vastas ja vaatas tollele otse silma sisse. Mis siis ikka, tuleb seda noort ül-bitsejat õpetada!

Naine pigistas tugevasti peos kivi.

Vanamehed piilusid uudishimulikult põõsaste tagant. Äkki ad nägid, kuidas nool tungis naise rinda ja ta nägu moondus alugrimassist. Naine kukkus põlvili ja seejärel räntsatas ristseliti. Mõni kramplik liigutus — ja kõik oli lõppenud. Rahulikult läks nooruk jahtuva surnukeha juurde, tõmbas noole välja ja jäi ootama, kuni hirmust jagu saanud ätid tema juurde tulevad.

Hoopis suurema huviga uurisid nad nüüd vibu ja nooli, samuti väikest haava naise rinnas. See tundus olevat uskumatu. Nooruk seisi püstipäi ja silmitses uhkelt oma hõimukaaslasi. Ilmselt nautis ta kujunenud olukorda, sest seni polnud veel ükski alaali mees võitluses nii hirmuäratava vaenlasega võitjaks tulnud. Ta otsustas neid veelgi rohkem üllatada. Noor kütt kahmas laiba, lohistas puu juurde ja seadis seljaga vastu tüve. Eemaldus siis kahekümne sammu kaugusele ja andis märku, et nad teda tähelepanelikult jälgiksid. Raske oda üles tõstnud, virutas ta selle jõuliselt omapärasesse märklauda. Oda tungis kergesti surnukehast läbi. Kõiki valdas erutus. Üks vanameestest tahtis samuti proovi teha. Ta heitis oda, kuid ei ftibanud. Ka teist seiras ebaõnn. Seejärel hakkasid nad vibu ja nooli uurima. Aeg lendas kiiresti, kuid kellelegi ei tulnud meelde ei söök ega uni. Lõpuks otsustas Esimese naise poeg, et meestel on aeg valmistada endale samasugune sõjariist. See oli alaalide ajaloos tähendusrikas päev, kuid vaevalt nad toimuva tähtsust mõistsid...

* * *

Niisiis katkestas Tarzani viibimise külalislahkes Trohanadal-makuse linnas hulk ootamatuid sündmusi, mille lõpplahendus oli lausa uskumatu.

32

Tarzan magas kuningas Adendrohakise linna servas puu all oma rohust asemel. Idas terendas juba koit, kui Tarzan ärkas madalast kõminast, mis kostis tema valvsasse kõrva. See oli küll kauge ja ähmane heli, kuid ei lasknud magada. Tarzan virgus, jäi aga pikali ja kikitas kõrvu. Heli tundus tulevat kusagilt maapõuest või siis selle pealispinnalt. Võis oletada, et läheduses liigub keegi väga kiiresti edasi. Mõnda aega oli Tarzan segaduses, kuid äkitselt turgatas talle pähe ärev mõte ja ta hüppas jalule. Sadakond jardi eemal algasid kuningas Adendrohakise valdused. Lõunapoolse sissepääsu juurde jooksnud, hüüdis Tarzan tillukesele vahile:

„ Teata kuningale, et Tarzan kuuleb Trohanadalmakusele lähenemas arvukalt hobuseid ja kui ta ei eksi, siis istub iga hobuse seljas vaenlase sõjamees."

Tarzani sõnad anti siinsamas edasi korrapidajaohvitserile, kes küsis ärevalt:

„Mis on lahti? Kuninga külaline kinnitab, et ta kuuleb linnale lähenemas arvukalt ratsanikke? Millisest küljest?"

Tarzan osutas läände.

„Need on veltopismakasiansid!" hüüatas ohvitser ja käsutas vahtide poole pöördudes:

„Äratage otsekohe Adendrohakis, mina hoiatan kõiki kuningriigi elanikke!"

Ja ta tormas linna rahvast üles ajama.

Teade levis kulutulena kogu kuningriigis ja juba hakkaski iga sektori põhja- ja lõunapoolsest väravast ilmuma relvastatud ratsanikke, ida- ja läänevärávast jalaväelasi. Polnud vähimatki paanikat, kõik käis nagu õlitatud masinavärk. Ilmselt tegutsesid nad varakult läbimõeldud plaani järgi. Ratsavägi suundus igasse kaarde, ümbritsedes linna katkematu laviinina: tema pidi tagasi lööma vaenlase esimese rünnaku. See kaitsejoon turvas linnamüüre, laskmata vaenlasel kesklinna, tema südamesse tungida. Ka jalaväelased liikusid neile ettenähtud suunas, kattes põhiliselt läänetiiba. Linnas endas jäi paigale reserv — värsked jõud, keda võis kasutada vajalikul silmapilgul. Nende vägede eesotsas seisis Adendrohakis ise, kes linna kaitse eest vastutas.

Prints Comodoflorensal kamandas ratsaväe põhigruppi peasissekäigu ees. Ta valmistus vastu võtma pealööki. Kogu armee paiknes umbes kahe ruutmiili suurusel maa-alal.

Nüüd läks kiiresti valgemaks ja Tarzan võis ilma vaevata jälgida

33

kõiki sõjalisi ettevalmistusi. Minaniansid vaimustasid teda. Ei hõikeid, ei laulmist, nägudel vaid tardunud meelekindlus ja pidulikkus. Nad ei vajanud üleskutseid ega loosungeid.

Tarzan päris kõrval seisvalt ohvitserilt, kas tema hõimukaaslased alustavad rünnakut esimesena.

„Ei," vastas ohvitser naeratades, „ minaniansid ei ründa iialgi esimesena."

„Mis te arvate, kas võitlus kandub ka linna?" küsis Tarzan.

„Vaevalt küll. Täna tuleb vahest tegutseda üksnes ratsaväelastel, kes on linnamüüridest kaugele eemale liikunud. Arvan, et jalaväelased ei jõua isegi vibu tõsta ega noolt välja lasta. Lahing on välkkiire. Harilikult võitlebki üksnes ratsavägi."

„Ma näen, et kipute ihust ja hingest ratsaväelaste hulka. Miks te siis nende juures pole?"

„Igaüks peab olema oma kohal ja täitma oma kohust," vastas ohvitser. „Meie teeme ühte ja sedasama tööd ja iga koht on ühtviisi tähtis."

Tarzan heitis pilgu läände. Sõjamehed ootasid rahulikult vaenlast. Ratsaväelased olid hargnenud umbes kahe miili pikkusele joonele ja neid paistis olevat otsatu hulk. Ridades polnud vähimatki sebimist. Tarzan adus suurepäraselt ähvardavat ohtu. Ta võrdles pügmeesid oma rahvaga ja tundis nende vastu siirast austust. Need olid tõelised vabadusvõitlejad, sangarlikud, sõjamehed. Nad läksid võitlusse sundimata ja keelitamata.

Ajutist vaikust kasutades astus Tarzan Adendrohakise juurde, keda ümbritses salkkond ohvitsere. Kuningal oli seljas kulaga tikitud käisteta kuub, mida vöötas kuldpandlaga nahkrihm. Puusal rippus mõõgatupp. Jalgu katsid n§hksäärised, ülakeha aitses kullast rõngasturvis, peas ilutses näokattega kuldkiiver.

Kuningas tundis Tarzani ära ja tervitas teda.

„ Kapten kandis ette, et just teie hoiatasite vaenlase lähenemisest. Rahvas avaldab teile tänu. Kuidas saaksime tasuda oma võla?"

Tarzan tegi kärsitu liigutuse.

„ Mingist võlast ei saa juttugi olla, teie kõrgus. Ma hindan ja pean kalliks teie sõprust. Lubage mul ühineda teie vapra pojaga. See on kõik, mida tahtsin paluda."

Jään oma surmatunnini sinu sõbraks, Tarzan," lausus erutatud ning liigutatud kuningas. „Tee, nagu heaks arvad, sul on

34

vaba valik, kuid ole ettevaatlik, palun!"

Esimest korda nimetati Tarzanit sellel maal ta oma nimega. Tavaliselt hüüti teda printsi päästjaks, kuninga külaliseks, met-sahiiglaseks ja nii edasi. Nimepidi kutsumine tähendas mina-nianssidel sõbralikku poolehoidu. Nüüdsest peale tunnistati Tar-zan justkui kuningliku perekonna liikmeks.

„Te osutasite mulle suurt au. Teen kõik, mis suudan, et teie rahvast aidata," sosistas Tarzan vaiksel madalal häälel. Ta oli hingepõhjani liigutatud südamlikkusest ja siirast armastusest, millega kuningas temasse suhtus.

Tarzan asus oma kohale eesliinil. Teel murdis ta endale suure oksa, sest võitluses tillukeste vaenlastega polnud vibust ja nooltest ilmselt mingit kasu. Siis silmas ta tuhatnelja kihutavat ratsanikku, kuid vaenlasest polnud näha vähimatki märki. Prints Comodoflorensal oli mõnevõrra üllatunud Tarzani ilmumisest, ometi tervitas teda soojalt ja selgitas olukorda.

„ Saatsin just käskjala ettekandega kuninga juurde. Meie luurajatel õnnestus läbida vaenlase eesliin ja tungida nende pea-laagrisse. Kõige vapram jõudis tagasi ja teatas, et nende põhijõud — ligi kolmkümmend tuhat sõjameest — on rünnakuks valmis."

Niipea kui prints oli vaikinud, kostis läänest ähvardavat kõminat.

„Tulevad!" hüüatas prints.

VIII peatükk

Surnud Gorgo sarvedel kükitav raisakull tajus äkki kusagil läheduses mingit liikumist. Ta pööras krabina peale pead ja märkas emalõvi, kes hiilis pikkamisi jahisaagi poole. Kuid raisakull Ska ei löönud kartma. Lõvi läheb varsti minema. Ta kergitas end ja hakkas tiibu plagistama, et lõvi korjusest eemale peletada. Seejärel ta rahunes, kuid samal silmapilgul lõi miski teda tugevasti vastu kaela, tekitades teravat valu. Jõudmata lendu tõusta, kukkus Ska selili ja hakkas tõmblema, pekstes tiibadega kramplikult vastu maad.

Imestunud lõvi jõllitas Skad. Ta polnud iialgi varem näinud,

35

et Ska käituks nii kummaliselt. Äkki tardus lind paigale. Saba püsti, tormas lõvi minema. Ska ei tõuse enam iialgi taevasse...

* * *

„Tulevad!" hüüatas prints.

Tarzan vahtis üksisilmi läände, kust kostis ähvardavat kõminat. Oma kasvu tõttu nägi ta märksa kaugemale kui lühikesed minaniansid.

„Meie valvepostid eesliinil on ümber paisatud," teatas ta printsile.

„Kas te näete vaenlast?" küsis prints. „Näen küll."

„Palun hoidke mind kursis kõigega, mis sünnib."

„Nad liiguvad edasi ridadena, olles hargnenud mitme miili pikkuselt ühiseks rindeks," teatas Tarzan. „Meie piilurid kihutavad nende ees, suutmata peatuda ja lahingut vastu võtta."

Prints andis lühikese käskluse. Sedamaid kappasid sajad ratsanikud igasse kaarde, et vaenlast tiibadelt rünnata.

„ Nende teine ja kolmas ahelik tungisid kiiluna meie ratsaväe tsentrumisse ja liiguvad lähemale," jätkas Tarzan. „ Nad kohtusid vastutuleva eelsalgaga ja lõid selle read segi!"

Erutatud toonil andis Comodoflorensal käskluse.

„On aeg võitlusse astuda. Teie minge tagalasse, sest mõne minutupärast jõuab vaenlase ratsavägi siia. Me alustame lahingut niipea, kui nad on liginenud ja kaitseme õlg õla kõrval oma linna. Kui nad on võtnud nõuks meie ahelikust läbi murda ja

joonelt linna tungida, 'siis hargnema ja hakkame neid jälitama. See kõik sünnib välkkiirelt. Oma arvulise ülekaalu tõttu saavad nad palju vange võtta, ja meie, muuseas, isamuti. See juhtub üsna pea! Peate kiiresti linna pöörduma, kui muidugi1 juba hilja pole."

„ Arvan, et mul on parem siia jääda," vastas Tarzan. „Aga nad võtavad su vangi või tapavad ära!" Tarzan naeratas ja vibutas oma vemmalt. ' „Ma ei karda," kostis ta lihtsalt.

„See on sellepärast, et sa pole nendega kokku puutunud. Endastmõistetavalt annab su kasv sulle teatud eelise. Oled mina-nianssidest mitu korda pikem, kuid vaenlasi on ju kolmkümmend tuhat!"

Comodoflorensal sööstis paigast ja kappas oma armee juur-

36

de, et anda korraldus valmis olla, sest vaenlane oli liginemas. Kahtlemata teeb prints kõik, mis ta võimuses, et nende kummaline külaline vangi ei satuks, sest ta austas Tarzani vaprust ja soovi minaniansi rahvast aidata. Praegu pidi ta omade juurde ruttama.

Tarzan jälgis kiiresti lähenevat vaenlast. Ahelik aheliku järel, otsekui ookeanilained veeresid nad linna peale. Ähvardav laviin ligines iga minutiga ja täitis ümberringi kogu maa-ala nii kaugele, kui silm ulatus. Tarzan nägi, kuidas eelväed käsitsi kokku läksid. Igaüks võitles oma vastasega, välkkiirelt kulgesid kahevõitlused. Tapetud kukkusid hobuste seljast, kuid mustale laviinile ei paistnud lõppu tulevat. Tagajalgadele tõusvad hobused, verised mõõgad, langevad surnukehad — kõik segunes otsekui luupainajalikus unenäos. Tarzan leidis end kõige palavamast lahingumöllust. Ta vehkis vemblaga, paisates vaenlasi igasse kaarde laiali, kuid pidi alatasa liigutusi tagasi hoidma, et mitte omasid riivata. Seepärast tuli tal veidi oodata, kuni lahing kõrvale kandub. Kui see aga sündis, leidis ta end vaenlase piiramisrõngast. Ta nägi nende nägudel imestust, mitte hirmu. Viimaks jäi ta üksi ratsanike massi keskele. Nad tulid lainetena üksteise järel ja tundus, et miski ei suuda väärata nende sirgeid ridu.

Tarzan viskas tarbetu vembla minema ja hakkas võitlema paljakäsi. Ta paiskas vaenlasi laiali, kiskus neid maha sadulast, kuid nad muudkui tulid ja tulid. Nad keerlesid Tarzani ümber, hüppasid hobuste seljast maha ja sööstsid talle kallale. Üks neist hüppas osavalt kõrgele ja lõi Tarzanile peaga kõhtu. Hoop oli nii mõjus, et Tarzanil jäi valust hing kinni ja ta taganes. Teised püüdsid oma väikeste mõõkadega talle pihta anda või torkisid piikidega tema veritsevaid jalgu. Ligi sada pügmeed ümbritses teda ning rippus ta küljes, ja hiiglane ei suutnud midagi teha. Langenute asemele tulid uued võitlejad.

Nukralt naeratades mõtles Tarzan, et on neist mitu korda suurem ja tugevam, kuid ei suuda neid võita. Neid oli liiga palju. Ta mõistis suurepäraselt, et on ümber piiratud ja kusagilt pole abi loota, sest Trohanadalmakuse sõjamehed olid ise pealetungiva vaenlasega hädas.

Ta tõrjus endiselt tagasi hoopiderahet, mis talle igast küljest kaela sadas, kui järsku keegi jälle väga täpselt talle kõhtu müksas. Tarzanil jäi hing kinni, ta kaotas teadvuse ja räntsaras maha.

37

Nagu sipelgad tormasid tillukesed sõjamehed oma saagi kallale. Hetkeks teadvusele tulnud, püüdis Tarzan üles tõusta, kuid see oli ka viimane, mida ta mäletas, enne kui lõplikult meelemärkuse kaotas...

* * *

Läbipääsmatus džunglitihnikus suure puu all lamas Uhha rohust asemel. Oli öö, kuid tüdruk ei maganud. Läbi lehestiku jälgis ta valget meest, kes lesis väikese lõkketule ääres. Tüdruku laud olid pooleldi suletud, sest ta kartis, et mees märkab teda end jälgivat. Uhha ei peljanud enam valget meest. Tema südant täitis üksnes metsik ja ohjeldamatu vihkamine. Ta oli juba ammu aru saanud, et mees pole veejumal. Esteban Miran-da kartis džunglit, veejumal ei karda aga midagi. Ta ei uskunud ka seda, et mees on Tarzan. Lapsena oli ta kuulnud rohkesti lugusid džunglivalitseja julgusest ja võitmatusest ning kui ta avastas, et Esteban Miranda kardab metsloomi ega oska üldse metsas elada, veendus tüdruk lõplikult, et ta pole kuulus Tarzan, vaid lihtsalt tavaline valge argpüks. Uhha kaotas tema vastu vähimagi lugupidamise, koos sellega kadus ka hirm. Tõsi, ta oli tüdrukust palju tugevam, jõhker ja julm. Ta võis tüdrukut lüüa, kui vihane oli. Kuid peale kehalise valu ei saanud ta Uh-hale muud halba teha. Väike tüdruk oli juba korduvalt mõtisklenud selle üle, kuidas tema juurest jalga lasta, kuid pärast esimest ebaõnnestunud katset loobus sellest mõttest, sest temagi kartis üksinda džungüsse jääda. Kuid alles hiljuti jõudis ta järeldusele, et vaevalt suudab valge mees vajaduse korral teda kaitsta. Hädaohtu haistes sööstis Miranda silmapilk lähima puu poole ja unustas tüdruku. Oma nahka päästes võis ta .mis tahes momendil hüljata Uhha ja siis poleks tüdruku saatus küll kadestusväärne olnud.

Seega üksinda tal hullemaks ei lähe, selles polnud kahtlust. Aga enne kui Uhha tema juurest ära läheb, peab ta mehele kuhjaga tasuma tema julmuse ja tooruse eest. Peale selle ta mõistis, et peab kuidagi oma hõimukaaslaste ja Obebe armulikkuse ära eenima, sest eks aidanud ju tema valget meest põgeneda. Uhha li peaaegu kindel, et tal õnnestub leida tee koduküllа, kuigi e tõotas tulla pikk ja raske. Ta ei tapa valget meest, jumal ei andestaks seda, kuid ta mängib talle vingerpussi, mida mees mäletab oma elu lõpuni.

38

Niisiis lamas väike neegritar oma asemel ja jälgis hispaanlast, kes magas lõkke ääres. Tema kõrval oli väike kott, mida Esteban Miranda iialgi käest ei lasknud. Väike Uhha teadis, kuidas ta selle koti sisu hoidis. Kotis olid ilusad kivikesed. Tüdrukul polnud aimugi, et need olid teemandid, ta mõistis vaid, et valge oli valmis pigem elu jätma kui kividest lahkuma. Miranda võis tundide kaupa nende veiklemist imetleda. Isu täis, peitis ta kivid kotti ja hoidis seda hoolikalt. Isegi magades ei lahkunud ta kotist, vaid hoidis seda käes.

Väike lõke heitis fantastilisi varje. Hispaanlane magas, Uhha aga jälgis teda ettevaatlikult.

Äkitselt vilksatas põõsastes hiiglasliku lõvi pea. Tema rohelised silmad põrnitsesid tuld. Numa kõht oli tühi. Inimliha söömise asjatundjana polnud tal midagi selle maitsmise vastu ka praegu, kuid ta ei sallinud tuld. Seepärast kadus Numa niisama ootamatult, kui oli ilmunudki. Numa ei kartnud tuld, kuid tal oli ebamugav seda vaadata nagu keskpäevast päikestki, mis pimestas silmi ja takistas jahti pidamast. Võbelevad varjud käisid talle närvidele.

Uhha ei teinud nendest varjudest väljagi. Ta lamas vaikselt ega aimanud, et äsja oli siin näljane Numa. Uhha kuulatas lõkketule praksumist ja arutas mõttes oma tegevusplaani.

Hispaanlase ühetasane hingamine tõendas, et ta magab. Tüdruk viivitas mõnda aega, hiilis siis mehe juurde ja tõusis põlvili. Ta pigistas peos vemmalt. Hoogu võtnud, lajatas ta sellega magajale lagipähe. Ühest korrast vististi piisas. Uhha kargas püsti. Ta lootis, et lõi hispaanlase vaid kergelt uimaseks ja peagi ta toibub ning leiab, et tema kallihinnalised kivid on varastatud.

See oligi Uhha kättemaks! Ta lõikas nööri noaga katki, kahmas koti ja kadus džunglisse.

Pikka aega hispaanlasega ringi rännanud, oli Uhha kaotanud suuna ja nüüd polnud tal vähimatki ettekujutust, kust koduteed otsida. Ta sattus sissesõtkutud elevandirajale. Kuu valgustas teed. Oli kuidagi õudne. Tahtejõudu pingutades sundis Uhha end edasi minema, püüdes Mirandast võimalikult kaugele jõuda, kuni see polnud veel teadvusele tulnud.

Sadakond jardi tüdrukust eemal haistis näljane Numa inimese lõhna ja muutus valvsaks. Nüüd ei kiskunud miski tema tähelepanu kõrvale — ei tantsisklevad varjud ega tuli, oli üksnes inimese lõhn. Numa laksutas lõugu ja asus varitsema.

39

Uhha astus kärmesti mööda rada. Ta oli juba Numa kõrval, kuid lõvi viivitas. Läheneva inimese lõhn tundus talle kuidagi veidrana. Aga ei, see oli lihtsalt vaid abitu nõrk olend.

Uhha seisatas, aimamata, et kõigest paar sammu eemal varitses suur näljane ja seetõttu kahekordselt ohtlik kiskja. Kui tüdruk uuesti liikuma hakkas, hüppas Numa hääletult tema taha rajale. Nii nad sammusidki öises metsas — verejanuline lõvi ja väike tumedanahaline tüdruk, kes ei osanud hingestki aimata, et surm hiilib tema kannul.

Samm-sammult vähendas Numa vahemaad ja siis saabus silmapilk, mil ta arvas heaks õhtust süüa.

IX peatükk

Teadvusele tulnud, leidis Tarzan, et ta lamab hiigelsuures toas muldpörandal. Ta ei adunud veel, mis temaga juhtunud oli, kuid märkas, et ruum oli heledasti valgustatud. Ja alles lõplikult toibunud, nägi ta valguseallikat: kahte suurt umbes viie jala pikkust küünalt. Need küünlad hakkasid teda huvitama. Veidi hiljem nägi ta umbes viitkümmend endapikkust meest. Kes need inimesed olid? Kus ta viibis?

Tal valutas kogu keha, eriti selja taha kokkuköidetud käed. Ta püüdis sõrmi liigutada, kuid tulemusteta. Jalad olid köidikuist vabad. Tarzan pingutas jõudu, kergitas end ja tõusis istukile.

Nii imelik kui see ka polnud, kuid toas viibivad sõjamehed meenutasid oma mundri ja välimusega kangesti veltopismaka-siansi sõdureid, kuid olid Tarzaniga ühte kasvu. Paljud neist olid laua taga järidel istet võtnud. Mõni oli haavatud. Laudade vahel askeldasid sanitarid, abistades neid, kes seda vajasid. Sanitarid kandsid valgeid tuunikaid nagu Trohanadalmakuse privilegeeritud orjadki. Üks neist märkas, et Tarzan oli teadvusele tulnud, astus tema juurde ja hüüdis:

„Hoo! Gigant on lõpuks toibunud. Kasvust polnud sul suuremat abi ja nüüd oleme niisama suured kui sina! Ka meie oleme hiiglased!"

Naeru lagistades pöördus ta oma kaaslaste poole.

Mõistes, et ta viibib vangis ja ümberringi on vaenlased, võttis

40

Tarzan nõuks vaikida. Seepärast ei vastanud ta midagi.

„Ta on tumm nagu hiigelsuur pirakate rindadega alaali naine," õelutses üks sõjamehi.

«Arvatavasti on ta koopaelanik," oletas teine.

„Aga ehk on ta üks zertalakoloseid," ütles kolmas.

„Kuid nende mehed on arad," sekkus jälle esimene, „see võitles kui tõeline sõjamees."

Jah, isegi sõjariistadeta võitles ta viimseni."
„Kas sa nägid, kuidas ta sõdureid laiali pildus?"
„Ta ei taganenud sammugi ja kogu aeg aina naeratas."
„Ei, ta pole zertalakolosi mehe moodi. Küsi, mis suguharust ta on."
See, kes oli esimesena märganud teadvusele tulnud Tarza-nit, küsiski temalt seda, kuid vastuseks oli vaikus.
„Ta ei saa meist aru," lausus sõjamees. „Kuid ma arvan, et ta pole zertalakolos. Kes ta on, minu mõistus ei võta."
Ta astus Tarzani juurde ja vaatas ta haavad üle.
„Pole midagi hullu. Kuue päeva pärast või veelgi varem on need kinni kasvanud."
Nad pesid haavad puhtaks, määrisid peale mingit salvi ja tõid talle süüa, vett ja antiloobi piima. Siis päästsid lahti käed, kuid sidusid talle ümber ahela ja kinnitasid selle otsapidi põrandasse löödud vaia külge.
Kuna nad olid veendunud, et Tarzan nende keelt ei oska, hakkasid nad vabamalt rääkima. See keel oli aga trohanadalma-kuse keelega üpris sarnane ja Tarzan sai kõigest aru. Kõnelustest selgus, et lahing oli lõppenud kuningas Adendrohakisele kurvalt. Tema armee kandis ränki kaotusi. Palju mehi tapeti ja võeti vangi, kuna vaenlase kaotused olid märksa väiksemad. Lahing lõppes välkkiirelt.
Ent kuidas olid neist normaalsete mõõtmetega inimesed saanud? Tarzan murdis pead, kuid vastust ei leidnud. Lausa ime!
Haavad kasvasid kiiresti kinni. Vangi eest hoolitseti väga korralikult, sest kuningas oli selleks andnud erikorralduse.
Nädala pärast tuli pool tosinat relvastatud saatevalvurit talle järele. Nad võtsid ahelad ära ja viisid ta kuhugi. Valvurid püüdsid tükk aega talle selgeks teha, mida temast tahetakse, kuid Tarzan tegi endiselt näo, et ei oska nende keelt. Aga valvurite jutust tabas ta ära, et teda viiakse kuninga juurde, kes oli ebahariliku vangiga tutvuda soovinud.
41
Küünlad valgustasid nõrgalt pikka koridori, mida mööda nad läksid. Neile tuli ühtelugu vastu orje ja sõdureid. Orjad kandsid punaste embleemidega valgeid või rohelisi tuunikaid.
Kindla ajavahemiku järel kordusid nende teel trepid, mis viisid üles. Oma ehituselt meenutas see Tarzanile Adendrohakise linnas nähtud hooneid, kuid selle proportsioone ja mõõtmeid vastavalt oma kasvuga võrreldes sattus ta segadusse: hoone pidi olema kolossaalne!
Lõpuks keerasid nad paremale ja peatusid suure hoone sissekäigu ees, mida valgustas rohkesti küünlaid. Riiulitel võis näha sorteeritud tuunikaid, sandaale/relvi ja rohkesti muid esemeid.
Saatja kutsus enda juurde valges tuunikas orja ja käsutas:
«Roheline tuunika Trohanadalmakuse noormehele!"
„Kes ta peremees on?" tundis ori huvi.
Ta kuulub Zoantrohagole," vastas saatevalvur.
Ori hakkas nobedasti askeldama ja tõi peatselt rohelise tuunika. Muretses siis kaks embleemi, kritseldas kähku tindiga tunnuse peale ning kinnitas need Tarzani seljale ja rinnale. Tarzan ei osanud lugeda, mis sinna kirjutatud oli, sest ta polnud jõudnud kirjakeelt selgeks õppida. Ori ulatas talle paari sandaale ja olles selliselt ümber riietunud, hakkas Tarzan valvurite saatel edasi minema.
Nüüdsest peale kõndisid nad mööda hästi valgustatud koridore, mille seinu katsid ornamendid, jahi- ja lahingustseenide kujutised. Arutul hulgal tuli vastu sõjamehi, senisest rohkem ka valgetes tuunikates orje, kuna rohelisi polnud enam üldse näha.

Koridor lõppes kullaga ääristatud uksega.
Saatevalvur andis märku peatuda.
„Kuninga käsul tõime kohale Zoantrohago orja," ütles ta va-hisõduritele. „See on lahingus vangistatud hiiglane."
Üks vahtidest pöördus oma paarimehe poole:
„Vii ta kuninga juurde!"
Pärast pikki küsitlusi ja kontrollimist lõid vahimehed raske ukse pärani lahti ja Tarzan leidis end troonisaalist. Imetlusväärsete arabeskidega kaunistatud lage toetasid massiivsed puusambad. Seintel, mida poolest saadik katsid paneelid, ilutsesid mustrid ning kangelaslike sõjaretkede ja lahingute stseenid.
Peale kahe vahimehe polnud saalis kedagi. Üks neist avas ukse järgmisse tuppa ja Tarzan silmas mõningaid sõjamehi, kes

istusid rikkalikult kaunistatud rõivastes madalatel pinkidel. Nende keskel kõrgel toolil istus sõjamees, kes kuulas rääkijaid tähelepanelikult. Aga kui tema rääkima hakkas, vakatasid kõik, ja kui ta kõverdas huuled kergeks muigeks, pahvatasid kõik valjusti naerma. Nende silmad jälgisid pidevalt ta näoilmet, et viivitamata reageerida tema vähimalegi meeleolumuutusele.
Tarzani kohaletoimetanud saatevalvur andis märku peatuda ning oodanud, kuni saabub vaikus ja teiste keskel istuv mees teda tähele paneb, laskus ühele põlvele, tõstes üles kokkupandud käed ning painutas end tervituskummarduseks.
„Oo, Elcomolhago, Veltopismakuse kuningas, kõigi inimeste valitseja ja käskija, kes sa oled kõige targem ja kõige vapram! Sinu käsul on Zoantrohago ori kohale toimetatud!"
„Tõuse üles ja too ta lähemale," käskis kõrge seljatoega toolil istuv mees ja küsis siis saatjaskonna poole pöördudes:
„Kas see ongi hiiglane, kelle me Trohanadalmakuse all vangi võtsime?"
„Oleme temast kuulnud, oo, ülitähtis valitseja," vastasid lähikondlased kooris.
‚Ja ka tema vaprusest?"
„Ja ka tema vaprusest, oo, ülitark valitseja!"
„Ja mida te sellest kõigest arvate?" küsis kuningas.
„Seda, mis sinagi, oo, suur juht!"
Ja mida ma siis arvan?" küsis kuningas uuesti ümbritsejaid silmitsedes.
Ähmi täis, vahetasid lähikondlased kiiruga pilke.
„Mis ta sellest arvab?" sosistasid nad.
„Mida arvad sellest sina, Gofoloso?"
„ Luban endale tähendada, et Zoantrohago oleks pidanud eelnevalt ülivägeva ja ülitarga valitsejaga nõu pidama."
„Õige!" hüüatas kuningas. „Aga Zoantrohago ei teinud seda. Kuid mina ju sõnastasin esimesena küsimuse ja lahendasin probleemi."
Kõlasid valjud vaimustushüüded.
„ Midagi ei saa võrrelda meie edusammudega, mida te minu juhtnööre järgides saavutate," jätkas kuningas. „Tõsi küll, esialgu on tulemused vastupidised sellele, mida ootasime, kuid me veel töötame nende kallal. Mõne päeva pärast annan ma Zoantrohagole valemi, mis teostab Minunis revolutsiooni. Me pöörame kogu maailma pea peale!"

Sellel kohal tegi Elcomolhago pausi ja pööras tähelepanu rohelises tuunikas orjale, kes sõnatult tema ees seisis ja kogu seda loba kuulas. Kuningas astus Tarzani juurde, seisis mõnda aega teda silmitsedes ja küsis siis:

„Mis linnast sa tulid?"
„Oo, ülikuulus valitseja!" lausus üks saatevalvuritest. Paraku on.vaene olend kõnevõimena."
Ja ta pole ainsatki sõna lausunud?" huvitus kuningas.
„Sellest saadik, kui ta kinni võeti, mitte ainsatki."
„ Ta on zertalokolos," lausus kuningas veendunult. „Kas tasub siis muretseda mingisuguse alamat sorti kõnevõimena olevuse pärast?"
„Te vaadake ainult," hüüdis Gofoloso, „kui ruttu meie teaduse korüfee asja olemuse ära tabas ja kõik kahtlused hajutas. Lihtsalt hiilgav! Millised tobukesed me ometi oleme!"
„Mida me kül! ilma oma suure juhita peale hakkaksime!" kukkusid kõik ümberringi sädistama.
Kuningas silmitses endiselt Tarzanit ega teinud vaimustatud sädinat kuulmagi. Viimaks lausus ta:
„Ei, zertalokolos ta ikka vist ei ole. Te vaadake vaid tema kõrvu! Kas kõnevõimetul olendil on säärased kõrvad? Ja juuksed? ja kolju kuju? Seal peab peituma mõte! Ei, zertalokolos ta ei ole!"
«Lihtsalt hiilgav!" lõi Gofoloso sekka. „Ma ju ütlesin teile! Meie kuningal Elcomolhagol on alati õigus! Isegi kõige rumalam meist näeb, et ta pole zertalokolos. Kui lihtsalt ja targalt käib kõik meie käskijal!"
Sel silmapilgul avanes uks ja lävele ilmus vahisõdur.
„Oo, Elcomolhago, Veltopismakuse l*Aingas! Saabus teie tütar printsöss Janzara. Ta soovib veidrat orja näha."
Kuningas noogutas nõusolevalt.
„Tulgu sisse!"
Nähtavasti oli printsess ukse taga oodanud ja kõike kuulnud. Nüüd astus ta kahe naise ja poole tosina vahisõduri saatel viivitamata saali. Tema sisenemisel tõusid kõik peale kuninga püsti.
„Astu lähemale, Janzara," kutsus ta. „TuIe ja imetle seda veidrat hiiglast, kellest räägitakse rohkem kui kuningast."
Printsess läks üle saali ja jäi seisma Tarzani ette, kes sellest saadik, kui ta tuppa toodi, oli paigale tardunud. Ta seisis, käed
44
rinnal risti, sõnatu ja täiesti ükskõikne selle vastu, mis tema ümber sündis. Printsessile pilgu heitnud, täheldas Tarzan tema ilu. See oli esimene minaniansi naine, keda ta juhtus nägema oma vangipõlvest alates. Tarzanit hämmastasid printsessi imekaunid hallid silmad. See oli seesama neiu, keda tema sõber Comodo-florensal lootis teha Trohanadalmakuse kuningannaks. Seepärast Tarzan pööraski kaunitarile nii suurt tähelepanu. Järsku märkas ta, et printsessi silmad tumenesid.
„Mis selle elajaga lahti on?" kisendas ta. „On ta puust või?"
„Ta ei oska meie keelt," seletas kuningas. „Sellest saadik, kui ta siia sattus, pole ta teinud häältki."
„Tumm ja nüri elajaloom!" ägestus printsess. „Ma panen ta häält tegema!"
Nende sõnadega haaras ta tupest pistoda ja lõi kõigest jõust Tarzanile lapiti vastu kätt. Keegi polnud sellist käitumist oodanud ja kõik tardusid imestusest. Ometi oli Tarzan löögiks valmis: enne sõjariista haaramist oli printsess nina alla pomisenud paar sõimusõna, mille tähendust džunglivalitseja kiiresti taipas. Ta ei saanud lööki vältida, küll aga hoiduda karjatusest, mis salakavalale ja õelale printsessile rahuldust oleks pakkunud. Ta tahtis lööki korrata, kuid kuningas segas vahele.

„Aitab küll, Janzara! Ei tasu sellele orjale liiga teha. Ta kõlbab meile eksperimentideks."

„Ta võttis endale julguse mulle silma vaadata! Ja ta keeldub rääkimast, teades, et ma tahan seda! Ta tuleb hukata!"

„Ta pole sinu ori. Ta kuulub Zoantrohagole."

„Ma ostan ta ära!"

Ja vahisõdurite poole pöördudes käsutas: „Tooge Zoantrohago siia!"

X peatükk

Kui Esteban Miranda teadvusele tuli, hakkas lõke juba kustuma. Oli pime ja külm. Pea lõhkus valutada, üle kogu keha levis nõrkus. Käega pealage puudutades tundis ta hüübinud vere klompe ja leidis võrdlemisi suure haava. Uuesti kaotas ta teadvuse. Kui ta lõpuks toibus, oli juba keskpäev käes. Miranda lasi vaevaliselt pilgul ringi käia. Kus ta oli? Mis temaga oli? Ta kutsus hispaania keeles muusikalise nimega naist, kuid vaevalt võis

45

Flora Hawkes teda kuulda.

Istukile tõusnud, märkas ta üllatudes, et on peaaegu alasti. Miranda kobas oma viletsaid riideräbalaid, mis vaevu ta keha katsid, ja vahtis mõttetul küsival pilgul enda ümber. Oma sõjariistu märganud, korjas ta need maast üles ja hakkas hoolikalt uurima. Ta ei saanud tükk aega aru, mis need on. Nuga, vibu ja nooled. Ta katsus neid lõputult, sorteeris ja uuris.

Viimaks tõstis ta pead, tõusis püsti, korjas sõjariistad kokku ja läks džunglisse. Sadakond jardi oma peatuspaigast eemal sattus Miranda lõvi peale, kes elevandirajast veidi kõrval järjekordse ohvri söömist lõpetas. Lõvi hakkas ähvardavalt lõrisema. Mees jäi seisma ja kuulatas. Paigale tardunult jälgis ta Numat, kes õgis mingit looma. Mis loom see oli, seda ta ei näinud.

Miranda läks hääletult sellest kohast ümber ja suundus edasi. Ta oli peaaegu alasti, kuid ei tajunud seda; tema kalliskivid olid kadunud, kuid ta ei mäletanud, et need oleksid tal kunagi olemas olnud; Uhha jättis ta maha, aga ta ei otsinud teda, sest oli unustanud tema olemasolu sootuks.

Väike Uhha, kes oli tahtnud hispaanlast karistada, pakkus üle. Tema löök oli nii tugev, et Miranda kaotas mõistuse. See armetu inimvare tungis nüüd sõnatult läbi džungli, vaid itsitas vahel harva või tihkus lapse kombel nutta.

Oleks Uhha teda praegu näinud, oleks ta õudusest rabatud. Kuid ta ei saanud enam midagi näha ja õnnetu olevus jätkas teekonda, püüdes väikseid linde ja toitudes ettejuhtuvast.

* * *

Printsess Janzaral ei õnnestunudki tõrksat orja osta. Kuningas, tema isa ei lubanud seda. Ta hakkas märatsema ja läks kõrvalsaali. Troonist möödudes pööras ta pe% kõrvale ja pressis läbi hammaste:

„Igavene lollpea. Nagunii ostan ta endale ja tapan ära! Nii olen ma otsustanud!"

Lähikondlased vangutasid pead, kuid vaikisid endiselt. Kuningas tõusis püsti.

„Viige ta paemurdu. Kuid öelge ohvitserile: nende kõrgeausus soovib, et vangile tööga liiga ei tehtaks."

Tarzan viidi ära. Ka kuningas lahkus saalist, ainult saatjaskond jäi kohale.

Kui uks kuninga järel sulgunud oli, hiilis üks lähikondlas-test kikivarvul selle juurde, pani kõrva vastu ust ja kuulatas.

46

«Vana kõbi läks vististi minema," teatas ta teistele sosinal, sest kõik teadsid imehästi, et ka seintel on kõrvad.

„Ei, oled sa kunagi sellist idiooti näinud?" küsis teine.

„Ta usub tõemeeli, et on geenius! Mõnikord tundub mulle, et ma ei suuda sellist jampsimist välja kannatada."

„Küllap kannatad, kuhu sa pääsed!" hüüdis Gofoloso, kuningriigi vägede ülemjuhataja.

„Milline avalik jultumus!" hüüatas ehitustööde ülem Maka-hago. „Kõik meie edusammud kirjutab ta enda arvele, vigades aga süüdistab teisi!"

„Ta kogus meid, eri teadusharude esindajaid, siia kokku," sekkus peaehitusmeister, „ja tahab kasutada meie teadmisi, nagu oleksid need tema omad. Mis ütleb meie rahvas?"

„Seda pole raske ette kujutada," ühmas Gofoloso. „Rahvas ütleb, et meid ei võetud mitte sellepärast, et me midagi teame, vaid sellepärast, et me midagi ei tea. Mis siin vastu vaielda? Kõik see võib kord õnnetusega lõppeda. Ma soovitasin kuningale vältida vägivalda, muidu saame peagi näha revolutsiooni. On vaja tema mõju nõrgestada, neutraliseerida, mina aga toon armee välja ja võtan võimu enda kätte."

„Julge samm, Gofoloso," sõnas Torndali, „ seda enam, et sõdurid austavad sind. Tahaksime sellist kuningat, kelle järel väed lahingusse lähevad ja võidavad."

Julge samm, julge samm, Gofoloso!" hakkasid kõik läbisegi käratsema. Julge ja tark samm!"

Kuningliku kantselei ülem, kes oli siiani vaikinud, vangutas pead.

„Ma ei ütleks, et riigi reetmisest rääkida oleks julge ja tark samm," lausus ta tasa.

Kõik pöördusid ühekorraga tema poole.

„Kes räägib riigi reetmisest, Vestaco?" küsis Gofoloso.

„Te olete selleks valmis, et oma nahka päästa," jätkas Vestaco. Ta rääkis selgesti ja valjult, kartmata, et teda võidakse pealt kuulata, aga võib-olla ta just seda lootiski. «Kuningas on meie kõigi vastu nii lahke. Ta on aus ja hoolitsev. Tema poliitika on tark. Kes võib sellele vastu vaielda?"

Kohalolijad kohmetusid. Gofoloso itsitas närviliselt.

„Sa naljatad, mu sõber," pomises ta. „Kas sa siis ei mõista, et me lihtsalt õrritasime sind? See oli ainult nali."

„Oo ei!" ajas Vestaco kangekaelsalt vastu, „ võib-olla et ma

47

ei saanudki kõigest aru, kuid kuningal on suurepärane huumorimeel. Ma räägin talle teie naljast ning kui see teda naerma ajab, siis naeran ma temaga koos ja nõustun, et see oli tõepoolest nali."

„Oo, Vestaco, ei tasu seda teha. Kuningas võib sellest valesti aru saada. Oleme ju head sõbrad, ja see, millest siin räägiti, oli mõeldud ainult sõpradele," hakkas Gofoloso rutakalt rääkima. Ja muide, mu hea sõber, mulle meenus nüüdsama, et sulle meeldis üks minu ori. Ma just kavatsesin teda sulle, kinkida. Tahad — võta!"

«Mulle meeldis kümme sinu orja," kostis Vestaco rahulikult.

„Nad on sinu omad," hüüatas Gofoloso. «Lähme, sa valid nad ise välja. Nii meeldiv on sõbrale kingitust teha."

Kantseleiülem silmitses ainiti ülejäänuid. Kõik vaikisid pinevalt. Lõpuks sõnas Trouldo, põllumajanduse peaspetsialist:

«Kui Vestaco võtab minult kingituseks kümme orja, on mul väga hea meel."

«Loodan, et nad on valgetes tuunikates?" usutles Vestaco.

«Endastmõistetavalt," kõlas vastuseks.

«Pean seda endale auks, kui ka kümme minu orja täiendavad Vestaco kollektsiooni," lisas Torndali.

„Ja kümme minu oma!" hüüdis peaehitaja Makahago.

«Hea küll. Kui teie orjad ilmuvad paemurdu minu valitseja juurde enne päikesetõusu, olen ma rahuldatud," vastas Vestaco käsi hõõrudes ja tähendusrikkalt muiates.

Siis langes ta pilk,linna vägede juhatajale Gefastole, kes oli siiani vaikinud.

«Parim moodus tõestada oma poolehoidu Vestacole," vastas see tummale küsimusele, „on talle teatadb, et teen, kõik, mis suudan, et-vältida oma sõjameeste kallaletungi temale. Tõsi, ma kardan, et isegi minu autoriteet võib jõuetuks osutuda. Ehkki sõdurid armastavad mind, võib kõike oodata."

Ta vaatas Vestacole otse silma sisse, pööras järsult ümber ja väljus.

Gofoloso ja Gefasto olid kõige iseseisvamad ja julgemad kuninga kaaskonnas. Üksnes nemad ei kartnud tema türanlikku võimu. Loomupärane mõistus, kavalus ja kõrge päritolu võimaldasid neil koondada enda kätte suure võimu.

Torndali, Makahago ja Trouldo oli kuningas välja valinud nende orjameelse truuduse ja valmisoleku pärast täita mis ta-

48

hes käsku. Gefasto ei usaldanud neid, sest teadis, et nad võivad iga hetk reeturiks saada.

Mis Vestacosse puutus, siis oli see ennast täis ja häbematu altkäemaksuvõtja, kes ei uskunud inimeste ausaid kavatsusi.

Koos Gofolosoga koridoris kõndides sõnas Gefasto:

„Arvan, et Veltopismakusel pole Vestacoga vedanud."

„Mispärast?" vaatas Gofoloso talle küsivalt otsa.

„Ta on liiga alatu nii kuninga kui ka teiste inimeste vastu. Siin ta vahet ei tee. Raha eest on ta valmis ka lihase ema maha sahkerdama. Mõisted „au" ja „sõprus" on talle tundmatud."

„Aga kas sa ei arva," sõnas Gofoloso, „et Vestaco pole teistest parem ega halvem? Asi on selles, et kuningas ja meie ülemkiht elavad eritingimustes. Logelemine ja laiskus on sünnitanud nende hinges alatust ja muid pahesid. Tuleb vaba aega piirata. Tuleb hakata tegelema tööga, mis annaks rahuldust ja valmistaks rõõmu. Oleme küllastunud luksusest ja mõnudest, mida saime eile, saame täna ja ka homme."

„Sul on õigus, mu sõber. Kõikjal lokkab raiskamine. Raiskame oma aega, meie muinasjutulist rikkust. See pahe on vallanud kogu ülemkihi eesotsas kuningaga. Tuleb neilt varandus ära võtta, neil pole seda vaja. Suur hulk inimesi vaevleb puuduses, nende vahel tuleb see õiglaselt ära jagada."

„ Kahjuks on see kõik ainult jutt, vanapoiss. Vormiliselt tasuvad põhimaksu kõige rikkamad ja see laekub riigikassasse. Tegelikult aga meie, kes me oleme kõige rikkamad ja sealjuures häbematult rikkad, saame rahvalt tohutut kasumit ja anname maksudeks ära ainult tühise osa. Mis nende varanduste jao-tamisse puutub, siis kes nõustub seda ligimesega vennalikult jagama? Ei sina, mina ega keegi teine. Sinu ettepanekud probleemi ei lahenda."

„Seda küll, kuid alatusele ja lakkamatule joomisele tuleb lõpp teha. Kuningriik käib ju alla."

„Kunigriik vajab sõdu. Mitte kuigi suuri, ilma erilise verevalamiseta. Sel moel saame endale tegevust. Need oleksid justkui hooajasõjad, mis võimaldaksid teatud ajavahemikul kuhjunud probleemid maha võtta. Ehk teiste sõnadega, jõudmata millestki küllastuda, kaotame selle. Sõda ja töö — see on olemise alus. Rahu sünnitab laiskust, sõda eitab seda. Sõda võib igaühest inimese teha."

„Kas sa arvad, et sõda võib ka kuningast inimese teha? Ja
49
lisaks veel vein, mida ta jumaldab."
„ Sinust on ju päris mässaja saanud sellest saadik, kui sa väejuhataja kohale asusid."
„Sa ei saanud minust aru," väitis Gefasto kärsitult. „Sõda kui niisugune toob linnale hukatust. Ma pole rahu vastu, kuid ma ei poolda mõtet, et rahu või vooruslikkus iseenesest meie rahvust tugevdavad. Nad peavad vahelduma sõdade, veini, liiderlikkuse ja tööga, eriti visa tööga, mis tingimata vajab rahu ja hüvangut. Olgu pealegi, sul tuleb kiirustada. Pead ju enne päikesetõusu jõudma kümme orja Vestacole üle anda."
Gofoloso muigas kibedalt.
„Kord peab ta selle eest kõrget hinda maksma ja küll ma juba hoolt kannan, et ta teeks seda kuhjaga."
«Tingimusel, et tema käskija langeb troonilt," kostis Gefasto.
„Jah, kui tema käskija langeb troonilt," kordas Gofoloso. Väejuhataja kehitas õlgu ja naeratas. Ta naeratas ikka veel, samal ajal kui sõber naaberkoridori pööras ja silmist kadus.

XI peatükk

Kuningakoja saalist viidi Tarzan otseteed Veltopismakuse paemurdu, mis paiknes kaheksandast sektorist veerand miili kaugusel. Üheksandat sektorit alles ehitati ja raskelt koormatud orjade voor kadus paemurdu, kuhu viidi ka Tarzan. Sissekäigu ees peatuti ning korrapidajaohvitšer lõi laual lahti suure raamatu ja küsis:
„Mis su nimi on?" ,
„Tal pole nime," vastas saatja, kes oli kuningalt vastavad juhtnöörid saanud.
„Mis siis ikka, sel juhul hakkame teda kutsuma Hiiglaseks nagu enne vangivõtmist," otsustas ohvitser ja tegi raamatusse sissekande.
Seejärel pöördus ta kõrval seisva sõduri poole.
„ Vii ta kolmandasse tunnelisse kolmekümne kuuendale korrusele ja anna edasi kuninga käsk otsida talle kergem töö." Passi peale, et Hiiglane ennast liiga ära ei väsitaks. Muide, pea kinni. Praegu on tema kord, las töötab veidike."
50
Sõdur otsis kivilahmaka, upitas Tarzani õlale ja käskis edasi minna.
Läbinud kitsa pimeda koridori, sattusid nad teise, mis oli laiem ja paremini valgustatud. Koridoris liikusid kurnatud orjad. Tarzan pani tähele, et ta laskus kogu aeg allapoole ja pööras paremale, justkui kõnniks mööda spiraali. Põrand oli kivist, miljonite jalajälgedega läbi kulutatud. Tunnelit valgustasid põlevad tõrvikud ning aeg-ajalt võis näha teiste, seda läbivate koridoride avausi. Tarzan silmas ka ühenduskäike eri korruste vahel. Ta vaatas neid väga hoolikalt, püüdes meelde jätta selle labürindi salakavalaid põiminguid. Kogu seda keerulist mehhanismi polnud sugugi lihtne mõista. Kui nad lõpuks kolmekümne kuuendale korrusele jõudsid, oletas Tarzan, et nad viibivad umbes viiekümne jala sügavusel maa all.
Peakoridorist välja jõudnud, sattusid nad teise, kus mõlemas suunas sebisid orjad. Lõpuks jõudsid nad töökohta ja Tarzanit tutvustati Ventalile, kes minaniansi hierarhia kohaselt käsutas kümmet orja. Kui Ventalile selgitati, et seda hiiglast ei tohi tööga üle koormata, hüüdis kümnik pilkavalt:
„Mis hiiglane see on! Ta pole minust karvavõrdki pikem! Ja mispärast ei tohi talle rasket tööd anda?"
Ometi kutsus Vental abilise enda juurde ja hoiatas teda vaikselt:

„Sa pead kuninga käsku täitma. Sellest tummast orjast kõneleb kogu kuningriik. Ole temaga ettevaatlik. Ta kuulub Zoant-rohagole, teda kadestavad paljud! Pea meeles, et kui Zoantro-hago on napaka kuninga aju, siis Gefasto on tema mõõk."

Uuele orjale töö kätte andnud, viis Vental ta keskmisse tunnelisse ja läks ära. Tarzan pidi tassima kivilahmakaid tunneli sissepääsu juurde, kust teised orjad need ära viisid. Tarzanit töö ei väsitanud ning ta võis jälgida kõike ümberringi toimuvat ja silmitseda inimesi, kes tema kõrval töötasid. Nad olid Tarzani-ga umbes ühte kasvu ja kuigi ta oli kõige pikem, oli vahe kõigest mõni toll. Ta mõistis, et inimeste hulgas oli palju neid, kes osalesid lahingus, kus ta vangi võeti. Nad rääkisidki Tarzanile tema vangistamise asjaoludest, nimetades teda seejuures Zuant-roliks (hiiglaseks). Ja nad olid peaaegu niisama suured kui Tarzan ise. See tegi teda nõutuks, ent kuidas ta oma pead ka ei murdnud, ei suutnud ta kuidagi selgust saada.

Raashaaval kogus ta üksikasju lahingust, jättis meelde

51

töösektori ning sisse- ja väljapääsude asukohad, mõeldes pidevalt, kuidas ühel ilusal päeval sellest labürindist välja pääseda.

Niipea kui järelevaataja kuhugi kadus, puhkesid sedamaid kuningavõimu suhtes rahulolematust väljendavad jutuajamised. Neis osalesid nii orjad, sõdurid kui ka ohvitserid. Tarzan otsustas, et ka seda tuleb kasutada põgenemisel, mis varem või hiljem tingimata teoks saab.

Viimaks lõppes pikk ja raske päev ning orjad viidi oma sektoritesse, mis asusid nende töösektoriga samal korrusel Tarzan koos mõne teise orjaga viidi tunneli kaugemasse otsa, mis lõppes väikese sissekäiguga hiigelsuurde ruumi. Sissekäiku valvas kaks vahisõdurit.

Ruumis viibis umbes viiskümmend meest ja naist. Naised tegid väikestel lõkketuledel süüa. Suits ja ving läks ruumist välja lakke raiutud väikeste aukude kaudu. Arvatavasti õhutati ruumi veel kuidagi teisiti, muidu oleks viiskümmend inimest lihtsalt ära lämbunud. Siin oli igas vanuses orje, kuid vanureid Tarzan ei täheldanud. Naistel ja lastel oli nii kahvatu nahk, millist Tarzan eales polnud näinud. Hiljem selgitati talle, et nad polnud iialgi päevavalgust näinud. Ka lapsed, kes labürindis sündisid, jäid sinna alatiseks. Teistes linnades vangivõetud naised pidid maa all elama kuni surmani. Ainult kui keegi sõjamees valis nende hulgast endale naise, siis see ime võis õnnetu päästa. Kuid tavaliselt abiellusid sõjamehed valges tuunikas orjataridega, kellega nad kohtusid maapinnal.

Nende naiste nägusid varjutas kurbuse ja lootusetuse pitser ning Tarzan hakkas nende vastu su.urt poolehoidu tundma. Iialgi polnud ta näinud elusolendi näol nii rusutud ilmet.

Kui uustulnuk sattus Tarzan kohe tähelepanu keskmesse, kuid keegi^ ei liikunud oma kohalt, sest kuuldused tema erilistest privileegidest olid juba otsaga siia jõudnud. Kõik teadsid, kes ta on.

Tütarlaps, kes süüa tegi, tabas tema pilgu ja viipas käega. Tarzan astus lähemale. Sellist kaunitari polnud ta elu seeski näinud. Tema puhta ja õrna naha valevust toonitasid sinkjasmus-tad juuksed, mis raamisid ta nägu.

„Kas sa oled Hiiglane?" küsis neiu.

„Olen Zuantrol," vastas Tarzan.

„Ta rääkis mulle sinust," jätkas kaunitar. „Hakkan sulle süüa tegema. Siiani tegin ma ainult ülemale, aga kui sul pole teist tü-

52

tarlast, siis hakkan ma tegema sullegi."

Ta tundus veidi segaduses olevat.

„Mul pole kedagi, kes võiks siin minu eest hoolitseda," vastas Tarzan. „Aga kes see „tema" on, kellest sa räägid?"

„Minu nimi on Talasca," ütles neiu. „Aga teda tean ma ainult numbri järgi. Niikaua kui ta on ori, pole tal nime. Nii ta.selgitas mulle. Tema number on kaheksakümmend kuubis pluss üheksateist. Ma näen, et sinu number on kaheksakümmend kuubis pluss kakskümmend üks."

Ta heitis pilgu Tarzanile arusaamatule hieroglüüfile tema õlal ja rohelise tuunika varrukal.

„Aga kas sinul on nimi?"

„Nad hüüavad mind Zuantroliks."

„Oo, sa oled tõepoolest' suur, kuid vaevalt võib sind hiiglaseks nimetada."

„Aga mina arvasin, et sa oled zertalakolos," kuulis Tarzan äkki oma kõrva juures ja ümber pöörates nägi orja, kes juba töö ajal oli teda silmas pidanud. Ori naeratas.

„Olen zertalakolos oma peremehe arvates," kordas Tarzan.

Ori kergitas hämmastunult kulme.

„Ma näen, et oled kuratlikult tark. Kuid ma ei reeda sind." Nende sõnadega läks ta eemale ja hakkas oma asjadega tegelema.

„Mis ta öelda tahtis?" küsis tütarlaps.

„Asi on selles, et vangilangemise hetkest saadik olen ma vaikinud ja kõik peavad mind tummaks. Kui ma aga tumm olen, siis olen ma ka zertalakolos — nemad ju ei räägi."

„Ma pole neid ilmaski näinud."

„Noh, siis on sul vedanud. Nad pole just eriti meeldiva välimusega. "

„ Ikkagi on huvitav. Mulle meeldib kõik, mis terakenegi erineb minu praegusest elust, sellest, mis mind ümbritseb nii päeval kui öösel."

„Ära kaota lootust," ergutas teda Tarzan. „Kui inimene väga tahab, pääseb ta kindlasti maa peale tagasi."

„Pääseb tagasi?" Ma pole seal kunagi olnudki."

„Pole kunagi maa peal olnud? Sa tahad öelda, et sellest saadik, kui vangi langesid?"

„Olen siin sündinud ja pole kunagi maa peal käinud."

„Ohoo! Tähendab, sa oled teise põlvkonna orjatar. Kuid

minanianssidel saavad teise põlvkonna orjad valge tuunika ja elavad vabalt maa peal."

„See ei käi minu kohta. Minu ema poleks seda mulle lubanud. Ta oleks eelistanud pigem minu surma, kui et ma saaksin linnaelaniku naiseks või teise orjatariks. Ma pean surema, niipea kui maapinnale astun."

„Kuidas sul on õnnestunud seda vältida?"

„Asi on selles, et igal peremehel on rohkesti orje ja ta ei suuda neid kõiki nägupidi meeles pidada. Mis rahvaloendusse puutub, siis varjati minu sündimist ja minu olemasolust lihtsalt ei teata. Ema andis mulle samal päeval surnud orja numbri ja minu ilmaletulekut ei pandudki tähele."

„Kuid sa oled väga ilus. Sinu nägu oleks pidanud ammugi tähelepanu äratama," ei jätnud Tarzan järele.

Neiu pööras end korraks ära ning tõmbas käega üle näo ja juuste. Siis, tundmatuseni muutunud, näitas ta end uuesti Tarzanile. Mees ei uskunud oma silmi: nii inetuks oli muutunud kaunitari nägu.

„Oo jumal!" suutis ta vaid kogelda.

Pikkamööda kadusid kortsud ja neiu nägu säras taas oma endises ilus, ainult kibe muie meenutas uskumatut metamorfoosi.

„Kõike seda õpetas mulle mu ema," ütles tütarlaps vaikselt. „Nii et kui nad siia tulevad, siis nad ei vaatagi minu poole."

„Aga kas poleks parem mõnele sõjamehele naiseks minna ja linnas elada? Veltopismakuse sõjamehed ei erine vist kuigi palju sinu hõimukaaslastest?"

Neiu raputas pead.

„See pole minu jaoks. Minu isa on Manadalamakus. Kaks kuud pärast seda, kui rööviti mu ema, sündisin ma juba nendes katakombides, eemal värskest õhust ja päikesevalgusest."

‚Ja sinu ema?" küsis Tarzan ettevaatlikult. „On ta siin?"

Tütarlaps raputas kurvalt pead.

„ Kahjuks mitte. Kakskümmend kuud tagasi tulid nad talle järele ja viisid endaga kaasa. Sellest saadik pole ma teda näinud ega tea, mis temaga on."

„Aga need, kes siin elavad? Kas nemad sind välja ei andnud?"

„Mine ikka! Kui ori reedab oma kaaslase, rebitakse ta lihtsalt tükkideks. Kuid me kukkusime sinuga lobisema. Küllap su kõht on tühi."

54

Nende sõnadega pakkus Talasca Tarzanile õhtusööki. Tar-zan oleks eelistanud toorest liha, kuid ta tänas tütarlast ja hakkas sööma, mõeldes kuuldu üle järele.

„Imelik, et Aoponato pole veel tulnud," märkis neiu. „Ta pole kunagi hiljaks jäänud."

Tõmmu ori lähenes neile pikkamisi ja heitis pilgu Tarzanile. Viimane arvas, et see ongi Aoponato.

„Sealt tulebki Aoponato," tähendas Tarzan Talascale.

Rõõmsalt naeratades keeras neiu ringi, kuid tõmmut orja nähes põrkas tagasi ja sosistas:

„Ei, see pole tema."

Tulija torkas sõrmega Tarzani' poole jä küsis neiult:

„Kas sa teed talle süüa? Mulle aga keeldusid tegemast. Kes ta selline on? Mille poolest ta minust parem on? Nüüdsest peale hakkad sa kogu aeg mulle süüa tegema."

„Sa leiad mulle hõlpsasti asendaja, Garaftan. Mine ükskõik millise naise juurde ja jäta mind rahule. Meil on õigus valida, kellele süüa teha, ja ma ei kavatse seda teha sulle."

„Võta arvesse, et sul on parem nõustuda," käratas tõmmu-näoline. „Sa saad minu omaks. Ma palusin sind endale naiseks, kui nendest polnud veel lõhnagi. Kui sa aru pähe ei võta, räägin homme kõik Ventalile ära ja sind viiakse siit minema. Oled sa kunagi näinud Calfastobani?"

Neiu vaikis.

„Noh, siis sa näed ja saad tema liignaiseks. Nad viivad su siit minema!"

„Ma eelistan seda Calfastobani sinule, kuid võta teadmiseks, et keegi ei puuduta mind iialgi ilma minu nõusolekuta," sõnas tütarlaps põlglikult.

„Ah niimoodi!" röögatas ori ja astus ettepoole.

Ta kahmas neiul käsivarrest kinni ja tõmbas teda enda poole. Talasca ei jõudnud kõrvale põigata ja tõmmunäoline kummardus tema kohale, soovides tütarlast suudelda, kuid tugevad sõrmed pigistasid tema õlga. Ori laskis ohvri lahti ja vankus eemale. Samal hetkel lõi võimas hoop ta jalust maha. Tema ja tütarlapse vahel seisis hallisilmne musta juuksepahmakaga võõras. Ori kargas püsti ja otsekui härg, silmad veripunased peas, tormas Tarzanile kallale.

„Kohe sa sured!" röökis ta.

55

XII peatükk

Alaali nooruk kõndis uhkelt metsas, käes vibu ja nooled. Tema kannul läks kümme meest samasuguste sõjariistadega.

Hääletult ja ettevaatlikult tuli radapidi nende poole alaali naine. Äkitselt ta nagu naelutati paigale. Tema silmaterad ahenesid, kõrvad läksid kikki, ninasõõrmed hakkasid õhku haistes erutatult võbelema. Mehed... Ja mitte üks, vaid palju. Kui ootamatult nende ette ilmuda, siis pole kahtlust, et nad lähevad ähmi täis ja ühe saab ta kindlasti kätte, enne kui nad laiali joosta jõuavad. Muidu jääb ta jälle üksinda...

Juba mõnda aega sündis kummalisi asju. Üks naine tema suguharust läks metsa mehi otsima ega tulnudki enam tagasi. Ja samuti teised. Džunglist leiti naiste laibad, aga keegi ei suutnud öelda nende surma põhjust.

Kuid tema juba tühjade kätega koopasse tagasi ei pöördu.

Rajalt kõrvale astunud, nägi ta otse enda ees mehi, ehkki need olid võrdlemisi kaugel. Kui nad teda märkavad, jõuavad veel laiali joosta. Naine tahtis end peita, kuid oli juba hilja. Üks meestest näitas käega tema poole. Vembla kõvemini pihku haaranud, hakkas naine neile kohmakalt vastu jooksma. Rõõmsa üllatusega avastas ta, et mehed ei kavatsegi plehku pista. Küllap tardusid need argpüksid juba paljast tema nägemisest soolasambaks.

Aga mis see siis oli? Nad paistsid talle vastu jooksvat! Äkki märkas ta nende käes mingisuguseid veidraid esemeid. Nägudelt ei paistnud hirmu, vaid otsusekindlust ja vaimustust. Aga mis neil ikkagi käes oli? Järsku jäi kõige ees jooksev mees seisma, tema käest pääses lahti pikk kepp ja tungis vihinal naise käsivarde. Ja siis ta mõistis, et need, kelle laipu ta metsas nägi, olid surnud nende keppide läbi. Naine otsustas, et praegu on kõige targem põgeneda nende välejalgsete meeste «est, kes olid surmatoova sõjariista omanikud.

Mehed ei hakanud haavatut taga ajama, neid rahuldas juba see, et neid kardeti ja nende eest põgeneti.

Kui hõimukaaslased nägid oma haavatud seltsilist, kes kiirest jooksust hingeldades koopasse lendas, kahmasid nad vemblad ja tormasid väljapääsu poole, arvates, et teda ajas taga lõvi. Nende imestuseks polnud koopa lähedal kedagi.

„Kes sind taga ajas?" küsisid nad žestidega.

„ Mehed," näitas ta.

Ümberolijate nägudelt peegeldus hämmastus ja halvakspanu. Üks naine tõukas teda, teine virutas talle vastu pead.

„Neid oli palju ja nad oleksid mu lendavate keppidega äärepealt tapnud. Vaadake ise!" ja ta tõmbas veritsevast haavast välja noole. „Nad ei põgenenud minu eest ära, vaid jooksid mulle vastu. Kõik naised, kes tagasi ei tulnud, on niimoodi tapetud."

See jutt hämmastas suuresti naisi. Nad pidid uskuma oma kõige vapramat hõimuõde, kes nüüd edasi-tagasi kõndis ja millegi ülS järele mõtles.

„Tulge!" andis ta märku. „Peame minema kõik koos, nad üles otsima ning neid nagu kord ja kohus karistama!"

Ta vibutas hiigelsuurt vemmalt pea kohal ja tegi jubeda grimassi. .,

Ülejäänud naised hakkasid tema ümber vehkima kohutavat tantsu, mis imiteeris eesseisvat arveteõiendamist, ning peagi asus teele metsik salk, kes ihkas mehi ja verd...

* * *

„Kohe sa sured!" röögatas Garaftan ja tormas Tarzanile kallale.

Tarzan tegi kiire sammu kõrvale, et vältida hoopi, ja tasakaalu kaotanud Garaftan räntsatas põrandale. Enne kui üles tõusta, vahtis ta relva otsides ümberringi ja tema pilk peatus söepannil. Garaftan küünitas seda haarama, kuid kohe kostis pahaseid hüüdeid:

„Ei mingit relva! See on keelatud! Ainult paljaste kätega!"

Kuid raevust ja armukadedusest kobrutav Garaftan ei näinud ega kuulnud midagi enda ümber. Ta kahmas söepanni, tõstis selle üles ja ülekohtutegijale näkku sihtides sööstis Tarzanile kallale. Kuid samas võtsid kaks orja ta kinni ja kiskusid söepanni käest ära.

„ Võitle ausalt!" käskisid nad, panid ta jalule ja sakutasid korralikult läbi.

Tarzan seisis endiselt, naeratav ja kartmatu. Raevuhoog hämmastas teda. Ta ootas rahulikult Garaftani. Tarzani ükskõikset naeratust märgates pidi Garaftan teda vallanud vihast äärepealt lämbuma. Ta tormas vaenlasele kallale. Džunglivalitseja tugevad käed haarasid tal keha ümbert kinni ja virutasid ta maha.

57

Kõik orjad hingasid korraga: „0-ohh!" ja kostis midagi aplausisarnast.

Mahapaisatud Garaftan tõusis ja jäi altkulmu põrnitsedes vastast jõllitama. Ta oli uimaseks põrutatud, kuid ei kavatsenud alla anda.

Talasca astus Tarzani juurde ja vaatas talle silma.

„Oled väga tugev," sõnas ta, kuid Garaftanile viirastus, et tütarlapse pilk ütles palju rohkem. Talle tundus, et see pilk räägib armastusest, samal ajal kui see oli lihtsalt vaimustumine mehelikust jõust.

Garaftani kõrist tungis sõjakas kisendus, mis sarnanes metssea vingumisega, ja ta sööstis uuesti Tarzanile kallale. Tarzan tõstis ta pea kohale ja virutas kõigest jõust põrandale. Sellest aitas.

Uksele ilmusid vahisõdurid ja orje laiali tõugates ruttasid Tarzani juurde. Üks neist oli Calfastoban. Ta seisatas Tarzani ja imeilusa Talasca ees.

„Mis siin sünnib?" röökis ta. „Ahaa! Nüüd on kõik selge. See oled sina, Hiiglane? Otsustasid oma jõudu näidata, mis?"

Ta heitis pilgu Garaftanile, kes püüdis põrandalt üles tõusta. Viimane oli viha pärast endast väljas.

„Meil on seda sorti naljad keelatud, noormees," jätkas Calfastoban. Ta vehkis kätega Tarzani näo ees ja oli oma vihas täiesti unustanud, et uustulnuk ei mõista nende keelt. Kui see talle meelde tuli, andis ta Tarzanile märku endale järgneda.

„Sada hoopi aitab tal aru saada, kuidas tuleb käituda," kuulutas ta valjusti ja märkas äkki Talascat.

„Ärge karistage teda!" karjatas neiu, unustanud kõik ümberringi. „Süüdi on Garaftan. Zuantrol ainult kaitses ennast!"

Calfastoban ei suutnud oma silmi tütarlapse näolt lahti rebida ja enne kui see taipas, et teda ähvardab hädaoht, vilksatas mehe huultel salakaval muie. Talasca põrkas tagasi ja sööstis Tarzani juurde.

„Kui vana sa oled?" kraaksatas Calfastoban. „Ma uurin järele, kes su peremees on, ja ostan su ära."

Tarzan silmitses Talascat ja tema süda kiskus kokku ängistavast kaastundest.

„Ja sina, rumal loom, kuigi sa mind ei mõista," jätkas Calfastoban Tarzani poole pöördudes, „võid rõõmus olla selle üle, mis ma praegu ütlen. Seekord sul vedas: ma ei karista sind. Aga

58

teed veel kord proovi — ja saad nii, et tolmab. Ja kui ma kuulen, et sa pressid sellele nukukesele ligi, keda ma kavatsen endale osta, siis hoia oma nahk!"

Nende sõnadega pööras ta ümber ja läks minema.
Kui uks tema järel sulgunud oli, laskus kellegi käsi Tarzani õlale ja keegi sõnas:
„Tarzan!"
Oli nii kummaline kuulda oma nime siin vaenlaste keskel, sügaval maa all. Tarzan pöördus järsult ja silmas säravat nägu.
„Com..." pääses Tarzani huulilt, kuid ettevaatlik sõbrakäsi sulges 8a suu.
„Pst! Siin olen Aoponato."
,(Kuid mis on sinuga juhtunud? Ma ei mõista midagi! Sa oled niisama suur kui mina! Mis minanianssidega lahti on? Kas nad muutuvad hiiglasteks?"
Comodoflorensal naeratas kurvalt.
„Mu sõber, muutunud oled sina, meie aga oleme jäänud endiseks."
Tarzan kergitas imestunult kulme ja vaatas küsivalt talle otsa. „Sa tahad öelda, et ma olen selline kui kõik minaniansid?" Comodoflorensal noogutas pead.
„ Muidugi on seda raske uskuda. Raske on uskuda, et inimene võib koos oma sõjariistadega mõõtmetelt nii palju väiksemaks muutuda."
„Aga see on ju võimatu!" hüüatas Tarzan.
„Ma sain sellest teada mõni kuu tagasi," jätkas prints. „Kui minu kõrvu jõudsid kuuldused, et nad sind väiksemaks on teinud, ei uskunud ma seni, kuni tulin siia ja nägin sind omaenese silmaga."
„Aga mismoodi seda kõike tehti?"
„Tänu suure Zoantrohago mõistusele. Oma teadmisi kasutades tegi ta nii, et sa kaotasid teadvuse ja seejärel muutis su enda leiutatud aparaadi abil väiksemaks."
„ Loodan, et Zoantrohago ja tema imetabane aparaat suudavad sooritada ka vastupidiseid operatsioone," lausus Tarzan kurjalt.
„ Kahjuks pole see siiani tal õnnestunud. Vähendanud loomi, ei suutnud ta neid enam endiseks muuta. Tean vaid, et ta otsib vahendit, suurendamaks Veltopismakuse sõjamehi, et asuda nende abil kõigi minaniansside etteotsa. Kuid ükski tema
59
eksperiment pole siiani positiivset tulemust andnud. Kahtlen, kas endine kasv suudetakse sulle tagasi anda," lõpetas prints kurvalt.
„Kuid oma suures maailmas olen ma ju täiesti abitu."
„ Selle pärast ei tasu muretseda, mu sõber, sest väljavaated siit pääseda on nulliks tehtud. Mina ei loodagi enam kunagi Trohanadalmakust näha. Võib-olla et minu isa pingutuste ja sõjategevuse tulemusena me saame vabaks, kuid see on vähe usutav. Võitluse ajal võtame sageli vangi valges tuunikas orje, kuid mitte iialgi rohelistes. Meie armeel ei jätku jõudu tungida nii sügavale vaenlase asukohta."
Tarzan kehitas õlgu.
„Eks me vaata."
Kui Calfastoban lahkus, läks Garaftan ähvardusi pomisedes oma nurka.
„Kardan, et ta pole maha rahunenud," lausus Talasca Garaf-tabanile osutades. „Mul on kahju, et see juhtus minu pärast."
„Sinu pärast?" küsis Comodoflorensal.
Jah. Garaftan ähvardas mind, kuid Aoponatando sekkus ja kaitses mind."
„Aoponatando?" kordas prints.
„See on minu number," selgitas Tarzan.
„Tänan sind, mu sõber. Kahju, et mind siin polnud. Talasca teeb mulle süüa. Ta on tubli tütarlaps."
Rääkides vaatas ta ühtelugu neiut ja tema silmades säras õrnus. Talasca põski kattis kerge õhetus.
Tarzan naeratas.

„See ongi siis see Aoponato, kellest sa rääkisid?" küsis ta. „On küll," vastas neiu.
„Mul on väga kahju, et ka tema vangi langes, kuid paremast kaaslasest ei saa unistadagi. Peame kolmekesi läbi mõtlema põgenemisplaani."
Prints ja tütarlaps vangutasid kurvalt pead.
Õhtul söögilauas jutlesid nad vaikselt teiste orjadega, kes nendega ühinesid, sest Talascal oli palju sõpru. Kõik tundsid Tarzani vastu suurt austust.
Enne uinumist sõnas prints:
„Meil pole siin mugavusi."
„Mina neid ei vaja. Oleks vaid pime," vastas Tarzan. „Ma ootan, kuni kustutatakse valgus."
60
„Sellisel juhul võid sa viimsepäeva laupäevani oodata," puhkes prints naerma.
„Aga kas siis tuld ei kustutatagi?"
„Kui see juhtuks, saaksime kõik üsna ruttu otsa. Küünlaleek ei hajuta üksnes pimedust, vaid põletab ära ka kahjulikud gaasid, mis võiksid meid mürgitada."
„Sellisel juhul ma ei hakka ootama, kuni nad kustuvad," naeratas Tarzan, sirutas end põrandal välja ja ütles: „Muano," mis minaniansside keeles tähendas „head ööd"."

XIII peatükk

Järgmisel hommikul, kui Talasca süüa tegi, soovitas Como-doflorensal Tarzanile töö juures kokku hoida.
„Sul on õigus," nõustus Tarzan. ‚Ja võtame ka Talasca ühes. Hakkame kolmekesi põgenemiseks valmistuma."
Prints vaatas talle otsa, kuid ei öelnud midagi.
„Te võtate mind kaasa?" rõõmustas Talasca. „Ma ei suuda seda uskuda. Ma lähen teiega koos Trohanadalmakusesse ja saan sinu orjatariks, sest tean, et sa ei tee mulle iialgi ülekohut. Kuid Calfastoban pole mind unustanud ja tõenäoliselt müüb peremees vaese Talasca temale. Olen kuulnud, et ta on juba palju orje maha müünud: ta vajab raha, et makse maksta."
„Me teeme kõik, mis võimalik, Talasca. Kui tuleb paras juhus, võtame Aoponatoga su kaasa. Hakatuseks tuleb teha nii, et oleksime kogu aeg koos."
„Mul on idee," ütles Comodoflorensal, „ja oma arust väga hea idee. Nad usuvad, et sa ei räägi meie keelt ega saa sellest aru. Sellise orjaga on raske suhelda, kuid ta peab tööd tegema. Ütlen, et leidsin abinõu sinuga suhtlemiseks ja siis ehk jäetakse meid kokku."
„Kuidas sa seda teed?"
„See on juba minu mure. Niikaua, kuni nad pole taibanud, et sa nende keelt oskad, saan ma neid lollitada."
Peagi kandis printsi plaan vilja. Tarzan töötas kolmandas tunnelis kolmekümne kuuendal korrusel, kus töö oli kõige üksluisem ja väsitavam. Siinsamas töötas ka Garaftan, kes Tarzanit pikka aega piidles.
61
Niisiis töötas Tarzan rahulikult, kui ilmus Calfastoban nelja rohelises tuunikas orja saatel. Tarzan ei pööranud neile vähimatki tähelepanu, kuni ei kuulnud neid rääkimas. Heitnud kiire pilgu rääkijatele, märkas ta, et üks saatjaskonnas oli Comodoflorensal, keda tunti Aoponato hüüdnime all.
Kinni püüdnud printsi vastupilgu, pilgutas Tarzan märkamatult talle silma. Calfastoban käskis märkide abil Tarzanit lähemale tulla. See tuligi ja tardus paigale.

„Niisiis me kuulame, alustage oma vestlust," sõnas Calfastoban. „Kuid ma ei usu, et ta sinust aru saab, meid ta ju ei mõista."

Vaene Calfastoban ei osanud aimatagi, et peale tema keele on olemas veel teisigi.

„Ma esitan talle küsimuse tema oma keeles," ütles prints. „Kui ta pead noogutab, siis sai ta minust aru."

„Hästi. Küsi!"

Comodoflorensal pöördus Tarzani poole ja tõi kuuldavale kümmekond vokaali. Kui prints oli lõpetanud, noogutas Tarzan pead.

„Näete nüüd," pöördus prints Calfastobani poole. „Jah, paistab küll, et ta sai aru. Tähendab, zertalokolos oskab rääkida."

Tarzan isegi ei muianud, kuigi oli naljakas näha, kuidas Comodoflorensal kõige tõsisemal ilmel Calfastobani lollitas, ajades igasugust mõttetust.

„Ütle talle," sekkus üks sõjamehi, „et tema peremees Zoant-rohago käskis temalt küsida, kas ta saab aru, et on ori ja tema käitumisest sõltuvad siin tema elutingimused. Zoantrohago hindab orja elu, kui ta aga on laisk ja kangekaelne, siis teda karistatakse. "

Taas ütles Comodoflorensal tõsisel ilmel mõne mõttetu lause.

„Ütle neile," vastas Tarzan inglise keeles, mida siin loomulikult keegi ei osanud, „et esimesel parajal juhul keeran ma oma isanda kaela kahekorra, löön Calfastobani tobeda pea lõhki ning põgenen koos sinu ja Talascaga."

Tähtsa moega kuulas Comodoflorensal Tarzani juttu, pöördus siis sõjameeste poole ja „tõlkis":

„Zuantrol ütles, et saab väga hästi oma olukorrast aru ja tal on rõõm tõendada oma ustavust suurele Zoantrohagole, keda ta tänab tema heateo eest."

62

„Mis heategu see veel on?" uudistasid sõjamehed.

„See seisneb selles, et tema peremees lubas mul kõikjal saata Zuantroli, sest muidu ei saa ta viljakalt töötada oma isanda hüvanguks, olles võimetu kedagi mõistma," vastas Aoponato silmagi pilgutamata.

Tarzan sai aru, kui raske oli siiski nupukal printsil oma plaane ellu viia. Ta mõistis, et sõprus printsiga teeb ta elu turvalisemaks.

„Olgu pealegi," nõustus üks sõjamehi. „ Võite kokku jääda. Nüüd viiakse teid Zoantrohago juurde, ta tahab temaga rääkida. Tulge! Calfastoban, sina vastutad ori Zuantroli eest oma peaga."

Paljastatud mõõkadega viisid vahisõdurid Tarzani ja printsi

koridore pidi maa alt üles maa peale, kus neid tervitasid päikesepaiste ja värske õhk. Siin nägi Tarzan jälle pikka rodu raskesti koormatud orje, kes liikusid igas suunas. Tuli ette ka valges tuunikas orje, kes soojal päikesepaistel vabalt jalutasid ja jutlesid. Neid ei valvanud keegi ning õigupoolest polnudki neil mingit mõtet põgeneda.

Tarzan ja prints viidi tagavarasissekäigu kaudu kuningasek-torisse. Erinevalt Trohanadalmakuse kuningriigist oli siin rohkesti rohelust ja lilli. Ei tahtnud isegi uskuda, et selle müüride taga võisid aset leida verised lahingud. Veendunud, et keegi neid ei kuule, küsis Tarzan printsilt, mis on sellise erinevuse põhjus.

„ Ilusad puud ja põõsad, mis kasvavad nii tihedasti, et moodustavad justkui metsa, vaimustasid esialgu mindki," vastas prints. „Ent kujutle vaid, kui kerge on vaenlase armeel öö varjus väravani jõuda! Kas sa nüüd mõistad, mu sõber, mispärast meie kuningriigis pole peaaegu üldse taimkatet? Kuigi meile meeldivad samuti puud ja lilled..."

Üks vahisõdur lähenes kähku Comodoflorensalile, puudutas teda õlast ja küsis:

„Sa rääkisid, et Zuantrol ei oska meie keelt, miks sa siis temaga räägid?"

Prints ei teadnud, mida vahisõdur õieti kuulnud oli. Kui ta kuulis Tarzanit rääkimas minaniansside keeles, on teda raske uskuma panna, et Hiiglane nende keelt ei valda. Aga kui juba riskida, siis riskida!

63

„Näed sa," vastas Comodoflorensal, „ta tahab meie keelt õppida ja ma püüan teda selles abistada."

„Ja kuidas tal läheb? Oskab ta juba midagi?" „Paraku! Ta on äärmiselt juhm."

Pärast seda kõndisid nad vaikides treppidest üles-alla ja ühelt korruselt teisele.

Kuningasektor hämmastas oma mõõtmetega. Siin viibis küllaltki palju rahvast. Viimaks jõudsid nad ülemisele korrusele, mis asus kõrgel maa kohal ja kus tube täitis kirgas päikesevalgus. Nad peatusid massiivse ukse ees ja saatja kuulutas:

„Teata Zoantrohagole, et tõime kohale Zuantroli ja veel ühe orja — tõlgi."

Kõmatas raske kongilöök ja nende ette ilmus valvur, kes teatas:

„Tulgu sisse! Minu kuulsusrikas isand ootab oma orja Zuantroli. Järgnege mulle."

Nad kõndisid võrdlemisi kaua, kuni jõudsid ühe mehe ette. SeeTsfus suure laua taga, mis oli täis mitmesuguseid tööriistu. Mees tõstis pilgu sisseastujaile.

„See on sinu ori Zuantrol," lausus neid kohale toonud valges tuunikas ori.

„Ja teine?" osutas Zoantrohago printsile.

„Ta oskab Zuantroli veidrat keelt ja on toimetatud siia selleks, et sa võiksid soovi korral Hiiglasega suhelda."

Zoantrohago noogutas pead ja pöördus Comodoflorensali poole.

„Küsi temalt, kas ta tunneb oma organismis mingeid muudatusi sellest saadik, kui ma ta kasvu vähendasin?"

Kui küsimus oli Tarzanile otsekui hiina keeles edasi antud, lausus ta mõne ingliskeelse sõna ja raputas eitavalt pead.

„Ta ütleb, et ei tunne midagi, auväärne Zoantrohago," tõlkis Comodoflorensal. „Ta küsis, kas ta võib loota teie abil oma endised mõõtmed tagasi saada ja minna tagasi kodumaale, mis asub Minaniansist kaugel."

„Ta peab teadma, et teda ei lubata iialgi koju pöörduda," vastas Zoantrohago.

„Kuid ta pole ju minaniansside hulgast pärit," ütles Comodoflorensal. „Ta tuli meie juurde ise ja me kohtlesime teda kui sõpra, mitte kui vangi, sest ta on kaugelt maalt, kus ei tunta sõdu."

64

„Mis maa see selline on?" päris Žoantrohago.

„Me ei tea seda, kuid ta väidab, et tema maa asub läbipääsmatu metsa taga. Seepärast me ei teinudki teda orjaks, vaid suhtusime temasse kui külalisse."

Žoantrohago pahvatas naerma.

„Kui sa kõiki neid luiskelugusid usud, siis oled küll lihtsameelne. Meie juba teame, et läbipääsmatu metsa taga pole midagi. Ma võiksin uskuda, et ta pole Trohanadalmakusest, kuid ta on minanianss. Täpipealt! Vaid see on veider, et tal on zer-talokolosi mõõtmed. Mõni selline eksemplar elab koopas, kuid neist pole suurt midagi teada."

Tema kõnet katkestasid gongilöögid. Nende arvu loendanud, ütles ta:

„ Viige orjad kõrvaltuppa. Kui kuningas on tulnud, saadan nende järele."

Nad ei jõudnud veel väljuda, kui toas kõlas läbisegk „Oo, Elcomolhago! Suur käskija! Ülitark! Ülikaunis! Uhkaval!"

Kähku ümber vaadanud, nägi Tarzan Zoantrohagot ja kõiki teisi langemas silmili kuninga, väikese ilmetu mehikese ette.

Elcomolhago märkas lahkuvaid orje.

„Kes lahkub ruumist, kui mina sisenen?" käratas ta.

„Ori Zuantrol ja tema tõlk," selgitas Žoantrohago.
„Tooge nad tagasi!" käskis kuningas. „Ma tahan sinuga Zuantrolist rääkida."
Kui Tarzan ja Comodoflorensal tugitoolis istet võtnud kuninga ette astusid, anti neile märku põlvili laskuda.
Lapsest saadik tundis prints Comodoflorensal kombeid ja tavasid. Orjana pidi ta põlvitama. Instinktile alludes laskus ta pikemalt mõtlemata põlvili ja tõstis tervituseks käe.
Kuid Tarzan ei liigutanudki. Ta mõtles sõbrale, kes oli põlvitades oma kuningriigi au rüvetanud. Tarzan maksab oma õnnetu sõbra eest kätte ja õpetab seda upsakat kuningat.
Elcomolhago heitis pilgu Tarzanile.
„Mispärast ta ei põlvita?" sosistas Žoantrohago, kes oli orjameelselt alandlikku kummardusse vajunud. „Põlvili!" käsutas Žoantrohago, kuid siis meenus talle, et Hiiglane ei oska nende keelt, ja ta käskis Comodoflorensali korraldust tõlkida. Vastuseks raputas Tarzan pead.
Elcomolhago andis märku kõigil üles tõusta.
65
„Jätame selle," ütles ta.
Miski ütles talle, et Zuantrol ei hakka iialgi kuuletuma, ja et mitte täbarasse olukorda sattuda, otsustas ta oma kõrkust talitseda. See oli tark otsus, sest püüdes orja põlvili saada, oleks ta kindla peale tapetud, kuid kuningas ei tahtnud sellisest orjast ilma jääda.
„Ta on arulage. Püüdke teha nii, et järgmine kord ta teaks, mis ja kuidas. Tuleb põhjalikult selgitada meie kombeid ja korda. Las ta teab, kuidas käituda, nähes kuningat ja tema lähi-kondlasi. Ja ärgu unustagu, et ta on ori."

XIV peatükk

Poolsada vägevat alaali naist kammis metsa meeste otsinguil. Nad ihaldasid neile õpetust jagada. Nende mäletamist mööda polnud mehed iialgi niimoodi käitunud ja naistel polnud nende ees vähimatki hirmu. Oli vaid üksainus soov: karistada võimalikult karmilt.
Maruvihased naised hiilisid hääletult metsaserva poole, kus põles väike lõke. Mehed küpsetasid seal antiloobi liha. Varem ei söandanud nad nii lagedal kohal aset võtta, kuid pärast seda, kui Tarzan oli Esimese naise pojale imelise sõjariista andnud, olukord muutus. Kui nad varem olid kartnud tihnikust väljuda, siis nüüd küttisid, kus tahtsid, ja puhkasid seal, kus meeldis, soojendades end päikesepaistel.
Kuid kehalt olid nad mannetud ja just seda naised silmas pi-dasidki.
Ründajad lähenesid käratult meeste peatuspaigale. Äkki tõstis üks neist pea ning nägi metsikut ja ärritunudnaistesumma. Aastatepikkusele harjumusele alludes ja kättevõidetud iseseisvust unustades kargasid mehed püsti ja pistsid punuma võimsate puude varju. Naised tormasid neile järele, kuid põgenejad olid juba ületanud lagendiku. Meeste edasist käitumist polnud raske aimata. Tavaliselt jäid nad lähemate puude taha seisma ja hakkasid tagaajajaid otsides ümberringi vahtima. Just sellesama rumala harjumuse pärast nad naiste saagiks langesidki.
Kuid kõik mehed ei jooksnud metsa varjule. Üks neist seisis
66
rahulikult lõkke ääres ja ootas. See oli Esimese naise poeg, kellele Tarzan oli mehisust õpetanud.

Niisiis seisis julge nooruk viiekümne naise ees ja pingutas vibunööri. Naised ei mõistnud tema käitumise põhjust ja tormasid edasi. Äkki prantsatas üks neist maha. Tema rinnas tolknes pikk kepp. Teised ei teinud sellest väljagi, vaid jooksid edasi. Kuid siis kukkus teine ja tema järel kolmaski. Naised jäid seisma. Kui üks mees suudab eemalt tappa nii palju naisi, mis siis rääkida ülejäänutest, kes metsas redutavad?

Ja tõepoolest, julgust kogunud mehed hüppasid'metsast välja ja pistsid jooksu käigu pealt vibusid vinnastades ja nooli lendu lastes.

Veel üks jälitaja kukkus maha, ülejäänud naised keerasid ümber ja lasksid jalga.

Oli alanud uus ajastu. Esimest korda võitsid mehed lahingu.

Põgenikke ei jälitatud, ja kui Esimese naise poeg lagendikule ilmus, lohistades juukseidpidi noort tõrkuvat tüdrukut, vajus kõigil suu imestusest pärani. See oli uskumatu! Mees oli püüdnud kinni naise, kes talle meeldis! Kõik piirasid nad sisse ja žes-tide keeles külvasid üle küsimustega.

„ Mispärast sa ta siia vedasid? Miks sa teda maha ei löönud? Kas sa ei karda teda?"

„Te näete, et ta on noor ja ilus. Kavatsen teda endale pidada. Kui ta pole nõus, teen ma nii!" Ja ta torkas pika noole tüdrukule ribikontide vahele. Hirmunud tüdruk langes põlvili.

Mehed sattusid kirjeldamatusse ärevusse.

„Kus naised on?" küsisid nad üksteiselt oma keeles.

Kuid naised olid kadunud.

Üks meestest tormas neid taga ajama.

„Ma lähen!" andis ta märku. „Tulen tagasi naisega, kuid see on ainult minu oma ja hakkab süüa tegema üksnes mulle."

Nagu sõgedad rühkisid kõik talle järele ja jätsid noore paari lagendikule.

„Sa hakkad mulle süüa tegema!" selgitas Esimese naise poeg noore fuuria poole pöördudes, kes vaid urises vastuseks. Nooruk tõstis noole, virutas sellega kõigest jõust tüdrukule lagipähe ja lõi ta jalust maha. Tema kohal seistes kavatses poiss teda kolkida seni, kuni ta sõna kuulama hakkab, kuid tonksas siis jalaga küljekontide vahele ja käsutas:

„Tõuse üles!"

Tüdruk ajas end pikkamisi püsti ja silmitses teda ustaval koerapilgul.

„Kas hakkad mulle süüa tegema?" kordas nooruk ähvardava miimikaga.

„Kogu elu!" vastas tüdruk oma suguharu žestide keeles.

* * *

Tarzan istus väikeses toas ja ootas kutset peremehe juurde. Kui ta teise ruumi viidi, nägi ta seal Zoantrohagot ja kuningat kahe sõjamehe seltsis.

„Oled sa kindel, et ta meie keelt ei oska?" küsis Elcomolha-go Zoantrohagolt.

„Ta pole vangistamisest saadik ainsatki sõna lausunud. Arvasime, et ta on zertalokolos, kuni kuulsime, et ta räägib oma keeles ühe orjaga, oo, ülivõimas!" vastas see.

Elcomolhago heitis oma alamale kiirpilgu. Ta oleks eelistanud, et Zoantrohago oleks teda kõigi juuresolekul nimetanud „tagosotoks", mis tähendas «ülikuulus". Üldiselt ei usaldanud ta Zoantrohagot küünemusta võrragi.

„Me pole kunagi eksperimenti üksikasjalikult arutanud. Õigust öeldes selleks ma siia tulingi. Tahaksin kõiges selgusele jõuda."

„Kuulan sind, oo, ülivõimas," vastas Zoantrohago. „Ütle mulle tagosoto," turtsatas kuningas. „Jah, tagosoto," kordas Zoantrohago.

„Asume asja juurde. Ära unusta, et see on riikliku tähtsusega asi."

Zoantrohago mõistis imehästi, mida kuningas silmas pidas, kui nõudis eksperimendi üksikasjade arutamist. Ta ei mallanud teada saada, kuidas oli õnnestunud orja neli korda väiksemaks teha. Sellest jutuajamisest sõltus nii eksperimendi kui ka Zoantrohago enda saatus.

„ Fnne kui arutelu alustada, palun sind, tagosoto, täida mu palve. See laseb sul paremini kasutada minu võimeid."

„Mida sa siis tahad?" küsis kuningas kärsitult.

Hingepõhjas kartis ta tarka teadlast ja see hirm kasvas sageli üle vihkamiseks. Tuleb aeg ja ta õiendab temaga arved, kuid praegu pole see veel saabunud. Enne peab kõik eksperimendi üksikasjad välja uurima.

„Ma tahaksin saada Kuningliku riiginõukogu liikmeks," ütles

68

Zoantrohago lihtsalt.

Kuningas oli üllatusest rabatud. Kõige vähem tahtis ta näha Zoantrohagot oma riiginõukogu liikmena. Ta oli ülearu tark.

„Kuid seal pole vaba kohta," torises kuningas.

„Tühi loba. Mõelge välja uus koht. Näiteks ülemjuhataja asetäitja. Gofoloso äraolekul võtan ma osa istungitest, kogu vaba aja aga pühendan oma leiutistele."

Selline variant oli kuningale täiesti meeltmööda ja ta ruttas nõustuma.

„Väga hea. Juba täna määratakse sind sellesse ametisse ja kui faja, tullakse sulle järele." Zoantrohago kummardas.

„Nüüd," ütles ta, „ räägime minu eksperimentidest, mis, nagu ma loodan, aitavad meie sõjameestel mõõtmetelt suureneda ja lahingus võitmatuks saada. Hiljem, kui seda enam vaja pole, võime nad endiseks tagasi muuta."

Juba üksnes mõte lahinguist hakkab mulle vastu," hüüatas kuningas silmakirjalikult.

„Kuid me peame olema valmis kaitsma end sissetungija vastu," pareeris Zoantrohago.

„Ah nii, see on teine asi. Selleks pole meil vaja kuigi palju sõjamehi, teised võivad tegelda rahuliku loova tööga. Niisiis, alustame!"

Zoantrohago naeratas endamisi, läks laua teise otsa ja jäi Tar-zani kõrvale seisma.

„Nagu te teate, asub siin," lausus ta Tarzani koljule osutades, „ väike ovaalne punakashall ajuks nimetatud keha, mis juhib inimese kõigi organite impulsse ja liigutusi. Mulle turgatas pähe mõte, et kui seda mingil moel mõjutada, võib muuta ka inimese enda mõõtmeid. Korraldasin rohkesti katseid loomadega ja saavutasin hämmastavaid tulemusi. Inimesega on märksa raskem. Vaatasin läbi hulk võimalusi, lõpliku lahenduseni on veel tükk maad. Tõsi, usun kindlalt, et olen õigel teel, kuid vaja läheb aega ja veel kord aega. Eksperiment jõuab lõppstaadiumi. Ma vähendasin Hiiglase kasvu ja tahan nüüd talle endised mõõtmed tagasi anda, kuid sajaprotsendilist tagatist veel ei ole. Ilmselt pole vaja kiirustada, selleks katseks läheb ju tarvis mitu kuud. Edu pant on järkjärgulisus. Kujutage ette, kui väikese kiviga õrnalt pähe lüüa, siis vaevalt on reageering agressiivne. Aga kui võtta suurem kivi ja lüüa kõvemini, muutub vastavalt

69

ka reageerimine. Nii on ka minu eksperimendiga. Ma olen õigel teel, kuid kiirustada ei maksa."

„Mina arvan, et kõik on palju lihtsam, kui sulle tundub," katkestas teda kuningas. „Sa ütlesid nüüdsama, et tema endiste mõõtmete tagasiandmiseks tuleb orjale kiviga kolju pihta virutada. See pole õige. Arvan, et talle tuleb otsaette lajatada. Too kivi siia ja me tõestame minu oletuse õigsust."

Zoantrohago läks ähmi täis. Ta ei suutnud leida vajalikke sõnu, et keelitada kuningat loobuma meeletust kavatsusest, ja teha seda nii, et mitte riivata tema tobedat upsakust ega iseennast löögi alla seada.

„Hiilgav mõte," lausus ta lõpuks, „kuid ma olen juba proovinud seda teostada. Paraku polnud sel tulemusi. Pisut kannatust ja me saavutame edu."

Ja Zoantrohago läks kõrvaltuppa, et näidata närilisega tehtavat katset. See oli vapustav vaatepilt. Hämmastunud pealtvaatajaile näidati närilist, kes kasvas kiiresti suuremaks, säilitades seejuures keha proportsioonid.

Tarzan, kes jälgis tähelepanelikult iga liigutust ja kuulatas iga sõna, jättis kõik nähtu üksikasjadeni meelde. Elcomolhago tõstis silmad ja märkas, millise huviga Tarzan kõike toimuvat jälgis.

„Ei tasu seda teha orja juuresolekul," ütles ta. „ Kuulan, tagosoto," vastas Zoantrohago. Ja koos Comodoflorensaliga saadeti Tarzan kuni katse lõpuni teise ruumi.

XV peatükk

Piki arvukaid koridore sektori keskuse poole minnes jõudis Tarzan oma sõbraga väikesse tuppa. Küünlaid polnud, kuid sellest hoolimata hajutas pimedust nõrk valgus, mis langes kusagilt ülalt. Toas seisis laud ja kaks järi.

„Lõpuks ometi oleme kahekesi," sosistas Comodoflorensal, „ja võime juttu ajada. Kuid peab olema valvel, isegi seintel võivad kõrvad olla."

„Kus me oleme?" tundis Tarzan huvi. „Sina tunned mina-niansi ehitisi paremini kui mina."

70

„ Oleme kuningasektori ülemisel korrusel. Seepärast polegi siin vaja küünlaid, ilma milleta me seal all elada ei saa. Õhku tuleb katuses olevatest avadest... Räägi, mida sul õnnestus laboratooriumis teada saada."

„Ma sain aru, kuidas mind väiksemaks tehti, kuid katse algusest kuni selle lõpuni peab mööduma mitu kuud. Zoantroha-go ei tea isegi, millal see juhtub."

«Loodame, et eksperimendi lõpp ei saabu nii tillukeses toas."

„Aja mahaarvestus on juba alanud, kuid usun, et pääsen siit enne välja."

„Sa ei pääse siit iialgi välja," lausus prints kibedalt. „Isegi kui sa suudad enne oma normaalsete mõõtmete tagasisaamist läbida kõik tunnelid ja koridorid, siis ülemise korruse käikudest sa läbi ei pääse. Vaata siia."

Ta astus akna juurde ja raputas trelle.

„Kuidas sa selle tõkke läbid?"

„Ma pole seda veel uurinud," vastas Tarzan, „kuid pole kunagi loobunud põgenemismõttest ja mulle tundub imelik, et sina ja su inimesed olete olukorraga leppinud ning valmis alatiseks siia jääma."

Tarzan läks üle toa ja haaras trellidest kinni.

„Need polegi nii hirmus tugevad."

Ta pingutas lihaseid ja varvad paindusid. Nagu prints, nii imestas ka Tarzan jõu üle, mis hakkas talle juba tagasi tulema. Nähtavasti andsid end tunda temaga sooritatud eksperimendi tulemused, kuid millal see tehti, jäi segaseks.

Tarzan painutas lahti kaks varba. Comodoflorensal jälgis imestuse ja vaimustusega, kuidas Tarzan üksteise järel trellivar-'bu painutas.

„Need varvad on suurepärased sõjariistad, kui tuleb oma vabaduse eest võidelda."

Comodoflorensal muigas irooniliselt.

„Kas sa kavatsed võita neljakümne kaheksa tuhande elanikuga vaenlase linna, relvastatud selle vitsaga?"
„Ja oma kavalusega."
„Vaevalt sul seda tarvis läheb," väitis prints.
„Eks me vaata."
„Ja millal sa alustad?"
„ Homme hommikul, õhtul, kuu aja pärast — kes teab? Ma ootan parajat juhust ja olen kavandanud põgenemisplaani
71
sellest hetkest peale, kui teadvusele tulin ja mõistsin, et viibin vangis."
Comodoflorensal vangutas pead.
„Annaks jumal, et sul veaks. Millegipärast tundub mulle, et sinuga koos pääsen minagi siit välja." Tarzan naeratas.
„Teeme kõigepealt oma relvad korda. Varsti tuuakse süüa ja me ei tohi enneaegu kahtlust äratada."
Kahekesi rebisid nad kergesti raudvarvad lahti ja panid siis kohale tagasi, nii et poleks midagi märgata. Kui nad valmis said, hakkas toas pimenema. Peatselt avanes uks ja kaks sõjameest, küünlad käes, astus sisse. Neid saatis ori, kes tõi süüa ja juua.
Kui nad ära minema hakkasid, kõnetas prints neist ühte.
«Siin on pime. Ehk jätaksite siia kas või ühe küünla."
„Teil ei lähe seda vaja," vastas sõjamees. «Pirne öö tuleb kasuks. Homme saadetakse teid paemurdu tagasi, seal on küünlaid rohkem kui küllalt."
Ja paugatades sulgus raske uks vahisõdurite järel.
Kui sammud olid vaibunud, tuli vangidel toidu leidmisega tükk aega vaeva näha.
„Noh," sõnas prints, „mis sa arvad, kas siit on kergem jalga lasta kui paemurrust?"
«Muidugi. Ja seda tuleb teha täna öösel."
Comodoflorensal vaid naeris selle peale.
Pisut söönud, astus Tarzan akna juurde, võttis varvad ära ja puges tekkinud ava kaudu välja. Kõik hoolikalt järele vaadanud, tuli ta tuppa tagasi.
„Kui kõrgel on siit sektori katus?"
«Vististi oma kaksteist jalga," vastas prints.
Tarzan kiskus trellidest välja kõige pikema varva.
«Liiga kõrgel."
«Mis on liiga kõrgel?"
«Katus," selgitas Tarzan.
„Mis vahet seal on, kõrgel või madalal, kui me nagunii selle kaudu põgeneda ei saa?"
«Kõik võib juhtuda ja kõike võib vaja minna. Esialgu kasutame torni teravikku, mis läbib kogu hoonet ja ulatub kuplist välja."
Prints naeris taas suure häälega.
«Kas sa arvad, et kui linnast välja pääsed, siis oled paugupealt
72
vabaduses? Aga patrull? Niipea kui hoonest lahkud, nabitakse sind kohe kinni."
„Seda lootustandvam on torni teravik," vastas Tarzan. „ Püüame laskuda hoone vundamendini otse sissekäigu juures ja meid ei märka keegi."
„Laskuda mööda teravikku hoone sees?" hüüatas Comodo-florensal. „Sa oled hull! Pole võimalik pääseda ühelt korruselt teisele ilma kaela murdmata. Muide, kõrgus on umbes nelikümmend jalga."

„Oota pisut," katkestas teda Tarzan ja hakkas pilkases pimeduses tyiba uurima. Äkki kuuldus metalli kriginat vastu seina. „Mis sa teed?" küsis prints. „Oota," kordas Tarzan. -

Comodoflorensal vakatas. Viimaks kõlas Tarzani hääl. „Kas oskad leida tuba, kus asub Talasca?" „ Misjaoks?"

„Läheme talle järele. Ma lubasin ta kaasa võtta." „Muidugi oskan."

Tarzan kõndis endiselt toas ringi. Aeg-ajalt kuuldus taas metalli kriginat.

„Kas sa tunned kõiki Veltopismakuse inimesi?" küsis Tarzan.

„Ei. Neid on tuhandeid, kaasa arvatud orjad. Kuidas võiksin ma kõiki tunda?"

„Tunned sa nägupidi neid, kellel on õigus kuningasektoris-se siseneda?"

„Ei tunne, ja isegi mitte neid, kes siin elavad, kuigi tähtsamad sõjamehed on mulle tuttavad. Ma tunnen neid nägupidi või tean nende nimesid."

‚Ja nemad sind?"

„Ei usu."

„Väga hea!" hüüatas Tarzan.

Taas võttis maad vaikus ja jälle katkestas selle Tarzan.

„Kas sõjamehed tohivad kõigis sektorites vabalt käia, kartmata, et patrull neid kinni peab?"

„ Päeval tohivad nad käia igal pool peale kuningasektori."

„Kuid öösel?"

„Ei," vastas prints.

„Kas sõjamees võib päeval karjääri minna, kui ta tahab?" küsis Tarzan.

„Kui tal on sinna asja, siis teda kinni ei peeta."

Taas saabus vaikus.

„Tule," ütles Tarzan viimaks. „On aeg!"

„Ma tulen sinuga," sõnas Comodoflorensal. „Usaldan sind ja arvan, et parem on surra, kui elada orjuses. Ja ehkki elada pole jäänud enam kaua, suren ma vabana."

„Täna on meil ainuke võimalus ja arvan, et kõik läheb korda. See, et peame Talasca järele minema, suurendab muidugi riski, kuid ma loodan kõige paremat."

„Aga kuidas me siit põgeneme?"

„Ma ju rääkisin sulle, et torni teraviku abil, nüüd aga ütle, kas valges tuunikas ori tohib päeval vabalt karjääris käia?" „Ei, seal pole neid näha." „Kas võtsid varva?" „Võtsin küll."

„ Siis poe minu järel aknaavast välja ja aseta varb tagasi, nii et poleks auku näha. Tule!"

Pilkases pimeduses astus Comodoflorensal akna juurde ja leidis käsikaudu neli teravaks ihutud otsaga raudvarba. Seda siis Tarzan oligi pimedas teinud. Prints astus sammu ette ja põrkas Tarzani otsa.

„Üks hetk," sosistas see. „Ma teen võrgus augu laiemaks. Varsti saab valmis." Pöördus siis ümber ja käskis: „Ulata mulle varb!"

Üksteise järel ulatas Comodoflorensal talle varvad ja Tarzan hakkas käratult tegutsema.

„Ma lähen esimesena. Kui ma vilistan, siis poe selle augu kaudu mulle järele."

„Kuhu?" küsis prints.

„Teravikku mööda alla. Ja annaks jumal, et poleks kõrge. Varvad võtan ühes."

„Jumalaga, sõber," lausus Comodoflorensal.

Tarzan naeratas ja kadus auku. Ühes käes pigistas ta varba, mis vajaduse korral võis asendada relva, teise käega klammerdus võrgu külge, mis kattis igal korrusel

torniteraviku ovaalseid avausi. Mõnikümmend jalga temast allpool pidi olema siseõu. Ehk kujutab see endast kuningasektori lage? Pinnale jõudnud, vilistas Tarzan tasakesi.

„Ma ei näe midagi," sosistas prints. „Kuhu nüüd? Siin võib kaela murda. Sellist reisi poleks ma osanud küll ette kujutada.

74

Kuid nüüd kaldun arvama, et tasub vaid tahta ja vabadus saabub."

„Kannata, sõber," vastas Tarzan. „Oleme alles teekonna alguses. Raskused ootavad meid ees."

Relvi tugevamini pihku surudes hakkasid nad laskuma avause kaudu, mille Tarzan oli võrku teinud, ja sattusid ühte tuppa. Ettevaatlikult edasi minnes komistasid põgenikud pudelila-su otsa. Prints käis Tarzani sabas, püüdes hästi vaikselt liikuda.

„Me oleme vist sattunud laoruumi, kus hoitakse kuninga vei-nivarusid," sosistas prints. „Olen sellest sadu kordi kuulnud sõjameestelt ja orjadelt, kes muust ei räägigi kui veinist ja ränkadest maksudest. Uks on siin kohutavalt raske ja seda valvatakse nii, nagu oleks siia peidetud kuningriigi vara. Tõsi, üht-teist langeb ka valvuritele."

„Oma arust leidsin ma ukse," sosistas Tarzan, „ja selle vahelt paistab valgust."

Uks andis järele ja läbi kitsa prao heitsid nad pilgu kõrvalruumi. Otse nende ees lamas näoli põrandal inimene ja tema pea ümber oli laialivalgunud punane loik.

Tarzan lükkas ukse rohkem lahti. Nüüd said nähtavaks veel kaks meest, kes olid tardunud samasse poosi ja veel üks, kes lamas diivanil. Põgenikud lipsasid tuppa, valmis relvi käiku laskma.

Kiiruga ringi vaadanud, silmasid nad veel kuut vahisõdurit, kes olid nurgas elutult sirakil.

XVI peatükk

Põgenikud tardusid sõnatult paigale, valmis mis tahes oota-matuseks. Tarzan osutas laipadele.

„Kes need on? Mispärast nad tapeti?"

„Nad pole tapetud, mu sõber, nad on lihtsalt purjus, kuigi see on neile rangelt keelatud," naeris prints.

„Kuid ma näen põrandal verd," väitis Tarzan.

„See pole veri, vaid punane vein."

Tarzan hingas kergendatult ja rõõmustas.

„Paremat ööd joominguks poleks nad osanud valida."

Jah, meil on mehemoodi vedanud," sosistas Comodoflorensal lõbusalt.

75

Vaevalt oli ta need sõnad suust saanud, kui vastasseinas avanes uks ja lävele ilmus kaks sõjameest. Otsekohe märkasid nad kõrvalisi isikuid.

„Mis teie siin teete, orjad?" hüüatas üks nendest.

„Tss!" sosistas Tarzan, tõstes sõrme huultele. „Tulge sisse ja sulgege uks. Ainult tasa!"

„ Aga lähedal pole ju kedagi," lausus teine ebalevalt, kuid astus siiski tuppa ja tõmbas ukse kinni. „Mis see kõik tähendab?"

„Seda, et nüüd olete meie vangid!" hüüdis Tarzan. Ühe hüppega oli ta ukse juures jä} metallvarba peos pigistades tõkestas väljapääsu.

Röögatades paljastasid sõjamehed mõõga ja sööstsid Tarza-nile kallale. Selsamal silmapilgul lõi prints oma relvaga ühe kallaletungija käest mõõga põrandale. Tarzan taganes ukseni. Co-modoflorensal haaras kukkuva mõõga lennult kinni ja torkas ühe vahisõduri läbi. Ka Tarzani löök oli täpne: vastane langes surnult põrandale.

Naeratades lausus prints:
„Raudvarbade abil võitsime kuningriigi parimaid vehklejaid. Ausalt öeldes ma ei uskunud, et meil see õnnestub." Tarzan hakkas naerma. „Mina arvasin täpipealt sedasama." „Mis siis nüüd? Kas läheme edasi?"
„ Esialgu riietame hädavarestest sõjamehed ümber," ütles Tarzan endalt rohelist tuunikat ära võttes ja sõjamehe rõivastust selga tõmmates.
Comodoflorensal järgis tema eeskuju.
Laipu torniteraviku juures olevasse auku heites ütles prints:
„Kuni nad leitakse, jõuame jalga lasta."
Nad läksid tagasi purjus vahisõdurite juurde ja prints hakkas nende taskuid rahast tühjaks tegema.
„Selle raha eest võime vajaduse korral valvurid ära osta," selgitas ta. „Ma tunnen neid hästi."
„Mina siinset korda ei tunne, eks sina tea paremini," vastas Tarzan. „Peame kiirustama."
Täielikus vaikuses läksid nad üle toa, mida valgustasid tõusva päikese esimesed kiired. Ukse ees magasid vahisõdurid nagu surnud. Kellestki märkamata ületasid nad mitu koridori; püüdes sellest õnnetust kohast võimalikult kaugele pääseda.
Vastu tuli valges tuunikas ori. Vähimatki tähelepanu pööramata

läks ta neist mööda. Seejärel tuli veel mõni ori. Linn hakkas virguma.
„On parem, kui otsime kõrvalise koha ja ootame veidi, sest inimesi hakkab üha rohkem liikuma," arvas prints.
Ta haaras Tarzanil käsivarrest kinni ja osutas uksele, millele oli joonistatud hieroglüüf.
„Siin just selline koht ongi."
„Mis koht? See on ju rahvast täis! Kui nad ärkavad, võtavad meid kohe kinni," vaidles Tarzan vastu, paokil ukse vahelt sisse piiludes.
„Nted ei tunne meid ära. Kindlasti on nad kõik eri sektoritest ja jäänud siia lihtsalt ööseks. Ikkagi on see väljapääs."
Tarzani kannul astus ta tuppa. Valges tuunikas ori tõttas neile vastu.
„Kohad kahele," nõudis Comodoflorensal talle kuldraha ulatades, mille oli võtnud purjus vahisõduri taskust.
Seejärel seadsid nad end seina ääres sisse ja vajusid sügavasse unne.
Ärgates leidis Tarzan, et nad olid printsiga jäänud kahekesi. Kähku äratas ta ka sõbra, lootes, et keegi polnud neid tähele pannud.
Pärast pesemist läksid Tarzan ja Comodoflorensal koridori, kus liikus orje kummaski suunas. Siin nägi Tarzan esimest korda naisi. Nad jõudsid poe juurde.
„Siit võib toidupoolist osta. Kinnitame pisut keha."
„Hiilgav mõte."
Leidnud vaba koha, istusid nad laua äärde, ja kui ori neile süüa tõi, maksis prints talle kuldrahaga. Ori imestas, sest see oli liiga kõrge tasu.
Koridori tagasi pöördunud, hakkasid põgenikud minema esimese korruse poole, kus rahvast oli veelgi rohkem. Alumisel korrusel hakkasid nad otsima ühte neljast koridorist, mis viisid väljapääsu juurde. Põgenikud ei esitanud küsimusi, küll aga kuulasid tähelepanelikult teisi, kes ühele või teisele poole teed küsisid. Ja siis juhtusid nad kuulma, nagu oleks ülemisel korrusel surnuks pussitatud kaks orja, kes püüdsid põgeneda.

„Nad olid Zoantrohago kongis luku taga," ütles üks. «Hakkasid teravikku pidi üles ronima, aga kukkusid alla ja prantsatasid võrgu peale. Võrk ei pidanud nende raskusele vastu ja nad lendasid alla esimese korruse tuppa."

77

„Oo, ma nägin neid eile."

„Te ei tunne neid ära, nii hirmsasti on nende näod moondunud."

Põgenikud jätkasid oma teed mööda orjade koridori.

XVII peatükk

„Kuhu nüüd?" küsis Comodoflorensal.

„Vii mind paemurru poole. Peame Talasca üles otsima, ma lubasin talle," vastas Tarzan.

„Kuid me paneme kaalule ta elu! Talasca mõistab väga hästi, et tal on võimatu põgeneda, ka meie ise satume jälle vaenlaste küüsi."

„Loodame, et ei satu," väitis Tarzan. „Kui sa kõhkled, jää parem maha. Ainult näita mulle teed Talasca juurde."

„Sa arvad, et ma lõin kartma? Mitte sugugi! Kuhu sina, sinna ka mina. Ja kui sind kinni nabitakse, jagan ma sinu saatust. Tabagu meid pealegi ebaõnn, kuid me ei tohi lahku minna. Lähen sinuga koos kas või vanakuradi vanaema juurde!"

„Väga hea. Näita teed. Pane mängu kogu oma tarkus ja teadmised, et Talascat võimalikult kiiresti üles leida."

Peagi jõudsid nad orjade toa ukse juurde, ilma et keegi neid tähele oleks pannud. Ukse juures seisis vahimees.

„Tulime orjatar Talasca järele," ütles Comodoflorensal.

Tarzan, kes seisis pisut kaugemal, märkas vahimehe silmi põlema löömas.

„Kes teid saatis?" küsis ta.

„Tema peremees, Zoantrohago."

Valvuri näoilme muutus veidi.

„Mis siis ikka, astuge sisse ja võtke ta kaasa," ütles ta ust pärani lüües.

Comodoflorensal läks tuppa, Tarzan jäi uksele ootama. „Mine sisse!" kordas vahimees.

„Ma ootan siinsamas," vastas Tarzan. „Pole mõtet kahekesi ühe orjatari järele minna."

Valvur kõhkles veidi, pani printsi järel ukse kinni ja haaras äkki mõõga. Ka Tarzan paljastas oma relva.

„Anna alla!" käratas valvur. „Ma tundsin teid ära."

78

„Seda ma arvasingi. Sa oled tark, aga su silmad on rumalad. Nad reetsid su."

„See-eest on mu mõõk targem!" karjus sõjamees teravikku Tarzani rinda suunates.

See oli kuningriigi parim vehkleja.

Kahevõitluse algusest oli kulunud vaevalt paar minutit, kui valvur taipas, et vastane on tema vääriline. Ta sai hoobi vastu õlga ja hakkas valjusti appi hüüdma.

Täpne löök otse südamesse lõpetas tema kisa.

Uks paiskus pärani lahti. Lävel seisis Comodoflorensal, näost lubivalge. Tarzani selja taga verist laipa nähes hingas ta kergendatult. Hetke pärast oli ta juba oma sõbra kõrval.

„Kuidas see juhtus?" '

„ Ta tundis meid ära. Aga kus Talasca on? Miks sa üksi oled?" „Talasca on kadunud. Calfastoban ostis ta Zoantrohagolt ära ja viis endaga kaasa."

„Pane uks kinni. Läheme talle järele." Sulgenud ukse, pöördus prints Tarzani poole. „Kuhu me läheme?"

«Kõigepealt otsime üles Calfastobani," vastas Tarzan.

Comodoflorensal kehitas õlgu ja läks talle järele.

Nad kõndisid kiiresti piki koridori, kui orjadekolonnist astus välja mees, läks nende eest läbi ja, kohanud Tarzani pilku, lipsas külgmisse koridori.

,, Peame kiirustama," sosistas Tarzan.

„ Mispärast?"

„Kas sa siis ei märganud seda meest, kes nüüdsama meist möödus ja meid hoolega silmitses?"

„Ei, aga kes see oli?"

„Garaftan."

„Ta tundis su ära?"

„Ei oska täpselt öelda, kuid kindel on, et miski muutis teda valvsaks. Loodame, et ei tundnud, kuid ma kardan halvimat." „Sellisel juhul ei tohi silmapilkugi viivitada." Nad tõttasid edasi.

„Kus asub Calfastobani karjäär?" küsis Tarzan.

„Ma ei tunne siinset korda. Ta võis Talasca esialgu ühte kohta viia, siis teise ümber paigutada. Selle peab kuidagi järele uurima."

Tarzan peatas ühe orja, kes läks samas suunas ja küsis:

„Kust ma võiksin leida Calfastobani Ventali?"

„Ei tea. Parem on küsida valvurite toast."

Orja ette lasknud, lisasid põgenikud sammu. Talasca tuli iga hinna eest üles otsida. Nad olid paemurrust juba väljumas, kui nende ette kerkis äkki kaks ohvitseri ja üks neist küsis valvurilt:

„Miks on vahipostil neli meest?"

„Meid on kaks," vastas vahisõdur.

„Me pole nendega koos," sõnas kiiresti Comodoflorensal.

„Miks te siis siin olete ja mida te teete?" jätkas ohvitser.

„Me võime seda teile nelja silma all selgitada," vastas prints.

Ohvitser käskis põgenikke endale järgneda vahtkonnaruumi, kus nõudis neilt läbipääsuluba.

„Meil pole seda," vastas Comodoflorensal.

„Pole luba? Millega te seda seletate?"

„Väga lihtsalt," ja prints tõmbas taskust välja kuldketi. «Otsime Calfastobani. Tal on ori, keda me tahame osta. Me ei jõudnud läbipääsuluba välja kirjutada ja otsustasime minna niisama. Te ehk saadate meid Calfastobani juurde?"

Prints sõrmitses kergelt kuldketti.

„Mis siis ikka, proovin saata," vastas ohvitser. „Tema karjäär on kuningasektori peal viiekümnendal korrusel."

„Suur tänu," tänas Comodoflorensal ohvitserile kummardust tehes. „Kui olete nõus meiega ühinema, võtke vastu see tagasihoidlik lugupidamisavaldusi

„Tänan teid kingituse eest ja mingu teil hästi."

Pärast vastastikuseid kummardusi väljusid nad vahtkonna-ruumist.

Kuningasektorisse tagasi jõudnud, suundusid nad itta.

„Calfastobani karjäär asub sealpool," ütles üks tütarlaps, keda ohvitser küsitles.

„Ja mis on selle peal?" tundis Tarzan huvi.

„Pikk galerii, mis suubub väliskoridori. Kuid keda te otsite?"

„Palastoci," vastas prints kähku, öeldes esimese pähe tulnud nime.

„Sellist ma ei tunne," lausus tütarlaps mõtlikult.
„Noh, nüüd leian ma ta ise üles, aitäh!" sõnas prints. «Läheme just Calfastobani karjäärist läbi ja ta aitab meid."
„Calfastoban läks koos Hamadalbaniga ära," jätkas tütarlaps,
80
„kuid arvan, et nad tulevad varsti tagasi. Te võite neid siin oodata."
„ Aitäh, kuid ma loodan, et leian Palastoci nüüd hõlpsasti üles."
Jätnud hüvasti ohvitseriga, kes läks tagasi oma postile, hakkasid Tarzan ja Comodoflorensal .mööda Calfastobani karjääri viivat koridori edasi minema.
„Arvan, mu sõber," tähendas prints, „et peame kiirustama."
Tarzan lasi pilgul ringi käia. Kusagil polnud ühtegi hinge. Ta märkas, et otse tema ees oli mõni kõvasti suletud uks. Tarzan tegsi ühe lahti, sees oli pime.
„Too küünal, Comodoflorensal."
Prints võttis seinanišist kaks küünalt..
Toas leidsid nad toidu- ja küünlavarusid ning muid asju. Äkki kostis hääli ja üks neist oli Calfastobani oma.
„Lähme minu tuppa, Hamadalban," rääkis ta valjusti, „ma näitan sulle oma uut orjatari."
Tarzan müksas printsi, lipsas väledasti tuppa ja tõmbas ukse kinni.
„Kas kuulsid?" sosistas ta. „Jah, see on Calfastoban." Taas kõlas tuttav hääl.
„Kinnitan sulle, et see on kõige ilusam naine, keda ma iganes näinud olen."
Calfastoban jäi ukse ette seisma ja kõlistas võtmeid.
„Oota, ma kutsun orjatari kohe siia. Astu sisse!" röögatas ta.
Pikkamisi sisenes tuppa võluv neiu. See oli Talasca. Valges tuunikas näis ta veelgi kaunim.
„Ta kuulus Zoantrohagole," selgitas Calfastoban, „kuid minu arust pole Zoantrohago tüdrukut kordagi näinud, muidu poleks ta teda mingi hinna eest ära müünud."
„Sa tahad teda naiseks võtta ja oma seltskonda viia?"
„Ei," vastas Calfastoban. „Ma kavatsen oodata, kuni saan teda kallimalt maha müüa. Arvan, et mulle antakse tema eest hunnik raha."
Tarzan surus käed rusikasse, nagu oleks tal peos vaenlase kõri. Comodoflorensal pigistas mõõgapidet.
Tuppa astus teenijanna ja jäi lävele seisma.
„Kaks vahisõdurit paluvad luba sisse tulla ja neil on kaasas rohelises tuunikas ori."
81
„Tulgu sisse!" käskis Calfastoban. Sisenes kolm meest, nende seas ka Garaftan. „Ahaa!" hüüatas Calfastoban. „Mu tubli ori Garaftan. Mis sind siia tõi?"
„Ta kinnitab, et peab tingimata teile midagi tähtsat rääkima," sõnas vahisõdur. „Räägi. Mis on lahti?"
„Kui ma seda ütlen, milleks ma siia tulin, siis pärast tagasipöördumist kisuvad orjad mu lõhki. Ma riskeerin väga paljuga ja loodan teie kaitsele. Te olete minu vastu alati lahke olnud. Mul on suur palve: kui minu informatsioon on teie jaoks tähtis, siis aidake mul saada valget tuunikat."
„Sa ju tead, et see pole minu võimuses," vastas Calfastoban.
„Kuid seda võib teha kuningas, kui teie teda palute."
„Olgu pealegi. Kui informatsioon väärib tõepoolest tähelepanu, ma räägin kuningaga."
„Teie lubadusest piisab mulle täiesti," kummardus ori.
„Luban, luban," katkestas Calfastoban kärsitult. „Nüüd räägi, mida sa tead."

„ Uudised levivad linnas kiiresti. Hiljuti leiti kahe orja — Aoponato ja Zuantroli laip. Et nad kuulusid Zoantrohagole nagu minagi, elasime koos ja ma tundsin hästi neid mõlemaid. Aga kujutlege minu üllatust, kui ma märkasin peakoridoris Aoponatot ja Zuantroli. Nad olid elus ja terved ning pealegi sõjaväevormis. Nad suundusid maapinnale."

„Kuidas nad välja näevad?" tundis ootamatult huvi üks va-hisõduritest, kes oli Garaftani kohale toonud.

Ori kirjeldas neid nagu oskas.

„Täpipealt!" hüüdis sõjamees. Just nemad peatasidki mind ja küsisid, kuidas leida Calfastobani."

Ukse juurde tekkis vähehaaval rahvasumm, keda meelitas kohale rohelises tuunikas orja nägemine. Üks tütarlaps lausus äkki:

„Need kaks küsisid ka minult hiljuti, kuidas teid leida." Teine lisas:

„Minuti eest läksid nad läbi meie sektori ja otsisid meest, kelle nimi on mulle võõras."

‚Jah, nii see oli," kinnitasid teisedki rahvasummast, kes olid põgenikke näinud.

„Nähtavasti oli see väljamõeldud nimi. See oli lihtsalt ettekääne,

82

et mind leida..." oletas Calfastoban.

„...Või pääseda sektorist läbi," lisas vahi sõdur.

„Peab ruttama, kui tahame neid kinni võtta!"

XVIII peatükk

Calfastoban tahtis sedamaid tormata põgenikke jälitama, kuid Garaftan hoidis teda tagasi.

„Oodake! Aga äkki on nad veel siin? Tuleb kõik ümberringi läbi otsida ja väljapääsud sulgeda."

„See on suurepärane mõte, Garaftan!" nõustus Calfastoban. „Ei tohi viivitada. Kõigepealt korraldame läbiotsimise."

Nende sõnadega lükkas ta kõik ruumist välja ja hetk hiljem olid mõlemad rasked uksed suletud.

„Et nad on kahekesi, mu isand," sõnas Garaftan, „siis ehk annaksite mulle sõjariista?"

„ Minul pole kaitset vaja, kuid omaenese julgeoleku pärast võid midagi võtta laost."

Calfastoban pöördus Talasca poole ja haaras tal käsivarrest kinni.

„Sina ära kiirusta, mu kaunitar! Enne kui me lahku läheme, tahan ma sind suudelda!"

Talasca võttis hoogu ja virutas oma piinajale kõrvakiilu.

„Katsu sa oma räpaste käppadega mind puudutada, elajas!" karjatas ta, püüdes mehe sülelusest välja rabelda.

„Ohoo! See on tõeline kass!" hüüatas Calfastoban ja õnnetut tütarlast lahti laskmata vedas ta kõrvaltuppa.

Garaftan avas ukse ja astus lattu. Samal hetkel pigistasid teraskõvad sõrmed ta kõri raudsesse haardesse. Ta nõksatas ja hakkas kähisema.

„Sure, Garaftan," kõlas hääl. „See on tasu reetmise eest! Sa ise valisid endale saatuse. Sure! Kuid enne võta teadmiseks, et sa sured nende käe läbi, keda sa reetsid! Sa otsisid Zuantroli — sa oled ta leidnud!"

Teraskõvad sõrmed pigistasid lämbuva orja kõri veel kõvemini ja sekund hiljem oli kõik lõppenud.

Laiba endast eemale tõuganud, sööstis Tarzan Talascale järele. Ta avas ukse ja nägi raevunud Calfastobani, kes püüdis

83

murda tütarlapse meeleheitlikku vastupanu. Vägivallatseja õlale vajus raske käsi.

Calfastoban laskis ohvri lahti, hüppas kõrvale ja haaras mõõga. Tema ees seisis kaks orja, ühel helkis käes terariist.

„Nagu näed, oleme ainult kahekesi. Praegu pole aega selgitada duellikoodeksi järgi sinu vaprust ja osavust. Sa ehk vabandad meid. Kui sa poleks tütarlast solvanud, oleksin ma sind lihtsalt luku taha pannud," sõnas Tarzan. „Kuid sina oled juhm ja jõhker inimene ning sinu karistus on surm!"

„Garaftan!" kisendas Calfastoban meeleheitlikult.

«Garaftan on surnud," selgitas Tarzan rahulikult. „Ta suri, sest reetis oma kaaslased. Sina sured selle pärast, et käitusid nurjatult daamiga. Torka ta surnuks, Comodoflorensal. Meil on vähe aega, peame ruttama!"

Mõõgatera tungis Calfastobani südamesse. Tarzan ja prints jooksid Talasca juurde ja aitasid tal üles tõusta.

„Zuantrol! Aoponato!" hüüatas neiu. „Ma ei lootnudki enam teid näha. Mis juhtus? Mispärast te siin olete? Te päästsite mu elu, kuid nüüd lahkuge kiiresti. Nad ei tohi teid siin näha. Kuid ma ikkagi ei taipa, kuidas te siia sattusite."

«Mõtlesime põgeneda," hüüdis Comodoflorensal, „ja otsisime sind. See oli tegelikult täiesti võimatu, kuid Tarzan leidis su üles."

«Mispärast te nii väga minu eest hoolitsete?" küsis Talasca.

«Sellepärast, et sa olid lahke, kui mind orjade juurde toodi," vastas Tarzan. „Ja pealegi lubasin ma sind endaga kaasa võtta, kui katsun siit välja pääseda."

Nüüd otsis teed vabadusse juba kolm põgenikku.

«Comodoflorensal, sina orienteerud paremini. Mõtle nüüd järele, kuhu viib see käik!" kiirustas teda Tarzan.

«Kurat seda teab," kehitas prints õlgu. «Võib viia, kuhu iganes tahab, või mitte kuhugi."

Ootamatult kuulsid nad lähenevaid hääli.

«Calfastoban, tee lahti! Garaftani järele tullakse!"

«Tuleb galerii kaudu põgeneda," sosistas Comodoflorensal ja sööstis toa vastasnurgas oleva ukse juurde.

Välisuksele juba prõmmiti millegi raskega.

«Calfastoban, siia tulevad orjad Garaftaniga arveid õiendama! Tee ruttu lahti!"

Tarzan lasi pilgul palavikuliselt ringi käia. Ta märkas laes

84

avaust ja end kõigest jõust maast lahti tõugates hüppas kõrgele üles. Haaranud kätega avause servadest kinni, vinnas Tarzan end üles, ronis sisse, vaatas siis august alla ja mõõtis pilguga kõrgust.

„Liiga kõrge, teie ei jõua hüpata."

Jalgadega augu äärte külge klammerdudes jäi ta pea alaspidi rippuma.

Uks vappus võimsatest löökidest. Kostis kisa:

„Tee lahti! Kuninga nimel, tee lahti!"

Ka teisest uksest murti sisse ja kisendati:

„Tehke ise lahti! Meid on väljastpoolt luku taha pandud!"

„Kuidas me saame lahti teha, kui te olete kinni pandud seestpoolt!"

„ Valetate! Te vastutate täie rangusega kuninga käsu täitmata jätmise eest!"

Kuni kestis askeldamine ja tohuvabohu, haaras Tarzan Talasca ja tõmbas neiu auku.
Paistis, et raskete löökide all lendab uks iga hetk pilbasteks.
„Anna küünlakann siia," sosistas Tarzan printsile, „ja hüppa nii kõrgele, kui vähegi jõuad. Ma aitan üles ronida."
„Püüa kann kinni! Rohkem siin küünlaid pole. Hüppan!"
Printsist tugevate kätega kinni haaranud, tiris Tarzan ka tema pimedasse galeriisse.
Samal hetkel löödi uks sisse ja tuppa tungisid sõjamehed. Kedagi leidmata tegid nad kõrvaltoa ukse lahti ja sealt väljus Hamadalban, kes naeratas jahmunult ja vahtis ringi. Raevunud sõjamehed jäid teda jõllitama.
„Kes siin oli?" küsis Hamadalban.
„Calfastoban ja rohelises tuunikas ori."
„Küllap nad pugesid peitu," oletas üks sõjamehi. „Kõik ümberringi läbi otsida!"
Kõik tormasid otsima ja peagi lohistas vahisõdur pimedast laost välja Garaftani laiba.
„Mõlemad uksed olid suletud," jätkas Hamadalban. „Mida võib see tähendada?"
„ Lausa imelugu!"
„Otsige hoolsamini!"
Hamadalban astus tuppa, kust leiti surnud Garaftan.
„Nüüd peame siit kähku jalga laskma," sosistas Tarzan. «Keegi võib auku märgata."
85
Pilkases pimeduses hakkasid nad edasi minema, säilitades suurima ettevaatlikkuse.
„Tulge siia!" kutsus Tarzan vaikselt. „Ma leidsin midagi."
„Mis see on?" küsis Talasca lähemale astudes.
„Siin on seina sees avaus. Sellest mahub täitsa hästi läbi. Peab läitma küünla."
„Mitte mingil juhul. Ainult mitte praegu," vaidles prints vastu.
„ Siis lähen ma niisama. Peab järele uurima, kuhu see käik viib."
Tarzan laskus põlvili ja kadus auku.
Oli nii pime, et ei näinud sõrmegi suhu pista. Prints ja Talasca ootasid Tarzanit, kuid teda ei tulnud. Nende all olevast toast kostis selgesti hääli. Salajase rahutusega mõtlesid nad, et sõjamehed võivad iga hetk laes oleva augu avastada. Siis oleks parem alla hüpata ja surnuks kukkuda kui uuesti vangi langeda.
„Mis temaga juhtus?" sosistas Talasca.
„Oled sa tema pärast väga mures?"
„Ja miks ka mitte? Ka sina närvitsed, eks ole?"
„Seda küll."
„Ta on imetore."
„On küll."
Justkui vastuseks nendele sõnadele kostis tunnelist, kuhu Tarzan oli kadunud, tasane vile. „Tule!" sosistas Comodoflorensal.
Pilkases pimeduses hakkasid Talasca ja prints edasi roomama. Lõpuks nägid nad Tarzanit, kel oli küünal käes.
„Mis te arvate, kas nad ronivad meile järele?" küsis Talasca.
„Arvan, et ronivad küll," vastas prints. „Parem minna vastu teadmatusele, seda enam, et tunnel viib kindlasti mõnda tuppa, sealt võib olla kergem põgeneda."
„Sul on õigus, siia ei tasu kauemaks jääda," nõustus Tarzan. „Ma lähen esimesena, minu järel tuleb Talasca ja sina jääd viimaseks."
Teed valgustades läksid nad edasi. Pärast väsitavat tunnelis liikumist sattusid nad ootamatult ühte tuppa, mida silmitsedes jäi Talascal hing kinni.
„Mis see on, Zuantrol?" sosistas ta käega pimedusse näidates.
86

Nurgas põrandal lamas kägardunud kogu.
‚Ja siin!" osutas ta sõrmega teise nurka.
Tarzan valgustas küünlaga, tõstis mõõga ja astus ettepoole. Ta kummardus kogu kohale, puudutas seda ja samal hetkel pudenes see põrmuks.
„Mis see on?" kordas tütarlaps.
„See oli inimene," vastas Tarzan. „Kuid ta suri palju aastaid tagasi. Ta oli seina külge aheldatud ja isegi ahel on pehastunud."
„Ja teine samuti?"
„Neid on siin palju," ütles Comodoflorensal. „Vaata, seal ja siin ka veel. See põrm räägib sellest, et koridor on ühenduses ülivõimsa Veltopismakusiani" kaevandustega. Ta oli nii võimas, et heitis oma vaenlasi vangikongi kellelegi aru andmata. Sipelgad tegid kähku oma töö, õgides võib-olla veel elusaid vange. Nende ja minaniansside vahel peeti juba igivanast ajast saadik alalisi sõdu. Emasipelgast sigines musttuhat uut sõdurit, meie aga ei jõudnud neid hävitada. Lõpuks õnnestus meil avastada emasipelgas ja ta tappa. Pärast seda ei tulnud enam ükski sipelgas meie kuningriiki. Nad elavad meie ümbruses, kuid kardavad meid. Paraku pole välistatud uue sõja võimalus "
„Olgu pealegi," katkestas Tarzan. „Ütle, kuhu see 'koridor viib? Kas kuhugi ruumi?"
„Arvan küll. Ja see võib olla mõne kuningliku perekonna liikme eluruum."
Surmatoast viis tunnel järsult allapoole ja lõppes järgmise toaga, mis oli eelmisest suurem. Põrandal lamas rohkesti laipu.
„Siin pole seinte küljes ahelaid," märkis Tarzan.
„Ei. Need inimesed surid võideldes. Vaata nende paljastatud mõõku ja skelettide asendit."
Põgenikud seisatasid hetkeks, et lasta pilgul ringi käia. Järsku kostis nende kõrvu inimhääl.

XIX peatükk

Päevad möödusid, aga Tarzan ei tulnud ikka veel koju. Tema poeg hakkas juba tõsiselt muretsema. Küsitleti ümberkaudsete külade elanikke, kuid asjatult. Keegi polnud Suurt bwanat näinud. Korak saatis kõikidesse Aafrika asulatesse, kus lennuk võis maanduda, telegrammi järelepärimisega, kuid vastused ei toonud lohutust.
Siis saatis Korak mõne sõjameeste salga isa otsima. Kaua ja põhjalikult kammisid nad džunglit, kuni sattusid maale, mida katsid metsad, kirjasid künkad ja tasandikud...
* * *
Elcomolhago kuningasektori ühes toas redutas kolm põgenikku ja kuulatas inimhääli, mis tundusid kostvast igast küljest. Talasca nihkus Tarzanile lähemale. „Kes see on?" sosistas ta. Tarzan raputas pead. „See on naise hääl," tähendas prints.
Küünalt kõrgel pea kohal hoides astus Tarzan seina juurde. Üleval võlvi all nägid nad ava.
Tarzan andis küünla printsi kätte, tõmbas mõõga välja, hüppas üles ja kadus auku. Mõni sekund hiljem ilmus sellesse tema nägu.
„Siin on pime nagu põrgu eeskojas. Arvan, et hääled kostavad minu all olevast toast. Läheduses pole ainsatki hingelist."
„Kuidas sa seda sellises pimeduses teada võid?"
„Kui siin keegi oleks, tunneksin tema lõhna," vastas džung-livalitseja.
Kaaslased vahetasid umbusklikke pilke. „Olen selles kindel," jäi Tarzan kangekaelselt oma arvamuse juurde.
„Võin uskuda ükskõik mida, ainult mitte seda," naeratas prints.

„Olgu, lähen ja vaatan, mis seal on," ei hakanud Tarzan vaidlema.
„Ei, parem, kui me lahku ei lähe!" protesteeris Talasca.
„Olgu, lähme koos."
„Kaks mõõka on ikka kaks mõõka," lisas prints.
„Hästi," nõustus Tarzan. „Mina lähen kõige ees, siis Talasca ja viimasena sina."
88
Prints noogutas ja paari minuti pärast olid nad juba teisel pool seina ja valgustasid küünlaga koridori.
„Käik on ehitatud ümber toa," sosistas Comodoflorensal, «järelikult peab siin kusagil olema uks."
Nad hakkasid piki koridori edasi minema. Äkki kuulsid nad täiesti selgesti naise häält:
„...kui nad mind nähes rõõmustavad."
«Auväärne emand, seda ei juhtu," vastas teine naisehääl.
„Zoantrohago ei müünud mulle orja ja peab kandma karistust. Kuid kuningas, minu isa, talitas väga rumalastr," jätkas esimene hääl. „Ta tapab Zoantrohago ja tema surmaga kaob viimne võimalus teada saada, kuidas võib suurendada inimese kasvu. Kui nad oleksid lubanud mul orja osta, poleks ta jalga lasknud... Nad arvasid, et ma tahan teda hukata, kuid mul polnud üldse niisugust plaani."
„Kuid mida te kavatsesite temaga teha, kaunis printsess?"
„See pole sinu asi, ori," vastas emand järsult.
Viivuks võttis maad vaikus.
„Ma tundsin ta ära," sosistas Tarzan printsile kõrva sisse. „See on printsess Janzara, Elcomolhago tütar, keda sa kavatsesid oma naiseks teha."
„Kas ta on tõepoolest nii ilus, nagu räägitakse?" küsis Comodoflorensal.
„Ta on imekaunis, kuid talumatu iseloomuga."
„Ja ma pean seda välja kannatama?" lausus prints mõtlikult.
Tarzan vaikis. Tema peas küpses plaan.
Viimaks lausus hääl:
„Ta oli väga ilus. Palju ilusam kui kõik minu sõjamehed..." Lühikese pausi järel jätkas printsess:
„Võid minna. Ütle, et mind ei tülitataks seni, kuni päike jõuab sõjameeste koridori ja kuningasektori vahele."
„Põlegu igavesti teie küünlad, olgu nad kõige kaunimad..."
Põgenikud kuulsid ust sulguvat.
Tarzan jätkas sissekäigu otsimist, kuid selle avastas esimesena Talasca. Tarzan hoiatas oma kaaslasi:
„ Oodake siin. Ma katsun teda sealt ära tuua. Kui meie põgenemine peaks nurjuma, kasutame teda pantvangina."
Pikemalt midagi selgitamata lükkas ta ust ja astus printsessi tuppa. Uks avanes sellise kohutava kääksatusega, mis oleks isegi surnu üles äratanud.
89
Janzara hüppas püsti ja seisis otse Tarzani ees. „See oled sina, Zuantrol!" hüüatas ta hingeldades. „Sa tulid minu juurde?"
„Ma tulin sulle järele, printsess, mitte sinu juurde," vastas Tarzan. „Ma ei tee sulle midagi, kui sa lärmi ei tõsta."
„Ma ei mõtlegi lärmi tõsta," sosistas Janzara ja lõi äkki käed ümber Tarzani kaela.
Tarzan lükkas ta pehmelt eemale ja sõnas:
«Printsess, sa oled mu vang. Sa tuled minuga kaasa."

Jah, ma olen su vang ja lähen sinuga kas või maailma otsa. Sa meeldid mulle! Mul on õigus valida endale printsiks ükskõik milline ori. Ma olen valinud sinu!"

Tarzan raputas pead.

„Sa ei armasta mind. Ja sinu lootus on asjatu, sest mina ei armasta sind. Meil on väga vähe aega. Tule!" Tarzan pani käe ta õlale. Printsessi silmad tõmbusid vidukile.

„Sa oled vististi hulluks läinud. Või ei tea sa, kes ma olen?"

„Oled Janzara, kuninga tütar," vastas Tarzan rahulikult. „Nagu näed, tean ma su nime."

„Ja sa julged minu armastuse ära põlata!" hakkas printsess raevust hingeldama.

„Armastusest ei saa juttugi olla. Ainuke, mis mind erutab, on minu ja mu sõprade vabadus."

„Sa armastad teist?"

Jah."

„Kes ta on?" nõudis Janzara.

„Kas sa tuled omal jalal või peab sind kandma?" küsis Tarzan läbematult, jättes küsimusele vastamata.

Viivuks tardus printsess pingsasse poosi. Tema tumedad silmad pildusid välke. Pikkamisi sai neiu enesevalitsuse tagasi ja ta nägu selgines. Siis lausus ta juba rahulikul toonil:

„Olgu, ma aitan sind, Zuantrol. Ma päästan su, sest sa meeldid mulle. Tule mulle järele."

Ja printsess läks toa vastasnurka.

„Kuid ma ei saa tulla ilma sõpradeta."

„Kus nad on?"

Tarzan vaikis, kartes sissevedamist.

„ Näita mulle, kuidas välja pääseda, ja ma lähen neile järele."

90

„Hästi, ma näitan. Võib-olla pärast seda hakkad sa mind rohkem armastama kui teda."

Talasca ja Comodoflorensal kuulsid iga sõna.

„Ta armastab sind," sosistas prints. „Sa ju näed."

„Ma pole selles kindel. Et ta printsessi ei armasta, see ei tähenda veel, et ta armastab mind."

„Ta armastab sind ja sina armastad teda! Ma mõistsin seda esimesest pilgust. Kui ta poleks minu sõber, torkaksin ta mõõgaga surnuks!"

„Ja üksnes selle pärast, et ta mind armastab? Olen ma siis tõesti nii ha\b, et sa eelistad näha oma sõpra pigem surnu kui minu mehena?"

„Ma..." sattus prints segadusse, „ma ei tea. isegi, mida räägin..."

Neiu puhkes naerma, siis hüüatas: „Janzara viib ta kuhugi! Teda ei tohi üksi jätta!" Ja hetkel, kui Tarzan ukselingist kinni võttis, kõlas printsessi hääl:

Järgne mulle ja ma näitan sulle, mida tähendab Janzara armastus! "

Tarzan ei usaldanud teda ja kõhkles.

„Kardad? Sa ei usu mind?" jätkas printsess. „Tule siis ja vaata ise!"

Comodoflorensal ja Talasca sisenesid just siis, kui Tarzan astus sammu edasi. Ootamatult kadus põrand tema jalge alt ja ta kukkus tekkinud lõhesse. Pööraselt naeru lagistades vaatas Janzara haigutavasse auku. Ta kees vihast.

„Kas sa nüüd tead, mida tähendab Janzara armastus? Kui mina sind ei saa, ei saa sind keegi!" karjus ta raevunult.

Silmanurgast märkas printsess Talascat ja printsi enda poole jooksmas.

Kukkumisest põrutatuna ei saanud Tarzan hästi aru, mis oli juhtunud. Ta leidis end eredasti valgustatud toast, kus raskete raudtrellidega eraldatud poolel konutas ahelatesse pandud inimene.

„Ruttu! Siia!" karjus see, ja Tarzan nägi kahte hiigelsuurt roheliste silmadega looma, kes valmistusid hüppama.

Algul Tarzan arvas, et see kõik vaid viirastub talle, ja hõõrus silmi. Tema ees seisis kaks tohutut aafrika kassi. Džunglis poleks nendega kohtumine teda hirmutanud, siin muutus olukord

91

eluohtlikuks. Loomad hiilisid lähemale ja Tarzan haaras mõõga.

„Katsu trellideni jõuda!" karjus vang. „Ma aitan sul nende vahelt läbi pugeda!"

Ja sel hetkel hüppas üks kassidest...

* * *

Comodoflorensal lükkas Janzara kõrvale ja sööstis augu juurde, kuhu oli kadunud tema sõber. Viimasel silmapilgul kuulis ta printsessi karjumas:

„Ah siis sind ta armastabki! Kuid ta ei saa sind endale, ei

saa!"

Talasca põikas kõrvale, Janzara haaras noa ja tormas talle kallale.

„Sure, ori!"

Talasca haaras osavasti printsessi randme ümbert kinni ja peagi vähkresid mõlemad naised põrandal, võideldes elu ja surma peale.

* * *

Kass hüppas. Selsamal silmapilgul kukkus ülevalt inimene teisele peaaegu selga. Loom taganes ootamatusest, Comodoflorensal — tema see oligi — torkas oma mõõga pea kaotanud koletise lõugade vahele. Kass hüppas kõrvale uueks rünnakuks jõudu koguma.

* * *

Printsessi eluruumis käis meeleheitlik võitlus. Põrandal vä-herdes korrutas printsess nagu masin: „Sure, ori! Sina ei saa teda endale!"

Kuid Talasca ei andnud alla. Unustanud võitlustuhinas kõik siin ilmas, jõudsid mõlemad naised haigutavale avausele pikkamisi lähemale. Viimasel hetkel märkas Janzara hirmuäratavat auku ja taipas, mis nüüd kohe juhtuda võib. Kuid oli juba hilja. Metsiku kisaga: „Kassid! Kassid!" prantsatasid rivaalid alla, laskmata teineteisest lahti.

* * *

Comodoflorensal ei hakanud jahmunud looma taga ajama, vaid ruttas Tarzanile appi. Ründavat looma tagasi tõrjudes jõudsid

92

nad trellideni, pugesid nende vahelt läbi ja pääsesid ohust.

Mõlemad kassid hakkasid ähvardavalt lõrisedes vastu trelle hüppama, kui äkki sadas ülalt neile kaela kaks teineteise külge klammerdunud naist...

XX peatükk

Kui Tarzan ja Comodoflorensal taipasid, et need" on Talasca ja Zan^ara, unustasid nad ohu ning tormasid neile appi.

Kukkumisel pillas Janzara käest noa, Talasca märkas seda, haaras sõjariista ja hüppas püsti. Tarzanja prints olid juba nende kõrval.

Janzara tõusis vaevaliselt jalule, lastes pilgul ringi käia. Isegi salkuspäise ja määrdununa polnud ta kaotanud midagi oma ilust, vaid vastupidi, tundus olevat veelgi kaunim.

„Janzara!" hüüatas aheldatud vang. „Mu printsess! Ma tulen!"

Ahelatest välja tegemata haaras ta järi — ainsa sõjariista —, tõukas märkamatut ust puuris ja tormas appi.

Mõlemad loomad nõretasid verest ning olid valust, raevust ja näljast hullunud. Lõrisedes ja paljastatud kihvadega sööstsid nad ikka ja jälle mõõkade otsa, millega mehed tütarlapsi varjasid.

Vang võitles vapralt kassidega, ladudes hoope paremale ja vasakule, ning lõpuks, saba jalge vahel, roomasid nad tigedalt urisedes pimedasse nurka, mis oli neile koopaks. Jälitama neid ei hakatud.

„Zoantrohago!" hüüatas printsess.

„Sinu ori!" vastas vang, langenud ühele põlvele ja sirutanud käed üles.

„Sa päästsid mu elu, Zoantrohago," ütles Zanzara. „Ja seda pärast kõiki neid kannatusi, mis sul on tulnud minu pärast taluda! Kuidas ma saaksin sind tänada?"

„Ma armastan sind, printsess, ja sa tead seda ammugi. Kuid nüüd on liiga hilja. Mind heideti siia kuninga käsul ja homme pean ma surema.' Nii soovis kuningas. Sina oled kihlatud teisega."

„Ma tean!" kisendas Janzara. „Kuid ma ei armasta teda ega

93

saa iialgi tema naiseks. Ma vihkan kuningat. Armukadedusest tappis ta mu ema. Ta on rumal, ta on kõigist lollpeadest kõige lollim!"

Äkki pöördus ta põgenike poole.

„ Need orjad saavad vabaks, Zoantrohago! Ja mina aitan neid. Ma lähen koos nendega ja ma pääseme siit välja."

„ Aga kuhu meil minna? Kas meie hulgas on meie vaenlaste linna mõjukat inimest?"

„On küll," vastas Tarzan, aimates viirastuvat vabanemisvõi-malust. „Trohanadalmakuse kuninga Adendrohakise vanem poeg."

Janzara heitis pilgu Tarzanile.

„MuI polnud õigus ja ma käitusin eemaletõukavalt. Kõikvõimsa kuninga tütrena ma lihtsalt tujutsesin. Anna mulle andeks."

Ja lisas siis Talasca poole pöördudes: „Võta oma mees, tütarlaps, sa saad temaga õnnelikumaks kui mina."

Ja pehmelt lükkas ta Talascat Tarzani poole. Kuid Talasca astus tagasi.

„Sa eksid, Janzara. Ma ei armasta Zuantroli ja tema ei armasta mind."

Comodoflorensal vaatas kiiresti Talascale otsa. Tarzan noogutas nõusolevalt pead.

„Sa tahad öelda, et sa ei armasta Talascat?" imestas prints.

«Vastupidi. Ma armastan teda väga," vastas Tarzan naeratades. „Kuid mitte nii, nagu sina mõtled. Ma armastan teda selle pärast, et ta on hea ja osavõtlik tütarlaps, tõeline sõber. Ta oli hädas ja teda tuli aidata. Oma kodumaal on mul naine, keda ma väga armastan."

Comodoflorensal ei vastanud midagi ja vajus mõttesse. Mis siis saab, kui neil õnnestub tema kodulinna jõuda? Aastasadu kehtinud tava järgi oli ta kohustatud abielluma vaid teisest hõimust printsessiga. Ta unistas Talascast, sellest väikesest orjata-rist, kes hädavaevu mäletas oma ema ega teadnud midagi isast. Ta unistas Talascast, kuid ei saanud teha teda enda naiseks oma kuningriigis, kus Talasca oleks olnud vaid ori. Comodoflorensal armastas teda ja oli endas kindel, kuid Talascat printsessiks teha polnud tal õigust.

Kuid selle mõru küsimuse üle polnud aega juurelda, vaja oli
94
mõelda, kuidas välja saada.
„Varsti tullakse loomi söötma," ütles Zoantrohago, osutades seinas olevale väikesele uksele. „Vaevalt et seda lukustatakse: kasside pärast ei pääse vang nagunii selle juurde."
„ Vaatame."
Tarzan läks üle toa ja tõukas ust. See paiskus lahti ja ta nägi kitsast koridori. Viis põgenikku asusid minekule, valgustades küünaldega teed. Koridori lähemalt silmitsenud, sõnas Janzara:
„Tore! See viib minu poolele. Minu magamistoa ukse ees seisab vahisõdur, ta on valmis minu eest oma elu ähdma. Tänu mulle ori ta vabastatud maksudest, nii et edasi! Ja ärge kartke midagi!"
Tõsi, oli oht, et vahisõdur tõstab lärmi enne, kui printsessi ära tunneb, sellepärast läks Janzara esimesena. Kui vahisõdur läbipääsu tõkestas, hüüdis ta:
„Oled sa pimedaks jäänud või? Ei näe, kes su ees on!"
„Olen teie käsutuses, printsess Janzara," kõlas vastus.
Printsess käskis tal muretseda viis hobust ja sõjariistad. Vahisõdur heitis pilgu ta kaaslastele ja tundis arvatavasti ära Zoantrohago. Huvitav, kes on need teised kaks meest? Veidi mõelnud, ütles vahisõdur:
„Ma võin oma printsessi jaoks täna pimedaks jääda ja homme tema eest ära surra."
„Sellisel juhul too kuus hobust!" käskis printsess ja pöördus Comodoflorensali poole. „Kas sina oled Trohanadalmakuse prints?"
„Olen."
„Kui me näitame sulle teed vabadusse, kas sa siis teed meid orjadeks?"
„Viin teid linna kui oma isiklikke orje, pärast aga lasen vabaks."
„Sellist asja pole ajaloos veel iialgi juhtunud," kahtles neiu. „Kui pole juhtunud, siis nüüd juhtub. Ei maksa aega raisata."
Peagi naasis vahisõdur verise näo ja kätega. „ Hobused tuli võtta vägisi. Peab kiirustama, muidu võime lõksu langeda."
Ta andis Zoantrohagole noa ja mõõga.
Nad hakkasid kiiresti edasi liikuma. Esimest korda istus Tarzan väikesel minaniansi hobusel, kuid tundis end sadulas täiesti kindlalt.
95
„Trohanadalmakus asub Veltopismakusest idas ja kui ratsutame mööda Naiste koridori, taipavad nad kohe, kuhu tüürime. Neid peab segadusse viima. Neil on väledad hobused ja pole kahtlust, et nad saavad meid kätte. Ainuke võimalus pääseda on suunata nad valedele jälgedele."
„ Maapinnal väljapääsu ümber kasvavad puud varjavad meid. Kiiremini!" hüüdis printsess.
Kõik kannustasid hobuseid. Tagantpoolt kostis juba tagaajajate käratsemist.
Iialgi varem polnud Sõjameeste koridor tundunud nii pikk ia iialgi enne polnud hobuseid nii raevukalt tagant kihutatud.
Nad jõudsid maapinnale viiva väljapääsu juurde ja vahisõdur Oratarc, kes oli teistest ette kapanud, karjus kõigest kõrist:
„Eest ära! Teed printsess Janzarale!"
Tagaajajate lärm ligines üha. Väljapääsu valvav sõjamees silmitses neid umbusklikult ja ütles:
„ Oodake üks hetk, ma küsin Novandi käest järele. Printsess, oodake, seal ta ongi..."

Ei jäänud midagi muud kui kannustada hobuseid, kes end tagajalgadele püsti ajades väljapääsu poole tormasid. Novand oma valvuritega kargas eemale.

Põgenikel tuli nüüd võimalikult kiiresti ületada lage maaala ja jõuda puudeni. See oli nende võimalus pääseda. Veel üks pingutus ja juba olidki viis põgenikku puude vahel.

Nüüd sõitsid nad traavi, mõeldes, kuhu jääda ööbima, sest ümberringi hulkus metsloomi.

Kaaslastest möödunud, ratsutas Tarzan kõige ees ja otsis sobivat kohta. Küllap oleks kõige ohutum puude otsa ronida, kuid mäherduste hüglastena need nüüd tundusid!

Ta pöördus teiste juurde tagasi ja kuulis, kui Comodofloren-sal ütles:

„Mina lähen esimesena."

Teised seisid sügava uru suu ees ja vahtisid sisse. Tarzan teadis, et see on sissekäik koopasse, kus sageli elasid aafrika suguharud, ega uskunud, et seal on neil turvalisem.

«Mispärast prints seda teeb?" küsis ta Zoantrohagolt.

„Kui seal peaks keegi peituma, siis prints tapab ta."

„Miks? Kas te sööte nende liha?"

„Ei. Kuid me saame endale ööbimispaiga. Mul läks sootuks meelest, et sa pole minanianss. Me läheme magama maa alla ja seal pole vaja karta tiigreid ega kasse. See on parem kui ei midagi."

Mõne minuti pärast roomas Comodoflorensal august välja.

„Kõik on korras. Seal on vaid madu, kelle ma maha lõin. Tulge! Kas kõigil on küünlad?"

Üksteise järel kadusid põgenikud urgu. Ainult Tarzan seisis mõtlikult sissekäigu juures ja kibe muie mängles ta huultel. Talle näis uskumatu, et tema, džunglivalitseja, peab mingisuguse Numa või kassi eest peitu pugema.

Äkki kargas tema kõrval seisnud hobune eemale ja Tarzan nägi otse enda ees tohutut tiigrit.

Kui suur ta küll oli! Tiiger valmistus hüppama, kuid inimene ei kaotanud pead. Just siis, kui tiiger hüppas, lipsas inimene auku. Tiiger maandus kohale, kus nüüdsama oli seisnud inimene, ja tema keha raskusest varises koopasuu kinni...

XXI peatükk

Juba kolm päeva olid teelised läinud ida suunas, nüüd pöörasid nad lõunasse. Nende ees kõrgus läbipääsmatu mets. Sellest edelas, kõigest kahe-kolme päevatee kaugusel, paiknes Tro-hanadalmakus. Ent väsinud hobustele ja kurnatud inimestele näis teekond lõputu.

Neljandal päeval märkas Tarzan kaugel väikest tolmupilve.

„Ehk on need meie omad Trohanadalmakusest?" oletas Comodoflorensal.

„Kes need iganes poleks, on neid palju rohkem kui meid," sõnas ettevaatlik Janzara, „ning parem oleks esialgu varju minna ja seejärel selgitada, kes nad on."

„Peame jõudma metsani, enne kui nad meid kätte saavad!"

Ja taas algas meeletu põgenemine. Hobused kihutasid täie ajuga, kuid vahemaa põgenike ja tagaajajate vahel vähenes üha.

„Printsess!" kostis kaugelt hõige. „Kuningas lubas teile andestada, ainult andke vangid tagasi. Andke alla, kuni pole hilja!"

„Ei iialgi!" hüüatas Zoantrohago.

„Ei iialgi!" kordas kajana printsess.

Olukorra teravusest noolimata tundis Tarzan printsessi üle rõõmu. Õelast ja tujukast fuuriast oli saanud tavaline naine, kes unistas armastusest ja õnnest. Tarzan taipas, et ta oli kogu aeg armastanud Zoantrohagot, kõik muu oli hellitatud printsessi rumal tembutamine.

Comodoflorensal ja Talasca hoidsid kokku, kuid nad polnud vahetanud ainsatki sõna armastusest.

Ja mets oli juba nii lähedal! Jõuaks vaid sinna! Seal ei saa neid enam keegi kätte. Nelja kihutades lendasid nad puude päästvate võrade alla ja rõõmuhõise pääses neil rinnast, et samas hääbuda. Oratarci hobuse ette ilmus hiigelkäsi. See kiskus ta sadulast ja tõstis üles. Ratsanikud sikutasid suitseid, kuid oli juba hilja. Üksteise järel võeti nad hobuste seljast maha. Kõike seda nähes pöörasid jälitajad silmapilk hobused ümber ja kihutasid minema.

Alaali naise pihku võetud Talasca pöördus Comodofloren-sali poole.

«Jumalaga!" hüüdis ta. „See on lõpp, kuid ma olen õnnelik, et lähen surma sinu kõrval. See on kõige õnnelikum silmapilk minu kurvas elus!"

«Jumalaga, Talasca!" kõlas vastus. „Ma ütlen sulle surres seda, mis jäi ütlemata elades. Annan sulle kogu oma armastuse! Ütle, et sa armastad mind!"

„Kõigest südamest!"

Nad olid unustanud kõik maailmas. Nad olid üksi oma armastuses ja surmas.

Tarzani haaras pihku mees ja džunglivalitseja mõtles hämmastunult, kuidas võis juhtuda, et alaali suguharu mehed ja naised pidasid koos jahti. Äkki nägi ta mehe sõjariistu: vibu ja nooli.

Nüüd maast kõrgele üles tõstetud, nägi Tarzan, et teda hoiab Esimese naise poeg. Nad on päästetud! Mälu pingutades käskis Tarzan alaalit žestide keeles:

„Pane mind maha ja käsi oma rahval teha seda ka ülejäänutega. Ärge mu sõpradele viga tehke."

Nooruki näole tekkis truualamlik ilme. Ta tundis Tarzani ära ja laskis ta maapinnale. Alistudes oma juhi käsule, panid ka hõimukaaslased põgenikud ettevaatlikult maha. Ainult alaali naine kõhkles veel, kuid pärast vägevat kõrvakiilu asetas temagi

Talasca rohu peale.

Uhkustundega pajatas Esimese naise poeg metsa elus aset leidnud muudatustest.

Sel ööl magasid põgenikud rahulikult lahtise taeva all, kaitstud alaalidest. Lõpuks ometi tundsid nad end vabana.

Kahe päeva pärast jõudsid rändurid alaalide saatel Como-doflorensali valdustesse. Neile tulid vastu sõjamehed ja varsti kõlasid ümberringi rõõmuhõisked.

Troonisaalis embas Adendrohakis printsi ja tervitas Tarzanit kui vana head sõpra.

Jaruprale, Zoantrohagole ja Oratarcile kingiti vabadus, Ta-lascat esitleti kuningale.

„Isa!" hüüdis prints. „Ma olen seotud kuningriigi tavadega, mille põhjal olen kohustatud abielluma printsessiga teisest linnast. Ma loobun troonist ja võtan naiseks Talasca."

Talasca tõstis äkki käe, paludes luba rääkida.

„Sind seob vanne võtta naiseks printsess. Kuid tava pole seadus. Ja sellest hoolimata võid sa vabalt minuga abielluda. Ma olen Manadalamakuse kuninga Galascago tütar. Veltopismaku-sianid röövisid minu ema ja mõni kuu hiljem sündisin mina. Seal kaevanduses Comodoflorensal mind kohtaski. Ema õpetas mulle, kuidas endalt elu võtta, kui mind printsi asemel kellelegi teisele mehele pannakse. Kui ma kohtasin Gomodoflorensa-li, unustasin kõik."

Tarzan rõõmustas sõprade üle, kuid mõtles kurbusega oma kodule. Peagi asus ta tagasiteele, saadetuna sajast sõjamehest. Mõne päeva pärast kohtas teda Esimese naise poeg ja Tarzan ^jättis oma sõpradega hüvasti. Miski nööris ta kurku ja esimest korda elus mõistis Tarzan, et ta süda nutab.

Esimese naise poja saatel läbis Tarzan pika ja raske tee kodu poole. Lõpuks jättis ta oma saatjaga jumalaga ja jätkas teed üksinda.

Järgmisel päeval ärkas ta iiveldustundega. Teda hakkasid piinama painajalikud nägemused. Algas tugev peapööritus ja ta tundis, et kaotab teadvuse.

Tarzan püüdis alla ronida puu otsast, kus ta ööbinud oli. Kas ta jõuab maha enne, kui kaotab teadvuse? Ta jäi oksa külge rippuma ja tundis äkki näol värsket õhuvoolu.

Tema taga kostis ähvardavat urisemist. Tarzan haaras mõõga ja pööras ümber, otsides silmadega looma, kes varjas end

99

lehestikus. Ta ei suutnud kujutleda, kui kaugel loom võis olla. Silme ees läks mustaks. Tundes, et kaotab teadvuse, mõtles Tarzan, et võib-olla läheneb Zoantrohago eksperiment nüüd lõpule ja ta saab oma endise suuruse tagasi. Ta komistas ja prantsatas lõplikult teadvust kaotades alla.

XXII peatükk

Sõjamehed, keda Korak oli saatnud Tarzanit otsima, tulid Obebe külast. Metsas raja ääres silmasid nad luid. Selles polnud midagi imelikku. Aafrika džunglis vedeleb teel rohkesti luid. Kuid siin sõjamehed seisatasid. Need olid lapse luud.

Usula oli kuulnud Suurest bwanast kummalisi lugusid. Obebe ei teadnud Tarzanist midagi, ta oli püüdnud Usulat veenda, et see kõik on väljamõeldis. Kuid teised külaelanikud rääkisid, et valge mees oli aasta otsa olnud Obebe vang, siis aga põgenenud. Esialgu arvas Usula, et see oli tema isand, keda vangis peeti, kuid pärast loobus sellest mõttest, kui oli aega võrrelnud.

Nähes nüüd tee ääres hirmuäratavaid luid, meenus Usulale jutt sellest, kuidas veejumal oli Uhha ära viinud. Lähemalt vaadates märkas ta maas väikest kotti. Heitnud pilgu sinna sisse, nägi ta teemante, mis kuulusid tema isandale Tarzanile. Palju aastaid tagasi oli need varastanud keegi teine valge mees. Ja Usula otsustas leiu oma isanda naisele tagastada.

Kolm päeva hiljem Suures metsas rada pidi edasi minnes tardus ta paigale ja haaras sõjariista järele. Lagendikul lamas poolalasti mees, elus, kuid teadvuseta.

Ettevaatlikult ja käratult lähenes Usula lamajale. See oli valge mees! Samme kuuldes kergitas ta pead ja pööras oma moonutatud nägu, mille jooned tundusid Usulale tuttavad. Pikemalt mõtlemata karjatas ta rõõmust: Suur bwana!

Usula sööstis mehe juurde ja tõstis ta üles, kuid mees ainult naeris ja lalises nagu laps. Usula kattis ta alasti keha kinni ja hakkas süüa tegema. Usula pidi tükk aega tema eest hoolitsema ja pikkamööda hakkaski ta kosuma, kuid mõistus tagasi ei tulnud. Ja Usula viis ta koju...

* * *

Nad leidsid tema näos rohkesti haavu, nii vanu kui värskeid, raskeid ja kergeid. Ja nad kutsusid Inglismaalt kohale kirurgi, et teda terveks ravida.

100

Koerad, kes olid Tarzanit jumaldanud, kargasid temast eemale, kui ta neist möödus, ja Kuldlõvi saatis teda ähvardava lõri-naga.

Korak ei leidnud kusagil asu. Varsti pidi naasma ema ja Ko-rak kartis, et ta ei ela seda lööki üle. Ja kas tasuski praegu sellest kõigest talle teatada?

* * *

Nõid Hamis otsis oma tütart Uhhat sellestsamast ööst saadik, mil veejumal ta varastas. Ta hulkus mööda külasid ja päris elanikelt, "kas polnud keegi tema tütart näinud.

Ühel varajasel hommikutunnil tuli ta järjekordselt käigult. Rada pidi lonkides märkas ta oma vanade, kuid teravate silmadega midagi tavatut. Keegi justkui tõukas teda tagant ja ta läks vaatama. Lähemale jõudnud, nägi ta rohu seest paistmas inimese põlve. Äkki ta silmad ahenesid ja ta tõi kuuldavale veniva hädakisa: tema ees lebas veejumal.

Liikumatu keha juurde tardunud, vajus Hamis mõttesse. Kas veejumal magab või on surnud? Nõid raputas teda õlast. Ei midagi. Kuid ta polnud surnud. Ja samal ajal ta ka ei maganud. Hamis põlvitas ja surus kõrva ta rinna vastu. Veejumal oli elus. Hamis kaalutles kiiresti. Oma hingepõhjas ta veejumalaid ei uskunud, aga paljugi, mis juhtuda võib! Tema tütar ju varastati ära! See mõte tegi maruvihaseks. Ta pidi tõe kas või veejuma-la enda suust välja kiskuma!

Ta pööras keha kõhuli, väänas käed selja peale ja sidus kiiresti kinni. Istus siis veejumala kõrvale ja jäi ootama. Umbes tunni aja pärast avas see silmad.

„Kus on Uhha, minu tütar?" kisendas nõid.

Veejumal püüdis köidikuist vabaneda, kuid käed olid kõvasti kinni seotud. Ta ei vastanud. Jäi selline mulje, et ta ei kuule midagi ega suuda taibata, kus viibib. Ta püüdis asjatult vabastada oma käsi ning pärast mitut viljatut katset pööras selili ja jäi vagusi. Minut hiljem lõi ta silmad lahti ja vaatas tähelepanelikult Hamist, vaikides endiselt.

„Tõuse üles!" käskis nõid ja tiris välja noa.

Veejumal keeras end küljeli, tõusis siis paremale põlvele ja ajas lõpuks end jalule. Nad nakkasid minema Obebe küla poole.

Kui külarahvas nägi, kes Hamisega kaasas oli, tõusis suur

möll. Oldi valmis veejumalat siinsamas lõhki rebima. Hamis tahtis, et vang jutustaks esialgu kõik tema tütre kohta, kuid too ei lausunud sõnakestki.

Nõid heitis vangi samasse onni, kust ta põgenenud oli, kuid nüüd seisis ukse ette valvur. Ei tohtinud lubada põgenemist teist korda. Obebe tuli veejumalat vaatama. Ka tema esitas mitu küsimust, kuid vang vaikis.

„Ma panen ta rääkima," vihastas Obebe. „Pärast sööki võtame ta käsile. Ma tean rohkesti mooduseid, kuidas keelepaelu lahti päästa."

„Kuid sa ei tohi teda enneaegu surmata," hoiatas Hamis. „Ma tahan enne kuulda, mis mu Uhhast on saanud."

„Küll ta enne surma rääkima hakkab," rahustas teda Obebe. „Ta on veejumal ega sure iialgi."

„See on Tarzan!" röögatas Obebe ja nad hakkasid jälle vaidlema.

Pärast sööki kogunesid nende ümber kõik külaelanikud. Vang toodi Hamise onni. Toa keskel põles lõke. „Kus mu tütar Uhha on?" nõudis Hamis vastust. Veejumal vaikis endiselt.

„ Tuleb tulise oraga tal silm välja torgata. Ehk hakkab siis rääkima!"

„Lõigake tal keel ära!" soovitas üks naine.

„Loll!" röögatas Hamis. „Siis ei ütle ta enam midagi!"

Ikka ja jälle esitati talle küsimusi, kuid vastuseks oli vaikus. Kannatuse kaotanud, võttis Hamis hoogu ja virutas vangile tugeva hoobi näkku. Enam ta veejumalat ei kartnud.

„Sa vastad mulle jalamaid!" kiunatas ta ja haaras lõkkest punaseks aetud raudora.

«Esiteks parem silm!" kisendas Obebe.

* * *

Doktor sisenes Tarzani bangalosse. Leedi Greystoke sööstis talle vastu. See oli kuulus Londoni kirurg, kes oli suurte raskustega siia jõudnud. Leedi Greystoke ja tema toatüdruk Flora Hawkes astusid tuppa, kus kiiktoolis istus Tarzan, pea sidemeis.

„Kas sa tunned mind?" küsis leedi Greystoke.

Poeg võttis tal õlgade ümbert kinni ja talutas nutva ema toast välja.

„Ta ei tunne kedagi," ütles Korak. „Ootame ära operatsiooni."

Kuulus kirurg vaatas Tarzani läbi ja avastas tal ajukahjustuse, mis oli tekkinud tugevast hoobist pähe. Operatsiooni ei tohtinud edasi lükata. Pärast seda võis surve ajule nõrgeneda ja mõistus taastuda.

Operatsioon tehti järgmisel hommikul.

Kõrvaltoas piinlesid murelikus ootuses leedi Greystoke ja Korak.

Lõpuks, kui tundus möödunud olevat juba terve igavik, avanes uks ja operatsioonitoast väljus kirurg. Küsivad pilgud pöördusid terha poole.

„Ma ei saa midagi lubada. Operatsioon ise läks hästi. Tulemus näitab end hiljem. Ainuke, mis ma praegu öelda võin, on see, et ta vajab täielikku rahu. Keegi peale põetaja ei tohi tema tuppa minna. Teda ei tohi kõnetada. Loodame kõige paremat. Selleks on olemas kõik eeldused."

* * *

Nõid pani käe veejumala õlale. Teises käes pigistas ta tuliseks aetud ora.

,, Esiteks parem silm!"

Äkitselt tõmbusid vangi raudsed musklid pingule ja uskumatu ponnistusega rebis ta köidikud puruks.

Hamis pillas raudora käest ja luges veejumala silmist oma surmaotsust. Obebe kargas jalule ja koos sõjameestega tormas veejumalale kallale. Kuid oli juba hilja!

Hamisel kere ümbert kinni haaranud ja ta pea kohale tõstnud, tungis vang Obebele peale. Viimane ei pidanud vastu, pööras ümber ja põgenes oma onni. Ta oli just sisse jooksnud, kui kostis kõrvulukustav mürin ja läbi lõhutud katuse kukkus talle kaela midagi rasket. Obebe tardus hirmust paigale. See oli veejumal, kes lõhkus katusesse augu ja kargas talle kallale, et temalt elu võtta! Hirmust luksudes kahmas Obebe noa ja ise vaatamata torkas sellega mitu korda veejumala kehasse. Kargas siis püsti ja tormas nagu tuulispask onnist välja.

«Inimesed! Tulge siia!" röökis ta. „Nüüd ei pruugi meil enam karta! Mina, Obebe, meie suguharu pealik, võitsin veejumala omaenda kätega!"

Heitnud pilgu surnukehale, mille sõjamehed onnist välja lohistasid, vajus ta kössi.

Kuuvalgel oma jalge ees külatanuma tolmus nägi ta Hamise laipa, kelle ta oli surnuks pussitanud.

Inimesed astusid ligi. Nähes, mis juhtunud oli, ei öelnud nad midagi. Neid valdas õud.

Obebe otsis onni läbi, nühkis ümbruskonnas, kuid asjata. Veejumal oli kadunud. Obebe jooksis värava juurde. See oli kinni. Kuid tolmust paistsid paljaste jalgade jäljed — valge mehe jäljed. Obebe tuli oma onni juurde, kus hirmunud rahvas seisis surnukeha ümber ja ootas teda.

„Mul oli õigus," lausus ta. „See polnud veejumal. See oli Ahvide Tarzan. Ainult tema võis Hamist nii kõrgele tõsta ja säärase jõuga heita, et vaene Hamis katusesse augu lõhkus ja onni kukkus. Ja üksnes Tarzan võis ilma kellegi abita suletud värava kaudu jalga lasta."

* * *

Kümnendal päeval ootas kuulus kirurg operatsiooni tulemusi. Patsient hakkas ravimite mõjust vähehaaval toibuma. Ta tegi seda siiski oodatust märksa aeglasemalt. Piinavalt venisid tunnid, hommik asendus keskpäevaga, kätte jõudis õhtu, aga haige ei lausunud ikka veel sõnakestki.

Pimenes. Kõik olid tulnud võõrastetuppa. Lõpuks avanes uks ja sisenes põetaja. Tema kannul tuli Tarzan, kelle pead kattis tihe side, mis jättis vabaks ainult silmad ja suu. Kuulus kirurg toetas Tarzanit küünarnukist.

„Loodan, et lord Greystoke hakkab nüüd kiiresti paranema," lausus ta. „ Küllap teil on, millest rääkida. Ehkki ta veel ei tea, kes ta on. Kuid pärast selliseid operatsioone on see tavaline nähe."

Haige tegi mõne ara ebakindla sammu ja vaatas imestunult ringi.

„See on teie naine, Greystoke," ütles doktor pehmelt.

Leedi Greystoke tõusis ja sööstis sirutatud kätega haige juurde. Mehe näole valgus naeratus, ta läks naisele vastu ja embas teda.

Kuid äkki lükkas keegi nad teineteisest eemale. See oli Flo-ra Hawkes.

„ Leedi Greystoke! See pole teie mees! See on Miranda. Esteban Miranda! Kas te tõesti arvate, et ma ei tunne teda tuhandete meeste seast? Ma pole teda näinud sellest saadik, kui siia saabusin, aga niipea kui ta sisse astus, tundsin ma ta naeratu-

104

sest kohe ära. Olen veendunud, et see on tema!"

„Flora!" kisendas murest murtud leedi Greystoke. „Oled sa kindel? Ei! Ei! Sa eksid! Issand ei saanud mulle mu meest tagasi anda, selleks et teda uuesti ära võtta! Ütle mulle, mu mees, et see oled sina. Sina ei valeta mulle!"

Silmapilgu seisis mees sõnatult naise, ees, vaarudes nõrkusest. Kirurg toetas teda.

„Olen väga nõrk," pomises haige, „võimalik, et olen raskesti haige. Kuid ma olen lord Greystoke ega tunne seda naist."

Ja ta osutas Flora Hawkesile. . „Ta valetab!" karjatas neiu.

Jah, ta valetab," kõlas äkki nende taga rahulik hääl.

Kõik pöördusid ümber. Nende, ees seisis Tarzan.

John!" hüüatas leedi Greystoke tema juurde sööstes. „Kuidas ma küll võisin eksida?! Ma..."

Tarzan astus lähemale, haaras oma armastatud naise embusse ja hakkas palavate suudlustega tema nägu katma...

Üheksanda raamatu lõpp

10. E. R. Burroughs_TARZAN — džunglivalitseja

Tarzani-lugude kümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«Stella»
Paide 1994

„Tarzan — džunglivalitseja" („Tarzan, Lord of Jungle") on E. R. Burroughsi loomingu tuntuima kangelase juhtumusterohke elu realistlikum kirjeldus võrreldes „Sipelginimestega". Ainekäsitlus muutub veelgi natuurilähedasemaks „Kadunud impeeriumis". Mõlemas on tegemist sajandeid tagasi Aafrikasse väljarännanud eurooplastega (roomlased, inglise rüütlid), kes on jäänud arengus pidama oma aega. Lugejate poolehoidu väärivatele tegelastele jõuab varem või hiljem appi kõike ja kõiki võitev Tarzan, kelleta paistab raamatu õnnelik lõpp võimatu olevat.

© AS Multipress tõlge, kaas

See on järjekordne Tarzani-raamat, mis ilmub eesti keeles esimest korda.

Kaas: Vello Aešma Trükikoda „Kiir" t. 2552

I. Elevant Tantor

Puude vilus seisis elevant Tantor, kõikudes aegamisi kahele poole, millest tema hiigelsuur kere õõtsus ühtlaselt. -

Metsaelanike hulgas polnud talle võrdset.

Ei Dango, Sheeta ega isegi ülivõimas Numa — keegi ei suutnud selle paksunahalise loomaga võistelda. Saja aastaga oli ta ristiga läbi käinud selle maa, mis tema raske sammu all vappus.

Ta elas rahus kõigiga: hüään Dango, panter Sheeta ja lõvi Numaga. Temaga sõdis üksnes inimene, kellel ainsana maailmas oli harukordne võime sõdida kõigi elusolendite, isegi oma suguvendadega.

Inimene — see looduse sünnitatud olenditest kõige vihatum — oli elevandi vastu armutu ja julm.

Oma pika, saja-aastase elu jooksul oli elevant Tantor sageli kokku puutunud kõige erinevamate inimestega. Tuli ette neegreid — odade ja nooltega sihvakaid sõdureid ning masajaid mustanahalisi —, siis kogukate musketitega tõmmusid araablasi, lõpuks valgeid, kellel olid hirmuäratavad püssid ja karabiinid suurjahi pidamiseks.

Valged olid tulnud viimastena ja olid kõige, hullemad.

Kummatigi elevant Tantor ei vihanud neid. Vihkamine, kättemaksuiha, kadedus, ahnus, upsakus ja muud sellised iseloomujooned on omased üksnes looduse kroonile — inimesele ja tundmatud «madalamatele" loomadele. Erinevalt inimesest ei tunne nad ka hirmu. Nad käituvad küll ettevaatlikult, ent loodavad omaenese jõule. Nii juhtubki, et uje ja ettevaatlik loom, nagu antiloop või sebra, siirdub jõe äärde jooma kõrvuti lõviga.

Ka elevant Tantor käitus ettevaatlikult ja vältis inimest, eriti valgeid. Praegu oli seda raske uskuda, sest elevandi laial karedavõitu seljal lesis keskpäevasest leitsakust rammetu valge

mees. See oli Tarzan — džunglivalitseja, kes põõnas oma võimsa sõbra seljal.

Põhjast liikusid aegamisi kuumad niisked õhumassid, toomata endaga vähimaidki kahtlasi lõhnu. Džunglis valitses rahu ja mõlemad viibisid õndsalikus jõudeolekus.

* * *

Fahd ja Motlog el-Harbi suguharust küttisid Beny Salem di el-Guadi hõimu šeigi Ibn Jadi valduste põhjaosas. Võtnud kaasa mustanahalisi orje, liikusid nad nüüd ühe neegri kannul elevandirajal ja unistasid elevandiluust, nende orjad aga värskest lihast.

Salga eesotsas kõndis gallast ori Fejjuan, eebenipuu värvi läikiva nahaga sõdur, suurepärane kütt ja toore liha sõber. Nagu tema kaaslased, nii unistas ka Fejjuan

äsjatapetud looma lihast, kuid mitte ainult sellest. Ta mõtles alatasa el-Habashile, maale, kust ta oli röövitud juba lapsena ning kuhu ta ihust ja hingest tagasi ihkas. Pealegi võis el-Habash olla siin kusagil lähedal. Mõnekuuse rännaku kestel oli Ibn Jad siirdunud kaugele lõunasse, siis aga pööranud itta. Järelikult pole el-Habash kuigi kaugel. Oleks Fejjuan seda kindla peale teadnud, oleks ta orjusest põgenenud ja Ibn Jad oleks oma parimast galla orjast ilma jäänud.

Ja tõepoolest, Fejjuani vanemate onn asus kõigest kahe päevatee kaugusel põhjas Abessiinia lõunaosas, peaaegu selle tee ääres, mille Ibn Jad oli kavandanud aasta tagasi, kui šeik oli targa nõia Sahari nõuandel selleks meeletuks ürituseks südame rindu võtnud.

Kuid Fejjuan ei teadnud isakodu täpset asukohta ja Ibn Jadi plaane. Ta oli andunud unistustele, millest valutas süda ja mida leevendasid mõtted toorest lihast. Äkki jäi gallast ori seisma, tõstes hoiatavalt käe. Endast mõne sammu kaugusel nägi ta läbi lehestiku elevandi õõtsuvat kogukat keret, andis Fahdile märku lähemale tulla ja osutas hallile nahale, mis paistis läbi lehtede.

Fahd sihtis oma vanast käsitulirelvast, järgnes ere sähvatus, mida saatsid suitsupilved, kõlas kärgatus ja elevant, kes ei saanud isegi kriimustada, sööstis tihnikusse. Samal hetkel kargas Tarzan jalule, kuid tema õnnetuseks tormas paksunahaline loom just sel silmapilgul madalas rippuva jämeda oksa alt läbi. Löök

5

tabas ahvinimest pähe. Ta lendas maha ja jäi teadvusetult lamama.

Tantor ei märganud Tarzani kadumist: kabuhirmus kihutas ta edasi oma teel puid maha murdes ja põõsaid põrmu tallates.

„Oo, allah! Sa lasksid mööda!" hüüdis Fejjuan.

„Ptüi!" sülitas Fahd südametäiega. „See oli saatan, kes mu kätt müksas. Aga võib-olla sain siiski pihta?"

„Vaevalt küll."

Nad läksid edasi, lootes leida verist jälge. Äkki tardus Fahd paigale.

„Allah! Ja kes see siis on?" kriiskas ta. „Mina sihtisin elevanti, aga tabasin muu-usulist."

Ka teised astusid ligi.

«Tõepoolest, ongi kristlasest koer, ja pealegi veel alasti," ütles Motlog.

„ Või metslane," oletas teine. „Kuhu sa teda haavasid, Fahd?" Nad pöörasid liikumatu keha ümber. «Kuulihaava ei ole."

„Kuid ta on ju surnud? Küllap elevant ajas teda taga ja tallas surnuks."

„Minu arust on ta elus," kuulutas Fejjuan.

Ta põlvitas maha ja surus kõrva ahvinimese südame vastu.

„Elus. Otsustades peas oleva muhu järgi, on ta pelgalt teadvuseta."

„Teeme talle lõpu peale," sõnas Fahd relva võttes.

„Allahi nimel, ei! Rahune maha, Fahd," sekkus Motlog. „Mida ütleb šeik, kui me ta tapame? Alalõpmata ihkad sa verd."

„Aga ta on ju muu-usuline," ei jätnud Fahd järele. „Kas sa kavatsed teda laagrisse kanda või?"

«Vaadake, ta liigutab," ütles Fejjuan. „Varsti saab ta käia vähimagi abita. Aga kas ta tahab meiega tulla? Pöörake tähelepanu tema kasvule ja lihastele. Kurat võtaks! On alles hiiglane!"

«Siduge ta kinni," käskis Fahd.

Ja Tarzani käed seoti kaamelinahast rihmadega kinni. Kuid juba järgmisel hetkel avas ta silmad, vaatas pikkamisi ümber, raputas pead nagu hiigellõvi ja toibus lõplikult.

«Mispärast mind kinni seoti?" küsis Tarzan araabia keeles, sest oli kohe taibanud, kellega tal on tegemist. «Päästke lahti!"

Fahd hakkas naerma.

„Muu-usuline, ega sa ometi ennast suureks šeigiks pea, et

6

võid käsutada beduiine, nagu oleksid nad koerad?"

„Meie oleme väikesed inimesed," lausus Motlog. „See pole meie otsustada, mida sinuga teha. Viime su šeigi juurde, las tema otsustab."

* * *

El-Guadi valitseja šeik Ibn Jad oli oma venna Tollogi ja beduiini noormehe Zeydi seltsis telgi kõrval istet võtnud. Kõigest võis aimata, et viimast meelitas küll rohkem haaremi lähedus kui šeigi seltskond, täpsemalt võimalus näha veel kord Ibn Jadi tütart Atejat, kes vilksatas aeg-ajalt eesriide taga, mis ümbritses haaremit rinna kõrguselt.

„Oleme maha käinud pika tee," lausus Ibn Jad, „ja nüüd siirdume põhja. Seal, el-Habashis, tuleb meil üles otsida aaretelinn Nimmr, millest rääkis tark."

„Arvad, et see käib nii lihtsalt? Me ei tunne ju paikkonda," vastas Tollog.

„Pole mingeid probleeme. Seda linna tunneb kes tahes Lõu-na-Habashi elanik, Fejjuan on aga sealt pärit, seega on meil tõlk olemas. Võtame paar vangi ja püüame neil keelepaelad valla päästa."

„Allahi nimel, loodan, et ei juhtu nii, nagu selle aardega, mis asub Medain Salihi tasandikul el-Howwara kaljus," hakkas Zeyd muretsema. „Seal valvab aaret deemon, kes on suletud kivist torni, mida ta ei tohi maha jätta, sest muidu tabavad inimkonda hirmsad õnnetused: inimesed hakkavad omavahel vaenutsema, hoolimata isegi veresugulusest, kuningaid aga hukutavad kodusõjad."

«Tõsijutt," kinnitas Tollog. „Kuulsin sellest juba Hazimi külas. Tark Moghreby oli oma rännakutel nendesse paikadesse sattunud ja oma nõiaraamatu salamärkide abil kindlaks teinud, et aare asub just seal."

„Kuid keegi ei julge selle järele kätt sirutada," poetas vahele Zeyd.

„Allahi nimel!" hüüdis Ibn Jad. „Me pole deemonid, et Nimmri aardeid valvata. Võite arvata, et aarded on meil peos."

„Mis allah meile kingib, selle leiab ilma vaevata," lausus Zeyd, „ja ta kingib meile ka Geryeh' aarde. See asub ühe päevatee kaugusel müüriga ümbritsetud linna iidsetes varemetes. Igal reedel ilmuvad seal maa alt välja mündid ja veerevad mööda kõrbet kuni päikese loojakuni."

7

„Kui Nimmrisse jõuame, siis pole aaret raske leida," ergutas Ibn Jad oma vestluskaaslasi. „Raskem on el-Habashist välja pääseda koos aarde ja paisega, aga kui ta tõepoolest on nii kaunis, nagu tark rääkis, võib arvata, et Nimmri mehed hakkavad teda kaitsma veelgi raevukamalt kui aaret."

„Targad võivad ka eksida," poetas Tollog.

Ibn Jad muutus valvsaks, suunates pilgu ettepoole.

„Keegi tuleb," sõnas ta.

„Need on Fahd ja Motlog. Tulevad jahilt,", kostis Tollog. «Allah kinkis neile elevandiluud ja liha."

„Kuidagi nagu liiga vara," tähendas Zeyd.

„Ometi ei tulnud nad tühjade kätega," ütles Ibn Jad, näidates sõrmega alasti hiiglasele, kes neile küttide saatel lähenes.

Salkkond jõudis šeigi telgi juurde ja jäi seisma. Varjanud näo pead katva rätiga, nii et varga kombel vilavate silmade jaoks jäi üksnes pilu, hakkas Ibn Jad ahvinimest ainiti silmitsema.

„Kes teist on šeik?" küsis Tarzan käskivalt.
Ibn Jad paljastas oma näo.
„Mina olen šeik!" vastas ta. „Aga kes oled sina, kristlane?"
„Sinu ees on Ahvide Tarzan, moslem."
„Ahvide Tarzan," kordas Ibn Jad mõtlikult. „Tuttav nimi."
„Ei kahtle. Orjaröövlitest araablased tunnevad mind. Miks tulid sa minu valdustesse? Orje võtma?"
„Meil pole orje vaja," ütles Ibn Jad. „Oleme pelgalt rahumeelsed elevandiluukaupmehed."
„See on jultunud vale, moslem," lausus Tarzan rahulikult. „ Märkasin sinu juures manyuemadest ja galladest orje, kes muidugi ei viibi siin omatahtsi. Mis elevantidesse puutub, siis nägin oma ihusilmaga, millega tegelevad sinu rahumeelsed elevandiluukaupmehed. See on kõige ehtsam salaküttimine ja Ahvide Tarzan ei luba midagi sellist oma maa-alal. Olete röövlid ja salakütid!"
„Oo, allah! Oleme ausad inimesed," kriiskas Ibn Jad. „Fahd ja Motlog peavad jahti ainult ühe eesmärgiga — hankida toiduks liha. Kui nad oleksid tapnud elevandi, siis ainult selle pärast, et ei saanud lasta mõnda teist looma."
„Aitab küll!" tõstis Tarzan häält. «Siduge mind jalamaid lahti. Aga sina ole valmis tagasi minema sinna, kust tulid. Sa saad saatja ja kandjad Sudaanini, ma ise hoolitsen selle eest."
8
„Kuid me oleme maha käinud tohutu tee ja tahame ainult rahus kaubelda," ei jätnud Ibn Jad oma jonni. „Maksame teie kandjatele nende raske töö eest ega võta orje. Luba meil edasi minna, aga kui tagasi tuleme, tasume sulle heldelt selle eest, et lasksid meid oma valdustesse."
Tarzan raputas pead.
„Ei! Te lahkute jalamaid. Siduge mu käed lahti!" Ibn Jadi silmaterad ahenesid.
«Pakkusime sulle rahu ja teenistust, kristlane," ütles ta läbi hammaste. „Kuid sina tahad sõda ja seda sa ka saad. Oled meil peos. Pea meeles: ainult surnud vaenlane on ohutu. Mõtle sellele jõudeajal!"
Seejärel pöördus Ibn Jad Fahdi poole.
„Vii ta ära ja seo ka jalad kinni."
«Hoiatan sind, moslem," ähvardas Tarzan. «Ahvinimesel on pikad käed, need ulatuvad sinuni ka pärast minu surma ja kä-gistavad su."
«Annan sulle pimedani aega järele mõelda, kristlane. Ja tea: Ibn Jad ei lähe kuhugi enne, kui pole saanud seda, mida ta saama tuli!"
Kolm vahti viisid Tarzani väikesesse telki, mis asus Ibn Jadi peavarju lähedal, viskasid ta maha ja suurivaevu sidusid pahkluud kinni.
Samal ajal kogunesid šeigi telki beduiinid. Rüübates vähehaaval nelgi, kaneeli ja teiste maitseainetega vürtsitatud aromaatset kohvi, arutasid nad juhtunut.
„Vang tuleb tappa!" kuulutas Tollog. «Kujutage ette, et kingime talle elu, ja mis siis saab? Kui me ta vabastame, võtab ta oma inimesed kokku ja hakkab meid jälitama. Kui jätame ta vangi, võib ta põgeneda ja juhtub täpselt seesama."
«Targad sõnad, Tollog," noogutas Ibn Jad heakskiitvalt.
„Ma pole veel lõpetanud. Hommikul teda enam siin pole, meie aga hakkame rääkima: «Oo, allah, Ibn Jad sõlmis võõramaalasega rahu, ja ta läks šeiki õnnistades oma džunglisse." Orjad ei oska midagi kahtlustada. Üldiselt on asi järgmine. Muuusuline lamab kinniseotult. Öö on pime. Aitab sellest, kui torgata terav nuga talle roiete vahele. Võtame endaga ustava Ha-bushi kaasa, ta oskab suud pidada. Ta kaevab sügava augu, mille põhjast ei saa surnud Tarzan meile vähimatki kahju tekitada."

9
„Oo, allah, paistab, et sinu soontes voolab šeigi veri, Tollog," hüüdis Ibn Jad. «Seda kinnitavad sinu targad sõnad. Võta see asi käsile. Kõik peab jääma sinnapaika. Õnnistagu sind allah!"
Ibn Jad tõusis ja siirdus haaremisse.

II. Metsasõprus

Šeik Ibn Jadi laagrile laskus öö.
Valveta jäetud Tarzan võitles endiselt käsi siduvate köidikutega, kuid tugev kaamelinahk ei andnud järele. Aeg-ajalt tardus ta paigale, kuulatades öise džungli hääli, mis kogemusteta inimesele oleksid pajatanud väga vähe. Kuid Tarzan sai täieliku pildi kõigest, mis toimus väljaspool telki.
Ta kuulis mööduva lõvi Numa ja panter Sheeta pehmet astumist, mõne aja pärast tõi tuul kaugelt elevandi hõike, nii tasase, et see tundus sahinana.
Ibn Jadi telgi juures seisis käsikäes paarike — Ateja ja Zeyd.
«Ütle mulle, Ateja, et olen su ainuke sõber," anus Zeyd.
«Mitu korda pean ma seda ütlema?" sosistas tüdruk.
«Ent Fahd? Kas temagi on su sõber?"
„Oo, allah, ei ole!" vaidles Ateja vastu.
«Mulle paistab, et su isa tahab sind Fahdile anda."
«Isa tahab, et ma läheksin Fahdi haaremisse, kuid ma ei usalda seda inimest ega või kuuluda sellele, keda ma ei armasta ega austa."
„Ka mina ei usalda Fahdi," tunnistas Zeyd. «Kuule, Ateja! Ma kahtlen tema aususes sinu isa vastu nagu veel kelleski, kelle nime ma ei söanda isegi sosinal öelda. Olen tihtipeale juhtunud nägema, kuidas nad omavahel sosistavad, arvates end üksi olevat. See ei tähenda head."
Neiu noogutas nukralt.
«Tean, sul ei pruugi teda nimetada. Vihkan teda niisamuti nagu Fahdi."
„Aga ta on ju teie perekonnast. Mäletan teda veel päris noorena."
„Ja mis siis? Kui Ibn Jadi sõbralik suhtumine talle midagi ei loe, miks peaksin ma teesklema, et teda hardalt kummardan? Vastupidi, ma pean teda reeturiks, kuid minu arust mõistab isa vaid seda, et kui midagi juhtub, saab Tollog šeigiks. Mulle tundub,
10
et Tollog on Fahdi enda poole meelitanud, tõotades mind mõjutada. Olen tähele pannud, et minu isa juuresolekul hakkab Tollog alati Fahdi ülistama."
„Ta lubas Fahdile isegi osa aaretelinna saagist," lausus Zeyd.
„Väga võimalik," kostis neiu, „ja... oo, allah! Mis see oli?"
Kohvi ootel lõkke ümber istuvad beduiinid kargasid püsti. Suurde ärevusse sattunud neegrid pistsid pea telgist välja ja vahtisid pelglikult ümberringi. Inimesed kahmasid pihku karabiinid, kuid veider salapärane hääl enam ei kordunud.
„Allah olgu kiidetud!" hüüdis Ibn Jad. „Keset laagrit ja ühtäkki metslooma hääl, ehkki siin on ainult inimesed ja mõni koduloom. "
„Aga mis siis, kui..."
Rääkija vakatas, justkui kaheldes oma oletuse õigsuses.
«Tema on ju inimene, karjus aga loom," väitis Ibn Jad. „See polnud Tarzan."
„Ta on kristlane," tuletas Fahd talle meelde. „Ehk leppis ta kokku saatanaga?"
„Lähme vaatama," otsustas Ibn Jad.
Karabiinid laskevalmis, lähenesid araablased laternatega teed valgustades Tarzani telgile ja eesmine vaatas kartlikult sisse.

Keset telki istuv Tarzan võttis beduiine vastu põlastava pilguga.
„Kas kuulsid kisa?" küsis Ibn Jad telki astudes. „Kuulsin. Ja sina, šeik Ibn Jad, tulid sellise jama pärast mu rahu rikkuma? Või tulid mind vabastama?"
„Mis kisa see oli? Mida see tähendab?" uuris Ibn Jad. Ahvide Tarzan muigas.
„ Nõnda kutsub loom oma suguvenda," vastas ta. „Ja üllameelne beduiin väriseb siis hirmust iga kord, kui džungliasu-kad häält teevad?"
„Neetud!" urises Ibn Jad. «Beduiinid ei tunne hirmu. Meile tundus, et kisa tuli sinu telgist, seepärast jooksime siia, kartes, et laagrisse on hiilinud metsloomad ja sulle kallale tunginud."
„Missugune hoolitsus!" turtsatas Tarzan.
«Pidasime nõu ja otsustasime su vabaks lasta. Kuid alles homme."
„Miks mitte praegu, öösel?"
„Sinu enda turvalisuse pärast. Tahan, et läheksid minema niipea, kui me su vabastame."
11
«Iseenesest mõista. Mul pole vähimatki soovi viibida teie räpases laagris, kus täid asu ei anna."
„ Öösel me sind ära ei lase. Džunglis peavad jahti metsloomad."
Ahvinimene naeratas, mida temaga juhtus harva.
«Tarzanil on džunglis palju ohutum kui beduiinidel nende kõrbes," vastas ta. „Öine džungel Tarzanit ei heiduta."
„Homme!" raius šeik ja, andnud oma saatjaskonnale märku, lahkus telgist.
Tarzan saatis pilguga pimeduses eemalduvate laternate tuld, heitis siis pikali ja surus kõrva vastu maad. Tema nägu võttis rahuloleva ilme: truu elevant Tantor oli tema kutset kuulda võtnud, mida tunnistas maa vaevuhoomatav vabisemine.
Šeik Ibn Jadi laager vajus vaikusse. Beduiinid ja orjad tegid asemeid, valmistudes magama heitma. Ja üksnes šeik oma vennaga istus liikumatult paigal, suitsetades ja puhudes juttu.
«Orjad ei tohi näha, kuidas sa kristlase tapad," hoiatas Ibn Jad. «Esialgu tee kõik tasahilju, siis ärata üles kaks orja. Tingimata võta kaasa Fejjuan. Tema juba alt ei vea, oleme ta ise üles kasvatanud."
„Abbas on samuti usaldusväärne," tähendas Tollog.
«Olgu ta pealegi teine," nõustus Ibn Jad. «Aga nad ei tohi midagi taibata. Ütled neile, et kuulsid telgis lärmi ja kui läksid põhjust selgitama, leidsid vangi surnult. Teistele ütleme hommikul, et Tarzan laskis öösel jalga. Sina jääd kinniseotud kätega asitõendina tema telki. Selge? Ja nüüd mine! Kõik juba magavad."
Tollog hiilis vargsi Tarzani telgi poole. Ahvinimene oli valmis teda vastu võtma, sest oli kogu aeg kõrva vastu maad hoidnud ja seetõttu kuulnud inimese ettevaatlikke samme. Beduiin lipsas nagu vari telgi pimedusse, kui äkki kõlas taas jube kisa, mis õhtul oli laagris kohutavat segadust tekitanud. Seekord kostis hääl telgist.
„Oo, allah!" kriiskas Tollog hirmunult, taganedes telgiava poole. «Telgis on metsloom! Kristlane, oled sa elus?"
Tarzani kisast ärganud inimesed muutusid rahutuks, kuid ei julgenud välja minna.
«Kristlane!" hõikas Tollog uuesti, kuid vastust ei saanud.
Tarzan naeratas pimeduses.
Nuga pihku surudes puges beduiin ettevaatlikult telgist välja
12
ja kikitas kõrvu. Sees oli kõik vaikne. Beduiin tormas oma telki, süütas laterna, kahmas karabiini ja jooksis tagasi. Laternaga telki valgustades silmas Tollog põrandal istuvat ahvinimest. Kedagi teist telgis ei olnud. Ja siis beduiin taipas.

„Oo, allah! Nii et sina siis karjusidki, kristlane?"
„Tulid mind tapma, jah?" küsis Tarzan.
Džunglist kostis lõvi möiratus, millele kajas vastu elevandi pasundamine. Tollog ei teinud tavalistest öistest häältest väljagi, sest lootis kõrgele tugevale palktarale ja vahimeeste valvsusele. Vastuse asemel raputas Tollog karabiini, mis rääkis tähendusrikkamalt kui mis tahes sõnad, ja hakkas, nuga peos, kiskja kombel hambaid irevile ajades aegamisi Tarzani poole liikuma.
Ahvinimese kõrvu kostis laagri teisest otsast ähmast müdinat, millele järgnes araabiakeelne kirumine. Samal hetkel tõstis Tollog noa, sihtides Tarzanile rinda. Vang tõrjus hoobi tagasi, lüües kinniseotud kätega beduiini peost noa välja, ja suutis osava liigutusega seejuures põlvedele tõusta.
Needusi puistates ründas Tollog uuesti Tarzanit, kuid käte-hoobiga pähe lõi ahvinimene ta jalust maha. Beduiin kargas püsti ja tormas hullunud härja sõgedusega Tarzanile kallale, rünnates teda seekord selja tagant. Tarzan püüdis end põlvedel ümber pöörata, et olla vaenlasega palgest palgesse, kuid seotud jalgade pärast kaotas tasakaalu ja kukkus otse Tollogi ette. Kahjurõõmus irvitus paljastas beduiini kollakad hambad.
„Sure, kristlane!" hüüdis Tollog ja pistis sedamaid kisendama: „Oo, allah! Mis see on?"
Samal hetkel kerkis telk üles ja kadus ööpimedusse. Beduiin pööras ümber ja tõi kuuldavale hirmukisa.Tema ees kõrgus elevandi hiiglaslik kere. Väikesed verd täis valgunud silmad puu-risid vihaselt araablast. Nõtke lont põimus ülekohtutegija keha ümber, tõstis selle üles ja virutas nagu udusule pimedusse.
Mõni sekund vaatas Tantor väljakutsuvalt ümberringi, tõstis siis Tarzani endale selga, pööras ümber ja sammus kiiresti läbi laagri džungli poole. Hetke pärast neelas pimedus nii Tarzani kui Tantori.
Šeik Ibn Jadi laagrit haaras hirm. Relvastatud inimesed sebisid telkide vahel ja otsisid kallaletunginud vaenlast, kuni lõpuks leidsid, et nii telk kui ka selles asunud vang olid kadunud. Naabertelk oli maha paisatud, selle alt kostis naiete kisa ja meeste kirumist, presendil aga vähkres ropult sõimates šeigi
13
vend Tollog, ehkki tegelikult oleks pidanud ta tänama allahit vedamise eest, sest Tantorile poleks midagi maksnud alustatud kättemaksuakti lõpule viia.
* * *
Tantor kandis Tarzani väikesele rohtukasvanud välule, laskis ta ettevaatlikult maha ja jäi valvama.
„Kui valgeks läheb," ütles Tarzan, „võtan rihmad käsile. Aga nüüd, Tantor, magama!"
Koidikul võis Ibn Jadi laagris näha suurt sagimist. Kohe pärast nappi hommikueinet hakkasid naised šeigi telki maha võtma, mis oli märguanne ka teistele, ja niipea kui kaamelinahast telgid olid kokku pandud, asus salk põhja el-Habashi poole teele.
Ateja kõrval ratsutas Zeyd, kelle pilk pöördus märksa sagedamini neiule kui ees kulgevale rajale. Tollog märkas, et Fahd heitis alatasa paarikese poole vaenulikke pilke, ja muigas.
„Zeyd on sinust hoopis järjekindlam kavaler, Fahd," sosistas ta noormehele.
„Ta ajas tüdrukule kärbsed pähe," kaebas Fahd, „ja too ei taha mind enam tunda..."
„Kuid eks lubanud ju Šeik ise sul Atejaga kurameerida," katkestas teda Tollog.
„Ja mis sellest?" nähvas Fahd. „Kui sina minu eest sõnakese kostaksid! Sa ju lubasid!"

„Allahi nimel! Aga muidugi! Kuid mu vend on oma tütre vastu liiga leebe," lausus Tollog. „Ta ei salli sind, Fahd, aga et soovib Atejale õnne, siis jättis ta tüdrukule õiguse valida ise endale elukaaslane."

„Mis siis teha?" küsis Fahd.

„Oleksin mina šeik, siis esimene asi oleks mul..." vihjas Tollog. „Kuid mis parata, mina pole šeik."

„Aga mida sa teeksid, kui oleksid šeik?"

„Paneksin vennatütre mehele oma äranägemist mööda."

„Kahju, et sa šeik pole."

Tollog kummardus ja sosistas Fahdile kõrva:

„Julge austaja nagu Zeyd leiaks mooduse, kuidas mind šei-giks teha."

Fahd ei lausunud midagi. Ta mõtles pingsalt, pea norus ja kulm kortsus.

III. Gorilla Bolgani

Kolm pikka päeva liikus araablaste salk aegamisi läbi rohkest auramisest niiske džungli el-Habashi suunas. Kolm pikka päeva lebas Ahvide Tarzan väikesel välul, kinniseotud ja abitu. Elevant Tantor valvas teda ning muretses talle toitu ja vett.

Kaamelinahast rihmad ei andnud ahvinimese pingutustele kuidagi järele ja ka mujalt ei saabunud vähimatki abi. Tarzani olukord muutus üha kriitilisemaks. Džunglivalitseja silmas järsku Manut ja palus ahvi köidikud läbi närida, kuid kergemeelne Manu, lubanud aidata, unustas samas lubaduse ja tõttas minema.

Niisiis lebas ahvinimene maas ja ootas kannatlikult vabastamist, nagu see on omane loomadele, kes ootavad nurisemata päästjat, olgu see kas või surm.

Neljanda päeava hommikul muutus Tantor rahutuks, sest toiduga läks asi üha raskemaks, eriti inimesele söögi hankimisega. Elevant kavatses Tarzani teise kohta viia, kuid ahvinimene kartis kaotada väljavaadet saada abi, sest ainuke loom, kes teda päästa võis, oli suur ahv mangani, kuid polnud teada, kas seal, kuhu Tantor minna kavatses, manganisid leidus.

Tantor otsustas lahkuda. Ta puudutas londiga Tarzanit, pööras ta ümber ja tõstis maast üles.

„Pane mind maha, Tantor," käskis ahvinimene.

Paksunahaline loom kuuletus, pöördus siis kõrvale ja läks ära. Jõudnud puudeni, elevant peatus ja jäi kõhklema, pööras siis ümber, vaatas Tarzanit ja hakkas kihvadega maad kaevama.

„Mine söö kõht täis," ütles Tarzan, „ja tule siis tagasi. Kui juhtud manganisid nägema, ütle, et nad siia tuleksid."

Tantor kukkus pasundama, pööras selja ja kadus puude vahele. Veel kaua kuulis ahvinimene oma vana ustava sõbra rasket jalaastet.

„Läks ära," mõtles Tarzan. „Teda ei saa süüdistada. Küllap olen ise süüdi. Muide, nüüd on see juba ükspuha."

Kätte jõudis keskpäev. Džunglis võttis maad troopikavaikus, kui mitte arvestada ümberringi pilvedena kihavate putukate tüütut pinisemist. Nad vaevasid Tarzanit nagu teisigi džungli-asukaid, kuid loendamatute pistete tõttu, mis ahvinimene oma pika eluea jooksul saanud oli, oli ta nende mürgi vastu immuunseks muutunud.

Äkki kostis puude otsast lärmi. Nagu sõgedad kihutasid okstel parves riiakalt torisevad väikesed manud.

„Manud!" hõikas Tarzan. „Mis juhtus?"

„Manganid!" kriiskasid ahvid.

„Kutsuge nad siia!" käskis Tarzan.

Eemalt kostis Tarzani sugukonnale iseloomulikke kurguhää-li. Ehk leidub nende hulgas keegi, kes teda tunneb. Ent võis ka juhtuda, et kari oli saabunud kaugelt ja ta on neile võhivõõras. Nii või teisiti, kuid rohkem polnud tal kellelegi loota. Tarzan kuulatas äraootavalt, tegemata välja manude vatramisest.

Järsku vakatasid kõik hääled, maad võttis täielik vaikus.

Ahvinimene suunas pilgu sinna, kust ootas inimahvide ilmumist. Ta aimas, mis sünnib paksu lehemüüri taga.

Teda jälgisid ainiti metsikud silmad, uurides valvsalt välu ja otsides vaenlast, tüssamist või lõksu. Tarzan mõistis, et ta võis täielikult neis kahtlust äratada. Mispärast peaksid nad temasse suhtuma teisiti kui julmadesse, armututesse tarmanganidesse? Kõige rohkem kartis Tarzan, et manganid lähevad vaikides minema ega tulegi tema juurde. Siis oli kõik läbi, sest ainult manganid võisid teda vabastada. Ja Tarzan hakkas rutakalt rääkima.

„Olen sõber," hüüdis ta. „Tarmanganid tungisid mulle kallale ja sidusid mu kinni. Ma ei saa liikuda ega ennast kaitsta, ei toitu ega vett hankida. Siduge mind lahti!"

Lehestikust kostis:

„Oled tarmangani."

„Olen Ahvide Tazan," selgitas inimene.

Jah," kriiskasid manud, „see ta on."

„Ma tunnen Tarzanit," kõlas teine hääl.

Minuti pärast lükati oksad laiali ja välule astus kohmakal sammul hiigelsuur karvane ahv. Loom lähenes Tarzanile tohutu kere vappudes.

„M'walat!" hüüatas ahvinimene.

Mangani kummardus ja näris tugevate hammastega nahast köidikud läbi.

* * *

Neegrist kandja jäi seisma, takerdunud jalgupidi liaanipunt-rasse, lõi vaaruma ja pillas kandami maha. Oleks võinud arvata, et mis siis sellest, kuid sageli põhjustavad sellised pisiasjad

16

elus suuri pöördeid. Nii ka praegu. Tühine juhtum kandjaga muutis järsult rikka noore ameeriklase James Hunter Blake' i saatust, kes oli koos oma sõbra Wilbur Stimboliga esimest korda siirdunud Aafrikasse suurele jahile. Paar aastat tagasi oli Stimbol veetnud džunglis kolm nädalat ja seepärast asus nüüd loomulikult ekspeditsiooni etteotsa, kuulutades ennast kõigutamatuks autoriteediks kõiges, mis puutus safarisse, Aafrika džung-litesse, toidu ja neegrite hankimisse. Pealegi oli Stimbol Blake'ist kakskümmend viis aastat vanem, mis õhutas teda taotlema kõi-keteadja osa.

Näilikust teineteisemõistmisest hoolimata süvenesid teekaaslaste vahel ebakõlad. Esialgu lõbustas flegmaatilist Blake'i Sümboli egotsentrism, kuni tärkas esimene lahkheli. See juhtus viimases raudteejaamas, kui võimuahne ja äkiline Stimbol asja ees, teist taga saatis tagasi kinooperaatori, pannes sellega Aafrika metsiku looduse teadusliku uurimise nurjumisohtu. See tegi Blake'ile suurt meelehärmi, kuid ta otsustas ekspeditsiooni lõpule viia ja kõik, mis võimalik, fotoaparaadiga jäädvustada.

Järgmine konflikt leidis aset seetõttu, et Stimbol kohtles kandjaid julmalt. Pärast ägedaid vaidlusi lubas Stimbol anda juhtimisohjad Blake'i kätte ja lakkas neegreid alandavalt kohtlemast.

Kõigis punktides kokku leppinud, siirdusid nad džunglisse. Blake hakkas koguni uskuma, et nad pöörduvad Ameerikasse sõpradena nagu varem, kuid siis komistas hädavaresest neeger ja pillas kandami maha.

Stimbol ja Blake kõndisid kandja ees, kui kandam otsekui kurjast jõust juhituna Sümbolile selga kukkus ja ta jalust maha lõi. Stimbol ja kandja tõusid maast üles seda vahejuhtumit nägema juhtunud neegrite naerulagina saatel. Kandja hakkas samuti naerma, Stimbol aga lahvatas raevust tumepunaseks.

„Neetud siga! Kobakäpp!" röökis Stimbol.

Ja enne kui Blake sekkuda jõudis, kukkus Stimbol maruvihaselt jalgupidi kandami otsas trampima, sööstis siis neegrile kallale ja virutas talle näkku koletu hoobi. Neeger prantsatas maha, Stimbol hakkas talle jalahoope laduma.

Vihane Blake hüppas kaaslase juurde, pööras ta näoga enda poole ja lõi teda sama võttega, millega viimane kandjat oli löönud.

Stimbol kukkus maha, kuid samas keeras end'kuljeli ja rabas õlalt püssi. Ent Blake jõudis temast ette.

17

Jäta püss!" käratas noor ameeriklane Stimbolit 45-kaliibri-lise karabiini kirbul hoides.

Stimbol kuuletus.

„Püsti!" käsutas Blake.

Kui Stimbol oli jalule tõusnud, jätkas Blake:

„Ja nüüd kuula, Stimbol. Minule aitab. Homme hommikul jaotame varustuse ja inimesed ning läheme lahku. Meil pole sinuga ühist teed."

Seda öeldes pani Blake karabiini tuppe.

Neeger tõusis ja hakkas oma verdjooksva ninaga tegelema. Teised mustanahalised vaatasid mornilt pealt. Seejärel andis Blake kandjale märku kandam üles tõsta ja safari hakkas edasi liikuma. Mindi rõhutult, ilma naeru ja lauludeta.

Kui salk oli keskpäeva paiku sobivasse kohta jõudnud, tehti peatus, et jaotada varustus, toidukraam ja inimesed ning järgmisel päeval lahku minna.

Mossitav Stimbol ei tahtnud jaotamisest osa võtta, vaid kutsus kaasa kaks relvastatud askarit ja siirdus jahile. Grupp oli jõudnud peatuspaigast umbes miili kaugusele, kõndides kõduga kaetud rajal, mis samme summutas, kui kõige ees kõndiv as-kari äkki käe tõstis ja seisatas.

Stimbol astus ta juurde ja neeger osutas vasakule, kus lehestikust paistis pikkamisi eemalduv must kogu.

„Mis see on?" küsis Stimbol sosinal.

„Gorilla," vastas neeger.

Tõstnud püssi palge, tulistas Stimbol liikuvat kogu, kuid neegri silmanähtavaks heameeleks laskis mööda.

„Neetud!" kirus ameeriklane. „Minu järel! Gorilla tuleb kinni püüda. Kurat võtaks, sellest saab vast trofee!"

Selles lõigus oli džungel tavalisest hõredam ja gorilla kujutas endast head märklauda, ent iga kord, kui kärgatas pauk, kadus märklaud. Neegrid rõõmustasid salamisi Stimboli möödalaskude üle, viies sellega ta endast välja.

Tarzan, kes manganidega läheduses jahti pidas, pistis esimest lasku kuuldes mööda puid kära peale kihutama. Ta tegi kohe kindlaks, et tulistajad polnud beduiinid, sest oskas teha vahet püssidest ja kaasaegsetest karabiinidest tulistamise vahel.

Oksalt oksale lennates silmas ahvinimene peagi gorilla Bolganit, kes vihatud tarmangani ja tema müriseva kepi eest põgeneda püüdis. Kabuhirmus unustas gorilla sootuks vähimagi

18

ettevaatuse ja midagi ümberringi nägemata ei märganud madu Histah't, kes oli end oksale rõngasse kerinud.

Hiigelpüüton ei rünnanud harilikult täiskasvanud isagorilla-sid, kuid praegu oli ta jälitamiskärast ja laskude kärgatustest niivõrd vihale aetud, et oli valmis kallale tungima koguni Tan-torile.

Väikesed hiilgavad silmad, liikumatud ja kurjakuulutavad, jälgisid sagrise Bolgani lähenemist, ja kui gorilla oksa alla jõudis, sööstis Histah ohvrile kallale.

Meeleheitliku pingutusega püüdis Bolgani vabaneda võimsast raudsetest spiraalist, mis halastamatult tema keha ümber põimus. Ent kui tugev gorilla ka polnud, oli Histah tugevam. Bolgani kõrist tungis hirmuäratav, peaaegu inimlik karjatus. Järgmisel hetkel viskus gorilla maha, püüdes asjatult vabaneda maost, kes pigistas teda otsekui elusad teraspihid.

See vaatepilt avanes ühtaegu nii Tarzani kui ka Stimboli silmadele, kes tungis vaevaliselt läbi alusmetsa. Ahvinimese ilmumine jäi ameeriklasel märkamata, sest nagu alati liikus see käratult ja äärmise ettevaatusega.

Tarzan mõistis otsekohe Bolganit tabanud õnnetuse kogu dramaatilisust. Seejärel nägi ta sihtivat Stimbolit, kes kavatses ühe lasuga saada kaks suurepärast eksemplari, ja hüppas aega viitmata ameeriklase õlgadele. Stimbol otsekui niideti jalust maha. Ta ei jõudnud veel taibatagi, mis juhtus, kui Tarzan kahmas noa ja hüppas võitlevate kehade väänleva kera juurde. Stimbol kargas jalule, haaras püssi ja suunas pimedas vihas selle tulnukale, ent see, mida ta nägi, sundis teda unustama oma kättemaksuiha.

Alasti pronkspruuni kehaga hiiglane võitles hirmuäratava püütoniga, kusjuures metslooma kume lorin ei tulnud pelgalt gorilla, vaid ka välimuselt jumalaga sarnaneva inimese kõrist.

Stimbol võpatas.

Pigistades püütonit ühe käega kõrist, torkas Tarzan teise käega mitu korda noa väänlevasse soomustatud kehasse. Niipea kui lahingusse astus uus ja kohutav vaenlane, pidi Histah Bolgani lahti laskma ja haaret nõrgendama. Pooleldi kägistatud gorilla, kellel eluvaim veel vaevu sees püsis, lamas maas, võimetu oma päästjale appi minema. Samal ajal hoidus Stimbol, silmad hirmust pungis, ohutusse kaugusse, unustanud isegi mõelda trofeedele ja kättemaksule.

19

Nii sattus Tarzan üks ühe vastu looduse ühe kohutavama kätetööga surmatoovas duellis, mille lõpp tundus ameeriklasele olevat ette otsustatud. Ja tõesti, kes naise sünnitatud inimestest suudaks ilma kõrvalise abita rebida end lahti püütoni surmavast embusest?

Histah’l õnnestus põimuda ahvinimese rindkere ja ühe jala ümber, kuid noahaavadest nõrkenud püütoni haare ei võinud halvata Tarzani liigutusi, kes püüdis nüüd püütoni keha pooleks lõigata.

Eredad verepritsmed katsid võitluses osalejaid, samuti rohtu ja alusmetsa. Viimast korda pingutades pigistas Histah kramplikult ohvrit ja sel hetkel lõikas Tarzan võimsa noahoo-biga püütoni selgroo läbi. Mao äralõigatud alumine pool kukkus maha, kus jätkas pekslemist ja väänlemist. Uskumatute ponnistuste hinnaga vabastas ahvinimene end ülemise poole rõngastest ja virutas sureva mao eemale põõsastesse. Stimbolile pilkugi heitmata pöördus ta Bolgani poole.

„Noh, kuidas on, kas hakkad toibuma?"

„Jah," vastas gorilla. „Olen Bolgani ja tapan tarmangani!"

„Aga mina olen Ahvide Tarzan," sõnas ahvinimene. „Ma päästsin su Histah' käest."

^

„Sa ei tulnud Bolganit tapma?" küsis gorilla.

„Ei, Bolgani on minu sõber."

Gorilla kibrutas laupa, püüdes kuuldus selgusele jõuda. Mõne aja pärast hakkas Bolgani rääkima.

„Me saame sõpradeks, sina ja mina," kuulutas ta. «Tarmangani, kes sinu selja taga seisab, tapab oma müristava kepiga meid mõlemaid. Meie peame esimesena ta tapma!"

Ja gorilla ajas end suurivaevu maast üles.

„Ei," väitis Tarzan. „Ma ajan ta minema."

„Sina? Ta ei kuula sind."

„Olen Tarzan, džunglivalitseja," kuulutas ahvinimene. „Tar-zani sõna on džunglis seadus."

Stimbolile, kes ei kiirustanud lahkuma, jäi mulje, et inimene ja metsloom urisevad teineteise peale ja nüüd kohe läheb löömingukс. Oleks ameeriklane suutnud taibata, et teda peeti ühiseks vaenlaseks, ei oleks ta hakanud visadust ilmutama. Kuid Stimbol haaras uuesti relva ja suundus Tarzani poole.

„Astu kõrvale, sõber," ütles ta Tarzanile. „Teen kohe sellele gorillale lõpu peale. Usun, et pärast eksperimenti maoga ei taha

20

sa enam kellelegi selga karata."

Ameeriklane polnud põrmugi kindel, kuidas käitub valge hiiglane, kellel oli üsna veider komme esitleda end võõrastele inimestele, kuid relvaga tundis ta end turvaliselt. Pealegi oletas Stimbol, et metslane püüab võimalikult kiiresti lahti saada hirmuäratavast gorillast, kes tema arust oli julma iseloomuga.

Tarzan astus Bolgani ja küti vahele, silmitsedes viimast kriitilise pilguga.

„Korista oma püss," käskis Tarzan. „Sa ei tohi gorillat puudutada."

„Tohin küll."

„Mis siis ikka, eks vaatame, kuid ma ei soovitaks seda teha."

„Kas sa üldse tead, kes ma olen?" ägestus Stimbol.

„Mul ükspuha," lausus Tarzan külmalt.

„ Ilmaaegu. Olen Wilbur Stimbol, New Yorgi firma „ Stimbol ja Co" börsimaakler!"

Seda nime tundis kogu New York. Isegi Pariisis ja Londonis avas see paljusid uksi ja sundis selgi sügavasse kummardusse vajuma. Oli peaaegu välistatud, et see ennasttäis rahajõmm poleks saanud oma tahtmist.

„Mida sa teed minu maa-alal?" küsis ahvinimene Stimboli upsakusest välja tegemata.

„Sinu maa-alal? Kes sa selline oled, kurat võtaks?"

Tarzan pöördus eemal seisvate neegrite poole.

„Olen Ahvide Tarzan," kuulutas ta nende murdes. „Mida talle minu maal vaja on? Kui palju valgeid on salgas?"

„Suur bwana!" vastas neeger sügava lugupidamisega. «Taipasime kohe, et oled Ahvide Tarzan, kui nägime sind puu otsast maha hüppamas. Aga kui sa tapsid Histah', siis veendusime selles lõplikult. Džunglis pole see kellelegi teisele jõukohane. See valge on kuri isand, teine valge on hea. Tulime küttima Simbat ja teisi suurulukeid, kuid meil pole jahiõnne. Homme läheme, ära."

„Kus asub teie laager?" uudistas Tarzan.

Neeger viipas metsa poole.

„Siinsamas lähedal," sõnas ta.

Ahvinimene pöördus Stimboli poole.

„Mine laagrisse," ütles Tarzan. „Õhtul tulen sinu ja su kaaslasega läbi rääkima. Ja rohkem ei tohi minu maal olla mingit küttimist, kui ehk ainult toiduks."

21
Tundmatu hääles ja olekus oli midagi niisugust, millest Stimbolit haaras senitundmatu hirmutunne. Ameeriklane ei lausunud sõnagi. Pronkspruun hiiglane pöördus gorilla poole, vahetas temaga lõrisevaid kõrihäälikuid ja mõlemad läksid õlg õla kõrval džunglisse.
Lehestik oli vaevalt nende järel kokku vajunud, kui Stimbol kiskus peast kiivri ja kuivatas siidrätiga higist laupa, vandus siis ja pöördus neegrite poole.
„Terve päev on untsu läinud!" porises ameeriklane õelalt. „Mis tüüp see oli? Arvan, et ma tunnen teda."
„Teda hüütakse Tarzaniks," kostis askari.
„Tarzan? Seda nime kuulen ma esimest korda," nähvas Stimbol vihaselt.
„Kes džunglis on käinud, need tunnevad Tarzanit."
„Haa!" kõverdas Stimbol nägu. „See veel puudus, et mingisugune täitanud metslane tuleks Wilbur Sümbolile ette kirjutama, kus tohib ja kus ei tohi küttida."
„ Isand, Tarzani sõna on džunglis seadus. Keegi ei tohi sellest üle astuda."
„Teilt pole keegi küsinud, igavesed idioodid!" röögatas Stimbol. „Ütlesin, et hakkame küttima, järelikult hakkame küttima."
Kuid tagasiteel laagrisse nad ulukeid ei näinud, vähemalt mitte Stimbol. Mida aga nägid neegrid, see oli juba nende enda asi.

IV. Tarmanganid

Stimboli äraolekul jaotas Blake toidukraami ja varustuse kaheks võrdseks osaks, ent inimeste jaotamisest esialgu hoidus.
Kui kütid laagrisse tagasi jõudsid, märkas Blake kohe, et Stimbol oli ülimalt räbalas tujus, kuid ta ei teinud sellest väljagi, sest vanamees oli alailma niisugune. Vastupidi, Blake tundis salamisi kergendust, mõeldes sellele, et hommikul saab ta lõpuks ometi tujukast kaaslasest igaveseks lahti. See-eest tegi teda rahutuks Stimboliga koos naasnud askaride närvilisus: nähtavasti oli vanamees neile säru teinud.
Jah, safari jaotamine ei kujune kergeks.
Blake mõistis, et kõige raskem on valida piisav hulk inimesi, kes nõustuvad Stimboli distsipliinile alluma ja teda teenima.
22
Kahte hunnikusse jaotatud varustuse juurde astunud, tõmbus Stimbol süngeks.
„Näen, et oled juba kõige eest hoolt kandnud," tähendas ta Blake'i ette seisma jäädes.
Jah, võid kontrollida, kas kõik on õiglaselt tehtud."
„Pole tahtmist," vastas Stimbol. „Tean, et sa ei peta. Aga kuidas on kandjatega?"
«Nendega on keerulisem. Sa ju tead, et halva kohtlemise pärast tahavad nad vaevalt sinu juurde jääda."
«Kõiges oled süüdi sina, Blake. Häda on selles, et sa ei tunne pärismaalasi. Oled nende vastu liiga pehme. Nad ei austa ja järelikult ka ei hinda sind. Nemad peavad isandaks seda, kes neid peksab. Üldiselt ei taha nad sinuga pikale teekonnale asuda. Sina jaotasid asjad, mina võtan käsile inimesed. Püüan teha nii, et jääksid minu valikuga rahule. Saad endale usaldusväärsed inimesed, ma üritan neid hirmutada jumala nuhtlusega, et nad ei söandaks sind reeta."
‚Ja missuguse põhimõtte järgi kavatsed sa neid jaotada?" uudishimutses Blake.
„Noh, kõigepealt jäävad sinuga need, kes seda ise tahavad, ehk leidub selliseid. Kutsume kõik kokku, selgitame neile, et läheme lahku, ja ma käsin ette astuda neil,

kes soovivad minna sinuga. Seejärel valin ülejäänute hulgast ustavad inimesed ja sel moel saamegi sulle vajaliku hulga. Tehtud? On see õiglane või mitte?"

Blake lõi kõhklema. Ta ei usaldanud enam Sümbolit ja seepärast otsustas välja tulla oma variandiga.

„Võib-olla kumbki meist ei kogu vajalikul hulgal vabatahtlikke," alustas ta. „Kui see juhtub minuga, tõotan ma rahalist hüvitust neile, kes tulevad koos minuga raudteeni, ja küsimus laheneb iseenesest."

„Pole halb mõte, kui suudad nendega toime tulla ilma minuta," lausus Stimbol ringi vaadates. Neegrite peameest nähes hõikas ta: „Hei, sina! Tule korraks siia!"

Neeger astus ligi.

«Kutsu inimesed kokku," käskis Stimbol. „Et viimne kui üks viie minuti pärast siin oleks!"

Mustanahaline ruttas käsku täitma.

„Kas laagris käis täna võõraid?" pöördus Stimbol -Blake'i poole.

23

„Ei, aga miks sa seda küsid?"

«Kohtasin jahil metslast," seletas Stimbol. „Ta käskis mul džunglist minema kasida. Mis sina selle peale kostad, ah?" Ja Stimbol kukkus laginal naerma.

«Metslane?"

«Just nimelt. Küllap oli hullumeelne. Askarid vist tunnevad teda."

„Ja kes see oli?" «Tema nimi on Tarzan." Blake'i silmad läksid suureks.

„Aa!" hüüatas ta. „Sa kohtasid Ahvide Tarzanit ja ta ajas su džunglist minema?"

„Sa oled temast kuulnud?"

«Loomulikult. Ja kui ta käsib mul džunglist lahkuda, siis ma lähen."

«Kuid Wilbur Stimbol ei lahku!" vihastas vanamees. «Mispärast?" küsis Blake.

«Sellepärast, et ma ei luba tal ennast kamandada. See tüüp ei lasknud mul gorillat tappa. Kujutad ette, ta päästis gorilla püütoni käest ja tappis püütoni. Ta üües, et tuleb pärastpoole meie laagrisse, ja läks gorillaga kaelakuti koos minema nagu vana sõbraga. Jagasin kohe ära, kes ta selline on. Ja see hull julgeb mind veel minema ajada!"

„Sinu arust on siis Ahvide Tarzan ebanormaalne?"

«Iseendastki mõista, miks ta siis muidu alasti ja ilma relvata džunglis longib?"

«Kardan, et sa eksid, Stimbol, aga kui sa ebameeldivusi ei soovi, siis tee nii, nagu käskis Tarzan."

«Mida sa temast tead? Oled sa teda kunagi näinud?"

„Ei ole," vastas Blake, «kuid olen palju kuulnud meie inimestelt. Tema kodu on siin. Teda on näinud vähesed, kuid kõik arvavad, et tal on deemoni jõud, kui mitte rohkem. Inimesed kardavad esile kutsuda tema rahulolematust. Kui nad arvavad, et Tarzan on meiega, jooksevad nad laiali."

«Minul pole temaga vähimatki pistmist," turtsatas Stimbol.

„Ja sa ei tahaks temaga kohtuda? Mina aga, vastupidi, tahaksin küll. Sestsaati, kui me tema maal viibime, ma temast aina kuulengi."

«Imelik, mina pole midagi kuulnud," pigistas Stimbol läbi hammaste.

24

„Sa ju ei räägi pärismaalastega ega tunne huvi nende meeleolu vastu," tuletas Blake talle meelde.

„Oma arust ma muud ei teegi, kui lobisen nendega," väitis rahulolematu eakas ameeriklane. „ Muide, erinevalt mõnest mina kandjatega ei sõbrusta."

Ja Stimbol irvitas kahjurõõmsalt. Blake üksnes naeratas.

«Inimesed ongi siin," lausus Stimbol, pööras näo nende juurde jõudnud kandjate ja askaride poole ning köhatas hääle puhtaks.

„Mister Blake ja-mina läheme lahku," kuulutas Stimbol. „Mina siirdun läände, kus kavatsen küttida. Mister Blake'i plaane ma ei tea, kuid temale kuuluvad pooled kandjad ja pooled askarid. Seepärast hoiatan — ei mingeid vigureid! Pooled teist lähevad mister Blake'iga, meeldib ta teile või ei. Üldiselt on asi nii: seal on mister Blake'i kraam, siin aga minu oma. Need, kes on otsustanud saata mister Blake'i, lähevad sinna!"

Esimeste sekundite jooksul inimesed kõhklesid, süüvides Stimboli kõnesse, seejärel läks mõni Blake'i asjade juurde ja varsti ühinesid nendega kõik ülejäänud.

Pead vangutades pöördus naeru lagistav Stimbol Blake'i poole.

„Kurat neid võtaks!" hüüdis ta. „On alles kretiinid! Tegin neile üksipulgi kõik selgeks, ja säh sulle, keegi ei taibanud tuhkagi!"

„Miks sa nii arvad, Stimbol?" küsis Blake.

Stimbol ei taibanud paugupealt Blake'i küsimuses peituvat vihjet, aga kui see lõpuks temani jõudis, läks ta pilve.

„Ära ole rumal," nähvas ta järsult. „Olen kindel, et nad ajasid segamini."

Tulivihane Stimbol pöördus pärismaalaste poole.

„Hei, juhmardid! Kas te peakolud tõesti midagi ei jaga? Ma ei öelnud, et kõik peavad mister Blake'iga minema, vaid ainult need, kes tahavad. Nüüd aga need, kes minuga jäävad, tulgu siia, ja kähku!"

Keegi ei liikunud paigast. Stimbol läks näost tumepunaseks.

„See on mäss!" röökis ta maruvihaselt. „Kes on ninamees? Ma võtan tal naha maha! Tule siia, sina!"

Ta andis märku neegrite peamehele.

„Kes teile kärbseid pähe ajas? Vasta! Arvatavasti mister Blake?"

25

„Ära mängi lolli, Stimbol," sekkus Blake. „Keegi pole neile kärbseid pähe ajanud ja mingit mässu ei ole. Oled ise süüdi. Nad tegid nii, nagu sa käskisid. Poleks sa nii talumatult enesekindel, oleksid võinud tagajärge ette aimata. Ka neegrid on inimesed. Nad on väga tundlikud ja kergeusklikud. Kuid sina peksad ja solvad neid, sellepärast nad kardavad sind ja hingepõhjas koguni vihkavad. Mida külvad, seda ka lõikad! Tahaksin uskuda, et see on sulle hea õppetund. Ainuke võimalus inimesi tagasi saada on pakkuda neile head vaevatasu. Otsusta ise."

Stimbol oli ilmselt ähmi täis. Ta mõistis, et tema autoriteet oli varisenud kokku nagu kaardimajake, ja ta hakkas hirmunult ringi vahtima, teadmata, mida ette võtta. Neegrid jälgisid mornilt valgeid, püüdes toimuvas selgusele jõuda.

„Tee seda parem ise," surus endast välja Stimbol.

Blake astus neegrite juurde.

„On vaja, et pooled teist saadaksid mister Stimbolit rannikule," pöördus ta mustanahaliste poole. „Ta maksab kahekordse hinna neile, kes teda ausalt teenivad. Arutage omavahel läbi ja eatage oma otsusest peamehe kaudu. Kõik. Võite laiali minna."

Ülejäänud osa päevast saatsid valged mööda kumbki oma telgis. Neegrid kogunesid rühmiti, arutades sosinal edasist tegutsemist. Blake ja Stimbol sõid õhtust eraldi, pärast aga hakkasid piipu popsutama, oodates neegrite peamehe ettekannet.

Blake, kes ei jõudnudki teateid ära oodata, saatis poole tunni pärast oma teenri inimesi kutsuma. Peagi ilmusidki nad noore ameeriklase ette.

„Noh, kas otsustsite, kes hakkab mister Stimbolit saatma?" küsis Blake.

„Keegi ei hakka vana bwanat saatma," vastas peamees. „Kõik lähevad noore bwanaga."
„Kuid mister Stimbol tasub heldelt," tuletas Blake meelde. „Ja pooled teist on kohustatud minema temaga."
Neeger raputas kangekaelselt pead.
„Tasu on hea," sõnas ta, „kuid soovijaid pole."
„Te kohustusite meid saatma lõpuni," ütles Blake, „ja peate kokkuleppest kinni pidama."
«Leppisime kokku saata teid mõlemaid koos, mitte eraldi. Lahkuminekust polnud juttugi. Meie peame kokkuleppest kinni ja miski ei takista vana bwanat koos noorega tagasi minemast."
Peamehe toon ei kannatanud vastuväiteid. Blake mõtiskles pisut ja ütles siis:
„Oled vaba. Homme hommikul arutame seda asja uuesti."
Vaevalt oli neeger lahkunud, kui pimedusest astus lõkketule valgele inimkogu.
„Mis kurat see olgu! Ah, see oled sina?" hüüdis Sümbol. „Siin ongi see metslane, Blake!"
Noor ameeriklane pööras ümber ja nägi pronkspruuni ihuga hiiglast, keda valgustas lõkkekuma. Atleetiiku kehaehitusega võõras käitus rahuliku eneseväärikusega ja Blake naeratas endamisi, meenutades Sümboli sõnu, et tegu on hullumeelsega.
«Niisiis oled sa Ahvide Tarzan?" küsis Blake.
Hiiglane jaatas.
„Ja kes oled sina?" küsis ta.
«James Blake New Yorgist."
«Tulid muidugi jahti pidama?"
„ Fotoaparaadiga."
«Ja sinu kaaslane nali karabiiniga," märkis Tarzan.
«Tema on omaette, mina tema eest ei vastuta."
«Ma pole kohustatud kellelegi aru andma!" ägestus Sümbol.
Tarzan silmitses teda vilksamisi, tegemata välja kõlanud bra-vuuritsemisest.
«Kuulsin juhuslikult sinu jutuajamist neegrite peamehega," lausus Tarzan Blake'i poole pöördudes. «Keegi neegritest jõudis mulle rääkida sinu kaaslasest, täna oli mul kahel korral võimalus kujundada tema kohta oma arvamus, seepärast aiman, et lähete lahku, sest ei jõudnud üksmeelele. On mul õigus?"
«On küll," kinnitas Blake.
‚Ja missugused on su edasised plaanid?"
«Mõtlen läände minna, eks seal siis näe..." alustas Sümbol.
„Ma räägin Blake'iga," katkestas teda Tarzan. «Sinuga on kõik selge."
«Hee, mida kuradit..."
«Vait!" hoiatas ahvinimene. «Räägi edasi, Blake."
«Siiani kiskus meil kõik kiiva, sest ei suutnud temaga milleski kokku leppida. Seetõttu pidin ma kohaliku fauna tundmaõppimise asemel nägema tema ebasümpaatset nägu, mis mul juba südame pahaks ajab. Kavatsesin minna põhja, et pildistamiseks lõvisid otsida, ja mul on väga kahju minna |agasi midagi nägemata, raisates tühjalt aega ja raha. Nüüd, kus inimesed
27
keeldusid meid eraldi saatmast, ei jää üle midagi muud, kui kõige lühemat teed rannikule tagasi pöörduda."
«Nagu ma näen, olete mind jutuajamisest välja arvanud," plahvatas Stimbol. «Nagu Blake, nii paigutasin minagi sellesse rännakusse raha ja aega. Sa unustad, et sõitsin

siia jahti pidama, mida kavatsen ka teha, ja üldse pole mul plaanis rannikule pöörduda, võta see teadmiseks, ahvinimene!" Tarzan trotsis jällegi Stimbolit.

«Olge valmis hommikul teele asuma," ütles ta Blake'ile. «Inimeste jaotamisega teil probleeme ei tule. Ma võtan ise selle käsile ja annan teile pärastiseks juhendeid."

Nende sõnadega ta lahkus ja kadus džunglisse.

V. Välk Ara

Koit polnud veel hahetama löönud, kuid laagris käis juba askeldamine ja kokkulepitud ajaks olid kõik lahkumiseks valmis, nii pakid kui inimesed. Kandjad ootasid märguannet asuda teele itta, rannikule. Blake ja Stimbol suitsetasid vaikides. Äkki lõi nende kõrval puu oks kõikuma, kostis lehtede sahinat ja Ahvide Tarzan hüppas kergelt maha.

Neegrite hulgast kuuldus summutatud hirmukarjatusi. Ahvinimene kõnetas neid nende enda murdes.

«Olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja," kuulutas ta. «Saadate valgeid läbi minu maa ja hakkate tapma minu loomi. Mulle see ei meeldi. Olen hinge põhjani nördinud. Kui tahate oma perekondade juurde tagasi minna, siis kuulake mind tähelepanelikult ja tehke nii, nagu käsib Tarzan." Ahvinimene osutas neegrite peamehele. , «Lähed saatma noort bwanat, kel ma luban pildistada oma maa-alal kõike, mida ta soovib. Valid endale inimesed, pool salgast, kes lähevad koos sinuga."

Seejärel pöördus ta teise mustanahalise poole.

28

«Sina võtad ülejäänud ja lähed koos vana bwanaga raudteeni," käsutas ta. «Hakkate minema otsekohe, teelt kõrvale pööramata. Ära luba tal küttida ja hoia ka ise tagasi, ehk siis ainult toiduks või enesekaitseks. Tee kõik nii, nagu ma ütlesin. Pea meeles: Tarzan näeb kõike ega andesta midagi." Seejärel pöördus ta valgete poole.

„Blake," ütles ta, „korraldused on tehtud. Võid minna, millal ja kuhu pead vajalikuks. Mis küttimisse puutub, otsusta ise oma äranägemise järgi. Oled mu külaline."

Stimboli poole pöördudes lausus Tarzan:

„Sina lahkud jalamaid minu maalt. Tulirelva luban kasutada ainult enesekaitseks. Vastasel korral jääd sa sellest ilma. Ma ei luba sul küttida isegi toidu hankimiseks. Söögi eest kannab hoolt sinu salga peamees."

„Nüüd pea suu ja kuula, mida mina sulle ütlen!" käratas enesevalitsuse kaotanud Stimbol. „Kui sa arvad, et lasen kellelgi oma Ameerika kodaniku õigusi riivata, siis eksid rängalt. Võta teadmiseks, et võin sind ja sinu neetud džungleid nelikümmend korda osta ja müüa, tekitamata vähimatki kahju oma taskule. Kristuse nimel, Blake, tee sellele kretiinile selgeks, et ma hakkan küttima siis, kui iganes soovin."

Tarzan kutsus Stimboli salga peamehe enda juurde.

„Võite teele asuda," ütles ta. „Kui see valge ei järgne teile, jätke ta saatuse hooleks, kui ta aga leplikumaks muutub, juhtige ta raudteeni. Tema käske täitke vaid siis, kui need ei käi vastu minu omadele. Teele!"

Minut hiljem suundus Stimboli salk džungli poole, ka Blake oma inimestega lahkus laagrist.

Stimbol kukkus ähvardama ja sajatama, kuid tema inimesed läksid rahulikul ilmel mööda, suundudes itta.

Tarzan hüppas oksale ja kadus lehestikku. Stimbol jäi üksi inimtühja laagrisse.

Alandusest märatsedes ja viimset kui üht needes tormas ta järele inimestele, kes tema vannutused ja ähvardused kõrvust mööda lasksid. Sünge ja vaikivana sättis Stimbol end lõpuks inimaheliku etteotsa, tajudes kibedusega, et ahvinimese võim on tema omast suurem. Tema hinges kobrutas endiselt viha, peas kihasid enneolematud kättemaksuplaanid.

Soovides olla kindel, et tema käske täidetakse, oli Tarzan puid mööda kaugele ette läinud ja peatus nüüd raja kohal, oodates Stimboli ilmumist. Eemalt kostsid inimese sammud. Tagant kuuldus mingisugust liikumist: rada mööda läks inimestele vastu must karvane inimesega sarnanev kogu. Ahvide Tarzan tervitas teda, lahkumata oma varjupaigast.

„ Bolgani!" kutsus ta vaevu kuuldavalt.

Gorilla peatus, tõusis tagajalgadele ja vaatas ümber.

29

„See olen mina, Tarzan," lausus ahvinimene. Gorilla hakkas torisema. „Olen Bolgani."

«Eestpoolt tuleb tarmangani," hoiatas Tarzan.

„Ma tapan ta!"

Bolgani paljastas kihvad.

„Ära puutu teda," ütles Tarzan. „ Temal ja ta inimestel on palju müristavaid keppe. Ajasin tarmangani džunglist ära. Lase ta mööda. Astu rajalt kõrvale. Las rumalad gomanganid ja veelgi rumalam tarmangani lähevad mööda, aimamata Tarzani ja Bolgani juuresolekut."

Samal ajal tõmbus taevas kiiresti pilve, kauguses kõmistas kõu. Ahvinimene ja gorilla tõstsid pilgu üles, areenile, kus iga hetk olid märatsema puhkemas ohjeldamatud loodusjõud, sootuks julgemad ja hukatuslikumad kui nad ise.

Kõrguses sähvatas välk Ara. Neile mõlemale oli see kõu Panda vibust väljalastud nool, suured vihmapiisad tuul Usha veri, mis voolas tema haavatud kehast.

Loodusjõudude surve all tõmbus džungel otsekui kössi. Ümberringi läks pimedaks. Hakkas kallama paduvihma. Lehed ja oksad rebenesid mürinast, puud vajusid rohukõrtena looka. Loomad pugesid peitu, kes kuhu sai, võimetud vastu panema raevuka jõu kohutavale survele, mida nad pidasid ülimaks.

Tarzan tõmbus oksaharude vahel kerra, selg pööratud paduvihma poole. Puu all kössitas läbimärg ja porine Bolgani. Mõlemad ootasid halva ilma möödumist, sest midagi muud ei jäänud neil üle. .

Torm märatses endiselt. Ümberringi kõmises kõu.

Käis silmipimestav sähvatus ja oks, millel kükitas Tarzan, murdus pooleks ning langes rajale.

Ahvinimene lendas alla ja jäi kukkumisest uimasena lamama.

Torm lõppes niisama äkki, kui oli alanudki. Pilvede vahelt vaatas välja päike Kudu.

Heitunud Bolgani ei söandanud oma varjupaigast välja minna, vaid oli seal vagusi ega liigutanudki.

Läbimärg, külmast lõdisev ja maruvihane Stimbol kõndis mudasel libedal rajal ega teadnudki, et ta inimesed olid maha jäänud ja halva ilma eest puude all varju otsinud.

Käänaku taga tõkestas teed mahakukkunud oks, mille all ta

30

kohe ei märganudki lamavat inimest, aga kui märkas ja ära tundis, hakkas süda suurest rõõmust pekslema.

Tarzani surm annaks talle vabad käed ja ta võiks uuesti teha kõike, mida süda lustib. Kuid kas ahvinimene oli ikka surnud?

Stimbol hüppas Tarzani keha juurde, laskus põlvili ja surus kõrva ta rinna vastu. Ameeriklase näol peegeldus pettumus: Tarzan elas. Stimbol heitis pilgu taha ja ta silmades süttis kaval helk. Rajal polnud hingelistki, järelikult ei näe teda keegi. Ta oli sattunud palgest palgesse sellega, kes oli teda rängalt alandanud ja lamas praegu teadvusetult. Sümbolile näis, et läheduses pole kedagi, ta ei näinud sagris karvaga kogu, kes inimese liginedes oli hääletult püsti tõusnud.

Stimbol tõmbas tupest jahinoa. Ta torkab selle tera metslase südamesse, pöördub jooksujalu tagasi ja teeb näo, et ootab oma inimesi. Pärast leiavad nad Tarzani surnukeha, kuid keegi ei aima tema surma põhjust.

Tulnud teadvusele, hakkas ahvinimene äkki liigutama. Stimbol mõistis, et ei tohi viivitada, kuid selsamal silmapilgul haaras lehtede vahelt läbi torgatud karvane käpp tal õlast kinni. Ameeriklane pööras end vandudes ümber ja nägi Bolgani võigast lõusta. Stimbol tõstis noa, sihtides gorillale rindu, kuid Bolgani kiskus tal relva käest ja viskas põõsasse.

Paljastanud hirmsas vihas suured kollased kihvad, kavatses gorilla need Stimboli kõrisse lüüa, kuid siis avas Tarzan silmad.

„Kreeg-ah!" hüüdis ahvinimene hoiatavalt.

Bolgani peatus ja silmitses oma kaaslast.

„Lase ta lahti," käskis Tarzan.

„Tarmangani tahtis Tarzanit tappa," seletas gorilla, „kuid Bolgani takistas teda. Bolgani tapab ta!"

Ja gorilla hakkas hirmuäratavalt lõrisema.

„Ei!" raius Tarzan. Jäta tarmangani rahule!"

Gorilla kuuletus ja samal sekundil ilmusid rajale neegrid. Inimesi nähes sattus gorilla ärevusse.

„Mine džunglisse, Bolgani," ütles Tarzan. „Ma saan ise hakkama."

Torisenud lõpetuseks, kadus gorilla puude vahele.

„Noh, Stimbol, sul vedas mehemoodi," ütles ahvinimene. „Sa pääsesid surmast. Saatus oli sulle heatahtlik. Olen siin kahel põhjusel. Esiteks tahtsin kontrollida, kuidas mu käske täidetakse, teiseks tulin sind kaitsma neegrite eest. Mulle ei meeldinud,

kuidas nad hommikul sind silmitsesid. Džunglisse eksida on lihtsamast lihtsam. Džungel tapab, nagu tapab mürk või nuga. Tundsin sinu eest vastutust, sest oled valge, aga nüüd on see tunne kadunud. Ma ei tapa sind, Stimbol, kuigi oled selle ära teeninud, kuid edasi lähed sa ilma minuta ja näed õige pea, et džungel pole kuigi sõbralik ja on parem, kui sul pole ühtegi vaenlast."

Seda öelnud, hüppas ahvinimene puu otsa ja kadus silmist.

Stimbol oleks justkui plahvatanud. Ta kukkus neegrite peale röökima, valades nad üle ropu sõimuga, sest tahtis näidata, et ei karda Tarzanit. Tundes, et kaotatud enesekindlus hakkab tagasi tulema, otsustas ta kiusu pärast Tarzani keelust üle astuda ja laskis juba esimesel võimalusel maha antiloobi.

Õhtusel puhkepeatusel olid Stimboli inimesed rusutud meeleolus. Neegrid hoidsid kobarasse ja sosistasid isekeskis.

„Ta tappis antiloobi. Tarzan vihastab nüüd meie peale," sõnas üks.

„Ta karistab meid," lausus salga peamees.

„Meie bwana on kuri inimene," sekkus teine. „Parem, kui ta ära sureks, kuid meie ei tohi teda tappa. Tarzan ei lubanud!"

„Kui ta džunglisse jätta, saab ta otsa." >

„Tarzan käskis meil oma kohust täita."
„Jah, kuid ainult seni, kuni paha bwana tema korraldusi täidab."
Pikast teest kurnatud Stimbol vajus sügavasse unne. Kui ta ärkas, seisis päike juba kõrgel taevas. Ta hakkas valjusti teenrit hüüdma, kuid keegi ei vastanud. Ümberringi oli kõik vaikne.
„Laisad orikad," kirus ta. „Nüüd nad mu käest alles saavad."
Stimbol tõusis ja pani end riidesse, aga kui ta telgist välja astus, siis leidis, et oli jäänud üksi. Võtnud ühes varustuse, olid inimesed jalga lasknud ja jätnud talle vaid väikese toidupaki. Ta oli Aafrika pärapõrgusse maha jäetud!
Esimese hooga tahtis Stimbol kahmata karabiini ja neegritele järele joosta, aga pisut aru pidanud, mõtles ta ümber, sest ei tahtnud asjatult riskida. Jäi vaid üks väljapääs: otsida üles Bla-ke ja ühineda tema salgaga. Et Blake teda saatuse hoolde ei jäta, selles Stimbol ei kahelnud. Blake'ist lahutas teda kahe päeva tee ja niiviisi ilma kompsudeta võis ta oma endisele teekaaslase nä-alaga järele jõuda.
32
Sellise otsuse teinud, sai Stimbol indu juurde. Ta asus suure isuga pruukosti võtma ja sõi kõhu kõvasti täis, pani toidukraami puldanist kotti, täitis padrunitasku ning kuuetaskud padrunitega ja hakkas jõulisel sammul rada mööda tagasi astuma.
Teed tundis ta hästi, sest käis seda juba kolmandat korda ja seetõttu ei kahelnud, et jõuab hõlpsasti sinna kohta, kus nad olid Blake'iga lahku läinud. Stimbol oli täis otsustavust käia peatusi tegemata kuni pimedani, kuid jõudnud kenale välule, otsustas mõni minut puhata. Toetanud selja vastu puud, ta ei märganudki, et paar meetrit kaugemal liikusid korraks põõsad ja lõi lainetama rohi, aga kui olekski märganud, poleks ta kindla peale seda tähtsaks pidanud.
Kustutanud sigareti, tõusis Stimbol püsti, võttis puldankoti ja läks edasi, kuid ei jõudnud astuda paari meetritki, kui selja taga põõsast kõlas ähvardav möiratus. Stimbol tardus paigale. Põõsas lõi kahte lehte ja nähtavale ilmus suure mustalakalise lõvi pea.
Stimbol pistis suurest hirmust kisendama, pillas koti maha, viskas karabiini minema ja ronis puu otsa. Numa kõverad küünised krabasid ta saabast. Stimbol lendas nagu püssist lastud üles ja vajus jõuetuna tüve najale, ahmides suuga õhku. Metsikult möirgav Numa põrkas toidukoti otsa ja hakkas inimlõh-nast ärritatuna küüntega riiet katki rebima, kuni jõudis selle sisuni.
Tõmbunud kägarasse, jälgis Stimbol vihases jõuetuses lõvi tegutsemist.
Õige pea tüdines Numa koti tuuseldamisest ja suundus põõsaste poole, kuid siis äratas ta tähelepanu tarmangani müristav kepp. Kiskja nuuskis mahavisatud püssi, katsus seda käpaga, võttis lõpuks hambusse ja hakkas hoogsal sammul oma koopa poole minema.
Terve päev ja öö oli Stimbolile üksainus õud, millele ei paistnud lõppu tulevat. Lõvi tuli peagi tagasi ja hoidis teda õhtuni puu otsas. Ja kui hämardus, ei suutnud miski sundida ameeriklast laskuma džungli hirmuäratavasse pimedusse. Koit leidis ta eest otsekui palavikus värisevana.
Veendunud, et lõvi oli ära läinud, ronis Stimbol ettevaatlikult puu otsast maha ja tormas kabuhirmus edasi, suutmata läbielatud vapustuse tõttu midagi mõelda. Jalad kandsid teda suurivaevu, vähimagi sahina puhul kargas ta nagu sõge võpatades
33
kõrvale. Vaid vähesed oleksid hirmunud vanamehes ära tundnud Wilbur Stimboli, börsimaakleri New Yorgi firmast „ Stimbol ja Co".

VI. Rist

Stimboli salka tabanud torm ajas sassi James Blake'i plaanid ja muutis järsult kogu tema elukäiku.

Võtnud endaga kaasa ainult ühe neegri fotoaparaati ja varu-kafabiini kandma, läks Blake salgast lahku ja siirdus otsima lõvisid, kelle jälgi kohtas igal sammul.

Lepiti kokku, et Blake ühineb salgaga südapäeval puhkepea-tuse ajal. Kooskõlastati safari liikumise suund ja kiirus. Ameeriklast saatev teener oli tark ja kogenud inimene, temale antigi ülesanne toimetada Blake laagrisse elusalt ja tervelt. Täielikult saatjale lootes andus Blake tervenisti kaasakiskuvale tegevusele — pildistamisobjektide otsimisele, mõtlemata ajale ja teekonnale.

Peagi kohtasid nad seitsmest lõvist koosnevat perekonda, kelle hulgas oli suurepärane täiskasvanud isane, emane ja viis erinevas vanuses poega.

Blake'i ja tema kaaslase silme all suundusid lõvid rahulikult paksu metsa. Inimesed läksid neile järele, lootes tabada sobivat valgust pildistada ja saada just niisugune momentvõte, millest unistas valge.

Kaks tundi rühkisid nad visalt mööda jälgi, kuid soodsat hetke ei tulnudki. Siis katsid mustad pilved paari sekundiga taeva ja mõne minuti pärast puhkes äike, mis tormas neist üle nagu raevukas ekvatoriaalorkaan. Hetk hiljem, silmipimestava sähvatuse ja kõrvulukustava kõuekärgatuse vahel, tabas James Hunter Blake'i õnnetus.

Ta ei teadnud, kui kaua oli kestnud šokiseisund, mis oli teda tabanud siis, kui välk tema jalgade ette maasse lõi. Kui ta uuesti silmad avas, oli äike möödas ja läbi lehestiku paistis ere päike. Uimaseks põrutatud, võimetu hindama õnnetuse suurust ja mõistma selle põhjust, kergitas Blake end suurivaevu küünar-nukkide najale ja vaatas ümberringi. Tema pilgule avanev vaatepilt tõi ta kiiresti teadvusele. Paarkümmend meetrit eemal asus lövipere, kes silmitses teda võidurõõmsal ilmel.

34

Nagu inimesed, erinevad ka lõvid üksteisest nii iseloomu kui temperamendi poolest.

Elus asja jälgivatel kiskjatel polnud inimsooga suhtlemise kogemusi, oma eluajal olid nad näinud kõigest mõnda inimest ega pidanud nendele jahti, sest neil oli alati kõht täis. Seepärast Blake nende kergesti erutuvat närvisüsteemi kuigi tugevasti ei ärritanudki. Tema õnneks ilmutasid nad vaid uudishimu.

Blake'il polnud sellest kõigest õrna aimugi, ta teadis vaid, et läheduses viibib seitse lõvi ja kahjuks mitte puuris, ning kui ta isegi oleks tahtnud teha pilti, mis oleks suurepäraselt õnnestunud, polnud tal käepärast ei fotoaparaati ega, muide, ka karabiini.

Püüdes kiskjaid mitte erutada, vaatas Blake relva otsides vargsi ümber ja vajus norgu: ta ei näinud kusagil karabiini ega oma kandjat varurelvaga. Kuhu oli neeger kadunud? Küllap hakkas lõvisid kartma ja laskis jalga.

Viis-kuus meetrit eemal nägi Blake päästvat puud. Huvitav, kas lõvid tungivad kohe kallale, kui ta püsti tõuseb?

Ameeriklane püüdis meenutada kõike, mis ta lõvidest iganes kuulnud oli, kuid midagi mõistlikku ei tulnudki meelde. Ja siis välgatas mõte, et kõik kiskjad käituvad ühtemoodi: kui jooksu pista, tormavad nad sulle järele.

Et puu juurde jõuda, pidi Blake otsejoones lõvide poole minema.

Blake ei teadnud, mida teha, kuid siis hakkas üks lõvipoegadest tema suunas tulema, seejärel teisedki, ja see hajutas kõik kõhklused, sest mida lähemale metsloomad jõudsid, seda vähem jäi tal võimalusi puu otsa pääseda.

Hirmust peaaegu minestades sundis ta end siiski aeglasel vabal sammul kiskjatele vastu minema. Et lõvid polnud psühholoogid, ei taibanud nad tema hingeseisundit. Kõige raskem oli toime tulla jalgadega: need tahtsid nagu tuulispask tormata koos

südamega, mis rinnust välja kippus. Üksnes tohutu tahte-jõupingutusega õnnestus Blake'il oma seesmisest tungist jagu saada.

Ameeriklasele olid need tohutu suure vaimse pingutuse hetked. Tal tuli teha pool tosinat sammu seitsme lõvi poole, kes ei pööranud temalt silmi.

Sedamööda, kuidas vahemaa nende vahel lühanes, hakkasid metsloomad ilmutama rahutuse tundemärke. Täiskasvanud isane

35

hakkas möirgama, kõige ees sammuv noor lõvi kukkus sabaga kahele poole vihtuma, painutas pea alla ja paljastas kihvad.

Blake oli juba peaaegu puuni jõudnud, kui juhtus midagi niisugust, mis ameeriklase segadusse ajas. Viimasel hetkel hakkas emalõvi millegipärast kiunuma, kargas kõrvale ja pööras tagasi. Perekond järgnes talle.

Blake vajus rammetuna puu najale ja hakkas endale peast võetud kiivriga tuult lehvitama.

„Puh!" pääses tal suust. „ Loodan, et järgmist lõvi näen Kesk-argis loomaaias." Hinge tõmmanud, hakkas Blake uuesti neegrit hõikama ja, amata vastust, otsustas taastada kadunud saatja otsingud, sest viimane ei võinud kaugele minna.

Veidi eemal rajal leidis ameeriklane inimese söestunud laiba peaaegu üles sulanud karabiini mustaks tõmbunud toru. Fo-oaparaat oli jäljetult kadunud.

Tundemärgid näitasid, et välk oli põrutanud otseteed mus-tanahalisse, löönud ta silmapilk surnuks, lõhanud padrunid ning hävitanud fotoaparaadi ja relva.

Blake elas kaotust väga raskelt üle. Et tal polnud salga asukohast vähimatki aimu, läks ta huupi, lootes, et valitud siht on õige. Kuid ta eksis: salk asus kirdes, aga Blake suundus põhja.

Kaks päeva tungis noor ameeriklane läbi tiheda padriku, ronides ööseks puu otsa, kus vajus rahutusse unne. Esimene öö möödus vahejuhtumiteta, teisel ööl ärkas Blake sellest, et oks, millele ta oli end sisse seadnud, hakkas äkki otsekui kellegi koguka keha raskuse all painduma. Kergitanud pead, nägi ta pimeduses kahte põlevat silma. Tema poole hiilis leopard. Blake haaras püstoli ja tulistas. Kohutava möiratusega hüppas hiigel-kass üles ja prantsatas maha. Blake ei saanudki aru, oli ta tabanud või mööda lasknud.

Kummatigi ei tulnud kiskja tagasi ja hommikuks polnud temast enam jälgegi.

Džunglis ekseldes ei olnud Blake’il puudust ei söögist ega joogist. Ringihulkumise kolmandal päeval metsast välja jõudnud, leidis ameeriklane end kõrge mäeaheliku jalamilt. Pääsemine oli nüüd pelgalt aja küsimus. Blake juubeldas, tahtis laulda ja karjuda, kuid otsustas hoida jõudu ülesronimiseks. Leidmata metsast inimelamuid — aga neid pidi niivõrd viljakas

36

paikkonnas ometi olema —, lootis Blake kohata pärismaalasi kõrgmaal.

Ta ronis üles ja jõudis peagi kuristiku juurde, mille põhjas vulises oja. Elamuid tuli otsida vee lähedusest. Oli vaja minna vaid pärivoölu mööda oja kallast. Kui lihtne! Blake laskus kanjonisse ja oma suureks rõõmuks leidis piki oja kulgeva sissetallatud raja. Innustatuna peatsest kohtumisest kohalike elanikega, kes aitavad tal salga üles otsida, suundus Blake mööda teed kuristikust väljapääsu poole.

Blake oli kõndinud umbes kolm miili eluasemetest märkigi leidmata, kui pidi käänaku taga äärepealt põrkama otsa keset rada seisvale hiigelsuurele ristile.

Valgest lubjakivist tahutud rist tõusis maa kohal umbes kahekümne meetri kõrgusele. Ilmastiku mõjul oli kivi pragunenud ja paistis olevat väga vana, mida tunnistas peaaegu kulunud kiri selle kogukal alusel.

Blake hakkas uurima kivisse lõigatud tähti, kuid ei tulnud teksti väljalugemisega toime. Tähed oleksid nagu meenutanud vana-inglise keelt, kuid ameeriklane heitis selle absurdse oletuse jalamaid kõrvale.

Ta teadis, et viibis Abessiinia lõunaosas, samuti seda, et abessiinlased olid kristlased. Selgitanud risti olemasolu, ei suutnud Blake kummatigi vabaneda ähmasest ohutundest, mis kivist hoovas.

Mis kuradi lugu see oli? Vaikiv iidne kivi justkui manitses teda peatuma, hoiatades ohu eest, ning tundus samal ajal ka ähvardav ja vaenulik.

Naerdes raputas Blake endalt selle tunde maha ja läks edasi. Siiski lõi ameeriklane valgest kivipangast kaarega mööda minnes risti ette, ehkki ta polnud usklik.

Järgmise käänaku juures muutus rada märksa kitsamaks kahe rahnu pärast, mis ilmselt olid alla kukkunud püstloodse kalju tipust. Blake trügis kahe rahnumüraka vahelt läbi, kui äkki kerkis tema ette inimene ja tema taha teine. Need olid võimsa ke-haehituse ja peente näojoontega neegrid, kelle välimus ameeriklast tublisti üllatas. Nad kandsid nahast kamisoole, mille rikkaliku ornamendi taustal paistsid välja ristid, uhkeid pükse ja kergeid sandaale, mille seemisnahksed rihmad ümbritsesid rista-kuti sääri kuni põlvedeni. Blake pani tähele nende ebatavalisi leopardinahast peakatteid, mis nagu kiivrid tihkelt pead katsid

37

ja kõrvu varjasid, samuti suuri kahe käe mõõku ja teravakas ihutud otsikutega odasid. Just odaotsikud köitsidki esmajoones tema tähelepanu, sest üks toetus tema kõhu ja teine selja vastu.

„Kes sa oled? Mis su nimi on?" küsis neeger, kes oli tõkestanud Blake'i tee.

Ootamatusest sattus Blake segadusse. Oleks teda kõnetatud kreeka keeles, oleks ta palju vähem imestanud kui selle üle, mida ta kuulis Kesk-Aafrika põlisasuka suust. Ameeriklane tardus soolasambaks.

„Nähtavasti on see tüüp saratseen," lausus neeger Blake'i selja taga, „ega mõista sõnagi. Ehk on ta piilur?"

„Ei, Peter Wiggs. Sa eksid niisama kindlasti, kui mu nimi on Paul Bodkin. Minul on vilunud silm."

„On kes ta on, kuid ta tuleb viia kapteni juurde, Paul, et see ta üle kuulaks."

„Aga miks me ei võiks kõigepealt teda ise üle kuulata,' kui ta muidugi vastata tahab?"

„Pea suu ja vii ta kapteni juurde," kamandas Peter. „Ma jään teed valvama, kuni sa tagasi tuled."

Paul andis Blake'iie märku edasi minna ja asus tema selja taha, hoides terava otsikuga oda löögivalmis. Peagi jõudis Blake kaljusse raiutud tunneli sissekäigu ette, kus maas vedelesid vaigused tõrvikud.

Paul Bodkin tõstis ühe tõrviku üles, võttis plekk-karbist taela, lõi tulekivi abil välja sädeme ja, süüdanud tõrviku, suskas odaga Blake'iie selga. Ameeriklane astus pimedusse.

VII. Maolik salakavalus

Wilbur Stimbol eksles džunglis neli ööpäeva. Vapustatud talle osaks saanud õnnetustest, tiirutas ta ringiratast mööda metsa, kus iga puu taga viirastusid talle koletud nägemused. Hirmust kaotas ta võime midagi mõtelda. Tema rõivad olid räbal-dunud ja katsid kõhnunud keha hädavaevalt. Millalgi hallid juuksed ja habe olid nüüd täiesti valged ja sarnanesid takkudega.

Lonkimisi sattunud laiale, hästi sissetallatud teele, kus nädala jooksul kõndisid Ibn Jadi inimesed, hobused, lambad ja kitsed,

38

arvas ameeriklane millegipärast, et oli leidnud Blake'i salga jäljed. Tee tõi ta šeik Ibn Jadi laagrisse.

Esimesena silmas kurnatud vanameest Fejjuan, gallast ori, kes toimetas ta otsekohe šeigi telki, kus Ibn Jad oma venna Tol-logi ja teiste beduiinide seltsis kohvi juues mõnules.

„Oo, allah! Kelle sa siia oled toonud?" imestas šeik.

„Võib-olla on see püha mees?" oletas neeger. „Ta on kerjus, räbalates, relvitu. Arvatavasti on ta väga püha inimene."

„Kes sa oled?" küsis Ibn Jad.

„Ma eksisin ära ja olen nälga suremas. Andke süüa," palus Stimbol.

Kuid keegi ei saanud ameeriklasest aru.

„Veel üks uskmatu," turtsatas Fahd. „On ta sakslane või?"

„Pigem inglane," ütles Tollog.

„Aga ehk on prantslane?" oletas Ibn Jad. „Räägi temaga, Fahd. Sa ju õppisid alžeeria sõdurite juures seda jubedat keelt."

„Kes sa oled, võõras?" kõnetas Fahd teda prantsuse keeles.

„Olen ameeriklane," vastas Stimbol kergendusega, rõõmustades võimaluse üle araablastega suhelda. „Ma olen teelt eksinud ja nälga suremas."

Fahd tõlkis.

Ibn Jad käskis süüa tuua ja kuni võõras sõi, jätkus kõnelus Fahdi vahendusel. Stimbol jutustas, et ta oma inimesed olid ta maha jätnud, ja tõotas head tasu, kui ta rannikule viiakse. Jõuetu vanamehe juuresolek ei klappinud kuidagi kokku šeigi plaanidega ja ta otsustas võõrast lahti saada, mida ei varjanudki kokkutulnute eest.

Kuid Fahd, kes kavatses rikka kelkimishimulise vanamehe pealt kasu lõigata, hakkas peale käima, et Stimbol kas või mõneks ajaks laagrisse jäetaks, väljendades ühtlasi valmisolekut ameeriklast oma telki paigutada ja tema eest vastutada.

„Ibn Jad kavatses sind tappa, uskmatu," ütles Fahd Sümbolile, kui nad kahekesi jäid. „Kuid Fahd ei lase sulle liiga teha. Nüüdsest peale on sinu saatus Fahdi kätes. Kuid selle eest pean ma tasu saama. Kui palju sa enda päästmise eest maksad?"

„Sa saad rikkaks meheks," vastas Stimbol.

Ka järgmistel päevadel ei jätnud ameeriklane kasutamata võimalust kiidelda Fahdi ees oma hiigelsuure varandusega. Andudes unistustele tulevasest luksusest ja võimust, hakkas ahne beduiin kartma, et keegi võiks tema õnne segada, ja meenutas

39

seepärast Sümbolile väsimatult, et Ibn Jad himustab endiselt tema verd.

Kraami kokku pakkinud, jätkasid araablased teed legendaarse linna Leopardo di Nimmri poole. Teel palus Zeyd šeigilt tema tütre kätt, kuid Tollog hakkas Ibn Jadile peale käima, et see annaks Ateja naiseks Fahdile. Tollog oli alati Fahdi kiitnud, kui viimane lähedal juhtus olema, et beduiin tunneks end tema ees võlglasena.

Ja kuigi Zeydile öeldi ära, ei suutnud Fahd kuidagi rahuneda. Kiivusest vaevatuna haudus ta päeval ja öösel plaane, kuidas võistlejast vabaneda. Lõpuks avanes soodne juhus.

Alalõpmata Zeydi järel nuhkides tegi Fahd kindlaks, et Zeyd ei käinud enam õhtustel nõupidamistel, Ateja aga lahkus salaja kodunt niipea, kui pimenes. Fahd hiilis neiule järele ja tema kahtlused leidsid kinnitust: Zeyd ja Ateja käisid endiselt kohtumas.

Järgmisel õhtul ei läinud Fahd nõupidamisele, vaid peitis end Zeydi telgi lähedale, ja kui viimane kohtumisele läks, lipsas telki, võttis arkebuusi ja, hiilinud kohale, kus oma armastatut oodates piinles Zeyd, peitis end mõne sammu kaugusele.

Ateja hilines.

Fahd tõstis relva ja sihtis hoolikalt, kuid hoopiski mitte, võistlejat. Oma kavaluselt ei andnud Fahd põrmugi alla rebasele. Tapnuks ta Zeydi, oleks Ateja jalamaid taibanud, kes tema kallima maha laskis, ja Fahd oleks neiu jäädavalt kaotanud.

Sealsamas lähedal tagasikäänatud telgisiilu all oli sõpradega istet võtnud Ibn Jad. Kas Fahd tõepoolest sihtis šeiki? Jälle mitte. Keda siis ometi? Mitte kedagi! Seigile oli veel vara otsa peale teha. Esialgu oli tarvis leida aare, mille saladust Fahdi arvates teadis ainult Ibn Jad.

Tegelikult võttis Fahd kirbule šeigi telgi ühe tugiposti. Ta sihtis kaua ja hoolikalt ning vajutas siis päästikule. Post murdus pooleks ja kukkus maha, olles äärepealt riivanud Ibn Jadi. pead. Samal hetkel viskas Fahd relva eemale ja hüppas appi karjudes jahmunud Zeydi kallale. Tema kisa peale jooksid kokku erutatud beduiinid ja üsna pea saabus ka šeik ise.

„Mida see kõik tähendab?" küsis Ibn Jad, silmitsedes arusaamatuses Fahdi, kes Zeydi kinni hoidis.

„Oo, allah, poleks mind olnud, oleks ta su tapnud, Ibn Jad! Kuid ma sain õigel ajal jaole."

40

„Ta valetab!" hüüdis Zeyd. „Lask tehti minu tagant. Kui keegi tulistasid, siis oli see Fahd ise."

Hirmust suurte silmadega jooksis Ateja oma väljavalitu juurde.

„Mina pole milleski süüdi, see on niisama õige kui see, et Allah on suur ja Muhamed on tema prohvet," vandus Zeyd.

„Ma polegi kinnitanud, et see sina olid," lausus Ibn Jad.

Fahd ei öelnud arkebuusi kohta sõnakestki, lootes, et selle leiab keegi teine ja siis läheb Zeydil täbarasti. Ta ei eksinud. Relva leidis Tollog ja andis leiu šeigile.

„Vaatame valguse käes," lausus Ibn Jad. „Ahaa! Kukkusidki sisse, Zeyd! Valetada peab oskama. Piisab ainsast pilgust veendumaks, et arkebuus kuulub sulle."

Ateja astus katkendlikult hingates Zeydile lähemale.

„See polnud mina!" karjus Zeyd. „See on sihilikult tehtud!"

„Viige ta ära!" käskis Ibn Jad. „Ja siduge kõvemini kinni!"

Ateja sööstis isa juurde ja langes tema ette põlvili.

„Ära tapa teda!" anus neiu. „Ta ei võinud tulistada. See polnud tema!"

‚Jäta hüsteeria!" ütles šeik karmilt. „Mine oma telki ja et sa sealt sammugi kaugemale ei lähe!"

Nägu määrdunud rätikuga varjates irvitas Fahd kahjurõõmsalt.

Aeg läks. Telki jäetud Zeyd püüdis asjatult köidikutest vabaneda.

Pisarsilmil ootas šeigi tütar, et Ibn Jad naisega jääksid magama. Kuuldes nende ühtlast hingamist, tõusis neiu üles, võttis salamahti valmispandud kompsu, kergitas telgisiilu ja lipsas välja. Käsikaudu kobades otsis ta üles Zeydi relva, mis oli jäänud telgi kõrvale, ja hiilis oma armastatu telki.

„Kes seal on?" küsis Zeyd.

„Tasem," ütles neiu. „See olen mina, sinu Ateja."

„Mu armsam!" rõõmustas Zeyd.

„Tõin sulle süüa ja relva," ütles neiu tema köidikuid lahti harutades. „Kõik, nüüd oled vaba. Ülejäänu pole minu võimuses. Kuid nii päeval kui öösel palub sinu Ateja, et allah sind hoiaks. Põgene, mu armsam!"

Zeyd surus neiu oma rinna vastu, suudles teda ja kadus öhe.
41

VIIL Söör Richard

Blake, keda Paul Bodkin tagant tõukas, leidis end pikast mäkke tõusvast tunnelist. Kaugel ees paistis valgussõõr. Sinna väljapääsu poole nüüd mõlemad mehed tüürisidki, tõustes mööda trepiastmeid üles. Välja jõudnud, kissitas Blake eredast päikesepaistest silmi. Ta viibis laial siledal mäenukil mõnisada meetrit jalamist kõrgemal. Ameeriklase pilgule avanes imekaunis avar metsaistandikuga org.

Otse Blake'i ees ja paremal oli järsak. Blake vaatas vasakule ja jahmus.

Kaljunukk lõppes määratu müüriga, mille mõlemal poolel kõrgusid ümmargused tornid kõrgete kitsaste laskeavadega. Müüri keskel oli hiigelsuur uks.

„Hei, vahimehed!" hüüdis Paul Bodkin. „Tehke lahti! Tõin vangi."

Uks avanes. Astunud sisse, nägi ameeriklane kalju vastu liibuvat vahiputkat, mille juures viibis salkkond sõdureid — umbes paarkümmend inimest, kes kõik kandsid samasuguseid rõivaid nagu Paul Bodkin, punane rist rinnal. Enamik vahisõdu-reist oli relvastatud kahe käe mõõgaga, mida nad hoidsid pidemest, tera vastu maad. Lasipuu külge seotud hobustel olid erksavärvilised rakmed, mis manasid Blake'i vaimusilma ette pilte keskaja rüütliturniiridest.

Neegrite omapärased kehakatted, hobuseriistad, laskeavadega lausmüür ja vahtkond teel — see kõik tundus niivõrd ebareaalne, et Blake isegi ei imestanud, kui vahiputka uks avanes ja sealt astus välja ilus valge noormees, kes kandis rõngassärki, mille peale oli heidetud purpurpunane tuunika. Noormehe pead kattis sepistatud alusmütsiga kiiver. Relvadeks olid tal raske mõõk ja pistoda. Ilmselt kuulusid talle ka seina najale asetatud pikk oda ja kilp punase ristiga, mille juurde jäi ta seisma.

„Uskumatu!" hüüatas noormees Blake'i silmitsedes. „Vahi-mees, kelle sa siia oled toonud?"

„Sinu loal, õilis isand, vangi," vastas Paul Bodkin aupaklikult.

«Loomulikult on see saratseen?" küsis nooruk.

„Julgen mitte nõustuda, söör Richard," väitis Paul. „Nägin oma silmaga, kuidas ta Risti ees risti lõi." „Too ta lähemale!"

42

Bodkin tõukas Blake'iie odaga selga, millest ameeriklane ei teinud väljagi, sest sel hetkel turgatas talle pähe äkkmõte, mis määras kõik. Ja nemad arvasid, et suudavad teda alt vedada?

Muide, see oli neil peaaegu korda läinud.

Blake astus kähku noormehe juurde ja jäi tema ette seisma, muiates irooniliselt. Sõdur silmitses teda kõrgil pilgul.

„Kust sa tuled? Mis tõi sind Kalmude orgu?"

Naeratus kadus ameeriklase näolt. See oli juba liig mis liig!

„Jäta lollitamine, poiss," ütles Blake iga sõna selgesti hääldades. „Kus on režissöör?"

„Režissöör? Ma ei mõista."

„Loomulikult ei mõista," lausus Blake pilkavalt. „Ainult ära ütle, et koorid minult nüüd seitse ja pool tuhat dollarit."

„ Kõigi pühade nimel! Sinu sõnad on arusaamatud, kuid olen nördinud sinu toonist. See on Richard Montmorency kõrvadele ülimalt solvav!"

‚Jälle ajad sa oma joru!" vihastas Blake. „Kui režissöör on ära, kutsu siis tema abi või operaator. Või saada stsenaristi järele. Ehk leidub temal kainet mõistust, kui sinul seda pole."

„ Juba jälle? Kes ma siis sinu arust õige olen, kui mitte Nimm-ri õilis rüütel Richard Montmorency?"

Blake vangutas lootusetult pead ja pöördus siis sõdurite poole, kes olid jutuajamist kuuldes nende ümber kogunenud. Ameeriklane lootis näha mõistvaid naeratusi, mis oleksid kõnelnud lollitamisest, kuid inimeste näod jäid läbitungimatuks ja tõsiseks.

„Kuule," pöördus ta Paul Bodkini poole, „ehk keegi siiski teab, kus on režissöör?"

„Režissöör?" kordas Bodkin nõutult ja raputas pead. „Nii Nimmris kui kogu Kalmude orus pole kedagi sellenimelist."

„Väga kahju," ütles Blake. „Kui pole režissööri, siis on ehk valvur?"

„Ah, valvel!" hüüdis Bodkin selginenud ilmel. „Söör Richard ongi valve."

„Oh issand!" ägas Blake noormehe poole pöördudes. „Palun vabandust, arvatavasti oled sa üks siinsetest patsientidest?"

„Mis patsientidest? Sa väljendud tõepoolest kummaliselt, ehkki teed seda inglise keeles," vastas nooruk väärikalt. „Kuid piilur räägib õigust — just täna ma olengi värawvalves."

Blake hakkas uskuma, et ta on segaseks läinud või vähemasti

43

kaotanud võime loogiliselt mõelda. Nii valge noormees kui ka neegrid ei paistnud olevat hullumeelsed. Ameeriklane silmitses uurivalt väravavalvet.

„Palun vabandust," ütles Blake oma kõikevõitva naeratusega. „Ma käitusin ebakorrektselt. See kõik on tingitud närvipingest ja ka sellest, et ekslesin kaua džunglis ringi ega ole peaaegu midagi söönud. Mulle tundus, et te naerate minu üle, ega osanud teha midagi targemat kui teiega kaasa mängida. Öelge, kuhu ma olen sattunud? Kuidas on selle koha nimi?"

„See on Nimmri linn," vastas noormees.

„Kas teil on täna rahvuspidu või mõni muu sündmus?" uudistas Blake.

„Ma ei mõista," lausus noormees.

„Noh, olgu pealegi, olete ehk massistseenist? Kas mängite ajaloolist näidendit?"

„Mis segane jutt see on? Näidend?" „Nojah. Kõik need kostüümid..."

„Mida erilist on meie rõivastes? Muidugi on need pisut kantud, kuid palju paremad sinu omadest. Igal juhul on nad väga mugavad iga päev ratsutada."

„Sa tahad öelda, et kannad neid argipäeval?" hüüdis Blake umbusklikult.

‚Ja miks ka mitte? Kuid aitab sellest. Jätkame jutuajamist mujal. Viige ta sisse. Ja sina, Bodkin, mine tagasi!"

Nooruk pööras ringi ja sisenes ruumi. Kaks sõdurit haarasid hoolimatult Blake'ist kinni ja tõukasid ta sisse.

Toas, kuhu Blake sattus, oli kõrge jämedate taladega lagi. Talad olid rohmakalt käsitsi tahutud ja aegade jooksul mustunud. Kivipõrandal seisis laud, mille taga noormees istet võttis. Vahi-mehed viisid Blake'i tema juurde ja jäid sinnasamasse kõrvale seisma.

„Nimi?" küsis nooruk.

„ Blake."

„Blake ja kõik?"

„James Hunter Blake."

„Sinu tiitel?"

„Mul pole tiitlit."

„Aa! Tuleb välja, et sa polegi aadlik?"

„Tuleb välja küll."

„Kust maalt sa oled?"

44

„ Ameerikast. '"
«Ameerika? Sellist maad pole olemas." „Mispärast?"
„ Sellepärast et ma pole ilmaski sellest kuulnud. Mida sa tegid Kalmude orus? Kas sa ei teadnud, et sinna ei tohi minna?"
„Ma ju räägin, et eksisin ära ja mul pole aimugi, kus olen. Pean minema tagasi salga juurde ja siis rannikule."
„See on välistatud. Saratseenid on meid sisse piiranud. Oleme juba seitsesada kolmkümmend viis aastat nende piiramisrõngas olnud. Kuidas sul üldse õnnestus vaenlase leerist läbi tungida? Kuidas läbisid nende vägede asukoha?"
«Polnud seal mingeid vägesid."
„Sa valetad Richard Montmorencyle. Kui oled õilsast soost, siis oled kohustatud rääkima sellest, mida sa nägid. Kuid mina arvan, et oled alatu piilur, kelle saatis siia saratseenide sultan. Parem tunnista heaga üles, või muidu viiakse sind kuninga ette ja pigistatakse, ülestunnistus välja mitte eriti meeldival kombel. Noh, kuidas siis jääb?"
„Mul pole midagi üles tunnistada. Vii mind kuninga ette, mul ükspuha. Ehk annab ta mulle vähemalt süüa."
„ Sulle antakse süüa siin, et sa pärast ei räägiks, nagu poleks Richard Montmorency näljase vastu lahke olnud. Hei, Michael! Kus on see looder? Michael!"
Ilmus unine teismeline, kes hõõrus määrdunud rusikaga silmi. Ta kandis lühikest kuube, rohelisi kootud sukki ja bareti küljes toretsevat sulge.
„On alles unimütsi" hüüdis söör Richard. „Sa igavene laiskvorst! Too vaesele teekäijale leiba ja liha ja kähku!"
Poisiklutt jõllitas Blake'ile otsa.
„Isand, kas see on saratseen?" küsis teener.
„Mis seal vahet?" nähvas söör Richard. „Sina ei annaks vist isegi Jeesus Kristusele leivatükki rahvasummas, kui seal oleks ka üksainus uskmatu. Liiguta end, mühakas! Võõramaalase kõht on tühi."
Seejärel pöördus ta Blake'i poole.
„Sa käitud üsna korralikult," ütles ta. „Ime!ik, et sinu soontes ei voola õilis veri, sest sinu kombed ei anna põhjust arvata, et oled madalast soost."
„Ma pole selle üle kunagi mõelnud," ütles Blake avala naeratusega.
45
„Ehk oli su isa vähemalt rüütel?"
Blake arutles palavikuliselt. Ehkki ta ei suutnud esialgu veel veenvalt seletada vestluskaaslase ebatavalist riietust ja arhailist keelt, oli ameeriklane kummatigi kindel, et kui see inimene räägib tõsiselt ja ta pole hullumeelne, tuleb päästvast õlekõrrest kinni haarata.
„Aga muidugi," ütles Blake õhinal. „Minu isa on kolmekümne teise looži vabamüürlane. Templiordu liige."
„Tõesti? Seda ma arvasingi!" hüüdis söör Richard.
„Ja mina ka," ütles Blake, nähes, et tema vastus oli vestluskaaslasele soodsat muljet avaldanud.
„Ma ei kahelnud selles! Aimasin seda kohe!" hüüdis söör Richard. „Sinu olek ja kombed kõnelevad õilsast päritolust. Mispärast sa siis püüdsid mind petta? Tähendab, sa oled üks Kristuse ordu ja Saalomoni templi vaeseid rüütleid, kes valvavad palverändurite teed Pühale Maale! Seepärast ongi su kehakatted nii viletsad."
Blake sattus segadusse. Templiordu rüütlid seondusid tema kujutluses valgete lehvivate sulgede, luksuslike kehakatete ja veiklevate mõõkadega. Ta ei teadnud, et esialgu rüütasid templiordu liikmed end vanadesse rõivastesse, mis oli saadud armuanniks võõra keha ümbert.

Tuli teener, kes tõi suure liuatäie külma lambaliha, leiba ja kannuga veini, seejärel võttis puhvetkapist kaks karikat ja täitis need veiniga.

„Teie terviseks, söör James!" kuulutas noormees pidulikult üles tõustes ja karikat tõstes. Joome Nimmri ja Kalmude oru terviseks!"

„Kill-kõll!" vastas Blake.

„Imelik komme toosti öelda," tähendas söör Richard. „Mulle tundub, et inglise tavad on Richard Lõvisüdame aegadest saadik, mil mu õilis esiisa koos kuningaga ristisõtta siirdus, suuresti muutunud. Kill—kõll! Mis sa ütled! See tuleb meelde jätta. Ma näen juba, kuidas mõni vapper rüütel minuga kokku lööb ja ma ütlen talle: kill—kõll! Küll ta alles imestab! Sina aga lase hea maitsta, söör James. Oled kindlasti väga näljane."

Jah, mis siis muud, kui anname hammastele valu," poetas Blake toidu kallale asudes.

„Sa lõbustad mind rohkem kui rändmuusik," lausus söör Richard. „Kuidas sa ütlesid: „mis siis muud, kui anname

46

hammastele valu"? Naera või lõhki! Oo, kuningalossis võetakse sind vastu kui taeva kingitust. Anname hammastele valu!"

Kui Blake oli söönud, käskis söör Richard teenril hobused saduldada.

„Me sõidame lossi, söör James," seletas ta. „Nüüd pole sa enam vang, vaid minu külaline ja sõber. Anna andeks, et ma ei võtnud sind vastu nii, nagu vaja."

Õues tõi Michael nende juurde kaks tulist ratsut. Söör Richard ja Blake saduldasid hobused ning hakkasid tuhatnelja kihutama mööda käänulist mägiteed.

Söör Richardil oli käes oda imeilusa vimpliga, mis lehvis tuules. Tema rõngassärgil küütles päike. Blake'ile tundus, et ta silmitseb ajaloolise romaani maalilist illustratsiooni.

Käänaku taga nägi Blake veel ühte laskeavadega müüri, kuhu tee viiski, ja selle taga iidse lossi bastione.

Söör Richardi käskluse peale avasid vahimehed värava ja ratsanikud sõitsid muldvallile. Nende ees oli sisemüür, mille jalamil kulges kaitsekraav tõstetava sillaga. Söör Richardi märguande peale paiskus värav valla ja ratsanikud leidsid end suurest aiast, kus kamp rüütleid ja daame jalutades aega surnuks lõi. Blake'ile tundus, nagu oleks ta sattunud kuningas Arthuri õukonda.

„Oo, Richard!" tervitasid teda aias olijad kärarikkalt. „Kelle sa siia tõid? Kas saratseeni?"

„Ei, sugugi mitte saratseeni," vastas Richard sadulast maha hüpates, „vaid ausa ja õilsa rüütli, kes tahab kuningale truudu-sevannet anda. Muide, kus ta on?"

„Näe, seal."

„Tule, söör James," kutsus Richard.

Ta viis Blake'i aiast läbi. Daamid ja rüütlid järgnesid neile üksteise võidu küsimusi esitades ja Blake'i nii avameelselt arvustades, et ameeriklane tahtmatult punastas. Daamid olid tema välimusest ja rühist varjamatult vaimustatud, nii et see riivas meeste enesearmastust, ning nad hakkasid kriitiliselt kommenteerima tulnuka räbaldunud ja räpaseid rõivaid ja nende totrat lõiget. Õigust öeldes erinesid Blake'i hall sark, saržist püksid ja
lääpatallatud nahksäärikud tõepoolest rabavalt meeste brokaatriidest õmmeldud luksuslikest rõivastest ja maalilistest barettidest.

Ka daamide rõivad olid silmipimestavalt kaunid: sätendavast

47

kangast imetlusväärsed keebid, kunstipäraselt tikitud peakatted, rikkalikult kaunistatud kleitide pihaosad.

Aia lõpus seisis salkkond inimesi, kes ümbritsesid suursuguse välimusega pikakasvulist meest. Tema juurde söör Richard suunduski. Inimesed andsid talle teed ja, jõudnud pikakasvulise mehe ette, laskus söör Richard põlvili.

„Teie kõrgus, tõin siia söör Jamesi, Templiordu vapra rüütli. Jumala armust suutis ta vaenlase ahelikust läbi murda."

Kuningas mõõtis Blake'i ainitise pilguga, millest paistis umbusku.

„Sa kinnitad, et tulid siia Jeruusalemmast kuningas Saalomoni Templiordust?"

„Söör Richard ei saanud minust päris õigesti aru," vastas Blake.

„Sa pole siis Templiordu rüütel?" „Rüütel küll, kuid mitte Jeruusalemmast." «Arvatavasti on ta üks neid vapraid rüütleid, kes valvavad öösiti Pühale Maale siirduvate palverändurite teed," lausus kuninga taga seisev tütarlaps.

Blake otsis ta pilguga üles ja kui nende silmad kohtusid, lõi neiu pilgu maha, kummatigi jõudis ameeriklane märgata võluva õrna näokese ja võrratute silmade imelist ilu.

«Tõenäoliselt on ta saratseenide piilur, kelle sultan on meie juurde saatnud," ütles järsult kaunitari kõrval seisev tõmmu ees.

Neiu vaatas kuningale otsa. „Ta pole saratseeni moodi, isa," väitis ta. „Kust peaksid sina teadma, kuidas saratseen välja näeb?" küsis kuningas. „Oled sa neid näinud?"

Kõik puhkesid naerma, neiu tõmbus mossi.

„Noh, kui juba nii, siis olen ma neid näinud täpipealt niisama palju kui söör Mälud või teie, milord," ütles ta ägedalt. „Tuletage meelde, kuidas söör Mälud saratseeni kirjeldas."

Tõmmu mees muutus raevust tumepunaseks.

«Igatahes võin ma inglise rüütli ära tunda esimesest pilgust, milord," punnis ta visalt vastu. ‚Ja kui see inimene on inglise rüütel, siis on söör Mälud saratseen!"

„Aitab küll!" katkestas teda kuningas. Seejärel pöördus ta Blake'i poole. „Kui sa pole Jeruusalemmast, kust sa siis oled?"

48

„New Yorgist," vastas ameeriklane.

Just nimelt!" sosistas söör Malud neiule. „Mis ma rääkisin! Vaenlase tsitadellist."

„New York," kordas kuningas. „On see Pühal Maal?"

„Kunagi nimetati seda „Uueks Jeruusalemmaks"," seletas Blake.

‚Ja sa tulid Nimmri, tunginud läbi vaenlase aheliku? Ütle mulle, õilis rüütel, kas neil on palju relvastatud inimesi? Kuidas on paigutatud nende jõud? Kui kaugel asuvad nad Kalmude orust? Millal sinu arust on oodata nende pealetungi? Noh, räägi juba! Sa osutad meile suure teene."

„Veetsin metsas palju päevi, kuid ei näinud ainsatki hinge," vastas Blake. „Keegi ei piira teid."

„Mis?" hüüatas kuningas oma kõrvu uskumata.

„Ma ju rääkisin!" sekkus Malud. „Ta on vaenlase spioon. Tahab teisse sisendada, et oleme väljaspool ohtu, selleks et sultani väed võiksid meid tabada ootamatult ning vallutada Nimmri ja oru."

„Seda ei juhtu! Mulle tundub, et sul on õigus, söör Mälud," lausus kuningas. „Mitte ainsatki hinge! Usun ma sind küll. Aga mispärast siis Nimmri rüütlid juba seitsme ja poole sajandi jooksul siin on viibinud, kui ümberringi pole uskmatute horde, kes meie tsitadelli on piiramisrõngasse võtnud?"

„Ma pole entsüklopeedia," ütles Blake.

„Ah? Mis?" küsis kuningas nõutult.

„Tal on omapärane komme väljenduda, milord," seletas Richard. Juhtusin esimest korda kinni pidama inimest Inglismaalt. Kuid ma olen valmis tema eest vastutama, kui sa ta oma teenistusse võtad."

„Kas tahad minu juures teenida?" küsis kuningas.

Blake kõõritas söör Maludi poole ja tõmbus sisimas kössi. Vaatas seejärel neiu poole ja kohtas tema pilku.

„Tulgu mis tuleb!" otsustas ameeriklane endamisi.

IX. Ulala tagasitulek

Lõvi Numa oli näljane. Tervelt kolm päeva ja kolm ööd oli ta jahti pidanud, kuid saak pani nagu kiuste tema eest plehku. Kiskja muutus närviliseks ja kergesti ärrituvaks. Järsku vajus ta

49

maadligi. Kikkis kõrvad, võbelevad sõõrmed, aeglaselt liikuv sabaots — kõik rääkis sellest, et Numa oli haistnud kellegi lähedalolekut.

Kõik kolm päeva teel olles mõtles Zeyd lakkamatult Atejale ja tänas saatust, et siiani oli too tema vastu armulik olnud. Noormehe ratsu sammus pikkamisi metsarajal ja Zeyd ei sundinud looma, sest neil seisis ees pikk tee.

Samal ajal aga oli temast vaid mõne sammu kaugusel jää-ud varitsema lõvi.

Ent inimese lähenemist ei haistnud ainult Numa, vaid ka üks eine olevus, kes oli varjunud pelgupaika. Numa ei teadnud sel-est midagi.

Hobune sammus aeglaselt mööda rada ja oleks Numast möö-unud meetri kauguselt, kuid lõvi ei kärsinud oodata ja soosis kohutava möiratusega neile vastu. Hobune ajas end suures irmus tagajalgadele, viskas Zeydi seljast maha ja kihutas mi-ema, jättes peremehe metsloomarajale. Inimene nägi enda ees löirgava kiskja paljastatud kihvadega koonu ja järgmisel viiul sugugi mitte väiksema kohkumusega alasti hiiglast, kes puu tsast hiigelkassile selga hüppas. Pronkspruun käsi põimus kisk-a kaela ümber ja paiskas ta ühe ropsuga maha. Vaba käega hoogu võtnud, torkas inimene kiskjat noaga, siis veel ja veel kord. Haavatud lõvi möirgas valust. Vastuseks kõlas metsik lorin, millest tardus veri Zeydi soontes, sest beduiin mõistis, et see lorin tuli loominimese kõrist.

Lõpuks jäi Numa vagaseks. Hiiglane tõusis võitja ilmel, pani jala võidetud lõvi korjusele, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale isaahvi hirmuäratava võidukisa.

Oma päästja ära tundnud, kohkus Zeyd uuesti. Ahvinimene pöördus tema poole.

„Sa oled Ibn Jadi laagrist," ütles Tarzan. „Olen ainult lihtne inimene," ütles Zeyd, „ja järgnesin šeigile, kuid ma pole teinud midagi halba. Džungli šeik ei tohiks Zeydile selle pärast pahane olla, et ta kõnnib sinu maal. Halasta mu vaese elu peale, palun, ja allah õnnistab sind."

„Mul pole üldse kavatsust sind karistada, beduiin," vastas Tarzan. „Ibn Jad on süüdi kurjas, mida ta minu maa-alal korda saadab, ja ei keegi muu. Kaugele sa lähed?"

„Kaugele, allah olgu kiidetud! Sinna on veel mitu päevateed."

„Kus su kaaslased on?" uudistas ahvinimene.

«Minuga pole kedagi."

„Sa oled üksi?"

„Jah, allahi nimel!" Tarzan süngestus.

„Vaata ette, beduiin, kui sa Tarzanit petta kavatsed," ütles ta kalgil häälel.

„Allahi nimel! Ma räägin õigust. Olen ihuüksi." Ja Zeyd pajatas Tarzanile oma loo. Tarzan vajus mõttesse.

„Ateja armastus on suur," lausus ta lõpuks, „nagu tema usal-duski sinu vastu. Ma usun ja aitan sind. Üksinda sa minna ei tohi. Ma viin su lähima külani, seal annab pealik sulle relvastatud saatja, kes viib su järgmise külani. Sellisel moel viiakse sind külast külla kuni Sudaani."

„Olgu allah sinu kaitsja!" hüüdis tänulik Zeyd.

Seejärel viis Tarzan ta lähimasse külla, mis asus lõunas kahe päevatee kaugusel. Teel läks jutt uuesti Ibn Jadile.

„Ütle mulle, mis ajendas Ibn Jadi siia ilmuma?" küsis Tarzan. „Ta ei tulnud ju pelgalt elevandiluud jahtima. Või ma eksin?"

„Oo, allah, sa ei eksi, šeik Tarzan," tunnistas Zeyd. „Ibn Jad otsib aaret, mitte elevandiluud." „Aaret? Missugust aaret?"

„E1-Habashi piirkonnas asub aaretelinn Nimmr," seletas Zeyd. „Ibn Jadile rääkis sellest sahara tark. Nimmri aarded on nii suured, et isegi tuhat kaamelit ei suuda ära viia kümnendikku osa. Aare koosneb kullast, vääriskividest... ja naisest."

„ Naisest?"

‚Jah, nii vapustavalt ilusast naisest, et ta on üksinda suuteline Ibn Jadi lõputult rikkaks tegema. Sa oled muidugi Nimm-rist kuulnud?"

„Gallad rääkisid sellest midagi," ütles Tarzan. „Kuid mulle jäi alati mulje, et see on vaid nende järjekordne legend. Ja Ibn Jad võttis ette pika ohtliku tee, lootes üksnes targa sõnadele?"

„Mis võib olla õigem sahara targa sõnadest?" Ahvide Tarzan kehitas õlgu.

Jutuajamisest Zeydiga sai ahvinimene veel teada, et Ibn Jadi laagrisse oli tulnud keegi valge, kuid beduiini kirjeldusest ta ei

51

taibanud, kellest oli jutt — kas Blake'ist või Sümbolist.

* * *

Sellal kui Tarzan ja Zeyd lõunasse suundusid ja Ibn Jad pikkamisi põhja el-Habashi poole läks, jõudis Fahd kokkuleppele nii Sümboli kui ka Tollogiga.

Gallast ori Fejjuan ootas kannatlikult orjusest vabanemist.

„Sa oled siin kandis sündinud, ustav Fejjuan," tegi kord temaga juttu Ateja. „Mis sa arvad, kas Zeydil õnnestub el-Gua-dini jõuda?"

„Oo, allah, ei!" vastas neeger. „Olen kindel, et teda pole enam ammugi elavate kirjas."

Neiu suust pääsesid lämmatatud nuuksed.

„Fejjuan nutab koos sinuga, Ateja," jätkas neeger, „sest Zeyd oli üllameelne inimene. Ilmaaegu ei halastanud allah sinu armsamale ega karistanud süüdlast."

«Millest sa räägid, Fejjuan?" muutus Ateja ärevaks. „Kas sa tead, kes tulistas mu isa? Ütle, kes see oli."

„Kuidas tulistati, seda ma ei näinud," vastas neeger, „kuid nägin üht-teist veidi enne lasku."

„Jah? Ja mida nimelt?"

„ Nägin, kuidas Fahd vargsi Zeydi telki läks ja sealt tema ar-kebuusiga välja tuli. Seda ma nägin."

„Seda ma aimasingi!" karjatas neiu.

„Kuid Ibn Jad ei usu, kui sa talle seda ütled."

„Ei usu küll, kuid see-eest tean nüüd tõde. Ja ma leian abinõu, et tasuda Zeydi vere eest Fahdi verega!" lausus Ateja kibedusega.

Palju päevi liikus Ibn Jad piki mägesid, mille taga pidi tema arvestuste järgi asuma legendaarne Nimmri linn. Aga kui palju ta ka ei otsinud, ei suutnud ta kuidagi leida kaljude vahel läbipääsu rada, mis oleks viinud orgu.

„ Küllap pärsimaalased praegu vahivad ja irvitavad meie üle," pääses ühtäkki ärritatud šeig suust.
„Nad on vaprad sõjamehed," tuletas Tollog talle meelde, „ja meie oleme nende valdustesse tunginud. Kui neid välja vihastada, tungivad nad meile kallale ja siis läheb meil täbarasti."
„Oleme beduiinid!" väitis Ibn Jad kõrgilt. „Meil on karabiinid. Mis loevad meile nende odad ja algelised nooled? Pealegi
52
püüame kokkupõrget vältida. Eelkõige üritame võita nende usaldust. Teeskleme sõprust, ajame nende pead segi ja nad avaldavad meile kindla peale aarete saladuse." Šeik pöördus võimsa neegri poole.
„Fejjuan! Sa rääkisid, et mäletad väga hästi oma lapsepõlve, mille veetsid isamajas, ja oled palju kordi kuulnud kohalikke muistendeid Nimmrist. Seepärast mine ja otsi oma inimesed üles. Söeta nendega sõprust ja ütle, et suur šeik Ibn Jad tuleb nagu sõber ning toob pealikule kingitusi. Levita kuuldust, et ta tahab külastada Nimmri linna ja tasub heldelt sellele, kes ta sinna viib."
„Nagu käsid," vastas Fejjuan, värisedes mõttest, et kauaoodatud vabadus on käega katsuda. „Millal ma pean minema?"
„Õhtul sead end valmis ja koidikul asud teele," andis šeik korralduse.
Niisiis lahkus gallast ori Fejjuan järgmisel hommikul el-Gua-di šeigi Ibn Jadi laagrist ja läks otsima oma suguvendade küla.
Umbes keskpäeval jõudis ta välja külavaheteele ja hakkas pikkamisi seda mööda läände minema, mõtiskledes selle üle, kuidas hajutada kohalike elanike kahtlusi, mille võis tekitada tema ootamatu ilmumine. Muide, ta teadis suurepäraselt, et väljavaateid sinna jõuda tal peaaegu polnud.
Äkitselt ei tea kust ilmus tema ette kolm vägevat gallast sõjameest. Fejjuan laiutas naeratades käsi, näidates, et tal pole vaenulikke kavatsusi.
„Mida sa teed gallade maal?" küsis sõdur.
„Otsin isamaja," vastas Fejjuan.
„Isamaja? Mida sa veel ei taha!" sõnas sõdur tigedalt. „Oled . petis ja röövel."
„Ei ole," vastas Fejjuan. „Olen galla."
„Kui sa galla oleksid, räägiksid meie keelt veatult."
„See on sellepärast, et mind rööviti lapsena ja ma elasin beduiinide keskel ning suhtlesin ainult nende keeles."
„Mis su nimi on?"
„ Beduiinid kutsuvad mind Fejjuaniks, kuid minu õige nimi on Ulala."
„Mis sa arvad, räägib ta õigust?" pöördus neeger kaaslase poole. «Lapsepõlves oli mul vend, kelle nimi oli Ulala."
„Kus ta praegu on?" küsis teine sõdur.
„Ei tea. Võib-olla pistis Simba ta nahka või röövisid kõrbeinimesed. Kes teab."
53
«Oletame, et ta ei valeta," lausus teine sõdur. „Vahest ta ongi sinu vend? Küsi ta käest, kuidas on ta isa nimi."
See küsiski.
„Nalin," vastas Fejjuan.
Seda nime kuuldes võpatasid galla sõdurid imestunult. Seejärel kõnetas esimene sõdur taas Fejjuani.
„Kas sul vend ka oli?" küsis ta.
„Oli küll," vastas Fejjuan.
„Kuidas oli tema nimi?"

„Tabo," vastas Fejjuan sekunditki kõhklemata.
Sõdur kargas rõõmuhõiskega Fejjuani juurde.
„Ulala! Vend! Ma olen Tabo! Kas mäletad mind, Ulala?"
„Tabo!" hüüatas Fejjuan. „Ei, ma poleks sind mingi hinna eest ära tundnud. Kui mind rööviti, olid sa sülelaps, nüüd aga turske sõdur. Kuidas isa ja emaga on? On nad elus?"
„Elus. Neil on kõik hästi, Ulala," vastas Tabo. „Täna on nad pealiku külas. Seal on suur koosolek, sest meie kanti on ilmunud kõrbeinimesed. Tulid sa nendega?"
„Jah, ma olen nende ori," vastas Fejjuan. „Nendest ma ka-vatsengi pealikule rääkida."
Elavalt vesteldes läksid Ulala ja Tabo külla, kaks sõdurit aga jooksid ette teatama Ulala vanematele, et nende kadunud poeg on lõpuks ometi tagasi jõudnud.
Küla servas võttis Fejjuani vastu suur inimsumm. Esireas seisid isa ja ema. Kui olid kõlanud tervitussõnad ja iga kohalviibija oli -omaenese käega surnust ülestõusnut puudutanud, viis Tabo Fejjuani pealik Batando juurde.
„Miks tulid siia kõrbeinimesed?" küsis pealik. „Uusi orje võtma?"
«"Kõrbeinimesed leiavad endale alati orje, kuid Ibn Jad ei tulnud otsima neid, vaid aaret." „Eh? Missugust aaret?"
„Šeik sai kuulda aaretelinnast Nimmrist," vastas Fejjuan. „Ta otsib sinna teed ja läkitas mind saatja järele, et see ta linna juhiks. Ta tõotas kingitusi ja heldet tasu, kui leiab üles Nimmri aarded."
„Kas ta ei peta?" küsis Batando.
„Kõrberahva tõotusi ei tasu uskuda."
„Aga kui ta Nimmri aardeid ei leia, kas ta ei hakka siis gal-
54
lade maal rikkusi ja orje otsima?" küsis Batando. „Sel puhul saadame ta kähku tagasi."
Ja Batando kissitas kavalalt silmi.

X. Söör James

Teel külla, kus ahvinimene kavatses beduiinile saatjat palgata, oli teekäijatel rohkesti aega kõnelda paljudest asjadest. Tar-zanit usaldades otsustas Zeyd talle kõik südamelt ära rääkida.
«Kõikvõimas džungli šeik," alustas Zeyd. «Tütarlaps Atejat, keda ma armastan, püüab endale saada Fahd. Atejat varitseb kogu aeg hädaoht. Mul ei jätku praegu veel julgust Ibn Jadi laagrisse tagasi minna, kuid hiljem, kui ta viha on lahtunud, tahan ma tema ette astuda ja talle oma süütust tõestada."
«Aga seni?" küsis Tarzan. «Mida sa kavatsed teha?"
„Ma tahaksin külla jääda ja oodata Ibn Jadi, kes läheb seda teed mööda el-Guadi. See on ainuke võimalus veel kord näha Atejat."
«Sul on õigus," lausus Tarzan. «Võid jääda külla kuueks kuuks."
«Õnnistagu sind allah!" hüüdis Zeyd.
Jõudnud külla, palus Tarzan pealikut anda Zeydile peavarju kuni Ibn Jadi tulekuni.
Seejärel lahkus ahvinimene külast ja suundus põhja, sest ta muretses araablaste juurde sattunud valge inimese pärast. Tarzan ei uskunud, et see oleks võinud olla Stimbol, sest ta oli saatnud eaka ameeriklase idarannikule, šeik aga oli läinud teises suunas. Usutavasti oli jutt noorest Blake'ist. Nii või teisiti, kuid ahvinimene ei võinud lubada, et valge oleks beduiinide kätte vangi jäänud.

Et Zeydi sõnutsi ei kavatsetud vangi ilma lunarahata minema lasta, siis Tarzan eriti ei kiirustanud. Ta kohtas To-Jati sugukonna ahve ja käis nendega kaks päeva jahil. Seejärel hulkus ta džunglis, juhtus kokku Numaga, kes oli pikali heitnud nüüdsama mahamurtud saagi peale, narritas teda ja kiikus siis veidi elevant Tantori londiga. Kolmandal või neljandal päeval kohtas Tarzan suurt karja erakordselt ärritatud ahve, keg kukkusid ahv-inimest nähes läbilõikavalt kiunuma.

«Tervist, manud!" hõikas ta. «Olen Ahvide Tarzan. Mis on juhtunud?"

55

«Gomanganid müristavate keppidega!" karjus ahv.

„Kus?" küsis Tarzan.

„Seal!" kisendasid nad kooris, osutades kirdesse.

„Mitme päevatee kaugusel?"

„Lähedal," vastasid ahvid.

„On seal ka tarmanganisid?"

„Ei, ainult gomanganid. Nad tapavad oma keppidega väikseid manusid ja pistavad nahka, vastikud gomanganid!"

«Tarzan räägib nendega," tõotas ahvinimene.

«Nad tapavad oma müristavate keppidega Tarzani ja pistavad nahka," hoiatas teda vana ahv.

Tarzan muigas ja kadus end oksalt oksale vibutades puude vahele Manu näidatud suunas. Peagi haistis ta neegrite lõhna ja minnes nende jälgi mööda, kuulis mõne aja pärast inimhääli.

Püüdes mitte kära teha, liikus Tarzan puude ladvus edasi, kuni jõudis laagri serva. Sedamaid tundis ta ära Blake'i ekspeditsiooni ja hüppas rabatud pärismaalaste silme all maha.

„Kus on teie peamees?" küsis Tarzan.

Ligi astus mürakas neeger.

„Mina olen peamees." «Kus on isand?"

«Läks minema. Mitu päeva tagasi." «Kuhu?"

«Keegi ei tea. Ta läks jahile koos saatjaga. Algas tugev äike ja kumbki neist ei tulnud tagasi. Otsisime küll, aga ei leidnud. Sestpeale ootame neid siin, nagu oli kokku lepitud. Toidukraami on jäänud ainult järgmise kuuni. Otsustasime koju tagasi minna." ,

«Olete kõik õigesti teinud," kiitis neid Tarzan. «Aga kas te kõrbeinimesi pole juhuslikult kohanud?"

„Ei ole," vastas peamees. „See-eest nägime ekspeditsiooni teist poolt."

„Kus?"

Neeger rehmas käega.

«Võite koju minna," ütles Tarzan. «Kuid enne las keegi teist läheb Tarzani koju järgmise läkitusega: «Tarzan ootab sadat wa-zirit põhjas gallade maal"."

«Saab tehtud, suur bwana," lausus peamees.

56

* * *

Kuningas Gobredi lossis selgitati James Hunter Blake'iie tema kohuseid Nimmri rüütlina. Ameeriklase oma eestkoste alla võtnud, hakkas söör Richard teda kohalikesse tavadesse ja etiketti pühendama.

Riigi valitseja Gobred tuvastas juba alguses, et Blake on kõige esmastes rüütlikommetes täielik võhik ja suhtus temasse ilmse umbusuga, söör Mälud aga avaliku vaenuga. Et söör Richardile kuulus üldine sümpaatia, õnnestus tal alati saada oma tahtmine, nagu ka antud juhul Blake'iga. Peale selle tuleb märkida, et ka printsess

Guinalda ise avaldas soodsat mõju oma isale, kes pidas teda suurimaks aardeks oma varanduse hulgas. Nägusa võõramaalasest rüütli haarav, šeiklusrikas ilmumine unustatud Nimmri linna äratas neiu huvi Blake'i vastu.

Kuni ameeriklasele rõivaid õmmeldi, andis söör Richard Blake'i käsutusse isikliku garderoobi. Kuid juba nädala pärast tõmbas söör James uued rõivad selga, sai isikliku relva ja hobuse, nagu Nimmri rüütlile kohane. Aga kui ta söör Richardile teenete eest raha pakkus, selgus, et Nimmris polegi raha käibel. Rohkem kui seitsme sajandi eest rüütlite esivanemate toodud münte ei kasutatud, vaid tasuti vastastikku teenete osutamisega.

Rüütlid teenisid kuningat ja kuningas pidas neid üleval. Nad kaitsesid tööinimesi ja käsitöölisi, vastutasuks said seda, mida vajasid. Sageli vahetati väärisesemeid ja väärismetalli varustuse vastu või tasuti nendega makse, kuid põhimõtteliselt rajanes mis tahes tehing vahetusel, sest puudus hinna määr.

Viljarikas org andis kõigile linlastele rohkesti toitu. Orjad harisid maad, vabad inimesed tegelesid käsitöö, relvade valmistamise ja karjakasvatusega. Rüütlid kaitsesid Nimmrit vaenlaste eest, võistlesid turniiridel ning käisid orus ja ümberkaudsetes mägedes jahil.

Möödus mõni päev ja Blake tundis, et hakkab juba omandama rüütlioskusi, mille eest võlgnes tänu söör Richardi targale juhendamisele.

Tudengipõlves oli Blake tuntud meisterliku vehklejana. Praegu tekkis tal raskusi mõõga ja kilbi käsitsemisel, kuna Nimmri rüütlid kasutasid mõõka üksnes löögiks, torke aga sooritasid alles kahevõitluse lõpus. Kilp oli talle risuks kaelas. Sellepärast otsustas Blake kasutada oma vehklejameisterlikkust ja teha tasa

57

oskamatust tarvitada kilpi torgetega, mille eest rüütlid ei osanud end kaitsta.

Odaga sai Blake palju kergemini hakkama, sest seda liiki relva käsitsemine sõltus suurel määral ratsutamisoskusest. Blake oli suurepärane ratsanik, mida tunnistas tema ületamatu polo-mängija kuulsus.

Nimmri rüütlid täiustasid oma meisterlikkust suurel väljakul linna sise- ja välismüüri vahel. Seal, puust tribüüni ees, olid iga nädal rüütliturniirid, suuri võistlusi aga korraldati linnamüüri taga aasal.

Hommikustel treeningutel viibis rohkesti daame ja rüütleid. Need tunnid andsid nende elule mõtte, panid vere keema ja maalisid värvikirevaks üksluise argipäeva. Inimesed jalutasid edasi-tagasi, heitsid nalja, sõlmisid kihlvedusid ja sel, kes sadulast välja löödi, läks õige täbarasti. Ega siis rüütlid asjata kartnud pilkeid rohkem kui surma.

Ametlikel turniiridel, mis toimusid iga nädal, käitus publik tagasihoidlikult ja väärikalt, kuid treeningute ajal lasti lendu üsnagi krõbedaid nalju.

Ka Blake harjutas publiku silme all ja kogus uustulnukana endale alati arvukalt pealtvaatajaid, kutsudes edust sõltuvalt esile kord kiiduavaldustetormi, kord pilkerahe. Kiiduavaldused said talle osaks söör Richardi sõpradelt, pilked söör Maludi poolehoidjailt.

Tihtipeale tuli siia ka kuningas Gobred ise, aga Guinalda ei lasknud mööda ainsatki treeningut.

Noorukeid, kes olid rüütlite relvakandjad ja kel hiilgavasse rüütliseisusse pühitsemine seisis alles ees, õpetati kõige varasematel hommikutundidel. Blake osales koos rüütlitega treening-võistlustes, mille käigus ilmutas erakordseid ratsutajavõimeid, ise'gi kuningas Gobred aplodeeris talle.

„Uskumatu!" pääses kord Gobredi suust. «Ratsanik ja hobune oleksid nagu üks."

„Ta pääses vaid imekombel kukkumisest," virildas nägu söör Malud. .

„Väga võimalik," lausus kuningas, „ja ikkagi näeb ta sadulas välja tore."

«Niikaua, kuni tal pole oda ega kilpi," kuulutas Mälud. «Kilbiga on ta äärmiselt kohmakas. Ilmselt on ta teinud rohkem tegemist tükelduslauaga."

58

Maludi repliik kutsus esile üleüldise naeru, kuid printsess Guinalda isegi ei naeratanud, mis ei jäänud märkamata Malu-dil, kes talle alailma pilke heitis.

„Ja sa usud ikka veel, et see mühkam saab rüütliks, printsess Guinalda?" küsis ta.

„Kas ma siis ütlesin midagi?"

„Kuid sa ei naernud," heitis Mälud talle ette.

„Tema on võõramaalane, tema kodumaa on kaugel, seepärast on ebaviisakas ja rüütlile sobimatu tema üle nalja heita," vastas neiu. „ Seetõttu ma ei naernudki."

Pärast üeeningut aeda läinud, sattus Blake Maludi kaaskon-da ja ühines sedamaid üldise jutuajamisega. Ta ei hoidunud iialgi kõrvale Maludist ja tema sõpradest, nende mõnitusi ja sarkastilisi rünnakuid talus ta ükskõiksel ilmel. Mälud ise pidas ameeriklase sellist käitumist tema nürimeelsuse ja nõmeduse ilminguks, samal ajal kui Blake'i maneerid vaimustasid suurt osa rüütleist, kes arvasid, et Mälud märatseb omaenese alaväärsuse tunnetamise pärast.

Enamik Nimmri sünge lossi elanikke suhtus uustulnukasse sümpaatiaga. Võõramaalane tõi nende ellu värskust ja uudsust, mis oli nii tavatu Nimmri seitsme ja poole sajandi jooksul kujunenud elulaadile. Temalt omandasid nad uusi sõnu, väljen-deid ja ideid, mida paljud suure entusiasmiga vastu võtsid. Poleks olnud mõjuvõimsa söör Maludi avalikku vaenulikkust, oleks Blake avasüli vastu võetud. Maludi suhtumise uustulnukasse haaras lennult kinni tema pugejalik kaaskond, kes naeris siis, kui naeris Mälud, ja tõmbus pilve, kui tegi seda tema: on ju teada, et maailma esimesed tallalakkujad tekkisid just kuningakojas.

Printsess Guinaldat nähes astus Blake ette ja kummardas sügavalt.

„Täna näitasid sa end heast küljest," lausus printsess sõbralikult. „Sinu ratsasõit valmistas mulle suurt lõbu."

„Veel parem, kui näeksime teda lihavaagnaga," pigistas Mälud vihaselt läbi hammaste ja naerupahvakut kuuldes jätkas: „Kas pole? Andke talle tükeldamislaud ja praenuga ning ta tunneb ennast nagu kala vees."

„Mis puutub toidu serveerimisse, siis nähtavasti erutab see söör Maludi palju rohkem kui rüütlile väärilised toimingud," pareeris Blake. „ Muide, kas keegi teist teab, mida läheb selleks vaja, et õigesti tükeldada siga?"

59

„Ei, õilis rüütel," vastas Guinalda, „meie ei tea. Vahest ütled ise?"

„Just nimelt. Kes seda siis veel peaks teadma kui mitte tema!" itsitas söör Mälud.

„Sa tähendasid õigesti, vanapoiss, ma tean seda tõepoolest."

‚Ja mida läheb siis vaja searümba tükeldamiseks?" küsis Mälud ümberringi vahtides ja juuresolijaile silma pilgutades.

„ Esiteks tükeldamislauda, teiseks teravat nuga ja kolmandaks teid ennast, söör Mälud," vastas Blake.

Möödus mitu sekundit, enne kui solvav vihje inimsumma teadvusse jõudis. Esimesena puhkes lõbusalt naerma printsess Guinalda ja tema järel teisedki, aga mõnele tuli äsja kõlanud teravuse mõtet isegi selgitada.

Kummatigi ei naernud mitte kõik, iseäranis söör Mälud. Niipea kui ta öeldu mõtet tabas, läks ta esialgu tumepunaseks, seejärel aga surnukahvatuks, sest isepäine söör Mälud ei kannatanud kellegi pilkeid.

„Mis?" kisendas ta. „Sovata Maludi? Kuidas sa julged? Sina, plebei! Solvangu saab maha pesta ainult sinu veri!"

„Võite teha seda õllega, vanapoiss!" lausus Blake. „Võtke ennast kas või käpuli."

„Ma ei mõista sinu tobedaid sõnu," läks Mälud vihast pööraseks, „kuid tea, et kui sa homme jätad tulemata ausale kahevõitlusele, siis sunnin ma sind kepihoopidega jooksma mööda kogu Pühade Kalmude orgu."

„Väga hea!" ütles Blake järsult. „Homme hommikul oru lõunapoolses osas."

„ Relva valid ise, milord," nähvas Mälud.

„Ärge nimetage mind milordiks, see ei meeldi mulle," ütles tõsiseks tõmbunud Blake rahulikult. „ Ühtlasi kuulake, mida ma teile ütlen, ehkki see pole teile arvatavasti meele järele, Mälud. Olete terves Nimmris ainus, kes suhtub minusse vaenulikult ega anna mulle võimalust näidata, mida ma väärin. Ilmaaegu peate ennast suureks rüütliks, selleks olete liialt rumal, arg ja eba-väärikas. Minu maa mõõdu järgi ei saa teist iialgi seda, keda kutsume tõeliseks džentelmeniks. Teil polegi muud kui ainult hobused ja relvastatud inimesed, kelleta poleks teil ka printsessi soosingut, ilma milleta poleks teil sõpru. Teil pole ühtegi söör Richardi omadust, ta on tõeliselt suur ja õilis rüütel ning kõigi

60

rüütlivooruste kehastus. Te kardate isegi mind ja täiesti õigustatult — homme teen teile orus säru, võtke teatavaks! Ma valin kilbi ja mõõga."

Maludi raevu nähes eemaldus summ pikkamisi Blake'ist ja kui viimane oli kõne lõpetanud, nägi ta, et oli jäänud ihuüksi. Siis eraldus Maludi kaaskonnast naeratav Guinalda ja astus ameeriklase juurde.

„ Söör James, sa ägestusid," ja printsess puhkes lustakalt naerma. „Tule, jalutame aias, õilis rüütel."

Neiu võttis Blake'il käest kinni ja viis ta inimeste juurest ära.

„Oled imeline!" ei osanud Blake muud öelda.

„Arvad sa tõepoolest nõnda?" küsis neiu. „Olen sellega harjunud, et mehed minu ees silmakirjatsevad. Sagedamini räägitakse tõtt orjadele kui kuningatele."

„ Loodan, et minu käitumine on kõnekam mis tahes sõnadest," lausus Blake erutatult.

Tahtmatult asetas neiu oma pihu tema käele.

„Tõin su siia, söör James, et rääkida nelja silma all," teatas Guinalda.

„Ma ei pea ilmtingimata teadma sinu teo motiive, aitab sellestki, et sina neid tead," lausus Blake naeratades.

„OIed meie keskel võõras ega tea paljusidki asju. Rüütlikuns-tis oled sa vilumatu, mõni isegi kahtleb selles, et sa rüütel oled. Kummatigi oled kas vapper või väga lihtsameelne inimene: sa ju ise valisid kahevõitluses söör Maludiga relvaks kilbi ja mõõga, kuna tema käsitseb neid suurepäraselt, aga sina mitte. Mulle näib, et lähed kindlasse surma, seepärast otsustasin sinuga rääkida nelja silma all."

„Mida sa mulle soovitad?" küsis ameeriklane.

„Sa käsitsed küllaltki hästi oda," ütles neiu. „Veel pole hilja teist relva valida. Palun sind, tee seda."

„Sa muretsed minu pärast?" küsis Blake. „Ütle ometi, selleks pole vaja palju sõnu."

Neiu langetas hetkeks pilgu, kuid lõi siis uhkelt pea kuklasse. Tema silmad lõid välkuma.

„Olen Nimmri kuninga tütar," kuulutas ta, „ja muretsen kõigi tema alamate pärast, kaasa arvatud kõige vaesemad."

„Järgmine kord oled ettevaatlikum, söör James," mõtles Blake, kuid ei öelnud midagi ja naeratas vaid.

Guinalda põrutas vihaselt jalaga vastu maad.
61
„Sul on jultunud naeratus, milord!" ütles ta nördinult. «Mulle see ei meeldi. Pealegi oled sa kuninga tütre vastu liiga ninakas."
„Ma küsisin ainult, kas sa kardad, et mind tapetakse. See oligi kõik."
„Ja mina vastasin. Kas see pani sind naeratama?"
„Ma naeratasin selle pärast, et lugesin vastuse su silmist, enne kui seda laususid huuled, ja mõistsin, et silmad rääkisid tõtt."
Printsess põrutas taas vihaselt jalaga. «Kasvatamatu mühkam!" hüüdis ta, lõi lõua püsti, keeras selja ja kõndis minema.

XI. „Homme sa sured!"

Sama päeva õhtul pühitses pealik Batando küla suurejooneliselt Ulala tagasitulekut.
Pidustuste puhul tapeti kitsi ja rohkesti kanu, pidulaud oli puuviljade ja maniokileibade all lookas, õlu voolas ojana. Pille mängiti hommikuni. Inimesed lõbutsesid ja tantsisid nõrkemiseni ja alles järgmise päeva lõuna paiku õnnestus Fejjuanil lõpuks pealik Batandoga tähtsatest asjadest juttu teha.
Vana pealik lesis oma onni ees varjus, vaeveldes öise orgia tagajärgede käes.
„Ma pean sinuga rääkima kõrbeinimestest," alustas Fejjuan.
Batando ühmas midagi sellist, et ta pea lõhub hirmsasti valutada.
„Eile sa ütlesid, et juhid nad keelatud oru sissepääsu juurde," jätkas Fejjuan. „ Tuleb välja, et sa ei kavatsegi nendega võidelda?"
„Kui me nad oru sissepääsu juurde juhime, pole enam vajadust nendega võidelda," vastas Batando nägu krimpsutades.
„Sa räägid mõistujuttu," ütles Fejjuan.
„Kuula, Ulala," alustas vana pealik. „Sind rööviti lapsena ja lahutati kodumaast. Selles vanuses ei teadnud sa paljusid asju, aga kui teadsidki, jõudsid need unustada. Keelatud orgu pääseda pole raske. Kõik gallad teavad, et sinna viib kaks teed. Üks põhjas üle mägede, teine lõunas läbi kaljus oleva tunneli. Rohkem käike pole, neid teab iga galla, samuti nagu sedagi, et Keelatud orust pole väljapääsu."
62
„Mis totrus see on, Batando!" hüüdis Fejjuan. „Kui on olemas kaks sissepääsu, siis järelikult on ka kaks väljapääsu."
„Aga just väljapääsu polegi," jäi pealik endale kindlaks. „Nii mäletavad seda paljud põlvkonnad. Kes Keelatud orgu sattus, see ei tulnud enam tagasi."
„Mis inimesed need orus elavad?" küsis Fejjuan.
„Seda ei tea keegi. Neid pole keegi nägema juhtunud. Ühed räägivad, et orgu asustavad surnute hinged, teised kinnitavad, et seal elavad leopardid, kuid täpselt ei tea keegi midagi. Nii et, Ulala, mine ja teata kõrbeinimeste pealikule, et viime ta oru sissepääsu juurde. Ütled talle, et tuleme kolme päeva pärast. Selle ajaga kutsun kokku kõigi asulate sõdurid, sest ma ei usalda kõrbeinimesi. Viime nad läbi meie maa. Selgita seda nende pealikule ja ütle veel, et vastutasuks peab ta vabastama kõik oma galladest orjad veel enne, kui ta orgu siseneb."
„Seda Ibn Jad ei tee," väitis Fejjuan.
„Teeb veel rohkemgi, kui näeb enda ümber galla sõdureid," nähvas Batando.
Araablaste juurde tagasi jõudnud, teatas Fejjuan neile Batando tingimused.
Esialgu ei tahtnud Ibn Jad orje vabastada, aga kui Fejjuan tegi talle selgeks, et Batando viib ta orgu ainult sellel tingimusel, ta nõustus.

Endamisi mõtles šeik, et küllap ta juba leiab mõne kavala nipi lubadusest mööda hiilida.

Samal ajal kui Ibn Jad ootusärevuses vaevles ja Batando sõdureid kokku kutsus, leidis Ahvide Tarzan beduiinide jälje.

***

Rohmaka laua ääres lihtsatel pinkidel istus teineteise vastas kaks inimest. Ruumi valgustas tuhm õlilamp, mille puuvillast taht heitis karedatele kiviseintele ja plaatidega kaetud põrandale kummalisi varje.

Öine tuuleõhk, mis kitsast klaasimata aknast sisse tungis, pani leegi võbelema.

Meeste ees oli malelaud puust nikerdatud malenditega.

„Sinu käik, Richard," lausus mängija. „Jälle on su mõtted mujal. Mis on lahti?"

„ Mõtlen homsele päevale, James, ja mu süda kisub murest kokku."

63

„Selgita lähemalt," palus Blake.

„ Malud pole muidugi Nimmri kõige kardetavam duellant, kuid..."

Ja söör Richard vakatas.

„Kuid mina olen kõige väiksemate kogemustega," lõpetas Blake naerdes.

Söör Richard tõstis silmad ja naeratas.

„Sa kaldud naljatama isegi surma palge ees," lausus ta. „Kas te. olete kõik niisugused sellel ebatavalisel maal, millest sa oled nii tihti jutustanud?" '

„Sinu käik, Richard," tuletas Blake uuesti meelde.

„Ainult ära mõõka kilbi taga hoia, James," hoiatas Richard. „Ära pööra vaenlaselt silmi, kuni pole otsustanud, kuhu lüüa. Ja ära kilpi unusta. Sellega võid sa alati lööki pareerida, sest Malud on mõnevõrra aeglane, tema pilk aga reedab alati, kuhu ta mõõgaga virutab. Tean seda hästi, sest olen palju kordi temaga võidelnud."

„Ja oled ellu jäänud."

„Oh, me vaid harjutame pisut, kuid homme on teisiti. Mälud kavatseb võidelda võiduka lõpuni ja pesta verega maha sinu solvangu."

„Ta kavatseb mind niisuguse tühise asja pärast tappa?" küsis Blake. „On alles kergesti solvuv!"

„ Oleks see ainult selle pärast, rahulduks ta vähese verega. Asi on hoopis milleski muus."

„Muus? Aga ma olen temaga rääkinud kõigest paar-kolm korda."

„Ta on armukade."

«Armukade?"

„Ta tahab abielluda printsess Guinaldaga, aga sina ei pööra neiult silmi."

„Rumalus!" hüüatas Blake, kuid samas punastas.

„Sugugi mitte. Ega tema üksi ole seda märganud," jätkas Richard.

„Oled hull," vaidles Blake vastu.

„Kõik mehed heidavad printsessile silma. Või veel, selline kaunitar. Kuid..."

„Ja Malud tahab nad kõik maha lüüa?" uudistas ameeriklane.

65

„Ei, sest printsess vaatab neid teisiti kui sind." Blake naeris, kehitades õlgu.

„Ma ei saa sinu naerust päris hästi aru, James, kuid on asju, millega mind ei peta. Kui sa väljakul harjutad, siis printsess aina otsib sind silmadega, ja kui sina teda vaatad... Oled sa kunagi näinud koera, kes vaatab jumaldades oma peremeest?"

„Räägi seda kellelegi teisele!" nähvas ameeriklane.

Just seepärast Mälud su suure rõõmuga kõrvaldakski ja veel minu takkapihta, sest

! ; olen asjaga kursis. Nii ma

olengi kurb, sest soovin sulle ainult head, mu sõber."
Blake tõusis, astus vestluskaaslase juurde ja pani käe ta õlale.
«Oled hea poiss, Richard, kuid katsu aru saada, et esialgu olen veel elus. Ma tean, et mõõga käsitsemisel tundun kobakäpp, kuid viimaste päevadega olen mõndagi õppinud. Homme näed, millise üllatuse ma söör Maludile valmistan!"
„Sinu vaprus ja otsusekindlus teevad sulle au, James, aga kui sa ka kogu elu harjutaksid, ei saaks sa söör Maludist jagu."
„Kas kuningas Gobred on nõus andma Maludile oma tütart?" küsis äkki Blake.
„Miks ka mitte? Mälud on mõjuvõimas inimene. Tal on hiigelsuur loss, palju hobuseid ja teenijaid, vähemalt sada relvastatud meest ja veel tosin rüütlit."
„Kui paljudel rüütlitel on loss ja kaaskond?" huvitus Blake.
«Kahekümnel," vastas Richard.
„Ja kui lähedal Gobredi lossile nad elavad?"
„Kolme miili piires."
„Kes veel selles suures orus elab?"
«Oled sa Bohunist kuulnud?" vastas Richard küsimusele küsimusega.
«Olen küll ja võrdlemisi tihti. Ja mis siis?"
„Ta nimetab end kuningaks, kuid meie teda sellena ei tunnista. Ta elab oma poolehoidjatega oru teises otsas. Oleme nendega vaenujalal."
„Olen palju kuulnud suurest turniirist, milleks rüütlid praegu valmistuvad, ja mulle tundub, et selles osaleb ka Bohun oma rüütlitega. On see nii?"
„On küll. Juba iidsetest aegadest kuulutatakse kord aastas alates paastu esimesest pühapäevast eesmiste ja tagumiste vahel kolmeks päevaks vaherahu ja selle aja jooksul peetaksegi
65
suur turniir. Ühel aastal korraldatakse võistlused Nimmri ees lagendikul, teisel Sepulcheri linna ees."
«Eesmised ja tagumised? Mis kuratlik lugu see on?" Üldiselt on see pikk lugu. 1191. aasta kevadel lahkus Richard Esimene Sitsiilia saarelt ja võttis suuna Acrele, kus ta pidi ühinema Prantsuse kuninga Philippe II Auguste'iga ja saratseenide käest Püha Maa ära võtma. Kuid teel tegi Richard peatuse, et vallutada Küpros, ja kui väed Acresse suundusid, leiti laevades palju ilusaid küproslannasid, kelle armunud rüütlid olid salaja kaasa võtnud. Seejärel tegid kaks laeva Aafrika ranniku lähedal läbi mereõnnetuse. Ühte laeva juhtis rüütel Bohun, teist rüütel Gobred. Mõlemad meeskonnad läksid edasi Jeruusalemma otsima ja leidsid selle oru. Bohuni poolehoidjad kuulutasid, et on avastanud Pühade Kalmude öru ja ristisõda on lõppenud. Nad riputasid ristid seljalt rinnale sõja lõpu ja kojupöördumise tähiseks. Kuid Gobred arvas teisiti. Tema arust polnud see sugugi Pühade Kalmude org, järelikult polnud ka ristisõda lõppenud. Seepärast jättid Gobred oma poolehoidjatega ristid rinnale ja nad ehitasid oru suudmesse linna ning kindlustatud lossi, et takistada Bohuni ja tema inimesi tagasi minemast Inglismaale, kuni nad pole täitnud oma missiooni. Siis asus Bohun elama oru teise otsa, kuhu samuti rajas linna ja lossi. Et mitte määrida rüütliseisuse au, on Gobredi järeltulijad juba üle seitsme sajandi takistanud Bohuni järeltulijaid Inglismaale pöördumast, jobredi poolehoidjad kannavad endiselt risti rinnal, seepärast nimetataksegi neid eesmisteks, Bohuni poolehoidjatel on rist sel-îl ja siit ka nimetus tagumised."
„Ja te kavatsete minna Püha Maa vabastamise eest ristisõtta?" küsis Blake.
„Jah," kostis Richard, «tagumised tahaksid Inglismaale minna, kuid nad loodavad asjatult. Saratseenide suured jõud on meid sisse piiranud ja meid on liiga vähe, et

nendest võitu saada. Nendel põhjustel olemegi otsustanud siia jääda. Mis sina arvad, on see mõistlik?"

«Noh, see oleks küll üsna ootamatu, kui te äkki Jeruusalemma või Londoni ilmuksite," lausus Blake. «Teisisõnu, Richard, teil oleks parem siia jääda. Näed sa, seitsme ja poole sajandi jooksul on maailmas aset leidnud rohkesti igasuguseid sündmusi. Inimesed on muutunud teistsuguseks. Sa ilmselt ei arvesta seda. Oletame, et sa tungid Jeruusalemmale kallale, ent

tänapäeval ei tea keegi, isegi mitte saratseenid, selle põhjust."

„Sa räägid tarku sõnu, James," ütles Richard. „Pealegi on siin meie kodumaa ja meil on siin hea olla."

Vestluskaaslased vakatasid, vajunud mõtiskellu.

Esimesena katkestas vaikuse Blake.

„Mind hakkas huvitama suur turniir. Millal see algab?"

„Õige varsti, aga mis siis?"

„Tahaksin selles osaleda. Ma käsitsen oda juba üsna hästi."

Söör Richard silmitses teda nukralt ja vangutas pead.

„Homme sa sured," sai ta suurivaevu sõnad suust.

„Kurat võtaks! Kas ei saaks pisut lõbusamalt?"

„Ma räägin seda, mis südamel, mu hea sõber," vastas Richard. „Mul on väga kahju, aga mis tulema peab, see tuleb. Ainus, mis mind lohutab, on see, et sa käitud mehiselt ja lähed surma, nagu üllale rüütlile kohane, määrimata oma au. Printsess Gui-naldale on see mõte suur tröost."

„Arvad?" küsis'Blake.

„Muidugi."

„Aga kui ma ellu jään, kas ta siis vihastab?"

„Vihastab? Ma ei mõista."

„Noh, siis kurvastab?" täpsustas Blake.

„Sa ei tohi niimoodi rääkida," lausus Richard. ‚Ja siiski ei soovi ükski naine oma peiu surma. Kui sind ei tapeta, tapad sina."

„On ta siis tema peig?" küsis Blake.

Jah, kuigi kihlusest pole ametlikult teatatud."

„Lähen pikutama," katkestas Blake vestluse. „Kui mulle on saatusest määratud homme surra, siis vähemalt puhkan enne' seda end välja."

Aga kui ta karedale villasele tekile pikali heitis, oli uni nagu peoga pühitud. Ameeriklase pähe tikkusid igasugused mõtted. Ühelt poolt tegi teda rahutuks duell keskajast pärit rüütliga, kuid mitte ainult see. Kõige rohkem erutas ja vihastas teade söör Maludi ja printsess Guinalda eelseisvast abiellumisest.

Blake tegi endale etteheiteid, et oli ilmutanud lubamatut nõrkust, armudes noorde keskaegsesse printsessi, kes, nagu arvata võis, ei hoolinud temast üldse. Kuidas peab ta nüüd Maludiga käituma? Kui ta rüütli tapab, teeb Guinalda õnnetuks, aga kui ei tapa... Mis siis?

Söör James vaevas asjatult oma pead.

XII. Zeydi telgis

Oodanud kolm päeva, ja kui siis Batando lubatud teejuhte ei ilmunud, saatis Ibn Jad Fejjuani teist korda vana pealiku juurde käsuga kiirustada. Šeigi kannatamatus oli tingitud hirmust Ahvide Tarzani ees, kes võis mis tahes hetkel ootamatult kaela sadada, kavandatud plaanid segi lüüa ja sõnakuulmatuse eest karistada.

Šeik Ibn Jad asus väljaspool Tarzani maa-ala ja kättemaksu vältimiseks soovis kõige vähem tema valduste piire rikkuda. Oma südames lootis ta, et Tarzan ootab džunglis tema tagasitulekut, mida Ibn Jad ei kavatsenudki teha.

Šeik istus telgi varjus koos oma venna Tollogi, Fahdi, Sümboli ja veel mõne araablasega. Jutt käis äpardusest Batando teesidega ja võimalikust reetmisest, sest beduiinid kahtlustasid, vana pealik kogub nende vastu vägesid. Ehkki Fejjuan kin-litas šeigile, et Batando ei astu araablaste vastu välja, kui need ausalt käituvad, ei jäänuid Ibn Jad teda uskuma.

Ateja toimetas sõnatult koduseid toid. Neiu oli enesesse sul-lud, lakanud laulmast ja naermast, kannatades oma kallima)ärast. Ta kuulis meeste juttu, kuid ei süvenenud sellesse. Valel harva heitis ta pilke isa telgi poole ja iga kord Fahdi nähes süttis ta silmades viha.

Äkki kõlas telgi poolt erutatud hüüatus. Ateja pööras ümber nägi, et Fahd oli hämmastusest pärani silmi ettepoole nihkunud.

„Allahi nimel, Ibn Jad!" karjatas Fahd. „Vaata!" Koos teistega vaatas ka Ateja osutatud suunas ja nagu teisedki ei suutnud maha suruda imestushüüdu.

Läbi laagri tuli šeigi telgi poole hoogsal sammul pronks-pruun hiiglane, relvastatud oda, noolte ja noaga. Turjal oli tal ovaalne kilp, üle õla kokkulapatult pikkadest rohukiududest punutud nöör.

„Ahvide Tarzan!" hüüatas Ibn Jad. „Allah, saada oma needus ta peale!"

„ Kindla peale tuli ta koos relvastatud neegritega, kes jäid metsa," sosistas Tollog. „Muidu poleks ta söandanud laagrisse ilmuda."

Lähenevat Tarzanit nähes hakkas Ibn Jadil halb ja ta tundis end iga hetk teadvust kaotavat. Ahvinimene jäi kokkutulnute

68

ette seisma ja tema pilk puuris Stimbolit. „Kus on Blake?" küsis ta ameeriklaselt. „Eks sina tea paremini," ühmas Stimbol. „Kas te pärast lahkuminekut olete kohtunud?" „Ei ole." „On see õige?" „Õigem ei saagi olla." Tarzan pöördus Ibn Jadi poole.

„Sa valetasid mulle. Sa pole kellegi kaupmees, vaid röövel. Tulid siia, et röövida Nimmri aarded ja naine."

„See on vale!" karjus Ibn Jad. „Igaüks võib seda kinnitada. Mind on laimatud."

„Ei usu," ütles Tarzan. „Ta on aus inimene."

„Ja kes ta on?" küsis Ibn Jad.

„Tema nimi on Zeyd."

Kallist nime kuuldes tõmbus Ateja üleni pingule.

„Ta ütles veel üht-teist, ja ma usun teda," jätkas Tarzan.

„Ja mida siis, kristlane?"

„ Ütles, et keegi vabastas tema relva ja püüdis sind tappa, süü aga veeretas tema kaela."

„Ta valetas! Kõik, mis sa räägid, on vale!" kisendas Fahd.

Ibn Jad kibrutas laupa, kaalutledes viivu ja naeratas siis kavalalt nagu rebane.

„Noh, muidugi! Vaeseke arvas, et räägib õigust," nähvas šeik. Just nii ta kavatseski mind tappa. Ja selle põhjus on tema haige aju. Teadsin seda juba ammu, aga ei aimanud, et see inimene on ohtlik. Ta pettis sind, Ahvide Tarzan. Seda võivad kinni-tada kõik, kaasa arvatud kristlane, kelle ma päästsin. Küsi minu inimestelt ja sulle öeldakse, et olen kuulekalt täitnud kõiki sinu tingimusi."

„Ja seepärast hoidsid sa mind vangis ja saatsid oma venna öösel mind tapma?" küsis Tarzan.

„Sa oled minu vastu ülekohtune. Saatsin venna sinu köidikuid lahti päästma ja sind vabadusse laskma, kuid sina tungisid talle kallale. Pärast tuli elevant ja viis su minema."

„ Aga mida mõtles sinu vend, kui ta tõstis löögiks noa ja hüüdis: „Sure, uskmatu!"?" küsis Tarzan. „Kus on siin loogika?"

„See oli üksnes nali," õigustas end Tollog.

„Ma ei tulnud tagasi selleks, et nalja heita,” lausus Tarzan. „Varsti jõuavad kohale minu wazirid. Teil on siis usaldusväärne eskort siit kõrbeni."

69

Just seda meil ongi vaja," reageeris šeik kähku. „Küsi kristlaselt, ta kinnitab sulle, et oleme teelt eksinud. Teejuhid kuluvad meile marjaks ära. Siin ümbritsevad meid galla sõdurid. Pealik Batando kogub juba mitmendat päeva jõude ja me kardame kallaletungi. Eks ole ju, kristlane?" pöördus šeik Stimbo-li poole.

„Mhmh," mühatas Stimbol.

„Te lähete siit minema," ütles Tarzan. Juba homme. Mina jään siia teid kontrollima. Ööbin telgis. Ja katsuge mul rumalusi teha!"

„Kõik on kombes!" kinnitas talle Ibn Jad.

Pöördunud naiste elamute poole, hõikas ta:

Jrlirfa! Ateja! Lööge džungli šeigile üles Zeydi telk!"

Naised ruttasid käsku täitma ja paigaldasid Zeydi musta telgi Ibn Jadi telgi kõrvale. Hirfa läks peagi tagasi oma koduste toimingute juurde, jättes Ateja küljesiile pingutama.

Vaevalt oli Hirfa eemaldunud, kui Ateja sööstis Tarzani juurde.

„Oh, kristlane," sosistas ta, „sa nägid mu Zeydi? On ta elus?" „Ma viisin ta külla, kus tema eest"hoolitsetakse. Ta on elus ja terve ning loodab sinuga peatselt kohtuda."

* * *

Sama päeva õhtul šeigi telgist möödudes märkas Fejjuan Ibn Jadi ja Tollogi isekeskis sosistamas. Nende salakavalust tundes jäi ta tahtmatult mõtlema, kas nad ei plaanitse järjekordset alatust.

Haaremi telgi taga matil lamas kerratõmbunult Ateja. Neiu ei maganud, vaid kuulas isa ja onu vaevutabatavat jutuajamist.

„Ta tuleb ära koristada," ütles Ibn Jad.

„Aga kuidas jääb siis waziridega? Mis me neile ütleme, kui nad Tarzanit eest ei leia? Pealegi ei usu nad ainsatki meie sõna. Mis siis küll lahti läheb! Nad ei heida kellelegi armu. Nad on kohutavad inimesed!"

„Oo, allah!" hüüdis Ibn Jad. „Aga kui nad ellu jäävad, oleme meie kadunud. Tuleb tegutseda, muidu võime tühjade kätega tagasi pöörduda."

„Kui arvad, et ma jälle end sellesse asjasse segan, siis eksid, vend," lausus Tollog. „Sain juba kord karistada."

70

‚Jutt pole sinust. Kellele auk pähe rääkida? See peab olema inimene, kes soovib tema surma," arutles Ibn Jad kuuldavalt.

„Tean! Kristlase koristab teine kristlane. Ta vihkab pööraselt ahvinimest," pahvatas Tollog ägedalt.

Ibn Jad plaksutas käsi.

„Asjalik mõte, vend!"

„Kuid osa süüst langeb meie peale," lausus Tollog.

„Mis sellest, peaasi, et temast kiiresti lahti saame. Mis siis, kui homme ilmub siia Batando teejuhtidega? Siis taipab džung-li šeik jalamaid, et vedasime teda alt, ja meil läheb täbarasti. Ei, juba täna öösel tuleb talle ots peale teha."

„Nõus. Aga mismoodi?" küsis Tollog.
„Mul on üks plaan. Kuula hoolega, vend!"
Enesega rahul olles hõõrus Ibn Jad käsi, mida ta muidu iialgi ei teinud.
„Kõik teavad, et Stimbol vihkab džungli šeiki," lausus Ibn Jad.
„Ta on seda kõigi kuuldes mitu korda kinnitanud."
„Tähendab, et ikkagi Stimbol?"
„Tema ise."
„ Tuleb teha nii, et inimesed ei hakkaks rääkima, nagu oleks Stimbol tapnud ta šeigi käsul," ütles Tollog.
„Ma ei kavatsegi käsku anda. Vihjan vaid Stimbolile, aga kui see on juhtunud, mängin nördinut ja et tõestada oma tunnete siirust, käsin mõrvari hukata. Sel moel saame lahti kahest uskmatust koerast ja samal ajal kavaldame üle ka wazirid, kes näevad, et me ei leina nende isanda surma puhul neist sugugi vähem."
„Allah olgu kiidetud, et ta on mulle nii targa venna läkitanud!" sattus Stimbol vaimustusse.
„Mine nüüd ja saada Stimbol minu juurde," käsutas Ibn Jad. „Ise tuled pärast, kui olen temaga rääkinud, ja ta läheb tegema seda, mida temalt nõutakse."
Ateja hakkas kogu kehast värisema ja niipea kui Tollog oli lahkunud, tõusis matilt ning kadus ööpimedusse.
Äratanud Stimboli, teatas Tollog, et šeik kutsub teda erakordselt tähtsas asjas enda poole. Ameeriklane lipsas hääletult telgist välja.
„Võta istet, kristlane," lausus Ibn Jad Stimbolit nähes.
„Mida kuradit sa minult nii hilisel tunnil tahad?"
„Ajasin juttu Ahvide Taržaniga," lausus Ibn Jad. „Kuna sa
71
oled minu, mitte tema sõber, lasksin ma su siia kutsuda, et teatada tema kavatsustest sinu vastu. Ta ajas kõik mu plaanid segi ja nõuab, et end siit koristaksin, kuid seda ei anna üldse võrrelda sellega, mida ta sinuga teha kavatseb."
„Mis tal siis mõttes on, kurat võtaks?" muutus Stimbol rahutuks. „Ta ei anna enam põrmugi rahu."
„Ta kinnitab, et sa tapsid oma kaaslase Blake'i," seletas šeik, „ja seepärast tapab ta homme sinu."
„Mis?! Tapab minu?" hüüatas Stimbol. „Kuid mispärast? Tal pole õigust! Ma pole kedagi tapnud!"
‚Ja ikkagi teeb ta seda," ütles Ibn Jad kindlalt. „Ta on kõikvõimas! Keegi ei söanda talle vastu vaielda. Homme tapab ta sinu!"
„Kuid sa ei lase seda teha, Ibn Jad! Ega ju?"
Stimbol värises hirmust.
Ibn Jad laiutas käsi.
„Mida mina suudan?" lausus ta.
„Mõtle midagi välja!" anus Stimbol.
„Miski ei saa teda takistada, kui ehk ainult sina ise," sosistas šeik.
„Mida sa silmas pead?"
„Ta magab kõrvaltelgis. Sinul on terav nuga."
„Kuid ma pole elus kedagi tapnud," sõnas Stimbol sosinal.
«Otsusta ise. Kui sa teda praegu ei tapa, tapab ta homme sinu."
„Oh, issand!"
Stimbol haaras pea käte vahele.
„On juba hilja. Tuleb magama minna," kuulutas Ibn Jad. „Olen sind hoiatanud. Tee nii, nagu heaks arvad."

Šeik tõusis ja suundus haaremi poole.
Vaaruval kõnnakul astus värisev Stimbol öhe.
Hetke kõhelnud, hakkas ta hiilima telgi poole, kus magas Tarzan.
Stimbolit ennetades kiirustas sama telgi poole Ateja, olles otsustanud hoiatada inimest, kes oli päästnud tema kallima. Tal jäi eesmärgini veel õige pisut maad, kui kellegi käsi surus kinni ta suu ja teine haaras teda piha ümbert.
„Kuhu?" sosistas tuttav hääl talle kõrva ja vastust ootamata vastas Tollog neiu eest ise: „Tahad kristlast hoiatada, sest ta aitas sinu väljavalitut! Mine tagasi isa telki. Kui ta sellest teada saab, lööb ta su maha. Mine!"
72
Tollog pööras neiu ümber ja tõukas vastassuunas.
Tõmmanud hinge, naeratas Tollog võidurõõmsalt ja hakkas tänama allahit selle eest, et oli õigel ajal jaole saanud tüdrukule, kes oleks äärepealt nende plaani nurja ajanud.
Kuid juba järgmisel viivul haaras kellegi käsi selja tagant tal kaela ümbert kinni ja tiris ta pimedusse.
Samal ajal hiilis Wilbur Stimbol, nuga pihku surutud, oma ohvri telgi poole. Ameeriklane värises üleni, tema keha kattis külm kleepuv higi.
Stimbol oli inimesena küll äkiline, julm ja alatu, kuid ta polnud mõrvar. Kogu tema olemus mässas selle vastu, mida ta kavatses teha. Ta ei tahtnud tappa, kuid nurka aetuna tunnetas selle sammu möödapääsmatust.
Ahvinimese telgi ukseava ees tardus ta paigale, võttis end kokku ja oli juba mõne sekundi pärast muutunud sootuks teiseks. Nüüd oli see raudse tahtejõuga, karm ja halastamatu inimene.
Stimbol kergitas telgisiilu, lipsas sisse ja hakkas magaja poole roomama.

XIII. Kilp ja mõõk

Vaevalt olid kuningalossi tornid päikesekiirtes särama löönud, kui nooruk asemelt üles hüppas, silmi hõõrus ja enda kõrval magavale eakaaslasele külge müksima hakkas.
„Tõuse üles, Edward! Hei, unimüts!" hüüdis ta.
Edward liigutas end.
„Ah?" lausus ta unesegaselt ja haigutas magusasti.
„Oled ikka tore küll, vanapoiss!" hüüdis Michael. „Kas sul läks meelest ära või? Sinu isand kohtub täna surmaga."
Edward tõusis ühe ropsuga istukile, olles lõplikult virgunud.
„Vale puha!" väitis ta otsustavalt, välgutades vihaselt silmi. „Ta raiub ju söör Maludi ühe hoobiga pooleks. Pole teist nii tugevat rüütlit kui söör James. Või on sul midagi söör Richardi sõbra vastu? Söör Richard on ju minu ja sinu vastu nii heataht-lik."
Michael laksas kaaslasele vastu õlga.
73
„Mine ikka! Ma ju ainult naljatasin, Edward. Ja siiski on mul kuidagi kõhe. Õigust öeldes ma kardan..."
„Kardad? Aga mida?" küsis Edward.
„ Kardan, et söör James ei oska küllaldaselt mõõka ja kilpi käsitseda, et võita söör Maludi. Olgu ta või kümme korda tugevam, aga kui ta oma jõudu kasutada ei oska, pole sellest vähimatki kasu."
„Eks me näe," ei andnud Edward alla.
«Meeldiv kuulda, et söör Jamesil on nii ustav relvakandja," kostis ukse juurest.

Noorukid pöördusid ümber. Lävel seisis söör Richard.
„Ja annaks jumal, et kõik tema sõbrad talle täna niisama siiralt edu sooviksid!" võttis jutuotsad kokku söör Richard.
Pöördunud minekule, lisas ta:
„Aga nüüd tõuse üles ja asu tegutsema. Pane valmis isanda rõngassärk ja hobuseriistad. Söör James peab sõitma võitlusväljale, nagu Nimmri vaprale rüütlile kohane."
Kella üheteistkümneks hommikul pakkus kahevõitluse koht maalilist vaatepilti. Paistis ere päike, mis peegeldus vastu rüütlite kaitserõivastuselt ja relvadelt. Selle kiirtes kirendasid tribüünidele kogunenud naiste pidurõivad.
Väljaku vastasotstes seisis telk, mis oli kaunistatud omaniku vimpli, paelte ja vapiga. Rohekaskuldne kuulus söör Maludile, sinakashõbedane söör Jamesile.
Kummagi telgi ees seisis kaks uues lahingurõivastuses relvastatud meest: tallimees hoidis suitseidpidi toretsevates rakmetes põtkivat hobust, relvakandja tegi viimaseid ettevalmistusi.
Väljakule ilmunud pasunapuhuja tardus paigale nagu raidkuju, oodates märguannet algus välja kuulutada.
Sinakashõbedases telgis andis söör Richard Blake'ile viimaseid õpetusi, närvitsedes seejuures kahe eest.
Ameeriklase kaitserõivastus koosnes rõngassärgist, samast materjalist valmistatud kiivrist ja kiivrisukast. Et pehmendada lööke pähe, oli kiiver kaetud veel leopardinahaga.
Blake'i rinnale oli õmmeldud suur punane rist, õlalt langes alla sinine ja hõbedane pael. Kanduri küljes rippusid tema relvad — kilp ja mõõk.
Tribüün oli rahvast puupüsti täis. Lõpuks ometi heitis Gob-red pilgu päikesele ja andis kõrvalseisvale rüütlile korralduse.
74
See käsutas pasunapuhujat ja kohemaid lõi väljak kaikuma kõrgetest puhastest pasunahelidest.
Otsekohe läks telkide juures kõik liikvele, tribüün elustus. Vaatajad ajasid kaela õieli, et paremini näha.
Blake'i sadulasse aidates haaras Edward kätega ta jala ümbert kinni ja kui Blake oli lõpuks sadulas, mis raskete kaitserõi-vaste tõttu polnud sugugi lihtne, ütles noormees:
„Ma palusin sinu eest, söör James. Sa võidad, ma olen sinus kindel."
„Oled tore poiss, Eddy," ütles Blake. „Sul ei pruugi minu pärast häbeneda, tõotan seda sulle!"
„Ah, söör James, ega ma seda mõelnud. Isegi surnult jääd sa minu rüütliideaaliks. Sinust parem pole keegi ega saagi olla," ütles Edward veendunult talle ümmargust kilpi ulatades.
Peagi anti osalejatele märku valmis olla. Väljaku teisest otsast kostis pasunahääl ja söör Mälud hakkas rüütli saatel edasi sõitma. Ka Blake'i pasunapuhuja andis teada oma isanda etteastest ja söör Richardist saadetuna hakkas ameeriklane tribüüni poole liikuma.
Kiiduavalduste tormi saatel sõitsid võitlejad teineteisele vastu, kuni kohtusid kuningas Gobredi looži ees.
Näoga kuninga poole seistes tõstsid kõik neli rüütlit huulte juurde mõõga käepideme, suudeldes seda tervituse märgiks. Seejärel soovis Gobred ausat võitlust ja meenutas kohtumise reegleid. Kuningat kuulates ei pööranud Blake silmi Guinaldalt.
Nooruke printsess istus liikumatult, vaadates otse enda ette.
„Ta on nii kahvatu," märkis rahutuks muutunud Blake endamisi.

„Kui kaunis ta on!" vilksatas ta peas juba järgmisel hetkel. Ja kuigi printsess ei austanud teda oma pilguga, ei heitnud Blake meelt, sest Guinalda eiras ka Maludi.

Taas kaikusid pasunahelid ja neli rüütlit sõitsid pikkamisi oma väljakupoolele ootama võitlusmärguannet. Samal ajal vabastas Blake käe nahkrihmadest ja viskas kilbi eemale.

Edward jahmus.

„Milord!" karjatas ta. „Mis sa teed? Ma ei usu oma silmi. Oled sa arust ära? Sa viskasid kilbi minema!"

Edward võttis kilbi maast üles ja toppis seda Blake'i kätte, murdes pead söör Jamesi ülimal määral arusaamatu käitumise üle. Siis Edward taipas, et ilmselt oli tema isand otsustanud kahevõitlusest

75

loobuda. Selle tagajärjel kuulub võit söör Maludile ja söör James saab kogu Nimmri naerualuseks.

Edward sööstis söör Richardi juurde, kes seisis kaugemal ega näinud midagi.

„Söör Richard!" ütles ta katkeval häälel. „Ta viskas kilbi minema! Küllap on ta haigeks jäänud, muidu poleks ta mingi hinna eest kahevõitlusest loobunud."

Richard tormas Blake'i juurde.

„Hei, sina! Oled sa peast põrunud või?" kukkus ta ameeriklast sõitlema. „Sa ei tohi loobuda, ära vähemalt oma sõpru häbista! "

„Kust sa võtsid, et ma kavatsen loobuda? Olen ma siis väljakult lahkunud?"

„Aga sinu temp kilbiga?"

Kõlasid pasunakutsungid. Oma pasunapuhuja märguande peale kannustas söör Mälud hobust ja kihutas ettepoole. „Puhu!" hüüdis Blake oma pasunamehele. „VÕta kilp!" käratas söör Richard.

„See riistapuu üksnes segab mind," hüüdis Blake kiirgalopi-ga paigalt võttes.

Söör Mälud vahtis ühtelugu tribüünile, naeratades üpris tähendusrikkalt, Blake vaatas ainult oma vastast.

Ratsanikud läksid galopile.

Malud kannustas armutult hobust ja ameeriklane adus, et ta oli täis otsustavust juba esimeses kokkupõrkes peale jääda või vähemalt Blake'i tasakaalust välja lüüa ja anda samas ülitugev hoop.

Mälud võttis parema käega mõõgast kinni. Blake tõmbus sisimas pingule. Jäänud kilbita, muutus ta kergesti haavatavaks.

Rüütlid läksid kokku, vasak külg teineteise poole. Hoogsalt jalustele tõusnud, tõstis Mälud mõõga, tegi sellega ringi ja lajatas hirmtugeva löögi Blake'ile pähe.

Sel hetkel märgati tribüünilt, et ameeriklasel polnud kilpi.

„Kilp! Söör Jamesil pole kilpi! Ta on kilbi kaotanud!" kõlasid hüüded.

Otsemaid kostis kuningaloožist naise läbilõikav kiljatus, kuid Blake'il ei õnnestunud näha, kes see oli.

Vastasega kokku läinud, peatas Blake ootamatult hobuse, tõugates õlaga Maludi, ja vajus kohe kogu oma raskusega talle peale. Jalustele tõusnud Mälud varjas end kilbiga, kuid võimaluseta

76

hobust juhtida kaotas tasakaalu. Mõõk tema käes vääratas, kaldus märgist kõrvale ja riivas nõrgalt Blake'i õlga.

Tänu vabale vasakule käele sai Blake hobuse juhtimises vaieldamatu ülekaalu. Hobuse järsult ümber pööranud, andis ta löögi tagantpoolt. Mõõgatera jõudis tungida Maludi vasakusse õlga, enne kui tema hobune kõrvale kargas.

Tribüünilt kostis heakskiidukõminat. Kahevõitlus läks nähtavasti korda.

Hobust kannustades sõitis Maludi rüütel Gobredi looži juurde ja avaldas protesti.
„Söör James tuli välja ilma kilbita!" hüüdis ta. „See pole aus!"
„Söör James ei võida sellest midagi, pigem vastupidi," vastas Gobred.
„Meie ei soovi vähimaidki eeliseid temaga võrreldes," käis Maludi rüütel söör Jared peale vastuväidetest kõrvale põigeldes.
„Mida see kõik tähendab?" pöördus Gobred ligi rutanud söör Richardi poole. «Arvatavasti leidis söör James enne väljakule tulekut, et tema kilp on korrast ära?"
„Ei, ta lihtsalt viskas selle minema," vastas Richard. „Ütles, et see riistapuu vaid segab teda. Aga kui söör Jared leiab, et kohtumine pole võrdväärne, miks ei võiks söör Mälud siis samamoodi talitada?"
„See oleks õiglane," lausus Gobred naeratades.
Samal ajal võitlejad jätkasid. Maludi seljale oli tekkinud verine laik, mis oli kaitserõivastusest läbi imbunud ja ka hobuse rakmetele tilkunud. Mälud enam ei naeratanud ega vahtinud ka tribüünile. Raevust välkuvate silmadega tormas ta kallale Blake'iie, kes Maludi surmkindla veendumuse järgi oli vaid puhtjuhuslikult peale jäänud.
Olles vaba teda kammitsevast kilbist, juhtis Blake osavalt oma kuulekat ratsut. Nimmrisse saabumisest peale oli ta iga päev harjutanud ratsutamist, mille tulemusena Blake ja tema neljajalgne sõber mõistsid teineteist suurepäraselt.
Söör Mälud nägi meelepahaga, et tema mõõk ei jõudnud ka seekord eesmärgile. Samal silmapilgul tundis ta valusat torget roiete vahel: söör Jamesi mõõk oli seletamatul kombel kilbi alla tunginud ja teda torganud. Haav polnud küll sügav, aga taas hakkas nirisema verd.
Maruvihane Mälud tõstis löögiks mõõga, kuid Blake sundis
77
hobuse õigel ajal taganema ja, tabanud paraja hetke, lõi Malu-dile kiivri pihta.
Pooleldi uimaseks põrutatud ja raevust loomastunud Mälud sooritas ringi ja kihutas tuhatnelja ülekohtutegija poole, kavatsedes teda maha paisata ja hobuse jalge alla tallata.
Ratsanikud kohtusid Gobredi looži ees.
Õhus lõid välkuma mõõgad ja kõigi ning eriti Maludi enda kirjeldamatuks imestuseks libises viimase mõõk käest ja kukkus maha. Mälud oli nüüd täielikult vastase võimuses. Ta jäi sadulasse istuma, ratsmed pingul ja pea kuklas. Mälud ootas oma saatusele otsust. Nagu Blake, teadis temagi, et eeskirjade järgi on võitjal õigus võidetu tappa, ent ta ei kavatsenud armu paluda ning seda uhkelt ja ülbelt Maludilt keegi, muide, ei oodanudki, kõige vähem Blake ise.
Söör Mälud, kes istus hobuse seljas upsakal ja üleoleval ilmel, ootas Blake'i viimast hoopi. Tribüünil oli võtnud maad täielik vaikus, võis selgesti kuulda, kuidas Maludi hobune suurau-du näris.
Blake pöördus söör Jaredi poole.
„Kutsu relvakandja, rüütel," ütles ta. „Las ta ulatab söör Ma-ludile mõõga."
Tribüünil puhkesid kiiduavaldused, kuid ameeriklane pööras publikule selja ja asus Richardi kõrvale, oodates, millal vastane uuesti relva kätte saab.
„Noh, kuidas on, sõber, kas nõuad mulle endiselt kilpi?"
Richard naeris.
„Sul lihtsalt veab, James," vastas ta, „kuid tugevam vaenlane oleks su juba ammu läbi torganud."
Mõõga kätte saanud, sõitis söör Mälud Blake'i juurde ja kummardas sügavalt.
"«Väljendan oma lugupidamist õilsale ja suuremeelsele rüütlile," ütles ta jäise viisakusega.

Blake kummardas.
„Kas olete valmis, messieurs?"
Mälud vastas jaatavalt.
„Siis võitlusse!" nähvas ameeriklane lühidalt.
Mõni sekund jälgisid vastased teineteist, otsides soodsat kohta. Seejärel tegi Blake petterünnaku. Mälud varjas näo kilbiga, kuid lööki ei järgnenud ja ta langetas kilbi. Just seda Blake ootaski. Samal hetkel lajatas ameeriklase mõõk kõigest jõust vastase
78
kiivri pihta. Malud lõi vaaruma, kaldus küljele ja prantsatas maha.
Blake tuli hobuse seljast maha ja astus vastase juurde, kes lebas siruli Gobredi looži ees. Ta asetas jala võidetu rinnale ja mõõgatera tema kõrile.
Publik kallutas end ettepoole, nautides juba ette viimast lööki, kuid Blake oli liikumatult paigale tardunud. Pilgu Gobredi-le tõstnud, lausus ameeriklane:
„Sinu ees lamab vapper rüütel, kellele mul pole vähimaidki etteheiteid. Kavatsen jätta ta ellu sinu pärast, Gobred, et ta ka edaspidi teeniks sind ja neid, kes teda armastavad."
Nende sõnade juures vaatas Blake tähendusrikkalt printsess Guinaldale otsa, pööras siis ümber ja kiiduavaldustest välja tegemata läks oma telki.
Suurest rõõmust ei leidnud Edward ja Michael endale asu nagu kõik teisedki, kes teda telgi juures ootasid. Blake'i võtsid vastu õnnelikud naeratused ja tormilised õnnitlused. Kõigest mõne minuti eest olid need inimesed tundnud häbi, et kuuluvad võidetu poolele, nüüd aga olid nad pakatamas uhkusest Blake'i üle, kes nende arust oli Nimmri suurim kangelane.
Võtnud ümbert kaitserõivastuse, läks Blake koos Richardiga otseteed koju.
Kui nad olid kahekesi jäänud, pani Richard talle käe õlale.
„Sa talitasid üllalt, nagu rüütlile kohane, mu sõber," ütles ta, „kuid ma ei tea, kas see oli tark tegu."
„ Mispärast? Kas sa tõepoolest arvad, et ma võin lamajat tappa?"
Richard vangutas masendunult pead. „Tema poleks sind säästnud!"
„Noh, ei tea. Minu maal pole kombeks võidetut tappa."
„Kui sa oleksid temaga tühja-tähja pärast tülli läinud, siis ma veel mõistaksin sinu suuremeelsust, kuid Mälud on ju armukade ja pärast tänast tema armukadedus ei vähene. Oleksid võinud lahti saada tugevast ja ohtlikust vaenlasest, kasutades seaduslikku õigust anda viimane löök. Nüüdsest peale said sa aga hoopis hirmsama vaenlase, sest tema armukadedusle lisandus vihkamine. Ta ei andesta sulle ülesnäidatud üllameelsust, võidust rääkimata. Sa oleksid nagu tema üle nalja heitnud, James, seda aga Mälud ei andesta. Usu mind."
Samal õhtul peeti Gobredi lossis suur pidu, kus osales vähemalt
79
kolmsada daami ja rüütlit. Mis tahes vestlus keerles nii või teisiti hommikuse kahevõitluse ümber. Blake puistati üle komplimentide ja küsimustega. Näis lihtsalt uskumatu, et inimene, kellel polnud kilpi, võis võita pealaest jalatallani relvastatud vastase.
Kui külalised olid istet võtnud, tõstis Gobred karika. Maad võtnud vaikuses pöördusid kohalviibijad kuninga poole ja järgisid eeskuju.
„Meie suure esivanema eest!" kuulutas Gobred. kuulsusrikka Richard Lõvisüdame eest!" „Tema eest!" kostis igast kandist.
Kõik jõid Richard Lõvisüdame eest, kes oli surnud seitsesada kakskümmend aastat tagasi.

Seejärel tühjendasid külalised karika Gobredi, tema abikaasa Brinilda ja printsess Guinalda terviseks, ja iga kord kostis lärmist üle söör Richardi bass. Ta oli uhke selle üle, et oli selgeks õppinud uue sõna — „kill-kõll".

Mõne aja pärast tõusis Gobred uuesti püsti ja ütles järgmise toosti:

„Väärika, võitlusväljal mehisust ja üllameelsust ilmutanud rüütli terviseks! Söör Jamesi, Templiordu rüütli, nüüd Nimmri rüütli terviseks!"

Isegi Richard Lõvisüdame nimi ei kutsunud esile sellist vai-mustusetormi, mis järgnes söör Jamesi terviseks öeldud toostile. Blake'i silmad pöördusid Guinaldale, kes istus saali teises otsas. Tõstnud pokaali, lõi printsess lauanaabriga kokku, kuid vaatas seejuures Blake'i poole. Kahjuks ei suutnud ameeriklane nii kaugelt ja pealegi veel tuhmi valguse juures kindlaks teha, mida neiu pilk väljendas — kas heatahtlikkust või vihkamist.

Kui kära oli pisut vaibunud ja külalised taas istet võtnud, tõusis Blake püsti.

„ Kuningas Gobred! Daamid ja Nimmri rüütlid! Ka mina tahan öelda toosti. Söör Maludi terviseks!"

Hetkeks kõik vakatasid ja üllatusid, tõusid siis püsti ja jõid puuduva rüütli terviseks.

„Oled kummaline inimene, söör James," lausus Gobred. «Väljendud mõnikord arusaamatult ja käitud ebatavaliselt. Kuigi sa ütled kill—kõll, kui toosti lausud, ning nimetad oma sõpru va-napoisteks ja poisteks, oleme juba õppinud sind mõistma. Ta-haksime rohkem teada sinu maast ja seal elavate õilsate rüütlite

elust. On nad kõik võidetud vaenlase vastu niisama suuremeelsed?"

„Kui neid välja ei vilistata," vastas Blake.

„Välja ei vilistata? Ilmselt on see üks karistusviise?"

„Sa arvasid õigesti."

„Küllap on see tõhus?"

„Sa tabasid naelapea pihta. Väljavilistamine, kas tead, on peaaegu ainus karistusviis, mida kasutavad ruudu- ja rombirüüt-lid."

' „Ruudu- ja rombirüütlid? Niisuguseid eraldusmärke pole ma kohanud. On nad vaprad?"

„Osa neist mängib muusikariistu, kuid kaugeltki mitte kõik. Võtame näiteks söör Jack Dempsey, ringi- ehk teisisõnu ruudu-rüütli. Ta näitas end tõelise lüüasaamise rüütlina, mis on aga sootuks raskem kui olla suurepärane võidurüütel."

„Millised rüütlite eraldusmärgid teil praegu veel olemas on?"

„Me kaotasime need."

„Mis?!" hüüatas Gobred.

„Meil on nüüd kõik rüütlid," seletas Blake.

„Kõik on rüütlid? Pole teenreid ega vasalle? Uskumatu!"

„Näed sa, Richardi ajast saadik on palju muutunud. Inimesed andsid vanadele arusaamadele uue tõlgenduse, täitsid need uue sisuga. Keskaegseid rüütleid pole enam ammu, kuid see-eest oleme praegu kõik kas töö- või rahurüütlid, noh ja nii edasi, kõike polegi meeles."

„Näen, et oled tulnud suurepäraselt ja õilsalt maalt," lausus Gobred. „Mõtle ise, kui teil on kõik rüütlid, siis korraldatakse ka tohutult võistlusi, eks ole tõsi?"

„Jajah," kinnitas Blake lühidalt, soovimata teemat arendada.

XIV. Üksildane haud

Telgi sees valitses pimedus. Stimbol kuulatas. Eestpoolt kostis rahutut und magava inimese ebaühtlast hingamist. Ameeriklane tardus paigale, püüdes südamekloppimisest jagu saada, roomas siis käpukil edasi, jõudes tollhaaval lähemale.

Järsku riivas ta käsi lamajat. Stimbol hakkas enda ees kobama, püüdes selgitada keha asendit. Ühes käes pigistas ta nuga, olles valmis mis tahes hetkel hoopi andma.

81

Stimbol hoidis hinge kinni, et mitte ahvinimest kogemata üles äratada. Ta lootis, et Tarzan magab rasket und ja tal õnnestub esimese löögiga läbistada metslase süda.

On aeg! Stimbol virutas noaga. Inimene tõmbles korra kramplikult. Ohjeldamatus erutusetuhinas lõi ameeriklane kiiresti mitu korda nuga elavasse ihusse. Ta tundis kuuma verd käele purskavat.

Niisiis oli töö tehtud. Stimbol koperdas telgist välja. Kabuhirmust haaratuna seisis ta vaevu jalul. Tehtu koletislikkus halvas ameeriklase tahte.

Otsekui unes komberdas surnukahvatu pungis silmadega Stimbol Ibn Jadi telgi juurde, kus varises sissekäigu ette maha. Naiste elamust väljunud šeik leidis maast väriseva inimese.

„Mis sa siin teed, uskmatu?" küsis Ibn Jad.

„Ma tegin seda, Ibn Jad!" sai Stimbol hädamisi välja öeldud.

„Mida nimelt?" hüüatas šeik.

„Ma tapsin Ahvide Tarzani."

„Oh häda!" hakkas Ibn Jad halama. „Tollog! Kus sa oled? Hirfa! Ateja! Tulge kõik siia! Kas kuulsite, mis uskmatu ütles?" Hirfa ja Ateja jooksid kohale.

„Ei, kas kuulsite? Mis te selle kohta ütlete?" märatses šeik. „Ta tappis mu hea sõbra, suure džunglišeigi. Motlog! Fahd! Minu juurde!" „

Ibn Jad tõstis kord-korralt häält kuni pöörase kisendamiseni, mille peale beduiinid kokku jooksma hakkasid.

Stimbol, kes selletagi oli tehtust vapustatud, jäi šeigi niisugusest käitumisest lausa keeletuks ja tõmbus maas kägarasse.

„Võtke ta kinni!" käskis šeik esimest kohalesaabunut. „Ta tappis Ahvide Tarzani, meie suure sõbra, kes tahtis meid päästa ja "sellelt ohtlikult maalt välja viia. Nüüd saavad kõik meie vaenlasteks. Tarzani sõbrad tungivad meile kallale ja kisuvad meid lõhki. Allah on tunnistaja, et minu südametunnistus on puhas ning las tema ja Tarzani sõprade viha langeb kurjategija peale!"

Kokkutulnud panid salamahti imeks šeigi ootamatut sõbralikkust Tarzani vastu.

„Viige ta minema!" käskis Ibn Jad. „Hommikul tuleme kokku ja otsustame, mida temaga teha."

Õudusest vallatud Stimbol lohistati Fahdi elamu juurde. Kui

82

kõik olid lahkunud, kummardus beduiin Stimboli kohale ja küsis sosinal:

„Kas sa tõepoolest tapsid džunglišeigi?"

„Mind ässitas seda tegema Ibn Jad, nüüd aga kahetsen ma seda," pomises Stimbol.

„ Homme sind hukatakse, et Tarzani sõpradele tapja karistamisest ette kanda," lausus Fahd.

„Päästa mind, Fahd," anus Stimbol. „Päästa mind, ja sa saad kakskümmend miljonit franki, vannun sulle! Niipea kui ma siit välja pääsen ja Euroopa lähimasse kolooniasse jõuan, on see raha sul käes. Mõtle sellele, Fahd! Kakskümmend miljonit!"

„Ei tahaks nagu uskuda," kostis Fahd. „Terves ilmas pole sellist raha!"

„Vannun, et mul on kümme korda rohkemgi. Kui ma sind petan, võid mu tappa. Päästa mind, Fahd!"

«Kakskümmend miljonit franki..." pomises Fahd. „Võib-olla ta ei valeta? Kuula, uskmatu. Ma ei taga, et päästan su, aga ma proovin. Kui läheb korda, ja sina oma lubadust ei pea, saan su ka maa alt kätte. Said aru?"

Ibn Jad käskis kahel orjal viia Tarzani surnukeha metsaservale ja seal maha matta. Orjad läksid telki, keerasid laiba bur-nusesse ja tassisid hiigelsuure puu juurde, mille alla kaevasid madala haua. Seejärel viskasid nad surnukeha auku, katsid hooletult mullaga ja lahkusid, jättes haua vähimagi tähistuseta;

Järgmise päeva varahommikul kutsus Ibn Jad kokku suguvõsa vanemad. Kui kõik olid kohale ilmunud, selgus, et puudus Tollog. Teda otsiti igalt poolt, kuid ei leitud. Fahd oletas, et ilmselt on Tollog jahile läinud.

Ibn Jad selgitas kohalolijaile, et Tarzani sõprade viha vältimiseks peab otsemaid midagi ette võtma. Peaasi on kahtlus beduiinidelt kõrvale juhtida, see on aga võimalik juhul, kui mõrvar saab teenitud karistuse.

Kokkutulnuid polnud vaja kaua veenda, ainult üks oli kahevahel.

See inimene oli Fahd.

„Uskmatut ei saa tappa kahel põhjusel, Ibn Jad," kuulutas Fahd.

„Allahi nimel! Pole sellist põhjust, mille järgi tõsiusklik ei tohi tappa uskmatut!" hüüdis üks vanematest.

„Kuulake mind ära," käis Fahd peale, „ja ma olen kindel, et

tunnistate mu õigust." „Räägi, Fahd," ütles šeik.

„ Uskmatu on oma kodumaal väga rikas ja mõjuvõimas inimene. Kui teda säästa, annab ta meile suure lunaraha. Oletame, et Tarzani sõbrad kuulevad tema surmast pärast seda, kui oleme sellelt neetud maalt välja pääsenud. Mis mõtet on siis Stimbolit tappa? Aga kui ta praegu tappa, kes tagab, et nad usuvad meid, nagu oleks Tarzani tapnud Stimbol ja meie hukkasime ta sooritatud kuriteo pärast? Kui Stimbol ellu jätta, võime Tarzani sõpru juhuslikult kohates alati öelda, et ei puutunud uskmatusse, sest tahtsime teda kättemaksu täideviimiseks nende kätte anda."

„Sinu sõnades leidub tõetera," lausus Ibn Jad. „Aga kui uskmatu hakkab valelikult kinnitama, et Tarzani tapsime meie? Võib-olla usutakse pigem teda kui meid?"

„See pole probleem," sekkus tapmist pooldanud vanem. „Lõikame tal keele ära ja ta ei saa meid mustata."

„Targad sõnad!" kiitis Ibn Jad.

„Allahi nimel, ei!" karjatas Fahd. „Mida paremini teda kohtleme, seda rohkem raha ta meile viskab."

„Ootame viimse momendini," otsustas šeik. „Kui näeme, et asi on päris täbar, lõikame keele ära."

Niisiis usaldati Wilbur Stimboli saatus jumalate hoolde ja Ibn Jad, saanud lõpuks Tarzanist lahti, võttis käsile pakilised asjad. Suure saatjaskonna ühes võtnud, suundus ta gallade pealikuga läbirääkimisi pidama.

Möödunud Batando küla naabruses asuvast laagrist, kus oli tuhat sõdurit, valdas šeiki halb eelaimus. Nüüd veendus ta oma ihusilmaga selles, et tema positsioon on erakordselt kõikuv ning halva mängu juures tuleb teha hea nägu ja leppida vana pealiku tingimustega.

Batando võttis ta vastu sõbralikult, unustamata rõhutamast oma kõrget seisundit, ja tõotas juba järgmisel päeval juhtida Ibn Jad oru sissepääsu juurde, kuid nõudis eelnevalt kõigi galladest orjade vabastamist.

„Aga me jääme ju siis ilma kandjate ja teenriteta ning mu inimesed muutuvad päris jõuetuks," väitis Ibn Jad.

Vastuseks kehitas Batando vaid õlgu.

„Oota vähemalt seni, kuni me orust tagasi tuleme," palus šeik.

84

„ Sinuga ei tule ükski galla," ütles Batando toonil, mis ei sallinud vastuväiteid.

Järgmise päeva varahommikul asuslbn Jad araablastega teele galla sõdurite valve all, kes hoidusid teatud kaugusse. Fej-juan ja eilsed orjad sammusid omade keskel, nautides kauaoodatud vabadust. Stimbol, kellele kõik olid selja pööranud, komberdas väsinult kahe noore beduiini järelevalve all suurest hirmust midagi taipamata. Kogu aeg meenutas ta õudusega tapetud inimest, kes oli maha jäänud oma üksildasse nimetusse hauda.

Teise päeva lõpul pärast laagri üleslöömist näitas Batando Ibn Jadile kaljust läbikäiku mägedes.

„Seal on rada, mis viib orgu," kuulutas pealik ja lisas: .Jätame teid siia ja hommikul läheme oma küladesse."

Koidikul selgus, et gallad olid öösel ära läinud.

Aega raiskamata käskis Ibn Jad kindlustada laagrit, kuhu kavatses oma tagasitulekuni jätta naised ja lapsed. Usaldanud laagri kaitsmise mõnele vanamehele ja noorukile, asus Ibn Jad keskpäeval beduiinidega teele.

XV. Suur turniir

Kolmandat päeva oli kuningas Bohun teel suure hulga rüütlite, relvakandjate ja teenritega. Lahkunud lossist, mis asus Sepulcheri linna kohal kõrguval künkal, suundus Bohun Nimmrisse, kus paastu esimesel pühapäeval pidi algama iga-aastane kolm päeva kestev suur turniir.

Kolonn liikus tihedas rivis. Tuules lehvis tuhandeid peolippe. Päikeses kiiskasid rikkalikult kaunistatud rakmed. Ratsanike seljal ergasid punased ristid, mis tähistasid Pühale Maale saabumist ja selle kohaselt ka palverännaku lõppemist.

Pealtnäha ei erinenud Bohuni rüütlid peaaegu üldse Nimm-ri vapratest rüütlitest, ehk ainult kiivrite nahast katte ja kilpide teistsuguse värvi poolest.

Tugevad veohobused, kes oma pidupäevailustistelt lahinguratsudele sugugi alla ei jäänud, vedasid telke, kus rüütlid turniiri ajal asusid, samuti isiklikke tarbeesemeid, varurelvi ja vajalikku toidumoona, sest tavakohaselt oli mõlema- vaenuliku poole rüütitel keelatud ühisest katlast süüa.

85

Suur turniir kujutas endast pelgalt lühikest vaherahu, mille kestel vastased jätkasid võitlust, kuid nüüd juba teiste reeglite järgi. Lahingutegevus muutus ajutiselt pidupäevaetenduseks ja uljuse näitamiseks, samal ajal kui vaatajaskond ei tarvitsenud muretseda turvalisuse pärast. Kuid sõbralikud suhted kummagi poole vahel olid keelatud, sest see oli vastuolus toimuva tõsidusega: turniiri ajal said paljud surma, sealhulgas peamiselt need, kellele oli ette nähtud auhind.

Auhinda anti selleks, et teravdada lahkhelisid, mis juba seitse ja pool sajandit olid lahutanud eesmisi ja tagumisi. Mis seal imestada, sest auhinnaks oli viis tütarlast, kelle võitjad viisid endaga kaasa, lahutades nad igaveseks sõpradest ja vanematest. Lahkumisvalu leevendas vaid teadmine, et vastavalt rüütelkonna pühale tavale ootas tütarlapsi vääriline kohtlemine. Ometi jäi kaotusest hinge kibedustunne. Oli kuidas oli, aga turniiri lõppedes anti tütarlapsed võitnud poole kuningale üle ja pärastpoole said neist väärika rüütli lugupeetud abikaasad.

Esialgu oli see komme mõeldud õilsa eesmärgiga säilitada värske vere lisandumise teel mõlema poole suguvõsa, aga võibolla ka selleks, et kaotada erinevusi kommetes, elulaadis ja keeles.

Tavaliselt leidsid neiud võõrsil õnne ega kurtnud saatuse üle. Igaüks pidas suureks auks olla valitud viie hulka ja soovijaid oli palju rohkem, kui vaja.

Sepulcheri linna poolt auhinnaks esitatud neiud sõitsid valgetel lahinguratsudel hõbedastes rõngassärkides auvahtkonna saatel. Noored olendid, üks kaunim kui teine, kandsid uhkeid kleite ja rikkalikult kalliskive.

Palju päevi kestnud ettevalmistused lähenesid lõpule. Areen tasandati rehade ja tihendati raskete puurullidega. Vanaaegsed kivitribüünid olid remonditud ja korralikult puhtaks pestud. Ülikutele määratud loožide kohale olid paigaldatud baldahii-nid. Väljaku ümber olid tuhandete vimplite tarvis maasse torgatud vardad.

Kõige selle ja palju muuga tegeles omaette brigaad, müüriga ümbritsetud linnas ja lossis endas tagus päeval ja öösel sepahaamer: seal valmistati lahingurõivastust ja relvi.

Saanud loa võtta osa suurest turniirist, ootas Blake selle algust niisama läbematult, nagu ta üliõpilasena oli oodanud suurt ragbimatši. Nüüd oli ta võetud osalema kahes mõõgavõitluses:

86

esimeses viis viie, teises üks ühe vastu. Veel tuli Blake'il olla odavõitluses eesmiste sadakonna koosseisus tagumiste sadakonna vastu, kuid seda juba turniiri lõpul, sest Gobred, kes ei soosinud kergeid relvi, jättis selle võistluse kõige viimaseks alaks.

Kuningas Bohun ja tema malev lõid laagri üles areenist umbes miili kaugusel tammesalus ega läinud sealt sammugi eemale. Suure turniiri reeglid keelasid neil kuni võistluste alguseni areenile läheneda.

Valmistudes turniiriks, püüdis Blake arvestada Nimmri rüütlite tavasid värvide sobitamisel. Selle tulemusena olid ameeriklase raudrüü, rõngassärk ja hobuserakmed kõik ühte värvi — mustad. Ainus vaheldus värvireas oli kiivri leopardinahast kate, sinakashõbedane vimpel oda küljes, sama värvi kant sadulate-kil ja punane rist nii rakmetel kui ka Blake'i rinnal.

Lõpuks saabus kauaoodatud turniirihommik. Astunud välja Edwardi saatel, kes kandis oda ja kilpi, leidis Blake end rüütlite kireva lahingurõivastuse ja silmipimestavalt ehitud daamide hulgast, kelle taustal ta paistis välja oma leinavälimusega.

Blake'i mustad lahingurõivad äratasid otsekohe üleüldist tähelepanu. Kohemaid tekkis tema ümber rahvasumm, mis kõneles Blake'i erakordsest populaarsusest. Kuid mitte kõik ei kiitnud ta rõivastust heaks, vaid pidasid musta värvi liiga süngeks ja masendavaks.

Blake otsis silmadega Guinaldat. Printsess istus pingil ja vestles neiuga, kes oli Nimmrist auhinnaks valitud. Ameeriklane lükkas inimesed eemale ja suundus tema poole. Blake'i nähes kallutas Guinalda kergelt pead, vastates tema kummardusele, ja jätkas siis poolelijäänud vestlust.

Guinalda käitumine näitas selgesti, et printsess polnud Blake'iga rahul, kuid ameeriklane otsustas põhjust selgitamata mitte lahkuda. Neiu ei saanud ju ometi mehele pahane olla selle pärast, et viimane oli kogemata oma tunded reetnud. Ilmselt oli põhjus milleski muus.

Blake ei läinud ära, ehkki neiu endiselt teda vältis. Ta seisis sõnatult ja ootas, kuni teda tähele pannakse.

Peagi hakkasid printsess ja tema vestluskaaslane ilmutama närvilisuse märke. Nende jutuajamisse tekkisid pausid. Guinalda põrutas nördinult jalaga vastu maad,

tema põsed lõid pahameelest lõkendama. Teine neiu sõrmitses närviliselt keebi volti. Lõpuks ta tõusis, kummardas ja palus luba lahkuda.

87

Guinalda jättis temaga hüvasti ja, jäänud Blake'iga omavahele, ei kannatanud tema juuresolekut välja ning pöördus järsult mehe poole.

„Mul oli õigus!" ründas Guinalda teda maruliselt. „Sa oled ülbe jõhkard. Mis sa veel seisad ja jõllitad, kui ma olen kord juba selgelt mõista andnud, et ei taha sind näha? Käi minema!"

„Asi on selles..." takerdus Blake. „Asi on selles, et ma armastan sind!"

„Milord!" hüüatas Guinalda jalule hüpates. „Kuidas sa julged!"

„Sinu pärast, mu printsess, julgen ma kõike," vastas Blake, „sest ma armastan sind!"

Guinalda vaatas talle silma ja tegi siis põlastava näo.

„Sa valetad!" ütles ta. „Ma tean, mida sa oled minu kohta rääkinud."

Ja vastust ootamata läks printsess kiirustades minema. Blake sööstis talle järele.

„Mida ma olen rääkinud? Ei midagi seesugust, mida ma ei võiks korrata kogu Nimmri ees. Isegi söör Richardile, oma parimale sõbrale, pole ma söandanud öelda, et sind armastan. Seda kuulsid ainult sina."

„Mind sa juba alt ei vea," vihastas Guinalda. ‚Ja aitab sellest!"

„Kuid..." alustas Blake.

Samal hetkel kõlasid pasunahelid, andes rüütlitele märku saduldada hobused. Kohale jooksis Guinalda paaž, keelitades teda minema isa juurde. Ilmus ka söör Richard ja haaras Blake'il käest.

„Tule, James! Peame juba sadulas olema. Täna oleme esimeses viirus."

Ja Blake'il tuli lahkuda, saamata printsessilt seletust tema arusaamatu käitumise kohta.

Värvikirev maaliline rahvahulk, mille moodustasid daamid, rüütlid, paažid, relvakandjad, talumehed, relvastatud sõdurid ja ratsanikud, lõi lainetama ja läks liikvele.

Umbes pool tundi kestis lossi ümber tohuvabohu, kuni higist nõretavatel korraldajatel ja karjuvatel heerolditel läks lõpuks korda üles rivistada rongkäik, mis hakkas aeglaselt ja pidulikult mööda looklevat teed areeni poole liikuma.

Kõige ees olid tseremooniameistrid ja heeroldid, nende järel

88

kakskümmend pasunapuhujat, siis ratsahobuse seljas Gobred, kelle kannul sõitis tuules lehvivate eredate vimplitega salk rüütleid. Neile järgnesid daamid ja siis uuesti rüütlid. Järelväes sammusid sõdurid arbalettide, odade ja sekiiridega.

Samal ajal olid ka Bohuni rüütlid laagrist lahkunud ja lähenesid rivis areenile. Tseremooniameistrid korraldasid liikumise selliselt, et mõlemad pooled astusid väljakule ühel ajal.

Lahkunud rongkäigust, läksid Nimmri daamid tribüünile. Viis Nimmri ja viis Sepulcheri tütarlast viidi areeni lõpus asuvale poodiumile. Seejärel rivistusid Nimmri rüütlid väljaku lõuna- ja Sepulcheri rüütlid põhjapoolele.

Gobred ja Bohun läksid väljaku keskele ja jäid seal näost näkku seisma. Seejärel esitas Bohun mõõdukalt pidulikul häälel tavapärase vanaaegse väljakutse ja ulatas siis Gobredile kinda. Viimane võttis kinda vastu ja koos sellega ka väljakutse. Niisiis oli turniir ametlikult avatud.

Niipea kui Gobred ja Bohun omade juurde tagasi jõudsid, tulid väljakule rüütlid. Need, kes pidid esinema järgmistel päevadel, läksid tribüünile, teised rivistusid areeni ümber, et sooritada ring. Seda tehti kahel eesmärgil: esiteks, et näidata end vastasele ja vaatajaile, teiseks, et näha vastaspoole väljapandud auhindu. Viimaste hulgas

polnud pelgalt tütarlapsed, vaid ka rikkalikud ehted kalliskividest, lahinguvarustus, mõõgad, odad, kilbid, hobused — kõik see, mis oli nii tähtis rüütlitele ja mida võisid hinnata daamid.

Kõigepealt läks liikvele Sepulcheri rüütlite paraadrivi eesotsas Bohuniga. Tribüüni eest mööda sõites jõllitas kuningas ainiti otsa naistele, mis torkas sedamaid kõigile silma. Bohun oli noor, oma isa surma järel alles hiljaaegu troonile asunud. Loomult ülbe ja julm, oli ta mitu aastat juhtinud rühmitust, kes plaanitses alustada Nimmriga sõda, vallutada linn ja kehtestada orus oma võim.

Rivi ees tulisel ratsul uhket sõitu tehes ratsutas kuningas Bohun kesklooži juurde, kus istus Gobred abikaasa Brinilda ja printsess Guinaldaga, ning naelutas pilgu kuninga tütrele.

Bohun peatas järsult hobuse ja jäi Guinaldale näkku vahtima. Sellisest jultumusest läks Gobred näost tumepunaseks ja kargas jalule, Bohun kummardus hobuse laka kohale ja sõitis edasi.

Esimesel päeval naeratas õnn Bohuni rüütlitele, kes võitsid

89

Gobredi rüütleid tulemusega 227:106.

Turniiri teine päev avati vastaste rongkäiguga, mida tava kohaselt juhtis heerold. Suur oli kohalolijate üllatus, kui Bohun tõi taas oma rüütlid tribüüni ette ja jäi jälle printsess Guinaldat uudistama.

Sel päeval vedas Nimmri rüütlitel veidi paremini, nad edestasid rivaale seitsme punktiga ja kahe päeva kokkuvõte oli nüüd 269:397 tagumiste kasuks. Viimased olid nii suure paremuse üle kohutavalt uhked, Nimmri rüütlid aga kavatsesid mis tahes hinna eest kolmandal, otsustaval päeval võita.

Rikkunud kolmandat korda piduliku rongkäigu iidset rituaali, lahkus Bohun jälle rivist, seisatas taas Gobredi looži ees, jäädes vaatama Guinalda imekaunist nägu. Siis pöördus ta tüdruku isa poole.

„Nimmri valitseja Gobred," lausus ta kõrgil toonil. „Nagu sa hästi tead, edestavad minu vaprad rüütlid sinu omasid rohkem kui saja kahekümne silmaga ja tegelikult oleme suure turniiri juba võitnud. Sellest hoolimata on mul sulle üks ettepanek."

„Ma kuulan sind, Bohun. Suur turniir pole veel kaugeltki lõppenud, aga kui sinu ettepanek on asjalik, siis tagan, et võtame selle vastu."

„Sinu viis tütarlast maksavad niisama palju kui meie omad," jätkas Bohun, „aga kui sa annad mulle oma tütre, kes saab Sepulcheri oru kuningannaks, loovutan ma turniiri võidu sulle."

Vihast kaame Gobred vastas vaiksel häälel nagu kuningale kohane, sest ta oskas tundeid valitseda.

„Söör Bohun," lausus Gobred, keeldudes solvajat kuninga-tiitliga nimetamast, „sinu sõnad solvavad ausate inimeste kõrvu, sest nad lasevad aimata, et Gobredi tütart võib osta ja Nimmri rüütlite au teotada. Mine tagasi oma väljakupoolele, kuni mu teenrid pole sind keppidega minema kihutanud."

‚Ja see ongi su vastus?" kisendas Bohun. „Tea siis, et ma võidan viis sinu tüdrukut suure turniiri reeglite kohaselt, sinu tütre aga relvaga!"

Ähvarduse välja pahvatanud, pööras ta hobuse ümber ja kihutas tuhatnelja minema.

Teade Bohuni solvavast ettepanekust kutsus Nimmri rüütlite hulgas esile meelepahatormi. Viimase päeva võistlustes osalejad olid täis otsustavust kaitsta iga hinna eest Nimmri ja print-

90

sess Guinalda au.

Ilmne ülekaal, mille Bohuni rüütlid olid esimese kahe päevaga saavutanud, tugevdas rivaalidevahelist vastasseisu ja teravdas veelgi juba selletagi lepitamatuid lahkhelisid.

Turniiri viimase päeva esimeseks sündmuseks sai Blake'i ja Bohuni rüütli kahevõitlus. Relvadeks olid kilp ja mõõk. Kui väljak oli tühjenenud, kõlasid pasunahelid ja nende saatel sõitis areenile Blake ning ratsutas läbi lõunatribüüni, tema vastane põhjatribüüni eest. Kumbki peatus oma isanda looži ees.

Lugupidamise märgiks Gobredi vastu tõstis Blake mõõga käepideme huultele, kuid tema pilk oli pööratud Guinaldale.

„Sa käitud nagu tõeline rüütel," lausus Gobred. «Õnnistagu sind meie jumal."

Suure turniiri reegleid järgides vastas Blake:

„ Annan pandiks oma mõõga ja elu Nimmri au ja kuulsuse eest ning minu printsessi kaitseks."

Gobredi nägu pehmenes ja isegi printsess Guinalda näolt kadus põlastav ilme.

Neiu tõusis pikkamisi püsti, päästis kleidi küljest lahti paela ja astus ettepoole.

„Võta see kingituseks oma printsessilt, rüütel," ütles ta. «Toogu see sulle õnne."

Blake ratsutas rinnatise ligi, kummardus madalale ja Guinalda kinnitas paela talle õlale. Ameeriklane haistis neiu juuste uimastavat lõhna ja tundis põsel kuuma hingust.

„Ma armastan sind," sosistas ta huultega peaaegu printsessi kõrva puudutades.

„Jõhkard," sosistas neiu vastuseks. „Minu kingitus on pelgalt meie viie neiu hüvanguks."

Blake vaatas talle otse silma.

„Guinalda, ma armastan sind," kordas ta ja lisas samas: „Ja sina armastad mind!"

Laskamata printsessil toibuda, sõitis Blake eemale ja suundus väljaku lõppu, kus seisid Nimmri rüütlite telgid. Seal jooksid äärmises erutuses tema juurde Edward, söör Richard, Michael koos tseremooniameistri, heeroldite, pasunameeste, sõdurite ja sõpradega, kes kõik olid valmis talle soovitusi kaasa andma.

Blake viskas kilbi minema ja nüüd ei peatanud teda enam keegi. Vastupidi, inimesed naeratasid, kujutledes, kuidas söör

91

Malud võtab vastu teate söör Jamesi võidust, mis on saavutatud kilbi puudumisele vaatamata.

Taas kõlasid pasunahelid. Blake sikutas ratsmeid ja kannustas hobust.

Areeni teisest otsast kihutas talle vastu Sepulcheri rüütel.

XVI. Saratseenid!

Suure turniiri teise päeva koidikul jõudis rühm burnustesse riietatud ja arkebuusidega relvastatud tõmmunäolisi sõdureid mäeharjale oru põhjapoolsesse serva. All laius Sepulcheri linn ja kuningas Bohuni loss. Nad kõndisid rajal, mis oli padrikus vaevu märgatav. Nagu Ibn Jad kindlaks tegi, muutus tee eespool juba paremini nähtavaks. Seal paistsid Bohuni kindluse bastionid. Poolel teel kindluseni kõrgus müür valvetorniga.

Ibn Jad tuli beduiinidega ettevaatlikult nõlvast alla. Vana rüütel ja mõni relvastatud sõdur, kes pidas vahti, ei näidanud kohuse täitmisel üles erilist usinust. Paar sammu teest eemal pidasid kaks arbalettidega relvastatud neegrit jänesejahti. Juba palju aastaid polnud seda vana teed mööda laskunud ükski võõras ning nad küttisid suurima rahuga siin mägede ja valvetor-ni vahel, kavatsemata ületada selle territooriumi piire, sest nad pidasid end inglasteks, kuigi olid gallad. Nad olid veendunud, et tasub neil pisut kaugemale minna, kui neile tungib jalamaid kallale saratseenide hord ning teeb nad pihuks ja põrmuks.

Sel päeval ajasid nad valvekorra ajal nagu tavaliselt jänese jälgi ega märganud põõsas varitsevaid tõmmunäolisi inimesi.

Ibn Jad nägi kergendustundega, et värav oli lahti ja lange-võre üles tõstetud. Kuningas Bohuni äraolekul ei hoolinud va-hisõdurid ilmselgelt oma teenistuskohustest, kuid polnud kedagi, kes oleks neile selle pärast etteheiteid teinud.

Šeik andis lähimatele kaaslastele märku ja hiilis värava poole. Mõne meetri kaugusel jäi ta seisma ja ootas teisi järele. Kui kõik olid kohale jõudnud, andis ta sosinal käskluse ja hakkas ise kergete sammudega kiiresti edasi jooksma, püss laskevalmis käes. Kaaslased tormasid talle järele. Araablasi märgati alles siis, kui nad olid juba vallile roninud. Arbalettide ja mõõkadega välja pugenud sõdurid tõstsid lärmi.

«Saratseenid! Saratseenid!" kriiskasid nad.

92

Nende kisa kuulis vana rüütel ja õnnetud jahimehed.

Välismüüri juurest kostvat lärmi kuuldes sattusid suurde segadusse garnisoni sõdurid, kes valvasid Bohuni kindluse juurdepääsuteid. Inimeste kisa saatsid plahvatused, mis sarnanesid äikesemürinaga ja ometi erinesid sellest. Midagi taolistst polnud nad varem kuulnud.

Kindluse välimise värava ette kokku tulnud, hakkasid sõdurid arutama, mida ette võtta. Et nad olid vaprad rüütlid, otsustati üksmeelselt rutata appi nendele, kes kaitsesid kaugemalt välismüüri ja kõige järgi otsustades olid saanud kallaletungi osa-liseks. Asjatult aega raiskamata kutsus kindluse komandant kõik inimesed kokku ja suundus nendega vahitorni juurde.

Sel ajal oli Ibn Jad pärast lühikest kähmlust halvasti relvastatud vahisõduritega neist jagu saanud ja liikus salgaga lossi poole. Teiselt poolt lähenevaid sõdureid nähes kiirustas šeik tee ääres kasvavasse põõsastikku ja selle tõttu kappas komandandi salk mööda vaenlast märkamata.

Mõnda aega oodanud, tulid araablased peidust välja ja pistsid mööda looklevat teed kuningas Bohuni lossi poole jooksu.

Seal avatud värava juures olid üles rivistunud tunnimehed, kes komandandi korralduse kohaselt olid valmis mis tahes ajal langevõret alla laskma, et sisse lasta põgenevad rüütlid, kui midagi seesugust juhtuma peaks, ja tõkestada tee saratseenidele. Ei maksa unustada, et jutt oli saratseenidest, kelle kallaletungi oodati seitse pikka sajandit.

Väravast mõni meeter eemal põõsastes varitsev Ibn Jad jälgis üksisilmi vaenlast.

Kogenud beduiin teadis, milleks kasutatakse langevõret, ja murdis pead selle üle, mil moel tungida sisse enne, kui see alla langeb.

Lõpuks leidis ta lahenduse, naeratas ja kutsus märkide abil kolm beduiini enda juurde.

Värava ees valvas neli sõdurit, kes kõik olid nähtaval. Ibn Jad ja tema kolm sõdurit tõstsid oma vanad arkebuusid palge ja sihtisid hoolega.

„Tuld!" käsutas Ibn Jad sosinal.

Püssitorudest paiskus välja leek, must püssirohusuits ja ti-nakuulid.

Vahisõdurid prantsatasid maha. Ibn Jad ja beduiinid tormasid edasi ja jõudsid kuningas Bohuni? kindluse vallile laia kaitsekraavi

93

ette, mille taga paistis veel üks värav. Araablaste õnneks oli tõstesild alla lastud, värav lahti ja sissekäiku ei valvanud keegi.

Samal ajal jõudis komandant sõduritega takistamatult sise-müüri juurde, kus leidis eranditult kõigi kaitsjate surnukehad vereloigus lamamas, isegi väikese relvakandja ja vana rüütli, kes pidi sissekäiku valvama, kuid ei teinud seda.

Üks vahisõdureist elas veel. Hinge heites avas ta kohutava tõe.

«Saratseenid! Nad ikkagi tulid..." „Kus nad on?" küsis komandant.

„Kas nad teile siis vastu ei tulnud?" sosistas surija. „Nad suundusid lossi poole."

„Ei või olla!" hüüdis komandant. „Tuleme just sealt, kuid ei näinud kedagi."

„Nad läksid lossi poole," kähistas sõdur.

Komandant kortsutas laupa.

„Neid on vähe," lisas surija, „ainult sultani vägede eelsalk." Samal silmapilgul kärgatas kaugemal neli lasku. „Mu jumal!" kisendas komandant.

„ Nad varjasid end arvatavasti põõsastes, kui me mööda sõitsime," ütles üks rüütel. „Nad on juba seal, sest lossi juurde viib ainult üks tee."

„ Värava juurde jäi kõigest neli meest ja ma ei lubanud neil langevõret enne meie tagasijõudmist alla lasta. Issand, mis ma küll teinud olen! Ma andsin Sepulcheri saratseenidele! Tapa mind, söör Morley!" -

„Ei, ei tapa. Meil võib niigi kõik sõdurid sõrmedel üles lugeda. Praegu pole mahti mõelda surmast, sest on tulnud aeg asuda meie Sepulcherit uskmatute eest kaitsma!"

„Sul on õigus, Morley," soostus komandant. Jääd siia väravat valvama. Teised tulevad minuga. Anname saratseenidele valu!"

Aga kui komandant lossi juurde jõudis, leidis ta eest allalastud langevõre ja selle tagant tõmmunäolise habemiku saratseeni, kes talle raudvarbade vahelt metsikult vastu jõllitas. Komandant käskis arbaletimeestel vallutaja maha lasta, kuid need ei jõudnud sõjariista veel õlalegi tõsta, kui kõlas vägev plahvatus, mis pidi rüütlid äärepealt kurdiks põrutama, ja ennenägematust esemest, mida saratseen käes hoidis, paiskus välja leek.

Üks arbaletimeestest kukkus ägades selili, ülejäänud pistsid plehku.

Need vaprad rüütlid ei tundnud hirmu tavalise ohu ees, kuid salapärase ja üleloomuliku jõu ees lõid nad verest välja, sest mis võib olla veel arusaamatum kui kaaslase surm, mis saabus mürisevast leegist.

Värava ette jäi üksnes söör Bulland, kes istus võimsa hobuse seljas. Bulland oli täis otsustavust võidelda kõige tugevama mehega vaenlaste hulgast, mida ta ka nõudis, kavatsedes sel moel selgitada, kes hakkab kaitsma väravat.

Kummatigi olid araablased lossi juba vallutanud ega tahtnud midagi selgitada. Pealegi ei saanud nad aru ühestki sõnast ega omanud autunnet. Nad nägid enda ees vaid põlatud kristlast, kes lisaks,kõigele oli veel relvitu, sest ei saanud ju relvadeks pidada ei oda ega kilpi, mis sellisel kaugusel polnud neile põrmugi ohtlikud.

Ja siis sihtis üks vallutajaist hoolikalt ning tulistas söör Bullandit. Õilis rüütel varises maha, surmav haav südames.

Niisiis vallutas Ibn Jad kuningas Bohuni kindluse, olles veendunud, et see oli legendaarne Nimmri linn, millest oli talle rääkinud tark.

Šeik käskis kogu elanikkonna — naised, lapsed ja kohalejäänud mehed — kokku ajada ja hukata üksnes selle eest, et nad olid uskmatud, kuid viimasel hetkel muutis ajutiselt oma korralduse, rõõmustades suure edu üle.

Ibn Jadi käsu peale tormasid beduiinid lossi rüüstama. Nende lootused täitusid, sest Bohuni aarded olid loendamatud.

Seitsme sajandiga olid orjad kindluse ümbrusest, küngaste keskelt ja jõesängidest kogunud rohkesti kulda ning kalliskive. Sepulcheri ja Nimmri elanikele ei olnud

aarded sellise väärtusega nagu välismaailma inimestele. Siin peeti neid lihtsalt eheteks ja loomulikult ei hoitud neid seifides.

Selle tulemusena kogus Ibn Jad tohutu kotitäie nipsasjakesi, millest piisas ahne araablase kõige ohjeldamatumate unistuste rahuldamiseks. Krabanud endale kõik, mida vähegi leida õnnestus — saak ületas kõik tema lootused —, märkas Ibn Jad teisel pool orgu mäejalamil midagi linnataolist.

„Vahest on see linn siinsest rikkam," mõtles ta. „Homme teen asja selgeks."

XVII. Must rüütel

Rüütlid ratsutasid võitlusväljale. Kabjamüdinat kuuldes tribüünid vakatasid. Ja alles siis, kui võitlejad hakkasid teineteisele lähenema, märkas söör Guy Sepulcherist, et tema vastane oli sõitnud väljakule kilbita. Muide, mis tähtsust sellel oli? Kui omad mehed ta ilma kilbita välja olid lasknud, siis vastutavad nad ise tema eest, söör Guyle on trump kätte antud. Kui rivaal oleks isegi mõõgata ilmunud, oleks söör Guy talle otsa peale teinud, määrimata rüütliau, sest seda nõudsid suure turniiri seadused.

Tehtud avastus ei häirinud võimalike tagajärgede poolest söör Guyd põrmugi, ainuke, mida ta ihkas, oli rünnata esimesena ja saavutada paremus.

Söör Guy nägi, et vastase hobune tegi järsu pöörde ja kohe, enne kui nad kokku olid sõitnud, tõusis jalustele püsti nagu söör Maludki varem ja tõstis mõõga. Siis suunas Blake hobuse otse vastase peale. Söör Guy mõõk langes alla, helises korraks ameeriklase mõõga vastu ja libises mööda tera vastast riivamata. Samas varjas söör Guy pea kilbiga ega näinud enam söör Ja-mesi. Tema hobune komistas, pidi äärepealt kukkuma ja vaevalt oli ta tasakaalu tagasi saanud, kui Blake'i mõõk lipsas kilbi alla, läbistas oma teraga söör Guy kiivrisuka ja haavas teda kõrist.

Rüütel hakkas kähisema, haavast purskas verd. Söör Guy kukkus selili ja lõunatribüüni pööraste ovatsioonide saatel veeres sadulast maha.

Suure turniiri reeglite kohaselt peeti sadulast maha kukkunud rüütlit surnuks ja seepärast talle viimast lööki ei antud.

Hobuse seljast maha hüpanud, lähenes Blake, mõõk käes, mahakukkunud söör Guyle. Publik lõunatribüünil hoidis hinge kinni, põhjatribüünilt tõusis nördinud protestikisa.

Tseremooniameistrid ja heeroldid kihutasid haavatu telgi poole, kuna söör Richard, kartes, et Blake teeb vastasele otsa peale, saatis tema juurde virgatsid.

Blake lähenes rüütlile, kes püüdis end maast üles ajada. Vaatajad vakatasid, oodates Blake'i viimast hoopi, kuid järsku viskas see relva maha ja kummardus haavatu kohale. Ta võttis rüütli õlgade ümbert kinni, pani ta oma põlve najale istuma, võttis ära kiivri ning kiivrisuka ja püüdis verejooksu peatada.

„Ruttu arsti!" hüüdis ta juurdetõtanud inimestele. „Arter on vigastamata, kuid verejooks tuleb peatada."

Blake'i ümber kogunes rohkesti rahvast. Söör Guy heerold-laskus põlvili ja võttis haavatu Blake'i käte vahelt üle.

„Lähme siit ära," ütles Richard. „Las ta jääb oma inimestega."

Blake tõusis ja pöördus minekule, saadetuna rüütlite lugupidavatest pilkudest, ja siis hakkas kõnelema Bohuni tseremoo-niameister, üpris auväärses eas inimene.

„Sa oled suuremeelne ja väärid rüütli austavat nimetust," ütles ta. «Pealegi oled sa julge, sest heidad väljakutse suure turniiri reeglitele ja meie sajanditepikkustele tavadele."

Blake pöördus rääkija poole.

„Mul pole vähimatki asja teie reeglite ja tavadega," lausus ta. „Seal, kust mina tulin, on komme aidata iga haavatut, isegi argpüksi, rääkimata juba niisugusest vaprast rüütlist nagu see. Et ta sai haavata minu käe läbi, siis minu maa reeglite kohaselt olen kohustatud teda aitama."

‚Jah," kinnitas söör Richard, „või muidu ta vilistatakse välja."

Nimmri rüütlite esimesele võidule järgnesid teised ja enne viimast võistlust oli seis juba 452:448 Gobredi sõdurite kasuks. Muide, neljapunktilisel vahel polnud turniiri antud etapil erilist tähtsust, sest võit finaalis võis meeskonnale tuua kõige rohkem sada punkti, ühe punkti iga vastase rivist väljalöödud rüütli eest.

Algas kõige põnevam võistlus, mida kõik läbematult ootasid. Selles osales kummaltki poolelt sada odaga relvastatud rüütlit. Ees seisis turniir, mis kestis seni, kuni kogu üks pool oli rivist välja löödud. Arvesse võeti sadulast kukkumist, haavata-saamist ja ka väljalt põgenemist.

Blake kutsuti viimases etapis kaasa lööma peamiselt selle pärast, et tseremooniameistrid hindasid kõrgelt tema ratsutamis-kunsti ja oletasid, et see korvab puuduvad oda käsitsemise kogemused.

Ja nii sõitis kakssada lahingurõivastuses rüütlit piduliku marsi saatel väljakule ning rivistus üksteise vastu. Peamiselt olid siin noored, kahekümne kuni kolmekümne aastased mehed, sest selle suure keskaegse spordiga tegeles ainult noorsugu. Nende hulgas oli ka mõni keskealine mees, kogenud veteran, kelle

97

mehisust ja meisterlikkust ülistasid Nimmri salongides rändlaulikud ning kelle juuresolek sisendas noortesse enesekindlust ja jõudu, innustades neid kangelastegudele.

Vastased rivistusid ühte viirgu üksteise vastu ja langetasid piigid. Lehvisid vimplid, päikeses kiiskasid peitsitud lahingu-rõivastus, rakmed ja kilpide metallneedid — see oli imekaunis ja maaliline pilt. Kakssada ratsanikku ootas märguannet.

Mõni hobune, kellele ratsanike erutus edasi kandus, tõusis tagajalgadele ja astus rea ette tõmmatud piirist üle. Heerold ootas, kuni mõlemad grupid olid valmis, et anda signaal, mille järel need tarmukad mehed astuvad lahingusse.

Blake istus Nimmri rüütlite salga keskel suure ronkmusta hobuse seljas. Rünnakut oodates tammus tema hobune närviliselt jalalt jalale. Blake'i paremas käes oli raske rautatud piik, mille vars toetus jalusele, vasemas hoidis ta suurt kilpi, mida ei kavatsenud praegu minema visata. Tema ees seisid Sepulcheri parimad rüütlid. Nende sirgeid ridu vaadates mõtles ameeriklane, et raskete odade vastu on kilp liiga väike ja habras. Blake tundis närvilist erutust, mis sarnanes enne jalgpallimatsi algust kohtuniku vile rahutu ootamisega neil päevil, kui ta veel ülikooli meeskonnas mängis. Kuid möödunud elu näis talle järsku kuidagi kauge ja võõras.

Lõpuks kõlas signaal. Seejärel tõstis heerold mõõga kõrgele üles ja kakssada rüütlit tõmbas ratsmed pingule. Mõõk langes alla. Võitlusvälja neljast otsast kõlas pasunate tuututamist. Kahesajast kõrist pääses valla sõjakisa. Nelisada kannuseratast suruti sügavale hobuste külgedesse.

Read läksid liikvele, kakskümmend heeroldit pudenes mööda väljakut laiali, et jälgida rüütliturniiri kõige tähtsamast reeglist kinnipidamist, mille kohaselt iga osaleja pidi ründama vastast vasakult. Rünnakut paremalt peeti ebaausaks võtteks, sest sel puhul rünnati kahelt poolt korraga ja nii polnud võimalust end kaitsta.

Vastased tulid kiiresti lähemale. Vaatajad tardusid hauavai-kusse. Ka rüütlid kappasid sõnatult, hambad ristis.

Piiki enda ees hoides keskendas Blake tähelepanu rüütlile, kes kihutas talle vastu vasakult. Hetke pärast nende pilgud kohtusid, mõlemad varjasid end kilbiga ja samal silmapilgul põrkasid vastased kohutava jõuga kokku.

Kilbi serv lõi Blake'ile näkku sellise jõuga, et ta pidi äärepealt

98

sadulast välja lendama. Ta jõudis siiski tunda, kuidas tema piik tabas eesmärki ja murdus pooleks. Hobune läks pööraseks, astus üle piiri ja kappas ülepeakaela Bohuni rüütlite telkide poole. Uimane ja kehvasti taipav Blake suutis siiski ratsmeid peos hoida ja suurivaevu hobust uuesti kuuletuma sundida. Alles nüüd sai ta lahinguväljale pilku heita. Pool tosinat hobust püüdis maast üles tõusta, umbes paarkümmend kappas mööda väljakut ilma ratsanikuta. Kakskümmend viis rüütlit lebas maas, nende juurde jooksid teenrid ja relvakandjad.

Samal ajal käis taplus edasi. Blake märkas Sepulcheri rüütleid, kes kihutasid otse tema poole. Ta tõstis murtud oda pea kohale, näidates, et on relvitu, ja kappas oma laagrisse, kus Edward ootas teda varurelvaga.

„Sa olid vahva, mu kallis isand!" hüüatas Edward.

„Kas ma sain vastasest jagu?" küsis Blake.

„Muidugi, isand," kinnitas Edward.

Ta säras rõõmust ja uhkusest.

„Ehkki sa murdsid oda, õnnestus sul ta sadulast välja lüüa."

Uuesti relvastunud, suundus Blake võitlusvälja keskele, kus võtsid hoogu üksikud kähmlused. Juba palju rüütleid oli langenud ja võitjad otsisid uusi võite, virgutatuna tribüünidelt kostvatest hõigetest ja nõuannetest.

Kui Blake väljakule tagasi jõudis, märgati teda põhjapoolsetelt tribüünidelt, kus istusid Sepulcheri rüütlid ja poolehoidjad.

„Must rüütel! Must rüütel!" karjusid nad. „Söör Wildred, seal ta on! See ongi must rüütel, kes võitis söör Guyd. Rünnake teda, söör Wildred!"

Söör Wildred, kes asus saja meetri kaugusel, langetas oda.

„Mul on au sind rünnata, söör Must rüütel!" hüüdis ta.

„Olen siin!" hõikas Blake vastu.

Ta kannustas oma ronkmusta hobust.

Söör Wildred oli kogukas mees ja istus tubli põdravõigu hobuse seljas, kes oli kiire kui hirv ja vapper kui lõvi.

Ehk oli see Blake'i õnn, et ta ei teadnud, et Wildred oli Sepulcheri kõige kuulsam rüütel. Ameeriklasele paistis iga rüütel vägevana ja ta ei suutnud siiani mõista, kuidas tal oli läinud korda juba esimeses heitluses vastane sadulast välja lüüa.

Sellele vaatamata langetas ta oda ja tormas söör Wildredile kallale. Sepulcheri rüütel läks rünnakule põiki üle väljaku lõunatribüüni suunas.

99

Blake tundis, et tema selja taga on sihvakas neiu, kes seisis tribüüni keskpoodiumil. Ta ei näinud neiu nägu, kuid teadis, et too vaatab teda.

„Minu printsessi eest!" sosistas ta hetkel, mil tema ette kerkis söör Wildredi ähvardav kogu.

Odad põrkasid kohutava jõuga vastu kilpe ja Blake tundis, et lendab sadulast välja. Ta kukkus raskelt maha, kuid polnud haavatud ega isegi uimaseks põrutatud. Kui ta püüdis istukile tõusta ja ümber vaatas, pahvatas ta ootamatult naerma, sest mõni meeter temast eemal istus samas poosis söör Wildred. Kuid rüütlil polnud nacrutuju.

„ Naerate vististi minu üle, milord?" küsis ta mornilt.

„Kui ma olen niisama naljakas nagu teie," vastas Blake, „siis naerge koos minuga."

Söör Wildred tõmbus pilve.

„Kõigi pühade nimel, kes sa oled?" küsis ta. „Kui sa oled Nimmri rüütel, siis olen mina saratseen! Sinu keel ei sarnane oru elanike keelega."

Blake tõusis.

„Said sa haiget?" küsis ta ja astus sammu ettepoole. „Toeta mu käele."

„Oled tõepoolest veider rüütel," ütles Wildred. ,,Mulle meenub nüüd, et sa pakkusid abi söör Guyle pärast seda, kui olid teda ausalt võimud."

„Ja mis selles halba on? Mul pole sinu vastu midagi. Võitlesime ausalt ja lendasime mõlemad sadulast välja. Miks peame siis siin istuma ja olema vaatajate pilkealused?"

Söör Wildred vangutas pead.

„Ma ei suuda sind mõista," ütles ta.

Lõpuks jooksid kohale nende relvakandjad ja teenrid, kuid rüütltd võisid iseseisvalt edasi liikuda.

Kui nad oma telgi poole suundusid, pööras Blake ümber ja naeratas Wildredile.

„Nägemiseni, vanapoiss!" hüüdis ta. „Loodan, et kohtume veel."

Vangutades endiselt pead, läks söör Wildred longates oma telgi poole, saatjaiks relvakandja ja teenrid.

Jõudnud omade juurde, kuulis Blake, et suure turniiri lõpptulemus pole ikka veel selge. Poole tunni pärast kukkus võidetuna viimane Nimmri rüütel, väljakule jäi kaks Sepulcheri sõdurit.

100

Siiski jätkus sellest, et kahandada neljapunktist vahet, mis oli eesmistel enne viimase võistluse algust, ja peatselt teatasid heeroldid, et Nimmri rüütlid on võimud suure turniiri kõigest kahepunktise eduseisuga.

Lõunatribüünide tervitushõisete saatel rivistusid võitjad ühte viirgu, et väljakule minna ja auhinnad vastu võtta. Siin polnud kõiki osalejaid. Mõni oli kokkupõrgetes tapetud või haavatud, kuigi mõlemal poolel oli ohvrite arv väiksem, kui Blake oli arvanud. Surma oli saanud viis inimest ja raskelt haavata ligi kakskümmend.

Sellal kui Nimmri rüütlid väljakule sõitsid nõudma viit tütarlast Sepulcheri linnast, kutsus Bohun oma rüütlid kokku, justkui kavatsedes laagrisse pöörduda. Tribüünidel ootasid kõik autasustamistseremoonia algust.

Bohun jälgis toimuvat. Nimmri rüütlid rivistusid väljaku serva tribüüni kõrvale, keskendudes eelseisvaks viie neiu vastuvõtmiseks, nagu nägi ette suure turniiri seadus.

Bohuni kõrval istus sadulas kaks noort rüütlit, kes ei pööranud käskijalt silmi. Üks neist hoidis ratsanikuta hobuse ratsmeid.

Äkki tõstis Bohun käe ja kappas oma meeste saatel üle väljaku. Nad kihutasid tribüüni juurde vastasküljest, nii et Gobre-di poodium varjas neid Nimmri rüütlite eest.

Üks noor rüütel hüppas poodiumile, haaras Guinalda sülle ja andis ta välgukiirusel üle kaaslasele, kes pani neiu varuho-buse sadulasse istuma. Seejärel kihutasid nad tuhatnelja minema, enne kui ootamatult tabatud Gobred ja ta alamad neid takistada suutsid.

Bohun kappas rüütlitega oma laagrisse.

Sedamaid puhkes möll. Gobredi poodiumil andis pasunapuhuja häiresignaali, kuningas sööstis hobuse juurde, kuna Nimmri rüütlid tunglesid läbisegi tribüüni ees, mõistmata, mis oli juhtunud. Nende juurde kappas Gobred.

„Nimmri rüütlid," karjus ta, „Bohun röövis printsess Guinalda!"

Ta ei jõudnud veel lauset lõpetada, kui rahvasummast tungis välja must rüütel ronkmustal hobusel ja kihutas eemalduvaid Sepulcheri sõdureid taga ajama.

101

XVIII. Tarzan — džunglivalitseja

Enesega rahulolev Tollog muigas kahjurõõmsalt, mõeldes, kui õigel ajal oli ta takistanud Atejat hoiatamast muu-usulist teda ootavast kallaletungist ja tänas allahit, et suutis peatada tüdruku enne, kui sel õnnestus nende plaan nurjata. Ja sellal kui šeigi vend endamisi itsitades paigal seisis, sirutus pimedusest tema poole kellegi käsi ning kahmas selja tagant kõrist kinni.

Terassõrmed pigistasid pihtidena kaela ja tirisid teda Zeydi telgi poole, mis nüüd oli antud kristlase valdusse. Tollog rabeles vastu, püüdes appi hüüda, kuid jäik haare ei nõrgenenud.

Telgis sosistas kellegi hääl talle kõrva:

„Mitte piuksugi, või sa sured!"

Seejärel haare kõri ümber lõdvenes, ometi ei hakanud Tollog armu paluma, sest tundis häälest ära inimese, kes hetkegi mõtlemata oleks ähvarduse teoks teinud.

Tollog püsis liikumatult, kui ta käsist-jalust kõvasti kinni seoti ja tropp suhu torgati. Järgmisel hetkel visati talle burnus peale ja siis jäi kõik vaikseks.

Mõne minuti pärast kuulis araablane, kuidas telki sisenes Stimbol, kuid ta ei osanud aimata selles endale midagi kurjakuulutavat.

Tarzan, kes oli telgist lahkunud, liikus samal ajal puude otsas kaugusse. Iga kord, kui ta kujutas endale ette oma vangi saatust, ilmus ta näole sünge naeratus.

Tarzan siirdus Blake'i otsima. Et mitte keegi ei osanud talle noore ameeriklase asukohast midagi rääkida, kiirustas ahvini-mene sinna, kus Blake'i teenrite arvamuse järgi oli nende bwa-na kaotsi läinud. Ta lootis leida tema jälgi ja kui ta ameeriklast enam aidata poleks saanud, siis vähemalt selgitada, mis oli temaga juhtunud.

Tarzan läks kiiresti edasi, lootes oma haruldasele nägemisele ja haistmisele. Möödus kolm päeva, enne kui ta leidis koha, kus välk Ara oli Blake'i kandja maha löönud.

Siin leidis ta ameeriklase ähmased jäljed, mis viisid põhja poole. Tarzan vangutas pead, sest ta teadis, et siit kuni gallade esimeste küladeni laius metsik džungel. Kui Blake polnud nälga surnud või metsikute kiskjate küünte vahel otsa saanud, oli ta kahtlemata langenud pärismaalaste oda ohvriks.

102

Kaks päeva käis Tarzan mööda jälgi, mida poleks eristanud kellegi teise silm.

Kolmanda päeva lõuna paiku jõudis ta suure kivist risti juurde, mis oli püstitatud otse keset vana teerada, mida ta silmas oma peidupaigast põõsastes. Tarzan liikus edasi loomade kombel, kasutades mis tahes varju ja suhtudes umbusklikult kõigesse võõrasse, valmis vastavalt olukorrale iga hetk põgenema või võitlusse astuma.

Samamoodi, nagu hiilib saagi poole Sheeta või Numa, läks Ahvide Tarzan käratult edasi, kuni jõudis relvastatud inimestest mõne meetri kaugusele. Oma suureks imestuseks kuulis ta, et need räägivad inglise keeles, tõsi küll, mõneti eriskummaliselt. Samuti hämmastasid teda nende relvad ja vanaaegne rõivastus ning ta mõtles tahtmatult, et arvatavasti on vahisõdurid kuidagi seotud Blake'i kadumise ja tema edasise käekäiguga.

Tarzan silmitses mõlemaid liikumatul pilgul, otsekui lõvi Numa, kes hindab oma vastast. Vahimehed olid relvastatud tugevate odade ja mõõkadega. Kuna nad jutlesid isekeskis nagu inglise keeles, otsustas Tarzan neilt Blake'i kohta teateid pärida. Ainult kuidas nad teda vastu võtavad — kas sõbralikult või vaenulikult?

Otsustanud, et end põõsas peites seda nagunii välja ei selgita, tõmbus Tarzan üleni pingule nagu Numa, kes valmistub saagile kallale hüppama.

Neegrid lobisesid laisalt, aimamata vähimatki nende kohale m kerkinud ohust, kui äkki ilma ühegi hoiatuseta hüppas Tarzan ühe vahi selga ja paiskas ta maha.

Enne kui see vapustusest toibuda suutis, lohistas ahvinime-ne ohvri tihedasse põõsastikku, samal ajal kui vahisõduri kaaslane rada mööda plehku pistis.
Neeger püüdis Tarzani käte vahelt välja rabelda, kuid viimane hoidis teda vaevata kinni otsekui last.
„Ära liiguta!" hoiatas teda Tarzan. „Ma ei tee sulle midagi."
„Issand!" karjatas mustanahaline. „Kes sa oled?"
„See, kes ei tee sulle midagi, kui sa õigust räägid," vastas Tarzan.
„Mis sul vaja on?" küsis vahisõdur.
„ Mitme nädala eest tuli siia kanti valge mees. Kus on ta praegu?"
„Kas sa mõtled söör Jamesi?"

„Söör Jamesi?"
Mälu pingutades meenus Tarzanile, et Blake'i eesnimi oli James.
„Tema nimi on James Blake," lausus ahvinimene. „Tõepoolest, me räägime ühest ja samast isikust," ütles neeger.
„Nägid sa teda? Kus ta on?"
«Praegusel hetkel kaitseb ta meie Jeesuse Kristuse ja Nimm-ri rüütlite au suurel turniiril, mida peetakse linna lähedal lagendikul. Aga kui sa tulid meie heale söör Jamesile halba tegema, siis astuvad tema kaitseks välja paljud vaprad rüütlid ja sõdu-rid."
„Olen ta sõber," ütles Tarzan.
„ Mispärast sa siis mulle kallale tungisid, kui sa tema sõber oled?" küsis vahisõdur.
„Ma ei teadnud, kuidas sa minu tulekusse suhtud."
„Söör Jamesi sõber võetakse Nimmris vastu auavaldustega," lausus neeger.
Tarzan võttis temalt mõõga ja aitas tal üles tõusta, oda aga jäi sinna, kuhu see oli kukkunud — rajale.
„Mine ees ja vii mind oma isanda juurde," käskis Tarzan. „Kui sa petad, maksad oma eluga."
„Ainult ära jäta mind valveta teele saratseenide kätte," palus vahisõdur. „Varsti jõuab kohale mu paarimees koos vaprate sõduritega ja ma palun, et nad viiksid su sinna, kuhu sa soovid."
„Oleme rääkinud," nõustus ahvinimene.
Pärast lühikest ootamist kostis rutakaid samme, mida saatis veider kõlksumine, nagu oleks raputatud ahelaid ja löödud neid vastu rauda. Tarzan imestas suuresti, nähes rajal valget sõdurit, kes kandis soomusrüüd, mõõka ja kilpi ning kõndis kiirel sammul tosina hellebarde kandva inimese saatel.
„Ütle neile, et nad seisma jääksid!" käskis Tarzan vahisõdu-rit, surudes mõõgateraviku talle vastu selga. „Ma räägin nendega eemalt, ütle neile seda."
„Pidage kinni, palun teid!" hõikas neeger. „See on söör Jamesi sõber, kuid ta torkab mu läbi minu oma mõõgaga, kui te liiga lähedale tulete. Kohelge teda kui õilsat rüütlit, või muidu ma suren, saamata teada suure turniiri lõpptulemust."
Rüütel jäi seisma Tarzanist viie sammu kaugusel ja silmitses

teda ainiti pealaest jalatallani.
„Oled sa tõepoolest söör Jamesi sõber?" küsis ta. Tarzan noogutas.
«Otsin teda juba mitmendat päeva."
„Sul on vist täbarasti läinud, et oled rõivastest ilma jäänud?"
Ahvinimene naeratas.
„See ongi džunglis minu riietus," ütles ta.
„Oled sa rüütel samalt maalt, kust söör Jameski?"

„Olen inglane," vastas ahvinimene.
«Inglane? Siis seda enam tere tulemast Nimmrisse! Olen söör Bertram, söör Jamesi hea sõber." „Minu nimi bn Tarzan." ‚Ja sinu tiitel?"
Tarzanit ajas segadusse väliselt sõbraliku vestluskaaslase rõivastus ja veider käitumisviis, ent ta tundis, et see inimene pole ükskõikne tulnuka sotsiaalse seisundi vastu, ja vastas seepärast avameelselt ning tavalisel häälel:
„Olen vikont."
«Kuningaga võrdne!" hüüatas söör Bertram. „Gobredil on rõõm sind tervitada, lord Tarzan. Tule minuga kaasa, ma panen su nõuetekohaselt riidesse."
Laskeavadega välismüüri juurde jõudnud, viis Bertram Tar-zani vahtkonnaruumi ning saatis oma relvakandja kindlusse rõivaid ja hobust tooma. Selle ajaga rääkis Bertram Tarzanile kõigest, mis oli juhtunud Blake'iga tema Nimmrisse saabumise päevast alates, samuti pajatas talle Briti unustatud koloonia ajaloost.
Relvakandja toodud rüütlirõivad istusid ahvinimese seljas nagu valatud: Bertram oli kogukas mees, Tarzaniga paras paar. Seejärel ratsutasid nad kindlusse. Värava ees kuulutas rüütel, et on saabunud lord vikont Tarzan, ja viis ta turniiripaika, et esitleda külalist Gobredile ja vaadata lõppvõistlust, kui see nende saabumiseks veel lõppenud pole.
Lahingurõivastuses ning oda ja mõõgaga relvastatud Tarzan sõitis orgu just sel hetkel, kui Bohun oli röövinud printsess Gui-nalda.
Juba enne areeni juurde jõudmist taipas Bertram, et oli juhtunud midagi ettenägematut: väljakust eemaldusid põhja suunas tolmupilved, otsekui oleks üks rüütlisalk jälitanud teist. Bertram kannustas hobust, Tarzan järgis tema eeskuju ja mõlemad kappasid turniiripaiga poole, kus valitses üleüldine segadus.
105
Naised ronisid kähku hobuste selga, kiirustades Nimmrisse paari-kolme rüütli saatel, kelle Gobred oli selleks otstarbeks määranud. Relvastatud mehed ei suutnud kuidagi kolonni rivistada, sest nad jooksid ühtelugu tribüünile, et uurida kõrgemalt tolmupilvi, mille tagant polnud midagi näha.
Söör Bertram sõitis ühe sõbra juurde.
„Mis on juhtunud?" küsis ta.
„ Bohun röövis printsess Guinalda!" pahvatas see.
„Neetud!" hüüatas Bertram hobust tagasi hoides ja Tarzani poole pöördudes. „Kas tuled minuga meie printsessi vabastama, lord Tarzan?"
Vastuseks andis Tarzan hobusele kannuseid, ühines Bertra-miga ja külg külje kõrval kihutasid mõlemad üle lagendiku. Kaugel eespool jõudis Blake Bohuni rüütlitele üha lähemale. Tarzani ja Bertrami tekitatud tolmupilv oli nii paks, et varjas nad Blake'i eest, samuti nagu Blake'i nende eest, seetõttu ei võinud ameeriklane teada, et talle appi kiirustatakse.
Blake'il polnud ei oda ega kilpi, kuid tema vasakul puusal rappus raskelt mõõk, paremal 45-kaliibriline karabiin.
Juba esimesest Nimmris viibimise päevast alates kandis ta seda teisest maailmast ja ajastust pärit relva kõikjal kaasas. Rüütlite pärimise peale vastas Blake ikka ja jälle, et saabub päev, mil ta seda vajab.
Blake ei kavatsenud kasutada tulirelva, olgu siis et erakordsetel juhtudel, ja oli nüüd rõõmus, et see oli tal kaasas päeval, mil kaalul oli armastatud naise saatus.
Vahemaa tema ja Bohuni rüütlite vahel vähenes tasapisi. Nende hobused, kes olid õpetatud raskeid koormaid kandma, jooksid endiselt tuhatnelja, hoolimata läbitud maa pikkusest.

Rautatud kabjad tõstsid üles tolmupilvi. Blake liikus häda-misi edasi, nägemata midagi ümberringi ja seletades ainult ähmaselt vastase ratsanikke. Tema väle ja kartmatu must hobune ei ilmutanud väsimuse tundemärke. Blake haaras mõõga pihku, olles valmis võitlema. Ta polnud enam must, vaid ennemini hall rüütel. Kiiver, lahingurõivastus, uhked rakmed ja loom ise _ kõik oli paksu tolmukorra all halliks muutunud.

Blake pingutas nägemist ja märkas, et talle kõige lähem rüütel oli samuti tolmust hall. Välkkiirelt taibanud talle juhuslikult kättemängitud maskeeringu tähtsust, taipas Blake, et ta võib ühineda vaenlase ratsanikega ja jääda seejuures märkamatuks.

106

Mõõka ettepoole hoides sundis Blake hobust takka, torkas lennult läbi mahajäänud ratsaniku ja ühines seejärel Bohuni salgaga. Kiirust arendades kihutas ta edasi, otsides silmadega hobust, kes kandis kahekordset koormat.

Varsti lähenes Blake kolonni peale. Oht saada paljastatud suurenes, sest tolmu jäi üha vähemaks ja rüütlid võisid hõlpsasti temas võõra ära tunda. Seda siiski ei juhtunud, ehkki rüütlid silmitsesid tolmust Blake'i suure hoolega ja üks neist koguni hõikas:

„Oled see sina, Percival?"

„Ei," vastas Blake ja kappas edasi.

Järsku oleks nagu eespool üsna lähedal vilksatanud naise kleit. Blake kihutas sinna, kus rüütlid ratsutasid väikese tiheda grupina, ja kiilus end, mõõk üles tõstetud, täie hooga kahe ratsaniku vahele, kes järgnesid Guinaldat sõidutavale sõdurile. Virutanud mõõgaga vasakule ja paremale, lõi ameeriklane mõlemad sadulast välja ja kihutas järele noorele rüütlile, kes viis printsessi üha kaugemale.

Kõik sündis nii kiiresti, et keegi ei jõudnud toibuda ega vahele segada.

Vasaku käega neiu ümbert kinni haaranud, virutas Blake paremas käes oleva mõõgaga kõigest jõust rüütlile õla pihta ja raius ta pooleks, seejärel sööstis edasi ja kiskus Guinalda elutu rüütli käte vahelt välja.

Blake tundis, kuidas mõõk hakkas ta käest välja libisema — nii sügavale oli ta selle virutanud inimese kehasse.

Kostis nördinud kisa. Rüütlid alustasid tagaajamist, kuid must hobune lendas nagu tuul. Ja siiski hakkasid tagaajajad Blake'iie järele jõudma. Ameeriklase selja taha ilmus ratsaniku võimas kuju, temast paremale teine. Jalustel püsti seistes tõstis esimene löögiks mõõga, teine sihtis teda teravikuga.

Ent siis juhtus midagi niisugust, mida ei rüütlid ega nende esivanemad olnud uneski näinud. Karabiini mustast torust sähvatas välk, järgnes mürin ja paremal pool olev rüütel prantsatas selili. Blake pööras end sadulas ümber ja kihutas kuuli pähe rüütlile, kes tungis talle tagant kallale.

Kõige lähemal viibivate rüütlite hobused läksid hirmust sõgedaks ja pistsid lõhkuma, nagu, muide, ka Blake'i must hobune. Suurivaevu õnnestus ameeriklasel ratsmeid käes hoida ja looma rahustada. Seejärel pööras ta hobuse ümber ja kavatses

107

Bohuni rüütlite eesliinist läbi murda, et Nimmrisse tagasi minna.

Blake *oli kindel, et iga hetk jõuab kohale Gobred oma saatjaskonnaga, järelikult on siis Guinalda väljaspool hädaohtu tuhandete rüütlite hulgas, kellest igaüks oli valmis tema eest elu andma.

Kuid Bohuni rüütlid hargnesid laiaks rindeks, mida Blake ei osanud ette näha, ja hakkasid vasemalt tema poole liikuma, surudes teda põhja poole.

Rüütlid tungisid peale hoogsa laviinina. Blake pidi ratsmed lahti laskma ja uuesti karabiini pihku võtma. Lasu hirmuäratav mürin andis talle jõudu ja sundis vaenlase

ehmunud ratsusid eemale kargama, tema hobune tõusis hirmust tagajalgadele ja pidi ta äärepealt koos neiuga seljast maha viskama.

Kui ameeriklane oli lõpuks hobuse maha rahustanud, nägi ta kaugel ees eemalduvat tolmupilve ja endast vasakul suurt hämarat metsa, mis tõotas kas või ajutist varjupaika.

Metsatukka jõudnud, peatas söör James hobuse ja aitas hoolitsevalt Guinalda alla, tuli siis ka ise sadulast maha ja sidus hobuse puu külge kinni. Pärast tapvat päeva tundis ta end täiesti jõuetuna ja isegi tema neljajalgsel sõbral oli võhm väljas.

Kõigepealt võttis Blake hobuse seljalt teki, raske sadula ja suust jämedad suurauad, kattis looma siis uuesti sadulateki servaga, et ta vahuleaetuna ei külmetaks. Kuni ta hobuse ümber askeldas, ei vaadanud mees kordagi printsessi poole.

Kui Blake neiu poole pöördus, tabas ta endalt tema pilgu.

„Oled lihtsalt kangelane, rüütel," ütles Guinalda õrnalt ja lisas samas upsakalt: „Kuid samal ajal ka mühakas."

Blake naeratas nõrgalt. Ta oli liiga väsinud, et vastu vaielda.

„Anna andeks, et pean sinult teenet paluma," lausus ta, tegemata välja neiu sõnadest, „kuid tuleb sundida hobust liikuma, kuni ta maha jahtub, ma ise olen liiga väsinud."

Printsess Guinalda ajas imestusest silmad suureks.

„Sa tahad, et ma võtaksin oma käega hobusel suitsetest kinni?" küsis vapustatud Guinalda. „Mina, printsess?"

„Mulle käib see üle jõu, Guinalda," vastas Blake. „Ütlesin ju, et olen omadega täiesti läbi. Nagu näed, tuleb seda teha sinul."

„Tuleb teha? Sa julged käsutada, häbematu?"

„Ära vaidle vastu, lapsuke," katkestas Blake teda kuivalt. „Ma tahan sind päästa ja see hobune võib meid hädast välja

aidata. Nii et liiguta end! Jaluta teda pikkamisi edasi-tagasi."

Alandusest peaaegu nuttes kavatses Guinalda vastu hakata, kuid nägi Blake'i pilgus midagi seesugust, mis pani tal suu lukku.

Heitnud kiire pilgu kaaslasele, keeras neiu talle selja ja suundus hobuse poole. Nööri lahti päästnud, hakkas ta hobust enda järel talutama. Kuni ta looma edasi-tagasi kõnnitas, istus Blake maas, nõjatus vastu puud ja jälgis, kas orust ei ilmu tagaajajaid.

Kuid keegi ei ajanud neid taga, sest Gobredi rüütlid olid Bo-huni salga kätte saanud ja mõlemad pooled astusid võitlusse, mis viis neid veelgi kaugemale põhja poole, Sepulcheri linnale lähemale.

Pool tundi talutas Guinalda sõnatult hobust, Blake jälgis vaikides orgu. Mõne aja pärast tõusis ameeriklane püsti ja astus neiu juurde.

„Nüüd vist aitab," ütles ta. „Aitäh. Praegu, olles puhanud, teen talle pisut massaaži."

Sõnakestki lausumata loovutas printsess hobuse. Blake hakkas looma peast sabani kuivade lehtedega hõõruma ning kui ta oli lõpetanud, pani talle uuesti rakmed ümber ja istus neiu kõrvale.

Blake imetles printsessi külgvaadet: sirget nina, nipsis üla-huult, uhket lõuga.

„Milline iludus," mõtles ameeriklane, „kuid egoistlik, ülbe ja julm."

Aga kui neiu mehe poole pöördus, hajutasid ta rahulikud ja tõsised silmad otsekohe Blake'i mõtted. Neiu pilk oli suunatud kaugusse. Äkki ta võpatas ja kaldus kogu kehaga ettepoole.

„Mis seal on?" küsis Blake.

„Mulle tundus, et metsas on keegi," ütles neiu. „Lähme siit ära!"

„Varsti läheb pimedaks," vastas Blake. „Hakkame Nimmrisse minema pimeduse katte all. Pole võimatu, et Bohuni rüütlid jätkavad sinu otsimist."

„Mis?" hüüatas printsess. „ Istuda siin pimedani? Kas sa ka tead, kus me oleme?"

Neiu silmad läksid hirmust pärani.

„See on leopardide mets," sosistas ta.

„Noh ja mis siis? Või on neid juba näha?" küsis Blake.

„Tihnikus elutsevad hiiglaslikud Nimmri leopardid," ohkas

109

neiu. „Öö saabudes võib end turvaliselt tunda ainult laagris, kus on tugevdatud valve ja põlevad lõkked. Ja sedagi mitte alati. On teada juhtumeid, mil kiskjad ründasid vahisõdureid, vedasid nad metsa ja pistsid seal nahka. Kuid..." Neiu nägu selgines.

„Mul läks hoopiski meelest veider mürisev relv, millega sa tapsid Bohuni rüütleid. Loomulikult võid sa kõik leopardid maha lasta."

Blake, kes ei tahtnud printsessi ohtu seada, muutus murelikuks.

„Ehk lähme siiski minema? Ees on pikk tee ja öö on juba tulekul."

Nende sõnadega suundus ta hobuse poole, kes tõstis äkitselt pea, kikitas kõrvu ja ajanud sõõrmeid puhevile, jäi üksisilmi metsas tihenevate varjude poole vahtima. Järgmisel hetkel lõi loom värisema, korskas siis ehmunult, põikas kõrvale, tõmbas ratsmed puruks ja jooksis tuhatnelja oru poole.

Blake kahmas karabiini pihku, vaatas ümber, kuid ei märganud midagi kahtlast. Tema nina ei tabanud lõhna, mida oli haistnud hobune.

Blake ei teadnud, et puude vahelt jälgisid teda silmad, mis ei kuulunud hoopiski leopard Sheetale.

XIX. „Ma armastan sind!"

Lord Tarzan ja söör Bertram said Gobredi ja Bohuni rüütlite vahel puhkenud võitluse pealtnägijalks. Tapluspaigale liginedes nägi ahvinimene kahte rüütlit, kes olid astunud võitlusse elu ja surma peale. Tema silme all varises vastase odaga surmavalt haavatud Nimmri rüütel maha ja siis märkas võitja Tar-zanit.

„Nüüd on sinu kord, rüütel!" hüüdis ta, kannustas hobust

ja langetas oda.

Ahvinimesele oli see kõik uudne. Rüütlite kahevõitlusest polnud tal rohkem aimu kui lauatennisest, ent oda oli ta õppinud käsitsema juba lapsena ja seepärast ootas nüüd naeratades rünnakut.

Bohuni rüütel sattus pisut segadusse, nähes sadulas liikumatult

110

istuvat vastast, kes ei vaevunud rünnaku tagasilöömiseks isegi oda valmis seadma.

Lord Bertram peatus, et jälgida kahevõitlust ja inglase käitumist.

Oli ta argpüks või hull?

Vastase lähenemisel tõusis Tarzan jalustele püsti, tõstis oda pea kohale, ning kui ründaja odateravik oli temast viie sammu kaugusel, heitis ahvinimene jahimehe ja sõduri hariliku liigutusega raske relva sihtmärgi pihta.

See polnud enam vikont Greystoke, kes kohtus palgest palgesse keskaegse Sepulcheri rüütliga, vaid waziri sõdurite pealik — kellegi teise käsi maailmas poleks suutnud heita lahin-guoda sellise jõu ja osavusega, nagu tegi seda Tarzan.

Massiivne oda lendas otsekui nool, põrkas vastu kilpi selle keskel asuvast raudplaadist pisut kõrgemal ja, läbistanud kõva puu, tungis rüütli südamesse. Samal

silmapilgul põikas ahvinimene kukkuva keha lahinguröivastuse kõlina saatel järsult kõrvale.

Söör Bertram vangutas pead ja sööstis kallale rüütlile, kes oli esitanud talle väljakutse. Ta polnud päris kindel, kas lord Tarzan oli oma vastase surnuks pistnud, kuid ei saanud jätta teda tunnustamata kui suurepärast sõdurit.

Võitluse ootamatud keerdkäigud tõid Tarzani oru läänepoolsesse serva. Jäänud odata, võitles ta nüüd mõõgaga. Saatuse heatahtlikkus, tohutu füüsiline jõud ja imetlusväärne osavus võimaldasid tal veel kahes võitluses võitjaks tulla.

Samal ajal oli taplus kandunud kirdesse.

Sellest hetkest saadik, kui Tarzan oli jäänud odata, oli ta hävitanud kaks rüütlit ja nüüd oli väljakul alles vaid kaks meest: tema ise ja Bohuni rüütel, kes oli äsja surmanud Nimmri rüütli ja heitis väljakutse ahvinimesele.

Esimest korda elus sattus Tarzan vastamisi vaprate ja uhkete sõjameestega, kes lahingus väsimust ei tundnud. Nende enneolematu julgus, mis lähenes surmaigatsusele, täitis Tarzani hinge vaimustusega.

Missugused mehed! Missugused sõdurid!

Kaks ellujäänut tiirutasid teineteise ümber, kord lähenedes, kord eemaldudes, kuni jõudsid vastakuti. Mõlemad tõusid jalustele, valmistudes virutama koletut lööki vastasele pähe.

Sepulcheri rüütli mõõk põrkas Tarzani kilbilt tagasi, raiudes

pooleks tema hobuse pea, Tarzan aga tabas märki.

Ahvinimene hüppas kukkuva hobuse seljast kähku maha ja samas langes tema jalge ette vastase elutu keha, kuna tema hobune kihutas pöörase hooga Sepulcheri poole.

Lasknud pilgul ringi käia, leidis Tarzan, et oli jäänud väljakule üksi. Kaugemal, nii põhjas kui lõunas, keerlesid endiselt lõppevat lahingut tähistavad paksud tolmupilved.

Eemal lõunas terendas Nimmri linn.

Sinna Tarzan nüüd päevaloodel suunduski, lootes leida eest Blake'i.

Tundes end raskes lahingurõivastuses ja -varustuses ebamugavalt, võttis Tarzan seljast võõrad rõivad, viskas minema mõõga ja kilbi ning jätkas kergendusohkega teekonda, kaasas vaid

nuga ja nöör, millest ta ei lahkunud iialgi.

* * *

Läbides orgu, mis laius Ibn Jadi rüüstatud Sepulcheri ja selle linna vahel, kuhu ta praegu suundus, täheldas šeik rahutustundega suuri tolmupilvi, mida keerutasid üles tagaajajad Nimmrist ja nende eest põgenevad Sepulcheri rüütlid.

Paremat kätt metsa nähes meenus šeigile targa nõuanne ja ta otsustas minna peitu, kuni selgub, kust tuleb see hiiglaslik kiiresti lähenev pilv.

Metsas oli mõnusalt jahe ja Ibn Jad otsustas inimestele puhkust anda.

„Jääme siia õhtuni," soovitas Abd-el-Aziz, „ja siis võime pimeduse katte all linna hiilida." Ibn Jad nõustus.

Puude alla maha istunud, araablased puhkasid ja silmitsesid tolmupilvi, mis liikusid Sepulcheri linna poole.

„ Kurat võtaks, küll on hea, et jõudsime enne sõjaväe tagasitulekut päkad teha," hüüdis Ibn Jad.

Pisut hiljem vilksatas puude vahel üksik ratsanik, kuid üksikud inimesed beduiine ei huvitanud ja nad ei pööranud talle erilist tähelepanu. Ta oleks nagu ratsutanud mingi kandamiga, aga mis see oli, kas inimene või suur komps, oli nii kaugelt raske kindlaks teha.

„Ehk on lõunapoolses linnas veelgi rohkem aardeid," lausus

Abd-el-Aziz.
„Vahest elab just seal kaunitar, kellest pajatas tark," haaras mõttest kinni Ibn Jad. „Selles linnas, kust tuleme, teda ei olnud."
112
„Terves ilmas pole temast kaunimat naist," lausus Fahd unistavalt.
„See, keda mina otsin, on kütkestavam kõigist huuridest," ütles Ibn Jad enesega rahuloleval häälel.
Õhtu eel asusid araablased uuesti teele, liikudes ettevaatlikult piki metsaserva. Läbinud umbes miili, kuulsid nad eestpoolt kellegi hääli. Ibn Jad saatis inimese luurele. Viimane naasis peagi erutusest hiilgavail silmil.
„Ibn Jad," sosistas ta, „pole vaja rohkem otsida. Huur on leitud. Ta on siinsamas kõrval."
Ibn Jad tõttas näidatud suunas ja peitis end puu taha,'hakates jälgima Blake'i ja Guinaldat.
Aga kui hobune ära jooksis ja Blake karabiini haaras, mõistis Ibn Jad, et kauem pole mõtet end varjata, ja kutsus Fahdi enda juurde.
„ Paljud uskmatud räägivad keelt, mida sa õppisid põhjas sõdurite hulgas," ütles šeik. „Räägi temaga. Ütle, et oleme sõbrad ja eksisime teelt."
Kui Fahd printsess Guinaldat nägi, tõmbusid ta silmad pilukile nagu kiskjal ja teda haaras värin, otsekui oleks teda ma-laariahoog tabanud. Fahd polnud iialgi elus näinud nii kaunist naist ega osanud aimata, et huur võib nii veetlev olla.
„Ära tulista!" hüüdis ta põõsast. „Oleme sõbrad. Me eksisime ära."
„Kes need teie olete?" küsis Blake, imestades, et Sepulcheri orus kõlab prantsuse keel.
„Oleme õnnetud kõrbeinimesed," vastas Fahd. «Eksisime teelt. Juhata meid siit välja, ja allah õnnistab sind."
„Tulge välja, ma näitan teile teed," ütles Blake. „Kui olete tõepoolest sõbrad, siis ei pruugi teil mind karta. Mul endalgi on kuhjaga hädasid."
Fahd ja Ibn Jad tulid peidust välja. Neid nähes Guinalda kiljatas ja klammerdus Blake'i käsivarre külge.
„Saratseenid!" sosistas ta palavikuliselt.
„Arvan, et nii see ongi," lausus Blake vaikselt. „Kuid sina ära erutu, nad ei puutu sind."
„Ei puutu? Kuid ma olen ju ristirüütlite linnast."
„Need inimesed pole eluilmaski kuulnud ristirüütlitest."
„Mulle ei meeldi, kuidas nad mind vaatavad," sosistas Guinalda.
113
„Mulle samuti. Kui nad vaid midagi ei plaanitseks."
Näod laial naerul, kogunesid araablased Blake'i ja neiu ümber kobarasse. Fahdi suu kaudu kinnitas Ibn Jad Blake'iie veel kord oma sõbralikke kavatsusi ja väljendas rõõmu kohtumise üle inimestega, kes on nõus juhatama talle teed orust välja. Seejärel hakkas ta esitama Nimmri linna kohta rohkesti küsimusi, samal ajal kui ta inimesed võtsid Blake'i üha kitsamasse piiramisrõngasse.
Äkki lakkas šeik naeratamast. Tema märguande peale sööstsid neli tursket beduiini ameeriklasele kallale, paiskasid ta maha, kiskusid relva käest, kuna kaks teist võtsid kinni printsessi.
Mõni sekund hiljem lamas Blake juba kinniseotult maas. Araablased hakkasid nõu pidama. Keegi soovitas ameeriklase kõri läbi lõigata, kuid Ibn Jad oli vastu, põhjendades keeldumist sellega, et nad asuvad orus, kus vangil võib olla rohkesti

sõpru, ja selleks puhuks, kui keegi beduiinidest vaenlasele pihku satub, on parem omada teda elusana.

Blake tõi vaheldumisi kuuldavale ähvardusi, palveid ja lubadusi, kuid kõik tema pingutused saavutada Guinalda vabastamist jooksid tühja. Fahd vaid irvitas kahjurõõmsalt ja sülitas tema jalge ette.

Kõige järgi otsustades olid beduiinid meelestatud sõjakalt, sest üks neist astus Blake'i juurde, terav pistoda käes, ja käsku oodates pööras pilgu Ibn Jadile.

Seda nähes kiskus Guinalda end lahti ja sööstis Blake'i juurde, varjates teda oma keha otsekui kilbiga.

„Ära tapa teda!" kisendas neiu. „Võta minu elu, kui sa kristlase verd ihkad, kuid heida talle armu!"

„Nad ei mõista sind, Guinalda," ütles Blake. „Võib-olla mind ka tapetakse, kuid sel pole tähtsust. Sa pead nende käest pääsema."

„Oo, neil pole õigust sind tappa! Nad ei tohi seda teha! Kas sa võid mulle kunagi need julmad sõnad andestada? Ma rääkisin meelega nii, et sulle haiget teha. Kui Mälud jutustas, mida sa olid minu kohta rääkinud, olin ma lausa meeletuseni solvunud, tahtsin kätte maksta. Kas sa andestad mulle?"

„ Andestan? Õnnistagu sind Kõigevägevam! Ma andestan sulle ka siis, kui oleksid tapnud inimese. Kuid mida ütles sulle Mälud?"

„ Niisama, tühiasi. Aga need sinu sõnad olen sulle ammu

114

andestanud. Korda parem, mida sa ütlesid, kui ma kinnitasin paela su rõngassärgi külge, ja me oleme tasa."

„Mida ütles Malud?" ei jätnud Blake rahule.

„Nagu oleksid sa kiidelnud, et saad mu kätte ja tallad siis mu armastuse jalge alla," sosistas neiu.

«Närukael! Kas sa tõesti uskusid teda, Guinalda?"

„ Korda seda, mida ma palusin, ja siis tean ma kindlalt, et ta valetas," käis printsess peale.

„Ma armastan sind, Guinalda!" ütles Blake valjult.

Araablased tõmbasid Guinalda järsult jalule ja tirisid eemale. Beduiinid jätkasid vaidlust Blake'i saatuse üle.

«Allahi nimel!" hüüdis lõpuks šeik. „Jätame uskmatu siia ja kui ta kõngeb, ei ütle keegi, et beduiinid ta tapsid."

Seejärel ta jätkas:

„Abd-el-Aziz! Võtad inimesed kaasa ja lähed läbi oru teise linna. Edasi! Saadan sind pisut ja me räägime nelja silma all, ilma selle uskmatuta, kes võib-olla saab meie keelest aru rohkem, kui seda tahaksime."

Beduiinid hakkasid lõunasse minema. Ahastav Guinalda püüdis end röövijate käest lahti kiskuda, kuid see ei läinud korda. Valutava südamega saatis Blake pilguga araablaste käes rabelevat tütarlast. Viimase hetkeni nägi ameeriklane enda poole pööratud armast näokest ja kui lurjused puude vahele kadusid, kandus ööpimedusest temani kolm sõna, mis tähendasid talle rohkem kui kõik maailma sõnad kokku:

„Ma armastan sind!"

Blake'ist piisavalt kaugele läinud, jäid beduiinid seisma.

„Siin jätan ma su maha, Abd-el-Aziz," sõnas Ibn Jad. „Mine uuri järele, kas linnas on palju vara. Kui seda hoolikalt valvatakse, ära midagi ette võta, vaid tule tagasi laagrisse teisele poole mägesid, kuhu jätsime naised ja lapsed. Kui selgub, et oleme asukohta muutnud, jätame maha tunnusmärgid ja nende järgi leiad sa meid üles. Mina

püüan nii ruttu kui võimalik pääseda orust välja koos saadud vara ja naisega, kelle väärtus pole sugugi väiksem. Mine, Abd-el-Aziz, ja kaitsku sind allah!"

Ibn Jad pööras ümber ja hakkas põhja poole minema. Šeik ei tihanud orust välja minna sedasama teed pidi, kustkaudu oli tulnud, sest eemal tolmupilves vilksatanud suur ratsanikesalk oli kindlasti juba rüüstatud linna jõudnud. Seepärast otsustas ta proovida ületada järske mägesid Sepulcheri linnast lääne pool,

115

möödudes suure kaarega kindlusest ja selle kaitsjatest.

beduiinide sammud eemal olid vaibunud, hakkas Blake nihelema, püüdes end köidikutest vabastada, kuid kaamelina-hast rihmad ei andnud järele.

Jõuetuna lakkas Blake rabelemast. Kui vaikne ja sünge oli see pime leopardide mets!

Blake kikitas kõrvu, oodates iga hetk, et kuuleb enda poole hiiliva suure kassi pehmet astumist.

Kaugete mägede tagant tõusis taevasse ümmargune punane kuuketas, mis nägi kõrgusest niihästi Guinaldat kui ka teda.

Blake sosistas kuule läkituse printsessi jaoks.

Ameeriklane oli esimest korda armunud ja meenutades kolme kallist sõna, mis Guinalda oli talle hüüdnud, kui teda vägisi minema viidi, unustas oma köidikud ja leopardid.

Kuid mis see oli? Ähmaste öiste varjude hulgas viirastus Blake'ile mingi liikumine.

Jah, ilmselgelt oli seal keegi. Sekund hiljem kuulis ta pehmeid hiilivaid samme ja lehtede sahinat. Küllap oli see leopard!

Blake hoidis hinge kinni. Küljele kõõritades eristas ta kõrval asuval puul elusolendi ähmaseid piirjooni. Kas tõesti veel üks?

Nõrk kuupaiste tungis puude vahele, valgustades kümnemeetrise raadiusega maad, kus lamas Blake. Valgustatud alale astus suur põlevate silmadega leopard ja Blake'i haarasid külmavärinad. Nagu lummatult silmitses ameeriklane ähvardavalt urisevat kiskjat. Leopard surus end maadligi ja hakkas lähenema inimesele selja tagant, otsekui soovides pikendada julma piina. Pikk nõtke saba vehkis armutult õhus.

Blake nägi suuri paljastatud kihvu ja maas kohutava metslooma pingul lihaseid. Leopard valmistus hüppeks.

Abitu, õudusest rabatud Blake ei suutnud jälgist irevil koonust pilku lahti kiskuda.

Ta nägi hüpet, mis oli sooritatud kodukassi kerguse ja graatsilisusega, kuid edasi algas seletamatu. Esialgu märkas ta õhus mingit eset, seejärel tardus leopard hetkeks oma lennu kõige kõrgemas punktis ja selle asemel, et alla kukkuda, sööstis kõrgele üles, tugev silmus kaela ümber.

Puu okste vahel nägi Blake ähmast kogu. Leopard Sheeta kõlkus nööri otsas, sisistades summutatult raevust ja kraapides hirmuäratavate küünistega õhku. Tugev käsi tõmbas kiskja oksale lähemale ja pistoda läbistas ta südame.

116

Kui Sheeta keha lõtvus ja lakkas pekslemast, laskis tugev käsi köie lahti ja kiskja korjus kukkus Blake'i kõrvale. Seejärel hüppas peaaegu alasti, kuid sõbralikult naeratav valge inimene kergelt alla.

Blake'i suust pääses rõõmus üllatushüüd.

„ Ahvide Tarzan?!"

„Blake?" küsis ahvinimene.

Seejärel ta lisas:

„Lõpuks ometi! Jõudsin just viimasel hetkel."

Tarzan lõikas läbi ameeriklase köidikud.

„Kas sa otsisid mind?" küsis Blake.
„Sellest saadik, kui sain teada, et sa jäid oma safarist maha."
„Kurat võtaks, sa oled tõepoolest täitsamees!"
„Kes su siia sellises olukorras ja kinniseotuna maha jättis?"
„Araablaste jõuk."
Ahvinimese huulilt pääses midagi lõrinataolist. „Kas see vana närukael Ibn Jad on tõepoolest siin?" küsis ta umbusklikult.
„Nad röövisid neiu, kes oli minuga," ütles Blake.
„Tahan sind paluda, et aitaksid teda vabastada."
„Kuhupoole nad läksid?"
„ Sinna."
„Millal?"
„Umbes tund aega tagasi."
„Võta parem oma lahingurõivastus maha," soovitas Tarzan.
„Seda on lihtsalt piin seljas kanda. Ma juba proovisin."
Ahvinimese abiga vabastas Blake end rõngassärgist ja seejärel hakkasid nad koos minema mööda araablaste sissetallatud rada. Jõudnud kohani, kus Ibn Jad oli pööranud põhja poole, ei teadnud nad enam, missugust rada kahest valida, sest Guinalda jäljed olid lõplikult kadunud.
Mehed küsisid endalt, mis oli juhtunud.
Nad ei võinud teada, et selles kohas oli Ibn Jad kavatsenud Nimmrisse viivalt teelt ära pöörata. Ta läks Nimmri poole seni, kuni jõudis linna lähedale, siis aga loobus röövijatele järgnemast, kui sai teada, et need eemalduvad linnast. .
Karge idatuul ei lasknud Tarzani tundlikul haistmismeelel kindlaks teha, millises suunas ja missugune grupp oli ära viinud Guinalda.
„Ma pean õigemaks oletada, et sinu printsess on nendega,
117
kes suundusid põhja, sest ma tean, et seal peab olema Ibn Jadi laager. Olen kindel, et ta ei tulnud orgu lõunast, sest tulin sealt ise, söör Bertram kinnitas mulle, et on ainult kaks teed: see, mida mööda tulin mina, ja teine Sepulcheri linna kohal. Kahtlemata tahab Ibn Jad neiu orust kibekähku välja viia. Ta kas kavatseb nõuda tema eest lunaraha või viia ta põhja ja maha müüa. Grupp, kes lõunasse, Nimmri poole suundub, võib olla saadetud lunaraha järele. Vähe usutav, et neiu nendega kaasas on. Igal juhul on see vaid oletus. Arvan, et peame lahku minema. Sina lähed põhja poole mööda rada, mis võib sind printsessi juurde viia, mina lähen lõunasse gruppi taga ajama. Liigun edasi sinust kiiremini ja tulen aega viitmata teile järele. Oota mind. Kui tütarlast näed, ära püüa teda kätte saada, sa oled relvitu ja beduiinid lihtsalt lõikavad sul kõri läbi. Neil on see niisama lihtne kui juua tass kohvi. Nüüd nägemiseni ja head teed!"
Ahvide Tarzan oli peagi kadunud, jälitades gruppi, kes liikus Nimmri poole, kuna Blake siirdus põhja, et teha läbi nukker rännak mööda leopardide metsa.

XX. Tilk verd iga kalliskivi eest

Kogu öö läks Ibn Jad oma inimestega põhja poole.
Guinalda püüdis kõigest jõust venitada aega, keeldudes kõn-dimast, kuid sellest hoolimata jõuti kiiresti edasi, õhutatuna soovist võimalikult kähku saagiga orust välja pääseda, enne kui neid leiavad ja tapavad sõdurid, kes tulevad tagasi kindlusse ja linna, mille nad olid vastupanu kohtamata tühjaks röövinud.

Ahnus ja hirm andsid neile jõudu ning koidikuks olid nad juba mäestiku jalamil, millest Ibn Jad otsustas üle minna. See oli parem kui rünnata valvekindlust, mis kaitses teed, kustkaudu võis orust hõlpsasti välja pääseda.

Kurnatud inimesed jõudsid lõpuks kuru juurde, mida kaitses valvepost. Vahisõdurid märkasid neid alles siis, kui viimane inimene Ibn Jadi salgast oli üle kuru kadunud. Teisel pool mägesid asus beduiinide laager.

Vahisõdurid tormasid neid taga ajama ja jõudsid nii lähedale, et vahtkonda juhtiv rüütel märkas Guinaldat ja tundis ta ära, kuid püssituli sundis Bohuni sõdureid taanduma. Vapper rüütel

langetas piigi ja sööstis üksinda uuesti rünnakule. Kuul tabas hobust, kes kukkudes uljaspea enda alla mattis.

Umbes keskpäeval jõudis Ibn Jad kumatud inimestega laagrisse. Ja ehkki nad oli väsimusest ümber kukkumas, andis ta puhkuseks kõigest tunni: el-Guadi šeik kartis pidevalt kaotada aardeid ja naist enne, kui nad jõuavad oma põuase kodumaa piiridesse.

Raske aaretekandam oli jaotatud mitmesse ossa ja antud kõige usaldusväärsemate inimeste hoolde, vangi valvamine oli Fah-di ülesanne, kelle kuri pilk tekitas printsessis hirmu ja vastikus-tunnet.

Stimbol, kes salamisi oli irvitanud arutute juttude üle aaretest ja imekaunist naisest, keda araablased mingisugusest müütilisest linnast leida lootsid, kaotas araablaste saaki nähes kõnevõime ja pidas seda esialgu oma haiges ajus tekkinud viirastuseks.

Rammetu Stimbol komberdas rajal, hoidudes võimalikult lähedale Fahdile, sest ta teadis, et see häbitu lurjus oli tema viimane pääsemislootus. Kuid praegu mõlkus Fahdil meeles sootuks miski muu. Ta oli armunud valgesse neiusse ja see kirg lähenes hullumeelsusele. Fahd mõistis, et Stimboli tõotatud rikkusega võib selle imekauni huuri endale saada, vastasel juhul peab vaene beduiin ta ära müüma. Ta tegi plaane, kuidas omandada Guinaldat või Stimbolit või mõlemaid koos, kuid iga kord ilmus tema silme ette šeigi sünge kuju, kes oli võimeline kõik plaanid pihuks ja põrmuks lööma.

Sepulcheri mägede jalamil pööras Ibn Jad idasse, et Batando maast enam mitte läbi minna. Mägede idaserva taga keeras ta uuesti lõunasse ja seejärel läände, jõudes Tarzanile kuuluva maa-ala põhjapiirile. Ehkki araablane teadis, et ahvinimene oli surnud, kartis ta siiski tema inimeste kättemaksu.

Ibn Jad lõi laagri üles hilisõhtul.

Õhtusööki valmistati kiiruga. Lõkketuli ja lambivalgus šeigi telgis oli tuhm ja värelev, kuid siiski mitte nii nõrk, et Ateja poleks näinud, kuidas Fahd libistas midagi Ibn Jadi jaoks valmis pandud tassi.

Kui šeik sirutas käe tassi järele, hüppas Ateja laua juurde ja lõi käega tassi maha.

Enne kui ta suutis oma tegu selgitada või süüdistada Fahdi kavatsetavas kuritöös, mõistis viimane, et tema salaseptitsus on

paljastatud. Ta kargas püsti, kahmas püssi ja tormas naiste poolele, kus Hirfa ja Ateja järelevalve all hoiti Guinaldat.

Fahd* haaras neiu randmest kinni ja vedas ta oma telgi juurde. Samal ajal oli Ibn Jadi pool puhkenud segadus. Šeik nõudis Atejalt selgitust. Keegi ei pannud tähele Fahdi põgenemist ega tormanud talle naiste poolele järele.

„Ta viskas sulle toidu sisse simmi," hüüdis Ateja. „Nägin seda oma ihusilmaga ja kui ta mõistis, et on paljastatud, laskis jalga!"

„Oo, allah!" karjatas Ibn Jad. „See šaakali poeg tahtis mind mürgitada! Võtke ta kinni ja tooge minu juurde!"

„Ta viis tüdruku minema!" hüüdis Hirfa.

Beduiinid kargasid püsti ja tormasid Fahdile järele. Fahd seisatas, pani püssi palge ja tulistas. Jälitajad jäid seisma ja taganesid. Jooksnud telgi juurde, kus räpasel matil lamas Stimbol, käskis Fahd tal üles tõusta.

„Ruttu!" sisistas ta ameeriklasele kõrva sisse. „Ibn Jad käskis sind tappa. Tule kähku mulle järele, ma päästan su!"

Kui beduiinid kõiki ettevaatusabinõusid tarvitusele võttes telgile lähenesid, tungis Guinaldat kandev Fahd Stimboli saatel raevukalt läbi džungli lääne poole...

* * *

Saabus õhtu. Ibn Jadi jälgi mööda minev James Blake hakkas suurivaevu viimasele nõlvale ronima. Ta kõndis nüüd rajal, mis viis mäekuru juurde, mille taga algas välisilm.

Temast paremal paistsid valveposti hallid tornid ja müürid, otse tema ees kulges rada, mis viis sinna, kuhu ta kõigest väest ihkas jõuda, ümberringi põõsastes varitsesid Bohuni relvastatud mehed Sepulcherist. Kuid Blake ei võinud hingestki aimata, et vahisõdurite silmad jälgivad juba pikka aega tema vaevalist üles-ronimist.

Pikast tõusust väsinud, näljane ja relvitu Blake polnud tunniajalise kurnava pingutuse järel enam suuteline vastupanu osutama ega jooksu pistma, kui lähimast põõsastikust tosin relvastatud meest välja kargas ja ta raudsesse rõngasse haaras. Nii võeti söör James Nimmrist vangi ja viidi saatevalve all kuningas Bohuni juurde.

Teda kuulati üle ja kui Bohun sai aru, et tema ees on seesama must rüütel, kes oli nurjanud tema plaani röövida printsess

120

Guinalda, hakkas ta vihast värisema.

Ta ütles Blake'ile, et see sureb niipea, kui ta on süüle vastava hukkamisviisi välja mõelnud, seniks käskis ta panna ameeriklase raudu. Vahisõdurid viisid ta lossi keldrisse, kus sepp sulges nõrga tuleleegi paistel ta pahkluude ümber raske raudvõru ja aheldas seejärel vangi rõske kiviseina külge.

Viletsas valguses nägi Blake veel kahte alasti ja kuivetuks jäänud vangi, kes olid samasugusel moel seina külge aheldatud, kaugemal nurgas võis näha skeletti, mille luudel roosteta-sid jalarauad ja ketitükid. Vahisõdurid ja sepp lahkusid sõnatult, viies kaasa tõrviku, ja meeleheitest haaratud James Blake jäi pimedusse.

* * *

Orus jõudis Tarzan järele Abd-el-Azizi juhtimisel liikuvale beduiinide salgale. Veendunud, et tütarlast nendega pole, ei hakanud ta asjatult aega raiskama, vaid pööras ümber ja kiirustas põhja poole, et minna teist salka taga ajama.

Et säilitada jõudu, vajas ta toitu ja puhkust. Leopardide metsas tabas ta metssiga Hoita, tappis selle ja sõi kiiresti kõhu täis. Seejärel leidis ahvinimene kõrgel puul kaheharulise oksa, kus Nimmri julmad leopardid teda tülitada ei saanud, seadis end mugavasti sisse ja otsustas magada seni, kuni päike Ibn Jadi laagri kohal on loojunud.

Blake'i jäljed oli ta kaotanud, kuid neiu omad olid selgesti näha ja kuivõrd tema päästmine oli Tarzanile praegu kõige tähtsam, läks ta Ibn Jadi rada mööda visalt edasi. Mõne aja pärast kaotas ta tee, sest keskaja moe järgi tehtud väikeste sandaalide ebatavalisi jälgi polnud enam näha, need olid sulanud beduiinide ja nende naiste jalajälgede hulka.

Tarzan kulutas rohkesti aega kadunud jälgede otsimisele ja tuli alles pärast järeldusele, et tõenäoliselt anti Guinaldale paar Ateja sandaale, sest tema omad olid kiireks edasiliikumiseks paksus džunglis liiga kerged ja õrnad. Seetõttu oligi nii raske

eristada kahte rida kõrvuti kulgevaid jälgi: mõlemad tütarlapsed oli peaaegu ühesuguse kehaehituse ja kerge kõnnakuga.

Tarzan läks edasi mööda beduiinide jälgi ja jõudis peagi sinna, kus oli seisnud nende laager ja kus Fahd oli röövinud Guinalda. Laagrist läände oli läinud kolm inimest, kuna araablaste põhimass oli liikunud itta.

Samal ajal kui Tarzan jälitas Ibn Jadi, suundus mööda

121

beduiinide iidset rada järve poole sada vägevat wazirit, möödudes ümarjatest kaljudest.

Nendega oli kaasas Zeyd, kes oli tungivalt pakkunud end waziridele saatjaks. Peamehe abi nõustus teda ühes võtma.

Tarzan jõudis araablastele järele, kui need olid juba teel lõunasse, liikudes piki Sepulcheri mägede idanõlva. Ta nägi kotte, mida nad seljas tassisid, ja märkas, kui tähelepanelikult jälgib kandameid Ibn Jad. Talle omase läbinägelikkusega mõistis Tarzan, et salakaval šeik oli tõepoolest leidnud otsitavad aarded. Kuid ahvinimene ei avastanud vähimaidki jälgi, et salgas oleksid viibinud printsess ja Stimbol. Tarzan sattus marru. Ta oli vihane röövlinägudest beduiinide peale, kes olid julgenud tema maale tungida, ja ka enda peale oma kergeusklikkuse pärast, mille tagajärjel oli nüüd alatult petta saanud. Tarzanil olid omad võtted, kuidas vaenlastele tasuda, samuti pahaendeline ja hirmuäratav huumoritunne. Kui inimesed sooritasid kuriteo, tundis ta mõnu karistusega venitamisest, mis süvendas nende kannatusi. Siin ei tundnud ta ei armu ega halastust.

Tarzan oli kindel, et araablased peavad teda surnuks, ega tahtnud, et nad praegu tõde teada saaksid. Ahvinimene otsustas, et nad peavad tunnetama tema raevu raskust, mis on omandanud müstilise värvingu.

Tarzan liikus hääletult puude ladvus, araablaste rännutee kõrval. Ta'nägi sageli neid väga hästi, kuid keegi ei märganud tema juuresolekut ega aimanud, et julmad silmad jälgivad iga nende liigutust.

Aardeid kandis viis inimest. Tarzan jälgis neid ja Ibn Jadi hoolikalt. Rada oli lai ja šeik kõndis kogu aeg mõne kandja kõrval.

Džunglis oli vaikne. Isegi araablased, kelle hulgas leidus rohkesti lobasuid, kõndisid sõnatult, sest olid väga väsinud. Päeval roiutas kuumus, pealegi polnud nad harjunud koormaid kandma, mida olid sunnitud tegema pärast seda, kui Batando oli orjad ära võtnud.

Äkki kostis terav vihin ja Ibn Jadi kõrval kõndiva beduiini kaela tungis nool. Araablane kukkus karjatades selili, teised haarasid šeigi käsul relvad ja valmistusid rünnakut tagasi lööma. Aga kuidas nad ka ei vahtinud ümbritsevasse džunglisse, ei suutnud nad avastada vaenlasest vähimaidki märke. Väsitavad ooteminutid venisid pikkamisi. Vaikust häirisid üksnes putukate

122

sumin ja lindude häälitsemine, kuid tasus neil teele asuda, jätnud tapetud kaaslase surnukeha rajale, kui kusagilt ülalt kandus nendeni tuhm hääl, mis meenutas leinahala. „Tilk verd iga kalliskivi eest!"

Hääl kuulus sellele, kes tundis suurepäraselt kõrbeasukate ebausklikku loomust ja võis neid poolsurnuks ehmatada.

Nüüd oli see vapustatud inimeste summ, kes jätkas kibekähku oma teed, kartes poetada liigset sõna ja püüdes enne loojangut mitte peatust teha. Kõiki valdas tugev rahutus ja nad püüdsid kiiremini läbida sünge metsa, kus pesitses kuri vaim. Kuid mets ei lõppenud ka õhtuks ja nad pidid laagri üles lööma.

Lõkketule valgus ja külluslik õhtusöök maandasid närvipinge ning peagi kostsid Ibn Jadi laagris taas laulud ja naerupahvakud.

Isegi vana šeik rahunes oma telgis maha, silmitsedes viit aaretest pungil kotti. Ta sidus ühe neist lahti ja hakkas laterna-valgusel kotis sobrama.

Ibn Jadi ustavad inimesed istusid sealsamas kõrval ja rüüpasid lonkshaaval kohvi.

Järsku kukkus midagi rasket ukseava ette maha ning veeres telki. See oli nende kaaslase äralõigatud pea. Tema surnukeha olid nad rajale jätnud. Kustunud silmad põrnitsesid istuvaid araablasi kurjakuulutavalt. Kõiki haaras ebausklik õud. Nad tardusid paigale, julgemata pahaendeliselt esemelt pilku pöörata. Sel hetkel kõlas džunglipimedusest seesama tuhm hääl.

„Tilk verd iga kalliskivi eest!"

Ibn Jad hakkas vabisema otsekui palavikus. Kõik laagris olevad inimesed kogunesid šeigi telgi juurde kobarasse.

Igaüks pigistas ühes käes püssi ja kobas teisega amuleti järele, sest kõigil oli kurjade vaimude vastu talisman ja sel ööl jäi üle ainult sellele loota.

Hirfa seisis telgi juures ja vaatas üksisilmi äralõigatud pead, päeva jooksul väsinud Ateja aga otsustas pisut magada ja tõmbus naiste poolel matil kerra. Ta ei näinud, kuidas telgi tagumine siil üles kerkis, ega märganud ettevaatlikult sisenenud kogu.

Pimeduses kuulis Ateja äkki sosinat.

„Olen Zeydi sõber. Ma ei tee sulle midagi halba. Ütle mulle tõtt ja ma ei puutu sind. Kus on naine, kelle Ibn Jad orust ära viis?"

123

See, kes teda kinni hoidis, võttis käe ära ja kummardus Ateja huulte juurde. Ateja värises nagu haavaleht. Ta polnud kunagi deemoneid näinud. Tal ei õnnestunud lähemalt silmitseda tema kohale kummardunud kogu, ent neiu teadis täpselt, et see oli üks džungli kurjadest vaimudest.

„Vasta!" sosistas hääl. „Kui tahad päästa Zeydi, siis räägi tõtt!"

„Eile öösel röövis Fahd naise." Ateja hingas raskelt. „Ma ei tea, kuhu ta läks."

Viirastuslik ilmutus kadus sõnatult, nagu oli tulnudki. Neiu oli hirmust kange. Kui Hirfa mõne aja pärast tagasi tuli, nägi ta, et Ateja oli teadvuseta.

XXI. Naine manganile

Kottpimedas kongis tõmbus Blake kivipõrandal kägarasse. Pärast vangivalvurite lahkumist püüdis ta oma õnnetusekaas-lastega juttu teha, kuid vastas ainult üks. Tema arusaamatu po-mina järgi sai ameeriklane aru, et vaene mees oli selles jõledas vangikongis kaotanud mõistuse, suutmata taluda vangipõlve koledusi. Vabaduse, valguse ja liikumisega harjunud Blake sattus meeleheitesse, teda piinas küsimus, kui pika aja pärast hakkab ta täpselt samamoodi pomisema.

Täielikus pimeduses ja vaikuses polnud aega olemas, seda ei saanud millegagi mõõta. Blake ei teadnud, kui kaua ta oli umbses kongis viibinud. Piinatud ja jõuetu, langes ta minestusse, aga kas see kestis mõne tunni või minuti, seda ei suutnud ta kujutleda.

Muide, kas sellel oligi tähtsust?

Sekundil, tunnil või päeval polnud selles sünges kohas mingit tähtsust. Praegu olid vaid kaks asja James Blake'ile tähtsad: vabadus või surm, ja ta teadis, et peagi võtab ta tänulikult vastu viimase.

Sammudekaja häiris maa-aluse vangla vaikust.

Blake pingutas kuulmist. Sammud lähenesid. Peagi hakkas kaugel vilkuma vaevumärgatav tõrvikutuli. See muutus üha eredamaks ja kui tõrvikukandjad Blake'i ees seisma jäid, oli ta pimestatud ega suutnud tulijaid eristada.

Kui silmad olid valgusega harjunud, nägi ta kahte rüütlit.

124

Blake tegi ristimärgi.

„See on tema," lausus üks rüütel.

Blake silmitses mõlemat tähelepanelikult.

„Kas sa ei tunne meid ära, Must rüütel?" küsis teine.

Ameeriklane uuris teda üksisilmi.

Naeratus valgustas vangi nägu, kui ta märkas noore rüütli kaela ümber valget sidet.

„Oletatavasti saan ma nüüd selle, mille olen ära teeninud," ütles ta.

„Saad selle, mille oled ära teeninud?" kordas vanem.

„Noh, te mõlemad tulite mind kuldmedaliga autasustama, eks ole, söör Wildred," naljatas Blake irooniliselt muiates.

„Sa räägid alati mõistu," vastas Wildred. „Tulime sind vabastama, sest ogar kuningas solvas Sepulcheri rüütleid. Söör Guy ja mina kuulsime, et sind tahetakse tuleriidal põletada ja meie ei või lubada, et türann sinusugust vaprat rüütlit nii alandavalt solvaks."

Seda rääkides kummardus söör Wildred alla ja hakkas suure viiliga läbi viilima rauast neete, millega olid kinnitatud vangi jalarauad.

„Tahate aidata mul põgeneda?" hüüdis Blake. „Aga kui teid leitakse, käsib kuningas teid karmilt karistada!"

„Ei leita," vastas Wildred. „Kõik on läbi mõeldud. Ometi on see sinule üsna riskantne. Täna öösel on välismüüril valves söör Guy ja sind sinna toimetada pole kuigi raske. Sulle antakse saatja ja sa võid piki mägesid Nimmrisse minna. Kuid linna väravast kaugemale ei saa me sind saata: meid jälgivad kaks kõige alatumat Bohuni spiooni, kuid homme hommikul ehk õnnestub meil tulla lagendikule koos varuhobusega."

„Nüüd aga vasta meie küsimusele, mis ajab meid segadusse," ütles söör Guy.

„Kuulan teid," vastas Blake.

„Sa röövisid otse Bohuni nina alt printsess Guinalda ja peab ütlema, et see õnnestus sul suurepäraselt. Kuid hiljem nähti teda saratseenide käppade vahel. Kuidas võis see juhtuda?"

„Kus teda nähti?"

„ Välismüüri taga. Saratseenid vedasid teda mööda mäekuru," vastas Wildred.

Blake jutustas, mis oli juhtunud sellest hetkest alates, kui ta oli Guinalda Bohuni käest ära võtnud, ja millega see kõik oli lõppenud.

125

Needid olid läbi viilitud ja Blake taas vaba.

Mööda salakäike viis Wildred ta enda poole. Tal söödeti kõht täis, anti uued rõivad ja täielik varustus pikaks teekonnaks, sest teati, et ilma hobuse, relva ja toidumoonata on võimatu läbida tundmatut paikkonda.

Südaööl viis Wildred ta salaukse kaudu kindlusest välja ja saatis välismüürini, kus söör Guy nad vastu võttis. Mõni minut hiljem jättis Blake hüvasti õilsate rüütlitega, kes alles hiljaaegu olid võitluses tema vastased olnud, hüppas sadulasse ja sõitis kindluseväravast välja tähtedest valgustatud teele, mis viis Sepulcheri mäetippude poole.

* * *

Ahvikuningas To-Jat oli mahavarisenud puu pehkinud koore alt kinni püüdnud maitsva põrnika. Teda ümbritsesid sugukonna ahvid.

Oli keskpäev ja nad olid hiiglaslike puude all suure lagendiku servas nautimas jõudeolekut.

Ahvid olid enda ja kogu maailmaga rahul.

Nende poole liikus kolm inimest, kuid nad tulid pealttuule ja seepärast ei tundunud ei To-Jat ega tema sugukondlased tar-manganide lõhna. Džunglirada oli märg, sest öö läbi oli sadanud vihma ja kolmik kõndis vähimatki kära tegemata, mis oleks võinud ahve valvsusele sundida. Pealegi liikusid inimesed suurima hoolikusega, sest nad olid juba kaks päeva söömata ja lootsid tabada ükskõik millist jahisaaki.

Kõige ees sammus beduiin, karabiin käes. Tema silmad välkusid õelalt. Tema järel komberdas hall vanamees, keda piinas palavik. Ta liikus vaarudes ja toetus okslikule kepile. Kolmandana tuli neiu. Tema kallist kangast õmmeldud rõivad olid räpased ja lõhki rebitud.

Kuigi neiu näojooni moonutasid valu ja väsimus, oli see siiski säilitanud peaaegu taevaliku ilu. Ta läks edasi tuigerdades, kuid ei kaotanud kuninglikku rühti.

Siis märkas beduiin lagendiku serval noort ahvi, kes oli mänguhoos kaaslastest küllaltki kaugele läinud. Lõpuks ometi saak! Beduiin tõstis vana püssi palge ja sihtis hoolikalt. Hinge kinni hoides vajutas ta päästikule. Kärgatas pauk ja samal hetkel kõ-las lagendikul haavatud ahvi kisa. Jalamaid jooksid kisa peale

kokku vanad isaahvid ja jäid tarmanganisid nähes seisma. Ahvide käitumine oli paljuski etteaimamatu. Nad võisid kohutavat mürisevat vihatud keppi nähes plehku pista, kuid võisid ka kallale tungida, et oma sugukonnakaaslase eest kätte maksta. Sellel päeval valisid nad kättemaksu!

Paljastanud kihvad, liikusid suured isaahvid To-Jati käskluse peale edasi. Kui näljased tarmanganid jooksid vaatama, kelle nad olid maha lasknud ja kas see ka süüa sünnib, põrkasid nad ninapidi kokku vihaselt lõrisevate ahvidega.

Fahd ja Stimbol keerasid kannapealt ümber ja tormasid minema. Araablane lükkas Guinalda alatult oma teelt kõrvale ja ta kukkus maha. Kõige ees jooksev ahv märkas seda ja kargas neiule selga, valmis oma kihvu talle kaela vajutama, kuid sel hetkel hüppas ligi To-Jat ja virutas ahvi rusikahoobiga eemale.

To-Jat oli juba näinud tarmanganide naisi ja taipas, et tema ees oli üks nende hulgast, aga et ta oli ahvikuningas, otsustas ta neiu endale naiseks võtta.

Kuid teine isane, kes hõõrus haiget saanud kohta, ei kavatsenud kuninga omavoli kannatada ega loovutada jahisaaki, mis kuulus õigusega temale.

Raevust pöörane, hakkas ta paljastatud kihvadega ähvardavalt liikuma To-Jati poole, kes lohistas tütarlast asjalikult lagendikule.

„Käi minema!" ütles To-Jat ja paljastas hambad. „See on To-Jati naine."

„See on Go-Jati naine," vastas teine endiselt lähenedes.

„Tapan!" urises To-Jat.

Go-Jat ei teinud ähvardust kuulmagi.

Siis tõstis To-Jat ootamatult Guinalda oma karvaste kätega sülle ja kihutas džunglisse nii, kuidas jalad võtsid. Metsiku kisaga tormas Go-Jat teda taga ajama.

Silmad hirmust pärani, püüdis printsess Guinalda end lahti kiskuda teda padrikusse kandva karvase koletise sitkete käppade vahelt. Ta polnud iialgi näinud inimahve ega neist isegi kuulnud ja oli nüüd kindel, et see hiiglaslik koletis on üks vihatud välisilma asukaid nagu ka draakonid ja muud jäledad elukad. Lapsest saadik oli teda õpetatud, et saratseenide vallutatud välisilm on vaenulik ja hirmuäratav ning üksnes väga kaugel asub imeline maa, mida kutsutakse Inglismaaks.

Nüüd ei püüdnudki ta enam oma edasist käekäiku ette aimata, vaid oli sellega leppinud.

127

To-Jat mõistis peagi, et sellise koormaga nagu see naine ei õnnestu tal kuigi kaugele joosta, kuid ta ei tahtnud ka temast loobuda. Järsku ta peatus ja pöördus näoga tagaajaja poole. Go-Jat jooksis, suu vahus, karvad turris, ja lõrises kumedalt: sellisena oli ta metslooma julmuse, toore jõu ja ohjeldamatu raevu tüüpiline näide. To-Jat laskis jahisaagi sülest maha ja valmistus võitlema, et ülbeks läinud alamale tema koht kätte näidata.

Väsimusest ja näljast nõrkenud ning kõigest läbielatust vapustatud Guinalda lebas vaevu hingates maas.

Tülist kaasakistud To-Jat ja Go-Jat olid kõik muu unustanud. Kui Guinaldal oleks jätkunud jõudu, oleks ta võinud põgeneda, kuid neiu oli liialt kurnatud, et kasutada saatuse kingitud viimast võimalust.

Õudusest vallatuna jälgis ta neid koletislikke poolinimesi-poolloomi, kes valmistusid võitlema õiguse eest teda endale saada.

Siiski polnud Guinalda sõjakate ettevalmistuste ainus tunnistaja.

Kindlat varjupaika pakkuvast põõsastikust jälgis veel keegi liikumatul pilgul seda stseeni. Kähmluseks valmistuvad To-Jat ja Go-Jat ei märganud kumbki põõsalehtede kerget liikumist, mille põhjustas teise pealtvaataja hingamine ja keha asendi muutmine. Duell ja ka selle tulemus teda ilmselt ei huvitanud, sest niipea kui ahvid teineteisele kallale tormasid, hüppas ta üles ja astus lagendikule. See oli hiiglaslik lõvi musta laka ja ruske karvaga, mis päikesekiirtes tundus olevat kuldne.

To-Jat märkas teda esimesena. Ta karjatas vihaselt ja tormas minema, jättes nii jahisaagi kui ka vastase nende enda hooleks.

Go-Jat arvas, et tema rivaal lahkub võitlusväljalt hinnust tema vägevuse ees. Ta põrutas jalaga vastu maad ja tõi kuuldavale isaahvi võidukisa. Seejärel pöördus ta võitja ülbel ilmel, et jahisaak kaasa võtta, kuid tardus imestusest soolasambaks. Tema ja neiu vahel seisis lõvi, kes vaatas talle otse silma. Loom oli temast hüppekaugusel, kuid ei kavatsenud hüpata. Go-Jat hakkas hambaid paljastades taganema, siis aga taipas, et lõvil pole ilmselt plaanis talle kallale tungida, pööras järsult ümber ja tormas džunglisse, heites kohutavale hiigelkassile alatasa pilke.

Lõvi vaatas neiu poole. Vaene printsess! Hirmust halvatud ja oma saatusega leppinud, lamas ta liikumatult maas ning vaatas

128

uue piinaja ja timuka pärani avatud silmadesse. Loomade kuningas heitis talle uuriva pilgu ja astus edasi.

Guinalda pani käed risti ja hakkas palvetama. Ta ei palunud ei pääsemist ega elu, vaid kerget ja valutut surma. Ta sulges silmad, et mitte näha liginevat metslooma. Neiu tundis oma põsel tema kuuma hingust. Lõvi nuusutas teda. Issand, miks ta viivitab? Kurnatud närvid ei pidanud vastu ja Guinalda kaotas teadvuse. See oli tema kannatuste nukker lõpp.

XXII. Jad-bal-ja

Ibn Jadi jõugu riismed suundusid itta. Inimesed olid surmani ehmunud ja aru kaotamas. Nad kiirustasid, püüdes võimalikult ruttu eemalduda kohutavast metsast, kus elutses kuri vaim. Abd-el-Aziz ja need, kes teda leopardide metsast Nimmrisse saatsid, ei ühinenud jõuguga ega saanud seda iialgi teha, sest lagendikul aarete linna taga, millest beduiinid olid unistanud, sattusid neile ootamatult peale Gobredi rüütlid.

Ehkki saratseenid olid relvastatud vanade, kõva müra tegevate arkebuuside-ga, suunasid Nimmri raudrüütlid nende vastu oma odad. Pärast seitse sajandit kestnud vaikust kõlas veel kord ristirüütlite võiduhüüd, et kuulutada lahingut iidses võitluses Püha Maa eest, sõjas, millel polnud lõppu.

Põhjast saabunud lahingurõivastuses rüütel läbis gallade maa. Tema odateraviku otsas lehvis sinakashõbedane vimpel. Rakmed olid kaunistatud kulla ja hõbedaga söör Wildredi varakambrist. Galla sõdurid jooksid laiali, nähes seda teisest ajastust pärit üksikut sõdurit.

Ahvide Tarzan, kes läks läände, märkas juhuslikult Fahdi, Stimboli ja Guinalda jälgi ja pööras lõunasse.

Põhja poole suundus sada eebenipuu värvi hiiglasest veterani, kes olid arvukates lahingutes järele proovitud. Need olid kuulsusrikkad wazirid. Nendega oli kaasas Zeyd, Ateja kallim. Kord sattus salk värsketele jälgedele, mis ületasid nende tee edela suunas.

Need olid araablaste sandaalide jäljed.

Üle tee olid läinud kaks meest ja naine. .

Kui wazirid jälgi Zeydile näitasid, vandus noormees, et naise jäljed kuuluvad Atejale, sest kes veel teaks temast paremini

129

neiu väikese jala kuju ja suurust ning sandaalide lõiget, mida Ateja ise oma kätega oli õmmelnud?

ZeytJ palus wazirisid veidi kõrvale pöörata ja aidata tal oma armsamat otsida.

Kuni peamehe asetäitja järele mõtles, äratas üldist tähelepanu raginal läbi džungli tungiv inimene.

See oli Fahd.

Nüüd uskus Zeyd surmkindlalt, et naise jäljed kuulusid Atejale.

Ta lähenes Fahdile.

„Kus Ateja on?" küsis ta ähvardavalt.

„Kust mina tean," vastas Fahd. „Ma pole teda juba mitu päeva näinud."

Ta rääkis õigust.

„Valetad!" ei uskunud Zeyd ja näitas maha. „Siin on ta jäljed, kõrvuti sinu omadega."

Salakaval ilme vilksatas Fahdi silmis, kui ta mõistis, et võib panna kannatama inimese, keda ta vihkas.

Ta kehitas õlgu.

„Noh, kui sa ise juba kõike tead..."

„Kus ta on?" küsis Zeyd veel kord.

„Ma ei tahaks sind kurvastada," venitas Fahd silmakirjalikult, „kuid ta... ta on surnud."

„ Surnud?!"

Hingevalu, mis selles ainsas sõnas väljendus, oleks võinud liigutada kivist südant, kuid mitte Fahdi oma.

„Jah, jah, surnud jah," hüüdis ta. „Ma röövisin ta tema isa laagrist. Ta kuulus mulle kõik need päevad ja ööd, siis viis suur ahv ta džunglisse. Kindla peale on ta nüüd surnud!"

Pimestatud vihast, pakkus Fahd ilmselt üle.

Raevunult karjatades sööstis Zeyd talle kallale ja enne kui wazirid suutsid sekkuda või Fahd ennast kaitsta, läbistas vahe tera kolm korda alatu beduiini südame.

Noruspäi läks Zeyd koos waziridega teele. Pisarad tuhmis-tasid tema silmi.

Salgast umbes miili kaugusel põhja pool komistas rajal palavikus vaevlev surev vanamees ja kukkus maha. Kaks korda püüdis ta tõusta ja mõlemal korral varises jõuetult tagasi. Ta lamas liikumatult, räpane, räbaldunud, pooleldi mõistuse kaotanud, ja paistis olevat surnud.

130

Põhja poolt tuli Ahvide Tarzan, kes käis Guinalda ja nende kahe jälgedes, kes teda saatsid. Ahvinimene tundis looklevat rada hästi, seepärast valis ta lühema tee läbi puulatvade ja oksalt oksale hüpates nägi peagi wazirisid just selles kohas, kus nad olid kohanud Fahdi ja kus Zeyd oli tapnud oma võistleja. Tarzani tundlikud sõõrmed püüdsid kinni manganide, suurte ahvide lõhna. Ta lõi kartma, et kui neiu neile pihku sattus, võis see talle halvasti lõppeda. Tarzan tormas lõhna peale edasi.

Suurte puude all lagendikul polnud suurt midagi muutunud. Ahvid logelesid endiselt. To-Jat ja Go-Jat olid oma hiljutise tüli unustanud, sest jahisaak oli jäänud sootuks tugevamale vastasele ja nüüd polnud neil enam midagi jagada.

Pärast äratundmise ja tervitamise rituaali küsis Tarzan, kas keegi polnud näinud tarmangani naist, kes oli hiljuti läinud läbi džungli.

M'walat näitas sõrmega To-Jatile ja Tarzan pöördus kuninga poole.

„Sa nägid teda?" küsis ta üha suureneva rahutusega. Talle ei meeldinud ahvikuninga käitumine. Järsku viipas To-Jat käega lõunasse ja ütles: „Numa."

Ta jätkas maitsvate põrnikate otsimist, kuid Tarzan mõistis üheainsa öeldud sõna tähendust nii, nagu oleks ahv andnud talle põhjaliku selgituse.

„Kus?" küsis ahvinimene.

To-Jat osutas sinnapoole, kus ta oli jätnud Guinalda lõvile ja kurva südamega suundus Tarzan otsinguile, ehkki ta juba teadis, mida leiab.

Vähemalt ajab ta lõvi minema ja matab maha selle, mis on õnnetust neiust järele jäänud.

* * *

Guinalda tuli pikkamööda teadvusele. Ta ei avanud silmi, vaid jäi lamama ja palus endale rahulikult surma.

Ta ei tundnud valu.

Varsti lõi talle ninna iiveldamapanev terav lõhn ja keegi liigutas end tema kõrval nii lähedal, et ta tundis hiiglasliku keha raskust.

Hirmu täis, avas ta silmad ja pidi õudusest äärepealt kisendama

131

hakkama, sest nägi, et tema kõrval lamab suur lõvi.

Lõvi lebas vaikselt, tõstnud üles õilsa pea tumeda lakaga, mis riivas kergelt neiu nägu.

Lõvi pilk oli suunatud põhja.

Guinalda lamas sõnatult ja kartis end liigutada.

Pisut hiljem ta pigem tundis kui kuulis kumedat lõrinat, mis tuli kiskja rinnast.

Keegi lähenes neile!

Isegi Guinalda tundis seda, kuid ta ei saanud appi hüüda, sest kes oleks võinud teda selle kohutava metslooma käest päästa?!

Saja sammu kaugusel puude okstes kostis sahinat ja maapinnale laskus metsjumala hiiglaslik kogu.

Lõvi kargas üles ja jäi inimese ette seisma.

Mõnda aega silmitsesid mõlemad teineteist. Siis hakkas inimene rääkima.

„Jad-bal-ja!" hüüdis ta.

Ja käskis siis:

„Kuula sõna!"

Hiigelsuur Kuldlõvi hakkas tasakesi urisema ja, ületanud lageda maa, jäi inimese ette seisma.
Guinalda nägi, kuidas metsloom tõstis pea inimese poole ja see hakkas õrnalt tema tihedat lakka sõrmitsema.
Jätnud lõvi sinnapaika, astus ahvinimene printsessi juurde ja põlvitas tema kõrvale maha.
„Kas sina oled printsess Guinalda?" küsis ta.
Neiu noogutas, olles hämmeldunud, et võõras teda tunneb.
Ta oli liiga rabatud, et kõnelda.
„Oled sa haavatud?"
Neiu raputas pead.
„Ära karda," rahustas Tarzan teda pehmelt. „Olen sõber. Nüüd oled sa väljaspool ohtu."
Selles, kuidas ta rääkis, oli midagi niisugust, mis sisendas kindlustunnet ja rahu, mida poleks suutnud anda ka kõik tema isa relvastatud rüütlid.
„Ma ei karda enam," ütles ta lihtsalt.
„Kes su kaaslased on?"
Neiu jutustas kõigest, mis oli temaga juhtunud. „Lõpuks ometi oled sa kõigist piinadest vaba," ütles ahvinimene. „Me ei hakka otsima neid, kes sulle ülekohut tegid. Džun-
132
gel maksab neile kätte omal kombel ja omal ajal."
„Kes sa oled?" küsis neiu.
„Olen Tarzan."
„ Kuidas sa mu nime teada said?"
„Olen ühe inimese sõber, keda sa tunned söör Jamesina," seletas Tarzan. „Tema ja mina otsisime sind."
„Sa oled tema sõber?" hüüdis neiu. „Oh, kallis isand, siis oled sa ka minu sõber!"
Tarzan naeratas.
«Igavesti!" ütles ta.
„Kuid miks lõvi sind ei tapnud, söör Tarzan?" küsis printsess.
„Miks lõvi ei tapnud mind?" kordas Tarzan. „Sellepärast, et see on Jad-bal-ja, Kuldlõvi, kelle ma üles kasvatasin. Ta tunneb mu alati ära kui sõbra ja isanda. Ta ei või halba teha ei mulle ega ka sulle, sest oma sündimisest saadik on ta kogu aeg puutunud kokku inimestega, ent siiski ma kohkusin, kui nägin teda sinu kõrval, sest lõvi on ikkagi lõvi!"
„Elad sa siin lähedal?" küsis Guinalda.
„Ei, kaugel," vastas Tarzan. „Kuid keegi minu inimestest peab viibima läheduses, muidu poleks Jad-bal-ja siin. Ma saatsin oma sõduritele järele ja kahtlemata tõi ta nad siia."
Märganud, et neiu on näljane, käskis Tarzan lõvi paigale jääda ja teda valvata, kuni ta hoolitseb toidupoolise eest.
„Ära teda karda," ütles ta, „pea meeles, et temast paremat kaitsjat sa ei leia."
„Ma usun teda," vastas Guinalda.
Peagi naasis Tarzan jahisaagiga ja söötis neiu kõhu täis. Neiu oli nii nõrk, et ei suutnud ise käia. Tarzan võttis ta sülle ja suundus Nimmri poole.
Tema kõrval sammus tähtsalt mustalakaline Kuldlõvi.
Teel sai Tarzan palju teada Nimmrist ja mõistis, et neiu vastas Blake'i armastusele, sest tema nägu säras rõõmust, kui ta rääkis oma söör Jamesist, esitas küsimusi tema kauge maa ja endise elu kohta, millest Tarzan ei osanud kahjuks midagi rääkida.

Teisel päeval jõudsid kõik kolm suure risti juurde ja siin tervitas Tarzan vahisõdureid ning käskis neil printsessi kaitsta.

Guinalda palus Tarzanit temaga kaasa minna, et ema ja isa võiksid talle tänu avaldada, kuid ahvinimene vastas, et ta peab

133

viivitamatult minema Blake'i otsima, ja Guinalda ei käinud enam peale. m

„Kui sa ta leiad, siis ütle, et Nimmri värav on talle alati avatud, printsess Guinalda ootab teda tagasi." Tarzan ja Jad-bal-ja asusid teele.

Enne kui isa lossi pöörduda, jäi Guinalda risti juurde seisma ja saatis neid pilguga.

«Õnnistagu sind meie jumal, armas rüütel," sosistas ta. „Las ta kaitseb sind ja toob veel kord siia tagasi... koos minu kallimaga! "

XXIII. Teed ja ristteed

Blake ratsutas metsas, püüdes leida araablaste jälgi. Kord sattus ta väikese pärismaalaste küla peale. Džungel polnud seda veel alla neelanud.

Tavatut rüütlit nähes jooksid ebausklikud elanikud kabuhirmus laiali ja Blake möödus külast uhkes üksinduses.

Mõne miili edasi sõitnud, nägi ameeriklane ootamatult käänaku taga varitsevat leopardi, kelle ees lamas liikumatult inimene.

Esialgu arvas Blake, et inimene on surnud, kuid veidi aja pärast märkas, et ta püüab end üles ajada ja eemale roomata.

Ent suur kass tuli talle lähemale ja paljastas verejanuliselt hambad.

Blake'i hobune hakkas pruuskama, kuid Sheeta ei teinud temast väljagi, sest ta ei kavatsenud kergest jahisaagist loobuda. Blake'i lähenedes pööras leopard end ümber ja võttis teda vastu raevuka möirgamisega.

Blake ei teadnud, kuidas reageerib hobune hirmuäratava kiskja juuresolekule, kuid tema kartus oli asjatu. Asi oli selles, et vastavalt Sepulcheri oru tavadele oli mõlema linna rüütlite meelisajaviide küttida odaga leopardide metsa hiigelkasse.

Blake'i hobune oli osa võtnud võitlustest veelgi kogukamate kiskjatega, seepärast sööstis ta kartmatult rünnakule.

Niisiis kihutas vägeva ratsu seljas istuja edasi, kuna see, kes minut hiljem pidi ohvriks saama, vahtis imestusest pärani silmi kõike toimuvat.

Kui ratsanik ja hobune hüppekaugusesse jõudsid, kargas

134

Sheeta püsti, et ülekohtutegijaile kallale tungida.

Ta hüppas, kuid sattus raske oda teraviku otsa.

Oda tungis temast läbi ja inimene suutis selle suurivaevu metslooma korjusest välja kiskuda.

Oda kätte saanud, tuli ta sadulast maha ja astus maas istuva relvitu inimese juurde.

„Mu jumal!" hüüatas ta vanamehele otsa vaadates. „Stim-bol!"

„Blake?" sosistas see vaevalt kuuldavalt.

Noormees kummardus tema kohale.

„Ma suren, Blake," jätkas vanamees, „ja enne kui sellest ilmast jäädavalt lahkuda, tahan ma sinult andeks paluda. Käitusin nagu viimane närukael. Nähtavasti anti mulle nüüd teenete järgi."

„Ära kiirusta surema, Stimbol," ütles Blake. „Oled veel elus. Esimene asi, mis teha tuleb, on viia sind sinna, kus leidub vett ja toitu."

Ta kummardus, tõstis Stimboli kuivetunud keha kergelt üles ja pani vanamehe hobuse selga.

„ Natukese aja eest sõitsin ma läbi väikese küla siit mõni miil eemal. Pärismaalased jooksid mind nähes laiali, kuid me läheme sinna tagasi ja otsime süüa."

„Mida sa siin tegid?" küsis Stimbol. „Ja kuningas Arthuri nimel, mida tähendavad sinu kummalised rõivad ning muu varustus?"

„Räägin sellest hiljem, kui oleme külla jõudnud," vastas Blake. „See on pikk lugu. Otsin neiut, kelle araablased mõne päeva eest röövisid."

„Mu jumal!" hüüatas Stimbol.

„Kas sa tead temast midagi?" küsis Blake.

„Ma olin koos inimesega, kes ta ära röövis või vähemalt teiste araablaste juurde viis," vastas Stimbol.

„Kus ta on?" karjatas Blake.

„Kardan, et teda pole enam elavate kirjas..."

„Kas ta suri?"

„ Salkkond inimahve võttis ta kinni. Tõenäoliselt tapeti vaeseke otsekohe."

Blake kõndis tükk aega sõnatult hobust rajal talutades.

„Kas araablased teotasid teda?" küsis ta mõne aja pärast.

„Ei," vastas Stimbol. „Šeik röövis ta kas siis lunaraha saamiseks

või mustade sultanite haaremisse müümiseks, kuid Fahd röövis^ ta enda jaoks. Ta võttis ka minu kaasa, sest tõotasin talle hunniku raha, kui ta mind hädast välja aitab. Takistasin teda tütarlapse kallal vägivalda tarvitamast, öeldes, et muidu ei saa ta punast krossigi. Mina seda õnnetut ei vajanud, kuid ma otsustasin ta päästa, kui see on minu võimuses."

Rännumehed lähenesid külale. Pärismaalased polnud hirmust veel toibunud ja varjasid end džunglis.

Blake leidis hõlpsasti süüa ja juua mõlemale.

Stimboli võimalikult mugavasti sisse seadnud, söötis Blake ka hobust ja läks siis vanamehe juurde tagasi.

Ta kavatses rääkida talle osaks saanud katsumustest, kui kuulis suurt inimhulka tulemas.

Kõlasid hääled ja paljaste jalgade tatsumine.

Tõenäoliselt olid need külaelanikud, kes tulid oma kodukolde juurde tagasi.

Blake valmistus neile vastu minema ja sõprust pakkuma, kuid esimesi mustanahalisi silmates jäi seisma.

Need inimesed hämmastasid teda, sest nad ei sarnanenud põrmugi elanikega, keda ta oli näinud varem, kui need ehmunult džunglisse putkasid.

Valged suletutid peade kohal lehvimas, liikus salkkond vägevaid sõdureid rajal edasi. Nende selja tagant paistsid suured ovaalsed kilbid, käes hoidsid nad lahingupiike.

„Noh, mis siis ikka," pomises Blake, „kohe läheb lahti. Külaelanikud on oma suured suguvennad kohale kutsunud!"

Sõdurid sisenesid külla.

Blake'i nähes jäid nad imestunult seisma.

Üks neist astus ameeriklase juurde ja viimase suureks üllatuseks kõnetas teda küllaltki talutavas inglise keeles.

„Oleme Tarzani waziridest sõdurid," ütles ta. „Otsime oma pealikut ja isandat. Oled sa teda näinud, bwana?" ' Waziri sõdurid!

Suurest rõõmust oleks Blake kõigile suud andnud. Siiani oli teinud talle muret Stimboli käekäik, sest ilma kõrvalise abita poleks ta iialgi suutnud vana meest tsiviliseeritud maailma tagasi toimetada, nüüd oli tema mure murtud.

Välja arvatud Zeyd ja Blake, oli see lõbus seltskond, kes sel ööl sõi külarahva maniokki ja jõi tema õlut. Wazirid ei muretsenud kunagi oma isanda pärast.

136

„Tarzan ei saa surra," ütles peamehe asetäitja BIake'ile, kui viimane temalt küsis, kas ta oma pealiku pärast põrmugi ei karda.

Need sõnad öeldi sellise veendumusega, et Blake ei osanud vastu vaielda.

* * *

Kurnatud araablased el-Guadist komberdasid suurivaevu rajal edasi.

Väsinud inimesed vaarusid raskete kandamite all. Ka naised kandsid kogukaid kompse.

Ibn Jad jälgis ahnel pilgul oma aardeid.

Järsku läbistas jumal teab kust lennanud oda Ibn Jadi kõrval sammuva kandja südame.

Džunglist kostis tuhm hääl:

„Tilk verd iga kalliskivi eest!"

Surmani ehmunud beduiinid lisasid sammu.

Keda tabab surm järgmisena?

Nad tahtsid juba ammugi aarded minema visata, kuid ahne Ibn Jad ei lubanud seda teha.

Peagi märkasid nad hiiglaslikku lõvi, kes käis nende kannul. Hirm kasvas sajakordseks, kui nad panid tähele, et ta ei tule lähemale ega lähe ka ära, vaid saadab neid teatud kaugusel. Araablaste kolonn kogunes tihedasse kobarasse.

Möödus tund.

Nüüd liikus lõvi kolonni taga. Iialgi varem polnud Ibn Jadi inimesed niisuguse visadusega edasi rühkinud. Kõik tahtsid olla salga eesotsas. Läbilõikava karjatusega kukkus maha veel üks kandja: nool oli läbistanud ta kopsu.

„Tilk verd iga kalliskivi eest!"

Inimesed viskasid aardekompsud maha.

„Me ei tassi enam seda neetud kandamit!" karjusid nad läbisegi.

Veel kord kõlas tuhm hääl.

„Ibn Jad, võta maast aarded," lausus hääl. „Sind ei peatanud miski, et neid kätte saada. Võta kompsud, varas ja mõrtsukas, ja tassi neid ise!"

Araablased kogusid kompsud ühte puntrasse ja tõstsid selle Ibn Jadile selga. Vana šeik lõi koorma raskuse all vankuma.

„Ma ei suuda seda tassida," anus ta. „Olen vana ja jõuetu."

„Sa kas tassid või sured!" ütles tuhm hääl. „Nüüd hakkab

137

teid jälgima metsikute silmadega lõvi."

Ibn Jad astus raskelt sammu ette ja hakkas vaarudes mööda rada edasi liikuma.

Nüüd käis ta pikkamisi, mitte nii nagu teised, ja peagi jäi ta maha ning jätkas teekonda lõvi saatel, kuid seda mitte kaua.

Nähes tema rasket olukorda, astus Ateja mehe kõrvale ja surus ta kätt.

„Ära karda," ütles ta. „Ehkki ma pole poeg, kellest sa unistasid, tahan ma sind kaitsta, nagu ma oleksin poeg."

Juba üsna pimedas jõudis beduiinide salk pärismaalaste külla. Nad ei suutnud veel toibudagi, kui neid ümbritses sada sõdurit.

Esialgu ei tulnud neile pähe, et nad viibivad kõige enam kardetud salga keskel. Need olid Tarzani wazirid.

Peamehe asetäitja käskis neilt jalamaid relvad ära võtta. „Kus on Ibn Jad?" küsis Zeyd. „Kohe tuleb," vastati talle.

Zeyd läks raja juurde ja nägi seal lähenemas kahte inimkogu: raske koorma all küünitavat meest ja noort neiut. Neile järgneva hiiglasliku lõvi piirjooni ta pimeduses ei märganud.

Zeyd pidas hinge kinni, sest hetkeks jättis ta süda lööke vahele.

„Ateja!" karjatas ta.

Noormees sööstis talle vastu ja hetk hiljem haaras ta oma embusse.

Vaarudes jõudis Ibn Jad külla. Ta heitis pilgu waziride karmidele nägudele ja varises aarete raskuse all kurnatult maha.

Äkki tõi Hirfa kuuldavale metsiku kisa ja osutas hirmunult rajale. Kõik pöörasid pead. Hetk hiljem astus lõkketule ringi hiigelsuur Kuldlõvi ja tema kõrval käis džunglivalitseja Tarzan.

Kui Tarzan lähemale jõudis, sööstis Blake ta juurde, haaras käest kinni ja sõnas nukralt:

„Me jäime hiljaks."

„Mida sa sellega öelda tahad?" küsis ahvinimene. .Printsess Guinalda on surnud!"

„Kust sa selle võtsid? Mis loba see on!" hüüdis Tarzan. „Täna hommikul viisin ta isiklikult Nimmri sissepääsu juurde."

Tosin korda pidi Tarzan öeldut kordama, enne kui Blake jäi uskuma, et see pole õel nali. Veel tosin korda tuli talle korrata sõnu, mis Guinalda oli jumalagajätul öelnud: „Kui sa ta leiad,

siis ütle, et Nimmri värav on talle alati avatud, printsess Gui-nalda ootab teda tagasi."

Pärastpoole palus Stimbol Blake'i kaudu Tarzanil astuda onni, kus ta lamas.

„Ma tänan jumalat!" hüüdis vanamees tuliselt. „Uskusin kindlalt, et tapsin su. See mõte ei andnud mulle rahu. Nüüd, nähes sind elusa ja tervena, tuleb mul eluisu tagasi."

„Me hoolitseme sinu eest, Stimbol," ütles ahvinimene. „Niipea kui sul hakkab parem, saadetakse sind rannikule."

Seda öelnud, väljus ta onnist.

Ta oli oma kohust täitnud, ehkki tal polnud sõbralikke' tundeid inimese vastu, kes oli käsust üle astunud ja teda tappa üritanud.

Järgmisel hommikul valmistusid nad teele asuma.

Ibn Jad ja tema araablased, välja arvatud Zeyd ja Ateja, kes jäid Tarzani juurde, siirdusid tosina waziri sõduri valve all lähimasse pärismaalaste külla. Seal anti nad üle galladele, kes müüsid nad tõenäoliselt Abessiiniasse orjadeks.

Neli tugevat wazirit viisid Stimboli ära kanderaamil, ülejäänud valmistusid lõunasse, Tarzani maale tagasi minema.

Blake oli endale taas lahingurõivad selga tõmmanud. Nüüd hüppas ta oma võimsa ratsu selga ja kappas Tarzani juurde. Ahvinimese kõrval seisis Kuldlõvi, Jad-bal-ja.

Blake kummardus ja sirutas Tarzanile käe.

„Nägemiseni!" ütles rüütel.

„Nägemiseni?" imestas ahvinimene. „Kas sa siis ei tulegi meiega?"

Blake raputas pead.

„Ei," vastas ta. „ Lähen tagasi keskaega naise juurde, keda armastan."

Tarzan ja Jad-bal-ja seisid rajal ja vaatasid järele söör Jame-sile, kes suundus Nimmri linna.

Raske oda terasest otsiku küljes lehvis tema sinakashõbeda-ne vimpel.

SISUKORD

Elevant Tantor 3
Metsasõprus … 9
Gorilla Bolgani 14
Tarmanganid .. 21
Välk Ara 27
VI. Rist 33
VII. Maolik salakavalus 37
VIII. Söör Richard 41
Ulala tagasitulek 48
Söör James 54
„Homme sa sured!" 61
Zeydi telgis 67
Kilp ja mõõk 72
Üksildane haud 80
Suur turniir 84
XVI. Saratseenid! 91
Must rüütel 95
Tarzan — džunglivalitseja 101
XIX. „Ma armastan sind!" 109
XX. Tilk verd iga kalliskivi eest 117
Naine manganile I23
Jad-bal-ja 128
XXIII. Teed ja ristteed 133

Edgar Rice Burroughsi uustõlgetest ja -trükkidest AS-Multipress kirjastuselt „Stella" juba ilmunud:

TARZANI LOOD

Tarzan — ahvide kasvandik, 1991 Tarzani tagasitulek, 1991 Tarzani metsikud sõbrad, 1992 Tarzani poeg, 1992 Tarzan ja Opari kalliskivid, 1992 Kättesaamatu Tarzan, 1993 Kohutav Tarzan, 1993 Tarzan ja Kuldlõvi, 1993 Tarzan ja sipelginimesed, 1994 Tarzan — džunglivalitseja, 1994 Tarzan ja kadunud impeerium, 1994

MUUD

Poksija Billy, 1993 Suudlus huultel, 1993 Tagasi kiviaega, 1994

Ilmumas aastail 1994—1995: TARZANI LOOD Tarzani šeiklused maapõues Tarzan ja keelatud linn Oivaline Tarzan Tarzan ja kullalinn Võitmatu Tarzan

jt.

MUUD

Kadunud kontinent Koopaneiu

Kõige kaugema tähe taga

jt.

VEEL TARZANI AUTORILT

„Sa langesid minestusse kolme minuti eest," rahustas teda vend...

„Kolm minutit," pomises neiu, „kolm minutit!"

Öösel kui kõik juba magasid, istus Barney Caster oma õe voodi kõrvale ning Victoria jutustas lihtsalt ja hüsteerikata talle kuni hommikuni seda lugu, mida ma teile juba pajata-sin: Nat-uli ja Nu poja Nu lugu.

„Ma arvan," ütles neiu juttu lõpetades, „et pärast seda nägemust või kuidas seda ka ei nimeta, saan ma õnnelikumaks... Ma kohtasin oma unistuste meest ja elasin elu, nagu me elasime loendamatu hulk aastaid tagasi..."

Tarzani-lugude autorina juba eesti lugejate mitmele põlvkonnale tuntud Edgar Rice Burroügh on viljelnud peamiselt fantaasiaküllast ilukirjandust Võimaliku ja võimatu vahele piiri tõmbamise jätab ta lugeja hooleks. Nii on see lord Greystoke'i ehk Ahvide Tarzani elukäiku kujutades, nii on see esmapilgul tavapäraste armastusromaanidena tunduvates poksija Billys" ja „Suudluses huultele", aga nii on see kindlasti romaanis „Tagasi kiviaega" QBack to the Stone Age").

See romaan seisab küllalt lähedal „Tarzani" sarjale. John Clayton, lord Greystoke, kunagine Ahvide Tarzan ja leedi Greystoke on siin küll kõrvaltegelased, aga seda tähtsam on sündmuspaik — Greystoke'ide rantšo Ekvatoriaal-Aafrikas. Sinna jahti pidama ja šeiklusi otsima läinute hulgas olnud Victoria Caster Beatrice'ist Nebraska osariigist Ameerika Ühendriikidest jõuab talle alati meeletut hirmu valmistanud maavärina läbi tagasi kiviaega, kus ta elab Nat-ulina ürginimese koo-paelu. Kirjanik jutustab kaasahaaravalt tolle aja inimeste ohtuderikkast igapäevaelust, kus elu ja surma piir oli õhkõrn. Ähvardav maavärin toob Nat-uli taas Victoria Casterina tänapäeva. Tema teadvusest jooksis tegelikult ürginimese eluiga läbi kolme minutiga, mil kangelanna oli minestuses. Hea tahtmise korral võib leida kirjaniku püüet illustreerida tema kaasaja teadusringkondades vaieldud hingede rändamise teemat

«Stella» VÄÄRTROMAANE

KAKS UUDIST

Ajale vastu pidanud ja lugejamenu säilitanud valiku esimese teosena on ilmunud kauaoodatud

Meie raamatuhuvilis-te mitu põlvkonda teavad J. Linnankose „Laulu tulipunasest lillest" (1905) vaid kuulu järgi, sest eesti keeles ilmus see viimati 1939. aastal. Põhja-naabrite kuulsa kirjaniku teost tuletab meelde August Gailiti „Toomas Nipernaadi" (1928), mis on ilmunud mitmes uustrükis. Just aasta enne „Toomas Nipernaadit" tõmbas kirjanik ja kirjandusteadlane V. A. Kos-kenniemi „Laulule tulipunasest lillest" soome kirjanduses kohta otsides paralleele selle peategelase Olavi ning don Juani ja Lemminkäise vahel «Kalevalast".

Ta leiab et don Juan on J. Linnankose jaoks muutunud nähtusest probleemiks. „Aga sellest hoolimata —ja selles just ilmnebki Linnankose luuletaja jõud — on need üksteisele järgnevad armastuselamused, mis täidavad teose algusosa, esitatud ebatavaliselt ehedalt ja vahetult. Igaüht neist enam-vähem juhuslikest suhetest, millesse Olavi, Linnankose don Juan laskub, ümbritseb eriline meeleolu. Olavi tunneteskaala on suhteliselt lai, ta puudutab erinevaid tundekeeli, sõbrustades Metsaneiu ja Tõmmu neiuga, Pihlakobara ja Toomeõiega. Nii on ühe ja sama teeme üksluise kordamise oht välditud. Uue naistegelase lavale ilmumine toob Olavi tunnetes esile mingi uue joone, kuni ta kohtab Küllikki näol oma saatust, viimast ja sügavaimat armastust."

„Laul tulipunasest lillest" uusromantilise kirjanduse parima näitena mõjutab küll tundeid, aga neid kannab siiski ka põnev sündmustik.

AS Multipressi kirjastusel «^feüa» on kaks uudist: üks kurb ja üks rõõmustav.

Kurb uudis on see, et viimse eksemplarini on läbi müüdud Tarzani-lugude 1., 2., 3., 7. ja 8. raamat („Tarzan — ahvide kasvandik", „Tarzani tagasitulek", „Tarzani metsikud sõbrad", „Kohutav Tarzan", „Tarzan ja Kuldlõvi").

Rõõmustav uudis on see, et veel saame pakkuda kas või mõne eksemplari Tarzani-lugude 4., 5., 6., 9., 10. ja 11. raamatut („Tarzani poeg", «Tarzan ja Opari kalliskivid", «Kättesaamatu Tarzan", „Tarzan ja sipelginimesed", „Tarzan — džungliva-litseja", „Tarzan ja kadunud impeerium"). Neid saab üksikult ja hulgi otse kirjastusest (Paide, Pärnu 58, II k, tel. 212—87) ning igast hästivarustatud Eesti raamatukauplusest.

Arvesta, et odavaimalt saad raamatud otse kirjastajalt!

Eriti soodus pakkumine RAAMATUKOGUDELE!

11. E. R. Burroughs_TARZAN ja kadunud impeerium

Tarzani-lugude üheteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide 1994

„Tarzan ja kadunud impeerium" („Tarzan & the Löst Empire") jätkab E. R Burroughsi loomingu nimekaima kangelase seiklusihu elu kirjeldamist mõnevõrra realistlikumas laadis kui eelmises („Tarzan — džunglivalitseja"), eriti aga üle-eelmises („Tarzan ja sipelginimesed") osas. Lugejate jäägitu poolehoiu võitnud tegelasena saab ta ikka jagu neist, kes ahistavad endast nõrgemaid, püüavad kõigi lubamatute võtetega aidale kahmata seda, mis neile ei peaks kuuluma.

See raamat ilmub eesti keeles nüüd esimest korda.

SISUKORD

Doktor von Harben 3
Üksinda džunglis 7

Nkeema kardab 13
Gabula tuleb tagasi 17
Esivanema vaim 23
Kummaline keel 29

Rooma vang 35
Castrum Mares 42
IX. Lääne imperaator 51
Ida imperaator 60
Väljaspool ohtu 69

Mpingu lobises välja 73
Cassius Asta 78
Mängud 87
Kutse 93
Üksinda areenil 101

Keisri kohtumõistmine 107
Pulmatseremoonia 114

Jumalad on armulikud 118

Tarzan keeldub impeeriumist 124
Keisri surm 127

Nurjunud röövimine 133
Õige keiser 140

© AS Multipress tõlge, kaas
Kaas: Vello Aesma Trükikoda „Kiir"
T. 2143
3

I. Doktor von Harben

Ahvipärdik Nkeema kukkus oma isanda päevitunud õlal ärevalt hüplema, vadistades ja kord Tarzani, kord džungli poole küsivaid pilke heites.

„ Nkeema on midagi märganud, bwana," lausus Muwiro, waziri sõdurite peamehe abiline.

„Ja Tarzan samuti," ütles ahvinimene.

„ Suure bwana silmad on terased nagu antiloop Baral," tähendas Muwiro.

„ Teisiti ei saagi olla," kostis ahvinimene naeratades. „Tarza-nist poleks saanud inimest, kui tema ema Kala poleks õpetanud teda kõiki Malungu antud meeleelundeid kasutama."

‚Ja kes siis tuleb?" küsis Muwiro.

«Salkkond mehi," vastas Tarzan.

„Aga mis siis, kui need on pahasoovijad?" muutus neeger rahutuks. „Vahest peab sõdureid hoiatama?"

Tarzan heitis kiire pilgu väikesele laagrile, kus kakskümmend mustanahalist sõdurit valmistusid õhtueinet võtma, ja veendus rahuldustundega, et nagu alati, olid neil nüüdki relvad käepärast.

„Ei," väitis ta. „Vaevalt seda tarvis on, sest inimesed tulevad end varjamata ja pealegi pole neid nii palju, et võiksid meid ohustada."

Ent Nkeema, kes oli loomult pessimist ja ootas seetõttu alati kõige halvemat, sattus tõemeeli ärevusse. Ta hüppas maha, hakkas karglema nagu üleskeeratu, kahmas siis Tarzanil käest kinni ja hakkas endaga kaasa tirima.

„Anname jalgadele valu!" kriiskas ta ahvide keeles. „Siia tulevad võõrad gomanganid. Nad tapavad ahvipärdik Nkeemp!"

„Ära karda, Nkeema," manitses teda ahvinimene. „Tarzan ja Muwiro ei luba sulle liiga teha."

„Ma tunnen gomanganide lõhna," vingus Nkeema. „Nendega tuleb üks tarmangani. Tarmanganid on hullemad kui gomanganid. Neil on mürisevad kepid ja nad tahavad tappa väikest
4
Nkeemat, samuti kõiki tema vendi ja õdesid. Nad ei halasta kellelegi. Nkeemale ei meeldi tarmanganid. Nkeema kardab."

Nagu teisedki džungliasukad, ei näinud ka Nkeema Tarzanis tarmanganit; see tähendab valget inimest.. Teda võeti kui džungli lahutamatut osa, niisamasugust, nagu olid seda kõik loomad, ja kui oleks läinud vaja üldistust, oleks Nkeema arvanud Tarzani manganide, suurte ahvide hulka.

Nüüd kuulsid juba kõik võõraste lähenemist. Wäziri sõdurid pöördusid kära peale ümber ning vaatasid samas Tarzani ja Muwiro poole. Nähes, et nende juhid ei väljenda rahutust, jätkasid nad oma poolelijäänud tegevust.

Esimesena ilmus laagrisse pikk mustanahaline sõdur. Wazi-risid nähes ta seisatas. Hetke pärast liitus temaga valge habemik. Silmitsenud viivu laagrit, astus ta edasi ja tegi rahumärgi. Džunglist ilmus nähtavale tosin neegrit, peamiselt kandjad, sest ainult kolmel või neljal neist oli püss.

Tarzan ja wazirid taipasid kohe, et tegemist oli väikese rahumeelse salgaga, ja isegi Nkeema, kes oli kõrvaloleva puu otsa peitu pugenud, lipsas kartmatult oma isanda õlale tagasi, näidates kogu oma olekuga põlgust.

„ Doktor von Härben!" hüüatas Tarzan, kui habemik lähemale astus. „Ma ei tundnud teid kohe äragi."

Jumal on mulle armuline, Ahvide Tarzan," lausus von Härben kätt välja sirutades. „Ma just otsisingi teid ja leidsin kahe päevatee võrra varem, kui oletasin."

„Peame jahti kohutavale murdjale," seletas Tarzan. Juba mõnda aega käib ta öösel meie kraalis ja tapab kõige vapramaid inimesi. Ta on erakordselt kaval. Ilmselt on see vana salalik lõvi, kellel siiani on õnnestunud Tarzani käest pääseda. Aga mis tõi teid Tarzani maale, doktor? Loodan, et see on puhtalt sõprusvisiit ja minu hea sõbraga pole juhtunud midagi tõsist, kuigi teie väljanägemine lükkab mu sõnad ümber."

„ Minagi oleksin tahtnud, et see oleks olnud lihtsalt sõprus-visiit," ütles von Harben, „kuid tõtt öelda tulin ma teilt abi paluma, sest mul on väga suuri ebameeldivusi."

„Kas tõesti ründasid teid jälle araablased, et orje saada või elevandiluud röövida? Või korraldasid leopardinimesed džunglirajal öise varitsuse?"

„Ei ühte ega teist. Tulin isiklikku laadi põhjusel, oma poja Erichi pärast, keda te ei tunne."

5

„Jah, tõepoolest, ei tunne," möönis Tarzan. „Aga te olete väsinud ja arvatavasti ka näljane. Võtke platsi. Õhtueine on valmis. Söögi ajal räägite, kuidas Tarzan teid aidata saab."

Kuni wazirid Tarzani korralduse peale aitasid von Harbeni neegritel end sisse seada, istusid doktor ja ahvinimene ristijalu maha ning asusid waziri koka valmistatud lihtsat õhtueinet sööma.

Märganud, et külaline ei malda oodata, et asja olemusest pajatada, ei hakanud Tarzan õhtusöögi lõppemist ootama, vaid palus von Harbenit kohe oma juttu jätkata.

„ Püüan mõne sõnaga selgitada oma külaskäigu tõelist eesmärki," alustas von Harben. „ Erich on mu ainuke poeg. Neli aastat tagasi, olles üheksateistkümneaastane, lõpetas ta edukalt ülikooli. Sestpeale täiendas ta oma teadmisi mitmes Euroopa ülikoolis, spetsialiseerudes arheoloogiale ja paleograafiale. Harrastades alpinismi, ründas ta suvevaheajal kõige raskemaid mäe-tippe Alpides. Mõne kuu eest, kui ta mind vaatama sõitis, sukeldus ta ülepeakaela kohalike bantu suguharude erisuguste murrete õppimisse. Pärismaalastega suheldes kuulis ta vana kõigile hästi tuntud legendi Viramvazi mägede Kadunud Suguharust. Legend vapustas teda nagu paljusid teisigi oma näilise tõepärasusega. Erich seadis eesmärgi välja selgitada, mil määral see vastab tegelikkusele. Kui legendi lähtekoht avalikuks tuleb, on täiesti võimalik, et ta suudab leida selle Kadunud Suguharu järglasi."

„Tean seda legendi väga hästi," ütles Tarzan. pärismaalastele meeldib seda jutustada, ja sealjuures veel selliste usaldusväärsete üksikasjadega, et olen ka ise mitu korda tahtnud seda kontrollima hakata. Tõsi küll, siiani pole mul olnud juhust Viramvazi mägedes käia."

„Pean tunnistama," toetas teda doktor, „et ka minul tekkis aeg-ajalt seesama soov. Ma vestlesin bagego suguharu pärismaalastega, kes elavad Viramvazi mägede nõlvadel, ja nad kinnitasid, et kusagil selle suure mägismaa sügavas orus elab valgete inimeste suguharu. Pärismaalased rääkisid, et juba igivanast ajast peavad nad

kaubavahetust Kadunud Suguharu inimestega ja puutuvad sageli kokku nii rahuajal kui sõjakäikudel, mida nad aeg-ajalt bagegode vastu ette võtavad. Üldkokkuvõttes otsustas Erich korraldada Vif amvazile ekspeditsiooni ja teda toetati, sest peeti sobivaks inimeseks. Tema kohalike murrete

6

tundmine ja pärismaalastega suhtlemise kogemused, ehkki lühiajalised, andsid talle eelise teiste temast isegi haritumate maadeuurijate ees. Peale, selle oli ta üsna hea alpinist. Teiste sõnadega, ta sobis igas suhtes, ja mul jäi üle vaid kahetseda, et ei võinud teda saata, sest olin hõivatud teistest töödest. Aitasin teda igati safari ettevalmistamisel ja varustamisel. Praegu on ekspeditsioon juba teel, hiljuti aga sain teada, et mõni tema sa-fareist on oma külla tagasi tulnud. Ma püüdsin neilt välja uurida, mis ja kuidas, aga nad hoidusid minust eemale. Peagi jõudsid minuni kuuldused, millest taipasin, et pojaga on midagi juhtunud, ja siis otsustasin teele saata päästeekspeditsiooni. Paraku suutsin ma kogu piirkonna peale hädavaevu kokku saada käputäie uljaspäid, kes olid vabatahtlikult nõus mind mägedesse saatma. Asi on selles, et legendi järgi asuvad Viramvazi mägedes kurjad vaimud ja pärismaalased arvavad, et Kadunud Suguharu on jõuk kummitusi, kes ihkavad verd. Mulle sai kohe selgeks, et desertöörid Erichi safarist olid jõudnud kogu piirkonnas hirmu külvata. Selle tagajärjel pidin mujalt abi otsima. Seepärast olengi siin ja pöördun toetuse saamiseks džungliva-litseja Tarzani poole."

„Ma aitan teid, doktor," tõotas Tarzan, olles jutu ära kuulanud.

„Väga hea!" elavnes von Harben. „Ma tean, et saate hakkama. Kuivõrd ma jõudsin märgata, on teil siin paarkümmend inimest, ja veel minu neliteist. Minu inimesed võivad olla kandjad või siis askarid. Teie omi tunnevad kõik kui suurepäraseid sõdureid. Teie juhtimisel leiame kiiresti üles tee, kuigi meie jõud pole eriti suured. Pole sellist nurka, kuhu me tungida ei suudaks."

Tarzan raputas pead.

„Ei, doktor," väitis ta, „ma lähen üksi. Mul on selline reegel. Üksinda jõuan ma kiiremini pärale ja kui olen üksi, siis pole džunglil minu ees saladusi. Teel saan ma üksi rohkem teavet kui kellegagi koos minnes. Te ju mõistate, et džungliasukad peavad mind omaks ega poe mind nähes peitu, nagu nad teeksid teid ja teie mustanahalisi nähes."

„Teate minust paremini, mida teha," lausus von Harben. „Ma ei salga, et tahan teiega kaasa tulla ja kasulik olla, aga kui vastate keeldumisega, ei jää mul muud üle, kui alistuda."

„Minge tagasi, doktor, ja oodake teateid."

7

„Millal asute Viramvazi mägedesse teele? Kas hommikul?" küsis von Harben.

„ Lähen jalamaid," vastas ahv inimene.

„Praegu on juba pime," vaidles von Harben vastu.

„On täiskuu ja ma tahan seda käsutada," seletas Tarzan. «Puhata võin päeval palavaga."

Ta pööras ümber ja hõikas Muwirot.

„Võta inimesed, Muwiro, ja minge koju tagasi," andis ta korralduse. „Olgu nad minu esimese kutse peale valmis teele asuma."

„Hea küll, bwana," ütles Muwiro. „Kas meil tuleb kaua oodata?"

„ Võtan ühes Nkeema ja kui ma teid vajan, saadan ta teile teejuhiks."

„Jah, bwana," lausus Muwiro. „Waziri sõdurid on kogu aeg lahinguvalmis. Relvad on neil käepärast nii päeval kui öösel."

Tarzan heitis vibu ja nooled õlale, seisis viivu keskendunult, kutsus siis ahvide keeles Nkeemat ning kui loomake tema juurde sörkis, pöördus ümber ja kellelegi sõnakest lausumata suundus džunglisse.

II. Üksinda džunglis

Erich von Harben väljus telgist, vaatas ringi ja tegi kindlaks, et oli jäänud üksi. Tema laager Viramvazi mägede nõlval oli inimtühi.

Nüüd sai selgeks, miks tema ärgates oli valitsenud tavatu vaikus, mis kutsus esile halva aimuse ja mida süvendas veelgi asjaolu, et teener Gabula ei ilmunud tema kutse peale kohale.

Kogu selle nädala, mil safari hirmuäratavatele Viramvazi mägedele lähenes, kargasid tema inimesed kahe- ja kolmekaupa ära.

Eelmiseks õhtuks, kui nad mäenõlvale puhkama jäid, oli ekspeditsiooni esialgsest koosseisust järel veel mõni hirmunud mustanahaline. Nüüd polnud enam neidki: öö oli nõmedatele ebausklikele inimestele hirmu nahka ajanud ja nad põgenesid hä-biväärselt pea kohal kõrguvate mägede nähtamatute õuduste eest,

jättes oma isanda üksinda surnute verejanuliste vaimude meelevalda.

Peatuspaiga põgus ülevaatus näitas, et laager oli täielikult rüüstatud.

Neegrid olid ühes võtnud kõik varud, kaasa arvatud relvad ja padrunid. Alles oli jäänud vaid tema püstol ja padrunitasku, mida ta oli oma telgis hoidnud.

Tundes pärismaalasi küllaltki hästi, mõistis Erich von Har-ben nende hingelaadi. See oli üdini läbi imbunud ebausust, millel olid sügavad juured ning mis sundis mustanahalisi korda saatma ilmselgelt ebainimlikke ja reeturlikke tegusid. Seepärast ei võtnud ta midagi nende suhtes ette, nagu oleks seda teinud mõni teine, väiksemate kogemustega inimene.

Tõsi küll, kui nad olid nõustunud rännakus osalema, ei teadnud nad tema plaanidest peaaegu midagi.

Mustanahaliste vaprus oli otse võrdeline Viramvazini jäänud maaga. Iga päevateekonnaga kahanes see märgatavalt, kuni saabus päev, mil nende üle võttis võimust inimmõistusele allumatu hirm ja, minetanud enesevalitsemise, pistsid nad ülepeakaela plehku.

Von Harben sai suurepäraselt aru, miks nad olid varastanud toidukraami, püssid ja laskemoona, ning ta ei mõistnud,neid isegi hukka, sest nähtavasti olid neegrid otsustanud, et ettevõtmine on nurjunud ja ta ise surmale määratud. Milleks jätta toitu inimesele, kes on peaaegu surnud, samal ajal kui neil tuli minna koju, kus toiduga polnud hõisata? Milleks talle üldse püss, kui Viramvazi mägede vaimude peale ei hakka miski, seda enam lihtsurelike relv? Niisugune oli nende arutluste loogika, lihthe ja ümberlükkamatu.

Von Harben suunas pilgu alla, kus puude vahel mööda mäenõlva laskusid tema inimesed,' suundudes tagasi koju.

Võib-olla oli veel võimalik neid kätte saada, ent von Harben eelistas jääda üksinda.

Ta tõstis silmad üles enda kohal kõrguvate mägede tippude poole. Olles tulnud kaugelt kindla eesmärgiga, mis asus kusagil mägede ebaühtlaste kontuuride taga, ei kavatsenud ta üldsegi võidetuna tagasi minna.

Kui ta veedab nendes süngetes mägedes päeva või isegi nädala, on täiesti võimalik, et ta avastab legendaarse Kadunud Suguharu saladuse. Kuu ajaga tuvastaks ta lõplikult, et sellel

legendil pole tänapäeval reaalset alust. Ühe kuuga uuriks ta põhjalikult läbi mäenõlvad, mis piirjoonte järgi otsustades on täiesti ligipääsetavad, ning paremal juhul leiab eest vaid varemed ja kalmukünkad, mjs kõnelevad siin muistsel ajal elanud müütilisest suguharust.

Kogemused ja eruditsioon ütlesid von Harbenile, et kui legendaarne Kadunud Suguharu ka kunagi olemas oli, jättis ta endast maha vaevalt märgatava jälje paari-kolme eseme ja mõne poolkõdunenud luu näol.

Pisut viivitanud, naasis ta telki, pani mõne allesjäänud vajaliku eseme seljakotti, kinnitas padrunitasku vööle ja astus välja, pöörates pilgu taas Viramvazi saladuslike mägede poole.

Peale püstoli oli von Harbenil jahinuga, millega ta lõikas endale igaks juhuks suure tugeva kepi.

Puhta külma ojaveega janu kustutanud, jätkas ta teed, pigistades peos püstolit ja olles valmis tulistama iga väikest söödavat looma. Oige pisut edasi läinud, märkas ta lagedal kohal jänest ja pani selle ühe lasuga pikali, tänades saatust, et oli omal ajal usinasti laskmist harjutanud.

Sealsamas tegi ta üles tule, küpsetas varda otsas jänese ja sõi kõhu kõvasti täis, läitis siis piibu ja heitis rohu peale pikali, et rahulikult suitsetada ja tegutsemisplaan läbi mõelda.

Mehise ja elurõõmsa inimesena otsustas ta mitte meelt heita, vaid säästa jõudu eesseisva raske päevatee jaoks.

Lühikese puhkuse järel alustas Erich von Harben tõusu, mis kestis terve päeva. Ta valis kõige pikema tee siis, kui seda nõudsid julgeoleku kaalutlused, lootes oma alpinistikogemustele, ega unustanud teha sagedasi hingetõmbepause. Ööseks jõudis ta üsna kõrgele mägedesse, sellesama tipu lähedale, mis oli näha lagendikult.

Ta ei teadnud, mis ootab ees, kuid kogemused ütlesid, et tõenäoliselt on seal uued mäeahelikud ja uued hirmuäratavad tipud.

Heitnud pikali, mässis ta end viimasest peatuspaigast kaasavõetud teki sisse. Alt džunglikaugusest kostis summutatud hääli — šaakalite ulgumist, eemalt aga lõvi kumedat möirgamist.

Koidikul ärkas ta leopardi urisemise peale, mis ei kostnud enam džunglist, vaid kusagilt mäenõlvalt. Ta teadis, et see öine kiskja on äärmiselt ohtlik, võib-olla kõige ohtlikum neist, kes

võisid tema teele sattuda, ja ta kahetses kibedasti oma suureka-liibrilise püssi kaotsiminekut.

Hirmu ta ei tundnud, sest tema arust polnud usutav, et leopard ta oma jahisaagiks valib ja kallale tungib. Kuna selline võimalus siiski oli, tegi ta eelmisel õhtul korjatud kuivadest okstest üles lõkke. Tulele lähemale istunud, soojendas ta end tänu-, likult selle paistel, sest öö oli väga külm.

Mingil hetkel tundus mehele, nagu liiguks keegi lõkketule valgussõõri taga, kuid ta ei näinud fosforina helendavaid silmi ja peagi jäi kõik vaikseks. Pärast seda ta ilmselt uinus, sest järgmine, mida ta nägi, oli päevavalgus ja ainult jahtunud tuhk osutas lõkkeasemele.

Von Harben tõusis üles, tundes külmavärinaid, ja lahkus pruukosti võtmata troostitust peatuspaigast silmadega teraselt uut jahisaaki otsides.

Kogenud alpinisti jaoks polnud paikkonna pinnamood kuigi raske ja erutatuna sellest, mis ootab teda mäeharja taga, milleni oli jäänud veel õige pisut maad, unustas von Harben täielikult tühja kõhu.

Maadeuurijat ahvatleb alati tundmatu tipp.

Milline uus vaade sealt avaneb? Missugused saladused kerkivad ta teadmishimulise pilgu ette, kui ta mäetippu on jõudnud? '

Lähtudes kainest mõistusest ja kogemustest, teadis von Harben, et pärast tipu vallutamist ei avasta ta midagi vapustavat peale järjekordse mäeharja, mis tal ületada tuleb. Nii ta endale igatahes sisendas, ehkki hingepõhjas soovis näha midagi ootamatut, seesugust, mis oleks rahuldanud tema kui maadeuurija auahneid kavatsusi ja unistusi.

Vaatamata tasakaalukale ja isegi pikaldasele loomusele, valdas von Harbenit ülitugev erutus, kui ta ületas tipuni jäävat vahemaad. Üles roninud, nägi ta enda ees lainjat kiltmaad, kus paiguti kasvas kiduraid tuultest räsitud puid, kaugemal, nagu ta oligi oletanud, võis ähmaselt aimata järgmist mäeahelikku, mis oli uduvines purpurpunaseks värvunud. Mis maa see nende kahe mäheaheliku vahel oli? Võimalikest peatsetest avastustest mõeldes hakkas von Harbeni süda sees kloppima, sest paikkond erines täielikult sellest, mida ta oli lootnud näha. Mäed olid nihkunud tagaplaanile, loovutades koha tagasihoidlikule maastikule, mis pakkus von Harbenile erakordset huvi.

11

Vaimustusest haaratuna, unustanud nälja ja üksinduse, suundus von Harben mööda kiltmaad põhja poole. Maa oli viljatu, kaetud kividega ja üleüldse tähelepanu mittevääriv. Käinud maha umbes miili, muutus von Harben murelikuks. Kui maastik jääb samasuguseks kuni eemalt ähmaselt paistvate mägedeni, ei avasta ta üksnes midagi huvipakkuvat, vaid jääb ka tühja kõhuga.

Neist mõtteist norgu vajudes märkas ta äkki, et maastikus Oleksid nagu ebaselged muudatused aset leidnud.

Von Harbenile tundus, et ta näeb miraaži.

Kauged mäed näisid kerkivat hiiglaslikust haigutavast tühjusest, moodustades justkui sügava kuiva mere kalda. Vapustatud von Harben jäi nagu maa külge naelutatult seisma. Kiltmaa lõppes järsult tema jalge ees ja all kuni mägedeni laius tohutu varing, võimas kuristik, nagu kogu maailmas tuntud Suur kanjon Colorados.

Ent see kuristik siin oli tekkinud hoopis teisiti. Kõikjal võis näha uhtejälgi. Süngeid kaljuseinu oli sügavalt uhtnud vesi.

Alt üles, liibudes tihedalt vastu kanjoni seinu, tõusid looduse poolt graniiti raiutud tornid ja minaretid, all laius hiiglasliku kuristiku põhi, mis paistis ülalt sile nagu piljardilaud. Nähtud vaatepilt vapustas von Harbenit, viies ta hüpnootilise vaimustuse seisundisse. Vähehaaval hakkas ta pilk hoomama rabava pildi üksikasju.

Kanjoni vastassein asus viisteist—kakskümmend miili põhja pool ja see oli kõige kitsam koht. Paremat kätt ida ja vasakut kätt lääne suunas oli kanjon nii lai, et von Harbenil oli raske tegelikke mõõtmeid kindlaks määrata.

Maadeuurijale tundus, et ta eristas seina, mis piiras kuristikku idast, ent sellest kohast, kus von Harben seisis, polnud läänepoolset tippu näha. Kaljusein, mis tema vaatevälja sattus, laius vähemalt kahekümne viie—kolmekümne miili pikkuselt idast läände. Peaaegu selle all paiknes suur järv või soo, mis võttis enda alla tunduva osa kanjoni idapoolsest küljest. Von Harben nägi mitut looklevat veejuga, mis möödusid kaarega pillirootih-nikust. Järvel põhjapoolse kalda lähedal silmas talcüllaltki suurt saart. Kaugemalt paistis veel üks teega sarnanev lint.

Kanjoni läänepoolses osas kasvas paks mets, metsa ja järve vahel liikusid mingisugused kogud. Von Harbenile tundus, et seal oli söömas loomakari.

Vaatepilt kutsus maadeuurijas esile ülima vaimustuse. Polnud kahtlust, et seal all elunes Viramvazi mägede mõistatuslik Kadunud Suguharu, kelle saladust loodus suurepäraselt hoidis tänu hirmuäratavatest püstloodis kaljudest barjäärile, samuti ümberkaudsete mägede välisnõlvadel elavate nõmedate neegrite ebausule.

Kõikjal, kuhu pilk ulatus, laius püstloodis kaljusein, mis välistas vähimagi võimaluse laskuda.

Von Harben hakkas pikkamisi mööda äärt edasi minema, püüdes nõiutud orgu mingisugustki rada leida. Kiskus juba pimedaks, tema aga oli läbinud kõigest väikese osa teest, leidmata midagi peale sellesama püstloodis kaljuseina, mis võis kõige madalamas kohas olla vähemalt üheksasada jalga kõrge ja jäi kogu ulatuses ühtviisi kättesaamatuks.

Üha tihenevas videvikus sattus von Harben ootamatult kitsale kaljulõhele, mis graniitseina läbi lõikas. Lõhest paistsid sinna pidama jäänud kivikillud, moodustades midagi astangu taolist, kuid pimeduses oli võimatu kindlaks teha, kui kaugele alla see mitteusaldatav, riskantne tee viis.

Von Harben kummardus üle ääre ja uuris tähelepanelikult kaljuseina. See alanes sarja astangute ja terrassidena, mis olid kuni kolmsada jalga kõrged, samal ajal kui kogu seina kõrgus oli tuhat kakssada jalga. Kui see kaljulõhe oleks teda järgmise terrassi juurde viinud, oleks sellega osa tõkkeid kõrvaldatud. Antud kohas polnud lausnõlva, järelikult võis seal täiesti olla kurusid, mida von Harben kogenud alpinistina oleks kasutada saanud.

Näljane ja külmast lõdisev teadlane heitis maha ning vahtis üksisilmi tühjusse, kus pimedus aina tihenes.

Mõne aja pärast süttis kaugel all tuli, siis veel mõni. Iga korraga valdas von Harbenit üha suurem erutus, sest ta mõistis, et tuled tähendavad inimeste olemasolu. Eriti palju tulesid tekkis selles piirkonnas, kus von Harbeni arvates paiknes saar.

Mis inimesed need olid, kes lõkkeid süütasid? Olid nad heatahtlikud või, vastupidi, sõjakad? Kas nad kuulusid tavalisse Aafrika suguharusse või oli legendil tõepärane alus ja inimesed, kes praegu seal all lõkketulel oma õhtusööki valmistasid, olid valged Kadunud Suguharust?

Ja mis hääled need olid? Von Harben kikitas kõrvu, püüdes pimedusega üleujutatud sügavusest tabada arusaamatuid helisid,

13

kuni lõpuks taipas, et kuuleb inimhääli. Peagi segunes nendega metslooma möirgamine, mis kõlas nagu kauge kõuekõmin. Ning siis, rahunenud nendest häältest, andis von Harben väsimusele järele ja jäi silmapilk magama, minetanud külma-ja näljatunde.

Hommiku hakul korjas von Harben läheduses kasvavate puujändrike oksi ja tegi üles lõkke, et sooja saada. Süüa tal polnud ja üldse polnud ta kogu eelnenud päeva jooksul näinud vähimatki elumärki peale loomade, kes hulkusid kanjoni põhjas suurel rohelisel aasaf, kuhu tal tuli.laskuda.

Von Harben mõistis, et ta peab süüa saama ja võimalikult kiiresti. Toit aga asus vaid ühes suunas: kaugel all. Lõkke ääres sooja saanud, asus ta päevavalgel kaljulõhet uurima. Ülalt paistsid selles pilud, mis tõotasid laskumise võimalikkust, ja von Harben otsustas riskida.

Kuigi sel hetkel tundis ta end olevat täis jõudu ja agarust, teadis ta imehästi, et tema jõud kahanes ja kahaneb veel kiiremini, niipea kui ta alustab peadpööritavat püstloodis ronimist.

See, mida noor enesekindel entusiast Erich von Harben ette võtta kavatses, näis talle endalegi kõige ehtsam enesetapp, kuid teisalt oli ta kui alpinist kõige keerukamatest

olukordadest alati suutnud väljapääsu leida. Selle nõrga lootusega alustas ta teed tundmatusse.

Vaevalt oli ta kaljulõhe kohale kummardunud, kui kuulis enda taga samme. Von Harben pööras järsult ümber ja kahmas pihku püstoli.

III. Nkeema kardab

Ahvipärdik Nkeema punus mööda puudelatvu ja hüppas erutusest kiunudes Ahvide Tarzani sülle, kes oli end hiiglasliku puu oksal sisse seadnud. Selja krõbeda tüve vastu nõjata-nud, puhkas ahvinimene pärast jahti ja isuäratavat söömingut.

„Gomanganid!" vingatas Nkeema. „Gomanganid tulevad"'

Jäta järele," ütles Tarzan. „Oled juba kõiki oma gomanga-nidega ära tüüdanud."

„Nad tapavad väikese Nkeema," virises loomake. „Need on võõrad gomanganid ja nendega põle kaasas ühtegi tarmanganit."

14

„Nkeema usub, et kõik aina unistavadki sellest, kuidas talle ots peale teha," muigas Tarzan. „Kuid möödas on juba palju aastaid, ja ta on ikka elus ja terve."

„Saborile, Sheetale, Numale, gomanganidele ja madu Histah'le maitseb väikese Nkeema liha," vaidles ahvike vastu. „ Seepärast ma kardangi."

„Ära karda, Nkeema," ütles ahvinimene. „Tarzan ei luba kellelgi sulle liiga teha."

„Seal on gomanganid!" ei jätnud Nkeema järele. „Löö nad maha! Nkeemale ei meeldi gomanganid."

Tarzan tõusis aeglaselt üles.

„Ma lähen," ütles ta. „Nkeema võib tulla minuga või ajutiseks ohutusse kohta peitu pugeda."

„Nkeema pole argpüks," vastas ahvike ägedalt. „Lähen koos Ahvide Tarzaniga võitlema."

Loomake hüppas ahvinimese selga, põimis käed tema pronkspruuni kaela ümber ja hakkas sellest soodsast asukohast kartlikult kord üle ühe, kord üle teise õla piiluma.

Tarzan kiirustas vaikides puid mööda sinnapoole, kus Nkeema oli neegreid näinud, ja peagi silmas enda all paarikümmend pärismaalast, kes troppis rajal kõndisid.

Nad kõik kandsid erineva suurusega pampe, mõni neeger isegi püssi. Kandamite välimuse põhjal järeldas Tarzan, et selle peremees on valge inimene.

Džunglivalitseja hõikas mustanahalisi. Need jäid ehmunult seisma, jõllitades hirmuga ülespoole.

„Ärge kartke, olen Ahvide Tarzan," rahustas neid Tarzan.

Ta maandus kergelt nende keskele rajale. Samal hetkel sööstis Nkeema tema õlalt maha, tuiskas ülepeakaela mööda puud üles, istus kõrgele oksale ja hakkas nutuselt vigisema, olles täielikult unustanud oma hiljutise kelkimise.

„Kus on teie isand?" küsis Tarzan.

Mornid neegrid lõid silmad maha ning ei vastanud musta ega valget.

„Kus on von Harben, teie bwana?" uuris Tarzan.

Talle lähim kandja liigutas end rahutult.

„Ta on surnud," kohmas neeger.

„Kuidas surnud?" küsis Tarzan nõutult.

Neeger ei osanud midagi öelda, lõpuks ilmutas leidlikkust.

„Haavatud elevant tallas ta surnuks," pahvatas ta.

15

„Kus on bwana surnukeha?"

„Me ei leidnud seda."
„Miks te siis arvate, et elevant ta tappis?" küsis ahvinimene.
„ Sellepärast, et bwana lahkus laagrist ega tulnud enam tagasi," sekkus jutuajamisse teine neeger. „Seal tiirutas ringi elevant ja me arvasime, et ta tappis bwana."
„Te valetate," ütles Tarzan.
„Mina ütlen sulle tõtt," alustas kolmas neeger. „Bwana ronis Viramvazi mägedesse ja surnute vihaleaetud hinged viisid ta endaga kaasa."
„Aga nüüd ütlen mina teile tõtt," lausus Tarzan karmi häälega. „Jätsite oma isanda saatuse hooleks."
„ Me lõime kartma," hakkas kolmas mustanahaline end õigustama. „ Hoiatasime, et ta mägedesse ei läheks. Palusime teda tagasi tulla, kuid ta ei võtnud meid kuulda, ja surnute hinged viisid ta ära."
„Millal see juhtus?" küsis ahvinimene.
„Kuus või seitse, aga võib-olla ka kümme päeva tagasi. Ei mäleta täpselt."
„Kuhu te ta jätsite?"
Neegrid hakkasid üksteise võidu kirjeldama oma viimase peatuspaiga asukohta Viramvazi nõlval.
„ Minge tagasi oma koju Urambi maale. Kui vaja, otsin teid üles. Kui teie bwana on surnud, ootab teid karm karistus," tegi Tarzan jutule lõpu.
Ahvinimene hüppas puu otsa ja kadus hädavarestest neegrite vaateväljalt Viramvazi suunas. Läbilõikavalt kriisates tormas ahvipärdik Nkeema talle järele.
Jutuajamisest neegritega järeldas Tarzan, et need olid von Harbeni reetlikult hüljanud ja tõenäoliselt sammub noor teadlane nende kannul. Et Tarzan Erich von Harbenit ei tundunud, oletas ta loomulikult, et jäänud üksi, ei hakka sakslane Viramvazi mägede senitundmatute ja hirmuäratavate saladuste poole rühkima, vaid eelistab ettenägelikult võimalikult kiiresti omade juurde jõuda.
Neid mõtteid mõlgutades läks ahvinimene kiiruga edasi mööda neegrite rännuteed, lootes iga hetk kohata von Harbenit.
Kuid Tarzani oletus ei pidanud paika ja ta kaotas von Harbeni otsimisega rohkesti aega. Sellest hoolimata liikus ta mus-
16
tanahalistest märksa kiiremini ja jõudis juba kolmandal rännu-päeval Viramvazi jalamile.
Siin leidis ta hädavaevalt üles koha, kus von Harbeni inimesed olid ta maha jätnud, sest paduvihm ja tuul olid jäljed hävitanud. Ta leidis tuulest lahtirebitud telgi, kuid von Harbenist polnud vähimatki märki. Avastamata džunglis valge inimese jälgi, mis oleksid vihjanud sellele, et teadlane ruttas ärakaranuid taga ajama, jõudis Tarzan järeldusele, et kui von Harben polnud surma saanud, tuli teda otsida Viramvazi salapärastest mäestikuahelikest, kus teda ähvardasid tundmatud ohud.
„Nkeema," pöördus ahvinimene loomakese poole, „kui otsida on väga raske, siis, nagu räägivad tarmanganid, otsib inimene nõela heinakuhjast. Mis sa arvad, kas leiame selles mägede rägastikus oma nõela üles?"
„Lähme tagasi," virises Nkeema. „Seal on soe. Siin puhub tuul, ülal on aga veel külmem. See koht pole väikese ahvi Manu jaoks."
„Ja ikkagi läheme sinna, Nkeema."
Ahvike hakkas ehmunult vinguma, pöörates näo ähvardavate mäetippude poole.
„Ahvipärdik Nkeema kardab! Neis paigus on panter Sheeta koobas!"
Tarzan muigas sõnatult ja hakkas mäkke tõusma.
Põigiti lääne poole ronides lootis Tarzan kohata von Harbe-nit juhuslikult, tegelikult liikus ta vastupidises suunas sellele, kuhu läks otsitav inimene. Kui Tarzan oleks tippu

jõudnud, leidmata von Harbeni jälgi, oleks ta pööranud itta ja hakanud otsima veelgi kõrgemalt. Sedamööda, kuidas ahvinimene ülespoole liikus, läks nõlv üha järsemaks ja raskemaks, kuni muutus vertikaalseks tõkkeks, mille jalamil vedeles hulgaliselt kaljurahne. Allpool kasvavat metsa asendasid siin harvad puujändrikud.

Tarzan hakkas üle kivide ronima, lootes mõnda rada leida, ja oli sellest niivõrd kaasa kistud, et ei märganud väikest neegersõdurite salka, kes teda altpoolt puude varjust jälgisid. Isegi Nkeema, kes tavaliselt ei minetanud valvsust, ei näinud inimesi nagu tema isandki, olles hõivatud raja otsimisest.

Nkeema kannatas kõvasti. Puhus vihatud tuul, ümberringi tundus panter Sheeta tugevat lõhna, üsna lähedal paistsid kaljunukid, kust Sheeta võis iga hetk neile kallale hüpata. Hirmust tõmbus Nkeema süda nõrgalt tukslevaks tombukeseks.

17

Mõne ajä pärast sattusid nad eriti raskesse kohta. Paremal . kõrgus püstloodis kaljusein, vasemal haigutas järsk kuristik. Üksainus väärsamm ja Tarzan oleks alla lennanud, nagu kiuste kattis siin teed rohkesti teravaid lahtisi kive. Peagi paistis ees-pool käänak. Kui tee selle taga halvemaks läheb, tuleb tagasi minna.

Nurgal, kus rada muutus kitsamaks, kaotas Tarzan korraks tasakaalu ja tema jalge alt pääses lahti kivi. Arvates, et Tarzan kukub, pistis Nkeema kõigest kõrist kriiskama ja hüppas ta seljast maha, tõugates end nii jõuliselt eemale, et ahvinimene kukkus ja veeres alla.

Kui poleks olnud Nkeema tempu, oleks Tarzan hõlpsasti tasakaalu säilitanud, kuid nüüd libises ahvinimene pea ees nõlvast alla, kuni põrkas puujändrike otsa, mis olid juuripidi kõvasti kaljudes kinni.

Õudusest haaratuna sööstis Nkeema oma isanda juurde, halades meeleheitlikult tema kõrva ääres, ja püüdis teda maast üles tõsta, kuid ahvinimene lamas liikumatult. Tiheda tumeda juuksepahmaka alt oimu kohal olevast haavast nirises peenike verejuga.

Sellal kui Nkeema tema juures ahastas, hakkasid neid jälginud mustanahalised sõdurid kärmesti loomakese ja tema liikumatu isanda poole üles ronima.

IV. Gabula tuleb tagasi

Lähenevate sammude peale järsult ümber pööranud, nägi Erich von Harben liginemas neegrit, püss käes.

„Gabula!" hüüatas valge püstolit langetades. „Kust sina siia said?"

„Bwana," lausus neeger, „ma ei saanud sind jätta nendes mägedes elavatele vaimudele lõhki kiskuda."

Von Harben jäi mustanahalist umbusklikult põrnitsema.

„Aga kui sa vaime usud, Gabula, miks sa siis ei karda, et nad ka sinu tapavad?"

„ Surmast ei pääse nagunii, bwana," vastas Gabula. „ Imelik, et nad sulle juba esimesel ööl otsa peale ei.teinud. Noh, nüüd tapavad nad kindla peale meid mõlemaid."

18

‚Ja sa tulid mulle ikkagi järele. Mispärast?"

„Sa olid minu vastu lahke, bwana," vastas neeger. „Ka sinu isa ei teinud mulle kunagi ülekohut. Mind haaras üldine kabuhirm ja ma põgenesin koos teistega, nüüd tulin tagasi. Või talitasin ma valesti?"

„Ei, Gabula, sa talitasid, nagu peab. Muide, sinu kaaslased arvasid, et nad talitavad õigesti..."

„Gabula pole selline nagu nemad," väitis neeger uhkelt. «Gabula on batoro."
„Gabula on vapper sõdur," kinnitas von Harben. „Vaime ma aga ei usu ega karda neid, ent sinaja su suguvennad usute, seepärast oli sinust väga vapper tagasi tulla. Aga siiski ei pea ma sind kinni. Võid minna tagasi, Gabula."
„Tõsi või?" rõõmustas Gabula. „Kas bwana kavatseb tagasi minna? Väga tore! Gabula läheb tagasi koos temaga."
„Ei, ma kavatsen kanjonisse laskuda," ütles von Harben kuristikule osutades.
Gabula heitis pilgu sinna. Vapustusest tahtsid ta silmad pealuust välja tungida, alalõug vajus ripakile.
„Kuid bwana, isegi kui inimolend kavalal kombel suudab minna alla mööda seda kohutavat seina, kus pole kätele ega jalgadele vähimatki tuge, saab ta ilmtingimata otsa enne, kui jõuab kuristiku põhja. Tõenäoliselt ongi see Kadunud Suguharu maa, mis pärimuse järgi asub Viramvazi mägede südames. Seal elavad surnute hinged."
„Ära tule minuga, Gabula," hoiatas teda von Harben. „Mine tagasi omade juurde."
„Mismoodi sa loodad alla saada?" küsis mustanahaline.
„Ei tea õieti veel isegi. Hakatuseks ronin sellesse kaljulõhesse, eks siis näe, mis edasi saab."
„Aga kui see kaljulõhe ei vii kuhugi?" küsis Gabula.
„Ma lihtsalt pean läbikäigu leidma!"
Gabula vangutas masendatult pead.
„Aga kui sul siiski õnnestub alla jõuda, bwana, ja selgub, et seal polegi mingeid vaime, ja kui ongi, siis pole nad ohtlikud, kuidas sa mõtled siis tagasi tulla?"
Von Harben kehitas õlgu ja ulatas naeratades käe.
Jumalaga, Gabula!" sõnas ta. „Oled vapper noormees."
Kuid Gabula ei võtnud pakutud kätt vastu.
„Tulen sinuga," kuulutas ta otsustavalt „Isegi sellest hoolimata,

et tagasiteed võib-olla ei olegi!"
„Oled kummaline inimene, Gabula. Kord kardad sa vaime ja unistad sellest, et kiiremini koju jõuda, kord tahad tulla minuga, kuigi annan sulle võimaluse tagasi minna."
„Tõotasin sind teenida, bwana, ja ma olen batoro," vastas Gabula.
Jääb vaid tänada Kõigekõrgemat selle eest, et oled batoro," ütles von Harben, „sest vaid taevas teab, kui hädasti ma praegu abi vajan. Kui me ei taha nälga surra, peame viivitamatult laskuma."
„Ma tõin süüa," ütles Gabula. „Arvasin, et oled näljane ja võtsin üht-teist kaasa."
Kompsu lahti harutanud, näitas Gabula šokolaaditahvleid ja konservikarpe, mis von Harben oli puutumatu varuna kõrvale pannud. Näljasele valgele oli see nagu taevamanna ja ta ei lasknud end kaua paluda. Kõhu täis söönud, tundis von Harben endas jõutulva, koos jõuga sai ta tagasi enesekindluse. Reipalt alustas ta laskumist kanjonisse.
Gabula viivitas. Asi oli selles, et tema suguharu oli paljude põlvkondade vältel elanud tasandikul džunglis ja seetõttu sisendas kohutav kuristik talle õudu. Kuid lõpuks võitis au- ja sugukonna uhkusetunne ning ta järgnes isandale, varjates hoolikalt oma ärevust.
Laskumine läbi kaljulõhe polnudki nii vaevaline, kui ülalt oli paistnud. Kaljurahnud, mis selle osaliselt täitnud olid, püsisid kindlalt paigal, nii et ronijad vajasid teineteise abi kõigest mõnel korral. Kuid just sellistel silmapilkudel tundis von Harben eriti teravalt, et ilma Gabulata oleks tal läinud haprasti.

Nii liikusid nad allapoole, kuni sattusid kogu kaljulõhet sulgevale kivikuhjatisele. Von Harben lähenes ettevaatlikult selle välisservale ja leidis, et järgmise nukini oli vähemalt kolmkümmend jalga püstloodis. Maadeuurija süda kiskus kokku. Sama teed mööda tagasi minna käis neile üle jõu ja võimaluste. Kummardunud üle serva, nägi ta mõni jalg allpool kaljulõhe jätku, mis muutus tunduvalt kitsamaks ja polnud laiem kui seitse jalga.

Kui temal ja Gabulal õnnestuks lõhesse pääseda, läheksid nad seinast kinni hoides hõlpsasti alla. Kuid selleks tuli ronida üle hiiglasliku kaljurahnu kuristiku serval, mis eeldas akrobaadi osavust, millega Gabula ei võinud kuidagi hoobelda.

20

Eesmärgile oleks kergesti võinud jõuda nööri abil, aga seda neil polnud. Kui kaljulõhe ülevaatus näitas, et tarvis läheb teistsugust lahendust, taandus von Harben ohates, sest see ei tulnud talle pähe.

Nähes, et von Harben uurib kuristiku välisserva, puges Gabula külmast higist nõretades kõige kaugemasse nurka. Ta oli peaaegu halvatud mõttest, et isand valib just selle tee ja käsib tal rahnu mööda alla minna. Ja ometi, kui von Harben oleks läinud, oleks Gabula talle järgnenud.

Erich von Harben istus tükk aega keskendunult, mõeldes ja uurides lõhet. Kui poleks olnud kaljurahnu, oleksid nad rahulikult laskunud järgmisele nukile, kuid sellist mürakat võis paigast nihutada ehk ainult dünamiidilaenguga.

Von Harben viis rahnult pilgu kõrval vedelevatele kaljutükkidele ja siin tärkas tal hea mõte.

„Tule siia, Gabula," kutsus ta, „ja aita mul kive alla visata. Arvan, et see on meie ainus lootus pääseda välja lõksust, kuhu me minu süü tõttu oleme sattunud."

Jah, bwana," kostis Gabula ja asus otsekohe tegutsema, ehkki ta ei taibanud, milleks oli vaja ränkraskeid kive kanjonisse lükata.

Kukkuvate kivide mürinast sattus Gabula kirjeldamatusse vaimustusse ja ta hakkas kümnekordse õhinaga neid kuristiku servale veeretama.

„Ainult vaata, et sa neid kive seal ei puuduta, muidu tekib varing ja matab meid elusalt enda alla," hoiatas von Harben. „Siis pole meil Kadunud Suguharu saladusega enam asja."

„Hea küll, bwana," kostis Gabula.

Ta asus suure rahnu kallale ja veeretas selle kuristiku servale.

„Vaata, bwana!" hüüatas Gabula, näidates sinna, kus rahn oli lebanud.

Von Harben nägi inimese pea suurust ava, mis suubus kaljulõhesse.

„Täna Noemenet, oma suguharu tootemit!" hüüdis valge. „See on alles vedamine. Oleme vist pääsenud."

Aega raiskamata hakkasid nad avaust laiemaks tegema, kangutades lahti tihedalt lebavaid kive, mis olid iidsetest aegadest kaljulõhet sulgenud. Kaljutükid lendasid vastu kive põrkudes mürinal alla.

21

Müra pandi tähele. Pikk sihvakas neeger tõstis silmad ja hõikas oma kaaslasi paadis kanjoni põhjas soisel järvel.

„Suur sein variseb," ütles ta.

„Kõigest paar kivi," vastas teine. „Tühiasi."

„Sellist asja juhtub ainult pärast tugevat vihmasadu," lausus esimene. „Ettekuulutus ütleb, et suur sein variseb kokku."

„Vahest on see paha vaim, kes kaljulõhes elab," oletas kolmas. „Peab ruttu isandatele rääkima."

„Ootame veidi, ehk näeme veel midagi," lausus esimene. „Kui jookseme ütlema, et suurest seinast varises alla paar kivi, pannakse meid naeruks."

Sellal olid von Harben ja Gabula laiendanud ava sedavõrd, et sealt võis läbi pugeda. Augu kaudu nägi valge mees järgmise nukini viiva kaljulõhe konarlikke seinu. Seda osa laskumisest võis juba läbituks pidada.

„Läheme ühekaupa, Gabula," ütles von Harben. „Mina olen esimene. Pea mind hoolega silmas ja tee kõik nii nagu mina."

Jah, bwana, tulen sulle järele," üües Gabula. „Püüan korra-< ta kõiki sinu liigutusi."

Von Harben puges kaljulõhesse, toetas käte ja jalgadega vastu seina ning hakkas pikkamisi minema. Mõne minuti pärast nägi Gabula, et isand oli elusalt ja tervelt kaljunukile jõudnud, ja kuigi neeger lõi värisema, järgnes ta kõhklemata von Harbenile.

„Seal ta on, paha vaim! Ta on võtnud inimese kuju!" erutus mustanahaline sõdur paadis, silmates kaljulõhest väljunud von Harbenit.

Varjunud kõrge tiheda papüüruse taha, hakkasid neegrid jälgima. Mõne hetke pärast ilmus kaljunukile Gabula.

„Nüüd peame küll ruttama isandatele teadet viima," ütles
üks neegritest.

„Ei," väitis esimene. „Võib-olla nad on pahad vaimud, kuid näevad välja kui inimesed. Ootame, kuni selgub, kes nad on ja miks nad siia tulid."

Laskumise järgmine osa oli palju lihtsam, sest nõlv muutus tunduvalt veerjamaks. Rohkearvulised rahnud varjasid vaadet järvele ja kanjonile. Üldiselt oli hõlpsam liikuda kõrgemate rahnude vahel, mis ronijate eest orgu varjasid, ja siis kaotasid paa-' dis olevad vaatlejad nad silmist.

Ületanud teise kaljunuki, jõudsid von Harben ja Gabula ra-

jale, mis kulges läbi tiheda taimkatte. Puude lopsakas lehestik viitas veerohkusele. Peatselt leidis von Harben allika, kust voolas välja allalangev oja.

Nad kustutasid janu, tõmbasid hinge ja asusid uuesti teele, liikudes mööda oja kallast, kohtamata erilisi takistusi.

Kogu selle aja jooksul nad tegelikult ei näinud järve ega kanjoni põhja. Lõpuks alla jõudnud, peatusid mehed, et imetleda pilgule avanevat maastikku.

Soostunud järve katsid nii paksult veetaimed, et von Harben ei osanud kindlaks teha selle tõelisi mõõtmeid, sest pilliroo ja ümbritsevate aasade rohelus sulas ühte. Lahtised kohad vees kujutasid endast looklevaid radu, mis kulgesid eri suundades.

Sellal kui von Harben ja Gabula seda tundmatut, salapärast maailma silmitsesid, jälgisid neid teraselt paadist mustanahalised sõdurid.

Nii kaugelt ei suutnud neegrite silm võõraid seletada, ometi kinnitas nende peamees, et nad pole pahad vaimud.

„Miks sa nii arvad?" küsis üks neeger.

„Kui paha vaim oleks tahtnud suurelt seinalt alla tulla, poleks ta valinud kõige raskemat teed," vastas peamees, „vaid oleks muundunud linnuks ja lennanud alla."

Küsimuse esitanud neeger kratsis hämmeldunult kukalt, olles rabatud põhjenduse vaieldamatusest. Midagi targemat leidmata tegi ta ettepaneku minna jalamaid nähtust teatama.

Juba esimesed sammud rohutaimedega kaetud aasal näitasid von Harbenile, et see on ohtlik soo, kust võib ainult suurivaevu läbi pääseda. Kindlale maale tagasi pöördunud, hakkas ta otsima teist teed kanjoni sisemusse, kuid avastas, peagi, et mõlemal pool oja ulatub soo kuni alumiste kaljunukkide jalamini, mis polnud küll eriti kõrgel, kuid kujutasid endast siiski ületamatut takistust.

Võis tagasi minna ja otsida teed kanjonisse läänepoolsest küljest, kuid see ettevõtmine tundus kahtlane, pealegi olid nad Ga-bulaga väsimusest ümber kukkumas. Seepärast otsustasid nad otsida võimalikult kerget teed.

Von Harben pani tähele, et soosse suubuv oja oli küllaltki kiire vooluga, see aga tähendas, et põhi polnud nähtavasti mudane. Kui oja polnud liiga sügav, võis seda kasutada teena.

Oma oletuse kontrollimiseks astus von Harben vette, hoides kinni kepi ühest ja Gabula teisest otsast. Vesi ulatus talle vöökohani, põhi oli kõva.

23

„Roni vette, Gabula. Nii ehk jõuamegi järveni."

Sedamööda, kuidas nad edasi liikusid, vee tase eriti ei tõusnud. Paaril korral juhtus nende teele sügav hauakoht, mille nad ületasid ujudes, kohati ulatus vesi vaevalt põlvini. Nii läksid nad edasi, nägemata kallast, vaid üksnes kaldaäärset pilliroo-tihnikut kõrgusega neli-viiskümmend jalga üle veepinna.

«Millegipärast ei näe ma seal kuiva maad," ütles von Harben, „kuid see-eest võime kasutada papüüruse juuri, need peavad täitsa hästi meie raskusele vastu. Püüame järve läänekaldale pääseda. Laskumisel panin tähele, et seal on kõrgem maastik."

Papüürustihnikusse jõudnud, ronis von Harben tugevale juurikale ja samal hetkel libises tihnikust välja paat eebenipuu värvi sõduritega, kes vehkisid sõjariistadega.

V. Esivanema vaim

Lukedi bagego suguharust tõi kõrvitsast õõnestatud nõuga piima. Hüti ukse ees oli tal vastas kaks rässakat vahisõdurit odadega.

„Niuoto saatis vangile piima," üües Lukedi. „Kas ta tuli teadvusele?"

„Mine vaata," lausus üks vahtidest.

Lukedi astus hütti ja nägi ähmases valguses valge hiiglase varju. Mees istus räpasel põrandal. Neeger jäi teda pärani silmi põrnitsema. Vangi käed olid seotud selja taha ja jalad pahkluude kohalt tugevakiulise nööriga kokku köidetud.

„Tõin süüa," ütles Lukedi kõrvitsat vangi kõrvale maha pannes.

„Kuidas ma seotud kätega süüa saan?" küsis Tarzan.

Lukedi kratsis kukalt.

„Ei tea," sõnas ta. „Niuoto käskis söögi kohale tuua, aga ei öelnud, et ma su käed lahti teeksin."

„Lõika nöörid läbi," palus Tarzan, „muidu ei saa ma süüf." Vahisõdur heitis pilgu hütti. „Mis ta räägib?" küsis vaht.

„Ütleb, et ei saa kinniseotud kätega süüa," vastas Lukedi.

Vahisõdur kehitas õlgu.

24

Jäta siis söök siia. Võid arvata, et ülesanne on täidetud."

Lukedi pööras minekule.

„Oota," peatas teda Tarzan. „Kes on Niuoto?"

„Bagego suguharu pealik," vastas Lukedi.

„Mine tema juurde ja ütle, et tahan teda näha. Ja ütle talle ka seda, et ma ei saa süüa, enne kui mu käsi pole lahti päästetud."

Pärast pooletunnist äraolekut tuli Lukedi tagasi, kaasas vana roostetanud orjaahel ja tabalukk.

„ Niuoto soovitas ta tulba külge aheldada ja alles pärast seda käed lahti päästa," ütles ta vahisõdureile.

Nad astusid kolmekesi hütti, kus Lukedi kinnitas ahela tulba külge, keris siis vangi kaela ümber ja sulges tabalukuga.
„Tee ta käed lahti," ütles Lukedi ühele vahisõdurile.
„Tee ise," keeldus see. „Niuoto käskis sinul seda teha, mulle pole ta midagi öelnud."
Lukedi lõi kõhklema. Oli näha, et ta kartis.
„Oleme oma odaga sinu kõrval," rahustas teda vahisõdur. „Siis ta ei saa sulle halba teha."
„Ma ei puutu teda," lausus Tarzan. „Aga kes teie olete? Ja kes teie arust olen mina?"
Üks vahisõdureist hakkas naerma.
„Küsib, kes me oleme, nagu ise ei teaks!"
„Teame sinust kõik!" ütles teine sõdur.
„Olen Ahvide Tarzan," ütles vang, „ja mul pole midagi bagego suguharu vastu."
Viimasena rääkinud vahisõdur naeris jälle ja lausus mõnitavalt:
„Võib-olla sind hüütaksegi niimoodi. Teil, Kadunud Suguharu inimestel, on kentsakad nimed. Ehk polegi sul midagi ba-gego suguharu vastu, kuid bagegodel on sulle kuhjaga etteheiteid."
Ikka veel naerdes väljus ta hütist, mis asus Viramvazi mäeaheliku läänetipu nplval.
Sellal vaatas noor Lukedi võlutult vangi, nagu oleks see jumal.
Tarzan võttis kõrvitsa ja jõi piima ära. Lukedi ei pööranud temalt hetkekski silmi.
„Kuidas su nimi on?" küsis Tarzan.
„Lukedi," vastas nooruk.
25
„ Oled sa midagi kuulnud Ahvide Tarzanist?"
„Ei ole," vastas see.
„Kes ma sinu arust olen?" küsis ahvinimene uuesti.
„Me arvame, et sa oled Kadunud Suguharust."
„Olen kuulnud räägitavat, et Kadunud Suguharu inimesed on tegelikult surnute hinged," ütles Tarzan.
„Seda ma ei tea," tunnistas Lukedi. „Ühed arvavad nii, teised naa, kuid sina tead ju tõde, sest oled üks nende hulgast."
„Ma pole nende hulgast," ütles Tarzan. „Tulin kaugelt, ent olen kuulnud bagegodest ja Kadunud Suguharust."
„Ma ei usu sind," lausus Lukedi.
„Ilmaaegu, sest ma räägin õigust."
Lukedi kratsis kukalt.
„Vististi sa ei peta," lausus ta. „Oled riides teisiti kui Kadunud Suguharu inimesed ja ka sõjariist on sul teistsugune kui nendel."
„Oled sa ise selle suguharu inimesi näinud?" uudistas Tarzan.
„Mitu korda," vastas Lukedi. „Kord aastas tulevad nad Viramvazi mägede põuest välja ja me vahetame nendega kaupa. Nad toovad kuivatatud kala, tigusid ja sõjariistu, vastu saavad soola, kitsi ja lehmi."
„Aga kui te nendega rahus kaupu vahetate, miks mind siis vangi võeti, kui olen teie arust üks nendest?" küsis Tarzan.
„ Kaupleme ainult kord aastas, ülejäänud aja oleme vaenujalal."
„Aga miks siis?"
„Aeg-ajalt tungivad nad meile kallale, võtavad vangi mehi, naisi ja lapsi ning viivad Viramvazi mägedesse. Mida nad nendega teevad, seda me ei tea, nad kaovad jäljetult. Võib-olla süüakse nad ära."
‚Ja teie pealik, mida ta kavatseb minuga teha?" küsis Tarzan.

„Ei tea," ütles Lukedi, „kuid mulle tundub, et ta kavatseb sind elusalt põletada. Sel juhul hävitatakse sind koos sinu vaimuga ära ja te ei saa enam tagasi tulla, et meid jälitada ja mue rahu rikkuda."

„Ega sa ei tea, kas siin kandis pole hiljuti valget inimest nähtud?" küsis Tarzan.

„Ei ole," vastas nooruk. „Palju aastaid tagasi, kui mind veel

26

polnud, tuli siia kaks valget. Nad kinnitasid, et ei kuulu Kadunud Suguharusse, kuid neid ei usutud. Nad tapeti. Mul on aeg minna. Homme toon veel piima."

Kui Lukedi oli lahkunud, heitis Tarzan põrandale ja püüdis uinuda. Esialgu häirisid teda kõrvalised hääled, kuid lõpuks vajus ta unne. Ärgates ei suutnud ta kindlaks teha, kui palju aega oli möödunud. Kasvanud külg külje kõrval loomadega, võis ta hetkeliselt ärgata. Ka praegu, avanud silmad, sai ta paugupealt
aru, et teda oli äratanud loom, kes püüdis läbi katuse hütti tungida. .

Lõkkest, millel külale toitu valmistati, tõusis kibe suits ja õhk oli sellest nii paks, et Tarzan ei suutnud haista katusel viibivat olendit.

Kuid miks püüdis loom hütti pääseda? Tarzan lamas edasi maas, vahtides üksisilmi läbi pimeduse katust ja otsides oma küsimusele vastust. Pisut hiljem nägi ta otse pea kohal kuukii-re helki. Kes iganes ülal ka asus, oli ta siiski teinud avause, mis üha laienes sedamööda, kuidas loom katusest õlgi välja kiskus. Ava oli kohe seina kõrval kahe lati vahelises laias tühemikus ja Tarzan püüdis ära arvata, kas oli see tehtud tagamõttega või mitte.

Tekkinud avauses vilksatas nõrga kuuvalguse taustal vari, ja ahvinimese nägu läks laia naeru täis. Ta nägi, kuidas väikesed osavad sõrmed askeldasid varbade kallal, mis olid õlgkatuse toestamiseks lattide külge kinnitatud. Niipea kui osa neist oli kõrvaldatud, tuli avauses nähtavale väike karvane keha, puges vingerdades sellest läbi ja kukkus Tarzani kõrvale põrandale.

„ Kuidas sa mind üles leidsid, Nkeema?" küsis Tarzan sosinal.

„Nkeema käis sinu kannul," seletas loomake, „ja kükitas terve päeva kõrgel küla kohal puu otsas, uurides maad ja oodates pimeduse saabumist. Miks oled sa siin, Ahvide Tarzan? Miks ei tule sa ära koos väikese Nkeemaga?"

„Ma olen aheldatud," vastas Tarzan, „ega suuda lahti pääseda."

„Nkeema läheb Muwiro ja. tema sõdurite järele," ütles loomake.

Loomulikult ei kasutanud Nkeema täht-tähelt just neid sõnu, kuid tema ahvide keeles räägitul oli Tarzani jaoks 'just selline tähendus. Mustad ahvid pikkade teravate keppidega — nii kutsus

27

ta waziri sõdureid. Muwiro jaoks oli tal aga hoopis teistsugune, tema enda väljamõeldud nimi, kuid Tarzan ja Nkeema said teineteisest suurepäraselt aru.

„Ei," väitis Tarzan, „Muwiro ei jõua õigeks ajaks kohale. Mine tagasi metsa, Nkeema, ja oota mind seal. Võib-olla tulen ma üsna varsti."

Nkeema hakkas torisema, ta ei tahtnud sugugi ära minna. Ta kartis üksi võõrasse metsa jääda. Nkeema elu oli ju üksainus pikk hirmuderodu, millest ta vabanes ainult siis, kui tõmbus kerra oma isanda süles, i

Hütist kostvaid hääli kuuldes heitis üks vahisõdureist ettevaatlikult pilgu sisse.

„Näed, millega sa nüüd hakkama said," noomis Tarzan Nkeemat. „ Kuula Tarzani sõna ja mine metsa, kuni sind pole kinni võetud ja nahka pistetud,"

„Kellega.sa siin räägid?" küsis vahisõdur.

Ta kuulis pimeduses kiireid, sibavaid samme ja samal hetkel märkas katuses auku ning nägi, kuidas sellest midagi musta välja ronis.

„See oli sinu esivanema vaim," vastas Tarzan. „Ta tuli mulle ütlema, et sina, sinu naised ja lapsed jääte haigeks ja surete, kui minuga midagi juhtub. Samasuguse sõnumi tõi ta ka Niuotole."

Vahisõdur hakkas kogu kehast värisema.

„Kutsu ta tagasi," anus neeger, „ja ütle, et mina pole milleski süüdi. Ega mina kavatsenud sind tappa, vaid pealik Niuo-to."

„Tagasi kutsuda on asjatu," ütles Tarzan. „Sul tuleb endal keelitada Niuotot, et ta mind ei tapaks."

„Kuid ma näen teda alles hommikul," hakkas vahisõdur muretsema. „Äkki on siis juba hilja?"

„Ei ole," rahustas teda Tarzan. „Sinu esivanema vaim ei võta midagi ette enne homset."

Õudusest rabatud vahisõdur pöördus tagasi oma kohale, kus hakkas paarimehega midagi erutatult arutama, kuni ahvinime-ne lõpuks uuesti magama jäi.

Oli juba hiline hommik, kui hütti tuli Lukedi, kes tõi uue nõutäie piima. Ta paistis olevat erakordselt ärevil.

„On see tõsi, millest rääkis Ogonio?" küsis ta.

„Ogonio?"

28

„ Nojah, vahisõdur, kes möödunud ööl valves oli. Ta ütles Niuotole ja kogu külale, et nägi siin oma esivanema vaimu, kes hoiatas, et tapab kõik külaelanikud, kui sind sõrmeotsagagi puudutatakse. Kõik on kohutavalt hirmul." -

‚Ja Niuoto?"

„Niuoto ei karda kedagi ega midagi," vastas Lukedi.

„Isegi mitte esivanemate vaime?" imestas Tarzan.

„Isegi neid mitte. Kõigist bagegodest ei karda ta ainsana Kadunud Suguharu inimesi, ja praegu on ta sinu peale kohutavalt vihane, et sa tema inimestele hirmu nahka ajasid. Nii et õhtul ootab sind lõke. Vaata!"

Lukedi viipas peaga madala sissekäigu poole.

„Seal pannakse püsti tulpa, mille külge sind seotakse. Noormehed teevad metsas lõkke jaoks haokubusid."

Tarzan osutas katuses olevale avausele.

„Seal on auk, mille tegi Ogonio esivanema vaim," ütles ta. „Kutsu Niuoto siia. Las ta veendub ise. Ehk jääb siis uskuma."

„See ei muuda midagi," vastas Lukedi. „Ta ei kohku ka siis, kui näeb tuhandet vaimu. Niuoto on väga julge ja ka hirmus kangekaelne, mõnikord lausa pöörasuseni. Nüüd on meil kõigil ots käes."

„Tõsi mis tõsi," toetas Tarzan.

„Aga kas sina ei saa mind päästa?" küsis Lukedi.

„Kui aitad mind põgeneda, siis luban, et vaimud ei puutu sind."

„Tahaksin väga aidata, kuid ei tea, kas õnnestub," ütles Lukedi ja ulatas vangile piimanõu.

„Sa ei too mulle midagi muud peale piima," lausus Tarzan. «Mispärast?"

„Meie küla elanikud kuuluvad suguharusse, kellel on keelatud musta lehma Timbu piima juua ja liha süüa. Seda toitu hoiame külalistele ja vangidele."

Tarzan oli rahul, et suguharu tootem oli lehm, mitte näiteks rändtirts või vihmavesi või veel miski sadade eri asjade hulgast, mida erinevad suguharud austasid. Ja kuigi lapsepõlves oli tal tulnud süüa rändtirtse, mida inimesed tavaliselt jälestavad, eelistas Tarzan neile loomulikult Timbu piima.

„Ma tahan, et Niuoto minuga kohtuks ja läbi räägiks," ütles Ahvide Tarzan. „Siis ta mõistaks, et parem on minuga sõprust pidada kui vaenujalal olla. Paljud pealikud, Niuotost veelgi

29

vägevamad, on püüdnud mind tappa. See vangikong pole mul esimene ja mustad inimesed ei tee minu jaoks esimest korda lõket, aga nagu sa näed, olen ma elus ja terve, Lukedi, samal ajal kui paljud minu timukad on surnud. Seepärast mine Niuoto juurde ja soovita tal mind sõbralikult kohelda, sest mul pole Kadunud Suguharuga mingit pistmist."

„Usun sind," sõnas mustanahaline nooruk, „ja seepärast annan Niuotole su palve edasi, ainult kardan, et ta ei võta sind kuulda."

Lukedi pöördus minekule, kuid samal ajal kuuldus külas lärmi. Kõlasid valjuhäälsed käsklused, ehmunud laste nutt, maapinnal hakkas häälekalt müdistama rohkesti paljaid jalgu.

Seejärel kuulis Tarzan sõjatrummide põrinat, odade kõlksu-mist vastu kilpe ja valju karjumist. Ta nägi, kuidas hütti valvavad vahisõdurid jalule kargasid ja külla punusid.

„Tagasi!" karjus Tarzan lävele tardunud Lukedile.

Nooruk hüppas ukse juurest tagasi ja tõmbus hüti kõige kaugemas nurgas kõverasse.

VI. Kummaline keel

Erich von Harben nägi paati sõjakalt meelestatud mustanahalistega ja pööras sedamaid tähelepanu sõjariistadele, millega nad vehkisid.

Sõdurite odad erinesid suuresti nendest, mida Aafrika metslased tavaliselt kasutasid. Rasked ja lühikesed, meenutasid need noorele arheoloogile Rooma antiikseid piike. Seda sarnasust rõhutasid ka lühikesed laiad kahe teraga mõõgad, mis rippusid sõduritel üle vasaku õla.

Von Harben oli täiesti kindel, et see oli imperaatori leegionäri lühike hispaania mõõk.

„Küsi neilt, Gabula, mida nad tahavad," käskis ta. „Ehk saavad nad sinust aru."

„Kes te olete ja mida te meist tahate?" küsis Gabula bantu murdes.

„Oleme sõbrad," lisas von Harben samas murdes. „Tulime vaatama teie maad. Viige meid pealiku juurde."

Pikakasvuline neeger paadi päras vangutas pead.

30

„Ei saa aru," sõnas ta. „01ete meie vangid. Viime teid isandate juurde. Ronige paati. Kui vastu hakkate, teeme teid vagaseks."

„Nad räägivad kummalist keelt," ütles Gabula. „Ma ei mõista midagi."

Von Harbeni näol peegeldus teesklematu üllatus, otsekui oleks ta näinud, kuidas ärkab ellu surnu, kes on manalasse varisenud kaks tuhat aastat tagasi.

Von Harben oli Vana-Rooma ja selle surnud keele innukas uurija, ent kuivõrd erines tema kuuldud elav kõne iidsete käsikirjade hallitusega kaetud lehekülgede keelest!

Ta sai täielikult aru neegri sõnade mõttest. See oli bantu ja ladina keele tüvede segu, lõpud oli ladinakeelsed.

Ülikooliaastail oli von Harben sageli kujutanud ennast Rooma kodanikuna. Ta pidas kõnet foorumis, pöördus sõjavägede poole, kes paiknesid laagris Aafrikas ja Gallias, aga see, mis juhtus temaga praegu, ületas kõige lennukama fantaasia.

Takerdudes ja omaenese häält ära tundmata pöördus ta neegri poole keisrite keeles.

„Me pole vaenlased," lausus ta. „Tulime sõpruskülaskäiguga. Tahame seda maad näha."

Ta vakatas äraootavalt, uskudes vaevalt, et see teda mõistab.

„Oled sa Rooma kodanik?" küsis neeger.

„Ei, kuid minu maa elab Roomaga rahus," vastas von Harben.

Neeger sattus segadusse, justkui poleks vastusest aru saanud.

„Kas sa oled Castra Sanguinariusest?" küsis ta rõhutatult.

„Olen Saksamaalt," vastas von Harben.

„Pole ilmaski kuulnud sellisest maast. Mind sa juba alt ei vea! Oled Rooma kodanik Castra Sanguinariusest!"

„Vii mind oma ülemuse juurde," nõudis von Harben.

Just seda ma kavatsengi teha. Ronige paati. Isandad otsustavad, mida teiega ette võtta."

Von Harben ja Gabula ronisid paati nii kohmakalt, et pidid selle äärepealt ümber ajama, kutsudes nii esile sõdurite põlguse. Sõjamehed kahmasid neist toorelt kinni ja virutasid nad paadi põhja. Seejärel pöörati paat ümber ja suunati piki käänulist veeteed rööbiti papüürusetihnikuga, mis ulatus viieteistkümne jala kõrgusele vee kohal.

31

„Mis suguharust te olete?" küsis von Harben neegrite peamehe poole pöördudes.

„ Oleme Idamere barbarid, Validus Augustuse, Ida imperaatori alamad. Kuid milleks küsida? Sa tead seda niisama hästi kui minagi."

Pool tundi pärast vahetpidamatut aerutamist jõudsid nad koonusekujuliste hüttide kobara juurde. Need olid püstitatud veepinnale kerkinud papüüruste juurtele, mis olid selliselt läbi raiutud, et tekkis lagendik poolele tosinale küla moodustavale ehitisele. Siin sattusid von Harben ja Gabula jalamaid kihama löönud meeste-, naiste- ja lastekarja tähelepanu keskmesse.

Von Harben kuulis, et saatevalvurid nimetasid teda ja Ga-bulat Castra Sanguinariuse salakuulajateks ja et järgmisel päeval viiakse nad Castrum Maresse, kõige järgi oletades salapäraste «isandate" külla, keda mustanahalised alatasa mainisid.

Vange koheldi talutavalt, kuigi võis tunda, et neid peeti vaenlasteks.

Varsti kutsus küla pealik nad ülekuulamisele ja von Harben ei jätnud küsimata, miks pole neile midagi tehtud, kui kõik neid vaenlasteks peavad.

„Sa oled Rooma kodanik," selgitas pealik, „aga see on sinu ori. Meie isandad ei luba meil, barbareil, halvasti kohelda Rooma kodanikke isegi siis, kui nad on Castra Sanguinariusest, ainult ehk enesekaitseks või sõja ajal lahinguväljal."

„Kuid ma pole Castra Sanguinariusest," väitis von Harben.

„Räägi seda Validus Augustuse ametnikele," ütles pealik. „Vahest nad usuvadki, kuid mina mitte."

„Kes elab Castrum Mares? Kas neegrid?" küsis von Harben.

„Viige nad ära," käskis pealik. „Pange hütti kinni. Seal võivad nad esitada oma tobedaid küsimusi nii palju kui heaks arvavad, mina olen tüdinud neid kuulamast."

Von Harben ja Gabula viidi hütti, kuhu neile toodi õhtusöök, mis koosnes kalast, tigudest ja küpsetatud papüürusesäsist valmistatud roast.

Hommikul anti vangidele pruukostiks sedasama toitu n is õhtulgi, pärast sööki viidi nad hütist välja.

Piki veeteed sõitis küla juurde pool tosinat paati, puupüsti täis sõdureid, kelle nägu ja keha olid kirjuks võõbatud, otsekui kavatseksid nad sõtta minna. Näis, et sõdurid olid endale külge riputanud kõik ehted: primitiivsed kaelakeed, käe- ja jalavõrud,

32
rõngad ja suled. Isegi paadininad olid värskete mustritega kaunistatud.
Sõdureid oli saabunud märksa rohkem, kui tilluke küla neid vastu võtta suutis. Nagu von Harben hiljem kuulis, polnud nad kohalikud, vaid olid tulnud lähedastest küladest.
Vangid pandi pealiku paati ja minut hiljem hakkas väike laevastik liikuma mööda looklevat veeteed kirdesse.
Esimese pooltunni jooksul möödusid nad mitmest asustatud . alast, kus hüttidest pudenes välja naisi ja lapsi, kes ootasid, et paadid küla juurde sõidaksid ja saatsid neid pettunud pilkudega. Peamiselt kulges nende tee piki papüüruse lausseina.
Von Harben püüdis pealikuga juttu teha, lootes saada mis tahes teavet teekonna lõpp-punkti ja „isandate" meelelaadi kohta, ent sõnaaher pealik ei pidanud teda ainsagi sõna vääriliseks.
Möödus tund. Ootamine muutus juba väljakannatamatuks, kui pärast käänakut tuli nähtavale avar veeväli ja selle taga kallas. Paat suundus otse kahe kõrge torni poole, mis nähtavasti tähistasid sissepääsu bastioni, mille juures jalutas paar inimest.
Niipea kui paati märgati, kõlas pasunasignaal ja bastionist hüppas kaldale kakskümmend sõjariistus meest. Neist ühe käskluse peale jäid paadid seisma. Pealik seletas kaldal olijaile, kes nad on ja milleks tulid. Siis lubati tal kaldale läheneda, ülejäänuil kästi paigal püsida.
„Seiske seal, kus olete," käsutas üks sõdureid. „Saatsin tsen-tuurio järele."
Von Harben jälgis pingsalt sõdureid. Erinevalt maadeuurijast ei väljendanud need vähimatki uudishimu, pigem tuska.
Allohvitser hakkas pealikut küsitlema külaelu kohta, huvitudes igasugusest tühjast-tähjast, mis lubas von Harbenil järeldada, et soos elavate neegrite ja maismaad asustavate ilmselt tsiviliseeritud mustanahaliste vahel on üsna tihedad sõprussidemed. Ometi lubati kaldale laheneda ainult ühel paadil, see viitas asjaolule, et suhted pole alati nii sõbralikud.
Mõne aja pärast astus selle koha vastas, kus paat oli sildunud, uksest välja kaks sõdurit. Üks neist oligi nähtavasti oodatud ohvitser, sest tema keep ja rinnaturvis olid rikkalikumalt kaunistatud kui teistel.
Üllatustele, millega von Harben pärast järsust kaljunõlvast alla orgu laskumist kokku põrkas, lisandus veel üks — ohvitser oli valge!
33
„Mis inimesed need on, Rufinus?" küsis ta allohvitserilt.
«Barbarist pealik ja sõdurid lääneranniku küladest," vastas see. „Nad toimetasid siia kaks vangi, kes võeti kinni Rüpes Flumenis. Tänuks paluvad nad, et neid lubataks linna imperaatorit vaatama minna."
„Kui palju, neid on?" huvitus ohvitser.
„Kuuskümmend," vastas Rufinus.
„Mingu pealegi," ütles ohvitser. „Ma luban, kuid sõjariistad jätku paatidesse ja lahkugu linnast enne pimeduse saabumist. Saada nendega paar sõdurit, sest mul pole vajadust Validus Augustusega kohtuda. Saatke vangid kaldale."
Von Harben ja Gabula läksid kaldale. Ohvitser silmitses neid nõutul ilmel.
„Kes te olete?" küsis ta.
„Minu nimi on Erich von Harben," vastas valge vang. Ohvitser raputas pead, olles ilmselt ärritunud. „Castra Sanguinariuses pole sellenimelist perekonda." „Kuid ma pole Castra Sanguinariusest." „Kuidas ei ole?" imestas ohvitser.
„Ta püüdis ka mind seda uskuma panna," lausus neeger, kes jutuajamist pealt kuulas.

„ Arvan, et pärast seda ta kuulutab, et ei olegi Rooma kodanik."
Just seda ta kinnitabki," tõendas pealik.
„Oota!" hüüdis ohvitser ärevalt. „Äkki oled sa Roomast?"
„Mä pole Roomast," kinnitas talle von Harben.
„On see võimalik, et Aafrikas on olemas valgeid barbareid?" hüüdis ohvitser. „Tõepoolest, sinu rõivad pole roomlase omad. Sa sarnaned barbariga, ehkki eitad seda. Olen kindel, et sa oled Castra Sanguinariusest."
„Arvatavasti salakuulaja," ütles ette Rufinus.
„Paraku mitte salakuulaja ja isegi mitte vaenlane," lausus von Harben.
Seejärel lisas naeratades:
„Olen barbar, kuid sõbralik barbar."
„Ja kes see on?" küsis ohvitser Gabulale viidates. „Sinu ori?"
„Mitte ori, vaid teener."
„Tulge kaasa," käskis ohvitser. „Tahan sinuga juttu ajada. Sa räägid huvitavaid asju, kuigi ma sind ei usu." Von Harben naeratas.
34
„Ma ei tee sulle etteheiteid," lausus ohvitser. „Viin su enda poole. Seal räägime."
Ohvitser andis korralduse, et Gäbula viidaks ajutiselt sõja-väevanglasse, ise viis ta von Harbeni oma koju.
Ohvitseri korter asus bastioni sissekäigu kõrval tornis ja kujutas endast väikest kehvalt sisustatud tuba vahtkonnaruumi kõrval, kus asusid sõdurid. Toas oli kirjutuslaud, pink ja paar rohmakat tooli.
„Võta istet," ütles ohvitser, kui nad olid sisse astunud. «Räägi endast. Kui sa pole Castra Sanguinariusest, kust sa siis oled? Kuidas sa siia sattusid?"
„Ma tulin Saksamaalt," vastas von Harben.
„Kas tõesti?" imestas ohvitser. „Seal elavad metsikud nõmedad barbarid. Nad ei räägi üldse Rooma keelt, isegi mitte nii nagu sina."
«Millal sa sakslastest barbareid viimati nägid?"
«Mina? Ma pole neid iialgi näinud, kuid meie ajaloolased tunnevad neid hästi."
‚Ja millal teie ajaloolased neist viimati kirjutasid?"
«See tähendab, kuidas millal? Neist räägib oma elulookirjelduses Sanguinarius ise."
«Sanguinarius? Millegipärast ei mäleta seesugust," ütles von Harben.
«Sanguinarius võitles saksa barbarite vastu 839. aastal Rooma ajaarvamise järgi."
«See tähendab tuhat kaheksasada kolmkümmend seitse aastat tagasi," märkis von Harben. «Loodetavasti sa nõustud, et sestsaadik on aset leidnud suured muudatused."
„Ei tea, mismoodi?" küsis ohvitser. «Sanguinariuse ajast peale on meil siin kõik endiseks jäänud, tema on aga juba tuhat kaheksasada aastat surnud. Ei või olla, et barbarid oleksid kas või mingil moel muutunud. Seesugust juhtub vaid Rooma kodanikega. Sa kinnitad, et tuled Saksamaalt. Ehk sattusid sa Rooma vangina ja võtsid seal omaks tsivilisatsiooni, kuid sinu rõivad on kuidagi veidrad. Seesuguseid ei kanta Roomas ega mujal mulle teadaolevais paigus. Räägi kõigest järjekorras, ma kuulan."
«Minu isa on misjonärist arst Aafrikas," alustas von Harben. „Iga kord, kui ma tal külas käisin, kuulsin ma Kadunud Suguharust, kes kuulduste põhjal elab nendes mägedes. Pärismaalased
35
jutustasid salapäraseid lugusid valgesse rassi kuuluvatest inimestest, kes olid Viramvazi mägede põue elama asunud. Nad räägivad, et tegelikult elavad mägedes surnute hinged. Üldiselt tulin ma siia, et kontrollida, kuivõrd see vastab tõele. Kuid minu saatjad lõid kartma ja jätsid mind poolel teel maha. Minu juurde jäi ainult üks.

Temaga laskusime kanjoni. Meid võeti otsekohe kinni ja toodi siia." Ohvitser vajus mõttesse.

«Võib-olla räägid sa tõtt," ütles ta pärast minutist pausi. «Sinu rõivad on hoopis teistsugused, kui Castra Sanguinariuses kantakse, ning sa räägid meie keelt niisuguse veidra aktsendi ja nii suure pingutusega, et kohe on selge. — see pole sinu emakeel. Tuleb sinu siiatulekust imperaatorile rääkida. Seniks viin su oma onu Septimus Favoniuse majja. Kui ta su juttu uskuma jääb, võib ta sind aidata, sest tal on imperaator Validus Augustuse õukonnas suur mõjuvõim."

«Oled väga lahke," ütles von Harben. «Ma vajan tõepoolest sõpra, kuna sinu maal, nagu ma näen, valitsevad keiserliku Rooma tavad. Rääkisin endast kõik, nüüd on sinu kord."

„Ei teagi, mida öelda," kohmetus ohvitser. „Mu nimi on Mallius Lepus. Olen Validus Augustuse sõjaväe tsentuurio. Kui oled tuttav Rooma kommetega, tahad arvatavasti küsida: kuidas nii, ainult patriits võib olla tsentuurio. Kuid selles nagu mõnes muuski asjas, ei järgi me Rooma reegleid. Sanguinarius lubab kõiki tsentuurioid pääseda patriitside klassi ja juba kaheksateist sajandit on patriitsid ühtaegu ka tsentuuriod. Seal ongi Aspar!" hüüdis Mallius Lepus, märgates tuppa astuvat ohvitseri. „Ta tuli mind välja vahetama. Annan talle valvekorra üle ja me läheme kohe minu onu Septimus Favoniuse poole."

VII. Rooma vang

Ahvide Tarzan heitis pilgu nurka pugenud Lukedile, siis kummardus välja vaatama ja kangestus.

Tema pilgule avanenud külatanuma lõigul sagisid odasid raputades sõdurid, aga ka surmani ehmunud naised ja lapsed. Mida võis see kõik tähendada?

Kõigepealt mõtles Tarzan, et bagegod tulid talle järele, kuid

36

samas adus, et küla oli tabanud õnnetus — nähtavasti oli pärismaalastele kallale tunginud võõras metslaste suguharu.

Missugune selle segaduse tõeline põhjus ka polnud, ei kestnud see kuigi kaua. Tarzan nägi, kuidas bagego suguharu igasse ilmakaarde laiali tormas, seejärel vilksatasid tema silme eest mööda tagaajajate tumedad kogud. Peagi lärm vaibus, kui mitte arvestada põgenike jalgade müdinat, mõnd järsku käsklust ja korrapäratuid hirmukarjatusi.

Pisut hiljem jõudis hüti ette kolm sõdurit, kes põgenike otsinguil külas ringi kolasid.

Hirmust peaaegu halvatud Lukedi hakkas üleni värisema ja, jäänud keeletuks, tõmbus nurgas kerra.

Tarzan istus, selg vastu tulpa, mille "külge ta oli aheldatud.

Teda nähes seisatas sõdurite peamees imestunult ja minutit paar arutas ägedalt midagi oma kaaslastega. Seejärel pöördus üks neist Tarzani poole tundmatus keeles, milles kõlas siiski midagi tabamatult tuttavlikku.

Siis märkas üks neist Lukedit, hüppas ta juurde ja tiris ruumi keskele. Sõdurid kõnetasid uuesti Tarzanit, saates kõnet peanoogutustega ukse suunas. Taibanud, et tal kästakse välja minna, näitas Tarzan vastuseks oma kaela ümber olevat ahelat.

Ligi astunud sõdur silmitses ahela küljes tabalukku, lausus midagi oma kaaslastele ja läks siis hütist välja.

Peagi naasis ta kahe kiviga, käskis Tarzanil maadligi kummardada, asetas tabaluku kivile ja hakkas teisega peale lööma, kuni lukk purunes.

Niipea kui Tarzan oli ahelaist vabastatud, aeti ta koos Luke-diga välja, kus ahvinimesel avanes lõpuks ometi võimalus vallutajaid nagu kord ja kohus silmitseda.

Küla keskel oli tihedasti kobaras koos umbes viiskümmend vangivõetud bagegot — mehi, naisi ja lapsi, kelle ümber kõndis sadakond heledanahalist sõdurit.

Tarzan polnud kunagi varem näinud ei tuunikaid, rinnatur-viseid, kiivreid ega sandaale, mida kallaletungijad kandsid, kuid sellest hoolimata tundusid need esemed talle ähmaselt tuttavad, nagu ka keel, milles need inimesed suhtlesid.

Kaalukad piigid ja vasakul puusal rippuvad mõõgad ei sarnanenud ühegi oda ega mõõgaga, mida Tarzan eales näinud oli, ja ometi ei lahkunud temast tunne, et need sõjariistad polegi talle nii võõrad. Nende mõistatuslike inimeste välimus jättis Tarzanile väga tugeva mulje.

37

Igaüks meist on kas või kordki kokku puutunud sellega, et midagi täiesti võõrast nähes tekib äkki tunne, nagu oleks sellega juba tegemist teinud, ehkki ei suuda öelda, millal, kus ja millistes oludes see juhtus.

Just selline tunne valdas praegu Tarzanit. Talle näis, et oli neid inimesi juba varem näinud ja nende kõnet kuulnud, ehkki teadis täpipealt, et niisugust asja ei saanud olla.

Järgmisel hetkel märkas ta endale lähenemas valget inimest samasuguses rõivastuses hagu sõduridki, ainult et kaunistusi oli rikkalikumalt.

Ahvide Tarzanile endalegi ootamatult leidis ta võtme mõistatuse lahendamiseks, sest see inimene oli täpne koopia Julius Caesari kujust, mis oli püstitatud Roomas Konservatooriumi väljakule ja oli otsekui mälestussamba aluselt maha astunud.

Niisiis olid tema ees roomlased. Ta oli sattunud imperaatori leegionäride kätte, ja seda tuhat aastat pärast Rooma langemist. Nüüd oli arusaadav, miks nende keel tuttav tundus. Omal ajal, püüdes kohaneda tsiviliseeritud maailmaga, kuhu saatus teda paisanud oli, oli Tarzan tundma õppinud mitmesuguseid teadusi, sealhulgas ka ladina keelt, kuid Caesari memuaaride lugemine ja Vergiliuse luuletuste õppimine ei võimaldanud tal keelt täielikult selgeks saada. Selle tõttu ei suutnud Tarzan ladina keeles oma mõtteid väljendada, pealegi oli ta täielikult unustanud sõnad ja pealiskaudseid teadmisi jätkus praegu vaid selleks, et kuulmise järgi keel ära tunda.

Tarzan silmitses tähelepanelikult Caesarit meenutavat valget inimest, seejärel tema saatjaskonda, kes koosnes mornidest suu-rekasvulistest leegionäridest, ja raputas pead, et lummust eemale tõrjuda. Muidugi on see kõik vaid unenägu. Kohe ärkab ta üles ja... Kuid siis nägi ta Lukedit, vangivõetud bagegosid, ootevalmis lõket, kus ta äärepealt oleks ära põletatud, ja tundis, et võõrad sõdurid on samasugune reaalsus nagu kõik muu.

Iga sõdur kandis lühikest ketti, mille otsas oli tabalukuga rauast kaelavõru. Lasknud need käiku, panid nad vangid lühikese ajaga üksteise järel ahelaisse.

Selle ajaga olid ilmselt ohvitseriauastmes valge mehega ühinenud veel kaks, kes olid riides samamoodi nagu esimenegi. Märganud Tarzanit, astus kolmik tema juurde. Hakkas sadama küsimusi. Ahvinimene raputas pead, näidates, et ei saa aru.

38

Andnud sõduritele korraldused valge vangi suhtes, ohvitser eemaldus.

Seejärel pandi Tarzanile kaela võru, kuid teda ei aheldatud vangide ühise keti külge. Tema kõrvale pandi leegionärist vangivalvur, kes võttis ketiotsa oma pihku.

Tarzan jõudis otsusele, et oli saanud sellise privileegi osaliseks oma nahavärvuse tõttu ja et valged ohvitserid ei soovinud valget meest neegritega kokku aheldada.

Peagi asusid vallutajad teele. Kõige ees sammus ohvitser tosina leegionäri saatel, nende järel venis rodu vange, käes kallaletungijate kokkuröövitud elusad kodulinnud.

Voori lõpus tulid ülejäänud sõdurid, kes ajasid külarahvale kuulunud lehma- kitse- ja lambakarja.

Rühm suundus põhja, mägede jalamile, kust liikus põiki üles Viramvazi mäeaheliku läänenõlvade poole.

Tarzan kõndis vangistatud neegrite järel Lukedi kannul. „Mis inimesed need on?" küsis Tarzan pärast seda, kui voor oli korralikult liikvele läinud.

„Need on Viramvazi vaimud," vastas neeger. „Nad tulid omasugust päästma," lausus teine vang Tarzani poole kiigates. „Kui hea, et Niuoto ei jõudnud valget hukata, muidu poleks meile armu antud."

„Miš seal vahet?" sekkus kolmas. „Ma oleksin eelistanud, et mind oleks tapetud kodukülas, mitte aga vaimude riigis." „Võib-olla meid ei tapetagi," lausus Tarzan. „Sind muidugi ei tapeta, sina oled neile oma, kuid nad tapavad bagegod selle pärast, et söandasime sind vangis hoida."

„Kuid nad võtsid ka tema vangi," väitis Lukedi. „Kas te siis ei näe, et ta ei kuulu nende hulka? Ta ei saa isegi nende keelest aru."

Neegrid vangutasid umbusklikult pead. Nad olid kindlad, et Tarzan kuulub vaimude suguharusse, ja miski ei suutnud nende arvamust kõigutada.

Kahe tunni pärast pöördus rada järsult paremale, jõudes kitsa kaljuse läbikäigu juurde, mis lauspõõsastiku tõttu silmale nägematuks jäi.

Läbikäik oli nii kitsas, et käsi laiali ajades puudutas inimene sõrmedega kaljuseinu. Maad katsid teravad graniidikillud, raskendades edasipääsu, mistõttu kolonni liikumiskiirus vähenes järsult. Looklev rada ei kulgenud üles, vaid mäest alla. Üha kõrgemaks muutusid mõlemat kätt järsud nõlvad, kuni kadusid pimedusse.

39

Kõrgel hommikutaevas särasid tähed.

Tund hiljem peatus kolonn paariks minutiks, seejärel liikus edasi kaljusse raiutud kaarja võlvi alt läbi. Selle taga nägi Tarzan arvukat valvemeeskonda, kes jälgis saabujaid teraselt. Edasi paistis kõrge ruudukujuline lahtine värav, mis oli tehtud käsitsi tohutu jämedatest,puutüvedest.

Värava taga algas siledaks tambitud tee, mis kulges allapoole tihedasse tammikusse, kus kasvas ka akaatsiaid, plataane ja seedreid.

Mõne aja pärast andis ohvitser käsu peatuda väikeses külas. §elle moodustasid koonusekujulised hütid, kus elasid neegrid. Nad sarnanesid kõiges bagego suguharu neegritega, kuid relvastatud olid nad samasuguste odade ja mõõkadega nagu leegionäridki.

Kõigepealt käskisid leegionärid mustanahalistel vabastada enda jaoks hütid, mida viimased tegid ilmse vastumeelsusega, ning hakkasid külas võimukalt ja enesekindlalt peremeest mängima.

Siin anti vangidele portsjon teri ja kuivatatud kala. Neil lubati hagu korjata ja lõket teha, mida nad ka tegid, pärast seda istusid kõik tule ümber, ikka veel aheldatud ühe keti külge.

Kõrgel lehestikus lendles rohkesti Tarzanile tundmatuid linde, hulk ahve kriiskas siin-seal, kuid mitte nemad ei köitnud Tarzani tähelepanu, vaid hoopis röövijate käitumine ja välimus.

Veidi hiljem kukkus Tarzanile pähe tammetõru. Esialgu ei teinud ta sellest väljagi, kuni teine ja veel kolmaski tõru talle lagipähe potsatas.

Ajanud pea kuklasse, silmas ta väikest ahvi, kes oli otse tema pea kohal alumisel oksal koha sisse võtnud.

„Nkeema!" hüüatas Tarzan. „Kuidas sa siia said?"

„Ma nägin, kuidas sind koos gomanganidega ära viidi, ja tulin järele."

„Sa tungisid mägedes olevast käigust läbi?"
„Nkeema kartis, et kaljud vajuvad kokku ja litsuvad ta puruks," vastas loomake, «seepärast ronis ta tippu ja liikus mööda harja."
„Mine parem koju, Nkeema," soovitas Tarzan. „Mets on täis võõraid ahve."
40
„Neid ma ei karda," sõnas Nkeema. „Nad on väikesed ja kardavad Nkeemat. Ja pealegi on nad koledad, mitte niisugused nagu sümpaatne Nkeema. Ei, siin pole sugugi halb olla. Aga mida kavatsevad Ahvide Tarzaniga teha need võõrad tarmanganid?"
„Ma ei tea, Nkeema," vastas ahvinimene.
„Sel juhul lippab Nkeema Muwiro ja waziride järele."
„Esialgu pole vaja," ütles Tarzan. „Kõigepealt pean ma üles otsima ühe tarmangani. Siis saadan sind Muwirole sõnumit vii-ma.
Selle öö magasid Tarzan ja teised vangid maas lageda taeva all. Niipea kui oli pimedaks läinud, ronis Nkeema puu otsast alla, seadis end mugavalt oma peremehe kaisus sisse ja jäi tema juurde kogu ööks, tundes õnnejoovastust võimsa tarmangani lähedusest.
Ogonio, kes oli koos teiste bagegodega vangi võetud, lõi koidikul silmad lahti ja vaatas ringi. Laager virgus unest. Leegionärid hakkasid hüttidest välja tulema. Maas lamasid tema vangistatud kaaslased, sooja saamiseks tihedasti üksteise ligi pugenud, veidi kaugemal oli koha sisse võtnud valge mees, keda nad olid ise hiljuti pealik Niuoto külas vangis hoidnud.
Valget jälgides märkas Ogonio ühtäkki väikese ahvi pead, mis magaja kokkupandud käte vahelt oli välja pistetud. Loomake heitis väleda pilgu hütist väljunud leegionäridele, sööstis lähima puu juurde ja lendas üles kui püssist lastud.
Ogonio tõi kuuldavale summutatud karjatuse, millest ärkasid kõrval magavad vangid.
„Mis juhtus, Ogonio?" küsis üks neist.
„Minu esivanema vaim!" karjus see. „Ma nägin teda jälle. Ta ronis välja valge inimese Tarzani käte alt. Minu esivanema vaim needis meid ära selle eest, et hoidsime vangis valget meest, kelle nimi on Tarzan. Nüüd meid tapetakse ja süüakse ära."
Tema vestluskaaslane noogutas nõusoleku märgiks pead.
Pruukostiks anti vangidele sedasama toitu mis õhtusöögiks, pärast einetamist asus rühm uuesti liikvele mööda tolmust teed lõunasse.
Nii kõmpisid nad väsinult keskpäevani, mööudes küladest, mis sarnanesid sellega, kus nad olid ööbinud, siis keerasid itta suunduvale rajale. Pisut hiljem nägi Tarzan eespool sakiliste müüridega kõrget bastioni. Rada viis otsejoones värava juurde,
41
mille mõlemal poolel kõrgus torn. Bastioni piiras lai kraav, milles voolas aeglaselt vesi. Kraavist viis üle sild.
Enne sisenemist leidis aset lühike viivitus, kuni rühma peamees vahisõduritega läbi rääkis. Siis läksid leegionärid ja nende vangid hanereas väravast sisse ja Tarzan leidis end mitte enam algeliste hüttidega külast, vaid tugevate hoonetega linnast.
Väravale lähemal seisid ühekorruselised majad, mis nähtavasti olid püstitatud siseõue ümber, kust puud end päikese poole sirutasid. Kaugemal pika puiestee lõpus paistsid palju esinduslikumate ja kõrgemate hoonete piirjooned.
Puiesteel kõndides nägi Tarzan tänavatel ja majalävedel väga palju rahvast, mustanahalisi ja valgeid, kes kandsid enamjaolt rütmikaid ja keepe, kuna neegrid olid peaaegu alasti.

Jätnud selja taha üksikute poekestega elamukvartalid, jõudis kolonn keskusse, kus paiknesid jõukad ärid ja suurejoonelised ühiskondlikud hooned. Siin kohtas rohkem valgeid inimesi, kuid praegugi tundus neid olevat vähem kui mustanahalisi.

Linlased jäid seisma ning leegionäre ja nende vange uudistama, ristmikele kogunesid suured rahvahulgad, peamiselt lapsed hakkasid kolonni järel käima.

Ahvinimese pilgu eest ei jäänud varju asjaolu, et ta äratab suurt tähelepanu. Tarzan tundis, et inimesed räägivad üksteise võidu temast. Rahvahulgast esitatud küsimustele vastasid leegionärid napisõnaliselt, tunnetades enese väärikust. Kõikjalt pudenes vangide aadressil repliike, mis olid kohati üsna mürgised, kuivõrd Tarzan otsustada suutis.

Oma lühikese linnas viibimise aja jooksul jõudis Tarzan järeldusele, et siinsed neegrid olid teenrid, kui mitte orjad, et heledama nahaga inimesed moodustasid sõdurite ja kaupmeeste kihi, päris valged patriitside ja aristokraatide klassi.

Mõne aja pärast keeras rongkäik vasakule ja jõudis peagi suure ümmarguse hoone juurde, mis oli ehitatud kuubikujulistest graniitplokkidest. Hoonesse pääses võlvitud sissekäikude kaudu. Hoone ümber kõrgusid kaunid sambad, moodustades teise korruse tasandil lahtiste galeriide rea. Neid silmitsedes märkas Tarzan, et ehitisel polnud katust. Sellest järeldas ta, et kõrge müüri taga asub areen, sest ehitis meenutas väga Rooma Colosseumi.

Leegionärid astusid laia madala võlvi alla ja juhtisid vangid

mööda koridoride labürinti trepi juurde. Siin laksid nad mööda graniitastmeid alla pikka pimedasse maa-alusesse koridori, kus seinas paistis rodu kitsaid raskete raudtrellidega suletud ukseavasid.

Vangid tõugati neljakaupa kongidesse, uksed suleti. Tarzan sattus koos Lukedi ja veel kahe bagegoga kitsasse pugerikku, mis oli ehitatud üleni graniitplokkidest. Ukse vastas seinas oli tilluke aken, kustkaudu immitses umbset õhku ja tuhmi valgust.

Uks kõmatas kinni, ükskõikselt kolksatas raske riiv ja vangid, jäänud omapead, hakkasid rahutusega mõtlema oma edasisele käekäigule.

VIII. Castrum Mares

Castrum Mare lõunavärava vahiteenistuse ülem Mallius Lepus juhtis von Harbeni oma korterist välja, kutsus sõduri ja käskis Gabula kohale tuua.

„Tuled kaasa minu külalisena, Erich von Harben," kuulutas Mallius Lepus. „01en valmis vanduma, et Septimus Favonius on mulle, sellise üllatuse eest tänulik. Tema lõunasöögid kutsutud külalistele on uute meelelahutuste puudumise tõttu igavaks muutunud. Ta on ammugi ammendanud siinsed võimalused. Asi läks isegi nii kaugele, et ta palus aukülaliseks ühe neegripealiku läänepoolsest metsast, kord kutsus kohaliku aadli vaatama suurt ahvi. Nüüd õn tema sõpradel suur õnn tutvuda barbarite pealikuga Saksamaalt. Sa oled ju pealik, eks?"

Von Harben kavatses juba vastata, kuid Mallius Lepus peatas teda läbematu žestiga.

„ Muide, see polegi tähtis. Sind esitletakse kui pealikut, mina ei taha midagi teada, et mind hiljem valetamises ei süüdistataks."

Von Harben naeratas, märkides endamisi, et inimloomus on kogu maailmas ja kõigil aegadel alati ühesugune.

„Ja siin ongi su ori," ütles Mallius. „Septimus Favoniuse majas saad endale teised orjad, kui tahad, aga oma — see on sootuks teine asi."

Jah," lausus von Harben. „Gabula on minusse väga kiindunud. Ma ei tahaks, et meid lahutataks."

43

Mallius viis von Harbeni suure hütiga sarnaneva pika hoone juurde, mille katuse all hoiti kandetoole. Tasus Malliusel oma nägu näidata, kui kaheksa neegrit haarasid kandetooli, tõttasid jooksujalu hoovi ja jäid oma isanda ette seisma.

„ Oleks huvitav teada, milliseid kandetoole suursugused roomlased praegu kasutavad. Usun, et minu omad pole halvemad, aga mis sina arvad?" küsis Mallius.

„ Vaata, teie ajaloolase Sanguinariuse kirjeldatud Rooma ajast saadik on sõna tõsises mõttes kõiges aset leidnud märkimisväärsed muudatused. Nendega võrreldes on kandetool köömes."

„Olen kindel, et kandetoolide kuju pole eriti palju muutunud," katkestas teda Mallius. „Ma ei usu mingi hinna eest, et patriitsid oleksid lakanud neid kasutamast."

„Nende kandetoolid sõidavad ringi ratastel," ütles von Harben.

„Uskumatu!" hüüatas Mallius. „See on ju selge piin — rappuda mööda konarlikku munakivisillutist ja külatänavaid suurtel puuratastel, mida kasutatakse härjarakendeis. Ei, Erich von Harben, ma ei saa sinu sõnu uskuda."

„ Nüüdisajal ei sillutata linnatänavaid enam munakividega, tänavad on täiesti siledad. See käib ka külade kohta. Rooma tänaste kodanike kandetoolid veerevad väikestel pehme kattega ratastel sujuvalt ja kiiresti. Kusagil pole enam jälgegi suurtest puuratastega veokitest, millistest räägid sina, Mallius Lepus."

Ohvitser andis kandjatele käskluse ja need hakkasid nobedasti jooksma.

„ Kinnitan sulle, Erich von Harben, et kogu Roomas ei leidu kiiremat kandetooli kui minul," lausus Mallius uhkelt.

Ja millise kiirusega me praegu liigume?" küsis von Harben.

„Üle kaheksa tuhande sammu tunnis," hooples Mallius.

„Kuid ratastel kandetoolile pole ka viiskümmend tuhat sammu tunnis kaugeltki piir," kuulutas von Harben. „Me kutsume neid autodeks."

„Sa äratad tähelepanu!" hüüdis Mallius von Harbenile õlale laksatades. „Tabagu mind Zeusi välgunool, kui Septimus Favoniuse külalised ei ütle, et ma olen avastanud tõelise ime. Sa vaid teata neile, et täna võivad kandjad Roomas joosta kiirusega viiskümmend tuhat sammu tunnis ja sulle aplodeeritakse kärarikkalt kui suurimale koomikule ja valevorstile, kes iganes on Castrum Maresse ilmunud."

44

Von Harben puhkes südamest naerma.

„Kuid sa pead möönma, sõber, et ma ei kinnitanud sugugi, nagu jookseksid just kandjad sellise kiirusega," tuletas ta Malliusele meelde.

„Kas sa siis ei rääkinud, et kandetool liigub niisuguse kiirusega? Või kandjad ei toimetagi neid enam edasi? Võib-olla hakati inimeste asemel ette rakendama hobuseid? Aga kust võetakse hobused, kes suudavad joosta viiskümmend tuhat sammu tunnis?"

„Ei hobused ega inimesed puutu üldse asjasse. Tänapäeval saadakse läbi ilma nendeta, Mallius," laUsus von Harben. - Pehmetele patjadele nõjatunud, oli ohvitser naerust nõrkemas.

„Ega siis muud kui kandetoolid on õhus lendama hakanud," lausus ta naljatleval toonil. „Oo, Herakles! Ilmtingimata jutusta sellest Septimus Favoniusele. Kinnitan sulle, et ta satub sinust vaimustusse."

Nad jõudsid suurele alleele, mille ääres kasvasid põlispuud. Sõidutee oli mullast ja seda kattis paks tolmukiht. Tee ääres seisvaid maju ühendas kõrge müür, nii et allee mõlemad pooled kujutasid endast kivist lausmassiivi, mida katkestasid võlvid, uhked väravad ja klaasideta väikesed trellitatud aknad.

„On need elumajad?" küsis von Harben, osutades mööda-vilksatavatele hoonetele.
„On küll," vastas Mallius.
„ Tugevate väravate ja trellitatud akende järgi otsustades on linnas rohkesti kurjategijaid," kommenteeris von Harben. Mallius raputas pead.
„Ei arvanud ära," väitis ta. „Castrum Mares pole peaaegu üldse kurjategijaid. See, mida sa näed, on kaitserajatised orjade ülestõusu või barbarite vallutusretke puhuks. Linna asutamise ajast peale on seda mitu korda juhtunud, seepärast püüame ehitustööde juures kõike ette näha ja võtame kasutusele ettevaatusabinõud. Kuid isegi kõige selle juures ei lukusta me ööseks väravaid, sest meil pole vargaid ega kurjategijaid, kes ohustaksid meie inimeste elu. Kui inimene on teise vastu pahateo korda saatnud, peab ta ootama õiglast karistust, aga kui inimese südametunnistus on puhas, pole tal midagi karta."
„Ei suuda kujutleda linna kurjategijateta," lausus von Harben. „Kuidas on see võimalik?"
45
„Väga lihtsalt," vastas Mallius. „Kui Onus Asta üles tõusis ja 935. aastal Rooma ajaarvamise järgi Castrum Mare asutas, sigines Castra Sanguinariusse nii palju röövleid, et ükski linna-elanik ei julgenud õhtul relvastatud kaitseta välja minna. Inimesed ei tundnud end turvaliselt isegi omaenda kodus. Ja Onus Asta, kes sai esimeseks Ida imperaatoriks, vandus, et Castrum Mares ei ole ühtegi kurjategijat. Ta andis välja väga karmid seadused, mille järgi vargaid ja mõrvareid ootas surmanuhtlus. Tõtt öelda ei karistanud Onus Asta seadused üksnes kurjategijaid, vaid ka kõiki nende perekonnaliikmeid. Selle tulemusena ei jäänud meile ühtegi pahelise pärilikkusega inimest. Paljud pidasid Onus Astat julmaks türanniks, siiski näitas aeg, et tema otsused olid targad. Ja loomulikult võib kurjategijate puudumist seletada sellega, et Onus Asta seadused takistasid uute seaduserikkujate tekkimist. Röövimised ja tapmised on nüüd nii haruldaseks muutunud, et kui midagi niisugust peakski juhtuma, tuleb kogu linn väljakule, et viibida kurjategija ja tema perekonna hukkamise juures."
Jõukamate majade, piirkonda jõudnud, peatusid kandjad nikerdustega ukse ees. Mallius ja Erich ronisid kandetoolist maha. Malliuse käsul avas ori ukse ja von Harben läks oma uue sõbra järel üle sillutatud hoovi aeda, kus puu varjus madala laua ääres istus tugeva kehaehitusega eakas mees.
Von Harbenit valdas tugev erutus, nähes Rooma antiikset tindipotti, pilliroosulge ja pärgamendirulli, mida mees kasutas niisuguse loomulikkusega, nagu polekski nende igapäevasest tarvitamisest möödunud tuhat aastat.
„Tere, onu!" teretas Mallius.
Mees ei jõudnud ümber pööratagi, kui Mallius jätkas:
„Tõin sulle unikaalse külalise. Temasugust pole olnud ühelgi Castrum Mare elanikul kogu linna ajaloo vältel. Saa tuttavaks — Erich von Harben, barbarite pealik kaugelt Saksamaalt."
Seejärel pöördus ta von Harbeni poole:
„Minu lugupeetud onu Septimus Favonius."
Septimus Favonius tõusis püsti, tervitas von Harbenit külalislahkelt ja ühtaegu varjamatu üleolekuga, sest ei pidanud barbarit, olgu ta isegi pealik ja külaline, võrdväärseks enda kui Rooma kodanikuga.
Mallius jutustas lühidalt onule sellest, kuidas ta oli von Har-beniga kohtunud. Septimus Favonius nõustus kõhklemata
46

külalisele peavarju andma ning seejärel palus Malliusel von Har-beni oma tuppa juhatada ja talle uued rõivad selga anda.

Tund aega hiljem, habe maha aetud ja riides nagu Rooma noor patriits, sammus von Harben tähtsalt Mallius Lepuse eluruumi.

„Mine aeda," ütles Mallius. „Ma riietun ümber ja tulen siis."

Minnes läbi Septimus Favoniuse maja, silmitses von Harben imestunult hoone arhitektuuris ja sisustuses valitsevat tavatut stiilide virvarri. '

Seinad ja sambad järgisid kreeka arhitektuuri lihtsamaid jooni, vaibad, tapeet ja seinavoolitised kõnelesid selget keelt Ida ja Aafrika mõjust. Kui viimane oli täiesti arusaadav, siis kust võisid siia tungida Ida motiivid, kui Kadunud Suguharul polnud paljude sajandite vältel mingisuguseid sidemeid välisilmaga peale bagego suguharu?

Aeda jõudnud, põrkas von Harben kokku Rooma ja metsiku Aafrika järjekordse segunemisega: peahoone katus oli kaetud katusekividega, kuna juurdeehitiste! olid õlgkatused, väike maja aiasügavuses meenutas bagegode hütti.

Septimus Favoniust aiast leidmata kasutas von Harben aega ringivaatamiseks. Aeda läbisid käänulised liivatatud rajad, mille ääres kasvasid põõsad, lilled ja põlispuud.

Haaratud pilgule avanevast ilust, astus von Harben erutatult edasi. Ta möödus ringiga kõrgest dekoratiivpõõsast ja sattus ootamatult silm silma vastu noore neiuga.

Võõrast nähes neiu üllatus ja ajas silmad suureks. Nad tardusid paigale, silmitsedes teineteist tähelepanelikult, ja von Harben mõistis, et polnud eales näinud sellist kaunitari.

Vaikuse katkestas tütarlaps.

„Kes sa oled?" küsis ta tasa.

„Olen võõramaalane," vastas von Harben. „Anna andeks, et rikkusin su üksiolekut. Mulle paistis, et aias pole kedagi."

„Kes sa oled?" kordas neiu. „Näen sind esimest korda."

„Minagi pole varem näinud sinusugust tütarlast," lausus von Harben. „Ehk näen sind unes? Võib-olla polegi sind üldse ole-' mas, sest tundub uskumatu, et sinusugune võiks reaalsete asjade maailmas olemas olla."

Tütarlaps punastas.

„Sa pole Castrum Marest," sõnas ta. „Seda on kohe näha."

Tema hääletoon muutus kuivaks ja üleolevaks.

„Kas sa solvusid?" muutus mees kurvaks. „Andesta. Ma ei tahtnud. Sind nähes läksin lihtsalt ootamatusest ähmi täis."

„Kas siis niimoodi käitutakse?" heitis neiu talle ette. „Kuid su silmad naeravad."

„Sa siis andestad mulle?"

«Kõigepealt vasta, kes sa oled ja mis sind siia tõi. Pean teadma, oled sa vaenlane või barbar!"

Von Harben puhkes naerma.

„ Mallius Lepus, kes mind siia kutsus, kinnitab, et olen barbar, aga kui see nii ka pole, olen ma tema onu Septimus Favoniuse külaline."

Neiu kehitas õlgu.

„Mind see ei üllata. Minu isa on kuulus külalislahkuse poolest."

„Sa oled siis Favoniuse tütar?"

„Olen küll," vastas neiu.

„Nüüd räägi endast."

„Minu nimi on Erich von Harben. Olen Saksamaalt," vastas noormees.

„Saksamaa!" hüüatas neiu. „Sellest maast kirjutasid Caesar ja Sanguinarius. Sinu kodumaa on arvatavasti siit väga kaugel?"

„Praegu tundub ta mulle kaugem kui iialgi varem," ütles von Harben. „Tuhanded miilid pole midagi võrreldes sajanditega, mis meid lahutavad."

Neiu kibrütas laupa.

„Ma ei mõista," ütles ta.

„Täiesti loomulik," tähendas von Harben, „ja see pole sinu süü."

„Sa oled muidugi pealik?"

Von Harben ei nakanud neiu arvamust kummutama. Tema nähtud patriitside käitumine kõneles sellest, et Castrum Mares on maksvad kindlapiirilised sotsiaalsed erinevused. Nii seati tavaline barbar tiitliga barbarist tunduvalt madalamale. Oma rahvusliku kuuluvuse pärast uhkust tundes nägi von Harben selgesti vahet Caesari ajastu Euroopa barbarite ja nende kahekümnenda sajandi haritud järeltulijate vahel, kuid tunnetas sedagi, et ta ei suuda mingi hinna eest veenda neid inimesi selles, et nende ajaloo kirjutamise ajast peale Olid aset leidnud hämmastavad muudatused. Pealegi tabas ta end sellelt, et on võlutud kaugest möödanikust pärit kaunitari imeilusatest silmadest ja saledast kehast.

48

„Favonia!" püüdis von Harben tema nime ära arvata. Neiu vaatas küsivalt talle otsa.

„Milline imeline nimi," lausus noormees. „Ma pole iialgi varem sellist kuulnud."

„Sulle meeldib minu nimi?" „Väga. Tõsijutt!"

Neiu nägu tõmbus pilve. Tal õlid ilusad kitsad kulmud, laup aga kõneles ärksast mõistusest, mis samuti paistis tema silmade ilmest, käitumisviisist ja kõnest.

„On tore, et sulle mu nimi meeldib, kuigi ma ei saa aru, miks peaksin selle üle rõõmustama. Sa kinnitad, et oled barbar, aga käitud ja näed välja nagu patriits, kuigi võhivõõra tütarlapse suhtes pead end ülal jultunult. Olgu pealegi, esimene kord annan andeks."

„Tõotan käituda barbari kombel," naljatas von Harben saamatult. „Aga võib-olla ma olengi barbar? Võib-olla andestad sa mulle veel kord, kui ütlen, et oled ilusam kõigist neidudest, keda ma iganes kohanud olen, ja ainus, keda ma võiksin..."

Ta takerdus.

„Võiksid mida?"

„ Isegi barbaril pole sünnis rääkida seda, mida ma nüüdsama ütlesin tütarlapsele, keda tunnen kaksteist minutit."

„Kes sa ka poleks, ilmutad sa erakordset läbinägelikkust," lausus irooniline hääl von Harbeni selja taga.

Tütarlaps lõi imestunult silmad üles, von Harben pöördus järsult ümber. Ei tema ega tütarlaps polnud märganud kõrvalise inimese juuresolekut. Von Harben nägi keskmist kasvu tumedajuukselist peenutsevate maneeridega noorukit, kes kandis tuunikat ja seisis, käsi puusal rippuva mõõga,pidemel. Tema näole oli tardunud von Harbenile adresseeritud vaenulik irvitus.

„Kes ta on, see sinu barbarist semu?" kõnetas ta Favoniat.

„Erich von Harben, Septimus Favoniuse külaline," vastas neiu kõrgilt.

Von Flarbeni poole pöördunud, lausus ta:

„See on Fulvius Fupus, kes kasutab Septimus Favoniuse külalislahkust nii sageli, et peab oma kohuseks tema külalist kritiseerida."

Fupus punastas.

„Palun vabandust," ütles ta, „kuid siin käib nii kirev publik,

49

et kerge on kimpu jääda. Viimane külaline oli minu mäletamist mööda ahv, enne teda kutsuti külla barbar, üks lähiküla neeger. Nagu näete, muutuvad külalised siin

aina põnevamaks ja ma olen kindel, et barbar Erich von Harben ei kujuta erandit reeglist."

Tema toon oli nii sarkastiline ja õel, et von Harben suutis end suurivaevu tagasi hoida.

Õnneks astus sel hetkel ligi Mallius Lepus ja von Harbehit esitleti Favoniale ametlikult. Sellest silmapilgust alates lakkas Fulvius Fupus von Harbenile tähelepanu osutamast ja pühendus täielikult Favoniale. Nende vestlusest adus von Harben, et noorte vahel valitsevad sõbralikud suhted, sealjuures küllaltki lähedased, ja jõudis järeldusele, et Fupus on Favoniasse armunud.

Ja von Harben tegi veel ühe avastuse: ta ise oli Favoniasse armunud. Armunud kirglikult, mida temaga varem polnud juhtunud. Ta isegi hakkas vihkama Fulvius Fupust, keda veerand tundi tagasi üldse ei tundnudki, selle pärast, et see vaatas Fa-voniat varjamatu jumaldamisega.

Peagi ilmus Septimus Favonius, kes pani ette minna termidesse, mille peale Mallius Lepus sosistas von Harbenile, et tema onu põleb soovist näidata oma tuttavatele uut külalist.

Termid asusid uhkes hoones, mille ette kogunesid kutsutud külalised.

Teenrid saatsid saunalised riietusruumi, mehed hoone ühte, naised teise otsa.

Palavasse ruumi sattunud, riietus von Harben lahti, mille järel tema keha võiti lõhnavate salvidega, seejärel viidi ta väga kuumaks köetud ruumi. Sealt siirdus ta koos teiste meestega saali, kuhu kogunesid mehed ja naised. Saali keskel oli bassein, mille ümber oli pandud rohkesti poleeritud graniidist pinke.

Frigaatori — termide jahutusruumi puhtasse värskesse vette sukeldumisest juba ette mõnu tundes ei ihaldanud von Harben sugugi vähem nautida basseinis aeglaselt ringi ujuva Favo-nia seltsi.

Alustanud kaugelt hoojooksu, hüppas von Harben meiser-likult vette ja jõudis paari tõmbega tütarlapse juurde. Pealtvaatajate hulgas puhkesid kiiduavaldused, mille von Harben kõrvust mööda laskis, sest tal polnud aimugi, et Castrum Mare elanikud polnud vettehüppeid näinud.

50

Frigaatorisse sisenenud Fulvius Fupus muigas põlglikult, nähes von Harbeni hüpet ja kuuldes kiiduavaldusi. Sellist asja nägi ta esimest korda, kuid otsustas, et suudab hõlpsasti sedasama teha, trumbates üle barbari ja tõstes oma mainet patriitside silmis, Favoniast rääkimata.

Von Harbertit matkides jooksis ta basseini äärde, tõukas end lahti ja kukkus alla, plartsatades kõhuli, millest tal hing kinni jäi.

Õhku ahmides vedas ta end suurivaevu basseini servani, kus veega üle pritsitud patriitsid teda naeruga vastu võtsid. Häbist punetades heitis ta von Harbenile vihkava pilgu, ronis basseinist välja, tige nagu kurat, ja tormas riietusruumi.

Juba lähedki ära, Fupus?" küsis noor patriits lahti rõivas-tudes.

Jah," turtsatas Fupus.

„ Kuulsin, et tulid koos Septimus Favoniuse ja tema uue imetabase külalisega. Mida ta endast kujutab?"

„ Ütlen seda sulle, Caecilius Metellus. Selle inimese nimi on Erich von Harben. Ta esineb Saksamaa pealiku pähe, kuid ma ei usu teda."

„Kes ta siis sinu arust on?" küsis Metellus ükskõikselt. Fupus astus talle üsna lähedale.

„ Oletan, et ta on salakuulaja Castra Sanguinariusest," sosistas ta, „kuid teeskleb barbarit." ,

„Ent rahva seas räägitakse, et ta kõneleb suurivaevu meie keelt."

„Ta veab meid ninapidi," ütles Fupus. Metellus vangutas pead.
„Septimus Favonius pole rumal. Teda juba ninapidi ei vea," lausus ta.
„ Ainult üks inimene võib tõde kindlaks teha. Lähen otsemaid tema juurde."
„Keda sa silmas pead?" küsis Metellus.
„yalidus Augustust, Ida imperaatorit."
„Ära tembuta, Fupus," püüdis Metellus mõtet maha laita. „ Parimal juhul tehakse sind naerualuseks. Või oled unustanud, et imperaator tunneb Septimus Favoniuse vastu poolehoidu?"
«Võimalik. Aga ma tean ka seda, et Septimus Favonius on sõbralikes suhetes imperaatori vennapoja Cassius Astaga, keda Validus Augustus süüdistas reetmises ja kelle ta maalt välja
51
saatis. Tuleb imperaatorile selgeks teha, et kuulu järgi on Cassius Asta põgenenud Castra Sanguinariusse ja et Erich von Harben on tema salaagent."
Caecilius Metellus naeris.
„Mis siis ikka, eks tee end naerualuseks, kui sa muidu kuidagi ei saa."

IX. Lääne imperaator

Tarzan kükitas põrandal, nõjatudes seljaga vastu seina, ja silmitses nukralt läbi aknaava tähti. Metsiku looduse lapsena, kes ei kannatanud enda suhtes vägivalda, elas ahvinimene pealesunnitud vangipõlve teravalt läbi nagu iga teinegi puuri sattunud metsloom. Kuid inimmõistust omavana kannatas ta palju rängemini kui alamad loomad.
Lukedi ja teised kaasvangid magasid juba ammu, Tarzan aga muudkui silmitses taevatähti, kadestades nende vabadust, kuni kuulis tasast häält areeni poolt, mis asus kongi avatud aknaga ühel tasapinnal.
Väljast kostsid kellegi ettevaatlikud sammud, mida summutas areeni kattev liiv. Natukese aja pärast ilmus taeva taustale aknasse tuttav vari.
Tarzan naeratas ja sosistas vaevalt kuuldavalt nime. Järgmisel hetkel lipsas Nkeema trellide vahelt läbi, hüppas põrandale ja põimis pikad lihaselised käed isanda kaela ümber.
„Lähme ometi koju," anus Nkeema. „Mispärast istud sa maa all selles pimedas augus?"
„Kas sa nägid puuri, kus hoiti kuldlõvi Jad-ba-jad?" küsis Tarzan.
„Nägin küll," vastas Nkeema. „
„Jad-bal-ja poleks välja saanud, poleks me puuri avanud, seletas Tarzan. „Ka mina sattusin puuri ega pääse välja enne, kui uks avatakse."
„Ma toon siia Muwiro ja tema gomanganid teravate keppdega," ütles Nkeema: „Nad lasevad su välja."
„Ei, Nkeema," väitis Tarzan. „Mul tuleb endal, välja pääseda, Muwiro ei jõua appi. Ja kui ta ka jõuaks, langeksid paljud minu vaprad wazirid siin tapluses koos Muwiroga.”
52

Mõne aja pärast uinus Tarzan ühes Nkeemaga, kes oli talle sülle roninud, aga kui ahvinimene ärkas, polnud Nkeemast enam jälgegi.
Hommikul avati uks ja kongi sisenesid sõdurid. Nende hulgas oli noor ohvitser mustanahalise orja saatel. Ohvitser kõnetas Tarzanit kohalikus murdes, kuid

ahvinimene raputas eitavalt pead, näidates, et ei saa aru. Siis ütles valge midagi orjale ja see küsis bagego murdes, kas vang mõistab teda.

Jah," vastas ahvinimene.

Siis alustas ohvitser ülekuulamist.

„Kes sa oled, valge mees, ja mis tõi sind bagegode külla?" küsis ohvitser.

„Olen Ahvide Tarzan," seletas vang. „Ma otsisin ühte valget meest, kes jäi nendes mägedes kadunuks. Kaotasin mäenõlval tasakaalu, kukkusin ja kaotasin teadvuse. Nii võtsid mind kinni bagegod, siis tungisid nende külale kallale teie omad ja leidsid mind sealt. Nüüd sa tead, kes ma olen, ja loodan, et lased mu vabaks."

«Mispärast?" küsis ohvitser. „Oled sa siis Rooma kodanik?"

„Muidugi mitte," vastas Tarzan. „Aga mis see siia puutub?"

„Et sa pole Rooma kodanik, siis oled sa tõenäoliselt vaenlane. Kes võib kinnitada, et sa pole Castrum Marest?"

Tarzan kehitas õlgu.

„ Kuidas sulle selgeks teha, et ma isegi ei tea, mis tähendab Castrum Mare?"

„Sa räägid niimoodi selle pärast, et tahad meid ninapidi vedada," ütles ohvitser. .. Oleksid võinud vähemalt teeselda, et ei oska meie keelt. Kuid sa veel näed, et meid pole kerge petta. Me pole tobukesed, nagu Castrum Mares arvatakse."

„Mis see Castrum Mare on ja kus see asub?" küsis Tarzan.

Ohvitser itsitas.

„Oled osav poiss," lausus ta.

„Sa kinnitad, et mul ei lähe korda teid petta. Püüa mind kas või hetkekski uskuda ja vasta mu küsimusele." „Küsi!"

„Kas siia on hiljuti tulnud keegi valge mees? Ma otsin teda."

„ Mitte ükski valge pole tulnud siia maale sellest päevast alates, kui Marcus Crispus Sanguinarius tuhat kaheksasada kakskümmend kolm aastat tagasi viis kümnenda leegioni kolmanda rühma barbarite vastu."

53

„See tähendab, et sa oleksid teadnud mis tahes võõramaalase ilmumisest?" küsis Tarzan.

Jah, kui jutt on Castra Sanguinariusest," vastas ohvitser. „ Teine asi, kui ta oleks tulnud Castrum Maresse idast. Hakka nüüd end liigutama. Mind ei saadetud siia sinu küsimustele vastama, vaid et viia sind selle juurde, kes neid sulle esitama hakkab."

Ohvitseri käskluse peale viisid teda saatvad sõdurid Tarzani vangikongist välja ja juba tuttavat koridori pidi väljapääsu poole. Nad käisid linna tänavail maha rohkem kui miili ja jõudsid siis aukartustäratava hoone juurde, mille ees olid valves kaardiväelased. Nende toredad turvised, kiivrid ja kiivritel olevad harjad osutasid sellele, et see oli eliitkorpus.

Tarzanile näis, et turvised ja kiivrid olid tehtud kullast. Mitmevärvilised kivid ja peen nikerdus kaunistasid mõõgapidet ning -tuppe. Toretsev rõivastus lõppes punase keebiga.

Tarzan juhiti aega viitmata hoonesse, siis mööda laia paljude ustega koridori suurde ristkülikukujulisse saali, mille seinte ääres kõrgusid majesteetlikud sambad. Saali sügavuses pjedestaalile paigutatud hiigelsuures tugitoolis istus uhkelt kogukas mees.

Siin viibis rohkesti inimesi, kes kandsid värvikatele tuunikatele ja turvistele pealetõmmatud maalilisi eredaid keepe. Mõni oli riietatud lihtsasse, peamiselt valgesse vabalt langevasse toogasse. Orjad, virgatsid ja ohvitserid muudkui jooksid edasi-ta-1 gasi ülesandeid täites. Tarzani saatevalvurid eemaldusid sammaste taha ja jäid sinna seisma.

„Kus me oleme?" küsis Tarzan tõlgilt. „Kes on see mees?"

„ Oleme imperaatori troonisaalis, see on imperaator Sublatus ise."
Tarzan jälgis toimuvat uudishimuga. Igast seisusest inimesed astusid kordamööda trooni juurde, pöördudes imperaatori poole, ja kuigi Tarzan ei mõistnud, millest oli jutt, näis talle, et kõik palusid temalt midagi.
Külastajate hulgas oli patriitse, tumedanahalisi kaupmehi, barbareid, eksootilises rõivastuses neegreid ja isegi orje.
Imperaator Sublatus oli aukartustäratava välimusega. Valgel linasel tuuhikal toretses kullast turvistik, õlgadelt langes alla keisrite purpurtooga, jalad olid kängitsetud valgetesse kuldpan-naldega sandaalidesse. Laubale seotud linane tikandiga pael oli tema kõrge seisuse ainus tunnusmärk.
54
Siis astus ligi kõigi eelduste kohaselt tseremooniameister ja, pöördunud Tarzani Colosseumist kohale toimetanud ohvitseri poole, küsis:
„Kas sina oled Maximus Praeclarus?"
„Olen," vastas ohvitser.
„Esitle end koos vangiga."
Trooni ette jõudnud, ei hakanud Tarzan ootama, millal teda kõnetatakse, vaid ütles bagegost tõlgi poole pöördudes:
„Küsi Sublatuselt, mispärast mind kinni võeti, ja ütle talle, et ma nõuan kohe enda vabastamist."
Neeger taganes kohkunult.
„Tee, mis sulle öeldi!" käskis Tarzan.
„Mis ta ütles?" küsis Sublatus tõlgilt.
„Ma kardan imperaatorile ta sõnu korrata," vastas neeger.
„Ma käsin sind!" ütles Sublatus.
„Ta küsib, miks ta kinni võeti, ja nõuab vabakslaskmist."
„Kes ta selline on, et käsutab imperaatorit?" karjus Sublatus vihaselt.
„Ütle talle," lausus Tarzan pärast imperaatori sõnade tõlkimist, „et ma olen Ahvide Tarzan ja kui mu nimi on temale uudis, nagu tema nimi mulle, siis leian ma mooduse end näidata. Ütle veel, et nagu tema, nii olen ka mina harjunud nõudma oma käskude täitmist."
„Viige see häbematu minema," ägestus imperaator, kui oli tõlgi ära kuulanud.
Sõdurid kahmasid Tarzanist kinni, kuid ta rebis end järsult nende käest lahti.
„Ütle talle," lausus ahvinimene võimukalt, „et valge inimesena nõuan ma valgelt inimeselt oma küsimusele vastust. Ütle talle, et ma tulin siia kui sõber ega lahku sellest ruumist enne, kui mulle on osutatud väärilist vastuvõttu, sest mul on selleks õigus."
Kui ta sõnad olid tõlgitud, muutus imperaator näost sama värvi nagu ta keisrimantel.
«Koristage ta ära!" kisendas Sublatus. «Kutsuge kohale valvurid. Maximus Praeclarus panna raudu selle eest, et lubas vangil Sublatust solvata."
Kaks sõdurit haaras Tarzanist pahemalt ja paremalt kinni, kuid ta raputas nad enda küljest maha sellise jõuga, et sõdurid
55
põrkasid peadpidi kokku ja, kaotanud teadvuse, kukkusid põrandale.
Kassi osavusega hüppas ahvinimene pjedestaalile, kus troonis imperaator Sublatus. Ootamatusest segadusse sattunud jäid sõdurid kohmitsema ega jõudnud kaitsta imperaatorit järcm nud teotusest. Sublatusel rinnust kinni haaranud, rebis Tarzan ta tugitoolist välja, sundis sooritama õhus ringi, pärast seda kahmas ühe käega kraest, teisega turvistiku alaäärest ja tõstis enda ette, varjates end imperaatoriga otsekui

kilbiga. Sõdurid, kes odadega juurde hüppasid, ei julgenud sõjariistu käiku lasta, kartes täiest kõrist röökivat Sublatust haavata.

„Ütle neile, et kui mind takistatakse teeni jõudmast, käänan ma imperaatori kaela kahekorra," sõnas Tarzan bagegost tõlgile. „Las Sublatus käsib neil eemale minna. Kui ta kuuletub, lasen ta vabaks niipea, kui siit välja pääsen, kui ei, süüdistagu iseennast."

Kui Tarzani sõnad said tõlgitud, käskis Sublatus neid keisrikojast otsekohe välja lasta. Tõstnud imperaatori kõrgele pea kohale, hüppas Tarzan pjedestaalilt alla. Sublatus käskis nurka pugenud õukondlastel selja pöörata, et nad ei näeks tema alandust.

Imperaatorit läbi kogu troonisaali kandes astus Tarzan õue, kus käskis tõlgil ees minna, kuid vajadus selle järele langes kohe ära, sest raevust, hirmust ja alandusest väriseva häälega karjus Sublatus käsklusi, keelates kellel tahes nende teed tõkestada.

Väraval kohtas neid ärevil valveüksus, kes ärgitas Sublatust vabastada ja tema solvamise eest kätte maksta, kuid imperaator käskis kinnivõtja läbi lasta, sest see oli lubanud ta vabastada niipea, kui teeni jõuab.

Castra Sanguinarius laius kanjoni lääneosas põlismetsas. Linna rajajad olid puud maha raiunud ainult seal, kus ehitati teid ja püstitati hooneid, ja see kulus nüüd Tarzanile marjaks ära. Roheliste hiiglaste võimsad põimunud kroonid rippusid majade madalate katuste kohal, andes linnale kirjeldamatu võlu.

Ahvinimene peatus keset laia puiesteed ja laskis Sublatuse maapinnale. Väravast välja jooksnud sõdurid kogunesid murruna pisut kaugemale.

„Las nad lähevad lossi tagasi," ütles Tarzan tõlgile, „ainult sel tingimusel vabastan ma imperaatori."

Tarzan ei kavatsenud sugugi Sublatust enda juurest ära lasta seni, kuni teda ähvardas paarkümmend oda.

56

Kuulnud ultimaatumi tõlget, lõi valveüksus kõhklema, kuid Sublatus käskis neil kuuletuda, sest teist võimalust pääseda polnud. Vaevalt oli viimane sõdur värava taha kadunud, kui Tarzan imperaatori lahti laskis. Sublatus tormas värava juurde ja samal hetkel hüppasid teele valveüksuse sõdurid. Neid nähes võttis Tarzan hoogu, kerkis vedruna õhku ja kadus tamme lehestikku. Talle lendas järele tosin oda, sõdurid tormasid edasi, pead kuklas, kuid inimene oli justkui ära auranud.

Kohale jooksis hingeldav Sublatus.

„Kiiremini!" karjus ta. „Võtke ta kinni! Tuhat dinaari sellele, kes barbari sealt alla toob."

„Seal ta on!" hüüdis valveüksuse sõdur puule osutades.

„Ei ole," karjus teine, näidates teisele poole. „Ta on seal, lehestikus. Ma nägin, kuidas oksad liikusid."

Sel ajal lendas ahvinimene hoogsalt piki teed oksalt oksale, laskus siis katusele, ületas selle ja hüppas puu otsa, mis kasvas aias. Siin jäi ta seisma, kuulatades tagaajajate üha lähenevaid hääli, liikus siis käratult edasi, reetmata millegagi oma juuresolekut all viibivale paarikesele, keda märgates ta paigale tardus.

Nagu aru saada võis, püüdis noormees võita oma tõrksa armastatu soosingut. Tarzanil polnud vaja osata keelt, et nende omavahelistes suhetes selgusele jõuda. Noormehe žestid, pilgud ja kirglik anuv ilme kõnelesid ise enda eest, samuti nagu tütarlapse külm ükskõiksus.

Kui noormees pead kallutas, sattus neiu Tarzani poole külgvaates ja ahvinimene märkas, et ta oli väga kaunis, kuna kavaleri nägu meenutas rott Pamba lõusta.

Oli selge, et tema kurameerimine jäi kõigist ponnistustes hoolimata viljatuks. Kui noormehe hääles lõid kõlama rahulolematuse noodid, tõusis neiu uhkelt püsti, jättis külmalt jumalaga ja eemaldus. Noormees kargas pingilt üles ja haaras toorelt tema käsivarrest kinni. Tütarlaps pöördus nördinult ümber, kavatsedes appi hüüda, kuid rotinäoga noormees vajutas ühe käe ta suule ja tõmbas teisega neiu tormakalt enda vastu.

Tarzanil polnud üldse kavatsust vahele segada. Metsiku ahv-inimese jaoks ei erinenud Castra Sanguinariuse linna naised millegi poolest bagegode pealiku Niuoto küla naistest, nagu neil polnud vahet ka emalõvi Sabori või To-Jati sugukonna naistega. Kuid Ahvide Tarzan tegutses pahatihti hetkelise meeleolu

ajel. Rotinäoga noormees tekitas temas vastumeelsust, see neiu, kellega ta nii jämedalt käitus, oli Tarzanile topelt sümpaatne ebasõbralikkuse tõttu oma piinaja vastu.

Mees paiskas neiu hapra keha pingile ja vajus talle peale sides ahne suuga tema huuli, kui ühtäkki lõi maa vankuma ja hämmeldunult silmi tõstes nägi ta hiiglaslikku poolalasti kuju. Võõras vaatas teda viivu külma kiretu pilguga, kahmas siis kraest kinni ja virutas eemale ning pärast seda aitas neiu pingilt üles.

Nähes, et võõramaalane on relvadeta, haaras noormees, kelle nimi oli Fastus, tupest mõõga ja tormas ülekohtu tegijale kallale. Samal ajal varjas tütarlaps oma kehaga päästjat ja hüüdis ühtaegu valju häälega:

„Acuk! Sarus! Mpingu! Ruttu siia!" ,

Neiul õlgadest kinni võtnud, lükkas Tarzan ta kõrvale. Roomlane ei jätnud seda kasutamata ja ründas ahvinimest, lootes relvitust vastasest loetud sekunditega jagu saada. Kuid võta näpust! Äianud oma terava hispaania mõõgaga, lõhestas ta sellega üksnes õhku. Vastane põikas osavalt kõrvale.

Fastus nägi esimest korda elus sellist väledust. Barbari silmad ja keha liikusid tema mõõgast kiiremini, ennetades seda sekundi murdosa.

Kolm korda langes vihinal roomlase mõõk ja iga kord rabas tera tühjust.

Erutuse ja murega jälgis neiu ilmselt ebavõrdset võitlust. Tema südant täitis vaimustus võhivõõra hiiglase üle, kes tõenäoliselt oli küll barbar, kuid palju õilsama olekuga kui Fastus ja kel oli välkkiire reageerimisvõime.

Mõõga eest taas kõrvale põiganud, ründas võõras ise ootamatult. Päevitunud käsi kahmas kinni vastase randmest ja mõõk lendas maha. Samal hetkel ilmusid aias nähtavale kaks valget meest pistoda ja üks neeger mõõgaga, olles oma kaskijanna kutse peale kohale jõudnud.

Võõrast .nähes otsustasid nad täiesti mõistetavalt, et see oli neiule kallale tunginud ja Fastus püüab teda takistada, kuid üsna edutult.

Jooksvaid inimesi nähes adus Tarzan, et üksinda ta kolme vastu ei saa, ja varjas end Fastusega otsekui elava kilbiga.

Tütarlaps astus tulijatele vastu, peatades neid käeliigutusega. Tarzani kõrvu kostis taas nagu tuttav ja ühtaegu täiesti arusaamatu

keel, milles neiu selgitas nende juurde jooksnud meestele juhtunut.

Pisut hiljem kõnetas ta võõrast samas keeles, kuid Tarzan raputas eitavalt pead, näidates, et ta ei saa aru. Kuid siis langes ta pilk neegrile ja talle turgatas pähe mõte kasutada mustanahalist tõlgina, sest viimane sarnanes väga bagegoga.

„Oled sa bagego?" küsis ta neegrilt selle suguharu murdes.

„Olen küll," jahmus see. ‚Ja kes sina oled?"

„Kas sa oskad siinset keelt?" uuris Tarzan edasi.

„Muidugi," vastas neeger. „Olen siin palju aastaid vangis olnud."
„Hüva," sõnas Tarzan, „siis tõlgi, mida see neiu rääkis."
„Ta küsis, kes sa oled, kust pärit, kuidas siia sattusid ja kuidas sul õnnestus teda Fastuse käest päästa, ja veel..."
Tarzan tõstis käe.
„Las ma vastan järjekorras!" hüüdis ta. „Ütle talle, et olen Ahvide Tarzan, tulin siia kaugelt sõbralike kavatsustega otsida üles üks minu rahva hulgast pärit mees, kes jäi kadunuks."
Teda katkestasid valjud hüüded ja välisuksele koputamine.
„ Vaata, mis seal lahti on, Acuk," käskis neiu.
Ori tõttas käsku täitma, neiu jätkas tõlgi abil vestlust Tarzaniga.
„Sa oled ära teeninud Dilecta tänu," kuulutas ta, „ja minu isa tasub sulle selle eest."
Siis naasis Acuk, kellele järgnes noor ohvitser. Tarzanit nähes ajas ta silmad suureks, taganes ja kahmas kinni mõõgapidemest. Tarzan tundis ta jalamaid ära. See oli Maximus Prae-clarus, noor patriitsist ohvitser, kes oli ta Colosseumist paleesse toimetanud.
‚Jäta mõõk rahule, Maximus Praeclarus," käskis neiu. „Siin pole vaenlasi."
„Oled sa selles kindel, Dilecta?" küsis Praeclarus. „Mida sa temast tead?"
„Ma tean, et ta jõudis siia õigeks ajaks ja päästis mind selle nurjatu inimese käest, kes kippus minu au kallale," ütles tütarlaps uhkelt, põrmustades Fastust raevuka pilguga.
„Ma ei mõista midagi," sõnas Praeclarus kimbatuses. „See on ju vangi võetud barbar, kes nimetab end Tarzaniks. Ma toimetasin ta hommikul isiklikult Colosseumist keisrikotta imperaatori käsul, kes tahtis näha seda salakuulajat Castrum Marest, nagu mõned arvavad."
59
„Kui ta on vang, miks ta siis siin viibib?" küsis neiu.
„Ta tungis kallale imperaatorile endale, aga laskis keisrikojast jalga. Tormasime kogu linna läbi otsima, mina ruttasin kohe koos sõdurite salgaga siia, kartes, et see metslane võib sulle halba teha. Ja ma ei eksinud."
„See oli patriits Fastus, imperaatori poeg, kes püüdis mulle halba teha," väitis neiu, „metslane aga päästis mu."
Maximus Praeclarus kõõritas nõutult Sublatuse poja Fastuse poole ja pööras siis pilgu Tarzanile.
„Ta on sinu oma," pressis Fastus läbi hammaste, irvitades parastavalt. „Vii ta vanglasse!"
„Fastus pole Maximus Praeclarusele mingi käskija," ütles noor ohvitser. „Tean sinutagi oma kohust."
„Kas sa tõesti söandad vahistada seda inimest, Praeclarus, kes mind kaitses?" hüüdis neiu.
„Aga mis mul üle jääb?"" tõdes Praeclarus. „Ma täidan oma kohust."
„Noh, ja täida siis!" nähvas Fastus mõnitaval häälel. Praeclarus kahvatas.
„Kui sa vaid teaksid, kuidas mu käed sügelevad, et sind kägistada!" hüüdis ta. „Kui sa ka Zeusi enda poeg oleksid, ei peataks see mind. Mine parem heaga minema, kuni mu kannatus katkenud pole."
„Mpingu," sõnas Dilecta, „saada Fastus välja."
Fastus punastas.
«Imperaator, minu isa, sellega ei lepi," hüüdis ta ägedalt. „Ja ära unusta, Dilecta, et sinu isast ei peeta imperaator Sublatuse juures eriti lugu."
„Kasi minema!" hüüdis Dilecta. „Või ma käsin neegrist orjal sind tänavale visata."

Vastikult irvitades asus Fastus minekule. Kui ta oli silmist kadunud, pöördus Dilecta Praeclaruse poole.

„Mis siis nüüd teha?" hüüdis ta. „Ma olen kohustatud kaitsma seda üllameelset võõramaalast, kes päästis mind Fastuse käest, sina aga pead oma kohust täitma ja viima ta SublaMse juurde."

„Mul on idee," ütles Maximus Praeclarus, „kuid kõigepealt pean ma võõramaalasega nõu pidama."

„Mpingu tõlgib," ütles neiu.

60

„ Usaldad sa teda täielikult?"

«Absoluutselt," vastas Dilecta.

„Saada siis need minema," sosistas Praeclarus peaga Acuki ja Saruse poole viidates.

Kui Mpingu oli Fastuse ära saamud ja tagasi tuli, leidis ta Maximus Praeclaruse, Dilecta ja Tarzani kolmekesi eest.

Praeclarus andis Mpingule märku lähemale tulla.

„Ütle võõramaalasele, et mind saadeti teda vahistama," ütles noor ohvitser. „Kuid ta osutas Dilectale hindamatu teene ja ma kavatsen teda päästa, kui ta talitab nii, nagu ma ütlen."

„Mida nimelt?" küsis Tarzan, kuulnud tingimust. „Mida ma pean tegema?"

„ Praegu läheme siit välja ja suundume Colosseumi. Sa käitud nii, nagu oleksid tõepoolest vang. Minu kodust möödumisel annan sulle märku. Jäta see maja meelde. Seejärel annan sulle võimaluse ära lipsata. Ronid puu otsa nagu tookord, kui põgenesid Sublatuse vahisõdurite käest, ja siirdud otsemaid minu majja. Kuni ma koju jõuan, ei tohi sa sealt sammugi liikuda. Dilecta saadab Mpingu hoiatama teenreid sinu tulekust. Ma käsin neil sind kaitsta, säästmata oma elu. Said sa kõigest aru?"

„Sain küll," vastas ahvinimene, kui oli Mpingu tõlgitud jutu ära kuulanud.

„ Hiljem püüan sind Castra Sanguinariusest minema viia ja aitan nendest mägedest välja pääseda."

X. Ida imperaator

Ida imperaatorile Validus Augustusele ei tekitanud riigi juhtimine erilisi raskusi, sest vaatamata oma muljet avaldavale tiitlile, polnud tal kuigi suurt võimu ega eriti palju alamaid.

Saarelinnas Castrum Mares elas veidi üle kahekümne tuhande inimese, neist kolm tuhat valget, ülejäänud olid segaverelised. Väljaspool linna, järve ümber ja piki Mare Orientalise idakallast elasid külades ülejäänud alamad — umbes kakskümmend viis tuhat neegrit.

Sel päeval, lõpetanud kiiresti vastuvõtud ja ettekannete kuulamise, läks imperaator keisrikoja aeda, et pühenduda suhtlemisele lähedaste sõpradega.

Peagi astus tema juurde kojaülem, teatades, et patriits Fulvius

61

Fupus palub imperaatorilt audientsi.

„Fulvius teab väga hästi, et audientside tund on möödas" ütles imperaator kuivalt. „Tulgu homme."

„Ta käib peale, oo ülikuulus imperaator," ütles kojaülem. „ Räägib, et tuli ülitähtsa asja pärast. Ta arvab, et imperaatorit ähvardab oht."

„Sellisel juhul saada ta siia," käsutas Validus.

Kojaülem pöördus minekule, imperaator aga pomises rahulolematult:

„Ei saa minutikski rahu. Alati ronivad siia need Fulvius Fu-puse taolised napakad igasuguste tobedustega."

Kui Fulvius minuti pärast imperaatori juurde astus, võttis see teda vastu külma üleoleva pilguga.

„Ma tulin, oo ülikuulus keiser, täitma Rooma kodaniku kohust, mille järgi imperaatori turvalisus on kõige tähtsam," kuulutas Fupus.

„Millest sa kõneled?" küsis Validus karmilt. „Räägi rutem!"

„ Castrum Maresse on ilmunud võõramaalane, kes kinnitab, et ta on barbar Saksamaalt, kuid mulle tundub, et see on salakuulaja Castra Sanguinariusest. Räägitakse, et ta sõbrustab Cassius Astaga."

„Mida sa tead Cassius Astast ja mis tema siia puutub?"

„Inimesed räägivad... käivad jutud..." nämmutas Fulvius Fupus, «justkui..."

„Muud juttu enam ei kuulegi, kui ainult Cassius Astast!" hüüdis Validus. „Tasus mul vennapoeg ära saata, kui kogu Castrum Mare kaotas une, nuputades minu otsusele igasuguseid tobedaid seletusi. Noh, mida seal siis kokku luuletad?"

„Tean vaid seda, mida inimesed räägivad," kokutas Fulvius punastades.

‚Ja mida siis? Räägi juba kord!"

„ Kuulsin termides, et sa saatsid minema Cassius Asta, kahtlustades teda reetmises, ja et ta siirdus Sublatuse juurde, kes võttis ta avasüli vastu ja kellega nad plaanitsevad Castrum Marele kallale tungida." ^

Validus süngestus.

„Need kuulujutud on alusetud," nähvas ta. „Noh, aga mida sa võõrast tead? Miks mulle tema tulekust ei teatatud?"

„Ei tea," vastas Fulvius Fupus. «Seepärast tulingi, et sulle isiklikult ette kanda, seda enam, et võõramaalasele peavarju

62

andnud inimene kuulub mõjukate, auahnete patriitside hulka."

„Kes ta on?"

„Septimus Favonius."

„Septimus Favonius?" hüüatas Validus. «Uskumatu!"

«Mitte nii väga uskumatu," kuulutas Fupus ninakalt, «kui ülikuulus keiser vaevub meenutama Cassius Asta sõprust Malbus Lepuse, Septimus Favoniuse vennapojaga. Septimus Favo-niuse maja oli Cassius Astale teine kodu. Kelle poole pidi ta veel abi saamiseks pöörduma kui mitte ülivõimsa sõbra poole, kelle auahnust tunnevad hästi kõik vahest ainult peale Validus Augustuse?"

Imperaator hüppas närviliselt üles ja hakkas edasi-tagasi jooksma. Juuresolijad ei lasknud temalt pilke.

Fulvius Fupus kissitas verejanuliselt silmi.

Natukese aja pärast jäi imperaator seisma ja pöördus ühe juuresolija poole.

«Tabagu mind Zeusi välk, kui Fulvius Fupuse sõnades pole tõtt!" hüüdis ta.

Seejärel nihkus ta Fupusele lähemale.

„Kes on see võõramaalane?"

«Valge nahaga inimene, kuid näojooned ja välimus pole patriitsi omad. Räägib meie keelt sõnu väänates, kuid arvan, et ta teeb seda nimme, näidates meile, nagu oskaks ta seda halvasti."

«Aga kuidas juhtus, et mulle temast ette ei kantud?"

«Peab küsima Mallius Lepuselt," ütles Fulvius Fupus. «Tema oli värava valvemeeskonna ülem, kui järvekülade barbarid ta Castrum Maresse toimetasid. Keiser muidugi mõistab, et arvatavasti osteti neegrid ära."

«Sa räägid.nii ladusalt, Fulvius Fupus," ütles imperaator, „et tekib tunne, nagu oleksid sa ise vandenõu peamees või vähemasti kaasosaline."
«Keisri hiilgav vaist veab teda seekord alt," ütles Fupus.
Tema kahvatunud huultele ilmus tehtud naeratus.
«Eks me vaata," nähvas Validus kuivalt.
Pöördunud ühe ohvitseri poole, käsutas imperaator:
«Otsekohe vahistada Septimus Favonius, Mallius Lepus ja võõramaalane."
Vaevalt oli ta lause lõpetanud, kui uuesti astus ligi koja-ülem.
63
«Septimus Favonius palub audientsi," kuulutas ta. «Temaga on Mallius Lepus ja keegi tundmatu."
„Palu nad sisse," lausus Validus, käsu saanud ohvitserile aga ütles: «Oota siin. Vaatame, mis Septimus Favoniust siia tõi."
Minut hiljem astus kolmik imperaatori ette. Favonius ja Lepus tervitasid Validust, pärast seda esitleti imperaatorile von Harbenit kui Saksamaa barbarite pealikut.
«Oleme kuulnud," poetas Validus pilkava muigega.
Favonius ja Lepus heitsid kiire pilgu Fupusele. ;
«Miks mulle otsekohe ei teatatud tema kinnivõtmisest?"
„Ma kavatsesin, kuid veidi hiljem," vastas noor ohvitser. «Esialgu tuli ta puhtaks pesta ja korralikult riidesse panna."
«Oleksid võinud kohe siia tuua," ütles Validus. «Castrum Mares on praegu veel olemas vangla Castra Sanguinariusest pärit vangidele."
„Ta pole Castrum Sanguinariusest," väitis Septimus Favonius.
«Kust sa tulid ja mida sa siin teed?" küsis Validus von Harbenilt.
«Tulin maalt, mida teie ajaloolased Saksamaaks nimetavad," vastas võõras.
„Ja õppisid Saksamaal ära meie keele?" küsis Validus irooniliselt.
„Seda küll," vastas von Harben.
„Ja pole kunagi Castra Sanguinariuses käinud?"
«Mitte kunagi."
«Roomas oled sa muidugi käinud?"
Validus naeris.
„Jah, mitu korda."
«Kes on siis praegu imperaator?"
«Mitte keegi. Roomas pole enam ammugi imperaatoreid," vastas von Harben.
«Kuidas ei ole?" hüüdis Validus. «Kui sa pole Castra Sanguinariuse salakuulaja, oled ilmselt hull. Võib-olla see ja teine, sest ainult hull võib arvata, et ma jään seda totrust uskuma. Polegi imperaatorit! Absurd!"
«Imperaatorit pole sellepärast, et enam pole Rooma impeeriumi," selgitas von Harben. «Mallius Lepus rääkis mulle, et sinu maa pole juba tuhat kaheksasada aastat välisilmaga suhelnud. Nii pika aja jooksu võis paljugi juhtuda ja tõepoolest juhtus
64
ka. Rooma riik langes üle tuhande aasta tagasi. Ladina keel muutus surnud keeleks, mida oskavad ainult vaimulikud ja teadlased. Saksamaa, Gallia ja Briti barbarid lõid hoopis välismaal impeeriumid ning tsivilisatsioonid. Praegu on Rooma lihtsalt linn Itaalias."
Mallius Lepus lõi vaimustusest särama.
„Ma ju rääkisin, et ta meeldib sulle," sosistas ta Favoniusele. „Kui ta veel jutustaks Validusele kandetoolidest, mille liikumiskiirus on viiskümmend tuhat sammu tunnis!"

Von Harben rääkis ja käitus selliselt, et sisendas tahtmatult usaldust, mille tulemusena isegi haiglaselt umbusklik Validus hakkas uskuma sisserännanu ilmselt absurdset juttu ja külvas ta üle küsimustega.

Lõpuks pöördus imperaator Fulvius Fupuse poole.

„Mis põhjusel sa süüdistad seda inimest selles, et ta on Castra Sanguinariuse salakuulaja?" küsis ta ähvardavalt.

„Kelle oma ta siis veel võiks olla?" väitis Fulvius Fupus nõrgalt. „Kui ta pole Castrum Marest, on ta järelikult Castra Sanguinariusest."

„Tuleb välja, et sul pole mingeid süüdistavaid tõendeid?" Fupus läks ähmi täis.

„Mine!" käskis Validus ärritatult. „Võtan su käsile hiljem."

Alandatud ja masendatud Fupus vantsis jalgu lohistades minema, heites Favoniusele, Lepusele ja Erichile kurja, halba ennustava pilgu.

Pärast Fupuse lahkumist silmitses Validus tükk aega von Harbenit, otsekui püüdes tema ees seisva võõramaalase hinge tungida.

„Polegi imperaatorit..." lausus ta mõtlikult. „Noil kaugetel aegadel ei saanud Sanguinarius imperaatoriga läbi ja viis oma väed Egiptusse. See oli kuus päeva enne Linna 848. aasta veebruarikalendat, imperaator Nerva valitsemise teisel aastal. Sellest päevast saadik pole nemad ega nende järglased saanud Roomast vähimaidki teateid."

Von Harben pingutas oma entsüklopeedilist mälu.

„Kuus päeva enne veebruarikalendat, Nerva valitsemise teisel aastal," kordas ta. „Kuid 27. jaanuaril 98. aastal meie ajaarvamise järgi on ju Nerva surmapäev, see tähendab, et möödunud oli vähem kui aasta."

„Ah, kui Sanguinarius oleks seda teadnud!" hüüdis Validus.

65

„Kuid Egiptus on Roomast kaugel, Sanguinarius aga viibis lõunas Niiluse lätte juures. Kes pärast Nervat imperaatoriks sai? Ehk tead?"

„Trajanuš," vastas von Harben.

„Kust tunned sa nii hästi Rooma ajalugu, barbar?" uudishimutses Validus.

„See on minu eriala," vastas von Harben.

„Aga kas sa saaksid seda kõike kirja panna, mis juhtus pärast Nerva surma?"

„Kui mälus sorida, saaksin küll," vastas von Harben, „kuid see võtab aega."

„Seda on sul piisavalt," nähvas Validus.

„Kuid ma ei arvanud, et jään siia kauemaks," vaidles Erich von Harben vastu.

„Tuleb jääda," lausus Validus. „Sa paned kirja veel ka Ida imperaatori Validus Augustuse valitsemise ajaloo."

„Aga..."

„Ei mingeid ägasid!" katkestas teda Validus. „See on keisri käsk."

Von Harben kehitas õlgu ja naeratas.

Selle silmapilguni olid Rooma ja keisrid tundunud talle kõigest kopitanud pärgamendi ja ajahambast puretud kirjadena, mis olid raiutud lagunenud müüridele.

Lõpuks ometi sai ta näha kõige ehtsamat keisrit!

„Tule," ütles Validus. „Viin su raamatukokku, kus sa tööle hakkad."

Pika koridori lõpus võlvitud toas asuvas raamatukogus näitas Validus uhkusega pärgamendirulle, mis olid range korra järgi riiulitele asetatud. Neid oli saja ümber.

„Vaata," lausus Validus riiulilt rulli võttes. „Siin on kirjas meie riigi ajalugu kuni Castrum Mare rajamiseni. Selle autor on Sanguinarius. Võta see kaasa ja loe läbi. Elama hakkad Septi-mus Favoniuse juures, kes koos Mallius Lepusega sinu eest vastutust kannab. Tuled iga päev keisrikotta ja ma jutustan sulle oma valitsemise ajalugu. Praegu lasen sul minna koos Septimus Favoniusega, homme tuled siia samal ajal."

Paleest väljudes poetas von Harben:

„Huvitav oleks selgust saada, olen ma vang või külaline?"
Ta naeratas nukralt.
„Arvatavasti nii see kui teine," vastas Mallius Lepus. „Esial-
66
gu oled sa siiski külaline ja see on juba vedamine. Validus Augustus on auahne, kõrk ja julm inimene. Ta on kohutavalt umbusklik, sest teab, et teda eriti ei pooldata. Kujutad ette, Fulvius Fupusel oleks äärepealt korda läinud meid kõiki hukutada. Ei tea, mispärast keiser äkki oma meelt muutis, kuid nii sinul kui ka meil vedas tohutult, et kõik nii välja kukkus."
„Aga et Rooma ajalugu kirjutada, selleks läheb vaja aastaid," ütles von Harben.
„Kui sa keeldud, määrad end aeglasele surmale. Parem on nõustuda," lausus Mallius Lepus laialt naeratades.
„Castrum Mares elada võib," lisas Septimus Favonius.
„Vahest on teil õiguski," möönis von Harben.
Tema vaimusilma ette kerkis Favoniuse tütre kuju.
Von Harben, keda ajendas teaduslik huvi, otsustas pärast peremehe majja naasmist aega viitmata tutvuda keisrilt saadud vanaaegse papüürusega. Jõudnud tema käsutusse antud ruumi, heitis ta kõigepealt diivanile pikali ja päästis lahti paela, millega rull oli kinni seotud.
Tema ees lebas ajahambast puretud manuskript, mis oli kirjutatud ladina keeles ning kirendas parandustest ja mahakriip-sutustest. See ei sarnanenud sugugi nendega, mis olid talle varem kätte puutunud ning kirjutatud kirjanike ja teadlaste käega, lasknud pilgul üle teksti libiseda, tegi von Harben kohe kindlaks, et selle autor on kirjanduses algaja.
Käsikirjas leidus ohtralt räiget sõdurikeelt kõrvuti rooma ja egiptuse murretega, mida kasutati peaaegu kaks tuhat aastat tagasi.
Siin tuli ette viiteid inimestele, kelle nimed olid unustusehõlma vajunud, samuti geograafilisi nimetusi, mis olid ammugi inimmälust kustunud. Praegu omandasid need von Harbeni jaoks täiesti reaalse kõla. See oli kroonika, mille oli kirjutanud Sanguinarius ühes Egiptuse linnas, mida polnud kunagi märgitud ühelegi geograafilisele kaardile, seesama Marcus Crispus Sanguinarius, kes oli esile kutsunud Nerva rahulolematuse ja rajas hiljem impeeriumi, ent kelle nimi ei läinud antiikse Rooma kroonikaraamatutesse.
Üha suureneva huviga süvenes von Harben Sanguinariuse raevukasse kaeblemisse oma saatusele osaks saanud ebaõigluse üle: Nerva vaenuliku suhtumise pärast pagendati ta Egiptuse tulipalavasse kõrbesse, kus asus oma sõjaväega elama lõuna-maise Teeba linna lähedale.
67
Sanguinarius kirjutas kolmandas isikus:
„Sanguinariust, kümnenda leegioni kolmanda kohordi prefekti, süüdistati kohe pärast Nerva troonileasumist 846. aastal Igavese Linna ajaarvamise järgi imperaatorivastases vandenõus.
Teatanud oma asehalduritele ja tsentuuriotele, et Nerva saatis suure armee kohorti hävitama, keelitas ta inimesi minema otsima maad, kus nad oleksid vihaleaetud keisrile kättesaamatud. Järgmisel päeval algas pikk teekond.
Samal ajal randus Araabia lahes asuvas Egiptuse sadamas Müosormoses sajast laevast koosnev flotill.
Pardal viibisid Indiast ja kaugest Hiinast väljaveetud orjad ja isegi heleda nahaga inimesed, kes olid kauges edelas vangi langenud ja röövlitest mongolite käest väevõimuga ära võetud.

Peamiselt olid need noored tütarlapsed, keda taheti Roomas enampakkumisel maha müüa. Sanguinarius vallutas selle karavani koos kõigi aarete ja orjadega. Järgmise viie aasta jooksul püüdis kohort mitu korda eri kohtades endale alalist eluaset leida, kuid alles 853. aastal Rooma ajaarvamise järgi rajati Castra Sanguinariuse linn."

„Noh, kas on huvitav?" kõlas lävelt.

Von Harben tõstis silmad ja nägi Mallius Lepust.

„Väga," vastas ta.

Lepus kehitas õlgu.

„Mulle tundub, et oleks olnud huvitavam, kui see kange sõjamees oleks õigust kirjutanud. Ta ei pajata peaaegu midagi oma valitsemisajast, mis kestis kakskümmend aastat. Ta tapeti kolmekümnendal aastal Sanguinariuse ajaarvamise järgi, mis vastab Rooma ajaarvamise 873. aastale. Vana türann pani Unnale oma nime, võttis kasutusele isikliku kalendri ja käskis graveerida oma kujutise kuldmüntidele, mis on käibel tänaseni."

Ja kuidas tekkis Castrum Mare?" küsis von Harben.

„Sada aastat pärast Castra Sanguinariuse rajamist muutus elu linnas väljakannatamatuks," vastas Lepus. „Lokkas täielik seadusetus. Edasi jõudsid vaid rahamehed, kes lömitasid lõputult imperaatori ees, teistel polnud vähimatki kindlust hofctse suhtes. Siis tõusis üles Onus Asta ja viis endaga oru läänepoolsel küljel olevale saarele mõnisada perekonda, rajades Castrum Mare linnimpeeriumi. Nende perekondade järeltulijad elasid siin üle tuhande seitsmesaja aasta, olles Castra Sanguinariusega ala-

68

lises sõjaseisundis. Oli ka rahuaegu, kui vajaduse sunnil taastus linnade vahel kauplemine, kuid seejärel algasid taas sõjad. Umbusku ja vihavimma vaenujalal olevate linnade vahel õhutavad oskuslikult meie imperaatorid, kes kardavad, et sõbralikud suhted viivad nende võimu kokkuvarisemisele."

„Kas Castrum Mare on praeguse imperaatori valitsusega rahul?" huvitus Erich.

«Niisugusele küsimusele on ohtlik siiralt vastata," ütles Le-pus õlgu kehitades.

„Et mul tuleb kroonikakirjutajana iga päev keisrikoda külastada," sõnas von Harben, „tahaksin võimalikult palju teada saada Validus Augustusest, kellega pean suhtlema, või muidu kukun veel portsu otsa, mis võib kahjustada sind ja Septimus Fa-voniust, kes minu eest vastutab."

Vastu seina nõjatudes näperdas Lepus laisalt pistoda pidet, mõeldes läbi oma vastust.

„Ma usaldan sind," alustas ta, „sest esiteks on sinus midagi seesugust, mis usaldust äratab, teiseks pole sul vähimatki põhjust mulle ja onule halba soovida. Castrum Mare on oma imperaatori pärast õnnetu. Ta on erinevalt eelmistest upsakas ja julm. Viimane oli pehme iseloomuga inimene, kuid just enne surma valiti troonipärijaks tema vend Validus Augustus, sest keisri poeg oli sellal kõigest aastane. Selle, eelmise imperaatori poja, Validus Augustuse vennapoja nimi on Cassius Asta. Oma po-pulaarsuse tõttu tekitas ta kadedust ja vihavaenu Augustuses, kes alles hiljuti saatis ta ohtliku ülesandega oru läänepoolsesse otsa. Paljud pidasid seda pagendamiseks, ent Validus Augustus kinnitas, et see pole nii. Keegi ei tea, millise ülesande Cassius Asta sai. Ta lahkus salaja öösel paari orja saatel. Räägitakse, et talle tehti ülesandeks tungida salakuulajana Castra San-guinariusse. Kui see on tõsi, on see ülesanne tegelikult samaväärne surmaotsusega. Kui rahvas sellest teada saaks, tõstaks ta Validus Augustuse vastu mässu, sest Cassius Asta on kõigi lemmik... Kuid aitab sellest. Ei taha sind Castrum Mare muredega tüüdata. Võta käsikiri ja mine aeda. Seal puude varjus on jahedam kui siin. Ka mina tulen varsti sinna."

Puude varjus murul aset võtnud, kiskus von Harben end lahti Sanguinariuse ajaloost ja asjade seisust Castrum Mares, sest nüüd tegelesid ta mõtted põgenemisplaanidega.

Teadlasena oleks ta suure rõõmuga jäänud siia just nii

69

kauaks, kui oleks vaja olnud oru, riigikorralduse ja kohalike elanike tavade tundmaõppimiseks, kuid talle ei meeldinud sugugi väljavaade olla Ida imperaatori tahtel raamatukogu vang, selleks et kirjutada ladina keeles pilliroost sulega papüürusele Vana-Rooma ajalugu.

Linase rõiva kahin ja tasased sammud kruusatatud aiateel katkestasid ta mõttelõnga. Tõstnud silmad, nägi ta Favoniat, Septimus Favoniuse tütart, kelle naeratus tõrjus otsekohe peast nii Vana-Rooma ajaloo kui ka pooleldi kavandatud põgenemisplaani.

XI. Väljaspool ohtu

Maximus Praeclarus viis Tarzani Dion Splendiduse majast Castra Sanguinariuse linna. Värava juures tunglevad sõdurid hakkasid rõõmsalt käratsema. Neile meeldis neid kamandav noor patriits ja nad tundsid uhkust, et ta oli üksinda, ilma kõrvalise abita vangistanud metsiku barbari.

Praeclaruse käsul lakkas käratsemine silmapilk, rühm rivistus kolonniks ja hakkas liikuma Colosseumi poole. Mõne aja pärast peatas Praeclarus sõdurid ja suundus ühe puiestee ääres seisva maja juurde. Pisut ukse ees seisnud, naasis ta rühma juurde, justkui oleks ümber mõelnud, ega taha enam siseneda. Tar-zan taipas, et noor ohvitser näitas maja, kus ta elab ja kust ahv-inimene võib varjupaika leida.

Mõnesaja jardi järel peatas Praeclarus uuesti inimesed, sedapuhku joogiveega purskkaevu vastas, mis asus teisel pool puiesteed kivimüüri ääres. Purskkaevu kõrval kasvas hiiglaslik puu, mille oksad ulatusid nii puiestee kui ka müüri taga oleva aia kohale.

Praeclarus läks üle puiestee, jõi vett, tuli tagasi ja küsis žes-tide abil Tarzanilt, kas ei taha temagi janu kustutada. Ah*ni-mene noogutas pead. Siis ütles Praeclarus sõduritele, et lubab vangil jooma minna.

Kiirustamata teisele poole läinud, kummardus Tarzan veejoa kohale.

Kõrval kõrgus puutüvi, pea kohal sahises paks lehestik, mis

70

tõotas pääsemist ja kaitset sõdurite viskodade eest.

Tarzan eemaldus purskkaevust ja oli välkkiire hüppega puu otsas.

Kõlas kellegi ärev hüüatus ja rühm noore patriitsiga eesotsas sööstis paigalt. Aga kui nad puu juurde jõudsid, selgus, et vang oli kadunud.

Kisaga oma pahameelt väljendades hakkasid nad pilkudega lehestikku puurima, kuid barbar oleks nagu haihtunud. Rabedamad ronisid puu otsa, kuid siis hakkas Praeclarus vehkima oma majale vastupidises suunas.

„Seal ta on! Võtke ta kinni!" karjus ta ja tormas edasi, tõmmates kaasa kogu rühma.

Liikudes käratult puude otsas, mis olid hõivanud suure osa linnast, tuli Tarzan tagasi Maximus Praeclaruse maja juurde.

Puu otsa jäänud, nägi Tarzan enda all aias auväärset daami, kes vestles ilmselt erutatud suurekasvulise neegriga. Nende ümber kogunenud mustanahalised orjad, mehed ja naised, püüdsid ahnelt iga sõna.

Daami vestluskaaslane polnud keegi muu kui Mpingu ja kuigi Tarzan ei mõistnud sõnakestki, oli selge, et neeger teatab emandale vastavalt Maximus Praeclaruselt saadud juhtnööridele tema peatsest saabumisest. Mpingu hoogsad žestid, aga ka

neegrite töllakil huuled ja pungis silmad tunnistasid, et jutustaja ei hoidnud kokku värvikaid üksikasju.

Ehkki daam kuulas rahulikult ja väärikal ilmel, oleks ta nagu hingepõhjas naernud kas siis jutu enda või Mpingu lakkamatu ärevuse üle.

See oli suursuguse välimusega hallijuukseline umbes viiekümneaastane naine, kes käitus väärika enesekindlusega, mis on omane kõrgele sotsiaalsele seisundile.

Oli näha, et ta on pealaest jalatallani patriitsitar, kuid samal ajal kiirgasid ta peente kurdudega ümbritsetud silmad sügavat inimlikkust ja heatahtlikkust.

Vahepeal oli Mpingu ammendanud nähtavasti kogu ülivõrdes sõnadevaru, ülistades barbarit, kes oli päästnud tema käskijanna Fastuse kallalekippumiskatsest, ja läks uuesti üle pantomiimile, kujutades teab mitmendat korda stseeni aias. Selsamal hetkel hüppas kõrgusest tema kõrvale murule Tarzan. Ahv-inimese ootamatu ilmumine rabas neegreid, daam jäi rahulikuks ega näidanud välja üllatust.

71

„Kas see ongi see barbar?" küsis ta Mpingult vaid.

„Tema jah," kinnitas neeger.

„Ütle talle, et ma olen Festivita, Maximus Praeclaruse ema, ja tervitan teda oma poja nimel meie majas."

Mpingu abiga vahetas Tarzan Festivitaga tervitussõnu ja tänas teda külalislahkuse eest. Seejärel käskis daam orjal saata võõramaalane talle määratud ruumi.

Tükk aega pärast keskpäeva tuli Maximus Praeclarus ja läks otsekohe neegrist tõlgi saatel Tarzani juurde.

„Ma jään sinuga kui teener ja tõlk," ütles neeger Tarzanile.

„Tahan märkida, et see on ainus koht, kuhu ei tulda läbi otsima," kuulutas Praeclarus tõlgi kaudu. „ Praegu kammivad kolm tsentuuriat metsa linna ümber, kuigi Sublatus on veendunud, et sul õnnestus põgeneda. Varjame sind mõne päeva, siis püüan ma sind öösel linnast välja viia."

Ahvinimene naeratas.

„Ma võin ka ise mis tahes ajal lahkuda," ütles ta, „kuid enne pean veenduma, et inimest, keda ma otsin, linnas pole. Ent luba end tänada abi eest, kuigi ma ei mõista sinu õilsa teo põhjust."

„Kõik on väga lihtne," vastas Praeclarus. „Neiu, kelle sa hommikul päästsid, on Dion Splendiduse tütar Dilecta. Ta on minu mõrsja. Kas nüüd mõistad, miks ma nii talitasin?"

„Mõistan," ütles Tarzan. „Olen rõõmus, et jõudsin õigeks ajaks."

„Esialgu on veel vara rõõmustada," lausus Praeclarus. «Inimene, kes Dilectat solvas, on Fastus, Sublatuse poeg, ja nüüd on imperaatoril kättemaksuks kaks põhjust. Aga niikaua, kuni sa siin oled, ei ähvarda sind miski. Orjad ei reeda ja vaevalt sind siit leitakse."

„Kui ma siia jään ja selgub, et sa mind abistasid, tabab sind imperaatori viha."

Maximus Praeclarus väristas õlgu.

„Ma ootan iga päev, millal see juhtub. Ja asi pole sinus, vaid selles, et imperaatori poeg unistab abielluda Dilectaga. Sublatusele piisab sellest, et mind hävitada. Kui tuleb välja, et ma sind aitasin, siis halvemat enam olla ei saa."

„Ehk saan ma sulle kasulik olla," sõnas Tarzan.

„Mismoodi? Siit ei tohi sa sammugi astuda. Sublatus tõotas suurt vaevatasu sellele, kes su kinni võtab, ja nüüdsest on valvel kõik Castrum Sanguinariuse elanikud, kaasa arvatud naised

72

ja lapsed. Peale nende on linnamüüride taga veel tuhandeid neegritest barbareid ja kõik tahavad sind kähku kinni võtta."

„Nagu sa nägid, panin ma täna kaks korda Sublatuse sõdurite käest plehku," lausus Tarzan muiates. „Mul on lihtne asi linnast välja pääseda ja ümberkaudsete külade barbarite valvsust petta."

„Miks sa siis ära ei lähe?" küsis Praeclarus.

„Ma tulin siia oma sõbra poega otsima," vastas Tarzan. „Mõni nädal tagasi siirdus ta uurima Viramvazi mägesid, mille keskel asub teie maa. Saatjad jätsid ta maha kohe tõusu alguses. Olen kindel, et ta läks edasi ja tõenäoliselt asub kas kusagil mäeahelikus või päris kanjonis."

„Kui sinu sõbra poeg sattus oru sellesse ossa, siis võetakse ta kinni ja tuuakse Castra Sanguinariusse," sõnas Maximus Praeclarus. „ Niipea kui see juhtub, saan kohe teada, sest mind saadeti teenima Colosseumi — see on tunnismärk, et olen Sublatuse põlu all, sest see on ohvitserile kõige ebameeldivam teenistus."

„Kas võis juhtuda, et ta sattus oru teise ossa?" küsis Tarzan.

„Ei," vastas Praeclarus. „Orgu tuleb üksainus tee, seesama, mida mööda sind kohale toodi. Idas on teine linn, kuid su sõber poleks võinud sinna sattuda Castra Sanguinariust ümbritsevast metsast möödumata, aga sel juhul oleks ta kinni võetud ja Sublatuse ette toimetatud."

„Siis tuleb mul ajutiselt siia jääda," lausus Tarzan.

„Oled teretulnud külaline," vastas Praeclarus.

Tarzan elas Maximus Praeclaruse kodus kolm nädalat. Festivita kiindus kogu hingest pruuniks põlenud barbarisse ja et ta tüdines suhtlemisest tõlgi kaudu, hakkas külalisele oma keelt õpetama. Peagi oli Tarzan võimeline juba vestlusest osa võtma. Ta ei jätnud kasutamata juhust uut keelt harjutada, seda enam, et Festivita päris lõpmatuseni välismaailma ning kaasaegse tsivilisatsiooni tavade ja riietuse kohta.

Sellal kui Ahvide Tarzan päevast päeva von Harbenist teateid ootas, elas otsitav Ida imperaatori õukonnas patriitsi elu ja ehkki töö raamatukogus talle meeldis, pani nördima mõte, et ta on siiski vang.

Ta pidas ikka ja jälle põgenemisplaane, mis ununesid paugupealt, tasus vaid Septimus Favoniuse võluval tütrel tema kõrvale ilmuda.

73

Nii möödusid päevad, ent samal ajal siit kaugel, teises maailmas, kihutas mööda kõrgeid puudelatvu hirmunud ahvike.

XII. Mpingu lobises välja

Üldiselt on kelkimine omane kõigile inimestele, sõltumata ajastust või rassist. Seetõttu pole imeks panna, et Mpingu, olles teadlik oma emanda ja Maximus Praeclaruse perekonna saladusest, hakkas aeg-ajalt vandenõulase ilmel lendu laskma uduseid lauseid, intrigeerides kuulajaid.

Mpingu tegutses kurja tagamõtteta. Ta oli ustav Dion Splen-diduse majale ega oleks mingi hinna eest omatahtsi teinud halba oma isandale või isanda sõbrale. Kuid nagu igaühel, kes liiga palju lobiseb — loomulikult lobises Mpingu liiga palju —, tuli tal oma suure suu eest kallilt maksta.

Ühel ilusal päeval turul isanda söögilauale toidukraami ostes tundis ta ühtäkki oma õlal kellegi rasket kätt ja nägi ümber pöörates keisrikoja valveüksuse tsentuuriot leegionäride salgaga.

„Kas sina oled Mpingu, Dion Splendiduse ori?" küsis tsentuurio. ,

„Olen küll," vastas neeger. „Tuled kaasa!" käskis tsentuurio.

Mpingu põrkas eemale, sest keisri sõdureid kartsid kõik. „Mis sa tahad?" küsis ta. „Ma pole midagi halba teinud." „Liiguta end, barbar," käskis ohvitser. „Sinuga aetakse juttu ja lastakse tulema."

Ta tõukas Mpingut sõdurite poole.

Kogunes rahvasumm, nagu see alati juhtub, kui kedagi vahistatakse, kuid tsentuurio ei teinud seda nägemagi. Niipea kui Mpingu ära viidi, läksid inimesed kohe laiali. Ükski neist ei küsinud midagi ega seganud vahele. Kes olekski söandanud usut-leda keisri ohvitseri? Kes oleks julgenud välja astuda mustanahalise orja kaitseks?

Mpingu arvas juba, et teda viiakse Colosseumi all asuvasse vanglasse, kuhu heideti kõik vahialused, kuid nägi peagi, et nad lähevad teisele poole. Kui neeger taipas, et teda viiakse keisri-kotta, valdas meest kirjeldamatu hirm.

74

Iialgi varem polnud Mpingu astunud üle palee läve, ja kui uks tema taga sulgus, pidi ta äärepealt minestama. Ta oli kuulnud Sublatuse julmusest, sellest, kui halastamatult õiendab imperaator arveid oma vaenlastega. Need nägemused halvasid tema tahet niivõrd, et saalis kõrge aukandja ette sattunud, oleks ta äärepealt põrandale istunud.

„See on Mpingu," teatas teda kinnivõtnud tsentuurio, „Dion Splendiduse ori. Mul kästi ta sinu juurde tuua."

„Hästi," lausus aukandja. „Võid siia jääda seniks, kuni ma teda üle kuulan."

Seejärel pöördus ta Mpingu poole.

„Tead sa, missugune karistus saab osaks neile, kes aitavad keisri vaenlasi?"

Mpingu suu hakkas kramplikult tõmblema, otsekui oleks ta kaotanud kõnevõime.

„Nad surevad!" röögatas aukandja ähvardavalt. „Surevad hirmsat piinarikast surma."

„Ma pole milleski süüdi!" karjatas Mpingu, kellel häälepaelad äkki lahti läksid.

„Ära valeta, barbar!" nähvas aukandja põlastavalt. „Sa aitasid Tarzani-nimelist vangi põgeneda ja varjad teda praegu imperaatori eest."

„Ma pole aidanud teda põgeneda ega varja ka," hakkas Mpingu tihkuma.

„ Valetad. Sa tead, kus ta end peidab. Sa kelkisid orjade ees. Räägi, kus ta on." „Ma ei tea."

„Kui sul keel välja rebida, ei saa sa öelda, kus ta on," jätkas roomlane. „Kui su silmad hõõguva oraga välja torgata, ei saa sa meid tema urgu viia. Aga kui me leiame ta ilma sinu abita, ja sul ei pruugi selles kahelda, et me ta leiame, siis pole meil enam tarvis sinu keelt ega silmi. Said aru?"

„Ma ei tea, kus ta on," kordas Mpingu.

Roomlane eemaldus, lõi gongi ja tardus liikumatult paigale, kuni kutse peale ilmus kohale ori.

„Too siia tuletangid," käskis roomlane orja, „ja pann tuliseks aetud rauast tööriistadega. Ruttu!"

„Pea kinni!" kisendas Mpingu.

„Kas mälu tuli tagasi, mis?"

„Olen kõigest vilets ori," anus Mpingu. „Ma ei tohi oma isandate käsust üle astuda."

75

„Ja mida nad sul käskisid teha?" . -

„Olen ainult tõlk," vastas Mpingu. „Valge barbar räägib bagego, minu emakeeles. Minu abiga nad suhtlevad."

„Millest nad räägivad?"

Mpingu takerdus, viis pilgu kõrvale.

„Noh, ma ootan," ütles aukandja kuivalt.

„Olen unustanud."

Aukandja andis peaviipega tsentuuriole märku. Sedamaid haarasid sõdurid Mpingu paiskasid ta põrandale ja istusid talle otsa, hoides teda liikumatus asendis.
„Tangid!" hüüdis roomlane.
Ori ulatas talle soovitud riista.
„Oota!" kisendas Mpingu. „Ma räägin kõik."
„Tõstke ta üles," käskis aukandja. Siis pöördus ta Mpingu poole. „See on sinu viimane võimalus. Muidu rebitakse su keel suust ja põletatakse silmad peast."
„Ma räägin," sosistas Mpingu. „Olin ainult tõlk ja ei midagi rohkemat. Ma ei aidanud tal põgeneda ega varjanud teda."
„Kui räägid tõtt, et puutu ma sind," tõotas roomlane. «Niisiis, kus peidab end valge barbar?"
„Maximus Praeclaruse majas."
„Mis on sinu isandal selle kõigega pistmist?"
„Diön Splendidus pole milleski süüdi," vastas Mpingu. „See on Maximus Praeclaruse kätetöö."
„Esialgu kõik," ütles aukandja tsentuuriole. „ Viige ta ära. Pea teda silmas. Vaata, et ta kellegagi ei räägiks."
Mõni minut hiljem astus Mpingut ülekuulanud aukandja Sublatuse ruumidesse. Viimane vestles parajasti oma poja Fastusega.
„Ma tean, kust otsida valget barbarit, Sublatus," kuulutas mees.
«Suurepärane," rõõmustas imperaator. „Kus ta siis on?"
„Maximus Praeelaruse kodus."
«Uskumatu!" pääses Fastuse suust.
„Kes veel sellesse segatud on?" küsis Sublatus.
„Ta võeti kinni Dion Splendiduse õues," sõnas Fastus mõtlikult, „aga imperaator ja kõik teised teavad, et Dion Splendiduse neelud käivad juba ammu keisri purpurmantli järele..."
„Ori kinnitab, et barbari põgenemise korraldas Maximus

Praeclarus ja ainult tema üksi," sekkus aukandja.
„See on Dion Splendiduse ori, kas pole?" küsis Fastus.
„On küll."
„Siis ta lihtsalt püüab oma isandat välja rääkida."
„Vahistada kõik!" käskis Sublatus.
„Oota, keiser!" elavnes Fastus. „Barbar pani juba kaks korda leegionäride käest plehku. Kui tal peaks vähimgi kahtlus tekkima, laseb ta uuesti jalga. Tead, mis ma välja mõtlesin..."
Tund hiljem saabus Dion Splendiduse majja käskjalg kutsega senaatorile ja tema abikaasale osaleda õhtusöögis, mille samal päeval annab kutsutud külalistele õukonna aukandja.
Teine saadik suundus kirjaga Maximus Praeclaruse majja. Selles kutsuti noort ohvitseri lõbusale olengule, mille samal õhtul korraldas noor rikas patriits.
Et mõlemad kutsed olid saatnud imperaatorile lähedased isikud, tähendas see tegelikult käsku, millest keelduda oli võimatu.
Castra Sanguinariusele laskus õhtu.
Dion Splendidus abikaasaga väljus kandetoolist neid külla kutsunud kõrge aukandja maja ees.
Castra Sanguinariuše ühe varakama kodaniku peosaalis tühjendas Maximus Praeclarus koos teiste külalistega veinikarika. Siin viibis ka Fastus ja Maximust üllatas väga tema sõbralikkus.

„Ma kahtlustan alati halba, kui Fastus mulle naeratab," poetas Maximus oma sõbrale.

Dilecta, kes oli koju jäänud, kuulas parajasti koos orjadega neist ühe juttu tema kodukülast.

Maximus Praeclaruse majas jutustas Tarzan Festivitale metsikust Aafrikast ja tsiviliseeritud Euroopast ning vastas teadmishimulise Rooma matrooni arvukatele küsimustele. Uksele koputati. Ilmus ori, kes teatas Dion Splendiduse orja Mpingu saabumisest ülesandega.

„Tulgu sisse," käskis Festivita.

Mpingu astus tuppa.

Oleksid Tarzan ja Festivita Mpingut paremini tundnud, oleksid nad mõistnud, et neeger närveerib kõvasti, kuid kahjuks ei märganud nad ei Mpingu olekus ega käitumises midagi ebatavalist.

„Mind läkitati sind Dion Splendiduse majja saatma,* pöördus Mpingu Tarzani poole.

77

„Imelik," lausus Festivita.

„Täna õhtul enne peole minekut käis sinu suursugune poeg Dion Splendiduse majas, enne lahkumist aga kutsus mu enda juurde, käskis minna Tarzani järele ja tuua ta minu isanda majja," seletas Mpingu. „Rohkem ei tea ma midagi."

„Kas see oli Maximus Praeclarus, kes niisuguse korralduse andis?" tundis Festivita huvi.

Jah," vastas Mpingu.

„Ei tea, fnilles asi," lausus Festivita, „kuid nähtavasti olid tal selleks kaalukad põhjused, muidu poleks ta hakanud õigustamatult riskima."

„Väljas on kottpime," ütles Mpingu. „Keegi ei näe teda."

„Pole midagi," lausus Tarzan. „Maximus Praeclarus poleks hakanud ilmaaegu mulle järele saatma."

Ta tõusis ja jättis kummardades Festivitaga hüvasti.

Mööda inimtühja puiesteed kõndides kutsus neeger ahvini-mest müüri juurde, kus paistis ähmaselt madal uks.

„Nüüd siia," ütles ta.

„See pole Dion Splendiduse maja!" hüüdis Tarzan, taibates pettust.

Mpingut hämmastas, et võõramaalane mäletas nii hästi kohta, kus ta oli viibinud kõigest üksainus kord ja sedagi üle kolme nädala tagasi. Kust võis Mpingu teada, et aastaid kestnud elu läbipääsmatus džunglis oli arendanud kõiki ahvinimese meeleorganeid ja tema võimet orienteeruda maastikul.

„See pole paraaduks," selgitas Mpingu kärmesti. „Maximus Praeclarus kahtles, kas sul õnnestub märkamatult eesuksest sisse pääseda. Siit viib jalgrada maja juurde. Ei mingit riski."

„Kõik on selge," sõnas Tarzan. „Mine esimesena."

Mpingu avas ukse, astus sisse ja viipas Tarzanile. Džungli-valitseja astus pimedusse ja siin langes talle peale paarkümmend inimest.

Alles nüüd mõistis Tarzan, et teda oli reedetud. Kallaletungijad tegutsesid nii kiiresti, et juba mõne sekundi pärast sulgusid ta randmete ümber terasest käerauad, aga seda kartis ta kõige rohkem.

XIII. Cassius Asta

Samal ajal kui Erich von Harben suveöö kuupaistel Castrum Mare linnas Septimus Favoniuse aias Favoniale oma südant puistas, lohistas salkkond imperaator Sublatuse mustanahalisi sõdureid Ahvide Tarzanit ja Dion Splendiduse orja Mpingut Castra Sanguinariuse vanglasse, mis asus Colosseumi keldris. Kaugel lõunas džunglis kõrge puu ladvas värises külmast ja hirmust väike ahvipärdik, keda oli haistnud pimeduses hiiliv panter Sheeta.

Saalis kestis piduõhtu. Maximus Praeclarus lamaskles diivanil aukülalise Fastuse lähedal.

Imperaatori poeg, kel rohkest märjukese pruukimisest keelepaelad lahti läksid, oli imeheas meeleolus ja lausa säras üleni.

Juba mitmendat korda alustas ta juttu võõrsilt pärit valgest barbarist, kes oli tema isa solvanud ja kaks korda Sublatuse sõdurite käest jalga lasknud.

„Ausa ohvitseri käest poleks ta põgenenud. Ja ka minu käest mitte," hõikas ta pilkavalt Maximus Praeclarusele.

„Kuid ta oli sul ju Dion Splendiduse aias peos, Fastus," väitis Praeclarus. „Miks sa teda siis kinni ei võtnud?"

Fastus punastas.

„Seekord ei lase ma tal plehku panna," lausus ta. „Seekord?" muutus Praeclarus valvsaks. „Kas ta võeti siis kinni?"

Noore patriitsi hääl ja näoilme väljendasid üksnes viisakat uudishimu, kuigi Fastuse sõnad tabasid teda nagu välk selgest taevast.

„Ma pean silmas seda," läks Fastus ähmi täis, „et kui ta uuesti kinni võetakse, hoolitsen ma ise selle eest, et ta jalga ei laseks."

Fastuse sõnad üksnes tugevdasid Praeclaruse kahtlusi. Kogu pika pidusöögi ajal ei lahkunud temast halb eelaimus. Õhus hõljus ärevust, mida tekitas peoperemehe ja teiste Fastuse lähedaste sõprade pilkudes vilksatav varjatud vaenulikkus.

Niipea kui viisakus lubas, Maximus Praeclarus vabandas ja jättis hüvasti. Relvastatud orjad viisid ta kandetoolis mööda Castra Sanguinariuse pimedaid tänavaid, kus talle igal sammul viirastus tundmatu oht. Kui lõpuks koju jõuti ja ta kandetoolist

79

maha astus, leidis ta hämmeldunult, et välisuks oli paokil, ehkki kedagi polnud teda vastu võtmas.

Maja oli kummaliselt vaikne ja inimtühi. Öölatern, mis süüdati mõne perekonnaliikme äraoleku puhul, ei põlenud.

Viivitanud pisut lävel, heitis Praeclarus õlgadelt keebi, vabastas käed, lükkas ust ja astus sisse.

* * *

Keisrikoja aukandja peosaalis piinlesid igavusest haigutavad külalised, julgemata lahkuda enne siin külalisena viibivat imperaator Sublatust.

Vastu ööd ilmus ohvitser teatega Sublatusele ja viimane kuulas ta ära rahulolu varjamata.

„ Mulle toodi väga tähtis teade, mis pakub huvi suursugusele Dion Splendidusele ja tema abikaasale," kuulutas imperaator majaperemehele. „Saada külalised ära ja jäta meid kolmekesi."

Kui kõik olid lahkunud, pöördus ta Dion Splendiduse poole.

Juba pikemat aega on levinud kuuldused, Splendidus, et sa unistad purpurmantlist," alustas ta.

„See on laim, Sublatus, ja see on sulle teada," vastas senaator.

Jvlul on põhjust arvata teisiti," väitis imperaator teravalt. „Ja sa tead, missugune karistus ootab reeturit."
„Kui keiser on võtnud nõuks hävitada mind isiklikul või mõnel muul põhjusel, on meie kõnelus tarbetu," lausus Splendidus väärikalt.
„Kuid mul on hoopis teised plaanid ja nende teokstegemiseks vajan sind elusana," sõnas Sublatus.
„Kas tõesti?"
Jah," kinnitas Sublatus. „Minu poeg tahab abielluda sinu tütre Dilectaga ja ma toetan tema soovi. Seega ühendame kaks kõige vägevamat perekonda ja nii tärkab kindlusetunne impeeriumi tulevikus suhtes."
„Kuid Dilecta on juba teisega kihlatud," teatas Splendidus.
„ Maximus Praeclarusega?"
Jah."
„Siis võta teadmiseks, et ta ei lähe Maximus Praeclarusele," ütles imperaator kalgilt.
„Mispärast?"

„Seepärast, .et Maximus Praeclarus peab surema." „Ma ei saa aru," lausus senaator.
„Kui ma sulle ütlen, et valge barbar nimega Tarzan on kinni võetud, ehk sa siis mõistad, miks peab Praeclarus surema?" uuris Sublatus salvavalt.
Dion Splendidus raputas pead.
„Kahju küll, kuid ma ei saa keisrist aru."
„Mjnä aga olen veendunud, et sa saad suurepäraselt kõigest aru," jätkas imperaator. „Muide, sel pole tähtsust, sest keisri tahe on niisugune, et tulevase keisrinna isale ei langeks vähimatki kahtlusevarju. Niisiis kordan seda, mida sa kindlasti juba tead. Üks sinu orje pakkus end tõlgiks Maximusele, kes korraldas vangi põgenemise ja andis talle oma majas peavarju. Täna õhtul võeti ta lõpuks kinni, nii nagu ka Maximus Praeclarus. Mõlemad on vahistatud ja asuvad Colosseumi all vanglas. Kahtlen, et sa sellest kõigest midagi ei teadnud, kuid ma ei hakka sind karistama, kui annad mulle sõna, et Dilecta saab Fastuse naiseks."
„Castra Sanguinariuse ajalugu ei tea juhtumit, et meie tütardel poleks olnud voli valida meest oma äranägemise järgi," lausus Dion Splendidus. „ Isegi keiser ei saa käskida vaba naist minna mehele vastu oma tahtmist."
„Kõik on õige," kinnitas Sublatus. „Sellepärast ma ei käsigi, vaid üksnes soovitan."
Sublatus tõusis.
„Soo-vit-tan," kordas ta, ent tema toon rääkis hoopis muud. „ Suursugune senaator ja tema abikaasa võivad koju minna ja järele mõelda, millest siin räägiti. Paari päeva pärast tuleb Fas-tus vastuse järele."
* * *
Vangikongi valgustava tõrviku paistel silmitses Tarzan seina külge aheldatud vange — ühte valget ja paari neegrit. Viimaste hulgas nägi ta Lukedit, kuid see oli nii masendunud, et ei heitnud Tarzanile õieti pilkugi.
Ahvinimese lähimaks naabriks osutus valge, kes uuris sõnakestki lausumata uudishimulikult uut vangi, kuni vangivalvurid koos tõrvikuga lahkusid.
Maximus Praeclaruse kodus kandis Tarzan tavaliselt leopar-dinahast puusariiet, ent Festivita juuresolekul pani lugupidamisest

tema vastu selga tooga ja jalga sandaalid. Sel õhtul Mpinguga välja minnes heitis ta selga tooga, kuid vangistamisele eelnenud kähmluse ajal rebiti tal see ült ja nii pakkus Tarzani välimus kaasvangidele suurt huvi.

Niipea kui vangivalvurid olid lahkunud, tegi valge vang jutuotsa lahti.
„Äkki oled sa seesama valge barbar, kelle kohta on kuuldused tunginud isegi vangla hämarusse ja vaikusse?" küsis ta.
„Olen Ahvide Tarzan," vastas džunglivalitseja.
„ Seesama, kes imperaatori keisrikojast kätel välja kandis ja tema valveüksust häbistas?" hüüatas valge. „Vannun oma kuulsa isa põrmu nimel, Sublatus ei jäta sind ellu."
Tarzan vaikis.
„Räägitakse, et sa kihutad puude otsas nagu ahv," jätkas vestluskaaslane. „Kuidas sa vahele jäid?"
„Mind reedeti," kostis Tarzan ja raputas ahelaid. „Kui poleks olnud neid käeraudu, poleks nad mind kätte saanud. Aga kes sina oled? Mille eest sind keisri vanglasse pisteti?"
„See pole keisri vangla," väitis valge. „See keisri trooni vallutanud tüüp pole mingi keiser."
„Kes siis keiser on?"
„Ainult Ida imperaatoril on õigus nimetada end keisriks," ütles valge.
„Nagu ma aru saan, pole sa Castra Sanguinariusest," oletas ahvinimene.
„Õigus," kinnitas vestluskaaslne. „Olen Castrum Marest."
„Miks sa.vanglasse sattusid?"
Just selle pärast."
„On see siis kuritegu?"
„Näed sa, meie linnad, Castrum Mare ja Castra Sanguinarius, on omavahel vaenujalal. Oleme alalises sõjaseisundis. Aegajalt saabub vaherahu, kui meie vahel taastub kauplemine. Neil on seda, mida vajame meie, ja meil seda, mida neil tarvis läheb."
„On siis seesuguses väikeses orus midagi niisugust, mida ühel on, aga teisel mitte?" imestas ahvinimene.
„Aga muidugi! Castrum Mares näiteks on rauamaagikaevandused, soo, kus kasvab papüürus, järv, mis annab palju seesugust, mida pole Castra Sanguinariuses. Me müüme rauda, paberit, tinti, tigusid, kala, juveelitooteid ja palju muudki. Nendel
82
on kullakaevandused, ja et nende territooriumi läbib ainuke tee, mis ühendab orgu välisilmaga, annab see orje ja loomi. Castra Sanguinariuse elanikud on loomu poolest vargad ja röövlid. Nad on liiga laisad, et tööd teha, ja liiga nõmedad, et orjadele käsitööd õpetada. Samal ajal on meil suurepärased meistrid, keda on õpetatud paljude põlvkondade kestel. Nende tooteid vahetatakse kulla ja orjade vastu. Lühidalt öeldes elame meie palju paremini ja jõukamalt kui Castra Sanguinariuse elanikud. Oleme palju haritumad ja üldse eluga rahul. Seepärast Castra Sanguinariuse kadedad elanikud meid ei salligi."
„Miks sa siis vaenlase leeri ilmusid, kui teadsid, et sind kinni võetakse?" küsis Tarzan.
„Selles on süüdi minu onu Validus Augustuse, Ida imperaatori reetlikkus. Ta saatis mind siia justkui tähtsa ülesandega, tegelikult selleks, et satuksin Sublatuse pihku," vastas küsitu. „Mu nimi on Cassius Asta. Minu isa oli imperaator enne Validust. Validus kartis, et ma hakkan purpurmantlile pretendeerima, ja võttis nõuks minust lahti saada, kuid nii, et keegi midagi ei kahtlustaks. Saatnud mu siia, ostis ta eelnevalt ära saatjad, kes toimetasid mu Sublatuse kätte."
„Ja mis sind ootab?"

„Seesama, mis sindki," vastas Cassius Asta. „Meid pannakse välja Sublatuse auks korraldatavaile iga-aastastele pidustustele üleüldiseks vaatamiseks, siis sunnitakse omavahel võitlema, kuni me teineteise maha lööme."

‚Ja millal see pidu algab?"

„Kõik on juba valmis," vastas Cassius Asta. „Nad ajasid eelseisvaks areenivõitluseks siia kokku nii palju, vange, et pidid valged ja neegrid ühte paigutama, mida nad tavaliselt ei tee."

«Tähendab, et neegreid hoitakse siin just sel eesmärgil?"

„Seda küll."

Tarzan pöördus pimeduses Lukedi poole.

„Oled sa siin oma küla meestega?"

„Ei ole. Siin on elanikud Castra Sanguinariuse lähedastest küladest."

„Veel eile olime vabaduses," sekkus neeger, kes oskas bagego keelt. „ Homme sunnitakse meid keisri lõbustamiseks üksteist tapma."

«Nähtavasti olete ihult ja hingelt nõdraks jäänud, et alistusite saatusele," lausus Tarzan.

83

„Meid on peaaegu kaks korda rohkem kui linnaelanikke ja me oleme vaprad sõdurid," väitis neeger.

„Siis olete lollpead," nähvas Tarzan.

„Enam ei ole. Meie ja Castra Sanguinariuse valgete seas on palju neid, kes on nõus Sublatuse vastu üles tõusma."

Kuuldu andis Tarzanile ainet mõtisklusteks. Ta teadis, et linnas on ligi tuhat orja, ümberkaudsetes külades kümneid tuhandeid. Kui nende hulgast kerkiks esile juht, oleks keisri hirmuvalitsusel lõpp. Ta jagas oma mõtteid Cassius Astaga, kuid patriits kinnitas talle, et sellist juhti pole ega saagi olla.

«Oleme nii kaua neid valitsenud," selgitas ta, „et hirm, mida nad meie ees tunnevad, on muutunud kaasasündinud instinktiks. Meie neegrid ei söanda iialgi oma isandate vastu üles tõusta."

„Aga äkki söandavad?" küsis Tarzan. „Ainult sel juhul, kui nad saavad valge juhi." „Miks nad ei võiks siis valida valget juhti?" „See on võimatu!" nähvas Asta.

Nende jutuajamine katkes salkkonna sõdurite tulekuga, kes tõid uue vangi. Tõrvikute valgel tundis Tarzan ära Maximus Praeclaruse. Ta nägi samuti, et Praeclarus märkas teda, aga et roomlane vaikis, ei teinud ka Tarzan jutuotsa lahti.

Praeclaruse seina külge aheldanud, sõdurid lahkusid. Vangikong mattus taas pimedusse.

„Nüüd ma mõistan, miks siia sattusin," katkestas noor ohvitser vaikuse. „Tänasel kutsutud külaliste õhtusöögil taipasin Fastuse mürgistest repliikidest, et minu vastu midagi sepitsetakse, aga ei arvanud, et mind vahistatakse mu oma kodu lävel."

„Ma teadsin ette, et toon sulle õnnetuse kaela," ütles Tarzan.

„Ära süüdista ennast," vastas Praeclarus. „01in määratud surma sellestsamast hetkest, kui Fastus heitis silma Dilectale. Et oma tahtmist saada, pidi ta mu kõrvaldama. Ja ongi kogu lugu, mu sõber, aga ikkagi oleks huvitav teada, kes siis mind reetis?"

„See olin mina," kostis äkki hääl pimedusest. 4

„Kes sa oled?" küsis Praeclarus.

„See on Mpingu," sõnas Tarzan. „Ta võeti kinni koos minuga, kui lähenesime Dion Splendiduse majale, et sinuga kokku saada."

„Minuga kokku saada?" jahmus Praeclarus.

84

„Ma valetasin," ütles Mpingu. „Kuid mind sunniti."
„Kes sundis?"
«Imperaatori ohvitserid ja tema poeg."
„Arusaadav," sõnas Praeclarus. „Ma ei heida sulle midagi ette, Mpingu."
***
Kongi külm paljas kivipõrand oli vilets ase, kuid Tarzan, olles sündimisest saadik harjunud saatuse keerdkäikudega, jäi raskelt magama ja ärkas alles hommikul, kui vangivalvurid süüa tõid. Leegionäride mundris mornide segavereliste käsul jagasid orjad vangidele vett ja kõva leiba.
Pruukosti ajal silmitses Tarzan oma kaasvange. Valgeid oli siin veel kaks: endise keisri poeg Cassius Asta Castrum Marest ja patriits Maximus Praeclarus, leegionäride tsentuurio Castra Sangüinariusest.
Ülejäänud olid neegrid: bagego suguharust pärinev Lukedi, kes oli Niuoto külas Tarzanit sõbralikult kohelnud, ja Dion Splendiduse ori Mpingu, kes oli ta reetnud. Trellitatud aknast immitsevas valguses tundis Tarzan ära veel teisegi bagego — Ogonio, kes heitis talle kartlikke pilke, nagu heidaks neid iga inimene sellele, kes on väga lähedastes suhetes tema esivanema vaimuga.
Peale nende kolme neegri oli siin ümberkaudsetest küladest viis tursket sõdurit, tõelist rammumeest. Tänu suurepärasele muskulatuurile olid nad välja valitud gladiaatorite võitluseks — eeskava kõige kaasakiskuvamaks palaks, mis keisri ülistamiseks ja rahvahulga lõbustamiseks areenil peagi aset pidi leidma.
Kitsas kamber oli nii täis tuubitud, et siia mahtus hädavaevu üksteist inimest, ehkki seina küljes rippus veel üks tühi rõngas, mis näitas, et kõik kohad ei olnud veel täis.
Möödus kaks rammestavat päeva ja kaks ööd.
Valged kongikaaslased püüdsid rusuvaid mõtteid igati eemale peletada, kuna neegrid olid täielikult usu kaotanud.
Tarzan alustas mitu korda nendega vestlust, eriti viie sõduriga ümberkaudsetest küladest. Olles pikka aega elanud mustanahaliste keskel ja mõistes hästi nende hingelaadi, suutis ta kiiresti nende poolehoidu võita ja eelseisvaks võitluseks otsuse-kindlust sisendada.
Praeclarusega rääkis ta Castra Sangüinariusest, Cassius Astaga Castrum Marest. Jutt käis eranditult elu kõigist külgedest:
85
pidupäevadest ja lõbustustest, sõjaväestruktuurist ja korrast, seadustest ja rahvalikest kommetest. Tarzan puudutas väsimatult üha uusi teemasid, hoolimata sellest, et teda kui äärmiselt sõ-naahtrat inimest võidi süüdistada lobisemises.
Kolmandal päeval toodi kongi uus vang — valge noormees tuunikas ja ohvitseri lahinguvarustuses. Tavakohaselt võeti ta vastu vaikimisega, ent vaevalt olid valvurid vangi viimase vaba rõnga külge aheldanud ja lahkunud, kui Cassius Asta hõikas erutatult:
„Caecilius Mereilus!" i
Hõigatu pöördus pimedusest kostnud hääle poole. „Asta!" hüüatas ta. „Ma tunneksin su hääle ära isegi põrgus!"
„Mis kuri saatus sind siia tõi?" küsis Asta.
„Sugugi mitte kuri, kui ta viis mind kokku parima sõbraga," vastas Metellus.
„Ent kuidas sa siia sattusid?" uuris Cassius Asta.
«Sestsaadik, kui sa Castrum Marest lahkusid, on mõndagi juhtunud," vastas Metellus. „ Fui vius Fupus on osanud keisri usaldusaluseks saada, nii et kõik sinu sõbrad sattusid põlu alla ja viibivad praegu suures ohus. Ka Septimus Favonius on ebasoosingus ja viibiks kindlasti vanglas, kui Fupus poleks armunud tema tütresse

Favoniasse. Kuid kõige jälestusväärseni uudis on see, et Validus Augustus lapsendas Fulvius Fupuse ja määras ta imperaatori purpurmantli pärijaks."

„Fupus — ja keiser?"

Asta pahvatas laginal naerma.

„Ja imekaunis Favonia? Kas tal tõesti on Fulvius Fupuse vastu soojemaid tundeid?"

„Ei ole!" vastas Metellus. „Selles asi ongi. Ta armastab teist."

„Kes on siis Favonia väljavalitu?" uudistas Cassius Asta. «Vahest tema nõbu Mallius Lepus?"

„Ei," vastas Metellus. „Sa ei tunne teda."

„Mis lora see on!" hüüatas Cassius Asta. „Kas ma siis ei tunne iga patriitsi Castrum Mares?"

„Ta pole kohalik."

„Ära seda küll ütle, et ta on Castra Sangüinariusest!"

„ Jälle ei arvanud ära. Ta on barbarite pealik Saksamaalt."

„Mõttetus!" hüüdis Asta.

„Ma räägin õigust," lausus Metellus. „Ta saabus varsti pärast

86

sinu lahkumist. Tänu suurtele teadmistele Vana- ja kaasaegse Rooma ajaloost võitis ta Validus Augustuse soosingu, kuid ühtlasi tõmbas Mallius Lepusele ja Septimus Favoniusele õnnetuse kaela, võitnud Favonia annastuse, millega loomulikult kutsus esile Fulvius Fupuse viha."

„Mis ta nimi on?" küsis Cassius Asta.

„Midagi Erich von Harjeni taolist," vastas Metellus.

„Erich von Harben?" küsis Tarzan üle. „Ma tean teda. Kus ta praegu asub? Mis temaga on?"

Caecilius Metellus pöördus ahvinimese poole.

„Kust peaksid sina Erich von Harbenit tundma, sina, sanguinaarlane?" ütles ta. „Tuleb välja, et Fulvius Fupus ei valetanudki Validusele ja Erich von Harben on tõepoolest Castra Sanguinariuse salakuulaja."

„Ei ole," vaidles Maximus Praeclarus vastu. „Ära ägestu. Erich von Harben pole eluski Castra Sanguinariuses käinud ja minu sõber pole kellegi sanguinaarlane. Ta on valge barbar välisilmast ja kui ta tõtt räägib, milles ma ei kahtle, siis tuli ta siia sedasama Erich von Harbenit otsima."

„See on nii, Metellus!" sekkus Cassius Asta. „Minu kaaslased on ausad inimesed ja selle ajaga, mis me siin oleme olnud, on meist saanud head sõbrad. See, mida nad räägivad, on tõsi!"

„Räägi von Harbenist," palus Tarzan. „Kus ta on? Mis temaga on? Kas Fulvius Fupus teda ei tüüta?"

„Ta on Mallius Lepusega Castrum Mare vanglas," vastas Metellus, „ja kuj ta areenil ellu jääb, nuputab Fupus teise mooduse, kuidas temast lahti saada."

„Millal seal mängud peetakse?" küsis Tarzan.

„Augusti iiduse ajal, see tähendab 15. kuupäeval."

„Ja täna on üheksas," lausus Tarzan.

„Meie alustame juba homme," venitas Praeclarus.

„Mulle räägiti, et pidustused kestavad umbes nädal aega," jätkas Tarzan. „Kas Castrum Mare on kaugel?"

„Tahad jalutuskäiku teha, mis?" küsis Metellus pilkavalt.

„Ma otsustasin minna Castrum Maresse," vastas Tarzan tõsiselt.

„Ehk võtad meidki kaasa?" naeris Metellus.

„Oled sa von Harbeni sõber?" küsis Tarzan.

„Olen tema sõprade sõber ja tema vaenlaste vaenlane, aga ma ei tunne teda sedavõrd, et pidada oma sõbraks."

87

„Kuid sa oled Validus Augustuse vastu?"

„Olen."

‚Ja Cassius Asta on samuti oma onu vastu?" uuris Tarzan. „Või veel," kinnitas Asta.

.

„Siis võtan teid mõlemaid kaasa," tegi Tarzan kokkuvõtte. Metellus ja Asta naersid.

„Kas või kohe," lausus Cassius Asta lõbusalt. „Võtke ka mind," palus Praeclarus, „kui Cassius Asta lubab mulle ka Castrum Mares sõbraks jääda."

„Luban," soostus Cassius Asta.

„Millal me teele asume?" küsis Metellus ahelat raputades.

„Lähen niipea, kui mu käerauad ära võetakse," ütles ahvinimene. „Nad peavad seda tegema enne võitlust areenil."

„Ära lase end ahvatleda. Leegionärid passivad hoolega, et sa jalga ei laseks," tähendas Cassius Asta.

„ Maximus Praeclarus võib kinnitada, et ma põgenesin kaks korda Sublatuse leegionäride käest," kuulutas Tarzan.

„Õigus," ütles Praeclarus. „Ta pani troonisaalist plehku imperaatori valvesõdurite silme all ja võttis ühes keisri enda."

„Aga kui ma teid kaasa võtan, läheb juba raskemaks," ütles ahvinimene. „ Siiski tahan teid ühes võtta, et nurjata Sublatuse plaanid ja otsida Castrum Mares üles Erich von Harben."

„Sa äratasid minus huvi," ütles Cassius Asta. „Ma hakkan isegi uskuma, et sinu pöörane idee võib õnnestuda."

XIV. Mängud

Pilvitus taevas särav päike kuulutas üheksanda augusti saabumist.

Selle eredad kiired valgustasid inimtühjal areenil rehadega tasandatud liiva ja Via Principialise, Castra Sanguinariuse keskallee äärde rivistunud linnarahva hulki.

Kõikjalt kostis elavat jutuvada ja naeru. Maiustusi ja mänguasju pakkuvad rändkaubitsejad trügisid oma kaupa kiites suurivaevu inimmassist läbi. Keisrikojast Colosseumini olid tee äärde üles rivistunud leegionärid, kes hoidsid vaba läbipääsu keset alleed.

68

Lõpuks hakkas eemalt keisrikoja poolt kostma fanfaariheli-sid. Publik läks elevile.

Nähtavale ilmus pidulik rongkäik kahekümne fanfaristiga eesotsas. Neile järgnes imperaatori kaitsemeeskond, keda tervitati tormiliste kiiduavaldustega. Vaimustatud häältekõmin veeres pikkamisi mööda alleed, saates keisri ilmumist. Kullaga kaunistatud purpurmantlis troonis ta üksinda kaarikus, mille ette rakendatud lõvisid talutasid kullast kaelavõrude otsas mustanahalised hiiglased.

Keiser isegi ei aimanud, et pööbli kiiduavaldused pole määratud sugugi talle, vaid kaariku külge aheldatud vangidele.

Tava kohaselt lasti areenile kõige tugevamaid vange. Sedapuhku sai see osaks bagego neegrisuguharu pealikule Niuoto-le, Ida imperaatori leegionäride tsentuuriole Caecilius Metellu-sele ja sellesama imperaatori vennapojale Cassius Astale. Kuid rahvahulga suurima vaimustuse kutsus esile paksu tumeda jüuksekuhilaga valge

hiiglasekasvu barbar, kes oli peaaegu alasti, kui mitte arvestada leoparidnahast puusariiet. Temast räägiti kõige uskumatumaid lugusid.

Ta ei paistnud märkavat kaelavõru ega kullast ahelat, mille- ' ga oli kinnitatud keisri kaariku külge. Ta astus uhkelt püstipäi, ilmutamata vähimatki hirmu. Tema kõnnaku sundimatus pehmuses oli vaevumärgatavat sarnasust metsiku kiskjaga.

Seejärel kandus rahvahulga tähelepanu vangistatud bagego-dele, kes olid kaelavõrusid pidi üksteise külge aheldatud, ja uues säravas lahinguvarustuses vägevatele gladiaatoritele. Nende järel tulid kandetoolid väepealikute, kuulsate aukandjate ja kroonikakirjutajatega.

Rongkäigu lõpus sörkisid bagegodelt röövitud loomakarjad.

Oma maja katuselt jälgis Dilecta rongkäiku, otsides vangide hulgast Maximus Praeclarust, kuid teda seal polnud. Neiu hakkas tõsiselt muretsema. Sestsaadik, kui ta armastatu vanglasse oli heidetud, polnud Dilectal temast vähimaidki teateid ega olnud ka kedagi, kes oleks talle öelnud, kas Maximus Praeclarus on üldse elavate kirjas. Kui ta areenile satub, võib tal seal halvasti minna. Kui ta sinna ei ilmu, on Fastuse käsilased ta tõenäoliselt tapnud.

Colosseumi oli kogunenud päratu hulk inimesi, kes ootasid kärsitult keisri kohalejõudmist rongkäigu saatel ja keskpäevaks määratud mängude avamist.

89

Enamik pealtvaatajaid istus juba oma kohtadel, järk-järgult täitusid ka patriitside loožid.

Senaator Dion Splendiduse loožist, mis asus kõrvuti imperaatori omaga, oli kogu areen suurepäraselt näha. Vaibad ja padjad tagasid auastme poolest ettenähtud mugavused.

Iialgi varem polnud keiser korraldanud nii laiaulatuslikke pidustusi. Ärevil publikut ootas tõeliselt haruldane vaatemäng.

Dilectat ei meelitanud mängud ka varem, nüüd aga, vallatud hirmust, vihkas ta neid kogu hingest.

Siiani oli ta osalejatesse suhtunud täieliku ükskõiksusega. Elukutselised gladiaatorid ei huvitanud noort patriitsitari vähimalgi määral, ta ei olnud oma elus nendega iialgi kokku puutunud. Neegersõdurid ja orjad olid tema meelest samaväärsed metsloomadega, kellega nad mõnikord kahevõitlusse astusid, aga oma süüd areenil lunastama mõistetud kurjategijad kutsusid temas esile vaid pelga kahjutunde. Noor kaunitar oleks kahtlemata olnud äärmiselt nördinud poksijate julmusest ringis või ragbimängijate halastamatusest ülikooli meistrivõistlustel, ent teda ei liigutanud absoluutselt julmus Rooma areenil, mis oli muutunud tema rahva elu lahutamatuks koostisosaks.

Kuid täna... Täna raputasid teda külmavärinad. Ta nägi mängudes ohtu omaenda õnnele ja armastatud inimese elule, ehkki väliselt ei ilmutanud ta millegagi oma ärevust. Põksuva südamega ootas Dion Splendiduse tütar, võluv särasilmne Dilecta keisri saabumist, mis andis märku mängud avada.

Viimaks ilmus Sublatus. Vaevalt oli ta istet võtnud, kui ülestõstetud võre tagant hakkasid areeni keskele liikuma eelseisvatest mängudest osavõtjad. Mängud pidid kestma terve nädala. Kõige ees sammusid pasunapuhujad, neile järgnesid vangid ja siis metsloomad, keda talutasid neegerorjad, aga kõige tugevamaid ja metsikuid loomi veeti ratastele asetatud puurides.

Need olid peamiselt lõvid ja leopardid. Veel oli paar pühvlit ja mõni päratu suur ahv.

Osavõtjad rivistusid suletud faalanksina Sublatuse ette, kes pidas lühikese kõne, lubades võitjaile vabadust ja autasu. Seejärel viidi rusutud ja mornid vangid taas kongidesse.

Dilecta puuris pilkudega keisri looži ette rivistunud võitlejate nägusid, kuid Maximus Praeclarust nende seast ei leidnudki. Tikksirgelt ja hinge kinni pidades seisis ta jäigästunult kohutavas ärevuses ega märganud looži astunud inimest, kes tema kõrvale pingile laskus.

90

„Teda pole siin," lausus mees.

Neiu pööras silmapilk ümber.

„Fastus!" hüüatas ta. „Kust sa tead, et teda pole?"

„Mina käskisin nii," vastas mees kalgilt.

„On ta surnud?" kiljatas Dilecta. ,,Sa käskisid ta tappa?"

„Ei," kummutas Fastus selle väite. „Ta on kambris, elus ja terve."

„Mis temast saab?"

„Tema saatus on sinu kätes," ütles Fastus. „Ütle temast lahti, tõota saada minu naiseks ja ma korraldan nii, et ta ei ilmu areenile."

„Sinu tingimused pole vastuvõetavad! Ma ei nõustu nendega iialgi!"

Fastus kehitas õlgu.

„Kuidas soovid," lausus ta, „kuid pea meeles — tema elu on sinu kätes."

«Sõjariistus ei leidu talle võrdseid," ütles neiu kõrgilt. „Kui talle on määratud osaleda võitluses, tuleb ta tingimata võitjaks ja saab vabaks."

„Kuid juhtub, et keiser seab sõjariistadeta inimesi vastamisi lõvidega," meenutas talle Fastus. „Mis kasu on tal siis sõjariista meisterlikust käsitsemisest?"

„Aga see on ju alatu mõrv!" hüüatas neiu.

„Ei tasu keisri tegusid nii halvustada," väitis Fastus karmilt.

„Räägin seda, mida mõtlen," kuulutas Dilecta. „Olgu ta pealegi keiser, kuid see on jälestusväärne tegu. Muide, ma ei kahtlegi, et imperaator ja tema poeg on võimelised korda saatma veelgi hullemat."

Tema hääles kõlas nördimus ja põlastus. Fastus tõusis ähvardava irvitusega.huultel.

„Soovitan kõik hästi läbi mõelda," nähvas ta. „Sinu vastus ei puuduta üksnes Maximus Praeclarust ja mind sinuga."

„Millele sa vihjad?"

„On veel Dion Splendidus, sinu lihane ema ja Festivita, Prae-claruse ema. Mõtle nendele!"

Selle kurjakuulutava hoiatusega pöördus ta ja väljus loožist.

Algasid mängud, mida saatis fanfaaride, üürgamine, ristuvate mõõkade kõlin, kiskjate möirgamine ja arvukate pealtvaatajate lärm. Rahvas kargas alatasa püsti, plaksutas pööraselt

91

õnnelikule osavõtjale või väljendas kumeda ähvardava porinaga oma pahameelt. Lakkamatult lehvivate lippude ja lintide taustal vaatas see tuhandesilmne, kohutav ja julm inimjõugust koletis omataoliste verd ja kannatusi, õgides maiustusi, samal ajal kui ohver oli suremas, või rääkis labaseid anekdoote, kui orjad lohistasid areenilt ära laipu ja riisusid kokku verist liiva.

Sublatus oli kõvasti vaeva näinud, mänge organiseeriva prefektiga kava läbi mõelnud. Ta püüdis publikule võimalikult palju meelelahutust pakkuda, et vähemasti selgi viisil endale poolehoidu võita.

Suurim menu oli alati saatnud neid etteasteid, kus osalesid patriitside seisuse esindajad, seepärast lootis Sublatus väga Cassius Asta ja Caecilius Metelluse peale,

kuid püstitatud eesmärgi saavutamisel oli veelgi suurem tähtsus hiiglasest barbaril, kes oli oma vägitegudega vallutanud rahvahulkade meeled.

Soovides ohtlikumaid mänge nädala teise poole jaoks hoida, otsustas Sublatus sellest hoolimata lasta Tarzani areenile juba esimesel päeval. Nõnda siis sattuski relvitu Tarzan keskpäeval areenile silmast silma turske vastasega, kellel oli ehtsa mõrtsuka välimus. Tal oli vööl leopardinahk, midagi sellist, mida kandis Tarzan.

Vahtkond juhtis nad üle areeni imperaatori looži ette, kus mängude juht tegi teatavaks, et ees seisab käsitsivõitlus ja ellujäänu kuulutatakse võitjaks.

„Värav jääb lahti," lisas ta, „ja kui üks vastastest leiab, et talle aitab, võib ta areenilt lahkuda ning sel juhul saab võidu teine."

Rahvas kukkus vilistama. Ta ei kavatsenud vaadata poisikeste kaklemist. Ta ihkas verd, janunes erutavaid vaatemänge, kuid Sublatuse salakaval tagamõte seisis selles, et peale Tarza-niga arveteõiendamise ühe kõige hirmuäratavama gladiaatori abil, kelle võidus ta ei kahelnud, valget hiiglast võimaluse korral veel alandada, sundides teda areenilt jalga laskma, ja seega omaenda häbi eest kätte maksta.

Vähehaaval rahvasumm rahunes ja jäi vaguralt ootama, vahest seetõttu, et eelseisev kahevõitlus tõotas kujuneda rohket huvi pakkuvaks vaatemänguks. On naljakas vaadata, kuidas nõrgem vastane plehku pistab.

Publik tervitas Tarzanit ja madalalaubalist mõrtsukat kiidu-avaldustega ja ühtaegu külvas mängude korraldaja, suursugu-

se patriitsi sõimuga üle, kasutades tema kaitsetust pealtvaatja-te üksmeelse hulga ees.

Käskluse peale pöördus Tarzan vastase poole ja võttis sisse maadlusasendi. Seejuures mõtles ta, et neil on raske otsida talle väärilist vastast.

Mõrtsuka näoga inimene oli Tarzanist veidi lühem, tema tumeda naha all liikusid ebaloomulike inetute mügarikena päratud kõvad musklid, pikad käed ulatusid allapoole põlvi, paksud tombulised sääremarjad meenutasid graniitalusel seisvat pronkskuju.

Mees kõndis ümber Tarzani ja uuris oma vastast. Ta väänas ette metsiku lõusta, millega soovis valget ilmselt hirmutada.

„Uks on seal, barbar!" hüüdis ta kurguhäälega ja viipas käega areeni sügavusse. „Lippa, kuni elus oled!"

Rahvasumm lagistas heakskiitvalt naerda. Talle olid sellised naljad meeltmööda.

„Ma rebin su lõhki!" räuskas mõrtsukas.

Publik aplodeeris taas.

„Ei, ma jään ehk siiski siia," lausus Tarzan häirimatult. „Lase jalga!" röögatas mõrtsukas.

Pea ette kallutanud, asus ta rünnakule otsekui vihaleaetud härg.

Ootamatult hüppas ahvinimene oma vastasele kallale. Kõik sündis nii äkiliselt ja hoogsalt, et peale Tarzani enda ei saanud keegi aru, mis oli juhtunud. Üksnes tema teadis, kuidas ta mõrtsuka oinasarveks oli keeranud.

Rahvasumm nägi ainult lõpptulemust: maha prantsatanud kerekat kogu, kes jäi pooluimasena liivale lamama, ja tema kohal seisvat hiiglasest barbarit, käed risti rinnal.

Oma meeleoludes muutlik publik kargas kohtadelt üles, kisendades heameelest.

„Abst!" karjus rahvas.

Õhku kerkisid tuhanded rusikad, pöidlad allapoole. Tarzan ootas liikumatult, kuni mõrtsukas end pikkamisi jalule ajas, ja raputas pead, et taas täiesti mõistusele tulla.

Vastane vaatas ähmase pilguga ringi, nägi Tarzanit ja tormas vihase röögatusega talle kallale.

Sattunud taas kohutavate pihtide vahele, leidis ta end jälle maast.

Rahvasumm röökis heameelest. Viimne kui üks Colosseumis

93

olija näitas pöidlaga allapoole, nõudes, et Tarzan Oma vastasele otsa peale teeks. Ahvinimene pööras pilgu Sublatuse loožile, kus asus mängude korraldaja.

„Ehk aitab?" küsis Tarzan, osutades teadvuseta gladiaatori sirakil kogule.

Prefekt viipas käega tribüünidele.

„Nad tahavad tema surma," ütles ta. „Kui ta ellu jääb, pole sa võimud."

„Kas ka keiser nõuab, et ma tapaksin kaitsetu inimese?" küsis Tarzan Sublatusele otse silma vaadates.

„Sa kuulsid, mida ütles suursugune prefekt," pressis imperaator põlastavalt läbi hammaste.

„Hästi," lausus Tarzan, „võitluse reeglitest peetakse kinni."

Ta kummardus, kahmas vastase tundetu keha sülle ja tõstis pea kohale.

„Niimoodi kandsin ma teie imperaatori keisrikojast välja!" hüüdis ta pealtvaatajaile.

Sellele järgnenud vaimustusetorm kõneles ilmselgelt, kuivõrd pööbel hindas Tarzani väljakutset, samal ajal kui keiser raevust kord kahvatas, kord tumepunaseks muutus. Ta tahtis pingilt üles tõusta, kuid mis tal iganes meeles ei mõlkunud, ei läinud tal korda seda teha: sel silmapilgul kiigutas Tarzan vastase keha nagu päratut pendlit ja heitis võimsa liigutusega üles looži rinnatise taha, otse Sublatuse pihta, paisates keisri maha.

„Olen elus ja üksinda areenil," hüüdis Tarzan publiku poole pöördudes. „Mängude reeglite kohaselt olen ma võitja."

Isegi keiser ei julgenud vaidlustada kisa ja maruliste kiidu-avaldustega vaprat võitjat tervitava rahvahulga üksmeelset arvamust.

XV. Kutse

Veristele päevadele järgnesid rahutud ööd kitsastes kambrites, kus rotid ja kirbukarjad ei andnud vangidele minutikski rahu. Mängude alguses viibis Tarzani kongis kaksteist vangi, nüüd kõlkus kiviseina küljes kolm tühja rõngast ja ahvinimene küsis endalt iga päev, kes on järgmine.

Keegi ei heitnud Tarzanile ette, et tal ei õnnestunud neid vabastada, sest keegi polnud tema lubadust puhta kullana võtnud.

94

Nad ei võinud isegi mõelda mängude ajal areenilt põgenemisele. Selline asi ei mahtunud neile lihtsalt pähe.

„Usume sinu surusse," ütles Praeclarus, „kuid teame kohalikke olusid sinust paremini."

„Peab ootama soodsamat olukorda," vastas Tarzan. „Olen kindel, et sobiv hetk saabub."

„Kuidas siis, saabub ta küll," lausus Asta kibestunult. „Colosseumis ümbritsevad meid leegionäride jõugud."

„Pean silmas seda momenti," jätkas Tarzan, „kui areenile kogunevad võitjad. Siis tormame imperaatori looži ja tirime ta areenile. Teinud Sublatusest oma pantvangi, võime nõuda, et meid ära kuulataks. Ma ei kahtle, et saame oma tahtmise ja keisri eest vabaduse."

„Aga kuidas me imperaatori looži pääseme?" küsis Metel-lus.
„Võib ronida mööda kummargil selgi nagu mööda astmeid, nii teevad sõdurid müürile tormi joostes. Võib-olla mõni meie hulgast tapetakse, kuid osa murrab tingimata läbi ja suudab keisri alla tirida."
„Soovin sulle õnne," sõnas Praeclarus. „Vannun, et olen sinu edus kindel. Kahju ainult, et ma ei saa sinuga tulla."
„Kas sina ei tulegi meiega?" imestas Tarzan.
„ Aga mismoodi? Mind ei lasta siit välja. Ilmselt ei hoita mind siin sugugi mängudes osalemiseks. Nad on midagi nõuks võtnud, kuid mida nimelt, on arusaamatu. Vangivalvur ütles mulle, et ma ei osale üheski võitluses."
„Leiame mooduse, kuidas sind ära viia," ütles Tarzan.
„Sellest ei tule midagi välja," märkis Praeclarus nukralt pead vangutades.
„Oota," elavnes Tarzan. „Sa olid ju Colosseumi vahtkonna ülem, eks ole?"
„Olin küll."
„Sul olid kambrite võtmed?" usutles ahvinimene.
„Jah," vastas Praeclarus, „ja käeraudade omad samuti."
„Ja kus need võtmed on? Ehkki seda ei tasu küsida. Kindla peale võeti vahistamisel ära."
„Ega ikka võetud küll," väitis Praeclarus. „Õigust öeldes mul polnudki sel õhtul neid kaasas. Kui ma ümber riietusin, jätsin need koju."
„ Arvatavasti leiti need üles..."
95
„ Võtmeid otsiti tõepoolest, aga ei leitud. Vangivalvur nõudis neid minult järgmisel päeval pärast vahistamist, kuid ma ütlesin talle, et sõdurid võtsid võtmed ära. Asi on selles, et ma panin need peidikusse, kus hoian oma väärtasju. Ja kui vangivalvur oleks teadnud peidikust, siis oleks ta ära võtnud kõik, mis seal oli, mitte ainult võtmed."
„Hüva!” hüüatas ahvinimene. „Võtmetega probleemi ei ole."
„Aga kuidas sa need kätte saad?" küsis Praeclarus umbusklikult naeratades.
„Ei tea," kostis Tarzart. „Tean vaid seda, et peame need oma valdusse saama."
„Ka meie teame, et peame vabadusse pääsema," segas Asta vahele. „Kuid teada ei tähenda veel vaba olla."
Nende jutuajamise katkestas salkkonna sõdurite ilmumine koridori. Pisut hiljem peatus kambri ees keisrikoja vahtkonna-rühm. Vangivalvur avas ukse ja kahe tõrvikut hoidva vahisõ-duri saatel astus sisse mees. See oli Fastus.
Pilgul ringi käia lastes küsis ta:
„Kus Praeclarus on?"
Ja silmanud teda, lausus: v
„Ah, näe, kus sa oled!" Praeclarus vaikis.
„Püsti, vilets ori!" käratas Fastus. „Kõik püsti! Kuidas te julgete istuda keisri troonipärija juuresolekul!"
„Sa väärid ehk ainult sea nime," mõnitas Praeclarus.
„Võtke nad kinni! Andke neile keppidega!" kisendas Fastus kongi läve taga seisvatele sõduritele.
Colosseumi vahtkonnaülem, kes seda stseeni pealt nägi, varjas oma kehaga ukse.
„Tagasi!" käsutas ta leegionäre. „Siin annavad käske ainult keiser ja mina, aga sina, Fastus, pole esialgu veel keiser!"
„Varsti ma saan selleks," sähvas Fastus võimuka häälega, „ja sinule on see tõeliselt kurb päev!"

„See on kurb päev kogu Castra Sanguinariusele," ütles ohvitser. „Sa pole Praeclarusele veel öelnud, milleks sa siia ilmusid. Räägi, mis sul vaja, ja mine ära. Isegi keisri pojal pole lubatud mu vange puutuda."

Fastus hakkas raevust värisema, tunnetades oma jõuetust. Vahtkonnaülem allus vaid imperaatorile.

Fastus pöördus Praeclaruse poole.

96

„ Tulin selleks, et kutsuda oma head sõpra Maximüs Praeclarust minu abiellumise tseremooniale," kuulutas ta mürgiselt irvitades.

Maad võttis vaikus. Praeclarus ei vastanud midagi.

„Näen, et see sind ei liiguta, Praeclarus, kuid asjata," jätkas ta võimukalt. „Kas sind ei huvita, kes saab õnnelikuks abikaasaks? Kas sa tõesti ei taha teada, kes istub minu kõrvale keis-ritroonile, isegi kui sa selle päevani ei ela?"

Halvast eelaimusest ähvardas Maximus Praeclaruse süda seisma jääda. Nüüd mõistis ta Fastuse vanglasse tuleku põhjust, kuid ei näidanud seda välja. Endiselt istus ta kivipõrandal, selg vastu niisket seina.

„Miks sa siis ei küsi, kes on mu väljavalitu ja millal pulmad peetakse?" jätkas Fastus. „Olgu pealegi, ütlen ise. Võta teadmiseks, Praeclarus, et Dion Splendiduse tütar Dilecta ei soovinud saada reeturi naiseks, vaid otsustas jagada oma saatust imperaatori purpurmantli pärijaga. Mängude viimase päeva õhtul ühendatakse Dilecta ja Fastus keisrikoja troonisaalis abielusidemetega!"

Tulvil õelat rahulolu, Fastus vakatas, oodates oma jutu mõju, aga kui ta oli lootnud näha murest murtud Maximus Praecla-rust, siis ta ilmselt eksis, sest noor patriits ei teinud Fastust märkama, justkui polekski teda kambris olnud.

Veelgi enam, Maximus Praeclarus pöördus Metelluse poole ja hakkas temaga ükskõiksel ilmel juttu ajama. Säärasest solvamisest raevunud Fastus läks endast välja, kaotades viimasegi enesevalitsemise. Ta tormas Praeclarusele kallale, klammerdus viimase juustesse ja sülitas talle näkku. Seejuures sattus Fastus Tarzani kõrvale, kes kärme liigutusega tal pahkluust kinni kahmas ja ta põrandale paiskas.

Fastus hüüdis sõduritele käsklusi, haarates samal ajal pistoda ja mõõga, kuid Tarzan kiskus Fastusel mõlemad relvad käest ja virutas ta kambrisse jooksvatele leegionäridele sülle.

‚Ja nüüd kao siit, Fastus!" käskis vahtkonnaülem. „Oled siin juba küllalt putru kokku keetnud."

„Te veel tasute mulle selle eest," sisistas keisri poeg vange tulivihase pilguga põrmustades. „Viimane kui üks!"

Pärast tema lahkumist kõhistas Asta veel tükk aega omaette naerda.

„Kah mul keiser väljas!" ütles ta aeg-ajalt. „Siga!"

97

Pärastpoole, kui vangid hakkasid juhtunut ja selle võimalikke tagajärgi arutama, märkasid nad koridori lõpus vilkuvat tulukest.

„Oodake uusi külalisi," lausus Metellus. Valgus lähenes, kuid polnud kuulda sõdurite samme. „Kes see iganes pole, tuleb ta üksinda," ütles Maximüs Praeclarus.

„See pole siis Fastus," järeldas Asta.

„Ehk on see tema saadetud mõrvar?" oletas Praeclarus.

„Oleme valmis teda vastu võtma," ütles Tarzan.

Hetk hiljem ilmus teisele poole uksevõret Colosseumi vahtkonnaülem, kes oli äsja Fastust saatnud ja tema eest vange kaitsnud.

„Appius Applosius!" hüüatas Maximus Praeclarus. „See pole mõrvar, mu sõbrad!"

, „Mina sinu verd ei taha, Praeclarus," ütles Applosius, „kuid sa ei saa ka õnne näha."
„Millest sa räägid, mu sõber?" küsis Praeclarus.
„ Suures vihas avaldas Fastus mulle paljugi seesugust, mida ta sulle ütlemata jättis."
‚Ja mida ta siis ütles?"
„ Ütles, et Dilecta oli nõustunud abielluma ainult seepärast, et loodab sel kombel päästa oma vanemaid, sind ja sinu ema Festivitat."
„Fastust seaks nimetada tähendab solvata vaeseid loomi," urises Praeclarus. „Ütle Dilectale, et ma eelistan pigem surra kui näha teda Fastuse naisena."
„Ta teab seda, mu sõber," vastas ohvitser, „kuid ta muretseb omaja sinu lähedaste saatuse pärast."
Praeclarus laskis rusutult pea norgu.
„Mida küll teha?" ägas ta.
„Fastus on keisri poeg," tuletas Applosius talle meelde, „ja pealegi on aega vähe."
„Tean!" karjatas Praeclarus. „Kuid see on kohutav! Väljakannatamatu!"
„Kas see inimene on su sõber, Praeclarus?" küsis Tarzan Appius Applosiusele viibates.
„On küll," kinnitas Praeclarus.
„Usaldad sa teda?" kõlas järgmine küsimus.
„Olen valmis usaldama tema kätesse, oma elu ja au," kuulu-
98
tas Praeclarus.
„Siis ütle talle, kuhu sa võtmed peitsid, ja las ta toob need siia," pakkus ahvinimene. Praeclarus lõi näost särama.
„Kuidas ma ise ei taibanud!" hüüdis ta. „Aga ei, see on liiga ohtlik."
f„Minu elu on selletagi ohus," lausus Applosius. „Fastus ei andesta mulle iialgi tänast juhtumit. Võid arvata, et ma olen juba surma mõistetud. Mis võtmetest te räägite? Kus need on? Toon nad siia."
„Vahest loobud sa ise, kui kuuled, mis võtmed need on," ütles Praeclarus.
„Pole kunst ära arvata," vastas Appius Applosius.
„Oled tihti minu pool käinud, Applosius."
Viimane noogutas pead.
„Mäletad raamaturiiuleid akna kõrval?"
«Mäletan."
„Võtmed on kolmanda riiuli taga seina sees peidikus." „Hästi, Praeclarus. Ma toon need sulle," ütles ohvitser ja väljus koridori.
Vangid vahtisid üksisilmi vilkuvat valgust, kuni see kustus täiesti.
* * *
Kätte jõudis mängude viimane päev. Vaatemängujanune pööbel ihaldas uut verd, uusi teravaid elamusi, justkui poleks olnudki terve nädal kestnud julmi taplusi, mida tunnistasid punakaspruunid paakunud laigud koristamata liival.
Vanglasse jäi ainult Maximus Praeclarus.
Jumalaga!" ütles ta. „Kes täna ellu jäävad, saavad vabaks. Rohkem me ei kohtu. Soovin kõigile õnne ning andku jumalad teile jõudu ja osavust. See on kõik, mida ma võin paluda, sest isegi jumalad ei suuda anda teile rohkem mehisust, kui teil juba on."
„Applosius ei pidanud oma sõna," lausus Asta. Tarzan süngestus.
„Kui sa tuleksid meiega, Praeclarus, ei läheks meil võtmeid vajagi."
Vangikongi, kus vaevlesid Tarzan ja tema kaaslased, kostis võitlusekära, oigeid, pealtvaatajate vilet ja käteplaginat, kuid areeni polnud siit näha.
99

Kui palju vange korraga välja ka ei viidud — kaks, neli või kuus —, tulid neist alati tagasi vaid pooled.

Kellel tuli alles minna võitlema, nende närvid olid viimseni pingul. Ootamine muutus talumatuks. Väljapääsmatuse tundes püüdis kaks vangi endalt elu võtta, teised provotseerisid kakluse, kuid ruumis asus arvukas vahtkond ja vangid olid sõjariistadeta. Need anti kätte alles enne areenile minekut.

Vahepeal oli möödunud keskpäev. Areenil võitles gladiaatoriga Metellus, mõlemad täielikus lahinguvarustuses. Asta ja Tarzan kuulsid ülesköetud pöobli kisa ja vaibumatut käteplaginat. Kõik viitas sellele, et areenil võideldi mehiselt ja osavalt. Äkki saabus hetkeline vaikus, mis asendus energiliste hõigetega: s

„Abst!"

„Lõpp," sosistas Cassius Asta.

Tarzan ei vastanud. Ta oli kiindunud nendesse inimestesse, kes olid vaprad, lihtsad ja ausad, ning ootas nüüd rahutusega, ehkki see ei paistnud kuidagi välja, kes neist kahest tagasi tuleb. Ja sellal kui Cassius Asta sammudega erutatult kongi põrandat mõõtis, vahtis Ahvide Tarzan sõnatult ust. See paiskus peagi valla, lastes sisse Caecilius Metelluse.

Kergendusohkega sööstis Cassius Asta sõpra kaelustama.

„Kõik areenile!" hüüdis Metellus. „Viimane võitlus!"

Enne väljumist anti igaühele mõõk, pistoda, oda, kilp ja kanepikiududest võrk ning lasti ükshaaval areenile.

Siia kogunesid kõigi nädala jooksul peetud võitluste võitjad, kokku sada inimest.

Lõppvõitluses osalejad jaotati kaheks võrdseks grupiks, kusjuures ühtedele kinnitati õlale punased ja teistele valged lindid.

Tarzan sattus koos Asta, Metelluse, Lukedi, Mpingu ja Ogo-nioga „punaste" hulka.

„Mida mul teha tuleb?" küsis Tarzan Astalt.

„ Võitleme seni, kuni üks pool teise viimse kui üheni hävitab — meie neid või nemad meid," seletas Asta.

„ Viimaks ometi voolab nii palju verd, et publik, jääb täiel määral rahule," lausus Tarzan.

„Publik on täitmatu, teda ei rahulda miski," kostis Metellus.

Vastased läksid kahele poole areeni, kus mänge juhatav prefekt neile viimaseid õpetussõnu jagas. Kõlasid fanfaarihelid ja relvastatud võitlejad hakkasid üksteisele vastu liikuma.

Vaadanud üle relvad, millega tal võidelda tuli, muigas Tar-

zan endamisi. Odaga tundis ta end turvaliselt, kuivõrd waziri sõdurid käsitsevad seda liiki sõjariista oivaliselt, ent kedagi neist ei saanud võrrelda Tarzani endaga. Ta tundis end kindlalt ka pistodaga, sest pikka aega oli isa jahinuga olnud talle ainus sõjariist. Mis hispaania mõõka puutus, siis oli see pigem tüliks kui abiks, kuna võrk, mida ahvinimene käes hoidis, segas teda hoopiski kui liigne kandam. Tarzan oleks meelsasti ka kilbist ära öelnud. See ese polnud talle kunagi meeldinud, sest takistas liikumist. Teisalt oli tal seda ennegi kasutada tulnud, kui waziri sõdurid teiste pärismaalaste suguharudega võitlesid, ja et kilbiga sai pareerida vastase lööke, otsustas Tarzan seda nüüd kasutada.

Tarzan teadis: ainus võiduvõimalus seisab selles, et veel enne otsest kokkupõrget võimalikult palju vastaseid rivist välja lüüa. Tema ettepanek liikus kiiresti mööda „punaste" ahelikku, muutudes tegevusjuhendiks nagu ka Tarzani üleskutse minna viivitamata appi lähimale kaaslasele niipea, kui on oma vastasest jagu saadud.

Sedamööda, kuidas vähenes kaugus ridade vahel, valis igaüks endale välja vastase. Tarzan nägi, et otse tema suunas liigub ümberkaudsest külast pärit neegersõdur. Vastased lähenesid armutult. Ette trügisid kõige kärsitumad ja mehisemad, teised, vähem vaprad, jäid tahapoole.

Tarzani vastane tõstis hoogsalt käe ja õhus vihisesid odad, mille nad heitsid ühel ajal. Ahvinimene pani viskesse kogu oskuse ja äärmuseni pingul musklite jõu. Oda lendu lasknud, kaitses Tarzan end silmapilk kilbiga, mille vastu põrkas tumeda kopsatusega vastase oda, lõhestades puud.

Tarzani oda läbistas kilbi ja tungis vastase südamesse.

Areenile tekkisid esimesed ohvrid, kuuldus haavatute oigeid. Pealtvaatajate hulgas tõusis kujuteldamatu lärm, mis täitis kogu Colosseumi. ,

Tarzan sööstis appi esimesele võitluskaaslasele, kuid samas tormas tal teed ära lõikama „ valgete" leeri mees, kes oli jõudnud surmata oma vastase. Püüdes vabaneda teda segavast võrgust, viskas Tarzan selle peale „valgele", kes tema kaaslast ründas, ja läks kokku uue vastasega. See juhtus olema elukutseline gladiaator, kes käsitses oivaliselt kõiki relvi, ja Tarzan taipas otsökohe, et teda saab võita üksnes siis, kui kokku võtta kõik oma jõud ja oskus.

101

Gladiaator ei kiirustanud peale tungima. Ta tegi seda pikkamisi, hoides Tarzanil hoolega silma peal.

Vilunud võitlejana tegutses ta ettevaatlikult, hellitades vaid ühtainust mõtet — iga hinna eest ellu jääda. Teda ei huvitanud miski muu: ei publiku vile, tögamine ega käteplagin, isegi keisri enda kohalolek jättis ta külmaks.

Märganud, et Tarzan oli valinud eranditult äraootava taktika, läks gladiaator mõnevõrra ähmi täis, püüdes vastase kavatsust ära arvata: kas viimane õpib teda tundma või passib parajat hetke välkkiireks rünnakuks. See, muide, polnud küll kuigi tähtis, sest gladiaator teadis, mida ta väärt on, nagu olid teada saanud paljud, kes lootsid teda tabada ootamatult, kuid pidid oma elu lõpetama tuleriidal. Ja siiski veenis Tarzani esimene võit gladiaatorit selles, et tal on tegemist erakordselt ohtliku ja osava võitlejaga. Seepärast ootas ta kannatlikult, kuni Tarzan alustab võitlust ja paljastab oma plaanid, et pärast seda tegutseda juba kindla peale. Kuid ka Tarzan ootas, et gladiaator end avaks, sest mõistis, et oli kokku sattunud tõelise professionaaliga. Hingepõhjas lootis ahvinimene, et keegi kaaslastest tuleb talle appi.

Kuid siis heideti Tarzanile selja tagant peale võrk.

XVI. Üksinda areenil

Lõhestanud oma turske pikakasvulise vastase kiivri, vaatas Cassius Asta uut vastast otsides ringi ja nägi, et vaenulikust leerist võitleja hiilis Tarzanile salaja selja taha ja viskas talle peale võrgu. Tarzani ees paigale tardunud gladiaator kahmas pihku mõõga.

Cassius Asta sööstis karjatades gladiaatorile kallale, andes seega Tarzanile võimaluse tõrjuda rünnakut selja tagant.

Cassius Asta näol sattus gladiaator kokku sootuks teistsugust tüüpi vastasega, kui Tarzan. Võib-olla ei käsitsenud ta kilpi ja oda nii meisterlikult kui Tarzan ja polnud kehaliselt nii tugev, kuid kogu oma pika sõjaväelise karjääri jooksul polnud gladiaator näinud mõõga nii virtuoosset kasutamist.

Algusest peale jälgis publik elava huviga Tarzanit, kelle kasv ja paljas keha, mida kattis ainult leopardinahast puusariie, tõstsid

102
ta esile ülejäänute hulgast. Rahuldustundega reageeris rahvasumm tema meisterlikule odaviskele, mis lõi vastase kilpi augu ja surmas ta silmapilk. Kuid peagi valdas pealtvaatajaid pettumus: Tarzani ja gladiaatori võitlus arenes liiga aeglases tempos. Kostis vilet ja huilgamist. Ent niipea, kui Tarzanile võrk peale visati, hakkas publik rõõmust rõkkama. Millise pöörde võitlus iganes võttis, kutsus see rahva hulgas esile suure vaimustuse. Jah, ta oli rumal ja julm, see rahvahulk, kuid ei erinenud millegi poolest mis tahes inimsummast, sõltumata ajast ja kohast.
Sattunud võrku, pöördus Tarzan, et anda vastulöök tema liikumist ahistanud vastasele, kes teda parajasti pistodaga läbi torgata tahtis. Ühe hetkega oli Tarzan võrgu nagu paberi katki rebinud ja löögiks tõstetud käest kinni kahmanud viimasel silmapilgul, kui pistoda südame piirkonnas rinnakorvi puudutas. Haavast hakkas verd jooksma. Surm läks lähedalt mööda. Teraskõvade sõrmedega pigistas ahvinimene vastase rannet, kuni praksatasid luud. Mees ulgus valust. Ahvinimene tõmbas ta ropsti enda vastu, haaras kõrist ja raputas teda nagu foksterjer rotti. Õhk rõkatas rahva vaimustushüüdeist.
Hetk hiljem, vastase elutu keha eemale visanud, korjas Tarzan üles kilbi ja mõõga, mille ta oli pidanud ajutiselt kõrvale jätma, ja valmistus kokku minema järjekordse võitlejaga.
Samal ajal oli areenil hargnemas tõeline veresaun. Kumbki pool püüdis võimalikult kiiresti saavutada arvulist ülekaalu, et hävitada ellujäänud vastaseid.
Teinud otsa peale Tarzanit rünnata kavatsenud gladiaatorile, sattus Cassius Asta vastamisi kahe sõduriga ja pidi kassi-osavusega nende kallaletungi eest kõrvale põikama, oodates, et keegi kaaslastest talle appi tõttab.
Ent ründajad nägid ta manöövri läbi ja tormasid kahekordse ägedusega talle kallale, kavatsedes Cassius Asta tappa enne, kui abi kohale jõuab. Mingil hetkel märkas Cassius Asta vastase kaitses ava ja tema mõõk tungis sellesse nagu välk, lõigates läbi vastase unearteri. Seejuures avas ta end kogemata üheks sekundiks ja otsekohe lajatas kiivrile purustav löök. Kiiver jäi terveks, kuid löök oli nii tugev, et Cassius Asta lõi vaaruma ja prantsatas pooluimasena kõigi silme all liivale.
„Abst!" kisendasid pealtvaatajad põidlaga allapoole näidates.
103
Gladiaator tõstis naerul näoga mõõga, et torgata see võidetu kõrisse, kuid seisatas enne ja libistas pilgu üle tribüünide, otsekui paludes publikut oodata.
Selsamal hetkel, visanud minema kilbi ja mõõga, sööstis üle areeni nende juurde Tarzan. Otsekui raevunud kiskja tormas ta sõpra päästma.
Publik tardus vaikusse. Hiiglaslike hüpetega gladiaatori juurde jõudnud, tormas Tarzan lõvi kombel talle tagant otsa ja kargas selga.
Mõlemad kukkusid Astale peale, kuid juba sekund hiljem seisis ahvinimene täies pikkuses püsti, laskmata vastasest lahti. Tarzan raputas teda, nagu oli teinud eelmisega, kuni gladiaator kaotas teadvuse, kägistas siis ta surnuks ja virutas laiba kaugele eemale.
Rahvajõuk juubeldas. Jalule hüpanud, vehkisid inimesed kõigega, mis pihku sattus, ning loopisid areenile lilli ja maiustusi.
Olles veendunud, et Cassius Asta elab ja hakkab pikkamisi toibuma, aitas Tarzan tal jalule tõusta. Seejärel heitis ta pilgu areenile. Tarzani kaaslastest oli veel elus viisteist inimest, vastastel kümme. Taplus käis ellujäämise nimel. Siin ei saanud enam juttugi olla mingitest reeglitest või moraalsetest põhimõtetest. Siin oli mängus elu ja surm

ning Tarzan, ühinenud oma viie kaaslasega, kel polnud oma vastast, ründas tursket gladiaatorit, kes peagi hinge heitis.

Tarzani käsul jagunes kuuik kaheks grupiks ja kumbki kolmik ründas üht vaenlase sõdurit. Tänu sellele taktikale saabus veristele tapatalgutele peagi lõpp. „Punaste" meeskonnast jäid ellu kõik viisteist, „valgete" omast mitte ühtegi.

Sublatuse suureks vihaks hakkasid tribüünid skandeerima Tarzani nime. Keiser läks marru. Ülekohus, mis selle metsiku valge barbari poolt Sublatusele osaks oli saanud, jäi vastu keisri ootust tema verega lunastamata. Vastupidi, Tarzan võitis poolehoiu, mis varjutas tema oma. Et menu on lühiajaline ja sõltub heitliku publiku tujudest, see ei vähendanud imperaatori raevu ja pettumust. Nüüd valdas teda üksainus mõte: see inimene tuleb hävitada!

Ta pöördus mängude korraldaja poole ja andis sosinal käskluse.

Rahvasumm nõudis valjuhäälselt, et võitjaile antaks loorberipärg ja nad lastaks vabaks. Areenile ilmunud leegionärid pii-

104

rasid ellujäänud võitlejad sisse ja viisid kuhugi ära. Tarzan jäi üksinda.

Osa pealtvaatajaist arvas, et teda hakatakse teistest eraldi austama. See kuuldus levis jalamaid rahva hulgas ja, nagu sageli juhtub, muutus üldiseks veendumuseks.

Samal ajal hakkasid orjad areeni koristama: lohistasid ära tapetute surnukehad, korjasid kokku maas vedelevad relvad, tas-sisid areenile värsket liiva ja rehitsesid selle tasaseks. Tarzan seisis endiselt imperaatori looži ees, nagu teda oli kästud.

Ta seisis sirgelt, käed risti rinnal, ja ootas süngel ilmel, teadmata mida. Kuid siis tõstsid täiskiilutud tribüünid nurinat, mis muutus järk-järgult raevukaks kisaks, millest Tarzan tabas üksikuid hõikeid: „ Türann!", „Argpüks!", „Reetur!", „Maha Sublatus!"

Ta libistas pilgu üle tribüünide. Pealtvaatajad osutasid nördinult areeni vastaskülge. Pöördunud sinnapoole, mõistis ahvi-nimene üldise pahameele põhjust: lubatud loorberipärja ja vabaduse asemel sokutati talle uus vastane — hiiglaslik mustala-kaline lõvi, kõhetu ja tige.

Sublatus vastas publiku vihale ülbe ükskõiksusega. Kuid siiski käskis ta poolihääli saata pealtvaatajate juurde mõne tsentuu-rio, et need hirmutaksid kõige agaramaid kisakõrisid, kes kutsusid üles imperaatorit kukutama.

Lõvi astus ettepoole. Ärritatud pealtvaatajad unustasid jalamaid oma õiglase viha, tardunud uue vaatemängu ootusse, mida ettekavatsematu verine heitlus pakkuda tõotas.

Mõni neist, kes alles minut tagasi palavalt Tarzanit tervitas, hakkas lõvi ässitama, olles valmis kiskja kaotuse puhul taas Tar-zanile plaksutama. Ent vaevalt mõtles keegi tõsiselt inimese võidule, kes eelnenud tapluses oli ilma jäänud kõigist sõjariistadest peale pistoda.

Tarzani võimas kogu, kehalise täiuslikkuse eeskuju, kutsus Castra Sanguinariuse elanike seas esile tormilise vaimustuse.

Möödunud nädala jooksul olid nad mitu korda näinud inimese kahevõitlust lõviga, kuid ükski võitleja polnud käitunud nii mehiselt ja väärikalt kui see hiiglasest barbar.

Lõvi lähenes pehme hiiliva kõnnakuga, pooleldi maadligi, sabaots närviliselt tõmblemas, andes märku oma läbematusest asuda verist pidusöömingut nautima. Tarzan ootas rahulikult. Tema, kes ise mõnikord väga vähe lõvist erines, teadis imehästi,

105

mis hetkel sööstab kiskja välkkiirele surmatoovale rünnakule ja mis siis juhtub: lõvi tõuseb tagajalgadele püsti ning puurib temasse oma hiiglaslikud küünised ja võimsad kollased kihvad.

Ta nägi, kuidas lõvi tõmbus pingule, lakkas saba liigutamast, ja siis laskis Tarzan käed rinnalt alla, kuid isegi ei puudutanud pistoda. Ta kummardus ettepoole, viis keha raskuse üle varvastele, ja samal silmapilgul lõvi hüppas.

Tarzan teadis, et kiskja arvestab oma hüppe välja millimeetrise täpsusega, ja selleks et saavutada esialgne ülekaal oma elu eriti ohustamata, tuli ründav loom segadusse ajada, teha midagi ootamatut. ,

Lõvi Numa teadis oma kogemuste põhjal, et ohver võib käituda kahte moodi: kas tardub hirmust halvatuna paigale või püüab end päästa põgenemisega.

Seega ei võinud lõvi isegi kujutleda, et inimene võiks talle kallale tungida, seepärast Tarzan seda just tegigi.

Vaevalt oli lõvi valmistunud ründama, kui ahvinimene õhku kerkis.

Rahvahulk vakatas, hoides hinge kinni. Isegi Sublatus naal-dus ettepoole, alalõug töllakil, unustades hetkeks, et ta on keiser.

Numa hakkas keerlema, püüdes küünistega uljaspead krabada, kuid libastus veidi liival, nii et raske käpp ei küündinud Tarzanini, kel õnnestus kõrvale põigata. Sekundi murdosast piisas, et Numa taipaks: olukord oli muutunud ja ohver, kellele ta kavatses peale hüpata, ennetas teda, hüpates talle selga. Just seda Tarzan tegigi — „saduldas" Numa. Võimas käsivars haaras sagrise kaela ümbert kinni, teraskõvad jalad põimusid rippuva kõhu ümber ja pigistasid selle otsekui pihtide vahele.

End üles ajanud, hakkas Numa käppadega vehkima, pööras seejärel pead, püüdes kihvadega kaksata seda metsikut kelmi, kes tal seljas istus, kuid asjata — käsi kaela ümber pigistas üha kõvemini ja kõvemini.

Siis hüppas lõvi üles, püüdes ahvinimest endalt maha raputada, kuid viimane püsis kindlalt seljas.

Haaret nõrgendamata katsus Tarzan vaba käega pistoda kätte saada. Tundes end iga hetk õhupuudusest lämbuvat, sattus Numa pöörasesse raevu, viskus maha ja hakkas vähkrema, püüdes vastast ära lämmatada.

106

Kõnevõime uuesti tagasi saanud, kukkus rahulolev rahvasumm kähedahäalselt kisama.

Seesugust võitlust polnud areen kogu mängude ajaloo jooksul veel näinud. See barbar kaitses end seninägematu osavusega, kutsudes esile publiku kärarikka heakskiidu, ehkki mitte keegi pealtvaatajal st ei uskunud, et ta võidab. Lõpuks õnnestus Ta^zanil osava liigutusega pistoda tupest välja kiskuda ja selle vahe tera kiskjale vasaku abaluu alla torgata. Ikka ja jälle tungis pistoda Numa kehasse ning iga korraga sooritas metsloom üha pöörasemaid hüppeid, püüdes inimesest lahti saada ja teda lõhki rebida. Peagi purskas Numa lõugade vahelt vahutav ve-rejuga. Lõvi lõi nõrkevatel käppadel vankuma. Taas välgatas pistoda tera. Nüüd purskas verd juba ka sureva kiskja sõõrmeist. Loom vaarus peagi ettepoole ja varises elutult liivale, vär-vides selle helepunaseks.

Ahvide Tarzan hüppas vetruvalt jalule. Äge kahevõitlus, veri, metsiku kiskja võimsa kehaga kokkupuutumine rebisid temalt tsivilisatsiooni viimse õhukese kirme. Temas polnud enam midagi inglise lordist, kui ta jala tapetud ohvrile asetas ja vidukil laugude alt väljakutsuvalt lärmavat rahvahulka silmitses. Muutunud metsikuks loomaks, tõstis ta näo taeva poole ja tõi kuuldavale isaahvi kohutava võidukisa, millest tardus veri soontes. Kuid juba järgmisel pilgul oli Tarzan jälle tema ise, ja kergelt muiates torkas pistoda tuppe, olles selle enne lõvi laka külge puhtaks pühkinud.

Tribüünidel puhkes kõrvulukustav käteplagin, mis ajas keisrile kabuhirmu nahka. Ta mõistis, et hiiglasest barbar oli saanud üldrahvalikuks lemmikuks, samal ajal kui keisrit ennast ning tema poega Fastust rahvas põlgas ja vihkas!

Barbar sõbrustas Maximus Praeclarusega, kelle Sublatus oli vangi heitnud, sellal kui Maximus Praeclarusel oli sõjaväe hulgas vääramatu mõjuvõim ja teda armastas Dilecta, Dion Splen-diduse tütar. Splendidus võis soovi korral temalt hõlpsasti ära võtta imperaatori purpurmantli, olles endale taganud üldrahvaliku ebajumala toetuse, kelleks kahtlemata tõuseb Tarzan, kui ta mängureeglite kohaselt vabaduse saab.

Kuni Tarzan areenil ootas ning publik teda täiel häälel ülistas, rivistusid tribüünide vahele leegionärid, kiiskavad odad käes.

Keiser pidas mängude korraldajaga poolihääli nõu, seejärel

107

kõlasid fanfaarihelid ja korraldaja tõusis püsti, käsi peopesaga vaikust nõudvalt ülespoole. Pikkamisi kära vaibus. Pealtvaatajad tardusid, oodates mängude võitja ettenähtud austamist. Prefekt köhatas kurgu puhtaks.

„See barbar näitas nii tavatut etendust, et keiser otsustas erilisest armulikkusest oma alamate vastu pikendada mänge veel ühe võitlusega, et barbar võiks uuesti oma meisterlikkust näidata. Te näete vaatemängu..."

Prefekti sõnu katkestas kohalviibijate nördimust väljendav nurin. Nad olid taibanud Sublatuse salakavalat riugast ega soovinud oma lemmikust ilma jääda.

Rahvas ei tahtnud uut võitlust, ta tahtis elusat sangarit, elusat ebajumalat. Ja publik otsustas tema eest välja astuda, mitte lubada vihatud Sublatuse salasepitsusi teoks teha.

Keisri aadressil lendulastud hõiked ja ähvardused ei tõotanud midagi head ja ainult leegionäride odad sundisid rahulolematut rahvamassi kuuletuma.

Areenil askeldasid korda luues orjad. Nad lohistasid Numa korjuse minema, koristasid ära verise liiva ja tegid minekut. Tarzan jäi uuesti üksi.

Ja siis avanes teist korda areeni vastaspoolel kurjakuulutav võre.

XVII. Keisri kohtumõistmine

Tarzan pööras näo avatud võre poole ja nägi poolt tosinat ahvi areenile tõugatavat. Veidi aega enne seda olid nad kuulnud Colosseumi kohal kõuemürinal kaikunud võidukisa ja väljunud oma puuridest, meelestatuna võitluseks. Pikaajaline vangipõlv, alandused ja mõnitamised, mida julmad sanguinaarla-sed ahvidele osaks lasksid saada, oli teinud neid tõrksaks ja kurjaks.

Areenile sattunud, nägid nad enda ees inimest, vihatud tar-manganit, kes hoidis neid puuris, mõnitas ja alandas.

„Olen Ga-Jat," ajas üks ahvidest hambad irevile. „Ma tapan!'

„Olen Zu-To," urahtas teine. „Ma tapan!"

„Surm tarmanganile!" kriiskas Ga-Jat.

Ahvid tulid vaaruval sammul, tõustes vahetevahel tagajalgadele

108

ja toetades seejuures sõrmenukke maha.

Rahvasumm lõi kihama. Hõigete hulgas kuuldus selgesti: „Maha keiser!" ja „Surm Sublatusele!" Pealtvaatajad kargasid nagu üks mees püsti, kuid jäid oma kohtadele, kartes kiiskavaid odasid. Ainult paar arutut uljaspead hakkas keisri looži po<4e trügima, kuid leegionäride odadest läbistatuna ei jõudnudki nad eesmärgini. Nende kehad jäid teistele hoiatuseks vahekäikudesse lebama.

Sublatus pöördus sosinal ühe oma külalise poole: „01gu see õppetund neile kõigile, kes julgevad keisrile kallale kippuda."

«Täiesti õige," kostis see. „Suur keiser on tõepoolest kõikvõimas."

Ent lipitseja huuled muutusid surnukahvatuks hirmust, kui ta nägi, kuivõrd ähvardav ja rohkearvuline oli raevunud rahvahulk ning kui haprate mänguasjadena paistsid odad, mis eraldasid rahvast imperaatori loožist.

Ahvid eesotsas Zu-Toga lähenesid Tarzanile.

„Olen Zu-To," möirgas isaahv. „Ma tapan!"

„Tasem, Zu-To. Ei maksa tappa oma sõpra," lausus ahvinimene. „Olen Ahvide Tarzan!"

Üllatunud Zu-To seisatas. Ülejäänud kogunesid tema ümber kobarasse.

„Tarmangani kõneleb suurte ahvide keeles," ütles Zu-To.

„Ma tunnen teda," lausus Ga-Jat. „Kui ma alles väike olin, oli ta sugukonna pealik. Tema nimi on Tarzan ehk Valgenahk."

‚Jah," haaras Tarzan sõnast, „olen valge nahaga, kuid praegu oleme teiega vangid. Need tarmanganid on meie vaenlased. Nad tahavad, et me hakkaksime isekeskis võitlema, kuid seda me ei tee."

Jah," nõustus Zu-To. „Me ei hakka võitlema Tarzaniga!"

‚Ja ongi hästi," lausus ahvinimene.'

Ahvid piirasid ta sisse ja nuusutasid teda, veendumaks, et nägemine neid ei peta.

„Mis juhtus?" torises Sublatus. „Miks nad talle kallale ei tungi?"

„Ta nõidus nad ära," oletas külaline. Nõutu publik lärmas endiselt.

Pealtvaatajad kuulsid loomi ja inimest veidraid häälitsusi vahetamas. Kõige järgi otsustades suhtlesid nad ühe ja sama keele

109

abil. Seejärel suundus valge nahaga inimene kuue sagrise koletise saatel kõigi silme all keisri looži poole. Tarzan heitis kiire pilgu selle juurdepääsuteedele. Seal seisid müürina leegionärid, nii et ei jäänud vähimatki lootust elusana keisrini jõuda. Tarzan suunas pilgu Sublatusele.

„Sinu plaan kukkus läbi, keiser. Need ahvid, kes sinu nõu kohaselt pidid mind lõhki rebima, on minu sõbrad ega puutu mind. Kui sul on veel midagi plaanis, siis lao kohe välja, sest mu kannatus on katkemas. Tasub mul vaid käskida, kui ahvid järgnevad mulle sinu looži ja rebivad su lõhki."

Tarzan oleks kõhklemata nii talitanudki, sest ta oleks keisrist hõlpsasti jagu saanud, kuid teda peatas võimalus surra leegionäride odade torkeist. Rahvahulga meeleolu tabanud, ei kahelnud Tarzan, et ta oleks ahvinimesele appi tõtanud ja et ka leegionärid ise peale mõne üksiku oleksid pöö bliga ühinenud, astudes vihatud türanni vastu.

Kuid selleks läks vaja aega, Tarzan aga ei võinud eluga riskida, pealegi olid tal teised plaanid. Esmajoones lootis ta põgeneda koos Cassius Asta ja Caecilius Metellusega, kelle abi vajas Ida impeeriumis Erich von Harbenit otsides. Ja seepärast, kui mängude korraldaja käskis teda kongi tagasi minna, alistus-ki Tarzan nurinata ja viis ahvid puuri tagasi.

Juba areenile viiva võre taga olles kuulis Tarzan ikka veel pööbli käratsemises järjekindlaid üleskutseid kukutada Sublatus.

Kui vangivalvur kongi ukse avas* nägi Tarzan seal ainult Maximus Praeclarust.

„Tere tulemast, Tarzan!" hüüdis roomlane: „Ei lootnudki sind enam näha. Aga kui sa ellu jäid, miks pole sa siis vabaduses?"

„Selline on keisri õigusemõistmine," vastas Tarzan muiates. „Hea vähemalt seegi, et meie sõbrad on vabaks lastud. Ma näen, et neid siin pole."

„Niimoodi arvad sa ilmaaegu, barbar," sekkus vangivalvur. „Pole su sõbrad kuhugi kadunud. Nad asuvad teises kongis."

„Kuid nad on ju ära teeninud vabaduse!" sai Tarzan pahaseks.

„Nagu sinagi," vastas vangivalvur parastavalt irvitades. „Aga võib-olla oled sa vaba?"

„See pole õiglane!" läks Praeclarus põlema. „Nii ei tehta!"

Valvur kehitas õlgu.

110

„Näe, tehti ikkagi," lausus ta.

„Kuid mispärast?" päris Praeclarus.

„Ega sa äkki arva, et keiser usaldab oma saladused lihtsõdurile?" muigas vangivalvur. „Muide, minuni jõudis kõmu, mis selgitab põhjust. Elanike hulgas kasvab rahulolematus ning keiser kardab sind ja sinu sõpru, kuna rahvas on sinu poolt, sina aga oled Dion Splendiduse poolt."

„Arusaadav," pomises Maximus Praeclarus. „Seepärast peame määramata ajaks siia jääma."

„Määramata? Noh, mina niiviisi ei ütleks," muigas vangivalvur ust lukustades.

„Mulle ei meeldi, kuidas ta meid vahtis ja rääkis," lausus Praeclarus pärast valvuri lahkumist. „Nähtavasti on jumalad meie vastu, kui isegi minu parim sõber on mind maha jätnud."

„Sa mõtled Appius Applosiust?" küsis Tarzan.

„Teda jah," kostis Praeclarus. „Kui ta oleks võtmed toonud, oleksime saanud põgeneda."

„Mis iganes ka ei juhtuks, jääb meile siiski lootus," ütles ah-vinimene. „Kuni elame, peame lootma."

„Sa ei tunne keisri vägevust ega silmakirjalikkust," vaidles roomlane vastu.

‚Ja keiser ei tunne Ahvide Tarzanit."

Kui videvik akna taga tihedamaks muutus ja kongis pimenes, hakkas koridoris vilkuma ebaühtlane valgus. Sedamööda, kuidas valgus lähenes, mõistsid vangid, et tuleb inimene, tõrvik käes.

Vähe oli neid, kes isegi päise päeva ajal Colosseumi all asuvaid vangikonge külastasid. Vahel harva näitasid end vahtkond ja vangivalvurid, kaks korda päevas käisid orjad süüa toomas. Kuid tõrviku hääletu lähenemine öösel ei tõotanud midagi head. Praeclarus ja Tarzan jätkasid oma lõputut vestlust, millega nad aega veetsid, oodates läbematult külastaja ilmumist.

Oli täiesti usutav, et öine külaline ei tule sugugi nende kongi, ent halb eelaimus kinnitas nende mõtet, et tullakse nimelt nende juurde ja sealjuures kõige halvemate kavatsustega. Oodata ei tulnud kaua: inimene seisatas kongi ukse ees ja oli vaevalt võtnÄ lukuauku torganud, kui Praeclarus ta läbi raudvõre ära tundis.

„Appius Applosius!" hüüatas ta. „Sa tulid siiski!"

„Tasa!" hoiatas Applosius.

111

Kiirustades ukse avanud, astus ta sisse, sulges selle hääletult enda järel ja kustutas tõrviku vastu kiviseina.

„See on hea, et olete üksi," ütles ta vaikselt vangide juures istet võttes.

„Sa värised," märkis Praeclarus. „Mis juhtus?"

„Juhtus see, mis pidi juhtuma," vastas Applosius. „Teid muidugi huvitab, kus ma nii kaua olin. Arvatavasti olite jõudnud? otsusele, et olen reetur. Kuid asi on selles, et siiani ma lihtsalt ei saanud seda teha, kuigi olin valmis eluga riskima."

„Kuid sa oled ju vahtkonnaülem! Kas sinul võib olla raskusi vanglasse sissesaamisega?"

„Ma pole enam vahtkonnaülem," vastas Applosius. „Ilmselt hakkas keiser midagi kahtlustama ja mind võeti sellest ametist maha täpselt tund aega pärast meie viimast kohtumist. See kõik on arusaamatu, meid ju tookord keegi ei kuulnud ja keegi ei tea, kuidas ma teisse suhtun. Kuid tõsiasi on, et mind viidi Colosseumist Pretooria värava vahtkonda. Mul ei lubatud isegi koju minna, tuues ettekäändeks, et keiser kardab ümberkaudsete külade barbarite mässu, ent nagu me kõik teame, on see puhas totrus. Tund aega tagasi vahetas mu välja noor ohvitser, kes üht-teist välja lobises, ja ma lahkusin jalamaid postilt, riskides peaga."

„Ja mida" ta siis ütles?" küsis Praeclarus.

„Ütles, et on käsk likvideerida täna öösel sind ja valge barbar. Niipea kui ma seda kuulsin, jooksin otseteed Festivita juurde. Otsisime koos üles võtmed, mis ma tuua lubasin, seejärel hiilisin vargsi mööda pimedaid tänavaid, püüdes märkamatult Colosseumi jõuda. Kõige rohkem kartsin hilineda, sest teid kästi tappa viivitamatult. Võta võtmed, Praeclarus. Kui midagi veel tarvis läheb, siis ütle."

„Aitäh, sõber," vastas Praeclarus, „sellest aitab. Sa riskisid niigi tohutult. Mine parem oma postile tagasi, et keiser midagi teada ei saaks, muidu on sinuga kõik läbi."

‚Jää siis hüvasti. Soovin sulle edu," ütles Applosius. „Kui kavatsed linnast lahkuda, ära unusta, et Appius Applosius on Pretooria värava vahtkonnaülem."

„Ei unusta, sõber, kuid meie sõpruse pärast ei hakka ma sind asjatult ohtu seadma."

Appius Applosius pöördus minekule, kuid peatus äkitselt lävel.

112

„Hilja!" sosistas ta. „Vahtkond!"

Koridori pimedusse lõikus kauge tõrviku nõrk valguskiir. „Tulevad!" lausus Praeclarus sosinal. «Kiirusta!" Appius Applosius peitis end ukse kõrvale ja haaras tupest mõõga.

Valgus lähenes kiiresti. Kuuldus sandaalidesse kängitsetud jaljade astumist ja ahvinimene tegi kindlaks, et inimene tuli üksi. Peagi ilmus ukse ette pikka tumedasse keepi mähkunud kogu. Külastaja kergitas laternat ja heitis pilgu sisse.

„Maximus Praeclarus," kutsus ta sosinal, „oled sa siin?"

„Ölen," vastas Praeclarus.

„Näe kui tore," hüüdis see, „ja mina juba muretsesin, et äkki sa polegi selles kongis."

„Milleks sa tulid?" küsis Praeclarus.

„Mind saatis keiser," ütles tundmatu. „Ta käskis teile midagi edasi anda."

„ Palava tervituse?" küsis Praeclarus muiates.

„Külma ja terava," naeris külaline.

„Me ootasime sind!"

„Kuidas, te teate juba?" imestas see.

«Keisrit tundes polnud raske aimata."

Jätke siis oma jumalatega hüvasti!" hüüdis ohvitser.

Tõmmanud tupest mõõga, paiskas ta ukse pärani.

„Kohe te surete!"

Ja timukas tormas kongi, kiskjalik irvitus näol. Ega asjatult olnud keiser surmaotsuse täideviijaks valinud just tema — südametu inimese, kes ei tundnud süümepiina, kes kadestas Praeclarust ja vihkas teda. Ta irvitas ikka veel, kui Appius Applosius talle mõõga selga torkas. Timukas varises surnult põrandale, tema vasakust käest pudenes maha tõrvik, mis kustus põrandal.

„Nüüd mine," sosistas Praeclarus Applosiusele. ja kaitsku sind õnnetuse eest nende tänu, kelle sa päästsid."

„Paremat ei saagi soovida," lausus Applosius. „Teil on võtmed ja relvad. Peate põgenema enne, kui see kõik avalikuks tuleb. Veel kord hüvasti, ja kaitsku teid jumalad!"

Ja Applosius astus hääletult pimedasse koridori. Seejärel avas Maximus Praeclarus võtmetega käerauad ja vangid kargasid püsti, virutades eemale vihatud ahelad. Neil polnud vaja tegevusplaani arutada, sest kogu nädala polnud nad muud teinudki,

113

kui ainult tähistasid seda ja kohandasid uutele asjaoludele.

Praegu oli nende peamine eesmärk leida Asta, Metellus ja teised, kellele nad võisid kindlad olla, koguda vangide seast enda ümber nii palju inimesi, kes olid valmis nendega koos riskantsele ettevõtmisele välja minema, kui palju nad olid plaaninud.

Ent ükshaaval ettevaatlikult läbi käies konge, millest paljud olid tühjad, ei leidnud nad allesjäänud vangide hulgast kedagi, kes oleks väljendanud valmisolekut osaleda ürituses, mis tõotas vabadust. Lukedi, Mpingu ja Ogonio olid vahepeal kongist välja lastud.

Tarzan ja Praeclarus olid juba kaotamas lootust mõttekaaslasi leida, kui nad viimases kongis areenile viiva väljapääsu kõrval sattusid vastamisi Metelluse ja Astaga. Nendega samas kongis vaevles veel mõni elukutseline gladiaator, kellele pärast mängude lõppemist oli lubatud vabadust, kuid kes jäid keisri pentsiku kapriisi tõttu vangiks edasi. Loomulikult see üksnes suurendas nende viha imperaatori vastu.

Kõik nad nõustusid Tarzaniga kaasa minema, kuhu ta iganes poleks neid viinud.

„Igaühel meie hulgast ei õnnestu ellu jääda," ütles ahvinimene, kogunud võitluskaaslased suurde ruumi, kus hoiti mängudes osalejaid enne areenile minekut, „aga need, kes ellu jäävad, maksavad keisrile ülekohtu eest kätte."

„Võtku jumalad surnuid vastu auavaldustega nagu kangelasi. Võitluses hea ürituse eest pole kahju surragi," ütles üks gladiaator.

„Võitlus tuleb mehine, seda ma teile tõotan," lausus Tarzan. „Siis tuleme sinuga," kuulutas gladiaator. „Läki!" „Kuid enne peame vabastama oma sõbrad," ütles ahvinimene.

«Vaatasime kõik kongid üle," sõnas Praeclarus, „ja lasksime kõik välja."

„Oh jaa, mu sõber," vastas Tarzan, „kuid te unustasite ahvid."

114

XVIII. Pulmatseremoonia

Castrum Mares Validus Augustuse vangikongi heidetud Erich von Harben ja Mallius Lepus ootasid mängude avamist, mis pidi aset leidma järgmisel päeval.

„Meil pole millelegi loota, oleme surma määratud," lausus Lepus mornilt. „Meie sõbrad on põlu all — kas siis trellide taga või pagenduses. Fulviusel olid mängus isiklikud huvid, kui ta Validus Augustuses tema vennapoja Cassius Asta vastu viha-vaenu õhutas."

„Kõik on minu süü," ohkas von Harben.

„Ära aja laimujuttu," vaidles sõber talle vastu. „ Kuidas sa saad süüdi olla, kui Favonia kinkis sulle oma armastuse? Kõiges on süüdi susija Fupus oma kadeda hingega."

„Minu armastus tegi Favoniale ainult haiget ja tõmbas tema sõpradele õnnetuse kaela," lausus von Harben rusutult. „Ja siin ma nüüd olen, aheldatud kivimüüri külge, ega saa teha midagi, et teda teiste eest kaitsta."

„Ah, kui Cassius Asta praegu siin oleks!" hüüdis Lepus. „Vaat see on alles mees! Nüüd, kus Fupus vabalt keisrikojas käib, tõuseks kogu linn Validusf Augustuse vastu üles, oleks vaid Cassius Asta siin."

Samal ajal kui ahastavad vangid Castrum Mare vanglas omavahel murelikult juttu ajasid, kogunesid oru teises otsas Castra Sanguinariuses Sublatuse troonisaali auväärsed külalised.

Kohal olid senaatorid punastes toogades, kõrged ametnikud ning väepealikud naiste ja lastega. Mukitud külalised säravates kalliskivides kujutasid endast toretsevat värvikat rahvasumma, kes oli kogunenud troonisaali keisri poja Fastuse ja Dion Splen-diduse tütre abiellumistseremooniale.

Keisrikoja värava taga alleel lainetas raevukalt käratsev inimmurd, pressides peale neid tagasihoidvate leegionäride odadele.

„Maha türann!", „Surm Sublatusele!", „Surm Fastusele!" kõlas kõikjal otsekui viha täis laulu refrään.

Ähvardavaid hõikeid kuuldi ka troonisaalis, ent suursugused patriitsid tegid näo, nagu ei kuuleks nad selle inimrämpsu hääli. Miks peaksidki nad pööblit kartma? Eks jaganud Subla-tus ju täna kõigile väeosadele kingitusi. Eks kaitse ju leegionärid neid oma odadega.

115

Mis tänamatu pööbel see küll on, et Sublatus pidi tema vastu välja panema oma leegionid! Eks korraldanud ju imperaator talle terve nädala kestnud seninägematud vaatemängud?

Patriitsid tundsid keisrikoja ümber kogunenud pööbli vastu ääretut põlgust, ent kõik nende jutud viisid nii või teisiti selleni, et paljud neist olid pidanud kasutama keisrikotta pääsemiseks tagaust pärast seda, kui inimpalge kaotanud rahvasumm oli senaatorite kandetoolid ümber tõuganud ja seesistujad tee-tolmu kukutanud.

Samal ajal kui külalised pidusöömingu ootel lõbusalt jutlesid, arutades värskeid kuulujutte, viibis kõrvaltoas osavõtmatu, kõigi ja kõige vastu ükskõikne mõrsja koos teda lohutava ema ja orjadega.

,,Ei!" pääses ühtäkki Dilecta huulilt. „Ma ei saa iialgi Fastuse naiseks."

Ja ta sõrmed pigistasid pika kleidi sügavatesse voltidesse peidetud lühikese pistoda käepidet.

Colosseumi all koridoris tegeles Tarzan rühma loomise ja jõudude paigutamisega. Ta kutsus enda juurde Lukedi ja ühe külapealiku, kes oli olnud ta kaasvang ja võidelnud temaga külg külje kõrval areenil.

„ Minge Pretooria värava juurde ja nõudke Maximus Prae-claruse nimel Appius Applosiuselt, et ta teid läbi laseks. Jookske külad läbi ja kutsuge kokku sõdurid. Öelge neile, et kui nad tahavad keisrile kätte maksta ning hakata normaalselt ja vabalt elama, siis peavad haarama sõjariista ja ühinema nendega, kes on valmis üles tõusma ja türanni kukutama. Kiirustage! Juhite nad Pretooria värava kaudu linna ja lähete otsekohe keisrikotta."

Manitsenud inimesi vaikust hoidma, viisid Tarzan ja Maximus Praeclarus nad Colosseumi vahtkonna kasarmusse, kuhu oli majutatud Praeclaruse salk.

Tarzani kogutud jõud kujutasid endast suurt kirevat gruppi, mis koosnes poolpaljastest neegersõduritest, linna orjadest, tõmmudest metissidest, kelle seas oli mõrtsukaid, vargaid ja elukutselisi gladiaatoreid. Ülestõusnute ees käisid Praeclarus, Asta, Metellus ja Tarzan, viimane kuue ahvi saatel.

Tarzanit silmitsedes veendus Ogonio lõplikult, et valge pole keegi muu kui deemon, sest kes veel võib karvaseid metsaelanikke käsutada. Polnud kahtlust, et igas sellises sagrises kehas

116

elutses bagego suguharu mõne pealiku vaim. Kui tema esivanema vaim oli väike Nkeema, siis need hiiglased on tõepoolest väljapaistvate inimeste vaimud. Igaks juhuks hoidus Ogonio neist kaugemale, nagu muuseas tegid kõik teisedki, ka kõige karmimad gladiaatorid.

Maximus Praeclarus ei hakanud kasarmus asjatult aega raiskama, ta teadis, kellega mida rääkida, kuivõrd leegionärid varjasid juba ammu oma hinges rahulolematust. Üksnes kiindumus mõnesse ülemasse, sealhulgas Maximus Praeclarusesse, hoidis neid tagasi avalikust väljaastumisest. Seepärast rõõmustas neid nüüd võimalus siirduda koos noore patriitsiga otsejoones keisrikoja värava ette.

Ammu läbimõeldud plaani kohaselt läkitas Praeclarus salga eesotsas ohvitseriga Pretooria värava juurde, käskinud vallutada see jõuga, kui Appius Applosius peaks keelduma nende poole asumast ja sõdureid küladest linna laskmast.

Öö varjus viis Tarzan oma "kaaslased keisrikoja juurde mööda peaalleed, mida mõlemalt poolt ääristasid pimeda sammas-käiguna hiiglaslikud puud. Ees sammusid teed valgustavad tõrvikukandjad.

Kui nad olid eesmärgile jõudnud, nägid keisrikoja vahtkonnale pealesuruva rahvahulga viimased read nende tõrvikuid ja otsekohe levis kuuldus, et keiser oli tugevdatud abiväe kohale kutsunud. See uudis võeti vastu nördimuspuhanguga ja inimesed hakkasid uustulnukaile ähvardavalt vastu liikuma.

„Kes te olete?" hõigati neile.

„See olen mina, Ahvide Tarzan," hõikas ahvinimene vastu.

Sellele järgnenud vaimustuskisa tunnistas, et oma poolehoiu suhtes muutliku meelega pööbel polnud teda veel unustanud.

Üleüldist juubeldamist kuuldes tõmbus keisri nägu pilve, patriitsid muigasid. Oleksid patriitsid teadnud rahva rõõmustamise põhjust, oleksid nad käitunud sootuks teisiti.

„Miks te tulite?" kostis hääli. „Mida kavatsete ette võtta?"

„ Tulime nurjama Fastuse ja Dilecta abiellumist ning kukutama troonilt Castra Sanguinariuse türanni."

See teade võeti vastu heakskiidukõminaga.

„Surm türannile! Pekske vahisõdureid!" karjusid tuhanded kõrid.

Rahvasumm trügis edasi. Nähes mässajaid, kelle hulgas oli palju leegionäre, käskis vahtkonnaülem oma inimestel taanduda

117

värava taha. Vaevalt olid need tagasi tõmbunud ja riivid ette lükanud, kui rahvasumm viskus raevukalt tugevate tammiste rautatud väravapoolte vastu.

Troonisaali tormas näost lubivalge virgats ja jooksis keisri juurde.

„Rahvas on üles tõusnud," sosistas ta käheda häälega. „Nendega on rohkesti sõdureid, gladiaatoreid ja orje. Nad jooksevad tormi väravale ja tungivad varsti siia."

'Keiser kargas püsti, pistis närviliselt saalis ringi jooksma, kutsus siis enda juurde ohvitserid.

„Saatke käskjalad kõigisse väeüksustesse ja kasarmutesse," käskis ta. „ Kutsuge kokku kõik, kes väravaid ei valva. Käskige neil sellele inimrämpsule kallale tungida ja ta hävitada. Mitte kedagi ellu jätta, vange mitte võtta."

Teadmata mil viisil, ent otsekui vaistlikult sai rahva hulgas jalamaid teatavaks Sublatuse käsk kõigil leegionäridel keisrikot-ta koguneda, et mässajatele ots peale teha.

Kutsunud enda juurde kõige lähedasemad inimesed, teatas Tarzan neile uuest plaanist, mis võeti vastu heakskiiduhüüetega. Hõiganud ahve, läks Tarzan pimedale alleele, saatjaiks Maximus Praeclarus, Cassius Asta, Caecilius Metellus, Mpingu ja pool tosinat Castra Sanguinariuse kõige kuulsamat gladiaatorit.

Samal ajal algas keisrikojas Fastuse ja Dilecta abielu sõlmimise tseremoonia, mille läbiviimise kohaks olid valitud keisri trooni juurde viivad trepiastmed. Seal juba seisis näoga külaliste poole ülempreester ja veidi alamal Fastus. Pika saali keskelt lähenes neile aeglaselt surnukahvatu näoga mõrsja Vesta neitsite saatel, kelle kohus oli valvata templi püha tuld.

Dilecta kõndis enda ümber midagi nägemata. Rahva hulgas kuuldus ütlemisi, et pruut näeb juba-praegu välja nagu keisrinna, niivõrd õilis ja suursugune oli ta hoiak. Kuid keegi ei näinud vahedat pistoda, mida ta pigistas peos pika pulmakleidi voltide vahel.

Ülempreestri juurde jõudnud, ei jäänud Dilecta seisma, nagu seda oli teinud Fastus ja nõudis tseremoniaal, vaid astus temast mööda, tõusis troonini viivatele astmetele ja jäi Sublatuse ette seisma.

„ Castra Sanguinariuse rahvast on sajandeid harjutatud kombega, et keisrilt võib paluda kaitset," lausus ta. „Keiser ei anna üksnes seadusi välja, ta kehastab ka õigusemõistmist. Ta on kas

118

õigluse kehastus või türann. Niisiis, kes oled neist kahest sina, Sublatus?"

Keiser muutus närviliseks.

„Mis totter väljamõeldis see on, mu laps?" küsis ta. „Kes õpetas sind niiviisi keisriga rääkima?"

„Pole mind keegi õpetanud,".vastas neiu kuivalt. „See on mu viimne võimalus ja ehkki ma tean, et kõik on asjata, otsustasin enne ise veenduda, kui vastan keeldumisega."

„Mine!" nähvas keiser. „Aitab nendest rumalustest. Asu oma kohale ülempreestri ette ja anna abieluvanne."

„Sul pole õigust mulle vastamata jätta," lausus neiu otsustavalt. „Ma pöördun keisri poole. Selle kõigi linnade esiema Rooma kodaniku õiguse olen ma saanud päranduseks oma esivanematelt ja sa ei tohi seda õigust mulle keelata, Sublatus."

Imperaatori, nägu muutus raevust laiguliseks.

„Tule homme," nähvas ta. „Siis räägime."

„Kui sa ei kuula mind ära praegu, siis mingit homset ei tule," sõnas Dilecta. „Ma nõuan, et minu õigustest kinni peetaks."

„Olgu," lausus keiser külmalt. „ Missugust heategu sa nõuad?"

„Ma ei vaja heategu," vastas Dilecta. „Tahan teada, kas see, mille eest ma kohutava ohvri toon, ikka täidetakse."

„Millest sa räägid?" päris Sublatus. „Mis sul vaja on?"

„Enne kui Fastusele mehele minna, tahan ma näha Maximus Praeclarust. Ma pean tingimata veenduma, et ta on elus ja terve," vastas neiu. „Nagu sa tead, nõustusin ma abielluma ainult sel tingimusel."

Raevunud keiser kargas püsti.

„Ta on siin! Maximus Praeclarus on minu kõrval!" hüüdis hääl saali rõdult.

XIX. Jumalad on armulikud

Kohalviibijad pöörasid pead rõdu poole, kust kostis hääl. Täiskiilutud saali läbis imestuskõmin.

„Barbar! Maximus Praeclarus!" kõlas rahvasummast. «Valvurid!" kisendas keiser.

Tarzan hüppas rõdult võlvi toetavale sambale ja libistas end

119

kähku alla. Ahvid sööstsid talle järele.

Tarzanit koos kuue sagrise ahviga võttis trooni juures vastu tosin paljastatud mõõka. Naised pistsid kiljuma ja minestasid. Keiser, hirmust kange, tõmbus oma kullast troonil kõverasse.

Tarzani tee tõkestas ülestõstetud mõõgaga ligi hüpanud noor patriits, kuid To-Jat jõudis temast ette. Ahvi kollased kihvad tungisid inimese kõrisse, ja sellest piisas. Päratusuur ahv ronis ohvri kehale ja tõi kuuldavale võidukisa. Patriitsid lõid taganema.

Fastus pistis karjatades plagama. Tarzan hüppas Dilecta juurde. Lähenevaid ahve nähes pages keiser kabuhirmus oma kohalt ja puges trooni, oma vägevuse ja võimu sümboli seljatoe taha peitu.

Sel ajal olid saalis viibivad patriitsid,^ohvitserid ja sõdurid, nähes segaduse põhjustajatena ainult metsikut barbarit ja kuut relvitut ahvi, toibunud ja pealetungile asunud. Just sel ajal avanes rõdu all, kust Tarzan oli maha tulnud, salauks ning saali jooksid Maximus Praeclarus, Cassius Asta ja kõik teisedki, kes olid koos Tarzaniga kaharate puude varjus keisrikoja müürile tormi jooksnud.

Keisri poolehoidjaid peatasid Castra Sanguinariuse parimad mõõgad, sest ründajate esiridades olid elukutselised gladiaatorid, kelle esinemistele oli publik terve nädala kärarikkalt plaksutanud. Tarzan andis Dilecta Mpingu hoole alla, kuna tal endal, ja Praeclarusel tuli osa võtta lahingust.

Patriitside, vahtkonna ja keisrikoja teistest ruumidest väljakutsutud sõdurite surve all pidid Dilecta kaitsjad vähehaaval taganema. Nad taandusid salaukse juurde, sel ajal kui Tarzan kaaslastega rünnakut tagasi lõi ja suured ahvid oma sõjakusega vaenlasele hirmu nahka ajasid.

Rahvahulk murdis maha lohmaka värava ja röökiv jõuk valgus laviinina õue valvureid ja mõnd omadest jalge alla tallates.

Kuid veteranidest leegionäridel õnnestus tõkestada sissepääs ja hoida tagasi sõnakuulmatut rahvasumma, kes oli paisunud nii suureks, et temaga liitunud mässulised väeosad lihtsalt kadusid sinna sisse ära.

Vahtkond taris keisrikoja trepi ette katapuldi ja hakkas ründajate pihta kive lennutama. Rahvas surus endiselt peale, hukkudes keisrikoja kaitsjate odade torgetest.

Kaugemalt, Decumana värava poolt, kõlas pasunahääl, Dextra

120

peavärava juurest kostis sõjaväe rivisammu. Neid hääli tõlgendasid valesti rahvasumma äärtel seisjad, kes hakkasid plaksutama ja hõisates oma heakskiitu väljendama. On ju vana tõde, et rahvahulgale kleebivad end külge kartlikud kujud, kes loodavad tulla võidule võõraste elude arvel. Sedapuhku näis neile, et sõjavägi on valmis rahva poole üle tulema. Kuid nende room oli üürike: juba esimene tsentuuria, kes Decumana värava juurest peatänavale pööras, ründas neid odade ja mõõkadega. Terveksjäänud põgenesid igasse kaarde laiali.

Tsentuuriad ründasid hoogsalt üksteise järel. Puhastanud peatänava, tormasid nad pööbli kallale, kes oli hõivanud keisrikoja hooyi, ja peagi oli jäänud mässajatest järele vaid mõni kisendav inimene, kes pääsmist otsides keisrikoja piirdeaiale viskus. Neid

jälitasid visalt ähvardavad leegionärid põlevate tõrvikute ja verest tilkuvate mõõkadega.

Olles sunnitud taganema, tõmbusid Tarzan ja tema poolehoidjad väikesse ruumi. Uks oli madal ja seda kaitsta polnud kuigi raske, aga kui nad akna juurde tõttasid, kustkaudu olid keisrikotta tunginud, nägid nad, et taganemistee oli ära lõigatud — aed lausa kihas leegionäridest. Oli selge, et ülestõus oli maha surutud.

Kamber, kus nad viibisid, mahutas hädavaevalt nii palju inimesi, kuid sellele vaatamata oli peaaegu et parim varjupaik kogu keisrikojas, sest siin oli ainult kaks käiku: troonisaali viiv madal uks ja keisrikoja aeda avanev väike aken. Kivimüürid võisid vastu panna leegionäride mis tahes sõjariistale. Aga mis saab nüüd, kui ülestõus on maha surutud ja leegionärid ei ühinenud rahvaga?

Niipea kui algab nälg ja inimesed tunnevad janu, muutub see tuba vanglaks ja piinakambriks, paljudele arvatavasti ka hauaks.

„Ah, Dilecta!" hüüdis Praeclarus, <olles neiu kõrvale sattunud. „Ma leidsin su üles, kuid kahjuks kaotan jälle. Oma kergemeelsusega toon ma sulle hukatust."

„Oma ilmumisega päästsid sa mu surmast," väitis neiu.

Ta võttis kleidi voltide vahelt pistoda ja näitas seda Praecla-rusele.

„Ma poleks nagunii Fastusele läinud. Aga et ma toona ei surnud, elan veel ja nüüd vähemalt lähen naerusui surmale vastu, sest sureme koos."

121

„Praegu pole aeg surmast rääkida," segas Tarzan vahele. „Alles hiljuti unistasite kokkusaamisest ja nüüd oletegi siin. Mõn tunni pärast võib kõik muutuda ja võite veel naerda oma äsja se kartuse üle."

Lähedal seisvad gladiaatorid raputasid Tarzani sõnu kuul des pead.

„Kes iganes siit väljub," lausus üks nendest, «põletatakse tuleriidal, heidetakse lõvide või metsikute pühvlite ette. Me sureme, kuid see oli võimas lahing ja ma olen võõramaalasest barbarile tänulik nii suurepärase lõpu eest."

Õlgu kehitades pöördus Tarzan ümber.

„Olen esialgu veel elus," ütles ta. „Sellest kõigest mõtlen ma hiljem, pärast surma, ehkki siis on pisut hiljavöitu."

Maximus Praeclarus naeris.

„ Küllap on sul õigus. Kuid mida sa soovitad teha? Kui siia jääme, notitakse meid kõiki armutult maha, seepärast peab nuputama, kuidas välja pääseda."

„Kui me ei suuda omal jõul välja tungida, peame lootma he; õnne peale, iseäranis vabadusse jäänud sõpradele, kellel ehk läheb korda leegionäre kavalusega üle trumbata. Praegusel het kel pole meie olukord sugugi kiita, ent ma siiski ei heida meelt Mis ka ei juhtu, hullemat tulla ei saa, aga see juba on midagi.

„Ma pole sinuga nõus," vaidles Metellus vastu. „Vaata, nad paigaldavad aias viskemasinat. Varsti muutub meie olukord hui lemaks kui praegu."

„Müürid on tugevad," lausus ahvinimene. „Arvad, et peavad vastu, Praeclarus?"

„Minu arust küll," vastas roomlane. „Aga kui mürsk aknasse lendab, tekitab see palju ohvreid, sest oleme ju siin nagu silgud pütis."

Troonisaali poolt, kus peagi võttis maad vaikus, ei tehtud esialgu vähimatki katset maha murda tugevat riiviga suletud tammepuust ust. Üksikud katsed aiast sisse tungida löödi tagasi ja leegionärid taandusid arukalt. Selle ajaga pandi heitemasin paika ja suunati müürile, mille taga varjas end oma inimestega Tarzan. . .

Viinud Dilecta ohutusse nurka, hakkas Tarzan jälgima lee gionäride tegutsemist.

„Näib, et nad hakkavad aknasse sihtima," märkis Cassius Asta.

122

„Ei hakka," väitis Praeclarus. „Ennemini hakkavad nad müüri sisse auku lööma, et meie vastu piisaval hulgal sõdureid saata ja kõiki maha nottida."

Toa vastaspoolsest otsast kuuldus raskeid lööke, millest vappusid seinad. Müra peale ümber pöörates nägid sissepiiratud, et tammine uks rappus üleni.

Cassius Asta muigas virilalt.

„See on taraan," ütles ta.

Samal hetkel vappus välismüür raskest mürsust, põrandale pudenes krohvitükke — see oli heitemasin, mis tööle hakkas. Ja kohe lõi ukse pihta taraan, raksatasid uksehinged ja hoogu juurde saanud leegionärid hakkasid end ergutama hõigetega, andes taraani löökidele rütmi.

Aias tegutsesid sõdurid täpselt, liigse askeldamiseta. Iga uus mürsk purustas kavakindlalt müüri välisosa, kuid sees langes ainult krohv.

„Vaadake," erutus Metellus, „nad muudavad mürskude trajektoori. Said aru, et müürist läbi ei löö."

„Nad sihivad aknasse," lausus Praeclarus.

„Kõik, kes akna all, põrandale pikali!'"käskis Tarzan. „Ruttu! Kohe tuleb."

Järgmine mürsk tabas akna äärt ja põrutas lahti tüki kivi. Leegionärid tõid kuuldavale rõõmukisa.

„Nad oleksid pidanud algusest peale niiviisi tegema," tähendas Cassius Asta. „ Akent laiemaks teha on palju lihtsam kui lausmüüri auku lüüa."

„ Tõenäoliselt nad nii nüüd talitavadki," ütles Metellus, kui teine mürsk samasse kohta sattus ning suur osa seina põrandale varises ja tükkideks purunes.

„Hei, ukse juures! Hoidke alt!" hüüdis Tarzan, märgates, et hinged võivad iga hetk järele anda.

Läve juures seisvad inimesed jõudsid hädavaevalt kõrvale hüpata ja relvad valmis seada, kui uks maha kukkus! Ahvide karvad läksid turri, nad urisesid ähvardavalt, valmis lõhki rebima keda tahes, kaasa arvatud ruumis viibijad. Tarzan hoiatas loomi karmi käratusega.

Vaevalt oli uks maha kukkunud, kui saabus vaikus: kumbki pool ootas, mida vastane ette võtab. Järgmisel hetkel vappus õhk kohutavast mürinast. Vaevalt oli mürin vaibunud, kui kõlasid juubeldavate leegionäride valjud hõisked.

123

Auk müüris, suurenes õudusttekitavalt. Heitemasina mürs kudest varises osa seina laest põrandani maha. Varem kavan datud plaani kohaselt sööstsid leegionärid nüüd rünnakule ka heit poolt korraga — ukse ja seina löödud ava kaudu.

Tarzan pöördus ahvide poole ja käsutas seinas olevale avale osutades:

„ Pidage nad kinni! Zu-To, edasi! Tapke neid! Ga-Jat, tegutse!"

Tarzanit ümbritsevad inimesed silmitsesid teda kartlikult kuuldes hiiglasliku barbari kõrist tulevat urinat, kuid taipasic sedamaid, et ta räägib oma sagriste sõpradega. Paljastanud kih vad ja lõrisedes hirmuäratavalt, sööstsid ahvid akna juurde j; viskusid avasse ilmunud leegionäridele kallale.

Odalöökide all hukkus kaks ahvi, kuid metsloomade rünnak sundis keisri sõdurid taganema.

„Minge neile järele!" hüüdis Tarzan Praeclarusele. „Ruttu aeda! Vallutage viskemasin ja pöörake leegionäride poole. Mei< hoiame seni ust, kuni te masina hõivate, siis ühineme teiega."

Osa sissepiiratuid eesotsas Maximus Praeclaruse, Cassiu Asta ja Caecilius Metellusega tormas karvastest koletistest kaits tuna ruumist välja.

Mahajäänud gladiaatoritega külg külje kõrval võideldes lõ Tarzan ukse juures rünnakuid tagasi, võimaldades seega kaas lastel aeda tungida ja heitemasinat vallutada. Pilku taha heite nägi ta Mpingut, kes teiste järel Dilectat toast välja viis.

Koos oma väikese vapra grupiga hoidis Tarzan edukalt ust kuni ta kaaslased olid heitemasina oma valdusse saanud. See järel taandusid kaitsjad samm-sammult müüri löödud ava kau du. Vaevalt olid nad ruumist lahkunud, kui Praeclarus suuna heitemasina aknale ja raske kivi tabas otse leegionäre.

Siiani oli saatus soosinud Tarzanit ja tema võitluskaaslasi kuid üsna pea selgus, et vaenlane ei kavatse oma positsioon käest anda. Piiranud mässajad ümber, külvasid leegionärid nac odarahega üle ning vaatamata heitemasinale ja suurepärastel mõõkadele, millega ülestõusnud hoidsid vaenlast endast aupak likus kauguses, taipasid kõik, et ei suuda arvult ülekaalukale ji paremini relvastatud ründajatele kuigi kaua vastu panna.

Peagi saabus lahingus paus, otsekui mõlema poole vaikiva kokkuleppel. Kolm valget pidasid hoolega leegionäre silmas.

„Nad valmistuvad odadega koondrünnakuks," kuulutas Praeclarus.

124

„See lõpetab meie kannatused siin ajalikul maal," poetas Cassius Asta.

„Ja jumalad võtavad juubeldades meid vastu," lausus Caecilius Metellus.

„Arvan, et jumalad eelistavad neid, mitte meid," ütles Tarzan.

„Kust sa selle võtad?" päris Cassius Asta.

«Seepärast et praegu kutsuvad jumalad taevasse palju rohkem leegionäre kui meid," vastas ahvinimene ümberringi vedelevatele surnukehadele osutades.

Cassius Asta naeratas möönvalt.

„Veel üks minut, ja nad ründavad," lausus Maximus Praeclarus, embas ja suudles Dilectat. «Jumalaga, mu arm," ütles ta. «Kui üürike on õnn! Ja kui tühjad on lihtsurelike lootused!"

«Ei tasu jumalaga jätta, Praeclarus," vastas neiu, «sest ma tulen sulle järele."

Ja ta näitas õhukest pistoda, mida hoidis käes.

„Ei!" karjatas Praeclarus. „Luba, et sa seda ei tee!"

«Mispärast? Kas^siis sinuga surra pole meeldivam kui elada Fastusega?.."

XX. Tarzan keeldub impeeriumist

Lõpuks läksid pooled ägedas võitluses kokku. Äkki kuuldus aias kõrvulukustavat kisa, mis kostis üle tapluskära ja kohutas kõiki võitlejaid oma ebatavalisusega. Tarzan heitis pea kuklasse ja vedas ninaga õhku. Ta tundis selle sõjakisa ära ja tema südames süttis lootus. Silmi välgutades vaatas ahvinimene üle oma vaenlaste peade.

Kisa valjenes. Leegionärid pöördusid ja sattusid palgest palgesse läheneva armee eelväega. Need olid eebenipuu värvi nahaga hiiglasekasvu sõdurid, kelle peas lehvisid sõjakalt valged suletutid ja kes panid õhu rõkkama kohutavast sõjakisast, mis täitis Tarzani südame rõõmuga.

Need olid waziri sõdurid, kes pärale jõudsid.

Nende ees märkas Tarzan Muwirot, tema kõrval Lukedit. Ja alles siis nägi ahvinimene, nagu kõik teisedki keisri aias viibijad,

125

Castra Sanguinariuse ümberkaudsete külade sõdurite summa, kes olid waziride kannul linna tulnud ja keisrikoja vallutanud, sooritades ammu kavatsetud kättemaksu.

Sellal kui leegionärid kiiruga sõjariistu maha viskasid ja Tarzanilt armu palusid, jooksis tema juurde Muwiro, laskus põlvili ja,suudles džunglivalitseja kätt. Samal hetkel hüppas puu otsast Tarzani õlale väike ahv.

„Meie esivanemate jumalad oli waziridele armulikud," sõnas Muwiro, «muidu poleks me jõudnud õigeks ajaks."

«Seni, kuni ma Nkeemat polnud näinud, ei suutnud ma kuidagi taibata, kuidas teil õnnestus mind leida."

«Jah, see kõik on tänu Nkeemale," jätkas Muwiro. „Ta naasis Tarzani valdustesse waziride maale ja kutsus meid kaasa. Tahtsime mitu korda tagasi pöörata, arvates, et ta on arust ära, kuid Nkeema keelitas meid edasi minema ja me järgnesime ta le. Suur bwana võib nüüd meiega tagasi koju oma rahva juurde tulla."

„Ei," vastas Tarzan pead raputades. «Veel pole selleks aeg. Kusagil selles orus viibib minu sõbra poeg. Sa tulid parajal ajal ja aitad mul ta üles otsida. Nii et ei maksa aega raisata."

Leegionärid põgenesid kabuhirmus keisrikojast, kust kost: surijate karjeid ja oigeid läbisegi kättemaksu ihkava rahvasun ma erutatud kisaga.

Praeclarus astus Tarzani juurde.

«Ümberkaudsete külade barbarid ründavad linna. Nad hävitavad igaühe, kes neile pihku satub," teatas ta äreval hääle «Peame kõik sõdurid kokku kutsuma ning peatama röövimise. Kas äsja saabunud mustanahalistega võib arvestada?"

„Nad talitavad nii, nagu ma käsin," vastas Tarzan. «Kui mulle tundub, et pole vajadust barbaritega lahingusse astud. Lukedi, kus on valged ohvitserid, kes barbareid käsutavad?"

«Kui nad keisrikoja juures olid, muutusid sõdurid nii rahutuks, et jätsid valged ohvitserid kus seda ja teist ning järgnesid oma mustanahalistele pealikutele," seletas Lukedi.

«Too nende kõige kõrgemad pealikud minu juurde," käsk Tarzan.

Järgmise poole tunni jooksul olid Tarzan ja ta võitluskaasl. sed ametis oma jõudude ümbergrupeerimisega. Nendega oli ühinenud haavatute eest hoolitsema jäänud ja oma saatuse pärast muretsevad leegionärid. Keisrikojast kostis neegrite viha

126

kärkimist ja Tarzan hakkas juba lootust kaotama, et Lukedil õnnestub keelitada juhte tema juurde ilmuma, kui too juba tuligi kahe sõjamehega, kelle välimus ja ehted viitasid sellele, et nad on pealikud.

„Oled sina see, keda kutsutakse Tarzaniks?" päris üks neist. „Olen," kinnitas ahvinimene.

„Sind me just vajamegi. See bagego väidab, nagu oleksid sa lubanud, et meie rahvast ei hakata enam orjastama ja meie sõdureid ei sunnita areenil võitlema. Kuidas võid sina, lihtne barbar, selle tagada?"

„Kui ma ei suuda seda üksipäini, on sul piisavalt jõudu seda kõike saavutada," vastas ahvinimene. „Ma aitan teid oma waziridega. Nüüd kutsu kõik omad kokku. Edaspidi püüa hoiduda tarbetust verevalamisest."

Mõne aja pärast olidki pealikud oma neegrihulgad maha rahustanud ja need taandusid peatänavale. Waziri sõdurid võtsid enda peale keisrikoja valvamise, panid vahi mahamurtud ukse juurde, paigutasid inimesed piki troonisaali viivat koridori kuni trooni jalamini ja asusid poolringi selle ümber. Keisri troonile tõusis Ahvide Tarzan, tema kõrval seisid Praeclarus; Dilecta, Cassius Asta, Caecilius Metellus ja Muwiro. Tarzani õlal kössi-tas ahvipärdik Nkeema, kes kurtis kibedasti oma saatuse üle, sest nagu alati tundis ta hirmu ning oli pealegi läbi külmunud ja näjane.

„Saada leegionärid Sublatuse ja Fastuse järele," käskis Tarzan Praeclarust. „On aeg see asi lõpetada. Tunni aja pärast läheme Castrum Maresse."

Sublatuse ja Fastuse järele saadetud sõdurid jooksid tagasi ärevate hüüetega:

„Sublatus on surnud! Fastus on surnud! Barbarid on nad maha löönud. Ülemised toad ja koridorid on täis senaatorite, patriitside ja ohvitseride laipu."

„Kas tõesti pole kedagi ellu jäänud?" küsis Praeclarus.

Jäid need, kes end mustanahaliste eest päästes tuppa barrikadeerisid. Ütlesime, et keegi ei puutu neid, ja nüüd tulevad nad siia, troonisaali."

Kahe sõduriterea vahele läbikäiku ilmusid ellujäänud külalised, kes olid laulatusele kutsutud. Higi ja veri, mis mehi kattis, osutasid selgelt läbielatud kohutavatele silmapilkudele. Naised käitusid hirmunult, nad olid hüsteeria äärel.

127

Kõige ees tuli Dion Splendidus. Teda nähes hüüatas Dilect rõõmust ja kergendustundest, ruttas trooni astmetest alla ja tormas talle vastu.

Eakat senaatorit nähes lõi Tarzan näost särama, ajas end täie pikkuses püsti ja tõstis käe, nõudes vaikust.

„Keiser on surnud," kuulutas ta, „ja ühel teist tuleb imperaatori mantel selga panna."

«Elagu Tarzan! Elagu uus keiser!" kostis kellegi hõige, mi: lega kõik kohalolijad silmapilk ühinesid.

Ahvinimene raputas naeratades pead.

„Ainult mitte mina," sõnas ta. „Kuid teie seas viibib inimene, kellele olen valmis keisrikrooni andma tingimusel, et ta täidab lubaduse, mille andsin ümberkaudsete külade barbaritele. Dion Splendidus, oled sa nõus vastu võtma, imperaatori purpurmantli tingimusel, et nüüdsest alates on külaelanikud alati vabad, et noormehi ja neide ei tehta orjaks, et sõdurid vabastatakse mängudes sunniviisil osalemisest?"

Nõusoleku märgiks langetas Dion Splendidus pea. Nii keeldus Tarzan kroonist ja määras ametisse uue keisri.

XXI. Keisri surm

Iga-aastased pidustused, mis korraldati Ida imperaatori Validus Augustuse auks, polnud hoopiski nii kaasakiskuvad kui Sublatuse vaatemäng Castra Sanguinariuses, ehkki oli tehtui kõvasti reklaami barbarist pealikule, kes nüüd jalaraudades pikal sammul keisri meeskonna järel kõndis, andes üritusele erilist kaalu ja tõstes huvi selle vastu.

Keisrivõimu atribuutide mõttetu toredus pakkus Validu Augustusele rahuldust.

Oma südames naeris von Harben keisri algeliste nõksude üle tugevdada oma kõikumalöönud autoriteeti, mõtlemata sellele et tema enda olukord oli lausa ahastamapanev.

Von Harben ei mõelnud oma saatusele, vaid sellele, et väi kesest korralikult väljaõpetatud politseiüksusest oleks vabalt piisanud, et imperaatorilt võimu võtta. Mis tahes tänapäevases linnas võib meer anda käsu relvajõududele, kes on hoopistükki mõjukamad ja löögivalmimad kui selle väikese keisri väed.

128

On asjatu mõtiskleda selle üle, kuidas Validus Augustusel õnnestus võimul püsida ja miks ei leidunud jõudu, kes oleks nõudnud temalt vastust vägeva riigi alama häbiväärse kohtlemise pärast.

Rongkäik lõppes ja von Harben viidi uuesti'kongi, mida ta jagas Mallius Lepusega.

„Tulid ruttu tagasi," ütles Lepus. „Noh, kuidas Validuse pidu oli?"

„Oli kah, kui arvestada rahvahulga apaatiat."

„Validus ei armasta kukrut kergendada," jätkas Lepus. „Ta eelistab kulutada raha külluslikele roogadele ja luksuslikele rõivastele, mitte rahva lõbustamisele."

„Ja mängud ise," päris von Harben, „kas need on samasugused viletsad?"

„Seda nad on, ilma erilise ulatuseta," vastas Lepus. „Kurjategijaid on meil vähe, aga mis orjadesse puutub, siis nende eest on makstud küllaltki suurt raha ja nad on liiga väärtuslikud, et neid areenil hävitada. Seepärast korraldatakse sageli metsloomade võitlusi, kui gladiaatoreile ei leita vastaseid — vargaid või mõrtsukaid. Seepärast ei põlgagi Validus poliitvange — keisri tegelikke või siis näilisi vaenlasi. Mida rohkem neid on, seda parem mängudele. Põhiliselt on need keisrikoja sisetülide või soosikute kadeduse ohvrid, nagu näiteks sina ja mina. Praegu on neid vanglas paarkümmend, nii et vaatemäng igav ei tule."

„Aga kui võidame, kas meid lastakse siis vabaks?" küsis von Harben.

„Ei võida," vastas Mallius Lepus. „Selle eest hoolitseb juba Fulvius Fupus, sul ei pruugi kahelda."

„See on kohutav," lausus von Harben.

„Kardad surma?" päris Mallius Lepus.

„Ei karda," vastas von Harben. „Muretsen Favonia pärast."

„Oleks hea, kui keegi meie pärast;jmiretseks," lausus Mallius Lepus. „Minu kallis nõbu oleks rõõmuga valmis surema, et ainult mitte abielluda Fulvius Fupusega."

„Tunnen end nii abituna," jätkas von Harben. „Üksi, sõpradeta, pole isegi Gabulat, minu ustavat teenrit."

„ Ah, mulle meenus, et täna hommikul otsiti teda taga!" hüüatas Lepus.

„Otsiti taga? Kas ta polegi siis trellide taga?"

„Oli, kuid eile õhtul viidi ta koos teiste vangidega areeni korda

seadma. Kuulu järgi kasutas ta pimedust ja laskis jalga, igal juhul otsitakse teda taga."

„Tore!" rõõmustas von Harben. „Sellest mõttest, et ta viibi vabaduses, hakkas mul kohe parem. Kus ta siis end varjab?"

„Castrum Maret valvatakse kehvasti kalda ääres, kuid see-eest järv ise ja krokodillid pole leegionäride tõketest sugugi halvemad. Gabula võis üle müüri ronida, kuid tõenäoliselt varjab ta end äärelinnas, olles leidnud pelgupaiga teiste orjade või k< guni Septimus Favoniuse enda juures."

„ Tahaks uskuda, et sel hädavaresel õnnestus siit jalga las ja koju tagasi pöörduda."

Mallius Lepus vangutas pead.

„See on välistatud," ütles ta. „Ehkki laskusite mööda püstloodis kaljut, on võimatu sama teed tagasi minna. Isegi siis, kui ta leiaks läbipääsu välisilma, satuks ta Castra Sanguinariuse sõdurite või ümberkaudsete külade mustanahaliste barbarite kätte. Ei, Gabula ei pääse mingi hinna eest põgenema!"

Aeg lendas kiiresti ja peagi tulid vahisõdurid vangide järe ning viisid nad areenile.

Colosseum oli pealtvaatajaid puupüsti täis, ka patriitside lo žides polnud vaba kohta. Ida keiser istus kõrgil ilmel purpu värvi baldahiini varjus luksuslikul troonil. Septimus Favonii istus noruspäi oma loožis naise ja tütre seltsis. Favonia ei pö ranud silmi ukselt, kustkaudu tulid sisse mängudes osaleja Oma nõbu Mallius Lepust ja Erich von Harbenit nähes Favon võpatas ning sulges hetkeks silmad.

Rivistunud kolonni, hakkasid võitlejad mööda valget liiva keisri looži poole minema, et ära kuulata tema saatesõnad. Koos Mallius Lepuse ja von Harbeniga viibis areenil kakskümmer poliitvangi, kes kuulusid patriitside klassi. Nende kannul marssisid elukutselised gladiaatorid, mornid ja halastamatud, kel kutsumus oli tappa

või saada tapetud. Kolonni eesotsas sammus liiga vabalt käituv gladiaator, mängude viiekordne võitja seega publiku lemmik, kes võeti vastu kiiduavalduste tormiga.

„Claudius Taurus!" kõlas igast kandist.

Omal ajal oli Erich von Harben palju lugenud Vana-Roon mängude kirjeldusi, mis ei saanud teda ükskõikseks jätta. Ta oli sageli kujutlenud Colosseumi, tuhandepäist pealtvaatajaskonda kahevõitlusi areeni valgel liival, kuid tajus alles nüüd, kuivõrd

130

tegelikkus erines tema ettekujutusest. Von Harbeni vaimusilmas tekkinud pildid oli liikumatud, stoppkaadrite taolised. Nii näiteks oli talle tundunud, et pealtvaatajad peavad areenil toimuvat jälgima vaikides, paigaletardunult. Aga kui tribüünid langetavad surmaotsuse, osutades pöidlaga allapoole, on peategelased kangestunud sõnatusse vaikusse.

Kuivõrd teisiti oli kõik! Täiskiilutud tribüünid oli pidevas liikumises, iga sekund muutus loendamatute värvide ja varjundite kaleidoskoopiline mosaiik, õhk oli paks häältekõminast ja arvukate inimkehade ebameeldivast lõhnast.

Erich von Harben märkas, et tema ees sammuva patriitsi kael nõretas higist. Pööranud pilgu Claudius Taurusele, märkas ta, et viimane kandis pleekinud tuunikat ja tema karvased jalad oli porised. Von Harben oli alati arvanud, et gladiaator peab olema korrapärase kehaehitusega, Claudius aga kutsus temas esile jälestustunde.

Kolonn rivistus keisri looži ette. Von Harbeni kõrval seisvate mustanahaliste lehast pidi tal äärepealt halb hakkama. Valitses kohutav kuumus. Kõik ärritas von Harbenit. Ta ei suutnud taibata, miks kõik oli nii argipäevane ja lihtlabane. Kas tõesti oli ka Vanas Roomas kõik niimoodi?

Silmad keisri loožile tõstnud, nägi ta nikerdustega troonil tähtsalt istumas pidurõivais inimest. Kahel pool seisid poolpaljad neegrid, kes istujale tuult lehvitasid.

Von Harbeni pilk eksles mööda loože. Ta kuulis küll mängude korraldaja häält, kuid ei hakanud süüvima tema sõnade mõttesse, sest samal hetkel leidsid ta silmad rahvasummast üles Favonia. Neiu pilk oli suunatud temale ning von Harben luges sellest ärevust ja määratut hirmu. Soovides Favoniat julgustada, von Harben naeratas. Murest armastatud inimese saatuse pärast tõusid neiule otsemaid pisarad silma.

Kuid siis köitis von Harbeni tähelepanu loožide taga tribüünil mingi liikumine. Püüdes teda, haarakud tundeid mitte välja näidata, tõmbus ta üleni pingule, oletades, et võis ka eksida. Aga ei, ta ei eksinud. Ta nägi Gabulat, kes trügis imperaatori looži poole.

Siis käskis mängude korraldaja osalejail areenilt lahkuda. Väljapääsu poole joostes püüdis von Harben mõista, mida tähendab Gabula kohalolek. Miks oli ta tulnud nii ohtlikku paika?

Osalejad polnud areenilt veel lahkunud, kui neid peatas

131

selja taga kõlanud ootamatu karjatus. Hääle peale ümber pööranud, taipas von Harben, et karjuti imperaatori loožis ja see, mis seal sündis, rabas teda niivõrd, et ta ei suutnud oma silmi us kuda. Vahest nägi ta seda kõike unes ja Castrum Maret poi üldsegi olemas, nagu pole olemas Validus Augustust ennast j, samuti... Aga ei! Favonia on ju tõeline, elav, järelikult polnuc ka tema silme all aset leidev kujutlusmäng.

Imperaatori looži tunginud neeger haaras ühe käega keisri kõrist, teisega torkas tema südamesse pistoda. Tema teener Gabula!

Kõik sündis silmapilkselt. Keiser jõudis vaid karjatada ül kogu Colosseumi, kui ta elutu keha varises trooni jalamile. Ga bula hüppas areenile ja sööstis von Harbeni juurde.

„Sinu eest on kätte makstud, bwana!" kisendas ta. „Mis sinuga iganes ei juhtu, sinu eest on kätte makstud!"

Publik pistis käratsema, aga kui kõlas kellegi karjatus „Keiser on tapetud!", puhkesid kiiduavaldused.

Elu sisse saanud von Harben sakutas Mallius Lepust käsi varrest.

„Keiser on surnud," sosistas ta. „On aeg tegutseda."

„See tähendab?"

„Peab segadust kasutama ja jalga laskma. Peidame end Iiri nas ära ja kui pimedaks läheb, võtame Favonia kaasa ja kaome."

„Kuhu?"

„Oh issand! Ma ei tea," ütles von Harben, „kuid siia jääd me ei tohi. Keisriks saab ju Fulvius Fupus. Kui me nüüd koh Favoniat kaasa ei võta, on homme juba hilja."

„Sul on õigus," möönis Mallius Lepus.

„Räägi seda teistele," jätkas von Harben. „Mida rohkem mel on, seda suurem on tõenäosus, et mõni pääseb."

Unustanud kõik maailmas, ajasid leegionärid ja publik kae lad õieli, et näha, mis siis imperaatori loožis ikkagi juhtunu oli. Et peaaegu keegi polnud mõrtsukat märganud, siis Gabu lat taga ei aetud.

Mallius Lepus pöördus mängudes osalejate poole:

Jumalad on meile armulised. Keiser on surnud. Põgenem enne, kui nad on toibunud. Minu järel!"

Ja ta sööstis ukse poole, mis viis Colosseumi alla vangikor gidesse. Täiest kõrist karjudes tormasid vangid talle järele. Aree-

132

nile jäid vaid elukutselised gladiaatorid, kes olid vabad kodanikud.

„Õnn kaasa!" hüüdis Claudius Taurus von Harbenile järele. „Kui nüüd veel ka Fulvius Fupusele ots peale tehtaks, valiksime endale väärilise keisri."

Väikesearvuline vahtkond Colosseumi all ei osutanud suures hirmus ja segaduses vangidele vähimatki vastupanu ning need läksid takistamatult linna.

„Kuhu nüüd?" kostis kellegi hääl.

„Kõik lähevad ükshaaval laiali," vastas Mallius Lepus.

„Aga meie sinuga jääme kokku?" küsis von Harben.

„Lõpuni," vastas roomlane.

„Seal ongi Gabula," hüüdis von Harben. „Ta tuleb meiega."

„Meil pole õigust vaprat Gabulat maha jätta," kinnitas Mallius Lepus. „Nüüd on kõige tähtsam leida varjupaik."

„Teisel pool alleed on madal müür, selle taga rohkesti puid," lausus von Harben.

„Parema puudumisel käib küll. Tulge!" hüüdis Mallius Lepus.

Roninud üle müüri, leidis kolmik end aiast, kus kasvas kõrge rohi ja tihe põõsastik. Aed oli räämas ja hooletusse jäetud. Roomates maadligi läbi põõsaste, sattusid nad majale, mille uks oli kiiva vajunud, aknad sisse löödud ja lävel prahihunnik. Kõik rääkis sellest, et siin ei ela enam ammu keegi.

„Siin me ootamegi, kuni läheb pimedaks," lausus von Harben.

„See on hea, et maja asub Colosseumist paari sammu kaugusel," lisas Mallius Lepus. „Nii lähedalt ei hakka meid keegi otsima. Lähme vaatame, mis seal sees on."

Tagauksest sisse astunud, leidsid põgenikud end köögist. Nurgas seisis pragunenud telliskiviahi, kõrval vedeles pink ja lombakas tool. Edasi minnes sattusid nad ruumikasse tuppa, mis, nagu selgus, oli majas ainuke, arvestamata kööki. Siin oli pime, sest alleele avanevatel akendel olid luugid ees. Nurgas seisis redel, selle kohal

laes paistis luuk, kust tõenäoliselt pääses katusele. Ülal lae all avastasid vangid juhuslikult meisterlikult maskeeritud kolme jala kõrguse niši, nähtavasti peidiku.

Toa hoolikam ülevaatus ei toonud midagi juurde, peale räpase kaltsuhunniku seina ääres, kus oli nähtavasti olnud mõne hulguse magamisase.

133

„See maja on just nagu meie jaoks ehitatud," sõnas Malliu Lepus. „ Paremat ei saagi tahta. Kurat võtaks! Tervelt kolm väljapääsu hädaohu korral — üks aeda, teine alleele ja kolmas katusele."

„Siin oleme väljaspool ohtu," ütles von Harben. „Aga õhtu kui pimedaks läheb, püüame Septimus Favoniuse maja juurd hiilida."

XXII. Nurjunud röövimine

Jätnud seljataha Castra Sanguinariuse linna, liikus mööda Via Mare teed ida poole viiekümnest tuhandest inimesest koosnev kolonn. Ees kõndisid Tarzani juhtimisel waziri neegrid, nende järel tursked leegionärid Maximus Praeclarusega eesotsa rivi lõpus astusid sõdurid ümberkaudsetest küladest.

Higist nõretavad neegrid vedasid heitemasinaid, päratu suuri taraane, mehhanisme tulekerade heitmiseks vaenlase kaitserajatistele, teisi antiikseid sõjariistu, samuti redeleid ja konk: müürile ronimiseks.

Kogukas tehnika aeglustas liikumist ja Tarzanit pahandas: sunnitud seisakud, kuid tal tuli kuulda võtta Maximus Praecl ruse, Cassius Asta ja Caecilius Metelluse väiteid. Nad kinnit sid talle, et ilma masinateta pole võimalik linna tungida.

Leitsakust tulipalaval tolmusel Via Marel kõlasid muusil taktis tantsivate waziride sõjalaulud, kahtlevalt meelestatud v teranidest gladiaatorite rahulolematu torisemine ja vastupand matud naerupahvakud ümberkaudsete külade sõdurite suu; kes hullasid nagu väikesed lapsed.

Sel ajal kui Castra Sanguinariusest tulnud kolonn lähen kindlusele, mida ümbritsesid vallikraav, muldtamm ja pihtae tõid orjad Validus Augustuse surnukeha keisrikotta ja Fulvius Fupus kuulutas end keisriks. Ta ei teinud seda sugugi sisemi värinata, sest ehkki ta polnud eriti tark, jagas ta siiski, et ta pole mõjuvõimu ja paljudel patriitsidel on temast hoopis rohkem õigusi taotleda purpurmantlit.

Põgenenud vangi ja Validus Augustuse mõrtsukat saadi taga ajama salkkond leegionäre, kuid otsinguid raskendas as; olu, et pealtnägijad ei osanud kaugelt Urambi maalt pärit Gabulat,

134

kõigile tundmatut mustanahalist, arukalt kirjeldada. .

Areenilt jalga lasknud mängudes osalejate hulgas oli kaheksa süüdimõistetud kurjategijat. Hoidudes omaette, ruttasid nad varjule linnaservas asuvasse kõrtsi, kuhu tavatseti ikka põigata viina võtma ja lihtsakoelist meelelahutust otsima.

„Huvitav, mida see Fulvius Fupus endast keisrina kujutab?" küsis üks kurjategija.

„Ta on veel hullem kui Validus Augustus," kostis teine. «Termides töötamise ajal nägin teda: Ta on auahne, rumal ja kasvatamatu. Kõik patriitsid põlgavad teda."

«Räägitakse, et ta tahab Septimus Favoniuse tütart naiseks võtta."

„Ma nägin Favoniat täna Colosseumis," sekkus kolmas. „Enne vangistamist nägin teda tihti oma isa poes, kus ta käis sisseoste tegemas."

„Aga kas sa ise oled kunagi Septimus Favoniuse kodus käinud?" uuriti temalt.

«Kaks korda," vastas nooruk. „Viisin kaupa. Mind lasti majja sisse ja ma jätsin kõik hästi meelde."

„Kui temasugune kuulus patriitsitar meie pihku satub, võime loota vabadust ja kõva lunaraha," lisas madala lauba ning kurjade ja kavalate silmadega tüüp.
„Vaata ette, et meid neljaks ei karistata..."
„Kui meid kinni nabitakse, ega siis armu anta."
„Lõbus lugu küll."
Mõnda aega jõid nad vaikides õlut ja mõtlesid läbi tegevusplaani.
«Verivärske keiser maksab kindlasti oma pruudi eest suure lunaraha," hüüdis nooruk püsti karates. «Mina viin teid Septimus Favoniuse majja. Mind lastakse ilmtingimata sisse, küll ma juba selle eest hoolt kannan. Ütlen orjale, et isa saatis mind Fa-voniale kaupa tooma. Selleks vajan ma-kompsu."
„See on suur risk..."
„Võite arvestada, et lunaraha on meil taskus." „Kui selle kätte saame, jagame võrdselt ära."
* * *
Saabus õhtu. Tarzani sõjavägi seisis Castrum Mare kindlustuste ees. Cassius Asta, kellele tehti ülesandeks kindlust piirata, seadis oma jõud lahinguvalmis ja paigaldas sõjatehnika.
135
Samal ajal arutasid Erich von Harben ja Mallius Lepus Ca; rum Mares plaani üksikasju.
«Soovitan lahkuda siit südaööl, mitte varem," lausus Malius Lepus. «Sel tunnil pole tänavail higelistki, patrulli aga nä me tänu nende tõrvikutele juba kaugelt, nii et jõuame iga n nut peitu pugeda. Mul on onu aiavärava võti, siseneme vai selt, ilma lärmita."
«Vahest on sul õiguski," kostis von Harben, «kuid mul pole jõudu oodata. Nii kui mõtlen, et ta läheb altari ette teisega, olen ma nagu arust ära."
«Pea püsti, sõber," lohutas teda Mallius Lepus. «Fulvius Fupus on praegu oma uuest ametist niivõrd sisse võetud, et Favoniat ei ähvarda miski, vähemalt mitte lähemate tundide jooksul."
Sellal kui nad nii juttu ajasid, koputas Septimus Favoniu maja uksele nooruk. Müüri äärde puude varju olid peitu pugenud mustad kogud. Välisukse juurde tuli ori, lamp käes, ja hõikas läbi võretatud akna külalist.
«See olen mina, Tabernariuse poeg," esitles end nooruk. „Ma tõin isa poest Septimus Favoniuse tütrele riidekraami."
Ori lõi kõhklema.
„Sa mäletad mind ju küll," jätkas nooruk. «Olen siin tihti käinud.".
Ori kergitas lampi ja silmitses hoolikalt külalist.
«Jah," sõnas ta, «sinu nägu on mulle tuttav. Lähen ja küsin oma käskijannalt, kas ta võtab sind vastu. Oota ukse taga."
«Need kangad on väga kallid," muutus nooruk rahutu osutades kompsule. «Lase mind vähemalt eesruumi, muidu võidakse mind väljas paljaks röövida."
«Hea küll," andis ori järele ja laskis nooruki sisse. „Oota kuni ma tagasi tulen."
Vaevalt oli ori lahkunud, kui Tabernariuse poeg hüppas ukse juurde, lükkas riivi eest, pistis pea välja ja andis tasakesi märku.
Otsekohe ilmusid puude tagant välja tumedad kogud ja lipsasid avatud uksest kähku sisse. Tabernariuse poeg tõukas ka osalised eeskoja kõrvale pimedasse ruumi, sulges mõlemad uksed ja jäi ootama.
Ori tuli varsti tagasi.
«Septimus Favoniuse tütar ütles, et ta pole Tabernariuselt
136

midagi tellinud," kuulutas ta, „ega taha täna kangaid vaadata. Vii tagasi ja ütle oma isale, et Septimus Favoniuse tütar tuleb ise poodi, kui soovib midagi osta."

Tabernariuse poeg polnud oodanud asjade sellist pööret. Ta hakkas palavikuliselt mõtlema, kuidas talitada. Orjale tundus ta nürivõitu sellina, kes ei saa aru, et teda välja visatakse.

"«Mine ära," ütles ori välisust avades. „Noh, mine juba."

„Oota," sosistas nooruk. „Ma tõin Favoniale kirja, kangad on aga niisama silmapetteks, et keegi teada ei saaks."

„Kus see kiri on? Kes selle saatis?" küsis ori umbusklikult.

„ Kirja annan ma Favonia enda kätte. Ütle talle ja ta taipab jalamaid, kes selle saatis."

Ori lõi kõhklema.

„Las ta tuleb siia," jätkas nooruk. „On parem, kui keegi kodustest mind ei näe." Ori noogutas.

„ Lähen ette kandma. Ta teab, et Mallius Lepus ja Erich von Harben põgenesid Colosseumist ja ootab nüüd kahtlemata neilt teateid."

Tabernariuse poeg muheles, saates pilguga orja. Ta oli tabanud märki. Pole olemas noort tütarlast, kes ei ihaldaks armastatult salaja kirja saada.

Mõne minuti pärast tuli ori tagasi koos Favoniaga. Neiu jooksis erutatult poodniku poja juurde.

„Kas nemad saatsid sind?" hüüdis ta.

Nooruk tõstis sõrme huultele, manitsedes rääkima tasemini.

„Keegi ei tohi teada, kus nad on," sosistas ta. „Ütlen seda ainult sulle. Saada ori minema."

„Võid minna," ütles Favonia orjale.

Viimane ei lasknud end kaua keelitada, vaid kadus kohe majja, rahul sellega, et ta vabastati vähimastki vastutusest.

„Mis nendega on? Räägi siis ometit" käskis neiu kärsitult. „Kus ta on?"

„Siin," sosistas nooruk, osutades uksele eeskojas.

„Siin?" küsis Favonia umbusklikult.

„Siin jah," kordas nooruk. „Tulge!"

Kui nad ukse juurde jõudsid, kahmas ta ootamatult neiust kinni, vajutas käe suule ja tiris pimedasse ruumi, kus mingisugused inimesed talle kallale sööstsid ja sealsamas kinni sidusid. Seejärel kuulis ta meesterahva vaikset häält.

137

„Nüüd läheme lahku. Kaks peidavad ta kokkulepitud kohta. Üks teist saadab Fulvius Fupusele kirja, aga nii, et ta tei sa tuks vahtkonna pihku. Teised lähevad Colosseumi vastas asu va mahajäetud maja juurde. Kas teate seda kohta?"

„Kuidas muidu. Olen seal tihti ööbinud," kostis teine.

„Hästi," lausus esimene, kõige järgi otsustades ninamees „Tulge. Aeg ei oota."

„Pea kinni," katkestas teda Tabernariuse poeg. „Me pole vee lunaraha suhtes kokku leppinud. Ilma minuta poleks teil mida gi välja tulnud. Nii et mul on saada vähemalt pool."

„Pea lõuad, või muidu ei saa sa üldse midagi," urahtas ninamees.

„ Torka talle puss ribide vahele ja asi ants," mühatas teine.

„Nii et te siis ei anna?" ei jätnud poodnikupoeg järele.

„Aitab küll!" katkestas teda ninamees. „Tulge, poisid!"

Favonia mässiti räpasesse katkisesse keepi ja viidi salamahti vanematekodust öhe, Tabernariuse poeg tõttas vastassuunda keisrikotta.

Värava ees peatas määrdunud räbalais nooruki leegionär, su rudes talle oda vastu rinda.
„Mida teed sa öösel keisrikoja juures?" küsis ta.
„Mul on talle sõnum," vastas nooruk.
Leegionär kukkus suure häälega naerma.
„Kas annad ise edasi või käsid keisri siia kutsuda?' küsis ta.
„Võid talle ise edasi öelda, sõdur," vastas nooruk. „Asi or tõsine, nii et kiirusta."
Tema toonist taipas leegionär, et nooruk ei naljata.
„Hüva, räägi pealegi, küll ma edasi ütlen," lausus leegionär
Jookse tema juurde ja ütle, et Septimus Favoniuse tütar or röövitud. Kui ta teeb kähku, leiab tüdruku mahajäetud majast Colosseumi värava vastas. Nurgapealne maja."
„Kes sa ise oled?" päris leegionär.
„Pole tähtis," vastas nooruk. „Tulen homme tasu järele."
Ja laskmata leegionäril uudisest toibuda, lippas ta minema.
* * *
„Kui pikkamööda venib aeg," lausus von Harben. „Südaöö pole ikka veel käes."
Mallius Lepus pani käe sõbra õlale.
138
„Sa oled kärsitu, kuid pea meeles, et Favonia ja meie isikliku heaolu nimel peame ootama kesköö d. Praegu kihavad tänavad patrullidest, kes on saadetud põgenenuid otsima. Sa kuulsid ju, kuidas nad päev läbi ringi tuuseldasid. Ime küll, et nad siia ei juhtunud."
9> „Tasa!" katkestas teda von Harben. „Mis see on?"
„See oli vist aiavärav, mis kriiksatas. Keegi tuleb."
Põgenikud haarasid mõõga ja, nagu ohu puhuks oli kokku lepitud, ronisid redelist üles katusele. Luuk jäeti paokile, et kuulda, mis toimub all, ja tõkestada kõik tagaajajate katsed nende kannul üles ronida.
Von Harben kuulis selgesti maja juurest kostvaid hääli.
„Meil kukkus kõik väga hästi välja," lausus hääl. „Keegi ei näinud. Seal on ka teised."
Kõlas roostetanud uksehingede krigin. Uks avanes ja majja sisenes salkkond mehi, kes hakkasid rääkima täiel häälel, olles veendunud, et keegi neid ei kuule.
„Täna tegutsesime üsna kenasti."
„On plika elus? Ma nagu ei kuule ta hingamist."
„Võta tal tropp suust ära."
„Et ta hakkaks appi karjuma?"
„Teda võib sundida vaikima, kuid surnult pole plikal mingit väärtust."
„Olgu pealegi, tiri tropp välja."
„ Kuule, sina, praegu võtame sul tropi suust, aga kui karjuma hakkad, siis süüdista iseennast."
„Ei hakka," vastas naisehääl.
Hääl tundus von Harbenile tuttav. Erutusest hakkas tal süda peksma. Pidi ka midagi seesugust viirastuma!
„Kui pead end korralikult ülal ja kui keiser lunaraha annab, siis me sind ei puutu," jätkas mehe hääl.
„Aga kui ei anna?" küsis neiu. '
„Siis las maksab meile sinu isa Septimus Favonius."
„Oh issand!" pääses von Harbeni suust. „Sa kuulsid, Lepus?"
„Kuulsin," kostis roomlane.

„Siis lähme alla," käsutas von Harben vaikselt. ,,Minu järel, Gabula, seal on Favonia."

Minetanud vähimagi ettevaatuse, avas von Harben luugi ning, saadetuna Lepusest ja Gabulast, hakkas pimedusse laskuma.

139

„Favonia!" hüüdis ta. „See olen mina! Kus sa oled?"

„Siin!" hõikas neiu.

Pimedas sööstis von Harben hääle peale, lendas ühe rööv ja otsa ja alustas temaga käsikähmlust. Ülejäänud kurjategija ehmusid, et leegionärid olid nende jälile saanud, ja pistsid plel ku, jättes ukse lahti. Selle kaudu tuppa hoovanud kuuvalgi hajutas pimeduse ja von Harbeni kaaslased nägid, et ta võitle suure mehemürakaga, kes oli tal kõrist kinni kahmanud ja proovis tupest pistoda kätte saada.

Samal ajal tungisid Mallius Lepus ja Gabula talle tagant ka lale ja Malliuse kiire mõõgalöök tegi röövli kuritegudele jääd; vait lõpu. Vabanenud vastasest, sööstis von Harben seina ääre kaltsuhunnikul lebava Favonia juurde ja päästis nöörid lahti.

Seejärel jutustas neiu, mis temaga oli juhtunud.

„Kui poleks olnud hirmu, mida sa tundma pidid, peaksim tänama neid lurjuseid selle eest, et nad tegid meie ülesande lih samaks," ütles Mallius Lepus. „Nüüd võime lahkuda kolm tur di varem, kui plaanitsesime."

„Siis ei tasu aega raisata," hakkas von Harben kiirustam; „Kuni me pole linnamüüride vahelt välja jõudnud, ei saa m rahulikult hingata."

„Meil pole midagi karta," ütles Mallius Lepus. „Müüri va vatakse halvasti. Ronime sellest hõlpsasti üle. Ma tean min. kohta, kust võib kaluripaadi saada. Kõik ülejäänu on jumal võimuses."

Äkki lõi lävel seisnud Gabula ukse prauhti kinni ja karga tuppa tagasi.

„Alleele ilmus rohkesti tulesid, bwana," teatas ta äreval „ Mulle näib, et need on sõdurid. Mis siis, kui nad siia tulevad?

Kõik tardusid kuulama. Tänavalt kostis rivisammu kaja.

„ Teised patrullid kammivad läbi äärelinna," ütles Malliu Lepus. „Kui need mööduvad, võime lahkuda."

Puust aknaluukide pragude vahelt paistsid tõrvikutulec Mallius Lepus liibus akna vastu.

„Nad jäid seisma," heitis ta üle õla. „Osa läks nurga tah; teised seisavad maja vastas."

Maad võttis pinev vaikus. See kestis kõigest paar minuti kuid tundus põgenikele igavikuna. Peagi kostis maja tagant aias kära ja lahtisele köögiuksele ilmusid tõrvikud.

„Oleme ümber piiratud," pomises Lepus. „Kohe hakataks

140

maja läbi otsima."

„Mis siis teha?" küsis Favonia ehmunult.

„Meie ainus pääsemine on katus," sosistas von Harben.

Vaevalt oli ta lõpetanud, kui katuselt kostis sandaalidesse kängitsetud jalgade astumist ja lahtises luugis välgatas tõrviku-valgus.

„Oleme kadunud," ohkas Mallius Lepus. „Tervest tsentuu-riast me jagu ei saa." .

„Nii lihtsalt me ka alla ei anna!" hüüdis von Harben.

„Riskida Favonia eluga?" küsis Lepus.

„Sul on õigus," soostus von Harben ja jätkas samas: „Oota, mul on idee. Favonia, tule siia. Heida põrandale, kuhjan sulle kaltsud peale. Vähemalt sina pääsed. Neile ei

tule pähegi otsida sind siit. Kui nad on lahkunud, lähed Colosseumi vahtkonna ülema juurde. Ta tagab sinu turvalisuse ja annab saatja, kellega lähed tagasi koju."

Parem võtku patrull mind kaasa," ütles neiu. „Kui sind kinni nabitakse, siis võetagu ka mind."

„Sellest pole mingit kasu," vaidles von Harben vastu. „Kui sind leitakse siit meie juurest, hakatakse sinu isa kahtlustama osalemises viimastes sündmustes."

See väide veenis tütarlast, ta lakkas peale käimast, heitis põrandale ja von Harben mattis ta üleni kaltsude alla.

XXIII. Õige keiser

Kui Cassius Asta lõpetas ettevalmistused tormijooksuks Castrum Mare kindlusele, oli sõjategevuse alustamiseks juba liiga pime. Ta otsustas asuda teist plaani teoks tegema ning hakkas Tarzani, Metelluse ja Praeclaruse saatel värava poole minema. Grupi ees sammusid tõrvikukandjad ja leegionär, käes valge lipp.

Vaevalt olid Castrum Mare vahid eemalt lähenevat sõjaväge märganud, kui kaitsesalgad seati jalamaid lahinguvalmis. Vaenlase nähtavale ilmumisest sai otsekohe teada ka Fulvius Fupus.

Kõik uskusid, et Sublatus oli ette võtnud uue rünnaku, kuid linna kaitsjad olid selleks valmis ega kahelnud oma võidus.

Nähes valge lipuga sõjasaadikuid, tuli kaitseülem tornist ali nende juurde ja päris saabumise põhjust.

„Mul on Validus Augustusele kaks nõudmist," kuulutas Ca: sius Asta. „ Esiteks, jalamaid vabastada Mallius Lepus ja Eric von Harben, teiseks, lubada mul Castrum Maresse tagasi tull ja saada tagasi kõik privileegid, mis vastavad minu seisusele!

„Kes sa oled?" küsis ohvitser.

„Cassius Asta. Sa peaksid mind tundma."

„Jumalad olgu tänatud!" hüüdis ohvitser.

„Elagu Cassius Asta! Maha Fulvius Fupus!" kostis kõikja hüüdeid.

• „Mida see kõik tähendab?" päris Cassius Asta. „Mis on jultunud?"

„ Validus Augustus on surnud. Ta tapeti täna mängude aja Fulvius Fupus sai keisriks. Sa tulid parajal ajal. Castrum Mar ootab sind kannatamatult."

Ida uue imperaatori väed sisenesid takistamatult linna. Tet järve kaldale ja sealt üle ujuksilla saarele tervitasid vaimustatu rahvahulgad kiiduavaldustega Cassius Astat.

* * *

Colosseumi vastas asuvas mahajäetud majas ootasid põgeni kud Fulvius Fupuse leegionäride sissetungi. Nähtavasti ei ks vatsenud sõdurid peaga tulle joosta. Nad piirasid hoone sisst kuid ei kiirustanud majja astuma.

Selleks silmapilguks, kui leegionärid lõpuks kolmest küljes korraga peale tungisid, oli von Harben Favonia hoolikalt kalt suhunniku alla peitnud.

„Me anname alla," ütles Mallius Lepus allee poolelt sisene nud salga ülemale. „Viige meid tagasi vanglasse."

„Kõik tuleb omal ajal," vastas ohvitser. „Kus neiu on?" '

«Missugune neiu?" imestas Mallius Lepus tehtult.

„Septimus Favoniuse tütar."

„Kust peaksime meie seda teadma?" küsis von Harben. „Te röövisite ta ära ja peitsite siia," sõnas ohvitser. „Maj, läbi otsida!"

Minut hiljem oli Favonia leitud.

Seejärel käskis pilkavalt muigav ohvitser põgenikelt sõjariis tad ära võtta.
„Oota," ütles von Harben. „Mida sa kavatsed Septimus Favoniuse
142
tütrega ette võtta? Kas saadad ta usaldusväärse kaitse all isamajja?"
„Mul on keisri käsk," vastas ohvitser.
«Missugune?"
„Ta käskis Favonia keisrikotta toimetada ja röövijatele kohapeal lõpp peale teha."
„Sellisel juhul jääb keiser mitmest oma leegionärist ilma!"
Nende sõnadega viskus von Harben mõõgaga ohvitserile kallale, samal ajal kui Gabula ja Mallius Lepus, olles nagu temagi otsustanud müüa oma elu võimalikult kallilt, ründasid neid, kes tulid majja katuse kaudu.
Leegionärid ei oodanud vastupanu ja taganesid kiiruga.
Von Harbeni löögi eest kõrvale põiganud, jooksis ohvitser aeda ja kutsus appi piikidega relvastatud leegionäride salga.
„ Majas on kolm meest ja üks naine". Mehed hävitada, naist mitte mingi hinna eest puudutada!"
Leegionärid ei jõudnud veel käsku täitma hakata, kui alleel ilmusid äkki nähtavale karjuvad inimesed. Sinna jäänud leegionärid peatasid mõne rahvasummast, et teada saada, mis on lahti. Üha tugevnevas häältemelus kostis vali „Hurraa!"
Inimesed rühkisid silla juurde, mis ühendas linna Via Mare tee ja kindlusega.
Vaadanud sinnapoole, nägi ohvitser tõrvikuid vilkumas ja kuulis pasunahelisid ning läheneva sõjaväe marsisammu.
Mis oli juhtunud?
Nagu kõik Castrum Mares, nii teadis ka ohvitser, et Sublatuse väed olid kindluse ees laagris, kuid lahing polnud veel alanud ja seetõttu oli ebareaalne, et Sublatuse väed oleksid juba Castrum Mares asunud.
Sel juhul pole see midagi muud kui linna kaitsjate taganev salk.
Ohvitser vaevas asjatult pead, suutmata mõista, mis sünnib ja miks rahvas plaksutab.
„Mis seal on?" hõikas ta alleel viibivatele inimestele.
„Cassius Asta tuli tagasi sõjaväega. Fulvius Fupus kadus teadmata suunas."
Kõik, kes asusid majas, kuulsid nii küsimust kui ka vastust.
„Oleme päästetud!" juubeldas Mallius Lepus. „Cassius Asta ei puutu Septimus Favoniuse sõpru. Kasige teelt, lollpead, kui elu teile armas on!"
143
Ja Mallius Lepus suundus ukse poole.
„Tagasi, poisid!" hüüdis ohvitser leegionäridele. „Me lahkume. Cassius Asta sõpru mitte puutuda!"
Favonia, von Flarben, Lepus ja Gabula väljusid takistamatult mahajäetud majast alleele.
Seal nägid nad vastutulevat kolonni ja rahvahulki, mängu valgustas rohkesti tõrvikuid, oli valge nagu päe
„See on Cassius Asta!" rõõmustas Mallius Lepus. „Jumal tänatud! Aga kes teised on?"
«Arvatavasti inimesed Castra Sanguinariusest," ütle Favonia. „ Näete, kõige ees on inimene, riides nagu barbar. Aga, kes on need valgete sulgedega neegrid tema järel?"
„Ma pole elus midagi sellist näinud!" hüüdis Mallius
„Isegi mina pole näinud," lausus von Flarben. „Kuid olen kindel, et tunnen neid, sest nad on väga kuulsad ja vastavad kirjeldusele, mida olen kuulnud sadu kordi."
„Kes,nad siis on?" küsis Favonia.

„Valge hiiglane on Ahvide Tarzan, mustanahalised on tema wazirid."

Maja ette rivistunud leegionäre nähes peatas Cassius kolonni.
„Kus on selle tsentuuria ülem?"
„Siin, kuulsusrikas keiser," vastas ohvitser, kes oli püüdnud kinni võtta Favonia röövijaid.
„Kas see on sama rühm, mille Fulvius Fupus saati võtma Mallius Lepust ja barbar von Harbenit?"
„Oleme siin!" hõikas Mallius Lepus ja hakkas ettepooole trügima. Favonia, von Harben ja Gabula ei jäänud temast:
„Olgu kiidetud jumalad!" hüüdis Cassius Asta, emmat vana sõpra. „Ja kus on siis barbarist pealik Saksamaal kuulsus jõudis isegi Castra Sanguinariusse?"
„Seal ta on täies hiilguses," lausus Mallius Lepus.
Ligi astus Tarzan.
„Teie olete Erich von Harben?" küsis ta inglise keele
‚Ja teie olete Ahvide Tarzan?" vastas von Harben samas keeles.
„ Olete justkui roomlase suust kukkunud, nagu ma lausus Tarzan naeratades.
„Ma tunnen end läbi ja lõhki barbarina," vastas von Harben lõbusalt.
144
„Olete roomlane või barbar, kuid teie isa saab väga rõõmsaks, kui ma teid tema juurde viin."
„Te otsisite niisiis mind, Ahvide Tarzan?"
„ Näib, et ma jõudsin parajaks ajaks," vastas ahvinimene põiklevalt.
„Kas ma suudan teid kunagi selle eest tänada?"
„Ärge tänage mind, mu sõber," muheles Tarzan, „vaid ahvipärdik Nkeemat."

Üheteistkümnenda raamatu lõpp

Tarzan - ahvide kasvandik
Tarzani tagasitulek
Tarzani metsikud sõbrad
Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid
Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - dzunglivalitseja
TARZANJA KADUNUD IMPEERIUM
Tarzan ja kullalinn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja keelatud linn
Võitmatu Tarzan
Võidutsev Tarzan
Tarzani seiklused maapõues
Tarzan ja lõviinimene
Tarzan ja leopardinimesed
Tarzan ja maailmameister
Tarzan ja merehädalised

Tarzan ja mõrv dzunglis
Tarzani dzunglijutud
Tarzani otsingud
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja võõrleegion

12. E. R. Burroughs_TARZAN Pellucidaris

Tarzani-lugude kaheteistkümnes raamat
Tõlkinud ETHEÜAESMA

«Stella»
Paide 1994

© AS Multipress tõlge, kaas
„Tarzan Pellucidaris" („Tarzan at the Earth's Core") on taaskordne näide, kuidas kirjanik saab tõmmata lugeja tähelepanu teadusringkondades vaieldavatele seisukohtadele. E. R. Burroughs saadab oma tuntuima tegelase Tarzani Maa sisemuses asuvasse Pellucidari ehk sisemaailma, kus pole silmapiiri ega ööd, sest keskpunktis asetsev päike annab igavest valgust. Selles eriskummalises maailmas, mida asustavad ürgaja suguharud, tärkas omaette impeerium, mille etteotsa asub Pellucidari esmaavastaja David Innes. Elu maakera sisemuses ei ole ohtudevaesem kui Aafrika metsikus džunglis. Inimesed on ajatus ruu-miski sama vooruslikud ja pahelised nagu maa peal. E. R. Burroughs kirjeldab kõike seda lugejale juba tuntud värvikuses. Seegi osa Tarza-ni-iugudest, mis on eelnevate osade tagakaanel kandnud esialgset pealkirja „Tarzani seiklused maapõues", ilmub eesti keeles esimest korda.

Kaas: Vello Aesma Trükikoda „Kiir"
Tellimuse nr. 2750.

Eessõna

Iga koolijüts teab, et Pellucidar on Maa sisemuses, õõnsa maakera sees asuv maailm, millel on side maapealsete mandrite ja ookeanidega.

Pellucidari esmaavastajad David Innes ja Abner Perry leidsid selle päris juhuslikult, kui nad Perry leiutatud mehaanilise uurimisgeoloogiga antratsiidilademeid läbi otsima siirdusid.

Tunginud läbi maakoore, läksid nad edasi umbes viissada miili. Teekonna kolmandal päeval kaotas Perry hapnikupuudusest teadvuse, David oli minestuse äärel. Äkki rammis masina nina sisemaailma võlvi ja kabiini tungis elustav õhuvool.

Uurijaile sai osaks ebatavaline saatus. Möödusid aastad. Perryst polnud kuulda ei kippu ega kõppu, ainult Innes tuletas ennast kord meelde, võtnud ette raske ja riskantse teekonna Maale, et õnnistada tsivilisatsiooni hüvedega sisemaailma neoliitikumiajastu rahvast, kelle ta oli avastanud.

Pidevas julmas võitluses ürgaja suguharudega, metsloomade ja roomajatega tegi Pellucidari impeerium esimesi edusamme.

Selle maa keskpunktis asub Pellucidari päike, mis on jäädavalt kinnitunud seniiti, kinkides džunglitele elu ja soojust. Siin valitseb alati valgus ja igavene päev. Selles maa-aluses maailmas ei tööta kompass, puuduvad tähed ja kuu. Siin pole sellist mõistet nagu horisont. Inimene näeb maastikku nii kaugele, kui silm võtab.

Aeg mõistena on Pellucidari kui põhimõtteliselt ajavälise maailma suhtes kohaldamatu. Siin kaotavad mõtte niisugused väljendid nagu „kogu aeg töötama", „aeg on raha" ja „tee tööd töö ajal, pea pidu peo ajal".

Kolmel korral oli meil Pellucidariga side, õigemini saime sealt teateid.

Esimene tsivilisatsiooni hüve, mille andekas Abner Perry

5

aborigeenidele kinkis, oli võimas tulirelv.

Teada on seegi, et ta leiutas raadio. Veel on teada, et David Innes sai tegelikult Pelluddari imperaatoriks.

Pellucidari raadio töötas ebatavalisel lainel, mille ometi leidis üles Jason Gridley, misjärel noor uurija asus ekspeditsiooni korraldama. Salapäraselt alalt saadud sõnum Innesi kohta innustas Jason Gridleyt ette võtma ohtlikku teekonda, milles ta meelitas osalema ka Tarzani.

Perry viimases, surma eel saadetud teates oli juttu sellest, et korsaarid olid Pellucidari esimese imperaatori David Innesi vangi võtnud ja heitnud pimedasse vangikongi eemal mandrist, tema kallist Sarimaast, mis asub Lural Azi. lähedal hiigelsuurel planeedil...

Muide, leidus skeptikuid, kes kinnitasid, et David Innest ja Abner Perryt polnud üldse olemas ja maakera sees asuv maailm on lihtsalt väljamõeldis...

5

I. Laev 0-220

Tarzan seisatas, pingutas kuulmist ja vedas ninaga õhku. Oleksite teie olnud tema asemel, poleks te kuulnud ainsatki heli ega haistnud mitte mingisuguseid kõrvalisi lõhnu peale hariliku lõhnasegu, mida levitab kodunev troopikataimestik, ja meeldivalt lõhnavate taimede aroomi.

Tarzani kuuldud helid kostsid kusagilt kaugelt ja ta tegi kindlaks, et seal on inimesed ning nad tulevad tema poole.

Kui läbi metsatihniku oleks tunginud ninasarvik Buto, elevant Tantor või lõvi Numa, vaevalt oleks džunglivalitseja nende vastu huvi tundnud. Ent iga kord, kui lähenes inimene, püüdis Tarzan selgitada, kes ta on, sest ainult inimene on võimeline endaga kaasa tooma hävingut ja ebameeldivusi.

Hiiglaslike inimahvide hulgas üles kasvanuna oli ta harjunud metsloomadega läbi käima. Aga pärast inimesega tutvumist püüdis Tarzan olla valvel ja kursis kõigega, mis puutus kahejalgse tülikuulutaja järjekordsesse sissetungi džunglisse.

Tal oli kohalike suguharude hulgas sõpru, kuid sellel polnud suuremat tähtsust, ning Tarzan püüdis selgitada iga tema valdustesse sissetungi eesmärki ja põhjust, kui tulija oli tema kahejalgne suguvend.

Nii hiilis ta praegugi käratult huvi äratanud häälte poole.

Tarzani terav kõrv tegi kindlaks kandamite all küüru vajunud aborigeenide sammu- ja laulukaja. Peagi haistis ta mustanahaliste lõhna. Nende lõhnaga segunes teine, valge inimese oma, nagu Tarzan otsemaid tuvastas. Ja ta ei eksinud. Rajal, kus džunglivalitseja oli ootusse tardunud, ilmus nähtavale ekspeditsioon valge inimesega eesotsas.

Tema kõrval käis teine, noorem valge. Ja kui Tarzani pilk temale langes, valdas ahvide keskel üleskasvanud džunglivalitse-jat mingi seletamatu, rahutuks tegev tunne.

Nüüd ilmus rajale ka kolonni pea. Tarzanit nähes andsid ees-
6
sammujad tagumistele märku, et rahustada hirmunud pärismaalasi, kes olid pärit kaugematest kohtadest ja polnud seetõttu iialgi Tarzanit näinud.
„Olen Tarzan!" kuulutas džunglivalitseja. „Mis tõi teid Tarzani maale?"
Salga eesotsas sammunud noormees eraldus grupist ja suundus Tarzani poole. Tema erutatud näol mängles naeratus.
«Tähendab, sina oledki valitseja, kes valvab tuld?" küsis ta.
„Jah, sinu ees on Ahvide Tarzan," kinnitas Kala kasupoeg.
„Sel juhul on mul kuradimoodi vedanud," rõõmustas noormees, „sest ma olen sind Lõuna-Californiast saadik otsinud."
„Kes sa niisugune oled?" päris džunglivalitseja. „Ja milleks sa Tarzanit vajad?"
„Minu nimi on Jason Gridley," vastas noormees. „Minu jutt on väga pikk. Loodan, et sa leiad aega minuga koos meie laagrisse tulla — lööme selle üles siia lähedale — ja sul jätkub kannatust ära kuulata põhjused, miks ma sinu maale tulin."
Tarzan noogutas vastuseks.
„Džunglis on vaba aega rohkem kui küllalt," lisas ta. „Kuhu sa kavatsed laagri üles lüüa?"
„ Kahjuks haigestus ootamatult teejuht, kelle ma viimase peatuse ajal väikesest külast leidsin, ja tunni aja eest pöördus ta tagasi, minu inimesed aga ei tunne seda paikkonda. Avameelselt öeldes pole mul vähimatki ettekujutust, kust leida peatuseks sobivat kohta."
„Selline paik on pool miili siit eemal," sõnas Tarzan. „Igati sobiv, hea joogiveega."
„Tore," kostis Gridley ja salk asus teele. Inimesed muutusid märgatavalt lõbusamaks, nautides juba ette kauaoodatud hingetõmbeaega.
Seadnud end lõpuks ometi puhkama, hakkas salk mõnuga kohvi jooma, Tarzan ja Jason pöördusid tagasi ameeriklase siia-tuleku eesmärgi juurde.
„Mis ärgitas sind asuma nii pikale ja raskele teekonnale Lõu-na-Ameerikast siia, Aafrika südamesse?" uudistas Tarzan.
Gridley huultele ilmus naeratus.
„ Istun praegu sinu ees, vaevalt uskudes oma õnne, ja iga minutiga suureneb minus kindlus, et suudan sind hõlpsasti veenda selles, et ma pole püstihull. Ent kordan, ma ei kahtle põrmugi selles, millest sulle jutustan, ja selle tõend on tohutu
7
rahasumma, samuti aeg ja pingutused, mida olen kulutanud plaani heaks ja mille täitmisel loodan sinu abile, Tarzan. Olen valmis mahutama sellesse veelgi rohkem, kogu oma aja ja raha, mis mul on, kuid kahjuks pole ma suuteline kavatsetud uurimisretke täielikult toetama. See ongi peamine põhjus, miks ma sinu juurde tulin. Loomulikult oleksin võinud hädavajaliku summa kuidagi kokku saada, kuid olen kindel, et nõustud asuma selle ohtliku ürituse etteotsa. Kui see on nii, pole raha enam vaja."
„Nii või teisiti annab kõne all olev retk kindlasti väga suurt kasumit," hüüdis Tarzan, „kui sa juba oma varandusega riskid."
„Ei sinnapoolegi," lausus Gridley. „Nii palju kui mina aru saan, ei too see sisse sentigi."
„Kas sa polegi siis ameeriklane?" naeratas Tarzan.
„Olen küll, kuid ega kõik ameeriklased aja taga kasumit."
„Mis sind siis nendesse paikadesse tõmbas? Räägi mulle kõigest järgemööda."
„Oled sa kuulnud midagi teooriast, mille põhjal Maa on õõnes kerajas keha, milles on olemas nii looma- kui taimeriik?"

„See on teooria, mille teaduslikud uuringud täielikult ümber lükkavad," vastas ahvinimene.
Ja seejuures üldiseks rahuloluks?"
„Teadlaste üldiseks rahuloluks," täpsustas Tarzan.
„Esialgu ka minu omaks," hüüdis Gridley, „kuni ma polnud saanud sõnumit vahetult sisemaailmast endast."
„Hämmastav!" kostis Tarytin.
„Olin ka ise hämmastunud, kuid tõsiasi jääb tõsiasjaks. Siis sain ma raadioühenduse Abner Perryga Pellucidari sisemaailmast. Saadud vastuse tekst on mul kaasas, samuti tõestatud kirjalik tunnistus, mille tegi vande all üks minu sõpru. Ta viibis sel hetkel parajasti minu pool ja me kuulsime koos seda teadet. Siin on paberid."
Gridley soris portfellis ning võttis välja kirja ja käsitsi täiskirjutatud paberilehed, mis olid rulli keeratud ja paelaga kinni seotud. Ta ulatas paberid Tarzanile.
„Ma ei hakka aega raiskama, et lugeda ette kõike, mis puutub Pellucidari Tanari loosse, sest sel pole otsest seost minu kavatsusega."
„Ise tead," vastas Tarzan. „Niisiis ma kuulan."
Pool tundi luges Jason Gridley käsikirjast väljavõtteid.
8
„Ja siis," ütles Gridley käsikirja kõrvale pannes, «veendusin ma Pellucidari olemasolus. Ning veel täbar lugu David Innesiga. Kõik see sundis mind pöörduma sinu poole ettepanekuga osaleda uurimisretkes, mille esmaülesanne on vabastada ta korsaaride maa-alusest vanglast."
«Mismoodi? On sul tegevusplaan?" küsis Tarzan. „Kas sa usud Innesi teooriat, mis kinnitab, et poolusel on sissepääs sisemaailma?"
„Ei teagi, mida uskuda," vastas Gridley. „Kuid saanud Perrylt teate, kavatsen selle küsimusega tõsiselt tegelema hakata ja tõestada, et teooria maa keskmes asuvast asustatud maailmast, mille põhja- ja lõunapoolusel on väljumisavad, pole sugugi uus ja selle kohta on rohkesti tõendeid. Leidsin teooria väga põhjaliku kirjelduse juba ühest 1830. aastal ja hiljem veel palju varem kirjutatud raamatust. Sealt leidsin hulk seletusi kõigile momentidele, mis uurijate oletustes tunduvad kummalised."
„ Näiteks?"
„Noh... soojad tuuled ja ookeanihoovused, mis tulevad põhjast ja mida on kirjeldanud kõik Arktika-uurijad. Või näiteks virmalised — mis see on? David Innesi tõlgendusel on seletus küllaltki lihtne. Need on sisemaailma päikese saadetud valgus-kiired, mis tungivad polaarava kohal läbi udu ja pilvevaiba. Edasi. Mõni piirkond poolusel on kaetud paksu tolmukorraga. Kust võib see tulla lumele ja jääle? Jällegi sisemaailmast... Ja lõplik tõend, mis räägib selle seisukoha poolt, on eskimote kõige põhjapoolsemad suguharud, kelle esivanemad tulid sellelt maalt Põhja."
„Kas siis Norra ekspeditsioonid eesotsas Amundseniga ei lükanud ümber oletust maakoore kaudu sissepääsu kohta põhjapoolusel? Ja kas aeroplaanide lennud ei kinnitanud, et pooluse ümbruses ei täheldata mingeid salapäraseid ilminguid?" ei jät-nud Tarzan järele.
„Siin saab olla ainult üks vastus. Asi on selles, et pooluse sissepääsuava on nii suur, et õhulaev, dirižaabel või aeroplaan võis isegi üsna madalalt sellest mööda lennata, midagi täheldamata."
„Oled sa tõepoolest veendunud, et sisemaailm pole mitte ainult olemas, vaid põhjapoolusel on ka sissepääs sellesse maailma?" küsis Tarzan.
„ Sisemaailma olemasolus ma ei kahtle, kuid ma pole päris
9

kindel polaarava olemasolus," kostis Gridley. „Võin ainult teatada, et näen ilmselget retke korraldamise vajalikkust, mille ka välja pakun."

„ Oletame, et polaarava sisemaailma on olemas. Missuguse tehnika abil kavatsed sa seda avastada ja uurida?"

„ Antud hetkel on minu kavatsuse teostamise kõige jõukohasem vahend selleks sobiva ülesehitusega tehnika viimase sõna järgi sisustatud õhulaev. See on praegustest lennukitest kõige ohutum, sest töötab heeliumil. Pidasin kaua aru selle probleemi üle ja tulin järeldusele, et kui polaarava siiski üles leitakse, on sisemaailma tungimise katse juures meie teele kerkivad takistused palju kergemad nendest, mis tuli ületada norralastel retkel Alaskale läbi polaarjää.

Läbime lühikese ajaga tohutu vahemaa ja läheneme võrdlemisi ohutult polaarmerele, mis asub korsaaride maast põhja pool, nagu seda kirjeldas David Innes pisut enne vangilangemist.

Suurim risk peitub selles, et võib-olla meil ei õnnestu maapinnale tagasi pöörduda. Võib juhtuda, et pikaajalise manööverdamise või atmosfäärirõhu tõttu lõpevad kütuse- ja heeliu-mivarud. Loomulikult võib kasutada kallimat kütust radieeni, kuid see on ohtlik.

Arvan, et meie laeva vaakuumtanker ehitatakse materjalist, mis peab vastu hiiglaslikule atmosfäärirõhule. Meie päevil on see täiesti reaalne..."

„Sinu viimased sõnad meenutasid mulle ühte lugu," sõnas Tarzan. „ Selle rääkis hiljuti üks Erich von Harbeni nimeline noormees, minu sõber, kes on midagi katseteadlase taolist. Kohtusin temaga viimast"korda siis, kui ta naasis uurimisretkelt Vi-ramvazi mägedesse. Siis ta pajataski, et oli avastanud mingisuguse suguharu, kes rändas kanuudes piki järve. Kanuud olid valmistatud metallist, mis oli kerge nagu kork ja tugev nagu teras. Ta oli mõne näidise kaasa võtnud. Nägin ise katseid, mida ta sooritas meie kohtumise päeval tillukeses laboris."

„Kus see mees on?" süttis Gridley.

„Doktor von Harben elab Urambimaal, kus tal on koloonia," vastas Tarzan. „See on siit neli miili edasi lääne poole."

Aeg oli juba üle keskööö, nemad aga arutasid ikka veel projekti üksikasju, mis oli Tarzanis elavat huvi äratanud.

Järgmisel hommikul asusid nad teele Urarribimaale, kus asus

von Harbeni koloonia. Nad jõudsid sinna oma teekonna neljandal päeval, sest neil tuli minna läbipääsmatu metsatihniku kaudu. Kohtuti doktori, tema poja Erichi ja selle abikaasa, kaunitar Favoniaga.

Pole vist erilist mõtet kirjeldada Pellucidari retke ettevalmistamise üksikasju, ehkki osa töödest oli seotud ülalmainitud suguharu ja suurepärase metalli avastamisega, mida nüüd tuntakse harbeniidi nime all.

Kuni Tarzan ja Erich von Harben tegelesid lademete otsimise ja leitud metalli rannikule toimetamisega, ei lasknud ka Jason Gridley käsi rüppe: ta pidas Friedrichschafenis nõu ühe kompanii inseneridega, kelle kasuks oli pärast hoolikaid otsinguid langetanud oma valiku. Neil seisis ees raske ülesanne ehitada õhulaev, mis oleks olnud võimeline jõudma sisemaailma.

Siia toimetati harbeniidi näidised ja sooritati nendega igasuguseid katseid. Ka joonised olid lõppjärgus ja selleks ajaks, kui maak oli teele saadetud, oli kõik valmis lennukiehituseks, mida tehti kõige suurema saladuskatte all.

Poole aasta pärast oli 0-220 — niisugune nimi anti õhulaevale — valmis taevasse sööstma.

Sellel hiiglaslikul suurepäraselt seadmestatud õhulaeval lootsid Tarzan ja Jason Gridley — teistel polnud õiget aimugi, mis ja milleks — leida polaarava sisemaailma ja vabastada Pellucidari keiser David Innes korsaaride maa-alusest vanglast...

II. Pellucidar

Viimaks jõudis kätte imekaunis juunihommik, mil 0-220 koidu eel pikkamisi angaarist välja liugles. Ees seisis katselend, mille tingimused lähenesid eesseisvatele. Laev oli täies koormas ja seadmestatud. Kolmes alumises tankeris oli õhk, hüdrotankeris aga veeballast. Laev liikus sellise kerguse ja manööverdusvõi-mega, et tekkis tahtmine võrrelda teda heal teel sõitva autoga.

Meeskonnaliikmed olid inimesed, kellel tuli osaleda ekspeditsioonis. Proovilennule sõitsid niisiis Zuppner, kes oli õhulaeva kokku seadnud ja oli valitud kapteniks; von Horst ja Dorf, kaks abi, õhujõudude ohvitseri; navigaator leitnant Hines, kaksteist inseneri ja kaheksa mehaanikut, neegrist kokk ja kaks filipiinlast, kajutijungat.

11

Uurimisretke juhtis Tarzan, Jason Gridley oli tema asetäitja.

Lennuk tõusis linna kohale ja kontrollpunktis viibiv Zuppner ei suutnud talitseda oma vaimustust.

„Ma pole eales näinud sellist imet!" hüüdis ta. „Tasus vaid puudutada juhtimishoobasid, kui lennuk hakkas juba kõrgust võtma!"

„Pole midagi imestada," kostis Hines. «Lennukis pole ma kahelnud. Ainult mulle tundub, et meeskond on liiga suur."

Jälle ajad sa oma joru, leitnant," naeris Tarzan. „Arvad vist, et meeskond on nii suur õhulaeva ebatäiuslikkuse tõttu. Ära unusta, et meil seisab ees lend tundmatusse maailma ja keegi ei tea, kui kauaks. Meid võib varitseda oht, võib-olla tuleb vaen-lasega rinda pista, millest kõiki on korduvalt hoiatatud. Kui meid oleks kas või kaks korda rohkem, kui vaja, vaevalt suudaksime ka siis inimkaotusteta koju naasta. Meid ootavad uskumatud raskused ja siiski ma loodan, et tuleme tagasi täies koosseisus. Kuid peame kõik põhjalikult läbi kaaluma, arvestama kõiki võimalusi. Sulle, Hines, on mul palve: anna meile len-nusõidutunde, enne kui kohtume ebameeldivustega." Zuppner hakkas naerma, leitnant noogutas nõusolevalt. „ Õpetan teile kõike, mida oskan. Teen teile välja kõige rikkalikuma lõunasöögi, mis on Berliinis iganes tellitud, kui laev tuleb tagasi ja ma olen ikka veel selle tüürimees."

„Oleme kokku leppinud, nüüd aga räägime asjast," sõnas Tarzan. „ Kuidas kapten sellesse suhtub, et lubada alluvatel mehaanikuid ja insenere abistada? Meil on siin taibukad poisid, haaravad kõike lennult ning aitavad vajaduse korral mootoreid parandada ja teevad masinaruumis muudki kasulikku." „Sul on õigus, Tarzan," soostus Zuppner. Hiigelsuur kiiskav õhulaev suundus põhja jä lendas tunni aja pärast juba Doonau kitsa lindi kohal.

Mida kauem nad õhus viibisid/seda suuremasse vaimustusse Zuppner sattus.

„Olen selle õhulaeva edukas lennus täiesti kindel!" hüüdis ta. „Iga minutiga veendun ma üha rohkem, et pole varem näinud midagi sellist. Vapustav lennuk. See avab aeronautikas uue ajastu. Läbisime tohutu vahemaa Hamburgini rekordiliselt lü-hikese ajaga."

„ Hamburgini ja tagasi. See on meie proovilennu peaeesmärk," täpsustas Tarzan. „Ainult ma ei taipa, miks peame

12

Friedrichschafenisse tagasi lendama..."

Tarzanile jäid otsa vaatama imestunud silmapaarid. „Tõsi jah, mispärast?" haaras mõttest kinni Gridley. Zuppner kehitas õlgu.

„ Oleme suurepäraselt varustatud, meil on korralikud toiduvarud ja..."

„ Milleks siis teha 80-miiline tarbetu ring? Ainult selleks, et Friedrichschafenisse jõuda?" käis peale Hines.

„Kui teil pole midagi selle vastu, siis lendame edasi põhja," kuulutas Tarzan.

Seega sai 0-220 proovilend ootamatult alguseks pikale reisile Maa põue.

Poolusele otsustati lennata piki kümnendat meridiaani Greenwichist ida pool. Kuid lennata kohe sellel kursil oli ebamugav ja hiidlennuk, möödunud Hamburgi lääneosast, ületas Põhjamere ning liikus nüüd Teravmägedest lääne pool polaar-ala jääkõrbete kohal.

Lennuk lendas umbes 75-miilise tunnikiirusega ja järgmise päeva keskööks oli põhjapooluseni jäänud õige vähe maad. Mõne aja pärast teatas Hines pidulikult, et nad olid jõudnud poolusele.

Hiidlennuk hakkas pikkamisi tiirlema tardunud lumiste jääväljade kohal.

„Peame pooluse ära tundma Itaalia lippude järgi," lausus Zuppner naeratades.

0-220 tegi pöörde paremale ja võttis kursi pisut rohkem lõunasse, 170. idameridiaani poole.

Sellest hetkest alates ei läinud Jason Gridley Zuppnerist ja Hinesist, sammugi kaugemale, vaid jälgis erutatult mõõteriistu ja silmitses jääkõrbet.

Gridley oli veendunud, et sissepääs põhjapoolusse asub 85. põhjalaius- ja 170. läänepikkuskraadi alal.

Kõigist mõõteriistadest keskendas Gridley tähelepanu kompassile, millel oli tähtis osa Jasoni teoreetilistes uuringutes polaarava asukoha kindlakstegemises. Viis tundi lendas lennuk lõunasse. Ja siis saabus hetk, kui Gridley hüüatas:

„ Kapten! Peatage lennuk! Kui mu arvestused on õiged, jõuame praegu kohe polaarava juurde. Asi on selles, et kompass kaldus kõrvale, mis puutub kurssi, siis oleme õigel teel. Mida lähemale otsitavale kohale, seda kummalisemalt kompass

13

käitub. Teisisõnu, ava keskmele lähenemisel liigub kompassinõel üha korrapäratumalt. Siin, Pellucidari maa kohal, muutub kompass üldse tarbetuks. Laskugem nüüd spiraali mööda alla, meie leitud avasse."

Zuppner vangutas mõtlikult pead.

„ Laskuda on võimalik üksnes hea ilmaga. Kui puhkeb lumetorm, kaldume ilmtingimata kursist kõrvale, sest oleme jäänud kompassita."

„Hoia paremale!" käsutas Gridley.

Olukord muutus nii pinevaks, et järgmise kahe tunni jooksul ei poetanud keegi sõnakestki.

«Vaadake!" karjatas äkki vaikust katkestades Hines. „Meie all on lahtine vesi!"

„Mida oligi oodata," tegi Zuppner häält. „Ava pole ega saagi olla. Teadsin seda alati, kuidas te ka poleks püüdnud mind ümber veenda. Sellestsamast ajast peale, kui Gridley meile oma teooriat tutvustas."

„Ilmselt olen kogu meeskonnas ainuke, kes jäi seda oletust uskuma," lausus Gridley naeratades, „ainult ei maksa seda minu omaks nimetada. See pole hoopiski minu teooria. Aga ma ei imesta, kui teil ei õnnestu seda ümber lükata. See, kes mõne viimase tunni jooksul päikest jälgis, nõustub arvatavasti minuga, et maapõue viivat polaarava antud punktis pole. Maakoore selles piirkonnas peab olema hiigelsuur nõgu ja siin, just nimelt siin tuleb meil laskuda väga sügavale. Ehk pani teist keegi tähele, et keskpäevane päike seisab palju madalamal kui õigus, ja sedamööda, kuidas edasi

liigume, laskub ta üha madalamale. Kahtlemata loojub ta varsti päriselt ja me näeme Pellucidari keskpäeva päikest."

Helises telefon ja Hines võttis toru.

„Sain aru, söör," lausus ta ja pani toru ära. „Helistas kapten von Horst. Ta rääkis roolikambrist. Ütles, et ees on elutu maa."

„Maa?!" hüüatas hämmastunud Zuppner. „Kas tõesti Siber? Teist mandrit ei saa siin lihtsalt olla!"

„Kuid Siber asub ju sadu miile kaheksakümne viiendast põh-jalaiuskraadist lõuna pool, meie aga oleme praegu kõige rohkem kolmkümmend kraadi lõuna pool," lausus Gridley.

«Sellisel juhul oleme kas avastanud siiani tundmatu arktilise maa või läheneme Pellucidari põhjapiirile," lausus leitnant Hines.

14

„Just nii, läheneme piirile." Naeratus säratas Gridley nägu. „0h issand! Vaadake kraadiklaasi!"

„Pagana pihta!" hüüatas Zuppner. „Kõigest pluss kakskümmend kraadi Fahrenheiti järgi!"

„Ees on vähese lumikattega kõrb."

„ Innesi kirjelduse järgi on see korsaaride maa põhjaosa," kuulutas Gridley.

Uudis levis välgukiirusel kogu õhulaevas. Kahtlused Pellu-cidari olemasolus haihtusid silmapilk. Erutus kasvas. Vahist vabad meeskonnaliikmed vaatasid pingsalt ettepoole, lootes näha Pellucidari päikese kiiri.

0-220 liikus aeglaselt lõunasse. Ja kui südaöine päike lõpuks horisondi taha vajus, avanes inimeste pilkudele heitlus, mis levis allmaailma kesksest valguseandjast.,

Maastik, mille kohal 0-220 lendas, muutus kiiresti. Seljataha jäi jäine tasandik, nähtavale hakkas tulema metsaga kaetud künkaid ja mäeseljandikke. See oli tõepoolest Pellucidari maa. Seesama Pellucidar, millest oli unistanud Jason Gridley.

Mets vaheldus tasandikega, nähtavale ilmusid jõed ja ojad. Kuid kusagil polnud märkigi inimestest.

„Päris põrguhaud," ütles Tarzan. «Kapten, alustage maandumist."

Ja 0-220 hakkas aeglaselt kõrgust vähendama.

Rattad vajusid pinnasesse ja kabiini põhi jäi maapinnast vaevalt kuus jalga kõrgemale. Meeskond pudenes lennukist välja, sukeldudes põlvini Pellucidari lopsakasse taimestikku.

„Poleks paha värsket liha hankida," ütles Tarzan. „Kuid meie maandumine peletas eemale kõik ümbruskonna elajad. Aga olgu pealegi. Mida me aga tõepoolest vajame, on puhkus," lisas ta. „ Pikka aega töötas meeskond käsi rüppe laskmata ja endale armu andmata, kiirustades lõpetama ettevalmistusi. Vaevalt leidub teie hulgas kedagi, kes viimase kolme päeva jooksul oleks kas või paariks tunniks sõba silmale saanud. Teen ettepaneku jääda esialgu lennukisse ja uurida paikkonda ning pärast alustada korsaaride maa plaanipärast tundmaõppimist."

Ettepanek puhata kõlas ahvatlevalt ja vastuväiteid polnud.

„Arvan, et inimestele tuleb rangelt keelata ilma loata lennukist lahkuda," jätkas Tarzan Zuppneri poole pöördudes. „Satuvad veel metslaste või metsloomadega kokku. Pellucidaril võib igal sammul ähvardada oht. Loomulikult ei käi see minu

15

kohta," naeratas Tarzan.

„Olen kindel, et sa võid vääriliselt enda eest seista kõikjal, kus sa iganes ka ei viibiks," lausus Zuppner.

«Pealegi toon ühiskatlale üksinda rohkem kasu kui abilistega, " lisas ahvide kasvandik.

„Nii või teisiti," jätkas Zuppner, „ei kuulu uurimisretke juhi käsk arutamisele ja ei hakka ükski meeskonnaliige vastu vaidlema, kui sa ise sellest kinni ei pea. Siiski olen kindel, et keegi meist ei soovi üksinda sellel maal ringi luusida."

Veidi aja pärast oli kogu meeskond, välja arvatud vahtkon-naliikmed, vajunud sügavasse unne.

Tarzan ärkas esimesena ja väljus lennukist. Kõigepealt heitis ta seljast rõivad, mis teda kogu lennu kestel olid ahistanud. Lennuki kõrval seistes jäi Tarzan kuulatama. Paar sekundit hiljem asus ta teele, peaaegu alasti, relvastatud jahinoa, viskeoda ning vibu ja nooltega — sõjariistadega, mida ta juba varajasest lapseeast oli eelistanud mis tahes tulirelvale.

Ainsana märkas Tarzani lahkumist vahtkonnaohvitser Dorf, kes jälgis harda hirmuga, kuidas džunglivalitseja ihuüksi oru ületas ja metsa kadus...

Metsa jõudnud, pani Tarzan tähele, et mõni puuliik oli talle tundmatu. Ja ikkagi oli see mets, tema looduskeskkond. Sellest piisas täielikult, et Tarzan sööstis viivitamatult padrikusse, kus unustas kohe, et oli alles hiljuti viibinud tsiviliseeritud maailmas.

Tarzan nautis üksindust, kuigi talle meeldisid inimesed, kellega ta siia oli lennanud.

Taas vabadusse pääsenud, sarnanes Tarzan peaaegu tundidest jalga lasknud koolijütsiga. Sattunud ruttavasse ja südamele nii armsasse ümbrusse, palgest palgesse loodusega, hingas Tarzan täiel rinnal Pellucidari õhku. Täis ülevoolavat rõõmu-tunnet hüppas ta puult puule.

Olles juba harjunud ja maha rahunenud, jätkas Tarzan oma teed.

Tundmatud linnud lendasid temast mööda, kauguses vilksatasid mingisugused veidrad metsloomad. Kuid Tarzan ei sirutanud kätt relva järele, ta pidas jahti veel enneaegseks. Sel hetkel ta lihtsalt elas ja hingas. Saanud vabaks, kaotas ta ajataju. Ta ei mõelnud sellele, kui kaugele lennukist oli jõudnud ja millises suunas läheb, ka mitte sellele, et pea kohal pole tema

16

sõpru: päikest, kuud ja tähti, mis nii sageli olid teda aidanud Aafrika džunglites rändamisel.

Järsku muutus Tarzan valvsaks ja hüppas puu otsast alla selgelt märgatavale rajale. Midagi uut ja ootamatut avanes tema pilgule. Need olid ammugi hääbunud ajastu jäljed. Hiidpuud, teravalt lõhnavad suured lilled, mida kasvas siin külluses.

Ümbritsevas oli midagi metsikut ja senitundmatut. Tarzan tunnetas ohtu. Ta mõistis kohe, mis oli õigupoolest juhtunud. Ehkki tagajärjed võisid saada talle hukatuslikuks, nagu Tarzan selgesti mõistis, kõverdusid tema huuled millekski põlguse varjundiga mõru naeratuse taoliseks iseenda vastu.

Tema, Tarzan, oli sattunud algelisse lõksu, mis oli mõeldud ettevaatamatule metsloomale.

Kõvera puu oksa külge kinnitatud suur valgeparginahast püünis — ja ongi kogu tarkus. Ja püünises istub tema, Tarzan. Katki poleks midagi, kui poleks olnud silmust, mis oli lasso kombel keerdunud keha ümber ja kammitses ta käsi.

Tarzan jäi õhku rippuma. Maast lahutas teda kuus jalga. Silmus väänles maona ristluude ümber käsi ülalpool küünarnukke keha vastu surudes. Lisaks kõigele muule rippus ta, pea alaspidi.

Tarzan püüdis kätt vabastada, et nuga haarata, kuid keha raskuse all hakkas toornahk venima ja vähimagi liigutuse juures tõmbus veel rohkem pingule. Haare oli raudne. Olukord muutus väljapääsmatuks.

Tarzan mõistis, et oli sattunud inimkäte tehtud püünisesse, järelikult tulevad inimesed ilmtingimata saaki kontrollima. Jahimehena teadis ta seda omast käest. Nad tulevad kindlasti saagi järele, olgu see siis loom või lind.

Ta püüdis kujutleda neid inimesi, kes seda maad asustavad. Isegi kui ta ei suudaks sõlmida nendega sõbralikke suhteid, palus ta siiski Kõigevägevamat, et inimene tuleks enne, kui siia ilmuvad metsloomad. Saatuse üle mõtiskledes tabas ta terava kõrvaga lähenevaid samme, kuid hääle järgi võis arvata, et see polnud inimene. Tarzan pingutas haistmist, aga läheneja lõhn ei öelnud talle midagi. Ühtaegu tajus Tarzan, et see olevus oli teda juba haistnud.

Loom ei kiirustanud ja ammu enne seda, kui ta Tarzani nägemisalasse ilmus, oli ahvinimene kindlaks teinud, et talle läheneb kabiloom. Tarzan ei tundnud hirmu, ehkki tal polnud vä-

17

himatki aimu, mis loom see võis olla. Arvatavasti üks neid kummalisi olevusi, keda leidus Pellucidaril, mitte aga Maa peal.

Siis kandus ta sõõrmetesse uus lõhn, millest tal oleksid juuksed hirmuga püsti tõusnud, oleks ta koduses džunglis viibinud. Õigemini mitte küll hirmust, vaid loomuliku reageeringu tõttu põlisvaenlasele. Uus lõhn meenutas Tarzanile millegi poolest tema vaenlase lõhna. Niimoodi ei lõhnanud lõvi Numa ega leopard Sheeta jäljed, nii lõhnas hiidkass, tõsi küll, pisut teisiti. Tarzan tajus selgesti tema lähenemist, hiilivat sammu. Ta mõistis, et hiidkass tuleb mööda rada kas Tarzani või siis selle kabiloo-ma lõhna peale.

Esimesena kerkis Tarzani ette kabiloom. Tema ettetungivate kihvadega pea meenutas härja oma. Päratu loom hõivas oma kerega kogu raja. Inimest nähes jäi ta kohe seisma, põrnitsedes töntsilt Tarzanit.

Tarzan tardus paigale, püüdes seda juuraajastu koletist mitte hirmutada, sest tajus pidevalt teda jälgiva hiidkassi juuresolekut. Aga kui Tarzan arvas, et rajal olev loom teist kohates plehku pistab, siis eksis ta rängalt

Kabiloom oli samuti haistnud varitsevat vaenlast ja hakkas sõjakalt kapjadega põtkima, surus siis kihvad lähima puu juurte alla, ajas saba püsti ja vajutas pea maadligi, valmistudes kallale tungima.

Tarzanil välgatas mõte, et kui loom teda kergelt tõukab või peaga riivab, jääb temast väga vähe järele.

Ringi vaadates ja looma vaateväljal hoides tunnetas Tarzan ahastusega oma abitust. Juba varajasest lapsepõlvest alates oli ta näinud igasugust surma ega kartnud seda. Ta oleks olnud nõus kohtuma surmaga kahevõitluses, kuid antud olukorras ta surra ei tahtnud. Väljapääsmatusest Tarzan peaaegu vabises. Surra ainsagi võimaluseta võidelda oma elu eest — sellist lõppu polnud Tarzan endale küll kujutlenud...

Ohus abitult rippuv Tarzan pööras silmad loomalt kõrvale. Ta tundis südant kokku tõmbumas mõttest, et pole väljavaadet surmale väärilisel vastu minna.

Sel hetkel, kui Tarzan oli valmis surmahoopi vastu võtma, kaikus õhk üdini tungivast möirgamisest.

Tarzan pööras pead ja nägi nii jubedat vaatepilti, millist ta Maal eales polnud näinud.

Hiigeleluka kaelas rippus nii kohutavalt suur tiiger, et Tarzan

18

raputas pead, uskumata oma silmi. Hiiglaslik mõõkhambuline tiiger oli löönud kihvad kabjalise koletise kaela, kes selle asemel, et teda seljast maha heita, oli otsekui maa külge naelutatud ja ainult vehkis tohutu peaga, püüdes tabada kihvadega elavat surma, kes oli talle kaela klammerdunud. Vabisev loom möirgas valust ja raevust.

Tiiger tegi osava liigutuse ja purustas vägevate mõõgataoliste kihvadega vastase kolju. Surm saabus silmapilk.

Võitlustuhinas ei märganud hiidtiiger Tarzanit, tal oli tähtsamat teha. Ja alles söömingut alustades pööras ta pilgu rippuvale kehale. Paugupealt unustas tiiger söömise. Pea alla painutanud, vahtis ta üksisilmi Tarzanit, surmavad kihvad irevil. Metsloom jälgis uut ohvrit. Koopataolisest kõrist kostis madal ähvardav möire. Pooleldi söödud saagi-sinnapaika jätnud, hakkas ta pikka saba vihaselt vastu maad pekstes hiilimisi Tarza-nile lähenema.

III. Hiidkassid

Robert Jones ringutas ja tõusis kitsal lennukikoil haigutades istukile, nägu imestunud. Seejärel ajas mees end püsti ja vaatas avatud luugist välja. Mitu minutit silmitses ta ainiti pea kohal seisvat keskpäeva päikest, pani end siis kiiruga riidesse ja tõttas kambüüsi.

„On alles lugu," lausus ta endamisi. „Nagu poleks üldse maganud. Päike on ikka samas kohas. Seinakell oli kuus. Jones lähendas kõrva kellale.

„ Paistab tiksuvat," pomises ta.

Ta väljus kambüüsist, silmitses päikest ja vanguta^ pead.

«Kes kurat küll ütleks, mida praegu teha? Kas hommiku-lõuna- või õhtusööki?"

Jason Gridley väljus kajutist, laskus kitsasse koridori ja suundus kambüüsi.

«Tere hommikust, Bob!" ütles ta lävel seisatades. „Ma ei ütleks ära kergest hommikueinest."

„Kuidas te ütlesite — hommikueinest, söör?" kordas Jones.

„Nojah. Kohvi, paar muna — kõike, mis käepärast on."

«Seda ma teadsin!" hüüdis neeger. „Teadsin, et kell on õige. Need on päikese vigurid!"

19

Gridley naeratas mõistvalt.

„ Lähen ja kõnnin väljas. Tulen veerand tunni pärast tagasi. Muide, ega sa lord Greystoke'i ole juhtunud nägema?"

„Ei ole, söör. Nägin mässa Tarzanit viimast korda eile õhtul." „Ma ei mõista, kajutis teda pole."

Gridley tegi kähku tiiru ümber õhulaeva. Naasnud ühiska-jutisse, leidis ta eest Zuppneri ja Dorfi, kes hommikueinet oodates laua ääres istusid.

„Tere hommikust!" tervitas neid Gridley.

„Tere hommikust! Aga kes teab, võib-olla ka tere õhtust!" kostis Zuppner.

„Oleme siin viibinud juba ligi kaksteist tundi," sekkus Dorf, „aeg aga on seesama, mis eilegi, kui siia jõudsime. Tulen just vahikorrast, seisin neli tundi ja kui poleks olnud kronomeetrit, poleks ma mitte mingil juhul teadnud, kui palju aega on möödas, kas veerand tundi või nädal."

„Ka minul on samasugune ebamäärane tunne ja vaevalt oskan seda seletada," soostus Gridley.

„Kus siis Greystoke on?" küsis Zuppner. «Tavaliselt on. ta varajane lind."

„Ei tea. Küsisin nüüdsama Bobi käest, kuid tema pole Greystoke'i näinud."

„Ta lahkus lennukist umbes kolme tunni eest või natuke varem," ütles Dorf. „Minu vahikorra alguses. Minu silme all läks ta metsa poole ja kaduski sinna."

«Ilmaaegu läks ta üksi," tembus Gridley pilve.

„See inimene ei lase endale liiga teha," väitis Zuppner.

«Teate, oma vahikorra ajal nägin ma mõningaid siinseid metsloomi ja seetõttu kahtlen, et nendest võib üksinda jagu saada isegi niisugune inimene nagu Tarzan. Seda enam tema relvastuse juures."

«Tahate öelda, et tal polnud püssi kaasas?" küsis Zuppner.

«Märkasin tal ainult vibu ja nooli. Loodan, et ta nuga maha ei unustanud. Meie tulirelvast on tal vaevalt kasu. Sellele metsloomale, keda ma vahis olles nägin, on kuulid niisama head kui herneterad," jätkas Dorf.

«Saaksid ehk selgemini?" erutus Zuppner. «Räägi täpsemalt, mida sa nägid?"

«Ausõna, sellest ei taha rääkidagi, see on nii jälk. Ma isegi ei usu seda, kurat võtaks!"

20

„Sulle ehk viirastus? Varjude mäng või midagi taolist?" küsis Zuppner.

„Noh, hea küll, tunni aja eest möödus lennukist saja jardi kauguselt karu."

„Kah mul asi, millega üllatada," muigas Zuppner.

„Võib-olla ka mitte, kuid see karu oli nii suur, et ma isegi ei uskunud ja hõõrusin silmi. Kui mul oleks tulnud temale jahti pidada, oleksin ma eelistanud lasta looma pihta välikahurist."

„Kahurist karu pihta?" küsis Zuppner uskumatult.

„ Kujuta ette. Siis tulid veel tiigrid ja mitte üks, vaid tosina ümber. Meie bengaali tiigrid on nende kõrval lihtsalt kassipojad. Ja karu — niisuguseid hiigelsuuri isendeid pole ma eluski näinud. Kihvad on neil, voh, niisugused, umbes kaheksa tolli kuni jala pikkused. Nad läksid oja juurde jooma, siis tulid tagasi, osa siirdus metsa, teised jõe äärde. Isegi kui Greystoke'il oleks püss kaasas olnud, poleks ta midagi teha suutnud, vaat mis ma teile ütlen."

„Kui ta oleks neid kohanud metsas, oleks ta nende eest ära lipsanud," ütles Gridley.

„See kõik ei meeldi mulle," lausus Zuppner pead vangutades. „Pagana pihta, pidi ta ka üksinda minema."

„ Karud ja tiigrid on alles õied. Ma nägin midagi veel rabavamat."

Robert Jones, kellel oli teatavaid eesõigusi, tuli kambüüsist ja kuulas nüüd pärani silmi ning elava huviga Dorfi juttu nähtud koledustest.

„Niisiis," jätkas Dorf, «nägin ma mingisuguseid kummalisi olendeid. Jälgisin neid lennukist ja seetõttu sain korralikult silmitseda. Esialgu pidasin neid lindudeks, aga kui üks tuli lähemale, taipasin, et näen lendavat roomajat pika kitsa pea, aukartustäratavate lõugade ja paljude üliteravate hammastega. Peas oli tal mingisugune kühm. Tiibade siruulatus oli umbes kakskümmend jalga. Minu silme all kukkus ta kivina maha, ja kui uuesti üles sööstis, rabeles ta käppade vahel üsnagi kogukas lammas. Vähimagi pingutuseta lendas roomaja selle koormaga ligi miili kaugusele. Nii et see linnuke võib hõlpsasti ka inimest sõidutada."

Robert Jones pani suu kinni ja väljus kikivarvul ruumist.

„See tundub olevat pterodaktülos," oletas Zuppner.

„Jah," vastas Dorf. „Mina peaksin seda jäledikku

21

pteraanodoniks."

„Kas te ei arva, et peaksime otsinguid alustama?" pani Gridley ette.

„Kardan, et Greystoke'i see ei vaimusta," vastas Zuppner. „ Nimetame seda teisiti, ütleme, et see on jahiretk," soovitas Dorf.

„Kui ta lähema tunni jooksul välja ei ilmu," ütles Zuppner, „tuleb me'il midagi sellist ette võtta."

Vestluskaaslastega ühinesid Hines ja von Horst.

„Aga kui ta meie äraolekul tagasi tuleb?" küsis Gridley.

„Tõstame lennuki õhku."
„Kas olete kindel, et suudame hiljem just siiasamasse maanduda?" küsis Zuppner.
«Kahtlane küll," vastas leitnant. „Meie mõõteriistad on Pel-luddari tingimustes kasutud."
-«Tähendab, peame seniks kohale jääma, kuni ta tagasi tuleb," võttis Gridley jutuotsad kokku.
„Aga kui saata inimesed teda otsima," arutles Zuppner, „kes annab kindluse, et nad oskavad tagasi tulla?"
„See on lihtsamast lihtsam," naeris Gridley, „nad jätavad märgid maha ja nende järgi tulevadki tagasi."
„Kah õige," nõustus Zuppner.
„Teen järgmise ettepaneku," sõnas Gridley. „Lähevad von Horst, mina ja Muwiro oma inimestega, need on kogenud sõdurpoisid, kes tunnevad džunglit nagu oma viit sõrme."
„Kuid siin pole džunglit, "*sekkus Dorf.
„ Igatahes liiguvad nad metsas palju paremini ringi kui kes tahes meie hulgast," käis Gridley peale.
„Arvan, et nii tulebki teha," lausus Zuppner. „Seda enam, et antud hetkel olete teie juhi asemel, see tähendab, et peame vastuvaidlemata täitma teie käske."
„ Peate nõustuma, et oleme sattunud äärmuslikku olukorda. Kõik vastuvõetavad otsused peavad tuginema meie elukogemustele ja teadmistele. Seepärast on loomulik, et juhtimise peab enda peale võtma meist kõige kogenum ja asjatundlikum. Antud juhul talitame targasti ja tulemuslikult, kui arutleme, arvestamata ametiastmeid või vanust."
„Tunnen ära Greystoke'i stiili," lausus Zuppner. «Seepärast oligi temaga kerge ja lihtne. Olen teiega täiesti päri. Teie plaan paistab mulle kõige teostatavam ja mõistlikum."
22
„Väga hea," sõnas Gridley. «Leitnant, kas tulete minuga?" küsis ta von Horsti poole pöördudes. Ohvitser noogutas.
„Ma poleks teile andestanud, kui te poleks mind ühes võtnud," ütles ta.
„Tore. Siis on vaja nii kähku kui võimalik end valmis panna ja — teele. Hoolitsege selle eest, et sõdurid kõhu kõvasti täis sööksid, ja öelge Muwirole, et ta püssid kaasa võtaks. Meil võib neid vaja minna."
«Hüva. Just üleeile selgitasin neile tulirelva paremusi, nad ju peavad seda arguse tunnuseks. Muwiro jutustas mulle, et sõdurid eelistavad vibu ja nooli ning kasutavad püssi ainult praktika mõttes, mitte lõvi või mõne muu looma küttimiseks."
«Oodake, kuni nad näevad neid elukaid, keda mina nägin, siis kahmavad nad kohe püssi kätte," sõnas Dorf.
„Ja veel. Võtku nad võimalikult palju padruneid kaasa, neil pole ju midagi kanda, sest toitu pole mõtet ühes vedada, seda hangime jahil."
«Inimene, kes selle maaga kohaneda ei suuda, kõngeb nälga!" hüüdis Zuppner.
Gridley suundus oma kajutisse, von Horst läks saadud korraldusi täitma.
Päästeretke ettevalmistamises osales peaaegu kogu meeskond. Puhkenud möllu jälgiv Robert Jones mõmises heasüdamlikult:
«Noh, nüüd ei kammi poisid läbi üksnes metsa, vaid kogu maa."
Mahajäänud meeskonnaliikmed vaatasid veel kaua järele ot-singurühmale, kes läbis oru ja kadus peagi tumedasse padrikusse. Jones silmitses juba teab mitmendat korda keskpäeva päikest, lõi rusikaid vastamisi ja lipsas kambüüsi.

Kui grupp oli metsa jõudnud, palus Gridley Muwirot, et see asuks juhtima Tarzani jälgede otsimist, sest teistega võrreldes olid tema metsmehekogemused kõige suuremad.

Peagi leiti esimesed Tarzani jäljed, ent sügavas tihnikus need kadusid.

«Näete, siin, selles kohas läks suur bwana puu otsa," teatas Muwiro, «kuid meie hulgas pole niisugust inimest, kes suudaks talle järgneda liaanipadrikusse, kus ta mis tahes kõrgusel ker-sgesti edasi liigub."

23

‚Ja mida sa soovitad teha, Muwiro?" küsis Gridley.

«Oleks ta oma kodudžunglis," ütles sõdur, «siis liiguks ta kahtlemata otseteed eesmärgi poole, kui ta ainult ei märganud looma, kellele tormas jahti pidama."

«Arvatavasti on ta siin küttinud," ütles von Horst.

«Arvan, et kui see ka nii on, läks ta igal juhul kõige otsemat teed. Teine asi, kui äkki leidis mingisuguse raja või jälje."

„Ja mida ta oleks siis ette võtnud?" uudistas Gridley.

„ Küllap oleks raja kohale ootama jäänud või piki rada liaanide ja puude otsas edasi liikunud. Tarzan on alati silma paistnud oma teadmisjanu poolest ja oleks isegi niivõrd ebaharilikes tingimustes sellele iseloomuomadusele truuks jäänud."

«Tuleb samas suunas metsa minna ja see rada üles otsida," kuulutas Gridley.

Muwiro koos kolme sõduriga hakkas edasi minema, raiudes vajaduse puhul põõsaid maha ja tehes puutüvedele täkkeid, et tagasiteel mitte eksida. Päikesekiired tungisid suurivaevu tihedatest puuvõradest läbi, mistõttu päikese järgi suunda hoida oli võimatu.

«Issake! On alles rägastik!" oli von Horst masendatud. «Kuidas me ta küll üles leiame? See on niisama hea kui heinakuhjast nõela otsida... Aga kui lasta paar pauku, äkki ta kuuleb?"

«Pole paha mõte, kuid mitte revolvrist, vaid püssist. Selle pauk on tugevam, seega on rohkem väljavaateid, et Tarzan kuuleb." |

Kärgatas kolm lasku. Loomulikult ei järgnenud mingit vastust. Mida sügavamale metsa inimesed tungisid, seda rohkem valdas neid masendus teadmisest, et otsingud on lootusetud.

Puude läbipääsmatuks sasipuntraks põimunud kroonid moodustasid lausseina. Edasi liikuda muutus üha raskemaks, inimesed olid surmani väsinud. Lõpuks ometi leidis salk raja.

«Jätkake teekonna tähistamist, sest rajad võivad ristuda."

Edasiminek muutus nüüd märksa hõlpsamaks. Grupp käis maha mitu miili. Aega ei tajunud keegi.

Eemalt jälgisid inimesi tavatult suured ahvid, kes sarnanesid välimuselt inimestega. Madalas salga kohal lendasid tundmatud linnud, kisades pahaselt ja plagistades valjult tiibu.

„ Saaks kas või silmanurgast näha mõnda koletist või inimolendit, kui neid üldse siin leidub," ütles von Horst.

24

«Imelik, et me pole neid veel kohanud. Vaevalt küll selle pärast, et nad meist kavalamad oleksid või meid kardaksid. Tõenäoliselt on võõras lõhn nad valvsaks teinud. See tundub neile kahtlane," sõnas Gridley.

„Kas panite tähele, et helid kostavad peamiselt meist eespool?" küsis von Horst. „Need meenutavad mulle elevantide pasundamist. Kas kuulete? Tõsi küll, need on kaugel. Kuulete?"

„Pole nagu midagi kuulda. Oled kindel, et sa valesti ei kuulnud?"
„Olen valmis vanduma. Mul on selline tunne, et rühime otse kiskjate karjale sülle."
Jumal tänatud, et päike püsib kogu aeg seniidis. Meid ei ähvarda metsas ööbimine."
Samal hetkel kuulsid inimesed kõige viimasena sammuva sõduri karjatust:
„Vaadake, bwana, seal!"
Gridley ja von Horst heitsid pilgu näidatud suunas ja silmasid hiigelsuurt metslooma, kes liikus pikkamisi ja raskelt mööda rada.
„Issand!" pääses von Horsti suust. „Ja mina arvasin, et Dorf luiskas! Oh jumal! On's niisugune asi üldse võimalik? Elame ju telegraafi, telefoni, teaduse ja tehnika sajandil, praegu aga seisame mõõkhambuliste monstrumite ees, kes asustasid Maad miljoneid aastaid tagasi!"
«Olge ettevaatlik — kus on üks, seal leidub teisigi!"
„Kas tulistada, bwana?" küsis üks sõdureid.
«Esialgu mitte. Hoidke kõik kokku ja olge valvel. Pole välistatud, et nad tungivad meile kallale."
Salk taandus pikkamisi. Relvastatud sõdurid, moodustanud tiibkaitse, taganesid sammhaaval lähenevate loomade eest. Mu-wiro astus Gridley juurde.
„Olen juba tükk aega teraselt jälgi silmitsenud ja haistan elevantide lõhna. Eespool on ilmunud nähtavale mingisugused loomad, keda siit pole õieti näha, kuid selle peale võib mürki võtta, et nad sarnanevad elevantidega," lausus Muwiro tasa.
„Oleme vast portsu otsa kukkunud," ütles von Horst. „Kuhu sa ka ei astu, kõikjal on tiigrid või elevandid. Ja kuulete, nüüd hakkasid veel põõsad rägisema, küllap kohe hüppab sealt välja mingi elukas."
Von Horst ütles seda, millest kõik mõtlesid, kuid eelistasid

vaikida. Salk läks pikkamisi ja ettevaatlikult edasi. Peagi avanes nende pilgule suur lagendik, mille ümber kõrgus tiheda müürina mets.
Lagendikule suubus mitu rada, mida mööda liikusid kõige erinevamad loomad. Jubedad koletised, kes meenutasid ähmaselt härgi. Mingisugused hiidpõtradega sarnanevad punast värvi elukad. Eleväditaolised mastodonid ja mammutid, ebaloomulikult suurte peade ja sambakujuliste jalgadega, mille jämedus oli vähemalt kolm jalga. Pikaks veninud pea päratute lõugade ja seakõrvadega läks üle võimsaks kümne jala kõrguseks kereks.
Paugupealt unustanud tagantpoolt lähenevad tiigrid, jälgisid Gridley ja von Horst pärani silmi lagendikule kogunevaid hiigelsuuri elevandisarnaseid loomi.
«Olete kunagi midagi sellist näinud?" küsis Gridley.
„Ei, nagu me kõik," kostis von Horst. «Arvan, et selliseid isendeid elutseb ka Maa peal, tõsi küll, kaugeltki mitte nii mürakaid."
Jutlejate juurde astunud Muwiro tardus paigale ja jäi suuril silmil karja jõllitama.
«Mida kostad, Muwiro?"
«Tuleb kähku jalga lasta, kuni veel elus oleme. Lagendikult peab lahkuma. Need hiigelkassid ründavad kohe elevante ja läheb lahti niisugune pöörane heitlus, millest te pole undki näinud. Kui kassikesed meid lõhki ei kisu, trambivad meid sodiks elevandikesed, nii et aneist ei jää märga plekkigi järele."
«Sul paistab.õigus olevat," nõustus Gridley. Ta läks salga juurde ja käskis sedamaid lagedast kohast üle minna, kuni kassid polnud elevantidega karvupidi kokku läinud.
«Hoiduge kobarasse ja ärge ilma vajaduseta tulistage."
«Vaadake!" kõlas von Horsti erutatud hääl. «Tiigrid tulevad lagendikule! Nad hakkavad elevante ümber piirama."

Salkkond inimesi astus välule, kus hullasid metsikud elevandid. Kui kari tiigreid nägi, muutus loomade käitumine kohe. Sattunud ärevusse hiidkasside lähedusest, muutusid elevandid valvsaks ja hakkasid ringi vahtima.

«Hoidugi tiigritest kaugemale!" karjus von Horst. «Neid paistab siin olevat vähemalt sada!"

Tiigrid tulid lagendikule igast kandist. Ring tõmbus koomale. Nad ei hakanud loomadele otsekohe peale viskuma, vaid

26

lähenesid pikkamööda, surudes end maadligi ja valmistudes kallaletungiks.

Ja siis tõstis kõige suurem mammut londi üles. Ähvardavalt kõlas kutsuv hüüd. Otsekui käskluse peale sööstsid tiigrid juht-loomale kallale, vajutades kihvad ja küünised vabisevasse elusasse lihasse. Puhkes taplus. Keegi sõdureist ei pidanud vastu ja andis tuld. Lasule vastas mingisugune jube võõras heli ja peagi nägi käputäis inimesi ülisuurt dinosaurust, kes, saba püsti, liikus otseteed nende poole.

Metsani jäi mõnisada jardi. Jason Gridley mõistis silmapilk tekkinud olukorra ohtlikkust. .

„Anname kogupaugu ja jookseme puudeni!" kamandas ta.

Kärgatasid paugud. Dinosaurus jäi viivuks peatuma ja siis kuulsid inimesed selja taga rasket müdinat. Tiigrite eest põgenedes kihutasid metsa poole hirmunud mammutid, ähvardades kõik elava maa pealt minema pühkida.

„Tuld!" karjus Gridley ja lajatas järjekordne kogupauk.

Kuulid tapsid dinosauruse, ühe tiigri ja kaks mammutit, ülejäänud traavisid ohjeldamatult edasi tapetud kaaslasi jalge alla tallates ja kõigest jõust jooksvatele inimestele armutult lähenedes.

Põgenejad nägid olukorra väljapääsmatust ja laskjad viskasid tarbetuks osutunud relvad minema. Inimeste kõrval, neist vasakult ja paremalt kihutasid kaarega mööda hirved, püüdes oma elu päästa.

Gridley ja von Horst tegid kõik, mis võimalik, et peatada inimesi ja kutsuda neid korrale, kuid püüdlused jooksid tühja. Ka pidid nad ise kihutavate hirvede eest alatasa kõrvale põikama. Äkki langes mõne sammu kaugusel maha suur puu, mille loomad olid maha murdnud. Gridley otsustas selle tüve varju pugeda, von Horst jooksis edasi metsa poole, kuhu oli juba kiviga visata. Viimasel hetkel mõtles Gridley ümber, kargas pelgupaigast välja ja tormas, nagu jalad võtsid, metsaserva poole. Tema kõrval traavis hiigelsuur mammut.

Enne metsani jõudmist nägi Gridley üksikuna seisvat kõrget jämedat puud, hüppas täie hoo pealt selle otsa ja peitis end võimsate kaharate okste vahele.

Kindlasse varjupaika jõudnud, mõtles Gridley kõigepealt oma kaaslastele ja hakkas neid silmadega otsima. Selleks ajaks polnud ümberringi näha ühtegi inimest. Metsloomad kihutasid

27

maruhoona üle lagendiku ja kadusid tihnikusse. Gridley mõistis, et sellises pöörases kaoses võisid ainult vähesed ellu jääda.

Vahest õnnestus kellelgi metsani jõuda, kuid vaevalt jõudis ta päästvasse tihnikusse varjuda. Eriti valutas Gridley südant von Horsti pärast, kes oli põgenenud viimasena.

Gridley jäi lagendikku silmitsema. Karjainstinktile alludes traavisid loomad laviinina juhtlooma järel. Läbisegi mammutitega põgenesid hirved, sooritades hiiglaslikke hüppeid üle mas-todonide, kes neid jooksu pealt sageli enda alla tilasid. Vaatepilt oli kohutav. Gridley märkas, et osa loomi põgenes surmatoova koorma — nende selga klammerdunud hiidkassidega, kes jooksva ohvri keha puruks rebisid. Ka nägi ta pealt jubedat heitlust kahe tiigri vahel, kes olid jahisaagi jagamisel tülli läinud.

Verest nõretades puresid nad teineteist, kiskudes vastase kerest välja suuri auravaid lihatükke...

Kui loomad olid metsa kadunud, pöördusid tiigrid oma jahisaagi juurde tagasi ja alustasid pidusöömingut, nagu poleks midagi juhtunud. Eemal passisid läbematult metsikud koerad, hüäänid ja hundid, lootes riismete kallal maiustada.

IV. Sagothid

Hiidkass valmistus ahvinimesele peale hüppama ja viimane . tunnetas selgesti surma hingust. Kuid ka praegu, oma elu viimasel hetkel, vaimustas *Tarzanit teda ründava kiskja majesteetlikkus.

Kui oleks olnud võimalik, oleks Tarzan valinud surma avalikus võitluses. Hirmu ta ei tundnud, kummatigi oleks tahtnud teada, mis saab temast pärast surma. Džunglivalitseja ei tunnis--tanud ühtegi usku, ka ei uskunud ta jumalat, ent nagu kõik need, kes kogu aeg loodusega suhtlevad, oli tal mingisugune religioosne tunnetus. Tal polnud piisavalt teadmisi, et seletada salapäraseid loodusnähtusi. Paljustki ta lihtsalt ei saanud aru. Kui ta aruharva jumala üle mõtiskles, siis olid need mõtted algelised nagu omaenese Loojast. Ja nüüd, mil ta tunnetas oma usu ebatäielikkust, tahtis ta loota, et elu ei lõpe surmaga.

Nii arudes Tarzan endamisi nendel loetud sekunditel, mil tüger talle lähenes. Tarzan ei pööranud pilku hüppeks tardunud pikalt toredalt kehalt. Järsku kostis otse tiigri kohal heli,

mis tõmbas ta tähelepanu Tarzanilt kõrvale.

Loom tardus paigale.

Nüüd kuulis ka Tarzan enda kohal okste praksumist ja nägi suure gorillaga sarnanevat kogukat looma, kes talle otsa vahtis.

Kõrvalolevate puude lehestikust pisteti välja veel kaks koonu, rajale kargas ei tea kust veel mitu samasugust metsikut sagris looma. Tarzan märkis endamisi, et olendid sarnanesid paljuski nii gorilla kui ka inimesega.

Tarzan viis pilgu tiigrile ja nägi, et see hakkas nagu kõhklema, mida ette võtta: kas söösta Tarzanile kallale või minna kokku gorilladega.

Järgmisel hetkel tegi kiskja valiku. Toonud kuuldavale metsiku möirge, tormas ta Tarzanile kallale. Samal silmapilgul haaras üks gorilladest välkkiirelt kinni Tarzanit hoidvast nahksil-musest ja hakkas seda üles tirima. Kuid loom oli juba hüpanud. Õhku tõusnud kiskja turjale sadas kümneid raskeid nuiahoope. Okstel kükitavad gorillad panid löökidesse kogu oma vägeva jõu, püüdes pähe tabada. Tiiger prantsatas maha ja enam ta sealt ei tõusnud.

Vaenlasest jagu saanud, lasksid gorillad Tarzani alla ja vabastasid köidikuist. Kaks gorillat haarasid tal kätest kinni, kolmas pigistas Tarzani kõri ja tõstis teise käega tema pea kohale surmatoova nuia.

Tarzani ees seisva gorilla suust tungisid ühtäkki välja kur-guhäälsed helid, millest Tarzan jahmus just nii, nagu oleks ootamatult rääkima hakanud mõõkhambuline tiiger.

„Ka-goda?" kuulis Tarzan.

Tarzani koduses džunglis öeldi seda siis, kui soovitati alla anda.

See sõna, mille oli lausunud võõras maailmas elav gorilla, kuulus suurte ahvide sõnavarasse, kelle keel Tarzani arvates paistis silma erakordse lihtsuse poolest. Selle keele abil suhtlesid omavahel džunglis suured ahvid, alamad ahvid, gorillad, gibonid ja muud isendid.

Et gorilla oskas seda keelt siin, Pellucidaril, see võis tähendada ainult ühte: kontaktide olemasolu välisilmaga või evolut-siooniseaduste ühesust kõigile.

Kuid Tarzan arutles teisiti. Ta arvas, et kuuldud sõna kõneleb ilmselgelt mõningasest sidemest ahvide sugukonnaga, kelle keelt ta tundis juba varajasest lapsepõlvest peale, sest teda olid

29

kasvatanud ja õpetanud suured ahvid. „Ka-goda?" kordas isaahv. „Ka-goda," vastas Tarzan.

Oma keeles vastust kuuldes kallutas gorilla hämmelduses pea küljele.

„Kes sa oled?" kõlas järgmine küsimus. „Olen Tarzan, osav sõdur ja suur kütt." „Mis tõi sind M'wa-loti maale?"

„TuIin kui sõber," seletas Tarzan. „Ma pole sinu rahvaga vaenujalal."

Gorillataoline olend langetas nuia. Puude otsast hakkas laskuma teisi temasuguseid.

„Kust sa tunned sagothite keelt?" imestas isaahv.

„See on minu rahva keel," seletas Tarzan. „Mulle õpetas seda Kala koos teiste Kerchaki sugukonna ahvidega."

„Kuuleme esimest korda Kerchaki sugukonnast," muutus isaahv valvsaks.

„Ta valetab, nii et suu suitseb," sekkus teine. „Teeme talle otsa peale, küllap ta on üks gilak."

«Sellega pole kiiret," üües kolmas. „Panen ette viia ta M'wa-loti juurde, et tapmisrituaalis võiks osaleda kogu sugukond."

„Nii teemegi," lausus juurdetulnud gorilla. „Viime ta enda poole ja hakkame siis lõbutsema."

Tarzan mõistis kõike suurepäraselt, ehkki gorillade kõnes olid ülekaalus kurguhäälsed helidkega peetud kinni mitte mingisugustest lauseehituse reeglitest.

Vangi saatus oli otsustatud. Nüüd keskendus sagothite tähelepanu tiigrile, kes oli toibunud ja roomas tagasi, pekstes vihaselt sabaga vastu maad.

Kolm gorillat sidusid Tarzanil käed selja taha ja tormasid siis tiigrile kallale, virutades talle pähe hirmsaid nuiahoope. Looma surnuks löönud, hakkasid nad kätega teda tükkideks kiskuma. Tähelepanelikult uuris Tarzan oma vaenlasi. Võrreldes maapealsete džunglite gorilladega olid need sihvakamad ja kergemad. Käed ja jalad sarnanesid rohkem inimese omadega, kuid üleni paksu karvastikuga kaetud keha rõhutas loomset kuuluvust. Nende nägudel peegeldus selgesti julmus, kuid erinevalt gorilladest paistsid need inimahvid silma elava mõistuse poolest.

Nad olid täiesti paljad, ilma ühegi hilbuta.

Kõhud värsket liha täis söönud, hakkasid ahvinimesed liikuma

30

samas suunas, kuhu oli läinud ka Tarzan, enne kui ta püünisesse sattus.

Üks sagothitest pani uuesti püünise üles ja kattis silmuse hoolikalt lehtedega, valmistades seda ette järgmise külalise jaoks.

Ehkki sagothid meenutasid loomi, olid kõik nende liigutused suunitletud ja täpsed. Tõenäoliselt olid nad oma arengu alguses. Kahtlemata olid nad juba inimesed, neil oli inimmõistus, kuid välimuselt ja näolt jäid nad veel ahviks.

Rajal liikudes kõndis sagoth nagu inimene, meenutades Tarzanile tema suguvendi. Ja samal ajal lootis ta kahtlemata rohkem oma haistmisele kui nägemisele nagu iga teinegi loom.

Sagothid asusid koos Tarzaniga teele ja peatusid mõne miili järel rajale kukkunud suure puu juures, mille kõrval haigutas auk. Keegi sagothitest koputas nuiaga vastu tüve leppesignaali: toks-toks, toks-toks, toks-toks-toks, ootas paar sekundit ja kordas

kutsungit. Seejärel koputas ta veel kolmandatki korda ja siis surusid sagothid nagu üks mees kõrva vastu maad.

Kusagilt metsast kostis vastusignaal: toks-toks, toks-toks, toks-toks-toks.

Sagothid hingasid kergendatult, ronisid puude otsa ja võtsid okstel istet, justkui oodates midagi. Kaks sagothit kahmasid Tar-zanist kinni ja vedasid ta puu otsa, sest seotud kätega polnud ronimine talle jõukohane.

Tarzan, kes kogu teekonna kestel polnud sõnagi poetanud, pöördus sagothi poole palvega:

„Päästa mu käed lahti, ma pole ju vaenlane."

„Tar-gash," kutsus sagoth, „gilak palub end lahti päästa."

Tar-gashi-nimeline hiiglaslik isaahv, värvuselt heledam ja kui see sõna on üldse kohane, siis teistest tunduvalt elegantsem, puuris pilguga Tarzanit. Ta silmitses vangi liikumatul pilgul ja Tarzanile viirastus, et ta kuuleb, kuidas selles karvases peas mõtted raginal liiguvad. Sagoth näis kõhklevat. Viimaks ta lausus:

„Lahti päästa!"

„Ei tea mis hea pärast?" vaidles talle vastu teine isane. Tema hääles kõlas ähvardavaid noote.

«Sellepärast et Tar-gash ütles: „Lahti päästa!"," sekkus kolmas sagoth.

„Argu pidagu end M'wa-lobks. Ainult kuningas võib käskida lahti päästa, ja siis kuuletumegi."

Jah, ma pole M'wa-lot. Olen Tar-gash, ja käsin ta lahti päästa.

31

Või oled sa kurdiks jäänud, To-yad?"

„Varsti tuleb M'wa-lot ja ütleb oma sõna. Sina pole minu käskija."

Vastuseks kargas Tar-gash välkkiirelt tiigrihaardega To-yadile kõrri ilma vähimagi hoiatuse või kõhkluseta. Selsamal viivul mõistis Tarzan kogu erinevust Tar-gashi ja nende ahvide vahel, keda ta nii hästi tundis. Kuid Tar-gashi vaimsed omadused ja reageerimine olid samasugused. Tar-gashist jalust maha löödud To-yad kukkus põõsastesse. Ilma ühegi sõjariistata võitlesid nad maas aeg-ajalt madalat lõrinat kuuldavale tuues. Tar-gash oli teravad kihvad — siit ka tema hüüdnimi — To-yadi kehasse löönud, kes mao kombel vääneldes end lahti rebis ja eemale roomas. Tar-gash kargas püsti, haaras pikkade kätega vastasel jalast kinni, keeras ta selili, istus talle otsa ja tõmbas hinge tagasi.

„Ka-goda?" küsis ta siis.

„Ka-goda!" pigistas To-yad sõnad suust välja. Siis tõusis Tar-gash püsti ja läks eemale.

Ahvikiirusel puu otsa roninud, käskis ta: „Päästke gilaki käed lahti!"

Ähvardaval pilgul ümberolijaid silmitsedes ei näinud ta kedagi, kes oleks tahtnud jagada To-yadi saatust.

„Aga kui ta võtab pähe jalga lasta, siis tapke ta!" lisas Tar-gash.

Vangi käed päästeti lahti. Tarzan arvas endamisi, et sagothid ei lase tal kasutada nuga, aga vibu ja nooled vedelesid rajal. Sagothid küll nägid neid, kuid ei teinud väljagi, ilmselt nad niisuguseid sõjariistu ei tundnud.

To-yad läks eemale ja ronis puu otsa, hoidudes sagothitest kaugemale. Äkki kuulis Tarzan samme. Sagothid elavnesid.

„Tulevad!" hüüdis Tar-gash.

„See on M'wa-lot," kuulutas teine sagoth ja välgutas silmi To-yadi poole.

Nüüd viimaks taipas Tarzan leppesignaali tähendust, kuid talle jäi ikkagi arusaamatuks, miks oli tarvis sugukonnakaasla-si kohale kutsuda.

Peagi jõudsid uued sagothid pärale. Tarzan tundis jõugus hõlpsasti ära kuningas M'wa-loti. Tulijate eesotsas sammus suur isaahv. Tema keha kattis hall karv, mis näol oli sinaka varjundiga.

32

Omasid märgates tulid sagothid puu otsast alla, võttes kaasa ka Tarzani.

Kuningas tõstis käe.

„M'wa-lot on oma inimestega kohale tulnud," kuulutas ta.

„Olen Tar-gash." Sagoth astus sammu ette.

‚Ja kes see siis on?" küsis M'wa-lot Tarzani poole viibates.

„See on gilak. Leidsime ta püünisest," seletas Tar-gash.

„Ja selleks oli vaja meid välja kutsuda?" küsis M'wa-lot ähvardavalt. „Ta oleks tulnud peatuskohta toimetada, ta saab ju kõndida."

„Me ei andnud signaali üksnes selle liha pärast," osutas Tar-gash Tarzanile. „Seal, kust tulime, lebab püünise kõrval rajal suur loom, kelle tiiger maha murdis."

„Vahva! Võime ta ka hiljem ära süüa."

„Ja tantsida," haaras sõnasabast kinni üks Tarzani valvureid. „Me pole ammu tantsinud, M'wa-lot, ei mäletagi enam, millal viimati lõbutsesime."

Tar-gashi juhtimisel sudusid sagothid rada mööda jahisaaki ära tooma. Nad heitsid Tarzanile kahtlustavaid pilke ja kõige järgi võis tunda, et tema juuresolek polnud neile meeltmööda.

Ehkki oli selge, et sagothid erinesid kerchaklastest, tundis Tarzan end nende hulgas koduselt, sellest hoolimata, et ta oli vang.

Tarzanist pisut kaugemal käisid kõrvuti M'wa-lot ja To-yad. Nad jutlesid vaikselt, kõige ees sammuvale Tar-gashile aeg-ajalt pilke heites. Jutu lõppedes sattus M'wa-lot marru. Sagothid nägid, et nende kuningas oli viha pärast endast väljas. Üksnes Tar-gash, kes midagi ei märganud, käis rahulikult kõige ees. Järsku sööstis M'wa-lot nagu tuulispask paigalt ja, raske nui pea kohal, tormas vähimagi hoiatuseta Tar-gashile kallale, kavatsedes tal kolju lõhki lüüa. Elu oli Tarzanile paljutki õpetanud, millest tähtsaim oli reageerida silmapilk. Ta andis endale täielikult aru sellest, et tekkinud olukorras ei saa tal sõpru olla, kuid mõistis sedagi, et mitte ükski sagoth ei julge Tar-gashile hoiatuskisaga ohust märku anda.

Enne kui keegi teda takistada jõudis, hüppas Tarzan hüüdega „Kreeg-ah, Tar-gash!" kõrvale ja paiskas hävitava löögiga To-yadi jalust maha.

Kuuldes hüüdu „Kreeg-ah!", mis suurte ahvide keeles tähendas „Hoia end", pöördus Tar-gash välkkiirelt ümber ja nägi

33

enda poole ülestõstetud nuiaga tormamas M'wa-lotti. Ja siis juhtus midagi sellist, millest Tar-gash segadusse sattus. Ta nägi, et gilak tungis M'wa-lotile kallale, haarates tal tagant kõrist kinni. Seejärel sööstis Tar-gashi juurde, lohistades kuningat enda järel, ja jäi Tar-gashi kõrvale seisma, selg vastu puud.

Sagothid tõstsid sedamaid nuiad ja hakkasid jultunud mässajatele lähenema.

„Kas võitleme, Tar-gash?" hüüdis Tarzan.

„Nad tapavad meid," vastas see. „Kui sa poleks gilak, võiksime puid mööda jalga lasta, kuid sa ei oska ju seda. Tuleb paigale jääda ja lahing vastu võtta."

„Minu pärast küll mitte. Tarzan läheb igalt poolt läbi."

„Siis tule!" ütles Tar-gash, tõstis kähku nuia ja vibutas seda vaenlaste koonude ees.

Nad tormasid rajale. Ühe hetkega oli Tar-gash puu otsas ja nägi imestusega, et karvutu gilak ei jäänud temast sammugi maha.

M'wa-loti sugukonna sõdurid tormasid neid taga ajama, kuid jäid õige pea maha ja lõpetasid jälitamise.

Jõudnud veendumusele, et tagaajamine oli lõppenud, jäid põgenikud seisma. Sagoth lausus:

„Olen Tar-gash!"

‚Ja mina olen Tarzan," tutvustas end ahvinimene.

„Miks sa mind hoiatasid?" päris sagoth.

„Ma ju rääkisin sulle, et ti«in teie juurde sõbralike kavatsustega, ja kui märkasin, et M'wa-lot tahab sind tappa, siis ma hüüdsingi, sest sa olid ainus, kes nõudis, et mu käed lahti päästetaks."

„Miks sa tulid sagothite maale?" küsis Tar-gash.

„Ma pidasin jahti."

‚Ja kuhu sa nüüd lähed?"

„Omade juurde tagasi," vastas Tarzan.

„Kus nad siis on?"

Tarzan lõi kõhklema. Ta ei teadnud täpselt isegi. Vaatas päikest, kuid seda varjasid puudekroonid. Heitis pilgu ümberringi — kõikjal vaid lehestik. Päike, lehed, puud — miski ei suutnud näidata talle teed õhulaeva juurde. Need olid võõras päike, võõrad lehed ja puud. See polnud tema kodune džungel.

Džunglivalitseja sattus segadusse.

V. Gridley seiklused

Puu otsa roninud Jason Gridley nägi pealt jubedate kasside verd tarretama panevat jahti. Ta nägi hullunud loomi, keda tiigrid tükkideks rebisid.

See oli Pellucidar oma hiidkiskjatega, kes maapealsetest loomadest niivõrd erinesid.

Gridley mõtted pöördusid tagasi enda juurde. Mis edasi? Ta ei kahelnud, et varem või hiljem tuleb siia Pellucidari inimene, kuid mida see kohtumine talle tõotab? Gridley hakkas nuputama, kuidas võiks õhulaeva juurde jõuda.

Ümbruses kedagi grupist nägemata hõikas Gridley mitu korda, kuid vastust ei saanud. Tõsi küll, ta tegi mööndusе oma ebapiisavalt tugeva hääle kohta, et seda võiks kaugele kuulda. Hingepõhjas lootis Gridley, et kaaslastel õnnestus siiski veresaunast pääseda. Pealegi muretses ta endiselt von Horsti pärast.

Oli aeg mõelda ka edasise käekäigu peale. Ta pidi siit lahkuma ja lennuki juurde pääsema. Metsatihnikusse varjunud loomad võisid iga hetk tagasi tulla. Gridley vaatas päikest ja kahetses, et Pellucidaril polnud ööd. Ööpimeduses oleks tal olnud palju kergem märkamatult lahkuda.

Seejärel hakkas Gridley arutlema, kui palju aega oli möödunud sellest, kui otsingurühm oli lennukist lahkunud. Kuid Pellucidaril oli võimatu aega kindlaks määrata. Üksnes suur väsimus ja unisus viitasid sellele, et otsingud olid kestnud juba väga kaua.

Peagi ilmusid lagendikule šaakalid ja metsikud koerad. Maiaste raipesööjatena tuhnisid nad põõsastes ja lõgistasid hirmuäratavalt hambaid. Näljane ja vihane Gridley ei tihanud puu otsast alla tulla.

Ta silmitses puu lähedal lebavat hiigelsuurt looma, kes oli maha murtud, ja tapetud loomade keskel uitavaid tiigreid ning teadis, et need vöödilised koletised võivad iga hetk talle kallale tungida.

Lõpuks küpses Gridley peas otsus. Ohule vaatamata pigistas ta noa pihku ja hüppas puu otsast maha. Läheduses asuvat tiigrit silmist laskmata hakkas ta surnud looma kere küljest suuri lihatükke lõikama.

Hiidkass oli Gridleyst umbes viiekümne jardi kaugusel. Tiiger märkas inimese ilmumist, kuid ei lahkunud maiuspalast.

35

Gridley ronis uuesti puu otsa, otsis endale mugavama asendi ja sulges silmad.

Nälg näpistas üha tugevamini. Tuli murda mõni kuiv oks ja teha midagi väikese lõkke taolist, et küpsetada lihatükki. Esimest korda elus sõi Gridley pooltoorest liha.

Kustutanud nälja, vaatas ta ümber ja nägi, et ennast täis õginud tiigrid läksid aeglaselt metsa poole, loovutades koha šaa-kalitele, hüäänidele ja metsikutele koertele.

Gridley otsis okste keskel magamiseks võrdlemisi mugava koha, sirutas end täies pikkuses välja ja vajus silmapilk raskesse unne.

Kui ta üles ärkas, oli lagendik tühjaks jäänud ja võis ära minna.

Gridley tuli puu otsast alla, püüdes jääda märkamatuks, ja hakkas otsima rada, mis oli neid siia toonud. Ähvardavalt kihvu paljastades kargasid temast eemale metsikud koerad, kuid Gridley ei kartnud neid, sest teadis, et täis kõhuga loomad kallale ei tule.

Lagendiku servas nägi Gridley mitut jalgrada. Kuid ta ei teadnud, missugust valida.

Siis pingutas ta mälu ja püüdis mõttes taastada otsingugrupi liikumise pilti. Sel moel vajaliku jalgraja kindlaks teinud, suundus ta viivitamatult õhulaeva poole. Armutult lõõskav päike, mis püsis ühes ja samas punktis, ei aidanud Gridleyl maastikul orienteeruda.

Ta kõndis mööda lõputut rada, teades, et iga hetk võivad teda rünnata metsloomad, ja imestas selle üle, et Tarzan oli läinud metsa päris üksi ja peaaegu ilma relvadeta. Gridley isegi kahtles, kas Tarzan on veel elavate kirjas.

Oma kaaslaste käekäigu üle mõtiskledes läks ta edasi rajal, mis tundus lõputu. Võib-olla ei viigi see lennuki juurde? Väl-japääsmatustundest ja ääretust väsimusest oli Gridley meelt heitmas. Ja veel see neetud päike, mis näeb oma kõrguselt nende õhulaeva, kuid ei taha selle juurde teed näidata!

Gridleyt piinas janu, kuid tal tuli veel kaua käia, enne kui jõudis viimaks oja juurde, mis raja läbi lõikas.

Siin kustutas ta janu ja tegi peatuse. Süütas väikese lõkke ja küpsetas tüki liha, jõi vett peale ja hakkas edasi astuma.

Aeg läks. Lennuki pardal viibijaid rõhus ängistav vaikus. Sai üha selgemaks, et otsingule siirdunud kaaslased ei tule enam

36

tagasi, ja iga tunniga muutus meeskond mornimaks.

„ Nende lahkumisest on möödas juba 72 tundi," lausus Zuppner. Kogu selle aja oli ta koos Dorfiga seisnud ülemisel vaateplatvormil. «Esimest korda elus tunnen ennast nii abituna. Pea ei võta, mida nüüd teha."

„ Kuidas me küll sõltume juhustest, mis võivad muuta kogu meie elu."

„Arvan, et Maal oleksime teadnud, mida sellises olukorras ette võtta," lausus Zuppner. „Ent siin, sellel maal, kui lennuk õhku tõsta ja neid otsima siirduda, pole mingit kindlust, et oskame siiasamasse tagasi tulla. Pellucidaril on omad, inimesele tundmatud seadused, siin ei saa milleski kindel olla."

Leitnant Hines uuris läbi binokli metsa. Tema tähelepaneliku pilgu eest ei libisenud mööda ükski loom ega lind, kes eemal vilksatas. Äkki karjatas Hines erutatult.

„Mis on?" hüppas tema juurde Zuppner. „Mis seal on?"

„Inimene!" hüüdis Hines. „Annan pea, et see on inimene!"

„Kus?" tõstis Dorf binokli silme ette.

„Meist paari miili kaugusel."

„Ahah, nüüd näen. See on kas Gridley või von Horst. Aga miks on ta üksinda?"

„Võta kümmekond inimest, leitnant," käskis Zuppner Dorfi poole pöördudes. „ Vaata, et nad oleksid kõik täies relvastuses, ja kiirustage talle vastu. Iga minut on kallis!" hüüdis ta Dorf iie järele.

Zuppner ja Hines ei lasknud silmist Dorfi ja tema salka, kes tulijale vastu läksid. Peagi tundis leitnant temas ära Jason Gridley.

Nad sööstsid teineteisele vastu ja embasid, mis oli täiesti loomulik. Esimene küsimus, mille Gridley esitas, puudutas kadunud otsingurühma liikmeid.

Dorf surus tal kätt.

„Keegi pole tagasi tulnud, teie olete ainuke," vastas ta.

Gridley pilk tuhmus, ta jäi kuidagi vanemaks ja tundis end surmani väsinuna.

„Mul pole aimugi ajast, sest mu kell läks katki, kui tiiger püüdis mind puu otsast kätte saada. Kui kaua ma ära olin, Dorf?"

„Ligi seitsekümmend kaks tundi."

Gridley elavnes.

37

„Sel juhul pole veel kõik kadunud!" rõõmustas ta. „Ma olin juba kindel, et vähemalt nädal on möödas. Mitu korda murdis uni mu maha, aga ma ei tea, kui kaua ma magasin. Ja siis ma muudkui kõmpisin ja kõmpisin, kannatades nälga ja janu."

Pajatanud oma vintsutustest, hakkas Gridley ahnelt sööma, käis siis vannis ja poole tunni pärast tuli reipana ühiskajutisse.

„Oled sa suuteline viima uusi mehi von Hörsti ja sõdurite otsingule?" küsis Zuppner.

„Aga muidugi," vastas Gridley. «Hakkasime ju esimesest hetkest peale, kui metsa jõudsime, tegema puudele täkkeid, kuni tulime välja raja juurde, mis keeras vasakule. Nii et kui järele mõelda, pole minu kaasatulemine hädavajalik. Kui otsustame otsingurühma teele läkitada, ei pea ma ilmtingimata seda saatma."

Juuresolijad jäid teda nõutult silmitsema. Maad võttis piinlik vaikus.

„Asi on selles, et mul on parem plaan. Meid on siin kakskümmend seitse inimest, neist kaksteist oskavad lennukit juhtida. Tähendab ülejäänud viisteist võivad minna otsingule. Neid juhib leitnant Dorf. Kapten Zuppner ja Hines jäävad lennukisse. Kui see otsmgurühm tagasi ei tule, võite saata veel ühe."

„Kuid sinu sõnadest mõistsin, et sina ei lähe," ütles Zuppner.

„Õige. Ainult selle vahega, et ma kavatsen lennata üksi väikese luurelennukiga. Uurimisrühm tuleb teele saata kakskümmend neli tundi pärast minu väljalendu, mitte varem. Nii et selleks ajaks ma kas otsin nad üles või jään ise kaotsi."

Zuppner vangutas mõtlikult pead.

„Asja teeb keeruliseks see, et niipea kui sa lennuki silmist kaotad, läheb sul väga raskeks. Pellucidari oludes on võimatu navigatsioonimõõturitele loota."

„Olen kõike kaalunud," lausus Gridley, „ja tulnud järeldusele, et see on viimane võimalus kadunud kaaslasi üles leida."

„Laske ka mul oma arvamust avaldada," sekkus Hines. «Võrreldes teie kõigiga on mul seda sorti lendudes suurimad kogemused, välja arvatud muidugi Zuppner, kuid temaga ei tohi me kuidagi riskida."

„Riskida ei tohi kellegagi. Loomulikult ei tähenda see, et minu vastutus kadumajäänute eest oleks väiksem kui kellel tahes teie hulgast. Kuid nii see juba kujunes, et lendama pean mina

38

ja ei keegi muu. Peate minu tundeid mõistma ja mulle selle võimaluse andma."

Järgnesid viimased vaikuseminutid, mille kestel kohalolijad jõid kohvi ja suitsetasid. Zuppner katkestas vaikuse:

„ Kõigepealt pead sa korralikult välja puhkama. Selleks ajaks on lennuk sõiduvalmis. Võta oma võimalus ja püüa teha kõik, mis vähegi suudad."

„ Aitäh! Küllap on sul õigus, ma pean tõepoolest välja puhkama. Mul on väga kahju aega raisata, nii et äratage mind otsekohe, kui lennuk valmis saab."

Gridley läks magama. Samal ajal toimetati luurelennuk õhulaevast välja ja vaadati põhjalikult üle. Veel enne, kui lennuk korda sai, ilmus õhulaeva luugist nähtavale Gridley, kes hüppas rutakalt maha.

„Sa ei maganud ju peaaegu üldse!" tundis Zuppner Gridleyt nähes muret.

„Ei tea, oli seda vähe või palju, kuid olen täiesti puhanud. Tõtt öelda polegi mul enam und. Kaaslased ju ootavad meid ja loodavad, et päästame nad."

„Millest sa alustad?"

„ Lendan otse üle metsa. Mulle tundub, et nad liiguvad õhulaevale vastupidises suunas. Lennu ajal jätan meelde kõige silmapaistvamad teetähised, nende järgi tulengi tagasi. Seega võin ma teist küllalt kaugele lennata ja loodan, et mootorimürinat kuuldes püüavad nad endast märku anda."

„Kas kavatsed ka maanduda?" küsis Zuppner.

„Muidugi, kui ma neid näen. Ilmaaegu küll mitte, sest siit saadud kogemused näitavad, et Pellucidaril liiga kaugele minna ei tohi."

Gridley vaatas lennuki põhjalikult üle, jättis ohvitseridega hüvasti ja lehvitas teistele kätt.

„Kohtumiseni, vanapoiss!" lausus Zuppner. „Jumal kaasa ja olgu sul õnne."

Mehaanik pani propelleri pöörlema, mootor käivitus ja mõne minuti pärast sööstis lennuk õhku. Gridley tegi õhulaeva kohal kaks ringi ja suundus metsa poole.

Niipea kui Gridley oli tõusnud taevasse, mõistis ta, kui keeruliseks kujuneb tagasilend. Kauguses paistsid mäed, kuid silmapiiri kui niisugust polnud olemas. Ta silmitses tähelepanelikult all mööda ujuvat maastikku, ent ei märganud ainsatki elavat hinge.

39

Gridley otsustas laskuda madalamale, et lennukit oleks kergem märgata.

Lend oli kestnud juba kaks tundi ja kogu see aeg oli Gridley püüdnud liikuda otsejoones. Ta lendas üle metsade, kinkude, tasandike ja lagendike, kuid ei näinud inimestest vähimatki märki. Gridley oli kavandatud teekonda juba lõpetamas, kui eespool ilmus nähtavale uus mäeahelik. Gridley arvas, et inimesed ei saanud nii kaugele minna, ja tahtis juba tagasi pöörata, kui nägi ootamatult kõrvalpilguga õhus mingit eset ja, välkkiirelt pead pööranud, tardus imestusest.

Lennuki kohal lendas hirmuäratavate mõõtmetega olend, kelle jubedad lõuad olid varustatud üliteravate hammastega. Polnud raske kujutleda, millega võis sellise linnu rünnak lõppeda!

Gridley hakkas aeglaselt laskuma ja kui maast lahutas teda veel mõnisada jalga, ründas hiiglaslik türannodon lennukit. Tohutud lõuad klammerdusid propelleri külge. Kostis õudne me-tallikrigin.

Lennuk või õigemini see, mis oli sellest järele jäänud, pööras kõrgust kaotades õhus ümber ja Gridley kukkus välja. Ta tundis veel lööki vastu pead, siis kustus teadvus...

VI. Thoar

„Kus ta siis on, see sinu rahvas?" uuris Tar-gash. Tarzan raputas vaid pead. „Ei tea."

„Ja sinu maa?" ,

„Siit väga kaugel," vastas Tarzan. „Mitte Pellucidaril."

Kogu jutust mõistis Tar-gash ainult seda, et Tarzan oli ära eksinud. Ta ise polnud iialgi sellisesse olukorda sattunud. Tar-gashil oli tugevasti arenenud niinimetatud kodukolde instinkt. Sattunud ükskõik millisesse punkti Pelluddaril, kas või ookeani, oleks ta ilmtingimata naasnud koju, see tähendab sinna, kus ta oli ilmale tulnud.

„Ma tean, kus asub inimeste suguharu," lausus sagoth. „Viin su nende juurde. Arvatavasti ongi see sinu rahvas."

Tarzanil polnud õhulaeva asukohast õrna aimugi. Ta arvas,

40

et sagoth räägib 0-220 ekspeditsioonist. Tarzan tundis, et Tar-gashi võis usaldada.

„ Millal sa viimati inimeste suguharu nägid?" küsis Tarzan pärast lühikest pausi. „Kui kaua oled sa elanud pärast nendega kohtumist?"

Kuid ajamõiste oli Tar-gashile võõras ja Tarzani katse sel kombel selgitada, kas sagoth mitte ekspeditsiooni silmas ei pea, ei kandnud vilja.

Nad suundusid kahekesi otsima suguharu, kellest oli rääkinud sagoth. See oli kummaline paar: üks meenutas inimest üsna ähmaselt, teine oli džunglivalitseja.

Esialgu Tar-gash umbusaldas Tarzanit kui teise rassi esindajat, kuid pikkamööda tema umbusk kadus ja tal tekkis kaaslase vastu midagi sõprustunde taolist.

Nad küttisid paaris ja paaris ka võitlesid. Koos hüppasid nad puude otsa, kui hiidkassid maa peal jahti pidasid, käisid külg külje kõrval mööda rada üle lagendike.

Nad elasid muretult nagu kõik jahimehed. Tarzan valmistas vibu ja nooled, kuid sagoth põrkas neist eemale. Ent peagi ta nägi, et selle imelise riistaga võib hõlpsasti looma tappa ja toidupoolist hankida, ning hakkas kummalise abilise vastu elavat huvi tundma. Tarzan õpetas teda vibu käsitsema ja näitas, kuidas seda valmistada.

Paikkonnas, mida Tarzan ja Tar-gash oma teel läbisid, leidus külluses ulukeid ja ka vett. Omal ajal oli Tarzan arvanud, et maailmas pole paremat paika kui tema kodune džungel. Kuid mida kaugemale nad Pellucidaril jõudsid, seda rikkalikum ja mitmekesisem oli loomariik.

Sagothi ja Tarzani vahel tekkinud sõprus rajanes vastastikusel austusel ja tugevnes päevast päeva. Nad saavutasid sellise teineteisemõistmise, et ei vajanud sõnaohtrat juttu. Neil jätkus paarist sõnast, tihti mõistsid nad teineteist poolelt sõnalt.

Pärast pikki rännakuid jõudsid nad süngesse metsa. Sagoth tõstis käe ja jäi kuulatama, vahtides kõrgusse, kust kostis mingisugune arusaamatu hääl.

„Ruttu!" hüüdis ta. „See on thipdar!"

Ta andis džunglivalitsejale märku järgida tema eeskuju ja sööstis kahara puu juurde.

„Mis asi see thipdar on?" uudistas Tarzan, võttes maas mugavama asendi.

41

„Thipdar on thipdar," vastas Tar-gash. Teisiti ta seletada ei osanud.

„On see elusolend?" ei jätnud Tarzan järele.

„Jah, on küll. Võimas ja julm."

„Noh, siis pole see thipdar," naeratas Tarzan.

„Mis see siis on?" küsis sagoth..

„ Lennuk."

„Mis see on?" päris Tar-gash uuesti.

„Raske seletada, et sa aru saaksid," lausus Tarzan. „See on niisugune asjandus, mille leiutas inimene, et taevas lennata."

Viimaste sõnade juures astus Tarzan lagendikule, et oleks võimalik piloodile märku anda. Täiesti tõenäoliselt võis see olla lennuk nende õhulaevalt, mis oli siirdunud teda otsima.

„Poeme peitu!" kisendas sagoth. „Thipdarist sa jagu ei saa. Ta tungib sulle kallale ja tapab, kui sa end puu alla ei peida!"

„Ta ei tee mulle midagi. Lennukis on mu sõber."
„Ta röövib su, kui sa peitu ei poe!" hoiatas Tar-gash.
Lennuk lähenes ja Tarzan hüppas väikesele välule. Püüdes äratada piloodi tähelepanu, vehkis ta kõigest jõust kätega, kuid ilmselt ei märganud see midagi.
Tarzan tardus paigale, saates igatseva pilguga lennukit, kuni see silmist kadus. Ta mõistis, et eluga riskides otsib piloot teda ja et tema, Tarzan, peab iga hinna eest õhulaeva tagasi pöörduma.
Jah, see polnud thipdar," laugus sagoth puu alt välja tulles ja Tarzani juurde astudes. „Näen sellist olevust esimest korda. See on thipdarist suurem ja arvatavasti ka palju kohutavam. Tõenäoliselt on ta väga kuri, miks ta siis muidu nii jubedalt märatses ja ulgus."
„See polegi elusolend," seletas Tarzan. „Selle ehitas inimene, et võiks lennata nagu lind. Seda juhib keegi minu sõpradest. Ta otsib mind."
Sagoth vangutas pead.
„Kui hea, et ta alla ei tulnud. Ta oli kole vihane või siis hirmus näljane, kuulsid ju, kui valjusti ta torises."
Tarzan mõistis, et sagothile ei saa lennuki kohta midagi selgeks teha, sest Tar-gash uskus surmkindlalt, et oli näinud hiigelsuurt lendavat roomajat.
Tarzan ei hakanud teda ümber veenma. Praegu erutas teda vaid üks — suund, kust õhulaeva otsida. Seepärast otsustas ta

minna edasi lennuki kursil, mis sagothi kinnitust mööda pidi välja viima inimeste suguharu juurde.
Mootorimürin oli kaugusse hääbunud ja Tarzan koos sagothiga suundus mööda korralikult sissetallatud jalgrada kinkude poole.
Nad kõndisid vaikides ja Tarzani terav kõrv ootas tagasi-pöörduva lennuki müra, kuid selle asemel kuulis ta kurjakuulutavat kähedat kisa.
Tar-gash tardus paigale.
„Dyal!" sattus ta ärevusse.
Tarzan vaatas talle imestunult otsa.
„Dyal on hirmus kuri!" hüüdis Tar-gash.
„Kes on dyal?"
„See on kohutav lind, kuid tema liha süües lakud sõrmedki puhtaks. Tar-gashi kõht on tühi."
Sellega oli kõik öeldud. Olgu dyal pealegi kohutav, kuid sa-goth oli näljane ja dyali liha maitsev.
Nad tormasid kanjonisse, kust kostis okste raginat ja linnu metsikut kisa. Tar-gash jooksis ees, ja kui Tarzan tema kõrvale jõudis, andis ta ahvinimesele märku peatuda ja silmad lahti hoida.
Nende pilgud peatusid olendil, keda oli võimatu määratleda. Sagothile oli ta dyal ja kõik. Linnul oli võimas, hirmuäratavalt suur pea, mis sarnanes hobuse omaga. Nokataolised lõuad olid tigedalt pärani. Lind peksis abitult tiibadega. Tarzan vaatas hoolikalt ja nägi linnu keres tolknevat viskeoda, mille oli kahtlemata valmistanud inimese käsi.
Ta silmitses hämmastunult lindu, suutmata ette kujutada, kuidas Tar-gash temast jagu saab, tegutsedes pelgalt nuiaga.
Tar-gash läks julgelt linnu poole. Poolel teel ta nägi, et teda seirava linnu all liikus miski. Linnu jala juurde jõudnud, virutas Tar-gash selle pihta ränga hoobi. Tarzan taipas, et sagoth oli võtnud nõuks purustada eluka liigutusnärv. Püüdes sõpra abistada,

Tarzan sihtis ja nool läbistas dyali keha. Sagoth põrkas eemale ja järgmine nool tungis linnu pähe.

Haavatud elukas hakkas kanjoni põhjas visklema ning Tarzan ja Tar-gash kargasid kõrvale. Raevunud lind tormas Tarza-nile kallale. Ahvinimene laskis ta endale lähemale ja pistis noaga surnuks.

See kõik kestis vaid loetud sekundid ja alles siis, kui

43

mahavarisenud lind hakkas pekslema surmaeelses agoonias, märkas Tarzan inimest, kes tõenäoliselt oligi teda viskeodaga haavanud.

Inimene oli jõudnud püsti tõusta ja jälgis nüüd jahmunult toimuvat. Tema nahk läikis päikese käes. Peos oli tal raske nui. Silmad olid targad, kehaehitus korrapärane.

Tar-gash kahmas nuia pihku ja läks tundmatu poole.

„Olen Tar-gash," kuulutas ta. „Ma tapan."

Inimene pigistas käes kivinuia ja ootas, silmitsedes tulijaid kordamööda.

Tarzan kiilus ennast nende vahele.

„Oota," lausus ta. „Mispärast tahad sa tappa?"

„Ta on gilak," vastas sagoth.

„Kuid ta pole sulle midagi halba teinud. Pealegi haavas ta lindu esimesena ja tänu sellele saimegi ta tappa."

Sagoth mõtles paar minutit, pärast seda aga raputas pead. „Kui ma teda ei tapa, siis tapab ta minu!" Tarzan pöördus tundmatu poole:

„Minu nimi on Tarzan, see on Tar-gash," osutas ta sagothile ja jäi vastust ootama.

„Olen Thoar," esitles end inimene.

„ Saagem sõpradeks," pakkus Tarzan. „Me pole ju tülitsenud."

Thoar silmitses juhmilt Tarzanit.

„Kas sa oskad sagothite keelt?” küsis Tarzan, lootes saada, jaatavat vastust. Thoar noogutas.

„Pisut," vastas ta. „Kuid miks peaksime sõpradeks saama?"

„Aga miks peaksime vaenlased olema?"

Thoar raputas pead.

„Ei tea... Nii on alati olnud."

„Saime ju dyalist ühiselt jagu," hüüdis džunglivalitseja. „Kui poleks olnud sind, Thoar, oleks meil läinud kehvasti. Peame saama sõpradeks, aga mitte vaenlasteks. Kuhu lähed?"

„Lähen tagasi oma maale," ütles Thoar, osutades sinnapoole, kuhu olid minemas ka Tarzan ja Tar-gash. Seejärel kõõritas ta sagothi poole.

„Me läheme sõpradena, Tar-gash?" küsis Tarzan käskival toonil.

„Sellist asja pole kunagi olnud!" oli sagoth nördinud.

44

„Kuid tuleb!" naeratas Tarzan. „Läki!"

Tarzan ei kahelnud, et nad talle järgnevad. Ta võttis noa ja asus lindu tükeldama.

Thoar ja Tar-gash lõid kõhklema ja silmitsesid teineteist umbusklikult, kuid juba minut hiljem ühinesid nad Tarzaniga ja hakkasid teda abistama.

Thoar tundis erakordset huvi Tarzani terasnoa vastu, millega ta vähimagi vaevata linnu liha lõikas.

Peagi tegid nad üles lõkke ja asusid täielikus vaikuses küpsetatud liha kallale. Tar-gash ei hakanud teistega koos sööma, vaid võttis oma tüki ja läks eemale, kus ta süües Tarzanile ja Thoarile kõõrdpilke heitis. Nähtavasti jäi temas peale loomainstinkt.

Söömise lõpetanud, hakkasid nad rada mööda läbi oru edasi minema. Nad kõndisid kaua, vahetamata sõnagi. „Siit algab Zoram."

„Zoram?" kordas Tarzan. „Mis on Zoram?"
„Minu maa. See asub Thipdari mägedes," vastas Thoar.
Tarzan kuulis nüüd juba teist korda thipdarist. Esimest korda Tar-gashilt, kes oli kasutanud seda sõna lennuki kohta, nüüd aga Thoarilt, kes nimetas selliselt mägesid.
„Vahest seletate, mis on thipdar?" küsis ta.
Thoar ei varjanud oma üllatust.
„Kust sa õigupoolest pärit oled, et ei tea, mis see on, ega oska gilakite keelt?"
‚Ma pole Pellucidarilt," vastas Tarzan.
„Ma usuksin sind, kui oleks selline koht, kust sa oleksid võinud tulla. Loomulikult mitte Molop Azist — merest, mis ümbritseb Pellucidari. Ainsad elusolendid, keda neis paigus leidub, on tillukesed deemonid, kes toovad surma. Ma ise pole neid küll näinud, kuid olen kindel, et nad pole põrmugi sinu moodi."
„Tõsi, ma pole Molop Azist, kuigi olen sageli mõelnud, et ka minu maal leidub deemoneid, nii väikseid kui suuri."
Nii nad hakkasidki koos elama, küttima, sööma ja magama. Tar-gash harjus aegamööda Thoariga ja lakkas teda umbusaldamast. Need kolm kujutasid endast kolme erinevat ajaloolist ajajärku, mida üksteisest lahutasid terved sajandid.
Tarzan püüdis asjatult kindlaks teha, kui kaua ta oli õhulaevast ära olnud, kuid hakkas pikkamööda taipama, et nad ei
45
liigu hoopiski õhulaeva poole ning tal tuleb veel kaua Tar-gashi ja Thoari seltsis viibida.
Nad olid taas söönud, maganud ja asusid nüüd aegsasti teele. Järsku märkas Tarzani terav silm eespool lagedal maa-alal mingisugust arusaamatut eset. Tarzan ei taibanud veel, mis seal oli, kuid mingi vastupandamatu vägi kiskus teda edasi. Ta ruttas jooksujalu salapärase eseme poole ja, jõudnud selle juurde, jäi imestusest soolasambaks.
Tema ees maas olid lennukirusud...

VII. Zorami Punane Lilleke

Zorami Punane Lilleke Jana seisatas ja laskis pilgul ringi käia. Ta oli kohutavalt näljane ja väsimusest ümber kukkumas. Selle põhjus olid neli Pheli inimest, kes kihutasid tema kannul. Phe-li asus Thipdari mägede jalamil Zoramist allpool.
Oma lapsepõlve oli Jana veetnud Thipdari mägismaal.
Nüüd jälitasid teda tagaajajad ja neiu võttis kokku viimase kui jõu, püüdes jälitajaid endast maha raputada. Siin, sellel maal hinnati eriti tütarlaste ilu ning pahatihti neid rööviti ja viidi üle jõe. Zorami Punane Lilleke Jana kihutas välgust kiiremini ja oli valmis kätt oma elu külge panema, ainult et mitte end tabada lasta.
Hiljuti oli röövitud tema õde Lana ja kõik Zorami neiud värisesid hirmust, tunnetades alatasa lähedast ohtu.
Niisugune saatus tundus Janale surmast hullem. Ta ei suutnud kujutleda elu ilma oma maa ja mägedeta. Tõelise mägede tütrena ei võinud ta alanduda selleni, et saada lauskmaa mehe naiseks.
Paljud noored Zorami sõdurid armastasid Janat, kuid neiu süda ei kuulunud kellelegi. Tõsi küll, Jana teadis, et saabub päev ja ta läheb neist kellegagi kaasa, muidugi kui selleks ajaks keegi teda ära ei röövi.
Neli jälitajat jäid Jana lähedusse peatuma.
„Aitab küll siin kükitamisest," torises üks.

«Sinul jääb ta nägemata, Skruk. Sellel maal naeratab õnn thipdarlastele, teised võivad suu puhtaks pühkida."
Skruk raputas sagris pead.
46
«Heitsin talle silma ja ta saab minu omaks. Ma olen nii otsustanud."
„Meie käed on veriseks kriimustatud, sandaalid katki rebitud, jalad valusaks tallatud. Me ei saa enam edasi minna. Me kõngeme," väitis teine.
„Sina ehk suredki, aga kuni sa elus oled, lähed edasi. Seda ütlen mina, Skruk. Pealiku sõna on seadus."
Sõdurid hakkasid rahulolematult vastu vaidlema, kuid Skruk käratas nende peale ja tagaajamine jätkus.
Jana nägi, kuidas jälitajad mäkke ronisid, ja mõistis, et nad olid uuesti ta jälje üles võtnud. Jana seljas olev kitoon varjas tema keha, kuid ei katnud sihvakaid sääri. Keskpäeva päikese
kiired mänglesid pronkspruunil nahal. Jana jalad olid kängitsetud väikestesse sandaalidesse, puusal-rippus kivinuga, parem
käsi pigistas viskeoda.
Roninud kõrgemale kaljurahnule, virutas Jana tema kannul ukerdava Skruki pihta raske kivi ja hüüdis:
„ Kasi oma maale tagasi! Zorami Punane Lilleke pole sinu jaoks!"
Nende sõnadega ronis ta veelgi kõrgema kaljurahnu otsa.
Temast vasakut kätt, siit väga kaugel paistis Zoram, Janat lahutasid kodulinnast arvukad kaljurünkad ja neiu mõistis, et ta ei jõua veel nii pea omade juurde.
Ta oli sattunud tundmatusse paikkonda, kuid oli valmis kartmatult vastu astuma igale loomale nii metsas kui tasandikul.
Paremal kõrgusid müürina mäed, vasakul haigutas sügav kuristik, tagant lähenes Skruk oma sõduritega. Esimesel hetkel valdas Janat hirm, mis peagi kadus, andes maad tärkavale lootusele.
Taganemisteed otsides kaotas Jana rohkesti aega, kuni ta lõpuks taipas, et tagaajajad olid teda kätte saamas. Ta võpatas ja pistis põgenema nagu mägikits, hüpates kivilt kivile.
Jooksu pealt tagasi vaadates nägi tütarlaps Skrukki, kes tuli tema kannul mõningase kartusega, ent siiski küllaltki kiiresti. Skruk hingeldas raskelt, kuid kiirust ei vähendanud.
Jana oli otsustanud end mitte mingi hinna eest meestele kätte anda. Tal jäi üle vaid üks väljapääs: hüpata üle kuristiku, isegi kui ta alla kukuks ja surma saaks.
Kleidisaba üles tõstetud, võttis tüdruk kõigest jõust hoogu ja tegi meeleheitlikult julge hüppe. Tal õnnestus klammerduda
47
ühe käega kaljunuki külge. All haigutas kuristik. Uskumatu pingutusega tõmbas Jana end ülespoole ja haaras ka teise käega kaljunukist kinni. Silmi tungisid pisarad, kuid tütarlaps klammerdus valgeks tõmbunud sõrmedega endiselt kalju külge.
Oli vaja rutata — jälitajad ilmusid nähtavale. Küünte alt immitses verd. Pea kohal oli hirmuäratav kalju, all — kindel surm.
Püüdes mitte teha tarbetuid liigutusi ega sõrmi lõdvaks lasta, hakkas Jana jalgadega ettevaatlikult kaljut kobama, et leida vähimatki õnarust, ja alustas üliohtlikku laskumist. Ta liikus tollhaaval allapoole, kihutatuna tagaajajate häältest.
Kaljunuki kohale, millest alles nüüdsama oli kinni hoidnud nõrgenev neiu, ilmus Skruki karvane eemaletõukav nägu.
„Võta mu jalast kinni!" karjus ta Janale.

Nähes, et tüdruk ei kavatsegi seda teha, käskis ta sõdureil teda jalust kinni hoides võimalikult sügavale kuristikku lasta. Skruk jäi õhku rippuma, püüdes kätega Jana pikkadest juustest kinni haarata ja teda üles tõmmata.

Neiu pigistas hirmunult silmad kinni ja valmistus surema, sest oli otsustanud pigem kivide otsa surnuks kukkuda kui end Skruki meelevalda anda.

Skrukki lahutasid nüüd tüdrukust loetud tollid. Mehe sitked sõrmed puudutasid Jana juukseid. Kuid just sel hetkel leidis neiu jalg tillukese eendi ja ta suutis Skruki kiskjalike käte vahelt välja pääseda.

Skruk sattus marru, kuid neiu«.ähedus kannustas tema otsusekindlust vallutada tõrges kaunitar mis tahes hinna eest.

Heitnud pilgu kuristikku, mõistis Skruk, et asi oli naljast kaugel. Ta ei suutnud taibata, mis ime läbi oli tüdrukul õnnestunud laskuda, kuidas ta üldse oli siiani vastu pidanud ega olnud kuristikku kukkunud. Ta taipas, et parasjagu oli mõttetu tagaajamist jätkata. Kummatigi tuli kiirustada, sest Jana võis alla kukkuda, Skruk aga ei tahtnud maiuspalast ilma jääda.

Hädavaevu uuesti üles. roninud, ütles Skruk oma kaaskonnale:

„Läheme kergemat teed otsima."

Seejärel kummardus ja kähistas alla kuristikku:

„Sinu võit, mägede tüdruk! Lähen koju, Pheli orgu. Aga ma tulen varsti tagasi ja võtan su kinni. Pea seda meeles! Minu käest sa nagunii ei pääse. Sa saad minu omaks!"

„Kiidukukk!" hüüdis tüdruk vastu. „Vaata ette, et thipdarlased

48

sind kinni ei püüa ega su südant välja ei rebi, enne kui sa oma jõledasse orgu jõuad!" -

Kuna vastust ei tulnud, järeldas neiu, et jälitajad õlid tuldud teed tagasi läinud. Kust pidigi ta teadma, et võõrad olid siirdunud kergemat teed otsima kuristiku põhja, kuhu suundus ka Jana. Olid ju mehe sõnad mõeldud põgeniku valvsuse uinutamiseks.

Zorami Punase Lillekese südant täitis põletav viha Skruki vastu. Jana jätkas laskumist. Tal õnnestus leida linnupesa. Leid kustutas nälja ja janu.

Ohtlik laskumine kestis kaua, kuid lõpuks ometi jõudis neiu alla. Leidnud märksa kergema tee, oli Skruk oma sõduritega samuti kuristiku põhja jõudnud ja asus nüüd Janale võrdlemisi lähedal.

Jana astus maapinnale ja jäi kimbatuses seisma. Kuhu poole põgeneda? Sisehääl ütles talle, et tuleb olla ettevaatlik ja hoiduda üle lagendiku Zorami poole minemast. Ta tormas alla oru suunas, mööudes kanjonist vasakult.

Esimest korda elus tuli neiu kodustelt mägedelt alla orgu ja teda hämmastas võõra maa ilu. Jana oli alati arvanud, et siin on õudne ja kole, sest paikkonda asustasid vaenulikud suguharud, kes röövisid tütarlapsi.

Ta jäi imetlema pilgule avanenud imekaunist pilti ja unustas mõneks ajaks koguni ohu.

Äkki kostis ülalt mingi hääl. Jana heitis pea kuklasse ja nägi hirmuäratavat olendit.

Tema kohal oli nii kohutavate mõõtmetega thipdar, et neiu ei tundnud otsekohe hiigellindu ära. Midagi seesugust polnud ta eales näinud.

Selsamal hetkel silmas ta veel ühte thipdari, veidi väiksemat, kes taraanina esimest ründas. Kostis tuhm mütsatus ja mõlemad kukkusid maha. Samal ajal märkas neiu mingisugust eset, mis eraldus teineteise külge klammerdunud lindudest. Linnud olid juba maha prantsatanud, tundmatu ese laugles endiselt õhus ja lähenes aeglaselt maapinnale. See oli kinnitatud millegi täiesti seletamatu külge.

Kui see ese oli Janast mõne sammu kagusele maha kukkunud, läksid neiu silmad hirmust ja vapustusest pahupidi. See oli inimene!

Arengutasemelt ületas tema rahvas kõiki teisi, kuid isegi Jana

polnud võimeline seletama inimese mõistatuslikku ilmumist. Kõrgel taevas läksid kokku kaks thipdari, ja järsku kukkus neist välja inimene. See oli lihtsalt õudus!

Pikemalt mõtlemata pistis Jana jooksu, mis oli ka täiesti loomulik. Ta polnud veel ohutusse kaugusse jõudnud, kui tema ette kerkis neli tagaajajat eesotsas Skrukiga.

Nagu neiu, nii olid nemadki näinud taevas toimunut ja arvasid nüüd, et Jana jookseb nende juurde lootuses end päästa.

Oma piinajaid silmitsedes põikas neiu paremale, püüdes nende eest ära joosta. Skruk tormas tema teed ära lõikama. Algas tagaajamine.

Valmis kõigeks, ainult et mitte Skruki pihku sattuda, pööras neiu tagasi...

Jason Gridley, kes löögist pähe oli kaotanud teadvuse, tuli just sel hetkel meelemärkusele. Ta avas silmad ja nägi, et lebab muinasjutuliselt ilusas orus pehmel rohul.

Ta tõusis jalule ja hakkas langevarju kokku panema. Tõsisemaid vigastusi tal polnud — kohati oli nahk marraskil, pea kumises.

Eelkõige mõtles Gridley lennukile, kuid otsemaid jättis selle mõtte ja vaatas paremale, kust kostis lõrinat.

Tema lähedal ajasid kohutavaid lõugu pärani neli metsikut koera. Järgmisel hetkel sai Gridley aru, et loomad ei lõrisenud tema peale, sest nad polnud teda veel märganud. Nad vahtisid teisele poole — sinna, kust otse rteile vastu tormas tütarlaps. Gridley jahmus, ent sai peagi kõigest aru, kui nägi nelja meest, kes tütarlast taga ajasid.

Metsikuid koeri silmates hakkas neiu siia-sinna tormama, teadmata, mida teha. Tagaajajad lähenesid üha.

Loomad sööstsid neiu poole. Jäi vaid üks võimalus. Neiu pööras kõrvale ja tormas Gridley suunas. Jason taipas otsemaid, mis oli lahti. Ta mõistis ka neidu, kes lähenes talle kartlikult, kuid veelgi rohkem kartis mehi, oma vaenlasi. Gridley hakkas neidu enda juurde hõikama.

Jana selja taga oli Skruk oma sõduritega, vasakult lähenesid metsikud koerad. Jana ei suutnud otsustada, kuhupoole joosta. Võõras võõraks, kuid oli näha, et ta pole nii hirmuäratav kui see, mis ootas teda tagant ja vasemalt.

Ja neiu tormas nagu tuulispask mehe juurde.

Gridley sööstis talle vastu, kiskudes jooksu peal 45-kaliibri-

list kolti välja.

Hüäänkoerad olid tütarlast kätte saamas, kõige esimene ajas juba lõuad pärani, kavatsedes saagist kinni haarata. Selsamal hetkel Jana komistas ja kukkus. Koer oli talle kallale kargamas ja kui Gridley tulistas, mattis koera raske kere neiu enda alla.

Võõrast häälest hirmunud koerad lõid taganema ning tormasid siis Skruki ja tema kaaslaste poole.

Gridley hüppas tapetud koera juurde, tiris neiu selle alt välja ja aitas jalule, aimamata, et tema elu rippus juuksekarva otsas, sest Jana oli tõstnud löögiks kivinoa. Igas mehes peale Zorami elaniku nägi Jana verivaenlast ja neiu hetkeliseks otsuseks oli ta tappa, et päästa oma elu. Ent äkitselt märkas ta võõra silmis nii kummalist ilmet, et käsi vajus alla. Jana tundis alateadlikult, et see inimene ei tee talle midagi halba, vaid päästab ta.

Neiu naeratas ebalevalt Gridleyle. Viimane haaras tal õlgadest kinni ja varjas oma kehaga. Seejärel pöördus jälitajate poole, kes olid juba toibunud ja valmistusid neile

kallale tungima. Tekkis järgmine jõudude vahekord: kaks metsikut koera ründasid Skrukki ja tema kaaslasi, kolmas Gridleyt ja Janat.

Õhus välkusid nuiad. Üks murtud käpaga loom pistis ulguma, kuni löök pähe ta vagaseks tegi. Teine loom paiskas ühe sõduri maha. Viimane jõudis küll kivinoa pihku haarata, kuid seda kasutada tal enam ei tarvitsenud, sest talle ruttas juba appi Skruk, kes oli oma metsloomast jagu saanud.

Kõike seda Gridley ei näinud. Ta ei pööranud pilku koeralt, kes otse tema ja Jana poole kihutas.

Tütarlaps taipas jalamaid, et meestel pole nüüd temaga asja ja miski ei takista teda põgenemast. Kuid tema õlgadel lebas võõras käsi ja ta vabastas end märkamatult, ehkki tundis, et mees ei tee talle halba. Vastupidi, mehe puudutus sisendas turvalisust, mida ta polnud enam ammu kogenud. Nii tunneb ennast nõrk, kui tema kaitseks astub välja tugev.

Kärgatas pauk, pritsis veri. Kuul ei peatanud looma ja järgmisel sekundil koer hüppas, sihtides Jasoni kõri.

Jason tulistas uuesti, kuid kukkus samas temale peale vajunud keha raskuse all maha. Näis, et nüüd kohe tungivad looma kihvad Gridley kõrisse, kuid siis koer lõtvus ja, pääsenud lahti, kargas Jason püsti.

Koera kohal seisis sihvakas neiu, kivimiga peos. Ootamatult

kahmas ta Gridley käest kinni ja hüüdis:

„Nad tulevad siia! Nad tapavad su ja võtavad minu endaga kaasa! Ära anna mind neile!"

Loomulikult ei saanud Gridley aru ainsastki sõnast, kuid neiu hääletoon ja tema näole tardunud õud rääkisid ise enda eest. Jason mõistis, et need mehed on tütarlapsele palju ohtlikumad kui metsikud koerad.

Koertele otsa peale teinud, hakkasid mehed Gridley ja Jana poole rühkima.

Gridley suunas revolvri kõige ees sammuvale Skrukile.

„Kaduge siit! Noor leedi kardab teid!"

Teine sõdur hüüdis:

„Olen Gluf! Ma tapan su!"

„Kui ma õigesti aru sain, siis te ähvardate mind. Lubage tähendada, et otsustades teie madala lauba järgi, olete lihtsalt rumal, teie käitumine kõneleb sellest, et te olete purjus!"

Gridleyl polnud kavatsust seda meest tappa, kuid ka mitte lähedale lasta. Ilmselt ähvardas neidu oht. Mehed piirasid nad sisse. Tarvis oli midagi ette võtta ja Gridley hakkas õhku tulistama, et kallaletungijaid hirmutada.

Need tardusidki paigale, kuid nähes, et olid terveks jäänud, hakkasid neiu poole tulema. Nad tahtsid kiiremini koju pöörduda ja olid valmis võitlusse astuma.

Ja siis otsustas Gridley tulistada märgi pihta. Kärgatas kaks lasku. Kaks meest kukkus maha.

„Sellel väikesel maal on juhtunud nii mõndagi ja kaugeltki mitte rõõmustavat," mõtles Gridley.

Zorami Punane Lilleke vaatas Gridleyt imetleval pilgul. Ta nägi esimest korda niisugust meest ja kõik temas vaimustas nei-
du. Kuidas ta küll erines kõigist teistest!

Ja tema võlurelv, mis sülitas surma! Milline ime!

Jana oli juba varajases lapsepõlves omaks võtnud tõe, et mehelt ära head oota, missugusest suguharust ta ka poleks.

Võõra silmist ja naeratusest hoovas sellist soojust, et Jana süda lõi põksuma. Kõige vähem tahtis ta nüüd mehe juurest ära joosta. Ta aimas, et mees tunneb end selles tõenäoliselt talle tundmatus maailmas kõhedalt, ja Janat haaras emalik tunne, ehkki kumbki ei mõistnud sõnakestki sellest, mida nad teineteisele ütlesid...

VIII. Jana ja Jason

Tar-gash ja Thoar uurisid uudishimulikult lennuki tükke, kuna Tarzan otsis palavikuliselt piloodi keha. Oma suureks kergenduseks ta laipa ei leidnud, see-eest märkas inimese saabastesse kängitsetud jalgade jälgi. Need võisid kuuluda üksnes Gridleyle. Nüüd oli Tarzan kindel, et Jason polnud hukkunud. Peagi nägi ta oma imestuseks Gridley jälgede kõrval väikeste sandaalide omi. Pärast minutilist mõtiskelu jõudis Tarzan järeldusele, et Jasoniga oli kaasas keegi naine ühest Pellucidari suguharust.

Jäljerida kulges purunenud lennuaparaadi juurest just sinnapoole, kust nad nüüdsama olid tulnud. Neil jäi üle vaid jälgi mööda teele asuda.

Thoar uuris varjamatu huviga lennukit ja neil õnnestus teda vaid suurivaevu sellest eemale kiskuda. Tarzanile sai osaks küsimusterahe. Tar-gashi reageering oli otse vastupidine. Ta silmitses hämmastunult lennukit ja esitas pelgalt ühe küsimuse:

„Mis see on?"

„See on sama riistapuu, mis hiljuti meist üle lendas. Mäletad, ma seletasin, et selle on teinud inimese käed? Sa nimetasid teda veel lendavaks roomajaks. Siin oli mu sõber, midagi juhtus ja see riistapuu kukkus alla. Kuid sõbral õnnestus pääseda," seletas Tarzan.

„Tal pole silmi. Kuidas ta siis pimedast peast lennata saab?" kahtles Tar-gash.

„Ta pole elusolend."

„Aga ma kuulsin omaenese kõrvadega, kuidas ta urises," punnis sagoth vastu. Ta ei suutnud mõista, et see thipdariga nii sarnane imetabane riistapuu on elutu.

Nad läksid jälgi mööda veidi edasi ja nägid purustatud peaga türannodoni. Selle lähedal vedeles murtud propeller. Õnnetuse põhjus sai selgeks.

Mõne aja pärast leidsid nad langevarju ja sellest pisut eemal neli surnud hüäänkoera ning kahe karvase mehe surnukeha.

Vaatlus näitas, et kaks hüäänkoera ja mõlemad mehed olid tapetud tulirelvaga. Maapinnal võis selgesti näha võitluse märke ja väikeste sandaalide jälgi. Samuti torkas silma, et mõlemad mehed olid ühest ja samast suguharust.

„Pheli lauskmaalt," selgitas Thoar, „tüdruk on Zorami suguharust."

„Kuidas sa aru said?"

„ Mägismaa suguharu inimesed teevad sandaalid teisest materjalist ja teisiti kui lauskmaa omad."

«Esimesel kohtumisel sa rääkisid, et oled pärit Zoramist?" „Jah, see on minu maa."

„Siis ehk tunned sa ka tütarlast, kellele need jäljed kuuluvad?"

„Jah. See on mu õde."

Tarzan vaatas imestunult talle otsa.

„Kuidas sa kindlaks tegid?"

Jälgede järgi. Tema sandaalide ümber pole punutud liaane, rohkem selliseid pole."

„Mis ta siis teeb nii kaugel kodust ja kuidas ta sattus kokku mu sõbraga?"

„Sedä on lihtne seletada. Nähtavasti röövisid Pheli mehed ta ära, kuid siis ilmus su sõber ning tappis hüäänkoerad ja kaks phelilast. Nähtavasti ei suutnud mu õde tema eest põgeneda ja ta võttis tüdruku kinni."

Tarzan naeratas.
,Jäljed näitavad, et su õde ei kavatsenudki tema eest põgeneda."
Thoar noogutas nõusolevalt pead.
„Õige. Kuid ma ei saa millestki aru. Minu rahva naised ei nõustu iialgi elama teisest suguharust mehega. Ma tunnen Janat. Ta pigem sureb, kui tuleb Thipdari mägedest alla. Ta on seda korduvalt kinnitanud ja usun,.et ta ei valetanud."
„Minu sõber ei võinud jõudu kasutada," ütles Tarzan. „Kui neiu temaga kaasa läks, siis ainult omal tahtel. Loodan, et leiame nad üles. Minu arust ta vaid saadab neidu Zorami, ta on hea inimene ega suuda naist hätta jätta."
„Eks me näe," vastas Thoar. „Aga kui ta kasutas jõudu, ootab teda surm."
Tarzan, Tar-gash ja Thoar jätkasid teekonda, samal ajal kui viiskümmend miili ida pool ringi ümber suurte Thipdari mägede liikus salk, kuhu kuulus kümme mustanahalist ja üks valge. Nad tundusid maailma kõige masendatumate ja ähmi täis inimestena. Muwiro oli oma sõduritega hädavaevalt pääsenud hullunud loomade käest ja nüüd kõmpisid nad mööda lagendikku, hoidudes tihnikust kaugemale ja lootes õhulaeva

päästeretkele. Nad mõistsid, et neid on võimalik märgata ainult lagedal maastikul.

Õhulaevas oli ärevus haripunkti jõudnud, mis seekord oli seotud Gridley kadumisega.
Zuppner saatis teele teise päästesalga, kuid mõne tunni pärast tulid inimesed tühjalt tagasi. Nad olid rada mööda lagendikuni läinud, kuid polnud leidnud otsitavatest vähimatki jälge.
Dorf oletas, et need hiidkassid, kes hulgana ümbruskonnas ringi hulkusid, võisid segadusse sattunud inimesed lihtsalt lõhki kiskuda.
„Olgu mis on, aga peame nad leidma, kas elusalt või surnult," vastas Zuppner.
Enam polnud mõtet lendu edasi lükata, mootorid käivitusid ja lennuk sööstis õhku. Robert Jones kirjutas pardapäevikusse: „Startisime päeval."

Kui Skruk oli kaaslasega plehku pistnud ja kaljunuki taha kadunud, langetas Gridley koldi ja pöördus tütarlapse poole.
„Noh, mis siis nüüd saab?"
Tütarlaps raputas pead.
„Ma ei saa sinust aru. Sa ei oska gilaki keelt."
„Ja-ah, on alles lugu," pomises Jason. „Arvan, et peab ümbruskonda uurima ja püüdma mu lennukit üles otsida. Hakkame paluma kõiki jumalaid, et sellest kas või midagi säilinud oleks."
Jana kuulas tähelepanelikult Jasoni sõnu ja rapsas siis peaga.
„Tule," ütles ta oma keeles liigutusega sõna kinnitades. Gridley hakkas minema suunas, kus tema arvates pidi olema lennuk.
„Ei, mitte sinna," hüüatas Jana, jooksis mehe juurde ja püüdis teda peatada, osutades käega vastassuunas — sakilistele mäeharjadele, kus asus Zoram.
Gridley mõistis väga hästi, et kõik katsed neiule midagi selgeks teha olid määratud nurjumisele. Seepärast võttis ta Janal õrnalt käest kinni ja tõmbas teda ettevaatlikult enda järel vajalikus suunas.
Ja taas etendas tema meeldiv naeratus oma osa. Ehkki Jana

mõistis, et võõras viib teda eemale armastatud Zoramist ja suguharust, läks tüdruk pikkamisi talle järele, mõtiskledes selle üle, miks ta meest ei karda, vaid kõnnib koguni tema kõrval. Tõenäoliselt polnud ta gilak, ta ei osanud nende keelt.

Pooletunnise otsimise järel leidis Gridley lennuki riismed-Kahjuks oli lennumasin nii tugevasti kannatada saanud, et seda remontida oli mõttetu.

Suure huviga turnis Jana lennuki riismete otsas. Ta tahtis esitada tuhat küsimust, kõik oli uus ja arusaamatu, kuid ainuke inimene maailmas, kes oleks võinud nendele vastata, ei osanud tema keelt.

Loomulikult teadis Gridley väga hästi, et oma kaaslastega kohtumiseks tuleb tal jääda lagedale maastikule. Polnud välistatud, et tema otsimiseks läkitatakse teele õhulaev ja siis on juba lihtne teda leida. Kuna mees ei suutnud kindlaks teha, kus on põhi või lõuna, lääs või ida, oli ta teadlik sellest, et ise ta siit välja ei pääse. Selleks pikaks teekonnaks oli ta kulutanud mitu päeva, lennuk aga läbib selle kõigest poole tunniga.

Gridley hakkas žestikuleerima, näidates käega kord ühele, kord teisele poole, pööramata Janalt küsivat pilku. Sellega andis ta neiule mõista, et on valmis temaga igale poole kaasa minema, kuhu ta vaid soovib. Jana sai õigesti aru ja osutas Thip-dari mägedele.

„Seal on minu kodu. See on Zoram, minu rahva kodumaa."

„Raudne loogika," naeratas Gridley. „Mul jääb üle vaid unistada, et teie sõnade mõtet endale \eadvustada. Olen kindel, et niisuguste vaimustavate hammastega võluv olend on kahtlemata ka huvitav vestluskaaslane."

Jana ei lasknud Gridleyl seda teemat arendada, vaid hakkas Zoram poole rühkima. Jason Gridley ei jäänud üle muud, kui talle järele minna.

Jana püüdis meeleheitlikult nuputada, kuidas suhelda tema fantaasiat erutanud võõraga. Ja ta otsustas hakata mehele oma keelt õpetama. Aga kuidas seda praktikas teoks teha? Sellist juhtumit, et tema ise või tema rahvas oleks kellelegi võõramaalasele oma keelt õpetanud, polnud eales ette tulnud. Tal polnud õrna aimugi, millest tuleks alustada.

Ja siis torkas Zorami Punane Lilleke endale sõrmega rindu ning ütles:

„Jana."

Nii sõnas ta korduvalt, kergitas siis küsivalt kulme ja silmitses ainiti Gridleyt.

Jason," vastas mees, taibates, mida temalt tahetakse.

Niisiis leidis aset nende esimene dialoog, mis sai keelebarjääri järkjärgulise ületamise alguseks.

Nad kõndisid kaua. Ronisid kinkudele, ületasid ojasid ja väikesi jõgesid. Jana korjas pähkleid ja puuvilja ning valmistas nii maitsvat toitu, et Gridleyl jooksis suu vett. Ta imetles lakkamatult oma teekaaslast, vaimustudes küpressina sihvaka pronks-pruuni keha väiksemastki liigutusest. Jana kehastas hümni naise ilule.

Tema võrratu näo igast osast — hammastest, silmadest, ninast — õhkus veetlust.

Jälgides tütarlast, kes askeldas kivinoaga, tegi tuld ja valmistas süüa, käsitsedes mängleva kergusega kogukaid noaaegseid riistu, püüdis Gridley mõistatada, kust ammutas see habras olend vastupidavust ja jõudu.

Soovides ihust ja hingest tema keelt selgeks saada, mõtles mees hirmuga, et kui see päev lõpuks saabub, võib Janal — jumal hoidku selle eest! — ilmsiks tulla metslase algeline mõtteviis.

Kui Jana väsis, tegi ta endale puu alla rohust aseme ja jäi sedamaid magama. Gridley oli ärkvel ja valvas neiu und, valmis iga hetk hädaohule vastu astuma. Tulirelva kasutas ta harva, sest siiani polnud nad suuri metsloomi kohanud.

Aga kui Gridley uniseks jäi, asus valvesse Jana. Vähimgi krabin, ja Jana hoiatas Jasonit hädaohust.

Jasonil polnud aimugi, kui kaua nad olid juba käinud, kuid uskus, et tee ikka kuhugi välja viib. Nad said juba pisut suhelda ja vahetasid lühikesi lauseid. Jason püüdis võimalikult kiiresti selgeks saada keelt, mis valmistas talle suuri raskusi, eriti hääldamine, mis ajas Janat lustakalt naerma. Teades, et Pelluä-daril pole ajamõistet olemas, murdis Gridley pead, kui kaua tuleb neil teel olla — päevi, nädalaid või aastaid —, enne kui nad Jana koju jõuavad.

Kord järjekordse puhkepeatuse ajal küsis tütarlaps ootamatult:

„Miks sa mind kogu aeg vahid?"

Gridley punastas ja lõi silmad maha. Ta taipas alles nüüd, et oli üksisilmi Janat jälginud. Mees tahtis end õigustama hakata,

kuid takerdus samas ja vakatas. Oleks olnud totter seletada neiule, et ta imetleb tema ilu.

„Miks sa vaikid, Jason?" uuris neiu.

„Ei teagi, mida öelda."

„Räägi, mida sa näed, kui mind vaatad," ei jätnud Jana järele.

Gridleyt hämmastasid neiu sõnad, kuid siis ta mõistis, et temalt oodatakse armuavaldusi. Armastust? Selle poolpalja mets-' lasest tüdruku vastu, kes algelisel lõkketulel süüa valmistab ja hammastega pooltoorest liha rebib? Kel pole tsivilisatsioonist õrna aimugi?

Juba see mõte üksi pani Gridley judisema.

Talle meenus Gynthia Furnois Hollywoodist, tuntud firma juhataja tütar. Vaimusilma ette kerkis Barbara Greeni, Texasest pärit vana John Greeni tütre nägu. John Green oli kinnisvara müügi agent ja elas praegu Los Ángeleses. Muidugi oli Cynthia, nagu, muide, ka Barbara, hellitatud piiga, ent äkki haaras teda hirm, et ta võib osutuda äralõigatuks talle harjumuspärasest elust. Äralõigatuks tsivilisatsioonist, kiviaja tütarlapse seltskonnas.

Ta püüdis kujutleda Janat oma tuttavate ringis lõunalauas. Jason pidi tunnistama, et Jana oli seiklustes suurepärane kaaslane, kuid nüüdisaegne inimene, see tähendab Gridley, ei suutnud ette näha, kuidas ta oleks muganenud tsiviliseeritud ühiskonnaga.

Kui tema silmis oli paistnudki mjdagi rohkemat kui sõbralikkus, siis nüüd kahetses ta seda siiralt. Ta mõistis suurepäraselt, et nende vahel ei saa midagi olla. Ega tohigi. Absoluutselt itte midagi.

Oma küsimusele vastust oodates jälgis Jana üksisilmi Gridleyt. Seejärel käis üle tema huulte põgus naeratus. Väike metslane kiviajast oli siiski tõeline naine ja kaugeltki mitte rumal. Ta tõmbus pikkamisi Gridleyst eemale ja hakkas sõnalausu-ata ära minema. „Jana! Oota!" hüüdis Gridley. „Ära pahanda! Kuhu sa nüüd "ähed?"

Neiu jäi viivuks seisma ja ajas kõrgilt lõua püsti. „Mine oma teed, gilak," lausus ta. „Jana läheb ära..."

IX. Thipdari pesa

Thipdari mägede kohale laskusid rasked tumedad pilved.

„Tuleb vihma," kuulutas Thoar. „Praegu kallab Zorami kohal, varsti jõuab ka siia."

Läks pimedaks. Taevas kihutavad mustad pilved katsid keskpäeva päikese.

Tarzan nägi Pellucidari esimest korda nii süngena. Teda valdas rõhuv tunne. Tar-gash ja Thoar jagasid tema tunnet. Paistis, et nad kardavad midagi. Mägedest hakkas

alla tulema metsloomi, kes tormasid varjupaika otsima, pööramata inimestele vähimatki tähelepanu.
„Miks nad meid ei ründa, Thoar?" küsis Tarzan.
„Nad on hirmunud. Tunnetavad vihma lähenemist. Nüüd ei hooli nad enam jahisaagist, kui saaks vaid kindlasse kohta peitu pugeda."
„Kas ka meid ähvardab oht?"
„Kui ronime kõrgemale, siis mitte. Vesi ujutab üle madalamad kohad. Tõeline oht ähvardab ülevalt, kui mustad pilved lõhenevad ja tulenooled alla lendavad. Kuid ka see pole hirmus, kui jääda lagedale, sest nooled löövad puudesse. Ära iialgi peida end puu alla, kui nooled lendavad. Puu läheb põlema."
Niipea kui päike kadus, läks külmaks. Tõusis puhanguline tuul, mis piitsutas otsekui nuudiga teeliste paljaid kehi.
„Korjake hagu. Kohe teeme tuld ja saame sooja."
Lõkkest tõusis ihaldatud soojust, kuid samas hakkas vihma kallama. Peagi sadas nagu oavarrest.
Vihmast pimestatud loomad tormasid varju otsides arutult siia-sinna, et päästa end halva ilma eest.
Tarzan oma kaaslastega leidis kogemata väikese koopa ja puges sinna varjule. Taas süüdati lõke.
Tarzanile tundus, et vihm ei jäägi järele, ent nagu ta kaaslased, nii talus temagi sõnatult tekkinud olukorra kõiki raskusi. Inimesed istusid lõkke ääres ja kuulasid tuule ulgumist.
Pikkamisi hakkas torm vaibuma. Pilved hajusid, esimesed päikesekiired piilusid välja, läks soojemaks.
„Mu kõht on tühi," sõnas Tarzan.
Thoar noogutas maas lebavate väikeloomade poole.
Ise hakkas ta südant kõvaks tehes toorest liha sööma, samal
59
ajal kui Tarzan ja Tar-gash kinnitasid keha mõnuga. Viimase tüki alla neelanud, tuli Tarzanile naer peale. Talle meenus, kuidas kord Londoni klubis ühe mehega lõunatades pidi viimane rabanduse saama, kui ta nägi, et Tarzan sõi pooltoorest liha.
Peagi ronisid nad koopast välja ning asusid uuesti Jasonit ja Janat otsima. Kuid vihm oli kõik jäljed viimseni ära uhtnud.
„Peab ootama, kuni vesi ära kaob. Ja kui veab, siis ehk leiame värskeid jälgi."
„Tuleb minna paremale, tõusu poole," sõnas Thoar. „Nad läksid kindlasti seda teed, teist pole. Kahtlemata leiame nende jäljed."
Nad ronisid mäe otsa ja uurisid hoolega ümbrust, kuid ei avastanud mingeid jälgi.
.Järelikult läksid nad sinu maale teist teed mööda," otsustas Tarzan.
«Võimalik," kostis Thoar. «Üldiselt ei jää üle muud, kui minna Zorami. Seal võtame rahva kokku ja korraldame otsimise."
Nad sattusid thipdari munadele, küpsetasid neid tuhas ja asusid sööma. Järsku muutus Thoar valvsaks ja jäi kuulatama.
Tarzani terav kõrv tabas samuti ähmase tiivaplagina.
„Thipdar," sosistas Thoar. „Meie aga oleme nagu peopesal."
„Meid on siiski kolm," ütles Tarzan. „Ajude poolest ei suuda ta meiega vägikaigast vedada."
„Vahest teemegi talle otsa peale," ütles Thoar.
«Oled sa kindel, et ta meid ründab?" küsis Tarzan.
„Ta lendab siiapoole ja märkab meid ilmtingimata. Tasub tal märgata midagi elusat, kui ta otsemaid tungib kallale."

„Kas ta on sindki kimbutanud?" päris Tarzan.
„Kuidas muidu," vastas Thoar. „Meie, Zorami inimesed, ei häberte oma hirmu thipdari ees." •
„On sul olnud juhust neid linde tappa? Miks sa siis ei proovi seda teha veel kord?" uuris Tarzan.
„ Proovida ju võib. Ma ei ole lihtsalt kunagi üksi või kolmekesi temaga kokku läinud. Meid oli alati palju — inimesi minu suguharust. Inimene, kes üksinda thipdarile jahti peab, sureb hirmust. Aga kui meid on palju, tekitame talle rohkesti haavu ja mõni neist on kindlasti ka surmav."
„Seal ta ongi!" karjatas Tar-gash kaugusse osutades.
„Lendab otse meie poole," muutus Thoari hääl karmiks. «Järelikult on ta meid märganud."
60
Tarzan pani viskeoda maha, võttis vibu ja tõmbas nööri pingule. Tar-gash hakkas nuiaga vehkima, tehes seejuures metslooma häält.
Koletu reptiil lahenes aeglaselt, liigutades raskelt tiibu. Teda ootas kolm peaaegu relvitut meest.
Inimesi nähes lendas thipdar järsult alla. Tarzani lastud nool jõudis talle sulgedest saadik rindu tungida.
Kõlas raevukas kisa ja Tarzan laskis kiiruga välja veel kolm noolt.
Hiidlind laskus maadligi ja sööstis kohutava kiirusega Tar-zanile kallale. Vajutanud oma teravad küünised ülivalusalt talle selga, tõusis lind koos saagiga kõrgele taevasse.
Kaaslast kogemata haavata kartes jäid Thoar ja Tar-gash kohmitsema ja lõppkokkuvõttes lasid thipdari käest. Oma jõuetust tunnetades jälgisid nad abitult reptiili, kes viis Tarzani kaugele Thipdari mägede taha, ja seisid sõnatult, kuni vägev lind silmist kadus.
Tar-gash pöördus Thoari poole.
„Tarzaniga on lõpp."
Thoar noogutas kurvalt.
Tar-gash ei lisanud öeldule midagi rohkemat, keeras selja ja hakkas laskuma orgu, kust nad olid tulnud. Ta läks tagasi koju oma suguharu juurde, sest enam polnud ühendavat lüli tema ja Thoari vahel.
Mõnda aega vaatas Thoar talle järele, jõnksas siis õlaga ja hakkas Zorami poole rühkima.
Thipdar lendas teravate mäetippude kohal, Tarzan aga nuputas samal ajal palavikuliselt, kuidas ta saaks pääseda. Ta teadis, et mõni lind, keda ta tundis kodusest džunglist, laseb lennu ajal küünised lahti, et ohver kaljude otsa surnuks kukuks, ja hakkab alles siis elutut keha murima. Ta lootis väga, et Pellu-cidari thipdaridel pole sellist kommet. Jäi vaid vastu pidada, ja jumalat paluda, et ta teadvust ei kaotaks, ja koguda jõudu võitluseks lendava jõletisega.
All ujusid mööda mäeharjad. Tarzan määras umbkaudu, et lind oli lennanud juba paarkümmend miili.
Ootamatult tuli eespool nähtavale pesa, kus sagisid pojad, kõigil suud pärani.
Nähes sündmusi sellist pööret võtvat, haaras Tarzan puusa-katte vahelt jahinoa, tõstis ettevaatlikult käe, kobas reptiili jalga
61
ja haaras sellest kinni nagu pihtidega Nüüd sõltus tema elu löögi tugevusest — see oli ainus pääsemisvõimalus.
Tarzan torkas noaga lindu. Thipdar hakkas kigisema ja heitis tõmbleva liigutusega saagi pessa näljastele poegadele.

Tarzanil vedas: poegi oli kõigest kolm, tõsi küll, kõigil olid juba teravad hambad ja hästi arenenud lõuad.

Tarzan tegutses noaga, tõrjudes poegi tagasi, ja pääses vaid tühiste kriimustustega pesast välja. Pesa kõrval lamas thipdari liikumatu keha.

Pojad piiksusid läbilõikavalt, kuid pesast välja ei roninud. Tarzan hakkas teraselt silmitsema inimtühja maastikku.

Ta uuris üksisilmi kaljude piirjooni, püüdes taastada thipdari lennuteed.

Lähim enam-vähem tasane eend, mida ta nägi, asus thipdari pesast umbes kahekümne viie jala kaugusel.

Tarzan harutas lahti nööri, mida ta kandis puusakatte all, arvestades mõttes, et sellest peaks jätkuma eendile jõudmiseks. Kätega pesa äärest kinni haaranud, alustas ta ohtlikku laskumist mööda nööri, tõugates end jalgadega graniitseinast eemale.

Tarzani käed ja jalad valutasid thipdari poegade tekitatud kriimustustest, linnu enda küüntest oli ta selg üksainus verine haav, kogu keha valutas ja tuikas. Alles nüüd, jõudnud suhteliselt ohutusse kohta, tundis Tarzan suurt väsimust, aga ka abitust ja lootusetust, mida ta varem eales polnud kogenud. Isegi kui ta suudab siit alla ronida, õnnestub tal vaevalt leida õhulaeva. Ja siiski pidi ta siit lahkuma.

Viimast jõudu kokku võttes hakkas ta laskuma. Jalgadega vaevu tunnetatavaid kaljunukke kobades ja käsi verele kiskudes sai ta püstloodsest kaljuseinast siiski võitu ja jõudis igatsetud maapinnale. Kogu tahtejõudu pingutades , hakkas Tarzan kompima metsa poole, kus võis leida varju ja vett.

Puude vahel märkas Tarzan rada, mis viis üles kanjoni poole. Veidi puhanud ja janu kustutanud, hakkas Tarzan rada mööda edasi rühkima. Ta kõndis, hambad ristis ja viimseni kurnatud, kuid ülimalt valvas, valmis viivitamatult tagasi lööma mis tahes ohu.

Haistmismeel ütles talle, et alles õige vähe enne teda oli sellel rajal käidud. Ja tõepoolest, peagi kuulis ta enda ees kellegi samme. Tarzan tegi kindlaks, et see polnud mees ja inimene liigub temaga ühes suunas.

62

Tulvil uudishimu lisas Tarzan sammu, et eeskõndijale järele jõuda. Kuid juba järgmisel hetkel sundis metslooma möire teda valvsusele. Sellist häält teeb loom just enne kallaletungi.

Sadakond sammu eespool tuli nähtavale kanjon, kus rada lõppes just koopasuu ees. Koopasuu kõrval seisis kümne-kaheteistkümneaastane poiss, keda ründas erakordselt ärritatud koopakaru.

Tarzanit nähes poiss juba rõõmustas, aga kui ta mõistis, et mees on võõrast suguharust, ajas ta end uhkelt sirgu ja haaras rünnaku ootel pihku kivinoa.

Tarzanil polnud raske taastada sündmuste kulgu. Karu oli oma koopasse pöördunud ja leidnud sealt poisi, kes ei saanud plehku pista, sest karu keha sulges väljapääsu.

Juba lapsena džungli seadused omaks võtnud, mõistis Tarzan suurepäraselt, et ta pole kohustatud esinema päästja ohtlikus osas. Kuid džunglivalitseja hinges lõõmas rüütellikkuse tuli, mille ta oli pärinud oma inglastest vanematelt. Seepärast astus ta alati nõrgema kaitseks välja, isegi kui see oli ohtlik tema enda elule. Pealegi meeldis Tarzanile see'võõrast suguharust pärit poiss, kuna karu sisendas jälkustunnet. Tarzanile meenus tema kauge lapsepõlv, aeg, mil ta ise tundis end abitu ja õnnetuna. Ja siis, verest nõretades, valmistus ta poissi päästma.

Ta tõi lagedale kõik oma relvad. Vasak käsi hoidis nööri, vibu ja nooli, parem — viskeoda.

Arusaadavalt lootis Tarzan ainuüksi oma osavusele ja õnnele, sest oli ta ju hiiglasliku loomf ees tegelikult relvitu.

Kõigepealt tuli karu tähelepanu kõrvale juhtida, et poiss saaks põgeneda. Tarzan hakkas karjuma ja samal hetkel laskis välja noole, mis sattus loomale selga.

Karu röögatas valust, tõusis tagakäppadele ja pööras ülekoh-tutegijat otsides koonu Tarzani poole.

Tarzan võpatas sisimas looma jubedaid silmi nähes. Raevukalt mörisedes liikus karu nagu hirmuäratav kaljumürakas Tarzani poole.

Tarzan tõmbas vibunööri pingule ja üksteise järel laskis välja veel kolm noolt, mis tungisid karule rindu.- Võttis siis viimase jõuga hoogu ja heitis tema pihta viskeoda, hüpates samas tagasi.

Loom varises maha, kuid tõusis uuesti jalule.

Tarzani peas välgatas mõte, et iga hetk võib koopasse tagasi tulla emakaru. Mis saab siis? Põgeneda polnud kuhugi —

63

koopast paremal kõrgus püstloodis kalju, vasakul algas äkkjärsak.

Tarzan vaatas lootusrikkalt üles — kusagil ju ometi pidi mingi väljapääs leiduma! Seal see oligi, päästev lõhe graniitseinas, mis kulges raja kohal kahekümne viie jala kõrgusel maapinnast.

Vasaku käega nööri hoides võttis Tarzan paremaga viskeoda maast üles. Haavatud karu tuli armutult lähemale, hingates raskelt. Alt kostis appi ruttava emakaru lõõtsutamist.

Tarzan heitis nöörsilmuse kaljulõhe kõrvale nuki ümber ja hakkas ahvi väledusega seina mööda üles ronima.

Ta oli pääsenud.

X. Gridley teel

Polnud tarvis Sherlock Holmesi läbinägelikkust, mõistmaks, et Jana oli solvunud. Jason, kes tundis naiste hingeelu küllaltki hästi, sai suurepäraselt aru, miks. Kaunitar Jana teadis oma võlusid ja seda, kuidas need meestele mõjusid. Paljud olid püüdnud teda endale saada ja teha oma kodukolde perenaiseks, üks riskis koguni eluga, olles ta röövinud ja üle Thipdari mägede põgenenud.

Gridley leidis neiu meelepaha olevat täiesti loomuliku, oli ju see kiviaja kaunitar veendunud, et temagi ei suuda vallutavale võlule vastu panna. Ometi ei mõistnud Jason päriselt sellise rae-vupuhangu põhjust.

Neil oli kahekesi hea ja kerge. Tavaliselt tüdines Gridley ruttu naisega suhtlemisest ja tema väljavalitu muutus talle koormavaks. Seekord oli kõik teisiti: Gridley oli üksnes rõõmu tundnud ja muutus nüüd nukraks, et kõik oli niimoodi lõppenud. Ta otsustas minna Janale järele, kuni neiu maha rahuneb. Tee Zoramimaale oli täis ohte ja tütarlast ei võinud üksinda, ilma kaitsjata minna lasta. Tõsi küll, ilmaaegu oli Jana teda gilakiks nimetanud, tema rahva keeles kasutati seda sõimusõnana.

Ta saab Jana kätte ja palub andeks.

Ja Gridley tormas talle järele, kuid ei jõudnud joosta kümmet sammugi, kui neiu kärmelt ümber pööras, raevunud fuuriat meenutavana kivinoa haaras ja kisendas:

„Ma ju ütlesin — mine oma teed! Ma ei taha sind näha! Kui sa mind rahule ei jäta, tapan su!"

64

„Ma ei jäta sind üksinda, Jana," lausus Jason vaikse häälega.

„Zorami Punane Lilleke saab hakkama ilma kaitsjateta," ütles neiu kõrgilt.

„ Lähme siiski koos. Kas või mälestuseks meie sõprusest. Ma ei..."

Gridley takerdus ja vakatas.

„Sa pole mind iialgi armastanud, ma tean. Ja ma vihkan sind, sest sinu silmad valetavad. Kui valetavad huuled, siis ei panda seda pahaks, see on nii loomulik. Kui valetavad silmad, järelikult valetab ka süda. Kui valetab süda, on inimene läbinisti valelik. Ma ei usalda sind ja mul pole ka sinu sõprust vaja. Ma ei taha sinult enam midagi. Käi minema!"

„Sa ei saanud aru, Jana," püüdis Gridley seletada.

„Ma sain aru, et kui sa mind rahule ei jäta, tapan su," karjus Jana.

„ Siis tapa, sest üksinda ma sind ei lase minna. Mind ei peata miski, isegi see, kuidas sa minusse suhtud."

Nende sõnadega astus ta neiu poole.

Jana tõstis noa, tema silmis lõõmas tuli.

Ootamatult sööstis ta paigalt ja pistis jooksu. Ta kihutas tuu-lekiirusel ja Gridley, keda segasid ebamugavad jalatsid ning raske relv, ei jõudnud sammu pidada. Ta hüüdis Janat ja palus peatuda, kuid tüdruk ei teinud kuulmagi.

Gridley tundis pahameelt, kuid leidis kohe, et ei suuda Jana peale vihane olla. Mehel oli neiuga hea olnud. Neiu oli vallutanud kõik ta mõtted. „Ta irvitab minu üle. Kirke ei saa talle näolegi!"

Ühesõnaga — metslane, kuid milline vapustav naine, uhke, ligipääsmatu.

Eespool vilksatas neiu kogu ja kadus jälle. Jana ei teinud väljagi Gridleyst, kes teda kaeblikult hüüdis ja üritas talle midagi seletada...

Väsimusest tuikuv ning janust ja näljast kurnatud Gridley oli kaotamas lootust tüdrukut kätte saada, kui ta järsku endalegi ootamatult pidi talle äärepealt otsa lendama.

Jana oli tardunud sügava kuristiku servale. Vasakut kätt paistis Zoram, kuid teed sinna tõkestas kuristik. Tüdruk silmitses mustendavat tühjust, kaalutledes, mida teha. Ühtäkki tunnetas ta Gridley juuresolekut.

„Käi minema!" kisendas ta vihaselt, pöördudes tormakalt Jasoni poole. „Või muidu ma hüppan alla!"

„ Palun sind, Jana, luba mul kaasa tulla. Ma ei hakka sind tüütama, tõotan isegi vait olla. Luba end vaid loomade eest kaitsta."

Neiu pahvatas naerma.

„Tema tahab mind kaitsta!"

Jana ei varjanud pilget.

„Mida võid sa teada ohtudest, mis varitsevad meie maal! Ilma selle imetabase relvata, mis sülitab tuld ja surma, oled.sa hirmuäratavate loomade ja lindude ees tühi koht. Kasi siit oma suguharu juurde! Kasi oma rahulike naiste juurde, keda sa mulle taevani kiitsid! Ainult tõeline mees läheb läbi sealt, kus kõnnib Zorami Punane Lilleke."

„Mis siis ikka, sa suutsid mind veenda, kuid ainult osaliselt ja selles, et ma venin nagu kilpkonn. Kuid võta teadmiseks, et ka kilpkonn võib mingisugust kasu tuua. Lühidalt, ma järgnen sulle, kuni mul jõudu jätkub."

„Ma ei mõista, millest sa räägid. Aga kui sa mulle järele tuled, siis sured. Pea mu sõnu meeles: üksnes mees läheb läbi sealt, kus käin mina."

Nende sõnadega hüppas neiu üle kuristiku serva alla ja kadus silmist.

Jason kargas järsaku äärele ja vaatas kohkunult alla. Jana oli jõudnud mõni jard allapoole laskuda. Ta surus end püstise seina vastu, kobades jalaga vaevu mäjgatavaid kaljunukke.

Jason hoidis hinge kinni. Tundus uskumatu, et inimene võis mööda seda libedat püstloodset seina alla minna. Õudusest kange, puuris ta pilguga Janat.

Tüdruk eemaldus jalg-jalalt Jasonist, kes oli kuristiku servale kõhuli heitnud ja jälgis teda hauavaikuses. Mehe närvid olid viimseni pingul ja ta kartis end liigutada, et mitte kogemata Janat ehmatada. „Mu jumal!" sosistas ta endamisi. «Missugune enesevalitsemine! Missugune külmaverelisus! Ja tõepoolest, siit suudab läbi minna üksnes mees!"

Jana jätkas ühtlaselt laskumist, tõstmata pead ja vaatamata ümberringi.

Gridley võttis saapad jalast, tõusis püsti ja hakkas tüdrukule järele minema, liikudes suurima ettevaatusega, et jalge alt juhuslikult veerema pääsenud kivi Janat ei riivaks.

Jana peatus, et jälgida Jasoni laskumist. Esialgu tegi ta seda

66

vihaga, mis asendus peagi umbusuga ning läks üle imestuseks ja seejärel hirmuks.

Korrutades mõttes Jana sõnu otsekui loitsu — „üksnes mees läheb läbi sealt, kus käin mina" —, liikus Gridley pikkamisi mööda püstloodset seina alla, klammerdudes vähimagi konaruse külge. Väsimus, nälg, janu — kõik ununes. Suurest pingutusest muutusid sõrmed tuimaks, jalad olid nagu tina täis, kuid Gridley lahenes siiski sammhaaval neiule.

Lõpmatuna tunduv laskumine katkes ootamatult kiiresti. Gridley jalad kaotasid toe, verele kriimustatud käed ei jõudnud õigel ajal nukist kinni haarata ja mees veeres alla kalju jalamile. Heatahtlik saatus tegi nii, et ta kukkus'põõsa otsa ja jäi tänu sellele ellu. Edasi lamades tõstis Jason pea üles ja kohtas Jana pisaraist tumestatud pilku, milles väljendus hirm.

Gridley ajas end kuidagimoodi püsti, läks kalju äärt mööda edasi, leidis oma saapad, mis ta oli enne laskumist alla visanud, pani need jalga ja vaatas uuesti üles. Jana ronis alla juba teisest kaljust — seal oli tema kodune Zoram.

Pelluddari taevavõlvil märkas Gridley esimest pilve, mis paisus silmanähtavalt suuremaks ja ähvardas vihma kaela tuua. Kuid ta ei osanud endale ette kujutada, mida siin võib tähendada halb ilm.

Veendunud, et Jason on elus ja terve, tundis Jana uuesti kättemaksuiha, ehkki ühel hetkel oli tema elu pärast hirmu tundnud.

Neiu oli juba üsna pika tee maha käinud, kui nägi märke, mis kõnelesid iga hetk puhkeda ähvardavast tormist. Ta mõtles otsemaid ohust, mis ähvardas kaugel all ronivat Gridleyt.

Pikemalt mõtlemata pööras Jana ümber ja kihutas tuhatnelja alla rajast, kuhu ta nüüdsama oli sattunud. Ta pidi ilmtingimata jõudma Jasoni juurde enne, kui vesi talle kaela paiskub. Tuli joosta mehe juurde ja viia ta kanjonist välja kõrgemasse kohta, sest Jana mõistis suurepäraselt, et vesi ujutab kuristiku üle.

Kaljult paiskusid alla marulised vood, ähvardades tütarlast minema pühkida.

Ta jooksis tulise ajuga, tundes esimest korda mässavate loodusjõudude ees hirmu. Tuuleiilid pidid ta äärepealt jalust maha lööma. Vesi kanjonis kerkis hirmuäratava kiirusega. Taevast kohises alla vihmamüür ja ujutas ümberringi kõik üle. See oli lõpp!

67

Jasonit ei päästa enam miski! Vesi oli ta kindla peale minema uhtnud. Mees oli hukkunud!

Zorami Punane Lilleke tardus paigale, vahtides nürilt jalge all möllavaid vetevooge. Milleks veel elada?

Kuid siis miski otsekui kõrvetas teda. Tõenäoliselt hakkas tegutsema ürgne enesesäilitusvaist. Neiu vankus tagasi ja hakkas uuesti mööda kaljut üles ronima. Vesi ähvardas teda alla kiskuda, kuid Jana surus kangekaelselt hambad kokku ja jätkas vaevalist teed...

Jason Gridleyle olid California ja Arizonase paduvihmad tuttavad. Ta teadis, mis on veeuputus. Nüüd aga, nähes vett uskumatu kiirusega tõusmas, mõistis ta, et võrreldes märatsevate loodusjõududega Pelluddaril on halb ilm kodukandis lihtsalt lapsemäng.

Kartes seisma jääda, jätkas ta tõusu. Kaljusein oli peaaegu püstloodne ja Cridley liikus edasi väga aeglaselt. Silmi kõõritades nägi ta all vahutavat vett, mis ulatus juba tema jalgu puudutama. Raevutsev tuul paiskas talle näkku läbisegi liiva ja vihma, üritades Gridleyt kalju küljest lahti rebida ja märatsevasse sügavikku paisata.

Gridley võitles raevukalt elu eest ja suutis ronida tillukesele astangule, mille kohal rippus kaljunukk. Samal ajal varjasid end teisel pool kaljut asuvas koopas Tar-gash ja Thoar.

Jasonit vaevas teadmatus: mis oli saanud Janast, kas ta ikka pääses? Üdini märg, külmast lõdisev ja näljane Gridley hakkas mõtlema, mis saab edasi. Ta jättis rootuse Janat leida, ehkki teadis, kus asub neiu kodu.

Lõpuks torm vaibus, päike tuli välja, õhk läks soojaks ja Gridley vaim virgus.

Püüdes kinni pidada Jana teest, hakkas ta minema samas suunas. Kui palju aega kulus tal puhkusele, söömisele ja joomisele, seda Gridley ei teadnud. Ta heitis lihtsalt magama ja kui oli jõudu kogunud, jätkas teekonda.

Kangekaelselt edasi minnes ja Janat leida lootes tunnetas ta niisugust abitust ja üksindust, nagu ta eales polnud kogenud.

Kord puhkepaigas unest virgunud, hakkas Gridley end teele asutama ja leidis ehmatusega, et ta rõivad olid kadunud. Ta sööstis varast otsima, kuid tagajärjetult — läheduses polnud kedagi.

Niisiis oli Gridleyl alles vaid relv ja särk, mis lebas puu all

ja oli vargal ilmselt kahe silma vahele jäänud. Külma Gridley ei kartnud, siinne päike soojendas paremini mis tahes rõivastest, kuid jalatsid... Tõsi küll, Jana käis paljajalu, kuid see oli Jana! Tema, Gridley, oli tsiviliseeritud inimene.

Jason käristas särgi ribadeks ja meisterdas endale puusakat-te, ning peagi asus verivärske Aadam, kaks kolti vöö vahel, uuesti teele.

Kõige rohkem vatti said tema paljad jalad, mis hakkasid peagi veritsema. Siis laskis Gridley maha väikese roomaja ja meisterdas selle nahast midagi sandaalide taolist, mis kergendasid käimist tunduvalt.

Aeg läks. Gridley sõi, jõi, magas ja kõndis jälle. Kaotanud lootuse leida õhulaeva, unistas ta südamesopis sattuda kas või mõne aborigeenide suguharu peale. Tõsi küll, kui Jana jutu järgi otsustada, siis võis ta kergesti nende umbusklikkuse ohvriks langeda. Nad nägid igas võõramaalases vaenlast ja vaevalt õnnestunuks Gridleyl nende poolehoidu võita. Siiski soovis ta kohata kas või mingisugust inimest.

Mäest alla Zorami poole laskudes jõudis Jason kanjoni juurde. Tema pilgule avanes hiiglaslik platoo, mille ühes servas kõrgus püstloodne kalju. Järsaku ees väikese lõkke kõrval, kus midagi küpses, seisis pronkspruuni kehaga sõdur ja silmitses keskendunult küpsevat praadi.

Gridley uuris tähelepanelikult inimest, kaalutledes, kuidas talle paremini ligineda, et ta ei hakkaks kahtlema Jasoni sõbralikes kavatsustes. Ta otsustas, et kõige õigem on minna sõduri juurde tühjade kätega, ilma relvata.

Jason astus sammu lõkke poole, kuid märkas äkki silmanurgast koopas mingit liikumist. Koopa avas peitus keegi, kes sugugi ei sarnanenud inimesega. Olevus ilmus lagedale ja Gridley nägi määratu suurt dinosaurust. Kõigepealt arvas Jason, et kiviastang variseb väljaroomanud koletise raskuse all kokku, kuid see pidas vastu.

Sõdur oli samuti märganud kohutavat looma ja haaras välkkiirelt oda. Samal hetkel tõmbas Gridley vöö vahelt välja mõlemad koldid ja sööstis ettepoole, valmis sõduriga õlg õla kõrval võitlema monstrumi vastu.

XI. Clovi koopad

Välkkiirelt ronis Tarzan nööri mööda üles ja karu tardus jahmunult paigale. Ent kivi, mille ümber oli silmus, ei pidanud Tarzani raskusele vastu ja inimene kukkus otse koopakoletisele selga.

Raske öelda, kes neist oli rohkem imestunud. Loom sööstis vaistlikult kõrvale, püüdes ootamatust koormast vabaneda, kuid Tarzan oli juba ühe käega klammerdunud karu kaela ümber ja kobas teisega nuga.

Puhkes võitlus elu ja surma peale. Inimene võitles vaikides, torkas nuga looma kenasse. Karu möirgas ja kähises, tammus paigal. Kuid võitluse lõpp oli juba ette ära määratud. Mõne aja pärast kukkus loom surnult maha. Tarzan kargas püsti, korjas relvad üles ja astus paar sammu edasi. Äkki sattus ta ninapidi kokku poisiga. Et teda mitte ehmatada, tardus Tarzan paigale. Poisil oli Tarzani viskeoda käes, kuid inimest märgates põikas ta kõrvale, otsekui kartes kallaletungi.

„Olen Ahvide Tarzan," ütles džunglivalitseja. „Ma tulin kui sõber ilma kurjade kavatsusteta. Ma ei taha kedagi tappa."

„Olen Ovan," vastas poiss. „ Kui sa meile tapma ei tulnud, siis järelikult tahad sa naist röövida. Igal juhul on dovi suguharu sõdur kohustatud sind tapma."

«Tarzan ei otsi naist," väitis ahvinimene.

„Miks sa siis siin oled?"

„Olen eksinud. Ma elan teises maailmas, mitte Pellucidaril. Kaotasin oma sõbrad ega leia teed tagasi. Ma tahan olla clovi rahva sõber."

„Mispärast sa karuga kokku läksid?" küsis Ovan ootamatult. „Sellepärast et muidu oleks ta su tapnud." 1 Ovan noogutas pead.

„ Tahaksin su seletust uskuda. Inimene minu suguharust oleks talitanud täpipealt samuti, kuid sina oled võõras. Sa oled vaenlane ja ma ei mõista, miks sa mu päästsid. Võid sa selle mulle selgeks teha?"

„ Muidugi."

Ovan silmitses tähelepanelikult Tarzanit. See oli sümpaatne elavate tarkade silmadega sihvakas poiss.

«Millegipärast ma usun sind, ehkki pole varem midagi sellist kuulnud ja arvan, et minu suguvennad vaevalt mind usu-

vad, kui ma neile kõik üksikasjalikult ära räägin. Nad ei usu, et sa pole vaenlane."

„Kus on teie asula?"

«Siin lähedal."

„Tulen sinuga kaasa," jätkas Tarzan, „ja räägin ise teie pealikuga."

„Hea küll," nõustus poiss. „Sa võid rääkida pealik Avaniga. See on minu isa. Kui sind surma mõistetakse, aitan sul pääseda. Sina päästsid minu elu, kui karu oli juba valmis mind tükkideks rebima."

„Miks sa koopasse ronisid? Kas sa ei teadnud, et seal on metsloom?"

„Mul lihtsalt ei vedanud: ma ei sattunud mitte karu taha, nagu sina, vaid tema ette."

„Ma ei teadnud, kuhu teerada viib."

«Mina samuti. Ma pole veel üksinda jahil käinud. Kuid ma olen juba saanud sõduriealiseks ja tahtsin mõnda suurt looma kinni püüda, tõestamaks, et minust on saanud täismees. Leidsin raja ja läksin seda mööda edasi. Enda taga kellegi samme

kuuldes lipsasin koopasse, karu minu järel. Ma ehmusin ja arvasin, et ei näe enam iialgi oma rahvast ega saa sõduriks. Sina aga käitusid nagu tõeline jahimees, lasksid julgelt talle noole külje sisse. Suurest vihast unustas ta minu ja tormas sinu kallale. Oled tõeline vapper sõdur. Räägi mulle oma maast. Kus see on? Kas teie mehed kütivad või harivad maad?"

Tarzan püüdis poisile selgeks teha, et tema maa ei asu Pelluddaril, kuid see käis Ovanil üle mõistuse ja Tarzan pidi kõneainet muutma. Nad läksid Clovi poole ja Ovan jutustas innukalt oma suguharu sõdurite vaprusest ning naiste ilust.

„Minu isa Avan on suur pealik ja mehed suured sõjamehed. Sõdime sageli zorami või darozi suguharuga ja röövime nende naisi, sest meil on mehi rohkem kui naisi. Täna siirdus üks meie omadest, Carb, kahekümne sõduriga Zorami, et röövida naist. Nad on seal väga ilusad. Kui ma suureks kasvan, röövin endale naise kindlasti Zoramist."

„Kas Clovi on Zoramist kaugel?" uudishimutses Tarzan.

«Räägitakse, et mitte eriti. Olen kuulnud, et teekonna vältel söövad sõdurid kuus korda, kuid tugev võib ka ainult kaks korda süüa ja jääb ikka tugevaks. Tagasitee on veel lühem."

«Kuidas siis?"

71

«Kui nad tagasi tulevad, jälitavad neid Zorami sõdurid."

Seda naiivset seletust kuulatas naeratas Tarzan tahtmatult.

Nad jätkasid oma teed, katkestades seda aeg-ajalt vaid jahipidamiseks. Ovanit huvitasid väga Tarzani relvad, eriti tema jahinuga. Tarzan aitas poisil teha vibu ja nooled ning õpetas neid käsitsema. Ovan meeldis Tarzanile ja teekonna kestel said nad sõpradeks.

Kui nad Clovile lähenesid, hüüdis poiss äkki:

«Oleme peaaegu kohal! Seal all on meie koopad. Loodan, et Avan võtab sind vastu kui sõpra, aga ma ei saa midagi lubada. Ehk on sul parem ära minna, kuni pole hilja? Praegu veel jõuab. Ma ei taha su surma."

«Nad ei tapa mind. Ma tulin kui sõber," vastas Tarzan, kuid hingepõhjas võbeles kahtlus: ta teadis, et ürginimeste käitumist ei võinud ette aimata.

«Lähme siis pealegi."

Teerada viis kanjonisse. Seal, tasasel platsil, nägid nad umbes sadakonda meest ja naist.

Tarzanit silmates hüppasid mehed oma kohtadelt püsti ja surusid odad pihku, naised tormasid laste juurde ja juhtisid need kähku koobastesse.

«Rahulikult!" hüüdis poiss. «See olen mina, Ovan, ja mu sõber Tarzan."

„Me tapame ta!" kisendas mõni sõdur.

«Kus on pealik Avan?" küsis poiss.

«Olen siin!" kõlas äkitselt madal räige hääl ja Tarzan nägi hirmuäratava välimusega jässakat tugeva kehaheitusega metslast.

«Kui sina, Ovan, tõid kohale vangi, siis rebime ta tükkideks."

„See pole vang. Ta tuli siia kui sõber, aga mitte kui vaenlane." "

„Ta on võõras ja tuleb ilmtingimata tappa. Nüüd teab ta teed meie eluasemete juurde ja kui me teda ei tapa, tuleb ta tagasi oma rahvaga ja teeb meile kõigile otsa peale."

„Ta kaotas oma rahva ära ega tea, kuidas oma maale tagasi minna."

„Ta valetab. Pole sellist meest, kes ei oskaks leida teed oma maale. Tulge! Mine eemale, Ovan, ma tapan ta omaenda kätega."

«Enne kui tappa Ovani sõpra, tuleb kõigepealt tappa Ovan ise!"

72

Pealiku kõrval seisev pikk sõdur oli tal käsivarrest kinni haaranud.

«Ovan on alati olnud hea poiss. Ta on aus ja tark. Kui ta kinnitab, et tulija on sõber ega kavatse halba teha, siis järelikult on tal selleks alust. Esialgu kuulame ta ära ja siis otsustame võõramaalase saatuse üle."

„Mis siis ikka!" hüüdis pealik. „Sul võib õigus olla, Ulan. Räägi, poiss. Seleta, miks me ei tohi teda tappa."

«Sellepärast, et ta päästis mu elu, riskides oma eluga. Pidasime koos jahti ja ta ei teinud mulle midagi paha. Ta pole üksnes vapper, vaid ka suurepärane kütt. Arvan, et niisugune vapper sõdur kulub dovidele marjaks ära. Ta tuli meie juurde kui sõber."

Avan jäi mõttesse.

«Heakene küll. Kui Carb tagasi tuleb, kutsume nõukogu kokku ja otsustame, mida teha. Seniks jääb ta meie juurde vangi."

„Ma pole nõus," vaidles Tarzan vastu. «Tulin siia kui sõber ja jään ainult sel tingimusel või ei jää üldse."

«Jäägu ta pealegi kui sõber," pakkus Ulan. „Ta tuli koos Ova-niga ega teinud talle midagi halba. Miks me siis usume, et ta meie rahvale liiga teeb? Pealegi on ta ihuüksi, meid aga palju, mida ta saakski teha?"

«Aga äkki -püüab ta meie naisi röövida?" oletas Avan.

„Ei," vaidles Ovan vastu, „seda ei juhtu. Jätke ta rahule. Vannun oma elu nimel, et ta ei tee meile midagi halba."

«Olgu pealegi," ütles üks sõdureid. Ovan oli suguharu lemmik ja iga tema palve, mis oli arukas, mitte ajendatud hetkelisest tujukusest, leidis vastuvaidlematut täitmist.

«Hea küll," nõustus Avan. Jäägu pealegi. Kuid Ulan ja Ovan vastutavad kõigi tema tegude eest."

Clovis ei usaldanud Tarzanit kaugeltki mitte kõik, sealhulgas Ovani ema Märal ja tema õde Rela. Kuid mõlemad olid piiritult kindlad Ovanile ja muutsid ajapikku oma suhtumist Tarzanisse. See-eest sai Ulan uustulnukaga otsekohe sõbraks. Ulan oli tugev ja vapper sõdur ning tema hääl luges vanemate nõukogus palju.

Tarzan kohanes kiiresti sugukonna eluga ega hoolinud nendest, kes temast eemale hoidsid. Ta õppis huviga tundma Clovi kombeid ja tavasid, püüdes üksikasjalikult selgitada nende

73

ajalugu. Talle meeldis keskustleda Maraliga, kes oli tark naine, ja aegapidi said neist sõbrad. Märal jutustas, et ta ise oli pärit Zoramist ja noorena oli Avan ta röövinud.

Ent enamik sõdureid suhtus Tarzanisse ettevaatusega, sest nad ei mäletanud juhtumit, et tulija oleks olnud sõber. Nad ootasid tagasi Carbi ja tema inimesi ning lootsid, et asi lõpeb siiski surmaotsusega.

Kui nad olid Tarzanit lähemalt tundma õppinud, hakkasid nemadki teda austama. Eriti vaimustasid neid Tarzani jõud ja osavus, mida ta ilmutas jahti pidades. Peagi asendus umbusaldus sõbralikkusega.

Tarzan aga haudus oma plaani. Ta tahtis clovi suguharu abiga üles otsida Jason Gridley ja leida tee õhulaeva juurde.

Kui ta clovi suguharu juurde jõudis, oli südapäev. Oli möödunud päev ja vahest isegi kuu, aga päike seisis endiselt seniidis.

Maraliga juttu ajades aitas Tarzan tal lõket süüdata. Sel ajal kostis nõost signaal, mis teatas Carbi tagasijõudmisest. Kostis hüüdeid:

„Carb! Carb tuleb! Võitja Carb tuleb Zoramist kauni vangiga! Suur Carb!"

Jalamaid tormati lõkkeid süütama ja peagi tuli nähtavale väike salk. Sõdurite keskel sammus nooruke tütarlaps, käed selja taha kokku köidetud.

Tarzan pööras tähelepanu Carbile. Sel inimesel oli tohutu kehaline jõud. Korrapärased näojooned lisasid meeldivust kogu tema välimusele, kuid jõumehe huuled olid kitsad ja karmid, pilgust hoovas külmust ja vaenulikkust.

Tarzan silmitses tütarlast. Tõepoolest, ta oli vististi Zorami kõige kaunim neiu.

Suguharu pealik Avan seisis salka oodates teiste keskel. Ta kuulas rahulikult ära Carbi, kes retkest põhjaliku ülevaate andis, ja ütles siis:

«Kohe kutsume sõdurid kokku ja otsustame, mida teha vangiga. Peale selle on meil veel üks küsimus, mille arutamise lükkasime edasi Carbi tagasitulekuni."

„Ja see on?" küsis Carb.

Avan osutas Tarzanile.

«Siin on uustulnuk, kes tahab olla üks meie seast."

Carb viis oma vaenuliku pilgu Tarzanile ja üle tema näo libises vari.

74

„Miks te talle kohe otsa peale ei teinud? Tapke ta jalamaid!" „Sa võid oma arvamuse välja öelda," lausus Avan. «Üldkoosolekul peavad sõdurid otsustama, mis temaga teha." Carb jõnksas õlaga.

„Isegi kui koosolek otsustab ta ellu jätta, tapan ma tema omaenda käega. Carb ei kavatse elada koos vaenlasega!"

„Siis andke otsekohe kogunemissignaal," hüüdis Ulan. „ Vaatame, kas Carb on tugevam kui kõik teised sõdurid!"

„Käisime maha pika tee ja oleme väga väsinud," sõnas Carb. „ Laske meil kõigepealt süüa ja puhata, siis hakkame küsimusi arutama."

Sõdurid, kes olid tulnud koos Carbiga, toetasid eestvedajat ja Avan nõustus koosolekut edasi lükkama.

Sestsaadik, kui tütarlaps külla toodi, polnud ta lausunud sõnagi. Tal seoti käed lahti ja ta viidi lõkke juurde, kus Märal tegi talle süüa.

Tarzan teadis, kui julmalt koheldi naisi Aafrika suguharudes, ja oli äärmiselt üllatunud, nähes, millise liigutava hoolitsusega suhtub vangi pealiku naine.

Märal seletas rahulikult Tarzanile oma käitumise põhjust.

„Iga meie suguharu tüdrukut võidakse samuti röövida ja võõraste juurde viia. Aga kui nad kuulevad, et käitume nende naistega toorelt, võivad nad oma viha meie omade peale välja valada. Ja pealegi, miks peaksime neid tütarlapsi halvasti kohtlema? Meid on vähe ja me elame üksteise kõrval. Meie elu on selletagi raske, ja kui veel tülitsema hakkame, muutub see täiesti väljakannatamatuks. Naine, kes kogu aeg teistega tülitseb, ei saa olla hea ema. Sellisel juhul võib kogu suguharu laguneda. Seepärast polegi sa eales näinud, et dovi naised tülitseksid."

Ta pöördus vangi poole.

„ Võta istet. Potis on liha. Söö ja mine siis puhkama. Ära karda, ümberringi on sõbrad. Ma olen ju samuti Zoramist." Neiu vaatas Maralile otsa.

„ Zoramist? Siis sa arvatavasti mõistad, mida ma praegu tunnen. Ma tahan tagasi. Parem surra, kui elada kusagil mujal."

„ Küllap harjud. Minagi tundsin sedasama. Kuid ma harjusin ära ja mõistsin, et dovi rahvas sarnaneb väga zorami rahvaga. Nad olid minu vastu head. Nad on seda ka sinu vastu. Möödub aeg ja sa saad samasuguseks nagu mina. Kui üks pealikutest

75

sind naiseks võtab, hakkad sa teistsuguste silmadega maailma nägema."

„Mitte iialgi!" karjatas vang jalaga põrutades. „Mitte iialgi ei saa ma teie suguharu mehe naiseks! Olen Jana, Zorami Punane Lilleke, ja ma valin ise endale mehe."

Märal vangutas kurvalt pead.

„ Esialgu rääkisin minagi nõnda, ainult et kõik läks mööda. Ja sindki ootab sama saatus."
„Ei!" hüüdis neiu. „Ma olen oma valiku juba teinud ega lähe kellelegi teisele naiseks."
„Sa oled Jana?" küsis Tarzan. „Thoari õde?"
Neiu heitis Tarzanile imestunud pilgu, sest märkas teda alles praegu.
„Ja sina oled see uustulnuk, keda Carb kavatseb tappa?" Tarzan noogutas.
„Mida sa tead minu vennast Thoarist?" küsis Jana.
«Läksime teie jälgi mööda Zorami. Küttisime koos. Kuid meid lahutas üks seik. Paduvihma tõttu kaotasime teie jäljed. Mees, kes sind saatis, on just see inimene, keda ma otsin."
„Mida sa temast tead?"
„Ta on mu sõber. Kas temaga juhtus midagi?"
„Ta kukkus tormi ajal kanjonisse. Arvatavasti kukkus ta surnuks," vastas neiu kurvalt. „Oli ta sinu maalt?"
„OH küll."
„Kuidas sa teada said, et läksim* koos?"
„Ma tundsin ära tema jäljed, Thoar aga sinu omad."
„Ta oli vapper sõdur!" hüüdis Jana.
„Oled sa kindel, et ta on surnud?"
‚Jah."
Mõlemad vakatasid, mõeldes Jason Gridleyle.'
„Sa õlid tema sõber," sosistas Jana Tarzanile lähemale nihkudes. „Nad tahavad sind tappa. Tunnen seda rahvast. Tunnen Carbi. Ta saab oma tahtmise. Kui suudame põgeneda, viin su Zorami, ja kui sa oled minu ja mu venna sõber, võtavad Zorami inimesed su omaks."
„Mis te seal sosistate?" kostis äkki vihane hääl.
Nad vaatasid tagasi ja nägid Avanit. Vastust ootamata käsutas ta Maralit:
„Vii naine koopasse. Ta jääb sinna seniks, kuni koosolek otsustab, kes saab tema meheks. Ma panen sinna vahisõduri, kes
76
hakkab teda valvama."
Märal võttis neiul käest kinni. Jana pööras ümber ja heitis Tarzanile anuva pilgu. Tarzan oli juba püsti tõusnud ja vaatas ringi. Kanjonist välja viivale rajale, mis oli ainus pääsemisvõi-malus, oli kogunenud sadakond sõdurit. Üksinda oleks ta ehk läbi murdnud, kahekesi mitte kuidagi. Ta raputas pead ja sosistas vaikselt:
„Oota!"
Hetke pärast kadus Zorami Punane Lilleke Clovi pimedasse koopasse.
„Mis sinusse puutub, võõramaalane, siis oled meie vang niikaua, kui koosolek otsustab, mis sinuga ette võtta. Mine koopasse ja oota otsust."
Kümmekond sõdurit sulges tee vabadusse. Tarzan oli kindel, et koosolek otsustab tema kasuks, ja kui otsus teatavaks tehakse, tervitavad sõdurid seda vaimustusega. Aga kui praegu rajale tormata ja püüda põgeneda, võtavad nad ta jalamaid kinni.
Olukord muutus kriitiliseks.
Viimaks otsustas Tarzan alistuda ja jättis lootuse viivitamatult vabaks saada. Masendunult kõmpis ta koopasuu poole. Ilmselt pidi ta valmistama pettumuse Zorami Punasele Lillekesele, Thoari õele ja Jasoni sõbrale.

XII. Pheli mädasood

Kui Jason Gridley pikakasvulise sõduri poole sööstis, kes valmistus hiigelreptiili kallaletungi tagasi lööma, mõtles ta äkitselt, et see pilt on talle juba tuttav. Ta nägi juura ajastu stegosaurust.

Sõdur seisis rahulikult, nuga vasakus ja viskeoda paremas käes. Tema näol polnud jälgegi hirmust, oli vaid valmidus end kaitsta.

Niisugusest kaugusest oli kasutu tulistada, kuid Gridley arvas, et võõrad helid võivad kas või ajutiseks koletise tähelepanu kõrvale juhtida. Ta tulistas kaks korda samal ajal kanjonist .alla ronides.

Laske kuuldes pööras stegosaurus pead ja märganud uut vaenlast, suunas oma saba nagu oda Jasoni poole.

Ka sõdur oli kuulnud pauke. Gridleyt silmates sööstis ta

77

tulija poole, püüdes teda kaitsta koletise hirmuäratava relva eest. Ürginimene teadis, et raskel hetkel võib oodata abi üksnes oma suguharu inimestelt, aga see võõras, selle asemel et möirgava hiiglase eest plehku pista, püüab ta tähelepanu endale tõmmata. Ja ta kiirustas appi.

Enne kui Gridley olukorras selgusele jõudis, oli koletise võimas saba nagu hiiglaslik sõjanui õhku lõhestades tema kõrvale maha prantsatanud. Jason hakkas kibekiiresti mõlemast koldist korraga tulistama, sihtides pähe ja püüdes tabada roomaja tillukest aju.

Mõni lask tabas märki ja koletis vajus pikkamisi maha, tuues kuuldavale raevu- ja valukisa. Ent mõne minuti pärast tõusis ta uuesti jalule ja surmatoov saba tõusis taas õhku.

„Mine külje pealt ringi!" hüüdis sõdur. „Ma lähen teiselt poolt. Kus su viskeoda on? Seda looma palja käraga ei tapa."

Gridley põikas kõrvale, naerdes endamisi aborigeeni naiivsuse üle.

Sõdur hakkas lähenema teisest küljest, aga enne kui ta jõudis heita viskeoda, surmas Jason koletise mõne täpse lasuga. Stegosaurus varises maha.

„Kas ta on surnud?" imestas sõdur. „Mis ta siis tappis? Me kumbki ei jõudnud ju oma viskeodasid heita."

Jason näitas kolti.

„See ta tappiski."

„Hääl ei tapa. Thipdari kisa pole veel kellelegi halba teinud."

„Teda ei tapnudki hääl. Kui sa hoolega koletise pead vaatad, siis mõistad,-mis juhtub, kui hakkab rääkima minu relv."

Sõdur silmitses lugupidavalt Gridleyt.

„Kes sa oled? Ja mida sa teed Zorami valdustes?"

„Mu jumal!" hüüatas Gridley. „Ma olen siis Zoramis?"

„Jah."

„Ja sina oled zorami suguharust?"

„Olen. Kes sina oled?"

„Ütle, kas sa tunned Janat, Zorami Punast Lillekest?" hüüdis Jason rõõmsalt.

„Mida sa tead Zorami Punasest Lillekesest, võõramaalane?" muutus sõdur valvsaks ja tõmbus näost kaameks. „ Vasta, kuidas hüütakse sind sellel maal, kust sa tulid?"

„Mu nimi on Gridley. Jason Gridley," vastas ameeriklane.

Jason! Jason Gridley! Ütle siis, kus on Zorami Punane

78

Lilleke? Mis sa talle tegid?"

„Kus ta on, seda ma ei tea. Meid lahutas torm ja sestsaadik otsin ma teda. Aga kust sa minu nime tead?"

„Ma käisin kaua sinu järel, kuid tormi ajal uhtis vesi sinu jäljed minema," vastas sõdur.

„Miks sa mind jälitasid?"

„Sa olid koos Zorami Punase Lillekesega ja ma käisin sinu järel, et sind tappa. Kuid tema ütles, et sa ei või Janale halba teha. Ta ütles, et Jana läks sinuga vabatahtlikult kaasa. On see tõsi?"

Jah. Ta tuli omal tahtel minuga kaasa, kuid pärast mõtles ümber ja jättis mind maha. Ma ei teinud talle midagi halba."

„ Paistab, et tal oli õigus. Mis siis ikka, ootame, kuni ma Jana üles otsin. Kui sa teda ei solvanud, siis ma sinusse ei puutu."

„Kuid kellest sa räägid?" küsis Jason. „Pellucidaril ei tunne mind keegi."

„Oled sa kunagi kuulnud inimesest nimega Tarzan?" „Tarzan!" hüüatas Gridley. „Sa nägid Tarzanit? On ta elus?" „Ma nägin teda. Pidasime koos jahti ja käisime teie järel. Kuid praegu pole teda enam elavate kirjas." „Kas tõesti? Oled sa kindel?" Jah. Ta sai surma." „Kuidas see juhtus?"

„Läksime üle mäeharja, thipdar kahmas ta küünte vahele ja viis minema."

Tarzan on surnud... Gridley sai hädavaevalt aru sõduri jutust. Ta ei suutnud uskuda, et see vapper ja mehine inimene on surnud. Ta ei suutnud endale ette kujutada, et selles tugevas päevitunud kehas ei tuksu enam nii vapper ja õilis süda.

„Kas sa armastasid teda?" küsis sõdur, heitnud pilgu kivistunud Gridleyle.

Jah."

„Mina samuti. Kuid ei Tar-gash ega mina suutnud teda päästa. Thipdar krabas ta nii kähku kinni, et me ei jõudnud isegi relva kasutada."

„Tar-gash... Kes see on?"

„Sagoth. Üks neid karvaseid inimesi, kes metsas elavad." „Kas ka tema oli teiega?" imestas Gridley. Jah. Nad olid kahekesi, kui ma neid kohtasin. Kuid nüüd on Tarzan surnud ja Tar-gash läks tagasi oma maale. Mina siirdusin

79

Zorami Punast Lillekest otsima. Sa päästsid minu elu, võõramaalane, aga ma ei tea, mida sa tegid Janaga. Sa ehk tapsid ta? Mulle pole see teada. Mis siis teha?"

„ Ka mina otsin teda. Hakkame koos otsima," pakkus Gridley.

„Kui me ta leiame, ütleb ta ise, kas tappa sind või mitte!" rõõmustas sõdur.

Mõistagi meenus Gridleyle otsemaid, kuidas Jana oli tema peale vihastanud. Küllap tahab neiu omaenda kätega temaga arved klaarida. Muide, ta võib paluda, et sõdur seda teeks, nähtavasti on see talle rohkem meele järele. Ja kui sõdur kõigest kuuleb, viib ta rahuliku südamega surmaotsuse täide.

„Tulen sinuga," otsustas Jason. „Kui ma Janat solvasin, tapad sa minu. Mis su nimi on?"

„Thoar," vastas sõdur.

Neiu oli Gridleyle rääkinud oma vennast, kuid isegi siis, kui ta oligi venna nime maininud, ei jäänud see ameeriklasele meelde, ja nüüd arvas ta, et Thoar on Jana väljavalitu.

Mida rohkem ta selle üle mõtiskles, seda kindlamaks tema arvamus muutus. Kui Thoar oli Jana mees, siis sai mõistetavaks ka tema reageering Jana võimalikule surmale. Kuid millegipärast ajasid need mõtted Jasoni vihale. Järelikult oli see neiu poolt tavaline naiselik flirtimine! Ta oli lihtsalt mehe üle naernud! Väike petis! Ta püüdis meest endasse armuma panna, ise aga oli juba abielus. Mõnda aega oli Gridley pööraselt vihane, siis võitis loomupärane arukus ja ta naerjas kurvalt.

„Kus te Janaga lahku läksite?" küsis Thoar. „Võiksime sinna tagasi minna ja jälgi otsida."

„Kardan, et ma ei oska suunda leida, mul pole kompassi," vastas Gridley. „ Viimast korda nägin teda siis, kui ta kitsast kuristikust üles ronis. Kui sa seda kohta tead, võime sealt otsinguid alustada."

„Ma tean seda lõhet," valtas Thoar. „Kui kaks phelilast, kellest sa rääkisid, ellu jäid ja sellesse kuristikku tungisid, said nad Jana kindla peale kätte. Otsime kõik ümberringi läbi ja kui me teda ei leia, laskume nõkku, phelilaste maale."

Nad asusid teele ja et ajal polnud Thoari jaoks mingit tähtsust, läksid nad edasi väsimust tundmata, jäädes vaid harva puhkama, et keha kinnitada. Gridley ei uskunud, et nad leiavad Jana jäljed.

Jason õppis Thoari lähemalt tundma ja umbusk asendus sümpaatiaga,

ehkki kiivustunne näris endiselt. Nad kõnelesid Janast harva, kuid mõtlesid temast kogu aeg. Ikka ja jälle meenutas Jason nende ühise rännaku üksikasju. Iialgi elus polnud ta naist selliselt taga igatsenud. Ta püüdis Janat unustada, meenutada Cynthia Furnoist või Barbara Greeni, kuid silme ees seisis võrratu Jana kuju. Teda ei saanud varjutada isegi mõtted Tarzanist, von Horstist või Muwirost.

Jason omakorda meeldis ka Thoarile.

Viimaks jõudsid nad kuristiku juurde, ent kusagil polnud näha ei jälgi ega vähimaidki märke Jana siinviibimisest.

„Peab nõkku laskuma," otsustas Thoar. „Phelide maale. Isegi kui me Janat ei leia, võime tema eest kätte maksta."

Mõte, milles sisaldus algelise õigluse iva, tundus Gridleyle täiesti loomulik. Nad läksid phelide maale ja mõlema südames leegitses kättemaksuiha. Nõos kasvasid hiigelsuured puud, kuid loomad olid siin väiksemad. Tõsi küll, kord juhtusid nad pealt lägema trahhodoni ja dinosauruse võitlust, kes heitlesid hir-nuäratavaid hambaid lõgistades elu ja surma peale.

Neil oli õnne ja nad läksid kiiresti edasi. Jason ei kujutanud ;ndale ette, kuidas inimesed, olgu kas või phelilased, sellises jadrikus elada saavad.

„Inimene ei või sellises metsas elada," ütles ta Thoarile. „Phelimaa on kusagil mujal."

„Ei ole," vaidles teekaaslane vastu. „Meie sõdurid käivad sageli siin, et röövitud naisi tagasi saada, ja on sellest maast jutustanud."

„Sul võib ka õigus olla, aga ma ei kujuta ikkagi ette, kuidas nimesed siin elada saavad. Ma usun alles siis, kui näen neist kedagi oma ihusilmaga."

„Kannata, küll sa varsti näed."

„Miks sa nõnda arvad?"

„Vaata alla ja sa näed seda, mida ma otsin."

Gridley vaatas osutatud suunas, kuid peale oja ei märganud midagi.

Just seda oja ma otsisingi," sõnas Thoar. „Kõik, kes on siin käinud, kinnitavad, et phelilased elavad paremal pool jõge, kuhu see oja suubub. Oma eluasemed rajavad nad metsloomadest kaugemale kõrgendikele. Jõe ääres pole sugugi halb elada."

Nad läksid edasi kõiki ettevaatusabinõusid hoolikalt silmas pidades, sest asula võis iga hetk nähtavale tulla. Kuid möödus

üsna palju aega, enne kui Thoar seisatas ja hoiatavalt käe tõstis.

Puutüvede vahelt silmas Gridley tasast kivikõrgendikku. Oli ilmne, et maa-ala olid raadanud ja harinud inimese käed. Eemalt paistis ainult üks maja, kui seda ehitist üldse majaks võis nimetada. Horisontaalselt paigaldatud palgid moodustasid seina.

Peenemad palgid olid asetatud nendega risti. Praod seina alumises osas olid kinni mätsitud saviga.

Pisut lähemale jõudes nägid nad veel kolme samasugust onni. Künka jalamit kattis lopsakas taimestik, nõlvadel ja harjal olid aga puud välja juuritud. Oli täiesti võimatu läheneda onnidele märkamatult.

Thoar oli kindel, et neid on juba ammugi nähtud. Väikeste avade kaudu onni seintes võis jälgida kõiki juurdepääsuteid.

„Noh, mis me siis nüüd teeme?" küsis Jason.

Thoar silmitses mõtlikult Gridley koite.

„ Millegipärast on su lärmakad surmatoovad abilised tükk aega vait olnud. Paistab, et ainult nende toetusel võime vabastada Jana või tema eest kätte maksta."

„Lähme siis," sõnas Gridley otsusekindlalt.

Külg külje kõrval rühkisid nad asula poole, aimamata, et jõe kaldal kasvavate puude vahelt jälgis neid mitu silmapaari, mis välkusid kurjalt karvastes nägudes...

XIII, Horiibid

Avan pani koopasuu ette vahisõdurid ja kui Tarzan tahtis sisse minna, peeti ta kinni.

„Seis, kuhu sa lähed?" 1

„Koop'asse," vastas Tarzan imestunult. „Milleks?" küsis vahisõdur.

„Ma tahan magada," seletas Tarzan. „Varem käisin siin sees vabalt ja keegi ei takistanud mind."

„ Avan andis käsu, et uustulnuk ei tohi koopale ligineda enne, kui sõdurite koosolek on lõppenud."

Sel ajal astus ligi Avan ise ja käskis:

„Lase ta sisse. Mina saatsin ta siia. Kuid välja ära enam lase."

Sõnagi lausumata astus Tarzan süngesse koopasse. Kui ta silmad olid pimedusega harjunud, hakkas ta ringi vaatama, lootes näha Janat.

82

Kaugema seina juurde olid kogunenud naised ja lapsed. Koopasuu juures jutlesid omavahel vaikselt mõned sõdurid. Tarzan käis sõnatult koopas ringi, lootes leida Janat. Tütarlaps märkas teda esimesena ja vilistas tasa.

„Mismoodi saaksime siit põgeneda?" küsis ta, kui Tarzan oli ta kõrval koha sisse võtnud.

„Ei tea. Kõik, mis praegu teha saame, on oodata sündmuste kulgu ja pingutada jõudu, et ellu jääda."

„Arvan, et sul on üksinda kergem põgeneda," lausus Jana. „Sina pole ju vang. Sa käid ka sõdurite hulgas vabalt ringi ja lõpuks on sul relv."

«Kahjuks olen minagi praegu vang," ohkas Tarzan. „Avan käskis just nüüdsama mul seniks siia jääda, kuni koosolek mu saatuse kohta otsuse langetab."

„Jah, sinu tulevik ei tõota tulla roosiline... Selge on seegi, mis mind ootab. Kuid mina end juba neile kätte ei anna. Ei Car-bile ega kellelegi teisele."

Nad jutlesid vaikselt, vakatasid siis ja kumbki süüvis oma mõtetesse. Jana hakkas Tarzanit küsitlema selle maailma kohta, kust ta oli tulnud. Sellest sai pikk jutt. Jana ei lasknud Tarzanil hinge tõmmata, vaid puistas otsekui küllusesarvest talle küsimusi, mille vastuseid ta iga kord ei mõistnudki. Elekter ja tsivilisatsioon, muusikariistad ja raamatud — see kõik polnud tema taibule jõukohane. Kuidas ta ka ei püüdnud asjade olemusse tungida, ei. läinud see tal korda.

Nende läheduses maganud sõdur virgus ja hakkas naabrit äratama.

„Tõuse üles, aeg on koosolekule minna."

Tarzanist möödudes tundis ta viimase ära ja küsis:
„Mida sina siin teed?"
See oli Carb.
Tarzan vaatas talle üksisilmi otsa, lausumata sõnagi. „Vasta, kui sinult küsitakse!" käratas Carb. „Sa pole pealik. Sa võid vastust nõuda oma naiselt või lastelt."
Carb kihvatas vihast.
„Võid minna," lausus Tarzan käskivalt, osutades käega uksele.
Pärast hetkelist kõhklemist pööras Carb selja ja sammus väljapääsu
83
poole möödaminnes magavaid sõdureid äratades.
„Võta teatavaks, et sa oled juba laip," lausus Jana nukralt.
„Ta on minu kohta juba ammu otsuse teinud, seega hullemat oodata ei tule," muigas Tarzan.
Taas võttis maad pikk vaikus. Nad teadsid, et nendel silmapilkudel määratakse koopa seinte taga nende saatust.
Tarzan ja Jana ootasid. Äkki jooksis koopasse Ovan. Ta otsis Tarzanit.
«Koosolek otsustas su tappa," sosistas poiss lähemale tulles, «tütarlaps antakse Carbile." Tarzan kargas püsti.
„On aeg," hüüdis ta Janale. „Kas nüüd või mitte iialgi. Kui me raja juurde läbi murrame, võivad meid kätte saada ainult kõige välejalgsemad sõdurid. Ja kui sina, Ovan, oled minu sõber, nagu sa rääkisid, pead sa suu ja annad meile selle võimaluse."
„Olen su sõber, sellepärast viibingi praegu siin. Kuid raja juurde sa ei pääse. See on juba ära lõigatud ja sõdurid on lahinguks valmis. Nad teavad, et oled relvastatud, ja usuvad, et sa üritad põgeneda."
„Meil pole teist väljapääsu," vastas Tarzan.
„On küll. Ma tean teist teed ja näitan seda teile."
„Kus?" küsis Jana.
„Tulge mulle järele," lausu Ovan, taganedes pimedusse ja kadus kaljus olevasse väikesesse tühemikku. Jana ja Tarzan sööstsid talle järele.
Käik kaljus muutus üha kitsamaks ja järsemaks, mistõttu pimedas liikuda oli aina keerulisem. Lõpuks jäi Ovan seisma ja eemaldas jõudu pingutades pea kohalt kivikamaka, avades uue käigu labürinti.
„Seal kaugemal on rada, mis viib mäeharjale. Seda rada teavad ainult pealik ja tema vanem poeg. Kui isa taipab, et mina teile teed näitasin; ei pääse ma surmast, kuid ma nägin kõike juba ette. Kui minu äraolekut märgatakse ja mind otsima hakatakse, magan juba rahulikult oma koopas. Rada on järsk ja ohtlik, aga see on teine ainus pääsetee. Minge ruttu. Päästan sinu elu, nagu sa minu oma päästsid."
Seda öelnud, lahkus ta neist ja kadus pimedusse. Veel mõnda aega kuulis Tarzan tema kaugenevaid samme.
Tarzan surus end pimedasse avasse ja sirutas Janale käe. Nad
84
hakkasid ettevaatlikult edasi minema jalgadega teed kobades.
Mõlemale tundus, et nad on käinud juba terve igaviku, ent miski pole muutunud. Ikka ühtemoodi oli puudu õhust, ikka ühtemoodi varises jalge alt liiva ja kive. Kuid viimaks ometi hakkas eespool paistma päikesevalgus.
„Kus asub Zoram?" küsis Tarzan.
Neiu näitas ja lisas:
„Kuid otse minnes me Zorami ei jõua. Carb on oma sõduritega sulgenud kõik rajad. Ära arva, et nad lasevad meil nii kergesti lahkuda. Kindlasti luusivad nad juba kõikjal ringi."

„See on sinu kodukant, sina oskad siin paremini liikuda kui mina. Teen kõik, mis sa ütled."

„Tuleb laskuda mägedest Clovi suunas," jätkas Jana. „Nad hakkavad meid just mägedest otsima. Niipea "kui oleme alla jõudnud, pöörame kohe Zorami poole tagasi. Praegu oleme Zorami kohal. Peab nii ruttu, kui võimalik, mägedest lahkuma."

Allaminek võttis rohkesti aega, sest ümbrus oli võõras. Tuli minna ringiga mööda kuristikest ja lõhangutest, mis kerkisid ootamatult teele. Nad sõid ja magasid mitu korda, aga mitu päeva teele kulus, seda Tarzan ei osanud arvata.

„Siin elutseb gorobor," ütles kord Jana.

„Kes see veel on?"

„ Parem, kui me teda ei kohta. See on kohutav olend. Mina pole teda näinud, kuid mõni Zorami sõdur on temaga kokku puutunud. Ta on kohutavalt suur. Tavaliselt lesib ta maas ega tungi kellelegi kallale, kuid on määratu suur ja hirmuäratav: kaks paari vuntse, üks nina all, teine silmade kohal, õudne!"

„Kui sind kuulata, Jana, siis on tal vähe vaenlasi, kelle rünnakuid tuleb tal oma jõudu kasutades tagasi lüüa."

„Tema maitsvat liha jahivad üksnes horiibid."

„Kes need on?"

Neiu võpatas.

„Maduinimesed," sosistas ta.

„Maduinimesed?" kordas Tarzan. „ Kuidas nad välja näevad?"

„Oh, neist ei maksa parem rääkida. Nad on eemaletõukavad. Hullemad kui goroborid. Neil on külm veri ja räägitakse, et neil pole südant. Neil pole normaalseid inimlikke tundeid, nad ei tea, mis on armastus ja sõprus."

Põgenikud jõudsid veel umbes miili jagu mäenõlvast alla.

85

Tundus, et ümberringi oli välja surnud kõik, mis Pellucidaril oli ebatavaline. Kuid vaist ütles Tarzanile, et nad polnud üksi. Ta tundis teravat lõhna, ent ei osanud seletada selle olemust. Arvatavasti lehkasid selliselt maod. .

Turvalisuse eesmärgil otsustas Tarzan võimalikult kiiresti ületada soise madaliku ja tõusta mägedele, mis viisid Zorami. Nad olid peaaegu eesmärgile jõudnud, kui Jana Tarzanil käsivarrest kinni kahmas ja ehmunult ettepoole näitas.

„ Gorobor!" sosistas Jana summutatud häälega. „Tuleb maha heita ja pikas rohus vagusi olla."

„Ta pole meid veel märganud," väitis Tarzan. „Võib-olla polegi tal meiega asja."

Võimatu on kirjeldada nende pilgu ette kerkinud olevuse uskumatut suurust ja hirmuäratavat välimust. Esimene, mis Tarzanile pähe turgatas, oli koletise sarnasus Pal-ul-doni greifidega. Tal oli kaks vuntsi silmade kohal ja kaks nina all, karvane nokk ja kaelataoline karvane moodustis. Silmi ääristasid eredad söörid. Kahtlemata kuulus see greife meenutav hiiglaslik koletis juuraajastusse.

Jana oli kõrges rohus vagusi ja andis Tarzanile märku teha sedasama. Ettepoole kummargil, jälgis ahvinimene looma.

„Ta on vististi meie lõhna haistnud," lausus Tarzan vaikselt. „Ta seisab, pea püsti, ja nuusutab õhku. Arvatavasti jookseb ta ebatavaliselt kiiresti, mis niisuguse koguka looma kohta tundub olevat uskumatu. Jana, ta on haistnud lõhna, kuid vist mitte meie oma. Tuul on paremalt poolt, tema aga vahib vasakule. Oma arust tunnen ka mina seda lõhna. Seal liigub keegi edasi kergelt ja kiirelt ning gorobor vahib just sinnapoole. Kuulen mingit häält. Gorobor rühib selle suunas, ilmselt soovib näha, mis seal on."

Tarzan kuulatas gorobori jälgides häält, mida tekitas seni veel nähtamatu olend.

„OIgu seal kes tahes," sosistas Tarzan, „kuid ta läheb üle meie jälgede. Nad saavad kokku just meie taga."

Jana lamas liikumatult rohus, kartes äratada gorobori tähelepanu.

„Peame siit viivitamata lahkuma," sosistas ta, „kuni meid pole veel märgatud."

„Kuristikust väljub salkkond ratsanikke," jätkas Tarzan vaatlust. „Kuid jumal hoidku, kelle seljas nad ratsutavad!"

86

Jana kergitas end ja vaatas sinna, kuhu Tarzangi. Ta sosistas kohkunult:

„Need pole inimesed, vaid horiibid. Ja nad ratsutavad gorobosride seljas. Kui nad meid märkavad, oleme kadunud. Keegi maailmas ei suuda nende eest põgeneda, sest kogu Pelluddaril ole neile kiiruses võrdseid. Ära liiguta! Meie ainus lootus on üüd see, et nad meid ei näeks."

Lähenevaid horiibe märgates kisendas gorobor läbilõikavalt, painutas pead ja sööstis vaenlastele kallale. Tarzan jõudis märgata, et ratsanikud olid varustatud piikidega. Nad hargnesid ahelikku, moodustasid poolringi ja tormasid rünnakule. Kõik käis uskumatult kiiresti. Gorobor hakkas maruvihaselt visklema vaenlaste piiramisrõngas, lõgistades lõuapärasid. Tarzan mõtiskles hämmeldunult selle üle, kuidas küll horiibidel õnnestub kümnetonnist mürakat maha paisata.

Üks ründaja sööstis edasi ja jõudis goroborile kõige lähemale. Viimane painutas pea alla, ajas hiiglaslikud lõuad pärani ja tormas talle vastu. Hetkeks ring lagunes, siis sulgus jälle. Gorobor viskus tagasi, olles ilmselt haavanud kahte horiibi.

Gorobor tõi uuesti kuuldavale raevuka möirge ja tormas ahelikku läbi murdma. Tarzan kohkus: kui horiibidel ei õnnestu looma peatada, kihutab hullunud loom otsejoones nende peale.

Langetanud noka, lõõtsutas gorobor raskelt. Kümnetest haardest voolas verd. Piike ees hoides lähenesid talle aeglaselt horiibid. Nad torkasid kõik korraga oma piigid looma kehasse ja nagu üks mees hüppasid ka tagasi. Rängalt haavatud gorobor püüdis viimast jõudu kokku võttes üles tõusta, kuid hetke pärast varises surnult maha.

Tarzan rõõmustas, et võitlus just niimoodi lõppes ja haavatud loom nendeni ei jõudnud, kuid leidis järsku, et horiibid olid ima read ümber rivistanud ja piirasid neid nüüd tiheda ringina. Ilmselt olid maduinimesed neid juba varem märganud, kuid ei teinud neist välja, kuni võitlesid goroboriga.

„Peab võitlema!" otsustas Tarzan, ja et enam polnud mõtet end varjata, tõusis täies pikkuses püsti.

„Jah," nõustus Jana ja astus tema kõrvale. «Hakkame võitle-na, ehkki lõpp on ette teada: neid on üle poolesaja, meid aga kõigest kaks."

Tarzan pingutas sõnatult vibunööri. Horiibid tulid sttevaatlikult lähemale, silmitsedes teraselt uusi ohvreid. Lõpuks

87

oli ahelik nende juurde jõudnud.

Nüüd sai Tarzan nagu kord ja kohus näha maduinimesi, kes istusid jälestusväärsete ratsude seljas.

Väliselt meenutasid horiibid pisut inimesi, ja seda rindkere ning jäsemete kujult. Nende kolme varbaga jalad ja viie sõrmega käed sarnanesid roomajate käppadega. Peaaegu kogu nende keha katsid soomused, ehkki käelabad, nägu ja jalad tundusid olevat kaetud nahaga — nii peened olid seal soomused. Sarnasust madudega toonitas selle katte värvus. Igaühe rinnal oli sõõr, mida läbistas kaheksanurk.

Vööle kinnitatud toornahast tupes rippus kõigil luunuga, rannet kaunistas käevõru. Maaling ja kaunistus viitasid sellele, et need olid sõdurid. Peale nugade kuulusid

relvastuse hulka pikad luuotsikutega piigid. Nad istusid kohmakatel ratsudel — triiase ajastu amadonidel.

Tarzan silmitses horiibe lähemalt ja mõistis, miks nende kohta öeldi, et neil on külm veri ja puudub süda. Need olid inimroomajad.

Omakorda silmitsesid ka horiibid oma liikumatute laugudeta silmadega Tarzanit ning Janat. Nende pilk oli eemaletõukav. Äkki ütles üks horiib sulaselges gilaki keeles: „Teil pole kuhugi põgeneda. Visake relvad maha!"

XIV. Läbi sünge metsa

Jason Gridley ronis rutakalt mäenõlvast üles asula poole, kus ta lootis leida Zorami Punast Lillekest. Tema kõrval jooksis Thoar, valmis relvaga vabastama vangist oma õde.

Samal ajal jälgis neid puude tagant paar karvast hirmuäratava välimusega meest.

Thoar oli äärmiselt üllatunud, et majast, millele nad lähenesid, ei kostnud ainsatki häält.

„Vaata ette," hoiatas tajasonit. „Kui me vaid lõksu ei satuks!"

Nad hiilisid maja juurde. Gridley heitis pilgu sisse.

„Siin pole kedagi!" hüüdis ta. „Maja on lõhutud."

«Vaatame teistesse," kostis Thoar.

Kuid ka teised onnid olid tühjad.

„ Nad on ära läinud,” ütles Jason.

88

„Tundub küll," nõustus Thoar. „Kuid nad peavad tagasi tulema. Lähme alla, peidame end puude vahele ja ootame nende ulekut."

Ähvardavat ohtu aimamata laskusid nad künkast ja läksid shelilaste tallatud rada mööda metsa.

Vaevalt olid nad puude alla jõudnud, kui umbes kümme meest neile silmapilk kallale tungis. Paari sekundiga olid nad maha paisatud, relvituks tehtud ja kinni seotud. Seejärel pandi nad jõhkralt jalule ja Jason ajas silmad pärani, nähes, kes neid vangi oli võtnud.

„Püha neitsi!" karjatas ta. „Vähe sellest, et siin on igal sammul mammutid, pterodaktülosed ja dinosaurused! Ma poleks iialgi osanud arvata, et kohtan Pellucidari südames kapten Kid-di, Laffite'i ja söör Henry Morganit!"

„Mis on?" urises üks kallaletungijaid. „Kes te olete? Mis maalt?"

„Heast vanast Ameerikast, USA-st," vastas Gridley. „Kes te ise olete, kurat võtaks, ja mis te meist tahate?" Ta pöördus Thoari poole: „Need pole ju phelilased?"

„Ei," lausus Thoar. „Näen neid imelikke inimesi esimest korda."

„Teame teist kõike," käratas üks pikajuukseline. „Ärge püüdkegi meid lollitada."

«Suurepärane! Laske meid siis vabaks, tulime ju heade kavatsustega."

„Või veel. Sinu maa sõdib alatasa korsaaridega. Sa oled sa-rilane. Sind reetis su relv. Taipasin kohe, kui seda nägin, et oled kaugelt Sarist. Kidd ja Bulf rõõmustavad kohtumise üle. Aga vahest on see Thanar ise?" pöördus ta kaaslaste poole. „Keegi ehk teab, kas korsaaride maal võeti ta kinni või ei."

„Mind polnud seal, olin just reisil," vastas üks.

„Ei tule nagu meelde. Aga kui see on tema, siis peame saama korraliku tasu," kostis teine.

«Arvatavasti läks ta laevale tagasi. Pole mõtet oodata, võtame need lampjalgsed kaasa."

Salk hakkas minema piki kallast. Mõne aja pärast ilmus nähtavale laev, mida varjasid kõrged puud ja tihe põõsastik.

Vangid astusid pardale ja korsaarid lükkasid laeva kitsasse jõesängi.

89

Korsaarid asusid oma töö kallale ja Gridley võis lõpuks neid paremini silmitseda. Neil oli metsik ilme, rätikud seotud ümber pea ja sõõrmetest läbi torgatud kullast rõngad. Ehtsad piraadid!

Korsaaridest oli ta kuulnud Perrylt ja tänu temale oli Gridleyl neist nüüd mõningane ettekujutus, ent ta suhtus neisse ikkagi kui piraatidesse, kes olid tuttavad lapsepõlves loetud raamatutest.

Thoar valmistus halvimaks, Jason aga ei kaotanud lootust, sest meeskonna omavahelisest kõnelusest tabas ta ära, et nad viiakse Korsaarimaale, sinnasamasse linna, kuhu toimetati David Innes, kes oli esimesena siirdunud uurimisretkele ja saanud Pellucidari keisriks. Õigupoolest oli Gridley selle retke algatanudki, et just sellesse paika sattuda.

Laev liikus kiiresti allavoolu. Kaldal kasvavast metsast kostis loomade kisa ja okste praksumist — ühesõnaga, seal kees elu. Puud kasvasid metsas lausmüürina, laskmata läbi päikesekiiri. Vees ilmusid nähtavale mingisugused roomajad ja korsaarid sattusid ärevusse, otsekui kartes midagi. Nad vahtisid üksisilmi vette, nagu oodates kellegi ilmumist. Kõigile, vangid kaasa arvatud, jagati välja aerud ja laev lendas edasi. Korsaarid vältisid täielikult paremat kallast, laskmata samal ajal silmist vasakut. Jason murdis pead nende ärevuse põhjuse üle.

Mõne aja pärast märkasid korsaarid, et vangid on täiesti kurnatud, ja võtsid neilt aerud ära. Jason püüdis arvutada, kui kaua on laev juba teel olnud. Ilmselt kau^, kuigi inimesed polnud maganud ega söönud. Ka Jasonile ja Thoarile ei antud süüa. Nad vajusid rammetutena laevalae paljastele laudadele ja samal viivul kõlasid erutatud hüüded;

„Seal nad on! Aerutage kõigest jõust! Kui läbi murrame, oleme pääsenud!"

Jason ajas end suurivaevu jalule ja hakkas vaatama sinnapoole, kuhu osutas pikajuukseline korsaar. Soolasambaks tardunud Jason ei osanud isegi nime leida olendeile, kes suure kiirusega laevale lähenesid. Inimesesarnased olendid kükitasid roomajate seljas, Jason nägi seda selgesti. „Ratsanikel" olid pikad piigid, nende niinimetatud ratsud liikusid vett lõhestades nobedasti laeva poole. Kui nad olid laeva lähedale jõudnud, nägi Jason, et need polnudki inimesed, ehkki sarnasus oli suur. Nende elukate pead meenutasid sisalike omi.

„Oh issand!" pääses Jasoni huulilt. „Mis see on?"

90

Küünarnukile tõusnud Thoar vastas sosinal: „Need on horiibid. Parem kõngeda, kui nende pihku attuda."

Raske laev lähenes jälkidele olevustele. Vahemaa vähenes ar-nutult. Ja sel hetkel, kui pidi toimuma kokkupõrge, lõhestasid aikust püssipaugud: korsaarid olid haaranud arkebuusid. Horiibid tõmbusid kõrvale, lasksid laeva läbi ja hakkasid seda küladelt piirama. Tuld ja suitsu välja paisates kallasid arkebuusid ;oletised üle tinarahega. Kuid ühe tapetud horiibi asemele tekkis kaks uut. Nad olid juba parda alla jõudnud ja korsaarid, visanud käest aerud, heitsid laeva põhja pikali. Horiibid haarasid)ihku oma pikad piigid ja algas taplus.

Relvitud Jason ja Thoar leidsid end sügavast vereloigust keset keha küljest ärarebitud käsi ja jalgu ning moonutatud surnukehi. Arkebuusid polnud veel vakatanud, kuid laev oli juba jäänud juhtimiseta. Horiibid haarasid sellest kinni ja

hakkasid kalda poole vedama. Maotaolised inimesed hüppasid roomajate seljast pardale ja hakkasid ellujäänute kallal arveid õiendama.

Viimaks sai veresaun läbi. Korsaaridest oli elus vaid kolm, lende hulgas ka kapten Lajo. Horiibid väänasid neil käed selja aha ja hakkasid laeva üle vaatama ning haavatuid tapma.

Jasonil ja Thoaril vedas — ka neil seoti käed kinni.

Horiibid olid kobarasse kogunenud, ilmselt kavatsesid nad juhata. Gridley piidles koletisi suurivaevu vastikustunnet maha surudes. Isegi karmid korsaarid võpatasid paljast elukate lägemisest.

„Mis sa arvad, miks meid ellu jäeti?" küsis Jason. Lajo kehitas õlgu. „Kes neid teab."

„Küllap annavad meid õgida naistele ja lastele." „Kust sa seda võtad?" küsis Lajo.

„Ma lihtsalt tunnen nende kombeid, ehkki näen neid esimest korda. Need on ju horiibid, maduinimesed. Nad sõidavad Rela Ami ja Gyor Corsi vahel jõel."

Horiibe jälgiv Jason märkas ootamatult koletiste imetabast võimet muuta oma värvust. Võitluse ajal olid nad kahvatusinise varjundiga, aga niipea kui puhkama jäädi, muutus nende soomus punakaks.

Jason vahtis neid nagu lummatud. Horiibid heitsid pikali maha, kuid Jason ei suutnud kindlaks teha, kas nad magasid

või olid ärkvel, sest nende silmad jäid lahti. Pruunikal maapinnal lamades sulasid nad värvuselt sellega kokku ja olid peaaegu märkamatud.

Jason jäi magama ja nägi kohutavat und, et ta võitles horiibidega.

Ta ärkas teravast valust õlas: tema kõrval seisis horiib ja torkis teda vaheda piigiga.

„Mis sa lärmad," lausus horiib pahaselt.

Ka teised hakkasid end liigutama ja maast üles tõusma.

„Tõuse!" käskis horiib, kes oli Jasoni une katkestanud. «Otsustasin vangid lahti päästa. Nagunii ei saa te jalga lasta, kes aga seda üritab, selle tapame. Tule!" ja horiib päästis Jasoni käed lahti.

Gridley jaoks olid need elukad kõik ühte nägu ja ta täheldas imestusega, et nad eristavad üksteist.

„Roni selga!" osutas horiib goroborile. „Istu kaelale lähemale."

Jason kuuletus. Ta istus libedale külmale seljale ja klammerdus paljaste jalgadega ratsu kaela ümber, judisedes jälkusest. Maduinimene istus tema taha. Kõik vangid sel moel istuma pannud, suundusid elukad süngesse metsa, liikudes seejuures hämmastavalt kiiresti.

„Mida te kavatsete meiega teha?" huvitus Gridley mõne aja pärast.

„ Esialgu pannakse teid mune haudjuma, siis söödetakse meie naistele ja lastele," vastas horiib. „Praegu on neil kõht täis, neid toideti kala ja goroboriga. Gilakid on nende maiuspala."

Jason vakatas, kuid hinges oli tal närune tunne. Haududa mune ja pärast lasta end ära õgida — selline väljavaade ei sisendanud optimismi.

Kahel pool vilksatasid puud. Mingil hetkel nägi Gridley kõrvalpilguga Thoari, kuid temaga kõnelusse astuda ei õnnestunud. Peagi hakkas ees kilgendama järve sinine peegelpind. Lähemale jõudnud, nägi Gridley vees nende poole liikuvaid maduinimesi.

Emased roomajad olid niisama jälgid kui isased ja ei erinenud neist peaaegu üldse. Ainus erinevus oli see, et neil polnud vuntse ja sõjamaalingut, mistõttu nad paistsid olevat nagu alasti.

Vangid võeti ratsude seljast maha ja viidi kõrgele kaldale.

Vee ääres mudas lebasid emased, kes hoidsid mune. Munad

92
olid poolest saadik kaldaäärses püdelas mudas ja sellega ka iealt kokku mätsitud. Kõikjal võis näha väikseid pesi, mille ümber kohmerdas rohkesti tillukesi horiibe, kes olid nüüdsama munast koorunud ja otsisid endale kuivemat jalgealust. Nad olid ietud iseenda nooleks — ei vähimatki täiskasvanute tähelepanu. Vastsündinud horiibid sarnanesid sisalikega, kes püüdsid asjatult kaldale vingerdada.

Pesa juurde, mille ees istus Thoar, lähenes horiib, kahmas tal ootamatult peast, surus nina ja suu kinni ja sukeldus koos oma ohvriga järve.

Gridley jälgis kohkumusega, kuidas tema kaaslane veekeeri-esse kadus. Sekund hiljem järgnesid neile samal moel Lajo ja nõlemad korsaarid koos oma valvuritega.

Meeleheitlikult pingutades püüdis Gridley vabaneda pehmete sõrmede sitkest haardest, kuid külmad käed hoidsid teda tugevasti kinni. Siis laskuski juba külm pihk tema näole ja järgmisel hetkel tundis Gridley, kuidas järve soojad veed tema pea kohal kokku lõid.

Gridley rabeles kõigest jõust vastu, lootes, et horiib ta vee-pinnale tagasi viib, kuid viimane vedas teda endiselt läbi kleepuva muda. Õhupuudusest ähvardasid kopsud iga hetk lõhke-ia. Silme ees ujusid tulekarva ringid. Kohe kaotab ta teadvuse. Äkki eemaldas horiib käe tema näolt, vabastades suu ja nina. Jason ahmis kramplikult õhku ja tundis, et lebab soojas mudas otsekui voodis, mitte aga vees.

Ümberringi valitses kottpimedus. Gridley kobas käega enda ämber ja tundis kellegi pehmeid kehi. Seejärel kostis voolava ree mulksumist ja saabus vaikus.

Hauavaikus.

XV. Vangis

Taibanud vastupanu mõttetust, langetas Tarzan relva.

„Mis te meiega teete?" küsis ta horiibilt, kes oli käskinud relvad maha visata.

„ Viime teid kaasa, seal antakse teile süüa," vastas horiib. „Meie, horiibide käest te ei pääse. See pole veel kellelgi õnnestunud."

93

Tarzan kõhkles.

„Peab kuuletuma," sosistas tema juurde astunud Jana. „ Praegu pole mõtet põgeneda, naid on liiga palju. Peab nendega kaasa minema, pärast aga proovida jalga lasta."

Tarzan noogutas ja sõnas horiibile:

„Oleme nõus."

Nad istusid goroboride turjale, kummagi selja taha sättis end istuma sõdur, ja salk suundus sünge metsa poole, kust Jana ja Tarzan olid väljunud.

Thipdari mägede jalami idapoolsesse ossa suundudes sattusid nad jõe äärde. See oli Videviku jõgi — Rela Am. Horiibid ründasid korsaare just kahe jõe ühinemiskoha lähedal.

Nad olid maha sõitnud oma viiskümmend miili, ehkki Pellucidaril oli võimatu täpset kaugust kindlaks määrata.

Sellal kui Tarzanit ja Janat goroboride seljas mööda metsa sõidutati, toibus sadakond miili neist eemal pilkases pimeduses Jason Gridley.

„Issand!" lausus ta.

„Kes see on?" kuuldus pimedusest ja Jason tundis ära Thoa-ri hääle.

„Mina, Gridley," kostis Jason.

„Kus me oleme?" küsis teine hääl, mis kuulus Lajole.

„On alles pime! Pistaksid nad meid juba kiiremini nahka," lausus kolmas hääl.

„Ära muretse, selle taha asi seisma£i jää," kõlas neljas.
«Tähendab, oleme jälle kõik koos!" hüüdis Jason. „Mina aga mõtlesin, et meil on lips läbi, kui meid ükshaaval vette tassiti."
„ Aga kus me siis oleme?" küsis keegi korsaaridest. „Mis muigas see on, kuhu meid veeti?"
„Minu maal kutsutakse neid hiiglaslikke roomajaid krokodillideks," lausus Jason. „Nad ehitavad endale pesad mudast, mida hangivad jõe põhjast. Ülalt pääseb sinna vaid ühe ava kaudu. Just sellises mülkas me asumegi."
„Kui katsuks üles ujuda?" pakkus Thoar.
«Katsuda ju võib, aga nad näevad meid ja veavad kohe tagasi."
«Tuleb välja, et peame püherdama selles sopas ja ootama, kuni need elukad meid nahka pistavad?" karjatas Lajo.
„Ei," lausus Jason. „Peab otsekohe kavandama põgenemisplaani."
94
Saabus vaikus.
„Kuidas teile tundub, kas peale meie on siin veel kedagi?" :asandas Gridley häält. „ Oleks nagu ainult meie hingamist kuulda. Nihutage ennast mulle lähemale."
Kõik kogunesid Jasoni ümber kobarasse.
„Mul tekkis idee," alustas ta sosinal. „Ma panin üleval tähe-e, et mets kasvab otse järve kaldal. Kui sinna tunnel kaevata, võime jalga lasta."
„Aga kus pool mets on?" huvitus Lajo.
„Seda võib üksnes oletada," vastas Jason. «Eksimine pole sugugi välistatud, kuid seda võimalust ei tohi kuidagi osutamata jätta. Arvan, et oleme just selle koha vastas, kus asub sissepääs."
«Hakkame otsekohe kaevama!" hüüdis üks korsaar.
«Oodake, ma lähen maad kuulama," ütles Thoar.
Pimeduskatte all roomas ta ava poole. Lõpuks asusid kõik ööle.
Vangide südames süttis lootus. Gridley juhtimisel kaevas gaüks oma kohas, et väljumisel oleks neid raskem kinni võtta, vlõne aja pärast tundsid nad põlvede all maad ja leidsid, et viibivad pikas kitsas koopas, mis arvatavasti kulges piki kallast.
Muld otsustati ümberringi ühtlase kihina maha panna, et horiibid millestki aru ei saaks. Õnneks oli pinnas pehme ja kergesti töödeldav. Kaevati muidugi kätega. Rabati nagu pöörased viimast jõudu kokku võttes.
Kostis kehade sahinat ja sulpsatusi. Need olid horiibid, kes vangidele süüa tõid. Kõik tardusid paigale. Horiibid tajusid, et miski on viltu. Niipalju kui nad pimeduses aru said, oli koopas nidagi teoksil. Kummatigi ei tihanud horiibid pimedusse tikkuda, vaid kadusid kähku oma teed.
Mullatööd olid täies hoos. Inimeste jõud hakkas otsa õppema. Kuid siis saabus hetk, mil vilksatas lootus, et kõik õpeb õnnelikult.
Jason otsustas end julgestada ja käskis otsida puujuuri, et lende vahelt välja ronida.
Viis vangi kohmerdas pilkases pimeduses maa all, samal ajal laugles Thipdari mägede kohal õhulaev 0-220.
«Siit pole nad läbi läinud," tegi Zuppner kokkuvõtte.
«Tõenäoliselt on sul õigus," lausus Hines. «Hakkame teises suunas otsima."
95
«Jumal küll!" hüüdis Zuppner. „Kui ometi teaks, mis suunas nimelt!"
Hines vangutas pead.
«Otsida võib igalt poolt."
„Ka mina arvan nii," toetas teda Zuppner ja võttis kursi Gyor Corsile.

Õhulaev suundus kagusse metsapadriku kohal, mida roomajate vangivõetud Tarzan ja Jana parajasti läbisid. Kui Zuppner oleks seda teadnud! Kuid lennuk lendas endiselt kagusse, all jätkasid pikkamisi teekonda vangid, mõtiskledes oma kurva saatuse üle.

Tasus Tarzanil metsa jõuda, kui ta mõistis, et pole midagi lihtsamat kui jalga lasta. Gorobori seljast maha hüpata, põõsastesse tormata, puu otsa ronida — ja oledki vaba! Puude otsas horiibid talle juba järele ei jõua.

Kuid ta ei saanud jätta Janat saatuse hooleks, samuti nagu ei võinud talle oma plaanist rääkida, sest ümberringi kubises horiibidest, mis välistas jutuajamise isegi sosinal. Muide, vaevalt et neiu suutis liikuda niisamasuguse kiirusega nagu tema.

Kui ta oleks saanud Jana juurde hiilida, oleks haaranud neiu sülle, heitnud õlale ja kiskunud end tagaajajatest lahti. Selleks tuli oodata parajat juhust.

Peagi jõudsid nad järve läänekaldale, kus lausa kihas horiibidest.

Kärsitusest roidunud Tarzan näg4 lõpuks ometi pääseteed. Ta lootis kiire tegutsemisega tabada koletisi ootamatult ja võita seega mõne sekundi. Sellest piisab, et Jana kaenlasse kahmata ja tormata puude juurde, mis kasvasid küla servas.

Tema närvid olid äärmuseni pingul. Ta poleks eales uskunud, et võib nii tugevasti erutuda. Ent sel hetkel; kui ta valmistus gorobori seljast maha hüppama, tabas ta nina mingi lõhna.

Tarzan taipas kohe, mis oli juhtunud. Lõhn kandus kusagilt eestpoolt. Mõte hakkas.palavikuliselt tööle. Ei tohtinud kaotada minutitki, tuli tegutseda. Tuttav lõhn tugevnes. Tarzan tajus, et kahekesi nad praegu ei pääse, kuid oli teine tee. Nad saavad vabaks! -

Horiib istus peaaegu Tarzani selja vastas. Ühes käes oli tal päitsenöör, teine oli vaba. Tarzan pidi tegutsema välkkiirelt, et horiib ei saaks temast vaba käega kinni haarata. Tarzan hakkas sobivat kohta otsima ja märkaski varsti suurt põõsast. See oli

just see, mida ta vajas. Ja sealt juba puu otsa. See oli pääsemine!

Tarzan hüppas vetruvalt püsti ja järgmisel hetkel oli juba iuu otsas. Selleks kõigeks kulus vaid paar-kolm sekundit, ja kui horiibid ootamatusest toibusid, oli juba hilja. Tarzan eemaldus mööda ülemist terrassi, mille moodustasid puude ladvad.

Jana sõitis veidi tagapool ja seetõttu põgenes Tarzan tema ilme all. Neiu süda jäi seisma. Esimest korda elus tundis ta tõe-ist hirmu mõtte juures, et oli jäänud koletiste hulka ihuüksi. Ta undis end hüljatuna. Ta ei süüdistanud Tarzanit — mees oli :asutanud avanenud võimalust. Vastupidi, tal oli Tarzani üle ;oguni hea meel. Ja siiski tundis ta hingepõhjas, et Jason poleks ellises olukorras teda iialgi maha jätnud.

Tarzan hoidis suunda ainult lõhna järgi ja ruttas nii, kuidas äksas, hüpates oksalt oksale. Ta pidi iga hinna eest horiibidest tte jõudma.

Jõudnud juba üsna kaugele, hakkas Tarzan laskuma. Tuttav 5hn erutas teda. Ta oli leidnud, mida oli otsinud. Ta hüppas »uu otsast alla kümmekonna tumedanahalise sõduri ette, kes ilid õhulaevast saadetud Tarzanit otsima.

Sõdurid tardusid imestusest paigale ja ajasid silmad suureks. Üis langesid nad põlvili ja hakkasid tema ümber roomama, suu-leldes ta käsi ning valades õnne- ja heldimuspisaraid.

„Oo, Bwana, Bwana!" halasid nad. „Mulungu armastab oma apsi. Ta andis meile Suure bwana elusalt ja tervelt tagasi."

„Ma olen teiega, mu lapsed," kuulutas Tarzan. „Peagi tulevad iia maduinimesed. Neil on kaasas tütarlaps, nende vang. Jumal änatud, teil on relvad, jääb loota, et teil jätkub ka padruneid."

„Me hoidsime neid. Lasksime ainult vibudest."

„Väga hea. Nüüd kuluvad need marjaks ära. Kas õhulaev on siit kaugel?"

„Ei tea," kostis Muwiro.
„Ei tea?" venitas Tarzan pettunult.
„Oleme eksinud. Nüüd uitame ringi ja otsime õhulaeva."
„Kuidas te üldse sellest nii kaugele läksite ja miks olete üksi?"
„Meid saadeti teid otsima, Bwana. Gridley ja von Horst tulid meiega kaasa."
‚Ja kus nad on?"
„ Läksime lahku juba ammu, ma ei oska isegi öelda, kui ammu ee oli. Sestsaadik pole me Gridleyt näinud. Ja kuhu von Horst kadus, pole teada. Küllap olid metsloomad mängus. Leidsime
97
koopa ja jäime seal magama, aga kui silmad lahti lõime, polnud von Horstist enam jälgegi."
„Nad lähenevad!" sattus Tarzan ärevusse.
„Kuuleme, kuuleme," tõstsid mustanahalised häält.
„Kas olete juhtunud nägema maotaolisi inimesi?" küsis Tarzan relva haarates.
„Ei, Bwana. Me ei mäleta, millal viimati inimest nägime. Oleme näinud üksnes hirmuäratavaid loomi."
„Noh, nüüd oh teil võimalus kohtuda hirmuäratavate inimestega, kuid karta neid ei tarvitse. Tulirelvad ajavad nad põgenema."
„Millal teie, Bwana, seda nägite, et oleksime kartnud?" hüüdis Muwiro mõneti väljakutsuvalt. Tarzan naeratas.
«Heakene küll. Nüüd paigutame oma jõud laiali. Ma ei tea täpselt, missugust teed mööda nad tulevad. Kui tulistama hakkate, ärge unustage neiut, kes nendega kaasas on. Vaadake ette ja ärge teda kogemata haavake."
Puude keskel ilmus nähtavale esimene horiib, kes mustanahalisi nähes pistis läbilõikavalt kisendama Nagu käskluse peale pudenes metsast välja terve kari horiibe. Samal hetkel kõmatas kogupauk. Horiibid, kes polnud siiani kaotust tunda saanud, vahetasid oma halli värvuse sinise vastu ja kukkusid surnult maha.
Tarzan nägi, et üks horiibidest viis gorobori seljas istunud Jana minema.
Ainuke võimalus tütarlast päästa oli tappa gorobor. Tarzan tulistas talle selga. Horiib hüppas gorobori turjalt maha, haaras Jana kaenlasse ja tõttas metsa poole.
Raevust pöörased goroborid olid kobaras koos ja trampisid ühe köha peal. Üks neist lõi jalust maha Tarzani, kes oli jäänud ringi vahtima. Gorobor oli ilma ratsanikuta otsekui ogaraks läinud ja tormas siia-sinna.
Muwiro ja tema inimesed võitlesid vapralt. Puude taha'varjudes tulistasid nad segadusse sattunud ratsanikke läheda maa pealt.
Tarzan tõusis maast üles. Talle turgatas pähe hulljulge mõte. Kartmatult ronis ta goroborile selga, kes midagi taipamata kihutas maruhoona padrikusse. Ratsmed pihku võtnud, suunas Tarzan oma hobu järele horiibile, kes viis Janat üha kaugemale.
98
Gorobor kandis Tarzanit sellise metsiku kiirusega, et jõudis nõne sekundiga horiibile ja Janale järele. Sekundi murdosa vältel aeglustas ta jooksu, mis võimaldas Tarzanil tulistada, horiib prantsatas maha, kuid ta polnud haavatud, vaid paugust .limane.
Tarzan hüppas väledalt gorobori seljast maha ja nägi enda ses sisalikinimese koonu. Samal hetkel avanes tema jalge all maa ja ta vajus õlgadeni tühjusse.
Tarzan hakkas rabelema, püüdes pinnale ronida, kuid äkki klammerdus keegi tema pahkluude ümber ja tiris teda allapoole. Külmad sitked sõrmed hoidsid tast kõvasti kinni. Tarzan kadus pimedasse auku...

XVI. Põgenemine

Õhulaev 0-220 lendas aeglaselt ümber Gyor Corsi. Meeskond vahtis üksisilmi alla, pannes tähele kõiki elusolendeid. Nad märkasid vaid metsloomi, linde ja igasuguseid jäledaid elukaid. Inimesi polnud näha. Mäest voolas alla jõgi, mis niisutas tasandikku. Zuppneri arvestuste järgi pidid võõrasse paikkonda eksinud inimesed ilmtingimata üles otsima jõe ja allavoolu edasi minema.

Õhulaev lendas laia veerohke jõe kohal. „Ehk jõuame jõe kohale hoidudes ookeani juurde välja?" oletas Zuppner.

Inimesed uurisid üksisilmi maad. Zuppner otsustas maanduda ning vee- ja toiduvarusid täiendada. Robert Jones kirjutas pardapäevikusse: «Maandusime südapäeval."

Õhulaev laskus mererannale. Sadakond miili lääne pool lõpetas Jason Gridley samal ajal tunneli kaevamist. Maapinnani oli jäänud veel üsna vähe, kui Gridley kuulis tulistamist. Ta ei uskunud oma kõrvu, sest oli kaotanud lootuse veel kord sõpru kohata. Taas ärkas lootus. Tõsi küll, tulistada võisid ka korsaarid. Küllap nad saatsid retke komandöri Lajot otsima. Kuid parem surra korsaaride kuulide all, kui et jälgid roomajad sind elusalt nahka pistaksid.

Jason jätkas kaevamist topeltjõuga, püüdes võimalikult ruttu maapinnale jõuda. Talle tundus, et üleval kihutavad mingisugused metsloomad. Pea kohal kostis kisa, püssipauke ja

99

jalgade müdinat. Gridley erutus suurenes. Ta hakkas juba välja ronima, kui talle midagi pähe kukkus.

Gridley, kes kõige rohkem kartis horiibe, tahtis esimese hooga tagasi ronida. Kui teda nähakse, lähevad ju kõik nende ponnistused vett vedama! Ja Gridley haaras talle kaela kukkunud kehast kinni ning tiris seda tunnelisse.

Tarzan rabeles meeleheitlikult vastu, kuni tal õnnestus sitkest haardest vabaneda ja maapinnale pääseda. Ja alles siis ta taipas, et see polnudki horiib. Käed, mis teda alles nüüdsama olid hoidnud, kuulusid inimesele!

Horiib, kes oli valmis Tarzaniga kahevõitlusse astuma, märkas, et viimane oli maa alla kadunud. Ta ei hakanud selle põhjust selgitama, vaid kahmas Jana kaenlasse ja tormas padrikusse.

Tarzan märkas neid viimasel minutil ja sööstis järele.

Jason laskus oma saatusekaaslaste juurde ja käskis neil kiirustada, pärast seda ronis maapinnale just siis, kui Tarzani pronkspruun kogu puude taha kadus. Ja ehkki Jason nägi jooksjat kõigest sekundi murdosa vältel, mõistis ta, et see oli džunglivalitseja.

Kuidas ta siia sattus? Kas ta ajas kedagi taga või vastupidi, põgenes tagaajajate eest? Oli kuidas oli, kuid Gridley otsustas, et Tarzanit ei tohi silmist lasta, ja kihutas talle järele. Ka siis, kui ta eksis, oli see siiski inimene ja mitte koletis. See polnud sugugi halb, sest võitluses maduiniraestega oli tavaline inimene liitlane.

Tarzan ronis puu otsa ja latvu mööda edasi minnes hakkas jälitama horiibi, kes kandis vasturabelevat Janat. Horiibile järele jõudnud, hüppas Tarzan pikemalt mõtlemata talle ülevalt selga ja virutas nii tugeva hoobi, et horiib varises hääletult maha. Tõstnud uimase eluka üles, virutas Tarzan ta uuesti vastu maad. Nii tegi ta mitu korda. Jana vaatas lagedale ilmunud Heraklest vaimustatud pilgul.

Varsti oli horiibiga lõpp. Lasknud lõtvunud keha käte vahelt maha libiseda, haaras Tarzan noa ja ütles Janale:

«Jookseme! On ainult üks koht, kus oleme pääsenud."

Seejärel heitis ta neiu õlale otsekui udusule ja sööstis kõrge puu poole.

«Siin pole sul midagi karta. Vaevalt oskavad goroborid puu otsas ronida," lausus Tarzan.

100

„ Varem ma mõtlesin, et Zorami sõdurid on kõige vapramad mehed. Kuid siis kohtasin ma Jasonit ja sind ning minu arvamus muutus. Tahaksin uskuda, et Jason pole surnud," lisas ta nukralt. „Ta on vapper sõjamees ja lisaks hea inimene. Zorami mehed ei kohtle naisi küll jõhkralt, kuid nad on väga isekad, mõtlevad ainult iseendale. Jason mõtles alati esmajoones minu heaolule ja turvalisusele."

„Kas ta meeldis sulle?" küsis Tarzan.

Neiu vaikis, olles iga hetk nutma puhkemas. Ta noogutas vastuseks, suutmata lausuda sõnagi.

Puu otsas seletas Tarzan Janale, kuidas tuleb edasi liikuda. Äkki kuulis ta kerget kahinat. Keegi tuli kiiruga nende poole.

Tarzan jättis neiu puu otsa, libises ise kähku maha ja jäi nagu soolasammas seisma. Tema ees seisis inimene, ümber vaid puusakate. Inimene oli pealaest jalatallani mudaga koos. Peas turritas mudaga kokku mätsitud must tihe juuksepahmakas. Olendi tavatust väljanägemisest hoolimata oli selge, et see polnud horiib. Pealegi oli ta relvitu.

Mis tegi ta siin metsas, kaitsetu ja üksildane?

Tarzanit nähes tardus inimene paigale, tema silmad ähvardasid pealuust välja tungida ja ta karjatas:

„ Tarzan! Oled see tõesti sina? Jumal tänatud, et sa oled elus! Elus!"

Esimesel hetkel sattus Tarzan segadusse, sest ta ei tundnud rääkijat ära. Aga kui Jana Gridley häält kuulis, hüppas jalamaid alla.

Tarzani huuled avanesid pikkamisi naeratuseks. Lõpuks ometi tundis ta Gridley ära.

„Gridley! Jason Gridley! Ja Jana arvab, et sind pole enam elavate kirjas."

Jana!" karjatas Gridley. „Kust sina teda tunned? Oled sa teda näinud? Kus ta on?" „Siin, minu juures."

Jana oli maha hüpanud, kuid ei kiirustanud puutüve tagant välja astuma.

Jana!" sööstis Gridley neiu juurde. Jana jõnksas õlgu.

Jason! Mitu korda pean sulle ütlema: ära tule Zorami Punase Lillekese juurde!"

Jasoni pea vajus norgu, käed alla. Ta lonkis aeglaselt Tarzani

101

juurde, kes jälgis seda vaatepilti, kulmud imestusest kõrgel. Kuid ta ei hakanud vahele segama.

„Tulge! Peame sõdurid üles otsima."

Vaevalt sai ta seda öelda, kui eespool kõlasid valjud hüüded, milles Tarzan tundis ära oma sõdurite sõjakisa. Tarzan ja Jason tormasid ülepeakaela häälte suunas ja jõudsid ära hoida tragöödia, mis pidi nende silme all aset leidma.

Mustanahalised sõdurid olid maa alt välja roninud Thoari ja korsaarid ümber piiranud ja nendele oma püssid suunanud. Pellucidari elanikud, kes nägid esimest korda musta värvi inimesi, arvasid, et need on niisama ohtlikud kui maduinimesed. Kumbki pool valmistus võitlema elu ja surma peale. Kuid Tarzani, Jasoni ja Jana ilmumine peatas inimesed ja nad hingasid kergendatult.

Thoar rõõmustas, nähes Tarzanit tervena, aga kui ta pilk peatus Janal, läks rõõmust otsekui ogaraks. Ta sööstis rõõmukisaga neiu juurde, haaras ta oma embusse ja surus rinnale.

Gridley, kes jälgis seda kõrvalt, adus, et armastab seda võrratut metslasepiigat. Teda haaras meeletu kiivus. Tsivilisatsiooni kultuurne vili oli kiviaja inimesele armukade!

Thoaril, Lajol ja korsaaridel oli kuidagi ebamugav, kui selgus, et mustanahalised, nende ilmselged vaenlased, osutusid hoopis sõpradeks.

Pärast lühikest puhkust hakkasM inimesed edasisi plaane arutama. Thoar kavatses Janaga Zorami minna. Tarzan, Jason ja nende sõdurid põlesid soovist üles otsida oma retkekaaslased. Lajol ja korsaaridel oli plaan naasta oma laeva.

Tarzan ja Jason ei hakanud pühendama korsaare oma Pellucidarile sõidu tõelisse eesmärki, vaid püüdsfd neid veenda, et tahavad külastada Sarit, kohtumaks Tanari ja tema rahvaga.

„Sari on siit kaugel," sõnas Lajo. „Inimene, kes sinna suundub, peab nägema sada und, kuni ta läbib Korsar Azi ja tundmatuid maid, kus on musttuhat vaenlast. Sari on niisama kaugel kui Kohutavate Varjude Maa. Kõik ei tule sealt eluga tagasi."

„Aga kas võõrastest maadest saab mööda minna?" küsis Tarzan.

„Saab küll. Oleksin teid ise juhtinud, kui oleksime läinud Korsaarist Sarisse."

102

„Kui me Korsaari läheme, Lajo, kas meid ei peeta seal vaenlasteks?"

Korsaar raputas pead. „Teid ei peeta sõpradeks."

„Ja ometi ma ei kahtle, et kui oleme oma õhulaeva üles leidnud, õnnestub meil võita korsaaride poolehoid." Jason ütles:

„ Thoar peab minema Zorami, see pole üldse kaugel. Saadate nad Janaga ära ja siirdume Korsaari." Tarzan pöördus Thoari poole.

„Kui te meiega ühinete, viime teid Zorami väga kiiresti, kui luidugi oma õhulaeva üles leiame. Aga kui me seda ei leia, aadame teid Zorami. Nii on palju turvalisem."

„Hästi, me tuleme teiega," otsustas Thoar.

Järsku läks ta nägu pilve, justkui oleks talle midagi meenu-iud, ja ta küsis Janalt:

„ Pidin äärepealt unustama. Enne kui nendega kaasa minna, pean ma teada saama selle inimese kohta, kellega sa jäid üksi. Kas ta tegi sulle liiga? Kui jah, siis ma tapan ta."

Jana ei vaadanud isegi Gridley poole, vaid vastas kohe:

„Sul pole vaja teda tappa. Kui ta oleks põhjust andnud, oleksin ma ise talle otsa peale teinud."

„Siis on hästi," kostis Thoar. „Meeldiv kuulda, sest ta on mu sõber. Noh, kas läheme?"

„Tõenäoliselt on meie paat seal, kus horiibid meile kallale tungisid," lausus Lajo. „Kui me selle vallutame, võime mööda Rela Ami edasi liikuda."

„Et teie inimesed meid vangi võtaksid!" vaidles Gridley vastu. „Ei, Lajo, sündmused on võtnud teise pöörde. Ja kui sa oled nõus meiega tulema, saavad teist meie vangid."

Kuid siiski otsustati pöörduda Rela Ami juurde ja otsida üles korsaaride paat. Pärast seda taheti alustada õhulaeva 0-220 või suure piraadilaeva otsinguid, mille kapten oli korsaarid ette luurele saatnud.

Teel jõe äärde ei kohanud nad ainsatki horiibi. Tõenäoliselt olid roomajad mustanahalisi kartma löönud ja peitu pugenud.

Jason hoidus Janast eemale, juba üksnes neiu nägemine mõjus talle masendavalt. Ta tajus äkki, et juba siis, kui ta oli arvanud end Janast mitte hoolivat, oli ta teda armastanud. Armastanud nii nagu mitte kedagi iialgi varem.

103

Eespool lõi sätendama jõgi. Korsaaride paat oli endises kohas. Horiibid olid kadunud. Inimesed muutusid reipaks ja lükkasid paadi ilma vaevata kiiresse voolu. Kiirust arendades liikus paat mere poole.

Jõudnud merele, unustasid inimesed ohu ja mõtlesid pärast kõiki üleelatud seiklusi üksnes puhkusele.

Lõpuks ometi jõudsid nad kohale, kus korsaaride oletuste järgi pidi neid ootama baaslaev.

Lajo ja kaks korsaari sattusid ärevusse. Baaslaeva poleks nagu olnudki.

„See ei saa olla eksitus! Laev seisis just siin, selle künka vastas!" hüüdis Lajo.

„Nad lahkusid meid ootamata. Jätsid maha," pahandas korsaar, õnnistades kaptenit ja meeskonda halvustavate sõnadega.

Paat triivis aeglaselt avamere poole. Nähtavale ilmus saar, kus Lajo kinnitust mööda leidus rohkesti ulukeid.

Inimesed pidasid nõu ja jõudsid otsusele, et küttida tuleb ranniku lähedal.

„Korsaaride maa asub kirdes. Vajugu ma kas või maa alla!"

Algasid ettevalmistused pikaks reisiks Korsaari. Liha kuivatati ja suitsutati lõkketules. Varuti ka värsket vett, et mitte peatuda enne Korsaari. Arvestati ka seda asjaolu, et neid võib tabada pikaajaline torm."

Jana töötas käsi rüppe laskmata Juhtumisi Jasoni kõrvale sattunud, ei pööranud neiu talle vähimatki tähelepanu, otsekui poleks meest olnudki.

‚Jana, saagem uuesti sõpradeks," pakkus kord Jason. „Usu mind, koos oleme palju õnnelikumad."

„Olen niigi õnnelik, rohkem kui kunagi varem," vastas neiu. „Tõsi,"üsna pea viib Thoar mu tagasi Zorami."

XVII. Tagasipöördumine

Tuulest aetuna liikus laev ookeani poole, kuna samal kursil olev 0-220 sooritas järjekordset ringi, ehkki Zuppner ei uskunud enam isegi kordaminekusse. Meeskond tuli järeldusele, et on aeg Maale tagasi pöörduda, kuni kõik pole veel hukkunud.

104

Leitnant Hines arutas asja Dorfiga ja pidas vajalikuks kõik ümberringi veel kord üle vaadata. Kuni nad jutlesid, lendas iglaslik õhulaev Pellucidari päikesest soojendatud taevas, meeskonna liikmed olid kõik oma kohal.

All laius mõõtmetelt meeliülendav pilt. Sile merepind, rannik, künkad, metsad, tasandikud.

Ohvitserid täpsustasid mingisuguseid detaile, Robert Jones lonkis samal ajal kambüüsi poole, pea norus. Ta silmitses hajameelselt sinist vetevälja, hõivatud oma mõtetest. Pellucidar mõjus eranditult kõigile masendavalt.

Aeg venis piinavalt. Reisile minnes ei võinud Tarzan ja Gridley oletada, et see kestab nii kaua...

Vaist ütles korsaaridele, et sellest saarest alates, kus nad oma varusid olid täiendanud, oli läbitud kolmandik marsruudist. Laeva ninas seisev Lajo hakkas jälje leidnud jahikoera kombel õhku nuusutama ja pöördus Tarzani poole.

„ Kardan, et läheneb torm. Peab rohkem kaldale lähemale loiduma."

Kuid oli juba hilja. Hakkas puhuma marutuul ja mässavad lained ähvardasid laeva ümber ajada. Vihma ei sadanud, sest polnud pilvi, kuid nende kallale tormanud tuul ähvardas suurt pahandust tekitada. Mustanahalised sõdurid polnud meretormidega harjunud ja sattusid paanikasse. Tarzan ja Jason olid selleks valmis, et laev ei pea vastu ja laguneb tükkideks. Tarzan astus Gridley juurde ja tuule vihinat ning ulgumist ületades karjus talle kõrva:

„Jason! Meie küna ei pea tormile vastu!"

„Kurat temaga!"

Gridley tormas Janat otsima. Ta surus neiu oma rinna vastu ja hüüdis:
„Võib-olla saame varsti kõik otsa ja kuidas sa minusse ka ei suhtuks, tahan ma, et sa teaksid: ma armastan sind..."
Ta mõistis, et ei käitu sugugi korrektselt — Janat armastas ju Thoar —, kuid ta ei saanud surma palge ees neiule oma tundeid avaldamata jätta... Thoar suhtus ju Janasse niisuguse hoolitsusega! Ehkki nad elasid algeliselt, olid nad samasugused inimesed nagu tema isegi. Tundus imelik, et ei Thoar ega Jana üritanud kuidagi teineteisele ligineda ega vihjanud millegagi intiimsuhetele, vaid käitusid nagu õde-venda.
105
Seekord naeratas õnn rännumeestele ja neil läks korda pääseda tormist terve nahaga. Meri rahunes, tuul vaibus äkitselt. Maad polnud näha.
„Lajo, kallas on kadunud," ütles Tarzan. „Kuidas me nüüd Korsaari jõuame, kui meil orientiire pole?"
‚Jah, on alles ülesanne," kostis Lajo. „Ainus, mis meid aidata võib, on tuul. Ma tean, kust ta harilikult puhub. Siiani on kursist kõrvalekalle minimaalne. Pole häda midagi, küll me kuivale maale jõuame."
„Vaadake, mis see on?" osutas Jana käega ettepoole.
Inimesed pöörasid pilgud näidatud suunda. „Laev!" rõõmustas Lajo. „Oleme päästetud!"
„Aga mis siis, kui me ei kohta just sõbralikku vastuvõttu? Äkki need polegi korsaarid?"
„Ma ju räägin, et see on meie laev, teised siin ei liigu." ‚Ja seal on veel üks! Ja veel!" hüüatas Jana. „Neid on palju!" „Peame ära minema," ütles Tarzan. „Oleks hea, kui meid ei märgataks."
„Ära minema? Kuid mispärast?" küsis Lajo. „Meid on liiga vähe, et kallaletungi tagasi lüüa," vastas Tarzan. „Ehk polegi nad teie vaenlased, kuid meie omad küll, võin selle peale mürki võtta."
Lajo ei hakanud vastu vaidlema, sest laeval oli kõigest
kolm relvitut korsaari, samal ajal kui kõik teised olid relvastatud.
Inimesed jälgisid üksisilmi laevu, mis lähenesid iga minutiga. „Need küll korsaarid pole," kuulutas Lajo. „Laevad on neil kuidagi kentsakad."
Laevad kihutasid täispurjedes. Need olid kõrged, laia kere, kahe purje ja aerudega parda ääres.
„Issand!" lausus Jason. „Keda kõiki Pellucidaril näha saab! Esialgu hispaania piraadid, nüüd — viikingid!"
„Tõsi küll, mõneti ajakohastatud varustusega," tähendas Tarzan. „Näed sa kahuritorusid? Tundub, et parem on taganeda. Kardan, et meil läheb kehvasti. Muide, juba ongi hilja." Ligineva laeva tekile ilmus inimene. „Andke alla, või me laseme teid põhja." „Kes te olete?" hüüdis Tarzan.
„Olen Ja Anorocilt," kuulutas inimene. „ Elagu Pellucidari keiser David Esimene!"
106
Vist on keegi meist õnnesärgis sündinud," pomises Gridley, „Uskumatu vedamine!"
Ja kes teie olete?" küsis Ja, kui nende laev oli veelgi lähemale jõudnud.
„Sõbrad," vastas Tarzan.
Pellucidari keisril pole Korsar Azis sõpru."
Kui teie seas on Abner Perry, siis võime tõestada, et teil pole õigus."
‚Siin pole Abner Perryt. Aga mis te temast teate?" küsis Ja. a laev oli teise kõrvale sõitnud ja tema sõdurid läksid üle saaride laevale.

„See on Jason Gridley," osutas Tarzan ameeriklasele. „ Abner Perry on temast kindlasti rääkinud. Ta korraldas välismaailmas uurimisretke, et vabastada David Innes - korsaaride vangistusest."

Kolm korsaari silmitses mornilt lähenevaid laevu.

Gridley kutsus Ja enda juurde ja tervitas teda sõbralikult oma laeva pardal. Selgus, et teiste kaptenite hulgas olid keisrinna Diani vend Dacor, Goorki poeg Kolk, Sari kuninga Ghaki poeg Tanar.

Tarzan ja Jason said teada, et laevad olid siirdunud Davidit päästma. Nende reis oli kestnud juba nii kaua, et inimesed enam mäletanud, mitu korda nad olid söönud ja maganud. Nad olid alles hiljuti leidnud tee Korsaarist Soyar Azi. „Nüüd teame, kuidas korsaaride linna jõuda. See ei kesta enam kaua."

„Ja te loodate vabastada Davidit kümne sõduriga?" imestas Tanar.

„Meid oli palju rohkem," vastas Tarzan. Juhtus nii, et kaotasime teel osa inimesi, osa aga jäi õhulaeva." Järsku kostis kellegi meeleheitlik kisa. Sõdurid sattusid ärevusse, vahtisid taevasse ja vehkisid ägedalt kätega. Haarati relvade järele.

Taevas ilmus nähtavale õhulaev 0-220. Ümbrust uurides soovis ta aeglasi ringe.

„Nüüd olen ma lõplikult veendunud, et keegi meist on sündiud õnnesärgis," hüüdis Gridley. „See on meie õhulaev. Seal meie sõbrad," lisas ta Ja poole pöördudes.

Uudis levis välkkiirelt kõigil laevadel. Selgus, et taevas polnud roomaja, vaid õhulaev, kus viibisid Abner Perry ja kõigi

107

poolt armastatud keisri David Esimese sõbrad.

Õhulaev 0-220 laskus vette ja Jason Gridley, palunud sõdurilt viskeoda ning sidunud selle külge räti; hakkas sellega otsekui lipuga vehkima.

0-220 lähenes laevastikule ja jõudis peagi kuuldekaugusse.

„Kuidas teil seal on? Kõik korras?" hüüdis Tarzan. „Jah!" kõlas vastuseks ja Zuppner lehvitas rõõmsalt kätt. „Kas von Horst on teiega?" küsis Gridley. „Ei ole!"

«Järelikult jäi üks ikkagi kaotsi," kurvastas Gridley.

„Kas te saate meid pardale võtta?" küsis Tarzan.

Zuppner roolis korsaaride laeva juurde ja uurimisretke liikmed läksid üle oma armsale 0-220-le. Kõigepealt sõdurid, siis Jana ja Thoar ning lõpuks Gridley ja Tarzan. Korsaarid jäid pantvangideks.

Enne luugi sulgemist ütles Tarzan Jale, et kui see kavatseb minna Korsaari David Esimest vabastama, saadab õhulaev nende laevastikku ja vajaduse korral abistab neid.

Sattunud 0-220 pardale, ei suutnud Thoar ja Jana tükil ajal imestusest toibuda.

„Mida kõike ei pea unes nägema," suutis Jana vaid lausuda.

Tarzan esitles külalisi meeskonnale. Dorfile Janat tutvustades ütles ta:

„See on Jana, Zorami Punane Lilleke, Thoari õde."

Gridley tardus ootamatusest soolasambaks. Ta oli otsekui halvatud. Tema kiivus oli nagu peoga pühitud. Selgus, et kõik teadsid seda, kuid temale ei öelnud. Gridley oli esialgu solvunud, kuid taipas kohe, et ilmselt arvasid kõik teda asjaga kursis olevat ega puudutanud seetõttu seda teemat.

Õhulaevas valitses ülev meeleolu, mida tumestas vaid von Horsti kadumine.

0-220 lendas pikkamisi mere kohal, pidades sammu Ja laevaga. Eemalt hakkas paistma korsaaride maa rannik. Ja võeti 0-220 pardale, kus koostati Davidi päästmise üksikasjalik plaan. Seejärel laskus Ja oma laeva tagasi ja tema kohale asus kolm korsaari.

Pantvangidele tutvustati põhjalikult õhulaeva 0-220 lahingu-võimsust.

«Piisab vaid ühest pommist," seletas Gridley, „ja kuningalossist jäävad järele üksnes varemed. Aga kui vaja, teeme kogu Korsaarimaa tükkis laevastikuga pihuks ja põrmuks."

Plaan nägi ette saata üks vang alistumisnõudega korsaaride juurde.

„Sa nägid õhulaeva relvi, Lajo. Nagu oled aru saanud, võime väga hästi ka ilma Ja laevastikuta toime tulla. Sa ütled korsaaride kuningale, et tulime siia keisri järele, ja kirjeldad, mis keeldumise puhul juhtub. Kas küsimusi on?"

„Ei ole."

„Väga hea," sõnas Tarzan. „Tee üksipulgi selgeks, et talle endale on parern, kui saab läbi ilma verevalamiseta."

Dorf andis Lajole mingisuguse kompsu.

„Pane see endale ümber."

„Mis see on?" taganes Lajo.

„Langevari," seletas Dorf.

„Mis-mis?" küsis Lajo.

„Anna käed siia."

Lajo ajas käed rihmadest läbi, Dorf klõpsas kohe lukud kinni.

„Ma ei saa midagi aru!" ajas Lajo vastu.

„Viid Tarzani ulitmaatumi oma kuningale."

„Kõigepealt maandage lennuk, küll ma siis viin selle ulti... ultimaatumi kuningale."

„Ei tule kõne allagi. Lennuk jääb õhku, sina hüppad alla."

„Kuidas?! Te tahate mind tappa!" kisendas Lajo.

„Ei taha," puhkes Gridley naerma. „Kuula mind tähelepanelikult ja sinuga ei juhtu midagi. Sa oled lennukis näinud rohkesti imeväärseid asju ja järelikult on sul mõningane ettekujutus maailmast, kust tulime. Praegu on sul võimalus proovida tegelikkuses meie ühiskonna suurepärast leiutist. Vannun, et sinuga ei juhtu midagi halba. Niipea kui oled õhus, tõmba parema käega sellest metallrõngast ja sa maandud sujuvalt."

„Ma kukun ju surnuks!"

„Noh, kui sa kartma lõid, siis leidub mõni vapram korsaar. Kinnitan sulle, et kõik läheb hästi."

„Midagi ei löönud ma kartma. Olgu, ma hüppan."

„Ära unusta Kiddile ütlemast, et kui ta ei saada meile vastu laeva keisriga, hakkame linna pommitama."

109

Dorf viis Lajo luugi juurde ja lükkas riivi eest. Lajo närvitses.

„Ära rõngast unusta." Nende sõnadega tõukas Dorf langevarjuri luugist alla.

Mõne hetke pärast avanes valge kuppel. Nüüd ei kahelnud enam keegi, et Tarzani läkitus jõuab adressaadini.

Pole vaja omada elavat kujutlusvõimet, et näha sündmuste edasist kulgu. Mõne aja pärast sõitis merele üks väike laev. Üleval saatis teda 0-220, kuni alus jõudis Ja laeva kõrvale ja ligines selle pardale.

Keiser David Esimene anti tagasi oma rahvale.

Kui korsaaride laev oli lahkunud, võeti David 0-220 pardale, kus ta kohtus oma päästjatega. Esimest korda nägi David Innes neid inimesi, kes olid saabunud teisest maailmast.

Pikaldasest viibimisest maa-aluses vangikongis nägi Innes välja kurnatu, nõrga ja kõhnana.

Et vältida uusi vintsutusi, otsustas Tarzan valitseja laevastikku Sarisse mitte saata.

Oli aeg niigi pikaks veninud reis lõpetada.

«Lubasime Thoari ja Jana Zorami viia," tuletas Gridley meelde. «Kõigepealt paneme korsaarid nende linna lähedal maha ja lendame sealt Zorami. Ma ei tule teiega tagasi, seepärast palun mind lasta Ja laevale."

„Mis sa ütlesid?" imestas Tarzan. „Sa tahad siia jääda?"

„ Retke korraldasin mina. Seepärast vastutan ma igaühe elu eest. Mul pole õigust tagasi minna, välja uurimata von Horsti käekäiku."

„Kuid sa kavatsed minna laevastikuga Sarisse. Mismoodi sa ta leiad?" oli Tarzan nõutu.

„ Palun David Innest aidata korraldada tema leidmiseks otsingud," vastas Jason. «Toetudes kohalikele elanikele, suudan sada korda rohkem teoks teha kui 0-220 pardal viibides."

„Mis siis ikka, kui oled nii otsustanud, viime su otsekohe Ja juurde."

Nad jõudsid Ja laevale järele ja andsid talle märku peatuda. Selle ajaga oli Gridley vajalikud asjad kokku pannud, sealhulgas ka tulirelva.

Kuni ta asju laevalaele lasti, jättis Gridley sõpradega hüvasti.

110

«Nägemiseni, Jana." Neiu poole pöördus ta viimases järjekorras.

Jana vaikis, pöördus siis Thoari poole ja ütles: „ Nägemiseni, vend."

„Mis tähendab nägemiseni?" jahmus see. „Mis sul mõttes on?"

„Ma lähen Sarisse inimesega, keda armastan!" vastas Zorami Punane Lilleke...

Tarzan - ahvide kasvandik
Tarzani tagasitulek
Tarzani metsikud sõbrad
Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid
Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - džunglivalitseja
Tarzan ja kadunud impeerium
TARZAN PELLUCTDARIS
Võitmatu Tarzan
Võidutsev Tarzan
Tarzan ja kullalinn
Tarzan ja lõviinimene
Tarzan ja leopardinimesed
Tarzani otsingud
Tarzan ja keelatud linn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja võõrleegion
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja merehädalised
Tarzan ja mõrv džunglis
Tarzan ja maailmameister
Tarzani džunglijutud

(NB! Veel ilmumata osade pealkirjad on esialgsed ning võivad tõlkimise ja toimetamise käigus muutuda.)

13. E. R. Burroughs_Võitmatu TARZAN

Tarzani-lugude kolmeteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

«Stella:»

Paide 1994

E. R. Burroughs võtab Tarzani-lugude seekordses osas ette katse paljastada Aafrika neegreid „vabastama" tulnud valgete valelikkust ja omakasupüüdu. Rahvusvaheline seltskond — venelane Peter Zveri, mehhiklane Miguel Romero, hindu Raghunath jafar, araablane Abu Batn jt. — üritab alustada maailmarevolutsiooni Mustalt Mandrilt Opari linnast röövitud aaretega. Muinasjutulised rikkused ajavad aatemehed omavahel tülli ning õigel ajal igale poole jõudev Tarzan nurjab koos Kuldlõvi, pärdik Nkima ja ustavate waziridega kogu maailma demokraatiat ohustava ürituse. Selle eestvõtjad saavad teenitud karistuse, sellesse eksikombel sattunud aga mõistavad oma viga. Osa tegelaste õnne pärgab autor armastusega.

Trükikoda „Kiir"
Tellimus nr. 2908

Tegelaskujusid ja teemat silmas pidades on üsna mõistetav, miks „Võitmatu Tarzan" („Tarzan the Invincible") saab alles nüüd eesti keeles ilmuda.

© AS Multipress, tõlge, kaas '

I. Väike Nkima

Ma pole ajaloolane ega kroonikakirjutaja, pealegi olen veendunud, et on teemasid, mida prosaistid ei tohiks üldse puudutada. Need on eeskätt poliitika ja religioon. Siiski ei pea ma ebaeetiliseks aeg-ajalt esimesest või teisest ideesid ammutada, ja seda tingimusel, et teemat käsitletaks selliselt, nagu oleks teos väljamõeldis.

Kui see lugu, mida ma kavatsen teile pajatada, oleks imbunud Euroopa kahe teatud riigi ajalehtedesse, oleks see võinud esile kutsuda uue ja veel hirmsama maailmasõja. Kuid juttu ei tule hoopiski sellest. Mind huvitab praegu, et see on hea jutt, mis vastab täielikult minu isiklikele nõudmistele tänu asjaolule, et Ahvide Tarzan oli tihedalt seotud paljude haaravate episoodidega.

Ma ei kavatse teid tüüdata kuiva poliitilise looga, seega pole vaja asjatult pingutada oma aju, püüdes avada varjunimesid, mis ma andsin mõnele tegelasele, kes minu arust peavad rahu ja turvalisuse huvides selle säilitama.

Võtke seda lihtsalt kui järjekordset juttu Tarzani-lugudest, millest loodetavasti leiate meelelahutust ja puhkust. Aga kui te sellest ka vaimutoitu leiate, siis seda parem.

Kahtlemata juhtusid vähesed nägema, veel vähem lugema mõni aeg tagasi ajalehtedes vilksatanud sõnumit selle kohta, et Aafrika kirderannikul Somaalias paiknevad Prantsuse koloniaal-väed sooritasid kallaletungi Itaalia asumaale. See teave kätkeb endas vandenõu, intriigide, meeletuse ja armastuse lugu, lugu lurjustest ja lollpeadest, vapratest inimestest ja kaunitaridest, metsa ja džungli loomadest.

Kui keegi teist juhtuski mainitud ajalehesõnumit silmama, siis on päris kindel, et keegi ei näinud südantlõhestavat episoodi, mis neis paigus veidi enne seda sündmust aset leidis. Võiks arvata, et teatud olendi ja Euroopa rahvusvahelise poliitika või

4

rahvaste saatuse vahel ei saanud üldse olla mingit seost, sest see olend oli kõigest tilluke ahv, kes päästis end puude ladvus põgenemisega ja kriiskas hirmust. See oli väike Nkima, keda ajas taga koletu suur kuri ahv, palju suurem kui pärdik Nkima.

Rahu säilimise õnneks Euroopas ja kogu maailmas polnud jälitaja kiirus võrdeline tema vaenuliku meeleoluga ja Nkimal õnnestus pääseda. Kuid veel kaua pärast seda, kui suur ahv oli lõpetanud tagaajamise, kihutas väike pärdik püüde ladvus edasi, kriisates nii läbilõikavalt, kui vähegi suutis, sest hirmu tunda ja end põgenemisega päästa olid väikese Nkima kaks peamist tegevusala.

Võimalik, et Nkima jõud rauges, kuid tõenäoliselt silmas ta tõuku või linnupesa. Nii või teisiti ta peatus, kuid torises ja va-distas endistviisi kõrgel maa kohal õõtsuval oksal.

Maailm, kus väike Nkima sündis, tundus talle väga hirmuäratav, ja sel ajal, kui ahvike ei maganud, ta muud ei teinudki, kui kurtis oma saatuse üle, sarnanedes selles suhtes nii mõnegi inimesega. Väikesele Nkimale paistis, et maailma asustavad suured kurjad olendid, kes jumaldavad ahviliha. Oli lõvi Numa, panter Sheeta ja madu Histah kolmevalitsus, mis täitis hädaohuga kogu ilma — maapinnalt kõige kõrgema puu ladvani välja. Veel olid suuremad ja väiksemad ahvid. Aga jumal oli loonud need kõik Nkimast suuremaks ja kõik nad kandsid tema peale viha — nii tundus talle.

Kas või see toores olend, kes nüüdsama teda taga oli ajanud. Ahvipõnn Nkima oli teda ainult kepiga visanud, kui ta puu otsas magas, ja sellesama tühise asja pärast tormas ahv Nkimale järele kindla kavatsusega teda tappa. Ma ei kavatse Nkimat sugugi laita, talle ei tulnud iialgi pähe, nagu, muide, ka mõnele inimesele, et süütud naljad võivad mõnikord viia saatuslike tagajärgedeni.

Ülekohtuse saatuse üle mõtteid mölgutades jäi väike Nkima üpris kurvaks. Siiski oli tema kurbusel üks teine, sootuks tõsisem põhjus, millest tema väike süda tahtis lõhkeda. Mitu-mitu kuud tagasi oli tema isand ära läinud ja ta üksinda jätnud. Tõsi, ta jättis Nkima ilusasse hubasesse majja heade inimeste juurde, kes teda söötsid, kuid väike Nkima igatses suurt tarmanganit, kelle paljas õlg oli talle ainus koht, kust võis vähimagi kartuseta maailmale solvanguid kaela paisata. Ja nüüd otsis väike Nkima juba pikemat aega oma armastatud Tarzanit, hoolimata metsa ja džungli ohtudest..

5

Et südameid mõõdetakse neis sisalduva armastuse ja truudusega, mitte läbimõõduga tollides, oli väikese Nkima süda väga suur — nii suur, et keskmine inimene võis selle taha peita oma südame ja veel iseenda pealekauba. Nüüd juba pikka aega oli see süda kiduras rinnas üksainus suur põletav valu. Ent väikese Manu õnneks oli tema mõistus loodud selliseks, et ta võis isegi suure mure kergesti unustada. Nkima raskeid mõtteid võis katkestada liblikas või mahlakas toidupooliš. See oli isegi hea, sest muidu oleks ta lihtsalt mure kätte surnud.

Nii ka praegu. Mõeldes nukralt oma kaotusest, Nkima võpatas äkki, sest tuul muutis suunda ja tõi tema teravatesse kõrvadesse hääle, mis ei sarnanenud talle lapsest saadik harjumuspäraste džunglihelidega. Ilmselt ei sobinud see heli teistega. Aga mis toob ebakõla džunglisse ja mujalegi, kus see kajab? Inimene. Just inimeste hääli Nkima kuuliski.

Väike ahv hakkas käratult puult puule libisedes häälte suunas liikuma ja peagi tuli üha valjemaks muutuvate häälte kõrval ilmsiks veel midagi, mis nii Nkimale kui igale teisele džung-liasukale oli lõplik kinnitus müraallika kohta, — lõhn.

Arvatavasti olete jälginud, kuidas kas või teie oma koer tunneb teid ära välimuse järgi, aga kas ta rahuldub sellega lõplikult, enne kui tundlik haistmismeel pole kinnitanud tema nä-gemismuljet?

Nii oli ka Nkimaga. Tema kõrvad tabasid inimeste kohaloleku, nüüd aga veenis nina teda lõplikult selles, et läheduses viibivad inimesed. Ta mõtles neist nagu suurtest ahvidest, mitte nagu inimestest. Seal olid gomanganid, suured mustad ahvid — neegrid. Nkimale andis sellest märku tema nina. Oli ka tarmanganisid. Need, keda Nkima kujutles suurte valgete ahvi-denat olid valged inimesed.

Ta vedas erutatult ninaga õhku, püüdes tabada armastatud Tarzani tuttavat lõhna, kuid seda seal polnud. Nkima mõistis seda veel enne, kui oli võõraid näinud.

Laager, mis peagi Nkima pilgule ülalt avanes, oli hästi sisse seatud. Kõige järgi võis arvata, et see oli seisnud seal juba mitu päeva ja tõenäoliselt seisab veel mõnda aega. Laager oli üles löödud kiirustamata. Silma hakkasid valgete inimeste telgid ja araablaste omad, mis olid peaaegu sõjaväelasliku täpsusega ritta seatud. Nende taga seisid neegrite kerged onnid materjalist,

6

millega loodus oli seda paikkonda õnnistanud.

Ühe araablaste telgi ülestõstetud katte all istus mõni valges burnuses beduiin ja jõi tavapärast kohvi. Hiiglasliku puu varjus teise telgi ees mängis neli valget innukalt kaarte. Onni kõrval mängis salkkond turskeid galla suguharu sõdureid minkalat. Siin oli.mustanahalisi ka teistest suguharudest — väljarändajaid Ida- ja Kesk-Aafrikast, samuti paar neegrit lääneranniku1t.

Kogenud aafrika rännumehel või kütil oleks ilmselt tekkinud raskusi kogu selle rasside ja nahavärvuste kireva segapudru täpse liigitamisega. Mustanahalisi oli ülearu palju uskumaks, et nad kõik on kandjad, sest hoolimata suurest hulgast kraamist, poleks igaühele tegelikult kandamit jätkunud, ka siis mitte, kui välja arvata askarid, kes peale relva ja laskemoona nagunii midagi muud ei kanna.

Pealegi oli laagris rohkem püsse, kui oleks vaja läinud isegi märksa arvukama rühma kaitsmiseks. Tõepoolest, iga inimese kohta tuli üks püss. Kuid need olid juba ebaolulised üksikasjad, mis ei avaldanud Nkimale vähimatki muljet. Tema jaoks oli tähtis vaid see, et tema isanda valdustesse oli ilmunud palju võõraid tarmanganisid ja gomanganisid. Kuivõrd Nkima nägi igas võõras vaenlast, muutus ta rahutuks. Rohkem kui kunagi varem tahtis ta nüüd leida Tarzanit.

Tõmmu hindu, turban peas, istus ristijalu telgi ees maas, ilmselt mediteeris. Aga kui kellelgi oleks õnnestunud näha tema musti tuliseid silmi, siis oleks ta hoomanud, et nende vaade polnud sootukski eemalolev: hindu ei lasknud hetkekski pilku teistest pisut kaugemal seisvalt telgilt.

Kui sealt astus välja neiu, tõusis Raghunath Jafar üles ja läks tema juurde. Neiut kõnetades ilmus mehe näole nilbe naeratus, kuid talle vastates jäi neiu tõsiseks. Ta rääkis viisakalt, ent ei seisatanud, vaid suundus nelja kaarte mängiva mehe poole.

Kui ta nende laua juurde astus, tõstsid mehed silmad üles ja igale näole ilmus heatahtlik ilme, kuid jäi selgusetuks, kas oli see ühesugune nendel maskitaolistel nägudel, mille taha tavat-seme peita oma salamõtteid. Siiski oli ilmselge, et temasse suh-tuti sümpaatiaga.

„Tere, Zora!" hüüdis raseeritud näoga kogukas mees. „Oled end välja puhanud?"

„Jah, seltsimees," vastas neiu, „kuid magamine on mind ära tüüdanud. See logelemine teeb närviliseks."

7

„Mind ka," möönis mees.

„Kui kaua kavatsete veel ameeriklast oodata, seltsimees Zveri?" küsis Raghunath Jafar. Mehemürakas kehitas õlgu.

„Ma vajan teda," vastas ta. „Tuleksime väga hästi toime ka ilma temata, kuid ei tohi kahe silma vahele jätta seda moraal-
set muljet, mida avaldab maailmale üksnes see, et ürituses osa-
leb aktiivselt rikas ameeriklane seltskonna koorekihist. Nii et
ootame ta ära." .

„Kas usaldate täielikult seda gringot, Zveri?" küsis noor tõmmu mehhiklane. Ta istus koguka puhtaks aetud lõuaga mehe kõrval, kes ilmselt oli retke juht.

„Kohtusih temaga New Yorgis ja veel üks kord San Franciscos," kostis Zveri. „Teda kontrolliti kõige hoolikamalt ja tulemused on head."

„Olen alati kahtlustanud inimesi, kes on saanud kogu oma varanduse kapitalismilt," kuulutas Romero. „See on neil veres: oma südames vihkavad nad proletariaati niisama, kui meie vihkame neid."

„See poiss on sootuks midagi muud," jäi Zveri endale kindlaks. „Ta on juba niivõrd meie poolele kaldunud, et on õiglase ürituse nimel valmis reetma lihast isa... ja reedabki juba oma kodumaad."

Kui Zora Drinov seda iseloomustust kuulis, kõverdusid ta huuled tahtmatuks muigeks, mis jäi teistele märkamata. Mehhiklane Migüel Romero ei jäänud rahule. „Ma ei usalda igasuguseid gringosid," kuulutas ta. Zveri kehitas õlgu.

„Meie isiklikul vastumeelsusel pole vähimatki tähtsust võrreldes maailma töölisklassi huvidega," märkis ta. „Kui Colt pärale jõuab, peame teda vastu võtma nagu oma inimest. Ei tohi unustada, et kuidas me Ameerikat ja ameeriklasi ka ei vihkaks, ilma nende ja nende nurjatu kapitalita ei saavuta me tänapäeva maailmas tuhkagi."

«Kapitalita, mis on kokku aetud töölisklassi vere ja higiga," urises Romero.

Just nimelt," sekkus õhinal Raghunath Jafar. „Aga kui mõistusevastane see ka pole, õõnestab ja hävitab seesama rikkus kapitalistliku Ameerika ja lõppude lõpuks tagab proletariaadile võidu."

8

„Minagi mõtlen nii," ütles Zveri. „Ühise ürituse nimel eelistan ma Ameerika kulda mis tahes teise riigi kullale..."

„Kuid mida meile tähendavad selle ameeriklasest ärimehe armetud summad?" küsis Zora nõudlikult. „See on ju köömes võrreldes sellega, mida Ameerika juba nii heldelt Nõukogude Venemaal investeerib. Mis on tema reetmine võrreldes teistega, kes juba teevad ülemaailmse kommunismi võidu lähendamiseks rohkem kui Kolmas Internatsionaal? See on isegi vähem kui piisake meres."

„Mida te silmas peate, Zora?" küsis Miguel.

. „Ma pean silmas Ameerika pankureid, tööstureid ja insenere, kes müüvad meile omaenda maad ja rahu lootuses täita kullaga oma juba niigi pungil kirste. Üks kõige jumalakartlikumaid ja lugupeetavamaid kodanikke püstitab meile Venemaal tohutu suuri vabrikuid, kus võime teha traktoreid ja tanke; nende töösturid võistlevad omavahel, et varustada meid tuhandete len-nukimootoritega; nende insenerid müüvad meile oma intellekti ja meisterlikkust, et ehitada hiigelsuurt tööstuslinna, kus val-mistataks laskemoona ja sõjatehnikat. Sellised on need reeturid, sellised on need inimesed, kes kiirendavad selle päeva saabumist, mil Moskva hakkab kogu maailmale oma poliitikat peale sundima."

„Räägite nii, nagu oleks teil sellest kahju," kõlas kuiv hääl tema selja taga.

Neiu pööras kähku ümber.

„Ah, see olete teie, seik Abu Batn," lausus ta, silmates tõmmut araablast, kes oli pärast kohvi joomist nende juurde tulnud. „Meie heatahtlik fortuuna ei takista mind nägemast vaenlase sõnamurdlikkust, kuid ei luba ka vaimustuda kelle tahes reeturlikkusest, isegi kui see oleks meile kasulik."

„Kas see käib ka minu kohta?" küsis Romero valvsalt.

Zora puhkes naerma.

„Mis te nüüd, Miguel," lausus ta. „Olete ju töölisklassi esindaja ja ustav oma maa proletariaadile, need teised aga kuuluvad kapitalistide klassi, ja nende valitsus on kodanlik valitsus, kes vihkab kommunistlikke ideaale niivõrd, et pole siiani tunnustanud meie riiki. Sellest hoolimata müüvad need sead iseennast ja oma maad käputäie haisvate dollarite eest. Ma põlgan neid."

Zveri muigas.

9

„Oled tõeline bolševik, Zora," hüüdis ta. „Vihkad vaenlast kogu hingest, isegi siis, kui ta meid aitab."

„Kuid viha ja lobisemisega ei saavuta midagi," ütles neiu. „ Saaks rutem asjaga peale hakata. Meie aga tolkneme siin ja lööme lulli."

„Mida sa siis soovitad?" päris Zveri heasüdamlikult. * „Võiks vähemalt proovida Opari kulda kätte saada," vastas neiu. „Kui Kitembol on õigus, jätkuks sellest tosina sellise retke finantseerimiseks, nagu on plaanitav, ja me ei vajaks neid . ameerika... kuidas nad neid kutsuvadki?., kaukamehi."

„Ka mulle on selline mõte pähe tulnud," lausus Raghunath Jafar.

Zveri kortsutas kulmu.

„Võib-olla keegi teist tahab ihust ja hingest selle ekspeditsiooni juhiks saada," ütles ta ärritatult. „Ma tean, mida teen, ega ole kohustatud kellegagi oma plaane arutama. Kui saabub aeg anda käsklus, teen ma seda. Kitembo on käsu kätte saanud ja juba mitu päeva tehakse ettevalmistusi Opari ekspeditsiooniks."

„ Oleme samuti asjast huvitatud ja valmis riskima nagu teiegi, Zveri," sekkus Romero järsult. „Pidime ju kõik tegutsema ühiselt, mitte nagu isand ja ori."

„Varsti saate teada, et isand olen mina," nähvas Zveri ebameeldival toonil.

Jajah," muigas Romero, „ka tsaar pidas end isandaks, ja te teate, mis temast sai?"

Zveri kargas püsti, haaras revolvri pihku ja sihtis Romerot, kuid samal hetkel lõi neiu ta käe alt üles ja astus nende vahele.

„Oled ogaraks läinud, Zveri!" karjatas ta.

„Ära sega end vahele, Zora! See on minu asi ja varem või hiljem tuleb see klaarida. Siin olen mina peamees ja ma ei salli oma laagris reetureid. Mine eemale."

„Ei!" vaidles neiu tuliselt vastu. „Miguelil polnud õigus, aga ka sinul mitte. Kuid valada praegu meie endi verd tähendaks kaotada vähimgi väljavaade võita. See vaid külvab hirmu ja umbusku ning maksab mustanahaliste lugupidamise, sest nad tunnevad, et meil puudub üksmeel. Pealegi on Miguel relvata, teda tulistada oleks alatu mõrv, see jätaks su ekspeditsiooni iga korraliku liikme austusest ilma."

Ta prahvatas need sõnad välja vene keeles, mida juuresolijaist

10

mõistsid vaid nemad kahekesi, pöördus siis Migueli poole ja kõnetas teda inglise keeles.

„Teil polnud õigus, Miguel," lausus ta pehmelt. Juht peab olema meil üks ja sellele kohale on valitud seltsimees Zveri. Ta kahetseb, et käitus uisapäisa. Vabandage tema ees oma sõnade pärast, suruge teineteisel kätt ja unustagem see vahejuhtum."

Romero kõhkles viivu ja sirutas siis Zverile käe.

Venelane surus pakutud kätt ja kummardas peenutsevalt.

«Unustame selle, seltsimees," lausus ta morni ilmet säilitades, nagu, muide, ka mehhiklane.

Väike Nkima haigutas, haakis end sabapidi oksa külge ja ronis kõrgemale. Tema uudishimu oli rahuldatud. Tal kadus vähimgi huvi võõraste vastu, ent ta otsustas, et isand peab nende siinolekust teadma. See väikeses peas sündinud mõte kutsus taas esile nii sügava kurbuse ja otsatu igatsuse Tarzani järele, et Nkimat haaras jälle sünge otsusekindlus jätkata ahvinimese otsinguid. Võib-olla poole tunni pärast köidab tema tähelepanu taas mõni tavaline nähtus, kuid praegu oli see tema eluküsimus.

Lennates puult puule, hoidis väike Nkima oma roosakas peos Euroopa saatust, ehkki ta seda ise ei aimanud.

Päev kaldus õhtusse. Kauguses kõlas lõvi möiratus. Üle Nkima selja jooksid vaistlikult judinad. Tegelikult ta nii väga ei kohkunudki, mõistes, et puu ladvast ei saa teda kätte ükski lõvi.

Safari ees kõndiv noormees tõstis pea üles ja kuulatas. „See pole enam kuigi kaugel, Tony," ütles ta. „Jah, söör, see on üsna lähedal," kostis filipiinlane. „Sa pead õppima ilma igasuguste «söörideta" läbi ajama, Tony, enne kui me teistega ühineme," tegi noormees talle märkuse.

Filipiinlane muigas.

«Olgu, seltsimees," nõustus ta. „Olen nii harjuma kõik „söör" nimetama, et mul saama raske teistmoodi ütlema."

„Kardan, et sellisel juhul pole sa kuigi hea bolševik, Tony."

„Aga ei!" hüüatas filipiinlane. „Miks ma muidu siin olema? Teie arvama, ma tulema siia jumalast unustatud maale, kus väga palju lõvid, sipelgad, ussid, kärbsed ja moskiitod, lihtsalt jalutama? Ei, mina tulema andma oma elu Filipiinide iseseisvuse eest."

„Muidugi, see on sinust väga õilis, Tony," lausus kaaslane tõsiselt, „aga mismoodi see filipiinlastele vabaduse toob?"

11

Antonio Mori sügas kukalt.

„Ei tea," tunnistas ta, „kuid see tegema pahandust Ameerikale."

Kõrgel puude ladvus ületas nende tee väike ahv. Hetkeks Nkima peatus ja jälgis neid pisut ning tormas siis edasi.

Pool tundi hiljem möirgas lõvi jälle, nii ähvardavalt ja ootamatult kaikus all džunglis kõuehäälne kõmin, et väike Nkima pidi äärepealt puu otsast alla kukkuma. Hirmust kriisates pages ta võimalikult kõrgele ja jäi vihaselt torisedes istuma.

Lopsaka lakaga suurepärane isalõvi tuli lagendikule puu alla, mille, otsas varjas' end värisev Nkima. Lõvi tõi taas kuuldavale võimsa hääle, ja tema kõrvulukustavast väljakutsest lõi maa vankuma. Nkima piilus alla ja jättis äkki porina. Selle asemel hakkas ta ärevalt hüplema, vadistama ja näovigureid tegema. Lõvi Numa vaatas üles ja siis juhtus midagi kummalist. Ahv lakkas vadistamast ja tõi kuuldavale madala omapärase kisa. Lõvi silmad, mis olid siiani vihaselt välkunud, omandasid uue, pea-aegu õrna ilme. Ta tõmbas selja küüru ja hakkas külge vastu puutüve hõõruma, metsikute lõugade vahelt kuuldus tasast nur-rumist. Siis sööstis väike Nkima kiiruga läbi lehestiku allapoole, sooritas viimase kärme hüppe ja kukkus loomade kuninga paksule lakale.

II. Hindu

Alanud päev tõi vandenõulaste laagrisse uue tegevuse. Beduiinid ei joonud enam kohvi, valged olid mängukaardid kõrvale pannud ja galla suguharu sõdurid ei mänginud enam minkalat.

Välilaua taga istus Žveri, andis käsklusi ning jagas Zora ja Raghunath Jafari abiga ühtaegu laskemoona neist hanereas mööduvatele relvastatud meestele. Miguel Romero ja kaks teist valget jälgisid laadungi jaotamist kandjate vahel. Metsik mustanahaline Kitembo sebis väsimatult oma inimeste keskel, kiirustades hommikusöögilt hilinejaid ja kogudes laskemoona saanud mehi salkadesse. Üksnes seik Abu Batn istus jõude oma päikesest põlenud sõdurite keskel. Olles alati täielikus lahinguvalmiduses, jälgisid nad põlglikult kaaslaste korratut sagimist.

„Mitu inimest sa jätad laagrit valvama?" küsis Zora.

12

„Sina koos seltsimees Jafariga jääd minu asemele," vastas Zveri. „Laagrit valvavad sinu poisid ja kümme askarit."

„Sellest piisab," ütles neiu. „Oleme väljaspool ohtu."

Jah," soostus Zveri, „kuid nii on see vaid esialgu, kuni siia pole ilmunud Tarzan. Kontrollisin kõike sada korda, enne kui põhilaagri jaoks selle koha valisin. Mul on andmeid, et ta pole siin ammu käinud, lendas dirižaabliga mingisugusele tobedale ekspeditsioonile ja kadus kui vjts vette. Olen päris kindel, et ta on surnud."

Niipea kui viimane mustanahaline oli oma lahinguvarustuse kätte saanud, võttis Kitembo oma suguharu mehed teistest veidi kaugemal kokku ja hakkas nendega vaikselt rääkima. Nad olid basembo suguharust ja nende juht Kitembo kõneles nende; ga emakeeles.

Kitembo vihkas kõiki valgeid. Inglased olid vallutanud maa, kus iidsetest aegadest asus tema rahva kodu, aga et Kitembo oli pärinud pealiku tiitli, kuid ei tahtnud leppida vallutajate ülemvõimuga, tagandati ta kohalt ja pandi troonile kuulekas marionett.

Metsikule, julmale ja salakavalale pealikule Kitembole olid kõik valged saatana sigitised, kuid koostöös Zveriga nägi ta võimalust inglastele kätte maksta. Seepärast kogus ta enda ümber suurel hulgal kaashõimlasi, et liituda ekspeditsiooniga, mis Zveri kinnitust mööda pidi maa jäädavalt vabastama okupantidest ja andma Kitembole veelgi suurema võimu, kui seda oli basembo pealikutel.

Siiski oli Kitembol raske säilitada oma inimeste huvi selle ettevõtmise vastu. Inglased olid põhjalikult õõnestanud tema võimu ja mõju, ja sõdurid, kes varem tema ees orjameelselt lömitasid, julgesid nüüd avalikult kahelda tema volitustes. Kuni kõik laabus, inimesed ei nurisenud: rännakud olid lühikesed, peatused vaiksed ning seda kõike lääneranniku neegrite ja teiste, basembodest vähem sõjakate suguharude liikmete hulgas, kes täitsid kandjate ja teenrite ülesandeid. Nüüd, kus ees hakkas paistma reaalne oht, otsustas nii üks kui teine tunda huvi, millist kasu see neile tõotab, soovimata ilmselt nii valge Zveri kui ka musta Kitembo auahnuse või vastumeelsuse heaks nahka turule viia.

Soovides nüüd rahulolematust pehmendada, alustas Kitembo sõduritega kõnelust, tõotades neile ühelt poolt jõukust, teiselt

13

poolt karmi karistust, lastes neid sel moel valida kuulekuse ja mässu vahel.

Mõni lubadus, millega ta nende kujutlusvõimet üles küttis, oleks Zverit ja ülejäänud valgeid retkest osavõtjaid tõsiselt nördima pannud, oleksid nad basembode murdest aru saanud. Kuid kõige kaalukam põhjendus Kitembo käskudele alistumise kasuks oli

nähtavasti teesklematu hirm, mida enamik kaashõimlasi oma halastamatu pealiku ees tundis.

Teiste mustanahaliste hulgas oli mõnest suguharust väljatõugatuid ja märkimisväärne arv kandjaid, kes olid palgatud tavalises korras saatma seda, mida ametlikult nimetati teaduslikuks ekspeditsiooniks.

Abu Batn oma sõduritega otsustas mõnda aega toetada Zverit kahel põhjusel: esiteks rahahimust ja teiseks vihavaenust kõigi valgete vastu inglaste tõttu, kes olid kinnitanud oma ülemvõimu Egiptuses ja isegi kaugetes kõrbetes, mida araablased pidasid oma igipölisteks maadeks.

Zverit saatvaid teiste rasside esindajaid innustasid, nagu arvati, üllad humaansed ajendid, ehkki, kui päris aus olla, kõneles nende juht sagedamini varanduse ja võimu omandamisest kui proletariaadi õnne ja vendluse ideaalidest. '.

Niisiis asus sel kaunil hommikul salapärase Opari poole teele kirev, kuid sellest hoolimata hirmuäratav ekspeditsioon.

Zora Drinov saatis neid pilguga, laskmata imeilusaid mõistatuslikke silmi Peter Zveri kujult, kuni viimane kadus pimedasse metsa.

Oli see siis nüüd piiga, kes vaatas rahutul pilgul järele oma ohtlikule teele asunud armsamale, või...

„Ta võib ka mitte tagasi tulla," kõlas Zora kõrva kohal õline hääl.

Neiu pööras pead ja kohtas Raghunath Jafari ainitist pilku. „Ta-tuleb tagasi, seltsimees," väitis Zora. „Peter Zveri tuleb minu juurde alati tagasi."

„Olete temas ülemäära kindel," lausus hindu ihara pilgu välkudes.

„Ma tean, mida räägin," vastas neiu oma telgi poole suundudes. •

„Oodake," sõnas Jafar.

„Mida te soovite?"

„Teid," vastas mees. „Mida te leidsite selles toores elajas,

14

Zora? Mida ta taipab armastusest või ilust? Ainult mina oskan teid hinnata, kaunis hommikuvärske õis. Minuga saate tunda täiusliku armastuse imetabast õndsust, sest olen selles kunstis meister. Zveri-taoline loom võib teid üksnes alandada."

Tütarlast valdas iiveldamapanev vastikustunne, kuid ta püüdis seda hindu eest varjata, sest mõistis, et ekspeditsioon lahkus teadmata ajaks ja nende päevade jooksul viibivad nad Ja-fariga tegelikult laagris üksinda, välja arvatud käputäis metsikuid mustanahalisi sõdureid, kelle suhtumist seda sorti asjadesse ei saanud ette aimata. Sellele vaatamata oli neiu täis otsustavust teha mehe püüdlustele ühemõtteline lõpp.

„Mängite surmaga, Jafar," lausus neiu vaikselt. „Mind ei toonud siia armuseikluste janu, ja kui Zveri sellest teada saab, mis te mulle ütlesite, tapab ta teid. Ning ärge enam sellel teemal minuga rääkige."

„Seda polegi vaja,” vastas hindu mõistatuslikult. Tema poolsuletud silmad olid kiindunud neiu silmadesse. Nii seisid nad teineteise vastas paarkümmend sekundit ja Zora Drinov tundis, et teda valdab nõrkus ja ta on lähedal allaandmisele. Tahtejõudu pingutades püüdis ta sellest tundest jagu saada ja hindu tahtele vastu panna. Lõpuks viis ta pilgu kõrvale. Zora oli võitnud, kuid võit tõi talle nõrkuse ja värinad nagu pärast ägedat kähmlust. Rutakalt selja pööranud, kiirustas ta oma telgi poole, julgemata tagasi vaadata, sest kartis taas kohata Raghunath Jafari silmi — kahte kurja kiskjalikku võrendikku. Seepärast Zora ei märganudki nilbet rahuloluirvitust, mis kõverdas hindu mee-laid huuli, ega kuulnud lauset, mida ta sosinal kordas: „Seda polegi vaja."

* * *

Ekspeditsioon liikus mööda looklevat rada, mis viis kaljude jalamile. Need kaljud ääristasid inimtühja platoo alumist piiri, mille taga peitusid Opari iidsed varemed. Kaugel läänes lähenes samal ajal vandenõulaste baaslaagrile Wayne Colt. Hiiglasliku lõvi seljas kükitades jätkas lõunas oma, teekonda väike ahv, kes, tundes end täielikult karistamatuna, külvas valjuhäälsete solvangutega üle kõiki džungliasukaid, kes teel iganes ette juhtusid. Julm kiskja, täis põlgust kõigi väiksemate olendite vastu, sammus kõrgilt vastutuult, tunnetades oma vaieldamatut üleolekut. Numa teel rohtu sööv antiloobikari tundis lõvi teravat lõhna ja muutus ärevaks, kuid tasus lõvil nende vaateväljale

15

ilmuda, kui nad ainult jooksid teed andes eemale ja kiskja lähedust kartmata hakkasid uuesti rohtu näksima, sest lõvi Numa kõht oli täis ja rohusööjad said sellest aru, nagu mõistavad metsloomad seda, mida ei või mõista inimene oma nüristunud mee-leorganitega.

Lõvi lõhn jõudis ka teiste loomadeni, kes viibisid kaugemal, ja nemadki muutusid ärevaks, ehkki nende hirm oli antiloopide ehmatusest väiksem. Need teised olid suured ahvid To-yati sugukonnast. Vägevad isaahvid ei kartnud kedagi, isegi Numat ennast mitte, ehkki nende emased ja pojad värisesid hirmust.

Sedamööda, kuidas suur kass lähenes, hakkasid manganid askeldama ja närvitsema. Ahvikuningas To-yat tagus endale vastu rinda ja paljastas koletud võitluskihvad. Võimsad õlad kühmu tõmmanud, liikus Ga-yat karja ääre poole vastu lähenevale ohule. Zu-tho hakkas oma mõhnalistel jalgadel ähvardavalt trampima. Emad kutsusid poegi enda juurde ja paljud ronisid kõrgete puude alumistele okstele.

Äkki hüppas tihedast lehestikust karja keskele peaaegu alasti inimene. Loomade pingul närvid ei pidanud vastu. Vihase lõ-rinaga sööstis kari ootamatult nende hulka ilmunud vihatud inimese kallale. Esimesena hüppas tema juurde ahvikuningas.

„To-yatil on lühike mälu," lausus inimene manganide keeles.

Ahv seisatas, arvatavasti imestades, et kuuleb emakeelt inimese suust.

„Olen To-yat!" lõrises ta. „Ma tapan!"

„Olen Tarzan," vastas inimene, „ suur kütt, vägev võitleja. Tulin rahuga."

„Tappa! Tappa!" müristas To-yat, ja hiiglaslikud hirmuäratavad isased trügisid paljastatud kihvadega ettepoole.

„Zu-tho! Ga-yat!" hüüdis inimene käskivalt. „See olen mina, Ahvide Tarzan!"

Kuid isaahve oli juba vallanud hirm ja närvilisus, sest nad olid haistnud Numa tugevat lõhna, Tarzani äkiline ilmumine ajas nad paanikasse.

„Tappa! Tappa!" märatsesid nad, kuid esialgu kallale veel ei tunginud, vaid läksid pikkamisi edasi, küttes end üles vajaliku ohjeldamatu hulluseni, mis eelneb välkkiirele verejanulisele rünnakule ja millele ei suuda vastu seista ükski elusolend.

Ent järsku tõi hiigelsuur pulstunud ahvimammi, seljas tilluke poeg, kuuldavale läbilõikava kisa.

16

„Numa!" kriiskas ta, pööras ümber, ja põgenes lähima puu otsa.

Silmapilk tormasid kõik emaahvid oma lastega puude otsa varju otsima. Isaste tähelepanu kandus hetkeks inimeselt uuele ohule. See, mida nad nägid, riisus neilt viimasegi enesevalitsemise. Otsejoones nende poole tuli raevust põlevate ümmarguste rohekaskollaste silmadega võimas kullakarva lõvi, tema seljas troonis väike ahv, kes karjus neile solvavaid sõnu. Vaatepilt masendas To-yati ahve ja esimesena andis alla kuningas. Tuues kuuldavale metsiku lorina, millega ta püüdis oma autoriteeti päästa, hüppas To-yat lähima puu otsa, kuna ülejäänud tormasid otsekohe igale poole laiali, jättes valge hiiglase silm silma vastu hirmuäratava lõviga.

Loomade kuningas hakkas põlevi silmi ja allapainutatud peaga inimese poole liikuma, vehkides jäiga saba tutiga. Inimene lausus tasasel häälel üheainsa sõna, mis oli kuuldav vaid paari jardi kaugusele. Sedamaid tõstis lõvi pea, õudne leek tema silmis kustus ning samal hetkel tõi väike ahv kuuldavale läbilõikava äratundmis- ja vaimustuskisa, kargas üle Numa pea ning jõudis kolme pika hüppega inimese õlale ja põimis väikesed käed pronkspruuni kaela ümber.

„ Väike Nkima!" sosistas Tarzan, tundes põsega tema vastu liibunud ahvi karvast palet.

Lõvi lähenes majesteetlikul kõnnakul, nuusutas inimese paljaid jalgu, hõõrus pead tema külje vastu ja heitis jalge ette maha.

„ Jad-bal-ja!" tervitas ahvinimene lõvi.

.To-yati sugukonna suured ahvid jälgisid toimuvat ohutust kõrgusest. Nende kabuhirm ja raev vaibusid.

„See on Tarzan!" kuulutas Zu-tho.

‚Jah, see on Tarzan," kordas kajana Ga-yat.

To-yat hakkas torisema. Ta ei sallinud Tarzanit, kuid kartis teda, ja nüüd, olles saanud uusi tõendeid suure tarmangani võimust, lõi veelgi rohkem kartma.

Tarzan kuulatas väikese Nkima südi porisemist. Ta sai teada võõrastest tarmanganidest ja arvukatest gomanganide sõduritest, kes olid tunginud džunglivalitseja territooriumile.

Suured ahvid hakkasid rahutult puude otsas nihelema — nad tahtsid alla ronida, kuid kartsid Numat. Suured isaahvid olid aga ülemäära rasked, et riskida ära minna mööda puude otsas kulgevat kõrget rada, kus võisid kartmatult liikuda väiksemad

17

ahvid. Seepärast pidid nad ühe koha peal paigal olema, kuni Numa minema läheb.

„Kasige minema!" karjus kuningas To-yat. „Kasige minema ja jätke manganid rahule!"

„Me läheme ära," vastas ahvinimene, „kuid teil ei pruugi karta ei Tarzanit ega Kuldlõvi. Oleme teie sõbrad. Ma ütlesin Jad-bal-jale, et ta kunagi teisse ei puutuks. Võite alla tulla."

„Me jääme puu otsa, kuni ta minema läheb," ütles To-yat. „Äkki ta unustab ära."

„OIed argpüks," nähvas Tarzan põlglikult. „Zu-tho või Ga-yat ei karda sugugi."

„Zu-tho ei karda midagi," kuulutas praalivalt hiigelsuur isaahv.

Sõnakestki lausumata ronis Ga-yat kohmakalt alla puu otsast, kus ta oli kükitanud. Märgatava innuta, kergelt kõhklevana suundus ta Tarzani ja Jad-bal-ja poole. Tema sugukondla-sed jälgisid pinevalt suurt ahvi, oodates iga hetk kollasesilmse koletise kallaletungi. Kahtlemata kisub ta Ga-yati lõhki, esialgu lamab aga Tarzani jalge ees ja jälgib hatuse isaahvi iga pisematki liigutust. Ka džunglivalitseja jälgis hiiglaslikku Numat, sest keegi ei teadnud temast paremini, et kuidas ka lõvi poleks harjunud oma isandale alluma, jääb ta ikkagi lõviks. Nende sõpruse kõigi aastate jooksul, alates sellest ajast, kui Jad-bal-ja oli veel väike tähniline karvatombuke, kuni tänaseni polnud Tar-zanil olnud kordagi põhjust kahelda kiskja truuduses, ehkki tuli ette silmapilke, mil tal oli raske metslooma verejanulisi instinkte maha suruda.

Ga-yat tuli lähemale. Väike Nkima, kes tundis end isanda õlal turvaliselt, torises ja vaterdas, lõvi aga vaatas laisalt silmi pilgutades hoopis kõrvale. Oht, kui see üldse olemas oli, möödus: ähvardusest oleks hoiatanud lõvi ainitine silmavaade.

Tarzan astus ette ja pani käe sõbralikult ahvi õlale.

„See on Ga-yat," ütles ta Jad-bal-ja poole pöördudes, «Tarzani sõber, ära talle liiga tee."

Ta ei öelnud neid sõnu inimkeeles. Vahest ei saanud tema valitud suhtlemisvahendit üldse nimetada keeleks, kuid nii lõvi, suur ahv kui ka väike Manu said temast aru.

„Utle manganidele, et Tarzan on väikese Nkima sõber," va-distas ahvike. „Ärgu nad ahvipõnn Nkimale liiga tehku."

„Olgu nii, nagu ütles Nkima," lausus ahvinimene Ga-yatile.

18

„Tarzani sõbrad on Ga-yati sõbrad," vastas suur ahv.

„Ongi hästi," sõnas Tarzan. „Nüüd ma lahkun. Ütle To-yati-le ja teistele, milles me kokku leppisime, samuti teata neile, et Tarzani maal viibivad võõrad. Tuleb neid jälgima hakata, kuid ainult nii, et nad teid ei märkaks, sest need võivad olla halvad inimesed, kellel on kepid, mis paiskavad välja surma koos suitsu ja hirmsa mürinaga. Tarzan läheb nüüd vaatama, miks need inimesed tema maale tulid."

* * *

Pärast sefca, kui ekspeditsioon Opari poole teele asus, hakkas Zora Drinov Jafarist eemale hoidma. Peavalule vihjates ei väljunud ta peaaegu üldse telgist. Hindu ei astunud omalt poolt mingeid samme kohutmiseks. Nii möödus esimene päev. Järg-misel hommikul kutsus Jafar enda juurde laagri valvamiseks ja toidu hankimiseks mahajäetud askaride peamehe.

„Täna on hea päev jahti pidada," ütles Raghunath Jafar. „Kõik märgid näitavad seda. Võta kaasa kõik oma inimesed, minge metsa ja ärge enne päikese loojakut tagasi tulge. Kui te seda teete, ootavad teid kingitused lisaks lihale, mille hangite ja võite ära süüa. Said aru?"

‚Jah, bwana," vastas mustanahaline.

„Võtke endaga kaasa valge naise neegrist toapoiss. Teda pole siin vaja. Minu boi jääb siia meile süüa tegema."

„Aga kui poiss äkki tulla ei taha?" oletas neeger.

„Teid on palju, tema aga üksinda, kuid naisele ärge öelge, et te ta kaasa võtate."

„Ja mis kingitused need on?" uudistas peamees.

„Riidetükk ja padrunid," vastas Jafar.

„Ja jatagan, mille te rännakule kaasa võtate?"

„Ei," vastas Jafar.

„Täna on jahiks vilets ilm," venitas mustanahaline selga keerates.

„Kaks riidetükki ja viiskümmend padrunit," tõotas Jafar. „Ja jatagan."

Pärast pikka jagelemist oli tehing lõpuks sõlmitud.

Peamees kutsus oma askarid kokku ja käskis neid valmistuda jahiks, viidates pruuni bwana käsule, kuid kingitustest ta ei iitsatanudki. Kui kõik oli valmis, saatis ta ühe oma mehe valge naise toapoisi järele.

19

„Sa saadad meid jahil," ütles see poisile. „Kes seda otsustas?" küsis Wamala umbusklikult. „Pruun bwana," vastas peamees Kahiya. Wamala naeris.

„Mina täidan oma emanda, mitte pruuni bwana käske."

Kahiya sööstis talle kallale, vajutades harali sõrmedega peopesa talle suule, kahelt poolt aga haarasid Wamalast kinni kaks askarit.

„Nüüd täidad sa Kahiya käske," sõnas peamees, ja sõdurid suunasid värisevale noorukile jahiodad. „ Niisiis, kas tuled meiega jahile?"

„Tulen," sosistas Wamala. „Tegin lihtsalt nalja."

Sel ajal kui Zveri ekspeditsiooni Opari poole juhtis, kiirustas oma inimesi tagant Wayne Colt, kes ei mallanud ära oodata kohtumist vandenõulaste põhigrupiga. Kõige tähtsamad vandenõulased saabusid Aafrikasse eri punktide kaudu, et oma arvukusega suurt tähelepanu mitte äratada. Selle plaani kohaselt randus Colt läänerannikul, sõitis

rongiga sisemaale ehitatava raudtee lõpp-peatusse, kust siirdus jalgsi pikale raskele teekonnale. Ja nüüd, mil sihtkohani oli juba kiviga visata, ei läbenud ta enam panna punkti oma rännaku antud etapile. Pealegi põles ta soovist tutvuda selle riskantse ürituse ninameestega. Ainuke, keda ta seni tundis, oli Peter Zveri.

Noor ameeriklane tunnetas täielikult suurt riski, millele ta välja läks, sidudes end vandenõuga, mille eesmärk oli õõnestada rahu Euroopas ja kutsuda esile rahutusi suurel maa-alal Kir-de-Aafrikas. Selleks tuli teha vastavat kihutustööd, mis pidi te-kitama arvukates sõjakates suguharudes rahulolematust. Eriti tuli arvestada seda asjaolu, et märgatav osa sellest operatsioonist pidi aset leidma piirkondades, kus Inglismaa mõjuvõim oli väga oluline. Ent Colt oli noor, täis energiat, ja need asjaolud ei rikkunud ta tuju.

Teel tundis Colt kohutavat igatsust meeldiva või võrdväärse suhtlemise järele, sest Tony lapsik mõistus ei suutnud tõusta kõrgemale jampslikust ideest Filipiinide iseseisvusest või unis-Lusest saada ilusad rõivad, mis ta ostab kohe, kui saab kätte oma osa Fordi ja Rockefelleri varandusest.

Ent hoolimata Tony intellektuaalsetest puudustest, kiindus Colt siiralt noorukisse, ning kui tal oleks tulnud valida tema ja Zveri vahel, oleks ta eelistanud suhtlemist filipiinlasega. Lühike

20

tutvus venelasega New Yorgis ja San Franciscos veenis teda selles, et nende vahel ei saa tekkida vaimset lähedust ja tal polnud põhjust arvata, et leiab lähedasi sõpru vandenõulaste hulgas.

Kangekaelselt edasi minnes kinnistas Colt ainult ähmaselt oma mällu džungli maastikku ja hääli, mis olid muutunud talle juba üsna tüütavaks. Ja kui ta olekski hoomanud hääli, siis vaevalt et treenimata kõrv oleks tabanud väikese ahvi lakkamatut torisemist, mis kõlas tihedas lehestikus. Ja kui olekski tabanud, poleks ta sellele erilist tähtsust omistanud, sest ta ei võinud teada, et ahv istub pronkspruuni kehaga metsa-Apollo õlal, kes järgneb hääletult talle puude alumisi oksi mööda.

Tarzan arvas, et kindlasti suundub see valge mees, kelle jälje ta oli kogemata leidnud, võõraste baaslaagrisse. Ta järgnes Wayne Golfile visa ja kannatliku ürgkütina, kes hiilib jahisaagi poole. Samal ajal tema õlal trooniv ahvike Nkima riidles isandaga selle pärast, et viimane ei tõtta tarmanganit ja kogu tema salka hävitama, sest väikesel Nkimal oli verejanuline loomus, eriti kui veretööd sai teha võõraste kätega.

* * *

Sel ajal kui Colt läbematult oma inimesi kiirustas, Tarzan aga koos toriseva Nkimaga tema kannul liikus, lähenes Raghunath Jafar Zora Drinovi telgile. Zora lamas asemel ja luges raamatut. Äkki langes lävele ilmunud kogust raamatu leheküljele vari ja neiu tõstis silmad.

Hindu naeratas oma nilbet lipitsevat naeratust.

„Tulin vaatama, kas teie peavalu on mööda läinud," ütles ta.

„Tänan, ei ole," vastas neiu külmalt, „aga kui mind ei tülitata, siis ehk läheb."

Vihje kõrvust mööda lasknud, astus Jafar telki ja istus kokkupandavale toolile.

„Laagris pole ainsatki hinge," ütles ta, „ja ma tundsin end nii üksi. Kas teie ka?"

„Ei," lõikas Zora. „Olen täiesti rahul sellega, et võin üksinduses puhata.".

„Teie peavalu algas nii äkitselt," ütles Jafar. „Veel üsna hiljuti näisite täiesti terve ja energiline."

Neiu ei vastanud. Ta mõtiskles selle üle, kuhu oli kadunud

21

boi Wamala ja miks ei täitnud ta käsku mitte kedagi tema juurde lasta. Arvatavasti luges Raghunath Jafar tema mõtteid, sest Ida-Indiast pärit inimestele omistatakse sageli üleloomulikke võimeid, kuigi ilma erilise põhjuseta. Oli kuidas oli, aga tema järgmised sõnad kinnitasid niisugust tõenäosust.

„Wamala läks askaridega jahile," lausus mees.

„Ma pole talle selleks luba andnud," ütles Zora.

„Mina võtsin endale selle julguse," sõnas Jafar.

„Teil polnud õigust," vihastas neiu voodi servale istudes. „T6 lubate endale liiga palju, seltsimees Jafar."

„Üks hetk, mu armas," lausus hindu leplikul toonil. „Ei maksa tülitsema hakata. Nagu teate, armastan teid, armastus aga ei vaja kõrvalisi silmi. Võib-olla lubasingi ma endale liiga palju, kuid ainult selleks, et saada võimalust teile rahulikult oma südant avada. Ja pealegi, nagu teate, on armastuses ja sõjas kõik vahendid lubatud."

«Sellisel juhul on meie vahel sõda," hüüdis tütarlaps, „sest nii teie kui minu poolt pole see mingi armastus. Seda, mis teie tunnete, seltsimees Jafar, nimetatakse hoopis teise nimega, mina aga tunnen nüüdsest peale teie vastu põlgust. Ma ei ihaldaks teid isegi siis, kui oleksite maailmas ainuke meesterahvas, ja kui Zveri tagasi tuleb, luban teile, et selle eest te veel maksate."

„Ma sunnin teid mind armastama ammu enne Zveri tagasi-jõudmist," hüüdis hindu kirglikult. Ta tõusis ja läks neiu juurde. Zora kargas püsti ja vaatas ringi, otsides kaitseks relva. Pad-runitasku ja kabuur revolvriga rippusid tooli küljes, millelt Jafar oli püsti tõusnud, püss aga asus telgi teises nurgas.

„Olete täiesti relvitu," ütles.hindu. «Märkasin seda kohe, kui telki astusin. Ka appi kutsuda pole mõtet, sest laagris pole kedagi peale meie ja minu boi, kuid ta teab, et kui elu talle armas on, siis siia tohib ta tulla vaid minu kutsumise peale."

„Olete elajas," pigistas neiu läbi hammaste. «Olge ometi mõistlik, Zora," tõstis Jafar häält. „Ma ei palugi palju — üksnes hellust, tükki ma teil küljest ära ei võta, teil endal läheb kergemaks. Zveri ei saa midagi teada. Kui me tsiviliseeritud maailma tagasi pöördume ja te otsustate mind maha jätta, ei püüa ma teid kinni hoida. Ent olen kindel, et suudan teid õpetada mind armastama ja me saame väga õnnelikuks." „Välja siit!" käskis neiu.

Tema häälest ei kostnud hirmu ega hüsteerikat. Toon oli väga

22

rahulik, ühtlane ja vaoshoitud. Kirest lõplikult pimestamata inimesele oleks see võinud ühte-teist tähendada: karmi otsusekindlust ennast kaitsta kuni surmani välja, kuid Raghunath Jafar nägi vaid oma ihaluse naist ja rutakalt ettepoole astudes haaras temast kinni.

Zora Drinov oli noor, nõtke ja tugev, ent sellest hoolimata ei suutnud ta vastu panna kogukale hindule, kellel rasvakihi all peitus suur kehaline jõud. Zora püüdis lahti rabelda ja telgist välja joosta, kuid Jafar haaras temast kinni ja tiris tagasi. Siis tungis naine talle raevukalt kallale ja hakkas kõrvakiile laduma. Jafar pigistas teda kõvemini oma käte vahele ja hakkas aseme poole vedama.

III. Hauast tõusnud .

Wayne Colti teejuht, kes sammus kõige ees, seisatas äkki, pööras ümber ja osutas laialt naeratades käega eemale.

„ Laager, bwana," hüüatas ta rõõmsalt.

„Jumal tänatud!" ohkas Colt kergendatult.

„Kuid seal pole kedagi," teatas teejuht.

„Paistab küll sedamoodi," soostus Colt. „Tuleb kontrollida."
Oma meeste saatel hakkas ta telkide poole minema. Väsinud kandjad viskasid laadungi maha ja koos askaridega heitsid puude varju pikali, kuna Colt ja Tony hakkasid laagrit üle vaatama.
Äkki köitis noore ameeriklase tähelepanu vabisev telk. „Seal on keegi," sõnas ta Tonyle ja suundus otsustavalt sissekäigu poole.
Colti pilgule avanev pilt rabas teda ootamatusega: põrandal võitlesid mees ja naine. Mees pigistas kätega ohvri paljast kaela ilmse kavatsusega kägistada, naine kaitses end nõrgalt rusikatega, tagudes meest näkku.
Jafar oli niivõrd haaratud oma meeletust katsest neidu vallutada, et märkas Colti juuresolekut alles siis, kui tundis rasket kätt õlale langevat ja end jõuga eemale tõugatavat.
Raevust pime, kargas ta jalule ja sööstis ameeriklasele kallale, kuid kohtas vastulööki ja lendas tagasi. Ta tormas uuesti rünnakule ja sai uuesti tugeva hoobi näkku. Seekord varises Jafar põrandale. Kui ta vaevaliselt üles tõusis, haaras Colt temast kinni,
23
pööras näoga ukse poole ja viskas telgist välja, andes talle tagatipuks osava jalahoobi tagumikku.
„Kui ta mõtleb tagasi tulla, Tony, siis lase ta maha," nähvas Colt filipiinlasele, pöördus siis neiu poole, aitas tal jalule tõusta, talutas hoolitsevalt aseme juurde ja pani pikali. Leidis siis, et ämbris oli vett ning niisutas neiu laupa, kaela ja randmeid.
Telgist välja lennanud, nägi Raghunath Jafar puude varjus lesivaid kandjaid ja askarisid. Samuti märkas ta morni kindlameelse ilmega Antonio Morit, kes surus peos püstolipära. Vihaseid needusi sajatades keeras Jafar ümber ja suundus oma telgi poole, raevust surnukahvatu ja tapmisiha südames.
Vahepeal oli Zora Drinov silmad lahti löönud. Ta nägi enda üle kummarduva Wayne Colti osavõtlikku nägu.
Lehestikku varjunud Ahvide Tarzan nägi all aset leidnud tüli. Üheainsa vaikselt öeldud sõnaga pani ta põriseva Nkima suu kinni. Tarzan nägi vappuvat telki, mis oli äratanud Colti tähelepanu, nägi sealt kuulina väljalendavat hindut, samuti ähvardava moega filipiinlast, kes ei lasknud Jafaril edasi skandaa-litseda. Need asjaolud ei pakkunud ahvinimesele erilist huvi. Nende inimeste vahelised lahkhelid ja tülid ei äratanud temas uudishimu. Ta tahtis selgitada nende siinviibimise põhjust ja selleks mõtles ta välja kaks plaani. Esimene: hoida neil kogu aeg silm peal, kuni inimeste teod avavad talle selle, mida ta tahtis teada. Teine: teha kindlaks, kes on ekspeditsiooni juht, minna siis laagrisse ja nõuda vajalikku teavet. Kuid seda ei tee ta enne, kuni ei saa piisavalt andmeid, et tegutseda kindla peale. Mis puutus telgis aset leidnud sündmustesse, siis sellest ei teadnud ta midagi ega tahtnudki teada.
Avanud silmad, vaatas Zora Drinov mitu sekundit ainiti tema üle kummardunud inimese nägu.
„Olete arvatavasti seesama ameeriklane," sosistas ta lõpuks.
„Minu nimi on Wayne Colt," vastas mees, „ja et te taipasite, kes ma olen, siis on see seltsimees Zveri laager."
Neiu noogutas.
„Tulite väga õigel ajal, seltsimees Colt," ütles Zora. „Tänage selle eest jumalat," vastas Colt. „Jumalat ei ole," tuletas neiu meelde. Colt punastas.
„Inimene on pärilikkuse ja harjumuste tulemus," pomises ta ennast õigustades.
24
Zora Drinov naeratas.

„See on tõsi, kuid meie eesmärk selles just seisabki, et teha lõpp kõigile halbadele harjumustele mitte üksnes inimeses endas, vaid ka kogu maailmas."

Sellest hetkest, kui Colt oli neiu asemele pikali pannud, hakkas ta Zorat salamahti uurima. Ta ei teadnud, et Zveri laagris viibib valge naine, ent kui olekski teadnud, poleks ta ilmaski lootnud kohata Zora-taolist tütarlast. Pigem oli ta valmis kujutlema naisagitaatorit, kes oli pakkunud end Aafrika ürgmetsades saatma meestekampa — toorest lohakat keskealist maanaist. Kuid see tütarlaps, alates lopsakast lokkis juuksekuhilast kuni väikese elegantse jalakeseni, oli talupojatüübi täielik vastand ning paistis silma korralikkuse ja elegantsiga, niivõrd kui see sellises olukorras võimalik oli. Tagatipuks oli ta noor ja ilus.

„Kas seltsimees Zverit pole laagris?" küsis Colt.

„Ei, ta läks lühiajalisele retkele."

‚Ja polegi kedagi, kes meid teineteisele esitleks?" naeratas mees.

„Oo, andke mulle andeks," ütles neiu. „Minu nimi on Zora Drinov."

„Ei oodanud nii meeldivat üllatust," sõnas Colt. „Arvasin, et kohtan üksnes igavaid mehi, selliseid, nagu ma ise. Aga kes oli see mees, keda ma segasin?"

„ Hindu Raghunath Jafar."

„0n ta meie mehi?" uudistas Colt.

„Jah, on küll," vastas neiu, „aga mitte kauaks. Ainult Zveri tagasitulekuni." „See tähendab?"

„See tähendab, et Peter tapab ta." Colt kehitas õlgu.

‚Ja asja eest. Ehk pean mina seda tegema?"

„Ei," väitis Zora, „jätke see Peteri hooleks."

,,Teid jäeti laagrisse üksi, ilma kaitseta?"

„Ei. Peter jättis siia minu toapoisi ja kümme askarit, kuid Jafar oskas nad kuidagi minema sokutada."

„Nüüdsest peale pole teil vaja midagi karta," teatas Colt. „Ma hoolitsen selle eest, kuni Zveri tagasi tuleb. Praegu ma lahkun teist — tuleb laager üles lüüa —, aga saadan kaks askarit teie telgi ette valvama."

„Olete väga armastusväärne," tänas Zora, „kuid arvan, et

25

nüüd, mil te siin olete, langeb see vajadus ära."

„Nii või teisiti, kuid ma teen korralduse," ütles Colt. «Tunnen end siis rahulikumalt."

„ Kui olete end sisse seadnud, siis tulge õhtusöögile," kutsus neiu, kuid samas kohmetus. „Ah, ma unustasin hoopiski, et Jafar saatis mu teenri ära. Olen jäänud ilma kokata."

„Siis ehk suvatsete koos minuga õhtust süüa," pakkus mees. „Minu teener oskab päris korralikult süüa teha."

«Meelsasti, seltsimees Colt," vastas Zora.

Ameeriklane väljus, neiu heitis selili ja sulges silmad. Kuidas see inimene erines tollest, keda ta oli endale kujutlenud! Tema nägu ja eriti silmi meenutades ei võinud Zora uskuda, et niisugune inimene on võimeline reetma oma isa või kodumaad, kuid siis ütles endale, et paljud inimesed salgavad ideede nimel maha oma lähedased. Teine asi olid tema kaasmaalased. Nad olid alati elanud türanliku võimu ikke all. Ja mida rahva kaitsjad iganes tegid, uskusid nad siiralt, et teevad seda enda ja oma maa hüvanguks. Neid, keda panid liikuma ausad soovid, ei saanud süüdistada reetmises, ja ikkagi, olles läbi ja lõhki venelanna, põlgas ta teiste riikide kodanikke, kes tõusid oma valitsuse vastu, selleks et aidata võõrriiki. Kuigi meil pole midagi selle vastu, et saada kasu välisriikide palgasõdurite ja reeturite tegevusest, ei tohi me neist vaimustuda.

Colt läks Zora telgist oma inimeste juurde, kes maas puhkasid, vajalikke korraldusi andma. Telgi katte alt saatis teda Raghunath Jafari pilk. Hindu nägu oli raevust moondunud, silmis lõõmas vaenutuli.

Ülalt jälgiv Tarzan nägi, et ameeriklane andis oma inimestele korraldusi. Selle noormehe isik jättis Tarzanile meeldiva mulje. Ja siiski olid tal ameeriklase vastu samasugused tunded kui kelle tahes võõra vastu, sest sügaval ahvinimese südames pesitses ürgne loomalik umbusk kõigi võõraste ja eriti valgete suhtes. Tarzan jälgis võõrast ja tema vaateväljast ei jäänud midagi kõrvale. Nii nägi ta Raghunath Jafari väljumas telgist, püss käes. Seda märkasid vaid kaks — Tarzan ja pärdik Nkima, kuid üksnes Tarzan nägi selles halba tähendust.

Raghunath Jafar läks laagrist välja ja suundus džunglisse. Hüpates puult puule, järgnes talle hääletult Ahvide Tarzan. Jafar möödus ringiga laagrist, astudes teda varjava džungliroheluse keskel, ja jäi siis seisma. Sellelt kohalt nägi ta kogu laagrit,

26

jäädes ise märkamatuks.

Colt jälgis, kuidas kraami paigutatakse ja talle telki püstitatakse. Tema inimesed olid kõik hõivatud mitmesugusest tegevusest. Nad olid väsinud ega kõnelnud peaaegu üldse. Põhiliselt töötasid inimesed sõnatult ja maad võttis ebatavaline vaikus, mille äkki lõhestasid piinarikas valukisa ja püssipauk. Need helid sulasid ühte ja võimatu oli kindlaks teha, mis millele eelnes. Kuul vihises Colti meelekohast mööda ja rebis kõrvanibu ühel ameeriklase kaaslaselt, kes seisis tema taga. Silmapilk asendus laagri rahulik elu paabeli segadusega. Kõigepealt puhkes vaidlus selle üle, kust lask ja kisa kostsid, kuid Colt märkas suitsupilvekest, mis tõusis kohe laagri piiri tagant paksust lehestikust.

„Näete, sealt!" hüüatas ta ja tormas sinnapoole.

Askaride juht pidas ta kinni.

„Ärge minge, bwana," hoiatas ta. „Seal võib olla vaenlane. Tulistame enne džungli läbi."

„Ei," kostis Colt, „kõigepealt teeme luuret. Võta osa oma inimesi ja mine nendega paremalt, mina lähen ülejäänutega vasakult poolt ringi. Kammime džungli läbi, liikudes üksteisele vastu."

Džunglis kohtasid mõlemad grupid täielikku vaikust — ei linnutiibade plaginat, ei vähimatki muud vihjet elusolendi juuresolekule. Mõne aja pärast grupid ühinesid, leidmata märke tulistajast. Nüüd hakkasid nad poolkaares Colti käskluse peale laagri poole minema.

Laagri piiril avastas Colt maas lebava inimese. See oli Rag-hunath Jafar, surnud. Jafari parem käsi hoidis püssi, tema rinnas tolknes raske nool.

Laiba ümber tunglevad neegrid vahetasid küsivaid pilke, vaatasid siis džungli poole ja üles puude otsa. Üks neis uuris lähemalt noolt.

«Sellist pole ma veel näinud," ütles ta. „Seda pole teinud inimese käed."

Mustanahalisi valdas kohe uskumatu hirm.

„Nool oli määratud pruunile bwanale," lausus teine, „ seega on deemon, kes selle välja laskis, meie bwana sõber. Meil ei pruugi karta."

See seletus rahuldas mustanahalisi, kuid ei rahuldanud Colti. Ta mõtiskles selle üle laagrisse tagasi pöördudes pärast seda,

27

kui oli käskinud hindu maha matta.

Zora Drinov seisis telgi lävel ja Colti märgates läks talle vastu.

„Mis see oli?" küsis ta. „Mis juhtus?"

„Seltsimees Zveri ei tapa Raghunath Jafari," vastas Colt.

«Mispärast?"
„Sellepärast et Raghunath Jafar on juba surnud." „Kes võis seda teha?" huvitus Zora, kui ameeriklane oli talle rääkinud, kuidas suri Jafar.
„Pole õrna aimugi," tunnistas Colt. «Täielik mõistatus, kuid see tähendab, et laagrit jälgitakse ja me ei tohi mingil juhul üksipäini džunglisse minna. Inimesed usuvad, et nool lasti välja, päästmaks mind mõrvari kuulist, ja kuigi ma täiesti usun, et Jafar kavatses mind tappa, arvan siiski, et oleksin mina üksinda džunglisse läinud, oleksin tema asemel surnud olnud. Kas pärismaalased on teid tülitanud pärast laagri üleslöömist? Kas teil pole olnud nendega ebameeldivaid kokkupõrkeid?"
„ Selle aja jooksul pole me kohanud ainsatki pärismaalast. Oleme tihti arutanud, et paikkond tundub täiesti mahajäetud ja inimtühi, vaatamata sellele, et siin on rohkesti ulukeid."
«Võimalik, et see tõik just kinnitabki seda, et paikkond on inimtühi või ainult tundub selline. Täiesti usutav, et oleme juhuslikult sattunud mõne ebatavaliselt kurja suguharu maa-ala-le. Sellisel moel annab ta võõrastele märku, et nad on ebasoovitavad isikud."
«Ütlesite, et üks teie omadest sai haavata?" küsis Zora. «Pole midagi tõsist. Kuul vaid kriimustas kõrva." „Kas ta oli teie kõrval?" «Otse minu selja taga," vastas Colt. „Ma ei kahtle, et Jafar tahtis tappa teid." «Võimalik," lausus Colt, «kuid tal ei läinud see korda. Ta ei suutnud isegi rikkuda mu söögiisu, ja kui õnnestub maha rahustada mu teenrit, siis võime peagi õhtust süüa."
Tarzan ja Nkima jälgisid eemalt Raghunath Jafari matmist, eidi hiljem nägid nad Kahiya ja askaride tagasipöördumist koos amala, Zora boiga, kelle Jafar oli laagrist ära saatnud.
„Aga kus on siis see määratu hulk tarmanganisid ja gomanganisid, kes sinu kinnitust mööda laagris viibivad?" pöördus Tarzan Nkima poole.
«Nad võtsid oma tuld sülitavad kepid ja läksid ära," vastas väike Manu. «Nad peavad jahti Nkimale."
28
Ahvide Tarzan naeratas oma haruldast naeratust.
„Tuleb nad üles otsida ja järele uurida, mis neil plaanis on, Nkima," lausus ta.
„Kuid varsti läheb pimedaks," anus Nkima, „ning siis ilmuvad lagedale Sabor, Sheeta ja Histah, kes hakkavad samuti Nki-male jahti pidama."
Pimedus laskus maale enne, kui Colti teener teatas, et õhtusöök on valmis.
Vahepeal oli Tarzan oma plaani muutnud ja laagri kohale puu otsa tagasi tulnud. Ta oli veendunud, et ekspeditsioon, kelle baasi ta oli avastanud, kavatseb midagi räpast. Laagri mõõtmed kinnitasid, et siin paikneb arvukalt inimesi. Tuli tingimata selgitada, kuhu ja mis eesmärgil nad olid läinud. Oletades, et millist eesmärki retk ka ei taotleks, võib see loomulikult olla laagris põhiline kõneaine, hakkas Tarzan otsima mugavat kohta, kust võiks rühma valgete inimeste jutuajamist pealt kuulata. Kui Zora Drinov ja Wayne Colt laua äärde õhtust sööma istusid, seadis nende pea kohal hiiglasliku puu lehestikus end sisse Tarzan.
„Täna elasite te läbi karmi katsumuse," alustas Colt, „kuid käitute nii, nagu poleks midagi juhtunud. Teil on terasest närvid."
„Olen elus nii palju katsumusi läbi teinud, seltsimees Colt, et mul polegi enam närve," vastas neiu.
„Saan aru," lausus Colt. „Elasite ju Venemaal läbi revolutsiooni."
„Sel ajal olin veel laps," täpsustas Zora, „kuid mäletan seda väga hästi."
Colt silmitses teda terase pilguga.

„Otsustades teie välimuse järgi," alustas ta ettevaatlikult, „ei ole te proletaarset päritolu."

„Minu isa oli mustatööline. Ta suri tsaarirczžiimi ajal asumisel. Sellest ma õppisingi vihkama kõike monarhistlikku ja kapitalistlikku, ja kui mulle tehti ettepanek liituda seltsimees Zve-riga, nägin ma teistsugust võimalust kätte maksta ning ühtlasi kaitsta oma klassi huvisid kogu maailmas."

„Kui ma viimast korda nägin Zverit Ameerika Ühendriikides," lausus Colt, „ei avanud ta neid plaane, milliseid praegu teoks teeb, sest ta ei puudutanud sõnagagi ekspeditsiooni. Kui ma aga sain käsu ühineda temaga siin, ei teatatud mulle vähimaidki

29

üksikasju. Nii et ma olen täielikus teadmatuses tema eesmärkidest."

„Tõelised sõdurid alistuvad käskudele neid arutamata," tuletas Zora meelde.

„Jah, ma tean," soostus Colt, „kuid samal ajal võib ka halb sõdur teinekord tegutseda palju arukamalt, kui ta teab eesmärki."

„Loomulikult ei kujuta üldine plaan endast mingit saladust neile, kes siia kokku on tulnud," ütles Zora. „]a kui ma selle teile avaldan, pole ma mingit saladust välja andnud. See on osa märksa ulatuslikumast plaanist: tõmmata kapitalistlikud riigid sõdade ja revolutsioonide vööndisse, et neil poleks jõukohane ühise rindena meie vastu välja astuda.

Meie emissarid tegutsevad juba pikemat aega Indias, et lähendada revolutsiooni, mis tõmbab eemale Suurbritannia tähelepanu ja armee. Mehhikos ei edene asjad nii hästi, kui kavandasime, kuid jääb veel lootus, samal ajal kui Filipiinidel on meie väljavaated paljutõotavad. Olukorda Hiinas teate te hästi. See riik on täiesti abitu, kuid loodame, et meie abiga suudab ta lõppude lõpuks luua reaalse ohu Jaapanile. Itaalia on väga ohtlik vastane ja me viibime siin džunglis põhiliselt eesmärgiga tõmmata ta sõtta Prantsusmaaga."

„Aga mismoodi võib seda saavutada siin, Aafrikas?" küsis Colt.

«Seltsimees Zveri arvab, et see pole keeruline," ütles neiu. „On hästi teada, et Prantsusmaa ja Itaalia vahel on pinged ja võistlus, nende püüd saavutada ülemvõim merel pidi äärepealt skandaalse pöörde võtma. Ühe poole esimene avalik väljaastumine võib kergesti viia sõjani, kuhu tõmmatakse kogu Euroopa."

„Ent kuidas saab Zveri Aafrika ürgmetsades tegutsedes Itaaliat Prantsusmaaga kokku tõugata?" uuris ameeriklane.

„Praegu tegeleb sellega Roomas prantsuse ja itaalia punaste delegatsioon. Vaesekesed teavad ainult osa plaanist ja kahjuks tuleb nad meie ülemaailmse plaani nimel ohvriks tuua. Neile anti paberid, mis sisaldavad Itaalia Somaalia okupeerimise plaani Prantsuse vägede poolt. Sobival hetkel avaldab üks seltsimees Zveri Rooma salaagente fašistlikule valitsusele vandenõu, ja otsekohe tungib suur hulk meie oma mustanahalisi, kes on ümber rõivastatud Prantsuse mustanahalise armee mundrisse, Itaalia

30

Somaaliasse, kusjuures neid juhivad valged meie ekspeditsioonist, kes on ümber rõivastatud prantsuse ohvitserideks.

Esialgu tegutsevad meie agendid Egiptuses ja Abessiinias ning Põhja-Aafrika pärismaalaste suguharude seas. Oleme kindlalt veendunud, et niipea kui Prantsusmaa ja Itaalia tähelepanu tõmmatakse sõjaga kõrvale, Suurbritannia aga satub ärevusse revolutsiooni pärast Indias, tõusevad Põhja-Aafrika pärismaalased üles pühaks sõjaks, et heita välismaise ülemvõimu ike ja kehtestada kogu mandril suveräänsed nõukogude riigid."

«Riskantne ja suurejooneline üritus!" hüüatas Colt. „Aga see nõuab ju väga palju raha ja inimesi!"

„See on seltsimees Zveri vaimusünnitus," ütles neiu. „Ma ei tea muidugi kõiki üksikasju, kuid tean täpselt, et olles esialgseteks ettevõtmisteks küllalt hästi varustatud, loodab seltsimees Zveri suurel määral selle piirkonna peale põhilise kullakoguse hankimiseks, mida on vaja väga suurteks operatsioonideks ja mis peab tagama lõpliku edu."

«Kardan, et sellisel juhul saab ta kaotuse osaliseks," lausus Colt, «sest sellel metsikul maal ei leidu nii palju aardeid, et selliseid ülisuuri programme teoks teha."

«Seltsimees Zveri arvab teisiti," väitis Zora. «Tegelikult see retk, millega ta praegu hõivatud on, kavandatigi just talle vajalike aarete hankimiseks."

Üleval pimeduses lamas vähimatki häält tegemata jämedal oksal ahvinimene, sirutanud end mugavalt välja. Tema terased kõrvad ei lasknud kaotsi minna ainsatki alt kostvat sõna. Ahv-inimese pronkspruunil seljal magas kerratõmbunult pärdik Nki-ma, kel polnud õrna aimugi nende hirmuäratavate sõnade mõttest, mis jäid tal kuulmata. Need olid sõnad, mis ähvardasid kõigutada seaduslikke valitsusi kogu maailmas.

«Kui see pole saladus," ei jätnud Colt järele, «kust seltsimees Zveri loodab nii suurt kullavaru leida?"

„Opari kuulsatest maa-alustest varakambritest," vastas neiu. «Olete neist kindlasti kuulnud."

‚Jah," kostis Colt, «aga ma arvasin alati, et see on puhas fantaasia. Kogu maailma rahvaluule kubiseb sellistest väljamõeldistest."

«Kuid Opar pole väljamõeldis," ütles Zora.

Kui Tarzanile avanenud rabav teave talle mõju avaldaski, siis väliselt ei paistnud see kuidagi silma. Ta kuulas, säilitades

31

ülimat rahu ja enesevalitsust. Niisama edukalt oleks ta võinud olla hiiglasliku puuoksa koor, millel ta lamas, või lopsakas lehestik, mis varjas teda kõrvaliste pilkude eest.

Colt istus vaikides, mõtiskledes avanenud plaani vapustavate väljavaadete üle. Talle tundus see kõik hullumeelse sonimisena ja ta ei uskunud vähimassegi õnnestumisse. Mida ta tõepoolest taipas, oli ekspeditsiooni liikmeid ähvardav oht, sest ta teadis, et tasub vaid Suurbritannial, Prantsusmaal ja Itaalial nende kavatsustest teada saada, ei anta armu kellelegi. Mehes teki1 tas nüüd ärevust vastu omaenda tahtmist neiu turvalisus. Ta tundis seda tüüpi inimesi, kellega praegu koostööd tegi, ja mõistis, et on ohtlik avaldada kahtlust plaani täidetavuse kohta, sest revolutsionäärid, kellega ta oli kohtunud, jagunesid peaaegu eranditult kahte liiki. Ühed olid eluvõõrad unistajad, kes uskusid kõike, mida tahtsid uskuda, ja teised — kavalad kelmid, kes püüdsid ahnusest ajendatuna kehtiva korra muutumise abil pääseda kas võimu või rikkuste juurde. Tundus uskumatu, et noor nägus tütarlaps oli lasknud end kaasa kiskuda sellisesse pöörasesse seiklusse. Ta paistis olevat tark inimene, mitte kuulekas marionett võõrastes kätes, ja isegi lühike tutvus neiuga ei lubanud Colti pidada teda avantüristiks.

«Endastmõistetavalt kätkeb see üritus tõsiseid ohte," ütles ta, ja kuivõrd see on põhiliselt meeste asi, ei suuda ma mõista, ispärast lubati teil end ohtu seada ja puudusi taluda, mis nii iskantse operatsiooni juures on vältimatud."

«Naise elu pole mehe omast väärtuslikum," kuulutas Zora, „ja mind oli vaja. Alati leidub suur hulk tähtsat ja salajast kant-seleitööd, mida seltsimees Zveri võib anda ainult sellele, keda ta tingimusteta usaldab. Minul on tema juures selline usaldus,

isaks olen ma kutseline masinakirjutaja ja stenografist. Juba nen-"est põhjustest piisab, et selgitada, miks ma siin viibin. Kuid n veel uks, mitte vähem tähtis: ma tahan olla koos seltsimees veriga."

Colt tajus neiu sõnades romantilist ülestunnistust, kuid tema st poleks seda enam pruukinud tütarlast siia kaasa võtta, st ta ei suutnud kujutleda, et mees võiks armastatud tütarlap-elu ohtu seada.

Ahvide Tarzan hakkas end hääletult liigutama. Kõigepealt viis ta käe õla taha ja võttis seljalt maha pärdik Nkima. Too tahtis nördimust avaldada, kuid pidas suu, kuulnud isanda

32

hoiatavat sosinat. Ahvinimesel oli mitu eri moodust vaenlast kohelda. Need oli ta omandanud ja kasutusele võtnud ammu enne seda, kui talle selgus tõik, et ta ise polegi ahv. Ammu enne esimest kohtumist valge inimesega ilmutas ta juba gomanganide — metsa ja džungli mustanahaliste inimeste vastu vägivalda, ja teadis, et vaenlast on kergem võita, kui teda kõigepealt vaimselt laostada. Nüüd ta mõistis, et need inimesed mitte ainult ei tunginud tema valdustesse, ja järelikult on tema isiklikud vaenlased, vaid ähvardavad ka talle kallist Suurbritanniat ja kogu tsiviliseeritud maailma, kellega Tarzan vähemalt pahuksis ei olnud. Tõsi küll, tsivilisatsiooni suhtus ta üldiselt teatud põlgu-sevarjundiga, kuid veel suuremat põlgust tundis ta nende vastu, kes kippusid kallale teiste õigustele või kehtestatud korrale.

Tarzan lahkus puu otsast, kus oli end varjanud, kuid kaks inimest all ei märganudki tema kohalolekut. Colt tabas end sellelt, et proovis lahendada Zveri armastuse saladust. Talle käis üle mõistuse, et Zora Drinovi taolisele neiule võis meeldida Zveri-sugune mees. Muidugi polnud see tema asi. Siiski erutas see Colti, sest heitis neiule varju ja alandas teda mehe silmis. Colt pettus neius, aga mehele ei meeldinud pettuda inimestes, kes talle meeldisid.

„Tutvusite seltsimees Zveriga Ameerikas, eks?" küsis Zora.

‚Jah," vastas Colt.

„Mida te temast arvate?"

„Ta jättis mulle väga tugeva isiksuse mulje. Arvan, et ta on üks neid, kes viib mis tahes alustatud asja lõpuni. Keegi ei kõlba selleks paremini kui tema."

Kui neiu lootis tabada Colti ootamatult ja saada teada tema tõelist suhtumist Zverisse, siis see läks tal luhta. Kui nii, siis oli ta liiga tark, et teemat edasi arendada. Zora mõistis, et tal on tegemist inimesega, kellelt ei saa liigset informatsiooni, kui ta ise ei soovi seda "jagada; teisest küljest aga õngitseb see inimene imekergesti teavet teistelt, äratades enda vastu täielikku usaldust oma välimuse, jutu ja olekuga, mis kõnelevad laitmatust aususest. Zorale oli sümpaatne see aus ja otsekohene noor ameeriklane ning mida rohkem neiu temaga suhtles, seda raskem oli uskuda, et ta oli reetnud oma perekonna, sõbrad ja kodumaa. Ent ta teadis, et paljud korralikud inimesed tõid veendumuste nimel kõik ohvriks ja vahest oli Coltki üks nendest. Zora lootis, et oli leidnud õige seletuse.

33

Vestlus kandus teistele teemadele: nende isiklikule elule kodumaal, saabumisele Aafrikasse, osaks saanud katsumustele ja selle päeva sündmustele. Kuni nad jutlesid, naasis nende kohale puu otsa Ahvide Tarzan, kuid seekord polnud ta üksi.

„Huvitav, kas saame kunagi teada, kes tappis Jafari?" lausus Zora.

„See on saladus, mille muudab veelgi mõistatuslikumaks tõik, et ükski askari ei suutnud määratleda noole tüüpi, ehkki seda võib seletada asjaoluga, et nad pole siinsed."

„Inimesed on vapustatud," ütles Zora, „ja ma loodan siiralt, et rohkem midagi sellist ei juhtu. Ma panin tähele, et pärismaalasi on väga kerge tasakaalust välja viia. Kuigi suurem osa neist on tuntud hädaohtude ees vaprad, laostab nende vaimu täielikult mis tahes ilming, mis piirneb üleloomulikuga."

„ Arvan, et nad tundsid kergendust, kui olid hindu maha matnud," ütles Colt, „ehkki mõni rteist pole sugugi kindel, et ta tagasi ei tule."

„Tal on vähe väljavaateid," naeris neiu.

Vaevalt oli ta jõudnud seda öelda, kui ülal lõid sahisema oksad ja laua keskele prantsatas raske keha.

Zora ja Colt kargasid püsti. Ameeriklane tõmbas revolvri välja, neiu põrkas eemale hirmukarjatust maha surudes. Colti juuksekarvad tõusid püsti, hirmujudinad käisid üle selja: nende ees laual lebas Raghunath Jafari surnukeha. Tema pahupidi pööratud klaasistunud silmad vaatasid üles öisesse taevasse.

IV. Lõvikoopas

Nkima oli tige. Häiriti tema sügavat rahulikku und, mis juba iseenesest tegi tuska, kuid lisaks kiirustas isand veel mingisuguste tobeduste pärast ööpimedusse. Nkima sõim vaheldus kartliku virisemisega, sest igas varjus viirastus talle hiiliv panter Sheeta, igas okslikus juurikas madu Histah. Kuni Tarzan laagri piiresse jäi, polnud Nkima eriti ärevil, aga kui isand oma kandamiga puu otsa tagasi pöördus, oli väike Manu kindel, et ta jääb siia hommikuni. Kuid selle asemel kiirustas Tarzan aega viitmata pimedasse metsa ja lendas nüüd kindlalt ja sihiteadlikult oksalt oksale, mis ei tõotanud väikesele Nkimale ei puhkust ega rahu.

34

Samal ajal kui Zveri oma salgaga pikkamisi käänulisi mets-loomaradu pidi liikus, lendas Tarzan peaaegu õhus läbi džung-li oma eesmärgi poole, mis oli ka Zveri eesmärk. Ja kui Zveri jõudis lõpuks püstloodse kalju juurde, mis oli viimane ja kõige raskem looduslik tõke enne keelatud Opari orgu, olid Tarzan ja Nkima juba kajjuharja ületanud ja läksid üle inimtühja lagendiku, mille kaugemas otsas paistsid Opari kogukad müürid, majesteetlikud kuplid ja tornid. Aafrika päikese heledad kiired värvisid kuplid ja minaretid punaseks ja kuldseks. Ahvinimest valdas taas sama tunne nagu palju aastaid tagasi, kui ta pilgule avanes esimest korda saladusliku linna suursugune panoraam.

Nii suurest kaugusest polnud lagunemise tundemärke näha. Oma vaimusilmas nägi Tarzan uuesti vapustavalt ilusat linna selle rahvarohkete tänavate ja templitega, ning ta hakkas taas mõtisklema linna tekkimise saladuse üle. Selle oli rajanud väga vanal ajal rikas ja võimas rahvas ning see oli saanud kadunud tsivilisatsiooni mälestusmärgiks. Võis oletada, et Opar oli olemas noil aegadel, mil hiigelsuurel kontinendil õitses kuulus Atlantise tsivilisatsioon, mis ookeanisügavustesse kadudes määras selle eraldatud koloonia surma ja hävingule. Näis täiesti usutav, et linna mitte kuigi arvukad elanikud olid selle kunagi vägevate ehitajate otsesed järeltulijad, otsustades nende iidsete rituaalide ja religiooni järgi, aga samuti lähtudes tõsiasjast, et ükski teine oletus ei võinud seletada valgenahaliste inimeste olemasolu nendes Aafrika ligipääsmatutes ja kaugetes paikkondades.

Tundus, et pärilikkuse eriomased seadused toimisid Oparis teisiti kui mujal maailmajagudes. Huvitav oli, et Opari mehed sarnanesid väga vähe oma naishõimlastega. Mehed olid väikest kasvu, rässakad, üleni karvased ja kangesti ahvide moodi, naised aga sihvakad, ilusad, sileda nahaga. Mõningad meeste kehalised ja vaimsed iseärasused tekitasid Tarzanis mõtte, et kunagi minevikus olid kolonistid

kas siis veidra tuju tahtel või hädavajaduse tõttu ristunud suurte ahvidega, kes elasid selles paikkonnas. Tarzan oletas samuti, et karmi religiooni nõutavate inimohvrite vähesuse tõttu hakkasid nad ohverdamiseks kasutama neid mehi ja naisi, kel esines mõningaid kõrvalekaldeid väljakujunenud normist. Selle tulemus oli omapärane valik, mis jättis ellu veidra välimusega mehed ja kaunitaridest naised.

Selliseid mõtteid mõlgutas ahvinimene, kui ta ületas eredas päikesepaistes siravat Opari inimtühja orgu. Temast paremal ees

35

kerkis väike kaljurünk, mille tipus asus välimine sissekäik Opari varakambritesse. Kuid praegu huvitas Tarzanit muu: ta tahtis iga hinna eest hoiatada Lad vallutajate lähenemisest, et ta võiks valmistuda kaitseks.

Sellest oli nüüd möödas palju aega, kui Tarzan Oparis käis. Siis oli ta La rahvale tagasi viinud ja pärast Cadji poolehoidjate lüüasaamist La võimu taastanud. Ülempreester ise oli surnud Jad-bal-ja kihvade ja küünte läbi. Tookord lahkudes oli Tarzan kindel Opari rahva sõbralikkuses. Pikki aastaid teadis ta, et La on tema salajane sõber, kuigi ülempreestrinna metsikud kohmakad vasallid kartsid ja vihkasid teda juba varem; nüüd läks ta Opari kui oma sõprade kindlusse vähimagi kahtluseta, et teda võetakse vastu südamlikult.

Kuid Nkima polnud selles kindel. Sünged varemed ajasid talle hirmu nahka. Ta porises ja anus, kuid tulemusteta. Lõppude lõpuks sai hirm võitu armastusest ja truudusest, sest kui nad kindlusemüürile lähenesid, hüppas Nkima isanda õlalt ja pani putku, kaugemale õudsetest varemetest. Tema väikeses südames pesitses hirm võõraste kohtade ees ja seda ei suutnud võita isegi usk Tarzanisse.

Nkima terased silmad märkasid kaljuküngast, millest nad äsja olid möödunud, ja ta ronis selle tippu, sest see tundus võrdlemisi ohutu varjupaigana, kus oodata oma isanda tagasitulekut Oparist.

Jõudnud kitsa prao juurde, mis oli ainus sissepääs Opari paksus välismüüris, tundis Tarzan nagu palju aastaid tagasi esimesel saabumisel linna endal nähtamatute silmade pilku ja lootis kuulda tervitussõnu, niipea kui vahid ta ära tunnevad.

Vähimagi kõhkluse ja ettevaatuseta astus Tarzan kitsasse lõhesse ja läbis piki käänulist käiku paksu välismüüri. Valis- ja sisemüüri vahel asus kitsas inimtühi õu. Tarzan ületas selle täielikus vaikuses ja sisenes teise kitsasse käiku sisemüüris, mille taga algas lai tee, mis viis Opari suure templi varemete juurde.

Vaikuses ja üksinduses astus ta majesteetlike sammasterida-dega sünge portaali võlvide alla. Sammaste kapiitleilt vaatasid tema peale kummalised linnud, nagu nad olid vaadanud iidsetest aegadest saadik, sealtpeale, kui unustatud meistri käed olid need ühes tükis välja tahunud. Tarzan ruttas vaikides läbi templi väljaku poole, mis kujutas endast linnaelu keskust. Mõni teine inimene oleks vahest oma tulekust teada andnud tervitus-

36

hüüdega, kuid Ahvide Tarzan oli mitmeski suhtes pigem loom kui inimene. Ta liikus käratult nagu enamik loomi, raiskamata asjatult õhku suu mõttetule pruukimisele. Ta ei püüdnud Opa-rile läheneda salamahti ja teadis, et teda oli märgatud. Ahvini-mene ei mõistnud, miks ei tuldud teda tervitama, kui nad ehk Lale tema tulekust teatamise järel ei jäänud ootama ülempreestrinna korraldusi.

Tarzan läks.mööda peakoridori ja silmitses taas iidsete väl-jalugematute hieroglüüfidega kuldtahvleid. Ta läbis seitsme kuldsambaga saali ja kuldse põrandaga naabertoa, kuid kõikjal valitses üksnes vaikus ja tühjus. Ta tajus vaid ähmaselt, et ruu-mides, kust ta läbi läks, liikusid ülemistel galeriidel nähtamatud kujud. Viimaks jõudis ta raske ukse juurde, mille taga lootis kindlasti kohata selle Leegitseva Jumala suure

templi preestreid või siis preestrinnasid. Kartmatult lükkas ta ust ja astus üle läve, kuid samal hetkel lajatas talle pähe raske nui ja ta varises teadvusetult põrandale.

Silmapilk ümbritses Tarzanit mitukümmend masajat inetut meest. Nende pikad pulstunud habemed langesid karvastele rindadele, kui nad lühikestel rangis jalgadel tammudes Tarzani üle kummardusid. Ohvri randmeid ja pahkluid tugevate rihmadega kinni sidudes rääkisid nad omavahel madala uriseva kõri-häälega, tõstsid ta siis üles ja viisid teisi käike mööda läbi suurejooneliste ruumide hääbuva ülevuse hiigelsuurde kahhelkividest seintega tuppa, kus poodiumil kõrguval massiivsel troonil istus noor naine.

Tema kõrval seisis kohmakas inetu mees. Tema käsi ja jalgu kaunistasid kuldvõrud, kaela rohked keed. Trooni ees põrandal tunglesid mehed ja naised — Opari Leegitseva Jumala preestrid ja preestrinnad.

Saatevalvurid tassisid Tarzani trooni jalamile ja viskasid oma ohvri põrandale. Sel hetkel tuli ahvinimene teadvusele, avas silmad ja lasi pilgul ringi käia.

,,Kas see on tema?" küsis troonil istuv neiu käskivalt.

Üks vahtidest nägi, et Tarzan oli teadvusele tulnud ja tõmbas teiste abiga ta ropsti jalule.

„Tema jah!" hüüdis neiu kõrval seisev mees.

Naise nägu moondus põletavast vihast.

„Jumal on oma ülempreestrinna vastu armuline," ütles ta. „Ma palvetasin, et saabuks see päev, nagu palvetasin tollegi

37

päeva eest. Mu mõlemad soovid on täitunud."

Tarzani pilk liikus kiiresti naiselt trooni kõrval seisvale mehele.

„Mida see kõik tähendab, Dooth?" küsis ta nõudlikult. „Kus on La? Kus on teie ülempreestrinna?" Vihaselt tõusis naine troonilt.

„Tea siis, inimene välisilmast, et ülempreestrinna olen mina. Mina, Oah, olen Leegitseva Jumala ülempreestrinna." Tarzan ei teinud temast väljagi. „Kus on La?" küsis ta uuesti Doothilt. Oah läks raevust pööraseks.

„Ta on surnud!" kriiskas ta ja sööstis poodiumi serva, otse-ui soovides Tarzanist kinni haarata. Tema ohverdamisnoa kal-iskividega kaunistatud käepide välgatas päikesekiirtes, mis tungisid troonisaali laes olevast hiigelsuurest avausest. „Ta on surnud!" kordas Oah. „Surnud, nagu sured sinagi, kui saabub aeg teha elava^ inimese verega meelehead Leegitsevale Jumalale. La oli nõrk. Ta armastas sind ja reetis seega oma Jumala, kes oli valinud ohverdamiseks sinu. Kuid Oah on tugev, talle annab tugevust see vihkamine, mida ta on kandnud oma rinnas sestsaadik, kui Tarzan ja La röövisid temalt Opari trooni. Viige ta ära!" hüüdis Oah saatevalvuritele. „Ja et ma ei näeks teda enne, kui ohverdamisväljakul altari külge seotuna."

Köidikud Tarzani jalgade ümber lasti lõdvemaks, et ta käia saaks. Vaatamata sellele, et käed jäid selja taha seotuks, oli ilmselge, et vahid teda kartsid, sest nad mässisid ahvinimese kaela ja rindkere ümber nööri ja viisid teda nii, nagu viiakse lõvi. Tarzan juhiti tuttavasse pimedasse Opari maa-alusesse ruumi. Kui nad ta lõpuks vangikongi olid toonud, ei söandatudki paugupealt käsi köidikutest vabastada. Enne sidusid nad ahvinimese pahkluud uuesti kinni, et jõuda kongist välja hüpata ja riivistada uks enne, kui too päästab jalad köidikuist ja tormab neile kallale. Nii vägevat muljet oli Opari kohmakatele preestritele avaldanud Tarzani vaprus.

Tarzanil oli juba tulnud viibida Opari vangikongis ja siis oli tal õnnestunud põgeneda. Seepärast hakkas ta ka nüüd otsekohe tegutsema, püüdes tekkinud keerulisest olukorrast väljapääsu leida. Tarzan mõistis, et Oah ei hakka edasi lükkama

hetke, mille eest oli palvetanud — hetke, mil ta torkab halja ohvrinoa tema rinda. Jalad kiiresti köidikuist vabastanud, hakkas Tarzan

38

ettevaatlikult käsikaudu kobades piki kongi seina liikuma, seejärel uuris ta läbi ka põranda. Ilmnes, et ta viibib ristkülikukujulises ruumis, mille pikkus on umbes kümme ja laius kaheksa jalga ja et kikivarvul seistes võib ta küündida laeni. Ainuke väljapääs oli uks, mille kaudu ta sisse toodi. Ukses olev raudvõrega ülelöödud aken oli mõeldud kongi ohustamiseks. Aga et see avanes pimedasse koridori, siis valgust sealt läbi ei tulnud. Tarzan vaatas üle ukse poldid ja hinged, ja nagu ta arvas, olid need liiga tugevad. Alles nüüd märkas Tarzan preestrit, kes teda ukse taga valvas, mistõttu ta loobus mõttest salaja põgeneda.

Kolme päeva ja öö jooksul vahetasid preestrid üksteist teatud ajavahemiku järel, kuid neljanda päeva hommikul leidis Tarzan, et koridor oli tühi, ja ta hakkas taas nuputama põgenemisplaani.

Juhtus nii, et kui Tarzan kinni võeti, oli ta jahinuga peidetud leopardinahast puusariide alla ja Opari töntsid poolmetsikud preestid jätsid selle ähmiga kahe silma vahele. Tarzan oli õnnelikule juhusele kahekordselt tänulik, sest tundelistel põhjustel pidas ta oma ammu surnud isa jahinuga kalliks. Sellega oli alanud Tarzani üleolek džungliloomadest tol ammusel päeval, mil ta pigem juhuslikult kui sihilikult oli selle gorilla Bol-gani südamesse torganud.

Praktilisemas mõttes oli nuga tõepoolest jumalate kingitus, sest see polnud üksnes kaitsevahend, vaid ka riist, mille abil Tarzan põgeneda võis.

Kunagi oli ta suutnud Opari vangikongist välja pääseda, seega tundis hästi massiivsete müüride ehitust.

Käsitsi väljaraiutud igas suuruses graniitplokid, mille vahel polnud ainsatki pilu, olid seina laotud ilma mördita, kuna sein ise, millest ta tookord läbi läks, oli viieteistkümne jala paksune. Siis oli õnn talle naeratanud: ta paigutati kongi, kus leidus sa-lakäik, millest Opari praegustel elanikel polnud aimugi. See salakäik oli maskeeritud üheainsa nõrgalt paigaldatud plaatide reaga, mille ahvinimene kerge vaevaga välja võttis.

Ka nüüd lootis ta leida midagi sellist, kuid tema otsingud ei kandnud vilja. Ükski kivi ei liikunud paigast, olles kokku surutud templimüüride tohutu raskuse all. Tahes-tahtmata pidi Tarzan keskendama tähelepanu uksele.

Ta teadis, et Oparis oli vähe lukke, sest linna praegused mandunud

39

elanikud ei paistnud silma nutikusega ega osanud parandada vanu või valmistada uusi lukke. Tema nähtud lukud olid röögatud mürakad, mida avati hiigelsuurte võtmetega, ja pärinesid arvatavasti Atlantise ajast. Peamiselt suleti uksed raskete riividega ja ahvinimene oletas, et tema teed vabadusse tõkestab just selline algeline seadeldis.

Käsikaudu kobades ukse üles otsinud, uuris ta väikest akent, mis õhku läbi laskis. Ruudukujuline aken, mõõtmetega umbes kümme korda kümme tolli, oli peaaegu tema õlgade kõrgusel. Ava oli trellitatud nelja vertikaalse poole tolli paksuse raudvar-vaga, mis seisid üksteisest poolteise tolli kaugusel — seega liialt lähedal, et kätt nende vahelt läbi pista. Kuid see asjaolu ei kõigutanud ahvinimese enesekindlust: mingisugune väljapääs pidi ju ometi olema!

Teraskõvade lihaseliste sõrmedega võttis ta ühe varva keskelt kinni, haaras vasaku käega teisest ja, surudes kõrgele tõstetud põlve vastu ust, hakkas pikkamööda kõverdama paremat küünarnukki. Õlavarrelihased paisusid ja liikusid otsekui teras-pallid naha all, samal ajal kui varb järk-järgult sissepoole paindus. Ahvinimene

naeratas ja haaras taas varvast kinni, tõmbas seda siis kõigest jõust enda poole ja rebis hiiglasliku pingutusega varva kinnitusest välja. Tarzan proovis kätt tekkinud avasse pista, kuid see osutus liiga kitsaks. Järgmisel silmapilgul oli teinegi varb välja kistud ja Tarzan, torganud avasse terve käe, hakkas kobama riivi, mis ust kinni hoidis.

Lõpuks puudutasid sõrmeotsad riivi ülemist äärt. Aga kuidas Tarzan ka ei pingutanud, kätt ta madalamale lasta ei suutnud. Puust riiv oli umbes kolme tolli paksune. Muid omadusi ta määrata ei saanud, sest ei teadnud, kas riiv avaneb alt üles või kõrvale. Tarzan tundis Tantalose piinu. Vabadus paistis nii lähedal — siruta ainult käsi välja — ja jäi kättesaamatuks. See võis hulluks teha.

Käe tagasi tõmmanud, võttis ta tupest jahinoa, pistis siis uuesti käe välja ja torkas noatera otsa puust riivi sisse. Esialgu püüdis ta sel viisil riivi üles tõsta, kuid nuga ei jäänud puusse pidama. Seejärel proovis ta riivi kõrvale nihutada, mis läks õnneks. Kuigi ühe korraga liikus riiv ainult õige pisut, oli Tarzan rahul, sest teadis, et tema kannatlikkus saab tasutud. Kõige rohkem veerand tolli, mõnikord kõigest ühe kuueteistkümnendiku, kuid pikkamisi nihkus riiv ukse eest. Tarzan tegutses kavakindlalt

40

ja närvilisele erutusele järele andmata, ehkki teadis, et iga hetk võis tulla ringkäiku sooritav metsik valvur. Lõpuks kandsid ta pingutused vilja ja uks avanes.

Astunud kähku välja, lükkas Tarzan riivi uuesti ette ja teadmata teist teed vabadusse, läks tagasi mööda koridori, kustkaudu vahimehed olid ta vangikongi toonud. Kaugel väreles tuhm valgus ja Tarzan ruttas hääletult sinnapoole. Kui pisut valgemaks läks, märkas ahvinimene, et mõlemal pool koridoris üksteisest erinevatel kaugustel paiknesid umbes kümne jala laiused uksed, mis olid riiviga suletud.

Saja jardi kaugusel vangikongist läks üle tema tee põikkoridor ja siin ta viivuks seisatas, et ringi vaadata. Ninasõõrmed hakkasid võbelema, silmad ja kõrvad pinguldusid. Ta ei näinud valgust ei ühes ega teises suunas, kuid kõrvad tabasid nõrku helisid, mis rääkisid sellest, et koridoris oli uste taga elu, ninna aga tungis lõhnade segu: viiruki magus aroom, inimkehade lõhn ja kiskjate loomade mõrkjas hais. Et rohkem midagi erilist silma ei hakanud, läks Tarzan mööda koridori edasi kiiresti tugevamaks muutuva valguse poole.

Ta ei jõudnud kuigi kaugele, kui teravad kõrvad tabasid lähenevate sammude müdina. Riskida ei tohtinud ja ta taganes pikkamööda põikkoridori poole, lootes seal varju leida, kuni oht möödub. Ent inimesed olid lähemal, kui ta arvas, ja juba järgmisel hetkel ilmus koridoris käänaku tagant nähtavale kuus Opari preestrit. Nad märkasid teda otsekohe ja jäid seisma pingsalt hämarusse vahtides.

„See on ahvinimene," sõnas üks preestritest, „ta on jalga lasknud."

Preestid hakkasid Tarzani poole tulema, nuiad ja ähvardavad noad käikulaskmiseks valmis.

Nad tulid edasi aeglaselt, mis kõneles aukartusest tema vapruse ees, kuid siiski tulid. Tarzan taganes, sest relvastatuna üksnes noaga, ei riskinud isegi tema jõudu katsuda kuue metslase ja nende raskete nuiadega. Taganedes mõtles ta, kuidas tegutseda, ja, jõudnud põikkoridorini, lipsas sinna. Arvestades, et nüüd tulevad opaarlased veelgi aeglasemalt, sest kardavad teda varitsevat, kihutas ta mööda koridori edasi. Teel silmitses ta uksi, kuid ei otsinud mingit kindlat ust, vaid teadis, et mida raskem on teda leida, seda rohkem on tal väljavaateid tagaajajate käest pääseda. Lõpuks seisatas ta suure puust riiviga suletud

41

ukse ees, tõstis riivi üles, avas ukse ja astus sisse just sel hetkel, kui käänaku tagant kargas välja preestrite peamees.

Vaevalt oli Tarzan astunud pimedasse süngesse ruumi, kui taipas, et oli teinud saatusliku vea. Sõõrmetesse tungis lõvi Numa terav lõhn. Vangikongi vaikust vapustas raevukas möiratus. Pimeduses nägi ta kahte kollakasrohelist silma, mis hõõgusid vihast. Samal hetkel lõvi hüppas.

V. Opari müüride all

Peter Zveri jäi laagrisse metsa serva Opari inimtühja lagendikku valvava kalju jalamil. Teinud kandjatele ja paarile-kolme-le askarile ülesande valvata laagrit, võttis ta endaga kaasa sõdurid ja nende pealiku Kitembo ning alustas rasket tõusu kalju tippu.

Keegi askaridest polnud varem neis paigus viibinud, isegi mitte Kitembo, kuigi ta teadis ühe sealkäinu jutu põhjal Opari täpset asukohta. Seepärast täitis neid pilgule avaneva kauge linna nägemine harda kartusega ja mustanahaliste algelises mõistuses tärkas ähmane ebalus.

Salk liikus vaikides mööda tolmust lagendikku Opari poole. E Mustanahalised polnud ainukesed, keda valdas kõhklus. Kaugetes kõrbetes pimedates telkides imesid araablased juba ema-piimaga endasse hirmu kurja vaimu ees, aga samuti olid nad kuulnud muinasjutulisest linnast Nimmrist, millele läheneda oli inimestel keelatud. Sellised olid mõtted ja rahutud eelaimused, E mis valdasid inimesi Atlantise iidse linna kõrguvatele varemetele lähenemisel.

Hiigelrahnu otsast, mis kaitses välimist sissepääsu Opari varakambritesse, jälgis ekspeditsiooni liikumist läbi oru väike ahv. Ärevusest ei suutnud Nkima endale kohta leida: ta mõistis, et tuleb ilmtingimata hoiatada isandat nii suure hulga gomanga-nide ja tarmanganide ilmumisest oma mürisevate keppidega, kuid teda hoidis tagasi hirm süngete varemete ees, ja Nkima hakkas kalju tipus sebima, kriisates ja pomisedes. Peter Zveri sõdurid sammusid ahvist välja tegemata mööda. Kui keegi ekspeditsiooni liikmetest nägigi väikest ahvi, kes oli salgast paremalt poolt mööda kiirustanud ja Opari lagunenud välismüürile roninud, ei omistanud ta sellele vähimatki tähtsust, sest nagu

kõiki tema kaaslasi, nii valdasid tedagi mõtted sellest, mis peitub niisuguse sünge kivilasu taga.

Kitembo ei teadnud Opari varakambrite asukohta. Ta oli nõustunud Zverit linna juurde viima, kuid nagu Zverigi ei kahelnud, et leiavad hõlpsasti varakambrid üles, isegi kui linna elanikelt ei õnnestu sellekohaseid andmeid välja pinnida. Milline oleks olnud nende üllatus, kui nad oleksid teada saanud, et mitte ühelgi Opari elanikul pole aimu, kuhu aarded on peidetud ja et nad üldse olemas on. Kõikidest elavatest inimestest teadis üksnes Tarzan ja veel mõni tema waziri sõduritest, kus aarded peituvad ja kuidas nende juurde jõuda.

„Siin on üksnes elutud varemed," ütles Zveri ühele valgele kaaslasele.

„Aga nad paistavad kurjakuulutavad," vastas see, „ja inimesed on seda juba tunnetanud." Zveri õlg jõnksatas.

„Ma saan aru, kui nad kardaksid öösel, kuid mitte ometi päeval, ega nad siis nii suured argpüksid ole."

Nad jõudsid lagunenud välismüüri juurde, mis tõusis süngena nende kohale, ja peatusid. Mõni inimene siirdus läbikäiku otsima. Esimesena avastas selle Abu Batn — ülesviivate betoon-astmetega kitsa prao.

„Siin on käik, seltsimees!" hõikas ta Zverile.

„Võtke paar meest ja minge luurele," käskis Zveri.

Abu Batn valis välja kuus mustanahalist, kes ilmse vastumeelsusega rivi ette astusid.

Rõivasiilud üles tõstnud, sisenes seik müürilõhesse. Samal hetkel kõlas rusudes linna sügavusest karje, veniv ja läbilõikav, mis läks üle tasaseks oigamiseks. Beduiin tardus paigale. Mustanahalised olid otsekui halvatud.

„Edasi!" röögatas Zveri. „Kisa ei tapa!"

„Ega seda tea," kostis keegi araablastest.

„Siis kasige sealt minema!" kraaksatas raevunud Zveri, „Kui teie, neetud argpüksid, kardate, siis lähen ma üksi!"

Keegi ei hakanud vastu vaidlema. Araablased tõmbusid kõrvale. Siis ilmus linna poolt müüriharjale väike ahv, kes kriiskas hirmunult. Loomakese ootamatu ja kärarikas ilmumine tõmbas endale kõigi kohalolijate tähelepanu. Ahv vaatas kohkunult üle õla tagasi, siis aga hüppas kõigest jõust hoogu võttes valju kisaga maha. Näis, et loom kukub kindlasti surnuks,

43

kuid nagu poleks midagi juhtunud, pani ahv punuma, sooritades pööraseid hüppeid, ja juba ta kihutaski kriisates üle inimtühja lagendiku.

See oli viimane tilk: vapustusest ütlesid ebausklike mustanahaliste närvid üles ning nagu käskluse peale keerasid nad ümber ja tormasid sünge linna juurest minema. Nende järel taandusid häbiväärse kiirusega Abu Batn ja tema kõrbesõdurid.

Peter Zveri ja kolm valget kaaslast leidsid end äkki üksijäe-tuna ja vahetasid küsivaid pilke.

„Alatud argpüksid!" hüüdis Zveri vihaselt. „Sina, Mike, lähed neile järele ja püüad tagasi tuua. Et meie juba siin oleme, siis läheme linna."

Michael Dorsky, kes võttis rõõmuga vastu mis tahes ülesande, et aga Oparist kaugemale pääseda, hakkas ees liduvatele sõduritele järele sörkima. Zveri, tema järel Miguel Romero ja Paul Ivitch pugesid läbi müüriprao.

Nad läbisid välismüüri ja sattusid siseõue, mis lõppes tohutu kõrge sisemüüriga. Romero leidis esimesena avause, kust pääses linna, ja astus kaaslasi hõigates julgelt kitsasse käiku.

Äkki lõhestas iidse templi mõtlikku vaikust taas võigas kisa.

Inimesed jäid seisma. Zveri pühkis laubalt higi.

„Arvan, et meil ei tasu üksi enam edasi minna," pomises ta. „ Tuleb vististi tagasi pöörata ja inimesed kokku võtta. Pole mõtet riskida."

Miguel Romero muigas põlglikult, Ivitch aga kinnitas Zverile, et kiidab tema otsuse täielikult heaks.

Zveri ja Ivitch läksid kiiresti üle õue, vaatamata tagasi ja tundmata huvi, kas mehhiklane ikka järgneb neile, ning jõud-|sid peagi linna piiridest välja.

„Kus Miguel on?" küsis Ivitch.

Zveri lasi pilgul ringi käia.

„Romero!" hõikas ta kõvasti, kuid vastust ei saanud. „Arvatavasti krahmas seesamune ta endale," sosistas Ivitch võpatades.

„Pole eriti suur kaotus," turtsatas Zveri.

Kuid mida see mõistatuslik «seesamune", kes oli Ivitchile hirmu nahka ajanud, endast ka ei kujutanud, ei krahmanud ta sugugi endale noort mehhiklast, kes saatis pilguga nobedasti lahkuvaid seltsimehi ja kadus siis sisemüüri avasse, olles otsus-tanud kas või korraks heita pilgu iidsele Opari linnale, milleni

44

oli maha käinud nii pika tee ja mille muinasjutulisest rikkusest oli unistanud palju nädalaid.

Tema pilgule avanes majesteetlike varemete panoraam, mida nähes noor tundlik ladinaameeriklane tardus paigale otsekui lummuses. Kuid siis kõlas tema ees olevast hiiglaslikust hoonest jällegi südantlõhestav kisa. Kui Romerol hakkaski kõhe, siis ei näidanud ta seda välja. Ta pigistas vaid tugevamini püssi ja tegi lahti revolvritasku, kuid ei taganenud. Ta oli vapustatud nähtud pildi ülevusest: aeg ja purustused üksnes rõhutasid esialgset suurejoonelisust.

Tema tähelepanu köitis mingisugune liikumine templis. Ei tea kust ilmus inimkogu. See oli näotu kohmakas lühikeste kõverate jalgadega mees. Siis tuli neid veel ja veel, kuni kokku sai vähemalt sada. Metsikud olendid lähenesid talle pikkamööda. Nende sõjanuiasid ja nuge nähes mõistis Romero, et on olemas palju hirmsam oht kui ebainimlik kisa.

Tal ei jäänud üle midagi muud kui taanduda käiku.

„Ma ei saa ju üksipäini võidelda terve armeega," pomises ta.

Romero läks aeglaselt üle õue, läbis välismüüri ja jõudis uuesti linnast välja. Kauguses keerles tolmupilv — seal päästis end põgenev ekspeditsioon. Romero muigas ja hakkas sigaretti pahvides neile aeglasel sammul järele kompima. Vasemalt kivise künka tipust märkas teda väike ahv, kes ikka veel värises hirmust, kuid ta ei toonud enam kuuldavale ehmunud kriiskeid, vaid üksnes soigus tasakesi ja kaeblikult. Ahvipõnn Nkimale oli see päev väga raske.

Ekspeditsioon läks nii kiiresti eest ära, et Zveril koos Dors-ky ja Ivitchiga õnnestus jõuda põhisalgale järele alles siis, kui suurem osa laskus juba piiriäärsetest kaljudest. Ei ähvardused ega helded lubadused suutnud peatada põgenemist, mis lõppes alles laagris.

Zveri kutsus jalamaid Abu Batni, Dorsky ja Ivitchi nõupidamisele. See oli Zveri esimene ja tõsine ebaedu, sest ta oli suuresti arvestanud Opari varakambrite ammendamatute kullavarudega. Kõigepealt tegi ta Abu Batnile ja Kitembole peapesu arguse pärast, meenutades seejuures paha sõnaga nende emapoolseid esivanemaid, kuid saavutas vaid seda, et neid haaras vihane nördimus.

„ Tulime sinuga, et võidelda inimeste, aga mitte deemonite ja kummitustega," ütles Kitembo. „Mina ei karda. Ma läheksin

45

linna, aga minu inimesed ei tule kaasa, üksinda ma vaenlasest jagu ei saa."

„Mina ka," sekkus Abu Batn, kelle tõmmu nägu tumenes raevust.

„Tean," muigas Zveri. „ Olete mõlemad vaprad mehed, kuid jooksete palju paremini kui võitlete. Vaadake meid. Meie ei löönud kartma. Tegime kõik, nagu vaja."

„Kus seltsimees Romero on?" küsis Abu Batn rõhutatult.

«Arvatavasti sai surma," oletas Zveri. „Aga mida teie siis tahtsite? Võita lahingut ilma kaotusteta?"

„Mingit lahingut polnudki," väitis Kitembo, „küid mees, kes tungis sellesse neetud linna teistest kõige kaugemale, ei tulnud tagasi."

Järsku heitis Dorsky pea selga.

„Seal ta ongi!" hüüatas Dorsky, ja juuresolijate pilgud pöördusid Opari viivale rajale, kuhu oli ilmunud muretul sammul laagri poole kõndiv Miguel Romero.

„Tervitan teid, mu vaprad seltsimehed!" hüüdis ta. „Rõõm näha teid elusana. Kartsin, et saite kõik rabanduse."

Nali võeti vastu sünge vaikimisega ja keegi ei poetanud sõnakestki, kuni ta nende juurde oli astunud ja maha istunud.

„Kuhu sa kadusid?" hüppas Zveri talle peale.

„Tahtsin vaadata, mis seal sisemüüri taga on," vastas mehhiklane.

„Ja mida sa seal nägid?" uudistas Abu Batn. «Suurejoonelisi varemeis ehitisi," jagas Romero muljeid. „Surnud, lagunev linn surnud minevikust." „Ja mida veel?" küsis Kitembo.

„ Nägin salkkonda veidraid sõdureid. Masajad jässakad mehed rangis jalgade, pikkade võimsate käte ja karvaste rindkeredega. Nad väljusid hiigelsuurest hoonest, arvatavasti templist. Neid oli minu jaoks liiga palju. Ma ei saanud üksinda nendega võitlusse astuda, seepärast tulin tulema."

„Kas neil oli relvi?" esitas Zveri küsimuse.

„Nuiad ja noad," vastas Romero.

„Näete nüüd!" hüüatas Zveri. „Kõigest trobikond nuiadega varustatud metslasi. Oleksime võinud linna vallutada ilma kaotusteta."

„Kuidas nad välja nägid?" küsis Kitembo uuesti. „Kirjelda neid."

46

Ära kuulanud Romero, kes püüdis mitte jätta vahele vähimatki üksikasja, vangutas Kitembo pead.

„Nii ma arvasingi," kuulutas ta. „Need pole inimesed, vaid

kurjad vaimud."

„ Inimesed või kurjad vaimud, aga me peame tagasi minema ja linna vallutama," lausus Zveri raevukalt. „Oleme kohustatud Opari kulla oma valdusse saama."

„Teie, valge mees, võite minna," lausus Kitembo, „kuid lähete üksinda. Ma tunnen oma inimesi ja ütlen teile, et nad ei tule. Viige meid inimeste vastu, kellel on valge, pruun või must nahk, ja me tuleme koos teiega. Kuid mitte pahade vaimude ja kummituste vastu."

„Aga sina, Abu Batn?" küsis Zveri karmilt.

«Rääkisin oma inimestega pärast linnast tagasijõudmist ja nad ütlesid, et ei lähe enam sinna. Nad ei hakka võitlema kurjade vaimudega. Nad kuulsid hoiatavat häält ja kardavad nüüd."

Zveri märatses, ähvardas ja manitses, kuid tulemusteta. Kumbki ei andnud alla, ei araabia seik ega aafrika pealik.

„Siiski on olemas väljapääs," tähendas Romero.

„ Missugune?" küsis Zveri.

„Kui saabuvad gringo ja filipiinlane, oleme juba kuuekesi — me pole araablased ega aafriklased. Kuuekesi võime Opari vallutada."

Paul Ivitch tegi hapu näo, Zveri aga köhatas. „Kui meid maha notitakse," ütles Zveri, „ läheb kogu meie plaan luhta. Ei jää kedagi, kes võiks üritust jätkata." Romero kehitas õlgu.

„Ma tegin vaid ettepaneku," ütles ta, „aga kui te kardate,

siis muidugi..."

„Mina ei karda," ägestus Zveri, „kuid ma pole ka lollpea." Romero huuli kõverdas halvasti varjatud irvitus. „Lähen lõunat sööma," sõnas ta ja lahkus.

* * *

Teisel päeval pärast vandenõulaste laagrisse jõudmist koostas Wayne Colt pika šifreeringu ja saatis selle ühe oma teenriga rannikule. Zora Drinov nägi oma telgist, kuidas boile saadetis üle anti. Tema nähes torkas nooruk selle kepi lõhestatud otsa vahele ja asus pikale teele. Pisut hiljem liitus Colt neiuga, kes oli läinud telgi kõrvale suure puu varju.

47

„Saatsite nüüdsama ettekande teele, seltsimees Colt," ütles

ta.

Mees heitis Zorale kiire pilgu. Jah," vastas ameeriklane.

„ Vahest peaksite teadma, et laagrist teateid saata tohib ainult seltsimees Zveri," ütles neiu.

‚Ja mina ei teadnudki seda. See on lihtsalt raha kohta, mis pidi mind ootama, kui ma rannikul maabusin. Raha ma ei saanud ja saatsin nüüd teenri selle järele."

„Ah nii," lausus Zora ja kõnelus siirdus teistele teemadele.

Päeva teisel poolel võttis Colt püssi ja läks jahile. Zora läks temaga kaasa ja õhtul sõid nad jällegi koos, kuid seekord oli perenaine neiu. Nii möödusid päevad, kuni ühel hommikul äratas laagri erutatud pärismaalane, kes teatas ekspeditsiooni naasmisest. Laagris olijad said ka sõnadeta aru, et väike armee tuli tagasi ilma võidulippudeta. Juhtide näod kõnelesid ilmekalt nurjumisest. Zveri teretas Zorat ja Colti ning esitles viimast oma kaaslastele. Kui tagasipöördunud sõduritele oli esitletud ka To-nyt, läksid kõik puhkama.

Ühise õhtusöögi ajal rääkisid mõlemad grupid neile osaks saanud seiklustest. Colti ja Zora huvi äratasid pajatused saladuslikust Oparist, kuid niisama salapärasena tundus ka nende jutt Raghunath Jafari surmast, tema matmisest ja üleloomulikust tagasitulekust.

„Pärast seda ei julgenud keegi tema keha puudutada," jutustas Zora. „Tony ja seltsimees Colt pidid ise ta maha matma."

„Loodan, et seekord püüdsite ihust ja hingest," ütles Miguel.

„Siiani pole tagasi tulnud," muigas Colt.

«Kellele võis tulla pähe teda välja kaevata?" küsis Zveri ähvardavalt.

„Muidugi mitte meie teenritele," vastas Zora. JMad olid ilma selletagi kohutatud tema surma kummalistest asjaoludest."

„Küllap tegi seda seesama olend, kes tema ka tappis," oletas Colt. „Kes ta ka poleks, on tal ebainimlik jõud — tassida laip puu otsa ja visata sealt alla meile kaela."

„Mind vapustas selle loo juures kõige rohkem vaikus, millega see kõik sooritati. Võin vanduda, et puu otsas ei värahta-nud ükski leheke, kui surnukeha äkki lauale prantsatas."

„Selline asi on jõukohane üksnes meesterahvale," lausus Zveri.

«Kahtlemata," toetas teda Colt, „ja pealegi veel tõelisele jõumehele!"

Hiljem, kui inimesed hakkasid telkidesse minema, peatas Zveri käeviipega Zora.

„Üks hetk, Zora, ma tahan sinuga rääkida," ütles ta, ja neiu võttis taas istet. „Mida sa sellest ameeriklasest arvad? Sul oli hea võimalus teda lähemalt tundma õppida."

„Temaga on kõik korras. Väga meeldiv noormees," vastas Zora.

„Ja ta ei äratanud sinus kahtlusi ei sõna ega teoga?" „Ei, mitte kui millegagi."

„Viibisite koos mitu päeva," jätkas Žveri. „Kas ta suhtus sinusse vajaliku lugupidamisega?"

„ Hoopiski suurema lugupidamisega kui sinu sõber Raghu-nath Jafar."

„Ära nimeta minu juuresolekul selle lojuse nime!" hüüdis Zveri. „ Kahju, et mind siin polnud, ma oleksin ta tapnud omaenese kätega."

„Ma ütlesingi talle, et sa ta tapad, kui tagasi tuled, kuid keegi jõudis sinust ette."

Nad vakatasid. Oli näha, et Zveri püüdis sõnadeks vormida seda, mis teda rahutuks tegi. Lõpuks ütles ta:

„Colt on väga sümpaatne noormees. Vaata, et sa temasse ei armu, Zora."

„Ja miks ka mitte?" nähvas Zora. „Olen andnud üritusele mõistuse, jõu, ande ja peaaegu jäägitult ka südame. Kuid seal on sopike, kus ma võin peremehetseda, nagu heaks arvan."

„Ega sa ometi taha öelda, et oled temasse armunud?" muutus Zveri valvsaks.

„Muidugi mitte. Ei sinnapoolegi. Selline mõte poleks mulle pähegi tulnud. Lihtsalt ma tahan, Peter, et sa teaksid — sellistes asjades ei saa sa mulle midagi ette kirjutada."

„Kuule, Zora. Sa tead suurepäraselt, et ma sind armastan, ja veelgi enam — sa saad minu omaks. Ma saan alati oma tahtmise."

Jälle ajad sa oma joru, Peter. Praegu pole aega sellisteks rumalusteks nagu armastus. Kui plaanitsetu teoks teeme, siis ma ehk mõtlen sellele."

„Ma nõuan, et sa mõtleksid praegu ja mõtleksid tublisti, Zora," käis Zveri peale. „Selle retke suhtes on mõningaid

49

üksikasju, millest ma pole sulle rääkinud. Ma pole nendesse kedagi pühendanud, kuid nüüd tahan sulle rääkida, sest ma armastan sind ja sa saad minu naiseks. Kaardile on asetatud rohkem, kui sa arvad. Pärast sellist vaimset pingutust, riski ja viletsust ei kavatse ma kellelegi loovutada seda võimu ja vara, mille ma peatselt saavutan." 4

‚Ja sa ei loovuta seda isegi meie üritusele?" küsis neiu.

Jah, isegi mitte meie üritusele, ainult selle vahega, et hakkan heaolu nimel kasutama nii ühte kui teist."

„Kuid mida sa kavatsed teha? Ma ei mõista sind."

«Kavatsen hakata Aafrika keisriks," kuulutas Zveri, „sinust teen keisrinna."

„Peter!" karjatas neiu. „Sa oled arust ära!"

Jah, ma ihaldan võimu, vara ja sind."

„Sul ei tule midagi välja, Peter. Sa ju tead, kui kaugele ulatuvad nende kombitsad, keda teenime. Kui sa neid alt vead ja reeturiks osutud, leiavad need kombitsad su üles ja hävitavad ära."

„Kui saavutan oma eesmärgi, muutun niisama võimsaks nagu nemad ja siis ei karda ma keda kuraditki."

„Mis saab siis teistest inimestest, kes ustavalt teenivad üritust, mida sa nende arust esindad? Nad ju rebivad su tükkideks, Peter!"

Zveri hakkas naerma.

„Sa ei tunne neid, Zora. Nad on kõik ühe vitsaga löödud, kõik mehed ja naised. Kui ma pakun neile suurvürsti tiitlit ning kingin lossi ja haaremi, siis lõikavad nad lihase ema kõri läbi, et ainult sellist tasu saada."

Neiu tõusis.

„Olen vapustatud, Peter. Arvasin, et vähemalt sina oled siiras."

Zvieri hüppas üles ja haaras tal käest.

„Kuula mind, Zora," kähistas ta vilistava sosinaga. „Ma armastan sind ja seepärast usaldasin sulle oma elu. Aga kui sa mu reedad, tapan su, kuidas ma sind ka ei armastaks. Tea seda ja ära unusta."

„ Oleksid võinud selle ütlemata jätta, Peter. Sain väga hästi kõigest aru."

„Ja sa ei reeda mind?"

„Mul pole kommet sõpru reeta, Peter."

50

Järgmise päeva hommikul asus Zveri Opari teise retke plaani koostama, tuginedes Romero ettepanekutele. Otsustati, et seekord kaasavad nad vaid vabatahtlikke, ja et eurooplased, kaks ameeriklast ja filipiinlane juba avaldasid valmisolekut seikluses osaleda, jäi üle värvata osa mustanahalisi ja araablasi, ning selle eesmärgiga kustsuski Zveri kõiki koosolekule. Ta selgitas asja tuuma, samuti rõhutas, et seltsimees Romero

oli näinud linna elanikke, kes kujutavad endast üksnes malakatega relvastatud viletsaid metslasi. Ta kirjeldas ilmekalt, kui kerge on neist püssidega jagu saada.

Peaaegu kõik avaldasid valmisolekut minna Opari müürideni, kuid ainult kümme sõdurit oli nõus koos valgetega linna sisenema, ning kõik nad olid laagrit valvama jäetud askaride hulgast ja nende seast, kes olid Colti rannikult siia saatnud — seega need, kes polnud Opari õudusi läbi elanud. Need aga, kes olid kuulnud varemetest kostvaid jubedaid karjeid, keeldusid otsustavalt linna sisenemast. Valgetel tekkis halb eelaimus, et kümme vabatahtlikku võivad araks lüüa, kui nende ette kerkib Opari sünge portaal ja kostab tema kaitsjate õudne hoiatuskisa.

Uue retke hoolikaks ettevalmistamiseks kulus mitu päeva. Lõpuks oli kõik valmis ja varahommikul asus Zveri oma võitluskaaslastega uuesti Opari poole teele.

Zora Drinov tahtis minna nendega kaasa, aga et Zveri ootas teateid oma arvukatelt agentidelt kogu Põhja-Aafrikast, siis pidi ta laagrisse jääma. Valve tehti ülesandeks Abu Batnile ja tema sõduritele. Nemad ja veel mõni mustanahaline teener ei söandanud ekspeditsiooni saata.

Pärast esimese retke nurjumist ja läbikukkumist Opari värava juures muutusid Abu Batni ja Zveri vahelised suhted pinevaks. Seik ja tema sõdurid, keda solvad arguses süüdistamisega, hakkasid hoiduma omaette, ja kuigi nad ise ennast linna kaasa ei pakkunud, riivas nende eneseuhkust see, et just neid jäeti laagrit valvama. Kui ekspeditsioon asus teele, istusid rahulolematu ilmega araablased jooma kanget kohvi, vesteldes seejuures sosinal.

Nad ei suvatsenud isegi lahkuvatele seltsimeestele järele vaadata, samal ajal kui vaiksesse mõtiskellu süüvinud Abu Batn ei saanud silmi lahti Zora Drinovi hapralt kujult.

VI. Reetmine

Ahvipõnn Nkima jälgis künka tipult, kuidas Miguel Romero lahkus Opari linnast, ja ta väike süda oli lõhkemas vastakatest tunnetest. Silmitsedes vapraid tarmanganisid, kes olid varustatud surmatoovate mürisevate keppidega ja sellele vaatamata kiiruga varemetest lahkusid, jõudis Nkima otsusele, et tema isand oli sattunud hätta. Truu süda käskis tagasi minna ja välja uurida, mis ja kuidas, kuid Nkima oli kõigest väike Manu ja see väike Manu kartis kohutavalt. Kuigi ta oli juba kaks korda ärgitanud linna minna, jäi ta iga kord poolel teel seisma, sest ei suutnud hirmust jagu saada. Viimaks hakkas ahvike kaeblikult soigudes mööda lagendikku sünge metsa poole tagasi punuma, sest seal olid ohud vähemalt tuntud.

* * *

Tarzan astus pimedasse ruumi, hoides käega ust lahti, samal hetkel kõlas lõvi ähvardav möiratus. Olukord muutus kriitiliseks. Kiire ja vilgas oli lõvi Numa, kuid veel kiiremini tegutsesid Ahvide Tarzani pea ja lihased. Sel hetkel, kui lõvi kavatses juba hüpata, heiastus ahvinimese teadvuses kogu pilt. Ta nägi Opari kohmakaid preestreid koridoris liikumas; nägi rasket sissepoole avanevat ust; nägi hüppeks valmistuvat lõvi ja liitis kogu nähtu ühte. Kujunes üllatuslikult soodne olukord. Tõuganud järsult ust ettepoole, lipsas ta väledasti selle taha. Samal silmapilgul lõvi hüppas, ja kas siis inertsusest või vabadust tunnetades lendas kiskja koridori, otseteed kohale jõudnud preestrite peale. Samal hetkel tõmbas Tarzan ukse kinni.

Ta ei võinud näha, mis koridoris juhtus, kuid kiiresti kaugeneva kisa ja möirgamise järgi oskas kujutleda pilti, mis pani ta naeratama.. Sekund hiljem kõlas südantlõhestav karjatus, mis kuulutas vähemalt ühe end päästa püüdva preestri saatust.

Mõistnud, et edasine ruumis viibimine talle midagi ei anna, otsustas Tarzan lahkuda ja otsida väljapääsu Opari keerulisest maa-alusest labürindist. Ta teadis, et kui läheb tuttavat teed mööda, kohtub tingimata lõviga ja kui vaja, astub temaga ka-hevõitlusse, kuigi ei tahtnud mõttetult riskida. Aga kui ta püüdis avada rasket ust, ei läinud see korda. Tarzan taipas, mis oli juhtunud: ta oli jälle sattunud Opari vangikongi. Ukseriiv ei avanenud kõrvale, vaid üles. Kui ta sisenes, siis lükkas riivi üles,

52

'aga ukse kinnitõmbamise järel langes riiv omaenese raskusest alla, sulgedes ta vangi niisama mõjusalt, nagu oleks seda teinud inimkäsi.

Erinevalt esimesest kongist oli siin pisut valgem ja sellest jätkus, et uurida lähemalt ukses oleva ventilatsiooniava ehitust. See koosnes väikestest ümmargustest augukestest, mille läbimõõt ei lasknud kätt läbi pista ega riivi üles tõsta.

Tarzan tardus hetkeks paigale tekkinud olukorra üle järele mõeldes, kui äkki kostis kusagil pimeduses arglik sahin. Tarzan pöördus kähku, haaranud tupest jahinoa. Ta ei hakanud mõtlema, kes võis seda häält teha, sest teadis, et ainuke elusolend, kes jagas ruumi selle eelmise asukaga, oli samuti lõvi. Miks kiskja talle kohe alguses kallale ei tunginud, seda ei suutnud ta taibata, aga et teda varem või hiljem rünnatakse, selles polnud mingit kahtlust! Küllap ta just praegu hiilibki lähemale. Tarzan kahetses, et ta pimedas ei näe ega suuda seetõttu vajalikul kombel valmistuda kallaletungi tagasi lööma. Talle olid varemgi lõvid kallale tunginud, kuid siis oli ta enne näinud nende kiiret hüpet ja võimsate küüniste eest osavalt kõrvale põiganud. Praegu oli olukord sootuks teistsugune ja Ahvide Tarzan tundis esimest korda elus surma vältimatust. Ta mõistis, et tema tund oli tulnud.

Tarzan ei kartnud. Ta lihtsalt teadis, et ei taha surra ja et hind, mille eest ta oma elu annab, on tema vastasele liiga kallis. Ta ootas sõnatult. Ruumi õhk oli küllastunud kiskja haisust. Taas kõlas vaikne, kuid kurjakuulutav heli. Kusagil kaugel koridoris kuuldus oma jahisaaki õgiva lõvi urinat ja siis katkestas vaikust hääl.

„Keš te olete?" küsis hääl. See kuulus naisele ja tuli sama ruumi sügavusest, kus ahvinimene viibis.

„Kus te olete?" küsis Tarzan käskivalt.

„Siin, nurgas," vastas naine.

„Aga kus lõvi on?"

„Ta hüppas välja, kui te ukse lahti lõite," vastas naine.

„Tean," ütles Tarzan.

„Aga teine? Kus ta on?"

„ Teist pole. Siin oli ainult üks lõvi ja ta läks ära. Oi, ma tundsin su ära!" hüüatas naine. «Häälest! Sa oled Ahvide Tarzan!"

„La!" rõõmustas ahvinimene hääle peale liikudes. „ Kuidas sul õnnestus ellu jääda ühes kongis lõviga?"

„Olen kõrvalruumis", mida sellest eraldab raudtrellidest uks,"

53

vastas La, ja Tarzan kuulis raudhingede kriuksumist. „Uks pole suletud. Seda ei tehtud, sest see avaneb sinna, teise kongi, kus asus lõvi."

Pimedas käsikaudu edasi minnes puutusid lõpuks nende käed kokku.

La liibus mehe vastu. Ta värises.

„Mul oli õudne," ütles ta, „kuid nüüd ma enam ei karda." „Vaevalt et ma sind aidata saan," vastas Tarzan, „olen ju samuti vang."

„Tean," sõnas La. „Kuid sinu kõrval tunnen end alati turvaliselt."

„Räägi, mis juhtus," palus Tarzan. „Kuidas see tuli, et Oah esineb ülempreestrinnana, sinust aga sai vang omaenda vanglas?" -

„Ma andestasin Oah'le tema reetmise, kui ta Cadjiga kokku leppis minult võim võtta," selgitas La, „kuid ta ei saanud elada ilma intriigide ja silmakirjalikkuseta. Oma auahnuse rahuldamiseks võrgutas ta ära Doothi, kes asus ülempreestri kohale pärast seda, kui Jad-bal-ja Cadjr maha murdis. Nad hakkasid linnas minu kohta igasuguseid väljamõeldisi levitama. Aga et minu rahvas ei suutnud mulle andestada sõprust sinuga, õnnestus neile inimestele auku pähe rääkida mind troonilt tõugata ja vangikongi heita. Kõik plaanid tulid Oah'lt, sest nagu sa tead, on Dooth ja teised preestrid üksnes töntsid loomad. See oli Oah, kes tegi ettepaneku paigutada mind kõrvuti lõviga, et teha mu piinad väljakannatamatuks. Ta vaid ootab parajat juhust, et keelitada preestreid ohverdama mind Leegitsevale Jumalale. Esialgu pole see tal õnnestunud, nagu ma tean, sest vahimehed, kes mulle süüa toovad, rääkisid seda."

„Aga kuidas nad said sulle süüa tuua?" tundis Tarzan huvi. «Kõigepealt tuli ju läbi minna esimesest kongist, kus asus lõvi?"

„Lõvikongis on veel üks käik madalasse kitsasse koridori, kuhu saab ülalt liha heita. Sel moel meelitasid nad lõvi ruumist välja, tõkestasid koridori raudvõrega ja kuni lõvi seal viibis, toodi mulle süüa. Kuid lõvi toideti halvasti. Ta oli kogu aeg näljane, möirgas alailma ja tagus käppadega minu ukse pihta. Oah arvatavasti lootis, et ühel ilusal päeval murrab lõvi ukse maha."

„Kuhu viib see koridor, kus nad lõvi toitsid?" küsis Tarzan. „Ei tea," vastas La, „kuid ma arvan, et see on tupik."

54

„Peab järele vaatama," ütles Tarzan. „Äkki õnnestub põgeneda."

„Miks sa ei võiks põgeneda ukse kaudu, kust sa sisse tulid?" küsis La. Kui ahvinimene oli seletanud, miks see pole võimalik, osutas La käega sinna, kus asus käik kitsasse koridori.

„ Tarvis on siit nii ruttu kui vähegi saaab välja pääseda, kui see üldse võimalik on," lausus Tarzan, „sest kui nad suudavad lõvi kinni püüda, tuuakse ta endisesse kohta tagasi."

„Nad püüavad ta kinni," kostis La, „selles pole kahtlust."

„Siis pean ma kiiremas korras tunneli läbi uurima, sest oleks väga halb, kui seni, kuni ma tunnelis olen, tuuakse lõvi tagasi, ja tunnel osutub tupikuks."

„Ma seisan ukse juures ja kuulatan, kuni sa seal ringi vaatad," pakkus La. „Tee kiiresti!"

Minnes käsikaudu edasi piki müüri, millele oli osutanud La, leidis Tarzan raske raudvõre, mis sulges läbipääsu kitsasse madalasse koridori. Tõstnud võre üles, astus Tarzan käiku, sirutas käed ette ja hakkas edasi minema, tõmmates ennast küüru, sest madal lagi ei võimaldanud käia täies pikkuses. Ta oli läbinud üsna vähe maad, kui ilmnes, et koridor keerab täisnurkselt vasakule. Käänaku taga üsna lähedal nägi ta nõrka helendust. Edasi rutates jõudis Tarzan koridori lõppu, kus algas vertikaalne kaev, mida valgustas tuhm päevavalgus. Kaev oli ehitatud tavalisest rohmakalt tahutud graniidist, millest olid rajatud ka linna alusmüürid. Kivid olid laotud ilma erilise hoolikuse või põhjalikkuseta, mistõttu kaevu sisepind oli konarlik.

Kaevu müüre uurides kuulis Tarzan La häält. Naine oli ärevil ja hoiatas teda neid mõlemaid ähvardavast suurest ohust.

„Tee ruttu, Tarzan! Nad tulevad tagasi koos lõviga."

Ahvinimene sööstis tagasi tunneli algusse.

„Kähku!" hüüdis ta Lale allakukkunud võret üles tõstes.

„Kas sinna?" küsis La hirmunult.

„See on meie ainus pääsemisvõimalus," vastas ahvinimene.

Ilma ülearuste sõnadeta puges La koridori. Tarzan laskis võre alla ja pöördus tagasi kaevu viiva ava juurde. La ei jäänud temast sammugi maha. Sõnagi lausumata võttis Tarzan La sülle ja tõstis ta nii kõrgele, kui vähegi suutis. Talle polnud vaja seletada, mida edasi teha. Leidnud rohmakal siseseinal erilise vaevata tuge kätele ja jalgadele, hakkas La pikkamisi üles ronima, ergutatuna talle järgneva Tarzani nõuandeist ja toetusest.

55

Kaev tõi nad otse tornituppa, kust avanes vaade kogu Opa-ri linnale. Siin müüridest varjatuna tegid nad puhkuse, et arutada edasist tegevuskava.

Mõlemad teadsid, et suurimat ohtu kujutasid endast ahvid, kellest kihasid Opari varemed ja kellega opaarlased oskasid rääkida. Tarzan kiirustas linnast lahkuma, et nurjata tema maa-ala-le tunginud valgete inimeste plaanid. Kuid kõigepealt tahtis ta puruks lüüa La vastased ja ennistada ta Opari troonile, või kui see osutub võimatuks, tagada talle ohutu põgenemine.

Naist päevavalgel silmitsedes hämmastas Tarzanit teab mitmendat korda tema võrratu närbumatu ilu, mida ei suutnud tumestada ei aeg, mured ega ohud. Ta küsis endalt, mida Laga teha, kuhu ta viia, et see Leegitseva Jumala julm preestrinna leiaks sellise koha, kus ta tunneks end loomulikult. Sedamööda, kuidas ta neid mõtteid heietas, kaldus ta arvama, et sellist kohta pole ülepea olemas. La kuulus Oparile kui metslasest kuninganna, kes oli sündinud käsutama metsikutest poolinimes-test rahvast. Viia La tsivilisatsiooni salongidesse oli sama, mis viia sinna ematiiger. Kaks või kolm tuhat aastat tagasi oleks ta võinud olla Kleopatra või Seeba kuninganna, kuid täna oli ta vaid La Oparist.

Mõnda aega nad istusid ja vaikisid, ülempreestrinna imeilusad silmad uurisid metsjumala profiili.

„Tarzan!" lausus ta.

Mees pööras pead.

„Mis on, La?" küsis ta.

„Ma armastan sind endiselt, Tarzan," sõnas La tasase häälega. Ahvinimese silmis süttis rahutus. „Ei maksa sellest rääkida."

„Ma tahan sellest rääkida," sosistas La. „See teeb mind nukraks, kuid rõõmsalt nukraks. See on ainus rõõm, mis mu elus üldse õn olnud."

Tarzan sirutas välja pronkspruuni käe ja kattis pihuga naise peened pikad sõrmed.

„Sa oled alati valitsenud mu südant, La," ütles ta, „kuni armastuse piirini. Kui minu tunne sinu vastu ei ületa seda piiri, siis pole selles ei minu ega sinu süüd."

La puhkes naerma.

„Minu süüd küll mitte, Tarzan," ütles ta. «Loomulikult ei saa südant käsutada. Armastus — see on jumalate kingitus.

56

Mõnikord kingitakse seda kui tasu, mõnikord kui karistust. Minu jaoks on see arvatavasti karistus, kuid muud ma endale ei soovi. Olen hellitanud seda oma südames meie kohtumise esimesest hetkest alates ja ilma selle, olgugi lootusetu armastuseta pole mul elu."

Tarzan ei vastanud. Saabunud vaikuses jäid nad ootama ööd, mille katte all lootsid märkamatult linna laskuda. Tarzani terane mõistus tegeles juba La troonile ennistamise plaanidega ja peagi hakkasid nad neid arutama.

„Just enne seda, kui Leegitsev Jumal ööseks magama läheb," ütles La, „kogunevad.kõik preestrid ja preestrinnad troonisaa-li. Ka täna tulevad nad trooni juurde, kus istub Oah. Siis võime linna laskuda."

„Ja mis saab pärast?" küsis Tarzan.

„Kui meil õnnestub troonisaalis tappa Oah," lausus La, „ja koos temaga ka Dooth, jäävad nad juhtideta, aga ilma nendeta on nad eimiski."

„Mina ei suuda tappa naist," väitis Tarzan.

„Aga mina suudan," vastas La. „Sina võtad ette Doothi. Kas sa teda suudad tappa?"

„Kui ta tungib kallale esimesena," kostis Tarzan, „muidu mitte. Ahvide Tarzan tapab ainult enesekaitseks või kui pole teist võimalust vaenlast kõrvaldada."

Nad viibisid iidses toas, mille põrandas oli kaks avaust: ühest pääses kaevu, kustkaudu nad olid vangikongist välja roninud, teine viis samasugusesse, ainult suuremasse kaevu, kust pääses alla seina külge kinnitatud pikast puutrepist. Just selle kaevu kaudu tuligi neil tornist välja ronida. Tarzan silmitses mõtteisse vajunult avaust, kui tema teadvuses tärkas äkki ebameeldiv mõte.

Ta pöördus La poole.

„Me unustasime, et mees, kes lõvile liha viskab, peab üles ronima teise kaevu kaudu. Lootsime asjatult, et meid siit ei leita."

„Lõvi ei toideta kuigi tihti," ütles La, „mitte iga päev." „Millal talle viimati toitu anti?" küsis Tarzan. „Ei mäleta," vastas La mõtlikult. „Pimeduses venib aeg nii pikkamööda, et olen kaotanud päevade arvestuse." „Tss!" hoiatas Tarzan. „Keegi ronib üles." Ahvinimene tõusis aeglaselt püsti, astus avause juurde ja jäi

varitsema trepi vastaspoolsesse külge. La nihkus hääletult talle lähemale, et trepist seljaga nende poole roniv inimene ei saaks avast väljudes neid näha. Inimene ei kiirustanud. Ikka lähemale ja lähemale tulid ta lohisevad sammud. Ta ei roninud nii nagu Opari ahvitaolised preestrid. Tarzanile tundus, et ta kannab rasket koormat, mis ei lase tal kiiremini tõusta, aga kui avausest ilmus nähtavale pea, nägi ahvinimene, et see oli rauk, ja aeglase tõusu põhjus selgus iseenesest. Seejärel sulgusid pa-haaimamatu vanamehe kõri ümber võimsad sõrmed, mis rop-sakuga ta avast välja tõmbasid.

„Tasa!" hoiatas ahvinimene. „Tee seda, mida sul kästakse, ja sinuga ei juhtu midagi."

La tõmbas vangi vöö vahelt välja noa, Tarzan pani ta väevõimuga põrandale pikali ja, lõdvendanud haaret, pööras näoga enda poole.

Lad nähes ei uskunud vana preester oma silmi.

„Darus!" karjatas La.

„Olgu kiidetud Leegitsev Jumal, kes sind põgeneda aitas!" hüüdis preester.

La pöördus Tarzani poole.

„Ära Darust karda," ütles ta, „ta ei reeda meid. Kõigist Opari preestritest on tema ainsana oma käskijannale ustav." „Nii see on," noogutas rauk.

„Kas on veel ülempreestrinna Lale ustavaid inimesi?" uudistas Tarzan.

„Jah, neid on palju," vastas Darus, „aga nad kardavad. Oah on saatan naise kujul, Dooth aga lollpea. Sestsaadik, kui nad ühte heitsid, pole Opari elanikel enam rahu."

„Kui palju on sinu arust inimesi, keda võib täielikult usaldada?"

„Oh, väga palju," vastas Darus.

„Sel juhul kutsu nad täna ööseks troonisaali, Darus. Ja kui Leegitsev Jumal läheb magama, ole valmis andma lahingut teie ülempreestrinna La vaenlastele." I „Kas sina tuled sinna?" küsis, Darus.

„Ma tulen sinna," ütles La. ‚Ja see sinu nuga saab märguandeks. Niipea kui sa näed, et mina, Opari La, torkan selle isehakanud preestrinna Oah' rinda, tungid sa La vaenlastele kallale."

„Teen kõik, nagu sa käskisid," kinnitas Darus, „aga nüüd

pean ma selle liha lõvile ette viskama ja ära minema."
Vana preester viskas teise kaevu konte ja lihatükke ning hakkas pärast seda pikkamisi trepist alla minema endale midagi habemesse pobisedes.
„Oled sa ikka kindel, La, et teda võib usaldada?" ei jäänud Tarzan rahule.
„Surmkindel," vastas naine. „Darus on valmis minu eest surema ning ma tean, et ta vihkab Oah'd ja Doothi."
Tüütult venis ülejäänud päev. Viimaks hakkas päike loojangule kalduma. Saabus riskantse sammu aeg: tuli linna laskuda ja veel valges troonisaali jõuda. Tõsi, risk polnud just kuigi suur, sest sel ajal pidid kõik linna elanikud kogunema troonisaali, et iidse tava kohaselt saata Leegitsev Jumal öörahule. Vähimagi vahejuhtumita tulid nad tornist alla, ületasid väljaku ja läksid templisse. La läks ees mööda keerulist koridoride labürinti ja juhtis Tarzani troonisaali viiva väikese ukse juurde. Siin ta seisatas, et kuulatada hiigelsuures saalis toimuvat talitust ja oodata rituaalset märguannet, mis pidi kuulutama, et kõik kohalolijad, välja arvatud ülempreestrinna, on täies pikkuses silmili põrandal maas.
Kui see hetk saabus, lõi La ukse valla ja hüppas käratult kõrgendikule trooni taha, kus istus tema ohver. Tarzan järgnes Lale, kuid otsekohe taipasid nad, et neid on reedetud, sest kõrgendikule tulvasid preestrid, valmis neid kinni võtma.
Juba olid kellegi käed La külge klammerdunud, aga enne kui teda kõrvale tirida, tormas Tarzan ülekohtutegijale kallale,, haaras tal kaelast kinni ning surus nii järsku ja tugevasti, et kaelalülid rudisesid. Seejärel tõstis ta preestri keha kõrgele pea kohale ja heitis juurde hüpanud preestrite sekka. Viimased põrkasid-tagasi, Tarzan haaras La ja tõukas ta koridori, kustkaudu nad olid troonisaali tulnud.
Võidelda polnud mõtet, sest Tarzan teadis, et kui ta ka mõnda aega vastu peab, siis saavad nad temast nagunii jagu, aga kui nende kätte satub La, rebitakse ta lõhki.
Tagant surus peale preestrite röökiv hord, Oah nõudis ohvri verd.
„Jookse kõige lühemat teed välismüüri juurde, Lai" käskis Tarzan, ja naine kihutas nagu tiibadel mööda labürinti, kuni põgenikud jõudsid seitsme kuldsambaga saali. Edasi oskas Tarzan juba ise teed leida.
59
Vajamata rohkem teejuhti ja nähes, et preestrid on neile iga hetk järele jõudmas, kahmas Tarzan vähem välejalgse La kaenlasse ja tormas läbi müürilõhe, ületas hoovi, läbis välismüüri, aga preestrid, keda sundis tagant märatsev Oah, ei jäänud neist maha. Põgenikud jõudsid inimtühjale lagendikule ja nüüd jäid preestrid iga sekundiga üha rohkem maha, sest nende lühikesed rangjalad ei suutnud võistelda Tarzani pikkade sirgete jalgadega. Vaatamata La raskusele, kihutas Tarzan imestusväärse kiirusega edasi.
Otsekohe pärast päikeseloojangut saabunud pimedus, mis iseloomustab troopikat, varjas nad jälitajate eest ja tagaajamise kära vaibus peagi.
Siis Tarzan peatus ja laskis La kaenlast maha. Naine haaras tal kätega kaela ümbert kinni, surus näo tema rinnale ja puhkes nutma.
„Ära nuta, La," rahustas Tarzan. „Tuleme veel Opari tagasi ja siis asud sa uuesti oma troonile."
„Ma ei nuta sellepärast," vastas ta, „vaid sellepärast, et jääme nüüd kauaks kokku."
Kaastundehoos surus Tarzan ta hetkeks enda vastu ja nad hakkasid piirikalju poole minema.
Sel ööl magasid nad kalju jalamil metsas suure puu otsas. Tarzan ehitas Lale kahe oksa vahele rohmaka aseme, ise aga seadis end pisut allapoole vähimategi mugavusteta kohta.

Kui Tarzan ärkas, oli juba valge. Taevast katsid pilved, mis ennustasid lähenevat tormi. Juba ammu polnud Tarzan ivagi hamba alla saanud ja ta teadis, et Lagi polnud eilsest saadik söönud. Seega oli praegu kõige tähtsam toit. Ta pidi seda hankima ja jõudma La juurde tagasi enne tormi puhkemist. Liha järele igatsust tundes mõistis Tarzan, et tuleb lõke üles teha ja Lale toitu valmistada, kuigi ta ise eelistas toorest liha. Tarzan heitis pilgu La asemele. Väsinud eelmise päeva elamustest, magas naine veel. Tarzan ei hakanud teda äratama. Hüpanud lähima puu otsa, siirdus ta toitu otsima.

Tarzan liikus vastu tuult, pingutades selletagi tundlikke haistmisorganeid. Nagu lõvile, nii maitses ka Tarzanile eriti sebra Pacco liha, kuid ta poleks ära öelnud ka antiloop Barast või metssiga Hortast. Kuid nagu kiuste ei kohanud ta metsas neist ühtegi. Tema sõõrmed tabasid vaid suurte kasside lõhna, millega segunes mitte nii terav ja rohkem inimlõhnaga sarnanev

60

ahv Manu lõhn. Aeg tähendab jahti pidavale metsloomale väga vähe, see tähendas vähe ka Tarzanile, kes liha otsima siirdudes naasis ainult siis, kui ta oli seda saanud.

La virgus ega suutnud kohe taibata, kus ta oli, aga kui see talle meenus, ilmus huultele õnnelik naeratus. Ta ohkas ja sosistas siis armastatud mehe nime.

„Tarzan!" kutsus La.

Vastust ei tulnud. Ta kutsus veel kord, nüüd juba valjemini, kuid jälle oli vastuseks vaikus. Pisut rahutuna tõusis ta küünarnukile ja kallutas end üle aseme serva. Tema all puu otsas polnud kedagi.

Taibanud, et tõenäoliselt läks Tarzan jahile, tegi mehe äraolek teda siiski rahutuks ja mida kauem ta ootas, seda raskemaks ta süda muutus. La taipas, et mees ei armasta teda ja et praegu on ta muutunud mehele tülikaks koormaks. Ta teadis, et Tarzan on samasugune metsik loom nagu lõvigi ja igatseb vabadust nagu lõvi. Võimalik, et ta ei suutnud kiusatusele vastu panna ja kuni La magas, hülgas ta.

Oparist pärit La ei leidnud niisuguses käitumises midagi taunitavat, sest tema rahva elu käis halastamatu isekuse ja julmuse seaduste järgi. Inimesed, keda ta tundis, ei paistnud silma tsiviliseeritud inimese peene loomuse või iseloomu õilsusega, mis on omane paljudele metsikutele loomadele. Armastus Tar-zani vastu oli La karmis elus ainus helge laik ja teades, et talle endale ei maksnud midagi maha jätta olend, kelle vastu ta on täiesti ükskõikne, ei hakanud La Tarzanit etteheidetega üle külvama selle eest, et viimane oli teinud seda, mida ta oleks ka ise teinud. Talle ei tulnud pähegi hakata kahtlema Tarzani loomuse õilsuses.

Puu otsast maha roninud, hakkas La arutlema tuleviku üle ning ei leidnud üksinduse ja meeleheitehoos muud otsust, kui minna tagasi Opari. Ja La suunduski linna poole, kus oli sündinud. Kuid juba paari sammu järel mõistis selle kavatsuse kogu mõttetust ja ohtlikkust, sest see oleks viinud teda kindlasse surma niikaua, kui Oparis valitsesid Oah ja Dooth. Ta mõtles kibedusega Darusile, kes oli ta nii alatult reetnud, ja käsitades tema reetmist kui näidet selle kohta, mida tal tuleb oodata teistelt, keda peeti tema sõpradeks, mõistis La, et tal pole vähimatki väljavaadet kõrvalise abita saada Opari troonile tagasi. La tulevik ei tõotanud õnne, kuid elutahe hinges sellest ei vähenenud;

61

see johtus pigem vaimu kartmatusest kui hirmust surma ees, mis tema arvates tähendas sama, mis lüüasaamine.

Peagi jõudis La rajale ja jäi seisma. Ta püüdis silmaga määrata uue tee umbkaudset suunda, mille ta pidi rajama tulevikku, sest kuhu ta iganes läks, läks ta kaugemale Oparist. See oli uus rada, mis pidi viima uute rahvaste juurde, uue elu juurde, mis on

talle niisama võõras, nagu oleks ta äkki saabunud teiselt planeedilt või oma esivanemate ammu hukkunud mandrilt. ' Talle tuli pähe mõte, et vahest leidub selles tundmatus maailmas teistsuguseid inimesi, kes on niisama lahked ja õilsad kui Tarzan. Vähemalt tahtis ta seda. Opari suhtes ei jäänud Lale mingit lootust, ja ta hakkas linnast eemale sammuma. Tema pea kohal kihutasid mustad tupruvad pilved, taga aetuna tormiku-ningast, tema järel hiilis tihedast põõsastikust varjatuna puna-kaspruun põlevate silmadega kiskja.

VII. Asjatud otsingud

Jahisaagi otsinguil kaugele läinud Ahvide Tarzan haistis viimaks ometi metssiga Horta ihaldatud lõhna. Inimene seisatas, hingates sügavasti ja hääletult õhku sisse, kuni ta võimsad kopsud täitusid pilgeni. Ta juba nautis võidu vilja. Tema soontes lõi veri keema ja iga osake temast võbeles vaimustusest. Sellist seisundit tunnetab jahti pidav loom, kes haistab saaki. Ning siis sööstis Tarzan kärmesti ja hääletult ohvri poole.

Seal ta oligi, noor, väle ja võimas metssiga, kes hirmuäratavate kihvadega puult koort maha kiskus. Ahvinimene tardus paigale otse tema kohal, varjatuna hiiglasliku puu lehestikust.

Pea kohal tupruvaid musti pilvi rebestas ere välgusähvatus. Kostis kõrvulukustavat äikesemürinat. Puhkes torm, ja samal hetkel hüppas inimene pahaaimamatule loomale selga, pigistades peos jahinuga.

Inimkeha raskus lõi metssea jalust maha ja see ei jõudnud tõustagi, kui vahe tera kaela tungis. Haavast purskas verd, metssiga püüdis üles tõusta ja ülekohtutegijale kätte maksta, kuid ahvinimene surus ta oma lihaste jõuga maadligi ja sekund hiljem, kramplikult tõmmelnud, heitis Horta hinge.

Tarzan kargas püsti, astus jalaga korjusele ja tõi kuuldavale isaahvi võidukisa.

62

Teelised kuulsid kaugelt kohutava kisenduse kaja. Salga mustanahalised liikmed seisatasid, silmad hirmust pärani. „Mis kuradi värk see oli?" küsis Zveri katkendlikult. „Oleks nagu panter," ütles Colt.

„See pole panter," lausus Kitembo. „Harilikult kisendab niimoodi isaahv, kes on saagi maha murdnud, või siis..." „Või siis?.." astus tema juurde Zveri. Kitembo vaatas hirmunult sinnapoole, kust hääl oli tulnud. „Lähme siit minema."

Taas sähvatas välk, raksatas äike ja paduvihma ojade all vantsis salk Opari piiril kõrguvate kaljude poole.

***

Külmast lõdisev, läbimärg Opari La puges peitu suure puu alla, mis vaid osaliselt kaitses ta peaaegu alasti keha märatseva tormi eest, kuna tihedas alusmetsas mõni jard kaugemal lamas punakaspruun kiskja, kes ainiti luuras teda oma pilkumatute silmadega.

Maru ei möllanud kuigi kaua ja vaibus peagi, jätnud endast maha sügavasti sissetallatud rajale tormilise mudase veevoolu. Üdini läbikülmunud La ruttas edasi, et kiire käimisega sooja saada.

Ta teadis, et kõik rajad viivad kuhugi välja, ja lootis oma südames, et see rada viib Tarzani valdustesse. Kui ta tohiks seal elada ja teda aeg-ajalt kohata — rohkemat La ei vajanud. Lihtsalt teada, et ta on kusagil lähedal, oli siiski parem kui mitte midagi. On täiesti loomulik, et Lal polnud vähimatki ettekujutust selle maailma ääretusest, kuhu ta oli astunud. Juba teda ümbritseva metsa suurus, millest tal aimugi polnud, ajas Lale hirmu nahka. Tema kujutluses oli väike maailm, täis lagunenud linnade varemeid

nagu Opar, ja kus elasid olendid, kes sarnanesid nendega, keda ta tundis — inetud kohmakad inimesed, kes meenutasid Opari preestreid, valged inimesed nagu Tarzan, samasugused mustanahalised, nagu ta oli kohanud ja hiiglaslikud hatused Bolgani-taolised gorillad, nagu need, kes valitsesid Kalliskivide lossi orus.

Selliseid mõtteid mõlgutades jõudis ta lõpuks välule, mida valgustasid pilvede vahelt väljavaatava päikese kiired. Sedamaid läks soojemaks. Päikeselaigu keskel võis näha väikest kivirahnu ning La suunduski selle poole kavatsusega end korralikult

63

soojendada ja kuivatada. Sest kuigi vihm oli lakanud, tilkus puude otsast edasi ja La külmetas endiselt.

Kivil istet võtnud, märkas ta eespool mingisugust liikumist ja hetke pärast ilmus nähtavale hiiglaslik leopard. Naist nähes peatus kiskja üllatunult, tunnetas seejärel ilmselt ootamatu jahisaagi kaitsetust, surus end maadligi, jõnksatas saba ja hakkas aeglaselt edasi roomama.

La kargas püsti ja haaras vöö vahelt noa, mille oli ära võtnud Darusilt. Ta mõistis, et põgenemine teda ei päästa. Loom oleks ta kahe hüppega kätte saanud. Kui ka läheduses oleks olnud puu, mille otsa ta oleks jõudnud ronida, poleks see leopar-di peatanud. Ka end kaitsta polnud mõtet, kuid Opari La polnud seda tõugu, et võitluseta alla anda.

Südame kiirenenud löömisest hakkasid La rinnal värelema metallist kettad, mille oli valmistanud ammu surnud nimetu kullassepp. Leopard lähenes. La teadis, et sekundi pärast ta hüppab. Äkki kargas leopard püsti, tõmbas selja küüru ja paljastas hambad. Selsamal silmapilgul sööstis Last mööda punakaspruun vari ja naine nägi, et teda lõhki rebida kavatsenud leopardile viskus kallale suur lõvi.

Viimasel hetkel püüdis leopard jalga lasta, kuid oli juba hilja: lõvi klammerdus talle turja ja purustas selgroo oma võimsa käpaga. Seejärel tõukas korjuse põlglikult endast eemale ja pöördus neiu poole.

La taipas paugupealt, mis oli juhtunud. Lõvi nuuskis ta välja ja nähes, et saaki kavatseb omastada võistleja, tormas võitlusse, kaitstes oma seaduslikku õigust. Ta oli pääsenud ühe kiskja käest, nüüd ähvardas teda surm teise, veelgi hirmsama kiskja läbi.

Lõvi seisis ja vaatas Lad. Naine ei mõistnud, miks lõvi ei hüppa. Ta ei võinud teada, et tema lõhn oli selles väikeses ajus äratanud mälestuse päevast, mil Tarzan lamas kinniseotult Opari ohvrialtaril, tema kõrval valvas Jad-bal-ja, Kuldlõvi. Tuli naine — seesama naine — ja lõvi isand Tarzan oli keelanud tal naisesse puutuda, naine oli aga juurde astunud ja Tarzani köidikud läbi lõiganud.

Jad-bal-ja mäletas seda, nagu mäletas sedagi, et ei tohi sgl-lesse naisesse puutuda, aga kui nii, siis ei tohtinud ka keegi teine talle kurja teha. Sellepärast oligi ta leopard Sheeta maha murdnud.

64

Kuid La ei teadnud sellest midagi, sest ta ei tundnud Jad-bal-jad ära. Ta lihtsalt mõtles, kaua tal veel elada on jäänud, ja kui lõvi lähemale tuli, võttis kokku oma julguse ning otsustas võidelda viimse hingetõmbeni. Kuid lõvi käitumises oli midagi seesugust, mida ta ei suutnud mõista. Kiskja nagu ei kavatsenudki kallale tungida, vaid lihtsalt tuli La juurde. Kui nende vahele oli jäänud kõigest paar jardi, keeras ta poolküljetsi naise poole, heitis maha ja haigutas.

Naisele tundus, et oli möödunud terve igavik, .kui ta seisis ja looma jälgis. Lõvi ei teinud temast väljagi. Võib-olla selle pärast, et kõht pole veel tühjaks läinud ja ta ootab, millal tekib isu? Sellest kohutavast mõttest läks raudsete närvidega Lal sees kõik külmaks.

Mõistes, et põgeneda on võimatu, eelistas ta pigem surra kui ootuses piinelda. Seepärast otsustas ta teha kiiremini lõpu sellele ebamäärasusele ja selgitada lõplikult, kas lõvi tungib kallale või lubab tal lahkuda. Võtnud kokku oma enesevalitsuse, surus ta noa tera oma südame vastu ja läks vapralt lõvist mööda. Kui lõvi oleks hüpanud, oleks La silmapilk noa südamesse torganud ja piinad lõpetanud.

Jad-bal-ja isegi ei liigahtanud. Laisalt silmi vidutades saatis ta naist pilguga. Viimane möödus ja kadus teekäänaku taha.

Terve päev läks La edasi sünge kindlameelsusega, otsides Opariga sarnanevat linna. Teda rabasid metsa hiiglaslikud mõõtmed ja hirmutas selle nukker olek. Pole viga, mõtles ta endamisi, varsti algavad Tarzani valdused. Nälga kustutas La puuvilja ja söödavate juurikatega. Kui rada laskus orgu, kus voolas jõgi, siis ei tundnud ta isegi janu. Taas saabus öö, kuid La ei kohanud ei linna ega inimesi. Ööseks ronis ta jälle puu otsa, kuid seekord polnud kõrval Ahvide Tarzanit, kes oleks talle aseme valmistanud ja tema und valvanud.

* * *

Tapnud metssea, lõikas Tarzan ära kere tagumise poole ja läks tagasi puu juurde, kuhu oli jätnud La. Tormi pärast oli ta kaotanud palju aega, pealegi ilmnes, et ta oli läinud märksa kaugemale, kui arvas.

Kui ta lõpuks tagasi oli ega leidnud puu otsas Lad, läks ta natuke tujust ära, kuid arvas siis, et pärast tormi oli La alla roninud luid-liikmeid sirutama, ja hõikas teda nimepidi mitu korda.

Saamata vastust, muutus ta tõsiselt murelikuks, hüppas puu otsast maha ja hakkas jälgi otsima. Puu all olid ähmased jalajäljed, mille vihm oli osaliselt kustutanud. Ta nägi, et jäljed viivad tagasi Opari poole. Kuigi ta kaotas need rajal, kus oli voolanud vesi, oli ta siiski kindel, et teab, kuhu La suundus, ja hakkas minema piirikalju poole.

Tarzanil polnud raske seletada naise lahkumist ja Opari naasmist. Ta hakkas end hurjutama selle pärast, et oli La järelemõtlematult nii pikaks ajaks üksinda jätnud, hoiatamata teda oma kavatsustest. Tarzan taipas õigesti, et La oli pidanud end hüljatuks ja naasnud ainsasse koju, mida ta tundis, ainsasse kohta maailmas, kus Opari La lootis ehk sõpru leida. Tarzan kahtles, et ta isegi seal neid leiab, ja otsustas, et La ei või tagasi minna ilma sõdurite toetuseta, keda on piisavalt, et vaenlastega toime tulla.

Tarzan olt kavatsenud esialgu oma valdustes avastatud laagri plaanid segi lüüa ning minna seejärel koos Laga waziride maale ja koguda salk vapraid sõjamehi, et tagada turvalisus ja edu La Opari naasmisel. Loomult sõnaaher, ei hakanud ta Lale oma kavatsusi selgitama, nüüd aga kahetses seda ja oli kindel, et oleks ta talitanud teisiti, poleks La riskinud üksinda Opari tagasi pöörduda.

Ent siiski ei muretsenud ta tulemuste pärast, olles veendunud, et saab La kätte ammu enne viimase linna jõudmist. Kuid harjunud džunglielu raskustega, alahindas ta nende tõsidust, nagu meiegi alahindame ohte, mis päevast päeva varitsevad meid üksluisena näivas elus, kus surm ähvardab niisamasuguse järjekindlusega nagu džungliasukaidki.

Lootes iga hetk Lad kätte saada, jõudis Tarzan teed mööda Opari kaitsvate kaljude jalamile ja hakkas alles nüüd kahtlema. Ei saanud ju La nii lühikese ajaga läbida nii pikka maad! Nõlvast üles roninud, jõudis ta lameda mäe tippu, kust avanes vaade kaugele Oparile. Siin oli vihma sadanud õige vähe, torm oli kulgenud piki nõgu ning rajal paistsid veel selgesti La ja Tarzani enda jäljed, mis nad olid jätnud eelmisel päeval Oparist põgenedes. Ent miski ei kõnelnud La tagasipöördumisest, ka ei märganud Tarzan teda lagendikul, mida ta hoolikalt silmitses.

Mis oli temast saanud? Kuhu võis ta minna? All laiuvas määratu suures metsas leidus arvutul hulgal jälgi. Seal märjal maapinnal pidid kindlasti olema ka La jäljed, kuid Tarzan mõistis,

66

et nende otsimine võtaks liiga palju aega.

Nukralt pidi ta juba tagasi pöörduma, kui järsku köitis tema tähelepanu liikumine metsa servas. Surunud end põõsa taga vastu maad, hakkas Tarzan jälgima tähelepanu äratanud kohta. Metsast ilmus nähtavale inimkolonn, kes võttis suuna kalju jalamile.

Tarzan ei teadnud midagi Zveri esimese Opari-retke tule- * mustest, mis leidis aset siis, kui ta maa-aluses vangikongis vaevles. Tookord ajas teda kimbatusse Opari suunduva salga saladuslik kadumine, nüüd ilmus salk uuesti siia. Kus see vahepeal viibis, sel polnud enam tähtsust.

Tarzan kahetses, et tal polnud ei vibu ega nooli, mille opaar-lased olid ära võtnud ja mida ta pärast põgenemist polnud jõudnud veel valmistada. Sellele vaatamata leidus veel teisigi mooduseid kutsumata külaliste rahu häirida. Ta nägi oma kohalt, kuidas sõdurid kalju juurde jõudsid ja üles ronima hakkasid.

Tarzan valis välja suure kivi —• neid vedeles siin külluses — ja kui salga pea oli ületanud pool tõusu, teised aga venisid hanereas järele, lükkas ahvinimene kivi alla. Kukkudes riivas rahn kergelt Zverit, põrkas pisut madalamal vastu kaljunukki, lendas üle Colti pea ja viis endaga kaasa kaks Kitembo sõdurit, kes said paugupealt surma.

Ronimine lakkas jalamaid. Mõni mustanahaline, kes oli saatnud esimest retke, ruttas tagasi. Oparile lähenevat ja üha rohkem närvitsevat ekspeditsiooni ähvardas selletagi täielik lagunemine ja nurjumine.

„Peatage neetud argpüksid!" käratas Zveri Dorskyle ja Ivitc-hile, kes tulid viimastena. „Kes tahab üles luurele minna?"

„Mina lähen," ütles Romero.

„Mina ka," pakkus end Colt.

„Kes veel?" küsis Zveri käskival toonil, kuid rohkem vabatahtlikke polnud.

Mehhiklane ja ameeriklane hakkasid viivitamata üles ronima.

„Katke meid tulega," hõikas Zverile Colt, „et nad äärest eemale tõmbuksid."

Zveri andis korralduse mitmele askarile, kes polnud põgenejatega ühinenud, ja kui kõlasid lasud, muutusid viimased südikamaks. Peagi kogusid Dorsky ja Ivitch inimesed kokku nirtg mäkketõus jätkus.

Tarzan mõistis suurepäraselt, et ei suuda üksinda salga

67

edasiliikumist peatada. Seepärast taganes ta kiiresti kalju äärest gra-niidirahnude taha, kus otsustas varjuda ja kust tema teadmist mööda viis alla kalju jalamile järsk jalgrada. Siit võis ta tulijaid jälgida või vajaduse korral kähku taanduda. Kalju tipus tulid nähtavale Romero ja Colt. Viimases tundis Tarzan paugupealt ära inimese, keda oli näinud vallutajate baaslaagris. Siis oli nööre ameeriklase väline ilme avaldanud talle soodsat muljet, nüüd tunnustas Tarzan nii ameeriklase kui ka tema kaaslase vaieldamatut vaprust, sest hoolimata tundmatust ohust, olid nad end pakkunud ülesronimist juhtima.

Romero ja Colt lasid kiiresti pilgul ringi käia, kuid ei avastanud kedagi, millest nad ka alla teatasid.

Oma peidukohast jälgis Tarzan, kuidas ekspeditsioon jõudis kalju tippu ja hakkas Opari poole rühkima. Ta teadis, et Opari varakambreid nad nagunii ei leia, ja nüüd, mil selgus, et Lad Oparis pole, ei häirinud teda naise vastu üles tõusnute saatus. Ekspeditsioonil ei õnnestu teoks teha oma kavatsusi, millest ta oli kuulnud Zora Drinovilt, kui viimane Colti teavitas. Ahvinimene teadis, et varem või hiljem lähevad

nad baaslaagrisse tagasi, tema jätkab seni La otsimist. Ahvide Tarzan laskus üle kaljuääre ja kiirustas metsa, võimaldades Zveril viia Opari järjekordset ekspeditsiooni.

Metsaserva lähedal jõe kaldal oli suurepärane laagripaik. Märgates, et ekspeditsioon liigub ilma kandjateta, oletas Tarzan loomulikult, et nad lõid linna lähistel laagri üles. Talle turgatas pähe mõte, et võib-olla on La vangi võetud ja teda peetakse selles laagris kinni.

Nagu ta oletas, seisiski laager just samas kohas, kus ta ise koos waziri sõduritega oli mõni kord peatusi teinud. Võõrad olid parandanud aastate eest paigaldatud boma, püstitanud selle sisse rohmakad onnid ja nende keskele valgete inimeste telgid. Puude varjus tukkusid kandjad, üksainus askari tegi näo, nagu seisaks ta vahipostil, samal ajal kui ta kaaslased laisalt maas pikutasid, püssid kõrval. Kuid Lad Tarzan siin ei näinud. Ta läks eemale ja seisis näoga vastu tuult, lootes haista tema lõhna, kui ta vangis peaks viibima. Kuid kibe suitsu ja mustanahaliste kehade lõhn osutus nii tugevaks, et võis lämmatada koguni La lõhna. Siis otsustas Tarzan oodata pimedust, et laagrit paremini uurida. Seda otsust aitas tugevdada relv, mida ta oli märganud ja mida ta meeleheitlikult vajas. Kõik sõdurid olid relvastatud

68

püssiga, mõni polnud harjumuse kohaselt loobunud ka esivanemate relvadest — vibust ja nooltest, odast rääkimata.

Et Tarzan oli tegelikult juba kaks päeva söömata, kui mitte arvestada päris alguses kiiruga pruukostiks võetud toorest Hor-ta liha, oli ta kohutavalt näljane. Leidnud, et La oli kadunud, oli ta peitnud metssealiha puu otsa, kus nad olid ööbinud, ja siirdunud naist otsima. Nüüd otsustas Tarzan pimeduse ootel jahti pidada. Seekord langes tema saagiks antiloop Bara. Ta ei jätnud tapetud looma maha enne, kui oli kõhu täis söönud. Siis heitis mees lähima puu otsa magama ja uinus peagi.

* * *

Viha, mida Abu Batn Zveri vastu tundis, oli sügavalt juurdunud tema sünnipärases rassivaenus eurooplaste ja nende usu vastu ning suurenes veelgi, kui see süüdistas araablast ja tema võitluskaaslasi arguses.

«Uskmatu koer!" oli seik nördinud. „Ta nimetas meid, beduiine, argpüksideks ning jättis valvama laagrit "ja naist, justkui oleksime mingisugused raugad või poisikesed."

„Ta on vaid tööriist Allahi kätes," lausus teine araablane, «selles suures ürituses, mis päästab Aafrika kõigist valgetest."

„Kas meil on mingit tõendit, et need inimesed talitavad nii, nagu on tõotanud? Eelistaksin pigem olla vaba oma kõrbes ja ajada iseseisvalt kokku kas või viletsa varanduse, kui tolgendada edasi ühes laagris nende valgete sigadega."

.Jälgid elukad," porises kolmas.

„Ma silmitsesin lähemalt nende naist," ütles seik, „ja leian, et ta on kaunis. Tean kohta, kus tema eest võib saada palju kulda."

«Valgete peamehe reisikohvris on rohkesti kuld- ja hõberaha," sekkus üks meestest. «Tema boi rääkis sellest ühele gállale, see-aga mulle."

«Peale selle on laagris rohkesti igasugust head kraami," avaldas oma arvamust tõmmu sõdur.

«Kui me selle peale välja läheme, võib suur üritus läbi kukkuda," tähendas araablane, kes oli reageerinud šeigi nördimusele esimesena.

«See on valgete üritus," ütles Abu Batn, „ja nemad võtsid selle ette kasu saamise pärast. Kas see hiiglaslik orikas ei kor-ruta siis meile alatasa rahast, naistest ja võimust, mis me saame,

69

kui inglased välja lööme? Inimest ajendab ainult ahnus. Peame kaasa võtma oma osa ja lahkuma, kuni pole hilja."

Wamala tegi õhtusööki oma emandale.

«Eelmisel korral jäeti teid pruuni bwanaga, kes osutus pahaks inimeseks," alustas ta juttu. «Kuid ka seik Abu Batn pole sugugi parem. Ta on halb. Kahju, et bwana Colti pole siin meie juures."

«Ka minul on kahju," lausus Zora. «Mulle tundub, et pärast ekspeditsiooni Oparist tagasitulekut on araablased nukrutsema hakanud."

«Nad istuvad päev läbi oma pealiku telgis ja räägivad millestki," ütles Wamala. «Abu Batn aga silmitseb alatasa teid."

«Sulle vaid tundub nii, Wamala," vastas neiu. „Ta ei julge mulle liiga teha."

«Aga kes võis arvata, et pruun bwana julgeb?" meenutas Wamala.

«Aitab küll, Wamala, ära hirmuta mind," ütles Zora ja samas karjatas: «Vaata, Wamala! Kes see on?"

Mustanahaline boi vaatas sinna, kuhu tema käskijannagi. Laagri piiril seisis kogu, keda nähes poleks isegi stoik suutnud üllatushüüdu tagasi hoida. See oli imekaunis naine, kes neid silmitses. Ta oli laagri piirile seisma jäänud, peaaegu alasti, ja tema vapustav ilu oleks rabanud keda tahes. Vetruvaid rindu katsid kaks kuldketast, puusade ümber põimus kitsas vöö, mis oli kaunistatud kulla ja kalliskividega. Ees ja taga olid vöö külge kinnitatud laiad pehmest nahast ribad, tikitud kulla ja smaragdidega, mis lõid kujutluse troonil istuvast imetabasest linnust. Tundmatu jalad olid kängitsetud mudastesse sandaalidesse. Nägu oli ovaalne, seda raamisid paksud käharad juuksed, mis heitsid loojuva päikese kiirtes kuldseid ja pronksivärve laike. Kulmud olid õhukesed ja toonitatud. Hallid silmad vaatasid kartmatult inimesi.

Ka araablased olid teda märganud ja osa neist suundus tundmatu poole. Viimane pööras kiiresti pilgu Zoralt ja Wamalalt araablastele. Siis hüppas eurooplasest neiu püsti ja läks kärmelt tema juurde, et araablasi ennetada. Zora lähenes tundmatule naeratades, käed ette sirutatud. Opari La tõttas talle vastu, tajudes neiu naeratuses sõbraliku poolehoiu märki.

«Kes te olete," küsis Zora, „jä mida teete üksinda džunglis?" La raputas pead ja vastas Zorale tundmatus keeles.

70

Zora Drinov oli imehea keeltetundja, kuid võtnud läbi kõik keeled, mida ta valdas, lisaks mõne lause bantu keele eri murretest, ei suutnud ta siiski leida ühist keelt tundmatuga, kelle imekaunis nägu ja kuju vaid õhutasid venelanna põletavat uudishimu, et lahendada piinav saladus, mida kujutas tema jaoks La.

Araablased püüdsid temaga juttu teha omas keeles, Wama-la oma suguharu murdes, kuid tulemusteta. Siis võttis Zora tal õlgade ümbert kinni ja viis oma telki, kus Opari La andis žes-tide abil mõista, et ta tahaks end pesta. Wamala sai käsu Zora telgis pesuvann valmis panna ja kui saabus õhtusöögi aeg, tuli tundmatu teiste juurde puhtaks pestu ja värskena.

Tundmatu külalise vastas istudes veendus Zora, et ta polnud iialgi näinud nii kaunist naist. Teda vaimustas võõra kuninglikult suursugune hoiak, kuigi too tundis end selles keskkonnas äärmiselt ebamugavalt, aga ei näidanud seda välja.

Zora püüdis märkide ja žestide varal luua oma külalisega sidet, kuni isegi kuninglik La märkas, et ta naerab. Siis püüdis ka La ise samal kombel selgitust anda. Nii sai Zora teada, et tema külalist ähvardati nuiade ja nugadega ning ta oli sunnitud kodukohast lahkuma; et ta oli maha käinud pika tee; et teda oli rünnanud kas lõvi või leopard ja ta on väga väsinud.

Parast õhtusööki tegi Wamala Lale aseme Zora telki, kuna viimane oli lugenud midagi araablaste nägudelt, mis sundis teda oma imekauni külalise rahu pärast hirmu tundma.

„Täna tuleb sul magada telgi sissekäigu ees, Wamala," ütles ta. „Siin on sulle veel üks püstol."

Kaua pärast südaööd vestles Abu Batn oma telgis suguharu peameestega.

„Uus toob meile sisse sellise rahasumma, millest võib üksnes unistada," sõnas ta.

* * *

Tarzan ärkas ja nägi läbi lehestiku pea kohal tähti. Ta tegi kindlaks, et pool ööd on juba möödas, tõusis ja ringutas. Sõi taas B ara liha, hoides toitu kokku, ja libises hääletult öö varju.

Laager piirikalju jalamil magas. Vahis oli ainult üks askari, kes hoidis lõkketuld metsloomade eemale peletamiseks. Laagri servast puu otsast jälgis vahimeest silmapaar ja kui see kõrvale pööras, hüppas hääletult alla pimedusse inimkogu. Inimene

hakkas kandjate telkide tagant mööda hiilima, peatudes aeg-ajalt ja haistes võbelevate sõõrmetega õhku. Jõudnud viimaks eurooplaste telkide juurde, lõikas ta järjest iga telgi tagumise seina noaga katki ja astus sisse. See oli Tarzan, kes otsis Lad, keda ta ei leidnud, ja asus pettunult teise tegevuse kallale.

Maadligi liibunud, roomas ta kaarega ümber laagri ja ajuti tollhaaval edasi nihkudes, et vahimees teda ei märkaks, jõudis askaride peavarju juurde ning valis sealt endale vibu ja nooled, samuti raske oda. Kuid sellega ta ei piirdunud.

Ta valvas kaua, oodates, et askari kohalt üles tõuseb ja eemale läheb.

Viimaks tõusis vahimees püsti, viskas lõkkesse oksi ja läks onni poole vahetust äratama. Just seda hetke Tarzan passiski. Askari lähenes kohale, kus Tarzan end varjas, ja möödus temast. Samal silmapilgul hüppas Tarzan jalule, sööstis pahaaimamatule mustanahalisele kallale, kahmas temast selja tagant käega kinni ja viskas üle laia pronkspruuni õla. Nagu Tarzan oligi oodanud, hakkas mees hirmust kriiskama, äratades oma kaaslased. Tarzan kandis ta kähku lõkkest kaugemale, hüppas üle boma ja sulas ühte mustava džungliga.

Kallaletung oli nii äkiline ja pealetükkiv, et vahimees pillas tahtmatult püssi käest, püüdes tugevast haardest välja rabelda.

Kisa peale, mida toetas kaja, kargasid onnidest välja ehmunud askarid, kes viimasel hetkel jõudsid näha tundmatu vaenlase ähmast siluetti, kui see üle boma hüppas ja pimedusse kadus. Hirmust halvatud, tardusid nad paigale, kuulatades oma kaaslase vaibuvat kriiskamist. Peagi lakkas kisa niisama äkki, nagu oli alanudki. Viimaks sai pealik kõnevõime tagasi.

„Simba!" ütles ta.

„Ei, see polnud Simba," kuulutas teine. „ See jooksis täies pikkuses kahel jalal nagu inimene. Ma nägin."

Äkki kõlas süngest džunglist õudne veniv kisendus.

„See pole ei inimese ega lõvi hääl," ütles pealik.

„See on paha vaim," kostis kellegi sosin, ja nad kogunesid kobarasse lõkke ümber, heites tulle kuivi oksi, kuni leek kõrgele taevasse lahvatas.

Pimedas džunglis jäi Tarzan seisma ning viskas maha vibu ja oda, mistõttu tal oli tulnud inimesega hakkama saada ainult ühe käega. Vabanenud käe sõrmedega haaras ta ohvri kõrist ja katkestas sellega viimase kisa. Tarzan surus vaid hetkeks sõrmed

kokku ja kui lahti laskis, ei püüdnudki neeger enam karjuda, kartes uuesti tunda raudsete sõrmede kaugeltki mitte õrna puudutust. Tarzan pani mehe ropsakuga jalule, võttis temalt ära noa, tõstis maast üles oda ja vibu, kahmas mehel seljariidest kinni ja hakkas müksides teda enda ees džunglisse ajama. Just sel hetkel tõigi ta kuuldavale efekti pärast isaahvi võidukisa, mis polnud arvestatud mitte üksnes ohvri, vaid ka tema laagrisse jäänud kaaslaste jaoks.

Tarzan ei kavatsenud talle halba teha. Ta polnud vaenujalal hoopiski mitte valgete inimeste süütute mustanahaliste teenritega, ja kuigi vajaduse korral oleks ta kõhklematult neegrile otsa peale teinud, tundis ta neid küllalt hästi teadmaks, et võib oma tahtmise saada niisama edukalt ka ilma verevalamiseta.

Valged ei suutnud ilma mustanahaliste liitlasteta midagi saavutada ja kui Tarzanil oleks õnnestunud viimaste moraali õõnestada, oleksid nende isandate kavatsused ilmtingimata nurjunud, sest Tarzan oli kindel, et neegrid ei jää maa-alale, kus neile alatasa meenutatakse kurja üleloomuliku vaenlase juuresolekut. Peale selle vastas seesugune taktika Tarzani süngevõitu huumorisoonele rohkem ja lõbustas teda, mida poleks saanud öelda tapmise kui kokkupõrgete lahendamise mooduse kohta.

Terve tund sundis ta ohvrit enda ees kõndima ja pealegi täielikus vaikuses, mis, nagu ta teadis, avaldas vaenlase närvisüsteemile täiendavat mõju. Lõpuks jättis ta mustanahalise seisma, võttis mehe alasti ning sidus ta puusavööga randmed ja pahkluud võrdlemisi lõdvalt kinni. Seejärel võttis ära padrunitasku ja muud tarbed ning jättis neegri maha, teades, et peagi vabaneb mees ise köidikutest ja kinnitab kogu ülejäänud elu, et kohutav surm seisis tal suisa suu ääres.

Öise retke tulemuste üle rahuldust tundes naasis Tarzan puu juurde, kuhu oli peitnud Bara kere, sõi veel kord ja heitis magama. Hommikul hakkas ta uuesti otsima Lad Opari piirikalju tagant orust, kuhu varem leitud jälgede järgi otsustades oli too siirdunud, kuigi tegelikult oli La läinud hoopis vastupidises suunas.

VIII. Abu Batni sõnamurdlikkus

Saabus öö ja väike hirmunud ahv peitis end puu latva. Ta oli juba palju päevi džunglis ekselnud, püüdes oma tillukese mõistuse abil lahendada teda piinavat probleemi nendel vähes tel hetkedel, mil oli võimeline keskenduma. Kuid juba sekund hiljem võis ta selle unustada ja tuisata puude otsas või paigale tarduda, haaratuna äkilisest hirmust, kui tekkis tema elule tavapärane oht.

Iga kord, kui Nkimale meenus tema mure, kannatas ta sügavalt ja ehtsalt, kadunud isandale mõeldes tulvasid ta silmi pisarad. Peas keerles alatasa nii või teisiti mõte, kuidas päästa Tarzanit ja keda appi kutsuda. Gomanganide suured mustanahalised sõdurid, kes Tarzanit teenisid, asusid paljude ööde kaugusel, ja ikkagi läks Nkima waziride maa poole. Ühe või teiseprobleemi lahendamisel ei mänginud aeg tema teadvuses vähimatki osa. Ta nägi, kuidas Tarzan läks Opari elusana, kuid ei näinud teda surnult või linnast väljumas, järelikult oli tema loogika järgi Tarzan elus ja viibis linnas, aga et see kihas vaenlastest, siis ähvardas Tarzanit oht. Millised olid asjaolud, sellisteks pidid need ka jääma. Nkima ei suutnud kujutleda mingisuguseid muudatusi, kui ta ei näinud neid oma ihusilmaga. Seepärast polnud asja lõpptulemuse jaoks mingit tähtsust, kas ta leiab wazirid üles ja toob nad kohale täna või teeb seda homme. Nad lähevad Opari ning löövad Tarzani vaenlased pihuks ja põrmuks. Siis saab Nkima taas oma isanda tagasi ega karda enam Sheetat, Sabori või Histah'd.

Saabus öö, kusagilt metsast kostis kerget kopsimist. Nkima raputas endalt une ja jäi pinevalt kuulama. Kopsimine valjenes üha ja täitis peagi kogu džungli. Müra allikas polnud kuigi kaugel ja niipea kui Nkima seda mõistis, muutus ta rahutuks.

Kõrgel taevavõlvil paistis kuu, all džunglis valitses pimedus. Nkima seisis valiku ees: ta tahtis sinna, kust kostis trummipõrinat, kuid kartis teel varitsevaid ohte. Lõpuks võitis soov hirmu ja puude latvadesse hoidudes kiirustas ta hääle suunas, kuni jõudis lõpuks peaaegu ümmarguse väikese välu kohale.

Kuuvalguses nägi ta all tuttavat pilti: seal tantsisid suured To-yati ahvid dum-dumi, surmatantsu. Lagendiku keskel asus madal küngas, üks neid tähelepanuväärseid trumme, mida ürginimene igivanal ajal oli kuulnud, ent vaevalt näinud. Trummi

ees istus kaks vana emaahvi ja tümitas lühikeste kaigastega selle kõlavat pinda. Helid sulasid mingisuguseks rütmiks ja selle muusika järgi vihtusid ringis pöörast tantsu isased, välislingis kükitasid hõreda ahelikuna emased ja kõige nooremad — selle metsiku vaatemängu vaimustatud pealtvaatajad. Kahe sammu kaugusel trummist lebas maas leopard Sheeta korjus, kelle surm oligi kombetalituse põhjus.

Peagi kargavad tantsijad korjuse kallale, hakkavad seda raskete malakatega tümitama, pöörduvad siis ringi tagasi ja jätkavad tantsu. Seejärel mängivad nad üksikasjalikult maha jahi-, kallaletungi- ja surmastseeni, viskavad malakad minema ning, paljastanud hambad, sööstavad korjuse kallale ja hakkavad seda tükkideks rebima maitsvamate palade pärast üksteisega kiseldes.

Teatavasti pole Nkimal ja tema- suguvendadel ei taktitunnet ega arukust. Targem olend oleks vaikselt oodanud, kuni lõpeb tants ja pidutsemine ning saabub uus päev, mil To-yati sugukonna hiigelisased vabanevad hüsteerilise meeletuse seisundist, mille oli esile kutsunud trummipõrin ja tants. Kuid väike Nki-ma oli kõigest ahv. Oodata ta ei osanud. Tal polnud seda hingelaadi, mis tuleb ilmsiks kannatlikkuses, ja ta jäi sabapidi rippu, sõimates kõrvulukustavalt ning püüdes köita suurte ahvide tähelepanu.

„To-yat! Ga-yat! Zu-tho!" kriiskas ta. „Tarzan on ohus! Tulge Nkimaga ja päästke Tarzan!"

Katkestanud tantsu, vaatas suur isaahv üles.

„Käi minema, Manu," urises ta. „Kasi siit, või me tapame su!"

Väike Nkima otsustas, et neil polegi nii lihtne teda kätte saada, ning kiikus oksal edasi ja lõugas täiest kõrist, kuni lõpuks To-yat saatis puu otsa noore mitte eriti raskekaalulise ahvi, kellele anti käsk Nkima kinni püüda ja tappa.

Sündmuste sellist pööret ei osanud Nkima oodata. Nagu paljud inimesed, nii arvas temagi, et kõik peavad jalamaid huvi tundma selle vastu, mis huvitab teda. Ja dum-dumi trummipõrinat kuuldes arvas ta kohe, et Tarzaniga juhtunud hädast teada saades jätavad nad kõik kus seda ja teist ning suunduvad Opari.

Kuid tuli välja, et ta oli oma oletuses mööda lasknud. Eksimuse saatuslikud tagajärjed hakkasid juba tegelikkuseks saama

noore ahvi näol, kes puu juurde sööstis. Pärdik Nkima tõi kuuldavale valju hirmukis ja kihutas ööpimedusse. Lõõtsutava ja surmani väsinuna peatus ta lõpuks, kui oli To-yati sugukonnast vähemalt miili kaugusel.

Ärganud Zora Drinovi telgis, laskis La pilgul ringi käia, uudistades tundmatuid esemeid. Peagi peatus ta pilk magava neiu näol. Jah, mõtles ta, need on Tarzani inimesed, sest eks suhtunud nad ju temasse heatahtlikult, lugupidamisega. Ei puudutanud sõrmeotsagagi, see-eest söötsid kõhu täis ja andsid peavarju. Järsku turgatas pähe uus mõte. Tema kulm läks kortsu, silmaterad ahenesid, silmis välgatas raevukas leek. Võib-olla oli see naine Tarzani sõbratar? La Oparist kahmas Darusi noa, mis lebas kõrval käepärast. Kuid tema tuhin möödus niisama äkitselt, kui oli tekkinud, sest oma hinges ta teadis, et ei suuda head tasuda kurjaga, nagu ei suuda

teha haiget sellele, keda armastab Tarzan. Ja kui Zora avas silmad, tervitas La teda naeratusega.

Kui Lale oli euroopa neiu mõistetamatu olend, siis tema ise äratas Zoras salapärasusega kõige sügavamat imestust. Tema napp, kuid ühtaegu rikkalik ja vaimustav rüü pärines igivanast ajast, säravvalge nahk näis Aafrika džungli südames niisama ebaloomulik nagu kahekümnendal sajandil tema ehtedki. Asjatult püüdis Zora Drinov seda mõistatust lahendada, kuid ei aidanud ka elatud aastate kogemused. Kuidas ta ka poleks tahtnud külalisega rääkida, võis ta vaid naeratusega vastata teda ainiti silmitseva imeilusa tundmatu naeratusele.

La, harjunud -sellega, et teda olid kogu elu teeninud Opari preestrid, imestas vilumuse üle, millega Zora Drinov tegi ise kõike: tõusis ise üles, pani ise end riidesse. Wamala tõi talle ainult ämbriga kuuma vett ja valas välivanni. Ja La, kes riietamise ajal polnud iialgi sõrmeotsagi liigutanud, avastas, et hakkas meelsasti end ise teenindama.

Erinevalt Opari meestest pidid naised kohustuslikus korras hoolitsema oma keha puhtuse eest, nii et varem oli La pühendanud rohkesti aega oma tualetile: hoolitses küünte, hammaste, juuste eest, hõõrus nahka lõhnasalvidega. See komme oli tulnud muistse aja arenenud tsivilisatsioonist ja tõstetud rusudes Oparis religioosse tavandi ausse.

Naised lõpetasid tualeti tegemise ja Wamala kuulutas, et

hommikusöök on valmis. Einestama istuti telgi kõrvale puu varju. Lihtsa hommikusöögi ajal märkas Zora ebatavalist elevust araablaste telkide juures, kuid ei omistanud sellele erilist tähtsust, sest nad olid varemgi oma telke ühest kohast teise tõstnud.

Pärast lõunat võttis Zora püssi, puhastas toru ja õlitas luku mehhanismi. Et araablased keeldusid jahti pidamast, kavatses ta ise jahile minna. La jälgis teda ilmse huviga. Seejärel lahkus Zora Wamala ja kahe mustanahalise kandja saatel, La aga ei söandanudki pajuda, et nad ta kaasa võtaksid. Ta ootas mingit kutsuvat märguannet Zoralt, kuid seda ei tulnud.

Ibn Dammuk oli Abu Batni suguharu ühe pealiku poeg ja retkel šeigi parem käsi. Ta jälgis vargsi naisi eemalt ja nägi, et Zora Drinov lahkus laagrist tema püssi kandva teenri ja kahe kandjaga. Ilmselt läks ta jahile.

Mõnda aega pärast neiu lahkumist istus ta kahe sõbraga sõnatult. Siis tõusid nad üles ja suundusid aeglaselt Opari La poole, kes istus Zora telgi ees kokkupandaval toolil ja oli süvenenud mõtteisse. La mõõtis lähenevaid mehi ainitise pilguga. Tema hinges liigahtas sünnipärane umbusk võõraste inimeste vastu. Kui nad aga lähemale jõudsid ja nende näod nähtavaks said, tunnetas ta äkilist usaldamatust. Nad ei sarnanenud sugugi Tar-zaniga, nende kaval kiskjalik olek kutsus esile vaistliku kahtlustuse halbades kavatsustes.

La silmitses neid kõrgilt. Ta ei mõistnud, mida talle räägiti, ega tahtnudki mõista, sest see, mida ta luges nende silmist, kutsus temas esile jälestuse. Ta raputas pead ja pöördus kõrvale, andes mõista, et jutt on lõppenud, kuid Ibn Dammuk astus tema ligi ja pani käe talle pealetükkiva sõbralikkusega õlale.

La lõi vihast lõkendama, kargas toolilt üles ja tõmbas välja noa. Ibn Dammuk taganes, teine araablane sööstis neiu juurde, kavatsedes kasutada jõudu.

Lihtsameelne inimene! Otsekui ematiiger tormas La talle kallale. Teised ei jõudnud kahenigi lugeda, kui Leegitseva Jumala preestri Darusi noa vahe tera oli kolm korda tunginud ründaja rinda, mille järel ta oigega maha prantsatas ja hinge heitis.

Opari ülempreestrinna seisis tapetu kohal, silmad raevust leegitsemas, käes verine nuga. Oiged olid äratanud Abu Batni ja ülejäänud araablaste tähelepanu, kes nüüd väikese salga poole jooksid.

77

„Tagasi!" karjatas La. «Proovige ainult puudutada Leegitseva Jumala ülempreestrinnat!"

Nad ei saanud aru sõnadest, kuid tema välkuvad silmad ja verine nuga kõnelesid enda ees. Araablased pistsid täiest kõrist röökima ja kogunesid murruna La ümber, tõsi küll, ohutusse kaugusse.

„Mis see tähendab, Ibn Dammuk?" küsis Abu Batn ähvardavalt.

„Ta ainult puudutas naist, kui see talle nagu ei adrea — suurepealine valitseja kallale tormas."

„Olgu ta kas või emalõvi," vastas Abu Batn, „kuid teda ei tohi puudutada."

„Allah!" hüüatas Ibn Dammuk. „Kuid taltsutada ometi tohib." . .

«Taltsutamisega hakaku tegelema see, kes tema eest palju kuldraha maksab," väitis seik. „Meilt nõutakse, et ta vaid puuri pistaksime. Piirake metsnaine sisse, mu lapsed, ja võtke ära nuga. Siduge ta käed selja taha, ning selleks ajaks, kui tuleb tagasi teine, peame asjad kokku panema ja minekuvalmis olema."

Tosin turskeid selle tormas korraga Lale kallale. , „Olge temaga ettevaatlikud!" karjus Abu Batn, nähes et La kaitseb end nagu emalõvi. Vehkides noaga vasakule ja paremale, tabas ta ühte araablast otse südamesse ja lõi mitmele haavu, enne kui temast jagu saadi. Lõpuks õnnestus neil relv ta käest ära kiskuda ja käed kinni siduda.

Jätnud kaks sõdurit Lad valvama, kutsus Abu Batn enda juurde need vähesed mustanahalised teenrid, kes olid laagrisse jäänud, ning käskis neil laagrivarustuse ja toidumoona kokku panna. Kuni Ibn Dammuki järelevalve all tehti ettevalmistusi teele asuda, otsis seik läbi eurooplaste telgid, eriti põhjalikult aga Zora Drinovi ja Zveri oma, kust lootis leida kulda, mida kuulduste põhjal pidi retke ülemal olema hästi palju. Kuid teda ootas pettumus, mida, muide, pisut leevendas Zora telgist leitud rahakarp suure summaga, ehkki see polnud nii suur, kui seik oleks tahtnud. See kõik oli selle pärast, et ettenägelik Zveri oli omaenese käega matnud suurema osa rahast oma telgi põranda alla.

Jaht kujunes Zorale üle ootuste edukaks: oli möödunud pisut rohkem kui tund, ja ta avastas antiloobikarja. Kahe kiire lasuga

78

tabas Zora kahte looma. Oodanud, kuni kandjad need nülivad ja sisikonna välja võtavad, naasis, ta aeglaselt laagrisse. Tema mõtted olid osaliselt hõivatud araablaste valvsusele sundivast käitumisest, ent sellist vastuvõttu, mis oli talle laagris valmistatud, ei osanud ta kuidagi oodata.

Zora kõndis ees, Wamala tema püssiga pisut tagapool, nende järel kandjad, kes olid raske koorma all küüru vajunud.

Zora ei jõudnudki veel laagrisse siseneda, kui mõlemalt poolt põõsastest hüppasid rajale araablased. Kaks neist piiras sisse Wamala ja kiskus temalt ära püssi, teised tormasid Zora kallale. Ta püüdis end vabastada ja välja tõmmata revolvrit, kuid rünnak oli olnud nii äkiline, et ta ei suutnud, enda kaitseks midagi ette võtta. Teda hoiti kõvasti kinni ja juba väänati käsi selja taha.

„Mida see kõik tähendab?" oli Zora nördinud. „Kus on seik Abu Batn?"

Mehed irvitasid vastuseks.

„Varsti näete teineteist," lausus üks. „Tal on külaline, keda ta lõbustab, seepärast ei saanud ta teid vastu võtta."

Nende sõnade juures pahvatasid nad uuesti naerma.
Zora astus lagendikule, kust avanes vaade kogu laagrile, ja nähtu rabas teda. Kõik telgid olid paljaks röövitud. Araablased olid kõik kohal, valmis teele asuma. Igaühel neist oli väike paun, väheste laagrisse jäänud mustanahaliste ees kõrgusid aga hirm-rasked pambud. Kogu ülejäänud laagri vara oli lagendiku keskele hunnikusse tassitud ja Zora silme all süüdati see tõrvikutest põlema.
Ta viidi üle lagendiku araablaste juurde ja nägi siin kahe sõduri vahel oma külalist, käed kinni seotud nagu tal endalgi. Siinsamas seisis kurjalt irvitav Abu Batn.
«Mispärast te seda tegite, Abu Batn?" tormas Zora talle kallale.
«Allahile on vastumeelt, et annaksime oma maa valgetele," ütles seik. «Nägime ilma ja pöördume nüüd tagasi oma rahva juurde."
«Mida te kavatsete teha selle naise ja minuga?" küsis Zora.
«Esialgu võtame endaga kaasa," vastas Abu Batn. «Tunnen üht lahket inimest, kes on väga rikas ja võtab teid mõlemaid heasse majja."
«See tähendab, et kavatsete meid mingile mustale sultanile
79
maha müüa?" oli Zora nördinud. Seik kehitas õlgu.
„Ma ei nimetaks seda nõnda," lausus ta. «Ütleme pigem, et ma teen kingituse vanale heale sõbrale ning päästan teid ja seda naist džunglis hukkumisest, mis on vältimatu, kui teid üksi jätta."
„Abu Batn, te olete silmakirjateener ja reetur!" kisendas Zora põlgusest väriseval häälel.
«Valgetele meeldib sõimusõnu loopida," muigas seik. «Kui see siga Zveri poleks meid igasuguste sõnadega sõimanud, poleks midagi juhtunud."
«Seega maksate kätte selle eest, et ta süüdistas teid arguses?" küsis Zora.
«Aitab küll!" nähvas Abu Batn järsult. „0n aeg, mu lapsed, teele asuda."
Tulekeeled noolisid juba äärest hiigelsuurt toidukraami ja varustuse hunnikut, mis araabalased pidid lääne poole minema hakates maha jätma.
Naised kõndisid kolonni eesotsas, nii et taga sammuvad' araablased ja kandjad tallasid nende jäljed täielikult kinni. Zora ja La oleksid võinud leida mõningat lohutust vestlemises, kuid La ei osanud keelt, Zora aga ei soovinud kõnelusse astuda araablastega. Kuna Wamala ja ülejäänud mustanahalised käisid kolonni sabas, ei saanud ta isegi parima tahtmise juures nendega sõnagi vahetada.
Et mingit tegevust leida, otsustas Zora õpetada oma õnne-tusekaaslasele mõnda euroopa keelt. Kuivõrd nende salgas enamik valdas inglise keelt, valis ta katseks just selle keele.
Zora alustas sellest, et näitas enda peale ja ütles «naine", siis Lale ja kordas seda sõna. Pärast seda osutas ta kordamööda mitmele araablasele, iga kord öeldes sõna „mees". La taipas otsekohe, mida temalt nõutakse, ja hakkas innukalt ikka ja jälle kordama neid kahte sõna, osutades kord naisele, kord mehele. Seejärel torkas eurooplanna endale uuesti sõrmega rindu ja sõnas: «Zora." Hetkeks sattus La kimbatusse, siis aga naeratas ja noogutas.
„Zora," lausus ta kaaslannale osutades, puudutas siis kiiresti elegantse sõrmega oma rinda ja ütles: „La."
Algus oli tehtud. Iga tund õppis La selgeks mõne uue sõna, esijoones olid need nimisõnad, mis tähistasid kõige sagedami-
80
ni nende teel ettetulevaid tuttavaid esemeid. Ta tegi suurepäraseid edusamme, ilmutades erakordseid võimeid ja mälu, sest olles sõna selgeks õppinud, jättis ta selle igavesti meelde. Hääldamisega ei saanud ta nii kergesti hakkama, tal oli tugev aktsent,

mis Zora Drinovi arvates ei sarnanenud ühegi teisega. Kuid see oli nii võluv, et õpetaja ei väsinud oma õpilast kuulamast.

Teel mõistis Zora, et vaevalt hakatakse neid toorelt kohtlema, sest ta oli ära arvanud šeigi mõtte: mida paremini nad välja näevad, seda rohkem raha tulevane ostja maksab.

Nende tee kulges loodesse läbi gallade maa, mis asus Abes-siinias. Jutukatkeist sai Zora teada, et Abu Batn ja tema kaasvõitlejad kardavad seda piirkonda. Ja polnud ka ime, sest ammustest aegadest saadik sooritasid araablased kallaletunge gal-ladele, et orje saada, ja salga neegrite hulgas oli gallast ori, kelle Abu Batn oli tema kodunt kõrbest kaasa võtnud.

Pärast esimest teel oldud päeva päästeti vangide käed lahti, kuid neid ümbritsesid alatasa araablastest vahisõdurid, kuigi relvitud naised oleksid vaevalt riskinud põgeneda džunglisse, kus luusisid ringi metsloomad ja varitses näljasurm. Aga kui Abu Batn oleks suutnud lugeda nende mõtteid, oleks ta kirjeldamatult imestanud, leides, et mõlemad naised on täis otsustavust põgeneda ja pigem hukkuda, kui kõmpida alandlikult vastu oma kurvale saatusele, millest Zora oli suurepäraselt teadlik ning mida Opari La vaid ähmaselt aimas.

La õpetamine edenes edukalt, salk jõudis selle ajaga gallade maa piirile. Kuid selleks ajaks sai mõlemale naisele selgeks, et Lad ähvardab uus oht. Ibn Dammuk kõndis tihtipeale tema kõrval, ja kui ta naist vaatas, võis tema silmist lugeda kavatsust, mis ei vajanud sõnu. Kui lähedusse ilmus Abu Batn, tegi Ibn Dammuk näo, et ei märkagi kaunist vangi, ja see tegi Zorat kõige rohkem rahutuks, sest veenis teda selles, et salakaval Ibn Dammuk passib parajat hetke teostada mingit plaani, mille eesmärgi suhtes polnud Zoral vähimatki kahtlust.

Gallade maa lähedal tõkestas nende tee üle kallaste tõusnud jõgi. Nad ei saanud minna ei põhja poole Abessiiniasse ega söandanud suunduda lõunasse, kus võisid kokku juhtuda tagaajajatega. Niisiis pidid nad tahes-tahtmata ootama.

Ja kuni nad ootasid, asus Ibn Dammuk oma plaani teoks tegema.

IX. Opari surmakambris

Peter Zveri seisis taas Opari müüride all ja taas, kuuldes keelatud linna mõistatuslikest varemetest kostvat salapärast kisa, ei pidanud mustanahalised sõdurid vastu. Kümme sõjameest, kes varem polnud Oparis käinud ja olid vabatahtlikult nõustunud linna minema, seisid nagu postid ja lõid värisema juba esimesi kisendusi kuuldes. Need olid teravad, läbilõikavad ja panid vere soontes tarretuma. Miguel Romero asus taas inimeste etteotsa, tema kannul tuli Wayne Colt. Plaani kohaselt pidid mustanahalised minema kohe Romero ja Colti järel, valged aga viimasena, et vajaduse korral neegreid julgustada ja mitte lasta neid plagama pista. Või kui see siiski juhtub, sundida püssitorude all edasi liikuma. Kuid mustanahalised punnisid vastu ega tahtnud mingi hinna eest välismüüris oleva läbikäigu ligigi minna, niivõrd kohutas neid hirmuäratav hoiatuskisa, mida ebausklikud sõdurid omistasid kurjadele vaimudele, kes teadupärast on vägevad olendid, ja kes nende tahtele Vastu paneb, see tapetakse.

„Edasi, viletsad argpüksid!" röökis Zveri, ähvardades mustanahalisi revolvriga ja püüdes neid läbikäiku ajada.

Keegi sõdur tõstis ähvardavalt püssi.

‚Jäta relv, valge mees. Meie võitleme inimeste, aga mitte surnute hingedega."

Jäta järele, Peter," sekkus Dorsky, „või minut hiljem teevad nad meid kõiki vagaseks."

Zveri langetas püssi ja hakkas sõdureid keelitama, tõotades neile vaevatasu, mis tundus neegritele terve varandusena, kui nad saadavad valgeid linna. Ent vabatahtlikud ajasid sõrad vastu: miski ei saanud sundida neid oma nina Opari pistma.

Nähes uue läbikukkumise ohtu ning sõge mõttest, et Opari aarded teevad ta muinasjutuliselt rikkaks ja aitavad ellu viia oma isikliku impeeriumi loomise salaplaani, otsustas Zveri koos väheste järelejäänud abiliste — Dorsky, Ivitchi ja filipiinlasest noorukiga järgneda Romerole ja Coltile.

„Lähme," sõnas ta. „Et need arad koerad ei taha meid aidata, peame tegutsema üksi."

Selleks ajaks, kui nad neljakesi läbisid välismüüri, olid Romero ja Colt juba sisemüüri taha kadunud. Ja taas rikkus varemetes linna mõtlikku vaikust ähvardav hoiatuskisa.-

82

„Issand!" karjatas Ivitch. „Mis sa arvad, mis see on?"

„Pea suu," nähvas Zveri ärritatult. „Ära mõtle sellele, või muidu lööd araks nagu need neetud neegrid."

Aeglasel sammul läksid nad üle siseõue, suundudes sisemüü-ri poole ilma erilise vaimustuseta, kui mitte arvestada igaühe ilmset südamesoovi loovutada teisele eesõigus minna esimesena. Kui Tony läbikäigu juurde jõudis, kostis teiselt poolt müü-ri hirmuäratavat müra: jalgade madinat, sõjakisa kohutavat koori. Lajatas püssipauk, siis veel ja veel üks.

Tony pööras ümber, et näha, kas seltsimehed talle järgnevad. Need seisid, näost kaamed.

„Kurat temaga, selle kullaga," sosistas Ivitch, keeras ümber ja pistis välismüüri poole jooksu.

„Tagasi, alatu argpüks!" kisendas Zveri ja tormas teda kinni püüdma, Dorsky tema kannul. Pärast hetkelist kõhklemist ühines Tony tagaajajatega. Teisel pool välismüüri sai Zveri Ivitc-hi kätte ja kahmas tal õlast kinni.

„Pean su maha lööma!" karjus ta katkeval häälel.

„Sul endal on hea meel, et sealt vehkat tegid," ühmas Ivitch. „Mis mõtet on sinna minna? Meid oleks lihtsalt tapetud nagu Colti ja Romerot. Neid oli seal liialt palju. Kas te siis ei kuulnud?"

„Arvan,' et Ivitchil on õigus," ütles Dorsky. „Vaprus on hea asi, kuid me ei tohi unustada oma ühist üritust. Kui meid tapetakse, on kõigel lõpp."

„Aga kuld!" kisendas Zveri. „Mõtle kulla peale!"

„Surnud kulda ei vaja," tuletas Dorsky meelde.

‚Ja kuidas jääb meie seltsimeestega?" küsis Tony. „Kas jätame nad siis surema?"

„Kurat temaga, selle mehhiklasega," vastas Zveri. „Aga mis ameeriklasse puutub, siis arvan, et võime kasutada tema raha, kuni teade tema surmast pole rannikule jõudnud. See tähendab — tuleb püüda, et ei jõuakski."

„Ja te isegi ei proovi neid päästa?" küsis Tony.

„Üksinda ma seda ei suuda," vastas Zveri.

„Tulen teiega kaasa," pakkus Tony.

„Kahekesi ei saavuta me midagi," pomises Zveri ja teda haaranud äkkvihas hakkas ta ähvardavalt filipiinlase poole minema.

„Kes sa selline oled?" kraaksatas Zveri. „Ei, kes sa ikkagi oled? Siin olen mina kõige tähtsam. Kui vajatakse sinu nõu, küll ma siis küsin."

83

Kui Romero ja Colt olid läbinud sisemüüri, paistis templi " nähtav siseosa inimtühi, kuid lagunenud galeriide pimeduses võis aimata liikumist. Colt vaatas tagasi.

„Kas ootame omasid?" küsis ta.
Romero jõnksatas õlaga.
„ Mulle paistab, et kogu kuulsus saab osaks meile kahele, seltsimees," muigas ta. Colt naeratas vastuseks.
„ Hakkame siis tegutsema. Läki! Esialgu ei näe ma midagi kohutavat."
„Seal sees on keegi," ütles Romero. „Ma nägin, kuidas miski liikus."
„Mina ka nägin," ütles Colt.
Püsse ettepoole kaldu hoides sisenesid nad julgelt templisse, kuid ei jõudnud kuigi kaugele, kui võlvialustest pimedatest käikudest ja arvukatest süngetest ukseavadest tulvas välja trobikond eemaletõukava välimusega mehi ja iidse linna vaikust vapustas hirmuäratav sõjakisa.
Ees sammuv Colt tulistas käigu pealt üle Opari koletute preestritest sõdurite peade. Romero märkas suurt gruppi vastaseid, kes jooksid piki hiigelruumi seina ilmse kavatsusega neil taganemistee ära lõigata. Ta pööras ümber ja hakkas tulistama, kuid enam mitte õhku. Tunnetades tekkinud olukorra kogu tõsidust, tulistas ta vaenlase pihta samuti nagu Colt. Kostsid haavatute karjed ja nende kaaslaste võitlushüüded.
Romero pidi mõne sammu taganema, et vältida piiramisrõngasse sattumist. Ta avas kiirtule, millega pidas kinni pealetungi tiibadel. Kärme pilk Colti poole kinnitas, et viimane hoiab oma kohta, kuid samal hetkel lendas ameeriklasele pähe nui. Colt kukkus nagu niidetult maha ja silmapilk ümbritsesid teda kärbseparvena hirmuäratavad masajad Opari preestrid.
Miguel Romero mõistis, et tema seltsimees on kadunud, ja kui ta veel elaski, ei saanud Romero üksinda teda millegagi aidata. Oleks suur vedamine, kui tal endal pääseda õnnestub. Lakkamata tulistamast, taganes Romero läbikäigu poole.
Opaarlased olid ühe võõra kinni võtnud; teise taganemist nähes ja kartes selle järelejäänud vaenlase hirmuäratava relva tapva tule alla sattuda, jäid nad nõutult ebalema.
Romero läbis sisemüüri, tormas välismüüri juurde ja loetud

sekundite pärast ühines lagendikul kaaslastega.
„Kus Colt on?" küsis Zveri käskivalt.
„Ta löödi nuiaga uimaseks ja võeti kinni," vastas Romero. „Arvatavasti pole ta enam elavate kirjas." (
„Sa jätsid ta maha?"
Mehhiklane sööstis vihaselt ninamehele kallale.
„Ja seda küsite teie? Ise lõite araks ja panite plehku enne, kui nägite vaenlast. Kui teie, poisid, oleksite meid toetanud, poleks Colti tapetud, kahekesi ei saanud me nendest metslastest jagu. Ja teie veel süüdistate mind arguses?"
„Ei midagi sellist," väitis Zveri mornilt. „Ma pole kunagi öelnud, et oled argpüks."
„Kuid mõtlesite," katkestas teda Romero. „Aga mina ütlen teile, Zveri, et see number ei lähe teil läbi."
Müüride tagant tõusis metsik võidukisa, mida kordas kaja Opari varemete keskel. Zveri pööras masendatult linnale selja.
„See on kasutu," ütles ta. „Üksinda ma Opari ei valluta. Lähme laagrisse tagasi."
Colti kehale kobarasse kogunenud masajad preestrid võtsid ära ta relva ja sidusid käed selja taha. Et ta oli endiselt teadvuseta, tõstsid nad ta ühe kaaslase õlale ja kandsid templi sisemusse.
Meelemärkusele tulnud, leidis Colt, et lamab suures ruumis põrandal. See, kuhu teda lohistati, oli Opari troonisaal, et ülempreestrinna Oah võiks vangile pilku heita.

Nähes, et vang on toibunud, tõmbasid vahisõdurid ta rops-ti jalule ja tõukasid ettepoole poodiumi suunas, kus seisis Oah' troon.

Ootamatust vaatepildist järeldas Colt, et ta kas näeb viirastusi või und. Hiigelruum paistis silma poolmetsiku suurejoonelisusega, mida aja hävitav toime polnud peaaegu puudutanud.

Ta nägi enda ees ehitud troonil erakordselt kauni välimusega noort naist, keda ümbritses iidse tsivilisatsiooni aegne luksus. Tema kaaskond koosnes inetutest karvastest meestest ja kaunitest neidudest. Tema silmad, mis olid suunatud Coltile, olid külmad ja julmad, kogu olekust õhkus kõrkust ja põlgust. Naisega kõneles ameeriklasele arusaamatus keeles masajas sõdur, kes meenutas rohkem ahvi kui inimest.

Kui viimane oli jutu lõpetanud, tõusis neiu troonilt püsti, haaras vöö vahelt pika noa, tõstis selle kõrgele pea kohale ning

85

hakkas rääkima kiiresti ja raevukalt pilku vangilt pööramata.

Oah' troonist paremal seisvate preestrinnade hulgas silmitses vangi tähelepanelikult noor tütarlaps, kes alles hiljuti oli jõudnud küpsusikka. Prinke valgeid rindu katvate kullast ketaste all värises Nao süda mõtteist, mis kutsus esile selle kummalise sõduri vaatamine.

Kui Oah oli rääkimise lõpetanud, viidi Colt ära. Ta ei taiba-nudki, et oli kuulanud oma surmaotsust, mille langetas Leegitseva Jumala ülempreestrinna. Vahisõdurid toimetasid ta vangikongi, mis asus kõrvuti sissekäiguga tunnelisse, kustkaudu pääses ohverdamisväljakult linna maa-alustesse käikudesse. Et kong polnud päris maa all, hoovas aknast ja ukses oleva võre kaudu värsket õhku ja valgust. Siia vahisõdurid ta jätsidki, olles enne käed lahti päästnud.

Kongi väikesest aknast nägi Colt Päikesetempli siseõue, galeriide lausridu, mis tõusid hiigelkõrge müüri harja poole, ja ki-vialtarit keset õue. Altaril ja selle aluse kõrval sillutisel paistvad pruunid plekid jutustasid talle sellest, mida ei suutnud väljen-dada Oah' arusaamatud sõnad. Võpatades mõistis ta endale määratud saatuse möödapääsmatust ja tema sisimas muutus kõik külmaks, üle selja jooksid hirmujudinad. Altari otstarbes ei saanud eksida, eriti kui ta nägi eelmiste ohvrite irevil hammastega kolpasid, mille tühjad silmakoopad teda jõllitasid.

Hirmust hüpnotiseeritud, vahtis ta üksisilmi altarit ja kolpasid, kuni lõpuks võttis end kokku ja heitis endalt tardumuse, kuid olukorra lootusetus rõhus teda endistviisi. Siis pöördus ta mõtteis oma kaaslase ja tema võimaliku saatuse juurde. Tõele tuli au anda — Romero oli kogu salgast ainuke vapper ja ustav kaaslane, kellest jäi Coltile hea mulje ja kellega oli tal meeldiv suhelda. Ülejäänud tundusid kas siis nõmedate fanaatikute või ahnete oportunistidena, sest mehhiklase käitumine ja kõnemaneer reetsid temas muretut sõjameest, kes annab rõõmuga oma elu mis tahes ürituse eest, mida peab antud hetkel vajalikuks ning mille juurde kuuluvad eelkõige seiklused ja teravad elamused. Mõistagi ei teadnud Colt, et Zveri ja teised olid ta saatuse hooleks jätnud, kuid oli kindel, et Romero ei jätnud teda maha, vaid sattus ise täbarasse olukorda, tapeti või võeti vangi.

Kogu ülejäänud pika päeva veetis Colt üksinduses, mõtiskledes oma õnnetuse üle. Läks pimedaks, aga tema oli nagu ära

86

unustatud, keegi ei tulnud teda vaatama. Colt küsis endalt, kas nad ei kavatsenud teda üldse ilma toidu ja veeta jätta, või plaanitakse alustada tema ohverdamise tseremooniat sellel süngel pruunide plekkidega altaril nii ruttu, et,pole tarvis hoolitseda kehaliste vajaduste eest.

Ta heitis kongi põrandale, mis oli kõva nagu betoon, ja püüdis kas või pisutki unes unustust leida. Kuid siis köitis tema tähelepanu vaevalt kuuldav hääl, mis tuli õuest, kus asus altar. Teraselt kuulatanud, tegi ta kindlaks, et keegi tuleb tema poole, ja hääletult üles tõusnud, astus ta akna alla ning vaatas välja. Ööpimeduses kaugete tähtede nõrga valguse taustal nägi ta, et keegi läheneb tema kongile, kuid ei suutnud kindlaks teha, on see inimene või loom. Kusagilt ülevalt varemete poolt lõhestas äkki öist hääletust veniv karje, mida ameeriklane käsitas nüüd juba mõistatusliku Opari linna niisama loomuliku osana, nagu olid seda lagunenud varemed ise.

* * *

Salk ületas kaljud ja jõudis metsa äärde. Laagrisse pöörduti sünges, rõhutud meeleolus, ja kui kohapeal leiti kaos, vajusid pead veel rohkem norgu.

Tagasijõudnud ekspeditsiooni liikmetele räägiti sedamaid tunnimehest, kelle paha vaim oli öösel džunglisse vedanud ja kel õnnestus põgeneda enne, kui too sai ta nahka pista. Veel oli nende mälus värske Raghunath Jafari mõistatuslik surm ja need, kes Opari müüride alt tagasi jõudsid, olid äärmiselt ärritatud olekus, mis ei lahtunud ka öösel, kui inimesed sünge metsa servale tumedate puude alla välilaagrisse magama heitsid. Koidu saabumist tervitati kergendusohetega.

Hiljem, kui nad rivis põhilaagri poole minema hakkasid, said mustanahalised tagasi loomuliku meeleolu ning pinevus, mis oli neid päevade kaupa kütkes hoidnud, kadus lauludes ja naerus, valged aga põmitsesid endiselt. Zveri ja Romero ei rääkinud teineteisega, aga Ivitch, nagu üldse nõrga iseloomuga inimesed, kandis südames kõigi vastu viha omaenda ülesnäidatud arguse pärast.

Puuõõnde peitu pugenud ahvipärdik Nkima nägi mööduvat salka. Kui see oli ohutusse kaugusse jõudnud, ronis ta peidupaigast välja ja hakkas mööda puutüve üles-alla lippama, karjudes neile tagantjärele kohutavaid ähvardusi ja solvanguid.

* * *

Ahvide Tarzan lesis elevant Tantori seljal, toetanud küünarnukid looma laiale pealaele ja asetanud lõua kokkupandud pihkudele. Opari La jälgede otsimine oli jäänud tulemusteta. Naine oli kadunud nagu vits vette.

Täna oli Tarzan kohanud Tantorit, ja nagu see oli juba lapsepõlves tavaks saanud, rõõmustas ahvinimest võimalus suhelda vaikides vana targa metsapatriarhiga, kellelt ta oli alati saanud iseloömujõudu ja tasakaalukust. Tantorist õhkus lepitavat rahulikkust, mis andis Tarzanile tagasi hingelise tasakaalu. Omakorda tundis ka Tantor rõõmu džunglivalitseja seltskonnast, sest ainsana kõigist kahejalgseist olendeist suhtus looma temasse poolehoiuga.

Džungliloomad ei tunnista mingisuguseid isandaid ja kõige vähem julma türanni, kes kihutab ohjeldamatult tagant tsiviliseeritud inimest tema eluteel hällist hauani. See julm türann, kes käsutab miljoneid orje, on Aeg. Määramatu ulatuvusega aeg oli Tarzanile ja Tantorile piiramatu. Kõigist Looduse kingitud varudest oli ta kõige heldemini ümber käinud ajaga, sest igaüks sai nii palju, kui oli vaja eluks, kui pillavalt seda ka ei kasutatud. Ajavam oli nii suur, et näis ammendamatu kuni surmani, parast seda kaotas aeg nagu kõik muugi oma tähtsuse. Seepärast ei raisanud Tantor ja Tarzan asjatult aega, vaid suhtlesid teineteisega sõnatus mõtiskluses. Kuigi aeg ja ruum kestavad igavesti, kas siis spiraalselt või otse, on kõigel muul paratamatult lõpp. Nii oli ka muretu vaikusega, mida nautisid kaks sõpra ja mida äkki häiris väikese ahvi erutatud kriiskamine, mis kostis nende pea kohalt suure puu lehestikust.

See oli Nkima. Ta leidis lõpuks siiski oma Tarzani ja ajas õnnelikust kergendustundest ärevile kogu džungli. Tarzan pööras laisalt ümber ja nägi enda kohal kriiskavat ahvi. Lõplikult veendunud, et see on tõepoolest tema isand, sööstis

Nkima alla ja ronis ahvinimese pronkspruunile õlale. Peened karvased käpad põimusid Tarzani kaela ümber ja Nkima surus end tugevasti tema vastu, tajudes seda õndsat kaitstust, mis lubas tal aeg-ajalt anduda üleolekukompleksi vaimustusele. Tarzani õlal ei kartnud ta midagi ja võis karistamatult solvata kogu maailma.

„Kus sa olid, Nkima?" küsis Tarzan.

„ Otsisin Tarzanit," vastas ahv.

88

„Ja mida oled sa näinud sestsaadik, kui ma su Opari müüride juurde jätsin?" uudistas ahvinimene.

„Nii mõndagi. Nägin, kuidas suured manganid tantsisid kuuvalgel surnud Sheeta ümber. Nägin Tarzani vaenlasi, kes kõndisid metsas. Nägin Histah'd, kes õgis ahnelt Bara korjust."

„Aga kas sa tarmangani naist nägid?" uuris Tarzan.

„Ei," vastas Nkima. „Gomanganide ja tarmanganide, Tarzani vaenlaste hulgas naisi polnud. Ainult isased, ja nad pöördusid tagasi sinna, kus Nkima neid esimest korda nägi."

„Millal see oli?" küsis Tarzan.

„Kudu ei jõudnud pimedusest veel kõrgele tõusta, kui Nkima nägi, et Tarzani vaenlased lähevad tagasi selle koha juurde, kus ta neid esimest korda kohtas."

„Küllap on aeg välja uurida, mida nad kavatsevad," ütles ahvinimene.

Ta patsutas armastavalt Tantorit lahkumise märgiks, libistas end maha ja hüppas osavalt puu alumistele okstele. Kaugel sellest kohast vantsisid samal ajal Zveri ja tema salk läbi džungli oma põhilaagri poole.

Ahvide Tarzan püüdis vältida maapealseid radu seal, kus paks mets kingib vabaduse liikuda kõrgel lehestikus. Seejuures arendas ta niisugust kiirust, mis vastase kimbatusse ajas.

Praegu liikus ta peaaegu sirgjoones ja jõudis seetõttu ekspeditsioonile järele siis, kui see tegi ööseks peatuse. Paksust lehestikust inimesi jälgides avastas ta üllatuseta, et nad polnud mingeid Opari aardeid leidnud.

Et džungliasukate edu ja õnn, isegi rohkem — nende elu —, sõltub olulisel määral nende vaaüemisoskusest, oli Tarzan viimistlenud seda võimet täiuslikkuse kõrge astmeni. Esimesel kohtumisel salgaga püüdis ta meelde jätta kõigi tähtsamate isikute, samuti paljude lihtsõdurite ja kandjate näod ning välimuse, seetõttu suutis otsemaid kindlaks teha, et Colti salgas polnud. Elukogemused võimaldasid Tarzanil kujutleda üsna täpset pilti sellest, mis oli Oparis juhtunud, ja puuduja tõenäolist saatust.

Kunagi minevikus oli ta pealt näinud, kuidas olid plehku pistnud tema enda vaprad wazirid, kuuldes hirmuäratavat hoia-tuskisa, ja ta taipas suurema vaevata, et Colt püüdis vallutajaid linna viia, kuid ta jäeti maha ja on nüüd surnud või vangi langenud. Kuid Tarzan selle pärast eriti ei muretsenud. Ehkki ta

89

tundis Colti kui väljapaistva isiku vastu seletamatut kiindumust, suhtus ta temasse siiski kui vastasesse. Kui ta oleks tapetud või vangi võetud, oleks see Tarzanile olnud vaid meeltmööda.

Tarzani õlalt vahtis Nkima all asuvat laagrit, kuid pidas end ülal vaikselt, nagu Tarzan oli käskinud. Nkima nägi palju asju, mida ta endalegi oleks himustanud. Eriti meeldis talle punane sitssärk ühe askari seljas. Särk rabas teda oma suurejoonelisusega, sest paistis enamiku mustanahaliste katmata kehade taustal soodsalt silma. Nkima tahtis, et tema isand laskuks ja tapaks kõik, esmajoones punases särgis mehe. Oma hinges oli Nkima verejanuline olend, mistõttu džunglirahust lähtudes tema asukatel lihtsalt vedas, et see väike ahv polnud sündinud gorillana. Kuid Tarzan ei

mõelnud hoopiski tapatalgutest. Tal olid teised moodused neid võõramaalasi segada. Juba päeval oli ta toidupoolist varunud ning läks nüüd laagrist ohutusse kaugusse ja kinnitas keha, kuni Nkima tegeles linnumunade, puuvilja ja putukate otsimisega.

Märkamatult jõudis kätte öö, ning kui see oli džunglile laotanud läbipaistmatu pimeduseliniku ja inimesed laagris süütasid lõkked metsloomade eemalepeletamiseks, pöördus Tarzan tagasi puu otsa, kust peatuspaik oli hästi näha. Pikka aega jälgis ta vaikselt ja tõi siis järsku kuuldavale valju veniva kisa — täpipealt Opari kaitsjate kohutava hoiatuskisa.

Mõju oli silmapilkne. Jutt, laulud ja naer vaibusid. Inimesed olid viivuks otsekui hirmust halvatud. Siis kahmasid nad relvad ja kogunesid lõkke äärde kobarasse.

Tarzan muigas ühe suunurgaga ja sulas ühte džungliga.

X. Preestrinna armastus

Ibn Dammuk passis parajat hetke ja nüüd, olles laagris üle kallaste tõusnud jõe ääres gallade maa piiril, oli ta selle lõpuks jõudnud ära oodata. Vange valvati mõnevõrra nõrgemini, sest Abu Batn arvas, et naised ei riski saatust proovile panna ega põgeneda ohtudest kubisevasse džunglisse valve alt, mis ainsana võis neid kaitsta veelgi hirmsamate ohtude eest. Ent ilmselt ta alahindas vangide vaprust ja leidlikkust. Nad ootasid kogu aeg esimest võimalust põgeneda, millest Abu Batnil polnud aimugi. Ka see tõik oli vesi Ibn Dammuki veskile.

Tegutsedes väga kavalalt, rääkis ta augu pähe ühele mustanahalisele, kes tegelikult oli vang ja keda sunniti põhilaagrist neid saatma. Tõotanud talle vabadust, saavutas Ibn Dammuk hõlpsasti nõusoleku osaleda araablase nuputatud plaanis.

Naistele püstitati omaette telk ja selle ukseava ees istus üksainus tunnimees, kelle kohalolekust Abu Batni arvates oli rohkem kui küll, sest tähtsam oli hoida naisi oma kaasvõitlejate kallalekippumise eest kui takistada üsna väheusutavat põgenemiskatset.

Ibn Dammuk valis oma kuritööks selle pikisilmi oodatud öö, mil vangide telki valvas üks tema oma inimene, tema suguharusse kuuluv mees, keda suguharu ustavuse seadused käskisid teenida Ibn Dammukit ja alluda temale. Kohe laagri taha metsa peitiski end Ibn Dammuk, võtnud kaasa veel kaks oma suguharu meest, nende neli orja ja mustanahalise kandja, kellele öise töö eest oli lubatud anda vabadus.

Naiste telki valgustas seestpoolt paberist latern, milles põles tuhmilt küünal. Selles poolhämaruses vestlesid nad omavahel inglise keeles, mida La juba pisut oskas, kuid rääkis vaevaliselt, moonutades lauseid. Ometi oli see parem kui üldse mitte suhelda, ja valmistas tütarlastele ainsana rõõmu. Vaevalt tasub imestada selle kokkusattumuse üle, et nad rääkisid just põgenemisest ning sellest, et tuleb telgi tagumine sein lõhki lõigata ja džunglisse lipsata, niipea kui laager on magama heitnud, tunnimees aga vahipostil tukkuma jäänud. Kuni nad jutlesid, tõusis tunnimees püsti ja läks ära. Sekund hiljem kuulsid nad, et telgi tagumist seina kraabib keegi. Naised vakatasid ja vahtisid pingsalt sinna, kus välise surve all hakkas telgi presentkate liikuma.

Kostis vaevaltkuuldav sosin:

„Memsahib Drinov!"

„Kes seal on? Mis teil vaja on?" küsis Zora vaikselt. „Ma mõtlesin välja, kuidas põgeneda. Võin teid aidata, kui tahate."

„Kes sa oled?" küsis Zora valvsaks muutudes. „Minu nimi on Bukula."

Zorale meenus sedamaid mustanahaline, kelle Abu Batn oli põhilaagrist vägisi endaga kaasa toonud.

„Kustutage latern," sosistas Bukula. „Tunnimees läks ära. Ma tulen ja räägin teile oma plaanist."

91

Zora tõusis üles, kustutas küünla ja järgmisel silmapilgul roomas Bukula telki.

„ Kuulake, memsahib," ütles ta. „Täna öösel kavatsevad jalga lasta noormehed, keda Abu Batn bwana Zveri juurest ära viis. Me pöördume tagasi ekspeditsiooni juurde. Kui tahate, võtame teid kaasa."

Jah," nõustus Zora, „tahame küll."

„Hästi!" lausus Bukula. „Pange nüüd hoolega tähele. Tunnimees tagasi ei tule, aga korraga ei saa me kõik lahkuda. Esialgu viin ma teise memsahibi .džunglisse, kus poisid ootavad, siis tulen teile järele. Seletage talle. Öelge, et ta järgneks mulle, ainult täiesti vaikselt."

Zora pöördus La poole.

„Mine Bukulale järele," sosistas ta. „Öösel lahkume. Tulen hiljem."

„Sain aru," vastas La.

„Kõik on korras, Bukula," ütles Zora. „Ta sai aru."

Bukula astus ukseava juurde ja vaatas välja.

„Tulge!" kutsus ta ja astus pimedusse. La järgnes talle.

Zora andis endale täielikult aru, millise riski peale nad välja lähevad, minnes üksinda nende poolmetsikute mustanahalistega džunglisse, ja sellest hoolimata usaldas ta neid palju rohkem kui araablasi. Pealegi uskus ta, et suudab koos Laga ära tunda ja tõkestada mis tahes reetlikkust neegrite poolt, kes ena-jmikus, nagu ta teadis, on ustavad ja kindlad. Pimedas tühjaksjäänud telgis oodates mõtles Zora sellest, et Bukula oleks pidanud juba ammu tagasi olema. Minutid venisid aeglaselt, nendest said tunnid, kuid ei ilmunud ei neegrit ega tunnimeest. Zora muutus tõsiselt rahutuks. Ta otsustas enam mitte oodata, vaid minna džunglisse põgenikke otsima. Võib-olla ei saanud Bukula tagasi tulla, kartes, et teda nähakse, ja nüüd ootavad nad laagri taga parajat hetke, et talle järele tulla. Vaevalt sai ta tõusta, et tegutsema hakata, kui väljast kostis lähenevaid samme. Zora jäi ootama, arvates, et tuleb Bukula, kuid tema asemel nägi läbi ukseava väljas poolhämaruse taustal lehvivais rõivais pikatorulise musketiga araablast, kes pistis pea telki.

„Kus on Hajellan?" küsis ta ähvardavalt lahkunud tunnimeest nimepidi nimetades.

„Kust meie peame seda teadma?" vastas Zora unise häälega. „ Mispärast te meid keset ööd üles äratate? Kas meie oleme

92

pandud teie tunnimehi valvama?"

Mees pomises midagi vastuseks, keeras siis ümber ja hõikas valjusti üle kogu laagri, et Hajellan on kadunud, ja hakkas pärima, kas keegi pole teda näinud. Üksteise järel astusid mehe juurde sõdurid ja algas pikk üksipulgi sõelumine, mis võis Ha-jellaniga juhtuda. Teda hõigati kaua nimepidi, kuid vastust ei saadud. Lõpuks astus ligi seik ja kuulas kõik üle.

„Kas naised on vähemalt kohal?" küsis ta uuelt tunnimehelt.

Jah," vastas see, „ma rääkisin nendega."

Jmelik," lausus Abu Batn ja hõikas samas: „Ibn Dammuk! Kus sa siis oled, Ibn? Hajellan oli sinu mees."

Ei mingit vastust.

„Siin teda pole," ütles šeigi kõrval seisev mees. „Pole ka Fodili ja Dareyemi."

„Otsige laager läbi ja kontrollige, kes veel puudub," käskis Abu Batn. Kui otsingud lõppesid, selgus, et puuduvad Ibn Dammuk, Hajellan, Fodil ja Dareyem, samuti viis mustanahalist.

„Ibn Dammuk on deserteerunud," kuulutas Abu Batn. «Käigu kus kurat! Meile jääb rohkem, kui hakkame naiste eest saadud raha jagama."

Sel kombel end rahustanud, naasis Abu Batn telki poolelijäänud unenägu lõpuni vaatama.

Muretsedes La käekäigu pärast ja kirudes end, et ei osanud põgeneda, veetis Zora unetu öö, ent siiski oli tema hingelise tasakaalu jaoks hea, et ta ei teadnud tõde.

Bukula läks käratult üha sügavamale džunglisse, La tema kannul, ja kui nad olid laagrist juba tükk maad eemal, nägi neiu enda ees tumedaid inimkogusid, kes seisid kobaras koos. Oma silmapaistvate rõivaste tõttu pugesid araablased põõsastesse peitu, nende orjad aga, heitnud seljast valged rüüd, astusid Bukula kõrvale. Nad olid peaaegu alasti, kui mitte arvestada puusariiet, ja Lal jäi mulje, et teda ootavad vaid Abu Batni mustanahalised vangid. Aga kui La oli nende juurde jõudnud, mõistis ta oma eksitust, ent oli juba liiga hilja, et pääseda. Sedamaid krabasid temast kinni arvukad käed, suhu pisteti tropp ja La ei saanud enam appi hüüda. Seejärel ilmus välja Ibn Dammuk oma araablastega, ja salk hakkas käratult liikuma pimedas metsas mööda jõekallast, olles ettenägelikult maha rahustanud Leegitseva Jumala raevunud ülempreestrinna, sidunud tal käed selja taha ja heitnud kaela nööri.

93

Nad käisid öö läbi, sest Ibn Dammuk kujutles imehästi Abu Batni raevu, kui see hommikul avastab, et teda on haneks tõmmatud. Hommiku saabudes olid nad laagrist kaugel, ent Ibn Dammuk rühkis endiselt edasi, lubanud vaid lühikese hinge-tõmbeaja võtta kiiruga hommikueinet.

Lal oli juba ammu tropp suust ära võetud ja nüüd kõndis Ibn Dammuk tema kõrval, pakatamas enesega rahulolust. Ta püüdis Laga juttu teha, kuid naine ei mõistnud teda ja kõndis, näol kõrk vastikust väljendav ilme, rinnas kättemaksuiha ja kurbus lahusoleku pärast Zorast, kelle vastu metslanna tundis alateadlikku kiindumust.

Keskpäeval lahkus salk metsloomarajalt ja jäi jõe äärde peatuma. Siin tegi Ibn Dammuk saatusliku vea. Põledes meeletust kirest võluva naise vastu ja olles üles köetud tema lähedusest, andis araablane järele soovile temaga kahekesi olla ning viis ta piki kallast kulgevale kitsale jalgrajale oma kaaslaste silmist kaugemale. Eemaldunud laagrist umbes sada jardi, embas ta naist ja püüdis teda suudelda.

Niisama hästi oleks ta võinud emmata lõvi. Kirelõõmas unustas Ibn Dammuk paljugi, sealhulgas ka pistoda, mida kandis alati vööl. Kuid Opari La ei unustanud. Hommikuvalgel pistoda märganud, hakkas ta nuputama, kuidas seda enda valdusse saada, ja praegu Ibn Dammuki embuses leidis käega kobades selle pideme. Viivuks oleks ta nagu alistunud, pani oma imekauni elegantse käe mehe paremale õlale, pistis teise vasaku käe alt selja taha, kuid suudelda end ei lasknud, vaid pööras pea ära. Ja kui mees valmistus teda väevõimuga suudlema, kahmas Ibn Dammuki õlal lebanud käsi äkki tal kõrist kinni. Pikad peened sõrmed, mis tundusid olevat nii õrnad ja valged, tungisid terasküünistena ülekohtutegija kõrisse ja selsamal hetkel torkas teine käsi, mis oli nii õrnalt meest emmanud, talle abaluu alla tema enda pika pistoda, läbistades südame.

Ibn Dammuk hakkas korisema, ajas end täies pikkuses sirgu, vajus ettepoole ja prantsatas maha. La tõukas surnukeha jalaga, võttis tema ümbert vöö ja pistodatupe, pühkis verise tera mehe enda valge rõiva külge puhtaks ja kiirustas mööda jalgrada üles, kuni märkas põõsastikus tühemikku, kust pääses jõe äärest kaugemale. Ta muudkui läks ja läks, kuni enam ei jaksanud, ja siis viimast jõudu kokku võttes ronis puu otsa otsima endale nii hädavajalikku puhkepaika.

94

* * *

Wayne Colt jälgis, kuidas ähmane kogu lähenes tema kongi suunduva koridori sissepääsu poole, Võimalik, et see oli surma saadik, kes tuli teda ohvrialtarile viima. Ikka lähemal ja lähemal kõlasid sammud, ja juba seisataski inimene tema ukse taga. Kostis sosinat, mis oli määratud Coltile. Räägiti Coltile arusaamatus keeles, kuid hääle tämbri järgi tegi ta kindlaks, et külaline oli naine.

Uudishimust taga kihutatuna nihkus ta võre juurde. Kongi pisteti pehme käsi, mis puudutas teda peaaegu hellalt. Täiskuu, mis oli tõusnud ohverdamisväljakut piiravate kõrgete müüride kohale, kallas järsku hõbedast valgust koridori sissekäigule ja Colti kongi esisele, ning ameeriklane nägi noore tütarlapse kogu, kes surus end külma raudvõre vastu. Tütarlaps ulatas talle süüa ja kui mees selle vastu võttis, silitas ta Colti kätt, tõmbas selle võre juurde ja surus selle vastu oma huuled.

Wayne Colt oli jahmunud. Ta ei võinud teada, et väike preest-rinna Nao oli armunud temasse esimesest silmapilgust, ning et tema silmis ja teadvuses, mis oli harjunud nägema mehi ainult Opari koledate karvaste preestrite kujul, nägi see võõras välja kui tõeline jumal.

Nao tähelepanu köitis väljaku poolt kostev sahin. Ta pöördus hääle poole, kuuvalgus langes ta näole ja ameeriklane nägi, et neiu oli väga kaunis. Seejärel pöördus Nao uuesti mehe poole, tema tumedad silmad vaatasid Colti jumaldavalt, ja laskmata lahti viimase kätt, hakkas ta kiiresti rääkima vaiksel meloodilisel häälel, kusjuures tema õrnad täidlased huuled võbelesid tunnete ülikülluses.

Ta püüdis Coltile öelda, et ülehomme südapäeval tuuakse ta ohvriks Leegitsevale Jumalale, et Nao ei taha ta surma, ja kui see oleks võimalik, aitaks ta meest, ainult ei tea, kuidas seda teha.

Colt raputas pead.

„Ma ei saa sinust aru, pisike," ütles ta ja Nao, kes ei suutnud taibata mehe sõnade mõtet, tunnetas omaenese öeldu tarbetust. Seejärel tõstis ta käe, joonistas peene nimetissõrmega suure ringi vertikaalsel pinnal idast läände, märkides päikese teed taevavõlvil, asus siis teist ringi tegema, kuid katkestas selle seniidis, tähistades seega teise päeva keskpäeva. Tema ülestõstetud käsi tardus hetkeks dramaatiliselt kõrgel õhus, siis aga,

95

otsekui pigistades sõrmedega kujuteldava ohvrinoa pidet, torkas selle nähtamatu teraviku endale sügavale rindu.

„Nii hävitab su Oah," ütles ta, pistis käe trellide vahelt läbi ja puudutas Colti rinda sellest kohast, kus tuksus süda.

Ameeriklane arvas, et taipas tema pantomiimi mõtet, ja kordas seda kohe, torgates kujuteldava tera endale rindu ja vaadates küsivalt Naole otsa.

Neiu noogutas nukralt vastuseks ja ta silmad täitusid pisaraist.

Colt tajus ülima selgusega, et tal on sõber, kes aitab teda, kui suudab, ja ajanud käed trellide vahelt välja, tõmbas ta neiu pehmelt enda poole ning suudles teda laubale. Kõlatu nuruga põimis Nao käed tema kaela ümber ja surus oma näo Colti oma vastu. Siis laskis ta mehe niisama äkitselt lahti, keeras ümber ja ruttas kärmel sammul minema, sulades peatselt ühte ohverda-misväljaku vastaspoolel võlvialuse sünge pimedusega.

Colt sõi toodud toidu ära ja lamas siis tükk aega, mõtiskledes inimeste tegusid juhtivate seletamatute jõudude üle. Saladuslikust möödanikust kulgeva juhuste ahela lõi vaenulikus linnas see ainuke inimolend, kes oli valmis kinkima oma sõprust temale, täiesti tundmatule võõramaalasele, kelle olemasolust ei osanud ta tänase päevani isegi unistada. Colt püüdis end veenda, et tütarlast tõukas sellele teole

kahjutunne, mille kutsus esile tema haletsusväärne seisund, ent südamega ta mõistis, et tütarlast pani tegutsema palju sügavam puhang.

' Colti olid varem kütkestanud paljud naised, kuid ta polnud veel kordagi armastanud ja seepärast imestas, et armastus võib niiviisi tulla. Kas armastus vallutab kord ka tema, nagu vallutas selle tütarlapse? Ta püüdis kujutleda, kas oleks võimalik, et teda tõmbaks samasuguse jõuga tütarlapse poole, kui asjaolud oleksid teistsugused. Kui ei, siis siin on midagi viltu. Murdes pead selle sajandite mõistatuse üle, jäi ta oma kongi kõval põrandal magama.

Hommikul tuli karvane preester, kes tõi süüa ja vett. Päeva jooksul tulid asja ees, teist taga teda vahtima teisedki, justkui oleks ta mingi metsloom loomaaias. Nii venis see pikk päev ja uuesti saabus öö, tema viimane.

Ta püüdis kujutleda, missugune võib olla tema surm. Tundus peaaegu uskumatu, et kahekümnendal sajandil ohverdatakse ta mingisugusele paganlikule jumalusele. Kuid tütarlapse

96

pantomiim, verise altari ja irevil hammastega kolpade olemasolu tugevdasid mõtet, et just selline saatus ootab teda hommikul.

Coltile meenus perekond, meenusid sõbrad. Nad ei saa iialgi teada, mis temaga oli juhtunud. Ta kõrvutas oma traagilist surma missiooniga, mida oli otsustanud täita, ega hakanud kahetsema, sest mõistis, et surm pole asjatu. Käskjalg tema teatega on siit kaugel, küllap on juba rannikule jõudnud. See oli tagatis, et ta oli suutnud oma ülesande täita. Ta oli rahul, et oli tegutsenud viivitamatult ja saatnud teate nii ruttu, kui sai, seepärast läheb ta hommikul surma rahuliku südamega, ilma asjatu kahetsemiseta.

Ta ei tahtnud surra ja tegi päeva jooksul rohkesti plaane, kuidas esimesel võimalusel põgeneda.

Colt muretses, kas neiuga polnud midagi juhtunud ja kas ta veel tuleb. Ta ootas läbematult tema ilmumist, sest igatses suhtlemist sõbraga oma elu viimastel tundidel, kuid öö möödus ja ta kaotas vähimagi lootuse. Colt püüdis magades unustada teda ootavat hommikut.

Wayne Colt vähkres rahutult kõval asemel, aga noorem-preester Firg norskas samal ajal õlehunnikul väikeses pimedas ubrikus, mis oli tal magamistoa eest. Firg oli võtmehoidja ja uhkeldas niivõrd oma tähtsate kohustega, et ei lubanud kedagi isegi puudutada oma vastutusrikka seisundi pühasid tähiseid. Need olidki sellepärast talle usaldatud, sest oli teada, et Firg pigem sureb, kui need kellelegi. annab. Intellektuaalsusega Firg silma ei paistnud, see sõna ise oli talle tundmatu. Olles looma moodi algeline olend, jäi ta paljudes arukuse ilminguis neile isegi alla. Kui ta magas, olid kõik ta meeleorganid välja lülitatud, mida magavate metsloomade juures ei juhtu.

Firgi tuba asus veel lõplikult purunemata varemetes ühel ülemistest korrustest. Tuba paiknes koridori kohal, mis kulges mööda templi keskväljaku poolset äärt. Sel tunnil oli väljak mattunud pimedusse, sest öö hakul seda valgustanud kuu oli nüüd kadunud. Seega võis Firgi toa poole salamahti hiilivat kogu näha ainult juhuslik kõrvalolija. Inimene liikus hääletult, kuid sihikindlalt, kuni jõudis ukseni, mille taga lesis Firg. Seal ta peatus ja kikitas kõrvu. Kuuldes Firgi vägevat norskamist, astus ta kähku sisse, lähenes magajale, laskus põlvili, kobas ühe käega ettevaatlikult tema keha, teises aga pigistas preestri karvase rinna kohale tõstetud pika terava noa käepidet.

97

Peagi leidis inimene, mida otsis: suure rõnga, mille külge oli lükitud mitu päratut võtit. Rõngas oli Firgi vöö külge kinnitatud nahast aasaga ja öine külaline püüdis seda vaheda teraga läbi lõigata. Firg liigahtas, ja inimene tardus silmapilk paigale. Preester

hakkas rahutult vähkrema, kuid veidi aja pärast kukkus taas norskama. Siis püüdis nuga veel kord nahast aasa läbi lõigata. Rihm katkes ootamatult kiiresti ja tera kriimustas metallrõngast, millest võtmed korraks kergelt kõlisesid.

Firg ärkas otsekohe, kuid üles ei tõusnud. Talle polnud määratud enam kunagi üles tõusta.

Käratult ja välkkiirelt, enne kui tönts olend tajus ähvardavat ohtu, läbistas pistoda vahe tera tema südame.

Firg heitis hääletult hinge. Tema tapja tardus viivuks, pistoda üles tõstetud, nagu soovides veenduda, et töö on hästi tehtud. Seejärel eemaldas ta preestri puusariidega pistoda teralt reetlikud plekid, tõusis püsti ja tõttas toast välja, kaasas päratu suured võtmed küldrõnga küljes.

Colt liigutas end rahutult unes, võpatas ja ärkas. Kuu hääbuvas valguses nägi ta oma kongi trellide taga inimkogu. Ta kuulis, kuidas rohmakas lukus keerati võtit. Kas tõesti tuldi talle juba järele? Colt tõusis püsti. Kõik tema mõtted olid koondunud ühele — põgeneda! Aga kui avanes uks ja kõlas õrn hääl, siis ta mõistis, et tütarlaps on tagasi tulnud.

Ta astus kongi, põimis käed mehe kaela ümber ja surus huuled tema huultele. Hetkeks liibus tütarlaps ta rinnale, laskis siis lahti, võttis ta käe ja tõmbas meest enda järele. Ameeriklane lahkus heameelega sellest masendavast surmakambrist.

Kuulmatute sammudega ületas Nao ohverdamisväljaku nurga ja jõudis pimeda võlvi alla süngesse koridori. Tiirutades ja haake tehes ning kogu aeg varju hoidudes juhtis neiu teda keerulist teed mööda läbi varemete. Mõne aja pärast, mis tundus Coltile igavikuna, avas ta madala paksu puust ukse ja tõi mehe templi peasissekäigu juurde, mille võimsa portaali tagant paistis linna sisemüür.

Siin Nao seisatas, astus lähemale ja vaatas Coltile silma. Uuesti põimusid neiu käed mehe kaela ümber, uuesti surus ta oma huuled mehe huultele. Neiu põsed olid pisaraist märjad, hääl kätkev nutust, mida ta püüdis tagasi hoida, kui hakkas avaldama armastust mehele, kes tema sõnadest aru ei saanud.

Nao tõi mehe siia, et anda talle vabadus, kuid ei suutnud

temast kuidagi lahkuda. Ta liibus Colti vastu, hellitas teda ja sosistas õrnu sõnu.

Ta hoidis meest niiviisi veerand tundi, viimane aga ei tihanud end vabastada. Lõpuks tõmbus Nao eemale, osutades sise-müüris olevale läbikäigule.

„Mine!" sõnas ta. „Sa viid endaga kaasa Nao südame. Ma ei näe sind enam kunagi, kuid jään alati meenutama seda tundi ja hoian sellest mälestuse kogu eluks."

Wayne kummardas ja suudles ta kätt, metslase väikest peenikest kätt, mis nüüdsama oli sooritanud mõrva, et tema armsam võiks elada. Kuid Wayne ei teadnud sellest midagi.

Nao andis talle pistoda koos tupega, et ta ei läheks karmi maailma relvituna, seejärel pööras Wayne neiule selja ja hakkas aeglaselt astuma sisemüüri poole. Läbikäigu juures ta seisatas ja vaatas tagasi. Kuuvalgel iidsete varemete varjus nägi ta ähmaselt noore preestrinna pinevil kogu. Mees tõstis käe ja lehvitas talle sõnatuks hüvastijätuks.

Suur kurbus valdas Colti, kui ta läks läbi sisemüüri ja õue vabaduse poole, sest ta teadis, et oli maha jätnud kurbusest lõhkeva südame selle rinnas, kes arvatavasti riskis oma eluga, et teda päästa. Colt jättis maha ustavaima sõbra, kelle nägu suutis ta praegu vaid ähmaselt kujutleda, sõbra, kelle nimegi ta ei teadnud. Ainuke mälestus, mille ta kaasa viis, olid kuumad suudlused ja peenike pistoda. Ja läbides kuuvalgusest üleujutatud Opari orgu, meenutas Wayne Colt mahajäänud väikese preestrinna kogu seismas varemete varjus, ja kurbus tumestas põgenemisrõõmu.

XI. Džunglisse eksinud

Sellest, kui õudne kisa oli häirinud vandenõulaste laagri rahu, oli nüüd juba omajagu aega möödas ning inimesed võisid maha rahuneda ja uuesti magama heita.

Zveri arvas, et neid jälitab salk Opari sõdureid, kellest võis oodata öist kallaletungi. Seepärast pani ta laagri ümber tugevdatud valve, ent neegrid uskusid kindlalt, et salapärane kisa ei tulnud hoopiski mitte inimese kõrist.

Masendatud ja hirmunud, asusid nad hommikul jälle teele. Mindi hästi vara ja pärast pikka rännakut jõuti põhilaagrisse veel

99

enne pimedat. Avanev vaatepilt täitis neid õudusega. Laager oli kadunud, selle kohal lagendiku keskel kõrgus tuhahunnik, mis kõneles laagrisse jäänud inimestega juhtunud õnnetusest.

Uuest hädast sattus Zveri kirjeldamatusse raevu, kuid selles ei saanud otse kedagi süüdistada, seepärast kukkus ta edasi-ta-gasi marssima valjusti eri keeltes saatust needes.

Puu otsast jälgis teda Tarzan. Ka tema oli jahmunud siin nähtud õnnetusest, mis oli laagrit peasalga äraolekul tabanud, aga kuna ta nägi, kui suurt meelehärmi valmistas see nende ülemusele, tundis ahvinimene rahuldust.

Neegrid ei kahelnud, et tegu on taas neid jälitava kurja vaimu vihaga, ja kõik arvasid üksmeelselt, et ebaõnnest kiusatud valge, kelle iga samm lõppes nurjumise või õnnetusega, tuleb ilmtingimata maha jätta.

Kuid tuleb tunnistada, et erakordsete juhtimisvõimetega Zveri oskas peaaegu vältimatu mässu maha vaigistada ning sundis meelituste ja ähvarduste abil inimesed paigale jääma. Käskinud püstitada hütid kogu salga jaoks, saatis ta sedamaid käskjalad oma agentide juurde, nõudes viivitamatult hädavajalikku moona. Ta teadis, et mõningane saadetis on juba teel — rõivad, relvad, laskemoon. Praegu vajas ta hädasti toidumoona ja vaherusesemeid. Korra hoidmiseks andis ta inimestele kogu aeg tööd laagri korrastamisel, lagendikult võsa raiumisel või saatis neid jahile värsket liha hankima.

Nii möödusid päevad, päevadest said nädalad, Tarzan aga ootas ja jälgis neid. Ta ei kiirustanud, sest see pole loomadele omane. Ta hulkus džunglis, sageli Zveri laagrist üpris kaugel, kuid aeg-ajalt tuli tagasi, püüdes neile, mitte meelepaha valmistada ja soovides, et nad jääksid uskuma täielikku turvalisust, mida ta võis mis tahes hetkel häirida. Ta külvab nende hinge õudu ja halvab tahtejõu. Tarzan tundis hästi hirmu psühholoogiat ja kavatses neile anda hävitava löögi just hirmu abil.

* * *

Abu Batni laagrisse, mis oli üles löödud gallade maa piiril, tuli tema saadetud luurajatelt teade, et galla sõdurid koondavad jõude, takistamaks teda nende maa-ala läbimisel. Paljude meeste jooksumineku tõttu ei söandanud seik heita väljakutset mehistele ja rohkearvulistele galla sõduritele, ehkki mõistis, et peab midagi ette võtma, sest kui ta veel kauaks paigale jääb,

100

jõuab tagalast talle paratamatult järele Zveri oma tagaajajatega. . Lõpuks tulid ülesjõge saadetud luurajad tagasi ja kandsid ette, et tee läände on vaba. Ja siis, jätnud maha baasi, asus Abu Batn teele oma ainsa^ naisvangiga.

Tema raevul polnud piiri, kui tuli ilmsiks, et Ibn Dammuk oli röövinud La, seepärast kahekordistas ta ettevaatusabinõusid, et vältida Zora Drinovi põgenemist. Teda valvati nii hoolikalt, et igasugune põgenemisvõimalus näis peaaegu lootusetu.

Neiu teadis, millise saatuse oli talle määranud Abu Batn. Ta oli rusutud meeleolus ja mõtles enesetapule. Mõnda aega hellitas ta lootust, et Zveri saab araablased kätte ja vabastab neiu, kuid päev kadus päeva järel, toomata vähimaidki muudatusi, ja ta oli juba ammu selle lootuse maha matnud.

Endastmõistetavalt ei võinud ta teada täbarast olukorrast, millesse Zveri oli sattunud. Ta ei julgenud saata salka neidu otsima, kartes, et mässumeeleolus mustanahalised võivad otsa peale teha igale ohvitserile, kes salga etteotsa pannakse, ja naasta oma suguharu juurde. See aga tähendas, et teave ekspeditsioonist ja selle eesmärkidest võib vaenlastele teatavaks saada. Ta ei saanud ka tervet salka teele viia, vaid pidi jääma põhi-laagrisse vastu võtma varusid, mis teadupärast pidid kohale jõudma iga päev.

Võimalik, et kui ta oleks teadnud, milline oht Zorat ähvardas, oleks Zveri kõrvale heitnud kõik kaalutlused ja läinud teda päästma, kuid olles loomult umbusklik ja usaldamata ühtegi inimest, kinnitas ta endale, et Zora jättis ta meelega maha. Zveri iseloom, mis niigi oli raske, muutus sellest mõttest päris väljakannatamatuks ning need, kes pidid raskel hetkel tema võitluskaaslased ja abilised olema, püüdsid kõigest väest tema silma alla mitte sattuda.

Sel ajal tõttas ahvike Nkima džunglis edasi, täites talle antud ülesannet. Oma armastatud isandat teenides võis väike Nkima keskenduda ühele mõttele ja pikka aega järgida üht käitu-misjoont, kuid lõppude lõpuks lülitus tema tähelepanu paratamatult ümber kõrvalisele esemele ja siis nagu tavaliselt unustas ta mitmeks tunniks kõik oma ülesanded. Seejärel asus ta uuesti kohuseid täitma, nagu poleks midagi juhtunud, taipamata, et tema tegutsemises oli tekkinud paus.

Muidugi teadis Tarzan oma väikese sõbra sünnipärast nõrkust, kuid kogemuste põhjal teadis sedagi, et kõigist vääratustest

101

hoolimata ei jäta Nkima iialgi talle ülesandeks tehtud asja pooleli. Olles minetanud orjaliku sõltuvuse ajast, mis on omane tsiviliseeritud inimestele, kaldus Tarzan vaatama Nkima hajameelsusele läbi sõrmede, võttes seda tühise puudusena. Kunagi jõuab Nkima sihtkohta. Võimalik, et siis on juba liiga hilja. Aga kui selline mõte ahvinimesele pähe turgataski, kehitas ta vaid õlgu ega teinud väljagi.

Ent tsiviliseeritud inimesele on aeg paljude asjade tuum. Ta muretseb, on erutatud ning nõrgendab oma vaimset ja kehalist töövõimet, kui ei tee iga minut midagi olulist. Ta käsitab ajavoolu otsekui jõge, mille vesi voolab asjatult, kui seda ära ei kasutata.

Umbes samasugune ebanormaalne aja adumine oli iseloomulik Wayne Coltile, kes komberdas kannatusi taludes džunglis kaaslasi otsides, nagu oleks maailma saatus sõltunud sellest, kas ta leiab nad või mitte.

Ponnistuste tarbetus oleks saanud talle silmanähtavaks, kui ta oleks teadnud, et otsib kaaslasi sootuks valest kohast. Wayne Colt oli eksinud. Õnneks ta seda ei aimanud, vähemalt mitte esialgu. Selle põrutava avastuse teeb ta hiljem.

Möödusid päevad, tema aga aina eksles ringi, leidmata laagrit. Suure vaevaga hankis ta endale toidupoolist. Tema menüü oli kesine, mõnikord isegi eemaletõukav, koosnedes puuviljast, mida ta oli juba õppinud ära tundma, ja närilistest, keda tal õnnestus tappa hädamisi, kaotades tohutult kallist aega, mida ta ikka veel hindas üle kõige.

Ta lõikas endale jämeda malaka ja lamas pikka aega jalgraja ääres, kus tähelepanekute järgi otsustades võis oodata jahisaagi — mõne väikese looma ilmumist. Colt jõudis järeldusele, et koit ja videvik on parim aeg küttida loomi, keda ta oli võimeline kinni püüdma. Mööda sünget džunglit ringi rännates sai ta teada palju igasuguseid asju, mis viisid võitluseni ellujäämise eest. Nii näiteks mõistis ta, et

kahtlase hääle puhul on kõige mõistlikum puu otsa ronida. Tavaliselt kadusid loomad Colti lähenedes tema teelt, kuid ükskord ründas teda ninasarvik ja teine kord sattus ta saaki õgiva lõvi peale. Iga kord päästis teda surmast ainult õnnelik juhus, kuid sel moel õppis ta ettevaatlik olema.

Kord südapäeval jõudis ta jõe äärde, mis teed tõkestas. Selleks ajaks oli ta juba veendunud, et oli lõplikult eksinud. Teadmata, kuhu pöörata, otsustas ta minna kergema vastupanu teed

ja siirduda allavoolu piki jõge, mille kaldal lootis varem või hiljem leida pärismaalaste küla.

Ta oli valitud suunas õige vähe edasi jõudnud loendamatutest loomajalgadest sissesõtkutud rajal, kui tema tähelepanu köitis kusagilt eestpoolt kostev nõrk hääl. Colt kikitas kõrvu ja tegi kindlaks, et keegi tuleb tema poole. Järgides väljakujunenud tegutsemisviisi, mis kõige kindlamini säästis elu, nagu ta oli üksinda ja relvituna džunglis ringi ekseldes tuvastanud, ronis Colt puu otsa ja võttis koha sisse oksal, kust rada oli nähtav. Väga kaugele ette ta ei näinud, sest rada tegi rohkesti käänakuid. Kes iganes lähenes, pidi Colti vaatevälja sattuma otse puu all, kuid praegu polnud sellel tähtsust. Džungel oli talle pikka meelt õpetanud ja polnud välistatud, et ta hakkas pikkamööda teadvustama aja mõttetust, sest ta võttis mugavama asendi ja valmistus ootama.

Esialgu meenutasid hääled kerget sahinat, kuid valjenesid peagi, omandades uue mõtte, ja Colti oletus, et keegi jookseb mööda rada, tugevnes. Seejuures polnud jooksjaid üks, vaid kaks, Colt kuulis selgesti raske olevuse tümistamist, mis täiendas esialgu kuuldud hääli.

Ja siis kandus temani inimese hääl, mis karjus: „Seisa!" Nüüd kostsid hääled juba väga lähedalt, jalgraja kõige ligema käänaku tagant.

Jooksusammud vaibusid, seejärel kostis madistamist ja arusaamatuid needusi puistavat mehehäält.

Äkki kõlas naisehääl: „Lase lahti! Elusalt ei saa mind keegi!" — „Siis saan sind mina," ütles mees.

Colt kuulis paljutki. Naise hääl tundus talle tuttav. Ta hüppas käratult rajale, tõmbas välja pistoda ja tormas tülitsemis-häälte suunas. Käänaku taga otse enda ees nägi ta meesterahva selga. Otsustades rõiva järgi, mis laiade voltidena alla langes, oli see araablane.

Mehe sitkes haardes võis aimata vastupanu osutava naise piirjooni.

Colt hüppas ettepoole, kahmas mehel õlast kinni ja tõmbas enda poole. Kui ta viimase nägu nägi, tundis temas ära Abu Batni. Nüüd mõistis Colt, miks oli naise hääl talle tuttav tundunud.. See oli Zora Drinov.

Abu Batn läks raevust tumepunaseks, kuid tema imestus polnud sugugi väike, kui ta tundis ära ameeriklase.

Esimesel silmapilgul näis talle, et tagaajajad Zveri laagrist on

ta kätte saanud ja arveteõiendamine on möödapääsmatu. Ent silmitsenud lähemalt räpast, räbaldunud ja relvitut Coltii taipas araablane, et see inimene oli üksi ja kahtlemata eksinud.

„Uskmatu koer!" kisendas Abu Batn ja kiskus järsu liigutusega end Colti käest lahti. „ Kuidas sa julged oma räpaste käppadega tõsiusklikku puudutada?" ^

Nende sõnadega püüdis ta välja tõmmata revolvrit. Samal silmapilgul tormas Colt täie ajuga talle peale ja mõlemad kukkusid kitsale jalgrajale.

Edasi arenesid sündmused hoogsalt. Revolvrit välja kiskudes jäi Abu Batnil päästik rõiva voltidesse kinni ja kõlas lask. Kedagi haavamata tungis kuul maasse, kuid lask meenutas Col-tile teda ähvardavat ohtu ja enesesäilitusvaistule alludes tõmbas ta pistoda teraga üle šeigi kaela.

Pikkamisi tõusis Colt araablase laibalt üles. Zora Drinov kahmas tal käsivarrest kinni.

„Rutem!" hüüdis ta. „Lasu peale jooksevad teised siia kokku. Nad ei tohi meid leida."

Colt ei hakanud midagi pärima, kummardus, korjas kähku üles Abu Batni relva ja padrunid, samuti pika musketi, mis vedeles maas laiba kõrval, ja jooksis Zorale järele.

Et Colt ei kuulnud vähimatki märki tagaajamisest, peatas ta varsti tütarlapse.

„Kas te oskate puude otsas ronida?" küsis ta.

„Oskan küll," vastas Zora. „Kuid mis see siia puutub?"

„Edasi liigume mööda puid," selgitas mees. „Kui oleme küllalt sügavale džunglisse jõudnud, ei leia nad enam meie jälgi."

„Hästi!" hüüdis neiu ja ronis Colti abiga puu otsa, mille all nad olid seisnud.

Nende õnneks kasvas mitu suurt puud üksteise lähedal, nii et nad said võrdlemisi hõlpsasti teerajast sadakond jalga eemalduda ja seal, roninud kõrgele suure puu okstele, jäid nad igast küljest varjatuna redutama.

Kui nad lõpuks olid teineteise kõrvale istunud, pöördus Zora Colti poole.

„ Seltsimees Colt! Mis juhtus? Mida te siin üksinda tegite? Kas te otsisite mind?"

Wayne Colt muigas.

„ Otsisin kogu salka. Ma pole kedagi näinud sestsaadik, kui me

104

Opari jõudsime. Kus on laager ja mispärast Abu Batn teid jälitas?"

«Oleme laagrist kaugel," vastas Zora. „Ma ei tea küll, kui kaugel, aga ma oskaksin tagasi minna, kui poleks araablasi."

Seejärel jutustas ta lühidalt Abu Batni reetmisest ja enda vangistamisest.

„Täna kohe pärast keskpäeva kuulutas seik välja puhkepea-tuse. Inimesed olid väga väsinud ja esimest korda nende päevade jooksul nõrgendasid minu valvamist. Taipasin, et lõpuks ometi on kätte jõudnud silmapilk, mida ma nii läbematult olin oodanud. Kuni nad magasid, põgenesin džunglisse. Nad avastasid mu kadumise peaaegu kohe ja Abu Batnil õnnestus mind kinni võtta. Ülejäänut nägite ise."

„ Mõelda vaid, kuivõrd ettearvamatu ja ühtaegu imepärane on saatus!" lausus mees. „Mis sa ütled — teie ainuke pääsemis-võimalus sõltus minu juhuslikust vangisattumisest Oparis!"

Zora naeratas.

«Saatus tegi rohkem," ütles ta. „Aga mis siis, kui te üldse poleks ilma sündinud?"

„Siis oleks Abu Batn viinud teid mõne musta sultani haaremisse või kes teab, ehk oleks Oparis vangi langenud keegi teine."

„Mul on hea meel, et te ilma sündisite," ütles Zora.

„Tänan teid," vastas Colt.

Nad jutlesid vaikselt, kuulatades, kas ei kosta tagaajamist. Colt pajatas põhjalikult vangistamisele eelnenud-^ündmustest. Ta jättis vahele oma põgenemise mõne üksikasja tänutundest teda päästnud tundmatu neiu vastu ning vaikis maha ka Zve-ri võhiklikkuse inimeste juhtimisel, samuti selle, et viimane oli tema ja Romero Opari müüride vahele saatuse hooleks jätnud ega teinud isegi katset neid aidata, ilmutades seega andestamatut argust. Ameeriklane oletas, et tütarlaps on Zveri armastatu, ega tahtnud teda kurvastada.

„Mis seltsimees Romerost sai?" küsis Zora.

„Ei tea," vastas Colt. «Viimane, mida ma nägin, oli see, kuidas ta lõi mehiselt tagasi väikseid koledaid deemoneid."
„Üksi?" huvitus Zora.
«Oletame, et minagi ei seisnud tegevuseta." „Ma ei mõelnud seda," lausus neiu. «Muidugi ma tean, et olite koos Romeroga, aga kes veel oli?" «Rohkem polnud kedagi."
«Tähendab, te läksite linna ainult kahekesi?" küsis Zora.
105
Colt kohmetus.
«Näete," alustas ta, «neegrid keeldusid linna minemast. Meil jäi üle kas minna ilma nendeta või loobuda katsest aardeid vallutada."
„Kuid läksite ju ainult teie ja Miguel, kas pole?" ei jätnud Zora järele.
«Mind löödi nii kähku rivist välja," lausus mees naerdes, „et ma isegi ei tea täpselt, mis seal tegelikult juhtus." Tütarlapse silmaterad ahenesid. «Milline alatus," oli ta nördinud.
Juttu ajades silmitses Colt ühtelugu tütarlast. Kui kaunis ta oli, isegi räbalais ja poriga koos. Selle ajaga oli ta veidi kõhnemaks jäänud, silmad vaatasid väsinult, nägu oli kannatustest ja murest ahtaks jäänud. Seda hämmastavam oli praegu tema ilu. Näis uskumatu, et ta võib armastada toorest ja võimuahnet Zve-rit, kes oli igas suhtes tema vastand.
Peagi katkestas ta lühikese vaikuse.
«Peame proovima põhilaagrisse tagasi minna," ütles Zora. «Minu kohalolek seal on äärmiselt tarvilik. Nii palju kõike on vaja teha ja peale minu ei tule keegi sellega toime."
«Mõtlete ainult tööle ja mitte iialgi endale. Olete üritusele väga ustav."
«Jah," vastas neiu, «olen ustav sellele üritusele, millele andsin vande."
«Kardan, et viimastel päevadel mõtlesin ma pigem oma isiklikust heaolust kui proletariaadi hüvangust," tunnistas Colt.
«Mulle tundub, et oma hinges olete jäänud kodanlaseks," ütles neiu, „ja suhtute endiselt proletariaati põlgusega."
«Kust te selle võtate?" küsis mees. „Oma arust pole ma andnud sellisteks järeldusteks põhjust."
«Mõnikord reedab rääkija salamõtted hääle kõla, millega üht või teist sõna öeldakse."
Colt puhkes südamest naerma.
«Teiega on ohtlik vestelda," tegi ta kokkuvõtte. «Kas nüüd lastakse mind koidikul maha?" Zora vaatas talle tõsiselt otsa.
«Teie ei sarnane teistega," poetas ta. «Mulle tundub, et te ei kujuta ette, kui umbusklikud on minu sõbrad. Tahan teid hoiatada, et jälgiksite iga oma sõna, kui nendega räägite. Nende seas on piiratud, nõmedaid inimesi, kes teie sotsiaalse päritolu tõttu
106
teid ei usalda. Nad on klassi üleoleku küsimustes väga väiklased ja arvavad, et esiplaanile on tõusnud nende klass."
„Nende klass?" kordas Colt. „Mul oleks nagu meeles, et mainisite kunagi oma proletaarseid juuri."
Kui ta mõtles tabada Zorat ootamatult ja näha tema kimbatust, siis ta laskis mööda. Neiu ei võpatanud ega pööranud pilku ära.
„Nii see ongi," vastas ta, „kuid sellest hoolimata näen ma hästi oma klassi puudusi."
Mees uuris teda üksisilmi, naeratuse vari puudutas ta huuli. „Ma ei usu..."

„Miks te vait jäite? Mida te ei usu?" päris Zora.
«Andestage mulle," vastas Colt. „Paistab, et ma hakkan valjusti mõtlema."
„Vaadake ette, seltsimees Colt," hoiatas Zora. «Mõnikord on valjusti mõtlemine tapvalt ohtlik."
Ta pehmendas oma sõnu naeratusega.
Edasise jutuajamise katkestasid eemalt kostvad meestehääled.
«Tulevad," sosistas neiu.
Colt noogutas ning mõlemad vakatasid, kuulates lähenevaid samme ja hääli.
Inimesed jäid lähedale seisma ja Zora, kes oskas araabia keelt, kuulis kedagi neist ütlevat:
‚Jälg lõpeb siin. Nad läksid džunglisse."
„Mis mees see temaga on?"
«Jälgede järgi otsustades on see uskmatu," vastas esimene.
«Nad lähevad tingimata jõe äärde," lausus kolmas. «Kui mina oleksin püüdnud põgeneda, oleksin ma seda teed läinud."
«Allahi Sa räägid tarku sõnu," ütles esimene. «Hargneme siin ahelikku ja kammime koha läbi, kuid hoidke end uskmatu eest. Tema käes on šeigi revolver ja musket."
Põgenikud kuulsid tagaajajaid eemaldumas, tehes endale teed läbi džungli jõe poole.
«Arvan, et peame ära minema," kuulutas Colt. «Kuigi minek on väga raske, on minu arust parem hoiduda mõnda aega võsale lähemale ja jõest kaugemale."
„Jah," nõustus Zora, «pealegi asub selles suunas laager."
Ja nad asusid pikale väsitavale teekonnale otsima oma kaaslasi.
107
Öö leidis nad paksust džunglirägastikust. Rõivad rippusid seljas räbalatena, kehad oli kriimustatud ja mitmest kohast verised, meenutades hääletult ja piinavalt neile läbikäidud rasket teed.
Näljased ja janust vaevatud, jäid nad ööbima puu otsa, kus Colt meisterdas tütarlapsele algelise aseme, ise aga valmistus magama puu all maas.
Kuid Zora sellega ei nõustunud.
,,Sellel pole nüüd küll mingit mõtet," ütles ta. „Meie olukord pole selline, et lubada endale langeda igasuguste tobedate harjumuste ohvriks, mis määravad meie elu tsiviliseeritud maailmas. Ma hindan teie õilsat otsust, ent siiski on parem, kui minu juurde üles ronite, kui sinna alla jääte, kus võite juba esimese lõvi ohvriks langeda."
Siis meisterdas Colt Zora abil teise aseme kõrvuti esimesega. Pimeduses sirutasid nad rohmakatel asemetel välja oma väsinud keha ja püüdsid uinuda.
Peagi jäi Colt magama ja nägi unes jumalanna sihvakat kuju tähesamaste silmade ja pisaraist märgade põskedega, aga kui ta teda embas ja suudles, nägi, et see oli Zora Drinov. Järsku ärkas ta hirmuäratavast häälest, mis kostis džunglist. Colt tõusis paugupealt ja haaras relva.
«Lõvi tuli jahti pidama," ütles neiu vaikselt.
„Huu!" hüüatas Colt. «Jäin vististi magama, sellepärast eh-musingi unes."
«Jah, te magasite," tähendas Zora. «Kuulsin, kuidas te unes rääkisite."
Mees tajus tema hääles naeru. «Mida ma rääkisin?" küsis Colt.
«Vahest pole vaja, teil hakkab ehk piinlik," vastas Zora.
„Ei. Ütelge aga, palun teid."
„Te ütlesite: „Ma armastan teid.""
«Kas tõesti?"
«Jah. Huvitav, kellele te seda ütlesite?" nokkis teda Zora.
„Ma imestan isegi," kohmetus Colt, meenutades, et ühe tütarlapse kuju unenäost sulas ühte teise omaga.

Nende hääli kuuldes eemaldus lõvi möirates. Ta ei pidanud jahti vihatud inimestele.

XII. Mööda hirmurada

Aeglaselt venisid päevad mehe ja naise jaoks, kes otsisid kaaslasi. Need päevad olid täis kurnavaid pingutusi, suunatud peamiselt toidupoolise ja vee hankimisele, et hinge sees hoida. Colti hämmastas üha rohkem kaaslase iseloom ja isiksus. Ta märkas murega, et Zora muutub järk-järgult nõrgemaks väsimusest ja viletsast toidust, mida tal õnnestus hankida. Siiski käitus ta mehiselt, varjates hoolega Colti eest oma olukorda. Ta ei kurtnud kordagi, ei sõna ega pilguga heitnud mehele ette oskamatust piisavalt toitu hankida, mille pärast Colt ise kõvasti kannatas. Zora ei teadnud, et Colt ei saanud tihti söönuks, andes talle oma toidu. Tagasi tulnud, rääkis mees, et oli oma osa juba varem ära söönud. Pettus õnnestus seetõttu, et jahti pidades jättis ta tihtipeale Zora kuhugi võrdlemisi ohutusse kohta puhkama, et tütarlaps asjatult jõudu ei kulutaks.

Nii jättis ta tänagi neiu lookleva jõe kaldale suure puu otsa. Zora oli väga väsinud. Talle tundus, et-väsimus oli muutunud kroonilisekс. Mõte teekonna jätkamisest kohutas teda, kuid ta mõistis siiski, et minema peab. Zora küsis endalt, kui palju ta jõuab veel käia, enne kui väsimusest lõplikult maha variseb. Ent ta ei muretsenud hoopiski enda, vaid selle raha, rikkuse ja võimu maailmast tulnud inimese pärast, kelle alaline hoolitsus, rei-pus ja õrnus olid talle avastus.

Zora teadis, et kui ta enam edasi minna ei jaksa, ei jäta mees teda maha, seega kaotab võimaluse sellest süngest džunglist välja pääseda, ja kõik tema pärast. Colti huvides lootis neiu, et surm saabub talle varem ja vabastab seega mehe tema eest yastutamast. Vabanenud tülinast, võib ta kiiremini leida selle viirastusliku laagri, mis Zorale tundus juba peaaegu viljatu väljamõeldis. Kuid surmast mõeldes kiskus ta süda kokku, küll mitte hirmust, mis oleks olnud täiesti loomulik, vaid hoopis teisel põhjusel, mille ootamatu teadvustamine vapustas teda. Tehtud avastus kutsus oma traagikaga temas esile õuduse. See mõte tuli tingimata jalamaid minema kihutada, sekunditki viivitamata, kuid ometi tuli see tema juurde uuesti tagasi, tuli nüri visadusega, millest Zorale tõusid pisarad silma.

Sel hommikul läks Colt toidu otsinguil tavalisest kaugemale, sest oli sattunud antiloobi peal. Sellises koguses liha nägemine pani ta kujutlusvõime tegutsema, eriti mõeldes sellele, et

nüüd hakkab Zora tervis paranema, ja ta hakkas visalt jälitama kauguses vilksatavat jahisaaki.

Antiloop tajus vaid ähmaselt vaenlase juuresolekut, sest ta liikus Colti suhtes vastu tuult ega tundnud tema lõhna. Inimese vilksatamine eemal ei kutsunud temas esile midagi peale uudishimu. Kuigi loom eemaldus, jäi ta sageli seisma ja tagasi vaatama, soovides oma uudishimu rahuldada. Mingil hetkel antiloop viivitas ja ahastav Colt tulistas kaugelt. Loom prantsatas maha, inimene aga ei suutnud tagasi hoida valju võidukisa.

Aeg kadus, ja Zora rahutus üha kasvas. Iialgi varem polnud Colt teda nii kauaks üksi jätnud, seepärast hakkas neiu kujutlema igasuguseid õnnetusi, mis võisid meest tabada. Oleks ta teadnud, kust Colti otsida, oleks neiu talle järele läinud, sest pealesunnitud tegevusetus rõhus teda. Ebamugav asend puu otsas muutus talumatuks. Pealegi hakkas vaevama janu ja, tulnud puu otsast alla, läks Zora jõe äärde.

Kui ta oli janu kustutanud ja kavatses juba puu otsa tagasi minna, kuulis ta mingit häält lähenemas sealt, kuhu Colt oli läinud. Tema süda hakkas rõõmust pekslema,

nukrus ja väsimus näisid kaduvat ja ta taipas, kui üksi ta oli olnud ilma Coltita. Inimene mõistab oma sõltuvust seltskonnast alles siis, kui peab taluma pealesunnitud üksildust. Zora Drinovi silmi valgusid rõõ-mupisarad ja ta läks Coltile vastu. Põõsad tema ees löödi kahele poole ja Zora vapustatud pilgu ees seisis kohutav karvane ahv.

Ahvide kuningas To-yat oli niisama jahmunud kui neiugi, kuid tema reageering oli sootuks teistsugune. Kartmatult vaatas ta seda õrna valget tarmangani naist. Tema välimuses nägi tütarlaps üksnes metsikust, ehkki To-yati rinnas lõi lõkkele hoopis teistsugune tunne. Ta nihkus kohmakalt neiule lähemale, ent Zora, raputanud endalt maha ajutise tardumuse, pistis jooksu. Oma kavatsuse kasutuses veendus ta silmapilk hiljem, kui karvane käpp toorelt tal õlast kinni kahmas. Viivuks unustas neiu šeigi revolvri, mille Colt talle alati enesekaitseks jättis. Siis tõmbas ta relva kiiresti püstolitaskust välja ja suunas loomale, kuid To-yat arvas, et see on lihtsalt nui, millega naine teda rünnata kavatseb, kiskus selle Zora käest ära ja viskas eemale. Kuigi viimane pani raevukalt vastu, püüdes end vabastada, kahmas ta neiu suurema vaevata kaenlasse ja siirdus džunglisse, kust oli tulnud.

Colt ei jännanud saagiga kuigi kaua — lõikas ära pea, jalad ja eemaldas sisikonna, et oleks kergem kanda, sest teadis, et nälgimine oli tema jõudu kahandanud.

Antiloobi kere õlale upitanud, läks ta tagasi mõttes juubeldades, et lõpuks ometi naaseb suure koguse toitva lihaga. Antiloobi raskuse all vaarudes ehitas ta roosilisi tulevikuplaane. Nüüd saavad nad puhata, kuni taastub jõud. Selle ajaga suitsutavad liha, mida nad ühekorraga ära ei söö, vaid jätavad tagavaraks, mis võimaldab neil maha käia pika maa. Kahepäevane puhkus ja rikkalik toit annavad uut jõudu ja energiat.

Asunud tagasiteele, mõistis Colt, et oli Täinud kaugemale, kui oletas, aga ta ei kahetsenud seda. Ta ei kahelnud hetkegi, et jõuab Zora juurde — kas või lõplikult kurnatuna, nii kindel oli ta oma vastupidavuses ja tahtejõus.

Kui mees lõpuks vaarudes sihile jõudis, vaatas ta üles puu otsa ja hõikas tütarlast nimepidi. Vastust ei tulnud. Colti valdas kohe ähmane iiveldamapanev õnnetuse eelaimus. Ta viskas an-tiloobikere maha ja vaatas kiiruga ringi.

„Zora! Zora!" karjus ta.

Kuid vastuseks oli vaid džunglivaikus. Lasknud pilgul ringi käia, märkas ta Abu Batni revolvrit, mille To-yat oli maha visanud, ja tema kõige halvemad kahtlused said kinnitust, sest ta mõistis, et kui Zora oleks omatahtsi lahkunud, oleks ta relva kaasa võtnud. Zorale oli keegi kallale tunginud ja ta röövinud, selles Colt ei kahelnud. Hoolikalt maad uurinud, leidiski ta peatselt jalajäljed, mis sarnanesid inimese omadega.

Äkiline sõgedushoog haaras Wayne Colti. Džungli julmusest, looduse ülekohtust lahvatas ta rinnas lõkkele pime raev. Ta tahtis tappa seda, kes oli röövinud Zora Drinovi, rebida ta lõhki käte ja hammastega. Kõik ürginimese metsikud vaistud ilmnesid temas uuesti, kui ta, unustanud liha, mis sekund varem talle nii palju oli tähendanud, ahvide kuninga To-yati nõrka jälge mööda ülepeakaela džunglisse tormas.

* * *

Pärast Ibn Dammuki ja tema kaaslaste käest põgenemist rajas La endale aeglaselt teed läbi džungli. Teda tõmbas kodulinn, kuigi teadis, et sinna oli ohtlik naasta. Aga kuhu siis veel minna? Oparist põgenemise järel ringi ekseldes oli ta rabatud välismaailma mõõtmatusest ja tunnetas nüüd valuga, et Tarzanit

ta üles ei leia. Seepärast siirdus La Opari tagasi. Ehk ilmub Tarzan kunagi uuesti sinna? Teda ei hirmutanud karvavõrdki teel varitsevad suured ohud, sest ta oli ükskõikne elu vastu, mis polnud talle erilist õnne toonud. Ta elas, sest oli elus, ja võimaluse korral püüdis oma elu pikendada, sest selline on looduse seadus, mis täidab ületamatu elutahtega isegi kõige viletsamaid hädavareseid, täpselt samuti nagu neid haruldasi õnneseeni, kes on rõõmsad ja kõigega rahul.

Peagi tundis La, et teda aetakse taga ja lisas sammu. Leidnud üles, teeraja, hakkas ta seda mööda edasi minema, ehkki mõistis, et sissetallatud teel liiguvad ka jälitajad suurema kiirusega. Ta ei saa kuulda neid niisama selgelt kui läbi džungli rühkides. Ja siiski oli La kindel, et nad ei saa teda kätte. Aga kui ta käänaku taha jooksis, jäi järsult paigale, sest seal seisis tema teed tõkestades päratu lõvi. Seekord tundis La ta ära, aga mitte kui Jad-bal-ja, Tarzani jahikaaslase, vaid kui lõvi, kes oli ta päästnud leopardi käest, kui Tarzan ta maha jättis.

Lõvid olid Lale tuttavad olevused juba Oparist saadik, kus preestrid püüdsid sageli kinni väikseid lõvipoegi, mõningaid pidasid koduloomade eest, kuni nad vanemaks said ja inimestele ohtlikuks muutusid. Seepärast teadis La, et lõvid võivad inimestega suhelda ilma viimastele hukatuslike tagajärgedeta, ja tundes juba selle lõvi iseloomu, kartmatu nagu Tarzangi, tegi ta valiku lõvi ja teda jälitavate araablaste vahel. Kõhklemata astus La ouure looma juurde, kelle käitumises ei täheldanud ta otsest hädaohtu.

Looduslapsena teadis La, et lõvi käppade vahel saabub surm kiiresti ja valutult, seepärast polnud tal hirmu, oli ainult suur uudishimu.

Jid-bal-ja oli juba ammu haistnud Lad, kes liikus džunglirajal tema suhtes alla tuult, ja ootas naist uudishimulikult, sest oli tabanud ka tema järel kõndivate inimeste nõrka lõhna.

Praegu, mil La lähenes talle rada mööda, astus lõvi teed andes kõrvale ja nagu suur kass hõõrus suurelakalist pead naise jalgade vastu.

La seisatas, pani käe ta pea peale ja kõnetas teda vaikselt esimeste inimeste ning suurte ahvide keeles, mida rääkis tema rahvas ja Tarzan ise.

La tagaajajaid juhtiv Hajellan ilmus käänaku tagant välja ja

jäi rabatult seisma. Ta nägi otse enda ees hiigellõvi, kes vihases lõrisemises kihvad paljastas, lõvi kõrval seisis valge naine, käsi sügaval looma paksus mustas lakas.

Naine' ütles lõvile ainult ühe sõna keeles, mida Hajellan ei osanud.

„Tapa!" lausus La suurte ahvide keeles.

Leegitseva Jumala ülempreestrinna oli käsutamisega harjunud, talle ei tulnud pähegi, et Numa ei pruugi kuuletuda. Seepärast ei imestanud ta sugugi, kui Numa end maadligi surus ja siis hüppas, ehkki La ei teadnud, et just nõnda käsutas lõvi ka Tarzan.

Fodil ja Dareyem pidid äärepealt jalust maha lööma kaaslase, kes oli paigale tardunud, ja oma kirjeldamatuks õuduseks nägid neile kallale hüppavat lõvi. Nad keerasid ümber ja andsid jalgadele valu, tormates tagant tulevatele neegritele otsa, kuna hirmust halvatud Hajellan seisis edasi nagu post. Jad-bal-ja tõusis tagajalgadele püsti, Hajellani pea kadus lõvi hiiglaslike lõugade vahele. Võimsad lõuapärad sulgusid raksatades inimese kaela ümber, tema kolp läks pooleks nagu munakoor. Lõvi raputas vihaselt surnukeha ja virutas selle maha. Siis pöördus ta ümber ja silmitses küsivalt Lad.

Naise südames polnud oma vaenlaste vastu rohkem halastust kui Jad-bal-ja südames, ta tahtis ainult neist vabaneda. Teda ei huvitanud, mis saab vaenlastest, seepärast ei saatnud ta lõvi põgenejaid taga ajama. La tahtis teada, mida Jad-bal-ja

oma saagiga ette võtab. Kuna ta mõistis, et jahisaaki õgiva lõvi läheduses viibida pole sugugi ohutu, pööras ta ümber ja hakkas mööda rada edasi minema. Kuid Jad-bal-ja polnud inimsööja ja seda mitte moraalsetel kaalutlustel, vaid selle pärast, et oli noor, täis jõudu ja võis ilma vaevata maha murda mis tahes looma, kelle leidis olevat palju maitsvama kui inimese soolase liha. Seepärast jättis ta Hajellani lamama sinna, kuhu see oli kukkunud, ja järgnes Lale mööda varjulisi džungliradu.

Kahe tee ristumiskohal peatus peaaegu alasti neeger, puusadel vaid kitsas riideriba. Ta viis Zverile rannikult kirja. Tuul puhus temast vasakult poolt ja tõi inimese tundlikusse ninasse nõrka lõhna, mis andis tunnistust lõvi lähedusest. Sekunditki kõhklemata kadus neeger puu lehestikku, mis rippus raja kohal. Võib-olla oli Simba kõht täis ja ta ei pidanudki jahti, kuid neegrist käskjalg ei tahtnud riskida. Ta oli kindel, et lõvi läheneb, ja

113

otsustas oodata siin, kust olid nähtavad mõlemad rajad, kuni selgub, missuguse valib neist Simba.

Et neeger oli oma varjupaiga usaldusväärsuses kindel, ei tundnud ta erilist ärevust ja seetõttu polnud ette valmistatud vaatepildiks, mis peatselt tema silmadele avanes. Midagi sellist poleks ta osanud kujutleda isegi unes. Ta pilgutas silmi, veendumaks, et ei maga, kuid ei, eksitust ei saanud olla. See oli tõepoolest valge naine, peaaegu alasti, kui mitte arvestada kullast ehteid ja pehmet leopardinahast puusariiet, — valge naine, kes tuli, sõrmed sügaval hiiglasliku kullakarva lõvi mustas lakas.

Ristmikul keerasid nad vasakule, sinna, kuhu temagi pidi minema. Kui nad olid silmist kadunud, kahmas neeger kinni paelaga kaelas rippuvast amuletist ja hakkas paluma oma rahva jumalat Mulungot. Kui ta teekonda jätkas, läks ringi.

Öö katte all tuli Tarzan sageli võõramaalaste laagrisse ja, seadnud end puu otsas sisse, kuulas, kuidas Zveri tutvustas kaaslastele oma plaane. Sel viisil sai ahvinimene kurssi kõigi nende kavatsustega, kaasa arvatud kõige väiksemadki üksikasjad.

Jõudnud selgusele, et nad'veel niipea tegutsema ei hakka, siirdus Tarzan džunglisse, kaugemale inimeste pilgu alt ja ebameeldivast lõhnast, nautides täiel rinnal vabadust ning rahu, mida hindas elus üle kõige. Ta teadis, et Nkima oli selleks ajaks sihtkohta jõudnud ja viinud kohale Tarzani läkituse. Ahvinimene oli ikka veel nõutu La salapärase kadumise pärast ja tujust ära, et ei suutnud tema jälgi leida. La kadumine kurvastas Tar-zanit sügavalt, sest tal oli juba plaan valmis, kuidas ülempreestrinnal troonile tagasi aidata ja vaenlasi karistada. Kuid peagi lakkas ta juhtumit kahetsemast ja asus end oksalt oksale vibu-tama, tundes täit rõõmu oma olemasolust. Kui kõht tühjaks läks, hakkas ta jahtipidava kiskja sünge ähvardava vaikimisega saagi jälgi ajama.

Vahetevahel mõtles ta noorele meeldivale ameeriklasele, kuigi Tarzan pidas teda vaenlaseks. Kui ta oleks teadnud Colti lootusetust olukorrast, oleks ta vahest appi rutanud, kuid ta ei teadnud sellest midagi.

Üksinda, ilma sõpradeta eksles sügavasse meeleheitesse langenud Wayne Colt džunglis ringi, otsides Zora Drinovit ja tema röövijat. Jälje oli ta kaotanud juba ammu. To-yat asus temast paremal, sammudes raskelt oma kandami all, kohtamata teel takistusi.

114

Kurnatusest ja vapustusest jõuetu Zora oli täielikus õuduses oma olukorra lootusetusest teadvuse kaotanud. To-yat ehmus, et naine on surnud, kuid sellele vaatamata, kandis teda edasi, et näidata vähemalt sugukonnale kui oma vapruse tõendit või korraldada järjekordne dum-dum, kui õnnestub. Olles kindel oma jõule ja

teades, et vaid üksikud võivad riskida talle vastu panna, läks To-yat džunglis edasi otsejoones, hoidmata vaikust ja kartmata midagi.

Palju oli neid teravaid kõrvu ja tundlikke ninasid, mis teatasid omanikule tema tulekust, aga ainult ühele tundus kummaline isaahvi ja tarmangani naise lõhna segunemine. Sellal kui To-yat muretuna oma teed jätkas, hakkas üks teine džungli-asukas talle kiiresti ja käratult järgnema7. Kui viimase teravad silmad märkasid soodsast kohast karvast isaahvi ja habrast saledat tütarlast, kõverdusid tema huuled hääletus muiges. Hetk hiljem jäi ahvikuningas To-yat torisedes seisma, kui tema ette rajale hüppas kergek pronkspruuni tarmangani hiiglaslik kogu — elav oht tema jahisaagile.

Isaahvi metsikud silmad pildusid tuld ja viha. „Käi minema," ütles ta. „Olen To-yat. Käi minema, või ma tapan su."

„Läse ta vabaks," nõudis Tarzan. „Ei!" röögatas To-yat. „Ta on minu oma." „Lase ta vabaks," kordas Tarzan, „ja mine oma teed. Muidu tapan su. Olen Ahvide Tarzan, džunglivalitseja!"

Tarzan tõmbas välja oma isa jahinoa ja hakkas küüru tõmbudes isaahvi poole liikuma. To-yat möiratas ja nähes, et rivaal kavatseb võitlusse astuda, viskas tütarlapse eemale, et ta ei segaks liikumist. Nad hakkasid keerlema, otsides soodsat asendit ründamiseks, kui järsku kostis džunglist kõrvulukustavat raginat.

Metsapõues rahulikult maganud elevant Tantori äratas ootamatult kahe looma lõrisemine. Silmapilk tabasid Sõõrmed tema armastatud Tarzani tuttava lõhna, kõrvad ütlesid talle, et viimane oli astunud kahevõitlusse suure manganiga, kelle lõhna tundis Tantor niisama selgesti.

n Puid murdes ja ümber paisates tormas elevant läbi metsa, ja juba ta kerkiski nende ette, kõrge nagu mägi. Ahvikuningas To-yat, nähes nendes kurjades väikestes silmades ja läikivates kihvades surma, keeras ümber ja sööstis džunglisse.

XIII. Lõvi-inimene

Peter Zveri hakkas oma ettevõtmise õnnestumises kaotatud enesekindlust tagasi saama. Viimaks ometi oli tema agentidel õnnestunud kohale toimetada osa nii hädavajalikku varustust koos teatud hulga sõjakalt meelestatud neegritega, kes tulid täiendama tema hõredaks jäänud armeed, et tagada Zveri plaanitud Itaalia Somaalia vallutamine. Venelase plaan seisis selles, et sooritada äkkrünnak, rüüstata pärismaalaste asulad, vallutada paar eelposti, taganeda seejärel kiiresti piiri taha, peita ära Prantsuse mundrid, et vajaduse korral neid hiljem kasutada, ja asuda Ras Tafari kukutamisele Abessiinias, kus agentide teadete kohaselt olid küpsenud tingimused revolutsiooniks. Veel kinnitasid agendid Zverile, et niipea kui Abessiinia tema käes, hakkab sinna tema lippude alla kokku voolama pärismaalaste suguharusid kogu Põhja-Aafrikast.

Kaugesse Bokharasse oli koondatud kakssada pommitus-, luure- ja hävituslennukit, mis ameerika kapitalistid olid andnud nende käsutusse kasulõikamist arvestades, ja see õhuarmaada valmistus lennuks läbi Pärsia ja Araabia oma baasi Abes-siiniasse. Sellise abiväega on Zveri seisund kindel, teda toetavad ka Egiptuse rahulolematud araablased, kuna Euroopa riigid, olles üksteise vastu sõtta kistud, ei saa talle ühiselt vastupanu osutada. Seega täitub Zveri unistus impeeriumist ja tema asend jääb igavesti kõikumatuks.

Võib-olla oli see meeletu idee, vahest oli Peter Zveri hullumeelne, ent kes suurtest vallutajatest polnud pisut hullumeelne.

Ta kujutas juba, mismoodi tema impeeriumi piirid nihkuvad lõunasse sedamööda, kuidas ta järk-järgult laiendab oma valdusi, kuni saabub päev, mil ta saab hiiglasliku mandri valitsejaks — tema, Peter Esimene, Aafrika imperaator.

„Olete vististi õnnelik, seltsimees Zveri," tähendas väike Antonio Mori.

„Miks ka mitte, Tony?" küsis unistaja. „Ma tunnen ette peatset edu. Peame kõik õnnelikud olema, aga varsti saame veel õnnelikumaks."

Jah," soostus Tony, „kui Filipiinid saavad iseseisvaks, olen ma väga õnnelik. Kas te ei arva, seltsimees Zveri, et siis saab minust kodumaal väga tähtis inimene?"

116

„Seda küll," vastas venelane, „aga kui sa siia jääd ja hakkad minu heaks töötama, saab sinust veelgi tähtsam inimene. Mida sa ütled suurvürsti tiitli koha?"

„Suurvürst!" hüüatas filipiinlane. „Arvasin, et suurvürste enam pole."

„Võib-olla tulevad nad jälle."

„Nad olid julmad inimesed, kes rõhusid lihtsaid tööinimesi, " ütles Tony.

„Vahest polegi nii halb olla suurvürst, kes rikkaid rõhub ja nende raha ära võtab," lausus Zveri. „Suurvürstid on väga rikkad ja võimukad. Aga kas sina ei tdha siis rikas ja vpimukas olla, Tony?"

„Noh, loomulikult, kes seda siis ei tahaks?" „ Siis kuula kõiges minu sõna, Tony, ja kunagi teen ma sinust suurvürsti," võttis Zveri jutuotsad kokku.

Nüüdsest peale ei vaibunud laagris minutikski tormiline tegevus, sest Zveri oli võtnud nõuks pärismaalastest nekruteid drillida ning taguda neisse kas või mingisugune arusaam sõjaväelisest korrast. Romero, Dorsky ja Ivitch, kellel oli sõjaasjanduses kogemusi, hakkasid inimestele õpetama riviettevalmistust ja laager täitus marssivatest, rivistuvatest, ründavatest ja määrustikku õppivatest sõduritest. Peale selle õpetati neile püssi-laskmise algoskusi.

Järgmisel päeval pärast kõnelust Zveriga aitas Tony mehhiklast, kes tegi palehigis mustade nekrutite grupile drilli.

Puhkuse ajal, kui mehhiklane ja filipiinlane mõnuga suitsu tõmbasid, pöördus Tony oma kaaslase poole.

„Sa oled palju reisinud, seltsimees," alustas filipiinlane. „Ehk tead, missugust mundrit kannavad suurvürstid?"

„Olen kuulnud, et Hollywoodis ja New Yorgis kannavad neist paljud ohvitseride mundrit," vastas Romero.

Tony tegi grimassi.

«Millegipärast kadus mul tahtmine suurvürst olla," ütles ta.

Laagrielu oli neegritele meelepärane: riviõppused, milleks kulus peaaegu kogu aeg, olid küllaltki huvitavad ja viisid neid eemale tülidest, toit oli rikkalik, ees ootasid rännakud j* võitlused. Salga need liikmed, kes olid omal nahal tunda saanud Opari õudusi ja muid ebameeldivusi, mis olid võtnud neilt hingelise tasakaalu, rahunesid nüüd täiesti maha. Zveri pidas seda enda teeneks, arvates, et kõik laabus tänu tema suurepärasele juhiandele.

117

Peagi saabus laagrisse käskjalg, kes tõi Zverile kirja ja jutustas kummalise loo naisest, keda oli näinud koos mustalakalise kullakarva lõviga džunglis jahti pidamas. Sellest aitas, et meenutada mustanahalistele endisi salapäraseid juhtumeid nagu se-dagi, et selles paikkonnas võimutsevad üleloomulikud jõud kummituste ja deemonite näol ning iga hetk võib nendega juhtuda kohutav õnnetus.

Aga kui jutustus viis tasakaalust välja neegrid, siis kiri, mille käskjalg Zverile üle andis, kutsus venelases esile tugeva rae-vupuhangu, mis lähenes hullumeelsusele.

Tulist kurja vandudes tammus ta telgi ees edasi-tagasi, selgitamata kellelegi oma raevu põhjust.

Kuna Zveri vihast vahutas, koondusid tema vastu tundmatud jõud. Džunglis liikus sadakond musta sõdurit. Nende sile läikiv nahk, selle all rulluvad musklid ja vetruv samm kõnelesid kehalisest jõust. Nad olid alasti, kui mitte arvestada lõvi-või leopardinahast kitsaid puusakatteid. Samuti mõningaid ehteid, mis on nii kallid metslaste südamele: vasest käe- ja jala-võrud, lõvi- ja leopardiküünistest kaelakeed. Iga sõduri pead ehtisid valged lehvivad suled. Kuid sellega nende varustuse äigeusus ka lõppes, sest nende relvastus oli kõige ajakohasem: võimsad armeepüssid, revolvrid, täidetud padrunltaskud. See oli tõepoolest hirmuäratav salk, kes läks sihikindlalt ja sõnatult läbi džungli, aga kõige ees sammuva neegripealiku õlal kükitas väike ahv.

* * *

Tarzanit valdas kergendustunne, kui Tantori ootamatu rünnak kihutas To-yati džunglisse, sest Ahvide Tarzan ei tahtnud tülitseda manganide — ainsate olevustega, keda pidas oma vendadeks. Ta ei unustanud kunagi, et teda oli oma rinnapiimaga üles kasvatanud emaahv Kala ja kuni täisealiseks saamiseni oli ta elanud ahvikuningas Kerchaki sugukonnas. Lapsest peale oli ta harjunud mõtlema endast kui ahvist ning isegi praegu oli tal pahatihti kergem mõista ja hinnata suurte manganide kui inimeste käitumise põhjusi.

Tarzani märguande peale jäi Tantor seisma. Hiigellooni oli juba maha rahunenud, ehkki valmis tagasi lööma mis tahes ohtu, mis tema sõpra ähvardas. Ta vaatas, kuidas ahvinimene põlvitas maas lamava tütarlapse kõrvale. Esialgu arvas Tarzan, et ta

on surnud, kuid mõistis peagi, et see oli vaid minestus. Võtnud neiu sülle, ütles ta paar sõna oma paksunahalisele sõbrale, kes pööras ümber, langetas pea ja hakkas otsejoones läbi paksu džungli minema, rajades teed teadvusetut tütarlast kandvale Tarzanile.

Elevant Tantor liikus otsekui joonlaua järgi, kuni lõpuks peatus suure jõe kaldal. Teisel pool jõge oli koht, kuhu Tarzan tahtis viia To-yati õnnetu vangi, kelles oli kohe ära tundnud noor naise vandenõulaste põhilaagrist. Põgus ülevaatus näitas, et ta oli näljasurma äärel.

Tarzan ütles jälle midagi Tantorile ja hiiglaslik paksunahali-ne loom, põiminud londi tütarlast süles hoidva sõbra ümber, tõstis mõlemad ettevaatlikult oma laiale seljale. Seejärel läks elevant vette ja suundus vastaskaldale. Kärestikus oli sügav ja mäs-lev vool lõi Tantori jalust maha ning kandis tükk maad allapoole, enne kui tal uuesti jalule õnnestus tõusta ja teisele kaldale jõuda. Siin läks ta jälle teed rajades edasi ja mõne aja pärast astus laiale tugevasti sõtkutud jahimeesterajale.

Nüüd käis ees Tarzan, Tantor tema kannul. Nad rühkisid vaikides oma eesmärgi poole ja peagi avas Zora Drinov silmad. Samal hetkel meenus talle oma kohutav saatus, kuid tajus sedamaid, et põsk, mis puhkas röövija õlal, ei puuduta hatust karvkatet, vaid inimese siledat nahka. Siis pööras neiu pead ning silmitses teda kandva olevuse profiili.

Esialgu tundus Zorale, et hirmust algasid tal viirastused. Või veel, ta ei suutnud ju kindlaks teha, kui kaua oli olnud teadvuseta, ega meelde tuletada, mis selle ajaga oli juhtunud. Viimane, mida ta mäletas, oli teda džunglisse kandnud hiigelahvi sü-lelus. Siis oli ta silmad sulgenud, aga kui ta need uuesti lahti lõi, nägi ahvi asemel imekaunist metsjumalat.

Zora pani silmad kinni ja pööras pea kõrvale, et mõne sekundi pärast neid jälle lahti teha ja vargsi selle olevuse nägu piielda. Vahest muutub ta seekord uuesti ahviks ja siis Zora mõistab, et ta on tõemeeli hulluks läinud või magab.

Aga kui ta jälle silmad avas, veenis nähtud vaatepilt teda selles, et lummus jätkub, sest otse nende taga rajal sammus raskelt hiiglaslik isaelevant.

Pea liikumise järgi sai Tarzan aru, et tütarlaps on teadvusele tulnud, ja kui ahvinimene pöördus, et talle pilku heita, nägi, kuidas neiu hämmastusest ümmarguste silmadega Tantorit vaatas.

119

Siis pöördus ta inimese poole ja nende pilgud kohtusid.

„Kes te olete?" küsis neiu sosinal. „Kas ma näen und?"

Kuid ahvinimene suunas oma pilgu ettepoole ega vastanud talle.

Zora tahtis juba end lahti kiskuda ja põgeneda, kuid tajus nõrkust ja abitust, leppis saatusega ning langetas uuesti pea ahv-inimese pronkspruunile õlale.

Jõudnud väikesele välule, kus voolas läbipaistva veega tilluke'oja, Tarzan seisatas ja pani kandami maha. Kõrgel põimusid võlvina hiiglaslike puude kroonid, mille lehestikust tungisid läbi päikese lõõmavad kiired, kirjates rohtu eredate laikudega.

Pehmel murul lamades tundis Zora Drinov esimest korda, kui nõrk ta on, sest proovis püsti tõusta, kuid ei jaksanud. See, mida nägid ta silmad, tundus rohkem kui iialgi enne unenäona: tema kohal seisev määratu isaelevant ja peaaegu alasti hiiglase pronkspruun kuju, kükitamas väikese oja kaldal. Ta nägi, kuidas mees keeras suurest lehest tuutu, ammutas sellesse vett, tõusis ja tuli tema juurde. Kummardus sõnagi lausumata, aitas neiu istukile ja pakkus talle juua.

Janust nõrkenuna jõi Zora kaua. Heitnud pilgu tema üle kummarduvale kaunile näole, tänas ta meest, kuid viimane ei vastanud ja naine arvas, et ta ei saa aru. Kui ta oli oma janu kustutanud, laskis mees ta ettevaatlikult rohule tagasi, ise'aga hüppas kergelt puu otsa ja kadus metsa. Kuid võimas elevant jäi kohale. Ta seisis neiu kohal otsekui valvates ja tema hiiglaslik keha õõtsus kergelt küljelt küljele.

Vaikus ja rahu mõjusid Zorale vaigistavalt, kuid sügaval teadvuses kasvas veeridumus, et tema olukord on erakordselt ohtlik. Mees jäi talle täielikuks mõistatuseks ja ehkki ta mõistis, et teda röövinud ahv ei saanud muutuda imekauniks metsju-malaks, ei suutnud ta kuidagi taibata, kust mees oli ilmunud ja kuhu oli kadunud ahv. Jäi üle vaid oletada, et nad tegutsesid üheskoos: ahv oli ta röövinud selle inimese, oma isanda jaoks. Inimese käitumises polnud midagi laiduväärset, kuid Zora oli niivõrd harjunud hindama kõiki mehi tsiviliseeritud ühiskonna mõõdupuu järgi, et kõiges viirastus talle kuri tagamõte.

Tema analüütilise mõistuse jaoks kujutas see inimene endast ebatavalist nähtust, mis ergutas kujutlusvõimet. Ühelt poolt ei sobinud ta kuidagi sellesse metsiku Aafrika džunglisse, teisalt sobis ta suurepäraselt ümbritsevasse keskkonda, kus paistis olevat

120

omas kodus. Võta kas või see metsik elevant, kellele mees ei pööranud rohkem tähelepanu kui toakoerale. Oleks mees olnud salkus, kasimata, allakäinud, oleks Zora jalamaid arvanud teda väljatõugatute hulka kuuluvaks, kes tavaliselt on poole aruga; neid kohtab mõnikord inimeste asulaist kaugemal ja nad elavad metsloomade elu. See olevus sarnanes aga rohkem treenitud atleediga, kellele puhtus oli püha asi, kuna tema ilus peakuju ja targad silmad ei lasknud mitte kuidagi oletada vaimset või kõlbelist allakäimist.

Sellal kui Zora temast mõtiskles, tuli mees tagasi, kaasas suur sületäis sirgeid oksi, mis olid juba lehtedest puhastatud.,Kiiresti ja asjatundlikult, mis andis tunnistust aastatepikkusest praktikast, püstitas ta oja kaldale varikatuse. Korjas siis laiu lehti, et katta nendega katus, ja lehtedega oksi, et kolmest küljest püsti panna seinad kaitseks tuule eestPõranda kattis ta lehtede, väikeste okste ja kuiva rohuga. Siis astus Zora juurde, võttis ta sülle ja viis valminud algelisse elamusse.

Seal jättis ta neiu üksi, aga kui tagasi tuli, tõi puuvilja ja andis talle pisut süüa, sest teadis, et pikka aega nälginud inimese magu ei tohi üle koormata.

Seda kõike tegi ta vaikides, ja kuigi nad polnud vahetanud ainsatki sõna, tärkas Zora Drinovis tema vastu usaldus.

Järgmisel korral jäi ta ära tükiks ajaks ja jälle seisis välul elevant otsekui hiiglaslik tunnimees vahipostil.

Kui mees tagasi tuli, oli tal kaasas põdra kere ja siis nägi Zora, et ta teeb tuld ürginimeste kombel. Liha küpses tulel, levitades imelist lõhna, ja Zora tundis, et on kohutavalt näljane. Kui liha valmis sai, tuli mees ja istus tema juurde. Oma terava jahinoaga väikseid tükikesi lõigates söötis ta Zorat otsekui abitut maimukest. Ta andis neiule liha vähehaaval, sundides sageli puhkama, ja kuni viimane sõi, hakkas Tarzan rääkima, kuid mitte temaga, ega keeles, mida ta eales kuulnud oleks. Ta kõne les hiigelsuure elevandiga ning paksunahaline elevandimürakas pöördus pikkamisi ümber ja eemaldus džunglisse. Tütarlaps kuulis looma raskeid samme, mis lõpuks kaugemal vaibusid.

Kuni Zora sõi, läks täiesti pimedaks ja ta lõpetas õhtueine lõkketule hubiseval valgusel, mis heitis kaaslase pronkspruuni-le nahale punakat kuma ja peegeldus vastu salapärastes hallides silmades, mis tundusid nägevat kõike, isegi Zora kõige sa-lajasemaid mõtteid. Siis tõi mees vett ja kükitas seejärel hüti kõrvale maha ning hakkas oma nälga kustutama!

121

Tütarlaps rahunes aegamööda, tundes end turvaliselt tänu kummalise kaitsja hoolitsusele. Ent äkki valdasid teda halvad aimused ja ta tundis uut alateadlikku hirmuvahku vaikiva hiiglase ees, kelle võimuses ta oli. Zora nägi, et ta sõi liha toorelt, rebides seda hammastega otsekui metsloom. Ja kui lõkke tagant džunglist kostis sahinat, tõstis inimene pea, puurides pilguga pimedust, ja tema huulilt vallandus madal kurjakuulutav lorin. Võpatanud õudusest ja jälkustundest, kattis Zora näo kätega. Pimedusest vastati samasuguse lõrinaga, mis kaugenes, ja peagi võttis maad vaikus.

Veel tükk aega ei söandanud Zora silmi avada, aga kui ta seda tegi, siis nägi, et mees oli söömise lõpetanud ning tema ja lõkke vahele rohule pikali heitnud. Zora kartis teda ja samal ajal ei saanud eitada, et mehe kohalolek andis turvatunde, mida ta varem kordagi polnud džunglis kogenud. Püüdes selles selgusele jõuda, muutus ta uniseks ja jäi peagi magama.

Ta ärkas siis, kui esimesed päikesekiired juba džunglit soojendasid. Mees polnud lõkkel kustuda lasknud, vaid istus tule ääres ja küpsetas väikseid lihatükke. Tema kõrval maas oli puuvili, mille ta arvatavasti oli korjanud juba koidikul. Meest jälgides hämmastas Zorat üha rohkem tema kehaline ilu ja samuti liigutuste ilmne suursugusus, mis sobis hästi väärika rühi ja hallidest tähelepanelikest silmadest paistva arukusega. Zora poleks tahtnud näha, kuidas ta õgis toorest liha justkui mingisugune lõvi — jah, just nimelt lõvi. Milline rabav sarnasus oli tal lõviga: jõu, väärikuse, majesteetlikkuse ja uinuva metsikuse poolest, mis paistis igast liigutusest.

Nõnda eneselegi märkamatult hakkas Zora mõtlema mehest kui lõvi-inimesest, püüdes endale sisendada, et teda võib usaldada, kuid pelgas siiski pisut.

Mees andis talle jälle süüa ja tõi vett ning alles pärast seda sõi ise, aga enne sööma asumist tõusis üles ja tõi kuuldavale pika veniva kisa. Siis kükitas uuesti maha ja hakkas sööma. Kuigi mees hoidis liha tugevate päevitunud kätega ja sõi seda toorelt, nägi Zora nüüd, et ta sõi pikkamisi, selle rahuliku väärikusega, mis oli igas tema liigutuses, ja mees ei tundunudki talle enam nii võigas. Zora püüdis uuesti temaga

juttu teha, kõnetades teda mitmes eri keeles ja aafrika murdes, kuid mees jäi osavõtmatuks otsekui tumm loom. Kahtlemata oleks tütarlapse

122

pettumus asendunud raevuga, kui oleks saanud teada, et kõnetab inglise lordi, kes sai suurepäraselt aru igast tema sõnast, kuid ainult talle endale teadaolevatel põhjustel eelistas jääda selle naise silmis, keda ta pidas vaenlaseks, tummaks loomaks.

Sellele vaatamata Zora Drinovil vedas, et mees oli see, kes ta oli, sest temale, üksikule kaitsetule naisele oli appi tulnud inglise lord, mitte aga metsik kiskja. Tarzanis peituv loom poleks talle küll kallale tunginud, vaid lihtsalt teda vältinud, lubades džungliseadusel kõigi elusolenditega talitada omatahtsi.

Varsti pärast seda, kui Tarzan oli söömise lõpetanud, kostis džunglis raginat, mis teatas Tantori naasmisest. Kui viimane lagendikule ilmus, taipas neiu hämmastunult, et loom oli tulnud inimese kutse peale.

Nii möödus päevi. Zora Drinov kogus pikkamisi jõudu. Öösel valvas teda tumm metsjumal, päeval aga hiiglaslik isaelevant. Ainus, mis talle muret tegi, oli Wayne Colti käekäik. Zora hirm polnud alusetu, sest noorele ameeriklasele olid kätte jõudnud , mustad päevad.

Murest Zora käekäigu pärast peaaegu sõgestunud, kulutas Wayne Colt iseennast unustades kogu oma energia tütarlapse ja tema röövija asjatule otsimisele, kuni lõpuks näljast ja kurnatusest nõrkes. Viimaks sai ta aru, et tema lood on halvad. Aga sellele lisaks kadusid äkki kuhugi ulukid ja seda just nüüd, kui ta rohkem kui kunagi varem tugevat toitu vajas. Isegi väikesed närilised, kes oleksid kõlvanud jõuvarude suurendamiseks, olid ülearu ettevaatlikuks muutunud või siis kuhugi mujale siirdunud. Vahel harva leidis ta söödavaid puuvilju, kuid jõudu need peaaegu ei andnud. Lõppude lõpuks mõistis Colt täielikult, et tema vastupidavuse ja jõu varud olid otsas ning ainult ime võis päästa vältimatust surmast.

Colt oli nii jõuetu, et sai suurivaevu astuda paar sammu, varises siis maha ja pidi kaua lamama, enne kui uuesti end üles ajas. Iga kord mõtles ta sellest, et ükskord ei suuda ta enam üldse tõusta.

Ent ta ei andnud siiski alla. Teda pani liikuma midagi rohkemat kui elujanu. Colt ei saanud surra, tal polnud selleks õigust, "kuni Zora Drinovit ähvardas oht. Lõpuks leidis ta sissetallatud raja ja oli kindel, et varem või hiljem kohtab sellel mõnda pärismaalasest kütti või viib see teda oma kaaslaste laagrisse.

Praegu sai ta edasi liikuda ainult roomates, sest tal polnud

123

jõudu üles tõusta. Lõpuks saabus saatuslik hetk, mida ta nii kaua oli püüdnud edasi lükata, — hetk, mis tähendas tema lõppu, ehkki sootuks teistsugust, kui oli seda kujutlenud.

Jalgrajal lamades ja uueks pingutuseks jõudu kogudes tajus Colt äkki, et ta pole üksi. Hääli ta ei kuulnud, kuivõrd tema kõrvakuulmine oli kurnatusest nürinenud, ent mingisugune veider tunne, mida igaüks meist on tajunud kas või kordki elus, ütles talle, et keegi jälgib teda.

Jõudu kokku võttes kergitas ta pead ja nägi otse enda ees rajal hiiglaslikku lõvi. Looma lõuad olid pärani, hambad irevil, kollakates silmades põles kurjakuulutav tuli.

XIV. Haavatasaamine

Peaaegu iga päev käis Tarzan jälgimas oma vaenlaste laagrit, liikudes vaid talle teadaolevaid radu mööda džunglis hoogsalt edasi. Ta nägi, et ettevalmistused rännakuks olid lõppemas, eelmisel õhtul oli kõigile rühma liikmetele kätte antud

munder, milles Tarzan tundis ära Prantsuse koloniaalvägede oma. Ja siis mõistis Tarzan, et on aeg hakata tegutsema. Ta lootis, et väike Nkima oli ta läkituse kohale toimetanud, kui aga mitte, mõtleb Tarzan välja midagi muud.

Zora Drinovi jõud taastus pikkamisi. Täna tõusis ta üles ja astus päikesevalgust täis välul mõne sammu. Hiigelsuur elevant pidas teda silmas. Zora ei karmud looma enam ammugi nagu ka kummalist valget meest, kes temasse sõbralikult suhtus. Tütarlaps lähenes pikkamööda elevandile. Tantor vaatas talle oma väikeste silmadega otsa ning vehkis sõbralikult sabaga kahele poole.

Kõik need päevad, mil Tantor tütarlast valvas, käitus ta nii vaguralt ja süütult, et Zoral oli raske kujutleda teda endale liiga tegemas. Aga kui tütarlaps praegu tema väikestesse silmadesse vaatas, nägi neis ilmet, mis sundis paigale tarduma. Mõistes, et tema ees seisab siiski metsik isaelevant, kahetses ta samas järelemõtlematut tegu. Ta oli juba elevandi juurde jõudnud, jäi vaid käsi välja sirutada ja looma puudutada, mida ta tahtiski teha, et elevandiga sel moel sõprust sobitada.

Zora otsustas taganeda väärikalt, kui pendeldav lont äkki üles kerkis ja seejärel tema keha ümber põimus. Zora Drinov ei

124

hakanud karjuma, ta sulges vaid silmad ja tardus ootuses. Neiu tundis end maast üles tõstetavat ning järgmisel silmapilgul oli elevant välust üle ja pani Zora hütti. Siis läks ta pikkamisi eemale ja asus taas oma postile.

Elevant ei teinud Zorale haiget. Isegi ema poleks suutnud oma last hoolikamalt üles tõsta, kuid Tantor andis tütarlapsele mõista, et ta on vang, elevant aga tema valvur. Tegelikult täitis Tantor ainult Tarzani korraldust. Jõu kasutamisest tütarlapse suhtes polnud juttugi; Tarzan oli palunud vaid silmas pidada, et neiu ei läheks džunglisse, kus võisid teda varitseda mitmesugused ohud.

Zora jõud polnud veel täielikult taastunud ja ta värises üleni. Kuigi ta mõistis, et oli asjatult ehmunud, otsustas siiski võimsa valvuriga ümberkäimises mitte lubada endale liiga palju.

Peagi naasis Tarzan tavalisest märksa varem. Ta kõneles Tan-toriga ja, puudutanud ahvinimest hellalt oma londiga, keeras elevant ümber ja hakkas raskel sammul metsa astuma. Siis suundus Tarzan hüti poole, mille lävel istus Zora. Ta haaras neiu, heitis ta õlale, hüppas puu otsa ja hakkas läbi džungli paksu-nahalisele loomale järele minema, hämmastades Zorat oma jõu ja osavusega.

Jõe kaldal, kust nad olid ka juba varem läbi tulnud, ootas neid Tantor. Veel kord viis ta Zora ja Tarzani jõest õnnelikult üle.

Sestsaadik kui Tarzan oli Zorale hüti meisterdanud, ületas ta ise jõge kaks korda päevas, kuid üksi olles ei vajanud ta ei Tantori ega kellegi teise abi. Tarzan läbis mäsleva veevoolu ujudes ning tema terav silm ja vahe nuga olid alati valmis, oodates krokodill Gimla rünnakut. Kuid naise ületoimetamiseks läks vaja Tantori abi, et säästa teda igal sammul varitsevatest ohtudest.

Kui Tantor mudasele kaldale jõudis, laskis Tarzan ta minema, ise aga võttis Zora sülle ja hüppas lähima puu otsa.

See teekond läbi džungli jäi Zora Drinovile kauaks meelde. Näis uskumatu, et inimesel võib olla seesugune jõud ja osavus kui teda kandval olendil. Ja kui tütarlaps poleks tundnud tema kehasoojust, oleks ta kõhklemata omistanud talle üleloomuliku päritolu. Oksalt oksale lennates ja peadpööritavaid hüppeid sooritades liikusid nad kiiresti edasi metsa keskmisel terrassil.

125

Esialgu tundis Zora hirmu, kuid pikkamisi see kadus, asendudes täieliku usaldusega, mida Ahvide Tarzan paljudesse sisendas.

Lõpuks ta peatus, pani neiu enda kõrvale oksale ja näitas näpuga läbi lehestiku. Zora vaatas osutatud suunas ja oma imestuseks nägi enda ees seltsimeeste laagrit. Ahvinimene võttis ta uuesti sülle ja hüppas osavalt puu alla laiale jalgrajale. Käeviipega andis ta mõista, et neiu võib laagrisse minna. •

„Oo, kuidas ma saaksin teid tänada!" hüüdis Zora. „Mida teha, et mõistaksite, kui õilis olite ja kuidas ma hindan kõike, mida minu heaks tegite?"

Vastuseks pöördus mees kõrvale ja hüppas puu otsa, mis laotas nende üle oma rohelisi lehti.

Nukralt pead vangutades hakkas Zora rada mööda laagri poole minema, Tarzan järgnes talle puult puule hüpates, et veenduda, kas neiu jõuab õnnelikult kohale.

Paul Ivitch käis jahil ja oli juba tagasiteel laagrisse, kui märkas lagendiku servas puu otsas mingit liikumist. Ta silmas.leopardi tähne, pani püssi palge ja tulistas. Zora oli juba laagrisse sisenemas, kui sel hetkel kukkus puu otsast ta jalge ette Ahvide Tarzani keha. Peahaavast nirises verd. Tähnilisel leopardina-hast puusariidel tantsisklesid päikesekiired.

* * *

Juba üksnes möirgava lõvi nägemine võis Wayne Goltist palju paremas kehalises seisundis inimese närvisüsteemi vapustada, kuid tagantpoolt lõvi juurde jooksva imekauni neiu nägemine oli viimane hoop, mis tal lõplikult jalad alt lõi.

Colti ajust kihutas läbi meenutuste ja oletuste virvarr. Lühikese viivu kestel meenus talle, kuidas inimesed olid rääkinud, et ei tundnud valu, kui lõvi neid lõhki rebis, ei valu ega hirmu. Veel meenus talle, et näljast ja janust lähevad inimesed hulluks. Tähendab, kui talle on saatusest määratud hukkuda, sünnib see valutult, ja see rõõmustas teda. Kui aga ei pea surema, siis on ta hulluks läinud ning lõvi ja tütarlaps on lihtsalt tema haiglase ettekujutuse vili.

Colt silmitses mõlemaid otsekui lummuses. Kui tõepärased nad siiski olid! Ta kuulis, kuidas neiu ütles midagi lõvile, ja nägi siis, et ta läks ümber suure metsiku kiskja, tuli ja kummardus rohus abitult lamava Colti kohale. Neiu puudutas teda ja alles siis mõistis Colt, et see oli tegelikkus.

„Kes te olete?" küsis neiu võluva aktsendiga vigases inglise keeles. „Mis teil viga on?"

„Olen eksinud," ütles mees. „Minu jõud on lõppemas. Ma pole ammu midagi söönud."

Ja kaotas samas teadvuse.

Oli arusaamatu, et Jad-bal-ja, Kuldlõvi, kiindus Lasse. Võibolla tundis ta metsikute hingede sugulust, ehk meenus lõvile, et La oli Tarzani sõber. Oli kuidas oli, kuid La kõrval viibides tundis Jad-bal-ja samasugust heameelt, nagu tunneb truu koer oma peremehe seltsis. Lõvi hoidis teda raevuka andumusega, ja kui pidas jahti, jagas alati neiuga jahisaaki. Aga kui La oli endale tagasihoidliku osa ära lõiganud, läks ta alati teatud kaugusele, et lõket teha ja toitu valmistada. Kordagi ei tihanud ta jahisaagi juurde naasta pärast seda, kui Jad-bal-ja oli söömist alustanud, sest lõvi on lõvi, ja hirmuäratav metsik urin, mille saatel ta toitu õgis, ei lasknud Lal end ära meelitada selle kiskja äkki päevavalgele ilmunud õilsusest.

Nad sõid parajasti/kui Colti lähenemine Numa tähelepanu saagist eemale tõmbas ja sundis looma rajale minema. Esimesel hetkel La kohkus, et ei suuda hoida lõvi inimesele kallale tungimast, nagu ta seda tahtis, sest miski võõra välimuses meenutas talle Tarzanit, kellega see sarnanes rohkem kui Opari ebard-like preestritega. Seepärast mõtleski La, et arvatavasti on võõras pärit Tarzani maalt. Vahest kuulub ta Tarzani sõprade hulka, sel juhul peab La teda kaitsma. Tütarlapse kergenduseks lõvi

kuuletus, kui tal kästi seisma jääda, ega ilmutanud ka praegu vähimatki soovi inimest rünnata.

Kui Colt toibus, püüdis La teda jalule upitada, mis tal ka suurivaevu korda läks. Tütarlaps pani ta käe oma õlale ja sel kombel toetades talutas mehe rada mööda tagasi, Jad-bal-ja aga käis nende kannul. Koos võõraga puges ta suurte raskustega läbi põõsaste ja tõi mehe kõrvalisse nõkku, kus lebas Jad-bal-ja mahamurrud looma kere ja veidi kaugemal põles lõke. Jõudnud tule juurde, pani La mehe maha, Jad-bal-ja aga asus taas saagi kallale, saates söömist urinaga.

La hakkas meest toitma tillukeste lihatükkidega ja viimane sõi ahnelt ära kõik, mis neiu talle andis. Läheduses voolas jõgi, kus La ja lõvi pärast söömist joomas käisid. Neiu kahtles, kas mees suudab džunglis läbida sellise vahemaa, ja jätnud ta lõviga, läks jõe äärde, olles enne seda käskinud Jad-bal-jad teda

127

valvata. La rääkis ürginimeste, manganide keeles, millest suuremal või vähemal määral said aru kõik džungliasukad.

Jõe ääres leidis La, mida oli otsinud — paksu koorega vilju. Suurema vilja välja valinud, lõikas ta ära ühe otsa, kaapis pehme sisu välja ja saigi algelise, kuid täiesti kõlbliku kausi, mille täitis jõeveega.

Niisama hästi kui toit turgutas ja värskendas Colti ka vesi, ja kuigi ta lamas söövast lõvist kõigest mõne jardi kaugusel, tundus talle, et polnud terve igaviku maitsnud sellist õndsalik-ku rahu, mida varjutas üksnes mure Zora pärast.

„On teil parem?" küsis La hoolitsevalt.

„Palju parem," vastas mees.

„Siis rääkige mulle, kes te olete ja kas see on teie maa." „See pole minu maa," vastas Colt. „Olen ameeriklane. Mu nimi on Wayne Colt."

„Olete vististi Ahvide Tarzani sõber?" küsis neiu. Mees raputas pead.

„Ei ole. Olen temast kuulnud, kuid ei tunne teda."

La nägu tõmbus pilve.

„Olete siis tema vaenlane?" küsis ta karmilt.

„Muidugi mitte," vastas Colt. „Ma pole teda isegi kohanud."

Äkki süttis La silmis tuluke.

„Kas tunnete Zorat?" küsis ta.

Ootamatusest nõksatas Colt küünarnuki najale.

„Mida teie temast teate?"

„Ta on mu sõber," vastas La.

„Ja ka minu sõber," ütles Colt.

„Temaga on juhtunud õnnetus," lausus La.

‚Jah, ma tean, aga kust teie teate?"

„ Olime koos, kui kõrbeinimesed ta kinni võtsid. Nad võtsid ka minu kinni, aga ma põgenesin." „Millal see oli?"

„ Sestsaadik kui ma viimati Zorat nägin, on Leegitsev Jumal mitu korda magama heitnud."

„Tähendab, ma nägin teda hiljem." „Kus ta on?"

„Ei tea. Ta oli araablaste juures, kui ma teda kohtasin. Põgenesime koos ära, aga hiljem, kui ma džunglis jahti pidasin, tuli keegi ja viis ta minema. Ma ei tea, oli see inimene või gorilla. Nägin jälgi, kuid ei saanud nendest aru. Sestpeale olen

128

teda kõikjalt otsinud. Ilma toidu ja veeta kadus mu jõud ja sellisena mu leidsitegi."

„Teil ei tule enam toidu ja vee pärast muret tunda," ütles La, „sest süüa hangib meile lõvi Numa. Aga kui me Zora sõprade laagri üles leiame, lähevad nad arvatavasti teda otsima."

„Kas teate, kus laager asub?" küsis Colt. „On see lähedal?"

„Ma ei tea, kus laager on. Otsin seda isegi, et viia Zora sõpru kõrbeinimesi taga ajama."

Kuni nad jutlesid, silmitses Colt tütarlast. Ta pani tähele viimase kummalist metsikut rõivastust ning näo ja kuju hämmastavat ilu. Ta mõistis peaaegu vaistlikult, et tütarlaps on teisest maailmast, ja teda valdas uudishimu.

„Te ei öelnud mulle, kes teie olete," sõnas Colt.

„Olen La Oparist," vastas neiu, «Leegitseva Jumala ülempreestrinna."

Opar! Nüüd teadis ta tõemeeli, et neiu polnud tema maailmast. Opar, mõistatuslik linn, muinasjutuliste aarete linn. Kas oli võimalik, et seesama linn, mida asustasid ebardlikud preestrid, kes olid temale ja Romerole kallale tunginud, sünnitas ka selliseid imekauneid olendeid nagu Nao ja La ning võib-olla veel teisigi? Colt oleks pidanud kohe taipama, et neiu oli pärit Oparist, oli tal ju seljas samasugune rüü nagu Naol ja sellel preestrinnal, keda ta oli näinud lagunenud templi suures saalis troonil. Meenutades oma katset Opari tungida, ja selle aardeid kaasa viia, otsustas ta targu oma tutvuse tütarlapse kodulinnaga maha vaikida, sest aimas, et Opari naised võivad kättemaksus olla niisama metsikud kui Nao oma armastuses.

Lõvi, tütarlaps ja mees heitsid sel ööl magama Jad-bal-ja jahisaagi kõrvale, hommikul tundis Colt, et jõud nakkab vähehaaval tagasi tulema. Öö jooksul oli Numa liha ära söönud ja kui päike tõusis, korjas La puuvilju, mida nad sõid Coltiga hommikueineks. Lõvi siirdus jõe äärde jooma, peatudes korraks, et möirata ja anda nii maailmale märku loomade kuninga kohalolekust.

„Enne homset Numa jahile ei lähe," ütles La, „seega oleme nii kaua ilma lihata, kui ei oska ise midagi muretseda."

Colt oli juba ammu minema visanud raske araabia püssi, millest tuli loobuda üha suureneva nõrkuse tõttu. Nüüd polnud tal jahipidamiseks muud relva peale oma käte, Lal aga oli ainult nuga.

„Mulle tundub, et tuleb läbi ajada puuviljaga, kuni lõvi taas jahisaagi tabab," ütles mees. „Vahepeal võiksime laagrit otsida." La raputas pead.

„Ei," väitis ta, „peate puhkama. Olite väga nõrk, kui ma teid leidsin, ja ei tohi pingutada, enne kui jõud taastub. Numa magab nüüd terve päeva. Lõikame endale kepi ja heidame maha raja äärde, kus liiguvad väikesed loomad. Võib-olla meil veab, aga kui ei, siis läheb Numa homme jälle jahile ja seekord lõikan ma saagist ära terve tagumise kintsu."

„Ei usu, et lõvi seda teha laseb," ütles Colt.

„Esialgu ei taibanud ma ka ise, milles on asi," lausus La, „kuid pärast tuli mulle meelde. Ta ei puutu mind sellepärast, et ma olen Tarzani sõber."

* * *

Kui Zora Drinov nägi lõvi-inimest elutult maas lamamas, sööstis ta viimase juurde ja laskus põlvili. Neiu oli lasku kuulnud ja nähes nüüd peahaavast verd nirisemas, arvas, et keegi laskis mehe sihilikult maha. Ja kui Ivitch, püss käes, nende juurde jooksis, tormas Zora nagu ematiiger talle kallale.

„Te tapsite ta!" karjus neiu. „Elajas! Ta on väärt tosinat teie-suguseid!"

Püssipauk ja kukkuva keha mütsatus meelitasid ligi inimesi, kes siia igast kandist kokku jooksid. Peagi ümbritses Tarza-nit ja Zorat trobikond ärevil neegreid, kelle hulgast trügisid läbi kohale jõudnud valged.

Ivitch oli rabatud mitte üksnes tema ees surnult lamava valge hiiglase nägemisest, vaid ka Zora Drinovi ilmumisest, keda kõik laagris jäädavalt kadunuks pidasid.

„Mul polnud õrna aimugi, seltsimees Drinov, et ma inimese pihta tulistan," õigustas end Ivitch. „Nüüd ma mõistan oma eksimuse põhjust. Nägin, kuidas keegi puu otsas liikus, ja arvasin, et see on leopard. See kõik oli tema leopardinahkse puu-sariide pärast."

Küünarnukkidega teed tehes trügis grupi keskele Zveri.

„Zora!" hüüatas ta tütarlast nähes hämmastunult. „Kust sa tuled? Mis juhtus? Mida see kõik tähendab?"

„See tähendab, et see lollpea Ivitch tappis inimese, kes päästis mu "elu!" karjus Zora.

„Kes ta on?" küsis Zveri.

130

„Ei tea," vastas Zora. „Ta ei rääkinud minuga. Ta ei mõista, ühtegi keelt, milles ma teda kõnetasin."

„Ta elab!" karjatas Ivitch. „Vaadake, ta liigutas."

Romero laskus põlvili ja uuris Tarzani peahaava.

„Ta on ainult uimaseks löödud," kuulutas Romero. „Kuul kriimustas vaid nahka, aga kolju on terve. Olen näinud selliste haavadega inimesi. Ta võib pikka aega meelemärkuseta olla, aga võib ka peagi toibuda. Olen kindel, et ta ei sure."

„Kurat võtaks, mis te arvate, kes ta on?" küsis Zveri.

Zora raputas pead.

„Pole aimugi," vastas ta. „Tean vaid seda, et ta on ühtaegu suurepärane ja mõistatuslik."

„Mina tean, kes ta on," ütles neeger, kes oli teiste ette trüginud, et maaslamajat näha, „ja kui ta veel surnud pole, siis on parem, kui te ta ära tapate, sest temast saab teie kõige ohtlikum vaenlane."

„Mida sa silmas pead?" muutus Zveri rahutuks. „Kes ta on?" „See on Ahvide Tarzan." „Oled sa kindel?"

‚Jah, bwana," vastas neeger. „Ma olen teda kunagi korra näinud, aga see, kes temaga kas või üksainus kord on kohtunud, ei unusta Ahvide Tarzanit iialgi."

„Tegite õnnestunud lasu, Ivitch," ütles Zveri, „ja nüüd võite alustatu lõpule viia."

„Tahate öelda teda tappa?" küsis Ivitch umbusklikult.

„Kui ta ellu jääb, on meie üritusel lõpp ja ühes sellega ka meil kõigil," vastas Zveri. „Arvasin, et ta on surnud, muidu poleks ma iialgi siia tulnud. Aga nüüd, kus saatus ta meie kätte andis, oleme lollpead, kui laseme ta terve nahaga minema, sest meil ei ole temast hullemat verivaenlast."

„Ma ei saa teda niisama külmavereliselt tappa," väitis Ivitch.

„Olete alati olnud tahtejõuetu tobu," ütles Zveri, „aga mina ei ole. Hoia kõrvale, Zora."

Nende sõnadega võttis ta välja revolvri ja suunas Tarzani poole.

Tütarlaps sööstis ahvinimese juurde ja varjas teda oma kehaga.

„Sa ei tohi teda tappa!" karjatas ta. „Seisa!"

Jäta rumalused, Zora," nähvas Zveri.

„Ta päästis mu elu ja tõi tagasi laagrisse. Ja sa arvad, et ma

131

lasen sul teda tappa?"

„Kardan, et sul ei lähe korda mind takistada, Zora," vastas Zveri. „Ma ei tahaks ka ise seda teha, kuid valikuvõimalust pole kas tema elu või meie üritus. Kui ta ellu jääb, oleme kaotajad."

Tütarlaps hüppas püsti ja jäi seisma näoga Zveri poole.
„Kui sa tema tapad, Peter, siis tapan ma sinu. Vannun kõige nimel, mis mulle on püha! Võid ta vangi võtta, kui soovid, aga kui elu on sulle kallis, siis ära teda tapa."
Zveri kahvatas vihast.
„Sinu sõnad on reetmine," ütles ta. „Kuid meil hukatakse reeturid ka väiksema eksimuse eest."
Zora Drinov taipas, et olukord on äärmiselt ohtlik. Ta peaaegu ei kahelnud, et Zveri on võimeline täitma oma ähvardust tema suhtes, ent kui ta tahtis päästa Tarzanit, tuli tegutseda kiiresti.
„Saada kõik ära," ütles ta Zverile. „Pean sulle üht-teist ütlema enne, kui sa selle inimese tapad."
Juht lõi hetkeks kõhklema. Siis pöördus ta Dorsky poole, kes seisis sealsamas kõrval.
„Siduge see poiss kõvasti kinni ja viige telki," käsutas ta. „Kui ta teadvusele tuleb, mõistame tema üle kohut kõigi reeglite järgi, siis aga laseme maha."
Seejärel pöördus ta Zora poole.
„Tule, Zora, olen valmis sind kuulama."
Mõlemad läksid vaikides Zveri telgi juurde.
„Noh?" küsis Zveri, kui tütarlaps ukseava ees seisatas. „Mida sa tahtsid mulle teatada, mis sinu arust muudaks mu plaane sinu armukese suhtes?"
Zora mõõtis teda pika pilguga, tema huuli kõverdas põgus põlastav muie.
‚Ja sa võid minust sellist asja mõelda?" pigistas ta läbi hammaste. „Kuid sa eksid. Võid arvata, mida soovid, kuid sa ei tapa teda." "
„Miks siis mitte?" heitis Zveri pea selga.
«Sellepärast, et muidu räägin kõigile sinu tõelistest plaanidest, sellest, et sina oledki reetur ja et kasutasid inimesi oma isiklike ambitsioonide rahuldamiseks, et saada Aafrika keisriks."
„Seda sa ei tohi!" kisendas Zveri. „Ma ei luba seda! Kuidas ma sind ka ei armastaks, tapan ma su siinsamas, kui sa ei tõota minu plaanidesse vähimalgi määral mitte sekkuda."
132
„Sa ei julge mind tappa," õrritas teda neiu. „Oled laagris kõik enda vastu meelestanud, Peter, aga mind nad armastavad. Mõni neist on võib-olla minusse koguni armunud. Kas sa tõesti arvad, et nad ei maksa minu surma eest kätte juba esimese viie minuti jooksul? Pead midagi muud nuputama, mu sõber, ja on kõige parem, kui talitad mu nõuande järgi. Võid Tarza-nist teha oma vangi, kui tahad, aga oma elu nimel ära tapa teda ei iseenda ega võõraste kätega."
Zveri laskus klapptoolile.
„Kõik on minu vastu," kurtis ta. „Isegi sina, naine, keda ma armastan, oled mulle selja pööranud."
„Minu suhtumine sinusse pole karvavõrdki muutunud, Peter," ütles neiu.
„Tõsi?" kergitas Zveri pead.
„Täiesti tõsi," vastas Zora.
„Kaua sa selle mehega kahekesi džunglis olid?" torkas Zveri.
Jäta järele, Peter," ütles neiu. „Ta kohtles mind nagu lihane vend. Peale kõige muu tunned sa mind küllalt hästi, et mõista — mul pole selliseid nõrkusi, millele sa oma tooniga vihjad."
„Sa pole mind kunagi armastanud, selles ongi asi," kuulutas Zveri. „Kuid ma ei saa usaldada sind või keda tahes teist naist, kui ta armastab teist või on ajutiselt temast sisse võetud."

„Sel pole midagi ühist küsimusega, mida me arutame," lausus Zora. „Sa siis tapad Ahvide Tarzani või jätad ellu?"

„Sinu pärast jätan ta ellu," vastas Zveri, „kuigi ma sind ei usu. Ma ei usalda kedagi. Kuidas saabki seda teha? Vaata korraks seda siin."

Ta võttis taskust dešifreeritud sedeli ja ulatas Zorale. „See toodi mõni päev tagasi. Alatu reetur! Tahaksin talle veel näidata! Tapaksin ta omaenda kätega, kuid tõenäoliselt see ei õnnestu, sest arvatavasti on ta juba surnud."

Zora võttis paberi. Teksti all oli Zveri käega kirjutatud selle sisu vene keeles. Sedamööda kuidas neiu luges, läksid ta silmad üllatusest pärani.

«Uskumatu!" hüüatas ta.

„Siiski on see tõsi," kostis Zveri. „Olen seda räpast lojust alati'kahtlustanud. Mulle tundub," lisas ta krõbeda vandesõna, „et ka neetud mehhiklane on samasugune lurjus."

„Vähemasti on tema plaanid nurjunud," ütles Zora, „sest nagu ma aru saan, pole kiri jõudnud adressaadini."

133

Jah," sõnas Zveri. „Eksikombel toimetati see meie, mitte tema agentide kätte."

„Siis pole ju midagi hirmsat."

„ Õnneks mitte, kuid selle pärast hakkasin ma kahtlustama eranditult kõiki. Üldiselt kavatsen viivitamata tegutsema hakata, kuni pole juhtunud midagi seesugust, mis võiks minu plaane segada."

„ Tähendab, et kõik on valmis?" küsis Zora.

„Kõik on valmis," vastas mees. „Asume teele homme hommikul. Nüüd räägi mulle, mis siin juhtus sellal, kui ma Oparis olin. Miks kargasid ära araablased ja miks läksid sa nendega?"

„Abu Batn oli hingepõhjani solvunud, et sa jätsid ta laagrit valvama. Araablased arvasid, et sa lõid nende vapruses kahtle ma, ja minu arust"oleksid nad sind igal juhul maha jätnud. Järgmisel päeval pärast teie lahkumist sattus laagrisse võõras naine. See oli väga ilus valge naine Oparist ja Abu Batn, kavatsedes taevaliku armulikkuse märgina saatuse poolt läkitatud võimalusest endale kasu lõigata, viis meid kaasa, et pärast kodumaale naasmist orjadeks müüa."

„Kas maailmas enam polegi ausaid inimesi?" hüüdis Zveri.

„Kardan küll," vastas neiu.

Kuna Zveri põrnitses süngelt enda ette, ei märganud ta põlastavalt muiet, mis Zora vastust saatis.

Ta kirjeldas La röövimist Abu Batni laagrist ja šeigi raevu, kui see kuulis Ibn Dammuki reetlikkusest, rääkis siis oma põgenemisest, kuid vaikis maha Wayne Colti osa ja Zverile jäi mulje, nagu oleks ta ekselnud džunglis üksinda, kuni suur ahv ta kinni kahmas. Zora kirjeldas üksikasjalikult Tarzani headust ja abivalmidust ning pajatas hiigelsuurest elevandist, kes teda päeval oli valvanud.

„Kõlab kui muinasjutt," ütles Zveri, „kuid olen sellest ahv-inimesest küllalt palju kuulnud ja mind enam haneks ei tõmba. Seepärast ütlen sulle: nii kaua kui ta elus on, meie rahu ei saa."

„ Vangina ei saa ta meile halba teha. Kui sa mind tõesti armastad, nagu kinnitad, väärib minu elu päästnud inimene rohkem kui kuulsusetu surm."

„Aitab sellest," lausus Zveri. „Ütlesin juba, et ei tapa teda."

Kuid tema salakavalas ajus valmis juba plaan, kuidas hävitada Tarzanit ja pidada samal ajal Zorale antud lubadust.

134

XV. „Tapa, Tantor, tapa!"

Järgmise päeva varahommikul lahkus ekspeditsioon hanereas laagrist. Metsikud mustanahalised sõdurid kandsid Prantsuse koloniaalvägede mundrit, Zveri, Romero, Ivitch ja Mori aga prantsuse ohvitseri oma. Rivis kõndis ka Zora Drinov, keda Zveri tema palvetest hoolimata ei lubanud jääda Tarzani eest hoolitsema, öeldes, et rohkem ta tütarlast üksi ei jäta. Dorsky jäi käputäie neegritega vangi ning laskemoona ja varustust valvama.

Enne laagrist lahkumist andis Zveri Dorskyle viimased juhised.

„Usaldan selle asja täielikult teile," ütles ta. „Kõik peab paistma nii, nagu oleks ta proovinud põgeneda või siis halvemal juhul langenud õnnetusjuhtumi ohvriks."

„Olge mureta, seltsimees," vastas Dorsky. „See võõramaalane saab kõrvaldatud ammu enne teie tagasitulekut."

Vandenõulastel seisis ees pikk ja vaevarikas teekond. See kulges läbi Kagu-Abessiinia Itaalia Somaaliasse, viissada miili mööda teedeta maastikku. Zveri kavatses korraldada Itaalia koloonias ainult kihutusmiitingu, et veelgi rohkem õhutada itaallaste vihavaenu prantslaste vastu ja anda fašistlikule diktaatorile Zveri arust kauaoodatud ajend, et teostada oma Itaalia poolt Euroopa vallutamise meeletut unistust.

Võib-olla oli Zveri pisut hullumeelne, kuid ta oli hullumeelsete inimeste jünger, järgis neid, kelle võimuiha mõjus hävitavalt nende mõistusele. Selle tagajärjel minetasid nad võime eristada tegelikkust ettekujutusest. Pealegi oli Zveri nii kaua unistanud saada Aafrika keisriks, et nägi praegu enda ees ainuüksi oma eesmärki, unustanud kõik teel ettetulevad ületamatud takistused. Ta nägi uut Rooma keisrit, kes valitses Euroopat, ennast Aafrika keisrina, kes sõlmib liidu uue Euroopa riigiga kogu ülejäänud maailma vastu. Tema vaimusilma ette kerkis kaks toredat kullast trooni: ühel istus tähtsa näoga keiser Peter Esimene, teisel keisrinna Zora.

Ja sellest unistas ta kogu pika raske teekonna jooksul.

* * *

Järgmisel hommikul pärast haavatasaamist tuli Tarzan meelemärkusele. Ta oli nõrk ja haiglane, pea valutas kohutavalt. Kui

ta püüdis end liigutada, leidis ta, et käed ja jalad on kõvasti kinni seotud. Tarzan ei teadnud, mis oli temaga juhtunud, ega suutnud esialgu taibata, kus ta viibib, kuid pikkamisi tuli mälu tagasi. Ta nägi enda ümber telgi presentseinu ja taipas, et vaenlastel on mingil moel õnnestunud ta kinni võtta. Tarzan püüdis käsi köidikuist vabastada, kuid. tulemusteta.

Ahvinimene kikitas kõrvu ja haistis õhku, kuid ei hoomanud elevil laagri tundemärke, nagu ta oli näinud seda siis, kui oli tütarlapse tagasi toonud. Kuid ta tegi kindlaks, et oli möödunud vähemalt üks öö, sest läbi ukseava nähtavad varjud osutasid sellele, et päike seisis kõrgel seniidis, kuna viimane kord, kui Tarzan päikest nägi, seisis see madalal läänes. Hääli kuuldes sai ahvinimene aru, et ta pole üksi, ehkki oli kindel, et laagris viibis võrdlemisi vähe inimesi.

Džunglisügavusest kostis elevandi pasundamist ja mingi hetke vältel kõlas kaugusest lõvi möirgamise nõrk järelkaja. Tarzan püüdis uuesti köidikuid katki rebida, kuid need ei andnud järele. Siis pööras ta pead, et olla näoga ukseava poole, ja ta huulilt pääses veniv madal karje, hädas oleva looma karje.

Dorsky, kes oma telgi ees toolil lösutas, hüppas püsti. Hüt-tide ees elavalt lobisevad neegrid vakatasid paugupealt ja kah-masid relva kätte.

„Mis see oli?" küsis Dorsky oma mustalt teenrilt.

Neeger, kes oli silmad pärani ajanud ja värises üleni, raputas pead.

„Ei tea, bwana," ütles ta. „Ehk on see mees seal telgis surnud, sest niisugune kisa võib tulla ainult viirastuse kõrist."
‚Jama!" hüüatas Dorsky. „Lähme teda vaatama."
Kuid neeger taganes ja valge läks üksi.
Sisse astunud, nägi ta, et inimene lamas samas kohas, kuhu oli jäetud, kuid nüüd olid ta silmad lahti, ja kui need kohtusid venelase omadega, oli viimasel selline tunne, nagu vaataks ta silma lõksulangenud metsloomale.
„Noh, mis on," küsis Dorsky, „oled teadvusele tulnud, ah? Mida sa tahad?"
Vang ei vastanud, kuid tema silmad rippusid endiselt Dorsky näo küljes. See liikumatu pilk oli nii ainitine, et Dorskyl hakkas imelik.
„Kui sa ei räägi, võib sul kehvasti minna," turtsatas Dorsky, kuid mõtles samas, et võib-olla ei saa inimene temast aru. Siis
136
pöördus ta ukseava poole ja hõikas neegreid, kes pooleldi uudishimust, pooleldi hirmust telgi juures tunglesid.
„Üks teist tulgu siia," käskis Dorsky.
Algul paistis, et keegi ei kavatse kuuletuda, kuid peagi astus ligi suurt kasvu sõdur.
«Kontrolli, kas see sell saab sinu keelest aru. Tule sisse ja ütle talle, et mul on üks ettepanek ja tema enese huvides on see ära kuulata."
„Kui see on tõepoolest Ahvide Tarzan," lausus mustanahaline, „siis mõistab ta mind." Ta sisenes ettevaatlikult telki.
Neeger kordas Dorsky sõnu oma murdes, kuid ahvinimene ei teinud väljagi, et ta aru saab. Dorsky kannatus katkes.
„Sa neetud ahv!" kisendas ta. „Pole mõtet mind lollitada. Tean väga hästi, et sa selle poisi mulinast aru saad, samuti tean ka seda, et oled inglane ja oskad inglise keelt. Annan sulle viis minutit järelemõtlemiseks, siis tulen tagasi. Kui sa selleks ajaks rääkima ei hakka, süüdista iseennast."
Seejärel pöördus ta kannapealt ringi ja väljus telgist.
* * *
Väike Nkima oli läbinud pika teekonna. Tema kaela ümber oli seotud tugev rihm ja selle külge kinnitatud väike nahkkoti-ke kirjaga. Lõppude lõpuks oli ta selle waziride suguharu pealiku Muviro kätte toimetanud, ja kui wazirid asusid pikale rännakule, kükitas Nkima uhkelt Muviro õlal. Mõne aja pärast, alludes oma tasakaalutu mõistuse mingile tujule või mõnele ületamatule tuhinale, jättis ta mustanahalised sõdurid maha. Jäänud palgest palgesse kõigi ohtudega, mida ta nii kohutavalt kartis, siirdus üksinda oma asju ajama.
Hiiglaslikke puid mööda läbi džungli liikudes sattus Nkima alailma täbarasse olukorda ja jõudis suurivaevu sääred teha. Oleks ta suutnud kiusatusele vastu panna, oleks ta taganud endale turvalisuse, kuid seda ta teha ei võinud ja sattus seetõttu alatasa kimbatusse, mängides vingerpussi juhuslikele võõrastele, kes ei osanud pärdik Nkima nalja hinnata isegi siis, kui neil oli naljasoon olemas. Nkima ei suutnud unustada, et oli džung-livalitseja Tarzani sõber ja usaldusalune, kuigi ilmselt unustas alatasa, et Tarzanit pole tema kõrval ja teda ei kaitse keegi, kui
137
ta teisi, väiksemate eesõigustega ahve sõimu ja solvangutega üle külvab.
Et ta üldse terve nahaga pääses, see kõneleb pigem tema kiirusest kui tarkusest või vaprusest. Kakluspaigast põgenes ta alati hirmununa hingepiinast läbilõikavalt kriisates. Ta oleks pidanud targemaks saama, aga kus sa sellega! Hädavaevalt lipsanud minema ühe jälitaja ees, kes kavatses teda lõhki rebida, hakkas ta, nagu poleks

midagi juhtunud, kohe õrritama järgmist vastutulijat, otsekui nimme välja valides neid, kes olid temast suuremad ja tugevamad.

Mõnikord lippas ta ühte suunda, mõnikord teise, mis võttis palju rohkem aega kui tema rännakuks vaja oli. Vastasel korral oleks ta jõudnud oma isanda juurde õigel ajal ja olnud talle kasulik just sel silmapilgul, mil Tarzan vajas sõbra abi rohkem kui võib-olla kunagi varem oma elus.

Just praegu, kui Nkima laskis metsatihnikus jalga vana isase babuiini eest, kellele ta nii imeosavasti oli virutanud kepiga, lähenes Michael Dorsky telgile, kus lamas Nkima isand, kinniseotud ja abitu. Viis minutit oli möödas ja Dorsky tuli vastust saama. Ta tuli üksi ning juba telki sisenedes oli tal valmis lihtne ja hästi läbimõeldud tegutsemisplaan.

Vangi näoilme oli muutunud: ta näis teraselt kuulatavat. Ka Dorsky kikitas kõrvu, kuid. ei kuulnud midagi, sest võrreldes Ahvide Tarzani kuulmisega oli Michael Dorsky kurt. See, mida Tarzan kuulis, täitis teda vaikse rahuldustundega..

«Üldiselt on siis nii," ütles Dorsky, „et tulin sulle andma viimast võimalust. Seltsimees Zveri viis Opari kaks ekspeditsiooni kulda otsima, mis on teadupärast seal varjul. Mõlemad retked nurjusid. Teame ka seda, et sa tead Opari varakambrite asukohta ja võid meid sinna juhatada. Kui sa tõotad seda teha, kui seltsimees Zveri tagasi tuleb, ei tehta sulle midagi, vaid lastakse koguni vabaks niipea, kui seltsimees Zveri tunneb, et vabaduses pole sa enam ohtlik. Kui sa aga keeldud, siis sured."

Ta tõmbas vöölt tupest pika õhukese teraga pistoda.

„Kui sa ei vasta, võtan ma seda kui keeldumist minu ette panekut vastu võtta."

Kuivõrd ahvinimene oli endiselt tumm kui kala, tõstis vene lane õhukese tera ta silmade ette.

„Mõtle hästi järele, ahv," ütles ta, „ja pea meeles, et kui ma selle sulle ribide vahele torkan, ei tee sa piuksugi. See läbistab

138

su südame ja jääb sinna, kuni oled verest tühjaks jooksnud. Siis tõmban selle välja" ja maskeerin haava. Samal päeval leitakse sind surnult ja ma ütlen neegritele, et sind tappis juhuslik kuul. Nii ei saa sinu sõbrad kunagi tõde teada. Keegi ei saa sinu eest kätte maksta ja sa sured mõttetult."

Dorsky ootas vastust. Ta tigedad silmad peegeldusid ähvardavalt ahvinimese külmades hallides silmades.

Pistoda oli nüüd Tarzani näole väga lähedal. Äkki heitis Tar-zan kiire liigutusega pea üles otsekui metsloom ja vajutas oma lõuapärad nagu terasest püünisrauad Dorsky randme ümber. See põrkas valukarjatusega tagasi. Tema nõrgaks jäänud sõrmede vahelt kukkus relv maha. Samal hetkel põimis Tarzan jalad võimaliku mõrvari jalapöidade ümber ja kui Dorsky selili kukkus, tõmbas ta endaga kaasa Tarzani, kes jäi nüüd talle peale.

Ahvinimene tuvastas Dorsky randmeluude praksatuse järgi, et tema hammustusest on vastase parem käsi tegutsemisvõime-tu, ja laskis selle lahti. Siis leidsid ahvinimese lõuapärad venelase õuduseks üles tema kaela tõmbsoone ja kõrist tungis esile metsiku kiskja lorin.

Oma mehi appi hüüdes püüdis Dorsky vasaku käega paremalt puusalt revolvrit kahmata, kuid mõistis peagi, et kuni ta Tarzanit enda pealt maha ei heida, see tal ei õnnestu.

Dorsky kuulis juba, kuidas inimesed üksteisest üle karjudes telgi poole jooksid, kõlasid üllatus- ja hirmuhüüded. Järgmisel hetkel oli telk nende kohalt kadunud ja Dorsky nägi määratut isaelevanti, kes kerkis tema ja ta metsiku vastase kohale.

Silmapilk jättis Tarzan venelase kõri rahule ja veeretas end temast kaugemale. Niipea kui ta oli seda teinud, leidis Dorsky käsi revolvri.

„Tapa, Tantor!" kisendas ahvinimene. „Tapa!"

Paksunahalise looma painduv lont põimus venelase keha ümber. Elevandi väikestes silmades lahvatas põlema punane vi-hatuli ja läbilõikavalt pasundades tõstis ta Dorsky kõrgele pea kohale, võttis hoogu ja virutas vastu maad.

Vapustatud neegrid lidusid džungilisse hirmunud pilke seljataha heites. Siis tormas Tantor oma ohvri kallale. Tohutute kihvadega naelutas ta Dorsky maa külge ja hakkas siis kõrvulukustavalt pasundades pöörase raevuga tema otsas trampima, kuni Michael Dorskyst oli jäänud järele vaid verine löga.

Sellest hetkest peale, kui Tantor oli venelase kinni kahmanud,

püüdis Tarzan edutult hiiglasliku looma raevu vaigistada, kuid Tantor jäi käskudele kurdiks, kuni oli kätte maksnud sellele olendile, kes oli julgenud ta sõbrale kallale tungida. Kui raev oli lahtunud, astus ta vaikselt Tarzani juurde ning üheainsa sõna peale tõstis võimsa londiga ahvinimese pronkspruuni keha üles ja viis metsa.

Tantor kandis abitu sõbra sügavale džunglisse üksildasele välule ja pani puu varju pehmele rohule ettevaatlikult maha. Hiiglaslik isaelevant ei saanud enam teha midagi rohkemat kui Tarzanit valvata. Dorsky tapmisest põhjustatud tugeva erutuse tõttu ja murest Tarzani käekäigu pärast oli Tantor närviline ja ärritatud. Ta seisis, kõrvad kikkis, püüdes tabada vähimatki kahtlast häält, kõigutades tundlikku lonti kahele poole ja haistes võimalikku hädaohtu.

Valutav haav tegi Tarzanile palju vähem muret kui piinav janu. Ta hõikas väikestele ahvidele, kes teda puude otsast jälgisid:

„Tulge, manud, ja päästke mu käed lahti." „Me kardame," vastas vana ahv.

„Olen Ahvide Tarzan," püüdis inimene neile aru pähe panna. „Tarzan on alati olnud teie sõber. Ta ei tee teile midagi halba."

„Me kardame," kordas vana ahv. „Tarzan jättis meid maha. Džungel pole juba palju kuid Tarzanit näinud, ent tulid teised tarmanganid ja võõrad gomanganid müristavate keppidega. Nad pidasid jahti väikesele Manule ja tapsid ta. Kui Tarzan oleks meie sõber olnud, oleks ta need inimesed minema ajanud."

„Kui ma oleksin siin olnud, poleks võõrad inimesed teid puutunud," ütles Tarzan. „Tarzan oleks teid kaitsnud. Nüüd olen ma tagasi, kuid ei saa võõraid hävitada või minema ajada, kuni mu käed pole köidikutest vabastatud." .

„Kes sidus su käed kinni?" küsis ahv.

„Võõrad tarmanganid," vastas Tarzan.

«Tähendab, nad on Tarzanist tugevamad," ütles Manu, «seega pole meil mõtet sind vabastada. Kui võõrad tarmanganid saavad teada, et seda tegime meie, nad vihastavad, tulevad siia ja löövad meid maha. Las Tarzan, kes oli paljude vihmade vältel džunglivalitseja, vabastab end ise."

Nähes, et Manut appi paluda on asjatu, tõi Tarzan nõrga lootusega hinges kuuldavale omapärase veniva kaebliku hädakisa, mida kasutavad suured ahvid. Pikkamisi tugevnedes paisus see

läbilõikavaks ulgumiseks, mis kandus kaugele hääletusse džunglisse.

Suured ja väikesed metsloomad, kus nad ka iganes viibisid, jäid seisma, kui tavatu noot nende tundliku kuulmekileni jõudis. Keegi neist ei ehmunud, sest see kisendus pajatas, et suur isasloom on hädaohus ja seetõttu loomulikult kahjutu. Šaakalid aga tõlgendasid seda karjet kui peatset võimalust lihal hea maitsta lasta ja pistsid traavima mööda džunglit selles suunas, kust hääl oli kostnud. Seda kuulis ka hüään Dango ja

hakkas pehmetel käppadel hiilima sinnapoole, lootes leida abitut looma, kes osutub kergeks jahisaagiks. Kaugel džunglis kuulis ka väike ahv appikutse nõrka järelkaja ja tundis ära kutsuja hääle/Paigalt sööstnud, tormas ta ülepeakaela läbi džungli, lennates si-' hikindlalt ja ennastunustavalt kõige otsemat teed, mida juhtus temaga väga harva.

Tarzan saatis Tantori jõest londiga vett tooma. Ta haistis eemalt šaakalite lõhna ja Dango jälki haisu, kuid lootis, et Tan-tor jõuab tagasi enne, kui nad tema juurde hiilivad. Hirmu ta ei tundnud, oli vaid vaistlik enesealalhoiutung. Šaakaleid ta põlgas ja teadis, et kuigi on kätest-jalust seotud, suudab siiski arglikke loomi endast eemale hoida. Hoopis teine asi oli Dango. Niipea kui see jälk olend näeb tema abitust, laseb ta käiku võimsad lõuapärad ja teeb talle kähku lõpu peale. Tarzan tundis selle metslooma armutust ja julmust, teadis, et terves džunglis pole Dangost metsikumat looma.

Esimesena jõudsid kohale šaakalid. Nad peatusid väikese välu servas ja hakkasid teda jälgima. Seejärel hiilisid pikkamisi tänitades lähemale, aga kui Tarzan järsku istukile tõusis, jooksid ulgudes laiali. Kolmel korral hiilisid šaakalid tema juurde, saades võitu hirmust, kuid siis ilmus välule kohutav hiiliv vari ja šaakalid jooksid ohutusse kaugusse. Saabunud oli hüään Dango.

Metsloom seisatas, silmitsedes istuvat tarzanit uudishimu ja hirmuga, siis aga hakkas urisema. Inimene urises vastu. Äkki kõlas nende pea kohal valjuhäälne kriiskamine. Tarzan kergitas pead ja nägi väikest Nkimat, kes tantsiskles tema kohal oksal.

„Tule alla, Nkima," hüüdis Tarzan, „ja päästa mu käed lahti!"

„Dango! Dango!" kriiskas Nkima. „Väike Nkima kardab Dangot."

„Kui sa praegu kohe tuled," ütles Tarzan, „pole see ohtlik, aga kui ootad liiga kaua, tapab Dango Tarzani ja kes hakkab siis väikest Nkimat kaitsma?"

„Nkima tuleb," hõikas väike ahv ja hüppas Tarzani õlale.

Hüään paljastas kihvad ja lagistas hirmuäratavalt naerda.

„Tee kiiremini, Nkima," sundis Tarzan teda tagant ja hirmust värisedes hakkas väike ahv Tarzani randmete ümbert nahkrihmu lahti päästma.

Näotu koonu alla lasknud, tegi Dango ootamatu hüppe ja ahvinimese võimsatest kopsudest tungis välja kõuehäälne möiratus, mis oleks võinud au teha Numale endale. Ehmatusest kiu-natades pööras arglik Dango ümber ja sööstis välu kaugemasse otsa, kus jäi seisma, turritas karvu ja urises.

«Kiirusta, Nkima," ütles Tarzan. „Dango tuleb uuesti. Võibolla üks kord, võib-olla kaks, aga võib-olla palju kordi, kuni taipab, et olen abitu, ja siis ta enam ei peatu ega pööra tagasi."

„Väikese Nkima sõrmed on väsinud," õigustas end Manu. „Nad on nõrgad ja värisevad. Nad ei saa.sõlme lahti."

„Nkimal on teravad hambad," tuletas Tarzan talle meelde. „Milleks asjatult aega raisata, päästes väsinud sõrmedega sõlmi lahti, kui nad seda nagunii teha ei suuda? Las teevad selle töö ära sinu teravad hambad."

Nkima hakkas silmapilk rihma närima. Et ta suu oli hõivatud, oli Nkima sunnitud vaikima ning töö edenes jõudsalt ja peatusteta.

Selle aja jooksul sööstis Dango kahel korral ettepoole, tulles iga kord pisut lähemale, kuid pööras jälle ümber, kartes ähvardavalt urisevat ahvinimest, kes oli jõudnud tekitada džunglis segadust.

Kõrgel puude ladvus vingusid, sõimlesid ja kriiskasid ahvid, kaugel kõmises äikesemürinana Numa möiratus, jõe äärest aga kostis Tantori kõrvulukustav hüüd.

Väike Nkima näris palavikuliselt rihmu, kui Dango ründas uuesti. Ilmselt oli ta veendunud suure tarmangani abituses ja sööstis nüüd lõrisedes inimesele kallale.

Samal hetkel pingutas Tarzan oma käte võimsaid lihaseid, millest ahvipõnn Nkima eemale lendas, ja püüdis köidikuid katki rebida, et pääseda julmast surmast, millega ähvardasid teda need ilased lõuad. Nkima teravatest hammastest pooleldi läbi-näritud rihmad andsid uskumatule ponnistusele järele.

Kui Dango pronkspruuni kaela sihtides hüppas, heitis Tarzan käe ette ja haaras looma kõrist kinni, kuid raske keha tõuge

142

paiskas ta maha. Dango väänles, pani vastu ja kraapis küüntega, püüdes asjatult end ahvinimese surmahaardest lahti rebida, kuid raudsed sõrmed sulgusid armutult ta kõri ümber, kuni hiiglaslik elukas lämbuma hakkas ja abitult oma oletatava ohvri kehale kukkus.

Tarzan ei nõrgendanud haaret, kuni oli veendunud Dango surmas. Kui kahtlusi enam polnud, virutas ta korjuse endast eemale, tõusis istukile ja hakkas kiiresti jalgu rihmadest lahti päästma.

Selle lühikese heitluse ajaks oli Nkima roninud hiigelsuure puu kõige ülemistele okstele, kus ta kargles ohjeldamatult kriisates ja isandat ergutades, Alles siis, kui Nkima oli lõplikult veendunud Tarzani võidus, tuli ta alla. Et mitte eksida, lähenes ta ettevaatlikult Dango korjusele, silmitses seda tähelepanelikult ning, saanud oma järelduste õigsusele kinnitust, hüppas selle otsa ja kukkus hingetut laipa raevukalt tümitama. Seistes hüääni korjusel, kisendas ta seejärel enesega rahulolevalt ja uljalt kogu maailmale kõrvulukustava väljakutse, justkui oleks tema võimud ohtliku vaenlase.

Oma sõbra appihüüdu kuuldes kiirustas Tantor tagasi, ilma et oleks saanud vett võtta. Ta kihutas ahvinimese kutse peale otsejoones, valimata teed, paisates ümber puid, kuni jõudis väikesele välule, tulivihane võitluskärast — hiiglaslik lahinguma-sin, mis kobrutas raevust ja kättemaksuihast.

Tantori nägemine pole kiita ja paistis, et ta paratamatult tallab jalge alla ahvinimese, kes tema teel lamas. Aga kui Tarzan teda kõnetas, jäi suur loom nagu naelutatult tema kõrvale seisma ja hakkas kohapeal ringi keerutama, kõrvad loperdamas, lont püsti, ja pasundas ähvardavalt — Tantor otsis seda, kes ähvardas tema sõpra.

«Rahulikult, Tantor. See oli Dango. Ta on juba surnud," lausus ahvimmene.

Niipea kui elevandi silmad hüääni korjust märkasid, tormas ta sellele kallale ja nagu varem Dorskyt sõtkus selle veriseks lögaks. Nkima punus läbilõikavalt kiljudes puu otsa.

Pahkluud köidikutest vabastanud, tõusis Tarzan püsti ja kutsus elevanti. Tantor tuli vaikselt, jäi ta kõrvale seisma, puudutas londiga ahvinimese keha. Tänu sõbra tervistavale meelerahule vaibus elevandi raev ja ta närvid rahunesid.

Sedamaid tuli Nkima, hüppas osavasti õõtsuvalt oksalt Tantori

143

selga ja sealt Tarzani õlale. Põiminud väikesed käed ahvinimese kaela ümber, surus ta põse suure tarmangani, oma isanda ja ebajumala pronkspruuni põse vastu.

Nii nad seisid, kolm sõpra, sõnatus ühenduses, mis on omane vaid loomadele, kuni varjud venisid ja päike metsa taha veeres.

XVI. „Tulge tagasi!"

Läbielatud raskused olid kurnanud Wayne Colti tunduvalt rohkem, kui ta ise oletas. Enne kui organism jõudis kosuda, murdis ta maha palavik.

Leegitseva Jumala ülempreestrinna, kel oli suuri teadmisi Opari muistsest rahvameditsiinist, tundis paljude juurte ja rohtude raviomadusi, samuti loitsude müstilist jõudu, mis haige kehast kurje vaime välja ajasid. Päeval korjas ta taimi ja valmistas tõmmiseid, öösel istus oma hoolealuse jalge ees ja luges laulval häälel arusaamatuid palveid, mis olid sündinud sajandite hämarusse kadunud templites, mille kohal nüüd veeretas laineid vägev ookean. Ja sellal, kui ta püüdis kõigi kättesaadavate abinõudega ajada välja tõvedeemonit, mis oli vallanud selle võõrast ilmast tulnud inimese, pidas Jad-bal-ja, Kuldlõvi, jahti kolme eest. Ehkki ta juhtus mõnikord tapma jahisaagi kusagil kaugel, tõi alati selle üksildasse kohta, kus naine meest põetas.

Pikkamööda venisid päevad täis palavikku ja sonimist, mida selge teadvuse hetked katkestasid vaid harva. Pahatihti tekkis Colti peas kummaliste nägemuste virvarr, milles La muutus kord Zora Drinoviks, kord taevaseks päästeingliks, ent millist välimust ta ka ei võtnud, oli teda alati hea vaadata. Kui La mõneks, ajaks ära läks, mis oli paratamatu, tundis Colt tuska ja masendust. . .

Sellal kui La tema jalge ees põlvitades tõusvat, seniidis seisvat või siis loojuvat päikest palus, mida ta ikka tavatses teha, võis siis muusikalist rõhku ja meloodilisust pooleldi arvestades kummalisi võõrakeelseid laule ümises, saates neid kombe juurde kuuluvate salapäraste liigutustega, uskus Colt kindlalt, et palavik tõuseb ja ta hakkab jälle'sonima.

Nii möödusid päevad. Samal ajal kui Colt abituna oma asemel lamas, liikus Zveri Itaalia Somaalia poole, aga Tarzan, kelle haav oli paranenud, järgnes otseteed ekspeditsioonile, õlal

144

pärdik Nkima, kes päev läbi aina torises ja vigises.

Vandenõulaste laagrisse jäänud käputäis neegreid oli pärast pruukosti puu varjus pikutamas. Päevast, mil hukkus Dorsky ja põgenes vang, oli möödunud nädal. Hirm, mille oli esile kutsunud ahvinimese vabadusse pääsemine, oli nüüdseks vaibunud. Olles hingeliselt lähedased džungliasukatele, unustasid nad peagi hirmu ega vaevanud end uue ootamisega, nagu see on omane tsiviliseeritud tobule.

Seepärast tabas neegreid ootamatult pilt, mis sel hommikul neile avanes. Nad ei kuulnud vähimatki häält — džungliloo-mad, sõltumata kogukusest ja kaalust, liiguvad käratult.—, kui järsku kerkis laagri piirile hiiglaslik elevant, kelle seljas troonis hiljutine vang, kes, nagu nad juba teadsid, oli Ahvide Tarzan, jä tema õlale oli end sättinud väike ahv.

Hirmukisaga kargasid neegrid jalule ja pistsid džunglisse plehku.

Tarzan hüppas kergelt maha ja astus Dorsky telki. Ta läks sinna kindla eesmärgiga ja tema oletus osutus õigeks: ta leidis venelase telgist oma nööri ja noa, mis taltkinninabimisel oli ära võetud. Vibu, nooled ja oda leidis ta hõlpsasti neegrite hütist. Leidnud kõik, mis vaja, lahkus ta niisama hääletult, kui oli ilmunudki.

Saabus aeg, mil Tarzan pidi viivitamatult asuma oma vaenlasi jälitama, jättes Tantori vaikust ja rahu nautima.

„ Lähen ära, Tantor," ütles Tarzan. „Sina aga otsi kõige õrnema koorega noori puid ja hoia end inimeste eest, sest üksnes nemad on kogu maailmas kõige elava vaenlased."

Tarzan kadus metsa koos Nkimaga, kes oli liibunud ta pronkspruuni kaela vastu.

Zveri salga jälje üles võtnud, ei hakanud ahvinimene minema nende teed mööda, sest talle oli niigi kõik selge. Mõne nädala eest, kui ta oli puu otsast laagrit jälginud, kuulis ta juhtkonda oma plaane arutamas ja teadis seetõttu nende eesmärki, samuti seda, kui kiiresti nad liiguvad, ja võis umbkaudu kindlaks määrata, kus ta nad kätte

saab. Et tal polnud koorma all küürutavaid kandjaid ega aheldanud teda maised rajad, liikus Tarzan ekspeditsioonist mitu korda kiiremini.

Kolonnile jõudis ta järele pimedas, kui väsinud salk laagrisse jäi. Inimesed sõid õhtueinet ja muutusid reipamaks, paljud laulsid. Asjasse pühendamatu võis arvata, et tema ees on Prantsuse

145

koloniaalvägede sõjalaager: lõkked, ajutised varikatused ja ohvitseride telgid olid paigutatud sõjaväelasliku täpsusega, mida poleks hakanud tegema jahimehed või teaduslik uurimis-retk, peagi patrullisid laagris mundris tunnimehed. Kõik see oli Miguel Romero teene, kelle sõjaasjanduse suurepärast tundmist oli Zveri sunnitud arvestama, mis, muide, ei vähendanud viha-vimma, mida mõlemad teineteise vastu tundsid.

Tarzan jälgis puu otsast, mis all toimus, püüdes võimalikult täpselt kindlaks teha relvastatud inimeste arvu, kes moodustasid lahingurühma. Samal ajal lippas Nkima tema salajast ülesannet täites kärmelt puude otsas idasse. Ahvinimene nägi, et Zveri salk ohustas Aafrikas rahu, sest selle read olid märgatavalt täienenud arvukate suurte ja sõjakate suguharude esindajatega, keda võis hõlpsasti keelitada järgnema sellele hullumeelsele pealikule, tõotades neile võidu puhul kasumit. Kuid just Peter Zveri võitu ei saanud Ahvide Tarzan kuidagi lubada ja praegu avanes talle üks võimalus põrmustada venelase impee-riumiunistus, kuni see oli veel unistuseks jäänud. Seda võis hävitada lihtsal viisil — karmide ja julmade džunglimeetodite abil, mille peale Ahvide Tarzan oli ületamatu meister.

Tarzan sättis noole paika ja tõmbas parema käega pikkamisi vibunööri tagasi, kuni noole ots jõudis vasaku pöidlaga ühekaugusele. Tema liigutusi iseloomustas kergus, loomulik nõtkus. Tundus, et Tarzan üldse ei sihtinudki, aga kui ta noole lendu laskis, tungis see tunnimehele puusa — just sinna, kuhu Ahvide Tarzan selle suunanud oli.

Hämmastuse ja valukarjatusega kukkus mustanahaline maha, mitte niivõrd valust kui ehmatusest. Aga kui seltsimehed ta sisse piirasid, oli Tarzan juba džunglipimedusse kadunud.

Haavatu kisa kuuldes ruttasid Zveri, Romero ja teised ninamehed oma telgist välja ja ühinesid ärritatud neegritega, kes ümbritsesid Tarzani ründe ohvrit.

„Kes sinu pihta laskis?" küsis Zveri, kui nägi tunnimehe puusas tolknevat noolt

„Ei tea," vastas see.

„Kas sul on laagris vaenlast, kes tahab sind tappa?" küsis Zveri.

„Isegi kui oleks," lausus Romero, „poleks see saanud vibust lasta, sest me ei võtnud vibusid ega nooli ühes."

„Selle peale ma ei tulnudki," ütles Zveri.

146

«Tähendab, laskis keegi võõras, mitte meie omadest," järeldas Romero.

Suurivaevu ja oma ohvri karjumise saatel kiskusid Ivitch ja Romero tunnimehe jalast noole välja, Zveri ja Kitembo tegid samal ajal igasuguseid oletusi selle kohta, mis võis siis tegelikult juhtuda.

«Ilmselt oleme vaenulikult meelestatud pärismaalastega kokku sattunud," ütles Zveri.

Kitembo kehitas põiklevalt õlgu.

„Las ma vaatan noolt," pöördus ta Romero poole. «Ehk pajatab see meile midagi."

Mehhiklane andis noole mustanahalisele pealikule, kes viis selle lõkke juurde ja hakkas tähelepanelikult uurima. Teda ümbritsevad valged ootasid kärsitult tulemust.

Viimaks ajas Kitembo end sirgu. Tema nägu oli tõsiseks muutunud, hääl varises kergelt, kui ta rääkima hakkas.

„Asi on halb," ütles ta oma kuulikujulist pead vangutades.
«Mida sa silmas pead?" muutus Zveri valvsaks.
«Sellel noolel on põhilaagrisse jäetud sõduri märk," vastas pealik.
«See on ju võimatu!" karjatas Zveri.
Kitembo õlad tõmblesid.
«Tean," ütles ta, „ja siiski on see nii."
«Noolega tapeti hindu," tuletas meelde Kitembo kõrval seisev neeger.
«Pea suu, lobamokk," nähvas Romero, „või kogu laager satub paanikasse."
«Õige," toetas Zveri. «Peame selle asja summutama."
Ta pöördus neegri poole, kes oli hindu surma meenutanud.
«Sinaja Kitembo ei tohi sellest oma inimestele lobiseda," käskis ta. «Jäägu kõik meie vahele."
Kitembo ja sõdur nõustusid saladust hoidma, kuid ei möödunud poolt tundigi, kui kõik laagris juba teadsid, et tunnimeest oli haavatud põhilaagrisse jäetud noolega, ja sõdurid häälestasid end otsekohe sellele, et pikal teekonnal ootavad neid ees õnnetused.
Vahejuhtumi mõju neegrite käitumisele andis end tunda juba järgmisel päeval. Nad muutusid sõnaahtraks ja mõtlikuks, rääkisid omavahel vaikse häälega. Kuid nende närvilisuse tundemärke päevasel ajal ei saanud võrreldagi nende hingelise seisundiga,

mis tuli ilmsiks pimeduse saabudes. Hirm paistis läbi ka tunnimeeste käitumisest. Alatasa tardusid nad paigale, kuulatades hääli, mis kostsid laagrit ümbritsevast pimedusest. Enamik neist olid vaprad sõdurid, kes poleks nähtava vaenlase ees kohkuma löönud, kuid nad olid eranditult kõik veendunud, et tegemist on üleloomuliku jõuga, kelle vastu pole kasu ei relvast ega vaprusest. Nad tundsid, et neid jälgivad kummituse silmad, mistõttu nad polnud sugugi vähem löödud, kui oleksid temaga palgest palgesse kokku põrganud, aga võib-olla isegi rohkem. Siiski muretsesid nad ilmaaegu, sest nende ebauskliku hirmu põhjustaja oli kiiresti eemaldunud juba mitme miili kaugusele džunglisse ja vahemaa pikenes iga sekundiga.
Kuid üks teine jõud, mis oleks pannud neid sootuks rohkem muretsema, kui nad oleksid seda teadnud, ootas veel ees rajal, mis tuli ületada teel sihtkohta.
Tillukeste lõkete ümber, kus valmis söök, kükitas sadakond mustanahalist sõdurit. Valged suled nende peaehetes lehvisid vähimagi liigutuse juures kaasa. Sõdureid valvasid vahimehed, kes ei kartnud kedagi ega midagi, sest need inimesed ei tundnud hirmu kurjade vaimude ees. Nad kandsid kaelas nahkko-tikeses amulett! ja palusid võõraid jumalaid, kuid hingepõhjas tundsid nad nii ühe kui teise vastu üha suuremat umbusku. Isiklike kogemuste ja targa juhi õpetuste põhjal olid nad mõistnud, et võidu saavutamiseks tuleb loota iseendale ja oma relvale, mitte jumalale.
See oli lõbus, elurõõmus seltskond arvukate uurimisretkede veterane ja nagu kõik veteranid, kasutasid nad iga väiksematki võimalust puhata ja meelt lahutada. Naerul ja naljadel polnud lõppu. Lusti keskpunktis oli väike ahvipärdik, kes kord õrritas teisi, kord õrnutses, ning keda samuti vastu nokiti ja hellitati. Oli silmanähtav, et ahvi ja mustanahalisi hiiglasi köitis tugev kiindumus. Kui ahvi sabast sikutati, tehti seda õrnalt, aga kui ta näilise raevuga neid ründas ja teravate hammastega sõrmi või käsi pures, võis näha, et ta tegi seda mängult. Nende lustimine oli räige, sest nad ise olid räiged ja tahumatud olendid, kuid see kõik oli mäng ja tugines vastastikusele kiindumusele.

Need inimesed olid just lõpetanud õhtusöögi, kui äkki langes mingisugune kogu, muutudes otsekui läbipaistvast õhust tegelikkuseks, hääletult laagri kohal kõrguva puu okstelt nende hulka.

148

Sada sõdurit kahmas silmapilk relva ja ka rahunes silmapilk. Hõisates „bwäna, bwana!" tunglesid nad pronkspruuni hiiglase ümber, kes seisis sõnatult nende keskel.

Nad laskusid tema ette põlvili, otsekui oleks ta keiser või jumal, lähemalolijad puudutasid austavalt tema käsi ja jalgu, sest waziridele polnud Ahvide Tarzan mitte ainult pealik, vaid midagi rohkemat, ja nad kummardasid teda omal vabal tahtel nagu elavat jumalat.

Ent kui sõdurid olid teda nähes rõõmsad, siis pärdik Nkima oli suurest õnnest lihtsalt arust ära. Ta traavis rutakalt mööda põlvitavate neegrite selgi ja hüppas Tarzani õlale, kus klammerdus erutatult vadistades ümber kaela.

„Olete ülesande hästi täitnud, mu lapsed," lausus ahvinime-ne, „ja väike Nkima on samuti kõigega hästi hakkama saanud. Ta tõi teile minu läkituse ja nüüd olete kõik tulnud kokkulepitud kohta, valmis tegutsema."

„Olime kogu aeg ühe päevatee võõramaalastest ees, bwana," vastas Muviro. „Puhkepeatusi tegime rajast kaugel, et nad ei märkaks meie jälgi ega hakkaks midagi kahtlustama."

„Neil pole teie siinviibimisest aimugi," ütles Tarzan. „Eile õhtul olin ma nende laagri kohal puu otsas peidus ega kuulnud midagi, mis oleks tunnistanud, et nad teavad nende ees rajal liikuvast salgast."

„Seal, kus pinnas oli pehme, pühkis kolonni sabas kõndiv sõdur meie jäljed okstega üle."

„Homme ootame neid siin," ütles ahvinimene, „täna õhtul kuulate Tarzanit, kes räägib, mida teil teha tuleb."

Kui Zveri kolonn järgmisel hommikul pärast rahulikult möödunud öist puhkust teele asus, oli kõigi meeleolu märgatavalt paranenud. Neegrid polnud küll unustanud kurjakuulutavat hoiatust, mis eelmisel ööl pimedusest nende juurde oli lennanud, kuid nad ei osanud kuigi kaua norutada.

Retke juhid rõõmustasid, et üle kolmandiku teest oli juba läbitud. Erinevatel põhjustel tahtsid kõik seda osa plaanist kiiresti teoks teha. Zveri uskus, et kavandatu edukast täitmisest sõltub kogu tema impeeriumiunistus. Ivitch, kes oli sündinud mäss-saja, oli õnnelik, mõeldes, et ekspeditsiooni edu põhjustab miljonitele inimestele ennekuulmatut tüli, samuti lootis ta minna Venemaale tagasi sangarina ja pealegi veel varaka sangarina.

Romero ja Mori igatsesid retke lõppemist hoopis muudel

149

põhjustel. Nad vihkasid venelast kogu hingest ja olid kaotanud tema vastu vähimagi usalduse. Oma tähtsuse ja tulevase suursugususega ärbeldes lobises Zveri liiga palju ja Romero taipas õige pea, et tegemist on petisega, ja mitte ainult ühega. Seda masti inimesed, nagu Romero oli aru saanud, püüavad saavutada omakasupüüdlikke eesmärke haneks tõmmatud tobukeste abil, pannes hädaohtu rahvaste rahu ja heaolu. Romerol polnud raske veenda Morit oma järelduste tõepärasuses. Olles nüüd täielikult pettunud, jätkasid need kaks ekspeditsiooniga ühist teekonda, sest arvasid, et nende plaanitud ärakargamine võib olla edukas vaid siis, kui salk on uuesti põhilaagrisse asunud.

Rännak jätkus pärast laagrist lahkumist peaaegu tund aega, kui üks kolonni eesotsas kõndiv Kitembo mustanahaline piilur äkki nagu naelutatult seisma jäi.

„Vaata!" ütles ta enda kannul käivale Kitembole.

Pealik astus sõduri kõrvale. Nende ees rajal tolknes otse maasse torgatud nool.
„See on hoiatus," lausus sõdur.
Kitembo tõmbas noole ettevaatlikult maast välja ja silmitses seda. Ta oleks meelsasti oma tähelepanekud enda teada jätnud, ehkki nähtu vapustas teda põhjalikult, kuid ka sõdur oli juba jõudnud noolt uurida.
„Seesama," ütles sõdur. „Üks neist, mis jäi põhilaagrisse."
Juurde astus Zveri ja Kitembo uiatas talle noole.
„Täpselt samasugune," ütles ta venelasele. „Meid hoiatatakse, et läheksime tagasi."
„Äh!" kõverdas Zveri üleolevalt suud. „See tühipaljas nool, mis maas tolknes, ei suuda peatada relvastatud inimeste kolonni. Poleks uskunud, et sa selline argpüks oled, Kitembo."
Neeger süngestus.
„Soovitaksin teil väljendeid valida," taltsutas ta Zverit. „Mina tunnen džunglis kehtivaid ohusignaale paremini kui teie. Me läheme edasi, sest oleme julged mehed, kuid paljud meist ei pöördu enam iialgi tagasi. Ka teie plaan kukub läbi."
Neid sõnu kuuldes tabas Zverit üks tema sagedasi raevu-hooge. Kuigi inimesed hakkasid edasi minema, olid nad sün-gestunud ning heitsid alatasa Zverile ja tema ohvitseridele tigedaid pilke.
Varsti pärast keskpäeva jäi ekspeditsioon puhkama. Nad olid

kõmpinud paksus metsas, mis oli hämar ja mõjus masendavalt, aga nüüd istusid maha väikeste gruppidena ja hakkasid sööma külma toitu, mis oli nende lõunane norm. Polnud kuulda ei laulu ega naeru, räägiti vähe.
Järsku kostis kusagilt ülevalt hääl, salapärane ja hirmuäratav. See kõneles bantu keeles, mida oskas enamik sõdureid.
„Minge tagasi, Kitembo lapsed," vannutas hääl. „Minge tagasi, või te surete. Jätke valged maha, kuni pole hilja."
Hääl vaikis. Inimesed surusid end hirmuga maadligi, jõllita-des üles puude poole. Zveri katkestas vaikuse. . „Mis kuraditemp see on? Mida ta ütles?" küsis Zveri.
„Ta käskis meid tagasi minna," vastas Kitembo.
„Mitte mingi hinna eest!" röögatas Zveri.
„Küll te kahetsete," lausus Kitembo.
„Ja mina arvasin, et sa tahad kuningaks saada!" kisendas Zveri. „Sinust oleks tulnud väga hea kuningas."
Kitembole meenus sedamaid ihaldatud autasu, millega Zveri oli teda kuude kaupa peibutanud: saada Keenia kuningaks. Selle nimel tasus riskida.
„Me läheme edasi," ütles ta.
„ Võib-olla tuleb teil jõudu kasutada," ütles Zveri, „kuid ärge millegi ees peatuma jääge. Peame edasi minema, saagu mis saab."
Seejärel pöördus ta teiste ohvitseride poole.
„Romero ja Mori, teie lähete kolonni järel ja tulistate igaühe pihta, kes keeldub edasi minemast."
Inimesed esialgu sellest ei keeldunud ja kui anti käsk teele asuda, läksid nad mornilt kolonni oma kohale. Nii käidi umbes tund aega, siis kostis eestpoolt veider hüüe, mida paljud olid juba Oparis kuulnud, ja mõne minuti pärast vannutas neid eemalt taas hääl:
„Jätke valged maha!"
Neegrid hakkasid omavahel sosistama. Ilmselt oli puhkemas vastuhakk. Siiski suutis Kitembo neid keelitada edasi minema, mis Zveril poleks mingi hinna eest korda läinud,

„Kui ma ainult selle ässitaja kätte saaksin," lausus Zveri Zora Dfinovile tema kõrval kolonni eesotsas kõndides. „Kui ta vaid korraks oma nina välja pistaks, saaksime tema pihta tuld anda, ja ongi kõik, mida ma tahan."

„See on inimene, kes tunneb hästi pärismaalaste hingelaadi,"

151

lausus neiu. „Arvatavasti mõne suguharu šamaan, kelle maaalal me liigume."

„Loodan, et see nii on," kostis Zveri. „Ma ei kahtle, et see inimene on pärismaalane, kuid kardan, et ta tegutseb kas inglaste või itaallaste juhtnööride järgi, et sel kombel meie seas korratust külvata ja meid kinni pidada, kuni koguvad jõude kallaletungiks."

„See on muidugi inimestele halba mõja avaldanud," ütles Zora. „Nad omistavad ju kõik need kummalised sündmused, alates Jafari surmast ja lõpetades tänase päevaga, sellelesamale jõule, milles nad oma ebausklikkuse tõttu näevad üleloomulikke sugemeid."

„Seda halvem neile endale," ütles Zveri, „sest tahavad seda või ei, peavad nad edasi minema, ja kui leiavad, et katse jooksu panna tähendab surma, siis mõistavad, et Peter Zveriga naljatada ei tasu."

„Kuid neid on palju, Peter," tuletas neiu talle meelde, „meid aga vähe. Pealegi on nad tänu sinule hästi relvastatud. Mulle tundub, et sa lood endale nuhtluseks Frankensteini, kes meid ise ka hävitab."

„Oled samasugune ebausklik kui neegridki," torises Zveri, „teed sääsest elevandi. Mina ju..."

Kolonni tagant, tõenäoliselt ülalt, kõlas taas hoiatav hääl: . Jätke valged maha! Minge tagasi!"

Marssivas kolonnis võttis jälle maad vaikus, kuid esimesed läksid edasi, sest Kitembo sundis neid tagant ja valged ohvitserid hirmutasid revolvriga.

Peagi lõppes mets väikese oru serval. Edasi kulges rada läbi pühvlirohutihniku, mis ulatus inimestel üle pea. Nad olid juba sinna sisse läinud, kui eespool kõlas lask, siis veel ja veel üks. Tundus, et tulistati pikast ahelikust ja just nende pihta.

Zveri andis neegrile käsu toimetada Zora kiiremas korras kolonni sappa, kus oli ohutum, ja läks ise talle järele, justkui otsima Romerot ja julgustama inimesi.

Ohvreid esialgu veel polnud, kuid kolonn jäi seisma ja rivi hakkas kiiresti lagunema.

„ Kähku, Romero!" karjus Zveri. „Võta juhtimine ees enda peale. Mina ja Mori katame tagalat ning tõkestame ärajooksmise."

Mehhiklane tormas edasi ning Ivitchi ja mõne mustanahalise

152

pealiku abiga moodustas ühest salgast pika aheliku, hakates sellega aeglaselt edasi liikuma, kuna Kitembo koos ülejäänutega järgnes talle kattena, jätnud Ivitchi, Mori ja Zveri varuväge korraldama.

Parast esimesi korratuid laske tulistamine lakkas. Saabunud vaikus oli mustanahaliste sõdurite krussis närvidele veelgi kurjakuulutavam. Vaenlase täielik vaikimine, vähimagi märgi puudumine liikumisest nende ees rohus ühenduses salapäraste hoiatustega, mis ikka veel nende kõrvus kõlasid, veensid neegreid selles, et nende ees polnud tavaline vaenlane.

„Tagasi!" kõlas eestpoolt rohust kurjakuulutavalt. „See on viimane hoiatus. Sõnakuulmatus toob surma!"

Ahelik lõi vankuma ja selle rahustamiseks andis Romero käskluse avada tuli. Vastuseks kärgatasid rohust püssipaugud ja sedapuhku langes tosin sõdurit tapetu või haavatuna maha.

«Rünnakule!" karjus Romero, kuid selle asemel pöörasid inimesed ümber ja tormasid tagasi.

Nähes eesliini sõdureid püsse maha viskavat ja plehku panevat, keeras ka kaitse ümber ja pistis jooksu, tõmmates kaasa reservi. Korratu inimvool viis ühes ka valged.

Nördinud Romero taganes üksinda. Vaenlast ta ei näinud, keegi teda ei jälitanud, ja see asjaolu pani teda hoopis rohkem muretsema kui vihisevad kuulid.

Kui ta niiviisi lonkis, olles kaaslastest kaugele maha jäänud, tundis ta, et jagab mingil määral seda alateadlikku hirmu, mis oli vallanud tema mustanahalisi relvavendi, või vähemasti tunneb neile kaasa. Üks asi on seista palgest palgesse vaenlasega, keda sa näed, sootuks teine sattuda kokku nähtamatu vastasega, teadmata isegi seda, kuidas ta välja näeb.

Üsna pea, kui Romero oli uuesti metsa jõudnud, nägi ta enda ees rajal inimest kõndimas. Terasemalt silmitsenud, tundis ta ära Zora Drinovi. Romero hõikas teda, Zora pöördus ümber ja jäi meest ootama.

„Kartsin, et oled tapetud, seltsimees," ütles Zora.

„Olen sündinud õnnetähe all," naeratas mehhiklane. „Minu ümber langes mehi. Aga kus on Zveri?" f^Zora kehitas õlgu.

„Ei tea," vastas ta.

„Küllap proovib varuväge kokku saada," oletas Romero.

„Kahtlemata," lausus neiu lühidalt.

153

„Sellisel juhul loodan, et tal on kiired jalad," naljatas Romero. „Küllap vist," vastas Zora järsult. „Sa ei tohi üksi jääda," lausus mehhiklane. „Ma suudan enda eest seista," vastas Zora. „Võimalik," ütles mees, „aga kui sa mulle kuuluksid..." „Ma ei kuulu kellelegi, seltsimees Romero," katkestas neiu jäisel toonil.

„Andesta mulle, senjoriita," lausus mehhiklane. „Tean seda. Väljendasin end lihtsalt ebaõnnestunult. Tahtsin vaid öelda, et kui minu armastatud tütarlaps viibiks siin, ei satuks ta üksinda metsa, pealegi kui meid jälitab vaenlane. Zveri peaks seda teadma."

„SuIle ei meeldi Zveri, eks ju, Romero?"

„Pean seda tunnistama isegi sulle, senjoriita, kui sa seda juba küsisid," vastas mees.

„Ma tean. Ta on paljusid enda vastu meelestanud."

„Ta on meelestanud enda vastu kõik peale sinu, senjoriita."

„Miks peaksin mina erand olema? Kust sina tead, et ta pole mindki enda vastu meelestanud?"

„Olen kindel, et mitte tõsiselt," lausus Romero, „muidu poleks sa nõustunud tema naiseks saama."

„Kust sa võtsid, et ma nõustusin?" imestas Zora.

«Seltsimees Zveri kelgib sellega tihti," vastas Romero.

„Ah nii?" . Rohkem ei öelnud neiu sõnagi.

XVII. Sild üle kuristiku

Zveri salga põgenemine lõppes alles siis, kui sõdurid jõudsid oma viimasesse laagrisse, ja sedagi vaid osale inimestele, sest kui saabus öö, selgus, et puudu oli neljandik koosseisust, sealhulgas ka Zora ja Romero. Kui mahajääjad kohale jõudsid, päris Zveri igaühelt neiu kohta, kuid keegi polnud teda näinud. Zveri püüdis salka kokku saada, et teda otsima minna, kuid sõdurid ei nõustunud venelasega kaasa minema. Zveri ähvardas ja anus, kuni lõpuks taipas, et oli inimeste üle võimu kaotanud. Vahest oleks ta läinudki üksinda Zorat otsima, nagu ta kõigile iga minut

kinnitas, kuid see vajadus langes ära, sest hilisööl tulid need kaks koos laagrisse tagasi.

154

Neid nähes Zveri rahunes ja ka vihastas. „Miks sa minu juurde ei jäänud?" tormas ta neiule kallale. „Sellepärast, et ma ei oska nii kiiresti joosta kui sina," vastas see, ja Zveri ei lausunud musta ega valget.

Kusagilt puu otsast ülevalt kõlas juba tuttav hoiatus: „Jätke valged maha!"

Järgnes pikk vaikimine, mida rikkus vaid neegrite närviline sosistamine, ja siis hakkas hääl uuesti rääkima:

„Tee teie maale on ohutu, valgete inimestega käib aga alati kaasas surm. Visake munder minema ja jätke valged džunglis-se minu hooleks."

Üks mustanahaline sõdur kargas püsti, kiskus Prantsuse mundri seljast ja viskas selle lähimasse lõkkesse. Otsekohe järgisid ka teised teda.

„Jätke järele!" kisendas Zveri.

„Pea suu, valge mees!" urises Kitembo.

„Tapa valgeid!" karjus alasti sõdur basembo suguharust.

Sõdurid tormasid silmapilk valgete kallale,, kes kogunesid Zveri ümber, kui ülalt kõlas hoiatav hüüd:

„Valged on minu omad! Jätke nad mulle!"

Sõdurid peatusid pilguks, kuid üks nende hulgast, vihast ja verejanust pöörane, tõstis ähvardavalt püssi ja astus taas ettepoole.

Üleval lõi pinisema vibunöör. Mustanahaline pillas püssi ja pistis läbilõikavalt kisendama, püüdes rinnus tolknevat noolt välja kiskuda. Niipea kui ta otseti maha kukkus, astusid teised mustanahalised tagasi ja valged jäid üksi. Neegrid kogunesid laagri kaugemasse otsa kobarasse. Paljud neist oleksid sel ööl ära jooksnud, kui poleks kartnud džunglipimedust ja seda, kes end ülal varjas.

Zveri tammus raevunult edasi-tagasi, needes saatust, neegreid ja kõiki.

„Kui mind oleks aidatud," urises ta, „poleks seda juhtunud. Ma ei saa ju kõike üksipäini teha."

„Oletegi seda kõike üksipäini saavutanud," torkas Romero.

„Mida sa silmas pead?" kähvas Zveri.

„Seda, et näitasite end täieliku eeslina ja häälestasite enda vastu kõik ekspeditsiooni liikmed. Isegi sel juhul oleksid nad teiega jäänud, kui oleksid veendunud teie vapruses. Kuid keegi ei taha argpüksiga kaasa minna."

155

„Sina nimetad mind argpüksiks, sina, kollane ahv!" röögatas Zveri revolvrit pihku haarates.

„Jätke järele," lausus Romero. „Olete mul kirbul. Ja teate, mida ma teile ütlen. Poleks senjoriita Drinovit, teeksin teid siinsamas vagaseks ja vabastaksin maailma vähemalt ühest psühhopaadist. Senjoriita Drinov päästis kord minu elu. Ma pole seda unustanud. Et ta arvatavasti teid armastab, olete väljaspool ohtu, kui ma vaid ei pea teid tapma enesekaitseks."

„See on kõige ehtsam hullumeelsus," hüüdis Zora. „Oleme siin ainult viiekesi juhitavuse minetanud neegrikarja hulgas, kes meid kardab ja vihkab. Homme jätavad nad meid maha, selles pole kahtlust. Kui tahame Aafrikast kunagi elusalt välja pääse-da, tuleb meil kokku hoida. Unustagem tülid ja tegutsegem siitpeale ühisel nõul meie kõigi pääsemise nimel."

„Teie pärast, senjoriita, olen ma nõus," ütles Romero.

„Seltsimees Drinovil on õigus," lausus Ivitch.

Zveri eemaldas käe revolvrilt ja pööras mornilt kõrvale, ning ülejäänud öö jooksul valitses vandenõulaste laagris kui mitte üksmeel, siis vähemalt rahu.

Kui saabus hommik, nägid valged, et neegrid olid nagu üks mees Prantsuse mundri maha võtnud. Lähima puu lehestikust nägid seda ka teised, hallid silmad, milles välgatas pilkav ilme. Ka mustanahalised teenrid keeldusid valgeid ümmardamast, ühinedes oma verd inimestega. Seetõttu pidid valged ise pruukosti valmistama, pärast seda, kui Zveri katse teenreid kuuletuma manitseda oli saanud terava vastulöögi.

Kuni nad einetasid, lähenes neile Kitembo ekspeditsiooni kuuluvate teiste suguharude pealikute saatel.

„Läheme oma inimestega kodumaale tagasi," kuulutas basembo suguharu pealik. Jätame teile toitu sellise arvestusega, et jätkuks tagasiminekuks. Paljud meie sõdurid tahavad teid, tappa ja me ei saa neid takistada, kui püüate meiega kaasa tulla, sest nad kardavad vaimude kättemaksu, kes saadavad teid juba palju kuid. Jääge siia homseni. Pärast seda võite minna, kuhu aga soovite."

„Kuid te ei või ju meid niisama ilma kandjateta maha jätta," väitis Zveri.

„Teie ei saa meid enam käsutada, valge mees," ütles Kitembo, „sest teid on vähe ja meid palju. Teie võim meie üle on otsas. Olete kõiges lüüa saanud. Sellise juhiga meie kaasa ei lähe."

156

„ Kitembo, sul pole õigus!" röögatas Zveri. „Te kõik saate selle eest karistada."

„Kes meid karistab?" irvitas neeger. «Inglased? Prantslased? Itaallased? Teie ei julge neile kaevata. Nad karistavad teid, mitte meid. Võib-olla lähete Ras Tatari juurde? Ta lõikab teil südame välja ja viskab keha koerte ette, kui saab kuulda, mida kavatsesite."

„Te ei saa ju ometi jätta seda valget naist džunglisse ilma teenrite, kandjate ja vajaliku kaitseta," käis Zveri peale, taibates, et tema esimene argument ei avaldanud muljet mustanahaliste pealikule, kelle käes oli praegu nende saatus:

„Ma ei kavatse valget naist maha jätta," lausus Kitembo. „Ta tuleb minuga."

Ja alles nüüd taipasid valged esimest korda, et pealikud olid nad sisse piiranud ja sihikule võtnud.

Kõneluse ajal oli Kitembo lähemale tulnud Zverile, kelle kõrval Zora Drihov seisis, ning nüüd sirutas mustanahaline pealik käe ja kahmas neiul randmest kinni.

„Tule!" ütles, ta, ja samal hetkel vihises miski nende peade kohal ning basembo suguharu pealik Kitembo haaras kinni noolest, mis oli talle rindu tunginud.

„,Ärge vaadake üles!" kõlas kõrgusest hääl. „Vaadake maha, kes silmad tõstab, see sureb. Kuulake tähelepanelikult, mustad inimesed, mida ma teile ütlen. Minge oma koju ja jätke valged siia. Ärge neid puutuge. Nad kuuluvad mulle. Ma olen rääkinud."

Silmi pungitades ja värisedes tõmbusid mustanahalised pealikud valgetest eemale, jättes Kitembo maha vähkrema. Nad kiirustasid läbi laagri oma kaaslaste juurde, kes olid hirmust segaseks läinud, ja enne kui basembo suguharu pealik hinge heitis, kahmasid mustanahalised pärismaalased juba varakult omavahel jaotatud kraami ning ruttasid nügides metsloomarajale, mis viis laagrist lääne poole.

Valged jälgisid jahmunult sõdurite põgenemist, säilitades vaikust, kuni oli kadunud viimane mustanahaline. Nüüd olid nad üksi.

„Mida hääl teie arvates silmas pidas, öeldes, et kuulume talle?" küsis Ivitch kähedalt.

„Kust mina seda tean," torises Zveri.

157

„Ehk on see kummitus inimsööja?" oletas Romero naeratades.

„Ta on juba niigi palju kahju tekitanud," ütles Zveri, „et võiks meid mõneks ajaks rahule jätta."
„Ta polegi nii kuri," lausus Zora, „sest päästis mind Kitembo käest."
„Päästis selleks, et ise pruukida," väitis Ivitch.
Jama!" hüüdis Romero. „Selle saladusliku hääle kavatsus on niisama silmanähtav kui tõsiasi, et see on inimese hääl. Keegi tahab meie ekspeditsiooni plaane nurja ajada ja ma arvan, et Zveri oli eile tõele lähedal, öeldes, et selle taga on inglased või itaallased, kes püüavad meid kinni pidada, kuni on piisavalt jõude kogunud."
„Ja see kinnitab seda, mida olen juba ammu kahtlustanud," kuulutas Zveri. „Meie hulgas on reetur ja ta pole üksi."
Ta vaatas tähendusrikkalt Romerole otsa.
„See tähendab ainult seda, et hullumeelsed tobedad teooriad saavad tegelikkuses alati läbikukkumise osaliseks," ütles Romero. „Arvasite, et kõik Aafrika neegrid jooksevad teie lipu alla kokku ja viskavad kõik välismaalased ookeani. Teoreetiliselt võis teil ehk õiguski olla, kuid praktikas hävitas teie unistuse otsekui seebimulli üksainus inimene, kes tunneb seda, mida ei tunne teie — pärismaalaste hingeelu. Mis tahes idiootlik teooria on määratud nurjuma. Selline on tegelikkus."
„Sa arutled nagu reetur," lausus Ivitch ähvardavalt.
„Noh, ja mida te teha saate?" küsis mehhiklane. „Mul on teist kõigist ja teie jälgist kasuahnest plaanist kõrini. Nii sinul kui Zveril pole au raasugi. Tony ja senjoriita Drinovi suhtes kaldun kahtlema, sest ei suuda ette kujutada, et nad on sulid. Neid on nagu mindki eksitusse viidud, ning petsite meifl teie ja teiesugused, kes ajavad miljonitele inimestele kärbseid pähe."
„Sa pole meie hulgas ainuke reetur," kisendas Zveri, „ja maksad selle eest koos teistega!"
„Pole mõtet seda praegu arutada," ütles Mori. „Meid on niigi liiga vähe. Kui hakkame vahekordi klaarima ja üksteist maha nottima, siis me elusalt Aafrikast ei pääse. Aga kui te tapate Mi-gueli, peate ka mind tapma, ja ma kardan, et see teil ei õnnestu. Võib-olla tapan mina teid."
„Tonyl on õigus," ütles neiu. „Sõlmigem vaherahu, kuni me pole tsiviliseeritud maailma tagasi jõudnud."
158
Nii sõlmitigi mingi relvarahu ja kõik viis siirdusid järgmisel hommikul tagasi põhilaagrisse, samal ajal kui Tarzan oma wa-ziridest sõduritega oli neist terve päevateekonna ette jõudnud ja läks nüüd lühimat teed Opari poole.
„Vahest polegi Lad seal," seletas Tarzan Muvirole, „kuid ma kavatsen Oah'd ja Doothi nende reetlikkuse eest karistada ning valmistada sellega ette maad ülempreestrinna turvaliseks tagasitulekuks, kui ta veel elavate kirjas on."
„Aga kuidas jääb siis valgete vaenlastega, kes džunglisse jäid?" tundis Muviro huvi.
„Nad ei kao kuhugi," vastas Tarzan. „Nad on nõrgad ja tunnevad džunglit kehvasti. Liiguvad edasi aeglaselt. Võime nad kätte saada igal ajal, millal vaid tahame. Kõige rohkem muretsen praegu La pärast, sest tema on sõber, need aga kõigest vaenlased."
Mitu miili Tarzanist eemal lähenes tema sõbraliku hoolitsuse objekt džunglis lagendikule, mille olid raadanud inimkäed ja mis oli ette nähtud arvuka salga peatuspaigaks, kuid praegu asus mõnes rohmakas hütis vaid käputäis neegreid.
Naise kõrval kõndis Wayne Colt, kelle jõud oli täielikult taastunud, nende kannul Kuldlõvi Jad-bal-ja.
„Lõpuks ometi leidsime laagri üles," ütles Colt. „Tänu teile."
Jah, kuid see on maha jäetud," sõnas La. „Kõik on lahkunud."
„Ei ole," väitis Colt. „Näete, seal paremal hüttide kõrval kükitavad neegrid."

„Väga hea," ütles. La. „Nüüd aga pean ma teist lahkuma." Tema hääles kõlas kahetsusnoot.

„Ei tahaks jumalaga jätta," sõnas mees, „kuid teie süda on siit kaugel ja heatahtlikkus lükkas edasi tagasiminekut Opari. Kogu tahtmise juures ei suuda ma sõnadega väljendada oma tänu, kuid arvan, et mõistate, mida oma hinges tunnen."

„Jah," vastas naine, „ja sellest piisab teadmaks, et mina, kellel on nii vähe ustavaid sõpru, leidsin sõbra."

„Lubage mul teiega Opari tulla," pakkus Colt. „Teid ootavad seal vaenlased ja teil võib minu tagasihoidlikku abi tarvis minna."

La raputas pead.

„Ei, see on võimatu," vastas ta. „Mõni minu rahva hulgast hakkas mind umbusaldama ja isegi vihkama sõpruse pärast teise

159

maailma kuuluva inimesega. Kui te minuga tagasi lähete ja aitate mind troonile pääseda, tugevdab see nende umbusku veelgi. Kui Jad-bal-ja ja mina ei suuda edu saavutada kahekesi, siis vaevalt oleme kolmekesi suutelised enamaks."

„Jääge siis veel vähemalt ühekski päevaks minu külaliseks," palus Colt. „Tõsi küll, ma ei saa näidata teie vastu erilist külalislahkust, " lisas ta nukralt naeratades.

„Ei, mu sõber," kostis La. «Riskin jääda ilma Jad-bal-jast, teie aga neegritest. Kardan, et nad ei saa ühes laagris koos olla. Nägemiseni, Wayne Colt. Kuid ärge öelge, et olen üksi. Minuga on Jad-bal-ja."

La teadis teed põhilaagrist Opari ja Colt vaatas talle järele, klomp kurgus, sest võluv neiu ja hiigelsuur lõvi näisid talle ilu, jõu ja üksinduse kehastusena.

Ta ohkas ja läks laagrisse neegrite juurde, kes olid vahepeal keskpäevakuumuse ajaks magama heitnud. Ta äratas nad üles ja neegrid sattusid segadusse, sest olid rännakus osalenud rannikust alates ja tundsid ta jalamaid ära. Colti ammugi surnuks pidades lõid nad esialgu kartma, kuni veendusid lõpuks, et see on tõepoolest tema ja mitte vaim.

Pärast Dorsky surma polnud neil enam isandat ja nad tunnistasid Coltile, et olid tõemeeli otsustanud laagrist lahkuda ning koju tagasi minna, sest ei suutnud unustada salapäraseid ja üleloomulikke sündmusi, mille tunnistajaks nad olid saanud selles võõras kandis, kus tundsid end ilma valge isanda juhtimise ja kaitseta üksildase ja abituna.

* * *

Üle Opari lagendiku lähenesid varemetes linnale tütarlaps ja lõvi, neist tagapool ronis kaljutippu, kust nad olid laskunud, mees, kes lagendikule pilku heites silmas neid kauguses.

Mehe taga ronis kaljurahnu otsa sadakond sõdurit. Nad kogunesid pikakasvulise mehe ümber, kes osutas sõrmega ja lausus: „La!"

„Ja Numa!" lisas Muviro. «Imelik, bwana, et ta ei ründa."

„Seda ta ei teegi," vastas Tarzan. „Miks, ma ei tea, kuid olen kindel, et ei ründa, sest see on Jad-bal-ja."

„Tarzanil on kotka silmad," ütles Muviro. „Muviro näeb ainult naist ja lõvi, aga Tarzan näeb Lad ja Jad-bal-jad."

„Mul pole silmi vaja," lausus ahvinimene. „Mul on nina."

160

„Ka minul on nina," väitis Muviro, „kuid see on vaid tükike ihust, mis mu näos tolkneb. Sellest pole mingit kasu."

Tarzan muigas. „Sa ei pidanud lapsepõlves lootma haistmisele, et päästa oma elu või hankida toitu," seletas ta, „mul on seda teha tulnud alati, siis ja praegu. Tulge, mu lapsed. La ja Jad-bal-ja rõõmustavad, kui meid näevad."

Jad-bal-ja tajus esimesena selja tagant kostvaid nõrku hääli. Ta jäi seisma ja pööras ümber. Tema hiigelsuur pea kerkis majesteetlikult üles, kõrvad tõusid püsti, nahk ninal tõmbus kipra, et abistada haistmist. Lõvi tõi kuuldavale madalahäälse möiratuse. La peatus ja vaatas tagasi, et selgitada tema rahulolematuse põhjust.

Lähenevat kolonni nähes tundis La, kuidas ta süda kokku tõmbus. Isegi Jad-bal-ja poleks suutnud teda kaitsta nii rohkearvulise vaenlase eest. Siis otsustas ta proovida enne neid linna jõuda, aga kui ta uuesti oru lõpus rusudes müüridele pilgu heitis, mõistis, et sellest pole kasu. Tal poleks jätkunud jõudu seda vahemaad läbida, nende mustade sõdurite hulgas õli kindlasti palju treenitud jooksjaid, kes oleksid ta hõlpsasti kinni püüdnud. Seepärast alistus La saatusele ning seisis ja ootas, kuna Jad-bal-ja, painutanud pea allapoole ja võngutades saba, läks pikkamisi inimestele vastu. Sedamööda, kuidas ta lähenes, kasvas tige urin kõrvulukustavaks möirgamiseks, millest vappus maa. Nii püüdis ta ohtu oma armastatud perenaiselt kõrvale juhtida.

Kuid inimesed tulid edasi ja äkki märkas La, et kõige ees sammuv mees oli teistest heledam, ja tema süda hakkas pekslema. Aga kui Opari ülempreestrinna mehe ära tundis, valgusid ta silmi pisarad.

„See on Tarzan! Jad-bal-ja, see on Tarzan!" hüüdis La, ja ta võluvad näojooned lõid suurest armastusest särama.

Nähtavasti tundis samal hetkel ka lõvi oma isanda ära, sest ta möirgamine vaibus, silmad lakkasid kiirgamast ja, pea püsti ajanud, sörkis ta Tarzanile vastu ning jäi otsekui suur koer tema ette sitsima. Väike Nkima hüppas hirmukarjatusega ahvinimese õlalt maha ja lidus läbilõikavalt kriisates tagasi, Muviro juurde, sest vaist ütles talle, et Numa jääb Numaks. Suured käpad Tarzani õlgadele pannud, limpsas Jad-bal-ja keelega üle pronkspruuni põse, siis aga lükkas Tarzan ta eest ära ja läks kiiresti

La juurde. Nkima, kelle hirm oli juba vaibunud, hüples nagu pöörane Muviro õlal, õnnistades lõvi üleelatud ärevuse eest rohkete sõimunimedega.

„Lõpuks ometi!" hüüdis Tarzan Lale silma vaadates.

„Lõpuks ometi," kordas neiu, „jõudsid sa jahilt tagasi."

„Ma jõudsin tagasi selsamal päeval," vastas Tarzan, „kuid sa olid juba ära läinud."

„Jõudsid tagasi?" küsis neiu.

„Jah, La," kordas ahvinimene. „Käisin maha pika tee, enne kui jahisaagi leidsin, kuid lõpuks sain selle kätte ja tõin sulle liha, kuid sind enam polnud ja vihm uhtis ära su jäljed. Ehkki ma otsisin päevade kaupa, ei suutnud ma sind leida."

„ Oleksin ma teadnud, et sa kavatsed tagasi tulla, oleksin sind ootama jäänud," lausus La.

„Oleksid pidanud teadma, et ma ei jäta sõpru maha," vastas Tarzan.

„La on kurb," ütles naine.

„Ja sestsaadik sa polegi Opari tagasi läinud?" küsis Tarzan.

„Me just läheme sinna Jad-bal-jaga. Ekslesin kaua ringi ja leidsin alles hiljuti tee Opari. Kuid peale selle kohtasin valget meest, kes oli ära eksinud ja väga haige. Jäin tema juurde, kuni palavik kadus ja ta kosus, sest arvasin, et ta on Tarzani sõber."

„Mis ta nimi on?" küsis ahvinimene.

„Wayne Colt," vastas La.

Ahvinimene naeratas.

„Kas ta oskas seda väärilisel hinnata, mida sa tema heaks tegid?" küsis Tarzan.

„Jah, ta tahtis minuga Opari tulla ja aidata mind tagasi troonile."

„Ta siis meeldis sulle, La?"
„Vägagi meeldis. Kuid sugugi mitte nii, nagu meeldib mulle Tarzan."
Tarzan puudutas naise õlga, nagu tahtes seda paitada.
„Ustav La!" pomises ta, heitis-siis järsult pea selga, otsekui soovides nukraid mõtteid eemale peletada, ja pööras näo Opari poole.
„Tule," ütles ta. «Kuninganna naaseb oma troonile."
Opari nähtamatud silmad jälgisid kolonni lähenemist. Nad tundsid ära La, Tarzani ja wazirid, mõni tundis ära ka Jad-bal-ja. Oah kohkus, Dooth lõi värisema, nooruke Nao, kes vihkas
162
Oah'd, oli peaaegu õnnelik, kuivõrd võib õnnelik olla see, kelle süda on purustatud.
Oah valitses despootlikult, Dooth oli tahtejõuetu tobu, keda keegi ei võtnud tõsiselt. Ja praegu käis varemetes ringi sosin, mis oleks hirmutanud Oah'd ja Doothi, kui nad oleksid seda kuulnud. See sosin levis preestrinnade ja preestritest sõdurite hulgas ning tulemuseks oli, et kui Tarzan ja Jad-b^l-ja tõid wa-zirid templi õue, polnud seal enam kedagi vastupanu osutamas. Selle asemel kostis sammaskäigu pimedate võlvide alt hääli, mis palusid armu ja vandusid Lale truudust.
Edasi minnes kuulsid nad templi sügavuses äkilist lärmipu-hangut. Kõrgeid hääli katkestasid valjud karjed, siis võttis maad vaikus. Kui nad troonisaali astusid, sai ka lärmi põhjus selgeks: vereloigus lamasid Oah' ja Doothi, samuti mitme neile ustavaks jäänud preestri ja preestrinna surnukeha. Peale laipade polnud troonisaalis kedagi.
Ja siis astus Leegitseva Jumala ülempreestrinna La uuesti troonile kui Opari kuninganna.
Sel ööl sõi džunglivalitseja Tarzan taas Opari kuldtaldriku-telt ning noored neiud, kes valmistusid peatselt saama Leegitseva Jumala preestrinnaks, kandsid talle ette liha ja puuvilju ning veini, mis oli nii vana, et keegi elavaist ei teadnud, kui kaua oli see laagerdanud ja millises unustatud viinamarjaistanduses olid valminud need kobarad, millest see oli tehtud.
Kuid sellised asjad Tarzanit suurt ei huvitanud ning ta oli rõõmus, kui võis järgmisel päeval õhkkonda muuta ja viia wa-ziri sõdureid läbi Opari oru linna piiravate kaljude juurde. Tema pronkspruunil õlal istus tähtsalt Nkima, ahvinimese kõrval astus Kuldlõvi. Nende taga marssis rivis sada waziri sõdurit.

* * *

Väsinud ja täis pettumust, lähenes salkkond valgeid pärast pikka kurnavat rännakut põhilaagrile. Ees kõndisid Zveri ja Ivitch, neile järgnes Zora Drinov, kaugel taga astusid külg külje kõrval Romero ja Mori. Nii olid nad käinud kõik need pikad päevad.
Wayne Colt istus hüti varjus, neegrid pikutasid veidi kaugemal maas, kui nähtavale ilmusid Zveri ja Ivitch.
Colt tõusis püsti ja läks neile vastu ning siis märkas teda Zveri.
163
„Neetud reetur!" kisendas ta. „Kohe õiendan sinuga arved, isegi kui see jääks viimaseks, mida ma maamunal teen."
Nende sõnadega tõmbas ta revolvri välja ja tulistas relvitu ameeriklase pihta.
Esimene lask riivas kergelt Colti külge, kuid teist Zveri teha ei jõudnud, sest peaaegu samal ajal tema lasuga kärgatas teine,' ning Peter Zveri, pillanud relva käest ja kahmanud kinni seljast, lõi jalgadel tuikuma otsekui purjus.
Ivitch pöördus ümber.
„Mu jumal, Zora, mida sa tegid?" kisendas ta.

„Seda, mida olen oodanud kaksteist aastat," vastas neiu. „Seda, mida tahtsin teha juba peaaegu lapsena."

Wayne Colt hüppas ligi ja kahmas maast Zveri revolvri ning samas jooksid kohale ka Romero ja Mori.

Zveri oli maha vajunud ja jõllitas inimesi sõgedal pilgul.

„Kes tulistas?" küsis ta sosinal. „Ma tean, seda tegi neetud kollane ahv."

„Seda tegin mina," teatas Zora Drinov.

„Sina?" pahvatas Zveri.

Zora pöördus järsult Wayne Colti poole, nagu viimane oleks siin olnud ihuüksi.

„Teile võib tõtt rääkida," ütles neiu. „Ma pole bolševik ega ole seda kunagi olnud. See närukael tappis mu isa ja ema, tappis vanema venna ja õe. Minu isa oli... muide, see pole tähtis. Nüüd on tema eest kätte makstud."

Ta pöördus vihaselt Zveri poole:

„ Viimaste aastate jooksul oleksin ma võinud sind mitu korda tappa, kuid ma ootasin, sest tahtsin rohkemat kui sinu elu. Tahtsin aidata nurjata su alatuid plaane, millega sina ja sinusu-gused püüate inimeste õnne hävitada."

Pärani aetud silmadega, mis pikkamööda klaasistuma hakkasid, jõllitas teda Peter Zveri. Äkki tabas venelast köhahoog, suust purskas verd ja ta vajus surnult maha.

Romero astus Ivitchi juurde ja tonksas revolvritoruga talle küljekontide vahele.

„Viska püss maha," käskis ta. „Nüüd on sinu kord."

Kahvatunud Ivitch kuuletus. Ta nägi, kuidas variseb kokku tema väike maailm, ja lõi kartma.

Lagendiku vastasküljel metsa serval ilmus nähtavale kogu, keda sekundi eest seal polnud. See ilmus hääletult otsekui õhust.

164

Esimesena märkas inimest Zora Drinov. Ta hüüatas imestunult teda ära tundes ja kui ka teised oma pilgud sinna pöörasid, nägid nad endale lähenemas pronkspruuni inimest, kes oli peaaegu alasti, kui mitte arvestada leopardinahkset puusakatet. Mees liikus lõvi kerge majesteetliku nõtkusega ja paljugi tema välimuses kõneles sellest, et läheneb loomade kuningas. „Kes see on?" küsis Colt.

„Ma ei tea, kes ta on," sõnas Zora, „kuid see on sama mees, kes päästis mu elu, kui olin džunglisse eksinud." Inimene jäi nende ette seisma. „Kes te olete?" küsis Wayne Colt.

„Olen Ahvide Tarzan," vastas see. „Nägin ja kuulsin kõike, mis siin juhtus. Plaan, mille oli kavandanud see mees," ta viipas Zveri surnukeha poole, „kukkus läbi, ta ise on surnud. See neiu tunnistas üles, kes ta on. Ta ei kuulu teie hulka. Minu inimesed asuvad siin lähedal. Saadan ta nende juurde ja hoolitsen selle eest, et ta siit õnnelikult välja pääseks. Ülejäänutega pole mul asja. Katsuge ise džunglist välja rabelda, kui suudate. Ma olen rääkinud."

„Nad pole kõik niisugused, nagu te arvate, mu sõber," väitis Zora.

„Mida te silmas peate?" küsis Tarzan. „Romero ja Mori on nüüd sootuks teistsugused. Nas astusid avalikult Zveri vastu välja, kui neegrid meid maha jätsid." „Ma kuulsin seda," lausus Tarzan. Zora heitis talle imestunud pilgu. „Te kuulsite?" kordas ta.

«Kuulsin paljugi sellest, mis leidis aset mitmes teie laagris," vastas ahvinimene, „kuid pole kindel, kas võin kõike kuuldut uskuda."

„ Mulle tundub, et võite uskuda seda, mida nende suust kuulsite," kinnitas talle Zora. „Arvan, et nad olid siirad."

„Väga hea," soostus Tarzan. „Kui nad tahavad, võivad tulla minuga, kuid need kaks hoolitsegu ise enda eest."

„Ainult mitte ameeriklane," ütles Zora.
„Ei? Ja miks siis mitte?" tundis ahvinimene huvi.
«Seepärast, et ta on Ühendriikide valitsuse salaagent," vastas neiu.
Kogu grupp, kaasa arvatud Colt, jäi teda jahmunult põrnitsema.
165
«Kust te seda kuulsite?" küsis Colt nõudlikult. „Kiri, mille te pärast laagrisse saabumist teele läkitasite, sattus ühe Zveri agendi kätte. Nüüd te taipate, kust ma seda kuulsin?"
„Jah," ütles Colt. „Kõik on selge."
«Seepärast nimetaski Zveri teid reeturiks ja tahtis surmata."
«Aga see?" küsis Tarzan Ivitchile osutades. «Kas temagi on lammas hundinahas?"
«Tema on üks vastuolulisi isiksusi, keda elus nii sageli ette tuleb," vastas Zora. „Ta kuulub nende punaste hulka, kes argusest muudavad värvi ja luituvad."
Tarzan pöördus neegrite poole, kes olid eemal kobarasse kogunenud ja kuulasid pealt jutuajamist, millest nad aru ei saanud.
„Ma tean, kus asub teie maa," ütles ta neegritele nende murrakus. „See on seal, kus lõpeb raudtee, mis viib rannikule."
«Jah, bwana," vastas üks neegreist.
«Võtate selle valge mehe kaasa ja viite raudteeni. Vaadake, et tal oleks piisavalt süüa ja et keegi talle liiga ei teeks, siis aga öelge, et ta ära läheks. Hakake kohe minema."
Seejärel pöördus Tarzan valgete poole:
«Ülejäänud tulevad koos minuga laagrisse."
Ta pööras ümber ja hakkas minema mööda rada, kustkaudu oli laagrisse tulnud. Talle järgnes neli valget, kes ei saanud veel kuigi hästi aru, millega nad olid ära teeninud tema inimlikkuse. Nad ei mõistnud ega aimanudki, et tema suur kannatlikkus, julgus, leidlikkus ja kaitseinstinkt, mis oli neid nii tihti ohtude eest hoidnud, ei johtunud tema inimestest esivanematest, vaid alalisest sidemest metsikute džungliloomadega, kellel need omadused on arenenud hoopis tugevamini kui tsiviliseeritud inimestel, kes on täielikult või osaliselt kaotanud õilsad omadused ahnuse või esikohavõiüuse pärast.
Teiste järel külg külje kõrval käisid Zora Drinov ja Wayne Colt.
„Ma arvasin, et te olete surma saanud," ütles Zora.
«Minagi arvasin, et teid pole enam elavate kirjas," kostis Colt.
«Veelgi enam," jätkas Zora, «arvasin, et olete te elus või surnud, ei saa ma iialgi teile rääkida, mida ma südames kannan."
«Mina mõtlesin sellest kohutavast kuristikust, mis meid lahutas. Kartsin, et ei suuda üle selle silda heita ja küsida teilt seda, mida tahtsin," vastas mees vaikselt.
166
Zora pööras tema poole oma pisaraist tulvil silmad. Tema huuled värisesid.
„Aga mina kartsin, et ei saa iialgyaatavalt vastata sellele küsimusele, kui te oleksite selle mulle esitanud," sosistas ta.
Rada tegi käänaku, mis varjas neid teiste silme eest, ning siis haaras mees neiu oma embusse ja suudles teda tugevasti huultele.

SISUKORD
I. Väike Nkima 3
Hindu 11
Hauast tõusnud 22
Lõvikoopas 33

Opari müüride all 41
Reetmine 51
Asjatud otsingud 61
Abu Batni sõnamurdlikkus 73
IX. Opari surmakambris 81
X. Preestrinna armastus 89
Džunglisse eksinud 98
Mööda hirmurada 108
Lõvi-inimene 115
Haavatasaamine 123
„Tapa, Tantor, tapa!" 134
„Tulge tagasi!" . '. 143
XVII. Sild üle kuristiku 153

Tarzan - ahvide kasvandik
Tarzani tagasitulek
Tarzani metsikud sõbrad
Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid
Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - dzunglivalitseja
Tarzan ja kadunud impeerium
Tarzan Pellucidaris
VÕITMATU TARZAN
Võidutsev Tarzan
Tarzan ja kullalinn
Tarzan ja lõviinimene
Tarzan ja leopardinimesed
Tarzani otsingud
Tarzan ja keelatud linn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja võõrleegion
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja merehädalised
Tarzan ja mõrv dzunglis
Tarzan ja maailmameister
Tarzani äzunglijutud
(NB! Veel ilmumata osade pealkirjad on esialgsed ning võivad tõlkimise ja toimetamise käigus muutuda.)

14. E. R. Burroughs_Võidutsev TARZAN

Tarzani-lugude neljateistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA
«Stella»

Paide

E. R. Burroughs käsitleb Tarzani-lugude selles osas („Tarzan Triumphant") kustunud hiigelvulkaani kraatrisse sulgunud Midiani-maa usumäratsejate hirmuvalitsuse all ägavat ühiskonda. Kristlust oma huvides ära kasutanud isehakanud prohveti ja apostlite võimu lööb mõrad ameeriklaste ja eurooplaste kirju seltskond, kus on geoloogist teadusemees, relvavennast seikleja, krahvi tütrest lendur ning muidugi Tarzan. Kirjaniku tuntuks teinud peategelast jälitab mitu surma. Arukas ning kõiki ja kõike võitev Tarzan pääseb mängleva kergusega ohtudest ning näitab lõpuks igaühele halba kavatsenuist koha kätte.

SISUKORD

Proloog
Saatused põimuvad
Midianimaa
Laskur
Sõlmitus
Kui lõvi valmistub hüppama
Chinnereti veed
Orjakaupleja
VIII. Babuiinid
IX. Suur kaljulõhe
X. Vaenlasel pihus
Kannatused
Hauast
Laskur jalutamas
Põgenemine
Karjus Eshbaal
Tarzan läheb mööda jälgi
Ta on minu oma
Noormees ja neiu
XIX. Elijah' külas
Võidu peale: viiest kolm
Danny Patrick-Laskur tuleb teadvusele
Üksildase tiigi ääres
Jälle vangis
XXIV. Pikk öö
Wazirid .
Lõpplahendus

©AS MultipreSS, AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI,'94T3135
tõlge, kaas

Proloog

Olemise alus on Aeg — igavene, muutumatu, püsikestev. See mateeria koosneb maailma neljast osast, kahekümne kaheksast merest, õhust ja inimmõistusest ning selle kudus virtuoosne oskur Saatus.

Lõngu selle vaiba tarvis koguti kõikjalt, igaüks neist ootas kannatlikult oma kaaslast, ootas kaua, mõistes, et tasub vaid üks lõng vahele jätta ja muster ei saa iialgi valmis.

Kuid Saatus on kannatlik, kangekaelne, visa.

Ta on võimeline ootama tuhandeid aastaid, ainult et õigesti ühendada kaks lõnga mustriks, millel pole algust ega lõppu.

Umbes tuhat üheksasada kuuskümmend viis aastat tagasi (teadlased pole millegipärast selle aastaarvu täpsusega nõus) suri Paulus Tarsis Roomas märtrisurma. See ammune lugu mõjutas oluliselt inglannast lenduri ja ameeriklasest geoloogiaprofessori saatust, ehkki meie jutustuse alguseks polnud neil teineteise olemasolust aimugi (Paulus Tarsise mainimine on lihtsalt eellugu). See võib huvi pakkuda meile, ent mitte kuidagi Saatusele, kes ootas ligi kaks tuhat aastat ainult selleks, et ühendada kaks erisugust lõnga.

Pauluse ja kahe noore inimese vahel on tihe side. Ja seda kehastab Augustus Ephesiani nimeline noormees. Ta põdes langetõbe ja kuulus Onesiphoruse perekonda. Augustus oli nende hulgas, kes võtsid vastu uue usu noil aegadel, kui Paulus Tarsis külastas esimest korda Joonia linna Efesost.

Üdini usuhull ja haigushoogude all kannatav Augustus kummardas apostlit kui Kristuse asemikku Maal ja seepärast on loomulik, et teade Pauluse surmast mõjus tugevasti tema mõistusele.

Jälitamismaaniast vallatuna üüris ta laeva Aleksandriani ja lahkus kiiruga Efesosest. Siin lahkume ka meie temast, tillukese laeva tekil kössitavast ärahirmutatud haigest keepi mässitud

4

mehest. Lisame vaid, et Rhodose saare juures sai ta endale kaugest barbarite suguharust heledapäise orjatari.

Hea küll, jätame temaga hüvasti ja jätame kõrvale Caesari valitsemisaastad, kuigi on kahju, et ma ei saa pajatada Augustuse ja heledapäise orjatari pigem põgenemist meenutavast reisist tundmatusse: Aleksandriast läbi Memphise ja Teeba kuhugi Aafrikasse...

I. Saatused põimuvad

Teate, mis ma teile ütlen? Krahv Whimseyl pole meie looga vähimatki pistmist. Seepärast ei paku meile huvi see põnev tõik, et ta võitis oma krahvkonna rahva sümpaatia tänu väikesele kingitusele. Nimelt andis ta võimul olevale liberaalsele parteile pidulikult üle mõne vaadi viletsat viskit.

Ma pole ennustaja, vaid ajaloolane, seepärast ei või teada, kas me kohtume krahviga või mitte.

Aga kui meid ei huvita krahv ise, siis ei saa seda kuidagi öelda tema kaunitarist tütre, leedi Barbara Collise kohta.

Kõrgel Aafrika taevas seisev päike oli peitunud tiheda pil-vekatte taha. Pilved ümbritsesid ka salapärase, ligipääsmatu Hensy mäeaheliku kõrgeid tippe, mis silmitsesid halvakspanevalt maadeuurijaile tundmatuid orge.

Selle väheuuritud paikkonna kohal kostis rünkpilvede sügavusest veidrat jubedat undamist, mis meenutas hiiglaslike herilaste suminat.

Aeg-ajalt undamine tugevnes, muutudes väljakannatamatuks, siis aga vaibus uuesti vaevalt kuuldavaks. Ja tekkis taas, et jälle kaduda.

Nõnda tiirutaski ringiratast maa kohal see äikesetaoline kõ-min — nähtamatu ja hirmuäratav.

Leedi Barbara Collis oli murelik: kütus hakkas otsa lõppema. Kõige sobimatul ajal ütles ka kompass üles ja praegu lendas ta pimesi pilvede lausseinas pilu otsides. Talle tundus, et aeg oli seisma jäänud.

Ta teadis, et peab lendama üle kõrge mäeaheliku, ja püüdis seetõttu võimalikult kõrgel püsida, kuid praegu sai selgeks, et tal ei õnnestu pilvedest kõrgemale tõusta. Oli mõttetu püüda ületada ületamatut, selle asemel et tagasi pöörata ja vahemaan-

5

dumiseta lend Kairo—Kaplinn edasi lükata. Kui rumal!

Umbes tund aega tagasi oli leedi Barbara lubanud endale pisut lõdvestuda. Ta oli muretult lennukit juhtinud ja lõikas nüüd omaenda ettevaatamatuse vilju. Ta kahetses kibedasti juhtunut, kuid oli juba hilja. Ta oleks pidanud enne starti kõik lennu ük-sikasjad hoolikamalt läbi mõtlema, mitte aga raiskama aega aru- '■ tutele vaidlustele.

Kummatigi ei saanud öelda, et hirm oleks võitnud tema mõistuse.

Leedi Barbara oli teravmeelne inimene ja nägi suurepäraselt oma olukorra meeleheitlikkust. Oli meeletus tundmatul mandril läbi pilvede tungida. Kui vasaku tiiva kõrvale ilmusid gra-niitnõlva piirjooned, võttis ta südame rindu, hoidis hinge kinni ja hakkas järsult kõrgust võtma, kuni kõrgusmõõtur näitas, et lennuk lendab tunduvalt kõrgemal Aafrika mis tahes tuntud mäetipust.

Küünlana valkjasse taevasse sööstes ei aimanud leedi Barbara, et asub kõigest mõne miili kaugusel hirmsast ohust. Ta ei võinud näha klaasidele kleepuva veekardina taga peituvat sügavikku. Olukord muutus täiesti lootusetuks. Kütus oli lõppemas. Kuid proovida allapoole pilvi laskuda ei tohtinud, kuna leedi Barbara teadis väga hästi, et viibib mäetippude kohal.

Ja siis tegi ta ainuvõimaliku otsuse. Külmade tihedate pilvede keskel, ihuüksi tundmatu mandri kohal luges leedi Barbara Collis palve ja hüppas langevarjuga alla. Enne seda kui rõngast sikutada, luges ta pedantselt kümneni.

Selsamal hetkel sirutas nähtamatu Saatus käe, ühendades lõngu, et kududa veel üks osa oma kangasse — elukangasse...

...Kabariga, bengalo suguharu pealik, kes elas Hensy mäest mõne ränkraske päevatee kaugusel lõunas, põlvitas Tarzani ees.

Ühe Euroopa riigi pealinnas astus Leon Stabutch presidendi kabinetti.

Sheridani sõjaväeakadeemia geoloogiaprofessor Lafayette Smith, kel polnud õrna aimugi musta pealiku Kabariga, Leon Stabutchi või Barbara Collise olemasolust, istus New Yorgist -lahkuvale laevale.

Mister Smith oli oma tundeid vaoshoidev tagasihoidlik noor mees, kes nägi välja nagu tema kraadiga teadlasele kohane. Ta

6

kandis sarvraamidega prille ja seda sugugi mitte halva nägemise pärast, vaid arvas, et need annavad tema välimusele teatud soliidsuse. Et prilliklaasid polnud dioptrilised, seda teadsid vaid silmaarst ja tema ise.

Seitsmeteistkümneselt kolledži lõpetanud, astus noormees aspirantuuri ja taotles tervelt neli aastat teaduslikku kraadi, lootes, et selle aja jooksul ilmub tema näkku küpsusepitser.

Kuid oma kohutavaks pettumuseks ei erinenud ta välimuselt ka kahekümne üheselt millegagi seitsmeteistkümneaastasest noorukist.

Leif Smithil oli väljavaade teostada oma auahne kavatsus — saada ühe suurema Ameerika ülikooli geoloogiaprofessoriks ja dotsendiks, sest tema vaimne ja kehaline tervis moodustasid imetabase sulami. Tema mälu ja terav mõistus olid haruldased, kehaehitus ideaalne. Ta püüdis ihust ja hingest avaldada kolledži teadusnõukogule vajalikku muljet, ent kõik oli asjatu. Smith kasvatas endale põskhabeme, kuid siingi jäi tulemus kaduvväikeseks. Just siis tuligi talle pähe mõte panna ette prillid. Pealegi läks ta kooli õpetajaks, loobunud ülikoolikarjäärist.

Aasta hiljem hakkas ta õpetama Läänes väikeses sõjaväekol-ledžis ja seisis nüüd veel ühe auahne unistuse täitumise lävel: ta sõitis Aafrikasse uurima Musta mandri kuristikke ja orge. Teadlaste ringkonnas oli nende kohta liikvel suur hulk oletusi ja võhikule võis tunduda, et geoloogide edusammud selles valdkonnas võrdusid ilmaennustajate omadega.

Leif Smith polnud argade killast. Saanud rikkalt isalt rahalist abi ja lootes oma kehalistele eeldustele, asus ta teele.

Noh, ja jumal temaga. Jätame noormehe mõneks ajaks kajutisse meelisraamatute seltsi võitlema merehaigusega. Saatus talutab teda juba kättpidi kohutavate ohtude poole, mida pole sugugi kerge ületada, isegi siis, kui sul on geoloogiast varuks niisugune hulk teadmisi ning sa oskad nii hästi ujuda ja tennist mängida...

Kui New Yorgis on hommikul kell kümme, jääb ühe Euroopa riigi pealinnas päikese loojanguni kõigest tund aega. Niisiis sel ajal, kui Leif Smith laevale läks, pidas Leon Stabutch presidendiga salanõu.

Ja ongi kõik," ütles president. „Kas on arusaadav?"

„Täiesti," vastas Stabutch. „Ma maksan kätte Peter Zveri eest

7

ja takistus, mis Aafrikas meie plaanide täitmist segab, kõrvaldatakse."

„See on kõige tähtsam," toonitas president. „Ainult ei tasu alahinnata teie tulevase vaenlase võimsust. Kõige järgi otsustades on see inimahv. Vahest ongi ta teie sõnade kohaselt tühisus, kuid venelaste oivaliselt organiseeritud ekspeditsiooni lõi pihuks ja põrmuks tema. Uurijad ei jõudnudki Egiptuse ja Abessiiniani."

Seejärel, pisut vaikinud, lisas president:

„Arvan samuti, et pole ülearune teha teile teatavaks see, et me kavandame veel üht retke, kuid ei alusta seda enne, kui pole saanud teilt teadet takistuse kõrvaldamise kohta."

Stabutch sirutas võimsaid õlgu.

„Oma arust pole ma teid veel kordagi alt vedanud," sõnas ta uhkelt ja president pani käe ta küünarnukile.

Selsamal ööl lahkus Stabutch pealinnast. Saatus istus tema juurde kupeesse...

...Samal silmapilgul, kui leedi Barbara Collis langevarjuga alla hüppas, Lafayette Smith reisilaeva pardale astus ja Stabutch presidendi ees seisis, jälgis tusaseks muutunud Tarzan oma jalge ees siruli olevat mustanahalist meest.

„Tõuse üles!" käskis Tarzan. „Kes sa oled ja mispärast otsisid minuga kokkusaamist?"

„Olen Kabariga, suur bwana," vastas must, „bengalo suguharu pealik. Tulin suure bwana juurde, sest minu rahvas kannatab. Meie naabrid, kes galladega läbi käivad, teatasid mulle, et sa oled kõigi nende sõber, keda pahad inimesed taga kiusavad."

«Missugust ülekohut sinu rahvale tehti?" päris Tarzan. „Kelle räpane kätetöö see on?"

„Me elasime pikka aega kõigiga rahus," alustas Kabariga. „ Naabritega ei sõdinud. Tahtsime vaid rahu ja rikkalikku saaki. Aga siis tuli kord Abessiiniast jõuk, kes oli nende omalt maalt välja kihutatud. Nad tungisid kallale meie küladele, röövisid vilja, viisid minema kariloomad ja müüsid meie inimesed orjadeks. Nad jätsid meile üht-teist alles, ei rüüstanud elamuid ja karjamaid, aga seda ainult selleks, et oleks võimalus meid ka edaspidi röövida. Nad ei lähe ära, vaid seavad end sisse kusagil mägedesse rajatud külas, ja kui vajavad süüa või orje, siis tungivad meie asulatele kallale."

8

„Miks tulid sa just minu juurde?" küsis Tarzan. „Ma ju ei sega end oma valduste piirest väljaspool asuvate suguharude asjadesse, kuni nad pole hakanud ründama minu rahva külasid."

„ Tulin sinu juurde, sest sa oled valge," kostis Kabariga. „ Neid jõuke juhib samuti valgenahaline inimene. Kõik teavad, et sa sõdid halbade valgetega."

„Siis on teine asi," lausus Tarzan. «Sellisel juhul tulen ma sinuga."

Nõnda viis Saatus musta pealiku Kabariga teeneid kasutades Tarzani Põhja. Tema rahval polnud õrna aimugi, kuhu ja milleks oli nende käskija läinud. Seda ei teadnud isegi ahvipärdik Nkima — lähedane ja usaldusväärne sõber.

II. Midianimaa

Abrahami poeg Abraham seisis rusutuna vulkaani kraatri nõlval. Selja taga ja pisut kõrgemal paistsid pehmesse vulkaa-nilisse kivimisse uuristatud koopad, kus elas tema rahvas. Ümberringi seisid väikeste salkadena tema suguharu mehed, naised ja lapsed.

Nende nägudel, mis olid pööratud taeva poole, oli tardunud hämmastus ja hirm. Inimesed kuulatasid, kuulatasid pingsalt ja kaua, sest umbes viie miili kaugusele ulatuva kraatri ääre kohal rippuvate pilvede põuest kostis kummalist kurjakuulutavat mürinat. Midagi sellist polnud siin keegi eales kuulnud.

Heli tugevnes ja täitis kogu ümbruskonna. Tundus, et see tuleb valkjast taevalaotusest otse inimeste peade kohalt, sisendades nõrkade hinge otsatut õudu. Seejärel mürin vaibus pikkamööda ja jäi ainult veel inimeste mällu, aga kui nad arvasid, et see enam tagasi ei tule, ilmus mürin uuesti õudusest haaratud inimeste kohale.

Kraatri teisel serval asus veel üks salkkond, kes tundis samasugust hirmu. Need olid Noah' poja Elijah' inimesed.

Üks Abrahami poja Abrahami lähedal seisvatest naistest pöördus tema poole:

„Isa, mis see on? Ma kardan."

„See, kes jumalat usub, et tunne hirmu," vastas Abraham. „Sinu suu läbi räägib ketserlus, naine!"

9

Küsija nägu muutus kaameks ja ta hakkas värisema.

„Mu isa, te ju teate, et ma pole ketser!" karjatas õnnetu.

„Ole vait, Martha," käskis Abraham. „Võib-oIla on see Kristus, kes uuesti maa peale tuli, nagu oli ette kuulutatud juba Pauluse ajal. Tuli, et meie üle kohut mõista."

Tema läbilõikav vibreeriv hääl kõlas inimsumma kohal. Lähedal seisev laps varises järsku maha ja hakkas krampides vähkrema, tema huultele ilmus vahtu. Naine karjatas ja kaotas teadvuse.

Jumal, kui see oled sina, võta armulikult kuulda oma orjade palvet, sest nad janunevad sinu õnnistust ja sinu käske," palvetas Abraham.

Siis aga lisas pealik töntsilt:

„Aga kui see pole sina, ära siis vähemalt saada meile hukatust."

„Ehk on see Gabriel," prahvatas pikk habemik. „Ja see mürin on tema pasuna hääl," ägas naine. „Suu kinni!" käratas Abraham.

Naised hakkasid uuesti hirmust värisema. Keegi piimahabe ajas suu ammuli ja hakkas õhku ahmima. Teine poiss lõi vankuma, prantsatas maha ja tema suust hakkas voolama vahtu.

Ja siis vajusid inimesed üksteise järel maha. Kes viskles krampides, kes kaotas teadvuse, ja nii kestis see küllaltki kaua. Inimesed ei teinud õnnetutest väljagi, kuni nad ka ise maha varisesid. Kui keegi kõrvalseisjale otsa lendas, astus viimane lihtsalt kõrvale, lausumata sõnagi. Kõik naised viimse kui üheni lamasid teadvusetult ning ainult mõni mees ja nooruk püsis veel jalul.

Ükskõiksus oli täiesti arusaadav: erutus ja hirm olid jõudnud sellise astmeni, et keegi ei suutnud mõelda millestki muust peale pilvedest kostva mürina, pikaajaline ühel kohal seismine aga ei soodustanud pinevuse vaibumist. Üldiselt aitab ainult lähem tutvumine nende inimestega selgitada meile nende kummalist käitumist.

Jälle kostis inimeste peade kohal jube ulgumine. Kõigile tundus, et see viivuks vakatas, siis aga ilmus pilvedest midagi hirmuäratavat: mingisugune valge kuppel, mille all õõtsus tilluke must kogu. Seda õudust nähes ei suutnud veel mitu inimest jalul püsida, vaid prantsatas maha ja hakkas krampides tõmblema.

10

Abrahami poeg Abraham laskus põlvili ja tõstis käed taeva poole. Püstiseisjad järgisid tema eeskuju. Nende huulilt pääses valla arusaamatu sõnadetulv. See võis olla mingis võõras keeles öeldud palve. Kuni Abraham palvetas, olid tema inimesed tardunud vaikusse.

Valge kuppel laskus üha madalamale ja juba võis tillukeses kogus ära tunda inimese piirjooni. Kostis ohjeldamatut hirmukisa.

Abraham taipas viimaste hulgas, mis see on, aga võibolla viimasena uskus oma silmi. Pärast seda mürtsatas ta maha, tema keha hakkas tõmblema kohutavates krampides, silmad läksid pahupidi, otsekui oleks teda kägistatud, hingamine muutus katkendlikuks ja huultele ilmus verist vahtu. Jah, Abrahami poeg Abraham pakkus sel hetkel ülihuvitavat vaatepilti, kuid ühelgi teda ümbritseval inimesel polnud sellega vähimatki asja.

Viiesajale ebanormaalsele krampides visklevale inimesele lähenes langevarjuga leedi Barbara Collis.

Peab tunnistama, et ta ei maandunud kuigi õnnelikult — sadakond jardi eemal teda nähes põlvili viskunud inimsummast. (Õigust öeldes võib meid, ajaloolasi, peaaegu alati uskuda. Harilikult püüame kirjutada tõtt, välja arvatud need juhtumid, kui jutt on selle maa rahvuskangelastest või valitsejatest, kellega meie maa antud hetkel sõdib.)

Vabastanud end kärmelt langevarju rihmadest, hüppas neiu püsti ja vaatas hämmelduses ümber.

Ta nägi teravatipulisi kaljusid, mis moodustasid kraatri seinad. Sel hetkel ta veel ei taibanud, kuidas oli tekkinud org, kuhu ta maandus. Barbara Collist hämmastas inimeste juuresolek.

Valged! Aafrika südames oli ta maandunud valgete inimeste asulasse! Neis maaslamavates kogudes oli midagi ebareaalset, nad ei tundunud olevat vaenulikult meelestatud ja ka sõjariistu ei paistnud neil olevat.

Neiu hakkas nende poole minema. Sedamööda kuidas ta lähemale jõudis, hakkasid paljud end maadligi suruma, teised aga sirutasid käsi kes taeva, kes tema poole. Ta oli juba piisavalt lähedal, et silmitseda nende välimust. Teda hämmastas, et need inimesed olid puruinetud. Leedi Barbarale avaldas inimeste välimus tugevat muljet.

Mehed olid iseäranis ebameeldivad. Nende sagrised habe-

11

med ja pesemata juuksesalgud polnud vist iialgi näinud ei kääre ega kammi.

Kaks näojoont mõjusid neiule eriti eemaletõukavalt: peaaegu kõigil suguharu esindajail oli päratu suur koletu nina ja längus lõug. Nina moonutas kohutavalt nägu, paljudel aga näis lõug üldse puuduvat. Ja siin ta pilk otsekui kahestus: maas vinger-

davate langetõbiste taustale ilmus tavatult ilus kuldjuukseline tütarlaps, kes tõusis üles lamavate inimeste hulgast ja suundus juurdetulija poole. Tütarlapse suurtes hallides silmades püsis tumm küsimus.

Leedi Barbara naeratas tütarlapsele avalalt. Seesugune naeratus oleks võinud sulatada kivi — just niimoodi oli leedi Barbara naeratuse kohta avaldanud oma arvamust üks tema tulisemaid ja eriti poeetiliselt meelestatud austajaid.

Kuldjuukseline tütarlaps naeratas vastu, kuid selsamal silmapilgul naeratus otsekui pühiti tema näolt. Tütarlaps vaatas hirmunult ringi, justkui oleks sooritanud kuriteo ja kartis nüüd, et keegi selle avastab.

Aga kui leedi Barbara talle käed vastu sirutas, astus ta lähemale ja asetas neisse oma pihud.

„Kus ma olen?" küsis inglanna. „Mis maa see on? Kes on need inimesed?"

Tütarlaps raputas pead.

„Kes sa oled?" küsis ta. „Ingel? Kas Kristus saatis sind maa peale? Tulid sa tema väljavalitute juurde?"

Sedapuhku pidi pead raputama leedi Barbara — märgiks, et ta ei mõista metslase keelt.

Neile lähenes aegamisi pika valge habemega vanamees. Tõsi, ta tegi seda alles siis, kui nägi, et taevane mürin polnud tüdrukut tema jultumuse pärast kohe samas tapnud.

„Mine eemale, Isobel!" hüüdis ta. „Kuidas sa räägid Jumala saadikuga?"

Tütarlaps langetas pea ja astus sammu tagasi. Ja kuigi inglanna ei saanud metslaste keelest aru, mõistis ta selgesti, mis vanamehe ja tütaralapse vahel juhtunud oli.

Leedi Barbara sai aru, et tema välimus oli avaldanud nendele nõmedatele inimestele tohutut muljet. Samuti taipas ta, et suhtumine temasse hakkab olenema tema esimestest ettevõtmistest. Et leedi Barbara oli pesuehtne inglanna, otsustas ta metslasi maha suruda majesteetlikkuse ja võimukusega.

12

Esmajoones ei tohtinud vastikul vanamehel lubada tütarlast eemale peletada, kui ingel oli juba isiklikult ta kõigi seast välja valinud. Leedi Barbara vajas hädasti kaaslast ja see tütarlaps oli igati sobiv.

Suursugusel ilmel ja väriseva südamega astus ta ligi, võttis tütarlapsel käest kinni ja viis ta kõrvale. Tütarlaps heitis talle imestunud pilgu.

Jää minu juurde," lausus Barbara, ehkki teadis, et tüdruk ei saa tema sõnadest aru.

„Mis ta ütles, Isobel?" nõudis vanamees.

Tüdruk oli juba valmis vastama, et ei tea, kuid miski peatas teda. Vahest tundus küsimus talle pentsikuna, vanamehele oli ju arusaadav, et võõras rääkis keelt, mida tema ja järelikult kõik teisedki ei osanud. Ta kaalus seda kõike palavikuliselt. Miks oli vanamees seda küsinud? Tõenäoliselt usub ta, et Isobel on võimeline kõigest aru saama. Talle meenus, kuidas ta tahtmatult oli sellele inimesele naeratanud ja vanamees oli seda naeratust märganud.

Isobeli nimega tütarlaps tundis naeratuse hinda Midianimaal, kus mis tahes rõõmuavaldust patuks peeti. Targa tüdrukuna nende nürimeelsete inimeste keskel nuputas ta vastuse, lootes pääseda karistusest. Vanamehele silma vaadates ütles Isobel:

„Dzobaab! Ta vastas, et lendas siia taevast läkitusega väljavalituile ja annab selle läkituse edasi üksnes minu ja ei kellegi teise kaudu."

Suure osa sellest väitest ütlesid Isobelile ette kõige vanemate märkused, nende kommentaarid juhutunu kohta aitasid seda seletada.

Tõepoolest, ise seda teadmata oli Dzobaab talle idee andnud ja seepärast kaldus nüüd uskuma, mida tüdruk talle vastas.

Leedi Barbara seisis, käsi kuldjuukselise Isobeli hapral õlal.
Ta oli rabatud kõigest, mis teda ümbritses: tühised kasima-tud inimesed, kes läbisegi hunnikus tema ees lamasid, minesta-nute elutud kehad, krampides visklevad langetõbised. Ta silmitses jälkustundega Dzobaabi välimust, pannes tähele tema vesi-seid silmi, hiigelsuurt koletut nina, pikka räpast habet, mis peaaegu üleni varjas nõrgalt arenenud lõuga. Suurivaevu hoidis ta tagasi tahtmatut värinat, mis oli närvide loomulik vastus kõigele nähtule.
Dzobaab seisis ja jõllitas tundmatut naist. Tema nürile, peaaegu
13
nõrgamõistuslikule näole oli tardunud hirm. Rahvasummast tulid lähemale mõned vanamehed ja jäid kohkunult tema taha seisma.
Dzobaab heitis pilgu üle õla.
„Kus on Abrahami poeg Abraham?" küsis ta.
„Ta kõneleb ikka veel Jehoovaga," vastas üks nendest.
„Võib-olla avab Jehoova talle selle külaskäigu eesmärgi?" lisas teine lootusrikka häälega.
„Ta tõi läkituse," ütles Dzobaab, „ja annab selle meile ainult Isobeli-nimelise tüdruku kaudu. Ma tahaksin, et Abraham lõpetaks Jehoovaga kõnelemise," lisas ta.
Kuid Abrahami poeg Abraham vähkres ikka veel maas, suu vahus.
«Tõepoolest," lausus teine. „Kui see läkitus on Jehoovalt, mis me siis siin seisame ja vahime nagu tobedad, ju me oleme Jehoova viha esile kutsunud, kui ta meile karistuse saadab."
„Sa räägid õigust, Timotheus," nõustus Dzobaab.
Ta pöördus enda taga seisva inimsumma poole ja sõnas:
„ Minge tooge ruttu andameid, mis aga saate, mis võiksid Jehoovale meeldida."
Töntsil alistunud ilmel lontsisid inimesed koobaste ja hurtsikute poole, mis moodustasid küla, kohale jäi vaid väike salkkond kõige vanemaid, kes jõllitasid Barbarat ja kuldjuukselist tüdrukut ning neid maaslamajaid, kelle haigushoog hakkas juba üle minema.
Pärast seda, kui neiu oli näinud külaelanike näojooni ja rühti, valdas teda taas tülgastusetunne. Peaaegu kõiki nägusid moonutas hiigelsuur nina ja niivõrd väike längus lõug, et enamikul juhtudel tundus, nagu poleks sellest enam jälgegi. Käies kaldusid nad ettepoole, tekitades mulje, et on iga hetk ninali kukkumas.
Tuli ette üksikisendeid, kelle välimus võimaldas oletada vaimse arengu märksa kõrgemat taset, kui oli seda enamikul külaelanikest, ja üldjuhul olid nende inimeste juuksed heledamad kui teistel.
See ebatavaline inimtüüp osutus niivõrd jahmatamapanevaks, et leedi Barbara ei saanud seda märkamata jätta isegi esimesel põgusal tutvumisel kohalike elanikega. Ta oli hämmeldunud niivõrd suure erinevuse põhjuste üle, sest keegi ei võinud talle jutustada Augustusest ja põhjapoolsest suguharust pärit
14
valgejuukselisest tütarlapsest. Polnud kedagi, kes oleks teadnud, et Augustusel oli suur nina, nõrgalt arenenud lõug ja et ta põdes langetõbe, samuti polnud kedagi, kes oleks võinud pajatada väikese orjatari hiilgavast mõistusest ja suurepärasest tervisest. See orjatar oli surnud ligi kaksteist sajandit tagasi, kuid tema veri lõi isegi praegu mõnes sajandite jooksul sündinud inimmassi esindajas aeg-ajalt välja, tuues ilmale sellise olendi nagu Isobel ja otsekui proovides — kahjuks küll asjatult — peatada täielikku mandumist.
Leedi Barbara tahtis teada, miks inimesed olid oma elamutesse läinud. Mis see tähendas?

Ta silmitses vanamehi, kes olid paigale jäänud, kuid nende rumalad nõdrameelsed näod ei öelnud talle midagi. Siis pöördus ta tüdruku poole. Kuidas ta tahtis, et nad teineteisest aru saaksid! Ta ei kahelnud, et tüdruk suhtub temasse sõbralikult, kuid polnud kindel, kuidas suhtuvad temasse teised. Kõik neis tõukas teda eemale ja tal oli peaaegu võimatu uskuda, et nad on tema vastu heatahtlikud.

Ja kui hämmastamapanevalt erines neist tüdruk! Kahtlemata oli temagi nende hulgas võõras ja see andis inglise neiule lootust. Pealegi polnud vähimatki märki, et kuldjuukseline tütarlaps oleks olnud ära hirmutatud või et teda oleks halvasti koheldud, ning lõppude lõpuks oli ta ju elus ja terve.

Jah, see tüdruk oli teist tõugu. Tema lihtne ja napp kehakate, tehtud ilmselt taimekiududest, oli puhas, samuti nagu paljad kehaosad, kuna teiste, eriti vanameeste rõivad olid kohutavalt räpased, nagu ka nende juuksed, habemed ja alastust vaevu katvast kasinast riietusest varjamata kehaosad.

Samal ajal kui vanamehed omavahel sosinal juttu ajasid, pööras leedi Barbara end pikkamisi ümber ja laskis pilgul ringi käia.

Ta nägi kaljusid, mis ümbritsesid väikest sõõrjat orgu. Peaaegu selle keskel oli järv. Oru kohal saja jala kõrgusele kerkivates kaljuseintes ei paistnud märkigi lõhest, ja ometi tundis leedi Barbara, et kusagil peab olema sissekäik teisest maailmast, sest kuidas muidu olid need inimesed siia sattunud.

See, mida ta nägi, lubas oletada, et org asub määratu suure kustunud vulkaani kraatri põhjas ja kui siin tõepoolest oli rada välisilma, pidi see kulgema üle teravatipuliste kaljuseinte, need aga olid peaaegu ligipääsmatud.

Ent kuidas seletada inimeste olemasolu siin? See küsimus

piinas teda ja ta teadis, et peab selle tingimata lahendama, enne kui jõuab selgusele, kes ta nendele inimestele on, kas külaline või vang.

Külaelanikud tulid peagi tagasi.

Paljud neist kandsid käe otsas igasugust kraami. Pikkamisi ja kartlikult tulid nad talle lähemale, ergutatuna vanameestest, ja panid lõpuks tema jalge ette oma kingitused: kausid valmistehtud toiduga, värsket aed- ja puuvilja, kala ja kiududest rõi-vatükke, samasuguseid, nagu nende oma koredad riided. Need olid lihtsate inimeste koduse majapidamise tarbed.

Sedamööda kuidas nad talle lähenesid, hakkasid paljud ilmutama närvilisuse tundemärke. Mõni inimene kukkus maha, muutudes krampide ohvriks, mis andsid märku haigusest, millest enamik oli tabandunud.

Leedi Barbarale võis sellel olla kahesugune mõte: kingitusi tuues väljendasid need lihtsad inimesed oma külalislahkust või pakkusid nad oma kaupa millegi vastu vahetamiseks talle kui võõramaalasele, kes oli tulnud siia teisest maailmast. Ent järsku mõistis ta selgesti, et kingitusi toonud külaelanikud uskusid tõepoolest olevat ta jumala saadiku või koguni jumalanna ise. Seejärel, asetanud annid tema jalge ette, pöörasid nad ümber ja kiirustasid lahkuma. Nende lihtsameelsed näod väljendasid hirmu, sundides kõrvale heitma mõtte kaupade vahetamisest kaubitsemise eesmärgil.

Seega otsustas leedi Barbara, et kui need annid pole külalislahkusest, on nende eesmärk lepitada arvatavat vaenlast.

Lõpuks toibus Abrahami poeg Abraham, tõusis pikkamisi istukile ja vaatas ümber. Ta oli väga nõrk. Pärast tõvehoogu tundis ta alati nõrkust. Ta vajas paari-kolme minutit, et mõtteid koguda ja haigushoole eelnenud sündmusi meenutada.

Ta nägi viimast inimest, kes leedi Barbara jalge ette kingitusi tõi. Ta nägi tundmatut naist ja talle meenus pilvedest kostnud kummaline mürin ning nende alt väljasukeldunud nägemus.

Abrahami poeg Abraham tõusis üles. Esimesena vanameestest märkas teda Dzobaab.

„Halleluuja!" hüüdis ta. „Abrahami poeg Abraham ei kõnele enam Jehoovaga. Ta tuli meie juurde tagasi. Palvetagem!"

Kõik inimesed, välja arvatud leedi Barbara ja Isobeli nimega tüdruk, laskusid põlvili.

Abrahami poeg Abraham hakkas pikkamisi, otsekui unes,

16

võõramaalanna poole liikuma.

Tema mõistus oli haigushoo tagajärjel ikka veel uinakusei-sundis.

Abrahami poja Abrahami ümber kajas kummaline, jube hääl-temelu, sest vanaaegsed palvetasid valjusti ja läbisegi, ainult vahel harva katkestades palvet hõigetega „Halleluuja!" või „ Aamen!"

Pikk ja kõhn, pika halli habemega, mida katsid ila- ja vahu-riismed, annetus räpases riietuses Abrahami poeg Abraham oli leedi Barbara silmis kõige tülgastavam vaatepilt. Lõpuks jäi ta neiu ette seisma. Praegu oli ta mõistus selge ja näis, et alles nüüdsama märkas ta Isobeli.

„Miks sa siin oled?" nõudis ta vastust. „Miks sa ei palveta nagu teised?"

Leedi Barbara jälgis neid teraselt. Tema eest ei jäänud varju selle inimese kalk süüdistav toon ja ähvardav olek ega anuv pilk, mille tüdruk temale heitis. Vaistlikult pani ta käed tüdruku õlgadele.

Jää siia!" ütles ta, kartes, et mees käskis tüdrukut tema juurest ära minna.

Kui Isobel ei mõistnudki veidra taevase külalise sõnu, ei saanud ta valesti tõlgendada liigutust, millega tundmatu teda paigale sundis. Pealegi polnud tal tahtmist ühineda palvetajatega.

Võimalik, et tema ainus soov oli pikendada neid enesetähtsuse hetki, mil juhus oli ta välja rebinud mandumise ja põlguse mädasoost, kuhu teda kaugelt esiemalt pärandatud tavatu ilu tõuganud oli.

Võõramaalanna käsi, mis lebas Isobeli õlal, andis talle jõudu ja ta vaatas otsustavalt Abrahami pojale Abrahamile otsa, ehkki pisukese kartusega, sest keegi ei teadnud temast paremini, kui kohutavaks inimeseks muutus Abrahami poeg Abraham, kui keegi tema teele ette astus.

„Vasta mulle, sina!" Abrahami poeg Abraham ei suutnud leida sõnu, et tüdrukule tema kohta kätte näidata.

„Ära lase vihal ennast pimestada, see on ju Jehoova tahtmine," hoiatas tüdruk.

„Mida sa sellega öelda tahad?" nõudis mees.

„Kas sa siis ei näe, et tema saadik valis mind oma usaldusaluseks?"

17

„See on pühaduseteotus, naine."

„Ei ole," vastas tüdruk kindlalt. „See on Jehoova tahtmine ja kui sa mind ei usu, küsi apostel Dzobaabilt."

Abrahami poeg Abraham pöördus sinnapoole, kus palvetasid kõige vanemad.

„Dzobaab!" hõikas ta häälega, mis kostis üle palvetajate pomina.

Selsamal hetkel lõpetas Dzobaab palve valju „aameniga".

Vanamehed tõusid püsti, nende eeskuju järgisid need külaelanikud, kes ei põdenud langetõbe. Apostel Dzobaab astus nende juurde, kellele olid pööratud kõigi inimeste silmad.

„Mis juhtus sellal, kui ma Jehoovaga rääkisin?" küsis Abrahami poeg Abraham.

„Ilmus taevane saadik," vastas Dzobaab. „Ta võeti vastu austusavaldustega, inimesed tõid kingitusi, kes mida sai, ja panid ta jalge ette, tema aga, nagu paistab, ei

näidanud üles rahulolematust ega, muide, ka rahulolu," lisas ta. Ja rohkem ei oska me enam midagi teha."

Abrahami poeg Abraham pöördus uuesti Isobeli poole, aga kui ta rääkima hakkas, kõlas tema hääles uus lepitav noot ning silmis polnud kübetki hirmu.

„Palu saadikut suhtuda meisse, Jehoova vaestesse sulastes-se, armulikult ja andestavalt, et ta kõneleks meie pärustega ja ütleks välja oma soovid. Me ootame tema läkitust."

Olles teadlik oma tühisusest ja värisedes hirmust, pöördus Isobel leedi Barbara poole.

„Ei, oota!" kisendas Abrahami poeg Abraham. T6ma nõdras arus kerkis ootamatu küsimus.

„ Kuidas sa temaga rääkida saad? Sa oskad ju ainult midia-ni keelt. Aga kui sina saad temaga rääkida, miks ei saa siis seda mina, prohvet, Pauluse ideede jutlustaja, Jehoova poeg?"

Isobelil oli mõistus, mis vääris Pauluse ideede jutlustaja viitkümmend mõistust ühtekokku, ja ta kasutas seda eelist, ehkki ausalt öeldes, mitte ilma kartuseta oma järelemõtlemata ettepaneku võimalike tagajärgede pärast. Kuigi tüdrukul oli hiilgav ja leidlik mõistus, polnud ta siiski midagi rohkemat kui nõmeda ja ebauskliku rahva laps.

„See pole lihtne. Kuid sa oskad rääkida, prohvet," ütles ta. «Kõnele ise Jehoova saadikuga ja kui ta vastab sulle midiani keeles, võid sa teda mõista niisamuti nagu mina."

18

„See pole lihtsalt inspiratsioon," lausus Abrahami poeg Abraham.

„See on ime!" hüüatas Dzobaab. „Küllap pani Jehoova talle sõnad suhu."

„Ma räägin saadikuga," sõnas prohvet. „Oh, taevane ingel!" hüüdis ta Barbara poole pöördudes. „Vaata kaastundega vana meest, Abrahami poega Abrahami, Pauluse ideede jutlustajat, Jehoova poega, ja võta armulikult talle teatada Kõigekõrgema tahet, kes su meie juurde läkitas."

Leedi Barbara raputas pead.

„Kui inimesel pole kõik kodus, käitub ta samuti kui see siin," ütles neiu. „Olen sellest mitu korda lugenud ameerika perioodikast, kuid hästi ei mäleta."

Ta võttis jaki taskust sigareti ja hakkas suitsetama.

„Mis ta ütles, Isobel?" nõudis prohvet. „ Pauluse nimel, mis ime see on? Tema sõõrmeist tuleb suitsu justkui koletisel pühakirjas. Mida see tähendama peaks?"

„See on hoiatus," ütles Isobel, „sest sina kahtled minu sõnades!"

„Ei," hüüatas Abrahami poeg Abraham. „Ma usun sind. Ütle talle, et ma ei kahtle sinus, siis aga anna mulle ta sõnad edasi."

„Ta ütles," kordas Isobel, „et Jehoova pole sinu ja su rahvaga rahul. Ta on pahane, sest sa suhtud halvasti Isobeli. Jehoova viha on suur, sest sa sunnid Isobeli töötama rohkem, kui ta jõud kannab, annad viletsat toitu ja karistad teda, kui ta naerab või on õnnelik."

„Ütle talle," sõnas prohvet, „et me ei teadnud, et sa töötasid rohkem, kui jõud kandis, ja et me heastame oma süü* Ütle talle, et me armastame sind ja sa hakkad hästi sööma. Räägi temaga, Isobel, ja küsi, kas tal on veel muid käske oma vaestele sulastele."

Isobel vaatas noorele inglannale silma ja tema nägu omandas ingelliku süütuse ilme, samal ajal kui huultelt vallandus mõttetute sõnade vool, mis olid arusaamatud nii Ispbelile endale kui ka leedi Barbarale ja teda kuulavatele Midianimaa elanikele.

„Minu kallis laps," lausus leedi Barbara, kui Isobel oli lõpetanud, „see, mis sa rääkisid, on minu jaoks täielik abrakadabra, kuid sa oled oivaline ja su hääl on musikaalne. Kahju, et me teineteisest aru ei saa."

„Mis ta ütles?" nõudis Abrahami poeg Abraham.

19

„Ta ütles, et on väsinud ja näljane. Ta soovib, et kõik annid viidaks puhtasse koopasse, et ma saadaksin teda ja et teda ei tülitataks, sest ta on väsinud ja jääb puhkama. Ja ta tahab, et tema juures poleks kedagi peale Isobeli."

Abrahami poeg Abraham pöördus Dzobaabi poole. *

„Saada naised minu oma kõrval asuvat koobast puhastama," käsutas ta, „ning las teised viivad sinna kingitused ja puhast rohtu aseme jaoks." «

„Kahe aseme jaoks," parandas Isobel.

„Jah, kahe aseme jaoks," nõustus prohvet kähku.

Niisiis paigutati leedi "Barbara ja Isobel korralikult puhastatud koopasse. Neile tehti nii palju süüa, et seda oleks jätkunud paljudele inimestele.

Inglise neiu seisis oma uue ebatavalise elamu sissekäigu juures, silmitsedes orgu ja püüdes nuputada moodust, et teostada oma plaani ja anda oma inimestele teada sellest keerukast olukorrast, kuhu ta oli sattunud, ja oma asukohast. Kahekümne nelja tunni pärast hakkavad ta sõbrad ja perekond halba aimama — leedi Barbara teadis seda — ja peagi asub rohkesti inglise lennukeid teele Kaplinnast Kairosse teda otsima. Sellal kui • ta oma kohutavat olukorda kaalutles, lebas Isobeli-nimeline tüdruk jõude värskest rohust asemel ja sõi puuvilja. Tema võrratut nägu valgustas õnnelik, rahulolev naeratus.

Saabus öö ja leedi Barbara naasis koopasse ainsa praktilise ideega, mis talle selle mõtiskluste ja kaalutluste aja jooksul pähe tuli: ta peab leidma mooduse kohalike inimestega suhtlemiseks, aga see on võimalik üksnes juhul, kui ta õpib ära nende keele.

Läks pimedaks, päevane kuumus asendus öise jahedusega. Isobel tegi koopasuu juurde tule ja kaks tütarlast võtsid pehmetel rohupatjadel selle juures istet. Tuli mängles nende nägudel ning aega viitmata asus leedi Barbara uue keele omandamise pikaajalist ja väsitavat ülesannet täitma.

Esimene samm seisis selles, et panna Isobel mõistma, mida ta kavatses teha, ja leedi Barbarat hämmastas meeldivalt kiirus, millega tüdruk mõttest aru sai. Peagi osutas ta mitmesugustele esemetele, nimetades neid inglise keeles, Isobel aga kordas seda kõike midiani keeles.

Leedi Barbaral tuli palju korrata tundmatuid sõnu, kuni ta neid õigesti hääldama hakkas, ja ta märkas, et Isobel talitab nii-

20

samuti ingliskeelsete sõnadega. Sel viisil õppis Isobel inglise sõnavara ja õpetas samas külalisele midiani keelt.

Märkamatult möödus tund. Külas valitses vaikus.

Järve kaugemast otsast kostis vaevu kuuldavalt konnade krooksumist. Aeg-ajalt mökitas kusagil pimeduses kits.

Taamal oru vastasservas paistsid tillukesed vilkuvad tulukesed _ lõkked, millel teises külas toitu valmistati, nagu leedi Barbara mõtles.

Järsku ilmus naaberkoopast nende ette mees laternaga. Madalal igaval häälel alustas ta vaimulikku laulu.

Teine mees, teine latern ja teine hääl ühines temaga. Siis aga tuli veel teisi, niikaua kuni rongkäik oli jõudnud koobaste all laiuvale tasasele platsile.

Järk-järgult laul valjenes. Karjatas laps. Nüüd nägi leedi Barbara teda: see oli väike laps, keda vanamees enda järel lohistas.

Rongkäik kogunes suure rahnu ümber ja jäi seisma, kuid laul ja lapse kisa ei vaibunud. Leedi" Barbara tundis ära kõige pikema mehe — selle, kes oli püüdnud temaga rääkida —, Abraha-mi poja Abrahami. Prohvet seisis rahnu taga ja oli teistest märksa pikem. Ta tõstis käe ja laul katkes. Laps ei karjunud enam, kuid neiud kuulsid tema katkendlikku nuuksumist.

Abrahami poeg Abraham tõstis silmad taeva poole ja hakkas rääkima. Ööpimeduses kõlas tema hääl ühetooniliselt. Kõneleja totraid näojooni valgustas vilkuv laternatuli, mis mängles ka tema koguduse eemaletõukavatel nägudel.

Seletamatul kombel tundus nähtud vaatemäng inglannale kurjakuulutav. Ilmselt oli see lihtsate inimeste kõige tavalisem jumalateenistus ja ometi peitus selles Barbara Collisele midagi hirmuäratavat ja sünget.

Ta vaatas Isobelile otsa.

Tüdruk istus, jalad risti, küünarnukid põlvedel, lõug pihkudele toetatud, ja .vaatas ainiti enda ette. Tema nägu oli tõsine. Ootamatult lõikus vaiksesse õhku lapse kisa, täis hirmu ja õudust, mis sundis leedi Barbarat pöörama oma pilku rahnu juures toimuvale.

Ta nägi, kuidas rabeles vastu laps, keda tiriti rahnu harjale, nägi Abrahami poega Abrahami, kes tõstis käe pea kohale, nägi laternatuld helkimas noal. Ta pöördus kõrvale ja kattis näo kätega.

III. Laskur

Danny Patrick, hüüdnimega Laskur, sirutas end lamamistoolis mõnuga välja. Ta oli ajutises vaherahuseisundis. Kuigi tal oli rõivaste alla peidetud kahekümne laenguga püstol, vasaku kaenla all aga rippus spetsiaalselt konstrueeritud kabuuris 45-kaliib-rine kolt, polnud Laskuril kavatsust neid lähitulevikus kasutada, kuid ta hoidis relvad siiski laskevalmis.

Laskur — selline hüüdnimi anti talle Chicagos, kus tema ringkonna inimesed pidasid kiiret tulistamist edu pandiks ja uskusid sellesse.

Ta polnud kunagi tähtis nina olnud ja kui pealtnäha oleks teda rahuldanud tagasihoidlik asend, oleks ta ehk jätkanud oma tegevust veel mõnda aega, kuni tal oleks tulnud oma endiste sõprade ja tuttavate kombel töö katki jätta. Kuid Danny oli auahne. Palju aastaid oli ta olnud oma bossi parem käsi. Ta nägi šef-fi rikastumas, Danny enda sõnade järgi jõledalt rikastumas, ja teda valdas kadedus.

Kaks korda pettis ta oma soosijat, liitudes vaenuliku grupiga, ja osales mitme piiritusevaguni röövimises, mis kuulusid endisele šefile.

Õnnetuseks märkas teda viimase vaguni riisumisel üks endine töökaaslane ja taibanud, et ta tunti ära, püüdis Danny täiesti õigustatult pealtnägijat kõrvaldada, kuid tema soovimatu tunnistaja oskas putket teha ja enne, kui Danny vea parandada suutis, saabus politsei.

Et kraam ohutult bossi lattu jõuaks, eraldati omaette valveük-sus, Danny reetmise tunnistaja aga kadus. Nüüd sai Danny Laskur tunda oma endise peremehe loomust. Kes oli siis parem?

Paljud bossi vaenlastest ja mõni tema sõber oleks Dannyle otsa peale teinud. Ta teadis šefi jõudu ja kartis teda. Dannyl polnud sugugi tahtmist ära sõita, aga ta tundis, et kui jääb vanasse armsasse Chicagosse, ootab teda kõigi heade laskurite saatus, kelle eeskuju ta järginud oli.

Ja niisiis, kaasas kahekümne laenguga püstol, mis oli tasu tema reetmise eest, lipsas ta vaikselt linnast välja ja aruka inimesena kadus ka riigist, saades veel üheks Saatuse kangasse kootud lõngaks.

Ta teadis, et šeff oli raskelt haige ja märgatavalt nõrgaks jäänud (see oli samuti üks põhjus, miks Danny ta maha jättis), ja

teadis sedagi, et varem või hiljem maetakse šeff maamulda lilledest ülekülvatud kirstus, mis maksab vähemalt kümme tuhat dollarit. Seni otsustas Danny seigelda mujal maailmas.

Kuhu ta elama asub, seda Danny täpselt ei teadnud, sest geograafias oli ta üsna nõrk, ent oletas, et jõuab kas või Inglismaale, mis tema arust asus kusagil Londoni lähedal.

. Nüüd lebaski ta päikese käes malbes või peaaegu malbes hingeseisundis, sest talle olid vastukarva mürgised märkused, mis mõni noor poiss, kellega ta oli juttu alustanud, tema pihta lendu laskis. Danny ei suutnud taibata, mispärast teda põlati.

Ta nägi hea välja. Tema rõivad olid õmmelnud parimad Chicago rätsepad, need olid tagasihoidlikes toonides ja maitsekalt tehtud.

See kõik oli Dannyle teada, ent ta teadis sedagi, et ühelgi inimesel selle laeva pardal polnud tema elukutsest õrna aimugi. Miks kaotasid nad siis mõneminutilise jutuajamise järel tema vastu huvi ja vaatasid teda nagu tühja kohta? Laskur oli nõutu ja ärritatud. Dannyl oli see kolmas päev reisida ookeanil, millest tal oli juba kõrini. Ta peaaegu et soovis uuesti olla Chicagos, kus oleks leidnud hingelt lähedasi sõpru. Kuid parem olla ajutiselt üksi maa peal kui alaliselt taevas.

Noormees, keda ta reisijate hulgas varem polnud kohanud, astus ligi ja istus tema kõrvale toolile. Ta vaatas Dannyle otsa ja naeratas.

„Tere hommikust. Kui ilus ilm!"

Danny sinised silmad vaatasid külmalt võõrast.

„On küll," vastas ta samasugusel külmal toonil nagu ta pilkki.

Seejärel jätkas ta oma endist tegevust: hakkas üle reelingu silmitsema ookeani mõõtmatut avarust.

Lafayette Smith naeratas, avas raamatu, võttis toolil mugavama asendi ja unustas oma ebaviisaka naabri.

Veidi hiljem kohtas Danny seda noormeest basseinis ja teda hämmastas üks nendest asjadest, mida ta tõepoolest hästi tundis — kõrge tehniline tase spordis. Noormees ületas tunduvalt kõiki reisijaid ujumises ja vettehüpetes ning päevitunud pronkspruun keha tunnistas, et ta oli pikka aega viibinud uju-mispükstes.

Järgmisel hommikul, kui Danny tekile ilmus, leidis ta noormehe juba eest.

„Tere hommikust!" ütles Danny lõbusalt. „Imetore hommik!" Noormees tõstis silmad raamatult. „Kas tõesti?" küsis ta ja jätkas lugemist. Danny puhkes naerma.

„Tasute mulle eilse eest, eks?" hüüdis ta. „Teate, ma arvasin, et olete üks nendest ülbetest kaabudes noorukitest, siis aga nägin teid basseinis. Võin teile kinnitada, et te ujute ja sukeldute suurepäraselt, sõber."

Lafayette Smith laskis raamatu sülle langeda ja silmitses tähelepanelikult naabrit. Ta nägu valgustas naeratus, heasüdamlik ja sõbralik.

„Aitäh," ütles ta. „See oh sellest, et mulle meeldib väga ujuda."

‚Jah," nõustus Danny. „See on teie elukutse."

„Ma pole elukutseline ujuja, kui te seda arvate."

„Olete lõbusõidul?" uudistas Danny.

„Loodan, et see niisuguseks kujuneb," vastas Smith, „kuid see on pigem töine reis, teaduslik uurimus. Olen ju geoloog."
«Tõesti? Ma pole sellisest elukutsest midagi kuulnud."
„See pole päris elukutse," lausus Smith. „Et mõista selle elukutse tähtsust ja väärtust, läheb tarvis väga palju raha, mida praegu ei jätku."
„Kuid ma tean rohkesti tähtsusetuid elukutseid, mis on hästi tasuvad, eriti kui noormees sooritab kõike üksi ega pea kellegagi jagama. Kas sõidate Londoni?"
„Ma jõuan Londoni alles kahe päeva pärast," vastas Smith.
«Arvasin, et te sõidate Inglismaale."
Lafayette Smith paistis olevat kimbatuses.
«Inglismaale jah," ütles ta.
„Ja te sõidate sinna Londonist?"
„Äkki heidab see noormees minu üle nalja? Väga hea," mõtles Smith.
‚Jah," lausus ta, «kui mul õnnestub kuningas George'ilt luba saada, siis Londonis viibides tutvun ka Inglismaaga."
«Kuulge, aga kuidas on, kas see poiss elab Inglismaal? See sell, keda Suur Bill kavatses karistada ja lõi tal sihverplaadi üles? Lobamokk!"
«Kes? Kuningas George?"
„Ei, teda ma ei tunne, ma pidasin silmas Tompsonit."
„Ma ei tunne neist kedagi," ütles Smith, „kuid ma olen kuulnud
24
kuningas George'ist."
„Nii et te pole siis iialgi kuulnud
Suurest Billist, Chicago linnapeast?"
‚Jah, kuid Tompsoneid on nii palju. Ma ei teadnud, keda te silmas peate."
„Ja te peate ilmtingimata kuningas George'i usaldusaluseks trügima, et Inglismaale pääseda?" päris Danny.
Tõsine toon veenis Smithi selles, et teda ei lollitata.
„Ei," vastas ta. „London, kas teate, on Inglismaa pealinn. Kui te olete Londonis, siis olete muidugi ka Inglismaal."
„Lollpea!" hüüatas Danny. „Nüüd põrutasin küll mööda, eks ole? Aga teate, ma pole ilmaski Ameerikast välja saanud," lisas ta heatahtlikult.
„Kas te kavatsete kauaks Inglismaale jääda?"
„Mis?"
„Kas kavatsete Inglismaal pikemalt peatuda?" „Nii kuidas meeldib," vastas Danny. „Arvan, et London meeldib teile," sõnas Smith. „Motlen, et ei jää sinna kuigi kauaks," kuulutas Danny. „ Võin sõita, kuhu iganes tahan. Ja kuhu teie lähete?" „ Aafrikasse."
„Aga mis linna te lähete? Ma ei usu, et mulle meeldiks, kui mind kamandaksid metslased, kuigi paljud neist on selleks täiesti sobilikud. Ma tundsin Chicagos mõnda neegerpolitseinikku, kes ei püüdnud kedagi asjatult süüdistada."
„Seal, kuhu ma sõidan, ei hakka teid süüdistama ükski politseinik," kinnitas talle Smith. „Seal neid lihtsalt polegi."
„Mis te räägite?! Võtke mind kaasa, ehkki mind ei loksuta mingisugused politseinikud, nad ei tähenda mulle midagi. Kummatigi tahaksin ma sõita kuhugi, kus ei näe ühtegi nendest jäi-. kidest nägudest. Teate, mister," lisas ta, „vaevalt et politseinik mulle meeldida võiks."
See noormees ajas Lafayette Smithi esialgu kimbatusse, siis aga hakkas teda lõbustama. Olles teadlane ja tegeldes vaikses ülikoolilinnakeses ainult teadusega, oli Smithil suurte Ameerika linnade kummalisest allmaaelust vaid ähmane ettekujutus, mille ta sai ajakirjanduse pealiskaudsest ja huvita lugemisest. Ta ei suutnud kuidagi

määratleda, millise inimtüübi hulka arvata oma uus tuttav. Siiani polnud ta veel kordagi ajanud juttu seda sorti inimestega.

25

Pealtnäha sarnanes see noormees kultuursest perekonnast pärit üliõpilasega, aga kui ta rääkima hakkas, hajus esialgne mulje.

„Kuulge!" hüüatas Danny pärast väikest pausi. „Ma tean seda Aafrikat küll. Nägin kord filmi: lõvid, elevandid ja rohkesti igasuguseid rumalaid loomi. Sinna te kavatsetegi jahile sõita, nagu ma aru saan."

„Mitte loomade, vaid kivide jahile," selgitas Smith.

„Tühi lora! Kes siis kividele jahti peab?" küsis Danny. „Ma tunnen poisse, kes võiksid kivi eest tappa oma parima sõbra."

«Selliseid kive ei kavatse ma otsida," kinnitas talle Smith. „Niisiis ei kavatse te jahtida kalliskive?" „Ei, mind huvitavad kivimid, mis võivad meile jutustada maaehitusest."

„Ja te ei saa sellest mingit kasu?"

„Ei."

„ Kummaline elukutse. Ja te teate sellest Aafrikast juba üsna palju, eks ole?"

„Ainult seda, mida olen ammutanud raamatutest," vastas Smith.

„Mul oli ka kord üks raamat," ütles Danny tähtsal ilmel.

Jah?" küsis Smith viisakalt. „Kas Aafrikast?"

„Ei tea. Ma ei lugenud seda kordagi. Kuulge, mida ma arvan — miks ei võiksminagi sinnasamusesse Aafrikasse sõita. Nähtud filmi järgi otsustades paistab, et inimesi pole seal ülearu palju, mul aga on praegu tarvis mõnda aega neist kaugemal viibida. Mul on neist kõrini. Kas see Aafrika on ka suur?"

„Peaaegu neli korda Ühendriikidest suurem."

„See on juba midagi! Ja politseinikke polegi?"

„Koht, kuhu ma sõidan, on inimtühi. Võimalik, et ma ei kohta üldse kedagi peale oma ekspeditsiooni liikmete."

„Ekspeditsiooni liikmete?"

Jah. Kandjate, sõdurite, teenrite."

„Teie lihtinimeste?"

Jah, midagi sellesarnast."

„Aga mis siis, kui ma tulen teiega, mister? Ma ei taipa tuhkagi teie tööst ega tahagi end sellesse segada. Nagu vana daam, kes matustel käis, tahan ma teha teiega lihtsalt lõbusõitu, aga reisi eest tasun ma ise."

26

Lafayette Smith kõhkles, sest selles noormehes oli midagi, mis talle meeldis ja huvi pakkus, pealegi andis midagi tabamatut nooruki maneerides ja külmades sinistes silmades võimaluse oletada, et ta võib keerulistes ettenägematutes olukordades hea abimees olla. Ja veel mõtles Lafayette Smith sellele, et tal on väga raske veeta pikki nädalaid ilma valge inimese seltskonnata. Seepärast ta ei teadnud, mida vastata. Ta tundis noormeest liiga vähe. Vahest varjab ta end kohtu eest? Võib-olla ka mitte. Ja mis siis sellest? Ta oli juba peaaegu otsustanud.

„Kui teile kulutused muret teevad," ütles Danny tema kõhklemist märgates, „siis unustage need. Ma maksan oma osa ja veel teisedki kulutused, kui vaja."

„Ma ei mõelnud sellest, ehkki rännak kujuneb kalliks, kuid mitte kallimaks kahele kui ühele."

„Kui palju?"

„Ausalt öelda, ma ei teagi. Kuid arvestasin, et viiest tuhandest dollarist peaks piisama, ehkki võin ka eksida."

Danny Patrick torkas käe püksitaskusse, tõi lagedale viiekümne- ja sajadollarised tšekid ning luges välja kolm tuhat dollarit. .

„Siin on kolm tuhat, et kinnitada meie lepingut, ülejäänu annan siis, kui tagasi pöördume. Ma pole kitsipung. Maksan oma jao ja osa teiegi omast."

„Ei," ütles Smith.

Ta lükkas tšekid eemale.

„Asi pole selles. Vaadake, me ei tea teineteisest midagi ja seepärast ei saa koos sõita."

„Te teate minust niisama palju kui mina teist," vastas Danny. „Olen valmis riskima. Vahest ongi parem, mida vähem me teineteisest teame. Igal juhul te sõidate Aafrikasse, mina kavatsen sedasama ja me peame sõitma koos. Ma jagan teiega kulutused ja kahel valgel on koos suuremad väljavaated kui üksikult. Noh, kas oleme leppinud?"

Lafayette Smith naeris. See sarnanes juba seiklusega, aga tema teadlasehinges oli alati pesitsenud salajane seiklushimu.

„Oleme leppinud," ütles ta.

„Viska viis!" hüüdis Laskur Patrick kätt sirutades.

„Viis mida?" küsis Lafayette Smith.

27

IV. Sõlmitus

Möödusid nädalad. Komistasid ja pühkisid rongid, sõitsid laevad. Mustadest jalgadest jäid maha sügavad jäljed. Kolm ekspeditsiooni, mida juhtisid valged mehed erinevatest maailmajagudest, liikusid aeglaselt eri teid mööda; mis viisid Hensy mägede inimtühja kindlusse. Keegi ei teadnud teiste olemasolust, ka polnud nende eesmärkidel omavahel midagi ühist.

Läänest tulid Lafayette Smith ja Laskur Patrick, lõunast tun: tud inglasest kütt lord Passmore ja idast Leon Stabutch.

Venelased tundsid oma mehe pärast muret.

Tema salk asus teele suure vaimustusega, mis aga kahanes sedamööda, kuidas nad tungisid üha kaugemale kummalise ja tundmatu maa sügavusse. Nad vestlesid elanikega ühes külas, mille lähedale olid peatuma jäänud, ja pärismaalased pajatasid neile jubedaid lugusid määratu suurest jõugust, kes valge inimese juhtimisel hoidis hirmu all paikkonda, kuhu nad siirdusid.

Stabutch jäi puhkama Hensy jalami lõunapoolsele nõlvale. Põhjas kõrgusid peaaheliku teravad tipud. Neist veidi madalamal lõunas võis näha metsa ja džunglit, mis laius küllaltki suurel maa-alal. Selle ümber asetusid künkad ja võsastunud roheline lagendik, kus sõid antiloobi- ja sebrakarjad.

Venelane kutsus pärismaalaste pealiku enda juurde.

„Mis neil poistel viga on?" küsis ta ja osutas kandjatele, kes olid ringi maha kükitanud ja ajasid sosinal juttu.

„Nad kardavad, bwana," vastas must.

„Mida nad kardavad?" päris Stabutch, ehkki mõistis kõike suurepäraselt.

Jõuku, bwana. Kolm jätsid juba eile öösel ekspeditsiooni maha."

„Meil pole neid vaja," vastas Stabutch järsult. „Koorem läheb kergemaks."

„Ka teised lasevad jalga," üües pealik. „Nad kõik kardavad." , „Kartku parem mind," ähvardas Stabutch. „Kui veel keegi jalga laseb, siis ma..."

„Teid nad ei karda," ütles pealik. „Nad kardavad jõuku ja selle ninameest, valget inimest. Nad ei taha, et neid kaugetesse võõrastesse maadesse orjadeks müüdaks."

„Kas sa tõesti usud neid muinasjutte, must võllaroog? See

on lihtsalt põhjus tagasi minna. Nad tahavad koju, kus võivad looderdada, laisad koerad. Ja ma olen aru saanud, et sina oled samasugune kui nemadki. Kes ütles, et sa oled pealik? Oleksid sa tõeline pealik, viiksid sa neid aega viitmata edasi. Meil poleks pruukinud rääkida tagasiminekust ja keegi poleks jalga lasknud."

„ Jah," vastas must.

Kuid jättis ütlemata, mida ta mõtles.

,,Nüüd aga kuula mind," urises Stabutch.

Ent seda, mida ta öelda tahtis, ei saanud keegi, iialgi kuulda. Teda katkestas üks kandjaid, kes jalule kargas ja hirmuse-gase karjatuse kuuldavale tõi.

„Vaadake!" kisendas ta ja osutas läände.

Jõuk!"

Taeva taustal ilmus künka harjale salkkond ratsanikke.

Vahemaa oli ülemäära suur, et eristada üksikasju, kuid ratsanike nägemine veenis musti, et see on jõuk, kellest liikus nii palju jubedaid kuulujutte, mis täitsid nende südamed hirmuga, ja see suurenes iga päevaga.

Valged rõivad, mis lehvisid tuules künka harjal, püssid ja odad — isegi eemalt ei jätnud see kõik vähimaidki kahtlusi ratsanike tõelistes kavatsustes.

Ootamatult tormas üks mustanahaline laadungi juurde, mis päevase peatuse ajaks oli ümberringi laiali asetatud, ja kutsus oma kaaslasi. Kõik sööstsid kandamite juurde.

„Mis nad teevad?" kisendas Stabutch. „Peatage nad!"

Pealik ja ajajad jooksid ruttu kandjate juurde, kellest paljud olid juba koorma õlgadele upitanud ja valmistusid tagasiteele asuma. Pealik püüdis neid peatada, kuid üks pärismaalastest, hiigelsuur tugev noormees, paiskas ta järsu löögiga jalust maha. Siis aga vaatas teine idasse ja karjatas hirmust kileda häälega:

„Vaadake! Nad tulevad lähemale!"

Kes teda kuulsid, pöördusid vaatama ratsanikke, kes tuule käes lehvivates rõivastes tuhatnelja künka otsast alla kappasid. Sellest aitas.

Kandjad, ajajad ja pealik — kõik pistsid jooksu nagu üks mees. Kellel oli kandam, viskas selle maha, et see ei segaks. Stabutch jäi üksi.

Mingi hetke vältel ta kõhkles, kas põgeneda või mitte, kuid samas mõistis üritamise asjatust.

Valju kisaga tormasid ratsanikud laagri kallale ja nähes Sta-butchi üksinda seismas, peatusid tema ees.

Toored näod, õel väljanägemine — sellisena kujutasid nad endast saatanaid ja panid ka kõige vapramad südamed hirmu tundma. Nende ninamees kõnetas Stabutchi tundmatus keeles, kuid tema toon oli nii ähvardav, et venelasel ei pruukinud keelt osata, et mõista ohtu, mis sisaldus pöördumises ja õelas näoilmes. Kuid ta sai hirmust jagu ning võttis need inimesed vastu rahulikult ja külmavereliselt, mis viis neid mõttele tema vägevusest.

Võimalik, et ta oli suure rühma valgete inimeste peamees.

Bandiidid vaatasid ümber, justkui oleks keegi selle mõtte valjusti välja öelnud, sest nad tundsid hästi valgete iseloomu ja relvi ning kartsid neid. Kahtlustest hoolimata võisid nad määrata laagris leiduva sõjasaagi hinna, kui heitsid pilgu kraamile, mille olid maha jätnud kandjad, kellest enamikku võis veel näha džunglisse põgenemas.

Kõrvale jätnud kasutud püüded teha end valgele mehele arusaadavaks, laskus ninamees mõnega oma jõugust tulisesse vaidlusse. Kui üks neist püssi tõstis ning Stabutchi sihikule võttis, lõi ninamees relva pihta ja sõimas oma kaaslase läbi. Siis

andis ta mõne käskluse, mille järel osa mehi jäi Stabutchi valvama, teised aga tulid hobustelt maha ja hakkasid kandameid loomade selga siduma.

Poole tunni pärast kihutasid bandiidid minema samas suunas, kust olid tulnud, võtnud kaasa venelase kogu kraami ja relvitu vangina ta enda.

Džungli rohelise katte alt jälgisid kellegi terased hallid silmad sündmuste iga pööret venelase laagris sellest hetkest peale, kui Stabutch oli puhkama jäänud.

Ehkki džunglist laagrini oli tükk maad, ei jäänud tähelepanelikul vaatlejal, kes oli end lagendiku serval suure puu harude vahel lahedasti sisse seadnud, midagi kahe silma vahele. Tema suhtumine asetleidvatesse sündmustesse jäi saladuseks, sest ta nägu oli endiselt rahulik ja osavõtmatu.

Ta jälgis bandiitide eemalduvaid kogusid senikaua, kuni nad silmist kadusid, hüppas siis kergelt maha ja hakkas minema läbi džungli suunas, mille olid valinud Stabutchi salga põgenenud liikmed.

Pealik Goloba kõndis hirmunult džungli pimedal rajal. Koos

30

temaga ,oli suur grupp Stabutchi ekspeditsiooni inimesi, keda ühteviisi ahistas mõte, et jõuk hakkab neid taga ajama.

Esialgne paanika oli vaibunud ja sedamööda, kuidas aeg edasi läks, tagaajajaid aga ei ilmunud, hakkasid inimesed pikkamööda rahunema, ehkki Goloba südames asendus üks hirm teisega. See oli ustava asemiku hirm, kes oli oma ülemuse maha jätnud. Nüüd nuputas ta oma teole õigustust.

„Nad sõitsid meie juurde, tulistasid püssidest. Neid oli kole palju, vähemalt sada meest."

Keegi ei vaielnud talle vastu.

„ Me võitlesime vapralt, kaitstes isandat, kuid meid oli vähe ja me ei suutnud nende pealetungile vastu pidada."

Goloba vakatas ja silmitses enda kõrval sammuvaid inimesi. Ta nägi, et nad noogutasid pead, nõustudes tema sõnadega.

„Siis ma nägin, et isand kukkus ja võeti vangi, meie aga olime sunnitud põgenema."

Jah," sõnas üks kõrval sammuvatest neegritest, „kõik oli nii, nagu Goloba rääkis. Ma ise..."

Kuid kaugemale ta ei jõudnud. Päevitunud poolalasti valge inimene, kehakatteks vaid puusariie, hüppas puu otsast paari sammu kaugusele nende ette rajale. Nad jäid nagu üks mees imestunult seisma ja hirm peegeldus nende nägudelt.

„Kes on pealik?" küsis tundmatu nende enda murdes.

Kõik vaatasid Golobale otsa.

„Mina," vastas must.

„Miks te oma isanda maha jätsite?"

Goloba oli juba valmis vastama, kui äkki sähvatas talle pähe mõte, et tema ees seisab üksainus algeliselt relvastatud inimene, õnnetu olend, ja pealegi on ümberringi džungel.

„Kes sa selline oled, et esitad küsimusi pealik Golobale?" päris ta ninakalt. „Kasi teelt!"

Ta läks joonelt tundmatu suunas. Valge ei liikunud paigast. Ta hakkas uuesti rääkima, sedapuhku pisut tasemini.

„Goloba peaks parem teadma, kuidas valge inimesega rääkida," sõnas ta.

Must lõi kõhklema. Ta polnud endale päris kindel, kuid söandas siiski oma jonni ajada.

„ Tähtsad valged ei käi alasti üksinda metsas nagu lihtsad inimesed.» Kus sinu salk on?"

„Tarzan ei vaja salka," vastas valge mees.
31
Goloba oli rabatud. Ta polnud iialgi näinud Tarzanit, sest oli pärit maalt, mis asus kaugel paigust, mida Tarzan tihti külastas, kuid oli kuulnud temast palju legende ja rahvajutte.
„Sina oled Tarzan?" küsis ta.
Valge mees noogutas pead ja hirmunud Goloba laskus põlvili.
„Anna mulle andeks," anus ta. „Goloba ei teadnud."
„Nüüd aga vasta mu küsimusele," lausus Tarzan. „Miks sa oma isanda maha jätsid?"
„Meid ründas jõuk," vastas Goloba. „Nad kihutasid kohale hobuste seljas ja tulistasid püssidest. Neid oli vähemalt sada. Me võitlesime vapralt..."
„Aitab!" kamandas Tarzan. „Ma nägin kõike pealt. Polnud mingit tulistamist. Te lasksite jalga veel enne, kui saite teada, kas teie ees on vaenlased või sõbrad. Räägi, kuid üksnes tõtt!"
„ Me teadsime, et nad on vaenlased," ütles Goloba, „ sest meid hoiatasid elanikud sellest külast, mille lähedale me peatuma jäime. Meile öeldi, et need bandiidid tungivad kallale ja müüvad orjaks kõiki, keda kinni nabivad."
„Mida nad teile veel rääkisid?" küsis Tarzan.
„Et nende ninamees on valge."
„Seda ma just tahtsingi teada," lausus Tarzan.
„Aga kas Goloba ja tema inimesed võivad praegu lahkuda?" küsis must. „Me kardame, et bandiidid hakkavad meid taga ajama."
„Ei hakka," rahustas neid Tarzan. „Ma nägin, kuidas nad läände kappasid, võtnud ühes teie isanda. Tahaksin temast rohkem kuulda. Kes ta on ja mida ta siin teeb?"
„Ta on kaugelt maalt, mis asub Põhjas," vastas Goloba. „Seda kutsutakse Venemaaks."
„Jah?" lausus Tarzan. „Ma tean seda maad. Misjaoks ta siia sõitis?"
„Ma ei tea," vastas Goloba. „Kuid ta ei tulnud siia jahile. Ta pidas jahti ainult siis, kui oli vaja toitu hankida."
„Kas ta rääkis mõnikord Tarzanist?" usutles ahvinimene.
Jah," vastas Goloba. „Ta päris sageli Tarzani kohta. Küsis igas külas, ega nad Tarzanit näinud ole ja kus ta asub. Kuid keegi ei teadnud."
Ja ongi kõik," sõnas Tarzan. „Nüüd võite minna oma teed."
32

V. Kui lõvi valmistub hüppama

Džungli põhjapoolsest osast mõni miil lõunasse, lagendikul vuliseva väikese jõe kaldale lõi lord Passmore üles oma laagri. Tema kogukad kandjad ja koloniaalvägede valveüksuse sõdurid olid end sisse seadnud lõkke ümber, naerdes ja üksteise üle nalia heites. Päikese loojangust oli möödunud juba kaks tundi ja lord Passmore, rõivastatud laitmatult nagu alati, lõunatas. Pärismaalasest poiss seisis ta tooli taga, valmis ennetama peremehe iga soovi.
Pikakasvuline hea kehaehitusega neeger astus lord Passmore'i laua juurde.
‚Je kutsusite mind, isand?" küsis ta.
Lord Passmore vaatas sümpaatse mustanahalise tarkadesse silmadesse. Valge aristokraatliku suu nurkadesse ilmus midagi naeratuse taolist.
„On sul täna mingeid uudiseid?" küsis ta.
„Ei ole, isand," vastas neeger. „Ei idas ega läänes pole märkigi loomadest. Ehk vedas härral rohkem?"

„Jah," vastas Passmore. „Mul läks paremini. Põhjas leidsin ma loomade jäljed. Meil võib homme edukas jaht tulla. Homme ma..."
Ta jättis järsku oma jutu pooleli. Mõlemad muutusid valvsaks, kuulatades pingsalt vaevu kostvat heli, mis ilmus džungli öiste häälte kohale.
Must vaatas isandale küsivalt otsa.
„Kas kuulsite?" päris ta.
Valge noogutas pead.
„Mis see oli, isand?"
„Meenutab kangesti kuulipildujat," ütles Passmore. „Heli tuleb kusagilt lõunast, kuid kes hakkab siin kuulipildujast tulistama? Ja mispärast öösel?"
„Ma ei tea, isand," vastas must. „Kas lähen uurima?"
„Ei," keelas inglane. „ Homme vaatame järele. Mine heida magama."
„Hea küll, isand. Head ööd."
„Head ööd. Hoiata sõdureid postil, et nad oleksid tähelepanelikumad."
„Kuulan, isand."
Must tegi sügava kummarduse ja lahkus.

33
* * *
„Vaat see on alles elu," tähendas Laskur Patrick. Juba mitu nädalat pole ma näinud ühtegi politseinikku." Lafayette Smith naeratas.
„Kui politseinikud on ainus, mida te kardate, Danny, siis võivad teie mõistus ja närvid veel mitu nädalat rahus olla."
„Mis viis teid mõttele, et ma neid kardan?" nõudis Danny vastust. „ Selline politseinik, keda ma kardaksin, on veel sündimata. Nad on lihtsalt prahihunnik ega tähenda mulle midagi."
Ta viskas end lääbakile väli toolile ja puhus aeglaselt suust suitsu, mis ujus laisalt džungli öises õhus.
„Vanapoiss," tähendas ta pärast pikka aega kestnud pausi, „ma ei teadnudki, et võib end tunda nii rahulikult. Kas sa ka tead, et esimest korda paljude aastate jooksul pole mul vaja tukki kaasas kanda?"
„Misaja?"
„Tukki, rauda, sõjariista, noh, saad aru, revolvrit." „Miks sa siis kohe normaalselt ei öelnud?" Smith naeris.
„ Mispärast sa ei proovi kas või aeg-ajalt rääkida normaalset inglise keelt?"
«Misjaoks seda tarvis on?" hüüdis Danny. „Mida sa mulle kokku jahvatasid, kui me seal künklikul maastikul kõmpisime? Mulle jäi see sõna-sõnalt meelde: „ Madala reljeefiga maastik küpse dissektsiooni staadiumis." Ja sina kinnitad, et räägid õiget inglise keelt: libad, kurrutused, solfataarist kaldeerad?"
„Kuid sa õpid ju tundma uut, Danny!"
„Mida ma õpin?"
„Iga spetsialist räägib oma keelt."
„Mis kasu on mul teie keele õppimisest? See-eest tahab iga mees teada, mis asi on revolver, kui ta arvab, et see talle kasu toob."
„Arvan, et sul läheb varsti relva vaja," ütles Smith. „ Mismoodi?"
„Ogonio ütles, et me saabume lõvide riiki. Vahest põrkame nendega kokku juba siin. Džunglis neid nii tihti ei kohta, aga me oleme lagedamatest paikadest ainult ühe päevatee kaugusel."
„Voh, seda ongi tarvis. Aga muidu muudkui: „ Räägi õiget inglise keelt..." Jama! Aga mis see oli?"

34

Kusagilt pimedast džunglitihnikust kostis lõrisemist, siis kõlas päratu võimas möirgamine, mis pani maa vappuma. „Lõvi!" kriiskas üks mustanahaline.

Inimesed hakkasid kähku küttematerjali lõketesse pilduma.

Laskur Patrick kargas püsti ja jooksis oma telki, naastes hetke pärast automaadiga.

„Siin oleks kuulipilduja marjaks ära kulunud," ütles ta.

„Sa kavatsed automaadi ühes võtta?" päris Lafayette Smith.

Tema haritus selles valdkonnas oli Danny Laskuri seltsis veedetud aja jooksul tunduvaid edusamme teinud.

„Ei, kuni ta ise ei ründa."

Taas häiris lõvi möiratus öövaikust.

Seekord kõlas see nii lähedal, et nad mõlemad võpatasid.

„Ajab metslooma jälgi," seletas Smith.

«Missuguse metslooma?" küsis Laskur.

«Kellele tahab kallale tungida."

„Ka inimesed aimavad midagi," sõnas Danny. „Sa vaata neid."

Kandjad olid hirmunud ja pugesid lõketele lähemale, sõdurid hoidsid sõrme päästikul. Laskur astus sinna, kus nad seisid ja pimedusse põrnitsesid.

«Kus ta on?" küsis Danny pealik Ogoniolt. «Nägid sa teda?"

«Seal!" sõnas Ogonio. «Paistab siiapoole liikuvat, isand."

Danny lipsas ööpimedusse. Ta silmad ei seletanud pimedas midagi, kuid talle tundus, et kuulis lehtede sahinat teisel pool lõket. Ta laskus ühele põlvele ja sihtis hääle suunas. Käis säh-vak ja kõlas ta-ta-ta, kui Danny automaadi päästikule vajutas.

Tulistamisest kurdistatud vaatlejad ei kuulnud mõnda aega midagi, aga kui närvipinge oli langenud, tabas paari pärismaalase terav kõrv murduvate põõsaste raginat, mis pikkamööda vaibus.

«Näib, et sain talle pihta," ütles Danny Smithile, kes tema juurde astus.

„Sa ei tapnud teda," lausus Smith, «küllap vist haavasid." „Ta pole haavatud, isand," sõnas Ogonio. «Kust sa tead?" nõudis Danny. «Siit on ju võimatu midagi näha."

«Oleksite teda haavanud, oleks ta kallale tunginud," selgitas pealik. «Tema aga laskis jalga. Teda hirmutas müra."

„Mis sa arvad, tuleb ta tagasi?" küsis Smith.

35

„Ma ei tea, isand," vastas neeger. «Keegi ei tea, mida ta teeb."

„Muidugi ei tule ta tagasi," sõnas Danny. «Automaat ajas talle surmahirmu nahka. Lähen magama."

Lõvi Numa oli vana ja näljane. Ta pidas alati jahti lagedal. Tema veel tugevad lihased polnud siiski enam need, mis nooruses. Ta tahtis kinni püüda sebra Paccot või antiloop Wappit, kuid aeglus vedas teda alt ja neil õnnestus plehku pista. Seepärast hulkus Numa džunglis, kuhu inimese lõhn teda meelitas. Lõkked pimestasid teda, kuid tugev lõhn kinnitas talle, et seal oli liha ja verd, Numa kõht oli aga hirmus tühi.

Vähehaaval võitis nälg kaasasündinud püüde vältida inimest. Tahe kõht täis süüa tõukas teda vihatud lõketele üha lähemale. Ta roomas nende juurde peaaegu kõhuli, liikudes toll—tollilt edasi. Järgmisel silmapilgul valmistus ta kallale tungima, kui äkki sähvatas tuli, kõlas kõrvulukustav automaaditärin ja kuulid vihisesid pea kohal.

Rabav ootamatus, millega rikuti laagri ja džungli arglikku masendavat vaikust, vapustas võimsa kassi üleskruvitud närve ja tema reageering oli ühtaegu läbinisti loomulik ja talitsematu. Ta pööras ümber ja tormas tuldud teed metsatihnikusse.

Lõvi Numa kõrvad polnud ainsad, mis kuulsid Laskur Pat-ricku automaadi tärinat, sest läbipaistmatu pimeduse näiv inim-tühjus andis peavarju kümnetele tuhandetele eludele.

Neist ühe uudishimu sundis teda inimeste asukohale võimalikult lähedale hiilima.

Aegamisi jäi laager magama. Kaks valget läks oma telki. Kandjad olid hirmust ja närvilisusest pooleldi jagu saanud ja suurem osa neist heitis magama. Mõni inimene jälgis tuld, vahipostil seisid sõdurid, üks laagri igas küljes.

Numa seisis kusagil öös, pea maas. Täriseva automaadi hääl ei kustutanud tema nälga, küll aga kruvis üles närvid ja teravdas valvsust. F.nam ta ei möiranud, tundes maos tühjust. Lõkketuled kütsid tema raevu, mis lõpuks aitas tal hirmust jagu saada. Sedamööda kuidas laager unne vajus, lähenes looma punakaspruun keha pikkamööda lõkketule tantsisklevale sõõrile. Kollakasrohelised silmad põrnitsesid liikumatult pahaaimamatut sõdurit, kes pooleldi tukkudes oma püssi kohal koogutas.

Inimene haigutas ja muutis asendit. Ta märkas, et lõke hakkab kustuma. Tarvis oli küttematerjali ning ta pöördus kuiva tuulemurru ja oksahunniku poole. Kui ta kummardus sületäit

36

võtma, selg džungli poole pööratud, kiskja ründas.

Suur lõvi tahtis meest kiiresti ja käratult maha paisata, kuid miski tema sisimas tõi esivanemate aastatepikkuse harjumuse järgi kuuldavale madala kurjakuulutava möirge.

Seda kuulis ohver, aga ka Laskur Patrick, kes unetult asemel lebas.

Sõdur pööras hirmuäratava hoiatuse peale ümber. Laskur kargas jalule, haaras automaadi ja tormas telgist välja just sel hetkel, kui Numa oli end musta kohal püsti ajanud. Hirmuki-sa vallandus surma määratud inimese huulilt, kui lõvi küünised tema õlgadesse tungisid. Seejärel vajusid hiigelkäpad sõduri näole.

Meeleheitest ja õudusest tulvil kisa äratas laagri. Hirmust vapustatud mehed hüppasid jalule. Paljudel neist õnnestus näha Numat, kes oma ohvrit pooleldi kandes ja pooleldi lohistades pimedasse metsa eemaldus.

Laskur oli esimene, kes kõike nägi ja ainuke, kes tegutsema hakkas.

Ta ei laskunud isegi põlvele, vaid valmistus tulistama. Mõte, et kahtlemata peavad kuulid tabama ka inimest, kui nad tabavad lõvi, ei. peatanud Danny Patrickut hetkekski. Võib-olla arvas ta, et inimene on juba surnud ega raisanud aega tagajärge-dele mõtlemisele, sest laskmine oli tema harjumuspärane tegevus ja omane kalgile loomusele.

Lõvi oli pimeduses veel nähtav ja Danny vajutas oma lemmiku päästikule. Sedapuhku ta mööda ei lasknud, ehkki seda ei saanud nimetada kordaminekuks, sest haavatud lõvi muutub ohtlikuks hävitavaks jõuks.

Ärritatud relva tärinast, hullunud valust, mida tekitas üksainus kuul ja tundes, et ta jäetakse ilma jahisaagist, otsustas Numa kätte maksta. Ta jättis sõduri kus seda ja teist, pööras ümber ja tormas otsejoones Patricku poole.

Laskur seisis ühel põlvel, et oleks mugavam tulistada. Lafayette Smith seisis tema selja taga, relvastatud ainult 32-kaliib-rise nikeldatud revolvriga, mille oli talle aastate eest kinkinud keegi sõber.

Tema kohal laotas oma oksi hiigelsuur puu — päästev pelgupaik, kuid Lafayette Smith ei mõelnud põgenemisele, sest tõtt öelda ei tundnud ta hirmu ei enda ega ka kaaslase pärast.

Ta ei kartnud, vaid oli lihtsalt erutatud, sest mõistis, et Danny

37

Patricku kaitse all ei pruugi tal karta ei inimese ega looma poolt mingit ohtu. Ja isegi juhul, kui neid tabab ebaõnn, on ta ise küllaltki hästi relvastatud. Ta surus veel kõvemini oma revolvri pidet, tundes end peaaegu turvaliselt.

Väikestesse gruppidesse kogunenud kandjad seisid, silmad pärani, ja ootasid sündmuste lõppu, mis saabuski mõne lühikese sekundi pärast, kui üks Danny kuulidest oli tabanud kiskjat.

Praegu tuli lõvi otse tema suunas, ehkki mitte hüpates. Kuid ta liikus kärmelt, suure kiirusega, ja siis juhtus peaaegu korraga mitu imetabast asja.

Kui lõvi ümber pööras, vajutas Danny uuesti päästikule. Mehhanism oli ette nähtud kestvaks tulistamiseks, kuid äkki käis lühike tulesähvak ja relv jäi vait.

Kuidas kirjeldada sõnadega inimeste mõtteid ja sündmusi sel hetkel? Kuidas edastada kogu asetleidva kiirust?

Kas Danny püüdis pöörase kiirusega kõrvaldada tühja padrunit, mis oli põhjustanud sulu? Kas vallutas hirm ta südame, pannes sõrmed värisema ja pidurdades tegutsemist? Mida tegi Lafayette Smith või, õigemini, mida ta kavatses teha?

Ehk oli tal sel hetkel võimalik midagi ette võtta, kuid ainus, mida ta suutis, oli jääda sündmuste vaikivaks tunnistajaks. Ma ei tea seda kõike täpselt.

Aga enne seda, kui neile tuli pähe tegevusplaan, hüppas pronkspruuniks päevitunud valge mees, kelle riietus koosnes vaid puusakattest, puu okstelt nende ette murule — sinna, kust tuli ründav lõvi.

Mehel oli käes raske oda ja selle järgi, kuidas ta pehmele pinnasele maandus, võis näha, et ta oli juba valmistunud rünnakut odateravikuga vastu võtma.

Numa raske keha hoop oleks võinud maha paisata iga inimese, kuid mees püsis kindlalt jalul ja osavalt löödud oda tungis kahe jala sügavuselt looma kehasse. Järgmisel hetkel hüppas inimefte kõrvale. Peatatuna rünnaku viimsel hetkel ei jõudnud Numa end veel välja sirutada, et haarata oma ohver, kelle ta ise oli välja valinud. Imestunud selle üle, et uus vaenlane tõkestas tal tee, ehkki teine oli tal peaaegu juba küünte vahel, sattus lõvi segadusse. Ja sel lühikesel viivul hüppas kummaline inimolend talle selga.

Hiigelsuur käsi pigistas ta kõri, teraskõvad jalad põimusid ümber kere ja noatera tungis talle kehasse.

38

Smith, Patrick ja nende inimesed seisid jahmunult ning jälgisid üksisilmi enda ees hargnevat vaatemängu. Nad nägid, kuidas Numa kähku pöördus, et oma vastasest kinni krahmata. Nad jälgisid, kuidas inimese vaba käsi torkas mitu korda noa raevunud lõvi punakaspruuni külje sisse.

Inimese ja lõvi keha sasikerast kostis veidrat urinat ja kõige õudsem oli see, et rändurid mõistsid: see metsik kisa ei tulnud ainuüksi pööraseks läinud lõvi, vaid ka inimese kõrist.

Heitlus ei kestnud kaua, sest rängalt haavatud lõvi sai oda-löögi otse südamesse ja üksnes tema imetlusväärne elujõud andis talle jaksu elada veel mõni sekund surmava hoobi ja südame seiskumise vahel.

Vaevalt oli Numa surnult maha varisenud, kui inimene püsti kargas. Ta seisis viivu ja silmitses võidetud vaenlast, kuna Smith ja Patrick seisid liikumatult, rabatud metsikust ürgsest stseenist.

Seejärel astus inimene lähemale, asetas jala looma korjusele, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale nii kohutava kisa, et neegrid suures hirmus maha langesid, valgetel aga tõusid juuksed püsti.

Taas võttis džunglis maad vaikus. Siis kõlas vaevukuuldavalt kusagilt kaugelt vastuhõige. Kusagil kottpimedas öös, ära-tatuna sellest inimesest, vastas ahv oma hõimuvenna võidu-hüüüle.

Veelgi nõrgemini ja veel suuremast kaugusest kostis lõvi möirgamist. Tundmatu kummardas ja haaras pihku oma oda varre. Ta pani jala Numa õlale ja tõmbas oda lõvi kehast välja. Siis pöördus ta valgete poole, justkui oleks märganud alles praegu nende juuresolekut.

„Maru vahva!" hüüatas Laskur.

Tal ei jätkunud muid sõnu, et olukorda hinnata.

Tundmatu silmitses neid külmalt.

„Kes te olete?" küsis ta. „Mida te siin teete?"

Mõlemad valged imestasid, et ta rääkis inglise keeles, La-fayette Smith tundis kergendust. Ta ei paistnud enam nii hirmununa.

„Ma olen geoloog," selgitas ta. „Mu nimi on Smith. See aga on mu kaaslane — mister Patrick. Olen siin, et jätkata uurimistööd, see on puhtalt teaduslik uurimisretk."

Tundmatu heitis pilgu relvadele.

‚Ja mis need on, kas geoloogi hädavajalikud tööriistad?" küsis ta.

„Ei ole," vastas Smith. „Uskuge mind, ma ei tea, miks mister Patrick nii visalt peale käis, et relva ühes võtta."

„Ma ei riskinud sõita ilma relvata tundmatule maale, mis on täis ootamatusi," ütles Patrick. „Kui ma laeval sõitsin, öeldi mulle, et siinsed suguharud söövad inimesi."

„See sobib küttimiseks," avaldas võõras oma arvamust. „An-tiloobikari kujutab endast oivalist märklauda seda liiki relva jaoks."

„Noh!" hüüatas Laskur. „Kas te tõesti arvate, et ma olen mõrtsukas? Võtsin selle ühes ainult enesekaitseks. Ehkki sedapuhku vedas ta mind alt just sel hetkel, kui ma teda kõige rohkem vajasin. Te tulite kohale väga õigel ajal. See kukkus teil suurepäraselt välja ja kui ma kunagi suudan teile selle eest tasuda..."

Ta tegi käega tänuliku liigutuse, millega ühüasi lõpetas oma jutu, lubades omalt poolt kõikvõimalikku abi, kui seda peaks vaja minema.

Hiiglane noogutas nõusoleku märgiks pead.

„Siis ärge seda relva küttimiseks kasutage," sõnas ta.

Ta pöördus Smithi poole.

„Kus te kavatsete uurimusi korraldada?"

Laskuri silmad said äkki nägijaks ja tema nägu võttis valuliku ilme.

„Kurat võtaks!" hüüdis ta vastikustundega. Seejärel ütles ta Smithi poole pöördudes: „ Oleksin pidanud algusest peale teadma, et see on liiga hea selleks, et tõsi olla."

„Misasi?" küsis Lafayette.

„See, et ma oletasin, nagu poleks siin politseinikke."

„Kuhu te praegu lähete?" küsis võõras jälle.

„Me siirdume Hensy mägede poole," vastas Smith.

„Kuulge! Kes te- olete, kurat võtaks?" nõudis Laskur. „Mis see teie asi on, kuhu me läheme?"

Võõras ei lausunud selle peale sõnagi ja kõnetas uuesti Smithi.

„Olge ettevaatlikud," manitses ta. „Seal tegutseb jõuk, kes sooritab kallaletunge ja müüb inimesi orjadeks. Kui teie inimesed sellest teada saavad, jätavad nad teid maha."

„Aitäh," vastas Smith. „Olete väga lahke, et meid hoiatasite. Tahaksin teada, kellele oleme tänu võlgu."

Kuid võõras kadus niisama salapäraselt, kui oli ilmunudki. Ta jäi uuesti korraks nende kohale puu oksale rippu ja oligi läinud. Kaks valget vaatasid imestunult teineteisele otsa.

„See alles oli midagi!" pomises Danny.

„Ühinen sinuga täielikult," ütles Smith.

„Kuulge, Ogonio, kes see tüüp oli?" küsis Laskur. „Kas keegi teist teab?"

‚Jah, isand," vastas pealik. „See oli Tarzan."

VI. Chinnereti veed

Leedi Barbara Collis astus pikkamisi Midiani külast järve juurde viival rajal. Järv lebas muistse kraatri põhjas, mis oli moodustanud Midianimaa oru.

Temast paremal kõndis Abrahami poeg Abraham ja vasakul kuldjuukseline Isobel. Nende taga tulid apostlid, kes ümbritsesid üht neiut. Viimase morni ilmet elustasid aeg-ajalt ehmunud pilgud, mida ta heitis vanameestele, kes moodustasid tema saat-jaskonna või siis valveüksuse.

Apostlite järel kõndisid vanemate juhtimisel ülejäänud külaelanikud. Selline oligi rongkäigu peamine jagunemine, millest hädavaevalt kinni peeti; muid katseid kas või näilikult jälgida kohustuslikku rivi ei tehtud. Nad läksid nagu lambakari: kord kogunesid kokku, kord pudenesid laiali, mõni läks ette, et pärast tagasi tulla. Leedi Barbara oli taibukas ja väga vastuvõtlik inimene. Vangipõlve pikkade nädalate jooksul nende veidrate lahkusuliste juures oli ta teada saanud rohkesti igasuguseid asju. Kõige muu hulgas oli ka keel, mille oskus avas talle juurdepääsu paljule seni kättesaamatule. Ja praegu ta tundis või pigem uskus, et Abrahami poeg Abraham oli tema kui jumaluse vastu kahtlevamaks muutunud.

Juba esimesel ööl Midianis sai ta näha varase ristiusukiriku mandunud tavasid ja kombetalitusi ning sedamööda, kuidas ta õppis nende keelt tundma ja rääkima, sai ta kõik üliku õigused ja pealikud hakkasid suhtuma temasse kui Jumala saadikusse. Ta kasutas oma mõju selleks, et maha laita või isegi keelata veelgi hirmsamaid ja jälgimaid usukombeid, kuni Abrahami poja

Abrahami nõdras mälus ununes tema üleloomulik ilmumine taevalaotusest.

Leedi Barbaral õnnestus pidada edukat võitlust julmusega, kuid igapäevane suhtlemine taevase külalisega hajutas järk-järk-gult hirmu, mis oli täitnud inimesi teda esimest korda nähes.

Taevase külalise keelud käisid risti vastu Abrahami ja teiste prohvetite soovidele. Sellised olid põhjused, miks kasvas umbusk ja vana mees hakkas temasse teisiti suhtuma.

Täna ta hoopiski vältis leedi Barbarat ning sundis teda neid saatma ja olema pealtnägijaks tema vaadetest lahtiütlemisele. Mis saab edasi? Leedi Barbaral polnud tõendeid mitte üksnes selle kohutava vanamehe fantastiliselt veriste julmuste kohta, vaid ta oli ka paljude tundide jooksul kuulnud Isobeli suust jubedate orgiate üksikasjalikku kirjeldust.

Jah, leedi Collis oli arukas ja kaine mõistusega naine. Ja ta otsustas katsetada viimast korda oma kahanevat autoriteeti ülal hoida.

„Mõtle hästi järele, Abrahami poeg Abraham," ütles ta enda kõrval sammuvale mehele, «missugune saab olema Jehoova viha, kui ta näeb, et sa oled ta keelust üle astunud."

„Mina käin prohvetite rada," vastas rauk. „Me oleme alati karistanud neid, kes ei kuula Jehoova sõna, ja ta on meid õnnistanud. Mispärast ta siis meie peale vihaseks saab? Tüdruk peab oma pattude eest tasuma."

„Kuid ta ju ainult naeratas," vaidles leedi Barbara vastu.

„Jehoova silmis on see patt!" vastas Abrahami poeg Abraham. „Naer on kiimalisuse märk, naeratused aga viivad naeruni, mis pakub lõbu, lõbu on aga saatana kiusatus. See on paturte."

„Ära räägi talle rohkem midagi," ütles Isobel inglise keeles, „sa ajad ta üksnes vihale, aga kui ta vihaseks saab, on ta õudne."

„Mis see naine ütles?" nõudis Abrahami poeg Abraham.

„Ma palusin Jehoovat taevakeeles," vastas tüdruk.

Prohvet silmitses teda teraselt.

„Sa teed hästi, naine," lausus ta.

„Ma siis palvetan edasi," ütles Isobel.

Seejärel kõnetas ta leedi Barbarat inglise keeles:

„ Vana saatan mõtleb juba, kuidas mind karistada. Ta vihkab kõiki, kes pole nende sarnaseks loodud."

Silmapaistev erinevus välimuses ja mõistuses, mis Isobeli

teistest midiaanlastest kõrgemale tõstis, oli seletamatu. See ajas leedi Barbarat pidevalt kimbatusse ja hakkab teda edaspidigi piinama, sest leedi Barbara ei võinud teada väikesest valgepäisest orjatarist, kelle tugev ja tark loomus ilmutas ennast veel nüüdki üheksateistkümne sajandi taha. Kuivõrd Isobel ületas mõistuselt oma kaashõimlasi, seda näitas imepärane andekus, millega tüdruk inglise keeles rääkima õppis, samal ajal kui ta leedi Barbarale midiani keelt õpetas. Kui tihti ja kogu südamest tänas leedi Barbara Kõigevägevamat Isobeli eest!

Lõpuks jõudis rongkäik järve kaldale — legendi järgi oli järv põhjatu — ja peatus päratu suurte lamedate kaljude juures, mis vee kohal rippusid. Apostlid võtsid ühel kaljul Abarahami poja Abarahmi kõrval kohad sisse, keskele aga seadsid tüdruku. Siis astusid Dzobaabi märguande peale rahvasummast välja kuus noort meest.

Üks neist kandis võrku, kahel olid käes mürakad laavatü-kid. Ühe hetkega heitsid nad võrgu ehmunud ja karjuvale tüdrukule peale ning sidusid selle külge laavakamakad.

Abrahami poeg Abraham tõstis käed pea kohale ja tema märguande peale laskusid kõik põlvili. Ta hakkas tundmatus mõttetus keeles palvetama. Põlvitav tüdruk nuuksus vaikselt, minnes vahetevahel uuesti üle südantlõhestavale nutule. Mehed hoidsid võrgust kõvasti kinni.

Äkki katkestas Abarahmi poeg Abraham oma kõne ja pöördus inimeste poole.

„Ta tegi pattu ja peab karistust kandma!" karjus ta. „See on Jehoova tahe ja armulikkus, et teda ei põletata tuleriidal, vaid lastakse kolm korda järve vette, et patud temast lahkuksid. Palvetagem siis, et see poleks talle nii piinarikas, sest muidu ta sureb."

Ta noogutas kuuele mehele, kes olid ilmselt asjaga hästi kursis.

Neli meest tõstsid võrgu üles, samal ajal kui ülejäänud hoidsid otsapidi võrgu külge kinnitatud pikki nööre.

Kui nelik hakkas kiigutama tüdruku keha nagu pendlit, kajasid kaugelt järve vete kohalt vastu tema kisa ja armupalved, millega segunesid nende karjed ja oiged, kelle närvid sellele vaatepildile vastu ei pidanud — nad kukkusid langetõvehoogudes maha.

Üha kiirenevas tempos kiigutasid mehed õudusest kriiskavat

ohvrit siia-sinna. Äkki kukkus üks neist ägades ja vääneldes suure laavakamaka otsa, heitnud tüdruku kerge keha kivi peale.

Siis andis Dzobaab teisele märku tema kohale asuda.

Keegi ei teinud mahakukkunutest väljagi ja minut hiljem kiikus tüdruku keha jälle vee kohal.

.Jehoova nimel," venitas Abraham ohvri kõigutamise taktis, „tema poja nimel."

Siis järgnes paus ja uuesti hakkas tüdruku keha vee kohal õõtsuma.

„ Paulus!"

See oli märguanne. Neli noormeest vabastasid võrgunöörid ja tüdruku keha kukkus tumedasse järvevette. Kõlas sulpsatus. Kisa vaibus. Vetevood lõid julma fanatismi ohvri pea kohal kokku ning juhtunust kõnelesid vaid lai lai-netesõõr ja kaks nööri, mis karistuspaigast kaldale ulatusid. Mõneks minutiks võttis maad vaikus ja liikumatus, kui mitte arvestada haigusest tabandunud midiaanlaste üha suureneva hulga ägamist ja väänlemist. Seejärel pöördus Abrahami poeg Abraham surmaotsuse kuue täideviija poole, kes aega viitmata nööridest kinni kahmasid ning läbimärja ja lämbuva tüdruku veepinnale tirisid.

Nad hoidsid teda niiviisi mõnda aega ja prohveti esimese sõna peale heitsid ta uuesti vetesügavikku.

„Te olete mõrtsukas!" karjatas leedi Barbara.

Ta ei suutnud enam oma viha talitseda.

«Käskige see õnnetu olend veest välja tõmmata, kuni ta veel uppunud pole."

Abrahami poeg Abraham vaatas inglannale otsa sellise pilguga, mis ajas tollele kananaha ihule. See oli hullu metsik ainitine pilk. Tema jüngrid piirasid valge naise sisse.

„Pea suu, jumalasalgaja!" hüüdis mees. „ Möödunud ööl kõnelesin ma Jehoovaga ja ta ütles mulle, et sina oled järgmine."

„Oo, palun!" sosistas Isobel.

Ta puudutas leedi Barbarat käisest.

„Ära vihasta teda, või muidu oled kadunud."

Prohvet pöördus kuue noormehe poole ja tema käsu järgi lasti ohver uuesti vee alla.

Kõigest nähtust rabatud, astus leedi Barbara kalju äärele ja alla vaadates nägi päris nõrkenud õnnetut tüdrukut, kes ikka

veel suuga õhku ahmis, et hingamist taastada.

Ta elas veel, kuid järgmine vettelaskmine pidi saama talle saatuslikuks.

„Oh, palun," anus leedi Barbara prohveti poole pöördudes, „ kõige armulisema Jumala nimel, ärge lubage teda enam vette lasta."

Pidamata teda vastuse vääriliseks, andis Abrahami poeg Ab-raham märku ja teadvusetu tüdruk heideti kolmandat korda järve. Inglanna laskus palves põlvili, tõstis silmad taeva poole ja palus Loojat pehmendada Abrahami poja Abrahami südant, palus halastust, palus päästa ohver nende eksinud olendite käest. Ta palvetas kogu aeg, kuni tüdruk oli vee all. Siis käskis prohvet ta välja võtta.

„Kui ta on Jehoova silmis süütu," kisendas mees, „ärkab ta ellu. On ta surnud, siis on see Jehoova tahtmine."

Kuus noormeest tirisid turdunud võrgu kaljule, päästsid tüdruku lahti ja asetasid ta selle koha kõrvale, kus leedi Barbara põlvitades palvetas.

Tundus, et prohvet märkas alles nüüd inglannat palvetamas.

„Mida sa teed?" nõudis ta vastust.

„Ma palun Jumalat, kelle jõud ja arm on teie mõistusest kõrgemal," vastas neiu. „Ma palvetan selle õnnetu lapse elu eest."

„Sinu palves ongi vastus," muigas prohvet, osutades kõrgilt tüdruku kehale. „Ta on surnud ja Jehoova näitas kõigile kahtlejaile, et Abrahami poeg Abraham on tema prohvet, aga sina oled isehakanu!"

„Me oleme kadunud," sosistas Isobel.

Leedi Barbara jäi. mõttesse, kuid ta taipas kiiresti, sest olukord oli kriitiline. Ta tõusis ja vaatas prohvetile otsa.

Jah, ta on surnud, kuid Jehoova võib teda elustada."

„Ta võib, aga ei taha!" ütles Abrahami poeg Abraham. Jah, ta ei hakka seda teie jaoks tegema. Sest ta on teie peale vihane, kuna julgesite end nimetada tema prohvetiks, kuid ei käi tema käsu järgi."

Leedi Barbara astus kiiresti elutu keha juurde. „Kuid minu jaoks äratab Jehoova ta ellu. Isobel, tule mulle appi."

Tänapäevase kehaliselt arenenud naisena tundis leedi Barbara tavalisi uppuja päästmise võtteid ja ta asus tööle, et elustada

45

usuhullustuse ohvrit, võttes kokku mitte üksnes kaastundest, vaid elulisest vajadusest sünnitatud tahtejõu. Aeg-ajalt andis ta Isobelile katkendlikke käsklusi, kuid ta rääkis vahetpidamata edasi. See oli lakkamatu sõnadevool, mis sarnanes kirikulaulu laulmisega. Ta alustas ratsaväebrigaadi marsiga, kuid mälu.ye-das teda alt ja ta hakkas lugema värsse „Alice'ist imedemaal", Kiplingit, Ümar Hajjamit, ja pärast seda, kui kümneminutise massaži järel hakkas tüdruku süda elumärke andma, lõpetas leedi Barbara oma töö katkenditega „Lincolni läkitusest".

Teda ümbritsesid prohvet, apostlid, vanemad ja kuus ekse-kuutorit. Kuivõrd julgust jätkus, ühines nendega ka külaelanik-ke, et näha imet, kui see peaks sündima.

„Jumal on inimeste jaoks ja ta ei luba neid hukutada," lõpetas leedi Barbara.

Ta tõusis põlvedelt üles.

„Las tüdruk lamab mõnda aega," käskis ta.

Seejärel pöördus ta noormeeste poole, kes olid tüdrukut järve heitnud.

„ Viige ta nii ettevaatlikult kui saate vanemate koopasse. Tule, Isobel."

Ta lahkus, heitmata pilku Abrahami pojale Abrahamile.

Sel ööl istusid neiud koopasuu ees, pilgud pööratud Midia-ni orule. Ümmargune kuu valgustas kraatri kõrgete rahnude harju. Kraatri keskel helkisid vaikivad järveveed.

„Kui ilus!" hüüatas Isobel.

„Ent kui kohutavaks teeb selle inimene," vastas Barbara. Ta võpatas.

„ Öösel, kui ma üksi olen, võin ma mõelda üksnes ilusast ja püüan unustada inimeste juuresolekut," lausus kuldjuukseline tütarlaps. „Kas sellel maal, kust tulid sina, Barbara, on niisama palju kurjust ja julmust?"

„Kus on inimesed, seal on ka julmust ja vihkamist. Aga seal, kus elan mina, pole nii halb kui siin, kus valitseb usk, mis sünnitab julmust."

„Räägitakse, et seal on inimesed väga kurjad," lausus Isobel. Ta osutas oru poole.

„Kuid nad on ilusad, hoopis midagi muud kui meie omad." „Oled sa neid näinud?"

„Olen küll. Mõnikord käivad nad siin karjast maha jäänud lambaid otsimas, kuid mitte eriti tihti. Siis ajavad nad meid koobastesse,

46

kuid me põgeneme kaugemale kaljudele, et nad meid maha ei lööks. Siis ajavad nad ära meie lambad ja tapavad meie inimesed, kelle kätte saavad. Oleksin ma üksi, laseksin ma end kinni võtta, nad on ju nii ilusad. Ma ei usu, et nad mind tapaksid. Arvan, et ma meeldiksin neile."

„Selles ma ei kahtle," nõustus leedi Barbara, „kuid sinu asemel ei tahaks ma nende pihku sattuda."

„ Mispärast? Mida mul siin loota on? Võib-olla täna-homme nähakse mind naeratamas või laulmas. Siis mind tapetakse. Sa nägid, mismoodi prohvet pärustega arveid õiendab. Aga kui ma ellu jään, võtab mõni jube vanamees mind oma koopasse ning ma pean kogu elu orjama teda ja teisi naisi. Vanad naised on aga minusuguste vastu meestest veelgi julmemad. Kui ma ei kardaks minna läbi meie vahel oleva tundmatu maa, põgeneksin Põhja-Midiani."

„Vahest muutub su elu siin õnnelikumaks ja turvalisemaks sellest hetkest peale, kui me tõestasime Abrahami pojale Abra-hamile, et oleme temast vägevamad. Ja kui tuleb aeg, otsivad minu inimesed mu üles või leiavad koha, kus ma kaduma jäin, ja sina tuled minuga kaasa, Isobel, ehkki ma ei tea, kas Inglismaal on sul ohutum elada kui siin."

«Mispärast?" küsis tüdruk.

„Sa oled liiga ilus, et elada ohutult või olla täiel määral õnnelik."

„Sa arvad, et ma olen ilus? Ka mina olen seda alati mõelnud. Olen end näinud järve või veeanumasse vaadates. Pidasin ennast ilusaks, ehkki ei teadnud, kuidas teised tüdrukud mujal Midianimaal välja näevad. Ka sina oled ilus, kuid ma ei sarnane sinuga. Aga oled sa alati õnnelik olnud, Barbara?"

Inglanna naeris.

„Ma pole sugugi nii ilus, Isobel," seletas ta. Kellegi sammud nende koopa juurde tooval järsul rajal äratasid tütarlaste tähelepanu. „Keegi tuleb," lausus Isobel.

„On juba hilja," tähendas leedi Barbara. „Sellisel ajal ei tohiks küll keegi meie juurde tulla."

„ Vahest on see mõni põhjamidiaanlane," oletas Isobel. „Kas mu juuksed on korras?"

„Me peaksime pigem kuhugi peitu pugema, mitte aga soengule mõtlema," lausus leedi Barbara.

47

Ta hakkas naerma.

„Ah, kuid nad on nii ilusad," ohkas Isobel.

Leedi Barbara võttis taskust väikese noa ja tegi selle lahti.

„Mulle ei meeldi ilusad mehed," ütles ta.

Inimene tuli üha aeglasemalt lähemale.

Koopasuu juures istuvad naised ei näinud rada, mida mööda lähenes öine külaline. Lõpuks langes koopa lävele vari ja viivu pärast ilmus nende ette pikk vanamees. See oli Abrahami poeg Abraham.

Leedi Barbara tõusis püsti ja vaatas prohvetile otsa.

„Mis tõi teid sellisel ajal minu koopasse?" nõudis ta. „Kas tõesti on see nii tähtis asi, et seda ei saanud hommikuks jätta? Miks ei jäta te mind rahule isegi praegu?"

Vanamees seisis tükk aega ja silmitses teda ainiti.

«Rääkisin just nüüdsama Jehoovaga," lausus ta.

„Ja te tulite Jehoova käsu kohaselt lepitust otsima?"

„Jehoova ütles mulle hoopis muud," vastas vanamees. „Ta on vihane sinu peale, kes sa otsid igasuguseid võtteid, et petta prohvetit, tema poega!"

„Küllap te rääkisite kellegi teisega," vastas leedi Barbara teravalt.

„Ei, ma rääkisin Jehoovaga," jäi Abrahami poeg Abraham endale kindlaks. „Sa vedasid mind alt. Pettuse, võib-olla isegi nõiduse abil äratasid sa ellu selle, kes Jehoova tahtel surema pidi. Seepärast on Jehoova vihane."

„Te kuulsite minu palveid ja nägite ise pealt ülestõusmise imet," tuletas leedi Barbara talle meelde. „Ega te ometi arva, et mina olen Jehoovast vägevam? Just tema päästis tüdruku!"

„Sa räägid nii, nagu teaksid, mida Jehoova ette kuulutas," lausus prohvet. „Ta käskis mul isiklikult sinu pettust tõendada, et kõik inimesed võiksid sinu kõlvatust näha."

„Kui see on tõsi, siis on see isegi naljakas," kommenteeris leedi Barbara tema sõnu. „Kuid see on vale!"

„Sa julged kahelda prohveti sõnades?" kriiskas mees. „Homme on sul võimalus tõendada kõike, mida soovid. Homme hakkab Jehoova sinu üle kohut mõistma. Homme lastakse sind võrguga, mille küljes on raskused, järve vette. Võrgu külge kinnitatakse nöörid, et seda saaks pinnale tõsta."

VII. Orjakaupleja

Leon Stabutch, kes istus ühe enda kinnivõtja selja taga, oli kimbatuses: ta sõitis vastu teadmatusele. Alles oli ta elu juuksekarva otsas rippunud, ning arvestades bandiitide välimust ja nende suhtumist, polnud tal raske kujutleda, et vähimagi ajendi puhul tehakse temaga sotid selgeks.

Ent tal oli siiski üks võimalus oma elu päästa. Aga kui nende ainus eesmärk oli lunaraha, millisel moel need poolmetsla-sed võiksid tema sõprade või valitsusega kontakti astuda? Ta mõistis, kui haletsusväärne oli tema olukord.

Bandiidid pidid liikuma aeglaselt, sest hobused vedasid venelase laagrist röövitud raskeid pakke.

Pealegi ei saanud kiiremini edasi minna rajal, kuhu nad olid välja jõudnud.

Sisenenud kitsasse kaljusesse kanjoni, keeras rada kuristikust järsult väikese oru poole, mille kõrgemas osas nägi Stabutch seda, mis eemalt sarnanes puuaiaga piiratud külaga. Küla lösutas orgu ümbritseval kaljusel lavamaal.

Ilmselt oligi see bandiitide teekonna lõpp-punkt. Bandiidid ise kuulusid kahtlemata sellesse jõuku, kellest levivad kohutavad kuuldused täitsid inimeste südameid hirmuga. Stabutchile tegi tuska, et jutt jõugu valgest ninamehest oli nähtavasti valeks osutunud, aga temal oleks olnud ju lunaraha tingimuste ja summa kohta palju lihtsam kokku leppida eurooplase kui nende nõmedate metslastega. ,

Kui nad külla jõudsid, leidis Stabutch, et nende saabumist olid tähelepanelikult jälginud puuaia taga seisvad vahimehed, kelle pead ja õlad paistsid nüüd hästi välja rohmaka, kuid tugeva kindlusevalli tagant.

Peagi hõikasid vahimehed tagasijõudnud bandiitidele tervi-tussõnu ja küsimusi, samal ajal kui värav pikkamisi avanes. Metsikud ratsanikud kappasid sisse koos vangiga, kellest varsti sai uudishimulike, aina pärivate meeste, naiste ja laste — trobikon-na metsikute mustanahaliste tähelepanu objekt.

Kuigi metslaste suhtumises temasse polnud midagi eluohtlikku, tajus ta nende käitumises teatud vaenulikkust, mis andis põhjust süngeteks eelaimusteks, aga kui ratsasalk küla keskele jõudis, kus paiknesid hurtsikud, välgatas uuesti lootusekiir.

See tekkis hetkel, kui ta nägi lühikesekasvulist valget

habemikku, kes ilmus välja ühest armetust elamust. Samal silmapilgul vabanes ta vähemalt osaliselt oma rõhuvast meeleolust.

Bandiidid tulid maha, venelane tiriti toorelt hobuse seljast alla ja tõugati valge mehe poole, kes seisis ukseavas mornilt vangi uurides ja samal ajal tagasijõudnud jõugu juhi ettekannet kuulates.

Habemiku näol polnud naeratuse varjugi, kui ta musta ban-diidi ettekande järel Stabutchi poole pöördus.
Venelane taipas, et võõras oli rääkinud itaalia keeles, kuid ta ei mõistnud seda ega osanud ka rääkida.
Ta hakkas kõnelema vene keeles, aga habemik kehitas õlgu ja raputas pead. Siis läks Stabutch üle inglise keelele.
„Nii on juba parem," lausus habemik järsult. „Ma oskan veidi inglise keelt. Kes te olete? Mis keeles te esialgu minuga rääkisite? Mis maalt te olete?"
„Olen teadlane," vastas Stabutch, „ja rääkisin teiega vene keeles."
„Te olete Venemaalt?"
„Olen."
Mees vaatas mõnda aega talle üksisilmi otsa, justkui püüdes lugeda tema salajasi mõtteid, siis hakkas uuesti rääkima.
Stabutch täheldas võõra rässakat võimsat kehaehitust, julma suud, mida varjas vaid osaliselt suur must habe, külmi kavalaid silmi ja mõistis, et tal pole loota midagi paremat kui mustanahaliste juures.
„Te räägite, et olete venelane," ütles mees. „Olete punane või valge?"
Stabutch ei teadnud, mida vastata. Talle oli teada, et kõik ei salli punaseid venelasi ja et suurt osa itaallasi õpetatakse neid vihkama, kuid võõra isikus oli midagi sellist, mis lubas oletada, et ta suhtub suurema poolehoiuga punastesse kui valgetesse. Pealegi kui uskuda, et ta pooldab rohkem punaseid, võib teda kiiremini veenda. Neil põhjustel otsustas Stabutch tõtt rääkida.
„Olen punane," sõnas ta.
Habemik vaatas talle uuesti teraselt otsa. Seejärel tegi liigutuse, mis oleks võinud jääda märkamata kellele tahes, kuid mitte punastele. Leon Stabutch hingas kergendatult, kuid vastavalt oma organisatsiooni rituaalile ei teinud väljagi, et oli märgist
50
aru saanud, ega vastanud sellele, samal ajal kui teine teda tähelepanelikult jälgis.
„Mis su nimi on?" küsis habemik muutunud toonil.
„Leon Stabutch," vastas venelane. ‚Ja mis on sinu nimi, seltsimees?"
„Domenico Capietro. Lähme ajame sees juttu. Mul on pudel veini, joome ja saame lähemalt tuttavaks."
„Olgu, lähme pealegi," ütles Stabutch. „Tunnen, et pean närve rahustama. Need mõned tunnid polnud mulle ülearu meeldivad."
„ Palun vabandust selle tüli pärast, mida mu inimesed teile tekitasid," lausus Capietro teda majja juhatades. „Kuid kõik saab korda. Võtke istet. Nagu näete, elan ma väga lihtsalt, kuid missugust imperaatori trooni võib võrrelda emakese maa ülevusega?"
Jah, teil on õigus," soostus Stabutch.
Ta pani tähele, et majas polnud ühtegi tooli või vähemalt taburetti.
„Eriti veel, kui viibid sõbra kodus," lisas ta.
Capietro tuhnis vanas villases kotis, tõmbas sealt lõpuks välja pudeli, korkis selle lahti ja ulatas Stabutchile.
„Kullast pokaale vajavad kuningad, Stabutch," sõnas ta, „kuid mitte meiesugused, kas pole?"
Stabutch tõstis pudeli huultele ja rüüpas lonksu kõrvetavat vedelikku, aga kui see ta magu põletas ja kraadid pähe lõid, kadusid kõik venelase kartused viimseni.
Ta andis pudeli peremehele.
„Vasta mulle, miks mind kinni võeti, kes sa oled ja mida sa minust tahad?" küsis ta.

„Minu pealik ütles mulle, et sa olid üksi, maha jäetud oma ekspeditsiooni liikmetest, ja teadmata, oled sa sõber või vaenlane, otsustasid nad sind minu juurde tuua. Sul vedas, et rühma eesotsas oli täna Dongo. Mõni teine oleks su kõigepealt vagaseks teinud ja alles siis kõike selgitama hakanud. See on mõrtsukate ja kaarnate kari, kuid nad on minu inimesed. Peremehed rõhusid neid rängalt, nad on omal nahal tunda saanud or-juseiket ja vihkavad nüüd kõiki inimesi. Pole vaja neid hukka mõista. Nad on head ja teenivad mind truult. Nemad on jõud, mina olen aju ja me jaotame võrdselt oma operatsioonidest saadud tulud: pool täidesaatjatele, pool ajule."

51

Capietro nägu tõmbus pilve, siis selgines uuesti. „ Kuigi sa oled seltsimees, luba endale öelda, et uudishimulik olla pole just alati ohutu." Stabutch kehitas õlgu.

„Ära räägi mulle midagi," tähendas ta. „Minusse see ei puutu, see pole minu asi."

„Mis siis ikka!" hüüatas itaallane. „Ka mind ei huvita, kuidas ja mispärast sa Aafrikasse sattusid. Vahest räägid sa mulle ise kunagi sellest, kui vajalikuks pead. Joome parem!"

Niisiis jätkasid nad jutuajamist, katkestades seda üksnes veini rüüpamiseks ja hoolega vältides omaenda isikusse puutuvaid küsimusi, kuid mõlemal kibeles keelel tähtsaim küsimus — küsimus teise tegevusala kohta. Märjuke suigutas mõningal määral nende umbusku ning ärgitas uudishimutsema ja südant puistama.

Capietro rahuldas esimesena oma ülevoolavat uudishimu. Nad istusid kõrvuti räpasel vaibal, nende ees seisis kaks tühja ja üks alustatud pudel.

«Seltsimees!" hüüatas Capietro.

Ta pani käed venelase õlgadele.

„Sa meeldid mulle. Domenico Capietrole meeldivad vähesed. Minu deviis ön: tunda sümpaatiat ainult väheste meeste vastu, kuid armastada kõiki naisi!"

Ta lagistas valjusti naerda.

Joome selle terviseks!" pani Stabutch ette.

Ta naeris koos Domenicoga.

„ Tunne sümpaatiat ainult väheste meeste vastu, kuid armasta kõiki naisi! See on vast idee!"

„Sa oled mulle meeltmööda, seltsimees," jätkas Capietro. „Kuid mis saladusi võib olla seltsimeeste vahel?"

«Tõepoolest!" soostus Stabutch.

„Ma räägin sulle, miks olen ma siin selle räpase kõrilõikajate jõuguga. Olen itaalia armee sõdur. Meie rügement paiknes Eritreas. Ma tegelesin sõdurite hulgas mässu organiseerimisega, kuid keegi fašistlik lontrus kaebas minu peale rügemendi komandörile. Mind vahistati. Kahtlemata oleks mind maha lastud, kuid ma lasin jalga ja jõudsin Abessiiniasse, kus itaallasi ei sallita. Kui sai teatavaks, et olen ülejooksik, hakati minusse hästi suhtuma. Mõne aja pärast sain tööd ühe ülivõimsa feodaali juures. Ma õpetasin tema sõduritele sõjaasjandust. Õppisin selgeks

52

amhaara, selle maa riigikeele, samuti õppisin rääkima gallade keeles, kes moodustavad selle vürstiriigi elanike põhiosa. Vihates mis tahes monarhia vormi, hakkasin ma loomulikult jalamaid vana feodaali vasallide hulgas propagandat tegema ja taas nurjas mu plaani pealekaebaja. Vaid juhus päästis mu surmast. Ent sedapuhku õnnestus mul keelitada mõnd inimest endaga koos jalga laskma. Me varastasime feodaalilt hobuseid ja relvi ning siirdusime lõunasse, kus liitusime jõuguga või õigemini öeldes sulasime nendega ühte. See teeröövlite ja varaste salk muutus oivaliseks jõuks, kes nõudis andameid juhuslikelt rän-dureilt ja karavanidelt. Tulud

olid liiga kesised ning me siirdusime siia kaugele Hensymaale, kus võib teha väga tulusat äri musta värvi elevandiluuga."

„Musta värvi elevandiluuga? Ma ei teadnudki, et sellist asja on olemas."

Capietro naeris.

«Kahejalgsed elevandid," selgitas ta. Stabutch laskis vilet.

„Ohoo!" ütles ta. „Ma hakkan vististi jagama: sa oled orja-kaupleja. Aga kus on siin nende müümiseks orjaturg? Need on ju veel olemas ainult kapitalistlikes maades."

„Sa oled muidugi üllatatud, seltsimees. Kuid veel on olemas mitmeid turge, sealhulgas isegi nendes kõrge tsivilisatsiooniga maades, kes kirjutasid alla orjapidamise hävitamisele suunatud ülemaailmsele konventsioonile. Jah, ma olen orjakaupleja, mis on küllaltki huvitav tegevus ülikooli lõpetanule ja õitsval järjel oleva ajalehe endisele toimetajale."

„Ja sa eelistasid seda kõike..."

„Mul polnud valikut, ma pidin ellu jääma. Tead, minu ajaleht oli antifašistlik. Noh, aga nüüd pajata endast. Missuguste teaduslike uurimistöödega tegeleb sinu valitsus Aafrikas?"

„Seda võib nimetada antropoloogiaks," vastas Stabutch. „Ma otsin inimest."

„Neid on Aafrikas palju, kõige rohkem rannikul ja palju vähem siin. Sa oled inimese otsinguil liiga kaugele sisemaale tunginud."

„ Loodan otsitavat inimest leida kusagil siin, Hensyst lõunas," vastas Stabutch.

„ Vahest saan ma sind aidata. Ma tunnen paljusid vähemalt ni-

53

mepidi ja nende mainet planeedi selles osas," pakkus itaallane

Oleks Stabutch täiesti kaine olnud, oleks ta esialgu aru pidanud, kas rääkida sellest kõigest itaallasele või mitte, kuid vägijook tegi oma töö.

„Ma otsin Tarzani-nimelist inglast," ütles ta.

Capietro vidutas silmi.

„On ta su sõber?" küsis ta.

„Ma ei tunne seda mees, keda pean nägema," vastas Stabutch.

„Sa ütlesid, et ta on siin, Hensymaal?" „Ma ei tea. Mitte ükski pärismaalane, keda ma küsitlesin, ei tea temast midagi."

„Ta elab Hensyst kaugel lõuna pool," ütles Capietro. „Sa tunned teda?"

„Jah, kes teda ei tunneks? Kuid mis on sul Tarzaniga asja?" «Sõitsin Euroopast siia, et teda tappa," pahvatas Stabutch välja.

Ja samal hetkel kahetses ta läbimõtlematut ülestunnistust. Capietro leebus.

„Sa võtsid mu õlult koorma," ütles ta. „Kuidas nii?" küsis venelane.

„Ma kartsin, et ta on su sõber," seletas itaallane. „Sellisel juhul poleks meie sinuga saanud olla sõbrad. Aga kui sa tulid selleks, et teda tappa, soovin sulle edu ja tõotan omapoolset toetust."

Stabutch tõmbas kergendatult hinge.

„Kas sul on ka midagi tema vastu?" küsis ta.

„Ta segab mind kogu aeg musta elevandiluu otsingute ja müügi operatsioonides," vastas Capietro. „Tunneksin end hoopis rahulikumalt, kui sa selle segaja kõrvaldaksid."

„Siis sa ehk aitad mind?" küsis Stabutch.

„Kui ta mind rahule jätab, ei hakka ma teda iialgi otsima. See seiklus pole minu jaoks."

„Kuid te võtsite mult ära kõik, mis oli ette nähtud minu plaanide teostamiseks. Ma ei saa otsida Tarzanit üksinda."

Jah, sul on õigus," möönis itaallane. „Kuid minu inimeste möödalaskmist saab parandada: sinu varustus ja asjad on alles. Need antakse sulle tagasi. Mis inimestesse puutub, siis kes võiks sind veel aidata kui mitte Domenico Capietro, kes tunneb inimesi?"

54

* * *

Lord Passmore'i ekspeditsioon liikus põhja suunas mööda Hensy mägede läänepoolset jalamit. Lordi pikakasvulised kandjad kõndisid peaaegu nagu treenitud sõdurid, vähemalt käisid nad ära märkimisväärse teekonna ja keegi neist ei jäänud maha.

Sadakond jardi eespool kõndisid mõned sõdurid, nende järel lord Passmore pealikuga, relvad laskevalmis. Kandjate kolonni ees ja keskel sammus salkkond hästi relvastatud osavaid sõdureid. Kogu kaitseüksus oli kogenud käega oskuslikult organiseeritud. Kõiges oli tunda distsipliini ja selle austamist. Ainus erand oli boi Isasa, lord Passmore'i teener ja kokk.

Isasa kõndis seal, kus tahtis, naeris ja naljatas kord ühe, kord teise ekspeditsiooni liikmega. Ta oli kehastunud heasüdamlikkus, see kandus kõigile teistele ning väljendus inimeste naerus ja lauludes.

Ilmselt oli lord Passmore Aafrikas kogenud rännumees ja teadis, kuidas niisuguseid inimesi kohelda.

Kuivõrd erines see hästiorganiseeritud ekspeditsioon teisest, kes mõni miil ida poole Hensy järskudest nõlvadest üles ronis! Kolonn oli mitmesaja meetri pikkuseks veninud, sõdurid liikusid läbisegi kandjatega, kuna kaks valget, keda nad saatsid, käisid kaugel ees ainsa poisi ja relvade kandajaga.

„Kurat võtaks," tähendas Laskur. „Oled endale alles elukutse valinud! Ma oleksin võinud koju jääda ja turnida Chairma-ni hotelli treppidel, kui mul oleks tulnud isu ronimisega tegelda, kuid mul oleks vähemalt olnud võimalus mis tahes ajal napsi võtta ja süüa."

„Ei, sul poleks seda võimalust olnud," vastas Lafayette Smith.

„Mispärast? Kes oleks mind takistanud?"

„Sinu sõbrad — politseinikud."

Jah, sul on õigus, kuid ära nimeta neid näruseid päevavargaid minu sõpradeks. Kuhu me praegu läheme?"

„Ma arvan, et leian selles mäeahelikus tõendeid horisontaalse kompressiooni tagajärjel toimunud lihkumisest," vastas Lafayette Smith. „ Tahaksin vaadata neid tundemärke lähemalt. Aga et mägi ei saa tulla Muhamedi juurde, peame meie minema tema juurde."

„Ja mis see sulle annab?" küsis Laskur Patrick. „Mitte dollaritki! Sul on sant elukutse."

Lafayette Smith puhkes heasüdamlikult naerma.

55

Nad läksid läbi oru, kus voolas mäestikujõgi. Jõge ümbritses mets.

»Siia võib laagri üles lüüa," ütles ameeriklane, „ja mõni päev töötada. Sina võid küttida, mina aga uurin selle paikkonna mäe-moodustisi. Pärast lähme edasi."

„Kurat võtaks, mul on kõrini mägedes turnimisest," ütles Laskur.

‚Jää siis ekspeditsiooni juurde ja löö laager üles," soovitas Smith. „Mina ronin oma poisiga veidi kõrgemale ja vaatan, mida saan. Veel on väga vara."

„Hea küll," ütles Laskur lõpuks. „Ma püstitan laagri siia, nende puude lähedale. Ärge ära eksige ja kuule, võta minu relv," lisas ta kandja poole viibates.

„Ma ei kavatse küttida," vastas Smith. „Mul ei lähe seda üldsegi vaja."

„Võta siis püstol."
Laskur hakkas kabuuriga vööd lahti päästma. „See võib sulle marjaks kuluda."
„Aitäh, mul on oma," vastas Smith. „See on kõik, mida ma vajan. Ma ei otsi seiklusi, vaid uurin kaljusid. Tule, Obambi."
Ta käskis žestiga poissi endale järgneda mööda nõlva mägede suunas.
„Kurat võtaks," pomises Laskur. „Kõva poiss. Selline ei saa mitte meeldida."
Ta läks peatuseks kohta valima. Lafayette Smith sisenes üha sügavamale metsa. Edasiminek muutus aina raskemaks, sest maapind hakkas järsult tõusma, alusmets läks tihedamaks.
Smith rajas endale teed, Obambi käis tema kannul. Lõpuks jõudsid nad kõige kõrgemasse tippu, kus kivise pinna ja mulla pealiskihi puudumise tõttu polnud mets enam nii tihe.
Siin ta peatus, et uurida pinnast, siis aga läbis uuesti selle koha, ainult et nüüd juba täisnurga all, järgides omaenese originaalset liikumismoodust.
Ja niimoodi aeg-ajalt uurimiseks peatudes kõndis ta seni, kuni jõudis harja tippu, kust võis näha miili kaugusele ümberringi. Tema ees laiuv kanjon, mis eraldas teda järgmisest harjast, hakkas teadlast huvitama.
„Vastasasuva seina moodustumisviis vajab lähemat uurimist," otsustas ta.
56
Kui Smith seisatas, kukkus Obambi maha. Ta paistis olevat väga väsinud.
Tegelikult see nii ei olnud. Tal ajas see käimine hinge täis. Obambi arvas, et isand on lihtsalt hull. Millegi muuga ei osanud poiss seletada seda mägesid mööda ronimist ja seisakuid kivide uurimiseks. Obambi uskus kindlalt, et nad oleksid võinud leida rohkesti kive mägede jalamilt, kui oleksid neid sealt otsinud. Pealegi see valge ei küttinud.
Obambi arvas, et kõik valged sõidavad Aafrikasse küttima. See inimene erines teistest. Küllap ta oli ikkagi hull.
Smith vaatas poisile otsa.
„See on paha," mõtles ta, „et Obambi nii kasutult minuga mägedes ronib."
Kuid ta ei teadnud veel, millisel moel poiss teda abistada
saaks.
Poisi kurnatud olek mõjus Smithile ebameeldivalt. Parem juba käia üksinda.
„Mine laagrisse, Obambi," ütles Smith. „Ma ei vaja sind enam."
Poiss heitis talle imestunud pilgu.
Nüüd teadis ta täpselt, et tema isand oli hull. Kuid mõnusam oli viibida laagris kui mägesid mööda roomata. Ta tõusis.
„Praegu te mind ei vaja," sõnas ta, „aga vahest pärastpoole?"
Obambit hakkas juba piinama südametunnistus ja ta otsustas, et ei jäta oma isandat üksi.
„Ei, mul ei lähe sind vaja," kinnitas talle Smith. „Lippa laagrisse, tulen varsti järele."
„Hea küll, isand."
Ja poiss asus tagasiteele.
Lafayette Smith jõudis kanjoni juurde, mis osutus sügavamaks, kui ta arvanud oli, seejärel käis maha tee kuni vastaspooleni, mis oli järsem, kui paistis mäeharja tipust. Kuid ta leidis sealt enda jaoks rohkesti huvitavat, mis kulutatud pingutused ära tasus ja põhjalikku uurimist nõudis. Smith unustas aja. Alles siis, kui ta oli jõudnud kanjoni kaugema osa tipuni, märkas ta, et hakkas pimenema ja oli saabumas öö. Kuid isegi siis ei hakanud ta eriti muretsema, ehkki mõistis, et kuni ta uuesti tagasi jõuab sinna, kust tulnud oli, läheb juba kottpimedaks.

Ja siis välgatas tal mõte, et minnes edasi mööda harja, millel ta seisis, võib jõuda kanjoni sissepääsu juurde, vältides ülearust tõusu ja hoides kokku aega, aga võib-olla lühendada ka laagrini jäänud maad.

Sellal kui ta väsinult piki harja vantsis, jõudis kätte öö. Kuid ta läks edasi, kuigi võis seda teha üksnes kobamisi, ja talle ei tulnud tükil ajal pähe, et ta on teelt eksinud.

VIII. Babuiinid

Saabus uus päev ja Aafrika tervitas põlist imet—oma asemelt tõusvat Kudut. Ta kerkis naeratades idapoolsete küngaste tagant. Öised asukad loovutasid koha oma päevastele kaimudele.

Babuiin Tongani võttis vahikaljul koha sisse ja laskis pilgul ringi käia — võib-olla nautis ta looduse ilu. Jumal oli oma loodud loendamatuid olevusi õnnistanud iluga ja andnud neile võime sellest mõnu tunda.

All sõi kuningas Zugashi sugukond. Kuni teised mängisid, matkisid kõige nooremad vanemaid, tusaseid tigedaid isaseid nende toiduotsinguil. Zugash oli kõige tigedam ja tusasem.

Valvuri terased lähestikku asetsevad silmad märkasid küngaste keskel midagi liikumas. See oli inimese peanupp, varsti aga ilmus nähtavale ka pea ise.

Valvur nägi, et see kuulub inimahvile. Kuid ta ei andnud häiret, sest tundmatu oli veel väga kaugel, pealegi ei pruukinud ta nende suunas tulla. Valvur jälgis tundmatut veel mõnda aega, et veenduda oma oletuste õigsuses ja soovimata sugukonna söömaaega asjatult katkestada.

Nüüd oli võõras nähtav kogu pikkuses.

Tongani tahtis tema lõhna haiste, mitte üksnes silmaga näha. Nagu paljud loomad, usaldas ta oma tundlikke sõõrmeid rohkem kui silmi.

Tuul aga puhus vastassuunas.

Võib-olla viivitas Tongani sellepärast, et oli sellise inimahvi esmakordsest nägemisest segadusse sattunud.

Naha värvuse pärast pidas ta tundmatut olevust esialgu inimeseks. Valvur kahmas päästva sõjariista järele, sest jõudis veendumusele, et tundmatu tuleb nende poole. Inimahv oli oma peene

haistmismeelega juba ammu babuiinide lõhna tundnud. Võõras silmas valvurit selsamal hetkel, kui viimane tedagi nägi. Sellest hoolimata tuli ta kergelt taarudes suurte sammudega edasi. Temast õhkus lõvi jõudu ja sõltumatust.

Järsku kargas Tongani jalule ja tegi teravat kurguhäält ning sugukond läks kohemaid liikvele ja kogunes troppi kaljude jalamile, kus nad söönud olid. Siit vahtisid nad võõra poole ja tõid kuuldavale ähvardusi.

Aga kui nad nägid, et tundmatu oli üksi ja tal polnud püssi, siis nad niivõrd ei kohkunud, kuivõrd sattusid marru ja hakkasid lärmama sellepärast, et nende sööming katkestati. Zugash ja mõni suur babuiin hakkasid isegi mööda kaljut üles ronima, et võõrast hirmutada, kuid läksid veelgi rohkem marru, sest võõras muudkui tuli nende poole.

Kuningas Zugash oli maruvihane. Ta märatses ja ähvardas:

„Kasi minema! Olen kuningas! Ma tapan su!"

Kuid siis jäi teekäija mäe jalami juures seisma ja esitles end;

„Olen Tarzan! Tarzan ei tulnud babuiinide juurde selleks, et neid tappa. Ta tuli kui sõber."

Imestusest rabatud ahvide hulgas võttis maad vaikus. Nad polnud eales kuulnud, et keegi oleks rääkinud ahvide keelt. Nad polnud eales kuulnud Tarzanist, kes elas kaugel lõunas, kuid sellele vaatamata olid nad vapustatud tema oskusest nendega rääkida ja neist aru saada. Paraku oli ta võõras ja Zugash käskis tal uuesti minema kasida.

„Tarzan ei taha teilt midagi saada," ütles ahvinimene. „Tahan lihtsalt rahulikult mööda minna."

„Käi minema!" urises Zugash. „Ma tapan su! Olen Zugash!"

Tarzan ronis kergelt kalju otsa, niisama kergelt nagu babuiin. See oli vastus kuningas Zugashile. Keegi ei teadnud temast paremini babuiinide jõudu, julgust ja metsikust, ja veel teadis ta, et võib-olla tuleb tal mõnda aega viibida sellel maal, aga kui ta tahab ellu jääda, siis peab nende olevuste hulgas kanda kinnitama kui inimene, kes ei tunne hirmu ja on võimeline end ise kaitsma.

Babuiinid taandusid metsikult kriisates ja Tarzan jõudis kalju tippu. Siin ta nägi, et noored ahvid olid künkast üles kõrgemale roninud, vanad isased aga kohale jäänud, et tal teed tõkestada.

Et Tarzan peatus kalju tipus, sattus ta urisevate isaahvide keskele, üksinda ühendatud jõu ja metsikuse vastu. Mõne teise

jaoks oleks selline olukord kujunenud lootusetuks, kuid mitte temale, sest Tarzan tundis hästi selle julma maailma metsikuid inimesi, et oodata esile kutsumata kallaletungi või tapmist harjumusest tappa, mida kõigist olendeist maamunal võib sooritada ainult inimene.

Veel teadis Tarzan, kui umbusklikud ja närvilised on isaah-vid ning kui valesti nad võivad tõlgendada tema kavatsusi, võttes mis tahes liigutust või tegu kui ähvardust sugukonna turvalisusele. Ta teadis, et võib vältida kallaletungi ainult juhul, kui ei anna neile selleks põhjust.

Siis lasevad nad meelsasti tal oma teed minna ega puutu temasse. Kuid Tarzan lootis nendega luua sõbralikud suhted, sest paikkonna ja selle asukate tundmine võis talle kasuks tulla.

Parem, kui Zugashi sugukondlased on tema poolehoidjad, mitte vaenlased. Ta tegi veel kord katset nende usaldust võita.

„Ütle mulle, Zugash," lausus ta babuiinide turritava kuninga poole pöördudes, „kas teie maal on ka palju inimahve — tarmanganisid? Tarzan peab halbadele tarmanganide-le jahti. Nad on pahad. Nad tapavad ja teevad seda sõjariistadega. Nad tapavad ahve. Tarzan tuli selleks, et nad maalt välja ajada!"

Ent Zugash ainult lõrises ja otsekui väljakutset heites painutas pea alla. Teised tema sugukonnakaaslased kogunesid kobarasse, tõstnud kõrgele õlad ja sabad.

Nooremad isased kallutasid samuti pead alla, matkides kuningat.

Zugash tõstis ja langetas grimassitades kiiresti kulme, paljastades silmavalgeid. Niiviisi tehes tahtis vana metsik kuningas näoilmega oma vaenlast hirmutada, kuid Tarzan kehitas vaid ükskõikselt õlgu ja hakkas edasi minema, veendunud, et babuiinid ei võta tema sõprust vastu.

Kiirustamata, muretul ilmel läks ta otsejoones isaste poole, kes seisid rajal. Kuid ta silmad tõmbusid vidukile, jälgides ainiti toimuvat, ja kõik tema meeled olid avali. Üks ülbe isane läks kangetel jalgadel eemale, teine jäi paigale. Tarzan teadis, et just nüüd algab tõeline eksam, mis otsustab lõpptulemuse.

Nad seisid teineteise vastas, näost näkku, kui ahvinimese huulilt pääses äkki metsik lorin ja ta läks samal ajal rünnakule. Babuiin lõrises talle vastu ja hüppas kõrvale nagu kass.

60

Tarzan väljus võitjana eksitusmängust, mida mängivad kõik elusolendid sõltuvalt sellest, kuivõrd on nende intellekti kujutlusvõimega õnnistatud.

Nähes, et võõras ei jälita nende emaseid ja lapsi, rahuldusid isased sellega, et haukusid talle tagantselja järele solvanguid ja vehkisid ähvardavalt.

Kuid see kõik polnud enam ohtlik ja Tarzan vältis neid. Ta läks nimme teist teed, et emastest ja lastest ringiga mööda minna ja kallaletungi välistada. Tema valitud rada viis ta tundmatusse nõkku, kuhu oli juhuslikult sattunud ka üks emane oma tillukese lapsega.

Tarzan jäi ikka veel Zugashi sugukonnale nähtavaks, kui järsku leidis aset kolm sündmust, mis rikkusid näilise rahu.

Õhuvool tõi metsast panter Sheeta lõhna. Babuiinide suust kostis hirmukisa.

Tarzan nägi noort ema ja tema vastu liibunud last endale vastu jooksmas, et pääseda metsiku Sheeta jälitamise eest.

Tarzan vastas sellele otsekohe oda ette sirutades. Isased pistsid noore ema hirmukisa peale jooksu.

Ahvinimene võis oma kohalt pantrit näha ja ta mõistis, et kiskja saab ohvri kätte enne, kui isaste abi pärale jõuab, ja ta saatis oda teele nõrga lootusega peatada loom kas või mõneks silmapilguks.

Sellist heidet oleks söandanud teha ainult vilunud käsi.

Zugash ja tema isased kihutasid edasi korratu kapakuga ja jõudsid nõoni just siis, kui oda lendas üle emaahvi pea ja tungis pantri rinda. Seejärel tormas sugukond koos inglise lordiga nõlvast alla nõkku, et hämmastunud ja valust hullunud pantrile ots peale teha.

Babuiinid ründasid ikka ja jälle oma põlist vaenlast pantrit, puredes teda, Tarzan aga, kärmas ja nõtke nagu ahvidki, lõi noa tema kehasse, kuigi hullunud kass ründas kord üht, kord teist piinajat.

Olles kaks korda tugevam, võis panter küüniseid käiku lastes oma ohvri surmata.

Juba variseski kaks babuiini maha, üleni verised ja peaaegu lõhki kistud, kuid ahvinimese pronkspruun nahk õhutas ikka veel haavatud kassi raevu.

Metsik lahing, vaenlaste lõrisemine, tagapool asuva emase koletud hüpped ja karglemine ei kestnud kaua.

61

Äkki tõusis Sheeta tagajalagadele, viskus Tarzanile kallale ja prantsatas samal hetkel südamesse tunginud odast tabatuna maha.

Kohe asetas suur tarmangani ning džunglivalitseja jala oma ohvri kehale. Ta tõstis näo päike Kudu poole ja tema huulilt vallandus vaenlase tapnud võitja kohutav kisa.

Metsa, mägede ja džungli kohal võttis mõneks ajaks maad vaikus. Hirmust vallatud babuiinid tardusid paigale.

Tarzan kummardus ja kiskus oda Sheeta tõmblevast kehast välja, babuiinid jälgisid teda uuenenud huviga. Tarzani juurde astus Zugash. Ta ei painutanud enam väljakutseks pead.

„Zugashi sugukonna isased on Tarzani sõbrad!" ütles ta.

„Tarzan on Zugashi sugukonna babuiinide sõber," vastas ahvinimene.

„Me nägime tarmanganit," lausus Zugash. „ Temaga on palju inimesi, neil on sõjariistad, nad on pahad. Ehk on need samad, keda sina otsid."

„Võib-olla," pidas Sheeta tapja võimalikuks. „Kus nad on?"

„Nad jäid laagrisse sinna, kus kaljud ühinevad mägedega."
Babuiin viipas peaga kaljude poole.
„Seal?" küsis Tarzan uuesti.
Zugash näitas lõunasse.

IX. Suur kaljulõhe

Chinnereti järve valgustas hommikupäike. Ta vaatas välja õhuliselt säbruste pilvede vahelt, mis ujusid taevas nagu hiigelarmeed sõjaväeparaadil marssivate sõduritega, kelle musttuhat oda kiiskavad päikeses. See oli pimestavalt kaunis nägemus.

Kuid leedi Barbara Collis nägi sootuks teistsugust pilti, mis varjas Chinnereti julmi ja reetlikke sügavusi. Ta võpatas õudusest, kui oli kaldale jõudnud, ümbritsetuna apostlitest, kes olid käinud Abrahami poja Abrahami kannul, ning neile järgnenud vanematest ja külaelanikest. Nende hulgas kusagil rahvasummas oli kuus meest võrgu ja nööridega.

Kui võõrad olid neile kõigile Chinnereti võlud! Ta heitis pilgu enda kõrval seisvate inimeste nägudele ja võpatas sisimas.

„Jumal lõi inimese enda näo järgi. Kes lõi siis need siin?"

Nende pikkade nädalate jooksul, mis tal tuli saatuse sunnil

Midianimaal veeta, oli ta sageli mõtisklenud selle kummalise rassi päritolu üle ja püüdnud seletust leida.

Tema tehtud järeldused olid tõele üsna lähedal. Arvestades ebanormaalseid rassilisi näojooni ja kuju, mis eristasid neid teistest tema nähtud inimestest, ning meenutades nende üldist soodumust langetõvele, tuli ta järeldusele, et nad kõik põlvnevad ühisest esivanemast, kes põdes epilepsiat ja oli vaimselt mahajäänud.

See teooria selgitas paljutki, kuid ei andnud seletust Isobeli päritolule, kes väitis kindlalt, et on kahe samasuguse olendi laps ja ta teab, et midiaanlaste veenidesse pole sattunud mingisugust teist verd. Kummatigi teadis leedi Barbara, et siin pidi olema hulgas teist verd, ehkki ta ei suutnud ära arvata tõde, mis oli koos väikese orjatariga maha maetud.

Aga nende usk?! Ta võpatas uuesti seda meenutades.

Milline julm Kristuse õpetuse moonutamine!

See oli muinaskristluse ja veelgi vanema judaismi segapuder, mida andsid suust suhu pooleldi nõdrameelsed inimesed, kellel puudus kirjakeel. See oli rahvas, kes apostel Pauluse Kristusega segi ajas ja minetas täielikult Kristuse õpetuse olemuse, asendades selle omaenda leiutatud kohutava barbaarse õpetusega. Puhuti tundus talle, et selles tohutus hälbimuses on mingi sarnasus tsiviliseeritud maailma niinimetatud sektidega.

Ent ta mõtisklused katkestati, sest nad olid jõudnud järve kaldale. Siin asus lame laavakalju — pahaendeliste tegude ja hirmsate mälestuste kalju. Tundus, et sellest oli möödas palju aega, mil ta jälgis kivi siledaks lihvitud pinnal kisendava ohvri tõmblemist, kuid see oli alles eile. Nüüd oli kord tema käes. Prohvet ja apostlid lugesid laulva häälega oma jaburdust, et külaelanikele oma teadmistega muljet avaldada ja varjata mõistuse tegelikku piiratust — vahend, mida tsiviliseeritud sektid veel ei tundnud.

Leedi Barbara käsutati seisma laava siledale pinnale, mida paljude aastate jooksul olid lihvinud sandaalid ja paljad jalad, kui Chinnereti vete kohal sooritati neid julmi

rituaale. Ja taas kuulis ta eilse ohvri karjeid. Kuid leedi Barbara ei karjunud ega hakkagi karjuma. Ta jätab nad sellest lõbust ilma.

Abrahami poeg Abraham andis kuuele mehele peanoogutusega märku ette astuda. Nad tulid võrgu ja nööridega. Nende ees lebas laavakamakas, mis võrgu ja selle sisu vee alla pidi

63

vedama. Prohvet tõstis käed pea kohale ja inimesed laskusid põlvili. Leedi Barbara silmas esimestes ridades kuldjuukselist Isobeli ning tema südant liigutas see, et ta nägi tüdruku näol valu ja silmis pisaraid. Vähemalt üks inimene armastas teda ja oli temasse kiindunud.

„Ma rääkisin Jehoovaga!" hüüdis Abrahami poeg Abraham.

Tema sõnad panid Barbara muigama ja prohvet märkas seda.

„Sa naerad?" küsis ta kurjalt. „Kuid kas sa siis ka veel naerad, kui hakkad karjuma ja armu paluma, nagu teised seda teevad? Miks sa naerad?"

«Seepärast, et ma ei karda," vastas leedi Barbara, ehkki kartis kohutavalt.

„Miks sa ei karda, naine?" nõudis vanamees vastust.

„Ka mina rääkisin Jehoovaga ja ta käskis mind mitte karta, sest sina pole tõeline prohvet ja..."

„Pea suu!" kisendas Abrahami poeg Abraham. „Ära teota jumalat! Jehoova mõistab meie üle kohut."

Ta pöördus kuuiku poole.

„Pange ta võrku!"

Nad täitsid kärmesti käsu, kiigutasid siis keha, vabastasid nöörid ja lasksid võrgu sügavasse järve.

Leedi Barbara kuulis veel, kuidas prohvet rääkis, et Jehoova mõistab nende üle kohut. Tema sõnu katkestasid tuttavast tõ-vehoost haaratud inimeste karjatused ja oiged, millega leedi Barbara oli juba harjuda jõudnud ja mis jätsid ta täiesti ükskõikseks, samuti kui midiaanlasigi.

Neiu võttis taskust väikese noa, mis oli ta ainuke relv, ja surus selle tugevasti pihku.

Tera oli lahti tehtud ja valmis tööks, mida ta nüüd kohe kavatses ette võtta.

Mis töö see siis oli?

Loomulikult ei kavatsenud ta ennast selle ebasobiva relvaga tappa, ehkki olukorra abitusest ja lootusetusest tingitud meele-heitehoos püüab iga inimene teha kõike, isegi võimatut.

Nad olid ta kaldast kaugele vette heitnud. Apostlid ja vanemad — inimesed, kes piinades kivist altaril ei püherdanud, — alustasid laulu läheneva surma metsikusest erutatud häältega.

Äkki hakkas rääkima Abrahami poeg Abraham.

Leedi Barbara tõmbas kopsud õhku täis. Kuus meest vabastasid nöörid. Vali karjatus tõusis külaelanike hulgast — naise

64

karjatus, ja tumedasse vette vajudes tundis leedi Barbara ära härdalt nutva Isobeli hääle.

Chinnereti salapärased vetevood lõid tema pea kohal kokku.

* * *

Parajasti samal ajal komberdas Lafayette Smith mägisel maal, mis ümbritses hiiglaslikku kraatrit, kus asus Midianimaa ja Chinnereti järv. Tal polnud aimugi tragöödiast, mis hargnes teisel pool seda päratut seina ega teadnud ta sedagi, et läheb laagrist hoopis kaugemale.

Kui talle oleks öeldud, et ta läheb valele poole, oleks ta hakanud vastu vaidlema, sest uskus, et oli valinud kõige lühema tee laagrisse, mis tema arust asus eespool küllaltki lähedal.

Ehkki ta polnud õhtust ega isegi hommikust söönud, ei tundnud ta veel nälga — osalt selle pärast, et tal oli šokolaadi, mis teda turgutas, ja osalt seetõttu, et teadlast huvitasid geoloogilised ladestused, mis hõivasid kogu ta tähelepanu, kiskudes teda eemale sellistest maistest asjadest nagu nälg, janu, luksus. Ta unustas isegi oma turvalisuse. Tavaliselt juhtus see ikka siis, kui Lafayette Smith süvenes meeldivatesse uuringutesse.

Seetõttu ei märganud ta sugugi punakaspruuni keha lähedust ja julma kollakasrohelise silmapaari ainitist pilku. Süüvimine uurimisse nüristas niinimetatud kuuendat meelt, mis harilikult hoiatab meid hädaohu eest. Isegi kui miski oleks ohustanud tema elu, oleks ta selle kahtlemata tähele panemata jätnud, sest arvas end täielikult kaitstud olevat, kuna tal oli kaasas 32-kaliibrine revolver.

Piki mäenõlva põhja poole minnes süvenes ta niivõrd mõ-tiskellu kaljude tekkimise ajaloost, mis oli maastikule kirjutatud ja nii kaasakiskuv, et unustas täielikult laagri ja eemaldus sellest üha rohkem. Hiigellõvi aga hiilis'endiselt tema kannul.

Mis sundis Numat inimesele järgnema? Võimalik, et ta ei suutnud seda isegi seletada.

Tal polnud kõht tühi, ka polnud ta inimesesööja, kuigi vaekauss kaldus paratamatu ja igavese nälja kasuks. Aga vahest oli see lihtsalt uudishimu või mäng, mis on omane kõigile kassidele?

Numa oli jälitanud inimest juba üle tunni, mis oli mõlemale ülihuvitav olnud. See oleks olnud veelgi huvitavam, kuid mitte nii meeldiv, kui inimene oleks teadnud lõvi Numa juuresolekust.

65

Kuid siis peatus inimene nende kohal kõrguvas mäenõlvas oleva kitsa püstise lõhe ees. Millist titaanlikku jõudu oli tarvis läinud, et lõhkuda selle võimsa mäe kõva kivimit? Võib-olla leidub pealispinnal midagi sellist, mis mõistatuse lahendamiseks teed juhatab? Lafayette Smith vaatas tema kohal kõrguvat kaljut, seejärel suunda, kuhu ta minemas oli, heitis siis pilgu selja taha ja nägi lõvi.

Mõnda aega silmitsesid nad vaikides teineteist. Kohtumine kutsus inimeses esile hämmastuse ja huvi, Numas tekitas see umbusku ja valvsust.

„Väga huvitav," mõtles Lafayette Smith. «Oivaline eksemplar."

Kuid tema huvi lõvide vastu oli puhtalt akadeemiline ja ta mõtted hüppasid kiiresti palju tähtsamale nähtusele: kaljus olevale lõhele, mis taas järelejätmatult tema tähelepanu köitis.

Sellest oleks võinud teha järelduse, et Lafayette Smith oli ebatavaliselt julge inimene või lihtsalt tobu.

Ometi poleks kumbki oletus, eriti viimane, sajaprotsendiliselt õige olnud. Asi oli selles, et Lafayette Smith oli lihtsalt kogemusteta ja ebapraktiline inimene. Kuigi ta teadis, et lõvi võib ohustada tema elu, ei näinud ta põhjust, miks oleks lõvi pidanud talle kallale tungima. Tema, Lafayette Smith, polnud ei sellele ega ühelegi teisele lõvile midagi halba teinud. Temal olid ajada oma isiklikud asjad ja džentelmenina arvas ta, et teisedki, kaasa arvatud lõvid, peavad temasse ka vastavalt suhtuma. Peale selle uskus ta lapsemeelselt oma relva töökindlusse. See-
pärast ei osutanud ta Numale tähelepanu ja jätkas poolelijäänud tegevust.

Lõhe oli mõne jala laiune ja kulges väga kaugele, kuivõrd ta võis silma järgi kindlaks teha. Kuid selle pikkust täpselt välja arvutada ta ei suutnud. Smith lootis, et

see ulatub küllaltki kaugele, järelikult võib osutuda unikaalseks võimaluseks uurida mäemassiivi teket.

Seepärast siseneski ta kaljulõhesse, vallatuna ühest kõikehaaravast mõttest, ja juhtum lõviga ununes tal sootuks. Siin avastas ta, et lõhe käänab pikkamisi vasakule ja kulgeb ülespoole, kus see oli märksa laiem kui all, lastes niiviisi sisemusse valgust ja õhku.

Erutatud ja uhke oma avastuse üle, laskus Lafayette Smith mööda mahavarisenud kive, mis olid lõhe põhjas laiali paiskunud.

66

Ta kavatses selle kogu ulatuses läbi uurida, seejärel aga sissepääsu juurde tagasi minna, nüüd juba aeglaselt, kiirustamata, uurides märkmeid, mis loodus geoloogilise koridori seintele oli jäädvustanud. Nälg, janu, laager — kõik oli ununenud.

Kuid Numa ei olnud geoloog. Tema laias rinnas ei tekitanud suur lõhe erutusvõbinaid. See ei sundinud teda kõike unustama ja äratas mõningal määral huvi vaid seetõttu, et inimene sinna sisenes. Märganud inimese ükskõiksust ja seda, et ta ei kiirusta, ei saanud Numa tema kadumist lõhesse pidada põgenemiseks, ent selles küsimuses oli lõvi asjatundja. Tema elu vältel olid kõik olendid tema eest põgenenud. Punuti tundus Nu-male ebaõiglane, et elusolendid püüdsid teda vältida, eriti need, keda ta himustas. Näiteks sebra Pacco ja antiloop Wappi. Ta tundis nõrkust nende üliõrna ja hõrgutava liha vastu, kuid need olid kõige kiiremad loomad. Kõik oleks olnud palju lihtsam, kui kilpkonn Kato oleks niisama kiire kui Pacco ja vastupidi.

Igal juhul polnud vähimatki tundemärki, et inimene tema eest põgenenud oleks. Vahest oli see salakaval trikk?

Numa läks marru. Ta lähenes väga ettevaatlikult lõhele, kuhu tema vaenlane oli kadunud. Nüüd hakkas Numa mõüema Lafayette Smithist kui toidust, sest pikaleveninud jalutuskäik õhutas temas seni veel nõrka näljatunnet. Ta lähenes lõhele ja heitis sinna pilgu. Inimest polnud näha.

Numale see ei meeldinud ja ta väljendas oma rahulolematust möirgega. Sadakond jardi eemal lõhes kuulis Lafayette Smith möiratust ja peatus ootamatusest.

„Neetud lõvi!" hüüatas ta. „Mul läks ta sootuks meelest."

Alles praegu välgatas tal peas mõte, et see võis olla metslooma koobas, aga kui see nii on, siis on see talle ettenägematu õnnetus. Mõte sellest, kuidas täbarast olukorrast välja pääseda, tõrjus lõpuks kõrvale geoloogilised unistused.

Mis siis teha?

Järsku tärkas temas usk oma usaldusväärsesse 32-kaliibrises-se püstolisse. Aga niipea kui talle meenus müraka looma ilmumine, hakkas relv tunduma vähem usaldusväärsena, ehkki andis talle veel kindlusetunnet, kui ta puudutas sõrmedega selle pidet.

Ta otsustas, et oleks rumal taganeda. Muidugi, lõvi polnud veel lõhesse hüpanud ja võib-olla tal polnudki sellist kavatsust. Teisest küljest aga, kui ta lõhesse laskub, on mööda põhja

67

väljapääsu juurde naasmine keeruline. Ehk läheb lõvi ära, kui ta mõnda aega ootab.

Samas tegi ta otsuse, et ei tasu mööda lõhet kaugemale minna, sest kui lõvi on siin, siis võib-olla ta ei tungigi kõige kaugematesse soppidesse. Pealegi oli võimalik, et ta leiab mingisuguse varjupaiga, kas siis koopas või kõrgendikul, mida mööda ta võib üles ronida. Ühesõnaga — ta ootas imet.

Lafayette Smith oli kõigeks valmis.

Niisiis turnis ta mööda kive, rebides lõhki riideid ja vigastades keha teravate kildude otsas, ning läks üha kaugemale lõputuna näivas kaljulõhes. Sageli pani teda võpatama mõte, et äkki on tema ees sein.

Ta kujutles pilti, kuidas tema ette ilmub lõvi. Püstol oli tal laskevalmis. Kuid mõttepildi edasisel kujutamisel jäi ta kimpu, sest ei teadnud, kuidas lõvi käitub. Võib-olla kohkub ta inimest nähes tema ainitisest pilgust ja laseb jalga, aga võib-olla ka mitte. Lafayette Smith kaldus arvama, et lõvi pigem ei tagane.

Muidugi polnud tal küllalt kogemusi metsloomi kohelda, et julgelt kinnitada, kuidas lõvi end ülal peab. Tõsi küll, kui ta kord väliuurimustega tegeles, hakkas teda taga ajama lehm.

Kuid isegi seda kogemust ei saanud pidada otsustavaks, sest ta ei saanudki teada lehma kavatsusi, sest oli kahe hüppega üle aia vupsanud. Olles kimbatuses, et ta ei tundnud lõvide hingeelu, otsustas ta proovida kujutleda olukorda, millesse võib sattuda. Kartmatult mööda kivirususid ronides ja aeg-ajalt pilke selja taha heites kujutles ta taas lõviga kohtumist. Lõvi roomab talle aeglaselt vastu, kuid Lafayette ootab võimalust täpselt tulistada. Ta on rahulik, käsi kindel, lõvi on võetud kirbule.

Siin katkestas tema mõttekäigu kahetsus, et ta oli nii vähe harjutanud revolvrist tulistamist. Tõik, et ta polnud sellest revolvrist iialgi tulistanud, valmistas talle üsna vähe muret sestsaadik, kui jõudis veendumusele, et kui laskur võtab elusobjek-ti sihikule, siis ta ilmtingimata teda ka tabab.

Seda kõike endale elavalt ette kujutades sihib ta hoolikalt. Tõsiasi, et ta kasutab ainult esiplaani, ei teinud talle peavalu. Niisiis sihib ta hoolikalt ja vajutab päästikule. Lõvi komistab ja hakkab kukkuma. Läks vaja ainult sekundilist lasku, et talle ots peale teha. Lõvi kukub maha, Lafayette Smith hingab kergendatult. Ta tunneb kõigest juhtunust isegi kerget hingelist vapustust.

68

Lafayette seisatas, võttis taskuräti ja kuivatas higist laupa, veidi muiates teda haaranud erutuse üle.

„Pole kahtlust, et lõvi on mind juba unustanud ja läinud oma asju ajama," ütles ta iseendale.

Ta vaatas tagasi, soovides oma mõtte õigsuses veenduda. Sadakond jardi kaugemal, seal, kus käänaku tagant polnud koridori enam näha, ilmus äkki nähtavale lõvi.

X. Vaenlasel pihus

Laskur oli segaduses. Hommik oli juba käes, aga Lafayette polnud veel tagasi.

Eelmisel õhtul olid nad teda hiljani otsinud ja siirdusid nüüd

uuesti otsinguile.

Laskuri juhtnööride järgi tegutsedes jagas pealik Ogonio salga paaridesse, välja arvatud neli inimest, kes jäeti laagrit valva*-ma. Nad pidid otsima igas suunas, kõik hoolikalt läbi vaatama, püüdes leida kadunud inimese jälgi.

Danny valis oma paarimeheks Obambi, mis viimast vihale ajas, sest ta oli muutunud sõimuobjektiks sestpeale, kui Danny teada sai, et Obambi oli Smithi üksinda mägedesse jätnud.

„See pole tähtis, et ta käskis sind ära minna," ütles Laskur, „sa poleks tohtinud teda üksi jätta. Kavatsen sind endaga kaasa võtta ja kui me teda ei leia, ei tule sa enam tagasi."

„Jah, isand," vastas Obambi.

Ta ei mõistnud, mis valge inimene talle ütles.

Ainus, mis teda rõõmustas, oli isanda soov ise relva kanda, Obambil tuli tassida hommikusööki ja varustust, mis oli võrdlemisi kerge, sootuks midagi muud kui automaat.

Obambil oli alati hea meel, kui sai kandmisest lahti.

Püüdes kindlaks määrata Smithi võimalikku teekonda laagri otsinguil, lähtus Laskur sellest, kuidas ta ise oleks antud olukorras tegutsenud. Viimast korda oli Smith hästi nähtav olnud laagri kohal, seejärel laagrist pisut põhja pool. Seda teades võttis Danny nõuks otsida põhja poolt küngaste jalamilt.

Päev oli kuum ja keskpäevaks oli Laskur ära vaevatud, lee-mendas higist ja vahutas nördimusest. Eriti needis ta Aafrikat, mis tema sõnade järgi oli üks kuradima koht.

„Ma ei jaksa enam," torises ta, „ja pole peaaegu üldse edasi

liikunud. Olen kõmpinud kuus tundi, taksoga oleksin võinud selle maa kahekümne minutiga maha sõita. Muidugi, Aafrikas pole politseinikke, kuid paraku pole siin ka taksosid."

Jah," nõustus Obambi.

„Mokk maha!" urises Danny.

Nad istusid künka nõlval puu varjus ja võtsid pruukosti. Pisut eemal, neist madalamal, läks mäenõlv järsult üle viiekümne jala kõrguseks kaljuks, mis varjas nende eest vaate külale selle jalamil. Ka ei näinud nad inimest, kes istus kalju serval põõsa juures. Ta istus nende poole seljaga ja jälgis oma varjupaigast metsas asuvat küla.

Vaatleja arvates viibis siin inimene, keda ta otsis, kuid ta tahtis selles veenduda ja see nõudis mõni päev jälgimist. Aeg tähendas Tarzanile vähe või ei tähendanud üldse midagi, samuti nagu teistelegi džungliasukatele. Ta tuli sageli siia valvama. Varem või hiljem paljastab ta tõe, sest tal oli tekkinud kahtlus, et üks valgetest meestest, keda ta oli näinud all külas, oli orja-kaupleja, kelle pärast ta oligi põhjast siia tulnud. Niisiis varjas ta end nagu suur lõvi ja jälgis oma saaki.

All lösutasid orjakaupleja onni kõrval puu varjus Domenico Capietro ja Leon Stabutch, aga tosin orjatüdrukut ootas, kuni nad oma hommikueine lõpetavad.

Klaas elustavat tulivett suurendas nende meelekindlust, mis oli pärast eilset joomingut tublisti kõikuma löönud, ehkki ka praegu ei saanud väita, et nad oleksid parimas vormis olnud.

Capietro, kes oli veelgi süngem ja norimishimulisem, valas oma viha välja õnnetutele orjataridele, Stabutch aga einetas tusases vaikuses, mille ta viimaks katkestas, asudes oma siiasõidu teema juurde.

„Mul on tingimata vaja jõuda lõuna poole, seal saan ma ahv-inimese kohta kõik teada."

„Mispärast sul tema ülesotsimisega nii kiire on?" küsis Capietro. „Kas sulle ei meeldi minu seltskond?"

«Kõigepealt töö!"

‚Jah, nii see on," möönis Domenico. «Külastan sind veel kord, kui lõunast tagasi tulen," pakkus Stabutch.

„Sa võid ka mitte tagasi tulla."

„Ma tulen tagasi. Peter Zveri eest peab kätte maksma. Progressi teelt tuleb takistus kõrvaldada."

„Kas ahvinimene tappis Zveri?"

„Ei, seda tegi naine, mitte Tarzan. Kuid ahvinimene, nagu sa teda nimetad, on süüdi kõigi Zveri plaanide nurjumises ja seega ka tema surmas."

„Sa arvad, et sul veab paremini kui Zveril? Soovin edu, kuid ma ei kadesta sind. See Tarzan on nagu lõvi, kuid inimese mõistusega. Ta on julm ja kohutav. Ta on tugev oma maal."

„Ma leian ta, kas või nui neljaks," ütles Stabutch veendunult. „Kui võimalik, tapan ta enne, kui ta mind kahtlustama hakkab. Aga kui ma seda teha ei saa, võidan ta usalduse ja sõpruse, seejärel teen talle otsa peale, niipea kui talle miski kahtlasena tundub."

Hääled kostsid kaugele ja ehkki Stabutch rääkis normaalsel toonil, naeratas kalju tipus varjunud vaatleja, kui seda võis nimetada naeratamiseks.

Ah seepärast siis oligi Venemaalt tulnud inimene, kellest talle rääkis pealik Goloba, tema kohta teateid pärinud! Tarzanil oli tekkinud kahtlus ja ta tundis nüüd heameelt, et oli tõendeid saanud.

„Mind rõõmustab, kui sa ta tapad," ütles Capietro. „Ta hakkab mu tööd segama, kui sellest teada saab. Ta on lurjus, kes takistab inimest ausalt raha teenimast."

„Võid arvestada, et teda enam pole," kinnitas Stabutch orja-kauplejale. „Ta on juba laip. Anna mulle vaid inimesi ja ma asun lõunasse teele nii ruttu, kui võimalik."

„Minu kõrilõikajad saduldavad juba hobuseid, et sõita sinu salgale inimesi otsima," lausus Capietro.

Ta osutas käega maja suunas, mille lähedal paarkümmend bandiiti hobuseid saduldas, valmistudes kallaletungiks kaugele külale.

„Õnn kaasa!" ütles Stabutch. „Ma loodan... aga mis see siis on?" küsis ta. Ta kargas püsti.

Nende taga kukkus kaljult robinal kive ja mullakamakaid. Ka Capietro tõusis jalule.

„Varing!" hüüatas ta. „Osa kaljust on alla varisenud. Vaata, mis see on?"

Ta osutas esemele, mis oli kaljult langedes poolel teel pidama jäänud.

See oli alasti valge inimene, kes istus, klammerdunud puu

külge, mille juured olid tunginud kaljusse. Väike puu paindus inimese raskuse all.

Seejärel kostis murduva puu raksatus ja inimkogu kadus külasse, mis valgete maja tagant nähtav polnud.

Kuid Stabutch oli alasti valge inimese hiigelkogu näinud piisavalt hästi, et võrrelda seda talle antud kirjeldusega.

Ei saanud olla kahte sellist inimest. See oli tema!

„Ahvinimene!" karjatas ta. „Siia, Capietro! Ta on meil peos!"

Itaallane käskis jalamaid oma bandiitidel asuda tagaajamisele ja inimene kinni võtta.

Fortuuna ei soosi alati julgeid ja vooruslikke. Kahjuks naeratab ta ka argpükstele ja lurjustele. Täna jättis õnn maha Tar-zani. Kui ta kaljuserval varitses, silmadega külast Domenico Ca-pietrot otsides, tundis ta äkki maad jalge alt kaduvat.

Ta hüppas püsti ja vehkis kätega, nagu teevad masinlikult kõik, et säilitada tasakaalu või otsida tuge, ent oli juba liiga hilja. Koos väikese mulla- ja kividelaviiniga veeres ta kaljult alla.

Seal kasvanud puu peatas ta langemise ja andis viivuks lootust, et ta suudab vältida sattumist küla maa-alale, kus teda ootas surm, kui mitte kukkumise, siis vaenlaste käe läbi. Kuid tema lootused luhtusid.

* * *

Pruukosti lõpetanud, läitis Danny Patrick sigareti ja hakkas silmitsema enda ees täies ilus laiuvat maastikku. Olles üles kasvanud linnas, nägi ta ainult osa sellest, mida oleks võinud näha ja mõista. Väljavaade jääda üksi vapustas teda kõige rohkem.

„See on vast pelgupaik," mõtles ta endamisi. „Siit ei leia keegi inimest üles."
Ootamatult langes Danny pilk esemele enda ees.
„Hei, poiss," sosistas ta Obambile. „Mis see on?"
Ta osutas eseme suunas, mis oli äratanud ta uudishimu.
„See on inimene, isand. See inimene, kes tappis möödunud ööl meie laagris Simba. See on Tarzan."
„Kust sa tead?" nõudis Laskur seletust.
„Tarzanit on üksainus," vastas must. „Teist ei saa olla. Ükski valge ei kõnni džunglis ja mägedes alasti."
Laskur tõusis. Ta kavatses minna rääkima ahvinimesega, kes oleks võinud ehk aidata tal otsida Lafayette Smithi. Ent vaevalt oli ta püsti tõusnud, kui nägi, et inimene kargas üles, vehkis
72
korraks kätega ja kadus siis, otsekui oleks maa alla vajunud. Laskur kortsutas kulmu.
„Kurat võtaks," tähendas ta. „Oleks nagu vedrude peal, ah?" „Mis on, isand?" küsis Obambi.
„Mokk maha!" sisistas Danny. „Kohe naeru ajab peale. Huvitav, mis temaga ikkagi juhtus? Tahaksin seda teada. Tule," lõpetas ta juba kõvasti, pöördudes Obambi poole.
Oma kogemustest teadis ta, et õnne ja vabaduse otsinguil on peamine tähelepanu pisiasjade vastu. Laskur vaatas oma relva hoolikalt üle, enne kui minna kohta, kuhu Tarzan oli kadunud. Relv oli korras.
Külas, mida ta veel näha ei võinud ja mille olemasolust ei saanud aimugi olla, jooksid bandiidid juba selle koha poole, kus nende teadmist mööda pidi asuma allakukkunud inimese keha. Stabutch ja Capietro olid kõige ees, kui viimase maja uksest väljus äkki nende otsitav inimene.
Nad ei teadnud, et ta oli maandunud selle maja katusele, kust ta praegu välja astus, ja kui oli lõhkunud katuse ning kukkunud põrandale, oli ta elus ja terve. Neile aga tundus see olevat ime. Teda nähes olid valged nii hämmastunud, et jäid nagu naelutatult seisma. Kes nende kannul tulid, seisatasid samuti.
Stabutch toibus esimesena. Kahmanud kabuurist revolvri, oli ta juba valmis ahvinimest tulistama, kui Capietro talle käe pihta virutas.
„Oota!" urises itaallane. „Ära kiirusta, siin kasutan mina." „Aga see on tema!" karjus venelane.
„Ma tean," vastas Capietro. „Seepärast tahangi teda elusana kinni võtta. Ta on rikas, tema eest saab tohutu lunaraha!"
„Kuradile lunaraha!" kisendas Stabutch. „Ma vajan tema elu."
„Oota, kuni ma tema eest lunaraha kätte saan," lausus Capietro, „ja tee siis temaga, mis süda lustib."
Samal ajal Tarzan seisis ja jälgis neid. Ta nägi, et olukord oli äärmiselt ohtlik ja mõistis, et Stabutch tahab teda tappa.
Lunaraha, millest rääkis teine, hoiab mõnda aega teda sellest tagasi, kuid Tarzan teadis, et tapmiseks piisab vähimastki ajendist, venelasel aga oli selleks põhjust ja ahvinimene ei kahelnud, et too leiab mooduse oma kättemaksuplaani teostamiseks itaallase vastuväidetest hoolimata.
73
Kui Tarzan oleks sattunud inimsumma keskele, poleks nad kartusest üksteist tappa saanud relva kasutada. Ta tundis, et oma ebatavalise jõu, kiiruse ja osavuse tõttu oleks ta võinud jõuda küla müürideni, kus tal oli väljavaade vaenlase käest pääseda. Ta kuulis, kuidas Capietro käskis oma inimesi ta elusalt kinni võtta. Neid ära ootamata

läks Tarzan otseteed valgetele vastu. Tema kõrist pääses valla metslooma kohutav lorin, mis oli ennegi vaenlastele hirmu nahka ajanud.

Niisamasugust mõju avaldas see inimestele ka nüüd. Õudusest rabatud ja lummatud, tardusid nad mõneks viivuks paigale. Stabutch taganes, kuna Capietro, kes ei tahtnud Tarzanit tappa enne, kui see hädavajalik polnud, hüppas kõrvale ja käskis oma kõrilõikajaid Tarzan kinni võtta.

Mõnda aega sarnanes küla hullumajaga. Sõimates ja kirudes tungisid inimesed ähvardavalt valge hiiglase ümber, kes võitles nende vastu paljaste kätega, kahmates vaenlasi ja paisates neid teiste hulka või kasutades mõne keha nagu malakat, et lüüa jalust maha neid, kes talle kallale tungisid.

Kisklejate puntra ümber lippasid haukuvad ja kiunuvad koerad; naised ja lapsed ergutasid mehi kisaga. Tarzan tegi endale pikkamisi teed küla ühe müüri poole.

Laskur Patrick nägi kõike toimuvat kalju tipust.

Jõuk tapab ta," ütles ta valjult. „See sell on kõva löömamees, ma taipasin seda kohe."

„Jah, isand," möönis Obambi meelsasti.

„Mokk maha!" hüüdis Laskur.

Ta tõstis oma automaadi pära õlale ja vajutas päästikule.

Kõlasid haavatute ja kohkunud inimeste karjed ning need-mised, laste ja naiste läbilõikav kriiskamine. Inimesed kadusid Tarzani ümbert nagu tina tuhka, otsides pääsemist oma majas või tormates saduldatud hobuste juurde.

Capietro ja Stabutch olid viimaste hulgas.

Tarzan ei jõudnud veel taibata, mis oli juhtunud, kui nad juba tuhatnelja külaväravast välja kappasid.

Tulistamise tulemust nähes Laskur peatus, olles valmis vajaduse korral uuesti marutuld andma.

Ta sihtis inimeste pihta, kes seisid Tarzanist kaugemal, kartes tabada oma kaitsealust. Kuid ta oli valmis riskima ja vajaduse korral tulistama hiiglase lähedale. Ta nägi, et Tarzan seisab üksinda külatänaval nagu lõvi väljapääsmatus olukorras,

tema silmad otsivad seletust marutulele, mis teda vabastas.

„Tule siia, noormees!" hüüdis Laskur.

Mees tõstis silmad ja nägi silmapilk Dannyt.

„Oota," ütles ta. „Minuti pärast olen seal."

XI. Kannatused

Kui Chinnereti veed leedi Barbara pea kohal kokku lõid, kargas kuldjuukseline Isobel üles ja jooksis läbi inimjõugu, kes ümbritses kaljut, millelt usuhullustuse ohver vette oli heidetud. Ta tõukas apostlid jõhkralt kõrvale ja astus kivi servale. Pisarad voolasid tal põski mööda alla, keha vappus nutust.

Abrahami poeg Abraham, kes seisis otse tema teel, taipas esimesena tüdruku soovi järve hüpata ja armastatud käskijan-na saatust jagada. Ajendatuna mitte inimlikkusest, vaid egoistlikust otsusest päästa tüdruk prohveti enda valitud saatuse tarvis, püüdis ta tüdruku kinni hetkel, kui see oli juba valmis vette viskuma.

Isobel pöördus vanamehe poole ja püüdis ematiigrina küünistades end vabastada, mis olekski õnnestunud, kui prohvet poleks eksekuutoreid appi kutsunud.

Neist kaks võtsid ta kinni. Nähes oma ettevõtmise kasutust, andis tüdruk alla. Siis pööras ta oma raevu Abrahami poja Abrahami vastu.

«Mõrtsukas!" karjus ta. „Saatana sigitis! Las Jehoova tapab su selle eest! Tabagu needused sind ja su omakseid! Olgu neetud kõik, kes täna mõrtsukatööd tegid!"

„Pea suu, ketser!" hüüdis Abrahami poeg Abraham. „Otsi lepitust Jehoovaga, sest täna õhtul piinatakse sind tulega. Viige ta külla," käskis ta kaht eksekuutorit, „pange koopasse ja vaadake, et ta jalga ei laseks."

„Tuli või vesi, mul ükspuha!" hüüdis tüdruk, kui nad teda ära lohistasid. „Ma lahkun sellelt vihatud Midianimaalt ja jätan maha metslooma, kes nimetab end Jehoova asemikuks maa peal."

Kui Isobel kahe mehe valve all küla poole suundus, külvasid nendele järgnevad külaelanikud ta üle sõimu ja solvangutega. Kõige taga tulid prohvet ja apostlid, jätnud oma sugukon-nakaaslased langetõvehoos vähkrema.

Löögist vastu veepinda muutus leedi Barbara peaaegu oimetuks, kuid tal õnnestus säilitada tundeelundite tegevus ning kontroll oma vaimsete ja kehaliste jõudude üle. Seetõttu õnnestus tal isegi sellises seisundis teostada oma plaan, mida oli haudunud sellest hetkest alates, kui oli teada saanud prohveti valmistatud saatusest. Leedi Barbara oli hea ujuja ja sukelduja, seetõttu ei kohutanud teda mõneks minutiks vette laskmine. Teda kohutas löök, mille ta võis saada vette heitmisel, samuti hirm kaotada teadvus, suutmata end võrgust vabastada. Ta tundis kergendatult, et pole abitu ja võib kätte saada oma noa, et läbi lõigata teda kinnihoidvaid nööre.

Tegutsedes kiiresti ja vastavalt plaanile, lõikas ta läbi ühe nööri teise järel, sest kivi vedas teda põhja. Tema ajus tuikas üksainus sõna: „Rahu!"

Kui ta lubab end kas või minutikski lõdvaks lasta, siis ta hukkub. Järv tundus talle põhjatuna, nöörid lõputuna, nuga muutus nüriks ja neiu jõud kahanesid kiiresti.

„Rahu! Pea vastu!"

Kopsudes ei jätkunud õhku.

„Veel pisut! Pea vastu!"

Ta tundis, et kaotab teadvuse, ja püüdis ronida võrku lõigatud avast läbi. Kõik tunded olid nürinenud, peaaegu teadvusetult tõusis ta veepinnale.

Kui leedi Barbara järve pinnale ilmus, oli tema kohal kaljul seisjate tähelepanu pööratud Isobelile, kes samal ajal prohvetit tümitas. Leedi Barbara ei teadnud sellest midagi. Tal vedas, sest inimesed ei märganud, kuidas ta sügavusest välja ujus ja end veepinnal hoidis, varjatuna vee kohal rippuvast kaljust, millelt ta oli vette heidetud. Leedi Barbara "li väga nõrgaks jäänud.

Tänu jumalale, et ta leidis kitsa madalikuriba tardunud laa-vamüraka alt, mis ta pea kohalt paistis.

Tohutu vaevaga leetseljakule roomates kuulis ta hääli: prohvetit needva Isobeli häält ja vanamehe ähvardusi.

Uhkusetunne Isobeli vapruse üle soojendas leedi Barbara südant ja ta mõistis, et oli võitnud endale kõige ustavama sõbra, kes oli valmis tema eest andma oma elu.

Kui oivaline oli ta oma süüdistajarollis! Leedi Barbara nägi teda peaaegu tõeliselt seal seismas, kehastamas suurimat jõudu, mida need inimesed iganes näinud olid.

raamisid tema ovaalset nägu, silmad põlesid, huuli kõverdas põlgus ja noor keha oli tunneteküllusest pingul.

See, mida leedi Barbara kuulis, ja mõte noore tütarlapse abitusest vanamehe salakavaluse ees muutsid täielikult inglanna plaane. Ta oli mõelnud öö tulekuni selles pelgupaigas kükitada, siis aga jalga lasta, hüljates selle hirmuäratava paiga oma hullumeelsete asukatega. Nad usuvad, et ta on surnud, tema aga hakkab otsima teed välisilma, kartmata midiaanlaste jälitamist.

Nad olid koos Isobeliga sageli mõtisklenud selle üle, kas on olemas tee, mis kraatrist välja viib. Koopasuu ees istudes olid nad juba valinud koha läänepoolses osas, kus kraatri vall oli sissepoole kooldunud, pakkudes põgenemiseks parimat võimalust. Osa kaljust tõusis seal oru põhjast peaaegu kraatri harjani. Just sellest kohast otsustaski leedi Barbara sooritada esimese katse vabadusse pääseda.

Kuid nüüd oli kõik muutunud. Ta ei saanud jätta Isobeli, kes tema pärast oli ohtu sattunud. Aga mida siis teha? Kuidas tüdrukut aidata? Seda leedi Barbara ei teadnud. Ainus, mis ta teadis, oli see, et ta peab katsuma teda aidata. Ta oli olnud paljude külas asetleidnud õuduste pealtnägija ja teadis, et kahtlemata hakkab Abrahami poeg Abraham tegutsema, kui saabub öö — aeg, mille ta oli valinud oma kõige verisemate, niinimetatud religioossete kommete jaoks.

Ainult need kombetalitused, mida sooritati külast eemal, nagu vettelaskmine, toimusid päeval.

Analüüsinud neid tõsiasju, otsustas leedi Barbara, et ta võib turvaliselt oodata pimedani, siis aga hiilida külla. Päeval minna tähendab ainult uut vangivõtmist ja Isobeli abistamise asemel annab prohvetile kaks ohvrit. Hääled tema pea kohal vaibusid. Ta kuulis, kuidas pikkmööda hääbusid kauguses naiste needmised, see tähendas, et inimesed olid külla tagasi läinud. Tal oli külm kükitada kalju all keha külge kleepuvates märgades rõivastes. Ta läks uuesti vette ja ujus piki kallast, kuni leidis koha, kus võis välja ronida ning lesida meeldivalt sooja päikese käes.

Puhanud mõne minuti, heitis ta pilgu kaldale. Ta nägi läheduses naist, kes püüdis istukile tõusta. Tõenäoliselt oli ta väga nõrk ja kurnatud. Leedi Barbara mõistis, et ta näeb pealt ühte neist õudsetest piinadest, mis oli määratud osaks saada kõigile

77

külaelanikele. Naise lähedal oli teisigi: mõni lebas rahulikult, teised vähkresid. Küla suunas silmas ta mitut inimest, kellel oli korda läinud suur osa teest maha käia.

Leedi Barbara jälgis ja ootas väga vaikselt lamades, kuni viimane õnnetu toibunud oli ja suutis kontrollida oma liikumist külla selle haletsusväärsete elanike juurde.

Koivad olid ikka veel märjad ja ebamugavad. Leedi Barbara võttis need kähku seljast ja laotas kuuma päikese kätte kuivama, ise aga hakkas mõnuga päikest võtma.

Kui päike oli kraatri lääneserva taha vajunud, olid rõivad kuivanud ja nüüd, juba riietatuna, ta istus ja ootas, millal saabub öö. All tema jalge ees lebas järv, ülal võis märgata põjami-diaanlaste küla piirjooni. Seal elasid «ilusad inimesed", kellest unistas Isobel. „Pole kahtlust," mõtles leedi Barbara, „et prints, kes end Isobelile tema unelmais ilmutas, sarnanes habemiku Adonisega, kel oli käes okslik nui, kuid isegi teda ei saa võrrelda nende jälkide meestega tüdruku külast. Isegi gorilla tundub nende kõrval vastuvõetavamana."

Kui saabus öö, nägi neiu, kuidas põhjapoolses külas hakkasid vilkuma nõrgad tulukesed. Kahtlemata olid need lõkked, millel valmistati toitu. Ta tõusis püsti ja vaatas teisele poole, Abrahami poja Abrahami, Dzobaabi, Timotheuse ja Isobeli külla poole, ohtude ja võimaliku surma suunas.

Mööda tuttavat teed küla poole minnes mõtles leedi Barbara eesseisvast ülesandest, mis paistis olevat lootusetu ja üle jõu käiv, ning tema südames võttis maad hirm üksinduse ja pimeduse ees.

Isobel oli rääkinud, et neil peaaegu ei kohtagi ohtlikke loomi, kuid leedi Barbarale viirastusid kogu aeg hirmuäratavad piirjooned, pimeduses aga kostis samme ja katkendlikku hingamist. Kuid tõeline oht, veelgi hirmsam kui looma küünised, oli ees.

Talle meenus, kuidas lõvi küünte vahelt pääsenud inimesed olid rääkinud, et nendel silmapilkudel polnud nad tundnud valu ja peaaegu ka mitte hirmu. Oli olemas teooria

— ta teadis seda —, et kõik lihasööjad loomad tapavad kiiresti ja valutult. Huvitav, miks siis kõigist elusolendeist oli üksnes inimene julmaks läinud?

Ta lähenes juba külale, olles mõttes jõudnud halastavate loomade võimaliku rünnaku juurest veendumusele, et talle tungivad

78

kallale armutud inimesed, kui ta neile pihku satub. Et seda vältida, läks ta küla serva pidi ja jõudis kalju jalamile, kus asusid koopad ja kus ta lootis leida Isobeli ning võib-olla ka võimaluse teda vabastada.

Ta heitis pilgu kaljule. See paistis täiesti inimtühjana, sest enamik elanikke oli salguti kogunenud lõkete ümber toitu valmistama. Nad tegid tihtipeale niiviisi süüa — keelt pekstes, palvetades, pajatades lugusid, mis. nendega juhtunud oli, ja ava-meelitsedes. Nad said kõik Jehoovalt õpetust, kui temaga vestlesid — nii seletasid nad oma langetõvehooge. Hea kujutlusvõimega inimesed võisid pajatada imelugusid. Aga et nad kõik olid rumalad, olid nende luulud ja lood keskpärased, ebahuvitavad ja armetud.

Lõkete ümber istuvaid külaelanikke nähes hakkas leedi Bar-bara üles ronima järsust rajast, mis kulges siksakiliselt mööda kaljut. Ta läks pikkamisi ja ettevaatlikult, aeg-ajalt peatudes ja ümber vaadates. Kuid hirmust ja kõhklustest hoolimata jõudis ta lõpuks siiski koopa juurde, kus nad Isobeliga elanud olid.

Kui ta oli lootnud leida siit Isobeli, siis ootas teda pettumus. Isobeli polnud siin, kuid õnneks polnud ka kedagi teist. Tundes end turvalisemalt kui selle päeva hakul, roomas ta sisse ja viskus õlgedest asemele, mida oli jaganud Isobeliga.

Koobas — see võigas urg, mis sobis rohkem metsloomadele — oli nüüd koduks leedi Barbara Collisele, kelle elu oli kulgenud krahv Whimsey kivi- ja marmorsaalides. See kodu siin oli kummaline koht, kus sõprus ja kiindumus sidusid aegamisi kahte tütarlast, kelle minevik ja päritolu olid nii erinevad.

Ja kuidas nad olid õppinud teineteise keelt, koos naernud ja laulnud, usaldanud salamõtteid ja unistanud tulevikust, mil nad on kahekesi koos! Tundus, et sõbrataride armastus ja truudus muutis külmad seinad soojemaks.

Kuid praegu oli leedi Barbara üksi.

Kus oli Isobel? Vastuse sellele küsimusele pidi andma inglanna ise. Talle meenus prohveti ähvardus: „Täna öösel piinatakse sind tulega."

Ta pidi kiirustama, kui tahtis Isobeli päästa. Ent kuidas pidi ta seda tegema, kui tema ees seisid nii ületamatud tõkked?

Ta ei teadnud, kus Isobel asus, tal oli palju vaenlasi, ta ei tundnud ei paikkonda ega teed, kustkaudu oleks võinud põgeneda, kui tal oleks õnnestunud tüdruk päästa.

79

Ta tõusis — polnud aega magada — ja vaatas koopast välja. Ja samas võpatas ta tahtmatult, sest nägi Isobeli, kes külaelanikest ümbritsetuna seisis kahe vahisõduri vahel. Tüdruku ümber tekkis tühi ruum. Äkki andis rahvasumm teed meestele, kes tulid mingi kandamiga.

Mis see oli? Nad asetasid kandami Isobeli ette tühja ala keskele ja siis nägi leedi Barbara, et see oli puurist. Mees kaevas augu vangi ümbritseva poolringi keskele, mõni inimene tõ{ põõsaid.

Seejärel haarasid Isobeli valvavad mehed temast kinni ja paiskasid maha. Ta asetati ristile.

Leedi Barbara kangestus õudusest. Kas nad tõesti kavatsesid teda risti lüüa?

Abrahami poeg Abraham seisis risti peatsis, käed palveks kokku pandud — silmakirjalikkuse kehastus!

Neiu teadis, et prohvet oli võimeline mis tahes kohutavaks julmuseks. Ka teadis ta, et oli jõuetu takistama ebainimliku teo kordasaatmist. Siis heitis ta kõrvale vähimagi ettevaatuse ja öövaikusse lõikuva kohutava kisaga kihutas külasse viivast järsust rajast alla. See oli eneseohverdamine sõpruse nimel.

Peatatuna tema kisast, pöörasid kõik oma silmad tema poole. Pimedas ei tundnud nad teda ära, kuid nende nõder mõistus ei jaganud ja oli täis hirmu, sest nad nägid midagi mööda kaljut kiiresti lähenemas.

Veel enne, kui ta tule juurde jõudis, lamasid juba neist paljud langetõvehoos — see oli närvivapustuse tagajärg, mis oli tingitud tulija ootamatust ilmumisest.

Kui ta lähemale jõudis, tunti ta ära.

Ka ülejäänud ei pidanud vastu ja kukkusid maha, sest nende silme ees oli sündinud ime — surnu ärkas ellu!

Tõugates kõrvale neid, kes talle kuigi kiiresti teed ei andnud, jooksis leedi Barbara ringi keskele. Teda nähes Abrahami poeg Abraham kahvatas ja astus tagasi.

Mingi viivu kestel tundus ta olevat rabanduse äärel.

„Kes sa oled?" kisendas ta. „Mis sa siin teed?"

„Sa tead, kes ma olen!" vastas leedi Barbara. „Miks sa kardad? Sa ju tead, et ma olen Jehoova saadik, keda sa solvasid ja tappa tahtsid. Olen siin, et Isobeli päästa. Varsti saadab Jehoova Abrahami pojale Abrahamile ja Midianimaa inimestele oma needuse nende julmuse ja pattude eest!"

„Ma ei teadnud seda!" kriiskas prohvet. „Ütle Jehoovale, et ma ei teadnud. Astu minu kaitseks välja ja ma teen sinu heaks kõik, mis on mu võimuses."

Üksnes kallaletungi ja vastupanu oodanud leedi Barbara imestus oli nii suur, et ta sattus hetkeks segadusse. Asi lõppes kõigi jaoks nii tavatult, et ta ei teadnud, mida öelda.

Ta pidi äärepealt valjusti naerma pahvatama, kui meenutas oma kartusi, mis teda alatasa olid jälitanud sestsaadik, kui ta oli otsustanud Isobeli vabastada. Ja kõik osutus nii lihtsaks.

„Vabasta Isobel!" käsutas ta. „Pane toit valmis temale ja mulle."

„Ruttu!" karjus prohvet oma inimestele. „Tõstke tüdruk üles ja päästke ta lahti."

„Oodake!" hüüdis peenike hääl tagantpoolt. „Ma kõnelesin Jehoovaga."

Kõik pöördusid rääkija poole. See oli apostel Dzobaab.

«Päästke ta kiiresti lahti!" nõudis leedi Barbara.

Selles, et teda katkestati, samuti rääkija — kõige andunuma ja talumatuma usumäratseja — hääles ja käitumises nägi ta esimest sädet, mis võis kasvada prohvetile ja tema tahtmisele vas-tuhakuleegiks.

Ta tundis hästi neid inimesi, et olla kindel: nad haaravad kinni mis tahes võimalusest kõrvaldada takistus, mis segab neil nautimast julma vaatemängu.

„Oota!" karjus Dzobaab järsult. „Ma kõnelesin Jehoovaga ja ta ütles mulle, et Chinnereti järves sünnib ime, aga ärge seda uskuge, see on saatana kätetöö, need aga, kes seda usuvad, surevad."

«Halleluuja!" hüüdis keegi naine ja teised hakkasid kaasa hüüdma.

Nii paremat kui vasakut kätt oli nördinud külaelanikke vallanud Nemesise viha. Mõni keha tõmbles krampides maas. Kohutav korisemine ja vaht suu ääres tegid vaatepildi veel võikamaks.

Abrahami poeg Abraham seisis mõnda aega mõttes. Siis aga välgatas mehe silmis kaval tuluke ja ta ütles:

«Aamen! Sündigu Jehoova tahtmine, nagu ütles Dzobaab."

«Tooge veel üks rist!" käsutas Dzobaab. „Las kaks lõket valgustavad Jehoova teed taevas, aga kui üks teist on tema laps, siis te tules ei sure!"

81

Leedi Barbara ähvardused ja põhjendused olid midiaanlaste verise kire vastu kasutud.

Kohale toodi teine rist ja kaevati teine auk. Siis seoti nad Iso-beliga risti külge kinni ja tõsteti püstasendisse. Ristid pandi otsapidi auku ja muld tambiti ümbert kinni, et need seisaksid otse.

Seejärel toodi hagu ja tehti kaks tuleriita.

Leedi Barbara jälgis sõnatult neid jubedaid ettevalmistusi. Ta tunnistas hoolega nende inimeste tahtejõuetuid taandarenenud nägusid ega suutnud isegi surmaohu hetkel leida oma südames nende jaoks needusi. Tegid ju usu nimel veelgi jälgimaid asju kõige valgustatumad inimesed. Ta vaatas Isobeli poole ja püüdis kinni tema pilgu.

„Sa poleks tohtinud tagasi tulla," ütles tüdruk. «Oleksid võinud kaduda."

Leedi Barbara raputas pead.

„Sa tegid seda minu pärast," jätkas Isobel. «Tasugu sulle Jehoova, mina saan sind üksnes tänada."

«Sina tegid sedasama," vastas leedi Barbara. „Ma kuulsin su vastuhakku Jehoovale ja prohvetile."

Isobel naeratas.

„Sa oled ainuke olend, keda ma iganes armastanud olen," lausus ta. ,,Sa oled ainuke, kes mind on armastanud. Muidugi suren ma sinu eest."

Abrahami poeg Abraham palvetas. Noored mehed seisid, käes põlevad tõrvikud, mille vilkuv tuli tantsiskles juuresolijate tülgastavatel nägudel, kahel hiigelsuurel ristil ja ohvrite ime-kaunitel nägudel.

«Jumalaga, Isobel!" sosistas leedi Barbara.

«Jumalaga!" vastas tüdruk.

XII. Hauast

Ehkki Lafayette Smith oli alles nüüdsama endale ilmselgelt seda vaatepilti kujutlenud ja oma osa harjutanud, ei teinud ta praegu lõviga silmitsi seistes midagi sellest, mida oli kavandanud.

Ta polnud üldsegi rahulik, kui nägi käänaku tagant ilmunud metslooma. Ta ei vaadanud talle külmavereliselt silma, vaid palvetas ja tulistas. Kujutlusvõime vedas teda jällegi alt. Eelkõige

82

polnud vahemaa piisav, lõvi oli märksa suurem kui ta arvas, tema revolver aga kahanes uskumatult väikeseks. Siis pistis ta plagama.

Piki kaljusid tormates käänas Lafayette Smith sügavasse lõhesse. Seal edasi liikudes vabises ta hirmuäratavast mõttest, et järgmine käänak lõpeb lausseinaga, tema kannul aga tormab kohutav metsloom, kes ihkab inimese verd. Jälitamise hääled sundisid teda kiirust lisama.

Lõvi kuum hingamine, mõjus ta kuulmisele nagu murdlainetuse kohin ookeanirannikul. Selline on kujutlusvõime jõud.

Tõsi, Numa tormas mööda kaljulõhe põhja, kuid sootuks teises suunas. Lafayette'i õnneks ei riivanud kitsas lõhes ükski tema korrapäratutest laskudest lõvi. Kuid

tulistamise mürin hämmastas lõvi niivõrd ja röövis temalt meelekindluse, et ta pistis samuti jooksu nagu inimene.

Lafayette oleks veel kaua jooksnud, kuid kehaline jõud on piiratud, pealegi jõudis tema teadvusse asjade tegelik seis ja koos sellega ka põgenemise mõttetus. Siis jäi ta seisma. Ta värises veel, kuid rohkem väsimusest kui hirmust. Sisimas oli ta rahulik ja laadis uuesti püstoli. Ta imestas, kui leidis, et lõvi ei ajanudki teda enam taga, kuid ootas iga hetk looma ilmumist. Smith istus lamedale kaljurünkale jalgu puhkama ja ootas kiskjat, kuid aeg läks ning tema suureks üllatuseks looma ei tulnudki.

Pikkamisi hakkas teadlase silm märkama kaljulõhe seinte koostist ja sedamööda, kuidas kasvas tema huvi geoloogiliste tõsiasjade vastu, kadus vähehaaval huvi lõvi vastu, kuid pärast tuli see mõte uuesti tagasi ja loovutas taas otsekohe koha kaljulõhe uurimise ununenud plaanile.

Pingest puhanud, asus ta uuesti oma uuringute kallale, mis olid nii jõhkralt katkestatud.

Ta oli nüüd toibunud ja tundis kirjeldamatut mõnu, tehes üha uusi avastusi, unustanud nälja, pinguloleku, tagaajamise ja oma turvalisuse ning läks aina edasi seikluste salapärasel rajal.

Peagi kaldus kuristiku põhi nurgeti allapoole, mis edasiliikumist raskendas, kinnitades mõtet, et lõhe hakkas siin lõppema. Smithil õnnestus end suurivaevu kahe seina vahelt läbi pressida, kui lõhe tema pea kohal ootamatult pimedusse mattus.

Vaadanud üles, et leida nähtusele seletust, avastas Lafayette, et lõhe seinad olid ülal peaaegu koos, jžfttes enda vahele vaid

83

väikese nähtava riba, aga kaugemal polnud enam sedagi.

Edasiliikumist raskendas veel põhja järsk kalle, kuid siis muutus minek veidi kergemaks, sest ta ei tundnud enam jalge all laialipillatud kive.

Oli juba peaaegu kottpime ning mees läks edasi käsikaudu teadmatusse.

Ta oli lõplikult unustanud oma turvalisuse, mõtlemata sellele, et võis iga hetk kuristikku kukkuda. Õnneks seda ei juhtunud, käänaku tagant aga paistis valgus — väike laiguke päevavalgust. Jõudnud kohani, kust valgus tuli, mõistis ta, et see oli tema otsingute lõpp: edasi minna polnud kuhugi.

Laskunud käpuli, püüdis ta end läbi pressida avast, mis pärast osutus tema jaoks piisavalt laiaks. Hetk hiljem seisis ta hämmastunult pilgule avanenud maastiku ees.

Orgu vaadates tundis ta vilunud silm kohe ära ammu kustunud vulkaani kraatri. All laius puudega kaetud maa-ala, kus kohati tuli ette kaljukamakaid, keskel aga lebas päikesekiirtes helkiv järv.

Lafayette Smith järeldas, et vaimne doping on uurijale parim tasu. Ta mõtiskles selle hüljatud oru ajaloo üle. Seda orgu polnud võib-olla ükski valge inimene näinud. Õnnetuseks katkestasid jõhkralt tema mõttekäigu kaks teist mõtet: üks laagrist, kus teda juba kindla peale otsiti, teine aga lõvist, kes võis teda luurata. Viimane meenutas talle, et ta seisab otse kaljulõhe sissepääsu juures ja tõukas mõttele, et ta võiks siit siirduda kraatri vastaspoolele.

Sadakond jardi eespool nägi Smith puud ja hakkas selle poole minema, lootes lõvi ilmumise puhul puu otsas varjupaika leida.

Ka võis ta seal puhata, kaaludes tulevikuplaane, aju aga vabaneks kõigest läbielatust. Ta ronis puu otsa, istus oksale ja nõjatus vastu tüve.

Puu võimaldas tal vaadelda kõike ümberringi ja kui ta silmad libisesid mööda maastikku, köitis tähelepanu miski kraatri lõunapoolse seina jalamil.

See miski polnud ümbritseva loodusega sugugi kooskõlas.

Tema pilk jäi kauemaks pidama, et tuvastada ese, mis oli tähelepanu köitnud. See paistis olevat läbinisti uskumatu, niivõrd oli mõte selle oru inimtühjusest temas kinnisideeks muutunud.

Kuid mida kauem ta vaatas, seda rohkem veendus, et see oli väike küla.

Milliseid mõtteid see tekitas? Missugused õilsad ja

84

esteetilised tunded ärkasid tema hinges, nähes üksildast külaksest, mis oli inimesele ligipääsmatu, määratu suure kraatri sügavusse hääbunud?

Ta läheb külla. Selle mõtte määras ette nälg. Esimest korda selle aja jooksul, mil ta oli tee kaotanud, tundis Lafayette tõeliselt nälga ja siis meenus talle, et sellest ajast, mil ta viimati šo-kolaadi sõi, oli möödunud juba kakskümmend neli tundi. Tal tekkis kohutav söögiisu. Peale selle avastas ta äkki, et teda piinab janu.

Läheduses asus järv. Mees heitis pilgu taha kaljulõhe suusse, kuid lõvi ei näinud. Siis hüppas ta alla ja suundus kõige lühemat teed vee poole.

Vesi oli külm ja värskendav. Joonud janu täis, tundis mees lõpuks, kui väsinud ja nõrk ta oli. Vesi leevendas mõneks ajaks näljatunnet ja ta otsustas mõne minuti puhata, enne kui jätkata teed kaugesse külla. Taas kinnitas ta endale, et lõvi ei jälita teda ja heitis väsinud lihaseid lõdvestades pikali järve kaldal kasvavasse rohtu väikese puu alla, mis kaitses teda ereda päikese eest.

Ta ei kavatsenud magada, kuid väsimus oli oletatavast suurem ja ta uinus. Tema ümber jalutasid laisalt putukad, puu otsas istus lind ja silmitses teda kriitiliselt, päike laskus madalamale kraatri lääneserva taha, ent Lafayette Smith muudkui magas. Ta nägi unes, et kõrges rohus hiilib tema kannul lõvi. Ta püüab üles tõusta, aga ei saa. Teda valdab meeletu hirm. Ta proovib karjuda, et lõvi hirmutada, aga kõrist ei tule piiksugi. Siis teeb ta viimase pingutuse... ja ärkas tõukest.

Higist leemendades tõusis ta istukile ja vaatas kähku kartlikult ringi — lõvi ei olnud.

„Puh!" hüüatas ta. „Milline kergendus!"

Seejärel heitis pilgu päikesele ja mõistis, et oli suurema osa päevast maha maganud. Nälg tuli tagasi ja talle meenus uuesti küla. Ta tõusis, jõi jälle vett ja asus teele kraatri lõunaserva poole, kus lootis leida sõbralikke pärismaalasi ja toitu.

Tee kulges suuremalt jaolt piki järve kallast, aga et käes oli juba videvik ja läks üha pimedamaks, muutus edasipääs aina raskemaks ja ta kõndis aeglasel ettevaatlikul sammul, sest maapinda katsid pimeduses nähtamatud laavatükid.

Hakkasid paistma küla tuled, mis tundusid olevat päris lähedal. Need sisendasid usku, et tema teekond läheneb lõpule. Aga kui ta komistas, paistis talle, et ta jälitab midagi petlikku,

85

sest tuled näisid tema eest põgenevat.

Veel enne külla jõudmist nägi ta imestusega, et inimesed olid * valged, ja veel nägi ta midagi sellist, mis sundis teda seisatama: inimeste peade kohal rippus ristidel kaks tütarlast ja valgus mängles nende nägudel. Ta isegi märkas, et tüdrukud olid kaunid.

Mis müstiline jube rituaal see oli? Mis veider rass seda orgu asustas? Kes olid need tütarlapsed?

See, et nad ei kuulunud külaelanikega ühte ja samasse rassi, oli ilmne esimesest pilgust. Lafayette Smith kõhkles.

Oli selge, et ta nägi pealt mingisugust usu kombetalitust ja ta jõudis järeldusele, et neid ei tohi katkestada, sest see võis mitte meeldida elanikele, kelle näod mõjusid talle

ebameeldivalt ja kutsusid isegi esile tülgastuse. Ta hakkas nende sõbralikus vastuvõtus kahtlema.

Rahvasumma liikumine võimaldas tal silmapilguks näha ringi keskele, kus seisid ristid. See, mis ta imestunud pilgule avanes, tekitas temas õudust, sest ta nägi ristide alla laotud kuivi oksi ja muud hagu, samuti põlevate tõrvikutega noori mehi, kes olid valmis lõkkeid süütama. Vanamees luges palvet. Siin-seal kukkusid külaelanikud maha. Smith pidas seda usuvaimustuse ilminguks. Siis andis vanamees märku ja tõrvikuhoidjad süütasid kuivad haohunnikud.

Lafayette Smith ei kannatanud seda välja. Hüpanud ette, tõukas ta imestunud külaelanikud teelt ja jooksis ringi keskele. Saapaga lükkas ta eemale tuldvõtnud oksad, siis aga pööras oma läikiva revolvri hämmastunud ja vihase inim-jõugu poole.

Mõne viivu oli Abrahami poeg Abraham üllatusest keeletu.

Tema ees seisis olend, keda ta polnud eales näinud. Ta võis olla taevasaadik, kuid hull vanamees oli läinud nii kaugele, et tema mõistus oli läbi imbunud ainult piinamiskirest ja ta võis ka Jehoova enda vastu sõnakuulmatust üles näidata, ainult et mitte loobuda mõnust näha enda korraldatud etendust. Viimaks sai ta hääle tagasi.

„Mis jumalateotamine see on!" kisendas ta. „Võtke see uskmatu kinni ja kiskuge ta lõhki!"

„Te peate tulistama," ütles hääl inglise keeles, „sest kui te seda ei tee, tapavad nad teid."

86

Ta mõistis, et see oli üks ristilöödud neidudest — teine saladus selles saladuste külas. Üks tõrvikuhoidjatest sööstis hullumeelse läbilõikava kisaga ettepoole ja Smith tulistas. Mees haaras rinnust kinni ja kukkus ameeriklase jalge ette. Lasu mürinast ja nende suguvenna äkilisest kukkumisest hakkasid ülejäänud, kes oma vaenlase poole olid liikunud, nüüd taganema. Ülemäära erutatud olendid varisesid langetõvehoos maha nii paremal kui vasakul.

Varsti kattus kogu maapind vähkrevate kehadega. Mõistnud, et inimesed on vähemalt mõneks ajaks sattunud segadusse, hirmutatud suguvenna surmast, ja loobunud kallaletungist, pööras Smith jalamaid tähelepanu neidudele. Ta pistis revolvri kabuuri ja lõikas läbi nöörid, enne kui Abrahami poeg Abraham suutis end koguda ja sundida oma inimesi ette võtma uut kallaletungi.

Vangide vabastamine oli ühe minuti töö.

Kui Smith oli nende jalgu köitvad nöörid läbi lõiganud, pidi ta tütarlapsi ühe käega toetama, kuni ta ka nende randmeid siduvad köidikud läbi lõikas, et nad ei murraks oma käsi ega vigastaks lihaseid.

Algul vabastas ta leedi Barbara. Inglanna aitas tal läbi lõigata Isobeli nööre, kes oli risti küljes rippunud kauem ega suutnud püsti seista. Abrahami poeg Abraham hakkas uuesti tegutsema. Leedi Barbara ja Smith toetasid kahekesi Isobeli, kelle surnud jalgades hakkas taas ringlema veri. Nad seisid seljaga prohveti poole. Nähes, et nad on hõivatud, hiilis vanamees selja tagant nende juurde. Tal oli käes rohmakas nuga — verega kaetud ohvrinuga, mille omanik, hirmus pühamees, oli veelgi hirmsam praegu, mil tema julma ebanormaalset mõistust oli vallanud raev ja vihkamine.

Selle kõik suunas ta leedi Barbara vastu, nähes temas oma alanduse ja täitumatute soovide põhjust. Vaikselt, salamisi hiilis prohvet talle selja taha, kuna tema kohutavast pilgust lummatud sugukonnakaaslased toimuvat jälgisid.

Turgutades teadvusetut Isobeli, ei märganud leedi Barbara ja Smith kättemaksja jälki kogu, kui see ootamatult inglanna kohale kummardus ja tema parem käsi üles tõusis, et nuga selga torgata. Kuid nad kuulsid tema äkilist lämbunud karjatust ja

pöördusid parajal ajal ümber, et näha, kuidas nuga ta närviliste sõrmede vahelt välja libises ja ta ise tõvehoos maha kukkus.

87

Nii väljus Augustus Ephesian hauast, mis oli kaevatud kaks tuhat aastat tagasi, et päästa leedi Barbara Collise elu.

XIII. Laskur jalutamas

Nagu hiidkass ronis Tarzan bandiitide küla palkaia otsa, hüppas kergelt teisele poole maha ja ronis külast pisut lõuna pool kaljudele, mis polnud seal nii järsud. Ta oleks võinud kasutada lahtist väravat, kuid eelistas lühemat teed, aed polnud emaahv Kala kasupojale mingi takistus.

Laskur ootas teda küla taga kalju otsas ja need erisugused, kuid samal ajal ka mõnes suhtes teineteisega sarnased inimesed kohtusid teist korda. Mõlemad olid napisõnalised, enesekindlad, kummagi jaoks ei olnud olemas ühtegi seadust ühiskonnas, kus nad elasid. Kuid sellega sarnasus lõppes, sest erinev keskkond kasvatas erineva hingelaadi, mis nagu kaks poolust teineteisest lahku läksid.

Ahvinimene kasvas looduse lõputu ilu ja suursugususe keskel, teda ümbritsesid metsloomad ja džungel, võib-olla küll julmad, kuid mitte ahned ega kadedad, alatud ega autud ja mitte tahtlikult julmad.

Laskur aga tundis armetut, inimese lagastatud loodust, tundis sobimatust arhitektuurist moonutatud silmapiiri ning asfaldi ja betooniga kaetud maad, mida valgustasid vasest rasvalam-bid ja mis oli täis jäätmeid, kuna tema kaaslased — mis tahes ühiskonnaseisusest — olid valmis sooritama igasuguseid alatu-si, mida tunneb üksnes inimene.

„ Automaadil on oma eelised," ütles Tarzan.

Ta muheles.

„Sul polnud just päris õnnestunud asukoht," tähendas Laskur.

„ Arvan, et pääsesin õnnelikult täbarast olukorrast. Aitäh sulle! Aga kuidas sa siia sattusid?"

„ Otsisin oma kaaslast ja nägin juhuslikult aia taga sind. Obambi ütles mulle, et sa oled seesama poiss, kes mind lõvi käest päästis, ja mul oli hea meel sind aidata."

„Keda sa otsid?"

„Oma kaaslast Smithi."

„Kus ta on?"

88

„Kui ma teaksin, siis ma teda ei otsiks. Ta lahkus ja eksis ära. Teda pole juba eilsest südapäevast saadik."

„Räägi mulle, kuidas kõik juhtus," palus Tarzan. „Vahest saan sind aidata."

„)ust seda ma kavatsesingi sinult paluda," ütles Laskur. „Ma tunnen teed Madison Streetilt lõunasse, siin aga olen lihtsalt tubakas. Ma ei kujuta ette, kust teda otsida. Vaata neid mägesid. Kui ajad poissi taga, võid teda kohata Oak ja Regiment Streeti nurgal, siin aga... Cäägin sulle kohe, kuidas kõik juhtus."

Ta pajatas lü! dalt kõigest, mida teadis Lafayette Smithi kadumisest.

„On ta relvastatud?" küsis Tarzan.

„Arvan küll."

„Mida sa silmas pead?"

„Ta võttis kaasa mänguasjaga sarnaneva läikiva püstoli. Kui keegi oleks mind sellisest tulistanud ja ma oleksin sellest teada saanud, oleksin ta põlve peale pannud ja tagumiku kuumaks kütnud."

„See võib aidata tal toitu hankida," lausus Tarzan. „Minu arust on see talle kõige tähtsam. Ta peab kartma inimesi ja nälga kõige rohkem, muu pole nii hirmus. Kus te laager asub?"

Danny viipas lõunasse.

„Seal," sõnas ta.

„Sul on parem sinna minna ja oodata, et Smith sind leida võiks, kui ta on tee üles otsinud, ja kust mina võiksin sind leida, kui olen ta avastanud."

„Tahan sind otsinguil aidata. Ta on hea poiss, ehkki ülearu korralik inimene."

„Üksinda saan ma kiiremini edasi minna," ütles ahvinime-ne, „ja pealegi, kui sina teda otsima lähed, tuleb mul tõenäoliselt ka sind otsima hakata."

Laskur muigas.

„Jah, oled tõele üsna lähedal," vastas ta. „Olgu, ma lähen laagrisse ja ootan sind seal. Aga kas sa tead, kus laager asub?" „Küll ma üles otsin," vastas Tarzan.

Ta pöördus Obambi poole ja esitas talle bantu keele murdes mõne küsimuse.

Siis pöördus ta uuesti Danny poole.

„Nüüd ma tean teie laagri asukohta. Sina aga pea silmas selle küla poisse ja ära luba oma inimestel kaugele minna."

«Mispärast?" nõudis Danny vastust.

„Tead sa ka, mis inimesed need on? Vististi mitte. Nad on röövlid, mõrtsukad ja orjakauplejad," vastas Tarzan.

„Kurat võtaks!" hüüdis Laskur. „Tuleb välja, et ka Aafrikas on gangstereid, kas pole?"

„Ma ei tea, kes on gangster," vastas Tarzan, „aga kus on inimesi, seal pannakse alati toime kuritegusid."

Ta pöördus ümber ja hakkas jumalaga jätmata üles mägede poole minema.

„Kurat võtaks," pomises Laskur. „See poiss tunneb inimesi." „Misasja, isand?" küsis Obambi. „Mokk maha!" hoiatas teda Danny.

Laskur ja Obambi jõudsid laagrisse päeva teisel poolel. Väsinud ja veriseks hõõrutud jalgadega valge läks kõigele vaatamata siiski kiiresti edasi, kartes, et öö saabub enne, kui nad kohale jõuavad. Nagu kõik linnainimesed, nii leidis ka Danny midagi eriti masendavat ja hirmutekitavat öise looduse salapäras-tes häältes ja vaikuses.

Ta tahtis enne päikese loojumist tule ja inimeste juurde jõuda ja seepärast läbisid kaks inimest selle vahemaa tunduvalt lühema ajaga kui tavaliselt. Kui nad laagrisse jõudsid, oli troopi-kavidevik juba maale laskunud, lõkked põlesid ja vilunud silm võis kergesti märgata muutusi, mis olid aset leidnud pärast nende laagrist lahkumist. Kuid Dannyt huvitasid ainult relvad ja laskemoon. Laagri ja salgaga tal asja polnud. Videvikus ta ei märganudki, et laagrisse oli siginenud rohkem inimesi ja tagapool seisid hobused, keda varem polnud.

Obambi märkas esimesena midagi ebaharilikku.

„Isand, laagris on valged inimesed," ütles must, „ja palju hobuseid. Ehk leidsid nad teise isanda üles ja tõid ta tagasi?"

„Kus sa näed valgeid?" küsis Laskur.

„Laagri keskel suure lõkke ääres, isand," vastas Obambi.

„Kurat võtaks, nüüd näen neid minagi," lubas Danny endale temaga nõustuda. «Arvatavasti leidsid nad Smithi-vana üles, kuid millegipärast pole teda näha."

Jah, isand, teda pole. Vahest on ta telgis?" Patricku ja Obambi tulek kutsus esile möllu, mis selles rahulikus laagris oli täiesti tavatu. Valged mehed kargasid püsti ja tõmbasid välja revolvrid, kuna mustad neist kellegi käsu peale haarasid püssid ja võtsid kohad sisse.

90

„Pange relvad ära," ütles Danny. „Need oleme meie Obambiga."

Valged tulid neile vastu ja mõlemad pooled sattusid ühe lõkke juures ninapidi kokku. Sel ajal peatusid ühe kummalise valge silmad Danny automaadil. Ta tõstis revolvri ja võttis Danny sihikule.

„Käed üles!" kamandas valge järsult. „Misasja?" küsis Danny.

Kuid nagu iga arukas inimene relva toru ees tõstis ta käed üles.

„Kus on ahvinimene?" küsis tundmatu.

„Kus on kes? Millest te räägite? Keda te silmas peate?"

„Sa tead, et ma räägin Tarzanist," sisistas teine valge.

Laskur libistas pilgu kiiresti üle laagri ja nägi oma inimesi, kes olid lurjuste valve alla hunnikusse kokku aetud. Veel märkas ta puude külge seotud hobuseid, kuid Smithi polnud näha.

Gangsteri kasvatus ja eetika sundisid teda ütlema:

„Ma ei tunne teda."

„Sa olid temaga täna koos," urises valge habemik. „Sa tulistasid minu küla pihta."

„Kes? Mina?" küsis Laskur süütu häälega. „Sa ajad mind kellegagi segamini. Olen terve päev küttinud ja pole kedagi näinud. Ma pole täna isegi tulistanud. Noh, nüüd on minu kord pärida. Mida te siin selle ku-klux-klanlaste salgaga teete? Kui tulite röövima, siis võtke, mis teil vaja, ja tehke minekut. Et teil on õnnestunud meid kinni nabida, siis ei hakka teid keegi segama. Tegutsege! Olen näljane ja tahan magada."

„ Võtke temalt automaat ära," käskis Capietro ühte oma meestest, „ja samuti püstol."

Danny Laskuril ei jäänud üle midagi muud kui alistuda. Nad saatsid Obambi teiste mustade vangide juurde ja käskisid Laskuril endale järgneda suure lõkke äärde, mis põles Smithi ja tema enda telgi ees.

„Kus on su kambamees?" nõudis Capietro.

«Missugune kambamees?" küsis Danny.

.Inimene, kellega sa koos rändad," sisistas itaallane. „Keda ma veel võiksin silmas pidada?"

„Otsige mind läbi," vastas Laskur.

„Mida sa sellega öelda tahad? Oled sa midagi ära peitnud?"

„Kui te raha vajate, siis seda mul pole."

91

„Sa ei vastanud mu küsimusele," jätkas Capietro. „Mis küsimusele?"

„Kus on su kambamees? Sinu pealik ütles, et teid oli kaks. Mis su nimi on?"

„Bloom," vastas Danny.

Capietro paistis olevat kimbatuses.

„Must pealik ütles, et ühe nimi on Smith ja teise nimi Patrick.

„Pole eluilmaski sellistest kuulnud," jäi Danny endale kindlaks. „ Poiss veab teid arvatavasti ninapidi. Olen siin üksi ja mu nimi on Bloom."

„Ja sa pole täna Tarzanit näinud?"

„Pole eales kuulnud säärasest poisist."

„Ta kas petab meid või tulistas külas keegi teine."

«Kinnitan teile, et see oli keegi teine," veenis neid Danny. «Kuulge, millal ma siis süüa saan?"

«Siis, kui ütled meile, kus on Tarzan," kordas Stabutch.
«Arvatavasti ei söö ma siis mitte kunagi," tähendas Danny. «Kurat võtaks, ütlesin ju, et pole iialgi seesugust näinud. Kas te tõesti arvate, et ma tunnen Aafrikas nimepidi iga ahvi? Kui te olete juba kõik, mis tahtsite, kokku krahminud, siis tehke sääred. Teie lõustad ajavad mind juba iiveldama."
„Ma ei saa inglise keelest kuigi hästi aru," sisistas Capietro Stabutchile. „Ma ei mõista kõike, mis ta räägib."
«Mina ka mitte," vastas venelane. «Kuid arvan, et ta valetab. Võimalik, et ta püüab aega võita, kuni tema kambamees ja Tarzart siia tulevad."
«Teeme talle otsa peale ja sõidame siit minema," pakkus Stabutch. „Me võime vangid ja varustuse ühes võtta, kui tahad, hommikul aga oleme siit juba kaugel."
«Kurat võtaks!" hüüdis Danny. «See meenutab mulle Chicagot. Hakkasin kohe kodu järele igatsema."
«Palju sa maksad, kui jätame su ellu?" küsis Capietro. «Palju su sõbrad viskavad?"
Laskur pahvatas naerma. Ta mõtles sellele, kui palju võiks Chicagos teatud gruppidega ühendust võttes andmeid koguda tema tapmiseks, aga mitte tema elu päästmiseks.
Kummatigi oli see võimalus aega võita. Laskur ei tahtnud, et teda tapetaks, seepärast muutis ta taktikat.
«Minu sõbrad on rikkad," tähendas ta, «kuid väga suure lunaraha puhul võivad nad tõrkuma hakata. Kui palju te tahate?"
92
Capietro vajus mõttesse. „Ta peab olema rikas inimene, sest ainult rikas võib lubada endale seesugust ekspeditsiooni Aafrikasse."
„Sada tuhat ei ole vist väga suur summa niisugusele inimesele nagu teie?" lausus ta.
Jätke oma naljad!" ütles Laskur. „Ma pole nii rikas."
„Aga kui palju te saate anda?" küsis Capietro.
Ta nägi vangi imestunud ilmest, et tõeline summa oli nähtavasti juba valmis mõeldud.
„Ma võin kokku kraapida kõigest paarkümmend tuhat," pakkus Danny.
„Kuid seda on ju armetult vähe!" kisendas Capietro. «Sellest ei jätku isegi teie julgeoleku eest maksmiseks, seni kui lunaraha Ameerikast kohale jõuab. Viiskümmend tuhat liiri ja oleme leppinud?"
«Viiskümmend tuhat liiri? Mis see on?"
„Liir — see on Itaalia münt, umbes kakskümmend Ameerika senti," seletas Stabutch. Danny arvutas pisut, enne kui vastata, ja kui ta siis tulemuse sai, suutis suurivaevu muiet maha suruda, sest taipas, et pakutud summa oli kaks korda suurem sellest, mida itaallane oli enne seda nõudnud. Ta kõhkles kaua, enne kui pidi nõustuma.
«See on kümme tuhat raudmeest," ütles ta. «Üpris kopsakas summa!"
«Raudmehed? Ma ei mõista," ütles venelane. «Onu Sami," seletas Danny.
„Onu Sami? Mis see on, kas Ameerika raha?" küsis Capietro Stabutchi poole pöördudes.
«Kurat võtaks! Sinu poiss paistab kurt olevat?" urises Laskur. «Onu Sam — see on dollar. Igaüks teab seda."
«Hästi, ütle siis summa dollarites. See on lihtsam," pakkus Stabutch. «Me kõik teame Ameerika dollari hinda."
«See tähendab palju rohkem, kui ameeriklased ise seda kujutlevad," kinnitas neile Danny. «Kuid ma kordan, et sada tuhat dollarit — see on ülearu suur summa, kurat võtkas!"

«Noh, otsustage siis ise," ütles Capietro. «Olen kauplemisest väsinud. Minu arust ei hakkaks keegi peale ameeriklaste inimelu pärast tingima!"

«Kuid teie hakkasite ju esimesena tingima," lausus Danny.

Capietro kehitas õlgu.

93

«See pole mihu elu," sõnas ta. „Te kas maksate sada tuhat dollarit või surete. Valige!"

«Hea küll," ütles Danny. „Ma maksan. Kas ma nüüd saaksin süüa? Kui te mulle kõhutäit ei anna, ei maksa ma tuhkagi."

«Siduge ta käed kinni," käskis Capietro ühte röövlit.

Seejärel hakkas ta Stabutchiga plaani pidama.

Venelane jäi lõpuks Capietroga nõusse, et taraga ümbritsetud küla on parim koht enda kaitsmiseks, juhul kui Tarzan abiväge toob ja neid ründab. Üks tema inimestest oli näinud lord Passmore'i salka. Kui Tarzan inimesi kogub, siis võis Capietro teadmist mööda oodata kallaletungi külale.

Mõne lõkketule valgel pidid kinnivõetud mustad laagri varanduse kokku pakkima, ja kui see tehtud, pakid raske öise rännakuga Capietro külla tassima. Bandiidid sõitsid ratsa ees, kahel pool kolonni ja kõige taga. Põgeneda polnud vähimatki võimalust.

Laskur vantsis kandjate ees. Mõte öisest rännakust kutsus temas esile õiglase vastikustunde. Ta oli seda teed käinud juba kaks korda ning mõte, et nüüd tuleb tal seda uuesti käia pimedas ja seotud kätega, ei pakkunud talle just lõbu. Lisaks kõigele muule oli ta näljast ja väsimusest kurnatud ja teda vaevas janu.

«Kurat võtaks," mõtles ta, «niimoodi ei tohi kohelda korralikku inimest. Kui mina nad kinni võtnud oleksin, poleks ma eales ühtegi selli sundinud jala käima. Ma veel näitan nendele laiskadele sigadele ja las nad siis kahetsevad, et panid Patricku raskesse olukorda ja sundisid jala kompima."

XIV. Põgenemine

Kui Abrahami poja Abrahami suust tuli katkendlik karjatus, pöördusid leedi Barbara ja Smith ümber ja nägid, kuidas ta kukkus.

Tema vabisevate sõrmede vahelt varises kopsatades maha nuga.

Smith kangestus õudusest, neiud aga kahvatasid, mõistes, kui lähedal oli olnud surm.

Leedi Barbara nägi Dzobaabi ja teisi, kes raevust moondunud nägudega läheduses seisid.

94

„Me peame siit lahkuma," ütles ta. „Minuti pärast tungivad nad meile kallale."

„Kardan, et te peate aitama mul oma sõbratari toetada," ütles Smith. „Ta ei suuda ilma abita kõndida."

„Võtke tal vasaku käega ümbert kinni!" käskis leedi Barbara. «Sellega vabastate oma püstolit hoidva parema käe..Ma toetan teda teiselt poolt."

„Jäta mind," palus Isobel, „ma ainult segan teid põgenemisel."

„Tühi jutt," lausus Smith. „Pange käsi mu õlale."

„Varsti saad sa ise käia, kui veri jalgadesse jõuab," rahustas teda leedi Barbara. „Tulge, lähme siit ruttu minema."

Isobeli toetades hakkasid nad ähvardavate kogude sõõri poole liikuma. Dzobaab toibus esimesena pärast seda, kui prohvet kõige kriitilisemal hetkel oli krampides maha kukkunud.

„Pidage nad kinni!" karjus ta.

Ta valmistus neil teed tõkestama, kiskunud rõivavoltide vahelt välja noa.

„Eemale!" käsutas Smith, ähvardades Dzobaabi püstoliga.

„Jehoova needus langeb teie peale," hüüdis leedi Barbara mi-diaani keeles, „kui te meid läbi ei lase, nagu see langes teiste peale, kes meile halba teha tahtsid!"

„See on saatana kätetöö!" vingatas Timotheus. „Ära karda, Dzobaab, see on vale. Ära lase neil lahkuda."

Rauk oli tõenäoliselt närvilise erutuse seisundis. Tema hääl värises, lihased võbisesid. Äkki kukkus temagi nagu Abraham tõvehoos maha. Kuid Dzobaab seisis ikka veel kindlalt püsti, nuga löögiks üles tõstetud. Ring nende ümber tõmbus koomale.

„Mulle ei meeldi seda teha," sosistas Smith.

Ta tõstis püstoli ja sihtis Dzobaabi. Apostel seisis otse tema ees. Nende vahel oli pisut rohkem kui jard, kui ameeriklane, kes oli talle rindu sihtinud, vajutas päästikule ja tulistas.

Imestus ja raev libises üle apostel Dzobaabi jälestusväärse näo. Ka Lafayette Smith imestas ja just samal põhjusel: ta oli mööda lasknud.

See oli uskumatu, kuid midagi oli juhtunud tema püstoliga. Dzobaabi imestus oli veelgi ülevamat laadi. See seisnes jumalike suhete pühaduses ja viis ta järeldusele, et tema peale ei hakka selle kummalise relva tuli ja mürin, kuigi see oli tema silme all mõne minuti eest Lasheki sirakile tõmmanud.

95

Tõesti-töesti, Jehoova oli tema kilp ja kaitse.

Dzobaab viivitas natuke pärast tulistamist, siis aga, kindel oma puutumatuses, tormas Lafayette Smithile kallale. Seda tegid ka kõik küla elanikud. Nad nägid, et tegelikku ohtu enam polnud.

Lafayette Smith polnud nõrk inimene ning kuigi tema vaenlane oli tulvil hullunud raevu ja usuandumust, oleks võitluse lõpptulemus olnud juba ette ära otsustatud, kui poleks kõrvalt sekkutud. Peale külaelanike oli veel leedi Barbara Collis. Ta jälgis õudusega Smithi asjatut tulistamist. Nähes teda relvituna Dzobaabi ja apostli juurde tõtanud külaelanike surmavas haardes, tundis leedi Barbara selgesti, et kõigi kolme elu on ohus.

Püstol lebas vaid sekundi murdosa tema jalge ees. Ta kummardus, haaras selle pihku ja suunas toru vapras enesekaitse-tuhinas Dzobaabile selga ning vajutas päästikule. Apostel kukkus maha, tema huulilt vallandus hirmuäratav karjatus, neiu aga suunas juba relva jõugu poole ja tulistas uuesti. Sellest aitas.

Hirmust kisendavad midiaanlased pöörasid ümber ja pistsid plehku.

Tütarlast valdas iiveldushoog, ta vankus ja oleks kukkunud, kui Smith poleks temast kinni haaranud.

„Minuti pärast on kõik korras," sõnas neiu. „See oli nii kohutav."

„Olete väga julge," ütles Lafayette Smith.

„Kuid mitte nii julge kui teie," vastas neiu.

Ta naeratas nõrgalt.

„Ma lihtsalt tulistasin veidi paremini."

„Oo!" hakkas rääkima Isobel. „Arvan, et nad tahavad uuesti meid kinni võtta. Praegu on nad hirmu täis, seega võime ära minna. Tasub nende apostlitel lausuda üksainus sõna ja nad tungivad meile uuesti kallale."

„Teil on õigus," nõustus Smith. „Kas tahate midagi kaasa võtta?"
„Ei, meil on kõik kaasas," vastas leedi Barbara. „Kuidas sellest orust kõige paremini välja pääseda?" küsis mees.
Ta lootis, et on ehk teine, lähem tee kui kaljulõhe, kustkaudu tema oli tulnud.
„Me ei tea, kuidas siit välja saab," vastas Isobel.
96
„Tulge siis mulle järele," käskis Smith. „Lährne minu teed mööda."
Sõnagi vahetamata suundusid nad külast Chinnereti järve juurde pimedale lagendikule ja alles siis, kui olid midiaanlaste tuledest küllalt kaugele jõudnud, tundsid nad end väljaspool ohtu. Nüüd esitas Lafayette küsimuse, mille tekitas loomulik uudishimu.
„Kuidas on võimalik, et te ei tea orust väljapääsu?" küsis ta. „Miks te ei kasutanud seda käiku, mille kaudu siia tulite?"
„Ma ei saa seda teha," vastas isobel. „Olen siin sündinud."
„Siin sündinud?" hüüatas Smith. „Teie vanemad elavad siis orus. Me võime nende juurde minna. Kus on nende maja?"
„Me just tulime sealt," seletas leedi Barbara. „Isobel sündis külas, kust me nüüdsama põgenesime."
„Ja need metsloomad tapsid ta vanemad?" jätkas Smith küsitlemist.
„Te ei saanud aru," ütles leedi Barbara. „Need inimesed on tema sugukonnakaaslased."
Smith oli vapustatud. Ta peaaegu karjatas:
„Kui kohutav!" Ent ta taltsutas oma tuhinat.
„Ja teie?" küsis ta siis. „Kas teiegi olete selle rahva tütar?"
Tema hääles kostis hirmunoot.
„Ei ole," vastas leedi Barbara. „Olen inglanna."
„Ja teie ei tea, kuidas orgu sattusite?"
„Tean. Langevarjuga."
Smith jäi seisma ja vaatas talle otsa.
„Te olete leedi Barbara Collis!" hüüatas ta.
„Kust te teate?" küsis neiu. „Kas te otsisite mind?"
„Ei, aga kui ma Londonist läbi sõitsin, kubisesid kõik ajalehed teadetest teie lennu ja kadumise kohta, fotodest ja muust sellisest."
„Ja teie leidsite mind! Milline kokkusattumus! Kuidas mul küll vedas!"
„Tõtt öeldes olen ma kimbatuses," lausus Smith. „On see võimalik, et teie sattusite nii keerukasse olukorda?"
„Jah," ütles neiu, „te segasite minu enneaegset tuhastamist."
„Kas nad tõepoolest kavatsesid teid põletada? See tundub uskumatu meie päevil, valguse ja tsivilisatsiooni ajastul."
„Midiaanlased on oma arengus maha jäänud kaks tuhat
97
aastat," ütles neiu mehele. „Pealegi on nad usklikud — päris hullud."
Smith silmitses Isobeli, kes oli kraatri idaserva kohal rippuva täiskuu valguses hästi näha.
Ilmselt tundis leedi Barbara, et Smith tahab esitada küsimust, mis teda piinas.
„Isobel on sootuks teistsugune," ütles ta. „Ma ei oska seletada, mispärast, kuid ta ei sarnane oma rahvaga. Ta jutustas, et mõnikord sünnib nende hulgas temasuguseid inimesi."
„Kuid ta räägib inglise keelt," ütles Smith. „Ta ei saa olla ühte verd inimestega, keda ma külas nägin, kelle keel on hoopis teistsugune, ta erineb ka välimuselt neist."

„Ma õpetasin talle inglise keelt," seletas leedi Barbara.
„Ta tahab ära minna ning jätta maha oma vanemad ja rahva?" küsis Smith.
«Muidugi tahan," vastas Isobel. „Miks peaksin jääma siia, kus mind tapetakse? Minu isa, ema, õed ja vennad olid selles jõugus, keda te nägite öösel ristide juures. Nad vihkavad mind sündimise päevast alates, sest ma ei sarnane nendega. Midiani-maal armastatakse ainult ühte — usku, mis jutlustab armastust, kuid külvab viha."
Smith vaikis kogu aeg, kui nad läksid kolmekesi mööda konarlikku maad Chinnereti kalda poole. Ta mõtles vastutusest, mille Saatus nii ootamatult ta õlgadele oli pannud, sellest, kas ta suudab vastu pidada kõigile katsumustele ja olla valmis kõigiks ootamatusteks, sest ta polnud isegi kindel, et on võimeline tagama omaenda turvalisuse selles julmas tundmatus maailmas.
Kuid siis tungis tema mõtteisse reaalsus, viidates sellele, et viimastel tundidel oli ta pidanud elama oma keha varude arvel: ta polnud leidnud vähimatki võimalust muretseda endale vett ja toitu. Selle tagajärg oli üha suurenev väsimus ja jõukao-tus. Millega lootis ta toita veel kahte suud?
Ja mis siis, kui nad juhtuvad kokku metsloomade või vaenulike pärismaalastega?
Lafayette Smith võpatas.
„Loodan, et nad oskavad hästi joosta," pomises ta.
„ Kes? "küsis leedi Barbara.
„Oo!" lausus Smith. „Ma ei märganud, et rääkisin kõvasti."
Kuidas oleks ta saanud neiule öelda, et oli kaotanud usu
98
oma relva sisse? Ta ei saanud. Iialgi elus polnud ta tundnud end nii kaitsetuna. Talle tundus, et tema abitus läheneb kuriteole. Igal juhul oli lihtsalt ebaaus petta neid kahte noort naist, kellel oli õigus oodata kaitset ja juhtivat kätt.
Ta tundis enda pärast suurt meelekibedust, ent võib-olla oli see osaliselt tingitud külas läbielatud õudustest ja kehalisest nõrkusest, mis lähenes kurnatusele. Ta oli kuri enda peale, et oli Obambil minna lasknud. Siis meenus talle, et kui ta poleks sinna sattunud, poleks keegi päästnud tütarlapsi sellest kohutavast saatusest, mida neile valmistati. See mõte taastas lugupidamise enese vastu, sest kõigele vaatamata ei saanud eitada tõsiasja, et tema siiski päästis nad.
Isobel kõndis juba kõrvalise abita. Kõik kolm olid vajunud sügavale mõtetesse. Smith viis neid mööda teed, otsides sissepääsu kaljulõhesse. Aafrika täiskuu valgustas teed ja selle sõbralikud kiired leevendasid öise rännaku raskusi.
Chinneret lebas paremat kätt üksikuna kuupaistel, kraatri nõlvade sünge laam tundus üle nende sulguvat ja pea kohal rippuvat. Öö ja kuuvalgus tegid kummalisi trikke.
Veidi üle südaöö Smith korraga komistas ja kukkus. Ta tõusis nõrkusest jagu saades kähku üles. Kui ta uuesti kõndima hakkas, nägi teda jälginud Isobel, et ta liigutab jalgu vaevaliselt, komistades ikka ja jälle. Lõpuks kukkus ta uuesti maha ja sedapuhku oli mõlemale neiule selge, et ta pidi jalule tõusmiseks end kõvasti pingutama. Kolmandal korral aitasid nad ta püsti.
„Olen hirmus kohmakas," ütles Lafayette.
Ta vaarus kergelt, kui nende vahel seisis.
Leedi Barbara vaatas talle ainiti otsa.
„Te olete kurnatud," ütles ta.
„Oh ei," ajas Smith vastu. „Olen terve."
„Millal te viimati sõite?" nõudis leedi Barbara vastust.
„Mul oli šokolaadi," vastas Smith. „Sõin seda viimast korda pärastlõunal."
„Aga millel te viimati korralikult kõhu täis sõite?" ei jätnud leedi Barbara järele.

„Noh, ma sõin kerge hommikueine eile või üleeile," vastas ta.
„Ja kogu aeg käisite?"
„Oo, osa ajast ma isegi jooksin," vastas Smith.
Ta naeratas nõrgalt.
99
„See oli siis, kui lõvi mind taga ajas, aga hiljem magasin ma keskpäevani, enne kui külla tulin."
„Me jääme siiasamasse, et jalgu puhata," kuulutas inglanna.
„Oh ei!" vaidles mees vastu. „Me ei tohi seda teha. Tahan teid enne koitu orust välja viia. Nad võivad meid taga ajama hakata, niipea kui päike tõuseb."
„Ma ei usu seda," lausus Isobel. „Nad kardavad põhjami-diaanlasi ja ei lähe külast nii kaugele. Pealegi võime nüüd jõuda kaljudeni, kus teie jutu järgi peab lõhe olema, enne kui nad meid kätte saavad."
„Peate puhkama," käis leedi Barbara peale.
Lafayette istus meelsasti maha.
„Kardan, et ei suuda paljuski teid aidata," ütles ta. „Teate, ma ei tunne Aafrikat kuigi hästi ja pole ka väga hästi relvastatud, et teid kaitsta. Kui Danny meiega oleks!"
„Kes see Danny on?" küsis leedi Barbara.
„Minu sõber, kes koos minuga rändab ja mind saadab."
„Kas temal on Aafrikas rändamise kogemusi?"
„Ei ole, aga kui ta viibib mu kõrval, tunnen end alati kaitstuna. Ta käsitseb suurepäraselt relva. Ta on tõeline turvamees."
„Mis see on?" küsis leedi Barbara.
„Kui aus olla," vastas Lafayette, „siis pole ma ise ka kindel, et tean selle sõna tähendust. Dannyle ei meeldi minevikust eriti pajatada, mina aga ei tihanud tema isiklikesse asjadesse oma nina toppida, kuid ükskord ütles ta mulle ise, et oli osalenud turvamehena suures laskmises."
„Mis see on?" küsis Isobel.
„Ehk on see suurulukite kütt?" oletas leedi Barbara.
„Ei," ütles Lafayette, „ma mõistsin Danny üksikutest märkustest, et see on rikas inimene, kes abistab linna asjadevalitsust."
«Muidugi," kinnitas leedi Barbara, „oleks väga hea, kui teie sõber oleks meiega, kuid teda pole. Ehk räägiksite siis midagi endast. Nagu mõistate, ei tea me isegi teie nime."
Smith naeris.
„See ongi kõik, mida teil on vaja teada, kas pole? Minu nimi on Smith. Nüüd aga esitlege mind sellele noorele leedile. Teist tean ma juba kõik."
„Oh, see on Isobel," ütles leedi Barbara.
Saabus vaikus.
100
Ja see on kõik?" küsis Smith.
„Ainult Isobel," kordas ta. „Kui me kunagi siit välja pääseme, otsime talle ka perekonnanime. Midianimaal neid pole." Smith lebas selili ja vaatas taevasse.
Ta hakkas juba tundma lõõgastuse ja puhkuse kosutavat mõju. Mõtted pöördusid tagasi viimase kolmekümne kuue tunni sündmuste juurde. Milline seiklus tavalise geoloogiaprofes-sori jaoks! Ta polnud neidudest kunagi eriti huvitunud, ehkki polnud kaugeltki naistepõlgur, kuid sattuda kahe noore neiu kaitsja osasse!
See väljavaade ajas teda segadusse. Pealegi näitas talle kuu, et mõlemad olid ilusad. Võimalik, et see näis talle nii ainult kuupaistel. Ta oli sellistest asjadest kuulnud ja see hakkas talle huvi pakkuma.

Kuid päevavalgus ei saanud muuta leedi Barbara rahulikku, ilmekat ja ilusat häält. Talle meeldis kuulata, kuidas neiu rääkis. Talle valmistas alati naudingut kultuursete inimeste hääldus.

Smith püüdis nuputada küsimust, et taas kuulda neiu häält. Kuidas peaks ta neidu kutsuma — see küsimus kerkis talle pähe. Mehe suhted tiitleid kandva aristokraatiaga polnud nimetamisväärsed. Tegelikult piirdusid need üheainsa tutvusega austria printsiga, kes töötas uksehoidjana restoranis, kuhu ta mõnikord sisse astus ja keda kõik kõnetasid kui Mike'i. Mees mõtles, et õige oleks öelda „leedi Barbara", kuigi selles oli pealetükkivuse hõngu. „Leedi Collis" tundus isegi vähem kohasena. Kahju, et ta polnud päris kindel oma otsuses. Eesnime järgi kutsuda ei sobinud hoopiski. Ent Isobel?

Milline arhailine nimi! Selle mõttega ta uinuski.

Leedi Barbara vaatas teda ja tõstis sõrme, hoiatades Isobeli, et see Smithi ei ärataks. Siis ta tõusis ja läks veidi kaugemale, kutsudes Isobeli endaga ühes.

„Ta on omadega täitsa läbi," sosistas ta, kui nad olid uuesti maha istunud. „Vaeseke. Mida kõike ta pole kannatanud. Kujuta ette, lõvi ajas teda taga, aga temal on ainult see väike püstol."

„On ta inglane?" küsis Isobel.

„Ei, ta on ameeriklane. Ma tegin selle kohe häälduse järgi kindlaks."

„Ta on väga ilus," ütles Isobel ohates.

„ Olles kõik need nädalad näinud Abrahami poega Abrahami

101

ja Dzobaabi, võin ma sinuga nõustuda, kui jääd endale kindlaks, et püha Gandhi sarnaneb Adonisega," vastas leedi Barbara.

„Ma ei mõista, mida sa silmas pead," lausus Isobel. „Aga kas ta sinu arust siis polegi ilus?"

„Mind huvitab rohkem tema täpne laskmine kui ilu. Ta on mehine inimene, tuli otse sellesse külla ja viis meid ära sadade inimeste nina alt, kusjuures tal polnud muud kui püstol. See on tõeline mehetegu, Isobel."

Kuldjuukseline Isobel ohkas.

„Ta on palju ilusam kui Põhja-Midianimaa mehed."

Leedi Barbara silmitses tükk aega sõnatult sõbratari, ohkas siis, heitis rohule pikali ja uinus, sest ka temal oli olnud väga raske päev.

XV. Karjus Eshbaal

Lafayette Smith ärkas sellest, et päike paistis talle otse näkku. Algul kogus ta tükk aega mõtteid. Eelmise päeva sündmused tundusid unenäona, aga kui ta istukile tõusis ja enda läheduses magavaid neide nägi, pöördus reaalsesse ilma tagasi. Tema süda langes saapasäärde. Kuidas õigustada temale pandud lootusi? Ausalt öeldes ta ei teadnud. Ta ei kahelnud, et leiab lõhe üles ja pääseb välisilma, aga mis edasi? Mees ei kujutlenud, kus asub tema laager. Ja veel oli võimalus kohtuda lõviga!

Aga kui nad teda ei kohtagi, siis oli ju veel söögiprobleem.

Mida nad sööma hakkavad ja kust toitu saavad?

Mõte söögist kutsus esile näriva näljatunde.

Ta tõusis, läks järve äärde, laskus kõhuli ja jõi vett. Kui ta end üles ajas, istusid neiud juba rohul ja vaatasid tema poole.

„Tere hommikust!" teretas ta neid. „Ma just praegu lõuna-tasin. Kas tulete mulle seltsiks?"

Leedi Barbara naeratas.

Nad tõusid ja läksid talle vastu.
„Tänu jumalale, et teil on huumorimeelt," ütles leedi Barbara. „ Arvan, et meil läheb seda veel rohkesti vaja, enne kui siit välja pääseme."
„Ma eelistan mune ja sinki," vastas Smith.
„Nüüd tean ma täpselt, et olete ameeriklane," ütles neiu.
„Te soovite vististi teed marmelaadiga?" alustas mees jälle.

102
„Ma püüan toidust mitte mõelda."
Jooge järvest vett. Te ei kujuta endale ette, kui hea teil hakkab, kui tarvitate seda piisaval hulgal."
Kui tütarlapsed olid janu kustutanud, asusid kõik kolmekesi Smithi juhtimisel kaljulõhet otsima.
Ta oli neile eelmisel ööl kinnitanud, et teab, kus see asub, ja uskus isegi praegu, et talle ei tekita mingit raskust lõhet leida, ent kui nad olid jõudnud kalju jalamil kohta, kus ta lootis selle olevat, polnud seal midagi.
Ta otsis läbi peaaegu kogu jalami, kuid ei suutnud leida märkigi kaljulõhest, kust ta oli Midianimaa orgu tulnud. Lõpuks kaotas ta kogu meelekindluse ja pöördus leedi Barbara poole.
„Ma ei suuda seda leida."
Tema hääl kõlas nii lootusetult, et see liigutas leedi Barbarat.
«Pole viga," ütles neiu, «arvatavasti peab see olema kusagil siin. Me jätkame otsinguid, kuni leiame selle."
„Kuid see on teile liiga raske," tähendas ameeriklane. «Küllap olete kohutavalt pettunud. Te isegi ei tea, mida ma tunnen, mõistes, et teil pole peale minu kellelegi loota, mina aga vedasin teid nii rängalt alt."
„Palun, ärge võtke seda nii väga südamesse," anus neiu. „Siin võib tõesti kannatuse kaotada. Need kaljud on nii ühesugused."
„ Olete väga lahke, kuid tunnen end siiski süüdlasena. Ja ometi ma tean, et lõhe on siin lähedal. Sisenesin orgu läänest, see on siit, kus me praegu viibime. Jah, olen kindel, et leian lõhe tingimata üles. Kuid pole vajadust seda kõik koos otsida. Teie jääte Isobeliga siia ja ootate mind."
„Mina arvan, et me peame kokku hoidma," pakkus Isobel.
«Ilmtingimata!" nõustus leedi Barbara.
«Kuidas soovite," ütles Smith. „Me läheme võimalikult kaugemale põhja poole, kus võib olla pragu. Kui me seda ei leia, võime tagasi tulla ja minna lõunasse."
Piki kaljut põhja poole liikudes veendus Smith üha rohkem, et lõhe pidi olema kusagil sealsamas. Talle näis, et ta leiab oru välisilmes midagi tuttavat, kuid küllaltki pikale mahakäidud maale vaatamata ei leidnud nad mingit sissepääsu lõhesse.
Kui nad viimaks ühe kalju otsa ronisid ja selle juurest orgu kulgeva madala harja üle vaatasid, jäi Smith hämmingus seisma.
„Mis on?" küsis Isobel.
103
«Mets," vastas mees. «Seal polnud metsa."
Nende ees laius noor mets. Puud kasvasid peaaegu kalju jalamil ja ulatusid järveni, luues haruldaselt kauni maastiku. Kuid Lafayette Smith ei näinud ilu. Ta nägi üksnes enda nõmeduse ja suutmatuse tõendit.
«Tähendab, te ei läinud kalju juurest külla läbi metsa?" küsis leedi Barbara.
Mees raputas pead.

«Peame tagasi minema," ütles ta, „ja otsima teiselt poolt. See on nii julm. Te ei andesta mulle seda."
«Ärge rääkige rumalusi," lausus neiu. «Võib arvata, et olete giid, kes ekskursiooni juhtimise ajal Pariisi maaligaleriides on ära eksinud ja ootate nüüd enda vallandamist."
„Ma tunnen end palju halvemini kui see giid," lubas Smith endale naeratades öelda.
«Vaadake!" hüüdis leedi Barbara. «Metsa ääres on mingisugused loomad. Kas teie neid ei näe?"
„Jah!" karjatas Isobel. „Ma näen neid."
«Mis loomad need on?" küsis Smith. «Sarnanevad põtradega."
«Need on kitsed," ütles Isobel. «Põhja-midiaanlased kasvatavad kitsi. Nad hulguvad oru selles osas."
«Arvatavasti kõlbavad need süüa," ütles leedi Barbara. «Laskume alla ja võtame ühe kinni."
«Nad ei lase vististi ennast kinni võtta," tähendas Smith.
«Kuid teil on püstol," tuletas inglanna talle meelde.
«Jah, seda küll," soostus mees. «Kuid ma ei saa neid siit lasta."
«Küllap vist," möönis leedi Barbara.
«Parem, kui ma üksinda alla lähen," ütles Smith. «Kolmekesi võime nad ära hirmutada."
„Te peate olema ettevaatlikum, muidu hirmutate nad ära ka üksipäini," hoiatas leedi Barbara. «Kas te olete kunagi loomale
ligi hiilinud?"
„Ei," vastas ameeriklane, «mitte iialgi."
Leedi Barbara niisutas sõrme ja tõstis selle üles.
„Tuul on paremalt," teatas ta. „Te ei tohi ennast neile näidata ega häält teha — see on kõik, mida tegema peate."
«Kuidas ma saan ennast neile mitte näidata?" küsis Smith.
«Peate neile lähedale roomama, kasutades pikka rohtu, puid,

põõsaid — kõike, mis võib teid varjata. Roomate edasi mõne jala, siis aga peatute, kui nad ilmutavad närvilisust, ja olete nii kaua paigal, kuni nad maha rahunevad."
„See võtab palju aega," ütles Smith.
„Kuid see võib ka palju aega võtta, kuni me midagi söögipoolist leiame," tuletas leedi Barbara talle meelde.
„Arvan, et teil on õigus," järeldas Smith. „Ma lähen. Palvetage minu eest."
Ta laskus käpuli ning hakkas pikkamisi metsa ja kitsede poole roomama. Mõne jardi järel pööras ta ümber ja sosistas:
„Selgub, et see polegi nii kerge — roomata põlvedel."
„Meie kõhtudel läheb raskemaks, kui teil ei vea," vastas leedi Barbara.
Smith krimpsutas nägu ja jätkas roomamist, kuna tütarlapsed lamasid kõhuli, et varjata end tulevase jahisaagi eest, ja jälgisid tema edasiliikumist.
„Tal kukub see päris hästi välja," nentis leedi Barbara pärast mõneminutist jälgimist.
„Kui ilus ta on!" ohkas Isobel.
„Minu arust on orus praegu kõige ilusamad kitsed," ütles leedi Barbara. „Kui ta laskekaugusele jõuab ja mööda põrutab, siis ma suren, aga ma tean, et ta laseb mööda."
„Ta ei lasknud ju mööda, kui eelmisel ööl Lashekit tulistas," tähendas Isobel.
«Arvatavasti sihtis ta kedagi teist," pareeris leedi Barbara kähku.

Lafayette Smith läks võrdlemisi kiiresti edasi. Tehes arvukaid peatusi, nagu oli soovitanud leedi Barbara, roomas ta pahaaimamatu jahisaagi poole. Minutid tundusid tundidena. Teda valdas vaid üks mõte: ta ei tohi mööda lasta. Kui tal ei vea, on see kohutav, kuid veel kohutavam on leedi Barbara põlgus, ja seda kartis ta kõige rohkem.

Viimaks ometi oli ta karjast lähima kitse kõrval. Veel paar jardi ja ta oli veendunud, et tabab. Otse tema ees kasvav madal põõsas varjas teda saagi eest. Lafayette Smith roomas põõsa juurde ja ootas veidi. Pisut eespool avastas ta teise põõsa, mis oli kitsele veelgi lähemal — suure udaraga kõhnale kitse-kesele. Loom ei paistnud küll eriti isuäratav, kuid Lafayette Smith teadis, et välimus pidi varjama mahlakat kotletiliha.

Ta roomas lähemale. Tema põlved olid marraskil, kael aga

105

valutas võõra liikumisviisi ebaloomulikust asendist.

Ta läks ringi ümber põõsa, mille taga oli oodanud, nägemata maas lamavat kitsetalle, keda hoolitsev mamma oma seljaga varjates toitis. Kitsetall nägi Lafayette'i, kuid ei teinud vähimatki liigutust.

Tall jälgis Lafayette'i, kes järgmise ja ühtlasi viimase põõsa juurde roomas.

Millest kitsetall mõtles, seda me ei tea, kuid on kahtlane, et teda oleks rabanud Lafayette'i ilu.

Lõpuks jõudis Lafayette kellelegi märkamatult — välja arvatud kitsetall — viimase põõsa juurde. Ettevaatlikult tõmbas ta välja püstoli, et vähimgi sahin tema tulevases lõunasöögis rahutust ei tekitaks.

Mees kergitas end pisut, kuni silmad ulatusid põõsast veidi kõrgemale, ja sihtis hoolikalt. Kits oli nii lähedal, et mööda lasta oli küll võimatu.

Lafayette tundis juba uhkust selle üle, kuidas ta tapetud kitse leedi Barbara ja Isobeli jalge ette heidab, ning vajutas päästikule.

Kits hüppas üles, aga kui ta uuesti maad puudutas, siis kihutas juba oma karja keskel põhja poole. Lafayette oli taas mööda lasknud. Vaevalt suutis ta seda hämmastavat ja alandavat tõika nentida, aga kui ta tõusis, müksati teda ootamatult ja valusasti tagantpoolt põlveõnnaldesse ning paisati istukile.

Kuid ta ei istunud sugugi maas. Ta istus millegi pehme otsas, mis väänles ja vähkres. Ta imestunud silmad vaatasid alla ja nägid jalge vahelt paistvat kitsetalle pead — väike Kapra oli hirmsasti kohkunud.

«Laskis mööda!" karjatas leedi Barbara. «Kuidas ta võis?!"

Pettumusepisarad purskasid tal silmist. Eshbaal, kes metsa põhjaosa lähedal oma kitsi karjatas, ajas kõrvad kikki: see oli mingi võõras heli ja veel nii lähedal. Kaugel orus lõuna-midiaanlaste küla pool oli ta eelmisel ööl kuulnud samasugust heli, ehkki väga nõrka. Neli korda oli see lõikunud oru vaikusse ja polnud enam kordunud. Eshbaal kuulis seda samuti kui tema suguvennad Elijah' külas.

Lafayette Smith kahmas kitsetallest kinni enne, kui see jõudis lahti rabelda, ning vastupanust hoolimata vinnas looma õlale ja suundus tagasi tütarlaste juurde.

„Ta ei lasknud mööda!" hüüdis Isobel. „Ma teadsin, et ta saab pihta."

106

Koos leedi Barbaraga läks ta Lafayette Smithile vastu. Leedi Barbara oli kõigest juhtunust pahviks löödud.

«Suurepärane!" hüüdis inglanna, kui nad lähemale jõudsid. „Te lasite ta tõepoolest maha, eks ole? Olin kindel, et te ei lase mööda."

„Ma ei lasknudki mööda," kinnitas talle Lafayette. „Kuidas see teil õnnestus?"

„Kui uskuda tõsiasja," seletas mees, „siis ma istusin talle peale. Asi on selles, et suurest hirmust sattus ta minu alla."

„Oli kuidas oli, aga te võtsite ta kinni," lausus neiu.

„Ja ta on palju etem sellest, kellele ma pihta ei saanud," kinnitas Smith neile. „See oli kõhn ja väga vana kits."
„Kui armas talleke," ütles Isobel.
„Ära räägi niimoodi," karjatas leedi Barbara. „Me ei tohi sellest mõelda. Pea meeles, et oleme nälga suremas!"
„Kus me teda sööma hakkame?" küsis Smith.
„Otse siinsamas," vastas inglanna. „Siin on rohkesti kuiva tuulemurdu. Kas teil tikke on?"
„On. Aga seni täidan ma oma kohust. Lähen otsin teist teed. Parem, kui oleksin tapnud vana kitse. See sarnaneb lapse tapmisega."
Metsaserval pidi Eshbaal uuesti imestama, sest nägi ootamatult endale vastu jooksmas kitsi, keda ta oli otsinud.
„Veider heli ehmatas neid," otsustas Eshbaal endamisi. «Võimalik, et see on mingisugune ime. Kitsi, keda ma otsisin, sunniti minu juurde tagasi tulema."
Kui loomad olid lähemale jooksnud, vaatas karjuse vilunud silm nad üle. Eksinud karjas polnud neid kuigi palju, seepärast sai ta nad ilma vaevata üle lugeda.
Polnud kitsetalle. Eshbaal oli karjus, seepärast ei jäänud tal üle midagi muud, kui minna talle otsima. Ta hakkas ettevaatlikult edasi minema, kartes heli, mida varem kuulnud oli.
Eshbaal oli lüheldane jässakas mees siniste silmade, heleda juuksepahmaka ja habemega. Tema näojooned olid korrapärased ja omamoodi ilusadki. Tema kehakatteks oli tükk kitsenahka, parem käsi ja jalad jäid paljaks, sest nahk ei ulatunud põlvedeni. Tal oli kaasas rohmakas nuga ja malakas.
Kui Lafayette Smith oli tükeldanud kitsetalle ja tähendanud, et peale kõvade munade keetmise on tema teadmised
107
kulinaariast liiga pealiskaudsed, võttis leedi Barbara sellealase toimingu enda kanda.
‚Ja pealegi," lisas ameeriklane, „pole meil mune."
Inglanna näpunäiteid järgides nüsis Smith rümba küljest mõned tükid ja torkas need keppide otsa, mis ta leedi Barabara korraldusel oli lähedalasuvatelt puudelt lõiganud.
„Kui palju läheb aega, et see küpseks saab?" küsis ta. „Ma võin süüa ka toorest liha, isegi terve kitsetalle."
„Me sööme täpselt nii palju, et võiksime edasi minna," ütles leedi Barbara, «ülejäänu keerame naha sisse ja võtame kaasa. Kui oleme kokkuhoidlikud, jätkub meile sellest kolmeks-nel-jaks päevaks."
‚Jah, teil on õigus," märkis Lafayette. „Teil on alati õigus."
„Teie peate rohkem sööma," ütles talle leedi Barbara, „sest teie olete kauem söömata olnud kui meie."
„Ka sina oled kaua söömata olnud, Barbara," lausus Isobel. „Mulle on vaja kõige vähem."
„Me kõik peame praegu kõhu täis sööma," ütles Smith. «Laseme hea maitsta, kinnitame keha, siis aga jagame ülejäänu mõne päeva peale. Vahest istun ma veel kellegi otsa, kui oleme selle liha ära söönud."
Kõik puhkesid naerma. Varsti olid lihatükid küpsed ja kolmik asus söögi kallale.
Hundiisu kustutamisega ametis olles ei märganud neist keegi Eshbaali, kes oli puu taha seisma jäänud ja jälgis neid. Ta tundis ära Isobeli ja tema sinistesse silmadesse ilmus ootamatu valgus.
Ent teised olid talle mõistatuseks, eriti nende kentsakad kehakatted.

Ühes oli aga Eshbaal kindel — ta leidis oma kitsetalle üles ja tema südames hakkas kobrutama viha. Ta jälgis neid veel mõnda aega, pöördus siis tasa metsa tagasi ja kui oli kolmiku vaateulatusest väljas, pistis jooksu.

Söömise lõpetanud, keeras Smith ülejäänud rümba kitsetalle naha sisse ja kõik kolm läksid uuesti kaljulõhet otsima. Möödus tund, siis teine ja taas lõppesid nende otsingud edutult. Nad ei leidnud sissepääsu kaljulõhesse ega märganud kogusid, kes neile üha lähemale hiilisid — paarikümmend jässakat kollaste . juustega meest eesotsas karjus Eshbaaliga.

„Me oleme sellest vist mööda läinud," ütles Smith viimaks, „see ei saa olla nii kaugel lõunas."

108

Kuid otsitav lõhe asus kõigest sadakond jardi edasi lõuna pool.

„Peame otsima teise mooduse orust välja pääsemiseks," ütles leedi Barbara. „ Edasi lõuna poole on koht, kus kaljusid mööda on väga hõlbus üles ronida — silmitsesime seda nii mõnigi kord Isobeliga oma koopast."

«Proovime järele," pakkus Smith. «Vaadake korraks siia."

Ta osutas põhja poole.

«Mis? Kus?" küsis Isobel.

«Mulle paistis, et ma nägin kalju taga inimese pead," ütles Smith. «Jah, seal on ta jälle. Mu jumal, vaadake neid! Nad on kõikjal meie ümber."

Taibanud, et neid on nähtud, tulid Eshbaal ja ta kaaslased lagendikule ning hakkasid kolmikule lähenema.

«Põhja-Midiani inimesed!" hüüdis Isobel. „Kas pole nad ilusad?"

«Mis me teeme?" küsis leedi Barbara. „Me ei tohi lubada, et nad meid kinni võtaksid."

«Kohe näeme, mida nad tahavad," tähendas Smith. «Võibolla suhtuvad nad meisse sõbralikult. Nii või teisiti ei õnnestu meil põgeneda. Nad saavad nagunii meid kätte. Tulge mulle lähemale, kui nad meile kallale tungivad, tapan ma neist mõne."

«Vahest on teil parem minna ja ühele neist peale istuda," pakkus leedi Barbara väsinult.

«Kahju, et ma nii kehv laskur olen," sõnas Smith. «Õnnetuseks ei tulnud mu vanemad iialgi mõttele õpetada mulle tap-miskunsti. Praegu ma mõistsin, et nad eksisid ja minu hariduses on suur lünk. Olen ainult kooliõpetaja ja õpetan noori inimesi, ise aga pole tulistamist õppinud."

„Ma ei tahtnud teid solvata," ütles leedi Barbara. Ta, tabas Smithi iroonilises vastuses solvatud eneseuhkust.

«Andestage mulle, palun."

Põhjamidiaanlased lähenesid ettevaatlikult, aeg-ajalt seisatades ja omavahel sosistades. Viimaks hakkas üks neist rääkima, pöördudes kõigi kolme poole.

«Kes te olete?" päris ta. «Mida te midiaanlaste maal teete?"

«Kas te saate nendest aru?" küsis Smith üle õla.

„Jah," vastasid neiud ühekorraga.

«Ta räägib sama keelt mis Isobeli rahvaski," seletas leedi Barbara. „ Ta tahab teada, kes me oleme ja mida siin teeme."

109

«Rääkige teie nendega, leedi Barbara," ütles Smith. Inglanna astus ette.

«Oleme võõramaalased Midianimaal. Oleme eksinud. Ainuke, mida me tahame, on teie maalt välja pääseda."

«Midianimaalt ei vii välja ükski tee," vastas mees. „Te tapsite Eshbaali kitsetalle. Selle eest peate kandma karistust. Tulete meiega kaasa."

«Olime nälga suremas," selgitas leedi Barbara. «Kui võiksime tema eest maksta, teeksime seda rõõmuga. Laske meil rahus minna."

Midiaanlased pidasid jälle nõu, siis pöördus üks neist uuesti kolmiku poole:

«Peate meile järgnema. Vähemalt naised. Kui mees ei tule, ei tee me talle midagi, teda me ei vaja. Me vajame ainult naisi."

«Mida ta ütles?" küsis Smith.

Kui leedi Barbara talle tõlkinud oli, raputas ta pead.

«Öelge neile, et me ei lähe kuhugi, aga kui nad meid sundima hakkavad, pean ma nad tapma."

Kui neiu oli midiaanlastele ultimaatumi esitanud, hakkasid need naerma.

«Mida suudab üks kahekümne vastu?" küsis nende ninamees.

Seejärel tuli ta edasi, kaaslased tema kannul. Nad vehkisid nuiadega, mõni hakkas kuuldavale tooma sõjakaid hääli.

„Te peate tulistama," ütles leedi Barbara. «Neid on vähemalt kakskümmend, möödalaskmist pole karta." „Te meelitate mind," lausus Smith.

Ta tõstis oma 32-kaliibrise revolvri ja suunas selle midiaanlastele.

«Minge minema," hüüdis Isobel, «või teid tapetakse!"

Kuid ründajad lisasid vaid sammu. Siis Smith tulistas. Püstoli teravast kärgatusest jäid midiaanlased imestunult seisma, kuid keegi ei kukkunud. Selle asemel heitis nende ninamees kärmelt ja täpselt oma nuia just sel hetkel, kui Smith kavatses uuesti tulistada. Ameeriklane põikas kõrvale, kuid nui tabas tema püstolit hoidvat kätt. Püstol kukkus maha ja midiaanlased tormasid neile kallale.

XVI. Tarzan läheb mööda jälgi

Tarzan pani toime tapmise. See oli ainult väike näriline, kuid kustutas hommikuni tema nälja. Varsti pärast kadunud ameeriklase jälje leidmist läks pimedaks ja ta pidi otsingud järgmise hommikuni edasi lükkama. Esimene jälg oli väga nõrk — selle oli jätnud saapa kontsa üks nurk, kuid ahvinimesele piisas sellest. Kummardunud jälje kõrvale põõsa kohale, tabas ta valge inimese vaevu tuntava lõhna, mille järgi oleks ta võinud liikuda isegi pimedas. Kuid see oli väga raske moodus ega sobinud antud olukorras.

Seepärast tappis ta närilise, tõmbus pikas rohus kerra ja

uinus.

Metsloomad ei saa magada lahtisi silmi, kuid sageli tundub, et magades kuulevad nad kõike. Nad ei kuule tavalisi ööhääli, kuid isegi kõige väiksem ohtu kuulutav või võõras hääl võib neid silmapilk äratada.

Just selline hääl ärataski varsti pärast südaööd Tarzani. Ta tõstis pead ja kuulatas, siis pani kõrva vastu maad.

„Hobused ja inimesed," mõtles ta endamisi.

Ta tõusis püsti.

Tarzan seisis sirgelt, tema vägev rind tõusis ja vajus hingamise taktis.

Ta kuulatas tähelepanelikult. Tundlikud sõõrmed, mis otsisid kinnitust kõrvade tunnistusele, tõid temani ja tuvastasid tuul Usha läkitused. Nad püüdsid kinni babuiin Tongani lõhna, mis oli nii tugev, et peaaegu lämmatas kõik teised. Vaevu tabatav oli emalõvi Sabori jälje lõhn ja elevant Tantori imal tugev lehk. Üksteise järel luges ahvinimene läbi need tuul Usha toodud läkitused. Kuid teda huvitasid üksnes need, mis kõnelesid talle inimestest ja hobustest.

Mispärast liikusid inimesed ja hobused öösel? Mis inimesed need olid? Ta pidi teadma, kes nad olid. Loomad ja inimesed peavad teadma, mida teevad nende

vaenlased. Tarzan ringutas laisalt ja hakkas künka nõlvast alla minema suunas, kust — see oli juba selge — tulid jalgsi inimesed.
Komistades vantsis Laskur pimeduses.
Kordagi oma kahekümneaastase vaba elu jooksul polnud ta sellist väsimust tundnud. Iga samm paistis talle viimasena.
Ta oli nii väsinud, et ei kirunud isegi oma kinnivõtjaid. Ta

ei tundnud midagi, peas oli täielik virvarr. Kuid isegi kõige pikematel teekondadel on kord lõpp. Ratsasalk keeras teeröövel Domenico Capietro küla väravast sisse. Laskur saadeti hütti, kus ta varises kõvale muldpõrandale päras seda, kui nöörid olid ära võetud ja ta oli oma piinajaile kinnitanud, et ei lase jalga. Ta magas, kui talle süüa toodi, kuid ärkas üles, sest nälg ja janu piinasid teda.
Siis sirutas ta end uuesti põrandal välja ja uinus, kuna tema hüti ukse ees tukkus vahipostil bandiit.
Tarzan tuli kalju juurde, mis kõrgus küla kohal. Seal sõelusid bandiidid väravast sisse ja välja. Täiskuu heitis oma paljastavaid kiiri kõigele toimuvale, valgustades inimesi ja hobuseid. Ahvinimene tundis ära Capietro ja Stabutchi, ta silmas Ogoniot, noore ameerika geoloogi ekspeditsiooni neegrite pealikut, ning nägi ka kinniseotud, väsimusest ja valust komberdavat Laskurit.
Tarzan oli kõige külas toimuva huvitatud pealtvaataja.
Eriti jättis ta meelde selle hüti asukoha, kuhu paigutati valge vang.
Ta jälgis söögitegemist ja märkas suurt märjukesekogust, mille Capietro ja Stabutch orjade valmistatavat õhtusööki oodates ära jõid. Mida rohkem nad jõid, seda rõõmsamaks muutus Tarzan.
«Mispärast omistavad mõistusega olendid sõnale «metsloom" solvava, «inimene" aga üleva tähenduse?" mõtiskles ta neid jälgides. Metsloomad, keda ta tundis, olid nende kahe sõna suhtes vastupidisel arvamusel, ehkki neil polnud enamikku inimlikke pahesid ja puudusi. Metsloomade mõistus oli liiga puhas, et nendest aru saada.
Ta nägi tunnimehi aia taga valvel, kuid ei näinud tunnimeest kükitamas hüti varjus, kus magas ramprasket und Laskur.
Vaatlusega rahule jäänud, tõusis Tarzan püsti ja hakkas piki kaljut edasi minema, kuni jõudis külla. Sealt, kus polnud nii järsk, laskus ta alla. Viivuks jäi ahvinimene kuulatama, veendumaks, et tema ilmumist ei märgatud. Kahju, et ta ei saanud näha vahisõdureid värava juures, sest kui ta hüppeks aia otsa ronib, jääb ta mingi silmapilgu vältel nähtavaks. Kui ta neid viimaks märkas, istusid nad vallil, nõjatanud selja vastu aeda, ja ilmselt juba tukkusid.
Aga kui kauaks nad sellisesse asendisse jäävad?
Ta pidi selle võimaluse ära kasutama ja otsustas kõik poolt-

ja vastuvariandid läbi kaaluda. Tulgu mis tuleb!
Tarzan hüppas üles, vinnas end palkaiale ja hüppas üle, heitnud vahimeeste poole üheainsa pilgu, mis ütles talle, et nad ei liikunud isegi paigast.
Ta viivitas veidi aia varjus ja vaatas ümber. Miski ei tekitanud temas halba aimdust ja varju hoidudes hakkas ta kiiresti minema hüti poole, kus lootis eest leida valge noormehe. Hüt-ti varjas tema pilgu eest teine hurtsik. Ta läks sellest kaarega mööda ja silmas vahimehe kogu, kes istus ukse ees, püss süles.
Seda juhust polnud ta ette näinud ja pidi nüüd oma plaani muutma. Peitnud end hüti taha, millest oli esialgu möödunud, heitis ta maha ja hakkas uuesti edasi roomama, kuni pea ulatus nii palju välja, et võis jälgida tukkuvat vahimeest. Niiviisi lamades

kujutas ta endast ehtsat looma, kes jahisaaki luurab. Tükk aega lamas ta nii, oodates parajat hetke. Lõpuks vajus vahimehe lõug rinnale, kuid otsekohe tõstis ta selle üles. Siis muutis nooruk oma asendit. Ta istus maha, sirutas jalad välja ja toetas selja vastu hütti. Püss lebas süles: ohtlik asend inimesele, kes ta äratab.

Mõne aja pärast kaldus vahimehe pea küljele. Tarzan jälgis teda teraselt nagu kass, kes passib hiirt. Pea oli endises asendis, lõug vajus alla, suu avanes ja hingamine muutus teiseks — mees magas.

Tarzan tõusis vaikselt jalule ja hiilis hüttide vahelt magava inimese juurde. Ei tohtinud kõlada ühtegi karjet ega oiet. Tar-zani löök meenutas madu Histah' lööki. Kõlas vaid murtud selgroolülide rudin, kui kaela pigistasid teraskõvad käed.

Tarzan pani püssi maha, võttis siis laiba sülle ja kandis pimedasse hütti. Siin lasi ta pilgul ringi käia, kuni nägi magavat valget ja põlvitas tema kõrvale. Ta raputas noorukit ettevaatlikult, valmis ühe käega summutama magava inimese vähimagi karjatuse, kuid Laskur ei ärganud. Tarzan raputas teda uuesti, veidi järsumalt, kuid tulemusteta.

Siis laksas Tarzan teda näkku. Laskur liigahtas.

„Kurat võtaks," pomises ta, „kas tõesti ei võiks lubada inimesel magada? Kas ma siis ei öelnud teile, et saate oma lunaraha?"

Tarzani huultele ilmus vaevumärgatav naeratus.

„Ärka üles," sosistas ta. „Ära lärmi tee. Tulin siia, et sind ära viia."

113

„Kes sa oled?"

„ Tarzan."

„Kurat võtaks!"

Laskur tõusis istukile.

„Tasa!" hoiatas teda ahvinimene.

„Hea küll," sosistas Danny.

Ta ajas end suurivaevu jalule.

„Tule mulle järele," ütles Tarzan, „ja ära minust maha jää, mis ka iganes ei juhtuks. Tahan tõsta sind palkaia peale. Püüa olla hästi vaikselt, kui üles ronime, ja ole ettevaatlik teisele poole alla hüpates. Maandu kõverdatud jalgadele, see tuleb pikk hüpe."

„Sa ütlesid, et tahad mind tirida palkaia peale, kas nii või?"

„Jah."

„Aga kas sa ka tead, kui raske ma olen?"

„Ei, mulle on see ükspuha. Ära tee lärmi ja tule minu järel. Ära surnukeha otsa komista."

Sissekäigu juures Tarzan pisut viivitas ja vaatas ümber, astus siis välja ja suundus kiiresti aia poole. Laskur käis ta kannul. Isegi kui bandiidid oleksid praegu ahvinimese avastanud, oleks ta suutnud oma plaani teoks teha enne, kui neid oleks segatud.

Kui vahimehed tulistama hakkavad, on pihtasaamise võimalus ebatõenäoline, selles ei kahelnud ta peaaegu üldse.

Palktara juurde jõudnud, vaatas Laskur üles ja tema kahtlused suurenesid. Küllap see sell naljatas, kavatsedes tõsta teda üles kümne jala kõrgusele palktarale.

Ahvinimene kahmas tal kraest ja püksitagumikust kinni.

„Haara ülevalt kinni," sosistas ta.

Seejärel kiigutas ta Laskurit edasi-tagasi, nagu oleks see viie-kümne-naelane jahukott, ja samal hetkel klammerdusid Danny Patricku väljasirutatud sõrmed palkaia harja külge.

„Kurat võtaks," pomises ta, „kui ma oleksin mööda pannud, oleksin teisele poole üle lennanud."

Otsekui kass jooksis ahvinimene tõkke juurde ja vupsas sellest üle Laskuriga peaaegu samal ajal. Nad läksid sõnatult kalju juurde, kus Tarzan aitas Dannyl uuesti harjale ronida.

Laskur Patrick oli sõnatu osalt seetõttu, et ta lõõtsutas pingutusest. Oli see vast mees. Ta oli oma elu jooksul näinud palju tugevaid inimesi, kuid ausalt öeldes polnud iialgi kohanud ega oodanudki kohata kedagi taolist.

114

„Ma leidsin su sõbra jälje üles," ütles Tarzan.

„Misasja?" küsis Laskur. „On ta surnud? Kas sa nägid teda?"

„Ei, kui ma ta jäljed avastasin, oli liiga pime talle järele minna. Me teeme seda hommikul."

„Kui ma käia saan," lausus Laskur.

„Mis sul viga on?" nõudis Tarzan vastust. „Lõid sa ennast ära?"

„Ma ei tunne oma jalgu allpool põlvi," vastas Danny. „Eile käisin ülearu palju."

„Ma kannan sind," pakkus Tarzan.

„Mitte miski hinna eest!" hüüdis Danny. „Ma võin roomata, kuid nean enda ära, kui keegi mind tassima hakkab."

„See teekond kujuneb sulle raskeks, kui sa praegu juba nii jõuetu oled," ütles talle ahvinimene. „ Võin jätta sind kuhugi siia lähedale ja kaasa võtta, kui olen su sõbra üles leidnud."

„Mitte mingil juhul, ka mina tulen vanapoiss Smithi otsima."

«Üksinda jõuan ma kiiremini," ütles Tarzan.

„Edasi!" pakkus Laskur. «Hakkan käima sinu järel."

„Ja eksid ära."

«Luba mul enda kõrval käia. Ma muretsen selle ogara veidriku pärast."

«Hea küll. Lõpuks pole ju ajas mingit vahet. Ta võib olla näljane, kui me ta leiame, kuid paari päevaga ei sure."

«Kuule!" hüüdis Danny. «Kust sa teada said, et nad mu kaasa viisid?"

«Arvasin, et läksid ise nendega kaasa."

«Aga kuidas sa ikkagi teada said, et ma nende näruses külas olen?"

«Seisin kaljul, kui nad sind külla viisid. Ootasin, kuni nad magama jäid. Ma pole veel valmis nendega arveid õiendama."

«Mida sa kavatsed nendega teha?"

Tarzan kehitas õlgu ega vastanud.

Tükk aega mindi öös sõnatult edasi.

Ahvinimene kohandas oma kiirust kaaslase omaga. Ta ei saanud imetlemata jätta noormehe kindlameelsust, ehkki tolle vastupidavus ja teadmised kutsusid temas esile põlguse.

Kaugel küngastel, kus Tarzan oli eelmisel ööl maganud, jäi ta seisma ja ütles, et noormees võib koidikuni puhata.

«Kurat võtaks, need on kõige meeldivamad sõnad, mida ma

115

olen selle aja jooksul kuulnud," ohkas Danny, kui nad kõrgesse rohtu pikali neitsid.

Viimaseid sõnu öeldes ta juba uinus. Tarzan heitis pisut kaugemale ja jäi samuti varsti magama. Kuid koos esimeste koidukiirtega oli ta juba jalul. Ahvinimene nägi, et ta kaaslane veel magab, ja läks veeaugu juurde, mille oli kaljuses kuristikus avastanud juba eelmisel päeval, kohates seal Zugashi sugukonda.

Ta astus niisama vaikselt kui kadusid lahkuva öö varjud, kuid tema sõõrmed püüdsid kinni iga lõhna, mida levitas hommikutuul.

Joomas käivate loomade jalad olid veeaugu ühest servast paksult poriseks sõtkunud. Siin tabas Tarzan selle, mida oli otsinud: tuul Usha toodud-ebameeldiva imala lõhna.

Kuristiku põhjas kasvasid madalad puud ja alusmets, sest maa säilitas siin niiskust kauem kui kõrgendikud, mis olid avatud päike Kudu armututele kiirtele. Vesi sillerdas hõbedaselt, kuid ahvinimene ei märganud seda. Ta ei tulnud siia veepeegli ilu nautima, siin oli koht, kus elutses metssiga Horta.

Inimene hiilis hääletult alusmetsa servale, kui Horta alla jooma laskus. Tarzan seisis tiigi vastaskaldal, hoides vibu ja nooli laskevalmis, kuid kõrge põõsas segas täpset laskmist ja seepärast väljus jahimees varitsuspaigast. Ta tegi seda nii ruttu, et tema nool tabas Hortat veel enne, kui see jõudis jooksu pista. Veel üks nool tungis looma kehasse vasaku abaluu alla.

Raevust sõge Horta pööras ümber ja sööstis rünnakule. Otse läbi tiigi tormas ta Tarzanile kallale. Kui ta lähemale jõudis, oli veel kolm noolt uskumatu täpsuse ja kiirusega tunginud sügavale suure looma rinda. Kihvadele ilmus verist vahtu. Tema väikesed õelad silmad pildusid vihasädemeid, kui ta tahtis tabada seda, kes tekitas talle valu, et veel surma eel vaenlasele kätte maksta.

Vibu kõrvale heitnud, võttis ahvinimene Horta meeletu rünnaku vastu odaga, sest kallaletungi ei saanud enam vältida. Igast küljest piiras teda alusmetsa tihe taimkate.

Tema jalad püsisid kindlalt maas. Tarzan hoidis odaotsa allapoole.

Minut hiljem oli Horta talle juba nii lähedal, et loomal polnud enam võimalik löögist kõrvale põigata ega lööjal vääratada. Metssiga püüdis inimesele kallale karata, kuid viimane hoidis teda endast eemal jõuga, mis oli võrdne Horta omaga. Hortal

oligi juba surm suu ääres. Lõppesid tema lühikesed metsikud rünnakud ja ta varises tiigi kaldaäärsesse madalasse vette. Ahvinimene asetas jala võidetud vaenlase kehale ja tõi kuuldavale oma sugukonna kohutava hüüu.

Laskur tõusis äkki istukile, ärganud raskest unest.

„Kurat võtaks!" hüüdis ta. „Mis see oli?"

Vastust saamata vaatas ta ümber.

„Ehk pani keegi ta nahka?" pomises Danny. „Teda pole. Huvitav, vahest tegi ta minu juurest vehkat? Ei paista sedamoodi olevat, ta pole selline. Kuigi ei või iial teada. Minu semud tüssasid ka mind."

Capietro külas toibus tukkuv vahimees, tema kaaslane oli juba pooleldi jalule tõusnud.

„Mis see oli?" küsis ta.

„Karvane murdis maha ja jooksis minema," vastas teine.

Inimest ja metssiga haistnud panter Sheeta seisatas, siis aga pööras kõrvale ja pistis kergete graatsiliste hüpetega jooksu, hoides nina tuule järgi. Jälle inimese lõhn, nüüd juba teise oma, ja polnud märkigi sellest müristavast kepist, mis tavaliselt saadab valge inimese jälge. Kõhuli roomates lähenes Sheeta pikkamisi Laskur Danny Patrickule.

„Mis teha?" mõtiskles Laskur. „Kurat võtaks, kõht on tühi. Kas oodata teda või hakata minema? Aga kuhu? Ja mida ma sööma hakkan?"

Ta tõusis ja otsustas luid-liikmeid sirutada. Vaevatud lihased olid hellad, kuid Danny tundis, et oli hästi puhanud. Ta silmitses ümbrust, lootes näha Tarzanit, kuid tema asemel nägi mõnesaja jardi kaugusel panter Sheetat. Danny Patrick — riiu-kukk, gangster, bandiit, mõrtsukas — hakkas hirmust värisema. Ta kattus üleni külma higiga ja tundis, kuidas juuksed peas püsti tõusid. Tema esimene mõte oli plehku

pista, kuid Danny õnneks ütlesid jalad üles. Ta oli surmani kohkunud. Laskur ilma relvata oli hoopistükkis teine inimene.

Panter jäi seisma ja silmitses teda. Ettevaatlikkus ja päritud hirm inimese ees sundisid hiiglaslikku kassi viivitama, aga ta oli väga näljane ja tige, sest oli öö läbi asjatult jahti pidanud. Panter möiratas, ta koonu moonutas hirmuäratav grimass ja Danny tundis, kuidas tal jalad nagu niideti alt ära.

Ootamatult hakkas pantri suunas temast veidi kõrgemal liikuma rohi ja Danny järeldas, et kindlasti on seal veel üks loom.

117

Ta langes põlvili ja tegi seda, mida polnud teinud juba palju aastaid — hakkas palvetama.

Siis lõi rohi kahte lehte ja tema ees seisis Tarzan, metssea kere õlal. Silmapilk mõistis ahvinimene toimuvat, tema sõõrmed olid teda selleks juba ammu ette valmistanud. Heitnud õlalt Horta kere, tõi ta kuuldavale ootamatu peletamiskisa, mis ühtviisi vapustas nii Sheetat kui Dannyt. Kass valmistus end kaitsma. Tarzan sööstis rünnakule, tema kõrist pääses valla lorin. Sheeta tegi seda, mida oli kavatsenud teha Laskur: ta keeras ümber ja pistis plehku. Siis tõstis Tarzan Horta kere üles ja astus Danny juurde, kes endiselt põlvitas, jahmunud ja ammulisui.

„Mis sa siin põlvitad?" küsis ahvinimene.

„Püüan saapapaelu kinni panna," seletas Laskur.

‚Ja siin on hommikusöök," ütles Tarzan. ' Ta viskas oma kandami maha.

„Lase hea maitsta."

„Väga isuäratav," ütles Danny. „Võin seda tooreltki süüa."

„Suurepärane!" lausus Tarzan.

Ta võttis istet ja lõikas kintsust kaks tükki.

„Võta," ütles ta teist Dannyle pakkudes.

Tarzan rebis oma tugevate hammastega liha küljest tükke.

„Horta on vintskevõitu," tähendas ta, „kuid see on parim, mida ma võisin aega raiskamata hankida. Miks sa ei söö? Arvasin, et oled hirmus näljane."

„Ma pean oma tüki ära küpsetama," lausus Laskur.

„Aga sa ütlesid, et võid seda toorest peast süüa," tuletas Tarzan talle meelde.

„Jah, ütlesin küll," seletas Laskur, „aga ma pole ilmaski söönud toorest liha."

„Siis tee lõke üles ja küpseta ära," sõnas Tarzan.

„Kuule, kas kuulsid natuke varem üht häält?" küsis Danny lõkke ääres istudes ja liha küpsetades.

„Millega see sarnanes?"

„Ma kuulsin sellega sarnanevat häält ainult üks kord ja taipasin kohe, et sa olid tapnud metssea. Ma kuulsin sedasama sinu kisa nagu tookord, kui sa tapsid lõvi."

„Me asume teele niipea, kui oleme söönud," ütles Tarzan.

Ta lõikas mõne tüki ja andis neist pooled Laskurile.

„Võta need," ütles ta. „Su kõht võib tühjaks minna, enne kui me suudame toitu leida."

118

Siis kaevas ta pehmesse mulda augu ja mattis sinna ülejäänud liha.

«Milleks sa seda teed?" küsis Laskur. „Sa kardad, et hakkab roiskuma ja haisema?"

„Võib-olla tuleme sama teed mööda tagasi," seletas Tarzan. «Seistes muutub Horta liha pehmemaks."

Laskur ei öelnud midagi, endamisi aga otsustas, et ta pole koer, kes liha maha matab ja kui see on mädanenud, siis kraabib jälle välja. Sellest mõttest pidi ta äärepealt öökima hakkama.

Tarzan leidis kiiresti Lafayette Smithi jälje ja läks seda mööda kergelt edasi, ehkki Laskur ei suutnud leida midagi, mis oleks osutanud sellele, et siin oli astunud inimese jalg.

„Ma ei näe midagi," ütles ta.

„Ma märkasin, et..." sõnas Tarzan.

„Mida?" küsis Danny Patrick. >

«Siin on lõvi ta jälje leidnud," ütles ahvinimene.

«Kas sa lollitad mind?" nõudis Danny seletust. «Maas pole näha vähimaidki märke."

«Sinu silmale pole siin midagi," vastas Tarzan, «kuid sul ei pruugi seda teada. Teie, niinimetatud tsiviliseeritud inimesed, olete selle koha pealt pimedad ja kurdid."

Peagi jõudsid nad kaljulõhe juurde ja siin luges Tarzan jälgedest, et sellesse sisenesid mõlemad —*• nii inimene kui lõvi. Lõvi järgnes inimesele, kuid lõhest väljus lõvi üksi.

«Smithi asjad on vist päris räbalad, eks ole?" ütles Laskur, kui Tarzan oli talle kõik selgeks teinud.

«Jah, võib-olla," vastas ahvinimene. „Ma lähen lõhesse ja otsin teda. Sa võid mind oodata või tulla minuga. Sa ei eksi, kui jääd siia."

«Lähme," lausus Danny.

Lõhe oli märksa pikem kui Tarzan kujutlenud oli, kuid sissekäigust veidi kaugemal sai ta teada, et lõvi ei rünnanud Smithi, sest nägi, et Numa oli pööranud tagasi, inimene aga läinud edasi. Mõni ebaühtlane kriimustus kaljulõhe seinal pajatas talle väga täpselt, mis siin oli edasi juhtunud.

«Tema õnn, et ta Numale pihta ei saanud," mõtles Tarzan endamisi.

Lõhe lõpus õnnestus Tarzanil suurivaevu pugeda läbi avause, mis viis Midianimaa orgu. Siin leidis ta kohe jälle Smithi jälje ja läks seda mööda alla järve äärde, kuna Danny vantsis

väsinult lõhe konarlikku põhja mööda talle järele.

Tarzan läks kiiresti, sest jälg oli selgesti nähtav. Jõudnud Chinnereti kaldale, nägi ta siin Smithi jälgi segamini naiste omadega, mille olid jätnud euroopalikud saapad ja punutud sandaalid.

Esimest korda lõunamidiaanlaste orgu nähes otsustas ta vääralt, et Smith oli leidnud sõbralikke inimesi ja viibib praegu väljaspool hädaohtu. Selle peidetud oru salapärasus äratas tema uudishimu ja ta otsustas külla minna, enne kui jätkata Smithi otsinguid. Aeg ei tähendanud talle midagi, sest teda olid kasvatanud metsikud ahvid, kelle jaoks polnud aega olemas. Kuid inimloomuse lahutamatuks omaduseks on uurida ja tundma õppida oma vähetuntud maailma iga tühisematki asja.

Niisiis suundus ta kärmelt kauge küla poole, Danny aga vantsis jalgu järel vedades mööda kaljupragu. Danny oli väsinud.

Ta lootis peatselt näha tagasipöörduvat Tarzanit koos Smit-higa või siis teatega tema surmast, seepärast jäi ta sageli puhkama. Seetõttu siis, kui ta lõhe lõppu jõudis ja läbi ava kummalisse orgu puges, oli Tarzan juba silmist kadunud.

«Kurat võtaks!" hüüdis Danny. «Kes oleks võinud arvata, et see lõhe sellisesse kohta toob. Huvitav, missugust teed läks Tarzan?"

Mõne minuti tegeles Laskur selle mõttega. Ta uuris maad, nagu seda oli teinud Tarzan, pidas väikese närilise jäetud väheseid täpikesi inimese jälgedeks ja läks vale teed.

XVII. Ta on minu oma

Elijah' jässakad heledajuukselised sõdurid piirasid Lafayette Smithi ja tema kaks kaaslannat kähku ümber ning võtsid kinni. Elijah tõstis Smithi püstoli üles ja uuris seda huviga, siis aga pistis kitsenahast kotti, mis rippus tal vööl.

«Tema on minu oma!" ütles Eshbaal Isobelile näidates.

«Mispärast?" küsis Noah' poeg Elijah.

«Ma nägin teda esimesena," vastas Eshbaal.

„Kas sa kuulsid, mis ta ütles?" küsis Isobel leedi Barbaralt.

Inglanna noogutas ükskõikselt pead.

Tema mõistust oli vallanud õud ja pettumus, sest mõnes mõttes

120

võis tulevik olla hullem kui lõunamidiaanlaste maal.

Need olid tugevad algelised sõdurid, mitte aga inimesed, kelle loomulikke kirgi oli nõrgestanud päritav mõistuse ja närvihaigus.

„Ta tahab mirid," ütles Isobel. „Kas ta pole siis ilus?"

Leedi Barbara vaatas tüdrukule peaaegu vihaselt otsa, kuid äkki meenus talle, et Isobel on täiesti kogenematu ega kujuta ette oma saatust, mis võib teda põhjamidiaanlaste maal oodata.

Oma algelise usuhullustuse juures eitasid lõunamidiaanlased isegi kõige ilmselgemaid soo jätkamise järke. See oli täiesti keelatud ja emad tapsid sageli oma vastsündinuid, et varjata patu tagajärgi.

„Vaene väike Isobel," ütles leedi Barbara.

„Mida sa silmas pead, Barbara?" küsis tüdruk. „Kas sa polegi õnnelik, et see ilus mees tahab mind?"

„Kuula, Isobel!" lausus leedi Barbara. „Sa tead, et ma olen su sõber, eks ole?"

„Sa oled mu ainuke sõber!" vastas tüdruk. „Oled ainus, keda ma armastan."

„Siis usu mind, kui ma ütlen sulle, et sa pead ennast tapma, nii nagu teen seda mina, kui meil ei õnnestu nende inimeste käest pääseda."

„Mispärast?" küsis Isobel. „Kas nad pole siis ilusad?"

„ Unusta nende ilu," vastas leedi Barbara, „kuid ära iialgi unusta seda, mis ma sulle ütlesin."

„Nüüd hakkas mul hirm," ütles Isobel.

Jumal tänatud!" hüüdis inglanna.

Põhjamidiaanlased kõndisid vabalt, vähimagi rivimärgita. Nad osutusid äärmiselt jutukateks inimesteks. Nende vaidlused ja kõned olid pikad ning lõputud. Mõnikord vaidlesid nad mõne küsimuse üle nii tuliselt või kuulasid jutustaja pikka ülespuhutud kõnet sellise õhinaga, et unustasid oma vangid, kes sattusid kord nende keskele, kord ette, kord taha.

Näis, et leedi Barbara seda just ootaski.

„On aeg," sosistas ta. „Nad ei vaata."

Ta peatus ja pööras ümber. Nad olid metsas puude vahel, kus võis pelgupaika leida. Ka Smith ja Isobel jäid seisma. Minuti seisid kõik kolm vaikides ja jälgisid hinge kinni hoides enda kinnivõtjate kaugenevaid kogusid.

„Jookseme," sosistas leedi Barbara, Jookseme igaüks ise kanti

121

ja kohtume taas selle kalju jalamil."

Lafayette Smith ei taibanud, mis ärgitas leedi Barbarat panema ette lahku minna.

See tundus talle rumala ja tarbetu otsusena. Aga et ta usaldas leedi Barbara praktilist meelt rohkem kui enda oma, jättis ta kahtlused välja ütlemata, ehkki tunnustas tema plaani osaliselt, et seletada järgnevaid toiminguid.

Inglanna jooksis kagusse, Isobel, alistudes sõbratari käsule, edelasse. Smith vaatas tagasi ja, veendunud, et nende kadumine oli jäänud märkamata, kõhkles viivu, millises suunas joosta. Teda valdas mõte, et hoolimata õnnetutest asjaoludest, mis kõik tema pingutused ära oli nullinud, oli ta ikka veel tütarlaste kaitsja.

Ja siis ta taipas, et kaitsta neid mõlemaid on veelgi raskem, sest nad põgenesid eri suunas.

Aga peagi tegi ta valiku, ehkki see polnud kerge. Isobel oli oma kodukandis. See, et põhjamidiaanlased ta vangi võtsid, teda eriti ei kurvastanud. Ta teadis, et nende hulgas tal halvemaks ei lähe.

Leedi Barbara kuulus aga teise maailma ja Smith oli kuulnud tema sõnu, et eelistab surma nende metslaste seas elamisele. Järelikult oli tema kohus minna ja kaitsta leedi Barbarat.

Niisiis laskis ta Isobelil minna kalju juurde üksi, ise aga järgnes inglannale Chinnereti järve suunas.

Leedi Barbara Collis jooksis seni, kuni jõud üles ütles. Mõni minut tundus talle, et kuuleb selgesti enda taga jalgademüdi-• nat. Ahastusest meeletuna haaras ta taskust noa ja tegi selle jooksu pealt lahti.

«Huvitav," mõtles ta, „kas ma suudan end selle mannetu relvaga tappa?"

Ta oli veendunud, et võib enda tagaajajale anda surmahoobi või siis lüüa ta rivist välja. Mõte enesetapust kutsus temas esile protesti. Ta pidi end kaitsma. Väike nuga pihku surutud, oli ta lõksu aetud ehtne ematiiger.

Aga kui ta nägi enda poole jooksmas Lafayette Smithi, muutus ta äkki nõrgaks ja varises maha, siis aga ajas end istukile ja toetas selja vastu puutüve. Raskelt hingeldades astus Lafayette Smith ligi ja istus ta kõrvale. Kumbki ei lausunud sõnagi.

Esimesena sai kõnevõime tagasi leedi Barbara.

„Ma ju ütlesin, et me peame jooksma igaüks ise kanti," tuletas

ta mehele meelde.

„Ma ei saanud teid üksi jätta," vastas mees.

„Aga kuidas siis Isobel? Te jätsite ta üksi?"

„Ma ei saanud ju mõlemale järele joosta," vaidles mees talle vastu. „Ma tean, et Isobel on oma kodus. Teile tähendab põgenemine tunduvalt rohkem kui temale."

Neiu vangutas pead.

„Vangipõlv tähendab meile mõlemale ühte ja sedasama," ütles ta. „Kuid meist kahest oleksin ma enda eest suutnud hoolitseda paremini kui Isobel. Ta ei mõista, mis on talle ohtlik."

„Ja ikkagi on see teile palju tähtsam," ei andnud Smith järele. „Teil on omakseid ja sõpru, kes teile mõtlevad ja teie pärast muretsevad. Aga väikesel Isobelil on kõigest üks sõbratar — teie. Ka mina võin pidada end tema sõbraks ja seda ma tahaksingi."

„ Kujutlen, et meie kolm, nii läbi ja lõhki erisugused, oleme maailmas kõige ühtsem sõpruskond," vastas neiu ja naeratas vaevaliselt.

„Üksildaste sõprade liit," pakkus Smith. „Võib-olla tuleks meil praegu korraldada juhtide istung ja otsustada, mida hakkame edasi tegema, et kaitsta liikmete huve? Mis teie arvate? Ma teen ettepaneku edasi minna."

„Ma toetan teie ettepanekut."

Nende sõnadega tõusis neiu püsti.

„Te olete ju kohutavalt väsinud, eks ole?" küsis mees. „Kuid ma arvan, et ainus, mida me praegu tegema peame, on minna põhjamidiaanlaste maast võimalikult kaugele. Kahtlemata püüavad nad meid uuesti kinni võtta, niipea kui meie kadumist märkavad."

„Kui me ainult suudaksime leida koha, kus end pimedani varjata," lausus neiu. „Seejärel tuleksime öö katte all kaljude juurde tagasi ning otsiksime Isobeli ja seda kohta, kust me kavatsesime kraatrist üles ronida."

„See mets on nii hõre, et siin on võimatu leida vähimatki varjupaika. Peame otsima teist."

„Ehk leiame selle järve äärest," ütles leedi Barbara. „Peame nii kiiresti kui võimalik sinna minema."

Vaikides käisid nad maha küllaltki pika tee, kumbki süvenenud omaenda mõtetesse. Et neid ei jälitatud, siis tõstis see pisut nende meeleolu.

123

„Teate," sõnas mees äkki, „ma mõtlen ikka ja jälle, et lõppude lõpuks pääseme me siiski õnnelikult sellest olukorrast."

„Mis õudus see küll oli! Võimatu on kujutleda, et see kõik on juhtunud minuga. Ma ei suuda unustada Dzobaabi."

Esimest korda mainisid nad lõunapoolses külas aset leidnud tragöödiat.

„Te ei tohi sellest mõelda," sõnas Smith. „Tegite ainult, mis sellises olukorras võimalik oli. Kui te poleks seda teinud, oleks teid ja Isobeli uuesti vangi võetud ning te teate juba, mis see oleks tähendanud."

„Kuid ma tapsin inimese," lausus leedi Barbara.

Tema häälest kostis hirmu.

„Ka mina tapsin ühe inimese," tuletas Smith talle meelde. „Kuid ma ei kahetse seda, kuigi pole varem iialgi kedagi tapnud. Kui ma ei tulistaks nii kohutavalt halvasti, oleksin täna tapnud veel ühe või vahest koguni mitu inimest. Kahju, et ma seda ei suutnud. Seda oleks pidanud tegema. Kui kentsakalt on maailm korraldatud," jätkas ta pärast minutilist vaikust. „Olen end alati pidanud haritud inimeseks ja alati arvanud, et suudan muganduda elu kõigi keerdkäikudega. See olekski niiviisi olnud, kui ma oleksin elanud üliõpilaslinnakese rahulikus keskkonnas. Ent kui ma sealt lahkunud olin, tundusin endale päris abituna. Ma olin haletsenud neid noorukeid, kes raiskasid aega laskmisele ja jahipidamisele. Mehed, kes kiitlesid oma täpse laskmisega, tekitasid minus üksnes põlgust, nüüd aga annaksin ma kahekümne nelja tunniga kogu oma hariduse koos teiste väärtustega oskuse eest tulistada."

„Et olla tõeliselt haritud inimene, peab palju teadma," ütles neiu. „Kuid ma kardan, et määratledes inimese kultuuritaset, hindate täpse laskmise tähtsust üle."

„Aga söögitegemine?" lisas Smith. „Inimene, kes ei oska süüa teha, on samuti viletsa haridusega. Kunagi valmistusin saama arvestatavaks geoloogias, aga seda, mida ma sellest ainest tean, pole kuigi palju ja pealegi ei päästa see mind siin ulukeist kubiseval maamunal näljast, sest ma ei oska püssi lasta ega ka süüa teha."

Leedi Barbara puhkes naerma.

„Ärge tehke sääsest elevanti," hüüdis ta. „Te võite olla halb laskur, oletame nii. Võib-olla ei oska te ka süüa teha, kuid teil

124

on üks omadus, mis korvab arvukad puudused: te olete vapper inimene!"

Nüüd oli Lafayette Smithi kord naerma pahvatada.

„ Tahaksin väga, et te nii arvaksite, kas või sellepärast, et praegu on see teile väga tähtis, kuid see pole tõsi. Mul oli eelmisel ööl külas hirm nahas ja kui täna need poisid meie juurde tulid, ka siis läksin ma ähmi täis, tõsijutt."

„Te üksnes kinnitate veel kord minu järeldust."
„Ma ei mõista."
„ Kultuursed ja intelligentsed inimesed on valmis hindama ning mõistma kriitilise olukorra ohtlikkust sagedamini kui nõmedad, kujutlusvõimeta inimesed. Kui selline inimene ei löö kohusetundest hädaohu ees taganema, nagu talitasite möödunud ööl teie, siis annab see tunnistust suuremast vaprusest, kui seda on nõmedal inimesel, kellel on küll rohkem ihurammu, kuid vähem mõistust kujutada endale ette äraarvamata asjaolusid, mis tema tegevusetuse tagajärjel tekkida võivad."
„Olge ettevaatlik!" hoiatas teda mees. „Kui sunnite mind seda kõike uskuma, muutun ma talumatuks egoistiks. Palun, ärge püüdke mind veenda, et minu oskamatus süüa teha on vooruse tunnus!"
„Oi! Kuulake! Mis see on?"
Neiu peatus ja pöördus sinnapoole, kust nad tulnud olid.
„Nad leidsid meid üles!" ütles Lafayette Smith. „Minge edasi nii kiiresti, kui saate, ma püüan neid kinni pidada."
„Ei," vastas neiu. „Sellest pole kasu. Jään teiega, mis iganes ei juhtuks."
„Noh, palun!" anus mees. «Milleks ma jään neid ootama, kui te ei kasuta võimalust lahkuda?"
„Sellest ei tule nagunii midagi head," lausus leedi Barbara. „Nad võtavad mu kinni pisut hiljem ja teie eneseohverdamisest pole mingit kasu. Me võime neile järele anda, lootes, et suudame neid veenda meid hiljem vabaks laskma või otsida võimalust põgeneda pärast pimeduse saabumist."
„Teil on parem põgeneda," ütles Smith, „sest mina kavatsen võidelda. Ma ei taha teid neile võitluseta loovutada. Kui te praegu lahkute, saan ma ehk teha seda hiljem. Me võime kohtuda kalju jalamil, aga kui te leiate väljapääsu, siis ärge mind oodake. Nüüd aga tehke, nagu ma ütlesin."
Tema toon oli järeleandmatu, käskiv.
125
Neiu kuuletus ja jätkas teed Chinnereti poole, kuid jäi äkitselt seisma ja pööras ümber.
Smithile ligines kolm meest. Äkki võttis üks neist hoogu ja viskas meest nuiaga, seejärel sööstsid kõik kolmekesi talle kallale. Nui kukkus ameeriklase jalge ette, Barbara nägi, kuidas Smith kummardus ja nuia pihku haaras. Kolme kutse peale tuli metsast veel salk midiaanlasi. Üks neist, kes ameeriklast oli visanud, tormas Smithi juurde. Too virutas talle nuiaga pähe. Mi-diaanlane kukkus maha nagu tapetud härg. Järgmisel hetkel viskus Smith nuia keerutades kahele teisele vastu.
Tema rünnak oli nii ootamatu, et nad seisatasid ja pistsid siis plagama. Üks meestest komistas ja leedi Barbara kuulis puruneva kolju raksatust.
Kuid siis jõudis kohale abivägi, kes piiras ainukese vaenlase sisse ja sööstis talle kallale. Leedi Barbara ei saanud jätta üksinda inimest, kes oli nii vapralt, ehkki lootusetult püüdnud teda kaitsta.
Kui põhjamidiaanlased Smithi relvituks tegid ja ta kinni võtsid, nägid nad, et neiu seisab nende lühikese kähmluse paigas.
„Ma ei võinud ära joosta ja teid maha jätta," seletas leedi Barbara mehele, kui neid mõlemaid külla viidi. „ Arvasin, et nad kavatsevad teid tappa, ega suutnud seda välja kannatada. See oli kohutav, kuid ma ei saanud teid maha jätta."
Mingi hetke vaatas mees talle otsa.
Jah," vastas ta, „sa ei võinud nii teha."

XVIII. Noormees ja neiu

Danny Laskur oli väsinud ja hingepõhjani nördinud. Ta oli juba mitu tundi kõmpinud, kujuüedes, et läheb jälge mööda, kuid ei silmanud ikka veel oma kaaslast. Ta oli janusse suremas ja seepärast heitis tihti pilke järve poole.

„Saatananahk," pomises ta. „Ma ei kavatse rohkem selle poisi järel komberdada, enne kui pole janu kustutanud. Suus on tunne, nagu oleksin terve nädal vatti söönud."

Ta pööras kaljudest eemale ja hakkas minema järve poole, mille kutsuvad veed keskpäevapäikeses sillerdasid. Kuid looduse ilu ei huvitanud Laskurit, kes mõtles ainult võimalusele janu kustutada.

126

Tee kulges üle välja, mida katsid kraatri nõlvadelt allavari-senud rahnud.

Ta pidi väikeste kivide vahel endale teed otsima ja vahtis peaaegu kogu aeg jalge ette. Aeg-ajalt pidi ta ümber suurte rahnude minema, millest paljud kõrgusid tal üle pea.

Ta needis kogu Aafrikat ja eriti seda paikkonda, kui tuli ebatavaliselt suure kaljurahnu ümbert ringi minna.

Ootamatult jäi ta seisma ja ajas imestusest silmad pärani.

„Kurat võtaks!" hüüatas ta. „On see alles tots!"

Talle tuli vastu kuldjuukseline neiu, ümber vaid väike tükk jämedakoelist riiet. Samas nägi teda ka tüdruk ja jäi seisma.

„Oo!" hüüatas Isobel õnnelikult naeratades.

„Kes sa oled?"

Kuid tüdruk rääkis midiani keelt ja Danny ei saanud temas aru.

„Kurat võtaks!" ütles Laskur. „Ma teadsin, et pidin millegipärast Aafrikasse sõitma, ja palun väga, teie oletegi siin. Kuule, beebi, sa oled täitsa tots. Võin öelda kõigile, et oled maru tots, imekena!"

„ Aitäh!" sõnas Isobel inglise keeles. „Mul on hea meel, et ma meeldin teile."

„Kurat võtaks," pomises Danny, „sa räägid nagu inglanna. Kust sa pärit oled?"

„Midianist," vastas Isobel.

„Ma pole sellisest maast iialgi kuulnud. Mis sa siin teed? Ja kus on teised?"

„ Ootan leedi Barbarat," vastas tüdruk. Ja lisas siis: Ja Smithi."

„Smithi? Missugust Smithi?" päris noormees.

„Oo, ta on nii ilus," lausus Isobel usaldavalt.

«Tähendab, see pole see Smith, keda mina otsin," sõnas Laskur. „Aga mis ta siin teeb ja kes see leedi Barbara on?"

„Abrahami poeg Abraham oleks tapnud leedi Barbara ja minu, kui Smith poleks tulnud ja meid päästnud. Ta on väga julge!"

„Noh, nüüd ma tean täpselt, et see pole see Smith," ütles Danny. „ Ehkki ma ei või öelda, et tal iseloomu poleks. Ent olen kindel, et ta ei tea, kuidas kedagi päästa, sest ta on ju geoloog."

„Mis su nimi on?" küsis Isobel Laskurilt.

127

„Kutsu mind Dannyks, pisike."

„Minu nimi pole Pisike," seletas tüdruk õrnalt, „vaid Isobel." „Isobel? Kurat võtaks, on see alles nimi. Sind peaks kutsutama Gwendolyniks."

„Ma olen Isobel," kinnitas talle tüdruk. „Ma tean kindlalt,

kes sina oled."

„Ütle mulle, pisike, kes ma olen? Võib-olla president Hoo-ver, kas pole?"

„Ma ei tunne sellist," ütles Isobel. „Sa oled Laskur." „Mida sa tead Laskurist, pisike?"
„Minu nimi pole Pisike, vaid Isobel," parandas teda neiu. „Hea küll, Is," andis Danny järele. „Kuid ütle mulle, kes rääkis sulle Laskurist?"
„Minu nimi pole Is, vaid..."
„Oh jaa, pisike Isobel. Sain aru. Kuidas jääb siis Laskuriga?"
„Misasja?"
„Ma just praegu küsisin sinult."
„Kuid ma ei saa sinu keelest aru," seletas Isobel. „See kõlab inglise keele moodi, aga see pole see inglise keel, mida leedi Barbara mulle õpetas."
„See polegi inglise keel," kinnitas Danny tüdrukule tõsiselt. „Nii räägitakse Ühendriikides."
„See on kangesti inglise keele moodi, eks ole?"
„Õige," lausus Laskur. „Ainus vahe on selles, et meie saame inglastest aru, kuid nemad meist alati mitte. Mulle tundub, et nad on lihtsalt kurdid."
„Oo ei, nad pole kurdid," kinnitas talle Isobel. „Leedi Barbara on inglanna ja ta võib rääkida samuti nagu sina."
„Aga sa ütle mulle siiski, kes puhus sulle Laskurist?"
„Räägi inglise keeles, palun," lausus Isobel.
„ Kurat võtaks, mis võib lihtsam olla! Ma küsin, kes sulle rääkis Laskurist ja mida nad sulle rääkisid?"
Danny kannatus oli katkemas.
„Temast rääkis meile Smith. Ta ütles, et Laskur on tema sõber. Kui ma sind nägin, siis arvasin, et sina oledki Smithi sõber, kes teda otsib."
„Mida sa temast tead?" hüüdis Danny.
„Ma just praegu rääkisin sulle temast kõik, mida tean," seletas tüdruk. „Aga võib-olla sa ei saanud minust aru. Küllap sa kuuled halvasti."
128
„Kas sa heidad minu üle nalja, pisike?"
„Minu nimi pole Pisike."
„Noh, hea küll. Ma tean su nime."
„Miks sa siis mind teisiti kutsud? Kas mu nimi ei meeldi sulle?"
„ Meeldib küll, pisike, see tähendab — Isobel. See on lihtsalt maru nimi. Ent ütle mulle, kus on vana Smith? Minu Sniithikene."
„Ma ei tunne seesugust inimest."
„Kuid alles sa kinnitasid just vastupidist."
„Oo, saan aru!" hüüatas Isobel. „Smithikene on Smith ameerika keeles. Kuid Smith pole vana, ta on noor."
„Noh, ja kus ta siis on?" päris Danny tüdrukule järele andes.
„Meid võtsid vangi ilusad mehed Põhja-Midianist," seletas Isobel. „Kuid meil õnnestus põgeneda. Me jooksime igaüks ise suunda, kuid peame õhtul kokku saama siit lõuna pool kaljude juures."
„Ilusad mehed?" päris Laskur. „Kas ta tõesti laskis sul mingisuguse elfide jõugu lõksu sattuda?" „Ma ei saa aru," ütles Isobel.
Ja ei saa saamagi," kinnitas Danny. „Aga kuule, pisike..." „Minu nimi..."
„Ah, mul läheb kogu aeg meelest ära, kuid sa tead, mida ma silmas pean. Teeme nii, et sina ja mina jääme seniks kokku, kuni leiame Smithikese. Mis sa selle peale kostad?"
„See oleks suurepärane," kinnitas tüdruk.
„Kuule, kutsu mind Dannyks, pi... Isobel."

Jah, Danny."
„Kurat võtaks, ma ei teadnudki, et Danny on nii maru nimi, enne kui kuulsin, kuidas sina seda hääldad. Aga mis siis, kui me põrutame järve äärde jooma? Mul on selline janu, et paras oleks keel vesti peale ajada. Siis aga tuleme siia tagasi ja otsime Smithi-vana."
„See on imetore," nõustus Isobel. „Mul on ka kange janu." Ta ohkas.
„Sa isegi ei tea, Danny, kui õnelik ma olen." --«Mispärast?" küsis noormees. «Seepärast, et sina oled minuga." „Kurat võtaks, Isobel, nii kähku."
„Ma ei saa aru, mida sa silmas pead," vastas neiu süütult.
129
„Ütle, mispärast oled sa nii õnnelik, et minuga oled?"
„See on sellepärast, et tunnen end turvaliselt. Smith rääkis, et ta tunneb end alati turvaliselt, kui sa temaga oled."
„Ah siis selles on asi. Sa tahad, et ma sind kaitseksin, eks ole? Ja ma ise ei meeldi sulle üldse?"
„Oo, muidugi meeldid sa mulle, Danny," hüüdis neiu. «Arvan, et sa oled väga ilus."
Jah? Ent kuula, õeke, sa oled arvatavasti vahva jõmpsikas. Ma ei tea, võib-olla ka mitte. Aga ära niimoodi räägi! Ma ju tean, kuidas mu sihverplaat välja näeb. Ma pole nii ilus, nagu sa arvad."
Isobel, kes tabas vaid Danny üksikuid mõtteid, ei vastanud midagi ja nad läksid mõnda aega vaikides järve poole.
Mets oli neist vasakut kätt veidi kaugemal ja neil polnud aimugi, mis seal sünnib. Sealt ei kostnud ainsatki häält, mis oleks neile kuulutanud leedi Barbarat ja Smithi tabanud hädast.
Nad kustutasid järvest janu ja siis ütles Laskur, et kavatseb enne kaljude juurde minekut pisut puhata.
«Huvitav," lausus ta, «kui palju võib inimene maha kõmpida? Viimased kaks nädalat polegi ma muud teinud, kui kõm-pinud sinna ja tagasi."
«Kui palju?" küsis Isobel.
Noormees ei vastanud ja tüdruk märkas tema muutunud hingamisest, et ta magab.
Isobel istus Danny kõrval, silmitses teda ainiti ja aeg-ajalt pääses ta huulilt sügav ohe. Ta võrdles noorukit Abrahami poja Abrahami, Smithi ja ilusate inimestega Põhja-Midianist ning võrdlus tuli alati Danny kasuks.
Kuum päike heitis tulipalavaid kiiri otse talle, sest varju ei olnud. Väsimus ja kuumus rammestasid neiut. Ta heitis Laskuri kõrvale, sirutas end õndsalikult välja ja jäi samuti magama.
Laskur ei maganud kuigi kaua. Ärganud, ajas ta end küünarnukile ja vaatas ümber. Tema pilk langes tüdrukule ja jäi sinna mõneks ajaks pidama, märgates noore painduva keha kauneid piirjooni, lopsakaid kuldseid juukseid ja võluvat nägu.
«Jah, ta on tõeline kaunitar," mõtles Danny endamisi. «Olen elu jooksul näinud palju tüdrukuid, kuid midagi sellist veel mitte. Huvitav, kus asub Midiani linn, kust ta pärit on? Kui seal on kõik niisugused nagu tema, siis peaks see linn mulle küll sobima."
130
Isobel liigutas end. Danny astus ta juurde ja puudutas teda õlast.
„Meil on aeg pihta hakata, kui tahame Smithi-vana ja seda daami üles leida," ütles noormees. Isobel tõusis istukile ja vaatas ringi.
„Oh!" hüüatas ta. „ Kuidas sa mind ehmatasid! Arvasin, et tuleb keegi võõras."
„Mispärast? Nägid sa und?"

„Ei. Kuid sa ütlesid, et peame kellelegi pihta saama." ‚Jälle ei saanud sa minust aru. Ma tahtsin ütelda, et peame leidma tee kaljude juurde."

Isobel paistis olevat kimbatuses.

„ Tähendab, kaljude juurde minekuks, nagu sa räägid, peame kokku saama Smithi-vana ja daam leedi Barbaraga? Noh, nüüd on mulle kõik arusaadav," ütles ta. „Hea küll, lähme siis."

Aga kui nad sinna jõudsid, polnud seal Smithist ja leedi Bar-barast vähimatki märki.

Isobel pani ette minna lõunasse selles suunas, kustkaudu tema ja inglanna olid lootnud välisilma pääseda.

„Kuidas sa orgu sattusid, Danny?" küsis tüdruk.

„ Ronisin läbi suure mäelõhangu," vastas noormees.

„See peab olema sama koht, kustkaudu Smith siia tuli," ütles neiu. „Kas sa suudad seda uuesti üles leida?"

„ Muidugi."

Oli alles keskpäev, kui ta Isobeli kaljulõhe juurde tõi.

Kuid siingi ei näinud nad kedagi ja jäid kimpu, mõeldes, mida oleks parem ette võtta.

„Vahest aurasid nad juba ära, kuni me siia tulime?" oletas Danny.

„Ma ei mõista, mida sa räägid," ütles Isobel, „aga ma arvan, et võib-olla leidsid nad augu, kui me magasime, ja väljusid orust."

„Noh, kas ma ei öelnud siis sedasama?" küsis Danny. „See kõlas teisiti."

„Kuule, miks sa minu ees nina püsti ajad?" „Ajan nina püsti?"

Ja mis kasu sellest on?" urises Laskur halvakspanevalt. «Ronime parem sellest prügiaugust välja ning otsime Smithi-vana ja seda seelikut teiselt poolt. Mis sa selle kohta arvad?"

„Aga äkki pole nad veel ära läinud?"

„Noh, siis tuleme siia tagasi. Kuid olen kindel, et nad on juba seal. Vaata, kas näed seda jälge?"

Ta osutas ühele omaenese jäljele, mille ta oli jätnud juba varahommikul ja mis viis orgu.

„ Arvan, et hakkan seda jagama. Õige varsti pole Tarzanil enam minu ees eeliseid."

„Tahaksin näha, mis seal teisel pool kaljusid on," ütles tüdruk. „Olen alati tahtnud sinna sattuda."

„Seal pole midagi erilist," kinnitas talle Danny. „Pisut rohkem loodust. Pole isegi putkat soojade viineritega või kas või baari."

„Aga mis see on?"

„Noh, see, kus võib keha kinnitada."

„Mismoodi keha kinnitada?"

„Kurat võtaks, pisike, sa arvad, et ma olen professor? Ma pole iialgi kohanud inimest, kes võiks sellisel hulgal küsimusi esitada."

„Minu nimi..."

„Ma tean küll su nime. Nüüd aga ronime sealt august läbi. Mina lähen ees, sina tuled mulle kohe järele."

Tee mööda kaljulõhe konarlikku põhja ajas Laskuril harja punaseks, kuid Isobel oli üksainus rõõm ja ootus. Kogu oma elu oli ta unistanud näha imetabast maailma teisel pool kaljusid.

Tema küla rahvas rääkis, et seal on lauskmaa, täis pattu, ketserlust ja kurjust, ja kui keegi seal liiga kaugele läheb, kukub ta kindla peale üle ääre alla ning põleb lõõmavas põrgutules. Kuid Isobeli vaevasid kahtlused. Tema eelistas maalida teistsugust pilti:

maad, mis on täis lilli ja puid, vulisevat vett, kus ilusad inimesed naeravad ja laulavad pikkadel päikesepaistelistel päevadel. Peagi saab ta seda näha oma ihusilmaga. Ja eelseisev väljavaade erutas teda veelgi rohkem. Lõpuks jõudsid nad kaljulõhe lõppu ja vaatasid künka jalamil laiuvat metsa.

Isobel lõi vaimustusest käed kokku.

„Oo, Danny!" hüüdis ta. „Kui ilus!"

„Mis on ilus?" küsis Laskur.

„Kõik. Kas siis pole, Danny?"

„Ainus, mis siin ilus on, oled sina, pi..., Isobel," ütles Danny. Tüdruk pööras ümber ja vaatas suurte siniste silmadega talle otsa.

„Sa arvad, et ma olen ilus, Danny?"

„ Muidugi!"

„Väga ilus?"

«Ilusamat polegi!" vastas noormees. „Aga mispärast sa küsid?"

«Leedi Barbara ütles mulle sedasama."

Laskur mõtles mõne silmapilgu.

«Arvan, et tal on tuline õigus."

«Sulle meeldib mind pisikeseks hüüda, eks ju?"

«Jah, see tundub sõbralikum olevat," seletas noormees. «Ja kergem on meelde jätta."

«Hästi, sa võid mind pisikeseks kutsuda, kuid ära unusta, et mu nimi on Isobel."

«Tehtud," ütles Danny. «Siis ma ei hakkagi pead murdma, vaid kutsun sind pisikeseks, õeke."

Tüdruk naeris.

„Sa oled naljakas, Danny. Sulle meeldib kõike tagurpidi rääkida. Mis õde ma sulle olen?"

„Ja mul on selle üle väga hea meel, pisike." «Mispärast? Kas ma ei meeldi sulle?" Danny puhkes naerma.

„Ma pole eales näinud seesugust nagu sina," lausus ta. „Sa sunnid mind alati nagu kord ja kohus mõtlema, kuid" lisas ta tõsisemalt kui harilikult, «ühe küsimuse juures pole mul vaja mõelda, olen selle juba ammu ära lahendanud — sa oled hea tüdruk."

„Ma ei mõista, millest sa räägid," ütles Isobel.

«Jah, tõepoolest, sa ei võigi seda teada," vastas Danny. «Istume parem ja puhkame jalgu. Olen väsinud."

„Mu kõht on kole tühi," lausus Isobel.

„Ma pole iialgi näinud naist, kes poleks olnud näljane. Ja miks pidid sa sellest juttu tegema? Mu kõht on nii tühi, et võiksin rohtu süüa."

«Smith tappis kitsetalle ja me sõime osa sellest ära," ütles Isobel. «Ülejäänu keeras ta naha sisse ja kaotas arvatavasti ära, kui põhjamidiaanlased meile kallale tungisid. Kahju..."

«Oota!" ütles Danny. «Milline loll ma olen!"

Ta torkas käe kuue taskusse ja tõmbas välja mõne tüki toorest liha.

«Vedasin neid terve päev kaasas ja unustasin päris ära, ise aga olen nälga suremas."

«Mis see on?" küsis Isobel.

„See on siga," ütles Danny.

Ta hakkas lõkke jaoks kuiva rohtu ja oksi otsima.

„Ma tean, kus on ülejäänud tükid. Arvasin, et ei suuda neid süüa, nüüd aga saan aru, et suudan küll, isegi kui mul tuleks ussidega nende pärast lahingut lüüa."

Isobel aitas tal korjata mäenõlval kasvava puu kuivi oksi. Lõpuks olid nad kogunud neid piisavalt ja hakkasid tule kohal metssealiha tükke küpsetama. Nad olid toiduvalmistamisest niivõrd haaratud, et ei märganud kolme ratsanikku, kes miili kaugusel mäeharjal ratsuteid pingutasid ja neid silmitsesid.

«Näed sa, me teemegi juba koduseid majapidamistöid, kas pole?" tähendas Laskur.

„Mis?" küsis Isobel.

«Kui noormees ja neiu abielluvad, siis teevad nad ühiselt süüa. Hea, et meil pole vaja nõusid pesta." «Mis tähendab «abielluvad"? küsis Isobel. «Noh, see on..." Danny punastas.

Ta oli paljudele tütarlastele rääkinud paljudest asjadest, rääkinud sellistki, mis võis isegi puujumala punastama panna, kuid siin sattus Danny esimest korda kimbatusse.

„Noh," kordas ta, „see tähendab koos elada."

„Oo," lausus Isobel.

Ta vaikis mõnda aega, jälgides, kuidas sealiha tule kohal säriseb, siis aga tõstis silmad Danny poole.

«Arvan, et koduseid majapidamistöid teha on lõbus."

„Ka mina arvan nii," soostus Danny. «Sinuga..."

Ta hääl oli erutusest pisut kähe, silmad vaatasid Isobeli. Neisse ilmus veider tuli, mida polnud näinud veel ükski tütarlaps.

«Oled naljakas väike tüdruk," ütles ta. „Ma pole iialgi kohanud sellist nagu sina."

Ora otsast, mida ta käes hoidis, vupsas äkki lihatükk maha ja potsatas tulle.

«Kurat võtaks!" karjatas Danny. „Sa vaata ometi!"

Ta õngitses armetu lihatüki tulest ja tuhast välja ning uuris seda igast kandist.

«Jah, ei paista eriti isuäratav olevat, kuid ma ei kavatse seda minema visata. Olgu mis on, kuid ma pistan selle nahka."

„Oi, vaata!" karjatas Isobel. «Siiapoole tuleb mitu inimest ja

kõik on mustad. Milliste veidrate loomade seljas nad istuvad. Oo, Danny, ma kardan!"

Juba tema esimese karjatuse peale pööras Danny ümber ja kargas jalule. Ainus pilk ütles talle, et võõrad ei olnudki võõrad.

„Putku, pisike!" hüüdis ta. „Roni uuesti lõhesse ja jookse orgu. Nad ei saa hobustega sind taga ajada."

Kolm bandiiti olid juba üsna lähedal. Nähes, et nad on avastatud, kihutasid bandiidid tuhatnelja edasi, Isobel aga seisis ikka veel väikese lõkke juures, ehmunud ja silmad pärani.

Ta ei saanud aru kummalisest erikeelest, mida Laskur kasutas inglise keele asemel. Inglise kõnekäänud, mida oli talle õpetanud leedi Barbara, ei sisaldanud kõiki neid sõnu. Aga isegi siis, kui ta oleks aru saanud, poleks see midagi muutnud, sest Isobel polnud seda sorti, kes ohtude ees araks lööb ja plagama pistab, jättes sõbra hätta.

Laskur vaatas tagasi ja nägi, et Isobel oli ikka veel seal.

Jumala pärast, põgene!" hüüdis ta. „Ma tunnen neid! Need on bandiidid!"

Bandiidid olid juba tema lähedal. Et säästa padruneid, mida oli raske hankida, proovisid nad teda püssidega jalust maha lüüa. Danny põikas esimese ratsaniku löögi eest kõrvale, aga kui see ratsuteid pingutas ja hobune tagajalgadele tõusis, ajas Laskur end sirgu ja tiris ratsaniku hobuse seljast maha.

Teise bandiidi hobune komistas kahe inimese otsa ja prantsatas maha, ratsanik ise kukkus sadulast välja.

Laskur kahmas pika püssi, mis oli sadulast maha kistud ja tema jalge ees ukerdaval ratsanikul käest kukkunud. Silmad pärani, jälgis Isobel teda vaimustuse ja imetlusega.

Ta nägi, kuidas Danny vibutas püssi nagu malakat ja lõi sellega kolmandat ratsanikku, siis aga nägi, kuidas esimene haaras tal jalgade ümbert kinni, teine hüppas talle selga ja kolmas virutas pähe. Danny kukkus maha. Hirmsast pea-haavast hakkas voolama verd.

Isobel jooksis Danny juurde. Bandiidid kahmasid ta kinni ja heitsid eesmise hobuse selga. Seejärel kihutasid nad oma vangiga tuhatnelja minema, jätnud Danny Patrick-Laskuri elutult omaenda vereloiku lebama.

135

XIX. Elijah' külas

Kui Tarzan Abrahami poja Abrahami külale lähenes, märkas vaht teda otsekohe ja hoiatas oma inimesi. Seepärast siis, kui ahvinimene külla astus, olid kõik onnid tühjad. Inimesed pugesid kaljukoopasse peitu.

Kõige ohutumast koopast kutsus Abrahami poeg Abraham oma rahvast peatama kummalise olendi edasiliikumist, kelle poolalasti olek ja veider sõjariist temas ärevust tekitasid. Ja kui Tarzan kalju jalamile jõudis, veeresid külaelanikud valju kisaga järsust mäenõlvast alla, et teda hävitada.

Džunglivalitseja silmitses kisendavaid olendeid. Tema nägu ei peegeldanud vähimaidki tundeid. Tema hinge täitis vaid põlgus inimeste vastu, kelle näost ta luges hirmu ja argust. Tarzani siiatulekust polnud kasu, sest ta teadis juba, et Smith oli sellest külast lahkunud. Teda ei suutnud siin kinni pidada ei need inimesed ega nende kultuur. Tarzan pööras ümber ja suundus Chinnereti järve poole, kus ta oli leidnud Smithi, leedi Barbara ja Isobeli jäljed.

Ta läks aeglaselt, jäi siis järve äärde janu kustutama ja metssealiha sööma, seejärel heitis puhkama nagu metsloom, kel on kõht täis ja kes ei kiirusta enam kuhugi.

Külas, kust ta lahkunud oli, kiitis Abrahami poeg Abraham Jehoovat metslasest pääsemise eest, pidades seda suuresti enda teeneks.

Aga mis oli juhtunud leedi Barbara ja Lafayette Smithiga?

Neil polnud enam teist võimalust põgeneda, sest nad toimetati põhjapoolsesse Noah' poja Elijah' külla nüüd juba tugevdatud valve all. Neiu oli äärmiselt rusutud ja Smith otsustas teda julgustada, aga ei teadnud isegi, kuidas seda teha.

„Ma ei usu, et nad kavatsevad meile halba teha," ütles ta. „Me ei teinud ju midagi paha peale selle, et ma tapsin kitsetalle, ja sedagi ainult seepärast, et olime nälga suremas. Võin neile maksta mis tahes hinna, mida nad küsivad. Nad saavad selle eest hüvituse ja neil pole rahulolematuseks vähimatki põhjust."

«Millega te neile maksate?" küsis leedi Barbara.

„Mul on raha," vastas Smith.

„Mis kasu nad sellest saavad?"

„Kuidas mis kasu? Nad võivad osta teise kitse, kui tahavad," vastas Smith.

136

„ Nendel inimestel pole rahast õrna aimugi," ütles neiu. „Nad ei vaja seda."

„Arvan, et teil on õigus," möönis mees. „Ma ei mõelnud sellele. Sel juhul võin neile anda oma püstoli." „Te juba andsite."

„Kuid see on i unu oma!" hüüdis Smith. „Nad peavad selle mulle tagastama." Neiu vangutas pead.

„Teil pole tegem t tsiviliseeritud inimestega, kes elavad tsivilisatsiooni seadu te ja tavade järgi ning kannavad vastutust kohtuorganite ees, kes meie tsivilisatsiooni kaitsevad."

„Me põgeneme veel kord," tihkas Smith öelda.

Jah, ma usun, et see on meie ainuke lootus."

Põhjamidiaanlaste küla, kuhu nad jõudsid, oli uhkem kui Midianimaa lõunaosa elanikel.

Rohmakate viimistlemata hüttidc kõrval tuli ette kivimaju ning küla paistis korralikum ning meeldivam. Mõnisada elanikku tuli salka vastu võtma niipea, kui neid märgati ja nähti vange, kel polnud lõunamidiaanlastele iseloomulikke taandarengu ja haiguse tunnusmärke. Näis, et põhjamidiaanlased olid suurepärase tervisega, tundusid arukatena ja olid kehalise arengu poolest oivaline rass. Paljud olid ilusad.

Kõigil olid kullakarva juuksed ja sinised silmad. Tundus võimatuna, et nad põlvnesid Abrahami poja Abrahami ja tema mandunud inimestega ühest sugupuust, aga nii see ometi oli.

Naised ja lapsed tõuklesid ning nügisid üksteist ja mehi, püüdes vangidele lähemale pääseda. Nad vadistasid ja naersid vahetpidamata. Vangide rõivad panid neid suuresti imestama ja lõbu tundma.

Nende keel oli peaaegu seesama mis lõunamidiaanlastelgi ja leedi Barbara mõistis neid ilma vaevata. Nende jutukatkeist taipas ta, et tema halvimad kartused võivad täide minna. Rahvasumm siiski neile halba ei teinud. Tõenäoliselt polnud need inimesed iseenesest julmad, kuigi nende usk ja kombed nägid ette pihkusattunud vaenlaste julma kohtlemist.

Külla jõudnud, lahutati leedi Barbara ja Smith teineteisest. Neiu viidi ühte hütti noore naise järelevalve alla, Smith saadeti mõnest inimesest koosneva vahisalga saatel teise onni.

Leedi Barbara järele valvav naine oli ilus, sarnanes Isobeliga ja oli niisama lobisemishimuline nagu neid vangivõtnud

137

mehedki. Ta suhtus oma hoolealusesse heatahtlikult.

„Lõunamidiaanlaste naise kohta näed sa välja väga kentsakas," tähendas ta. „ Meesterahvas pole aga üldse neist kellegi moodi ja ma pole iialgi näinud ka seesuguseid kehakatteid nagu teil."

„Me pole midiaanlased," ütles leedi Barbara.

„Aga see on võimatu!" hüüdis noor naine. „Midianimaal elavad ainult midiaanlased. Siia tulla või siit ära minna ei saa. Tõsi küll, mõni räägib, et nende hiigelsuurte kaljude taga elavad inimesed, teised aga, et saatanad. Kui sa pole midiaanlane, oled saatan. Kuid sa oled muidugi midiaanlane."

„Me tulime maalt, mis asub nende kaljude taga," ütles talle leedi Barbara. Ja ainus asi, mida me tahame, on koju tagasi minna."

„Ma ei usu, et Elijah teil minna laseb. Ta talitab teiega nii nagu kõigi lõunamidiaanlastega." „Kuidas siis?"

„ Mehed tapab, sest nad on ketserid, naistest aga teeb orjata-rid, kui nad on ilusad. Orjatar olla polegi paha. Mina olen orjatar, ka minu ema oli seda. Ta oli lõunamidiaanlane, minu isa võttis ta kinni ja sai tema omaks. Ta oli väga ilus. Mõne aja pärast oleksid lõunamidiaanlased ta nagunii tapnud, nagu nad talitavad kõigi ilusate naistega enne esimese lapse sündimist. Kuid meie pole seesugused. Me tapame inetuid, nii poisse kui tüdrukuid, samuti neid, kes käivad läbi lõunamidiaanlaste hingi külastavate kummaliste deemonitega. Sinus on need deemonid peidus."

„Ma pole midiaanlane, ütlesin ju sulle," kordas leedi Barbara. Naine vangutas pead.

„Tõsi, sa pole nende nägu, aga kui Elijah jääb uskuma, et sa pole lõunamidiaanlane, on sul lõpp käes." „Lõpp käes? Aga mispärast?"

„ Elijah on üks neist, kes usub, et kaljutaguses maailmas elavad deemonid. Ja kui sa pole lõunamidiaanlane, siis oled sa deemon. Ta tapab sinu ja meesterahva. Mis aga

minusse puutub, siis olen ma üks neid, kes ei tea, mis seal kaljude taga on. Mõni räägib, et Midianimaa ümber maailmas elavad inglid. Kas sa oled ingel?"

„Ma pole deemon," vastas leedi Barbara.

„Siis pead sa olema lõunamidiaanlane või ingel."

138

„Ma pole lõunamidiaanlane," jäi inglanna endale kindlaks. «Siis oled sa ingel," jõudis naine järeldusele. „Kui see nii on, siis pole sul raske seda tõestada." „Mismoodi?" „Tee imet."

„Oo," sõnas leedi Barbara.

„Kas meesterahvas on ka ingel?" küsis naine.

„Ta on ameeriklane."

„Pole ilmaski sellisest kuulnud. Mis see on, kas ingli erikuju?" .

„Eurooplased seda ei arva."

„Ma arvan, et Elijah peab teda lõunamidiaanlaseks ja tapab ta."

„Miks teie rahvas lõunamidiaanlasi nii kangesti vihkab?" küsis leedi Barbara.

„Nad on ketserid."

„Nad on väga usklikud," ütles leedi Barbara. „Nad paluvad kogu aeg Jehoovat ega naerata iialgi. Miks te arvate, et nad on ketserid?"

„Nad kinnitavad, et Pauluse juuksed on mustad, samal ajal kui me teame, et need on heledad. Nad on rikutud, jumalavallatud inimesed. Kunagi õige ammu elasime kõik koos nagu üks rahvas, kuid mustajuukseliste hulgas oli palju ketsereid, kes tahtsid tappa heledate juustega inimesi. Siis jooksid nood minema. Sestsaadik tapavad põhjamidiaanlased kõiki mustajuukselisi ja lõunamidiaanlased kõiki heledajuukselise Mis sa arvad, kas Paulusel on heledad juuksed?"

„Muidugi," vastas leedi Barbara.

„See räägib sinu kasuks."

Sel hetkel astus hüti ukse juurde mees ja nõudis leedi Barbarat.

„Tuled kaasa," kamandas ta.

Inglanna järgnes saadikule, kuna teda valvanud naine läks neid saatma.

Suure kivist hüti ees nägi ta EIijah't, keda ümbritsesid mõned vanamehed, teised inimesed seisid poolringis nende ümber. Leedi Barbara astus Elijah' ette, Smith pandi seisma tema kõrvale.

Prohvet Elijah oli keskealine erapooletu olekuga mees. Ta oli lüheldane, jässakas ja lihaseline, tema nägu raamis tihe hele põskhabe.

139

Nagu kõik põhjamidiaanlased, oli temagi rõivastatud üksnes kitsenahka. Ainukeseks relvaks oli Smithilt äravõetud püstol, mis rippus tal nahkrihma otsas kaelas.

Elijah pöördus leedi Barbara poole.

„See inimene," lausus ta, „ei räägi. Ta toob kuuldavale mingisuguseid hääli, kuid need ei tähenda midagi. Mispärast ta ei räägi?"

„Ta ei oska Midianimaa keelt," vastas inglanna.

„Ta peab seda oskama!" nõudis Elijah. „Kõik oskavad seda."

„Ta pole Midianimaalt," sõnas leedi Barbara.

„Siis on ta deemon," järeldas Elijah.

„Ehk on ta ingel?" pakkus leedi Barbara. „Ta usub, et Pauluse juuksed on heledad."

See väide kutsus esile sõnasõja ning avaldas Elijah'le ja tema apostlitele niisugust mõju, et nad kadusid hütti salanõupidamisele.

„Mida see kõik tähendab, leedi Barbara?" küsis Smith. »

Loomulikult ei taibanud ta kogu jutuajamisest tuhkagi.

„Te ju usute, et Pauluse juuksed on heledad, eks ole?" küsis neiu.

„Ma ei tea, millest te räägite."
„Ma ütlesin neile, et te usute kindlalt, et Pauluse juuksed on heledad."
„Miks te neile seda ütlesite?" küsis Smith.
„ Sellepärast, et põhjamidiaanlased eelistavad blondiine," vastas leedi Barbara.
„Kes see Paulus on?"
„Te peate silmas „oli"? Ta on surnud."
„ Muidugi, mul on väga kahju seda kõike kuulda, aga kes ta siiski oli?" jäi ameeriklane endale kindlaks.
„Ma kardan, et te eirate pühakirja," ütles talle neiu.
„Oh jaa, apostel. Aga mis tähendus on juuste erineval värvil?"
„Muidugi pole mingit tähendust," seletas neiu. „Vahe on selles, et te minu kaudu kinnitasite oma usku tema heledatesse juustesse. See aga võib aidata teil oma elu päästa."
„ Milline jaburdus!"
«Muidugi, teiste inimeste usk on alati jaburdus, ainult mitte sellele, kes seda usub. Teist mõeldakse, et olete ingel. Kas suudate seda kujutleda?"
„Ei. Kes peab mind ingliks?"

„Vähemalt mina oletan seda ja loodan, et ka Elijah hakkab niimoodi mõtlema. Kui jah, siis oleme mõlemad pääsenud ja teil kui taevaelanikul tuleb minu kaitseks välja astuda."
„Siis olete teiegi pääsenud," ütles mees. „Et ma ei oska nende keelt, siis võite teie öelda neile kõike, mida soovite, vähimatki kartmata."
Jah, see on tõepoolest nii." '
Ta naeris.
„Kui meie olukord poleks nii raske, naeraksin ma suure häälega."
„Te näete vist kõiges naljakat," lausus Smith vaimustatult. „Isegi ohuga silmitsi."
Elijah't ja apostleid oodates kõnelesid nad paljustki. See aitas neil üle saada närvipinge rahututest minutitest, mis näisid neile tundidena. Nad võisid kuulda jutuvada nii hüti sees kui ka väljas, sest kohalikel elanikel ei seisnud suu hetkegi kinni.
„Neile meeldib juttu ajada," ütles Smith.
„Te võib-olla märkasite sellekohast ootusvastasust põhjami-diaanlaste juures?" küsis neiu.
„Paljudele inimestele meeldib juttu ajada."
„Pean silmas tõsiasja, et mehed räägivad rohkem kui naised."
„Võib-olla on see enesekaitse."
„Näete, nad tulevad!" hüüatas leedi Barbara, kui Elijah hüti lävele ilmus, hoides kinni püstolist, mida kandis nagu ehet.
Juba kiskus pimedaks, kui prohvet ja kaksteist apostlit oma kohad sisse võtsid.
Elijah tõstis käed, et nõuda vaikust, ja kui kõik olid vakata-nud, hakkas rääkima.
«Jehoova abiga lahendasime selle keerulise küsimuse," ütles ta. „ Meie hulgas on neid, kes kinnitavad, et meesterahvas on lõunamidiaanlane, teised aga, et ingel. Suure tähtsusega oli väide, et ta usub Paulusel olevat heledad juuksed. See tõendab, et ta pole ketser. Aga kui ta pole ketser, siis pole ta ka lõunamidiaanlane, sest kogu maailm teab, et nad on ketserid. Aga kui ta on deemon, võib ta ikkagi meie petmiseks kinnitada, et Paulusel on heledad juuksed. Kuidas me küll teada saaksime? Ometi peame teadma, või patustame oma nõmedusest ühe meie ingli vastu ja tõmbame endale kaela Jehoova needuse. Kuid me avastame tõe. Ta pole ingel, sest tal puuduvad tiivad."

Külaelanike hulgas puhkes jalamaid „aamenite" ja „halleluujäte"
141
torm, kuna leedi Barbara kangestus õudusest.
„Seetõttu," jätkas Elijah, „peab ta olema lõunamidiaanlane või deemon. Igal juhul ta sureb."
Leedi Barbara pööras Smithi poole näo, mis oli isegi läbi päevituse kaame. Tema huuled värisesid. See oli esimene naiseliku nõrkuse ilming, mida Smith märkas selle ilusa neiu näol.
„Mis juhtus?" küsis ta. „Kas nad kavatsevad teile liiga teha?"
„Ei, vaid teile, mu armas sõber. Te peate põgenema."
„Aga kuidas?" küsis mees.'
„Oo, ma ei tea!" karjatas neiu. „On ainult üks võimalus. Peab proovima. Praegu on juba pime. Nad ei oska seda oodata. Ma teen midagi, et nende tähelepanu kõrvale juhtida, teie aga jookske metsa."
Smith raputas pead.
„Ei," sõnas ta. „Me läheme koos või ma jään siia."
„Palun!" anus neiu teda. „Enne kui on hilja."
Elijah kõneles ühe apostliga ja siis kostis taas tema hääl.
„Et mitte rikkuda Jehoova jumalikke käske," ütles ta, «anname selle inimese Jehoova enda meelevalda. Saagu tema tahtmine. Tehke valmis haud ja kui ta tõesti on ingel, jääb ta ellu."
„Oo, põgenege, põgenege, palun!" karjatas leedi Barbara.
„Mis ta ütles?" küsis Smith.
„Nad kavatsevad teid elusalt maha matta!" kisendas neiu. „Aga teie?" küsis mees. „Mida nad kavatsevad teha teiega?" „Minust saab orjatar."
Teravate keppide ning luust ja kivist tööriistadega kaevaski juba mitu meest hauda keset tanumat Elijah' hüti ees. Viimane seisis töö lõppu oodates apostlite keskel.
Ta mängis ikka veel Smithi püstoliga, silmitsedes selle mehhanismi ja tundis huvi asja otstarbe vastu. Ta ei mõistnud midagi.
Leedi Barbara veenis Smithi põgenema, kuni see veel võimalik oli, ja ameeriklane mõtiskles, mida ette võtta.
„Te peate tulema minuga," ütles ta. „Arvan, et teeme seda ootamatult ja jookseme otse läbi küla kaljude suunas, see on parim võimalus. Siinpool on vähe inimesi."
Küla metsasel poolel jälgis pimedusest silmapaar Elijah' hüti ees toimuvat. Vaikselt roomas inimene pikkamisi lähemale, kuni jõudis küla serva hüti varju.
Äkki haaras Smith leedi Barbara käsivarrest ja pistis temaga
142
jooksu põhja suunas. Tema sööst vabadusse oli nii ootamatu, et mingi hetke vältel ei liikunud keegi paigast, kuid minut hiljem asus Elijah' hõike peale neid taga ajama terve salk.
Selle ajaga oli hüti varjus seisnud vaatleja end poetanud külla Elijah' hüti juurde ja jälgis nüüd tagaajamist. Ta oli üksi, sest küla keskel asuv väike plats oli tühjaks jäänud: kõik olid tormanud põgenenuid taga ajama, isegi naised ja lapsed.
Smith jooksis kiiresti, hoides neiul kõvasti käest kinni. Tagaajajad hakkasid neile järele jõudma.
Enam ei valgustanud nende teed küla tuled.
Üksnes pimedus laiutas ees, sest kuu polnud veel tõusnud. Ameeriklane hakkas pikkamisi vasakule pöörama, kavatsedes lõunasse joosta. Neil oli võimalik pääseda üksnes siis, kui nad enne metsa jõudmist end tagaajajatest lahti rebivad. Vajadus andis neile tavalisest rohkem jõudu ja kiirust. Aga just sel hetkel, kui õnn paistis neile juba

naeratavat, astusid nad pimedas nähtamatu laavaga kaetud maa-alalc. Smith komistas ja kukkus, tõmmates endaga kaasa ka leedi Barbara.

Kui nad jalule tõusid, olid midiaanlased juba põgenike lähedale jõudnud ja sööstsid neile kallale.

Viivuks pääses ameeriklane nende käte vahelt lahti ja tõusis püsti, jagades raskeid hoope.

Ent põgenike vastupanu kujunes väga üürikeseks, sest kohemaid said vaenlase ülekaalukad jõud ameeriklasest ja inglannast jagu ning võtsid nad uuesti vangi, ehkki Smith võitles viimse võimaluseni.

Täielikult masendatuna jõudsid vangid külla tagasi. Kadunud oli viimane lootus ja jälle kogunesid midiaanlased haua ümber jälgima ohvri piinamist.

Smith talutati valmiskaevatud augu servale. Kaks tursket meest hoidsid teda kinni, kuna Elijah tõstis palves käed. Ülejäänud vajusid põlvili, hüüdes vahetevahel „aamen" ja „halleluuja".

Prohvet oli oma pika palve lõpetanud, kuid viivitas veel. Ilmselt ei andnud üks mõte talle rahu. Tegelikult kiusas teda mõte püstolist, mis tal rihmaga kaelas rippus. Ta polnud päris kindel selle otstarbes, praegu aga kavatses tappa ainukese inimese, kes oleks võinud talle seda öelda.

Püstol oli Elijah'le kõige tähelepanuväärsem ese, mis talle iganes pihku oli sattunud, ja teda vaevas talumatu uudishimu.

143

„ Võib-olla on see võlutalisman, et saatanat kõrvale pöörata, või on see äkki saatana või nõia amulett, mis toob mulle kaela õnnetuse?" mõtles ta.

Selle mõtte juures võttis ta rihma kaelast ära.

„Mis see on?" küsis ta.

Ta pöördus leedi Barbara poole ja näitas talle püstolit. „See on relv," kostis neiu. „Vaadake ette, et te kedagi ei tapa."

„Mismoodi see tapab?" päris Elijah. „Mis ta räägib?" küsis Smith. „Ta küsib, kuidas püstol tapab," vastas neiu. Ameeriklasele sähvatas pähe hiilgav idee. „Öelge talle, et ta selle mu kätte annaks ja ma näitan talle," pakkus Smith.

Kui neiu oli ettepaneku Elijah'le tõlkinud, polnud see nõus. „Ta võib mind tappa," lausus prohvet kurjalt. „Ta ei anna seda teile. Ta kardab, et te tapate ta," tõlkis neiu. „Seda küll," vastas ameeriklane.

„Ütle talle," lausus Elijah, „et ta selgitaks mulle, kuidas selle relvaga tappa."

„Korrake talle minu juhiseid võimalikult täpselt," ütles Smith pärast seda, kui leedi Barbara oli talle prohveti nõudmise edasi andnud. „Räägi talle, kuidas püstolit kätte võtta."

Kui leedi Barbara oli selgitanud, võttis Elija parema käega relva pideme pihku.

„Nüüd aga las ta asetab oma nimetissõrme päästikule, kuid hoiatage, et ta sellele ei vajutaks."

Elijah tegi, nagu kästud.

„Nüüd seletage talle," jätkas Smith, „et relva töötamise nägemiseks tuleb toru ühe silma juurde tõsta ja sellest sisse vaadata."

„Kuid ma ei näe midagi," protesteeris Elijah, kui oli talitanud leedi Barbara juhiste kohaselt. „Väike ava on täiesti pime."

„Ta ütleb, et torus on pime, et midagi näha," kordas leedi Barbara ameeriklasele.

„ Seletage talle, et kui ta vajutab päästikule, muutub torus kohe valgeks," ütles Smith.

„Kuid see on ju mõrv!" hüüdis neiu.

„See on sõda!" lausus Smith. „Järgneb segadus ja me võime siit jalga lasta."

Leedi Barbara võttis end kokku.
144
„Te ei näe sellepärast, et ei vajutanud väikesele metallitüki-le oma nimetissõrme all," seletas ta Elijah'le.
„Ja mis siis saab?" küsis Elijah.
„Väikeses avas läheb valgeks," ütles leedi Barbara.
Elijah tõstis toru uuesti silma ette ja seekord vajutas päästikule.
Kui pauk lõhestas pingelise vaikuse, nägid külaelanikud, et N. ah' poeg Elijah kukkus otseti maha.
Sedamaid jooksis leedi Barbara Smithi juurde, kes hakkas teda kinnihoidvate meeste käest lahti rabelema. Kuid hoolimata sellest, et juhtunu neid rabas, ei jätnud nad valvet ja ehkki Smith võitles meeleheitlikult, ei suutnud ta vabaneda. Mõni hetk valitses külas hauavaikus, aga kui elanikud nägid, et nende prohvet on surnud, tapetuna deemoni nõiaamuletist, puhkes nende keskel möll. Ent kohe alguses köitis nende tähelepanu kummaline ja ebatavaline kogu, kes hüppas alla Elijah' hüti katuselt, kummardus, võttis maast surnu käest kukkunud püstoli ja jooksis vahimeestega võitleva vangi juurde.
Sellist inimest polnud neist keegi näinud: see oli valge hiiglane musta sassis juuksepahmaka ja hallide silmadega, mis neid värisema panid — nii metsik ja halastamatu oli nende pilk.
Peale puusakatte polnud tal midagi ümber, päevitunud naha all mänglesid lihased, milliseid nad iialgi varem polnud näinud.
Kui tundmatu oli juba ameeriklase kõrvale jõudnud, tajus üks Smithi valvavatest meestest, et vangi tahetakse vabastada. Ta tõstis nuia, et veidrat olendit lüüa. Samal ajal hakkas teine vahimees Smithi platsilt ära tirima.
Esialgu ei tundnud ameeriklane Tarzanit ära ja ehkki ta ei teadnud, et tundmatu teda vabastada tahab, mõistis ta, et see on midiaanlaste vaenlane. Smith hakkas meeleheitlikult vastu panema ega lasknud end minema tirida.
Teine midiaanlane võttis kinni leedi Barbara, kavatsedes teda sündmuskohalt ära viia, sest kõik külaelanikud mõistsid, et kummaline hiiglane on vangide sõber ja aitab neil vabadusse pääseda.
Viimaks õnnestus Smithil teda hoidva mehe käest välja rabelda ja ta tormas sedamaid neiule appi. Ta lõi ühe hoobiga va-himehe jalust maha, Tarzan aga suunas ameeriklase püstoli teisele vahimehele, kes valmistus Smithile nuiahoopi andma.
Teise paugu kärgatus ja mahalangeva sugukonnakaaslase
145
nägemine ajas midiaanlastele hirmu nahka ning järgmisel silmapilgul panid nad võõramaalaste juurest plagama, jättes nad üksi keset platsi.
„Kähku," kutsus Tarzan Smithi. „Te peate neiuga kiiresti lahkuma, kuni nad pole toibunud. Tulen teile järele seda teed mööda," lisas ta lõunasse näidates.
Leedi Barbara ja Lafayette Smith lahkusid kiiruga külast, Tarzan aga läks neile pikkamisi järele, vaadates ümber ja hoides sihikul hirmunud külaelanikke, kes olid pealt näinud kahe sugukonnakaaslase surma ega soovinud nüüd ülearu lähedale tulla.
Tarzan jätkas pikkamisi taandumist, kuni kaugus oli küllalt suur, et visatud nui teda enam tabanud poleks.
Siis pööras ta ümber ning kadus Lafayette Smithi ja leedi Barbara järel öhe.

XX. Võidu peale: viiest kolm

Ehkki Isobeli kohutasid hirmsasti kinnivõtjate mustad näod ja veidrad loomad, kelle seljas nad istusid, polnud kartus enda pärast nii suur, kui oli tema mure. Ainsaks mõtteks oli põgeneda ja naasta Laskuri juurde, ehkki ta uskus, et noormees oli vastase löödud kohutavast hoobist surnud.

Ta pani kõigest jõust vastu, püüdes vabaneda mehe käte vahelt, kelle ees ta hobuse seljas istus, kuid noormees oli väga tugev. Ehkki tüdrukut kinni hoida polnud sugugi kerge, ei märganud ta kordagi vähimatki võimalust põgeneda. Ent Isobeli katsed ajasid ta vihale ja lõppude lõpuks lõi ta tüdrukut, andes mõista, et pingutused vabaneda on asjatud.

Tüdruk sai aru, et peab ootama, et teha hiljem salamahti seda, mida ei õnnestunud teha jõuga.

Bandiitide küla asus selle koha lähedal, kus ta kinni võeti. Kõigest mõni minut hiljem liginesid nad juba väravale ja sõitsid peatanumale. Kõlasid tervitushüüded uue kauni vangi auks, kes toimetati Capietro ja Stabutchi hurtsiku ukse ette.

„Mida need tahmanägudest saatanad seal tõid?" hüüdis Capietro.

„Paistab, et noore naise," ütles Stabutch.

„Tooge siia!" karjus Capietro, kui bandiidid vangiga hurtsikule

liginesid. „Nüüd saab meil olema tore seltskond, Stabutch, eks ju? Noh, poisid, kes teil seal on?" küsis ta kahelt Isobeli saatvalt bandiidilt.

„Võib-olla pealiku lunaraha hind," vastas üks mustadest.

„Kust te ta leidsite?"

„ Külast veidi eemal, kui tulime luurelt tagasi. Temaga oli seesama mees, kes ahvinimese abiga minema jooksis."

„Kus ta on? Miks te teda kaasa ei toonud?" küsis Capietro.

„Ta võitles meiega ja pidime ta tapma."

„Õigesti tegite," ütles Capietro. „Tüdruk on mitmes suhtes kahte sellist väärt. Astu lähemale, neiu, tõsta pea üles, luba meil vaadata oma kaunist näokest. Noh, tule aga tule, sul ei pruugi karta. Kui oled hea tüdruk, taipad peagi, et Capietro pole halb poiss."

„Vahest ei saa ta itaalia keelest aru," oletas Stabutch.

„Sul on õigus, mu sõber. Ma kõnetan teda inglise keeles."

Isobel tõstis pea ja vaatas Stabutchile otsa, kui kuulis räägitavat keelt, mida ta oskas. Ta arvas, et võib-olla saab sellest inimesest tema sõber, aga kui ta mehe nägu nägi, tõmbus süda kokku.

„Milline kaunitar!" hüüdis venelane.

„Ma näen, et armusite temasse esimesest pilgust, mu sõber," järeldas Capietro. „Kas soovite teda osta?" „Kui palju te tema eest tahate?"

„Sõpradel ei sobi tingida," ütles itaallane. „Oota, ma räägin temaga. Tule, neiuke!"

Ta võttis Isobelil käest kinni ja viis hurtsikusse. Stabutch läks neile järele.

«Mispärast mind siia toodi?" küsis Isobel. „Ma pole teinud midagi halba. Lubage mul Danny juurde tagasi minna. Ta on haavatud."

„Ta on surnud," ütles Capietro. „Kuid sina ära kurvasta, maimuke. Sa saad endale ühe asemel kaks sõpra. Varsti unustad oma poisi. Naised unustavad kergesti."

Tüdruk hakkas nutma.

„Tahan tema juurde tagasi minna. Vahest ta polegi surnud." Ta nuttis veel kibedamini. Stabutch õgis ahnelt teda silmadega.

Tüdruku noorus ja ilu äratasid temas saatana ja ta otsustas jalamaid, et tüdruk saab tema omaks.

147

„Ära nuta," sõnas ta pehmelt. „Olen su sõber. Kõik läheb hästi."

Uus hääletoon andis Isobelile lootust ja ta vaatas tänulikult mehele otsa.

„ Kui olete mu sõber, siis viige mind siit tagasi Danny juurde." „Pisut hiljem," vastas Stabutch. Ta pöördus taas Capietro poole. „Kui palju?"

„Ma ei müü teda oma parimale sõbrale," vastas itaallane. Joome parem ja ma räägin sulle oma plaanist."

Kahekesi jõid nad tühjaks hurtsiku muldpõrandal seisnud pudeli.

„Istu," ütles Capietro.

Ta näitas Isobelile räpast aset.

Seejärel tuhnis ta punutud korvis ja tõi lagedale võidunud kaardipaki.

„Võta istet, mu sõber," sõnas ta Stabutchile. „Teeme veel ühed tropid ja siis sa kuuled mu plaanist." Stabutch jõi pudelist ja pühkis peoga suud. „Noh," sõnas ta, Jao välja."

„Me mängime tema peale!" hüüdis itaallane kaarte segades. „See, kes võidab, saab ta endale."

„Joome selle peale," ütles Stabutch. „Viis partiid. Kes võidab kolm, võtab ta."

Joome kokkuleppe kinnituseks!" hüüdis itaallane. „KoIm viiest!"

Stabutch võitis esimese. Isobel istus ja silmitses neid, nägemata paberitükkide loopimise eesmärki ega mõtet. Ta tajus vaid alateadlikult, et otsustatakse tema saatust. Ta lootis, et võidab noor mees, kuid üksnes seetõttu, et ta oli nimetanud end Isobeli sõbraks.

Vahest suudab ta meest veenda, et see laseks tal Danny juurde minna. Talle pakkus huvi, mis vett nad pudelist jõid, sest märkas, et vedelik oli neid muutnud. Nad hakkasid kõvemini rääkima ja kentsakaid sõnu karjuma, kui väikseid kaarte vaibale viskasid, seejärel üks vihastas, teine aga naeris alati muretult. Ka kõikusid nad ebatavalisel moel, mida ta enne pudeli tulijaks joomist polnud täheldanud.

Capietro võitis teise ja kolmanda partii. Stabutch vihastas algul kohutavalt, aga jäi siis vagaseks. Mäng oli teda lõplikult

148

kurnanud ja tundus, et isegi peaaegu kainestanud, kui jagati kaardid neljandaks partiiks.

«Nagunii on ta minu!" kisendas Capietro.

„Ta ei saa kunagi sinu omaks!" urises venelane.

„Mida sa sellega öelda tahad?"

„Järgmised kaks mängu võidan mina."

Itaallane pahvatas valjusti naerma.

„Olgu!" hüüdis ta. „Joome selle peale."

Ta tõstis pudeli suule ja andis siis Stabutchile.

„Ma ei taha juua," sõnas venelane pahasel toonil.

Ta lükkas pudeli eemale.

„Ha-ha-haa! Mu sõber närveerib. Ta kardab kaotada ja seepärast ei joo. Aga mul on ükspuha. Ma joon brändit ja saan tüdruku endale, voh!"

„Mängime!" ütles Stabutch järsult.

„Sa kiirustad kaotama?" torkas Capietro.

„Võitma," parandas teda Stabutch ja võitiski.

Nüüd oli itaallase kord õnne needa ja vihane olla. Taas jagati kaardid ja algas mäng.

„See on viimane mäng," hoiatas Stabutch.

„Kumbki meist on võitnud kaks," ütles Capietro. „Joome õige võitja eest, kuigi mulle ei meeldi enda terviseks klaasi tõsta."

Ta puhkes jälle naerma, kuid sedapuhku puudus tema naerus enesekindel noot.

Nüüd alustati mängu vaikides.

Üksteise järel langesid kaardid vaibale. Tüdruk jälgis neid sõnatult.

Olukord oli pinev ja tüdruk tundis seda isegi sõnu mõistmata.

Vaene väike Isobel, ta sai nii vähe aru.

Äkki kargas Capietro võidukisaga jalule.

„Ma võitsin!" karjus ta. „ Noh, sõber, joome minu õnne peale!"

Venelane rüüpas mornilt suure sõõmu. Tema silmi ilmus kurjakuulutav tuluke, kui ta pudeli Capiet-role ulatas.

Leon Stabutch ei osanud kaotada rahulikult. Itaallane jõi pudeli tühjaks ja viskas põrandale. Siis pöördus ta Isobeli poole ja tõstis ta püsti. „Tule, mu kallis," ütles ta. Tema räige hääl oli joomisest kähe.

149

„Suudle mind."

Isobel põrkas tagasi, kuid itaallane tõmbas ta enda vastu ja püüdis ulatuda tema huulteni.

„Jäta tüdruk rahule!" urahtas Stabutch. „Kas sa ei näe, et ta kardab sind?"

„Milleks ma tema siis võitsin?" küsis Capietro. „Et mitte katsuda? Ära topi end teiste asjadesse!"

„Ma teen nii, et sellest saab minu asi," ütles Stabutch. „Ko-rista oma käed tema küljest!"

Ta astus Isobeli juurde ja võttis tal käest kinni.

„Õiguse järgi on ta minu oma."

„Mida sa sellega öelda tahad?"

„Sa tegid sohki. Viimases mängus võtsin su vahele."

„Sa valetad!" kisendas Capietro ja lõi Stabutchi.

Venelane põikas löögi eest kõrvale. Mõlemad olid purjus ega püsinud kuigi kindlalt jalul. Nad tegid suuri pingutusi, et mitte maha kukkuda. Et löömine käis hurtsiku sees, siis said nad teineteisele virutada ainult mõne hoobi, aga sellestki piisas, et õhutada viha ja osaliselt neid ka kainestada. Võideldi elu ja surma peale, kumbki püüdis teisel kõrist kinni haarata.

Isobel, kohutavalt hirmunud ja silmad pärani, suutis suurivaevu kaklejate eest kõrvale põigata. Nad olid nii hõivatud, et tüdruk oleks võinud vabalt plehku pista, kui ta poleks kartnud rohkem musti mehi väljas kui valgeid sees.

Stabutch vabastas korduvalt oma parema käe ja otsis midagi pintsaku alt. Lõpuks sai ta-kätte pistoda. Capietro seda ei näinud. Nüüd seisid nad keset hurtsikut, klammerdunud kätega teineteise külge nagu kaks maadlejat. Nad lõõtsutasid raskesti väsimusest ja paistis, et kumbki ei tulnud selles löömingus võitjaks ega saavutanud ülekaalu.

Venelase käsi libises pikkamisi mööda vastase selga. Isobel nägi kõike, kuid üksnes silmad peegeldasid ta hirmu. Ehkki ta oli mitu korda näinud inimeste tapmist, värises ta siiski õudusest. Ta nägi, kuidas venelane kobas pöidlaotsaga vastase seljal mingit kohta.

Seejärel pööras ta kätt ja torkas pistoda sinna, kus oli ta pöial.

Kui pistoda vaenlase ihusse tungis, ilmus Stabutchi näole irvitus. Capietro kangestus, karjatas ja suri. Itaallane varises põrandale, mõrtsukas seisis irvitades ohvri surnukeha kohal, ta silmad olid suunatud tüdrukule.

150

Ent irvitus kadus ootamatult, sest kavalale mõrtsukale torkas pähe uus mõte. Nüüd ei sihtinud ta silmad enam tüdruku nägu, vaid ukseava, mille ees rippus räpane tekk.

Ta oli unustanud kõrilõikajad, kes pidasid põrandal lebavat keha oma pealikuks. Nüüd aga meenusid nad talle ja ta südant täitis hirm.

Tal polnud vaja endalt küsida, missugune saatus teda ootab, kui nad avastavad kuriteo.

„Sa tapsid ta!" karjatas tüdruk kohkunud häälega.

„Tasa!" sisistas Stabutch. «Tahad sa surra? Nad tapavad meid, kui teada saavad."

„Mina pole seda teinud," vaidles Isobel vastu.

„Nagunii tapavad nad su hiljem. Nad on metsloomad."

Järsku ta kummardus, kahmas laibal pahkluudest kinni, lohistas kõige kaugemasse nurka ning kattis vaipade ja kaltsudega.

„Ole vagusi, kuni ma tagasi tulen," ütles ta Isobelile. „Kui kära tõstad, tapan su enne, kui teised seda teha jõuavad."

Ta otsis midagi hurtsiku pimedas nurgas ning tõi sealt revolvri kabuuri ja vööga, mille kinnitas endale puusade ümber, püssi aga pani ukse juurde piida najale.

„Kui ma tagasi jõuan, ole valmis minuga kaasa tulema," sosistas ta.

Kergitanud ukseava katvat tekki, astus ta välja.

Stabutch läks kiiresti sinna, kus seisid hobused. Nende ümber kohmitses mõni mustanahaline.

„Kus pealik on?" küsis venelane.

Ent ükski neist ei osanud inglise keelt.

Ta püüdis neile märkide abil selgeks teha, et peab saduldama kaks hobust, kuid nemad ainult raputasid pead. Kui nad teda isegi mõistnud oleksid, mis oli kahtlane, oleksid nad nagunii keeldunud tema käske täitmast.

Sel ajal ilmus lähimast hurtsikust nähtavale pealik. Ta oskas veidi vigast inglise—hiina murrakut ja Stabutch seletas talle ilma vaevata, et ta tahab kahte saduldatud hobust. Kuid pealik tahtis teada rohkem.

„Kas peamees tahab seda?"

Jah, tahab küll," vastas Stabutch. „Ta saatis mind selleks siia. Tal on halb olla. Teda ajab iiveldama, jõi ülearu palju."

Stabutch naeris ja pealik paistis mõistvat.

„Kes teiega veel sõidab?" küsis pealik. Stabutch lõi kõhklema. Vahest peab talle õigust ütlema, nagunii nähakse, et ta sõidab tüdrukuga. «Tüdruk," sõnas ta. Pealiku silmad ahenesid. „Kas peamees ütles seda?" küsis ta.

„Jah, tüdruk arvab, et valge pole surnud. Peamees saatis mind järele vaatama."

„Kas võtate inimesi ühes?"

„Ei. Kui mees elab, toome ta siia."

Pealik käskis saduldada kaks hobust.

«Tõenäoliselt on ta surnud," oletas ta.

Stabutch kehitas õlgu.

„Eks me vaata."

Ta talutas hobused hurtsiku juurde, kus Isobel teda ootas. Pealik saatis Stabutchi ja viimane kartis kohutavalt. Mis siis, kui ta oma tahtmist taga ajades astub hurtsikusse peameest vaatama? Stabutch võttis kabuurist revolvri. Kõige hirmsam oli praegu see, et pauk võis tõmmata hurtsikule tähelepanu.

Ta jäi seisma ja ka pealik seisatas.

„Ära mine hurtsikusse," sõnas Stabutch.

«Mispärast?"

«Plika kardab. Kui ta sind näeb, siis arvab, et petame teda ja keeldub sõitmast kohta, kus see mees lamab. Me lubasime talle, et ükski must mees ei astu siia sisse."

Pealik kõhkles, kehitas siis õlgu ja pöördus minekule.

«Hea küll," ütles ta.

«Ütle oma inimestele, et nad hoiaksid värava lahti, kuni me pole ära sõitnud," hüüdis Stabutch talle järele.

Elamu ukse ees hõikas ta tüdrukut.

«Kõik on valmis," ütles ta. «Anna mulle püss."

Kuid Isobel ei teadnud, mis püss on ning ta pidi sisse astuma ja ise relva võtma.

Isobel silmitses kohkunult hobuseid.

Mõttest, et ta peab sõitma ühe veidra looma seljas, hakkas tal hirm.

„Ma ei saa seda teha," ütles ta Stabutchile.

„Sa pead seda tegema, või muidu sured," sosistas mees. „Ma talutan su hobust. Tee kähku!"

Ta tõstis tüdruku sadulasse ja näitas talle, kuidas kasutada

jaluseid ja hoida ratsuteid. Siis viskas ta tüdruku hobusele nööri kaela, istus oma ratsu selga ja talutas Isobeli hobust läbi küla värava poole. Poolsada kõrilõikajat jälgis nende lahkumist.

Kui nad kõrgete kinkude poole pöörasid, langesid loojuvast päikesest kaugele nende ette pikad varjud ja lõpuks saabus ka öö, mis varjas põgenike suuna muutuse mis tahes vaatlejate eest.

XXI. Danny Patrick-Laskur tuleb teadvusele

Danny Laskur Patrick lõi silmad lahti ja jäi ainiti vaatama Aafrika sinist taevast.

Teadvus tuli pikkamisi tagasi, pea lõhkus valutada. Ta tõstis kätt ja katsus pead. Mis see oli? Ta silmitses kätt ja nägi, et see oli verine.

„Kurat võtaks," pomises ta. „Nad said mu kätte."

Ta püüdis meenutada, kuidas kõik oli juhtunud.

„Ma teadsin, et nad passivad peale, aga kuidas nad ikkagi mind kätte said? Kus ma olin?"

Danny mõtted viibisid Chicagos ja ta oli kimbatusse aetud. Ähmaselt tajus ta, et oli jalga lasknud, kuid nad olid ta siiski „kätte saanud".

Ta ei suutnud midagi taibata. Siis pööras ta pisut pead ja nägi enda kohal mägesid kõrgumas. Valuga võideldes ajas ta end pikkamisi istukile ja vaatas ümber.

Tema mälu tuli osaliselt tagasi.

„Ma kukkusin vist nende mägede otsast alla, kui laagrit otsisin," mõtles ta.

Ta tõusis ettevaatlikult püsti ja leidis, et polegi nii rängalt viga saanud, vähemalt käed-jalad olid terved.

„Minu pea pole aga iialgi eriti hästi jaganud. Kurat võtaks, kui valus!"

Nüüd kihutas teda tagant üksainuke mõte — leida üles laager. Vanapoiss Smith hakkab muretsema, kui ta tagasi ei tule.

„Kus Obambi on? Huvitav, ehk kukkus temagi alla?" pomises ta.

Noormees vaatas ringi.

Kuid Obambit polnud kusagil näha, ei elusalt ega surnult.

Ja Laskur läks asjatult laagrit otsima.

Esialgu komberdas Laskur loodesse, just vastassuunas Smit-hi laagri viimasele peatuspaigale. Babuiin Tongani, kes valve-kaljul kükitas, nägi tema lähenemist ja tõstis lärmi. Algul nägi Danny ainult kahte ahvi haukudes ja lõrisedes endale vastu tulemas. Ta nägi, kuidas nad aeg-ajalt seisatasid ja pead maha surusid. Ta nimetas neid mõttes ogarateks munkadeks. Aga kui nende arv sajani kasvas, taipas ta lõpuks nende küünte ja teravate kihvade võimalikku ohtu. Siis muutis ta suunda ja hakkas minema edelasse.

Babuiinid jälitasid teda veel mõnda aega, aga nähes, et ta ei kavatse neile halba teha, lasksid nad tal edasi minna ja jätkasid oma katkestatud tegevust — söömist. Inimene hingas kergendatult ja läks edasi. Järsakus leidis ta vett ning alles siis tundis nälga ja janu.

Ta jõi sellestsamast tiigist, mille kaldal Tarzan oli tapnud metssiga Horta. Siis pesi ta pea ja näo verest puhtaks nii hästi, kui suutis, ja jätkas uuesti sihitut lonkimist. Sedapuhku ronis ta mäenõlvast üles kagu suunas ja läks nüüd lõpuks ometi õiget teed mööda juba mahajäetud laagrisse.

Juhtum Tonganiga viis ta õigele teele.

Mõne aja pärast jõudis ta kohta, mis tundus tuttav. Ta peatus ja laskis pilgul ringi käia, püüdes meelde tuletada, kuigi tema pea jagas halvasti.

„See nuiahoop pähe pühkis mu mälu sootuks minema," tähendas ta poolihääli. „Kurat võtaks, mis see on?"

Miski liikus kõrges rohus, kust ta just nüüdsama oli läbi läinud. Ta hakkas jälgima ja minuti pärast nägi panter Sheeta pead. Panter tuli läbi rohu temast veidi maad tagapool. Pilt tuli ootamatult tuttav ette.

„Meelde tuli!" hüüdis Laskur. „Mina ja Tarzan magasime siin eelmisel ööl. Nüüd mäletan ma seda väga hästi."

Veel meenus talle, kuidas Tarzan oli pantri minema kihutanud ja ta mõtles, kas suudab sedasama teha.

„ Missugune pirakas pea. Vean kihla, et sa oled ära eksinud. Kui Tarzan möiratab ja sulle järele jookseb, kaod sa kähku minema. Jah, minul see vististi välja ei kuku. Miks sa oma teed ei lähe? Sa lihtsalt ärritad mind."

Ta kummardus ja võttis kivi.

„Säh sulle!" hüüdis Danny ja viskas Sheetat kiviga.

Võimas kass kerkis õhku ja jooksis ära kõrgesse rohtu ning pealegi veel nii kiirelt, et Laskur suutis vaid viivuks näha tema looklevat keha.

„ Noh, mis te selle peale kostate?" hüüdis Danny. „ Välja tuli!"

Teda hakkas piinama nälg, taastunud mälu aga juhatas mooduse, kuidas seda kustutada.

„Huvitav, kas ma seda suudan?" mõtiskles Danny maad uurides, kuni leidis õhukese kivikillu. Sellega hakkas ta kraapima mulda väikeselt künkalt, mis tõusis maapinnast paari tolli kõrgusele. Peagi kaevas ta välja metssea ülejäägid, mille Tarzan oli nende tagasituleku puhuks maha matnud. „ Huvitav, kas ma suudan seda süüa?" küsis Laskur endalt uuesti.

Danny lõikas taskunoaga mõne tüki, kraapis need puhtaks ja tegi siis üles lõkke, kus küpsetas liha ainult pealt.

Sellisel moel valmistatud roog oleks tal teistsugustes oludes kutsunud esile vastikusegrimassi, kuid täna ta toitu ei valinud ning kugistas mälumata krõbedat ja osalt isegi kõrbenud liha nagu ablas hunt.

Tema mälu taastus ja nüüd mäletas Danny, kuidas ta Tarza-niga siinsamas oli liha söönud. Siitpeale meenus talle kõik, mis seni oli olnud must laik. Nüüd ta teadis, et

oskaks leida tee laagrisse sellest paigast bandiitide küla kohal, kus ta oli Obam-biga pruukosti võtnud, ja hakkaski selles suunas minema.

Leidnud koha üles, ronis ta küla kohal kõrguva kalju servale ja heitis siia puhkama ning bandiitide küla jälgima. Ta oli väga väsinud.

„ Igavesed täikraed!" siunas ta bandiite. Ta nägi, kuidas nad külas askeldasid.

„Kahju, et mul pole oma tukki. Oleksin selle sopaaugu puhtaks rookinud."

Ta nägi, kuidas Stabutch hurtsikust väljus ja hobuste juurde läks, kuidas mustaga ning siis nende pealikuga juttu ajas.

Seejärel viis venelane hobused hurtsiku juurde.

„See sell ei tunne midagi," pomises ta. „Ma nühkisin ta üles ja saan ta varem või hiljem kätte, isegi kui selleks läheb vaja minu elu. Kurat võtaks, seal on ju temaga seesama plika!"

Stabutch kutsus Isobeli hurtsikust välja.

Äkki juhtus Danny Laskur Patricku peaga imelik asi. Keegi nagu oleks avanud pimedas toas akna, kust valgus sisse hoovas. Nüüd nägi ta kõike juba teistsuguste silmadega, olnuga

seonduvalt. Isobeli nähes taastus mälu. Ta hoidis end suurivaevu tagasi tüdrukut hüüdmast ja ütlemast, et on siin. Ettevaatus kammitses ta keelt ning Danny lamas ja jälgis, kuni need kaks hobuste selga istusid ja külaväravast välja sõitsid.

Ta tõusis ja hakkas jooksma piki harja põhja poole rööbiti ratsanike suunaga. Oli juba videvik, mõne minuti pärast saabub öö. Kui ta vaid suudaks hoida neil silma peal seni, kuni saab lõplikult teada, mis suunas nad sõidavad. Unustanud väsimuse, jooksis ta läbi läheneva öö. Ta nägi neid ähmaselt. Nad ratsutasid natuke maad edasi kaljude poole, siis aga just enne seda, kui pimedus nad neelas, nägi Danny neid ära pööramas ja loodesse suure metsa poole kappamas.

Mõtlemata oma elule ja väsinud jalgadele, Laskur pooleldi komberdas, pooleldi kukkus alla kivinukkidelt, mis ta jalge all purunesid ja väikeste kildudena alla veeresid.

„Ma saan nad kätte," korrutas ta ühtesoodu. „Vaene pisike, vaene maimuke! Aidaku mind jumal. Kui ta peaks tüdrukut vaid puudutama..."

Ta läks läbi öö komistades ja kukkudes, kuid tõusis jälle ning jätkas väikese kuldjuukselise Isobeli pöörast ja lootusetut jahtimist, Isobeli, kes oli mõneks lühikeseks tunniks Danny ellu astunud ja jätnud tema südamesse sügava, võib-olla isegi kustumatu jälje. Kobamisi tundmatusse minnes valdas teda järk-järgult mõte kavatsetu teoks teha. See lisas jõudu, mida tal enam polnud.

„Kurat võtaks," pomises ta, „olen kindel, et suudan seista sinu eest, Isobel."

XXII. Üksildase tiigi ääres

Kätte jõudis öö ning Tarzan, kes leedi Barbara Collist ja Lafayette Smithi Midiani orust välja juhtis, ei märganud Isobeli ja Laskuri jälgi. Tema kaks hoolealust olid juba väsimusest nõrkemas, kuid ahvinimene juhtis neid öös edasi vastavalt kavandatud plaanile. Ta teadis, et kaks — Isobel ja Danny Patrick — olid veel kadunud. Ta tahtis leedi Barbarat ja Smithi kiiremini ohutusse kohta toimetada, et pärastpoole jätkata kahe teise otsinguid.

Leedi Barbarale ja Smithile tundus teekond lõputuna, kuid

nad ei halisenud, sest ahvinimene oli neile selgitanud oma kiire rännaku eesmärki. Sõprade käekäik tegi neile isegi rohkem muret kui Tarzanile. Smith toetas neiut nagu suutis, kuid tema enda jõud oli peaaegu otsas ja mõnikord, soovides Barbarat abistada, ta üksnes segas. Lõpuks neiu komistas ja kukkus. Kui Tarzan, kes kõndis kõige ees, seda kuulis ja nende juurde astus, nägi ta Smithi asjatult püüdmas leedi Barbarat jalule tõsta. Alles nüüd mõistis ahvinimene, et tema hoolealused on nõrkemise äärel, ehkki ta polnud nende suust ainsatki kaebust kuulnud. Seda taibanud, võttis ta leedi Barbara sülle ja hakkas teda kandma. Smith oli nüüd lõpuks vabanenud neiu eest hoolitsemisest. Ta jätkas liikumist, ehkki tegi seda nagu automaat — ilmselt alateadlikult. Smithi sellist seisundit võis õigustada, kui võtta arvesse, mida kõike ta oli pidanud selle kolme päeva jooksul läbi tegema. Smith imetles ahvinimese jõudu ja vastupidavust, mis tundus tema jõuetuse kõrval uskumatu, ehkki ta nägi kõike omaenese silmaga.

„Enam pole kaugel," ütles Tarzan.

Ta taipas, et inimesi tuleb ergutada.

„Kas olete kindel, et kütt, kellele te meist rääkisite, pole teise kohta läinud?" küsis leedi Barbara.

„Ta oli seal üleeile," vastas ahvinimene. „Arvan, et leiame ta sealt täna õhtul."

„Kas ta võtab meid vastu?" päris Smith.

„Muidugi, nagu sellises olukorras igaüht, kes abi vajab," vastas džunglilord. „Ta on inglane," lisas Tarzan, et hajutada nende kahtlusi.

Praegu viibisid nad paksus metsas ja kõndisid metsloomade põlisel rajal. Lõpuks silmasid nad eespool vilkuvaid tulesid. „See peab olema laager!" hüüdis leedi Barbara. Jah, on küll," vastas Tarzan.

Hetk hiljem hõikas ta juba kedagi kohalikus murrakus.

Talle vastati kohemaid. Seejärel peatus Tarzan laagri servas lõkketule sõõri taga. Mõni sõdur seisis vahipostil. Tarzan rääkis nendega paar minutit. Siis astus ta tule valgele ja pani leedi Barbara maha.

„Ütlesin neile, et nad oma isandat ei ärataks," seletas ahvinimene. „ Leedi Barbara võib asuda telki, Smithile tehakse peavari. Siin on teil täiesti ohutu olla. Laagris viibijad ütlesid mulle, et nende isanda nimi on lord Passmore. Pole kahtlust, et ta

korraldab teie ärasõidu. Vahepeal püüan ma teie sõbrad üles otsida."

Seda öelnud, pööras ahvinimene ümber ja kadus ööpimedusse veel enne, kui nad teda tänada jõudsid.

„Ta läks ära," hüüdis neiu, „ja mina isegi ei tänanud teda."

„Ma arvasin, et ta jääb siia hommikuni," ütles Smith. «Küllap oli temagi väsinud."

„Ta näib olevat väsimatu," vastas leedi Barbara. „Ta on üliinimene, kellesarnaseid arvatavasti rohkem pole."

„Tulge," ütles pealik, „teie telk on seal."

„Head ööd, mister Smith," sõnas neiu. „Loodan, et magate rahulikult."

Kui nad külalislahkeks puhkuseks valmistusid, sõitsid Sta-butch ja Isobel öös edasi.

Mees oli nõutu ja ähmi täis. Pärast seda, kui nad olid sõitnud peaaegu öö läbi, lasksid nad vastu hommikut suure metsa serval ratsutid käest. Stabutch oli omadega täiesti läbi, ka Isobel oli kohutavalt väsinud, kuid tundis end veidi paremini, sest noorus ja tervis kosutas jõudu, mees aga oli kergemeelsete lõbustustega oma tervise laostanud.

„Ma pean veidi magama," ütles ta hobuse seljast maha ronides.

Isobel ei vajanud palumist ja libistas end sadulast maha, sest ta keha valutas ebaharilikust sõidupingest. Stabutch talutas loomad metsa ja sidus puu külge kinni. Siis vajus ta maha ja jäi peaaegu silmapilk magama.

Isobel istus vaikides ja kuulas mehe korrapärast hingamist.

„Paras aeg põgeneda," mõtles ta.

Ta tõusis vaikselt püsti. Kui pime!

Ehk oleks parem oodata, kuni valgemaks läheb? Tüdruk oli kindel, et mees magab kaua. Ta oli väga väsinud, seda võis palja silmagagi näha.

Tüdruk istus uuesti maha ja kuulatas džungli hääli. Need hirmutasid teda. Jah, ta ootab hommikuni. Siis päästab hobused lahti, sõidab üksi ja võtab teise hobuse ratsutitpidi kaasa, et mees ei saaks teda taga ajada.

Pikkamisi venisid minutid. Idas kaugete mägede kohal muutus taevas heledamaks.

Hobused läksid rahutuks. Isobel märkas, et nad lingutasid kõrvu, vahtisid pingsalt džunglisse ja värisesid. Äkki kostis met-

158

sas vali praksatus. Hobused korskasid ja, rebinud katki nöörid, tormasid minema.

Lärm äratas Stabutchi. Ta tõusis istukile parajasti siis, kui ehmunud loomad kohalt minema sööstsid.

Minut hiljem kihutas kahele põgenenud hobusele järele lõvi, mööudes tüdrukust ja mehest. Stabutch hüppas jalule, püss käes.

„Mu jumal!" karjatas ta. „See koht pole meie jaoks." Isobel oli põgenemisvõimaluse kaotanud. Päike tõusis idast mägede tagant, saabus päev. Nad olid jäänud hobusteta.

Nüüd, kus Stabutch oli jalameheks jäänud, teadis ta, et ei tohi viivitada. Kuid nad pidid midagi sööma, muidu poleks neil jõudu olnud teekonda jätkata. Üksnes tema püss võis neid toita.

„Roni selle puu otsa, lapsuke," ütles ta Isobelile. „Seal oled sa väljaspool ohtu, mina lähen ja lasen midagi hommikueineks. Pea silmas lõvi ja kui sa näed, et ta sama teed mööda tagasi tuleb, hõika mind. Ma lähen kaugemale metsa ja otsin mõne linnu või looma."

Isobel ronis puu otsa, Stabutch aga läks küttima. Tüdruk otsis silmadega lõvi, oletades, et ta tuleb tagasi, kuid otsustas, et ei hoiata Stabutchi. Ta kartis venelast kõige selle pärast, mida viimane nende pika öise rännaku jooksul oli talle rääkinud. Paljugi sellest oli tüdrukule jäänud arusaamatuks. Aga sedagi, mida ta mõistis, oli piisavalt, et aduda temas halba inimest. Lõvi ei tulnudki tagasi, viimaks jäi neiu tukkuma ja oleks äärepealt puu otsast alla kukkunud.

Metsas küttiv Stabutch leidis väikese tiigi selle koha lähedalt, kuhu ta oli jätnud Isobeli. Siin peitis ta end põõsastesse ja jäi ootama, et mõni loom tuleks jooma. Tal ei tulnudki kaua oodata. Venelane nägi, et tiigi vastaskaldale ilmus mingisugune olevus. See oli lähenenud nii vaikselt, et Stabutchil polnud õrna aimugi tema liikumisest miili kaugusel varitsuspaigast.

Kõige imepärasem selle sündmuse juures oli aga see, et tema silme ette nii äkitselt ilmunud kogu osutus inimeseks.

Stabutchi kurjad silmad tõmbusid kitsaks piluks: see oli sama mees, keda ta oli sõitnud Euroopast siia tapma. Oli see vast juhus! Fortuuna naeratas talle.

Ta täidab oma kohustuse ilma vähimagi ohuta enda jaoks,

159

siis aga lipsab koos selle imetabase tüdrukuga minema. Stabutch polnud oma elus kordagi näinud nii ilusat naist. Ta peab tüdruku endale saama. Kuid kõigepealt peab ta teoks tegema oma plaani. Ta tõstis ettevaatlikult püssi ja võttis ahvinimese sihikule. '

Tarzan seisatas ja pööras pea kõrvale.

Ta ei näinud püssitoru põõsast, mille taga varjas end Stabutch. Tegelikult vaatasid ta silmad teisele poole. Venelane tundis, et väriseb ja oli selle pärast enda peale tige. Närvipinge oli ülearu suur. Ta pingutas lihaseid, püüdes rahustada värisevaid käsi, et kindlalt püssi hoida ja täpselt märki tabada.

Ta pidi tulistama täpselt, ei hakka ju inimene siin igavesti seisma. See mõte kihutas Stabutchi tagant ja kui püssikirp libises mööda Tarzani keha, vajutas venelane päästikule.

Pauku kuuldes avas Isobel järsku silmad.

„Vahest tuli lõvi tagasi," mõtles ta endamisi, „või laskis ta mõne muu looma. Kui see oli lõvi, siis loodan, et ta laskis mööda."

Kui kõlas lask, hüppas märklaud õhku ja haaras madalal rippuvast oksast kinni.

Stabutch laskis mööda. Ta oleks pidanud lihaseid lõdvesta-ma, mitte aga pingutama.

Venelast haaras õud. Ta tundis end inimesena, kes seisab pingil, silmus kaelas. Ta pööras ringi ja pistis plehku.

Tema kaval mõistus ütles talle, et tüdruku juurde ei tasu ta-gasi minna. Ta oli mehe jaoks kadunud. Tüdruk oleks olnud ristiks kaelas põgenemisel, millest sõltus nüüd tema elu. Ta põgenes läbi metsa lõunasse ja oli jooksust peaaegu hingetu, kui järsku tundis käes teravat valu. Nool oli tunginud tema küü-narvarde ja ots oli teiselt poolt väljas.

Hirmust kaame Stabutch lisas kiirust. Kusagil tema kohal oli tema Nemesis, keda ta ei suutnud näha ega kuulda.

Talle tundus, et nähtamatu mõrtsukas ajab teda linnutiivul taga. Taas tabas teda nool, tungides sügavale teise käe kolm-pealihasesse. Valust ja hirmust karjatades jäi Stabutch seisma, langes põlvili ja tõstis käed palves üles.

„Halasta mulle," kisendas ta. „Ma ei tee sulle iialgi midagi halba, kui sa mulle armu heidad."

Otsejoones lendav nool lõbistas venelase kõri. Ta karjatas, kahmas noolest kinni ja kukkus silmili maha. Isobel, kes puu

160

otsas iga vähimatki häält kuulatas, püüdis kinni inimese surmaeelse karjatuse ja võpatas.

„Lõvi tappis ta," sosistas tüdruk. „Ta oli kuri inimene. See on Jehoova tahtmine!"

Tarzan hüppas kergelt puu otsast maha ja ligines ettevaatlikult surijale.

Agoonias ja hirmus veeres Stabutch küljele.

Ta nägi, kuidas ahvinimene talle lähenes, vibu ja nooled laskevalmis. Surija käsi laskus vöö kohale revolvrile, et teoks teha seda, mille pärast ta oli kaugelt siia sõitnud ja oma elu andnud.

Vaevalt jõudis ta päästikut puudutada, kui džunglilord laskis välja veel ühe noole, mis venelase südant läbistades talle sügavale rinda tungis. Leon Stabutch suri ainsagi hääleta. Minut hiljem kõlas džunglis ahvinimese võidukisa, mis sarnanes metslooma omaga. Metsikut häält kuuldes libises Isobel puu otsast alla ja pistis jooksu. Ta ei teadnud, kuhu jalad teda viisid, sest teda oli vallanud üksainus mõte — põgeneda selle inimtühja koha õuduste eest.

XXIII. Jälle vangis

Päeva hakul leidis Laskur end metsa lähedalt. Kogu öö polnud ta hobustest kuulnud kippu ega kõppu. Nüüd aga, kui oli saabunud päev ja ta võis kaugemale näha, hakkas ta otsima Stabutch! ja Isobeli jälgi, kuid asjatult.

„Kurat võtaks," pomises ta, „sellest pole üldse kasu. Vaene väike Isobel! Kui ma vaid teaksin, kuhu see rott ta vedas! Aga ma ei tea ja pean puhkama."

Ta silmitses metsa.

„See on hea varjupaik. Viskan siia pikali ja magan natuke. Kurat võtaks, sain alles väntsutada."

Kui ta metsa poole läks, köitis tema tähelepanu mingi liikuv asi temast kaks miili põhja pool. Danny nägi kahte hobust, kes metsast välja jooksid ja kõigest väest eelmägede poole kappasid — neid ajas taga lõvi.

„Kurat võtaks!" hüüatas Laskur. „Need peaksid olema nende hobused. Mis siis, kui lõvi tungis tüdrukule kallale?"

Väsimus ununes silmapilk ja ta tõttas jooksujalu põhja poole.

Kuid kaua ta joosta ei suutnud ja hakkas peagi jälle sammu käima.

Tema peas keerles mõistatuste ja oletuste virvarr. Ta nägi, kuidas lõvi loobus jälitamisest ja pööras kirdesse. Laskur rõõmustas selle üle, kuid mitte niivõrd enda kui Isobeli pärast, kes pääses ohust, ehkki ta polnud päris kindel, et tüdruk elus oli.

„Vahest jõudis ta puu otsa ronida," mõtles noormees. „Kui ei, siis jäi ta lõvi kätte." Danny teadmised lõvide käitumisest olid väga napid ja nagu enamik inimesi uskus temagi, et lõvid ründavad kõiki õnnetuid.

Ta läks mööda metsaserva edasi, kui järsku kuulis püssipauku. See oli Tarzanit tulistava Stabutchi püssi lask. Laskur püüdis sammu lisada.

Ei tohtinud aega raisata, kui ta Isobeli aidata tahtis. Kuid Danny oli liiga väsinud, et kiiresti edasi minna. Mõne minuti pärast ulatus ta kõrvu venelase surmaeelne karjatus. Ka see sundis teda sammu kiirendama. Järgnes ahvinimese kohutav kisa, mida Danny seekord ära ei tundnud, ehkki oli seda varem kaks korda kuulnud. Võimalik, et vahemaa ja puude kohin summutasid hääle.

Ta vantsis edasi, püüdes aeg-ajalt üle minna sörgile, kuid ülepingutatud lihased ei kuuletunud enam talle. Danny pidi sellest katsest loobuma, nüüd suutis ta isegi käies suurivaevu jalga jala ette tõsta.

„Ma ei kõlba enam kuhugi," pomises ta. „See sell viib mu tüdruku minema, mul pole aga jõudu ennast edasigi lohistada. Olen lihtsalt käpard."

Mõne aja pärast jõudis ta metsa, et minna kohani, kust hobused olid välja jooksnud. Äkki ta seisatas.

Keegi tuli läbi põõsaste tema poole. Dannyle meenus lõvi ja ta haaras pihku noa, peitis end põõsa taha ning jäi ootama, kuid seda mitte kauaks. Rahurikkuja ilmus peagi tema ette.

„Isobel!" hüüatas noormees.

Ta tuli põõsa tagant välja. Tema hääl värises.

Tüdruk nuuksatas hirmunult, jäi seisma ja tundis ta ära.

„ Danny!"

See oli viimane piisk. Isobeli närvid ütlesid üles, ta kukkus maha ja puhkes hüsteeriliselt nutma. Laskur astus mõne sammu tema poole. Ta tuikus, põlved värisesid, ja ta vajus raskelt maha paar jardi tüdrukust kaugemal. Siis juhtus midagi

ootamatut. Danny Laskur Patricku silmi valgusid pisarad. Ta surus näo vastu maad ja puhkes samuti nutma. Nii lamasid nad mõne minuti, siis võttis Isobel end kokku ja tõusis istukile.

„Oh, Danny!" hüüdis ta. „On sul halb? Oh, sinu pea. Danny, ära sure!"

Noormees rahunes veidi ja kuivatas särgi varrukaga silmi.

„Ma ei sure," ütles ta. „Kuid pidin surema. Üks bandiit virutas mulle nuiaga pähe. Praegu ma lihtsalt nutsin."

„Kas selle pärast, et sul on nii valus, Danny?" küsis Isobel.

„Ei, mitte selle pärast. Mul polegi enam valus, kuid viimati nutsin ma siis, kui olin väike ja kui ema suri. Nähes sind elusana, ei suutnud ma end enam talitseda, kas mõistad?" lisas ta ebaldes. „Sa meeldid mulle väga, pisike."

„Ja sina mulle ka, Danny," sõnas tüdruk. „Sa oled lihtsalt suurepärane!"

„Kes? Mina? Mis see tähendab?"

„Ma ei tea," kostis Isobel. „See on inglise keeles, aga sina ei oska inglise keelt, eks ole?"

Danny roomas talle lähemale ja võttis käest kinni.

„Kurat võtaks!" ütles ta. „Arvasin, et enam ma sind ei näe. Kuule, pisike," hüüdis ta ägedalt, „ega see sell sulle liiga teinud?"

„Sa mõtled seda meest, kes mind mustade inimeste külast ära viis?" Jah."

„Ei, Danny. Pärast seda, kui ta oli tapnud oma sõbra, sõitsime öö läbi. Ta kartis, et mustad ta kinni võtavad."

„Mis sellest rotist sai ja kuidas teil õnnestus põgeneda?"

Tüdruk jutustas kõigest, mida ta teadis, kuid nad ei võinud aimata, et nende kuuldud hääled tähendasid Stabutchi surma.

„Arvan, et kui ta uuesti nähtavale ilmub, pole minust suurt kasu," lausus Danny. „Minu jõud on täiesti otsas."

„Sa pead puhkama," ütles talle Isobel.

„Arvan, et peame talitama järgmiselt," sõnas Danny. „Lamame siin pisut ja kogume jõudu, siis läheme tagasi küngaste juurde, kus leidub vett ja üht-teist nosimiseks. Toit pole küll eriti värske, kuid ikkagi parem kui mitte midagi. Vaata, ma võtsin pisut ühes. Kohe teeme proovi."

Ta tiris taskust välja mõne määrdunud pooltoore lihatüki ja vaatas neid meelehärmiga.

„Mis see on?" küsis Isobel.

„See on metssiga, pisike," seletas Danny. „Ei ole just kuigi isuäratava välimusega, eks ole? Ka maitselt pole see parem, ent siiski on see toit ja seda vajame me praegu kõige rohkem. Võta!"

Ta ulatas tüdrukule liha.

„Sulge silmad ja pigista nina kinni, liha polegi nii halb," kinnitas Danny. „ Kujuta ette, et sa viibid kolledži juures vanas trahteris."

Isobel naeratas ja võttis lihatüki.

„Ameerika keel on nii naljakas, eks ju, Danny?"

„Kas tõesti? Ja miks siis?"

„Ma arvan niimoodi. Mõnikord kõlab nagu inglise keel, aga mõnikord ei saa ma üldse aru."

„See tuleb sellest, et sa pole harjunud," ütles Danny tüdrukule. „Kuid ma õpetan sulle, kui tahad."

„Jah, kid[4]," vastas Isobel.

„ Oo, sul kukub juba kenasti välja," sõnas Danny vaimustatult.

Nad lesisid alanud päeva soojuses ja rääkisid paljust. Isobel jutustas talle Midianimaast, oma lapsepõlvest, leedi Barbara ilmumisest, kes nii kummalisel kombel oli mõjutanud tema elu. Danny pajatas neiule Chicagost, kuid mõnest asjast ei

---

4kid - laps, eriti poeglaps (ingl. k.)

rääkinud ta tüdrukule midagi — nendest, mida ta häbenes esimest korda elus, ehkki ise täpselt ei teadnudki häbenemise põhjust.

Sellal kui nad juttu ajasid, tuli Tarzan metsast välja ja siirdus otsinguile mägede poole, kavatsedes alustada maastiku vaatlust, et leida nende jälgi kaljulõhe sissepääsu juures. Kui Tarzan neid seal ei avasta, on selge, et nad viibivad ikka veel orus, kui aga avastab, siis läheb ta jälgi mööda nii kaua, kuni nad üles leiab.

Koidikul sõitis külast välja sadakond bandiiti. Nad olid leidnud Capietro laiba ja taipasid, et venelane vedas neid alt ja lipsas käest, olles tapnud nende peamehe. Nad vajasid tüdrukut, et saada lunaraha, ja Stabutchi elu.

Nad ei jõudnud veel kuigi kaugele, kui sattusid peale kahele ratsanikuta hobusele, kes küla poole kappasid. Sedamaid tundsid kõrilõikajad hobused ära ning taibanud, et venelane ja tüdruk on nüüd jalamehed, arvasid olevat üsna kerge põgenikke kätte saada.

Küngaste jalameil vaheldusid kanjonid ja madalikud, mistõttu

164

nähtavus oli ratsanikele piiratud.

Mõnda aega läksid nad madala kanjoni põhja mööda allapoole ja neid ei saanud näha, kuid nemadki nägid pelgalt enda lähiümbrust. Seejärel pööras nende pealik hobuse tõusu suunas ning kui ta oli väikese mäeharja otsa jõudnud, nägi inimest metsast nende poole tulemas.

Samal hetkel märkas ka Tarzan bandiiti ja muutis suunda, keerates vasakule ja lisades sammu. Ta teadis, et kui see üksik ratsanik tähendas bandiitidejõugu ilmumist, siis ta neile vastu ei saa, ja metslooma vaistust juhituna valis tee, kus paremus oli tema poolel. Maapind oli seal kivine ja konarlik ning hobused poleks läbi pääsenud.

Hõiganud oma sugukonnakaaslasi, kannustas bandiit hobust ja kihutas tuhatnelja edasi, kavatsedes ahvinimese kinni püüda. Julm kisendav hord kappas talle järele.

Tarzan taipas peagi, et ei jõua enne neid kaljudeni ja lisas sammu, et olla eesmärgile võimalikult lähedal, kui nad talle kallale tungivad.

Võib-olla oleks ta suutnud neid tagasi hoida seni, kuni jõuab kaitsvate kaljude alla, kuid loomulikult polnud tal vähimatki kavatsust alla anda ja ta pidi kõigest väest püüdma, et vältida ebavõrdset võitlust.

Bandiidid lähenesid talle metsiku kisaga, nende laiad rõivad lehvisid tuules ja nad vibutasid pea kohal püsse. Kõige ees kappas jõugu pealik. Kui ta oli juba piisavalt lähedal, seisatas ahv-inimene, kes oli aeg-ajalt tagasi vaadanud, pööras järsult ümber ja laskis vaenlase pihta noole. Kui nool bandiitide pealiku rinda tungis, lisas ta uuesti kiirust.

Karjatades veeres bandiit sadulast maha. Mingiks hetkeks pingutasid ülejäänud ratsmeid, kuid ainult viivuks. Nende ees oli vaenlane, aga üksainus ja relvastatud vaid algelise sõjariistaga. Püssidega ratsanikele ei olnud ta kuigi ohtlik.

Kisendades raevust ja ähvardades kätte maksta, kihutasid nad Tarzanile järele, kuid ahvinimene oli aega võitnud ja eesmärgile üsna lähedal. Hargnenud suureks poolringiks, otsustasid bandiidid ta sisse piirata ja tee kaljude juurde ära lõigata.

Veel üks ratsanik söandas lähemale tulla ja Tarzan laskis kohemaid noole lendu.

Ründav vaenlane kukkus surmavalt haavatuna, ahvinimene aga jooksis püssitule kogupaukude saatel edasi. Kuid varsti pidi

165

ta peatuma, sest mitu ratsanikku olid temast mööda kapanud ja taganemistee ära lõiganud. Tema ümber vihisevad kuulid tõstsid üles tolmu, andes talle nõrka lootust — niivõrd kehvasti laskis see vanaaegsete tulirelvadega varustatud hulkuv röövlijõuk. Padrunite tavalise põua tõttu polnud neil võimalust treenida.

Ring, mille keskpunkt oli Tarzan, tõmbus kokku. Näis, et nüüd polnud enam võimalik mööda lasta.

Kuid nad ei saanud ikkagi pihta. Lõpuks võttis pealiku kohale asunud bandiit juhtimise üle ja käskis tulistamise lõpetada. Tarzan üritas* ratsanike ahelast läbi murda. Ehkki iga nool tabas märki, tõmbus kisendav jõuk tema ümber koomale. Ta laskis välja viimase noole ja jäi tiheda, korratult liikuva vaenuliku inimmassi keskele.

Äkki kõlas läbi võitlusekära uue pealiku läbilõikav hääl.

„Ärge teda tapke!" karjus ta. „See on Tarzan. Ta on väärt feodaali lunaraha."

Ootamatult viskus must hiiglane hobuse seljast džunglilor-dile peale, kuid Tarzan kahmas ta kinni ja virutas tagasi ratsanike otsa.

Ring tema ümber muutus üha kitsamaks. Taas sööstis mitu inimest talle sadulast kallale, üritades teda hullunud hobuste kapjade alla paisata. Ahvinimene võitles elu ja vabaduse eest tunduvalt ülekaalukamate jõududega, kes kogu aeg kasvasid, sedamööda kuidas üha uued vabatahtlikud hobuste seljast teda maha suruva ja aina kasvava inimkuhja otsa viskusid.

Korraks õnnestus tal jalule tõusta, laiali ajanud suurema osa oma vaenlastest. Kuid nad kahmasid tal jalust kinni ja paiskasid uuesti maha. Lõpuks õnnestus neil Tarzani käed-jalad kinni siduda ja teda sel viisil taltsutada.

Nüüd, kui ta oli kahjutuks tehtud, hakkasid paljud bandiidid teda solvama ja hoope jagama. Kuid mitugi neist lebas maas ja nii mõnigi ei saanud enam iialgi üles tõusta. Kõrilõikajad võtsid suure Tarzani küll vangi, kuid see läks neile kalliks maksma.

Mitu inimest püüdis ratsanikuta jäänud hobuseid, teised võtsid surnutelt ära relvad, lahingumoona ja muud elavatele vajalikud asjad. Tarzan pandi hobuse selga ja seoti kõvasti kinni. Neli bandiiti said ülesande saata ahvinimene ja hobused külla. Nendega sõitsid ka haavatud. Mustanahaliste pearühm siirdus taas Stabutchi ja Isobeli otsinguile.

XXIV. Pikk öö

Päike oli juba kõrgel, kui pärast pikka rahulikku und reipamaks muutunud ja korralikult puhanud leedi Barbara lord Passmore'i telgist välja astus. Tema juurde jooksis naeruse näoga kena must poiss.

„Hommikusöök saab varsti valmis," ütles ta. „Lord Passmo-re kahetseb väga, kuid ta peab minema jahile."

Neiu päris Lafayette Smithi kohta ja talle öeldi, et ameeriklane oli just nüüdsama ärganud.

Peagi ühines ta neiuga ja nad einetasid koos.

„Kui Isobel ja teie sõber meiega oleksid," ütles leedi Barbara, „oleksin ma õnnelik. Ma palun jumalat, et Tarzan nad leiaks."

„Olen kindel, et nii ka läheb," veenis teda Smith, „kuigi ma muretsen just Isobeli pärast. Danny suudab ise ennast kaitsta."

„Kas teile ei tundu see jumalik, et me sööme jälle tõelist toitu?" märkis neiu. „ Kujutage ette, ma isegi ei usu seda. Teate, juba mitu kuud pole ma söönud midagi, mis natukegi meenutaks tsiviliseeritud toitu. Lord Passmore'il on vedanud, et tal on nii hea kokk."

„Ka te panite tähele, kui meeldivad inimesed on lordil?" küsis Smith.

„Neil on veel üks oivaline joon," ütles leedi Barbara. ‚Ja see oleks?"

„ Nende riietuses pole vihjetki millelegi euroopalikule. See on omane üksnes neile — lihtne ja range. Euroopalik riietus tundub läbini absurdne."

„Olen teiega täiesti nõus," ütles Smith. „Huvirav, miks minul ei õnnestunud samasugust salka palgata?"
„Tõenäoliselt on lord Passmore Aafrikas suurte kogemustega rännumees ja kütt. Uustulnuk ei suudaks iialgi kaasata selliseid inimesi nagu nemad."
„ Mulle on kohutavalt vastumeelt omaenda laagrisse tagasi "minna. Üritan olla siin võimalikult kaua," lausus Smith. „Kuid ma pean siiski minema. See kätkeb aga endas ebameeldivat asja."
„Missugust?" küsis neiu.
„Ma ei näe teid enam," ütles ta lihtsa avameelsusega, mis kinnitas tema kahetsuse siirust.
Neiu vakatas viivuks, justkui oleksid mehe sõnad tekitanud

167
mõtteid, mis talle varem polnud pähe tulnud.
„See on tõsi," märkis ta. „Me ei näe enam teineteist, kuid mitte igavesti. Olen kindel, et külastate Londonit ja ka mind. Kas pole kummaline, et mulle tundub, nagu oleksime vanad sõbrad. Kuid me tutvusime kõigest kahe päeva eest. Ehkki võib olla, et teie nii ei arva. Teate, ma polnud nii ammu näinud inimest oma keskkonnast, et olite mulle nagu ammu kadunud vend, kui nii ootamatult välja ilmusite."
„Mul on samasugune tunne, et oleme olnud tuttavad kogu elu ja..."
Ta kõhkles.
„Ma ei suuda ilma teieta elada."
Neiu silmitses teda sooja mõistva naeratusega.
„Tore, et te mulle seda kõike ütlesite," lausus ta. „Seda võib võtta armastuseavaldusena, eks ole?" lisas neiu lõbusa sõbraliku naeruga.
Smith kallutas end üle laua ja asetas oma käe ta käele.
„ Võtke seda kui armastuseavaldust," kinnitas ta. „Ma ei oska taolisi asju rääkida."
„Kuid seda ei saa tõsiselt võtta," ütles leedi Barbara. „Me ei tunne ju teineteist sugugi."
„Ma olen teid alati tundnud!" vastas mees. „Arvan, et olime juba kambriumieelsel ajastul koos amööbid."
„Noh, praegu te lihtsalt kompromiteerisite mind," hüüdis neiu.
Ta puhkes naerma.
„Olen kindel, et sel ajal tütarlapsi veel polnud. Loodan, et te olite hästikasvatatud amööb. Te ju ei suudelnud mind, eks ole?"
„Kahjuks pole amööbidel suud," pareeris mees, „kuid tänu miljoneid aastaid kestnud arengule olen ma sellest puudusest üle saanud."
„Saagem uuesti amööbideks," pani neiu ette.
„Ei," vastas mees, „sest siis ei saa ma teile öelda, et ma..."
Ta hakkas kogelema ja punastas.
„Palun, ärge öelge midagi," hüüdis neiu. „Oleme nii head sõbrad, ärge rikkuge meie sõprust."
„Kas see tõesti rikuks meie suhteid?" küsis mees.
„Ma ei tea. Võib-olla. Ma kardan."
„Kas ma tõesti ei tohi teile seda iialgi öelda?"
„Võib-olla kunagi hiljem," lausus neiu.
168
Ootamatu püssipauk kauguses katkestas nende jutuajamise. Laagris olevad mustad muutusid silmapilk valvsaks. Paljud kargasid jalule. Kõik kuulatasid pingsalt relvastatud inimeste salapärase kohtumise hääli.

Mees ja neiu kuulsid, kuidas pealik rääkis oma sugukonna-kaaslastega afrikaani murdes. Tema käitumine oli absoluutselt rahulik. Ta rääkis vaikselt, kuid selgesti. Oli arusaadav, et ta andis käsklusi. Inimesed läksid kiiresti oma telkide juurde.

Veidi hiljem nägi leedi Barbara, et rahulik laager oli saanud teise näo. Iga mees kandis relva. Nagu nõiaväel oli igal mustal nüüdisaegne püss ja padrunitasku padrunitega. Kohendati valgetest sulgedest peakatteid ja läikivale nahale kanti valget värvi. Smith astus pealiku juurde.

„Mis on juhtunud?" küsis ta.

„Ma ei tea, isand," vastas must. „Kuid me peame kõigeks valmis olema."

„Kas meid ähvardab mingi oht?" jätkas valge küsitlemist.

Pealik ajas end sirgu ja võttis suursuguse poosi.

„Kas meid siis polegi siin?" küsis ta. „Teil ei pruugi midagi karta."

Isobel ja Laskur lonkisid pikkamisi kauge tiigi ja metssealiha asukoha poole. Nad läksid mööda nõgu, kustkaudu pääses küngaste juurde viivasse väikesesse kanjonisse.

Mõlemad olid kohutavalt väsinud. Laskuri peahaav valutas. Kuid sellest hoolimata olid nad õnnelikud. Käest kinni hoides lohistasid nad oma väsimusest surisevaid jalgu vee ja toidu poole.

„Kurat võtaks, pisike," ütles Danny, „kui huvitavalt on maailmas kõik seatud. Kujuta vaid, kui ma poleks laeva pardal kohanud Smithi-vana, põleks ma eales kohanud sind. Mul on veidi raha kõrvale pandud, pisike, ja kui me sellest põrgust välja pääseme, sõidame kuhugi, kus keegi mind ei tunne, ja ma alustan kõike otsast peale. Ostan garaaži või bensiinitankla ja meil saab olema väike korter. Kurat võtaks, ma pean sulle nii palju näitama. Sa ei teagi, mida sa kõike näinud pole: kino, raudteed, laevu. Sa pole midagi näinud ja keegi ei näita sulle midagi peale minu."

Jah, Danny," ütles Isobel, „see on imetore."

Ta võttis Dannyl uuesti käest kinni.

169

Järsku nad peatusid, kuulnud eespool püssipauku. „Mis see on?" küsis Isobel.

«Arvatavasti kostis see külast," lausus Danny. „Parem, kui me peitu poeme."

Ta tõmbas tüdrukut madalate põõsaste poole.

Seal nad lamasid, kuulates lärmi ja püssipauke, mis kostsid sealt, kus Tarzan võitles sadakonna vaenlasega elu ja vabaduse eest.

Mõne aja pärast lärm vaibus, pisut hiljem aga kostis kabja-müdinat.

Müdin valjenes ja lähenes. Danny ja Isobel püüdsid neid varjava väikese põõsa taga end maadligi suruda ja võimalikult väikeseks teha. Bandiidid ületasid nõo just nende kohal, kui üks mahajäänud röövlitest nad avastas. Tema hõige, mis äratas teiste tähelepanu, anti edasi, kuni jõudis uue pealiku kõrvu, ja nüüd tuli juba kogu jõuk tagasi, et teada saada, mis nende sugukon-nakaaslane leidnud oli.

Vaene Laskur ja vaene Isobel! Nende õnn oli nii üürike. Nende uus vangivõtmine oli nii alandav. Murtud ja masendatud, olid nad peagi kahe musta kõrilõikaja valve all teel külla. Käsist ja jalust seotuna heideti nad hurtsikusse, mis varem oli kuulunud Capietrole, ning jäeti toidu ja veeta maas vedelevate räpaste põrandariiete ja kaltsude hunnikule.

Nende lähedal lebas itaallase surnukeha, mida mõrtsukat tabama kiirustanud kaaslased polnud jõudnud veel ära koristada. Ta lamas selili, põrnitsedes kustunud silmadega lage. Iialgi varem polnud Danny Patrick tundnud sellist meeleheidet kui praegu. Vahest tuli see sellest, et ta polnud elus nii õnnelik olnud kui sel põgusal kohtumishetkel Isobeliga.

Kõik tulevikulootused olid haihtunud. Danny kartis, et nende kahe inimeseta ei suuda ta sõlmida tehingut nõmedate mustanahalistega lunaraha maksmiseks, mida ta rõõmuga oleks teinud, et vabastada Isobeli ja ennast.

„Säh sulle garaaži, bensiinitanklat ja korterit," ütles ta nukralt. „Kõik on kadunud, kuid sina oled minuga."

Jah, mina olen sinuga," kinnitas kuldjuukseline tüdruk. „Aga muust ma ei hooli."

„See on tore, pisike. Kuid minust on vähe kasu. Olen kinni nööritud nagu jõulukink. Nad on mind pannud luksusvoodis-se. Selline tunne, nagu lebaksid köögipliidil."

170

Ta veeretas end küljele, Isobelile lähemale. „Niimoodi on parem," sõnas ta. „Huvitav, mida nad minust tahavad?"

„Ehk tuleb su sõber ja päästab meid siit välja?" oletas Iso-bel.

„Kes? Smith? Millega ta meid päästab? Mängupüstoliga?"

„Ma mõtlen teist, kellest sa mulle rääkisid."

„Oo, Tarzan! Kui ta teaks, et me siin oleme, tuleks ta ja lööks selle kupatuse ühe käega laiali ning viskaks kogu jõugu aia taha. Kahju, et teda pole. See on ainuke ehtne poiss ilma igasuguste „agadeta"."

See, keda Laskur nii näha igatses, viibis samal ajal küla servas hütis, niisamuti kinni seotud nagu Laskur ja niisama abitu. Ta püüdis järjekindlalt ja visalt lõdvendada rihmu, mis ta randmeid köitsid.

Pikk teekond oli lõppemas, hiiglane aga ei loobunud katsetest vabaks saada.

Rihmad olid vastupidavad ja kõvasti kinni tõmmatud, kuid ta tundis, et need hakkavad tasapisi järele andma.

Õhtuks jõudis uus pealik tagasi salgaga, kes oli otsinud Sta-butchi. Nad ei leidnud teda, kuid avastasid lord Passmore'i laagri, ja nüüd pidasid bandiidid plaani seda rünnata.

Nad ei sõitnud laagrile küllalt lähedale, seepärast ei saanudki nad teada, kui palju oli seal relvastatud pärismaalasi.

Kuid nad nägid seal Smithi ja leedi Barbarat ning, olles kindlad, et laagris rohkem valgeid pole, kõhklesid nad nüüd, kas rünnata laagrit või ei, sest järgmisel päeval kavatsesid nad asuda tagasiteele Abessiiniasse.

„Me tapame selle valge, kes meil praegu siin on," ütles pealik, „ning võtame kaasa kaks tüdrukut ja Tarzani. Tema eest antakse kopsakas lunaraha, tüdrukud aga müüme hea hinna eest maha."

„Aga miks mitte tüdrukuid endale jätta?" pakkus üks röövleid.

„Me müüme nad maha!" nähvas pealik.

„Kes sa selline oled, et käsutad, kuidas talitada?" küsis ikka seesama bandiit. „Sa pole peajik."

„ Jah, sa pole pealik," urises teine bandiit esimest toetades.,

Nagu vihane kass hüppas äkki väljailmunud pealik teise ban-diidi juurde, kel polnud tema kavatsusest õrna aimugi. Hetkeks

171

välgatas nuga lõkketulede valguses ja langes hirmsa jõuga ohvri pähe.

„Nii et kes ma siis olen?" urises mõrtsukas.

Ta pühkis verise tera tapetud mehe rõivaste külge puhtaks.

„Ma olen pealik!"

Ta heitis pilgu mornidele ja tigedatele nägudele enda ümber.

„Kas leidub veel kedagi, kes tahab öelda, et ma pole pealik?"

Vastuväiteid polnud. Nteil jäi jõugu pealikuks.

Hurtsikus aga lamas juba terve päev läbi kinniseotud, ilma vee ja toiduta ahvinimene, kes püüdis rihmu lõdvendada. Minut hiljem päästis ta lahti jalad.

Tasase urinaga tõusis ta püsti ja astus ukseava juurde. Tema ees laius küla. Ta nägi bandiite istumas ja ootamas, kuni orjad söögi valmis saavad. Siinsamas lähedal oli aed. Arvatavasti näevad nad teda, kui ta aia juurde jookseb. Noh, nähku pealegi.

Ta kaob selle ajaga, kuni nad toibuvad. Võimalik, et teda tulistatakse. Kuid hommikul olid nad teda palju kordi tulistanud ja ükski kuul polnud teda tabanud.

Ta väljus hurtsikust ning selsamal hetkel astus kõrvalolevast hurtsikust välja mustanahaline ja nägi teda. Sugukonnakaaslas-tele määratud hoiatuskisaga sööstis neeger vangile kallale. Lõkke ümber istujad kargasid püsti ja jooksid nende juurde.

Oma hurtsikust vangikongi kuulsid Isobel ja Danny möllu ning püüdsid mõistatada, mis oli juhtunud.

Ahvinimene kahmas kinni mustanahalisest, kes üritas teda peatada, ja kasutades neegrit kilbina, taandus kiiresti aia poole.

„Ärge liikuge!" käsutas ta lähenevaid bandiite nende enda keeles. „Ärge liikuge või ma tapan selle inimese."

„Tapku pealegi," möirgas Nteil. „Ta pole väärt lunaraha, mis meil kaotsi läheb."

Oma kaaslasi kisaga ergutades sööstis ta kiiresti edasi, et ahvinimest kinni nabida. Tarzan oli juba palkaia juures, kui Nteil talle peale viskus. Tarzan tõstis rabeleva neegri pea kohale ja virutas pealikule otsa. Mõlemad prantsatasid maha, Tarzan aga ronis kiiresti nagu ahv kõrgele tarale. Talle lasti järele mitu pauku, kuid ta oli juba teisel pool maas ja kadus saabuvasse ööpimedusse.

Pikk, lõputu vangisoleku öö aina venis, Isobel ja Danny

lebasid hütis ikka niisama, nagu olid sinna heidetud — ilma vee ja toiduta, Capietro vaikiv laip aga vahtis endiselt lakke.

„Ma ei suudaks kedagi niimoodi kohelda, isegi rotti mitte," ütles Laskun

Isobel ajas end küünarnuki najale.

„Miks mitte proovida?"

„Mida?" küsis Danny. „Mina olen kõigeks valmis!"

„Mida sa roti kohta ütlesid, see viis mind ühele mõttele," sõnas tüdruk. „Midianimaal on palju rotte. Mõnikord me püüame neid. Nad on toiduks väga head. Me paneme neile üles lõksud, aga kui me neid kohe pärast kinnipüüdmist ei tapa, siis närivad nad endale tee vabadusse. Nad närivad läbi nöörid, millega lõksud on kinni seotud."

„Noh, ja mis sellest?" küsis Danny. „Mida sa öelda tahad? Ma ei saa aru. Meil pole rotte, aga kui ka oleks, ei usu ma, et hakkaksin neid sööma, pisike. Ja ma ei tea, millega nad meid meie olukorras aidata saaksid."

„Me ise sarnaneme rottidega, Danny," ütles tüdruk. „Kas sa siis ei näe?* Ka meie võime endale närida tee vabadusse."

„Noh, pisike," lausus Danny, „kui sina tahad selle hüti seina läbi närida, lase käia, näri. Mina aga hakkan otsima võimalusi ukse kaudu välja pääseda."

„Sa ei saanud aru, Danny," ei jätnud Isobel järele. „Ma pean silmas seda, et võin läbi närida nöörid, millega su käed on kinni seotud."

„Kurat võtaks, pisike!" hüüatas Danny. „Milline tobu ma olen! Ja ometi olen end alati nutikaks poisiks pidanud."

„Ma tahan, et sa lubaksid mul proovida nööre läbi närida. Kas sa tõesti ei mõista, millest ma räägin?"

«Muidugi, pisike. Kuid mina teen seda esimesena. Minu hambad on tugevamad. Veereta ennast siia ja ma hakkan peale. Kui sa vabaks saad, päästad minu lahti."

Isobel veeretas end kõhu peale, Danny aga võttis sellise asendi, et ulatus hammastega tema randmeid köitvate nöörideni. Ta asus asja juurde suure õhinaga, ent peagi selgus talle, et see oli märksa raskem, kui ta arvas. Samuti mõistis ta, et oli väga nõrk ja väsinud. Ent kuigi ta pidi sageli vahet pidama, et hinge tõmmata, ei andnud ta alla. Kord puhkepausi ajal suudles ta väikseid käsi, mida püüdis vabastada. See oli õrn harras suudlus, hoopis mitte Dannyle omane. Kuid armastusel on imeline jõud

173

ning kui see süttib mehe rinnas puhta ja voorusliku naise vastu, teeb ta mehe alati veidi õrnemaks ja paremaks.

Koit vahetas hurtsikus välja pimeduse, Laskur aga näris ikka veel rihmu ja talle tundus, et sellele ei tulegi lõppu.

Capietro lebas, jõllitades lagi, tema surnud, kustunud silmad olid pahupidi pööratud — nii oli ta lamanud kõik pikad öötunnid. Bandiidid liikusid külas ringi. Päev tõotas tulla raske. Orjad pakkisid laagrivarustust ja kokkuröövitud saaki, mida nad pidid põhja tassima. Sõdurid ruttasid pruukosti lõpetama, sest neil tuli veel relvad ja hobused üle vaadata, etnne kui inglise küti laagrile viimast rünnakut sooritama minna.

Pealik Nteil einetas oma kõige armsama naise lõkke juures.

„Tee ruttu, naine," ütles ta. „Mul on enne ärasõitu veel üks töö teha."

„Sa oled nüüd pealik," tuletas naine talle meelde. „Las teised töötavad."

„Selle pean ma ise ära tegema," vastas must.

„Mis tähtis töö see siis on, et ma kiirustama pean?" küsis naine.

„ Ma tapan valge mehe ja valmistan tüdruku rännakuks ette," vastas mees. „Anna tema jaoks süüa. Ta peab sööma või muidu kõngeb näljast."

„Las kõngeb," vastas naine. „Ma ei taha, et ta tuleks meiega. Tapa nad mõlemad."

„Pea lõuad!" sisistas mees. „Mina olen pealik."

„Kui sina teda ei tapa, tapan mina," ütles naine. „Ei hakka mina mingisugusele valgele litale süüa tegema."

Pealik tõusis.

„Lähen meest tapma," ütles ta. „Kui ma tüdrukuga tagasi tulen, peab tema hommikusöök valmis olema."

XXV. Wazirid

„Kõik!" pahvatas Laskur. „Olen vaba!" hüüatas Isobel.

„Tundub, et mu hambad on igemeteni ära kulunud," ütles Danny.

Isobel hakkas kohemaid Danny käsi rihmadest päästma, vabastamata isegi oma jalgu. Ta sõrmed olid surnud, sest nöörid

174

olid verevoolu osaliselt sulgenud.

Ta tegutses aeglaselt ja saamatult. Neile mõlemale näis, et ei saa köidikuist iialgi lahti.

Oleksid nad teadnud, et Nteil oli juba pruukosti lõpetanud ja kuulutanud, et läheb Laskurit tapma, oleksid nad arvatavasti segaseks läinud. Kuid nad ei teadnud seda ja küllap oli nii parem, sest kõigele, mis Isobeli segas, oleks lisandunud veel ka närvipinge.

Kuid lõpuks olid Laskuri käed vabad.

Mõlemad hakkasid jalgade ümbert lahti päästma nööre, mis polnud nii kõvasti kinni seotud. Danny tõusis esimesena.

„Kõigepealt teen ma kindlaks, mille otsas ma eile lamasin," ütles ta. „Tundus kuidagi tuttav. Kui mul õigus on..."

Ta tuhnis räpaste kaltsude hulgas ja minut hiljem tõusis juba püsti, automaat ühes ning kabuur teises käes. Tema näole ilmus muhelus.

„Esimest korda pika aja jooksul on mul vedanud," ütles. ta. „Nüüd on kõik kombes, õeke."

„Misasjad need on?" küsis Isobel.

„See on Laskur Danny Patricku teine pool," vastas noormees. „Noh, hoidke alt, räpased rotid!"

Kui ta seda ütles, lükkas pealik Nteil ukseava eest kõrvale roguski ja vaatas sisse.

Seal oli küllaltki pime, nii et esimese hooga ta ei näinudki tüdrukut ja meest, kes tagumise seina ääres seisid.

Kuid ta ise oli oma ohvritele väga hästi nähtav hommiku-valguses, mis ukseavast sisse hoovas.

Pealik hoidis revolvrit laskevalmis käes.

Laskur oli juba vöö endale ümber pannud, seejärel võttis vasakusse kätte automaadi ja tõmbas kabuurist välja revolvri.

Ta tegutses vaikselt ja kiiresti, nii kiiresti, et kui ta tulistas, polnud Nteil veel taibanudki, et tema vangid pole enam seotud, vaid on vabad, ja ei saanudki seda iialgi taibata, samuti nagu ta ei kuulnud lasku, mis ta tappis.

Samal ajal kui Laskur tulistas, summutas tema revolvri paugu väravavalvuri kisa ja laskmine. Valvur oli algava päeva valgusel avastanud küla poole hiilivad vaenujõud.

Danny Patrick astus üle pealiku surnukeha ja vaatas välja. Ta mõistis, et midagi on lahti. Danny nägi, kuidas inimesed värava poole jooksid ja püüdsid sellest üle ronida. Ta kuulis,

175

kuidas kuulid kopsusid vastu palkaeda puust läbi tungides ja seda kildudeks lüües. Küla kaikus hirmust hullunud inimeste hädakisast.

Oma kogemuste põhjal teadis Danny, et ainult väga võimsate püsside kuulid võisid paksudest aiapalkidest läbi tungida. Ta nägi, kuidas bandiidid oma Noa-aegsetest musketitest vastu tulistasid ning kuidas orjad ja vangid olid kobaras koos küla sopis, kuhu ründajate kuulid kõige vähem lendasid.

Teda hakkas huvitama, kes võisid olla bandiitide vaenlased, ja senised kogemused pakkusid välja kaks võimalust — kas gangsterid või politseinikud.

„Ma poleks iialgi uskunud, et jõuan selleni," ütles Danny.

„ Milleni?"

„Ma ei tahaks kuidagi sulle rääkida, mida ma lootsin," lausus mees.

„Ütle mulle, Danny," palus tüdruk. „Ma ei saa pahaseks." „Ma lootsin, et need poisid on politseinikud. Mõtle vaid, pisike, ma lootsin politseinike saabumisele, mina — Laskur!" „Kes on politseinikud, Danny?"

„Seadusenärijad, igavesed sõnnid. Kurat võtaks, pisike, mispärast sa esitad nii palju küsimusi? Politseinikud on politseinikud. Ma ütlen sulle, miks ma nende peale lootsin. Kui need pole politseinikud, siis on see tõenäoliselt mõni muu bandiitide jõuk, kelle eest me peame jalga laskma nagu sellegi eest."

Ta astus tanumale.

„Sina jää siia, pisike, heida pikali oma leivakorvile, see tähendab viska kõhuli ja sind ei taba ükski kuul, mina aga lähen ja paugutan veidi."

Värava taha oli kogunenud määratu bandiitidejõuk, kes tulistas läbi aiaaukude.

Danny laskus ühele põlvele ja toetas automaadi õlale. Kõlas hääl, mis meenutas hiidmao sisinat.

Bandiidid pöörasid ümber ja Dannyt nähes mõistsid, et olid sattunud kahe tule vahele, sest neile meenus hiljutine juhtum, kui nad olid pealt näinud selle kohutava relva surmatoovat jõudu.

Laskur silmas Ogoniot vangide ja orjade hulgas, kes tema lähedale kobarasse olid kogunenud, ja see viis teda uuele mõttele.

„Hei, sina, noormees!"

176

Ta viipas Ogoniole käega.

„Tule siia ja võta kaasa kõik oma poisid. Ütle neile, et kui nad tahavad siit välja pääseda, võtku ühes kõik, millega saab lahingut lüüa."

Kas Ogonio Danny jutust ka kuigi palju aru sai või mitte, aga peamise tabas ta ära.

Juba koguneski Danny selja taha trobikond vange ja orje, välja arvatud naised.

Sellest hetkest, mil Danny automaat tärisema hakkas, oli ründajate tuli pisut vaibunud, otsekui oleks teise jõugu peamees selle hääle ära tundnud ja arvanud, et külas asuvad valged vangid võivad nende püsside läbi kannatada saada.

Aeg-ajalt oli kuulda pelgalt üksikuid laske, mis olid suunatud ühele märgile.

Bandiidid olid teataval määral enesevalitsuse juba tagasi saanud ja saduldasid nüüd hobuseid ilmse kavatsusega plehku pista.

Sel hetkel ründas neid Danny oma eriliigilise hordiga, kes oli relvastatud keppide ja kivide, sekka ka nugade või mõõkadega, mis olid kiiruga varastatud bandiitide elamuist.

Kui bandiidid taipasid neid tagalast ähvardava ohu tõsidust, avas Laskur teist korda nende pihta tule. Külas puhkenud paanika andis ülekaalu ründajaile.

Kõrilõikajad kaklesid omavahel hobuste pärast, kes olid oheliku katki rebinud ja kihutasid hirmunult külas ringi.

Mõnel õnnestus hobusele päitsed pähe panna ja siis kihutasid nad värava poole, tallates jalge alla bandiite, kes neid kaitsma olid jäänud.

Kui ratsanikud külast välja kappasid, võttis neid vastu salkkond mustanahalisi sõdureid, peas valged suled ja käes kaasaegsed relvad.

Ründajad olid osaliselt varjunud madala mäeharja taha, aga kui nad põgenevatele bandiitidele vastu tõusid, siis kõlas üle lahingukära metsik kutsuv hüüd, waziride sõjahüüd.

Esimene värava juures oli Tarzan, waziride sõjapealik, ahvinimene, kes koos sõduritega ründas Capietro jõugu riismeid.

Igast küljest sisse piiratud, viskasid bandiidid relvad maha ja palusid armu.

Peagi aeti nad külas ühte nurka waziri sõjameest valve alla.

177

Tarzan tervitas Laskurit ja Isobeli ning väljendas kergendustunnet, nähes neid tervena.

„Tulid just parajal ajal," sõnad Danny, „minu vana tukk oli juba peaaegu kõik padrunid nahka pannud, viimane valang tegi kogu salve tühjaks. Aga kuule, kes need sinu sõbrad on? Kustkohast nad tulid?"

„See on minu rahvas," vastas Tarzan.

«Missugused poisid!" hüüdis Laskur vaimustusega. „Aga ega sa Smithi-vana pole näinud?"

„Ta on minu laagris väljaspool hädaohtu."

„Ja Barbara?" küsis Isobel. „Kus tema on?."

„Smithi juures," vastas Tarzan. «Mõne tunni pärast näete neid mõlemaid. Asume teele niipea, kui ma nende inimestega siin selgusele olen jõudnud."

Ta lahkus ja hakkas bandiitide vangistatud inimesi küsitlema.

„Kui ilus ta on!" hüüatas Isobel.

„Hei, õeke," hoiatas teda Smith, «nüüdsest pea meeles, et ainuke ilus poiss, keda sa tunned, olen mina, ja pole üldse tähtis, kuidas mu sihverplaat välja näeb."

Tarzan jaotas vangid kiiresti nende suguharude ja külade järgi, määras peamehed inimesi koju viima ning andis neile teele kaasa käsud ja korraldused.

Bandiitide relvad, padrunid, saak ja nende asjad jagati vangide vahel ära. Kinnivõetud bandiidid anti gallade suure salga valve alla, kes said käsu toimetada nad tagasi Abessiiniasse ja anda üle lähimale feodaalile.

„Miks ei võiks neid siinsamas üles puua?" küsis gallade pealik. „Me hoiame kokku toitu, mis nad pikal teekonnal nahka pistavad, pealegi vabaneme nende valvamise murest ja tülist. Feodaal tõmbab nad nagunii oksa."

«Viige nad tagasi, nagu ma ütlesin," vastas Tarzan. „Aga kui näd teile liiga palju tüli teevad, talitage nendega nii, nagu vajalikuks peate."

Tunni aja pärast asus kogu küla teele.

Kogu Smithi varustus tagastati, Danny aga sai tagasi oma kallihinnalise lahingumoona ja lisaks veel mitu padrunisalve oma armsale automaadile.

Last anti Smithi kandjate hoolde eesotsas Ogonioga.

Kui küla oli tühjaksjäänud, pisteti sellele mitmest küljest tuli otsa, ja kui mustad suitsupilved taevasse tõusid, asusid salgad

178

oma vangisoleku paigast teele. Aga enne seda tulid pealikud ja laskusid põlvili džunglilordi ette, tänades teda oma sugukon-nakaaslaste vabastamise eest.

XXVI. Lõpplahendus

Lafayette Smith ja leedi Barbara olid rabatud lord Passmore'i laagris asetleidnud muutusest.

Terve päev olid sõdurid lahinguvalmiduses, nagu oleksid oodanud väljakutset, ja ootasid seda ka siis, kui oli saabunud öö.

Häireolukorra tundemärgid olid imeselged.

Laagris polnud kuulda laulu ega naeru.

Viimane, mida valged magama minnes nägid, olid valgeid sulgi kandvad sõdurid, püssid käes, väikeste salkadena lõkete ümber seismas.

Nad magasid, kui kõlas võitluskutse, ja läikiva nahaga mustad sõjamehed sulasid ühte pimeda metsaga, jätnud ainult neli inimest laagrit ja kahte külalist valvama.

Kui leedi Barbara hommikul telgist välja astus, oli ta väga imestanud, nähes laagrit inimtühjana.

Seal oli ainult boi, kes teda teenis, kokk ja veel kolm mustanahalist.

Kõigil oli kogu aeg relv ühes. Kuid nende suhtumine temasse polnud muutunud ja neiu tundis vaid huvi juhtunu vastu, mis oli nii ilmselge esimesest pilgust, kuid mõistmiseks täiesti segane.

Kui Smith neiu juurde tuli, imestas temagi selle muutuse üle, mis oli teinud naervatest ja alailma naljatavatest kandjatest ning kaitsemeeskonnast sõdurid, kes olid salaja öhe saadetud.

Nad ei saanud vähimatki teavet boilt, kes küll naeris ja oli armastusväärne, kuid nagu mingisuguse kummalise juhuse tõttu oli äkki unustanud isegi kõige lihtsamad käsud, needsamad, mida- ta veel eelmisel päeval oli ilmselge uhkusega täitnud.

Pikk päev venis vähimategi muutusteta lõunani.

Mõistatus jäi lahendamata, ei tulnud nähtavale lord Passmore'i ega kadunud mustanahalisi.

Kuid tundus, et kahele valgele pakkus teineteise seltskonnas viibimine suurt heameelt ja seetõttu möödus päev neil palju kiiremini

179

kui mustadel, kes kõik tulipalavad tunnid ootasid ja iga häält kuulatasid.

Ent järsku toimus muutus.

Leedi Barbara nägi, kuidas tema boi üles tõusis ja pingsalt kuulatama jäi.

„Nad tulevad," ütles ta kaaslastele emakeeles.

Nüüd seisid juba kõik ja ehkki oodati sõpru, olid relvad laskevalmis, et vastu võtta mis tahes vaenlast.

Järk-järgult muutus inimeste häältekõmin ja sammudemü-din kuuldavaks isegi valgete treenimata kõrvale ja peagi nägid nad kolonni pead tulemas läbi metsa nende poole.

„Seal on ju Laskur!" hüüdis Lafayette Smith. „Ja Isobel samuti. Kui imelik, et nad koos on."

„Ja Tarzan on nendega," hüüdis leedi Barbara. „Ta päästis nad mõlemad."

Vaevumärgatav naeratus ilmus ahvinimese huultele, kui ta jälgis leedi Barbara ja Isobeli ning Smithi ja Laskuri kohtumist.

Naeratus muutus laiemaks, kui pärast esimesi tormilisi tervitusi ütles leedi Barbara:

„ Kahju, et meie külalislahket peremeest lord Passmore'i meiega pole, eks ju?"

„Ta on siin," vastas ahvinimene.

„Kus?" küsis Lafayette Smith laagris ringi vaadates.

„Mina olen lord Passmore," vastas Tarzan.

„Teie?" hüüatas leedi Barbara.

‚Jah. Ma võtsin endale selle osa, kui saabusin Põhja, et kontrollida Capietro ja tema jõugu kohta käivaid kuuldusi, oletades, et nad üksnes ei aima ohtu, vaid hakkavad otsima võimalusi minu salgale kallale tungida ja meid kinni võtta."

„Kurat võtaks!" ütles Laskur. „Vedasid neid vahvasti ninapidi."

«Seepärast me ei näinudki iialgi lord Passmore'i," tähendas leedi Barbara. Ta naeris.

«Arvasin, et ta on kõige tabamatum peremees."

„Kui ma teid siia jätsin," seletas Tarzan, „läksin kõigepealt nii kaugele džunglisse, et mind näha polnud ning tulin uuesti laagrisse tagasi, ainult teisest küljest. Läksin tagantpoolt telki ja magasin järgmise hommikuni, mil siirdusin hästi vara teie sõpru otsima ja langesin ise vangi. Kuid kõik lõppes hästi. Kui teil

180

pole eriti kiiret, siis loodan, et saadate mind koju ja olete mõnda aega minu külalised, kuni toibute Aafrikas saadud kibedatest kogemustest. Aga võib-olla tahavad professor Smith ja tema sõber jätkata geoloogilisi uuringuid?" lisas ta.

„Mina, kas teate," pobises Lafayette Smith, „olen peaaegu otsustanud loobuda tööst Aafrikas ja pühendada oma elu geoloogia uurimisele Inglismaal. Mina või... kas teate, leedi Barbara..."

„Ma kavatsen ta endaga Inglismaale kaasa viia ja õpetada tulistama, enne kui luban tal Aafrikasse naasta. Võib-olla tuleme kunagi hiljem siia tagasi."

‚Ja sina, Patrick?" küsis Tarzan. „Sina jääd ehk siia küttima?"

„Ei, mister," vastas Danny. „Me sõidame Californiasse ja ostame seal garaaži või bensiinitankla."

„Meie?" kordas leedi Barbara.

Jah," ütles Patrick. „Mina ja Isobel."

„Kas tõesti?" hüüdis leedi Barbara. „ Räägib ta õigust, Isobel?"

„Kas see pole imetore?" vastas kuldjuukseline tüdruk.

Tarzan - ahvide kasvandik , Tarzani tagasitulek Tarzani metsikud sõbrad Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid
Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - dzunglivalitseja
Tarzan ja kadunud impeerium
Tarzan Pellucidaris
Võitmatu Tarzan
VÕIDUTSEV TARZAN
Tarzan ja kullalinn
Tarzan ja lõviinimene „
Tarzan ja leopardinimesed
Tarzani otsingud
Tarzan ja keelatud linn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja võõrleegion
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja merehädalised
Tarzan ja mõrv dzunglis
Tarzan ja maailmameister
Tarzani džunglijutud
(NB! Veel ilmumata osade pealkirjad on esialgsed ning võivad tõlkimise ja toimetamise käigus muutuda.)
Kaas: Jüri Jegorov
E- R- Burroughs

15. E. R. Burroughs_TARZAN ja kullalinn

Tarzani-lugude viieteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide
AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI, 1995 T 160

Seekordses Tarzani-loos („Tarzan and City of Gold") ei saada kirjanik kangelasi mägede taha tohutuid aardeid jahtima, nagu raamatu pealkirja järgi võiks oletada. Tarzan satub oma rännuteel juhuslikult või saatuse tahtel Aafrika ligipääsmatute mägede vahel kullalinnas Cathnes elava ning lõvisid pidava ja väärismetalli kaevandava valge rahva sekka. Tal tuleb tahtmatult osa saada sealsete valitsevate ringkondade õukonnaintriigidest, vastu seista maailma kauneima valitsejanna Nemone ahvatluspüüetele, kõrvale põigata mitmest surmast, aidata õiglase meelega inimesi ning tuua seeläbi troonile õigusjärgne valitseja. Tarzan saab mängleva kergusega kõigega hakkama, tulles tervelt välja ka väljapääsmatutest olukordadest.

Kirjanik ei hoia peakangelase tegude kirjeldamisel sõnu kokku ning leiab parajal ajal võimaluse avada olulisemate tegelaste käitumise psühholoogilisi tagamaid.

© AS Multipress, tõlge, kaas 1995
ISBN 9985-63-001-7

I peatükk

Oli septembri keskpaik. Vihmaperiood, mis oli kestnud juba juunikuust saadik kogu Aafrika kontinendil alates Tigerist ja Amharast põhjas ning lõpetades Gojami, Shoa ja Kaffaga lõunas, hakkas lõppema. Vihmasadu oli lakanud, kuid jõed olid väljunud kallastest ning maa oli märg ja vettinud.

Üksildasi rändureid, karavane või asulaid otsides luusisid teedel shiftidest röövlid. Need lindpriiks kuulutatud bandiidid, kellest igaühe pea eest oli lubatud kopsakas rahasumma, varjasid end harilikult kindlustes ligipääsmatutes Kaffa mägedes. Nüüd tulid nad jahti pidama. Nende rautamata hobuste tuhm kabjamüdin häiris öist vaikust, kuid see ei valmistanud neile muret: liiga suur oli kohalike elanike hirm bandiitidele silma puutuda.

Siiski polnud nad oma otsinguil üksi. Samas suunas, kuid veidi eespool jälitas oma ohvrit jahti pidav loom. Tema tundlikud sõõrmed ei võinud haista inimese lõhna, sest tuul puhus temast röövlite suunas, küti teravad kõrvad olid aga asjatult kikkis: pehme kohev muld summutas kabjamüdina.

Välimuselt ei sarnanenud see kütt sugugi röövloomaga, kuid veelgi vähem võis temas ära tunda inglise lordi järeltulijat.

See veider olend oli Ahvide Tarzan.

Ta oli harjunud kustutama nälga ainult jahti pidades, mida tegi oma meelispaikades. Juba kaks päeva oli Tarzan söömata, sest kaks päeva oli vahetpidamata vihma kallanud. Nüüd oli köitnud ta tähelepanu hirvevasikas, kes pilliroogu ja võssa kasvanud ojast vett jõi. Ettevaatlikult rohus roomates püüdis Tarzan leida mugavat asendit, et lasta lendu nool või heita oda. Ta minetas mõneks viivuks tavalise valvsuse ning lõhnu ja helisid edasi kandev tuul Usha viis need Tarzani tundlikest sõõrmetest ja kõrvadest mööda. Ta ei tajunud, kuidas tema lähedal peatas salkkond ratsanikke hobused ja jälgis teda tähelepanuga.

Aimamata teda ähvardavat ohtu, hiilis Tarzan äärmise ettevaatlikkusega oma ohvri poole.

Sellal olid shiftidest röövlid lahkunud väikeselt kõrgendikult, kust nad olid teda vaikides jälginud, ning hakanud tema poole tulema, odad ja pika toruga musketid võitlusvalmis. Ilmselt ajas neid kimbatusse tema omapärane välimus — nad polnud varem juhtunud nägema temasugust suurt valget meest —, aga uudishimust rohkem oli neid vallanud tapmisiha.

Aeg-ajalt laskis hirvevasikas pilgul uurivalt ringi käia ja Tarzan tardus siis soolasambana paigale. Äkki libises looma pilk üle ahvinimese kuju ja peatus hetkeks. Seejärel hüppas hirvevasikas üles ja kadus. Puhtvaistlikult vaatas Tarzan korraks tagasi: ta oli kindel, et looma põgenemise põhjus polnud mitte tema, vaid keegi tema taga, kelle olid avastanud Wappi terased silmad. Ja tõesti, tema poole suundus pool tosinat ratsanikku. Tarzanile oli selge, et need olid shiftid, hoopiski julmemad ja verajanulisemad kui lõvi Numa.

Kui röövlid taipasid, et neid on nähtud, ajasid nad hobused nelja jooksma, püüdes teda ümber piirata. Seejuures vehkisid nad relvadega ja kisendasid metsikult. Tuld

nad siiski ei avanud, soovides ilmselt Tarzanit maha paisata ja jalge alla tallata või ta keha oma noolte ja odadega läbi puurida. Aga võib-olla lootsid nad tunda inimjahi metsikut mõnu.

Ent Tarzan ei mõtelnudki põgeneda, ehkki tundis loomulikult kõikvõimalikke mooduseid, kuidas end mistahes vaenlase käest päästa. Ta mõistis väga hästi, et relvastatud inimeste eest on võimatu ära joosta. Ja seepärast otsustas ta võidelda seni, kuni avaneb soodne juhus põgeneda.

Pikka kasvu, suurepärase kehaehituse, pigem Apollo kui He-raklese kuju ja lõvinahast puusakattega sarnanes ta müütilise metsjumalaga. Nooletupp nooltega ja väike oda üle õla, puusal jahinuga, mis oli jäänud talle isalt, vasakus käes vibu — selline oli tema relvastus.

Otsekui välk Ara oli Tarzan silmapilk kindlaks teinud läheneva ohu, hoogsalt jalule hüpanud ja ühe hetkega vibunööri pingule tõmmanud.

Ahvinimese vibu oli lühike, kuid võimas, selle nooled läbistasid kergesti metsloomade paksu nahka. Ükski tsiviliseeritud inimene poleks suutnud tema vibu nööri pingule tõmmata.

Esimene nool tabas ühte bandiiti otse südamesse ja see

5

varises sadulast, heitnud käed üle pea. Neli järgmist noolt, mis Tarzan välgukiirusel teele saatis, tabasid samuti märki. Veel üks röövel kukkus hobuse seljast surnult maha, kolm said haavata.

Oli möödunud vaid mõni silmapilk, kui Tarzan seisis juba bandiitide piiramisrõngas. Tõsi küll, kolm haavatut olid rohkem mures sellega, et oma kehasse lastud nooli välja tõmmata, kuid neljas, terve ja vigastamata, kasutas juhust ning suunas oda otse hiiglase laia rinda.

Taganeda polnud kuhugi. Tarzani selja taga seisid ratsanikud. Ja siin tulid ahvinimesele appi tema loomupärane osavus, väledus ja jõud. Kahmanud kätte vibu, mille ta pärast laskmist oli üle õla riputanud, tõrjus ta sellega vaenlase oda kõrvale, haaras bandiidil käsivarrest kinni ja oli krapsti tema taga hobuse seljas.

Kõlas summutatud karjatus, seejärel tungis jahinuga bandii-di vasaku abaluu alla. Ja juba lendaski surnukeha maha. Päit-senöörid õhus lehvimas, kihutas ehmunud hobune otse jõkke. Tagaajamine jäi ära: bandiidid olid haavadest liiga jõuetuks jäänud. Tarzanile tulistati järele vaid üksainus lask.

Niipea kui hobune oli hüpanud jõkke, mis osutus sügavaks ja veerohkeks, märkas Tarzan mõne jardi kaugusel pärivoolu krokodilli piirjooni. Krokodill Gimlat nähes pööras hirmust hullunud hobune otsemaid vastuvoolu üles. Tarzan võttis kätte oda ja püüdis hobust vastaskaldale ajada.

Sel ajal laksatasid Gimla hirmuäratavad lõuad juba hobuse saba lähedal, kui järsku lajatas pauk. See oli haavatud shift, kes Tarzanile järele tulistas. Ühtaegu lasuga kadus surmavalt haavatud krokodill vette.

Mõni sekund hiljem jõudis hobune koos ratsanikuga vastaskaldani ja astus kuivale maale. Nüüd muutus loom jälle ratsaniku tahtele kuulekaks. Tarzan keeras hobuse ümber ja saatis noole teisele kaldale bandiitide sekka. Nool jõudis eesmärgile ja tabas sedasama haavatud röövlit, kes oli tahtmatult aidanud Tarzanit, tappes oma lasuga krokodilli.

Huupi tulistatud püssipaukude saatel kappas Tarzan lähima metsa poole ja kadus peagi jälitajate silmist.

6

II peatükk

Metsa jõudnud, klammerdus Tarzan hobuselt maha tulemata suure jämeda allarippuva oksa külge, andes hobusele voli minna oma teed. Ise oli ta äärmiselt pahane, sest shiftid olid ta õhtusöögi minema peletanud. Et nad teda tappa olid tahtnud, see ärritas meest palju vähem kui luhtunud jaht. Nüüd pidi ta uuesti hakkama söögipoolist otsima, aga kui ta söönuks saab, hakkab tingimata tegelema tema huvi äratanud shiftidest röövlitega.

Tarzani jahti kroonis peatselt edu ja ta sõi kõhu täis. Rahulolevana lesis ta teelahkmel ja arutas kõike shiftidega seonduvat. Kui jõuk lahkub, on hästi, aga kui nad võtsid nõuks siia alaliselt elama jääda, siis kahtlemata takistab see teda sellesse kohta ilmumast. Seega oli tarvis teada saada vaenlaste iseloomu, hulka ja asukohta. Ja kuidagi ei tohtinud jätta neid karistamata kõige selle eest, mis nad talle teinud olid.

Tarzan pöördus tagasi, ületas jõe ja hakkas mööda rada shif-tidele järele minema. Läbi künkliku maastiku, kord tõustes, kord laskudes, viis tee kitsasse orgu, kus vohas troopiline mets. Sellest voolas läbi käänuline jõgi.

Ekvaatori läheduses tihenes üürike videvik kiiresti, andes maad ööpimedusele. Metsas ja küngastel algas öine elu, sealt kostis jahile tulnud lõvi möirgamist. Sooja õhu voolud, mis orust küngaste poole tõusid, tõid Tarzani tundlikesse sõõrmetesse inimeste peatuspaiga lõhnu. Ta heitis pea selga ja tõi kuuldavale sõjakisa: Ahvide Tarzan alustas jahti.

Ööpimedus varjas tervenisti tema majesteetlikku kuju. Ta oli tähelepanu ise: tema tundlikud sõõrmed võbelesid kõige kergemagi tuulehõngu puhul, kõrvad aga püüdsid vähimaidki hääli.

Sedamööda, kuidas ta edasi läks, muutusid laagri lõhnad üha selgemaks, kuid üha kuuldavamaks muutus ka loomade kuninga madalahäälne lõrisemine. Ometi ei häirinud see Tarzanit: ta teadis, et lõvi Numa peab jahti alttuule ja vaevalt on tal aimu Tarzani kohalolekust.

Tarzan arvutas välja vahemaa, mis lahutas teda orus olevast lõvist, samuti enda kauguse metsast ja tuli järeldusele, et jõuab metsani enne, kui nende teed ristuvad. Tänane jaht oli tal eriline — jaht inimesele, elusolendite verivaenlasele.

7

Huvitav oli, et endast kui inimesest.mõtles Tarzan kõige vähem ja ei tundnud selle üle erilist uhkust. Tema hingelaad sarnanes palju rohkem metslooma kui inimese omaga. Tema tegude peaeesmärk oli nauding ja rõõm. Seetõttu kutsusid inimesed oma kirgliku sooviga omandada kord üht, kord teist hüve temas esile põlguse. Ta nägi inimeste ahnust, argust, julmust ja egoismi ning mõistis, et vaatamata vaimsele üleolekule loomast jäävad nad metsaelanikele alla peamises — oskuses elust rõõmu tunda.

Niisiis inimeste peatuspaigale lähenedes ei tundnud Tarzan end üldsegi mitte elusolendina, kes igatseb omasuguste juurde. Ta teadis ühte: ees oli vaenlane. Tema rinnast vallandus allasurutud karje, võimsad musklid tõmbusid pingule.

Metsaservale jõudnud, tundis Tarzan paremal pool lõvi lähedal olevat, seepärast haaras ta okstest kinni ja hakkas end puult puule vibutades lähenema lagendikul paiknevale shiftide laagrile. Siit kõrge puu otsast nägi ta kogu röövlijõuku, mis koosnes umbes kahekümnest mehest, ja nende hobuseid. Bandiitide laagrit ümbritses okstest ja põõsastest rohmakalt tehtud boma, ilmselt kaitseks loomade eest. Sedasama eesmärki teenis ka keset laagrit lõõmav lõke.

Kärmel uurival pilgul lagendikku silmitsenud, jäi Tarzan teesklematu huvi ja uudishimuga jälgima valget meest, kes lamas tugevasti kinniseotult lõkketule lähedal.

Tavaliselt ei huvitanud valge inimene Tarzanit sugugi rohkem kui mustanahaline või mis tahes teine elusolend, kellega ta polnud sõber. Kuid praegu oli Tarzani ees tema vaenlaste vang, kes pealegi erines oma välimuse poolest tublisti nendest valgetest, keda ta varem näinud oli.

Tal oli seljas varrukateta hame, mis oli tehtud elevandiluust rõngastest. Ehted pahkluude ja randmete, kaela ja pea ümber meenutasid pigem sõjamehe omi. Vangi jalad ja käed olid paljad. Tema pea lebas märjal maapinnal ja oli pööratud teisele poole, nii et Tarzanil ei õnnestunud võõra nägu silmitseda. Ta võis näha ainult pakse musti juukseid.

Laagrit jälgides ja kaalutledes, kuidas oleks etem bandiitidele kätte maksta, arvas Tarzan, et parim moodus oleks neilt mõni hinnaline asi ära võtta. Otsustades selle järgi, kui hoolikalt valvati vangi, oli see valge mees shiftidele küllaltki väärtuslik. Pealegi oli vangi eriskummaline rõivastus Tarzanis suurt huvi ja

8

uudishimu äratanud. Seepärast ta otsustaski valge mehe bandiitidelt üle lüüa.

Võtnud nõuks oodata, kuni kogu laager on rahulikult magama jäänud, seadis ahvinimene end puuharude vahel sisse ja hakkas toimuvat jälgima.

Mõni bandiit küsitles vangi, kuid nähtavasti ei saanud kumbki pool teisest aru. Tarzan oskas keelt, mida rääkisid kaficho ja galla suguharud, ja tema uudishimu kasvas iga järgmise küsimusega. Tähelepanu kahekordistus, kui ta kuulis, kuidas shiftid püüdsid igal viisil mitmes murdes ja isegi märkide abil vangilt teada saada teed paikadesse, kus leidub kulda ja elevandiluud. Kuid vang kas ei mõistnud neid või tegi näo, et ei mõista, mis oli tõenäolisem.

„See elajas saab meist suurepäraselt aru," röögatas üks röövleist. „Ta teeskleb nimme." .

„Kui ta meile ei ütle, kus kulda on, miks peaksime teda söötma ja endaga kaasa vedama?" pahandas teine. „Peame ta jalamaid vagaseks tegema."

„Las ta mõtleb hommikuni järele. Aga kui ta ka siis midagi ei ütle, teeme talle kähku otsa peale," otsustas kolmas bandiit, ilmselt nende pealik.

Nad hakkasid vangile sõnade ja viibetega oma otsust teatavaks tegema. Seejärel istusid nad lõkke äärde arutama asetleidnud sündmusi ja tegema tulevikuplaane, kusjuures nende jutuajamise peateema oli kummaline valge hiiglane, kes oli tapnud kolm kaaslast ja kadunud koos nende hobusega. Põhjalikult kõik läbi arutanud, läksid bandiidid okstest ja lehtedest varjualustesse magama.

Laager oli vajunud sügavasse unne. Ettevaatlikult, ainsatki häält tegemata tuli Tarzan puu otsast alla, hoidudes põõsaste varju, seisatas viivuks ja kuulatas. Boma tagant kostis lõvi Numa hingamist: loomade kuningas viibis siinsamas läheduses. Tarzan piilus jämeda puu tüve tagant välja ja nägi valvurit istumas seljaga tema poole.

Tasa edasi liikudes jõudis Tarzan lagedale platsile ja suundus pahaaimamatu bandiidi poole. Tema tähelepanu köitis valvuri süles lebav musket ja nagu iga teine džungliloom ei suutnud ta sellelt pilku lahti kiskuda.

Oma ohvri juurde jõudnud, kummardus Tarzan alla. Tema pronkspruun käsi kerkis välkkiirelt üles, terassõrmed sulgusid

9

valvuri kõri ümber, vahe noatera tungis samal hetkel vasaku abaluu alla otse südamesse. Surm saabus silmapilkselt.

Tarzan kiskus noa valvuri kehast välja ja läks ettevaatlikult vangi juurde, kes lamas lagedal platsil. Sealsamas kõrval onnides magasid shiftid. Lõkketule valguses nägi Tarzan, et vang ei maganud, vaid silmitses teda tähelepanelikul, uurival pilgul.

Näidanud viibetega, et vang säilitaks vaikuse, astus Tarzan ta juurde, laskus põlvili ning lõikas katki vangi käsi ja jalgu kammitsenud köidikud.

Võõras oli juba püsti tõusnud ja pehmitas tuimaks jäänud lihaseid, kui öövaikust rebestas konutav möiratus. Kohe kargas onnidest välja tosin paugupealt ärganud bandiiti, unustamata relva kaasa kahamata.

Nad ei märganud läheduses lõvi, küll aga nägid otsekohe Ahvide Tarzanit ja tema vabastatud vangi.

See bandiit, keda Tarzan hommikul haavanud oli, tundis metsahiiglase jalamaid ära ja pistis kõigest kõrist kisendama:

„See on tema! See on seesama valge saatan, kes täna meie kaaslased tappis!"

„Lööme ta maha!" hüüdis teine.

„Lööme mõlemad maha!" ühines temaga shiftide pealik.

Tarzani ja vangi sisse piiranud, hakkasid bandiidid neile lähenema, aga nad ei tulistanud, sest kartsid mööda lasta ja oma mehi tabada. Tarzan oli kõik sõjariistad peale noa ja nööri puu otsa jätnud ega saanud nüüd vaenlaste pihta saata noolt või oda.

Kuid siis tormas käsikähmlusse üks bandiit, kes oli oma kaaslastest julgem või pigem küll rumalam, hoides musketit päraga ülespoole. Ent musketipära üksnes vihises õhus, sest Tarzan kummardus ja põikas osavalt kõrvale. Välkkiirelt kahmas ahvinimene shifti käest relva, viskas selle vangi jalge ette, haaras vaenlasest kinni, pööras ta näoga bandiitide poole ja kaitses end temaga otsekui kilbiga. Ometi ei jahutanud see bandiitide võitluskihku: üksteist kisaga ergutades lähenesid nad relvitutele inimestele.

Tarzanit oma peamiseks vastaseks pidades otsustasid shiftid haarata teda selja tagant. Vahepeal oli vang talle visatud musketi üles tõstnud ja käsitses seda nüüd kui vemmalt. Esimene hoop musketipäraga lõi ühe bandiidi jalust maha ja kohutas selle kaaslast nii, et see taganes hirmust.

10

Selja taha heidetud pilk kinnitas Tarzanile, et vabastatud vangi näol oli ta saanud endale väärilise liitlase. Paraku oli selge, et kogu jõugule ei suuda nad kuigi kaua vastu panna. Ainus pääsemisvõimalus oli vaenlase piiramisrõngast kooskõlastatult läbi murda. Aga kuidas sellest otsusest oma liitlasele teada anda? Inglise ja teistes talle pisut tuttavates keeltes pillatud sõnadele oli Tarzan saanud vastuse täiesti arusaamatus keeles.

Mis teha? Kuidas nad suhtlema hakkavad? Siis otsustas Tarzan võtta abiks viipekeele. Ta pöördus, puudutas kergelt oma seltsilist õlast, osutades ühtaegu sõrmega väljavalitud põgene-missuunale, ja kutsus peanoogutusega teda ühisele teekonnale.

Valge mees sai aru ja pöördus kohe näidatud suunda, kuna Tarzan, kes hoidis bandiiti ikka veel oma võimsas süleluses, sööstis rünnakule. Ent shiftid ei kavatsenud sugugi neile vabadust kinkida. Nad seisid, oda oda kõrval, musketid laskevalmis käes. Ja neid oli liiga palju.

Ahvinimese raudsest sülelusest oma kaaslase välja rebinud, said nad lõpuks võimaluse relvad käiku lasta. Shiftid olid väga vihased ja ihkasid kahe valge surma. Paistis, et meie kangelaste olukord oli muutunud lootusetuks. Siiski tegutses Tarzan oma liitlasega küllaltki agaralt — mõni bandiit pidi veidi taanduma, et kasutada relva kaugemalt.

Just nüüd oli üks nendest sisse võtnud hea koha, mis võimaldas tulistada teisi shifte ohustamata. Ta tõstis musketi ja sihtis otse Tarzani vägilaserinda.

III peatükk

Ja siis kõlas ühe tema kaaslase kõva hoiatuskisa, kuid selle summutas Numa vali kurguhäälne möiratus. Järgnes hüpe üle boma, ja juba oligi lõvi laagriplatsi keskel.

Tarzanit tappa kavatsenud bandiit vaatas kähku tagasi, kuid lõvi silmates karjatas kohkunult ja viskas püssi maha. Kartes Numa küünte vahele sattuda, sööstis ta Tarzani poole. Sel hetkel, kui kisast ja tulest ehmunud lõvi viivuks peatus ja maha kükitas, haaras ahvinimene bandiidist kinni, tõstis ta üles ja virutas otse Numale vastu vahtimist. Käskides viipega kaaslast endale järgneda, möödus Tarzan bomast ja kadus džunglisse.

Laagrist välja jõudnud, otsis ahvinimene üles puu otsa jäetud

11

relvad ja suundus päästetud vangiga orust mägedesse viivale teele.

Juba kähmluse ajal bandiitide laagris oli Tarzan tahtmatult imetlenud tundmatu vaprust, osavust ja jõudu. Tõepoolest, Tar-zaniga umbes ühte kasvu ja peaaegu niisama võimsat muskulatuuri omades paelus ta tähelepanu ka oma julguse, kartmatuse ning ühtaegu malbuse ja ustavusega. Tarzan, kes harilikult eelistas omaette olla, hindas vääriliselt neid suurepäraseid omadusi ja tundis sellise kaaslase üle rõõmu.

Peaaegu täiskuu heitis metsale, küngastele ja orule mahedat siravat valgust, andes loodusele salapärase ja erutava võlu.

Teelised liikusid puude vahel täiesti vaikselt, ometi ei jäänud nende lähenemine kahe silma vahele kiskjale, kes oli kõige kõrvalisemasse metsasoppi peitu pugenud. Tuul Usha tõi temani inimese lõhna. Panter Sheeta oli väga näljane ja nautis maiuspala juba ette.

Tarzan hakkas metsas otsima sobivat puud, mille otsas oleks võinud puhata ja ööbida. Oli ta kaaslasel kõht täis või tühi, see talle korda ei läinud. Niisugune oli džungli seadus ja erandid võisid ette tulla üksnes siis, kui seltsiline oli nõrk või haavatud. Jahisaagi hankimise puhul oleks ta seda muidugi teisega jaganud, kuid Tarzani kõht polnud tühi.

Ta leidis jämeda rõhtsa puuoksa, raius mõne tugeva kepi ja kinnitas need harude vahele. Seejärel kattis aseme lehtedega ja heitis magama. Kui teraselt Tarzan öiseid sahinaid ka ei kuulatanud, ei avastanud ta midagi, kuigi tajus vaistlikult, et ümberringi pole kõik kaugeltki ohutu. Nii see oligi. Pantri põlev silmapaar jälgis naabruses oleva puu otsast Tarzanit ja ta kaaslast, kes oli teinud endale aseme maha. Sheeta ootas parajat silmapilku, et inimesele peale hüpata. Panter hiilis ettevaatlikult edasi jämedal oksal, kus ta kükitanud oli. Ent Tarzani teravad kõrvad tabasid lehtede vähimagi sahina ja peagi avastasid teravad silmad pimeduses röövlooma.

Sel hetkel hüppas Sheeta alla inimesele peale. Ja samal silmapilgul, toonud kuuldavale sõjakisa, tegi hüppe ka ahvinimene.

Endine vang põrkas vaistlikult kõrvale ja panter üksnes puudutas teda oma küljega. Mees pööras näo vaenlase poole ja siin avanes ta silmadele kummaline pilt: julma kiskja seljas istus tema vapper vabastaja. Ent ta tundis veelgi suuremat hämmastust

12

ja õudu, kui kuulis kahe kiskja möirgamist, mis teineteisest suurt ei erinenud.

Tarzan püüdis haarata pantrit kõrist, kiskja aga katsus ründajast vabaneda, küünitades oma hiigelsuurte küünistega varustatud tagakäppi tema poole ja rullides end koos temaga üle selja. Ent ahvinimene otsustas kiskja üle kavaldada: Sheetaga maas keereldes põimis ta jalad looma kõhu alla risti. Panter kargas jalule ja püüdis Tarzanit seljast maha paisata, kuid raudkõvad käed pigistasid tugeva võruna ta kaela, takistades hingamist.

Heitlus ägenes. Kaks korda püüdis tundmatu Tarzanit aidata, kuid ebaõnnestunult. Lõpuks läks ahvinimesel korda saada kätte oma nuga. Tera välgatas ja tungis ühe ropsuga röövlooma kehasse. Sheeta möiratas, väänles valust ja tegi uue katse ründajast vabaneda. Teist korda tungis nuga pantri kehasse. Sheeta suutis hädavaevu seista oma jõuetutel käppadel. Ja taas tungis noa vahe tera talle sügavale ribide vahele. Panter varises elutult rohule.

Sedamaid hüppas Tarzan jalule. Samas astus ligi ta teekaaslane ja asetas talle käe õlale, lausudes seejuures madala meeldiva häälega mõne sõna. Tarzan ei saanud nendest aru, aga taipas viibetest, et mees väljendas tänu.

Tal oli õigus. Kummaline metsahiiglane oli kaks korda päästnud inimese surmast. Mispärast? Päästetu ei suutnud seda kuidagi taibata.

Tarzan teadis, et lähedal metsas hulgub lõvi Numa, pealegi oli tal meeles äsjane verine heitlus; seepärast keelitas ta viibete abil tundmatut ööseks puu otsa minema ja aitas valmistada samasuguse pesa, nagu tal endalgi oli. Ülejäänud öö möödus rahulikult.

Päike oli juba terve tunni kullanud puulatvu, kui rännumehed ärkasid. Olles nüüd viimaks omavahel, silmitsesid nad uudishimulikult teineteist. Hetkeks nende pilgud kohtusid, mees naeratas sõbralikult uuele kaaslasele ja noogutas tervituseks pead. Esimest korda kogu selle aja jooksul võis Tarzan vaadelda oma seltsilist päevavalguses.

See oli suurepärase kehaehitusega lihastes kuue jala pikkune mees. Tema karmid korrapärased näojooned kõnelesid tugevast iseloomust. Üldiselt võttes oli tema nägu pigem õilis ja mehine kui ilus. Tema musti juukseid hoidis koos peapael, otsmikule

langes elevandiluust meisterlikult nikerdatud nõgusa labidakese kujuline ehe.

Tarzani uudishimu kasvas veelgi, kui ta nägi tundmatut endale rõngashamet ja elevandiluust ehteid ümber sättimas. Nahkrihmadega kokku tõmmatud ja tugevasti kinni seotud, katsid ehted pikkade ribadena mehe randmeid ja pahkluid. Rasked nõgusad kiilukujulised elevandiluutükid katsid õlgu, allpool oli igaühe otsa kinnitatud elevandiluust ketas. Peenelt töödeldud väiksemad kettad kaitsesid kaela. Nende küljest rippusid rõngassärgile naharibad, rõngassärk ise püsis seljas õlarihmade abil.

Tarzan ei suutnud kujutleda, et kogu see varustus on mõeldud üksnes ehtimiseks. See kaitses suurepäraselt sõjariista eest, olgu see siis mõõk või kirves. Igatahes nii ta arvas. Ja nüüd tundis ta suurt huvi, millisest riigist oli pärit see vapper sõjamees. Nii palju kui Tarzan teadis, ei kantud kusagil maailmas selliseid ehteid.

Kuid hoolimata teda huvitavatest küsimustest, andis nälg üha rohkem tunda. Tarzan hüppas puu otsast alla ja suundus valvsust minetamata ettevaatlikult liha peidukoha poole.

Liha oli alles. Tarzan lõikas mõne tüki ja laskis alla oma kaaslasele, seadis end siis puu otsas mõnusasti sisse ja hakkas sööma. Tema uus sõber vaatas imestades, kuidas Tarzan toorest liha sõi, küpsetas siis õrna portsjoni tulel, mille ta tulekivi ja -raua abil süütas.

Söömise lõpetanud, tuli Tarzan puu otsast maha ja küsis märkide abil sõjamehelt, millises suunas ta minna tahab. Sõjamees osutas kirdesse ja kutsus Tarzanit kaasa. Ahvinimene, keda erakordselt huvitas tundmatu mehe saladus, võttis heameelega kutse vastu ja nii nad asusidki teele, juhituna nüüd tundmatust.

Tee viis mägedesse. Päevad läksid päevade, nädalad nädalate järel, teekäijad aga suundusid üha kaugemale mäeahelike vahele. Teadmishimuline Tarzan ei kaotanud asjatult aega: õige pea hakkas ta mõistma oma kaaslase keelt.

Esimene, mille Tarzan järele uuris, oli uue kaaslase nimi — Valthor. Sellal kui Valthor ahvinimesele oma keelt õpetas, selgitas viimane talle vibu ja noolte käsitsemist.

Shiftide laagrist lahkumisest oli möödas juba mitu nädalat, kuid mõistatuslik maa jäi ikka veel salapärasesse kaugusse. Tarzan pidas mägedes edukalt jahti ja neil oli rohkesti süüa. Metsik

14

jaht suursuguste mägede taustal pakkus Tarzanile haruldast naudingut.

Kord, kui nad jõudsid pimeda ja rõske kanjoni algusse, tõkestasid teed püstloodis kaljud.

„Ma olen eksinud," tunnistas Valthor.

„See mind ei üllata, teadsin seda juba varem," tähendas Tarzan.

„Kuidas sa võisid seda teada?" hüüdis Valthor hämmastunult. „Sa ju ei tea, kus minu maa asub!"

„Nädala ajaga läbisid sa neli ringjoone punkti," vastas Tarzan, „praegu aga oleme viie miili kaugusel sellest kohast, kus viibisime nädal aega tagasi. Siit mitte rohkem kui viis miili edasi on oja, mille kaldal ma tapsin soku. Sealsamas seisab kõver puu, mille otsas me ööbisime täpselt nädal tagasi."

„Ma ei hakka sinuga vaidlema, küllap on sul õigus," ütles Valthor kohmetult. „Aga mis saab edasi?"

„Kas sa oskad öelda, kuhu ilmakaarde shiftide laagrist sinu kodumaa jääb?" küsis Tarzan.

„Thenar jääb sellest kohast idasse," vastas Valthor. „Olen selles kindel."

„Meie aga oleme praegu nende laagrist edelas, sest sellest saadik, kui mägedesse siirdusime, oleme kogu aeg lõunasse läinud. Kui sinu maa asub nende mägede keskel, siis leiame selle üles, kui läheme kirdesse."

„Need kaljumürakad oma käänuliste kanjonite ja varingutega ajasid mu segadusse," ütles Valthor. „Asi on selles, et ma pole kordagi elus käinud Thenarist kaugemal kui ainult Onthari orus... Kas sa usud, et oskad selles kaljude-rägastikus leida teed kirdesse? Kui oled selles kindel, siis pead teejuhiks hakkama."

„Ma lähen otse kirdesse," lausus Tarzan, „ja lähen seni, kuni sinu maa mu teele ilmub-."

„Parim orientiir on Xarator, mis asub Athnest läänes. Näeme teda mis tahes mäelt, kui oleme jõudnud minu kodumaast viiekümne või isegi saja miili kaugusele."

„Mis on Xarator ja Athne?" küsis Tarzan.

„Xarator on hiigelsuur vulkaan, mis asub Onthari oru põhjaserval. See kuulub kullalinna Cathne elanikele. Athne, elevan-diluulinn, on minu kodumaa. Cathne rahvas Onthari orust on minu rahvaga vaenujalal."

15

„Niisiis homme asume teele Thenari orgu Athne linna," lõpetas Tarzan jutu.

Kinnitanud keha eilsest jäänud ulukilihaga, heitsid Tarzan ja Valthor magama.

IV peatükk

Saabus rõske ja sombune hommik. Vihmaperiood oli küll möödas, ent võis näha, et öösel tärganud orkaan hakkas jõudu koguma süngete mäeharjade kohal, kust Tarzanil ja Valthoril tuli viirastusliku Thenari oru otsinguil üle minna. Päike ei suutnud paksudest pilvedest läbi tungida, seepärast oli õhk öiselt rõske ja külm. Rändurid olid võimsa puu okste keskel oma asemel parajalt läbi külmunud.

«Hommikueinet võtame hiljem," ütles Tarzan, „pärast väikest tõusu mäkke, see paneb meie vere käima."

„Pealegi, kui meil õnnestub midagi söödavat leida," lisas Valthor.

„On haruldane juhtum, kui Tarzan rändab ringi näljasena," vastas tema kaaslane. „Ei jää ta tühja kõhuga ka täna. Kui Tarzan on valmis jahti alustama, tähendab see, et varsti saab süüa."

Nad laskusid kanjonisse ja, leidnud koha, kust võis alustada tõusu mööda järsku vastasseina, hakkasid üles ronima. Kui Tarzan ületas kaljusid kergesti, näitamata märkigi väsimusest, hingeldas Valthor raskelt ja iga järgmise tõusuga vasardas mehe süda üha tugevamini, kuigi ta püüdis oma hirmu mitte välja näidata.

Lõpuks jõudsid teekäijad võimsa mäeaheliku harjale, kust avanes tee majesteetlike ja uhkete tippude juurde. Tarzan märkas kaaslase väsimust ja tegi ettepaneku veidi jalgu puhata. Valthor oli talle selle eest tänulik.

Päev läbi läksid nad kirde suunas. Vahetevahel tibutas vihma, mis oli iga hetk valmis rajuhooks üle minema. Paistis, et nüüd kohe puhkeb orkaan, mis oli neid juba hommikust saadik ähvardanud.

Päeva lõpuks jõudsid nad kitsast sügavast kuristikust välja platoole, mis eraldas neid mäemassiivist. Läbi udutava vihmaloori paistsid häguselt mäetipud. Äkki hõiskas Valthor võidukalt:

15

„Me leidsime ta! Seal ta ongi — Xarator!"

Tarzan vaatas sinnapoole, kuhu sõjamees osutas, ja nägi suursugust lõigatud tipuga kaljut, mille kohal peegeldasid madalad pilved punakat kuma.

«Niisiis on see Xarator," tähendas Tarzan. .Järelikult asub Thenar sellest vasakul?"

Jah," vastas Valthor, „kuid see tähendab ka, et Onthar asub otse selle platoo jalamil, kohe meie ees. Tule!"

Nad läksid kiiresti edasi lopsaka rohuga kaetud lamedal tasandikul ja jõudsid umbes paari miili järel platoo järsu servani, millest allpool laius avar org.

„Seisame praegu Onthari oru alguse lähedal," sõnas Valthor. „Siin asub kullalinn Cathne. Näed, seal ta ongi, metsa ääres jõekäärus. See on väga rikas linn, aga selle elanikud on minu rahvaga vaenujalal."

Läbi vihmaloori nägi Tarzan kindlusevalliga ümbritsetud linna. Peaaegu kõik majad olid värvitud valgeks, paljud kuplid tumekollaseks. Orust voolas läbi jõgi, mille kaldaid ühendas sild. Nagu kuplid, nii küütles ka sild kollaselt ja oli vaevu nähtav läbi üha tiheneva vihmasaju. Jõge toitsid märksa väiksemad vulinal mägedest tulevad nired. Veel läbis kogu orgu korralikult siledaks sõidetud tee, mis hargnes enne oru keskkohta kaheks. Siitpeale kulges üks tee suure jõe kõrvalharu kallast mööda ja kadus koos sellega oru vasakul pool oleva kanjoni lõhangusse. All laius roheline tasandik, mis ulatus Onthari oru põhjapoolse otsani. Mets ulatus üle jõe järskude kaljudeni, mis raamisid orgu lõunast ja kagust.

Tarzan suunas pikkamisi pilgu linnale.

„Mispärast sa seda kullalinnaks kutsud?" küsis ta.

„Kas sa ei näe siis kuldseid kupleid ja kullast silda?" imestas Valthor.

„Kas need on kaetud kuldvärviga?" uudistas Tarzan.

„ Kuplid on kaetud kullakorraga," vastas Valthor. „Ja mõnel kuplil ulatub selle kihi paksus ühe tollini, sild on tehtud üleni kuldplokkidest."

Tarzan kergitas imestunult kulme. Silmitsedes all seda inimtühja ja rahulikku orgu, manas ta oma vaimusilma ette hoopis teistsuguse pildi: sellest, mis võib juhtuda, kui teade nendest tohututest rikkustest jõuab välisilma, mis kogu tänapäeva tsivilisatsiooni heategevuse ja selle esindajatega Onthari tormab. Kuidas

17
täitub siis org lärmist ja mürast — tänapäevalinnade kordumatust muusikast! Millise suurejoonelise pildi maalivad Aafrika taevasse kõrged korstnad, mis paiskavad õhku musti suitsupilvi ja riputavad need otsekui leinaloorid Cathne kuldsete kuplite üle!

„Kust võetakse nii palju kulda?" küsis Tarzan. „Linnast lõuna pool mägedes on kullakaevandused," vastas Valthor.

„]a kus on siis sinu kodumaa Thenar?"

„Kohe mägede taga, mis asuvad Ontharist ida pool. Vaata sinna, kus jõgi ja tee metsast läbi lähevad. Näed, kuidas nad metsast välja jõudes mägedesse kaovad?"

„Näen küll."

„Tee ja jõgi läbivad Sõjameeste kuristiku ja jõuavad Thena-ri orgu. Oru keskkohast veidi kirdesse asub Athne, elevandiluu-linn. Selle kuristiku taga on minu kodu."

„Kui kaugel me praegu Athnest oleme?" tundis Tarzan huvi.

„Umbes kahekümne viie miili kaugusel või natuke lähemal," vastas Valthor.

„Siis pole midagi oodata, peame minema hakkama," kuulutas Tarzan. „ Sellise vihmaga on parem käia kui hommikut oodata, seda enam, et loodetavasti leiame sinu kodulinnas koha, kus saab puhata."

«Muidugi," vastas Valthor, «pealegi võime päise päeva ajal orgu ilmudes end ohtu seada. Cathne väravas seisavad tunnimehed, kes avastavad meid tingimata. Et linnaelanikud on meie rahvaga vaenujalal, pole meil muid väljavaateid kui saada surma või langeda vangi. Ka öösel on ohtlik minna, siin hulguvad ringi lõvid. Siiski on päeval hädaoht kahekordne: meil tuleb võidelda nii inimeste kui lõvidega."

„Mis lõvid need on?" küsis Tarzan.

«Cathne mehed kasvatavad lõvisid, seepärast on neid rohkesti siinsetes paikades vabalt ringi luusimas," vastas Valthor. «Seda suurt tasandikku seal all, mis laiub kogu oru pikkuselt siinpool kallast, kutsutakse Lõvide väljaks. Ohutum on seda kohta ületada pimedas. Kui me Athnesse jõuame, võime seal korralikult puhata," lisas Valthor. «Minu isa majas on paras kolle, seal loidab praegu leek, levitades ümberringi mõnusat soojust."

«Pilvede kohal särab päike," tähendas Tarzan, «kuid meie
18
pole pilvede peal, meie oleme siin, kus pole päikest ega tuld ja meil on väga külm." Põgus naeratus väreles ta huultel. „Meil ei hakka sellest soojem, et räägime tulest ja päikesest."

«Tahaksin väga juba Athnes olla," lausus Valthor. „See on väga kaunis linn ja Thenar on imeilus org. Thenaris kasvatame kitsi, lambaid ja elevante. Lõvisid seal pole, välja arvatud need, kes juhtuvad Ontharist sinna sattuma. Meie farmerid kasvatavad juur- ja puuvilja, teevad heina, meie käsitöölised valmistavad nahkesemeid ning lamba- ja kitsevillast rõivaid. Meie käsitöömeistrid nikerdavad elevandiluust ja puidust kauneid asju. Väikest viisi kaubitseme ka välisilmaga, tasudes ostude eest kulla ja elevandiluuga. Meie elu oleks õnnelik ja rahulik, kui meid ei ähvardaks alaline oht Cathne poolt."

„Mida ja kellelt te välisilmast ostate?" küsis Tarzan.

„Ostame soola, sest meie maal soolalademeid pole," seletas Valthor. „Veel ostame rauda relvade tegemiseks, musti orje ja mõnikord ka valgeid naisi, kui nad on noored ja ilusad. Seda kõike saame shiftide jõugult. Nii palju kui mina mäletan, oleme alati selle jõuguga kaubitsenud. Jõugu pealikud ja Athne kuningad on tulnud ja läinud, meie suhted pole aga muutunud. Muuseas, minagi otsisin seda jõuku, kuid eksisin ära ja langesin teise jõugu kätte vangi."

„Kas te Cathne rahvaga pole kunagi kaubitsenud?" uudistas ahvinimene.

„Kord aastas kehtestatakse üheks nädalaks vaherahu ja siis tegeleme rahuliku kauplemisega. Nemad annavad meile kulda ja toiduaineid vahetuskaubana naiste, soola ja raua eest, mida shiftidelt ostame, aga ka rõivaste, naha ja elevandiluust esemete eest, mida ise valmistame. Cathne elanikud kasvatavad lõvisid sõja ja spordi jaoks, samuti puu- juur- ja leivavilja, teevad heina ja meisterdavad rohkesti kuldesemeid, samuti üht-teist elevandiluust. Meil hinnatakse eriti nende kuldesemeid ja heina."

„Miks siis ometi kaks teineteisest niivõrd sõltuvat rahvast omavahel sõdivad?" küsis Tarzan. Valthor kehitas õlgu.

„Ei tea, vahest on olemas selline tava. On ju maailm jätnud meid ilma võimalusest tajuda teravaid erutuse ja hirmu aistinguid."

Ta silmad lõid särama.

19

„Need rünnakud!" hüüatas ta. „See on tõelistele meestele suurepärane spordiala! Cathne elanikud peavad oma lõvidega jahti meie kitsedele, lammastele, elevantidele ja lõppkokkuvõttes meile enestele. Jahisaagiks võtavad nad päid, kusjuures kõige kõrgemalt hinnatakse mehe pead. Nad püüavad kinni nabida meie naisi ja kui see neil õnnestub, algab sõda, pealegi kui röövitud naise perekonnal on väljapaistev ühiskondlik seisund.

Kui me sportlikke heitlusi tahame, läheme Onthari kulda või naisi tooma ja tapame sportlikust huvist mehi või võtame kaasa orje. Onthari elanikele hea hulga kulla eest naine maha müüa siis kallaletungi ajal see temalt uuesti ära võtta on peaaegu et kangelastegu ja parim nali. Ei, ma ei usu, et meie või nemad akkaksime rahu sobitama."

Sellal kui Valthor rääkis, oli nähtamatu päike peaaegu loojunud, rasked ähvardavad pilved katsid põhjapoolseid mäeharja laskusid veelgi madalamale oru kohale. „Arvan, et meil tuleb minema hakata," ütles Valthor, „vars-i läheb kottpimedaks."

Minnes mööda jääraku põhja, mille seinad varjasid neid Cath-e tunnimeeste eest, laskus kaks meest orgu. Ere välgusähva-s valgustas pilvi, kumedalt kõmises kõu. Lõpuks ometi vallandas vihmajumal oru kohal oma raevu, vihma hakkas kalla-a nagu toobrist, varjates künkad, metsa ja oru.

Selleks ajaks, kui teelised jäärakust suurivaevu välja pääsesid, jõudis nende kohale märatsev orkaan ja muutis jääraku mõne hetkega mässava voolu sängiks. Kiiresti saabus öö, kattes neid oma pigimusta sõbaga, mida alatasa valgustasid silmipimestavad välgusähvatused. Otsekui ookeanilaine neelas lausvihm meie teekäijad. Arvata võib, et sellist kohutavat tormi põlud kumbki neist enne näinud.

Rääkida nad ei saanud ja üksnes välgu valgus ei lasknud eil teineteist silmist kaotada. Ainult see valgus aitaski Valthorit hoida kurssi üle rohuvaibaga kaetud oru Cathne suunas, kus ad lootsid leida teed Sõjameeste kuristikku ja sealtkaudu juba Thenari orgu.

Mõne minuti pärast silmasid nad linna tulesid, hetk hiljem udsid teele välja ja hakkasid minema põhja poole, vastu märatsevale orkaanile.

Oli see alles orkaan! Mida lähemale nad keskkohale jõudsid, seda raevukamaks see muutus, aga tuidega tuli neil pidada tõe-

20

list heitlust, mis lõppes kord tuule, kord nende eduga.

Nad olid juba mõnestki miilist jagu saanud, võideldes väsimatult orkaanijumala heerosliku vägevusega. Näis, et jumala raev üha kasvas, tundmata piire, nagu oleksid teda ärritanud need kaks surelikku, kes püüdsid jumalikule jõule vastu panna. Nende võitmiseks otsekui viimast vägilaslikku pingutust tehes sähvatas äkki silmipimestav

välk, valgustades hetkeks kogu orgu, ja kõlas kohutav kõuekärgatus. Rasked veejoad, mis neile ülalt kaela langesid, lõid rändurid jalust maha.

Neil õnnestus püsti tõusta, hoolimata sellest, et ümberringi märatsesid pöörased veekeerised, mis kihutasid mühinal kalju-nõlvadest alla jõe poole. Siis hakkas vihmakohin vaibuma, tundus, et orkaanijumal oli oma jõu ära kulutanud. Lõpuks vihm lakkas, raskete vihmapilvede vahelt hakkas paistma hele kuu. Vihmaperioodi viimane orkaan oli lõppenud.

Teekäijad suundusid uuesti Sõjameeste kuristiku poole. Kui nad viimaks järsu jõekalda äärde jõudsid, tõkestas nende teed vool, mis kandis hoogsalt sogast vett Cathne poole. Kulus paar minutit, et langetada otsus. Peagi astus Valthor jõkke, sest ta tundis hästi koolmekohta. Selleks ajaks olid pilved taas kuu varjanud ja org mattus uuesti pimedusse. Valthori kannul minev Tarzan nägi hädavaevu oma teejuhti. Valthor teadis seda kohta, seepärast liikus ta ahvinimesest kiiremini. Peagi kaotas Tarzan ta silmist, kuid jätkas teed vastaskalda poole, mõtlemata hädaohule.

Kobrutava voolu jõud oli suur, kuid selle vastas seisis Ahvide Tarzani terasmusklite vägevus. Vesi, mille tase Valthori arvates ei tohtinud olla üle kolme jala, tõusis peagi Tarzanile rin-nuni, seejärel kaotas ahvinimene koolme ja astus võrendikku. Silmapilk haaras vool ta kaasa ja kandis allapoole. Isegi hiiglase vägevad lihased ei suutnud loodusjõududest jagu saada.

Džungliisand heitles kobrutavate vetevoogudega, püüdes vastaskaldale jõuda, kuid selle möirgava massi süleluses oli ta võimetu.

Mis tunne oli orkaanijumalal, nähes, kuidas üks tema lastest püüdis välja rabelda täbarast olukorrast, kuhu ta oli tahtmatult sattunud? Sellele on raske vastata, sest jumalad on väga kummalised olevused: nad annavad sellele, kel on, ja võtavad sellelt, kel pole; nad karistavad neid, keda armastavad; nad on kadedad ja kergesti solvuvad; nad sarnanevad nendega, kes püüavad mõista nende tahtmist.

21

Olles veendunud, et isegi tema vägev ramm ei suuda loodusjõududele vastu panna, loobus Tarzan eesmärgist pääseda teisele kaldale ja keskendas oma jõu sellele, et püsida raevuka voolu pinnal. See polnud sugugi kerge: võimsad veejoad pöörasid teda ümber ja keerutasid igas suunas. Tihtipeale lõi vesi tal üle pea, kord ilmusid vee peale jalad, kord pea. Ja isegi sellises olukorras püüdis ta säilitada jõudu, selleks et kasutada seda just siis, kui saabub paras silmapilk ja tujukas vool kannab ta ühele või teisele kaldale.

Ta teadis, et mõni miil Cathne linnast allpool voolab jõgi kitsasse kuristikku, mida ta nägi siis, kui platoo servalt Onthari orgu silmitses. Ka oli Valthor talle rääkinud, et kuristikust välja voolates langeb jõgi saja jala kõrguselt võimsa kosena kivise kanjoni põhja. Kui tal ei õnnestu jõe sitkest haardest välja pääseda enne, kui see teda kuristikku kannab, on ta tund tulnud, kuid Tarzan ei tundnud vähimatki hirmu. Aastaid metsikus džunglis elanud, oli ta palju kordi surmaohtu sattunud, kuid ikkagi ellu jäänud.

Praegu huvitas teda kõige rohkem see, mis oli saanud Valt-horist. Võib-olla kihutas ta märatsevast voolust kantuna Tarza-nist mööda. Nii arvas Tarzan, kuid tegelikult oli kõik teisiti.

Valthor jõudis õnnelikult vastaskaldale. Tarzanit küllaltki kaua oodanud, hõikas Athne elanik teda valjusti nimepidi, kuid vastust ei saanud. Ja siiski oli ta kindel, et Tarzan viibib sellel kaldal. Tõsi küll, rohkem ta Tarzanit ei hõiganud, sest hääl võis äratada Cathne vahisõdurite tähelepanu.

Sellest hoolimata otsustas Valthor oodata koitu ja asuda siis kaaslast otsima. Noor Athne elanik jäi oma sõbrale truuks ja oli temast kõige paremal arvamusel. Ta teadis,

et ohud, mis Onthari riigis Tarzanit ootavad, võivad ähvardada ka teda ennast kui Cathne elanike põlist vaenlast.

Kogu pika öö ootas Valthor Tarzanit. Juba hakkas koitma, tema aga puuris silmadega endiselt vastaskalda ähmaseid piirjooni. Nõrk lootus sõbra pääsemisele kadus, kui ka päevavalgus ei toonud temast ainsatki märki.

Lõpuks jõudis ta järeldusele, et vool oli Tarzani kaasa viinud ja ta oli mässavates lainetes hukkunud. Raske südamega lahkus Valthor jõe kaldalt ning jätkas poolelijäänud teekonda Sõjameeste kuristiku ja Thenari oru poole.

22

V peatükk

Üle kallaste tõusnud jõe mässavates voogudes oma elu eest rasket võitlust pidades kaotas Tarzan ajataju. Talle tundus, et lakkamatu heitlus surmaga oli kestnud juba väga kaua ja lõppu polnud veel näha. Käegakatsutava ja vältimatu surma eda-silükkamiseks ettevõetavaid pingutusi tegi ta nüüd veel puht-vaistlikult. Külm vesi oli kurnanud mõistuse ja keha elujõu, ent kuni ta süda veel tuksus, ei tunnistanud ei üks ega teine lüüasaamist. Pingutusi tegemata, alateadlikult otsisid nad pääseteed. Ja see oli väga hea.

Jõekäänakud lahendasid teda kord ühele, kord teisele kaldale. Siis tõusid ta käed üles lootuses millestki kinni haarata, et peatada hullumeelset kihutamist kose ja surma poole. Lõpuks krooniski tema ponnistusi edu: tal õnnestus kahmata kõvasti kinni jämedast viinapuuväädist, mis rippus kaldalt alla.

Ja samal hetkel sündis ime: ahvinimese soontesse hakkas tungima uus elu koos kindla toetustundega, mida andis vääti tugevasti pigistav käsi. Jalamaid haaras ta ka teise käega taimest kinni. Jõgi väntsutas raevukalt džungliisanda keha, püüdes teda ees varitseva surma küünte vahele heita, kuid väät pidas vastu ja aitas Tarzanil vastu pidada.

Kätega vaheldumisi väädist kinni haarates tõmbas Tarzan end kord-korralt veest välja kaldale, kus ta rohule pikali visa-nult puhkas vaid paar minutit. Seejärel tõusis ta pikkamisi püsti, raputas suure lõvi kombel endalt vee maha ja vaatas ümber, puurides pilguga troopikaöö läbipaistmatut pimedust. Otsekui läbi paksu võseriku nägi ta kaugel ähmast valgust. Aga kus on valgus, seal peab olema ka elu. Tarzan hakkas ettevaatlikult valguse poole minema, et seda lähemalt uurida.

Ta taipas juba, et oli ületanud jõe ja viibis nüüd väga kaugel kohast, kus ta esimest korda oli sellesse astunud. Mõte^Valt-horist ei andnud talle rahu ja ta otsustas ülesjõge noormeest otsima minna, kuigi uskus, et vool oli tema kaaslase nagu ta en-dagi minema kandnud.

Läinud jõest kõigest paar sammu kaugemale, märkas Tarzan müüri ja kui ta selle juurde astus, valgust enam ei paistnud.

Tarzan taganes veidi, võttis hoogu, jooksis müürini ja hüppas üles. Müüri äärest kinni haaranud, vinnas ta end pikkamisi üles, heitis jala müürile ja hakkas uudishimulikult silmitsema seda,

23

mis ta pilgule avanes. Umbes temast eespool neljakümne—viiekümne sammu kaugusel oli ähmaselt valgustatud väljak.

Ta libistas end käratult müürilt alla ja hakkas ettevaatlikult edasi liikuma. Tema paljad jalad astusid kividel, mida oli töödelnud inimese käsi. See viis Tarzani mõttele, et ta viibib kusagil siseõues.

Kui läbitud oli juba pool maad, valgustas kauge välgusähvatus 'ahvinimest ümbritsevat pimedust ning koos sellega ka madalat hoonet valgete akende ja uksega

seinaorvas. Selles orvas seisis inimene. Välgulöök üllataski Tarzanit otse selle inimese vastas.

Ja sedamaid lõhestas öövaikust mürisev gongilöök. Hoone uks paiskus valla ja välja tormasid sõjamehed, tõrvikud käes. Tarzani esimene mõte oli päästvasse džunglisse tagasi söösta, kuid ümber pöörates nägi ta, et ka vasakul ja paremal avanesid uksed ning sealtki jooksid välja tõrvikutega sõjariistades mehed.

Mõistnud, et põgeneda on võimatu, jäi Tarzan seisma, käed vaheliti rinnal, ja jälgis, kuidas sõjamehed talle kolmest küljest liginesid. Võib-olla johtus see rahuldamatust uudishimust, mis laskis Tarzanit lähenevaid mehi rahulikult silmitseda, aga võibolla ka arusaamisest, et põgeneda oli mõttetu. Ta ei läbenud oodata, et näha, kellega need inimesed sarnanesid, ja teada saada, mida nad kavatsesid teha. Kui nad teda ähvardama hakkavad, võib ta jalga lasta, aga kui ta vangi võetakse, põgeneb ta nagunii — vähemasti nii enesekindlalt arutles Tarzan.

Tõrvikud valgustasid ümbrust korralikult ja Tarzan nägi, et ta viibib nelinurkses kividega sillutatud õues, mida piirasid ehitised ja müür. Teda ümbritses umbes viiskümmend sõjameest, relvastatud odadega, mille teravikud olid ähvardavalt temale suunatud.

„Kes sa oled?" küsis toorelt üks sõjameestest, kui piiramisrõngas tema ümber sulgunud oli. Küsimus esitati keeles, mida Tarzan nüüd juba oskas: see oli kahe vaenuliku linna, Athne ja ja Cathne keel.

„Ma olen siit kaugel lõunas asuva maa elanik," vastas ahvinimene.

„Mida teed sa siin, Nemone palee müüride taga?"

Rääkija hääl oli ähvardav, toon süüdistav. Tarzan mõistis, et -juba ainuüksi tundmatu viibimist seHes paigas peeti kuriteoks,

24

teisest küljest muutus olukord üha põnevamaks: kellegi Nemone esimest korda kõlanud nimi suurendas tema uudishimu veelgi.

„Ma ületasin jõge sellest kohast tunduvalt kõrgemal, kuid vool paiskas mu jalust maha ja kandis minema. Ainult õnnelik juhus aitas välja rabelda ja siia sattuda."

Küsimusi esitanud mees kehitas õlgu.

„Olgu pealegi," ütles ta. „Pole minu asi sind küsitleda. Tule! Sul on võimalik jutustada oma seiklustest ohvitserile, kuid temagi ei usu sind."

Kui Tarzanit ühe hoone poole viidi, märkas ta, et tema saatjad ilmutavad rohkem uudishimu kui vaenulikkust. Oli ilmselge, et need olid vaid lihtsad eriliste õigusteta sõjamehed, kuna ohvitseride suhtumine võis olla sootuks teistsugune.

Sõjamehed tõid Tarzani suurde madala laega tuppa, mis oli sisustatud rohmakate pinkide ja laudadega. Seintel rippusid sõjariistad: odad, mõõgad ja elevandiluust kilbid, mida kaunistasid kullast nupud. Kuid peale sõjariistade oli selles kummalises toas ka teisi esemeid, mis köitsid ahvinimese tähelepanu sootuks rohkem kui mõõgad ja kilbid. Need olid lammaste, kitse de, elevantide ja lõvide pead, kuid nende hirmuäratavate ja eemaletõukavate sümbolite hulgas olid ka inimkolbad, igavene irvitus näole tardunud. Neid silmitsedes meenusid Tarzanile Valthori pajatatud lood Cathne elanikest.

Kaks sõjameest viisid Tarzani toa nurka, samal ajal kui nende kaaslane läks ülemustele ette kandma, et vang on kohale toimetatud. Teised lõid niisama aega surnuks: lobisesid, mängisid mingisuguseid mänge, puhastasid relvi. Tarzanil oli võimalus uurida teda vangistanud inimeste välimust ja käitumist.

Need olid kehaliselt suurepäraselt arenenud sõjamehed, mõni küllaltki meeldiva välimusega, kuid enamasti toored ja harimatud. Nende elevandiluust kiivrid, rõngassärgid, jalgu ja käsi kaitsvad võrud olid tihedasti kuldneete täis tipitud.

Sõjameeste rõngassärgid olid tehtud elevandinahast ketastest ja sarnanesid väliselt täpipealt Valthori rõngassärgiga, ainult selle vahega, et kullast kaunistuste asemel olid Valthori särgil elevandiluust kaunistused. Iga kilbi keskel paiknes raske puhtast kullast ketas.

Kuna Tarzan vaikides ja tähelepanelikult seda kõike silmitses, sisenes ruumi kaks sõjameest. Niipea kui nad üle läve astusid, võttis toas maad vaikus. Ainuüksi selle järgi otsustades oli selge, et need olid ohvitserid, kuigi peened sõjarüüd ja relvad

25

kõnelesid küllaltki ilmekalt kõrgemast ühiskondlikust asendist. Nende rõngassärgid ja kiivrid, käe- ja jalavõrud, samuti lühikeste pistodadega sarnanevate mõõkade pidemed ja tuped olid üleni kaetud kulla ja elevandiluuga. Sünge hoone ja lihtsate sõjameeste suhteliselt tagasihoidlike ehete taustal nägid need kaks välja pimestavad.

Üks ohvitseridest andis käskluse ja sõjamehed astusid kõrvale, vabastades osa toast. Seejärel võtsid mõlemad laua taga istet ja käskisid Tarzanit valvavaid sõjamehi teda lähemale tuua. Kui džunglivalitseja nende ette astus, silmitsesid ohvitserid teda tähelepanelikult.

„Mis eesmärgiga sa Onthari tulid?" küsis üks, ilmselt auastmelt vanem, kuivõrd ta ülekuulamise ajal küsimusi esitas.

Tarzan vastas sellele ja teistelegi küsimustele, nagu oli vastanud varem, siiski nägi ta ohvitseride käitumisest, et kumbki neist ei uskunud tema sõnu. Näis, et nad olid juba veendunud, et miski ei muutu, mida ta iganes ei räägiks.

„Ta pole üldse Athne elaniku moodi," tähendas noorem ohvitser.

„See ei ütle veel midagi," tõrjus teine. „Kõik alasti mehed sarnanevad üksteisega. Teda võib pidada sinu vennaks, kui teda rõivastada samuti nagu sind."

„Sul võib õigus olla, aga miks ta siis siin on? Inimene ei tule Thenarist niisama heast peast Onthari. Kuigi," ta lõi kahtlema, „teda võidi saata siia kuningannat tapma."

„Sedasama mõtlen minagi," kinnitas vanem ohvitser. „Kui meenutada, mis juhtus Athne vangidega, kelle me kinni võtsime, siis võib arvata, et athnelased said kuninganna peale väga vihaseks. Jaa, nad võivad kergesti proovida teda tappa."

„Aga miks see võõras siis otseteed paleesse tuli? Kahtlemata pidi ta teadma, et sureb jalamaid, kui ta kinni nabitakse."

„ Muidugi teadis, ja ta läks kindlasse surma, kuid esialgu kavatses ta tappa kuningannat. Ta tahtis surra Athne eest."

Tarzanil hakkas peaaegu lõbus kergusest, millega need kaks püüdsid end uskuma panna seda, mida rääkisid. Aga ta mõistis hästi sedagi, et kui tema saatuse kohta langetab otsuse selline tribunal, võib ühepoolne õigusemõistmine talle hukatuslikuks saada. Seepärast pidi ta rääkima hakkama.

„Ma pole iialgi Athnes käinud," sõnas ta kähku. „Tulin maalt, mis asub kaugel lõunas. Sattusin siia juhuslikult. Ma pole vaenlane.

26

Ma pole kunagi kavatsenud tappa teie kuningannat või kedagi teist. Tänase päevani ma isegi ei teadnud, et teie linn üldse maamunal olemas on."

See oli Ahvide Tarzani jaoks väga pikk kõne. Ja ehkki ta oli peaaegu kindel, et ei mõjuta ohvitseride otsust, oli see siiski võimalus äratada usaldust. Tarzan tahtis viibida nende inimeste keskel seni, kuni ta on oma uudishimu rahuldanud. Seda võis teha ainult neid kõhklema pannes. Kui nad ta vangi panevad, ei näe ta midagi. Kui tal õnnestub põgeneda, näeb ta väga vähe.

Inimesed on üpris omapärased. Keegi ei teadnud seda Tar-zanist paremini, sest kuigi ta oli inimesi näinud palju vähem kui loomi, oli ta alati tähelepanelikult tundma

õppinud neid, keda nägema juhtus. Nüüd õppis ta tundma kahte meest, kes teda üle kuulasid. Ta jõudis järeldusele, et vanem oli harjunud võimu kasutama ja kamandama. Temal lasus salakavaluse, tooruse ja julmuse pitser. Tarzanile ta ei meeldinud. See oli metslooma vaistlik hinnang.

Seevastu noorem ohvitser tundus olevat vanemale täielik vastand. Tema käitumine kõneles heast kasvatusest, tal paistis olevat siiras ja aval iseloom. Ahvinimene nägi, et nooruk on vapper ja aus. Tõsi küll, ta nõustus kõigega, mida ütles vanem, kuigi see oli vastuolus tema kinnitusega, et Tarzan pole Athne elaniku moodi. Kuid just selles nägigi ahvinimene kinnitust oma arvamusele tema arukuse kohta. Üksnes lollpea hakkab ilma nähtava põhjuseta oma ülemusele vastu vaidlema.

Tarzan tajus, et nooremal ohvitseril pole nii palju võimu kui vanemal kolleegil, kuid sellegipärast otsustas pöörduda tema poole. Tarzan lootis saada tema isikus endale poolehoidjat, ehkki oli ilmne, et nooremal ei õnnestu iialgi vanemale oma tahtmist peale suruda, sündigu see kas või viimase huvides.

„Ütle mulle," kõnetas Tarzan nooremat ohvitseri, „kas Athne elanikud sarnanevad nii kangesti minuga?"

Viivu ohvitser kõhkles, siis aga ütles üpris avameelselt:

„Ei, sinuga nad küll ei sarnane. Sa ei sarnane ühegi inimesega, keda ma näinud olen."

„Aga kas nende sõjariistad meenutavad minu omi?" jätkas ahvinimene. „ Vaata, nad on seal nurgas, sinu mehed võtsid need minult ära."

Tema sõnad paistsid isegi vanemohvitseri kimbatusse viivat.

„Too need siia!" käsutas ta ühte sõjameest.

27

Sõjamees võttis oda, vibu, nooletupe koos nooltega, rohust punutud nööri ja noa ning tõi need ohvitseride ette lauale. Ükshaaval neid ettevaatlikult kätte võttes uurisid mõlemad mehed tähelepanelikult Tarzani sõjariistu. Oli näha, et need hakkasid ohvitsere huvitama.

„Noh, kuidas siis on, kas minu sõjariistad sarnanevad Athne elanike omadega?" ei jätnud Tarzan järele.

„Sugugi mitte, sinu omad on hoopis teistsugused," ütles noorem ohvitser. „Mis sa arvad, Tomos, milleks see riistapuu on mõeldud?" küsis ta oma kaaslaselt Tarzani vibu uurides.

„Ilmselt on see mingi püünispael väiksemate loomade püüdmiseks," vastas Tomos. „Suuremate loomade küttimisel pole sellega midagi peale hakata."

„Lubage see minu kätte," ütles Tarzan, „ja ma näitan teile, kuidas seda käsitseda."

Noorem ohvitser ulatas vibu ahvinimesele.

„ Ettevaatust, Gemnoh," hoiatas Tomos, „see võib olla trikk, mille abil ta loodab relva kätte saada, et meid tappa."

„Selle riistaga ta meid ei tapa," vastas Gemnon. „Vaatame parem, kuidas ta seda käsitseb. Mis sa ütlesid oma nime olevat?"

„Tarzan," vastas džungliisand, „Ahvide Tarzan." „Hästi, Tarzan, lase käia, ainult ära mõtlegi meist kellelegi kallale tungida."

Tarzan astus laua juurde, võttis tupest noole ja laskis siis pilgul ringi käia. Seina kaugemas otsas lae all rippus pärani lõugadega lõvipea. Märkamatu liigutusega asetas ta sulgedega ehitud noole vibunöörile, tõmbas selle pingule ja laskis noole lendu.

Kõigi toasolijate silmad jälgisid teda. Nüüd suundusid pilgud lõvipeale, mille lõugade vahel tolknes Tarzani nool. Sõjameeste suust pääses tahtmatu hämmastuse ja heakskiidu hõise.

„Võta temalt see riistapuu ära, Gemnon!" röögatas Tomos. „Vaenlase käes on see ohtlik relv!"

Tarzan pani vibu lauale.

„Kas siis athnelased sõdivad niisuguse relvaga?" küsis ta. Gemnon raputas pead.

„Me ei tunne inimesi, kes sellist relva kasutaksid," vastas ta.

„Siis peab teil selge olema, et ma pole Athne elanik," kuulutas Tarzan Tomosele silma vaadates.

28

„Sel pole mingit tähtsust, kust sa tulid," hüüdis Tomos. „Sa oled vaenlane."

Ahvinimene kehitas õlgu, kuid jäi rahulikuks. Peaasi — ta oli saanud oma tahtmise ja veennud mõlemat selles, et ta pole Athne elanik. Pealegi oli tal õnnestunud äratada enda vastu noorema ohvitseri, Gemnoni huvi. Midagi pidi sellest välja tulema, kuid mis see olla võis, ei teadnud ta isegi.

Gemnon astus Tomose juurde ja hakkas talle midagi kõrva sosistama. Ilmselt puudutas see Tarzanit. Džungliisand ei kuulnud, mida Gemnon rääkis. Ülemus kuulas ükskõikselt. Oli näha, et ta polnud oma alluva põhjendustega nõus.

„Ei," lausus ta, kui viimane oli lõpetanud. „Ma pole volitatud selliseid otsuseid tegema. Kuninganna elu on liiga kallis, et sellega riskida, lastes võõra vabaks. Paneme ta ööseks luku taha, homme hommikul otsustame, mida temaga teha." Ta pöördus sõjamehe poole. „Pane see poiss võimalikult tugeva uksega kongi ja vaata, et ta jalga ei laseks."

Seejärel tõusis ta püsti ja läks noorema ohvitseri saatel ukse poole.

Kui nad toast välja olid läinud, võttis Tarzanit valvama jäetud sõjamees vibu kätte ja hakkas seda hoolega silmitsema. „Mis selle riistapuu nimi on?" küsis ta. „Vibu," vastas ahvinimene. „Aga mis need on?" „ Nooled."

„Kas nendega saab inimest tappa?"

„Olen tapnud nendega inimesi ja lõvisid, pühvleid ja elevante," vastas Tarzan. „Kas sina ei tahaks õppida neid käsitsema?"

Tarzan tajus, et vähimgi sümpaatiatunne, mis kellelgi selles toas viibijatest tema vastu tekkida võis, saab talle pärastpoole kasuks tulla. Sellele vaatamata ei mõelnud ta praegu põgenemisele. Need inimesed ja kullalinn olid temas liiga suurt huvi äratanud ning ta ei tahtnud siit lahkuda enne, kui oli neist võimalikult palju teada saanud.

Sõjamees hoidis vibu käes. Oli näha, et ta tahtis väga seda kummalist relva käsitsema õppida, kuid kartis ühtaegu ohvitseride käsust üle astuda. Tarzan taipas, et läheb tarvis tema abi.

„See ei võta kuigi palju aega," lausus Tarzan. „Las ma näitan sulle."

29

Ikka veel kahevahel olles ulatas sõjamees vibu ja Tarzan võttis teise noole.

„Hoia vibu ja noolt niimoodi," ütles Tarzan sõjamehele ja ulatas talle noole. „Ütle oma meestele, et nad kõrvale hoiaksid, sest esimene lask võib viltu minna. Sihi lõvile pähe nii, nagu tegin seda mina. Nüüd pinguta kõigest jõust vibunööri."

Vägevat kasvu suurepärase kehaehitusega sõjamees püüdis vibunööri pingule tõmmata, kuid vibu, millest Tarzan laskis vähimagi ponnistuseta, ei kuuletunud talle. Kui ta vibunööri lahti laskis, lendas nool kõigest paari jala kaugusele ja kukkus põrandale.

„Mis see tähendab?" imestas sõjamees.

„Vibulaskmine nõuab pidevat harjutamist," - seletas ahvinimene.

„See on mingi trikk," ei andnud sõjamees järele, „näita, kuidas sa ise lased."

Teised sõjamehed, kes olid teesklematu huviga seda vaatepilti jälginud, sosistasid pisut isekeskis, siis ütlesid oma arvamuse otse välja.

„Et seda keppi kõveraks painutada, peab olema väga tugev," kuulutas üks.
„Althides on väga tugev," tähendas teine.
„Kuid tema jõust ei piisa."
Althides, keda ohvitserid olid vanemaks jätnud, jälgis tähelepanelikult, kui kergelt Tarzan vibu vinnastas, ja see kergus vaimustas teda. Ülejäänud sõjamehed vaatasid Tarzanit samasuguse vaimustusega ja kui ka järgmine nool oli tabanud esimese kõrval teise lõvi pead, avaldasid nad oma heakskiitu.
Althides sügas kohmetult kukalt.
„Nüüd pean ma su luku taha panema," ütles ta, „või muidu riputab vana Tomos mu pea palee seinale. Ütle, kas selle kepi painutamiseks, mida sa vibuks nimetad, pole tõepoolest mingit trikki tarvis?"
„Mitte mingisugust," kinnitas Tarzan. „Tee ise kergem vibu, et sa jõuaksid teda painutada, või too materjali ja ma teen sulle selle."
„Väga tore!" hüüatas Althides. „Nüüd tule, ma panen su kinni."
Sõjamees viis Tarzani üle hoovi teise hoone juurde, kus ta paigutati ühte tuppa. Tema saatjal oli käes tõrvik ja selle valgusel
30
nägi Tarzan, et toas viibis veel keegi. Siis sulgus uks ja Tarzan jäi üksinda kottpimeda ööga.
See polnud muuseas päriselt nii, ja ehkki ta oma naabrit ei näinud, kuulis ta kellegi hingamist.
Kellega oli saatus teda seekord kokku viinud?

VI peatükk

Pilkasest pimedusest hoolimata hakkas Tarzan kohe vangikongi uurima. Kõigepealt läks ta käsikaudu ukseni ja veendus, et see oli tehtud tugevatest laudadest. Silmade kõrgusest pisut ülespoole leidis ta kobades väikese neljakandilise avause. Seespool polnud uksel ei lukku ega riivi. Oli teadmata, kuidas uks väljastpoolt kinni käis.
Kui ta oli ukse kohta välja uurinud kõik, mis sellises olukorras võimalik, hakkas Tarzan aeglaselt piki seina edasi minema, kombates ettevaatlikult kivimüüritist. Vahepeal muutus tema kongikaaslase hingamine kuuldavamaks. Ruumi tundma õppides lähenes Tarzan järk-järgult oma õnnetusekaaslasele.
Ukse vastas olevas seinas leidis Tarzan väikese akna, mis asus kõrgel pea kohal. Öö oli nii pime, et võimatu oli kindlaks teha, kas see aken avaneb õue või teise ruumi. Peaasi oli, et akna kaudu ei saanud põgeneda, sest see oli liiga kitsas täiskasvanud inimese jaoks.
Akent uurides lähenes Tarzan toanurgale, kus istus inimene, ja nüüd kuulis ta selgesti liigutamist. Kaaslase hingamine muutus kiiremaks, nagu oleks ta tugevasti erutatud. Lõpuks kõlas pimeduses hääl:
„Mida sa teed?"
„Uurin kongi," vastas Tarzan.
„Kui sa otsid võimalust jalga lasta, teed endale vaid halba," lausus hääl. „Sa ei pääse siit välja enne, kui nad ukse lahti teevad. Ka mina püüdsin vabadusse saada, kuid see on võimatu."
Tarzan ei vastanud. Ja õieti öeldes polnudki millestki rääkida. Pealegi kõneles Tarzan harva isegi siis, kui teistel leidus rohkesti jutuainet. Ta jätkas toa uurimist. Viimase seina üle vaadanud, mõistis ta, et naabril oli õigus. See oli väike neljakandiline kivikong pika pingiga ühes seinas ning ukse ja pisukese aknaga teises seinas.
31

Tarzan läks toa kaugemasse otsa ja istus pingile. Selles kivikongis oli külm ja rõske, pealegi tahtis ta süüa, kuid hirmu ei tundnud. Ta soris mälus läbi temaga juhtunu vähimadki üksikasjad ja unistas, et hommik vabastaks ta sellest luupainajast. Teda piinas mõte, et võib-olla tegi ta vea, kui ei proovinud vabadusse pääseda enne, kui kullalinna sõjamehed heitsid ta vangikongi, kust ei paistnud pääsemist olevat. See mõte ei andnud talle rahu. Nagu kõik loomad, nii vihkas ka tema vangipõlve. Ometi viibis ta vanglas ega pääsenud vabadusse. Jäi üle ainult kasutada olukorda paremini. Saabub päev, mil ta vabastatakse või avatakse vangikamber, ja kuigi nende kavatsused võivad tema suhtes olla sõbralikud, kasutab ta vähimatki võimalust jalga lasta.

Toanurgas istuja kõnetas uuesti Tarzanit.

„Kes sa oled?" küsis ta. „Kui sind siia toodi, nägin ma tõrvikute valgel, et sa pole Cathnest ega Athnest."

Mehe hääl oli räme ja kähe ning tema toonist võis arvata, et ta pigem nõudis kui palus vastust. Selline toon Tarzanile ei meeldinud ja ta jättis vastamata.

„Milles asi?" käratas kongikaaslane. „Oled sa kurt või?" Tema hääles võis selgesti tajuda ärritust.

„Ma pole kurt," vastas ahvinimene. „Mispärast sa minu peale karjud?"

Kaaslane vaikis hetke ja hakkas siis juba sootuks teise tooniga rääkima.

„ Võime selles urkas väga .kaua istuda," ütles ta. „Me ei tohi tülitseda, vaid peame sõpradeks saama."

„Nagu soovid," vastas Tarzan. Pimedus varjas tema ükskõikset ilmet ja tahtmatut õlakehitust.

„Minu nimi on Phobeg," ütles mees. „Mis sinu nimi on?"

„ Tarzan."

„Kust sa oled, Athnest või Cathnest?" „Ei kummastki. Olen maalt, mis asub kaugel lõunas." „Parem, kui sa poleks siia tulnud. Kuidas sa Cathnesse sattusid?"

„Eksisin ära," selgitas ahvinimene. Tal polnud vähimatki kavatsust rääkida tõtt, et tuua sel moel päevavalgele oma sidet ühe Cathne vaenlasega. „ Äikese ajal haaras vool mu kaasa ja kandis teie linna juurde. Siin võtsid Cathne sõjamehed mu vangi ja süüdistasid selles, et tulin tapmateie kuningannat."

33

„Ah, nad siis arvavad, et sa tulid Nemonet maha koksama! Muide, sel pole nüüd enam tähtsust, tulid sa siia selle eesmärgiga või niisama."

„Ma ei mõista, millele sa vihjad?" uudistas Tarzan.

„Pean silmas seda, et igal juhul sind tapetakse," selgitas Pho-beg, „ ainult nad võtavad elu nii, et see meeldiks Nemonele."

„Kas Nemone on teie kuninganna?"

„Oh, ta on rohkem kui kuninganna!" hüüatas Phobeg tuliselt. „Sellist valitsejannat pole olnud ei Ontharis ega Thenaris ega saa ealeski olema. Ta on selle maa üks väljapaistvamaid tegelasi. Ta oskab kõiki kohelda ja talle kuuletuvad kõik: preestrid, sõjaväelased, nõunikud."

„Aga miks ta peaks siis hävitama mind, võõramaalast, kes džunglisse ära eksis ja juhuslikult tema linna sattus?"

„Meie ei pea valgeid vange, musti aga kasutame orjadena. Kui sa oleksid naine, jääksid sa ellu. Aga kui sa oleksid väga ilus naine — siiski mitte liiga ilus —, oleks sulle tagatud kerge ja luksuslik elu. Kuid sa oled üksnes mees ja sind tapetakse, et mingilgi moel mitmekesistada Nemone üksluist ja igavat elu."

„Huvitav, mis juhtub naisega, kui ta on liiga ilus?" küsis Tarzan.

„Talle piisab sellest, et Nemone teda näeb," lausus Phobeg ükskõikselt. „Kui keegi on kuningannast ilusam, peetakse seda võrdväärseks riigi reetmisega. Seepärast varjabki mõni Cathne kodanik oma naist ja tütreid, kui nad on liiga ilusad. Nende hulgas leidub inimesi, kes on valmis varjama võõramaalasest vangi. Ma tunnen meest, kellel on väga ilus naine," jätkas Phobeg. „Ta ei käinud iialgi päeval kodust väljas ja rääkis oma naabritele, et mees varjab teda Nemone eest. Kuid ükskord nägi kuninganna ikkagi seda naist ning andis jalamaid käsu lõigata tal ära kõrvad ja nina. Olen õnnelik, et ma pole ilus naine, vaid ainult tavaline mees."

„Aga kas kuninganna ise pn ilus?" küsis Tarzan.

Jah, vannun Kõigekõrgema nimel, ta on maailma ilusaim naine!"

«Otsustades selle järgi, kuidas sa kirjeldasid tema tegusid," tähendas ahvinimene, „usun ma meelsasti, et kuninganna on Cathne ilusaim naine ja jääbki niisuguseks senikaua, kuni ta elab ja riiki valitseb."

„Saa minust õigesti aru," ütles Phobeg, „ta on tõepoolest

33

imekaunis, kuid . . ," siin Phobeg alandas häält ja hakkas sosistama, „see pole naine, vaid saatan. Isegi mina, kes ma olen teda ustavalt teeninud, ei või loota tema armulikkusele." -

„Mispärast sind siia kongi pisteti?" tundis ahvinimene huvi.

„ Astusin kogemata jumalale saba peale," lausus Phobeg sünge pidulikkusega.

Selle inimese kummalised ülestunnistused köitsid Tarzani tähelepanu, tema viimane märkus jumala kohta aga hämmastas džungliisandat suuresti. Kuid inimestega suhtlemine oli teda õpetanud paljusid asju teada saama, esitamata otseseid küsimusi. Ja Tarzan teadis, et usuga seotu oli neil alati esikohal. Seepärast märkis ta nüüd üksnes:

„Kas sind selle eest ka karistati?"

„Siiani veel mitte," vastas Phobeg. „Minu karistamise viis pole veel kindlaks määratud. Kui Nemonele pakutakse muid meelelahutusi, võin ma karistusest pääseda. Nad võivad piirduda sellega, et hoiavad mind vangis ja lasevad siis lahti. Kuid sellele ei tasu loota, sest Nemone rahuldub veretute vaatemängudega väga harva. Muidugi, kui tal tuleb tahtmine otsustada minu süüdioleku üle, saates mind võitlema tavalise sõjamehega, siis tõestan ma vaevata oma süütust, sest olen väga tugev. Siin Cathnes pole minust paremat mõõga või odaga võitlejat, kuid mul pole peaaegu üldse väljavaateid võita lõvi, ja hirmuäratava Xaratori põrgutule ees on kõik inimesed süüdlased."

Kuigi see mees rääkis keelt, mida Valthor oli ahvinimesele õpetanud, ja Tarzan mõistis paljutki, ei suutnud ta aru saada öeldu mõttest. Ta ei taibanud kuidagi, miks kuninganna meelelahutused seondusid süütuse või süüdioleku kindlakstegemisega. Kõik kuuldu tundus talle liiga kurjakuulutav. Ta mõtiskles ikka veel möödunud sündmuste üle ja püüdis mõista, mis peitus sõnade „hirmuäratava Xaratori põrgutuli" taga, kui uni sai vangikongi ebamugavusest võitu ning tema mõtisklused ja unistused segunesid.

Samal ajal roomas kaugel lõunas üks teine vägev džungli-valitseja oma koopasse, mis asus kaljude vahel. Orkaan, mis oli Tarzani uute vaenlaste kätte viinud, kaotas võimu ja taandus olematusse. Kui saabus uus päev, hele ja päikesepaisteline, tõusis loom üles ja tuli koopast välja. See oli kullakarva naha ja lopsaka musta lakaga hiigelsuur lõvi.

Hommikuvärsket õhku nuusutanud, ta niutsatas ja sirutas

34

end. Kui loom oma lagedaid valdusi silmitses, tõmbles ta kaarjas saba närviliselt.

Lõvi seisis nüüd väikesel kõrgendikul ja uuris kollakasrohe-liste silmadega enda ees laiuvat üksikute harvade puudega lagendikku. Seal uitas karjadena igasuguseid loomi: gnuuantiloope, sebrasid, kaelkirjakuid, põtru. Loomade kuningas oli näljane, sest eilne orkaan ei lasknud tal jahti edukalt lõpetada. Heledas Aafrika päikeses välgatasid lõvi silmad ja ta hakkas laskuma lagendikule, kus uitas hommikusöök.

Palju miile põhja pool tõi samal ajal must ori kahe sõjamehe saatel kullalinna vangikongi teisele džungliisandale süüa.

Lähenevaid samme kuuldes Tarzan ärkas ja tõusis üles külmalt kivipõrandalt, kus ta oli veetnud ülejäänud öö. Phobeg istus pingiservale ja jäi üksisilmi ust vahtima.

„Pole teada, toovad nad talle süüa või surma," lausus ta.

Ahvinimene ei vastanud. Ta seisis ja ootas, kuni uks paiskus pärani ja ruumi astus ori, käes lihtne savinõu toiduga ja emailitud veekann. Tarzan heitis pilgu ukseavas seisvatele sõjameestele ja päikesest säravale õuele nende selja taga. Missugused mõtte tärkasid praegu tema peas? Võib-olla poleks Cathne sõjamehed nii rangelt käitunud, kui nad oleksid neid mõtteid teadnud, kuid ahvinimene isegi ei liikunud paigast. Võrdväärselt sõjameeste ja tugeva uksega oli uudishimu temast vangi teinud. Ja nüüd võis ta ainult vaadata elu, mis käis hoovis vahisõduri-te taga, kes pidasid hoolega silmas tema vähimatki liigutust. Möödunud ööl olid nad teenistusest vabad ega näinud teda, kuid olid juba mõndagi kuulnud. Sõbrad olid neile jutustanud ebatavalisest meisterlikkusest, millega võõramaalane oli oma kummalist relva käsitsenud.

„Ah see ongi siis metsinimene!" hüüatas üks.

„Ole temaga ettevaatlik, Phobeg," hoiatas teine. „Mina poleks mingi hinna eest nõustunud metslasega ühes kongis istuma."

Ja valjusti naerdes lõi ta orja järel ukse kinni.

Phobeg vaatas nüüd Tarzanit teise pilguga. Džunglielaniku alasti keha rääkis hüüdnime Metsinimene uue tähenduse kasuks. Phobeg pööras tähelepanu oma õnnetusekaaslase hiigel-kasvule, tema laiale rinnale ja kitsastele puusadele. Kuid ta alahindas päevitunud naha all mänglevate võimsate kakspealihas-te jõudu. Seejärel silmitses ta oma musklimügaraid ja jäi täielikult rahule.

35

«Niisiis oled sa metsinimene?" küsis ta. „Kas jäid juba ammu metsikuks?"

Tarzan pöördus aeglaselt tema poole. Esimest korda nägi ta oma kaaslast päevavalgel. Mees oli temast mõni toll lühem, kuid võimsa kehaehituse, tugeva vöökoha ja vägevate lihastega. Ilmselt oli ta vähemalt viiskümmend naela metsinimesest raskem. Tarzan pööras tähelepanu mehe esiletükkivale lõuale, lamedale otsmikule ja tillukestele silmadele. Sõnatult uuris Tarzan Phobegi.

„Miks sa ei vasta?" nõudis Cathne elanik.

„Ära ole rumal," hoiatas teda Tarzan. „Mul on meeles, sa rääkisid möödunud ööl, et võime siia kauaks pidama jääda, seepärast peame olema sõbrad. Aga kui me teineteist solvama hakkame, siis meist sõpru ei saa. Parem hakkame sööma."

Phobeg pomises midagi ja torkas oma hiigelsuure käpa musta orja toodud potti. Et kongis polnud ei nuga, lusikat ega kahvlit, ei jäänud Tarzanilgi üle muud, kui teha sedasama. Niisiis hakkas ta sõrmedega potist toitu võtma. See oli liha — vintske, sooniline ja pooltoores. Tarzanile oleks toores liha rohkem meeldinud.

Phobeg toppis suu liha täis ja näris usinasti, kuni sooniline liha muutus pudruks, mis võis selle õgardi kõrist alla minna.

„Arvatavasti suri eile ära vana lõvi," torises ta, „hästi vana lõvi."

„Kui hakkame pikemalt targutama selle looma omaduste üle, kelle liha me sööme, ei muutu toit sellest paremaks," kostis Tarzan.

„Eile toodi mulle korralik tükk Thenari kitse liha," lausus Phobeg. „ Seegi oli kõva ja sooniline, kuid palju parem. Olen harjunud hea toiduga. Preestrid elavad templites niisama hästi kui ülikud lossides. Templeid valvavad sõjamehed nuumavad end korralikult preestrite söögilaualt. Minagi teenisin sellises salgas. Ja seal polnud mulle jõu poolest vastast. Olen Cathnes kõige tugevam mees. Kui meid ründavad Thenari elanikud või tungime meie neile kallale, imetlevad ülikud alati minu jõudu ja vaprust. Ma ei karda midagi. Tapan mehi paljaste kätega. Oled sa kunagi näinud minusugust inimest?"

„Mitte ilmaski," tunnistas ahvinimene.

Jah, on hea, kui saame sõpradeks," jätkas Phobeg, „ja hea just sinule. Kõik tahavad minuga sõbrad olla, sest teavad, et ma keeran vaenlastel kaela kahekorra. Ma võtan neil kinni peast ja

36

kaelast," ning ta näitas oma koletute käppadega, mismoodi kaelast kinni võtab ja pea ära rebib. „Raksti! Ja selgroog on murtud. Mis sa selle kohta arvad?"

„Arvan, et su vaenlased tunnevad end väga kehvasti," vastas Tarzan.

„Kehvasti!" röögatas Phobeg. „Mees! See tapab nad!" «Vähemasti ei kuule nad enam, mis sa räägid," tähendas Tarzan.

„Muidugi ei kuule, sest nad on surnud." „See mind ei üllata."

„Mis sind ei üllata? Kas see, et nad on surnud, või see, et nad ei kuule?"

„Mind on üldse raske üllatada," seletas ahvinimene.

Phobegi kulmud madalal laubal kerkisid, väljendades pingsat mõttetegevust. Siis sügas ta pead.

„Mille üle me siin vaidleme?" päris ta.

„Püüame selgusele jõuda, mis on hirmsam," selgitas Tarzan talle kannatlikult, „kas olla su sõber või vaenlane."

Phobeg jõllitas tükk aega Tarzanit. Ilmselt käis selle paksu kolba all pingeline mõttetöö. Siis raputas ta pead.

„Me räägime hoopis millestki muust," urises ta. „Ma pole veel iialgi kusagil näinud sellist lollpead nagu sina. Kui nad sind metsinimeseks nimetasid, pidasid nad silmas seda, et sa oled hull. Mina aga pean sinuga selles urkas olema ja keegi ei tea, mitu päeva mul siin veel istuda tuleb."

„Sa võid minust iga kell lahti saada," lausus Tarzan tõsiselt.

«Mismoodi ma sinust lahti saan?" kisendas Phobeg.

„Sa võid ju mul kaela kahekorra keerata."

Ja Tarzan esitas pantomiimi, mida just nüüdsama oli ette kandnud see löömamees, näidates, kuidas ta oma vaenlastest jagu saab.

„Minu käes on see käkitegu," ägestus Phobeg, „kuid siis teevad nad mu vagaseks. Ei, ma jätan su ellu." „Aitäh," lausus Tarzan.

„Vähemalt elad niikaua, kuni me siin luku taga oleme," lisas Phobeg.

Elukogemused kinnitasid Tarzanile, et mida rumalam ja harimatum inimene oli, seda suurem oli tema enesearmastus. Kuid sellist pururumalat juhmardit nagu Phobeg nägi ta elus esimest korda. Selle ajudeta jommiga ühes kongis istuda oli juba iseene-sest

37

küllaltki vastik, kuid temaga vaenutseda oleks teinud olukorra võimatuks. Seepärast otsustas Tarzan Phobegi loba välja kannatada.

Vabaduse kaotamine tähendas Tarzanile nagu kõigile arukatele inimestele ülimat kannatust, mida nad püüavad alati vältida rohkem kui kehalist valu. Oma saatust võttis ta sellisena, nagu see oli, vähimagi protesti varjundita, mehiselt ja tõrkumatult.

Kuni ta keha asus nelja kiviseinaga piiratud kitsas ruumis, viibis ta mõtteis taas ürgmetsa meelispaikades, uitas avarates savannides ja elas vabaduses.

Ta meenutas päevi oma lapseeast, mil ahv Kala teda rinnaga toitis ning metsiku elu hädade ja õnnetuste eest kaitses. Ta meenutas tema õrnust ja kannatlikkust vähearenenud poja vastu, keda tuli pikka aega süles kanda ja seetõttu raskusi taluda, samal ajal kui ta sõbratarid toiduotsinguil puude otsas väledasti edasi liikusid või vägevate vaenlaste eest põgenedes puude latva tõusid.

Niisugused olid tema esimesed muljed elust. Aga ka teisel eluaastal ei suutnud ta veel puude otsas ja isegi maas kiiresti edasi liikuda. See-eest arenes ta pärastpoole väga ruttu, palju rutemini kui tsiviliseeritud maailma ärahellitatud lapsed, sest kavaluse ja jõu kiirest lisandumisest sõltus tema elu.

Põgusa muigega meenutas ta oma kasuisa, vana Tublati raevu, kui Tarzan teda nimme vihastada püüdis. Vana Murtud Nina oli Tarzanit alati vihanud, sest tema pikaleveninud lapseiga ei võimaldanud Kalal ahvipoegi sünnitada. Konarlikus ahvide keeles tõestas Tublat, et Tarzan on liiga nõrk ega saa iialgi nii targaks ja tugevaks, et sugukonnale kasulik olla. Ta tahtis Tarzanit tappa ja püüdis mõjutada vana pealikut Kerchakit, et viimane selleks loa annaks. Kui Tarzan oli juba nii suureks saanud, et mõista Tublati räpaseid sepitsusi, hakkas ta viimast vihkama ja püüdis talle igati haiget teha.

Nende päevade mälestused panid ta nüüd üksnes muigama. Kuid tema mälestustes oli talletunud ka tragöödia, suurim tema elus — Kala surm. Juhtunut hakkas ta tõeliselt mõistma alles hiljem, siis, kui oli juba peaaegu meheks saanud. Kala oli temaga, kui ta teda kõige rohkem vajas, aitas seni, kuni Tarzan täiskasvanuks sai ning võis ise enda eest hoolitseda ja teiste džungliasukatega nagu omasugustega suhelda. Kuid ta jäi alatiseks ilma võimsate käte ja kihvade kaitsest ning tal pole sellist kaitset

ka täna. Ta oli kaotanud selle metsiku südame emaarmastuse, ainsa, mida ta tundnud oli.

(Loomulikult pöördusid ta mõtted teiste džunglisõprade juurde. Nende hulgas olid suured ahvid, elevant Tantor, Kuldlõvi Jad-bal-ja, väike Nkeema. Vaene väike Nkeema!

Pärast Kalat, kes Tarzani meeltes ja südames esikohal oli, pöördusid ta mõtted Nkeema poole. Ta oli haigestunud just enne seda, kui Tarzan alustas teekonda põhja poole. Parajasti oli vihmaperiood ja Tarzan ei tahtnud tema haigust süvendada. Valjust Tasast noolimata jäi väike Nkeema ikkagi üksinda.

Tarzan kahetses veidi, et ei võtnud kaasa Jad-bal-jad. Tõsi küll, mõnikord muutus Kuldlõvi seltskonnas tülikaks, eriti siis, kui Tarzanil tuli tegemist teha inimestega, kuid ta oli ustav sõber ja hea kaaslane, ainult vahetevahel häiris vaikust kõuehääl-se möirgamisega.

Tarzanile meenus päev, mil ta oli kinni püüdnud väikese lõ-vipoja ja õpetanud koer Za'd teda oma piimaga toitma. Mis lõ-vipoeg see küll oli! Ehtne lõvi nende tutvuse esimesest päevast alates. Tarzan ohkas, meenutades päevi, mil nad Kuldlõviga koos jahti pidasid ja võitlesid.

VII peatükk

Kui teda vanglasse viidi, lootis Tarzan, et järgmisel hommikul kuulatakse ta üle ja lastakse vabaks või siis vähemalt ei jäeta enam sellesse kivist hiirelõksu.

Ent hommikul teda ei vabastatud, nagu ta arvanud oli, vaid jäeti sinna veel ja siis veel üheks ööpäevaks. Võib-olla pidi ta proovima vabadusse pääseda, kui ori süüa

toob, kuid teda ei jätnud maha lootus, et järgmine päev toob vabaduse, ja seepärast ootas ta edasi.

Mis tahes sund tekitas temas alati suurt meelehärmi, seekord tundus see talumatu, sest temaga koos kandis karistust Phobeg. See inimene ärritas Tarzanit, ta oli nõme, hooplev, riiakas. Rahu huvides talus Tarzan oma kaaslast rohkem, kui oleks seda tavalises olukorras teinud. Kuid talle omase järjekindlusega arvas Phobeg, et Tarzani kannatuse on põhjustanud hirm. Sellisele järeldusele jõudnud, muutus ta ülbeks ja veelgi võimatumaks.

Phobeg oli viibinud kongis Tarzanist kauem ja selle teadvustamisest

39

sattus ta kergesti raevu. Mõnikord istus ta tundide kaupa sõnatult, jõllitades põrandat, või hakkas midagi segaselt pomisema, minnes üle pikkadele sapistele monoloogidele, siis aga suunas ta oma viha Tarzani vastu. See, et Tarzan selliseid ässi-tuskõnesid vaikides talus, üksnes suurendas tema viha, kuid hoidis ära nendevahelise kakluse, sest tüliks läheb tarvis kahte inimest ja Tarzan ei tahtnud tülitseda, vähemalt esialgu mitte.

„ Kujutan ette, missugust meelelahutust sa Nemonele pakud," urises Phobeg pärast seda, kui ükski tema arvukatest sõnavalingutest ei saanud vastust.

„Isegi siis, kui see nii on," vastas Tarzan, „pakud sina talle palju rohkem meelehead kui mina."

„Küllap mina juba selle eest hea seisan!" hüüdis Phobeg. „Kui see tuleb võitlus, pole ta iialgi oma elus sellist võitlust näinud, olgu siis Phobegi vastaseks inimene või loom. Aga ehk saad selleks sina? Ohoo! Siis tuleb tal sinu vastu poisike saata, kui ta midagi kahevõitluse sarnast näha soovib. Sa oled ju argpüks, sul voolab soontes vesi. Aga kui ta tahab olla tark, viskab ta su lihtsalt Xaratori lõõri. Vannun jumala saba nimel! Kuidas tahaksin sind seal näha! Panen mängu oma parima rõngassärgi, et sinu hädakisa kostab Athnesse."

Ahvinimene seisis sõnatult ja vaatles väikest sinist taevalap-pi, mis paistis ukses olevast võretatud aknast. Ta vaikis endiselt ka siis, kui Phobeg oli oma irvitamise lõpetanud, eirates teda täielikult, nagu poleks ta sõnakestki öelnud ja teda ei oleks üldse olemaski. Phobeg sattus marru. Ta tõusis pingilt.

„Argpüks!" röögatas ta. „Miks sa mulle ei vasta? Vannun Thoosi kollaste kihvade nimel! Ma taon sulle pähe head kombed, et sa vastaksid, kui räägivad sinust paremad!"

Ja ta astus sammu ahvinimese suunas.

Tarzan pöördus pikkamisi tulivihase mehe poole ja vaatas talle silma. Tarzan ootas. Ta ei lausunud sõnakestki, ent tema kuju ja poos olid nii ilmekad, et Phobeg seisatas tahtmatult.

Mis oleks võinud seejärel kongis juhtuda, on raske öelda, kuid just siis löödi uks pärani ja nende ette ilmus neli sõjameest.

„ Tulge kaasa!" ütles üks. „Mõlemad!"

Nad läksid sõdurite saatel üle õue, Phobeg süngena, Tarzan väärikalt, möödusid pikast koridorist ja jõudsid ootamatult suurde ruumi. Siin istus laua taga seitse sõjameest, üleni kullast ja elevandiluust ehetes. Selle seitsmiku hulgas nägi Tarzan kahte,

40

kes teda tol saatuslikul ööl üle olid kuulanud — vana Tomost ja noort Gemnonit.

„Need on kõrgestisündinud aukandjad," sosistas Phobeg Tar-zanile. „See seal keskel on vana Tomos, kuninganna nõunik. Ta tahab kangesti kuningannaga abielluda, minu arust on ta aga kuningannale liiga vana. Aga see temast paremal on

Erot. Kunagi oli ta lihtne sõjamees nagu minagi, kuid ta hakkas Nemo-nele meeldima ja nüüd kuulub kuninganna soosikute hulka. Ne-mone ei taha talle naiseks minna, sest ta pole kõrgest soost. See noor mees Tomosest vasakul on Gemnon. Ta on põlisest kuulsast soost. Sõjamehed, kes temaga koos on teeninud, räägivad, et ta on väga õilis inimene."

Kaks vangi ühes valvuritega seisatasid ukseavas, oodates luba siseneda. Talle omase teadmisjanuga silmitses Tarzan tähelepanelikult tuba. Saalis oli kolm ust: ühe kaudu toodi sisse Tarzan ja Phobeg, teine oli just akende vastas, kolmas saali teises otsas. Uksed olid suurejooneliselt kaunistatud ja poleeritud, mõni paneel kaetud kullast ja elevandiluust mosaiigiga.

Ruumi põrand oli laotud arvukatest eri kuju ja suurusega kivitükkidest, mis olid nii korralikult üksteisega sobitatud, et liitekohti võis vaevu eristada. Põrandat kattis paar väikest lõvi-nahast või karmist jämedast villasest lõngast valmistatud vaipa. Kujult olid vaibad väga lihtsad ja värvitud vaid mõnes erinevas toonis. Üldiselt meenutasid need Edela-Ameerikas eluneva navaho suguharu vaibakudujate algelist tööd.

Seintel rippuvad maalid kujutasid lahingustseene, kus kõrvuti sõjameestega osalesid ka lõvid ja elevandid. Ent millegipärast kaotasid lahingu alati elevantidega sõjamehed, need aga, kelle poolel võitlesid lõvid, võitsid ja kogusid langenud vaenlaste päid. Nende seinamaalingute kohale olid ritta seatud inimpead. Sedasama oli Tarzan näinud ka vahtkonnaruumis, kuhu sõjamehed olid ta toonud sel ööl, kui ta Cathnesse sattus. Need pead siin erinesid mõnevõrra sealsetest parema viimistluse ja raamistuse poolest. Nii siin kui seal oli inimpäid palju ja nad irvitasid ähvardavalt oma vaenlastele vastu.

Kuid siis katkestas ruumi vaatlemise Tomose hääl.

„Too vangid lähemale!" andis ta käsu nooremale ohvitserile, ühele neljast sõjamehest, kes oli neid saatnud.

Kui mehed jäid seisma laua ette, mille taga istusid aukandjad, osutas Tomos sõrmega Phobegile.

41

„Mis mees see on?" küsis ta.

„Tema nimi on Phobeg," vastas noorem ohvitser.

„Milles teda süüdistatakse?"

„Ta solvas Thoosi."

„Kes teda süüdistab?"

«Ülempreester."

„See juhtus kogemata," kiirustas Phobeg selgitama. „Ma ei tahtnud teda solvata."

„Vait olla!" käratas Tomos. Seejärel osutas ta Tarzanile. „Ja see?" küsis ta. „Kes see selline on?"

„See mees nimetab end Tarzaniks," selgitas Gemnon. Mäletate, me kuulasime teiega teda üle sel ööl, kui sõjamehed ta vangi võtsid."

‚Jaa, jaa," ütles Tomos. „Mäletan küll. Tal oli mingisugune imepärane sõjariist."

„Kas see pole äkki sama mees, kellest te mulle rääkisite?" küsis Erot. „Ta tuli vististi Athnest, et tappa meie kuningannat?"

Jah, see on tema," vastas Tomos, „ta tuli öösel viimase orkaani ajal ja tal õnnestus paleesse tungida, kuid sõjamehed märkasid teda ja võtsid ta kinni."

„Ta pole sugugi Athne elaniku moodi," tähendas Erot.

„Ma polegi Athnest," ütles Tarzan.

„Vait olla!" kamandas Tomos.

„Aga miks peaksin ma vaikima?" väitis Tarzan. „Siin ei kosta ju keegi minu eest sõnakestki, seepärast olen sunnitud rääkima enese eest ise. Ma pole teie rahva vaenlane ja minu rahvas ei sõdi teie omaga. Ma nõuan enda vabastamist!"

„Tema nõuab vabadust," muigas Erot ja pahvatas suure häälega naerma. „Ori nõuab vabadust!"

Tomos tõusis oma kohalt ja ta nägu värvus raevust tumepunaseks. Ta põrutas rusikaga vastu lauda ja sõrmega Tarzanile osutades pistis röökima:

„Sa räägid siis, ori, kui sind on lubatud, aga kui kuninganna nõunik Tomos käsib sind vait olla, siis pea suu!"

„Ma räägin siis," lausus Tarzan, „kui tahan rääkida."

„Meil on vahend, millega ninakaid orje alatiseks vaikima panna," lausus Erot pilkavalt.

„On tõesti selge, et see mees on tulnud kaugelt maalt," sekkus Gemnon. „ Seepärast pole midagi imelikku, et ta ei mõista meie kombeid ega erista meie hulgas; ülikuid. Kuulakem siis,

42

mis ta räägib. Kui ta pole Athne elanik ega meie vaenlane, miks peaksime ta siis vangikongi heitma või teda karistama?"

„Ta ronis öösel üle lossimüüri," väitis Tomos. „ Selge, et ta tuli siia ainsa eesmärgiga — tappa meie kuninganna. Seepärast peab ta surema, kuid selle inimese surmamise viis peab pakkuma lõbu meie võrratule kuningannale Nemonele."

„Ta ju rääkis meile, et jõgi kandis ta Cathne juurde," jäi Gem-non enesele kindlaks. „See öö oli väga pime, seepärast ta ei teadnudki oma asukohta, kui oli kaldale pääsenud. Paleesse sattus ta täiesti juhuslikult."

„Tore jutt, kuid pole sugugi tõepärane," punnis Erot vastu. „Miks see siis tõepärane pole?" vaidles Gemnon tuliselt. „Arvan, et see on sulatõsi. Teame ju, et ükski inimene ei suuda orkaani ajal üle selle jõe ujuda. Peale kõige muu ei võinud Tarzan kuidagi sattuda sinna kohta, kus ta kaldale pääses ja müürile ronis, ujumata üle jõe või ületamata kuld-silda. Teame, et sellel ööl ei läinud keegi üle silla, sest seda valvatakse väga hoolikalt. Aga kui ta ei läinud üle silla ega ujunud üle jõe, siis tähendab see, et ta sattus sellesse kohta vaid ühel põhjusel: teda kandis vool jõe ülemjooksult. Ma usun Tarzanisse ja loodan, et kohtleme teda kui auväärset sõjameest kaugelt maalt senikaua, kuni leiame paremaid tõendeid, et lõplikult uskuma jääda."

„Mind ärge arvake nende hulka, kes meie kuningannat tapma tulnud meest kaitsevad," kuulutas Erot.

„Aitab vaidlemisest!" nähvas Tomos jõhkralt. „Mees tuleb süüdi mõista ja surmata, nagu seda soovib Nemone."

Vaevalt oli ta lõpetanud, kui saali ühes otsas uks valla paiskus ja ruumi sisenes kõrgestisündinud õukondlane, kuldselt küütlev rüü seljas. Jäänud lävel seisma, pööras ta näo kõrgestisündinud kohtunike poole.

„Tema majesteet kuninganna!" kuulutas ta kõva häälega ja astus sammu kõrvale.

Kõik toasviibijad pöördusid ukse poole, ülikud aga tõusid oma toolidelt ja laskusid põlvili, silmitsedes orjameelselt ukseava, kuhu pidi ilmuma kuninganna. Sedasama tegid ka sõjamehed, kaasa arvatud need, kes valvasid Tarzanit ja Phobegi. Ka Phobeg järgis nende eeskuju. Kõik saalisolijad põlvitasid, välja arvatud õukonna-aadlik, kes oli kuulutanud kuninganna saabumist, ja Ahvide Tarzan.

43

„Põlvili, šaakal!" sisistas üks vahisõdureist, ja samal silmapilgul ilmus ukseavasse naine.

Suursuguses ülevuses seisis kuninganna, silmitsedes laisal ilmel saali, siis peatus ta pilk ahvinimese kogul ja viivuks kohtus see Tarzani omaga. Ta sisenes tuppa, näol põgus murelikkus, ja astus põlvitavate meeste juurde.

Talle järgnes pool tosinat uhkesti rõivastatud õukondlast, hii-lates kullast ja elevandiluust ehetega, kuid Tarzan nägi selles grupis üksnes kuninganna suursugust kuju. Tema riietus oli õukondlaste omast tagasihoidlikum, kuid see imekaunis keha, mille ilu rõivad pigem esile tõstsid kui varjasid, ei vajanud ehteid peale nende, millega loodus teda heldelt õnnistanud oli. Nemone oli veelgi kaunim kui nõmeda Phobegi kirjelduses.

Suurte punaste kividega ääristatud kitsas diadeem surus pea ligi musti läikivaid juukseid. Kahel pool peaehet oli selle külge kinnitatud kaks suurt kuldketast, mis langesid kõrvadele. Dia-deemi esiosa ja kuklatagust ühendas imekaunis kuldkee, mille abil püsis kuninganna pealael suur punane rubiin. Lihtne kuldkee prossi ja toreda elevandiluust ripatsiga ehtis noore naise kaela. Tema õlgu ümbritsesid samasugused kuldkeed, mille küljes rippusid kolmnurksed elevandiluust kaunistused. Lai kuld-võrgust pael toetas kuninganna rinda. Paela kaunistasid rõht-sad punaste rubiinidega keed, selle ülemise osa küljest rippus alla viis kitsast elevandiluust kolmnurka, üks suur keskel ja kaks väikest äärtel. Kuninganna puusi kattis lai kuldvõrgust vöö. Selle külge oli kinnitatud teine elevandiluust kolmnurk, mille pee-nike tipp ulatus jalgadeni. Lühike üle põlvede musta ahvi karvadest seelik lõpetas piduliku rõivastuse.

Kaunitari randmeid ümbritses arutul hulgal kullast ja elevandiluust käevõrusid, pahkluid kaunistasid vertikaalsed elevandiluust ribad, mida hoidsid koos nahkrihmad. Oma kujult meenutasid need Valthori ja Cathne sõjameeste omi. Jalas kandis Nemone elegantseid sandaale ja kui ta nendega hääletult mööda lihvitud kivipõrandat kõndis, näisid tema liigutused Tar-zanile kummalise seguna ematiigri peibutavast raugusest, kiskjalikust nõtkusest ja ujedast valvsusest.

Et ta oli kaunis ja vastas naise ilu kõige kõrgematele nõudmistele mis tahes maal ja mis tahes ajal, see sai džungliisanda-le üha selgemaks sedamööda, kuidas Nemone talle lähemale jõudis. Tema ilu oli niivõrd täiuslik, e^farzan küsis endalt taht-

matult, kas ta on ingelliku headuse või salakavala saatanliku jõu kehastus.

Aeglaselt läbi kogu saali minnes peatas ta oma pilgu Tarza-nil, kuid ahvinimene ei löönud kuningliku palge ees ujedaks. Tema silmad ei väljendanud tõrksust ega jultumust, võimalik, et isegi mitte huvi; neis oli vaid ettevaatlik, mitte millekski ko-hustav hinnang metsloomalt, kes jälgib elusolendit, keda ta ei karda, kuid kellega ta ei soovi ka tegemist teha.

Kelmikas ilme ei kadunud Nemone näolt ka siis, kui ta laua taga põlvitavate aukandjate juurde jõudis. Tema ilmes polnud ärritust, pigem väljendas see põgusat huvi, sest Nemonet huvitasid ja lõbustasid alati ebatavalised asjad, mida tema üksluises elus väga harva ette tuli. Kahtlemata tundus talle üpris kummalisena mees, kes ei ilmutanud tema kuningliku isiku vastu vajalikku austust.

Ta seisatas ja silmitses põlvitavaid kõrgestisündinud õukondlasi.

„Tõuske üles!" andis ta käsu, ja nendes kahes sõnas kõlasid kõik tema jõulise rinnahääle suurepärased varjundid, mis tekitasid ahvinimese rinnas mingisuguse veidra ängistuse.

„Mis inimene see on, kes Nemone ees ei põlvitanud?" küsis kuninganna käskival toonil, pöörates taas kiirgava pilgu tema ees sõnatult seisvale pruuniks põlenud atleetlikule kujule.

Kui ülikud näoga Nemone poole pöördusid ja põlvili viskusid, jäi Tarzan nende selja taha, mistõttu sellist sõnakuulmatust nägid vaid tema kaks valvurit. Ent kui suurelised aukandjad nüüd püsti tõusid ja ümber vaatasid, kaotasid nad silmapilk enesevalitsuse ning nende südameid täitis õud ja raev: nad nägid, et tõrges vang peab end kuninganna ees väljakutsuvalt ülal.

Tomos lõi näost punetama. Vihast' lämbudes sisistas ta:

„See on matslik ja ülbe metslane, mu kuninganna, aga et ta peab surema, siis ärge pange ta tembutamist tähele."

„Mispärast ta surema peab?" küsis Nemone. „Ja kuidas ta peab surema?"

„Ta peab surema selle pärast, et tuli siia üheainsa eesmärgiga — tappa teie majesteet," seletas Tomos. „Kuid tema surmamise viis on muidugi meie võrratu kuninganna otsustada," lisas ta.

Nemone pikkadest ripsmetest varjatud tumedad silmad libisesid veel kord hindavalt üle ahvinimese heraklesekuju, jäid pikemalt

45

pidama tema päevitunud nahal ja võimsal lihaskonnal ning pöördusid siis suurepärasele mehisele näole. Lõpuks nende pilgud kohtusid.

„Mispärast sa põlvili ei laskunud?" küsis Nemone.

„Miks peaksin ma põlvitama selle ette, kes, nagu nad ütlesid, kavatseb mind tappa?" vastas Tarzan küsimusele küsimusega. „Miks peaksin ma põlvitama selle ette, kes ei ole minu kuninganna? Mispärast mina, Ahvide Tarzan, kes pole põlvitanud mitte kellegi ees, peaksin seda tegema sinu ees?"

„Vait olla!" käratas Tomos. „Sinu jultumusel pole piire. Kas sina, vilets ori -ja jõhker metslane, siis ei mõista, et sa räägid kuninganna Nemonega?"

Selle, rünnaku peale ei kostnud Tarzan midagi, ta isegi ei vaadanud Tomose poole. Ta silmad olid peatunud Nemonel. Naine meeldis talle väga, kuid Tarzan ei suutnud kuidagi selgusele jõuda, kas ta on ilu või kurjuse kehastus. Tarzan oli oma elu jooksul kokku puutunud vaid mõne naisega, kes erinesid Leegitseva jumala ülempreestrinnast Last ning äratasid temas suurt huvi ja uudishimu.

Samal ajal pöördus Tomos noorema ohvitseri poole, kes Tar-zani ja Phobegi vangikongist ära oli toonud.

„Korista nad siit!" käskis ta ähvardavalt. „Vii*nad kongi, las kükitavad seal veel veidi enne surma."

„Oota," sõnas Nemone. „ Tahan sellest inimesest rohkem teada saada." Ta kõnetas uuesti Tarzanit. „Niisiis tulid sa mind tapma?"

Tema hääl kõlas rahulikult, peaaegu sõbralikult. Sel hetkel meenutas naine oma ohvriga mängivat kassi. „ Võimalik, et nad valisid selleks eesmärgiks sobiva inimese: sa näed välja nagu vägev sõjamees, kes on valmis mis tahes kangelastegu sooritama."

„Naise tapmine pole kangelastegu," vastas Tarzan. „Mina naisi ei tapa. Ma ei tulnud siia selleks, et sind tappa."

„Seleta siis, misjaoks sa Onthari tulid."

„Olen seda juba kaks korda teinud sellele punase näoga vanamehele," vastas Tarzan Tomosele viidates. „Küsi temalt, ma olen juba tüdinenud rääkimast seda inimestele, kes on otsustanud mind tappa."

Tomos hakkas raevust värisema ja paljastas pooleldi oma pistodataolise kitsa mõõga.

46

„Mu kuninganna, luba mind teda tappa!" kisendas ta. „Luba mind kätte maksta minu armastatud valitsejanna solvamise eest!"

Tarzani sõnade juures lõid Nemone silmad kurjalt välkuma, kuid väliselt jäi ta kiretuks.

„Pane oma mõõk ära, Tomos!" käskis ta külmalt. ‚rNemone suudab ise kindlaks teha, millal teda on solvatud ja milliseid meetmeid tuleb võtta. See poiss on tõepoolest parandamatu, kuid mulle tundub, et ta ei solvanud mind, vaid Tomost. Sellele vaatamata ei tohi tema häbematus karistamata jääda. Aga kes see teine on?"

„Ta on templi valvest ja tema nimi on Phobeg," seletas Erot. „Ta solvas Thoosi."

„ Vaatemäng, kus need kaks Lõvide väljal kahekesi võitlevad, pakub meile toredat meelelahutust," otsustas Nemone. „Ainult et nad peavad võitlema relvaga, mille annab neile Thoos. Võitjale vabadus," ta jäi viivuks mõttesse, „kuid ainult piiratud ku-jul. Viige nad ära!"

VIII peatükk

Tarzan ja Phobeg viidi uuesti kivist urkasse, kus nad olid istunud. Ja jälle ei õnnestunud ahvinimesel põgeneda: neid saatvad sõjamehed kahekordistasid valvsust. Erot oli neid karmilt hoiatanud, seepärast sihtis Tarzanit pidevalt kaks oda.

Phobeg vaikis mornilt. Tarzani käitumine saalis ülekuulamisel, tema ükskõiksus Nemone majesteetlikkuse ja vägevuse vastu olid tema endist arvamust ahvinimese vapruse kohta põhjalikult muutnud. Phobeg mõistis nüüd, et see mees oli kas väga vapper või viimane lollpea. Ja selle metslasega tuleb tal järgmisel hommikul Lõvide väljal võidelda.

Muidugi oli Phobeg rumal, kuid tema senised kogemused olid õpetanud surmavõitluse tunnetuslaadist üht-teist mõistma. Ta teadis kindlalt, et kui mees võitlema asudes oma vastast kardab, võib arvata, et ta on pooleldi juba seotud ja tunnistab osaliselt oma lüüasaamist. Praegu Phobeg Tarzanit ei kartnud — ta oli liiga rumal ja nõme, et tunda hirmu. Kaotuse ja surma lävel seistes oleks võinud ta ehmuda või isegi verest välja minna, kuid Phobeg oli liiga enesekindel, et kujutleda endale sellist

lõppu, ehkki niisugune mõte tuli talle ähmaselt pähe.

Tarzan oli Phobegi täielik vastand. Ta ei tundnud iialgi hirmu, kuid seda sootuks teistel põhjustel. Omades suurt mõistust ja elavat fantaasiat, võis ta mõttekujutluses näha tulevase võitluse tagajärgi. Kuid ta ei kartnud eales midagi, sest surmamõt-ted ei hoidnud teda oma kütkeis ja ta oli õppinud taluma kehalist valu ilma hingepiinata, mis põhjustab tavaliselt lisavae-vusi. Seetõttu jäigi ta eelseisvat võitlust oodates rahulikuks, kartmatuks ja tasakaalukaks. Oleks ta teadnud, mis Phobeg temast mõtles, oleks ta kõvasti nalja saanud.

„ Kahtlemata juhtub see homme," sõnas Phobeg kurjakuulutavalt.

„Mis juhtub homme?" küsis Tarzan.

„Võitlus, kus ma su tapan."

„Ohoo, sa kavatsed mind siis tappa? Phobeg, ma olen üllatunud. Arvasin, et sinust on saanud mu sõber."

Tarzan ütles seda nii tõsise tooniga, et isegi Phobegist targem inimene oleks vaevu suutnud neis sõnades irooniat tabada. Kuid Phobeg polnud tark. Seepärast mõistis ta neid sõnu täiesti üheselt: Tarzan hakkab paluma, et Phobeg talle armu heidaks.

„See ei võta kuigi palju aega," kinnitas talle Phobeg. „Luban, et sa ei pea kaua piinlema."

„Arvan, et sa rebid mul pea otsast näe, niimoodi," ütles Tarzan ja tegi meile juba tuntud liigutuse.

„M-m-jah, võib-olla küll," vastas Phobeg, „kuid esialgu kolgin ma sind pisut, sest see valmistab Nemonele lõbu. Peame kuninganna meelt lahutama, nagu sa tead."

„Muidugi, ja pealegi veel mis tahes viisil," soostus Tarzan. „ Arvan aga, et sul ei õnnestu mind maha panna. Mis siis, kui mina su maha heidan? Kas see meeldib Nemonele? Või ehk meeldib see sulle?"

Phobeg naeris.

„Mul on väga meeldiv sellest isegi mõelda," ütles ta, „ja loodan, et see meeldib ka sulle, sest sul ei õnnestu iialgi Phobegist jagu saada. Kas ma siis sulle ei öelnud, et olen Cathnes kõige tugevam inimene?"

„Aga muidugi, muidugi," möönis Tarzan, „kuid praegu läks see mul meelest ära."

„Sa ei tohi seda iialgi unustada," soovitas Phobeg, „muidu ei tule meie võitlus üldse huvitav."

48

„Ja Nemone jääb meelelahutusest ilma! See on halb. Peame selle võitluse võimalikult huvitavaks ja kaasakiskuvaks tegema. Sa ei tohi seda liiga ruttu lõpetada," tähendas Tarzan.

„Sul on õigus," möönis Phobeg, „mida huvitavam see tuleb, seda suuremat heldust võib Nemone võitluse lõppedes minu vastu üles näidata. Võimalik, et kui lõbustame teda nii palju, kui ta süda himustab, paneb ta üht-teist mu vabadusele juurde. Vannun Thoosi kõhu nimel!" hüüatas ta, laksates endale vastu reisi. „Hakkame võitlema pikalt ja ilusasti. Nüüd kuula mind! Kuidas seda kõike paremini korraldada? Esialgu teeme näo, nagu võidaksid sina mind, ja ma luban, et sa mu maha paned. Kas said aru? Siis heidan mina sind ja siis jälle vastupidi. Me peame kordamööda teineteise peal olema, kuid teatud hetkeni, ja kui ma siis märku annan, pead sa teesklema, et oled kohutavalt hirmunud ja minu eest kõigest väest putku panema. See valmistab kõigile suurt lõbu. Kui ma su lõpuks kinni püüan — aga sa pead võimaldama mul end tabada just Nemone kohal —, keeran ma su kaela kahekorra, kuid püüan seda teha valutult."

„Oled väga lahke, Phobeg," tähendas Tarzan.

„Noh, kuidas on, kas plaan meeldib sulle?" küsis paksmagu. „See on tore, eks?"

„Muidugi, nad saavad kõvasti nalja," soostus Tarzan, „kui ainult kõik plaani järgi läheb."

„Aga miks ta ei peaks minema? Me teeme selle plaani teoks, kui sa oma osa hästi mängid."

„Aga mis saab siis, kui mina su tapan?" küsis džungliisand.

„Jälle ajad sa oma joru!" hüüdis Phobeg. „Pean ütlema, et üldiselt pole sa laita sell, sest oskad nalja heita. Aga tuleb märkida, et siinses paikkonnas ei hinda keegi sinu nalja nii kõrgelt kui Phobeg."

„Loodetavasti oled sa ka homme nii heas tujus," tähendas Tarzan.

Järgmise päeva koidikul tulid vangide juurde sõjamehed ja ori ning tõid rikkaliku hommikusöögi. Nii head liha polnud Phobeg ja Tarzan ammu söönud.

„Sööge oma isu täis," soovitas üks sõdalasi, „sest peate tugevad olema ja kuninganna ees hästi võitlema. Tõsi küll, üks teist sööb hommikust viimast korda, aga praegu pole teada, kes see on."

49

„Tema see ongi," lausus Phobeg sõrmega Tarzanit sihtides.

„Seda me veel näeme," tähendas sõjamees. „Keegi ei tohi liiga enesekindel olla. Võõramaalane jätab väga tugeva mehe mulje."

„Kuid siin pole kedagi Phobegist tugevamat," tuletas endine templivalvur sõjameestele tõsiasja meelde. Sõjamees kehitas õlgu.

„Võib ka nii olla," arvas ta, „kuid mina ei annaks teie kummagi eest punast krossigi."

„ Kakskümmend drahmi kümne vastu, et ta teeb sääred veel enne võitluse lõppu," pakkus Phobeg kihlvedu.

„Aga kui tema su maha lööb, kes mulle siis raha annab?" küsis sõjamees. „Ei, niisuguse kihlveoga pole ma nõus." Ja ta väljus, lukustades enda järel vangikongi ukse.

Tunni aja pärast tuli terve rühm sõjamehi, kes tõid Phobegi ja Tarzani vanglast välja. Sõjamehed viisid nad läbi paleesaalide tänavale, kus kahel pool kasvasid vanad jämedad puud. See oli imekaunis tänav, mille ääres seisid ülikute valged kullaga kaunistatud majad. Siinsamas kõrgus hiigelsuur kahekorruseline palee, mille katusel küütlesid kuldsed kuplid.

Linnaelanike hulgad ootasid toreda vaatemängu algust. Nende keskel lonkisid teenistusest vabad sõjamehed, mõni neist seisis, toetudes oma odale. Kõik need maaliliselt rõivastatud inimesed pakkusid suurt huvi Tarzanile, keda kauane viibimine sünges vangikongis oli kõvasti roiutanud. Teda huvitas kõik: nii Cathne elanike riietus kui ka puude tagant paistvate ehitiste arhitektuur. Ta märkas, et mehed kandsid lühikesi tuunikaid või kuubesid, mis erinesid sõjameeste rõngassärkidest vahest ehk selle poolest, et olid tehtud vastupidavast materjalist või õhukesest nahast, mitte elevandinahast ketastest. Naised kandsid lühikesi villaseid seelikuid või nahkkleite, nende rinda toetas pael; sandaalid jala otsas ja kõikvõimalikud kaunistused täiendasid lihtsat rõivastust.

Tarzanit ja Phobegi viidi mööda tänavat rahvahulga vaibumatu käratsemise saatel. Paljud linlased tundsid Phobegi, nad ergutasid teda tervituskisaga, mõni hüüdis teravusi ja tegi sol-vavaid märkusi. Nad arvustasid vabalt ka Tarzanit, kuid vähimagi õeluseta. Nad tundsid tema vastu huvi, hindasid tema võimalusi võitluses suure ja tugeva Phobegiga. Ahvinimene kuulis, kuidas paljud vedasid kihla, mõni tegi panuse temale, tei-

sed Phobegile, kuid oli juba selge, et selles võistluses on võitjaks tulnud Phobeg.

Tänava lõpus nägi Tarzan suurt kullast silda, mis ühendas jõe kaldaid. See võrratu ehitis oli üleni väärismetallist. Kaks inimesest suuremat kuldlõvi valvas linna väljapääsu. Kui nad teisele kaldale jõudsid, nägi ahvinimene veel kahte samasugust kuldhiidu, mis kaitsesid silla läänepoolset otsa.

Igast küljest avatud avarale väljakule, mida kutsuti Lõvide väljaks, kiirustasid vaatemängude harrastajad. Nad voolasid kokku ühte punkti, mis asus linna väravast miili kaugusel. Sinna konvoeeris sõjameeste salk mõlemad gladiaatorid. Seal paiknes kahekümne või kolmekümne jala sügavusel suur ovaalne areen. Süvendist väljatõstetud mulla vallidel, mis oli ühtlaselt laotatud augu äärtele, lebasid lamedad kiviplaadid, moodustades terrassi. Seal võtsid istet linlased. Areeni idapoolsel küljel asus lai kalduks, mille kohal kõrgus madal võlvkaar kuninganna ja ülikute loožidega.

Kui Tarzan oli võlvkaarest möödunud ja areenile viivale kaldteele astunud, nägi ta, et enamjagu kohti oli juba hõivatud. Pealtvaatajad lasid kodust kaasavõetud söögil hea maitsta. Kõikjalt kostis naljatamist, naeru ja juttu. Kahtlemata oli see üpris pidulik päev. Tarzan palus Phobegi, et see seletaks talle nii kärarikka pidustuse põhjust.

„See on üksnes osa pidustustest, mida peetakse igal aastal pärast vihmaperioodi," ütles Phobeg. „ Üldiselt korraldatakse siin etendusi kord kuus või ka sagedamini, kui ilm lubab. Sul on suurepärane võimalus näha kõike omaenese silmadega, enne kui ma su tapan, sest olen kindel, et meie kahevõitlus on eeskava viimane number."

Sõjamehed viisid gladiaatorid areeni kaugemasse otsa, kus terrass oli areenist osaliselt eraldatud. Siin oli puutrepp, mida mööda võis laskuda areenile. Sellel terrassil seisatasid Phobeg ja Tarzan, saadetuna karmidest sõjameestest.

Mõne minuti pärast kuulis Tarzan pasunahääli ja trummipõrinat.

„Nad tulevad!" karjus Phobeg erutatult.

„Kes nemad?" küsis Tarzan.

„ Kuninganna ja lõviinimesed."

„Ma ei saa aru, missugused lõviinimesed?"

„Need on kõrgestisündinud õukondlased," selgitas Phobeg.

51

„Ainult sünnipärane aukandja on lõvide klanni liige, kuid harilikult räägime kõigist õukondlastest kui lõviinimestest. Erot on kõrgestisündinud aukandja, ent selle tiitli kinkis talle Nemo-ne, sest tema pole suursuguse päritoluga."

„ Löödagu mind maha, aga ma olen kindel, et selle pärast vihkab ta nüüd iseennast," hüüatas üks sõjameestest.

„Aga ta tahab kangesti lõviinimeseks saada," ütles Phobeg.

„Nüüd pole see enam võimalik," tähendas sõjamees, „uurisime üpris hoolikalt ta sugupuud."

„Ta väidab, et tema isa on kõrgestisündinud mees," astus uuesti vestlusse Phobeg, „kuid ema eitab seda."

Sõjamees, kes oli siiani nende jutuajamist tähelepanelikult pealt kuulanud, hakkas naerma.

„Kõrgestisündinud isa poeg," nähvas ta põlglikult. „Tunnen hästi vana Tibdost, Eroti ema meest. Ta puhastab lõvifarmis puure. Erot sarnaneb temaga nagu kaks tilka vett. Kõrgestisündinud isa poeg!"

„Šaakali poeg!" räuskas Phobeg. „Tahaksin täna areenil näha teda, mitte seda vaest meest."

„On sul temast kahju?" küsis sõjamees.

„Natuke jah," vastas Phobeg. „Ta pole sugugi halb poiss ja mul pole tema vastu midagi, ent peab ütlema, et ta on rumal. Ta ei suuda taibata kõige lihtsamaid asju. Mulle näib, ta ei saa aru, et ma olen selles linnas kõige tugevam ja et täna ma tapan ta. Ma tapan ta veel täna hommikul."

„Miks sa arvad, et ta sellest aru ei saa?" küsis sõjamees.

„Sellepärast, et ta pole kordagi kartma löönud."

„Võib-olla ta ei usu, et sa ta tapad," oletas sõjamees.

„See just kinnitabki, et ta on päris loll, aga nii või teisiti, ma tapan ta nagunii. Esialgu murran tal kaela, siis selgroo... Oh, millal ometi saabub see kauaoodatud hetk! Kõige rohkem maailmas meeldib mulle inimesi tappa. Seda tunnet pole võimalik millegagi võrrelda, isegi mitte naise armastamisega."

Tarzan heitis põlastava pilgu paksule jommile, kes hooples tema kõrval ohjeldamatult.

„ Prantslane ütleks sulle selle peale üht-teist," pressis ta läbi hammaste.

„Ma ei saa aru, mis sa ütlesid," tõstis Phobeg häält. „See mind ei üllatagi."

„Ta hakkab jälle peale!" hüüatas Ptfobeg. „Mis mõtet on tal

52

vastu punnida! Kas ma ei öelnud sulle, et ta on rumal?"

Kuid siis täitsid õhku pasunahelid ning trummipõrin ja Tar-zan nägi pillimehi, kes laia käiku mööda areenile sammusid. Tribüünidel tugevnes lärm ning suurenes segadus, sest tuhandeid uusi linlasi valgus staadioni ringina ümbritsevatele terras-sidele ja hakkas vabadel kohtadel istet võtma.

Pillimeeste järel marssis sõjameeste rühm, iga odavarre küljes lipendamas mitmevärviline lipuke. Vaatepilt oli erutav, ja ometi polnud see midagi võrreldes sellega, mis nüüd järgnes.

Pisut maad sõjameeste rühmast tagapool sõitis kullast kaarik, mille ette oli rakendatud neli toredalakalist lõvi. Kaarikus sõitis istmele nõjatudes karusnahkades ja uhketes rõivastes kuninganna Nemone. Kuusteist mustanahalist orja hoidis lõvisid päitseist, mõlemal pool kaarikut kõndis pidulikult kuus kõrgestisündinud õukondlast, koormatud kullast ja elevandiluust ehetega. Mustanahaline hiiglane käis kaariku järel, hoides kuninganna pea kohal suurt punast päevavarju. Tagumistel istmetel kohad sisse võtnud kaks väikest moorlast vehkisid sujuvalt lehvikutega.

Sätendavat kaarikut ja selle majesteetlikku sõitjat nähes tõusid inimesed tribüünidel püsti ja laskusid põlvili, tervitades oma valitsejannat. Mööda amfiteatrit veeresid ovatsioonidelained, saates uhket protsessiooni, mis sooritas areenil auringi.

Nemone kaariku taga marssis rühm sõjamehi, neile järgnes mitu toredasti ehitud puust kaarikut, mida vedas kaks lõvi, juhtis aga kaarikus istuv aukandja. Puukaarikute taga marssis jalgsi salkkond ülikuid ja rongkäigu lõpetas kolmas rühm relvastatud sõjamehi.

Kui kullast sädelev kolonn oli ringi teinud, jättis Nemone Cathne elanike lakkamatu tervituskisa saatel oma kaariku ja läks sissepääsu kohal olevasse looži. Aukandjad rivistasid oma kaarikud areeni keskele, kuninglik vahtkond asus staadioni sissepääsu kõrvale ja aukandjad, kes mängudes ei osalenud, suundusid isiklikesse loožidesse.

Seejärel algasid võistlused pistoda heitmises, odaviskes, jõu ja osavuse näitamises, jooksudes. Iga võistluse peale sõlmiti kihlvedusid ja kui võistlus lõppes, muutus staadion tõeliseks hullumajaks: kriiskasid kihlveos osalejad, kostis needusi, kõlasid oiged, karjed, naer ja kiiduavaldused.

Iga võistluse järel rändasid Nemone ja teistes aristokraatide loožides suured rahasummad ühe isanda käest teise kätte.

53

Kuninganna ise tegi hasartselt panuseid, võites või kaotades oma õnne iga pistodaheitega. Võites ta naeratas, kuid ta naeris ka kaotades. Tõsi, tema lähikondlased teadsid, et need võistlejad, kelle peale Nemone kihla vedas ja võitis, said aasta läbi kuninglikke kingitusi, kuna need, kellega ta kaotas, lihtsalt kadusid teadmata kuhu.

Kui lõppesid võistlused kergetel spordialadel, algas kaarikute võidusõit. Kihlveosummad kasvasid nüüd mitmekordseks, mehed ja naised käitusid hulludena, ergutades kisaga ettejõudnud kutsarit, aplodeerides võitjatele ja siunates kaotajaid.

Igas üksiksõidus osales kaks kaarikut. Vahemaa jäi alati ühesuguseks — üks ring ümber areeni, kuivõrd lõvid ei suuda pikemat aega suurt kiirust säilitada. Iga üksiksõidu järel sai võitja kuningannalt mitmevärvilise lipu, kaotaja aga sõitis staadionilt minema, saadetuna tema peale kihla vedanud pealtvaatajate pilkerahest ja needmisest. Seejärel asus võistlema uus paar ja kui kaks viimast kaarikut olid finišisse jõudnud, alustasid võitjad uuesti võistlust. Sel kombel kaotajaid välja sõeludes jäi lõpuks võistlema kaks kaarikut. Ja see kauakestev võistlus sai päeva naelaks. Kisa ja kära tribüünidel paisus uskumatult suureks, kihlveosummad mitmekordistusid.

Lõppsõidu võitja kuulutati päeva meistriks ja Nemone ise andis talle üle kuldkiivri. Ning isegi need, kes olid kihlveo kaotanud ja rahast ilma jäänud, ühinesid nüüd ovatsioonidega, mis saatsid võitjat, kui ta uhkelt areenil sõitis ja kuningannast mööda võlvkaare taha kadus, kuldkiiver päikese käes helkimas.

„Ja nüüd," ütles Phobeg vaikselt, „näevad inimesed midagi vaatamisväärset. See on just see, mida nad on oodanud, ja neil ei tule pettuda. Kui sa usud jumalat, siis palveta, noormees, sest mõne minuti pärast oled sa surnud."

„Kas sa siis ei lubagi mul areenil ühte ringi joosta, enne kui mu kinni võtad?" küsis Tarzan muiates.

IX peatükk

Kätte jõudis etenduse vaheaeg. Kümmekond orja puhastas hoolega areeni, kust oli lahkunud viimane lõvirakendis kaarik. Pealtvaatajad tõusid kiviistmetelt ja läksid terrassidele jalutama, aristokraadid lonkisid ühe looži juurest teise juurde, külastades

oma sõpru. Mehed ja naised klaarisid vanu kihlvedusid ning sõlmisid uusi. Staadioni kohal kõlavad arvukad hääled sulasid võimsaks kõminaks.

Tarzan tundis, et hakkab ärrituma: rahvahulk käis talle närvidele, häältekõmin oli aga ebameeldiv. Silmad vidukil, piidles ta Cathne elanikke. Vaevalt et metsloom oli kunagi niimoodi oma vaenlasi vahtinud.

Phobeg kelkis endiselt nii kõvasti ja ohjeldamatult, et seda kuuldi ka gladiaatorite kohal asuval terrassil.

Kihlveosummad gladiaatorite võitlusele kasvasid uskumatult suureks, kuigi mõlemat võitlejat oli möödaminnes näinud ja võis neid jõu poolest võrrelda vaid tühine osa linlasi. Kuid nad tundsid hästi Phobegi tema varasemate võitluste põhjal, seepärast tegid peaaegu kõik panuse temale vahekorras kümme ühe vastu Tarzani kahjuks.

Luksuslikus kuningaloožis suures tugitoolis, mis pooleldi trooni ja pooleldi diivanit meenutas, lamaskles Nemone. Tänase päevaga oli ta liiga palju kaotanud, aga ei näidanud millegagi oma rahulolematust välja. Sellele vaatamata olid teda ümbritsevad ülikud tujust ära ja lootsid, et tal õnnestub viimase võitlusega kaotus tasa teha. Igaüks neist oli täis otsustavust võita koos Nemonega veidra metsinimese arvel. Ta pidi tagasi saama kõik, mis päeva jooksul kaotanud oli. Kõik uskusid, et Nemone teeb panuse Phobegile, sest ta tavatses suuri summasid mängu panna nende peale, kelles oli kindel.

Erot soovis ihust ja hingest, et kuninganna saaks tagasi kogu temale kaotatud raha. Juba mitmendat päeva tegi talle pisut peavalu halvenenud seisund ja tunne, et oli natuke viltu löönud. Õukondlase kogemuste põhjal teadis ta, et Nemonelt raha võita oleks olnud andestamatu eksisamm.

Sellepärast otsustaski Erot koos teiste omasuguste libekeelsete õukondlastega aidata Nemonel mahamängitud raha tagasi saada ja saavutada, et ta teeks panuse Phobegile. Et hüvitada oma kindlat kaotust Nemonele, saatsid nad salaja orjad tribüünidele Phobegi peale kihla vedama, ise aga otsustasid teha panuse Tarzanile. Ja kui päev lõpeb, on Nemone võitnud, aga võidumehed on ka nemad, sest võidusummad, mis saadakse Phobegile tehtud panustest, ületavad mitu korda kulutusi Tarzanile. Ja kõik need võidud maksab kinni lihtrahvas.

Tohutud rahasummad hakkasid otsekohe ringlema tribüünidel

pealtvaatajate hulgas, kes tegid panuse ainult Phobegile. Selleks ajaks oli panuste vahekord kujunenud kümme ühe vastu Tarzani kahjuks. Selgus, et ülikud pidid oma panuseid suurendama, selleks et kogu oma raha mängu panna ja hüvitada Nemonele tema mahamängitud raha. Sellepärast tegidki panused tohutu hüppe ja ulatusid saja drahmini Phobegi eest Tarzani ühe vastu.

Kõlas pasunahääl ning Tarzanit ja Phobegi valvavad sõjamehed käskisid neil areenile laskuda ja seal pealtvaatajate ees ring sooritada, et nad saaksid kumbagi gladiaatorit hinnata ja väärilise välja valida. Kui nad möödusid kuningaloožist, kummardus Nemone ettepoole poolsuletud laugude alt tähelepanelikult pikakasvulist võõramaalast ja tursket Cathne elanikku uurides.

Kuninganna soosik Erot jälgis teda üksisilmi.

„Tuhat drahmi võõramaalase peale!" hõikas ta.

„Ka mina teen panuse võõramaalasele," toetas teda teine kainelt arvestav ülik.

„Mina ka," ütles Nemone.

Erot ja ta kaasosalised olid hämmingus, see nurjas kõik nende plaanid. Nad võidavad muidugi palju raha, kuid igaüks neist tundis end hoopis turvalisemalt Nemonele kaotades kui teda võites.

„Te kaotate, mu kuninganna," ütles talle Erot.

„Miks sa siis ise võõramaalasele panuse teed?" küsis Nemone.

„ Panused on nii kõrged, et mul on suur kiusatus seda võimalust proovida," selgitas Erot. „Milline on praegu vahekord?" „Sada ühe vastu."

„Ja sa arvad, et võõramaalasel pole võiduks ühtegi võimalust sajast?" küsis Nemone külmalt, mängides pistoda käepidemega.

„Phobeg on Cathne tugevaim mees," ütles Erot. „ Arvan tõemeeli, et sellel sellil pole ainsatki võimalust, võite teda juba surnuks pidada."

„Väga hea. Aga kui sa seda tead, mispärast sa siis Phobegile ei mängi?" küsis Nemone sosinal. „Mina panen sada tuhat drahmi võõramaalasele. Kui palju sa sellest endale tahad võtta, mu armas Erot?"

„Tahaksin väga, et mu kuninganna selliselt ei riskiks," lausus Erot. „ Mulle tekitab suurt meelehärmi, kui mu armastatud kuninganna kaotab."

„Oled mind ära tüüdanud, Erot," tegi Nemone käega läbematu liigutuse ja küsis teiste ülikute poole pöördudes: „Kas siin teie hulgas leidub kedagi, kes minust rohkem drahme pakub?"

Silmapilk avaldasid kõik soovi talle teenet osutada. Kuningannalt sada tuhat drahmi võita lisaks sellele, mis nad pealtvaatajatelt saavad — see oli maiuspala! Neil läks isegi meelest Nemone võimalik raev, nii suur oli nende soov kuningannale kohe praegu raha laenata — sest kõige järgi oli näha, et ta ei muuda oma otsust —, ja mõni minut hiljem oli kihlvedu sõlmitud.

„Ta on suurepärase kehaehitusega," tähendas Nemone džungliisandat silmitsedes, „ja ta on Phobegist pikem."

„Kuid heitke pilk Phobegi musklitele," ütles talle Erot. „See tüüp on tapnud palju mehi. Räägitakse, et ta kisub neil pea otsast ja murrab selgroo."

„Mis siis ikka, peagi saame seda näha," järeldas kuninganna. Erot ei tahtnud olla Phobegi nahas, sest kui võõramaalane teda ei tapa, siis Nemone seda kuigi kaua ei kannata ja Phobeg ei saa ellu jääda, kuivõrd tema pärast kaotab kuninganna sada tuhat drahmi.

Ja juba ongi kaks gladiaatorit üsna kuninganna looži lähedal areenil. Võitluse tingimused on erakordselt lihtsad: nad ei tohi areenilt lahkuda ega püüda teineteist tappa paljaste kätega, kuigi pole keelatud kasutada küünarnukke, põlvi, jalgu ja hambaid. Võitjale on tasuks vabadus, kuid üksnes Nemonel oli õigus kindlaks määrata vabaduse aste.

Tarzan ja Phobeg viidi teineteisest kümne sammu kaugusele. Nüüd nad seisid ja ootasid märguannet. Phobeg ajas uhkelt rinna puhevile ja tagus seda rusikatega,

kõverdas käsi ja näitas muskleid, mis suurte pallidena naha all rullusid. Kõigi pealt-vaatajate tähelepanu oli suunatud temale ja see valmistas talle suurt meelehead.

Tarzan seisis liikumatult, käed rinnal vaheliti ja musklid lõdvad. Näis, et ta ei märganud üldse kärarikkaid tribüüne ega isegi Phobegi, kuid see ainult näis nii. Ta jälgis tähelepanelikult kõiki areenil asetleidvaid sündmusi. Ta silmad ja kõrvad olid valvel ja Tarzan kuulis esimesena pasuna märguannet. Tarzan oli võitluseks valmis!

Teda ei häirinud tribüünidel täiest kõrist röökivad rumalad inimesed, kes olid siia tulnud vaatama, kuidas kaks meest, kes

57

iialgi polnud neile halba teinud, nende lõbuks teineteist tapma hakkavad. Ta ei hoolinud sellestki, mida nad temast endast arvasid, temale ei tähendanud nad rohkemat lõvisõnnikust, mida orjad areenilt koristasid.

Tarzan ei tahtnud Phobegi tappa, aga ta ei soovinud ka ise surma saada. Phobeg ärritas teda ja ta tahtis kiidukuk-ke ülearuse enesekindluse pärast karistada. Tarzan mõistis, et tema vastane on tugev mees, kellele õpetust anda tähendab iseennast ohtu seada, kuid ta ei võtnud seda riski arvesse. Niisiis ta karistab Phobegi, kuid ei vigasta teda ega võta temalt elu. Džungliisanda pilk libises tribüünidel ja peatus kuningaloožil: Nemone ja ja Tarzani silmad kohtusid. Kui mõistatuslikud olid kuninganna silmad! Nad hiilgasid sisemisest tulest, nad olid imekaunid!

Kõlas pasunahääl. Tarzan viis kähku pilgu vastasele. Amfiteatris võttis maad hirmuäratav vaikus. Gladiaatorid hakkasid teineteisele lähenema: Phobeg uhkelt ja enesekindlalt, Tarzan Numa kergel sammul.

«Palveta, mu sõber!" kisendas endine templivalvur. „Varsti ma tapan su, aga esialgu lahutan kuninganna Nemone meelt!"

Phobeg ligines Tarzanile. Ahvinimene laskis tal oma õlgadest kinni võtta, siis aga ühendas käed ja virutas ootamatult oma vastasele võimsa lõuahaagi ning ühtlasi tõukas teda tugevasti. Suur pea nõksatas äkitselt tagasi, kogukas kere lendas Tar-zanist tosin sammu eemale ja Phobeg kukkus raskelt maha.

Mööda tribüüne veeres üllatuseohe, mida katkestas Tarzanile kihlveo sõlminute ergutuskisa. Phobeg kargas püsti, tema nägu virildus raevust ja hetk hiljem asus ta rünnakule.

„Midagi hirmsat pole juhtunud!" karjus ta. „Nüüd kohe ma tapan su!"

„Tapa ta! Tapa!" märatsesid Phobegi poolehoidjad. „Surm talle!"

„Kas sa ei tahaks mind kõigepealt areenile paisata?" küsis Tarzan vaikselt, astudes sammu tagasi ja põigates marulisest rünnakust kõrvale.

„Ei ja veel kord ei!" röökis Phobeg end raskelt pöörates ja uuesti rünnakule asudes. „Ma tapan su! Tapan!"

Tarzan kahmas Phobegi väljasirutatud kätest kinni ja tõmbas need laiali, seejärel aga pigistas ta pruunikspõlenud temp-livalvuri lühikest kaela. Teise käega haaras ahvinimene ta keha

58

ümbert kinni, kummardus ja heitis vastase järsult üle pea. Pho-beg prantsatas raskelt areeni liivasele põrandale.

Nemone nihkus oma loožis ettepoole, ta silmad leegitsesid, rind voogas. Erotil nagu paljudel teistelgi suursugustel ülikutel jäi hing kinni. Kuninganna pöördus tema poole.

„Kas sa ei tahaks suurendada panust Cathne kõige tugevama mehe peale?" küsis ta mürgiselt.

Erot naeratas hädiselt.

„Võitlus alles algab," ütles ta mornilt.

„Mulle aga tundub, et see hakkab juba lõppema," tähendas

Nemone irooniliselt.

Phobeg tõusis, kuid seekord väga aeglaselt, nüüd ta enam ei rünnanud nagu varem, vaid ligines ettevaatlikult oma vastasele. Ainus, mida ta nüüd teha tahtis, oli Tarzani juurde astuda ja temast kinni võtta, üksnes kinni võtta, seejärel aga — ta teadis seda — murrab ta Tarzani maha, mängu pannes oma suure kehalise jõu.

Võimalik, et ahvinimene taipas, millist plaani tema vastane haudus, võib-olla aga otsustas ta soodsat juhust kasutada ja Phobegiga halba nalja teha. Tarzan ulatas vastasele vasaku käe ja kui Phobeg sellest kinni kahmas, et Tarzanit haardesse tõmmata, astus Tarzan järsku ette ja andis parema käega Phobegi-le näkku hirmsa hoobi. Seejärel haaras ta tema vasakut kätt hoidvast käsivarrest, vupsas oma ohvri alla ja heitis Phobegi uuesti endast üle, kasutades teda seekord hoovana, oma õlga aga tõendina.

Seekord ei suutnud Phobeg üldse enam tõusta. Ahvinimene seisis tema kohal. Cathne elaniku soontes tardus veri, kui ta kuulis looma madalahäälset urinat, mis võõramaalase kõrist tuli.

Järsku Tarzan kummardus, kahmas Phobegist kinni ja tõstis ta kõrgele pea kohale.

„Kas ma pean hüüd ümber areeni jooksma, Phobeg," urises ta, „või oled sa liiga väsinud, et mind kinni püüda?"

Siis virutas ta Phobegi maha, lähemale kuninglikule Ioožile, kus istus pinevusest kangestunud Nemone.

Nagu lõvi, kes mängib oma ohvriga, jälitas džungliisand meest, kes oli teda lõputult solvanud ja tappa kavatsenud. Kaks korda tõstis ta Phobegi üles ja viskas maha, lähenedes areeni servale. Nüüd anus reetlik rahvahulk Tarzanit, et ta tapaks Phobegi, Cathne kõige tugevama inimese.

59

Tarzan tõstis vastase uuesti pea kohale. Phobeg pani loiult vastu, ta oli abitu. Tarzan astus kuningliku looži juures areeni servale ja heitis tohutu keha tribüünile.

„ Võtke oma kõige tugevam inimene," ütles ta, „Tarzanil pole teda vaja."

Seejärel ta eemaldus ja jäi väljapääsu juurde seisma otsekui vabadust nõudes.

Möirgamise ja ulgumisega, mis Tarzanile metsloomade ja jäl-kide hüäänide käitumist meenutas, paiskas rahvasumm õnnetu Phobegi areenile tagasi.

„Tapa ta! Tapa ta!" röökis summ.

End oma loožist välja upitades kisendas Nemone meeletult nagu kõik inimesed tribüünidel: „Tapa ta, Tarzan!"

Tarzan väristas vastikustundest õlgu ja pöördus kõrvale.

„Tapa ta, ori!" nõudis ülik oma luksuslikust loožist.

„Ma ei tapa Phobegi," vastas ahvinimene.

Nemone tõusis oma loožis püsti, näost punane ja ärritatud.

„Tarzan!" hüüdis ta, kui ahvinimene talle pilgu heitis. „Mispärast sa teda ei tapa?"

„Kuid miks peaksin ma ta tapma?" küsis džungliisand omakorda. „Ta pole mulle midagi halba teinud. Pealegi tapan ma ainult enesekaitseks või nälja kustutamiseks. Inimliha ma aga ei söö. Miks peaksin siis ta tapma?"

Abitu ja läbikolgitud Phobeg ajas end vaevaliselt jalule ning seisis nüüd tuikudes nagu joobnu. Ta kuulis armutu rahvahulga hääli, mis nõudsid tema surma, nägi oma vastast, kes seisis temast paari sammu kaugusel sissekäigu ees. Phobeg kuulis nagu kusagilt kaugelt, et Tarzan keeldub teda tapmast, kuulis, ent ei saanud aru. Ta tuli tappa — sellised olid areeni tavad ja seadused. Ta ise oli seda inimest tappa tahtnud ja oli tema vastu halastamatu olnud, seepärast ei suutnud ta kuidagi mõista, millest oli tingitud Tarzani armulikkus tema vastu.

Phobegi veripunased silmad ekslesid abitult areenil. Siin polnud mingit mõtet otsida poolehoidu, halastust või kaastunnet — see kõik polnud määratud võidetule. Rahvahulga pöörane verejanu vaimustas teda. Mõne minuti eest olid hulgad teda eelistanud, nüüd nõudsid tema surma. Tema pilk peatus kunin-galoožil, sealt upitas ennast välja Erot ja karjus Tarzanile:

„Tapa! Tapa ta, noormees! Seda nõuab kuninganna!"

60

Phobegi silmad peatusid ahvinimesel ja ta võttis südame rindu, et viimast korda proovida vältimatut edasi lükata. Ta teadis, et oli kohanud vägevat vastast ja peab surema, nagu teine seda soovib, kuid enesealalhoiutung sundis teda ennast kaitsma, ehkki jõudu enam polnud.

Kuninganna soosikule pilku heites lausus Tarzan:

„Tarzan tapab ainult neid, keda talle meeldib tappa."

„Loll!" kisendas Erot. „Kas sa siis ei näe, et see on kuninganna soov, tema käsk, mida keegi ei tohi eirata? Sa pead selle poisi tapma!"

„Kui kuninganna tahab, et ta tapetaks, miks ta ei saada siis sind seda tegema? See pole minu, vaid sinu kuninganna."

Ahvinimese hääles polnud tunda harrast aukartust ega lugupidamist.

Tarzani sellisest vastusest pahviks lööduna vaatas Erot kuningannale otsa.

„Kas ma tohin käskida sõjameest teda tappa?" küsis ta.

Nemone raputas pead. Tema nägu omandas läbitungimatu ilme, ainult silmades süttis veider tuluke.

„Me kingime elu mõlemale," ütles ta. „Vabasta Phobeg, Tarzan aga too minu juurde paleesse!"

Siis tõusis ta püsti, andes sellega mõista, et mängud on lõppenud.

X peatükk

Ülikute salga saatel naasis Tarzan linna. Mõni neist oli otsekohe pärast Nemone korraldust tema juurde astunud: see võõramaalane võis kõige lähemal ajal kuninganna soosikuks saada.

Nad järgnesid talle, õnnitledes teda võidu puhul, kiites tema vaprust ja esitades musttuhat küsimust, areenilt väljapääsu juures aga liitus nendega veel üks noor ülik. See oli Gemnon.

„Kuninganna käskis sind linna saata ja sinu järele vaadata," seletas ta. „Täna õhtul viin ma sind tema juurde paleesse, nüüd aga pead sa end korralikult pesema ja puhkama. Kujutan ette, kuidas sa lased hea maitsta valitud roogadel, iseäranis pärast seda sööki, mida sulle alles hiljuti vanglas anti."

„Proovin meelsasti maitsvaid roogi," vastas Tarzan. „Aga

61

miks peaksin ma puhkama? Ma pole ju nende päevade jooksul midagi teinud."

„Kuid alles nüüdsama pidasid sa maha võitluse elu ja surma peale!" hüüatas Gemnon. «Kahtlemata oled sa väsinud."

Tarzan kehitas nõutult õlgu.

„Mulle tundub, et sa peaksid hoolitsema Phobegi eest," ütles ta. Just tema vajab praegu puhkust, mina aga pole väsinud." Gemnon naeris.

„ Phobeg peab end kõige õnnelikumaks inimeseks pidama, ta jäi ju ellu. Tal tuleb nüüd enda eest ise hoolt kanda."

Tarzan ja Gemnon liginesid linnale. Ülikud ühinesid oma klanniga, teised jäid lihtsalt maha ning nii leidsid Tarzan ja Gemnon end kahekesi keset kärarikkalt

muljeid vahetavat rahvahulka, kelle seas tegid endale aeglaselt teed sõjamehed ja lõvirakendis kaarikud. Tarzani ligidal kõndijad arutasid elavalt kahevõitlust, kuid nähtavasti ülikuid kartes ei läinud nad talle kuigi lähedale. Linlased rääkisid tema vägilaserammust ja petliku mulje jätnud muskulatuurist, mis ei lasknud aimata džungliisanda titaanlikku jõudu.

„Sa oled populaarseks saanud," tähendas Gemnon. „Mõne minuti eest palusid nad Phobegi mind tappa," tuletas Tarzan talle meelde.

„Mind hämmastab, et nad on nii sõbralikult meelestatud," ütles Gemnon. „Sa petsid nende surmaootust. See on aga ainus, mida nad staadionile tulles alati näha loodavad ja mille nägemise eest raha maksavad. Peale selle kaotas enamik Phobegile panust tehes kopsaka summa, kuna need, kes sinu peale kihla vedasid, peavad sind jumaldama, sest nad võitsid kõvasti. Panused olid ju sada ühe vastu sinu kahjuks. Kuid kõige rohkem on sinu peale pahased ülikud," jätkas Gemnon naerulsui. «Mõned neist ei kaotanud üksnes raha, vaid ka oma tuleviku. Nemone lähimad õukondlased on alati püüdnud tema panuseid ületada ja uskudes, et Phobegile panust tehes Nemone võidab, sõlmisid nad Phobegi peale kihlvedusid ka pealtvaatajate hulgas, et Nemonele kulutatud raha tagasi võita. Siis aga jäi Nemone sinu peale kindlaks ja nad olid sunnitud tegema suurema panuse Phobegile — kümme miljonit drahmi, et katta Nemone sada tuhat drahmi. Arvan, et üksnes see väike seltskond kaotas umbes kakskümmend miljonit drahmi."

‚Ja Nemone võitis kümme miljonit?" küsis Tarzan.

„Jah," vastas Gemnon, „ja ainuüksi sellega võibki seletada, et sa praegu elus oled."

„Aga miks ma surema pidin?"

„Sa solvasid kuningannat: tuhandete tema alamate palge ees keeldusid sa täitmast tema otsest käsku. Ja isegi need kümme miljonit drahmi ei räägi sinu kasuks: ilmselt kinkis Nemone sulle elu hoopis teisel põhjusel. Võib-olla plaanib ta sulle seesugust surma, mis talle rohkem lõbu pakub. Ma tunnen Nemonet hästi ega usu, et ta sind ellu jätab. Ta pole Nemone, kui andestab või unustab niivõrd tõsise lugupidamatuse oma võimu vastu."

„Kuid Phobeg kavatses ju mind tappa," tuletas Tarzan talle meelde.

„Nemone pole Phobeg. Nemone on kuninganna ja..." „Mis ja...?" küsis ahvinimene. Gemnon võpatas.

„Ma mõtisklesin kuuldavalt, see on aga väga ohtlik inimesele, kes elu armastab. Kahtlemata elad sa küllalt kaua, et teda paremini tundma õppida ja kõige üle ise otsustada, kuid ära kellelegi oma mõtteid avalda."

„Kas sa kaotasid Phobegiga palju?" uudistas Tarzan.

„Ma võitsin, sest tegin panuse sinule. Sain kokku ühe Eroti orjaga, kes kavatses oma peremehe raha Phobegi peale panna, ja ma vedasin kihla kogu summale. Tead, ma nägin sinus midagi rohkem kui teised ülikud ja uskusin, et sul on võiduvõimalusi. Ma hindasin sinu mõistust ja osavust Phobegi jõust, nõmedusest ja argusest kõrgemaks. Kuid isegi mina ei uskunud, et sa temast tugevam oled."

„Kas panused olid suured?"

Gemnon naeratas.

„Väga suured, see oli rohkem kui kasulik mäng. Kuid ma ei saa Nemonest aru, ta armastab kirglikult kihla vedada, aga ta pole mängur. Ta teeb alati panuse soosikule ja kui see kaotab, siis ei aita teda isegi Thoos."

„Pigem on see naiselik sisetunne," oletas ahvinimene.

„Ei usu. Nemone on liiga praktiline, et loota üksnes aimamisele, siin peitub mõni muu põhjus. Milline see on, seda ei tea keegi peale Nemone enda."

„Täna õhtul näen ma teda jälle," ütles Tarzan.
„Ära unusta, et tegelikult on ta sinu esimese solvangu pärast
63
surma mõistnud," tuletas Gemnon talle meelde. „Siis ta uskus, et Phobeg su tapab. Sinu asemel ma ei ärritaks teda."
Linna jõudnud, viis Gemnon Tarzani paleesse oma luksus-korterisse. See koosnes magamis-ja vannitoast ning saalist, mida Gemnon jagas oma ohvitserist kaaslasega. Tubades nägi Tarzan tavalisi kaunistusi, milleks olid relvad, kilbid ja kuivatatud pead lisaks pargitud nahkadele maalitud piltidele. Siin polnud raamatuid ega käsikirju, polnud ka mingisuguseid kirjutustarbeid. Ta tahtis Gemnonilt küsida, miks siin selliseid asju pole. Kuid siis meenus talle parajal ajal, et ta ise polnud käsikirjadest või raamatutest ühtegi sõna selgeks õppinud.
Kõige rohkem huvitas ahvinimest vannituba. Vann ise meenutas kangesti kirstu, oli tehtud savist ja põletatud ahjus. Kogu veevärgisüsteem oli tehtud puhtast kullast. Gemnoni küsitledes sai Tarzan teada, et vesi tuleb linna mägedes asuvatest veehoid-latest hiigelsuurte savist torude kaudu ja jaotatakse Cathne elamutele suurte reservuaaride abil, mis asuvad kõrgemates kohtades ja tekitavad vajaliku surve.
Gemnon kutsus orja ja käskis tal vannivee valmis panna. Käinud vannis, läks Tarzan saali, kus söök ootas juba laual. Söömise ajal jätkasid nad vestlust, mis katkes ootamatult teise noore üliku tulekuga. Sellel mehel oli kitsas nägu ja võrdlemisi eba-meeldivad silmad, ka ei saanud tema käitumist südamlikuks pidada, kui Gemnon talle Tarzanit tutvustas.
„Me elame siin ruumides Xerstlega," seletas Gemnon.
„Kuid mulle anti käsk ruum vabastada," katkestas Xerstle teda teravalt.
„Mispärast?" küsis Gemnon.
„Selleks et sinu uus sõber siia elama asuks," vastas Xerstle hapu naeratusega ja läks oma tuppa midagi orjadest ja metslastest endale habemesse pobisedes.
„Ta pole vististi rahul," tähendas Tarzan.
„See-eest olen mina rahul," vastas Gemnon vaikselt. «Elasime temaga koos küllaltki kaua, aga meid ei seo miski. See on üks Eroti sõpru, kes tõsteti kõrgestisündinud õukondlase seisusse pärast seda, kui Erot kuninganna soosikuks sai. Ta on mäemeistri poeg. Oleks ülendatud tema isa, oleks poeg saanud
ehtsaks aristokraadiks, sest ta on imetore inimene. Kuid Xerstle on tavaline rott, täpselt niisamasugune kui tema sõbramees Erot."
64
„Olen üht-teist kuulnud sinu suursuguse päritolu kohta," ütles Tarzan, „ja minu arust on siin kaks ülikute klassi. Üks suhtub teisesse põlgusega, isegi kui alamasse klassi kuulujal on kõlavam tiitel kui paljudel kõrgklassi aukandjatel."
„Meie ei põlga neid, kui nad on väärikad inimesed," vastas Gemnon. „Vanad ülikud, Cathne lõviinimesed on ülikud sünnilt. Teised aga on saanud silmapaistva asendi ja pääsu kuulsast soost inimeste hulka tasuks selle eest, et kuninganna suhtub neisse hästi. Ühest küljest kajastab selline ülendamine kõlava tiitli omaniku üllaid tegusid suuremal määral kui tema suursugune päritolu, sest enamasti ta väärib sellist autasu. Mina olen ülik sünnilt. Ent kui ma poleks sündinud aukandjana, poleks ma selleks iialgi saanud. Olen lõviinimene, sest see oli ka minu isa. Minu kunagine esiisa viis kuninga lõviinimesi võitlusse."
„Aga kuidas sai Erot üliku tiitli?" küsis ahvinimene.
Gemnon krimpsutas nägu.

„Kui ta midagi ka korda saatis, siis olid need alati isiklikud teened. Ta pole iialgi silma paistnud riigimehena ega osutanud teeneid riigile. Kogu tema väärtus seisab selles, et ta on silmakirjateenrite prints ning tallalakkujate ja keelekandjate kuningas."

«Kuninganna näib olevat liiga tark naine, et end meelitustega petta lasta."

«Kahjuks pole keegi selle vastu kindlustatud."

«Ainult loomade hulgas pole reetureid."

«Mida sa sellega öelda tahad?" küsis Gemnon. «Erot on ju päris loom."

«Sa teed loomadele ülekohut. Oled sa kunagi näinud lõvi teise looma ees saba uputamas, et võita tema soosing?" «Kuid loomi on ju igasuguseid," väitis Gemnon. «Jah, ja nad on kõik nurjatud teod inimesele jätnud." „Sa ei hinda inimesi kuigi kõrgelt."

„Ma ainult võrdlen nende käitumist loomade käitumisega."

«Oleme kõik niisugused, nagu emad on meid sünnitanud," ütles Gemnon. „On loomad ja inimesed, kuid mõni inimene käitub nagu loom."

«Kuid ükski loom, tänu jumalale, ei käitu nagu inimene," vastas Tarzan muiates.

Ootamatult tuppa tulnud Xerstle katkestas nende jutuajamise.

65

«Panin oma asjad kokku," kuulutas ta, „ja saadan varsti orja neid ära viima."

Gemnon noogutas vastuseks pead ja Xerstle läks toast välja.

„Ta on nähtavasti pahane," märkis ahvinimene.

„Et Xarator ta alla neelaks!" hüüatas Gemnon. «Kuigi teda võiks ka märksa üllamal eesmärgil kasutada," lisas ta, «näiteks anda mu lõvidele kõhutäieks... kui nad muidugi teda süüa tahavad."

«Kas sul on lõvisid?" küsis Tarzan. . «Muidugi on," vastas Gemnon. «Olen lõviinimene ja oma tiitli kohaselt peavad mul olema lõvid. Nii on see meie kastile ette nähtud. Iga lõviinimene peab lõvisid pidama sõjaks, et võidelda kuninganna eest. Mul on viis lõvi. Rahuajal kasutan ma neid jahil ja võistlustel. Ainult kõrgemal seisusel ja lõviinimes-tel on õigus lõvisid pidada."

Päev hakkas õhtusse veerema. Ruumi sisenes ori, käes põlev tõrvik, mille ta kinnitas laes rippuva keti otsa.

„On aeg õhtust süüa," kuulutas Gemnon püsti tõustes.

„Ma olen juba söönud," ütles Tarzan.

«Siis me lahkume. Arvatavasti pakub sulle huvi teiste kõrgest soost sõjameestega kohtuda."

Tarzan tõusis.

«Väga hea," sõnas ta ja väljus Gemnoni kannul ruumist.

Kui Gemnon ja Tarzan palee esimesel korrusel asuvasse üli-suurde sööklasse astusid, oli sinna kogunenud juba umbes nelikümmend kõrgestisündinud õukondlast. Nad nägid siin To-most, Eroti ja Xerstlet. Mõnd sõjameest Tarzan juba tundis, sest oli neid varem näinud võimukogu koosolekul ja staadionil. Tema sisenedes võttis sööklas maad vaikus, otsekui oleks kokkutulnuid ootamatult üllatatud.

„See on Tarzan!" kuulutas Gemnon ja juhtis kaaslase laua juurde.

Tomos, kes laua ääres aukohal istus, oli üsna hapu näoga. Erot mossitas, ent just tema katkestas esimesena üldise vaikuse.

«See laud on ülikutele," ütles ta, «mitte aga orjadele."

«Tänu selle mehe julgusele ja tema majesteedi kuninganna üllameelsusele viibib see inimene siin minu külalisena," vastas Gemnon. «Aga kui keegi minuga võrdsetest tema siinviibimise vastu vaidleb, olen ma valmis relvaga vastupidist tõestama." Seejärel pöördus ta Tarzani-poole: «Kuna see mees istub ühes

66

lauas koos minu kasti kuuluvate inimestega, palun ma tema sõnade pärast andestust. Loodan, et sa ei solvunud?" „Kas saab šaakal solvata lõvi?" tähendas ahvinimene. Õhtusöök möödus loiult. Erot ja Xerstle sosistasid isekeskis. Tomos ei rääkinud midagi, olles hõivatud söömisest. Mõni Gem-noni sõber alustas Tarzaniga vestlust ja ta leidis nende hulgast paar mõnusat jutukaaslast, teised aga kaldusid temasse soosivalt suhtuma. Võimalik, et nad oleksid väga imestanud ja muutnud suhtumist Tarzanisse, kui oleksid teadnud, et nende külaline on inglise lord. Kuid vaevalt oleks selline teade erilist muljet avaldanud, sest ükski neist polnud iialgi kuulnud Inglismaast. Tarzan ei hakanud neile seda rääkima — tal polnud sellest sooja ega külma, mis nad temast mõtlesid.

Kui Tomos lauast tõusis ja kõik teisedki minekule pöördusid, läks Gemnon oma tuppa, pani selga teise rõngassärgi, pähe kiivri ja võttis relva ning saatis siis Tarzani kuninganna vastuvõtutuppa.

„Ära unusta põlvili laskumast, kui me Nemone juurde siseneme," hoiatas Gemnon, „ja ära ütle sõnagi enne, kui ta pole sind kõnetanud."

Väikeses vastuvõtutoas võttis neid vastu ohvitser ja läks otsekohe nende kohalejõudmisest kuningannale teatama. Kuni nad ootasid, silmitses Gemnon tähelepanelikult pikakasvulist võõramaalast, kes seisis rahulikul ilmel tema kõrval.

„Ütle, kas sul närve polegi?" küsis ta hetke pärast.

„Mida sa selle all mõtled?" tundis ahvinimene huvi.

„Olen näinud kõige vapramaid sõjamehi värisemas, kui Nemone nad enda juurde kutsus," seletas ta kaaslane.

„Ma ei värise kunagi," vastas Tarzan, „ega kujuta seda isegi ette."

„Võib-olla õpetab Nemone sind värisema." „Väga võimalik, aga miks peaksin ma värisema seal, kus ei värise šaakalid?"

„Ma ei saa aru, mida sa sellega öelda tahad," sõnas Gemnon
nõutult.

„Tema juures on Erot." Gemnon naeris.

„Kuidas sa selle teada said?" küsis ta. „Tean seda surmkindlalt," vastas Tarzan. Ta ei pidanud vajalikuks selgitada, et kui ohvitser kuninganna toa ukse lahti tegi,

tabasid ta tundlikud sõõrmed Erotile omase lõhna.

„Loodan, et teda pole siin," ütles Gemnon murelikul ilmel. „Kui ta aga siin on, võib sulle olla valmis seatud lõks, millest sa eluga välja ei pääse."

«Kuningannat võib austada igaüks, kuid mitte šaakal."

„Kuningannast ma mõtlengi praegu kogu aeg."

Ohvitser naasis vastuvõtutuppa ja noogutas Tarzanile.

„Tema majesteet võtab su praegu vastu," ütles ta. „Sa võid lahkuda, Gemnon, sinu kohalolek pole kohustuslik."

Seejärel pöördus ta uuesti ahvinimese poole:

„Kui ma ukse avan ja kuulutan, et sa oled tulnud, pead sa tuppa astuma ja põlvili laskuma. Jääd sellesse asendisse seniks, kuni kuninganna käsib sind püsti tõusta, ja sa ei tohi midagi öelda enne, kui kuninganna sind kõnetab. Kas kuulsid?"

„Kuulsin," vastas Tarzan. „Tee uks lahti."

Teise ukse kaudu vastuvõtutoast väljuv Gemnon kuulis Tarzani sõnu ja naeratas. Ohvitser, vastupidi, süngestus: pruuniks põlenud hiiglane kõneles temaga käskival toonil ja ta ei teadnud, mis ta tegema peab. Kuid ta avas ukse ja, nagu ise arvas, maksis Tarzanile kätte.

„Ori Tarzan!" kuulutas ta valjuhäälselt.

Džungliisand astus kõrvalkambrisse, läks selle keskele ja jäi seisma, vaadates sõnatult Nemonele otsa. Erot oli siin. Ta seisis diivani kõrval, kus pehmetel patjadel poollamaskles Nemone. Kiretul ilmel silmitses kuninganna tähelepanelikult Tarzanit. Äkitselt kõlas Eroti kime hüüatus: „Lase põlvili, tola!"

„Vait olla!" nähvas Nemone. „Siin kasutan mina."

Erot punastas ja hakkas kohmetult pistoda kullast pidet näperdama. Tarzan ei lausunud musta ega valget, ei liigutanud end ega pööranud pilku Nemonelt. Kui ta varem oli mõelnud, et see on ilus naine, siis nüüd ta mõistis, et niisugust kaunitari polnud ta oma elus veel kordagi näinud.

„Ma ei vaja sind enam täna, Erot," ütles Nemone. „Oled vaba."

Eroti nägu muutus surnukahvatuks, siis tõmbus tumepunaseks. Ta tahtis midagi öelda, kuid mõtles ümber, pöördus seljaga ukse poole, laskus ühele põlvele ja kummardas sügavalt. Seejärel ta tõusis ja lahkus.

Tuba, kuhu Tarzan oli toodud, polnud eriti suur, kuid hämmasías

68

luksuse ja omapäraga. Lage toetasid puhtast kullast sambad, seinu kaunistasid elevandiluust esemed, mitmevärvilistest kividest laotud mosaiikpõrandat katsid kirevad vaibad ja loo-manahad, mille hulgas köitis üks asi eriti Tarzani tähelepanu: see oli pruuniks päevitunud inimese nahk koos tema peaga.

Seintel rippusid enamasti maitsetud jämedakoelised maalid, siin leidus ka tavaline looma- ja inimpeade rida. Toa ühes otsas istus kahe kullast samba vahel kuldketi külge seotud lõvi.

See oli hiiglaslik loom. Tema turjal just musta laka keskkohas turritas valge karvatutt. Sellest hetkest, kui Tarzan tuppa astus, ei pööranud lõvi temalt oma vaenulikku pilku. Niipea kui Erot oli väljunud ja ukse kinni tõmmanud, kargas lõvi möirates jalule ja hüppas ahvinimese poole. Kett peatas ta ja lõri-sedes prantsatas loom põrandale.

„Belthar ei salli sind," ütles Nemone, kes oli kogu aeg liikumatult istunud. Ta märkas, et Tarzan isegi ei liigahtamad ega näidanud millegagi välja, et ta kuuleb või näeb lõvi. See meeldis Nemonele.

«Ta üksnes näitab kogu Cathne suhtumist minusse," vastas Tarzan.

„See pole tõsi," vaidles Nemone vastu. „Pole tõsi?"

«Mulle sa meeldid." Nemone hääl muutus tasaseks ja hellaks. „Sa heitsid täna staadionil minu rahva ees mulle väljakutse, kuid ma ei tapnud sind. Kas sa arvad, et ma lubaksin sul elada, kui sa mulle ei meeldiks? Sa ei laskunud minu ette põlvili. Ühtegi inimest, kes kordki keeldus seda tegemast, pole enam elavate kirjas. Ma pole iialgi näinud sellist inimest nagu sina. Ma ei mõista sind ja ma hakkan mõtlema, et ma ei mõista ennastki. Leopard ei muutu mõne tunniga lambaks, kuid mulle tundub, et ma ise olen tugevasti muutunud sellest alates, kui ma sind nägin. Kuid mitte selle pärast, et sa meeldid mulle. Sind ümbritseb mingisugune saladus, mida ma ei suuda lahendada. Sa oled mind uudishimulikuks teinud."

„Kui su uudishimu saab rahuldatud, kas sa siis tapad mu?" küsis Tarzan põgusa muigega.

„Võib-olla," vastas Nemone naerdes. „Tule siia ja istu mu kõrvale. Tahan sinuga rääkida, tahan sinust rohkem teada saada."

„Näen, et sa ei tea paljutki," ütles Tarzan talle samasugusel

69

toonil, astus diivani juurde ja võttis istet. Belthar hakkas urisema ja tõmbas keti pingule.

„Omal maal ei ole sa ori," ütles Nemone, „kuid mul ei pruugi seda küsidagi, sinu iga liigutus kinnitab seda. Ehk oled sa kuningas?"

Tarzan raputas pead.

„Olen Tarzan," ütles ta sellise ilmega, otsekui oleks see selgitanud kõike, mis teda kuningatest ülemaks tegi.

„Kas sa oled lõviinimene? Sa pead see olema," käis Nemone peale.

„See ei saa mind paremaks ega halvemaks teha, seepärast pole mul nendest mõistetest sooja ega külma. Sa võid Eroti kuningaks teha, kuid ta jääb endiselt Erotiks."

Äkitselt tumestas Nemone nägu pahameelevari.

„Mida sa sellega mõtled?" küsis ta ärritusnoodiga hääles.

„ Üksnes seda, et tiitel ei tee inimest ülikuks. Sa võid šaaka-lit lõviks kutsuda, kuid ta jääb šaakaliks."

„Kas sa siis ei tea, mida inimesed räägivad? Ma pidavat kangesti Eroti armastama," päris kuninganna visalt. „Või tahad sa mu kannatust proovile panna?"

Tarzan kehitas õlgu ja nähvas hoolimatult:

„Sul on halb maitse."

Nemone muutis järsult asendit ja istus nüüd sirgelt. Tema silmad välkusid nagu tulised söed. „Ma käsin sind tappa!" kisendas ta.

Tarzan vaikis ja üksnes vaatas talle otse silma. Nemone ei taibanud, kas Tarzan irvitab tema üle või ei. Lõpuks laskus ta jälle alistunud ilmel patjadele.

„Mis kasu sellest oleks?" küsis ta endalt. „Nagunii ei luba sa mind mõnu maitsta, isegi kui ma su tapan. Nüüdsest peale olen ma juba solvangutega harjunud."

„Sa pole lihtsalt harjunud tõde kuulama. Kõik kardavad sind. Sinu huvi põhjus minu vastu seisneb aga selles, et ma sind ei karda. Sa teed targasti, kui hakkad edaspidi tõde kuulda võtma."

«Näiteks?"

„Ma ei kavatse hakata tegema tänamatut tööd kuningliku väärikuse taastamiseks," kinnitas Tarzan talle naerdes.

„Ei maksa tülitseda. Nemone annab sulle andeks."

„Ma ei tülitsegi," tähendas Tarzan. «Tülitsevad ainult nõrgad ja tõbised."

70

„Nüüd aga vasta mu sellisele küsimusele: oled sa oma maal lõviinimene või ei?"

„ Mul on silmapaistev asend, teie arusaama järgi olen ma ülik," vastas ahvinimene. „Kuid pean sulle ütlema, et sellel pole suuremat tähtsust. Ma pole üliku tiitlit saanud teenete eest, vaid olen selle pärinud, paljud minu perekonna põlvkonnad olid ülikud."

„Ahaa!" hüüatas Nemone. „Seda ma arvasingi: sa oled lõviinimene!"

„Ja mis siis sellest?" küsis Tarzan.

„See lihtsustab asja," tähendas kuninganna lähemalt selgitamata. Tarzan ei taibanud tema sõnade mõtet, kuid ei püüdnudki seda mõistatada.

Nemone sirutas välja oma õrna sooja kergelt võbeleva käe ja asetas selle Tarzani omale.

„Tahan anda sulle vabaduse," ütles ta, „kuid ainult ühel tingimusel."

„Ja milline see siis on?" tundis ahvinimene huvi.

„Sa jääd siia, sa ei lahku Ontharist ega jäta mind maha."

Tarzan vaikis. Ta ei saanud lubadust anda, seetõttu eelistas vaikida. Siia jääda oli väga kerge, eriti veel kui Nemone ise seda talle pakkus. Nemone jumaldas teda, näis, et temast uhkas mingisugune salapärane lummav voog, kuid Tarzan otsustas kindlalt, et ta ei anna mingeid lubadusi.

„Ma annan sulle Cathne üliku tiitli," sosistas Nemone. Ta istus sirgelt, külg vastu Tarzanit. Ahvinimene tundis tema keha soojust, tema sõõrmeid kõditas mingisuguste eksootiliste lillede võrratu lõhn ja Nemone sõrmed pigistasid valusalt tema kätt.

„Ma käsin sulle teha kuldkiivri ja elevandiluust rõngassärgi. Need tulevad Cathnes kõige ilusamad. Ma annan sulle viiskümmend, ei, sada lõvi. Sa saad minu õukonnas kõige rikkamaks, kõige mõjukamaks ülikuks."

Džungliisand hakkas vähehaaval tema mõjule alla andma ja tema säravate silmade pilgu all ilmselgelt pehmeks muutuma.

„Ma ei taha selliseid eesõigusi," lausus ta.

Õrn käsivars põimus ta kaela ümber ja Cathne kuninganna Nemone silmad lõid salapäraselt hiilgama.

„Tarzan!" sosistasid ta huuled kirglikult.

Ootamatult avanes toa kaugemas otsas uks ja ruumi sisenes neegritar. Ta oli väga pikk ja vana, aastad olid teda kõvasti maa poole vajutanud ning ta salkus juuksed olid valged ja hõredad.

71

Õhukestel kuivanud huultel väreles tige irvitus, mis paljastas hambutud igemed. Too vana halvatud nõid seisis ukseavas, toetudes kepile, ja väristas pead.

Teda nähes ajas Nemone end sirgu ja laskis pilgul ringi käia. Õrna ilme tema näol pühkis silmapilk minema vihapuhang, mis oli küll rumm, kuid ometi kohutav.

Vana nõid liikus oma kepiga mosaiikpõrandal vaevaliselt edasi, väristades lakkamatult pead nagu näotu nukk. Tema huuled olid endiselt kõverdatud ja nüüd taipas Tarzan, et see polnud naeratus, vaid võigas grimass.

„Mine ära!" ütles vanaeit kurjalt. „Mine! Mine! Mine!"

Nemone hüppas järsult püsti ja pöördus nõiamoori poole.

„M'duze!" kriiskas kuninganna. „Ma tapan su! Ma kisun su tükkideks! Kasi siit minema!"

Kuid vanaeit üksnes kompsis oma kepiga ja kraaksus:

„Mine! Mine! Mine!"

Nemone lähenes talle pikkamisi. Nagu oleks teda vallanud nähtamatu ja vastupandamatu jõud, läks kuninganna üle toa ja kui vana nõid kõrvale astus, väljus Nemone uksest ja kadus pimedasse koridori. Vanaeit heitis pilgu Tarzanile ja järgnes vihaselt pomisedes Nemonele. Hääletult sulgus nende järel uks.

Tarzan tõusis diivanilt ja suundus ukse poole, mille taha olid kadunud Nemone ja vana nõid. Siis kostsid tema kõrvu ukse avanemise hääl ja inimese sammud. Ta pööras ümber ja nägi ohvitseri, kes oli teda Nemonele esitlenud.

„Sa võid Gemnoni korterisse tagasi minna," kuulutas ohvitser.

Tarzan raputas end justnagu vägev lõvi. Ta tõmbas peopesaga üle silmade, otsekui soovides vabaneda kellegi võlust, ohkas siis südamest ja läks ukse poole. Raske öelda, miks Tarzan ohkas. Oli see kergendus- või, vastupidi, kahetsusohe?..

XI peatükk

Tarzan seisis Gemnoni toas akna juures ja silmitses mõtlikult rohelist muru hoovis, kui sisse astus korteriperemees.

„Mul on rõõm sind uuesti siin näha," ütles Cathne kõrgestisündinud sõjamees.

„Ja küllap sa ka imestad," oletas džungliisand.

72

„Ma ei imestaks põrmugi, kui sa poleks üldse tagasi tulnudki," vastas Gemnon. „ Kuidas ta sind vastu võttis? Ja Erot? Arvan, et ta oli väga rõõmus sind kuninganna juures nähes?"

Tarzan muigas.

„Ta kasutas juhust sinna ilmuda, kuid ei jäänud kauaks, sest kuninganna saatis ta jalamaid ukse taha."

„Ja sa olid kogu õhtu temaga kahekesi?" Gemnon silmitses teda umbusklikult.

„Belthar ja mina," parandas teda Tarzan. «Vististi ei salli Belt-har mind sugugi rohkem kui Erot."

‚Jah, Belthar on alati seal, kus kuninganna, ta hoiab lõvi enda juures ketis. Kuid sa ära tee sellest väljagi, et ta sind ei salli. Belthar ei salli kedagi. Õigemini ei salli ainsatki elusolendit, see-eest aga jumaldab surnud mehi. Belthar on inimsööja lõvi. Aga kuidas Nemone end ülal pidas?"

„Ta oli oivaline! Ja sellest hoolimata, et ma solvasin tema majesteedi väärikust."

«Millega sa jälle hakkama said?"

„Ma seisin, kui tarvis oli põlvitada."

„Aga ma hoiatasin ju sind, et tuleb põlvili laskuda."

«Nii talitas ülik, kes ukse juures seisis."

„Kas sul läks meelest ära?"

„Ei läinud."

«Sa keeldusid põlvitamast? Ja ta jättis su ellu? Uskumatu!" «See on tõsi. Peale selle lubas ta kinkida mulle üliku tiitli ja sada lõvi."

Gemnon vangutas pead.

«Millega sa Nemonet võlusid, et ta nii põhjalikult oma harjumusi muutis?"

«Mitte millegagi, ma ju ise alistusin tema võlujõule. Räägin sulle neist asjust sellepärast, et ma ei mõista neid. Sa oled Cath-nes minu ainus sõber ja lähedane inimene. Ma palun, et sa selgitaksid neid salapäraseid asju, mis minuga möödunud ööl kuninganna külastamise ajal aset leidsid. Kahtlen väga, et mina või keegi teine suudab kunagi seda naist lõplikult mõista. Ta võib paari sekundi jooksul olla õrn ja julm, nõrk ja tugev. Ühel silmapilgul on ta valitsejanna, järgmisel — orja alandlik vasall."

«Ahaa!" hüüatas Gemnon. „Sa nägid M'duzet! Olen kindel, et ta ei kohelnud sind eriti südamlikult."

„Ei," ütles Tarzan. „Ta ei teinud minust suurt väljagi. Ta käskis

ainult Nemonet toast lahkuda ja Nemone kuuletus. Kõige huvitavam on siin see, et kuigi kuninganna ei tahtnud ära minna ja oli väga pahane, kuulas ta alandlikult vana musta naise sõna."

„M'duze kohta liigub palju legende," lausus Gemnon, «ent üks neis kordub teistest sagedamini, ehkki seda räägitakse sosinal ja väga lähedaste inimeste ringis. Siin on lühidalt see lugu.

M'duze oli kuninglikus perekonnas orjatar juba siis, kui Nemone vanaisa veel elas. Must orjatüdruk oli kuninglikust troonipärijast, Nemone isast, mõni aasta vanem. Vanad inimesed mäletavad, et noor neegritar oli väga kaunis. Niisiis räägitakse, et Nemone on tema tütar.

Aasta pärast Nemone sündimist — see aga juhtus tema isa kümnendal valitsemisaastal — suri väga salapärastel asjaoludel kuninganna. Ta oli rase ja enne kustumist sünnitas poja. Talle pandi nimeks Alextar ja ta elab siiani."

«Aga mispärast ta siis kuningaks ei saanud?" küsis Tarzan.

«See on väga pikk lugu, mis on läbi põimitud saladuste, õukonnaintriigide ja tapmistega, mis pigem on mõttelennu vili, tõde aga teavad kõigest paar inimest, kes palees elavad. Võimalik, et neid lugusid teab ka Nemone, kuigi ma selles kahtlen.

Kohe pärast kuninganna surma M'duze mõjujõud kasvas ja muutus silmanähtavaks. M'duze soosis Tomost, kes tollal oli õukonnas tähtsusetul ametikohal. Täpselt aasta pärast kuninganna surma suri ka kuningas. Keegi ei kahelnud selles, et ta mürgitati, ja palees pidi äärepealt puhkema ülikute mäss. Kuid Tomosel läks korda nad maha rahustada. M'duze õhutusel süüdistas ta kõigis pattudes ühte orjatari, kelle ilu oli M'duze väga kadedaks teinud, ja laskis ta surmata.

Kümme aastat valitses Tomos kuningapoeg Alextari regen-dina riiki. Selle ajaga õnnestus tal palees ja riigikogus oma asendit tugevdada. Alextar tunnistati hullumeelseks ja suleti templisse ühte kongi, Nemone aga tõsteti kaheteistkümneaastaselt troonile Cathne kuningannana.

Erot on M'duze ja Tomose kätetöö, kuid tema esiletõusmine viis ettenägemata tagajärgedeni ja olukord oleks väga naljakas olnud, kui see poleks muutunud nii traagiliseks. Tomos tahab Nemonega abielluda, kuid M'duze ei luba seda, ja kui legendi teine variant tõele vastab, siis on tema vastuväited täiesti põhjendatud. Selle järgi on Nemone isa Tomos, mitte aga vana ku-

ningas. M'duze tahab, et Erot abielluks Nemonega, kuid Erot pole lõviinimene, kuninganna aga ei tohi rikkuda vana tava, mille kohaselt valitseja tohib perekondlikke sidemeid luua üksnes Cathne elanike ülikute klassi esindajatega.

M'duze nõuab seda abielu, sest Erot on täielikult tema mõju all. Ta pingutab kõigest väest, et lämmatada Nemone huvi ükskõik millise teise mehe vastu. Seepärast ta ilmuski nii ootamatult Nemone juurde, kui sina seal olid. Nüüd peaks sul selge olema, et M'duze on sinu surmavaenlane ja ma pean oma kohuseks sulle meelde tuletada, et kõik, kes iganes olid vanal nõia-mooril teel ees seisnud, surid kohutavat surma. Hoia end M'duze, Tomose ja Eroti eest, aga sinu sõbrana ütlen sulle saladuskatte all: hoia ennast ka Nemone eest... Nüüd aga unustame Cathne elu toored ja julmad küljed ning lähme jalutama. Tõotan sulle, et täna hommikul näed sa linna kogu hiilgust ja selle kõige rikkamaid elanikke."

Gemnon juhtis Tarzanit piki tänavaid, mida palistasid vanade puude read ning madalad valgeks värvitud ja kullaga kaunistatud ülikute elamud. Neid sai näha ainult läbi müüris olevate võretatud akende, kuna müür ise varjas kõrvaliste pilkude eest hubast rohelist hoovi. Nad olid kõndinud mööda kiviplaatidega sillutatud tänavat juba peaaegu terve miili. Neist mööduvad ülikud tervitasid Gemnonit, mõned kummardasid ka tema kaaslasele. Käsitöölised, kauplejad ja orjad jäid seisma ning vahtisid uudishimulikult päevitunud hiiglast, kes oli võitnud Cathne kõige tugevama inimese.

Peagi jõudsid nad kõrge müüri juurde, mis kahte linnaosa teineteisest eraldas. Läbi kogukate väravate, mis praegu olid pärani lahti ja mida valvasid relvastatud sõjamehed, võis minna jõukate käsitööliste ja kaupmeestega asustatud kvartalitesse. Nende hoovid polnud nii avarad kui ülemkihil, ka majad olid lihtsamad ja väiksemad, kuid jõukuse ja külluse märke võis kõikjal näha.

Edasi järgnesid juba vaesema rahva kvartalid, kuid siingi valitses puhtus ja kord. Ei inimeste nägudel ega majadelgi polnud märgata vähimaidki vaesuse tundemärke. Nagu teisteski linna-kvartalites, nii nägid nad vahetevahel ka siin taltsutatud lõvisid, kes laisalt ringi lonkisid või lesisid oma peremehe maja värava juures.

Ahvinimese tähelepanu köitis neist pisut eespool olev lõvi.

Kiskja lebas inimese kehal ja õgis seda.

„Mulle tundub, et teie linna tänavad pole jalakäijatele kuigi ohutud," tähendas sellest vaatepildist hämmastunud Tarzan, viidates peaga sööva lõvi poole.

Gemnon puhkes naerma.

„Pane tähele, et möödakäijad ei paista olevat eriti rahutud," vastas ta, juhtides ahvinimese tähelepanu inimestele, kes lõvist ja tema ohvrist möödudes vaid õige pisut kõrvale astusid, et temaga mitte kokku põrgata. „Ka lõvid peavad sööma."

„Kas palju linlasi saab otsa?"

„Väga palju. Inimene, keda sa näed, suri ja tema laip heideti tänavale lõvide ette. Näed, ta on alasti, see aga tähendab, et ta oli juba surnud, kui lõvi ta endale sai. Kui inimene sureb ja pole kedagi, kes võiks tema matuse eest maksta, siis, kui ta haige polnud, heidetakse ta tänavale nagu antud juhul. Need, kes haiguse kätte surevad, ja ka need, kelle sugulased võivad matuseid korraldada, leiavad oma viimse puhkepaiga Xaratori kraatris, ehkki paljud heidetakse lihtsalt tänavale lõvide ette. Meie siin Cathnes hoolitseme väga lõvide eest ja selles pole midagi laiduväärset, kui lõvi kellegi pärast tema surma ära sööb. Nagu sa näed, on lõvi meie jumal."

„Tuleb välja, et lõvid toituvadki ainult inimlihast?" küsis Tarzan. '

„Ei. Me peame Thenaris jahti lammastele ja elevantidele, et varuda lõvidele toitu, kui inimlihast peaks puudu tulema. Lõvisid tuleb alati hästi sööta, et nad inimsööjateks ei muutuks." „Ja kas nad seetõttu siis inimesi ei murragi?" küsis Tarzan. „ Mõnikord tuleb seda ette, kuid niisugune lõvi tapetakse. Tänavale võib lasta ainult vanu, hästi taltsutatud lõvisid. Meil on linnas umbes viissada lõvi ja peale mõne üksiku peetakse kõiki loomi koplites, mis kuuluvad nende omanikele. Kõige tugevamad lõvid, kes osalevad võistlustel ja jahil, asuvad omaette jooksuaedades.

Üksnes kuningannal on kolmsada täiskasvanud lõvi. Need on lahingulõvid, kes on ette nähtud sõjapidamiseks. Mõni kuninganna lõvi on välja õpetatud võistlusteks, teised jahiks. Talle meeldib väga jahil käia ja nüüd, kus vihmaperiood on lõppenud, tulevad Nemone jahilõvid väljakule."

„Kust te nii palju lõvisid võtate?" tundis ahvinimene huvi. „Ise kasvatame," seletas Gemnon. „Ljnna taga asub suur farm,

76

kus me peame emalõvisid. See farm kuulub Nemonele ja iga lõviinimene, kellel on emalõvisid, maksab nende ülalpidamise eest teatud summa. Me kasvatame väga palju lõvisid, kuid igal aastal saab neid rohkesti otsa jahil, Thenari ründamise ajal ja ka sõdades. Lõvidega peame jahti elevantidele ja paljud saavad just ele-vandijahil otsa. Rohkesti lõvisid tapavad ka Athne elanikud, kui me jahti peame või Thenarile kallaletunge sooritame. Mõni aga lihtsalt jookseb džunglisse. Enamik põgenikke jääb vabadusse kas siis meie orgu või Thenari, siia aga tulevad mägedest metsikud lõvid, kes paistavad silma erilise julmusega."

Juttu vestes lähenesid Gemnon ja Tarzan kesklinnale ning jõudsid viimaks suurele väljakule, mida igast kandist ümbritsesid kauplused ja müügiletid. Väljakule oli kogunenud rohkesti rahvast. Kõik linnaelanikud ülikutest orjadeni olid sellel tohutu suurel turuplatsil segunenud üheks sumisevaks inimmassiks. Orjad hoidsid lõa otsas müügile toodud lõvisid, samal ajal kui nende ülikutest omanikud kiitsid oma kaupa rikastele ostjatele.

Lõvituru naabruses paiknesid barakid orjadele, keda lõvidest erinevalt võis osta iga linnakodanik. Siin käis elav kauplemine selle tavatu kaubaga. Praegu seisis poodiumil hiiglaslik must galla. Tarzan ja Gemnon jäid vaatama, kes selle hiiglase ostab. Ori oli alasti, et ostjad kõiki tema puudusi näha võiksid. Tema nägu väljendas täielikku

ükskõiksust kõige ümberringi toimuva vastu, ent aeg-ajalt heitis ta mürgiseid pilke peremehe poole, kes lakkamatult oma eestkostealuse voorusi kiitis.

„Jah, palja silmagagi on näha, et see on sellele õnnetule juba igapäevane asi," märkis Tarzan.

„Mitte päris," vastas Gemnon, „kuid see pole talle ka uudis. Teda on müüdud mitu korda. Tunnen teda hästi, sest olin kunagi ta peremees."

„Vaadake teda!" karjus müüja. „Vaadake neid käemürakaid, neid jalgu, seda selga! Ta on vägev nagu elevant ja seejuures pole tal ühtegi viga. Ja kui sõnakuulelik ta on! Isegi laps võib teda kamandada."

„See ori on nii tõrges, et temast ei saa keegi jagu, lapsest rääkimata," teatas Gemnon ahvinimesele kõrva sisse. «Seepärast ma tahtsingi temast lahti saada ja seepärast teda nii tihti müüakse."

„Siin paistab olevat palju ostjaid, kes tema vastu huvi tunnevad," tähendas Tarzan.

77

„Kas sa näed seal seda punases tuunikas orja?" küsis Gemnon. „Ta kuulub Xerstlele ja tingib nüüd selle orja peremehega, kuigi tundis teda, kui toö minu juures töötas."

„Miks ta siis teda osta tahab?" küsis ahvinimene.

„Ei oska täpselt öelda, kuid orja võib peale töö ka muuks otstarbeks kasutada. Xerstlet tolle maine suurt ei huvita, samuti nagu seegi, kas ta hakkab tööle. Arvan, et ta ostab orja lõvidele söödaks, sest ta pole kuigi kallis."

Viimaks ostis Xerstle ori hiiglasekasvuga galla ära, Tarzan ja Gemnon aga läksid edasi äride vaateakendele väljapandud kaupu silmitsedes. Siin leidus rohkesti igasugust kraami: nahkrõivaid, puust, elevandiluust ja kullast esemeid. Relvakauplustes müüdi pistodasid ja mõõku, odasid, kilpe, rõngassärke, kiivreid ja sõjas kantavaid sandaale. Ühes poes müüdi naisterõivaid, teises puudrit, lõhnavett ja aromaatseid salve. Kõrval kaubeldi kalliskivide ja ehetega. Lihakauplustes võis osta kuivatatud liha ja kala, lamba- ja kitserümpasid. Lõvide rünnakuid nendele poodidele tõkestasid jämedad trellid.

Kuhu Tarzan iganes ilmus, kõikjal äratas ta tähelepanu. Väikesed inimgrupid saatsid teda kogu aeg sellest hetkest alates, kui ta turuplatsile astus. Poisipõnnid ja tüdrukutirtsud ei pööranud temalt vaimustatud pilke, eelmisel päeval staadionil viibinud mehed ja naised aga muust ei rääkinudki kui sellest, kuidas võimas võõramaalane oli Phobegi pea kohale tõstnud ja pealtvaatajate hulka tribüünile virutanud.

„Lähme siit minema," pani džungliisand ette, „mulle ei meeldi rahvasumm."

„Hüva, me läheme tagasi paleesse kuninganna lõvisid vaatama," ütles Gemnon.

„Ma eelistangi lõvide vaatamist inimeste vaatamisele," möönis Tarzan.

Cathne sõjalõvisid hoiti vastupidavas saras, mis oli ehitatud kuningapalee maa-alale, kuid hoonest endast küllaltki kaugele. See oli massiivne, suurtest kividest laotud ja valgeks värvitud ruum. Igal lõvil oli seal omaette latter. Sara ja hoovi ümbritses kõrge kivimüür, mille äär oli varustatud sissepoole painutatud metallvarbadega. Need üksteise kõrval asetsevad varvad kujutasid endast kindlat tõket lõvidele. Sara taga väljakutel lõvid puhkasid ja sirutasid jalgu. Sara lähedale oli ehitatud suur areen, kus grupp järelevaatajaid ülikute kontrolli all lõvisid võistlusteks ja jahiks ette valmistas.

78

Niipea kui Tarzan sarasse astus, lõi talle kohe ninna tuttav lõhn.

„Belthar on siin," ütles Tarzan Gemnoni poole pöördudes.

„Võib küll olla, aga ma ei taipa, kuidas sa selle teada said."

Puuridest mööda kõndides silmitsesid nad nende asukaid. Ühe puuri juures jäid tulijad hetkeks seisma. Kõrvalpuuris välgatasid raevukalt Belthari silmad: hiiglaslik

kiskja kargas vastu puuri seina, püüdes oma hirmuäratavate küüntega krabada ahvinimest. Piksemürinaga sarnanev möiratus pani kivihoone vappuma.

Mõne hetke pärast tulid joostes järelevaatajad: nad uskusid, et oli juhtunud midagi tavatut. Kuid Gemnon kinnitas neile, et Belthar oli vaid oma metsikut loomust näidanud.

„See on hirmus loom, pealegi veel inimeste murdja," tähendas Gemnon, kui valvurid olid lahkunud, „kuid Nemone ei taha lasta teda ära tappa. Tavaliselt jäetakse ta otskui juhuslikult areenile inimesega, kes on enda peale tõmmanud Nemone viha, ja Belthari ohvri kannatusi nähes tunneb Nemone sellest lõbu. Varem oli see tema kõige armsam jahilõvi, kuid viimati murdis ta maha neli inimest ja oleks äärepealt jalga lasknud. Ta pistis nahka kolm järelevaatajat, kes riskisid temaga areenile minna, ja ma olen kindel, et veel nii mõnigi teener maksab eluga, enne kui saatus meid sellest koletisest vabastab. Nemone vististi usub, et mingi müstilise, üliinimliku jõu abil on tema elu seotud Belthari eluga ja kui üks neist sureb, sureb ka teine. Seepärast on ka-sutu ja isegi rumal soovitada Nemonele see kiskja hävitada. Pealegi vihkab lõvi sind nii pööraselt."

„Olen varemgi kohanud lõvisid, kes mind ei salli," ütles Tarzan.

„Kuid ma ei tahaks sugugi, et sina, mu sõber, Belthariga kunagi palgest palgesse kohtuksid."

XII peatükk

Vaevalt jõudsid Tarzan ja Gemnon Belthari puuristi paar sammu ukse poole minna, kui nende juurde astus ori.

„Kuninganna Nemone soovib sind otsekohe näha," ütles ta Tarzani poole pöördudes. „Sa pead minema elevandiluusaali,

79

kõrgestisündinud Gemnon aga ootab sind vastuvõtutoas. Niisugune on kuninganna Nemone käsk."

„Huvitav, miks just praegu?" mõtiskles Tarzan valjusti, kui nad mitmest muruplatsist möödunud olid ja paleele lähenesid.

„Keegi ei tea kunagi, miks teda kuninganna juurde vastuvõtule kutsutakse, enne kui ta paleesse jõuab," tähendas Gemnon. „ Igaüks võib enesele ootamatult ülendust saada või siis surmaotsust kuulda. Nemone on väga-väga tujukas ja muutliku meelega naine. Teda piinab alailma igavus ja ta otsib kogu aeg meelelahutusi. Pahatihti leiab ta igavuse peletamiseks nii veidraid mooduseid, et kõik neid tahtmatult imestama peavad."

Kui Tarzan teatas oma kohalejõudmisest, lasti ta otsekohe elevandiluusaali. Nagu eelmisel ööl, nii seisis Nemone kõrval ka nüüd Erot. Kuninganna naeratas Tarzanile sõbralikult, Erot aga, vastupidi, põrnitses vihaselt ega püüdnudki oma vaenulikkust varajata.

„Täna lahutame meelt," selgitas Nemone, „seepärast käski-simegi sind ja Gemnonit kohale ilmuda, et võiksite meiega koos lõbutseda. Paar päeva tagasi sooritasid meie sõjamehed äkkrün-naku Thenari orule ja võtsid vangi ühe Athne üliku. Me kavatseme täna temaga sporti teha."

Tarzan noogutas. Ta ei mõistnud kuninganna sõnade tähendust, sest need ei pakkunud talle huvi. Tema peas kihasid mõtted M'duzest ja eelmisest ööst. Ta püüdis taibata, mida mõtleb see ilus mõistatuslik naine.

Nemone pöördus Eroti poole.

„Mine ja ütle neile, et me oleme valmis," käskis ta. „Ja tee selgeks, kas kõik on meie jaoks valmis."
Ikka veel mossitades suundus Erot ukse poole.
‚Ja ära eriti kiirusta," heitis Nemone talle järele, „me ei põle soovist seda etendust näha. Tehku nad kõike kiirustamata. Ühtlasi jälgi, et kõik oleks korras."
„Teen kõik, nagu mu kuninganna soovib," vastas Erot.
Kui uks tema järel sulgunud oli, kutsus Nemone Tarzanit diivanile istet võtma.
„Kardan, et Erot ei salli sind," ütles ta naerulsui. „Teda vihastab hirmsasti see, et sa minu ees ei põlvita ja et ma ei sunni sind seda tegema. Ma ei mõista isegi, miks ma seda ei tee, kuigi aiman, mispärast. Kas sina pole veel taibanud?"

„Siin võib olla kaks põhjust ja mõlemad on küllaltki olulised," vastas ahvinimene.
«Missugused siis? Mulle pakub suurt huvi sinu seletust kuulata."
„See on võõramaalase kommete austamine ning viisakus ja lahkus külalise vastu," seletas Tarzan. Nemone mõtiskles kõigest minuti.
Jah," lausus ta, „kumbki neist on üpris oluline põhjus, kuid ei vasta Nemone õukonna tavadele. Tegelikult teevad need kaks kokku ainult ühe põhjuse. Kas tõesti siis teist polegi?"
„ Ilmselt on veel üks väga tähtis põhjus. Asi on selles, et sa lihtsalt ei suuda mind sundida põlvili laskuma."
Kuninganna silmis süttis leek: see polnud vastus, mida ta ootas. Tarzani silmad vaatasid otse tema omadesse ja ta luges neist välja pilget.
„Oo, miks ma seda kõike talun?" hüüatas kuninganna. «Mispärast? Mispärast sa ei taha mulle isegi poole võrra järele anda? Miks oled sa minu vastu nii jõhker, Tarzan?"
„ Tahan olla väga hea, Nemone, aga kahjustamata oma väärikust. Kuid mitte selle pärast ei lasku ma sinu ette põlvili."
„Miks siis?"
„ Seepärast, et tahan sulle meeldida. Sa hakkad ju mind põlgama, kui ma sinu ees orjalikult lömitama hakkan."
„Sul võib õigus olla," möönis naine mõtlikul ilmel. „Kõik põlvitavad minu ees, seni kui see mind tüütama hakkab, ometi saan ma kurjaks, kui nad seda ei tee. Mispärast see niiviisi on?"
„Sa ju solvud, kui ma ütlen sulle, mispärast," hoiatas ahvinimene.
„Kahe viimase päeva jooksul olen ma solvangutega ära harjunud. Räägi!"
„Sa saad kurjaks, kui nad sinu ees ei põlvita, sest sa pole endale kindel. Sa vajad nende orjameelsust selleks, et võiksid endale alatasa kinnitada: olen Cathne kuninganna."
„Kes ütles, et ma pole Cathne kuninganna?" küsis Nemone teravalt, tõmbudes otsekohe kaitsesse. „Kes niimoodi räägib, see võib väga kiiresti veenduda, et mul on piisavalt võimu pikendada elu või langetada surmaotsus. Kui ma tahan, tapan su ühe silmapilgu jooksul."
„Ma ei öelnud, et sa pole Cathne kuninganna, ma tähendasin ainult, et sinu käitumine reedab sageli su kõhklusi. Kuninganna

peab endas nii kindel olema, et ta võiks alati hea ja armulik olla."
Mõni sekund istus Nemone vaikides, ilmselt mõtiskledes selle üle, mis Tarzan talle öelnud oli.
„Nad ei saa aru," lausus ta viimaks, „kui ma hea ja armulik olen, nad arvavad, et ma olen nõrk ja kasutavad selle ära ning tapavad sinu. Sa ju tunned neid. Ent sina oled sootuks teistsugune inimene ning sinu vastu võin ma olla hea ja armulik. Sa ei tohi

kunagi minu headust enda huvides ära kasutada, sa mõistad ju seda õigesti. Ah, Tarzan! Tõota mulle, et sa jääd Cath-nesse. Ja siis saad Nemonelt kõik, mida soovid. Ma ehitan sulle kuningalossi. Ma olen sulle väga hea, meil... sina... sa saad siin Cathnes õnnelikuks."

Ahvinimene raputas pead.

„Tarzan saab ainult džunglis õnnelik olla."

Nemone nõjatus ta vastu ja embas jõuliselt ta õlgu.

„Ma teen sind õnnelikuks siin," sosistas ta kirglikult. „Sa ei tunne Nemonet. Aga oota! Tuleb äeg ja sa ise tahad siia jääda — minu pärast!"

„Erot, M'duze ja Tomos mõtlevad teisiti," tuletas Tarzan talle meelde.

„Ma vihkan neid!" hüüatas Nemone. „Kui nad ka seekord vahele segavad, tapan ma kõik maha. Nad ei tohi minult õnne röövida. Aga ära räägi enam M'duzest, ära kunagi tema nime nimeta. Mis aga puutub Erotisse," ta nipsutas sõrmi, „siis lö-mastan ma selle ussi oma sandaaliga ja keegi ei tuleta meeldegi, et ta olemas oli. Olen temast juba väsinud: see on nõme ene-searmastaja lollpea, kuid siiski on see parem kui mitte midagi."

Sel hetkel avanes uks ja vähimagi viisakuseta sisenes Erot. Ta laskus põlvili, kuid see oli lihtsalt liigutus, mitte aga lugu-pidamisavaldus. Nemone punastas üleni ja vaatas kurjalt talle otsa.

„Enne kui meie juurde siseneda," ütles ta külmalt, „hoolitse selle eest, et sinust vajalikul kombel ette teatataks ja alles siis me ütleme, kas võtame sind vastu või ei."

„Kuid teie majesteet," protesteeris Erot, „kas siis varem teile minust teatati ette..."

„Sulle on halvad kombed tekkinud," katkestas Nemone tema sõnadetulva, „neid tuleb parandada. Kas etenduseks on kõik valmis?"

82

„Kõik on valmis, teie majesteet," vastas meelekindluse kaotanud Erot.

„Lähme siis," kamandas Nemone viipega Tarzanit kaasa kutsudes.

Vastuvõtutoas seisis Gemnon ja kuninganna käskis teda neid saata. Palee vahisõdurite relvastatud salga saatel läbis kolmeliikmeline grupp eesotsas kuningannaga mitu koridori ja saali ning läks siis trepist üles teisele korrusele. Siin juhatati nad rõdule, kust avanes vaade ühele siseõuele. Esimese korruse aknaid varjas raske raudvõre, kuna rõdul, kus asus kuninganna oma lähikondlastega, oli kaitserinnatise servadesse torgatud me-tallvarvad, mis muutis hoovi sarnaseks väikese areeniga, kus peeti metsloomade kahevõitlusi.

Tarzan silmitses ülalt seda areeni ja püüdis ette aimata oodatava meelelahutuse laadi. Järsku paiskus hoovi teisel poolel uks pärani ja sealt väljus noor lõvi eredast päikesest silmi vidutades ja ümberringi vahtides. Pilgu üles heitnud, möirgas ta ähvardavalt.

„Sellest tuleb tubli lõvi," tähendas Nemone. Juba väikesest peale on ta silma paistnud õela iseloomuga."

„Ja mis ta siin teeb?" küsis Tarzan. „Või õigemini, mida ta hakkab tegema?"

„Ta hakkab meie meelt lahutama," vastas Nemone. „Mõne minuti pärast tuuakse sellele areenile üks Cathne linna vaenlasi — Athne elanik, kelle meie sõjamehed Thenaris vangi võtsid."

‚Ja kui ta lõvi tapab, kas sa kingid talle vabaduse?" küsis Tarzan.

Nemone pahvatas naerma.

„Ma luban seda teha, kuid ta ei tapa lõvi."

„Ta peab lõvi tapma," ütles Tarzan veendunult. „Mehed on ennegi selliseid kiskjaid tapnud."

„Paljaste kätega?" küsis Nemone.

„Sa tahad öelda, et sel inimesel polegi relva?" küsis ahvinimene uskumatult.

„Muidugi mitte," hüüatas Nemone. „Teda lihtsalt ei lasta relvaga siia, sest ta võiks tappa või haavata toredat noort lõvi."

«Tuleb välja, et tal pole võiduks ainsatki võimalust? See pole sport, vaid ettekavatsetud tapmine!"

„Võib-olla tahad sa alla minna ja teda kaitsta?" sisistas Erot kurjalt. «Kuninganna annab sellele poisile vabaduse, kui ta leiab

uljaspea, kes lõvi tapab. Meil on niisugune tava."

„Jah, selline on küll tava, aga minu valitsemise ajal pole kordagi sellest kinni peetud," ütles Nemone. „See on tõesti areeni seadus, kuid vaevalt õnnestub mul näha vabatahtlikku, kes riskib niisuguse asja peale välja minna."

Lõvi läks pikkamisi üle areeni ja seisatas otse rõdu all, sil-•mitsedes kuningannat ja tema lähikondlasi. See oli oivaline loom, noor, kuid juba täiskasvanud lõvi suurune.

„See on kõva pähkel," tähendas Gemnon lõvi vaadates. „Selline ta juba on," ühines temaga kuninganna. «Tahtsin temast teha lõvi võistlusteks, aga pärast seda, kui ta oli kaks treenerit lõhki kiskunud, otsustasin, et temast saab jahilõvi suureks jahiks... Ja seal ongi meie vaenlane," osutas ta käega areenile ilmunud inimesele. See oli tore noor sõjamees.

Tarzan heitis pilgu pikakasvulisele elevandiluust rõngassärgis kogule, kes oma saatust oodates väikese areeni vastaspoolel seisis. Lõvi pööras aeglaselt pea ohvri poole, keda ta seni veel polnud näinud. Ja samal hetkel kahmas Tarzan Eroti mõõga pideme pihku, kiskus relva tupest, hüppas üle rinnatise ja tormas lõvi poole.

See kõik sündis nii kähku ja kuuldamatult, et oli kõigile täielik ootamatus. Gemnon karjatas üllatusest, Erot kergendustundest, seevastu Nemone kisendas õudusest ja ärevusest. Kummardunud üle rinnatise, nägi kuninganna lõvi, kes püüdis teda areeni kivipõranda vastu suruvat inimest lõhki rebida või vähemalt tema alt vabaks saada. Raevunud kiskja metsik möirgamine kaikus väikeses kitsas süvendis ja sulas ühte tema seljas istuva ahvinimese möirgamisega. Võimas päevitunud käsi oli põimunud kiskja kaela ümber, jalad pigistasid tema rindkeret, Eroti mõõga vahe tera ootas aga parajat hetke, et jõuda inimsööja südamesse. Athne sõjamees tõttas talle appi.

„Suur Thoos, aita teda!" hüüatas Nemone. „Kui lõvi ta tapab, rebin ma ise selle kiskja tükkideks. Ta ei tohi teda tappa! Erot, mine alla ja aita teda! Gemnon! Aita!"

Gemnon ei oodanud kuninganna käsku. Ta hüppas rinnatisele, kuid takerdus varbade taha ja kukkus areenile. Erot pöördus kõrvale ja ültes läbi hammaste:

„Teie majesteet, lubage, et ta ise enese eest hoolt kannab." Nemone pöördus otsustavalt enda taga seisva sõjamehe poo-

le. Hirmust Tarzani pärast ning raevust ja põlgusest Eroti vastu oli ta kaame.

„Viska ta alla!" kisendas Nemone soosikule osutades, kuid Erot ei hakanud ootama, kuni ta alla heidetakse. Ühe hetkega oli ja järgnenud Gemnonile kivist areenile, kus käis julm võitlus.

Eroti sekkumine, Gemnoni ja Athne sõjamehe abi osutusid asjatuks, sest mõõk oli juba oma töö teinud. Pärast kolme hoopi varises lõvi valgetele kividele.

Siis tõusis Tarzan jalule ja ajas end sirgu. Viivuks olid tema ümber seisvad mehed, ülal rinnatise kohale kummardunud Nemone ja kogu kullalinn rabatud eriskummalisest vaatepildist. Astunud ühe jalaga lõvi korjusele, kallutas ahvinimene pea taha ja kuninganna Nemone palee südamest tõusis taevasse tapatöö sooritanud metslooma võiduhüüd.

Gemnon ja Erot värisesid hirmust, Nemone põrkas kohkunult tagasi ja üksnes Athne sõjamees seisis liikumatult: see oli Valthor, kes oli juba varem kuulnud sellist võigast häält. Hetk hiljem pöördus Tarzan tema poole. Nüüd oli see taas endine heasüdamlik Tarzan. Ta sirutas käed välja ning asetas need Valt-hori õlgadele.

„Saime uuesti kokku, mu sõber," ütles ta. „Ja sa päästsid jälle mu elu!" hüüatas tänulik Athne sõjamees tuliselt.

Kaks meest rääkisid väga vaikselt, nii et nende sõnad ei jõudnud Nemone ega teiste rõdul viibijate kõrvu. Erot kartis, et lõvi pole surnud, ja põgenes areeni kaugemasse serva, kus puges samba taha peitu. Et nende sõnu kuulis Gemnon, see Tarzanit ei häirinud, sest ta usaldas nüüd noort Cathne ülikut täielikult.

„Nad ei tohi teada saada, et oleme tuttavad," rääkis Tarzan Valthorile sosinal. «Õukondlased muud ei teegi, kui otsivad ettekäänet mind tappa, vähemalt mõni nende hulgast. Mis aga sinusse puutub, siis nüüd ei ähvarda sind miski."

Vahepeal jagas Nemone oma lähikondlastele kiireid korraldusi:

„Minge alla, tooge Tarzan ja Gemnon areenilt ära ning saatke nad minu juurde. Erot mingu oma korterisse ja oodaku minu käsku, ma ei taha teda näha. Athne sõjamees viige kongi, pärastpoole otsustan, kuidas ta tappa."

Ta hüüdis oma korraldusi käskival toonil nagu inimene, kes on harjunud vastuvaidlematu allumisega. Tema häält kuulsid

85

ka mehed areenil. Erotil tõmbus südame alt vastikult külmaks ja see üleolev valitsejanna lemmik hakkas hirmust värisema. Ta nägi, kuidas tema mõju kuninganna üle haihtub ja talle meenusid jutud teiste põrmu paisatud Nemone lemmikute saatusest. Eroti salakavalas ajus sündis arvukaid plaane, mille ainus eesmärk oli tagasi saada kaotatud koht kuninganna südames. Aga selleks tuli kõrvaldada tema uus võistleja, see võõramaalane, ning parimad abilised said siin olla M'duze ja Tomos.

Tarzan kuulas kuninganna käske imestuse ja nördimusega. Areenil ringi teinud, jäi ta seisma ja vaatas üles, otse Nemone silmadesse.

„See mees on vaba, sa andsid sõna," meenutas Tarzan kuningannale. „Kui ta kongi viiakse, lähen koos temaga, sest ütlesin talle, et sa lased ta vabaks."

„Talita temaga nii, nagu vajalikuks pead," vastas Nemone, „ta on sinu. Ainult tule minu juurde tagasi, Tarzan. Arvasin, et sa saad surma, ja kartsin hirmsasti."

Gemnon ja Erot mõistsid neid sõnu erinevalt. Ilmselge oli vaid üks: Cathne palees olid lähenemas tähtsad muudatused. Aga kui Gemnon selle üle rõõmustas, siis Erot, vastupidi, tundis, et tema võimule ja mõjule on tulnud lõpp. Seejuures panid nad mõlemad suuresti imeks nende silme all juhtunud uue Nemnone sündi. Iialgi polnud keegi näinud, et tähtsaid otsuseid langetades oleks Nemone peale M'duze kedagi teist kuulda võtnud.

Saadetuna Gemnonist ja Valthorist naasis Tarzan rõdule, kus neid ootas Nemone lähikondlastega. Tarzani elu pärast muretsedes oli ta mõne minuti eest ise seda teadmata ja tahtmata näidanud ümberolijaile oma naiseloomust. Nüüd aga oli Nemone taas kuninganna. Ta silmitses Valthorit kõrgilt, ent ka huviga.

„Mis su nimi on, athnelane?" küsis kuninganna ähvardavalt.

„Valthor," vastas nooruk ja lisas: „Xanthuse majast."

„Me teame seda maja," tähendas Nemone. „Selle peremees on kuninga nõunik. See on üks suursugusemaid maju, nii vere kui vägevuse poolest lähedases suguluses kuningliku perekonnaga."

„Minu isa seisab Xanthuse maja eesotsas," ütles Valthor.

„Sinu pea oleks olnud väärtuslik võidutähis meie seinte kaunistamisel," ohkas Nemone, „kuid me tõotasime sind vabaks lasta."

86

«Minu peale oleks olnud suur au saada koht teie majesteedi võidutähiste hulgas," vastas Valthor ja põgus naeratus libises ta huultelt, „kuid see ootab soodsamat juhust."

„Ka meie hakkame läbematult seda hetke ootama," ühines temaga Nemone, „ seniks aga anname sulle rühma, kes saadab sind Athneni. Loodame, et järgmine kord jääd uuesti meile pihku. Ole valmis homme hommikul koduteele asuma."

„Tänan, teie majesteet," vastas Valthor, „olen selleks ajaks valmis. Ent lahkudes viin ma kaasa ning säilitan kogu eluks mälestuse Cathne armulikust ja imekaunist kuningannast."

„Meie kõrgestisündinud Gemnon on hommikuni sinu peremees," teatas Nemone. „Võta ta enda juurde, Gemnon. Teadku igaüks, et see noormees on Nemone külaline ja kellelgi pole õigust teda solvata või alandada."

Tarzan tahtis juba Gemnoni ja Valthoriga kampa lüüa, kuid Nemone pidas ta kinni.

„Sa tuled minuga," käskis ta. „Tahan sinuga rääkida."

Kui nad taas mööda pikki koridore läksid, ei püüdnud kuninganna Tarzanist ette minna, nagu seda nõudsid õukonna kombed, vaid kõndis aeglaselt tema kõrval, vaadates talle otsa.

„Ma ehmusin kohutavalt, Tarzan," tunnistas ta. „Seda juhtub Nemonega harva, eriti kui oht ähvardab kedagi teist. Aga kui ma nägin, kuidas sa areenile hüppasid ja lõviga kokku läksid, jäi mu süda seisma. Miks sa seda tegid, Tarzan?"

«Mul oli tülgastav seda kõike vaadata."

„Mida sa silmas pead?"

«Võimukandjate argust, kes lubavad areenile ajada relvitut ja täiesti abitut inimest võitlema lõviga," selgitas Tarzan puhtsüdamlikult.

Nemone nägu tõmbus punaseks.

„Sa tead ju, et seda tegin mina," ütles ta külmalt.

„Muidugi tean ma seda," vastas ahvinimene, «seepärast paistab see eriti totter."

«Millele sa viitad?" läks Nemone uuesti endast välja. «Kas sa tahad minu kannatust proovile panna? Kui sa mind paremini tunneksid, siis mõistaksid, et niimoodi rääkida on ohtlik isegi sulle, kuigi ma olen end sinu ees juba alandanud."

„Ma ei pane sugugi sinu kannatust proovile," vastas Tarzan rahulikult, «sest see üldse ei puutugi minusse. Olen lihtsalt sellest rabatud, et nii võrratu naine võib nii armutu olla. Oleks

87

sul rohkem inimlikkust, Nemone, ei suudaks sulle keegi vastu panna."

Kuninganna näost kadus pikkamisi vihapuna, silmadest raev. Ta kõndis vaikides, mõtiskledes kaaslase sõnade üle, ja kui nad jõudsid vastuvõtutoa juurde, kustkaudu pääses tema kabinetti, jäi ta lävel seisma ja asetas õrnalt käe tema kõrval seisatanud mehe käele.

„Oled väga julge," ütles kuninganna. «Ainult vapper inimene võib areenile minna ja võidelda lõviga, et päästa tundmatut. Kuid üksnes vapraim vapratest võib endale lubada rääkida Nemonega sellisel toonil, nagu tegid seda sina. Surm lõvi lõugade vahel võib tunduda jumala annina võrreldes selle surmaga, mida võib pakkuda solvatud Nemone. Võib-olla sa teadsid, et ma andestan sulle. Oo, Tarzan, mis nõiduslik jõud sul küll on, et see laseb sul mind võita!"

Seejärel võttis ta Tarzanil käest kinni ja viis mehe oma tuppa.

«Siin nelja silma all õpetad sa Nemonele, kuidas saada inimlikumaks!"

Kui uks avanes, ilmus Cathne kuninganna silmadesse teistsugune sära, palju pehmem ja õrnem, kui need kambrid siin eales näinud olid. Siis aga see kadus ja

asemele tuli külm tera-sene läige, millest tungis läbi kibedus ja vihkamine. Otse nende ees keset tuba seisis M'duze.

Ta seisis, köökus ja hirmuäratav, väristas pead ja kompsis kepiga põranda poleeritud kive. M'duze ei lausunud sõnakestki, kuid tema kurjakuulutav pilk oli sõnadest kõnekam. Otsekui tundmatu jõu võimusesse sattunud, millele ta ei suutnud vastu panna, läks Nemone pikkamisi vana nõiamoori poole Tarzanit läve taha jättes. Vaikselt sulgus uks. Seejärel kostsid tasased kepikopsatused vastu mosaiikpõranda mitmevärvilisi plaate.

XIII peatükk

Hiigelsuur lõvi, kes tuli mandri lõunaosast, ületas Kaffa piiri. Oleks ta kõndinud mööda rada, siis oleks ta jäljed minema pühkinud orkaan, millega lõppes vihmaperiood, kuid ta läks kangekaelselt edasi teed valimata.

Miks oli ta siia sattunud? Mis vajadus sundis teda, erinevalt suguvendade tavadest ja harjumustelt, seda pikka ja väsitavat

88

rännakut ette võtma? Kuhu ta läks? Mida või keda otsis? Seda teadis vaid tema, lõvi Numa, loomade kuningas.

Oma luksuskorteris marssis Erot närviliselt siledatel kivi-plaatidel, vihane abituse pärast. Mõtteisse vajunult lösutas pingil Xerstle, jalad harkis. Kumbki elas oma praegust olukorda raskelt üle. Pealegi oli neil hirm nahas. Polnud vähimatki kahtlust, et kui Erot tõepoolest oli kuninganna heatahtlikkuse minetanud, lendab koos temaga palee ukse taha ka Xerstle.

„Kas sa siis tõesti midagi teha ei saa?" käis Xerstle peale.

„Ma pole näinud Tomost ega M'duzet," vastas Erot loiult, „aga nemad just lubasidki aidata. See on ühtmoodi tähtis nii neile kui mulle. Nemone on selle võõramaalase pärast arust ära. Isegi M'duze, kes imehästi teab kogu tema elu, pole tema juures veel sellist kõikehaaravat kirge täheldanud. Temagi tunneb, et on Nemone pimeda kiindumise pärast sellesse alasti metslas-se kaotamas võimu kuninganna üle.

Keegi ei tunne Nemonet nii hästi kui M'duze ja ma ütlen sulle, Xerstle, et ka vanal nõiamooril on hirm nahas. Nemone vihkab teda ja kui see vana krõnks püüab seda kirge takistada, saab Nemone kannatustekarikas täis ja ta pühib minema hirmu, mida kuninganna M'duze ees tunneb. Ja siis Nemone tapab ta. Just seda M'duze kardabki. Aga sa ei oska endale ette kujutada, kui suurt hirmu tunneb vana Tomos! Ilma M'duzeta saab ta hukka, sest Nemone talub teda üksnes seepärast, et M'duze seda nõuab."

„Kuid mingi väljapääs peab ju ometi olema!" jäi Xerstle endale kindlaks.

„Meil pole mingit väljapääsu, niikaua kui Tarzan suudab Nemone südant valitseda," vastas Erot. „Sestap ta isegi ei põlvita tema ette ja räägib nii, nagu seisaks ta ees räpane orjatüdruk. Vannun Thoosi laka nimel, et Nemonele meeldib, kui see mees teda lööb."

‚Ja ikkagi on meil väljapääs olemas!" hüüdis Xerstle. «Kuula!" sosistas ta ja hakkas esitama plaani üksikasju. Erot kuulas oma sõpra ülisuure huviga. Xerstle magamistoast tuli noor orjatar, läks läbi ruumi, kus mehed jutlesid, ja kadus koridori. Erot ja Xerstle olid vestlusest nii hõivatud, et ei märganudki, kust ta tuli ja kuhu läks.

Samal õhtul istusid Gemnon ja Tarzan oma luksuskorteris ning lasksid õhtusöögil hea maitsta, kuna Valthor oli magama

89

heitnud ja palunud end enne hommikut mitte tülitada.

„Kui sa tõepoolest oled Eroti asemele saanud, muutub palees paljugi," selgitas Gemnon. „Nad hakkavad sinu ees saba liputama, ümbritsevad sind tähelepanuga, kuid ootavad samal ajal sinu esimest viltulaskmist."

„Nad ei jõua seda iialgi ära oodata," lausus ahvinimene mornilt.

«Mispärast? Nemone on sinu pärast arust ära. Ja ta teeb kõik, mis sa tahad. Seepärast, mu sõber, võidki sa saada Cathne valitsejaks, kui vaid soovid."

„Aga ma ei soovi seda," vastas Tarzan. „Nemone võib arust ära olla, kuid mina mitte. Aga kui see isegi juhtub, pole ma nii rumal, et asuda kohale, mis kunagi on kuulunud Erotile. Ja üldse, mulle ei meeldi sellest rääkida."

„Olgu," nõustus Gemnon naeratades. „ Kuigi ma pean võimalikuks, et sa oled lihtsalt rumal, ei suuda ma sinu vaprust ja tagasihoidlikkust imetlemata jätta. Nüüd aga teatan ma sulle meeldiva uudise, väga meeldiva! Kavatsen sind täna öösel kaasa võtta, et võiksid näha Cathne kõige ilusamat tütarlast."

„Olin millegipärast veendunud, et selles linnas pole kuningannast ilusamat naist," väitis Tarzan.

,,Kui Nemone tema olemasolust teaks, poleks teda enam elavate kirjas. Kuid õnneks ta ei tea seda. Ta pole seda tütarlast iialgi näinud ja, andku Thoos mulle andeks, ei näegi!"

„Sina oled sellest nähtavasti suuresti huvitatud," muigas ahvinimene.

„Ma armastan teda," seletas Gemnon lihtsalt.

„Kas Nemone pole teda kordagi näinud? Arvan, et seda on väga raske varjata, sest Cathne pole ju suur, seda enam, kui tütarlaps sinu seltskonda kuulub ja paljud ülikud on tema ilust teadlikud. Selline uudis jõuab väga kiiresti Nemone kõrvu."

„Teda ümbritsevad ustavad sõbrad," vastas Gemnon. „Tema nimi on Doria ja ta on Thudose tütar. Thudos ise on vägev mees, ta seisab selle grupi eesotsas, kes tahab troonile aidata Alextari. Ainuüksi selle mehe tähtis asend ja võimsus ei võimalda Nemonel temalt elu võtta. Pinevate suhete tõttu, mis valitsevad kuninganna ja Thudose koja vahel, viibivad tema ja ta perekonnaliikmed palees väga harva. Seetõttu ongi õnnestunud Nemone eest varjata võrratut kaunitari Doriat."

Varsti pärast seda, kui sõbrad olid^aleest väljunud, kohtasid nad ootamatult Xerstlet.

«Õnnitlen sind, Tarzan!" hüüdis ta sõpru peatuma sundides. „Sa pidasid täna lõviaugus maha suurepärase heitluse. Palees kõik aina sellest räägivadki. Luba mind nüüd väljendada rõõmu selle puhul, et oma vapruse ja hinge ülevusega oled sa võitnud meie armsa kaunitari kuninganna soosingu!"

Tarzan kummardas märgiks, et ta võtab õnnitlused vastu, ja astus edasi, kuid Xerstle hoidis teda kinni.

„Me peame sagedamini kokku saama," jätkas ta. „Teen ettevalmistusi suureks jahiks ja kutsun sind aukülalisena enda poole. Meil on koos valitud seltskond. Kui mul on kõik ettevalmistused tehtud, annan sulle jahi päevast teada, nüüd aga pean sinuga hüvasti jätma. Soovin õnne."

„Ma ei tea midagi sellest mehest ega tema jahist," ütles Tarzan, kui nad jätkasid teed Doria kodu poole.

„Arvan, et sulle on parem tema ettepanek vastu võtta," soovitas Gemnon. „See poiss ja tema sõbrad tegelevad nuhkimisega, aga kui sa mõnikord nendega koos oled, tekib sul võimalus neid silmas pidada."

Tarzan kehitas õlgu.

„Nii kaua, kui ma siin olen, võin teda külastada, kui sa nii soovid."

„Nii kaua, kui sa siin oled!" hüüatas Gemnon. „Kas sa tõesti kavatsed Cathnest lahkuda?"

„Ja miks ka mitte?" vastas Tarzan. „Võin ära minna millal tahes: siin ei pea mind miski kinni, pealegi pole ma lubanud, et ei lase jalga, kui heaks arvan."

Gemnon muigas virilalt, kuid Tarzan ei märganud seda, sest nüüd läksid nad mööda viletsasti valgustatud tänavat.

„Minule pakub see suurt huvi," märkis Gemnon.

«Mispärast?"

„Nemone tegi mulle ülesandeks sinu järele valvata. Kui sa minu hoole alt jalga lased, siis ta lihtsalt teeb mulle otsa peale."

Tarzani nägu muutus silmapilk murelikuks.

„Ma ei teadnud seda," ütles ta, „kuid ära muretse, ma ei lase jalga enne, kui sind pole sellest kohusest vabastatud."

Äkki ta naeratas mingisuguse uue päheturgatanud mõtte üle:

„Ma otsustasin paluda Nemonet, et ta määraks minu hooldajaks Eroti või Xerstle."

Gemnon pahvatas naerma:

91

„Sellest tuleb vast lugu!"

Kahel pool teed, mis viis Thudose palee juurde, seisid reas puud ja harvad tõrvikud ei suutnud hajutada nende okste all valitsevat pimedust. Seal, kus kitsas allee tänavaga ristus, varjas end tamme kaharate okste all tume kogu. Kui nad lähemale jõudsid, märkasid ahvinimese teravad silmad seal redutavat inimest. Praegu viibisid nad temast sellisel kaugusel, et ta ei saanud neile halba teha. Tarzan oli aga alati valmis hädaohtu palgest palgesse vastu võtma, kuigi ta isegi ei aimanud, et selle inimese siinviibimine on mingil moel tema endaga seotud. Elu džunglis oli teda õpetanud alati valvel olema, vaatamata sellele, kas oht on olemas või mitte. Niipea kui nad inimese kohale jõudsid, kuulis Tarzan kähedat häält lausuvat tema nime. Ta seisatas. „Hoia end Eroti eest!" sosistas hääl. „Täna öösel!" Inimene eemaldus kähku ja kadus kitsa allee pilkasesse pimedusse, kuid isegi selle põgusa hetke jooksul oli Tarzan jõudnud märgata suure meesterahva keha tuttavaid piirjooni. Ka tundus talle, et oli seda häält juba kusagil kuulnud.

„Mis sa arvad, kes see võis olla?" küsis Gemnon. „Lähme talle järele! Me võtame ta kinni ja saame teada ta nime." Ta pöördus alleele, et põgenikule järele tormata, kuid Tarzani võimas käsi laskus talle õlale.

„Pole vaja," ütles ta, „see on üks nendest, kes tahab mu sõbraks saada. Kui keegi ei soovi oma nime öelda, siis pole mul kombeks teda selleks sundida."

„Sul on õigus," möönis Gemnon.

„ Arvan, et kui ma talle järele jõuan, ei kuule ma midagi rohkem sellest, mida juba tean. Seda enam, et tundsin ta ära häälest, kõnnakust ja ka lõhnast, mida ta ma jättis ja mis on mulle hästi tuttav. Tundsin selle lõhna ära miili kauguselt, sest see on väga kange ning selline lõhn on tugevatel inimestel ja loomadel."

„Aga miks ta sind kartma lõi?" küsis Gemnon. „Ta ei kartnud mind, vaid sind, sest sina oled ülik." „Noh, see oli küll ilmaaegu. Kui ta sinu sõber on, poleks ma teda reetnud."

„Mina tean seda, kuid tema ei tea. Sa oled ülik, sellepärast võid kergesti Eroti sõber olla. Ma ei taha sinu eest varjata, kes see oli, sest tean, et sa ei tee talle halba. Kuid sa imestad, kui kuuled selle inimese nime. See oli Phobeg."

92

„Ei või olla! Kas tõesti hakkab ta sõprust otsima inimesega, kes võitis ja narris teda ning oleks ta äärepealt tapnud?"

Just selle pärast, et ei tapnud. Phobeg on lihtsameelne inimene, ent tal on olemas ka tänutunne. Pealegi kuulub ta inimtüüpi, kes suhtub koeraliku kiindumusega endast tugevamatesse."

Thudose villas võttis noormehi vastu ori. Kui vahipostil seisev sõjamees oli Gemnoni ära tundnud ja lubanud neil siseneda, juhtis ori nad luksusruumidesse ja võttis Gemnonilt sõrmuse, et perenaine võiks selle märgi järgi külalise ära tunda. Nad ootasid tema tulekut esikus, kus tosin tõrvikut heitis enda ümber pehmet valgust. See ruum võis oma jõukuse ja toreduse poolest võistelda Nemone paleega. Ja taas silmas Tarzan seintel ebatavalisi võidumärke.

Kuldkiivris inimpea, mis rippus elutoa ukse kohal, vaatas süvenenult noormehi oma tühjade silmakoobastega. Vaatamata sellele, et surm oli talle sünge pitseri vajutanud, teda kuivatanud ja krimpsu kiskunud, väljendas surnud pea suursugusust ja jõudu. Tarzan uuris seda mõne silmapilgu, püüdes mõistatada, missugune elu ja millised mõtted varem selle kokkukuivanud ja tolmuse kolba all liikusid, enne kui võidumärgina kõrgestisündinud Thudose palee seinale ilmuda. Olid need julmad või õilsad mõtted ja kired, mis selle lauba taga sündisid, elasid ja surid? Missuguseid sõnu oleksid kärbunud huuled võinud lausuda, kui võimsa sõjamehe kuum veri oleks need taas elustanud?

«Suurepärane võidumärk," tähendas Gemnon, märgates kaaslase tavatut huvi selle pea vastu. „See on Cathnes kõige väärtuslikum, millel pole ega saagi olema võrdset. See pea kuulus kunagi Athne kuningale. Thudos võitis teda lahingus, kui ta alles noor mees oli."

„See on väga huvitav," lausus Tarzan mõtlikult. «Selles maailmas, kust mina tulin, ehivad inimesed oma tube looma-peadega. Need loomad pole nende vaenlased, vaid vastupidi, oleksid võinud saada nende sõpradeks, kui inimesed oleksid seda tahtnud. Teie kõige väärtuslikumad võidumärgid on aga teie vaenlaste pead. Jah, see on suurepärane mõte!"

Sandaalide kerge sahin põranda kiviplaatidel kuulutas perenaise lähenemist. Mõlemad mehed pöördusid ukse poole, mis viis väiksesse lahtisesse aeda, kust praegu ilmus nähtavale neiu.

93

Tarzan nägi ebatavalist kaunitari, ent ta ei suutnud öelda, kas ta oli Nemonest ilusam või ei. Endamisi märkis ta siiski, et Thudos tegi targasti, varjates oma tütart kuninganna eest.

Tütarlaps tervitas Gemnonit vana sõbra meeldiva lahkusega ja kui viimane talle Tarzanit esitles, alustas ta südamliku lihtsusega ahvinimesega vestlust.

„Nägin sind staadionil," tähendas ta ja lisas siis naerdes: „Sinu pärast kaotasin ma palju drahme."

„Anna mulle andeks," ütles Tarzan. „Oleksin ma teadnud, et teed panuse Phobegile, oleksin ma tal ennast tappa lasknud."

„Väga tore," hüüatas Doria naerdes. „Kui sa uuesti staadionile võitlema lähed, ütlen sulle juba varakult, kellele panuse teen ja siis võidan kindla peale."

„Näen, et pean sinu poolehoiu võitma, et sa ei raiskaks raha minu vaenlaste peale."

«Niipalju kui mina Tarzanit tunnen," sekkus Gemnon, „on temale areenil tehtud panused alati võidukindlad."

„Mida sa silmas pead?" tundis tütarlaps huvi. „Ma aiman sinu sõnades mingisugust salamõtet."

«Kardan, et daamitoas ei näi mu sõber sugugi nii enesekindel," naeris noor ülik.

«Kuid me oleme juba kuulnud, et selles on ta saavutanud suurt edu," lausus Doria, rõhutades oma tooniga, et talle pole kuigi meeldiv sellistest asjadest rääkida.

„Ära teda nii karmilt hukka mõista," palus Gemnon Doriat, „ta teeb endiselt kõik selleks, et teda surmaga nuheldaks."

«Nemone palees pole see kuigi raske, ehkki oleme kuulnud vapustavat lugu, kuidas ta kuninganna ees põlvitamast keeldus. Kes selle läbi elas, tunneb rohkem hirmu, kui seda ette kujutame," vastas Doria.

«Teie kuninganna saab aru, mispärast ma põlvili ei lasku," seletas Tarzan. „Ma ei tahtnud hoopiski sellega tema vastu lugupidamatust väljendada või midagi tõestada. Ei maksa sellest mingisugust ülbust otsida. Mulle oli selline käitumine loomulik. Kui mind poleks kästud põlvitada, oleksin teinud seda ise. Tean vaid üht: ma ei pea ühtegi võimu kummardama, kui see on vastumeelne minu tahtele ja soovidele, välja arvatud need juhud, kui mind jõu kasutamise ähvardusel selleks sunnitakse."

Kolm noort inimest veetsid õhtu mõnusalt vesteldes. Tarzan ja Gemnon kavatsesid juba ära minna, kui tuppa astus keskealine

mees. See oli Doria isa Thudos. Ta tervitas südamlikult Gemnonit ja oli silmanähtavalt rõõmus, et sai tutvuda Tarzani-ga, kelle ta kohe küsimustega üle külvas.

Doria isa oli ilus mees. Ta oli korrapäraste näojoonte ja atleetliku kehaehitusega, elavad silmad olid säilitanud tubli annuse elulusti. See oli inimene, keda tavaliselt otsekohe usaldatakse, sest kogu tema olemus ilmutas selgesti ausust, truudust ja vaprust ning seda hindas silmapilk selline inimhinge asjatundja, nagu oli seda meie džungliisand.

Kui külalised uuesti tõusid, tundus Thudos olevat uue tutvusega väga rahul.

„Olen väga rõõmus, et Gemnon meid tuttavaks tegi," ütles ta. „Ta veenis mind, et ei kahtle sinu sõpruses ega ustavuses. Sa juba tead, et minu maja seisund Nemone õukonnas on selline, mis lubab meil vastu võtta ainult kõige lähedasemaid sõpru."

„Ma mõistan seda," oli kõik, mis Tarzan ütles, kuid Thudo-sele oli selge, et tema ees on inimene, keda võis usaldada.

Kui mehed tänavale astusid, seisis neist mõne sammu kaugusel hiigelsuure puu varjus inimene, kuid nad ei märganud teda. Vabalt vesteldes Thudosest ja tema tütrest Doriast läksid nad aeglaselt palee poole oma korterisse.

„Tahaksin sinult küsida," pöördus Tarzan kaaslase poole, „kuidas söandab Doria staadionil käia, teades, et teda ähvardab surmaoht, kui kuuldused tema ilust Nemone kõrvu jõuavad?"

„Ta muudab alati välimust, kui kodunt välja läheb," vastas Gemnon. „Mõni oskusliku käega tehtud pintslitõmme ning silmade alla ja põskedele tekivad lohud, kulmud kõverduvad ja paari minuti pärast pole ta enam maailma kauneim tütarlaps. Kui Nemone teda näebki, ei pööra ta Doriale tähelepanu, kuid sellest hoolimata rakendab viimane ettevaatusabinõusid, et isegi sellisena kuningannast eemale hoiduda. Kõige rohkem kardame reetureid. Thudos ei müü kunagi orja, kes on kas või kordki Doriat näinud, aga kui paleesse ilmub uus ori, ei lahku ta sealt iialgi, kui pole oma pikkade teenistusaastate jooksul täielikku ustavust kinnitanud.

Tuleb välja, et Doria üksluine elu on palk tema ilu eest, kuid me kõik loodame ja palume selle eest, et saabuks päev, mil õiglus võidab, Nemone sureb ja troonile asub Alextar."

Gemnon ja Tarzan jõudsid peagi paleesse. Kui ahvinimene magamistuppa astus, nägi ta Valthorit oma diivanil magamas.

Vangistamisest alates polnud ta peaaegu maganud, lisaks tegi talle haiget väike haav. Tarzan liikus toas hästi ettevaatlikult, et mitte häirida tema und, ega süüdanud isegi tuld — kuupaiste valgustas tuba piisavalt.

Asetanud mõne naha seina äärde põrandale üksteise otsa, heitis Tarzan neile ja vajus peagi sügavasse unne. Toas, mis asus korrus kõrgemal just Tarzani magamistoa peal, oli akna juurde tardunud kaks inimest. Nad olid varitsenud siin tükk aega liigutamata ja sõnakestki vahetamata. Üks neist oli turske mees, teine kasvult väiksem ja kõhnem. Möödus terve tund, siis hakkas hiiglane end liigutama, et muuta asendit, seejärel tõusis ka ta kaaslane jalule. Ta võttis nööri, mille oli kaasa toonud, tegi silmuse ja libistas selle endale kaenalde alla. Paremasse kätte võttis ta kitsa pistodataolise mõõga. Kõiki ettevaatusabinõusid järgides astus ta vaikselt akna alla, avas selle ja vaatas välja, kas hoovis pole kedagi näha. Istus siis aknalauale ja heitis jalad üle. Nööri käte vahel libistades hakkas turske mees kaaslast alla laskma. Mõne sekundi pärast oli viimane akna taha kadunud.

Äärmise ettevaatusega ja püüdes mitte lärmi teha, laskis hiiglane paarimeest alla, kuni tolle jalad puudutasid Tarzani magamistoa aknalauda. Pidama jäänud, sikutas mees kaks korda nööri, andes kaasosalisele märku, et on õnnelikult kohale jõudnud. Hiiglane laskis nööri lõdvaks.

Peagi astus mees juba pehmelt magamistoa põrandal. Mõõka peos hoides läks ta pikkamisi voodi poole, püüdes magajat mitte äratada. Jõudnud eesmärgini, seisis ta mõnda aega ja otsis kohta löögi andmiseks, mis tooks silmapilkse surma. Mõrvar teadis, et Gemnon magab teises toas. Kuid ta ei osanud hin-gestki aimata, et selles voodis lebab Athne sõjamees Valthor.

Kuni mõrvar mõtiskles, ärkas Ahvide Tarzan üles ja lõi silmad lahti. Ehkki mõrvar ei teinud ainsatki liigutust, mis oleks häirinud vaikust, äratas Tarzani tema ruumis viibimine. Võimalik, et ahvinimese tundlikud.sõõrmed püüdsid kinni tema higi lõhna ja saatsid ajule signaali.

Räägitakse, et magav koer, keda äratab vankriratta puudutus, reageerib nii kiiresti, et jõuab vigastamatult ratta eest ära karata. Võib-olla polegi see nii, ja siiski meie niinimetatud väiksemad vennad ärkavad otsekohe, jalamaid kõiki oma võimeid mängu pannes. Loomulikult teeb inimene seda palju aeglasemalt. Samuti kui metsloom ärkas ka Tarzan, kõigi oma välja-

paistvate omaduste ja võimaluste peremees.

Avanud silmad, nägi ta otsekohe toas võõrast inimest, nägi magava Valthori kohale tõstetud mõõka ja taipas kohe kõige toimuva mõtet. Tema tegutsemine oli välkkiire: ta kargas püsti ja hüppas kallale pahaaimamatule mõrvarile, kes juba valmistus tapariista kõigest jõust ohvri kehasse torkama.

Kui võitlejad maha kukkusid, ärkas Valthor ja kargas voodist välja. Kuid selleks ajaks lamas eeldatav mõrvar juba surnult põrandal ja Tarzan oli jala tema surnukehale asetanud. Äkki tegi ahvinimene peaga järsu liigutuse ja tõi kuuldavale ähvardava urina.

Valthor oli seda häält varemgi kuulnud ega imestanud seetõttu sugugi. Nende kohal ülemises toas viibiv inimene kuulis samuti metslooma urisemist, mis pani ta võpatama. Samuti oli ta kuulnud kahe keha kukkumist ja kuigi ta neid hääli ehk õiges-ti ei tõlgitsenud, kõnelesid need siiski kähmlusest ja sundisid teda ettevaatusele. Inimene üleval toas astus ettevaatlikult akna alla ja vaatas kõrvu kikitades välja.

Samal ajal kahmas Ahvide Tarzan laiba ja viskas aknast alla murule. Mees üleval nägi seda, pööras kähku ümber, jooksis toast välja ja kadus Nemone palee pimedatesse koridoridesse.

XIV peatükk

Vaevalt oli koitnud, kui Tarzan ja Valthor juba üles tõusid: athnelane ei mallanud enam oodata, millal ta uuesti koju jõuab.

„Me kohtusime uuesti, kuid peame jällegi lahku minema," sõnas Valthor nukralt, kinnitades sandaale rihmadega elevandiluust liistakute külge, mis kaitsesid'jalgu löökide eest. «Tahaksin väga, mu sõber, et sa minuga koos Athnesse sõidaksid."

«Sõidaksin meelsasti sinuga kaasa, kuid Gemnonit ähvardab surmaoht, kui ma Cathnest tema järelevalve alt.jalga lasen," vastas ahvinimene. „Aga ole kindel, saabub päev ja ma sõidan sinu juurde Athnesse."

„Ma ei lootnud sind enam elusana näha. Seepärast ei uskunud ma oma silmi, kui märkasin sind lõviaugus. Neli korda oled sa päästnud mind surmast, Tarzan, ja kui sa Athnesse tuled, oled minu isakodus kõige kallim külaline."

„See, mida sa võlaks pead, on juba tasa tehtud," kinnitas talle Tarzan, „sest täna öösel päästsid sa minu elu."

97

„Mina päästsin sinu elu? Millest sa räägid?" küsis Valthor nõutult. «Kuidas sain ma sinu elu päästa?"

«Minu voodis magades," seletas džungliisand.

Valthor pahvatas naerma.

«Vapper, sangarlik tegu!" pilkas ta iseennast.

„Ja ikkagi jäin ma tänu sellele ellu," kinnitas ahvinimene.

«Kes siin kelle elu päästis?" kõlas hääl ukse tagant. _ «Tere hommikust, Gemnon!" tervitas Tarzan noort sõjameest. «Õnnitlen sind!"

«Aitäh! Aga mille puhul?" küsis Gemnon.

«Sinu silmapaistvate võimete puhul magamises," selgitas Tarzan naerulsui.

Gemnon raputas nõutult pead:

„Ma ei mõista, mida sa silmas pead."

«Täna öösel magasid sa maha mulle sooritatud tapmiskatse, süüdlase teise ilma saatmise ja tema surnukeha väljaviskamise. Phobegi hoiatus polnud tühi sõnakõlks."

«Sa tahad öelda, et öösel tungis keegi meie korterisse ja tahtis sind tappa?"

„Ja minu asemel oleks äärepealt Valthori tapnud."

Tarzan jutustas lühidalt sündmustest, mis olid öösel selles toas aset leidnud.

«Oled sa kunagi varem seda inimest näinud?" küsis Gemnon. «Kas tundsid ta ära?"

„Ma peaaegu ei vaadanudki teda," ütles Tarzan, «lihtsalt viskasin ta aknast välja. Ei mäleta, et oleksin teda varem näinud."

«Kas ta oli ülik?"

„Ei, lihtne sõjamees. Sa ehk tunned ta ära, kui näed."

„Ma pean teda vaatama ja kohe sellest juhtumist kuningannale teatama," ütles Gemnon. «Nemone läheb pööraseks, kui ta sellest kuuleb."

„Võib-olla korraldas ta selle kõik ise," oletas Tarzan, „ta on ju pooleldi hullumeelne."

«Ettevaatust, mu sõber!" hoiatas teda Gemnon. «Kui talle sellest ette kantakse, ootab meid kõiki surm. Ei, ma ei usu, et Nemone seda tegi, aga kui sa süüdistad Eroti, M'duzet või Tomost, nõustun ma sinuga kohe. Pean nüüd minema, aga kui ma sinu ärasõidu ajaks tagasi ei tule, siis ühinen teiega tingimata hiljem. Väga kahju, et meie rahvad on vaenurälal ja järgmisel korral

98

kohtudes peame võitlema, et teineteisel pea maha lüüa."

„See on meie õnnetus ja meie valu," vastas Valthor.
„Kuid see on tava," tuletas talle meelde Gemnon.
„Siis on parem, kui me iialgi ei kohtu, sest ma ei suuda sind ilmaski tappa."
„Olgu nii!" hüüdis Gemnon ja tõstis käe, nagu hoiaks ta selles veiniga täidetud sarve ja kavatseks juua sõprade terviseks. „ Hoidku meid jumal uue kohtumise eest!" Nende sõnadega pööras ta ümber ja väljus toast.
Vaevalt jõudsid Tarzan ja Valthor hommikueinet võtta, kui tuppa tuli ülik ja teatas neile, et Valthori saatjaskond on ärasõiduks valmis. Noor Athne sõjamees jättis hüvasti ja lahkus oma sõbrast.
Nemone korraldusel tagastati ahvinimesele tema relvad ja nüüd hakkas ta neid üle vaatama: kontrollis noolte teravikke ja sabasid, vibunööri ja rohust punutud lassot. Tuppa tuli Gemnon. Tavaliselt sõbralik ja naerusuine, oli ta praegu vihane ja tugevasti ärritatud.
«Kannatasin hädavaevalt välja pooletunnise jutuajamise kuningannaga," seletas Gemnon. „Mul veel vedas, et ta ei käskinud mind tappa. See öine tapmiskatse on teda marru ajanud ja ta tegi mulle hooletu teenistuse pärast peapesu. Aga mis ma pean tegema? Öö läbi aknalaual istuma?"
Tarzan puhkes naerma.
„Olen kimbatuses ja palun mulle andeks anda, aga kuidas ma saaksin sind aidata? Juhus tõi mu siia ja üksnes hellitatud naise põikpäisus hoiab mind siin kinni."
„Sa ära parem talle midagi sellest räägi ega luba, et keegi teine peale minu neid sõnu kuuleks," hoiatas teda Gemnon.
„Võin ise talle seda kõike öelda," naeris Tarzan. „Kardan, et ma ei õpi iialgi selgeks seda keerukat kunsti, mida diplomaatiaks kutsutakse."
„Ta saatis mind sulle järele ja tahan sind hoiatada, et sa käituksid ettevaatlikumalt isegi sel puhul, kui sa diplomaatiat ei valda. Praegu meenutab ta raevunud lõvi ja kui keegi teda õrritada julgeb, saab sellele kahtlemata osaks karm karistus."
„Mida ta minust tahab?" küsis Tarzan. „Ma ei taha siia majja jääda ja täita kõiki selle naise kapriise."
„Ta kutsus paljusid ülikuid ülekuulamisele, et teada saada sinu tapmiskatse kõiki üksikasju," seletas Gemnon.
99
Gemnon juhtis ta ametlikeks vastuvõttudeks ettenähtud suurde tuppa, kus troonil istuva kuninganna ette olid kogunenud ülikud. Nemone kulmud olid ninajuurel ähvardavalt koos, tema kaunis nägu oli tumedaks tõmbunud. Kui Tarzan ja Gemnon tuppa astusid, heitis ta neile pilgu, kuid ei naeratanud. Üks ülikutest läks neile vastu ja pani nad istuma trooni jalami juurde toolidele.
Tarzan vaatas enda ümber ning nägi Tomost, Eroti ja Xerst-let. Erot närvitses ja niheles oma toolil. Ta sõrmed näperdasid kärsitult mõõga käepidet. Aeg-ajalt heitis ta Nemonele kõõrd-pilke, kuid kuninganna nägu jäi kiretuks, otsekui polekski ta Eroti märganud.
„Me ootasime sind," lausus kuninganna, niipea kui Tarzan oli istet võtnud. „Sa ei paista just kiirustavat meie käske täitma."
«Vastupidi, teie majesteet, ma järgnesin sedamaid kõrgestisündinud Gemnonile," seletas Tarzan lugupidavalt.
«Kutsusime sind selleks, et sa räägiksid kõigest, mis eile öösel sinu toas juhtus."
Seejärel pöördus ta enda kõrval seisva üliku poole ja sosistas talle paar sõna kõrva.
„Alusta!" käskis kuninganna Tarzanit.
„Mul on väga vähe öelda," vastas ahvinimene püsti tõustes. „Minu tuppa tuli inimene, et mind tappa, kuid mina tapsin tema."

„Kuidas ta sinu tuppa sai?" nõudis Nemone seletust. „Kus Gemnon oli? Võib-olla laskis tema selle inimese sisse?"

„Muidugi mitte," vastas Tarzan. „Gemnon magas oma toas, kuna mees, kes mind tappa tahtis, laskus alla ülemise korruse aknast, mis asub otse minu akna kohal, ja sealtkaudu ta tuppa tungiski. Tal oli pikk nöör ümber keha."

„Kuidas sa tead, et ta sind tapma tuli? Kas ta tungis sulle kallale?"

„ Valthor, noormees Athnest, magas minu voodis, mina aga magasin põrandal. Inimene mind ei näinud, sest toas oli pime. Ta läks voodi juurde, kus tema arvamist mööda lamasin mina. Ärkasin, kui ta löögivalmis mõõgaga Valthori ees seisis. Siis ründasin ma teda, tapsin ta ja viskasin surnukeha aknast välja."

„Kas sa tead, kes see oli? Oled sa teda varem näinud?"

„Ei, ma ei tundnud teda."

Saali ukse juures kuuldus kära, mis sundis Nemonet silmi

100

tõstma. Neli orja tõid sisse kanderaami ja asetasid selle trooni ette põrandale. Kanderaamil lebas sõjamehe surnukeha.

„Kas see inimene kippus su elu kallale?" küsis Nemone.

„Jah, see on tema," vastas Tarzan.

Äkki pöördus Nemone Eroti poole.

„Oled sa kunagi seda inimest näinud?" küsis ta teravalt.

Erot tõusis püsti. Ta oli kriitvalge ja vabises üleni.

„Kuid teie majesteet, see on kõigest lihtne sõjamees," väitis ta. „Olen teda sageli näinud, kuid ta läks mul meelest ära, mis on ka täiesti arusaadav: ma näen iga päev nii paljusid sõjamehi."

„Aga sina?" pöördus kuninganna tema kõrval seisva noore üliku poole. „Oled sa teda kunagi näinud?"

‚Jah, väga tihti," vastas noormees. „See sõjamees on palee valvest, ta teenis minu allüksuses."

„Kui kaua ta palees teenis?" küsis Nemone.

„Umbes kuu aega, teie majesteet."

‚Ja kus ta varem teenis? Kas sa tead midagi tema endise teenistuse kohta?"

„Ta oli ühe üliku saatjaskonnas, teie majesteet," vastas noor ohvitser ebalevalt.

„Kelle saatjaskonnas?" uuris Nemone.

„Eroti," vastas tunnistaja vaikselt.

Kuninganna vaatas kaua ja uurivalt Erotile otsa.

„Sul on lühike mälu," lausus ta mõne minuti pärast põlastaval toonil. „Või on sul ehk saatjaskonnas nii palju sõjamehi, et sa ei suuda meenutada ühte, kes kõigest kuu aega ära on olnud?"

Surnukahvatu Erot värises kogu kehast. Ta silmitses kaua surnud sõjamehe nägu, enne kui uuesti rääkima hakkas.

„Nüüd tunnen ma ta ära, teie majesteet, kuid ta pole oma nägu. Surm on.ta näojooni moonutanud, seepärast ei tundnudki ma teda paugupealt ära."

„Sa valetad!" pahvatas Nemone. „Selles loos on minu jaoks veel palju segast. Ma ei tea, millist osa sina selles etendasid, aga usun kindlalt, et sinuta seal hakkama ei saadud, ja kavatsen selle selgeks teha. Mõneks ajaks pagendan su paleest, kuid sul võivad kaasosalised olla," ja ta vaatas tähendusrikkalt Tomosele otsa. „Ma toon kõik päevavalgele ja siis ei pääse nad lõviaugust!"

Ta tõusis püsti ja astus troonilt maha. Kõik saalisolijad peale

101

Tarzani laskusid põlvili. Ahvinimesest möödudes kuninganna seisatas ning vaatas kaua ja tähelepanelikult talle otsa.

„Ole ettevaatlik," sosistas ta, „sinu elu on ohus. Ma ei saa mõnda aega sinuga kohtuda: üks inimene vihkab sind nii, et isegi mina ei suuda sind kaitsta, kui sa uuesti paleesse tuled Ütle Gemnonile, et ta lahkuks paleest ja viiks sind oma isa majja. Seal on sul rahulikum, kuigi kaugeltki mitte täiesti turvaline. Mõne päeva pärast kõrvaldan ma kõik takistused, mis meid lahutavad, nüüd aga nägemiseni, Tarzan!"

Ahvinimene kummardas ja Cathne kuninganna väljus vastuvõtusaalist. Ülikud tõusid püsti. Nad jätsid otsemaid maha Eroti ja kogunesid Tarzani ümber. Ahvinimene vaatas neid tülgastusega.

„Tule, Gemnon," ütles ta, „meid ei pea siin enam miski kinni."

Kui nad saalist väljusid, kerkis nende teele Xerstle.

„Kõik on valmis suureks jahiks!" hüüdis ta rõõmsalt käsi hõõrudes. „Arvasin juba, et see väsitav vastuvõtt takistab meid täna alustamast, kuid jumal tänatud, veel pole hilja. Lõvid ja nende ohvrid ootavad meid juba ammu metsaserval. Võtke relvad ja tulge, ma ootan teid väljas."

Gemnon kõhkles.

„Kes veel sinuga jahile tuleb?" küsis ta. „ Ainult sina, Tarzan ja Pindes," seletas Xerstle, „ väike valitud seltskond, kes peab osa saama ilusast jahist." „Me tuleme," otsustas ahvinimene.

Sõbrad naasid oma luksuskorterisse, et eesseisvaks jahiks relvi võtta. Siin hakkas Gemnon taas kõhklema.

„Ma pole kindel, et teeme targasti, kui jahist osa võtame."

„Miks siis?" küsis Tarzan.

Jaht võib sinu jaoks uus lõks olla."

Ahvinimene kehitas nõutult õlgu.

‚Jah, see on võimalik, aga ma ei pea ju kogu aeg luku taga istuma. Tahan oma silmaga näha suurt jahti, olen Cathnes viibimise jooksul sellest nii palju kuulnud... Kes see Pindes on. Ma nagu ei mäleta teda."

„Ta teenis palee valverühmas ohvitserina, aga kui Erot kuninganna soosikuks sai, pani ta oma käe alla Pindese vallandamisele. Mulle tundub, et ta peab Eroti vihkama, seepärast ei tasu sul minu arust teda karta."

„Ma ei karda üldse kedagi," kinnitas talle Tarzan.

„Võib-olla sul ei pruugigi seda eriti tähele panna, kuid hoia silmad ja kõrvad lahti."

„Ma ei mineta kunagi valvsust. Oleksin ma seda kas või üksainus kord teinud, oleksin ma juba ammu surnud."

„Sinu enesega rahulolu saab sulle ükskord hukatuseks," porises Gemnon ärritunult.

„Ma tajun nii hädaohtu kui ka oma piiratud võimalusi, kuid ma ei või lubada, et hirm võtaks minult vabaduse ja kõik elurõõmud. Näen, et hirm on teile hullem kui surm. Sina kardad, Erot kardab, Nemone kardab, ja te kõik olete õnnetud inimesed. Kui ka mina kardaksin, oleksin samuti õnnetu, ent seejuures ei tunneks ma end ikkagi turvaliselt. Ma eelistan olla lihtsalt ettevaatlik. Muuseas käskis Nemone sulle öelda, et sa viiksid mind paleest ära oma isa majja elama. Ta arvab, et palee pole minule piisavalt turvaline koht. Olen nüüd kindel, et see on M'duze, kes mulle jahti peab."

„M'duze, Erot ja Tomos," ütles Gemnon, „on ahnuse, kurjuse ja silmakirjalikkuse kolmik. Ma vihkan neid ega soovi oma teel kohata."

Palee luksuskorterisse jõudnud, andis Gemnon orjadele käsu oma ja Tarzani isiklikud asjad isa majja viia, kuni nad jahil on. Kui mehed välja läksid, nägid nad seal

ootamas Xerstlet ja Pindest. Xerstle kaaslane oli umbes kolmekümneaastane mees, küllaltki meeldiva välimusega, kuid ilmetu näo ja tahtejõuetu pilguga.

„Oled sa kunagi suures jahis osalenud?" küsis ta Tarzanilt. „Ei, mul pole vähimatki aimu, mida see tähendab," vastas ahvinimene.

„ Praegu pole mõtet seletada, mis see on, aga kui sa seda ise näed, siis saad tund suurt lõbu. Küllap oled sa omal maal sageli jahil käinud, eks ole?"

„Ma pidasin jahti ainult toidu saamiseks ja vaenlastele."

‚Ja sa pole kunagi jahti pidanud oma lõbuks?"

„Ma ei näe tapmises mingit lõbu."

„Hüva, täna sul tappa ei tule," kinnitas talle Pindes, „lõvid teevad selle töö ise sinu eest ära, kuid luban sulle, et saad tunda tagaajamise rõõmsat ärevust."

Idapoolse värava taga metsa lähedal oli suur lahtine väljak. Värava kõrval hoidis neli vägilase kehaehitusega orja lõa otsas

103

kahte lõvi. Viies ori, kellel polnud üll midagi muud peale puu-sakatte, kükitas neist veidi kaugemal.

Neli jahimeest jõudsid peatselt lõvide juurde. Xerstle seletas Tarzanile, et need loomad on tema jahilõvid. Silmitsenud tähelepanelikul pilgul inimesi, kes Tarzani oletust mööda pidid neid jahil saatma, tundis džungliisand ära eemal kükitava vägilasliku musta orja. See oli sama mees, keda ta oli näinud oksjoni ajal turul. Just sel hetkel läks tema juurde Xerstle ja nähtavasti andis talle mingisuguse käsu. Ori tõusis püsti ja hakkas kiiresti üle väljaku metsa poole jooksma. Kõik jälgisid tema tegutsemist.

«Mispärast ta kõige ees jookseb?" küsis Tarzan. „Ta hirmutab ju ulukid minema."

Pindes pahvatas naerma:

„Tema ise ongi uluk."

„Sa pead silmas..." lausus Tarzan mornilt.

„See ongi suur jaht," hüüdis Xerstle, „kui peame jahti inimesele, kõige suuremale ulukile!"

Ahvinimese silmaterad ahenesid.

„Ma mõistan," ütles ta, „te olete kannibalid, te sööte inimliha."

Gemnon pöördus kõrvale, et varjata muiet. „Aga ei!" karjusid Pindes ja Xerstle kooris. „Sugugi mitte!" «Selgitage siis, miks te temale jahti peate, kui te teda sööma ei hakka?"

„Lõbu pärast," vastas Xerstle.

„Oo jaa, mul läks see meelest. Aga mis siis juhtub, kui te teda kätte ei saa? Kas ta saab vabaks?"

„Ei, isegi siis mitte, kui me ta uuesti kinni püüame," hüüdis Xerstle. „ Orjad maksavad ränka raha ja neid me juba niisama lihtsalt minema ei lase."

„Räägi mulle veel midagi suurest jahist," käis Tarzan peale. „Ma tahan ju ka lõbutseda."

„Muidugi," vastas Xerstle. „Kui ohver metsani jõuab, laseme lahti lõvid ja siis algab sport."

„Kui poiss puu otsa ronib," seletas Pindes edasi, «võtame lõvid lõa otsa ja ajame ta keppide, kivide või odadega sealt alla, anname siis võimaluse ära joosta ja laseme uuesti lõvid lahti. Nad saavad ta väga kiiresti kätte. Selles seisnebki jahi peamine eesmärk. Jahimehele on aga kõige

104

olulisem seda pealt näha, sest just sellel hetkel tunneb ta kõige suuremat erutust. Kas sa pole siis näinud, kuidas kaks lõvi inimest lõhki rebivad?"

Kui õnnetu metsaservale jõudis, andis Xerstle orjadele käsu hiigelsuured loomad lahti lasta. Järelevaatajate viimistletud liigutuste järgi võis taibata, et nad olid sellel spordialal kõvasti treeninud. Kuna ori metsa poole jooksis, tahtsid lõvid talle järele tormata ja rebisid kõigest jõust rihmu. Järelevaatajatel õnnestus vaid odade abil kiskjaid paigal hoida. Ja kui lõvid lõpuks lahti lasti, kihutasid nad õnnetule ohvrile järele.

Kui lõvidel oli metsani jäänud pool maad, hakkasid jahimehed neile järele jooksma. Xerstle ja Pindes sattusid üha rohkem hasarti, palju rohkem kui jahi tingimused seda nõudsid. Gemnon oli vaikne ja mõtlik, Tarzan aga suhtus jahti tülgastuse ja igavustundega. Aga enne kui nad metsani jõudsid, tekkis Tarzanil mõte, mille täideviimine võis talle lõbu ja rõõmu pakkuda.

Mets, kuhu jahimehed lõvide kannul läksid, paistis silma ebatavalise iluga. Puud olid väga vanad ja kandsid jälgi inimkäte hoolitsusest, hooldatud oli ka puudealune maapind. Siin polnud peaaegu üldse kuivanud või pehkinud puid, ainult tükati oli võsa. Põliste kaunitaride tüvede järgi sai Tarzanile selgeks, et kõige tõenäolisemalt on see mets korralikult hooldatud park. Ta palus Gemnonit seda nähtust selgitada. Cathne kõrgestisündinud sõjamees rääkis talle, et tema rahvas on sajandeid hoolikalt säilitanud metsa kullalinna ja Sõjameeste raja vahelisel maa-alal.

Võimsaid silmuseid moodustades venisid rasked liaanid puult puule. Kõrguses, kus säras päike, nägi Tarzan troopiliste lillede kirevaid mustreid. Puude ladvus hullasid väikesed ahvid, sealt kostis imetabaste Aafrika lindude laulu. Džunglielu tavaline ja ainulaadne pilt täitis ahvinimese südame niisuguse vabaduseihaga, et mingiks hetkeks ta peaaegu unustas Gemno-ni, kelle elu sõltus siitpeale tema tegutsemisest.

Tabanud paraja silmapilgu, jäi Tarzan jahimeestest maha ja, olles veendunud, et keegi tema poole ei vaata, hüppas laiaharulise puu okstele. Niipea kui jaht algas, olid ta tundlikud sõõrmed otsekohe tabanud õnnetu ohvri lõhna ja nüüd teadis ahv-inimene arvatavasti lõvidest paremini surmalemääratud mustanahalise orja põgenemissuunda.

105

Puult puule hüpates laskus Tarzan allapoole, sealjuures end vähimalgi määral ilmutamatama, nagu oskas seda üksnes tema, džungliisand.

Ikka tugevamaks muutus lõvidest ja jahimeestest jälitatud ohvri lõhn. Tarzan teadis, et viivitada ei tohi: nad olid juba üsna lähedal. Lõbus naeratus välgatas ta hallides silmades, kui ta kujutles, millise nördimuse tema plaani õnnestumine jahimeestes esile kutsub.

Peagi silmas ta enda ees jälitajate eest põgenevat mustanahalist. Neeger laskis sörki ja vahtis ühtelugu tagasi. Ta oli gal-la rahvusest ja kujutas endast ürginimese oivalist eksemplari. Pikk ja lihaseline, rühkis ta edasi. Tundus, et selles lootusetus mängus lootis ta üksnes endale. Ja polnud ka midagi imestada: mängus oli elu. Tema liigutustes polnud tunda ei hirmu ega paanikat ja tema ilme väljendas vankumatut otsustavust alistuda paratamatusele alles siis, kui pääsemiseks ei saa enam midagi ette võtta.

Tarzan asus nüüd otse mustanahalise hiiglase kohal.

„Roni puu otsa," kõnetas ahvinimene teda mehele tuttavas keeles. "

Põgenik vaatas üles, kuid seisma ei jäänud. „Kes sa oled?" küsis ta.

„Sinu peremehe vaenlane, kes aitab sind põgeneda," vastas ahvinimene.

„Mul pole väljavaadet põgeneda. Kui ma puu otsa ronin, loobivad nad mind kividega alla." „Teen nii, et nad ei leia sind üles."

„Miks sa mind aidata tahad?" küsis galla, kuid jäi nüüd seisma ja vaatas uuesti üles, püüdes leida tema emakeeles rääkivat inimest, mis kahtlemata temasse julgust sisendas.

„Ütlesin sulle, et olen sinu peremehe vaenlane."
Nüüd nägi mustanahaline enda kohal hiiglase pruuniks põlenud kogu.
„Sa oled valge mees!" hüüdis ta. „Sa petad mind. Miks tahab valge mees mind päästa?"
„Tee ruttu," hüüatas Tarzan, „muidu on liiga hilja ja siis ei saa sind enam keegi aidata!"
Aafriklane kõhkles vaid hetke. Hüppas siis üles, haaras pikast oksast kinni ja ronis puu otsa, kuhu oli juba laskunud Tarzan.
106
„ Peagi jõuavad nad siia ja hakkavad meid mõlemaid kividega pilduma," ütles ori. Tema hääles polnud ei lootust ega hirmu, oli üksnes täielik ükskõiksus.

XV peatükk

Tarzan kandis itta galla suguharust orja, kellele Xerstle jahti pidas. Esialgu vaidles mustanahaline mees vastu, aga sedamööda kuidas jahilõvide möirgamine valjenes, andis ta alla ja usaldas end täielikult selle kätesse, kes tundus talle kahest pahest väiksemana.
Kui nad olid selja taha jätnud juba terve miili, otsustas Tarzan maapinnale laskuda.
„Kui lõvid peaksid nüüd su jälje üles võtma," ütles ahvinimene, „juhtub see juba pärast seda, kui sa oled mägedesse jõudnud ja seal ohutu paiga leidnud. Aga ära aega raiska! Jookse!"
Mustanahaline mees laskus põlvili ja haaras oma päästja käest kinni.
„Mu nimi on Hafim," ütles ta. „Kui on vaja, suren ma sinu eest. Kes sa oled?"
„Olen Ahvide Tarzan. Aga nüüd jookse, ära raiska asjatult
aega."
„Täida veel üks palve," anus Hafim. «Missugune?"
„Mul on vend. Needsamad inimesed, kes minu vangi võtsid, vangistasid ka tema. Nüüd on ta ori, töötab Cathnest lõuna pool kullakaevanduses. Tema nimi on Niaka. Kui sa kunagi kullakaevandusse satud, ütle talle, et Hafim põgenes. See rõõmustab teda ja võib-olla proovib ta isegi sealt põgeneda."
„Ma ütlen talle. Aga nüüd jookse."
Aafriklane kadus džungli puuhiiglaste tüvede vahele, Tarzan aga hüppas uuesti puu otsa ja kihutas jahimeestele vastu. Nende kohale jõudnud, laskus ta maapinnale ja lähenes neile selja tagant, justkui oleks ta just praegu seltskonnale järele jõudnud. Jahimehed seisid just selle koha juures, kus Hafim oli puu otsa roninud.
„Kus sa olid?" küsis Xerstle. „Me arvasime, et eksisid ära."
„Jäin teist pisut maha," vastas ahvinimene. „Aga kus siis
107
mustanahaline on? Arvasin, et olete temaga selleks ajaks juba arved õiendanud."
„Me ei saa ühest asjast aru," lausus Xerstle mõtlikult. „On täiesti selge, et siin ronis ta puu otsa, set lõvid jälitasid teda just selle puuni. Nad seisid seal kohal ja vahtisid üles, kuid ei lõri-senud, nagu nad teevad harilikult siis, kui inimest näevad. Siis võtsime nad lõa otsa ja saatsime ühe valvuri puu otsa vaatama, kuid ta ei leidnud seal põgenikust ainsatki märki."
„Siin peitub mingisugune saladus!" hüüdis Pindes.
Jah, tõepoolest," möönis Tarzan, „vähemasti nendele, kes saladust ei tea."
„Kes seda siis teab?" küsis Xerstle kahtlustavalt.
„Kui pole kedagi teist, siis teab seda must ori, kes teie eest plehku pani."

„Ta ei pannud minu eest plehku," plahvatas Xerstle. „Ainus asi, mis tal korda läks, on vaid jahti pikendada ja tõsta selle vastu huvi."

„Veame kihla," ütles ahvinimene. „Ma ei usu, et su lõvid enne pimedat põgeniku jälje üles võtavad ja kätte saavad."

„ Vean kihla tuhande drahmi peale, et nad ta kinni võtavad!" hüüdis Xerstle.

„Minul kui võõramaalasel pole tuhandet drahmi," teatas Tarzan, „aga võib-olla pakub Gemnon sinust rohkem."

Ta pööras pea Gemnoni poole, et Xerstle ja Pindes ei näeks, ning pilgutas silma.

„Tehtud!" hüüdis Gemnon Xerstlele otsa vaadates.

„Ma vaid nõuan, et mulle antaks õigus korraldada jahti nii, nagu ma seda tahan," ütles viimane.

„Muidugi," nõustus Gemnon ja sedamaid pöördus Xerstle Pindesi poole ning pilgutas talle silma.

«Siis me läheme lahku," teatas Xerstle, „aga et Tarzan ja sina vedasite kahekesi minuga kihla, peab üks minu juurde jääma ja teine minema Pindesiga, et veenduda ausas ja kõigi reeglite kohaselt peetavas jahis."

„Olen nõus," ütles Tarzan.

„Aga mina vastutan Tarzani turvalisuse eest kuninganna ees," väitis Gemnon, „ja ma ei taha, et ta kas või lühikeseks ajaks minu juurest lahkuks."

„Luban sulle, et ma ei põgene," kinnitas ahvinimene.

„Ma ei pidanud silmas üksnes seda." selgitas Gemnon.

108

„Kui sa minu turvalisuse pärast muretsed, siis teed seda ilmaaegu, usu mind," lisas Tarzan.

„Olgu pealegi, aeg on minna," käis Xerstle peale. „Mina hakkan jahti pidama Gemnoniga, Pindes aga Tarzaniga. Meie võ-' tarne ühe ja teie teise lõvi."

Paar minutit hiljem läks kumbki grupp oma teed mööda: Xerstle ja Gemnon edelasse, Tarzan ja Pindes itta. Viimased olid stardipaigast eemaldunud kõigest paarsada jardi, kui Pindes pani ette lahku minna, et metsa hoolikamalt läbi kammida.

„Sina mine otse itta," ütles ta Tarzariile, „valvurid viivad lõvi kirde suunas, mina aga suundun põhja. Kui keegi meist põgeniku jälje leiab, las ta siis hõikab, et teised sellesse paika oskaksid tulla. Kui me tunni jooksul põgenikku ei leia, läheme kõik koos mägedesse."

Ahvinimene noogutas nõusoleku märgiks pead ning hakkas minema kästud suunas ja kadus peagi silmist. Valvurid ja Pindes ei liikunud aga sammugi, sest Pindes käskis lõvi hoidvail orjadel paigale jääda.

Tarzan läks itta. Ta teadis, et ei leia neegrit ega otsinudki teda. Džungel äratas temas meeldivaid tundeid, kuid mitte niivõrd, et unustada kõik muu. Tema ebatavaliselt arenenud ja metsiku eluga kohanenud meeled olid alati valvel. Paari minuti pärast kuulis ta selja taga kahinat ja üle õla vaadates ei imestanud sugugi selle üle, mida ta nägi. Tema jälgi mööda jooksis lõvi, kes oli Cathne jahilõvi rakendis. See oli üks Xerstlele kuuluvatest lõvidest ja just see, kelle Pindes oli endaga võtnud.

Silmapilk taipas ahvinimene kibedat tõde ja tema terashallides silmades süttis tuluke. Kuid seda ei süüdanud raev või hirm, tema silmad väljendasid põlgust ja tülgastust ning lõppude lõpuks välgatas neis ürginimese metsik naeratus. Mõistes, et ta on ohvri üles leidnud, lõvi möiratas. Seda kuulis ka Pindes ja puhkes rahulolevalt naerma.

„Tulge nüüd," ütles ta järelevaatajatele, „me ei tohi liiga kiiresti jäänuste juurde minna, sest neid pole kuigi meeldiv vaadata."

Ja nad hakkasid itta minema.

Jahilõvi möirgamist kuulsid ka Gemnon ja Xerstle, kes olid märksa kaugemale jõudnud.

„Nad leidsid jälje," ütles Gemnon seisma jäädes. „Peame nende juurde minema."

109

„Vara veel," väitis Xerstle, «ilmselt on see vale jälg. See lõvi võtab jälge üsna kehvasti, ta pole nii hästi välja õpetatud kui meie oma. Ootame, kuni jahimehed ise meid kutsuvad."

Kuid Gemnoni valdas ähmane rahutus.

Tarzan seisis liikumatult paigal ja ootas lõvi. Ta võis puu otsa hüpata ja vabalt ära minna, kuid ülemeelikuse tuhin sundis teda jääma. Ahvinimene vihkas reetmist ja talle pakkus lõbu sellele vastu astuda. Tal oli käes Cathne sõjamehe oda ja oma jahinuga, vibu ja nooled oli ta koju jätnud.

Lõvi tuli lähemale, ta tundus natuke murelik olevat. Võibolla ta ei mõistnud, miks ohver seisab ja ootab teda selle asemel, et ära joosta. Lõvi saba peksles ähvardavalt rohus, silmad hiilgasid raevukalt.

Tarzan ootas. Parem käsi hoidis tugevat oda, vasak isalt päritud jahinuga. Vilunud silmaga vahemaad mõõtnud ja oodanud, kuni lõvi suurt kiirust arendades rünnakule asus, heitis ta käe tagasi ja saatis tohutu jõuga teele raske sõjariista.

Oda tungis sügavale vasaku abaluu alla looma südamesse, kuid pidurdas tema rünnakut vaid silmapilguks. Raevunud kiskja tõusis otse ahvinimese ees tagajalgadele, määratu suured pikkade teravate küüntega käpad püüdsid temast kinni kahmata ja vahtu pritsivate lõugade poole tõmmata, kuid kiirelt nagu välk Ara kallutas Tarzan end kõrvale ja hüppas hoogsalt ettepoole. Ühe hetkega oli ta lõvi taga, siis aga hüppas väledasti talle selga. Kohutavalt möirates hakkas kiskja ringiratast tiirlema, otsides päevitunud keha, et sellesse võimsaid kihvu puurida ja see küüntega puruks rebida. Ta viskles küll ühele, küll teisele poole, ei suutnud aga heita seljast hirmuäratavat olendit, kes vaheda teraga väsimatult tema verdjooksvasse südamesse lööke ladus.

Lõvi elujõud ja vägevus on imekspandavad, kuid isegi see võimas looduse kätetöö ei suutnud enam vastu panna surmahoopidele, mida jagas tema vaenlane. Peagi hakkas lõvi vaaru-ma ja vajus raskelt metsa rohelisele vaibale. Katkendliku möi-ratusega heitis ta hinge. Ahvinimene kargas otsemaid püsti. Ühe jala võidetud lõvi korjusele asetanud, heitis Ahvide Tarzan pea selga ja Cathne metsa tiheda lehestikukatuse poole tõusis ant-ropoidi kõrvulukustav võiduhüüd.

Kui džunglit vapustanud üleloomulik kisa oli metsalagendikul vaibunud, vaatasid Pindes ja kaks järelevaatajat

110

küsivalt üksteisele otsa ning nende käed kähmasid tahtmatult mõõga järele.

„Suur Thoos! Mis see oli?" küsis üks ori kartlikult ringi vaadates.

«Vannun suure Thoosi nimel, et ma pole eales sellist häält kuulnud," vastas teine, silmad hirmu täis.

Otsekui neid äkitselt vallanud hirmust kangestunud, vahtisid kõik sinnapoole, kust ähvardav hääl oli tulnud.

„Vait olla!" käratas Pindes. „Või tahate, et see koletis meile märkamatult ligi hiiliks, kuni te tühja loba ajate?"

„Mis see oli, isand?" küsis üks sosinal.

„See võis olla võõramaalase surmaeelne kisa," oletas Pindes soovitavat tegelikkuse pähe pakkudes.

„See hääl sarnaneb küll väga vähe surmaeelsega," vastas must ori. „Pigem oli see vägevuse ja võidurõõmu kui jõuetuse ja lüüasaamise Väljendus."

„Pea suu, napakas!" röögatas Pindes.
Ka Gemnon ja Xerstle kuulsid Tarzani hüüdu.
„Mis see oli?" uudistas Xerstle.
Gemnon raputas pead.
„Ma ei tea, kuid kõige parem on sinna minna ja selgeks teha. Mulle sellised hääled ei meeldi." Xerstle muutus rahutuks.
„Küllap see on vaid tühiasi, kõige tõenäolisemalt tugev tuul. Jätkame parem jahti."
„See pole tuul," vaidles Gemnon vastu. „Pean selgusele jõudma, mis see oli, sest kannan võõramaalase turvalisuse eest vastutust. Pealegi meeldib ta mulle."
„Oo, mulle meeldib ta samuti!" hüüdis Xerstle tuliselt. «Temaga ei saa midagi juhtuda, seal on ju Pindes."
„Seda ma just arvangi," tähendas Gemnon.
„Et temaga midagi ei juhtu?"
„Et temaga on Pindes!"
Xerstle heitis talle põgusa kahtlustava pilgu ja käskis peanoogutusega järelevaatajaid koos lõviga järgneda Gemnonile, kes juba hakkaski minema selle koha poole, kus jahimehed olid gruppidesse jagunenud.
Suutmata vastu panna uudishimule, mis hirmust oli võitu saanud, hakkas Pindes samal ajal Tarzanile järele minema. Ta ei läbenud teada saada, mis temaga juhtus, samuti aga ka

selgusele jõuda, kellele kuulus see saladuslik hüüd, mis oli kolme mehe südame täitnud harda värinaga. Talle järgnes kaks orja, igal sammul ümberringi vahtides ja hoolikalt iga põõsast uurides.
Nad polnud veel kuigi kaugele läinud, kui grupi eesotsas liikuv Pindes järsku peatus ja peaga ettepoole viipas.
„Mis see on?" küsis ta närviliselt.
Järelevaatajad astusid paar sammu edasi.
„Vannun Thoosi laka nimel!" kriiskas üks neist. „See on ju meie lõvi!"
Nüüd läksid nad edasi veelgi aeglasemalt, lähenedes lõvi korjusele, ja vahtisid seejuures vahetpidamata ümberringi. „Ta on surnud!" hüüatas Pindes.
Kolm meest kummardusid tapetud lõvi kohale ja, keeranud selle teisele küljele, uurisid tähelepanelikult haavu.
„Ta on mõõgaga surnuks torgatud," ütles üks järelevaatajaist.
„Galla suguharust pärit orjal polnud sõjariista kaasas," lausus Pindes mõtlikult.
«Võõramaalane kannab nuga," meenutas järelevaataja.
„Kes iganes lõvi tappis, pidi ta temaga käsitsi võitlema," kuulutas Pindes valjult.
«Tähendab, ta peab lebama kusagil lähedal kas surnult või haavatult."
«Otsige teda!" käsutas Pindes.
«Sel päeval, kui ta Phobegi tribüünile virutas, oleks ta tema paljaste kätega tappa võinud," tuletas ori ülikule meelde. „Ta kandis teda väljasirutatud kätel nagu last, see aga kõneleb tema tohutust jõust."
«Kuid mis on sellel pistmist praeguse asjaga?" küsis Pindes ärritatult.
„Ma ei tea, isand, ma ainult mõtlesin sellele."
„Ma pole käskinud sul mõelda," karjus nördinud Pindes. „Ma käskisin sul otsida inimest, kes tappis lõvi. Arvatavasti on ta siin kusagil lähedal hinge vaakumas."
Kuni nad seda tundmatut otsisid, liginesid tragöödiapaigale Xerstle ja Gemnon. Noor ülik tundis suurt rahutust oma hoolealuse käekäigu pärast. Ta ei uskunud Xerstlet ega Pindest ja hakkas nüüd kahtlustama, et tema ja Tarzan lahutati nimme tei-

neteisest. Praegu järgnes ta väikese vahemaa tagant Xerstlele, kuna ees liikusid orjad lõviga. Äkki tundis ta kellegi rasket kätt

112

oma õlale laskuvat. Gemnon pööras järsku ümber: tema ees seisis lõbusalt naeratav Tarzan.

„Kust sa siia said?" küsis Gemnon.

„Me läksime Pindesega lahku, et gallat kiiremini tabada," seletas ahvinimene. Sel ajal vaatas Xerstle Gemnoni häält kuuldes tagasi ja... nägi Tarzanit.

„Kas sa seda kohutavat häält kuulsid?" küsis Xerstle. «Arvasime, et võib-olla sai keegi teist haavata ja ruttasime vaatama, mis juhtus."

„Kas siis keegi kisendas?" küsis Tarzan süütu ilmega. „Ehk oli see Pindes, sest mina olen terve."

Varsti pärast seda, kui Tarzan nendega ühinenud oli, sattusid Xerstle ja Gemnon lagendikule, kus Pindes kahe orjaga läheduses asuvaid põõsaid hoolikalt läbi otsis. Niipea kui Pindes nägi Tarzanit, läksid ta silmad üllatusest suureks, ta ise aga kahvatas märgatavalt.

„Mis juhtus?" küsis Xerstle. „Mida te otsite? Kus lõvi on?"

„Lõvi on surnud," selgitas Pindes. „Keegi pussitas ta surnuks." Ta ei vaadanud Tarzanile otsa, sest tema südamesse puges hirm. „ Otsisime inimest, kes seda tegi, sest arvasime, et ta on raskesti haavatud või surnud."

„Kas te leidsite ta?" küsis Tarzan.

„Ei."

„Kas ma tohin aidata teil otsida? Oleks hea, kui sina, Pindes, tuleksid minuga koos otsima!" pakkus ahvinimene.

Tundus, et Pindes ahmis liiga palju õhku sisse, sest hakkas läkastama.

„Ei!" hüüatas ta, olles erutusest jagu saanud. „ Sellest pole kasu: me vaatasime selle koha ümber metsa hoolega läbi ega leidnud tilkagi verd, mis tunnistaks, et ta on haavatud."

„Kas põgenenu jälgi ei leidnud?" küsis Xerstle.

„Mitte ühtegi," vastas Pindes. „Ta laskis jalga ja me peame linna tagasi minema. Mulle aitab tänasest jahist."

Xerstle tuju oli sant: lähenes õhtu, põgenik jäigi leidmata ja pealegi oli ta ilma jäänud ka lõvist. Jahi jätkamiseks polnud enam kaalukaid põhjusi ja südant kõvaks tehes andis ta järele.

‚Ja seda siis nimetataksegi suureks jahiks?" ütles Tarzan lõpuks. „ Võib-olla polnudki see kuigi erutav, kuid mulle pakkus suurt lõbu. Gemnon on muide vist ainus, kes sellest kasu lõikas: ta võitis tuhat drahmi."

113

Xerstle surus tusaselt hambad kokku ja sammus mornilt linna poole. Kui nad uuesti lahku läksid, seekord juba Gemnoni kodu juures, astus Tarzan Xerstle juurde ja sosistas talle kõrva;

„Anna Erotile edasi minu parimad soovid ja ütle, et järgmisel korral veab meil paremini."

XVI peatükk

Tarzan ja Gemnon õhtustasid koos noore üliku vanematega perekonnavilla ruumikas söögitoas, kui ootamatult avanes uks ja orjast teener sisse astus. Ta teatas valjul häälel, et siia oli ilmunud Doria isa Thudose majast käskjalg, kes tahab noorele isandale midagi üpris tähtsat edasi öelda.

„Too ta siia," käskis noor aukandja ja paari minuti pärast ilmus söögituppa pikakasvuline neeger.
„Ah see oled sina, Gemba!" hüüdis Gemnon rõõmsalt. „Kas sa tõid mulle sõnumi?"
Jah, isand," vastas ori, „aga see on väga salajane."
„Võid rääkida julgesti, Gemba, siin pole võõraid inimesi," sõnas Gemnon. „Milles asi?"
„Thudose tütar Doria saatis mind sulle ütlema, mu isand, et Erotil õnnestus kavalusega täna tema isa majja pääseda ja temaga rääkida. See, mis ta Doriale ütles, on täielik jama, kuid tähtis on see, et ta tütarlast nägi."
„ Neetud šaakal!" hüüatas Gemnoni isa.
Gemnon kahvatas.
„Kas see on kõik?" küsis ta.
„See on kõik, isand," vastas Gemba.
Gemnon võttis oma kukrust kuldkee ja andis orjale.
„Anna see kee tema perenaisele tagasi ja ütle talle, et tulen homme hommikul tema isaga nõu pidama."
Niipea kui ori oli ruumist väljunud, vaatas Gemnon ahastades isale otsa.
„Mida ma peaksin tegema?" küsis ta. „Mida võib teha Thu-dos? Kes saab üldse midagi teha? Oleme abitud."
„Ehk saan mina sind aidata," pakkus Tarzan oma teeneid. „Ma pole vististi kuninganna usaldust veel kaotanud ja olen valmis seda kasutama, et sulle appi tulla."
Gemnoni silmi ilmus uus lootus.
114
„Kui sa vaid suudad!" hüüdis ta. „Ta võtab sind kuulda. Usun, et ainult sina üksi saad Doriat päästa, aga pea meeles, et kuninganna ei tohi teda näha. Kui see juhtub, ei päästa teda miski, ta kas tehakse vigaseks või tapetakse."
Järgmisel hommikul vara tuli orjast käskjalg ja tõi Tarzanile käsu südapäeval kuningannat külastada. Gemnon pidi tugevdatud sõjameestesalgaga Tarzanit saatma, sest kuninganna kartis, et tema uut soosikut üritatakse tappa.
«Arvatavasti on need väga mõjuvõimsad jõud, kes ei karda Nemone tahtmisele vastu seista," oletas Gemnoni isa.
„Cathnes on selleks võimeline ainult üks inimene," vastas Gemnon.
Vanur noogutas pead.
„See igavene nõiamoor! Et Thoos ta maha murraks! Milline teotus, et Cathnet valitseb orjatar!"
„Kord märkasin ma Nemone pilku. Näis, et kuninganna oli valmis teda hävitama," ütles Tarzan.
„Nii see on, kuid ta ei söanda eales seda teha," lausus Gemnoni isa. „Vana nõid ja Tomos on talle mingil moel ohtlikud, seepärast ei saa ta tappa üht ega teist, ehkki olen kindel, et ta vihkab mõlemat. Juhtub harva, et Nemone laseb elada sellel, keda ta vihkab."
„ Oletan, et nad teavad tema sündimise saladust, aga kui see saladus avalikuks tuleb, muutub kuninganna eikellekski," selgitas Gemnon. „Kuid lahutagem pisut meelt, hommik kuulub meile, sest ma ei taha Thudost külastada enne, kui sa oled Nemonega rääkinud."
„Tahaksin Cathne kullakaevandusi vaadata," soovis Tarzan. „Kas meil jätkub aega?"
„Muidugi," vastas Gemnon. „Tõusva Päikese kaevandus asub siinsamas lähedal ja kui sa sinna kauemaks ei jää, ei võta meie matk kuigi palju aega."

Teel Cathnest lähima kaevanduseni näitas Gemnon farmi, kus kasvatati Cathne sõja- ja jahilõvisid, kuid sisse nad ei astunud, ja juba paari minuti pärast jätkasid retke mööda siledaks sõidetud mägiteed Tõusva Päikese kullakaevanduse poole.

Nagu Gemnon oli hoiatanud, ei näinud Tarzan siin midagi põnevat. Lahtises kaevanduses oli kullasoon lausa maapinnal ja nii rikkalik, et kõigest mõned rohmakate kangide ja kirkadega töötavad orjad varustasid Cathne riigikassat suurel hulgal

115

väärismetalliga. Kuid Tarzanit ei tõmmanud kaevandus ega kuld. Ta oli Hafimile lubanud vennale sõnumi viia ja ainult selle pärast palunudki Gemnonit talle kullakaevandust näidata.

Ta kõndis töötavate orjade keskel näoga, et uurib tähelepanelikult kaevandust. Viimaks õnnestus tal Gemnonist ja orje valvavatest sõjameestest küllaltki kaugele minna.

„Kes teist on Niaka?" küsis ta galla keeles, alandades häält sosinani.

Mustanahaline ori silmitses teda hämmastunult, ent Tarzani hoiatavat liigutust nähes langetas taas pea ja vastas tasa:

„Näe, seal see suur ori minust paremal ongi Niaka. Ta on meil vanem, näed, ta ei tööta."

Tarzan ligines Niakale ja, tema kõrvale jõudnud, kummardus, justkui oleks teda väga huvitanud otse jalge ees asuv kullasoon.

„Kuula," sosistas Tarzan, „tahan sulle edasi anda sõnumi vend Hafimilt, kuid ära kellelegi räägi, et ma sinuga juttu ajasin. Sinu vend Hafim on Cathnest põgenenud."

„Mismoodi?" pahvatas Niaka.

Tarzan jutustas talle lühidalt džunglis korraldatud suurest jahist.

„Tähendab, sina päästsid ta?" küsis ori. Ahvinimene noogutas.

„Olen ainult õnnetu ori," ütles Niaka, „sina aga vägev ülik — ma ei kahtle selles. Ma ei suuda sulle iialgi selle eest tasuda. Aga kui sa millalgi vajad teenet, mida võib osutada Niaka, siis ütle ainult ja ma annan oma elu, et sind aidata. Elan selles väikeses hurtsikus oma naisega. Kui tahad mind näha, leiad mu alati siit."

„Ma ei palu tasu tehtu eest," vastas Tarzan, „kuid jätan meelde, kus sa elad — keegi ei tea, mis meid tulevikus ootab."

Ahvinimene jättis Niaka maha ja ühines Gemnoniga. Peagi lõpetasid nad ülevaatuse ja suundusid tagasi linna.

Samal ajal lõpetas Nemone kuningapalees hommikust tualetti. Ootamatult astus sisse vana Tomos ja laskus kuninganna ette põlvili.

„Mis juhtus?" küsis Nemone nõudlikult. „On see tõesti nii edasilükkamatu asi, et pean tualetitegemise pooleli jätma?"

„Jah, teie majesteet," vastas nõunik, „palun teid orjad minema saata. See, mida ma teile öelda tahan, on määratud ainuüksi teile."

116

Neli neegritüdrukut tegid Nemonele maniküüri ja pediküüri. Valge orjatar kammis ta juukseid. Orjatarid oma luksuskorterist ära saatnud, pööras kuninganna näo nõuniku poole ja küsis:

„Hüva, milles on siis asi?"

„Teie majesteet kahtleb juba ammugi Thudose truuduses," meenutas talle Tomos. „Trooni huvides ning teie heaolu ja turvalisuse pärast jälgin ma pidevalt selle vägeva vaenlase tegevust. Innustatuna armastusest ja ustavusest teie vastu hankis minu kõige ausam ja kindlam agent ning liitlane Erot huvitavaid andmeid, mida ma tahaksin teile tutvustada."

Nemone põrutas läbematult sandaali vastu mosaiikpõrandat.
„ Lõpeta kiiremini see sissejuhatus ja räägi seda, mida öelda tahtsid," käskis ta järsult, sest ta ei sallinud Tomost ega püüdnudki seda varjata.
„ Lühidalt on lugu järgmine. Gemnon koos Thudosega haub teie vastu salanõu, lootes kindla peale, et saab tasuks Thudoselt tema kauni tütre endale naiseks."
„Nurjatu plika!" karjus Nemone. „Kes ütles, et ta on kaunis?"
„Erot ütles mulle, et Gemnon ja Thudos peavad teda maailma kõige ilusamaks naiseks," vastas Tomos.
„Uskumatu! Kas siis Erot nägi teda?"
Jah, teie majesteet, ta nägi teda."
„Mida räägib Erot?"
„Ta on tõepoolest väga kaunis," vastas nõunik. „Mõni mõtleb sedasama," lisas ta. „Kes nimelt?"
„See, kes teie vastu salanõusse kaasa tõmmati."
„Keda sa silmas pead? Noh, räägi! Ma tean su räpaseid mõtteid. Sa ainult sellest mõtledki, kuidas mulle haiget teha."
„Teie majesteet, te mõtlete minust halvasti!" hüüdis Tomos. „Minu mõtted on suunatud ainult sellele, et oma armastatud kuningannat õnnelikuks teha/'
„Sinu sõnad on täis jälestusväärset valet," muigas kuninganna põlglikult. „Kuid räägi asjast, mul pole aega sinu loba kuulata."
„Ma lihtsalt kardan nimetada selle inimese nime, sest see haavab sügavalt teie majesteeti," ütles Tomos irvitades. „Aga kui te nõuate, siis palun väga: see on võõramaalane, keda hüütakse Tarzaniks."
Nemone ajas end sirgu.
117
„Mis räpast laimu sa M'duzega kokku oled luuletanud?" küsis ta järsult.
„See pole laim, teie majesteet. Möödunud ööl väga hilja nägid mu inimesed, kuidas Tarzan ja Gemnon väljusid Thudose majast. Peitnud end puude varju, jälgis Erot neid. Ta nägi, kuidas nad sisse läksid ja pärast pikemat sealviibimist jälle välja tulid. Erot ütles, et nad tülitsesid Doria pärast, ja arvab, et Gemnon tahab Tarzanit armukadedusest tappa."
Nemone kuulas Tomost vaikides, üksnes tema nägu kahvatas ja venis pikaks mahasurutud raevust.
„Keegi peab surema," sõnas kuninganna vaevukuuldavalt. „Mine!"
Saavutatud tulemusega rahul olles hakkas Tomos kuninganna sõnade üle järele mõtlema. Polnud selge, kes peab surema. Ehkki võis arvata, et Nemone pidas silmas Tarzanit — mis langes kokku ka Tomose sooviga —, võis kuninganna silmas pidada hoopis kedagi teist.
Oli juba peaaegu südapäev, kui Tarzan ja Gemnon linna jõudsid. Sõjameeste salga kaitse all läksid nad paleesse, kus Tarzan sedamaid kuninganna juurde viidi.
„Kus sa praegu olid?" küsis Nemone ähvardavalt.
Tarzan silmitses teda imestunult ja muigas siis.
„Ma vaatasin Tõusva Päikese kaevandust."
‚Ja kus sa olid möödunud ööl?"
„Gemnoni kodus."
„Sa olid Doriaga?"
„Ei," vastas Tarzan, „seal käisin ma ülemöödunud ööl."
Tarzanit hämmastas temale esitatud süüdistus ja see, et Nemone kõike teab, kuid ta ei unustanud end ega näidanud Nemonele oma üllatust. Nüüd ei muretsenud ta enam enda, vaid Doria ja Gemnoni pärast, kaalutledes, kuidas neid kaitsta. Ilmselt Nemone

juba teadis tema külaskäigust Thudose majja: vaenlased olid sellest kuningannale teada andnud. Seepärast polnud mõtet tagasi ajada, see oleks Nemone kahtlusi üksnes suurendanud. Ja tõepoolest, kuninganna võttis Tarzani avameelse vastuse küllaltki rahulikult vastu.

«Mispärast sa Thudose majja läksid?" küsis ta.

„Tead sa, Gemnon kardab, et ma lasen jalga või et minuga juhtub midagi. Seepärast võtab ta mind kaasa igale poole, kuhu ise läheb. Talle on see väga koormav, Nemone, ja seetõttu olen

118

sunnitud paluma, et sa määraksid kas või mõneks ajaks uue inimese, kes mind valvama hakkab."

„Räägime sellest pärastpoole," vastas kuninganna. „Nüüd aga ütle, miks Gemnon Thudose majja läks."

Ahvinimene muigas.

„Kas tõesti võib naine nii rumalat küsimust esitada!" hüüdis ta. „ Gemnon armastab Doriat. Arvasin, et terve Cathne teab seda, pealegi kui ta ise püüab sellest rääkida kõigile oma sõpradele."

„Oled sa kindel, et just tema armastab Doriat, aga mitte sina?"

Tarzan vaatas teda ilmse halvakspanuga. „Ära räägi lollusi, Nemone," ütles ta. „Mulle ei meeldi rumalad naised."

Cathne kuninganna jahmus. Kogu oma elu jooksul polnud kordagi juhtunud, et keegi oleks rääkinud temaga sellisel toonil ja selliste sõnadega. Mõneks ajaks kaotas ta isegi kõnevõime, kuid samal hetkel sähvatas äkiline valgus: see, mis viimastel tundidel oli teda piinanud ning tema aju kahtluste ja kiivusega vaevanud, see polnud tõsi! Tarzan ei armastanud Doriat! Paraku pidi ta endale tunnistama, et Tarzani ükskõiksus tema ja ta viha vastu panid Nemonet seda noort metslast veelgi rohkem austama ja ihaldama. Nemone polnud kunagi enne kohanud meest, kel olnuks selline võim tema üle. Ja siin ta seisab päris lähedal, aga veider küll, ei paistagi mõtlevat oma arusaamatut võimu kasutada.

Nemone sai oma rahu tagasi ja hakkas uuesti rääkima:

„ Mulle öeldi, et sa armastad Doriat, aga ma ei usu seda. Kas ta on ilus? Kuulsin, et temast kõneldakse kui Cathne kõige ilusamast naisest."

„Võimalik, et Gemnon niimoodi arvabki," vastas Tarzan naerdes, „aga sa ju tead, mida armastus noortega teeb."

‚Ja mida sina temast arvad?" küsis kuninganna.

Tarzan väristas õlgu.

„Ta näeb välja üsna kena."

„Kas ta siis polegi samasugune kaunitar nagu Nemone?" taotles kuninganna oma eesmärki.

„Kas suudab tähevalgus varjutada päikesesära?"

See vastus oli Nemonele meeltmööda. Ta tõusis ja astus Tarzani juurde.

119

„Sa pead mind ilusaks?" küsis ta pehme, maheda häälega.

„Oled hunnitu, Nemone!" tunnistas hiiglane ausalt.

Nemone liibus tema vastu, paitades hellalt oma sileda sooja käega tema laiu õlgu.

„Armasta mind, Tarzan!" sosistas ta kirglikult.

Sel hetkel hakkasid kaugemas toanurgas kõlisema ahelad ja kostis jalule karanud Belthari kõuekärgatusega sarnanev möiratus. Nemone põrkas ahvinimese juurest eemale, äkiline värin haaras ta keha. Tema näol peegeldus raev ja osalt ka hirm.

„Alati peab midagi juhtuma," ütles ta ärritatult, vabisedes kogu kehast. „Belthar on hirmus armukade. Minu ja looma elu on seotud mingisuguse kummalise nähtamatu ahelaga. Ma ei tea, mil viisil, kuid tahaksin seda teada saada." Tema silmis välgatas tuli. „Ma saan seda kindlasti teada! Mõnikord näib mulle, et Thoos ise määras ta minu kaaslaseks, teinekord jälle, et see olen ma ise, ainult teisel kujul. Ühte aga tean ma täpselt: kui sureb Belthar, suren ka mina!"

Ta heitis Tarzanile nukra pilgu ja ütles juba muutunud häälega:

„Tule, mu sõber, läheme koos templisse. Ehk vastab Thoos nendele küsimustele, mida kannab oma südames Nemone."

Ta lõi laest allarippuva pronksist ketta pihta. Kohe avanes uks ja üle läve astunud ülik vajus sügavasse kummardusse.

„Valve ette anda!" kamandas Nemone. „Me läheme Thoosi templisse."

Templisse suunduv kuninglik killavoor meenutas karnevali-rongkäiku: marssivad sõjamehed olid lahinguvalmidusse seadnud odad, mille teravike küljes lehvisid tuules mitmevärvilised lipukesed, ülikud sammusid toredates rõivastes, mis küütlesid kõigis vikerkaarevärvides; kuninganna istus kullast sõidukis, mille ette oli rakendatud neli määratu suurt lõvi. Kuldselt veikleva sõiduki ühel pool käis vana Tomos, teisel pool aga, kus varem saatis kuningannat harilikult Erot, sammus nüüd vägev Tarzan.

Ahvinimene tundis end lõvina, kes on nagu kurja jõu tahtel džunglist ootamatult kärarikkasse linna toodud. Pidulik rongkäik liikus suure inimsumma keskel, kes agaralt kuningannat tervitas. Inimsumm oli alati Tarzanit ärritanud ja endast välja viinud, kuid ta oli sunnitud oma praeguse olukorraga leppima. Ahvinimese mõtted aga hõljusid kaugel-kaugel, džungli rohelistes

labürintides, mida ta nii väga armastas. Ta teadis, et kusagil lähedal viibib Gemnon ja hoiab temal silma peal, kuid hoolimata sellest, kas Gemnon oli siin või ei, ei proovi Tarzan plehku panna, kuni sõber tema eest vastutab. Sellest mõeldes pöördus Tarzan kuninganna poole:

„ Palees oli meil sinuga Gemnonist juttu ja ma palusin vabastada teda väsitavast kohustusest mind valvata."

„ Gemnon on oma kohustust väga hästi täitnud ja ma ei näe põhjust teda vabastada."

„Vabasta ta siis ajutiseks," pakkus Tarzan, „las Erot asub tema kohale."

Nemone silmitses hämmastunult hiiglast:

„Aga Erot ju vihkab sind!"

„Seda,rohkem on tal põhjust mind hoolikalt valvata." „Ta võib su tappa."

„Ta ei julge, kui ütled talle, et ta maksab minu surma või põgenemise eest omaenese eluga," soovitas Tarzan.

„Sulle meeldib Gemnon, eks?" küsis kuninganna süütult. „Väga," kinnitas talle ahvinimene.

Just selle pärast ta ongi kõige kohasem inimene, kes peab sinu eest vastutama. Sa ei söanda ju jalga lasta ja tema elu ohtu seada, kuni ta sinu eest vastutab."

Tarzan muigas, kuid ta ei lausunud enam sõnakestki — täiesti selge, et Nemone polnud kaugeltki rumal. Tal tuleb põgenemiseks välja mõelda uus plaan, mis ei ohusta tema sõbra julgeolekut.

Nad lähenesid templile. Siin köitis Tarzani tähelepanu väike grupp preestreid, kes talutasid ahelatesse pandud orjatüdrukut. Nad tõid ta Nemone kullast kaariku juurde ja hakkasid rääkima mingisugust Tarzanile tundmatut keelt. Pärastpoole sai ta teada, et seda keelt ei mõista keegi, isegi mitte preestrid, aga kui ta küsis, miks nad seda räägivad, millest isegi aru ei saa, siis ei osanud keegi talle midagi mõistlikku öelda.

Gemnon seletas, et kunagi ammuilma oli nendel sõnadel täiesti kindel tähendus olnud, ent mehaaniline kordamine paljude aastasadade vältel oli neid tundmatuseni muutnud, nende rituaalsete sõnade mõte aga lihtsalt unustati.

Kui see segane jutt lõppes, kinnitasid preestrid orjatari kammitsevad ahelad otsapidi kuninganna kaariku külge ja rongkäik jätkus. Preestrid kõndisid tütarlapse järel.

121

Templi sissekäigu juures seisis valves Phobeg. Tema kõrval seisatas keegi tütarlaps, kes arvatavasti kavatses jumalat kummardama minna. Sõjamehe ära tundnud, teretas neiu teda ja samal ajal kui rongkäik templiõue tõmbus, hakkas temaga rääkima.

„Ma pole sind ammu näinud, Phobeg, kuid mul on väga vaja sinuga rääkida," ütles ta. „Olen väga rõõmus, et sind templi valvesse tagasi võeti."

„Tänu võõramaalasele, kelle nimi on Tarzan, olen ma elus ja jällegi siin," vastas Phobeg.

„Ja mina arvasin, et sa teda vihkad!" hüüdis tütarlaps.

„Mitte sugugi!" hüüatas Phobeg. „Ma pole temast paremat inimest näinud. Ma olen temast vaimustatud. Eks olnud see tema, kes mulle elu kinkis, kui rahvasumm minu surma nõudis!"

„See on tõsi," lausus tütarlaps. „Aga nüüd vajab tema ustavat sõpra."

„Mida sa silmas pead, Mäluma?"

„Olin täna hommikul kõrvaltoas, kui Tomos kuninganna juures viibis, ja kuulsin pealt, kuidas ta rääkis kuningannale, et Thudos, Gemnon ja Tarzan organiseerivad kuninganna vastu vandenõu ja et Tarzan armastab Thudose tütart Doriat."

«Mismoodi Tomos nendest asjadest haisu ninna sai?" küsis sõjamees. „Kas ta tõendeid ka esitas?"

„Ta ütles, et Erot juhtus kogemata nägema, kuidas Gemnon ja Tarzan Thudosel külas käisid," seletas Mäluma. „Veel ütles ta Nemonele, et Erot nägi Doriat ja leidis ta olevat väga kauni."

Phobeg vilistas.

„See toob Thudose tütrele surma," tähendas ta.

„See tähendab lõppu ka võõramaalasele," ennustas Mäluma, „aga mulle meeldib ta kangesti. Ta ei sarnane šaakal Erotiga, keda kõik vihkavad."

«Kuninganna tuleb siia!" hüüdis Phobeg, kui rongkäigu pea ilmus templi ette väljakule. „Lase siit kähku jalga ja otsi endale hea koht, sest täna on, mida vaadata: nii juhtub iga kord, kui kuninganna tuleb jumalat paluma."

Templi ette jõudnud, tuli Nemone kaarikust maha ja suundus laia trepi poole, mis viis keeruliste mustritega kaunistatud sissepääsu juurde. Tema taga tulid preestrid hirmunud ja nutetud orjatariga ning neile järgnesid ülikud kuninglikust riigikogust.

122

Kuningannat saatnud sõjameeste salk jäi templi sissekäigu ette väljakule.

Tempel kujutas endast hiigelsuurt kolmekorruselist ehitist selle kohal kõrguva kupliga. Sisemisest saalist siirdusid igasse kanti rohkearvulised galeriid. Ruumide seinad olid kaetud mosaiigiga, rõdusid toetavad sambad kaunistatud kullaga, sisesaal ise aga üleni kullast. Otse peasissekäigu vastas kõrgendatud alusega ühel tasandil asus suur nišši ehitatud puur. Kummalgi pool puuri oli altar, mis asetses puhtast kullast valatud lõvikujul. Alusele, kus kivipinkide ridadest ümbritsetuna seisis troon, viisid kivist käsipuud. Troon oli pööratud niši poole, kus asus puur.

Nemone läks käsipuude vahelisest käigust läbi ja istus troonile, ülikud asusid oma kohale pinkidel. Tarzanist ei teinud keegi välja, seepärast jäi ta piirdeaia taha.

Ta täheldas Nemone olekus äkilist muudatust sellest hetkest alates, kui ta templisse oli astunud. Nemone tundus olevat väga erutatud, tema näoilme oli muutunud

pinevaks ja kirglikuks. Silmadesse oli ilmunud läige, mis nagu kaks tilka vett sarnanes selle metsiku, peaaegu hullumeelse läikega, mida Tarzan oli kord märganud, kuid nüüd oli see usuhullustuse läige.

Tarzan nägi, kuidas preestrid tütarlapse alusele viisid. Peaaegu samal ajal liigutas end miski puuris. See oli vana lopsaka lakaga lõvi. Ülempreester alustas mingisugust mõttetut lauluga sarnanevat pominat. Peagi ühinesid temaga ka teised preestrid. Otsekui lummatud, nihkus Nemone ettepoole, tema tardunud pilk oli suunatud lõvipuurile. Tema rind voogas, hingamine muutus katkendlikuks. Nemone oli vaimustusse sattunud.

Äkki pomin lakkas ja kuninganna tõusis.

„Oo, Thoos!" kisendas ta, käsi vana pikalakalise inimsööja poole sirutades. „Nemone tervitab sind ja toob sulle ohvri. Võta see Nemonelt vastu ja õnnista teda. Anna talle elu, rikkust ja õnne, kõige rohkem palub Nemone sinult õnne. Hoia ta sõpru, hävita ta vaenlasi. Oo, Thoos! Anna talle ühtainust, mida ta soovib kõige rohkem siin ilmas — armastust, inimese armastust, keda Nemone armastab nii, nagu ta pole eales kedagi armastanud!"

Lõvi põrnitses teda läbi trellide.

Nemone oli otsekui hüpnotiseeritud, ta nagu oleks kõik ümberringi unustanud. Tema hääles kõlasid ülevus ja mure ning

ahvinimese rinda paisutas kaastunne vaese kuninganna vastu, kes iialgi polnud armastust tunda saanud ja, väga võimalik, ei saagi seda tundma oma rikutud mõistuse pärast, mis ei suuda eristada kirge kiindumusest ega soovi armastusest.

Niipea kui Nemone oli oma kuldsele troonile istunud, viisid preestrid orjatari puuri ühte külge tehtud ukse kaudu lõvi kõrvale kongi. Vaevalt oli tütarlaps üle surmakambri läve astunud, kui lõvi talle kallale kargas, kuid põrkas vastu võret, mis neid veel lahutas. Tema hirmuäratav möirgamine kaikus templis, täites seda kõuetaolise häälega, mis kajas vastu kupli kullast võlvide all.

Vaikiv ja karm, istus Nemone troonil, vahtides üksisilmi puuris olevat jumalust. Preestrid ja ülikud kandsid üksluiselt ette oma «hiinakeelset" loitsu. Nüüd sai Tarzanile selgeks, et nad palusid lõvi: nende pilgud olid pööratud eemaletõukavale kiskjale. Paljugi, mis Tarzanile tema esimesest Cathnesse saabumise päevast seni arusaamatuna oli paistnud, selgus nüüd. Ta mõistis Phobegi kummalisi vandeid ja tema sõnu selle kohta, et oli jumalale saba peale astunud.

Järsku lõi kusagil ülal helendama päikesekiir ja valgustas puuri, lõvile kuldset helki heites. Väsimatult puuris kõndinud lõvi seisatas ja vaatas üles, tema lõuad avanesid ja sealt voolas kuuma ila. Kõik kohalviibijad hakkasid uue tarmukusega pomisema. Tarzan, kes pooleldi aimas, mis peab juhtuma, tõusis käsipuude najalt püsti ja läks ettepoole.

Paraku oli juba liiga hilja, et vältida tragöödiat. Vaikuses kõlas kohutav hädakisa, mis segunedes inimsööja lõvi möirgamisega vaikis koos õnnetu ohvriga igaveseks.

Tarzan keeras ringi ning pulbitsedes vihast ja tülgastusest, väljus templist värske õhu kätte. Sissekäigu juures seisev sõjamees hõikas sosinal teda nimepidi. Tema hääles kõlas hoiatus ettevaatlikkusele, mis sundis ahvinimest tegema näo, et ta pole midagi kuulnud. Ta kõõritas vaid silmanurgast sõjamehe poole ega lasknud millegagi välja paista oma huvi, kui nägi, et teda oli kõnetanud Phobeg.

Tarzan keeras pikkamisi talle selja ja jäi silmitsema templit, otsekui ootaks ta kuningliku rongkäigu väljumist. Seejärel nõjatus ta vastu uksepiita ja oli nüüd Phobegile nii lähedal, et kui viimane oleks oma oda paari tolli võrra lähemale nihutanud, oleks ta Tarzanit sellega puudutada võinud. Ent kumbki neist

ei näidanud ei pilgu ega liigutusega välja, et nad teineteist tunnevad.
Hädavaevalt huuli liigutades sosistas Phobeg: „Pean sinuga rääkima! Tule templi tagaukse juurde, kui päike on loojunud. Ära vasta mulle, aga kui sa kuulsid ja tuled, pööra pead paremale."
Tarzan andis märku. Samal silmapilgul hakkas kuninglik ausaatjaskond templist välja tulema ja ta asus oma kohale Ne-mone kõrval. Kuninganna näis rahunenu ja ükskõiksena: see oli loomulik mõju, mis järgnes harilikult templis piinamist ja verd nähes teda tabavale tundehoole. Paleesse jõudnud, saatis ta kõik minema, Tarzan kaasa arvatud, ja läks oma luksuskorterisse.

XVII peatükk

Lõpuks ometi hakkas kuninglik ausaatjaskond kulla sädeledes väljakult Nemone palee poole liikuma. Mäluma tuli oma peidupaigast välja ja jäi uuesti paariks minutiks seisma, et vahetada Phobegiga muljeid. Rääkinud Erotist ja Tomosest, Nemonest ja Tarzanist, inimestest, keda peeti templi all maa-aluses salavanglas, jättis Maluma Phobegiga hüvasti ja seadis sammud paleesse.
Isa villas õhtusööki oodates jalutas Gemnon rahutult siseõues edasi-tagasi. Siinsamas, oli kivipingi serval istet võtnud ahvinimene. Ta nägi, et sõber oli kõvasti tujust ära ja see kurvastas teda sügavalt, seda enam, et põhjused olid tõepoolest tõsised. Tarzan polnud enam sugugi kindel, et tal läheb korda saabuvat õnnetust ära hoida.
Gemnoni süngeid mõtteid eemale peletada püüdes hakkas Tarzan rääkima templis aset leidnud kombetalitusest, pöörates peamise tähelepanu templi kirjeldamisele ning selle ilu ja suurejoonelisuse kiitmisele.
„Tempel on tore," ütles Tarzan, „isegi ülitore sellisteks metsikuteks kombetalitusteks nagu see, mida ma täna nägema juhtusin."
„Kuid tütarlaps oli lihtsalt orjatar," vastas Gemnon, Ja jumal peab ju midagi sööma. Ma ei arva, et jumalale ohvreid tuua oleks halb, aga tempel ise varjab oma seinte vahel suurt kurjust. Seal kusagil hoitakse peidus Nemone venda Alextari ja sellal kui ta keldris mädaneb, valitsevad müüdav Tomos ja julm

M'duze hullumeelse Nemone abil Cathnet.
Selles linnas soovivad paljud muudatusi ja seostavad neid Alextari nimega, keda nad tahavad troonile tõsta, kuid kardavad hirmuäratavat kolmevalitsuse raevu. Niimoodi me elamegi ega suuda midagi teha. Iga päev toob üha uusi ohvreid ko-hutavale kurjusele ja hirmule, millel püsibki troon.
Täna on meil lootust vähe ja me kaotame selle sootuks, kui kuninganna teeb teoks plaani, mida ta kuulduste põhjal haub selleks, et Alextari hävitada. Täiesti arusaadav, miks ta seda teha tahab. Peaks Alextaril kunagi õnnestuma paleesse ilmuda, kui ta jalamaid enda kuningaks kuulutab.
Kui Nemone sureb, saab Alextar kuningaks, sest linna elanikud nõuavad, et ta asuks oma seaduslikule kohale. Just sel põhjusel põlevadki M'duze ja Tomos soovist ta tappa. Nemone auks peab ütlema, et kõik need aastad on ta nende pealetükkivusele vastu pannud, keeldudes venda hävitamast. Kui ta aga tunneb, et Alextar tõsiselt tema võimu ohustab, on tal lõpp. Sellepärast edastataksegi Nemonele kõiki kuuldusi vandenõust, mis taotleb Alextari troonile upitamist, ja väga võimalik, et Alextar ongi juba surma mõistetud."

Õhtusöögi ajal mõtles Tarzan läbi plaani, kuidas templit valvavat Phobegi külastada. Ta tahtis sinna minna üksinda, kuid sellega oleks ta asetanud keerulisse olukorda Gemnoni, kui ta aga oleks kutsunud üliku selles plaanis osalema, siis sulgeks tolle juuresolek Phobegi suu ja ohustaks tema seisundit. Seepärast otsustas ta templisse minna salaja, ilma Gemnonita.

Oma kavatsust silmas pidades vestles ta Gemnoni ja tema vanematega pärast päikeseloojakut veel peaaegu kaks tundi, siis aga vabandas ja läks väsimusele viidates talle määratud tuppa, kust sattus läbi akna siseõue. Selles linnajaos, kus elasid ülikud, kasvasid suured põlised puud ja hetke pärast läheneski džungliva-litseja kergesti oksalt oksale hüpates Thoosi kuldsele templile.

Lõpuks jõudis ta templi taga kasvava puuni ja nägi enda all lehtede varjus Phobegi tuttavat kogu ootamas. Tarzan hüppas käratult alla, otse hämmastunud sõjamehe ette.

„Vannun Thoosi suurte kihvade nimel!" hüüatas Phobeg. „Sa aitasid mul surmast pääseda."

„Kas sa ootasid mind?" oli kõik, mis Tarzan talle ütles.

„Kuid mitte taevast," tähendas Phobeg. „Aga sa oled siin ja see on peaasi. Nüüd saan sulle rohkem öelda kui päeval. Selle

aja jooksul olen palju huvitavat teada saanud." „Ma kuulan," ütles Tarzan.

„ Kuninganna ümmardaja kuulis pealt Nemone ja Tomose jutuajamist," alustas Phobeg. „Tomos süüdistas sind, Gemnonit ja Thudost Nemone vastu suunatud vandenõus. Erot oli sind jälitanud ja näinud, kuidas sa mõne päeva eest koos Gemnoni-ga tükiks ajaks Thudose majja jäid. Mingisuguse ettekäände abil õnnestus temalgi järgmisel õhtul Thudose majja pääseda ja ta nägi Thudose tütart Doriat. Tomos ütles, et Doria on väga kaunis ja et sa armastad teda.

Nemone pole veel veendunud, et sa Doriat armastad, aga et end võistleja eest kindlustada, käskis ta Tomost tütarlaps kinni võtta ja sulgeda ta templisse seniks, kuni langetatakse otsus tema saatuse kohta. Nemone võib ta tappa, aga võib ka ainult inetuks teha.

Nüüd aga pane hoolega tähele. Kui sa mistahes moel vihjad sellele, et kavatsed tema vastu salanõu või et sulle meeldib Doria, siis käsib Nemone sind tappa. Ja ongi kõik, mis ma teha sain — sind ainult hoiatada."

„Sa juba kord hoiatasid mind, eks ole?" küsis Tarzan.

„Jah, see olin mina," vastas Phobeg.

«Mispärast sa seda minu heaks teed?" küsis ahvinimene.

«Sellepärast, et võlgnen sulle oma elu," vastas sõjamees, „ja et ma näen enda ees meest, kui sind vaatan. Kui inimene jõuab Phobegi üles tõsta ja teda otsekui maimukest tribüünile heita, siis tahab Phobeg olla tema ori."

„Saan sind üksnes tänada, Phobeg, kõige eest, mis sa mulle ütlesid," lausus Tarzan. „Ja nüüd ütle mulle veel ühte asja. Kui Doriat hoitakse templis, kus ta võiks siis praegu olla?"

„ Raske öelda. Alextari hoitakse maa-aluses kongis, aga teisel ja kolmandal korrusel on sellised toad, kus saab naisi kinni pidada."

„Kas sa võid vanduda, et ta on vahi all?"

„Vannun seda!" vastas Phobeg.

„Hüva. Kas sa ei taha mulle enam midagi öelda?"

„Ei, rääkisin kõik ära."

„Siis lähen tagasi Gemnoni juurde ja hoiatan teda. Vahest leiame mooduse Nemonet maha rahustada või teda kavalusega üle trumbata."

„Nii ühte kui teist on väga raske teha," sõnas Phobeg. „Niisiis jää jumalaga ja saa õnnelikuks."

127

Silmapilk kargas Tarzan puu otsa, mis Phobegi pea kohal oma oksi laotas, ja kadus ööpimedusse. Nagu esimesel korral, vangutas hämmastunud sõjamees nüüdki pead ja läks templi valveruumi.

Ahvinimene naasis tuldud teed oma tuppa ja läks otsekohe suurde saali, kus harilikult istus õhtut veetes koos kogu perekond. Praegu olid seal ainult Gemnoni isa ja ema. Kuulnud, et varsti pärast tema lahkumist oli ta sõber paleesse kutsutud, jäi Tarzan vanematega saali Gemnoni tagasitulekut ootama. See, mis Phobeg oli talle rääkinud, tegi muret, ent ta ei tahtnud sellest rääkida.

Nad istusid võõrastetoas peaaegu terve tunni. Äkki kostsid nende kõrvu löögid värava pihta ning mõne minuti pärast tuli tuppa ori ja teatas, et keegi sõjamees tahab Tarzaniga rääkida asjast, mis ei kannata edasilükkamist.

Ahvinimene tõusis.

„Lähen välja ja räägin temaga," ütles ta.

„Ole ettevaatlik," hoiatas teda Gemnoni isa, „sul on palju ohtlikke vaenlasi, kes sinu surmast unistavad."

„Ma olen ettevaatlik," kinnitas talle Tarzan ja väljus orja kannul võõrastetoast.

Värava juures maja valvavate sõjameeste kõrval seisis hiiglasekasvu mees, kelle nad olid kinni pidanud. Tarzan tundis ta kohe ära: see oli Phobeg.

„Pean sinuga otsekohe nelja silma all rääkima," ütles ta.

„See on minu sõber," ütles Tarzan sõjameestele. „Laske ta aeda, ma räägin temaga seal."

Kui nad olid sõjameestest eemale läinud, küsis Tarzan Phobegilt:

„Mis juhtus? Kas tõid halbu uudiseid?"

„Väga halbu," vastas Phobeg. „Gemnon, Thudos ja paljud nende sõbrad on vahistatud ja viibivad praegu palees maa-aluses vangikongis. Doria on kinni võetud ja templisse vangi pandud. Ma ei uskunudki enam, et näen sind vabana. Sa pead Nemone soosingut oma huvides kasutama. Kui sa Cathnest põgeneda saad, tee seda jalamaid. Pea meeles, et kuninganna meeleolu võib iga hetk muutuda, ta on heitlik ja tujukas."

„ Aitäh sulle, Phobeg," ütles džunglivalitseja, „nüüd aga mine ruttu tagasi, kuni sind pole hakatud salanõus kahtlustama."

128

„Kas sa lased jalga?" küsis sõjamees.

„Ma ei saa põgeneda enne, kui pole teinud kõik, mis võimalik, et aidata oma sõpra Gemnonit."

„Nüüd ei aita teda enam miski. Sa võid sellega ainult ise hätta jääda."

„Ja ikkagi ma proovin. Nüüd aga nägemiseni, mu sõber, ja enne kui sa ära lähed, ütle mulle, missuguses toas Doria asub."

„ Kolmandal korrusel templi hoovipoolsel küljel, just selle ukse kohal, kus ma sind õhtul ootasin."

Tarzan saatis Phobegi väravani ja juhatas ta tänavale.

„Kuhu sa nüüd lähed?" küsis sõjamees.

«Paleesse."

„Sa oled arust ära," püüdis Phobeg teda tagasi hoida, kuid ahvinimene oli ta juba maha jätnud ja läks kiiresti edasi piki tänavat, mis viis paleesse.

Oli juba väga hilja, kuid palee valvurid tundsid Tarzanit hästi. Kui ta ütles,.et Nemone oli teda välja kutsunud, lasksid nad ta otsekohe sisse. Ta jõudis kähku

vastuvõtutuppa, kustkaudu oli käinud kuninganna luksuskorteris. Kuid vastuvõtutoas valvav ülik ei lasknud Tarzanit läbi, tuues põhjuseks liiga hilise aja.

„Teata kuningannale, et tuli Tarzan," nõudis džungliisand.

„Ma ei julge teda tülitada," lausus närvitsev ülik: ta kartis Nemonet äratades teda vihastada, ent ühtaegu ei tahtnud rikkuda suhteid tema uue lemmikuga.

„ Seevastu julgen mina," ütles Tarzan ja astus ukse poole, mis viis elevandiluu-võõrastetuppa, kus Nemone teda tavaliselt vastu võttis.

Ülik püüdis ta teed tõkestada, kuid ahvinimene lükkas ta kõrvale ja proovis ust avada, mis aga ei õnnestunud, sest uks oli seestpoolt lukustatud. Siis põrutas ta rusikaga poleeritud pinnale.

Kõuehäälse möirgamisega vastas sellele põrutusele Belthar ja mõne hetke pärast kostis ukse tagant hirmunud naisehääl:

„Kes seal on? Kuninganna magab. Kes julgeb teda tülitada?"

„Mine ja ärata ta üles!" karjus Tarzan. „Ütle talle, et Tarzan tahab teda jalamaid näha!"

„Ma kardan," vastas tütarlaps. «Kuninganna saab pahaseks. Mine parem nüüd ära, näed teda homme hommikul."

Siis kostis ukse tagant teine hääl:

„Kes julges põrutada Nemone uksele niisugusel ajal?"

„See on kõrgestisündinud Tarzan," vastas orjatüdruk.

„Lükka riiv eest ja lase ta sisse," käskis Nemone. Niipea kui uks avanes, astus Tarzan talle nii tuttavasse elevandiluutuppa.

Kuninganna seisis keset tuba, näoga Tarzani poole. Imekaunid juuksed lainetasid ta õlgadel, põski kattis kerge õhetus. Ilmselt oli ta nüüdsama voodist tõusnud ja enne võõrastetuppa tulekut heitnud endale ümber õhukese salli. Ta oli hunnitu. Nemone silmad kiirgasid salapärast ahvatlevat valgust. Käskinud orjatari uks lukustada ja lahkuda, läks ta diivani poole ja kutsus Tarzanit endale järgnema. Nemone istus pehmetele patjadele ja käeliigutusega käskis Tarzanit enda kõrval istet võtta.

„Olen väga rõõmus, et sa tulid," ütles kuninganna. „Ma ei saanud uinuda, mõtlesin kogu aeg sinule. Aga ütle mulle, miks sa tulid. Kas ka sina mõtlesid minule?"

Jah, ma mõtlesin sinule,_ Nemone," vastas ahvinimene. „Ma arvasin, et sa ehk aitad mind ja olen kindel, et sa teed seda."

„Sa üksnes palu," lausus Nemone pehmelt. „Pole midagi siin ilmas, mida Nemone ei teeks, kui sa palud."

Ainukese tõrviku ähmane värelev leek ei suutnud valgustada hämarat ruumi, mille kaugemas otsas hiilgasid Belthari kollakasrohelised silmad nagu saatana kaks küünalt, mis põrgut valgustasid. Kõik segunes selles toas: inimsööja lõvi kirbe hais ning viiruki peen ja noore naise võluva keha uimastav lõhn.

„Lõpuks ometi tulid sa minu juurde omaenese soovil," sosistas Nemone. „Oo, Thoos! Kuidas olen ma seda hetke oodanud!"

Ta õrnad käed põimusid ahvinimese kaela ümber ja kuninganna liibus kirglikult tema võimsa rinna vastu.

„Tarzan! Minu Tarzan!" sosistas ta.

Aga siis kääksatas ja avanes taas võõrastetoa kaugemas nurgas uks, ning hämaras toas omandas selged piirjooned vana nõiamoori kurjakuulutav kuju. Tema silmad välkusid raevust. Kepiga mosaiikpõrandal kompsides tuli ta Nemone poole.

„Sa oled igavene loll!" kriiskas tulivihane M'duze kileda häälega. „ Saada see mees minema või sa näed, kuidas ta surnult sinu jalge ette kukub! Saada ta jalamaid minema!"

Nemone tõusis diivanilt üles ja pöördus vana nõia poole, kes raevust värises ja hingeldas.

„Oled liiga kaugele läinud, M'duze," lausus Nemone jäisel toonil. „Kasi oma urkasse ja pea meeles, et kuninganna olen siin mina!"

130

„Kuninganna! Kuninganna!" hüüdis jälk vanaeit, luksudes sarkastilisest naerust. „ Saada oma armuke minema või ma räägin talle, kes sa tegelikult oled."

Nemone sööstis tema poole. Lauast mööda joostes peatus ta viivuks ja haaras sealt midagi pihku. Vanaeit karjatas ja pani jooksu, kuid oli juba hilja: enne kui ta ümber pöörata jõudis, oli Nemone tema juures ja kahmas juustest kinni. Ennast kaitstes lõi M'duze kuningannat kepiga, kuid see löök vihastas niigi raevunud kuningannat veelgi rohkem.

„Sa oled alati seganud mind elamast!" karjus Nemone. „Sina ja su tobe armuke Tomos. Sa varastasid minu õnne, ja nüüd säh sulle selle eest!" Ta torkas noa helkiva tera metsikult kisendava vanaeide kuivetanud rinda. „Säh sulle! Säh! Säh!" Iga kord tungis nuga üha sügavamale M'duze kehasse. Peagi jäi ta vait ja kukkus mosaiikpõrandale.

Sel ajal prõmmiti üha tugevamini uksele ningkostis ruumi sisse tungida püüdvate ülikute ja valvemeeskonna sõjameeste hirmunud hääli. Võõrastetoa kaugemas nurgas rebis aga Belthar üha tugevamini ahelaid ja pani oma möirgamisega rappuma kuningapalee võlvialused. Nemone seisis M'duze keha kohal ning vaatas, kuidas surm välkuvad silmad ja haliseva suu kinni vajutas.

„Ma nean ära sinu musta hinge!" hüüatas ta ja pöördus pikkamisi ukse poole, mis selle pihta sadavatest löökidest taas vappuma hakkas. Jätke järele!" hüüdis ta võimukalt. „Mina, kuninganna Nemone, olen väljaspool igasugust ohtu. Siin karjus see häbematu orjatar; kellele ma veidi õpetust andsin."

Ukse taga vaibusid hääled, prõmmimine lakkas ja sõjamehed läksid tagasi oma kohale. Alles nüüd astus Nemone Tarzani juurde. Ta oli näost ära langenud ja paistis kohutavalt väsinud.

„Jah, see sinu palve," ütles ta. „Palu seda muul ajal, Nemone on praegu liiga halvas tujus."

„Ma pean paluma nüüd kohe," vastas Tarzan, „homme on juba hilja."

„Hea küll," sõnas Nemone, „ma kuulan. Milles on asi?"

„Sinu õukondlaste seas on ülik, kes minu Cathnes viibimise ajal minu vastu väga sõbralik oli. Nüüd on ta hädas ja tulin sind paluma, et sa ta päästaksid."

Nemone kergitas imestunult kulme.

„Kes see on?" küsis ta.

„Gemnon. Ta on koos Thudose, tema tütre ja grupi sõpradega

131

vahi alla võetud. See on minu vastu sihitud avalik vandenõu."

‚Ja sa julgesid tulla minu juurde, et paluda reeturite eest!" kisendas kuninganna äkilises vihahoos. „ Aga ma tean põhjust: sa armastad Doriat!"

„Pole tõsi. Ma olen teda näinud üksainus kord. Teda armastab Gemnon. Luba neil õnne maitsta, Nemone."

„Mina olen õnnetu," vastas naine, „miks siis nemad peavad olema õnnelikud? Tarzan, ütle mulle, et sa armastad mind, ja minagi saan õnnelikuks!" ^

Tema hääl hakkas erutusest värisema. Pilguks unustas Nemone, et ta on kuninganna.

„ Seeme ei puhke õitsele, kuidas sa selle eest ka ei hoolitseks," vastas Tarzan, lill kasvab pikkamööda, niisamuti puhkeb õitsele ka armastus. Kõik see, mis üle ääre

voolab, on kirg, mitte aga armastus. Ma ei tunne sind peaaegu üldse, Nemone — see ongi minu vastus."

Kuninganna pööras selja, istus diivanile ja peitis näo kätesse. Tema õlad hakkasid vappuma hääletust nutust ja Tarzani südant täitis kaastunne. Ta nihkus lähemale, et teda lohutada, kuid ei jõudnud sõnakestki lausuda, kui Nemone järsult tema poole pöördus. Pisaratest märjad silmad välkusid vihast.

„See plika Doria sureb!" kisendas ta. „Homme neelab ta Xarator!"

Tarzan vangutas nukralt pead.

„Sa tahad, et ma sind armastaksin," ütles ta. „Aga kas ma saan armastada seda, kes armutult hävitab mu sõpru?"

„Aga kui ma nende elu päästan, kas sa hakkad siis mind armastama?"

„See on küsimus, millele ma ei saa vastust anda. Võin sulle ainult kinnitada, et kui sa seda teed, hakkan ma sind austama ja imetlema, aga kui sa annad käsu neid surmata, kaotad sa lõplikult lootuse, et ma sind kunagi armastama hakkaksin."

Nüüd vaatas Nemone teda kustunud pilgul.

„Mis vahet seal on?" ütles ta peaaegu ägades. „Keegi ei armasta mind. Tomos tahab saada kuningaks, Erot himustab rikkust ja võimu, M'duze tahtis olla suursugune, kuid polnud seda ilmaski. Kui keegi ka sellest kolmikust minusse kiindunud oli, siis oli see M'duze, kuid ma tapsin ta." Ta vakatas viivuks, siis süttis ta silmis taas viha. „Ma vihkan neid!" kisendas ta. „Ma vihkan neid kõiki! Ma tapan nad kõik^haha! Ma tapan igaühe,

132

kes minu vastu välja astub! Ma tapan ka sinu!" Seejärel muutus ta meeleolu järsku.

„Oi, mida ma räägin?" hüüatas ta kätega peast kinni haarates. „Mu pea läheb lõhki."

‚Ja minu sõbrad? Mis nendest saab?" küsis Tarzan. „Sa ei puutu neid, ega?"

„Võib-olla ei puutu," vastas Nemone ükskõiksel toonil, siis aga sattus uuesti raevu. „ Aga plika sureb! Kui sa kavatsed uuesti tema eest paluma hakata, suurendab see tema piinu. Xarator on armuline, palju armulisem kui Nemone."

„Millal ta sureb?"

„Täna paigutatakse ta salajasse vangikongi, homme aga viiakse Xaratori juurde. Sa pead meid saatma. Selge?" Ahvinimene noogutas.

‚Ja minu ülejäänud sõbrad?" küsis ta. „Kas sa jätad nad ellu?"

„Tule minu juurde homme öösel," vastas Nemone. „Vaatame, kuidas sa Nemonet kohtlema hakkad, ja siis otsustame, mida teha sinu sõpradega."

XVIII peatükk

Läbi võretatud akna tungiv nõrk kuuvalgus langes naiseko-gule, mis lamas loomanahkade hunnikul. Käsist ja jalust seotuna vangikongis viibides elustas Doria oma mälus ikka ja jälle möödunud päeva sündmusi. Ta teadis, et teda ootab surm või inetuks tegemine, kuid püüdis oma saatusele mitte mõelda. Nendel rasketel hetkedel andis talle jõudu teadmine, et ta kuulub Thudoste vaprasse suguvõssa.

Ta mõtles Gemnonile ja pidi äärepealt nutma puhkema mitte enesehaletsusest, vaid mõttest, mis saab Gemnonist, kui ta kuuleb Doria vangistamisest ja teda ähvardavast ohust. Doria ei teadnud ega osanud hingestki aimata, et halastamatud vaenlased olid vangistanud ka tema armsama ja isa.

Peatselt kuulis ta sammude kaja koridoris, siis peatus keegi tema kambri ukse taga. Lõpuks paiskus uks valla, ruumi tuli mees, põlev tõrvik käes, ja sulges enda järel ukse.

Tütarlaps tundis tulijas ära Eroti. Ta pani tõrviku selleks seina tehtud pessa ja pöördus Doria poole.

133

„Oo, armas Doria!" hüüatas ta. „Milline kuri saatus on sind sellesse urkasse heitnud?"

„Pole kahtlust, et kõrgestisündinud Erot võib ise sellele küsimusele vastata," kostis tütarlaps.

„Jah, muidugi. Minu käsul toodi sind siia ja vahistati su isa, ja mina heitsin Gemnoni samasse kongi, kus istub kõrgestisündinud Thudos."

„Gemnon on vangis?" hüüatas tütarlaps.

‚Jah, koos teiste trooni vastu sihitud vandenõust osavõtjatega. Eroti seljataga irvitasid nad tema üle, et ta pole lõviinimene, kuid nendel polnud pikka pidu. Erot andis neile väärilise vastuse. Nüüd nad teavad, et Erotil on rohkem võimu kui nendel."

„Mida minuga tehakse?" küsis tütarlaps.

„Nemone käskis sind Xaratori heita," vastas Erot. „Sind keeratakse nendesamade nahkade sisse, mille peal sa praegu lesid. Minu parim nõunik Tomos saatis mind siia, et ma su nahkadesse keeraksin. Aga esialgu saatkem lõbusalt mööda see sinu viimne öö. Ole minu vastu lahke ja võib-olla õnnestub mul ära hoida karistust, mis Nemone sinu isale ja armukesele määrab. Vähemalt lubas ta neil homseni elada, et nad sinu surma näha saaksid. Selle mõtles välja Nemone." Ta pahvatas toorelt naerma. „Neetud kass! Et saatan ta kiiremini koristaks!"

„Sul pole isegi piinlik tänamatu olla," ütles Doria põlastavalt. „ Kuninganna külvas sind üle armuandidega, andis sulle võimu ja rikkuse. Lihtsalt ei saa aru, kuidas saab nii alatu olla."

Erot naeris.

.Homme sa sured," ütles ta, „mis tähtsust on siis sellel, mida sa minust mõtled? Nüüd aga pead sa kinkima mulle armastust, hoolimata sellest, et su südant täidab vihkamine. Maailmas pole midagi peale vihkamise ja armastuse. Vihkamine ja armastus — kaks kõige tugevamat ning kaunimat tunnet, mis kinkis meile üllas Thoos. Joogem siis need põhjani."

Ta astus Doria juurde ja põlvitas ta kõrvale, siis aga haaras tüdruku sülle ja külvas ta näo üle suudlustega. Doria püüdis vastu panna, kuid teda segasid nöörid ja ta oli mehe ees kaitsetu. Eroti kirg kasvas sedamööda, kuidas ta tütarlapse jalgu nööridest vabastas.

„Sa oled Nemonest kaunim!" hüüatas ta kähedalt ja surus tütarlast enda vastu.

Äkki kostis akna poolt kume mötfatus. Erot rebis oma huu-

134

led lahti Doria õrnalt kaelalt ja vaatas kohkunult sinnapoole, kust möiratus oli kosmudTTema nägu muutus surnukahvatuks. Ta kargas püsti ja tormas ukse poole. Tema arg süda pidi hirmust äärepealt rinnast välja hüppama.

Järgmisel hommikul seati varakult valmis ausaatjaskond, kes pidi surmamõistetud Doria Xaratori juurde saatma, sest vulkaan asus Cathne linnast kuueteistkümne miili kaugusel mägedes, mis algasid kohe Onthari oru taga. Rongkäigu ees liikus Nemo-ne kaarik, mida vedasid kuninglikud lõvid. Sajad orjad hoidsid käes tõrvikuid, et süüdata need tagasiteel, kui käes on juba öö.

Kuninganna kaariku kõrval pidi sammuma Tomos. Teade M'duze surmast oli teda väga erutanud. Kohutav hirm valdas meest, sest polnud enam kedagi, kes oleks teda iseka kuninganna ees kaitsnud.

„Kus Tarzan on?" küsis kuninganna järsult.

„Ma ei tea, teie majesteet," vastas Tomos, „ma pole teda näinud."
Nemone vaatas kurjalt talle otsa.
„Ära valeta mulle!" Tema sõnad kõlasid piitsaplaksatusena. „Sa tead, kus ta on, ja hoidku jumal, kui temaga midagi juhtuma peaks, — ma viskan su lõvide ette!"
„Teie majesteet!" hüüatas Tomos. „Ma ei tea temast tõepoolest midagi. Ma pole teda näinud pärast seda, kui me eile templist lahkusime."
„Otsi ta üles!" käskis Nemone mornilt. „Ta on juba küllaltki kaua ära, Nemone pole aga harjunud ootama."
„Kuid teie majesteet..." alustas Tomos uuesti.
„Otsi ta üles!" katkestas Nemone nõunikku.
„Kuid..."
„Seal ta ongi!" hüüatas Nemone, kes nägi Tarzanit üle tänava enda poole tulemas.
Tomos ohkas kergendustundega ja kuivatas näolt suured higipiisad. Ta ei sallinud Tarzanit, kuid polnud oma elus kordagi nii rõõmus olnud kui praegu, nähes vaenlast elusa ja tervena.
„Sa jäid hiljaks," ütles Nemone, kui Tarzan oli tema kaariku kõrval koha sisse võtnud.
Džunglivalitseja vaikis viisakalt.
„Ma ei uskunud, et sa võid hilineda," jätkas Nemone kerge irooniaga.
„Kui sa paned vastutuse minu turvalisuse eest Eroti peale,

nagu ma soovitasin, siis hakkab ta mind ehk õigel ajal kohale toimetama."
Nemone ei teinud Tarzani märkust kuulmagi ja pöördus Tomose poole.
„Oleme valmis," ütles ta.
Pasunapuhuja, kes tema kõrval seisis, andis nõuniku käsul signaali. Pikk rongkäik hakkas aegamisi liikuma ja nagu tohutu pikk madu Kuldsilla poole vingerdama. Kahel pool rongkäiku tunglevad linnaelanikud läksid samuti liikvele: naised ja lapsed kandsid toidukompse ja -marsse, mehed sõjariistu. Rännak Xaratori juurde oli linna elus alati suursündmus, sest inimestel oli võimalus minna mööda Onthari orgu, kus möirgasid metsikud lõvid ja iga hetk võis oodata Athne elanike rünnakut. Lühidalt, see marss oli ühtaegu jalutuskäik ja sõjaretk.
Kuninganna kullast kaariku järel sõitis rohmakas veok, millel lebas lõvinahkadesse keeratud suur komps. Veoki külge olid aheldatud Thudos ja Gemnon. Nende järel tuli sadakond kaarikut, mida juhtisid lahinguvarustuses ülikud. Teine grupp jalameestest ülikuid ümbritses Nemone kaarikut.
Rongkäigu eesotsas sammusid sõjameeste kolonnid, viimasena aga tulid Cathne ja kuninganna sõjalõvid. Järelevaatajad hoidsid neid kullast lõa otsas, nende kõrval marssisid kõige vanemate ülikuperekondade uhked esindajad.
Selle vaatepildi metsik, ürgne ilu jättis sügava mulje isegi ahvinimsele, ehkki väliselt ei näidanud ta selle vastu vähimatki huvi. Ta kõndis rahulikult Nemone kaariku kõrval, mida vedas kaheksa lõvi ja keda vaevu suutis rakendis hoida kakskümmend neli hiiglaslikku neegerorja, kes kandsid punaseid kullaga tikitud tuunikaid.
Kui rongkäik oli linnast välja jõudnud, Kuldsilla selja taha jätnud ja keris end nüüd pikkamööda lahti teel, mis viis põhja Lõvide välja poole, hakkas Tarzani kõrvu kostma katkeid Cathne elanike kõnelustest.
„Siin on ka see võõramaalane, kes Phobegist võitu sai."
Jah, ta on riigikogus Eroti asemel."
„Nüüd on ta kuninganna soosik. Varsti muutub temagi niisuguseks, nad on kõik ühesugused, kui tormavad aplalt võimu ja rikkuse kallale."

„Ja kus on siis Erot?"
„Arvan, et kuninganna on ta juba surma saatnud."
136
„Käivad jutud, et M'd^ze on surnud." .
„Jah, on küll. Minu õemees teenib palees, tema rääkiski seda."
„Mis on?"
„M'duze on surnud! Thoos on vist meie palveid kuulda võtnud."
„Kas kuulsite? M'duze on surnud."
See sõnum veeres lainena üle inimvoolu, kutsudes kõikjal esile juubeldavaid hõiskeid: „M'duze on surnud!"
Kahtlemata kuulis neid hüüdeid ka kuninganna, kuid ta näitas kogu oma ilmega, et ei pööra neile vähimatki tähelepanu. Ta istus uhkelt sirge seljaga ja vaatas üksisilmi enda ette. Mis toimus praegu tema hinges, millised kired peitusid selle külma maski taga, seda ei saanud keegi teada. Veoki külge aheldatuna sammusid Nemone järel tema kaks vaenlast, teised olid vangis. Tütarlaps, kes oli temaga ilu poolest võistelda söandanud, lamas elumärke andmata nahkses kotis, teda oli tabanud karm kättemaks. Mees, keda Nemone armastas, kõndis tema kõrval. Kuninganna pidi olema õnnelik, kuid ta polnud seda.
Päike oli juba päris kõrgele tõusnud ja saatis armutult oma tulipalavaid kiiri rongkäigus sammuvate inimeste lagipähe. Orjad avasid päikesevarju ja tõstsid selle kuninganna pea kohale, teised aga peletasid eemale putukaid pikkade ritvade külge seotud lõvisabadega, vehkides nendega mõlemal pool kuninganna kaarikut.
Nemone ohkas ja pöördus Tarzani poole. „Miks sa hilinesid?" küsis ta.
„Selles pole midagi imelikku, et ma sisse magasin," vastas ahvinimene. „Oli väga hilja, kui ma paleest lahkusin, ja et sa Gemnoni vangikongi heitsid, siis polnud lihtsalt kedagi, kes mind äratanud oleks."
„Kui sa oleksid tahtnud mind jälle näha nagu mina sind, poleks sa eales hilinenud."
„Ma kiirustasin siia niisamuti kui sina," vastas Tarzan.
„Oled sa kunagi Xaratori näinud?" küsis Nemone.
„Ei."
„See on püha mägi, mille rajas Thoos Cathne kuningate ja kuningannade vaenlastele. Terves ilmas ei leia sa teist niisugust mäge."
«Vaatan seda suure heameelega," tähendas ahvinimene lõbusalt.
137
Sel ajal jõudis rongkäik teelahkmele.
„See tee, mis paremale viib, läheb üle Sõjameeste raja ja jõuab Thenari orgu," seletas Nemone. „Kunagi saadan ma sind The-nari sõjaretkele ja sa tood mulle Athne ühe kuulsama sõjamehe pea."
Tarzan mõtles Valthorile ja soovis, et ta õnnelikult oma isa-koju jõuaks. Ta heitis pilgu tagasi Thudosele ja Gemnonile. Siiani polnud tal õnnestunud nendega rääkida ja just selleks ühi-neski ta nüüd kolonniga. Džunglivalitseja oleks võinud kerge vaevaga põgeneda, ent ta pidi siia jääma seniks, kuni saab aidata oma sõpru. Nende olukord oli lootusetu, aga hingepõhjas lootis Tarzan siiski õnnelikule lõpule.
Keskpäeval rongkäik peatus, et veidi puhata ja keha kinni- • tada. Inimhulgad kiirustasid puude alla varjulisi kohti otsima, mida kuninganna ümmardaja ja ülikud polnud veel hõivata jõudnud. Ka lõvid viidi varju puhkama. Et siin Lõvide väljal võis alati oodata vaenlase kallaletungi, siis piirasid sõjamehed selle ajutise peatuspaiga sisse.

Peatus ei kestnud kaua, poole tunni pärast asus kärarikas salk uuesti teele. Kuid nüüd oli jutt vaibunud, tolmuse kolonni kohal rippus tohutu kuumus ja vaikus. Mäed üha lähenesid, moodustades jõeoru, mille vahelt viis looklev tee nende tippude juurde.

Peagi hakkas õhus levima väävlihaisu. Ahvinimese tundlikud sõõrmed püüdsid selle kinni esimesena. Möödunud kaarega kopsakast vulkaanilisest kaljust, jõudis kolonn mõne minuti pärast määratu suure kraatri äärde. Sügaval all kobrutas keev laava, saates üles tohutuid tulekeeli, aurupilvi ja kollaseid suitsusambaid. Looduse vägevus avaldas inimestele sügavat mõju ja kutsus esile harda hirmutunde. Juba ammu enne Cathne, Rooma, Ateena, Babüloonia ja Egiptuse tekkimist kõrgus Xarator uhkelt ümberkaudsete mägede kohal.

Selle võimsa katla kõrval paistis kuninganna ja tema suursuguse saatjaskonna hiilgus üsna armetu ja tühisena, kuigi kõige tõenäolisemalt keegi rahvasummas seda ei mõistnud. Tarzan seisis, käed vaheliti, ja vaatas langetatud päi all kobrutavat põrgut, kuni kuninganna teda õlast puudutas.

„Noh, kuidas Xarator sulle meeldib?" küsis ta.

Tarzan vangutas pead.

„Mind valdavad ebatavalised tunded," lausus ta pikkamisi, „kuid ma ei suuda neid ära seletada."

138

„ Xaratori rajas Thoos Cathne kuningatele," sõnas Nemone uhkelt.

Kraatri servale kahele poole kuninglikku rühma kogunes rohkesti uudishimulikke. Tarzan silmas Thudost ja Gemnonit seismas veoki kõrval, millel lebas ohver. Ehkki nende näod olid uhked ja kiretud, aimas Tarzan, mis sündis praegu nende hinges. Nende mõtted keerlesid õnnetu tütarlapse keha ümber, mis rappus rohmaka veoki karedatel laudadel. Nad polnud kordagi täheldanud, et Doria oleks liigutanud või häält teinud. Muidugi oli ta kas teadvuseta või surnud, üksnes sellises olekus sai ta vältida piinu ja võtta Nemonelt julma naudingu rõõmu.

Kuigi Xaratori juures aset leidev kombetalitus niinimetatud õigluse pitserit kandis, oli see oma olemuselt pooleldi usuline ja nõudis preestrite osalemist. Kaks neist olidki juba veokilt kompsu võtnud ja selle kraatri äärele kuninganna jalge juurde maha asetanud. Seejärel kogunes ohvri ümber terve tosin preestreid, kellest mõni hoidis käes muusikariista. Nad alustasid rituaalset pomisemist, mäetippude poole tõusis kume trummipõrin ja laskus kuristikku, puhkpillide huilgamine aga kandus üle kobrutava lõõri ja pöördus tagasi otsekui kadunud hinge ägamine.

Thudos ja Gemnon talutan' lähemale, et Nemone võiks nende kannatustest täit rahuldust saada.

Nemone märkas, et nende näol polnud mure ega kurvastuse jälgi, ja see võttis temalt ettenauditava lõbu. Ärritus lämmatas teda. Ja ometi ei viinud see teda rööpast välja. Tema peas sündis uus plaan, kuidas nende kõrkust murda.

Ja nii juhtuski, et kui kaks preestrit tütarlapse keha üles tõstsid ja kraatrisse heita kavatsesid, kõlas Nemone ootamatu käsklus:

„ Pidage! Me imetleme nüüd reetur Thudose tütre Doria ilu. Me lubame isal ja armukesel vaadata teda veel kord, et nad näeksid tema kannatusi ja annaksid hinnangu oma seisundile. Ja kõik peavad veenduma, et pole mõtet sepitseda vandenõu Nemone vastu. Lõigake nahad lõhki ja võtke ohvri keha välja!"

Kuningannat ümbritsevate inimeste silmad jäid paugupealt rippuma preestri külge, kes tõmbas välja pistoda ja käristas ühe ropsuga lahti tugeva õmbluse. Thudos ja Gemnon silmitsesid armastatud inimese liikumatut kogu, mille piirjooni robustse lõvinaha all vaevu aimata võis. Nende näole ilmusid suured higipiisad, hambad olid kõvasti kokku pigistatud ja käed rusikas.

139
Tarzan viis pilgu preestrilt kuningannale ja jäi, silmad vidukil, teda tähelepanelikult vaatama.
Naha ühest servast kinni haaranud, kergitasid preestrid seda kõrgemale ja veeretasid keha välja üldsusele vaatamiseks. Kõlas üldine imestusohe. Nemonet valdas äkitselt raev ja ta hakkas karjuma. Nende ees lebas Eroti surnukeha.

XIX peatükk

Rahvasumma hämmastus ja raev asendus üksmeelse vaikimisega. Nüüd olid kõik pilgud pööratud kuningannale, kelle võrratut välimust oli viha tundmatuseni muutnud. Tundus, et veel üks silmapilk, ja ta lämbub teda pilgeni täitvast raevust. Lõpuks sai ta endast võitu ja hakkas maruliselt Tomost süüdistama.
„Mida see kõik tähendab?" kriiskas ta.
Tomos, kelle imestus polnud kuninganna omast sugugi väiksem, kogeles ja värises.
„Isegi Thoosi templisse on pugenud reeturid!" karjus ta. „Ma käskisin Eroti tüdrukut Xaratori sülle heitmiseks ette valmistada, sest ma teadsin, et ta on kuningannale ustav ja suudab seda ülesannet kõige paremini täita. Ma ei tea, oo imepärane Nemone, kas pandi toime metsik kuritöö või oli Eroti keha ammu enne seda silmapilku asendanud Thudose tütre."
Kuninganna käskis preestreid Eroti keha lõõmavasse kraatrisse lasta ja niipea kui see oli tulisesse laavasse kadunud, hakkas rongkäik aega viitmata Cathne poole tagasi liikuma.
Rusuvas vaikuses laskus kolonn mööda käänulist teed Lõvide välja poole. Ärritatud ja morn kuninganna istus oma kullast kaarikus. Tema pilk peatus sageli kõrval sammuva džungliisan-da võimsal kujul.
Lõpuks katkestas ta vaikuse.
„Kaks sinu vaenlast on teiseilma läinud," ütles ta. „Mina hävitasin ühe, aga mis sa arvad, kes hävitas teise?"
„Võimalik, et seda tegin mina," pakkus Tarzan muiates.
„Ma mõtlesingi sinu peale," vastas Nemone rahulikult.
„Kes iganes seda tegi, tõi ta Cathnele suurt kasu."
„ Väga võimalik," nõustus Nemone pooleldi, „kuid mind ei ärrita sugugi Eroti tapmine. Mind vihastab see jultumus, millega nurjatakse Nemone plaane. Kes seda iganes tegi, varastas ta
140
Nemone paljaks, jättes ilma rõõmust, mida sel päeval oleksin võinud tunda. Ometi ei saa see mõjutada minu otsust Thudose, tema tütre ja Gemnoni kohta. Ma leian selle plika üles ja tema surm saab olema palju hirmsam sellest, millest ta täna pääses. Küll ma ta juba kätte saan. Ka Thudos ja Gemnon peavad kõrgemat hinda maksma, sest üks neist julges kuningannast mööda minna."
Tarzan kehitas vaid korraks õlgu, ei lausunud aga sõnagi.
„Miks sa vaikid?" jätkas Nemone.
„Mul pole midagi öelda," vastas hiiglane. „Ma saan ainult sinuga mitte nõustuda, aga veenma ma sind ei hakka, sest muidu sa vihastad veelgi rohkem. Ma ei näe erilist lõbu selles, et minu sõnad inimestele kurja ja kahju tekitavad, sest tegelikult taotlevad need head."
„Sa tahad öelda, et ma lähen endast välja?" küsis kuninganna.
„ Muidugi."
Nemone tegi peaga järsu liigutuse.

„Miks ma küll olen sind siiani talunud?" hüüatas ta vihaselt. „Aga ükskord katkeb mu kannatus ja ma viskan su lõvide ette! Mis sa siis teed?"

„Löön lõvi maha," vastas ahvinimene rahulikult.

„Seda lõvi, kelle ette ma su viskan, sa juba maha ei löö," lausus Nemone enesekindlalt.

Väsitav rännak tagasi Cathnesse oli viimaks lõppenud. Leegitsevatest tõrvikutest valgustatuna ületas kuninglik ausaatjas-kond Kuldsilla ja hakkas linna venima. Paleesse jõudnud, andis Nemone viivitamatult käsu üles otsida kadunud Doria.

Thudos ja Gemnon, kes olid tütarlapse salapärase kadumise üle õnnelikud, kuid samal ajal nõutud, heideti endisesse kongi ja ootasid nüüd Nemone uusi veidrusi. Tarzanile anti käsk saata kuninganna paleesse ja temaga õhtust süüa. Tomos saadeti minema lühikese soovitusega otsida üles Doria või valmistuda halvimaks.

Tarzan ja kuninganna õhtustasid kahekesi väikeses söögitoas, kus neid ümmardasid orjad. Niipea kui õhtusöök oli lõppenud, viis Nemone ta elevandiluutuppa, kus Belthar teda ärritatud lõrisemisega tervitas.

„Erot ja M'duze on surnud," ütles kuninganna, „Tomose aga saatsin ma oma ülesannet täitma. Nüüd ei sega meid keegi."

Jälle muutus ta hääl õrnaks ja mahedaks, käitumine aga pehmeks ja naiselikuks.

Tarzan istus ja uuris tähelepanelikult kuningannat. Tundus

uskumatu, et see hurmav naine võis muutuda julmaks isevalitsejaks, kes ta oma olemuselt ju oli. Praegu aga oli tema ees noor naine, täis sõnulseletamatut võlu. Nendes võluvates silmades vilkus salapärane helk, mis avaldas talle mingisugust kummalist, hüpnootilist mõju, nihutades mälestusi tema julmusest järkjärgult unustusehõlma.

Nemone liibus tugevasti tema vastu.

„Puuduta mind, Tarzan," sosistas ta õrnalt.

Võimsast jõust kaasakistuna asetas mees oma raudse pihu naise õrnale käekesele. Nemone ohkas sügavalt ja surus põse mehe rinnale. Tema soe hingeõhk hellitas Tarzani nahka, ime-kaunite juuste lõhn kõditas sõõrmeid. Nemone rääkis midagi, kuid nii tasa, et ta ei suutnud öeldu mõtet taibata.

„Millest sa räägid?" küsis Tarzan.

„Võta mind sülle," sosistas Nemone.

Tarzan tõmbas käega üle silmade, otsekui püüdes nägemist katvat loori eemale heita, kuid sel hetkel põimis Nemone käed ta kaela ümber ning külvas näo ja huuled palavate suudlustega üle.

„Armasta mind, Tarzan!" anus ta kirglikult. „Armasta mind! Armasta mind! Armasta!"

Ta laskus põrandale põlvili ja haaras mehe jalgade ümbert kinni.

„Oo, Thoos, jumalate valitseja!" sosistas ta. „Kuidas ma sind armastan!"

Džungliisand vaatas jalge ees roomavat kuningannat ja nõiduslik lummus haihtus järk-järgult: imekauni välimuse alt tuli nähtavale hullumeelse naise ähmastunud mõistus. Ta nägi olendit, kes viskas kaitsetuid mehi metsloomadele lõhki rebida, kes tegi inetuks või hävitas endast ilusamaid naisi, ja see kõik kutsus temas esile sügava tülgastuse.

Ta tõusis järsult, sellest liigutusest kukkus Nemone põrandale ning lamas seal sõnatult ja liikumatult. Tarzan suundus ukse poole, siis aga, mõelnud pisut, tuli tagasi, tõstis ta üles ja asetas diivanile. Kui Tarzan Nemonet puudutas, tõmbas Belthar oma keti pingule ning kukkus vihaselt ja kõrvulukustavalt möirgama.

Nemone avas silmad ja vaatas mõnda aega küsivalt enda üle kummarduvale mehele otsa, siis aga nähtavasti mõistis, mis oli juhtunud. Kohe süttis tema silmis kättemaksutuluke.

„Sa lükkasid tagasi mu armastuse!" kisendas ta. „Sa põlgad mind! Sa julgesid halvaks pidada kuninganna armastust! Oo,

142

Thoos! Ja mina veel põlvitasin tema ees!"

Ta tormas gongi juurde, mis kuldketi otsas rippus, haaras puust vasara ja lõi sellega kolm korda. Helid kandusid üle võõ-rastetoa ja ühinesid vihase lõvi metsiku lõrisemisega.

Tarzan jälgis tähelepanelikult kuninganna tegutsemist: talle tundus, et Nemone on aru kaotanud. Ilmselt oli praegu asjatu manitseda teda mõistust pähe võtma. Tarzan läks pikkamisi ukse poole, ei jõudnud aga paari sammugi astuda, kui uks paiskus pärani ja kakskümmend sõjameest kahe ülikuga eesotsas tuppa tormas. „Võtke see mees kinni," käskis Nemone, „ja visake sinna kongi, kus istuvad kuninganna vaenlased!" Tarzanil oli harilikult mõõk kaasas, aga täna enne kuninganna vastuvõttu oli ta selle esikusse jätnud. Ja nüüd ümbritses teda igast küljest kakskümmend oda ja kakskümmend teravat odaotsa sihtis ta rinda. Tal polnud teist teed kui alistuda. Ja ta alistus. Kui sõjamehed ta välja olid viinud ning uks ta järel sulgunud, vajus Nemone diivanile ja puhkes kibedasti nutma, kogu ta keha rappus ägedast nuuksumisest ja oietest. Äkki ajas kuninganna end sirgu ja ta pilk kohtas looma sätendavaid silmi. Ta istus niiviisi mõne viivu, tõusis siis ja tema huulilt vallandus metsik hullumeelne naer. Aina samamoodi naerdes lahkus ta võõraste-toast.

Vangikongis istudes kuulsid Thudos ja Gemnon marssivate sõdurite samme, mis iga hetk üha selgemaks muutusid.

„Näha on, et Nemone ei malda hommikuni oodata," ütles Thudos.

„Kas sa arvad, et ta saatis nad meie järele?" küsis Gemnon.

„Kelle järele siis veel?"

„Kuid lõviauk peaks valgustatud olema."

Nad kuulatasid ja ootasid. Lõpuks sammud vaibusid, seejärel avanes uks ja kongi tõugati inimene. Viletsas valguses, mis kongi tillukese akna ja ukses oleva augu kaudu koridorist sisse immitses, suutsid nad näha vaid erakordselt suure meheko-gu piirjooni.

Keegi neist ei lausunud sõnagi, kuni valvur oli küllaltki kaugele eemaldunud.

„Tervitan teid, Thudos ja Gemnon!" hüüatas tundmatu reipalt.

„Tarzan!" hüüdis Gemnon.

„Te ei eksinud," vastas Tarzan.

143

„Kes sind siia kongi heitis?" küsis Thudos.

«Kakskümmend sõjameest ja hullumeelse naise kapriis," vastas ahvinimene.

„Niisiis oled sa lemmikute hulgast välja langenud!" hüüdis Gemnon. „Mul on sellest kahju."

„See oli paratamatu," tähendas džunglivalitseja.

Ja missugune karistus sulle määrati?"

„Ei tea, kuid arvan, et üpris aukartustäratav. Aga ei tasu muretseda selle pärast, mis juhtub. Vahest ei juhtugi midagi."

„Nemone vangikambris pole ruumi optimismile," märkis Thudos kurva muigega.

„Võib-olla küll," vastas ahvinimene, „kuid ma ei lakka lootmast. Kahtlemata tundis ka Doria möödunud ööl end surmale määratuna, aga sellest hoolimata pääses Xaratorist."

„See on mingi ime, ma ei suuda seda mõista," ütles Gemnon.
„Kõik oli üsna lihtne," lausus Tarzan. „Ustav sõber, keda te hõlpsasti võite ära arvata, tuli minu juurde ja teatas, et Doria on templisse kinni pandud. Läksin teda jalamaid otsima. Õnneks on Carhne puud väga vanad ja suured, üks neist kasvab templi taga ja selle oksad ulatuvad otse Doria kongi aknani. Kui ma selle puu otsast läbi akna kongi hüppasin, nägin Eroti, kes tütarlapsele ligi tikkus. Leidsin sealt nahkkoti, kuhu ta tahtis Doriat panna tema viimseks teekonnaks Xaratori juurde. Polnud midagi lihtsamat: Doria asemel toppisin ma kotti Eroti."
„Sa päästsid ta! Kus ta praegu on?" hüüdis Thudos erutatud häälega.
„Tulge lähemale," hoiatas teda Tarzan, „ka seintel võivad kõrvad olla."
Mõlemad mehed nihkusid lähemale ja Tarzan jätkas sosinal.
„Kas mäletad, Gemnon, kui me kullakaevandust vaatasime ja ma paar minutit orjaga juttu ajasin?"
Jah, mäletan küll," vastas Gemnon. „Arvasin, et sind huvi-tabiaevanduse sisseseade."
„Ei, ma andsin talle edasi sõnumi vennalt ja ta rõõmustas nii, et lubas mulle osutada mis tahes teene, kui mul tarvis läheb. Ja nüüd, kui Doriale tuli turvaline koht otsida, meenus mulle kohe kõrvaline paik, kus seisab Niaka onn. Doria on nüüd seal ja see mees valvab teda nii kaua kui tarvis. Ta lubas mulle, et kui ma poole kuu jooksul endast märku ei anna, siis ta teab, et ükski meist kolmest ei saa Doriale appi minna. Siis an-
144
nab Niaka temast teada Thudose maja ustavatele orjadele. Nia-ka ütles, et see on raske, kuid võimalik."
„Doria on elus!" sosistas Gemnon. „Thudos ja mina võime nüüd rahulikult surra."
Pimeduses sirutas Thudos käe välja ja asetas selle Tarzani õlale.
„Mul pole sõnu, et väljendada sulle oma tänu." Mõnda aega istusid sõbrad vaikides, lõpuks katkestas vaikuse Gemnon.
„Kust sa selle orja venda nii hästi tunned, et ühelt teisele sõnumit edasi anda?" küsis ta ilmse kohmetusega.
„Kas mäletad Xerstle suurt jahti?" küsis Tarzan.
„Muidugi, aga mis jaht siia puutub?"
„Aga mäletad sa ohvrit, see tähendab meest, keda me nägime turul orjade aedikus?"
Jaa."
„See oli Niaka vend," seletas Tarzan.
„Kuid sul polnud kordagi võimalust temaga rääkida," vaidles noor ülik vastu.
„Aga ma tegin seda siiski ja aitasin tal põgeneda. Seepärast ongi tema vend mulle nii tänulik."
‚Ja ikkagi ei saa ma aru," ütles Gemnon.
„Võib-olla ei mõista sa paljutki sellest, mis on seotud Xerstle suure jahiga," oletas Tarzan. „Xerstle ja Eroti plaani järgi polnud jahi peaeesmärk mitte ohvri tagaajamine, vaid minu hävitamine. Õnnetu ori, kelle nad ohvri pähe välja valisid, oli lihtsalt hukkumisele määratud. Taipasin seda paugupealt ja otsustasin nende plaanid nurjata. Puult puule hüpates jõudsin ma kaugele ette ja tõstsin mustanahalise üles, siis aga viisin ta miili võrra edasi, et teda jälitavad lõvid lõhna kaotaksid. Sa nägid ju, et mu plaan läks igati korda. Kui ma tagasi tulin, kehtestasime uued tingimused, mis andsid Xerstlele ja Pindesele vajaliku tegevusvabaduse. Pindes võttis mu endaga kaasa. Kui me sinust küllalt kaugele olime jõudnud, pani ta ette lahku minna, seejärel laskis lõvi mu jälgedele."
„Siis sina tapsidki lõvi?"

„Suurima heameelega oleksin ma tapnud ka Pindese ja Xerstle, kuid tundsin, et selleks pole veel õige aeg. Nüüd pole mul vististi enam võimalik neid tappa," lisas Tarzan kahetsevalt.

„Ka minul on kahju, et tuleb surra," ütles Gemnon.

145

„Miks sa seda nüüd endisest rohkem kahetsed?" küsis Tarzan.

„ Sellepärast, et mul kaob viimane võimalus jutustada kõigile Xerstle suurest jahist," lausus Gemnon. „Milline jutt see oleks olnud!"

Varsti pärast keskpäeva tuli sõjamees ja käskis Tarzanit kongist lahkuda. Vangid tundsid seda ohvitseri, kes neile meeldis.

„Kas ta tuleb tagasi?" küsis Thudos Tarzanile osutades.

Ohvitser raputas pead:

„Ei, täna korraldab kuninganna jahi."

Thudos ja Gemnon embasid Tarzanit. Nad ei lausunud sõnakestki, kuid see hääletu jumalagajätt oli kõnekam mis tahes sõnadest. Nad nägid, kuidas Tarzan väljus, kuidas uks tema järel sulgus. Mõlemad pidasid vaikust ja istusid niiviisi sõnatult väga kaua.

Tarzan viidi kongist valveruumi ja pandi seal ahelatesse, kaela ümber aga seati midagi suure kullast krae taolist, mille külge oli kinnitatud kaks kuldketti. Kaks sõjameest võtsid need pihku.

„Milleks kõik need ettevaatusabinõud?" küsis ahvinimene.

„Meil on selline tava," seletas ohvitser. „Selle teevad läbi kõik, kes on määratud kuninglikuks jahiks. Just sellisena viiakse kuninglik ohver Lõvide väljale."

Taas kõndis Ahvide Tarzan Cathne kuninganna kaariku kõrval, kuid seekord vangiraudadesse aheldatuna kahe hiiglasliku sõjamehe vahel ja igast küljest relvastatud salgast ümbritsetuna. Taas läks ta üle Kuldsilla ja jõudis Onthari orgu Lõvide väljale.

Seekord ei läinud rongkäik kuigi kaugele — umbes miil maad linnast eemale. Seda saatis suur hulk linlasi: Nemone oli kutsunud kogu linna tunnistama tema armastuse ärapõlanud inimese alandust ja surma. Lõpuks ometi saab ta kätte maksta. Ent veider küll, ta ei tundnudki rõõmu. Kuninganna istus tusasena oma kaarikus. Ja siis peatuski ausaatkond tema kättenäidatud kohas. Siit pidi algama jaht. Kordagi ei heitnud ta pilku ahelatesse pandud inimesele. Võib-olla Nemone teadis, et tal ei õnnestu mehe näos hirmu tundemärke näha, võib-olla aga ei söandanud ta armastatud inimesele otsa vaadata, et naiselikule nõrkusele mitte järele anda.

Aga saabus aeg ja, heitnud kõrvale talle nii tavatu otsustusvõimetuse, käskis ta sõjamehel vangi enda juurde tuua. Nüüd vaatas ta otse kaariku kõrval seisatanud džungliisandat.

146

Saatke kõik eemale peale kahe sõjamehe, kes teda kinni hoiavad," käsutas Nemone.

Kui tahad, siis saada nemadki minema," ütles Tarzan. „Annan'sulle sõna, et ma ei tee sulle viga ega jookse minema."

Nemone vaatas endiselt otse enda ette ja vaikis, siis aga, võib-olla endalegi ootamatult, sõnas:

„Minge kõik ära, tahan vangiga nelja silma all rääkida."

Kui valvurid olid paar sammu kaugemale läinud, tõstis kuninganna oma pilgu Tarzanile — mees vaatas naeratades talle otsa.

„Varsti saad sa tõelist õnne tunda, Nemone," ütles ta rahulikul sõbralikul toonil.

„Millest sa räägid?" küsis Nemone. „Miks peaksin ma õnnelik olema?"

„Sa näed ju varsti, kuidas ma surema hakkan, tõsi küll, ainult sel juhul, kui lõvi mu kätte saab," ütles ta muiates ja lisas: „Sülle ju meeldib väga, kui inimesed surevad."

„Sa arvad, et see pakub mulle lõbu? Ka mina arvasin nii, aga praegu ma seda enam ei taha. Ma pole iialgi elus saanud maitsta naudingut, mida olen igatsenud."

„Võib-olla igatsed sa kogeda normaalseid inimlikke tundeid," oletas džungliisand. „Kas sa oled kunagi püüdnud teha midagi seesugust, mis oleks valmistanud meelehead ja rõõmu kellelegi teisele, mitte sulle endale?"

„Miks peaksin seda tegema? Mina hoolitsen enda eest, tehku teised sedasama. Ma püüan endale õnne saavutada."

„Ja sa ei saa seda iialgi."

„Võib-olla mul polekski seda kõike, oleksin ma teiste eest hoolitsenud," jäi Nemone oma arvamuse juurde.

„Sinusuguseid inimesi on olemas," tähendas Tarzan, „ja võib-olla lähed sa õnne juurde oma teed mööda. Õnn jääb sul muidugi kätte saamata, aga sa saad maitse suhu, ja seegi on juba midagi."

„Arvan, et tunnen ennast ja oma soove piisavalt hästi, et otsustada, kuidas edasi elada," ütles Nemone küllaltki teravalt. Tarzan kehitas õlgu.

„Ma ei kavatsenud hoopiski sinu ellu sekkuda," ütles ta. „Kui sa oled otsustanud mind tappa ja oled kindel, et saad sellest vaatepildist mõnu tunda, miks peaksin ma siis püüdma sinu vaateid muuta?"

147

«Aitab," lausus Nemone karmilt. „Sinu pilked ja loba on mind ära tüüdanud."

Vihast moondunud näoga kummardus ta Tarzani kohale.

„Mehed on vähema eest surnud!" kisendas ta, kuid džungliisand naeris talle näkku.

„Mõne hetke eest," lausus Nemone, «hakkasin ma juba kahetsema seda, mis juhtuma peab. Kui sa oleksid käitunud teisiti, kui sa oleksid minuga lepitust otsinud, oleksin ma leebunud ja sind jälle soosima hakanud, kuid sa tegid kõike vastakalt. Sa teed mulle ülekohut, sa solvad mind ja seejuures veel irvitad minu üle."

Tema hääl hakkas helisema ja selle tundemärgi järgi mõistis Tarzan, et tal algab hullusehoog.

„Ja sellest hoolimata, Nemone, olen ma sinusse kiindunud," ütles ahvinimene. „Ma isegi ei suuda seda mõista. Sa veetled mind, ehkki ma põlgan sinu vaateid ja tegusid, mina aga veetlen sind, vaatamata haavatud uhkusele ja solvatud enesetundele. Kummaline, kas pole?"

Nemone noogutas.

Jah, see on kummaline," lausus ta hajameelselt. „Ma pole iialgi kedagi nii väga armastanud kui sind, ja sellest hoolimata kavatsen ma sind tappa, ehkki armastan endiselt."

„Ja sa tapad ka edaspidi inimesi ja tunned end õnnetuna seni, kuni tuleb sinu kord tapetud saada," lausus ahvinimene nukralt.

Kuninganna võpatas.

„ Tapetud saada!" kordas ta. Jah, nad kõik — Cathne kuningad ja kuningannad — on tapetud, kuid minu kord pole veel kätte jõudnud. Kuni elab Belthar, elab ka Nemone."

Ta vaikis viivuks, siis lausus:

„Sa võid ellu jääda, Tarzan, kuid selleks pead sa midagi tegema."

Ta vakatas uuesti otsekui Tarzani küsimust oodates, kuid džunglivalitseja poleks nagu kuulnudki tema sõnu.

„ Möödunud ööl langesin ma sinu ette põlvili ja anusin su armastust. Põlvita nüüd sina kogu rahva nähes minu ette ja palu armu. Ma kingin sulle elu."

„Parem too siia oma lõvi," ütles Tarzan, „ta on sinust armulikum."

„Sa keeldud?" küsis Nemone kurjalt.

„Sa tapaksid mu varem või hiljem," vastas Tarzan, „nüüd aga on mul võimalus, et võib-olla ei õnnestu lõvil seda teha."

148

„Sul pole võimalust,” kisendas kuninganna. „Kas sa lõvi nägid?"

„Ei."

Nemone pööras ümber ja käskis ülikut:

„Tooge siia jahilõvi, et ta saaks ohvrit nuusutada!"

Sõjameeste ja ülikute summ andis teed: vahekäiku ilmus kullatud rakendis tohutu suur lõvi, keda kaheksa orja hädavaevalt kinni suutsid hoida. Lõrisev kiskja viskles kahele poole, püüdes krabada järelevaatajat või mõnda uudishimulikku.

Põlevate silmadega saatan lähenes Nemone kaarikule, kuid oli Tarzanist veel võrdlemisi kaugel, kui viimane märkas tema lakas valget karvatutti. See oli Belthar!

Nemone vaatas üksisilmi Tarzanile otsa, püüdes tema näolt erutuse märke leida, kuid asjata.

„Kas sa teda ära ei tundnudki?" küsis kuninganna. . «Muidugi tundsin," vastas Tarzan rahulikult.

„Ja sa ei kardagi?"

„Miks peaksin ma kartma?" vaatas Tarzan imestunult kuningannat.

Nemone põrutas vihaselt jalga, arvates, et mees lihtsalt teeskleb. Kuidas ta võiski aimata, et Ahvide Tarzan ei mõistnud sõna „hirm" tähendust?

«Valmis olla suureks jahiks!" käsutas Nemone, pöördudes üliku poole, kes seisis kuninganna lähedal sõjamehe kõrval ja kuulis kogu tema juttu.

Tarzanit ahelais hoidnud sõjamehed jooksid koos ohvriga edasi ja võtsid siis ära kuldkrae külge kinnitatud ketid. Seejärel tulid nad kaariku juurde tagasi, Tarzan aga läks veel mõne jardi edasi.

Nüüd talutasid järelevaatajad džungliisanda juurde Belthari ja hoidsid teda seal mõne minuti. Verejanuline kiskja tundis ahvinimese ära ja sattus marru. Kaheksa meest jõudsid teda suurivaevu kinni hoida.

Odadega relvastatud sõjamehed moodustasid laia koridori, mis algas Nemone kaariku juurest. Nad seisid tihedalt kahel pool seda koridori, nägudega sissepoole. Nende ettesirutatud odad moodustasid okkalise terasseina juhuks, kui lõvi ei taha ohvrit taga ajada, vaid sööstab kahel pool seisvate inimeste kallale. Sõjameeste taga tunglesid kaela õieli ajades linlased, püüdes paremat kohta leida, et kogu vaatemängu näha.

149

Tarzani juurde astus ülik. See oli Phordos, Gemnoni isa, jahireeglite täitmist jälgiva ülikutegrupi kapten. Ta astus ahvinimesele päris lähedale ja ütles sosinal:

„Mul on väga kahju, et osalen selles jahis, kuid mu asend nõuab seda." Seejärel lausus ta valjusti: «Teen teile teatavaks Cathne kuninganna Nemone suure jahi reeglid. Ohver peab mööda sõjameestevahelist koridori põhja poole minema. Kui ta on teinud sada sammu, peavad järelevaatajad jahilõvi Belthari lahti laskma. Keegi ei tohi lõvi kiviga visata või ohvrit aidata. Keelust üleastumist karistatakse surmaga. Kui loom on ohvri maha murdnud ja kõhu täis söönud, peavad järelevaatajad sõjameeste saatel lõvi oma kohale tagasi tooma."

Seejärel pöördus ta Tarzani poole:

„Sa pead otsejoones põhja poole jooksma, kuni Belthar su kätte saab."

«Aga kui ma eest ära jooksen?" küsis ahvinimene. «Kas ma siis saan vabaks või ei?"

Phordos raputas kurvalt pead.

«Tema eest sa ära ei jookse," ütles ta. Seejärel pöördus ta kuninganna poole ja laskus põlvili: «Kõik on valmis, teie majesteet. Võib alustada jahti."

Nemone vaatas kähku ringi. Ta nägi, et sõjamehed olid õigesti paigutatud ja kui lõvi peaks tagasi pöörama, on ta kaitstud. Pisut kaugemal seisid orjad suure võrguga, millega nad pärast jahi lõppemist lõvi kinni püüda kavatsesid. Kuninganna ja ka orjad ise tajusid, et mõni neist ei pöördu Cathnesse tagasi elusalt, kuid see lisas suure jahi päevale veelgi rohkem huvi ja põnevust. Nemone viipas peaga Phordosele:

„Las lõvi nuusutab veel kord ohvrit, siis alustage jahti."

Belthari kinni hoidvad orjad lasksid köidikud pisut lõdvemaks ja võimaldasid tal ahvinimesele läheneda. Neile tuli appi veel kaksteist inimest, et lõvi lahti ei pääseks ja ohvrile kallale ei tungiks.

Nemone nihkus läbematult ettepoole, pilk peatus inimsööjal, kes oli tema lõvikasvanduse uhkus; nüüd paistis tema silmist hullumeelsus.

«Küllalt!" kisendas ta. «Nüüd Belthar tunneb teda, nüüd ei lahku ta jäljelt, kuni ta ohvri kätte saab, maha murrab, saab oma tasu ja tema lihast kõhu täis sööb! Belthar on Cathne parim jahilõvi!"

150

Piki koridori, mille mõlemal pool seisid relvastatud sõjamehed, olid kindla vahemaa tagant maasse püsti löödud odad, nende küljes lehvisid mitmevärvilised lipukesed. Linlased, ülikud ja kuninganna vedasid kihla selle peale, missuguse lipu juur.es lõvi ohvri maha murrab. Ja siis astus Phordos Tarzani juurde ning võttis tema kaela ümbert kullast krae.

Jõe ääres, mis Cathne linnast mööda voolab, puhkas põõsastes asuvas koopas lõvi. See oli hiigelsuur koheva musta laka ja kollase sametise nahaga loom. Kummalised hääled, mis lagendikult tema kõrvu kostsid, muutsid ta rahutuks ja ta urises pahuralt, kuigi ta paistis magavat. Ta silmad olid kinni, ent Numa ei maganud. Ta tahtis aga kangesti magada ja oli nüüd tige inimeste peale, kes tema rahu rikkusid. Esialgu olid nad veel võrdlemisi kaugel, aga lõvi teadis, et kui nad lähemale tulevad, peab ta end üles ajama, seda ei tahtnud ta aga sugugi teha, sest oli väga laisk.

Samal ajal kõndis Tarzan sõjameeste vahel ja luges oma samme. Ta teadis, et pärast sajandat sammu lastakse Belthar talle kallale. Ja sellest hoolimata ei heitnud ta isegi niisugusel hetkel kõrvale põgenemismõtet.

Jõe taga, Lõvide väljast idas asus džungel, kus ta Xerstle, Pindese ja Gemnoniga oli jahil käinud. Kui tal õnnestub džung-lini jõuda, on ta pääsenud. Kui džungliisand puuokstele hüppab, ei saa teda kätte ei lõvi ega inimene. Ent kas ta jõuab metsani joosta, enne kui Belthar ta kätte saab?

Tarzan jooksis väga kiiresti, kuid loomariigis õnnestub vaid vähestel isenditel ohvrit ründavast lõvist kiiremini joosta. Kui Tarzan sajandat sammu mõõtis, mõistis ta, et suudaks pääseda tavalise lõvi käest, Belthar aga polnud tavaline lõvi: ta oli metslõvist mitu korda tugevam ja kõige võimsam loom Cathnes.

Teinud sada sammu, sööstis Tarzan hoogsalt edasi. Ta kuulis enda taga lõast lahti lastud jahilõvi ähvardavat möirgamist. Lõvi ei vahtinud ringi, ta hiilgavad silmad seirasid ees jooksvat inimest.

Lõvi järel kihutas Nemone kaarik. Kutsarid pingutasid kõigest jõust, et kuninganna võiks verist vaatepilti näha, kuid Belthar jooksis nii kiiresti, et Nemone kaarik paistis paigal seisvat. Suures erutuses tõusis kuninganna püsti, oma kisaga Belthari ergutades. Tema silmad välkusid samasugusest vihast kui inimsööja omadki, keda ta ergutas. Nemone hingas kiirelt, rind kerkis

151

erutusest, süda lõi ühes taktis surmaga, mis Lõvide välja kohal tiirutas.

Ülikud, sõjamehed ja linlaste summ tõttas kuninganna kaarikule järele. Belthar oli juba ohvrit kätte saamas, kui Tarzan äkitselt koridorist välja jõudes itta jõe poole pööras.

Nemone suust pääses vihakisa, kui ta Tarzani kavatsust taipas. Samasuguse kisa tõi kuuldavale ka kaariku taga kihutav rahvahulk. Nad ei uskunud, et ohvril võiks tekkida võimalus pääseda, kuid nüüd nad mõistsid, et inimene võib jõuda jõe äärde, ujuda sellest üle ja kaduda metsa. Muidugi ei tähendanud see, et tal õnnestub jalga lasta, sest nad olid veendunud, et Belthar ta metsas kätte saab.'Neid tegi tusaseks vaid see, et neil ei õnnestu näha, kuidas lõvi oma ohvri lõhki rebib. Ent peagi veeres läbi inimsumma kergendusohe: Belthar oli ohvrit kinni võtmas ja tal polnud võimalust jõeni jõuda.

Taha vaadanud, mõistis ka Tarzan, et tema surm on lähedal. Jõgi oli temast kahesaja, lõvi viieteistkümne jardi kaugusel, ja kiskja lähenes talle kiiresti.

Siis ahvinimene peatus, pöördus vaenlase poole ja jäi ootama. Ta seisis lõdvenenult, kuid oli võitluseks valmis. Džungliisand teadis täpselt, mida hakkab tegema Belthar ja mida teeb ta ise. Iga lõvi, isegi dresseeritud, ründab Tarzanit tagajalgadele tõustes, krabab oma koletute küüntega temast kinni ja vajutab kihvad pähe, kaela või õlga/ seejärel aga lohistab ta kuhugi põõsa alla ja pistab nahka.

Kuid Tarzan oli ennegi lõvidega võidelnud ja Beltharil polegi nii lihtne temast jagu saada. Tõsi küll, ahvinimene teadis, et ilma noata ei lükka ta kuigi kauaks edasi seda, mis paratamatult juhtuma peab, kuid ta sureb võideldes. Ja nüüd, kui Belthar möirates rünnakule asus, laskus ta kükakile ja vastas inimsööjale samasuguse möirgamisega, mis millegagi ei erinenud kiskja omast.

Järsku märkas ta, et rahvasumma meeleolu oli muutunud, kuuldus imestuse- ja hirmuhüüdeid. Belthar oli juba peaaegu tema kohal, kui võimas keha lendas ahvinimesest hooga mööda, otsekui harjaga tema jalga kraapides. Belthar oli tagakäppa-dele tõusnud, veriseks pidusöömingu oma küüsi ja kihvu valmis hoides, kuid sel silmapilgul kargas talle otsa kuldse naha ja musta lakaga hästi suur lõvi.

Kõuehäälset möirgamist kuuldavale tuues püherdasid kaks hiiglaslikku looma maas, rebisid teineteist küünte ja

hammastega, kõrval aga seisis hämmastunud ahvinimene. Kohale veeres Nemone kaarik ja hinge kinni pidades jälgis rahvahulk surmaheitlust.

Tundmatu lõvi ületas Belthari nii kasvult kui jõult, see oli hiidlõvi, raevukas ja julm. Ta võitles nii, nagu oleksid teda innustamas kõik põrguvürstid. Peagi Belthar väsis ja ajas lõuad pärani. Otsemaid sulgusid võimsad kihvad Nemone jahilõvi kaela ümber ja määratu suured küüned tungisid tema kehasse. Seejärel tõusis lõvi neljale käpale ja raputas Belthari nagu kass hiirt. Nemone lõvi kael raksatas kõlatult.

Tapetud inimsööja korjuse maha visanud, vaatas võitja urisedes Cathne hirmunud elanikke, pöördus siis pikkamisi ümber, läks ahvinimese juurde ja jäi tema kõrvale seisma. Tarzan pani käe Kuldlõvi Jad-bal-ja mustale lakale.

Pikka aega oli välja kohal vaikne. Tarzan ja Kuldlõvi vaatasid oma vaenlasi, Cathne kohkunud elanikud vaatasid neid. Äkki lõikus vaikusse kohutav karjatus. Kisendas Nemone. Ta astus pikkamisi kuldsest kaarikust välja ja suundus Belthari korjuse poole. Õukondlased jälgisid teda vaikides. Nemone seisatas ja puudutas sandaali kängitsetud jalaga oma jahilõvi verist lakka. Tema pilk libises üle surnud inimsööja keha. Ilmselt palvetas ta nendel hetkedel endamisi, siis tõstis pea ja laskis pilgul ringi käia. Tema silmades loitis hullumeelsus, nägu oli aga niisama valge kui tema kaela ehtiv elevandiluust kee.

„Belthar on surnud!" hüüatas ta, haaras siis tupest mõõga ja torkas selle läikiva tera endale otse südamesse. Ta laskus hääletult põlvili ja varises surnud Belthari kehale.

Kui tõusis kuu, asetas Tarzan viimase kivi hauakünkale. See kõrgus jõe kaldal, mis kannab oma veed piki Onthari orgu Cathne, kuldlinna poole.

Sõjamehed, ülikud ja linlased eesotsas Phordosega siirdusid linna, et avada Nemone vanglad ja kuulutada Alextar kuningaks. Nad jätsid surnud kuninganna lamama Lõvide välja serva surnud Belthari kõrvale.

Nad keeldusid Nemonele viimset au avaldamast ja seda tegi Ahvide Tarzan, loom-inimene, kes nüüd Aafrika eredast kuupaistest valgustatuna langetas pea haua kohal, kus õnnetu naine oli lõpuks ometi igavese rahu leidnud.

Viieteistkümnenda raamatu lõpp

16. E. R. Burroughs_TARZAN ja lõvi-inimene

Tarzani-lugude kuueteistkümnes raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide

Tarzani-lugude looja E. R. Burroughs pöördub sarja teises pooles tagasi usutavamate teemade juurde. „Tarzan ja lõvi-inimene" („Tarzan and the Lion Man") ei vesta sugugi mingisugusest inimese ja lõvi vahepealsest olendist. Tegemist on hoopis sooviga vändata kassamenuga film lõvide hulgas üles kasvanud peategelase osavõtul ehtsas Aafrika džunglis. See ei taita kuidagi õnnestuda, sest ebasõbralik loodus ning veel ebasõbralikumad pärismaalased nurjavad peaaegu kõik head kavatsused. Ohud on nii suured, et mõni filmiseltskonnast kaotab elu. Tarzangi peab oma kodusel mandril surmaga tõtt vaatama. Filmi väntamine võetakse lõpuks taas ette Hollywoodi stuudios. Justkui saatuse irooniana ei kõlba džunglis üles kasvanud ning lõvisid küttinud ahvide kasvandik isegi lõvi-inimese osatäitja dublandiks (filmi tootjate arvates) — ta elab niivõrd oma osasse sisse, et tapab võtteplatsil lõvi (nagu käsikiri ette nägi). Tarzan ehk mister Clayton vallandatakse ning ta asub kohe teele Aafrikasse. Kõigi lugejate rõõmuks, sest ega sealt järgmine seiklus tulemata jää.

© AS Multipress, tõlge, kaas
ISBN 9985-63-005-X

AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI, '95 [474 '

I. Nõupidamine

Mister Milton Smithi, filmistuudio tootmisosakonna juhataja asetäitja juures oli nõupidamine. Sügavates pehmetes tugitoolides oli end mugavalt sisse seadnud kuus inimest.

Mister Smithi tugitool asus suure laua taga, kuid oma tulise iseloomu ja ülielava kujutlusvõime tõttu istus ta sellesse harva. Loovisiksusena vajas mister Smith vabadust ja avarust, et oma mõtteid täpsemalt väljendada, seetõttu oli isegi see suur

tugitool talle liiga väike. Selliseid nõupidamisi korraldades kõndis ta sagedamini mööda kabinetti kui istus laua taga. Seejuures vehkis ta kätega niisama kiiresti kui kõneles.

„See tuleb rabav!" veenis ta kuulajaid. „Ei mingit kunstlikku džunglit, kombineeritud helivõtteid, mitte mingeid vanu hambutuid lõvisid, keda Ühendriikide iga kinokülastaja esmapilgust ära tunneb. Ei, härrased! Kõik peab olema loomulik!"

Kabinetti sisenes sekretärineiu ja sulges enda järel ukse.

„Vastuvõtutoas ootab mister Orman," teatas ta.

„Suurepärane! Paluge ta sisse."

Mister Smith hõõrus käsi ja pöördus kohalolijate poole.

„ Küllap on nii, et mõte Orrhani kohta läkitati mulle kõrgemalt poolt," hüüdis ta. „Siin on mees, kes teeb selle filmi."

„Olete läbinägelik nagu alati, boss," ütles üks kohalviibijaid, „see on väga õnnestunud valik."

Rääkija kõrval istuv mees kummardus ja sosistas:

„Ja mina mõtlesin, et hoopis teie pakkusite bossile Ormani kandidatuuri."

‚Ja mis siis sellest?" vastas see vaevukuuldavalt.

Taas avanes uks ja sekretärineiu saatel astus kabinetti pikk päevitunud mees. Smith lähenes talle ja surus kätt.

„Rõõm sind näha, Torn," ütles ta. „Me pole teineteisega kohtunud sestsaadik, kui sa Borneolt tagasi tulid. Sa tegutsesid seal toredasti. Kuid mul on sinu jaoks varuks midagi paremat. Oled

4

sa kuulnud filmikompanii „Superlative Pictures" viimasest filmist seiklustest džunglis ja selle kassamenust?"

Kassamenust olen alatasa kuulnud sestpeale, kui tagasi jõudsin, filmi ennast aga pole näinud. Minu arust on nüüd kõik tormanud'filmima seiklusi džunglis."

„Näed sa, filme on igasuguseid. Meie kavatseme teha ehtsat filmi. Selles «meistriteoses" olid kõik stseenid filmitud Hollywoodi ümbruses kahekümne viie miili kaugusel, välja arvatud mõne ehtne Aafrika stseen, helikujundusest ma aga parem ei räägigi!" Smith krimpsutas põlastavalt nägu.

„Ja kus meie hakkame filmima?" küsis Oiman. «Hollywoodist viiekümne miili kaugusel?"

„Ei, mu armas! Me otsustasime saata võtegrupi otse Aafrika südamesse, m-m-m... Kuidas seda metsa kutsutakse, Joe?"

„Ituri metsa."

Just nimelt, Ituri metsa koos helisalvestusaparatuuri ja kõige muuga. Mõtle sellele, Torn! Sa hakkad töötama loomuliku materjaliga: ehtsad pärismaalased, loomad, hääled. Sa filmid kaelkirjakut ja jäädvustad ka tema hääle..."'*

„Milt, selleks pole vaja helisalvestusaparatuuri."

«Mispärast?"

«Kaelkirjakud ei tee üldse mingisugust häält. Räägitakse, et neil puuduvad häälepaelad."

„Kas tõesti? Noh, seda ütlesin ma niisama, jutu jätkuks. Kuid võtame näiteks teised loomad: lõvid, elevandid, tiigrid. Muide, Joe kirjutas stenaariumis suurtest tiigrikarjadest. Publikule see meeldib."

„Kuid Aafrikas pole tiigreid," ei jätnud lavastaja järele.

„Oled sa kindel?"

„Täiesti," muigas Orman.

„Mis see tähendab, Joe?" küsis Smith stsenaristi poole pöördudes.

„Aga te ju ise rääkisite, šeff, et tahate näha suuri tiigrikarju."
Jah? Noh, jumal nendega. Teeme suured krokodillikarjad."
‚Ja te tahate, et ma kõike seda filmiksin?" küsis Orman.
„Aga muidugi. Meie film teeb su kuulsaks."
„Ma kahtlen selles kõvasti, kuid võtan siiski teie ettepaneku vastu. Ma pole veel kordagi Aafrikas käinud. Aga kas helisalvestusaparatuuriga veoautosid sinna toimetada on üldse võimalik?"
5
„Me olemegi selleks kokku tulnud, et kõik need küsitavused läbi arutada," ütles Smith. „Me palusime nõupidamisele major White'i. Te pole veel tuttavad?"
Pärast seda, kuj Ormanit ja White'i oli teineteisele esitletud ja nad käepigistuse vahetasid, Smith jätkas:
„ Major on kogenud jahimees ja tunneb hästi Aafrikat. Ta sõidab teiega kaasa tehnikanõunikuna. Mis te arvate, major, kas helisalvestusaparatuuri saab Ituri metsa toimetada?"
„Kui palju see kaalub? Kui üle poolteise tonni, siis vaevalt."
„Vaat' kus lops!" hüüdis helirežissöör Clarence Noice. „Kumbki seadeldis kaalub seitse tonni ja meil on neid kaks."
„See on võimatu!" lausus major.
„Aga generaator?" ei jäänud Noice rahule. „See kaalub üheksa tonni!"
Major laiutas käsi.
„Uskuge, džentelmenid, see on tõepoolest võimatu."
„Tom, kas sa saad seda teha?" küsis Smith ja vastust ootamata lisas: „Sa pead seda tegema!"
«Proovin," vastas Orman, „kuid teil tuleb kõvasti kukrut kergendada."
«Muidugi mõista!" rõõmustas Smith. „Nüüd, kus kõik probleemid on lahendatud, lubage mul rääkida põhjalikumalt meie filmist. Joe on kirjutanud vapustava stsenaariumi. Niisiis, poiss sündis džunglis ja emalõvi kasvatas ta üles. Kogu oma elu veetis ta lõvide keskel ega suhelnud kellegagi peale lõvide. Lõvi on loomade kuningas, aga kui poiss suureks sirgus, sai temast lõvide kuningas ja ta päris võimu kogu džunglis. Kuidas on, ah?"
«Midagi sellist olen ma kusagil juba kuulnud," kostis Orman.
«Oota, see pole veel kõik," jätkas Smith. «Kõige põnevam alles algab. Siin tuleb meil mängu imeilus neiu. Kedagi enda ümber märkamata läheb ta metsajärve ujuma. Samal ajal aga möödub sealt lõvi-inimene. Ta näeb esmakordselt elus naist. Taipad, Torn, missuguse pöörde võtab film? Publik saab šoki!"
Smith kõndis mööda kabinetti, matkides kirjeldatavat stseeni. Algul näitas ta suplevat tütarlast, siis lõvi-inimest.
„Noh, kuidas on, vahva?" küsis ta. „Joe on kõik suurepäraselt välja mõelnud." .
„Ta on alati elava kujutlusvõime poolest silma paistnud," ütles
6
Orman. „Aga kes hakkab mängima seda lõvi-inimest, kes kiskjate seas nii vabalt ringi kõnnib? Kas ta ei löö kartma?"
„Oo, see on tõeline leid! Tal on selline välimus, et kõik tüdrukud lähevad peast segi."
„Mitte ainult tüdrukud, vaid ka nende vanaemad," lisas üks nõupidamisest osavõtjaid.
„Kes ta on?"
„Ta on maratoni võitja."
„ Tantsumaratoni ?"

„Ei, maratonijooksu maailmameister." „Kui seda osa oleks mulle pakutud, oleksin ma eelistanud olla pigem sprinter kui pikamaajooksja. Mis ta nimi on?" „ Stanley Obroski."

„Stanley Obroski?" kordas Orman. „Pole ilmaski sellist nime kuulnud."

«Sellest hoolimata on ta olemas. Oota pisut, eks me vaata, mis sa siis üüed, kui teda näed. Olen kindel, et ta tuleb osaga toime."

„Mis filmides ta on mänginud?" küsis lavastaja.

„Tead sa," vastas Smith, „see on tema esimene filmiosa, kuid tal on vapustav keha. Ma panen sulle tema kohta kõik materjalid valmis."

„Kes veel ekspeditsiooni koosseisu kuulub?"

„Peaosa mängib Naomi Madison ja..."

„Hm, Naomil on juba kolmekümne neljandal paralleelil palav, ekvaatoril ta aga lihtsalt sulab üles."

„Tema isa, valge kaupmehe osasse kutsusime Gordon Z. Marcuse."

„Kas ta saab hakkama? Ehk on ta liiga vana?"

„Oo! Ta on veel heas vormis. Valget kütti mängib aga siin viibiv major White."

„Kardan, et näitleja kohta olen ma liiga hea kütt," tähendas major.

Jätke järele," vaidles Smith vastu. „Kõik, mida teilt nõutakse, on jääda iseendaks. Nii et ärge muretsege."

„Las lavastaja muretseb," lisas stenarist, „tema saab selle eest raha."

„Ja talle ässitatakse kõik koerad kallale," ühmas Orman. „Kuid tuleme tagasi Naomi juurde, Milt. Ei vaidle vastu, ta on hea tantsunumbrites ja romantilistes noorsoofilmides, kuid ma

7

ei kujuta ette, kuidas ta lõvide ja elevantide seas hakkab välja nägema."

„Koos temaga sõidab Rhonda Terry, kes hakkab teda dubleerima."

„Mu jumal! Rhonda on ju ise võimeline lõvi hammustama, kui lavastaja teda käsib. Pealegi ärge unustage, et ta sarnaneb hämmastavalt Naomiga."

„Arvan, et Madisonile see sarnasus meeldib," lausus käsikirja autor.

„Eksite," vaidles Smith vastu.

„Hästi, olgu teil õigus," katkestas teda Orman. „Kes veel gruppi kuulub? Kes on minu režissöör?" „Bill West." „Okei."

„Mis materjalidesse ja ekspeditsiooni liikmetesse puutub, siis saab teil olema kolmkümmend viis kuni nelikümmend inimest. Peale veokite generaatori ja helisalvestusseadmetega saate kakskümmend viietonnist veoautot ja viis sõiduautot. Me valime niisugused mehaanikud ja juhid, kellel on kupjaks ainult oma sü-dametunnistus. Kahju, et sa ise ei valinud ekspeditsiooni inimesi, kuid me pidime kiirustama. Peale lavastaja abi on juba kõik leitud. Tema võid sa ise valida."

„Millal me teele asume?"

„Kümne päeva pärast."

„On aga elu," ohkas Orman. „Kuus kuud Borneol, kümme päeva Hollywoodis ja uuesti pooleks aastaks Aafrikasse! Komandeeringute vahel ei lase te mul isegi habet ajada!"

„Sa tahtsid ütelda joomingute vahel?" torkas Joe.

II. Ilma teedeta

Seik Ab el-Ghrennem ja tema tõmmud kaaslased, kes istusid oma madalajalgsete hobuste seljas, jälgisid sõnatult, kuidas kakssada mustanahalist püüdsid väikesest mudase põhjaga jõest veokit generaatoriga läbi tirida.

Läheduses vestles poripritsmetega kaetud maastikuauto uksele nõujatuv Jerrold Bain kahe tütarlapsega, kes tagaistmel istusid.
„Kuidas sa end tunned, Naomi?" küsis ta.
8
«Kohutavalt."
«Jälle piinab palavik?"
«Kogu tee sestsaadik, kui Jinjast lahkusime. Kuidas tahaksin jälle Hollywoodis olla, aga ma ei näe seda enam iialgi — siia ma suren!"
«Jäta järele! See on ainult külmetus. Sa saad terveks." «Eile öösel nägi ta halba und," ütles teine neiu, «Naomi aga usub unenägusid."
«Jää vait!" hüüdis Madison.
«Aga sina näed välja oivaliselt, Rhonda," tähendas Bain.
Rhonda Terry noogutas nõusolevalt.
«Mulle tundub, et olen peaaegu õnnelik."
«Sina peaksid metsa langetama," torkas Naomi ja lisas siis: «Rhonda on puht looduslähedane tüüp, meil, näitlejail, on aga väga peen hingelaad ja keegi ei suuda mõista meie kannatusi."
«Parem olla õnnelik lehm kui õnnetu näitlejatar," puhkes Rhonda naerma.
«Pealegi rikub ta kõiki kokkuleppeid," jätkas Madison. «Eile pidime esimest võtet filmima, kuid järjekordne palavikuhoog sundis mu pikali. Niisiis asendas ta mind võttel isegi suures plaanis!"
«Jah, on hea, et te nii sarnased olete," lausus Bain. «Isegi mina eristan teid suurivaevu."
«Mis selles head on?" vaidles Naomi vastu. «Inimesed näevad teda ja arvavad, et see olen mina!"
„Ja mis siis?" küsis Rhonda. «See teeb sulle au."
«Teeb mulle au?" kordas Naomi. «See hävitab mu maine. Sa pole halb tüdruk, Rhonda, kuid ära unusta, et ma olen Naomi Madison! Vaatajaskond on harjunud esmaklassilise mänguga, kuid nüüd nad pettuvad ja süüdistavad kõiges mind."
Rhonda naeratas jälle.
«Püüan teha kõik, et mitte hävitada sinu mainet lõplikult," tõotas ta.
„Oh, ma ei süüdista sind milleski," vastas Naomi. «Lihtsalt ühele kingib jumal ande, teisele aga mitte. Nii et sina pole selles süüdi, kuidas sa mängid, niisamuti nagu see seik seal pole süüdi selles, et ta on sündinud araablase, mitte aga valgena."
«See pole seik, vaid täielik pettumus!" hüüdis Rhonda.
«Mispärast?" huvitus Bain.
«Kui ma väike tüdruk olin," vastas Rhonda, «nägin šeigi
9
rollis Rudolph Valentinot. See oli alles seik!"
«Mnjah," soostus Bain, «Rudolph Valentinoni on sellel palju maad."
„Ja tema kaaslased? Joodikute ja nõgininade jõuk. Ja mina veel unistasin, et suursugused araablased mu ära rööviksid!"
„Ma räägin sellest Billiga," naeratas Bain. Neiu turtsatas.
«Bill West on hea režissöör, kuid ta pole seik. Temas pole rohkem romantikat kui ta kaameras."
„Ta on peaga poiss," ütles Bain.
«Sel poisil on nuppu," kinnitas Rhonda.
«Olen nõus. Ta meeldib mulle."
«Kas me jääme siia veel kauaks tõlgendama?" küsis Naomi ärritatult.

«Seniks, kuni nad selle generaatori ja veel kakskümmend kaks veoautot soost läbi tirivad."

«Kuid mispärast me ei või neid ära ootamata edasi sõita? Miks peame siin istuma ning kärbseid ja sääski söötma?"

«Teises kohas hakkame neid söötma niisama edukalt," tähendas Rhonda.

«Orman kardab ekspeditsiooni mitmeks grupiks jaotada," seletas Bain. «See on ohtlik piirkond. Teda hoiatati, et ta siia ei põikaks. Pärismaalasi pole iialgi õnnestunud täielikult alistada ja nad on alati hakanud uuesti tegutsema."

Viivuks võttis maad vaikus. Putukaid eemale peletades jälgisid nad sõnatult, kuidas rasked autod pikkamisi mööda soist jõepõhja roomasid.

Araablaste hobused seisid endises kohas. Seik Ab el-Ghren-nem kõnetas enda kõrval olevat kurja pilguga inimest.

«Atewy, kumb nendest kahest valgest naisest varjab kallis-
kivide oru saladust?" küsis ta.,

„Oo, Allah!" pomises Atewy ebaledes. «Nad on nii sarnased nagu kaks tilka vett ja mul on raske öelda, kumb nimelt."

«Kuid ühel neist on kaart? Oled sa selles kindel?"

«Olen küll. Kaart oli valgel vanamehel, neist ühe isal, kuid hiljem võttis tüdruk selle ära. Noormees, kes temaga kõneleb, tahtis ise vanameest tappa ja kaarti endale saada, kuid tüdruk jõudis temast ette. Nüüd on nii vana kui ka noormees veendunud, et kaart on kaotsi läinud."

«Aga kas tõesti võib tüdruk niimoodi rääkida mehega, kes

10

tahtis tappa tema isa?" küsis seik umbusklikult. „Oled ehk midagi segi ajanud? Ta jutleb mehega sõbralikult. Ei mõista mina neid kristlastest koeri."

„Mina samuti," nõustus Atewy. „Nad kõik on ebanormaalsed. Kord tülitsevad ja sõimlevad, kord istuvad kõrvuti, nagu poleks midagi juhtunud. Nad arvavad, et teevad kõike salamahti, meie aga peame neid kogu aeg silmas. Ma nägin, kuidas tüdruk kaardi võttis, noormees ei märganud aga midagi. Vanamees hakkas seda otsima, kuid ei leidnud. Ta ütles, et kaart on kaotsi läinud ja paistis väga tujutuna."

„See kõik on kummaline," pomises seik. „Oled sa kindel, Atewy, et oskad nende keelt ja tead, millest nad räägivad?"

„Eks töötanud ma ju rohkem kui aasta napaka valgega, kui ta Kheybari liivakõrbes tuhnis? Rõõmustas nagu laps, kui leidis katkise poti kilde."

„Oo, Allah!" ohkas seik. „ Küllap on aare väga suur, suurem kui Howwara ja Geryeh' aarded, muidu poleks nad nii palju veoautosid ühes võtnud, et seda välja vedada."

Ta silmitses mõtlikult vastaskallast, kus seisid autod, oodates oma järjekorda jõe läbimiseks.

„Millal ma pean kaardiga tüdruku röövima?" küsis Atewy mõningase vaikimise järel.

„Veel pole selleks aeg," vastas seik. „Pole vaja kiirustada, nad juhivad meid niigi aarde juurde. Valged on rumalad. Nad loodavad meid petta, kuid me pole eile siia ilma sündinud. Meie^ juba teame, et filmi vändatakse üksnes ekspeditsiooni tõelise eesmärgi varjamiseks."

Higine ja porine mister Orman peatus salkkonna pärismaalaste juures, kes hoidsid raske auto puhvri külge kinnitatud köisi. Lavastaja kaenla all rippus kabuur, kuid relva asemel pesitses seal viskipudel.

Iseloomult polnud Orman toores ega tige. Tavalistes oludes poleks ta iialgi nuuti kasutanud. Mustanahaliste sünge vaikimine oleks pidanud teda valvsaks tegema, kuid

viis ta pelgalt eksiteele. Oli möödunud kolm kuud sellest ajast, kui nad lahkusid Hollywoodist, kuid ajakavast oldi maas juba kahe kuu võrra ja võis juhtuda, et neil tuli veel kuu aega teel olla, enne kui võtte-kohta jõuavad. Ormani naispeategelast piinasid palavikuhood, mis võisid ta mängust hoopiski välja jätta. Haigus oli mõjutanud ta välimust. Ormanile paistis, et kõik läheb uperkuuti. Nüüd aga,

11

nagu talle tundus, viilisid need metslased tööst kõrvale.

„Noh, liigutage end, te viimased laiskvorstid!" käratas ta.

Pikk nuut vihises läbi õhu ja plaksatas neist ühe õlgadele.

Khakivärvi käisteta pluusis ja lühikestes pükstes noormees pööras selja ja suundus auto poole, kus Bain tütarlastega lobises. Puu varjus veidi hinge tõmmanud, võttis ta kiivri peast, kuivatas higi laubalt ja kiivri siseküljelt. Siis siirdus ta maastikuauto juurde ja ühines seltskonnaga.

Bain võttis end koomale, tehes ukse juures ruumi.

„Sa ei näe just hea välja," tähendas ta.

West ohkas raskelt.

„ Orman on sõgedaks läinud. Kui ta nuuti minema ei viska ega lakka joomast, läheb meil täbarasti."

Jah, pinge kasvab," möönis Rhonda. «Inimesed ei naera ega laula enam nagu varem."

„Ma märkasin pilku, mille Kwamudi talle mõne minuti eest heitis," jätkas West. „Tema silmis polnud üksnes viha, vaid midagi hullemat."

„Mõtleks!" nähvas Bain. „Need poisid tuleb liistule tõmmata, Kwamudi asemele aga võib Torn määrata kellegi teise."

«Orjaaeg on ammu möödas, Bain, ja pärismaalased teavad seda väga hästi. Ormanil võib tulla kuhjaga ebameeldivusi, kui nad kõik ära räägivad. Mis aga Kwamudisse puutub, siis ärge unustage, et ta on ehtne pealik ja enamik selle jõugu liikmeist on tema suguvennad. Kui ta käsib neil töö sinnapaika jätta, siis nad ka jätavad. Mis saab meist, kui nad meie juurest lahkuvad?"

„Noh, aga mida meie teha saame?" päris Rhonda. „Minu arust pole Torn meilt kordagi nõu küsinud."

„Naomi, sina saaksid midagi teha," ütles West tütarlapse poole pöördudes.

„Kes? Mina? Ja mida ma saaksin teha?"

„Tom armastab sind. Ta võtaks sind kuulda."

„Seda küll ei ole! Need on teie probleemid, mul on nendetagi muresid."

„ Vaata ette, meie probleemid võivad saada ka sinu omadeks."

„Lollus!" hüüdis neiu. „Kõik, mida ma tahan, on siit kiiremini minema saada. Kui kaua pean ma siin veel tolknema ja sääski söötma? Ütle, kus Stanley on? Ma pole teda täna veel näinud."

12

,,Lõvi-inimene magab arvatavasti oma autos," vastas Bain. „Kas teate, mis vanapoiss Marcus talle nimeks pani?"

„Ja see oli?" küsis Naomi järsult.

„Unehaigus."

„Te olete temale lihtsalt kadedad," vihastas Naomi. „Temast sai paugupealt täht, teie vaesekesed peate aga kogu elu töötama ja saate vaid viletsaid krosse. Mister Obroski on tõeline näitleja!"

«Vaadake, me hakkame liikuma!" hüüdis Rhonda. „Kas nägite märguannet?"

Lõpuks ometi asus pikk kolonn teele. Kõige esimeses autos istus relvastatud valve, teine osa askareid kattis viimaseid liikujaid.

Osa inimesi seisis auto astmelaual, kuid suurem osa käis viimase veoauto ees jalgsi. Nende seas oli ka lavastaja abi Pat O'Grady.

O'Gradyl polnud piitsa. Ta vilistas ühtesoodu üht ja sedasama viisi ning hõikas korraldusi, millest ükski mustanahaline aru ei saanud. Kuid neile meeldisid tema kombed ja lõbus iseloom ning pikkamisi hakkas pinge langema. Sünge vaikimine asendus jutuga, kuid polnud kuulda laulu ega naeru.

„Oleks parem," märkis O'Grady kõrval kõndiv major White, „kui teie neid inimesi juhiksite. Mister Orman oma raske iseloomuga pole selleks suuteline."

O'Grady kehitas õlgu.

„Siin pole midagi parata."

„Ta ei soovi mind kuulda," jätkas major. „Ta eirab kõiki mu nõuandeid. Niisama edukalt oleksin ma võinud Hollywoodi jääda."

„Minu pea küll ei võta, mis kärbes Tomi on hammustanud. Ta on suurepärane poiss, midagi sellist pole temaga varem juhtunud," vangutas O'Grady pead.

„Kuid mis ei kutsu esile kahtlusi, on see, et ta joob liiga palju," ütles White.

„Arvan, et see on lihtsalt palavuse ja tema kaela langenud murede pärast."

Abi oli oma šefile ilmselgelt ustav.

„Kui see lähemal ajal ei muutu, siis ootavad meid igal juhul suured ebameeldivused," lausus major pahaendelisel häälel. Võis näha, et ta oli tõsiselt mures. „Vahest te..."

13

O'Grady tahtis vastu vaielda, kuid teda katkestas kolonni eesotsast kostev kogupauk.

„Mu jumal! Mis juhtus?" hüüdis O'Grady. Ta tormas laskude suunas.

III. Mürgitatud nooled

Inimese kuulmine pole kuigi täiuslik. Isegi lagedas kohas ei kuule inimesed suurelt kauguselt tehtud lasku. Metsloomade kuulmine on aga inimese omast palju teravam, mistõttu White'is ja O'Gradys ärevust tekitanud kogupauk naelutas loomad hetkeks paigale, siis aga tegid nad aruka otsuse ohtlikust paigast jalga lasta.

Hoopis teisiti reageeris kaks suure puu varjus lebavat olendit. Üks neist oli uhke musta lakaga võimas Kuldlõvi, teine inimene. Ta lamas selili, lõvi aga hoidis käppa ta rinnal.

„Tarmanganid," ümises inimene.

Lõvi urises vaikselt.

„Peaks vaatama, mis seal sünnib," lausus inimene. „Kas täna või homme."

Ta sulges silmad ja vajus taas unne, mille lasud olid katkestanud. Lõvi pigistas silmad kinni ja haigutas suure suuga, langetas siis oma määratu pea ja uinus samuti silmapilk. Neist veidi kaugemal lebas öise jahi ajal tapetud sebra paljaksnäritud korjus. Ei šaakal Ungo ega hüään Dango olnud veel haistnud liha lõhna, seepärast nautisid nad segamatult õndsalikku rahu, ärgates vaid tüütute putukate eemale peletamiseks või juhusliku linnu valjust kisast.

Kui major White kolonni pea juurde jooksis, oli tulistamine juba lakanud. Ta nägi valgeid ja askareid, kes end puude taga varjasid ja erutatult džunglipimedusse vahtisid.

Maas lebas kaks nooltest läbilastud mustanahalist sõdurit. Nende surnukehad olid tardunud surmaeelsetesse krampidesse. Naomi Madison oli oma autos kägarasse tõmbunud, Rhonda Terry seisis tema kõrval, püstol käes.

White jooksis Ormani juurde, kes püssi hoidis ja üksisilmi tihnikusse vahtis.

„Mis juhtus?" küsis major.

„Varitsus!" vastas Orman. „Need sulid lasksid meie pihta

14

hunniku nooli ja pagesid! Jõudsime neid vaid vilksamisi näha." „Bansutod!" hüüatas White.' Oiman noogutas.

«Paistab küll. Nad arvavad, et suudavad meid oma nurjatute nooltega hirmutada, kuid ma veel näitan nendele räpastele sigadele."

„Orman, see oli hoiatus! Nad ei taha, et me läheksime läbi nende maa-ala."

„Ma sülitan sellele, mida nemad tahavad. Läheb nii, nagu mina tahan!"

„Ärge unustage, mister Orman, et siin on rohkesti inimesi, sealhulgas kaks valget naist, kelle elu eest ta vastutust kannate. Peale selle hoiatati teid ette, et rännak läbi Bansutomaa on väga ohtlik."

„Mina viin oma inimesed läbi ja vastutan ise kõige eest, teie ärge muretsege!"

Ormani hääl kõlas tuhmilt, kogu tema olekus võis tajuda inimest, kes mõistab, et tal pole õigus, aga oma kangekaelsuse tõttu ei soovi seda tunnistada.

«Saage pealegi oma tahtmine," vastas West, «kuid osa vastutusest lasub ka minul. Ärge unustage, et mind saadeti siia teie nõunikuna."

„Te annate mulle nõu siis, kui ma seda vajan!"

«Praegu just ongi niisugune olukord. Teie ei tea midagi nendest inimestest ega sellest, mida neilt oodata võib."

«See tõsiasi, et me olime kallaletungiks valmis ja saatsime bansutodele järele hunniku kuule, on neile heaks õppetunniks," vaidles Orman vastu. «Uskuge mind, nad ei julge enam siia oma nägu näidata."

«Tahaksin seda uskuda, kuid ei või. Me pole neist ühtegi näinud. Tänane juhtum on näide nende tavalisest sõjapidamise taktikast. Nad ei tungi iialgi kallale lagedal maastikul ja suurte jõududega, nad lihtsalt tapavadlga kord mõne meie inimese ja täiesti võimalik, et me ei näe neid kunagi."

«Kui te nii kangesti kardate, võite tagasi minna," mühatas Orman. «Annan teile veoauto ja valvurid."

«Loomulikult jään ma siia," vastas West.

Seejärel pöördus ta Rhonda Terry poole, kes ikka veel seisis, püstol käes.

«lstuksite parem autosse, miss Terry," sõnas ta. «Seal on ohutum. Ei maksa asjatult riskida."

15

„Ma kuulsin, mida te mister Ormanile rääkisite," ütles neiu. «Kas usute, et nad ka edaspidi niimoodi talitavad?"

«Kardan, et just nii juhtubki. Sellised on nende sõjapidamise moodused. Ei tahaks teid hirmutada, kuid tingimata tuleb ettevaatlik olla."

Neiu silmitses tähelepanelikult kaht kentsakasse poosi tardunud laipa.

„Ma poleks iialgi uskunud, et nooled tapavad nii ruttu," ütles ta ja võpatas tahtmatult.

«Nooled on mürgitatud," seletas major.

«Mürgitatud?" Neiu hääles kõlas hirmuvarjund.

White heitis pilgu veoauto kabiini.

«Minu arust on miss Madison minestanud," ütles ta.

«Temaga juhtub seda!" hüüdis Rhonda.

Ta tegi autoukse lahti ja tõstis Westi abiga näitlejatari istmele. Kuna Rhonda Naomile esmaabi andis, võttis Orman käsile kaitse korraldamise ja andis teda ümbritsevatele valgetele ekspeditsiooniliikmetele käsklusi.

«Hoidke oma püssid laskevalmis. Paneme igale veoautole ühe relvastatud mehe. Olge kogu aeg valvel, vähimagi kahtluse puhul tulistage ette hoiatamata! Bill ja teie, Bain, sõidate neidudega nende autode astmelaual, kumbki saab kaasa veel ühe askari. Clarence, minge kolonni sappa ja rääkige Patile, mis siin juhtus. Öelge talle, et ta tugevdaks kaitset ja jääge tema juurde. Major White!"

Ohvitser astus sammu ette.

«Sõitke Ab el-Ghrennemi juurde ja paluge teda saata pooled inimesed kolonni sappa, teise poole aga meile. Vajaduse korral saab neid kasutada käskjalgadena."

Orman pöördus vanema mehe poole.

«Mister Marcus, teie ja Obroski sõidate kolonni keskel. Muide, kus Obroski on?"

Kallaletungi hetkest saadik polnud keegi teda näinud.

„Ta oli autos, kui ma sealt välja hüppasin," ütles Marcus. «Arvatavasti jäi ta uuesti tukkuma."

Tema silmis välgatas kelmikas muie.

«Seal ta ongi!" hüüdis Clarence Noice.

Nende poole tuli pikakasvuline meeldiv musta juuksepahmakaga noormees. Tal oli püss käes ja puusal toretses kabuur

16

kuuelaengulise püstoliga. Märganud, et kõik vaatavad tema poole, hakkas ta jooksma.

„Kus nad on?" karjus ta. „Kuhu nad kadusid?"

„Kus te siiamaani olite?" küsis Orman järsult.

„Ma otsisin neid. Arvasin, et nad tulevad uuesti tagasi."

Bill West vaatas Gordon Z. Marcusele otsa ja pilgutas talle silma.

Viimaks hakkas kolonn jälle liikuma. Orman asus rühma eesotsas, kõige ohtlikumas paigas ja West jäi tema kõrvale.

Nagu hiiglaslik madu rajas kolonn endale metsas teed, saatjaks vedrude krigin, rehvide sahin ja summutatud mootorimü-rin. Polnud kuulda rääkimist, rühma kohal valitses pinev, kartlik ootus.

Kolonn jäi sageli seisma, oodates, kuni salkkond pärismaalasi padrikust tee läbi raiub. Liikumine oli piinavalt aeglane.

Lõpuks jõuti jõe äärde.

„Siia lööme laagri üles," otsustas Orman.

White noogutas nõusolevalt. Laagri korraldamine kuulus tema ülesannete hulka.

Rahulikult ja asjalikult andis ta korraldusi autode ja platvormide paigutamiseks, mis aeglaselt roomasid džunglist välja jõe kaldale lagedale kohale. Kuni ta käsklusi jagas, hakkasid sõitjad autodest väljuma, et pisut liikmeid sirutada. Orman istus veoauto astmelauale ja rüüpas lonksu viskit. Naomi laskus ta kõrvale ja süütas sigareti. Ta heitis kartlikke pilke oma selja taha metsale ning veelgi salapärasemale ja süngemale metsaribale, mis laius jõe vastaskaldal.

„Kuidas ma tahaksin siit kiiremini välja pääseda, Tom!" ütles ta. „Lähme õige tagasi, kuni meid kõiki pole siin veel maha notitud."

„Ma pole selleks siia sõitnud," vastas Orman. „Mind saadeti filmi tegema ja ma teen seda, ükskõik mis see mulle maksma läheks!"

Naomi nihkus lähemale ja surus end kogu kehaga tema vastu.

„Oo, Tom, kui sa mind armastad, siis viid mu siit ära. Ma kardan. Tunnen, et varsti saan surma. Kui mitte palavusest, siis nendest mürgitatud nooltest."

„Mine ja vala pisaraid oma lõvi-inimesele," ütles Orman irvitades ja rüüpas veel ühe lonksu.

„Ära ole nii talumatu, Tom. Sa ju tead, et olen tema vastu

17
ükskõikne. Peale sinu pole mul kedagi."
„Hea küll, ma tean kõik, isegi kui sulle tundub, et ma midagi ei märka. Sa arvad, et olen pime, eks?"
„Ei, sa pole pime," hüüdis neiu vihaselt, „oled lihtsalt purjus. Ma..."
Kolonni sabas kõlanud lask katkestas teda poolelt sõnalt. Esimesele lasule järgnes teine, siis kolmas...
Orman kargas püsti. Kõik tormasid kolonni lõppu. Orman pistis kõigest väest karjuma, kutsudes neid tagasi.
„Jääge siia," kisendas ta. „Nad võivad ka meile kallale tungida. Major White, käskige šeigil saata sinna käskjalg uurima, mis juhtus."
Naomi Madison kaotas taas teadvuse, kuid praegu ei teinud keegi temast välja. Ta jäi lamama sinna, kuhu oli kukkunud. Püssid käes, vaatasid mustanahalised askarid ja valged pingsalt võiüuspaiga poole.
Tulistamine lakkas niisama järsku, kui oli alanud. Saabus rõhuv vaikus. Äkki rebestas selle verdtarretav karjatus, mis kostis jõe vastaskaldalt.
„Kurat võtaks!" hüüatas Bain. „Mis see oli?"
„Paistab, et need närukaelad püüavad meid hirmutada," ütles White.
„Kõige järgi otsustades on see neil korda läinud," tähendas Marcus. „Mul tõusid juuksed peas püsti."
Bill West pani käe Rhonda Terry õlale.
„Sa võiksid parem auto alla ronida," ütles ta. „Seal on ohutum."
„Langeda nii madalale?" naljatas neiu. „Ei, tänan väga!"
„Näete, sealt tuleb šeigi mees," märkis Bain, „ja tema hobuse seljas istub veel keegi, vististi valge."
„See on Clarence," ütles White.
Araablane peatas hobuse Ormani kõrval ja Clarence hüppas maha.
„Noh, mis seal on?" küsis lavastaja läbematult.
«Seesama mis esimesel korral," vastas Noice. „Ilma vähimagi hoiatuseta sadas meile kaela noolterahe. Kaks said sealsamas surma. Avasime tule, kuid ei märganud ainsatki hinge. Mingisugune müstika! Kuule, kõik meie kandjad on surmani kohkunud. Nad värisevad hirmust, nii et on isegi kuulda, kuidas nende hambad plagisevad."
18
„ Ja Pat? Teeb ta midagi, et kõiki teisi kiiremini laagrisse viia?"
Noice noogutas.
„Neid polegi vaja tagant sundida. Nad lähevad nii ruttu, et võivad lihtsalt laagrist mööda lipsata ja seda mitte märgata."
Äkitselt kõlas läheduses niisugune südantlõhestav karjatus, et isegi kõigutamatult rahulik major White võpatas.
Kõik haarasid oma püssi.
Naomi Madison ajas end istuli. Ta juuksed langesid korratult õlgadele, silmis põles hullumeelsuse tuli. Naomi karjatas veel kord ja kaotas teadvuse.
„Pea suu!" käratas Orman. Ta närvid olid äärmuseni pingul, kuid Naomi ei kuulnud enam räiget kärkimist.
„Kui meie telk üles panna," pakkus Rhonda, «siis võiksin tal aidata pikali heita."
Autod, ratsanikud, tumedanahalised sõdurid — kõik püüdsid kiiremini laagrisse siseneda. Keegi ei tahtnud džunglisse jääda. Kõiki oli vallanud hirm ja nõutus.
Major White ja Bill West püüdsid algelisematki korda luua, ja kui nende juurde tuli Pat 0'Grady, hakkas ta neid aitama.
Lõpuks oli laager üles löödud. Inimesed surusid end hirmunult üksteise ligi.

„Kui kole," oigas Bain. ‚Ja mina arvasin, et ees seisab meeldiv lõbusõit. Kartsin nii väga, et mind ei võeta ekspeditsiooni ja jäin isegi haigeks."

‚Ja nüüd oled haige sellepärast, et sind kaasa võeti?"

«Paistab küll."

«Kardan, et enne kui me sellelt neerud Bansutomaalt välja pääseme, läheb su tervis veelgi kehvemaks." «Aitäh hea lohutuse eest!"

„Ja kuidas on miss Madisoni enesetunne, Rhonda?" tundis West huvi.

Neiu kehitas õlgu.

«Kui ta nii hirmunud poleks, tunneks ta end palju paremini. Palavik on peaaegu kadunud, kuid ta väriseb lihtsalt hirmust."

«Rhonda, sa oled ime! Sina ei karda vist midagi."

«Noh, kuidas öelda," torises Bain oma telgi poole minema hakates.

«Hirm!" hüüatas neiu Westi poole pöördudes. «Siiani ma ei kujutlenud, mis see on, nüüd olen aga nii ehmunud, et judinad jooksevad üle keha."

19

Bill vangutas pead.

«Sellisel juhul oled sa tõeline näitlejatar. Keegi ei aimanudki, et sa kardad, sest sa ei näidanud millegagi oma hirmu välja."

«Mul jätkus lihtsalt oidu taibata, et sellest poleks midagi kasu: ma ei ärata sümpaatiat ega kaastunnet."

Ta viipas peaga Naomi telgi poole. West krimpsutas nägu.

«See on e-e-e..."

Ta lõi ebalema, otsides sobivat sõna.

Neiu pani sõrme ta huultele ja vangutas pead.

«Pole vaja," palus ta. «Naomi ei saa sinna midagi parata. Mul on temast tõsiselt kahju."

«Oled lihtsalt ime! Ent kuidas ta sind kohtleb! Sul on ingli iseloom, kuid ma ei mõista, mispärast sa temasse nii hästi suhtud. Ta käitub sinuga nii kõrgilt, et see käib mulle närvidele. Mõtelda, suur näitlejatar! Sa ei mängi temast halvemini!"

Rhonda naeris.

«Kuid sellele vaatamata on tema kinotäht, mina aga kõigest tema dublant. Nii et ära räägi rumalusi."

«Need pole rumalused. Ekspeditsioonis räägivad sellest kõik. Sa ju asendasid teda võtetel, kui ta haige oli. Isegi Orman teab seda ja on tema peale kaunis vihane."

„Sa oled ebaobjektiivne, sest ta ei meeldi sulle."

«Olen tema vastu ükskõikne. Kuid ma armastan sind, Rhonda. Sa meeldid mulle väga. Mõistad, mida ma silmas pean?"

«Bill, sa paistad mulle armastust avaldavat?"

«Üritan."

«Parem jää lihtsalt operaatoriks. Ilmselt pole siinne sobiv dekoratsioon armastuse avaldamise stseenile. Imestan, kuidas sina,
suur operaator, võisid teha sellise vea. Neis paigus ei õnnestu sul head filmi vändata."

„Ja siiski ma teen seda, Rhonda. Ma armastan sind!"

«Jäta järele!" hüüdis neiu ja puhkes õnnelikult naerma.

IV. Lahkhelid

Pärismaalaste pealik Kwamudi astus Ormani juurde. «Minu mehed otsustasid tagasi minna," ütles ta. «Nad ei taha Bansutomaale jääda ega oma elu ohtu seada."

„Teil pole õigust," karjus Orman. „Te nõustusite saatma meid

reisi lõpuni. Käsi neil jääda või, jumala eest, ma..."

„Meil polnud kokkulepet Bansutomaale minna. Me ei taha, et meid tapetaks. Kui te otsustate siia jääda, lahkume koidikul."

Pealik keeras selja ja läks ära.

Nuuti raputades kargas raevunud Orman toolilt püsti.

„Ma teid õpetan, mustad..." kriiskas ta.

White, kes seisis kõrval, haaras tal käest.

„Pidage!" hüüdis ta vaikselt, kuid toonil, mis ei sallinud vastuväiteid. „Te ei tohi niimoodi käituda! Siiani ma ei sekkunud, nüüd aga peate mind ära kuulama. Meid ähvardab tõeline oht."

„Ärge toppige oma nina teiste asjadesse!" käratas Orman. „Selles mängus kehtestan reegleid mina."

„Läheksid parem ja kastaksid end vette, Torn," sekkus O'Grady. „Oled purjus, majoril on aga tõsi taga. Oleme sattunud täbarasse olukorda, millest sul viski abil välja rabelda ei õnnestu."

Ta pöördus ohvitseri poole.

„ Major, võtke juhtimine enda peale ja ärge tehke Tornist väljagi, ta on purjus. Homseks saab ta kaineks ja kahetseb juhtunut. Kui suudate, viige meid siit välja, tuleme kõik teiega. Kui kaua me veel Bansutomaal viibime, kui järgime endist rännu-
kava?"

Oma abi järsust käitumisest jahmunud Orman näis olevat segadusse sattunud ja kaotanud kõnevõime.

White jäi O'Grady küsimuse üle järele mõtlema.

„Kui neid raskeid platvorme poleks, suudaksime selle maa läbida kahe päevaga," vastas ta lõpuks.

„ Aga kui me tagasi pöördume ja Bansutomaast kaarega mööda läheme, kui kiiresti võime siis eesmärgile jõuda?" jätkas O'Grady küsitlemist.

„Kahe nädalaga," vastas major, „ja sedagi siis, kui veab. Meil tuleb edasi minna tugevasti liigestatud maastikul."

„Meie filmikompanii on niigi sellesse ettevõtmisse hunniku raha paigutanud," ütles O'Grady, „esialgu pole meil millegagi hoobelda. Aga mis te arvate, äkki õnnestub meil Kwamudile auk pähe rääkida, et nad meiega edasi tuleksid? Kui me ka tagasi pöörame, jälitavad bansutod meid veel vähemalt ühe päeva. Kui aga edasi läheme, siis kestab tagaajamine ühe päeva võrra kauem. Pakkuge Kwamudile lisatasu, ikkagi tuleb see odavam kui asjatult veel kaks nädalat kaotada."

21

„Kas mister Orman kirjutab tšekile alla?" küsis West.

„Ta teeb kõik, mis vaja," kinnitas O'Grady, „või ma löön ta tobeda peakolu lõhki."

Orman prantsatas toolile ja jäi juhmilt maha jõllitama. Ta vaikis.

„Hea küll," sõnas White. „Vaatame, mis sellest välja tuleb. Saatke keegi Kwamudit kutsuma, tahan temaga oma telgis aru pidada."

White läks oma telki, O'Grady aga saatis mustanahalise poisi pealikut kutsuma ja pöördus siis Ormani poole.

„Mine heida pikali, Tom," käskis ta. „Sa pead korralikult välja magama."

Sõna lausumata tõusis Orman püsti ja seadis sammud oma telgi poole.

„Panid ta osavasti paika," sõnas Noice naeratades. „Mida kavatsed edasi teha?"

O'Grady vaikis. Ta silmitses rahutu südamega laagrit ja tema tavaliselt lõbus nägu oli murelik. Ta tunnetas kõiki ekspeditsiooni liikmeid vallanud pinget ja ärevat ootust.

O'Grady nägi, kuidas poisikesest käskjalg Kwamudile järele jõudis ja kuidas viimane pärast lühikest jutuajamist major White'i telgi poole läks. Pärismaalased süütasid vaikides lõkkeid. Nad ei laulnud ega naernud, vaid ainult sosistasid tasakesi isekeskis.

Araablased olid kogunenud oma šeigi telgi ümber. Ka nemad käitusid teisiti kui tavaliselt. Isegi valged jutlesid vaikselt.

Ja aeg-ajalt vaatasid kõik tahtmatult pimeda metsa poole. Viimaks nägi O'Grady, et Kwamudi tuli White'i telgist välja ja seadis sammud oma inimeste poole. Veidi hiljem kohtas O'Grady major White'i. „Noh, kuidas jäi?" huvitus ta.

„Raha peale hakkas õnge," vastas inglane. „Nad on nõus meiega tulema, kuid ainult ühel tingimusel." Ja see on?"

„Et neid ei hakataks rooskama." „See on mõttekas," möönis O'Grady. „Aga kus on tagatis?" küsis major.

„Esiteks viskan ma lihtsalt piitsa minema, teiseks hoiatan Or-manit, et kui ta oma vigureid ei jäta, ajame ta ära. Minu pea

22

küll ei võta, mis temaga lahti on. Niisugusena pole ma teda veel kunagi näinud, aga me oleme koos töötanud juba viis aastat."

„Üleliia palju alkoholi," sõnas White. „Viski on ta hukutanud."

„Ta läheb normi, kui kohale jõuame ja tööle asume. Ta närvid on viimseni pingul. Niipea kui sellelt neetud Bansutomaalt välja pääseme, läheb kõik korda."

«Kuid esialgu viibime veel siin, Pat. Homme õnnestub neil rivist välja lüüa rohkem inimesi kui täna, ülehomme aga rohkem kui homme. Ei tea, kuidas pärismaalased selle välja kannatavad. Kehv lugu. Parem kaotada veel kaks nädalat kui kaotada kõik, kui mustanahalised meid maha jätavad. Te olete juba aru saanud, et ilma nendeta ei saa me Aafrikas liikuda."

„ Küllap rabeleme kuidagi välja, see pole meil esimest korda," sõnas O’Grady ja lisas: „Lähen parem magama, major, head ööd."

Tihedast ekvatoriaalvidevikust oli saanud öö. Kuu polnud veel tõusnud ja mets mattus läbipaistmatusse pimedusse. Obroski peatus tütarlaste telgi juures ja koputas uksepiidale. „Kes seal on?" kõlas Naomi Madisoni rahulolematu hääl. „See olen mina, Stanley."

Saanud loa, astus ta sisse ja nägi sääskede eest kaitsva võrgu all lebavat Naomit. Tema kõrval kastil põles lamp.

‚Jah," sõnas neiu pikkamisi, «imelik, et keegi tuli mind vaatama. Ma oleksin võinud siia surra ja keegi poleks seda märganud."

«Tahtsin varem tulla, kuid kartsin Ormanit kohata." „Ta vist juba norskab oma telgis." «Jah, ma veendusin selles ja tulingi siia." „Ma ei usu, et sa teda kardad, minu arust ei karda sa midagi." Ta silmitses vaimustunult mehe meeliköitvat kuju ja ilusat nägu.

«Mina kardan seda lurjust?" hüüdis Obroski. „Ma ei tea, mis on hirm, kuid sa ju ise ütlesid, et Orman ei tohi midagi teada."

«Täiesti õige," venitas Naomi. «Seda pole põrmugi vaja. Tal on kohutav iseloom ja kui lavastaja tahab, võib ta teha kuhjaga jõledusi."

«Niisuguses filmis nagu meie oma võib ta suurima rahuga näitleja tappa ja kujutada kõike õnnetusjuhtumina," ütles Obroski.

23

Naomi noogutas.

«Täpipealt. Olen juba kord sellist olukorda tunnistama sattunud. Lavastaja ja peategelane läksid neiu pärast tülli ning re-žissöör andis dresseeritud elevandile vale käskluse."

Obroski muutus rahutuks.

«Mis sa arvad, võib ta sinu juurde tulla?"

«Ainult mitte praegu. Ta magab nagu surnu ja ärkab alles hommikul."

„Ja kus Rhonda on?"

«Mängib arvatavasti Bill Westi, Baini ja vana Marcusega kaarte. Tema lõbutseb seal, mina aga laman siin telgis ja suren üksinduses."

„On temaga kõik korras?"

«Mida sa silmas pead?"

„Noh, kas ta ei räägi Ormanile, et ma sinu juures käin, ja meist üldse?"

„Ei, ei räägi, tema pole niisugune."

„Ma ei ütleks, et ta on liiga tark, kuid rumal ta ka pole. Tema ainuke puudus on see, et sestsaadik, kui ta sinu palavikuhoo-gude ajal mõnes stseenis sind asendas, on ta endale pähe võtnud, et võib mängida niisama hästi kui sina."

„Ta sai paar korda kiita ja ajas nina püsti. Rhonda julges mulle isegi öelda, et olen tema ees võlglane. Usu mind, kui Hollywoodi tagasi jõuame, ei jäta ta oma salasepitsusi."

«Maailmas ei oska keegi mängida nii nagu sina, Naomi," hüüdis Obroski. «Varem, kui ma alles unistasin näitlejaks saada, ei jätnud ma vaatamata ühtegi filmi, kus sa mängisid. Mul oli terve album sinu pilte, mis olid filmiajakirjadest ja ajalehtedest välja lõigatud. Ja mõelda vaid, nüüd mängin ma sinuga koos ja sa armastad mind."

Siin tasandas ta hääle sosinaks.

„Sa ju armastad mind? Eks ole?"

«Muidugi armastan."

«Kuid miks oled sa siis nii õrn selle Ormani vastu?" «Mul tuleb teda targalt kohelda, sest pean mõtlema oma näitlejaedule."

«Kuid mõnikord käitud sa nii, nagu oleks teie vahel midagi olnud," lausus Obroski kahtlustavalt.

«Sellest võib ta ainult unistada! Tead, kui ta poleks lavastaja, ei laseks ma teda endale miili lähedalegi."

24

Kusagil eemal lõhestas džunglivaikuse taas veniv karje, millele vastas lõvi möirgamine ja siis ühines nendega hüääni jube naerulagin.

Neiu võpatas.

„Oh issand! Annaksin miljon dollarit, kui saaksin praegu Hollywoodis olla."

„See tundub nii, nagu kisendaksid öös äraeksinud surnud inimeste hinged," sosistas Obroski. „Nad kisendavad meie poole. Nad ootavad meid ja teavad, et me tuleme, ja siis nad hukutavad meid."

Telgisiil liigahtas ja Obroski kargas silmapilk jalule. Neiu tõusis asemel istukile, silmad pärani. Telgisiil löödi tagasi ja lam-bivalgusse ilmus Rhonda Terry.

„Tervist!" sõnas ta lõbusalt.

„Oleksid võinud koputada, enne kui sisse tuled," torises Nao-mi rahulolematult. „Sa ehmatasid mind." Rhonda pöördus Obroski poole.

„Nüüd tee sääred. Aeg on tuttu minna. Kõik pisikesed lõvi-inimesed põõnavad ammu oma voodites."

„Kavatsesingi juba lahkuda," torises Obroski. „Ma..."

„Parem kao siit," katkestas teda Rhonda. „Ma vist nägin, et Torn tuleb siiapoole." ,

Obroski kahvatas.

„Hea küll, ma siis lippan," ütles ta kähku ja kargas telgist välja.
Naomi Madison näis mõneti erutatuna.
„Nägid sa teda tõesti?"-küsis ta.
„Nägin. Ta käib ringi nagu raevunud härg."
„Aga räägiti ju, et ta on magama läinud."
,,Kui läkski, siis koos pudeliga."
Äkki kõlas Ormani hääl.
„Hei, sina! Tule kohe tagasi!"
„See olete teie, mister Orman?" Obroski hääl värises märgatavalt.
„Mida sa tüdrukute telgis tegid? Kas ma ei hoiatanud kõiki mehi, et sinna ei tohi minna?"
„Otsisin Rhondat. Tahtsin temalt midagi küsida."
«Valetad! Rhondat seal polnud. Nägin, kuidas ta just nüüdsama telki läks. Sa olid Naomi juures! Mul sügelevad käed, et sulle keretäit anda!"
25
«Vannun, mister Orman, olin seal ainult ühe minuti. Kui nägin, et Rhondat pole, tulin otsekohe välja."
„Sa tulid otsekohe välja, kui Rhonda telki läks. Valelik räpane siga! Kuula mind hoolega. Sa ajad Naomit taga, kuid tema on minu oma. Kui ma veel kord näen, et sa tema ümber keeru tad, teen sulle pikema jututa otsa peale. Said aru?"
Jah, söör."
Rhonda vaatas Naomi poole ja pilgutas talle silma. „Papake on tige, papake pole rahul," sosistas ta. ,Mu jumal! Ta ju lööb mu maha!" Naomi värises hirmust.
Telgisiil lendas kõrvale ja sisse vajus Orman. Rhonda hüppas talle vastu.
„Mis see tähendab?" küsis ta nõudlikult. „Minge kohe välja!"
Ormani lõug värises. Ta polnud niisuguse kohtlemisega harjunud ja sattus nüüd segadusse. Mõni hetk seisis ta liikumatult ja sõnatult paigal, silmitsedes Rhondat justkui tundmatut liiki looma.
„Tahtsin ainult Naomiga rääkida," lausus ta lõpuks. „Ma ei teadnud, et te siin olete."
„ Rääkida saab ka homme, aga et ma siin olen, see oli teile teada, just praegu ütlesite seda Stanleyle."
Obroski nime mainimisel sattus Orman uuesti marru.
Just temast ma tahangi Naomiga rääkida!"
Ta astus neiu aseme juurde.
„Kuule sina, lirva," urises ta, „sul ei õnnestu mind naerualuseks teha. Kui ma sind veel kord selle poolakaga näen, teen ma su pihuks ja põrmuks."
Üleni värisedes nihkus Naomi eemale.
„Ära tule lähemale! Ma pole milleski süüdi. Sa eksid, Torn. Ta ei tulnud minu, vaid Rhonda juurde. Küsi temalt ise."
Orman lõi kõhklema ja vaatas küsivalt Rhonda poole.
„On see tõsi?"
Jah," vastas neiu. „Ta tuli minu juurde. Ma ise palusin tal tulla."
Jvfiks ta siis kohe ära läks, niipea kui te telki tulite?" küsis Orman, lootes, et tal õnnestus Rhondat valetamiselt tabada.
„Ma nägin teid ja ütlesin talle, et ta lahkuks."
„Noh, olgu," pomises Orman. „Kuid see asi tuleb lõpetada. Teie telgis ei tohi mehi olla. Määrake oma kohtumised mujale."
26
«Püüan," vastas Rhonda. „Aga nüüd head ööd."
Kui Orman oli lahkunud, vajus värisev Naomi asemele.

„Oh issand!" sosistas ta. „Olin surmasuus."
Ta isegi ei tänanud Rhondat, sest oli nii omakasupüüdlik, et pidas tema käitumist iseenesestmõistetavaks.
„Tead mis," ütles Rhonda, „ma olen siin selleks, et dubleerida sind filmis, aga mitte sinu armuseiklustes. Rohkem ma sinu eest seisma ei hakka."
Orman märkas valgust telgis, kus elas West ühe operaatoriga. Ta astus sisse. West võttis parajasti riidest lahti.
«Tervist, Torn," lausus ta. «Mis tuul sind siia tõi? Kas juhtus midagi?"
«Üldiselt jah. Nüüdsama kihutasin tüdrukute telgist välja selle näruse poolaka. Ta lipitses seal Rhonda ümber." West kahvatas. «See on vale!" „Sa ei usu mind?"
„Ei usu. Ei sind ega keda tahes teist, kes niimoodi räägib." Orman kehitas õlgu.
«Ise tead, kuid Rhonda ise ütles mulle, et oli teda kutsunud, kuid saatnud kohe minema, sest oli märganud mind. Ütlesin talle, et sellele sigadusele tuleb lõpp teha. Noh, ja ka poolakale ütlesin üht-teist. Elajas niisugune!"
Orman väljus ja seadis sammud oma telgi poole.
Bill West ei saanud peaaegu hommikuni sõba silmale.

V. Surm

Kuni kõik magasid, uuris pronkspruun hiiglane tähelepanelikult laagrit kord kõrgele puuokstele ronides, kord maapinnani laskudes. Valvurid teda ei märganud. Hääletult otsekui vari möödus ta valgete telkidest ja pärismaalaste onnidest. Ta nägi kõike ja kuulis vähimatki sahinat. Koidu saabudes kadus ta metsa süngesse pimedusse.
Laager hakkas ärkama. Major White'il oli õnnestunud pärast südaööd pisut tukastada. Ta tõusis vara ja asus tegutsema: kiirustas tagant kokki, aitas valgetel telke kokku panna, jälgis, kuidas Kwamudi inimesed asju peale laadisid. Neilt sai ta teada, et öösel oli kakskümmend viis kandjat laagrist lahkunud.
27
Ta hakkas küsitlema valvureid, kuid need vandusid, et polnud midagi näinud. Major mõistis, et mustanahalised valetavad. Kui Orman telgist väljus, rääkis White talle juhtunust.
Lavastaja kehitas õlgu.
«Mõtleda! Meil oli neid niigi rohkem kui vaja."
«Aga kui bansutod meid uuesti ründavad, siis selsamal ööl põgenevad ka ülejäänud. Nad võivad kõik lahkuda, hoolimata Kwamudi keelitustest. Ilma kandjateta aga võrduvad meie väljavaated siit elusalt pääseda nulliga. Olen endiselt veendunud, mister Orman, et kõige parem on tagasi pöörata ja sellest neetud maast ringiga mööda minna. Meie olukord on lootusetu."
«Noh, kui tahate, võite tagasi minna, ja ühtlasi võtke ka need logardid kaasa," käratas Orman, «aga mina lähen edasi."
Ta keeras selja ja kõndis eemale.
Valged kogunesid ümber laua, mis oli nii pikk, et selle juurde mahtusid kõik. Hahetava koidu tuhmis valguses ilmusid inimesed udust nähtavale otsekui viirastused ja see tugevdas rõhuvat muljet. Kõik vaikisid hommikujahedusest võbisedes ja igaüks mõtles sellest, mida toob algav päev. Nende silme ees seisid ikka veel mürgitatud nooltest läbistatud mustanahalised sõdurid, keda oli tabanud nii kohutav surm.
Kuum kohv ergutas neid pisut.
Esimesena kõnetas Westi Õ'Grady. .
«Tere hommikust, kallis õpetaja, tere hommikust!" laulis ta lapsehäält matkides.
«Kui lõbus!" hüüdis Rhonda.

Ta libistas pilgu piki lauda ja nägi Bill Westi. Rhonda imestas, sest mees oli alati tema kõrvale istunud. Neiu püüdis Billi pilku tabada, et talle naeratada, kuid mees ei vaadanud Rhonda poolegi ja paistis teda nimme vältivat.

„Äh, söögem, joogem ja rõõmsad olgem, tuleb surm, siis hauda mingem!" teravmeelitses äpardunult Gordon Z. Marcus.

«Pole üldse naljakas!" hüüdis Bain.

Marcusel hakkas piinlik.

«Vististi mitte," möönis ta. «Olen lihtsalt kaotanud naljasoone."

«Võimalik, et mõni meie hulgast ei ela homse päevani," lausus Obroski süngelt. «Kellegagi võib see juhtuda täna."

«Pea suu," käratas Orman. «Kui su püksid püüli sõeluvad, siis ära vähemalt välja näita!"

28

„Ma ei karda," vaidles Obroski vastu.

„Või veel! Et lõvi-inimene kohkuma lööks! Oota sa seda!"

Bain pilgutas Marcusele silma.

„Kuule, Tom, ma tean, mida tuleb teha. Lihtsalt imelik, et keegi pole selle peale tulnud."

„Ja mis see on?"

„ Lõvi-inimene tuleb kolonni etteotsa panna. Ta hakkab meile teed tegema, aga kui bansutod tulevad, pillutab ta nad laiali nagu kassipojad."

„Pole halb mõte," vastas Orman ja pöördus irvitades Stanley poole: „Mis sina selle kohta ütled?"

Obroski itsitas närviliselt.

.Ma eelistaksin näha siin filmi käsikirja autorit ja teda kõige ette saata," vastas ta.

„ Mõnel meie kandjal oli üpris hästi arenenud enesealalhoiu-tung," sõnas üks laua taga istuvaid autojuhte.

„Kust sa seda võtad?" tundis huvi tema naaber.

„ Kuidas, kas sina polegi kuulnud? Täna öösel pani laagrist plehku kakskümmend viis neegrit. Nad pagesid koju."

„Nad teadsid, mis teha," sõnas teine. «Kohalikud kombed on neile tuttavad."

„Meie peame niisamuti tegema," pressis keegi kõnelusest osavõtja läbi hammaste. „Tuleb tagasi minna."

„Jää vait!" karjus Orman. «Poisid, te ajate mind hulluks. Kes lobiseb neid lapsikuid õudusjutte, see on lihtsalt armetu argpüks."

Tema kõrval istus Naomi Madison. Tä pööras oma hirmunud silmad mehe poole.

„See on siis õige, et täna öösel lahkusid mõned mustanahalised laagrist?"

„Oh issand!" hüüdis Orman. ‚Ja sina ka!"

Ta hüppas laua äärest üles ja kõndis minema.

Teised lõpetasid kähku einestamise ja asusid oma töö juurde.

Kõike tehti vaikides. Polnud seda lusti, mis oli valitsenud ekspeditsiooni varasematel päevadel.

Rhonda ja Naomi kandsid käsipakke kokku.

Bain istus rooli taga ja soojendas mootorit. Gordon Z. Marcus pakkis grimeerimisvahendite kohvrit.

„Kus Bill on?" küsis Rhonda.

29

«Täna sõidab ta autoga, millele on paigutatud kaamera," vastas Bain.

„Ah nii," venitas Rhonda.

Ta mõistis, et mees hoidub temast eemale, kuid ei suutnud taibata selle põhjust. Neiu püüdis meenutada kõiki oma sõnu ja käitumist, millega võis teda solvata, kuid ei leidnud Billi teguviisile seletust.

Ta tundis end siiralt õnnetuna.

Mõni veoauto sõitis juba jõe poole. Araablased ja askarid asusid oma kohtadele, et kaitsta ekspeditsiooni.

«Esimesena läheb platvorm generaatoriga," ütles Bain. „Kui see läbi pääseb, saavad ka ülejäänud autod läbi, kui aga sisse jääb, tuleb tagasi pöörata."

«Issand, tee nii, et ta sinna igaveseks sisse jääks!" palus Naomi härdalt.

Üleminek osutus palju kergemaks, kui major White oli arvanud. Jõe põhi oli kivine, vastaskallas laugjas ja kõva.

Bansutodest polnud jälgegi ja kui kolonn džunglisse jõudis, ei tunginud keegi sellele kallale.

Ekspeditsioon liikus edasi võrdlemisi kiiresti, jäädes vaid harva peatuma, kui oli vaja puhastada teed mahakukkunud puudest, mis tõkestasid raskete autode teed. Nende laiadest rehvidest räsitud põõsad muutusid mõnusaks teeks järel sõitvatele märksa kergematele autodele.

Sedamööda kuidas aeg edenes ja bansutodest polnud vähimatki märki, paranes inimeste meeleolu. Kord siin, kord seal sugenes kõnelusi, mõnikord kostis naerugi. Isegi neegrid said tagasi oma tavalise lõbusa meeleolu. Võib-olla nad märkasid, et Ormanil polnud enam piitsa käes ja ta ei osalenud millegagi ekspeditsiooni juhtimises.

Ta asus koos White'iga kolonni eesotsas, Mõlemad olid valvel. Nende suhetes võis veel pinevust märgata ja nad rääkisid teineteisega üksnes äärmise vajaduse korral.

Teinud peatuse lõunastamiseks, jätkas ekspeditsioon teed läbi džunglirägastiku. Kirveste kopsimist saatis nüüd naer ja laul. Lihtsakoelised mustanahalised olid oma hommikuse hirmu juba täiesti unustanud.

Metsatihnikust, mis siiani paistis olevat inimtühi, lendas järsku kümmekond noolt.

Kaks neegrit vajus maha.

30

Ormani kõrval sammuv major White haaras käega talle rinda tunginud noolest ja varises surnult lavastaja jalge ette. Araablased ja askarid avasid korrapäratu tule.

Kolonn peatus otsekohe.

Jälle!" sosistas Rhonda Terry.

Naomi Madison kiljatas ja libises pikkamisi kabiini põrandale. Rhonda avas ukse ja hüppas autost välja.

„Tule tagasi, Rhonda!" karjus Bain. „Peida end autosse!" Neiu raputas pead.

„Kus Bill on?" küsis ta. „On ta seal, kõige ees?"

„Ta on kaugel," kostis Bain. „Mitu autot meist edasi."

Autodest hüppasid välja mehed ja heitsid maha, püssid laskevalmis, silmadega vaikivat metsa puurides ja vastast näha püüdes.

Üks meestest roomas kähku auto alla.

„Mida te seal teete, Obroski?" küsis Noice ärritatult.

„Ma... ma kavatsesin pisut varjus lesida, kuni kolonn hakkab edasi minema."

Noiee tegi põlastava grimassi.

Kolonni sabas jäi O’Grady seisma ja laskis vilet.

Koos autot kaitsvate askaridega puuris ta pilkudega džunglirägastikku. Nendega ühines viimases autos sõitev mees.

„Tahaks neid kordki näha," ütles ta.

„Jah, sellistega pole ma veel kokku sattunud," möönis O’Grady.

„Nad nuhivad meid välja nagu tibukesi. Huvitav, keda nad seekord tabasid."

O’Grady kehitas õlgu.
„Kui otsustada nende taktika järgi," jätkas mees, „siis järgmised oleme meie."
O’Grady vaatas talle otsa. Ta nägi, et mees ei kartnud, vaid lihtsalt nentis tõsiasja.
„Pole vaja niimoodi rääkida," pääses O’Gradyl tahtmatult suust. „Mis tulema peab, tuleb nagunii."
„Te usute saatust? Minagi tahaksin seda uskuda."
„Ja miks ka mitte? Vähemalt rahustab see närve."
„Ei tea," lausus vestluskaaslane ebaledes. „Ma pole ebausklik."
Ta vakatas ja läitis sigareti.
„Ka mina pole seda," vastas O’Grady.
31
„Täna hommikul panin ma ühe soki pahupidi jalga," ütles teine mõtlikult.
„Loodan, et te ei võtnud seda jalast ära?" tundis O’Grady huvi.
„Ei võtnud."
„Õigesti tegite."
Kolonnis levis kuuldus, et tapetud on majpr White ja kaks askarit. O’Grady ohkas.
„Major oli vahva poiss. Ta oli palju rohkem väärt kui kõik need bandiidid ühtekokku. Loodan, et mul õnnestub majori surma eest neile kätte maksta."
Mustanahalised kandjad olid surmani ehmunud.
Kwamudi astus O’Grady juurde.
„Minu inimesed enam edasi ei tule," ütles ta. „Me läheme tagasi."
„Teil oleks parem meiega jääda," vastas O'Grady. „Kui te tagasi lähete, saate kõik surma, sest teil pole kaitset. Homme peame aga sellelt neetud maalt välja jõudma. Võiksid parem keelitada oma inimesi nõusse jääma, Kwamudi."
Kwamudi pomises midagi ja seadis sammud pärismaalaste poole.
„Minu arust ajab Kwamudi meile puru silma," pöördus O'Grady enda kõrval seisva mehe poole. «Usutavasti mõistavad
nad väga hästi, et üksinda pole neil võimalik läbi Bansutomaa minna."
Lõpuks läks kolonn uuesti liikvele ja Kwamudi inimesed sammusid koos teistega.
Esimesel autol puhkasid major White'i ja kahe askari surnukehad. Ekspeditsioonist osavõtjad olid otsustanud nad järgmises peatuspaigas nagu kord ja kohus maha matta. Orman kõndis kaugel ees. Tema nägu oli morn.
Ebatavaliselt ärevil askarid käisid veidi tagapool. Salkkond neegreid, kelle ülesannete hulka kuulus ummistuste kõrvaldamine, oli meeleheite piiril. Araablased olid maha jäänud. Nad olid usaldanud major White'i ja tema surm masendas neid. Jäi vaid Orman. Ehkki kõigil olid meeles tema piits ja kuri kärkimine, ei äratanud kahtlusi tema mehisus, pealegi käitus ta nüüd nii, nagu oleks pidanud tegema seda algusest peale.
„Peame edasi minema," ütles Orman. „Kui tagasi pöörame, läheb veel hullemaks. Homme jõuame siit välja."
32
Ta kasutas vägivalda ainult ühel korral, kui sõnad enam ei mõjunud. Üks puuraidureid keeldus töötamast ja seadis sammud kolonni sappa. Orman paiskas ta rusikahoobiga jalust maha ja sundis tööd jätkama.
Kõik mõistsid selle teo hädavajalikkust, mille olid esile kutsunud erakorralised asjaolud. Orman mõistis, et ekspeditsiooni kahesaja liikme elu sõltub nüüd sellest, kuidas igaüks neist hakkab täitma oma kohustusi.
Sel päeval kolonni saba ei rünnatud. Ent vaevalt olid nad jõudnud paika, kus kavatsesid laagri üles lüüa, kui metsast lendas taas välja noolteparv, mis tabas kolonni pead.

Sedapuhku sai surma kolm inimest, Ormani peast aga lükkas nool kaitsekiivri maha.
Laager löödi üles sünges meeleolus.
Major White'i surm oleks nagu teistelegi valgetele ekspeditsiooni liikmetele surmaohu lähemale toonud.
Siiani olid nad tunnetanud teatud turvalisust, justkui oleksid mürgitatud nooled võinud tabada ainult mustanahalisi.
Nüüd tajusid kõik selgesti olukorra koledust.
Kes on järgmine?
Igaüks neist küsis endalt seda.

VI. Süümepiinad

Kasutades oma inglise keele oskust, uitas araablane Atewy alailma ameeriklaste hulgas, tegi nendega juttu ja kuulas teraselt teiste kõnelusi. Kõik olid temaga niivõrd harjunud, et ei teinud temast väljagi, araablase kohmakad katsed mängida oma-meest ei tekitanud kelleski kahtlusi, et see oli pelgalt mäng, ehkki ka pealiskaudsele jälgijale oleks varsti selgeks saanud, et Atewy pole hoopiski nii heasüdamlik, nagu ta näida püüdis.
Tema käitumine oli üksnes vari, tegelikult huvitasid araablast ainult mõlemad tütarlapsed. Ta ei lähenenud neile kordagi, kui ligidal polnud ühtki meest.
Sellel pärastlõunatunnil kirjutas Rhonda Terry midagi oma väikese välilaua taga. Oli veel valge.
Gordon Z. Marcus astus ligi, et temaga juttu puhuda.
Atewy märkas seda silmanurgast ja nihkus neile ettevaatlikult lähemale.

„Mida sa kirjutad, Rhonda?" küsis Marcus. Neiu tõstis pea ja naeratas.
„Näe, püüan oma päevikut korda teha." „Kardan, et see..."
„Võib-olla. Muide, just praegu leidsin oma portfellist selle kaardi."
Ta võttis kokkumurtud lehe.
„Viimases meie võetud stseenis otsisite mind läbi, et seda leida. Huvitav, kas nad vajavad veel kaarti? Tahaksin seda suveniiriks jätta."
Rhonda tegi kaardi lahti. Atewy astus lähemale, ta silmad lõid põlema.
„Hoia see enda käes," soovitas Marcus, „kuni nad pole seda tahtnud. Vahest ei vajatagi seda enam. Kaart näeb välja täiesti ehtsana, ei usugi, et see on stuudios tehtud."
„Ei, Bill rääkis, et Joe oli leidnud selle vanaraamatukaupmehelt ostetud raamatu vahelt. Kui talle tehti ettepanek stsenaarium kirjutada, tuli talle mõte panna kogu süžee selle kaardi ümber keerlema. Hea idee, eks? Saladuslik kaart, peidetud tee-mandid ja kõik seesugune..."
Ta pani kaardi kokku ja pistis ümbrikku. Araablane jälgis kullipilgul iga tema liigutust.
„Sa mainisid Billi," ütles Marcus, „on's teie vahelt must kass läbi jooksunud? Ta oli ju alati sinu kõrval?"
Rhonda laiutas abitult käsi.
„Minu pea küll ei võta Ta hoidub minust eemale, otsekui kutsuksin tal esile palaviku või hambavalu. Kas sulle ei tundu nii?"
Marcus naeris.
„Olen nõus, et võid mehel palaviku esile kutsuda, Rhonda, aga hambavalu — seda ei usu ma küll."

Sel hetkel väljus telgist kahvatu äralangenud näoga Naomi Madison.
„Oh issand!" hüüdis ta. „Kuidas te võite niisugusel ajal nalja heita? Iga minut võidakse ju kedagi meist tappa!"
„Kuid me ei tohi kabuhirmu tunda," vaidles Marcus vastu. »Ei tasu meie hädasid kõigile aina meelde tuletada ja ainult neist mõeldagi. Pisarad asja paremaks ei tee. Meil kõigil on väga kahju major White'ist ja teistest õnnetutest, kuid ellu neid enam ei ärata."
34
‚Jah, kuid vähemalt matusteni peame käituma sündsalt," ütles Naomi manitseval toonil.
„Ära ole selline tüütus," lausus Rhonda kergelt kogeldes. ' „Millal matused on, mister Marcus?" küsis miss Madison.
„ Mitte enne kui pimeneb. Nad ei taha, et bansutod matmispaika näevad."
Neiu võpatas.
„Kohutav maa! Tunnen, et ma siit elusana ei pääse." «Mõistagi ei taha sa siit surnult pääseda?" Rhonda, kes tavaliselt end vaos hoidis, oli sedapuhku märgatavalt erutatud. Naomi ohkas.
„Mind ei maeta iialgi siia. Minu austajad ei andestaks seda. Mind maetakse ainult Hollywoodi."
„Aitab, aitab!" hüüdis Marcus. „Neiud, teie ei tohi mõelda nii kurbadest asjadest. Ehk mängime enne õhtusööki kaarte? Meil on aega veel laialt."
„Olen nõus," ütles Rhonda.
„Muidugi," pigistas Naomi läbi hammaste, „sul on närvide asemel terastrossid. Kuid mina ei taha sellisel silmapilgul bridžist kuuldagi. Olen ülemäära tundlik ja vastuvõtlik. Paraku on see kõigi tõeliste näitlejate saatus, eks ju, mister Marcus? Sarnaneme pisut pillikeeltega."
„Seda küll," soostus see.
Rhonda puhkes naerma ja võttis mister Marcuse käevangu.
„Sel juhul tuleb otsida veel paar mängijat, et teha üks partii. Ehk kutsume Billi ja Jerroldi?"
Nad leidsid Billi oma kaameratega askeldamas. Mornilt keeldus ta nende ettepanekust.
„Kutsuge Obroski," ütles ta süngelt, „kui te ainult suudate ta maast lahti kangutada."
Rhonda heitis talle kortsus kulmude alt kiirpilgu.
„Veel üks on hulluks läinud," ütles ta valjusti, kui nad pisut eemale olid läinud, endamisi aga mõtles: „See on juba teine vihje Obroskile. Olgu peale, eks me vaata."
„Mis siis nüüd teha?" küsis Marcus.
„Kutsu Jerrold, mina käin Obroski juures ära ja ongi täis-mäng koos."
Nii nad tegidki. Peagi seisis nende laud kohas, kus Bill West neid näha võis. Marcusele tundus, et mängu ajal naeris Rhonda
35
pisut rohkem kui tavaliselt ja pisut sagedamini, kui oleks vaja olnud.
Öösel võtsid nii neegrid kui ka valged oma surnud, viisid laagrituledest eemale pimedusse ja matsid maha. Hauad tasandati, peale puistati lehti ja oksi, ülejäänud muld tassiti laagri vastasserva ja tehti väikesed künkad, mis pealtnäha meenutasid haudu.
Tegelik matmispaik oli otse keset teed, mida mööda pidid järgmisel päeval sõitma nende autod. Kakskümmend kolm veo- ja viis sõiduautot pidid kustutama viimased jäljed, mis tähistasid tapetute matmispaika.

Inimesed töötasid pimeduses sõnatult lootes, et neid keegi ei näe, kuid tihedast lehestikust jälgis tähelepanelikult kõike laagris toimuvat džunglivalitseja. Alles siis, kui kõik olid magama heitnud, kadus ta hääletult tihedasse rägastikku.

Orman ei saanud hommikuni sõba silmale. Ta võttis raamatu, et end lahti kiskuda piinavatest mõtetest, mis ei lasknud tal uinuda ega millessegi muusse süüvida. Peatsisse kinnitatud laterna valguses andsid näole langevad teravad varjud talle elutu, tardunud maski ilme.

Telgi vastasküljel tukkuv Pat O'Grady lõi silmad lahti ja vaatas oma šefile otsa.

„Hei, Torn," ütles ta, „võiksid parem magada, muidu sa ei pea vastu."

„Ma ei saa," vastas Orman kõlatult. „Major White seisab mul kogu aeg silme ees. Mina tapsin ta. Tema ja kõik need mustanahalised."

Jäta," vaidles Pat vastu. „Sinul pole rohkem süüd kui stuudiol. Saatis ju tema sind siia filmi väntama, sina aga tegid kõike nii, nagu vajalikuks pidasid. Kellelgi pole õigust sind süüdistada."

„Ei, see on minu süü. White hoiatas, et seda teed ei tohi minna, mina aga raiusin vastu ega võtnud teda kuulda."

„ Peaksid vist praegu veidike rüüpama. See aitab magama jääda."

„Ma olen juba oma jao rüübanud."

«Nii see ju on, kuid praegu võib piisakese ikka võtta."

Orman raputas pead.

,,Ma ei süüdista viskit," ütles ta. „Olen ise kõiges süüdi ja kui ma poleks joonud, poleks midagi sellist juhtunud

36

ja nii major kui ka need õnnetud oleksid praegu elus olnud.'

„Üks lonks ei tee midagi halba, Tom. See on sulle praegu hädavajalik."

Mõne viivu lamas Orman sõnatult ja liikumatult, seejärel heitis sääsevõrgu kõrvale ja hüppas püsti. „Vahest ongi sul õigus," ütles ta.

Orman astus voodi jalutsi lähedal seisva seanahkse koguka kulunud reisikoti juurde ning võttis välja pooliku viskipudeli ja klaasi. Käed värisesid, kui ta klaasi ääreni täis valas.

O'Grady naeratas.

„Ütlesin ju üks lonks, aga mitte klaas."

Orman tõstis pikkamisi klaasi huultele. Ta seisis nii mõnda aega, siis aga suundus pilk läbi telgi seina öhe, värskete kalmude juurde.

Ta ägas otsekui valu käes, siis aga viskas minema klaasi ja seejärel ka pudeli, mis purunesid tuhandeks killuks.

„Mõni võib end nende otsas veristada," tähendas O'Grady. ~„Anna andeks, Pat," vastas Orman.

Siis vajus ta raskelt voodiservale ja peitis näo kätesse.

O'Grady tõusis püsti, torkas saapad paljaste jalgade otsa, istus sõbra kõrvale ja võttis tal õlgade ümbert kinni.

„Noh, mis sa nüüd, Torn!"

Ta ei öelnud midagi rohkem, kuid sõbralik käepigistus oli väljendusrikkam mis tahes sõnadest.

Kusagil öös möirgas lõvi, kohe seejärel kõlas verdtarretamapanev kisa, mis ei sarnanenud ei inimese ega metslooma omaga.

„Kurat võtaks!" hüüatas O'Grady. „Mis see oli?"

Orman tõstis pea ja kuulatas.

„Võimalik, et meile on uus õnnetus kaela langemas," lausus ta mõtlikult.

Nad istusid mõnda aega sõnatult, kuulatades saabunud vaikust.

„Huvitav, kes võis teha niisugust häält?" küsis O’Grady tasa.
„Pat, kas sa viirastusi usud?" Ormani hääl oli tõsine. Pärast mõningast kõhklemist vastas O’Grady: „Ei tea, kuid olen oma elus kokku puutunud küllaltki salapäraste ja kummaliste asjadega."
37
Ja mina samuti," lausus Orman.
Võib-olla oleksid kõik nende varasemad muljed kahvatunud, oleksid nad teada saanud neid kohutanud kisa tõelise põhjuse. Kust nad pididki teadma, et olid kuulnud inglise lordi rinnust tunginud võidukisa ja temaga koos jahti pidanud lõvi möirgamist.

VII. Häving

Hommik oli morn ja jahe, igati kohane oma telkidest ükshaaval väljailmuvatele ekspeditsiooni liikmetele. Juba esimene pilk, mis koidueelsetest kiirtest kasinalt valgustatud laagrile heideti, tekitas hämmingut.
Bill West taipas paugupealt, mis oli juhtunud. Mõnda aega laskis ta imestunult pilgul ringi käia, siis aga ruttas jooksujalu telkide poole, kus magasid neegrid.
Ta kutsus valjusti Kwamudit ja hõikas veel mõne meeldejäänud mustanahalise nime, kuid vastus jäi tulemata. Bill hakkas järjest telkidesse pilku heitma, kuid kõik olid tühjad. Ta kiirustas Ormani telgi juurde. Ukseava ees põrkas ta kokku Ormani ja O’Gradyga, kes parajasti välja astusid.
„Kus hommikusöök on?" küsis lavastaja. „Pole nagu märgata, et seda valmistataks."
„Keegi ei kavatsegi seda valmistada," vastas Bill. „Nad on lahkunud. Kui tahate hommikust süüa, peate ise selle eest hoolt kandma."
„Kes „nad"? Mida tähendab „on lahkunud"?"
«Nad on lahkunud," kordas operaator. „Lõkked on kustunud. Isegi askarid on sääred teinud. Laagrit ei valva keegi ja üksnes jumal teab, millal see juhtus."
«Läksid ära?" ' Ormani näole oli tardnud imestus.
„ Kuidas nad julgesid? Kuhu nad Jäksid?"
„Kust mina tean," vastas West. „Nad on ka osa meie moona kaasa võtnud. Otsustades selle järgi, mida ma märgata jõudsin, tunnevad nad nooti: mõni auto näeb välja nii, nagu oleksid bandiidid need ära rüüstanud."
Orman hingas raskelt, kuid ta ajas end sirgu ja näolt kadus morn endassesuletuse ilme. O’Grady, kes teda kõrvalt jälgis,
38
tõmbus esialgu pilve, siis aga hingas kergendatult: tema šeff muutus iseendaks.
„Kutsu kõik kokku!" käskis Orman. „Las juhid kontrollivad oma sõidukid üle. Võtke see asi enda peale, Bill. Pat, sina hakkad korraldama laagri kaitset. Näen, et vanapoiss Ab el-Ghren-nem ja tema jõuk on meie juurde jäänud. Kõige etem on valve nende peale panna. Seejärel tuleb kõik laagrisolijad kokku kutsuda ja nendega rääkida."
Sellal kui Ormani korraldusi täideti, kõndis ta laagris ringi ja vaatas tähelepanelikult kõik üle. Tema aju töötas selgesti. Tundus, et äkiline energiatulv pühkis minema unetu öö tagajärjed. Enam ta ei piinanud end kasutu enesesüüdistamisega, ehkki tunnetas tõsiasja, et tekkinud olukorras oli kõige rohkem süüdi ta ise.
Viis minutit hiljem, kui ta ühise laua juurde astus, olid sinna kogunenud kõik ekspeditsioonis osalejad ning rääkisid erutatult neegrite põgenemisest ja omaenda tulevikust, mis terendas kõigile süngetes värvides.
Ormani kõrv tabas kellegi jutukatke.

„ Neetud viski vedas meid siia pärapõrgusse, kuid vaevalt et aitab siit välja pääseda."
„Te teate juba, mis on juhtunud," alustas Orman, „ja nimetasite õigesti põhjust. Kuid tagantjärele kahetsemisest pole midagi kasu. Meie olukord pole siiski nii lootusetu. Meil on inimesed, toiduvarud, relvad ja veokid. Selle pärast, et kandjad meid maha jätsid, ei maksa veel meelehärmi tunda ega käsi rüppe lasta. Pole mingit mõtet tagasi minna, meie ees on lühim tee Bansutomaalt välja pääsemiseks. Tuleb minna ainult edasi. Kui oleme siit välja saanud, võime sõbralikest suguharudest uuesti kandjaid palgata ja filmi ikkagi ära teha. Selleks peab igaüks usinasti töötama. Hakkame tegema seda, mida siiani tegid neegrid: lööme üles laagri, laadime koormaid, juhime autosid metsast läbi ja nii edasi. Kõige ohtlikum tegevus on laagri valvamine ja puude raiumine, kuid seda hakkavad tegema kõik, välja arvatud neiud ja kokad, kes on meie ekspeditsiooni kõige väärtuslikumad liikmed."
Ormani huuli puudutas endise naeratuse vari.
„Nüüd," jätkas ta, „peame kõigepealt keha kinnitama. Kes oskab süüa teha?"
„Mina," vastas Rhonda Terry.
39
„Võin seda kinnitada," sõnas Marcus. „Neil päevil sõin Rhonda valmistatud kanapoega, mis oli nii maitsev, et pidin keele alla neelama."
„ Minagi oskan süüa teha," kõlas äkki meesterahva hääl.
Kõik vaatasid ringi, et rääkijat näha, sest oli see ju ainuke mees, kes vabatahtlikult valis endale kõige ohutuma töö.
„Millal sa siis söögitegemise selgeks õppisid, Obroski?" küsis Noice. „Kord käisin ma sinuga rännakul, siis ei suutnud sa isegi lõket üles teha, rääkimata juba sellest, et midagi keeta."
Obroski punastas.
„Noh, keegi peab ju Rhondat aitama," lausus ta takerdudes, „aga kõik on vait..."
‚Jimmy peaks sobima," pakkus elektrik. „Ta oli Los Ángeleses restoranis ülemkoka abi."
„Pole nõus," vaidles Jimmy vastu. „Ma ei soovi rahulikumat tööd. Olen teeninud merejalaväes. Andke mulle püss, hakkan laagrit valvama."
„Kes veel oskab süüa teha?" küsis Orman. „On vaja vähemalt kolm inimest."
„Shorty," öeldi tagantpoolt. „Tal oli Ventura alleel toidu-baar."
„Okei!" nõustus Orman. „Miss Terry on määratud ülemko-kaks, Jimmy ja Shorty hakkavad teda abistama. Pat annab iga päev neile abiks veel kolm inimest. Nüüd aga asja juurde. Kuni nad hommikusööki keedavad, võtame telgid maha ja teeme koormad valmis."
„Muide, Torn," lausus Naomi Madison, kes Ormani kõrval seisis, „ka minu teener on koos teistega jalga lasknud. Kas sa saaksid teda kellegagi asendada?"
Orman keeras ümber ja vaatas hämmastunult talle otsa.
„ Unustasin sinu sootuks, Naomi. Hea, et sa endast märku andsid. Kui sa süüa teha ei oska, milles ma sugugi ei kahtle, siis hakkad lauda katma ja aitama musti nõusid pesta."
Noami tardus viivuks ja naeratas siis külmalt.
«Oletan, et sa naljatad," ütles ta, „kuid praegu pole selleks aeg."
„Ma ei naljata, Naomi," nähvas Orman. Ta ilme oli läbitungimatu ja hääl tõsine. „Mis, kas sa tahad öelda, et mina, Naomi Madison, hakkan kartuleid koorima, lauda koristama ja nõusid pesema? Oled sa
40
tõesti nii lihtsameelne? Midagi seesugust ma teha ei oska."

„Ära albi, Naomi. Enne seda, kui Milt Smith su avastas, olid sa... Ja siingi hakkad tegema sedasama, muidu ei anta sulle süüa."

Ta keeras selja ja lahkus sõnatult.

Hommikusöögi ajal kükitas Naomi sünges üksinduses auto tagaistmel. Ta polnud aidanud lauda katta, seepärast keeldus ka söögist.

Kui kolonn lõpuks uuesti liikvele läks, käisid kõige ees ameeriklased ja araablased, kuid autodele raiusid teed ainult ameeriklased, sest Ab el-Ghrennemi alamad otsustasid, et nende asi on sõdida, mitte musta tööd teha.

Rhonda Terry ei istunud autosse, kus ta sõitis koos Naomi-ga, enne kui kõik köögiriistad olid puhtaks küüritud, pakitud ja veokitele laaditud. Õhetava ja veidi väsinuna asus ta viimaks

kabiinis oma kohale.

Huuled kokku pigistatud, vaatas Naomi talle otsa.

„Oled rumal, Rhonda," torises ta. „Sul poleks pruukinud end alandada ja seda musta tööd teha. Ega meid teenijateks kaasa võetud."

Rhonda viipas kolonni pea poole.

„ Nende poiste hulgas pole kindla peale ühtegi, kes lepingule alla kirjutades oleks kohustunüd puid langetama ja inimsööjatega võitlema."

Ta võttis kotist paberinutsaku. „Tõin sulle paar võileiba. Usun, et su kõht on tühi." Madison asus sõnatult söögi kallale ja pärast seda jäi millegi üle sügavalt mõtisklema.

Kolonn liikus aeglaselt edasi. Inimesed, kes teed rajasid, polnud selle tööga harjunud ja väsisid kõrvetava ekvatoriaalpäike-se all kiiresti. Tee sai suure vaevaga vabaks ja näis, et džungel neelas otsekohe iga jalatäie temalt vallutatud maad.

Orman töötas kõigiga võrdselt, vibutas kirvest, kui oli vaja langetada puid, ja sammus kõige ees, kui tee sai vabaks.

„Kõige raskem on seljataga," ütles Bill West.

Ta langetas kirve ja pühkis laubalt higi.

„See pole kõige raskem," väitis Orman.

„Mida sa silmas pead?" imestas Bill.

„Asi on selles, et päras teejuhtide lahkumist läheme edasi pimesi."

41

West vilistas.

„Ma pole sellest isegi mõelnud."

Varsti pärast keskpäeva leidsid nad suure lagendiku, kus kasvas peaaegu inimesekõrgune rohi.

„Päris kena kohake," tähendas Orman. „Teeme siin väikese peatuse."

Laiade rehvidega rohtu maha tallates sõitis lagendikule esimene auto.

„Ronige kõik autokasti!" hüüdis Orman eelsalga meestele ja puuraiduritele. «Need metslased ei saa meid siin tülitada, neil pole kusagil varjuda."

Pikk autodekolonn veeres lagendikule. Kõiki ekspeditsiooni liikmeid valdas kergendustunne, nad lahkusid rõõmuga džung-li süngest hämarusest.

Kui viimane auto oli metsast välja roomanud, lõi lagendik järsku rõkkama metsikust kisast. Tihedast rohust lendas välja noolteparv ja esmakordselt ilmusid nähtavale bansutod ise. Odad käes, tormasid nad rünnakule.

Õhk kaikus püssipaukudest, sõjakast kisast ja haavatute oietest. Kolonn jäi seisma. Naomi Madison libistas end istme alla, Rhonda haaras revolvri ja avas ründajate pihta tule. Kümmekond meest ekspeditsioonist ruttas tüdrukutele appi.

Keegi hüüdis:

«Vaadake! Meid haaratakse ümber!"

Osa püssitorusid pöörati uue ohu poole. Tuli oli tihe ja hävitav. Bansutod lõid kõhklema, seejärel pistsid plehku. Uued kogupaugud kärgatasid neile järele ja kuulid leidsid paksus rohus uusi ohvreid.

Peatselt jäi kõik vaikseks. Arvatavasti ei kestnud taplus kauem kui kaks minutit, kuid ekspeditsiooni kaotused olid rängad. Kümme inimest oli tapetud või raskelt haavatud, üks auto vigastatud, kuid mis kõige hullem, inimeste meelekindlus oli järsult langenud.

Orman andis eelsalga juhtimise üle Westile, ise aga hakkas minema piki kolonni, et rünnaku tagajärgi kindlaks teha.

O’Grady jooksis talle vastu.

„Tom, peab sääred tegema!.. Nii ruttu, kui vähegi saame! Need metslased võivad rohu põlema panna!" karjus ta. Orman kahvatas. Seda mõtet polnud talle pähe tulnud. «Tõstke surnud ja haavatud autodesse," käskis ta, „ja haka-

ke sõitma! Hiljem selgitame."

Kergendust, mida inimesed olid tundnud rohtukasvanud lagendikule jõudes, võis praegu võrrelda üksnes sellega, mida nad tundsid nüüd, kui sõitsid uuesti hämarasse märga metsa, kus tulekahjuohtu peaaegu ei olnudki.

Seejärel hakkas O’Grady minema piki autoderivi, kontrollides, kes oli surnud ja kes ellu jäänud. Noice'i, Baini, seitsme teise ameeriklase ja kolme araablase keha lebas veokastides. „Obroski!" hõikas O’Grady. „Kas keegi on Obroskit näinud?" „Mu jumal!" hüüatas Marcus. „Ma nägin teda. Nüüd tuleb meelde. Kui need põrgulised meile kallale tormasid, hüppas ta teisele poole ja lidus rohu sisse." Oiman keeras järsult ümber. „Mida sa teha kavatsed, Torn?" küsis West. „Otsida Obroskit."

„Kuid sa ei või üksinda minna, tulen sinuga kaasa."

Nendega liitus veel viis inimest ja nad hakkasid Obroskit otsima. Möödus tund, kuid näitlejat ei õnnestunud leida ei elusalt ega surnult.

Vaikides ja rusutud meeleolus lõid nad õhtul laagri üles.

Kui nad omavahel rääkisidki, siis tegid seda tasasel häälel,

ilma nalja ja naeruta.

Mornilt istuti lauda, kui õhtusöök valmis sai, ja ainult mõni märkas, kuid keegi ei kommenteerinud tõsiasja, et lauda kattis kuulus Naomi Madison.

VIII. Argpüks

Inimsaatus sõltub pärilikkusest ja kasvatusest. Nende kahe teguri kooslus võib teha meie elu õnnelikuks, kuid võib selle muuta ka tõeliseks põrguks.

Stanley Obroskil ei vedanud. Loodus oli talle kinkinud võimsa jõu, suursuguse rühi ja ilusa näo. Igaühte, kes temaga kokku puutus, vaimustas tema jõud ja arvatav mehisus, mis vastas välimusele.

Kogu oma senise elu jooksul polnud Obroski iialgi sattunud raskesse olukorda, mis oleks proovile pannud tema mehisuse. Seepärast piinas teda küsimus, kas tal jätkub julgust rasket eksamit sooritada.

Ta mõtiskles selle üle märksa rohkem kui keegi teine, sest teadis, et temalt oodatakse midagi üleloomulikku. Hinges tärkas tal hirm, et ta petab oma austajate lootusi. Viimaks muutus see hirm tema iseloomu peajooneks.

Peaaegu kõik inimesed kardavad sattuda naeruväärsesse olukorda. Stanley Obroski hirm oli just seda laadi, mitte aga kehaliste kannatuste kartus, ehkki ta ise vaevalt seda enesele teadvustas.

Loomulikult ei hõlma meie seletus Obroski hinguse seisundi kogu keerukust, kuid aitab mõista tema käitumist.

Kui noolteparv autokolonni sadas, hüppas Obroski sõidukist välja ja kadus kõrgesse rohtu, mis ta silmapilk neelas. Reageering ohule oli vaistlik ega sõltunud Obroski tahtest.

Kui ta teed valimata edasi tormas, meenutas ta sõgestunud looma. Kuid Obroski ei jõudnud läbida mõnda jardigi, kui ta hiigelsuure mustanahalise sõduriga ninapidi kokku põrkas.

Kujunes raske, kuid ühtaegu ka mõistusevastane olukord. Neeger oli niisama üllatatud kui valge. Arvatavasti mõtles ta, et valged on rünnakule asunud, ja ehmus kangesti.

Neeger tahtis juba sääred teha, kuid vastane seisis nii lähedal, et tal ei jäänud üle teha muud kui talle kallale tungida, seejuures kaaslasi valjusti appi hüüdes.

Obroski ei saanud kähmlusest kõrvale hoiduda. Ta mõistis, et kui hakkab käituma vaoshoitult, siis neeger lihtsalt tapab ta, kuid et ekspeditsiooni juurde tagasi pöörduda, peab ta neegrist lahti saama.

Surm seisis Stanley Obroski suu ääres. Kui siiani oli poolakas hädaohtu enam-vähem ette kujutanud, siis nüüd põrkas ta kokku karmi tegelikkusega.

Õud pani tegutsema ta aju ja tugevad lihased. Ta kahmas neegrist kinni, tõstis kõrgele pea kohale ja virutas kõigest jõust vastu maad.

Põrutatud sõdur püüdis üles tõusta, kuid Obroski haaras ta uuesti kinni ja viskas taas maha. Sel hetkel hüppas põõsastest välja mitu mustanahalist ja sööstis valgele kallale. Peagi õnnestus neil ta maha paisata. ,

Hirmust sõge Obroski võitles nagu nurkaaetud rott. Tema võimsate lihaste jaoks polnudki neegreid nii väga palju. Ta virutas nad igasse külge laiali ja pistis jooksu. Kuid esimestena võitlusse astunud neegrid jõudsid juba toibuda ja tormasid uuesti

talle kallale ning lõid jalust maha. Jõud olid ebavõrdsed, peagi väänasid mustanahalised Obroskil käed selja taha.

Kogu eelnenud elu jooksul polnud tal juhust olnud kiselda. Tasakaalukas iseloom ja aukartustäratav kuju vabastasid ta nendest vaevadest, sest tema määratut kasvu ja jõudu nähes ei tahtnud keegi temaga tüli norida.

Ta polnud iialgi täiel määral oma jõudu tunnetanud ja nüüd, mil ta aju oli hirmust osaliselt halvatud, võis ta sellest kasutada ainult väikest osa. Kõik, millest ta sel hetkel mõtles, oli see, et nad olid tal käed kinni sidunud, ta oli nüüd jõuetu ja nad teevad talle otsa peale.

Lõpuks tõstsid mustanahalised vangi jalule.

Ta ei mõistnud, miks nad teda seni veel polnud tapnud. Tundus, et neegrid ise olid valge kasvust ja jõust pisut kohkunud. Teda metsa viies rääkisid nad elavalt omavahel.

Obroski kuulis safarit ründavate neegrite metsikut sõjakisa ja püssipauke, mis kõnelesid sellest, et tema kaaslased kaitsesid end mehiselt. Mitu kuuli vihises tast mööda ja üks saatevalvur vajus maha.

Nad viisid ta metsa, kus teised suguharu liikmed neile järele jõudsid. Iga uue rühma saabumisel piirasid kriiskavad metslased ta ümber, tagusid vangi rusikatega, kompasid tugevaid muskleid ja võrdlesid tema kasvu omaga. Nende verdunud sil-

madest kiirgas vihkamist, kirjuks maalitud nägudelt vaenulikkust. See oli arusaadav ka keelt oskamata.

Mõni püüdis teda torgata oda või pistoda teraga, kuid saa-tevalvurid tõrjusid nad vangi juurest eemale.

Stanley Obroski kartis nii kohutavalt, et ei väljendanud vähimaidki tundeid. Kuid neegrid arvasid, et ta on väga mehine

ja külmavereline inimene.

Lõpuks jõudis neile järele suurekasvuline sõdur. Ta oli üleni maalingutega kaetud, käsi ja jalgu ehtisid arvukad võrud, kilbil ilutses keeruline muster, vibu ja nooletupp olid kaunistatud palju rikkalikumalt kui teistel sõduritel.

Obroski taipas, et tema ees on pealik, ja seda mitte mehe välimuse, vaid tema autoriteedi järgi. Ta kuulas ära need, kes olid Obroski vangi võtnud, heitis talle üleoleva pilgu, andis siis mingisuguse käsu ja kõik hakkasid edasi minema. Pärast pealiku korraldust ei tülitanud Obroskit enam ükski mustanahaline.

Kogu pärastlõuna läksid nad peatumatult üha sügavamale

45

metsa. Obroski käte ümber seotud nöör soonis valusasti ta randmeid. Teine nöör, mis oli vangile kaela heidetud, suurendas kannatusi: kui metslane seda aeg-ajalt sikutas, tundis Obroski end lämbuvat

Ta sai kõvasti vintsutada, aga et hirm oli ta keeletuks teinud, ei tulnud rinnust ainsatki häält.

Vahest sai ta aru, et sellest polnud kasu ja mida vähem ta tähelepanu äratab, seda parem.

Kui Obroski ka teadlikult niiviisi käitus, ei võinud ta siiski aimata selle tagajärgi, sest ei osanud nende keelt. Samal ajal aga rääkisid metslased, kui julge on valge inimene, kes ei näita välja oma hirmu.

Pikal teekonnal pöördus Obroski mõttes korduvalt tagasi ekspeditsiooni liikmete juurde, kelle ta oli maha jätnud. Talle pakkus huvi, kuidas nad võitlesid ja kas keegi oli surma saanud. Ta teadis, et paljud põlgasid teda avalikult. Mida nad nüüd temast mõtlevad? Marcus arvatavasti märkas, kuidas ta ohtu haistes jalamaid plehku pistis. Obroski võpatas, teda valdas taas vana hirm näida naeruväärne, kuid see oli tühine võrreldes selle hirmuga, mida ta tundis praegu. Kiirpilke metslaste nägudele heites meenutas ta jutte julmadest piinadest, mis enne surma nende vangidele osaks saavad.

Eestpoolt kostis hõikeid ja peagi jõudis inimhulk avarale lagendikule. Selle keskel pihtaia taga asus pärismaalaste küla: paistsid õlest koonuskatusega onnid.

Päev kaldus õhtusse ja Obroski mõistis, et tema vangistamisest saadik olid nad jõudnud läbida tubli tüki maad.

„Huvitav," mõtles ta, „kas mul õnnestub leida tagasiteed ekspeditsiooni juurde, kui ma siit sääred teen, või lasevad metslased ise mu vabaks?"

Salga külla jõudmisel hakkas igast kandist kokku jooksma naisi ja lapsi, et vangi näha. Lärm oli kirjeldamatu.

Nende näoilme järgi võis aimata, et nad sõimavad ja neavad teda.

Lapsed pildusid teda kividega ja tegid lõustu. Saatevalvurid ajasid piinajad eemale ja viisid ta mööda ainukest tanumat kaugemal seisva onni juurde. Ukseava ees nad peatusid ja käskisid Obroskil käeviipega sisse minna. Ukseauk osutus nii kitsaks, et onni võis pääseda ainult neljakäpakil. Kuna ta käed olid selja taha seotud, ei saanud vang seda teha. Pikemalt mõtlemata lük-

46

kasid saatevalvurid ta maha ja lohistasid sisse. Siin sidusid nad tal ka jalad kinni ja jätsid põrandale lamama.

Onnis oli pime, kuid pikapeale harjusid Obroski silmad hämarusega ja ta suutis eristada ümbritsevaid esemeid. Talle tun-. dus, et onnis on veel inimesi. Silmi pingutades nägi ta kolme kogu, kes arvatavasti olid mehed. Üks inimene lamas põrandal, kaks istusid, langetanud pea põlvedele. Ta tundis endal nende pilke. Obroskit hakkas huvitama, mida nad siin teevad. Või olid nad ka vangid?

Lõpuks hakkas üks neist rääkima. „ Kuidas bansutod said teid kinni võtta, bwana Simba?" Selle nime olid talle andnud nende ekspeditsiooni kuuluvad neegrid lõvi-inimese osa tõttu, mida ta filmis pidi mängima. „Kes sa oled, kurat võtaks?" küsis Obroski järsult. „Kwamudi," kõlas vastus.

„Kwamudi? Näed, teid ei päästnud see, et te laagrist lahkusite. Mind võeti vangi keskpäeva paiku, kui nad ekspeditsiooni ründasid. Ja kuidas sina siia sattusid?"

„Täna varahommikul läksin oma inimestele järele, et keelitada neid tagasi pöörduma..."

Obroski mõistis väga hästi, et Kwamudi valetas, kuid ei katkestanud teda.

„Me sattusime sõdurite salgale, kes läks põhijõududega ühinema," jätkas Kwamudi. „Minu mehi sai palju otsa. Mõnel õnnestus pääseda, teised võeti vangi. Peale minu ja nende kahe tapeti kõik vangid, meid aga toodi siia."

‚Ja mida nad teiega teha kavatsevad? Miks teid kohe koos teistega ei tapetud?"

„Nad ei tapnud sind, Kwamudit ega neid sõdureid ühelainsal põhjusel: nad tapavad meid hiljem."

„Mispärast? Milleks nad peavad meid tapma?"

„Nad söövad meid ära."

Jah? Tahad sa öelda, et nad on inimsööjad?"

„ Mitte päris tavalised. Bansutod ei söö inimesi kogu aeg ja mitte kõiki järjest. Nad söövad ainult pealikuid, ainult tugevaid ja südikaid inimesi, julgeid ja tugevaid õgides muutuvad nad ise julgeks ja tugevaks, aga kui nad pealiku nahka pistavad, saavad nad targaks."

„Oo õudust!" hüüatas Obroski. „Aga mis mina siia puutun? Ma pole pealik ja sugugi mitte julge, vaid argpüks."

47

„Mis sa ütlesid, bwana?" ei kuulnud Kwamudi. „Ei midagi. Mis sa arvad, kas nad võtavad meid varsti käsile?"

Kwamudi vangutas pead.

„Kõik võib olla. Nende nõid valmistab rohtu, räägib vaimude ja kuuga ja alles pärast seda ütleb, millal. Võib-olla varsti, aga võib-olla ka mitte."

‚Ja kogu see aeg hoitakse meid kinniseotult, kuni tapetakse? See on äärmiselt ebamugav. Sind ju ei seotud kinni?"

„Ei, ka Kwamudi on kätest ja jalust kinni seotud. Seepärast ta ongi langetanud pea oma põlvedele." „Kas sa oskad nende keelt, Kwamudi?" „ Pisut."

„Palu, et nad meid lahti päästaksid."

„Ei ole mõtet, see on kasutu."

„ Kuule, Kwamudi! Nad tahavad ju meid tugevatena ära süüa, eks ole?"

nNii see on, bwana."

„Väga hea. Kutsu nende pealik siia ja seleta talle, et kui nad hoiavad meid kinniseotult, muutume nõrgaks ja kaotame oma jõu. Ta on küllalt tark, et seda taibata, ja on palju sõdureid meid valvama pannud, nii et põgeneda on võimatu."

Kwamudi tabas suurepäraselt Obroski mõtte.

„Ütlen talle seda esimesel võimalusel."

Saabus öö. Läbi ukaeprao igritses onni lõkkevalgust. Naised nutsid taga päevases tapluses langenud sõdureid. Teised naersid ja peksid keelt.

Obroski tahtis süüa ja juua. Sõdurid alustasid tantsu, pühitsedes oma võitu. Tantsijate sõjakas kriiskamine kord vaibus, kord tugevnes, kutsudes vangides esile sügavat masendust.

JMiimoodi ei kohelda inimesi, keda kavatsetakse ära süüa," torises Obroski. „Neid tuleb nuumata, mitte aga näljutada."

„Bansutod ei pruugi meie rasva pärast muret tunda," vastas Kwamudi. „Nad söövad ära meie südamed, peopesad, jalatallad. Nad pistavad nahka teie musklid ja minu aju."

„Noh, sinu ajust nad suurt targemaks küll ei saa," torkas Obroski virila muigega.

„Ma ei ütleks, et meie ajudel oleks erilist vahet," vastas Kwamudi, „kui nad meid ühte ja samasse auku pistsid."

48

IX. Reetmine

Pärast õhtusööki astusid Orman ja Bill West kokkade telki.

«Tahame aidata teil nõusid pesta, Rhonda," ütles lavastaja. «Pärast seda, kui Pat valvesse asus, jäime lihtsalt ilma tööta. Jimmy ja Shorty las vaatavad endale midagi muud."

Rhonda raputas pead.

«Teil oli täna raske päev, meie aga istusime terve tee autos. Parem võtke platsi, tehke suitsu ja lobisege meiega. See teeb meid erksamaks, nõudega aga saame ise ilma vaevata hakkama, eks ole?" Ta pöördus Jimmy, Shorty ja Naomi poole.

«Muidugi!" vastasid Shorty ja Jimmy kooris.

Ka Naomi noogutas pead.

«Varem tuli mul alatasa südaööni Main Streetil kõiksugu söögipoodides nõusid pesta, nii et ma võin üksipäini kogu selle töö ära teha," naeris Naomi ja lisas: «Torn, tee nii, nagu palub Rhonda: istu meiega, aja juttu ja räägi midagi lõbusat. Olen täiesti liimist lahti."

Viivuks võttis maad piinlik vaikus. Kõigil pidi hämmastusest suu ammuli vajuma.

Seejärel puhkes Torn Orman naerma ja patsutas Naomit õlale. «Oled imetore tüdruk!" hüüdis ta. See oli uus Madison, kes eelmisega ei sarnanenud. „Mul pole midagi selle vastu, et teiega veidi istuda," ütles Bill West, «võib ka juttu ajada, kuid lõbus olla... Ma ei suuda unustada Clarence'it, Jerroldit ja kõiki teisi."

«Vaene Stanley," lisas Rhonda. «Teda ei saanud isegi inimese kombel maha matta."

„Ta polegi seda väärt," ühmas Jimmy, kes oli teeninud merejalaväes. «Talle piisab inimsööjate lõkketulest."

„Ära ole nii julm," vaidles Rhonda vastu. «Pole ühtegi inimest, kes tahaks olla argpüks. See on midagi niisugust, mis inimestest ei sõltu. Talle tuleb kaasa tunda." Jimmy naeratas kahtlevalt. Bill West muigas.

„Võib-olla tunneksimegi Stanleyle kaasa, kui oleksime tema pärast arust ära."

Rhonda pöördus Billi poole ja mõõtis teda külma pilguga.

«Tal olid omad puudused," ütles neiu, «kuid ma pole nagu kuulnud, et ta oleks kellestki halvasti rääkinud."

49

«Vististi sellepärast, et ta kogu aeg magas," torkas Jimmy sapiselt. „Ei teagi kohe, mis ma ilma temata tegema hakkan."

«Ekspeditsioonis pole kedagi, kes teda asendada saaks," võttis Orman süngelt otsad kokku.

«Ega sa ometi taha öelda, et pärast kõike, mis meiega juhtunud on, kavatsed sa ikka veel filmi vändata?" hüüdis Naomi.

„ Me ju selleks siia tulimegi," vastas Orman. „Niipea kui ban-sutode maalt välja pääseme, alustame võtteid."

«Kuid oleme kaotanud peaosatäitja, helirežissööri ja palju teisi. Pealegi pole meil kandjaid ja teejuhte. Ja sellistes oludes kavatsed sa filmi teha, Torn? Oled lihtsalt peast põrunud!"

„Ma pole veel kohanud head lavastajat, kes poleks natuke peast põrunud," tähendas Bill West. Siinkohal pistis Pat O'Grady pea telki. «Kas šeff on siin?" küsis ta. „Ah, näe, kus sa oled. Kuule, Torn, Atewy ütles, et vanapoiss Ghrennem on valmis panema oma mehed valvesse südaööst kella kuueni hommikul, kui me valvame kaheteistkümneni. Ta tahab teada, kas oleme nõus. Atewy räägib, et nad saavad isekeskis paremini hakkama kui ameeriklastega, sest ei mõista nende keelt."

„OIgu!" vastas Orman. „See on nendest väga suuremeelne. Meie poistel on võhm väljas, nüüd aga saavad nad enne hommikust rännakut välja puhata. Ütle araablastele, et äratame nad südaööl."

Need ekspeditsiooni liikmed, kes valvekorras ei olnud, magasid eelmise päeva närvesöövast ja kehalisest koormusest tingituna surmaund." Tunnimeestel venis aeg südaööni piinavalt kaua.

Vastutustunne võitles džungli surmavalt üksluise vaikusega. Ainult harva häirisid seda juba harjumuspäraseks saanud hääled. Näis, et isegi röövloomad olid metsast lahkunud. Lõpuks jõudis kätte südaöö ja O'Grady äratas araablased üles. Väsinud tunnimehed kõmpisid pimeduses oma telkide juurde ja kõige rohkem viie minuti pärast magasid kõik ameeriklased ramprasket und.

Neid ei suutnud äratada isegi araablaste ootamatu aktiivsus, ehkki kõrbepojad püüdsid muidugi võimalikult vähe kära teha, olles ametis tööga, mis oli täiesti tavatu nende jaoks, kelle kohus oli laagrit kaitsta.

Päike oli juba kõrgel taevas, kui esimesed ameeriklased vir-

guma hakkasid — mitu tundi harilikust hiljem. Esimesena ärkas Gordon Z. Marcus.

Vanad tõusevad palju varem kui noored. Ta tõmbas kähku riided selga, sest märkas päevavalgust ja laagris valitsevat ebatavalist vaikust. Telgist veel väljumata mõistis Marcus, et midagi oli korrast ära.

Ta laskis kähku pilgul ringi käia. Laager tundus mahajäetuna. Lõkkeasemetel hõõgusid söed, polnud näha ainsatki inimest.

Marcus jooksis Ormani ja O'Grady telgi juurde ja vajus sisse kõiki kombeid kõrvale heites.

„ Mister Orman!" karjus ta.

Orman ja O'Grady, keda vana näitleja ärritatud kisa sügavast unest lahti kiskus, heitsid endalt sääsevõrgud ja kargasid asemelt üles.

„Mis lahti?" hüüdis Orman.

„Araablased!" vastas Marcus. „Nad on läinud koos oma telkide, hobuste ja kogu kraamiga."

Sõnagi lausumata panid mehed riidesse ja jooksid telgist välja. Orman vaatas kiiresti laagri üle.

„Sellest on juba mitu tundi möödas," sõnas ta. „Lõkked on ammu kustunud."

Siis kehitas ta õlgu.

„Peab edasi minema ilma nendeta, kuid see ei tähenda, et meil tuleks jääda hommikueineta. Kus kokad on? Marcus, palun ärata neiud üles ning kutsu Jimmy ja Shorty."

‚Ja mina veel arvasin, et araablased näitavad üles suuremeelsust, pakkudes end südaööst kuni hommikuni valvesse," tähendas O'Grady.

„Oleksin pidanud taipama, et selle taga on midagi," ütles Orman. „Nad mässisid mind ümber sõrme. Kui loll ma olin!"
«Näe, Marcus tuleb tagasi!" hüüdis O’Grady. „Tal on erutatud ilme, nähtavasti on midagi juhtunud!"
Marcus paistis tõepoolest jahmununa. Juba eemalt hüüdis ta:
«Tüdrukud on kadunud! Nende telk on tühi!"
Orman pistis jooksu tüdrukute telgi poole.
„Ehk teevad nad juba hommikueinet," oletas ta.
Kuid ka köögitelgis polnud kedagi.
Kõik hakkasid sebima, laager otsiti hoolikalt läbi, kuid Nao-mi Madisonist ja Rhonda Terryst ei õnnestunud leida vähimatki jälge. Bill West käis kord-korralt läbi kogu laagri, soovimata
51
leppida kaotusega. Orman hakkas seljakotti pakkima, pannes sinna riideid ja toitu.
„Mis te arvate, misjaoks nad neid röövisid?" küsis Marcus.
„Ilmselt lunaraha saamiseks," oletas O’Grady.
«Tahaksin seda uskuda," ütles Orman, „kuid Aafrikas ja Aasias on veel olemas orjarurud, kus neidusid müüakse."
„ Huvitav, miks nad nende telgis kõik läbi on tuhninud, otsekui maru oleks üle käinud," jätkas Marcus.
«Võitlemist seal polnud," ütles O’Grady, „muidu oleksime lärmi kuulnud."
«Vahest otsisid araablased väärisasju," avaldas Jimmy oma arvamust.
Bill West jälgis mõnda aega lavastajat, siis aga hakkas ka ise oma asju pakkima. Orman märkas seda.
„Mida sa kavatsed teha?" küsis ta.
„Tulen sinuga kaasa," ütles Bill.
Orman vangutas pead.
‚Jäta. See on minu asi."
Bill jätkas vaikides seljakoti pakkimist.
«Sõbrad, kui te olete otsustanud minna neidusid otsima, tulen ma teiega," ütles O’Grady.
„Ja mina ka," kõlas veel kellegi hääl.
Kõik ekspeditsiooni liikmed hakkasid läbisegi rääkima, väljendades oma soovi otsimises kaasa lüüa.
„Ma lähen üksi," nähvas Orman. Jalgsi jõuab üks inimene kiiremini edasi kui kogu see autokolonn ja ratsanik, kes peab alatasa peatuma ja rada otsima,"
„Aga mida suudab teha üks, kurat võtaks, kui ta satub kokku nende värdjate salgaga?" vaidles O’Grady vastu. „Ta vaid hukutab enda, sest ei saa neid üksinda võita."
„Ma ei kavatsegi nendega võitlema hakata," vastas Orman. «Mina tõin tüdrukud sellesse pärapõrgusse, vaevumata pead murdma, nüüd aga kavatsen pisut ajusid liigutada ja nad siit välja viia. Need araablased teevad kõike raha nimel, tahan neile pakkuda suuremat lunaraha, kui nad tüdrukute eest saaksid."
O’Grady sügas kukalt.
«Vististi on sul õigus, Torn."
«Õigus muidugi. Kuni ma teel olen, peate siit välja pääsema. Minge Omwamwi küngaste juurde ja oodake mind seal. Te saate seal ka uusi kandjaid palgata. Saatke Jinjasse käskjalg viima
52

filmikompaniile läkitust, milles kirjeldage kõike juhtunut ja paluge juhtnööre selleks puhuks, kui mind kolmekümne päeva pärast tagasi pole."

„Te võiksite enne teeleasumist vähemalt hommikust süüa," pakkus Marcus.

Jah, tõepoolest," nõustus Orman.

„Kas hommikusöök on valmis?" hüüdis O'Grady.

„Kohe toon," kõlas köögitelgist Shorty hääl.

Orman mälus kiirustades toitu ja andis O'Gradyle viimaseid korraldusi. Lõpetanud eine, tõusis ta püsti, upitas seljakoti selga ja võttis püssi.

„Kohtumiseni, poisid," ütles ta.

Kõik piirasid Ormani sisse, et tal kätt suruda ja head teed soovida. Bill West kohendas oma seljakoti rihmu. Orman vaatas talle otsa.

„Sina ei pea tulema, Bill," sõnas ta. „See on minu asi." „Tulen koos sinuga," vastas Bill. „Ma ei luba seda."

„Keegi ei saa mind keelata," väitis Bill ja lisas siis, püüdes end valitseda: „Kusagil seal on Rhonda..." Ormani näolt kadusid sügavad kortsud. „Selle peale ma ei mõelnudki. Tule!"

Kaks meest läksid läbi laagri ja astusid rajale, mida mööda põgenikud olid põhja poole läinud.

X. Piinamine

Stanley Obroski polnud ealeski hommikut vastu võtnud niisuguse hingevärinaga. Algav päev võis tuua talle surma, kuid see ei kohutanud enam nii väga pärast pikka painajalikku ja kannatusterohket ööd, mis lõpuks ometi asendus koiduga.

Nöörid soonisid kehasse, lihased pakitsesid liikumatusest ja külmast. Stanley kõht oli tühi, janu piinas kohutavalt. Tema kohal tiirlesid parves putukad, kes teda armutult nõelasid.

Külm, nälg, tüütud putukad, samuti tantsivate metslaste kisa ja meeletu prassingu lärm viisid talt une.

Obroski kehaline ja vaimne jõud olid otsa lõppemas. Ta tundis end väikese hirmunud lapsena ning kõige rohkem tahtis ta karjuma ja nutma hakata. Silmi valgusid pisarad. Kuid ähmastunud

ajus vilksatas äkki mõte, et nutt võib avalikuks teha ta hirmu, hirm on aga arguse ilming. Obroski sai nutust jagu ja leidis kergendust sõimus.

Tema nihelemine äratas Kwamudi, kes oli talle nii harjumuspärases miljöös rahulikult maganud.

Nad hakkasid juttu ajama peamiselt näljast ja janust, mida mõlemad ühtmoodi kannatasid.

„Nõua süüa ja juua," soovitas Obroski, „ja karju seni, kuni tuuakse."

Kwamudi leidis, et mõte pole paha ja asus seda kohe ellu viima. Tulemus ei lasknud end oodata. Viie minuti pärast ärkas üks valvur, kes oli väljas maganud, ja tuli onni.

Samal ajal ärkasid ka kaks teist vangi ja ajasid end istuli. Üks istus uksele lähemal kui ta kaaslane, seetõttu jäi ta esimesena jalgu valvurile, kes pikemalt mõtlemata talle odavarrega pähe ja selga äigas.

„Kui veel kisa teete," urises valvur, „rebin teil keele suust!"

Jah," tegi Obroski kokkuvõtte, „idee ei õigustanud ennast."

„Mis sa ütlesid, bwana?" küsis Kwamudi.

Hommik asendus südapäevaga, kogu küla aga magas ikka veel. Metslased puhkasid pärast öist orgiat. Lõpuks ilmusid välja naised, kes hakkasid hommikusööki valmistama.

Tunni aja pärast tulid onni juurde sõdurid. Nad lohistasid vangid välja ja panid jalule, olles eelnevalt köidikud lahti päästnud. Seejärel viisid nad vangid küla keskele suure onni juurde. See oli bansutode pealiku Rungula elamu.

Rungula istus onni ukse ees madalal toolil.

Tema selja taga tunglesid mõjukad suguharu liikmed, kahel pool seisid suures kaares ülejäänud sõdurid — tuhandeid metsiku maalinguga inimesi paljudest Bansuto küladest.

Onni ukseavast jälgisid kõike toimuvat pealiku naised, nende jalus sebis lastekari.

Rungula silmitses kortsus kulmul valget vangi ja ütles midagi.

„Mis ta räägib, Kwamudi?" küsis Obroski.

„Ta tunneb huvi, mida te tema maal tegite."

„Ütle talle, et me läksime vaid läbi selle maa, et me oleme sõbrad ja ta peab meid vabaks laskma."

Kui Kwamudi oli Obroski sõnad Rungulale tõlkinud, hakkas see valjusti naerma.

«Ütle valgele mehele, et ainult Rungulast vägevamal pealikul on õigus öelda talle „peab", kuid maailmas pole Rungulast vägevamat pealikut."

Ta jäi sekundiks mõttesse ja lisas siis:

«Valge mees tapetakse nagu kõik tema inimesed. Ta oleks tapetud juba eile, kui ta poleks nii suur ja tugev."

„Ta kaotab oma jõu, kui ei saa süüa ega juua," sõnas Kwamudi. „ Meist kellestki pole teil kasu, kui hakkate meid näljuta-ma ega anna vett."

Rungula jäi Kwamudi sõnade üle mõtlema ja pidas lähikondlastega nõu, siis tõusis ja astus Obroski juurde. Ta katsus valge mehe särki ja rääkis seejuures midagi, eriti aga rabasid teda saapad ja püksid.

„Ta nõuab, et võtaksid riidest lahti, bwana," tõlkis Kwamudi. „Ta tahab neid endale."

«Kõiki riideid?" küsis Obroski. «Jah, bwana."

Unetust ööst, kannatustest ja hirmust vaevatud Obroski lootis juba, et peale piinamiste ja surma ei saa talle enam osaks muid katsumusi, kuid nüüd ajas mõte alastusest talle peale uue hirmutulva. Tsiviliseeritud inimesele annavad rõivad enesekindluse, mille ta lahtirõivastumisel minetab.

Obroski ei söandanud keelduda.

«Ütle talle, et ma ei saa seotud kätega riidest lahti võtta."

Kwamudi tõlkis ja Rungula käskis Obroski käed lahti päästa.

Valge mees nööpis särgi lahti ja andis selle pealikule. Siis näitas viimane ta saabastele. Obroski istus maha, harutas aeglaselt saapapaelad lahti ja võttis saapad jalast. Rungulat hakkasid huvitama valge mehe sokid ja ta tiris need ära omaenese käega.

Obroski tõusis püsti ja tardus ootama.

Rungula kõmpis ta muskleid ja rääkis millestki oma suguvendadega. Seejärel kutsus ta enda juurde pikakasvulise sõduri ja pani valge kõrvale seisma. Obroski oli neegrist peaaegu pea jagu pikem.

Pärismaalased hakkasid vaimustunult käratsema. Rungula rapsas Obroskit pükstest ja muigas.

«Ta tahab ka neid," ütles Kwamudi.

„Oh issand!" hüüatas Obroski. «Palu, et ta mulle halastaks! Mul peab ju ometi midagi seljas olema."

55

Kwamudi pöördus pealiku poole ja nad hakkasid kiiresti rääkima, sealjuures hullupööra kätega vehkides.

«Võta maha, bwana," lausus Kwamudi väsinult. «Pole midagi parata. Ta ütles, et annab sulle midagi selga."

Võtnud püksid jalast, kuulis Obroski tagapool seisvate tüdrukute ja naiste itsitamist. Kuid alandused polnud sellega veel lõppenud: Rungula oli lihtsalt võlutud vangile jalga jäänud siidtrussikutest.

Kui needki olid pealiku kätte rännanud, tundis Obroski, kuidas kuum häbilaine temast üle tulvas.

«Ütle talle, et ta annaks mulle midagi ümber panemiseks," palus Obroski Kwamudit.

Kuulnud tema palvet, lagistas Rungula valjusti naerda, kuid pöördus siis ümber ja hõikas midagi onnis olevale naisele. Minut hiljem tuli see välja ja viskas Obroski jalge ette räpase puusakatte.

Varsti pärast seda viidi vangid tagasi, kuid nüüd jäeti neil sidumata jalad ja Obroskil isegi käed. Kuni ta oma saatusekaas-lastel nööre lahti päästis, tuli naine ning tõi süüa ja juua. Pärast seda hakati neid toitma enam-vähem korrapäraselt.

Pikkamööda venisid päevad. Iga kohutav pikk öö tundus valgele vangile igavikuna. Ilma riieteta kannatas ta külma ja et sooja saada, surusid nad end üksteise vastu.

Möödus nädal. Kord öösel tulid sõdurid ja viisid ära ühe vangi.

Obroski ja teised vaatasid läbi ukseprao talle järele. Ta kadus käänaku taha ja rohkem nad teda enam ei näinud.

Pikkamööda hakkasid tümisema tamtammid, inimeste hääled sulasid ühiseks kooriks. Aeg-ajalt õnnestus vangidel näha karglevaid metslasi, kui tants tõi nad välja onni nurga tagant, mis varjas väljakut, kus arenes põhiline tegevus.

Järsku kostis üle tantsijate häälte hirmuäratav surmaeelne karjatus. Veel umbes pool tundi kõlas vahetevahel sõdurite metsikut kriiskamist, kuid lõpuks vaibus seegi.

„Ta on läinud oma esiisade juurde, bwana," sosistas Kwamudi.

«Jah, tänu jumalale," vastas Obroski. «Missuguseid piinu pidi ta taluma!"

Järgmisel ööl viisid sõdurid minema teise vangi. Obroski püüdis mitte kuulata kostvaid hääli. Sellel ööl sai ta kõvasti külmetada,

56

sest Kwamudi soojendas teda ainult ühelt poolt.

„ Homme öösel, bwana," ütles mustanahaline, „ magad sa üksinda."

„Aga järgmisel ööl?.."

Külma unetu öö jooksul pöördus Obroski mõttes korduvalt minevikku, mis oli veel nii lähedane. Ta mõtles Naomi Madi-sonile ja talle pakkus huvi, kas neiu kurvastas, kuuldes tema kadumisest. Ja miski ütles talle, et vaevalt oli Naomi kurbus tõsine. Enamik teisi kujusid kangastus talle laialivalguvate ja udus-tena, ta tundis neid inimesi vähe ja ta suhtus neisse ükskõikselt. Vaid üks kerkis tema teadvuses eredalt esile — Orman.

Tema vimm selle inimese vastu oli tugevam mis tahes tundest, tugevam armastusest Naomi vastu ning hirmust piinade ja surma ees.

Viha täitis Obroskit pilgeni ja see isegi rõõmustas teda, sest aitas taluda külma ja nälga ning peletas eemale mõtted sellest, mis ootab teda lähimal ööl.

Aeg venis pikkamisi, kuid päev saabus ja möödus ning taas jõudis kätte öö.

Ärevas ootuses jälgisid Obroski ja Kwamudi, kuidas sõdurid nende onnile lähenesid.

„Nad tulevad, bwana," hüüdis Kwamudi. Jumalaga!"

Kuid nad võeti mõlemad kaasa.

Vangid viidi bansutode pealiku Rungula onni ette platsile ja seoti kahe puutüve külge nii, et õnnetud võisid teineteist näha.

Nad võtsid käsile Kwamudi. Piinamisviisid olid nii jubedad ja väljavalitud, et Obroski hakkas oma mõistuse pärast kartma, arvates, et selline vaatepilt võib tekkida ainult haiglases ajus. Ta püüdis pilku mujale pöörata, kuid õud kammitses teda.

Ta nägi algusest lõpuni, kuidas Kwamudi suri.

Pärast seda nägi ta veelgi võikamat vaatepilti, mis teda täielikult halvas.

Obroski ootas, millal nad tema kallale asuvad, ja lootis, et kõik lõpeb ruttu. Ta katsus oma hirmu maha suruda, ent tundis, et kardab lausa meeletult.

Obroski püüdis kõigest väest oma hirmu mitte välja näidata. Ta ei tahtnud neile valmistada meelehead, sest nägi, kuidas nad Kwamudi surmaheitlust jälgides olid rõõmustanud.

Hommiku eel päästsid inimsööjad ta puu küljest lahti ja viisid onni tagasi.

57

Talle sai selgeks, et nad ei kavatsenudki teda sel ööl tappa, järelikult ootasid piinad teda ees.

Ta lesis unetult, mõtiskledes oma saatuse üle ja lõdisedes hommikujahedusest. Tema kehal ronisid täid.

Ta surus endas maha abitusetunde ja lamas liikumatult, pooleldi ärkvel, pooleldi suigatades. Lõpuks ta uinus ja magas lõunani.

Ta oli sooja saanud ja tundis, et veri hakkas soontes kiiremini käima. Tema peas küpses plaan ja tekkis lootus. Ta ei sure nagu teised, nagu ohvritall tapalaval. Ja mida põhjalikumalt ta oma plaani läbi mõtles, seda suurem läbematus teda valdas.

Ta ootas neid, kes talle järele pidid tulema ning teda piinamisele ja hukkamisele viima.

Tema plaan ei näinud ette põgenemist, sest ta mõistis, et see oli võimatu, kuid vabastas ta piinadest ja pikaldasest vaevlemisest.

Obroski aju töötas külmavereliselt.

Nähes sõdureid, kes talle järele tulid, väljus ta naeratades onnist. Teda viidi täpselt niisamuti nagu enne seda oli viidud kolme mustanahalist.

XI. Viimane ohver

Ahvide Tarzan viibis tundmatus kohas ja suhtus kõigesse, mis näis talle uudse ja ebatavalisena, metslooma teravnenud uudishimuga. Tema teadmistest sõltus võime hakkama saada ootamatutes olukordades, mis sellel võõral maal tekkida võisid.

Tema jaoks polnud tähtsusetuid pisiasju ja peagi teadis ta siinsete loomade kommetest rohkem kui kohalikud elanikud.

Kolmel ööl kuulis ta kaugusest kostvat tamtammide lakkamatut põrinat ja kolmandal päeval jahti pidades seadis ta sammud sinnapoole.

Tarzan teadis juba üht-teist pärismaalastest, kes seda paikkonda asustasid. Ta nägi, kuidas nad võitlesid valgete vastu, kes nende maale olid tulnud.

Ta ei hoidnud ei ühtede ega teiste poole. Ahvinimene juhtus pealt nägema, kuidas purjus Orman nüpeldas piitsaga neegritest kandjaid ja tuli järeldusele, et ekspeditsioonis pole asjad korras. Tarzan ei tundnud neid tarmanganisid ja nad ei huvitanud teda rohkem kui mis tahes teised olendid.

58

Teda võis tõugata nendega sõbrunema hetkeline tuju või äkiline tuhin, niisamuti nagu ta sõbrunes Sheeta, Sabori ja Numaga, kes juba loomult olid tema vaenlased.

Ent ta ei tunnetanud midagi sellist ja jälgis vaid sõnatult, kuidas nad läksid oma teed, murdes pead mõistatuse üle, mille ta eelmisel ööl nende laagris viibides oli neile lahendada andnud.

Ta kuulis tulistamist, kui bansutod ekspeditsiooni ründasid, ent asus tapluspaigast liiga kaugel, ja et ta oli oma eluajal selliseid vaatepilte näinud rohkem kui küllalt, ei pakkunud tulistamine talle vähimatki huvi.

Rohkem huvitas teda bansuto suguharu elu. Tarmanganid tuleva ja lähevad, gomanganid aga jäävad siia alatiseks ja ta peab neist teada saama võimalikult palju, kui tahab nende maal peatuda.

Tarzan liikus kiirustamata mööda puude latvu. Ta oli üksi, sest hiiglaslik kuldlõvi Jad-bal-ja pidas jahti. Ahvinimene naeratas, mõeldes, et see oli omapärane jaht. Ta meenutas noort sihvakat emalõvi, kellele Jad-bal-ja oli nii rutakalt džunglisse järgnenud.

Oli juba pime, kui Tarzan bansutode külla jõudis. Trummipõrin alistas kuulajad oma süngele leinalummusele. Mõni mustanahaline tantsis sõnatult, kuid see oli vaid eelmäng sellele lõõmavale vaimustusele, mis neid haarab niipea, kui tants kiireneb.

Tarzan jälgis toimuvat, varjunud küla ümbritseva raiesmiku serval kasvavate puude tihedasse lehestikku. Tal oli igav, sest oli juba palju kordi näinud metslaste meeletuid pidusid. Nähtavasti ootas teda siingi tuttav ja tublisti tüütavaks muutunud vaatepilt. Tarzan tahtis juba tagasi minna, kui äkki paelus tema tähelepanu inimesekogu, kelle viibimine mustanahaliste hulgas tundus tavatu.

Mees astus tantsijate ette lagedale — pikakasvuline, päevitunud, poolalasti, ümbritsetuna metslastesummast. Tõenäoliselt oli see vang.

Asi hakkas Tarzanit huvitama.

Ta libistas end hääletult maha ja kuuvalguse eest puude varju hoidudes läks küla tagant ringi. Selles asula servas oli kõik vaikne, sest kõige põnevamad sündmused hargnesid pealiku onni juures.

59

Kiiresti, kuid ettevaatlikult läbis Tarzan kuupaistest valgustatud maa-ala metsa ja küla ümbritseva pihtaia vahel. Aed oli tehtud tihedasti üksteise kõrvale maasse rammitud palkidest, mida katsid väänkasvud. Selle kõrgus oli umbes kümme jalga.

Lühike hoovõtt, võimas äratõuge ja Tarzani sõrmed klammerdusid aia ülemise serva külge. Ta vinnas end ettevaatlikult kätel üles ja silmitses tähelepanelikult küla. Tarzani haistmine ja kuulmine olid teravnenud. Veendunud, et kõik oli korras, heitis ta jala üle aiaääre ja hetk hiljem puudutas bansutode pealiku Rungula küla maad.

Kui küla jaoks maa-ala raadati, jäeti alles mõni puu, et kõrvetavate päikesekiirte eest nende all varju leida.

Tarzan oli juba metsas märganud, et ühe niisuguse puu võra laius Rungula onni kohal ja otsustas, et paremat vaatluspunkti ei saagi olla. Pealiku onni tagaõuele suunda hoides ja ettevaatlikult ühe hoone juurest teise juurde joostes jõudis ta peagi eesmärgile. Kui ta seejuures olekski mingit kära teinud, summuta-nuks tamtammide mürin ja valjuhäälne laulmine kõik hääled. Kuid Tarzan liikus täiesti vaikselt.

Teda võisid märgata üksnes neegrid, kes mõnel põhjusel olid oma onni jäänud ega võtnud osa ühisest peost, kuid õnneks läks Tarzanil korda jõuda Rungula onni juurde märkamatult.

Siin vedas tal jällegi, sest puu, mille otsa ta ronida tahtis, kasvas pealiku onni ukse ees, selle taga aga oli teine, väiksem puu ja nende oksad olid kokku põimunud.

Kui ahvinimene oli õnnelikult puu otsa roninud ja end sisse seadnud oksal; mis tema raskusele vabalt vastu pidas, avanes talle kõik, mis all toimus.

Tantsu tempo kiirenes, kirjuks võõbatud mustanahalised karglesid ja väänlesid vangi kõrval seisva väikese salga ümber. Kui Tarzan vangi terasemalt silmitses, tundis ta midagi vapustuse taolist. Ahvinimesele tundus, et ta vaatab otsekui mingi ke-hatu vaim ülalt iseenda peale, nii vapustavalt sarnanes valge mees džunglivalitsejaga.

Kuju, naha värvuse ja näojoonte poolest oli ta Tarzani täpne koopia ja ahvinimene tunnetas seda selgesti, ehkki me võime harva kohata kedagi endasarnast, isegi kui niisugune teisik on olemas.

Mõistagi suurenes Tarzani uudishimu järsult. Mis inimene see oli? Kust ta tuli? Ekspeditsiooni laagris polnud Tarzan teda

märganud ja seepärast ei seostanud ta meest filmitrupiga. Peale selle oli tundmatu praegu poolalasti. Oleks ta kandnud riideid, mis Rungula ära oli võtnud, oleks võinud teda nende järgi arvata tsiviliseeritud ühiskonda kuuluvaks. Võimalik, et just nendel põhjustel oli Tarzan tundmatu nägemisest nii rabatud.

Teadmata, et peale piinajate jälgib teda veel üks silmapaar, piidles Obroski ümberolijaid langetatud laugude alt. Ebainimlike piinade järel oli kolm tema saatusekaaslast siin nende lurjuste käe läbi otsa saanud, kuid Obroski ei kavatsenud seda kõike korrata. Tal oli oma plaan.

Rungula, kes oli verdunud silmadega toimuvat jälginud, tõusis toolilt. Ta andis käsu Obroskit valvavale sõdurite salgale ja need lohistasid ta lagendiku vastasserva puu juurde. Nad hakkasid teda tüve külge siduma, kui vang asus teoks tegema oma plaani, mis oli tekkinud ta ülespiitsutatud ajus.

Lähimast sõdurist kinni kahmanud, tõstis Obroski ta kergelt pea kohale, nagu oleks too olnud väike laps, ja virutas kõigest jõust enda ümber tunglevate pärismaalaste sekka. Seejärel sööstis välkkiirelt tantsiva neegri juurde, haaras ta sülle ja viskas maha niisuguse jõuga, et see liikumatult rohule lamama jäi.

Obroski rünnak oli nii äkiline ja kiire, et kõik läksid ähmi täis. Esimesena toibus Rungula.

„Võtke ta kinni!" röögatas pealik. „Kuid ainult elusalt ja tervelt."

Rungula tahtis, et vägev valge mees sureks pikaldasse pii-narikkasse surma, mitte aga kiirelt, nagu lootis Obroski heitluses arvukate relvastatud sõduritega.

Kui pärismaalased Obroski sisse piirasid, hakkas ta neile võimsaid hoope jagama. Hirm kümnekordistas mehe jõudu ja muutis ta metsloomaks. Sõdurite kisa, laste ja naiste kriiskami-ne sulasid ta peas helide painajalikuks ebakõlaks, mis Obroski enda pööraseks tegi.

Igast küljest sirutusid tema poole käed, et teda kinni kahmata, kuid ründajaid ennetades murdis ta neid nagu tuletikke.

Obroskil oli tahtmine karjuda ja sõimata, kuid ta võitles vaikides.

Sangarlik heitlus ei saanud kaua kesta. Arvulist ülekaalu kasutades sulgesid mustanahalised ta pikkamisi elavasse rõngasse. Ta tõrjus neid tagasi raskete rusikahoopidega, kuid lõppude lõpuks õnnestus neil ta pikali lüüa.

XII. Kaart

„Oo, Allah!" ohkas Eyad raskelt. „Arvan, et seik tegi nende naiste röövimisega vea. Nüüd ajavad valged meid taga ja nad on hästi relvastatud. Nad ei jää rahule enne, kui pole meid kõiki maha nottinud ja vange vabastanud. Ma juba tunnen neid inglasi."

„Allah ei jäta meid maha," lausus Atewy vastuseks.

„Me saime ju kaardi kätte, mis siis veel vaja on? Kaardi pärast poleks nad meile järele kihutanud, aga kui röövitakse naisi, hakkavad mehed jälitama ja tapma! Pole tähtis, on need ameeriklased, araablased või neegrid."

Eyad vakatas mornilt.

„ Seletan sulle, puupea, miks me naised kaasa võtsime/" sõnas Atewy. „On täiesti võimalik, et mingeid teemante polegi või me ei leia neid üles. Kuid pärast selliseid ponnistusi tühjade kätega koju minna oleks rumal. Tüdrukud on aga nägusad. Tean mitut kohta, kus võiksime nende eest head raha saada, või maksab see sõge ameeriklane meile korraliku lunaraha. Nii või teisiti saame neist kasu, kui me neile muidugi midagi halba ei tee. Muide, Eyad, olen juba märganud, et nii üks kui teine heidab neile paljutähendavaid pilke. Vannun Allahi nimel, et kui keegi neile ligi tikkuma hakkab, lööb Seik ta maha, ja kui tema seda ei tee, teen seda mina!"

„Nad teevad meile ainult tüli," ajas Eyad oma joru. tahaksin väga neist lahti saada."

„On veel üks põhjus, mispärast me nad kaasa võtsime," jätkas Atewy. „ Kaart on ingliskeelne. Ma oskan selles keeles rääkida, lugeda aga mitte. Tüdrukud loevad selle ära. Seepärast nad ongi meiega kaasas."

Kuid Eyad ei lakanud mornitsemast. See oli noor vilavate silmade ja paksu alahuulega beduiin.

Ta ei rääkinud iialgi seda, mida mõtles, sest temas polnud kübetki ausust.

Hommikust saadik sõitsid ratsanikud peatumata põhja poole. Nad leidsid laia raja, kus võisid takistamatult edasi liikuda. Väikese salga keskel ratsutasid mõlemad vangid. See päev ei saanud neile katsumuste päevaks üksnes raske teekonna, vaid ka läbielatud närvivapustuse pärast, kui umbes kella ühe paiku öösel tungis nende telki Atewy koos kahe beduiiniga. Surmaga

ähvardades tuhnisid nad telgi läbi ja viisid tüdrukud kaasa.

Kogu päev lootsid vangid kuulda tagaajajate hääli, ehkki teadsid, et see oli võimatu. Jalakäija ei võinud ratsanikule järele jõuda, ükski auto aga polnud suuteline läbima seda rada, tegemata alatasa peatusi tee puhastamiseks.

„Ma ei suuda enam," ohkas Naomi. „Minu jõud on otsas."

Rhonda sõitis talle lähemale.

«Kui su pea käib ringi, toeta end minu najale," pakkus ta. „See ei saa lõpmatuseni kesta, varsti teevad nad peatuse ja löövad üles laagri. Jah, see on ehtne kapak, mitte niisugune nagu meie Hollywoodi vesternides. Kunagi osalesin ma seesugustel võtetel ja olin enda üle väga uhke. Ha-haa!"

„Ma ei mõista, kuidas sa suudad nii reibas olla!"

«Reibas? Olen niisama reibas nagu poksija pärast nokauti."

„ Kuidas sulle tundub, Rhonda, kas nad kavatsevad meid tappa?"

«Vaevalt. Selleks poleks neil vaja olnud meid nii kaugele vedada. Tõenäoliselt tahavad nad meie eest lunaraha saada."

«Loodan, et nii see ongi. Torn maksab mis tahes summa. Aga äkki tahavad nad meid maha müüa? Olen kuulnud, et valgeid tüdrukuid müüakse tihti mustadele sultanitele."

«Must sultan, kes mu ostab, hakkab üsna pea ostu kahetsema."

Päike oli juba loojumas, kui araablased hakkasid laagrit üles lööma.

Seik Ab el-Ghrennem ei kahelnud, et inimesed olid väsinud ja kirusid teda maa põhja, kuid ta oli rahul, sest nüüd ei võinud enam keegi nende salgale järele jõuda.
Šeigi plaan rebida end lahti võimalikest jälitajatest oli täidetud ja ta võis nüüd rahulikult silmitseda kaarti, millest Atewy talle nii palju rääkinud oli ja mille pärast saigi teoks reetmine.
Söönud õhtust, võttis ta lõkke ääres istet ja hakkas koos Ate-wyga uurima salapärast dokumenti.
„Ma ei saa midagi aru," ütles seik. „Too siia tüdruk, kellelt sa kaardi said."
«Toon nad mõlemad," kostis Atewy, «sest ma ei suuda neid eristada."
«Too pealegi," nõustus seik.
Tüdrukute tulekut oodates hakkas Ab el-Ghrennem unistama, mitu kaamelit ja hobust saab ta leitud teemantide eest osta.
63
Kui Atewy tagasi jõudis, oli seik üliheas tujus.
Rhonda tuli uhkelt püstipäi ja silmad otsustavalt välkumas, Naomi hirmu aga reetsid ta kahvatu nägu ja värisevad huuled.
Seik vaatas talle otsa ja naeratas.
«Ma aleiki," ütles ta julgustavalt.
„Šeik räägib," tõlkis Atewy, „et teil ei pruugi karta. Keegi ei tee teile halba."
,,Üde šeigile, et tal läheb täbarasti, kui meiega peaks midagi juhtuma. Parem viige meid kohe tagasi, muidu ei paku ma tema elu eest punast krossigi."
«Beduiinid ei karda teie inimesi," vastas Atewy, «aga kui te täidate šeigi palve, laseb ta teil minna."
«Mida ta siis tahab?" küsis Rhonda.
„Ta tahab, et te aitaksite tal üles leida teemantide varamu."
«Missuguse varamu?" imestas Rhonda.
„Siin selle kaardi järgi, millest me aru ei saa, sest ei oska inglise keelt lugeda."
Ta osutas šeigi käes olevale kaardile.
Rhonda vaatas Ab el-Ghrennemi poole ja pahvatas naerma.
«Lollpead!" hüüdis ta. «Te tahate öelda, et röövisite meid nende aarete pärast? Kuid kaart pole ju ehtne!"
„Mis? Ma ei saa aru."
«Kaart pole ehtne. See on meie filmi jaoks tehtud. Nii et võite meid rahuga ekspeditsiooni juurde tagasi viia, sest mingeid varamuid pole olemas!"
Atewy ja seik hakkasid millestki erutatult rääkima, seejärel pöördus esimene neidude poole.
«Teil ei õnnestu beduiine petta. Oleme targemad, kui arvate. Me oletasime, et hakkate eitama varamu olemasolu, sest tahate seda hoida oma isale. Aga kui elu on teile armas, siis aitate meil kaarti lugeda ja teemante leida. Muidu..."
Atewy ajas hambad irevile ja tõmbas käega üle kõri.
Naomi võpatas, kuid Rhonda jäi rahulikuks, sest mõistis väga hästi, et kuni neid vaja läheb, araablased neisse ei puutu.
„Te ei tapa meid, Atewy," ütles Rhonda, «isegi siis, kui ma keeldun kaarti lugemast. Kuid ma ei näe põhjust, miks ma ei peaks seda tegema. Jutustan kõigest põhjalikult, aga ärge meid süüdistage, kui seal midagi ei leidu."
«Siis tulge siia, istuge šeigi kõrvale ja lugege meile, mis on kaardil."
64
Rhonda põlvitas šeigi kõrvale ja heitis üle tema õla pilgu ajahambast koltunud kaardile. Ta tonksas nimetissõrmega kaardi ülaosa.

„See on põhi, siin on aga Teemantide org. Kas näete väikest ringi orust lääne suunas? Selle juurde viib nool, mille kohale on kirjutatud: «Monoliitsed kaljud". Punaste graniitkivide kuhjatis asub oru kõrval. Edasi põhja poole osutab nool sissekäigule orgu. Orust lõunas on kiri „kosk", allpool jõgi, mis voolab lõunasse, seejärel aga pöörab kagusse..."

„Küsi temalt, mis see on," käsutas seik Atewyt ja osutas märgile kosest kagu pool.

„Siia on kirjutatud «inimsööjate küla"," seletas neiu, „ja all, üle kogu kaardi, on „mets". Kas näete väikest jõge, mis oru idapoolsest otsast välja voolab ja pärast paljusid käänakuid «Suurde jõkke" suubub? Sisse on kirjutatud „avamaastik", läänepoolse lõpp-punkti kõrvale aga «kivide vulkaaniline kuhjatis, künkad". Ja siin on loodes veel üks jõgi, mis suubub samuti «Suurde jõkke"."

Seik Ab el-Ghrennem näperdas närviliselt habet, süvenenud kaardi uurimisse. Lõpuks osutas ta sõrmega kosele.

«Kuule, Atewy!" hüüdis ta äkki. «See on ju Omwamwi kosk, ja see — bansutode küla. Ja meie oleme siin!"

Ta osutas kohale, mis asus teise ja kolmanda jõe ühinemis-paiga lähedal.

«Homme ületame teise jõe ja jõuame avamaastikule, sealt aga on küngasteni kiviga visata."

„Oo, Allah!" karjatas Atewy. «Kui me oleme orule nii lähedal, siis ülejäänud teekond ori ju õige lihtne!"

«Mida seik ütles?" küsis Rhonda.

Atewy tõlkis, kuid lisas üht-teist ka enda poolt.

«Varsti saame väga rikkaks, ma ostan su šeigilt ära ja viin enda poole."

„Su hammas ei hakka mulle peale," vastas Rhonda armsalt naeratades.

«Mis sa ütlesid, neiu, ma ei saanud aru?"

«Saad siis aru, kui sul õnnestub mind ära osta!"

Atewy muigas, tõlkis ta sõnad šeigile ja mõlemad hakkasid naerma.

«Tal on Ab el-Ghrennemi majas hea olla," ütles seik, kes ei mõistnud ainsatki sõna, mis Atewy enda poolt oli rääkinud.

65

«Arvan, et kui tagasi jõuame, jätan mõlemad endale, sest olen siis küllalt rikas ega tarvitse neid müüa. See tüdruk hakkab mind lõbustama, tal on terav keel, mis mõjub nagu vürts magedale toidule."

Atewyle tema jutt eriti ei meeldinud.

Ta tahtis ise Rhondat endale saada ja oli täis otsustavust saavutada oma eesmärk isegi vastu šeigi tahet. Tema ajus hakkas küpsema plaan, millest teada saades oleks Ab el-Ghrennemil õudne hakanud.

Araablased laotasid neidudele tekid lõkke kõrvale maha ja panid välja tunnimehe, nii et neil polnud vähimatki võimalust põgeneda.

„Me peame nende araablaste juurest jalga laskma, Naomi," sosistas Rhonda.

Mõlemad tüdrukud lebasid teki all, pugenud teineteise kaissu.

«Kui nad veenduvad, et teemantide orgu pole tõepoolest olemas, satuvad nad raevu. Need kõlupead usuvad, et kaart on ehtne ja loodavad homme vulkaaniliste küngasteni jõuda. Kui nad aga ei leia neid homme, ülehomme ega isegi nädala pärast, siis endastmõistetavalt müüvad nad meid maha. Peab põgenema täna, sest hiljem ei oska me tagasiteed leida."

„Sa tahad, et me läheksime üksinda öösel läbi metsa?" sosistas Naomi kohkunult. «Mõtle lõvidele!"

„Ma juba tegin seda, aga mõtlesin ka paksule vastikule sultanile. Ei tea, kes neist hullem on."

„Oh, kui kohutav see kõik on! Miks pidin ma ometi Hollywoodist lahkuma!"
«Tead, Naomi, on siiski naljakas, et naine peab kartma omasuguseid rohkem kui džungli metsikuid loomi. Ja kui siin eksitust pole juhtunud, siis on väga kummaline, et jumalik mõistus võib oma kuju ja näo järgi luua midagi sellist, mis räiguselt ja julmuselt ületab kõiki teisi olendeid. See seletab mõningal määral, miks vanasti kummardad madusid, härgi ja linde. Mulle tundub, et nad olid meist targemad."
Laagri servas kükitas Atewy Eyadi kõrvale maha. „Ma ei ütleks ära ühest nendest tüdrukutest, Eyad," sosistas ta. «Samasugust soovi lugesin ka sinu silmist."
Eyad vaatas talle otsa, silmad pilukil.
66
„Ja kes siis ära ütleks?" küsis ta väljakutsuvalt. «Või polegi ma mees?"
„Kuid sina ei saa ühtegi. Seik otsustas mõlemad endale võtta. Nii et sulle ei jää midagi, kui..." „Kui mis?" küsis Eyad.
„Kui Ab el-Ghrennem äkki õnnetult surma ei saa. Ja sa ei saa ka kuigi palju teemante, sest šeigi päralt on neljandik mis tahes saagist. Kui šeigiga midagi juhtuks, jääks meile märksa rohkem."
„Sa oled lihtsalt saatan!" hüüdis Eyad.
«Võimalik, et kuradid kasutavadki mind tule süütamiseks," vastas Atewy, „aga kui ma põlema lähen, tõuseb lõõm taevani."
„Ja mida sa vastu tahad?" küsis Eyad lühikese vaikimise järel.
Atewy suust pääses tahtmatu kergendusohe: Eyad oli õnge läinud.
„Ei midagi. Tahan saada ainult oma osa teemantidest ja ühe tüdruku."
„Šeigil võib ette tulla õnnetusjuhtumeid nagu lihtsurelikelgi," kuulutas Eyad mõttetargalt.
Ta mässis end teki sisse ja valmistus magama jääma. Araablaste laagrile laskus pimedus. Üksildane tunnimees istus lõkke ääres ja tukkus. Ülejäänud araablased magasid. Ei maganud ainult Rhonda. Ta lesis ja kuulatas laagrihääli.
Ta kuulis magajate norskamist, nägi tunnimeest, kes seljaga nende poole istus. Neiu lähendas huuled Naomi kõrvale ja sosistas:
„Kuula, kuid ära end liiguta ega tee häält. Kui ma üles tõusen, järgne mulle. See on kõik, mida sa tegema pead. Ole ainult tasa."
«Mida sa kavatsed teha?" Naomi hääl värises märgatavalt. „Ole vait ja tee, mis sulle öeldakse." Rhonda Terry oli peensusteni läbi mõelnud aset leidma pidava draama stsenaariumi.
Ta sirutas käe ja võttis jämeda noti, mis oli valmis pandud
lõkke jaoks.
Pikkamööda ja hääletult otsekui kass libistas ta end teki alt välja. Värisev Naomi järgnes talle alandlikult. Rhonda ajas end sirgu, nott käes.
67
Ta hiilis selja tagant pahaaimamatu tunnimehe juurde ja tõstis noti pea kohale...

XIII. Kummitus

Orman ja Bill West kõmpisid mööda metsa, millel ei paistnud lõppu tulevat. Päevast päeva sammusid nad rajal, mida mööda olid põgenenud araablased, kuid peagi kadus see neil käest. Kumbki polnud vilunud jäljekütt. Lõpuks jõudsid nad suure jõe äärde, kuid vastaskaldal polnud jälgi näha.
Oletades, et araablased olid mõnda aega enne kaldale minekut läinud kas üles- või allavoolu, otsisid nad peaaegu kogu jõe läbi, kuid tulemusteta.

Laagrist kaasa võetud väike toiduvaru vähenes hukatusliku kiirusega. Tõsi, neil õnnestus maha lasta mõni ahv ja näljahäda ajutiseks edasi lükata, kuid tulevik ei tõotanud neile midagi head. Oli möödunud juba üksteist päeva, nemad aga polnud kedagi leidnud.

„Kõige hullem on see," ütles Orman, „et oleme eksinud ja kaotanud tee. Kohast, kus jäljed katkesid, oleme nüüd nii kaugel, et ei oska enam teerada üles leida."

„Mina ei kavatsegi rada otsida," kuulutas Bill. «Kuni ma Rhondat pole leidnud, ei lähe ma mingil juhul tagasi."

«Kardan, et me ei saa neid enam millegagi aidata, Bill."

«Siis vähemalt kihutan neile reeturitele paar laengut tina keresse!"

«Minulgi sügelevad käed, kuid pean mõtlema ka teistele ekspeditsiooni liikmetele. Nad tuleb iga hinna eest sellelt neetud maalt välja viia. Arvasin, et jõuame mõne päevaga Ab el-Ghren-nemile järele ja pöördume peatselt laagrisse tagasi. Kuid ma rikkusin kõik ära. Minu kaks viskipauna läksid liiga kalliks maksma ja üksnes jumal teab, kellel ekspeditsiooni liikmetest õnnestub taas Hollywoodi näha. Mõelda vaid, Bill: major White, Noi-ce, Bain, Obroski, araablastest ja neegritest rääkimata. Mõnikord näib mulle, et lähen hulluks."

West ei vastanud. Ta oli selle üle juba palju kordi mõtisklenud, samuti ka päeva üle, mil Orman peab Hollywoodis kohtuma nende inimeste naiste ja kallimatega. Sellele vaatamata oli Westil Ormanist kahju.

68

Pärast lühikest vaheaega hakkas lavastaja uuesti rääkima.

«Poleks olukord nii pingeline, kihutaksin rõõmuga endale kuuli pähe, ja see oleks palju kergem sellest, mis ootab mind kodus."

Juttu ajades lonkisid nad pikkamisi jalgrajal, mis viis neid välja teisele, täiesti tundmatule teele. Nad mõistsid, et olid lõplikult eksinud.

„Me ei saavuta midagi, kui jääme, käed rüpes, istuma. Läheme parem edasi, ehk jõuame kuhugi välja." Järsku vaatas West ümber.

„Tead," sõnas ta tasa, „mulle ehk viirastus, aga ma vist kuulsin midagi."

Orman jälgis teekaaslase pilku.

„Igal juhul pole mõtet tagasi minna või paigal seista," nõustus Orman.

„Ta käib meie kannul juba tükk aega," jätkas West. «Kuulsin teda juba varem, kuid alles nüüd mõistsin, kes see on." «Loodan, et me teda ei sega," naljatas Orman kohmakalt. «Mis sa arvad, miks ta meid jälitab?" küsis Bill. «Arvatavasti on ta kõht tühi." «Kardan, et sul on õigus."

«Siin on väga hea koht ründamiseks: rada läheb kitsamaks, mõlemat kätt on paks tihnik, nii et me isegi ei märka varitsust. Ja puud on nagu kiuste nii jämedad, et on võimatu nende otsa ronida."

«Ehk püüaksime teda maha lasta," pakkus Orman pärast lühikest vaikimist, «kuid ma pole meie relvadele kindel. White rääkis, et püsside kaliiber on suuruluki jaoks nõrgavõitu, ja kui teda esimese lasuga ei õnnestu maha niita, on meil lõpp."

«Las ma tulistan pimesi," ütles West. «Võib-olla ma ei saagi talle pihta, kuid hirmutan vähemalt."

„Ei maksa, ta ei tule ju lähemale. Lähme edasi, vaatame, mis sellest tuleb."

Nad hakkasid rada mööda edasi minema valvsaid pilke alatasa selja taha heites. Püssid olid laskevalmis. Sagedased järsud käänakud varjasid jälitajat, kes kõndis nende kannul.

«Nad näevad siin hoopis teisiti välja, kas pole?" tähendas West.

«Verejanulised ja ohjeldamatud nagu kättemaks või surm," kostis Orman. «Eriti surm. Nad võtavad otsekohe ära tahtmise

69

tunda end looduse kuningana. Kui ma võtete tegemist juhtisin, pidasin dresseerijaid mõnikord tüütuteks poisteks, kuid praegu tahaksin väga, et tihnikust astuks välja Charlie Gay ja kasutaks: «Lama, Slats!""

«Kuule, kas sulle ei tundu, et ta sarnaneb pisut Slatsiga? Nii targad silmad."

Kuna nad sel moel vestlesid, juhtis rada nad väikesele paksult rohtu kasvanud lagendikule. Nad ei jõudnud seal veel mõnda sammugi astuda, kui neid jälitav kiskja kiirust lisas ja hetke pärast käänaku tagant nähtavale ilmus.

Ta tardus viivuks, vehkides sabaga ja näidates tohutu suuri kihvu. Pead ette kallutades põrnitses ta neid ähvardavalt oma kollakasroheliste silmadega, siis aga vajus maadligi ja hakkas nende poole roomama.

«Peab tulistama, Bill," hüüdis Orman. «Ilmselt kavatseb ta rünnata!"

Lavastaja tulistas esimesena ja kuul tabas lõvi otse pähe. West laskis erutusest mööda. Kohutava valu- ja raevumöirgega sööstis lõvi meestele kallale. West ei saanud püssilukuga hakkama. Orman jõudis tulistada teist korda hetkel, kui lõvi oli juba mõne jala kaugusel, seejärel haaras püssi torupidi pihku, et kasutada seda malakana. Määratu käpp virutas relva kergelt kõrvale ja Orman lendas sellele järele.

West seisis nagu soolasammas, käed pigistamas tarbetut püssi. Ta nägi, kuidas lõvi valmistus hüppama.

Kuid siis märkas ta midagi seesugust, millest ta suu hämmastuse ja hirmuga lahti vajus.

Ta nägi, kuidas peaaegu alasti mees puu otsast lõvile selga hüppas.

Võimas käsi haaras kinni kaela ümbert metslooma, kes ei oodanud rünnakut ülevalt. Päevitunud jalad surusid kiskja keret. Suure pistoda tera tungis mitu korda lõvi kehasse.

Numa viskles kahele poole, püüdes inimest seljast maha paisata.

Haavatud metslooma möirgamisest paistis maa põruvat.

Orman ajas end suurivaevu jalule. Otsekui lummatult jälgisid kaks ameeriklast hiiglaste võitlust. Nad kuulsid, kuidas lõvi möirgamine sulas ühte inimese urisemisega ja sellest tardus neil veri soontes. Lõpuks hüppas lõvi õhku, kukkus maha ja jäi vakka. Inimene tõusis, vaatas tähelepanelikult lõvi üle ja veendunud,

70

et see oli surnud, pani jala metslooma kehale. Tõstnud näo taeva poole, tõi inimene kuuldavale nii kohutava kisa, et ameeriklased pidid hirmust äärepealt minestama.

Kui tema võiduhüüu viimane järelkaja oli metsas hääbunud, haaras tundmatu kinni madalal rippuvast oksast ja, heitmata pilku neile, keda ta oli päästnud kindlast surmast, kadus tihedasse lehestikku.

Näost lubivalge, pöördus Orman Westi poole, kelle näost oli samuti kadunud viimnegi verepiisk.

„Kas sinagi nägid seda, mida nägin mina, Bill?" küsis lavastaja väriseva häälega.

„Ma ei mõista, mida sa silmas pead, kuid arvan, et nägin küll, ehkki ma ei võinud seda näha," vastas West segaselt.

„Bill, kas sa usud viirastusi?"

„Ei tea... Ega sa taha öelda..."

„Sa tead väga hästi nagu minagi, et ta ei saanud siin olla. Tähendab, see oli tema vaim."

„Kuid meil polnud ju täpseid tõendeid, et Obroski on surnud."

„Nüüd on!"

XIV. Ootamatu pääsemine

Kui mustanahalised Stanley Obroski maha paiskasid, jälgis seda paksust lehestikust võõras valge mees, kelle ainus kehakate oli puusariie. Käes hoidis ta rohust punutud nööri, suunurkades aga peitus mornivõitu naeratus.

Äkki libises silmus alla ja põimus Rungula keha ümber, tõmmates ta käed kõvasti kinni. Pealiku ja tema suguvendade rinnust pääses imestuse- ja hirmukarjatus, kui ta tundis ja nemad nägid, kuidas Rungula üles sööstis ja tihedasse lehestikku kadus, otsekui oleks üleloomulik jõud ta ära viinud.

Võimas käsi kahmas pealikust kinni ja pani ta oksale istuma. Rungula oli kohutavalt ehmunud, sest arvas, et lõpp on käes. Puu all valitses pinev vaikus. Pealiku salapärasest kadumisest hämmeldunud ja kohkunud bansutod olid unustanud oma vangi.

Obroski tõusis püsti ja tardus paigale imestunult ümber vaadates. Kähmlusetuhinas polnud ta märganud Rungula

71

mõistatuslikku kadumist. Nüüd aga nägi ta, et kõigi mustanahaliste pilgud olid pööratud puule, mis laiutas oma oksi pealiku hüti kohal. Ta oli jahmunud ega mõistnud, mis oli juhtunud. Talle pakkus koguni huvi teada saada, mida nad seal silmitsesid.

Kuid ta ei näinud midagi tavatut. Ainus, mis talle meelde tuli, oli Rungula hirmukarjatus, kui nöör põimus pealiku keha ümber, kuid ta ei osanud seletada selle põhjust.

Ootamatult kuulis Rungula bansuto keeles rääkivat häält.

„Vaata mulle otsa!"

Rungula pööras hirmunud pilgu selle poole, kes rääkis ja teda kinni hoidis.

Lõkketule valgus tungis läbi lehestiku ja võimaldas eristada tema ees seisva inimese piirjooni. Rungula vaatas hoolikamalt ja põrkas õuduses tagasi.

„Walumbe!" sosistas ta hirmunult.

„Ei, ma pole Walumbe," vastas Tarzan. „Ma pole surmaju-mal. Kuid ma võin sind tappa niisama kähku kui Walumbe. Olen Ahvide Tarzan."

„Mida sa tahad?" kogeles Rungula. Suurest hirmust plagise-sid ta hambad.

„Ma kontrollisin sind, et teada saada, missugune oled sina ja milline on su rahvas. Ma muutsin end kaheks inimeseks ja ühe saatsin sinna, kus sinu sõdurid võisid ta vangi võtta. Tahtsin näha, mis hakkad sa peale tundmatuga, kes pole sulle midagi halba teinud. Nüüd tean seda. Oma kuriteo pärast pead surema. Mida sa selle kohta ütled?"

„Sa oled siin?" küsis värisev Rungula. ‚Ja seal all oled samuti?"

Ta viipas peaga Obroski poole, kes seisis jahmunud metslaste keskel.

„Siis pead küll deemon olema. Mida on minul deemonile öelda? Võin anda sulle palju laiade puusade ning tugevate selgadega tütarlapsi, kes hakkavad süüa tegema, vett tooma ja puid raiuma. Seda kõike võin sulle anda, kui mu ellu jätad ja meie juurest ära lähed."

„Ma ei vaja sinu tütarlapsi. Kui tahad ellu jääda, tuleb sul teha vaid üht asja."

„Käsi, oh valitseja."

«Tõota, et sa ei lähe enam iialgi sõjaga valgete vastu, kui nad

72

sinu maalt läbi lähevad, ja et sa ei tapa neid, vaid hakkad aitama ja teed juhatama."

„Vannun, mu käskija!"

„Nüüd käsi oma inimestel värav lahti teha ja vang vabaks lasta."
Valjul häälel hõikas Rungula oma inimestele korralduse. Mustanahalised eemaldusid Obroskist ja tormasid väravat avama.
Obroski kuulis kõrgusest pealiku häält ja tardus üllatusest soolasambaks.
Sugugi vähem ei üllatanud ka mustanahaliste käitumine. Ta hakkas kahtlustama tüssamist ja kavaldamist. Miks nad ta äkki rahule jätsid, ehkki kõigest mõne minuti eest püüdsid teda maha paisata ja kinni siduda? Mispärast nad värava lahti tegid? Obroski pea seda ei võtnud. Ta otsustas, et teda õhutatakse põgenema, sepitsedes midagi kurja.
Järsku kõlas puu otsast hääl, mis kõnetas teda inglise keeles: „Mine külast ära metsa. Nad ei puutu sind. Ühinen sinuga džunglis."
Obroski oli hämmeldunud, kuid inglise keel andis talle enesekindlust. Ta pööras järsult ümber ja tormas värava poole.
Tarzan vabastas Rungula silmusest, hüppas kergelt puu otsast hüti katusele ja sealt maha. Hoidudes selliselt, et hütt varjaks teda külaelanike eest, jooksis ta kiiresti küla serva, kargas üle aia ja tormas piki metsaveert värava poole, kust pidi väljuma Obroski.
Viimane ei kuulnud Tarzani lähenemisest ainsatki heli, nagu poleks teda olemaski olnud. Alles nüüdsama oli Obroski üksi, kui ühtäkki tema kõrval kõlas hääl:
„Tule minu järel!"
Obroski hakkas pead keerutama, kuid metsapadrikus eristas ta vaid ähmaselt inimese kogu, kes oli temaga ühte kasvu. „Kes te olete?" küsis ta. «Olen Ahvide Tarzan."
Obroski jäi jahmunult vait. Ta oli Ahvide Tarzanist palju kuulnud, kuid tajus seda pigem kui pärismaalaste vaimuvara mõttelennust sündinud müstilist isiksust. Tal oli kange tahtmine näha selle inimese nägu ja kuulda oma päästja kavatsusi.
Ahvide Tarzan tungis sügavamale padrikusse. Ainult üks kord vaatas ta tagasi ja kordas oma käsku:

«Tule minu järel!"
«Ma pole teid jõudnud tänadagi selle eest, et te mind sealt välja tõite," ütles Obroski.
Ta järgnes kuulekalt tundmatule.
«Te talitasite üllameelselt. Teie sekkumiseta poleks mind enam ammugi elavate kirjas."
Tarzan ei vastanud, vaid läks sõnatult edasi. Vaikus mõjus Obroski närvidele rusuvalt. Talle näis, et see inimene pole päris normaalne, vaid teistsugune kui muud inimesed. Normaalne inimene, kes kohtaks niisugustes uskumatutes tingimustes võõrast, külvaks ta üle küsimusterahega.
Tuleb tunnistada, et Obroski oli tõele üsna lähedal. Tarzan erines toepoolest suuresti tavalistest inimestest. Pikaajaline elu džunglis oli jätnud tema käitumisele erilise jälje. Tal oli oma aeg, millal rääkida ja vait olla. Südaööl, kui kõik röövloomad jahti peavad, pole mahti lobiseda. Pealegi meeldis Tarzanile kõnelda võõraste inimestega neile otsa vaadates, sest nende silmavaade võis talle öelda rohkem kui valjusti lausutud sõnad.
Nii astusid nad täielikus vaikuses läbi džungli.
Obroski sibas Tarzani kannul, kuid kaotas mingil hetkel ta silmist.
Äkki kõlas eespool lõvi möirgamine ja ameeriklane mõtles hirmuga, mida tundmatu nüüd ette võtab, kas pöörab kõrvale või otsib pelgupaika puu otsast.
Kuid Tarzan ei teinud ei üht ega teist.

Ta läks endises suunas edasi.
Möirgamine kordus aeg-ajalt ja lähenes üha.
Relvitu ja peaaegu alasti Obroski tundis end täiesti abituna. Ta ei jõudnud veel südant rindu võtta, kui tema päästja kõrist pääses hirmuäratav hääl, mis oli pooleldi kisa ja pooleldi möiratus.
Pärast seda polnud lõvi häält mõnda aega kuulda. Siis aga kostis üsna lähedalt tasast torisemist.
Obroski tundis vastupandamatut soovi lähima puu otsa ronida, kuid ta sai endast võitu ja järgnes endiselt oma teejuhile.
Lõpuks jõudsid nad oja äärde väikesele lagendikule. Kuu oli tõusnud ja kallas välule piimjat valgust, joonistades puuvõrade alla tihedaid varje.
Kuid Obroski tajus ümbritsevat ilu otsekui läbi filmikaamera objektiivi. Seejärel varjas selle hoopiski kuupaistest vaigustatud lõvi hiiglaslik kogu.
74
Obroski nägi nõrgas öises tuules lehvivat lakka, kuldkolla-kate silmade sära. Ootamatult ilmus isalõvi selja taha veel emalõvi. Ta hakkas urisema.
Tundmatu pöördus Obroski poole ja sõnas:
«Jääge paigale. Ma ei tunne seda Sabori, ta võib verejanuline olla."
Obroski kuuletus rõõmuga ja märkas, et seisab parasjagu puu all. Ta tahtis väga, et tal oleks käes püss, millega päästa see hullumeelne.
Nüüd kuulis ta end Ahvide Tarzaniks nimetanud inimese häält, kuid ei saanud aru ainsastki sõnast.
„Tarmangani yo Jad-bal-ja tand bundolo, Sayor tand bundolo!"
Hullumeelne rääkis lõvidega.
Obroski hakkas hirmust värisema, märgates, et võõras jõuab lõvidele üha lähemale.
Emalõvi tõusis ja astus sammu ettepoole. „Kreegha Sabor!" hüüdis mees.
Isalõvi pööras ümber ja hakkas urisedes emalõvi nugima, sundides teda taanduma. Veel mõnda aega urises isalõvi emase peale, siis aga astus inimese juurde. Obroski süda kippus seisma jääma.
Ta nägi, kuidas inimene pani käe lõvi lakale.
«Nüüd võite rahulikult siia tulla," ütles Tarzan Obroskile. „See on Jad-bal-ja, ta jätab teie lõhna meelde. Pärast seda ei tungi ta teile kallale, kui ma ei käsi tal seda teha."
Obroski tundis surmahirmu. Ta tahtis jalamaid põgeneda, puu otsa ronida, teha midagi, et mitte näha seda kohutavat vaatepilti, kuid kartis maha jätta inimest, kes oli ta elu päästnud. Hirmust nõrkade jalgadega lähenes ta pikkamisi Tarzanile, kes hindas täiel määral tema mehisust.
„Pange käsi talle pea peale," ütles ahvinimene. «Isegi siis, kui te väga kardate, ärge seda välja näidake."
Ameeriklane tegi, nagu Tarzan oli käskinud. Seejärel ütles džunglivalitseja uuesti midagi Jad-bal-jale ning viimane läks emalõvi juurde ja heitis tema kõrvale maha.
Alles nüüd sai Obroski kuupaistel oma päästjat lähemalt silmitseda. Hirmust ja hämmastusest karjatas ta tahtmatult. Ta oleks nagu peeglisse vaadanud.
75
Tarzan naeratas üht oma eriskummalist naeratust. «Uskumatu, kas pole?" «See käib üle mõistuse," vastas Obroski. «Arvan, et just sellepärast päästsingi teid bansutode käest, sest see sarnanes väga omaenda matustega."
«Olen kindel, et oleksite igal juhul mulle appi tulnud."
Ahvinimene kehitas õlgu.
„Ei tea, mispärast? Ma ei tunne teid sugugi."

Ta heitis pikali ja sirutas end pehmes rohus välja.
«Ööbime siin," ütles Tarzan.
Obroski heitis kiirpilgu lõvipaarile, kes lebas vaid mõni jard eemal, ja Tarzan oleks nagu lugenud tema mõtteid.
«Ärge muretsege. Jad-bal-ja hoolitseb selle eest, et meiega midagi ei juhtuks. Kuid olge emalõviga ettevaatlik, kui Jad-bal-jad läheduses pole. Emalõvi pole minuga veel sõbraks saanud ja vaevalt seda kunagi juhtub. Nüüd aga rääkige mulle, mida te sellel maal tegite."
Obroski pajatas lühidalt olukorrast. Tarzan kuulas teda sõnatult.
«Oleksin ma teadnud, et kuulute sellesse ekspeditsiooni, siis oleksin vahest lasknud bansutodel teid tappa," tähendas Tarzan.
«Mispärast? Millega oleme teid pahandanud?"
«Nägin, kuidas teie ülemus kandjaid nuudiga nüpeldas."
Nad vaikisid mõnda aega. Obroski mõistis, et Ahvide Tarzan on erakordne inimene ja et sellel metsikul maal sõltub temast väga palju. Sellist sõpra omada oleks olnud väga hea, kuid tema jõud ja võimtekitasid ka teatud kartust. Ta võis filmivõtted nurjata, sest Ormani saatus sõltus paljuski temast.
Obroski vihkas Ormanit. Tal olid selleks oma põhjused. Üks neist oliNaomi Madison. Kuid peale isikliku vimma oli muudki: filmi paigutatud raha, tema näitlejatest sõprade ja lõpuks Obroski enda teenistuskäik. Räägi mida sa räägid, kuid Orman oli andekas lavastaja.
Seda kõike seletas Obroski Tarzanile, mainimata loomulikult isiklikke põhjusi.
«Orman oli purjus," ütles ta, „kui kandjaid peksis. Pealegi piinas teda palavik ja oli kuhjunud terve hunnik muresid. Kes teda tunnevad, need kinnitavad, et niisugune käitumine pole talle üldiselt omane."
Tarzan ei vastanud ja Obroski vakatas. Ta lebas kuuvalguses

ja mõtles. Ta mõtles Naomist ja imestas. Mis oli tüdrukus erilist, et Stanley temasse armus? Naomi oli hellitatud, tuulepäine, tujukas.
Tema iseloomu ei andnud võrreldagi Rhonda Terry omaga.
Lõppude lõpuks jõudis ta järeldusele, et teda oli meelitanud Naomi nimi ja kuulsus. Jätnud selle kõik kõrvale, mõistis ta, et ei tunne neiu vastu midagi erilist peale kiindumuse sihvakasse kehasse ja kenasse näolappi.
Ta meenutas oma ekspeditsioonikaaslasi ja mõtles huviga, mida nad temast arvavad ja mida ütleksid, nähes teda kõrvuti võsainimesega metsikute lõvide seltskonnas.
Ta naeratas, sirutas end välja ja uinus. Seda, kuidas emalõvi üles tõusis ja üle välu läks, ta enam ei näinud. Emalõvi kõrval sammus majesteetlikult Jad-bal-ja.

XV. Õud

Sel hetkel, kui Rhonda Terry puunoti kummargil inimese pea kohale tõstis, vaatas see ootamatul tagasi ja nägi teda.
Silmapilk olukorda taibanud, ajas tunnimees end järsult püsti, ja samal sekundil langes nott talle pähe. Vastassuunalise liigutuse tõttu osutus hoop nii tugevaks, et tunnimees varises teadvusetult maha, jõudmata teha ainsatki häält.
Neiu laskis kähku pilgul ringi käia.
Keegi polnud laagris ärganud. Ta käskis värisevat Naomit endale järgneda ja tormas sinna, kus araablased hoburakmeid hoidsid. Kumbki võttis ühe sadula ja ratsmed ning lohistas oma kandami lasipuu juurde.

Siin pidi Rhonda üksi hobused saduldama, sest Naomil polnud sellest õrna aimugi, Rhonda ise aga kiitis mõttes ennast teadmishimu eest, tänu millele oli ta araablastelt hobuste sadul-damist õppinud.

Naomi hüppas sadulasse ja Rhonda andis talle oma hobuse

ratsmed.

„Hoia kõvasti, ära lahti lase," sosistas ta.

Seejärel jooksis neiu teiste hobuste juurde ja hakkas neid üksteise järel lahti päästma. Kui keegi araablastest praegu ärkama peaks, võetaks nad uuesti kinni, kui aga kõik õnnestub, ei pruugi peatset tagaajamist karta. Selle nimel tasus riskida.

Pääsenud lahti, hakkasid hobused nagu sõgedad traavima, ähvardades araablased üles äratada ja seega põgenike plaani nurjata.

Rhonda jooksis oma hobuse juurde ja hüppas sadulasse.

„Peab hobused laagri juurest eemale ajama," sosistas ta. „Kui see õnnestub, oleme pääsenud."

Püüdes mitte kära teha, hakkasid nad hobustekarja laagri maa-alalt välja tõrjuma. Rhondale näis uskumatu, et siiani polnud ükski araablane ärganud, kuid ilmselt olid väsimus ja vägijoogid teinud oma töö.

Hobused olid kogunenud laagri põhjaserva ja neiud pidid loomad põhja poole ajama, ehkki neil endal oli vaja hoopis teise kanti minna. Rhonda lootis kaarega mööduda araablaste laagrist pärast seda, kui nad on hobused piisavalt kaugele ajanud.

Pikkamisi ja vastutahtmist lähenesid hobused metsale, jättes maha lõhnava rohuga lagendiku. Nad olid eemaldunud juba saja, kahesaja, kolmesaja jala kaugusele...

Nad olid jõudnud peaaegu metsaserva, kui laagris puhkes kirjeldamatu lärm. Sealt kostis vihaseid hääli, sõimu ja needusi.

Oli selge tähine öö. Rhonda teadis, et neid võidi märgata. Vaadanud tagasi, nägi ta araablasi endale järele jooksmas. Neiu tõi kuuldavale hoiatushüüu, andis hobusele kannuseid ja kihutas järele ees liikuvale hobustekarjale, kes ehmatusest traavima pistis.

„Karju nii kõvasti kui jaksad, Naomi!" nähvas ta Madisoni-le. „Tee nii, et nad ehmuksid ja nelja kihutama pistaksid!"

Madison pingutas kõigest väest. Tema karjumist, aga samuti araablaste enda kisast olid hobused väga erutatud.

Siis kõlas tagantpoolt püssipauk. Kuul vihises üle tüdrukute ja hobuste peade. Silmapilk panid hobused kappama ja kadusid koos neidudega metsa.

Hobustekarja juhtloom kihutas rada mööda edasi, kaasates endaga ka teisi. Põgenikele saabusid kriitilised hetked. Nüüd sõltus kõik sellest, kas nad suudavad hoiduda madalatest okstest ja kas hobune nende all komistades ei kuku. See oleks tähendanud suurt õnnetust. Sellest hoolimata ei vähendanud nad kiirust, sest mõistsid, et kõige hullem oli taas šeigi pihku sattuda.

Järk-järgult vaibusid araablaste hääled ja Rhonda laskis oma hobusel sammu käia.

«Hurraa! Meie võit!" hüüdis ta juubeldades. „Vean kihla, et

see ätt Ghrennem teeb oma joodikutele korraliku peapesu. Kuidas sa end tunned, Naomi?"

Vastuseks kõlas vaikne nuuksumine.

„Mis juhtus?" sattus Rhonda ärevusse. „Kas said haiget?"

„See on hirmust. Ma pole kordagi elus nii kartnud," lalises Naomi.

«Noh, võta end kokku, Naomi. Minagi ehmusin tublisti, nüüd aga pole enam põhjust muretseda. Me panime plehku ja see on kõige tähtsam. Nüüd on jäänud ainult omade juurde naasta. Poisid otsivad meid ja ma ei imesta, kui kohtume nendega poolel teel."

„Ma ei näe neid enam kunagi! Teadsin alati, et hukkun sellel koledal maal," lausus Naomi ja puhkes hüsteeriliselt nutma.

„Oleme palju läbi elanud, kullake, kuid nüüd on kõik möödas," ütles Rhonda. „Viin su siit välja ja saabub päev, mil Malibu rannal lebades meenutame kõike seda naeruga."

Mõnda aega sõideti vaikides. Nende hobused lonkisid kiirustamata karja järel läbi hämara metsa.

Vahel harva jäid loomad seisma ja pruuskasid, tundes midagi, mida neiud ei võinud tabada. Siis sundis Rhonda neid tagant. Nii möödusid pikad öötunnid.

Pärast kaua aega kestnud vaikimist hakkas Naomi rääkima.

„Rhonda," alustas ta, „ma püüan kogu aeg mõista, mispärast sa minu vastu nii hea oled. Mina ju käitusin sinuga eemaletõukavalt nagu viimane närakas. Nüüd saan sellest aru. Paari viimase päevaga oleksid mu silmad nagu lahti läinud. Ainult ära midagi räägi. Tahan lihtsalt, et sa seda teaksid!"

«Saan aru," lausus Rhonda sõbralikult. «Kõiges on süüdi Hollywood. Seal me püüdsime ihust ja hingest kujutada endast keda tahes, ainult mitte iseennast."

Ootamatult muutus rada eespool laiemaks ja hobused jäid seisma. Rhonda katsus sundida neid edasi minema, kuid nad üksnes tammusid paigal.

«Huvitav, mis seal võiks olla," ütles ta endamisi ja sõitis edasi.

Ees ilmus nähtavale jõgi, mis õnneks polnud kuigi lai. Rhonda hakkas hobuseid vette ajama, kuid need lõid tõrkuma.

«Mida me peaksime nüüd tegema?" küsis Naomi.

«Siia jääda ei tohi," vastas Rhonda. «Peab edasi minema. Kui tagasi läheme, satume šeigile pihku."

79

«Aga me ei saa ju jõest üle."

«Kohe vaatame järele. Siin peab olema koolmekoht. Rada kulgeb jõeni. Näed, kui lauge kallas siin on. Teen kohe proovi."

«Oh, Rhonda! Me upume ära!"

«Räägitakse, et see on kerge surm. Minu järel!"

Rhonda sundis oma hobuse vette minema.

„Ei tahaks teisi hobuseid siia maha jätta," ütles ta. «Seik leiab nad üles ja kihutab meile järele, aga kui ajada nad teisele kaldale, on see mure murtud."

Puristades astus Naomi hobune vette.

«Hoia minu kõrvale, Naomi. Mulle tundub, et kaks hobust lähevad jõest läbi meelsamini kui üks. Kui satume sügavasse kohta, püüa hobuse pead hoida nii, et ta näeks vastaskallast."

Jõgi oli madal, aeglase vooluga ja hobused rahunesid peagi. Ülejäänud loomad, kes olid kaldale kobarasse kogunenud, hakkasid tasahilju vette minema.

Kui nad teisele kaldale jõudsid, kuulis Rhonda selja taga sulpsatusi. Ta pööras ümber, nägi hobusekarja endale järgnemas ja hakkas naerma.

«Seda oligi oodata," ütles ta. „Me juhtisime neid öö läbi ja isegi siis, kui oleksime tahtnud neid maha jätta, oleksid nad nagunii meile järgnenud."

Peagi saabus koit ja uue päeva valgusel avanes nende pilgule lagendik, kus kasvas rühmiti põõsaid ja harvu puid. Loodes kõrgus mäeahelik. Maastik erines tunduvalt sellest, mida neil pikka aega näha oli tulnud.

«Kui ilus!" hüüatas Rhonda.
«Pärast seda jubedat metsa tundub kõik ilusana," ütles Naomi. «Mulle on see nii vastikuks muutunud, et vihkan seda ihust ja hingest."
Äkki pingutas Rhonda ratsmeid ja osutas käega ettepoole.
«Märkad seal midagi?"
„Küngast, noh."
«Aga mõistad sa, et me möödusime metsast, läbisime jõe ja jõudsime lagendikule, kus leidsime vulkaanilise tekkega koonusekujulise viljatu künka?"
«Ega sa äkki öelda taha, et..."
«Kaart! Ka siin on lõodes mäed! Kui see pole lihtne kokkusattumus,

siis on juhtunud uskumatu."
Naomi tahtis vastata, kui hobused äkki kogu kehast värisedes seisma jäid.
Sõõrmeid puhevile ajades ja kõrvu lingutades jõllitasid hobused kartlikult paremal pool tihedat põõsastikku.
Tütarlapsed muutusid valvsaks ja vaatasid samas suunas.
Ootamatult hüppas tihnikust välja kohutavalt möirates hiiglaslik kollane keha. Hobused pöörasid kabuhirmus kõrvale ja kappasid minema. Rhonda oli Naomist paremal ja poole keha pikkuselt eespool. Ehmunud hobused kihutasid justkui antiloobid.
Naomi oli nagu lummatud. Ta ei pööranud silmi lõvilt, kes neile kohutava kiirusega järele jõudis. Näe, nüüd ta hüppas, klammerdus esikäppade võimsate küünistega hobuse tuka külge, tagumistega aga hakkas tema kõhtu rebestama. Hullunud loom hüppas õhku, hakkas takka üles lööma ja viskas Rhonda sadulast maha.
Seejärel paiskas röövloom hirmunud Naomi silme all hobuse maha.
Naomi hobune kappas minema, viies neiu kohutavast paigast eemale.
Tagasi vaadates nägi ta lõvi, kes esikäppadega hobuse korjusel seisis. Kõigest mõni jalg neist kaugemal lebas liikumatult Rhonda.
Kohkunud hobused kihutasid rada mööda tagasi. Naomil polnud jõudu talitseda oma ratsut, kes hullunud kaaslastele järele tuiskas. Vahemaa, millele varem oli kulutatud tund, läbiti nüüd loetud minutitega.
Jõgi, kuhu alles hiljuti ei söandatud sisse minna, osutus nüüd lihtsalt nireks.
Kärarikkast pruuskamisest ja veepladinast kajas vastu kogu mets. Õnnetu, hirmunud ja ahastav neiu klammerdus hobuse laka külge, kuid ta ei mõelnud endale — esmakordselt kogu oma lühikese elu jooksul.
Visalt jälitas teda nägemus kohutava kiskja kõrval lebavast liikumatust kogust. Ja mõttes viibis Naomi Rhonda Ter-ry kõrval.

XVI. Eyad

Pikkamööda venisid päevad, Ormani ja Westi otsingud aga jäid tulemusteta. Lõvi ja Obroski „ vaimuga" kohtumise hetkeks oli peaaegu kaks nädalat möödunud sellest päevast, mil nad olid laagrist lahkunud ja tütarlapsi otsima siirdunud.
Läbielatu neid eriti tugevasti ei vapustanud, sest nad olid näljast nõrgaks jäänud, nende närvid aga selletagi korrast ära.
Mõnda aega seisid nad surnud lõvi kohal, oodates kummituse tagasitulekut.
„Mis sa arvad, ehk viirastus see kõik meile näljast ja erutusest, tegelikult aga polnud midagi?" küsis West.
Orman osutas lõvile.

„Ja temagi viirastub! On see võimalik, et inimesed näevad ühesuguseid pettekujutlusi? Ei! Me nägime seda, mis tõepoolest oli. Vaime ma ei usu, õigemini varem ei uskunud. Aga kui see polnud vaim, oli see Obroski ise, ehkki teame mõlemad väga hästi, et tal poleks jätkunud mehisust lõviga kahevõitlusse astuda."

West hõõrus mõtlikult lõuga.

„Tead, mulle tuli pähe huvitav mõte. Obroski on argpüks, kelle sarnast maailmas polegi. Oletame nüüd, et ta põgenes ban-sutode käest ja eksis džunglis ära. Kui see nii on, siis värises ta hirmust päeval ja öösel. Lõppude lõpuks võis ta hirmust sõgedaks minna. Arvatavasti nii see oligi, aga nagu sa tead, on hullumeelsetel normaalsete inimestega võrreldes kümnekordne jõud."

„Ma ei usu päriselt hulludesse, kellele omistatakse ebatavalist jõudu," vastas Orman. „See on laialt tuntud teooria, niisugused teooriad on aga alati väärad, kuid kõik teavad suurepäraselt, et normaalne inimene ei soorita iialgi tegusid, milleks on võimeline hull. Seega on täiesti võimalik, et Obroski on lihtsalt nupust nikastatud. Ainult hull võib rünnata lõvi ja oleks Obroski mõistuse juures olnud, poleks ta mingi hinna eest minu elu hakanud päästma. Tal polnud erilist põhjust mind sallida."

„Olgu mis on, aga ta tegi meile veel ühe heateo — andis süüa."

West osutas peaga surnud lõvile.

„Loodan, et meie magu tuleb selle seedimisega toime," ütles Orman.

82

«Mindki ajab kassiliha iiveldama," lausus West, „aga praegu ei põlgaks ma isegi oma lemmikkoera."

Keha kinnitanud, võtsid nad mõne lihatüki kaasa ja siirdusid taas oma viljatutele otsingutele. Toit andis neile uut jõudu, ei tõstnud aga tuju, ja nad jätkasid teekonda samasuguses rõhutud meeleolus nagu varemgi.

Õhtu eel jäi ees kõndiv West äkitselt seisma, pöördus Orma-ni poole ja andis märku vait olla. Orman lähenes ettevaatlikult Westile ja nägi eespool jõekaldal väikest lõket, mille ääres istus kogukas mees.

„Keegi Ab el-Ghrennemi inimestest," sosistas West.

„See on Eyad," täpsustas Orman. „On temaga veel keegi?"

„Ei ole. Mis sa arvad, mida ta siin üksinda teeb?"

„Kohe kuuleme. Ole valmis tulistama juhul, kui ta peaks mõne vembu viskama või kui selgub, et ta pole üksi."

Orman hakkas araablasele lähenema, püss laskevalmis käes. West kõndis tema kõrval.

Neil õnnestus läbida kõigest paar jardi, kui Eyad pea tõstis ja neid silmas.

Kahmanud musketi, hüppas ta jalule, kuid Orman jõudis temast ette.

„Viska oma toru maha!" käskis ameeriklane. Ehkki Eyad ei mõistnud inglise keelt, taipas ta jalamaid, mis tal teha tuleb, ja langetas musketitoru. Ameeriklased astusid ta juurde.

„Kus on Ab el-Ghrennem?" küsis Orman nõudlikult. „Kus on miss Madison ja miss Terry?" Kuuldes nimesid ja küsivat tooni Ormani hääles, viipas Eyad käega põhja poole ja hakkas araabia keeles midagi vadistama.

Orman ja West ei saanud kõige vähematki aru, ent nägid, et Eyad oli väga erutatud ning paistis vaevatu ja näljasena. Riided ta seljas olid räbaldunud, nägu ja käed kaetud kriimustustega. Oli näha, et tal oli tulnud läbi elada viletsaid päevi.

Kui Eyad taipas, et ameeriklased ei saa temast aru, võttis ta abiks viipekeele, lakkamata seejuures araabia keeles patramast.

„On sul vähimatki aimu sellest, Torn, mida ta räägib?" küsis West.

„Tean ainult paarkümmend sõna, mis Atewy mulle õpetas, kuid seda on liiga vähe. Minu arust on juhtunud midagi hirmsat, millest see tüüp siiani pole suutnud toibuda.

83

Sain aru kõigest kolmest sõnast: „šeik", „bedauwy" ja „be-nat". Tõenäoliselt räägib ta Ab el-Ghrennemi st ja tütarlastest. „Benat" on mitmus sõnast „beet", mis tähendab tütarlast. Ühe nendest on tapnud mingisugune metsloom ja otsustades selle järgi, kuidas Eyad lõrisema hakkas, arvan, et see oli lõvi. Araablasi aga tabas mingisugune õnnetus ja nagu ma aru sain, oli see väga tõsine."

West kahvatas.

„Kas ta ei öelnud, kumb tütarlastest surma sai?"

„Ma ei saanud aru. Võib-olla mõlemad."

„ Tuleb ilmtingimata selgitada. Peame nad üles leidma. Kas ta oskab näidata kohta, kus see toimus?"

„Mõtlesin just nüüdsama, et peab ta teejuhiks võtma," vastas Orman. „ Praegu on juba hilja, jätame selle homsele. Hommikul asume teele."

Ameeriklased seadsid end lõkke juures sisse ja küpsetasid liha. Eyad sõi varjamatu aplusega. Oli näha, et ta oli tublisti nälginud. Seejärel heitsid nad pikali, kuid ärevad mõtted ei lasknud neil pikka aega uinuda.

Samal ajal kössitas mõne miili kaugusel kerratõmbunult puu otsas Stanley Obroski, värisedes külmast ja hirmust. Otse tema all õgisid jahisaagi riismeid isa- ja emalõvi. Nende ümber tiirutasid läbilõikavalt kiunuvad hüäänid. Näljast julgust kogunud, hüppas üks neist lähemale, püüdes ihaldatud pala napsata. Võimas lõvi pööras pead, nägi vargapoissi ja sööstis ähvardava lõ-rinaga talle kallale. Hüään põrkas hirmunult tagasi, kuid komistas ja võimas käpp viskas lõhkirebitud, elutu keha hüäänide poole. Obroski võpatas ja surus end veelgi tugevamini vastu puutüve.

Taevavõlvilt jälgis verist vaatemängu ükskõikne kuu.

Peagi ilmus lagendikule hääletult inimene. Ixivi võttis ta vastu virisemisega, inimene vastas samaga. Siis viskus tulijale kallale üks hüääne. Obroski pigistas hirmuga silmad kinni. Mis saab temast, kui see mees sureb? Ta kartis küll tundmatut, kuid siiski vähem kui teisi džungliasukaid.

Inimene astus järsult kõrvale, tegi siis välkkiire hüppe, kahmas jälgil elukal turjast kinni, tõmbas enda poole ja heitis lõvide ette. Emalõvi lõi võimsad lõuapärad hüääni kaela ümber kokku ja virutas ta siis eemale. Ülejäänud hüäänid pistsid vastikult naeru lagistama.

84

Tarzan vaatas ümber. „Obroski!" kutsus ta. „Olen siin," vastas ameeriklane.

Tarzan hüppas vähimagi pingutuseta puu otsa ja seadis end Obroski kõrvale.

„Täna kohtasin kahte teie meest," ütles ta. „Ormanit ja

Westi." '

„Kus nad on? Mis nendega on?"

„Ma ei rääkinud nendega. Nad on siit mõne miili kaugusel. Vististi eksinud." „On nad üksi?"

„Üksi. Otsisin nende salka, ei leidnud aga läheduses kedagi. Edasi põhja poole nägin araablast teie safarist. Ta oli teelt eksinud ja nälga suremas."

«Tõenäoliselt varises safari kokku ja lagunes," oletas Obroski. „Mis siis ometi juhtus? Ja mis neidudest sai?"

«Homme otsime Ormani üles," ütles Tarzan, „ja kuuleme kõigest."

XVII. Üksindus

Hobuse seljast maha kukkunud, kaotas Rhonda teadvuse ja lebas mõnda aega liikumatult.

Lõvi asetas esikäpad vigastatud looma kehale ja urises põgenevatele hobustele kurjalt järele.

Esimene, mida Rhonda teadvusele tulles nägi, oli tema poole seljaga seisev lõvi. Kohe meenus talle kõik, mis oli juhtunud. Et mitte tähelepanu äratada, hakkas ta pead tõstmata silmadega Naomit otsima, kuid tulemusteta.

Nuusutanud saaki, pöördus lõvi ümber. Tema pilk peatus neiul. Kiskja suust kostis kõlatu urin. Rhonda kahvatas hirmust. Ta tahtis silmi kinni pigistada, et mitte näha kohutavaid lõugu, kuid kartis isegi nii tähtsusetu liigutusega metslooma tähelepanu äratada. Talle meenusid kuuldud jutud, et loomad ei puuduta inimest, kui peavad teda surnuks. Kuid talle tundus, et see kiskjate kohta ei käi.

Rhondal oli nii kohutav hirm, et üksnes uskumatu tahtepingutusega õnnestus tal maha suruda soov jalule hüpata ja plehku pista, sest ta andis endale aru, et niisugune katse lõpeb surmaga.

85

Lõvi oleks talle kahe hüppega järele jõudnud.

Röövloom lähenes neiule pikkamisi, vaikselt lõrisedes ja hakkas teda nuusutama. Rhonda tundis oma näol kuuma lehkavat hingõhku ja pidi äärepealt oksele hakkama.

Kiskja käitus kuidagi veidralt, rahutult, otsekui närvitsedes. Äkki torkas ta oma koonu otse vastu Rhonda nägu ja talle silma sisse vaadates möiratas ähvardavalt. Rhonda uskus, et tema tund on tulnud.

Metsloom tõstis käpa, tõmbas neiut õlast ja keeras ta kõhuli. Seejärel jätkas lõrisedes nuusutamist. Hirmust poolsurnud neiule tundus see aeg igavikuna, kuid järsku läks lõvi eemale.

Rhonda hakkas teda silmanurgast jälgima.

Lõvi naasis hobuse juurde ja jäi minutiks seisma otsekui millegi üle mõtiskledes, kahmas siis korjuse ja lohistas põõsastesse, kust ta neile kallale oli tunginud.

Neiu jäi tahtmatult imetlema hobust vähimagi nähtava pingutuseta lohistava kiskja suurt jõudu.

Nüüd jäi üle vaid mõistatada, kas lõvi tuleb teda ära viima või ei.

Rhonda kergitas pead ja vaatas ümber. Paarkümmend jalga eemal kasvas väike puu. Neiu hakkas tasahilju sinnapoole roomama, pöördudes alatasa selja taha jäänud tihniku poole. Toll tolli haaval liikus ta edasi. Viis jalga, kümme, viisteist. Ja äkki ilmus põõsastest nähtavale lõvi pea.

Nüüd oli iga sekund kallis.

Ta kargas püsti ja tormas puu poole.

Selja taga kostis jälitama asunud lõvi vihane möire.

Ta jõudis alumisest oksast kinni kahmata ja end üles vinnata. Hirm kümnckordistas ta jõudu. Kõrgemale ronides tundis ta, kuidas lõvi hüppest vabises puu ja hiiglaslikud küüned pidid ta jala äärepealt lõhki rebima.

Rhonda Terry peatus alles siis, kui oli jõudnud niisugusesse kohta, millest kõrgemale ronida oleks olnud juba ohtlik. Liibunud peenikese ladva vastu, vaatas ta alla.

Lõvi seisis ja põrnitses teda, märatses siis minutit viis puu all, möiratas vihaselt ja eemaldus majesteetlikult tihnikusse.

Alles siis söandas neiu endale mugavamat asendit otsida. Ta värises veel tükk aega otsekui palavikus.

Ta oli vähemalt mõneks ajaks lõvi käest pääsenud, kuid mis ootab teda tulevikus?

86

Rhonda oli jäänud ihuüksi metsikusse pärapõrgusse, ilma relva ja pääsemislootuseta.

Ta püüdis kujutleda, mis oli saanud Naomist. Praegu ta isegi kahetses, et nad olid araablaste juurest põgenenud. Kui Torn Orman neid otsib, siis ta oleks leidnud nad araablaste laagrist. Ent nüüd? Kas neid üldse leitaksegi üles?

Puu ladvast oli ümbritsevat maastikku suurepärane jälgida.

Harvade puudega tasandik ulatus loodes asuva mäeahelikuni. Kirdes kõrgus vulkaanilist päritolu koonusekujuline küngas, millele oli tähelepanu pööranud Naomi, enne kui lõvi neile kallale tungis.

Kõik need objektid langesid kokku kaardi andmetega ja neiu tabas end äkki sellelt, et unistab leida teemantide orgu. Siin meenusid talle Atewy sõnad, et teemantide oru lähedal on Omwam-wi kosk, kuhu safari just suunduski.

Kui see kõik tegelikkusele vastas, siis tuli minna kose juurde, kus tal on rohkem väljavaateid kaaslasi kohata, mitte aga naasta metsa vanasse laagripaika, kus ta otsemaid ära eksib.

Rhondat lõbustas asjaolu, et ta usaldab oma saatuse mingisuguse kahtlase kaardi hooleks, kuid tema olukorras tuli kas või õlekõrrest kinni haarata.

Näis, et mägedeni on kiviga visata, kuid neiu mõistis, et tõenäoliselt oli see silmapete. Rhonda arvestas umbkaudu, et jõuab päevaga eesmärgile, kusjuures saab läbi ilma toidu ja veeta.

Igal minutil oli nüüd kulla hind, kummatigi ei saanud ta midagi ette võtta, kuni tihnikus varjas end lõvi. Ta kuulis väga hästi, kuidas kiskja saaki õgides urises.

Tund aega hiljem nägi Rhonda, et talle pilkugi heitmata hakkas lõvi majesteetlikult sammuma jõe poole, kust nad mõne tunni eest Naomiga olid läbi sõitnud.

Neiu ei lasknud lõvilt silmi, kuni see kaldaäärsesse põõsastikku kadus. Siis ronis ta kähku alla ja ruttas jooksujalu loodesse mägede, poole.

Päev oli alles algamas, seepärast oli võrdlemisi lahe käia. Ta tundis end täiesti talutavalt, vaatamata öisele kihutamisele ja viimastele painajalikele tundidele. Nii siis kui ka praegu oli tal kõvasti vedanud. Selle mõtte juures tärkas neiu hinges lootus.

Rhonda laskus orgu, püüdes puude lähedusse hoiduda. Mõnigi kord pidi ta ringi minema, kuid hiljutisest kogemusest õppust võttes ei tahtnud ta saatust trotsida.

87

Neiu vaatas alatasa tagasi, kontrollides, kas lõvi teda ei jälita. Aeg läks, päike tõusis aina kõrgemale ja kõrvetas üha armutumalt. Rhondat hakkas piinama nälg ja veelgi rohkem janu, iga samm tuli suure vaevaga. Jalad tundusid olevat nagu tina täis. Neiu jäi üha sagedamini puude varju puhkama. Mäed aga ei tulnud karvavõrdki lähemale ja Rhondat valdas ärevus.

Tema kõrval maapinnal vilksatas mingisugune vari. Rhonda heitis pea selga.

Tütarlapse kohal laugles raisakull.

„ Oleks huvitav teada, kas ta lihtsalt loodab või teab kindla peale?" lausus ta valjusti, tõmmates pea õlgade vahele.

Ta läks edasi, olles nõuks võtnud minna nii kaua, kuni jõudu jätkub. Ta tahtis vaid teada, kui kaua peab veel piinlema.

Veidi aega hiljem tekkis rajale must kivimürakas. Kui Rhonda lähemale jõudis, hakkas see liigutama, tõstis pead ja neiu nägi, et see oli ninasarvik. Metsloom jõllitas talle töntsilt otsa, siis aga tormas rünnakule.

Rhonda ronis väledasti lähima puu otsa. Hiiglaslik metsloom põrkas veduri võimsusega sarvepidi tüvesse.

Kui ta väikese põrsasabaga vehkides minema sörkis, Rhonda naeratas. Ta tundis, et saadud vapustusest olid hädad ununenud, nii nagu kurnatud hobused unustavad kõik, tundes kodu lähedust.

See juhtum kinnitas usku, et ta jõuab jõe äärde, ja Rhonda läks edasi. Koos leitsakuga suurenes ka janu, mis kahandas ta jõudu ja meelekindlust.

Rhonda lontsis sügavais mõtteis kaua mööda lagendikku.

Päev kaldus õhtusse. Ta nägi selja taga oma varju. Loojuv päike paistis talle otse silma.

Neiu tahtis süüa ja jalgu puhata, aga ta kartis, et kui juba kord mäha istub, siis ei jaksa enam tõusta. Kuid veelgi rohkem tahtis ta näha, mis järgmiste küngaste tagant nähtavale tuleb. Sellist soovi tunneb iga rändur, ehkki kogemused kinnitavad, et seal pole midagi peale järgmise künka.

Tõus osutus järsemaks, kui neiu oodanud oli ja ta pidi kokku võtma kõik jõu- ja tahteriismed, et jõuda tippu, mille taga võis olla ihaldatud jõgi. Kuid tema pilgule avanev maastik ületas kõik ootused.

Tema ees laius hõre metsariba, mille tagant paistis lai jõgi, paremat kätt aga kõrgusid otse käeulatuses mäed.

88

Unustanud ohu ja kihutatuna kumavast janust, sööstis Rhon-da ahvatleva vee poole. Kaldale lähenedes silmas ta kümmekonda jõehobu, kes vees lamasid.

Kerkisid võimsad pead, avanesid hirmuäratavad lõuad, kuid tütarlast see ei peatanud.

Kukkunud otseti kaldaäärsesse vette, hakkas ta turtsuvate jõehobude hämmeldunud pilkude all ahnelt jooma.

Ööseks ronis ta puu otsa, kus lõdises külmast ja virgus iga krabina peale. Orust kostis jahile tulnud lõvide möirgamist. All hullas endiselt tohutu kari jõehobusid, kes olid toitu otsides kaldale tulnud ja võtsid talt vähimagi lootuse tukastada.

Eemalt kõlas šaakalite haukumist, hüäänide kõkutamist ja teisi hirmuäratavaid hääli, mida ta ei suutnud ära arvata. Seda ööd ei saanud küll kuidagi rahulikuks nimetada.

Hommik leidis ta magamatusest ja näljast piinatuna. Rhon-da mõistis, et peab tingimata toitu saama, kuid ei teadnud, mismoodi. Ta otsustas, et safari on kindlasti juba kose juurde jõudnud ja kavatses sinna minna, lootes oma kaaslasi kohata. Rhon-da leidis jõe äärest korralikult sissetallatud metsloomaraja, mis läks piki kallast edasi. Peagi kuulis ta mürinat, ja neiu taipas, et eespool mühiseb kosk.

Südapäevaks jõudjs ta lõpuks kose juurde välja ja nägi vapustavalt kaunist vaatepilti, mida ei suutnud üleväsimuse tõttu täiel määral hinnata. Kõrgelt võimsalt kaljult langes alla hiiglaslik jõgi. Jalamil pöörlesid valges vahus veekeerised. Kose möirgamine summutas kõik muud hääled.

Vähehaaval haaras nähtu suursugusus Rhondat. Ta tundis end ainsa olendina maakeral, kes näeb esimest korda seda toredust. Ja ometi polnud ta üksi. Üleval kalju tipu lähedal kitsal eendil seisis karvane olend, kes jälgis paksude sorakil kulmude alt tütarlast.

Kutsunud enda juurde välimuselt samasugused kaaslased nagu ta isegi, näitas olend alla.

Silmitsenud tütarlast, hakkasid nad laskuma ja kadusid jalamil puude lehestikku. Nad liikusid kiiresti, püüdes end neiule mitte näidata.

Võimsa kose mühin kurdistas Rhondat. Oma sõpradest ei näinud ta vähimatki märki. Kui nad oleksidki teisel kaldal asunud, oleks see olnud võrdväärne teisel planeedil viibimisega — niivõrd ületamatuna tundus neiule neid lahutav takistus.

89

Tundes end väga väikese, üksiku ja abituna, laskus ta ohates kivile. Rhonda oli surmväsinud. Tahtmatult sulges ta silmad ja kaks pisarat veeres põski mööda alla.

Ilmselt langes neiu minestusse, sest toibus äkki häälest, mis kõlas otse ta pea kohal. Rhonda arvas esialgu, et näeb und ega avanud silmi.

„Siin ta ongi," lausus hääl. „Viime ta jumalale. Talle see meeldib."

See oli öeldud justkui inglise keeles, igatahes inglise keelele omase intonatsiooniga, kuid tämber oli tuhm ja räige. Kentsakad sõnad veensid teda, et see kõik oli olnud unes.

Aga kui Rhonda silmad lahti lõi, karjatas ta ja põrkas õuduses tagasi.

Tema kõrval seisis kaks gorillat, nagu talle esialgu näis, kuid siis hakkas üks neist rääkima.

„Tuled meiega kaasa," käsutas olend. „Viime su jumala juurde."

Koletis sirutas välja karvase käe ja kahmas hoolimatult Rhon-dast kinni.

XVIII. Gorillakuningas

Rhonda Terry rabeles meeleheitlikult karvase hiiglase käte vahel, kuid oli jõuetu tema teraskõvade lihaste vastu. Loom tõstis ta üles nagu udusule ja võttis kaenlasse.

„Ole tasa," hoiatas ta, „või käänan sul kaela kahekorra."

„Parem pole vaja," sekkus üks kaaslasi. „Jumal saab pahaseks, kui tüdrukuga midagi juhtub. Ta on juba pikka aega unistanud niisugusest nagu see siin."

„Milleks talle tüdruk? Ta on juba nii muldvana, et suurivaevu suudab toitu mäluda."

„Ehk anda ta Henry Kaheksandale?"

„Tal on niigi juba kuus naist. Aga mis siis, kui jätan ta endale?"

„Viid ta jumala juurde," andis teine käsu. „Muidu teen seda mina."

„Seda me veel vaatame!" kriiskas olend, kes neiu kinni'oli kahmanud.

Ta viskas Rhonda eemale ja tormas lõrisedes suguvennale

kallale. Kui nad karvupidi kokku läksid ja võimsad käpad käiku lasksid, tõusis Rhonda tasahilju üles ja pistis jooksu. Kiskle-jad lõpetasid jalamaid kähmluse, tormasid talle järele ja mõne hüppega said ta kätte. Rhonda oli jälle vangis.

„Näed nüüd, mis välja tuleb, kui tema pärast vahekordi klaarida," ütles see, kes tüdrukut jumala juurde viia tahtis. „Sina teda ei saa, ehk ainult siis, kui jumal ise ta sulle annab."

Tema kaaslane muigas ja kahmas Rhonda uuesti kaenlasse.

„Tore," nõustus ta, „kuid ka Henry Kaheksas ei saa teda endale. Ma ei salli teda silma otsaski. Peab ennast jumalast kõrgemaks."

Ahvi osavusega hakkasid nad puid mööda edasi minema. Hirmust kõrguse ees pigistas Rhonda silmad kinni ja püüdis endale sisendada, et see kõik toimub unes.

Kuid tegelikkus oli liialt ilmne. Isegi olukorra mõttetus ei suutnud teda veenda, et ta magab.

Tuli tunnistada, et see polnud unenägu ja et ta viibib kahe hirmuäratava gorilla võimuses, kes räägivad inglise keelt tüüpilise saarele omase häältusega. Mõistusevastane, kuid siiski tõsiasi.

Missugust saatust nad talle valmistasid? Nende sõnadest sai ta aru, mis teda ootab. Kuid kes oli Henry Kaheksas? Ja kes oli jumal?

Metsloomad ronisid aina kõrgemale, kuni jõudsid kalju tippu. Nende all lõunas uhkeldas Omwamwi kosk, põhjas mägede süles aga paistis org. Polnud võimatu, et seal oligi teemantide org.

Metsloomade suus kõlanud inimkõne hämmastas tütarlast ja mõjus talle kummaliselt. Ehkki nad kõnelesid inglise keeles; ei tulnud Rhondale pähegi, et ta nendega rääkida võiks.

Kõik, mis temaga aset leidis, näis niivõrd uskumatu, et ta lõi kahtlema omaenda mõistuses.

Kuid vapustus möödus pikkamisi ja ta võttis nõuks enda röövijatega juttu teha.

„Kes te olete ja mis õigusega mind kinni võtsite?" küsis Rhonda nõudlikult.

Olendite nägudel peegeldus üllatus.

„Ta räägib inglise keelt!" hüüdis üks metsloom hämmastunult.

„ Loomulikult räägin ma inglise keelt! Kuid selgitage, mida te

91

minust tahate. Te ei tohi mind kinni pidada. Ma pole teile midagi halba teinud, ootasin vaid oma kaaslasi. Laske mul minna!"

«Jumalal on hea meel," lausus üks röövijaid. „Ta on juba ammu unistanud inglise keelt rääkivast naisest, et rassi parandada."

„Kes teie jumal on?"

„Inimene," vastas gorilla. „Ta on väga vana, vanem kui meie kõik ja kõige targem maailmas. Tema ongi teinud meid niisuguseks, nagu me oleme. Aga kui ta sureb, siis pole meil enam jumalat."

„Henry Kaheksas sihib tema kohta," tähendas teine loom.

„Kuni elab Wolsey, seda ei juhtu. Wolsey kõlbab jumalaks palju rohkem kui tema."

„Noh, Henry Kaheksas hoolitseb juba selle eest, et ta liiga kauaks maa peale ei jääks."

Selle koha peal pigistas Rhonda silmad kinni ja näpistas ennast. Ei, midagi seesugust võis näha ainult unes!

Henry Kaheksas! Thomas Wolsey! Niivõrd uskumatult kõlasid need kuueteistkümnenda sajandi ajaloost tuntud nimed karvaste gorillade suus. Koletised ei jäänud mäetippu peatuma, vaid seadsid kohemaid sammud oru poole. Gorillade juures polnud märgata vähimaidki väsimuse tundemärke, ainult hingamine oli neil kiirenenud.

Nüüd kõndis Rhonda juba ise, tõsi küll, gorilla hoidis tal käest kinni ja sikutas jõhkralt, kui ta kippus maha jääma.

„Ma ei jõua enam!" anus lõpuks neiu. „Ma pole pikka aega midagi söönud ja olen nõrgaks jäänud."

Sõnagi lausumata võttis loom ta sülle ja nad läksid üha edasi. Ebamugavast asendist, näljast ja erutusest minestas Rhonda mitu korda.

Neiu ei osanud arvata, kui kaua nende teekond oli kestnud. Toibunud pärast järjekordset minestust, püüdis ta endale ette kujutada nende karvaste olendite jumalat. Kas neiu leiab temas arusaamist ja kaastunnet? Kui jumal muidugi on olemas tegelikult, mitte aga sõnades.

Mõne aja pärast kostis eemalt hääli, mis muutusid üha valjemaks. Peagi laskis gorilla neiu sülest maha.

Lasknud pilgul ringi käia, nägi Rhonda, et ta seisis mäe jalamil linna ees, mis oli ehitatud osalt kalju sisse, osalt aga selle jalamile.

92

Linna ees laiusid avarad põllud, kus kasvas bambusroogu, viljapuid ja viinamarja ja kus rohmakate tööriistadega rügas arvukalt gorillasid.

Vangi nähes jooksid nad tema juurde ja külvasid saateval-vurid üle küsimustega — nagu inimesedki —, kuid nood ei vaevunud seletusi andma ja vedasid neiu linna.

Ka siin piiras salkkond päevavargaid ta jalamaid sisse, ilmutamata seejuures vähimaidki märke vimmast. Otse vastupidi, nende sõbralik osavõtlikkus ja heasoovlikkus ületasid kõik Rhonda ootused.

See linnaosa, mis oli ehitatud jalamile tasasele kohale, koosnes peamiselt pilliroohüttidest ja tampsavimajadest. Kaljuga külgnes tornide ja laskeavadega kindlus, mis meenutas keskaegset Inglismaad, kaugemal avaral väljakul aga kõrgus veel üks, ainult suurem kindlus.

Just sinna viidigi Rhonda. Sissekäigu ees peatasid neid valvurid, kaks hiiglaslikku gorillat, kes olid relvastatud sõjakirves-tega. Neiule otsa jõllitades küsitlesid nad üksikasjalikult tema saatevalvureid.

Kui mitmendat korda juba püüdis Rhonda ennast veenda, et see kõik on painajalik unenägu, sest teadvus keeldus vastu võtmast niisugust mõttelendu. Ei saanud ju olla, et gorillad räägiksid inglise keelt, hariksid põldu ja elaksid ehtsates majades.

Ei saanud olla, kuid ta nägi seda kõike oma ihusilmaga.

Otsekui unes kuulis Rhonda, kuidas saatevalvur nõudis, et neid kuninga juurde lastaks ja kuidas vahisõdurid keeldusid, põhjendades äraütlemist sellega, et antud hetkel oli kuninga juures vastuvõtul peaminister.

„Siis viime ta jumala juurde," ähvardas saatevalvur. „Kui kuningas sellest kuuleb, tuleb teil põllul higi valada, mitte aga varjus puhata."

Lõpuks kutsuti kohale noor gorilla, kes läks kuningale ette kandma. Ta tuli varsti tagasi ja teatas, et kuningas tahab neid viivitamatult näha.

Rhonda viidi suurde hoonesse, mille sissekäigu ees rippusid õlest punutud vaibad. Toa otsas kõrgus poodium, kus kõndis edasi-tagasi suur gorilla, tema ümber aga oli mattidel istet võtnud kümmekond suguvenda.

Kõik olid kogukad ja karvased.

93

Ruumis polnud toole ega laudu, poodiumi keskel kõrgus kooreta ja lehtedeta puu.

Tütarlast nähes tardus gorilla paigale ja jäi vaikides tundmatut põrnitsema.

„Kus te teda kohtasite, Buckingham?" küsis loom. • „Kose juures, söör," vastas üks saatevalvureid. „Ja mida ta seal tegi?" „Ütles, et ootas oma sõpru."

„Ütles? Ega sa ometi öelda taha, et ta oskab inglise keelt?" „Oskan küll," vastas Rhonda. „Ja kui ma seda kõike unes ei näe, siis nõuan, et mind viidaks tagasi sinna, kus pidin kohtuma oma sõpradega!"

«Unes ei näe? Mis jama see on! Te ei maga ju, kas pole?" „Ei tea midagi," vastas Rhonda. «Mõnikord tundub, et magan."

„Ei, ei maga," kinnitas gorilla. «Mispärast te ei usu, et ma kuningas olen? Kes seda ütles? Buckingham? See on tema moodi."

«Olete ebaõiglane, teie kõrgus," lausus solvunult üks saatevalvureid. «Just mina nõudsin tema siiatoimetamist."

«See on kiiduväärt. Ta meeldib meile ja jätame ta enda juurde."

«Kuid teie kõrgus!" hüüdis teine saatevalvur. «Meie kohus on viia ta jumala ette. Siia tõime ta selleks, et teie kõrgus saaks talle pilku heita, kuid oleme kohustatud viima ta jumalale, kes juba pikki aastaid .on unistanud niisugusest naisest."

«Mis see siis on, Cranmer? Kas sinagi oled minu vastu?"

„Cranmeril on õigus," ütles üks põrandal istuvaid isaseid. „Naine tuleb jumala juurde viia. Ärge unustage, söör, et teil on juba kuus naist!"

«See on teie moodi, Wolsey," pigistas kuningas läbi hammaste. „Te toetate alati jumalat."

«Peame meeles pidama, et võlgneme kõik jumalale," ütles Wolsey. «Tema on meid loonud. Tegi niisugusteks, nagu ole me. Ja ta võib meid hävitada."

Kuningas hakkas hoogsalt mööda poodiumit marssima. Tema silmis lõõmas tuli, suud kõverdas irve. Seisatanud puu all, raputas ta seda nii tugevasti, otsekui oleks tahtnud koos juurtega üles kiskuda. Hüppas siis oksale ja vaatas kõigi peale ülevalt alla. Viibinud hetke selles asendis, laskus ta ahvi osavusega

poodiumile, põrutas endale vastu karvast rinda ja tõi kuuldavale hirmuäratava kisa, millest kaikus kogu hoone.

„Siin olen mina kuningas!" kriiskas ta. „Minu sõna on seadus! Viige ta naiste poolele!"

Nüüd kargas ka Wolsey püsti, tagus endale vastu rinda ja pistis karjuma.

„See on reetmine! Kes jumala vastu läheb, see sureb! Niisugune on seadus! Tule mõistusele ja saada naine jumala juurde!"

„Mitte mingi hinna eest!" röökis kuningas. „Ta on minu!"

Mõlemad metsloomad ägestusid, püüdes teineteisest üle karjuda, mistõttu oli võimatu sõnadest aru saada. Ülejäänud gorillad läksid liikvele.

Wolseyle meenus tema tiitel ja ta suutis end õigel ajal talitseda.

„Saatke naine jumala juurde," käskis ta, «vastasel korral pannakse teid kirikuvande alla."

Kuid kuningas ei jaganud enam midagi.

„Valve!" karjus ta. „Suffolk, kutsuge valve ja pange kardinal Wolsey torni luku taha! Buckingham, viige naine minu ruumidesse või muidu jääte peast ilma!"

Kuningas ja kardinal hakkasid uuesti endale vastu rinda taguma ja ähvardusi hüüdma, samal ajal aga lohistas karvane Buckingham neiu toast välja.

Nad ronisid mööda kivist keerdtreppi kolmandale korrusele ja läksid piki koridori edasi. Nurgatoa juures kästi Rhondat peatuda. Ruumikas toas olid õlgedega kaetud põrandal aset võtnud täiskasvanud emagorillad väikeste lastega, kes mängisid või imesid rinda.

Emased mälusid midagi häälekalt — kas oli see pilliroog või puuvili —, kuid Buckinghami ja neiu ilmumisel tardusid liikumatult paigale.

„Mis sul vaja on, Buckingham?" urises vana emane.

„Tõin siia neiu, kelle võtsime kinni kose juurest," vastas Buckingham. «Kuningas käskis ta siia tuua, teie kõrgus."

Ta pöördus Rhonda poole ja selgitas.

„See on kuninganna Aragoni Catherine."

«Misjaoks kuningal teda vaja läheb?" küsis kuninganna põlglikult.

Buckingham kehitas määratu laiu õlgu ja heitis pilgu teistele emastele.

«Teie kõrgus võib ise aimata."

„Kas ta tõesti kavatseb naiseks võtta selle karvutu olendi?" imestas kuninganna Catherine'i lähedal istuv emane.

«Loomulikult, Anne Boleyn," nähvas Catherine. «Milleks muidu tal teda tarvis läheb."

„On tal siis vähe naisi?" sekkus teine.

«Seda otsustab kuningas ise!" vastas Buckingham ja lahkus toast.

Vaevalt oli ta väljunud, kui täiskasvanud emased Rhonda kohe sisse piirasid, hakkasid teda nuusutama ja riideid kompama, jõmpsikad aga seelikust kiskuma. Üks suuremaid lapsi kahmas tal pahkluudest kinni ja tõmbas korraks. Rhonda kukkus maha, üleannetu aga kargas naeru lagistades ja nägusid tehes eemale. Neiu hakkas end üles ajama. Võllaroog hüppas talle uuesti kallale ja Rhonda pidi teda näkku lööma, et ta järele jätaks. Laps nakkas haledasti ulguma ja jooksis Aragoni Catherine'i juurde

lohutust otsima. Siis kahmas üks emaseid neiul õlast kinni ja tõukas niisuguse jõuga, et Rhonda täie hooga vastu seina lendas.

«Kuidas sa julgesid Walesi printsi vastu kätt tõsta!?" oli gorilla nördinud.

Aragoni Catherine, Anne Boleyn, nüüd veel Wales'i prints! Rhonda Terry uskus kindlalt, et see on unenägu või on ta hulluks läinud. Kuidas siis seda kõike seletada? Mitte kuidagi!

Neiu ajas end istukile, nõjatas selja vastu seina ja peitis näo käte vahele.

XIX. Meeleheide

Ehmunud hobune kandis Naomi Madisoni üha kaugemale. Neiu hoidis kramplikult lakast kinni, kartes maha kukkuda.

Rada viis hobusekarja lagendikule, esimesed jäid ootamatult seisma ja enne kui neiu midagi teha jõudis, jooksis tema ratsu otse karja keskele.

Ja siis nägi Naomi sunnitud peatuse põhjust — seik Ab el-Ghrennemi koos salgaga. Ta püüdis hobust ümber pöörata ja minema kapata, kuid ei saanud hakkama. Minut hiljem olid araablased karja sisse piiranud. Naomi oli taas vangis.

Seik rõõmustas niivõrd oma hobuste üle, et unustas isegi nende kadumise põhjuse. Ka oli tal hea meel, et sai tagasi ühe hiljutistest vangidest. Tüdruk aitab neil kaarti lugeda ja kõlbab ka juhuks, kui seik ta maha müüa otsustab.

„Kus teine on?" küsis Atewy karmilt.

„Lõvi tappis ta," vastas Naomi.

Atewy kehitas ükskõikselt õlgu.

„Mis siis ikka, see-eest oled meil sina ja kaart, mis pole sugugi halb."

Naomile meenusid koonusjas vulkaanilise tekkega küngas ja mäed.

„Kui ma juhatan teid teemantide orgu, kas viite siis mind mu kaaslaste juurde?" küsis ta.

Atewy tõlkis küsimuse šeigile. Vana Ab el-Ghrennem noogutas pead.

„Ütle talle, et nii me teemegi. Oo, Allah! Ütle, et me täidame mis tahes tingimuse. Kuid pärast seda, kui oleme teemantide orgu jõudnud, võib ju lubadused unustada. Aga seda ära talle räägi!"

Atewy muigas.

.Juhata meile teed teemantide orgu," sõnas ta, „ja me täidame kõik sinu soovid."

Jalgsirännakuga harjumatud araablased olid surmani väsinud, ajades taga põgenikke, ja vaevalt oli salk jõe äärde jõudnud, kui seik otsustas teha peatuse.

Järgmisel päeval ületasid nad jõe ja jõudsid lagendikule. Naomi osutas vulkaanilise tekkega künkale ja loodes asuvatele mägedele. Araablased sattusid kohutavasse ärevusse.

Aga kui nad kose juurde laskusid, tõusis lai mäslev voog ületamatu tõkkena nende teele.

Ööbima jäädi kaldale ja hiljani arutati, mismoodi pääseda üle jõe. Kaardi järgi tuli välja, et teemantide orgu viib kõigest üks tee, mis kulges paari miili kaugusel loodes.

Hommikul läksid nad koolmekohta otsides allavoolu ja alles kahe päeva pärast leidsid koha, mis paistis sobivat üleminekuks. Kuid siingi põrkasid nad kokku uskumatute raskustega ja raiskasid teisele kaldale pääsemiseks terve päeva, kaotades seejuures kaks ratsanikku koos hobustega.

Selleks ajaks oli Naomi hirmust juba poolsurnud. Ta ei kartnud niivõrd vett kuivõrd hirmsaid krokodille, kellest jõgi lausa

kubises. Üdini märg, heitis ta lõkkele lähemale ja vajus jalamaid surmaunne.
Avastanud, et osa toidukraamist oli kaduma läinud, osa aga veest rikutud, tormasid araablased päästma, mis veel päästa andis, ja selleks kulus nii palju aega, et jaht tuli ära jätta. Saabus öö.
Hommikul leiti kähku lai kõvaks tallatud rada ja mindi seda mööda edasi. Keskpäeva paiku hõikas Naomi Atewyt, kes ratsutas tema kõrval.
„Vaadake!" näitas ta kätt ettepoole sirutades. „Seal ongi kaardil märgitud mäeahelik. Otse idas peab olema sissepääs teemantide orgu."
Erutatud Atewy tõlkis ta sõnad šeigile ja teistele araablastele. Nende igavesti mornidele nägudele ilmus õnnelik naeratus.
„ Nüüd, kus ma juhtisin teid teemantide oru juurde, täitke oma lubadus ja laske mul minna," ütles Naomi.
«Kannata veidi," vastas Atewy. «Esialgu peame sinna jõudma ja veenduma, et see on tõepoolest teemantide org. Nii et sa pead veel meie seltsis viibima."
«Niisugust kokkulepet polnud," vaidles neiu vastu. «Lubasin teid teemantide oru juurde tuua ja tõingi. Nüüd aga lähen oma inimesi otsima, sõltumata sellest, kas ma saan saatja või ei."
Naomi pööras otsustavalt hobuse ümber, pidades meeles, et araablased olid koske nimetanud Omwamwi koseks ja et nende safari oli just sinna teel.
Ent ta ei jõudnud veel eemalduda, kui Atewy talle teele ette sööstis. Kahmanud neiu käest ratsmed, lõi araablane hooga talle näkku.
«Järgmine kord saad veel hullemini," ähvardas ta.
Valust ja jõuetusest puhkes Naomi härdalt nutma. Ta oli lootnud, et kõik painajalik oli seljataha jäänud, kuid selgus, et ta eksis.
Ööseks lõid araablased laagri üles mäeaheliku idapoolsele küljele kitsa kanjoni kõrvale, mis nende arvates orgu viis.
Järgmise päeva varahommikul sisenesid araablased kanjonisse, lootes, et see viib neid muinasjutuliste aarete orgu. Samal ajal jälgisid neid ülalt metsikud silmad, mis lõõmasid mustades nägudes.

XX. „Tulge minu järel!"

Päevavalgel silmitses Tarzan hoolikalt oma kaaslast, täheldades taas hämmastavat sarnasust tema endaga. Ahvinimene tunnetas koguni veidrat kahestumist, otsekui oleks ta hing kehast eraldunud ja kõrval hõljunud.
Sel hommikul olid nad kavatsenud minna Ormanit ja Wes-ti otsima, ent Tarzan nägi, et Obroski ei suuda iseseisvalt käia.
Nagu see tavaliselt pärast läbielatud vapustusi juhtub, murdis ameeriklase maha palavik. Tarzan ärkas tema kramplikust köhimisest, praegu aga lamas Obroski teadvusetult.
Džunglivalitseja hakkas mõtisklema, mida oleks parem teha. Tarzan ei tahtnud inimest saatuse hooleks jätta, kuid ka mitte tema juurde jääda. Vestluses Obroskiga oli ta jõudnud järeldusele, et inimlikkusest lähtudes peab ta Ormani gruppi abistama. Eriti liigutas tema õilsat iseloomu tütarlaste raske olukord, ja kõike hoolikalt kaalunud, tegi Tarzan ainuvõimaliku otsuse.
Upitanud Obroski liikumatu keha õlale, läks ahvinimene temaga džunglisse.
Ta kõndis päev läbi, peatudes vaid harva, et janu kustutada, kuid ei söönud midagi. Ameeriklane oli kord vagusi, kord viskles palavikuhoos, ühel teadvuse selginemise

hetkel aga palus Tarzanit peatuda ja lasta tal hinge tõmmata. Tarzan ei teinud palvet kuulmagi, vaid jätkas teed lõunasse.

Õhtuks jäid nad pärismaalaste külla, mis asus väljaspool Ban-sutomaa piire. Selle asula pealik oli Mpugu, kes suhtus valgetesse sõbralikult, sest omal ajal oli Tarzan tema ja veel mõne teisegi elu päästnud.

Mpugu andis külalistele onni ja Tarzan jättis Obroski sinna. „Kui terveks saab, vii ta Jinjasse," lausus Tarzan Mpugule, «ja palu, et misjonärid ta rannikule toimetaksid."

Ahvinimene jäi külla just nii kauaks, et kõht täis süüa, seejärel kadus ta uuesti džunglihämarusse, suundudes otseteed põhja.

Samal ajal viibis gorillade linnas sügavas meeleheites Rhon-da Terry, kes oli peadpidi pugenud põrandat katvasse põhku.

Möödunud oli juba nädal sellest päevast, kui ta toodi siia tuppa, kus elasid kuninga naised. Selle ajaga oli Rhonda neist paljugi teada saanud, kuid mitte midagi nende päritolust. Neiu vastu olid nad tõredad, kuid midagi halba ei teinud. Ainult üks

99

nende hulgast pööras Rhondale mõningat tähelepanu, kogu teda huvitavat teavet aga ammutas ta ise pealtkuuldud jutuajamistest.

Kõik kuus emagorillat olid kuningas Henry Kaheksanda naised ja kandsid neidsamu ajaloolisi nimesid, mis selle kõrgesti austatud monarhi abikaasadki: Aragoni Catherine, Anne Boleyn, Jane Seymour, Clevesi Anne, Catherine Howard, Katharina Parr.

Kõige paremini suhtus Rhondasse Katharina Parr, naistest kõige noorem, ja sedagi vaid sellepärast, et teda kiusati.

Rhonda rääkis talle, et ligi neli sajandit tagasi valitses Inglismaad kuningas Henry Kaheksas, kellel oli samuti kuus naist täpselt samade nimedega, aga et gorillakuningas oleks siinses orus leidnud just kuus sellenimelist naist ja nendega abiellunud, niisugust kokkusattumust ei võinud olla.

„Enne seda, kui meist tema naised said, olid meil teised nimed," ütles Katharina Parr. „Need nimed anti meile pärast."

„Kas nimed andis kuningas?"

„Ei, seda tegi jumal."

„Jumal? Kes ta on?"

„Ta on väga vana, keegi ei tea tema vanust. Siin Inglismaal elab ta iidamast-aadamast saadik. Ta teab ja suudab kõike."

„Oled sa ise teda kas või kordki näinud?"

„Ei ole. Juba palju aastaid ei käi ta oma kindlusest väljas. Viimasel ajal ei saa nad kuningaga omavahel läbi. Seepärast polegi kuningas meie juures käinud sellest ajast saadik, kui sina siin oled. Surmaga ähvardades keelas jumal tal võtta veel ühte naist."

«Mispärast?" imestas Rhonda:

«Jumal kinnitab, et Henry Kaheksandal võib olla ainult kuus naist, sest uute jaoks pole enam nimesid."

„Ei näe erilist loogikat," sõnas Rhonda.

„MeiI pole õigust jumala mõtetes kahelda. Tema on meid loonud ja kõik ette näinud. Me peame elama usuga südames, muidu ta hävitab meid."

«Kus ta elab?"

«Suures kindluses linna kohal. Kindluse nimi on Kuldvärav. Läbi selle värava satume pärast surma taevasse, kui eluajal jumalat uskusime ja teda teenisime."

«Kuidas see kindlus seestpoolt välja näeb?" tundis Rhonda huvi.

„Ma pole seal kordagi käinud. Sinna ei lasta kedagi peale

100

kuninga, mõne kõrge aukandja, peapiiskopi ja vaimulike. Nad lähevad läbi Kuldvärava ja tulevad pärast sealtkaudu jälle välja. Ka surnute hinged lähevad sisse, kuid välja enam ei tule. Aeg-ajalt kutsub jumal enda juurde noormehe või neiu, kuid keegi ei tea, milleks. Tagasi nad ei tule. Räägitakse, et..."

Gorilla takerdus.

„Noh? Räägi edasi."

Rhondat huvitas ilmselt väga kogu see salapärasus taevasse viiva värava ümber.

„Oi, see on nii kole, et ma ei julge. Isegi mõelda on hirmus, sest jumal võib mõtteid lugeda. Nii e^ära küsi. Sind on läkitanud saatan, et mind hukutada."

See oligi kõik, mida Rhonda Katharina Parrilt välja suutis meelitada.

Järgmise päeva varahommikul ärkas ameeriklanna kohutavast kisast, mis tundus tulevat mitte õuest, vaid otse põrgust.

Emased tunglesid akna all ja vahtisid välja. Rhonda astus lähemale ja kaela õieli ajades vaatas nende selja tagant õue. Ta nägi karvaseid gorillasid lossi sissekäigu ees raevukalt kaklemas. Käiku olid lastud nuiad ja sõjakirved, rusikad, hambad ja küüned.

„Nad on Wolsey tornist vabastanud," kõlas Jane Seymouri hääl, „ja ta on asunud kuningavastase liikumise etteotsa."

Aragoni Catherine potsatas põrandale ja hakkas banaani koorima.

„Henry ja jumala vahel tekkivad alatasa kokkupõrked," lausus ta, „kuid hiljem saab kõik joonde. Nad lähevad alati karvupidi kokku, kui Henry teeb juttu uuest naisest."

„Olen siiski märganud, et kuningas saab iga kord oma tahtmist," poetas Catherine Howard.

„ Varem Wolsey toetas teda, nüüd aga enam mitte. Kuulsin, et jumal tahab seda karvutut endale. Kui see juhtub, ei näe teda enam keegi, mis mulle on igati meeltmööda."

Aragoni Catherine ähvardas Rhondat lüüa ja asus siis uuesti banaani kallale.

Võitlusekära kandus hoonesse, peagi aga mööda koridori nende toa ukse juurde.

Mõni sekund hiljem paiskus uks valla ja paar gorillat tungis

tuppa.

101

„Kus on karvutu plika?" küsis ähvardavalt isaahv. „Ahaa, seal ta ongi."

Ta sööstis Rhonda juurde ja kahmas käest kinni.

„Tule minuga," käskis ta. Jumal kutsub sind enda juurde!"

XXI. Röövimine

Araablased liikusid mööda kitsast kanjonit teemantide orgu viiva kuristiku ülemise serva poole, kõrgusest aga jälgisid neid raevust lõõmavad silmad.

Ab el-Ghrennem hingas erutatult, nautides juba ette loendamatuid aardeid, mis teevad ta muinasjutuliselt rikkaks. Atewy ratsutas Naomi Madisoni kõrval, valmis ennetama vähimatki põgenemiskatset.

Peagi muutus kanjon väga kitsaks ja salk peatus püstloodse kalju ees.

«Hobused enam edasi ei pääse," ütles seik. „Eyad, jääd neid valvama, meie aga läheme edasi." „Aga tüdruk?" küsis Atewy.

„ Võtame kaasa. Kui ta äkki peaks jalga laskma, võtab Eyad ta kinni," vastas seik. „Ei tahaks temast ilma jääda."

Nad ronisid järsust nõlvast üles, vedades kaasa neiut, ja nägid enam-vähem tasast maapinda. Takistus polnud küll kõrge, kuid hobused poleks sellest üle saanud.

Hobuse seljas istudes vaatas Eyad kaaslastele järele. Need polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui Eyad äkki nägi, kuidas pillirootihnikust tormasid välja mustad karvased inimesetaoli-sed olendid ja hakkasid tema kaaslasi sisse piirama.

Loomi tuli üha juurde. Nad olid relvastatud nuiade ja pika-varreliste kirvestega.

Eyad pistis karjuma, hoiatades oma mehi. Need jäid jalamaid seisma ja nägid ähvardavat ohtu. Igast küljest tulid nende poole kriiskavate karvaste olendite jõugud.

Kärgatasid araablaste musketid, täites kanjoni mürinaga ja suurendades üldist segadust.

Gorilladest said mõned haavata ja surma, mis ajas loomad marru ja nad sööstsid inimestele kallale. Gorillad kiskusid araablastelt püssid käest ja viskasid minema, haarasid inimesi oma hiiglaslike käppadega hing puresid võimsate kihvadega neil kõ-

rid läbi. Teised tegutsesid nuiade ja sõjakirvestega.

Südantlõhestavalt kisendavad araablased mõtlesid nüüd ainult pääsemisele. Vapustusest halvatud Eyad vahtis verest tühjaks jooksvaid kaaslasi ja oli löödud omaenda jõuetusest. Tema silme all kahmas hiiglaslik gorilla neiu sülle ja viis mäest üles. Eyad pööras oma ratsu ümber, surus kõigest jõust talle karmused külgedesse ja kappas kanjonit mööda alla. Võitluskära vaibus vähehaaval ja kustus siis hoopis.

Samal ajal kui Eyad oli kanjonisse kadunud, viis Bucking-ham Rhonda — gorilla arvas, et see oli just tema — metsa, mis kasvas ülevalpool gorillade linna.

Buckingham oli ähmi täis. Üsna hiljuti oli ta omaenese käega selle karvutu kinni võtnud kose juures, mida nad kutsusid Victoria koseks, ja alles täna hommikul oma ihusilmaga näinud, kuidas Wolsey ta jumala kindlusse oli viinud.

Buckingham seisatas mäetipus, kust kogu linn oli hästi näha, ja hakkas mõtlema, kuidas talitada. Ta tahtis kangesti tüdrukut endale jätta, kuid sedasama tahtsid ka kuningas ja jumal.

Kukalt sügades püüdis Buckingham nuputada, kuidas kavalal kombel võtta karvutu emane naiseks ja pääseda kuningriigi kahe kõige vägevama raevust.

Sattunud gorilla käppade vahele, tardus Naomi õudusest. Olgu araablased pealegi paadunud lurjused, olid nad siiski inimesed, kuid mida võis oodata nendelt metsloomadelt?

Lõpuks parti loom tüdruku maha ja vaatas talle otsa.

„Kuidas sul õnnestus jumala juurest jalga lasta?" küsis ta järsult.

Ootamatusest jäi Naomi Madisonil hing rindu kinni ja ta silmad tahtsid pealuust välja tungida. Teda valdas kõige ehtsam õud, palju tugevam puhtkehalisest hirmust, mille see metsloom põhjustas. Ta kartis, et läheb hulluks.

Neiu jõllitas metslooma pärani silmi, milles lõõmas vihkamine, siis aga puhkes ohjeldamatult naerma.

„Mida sa naerad?" küsis Buckingham mornilt.

„Sind," hüüdis Naomi. „Sul ei õnnestu mind lollitada. Ma tean, et näen seda kõike unes. Kohe ärkan oma magamistoas ja näen aknast päikest, akna taga on aga Hollywood oma punaste katuste ja roheliste puudega."

„Ei saa aru/millest sa räägid," ütles Buckingham. ‚Ja üldse sa ei maga. Vaata alla ja sa näed Londonit Thames'i ääres."

Naomi vaatas näidatud suunas ja tema pilgule avanes tundmatu linn, mis seisis jõe kaldal. Neiu näpistas end valusasti, soovides veenduda, et see pole unenägu. Lõpuks sai ta aru, et kogu see näiv müstika on tõelisus.

„Kes sa oled?" küsis ta.

„Esialgu vasta sina," nõudis Buckingham. „Kuidas sa põgenesid?"

„Mida sa silmas pead? Jah, araablased võtsid mu kinni, aga ma jooksin ära ja siis sattusin uuesti nende juurde." „Oli see enne, kui ma su kose juures kinni võtsin?" „Näen sind esimest korda." Buckingham sügas uuesti kukalt.

„Tuleb välja, et teid on kaks?" küsis ta. „Nädal tagasi võtsin kose juures kinni tüdruku, kuid nüüd ma enam ei tea, olid see sina või teine, kes on kangesti sinu moodi."

Äkki taipas Naomi kõike.

„Tüdruk oli minu moodi?" kordas ta.

„Jah."

„Ja tal oli kaela ümber seotud punane siidrätt?"

„Oli."

„Kus ta praegu on?"

„Kui sina pole tema, siis on ta kindluses jumala juures. Näe, seal."

Ta astus kuristiku servale ja osutas käega kaugel all asuvale kindlusele. Järsku pöördus ta ümber, vallatuna hiilgavast ideest.

„Kui sina pole tema," ütles ta rõõmsalt, „siis tema kuulub jumalale, sina aga saad minu õrnaks."

„Ei!" karjatas neiu kohkunult. „Lase mul minna!"

Buckingham kahmas Naomi uuesti sülle.

„Ma ei luba, et sa satuksid jumala või Henry Kaheksanda silme alla," urises ta. „Peidan su nii ära, et keegi sind ei leia. Ja nad ei saa sind minult ära võtta, nagu nad tegid seda tolle esimesega. Seal, kuhu ma su viin, on toitu ja vett. Ehitan puude vahele onni ja seal saame õnnelikuks."

Naomi rabeles meeleheitlikult tema raudses süleluses, kuid Buckingham ei pööranud sellele vähimatki tähelepanu.

Umbusklikult ringi vaadanud, hakkas ta otsustavalt lõunasse sammuma.

XXII. Isehakanu

Džunglivalitseja virgus ja sirutas end täies pikkuses välja.

Algas uus päev. Mpugu külast saadik oli ahvinimene käinud maha pika tee, enne kui magama heitis. Nüüd hakkab ta puhanult põhja poole minema. Kui teel juhtub ette ulukeid, saab ta hommikust süüa, kui ei, tuleb nälga kannatada — kõik sõltub sellest, kui heatahtlik on tema vastu saatus.

Erinevalt tsiviliseeritud maailma põduratest esindajatest võis Tarzan pikka aega olla söömata.

Vaevalt oli ta teele asunud, kui haistis tarmanganide — valgete inimeste lõhna.

Roninud puu otsa, märkas ta neid õige pea. Inimesi oli kolm: kaks valget ja üks araablane. Nad paistsid olevat väsinud ja kurnatud. Läheduses jalutas suurepärane jahisaak, kuid näljast jõuetutel inimestel polnud selle olemasolust aimugi. Tarzanile teatas sellest tuul Usha, tuues temani saagi lõhna.

Kartes, et inimesed hirmutavad uluki ära, enne kui ta seda tappa jõuab, läks Tarzan neist hääletult mööda ja kadus puude lehestikku.

Väikesel välul laskis mahlasel õrnal rohul hea maitsta antiloop Wappi. Loom käitus valvsalt, ent sellest hoolimata ei suutnud haista hääletut jälitajat.

Äkki antiloop võpatas, aimates ohtu, kuid oli juba hilja. Paksust rohust sööstis talle kallale röövloom.

Samal ajal tõusis veerand miili lagendikust eemal Orman püsti.

„On aeg minna, Bill," sõnas ta.

„Kas me siis tõesti ei suuda sellele tohmanile selgeks teha, mida temalt tahame? Viigu meid sinna, kus ta viimane kord tüdrukuid nägi."
„Olen talle sada'korda seletanud. Ähvardasin isegi surmaga, sa ju kuulsid. Kuid ta ei saa aru või ei taha aru saada."
„Kui me jalamaid toitu ei muretse, siis vaevalt me üldse suudame..."
Siinkohal rääkija vakatas, kuuldes džunglis salapärast, verdtarretavat kisa.
«Viirastus," sosistas Orman.
Westi nägu moondus.
„Kas sa tõesti usud seda jampsi?" küsis ta.
105
„Ei, kuid..." Orman jäi vait.
„Ehk polnud see Obroski, kes karjus, vaid mingi loom," oletas West.
„Vaata!" hüüdis Orman, näidates selja taha. Filmioperaator pöördus ümber ja nägi peaaegu alasti inimest, kes tuli nende poole, õlal suur antiloobi kere. „Obroski!" pääses Westi suust.
Tarzan nägi, et inimesed põrnitsesid teda varjamatu imestusega, ent Obroski nime kuuldes meenus talle paugupealt, et tema ja Obroski on väga sarnased. Ahvinimese huultele ilmus põgus muie, mis kustus samas. Ta astus inimeste juurde ja heitis saagi nende jalge ette.
«Arvasin, et te kõht on kindlasti tühi," ütles ta. «Otsustades teie välimuse järgi ongi see nii."
«Obroski!" hüüatas Orman. «Oled see tõesti sina?"
Ta astus Tarzani juurde ja puudutas tema õlga.
„Te arvate, et see on viirastus?" muigas ahvinimene.
Orman naeratas kohmetult otsekui vabandades.
«Mina... meie... me arvasime, et sind pole enam elavate kirjas. Siis aga ilmud sa ootamatult välja ja tapad veel lõvi... See olid ju sina, kes ta tappis, eks?"
«Nii et ta siis kärvas?" küsis ahvinimene, naeratades mõttes.
«Aga muidugi," sõnas West. «Tookord sa lausa rabasid meid. Me ei osanud aimatagi, et sa oled võimeline tegema midagi seesugust."
«Tunnete mind halvasti," sõnas Tarzan. «Kuid ma tulin tütarlaste kohta teateid hankima. Mis nendega on? Ja mis on saanud teistest meie omadest?"
«Kaks nädalat tagasi röövisid araablased neiud. Läksime Billiga neid otsima. Aga kus teised praegu viibivad ja mis neist saanud on, seda ma öelda ei oska, ei tea. Käskisin Patil minna Omwamwi kose juurde ja meid seal oodata. See on aga araablane Eyad, ehk mäletad teda? Võtsime ta kinni. Mõistagi ei saa me kuraditki aru sellest, mida ta patrab, kuid üht-teist oleks nagu selgunud. Ühe neiu oli lõvi maha murdnud, teisega aga juhtus midagi kohutavat nagu ülejäänud araablastegagi."
Tarzan pöördus Eyadi poole ja kõigi kolme hiigelsuureks hämmastuseks hakkas temaga rääkima araabia keeles. Järgnes
106
elav kahekõne ja mõni minut hiljem ulatas Tarzan araablasele noole. Viimane sirgeldas liivale sõõri ja siis veel mingisuguseid märke."
„Mida ta teeb?" küsis West kannatust kaotades. „Mis ta ütles?"
«Joonistab kaarti. Tahab näidata kohta, kus leidis aset araablaste ja gorillade võitlus," vastas Tarzan.
„ Gorillad? Aga kas ta neidudest midagi ei rääkinud?"
„Üks neist hukkus nädal tagasi, teise aga viis tema silme all minema isane gorilla."
„Kas ta ei öelnud, kumb neist hukkus?"
Tarzan kõneles Eyadiga.

„Ta ei tea. Ütleb, et ei jõudnud õppida neil vahet tegema."
Lõpetanud joonistamise, hakkas Eyad Tarzanile selgitama märkide tähendust. Orman ja West nihkusid huvitatult lähemale, kuid ei saanud millestki aru.
Äkki puhkes lavastaja laginal naerma.
„See lurjus lollitab meid, Obroski," ütles ta. „Ta on joonistanud täpse koopia sellest kaardist, mida me kavatsesime kasutada filmis."
Tarzan esitas araablasele kähku mõne küsimuse ja pöördus siis Ormani poole.
„Minu arust räägib ta tõtt," sõnas ahvinimene. «Kontrollin seda ise õige pea. Lähen orgu ja vaatan kohapeal kõik järele. Teie Westiga lähete itta kose juurde. Eyad saadab teid. Liha peaks teile jätkuma teekonna lõpuni."
Seda öelnud, hüppas Tarzan puu otsa ja kadus sedamaid silmist.
Ameeriklased tardusid paigale, pead kuklas. Esimesena hakkas rääkima Orman.
«Esimest korda elus tunnen end niisuguse idioodina," ütles ta pead vangutades. «Olen Obroski vastu sügavalt eksinud, muide, seda oleme kõik. Vannun, ma pole veel iialgi näinud, et inimene võiks nii hämmastavalt muutuda."
„Tal on isegi hääl teistsugune," tähendas West.
„Tuleb välja, et ta on väga kinnine," jätkas Orman. „Mul polnud aimugi, et ta nii hästi araabia keelt valdab."
„Ta ütles ju ise, et me ei tea temast kuigi palju," lausus West.
„Kui ma ei tunneks meie kolleegi kehalist jõudu ja

härrasmehe kombeid, võiksin vanduda, et see pole hoopiski Obroski.
Just nimelt!" kiitis West järele. „Me ju tundsime teda imehästi."

XXIII. Inimene ja metsloom

Hiigelsuur gorilla kandis Naomi Madisoni mööda metsarik-kaid mäenõlvu oru lõunapoolsesse otsa. Lagedates kohtades lisas loom kiirust ja vahtis alatasa tagasi otsekui jälitajaid kartes.
Neiu hirm oli möödunud ja asendunud kummalise apaatiaga. Ilmselt oli ta läbielatust kaotanud võime karta, ehkki oli säilitanud kõik teised tunded. Tema hingelist seisundit mõjutas seegi asjaolu, et see metsik loom rääkis temaga inglise keeles. Pärast seda ei pruukinud enam millegi üle imestada.
Kauasest ebamugavas asendis viibimisest oli Naomil kogu keha kangeks jäänud, pealegi oli ta kõht kohutavalt tühi.
„Las ma käin ise," ütles ta otsustavalt.
Buckingham muigas korraks ja pani neiu maha.
„Ainult ära mõtlegi jalga lasta," hoiatas ta.
Nad läksid edasi. Loom jäi aeg-ajalt seisma, heitis pilgu taha ja kuulatas, kuid kordagi ei vedanud ninaga õhku, sest tuul puhus neile vastu.
Ühe peatuse ajal nägi Naomi puu otsas vilju.
„Mu kõht on tühi," ütles ta. „Kas need kõlbavad süüa?"
„Kõlbavad küll," vastas isasloom.
Naomi võttis mõned ja nad läksid edasi.
Lõpuks jõuti oru lõunapoolsesse otsa ja mindi üle lageda maa-ala. Siin jäi gorilla seisma, et ümber vaadata. Ka neiu laskis pilgul ringi käia, nagu ta neil hetkedel ikka oli teinud, lootes näha jälitavaid araablasi. Praeguses olukorras oleks Atewy tulek teda isegi rõõmustanud.
Kahjuks polnud siiani midagi kahtlast näha olnud. Sedapuhku aga ilmus puudesalga tagant, millest nad nüüdsama olid möödunud, gorilla suur kogu.

Buckingham hakkas lõrisema, kahmas neiu sülle ja kihutas eemale. Lagendiku taga metsas keeras ta järsult kõrvale ja, jõudnud kaljuse kuristiku servale, heitis neiu endale selga, käskides tal endast kinni hoida.

110

Heitnud pilgu kuristikku, pigistas Naomi hirmust silmad kinni ja klammerdus kõigest jõust gorilla külge, kes peaaegu püstloodis kaljust laskuma hakkas.

Kuidas nad küll sügavikku ei kukkunud, jäi talle mõistatuseks, kuid saabus silmapilk, mil Buckingham jõuga tüdruku käed lahti rebis ja ta maha pani.

„Oota mind siin. Püüan Suffolki sabast maha raputada," nähvas ta ja lahkus.

Naomi vaatas ümber. Ta oli väikeses kaljukoopas. Silmale nähtamatust allikast immitses nire, tekitades koopasuu ees loigu ja voolates nõlva mööda alla. Koopa põrand oli märg, välja arvatud üks koht, kuid seal kuhjusid kivid.

Astunud koopasuu juurde, vaatas neiu alla ja nägi kõikjal vaid püstloodis kaljuseina. Hirmust värisedes põrkas Naomi tagasi, kuid sundis end uuesti välja vaatama.

Tal ei õnnestunud kaljuseinal avastada ühtegi nukki, millest oleks võinud kinni haarata, ning neiut pani imestama gorilla osavus ja vastupidavus.

Sellal kui Naomi olukorda uuris, ronis Buckingham nobedasti kalju otsa ja kiirustas lõunasse. Peagi hakkas teda taga ajama teine isane ja sundis karjumisega Buckinghami peatuma.

„Kus on karvutu emane?" küsis Suffolk ähvardavalt.

„Kust mina tean," vastas Buckingham. „Tegi sääred. Otsin ka ise teda."

„Aga miks sa minu eest ära jooksid, Buckingham?"

„Ma ei teadnud, et see oled sina, Suffolk. Mulle paistis, et see on keegi Wolsey inimestest ja et ta tahab naist üle lüüa, et ma teda kuningale ei viiks."

Suffolk muigas.

„Peab ta üles otsima, muidu kuningas pahandab. Aga mis kavalusega ta küll jumala enda juurest jalga lasi?"

„See pole tema," vastas Buckingham, „vaid hoopis teine emane, kuigi temaga väga sarnane."

Gorillad hakkasid Naomi Madisoni otsides metsa läbi kammima.

Kaks päeva ja kaks ööd veetis neiu üksinda koopas, olles võimetu püstloodsest kaljust üles ronima või alla laskuma. Kui loom tagasi ei tule, ootab teda näljasurm. Ja sellele vaatamata lootis neiu, et gorilla jääb tulemata.

Saabus kolmas öö. Naomi oli näljast väga nõrgaks jäänud.

109

Hea seegi, et koopas leidus vett.

Neiuni kostsid džungli öised hääled ja metsloomade kisa, kuid see teda ei häirinud. Vähemalt üks eelis oli koopal siiski olemas.

Oleks Naomil süüa olnud, oleks ta võinud elada siin täielikus üksinduses ja turvalisuses. Kuid just süüa tal ei olnudki.

Esimene piinarikas näljaaeg oli juba möödas. Ta ei vaevelnud enam.

Ta ei uskunud ikka veel, et tema, Naomi Madison, oli määratud üksildasse, näljasurma. Terves ilmas oli üksainus olend, kes võis teda päästa, olend, kes teadis tema asukohta, kuid see olend oli hiigelsuur metsik gorilla.

Ja Naomi, kellel oli miljoneid austajaid ning kellest üksteise võidu kirjutasid sajad ajalehed ja ajakirjad, tundus nüüd endale tühiselt väiksena ja teistele tarbetuna.

Esimest korda nende pikkade päevade kestel püüdis ta endas selgusele jõuda ja talle avanes rõõmutu pilt.

Tõsi küll, viimasel ajal oli ta ekspeditsiooni liikmete mõjul, kuid kõige rohkem tänu Rhonda Terryle, tugevasti muutunud. Oleks tal olnud võimalust, oleks temast saanud hoopis teine inimene, kuid seda tal enam polnud.

Ja siiski eelistas Naomi pigem surra, kui gorillale järele anda. Ta lootis, et sureb enne, kui gorilla tagasi tuleb ja oma tingimused esitab. Sel ööl ta peaaegu ei maganud. Kivipõrand oli tema hellitatud kehale liiga kõva ase. Hommiku saabudes täitis koobast päikesevalgus jä neiu muutus reipamaks, ehkki mõistus ütles talle, et loota pole millelegi. Seejärel kustutas ta janu, pesi end, istus koopasuu juurde ja hakkas vaatlema teemantide orgu. Ta oleks pidanud vihkama seda kohta, mis oli temas ahneid kavatsusi äratanud ja siia toonud, kuid see käis tal üle jõu — nii kaunis oli see org.

Veidi hiljem kuulis Naomi kriipivaid hääli, mis lähenesid koopale. Naomi tõmbus pingule. Mis seal võis olla?

Peagi torgati koopasse must karvane käpp, seejärel vajus sisse gorilla. Koletis oli tagasi tulnud. Neiu surus end kohkunult kaljuseina vastu.

Isasloom jäi seisma, vahtides teraselt pimedasse koopasse.

„Tule siia," käskis ta. „Ruttu. Näen sind väga hästi. Peab kiirustama. Mind võidi välja nuhkida. Suffolk ei jäänud minust

sammugi maha. Ta ei uskunud, et sa minu käest plehku pistsid. Kahtlustab, et peitsin su ära. Tule! Eluga!"

„Mine ära ja jäta mind siia," anus neiu. „Tahan siia jääda ja surra."

Sõna lausumata astus gorilla Naomi juurde, kahmas tal käest kinni ja vedas koopasuu poole.

„Järelikult pole ma sulle küllalt hea?" urises ta. „Olen hertsog Buckingham, võta teatavaks! Roni mulle kukile ja võta kaelast kinni!"

Metsloom vinnas Naomi endale selga ja tollel ei jäänud üle midagi muud kui kätega gorilla kaela ümbert kinni võtta. Esimesel hetkel tahtis neiu kaljult alla viskuda, ent tal ei jätkunud meelekindlust ja ta surus end vastu oma tahtmist kõigest jõust karvase selja vastu, julgemata alla vaadata.

Kalju tipus laskis gorilla Naomi seljast maha ja hakkas lõunasse astuma, vedades teda jõhkralt kättpidi kaasa.

Jõuetusest neiu alatasa komistas ja kukkus. Siis rebis Buckingham ta järsult püsti ja urises rahulolematult.

„Ma ei suuda enam," ütles neiu lõpuks. „Pole jõudu. Ma pole juba mitu päeva midagi söönud."

„Sa koperdad meelega, et Suffolk meid kätte saaks. Sa tahad ihust ja hingest kuninga naiseks saada, kuid seda ma ei luba. Kuningat su silmad ei näe! Ta ootab vaid parajat ettekäänet, et mu pead maha võtta, kuid seda ta ära ei oota. Me ei lähe enam iialgi Londonisse tagasi, ei sina ega mina. Läheme orust välja ja asume elama kose lähedale jõe äärde."

Kui Naomi jälle maha kukkus, hakkas raevunud Buckingham talle jalahoope laduma, siis aga kahmas juustest kinni ja lohistas enda järel.

Ent mõne sammu järel jäi metsloom äkki seisma, paljastas kurjalt lõrisedes kihvad ja hakkas pingsalt silmitsema puu otsast rajale hüpanud kogu.

Ka neiu nägi meest ja ta silmad läksid suureks.

„Stanley!" karjatas ta. „Stanley, päästa mind!"

Ta kutsus meest appi millelegi lootmata, sest teadis, et Stanley Obroski oli vilets argpüks. Otsatust meeleheitest hakkas ta süda valutama. Rõõm tuttava inimesega kohtumisest kustus samas.

Buckingham laskis ta juuksed lahti. Naomi kukkus maha ja jäi lamama, jälgides gorillat ja. tema teele astunud pronkspruu-ni nahavarjundiga valget meest.

111

„Käi minema, bolgani!" käskis Tarzan ahvide keeles. „Emane on minu! Käi minema või ma tapan su!"

Buckingham ei saanud aru ainsastki sõnast, ometi aimas, et teda ähvardatakse.

„Mine ära!" kisendas ta inglise keeles. „Mine ära või ma tapan su!"

Juhtub ka seesugust, et inglane kõnetab gorillat suurte ahvide keeles, tema aga vastab inglise keeles!

Tarzanit polnud kuigi lihtne üllatada, aga kui ta kuulis bol-ganit inglise keelt rääkimas, ei uskunud ta esimesel hetkel oma kõrvu, siis lõi kahtlema oma mõistuses. Tarzan ei jõudnud toi-budagi, kui karvane hiiglane talle ähvardavalt lähenema hakkas, tagudes endale vastu rinda ja karjudes ähvardusi.

Naomi Madison kangestus hirmust. Samas nägi ta imestusega, et vastu ootusi Stanley Obroski ei lasknudki jalga, vaid keskendus, otsekui kavatseks rünnakut tagasi lüüa, ja kui gorilla talle kallale sööstis, jäi paigale.

Võimsad karvased käpad püüdsid tal kõrist kinni haarata, kuid inimene põikas kassi osavusega eest ära, kummardus, lipsas metsloomale selja taha ja ründas vastast tagantpoolt.

Mehe sõrmed sulgusid pihtidena Buckinghami jämeda kaela ümber.

Raevust ja valust hullunud loom hakkas visklema, püüdes ülekohtutegijat maha paisata, kuid mõistis otsemaid, et nende jõud on ebavõrdsed. Siis viskus Buckingham maha, et vastast oma keha raskusega laiaks litsuda, kuid Tarzan pani õigel ajal jala ette ja karvane keha lendas õhku.

Siis tundis Buckingham tugevaid hambaid endale kaela tungimas ja kuulis vastase metsikut lõrinat. Seda kuulis ka Naomi ja kohkus, läbistatuna aimusest.

Ah siis sellepärast ei pistnudki Stanley plehku — ta oli mõistuse kaotanud! Oli hirmust ja hädadest hulluks läinud!

Inimene ja loom püherdasid maas, neiu aga teadis juba, et kahevõitluse lõpp on ette otsustatud ja mitte Obroski kasuks,

Järsku välgatas päikesepaistel nuga. Gorilla pistis valust ja raevust ulguma. Võitlejad kahekordistasid oma ponnistusi.

Veel ja veel kord helkis teras. Pikkamööda jäi loom nõrgemaks, ajas end sirgu, hakkas surmaagoonias visklema ja heitis hinge.

Inimene tõusis püsti, tegemata neiust väljagi. Tema kaunist

112

nägu moonutas kiskja irv.

Naomil hakkas imelik. Ta püüdis eemale roomata, kuid tal ei jätkunud jõudu. Inimene pani jala gorilla laibale, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale niisuguse kisa, et neiul tõusid juuksed püsti ja judinad jooksid üle keha. See oli isaahvi võidukisa, mis kauguses vastu kajas.

Siis pöördus ta neiu poole. Tema nägu omandas normaalse inimliku ilme, pilk selgines. Naomi püüdis tabada tema silmis hullumeelset läiget, kuid need vaatasid rahulikult ja tõsiselt.

„On sul midagi viga?" küsis mees.

„Ei ole."

Naomi üritas püsti tõusta, kuid ei suutnud.

Mees astus neiu juurde ja tõstis ta jalule.

Kui tugev ta oli! Neiu tajus temas kaitsjat. Naomi võttis tal ümbert kinni ja puhkes nutma.

„Oo, Stanley," oli kõik, mida ta öelda suutis.
Obroski oli Tarzanile üksikasjalikult pajatanud kõigist ekspeditsiooni liikmetest, seetõttu teadis ahvinimene kõiki nimepidi, paljusid aga ka nägupidi, sest oli mõnigi kord rühma jälginud. Ka oli ta teadlik Naomi ja Obroski vahelistest suhetest ning mõistis nüüd neiu käitumisest, et see oli Naomi.
Tarzanil polnud midagi selle vastu, et teda Obroskiks peeti, sest see tõi ahvinimese karmi üksluisesse ellu mõningat vaheldust.
Ta võttis tüdruku sülle.
„Mis sind nõrgaks on teinud, kas nälg?" küsis ta.
Suurivaevu suutis neiu endast välja pressida midagi jaatuse taolist ja peitis pea ahvinimese rinnale. Ta kartis meest ikka veel. Viimane käitus küll nagu normaalne inimene, ent kuidas siis seletada nii äkilist ja rabavat muutust, mis temaga nii lühikese aja jooksul sündinud oli?
Jah, tal oli alati olnud jõumehe kuju, kuid Naomi ei osanud aimatagi, et Obroskis on peidus otse ebainimlik jõud, mida ta oli ilmutanud võitluses gorillaga. Pealegi oli endine Obroski argpüks, uus aga mitte.
Ahvinimene pani tüdruku pehmele rohule istuma.
«Lähen süüa vaatama," ütles ta, hüppas hämmastava kergusega puu otsa ja kadus lehestikku.
Neiul hakkas hirm. Kui mees kõrval oli, tundis ta end sootuks teisiti. Kulmu kortsutades mõtiskles Naomi selle üle, miks

tundis ta end äkki nii turvaliselt inimese juuresolekul, kes alati oli mõelnud üksnes enesele. Vastus tuli ootamatult ja neiu kohmetus.
Obroski polnud ära kuigi kaua ning naasis pähklite ja puuviljaga.
„Söö, kuid õige vähe," sõnas ta neiu kõrval istet võttes. «Pärastpoole toon liha ja sa kosud peagi."
Süües silmitsesid nad märkamatult teineteist. «Oled muutunud, Stanley," kuulutas neiu. «Kas tõesti?"
„Ja paremuse poole. Mis sa ütled, omaenese kätega tapsid niisuguse kohutava metslooma. Oled lihtsalt kangelane!"
„Ma ei mõista, mis loom see oli. Kujuta vaid, ta rääkis inglise keelt."
«Minagi murran selle üle pead. Ta nimetas end hertsog Buckinghamiks. Aga kes ta välja nühkis, selle nimi oli Suffolk. Suur hulk neid metsloomi tungis araablastele kallale, see aga röövis mu. Metsloomad elavad linnas, mida kutsutakse Londoniks. Ma nägin seda eemalt. Rhondat peetakse seal vangis. Buckingham ütles, et teda hoitakse kindluses, kindlus aga kuulub jumalale."
«Arvasin, et lõvi tappis Rhonda," ütles Tarzan.
«Minagi arvasin nii, kuni Buckingham mulle sellest rääkis. Vaene Rhonda, ta oleks siis parem surra võinud. Sattuda nende jubedate elukate pihku..."
«Kus linn asub?" küsis Tarzan.
«Teed mööda tagasi minna, kalju jalamil. Tipust võib seda hõlpsasti näha."
Mees tõusis ja võttis neiu uuesti sülle. «Kuhu nüüd?" küsis Naomi.
«Viin su Ormani ja Westi juurde, õhtuks peaksid nad koseni jõudma."
„Oo! Nad on elus?"
«Elus. läksid teid otsima ja eksisid ära. On veidi kõhnemaks jäänud, kuid üldiselt on kõik kombes. Nad rõõmustavad, kui sind näevad."
„Ja siis me lahkume sellelt painajalikult maalt?"
«Kõigepealt tuleb selgitada, kus teised on ja päästa Rhonda," vastas Tarzan.
«Rhondat enam ei päästa!" hüüdis neiu. «Oleksid sa näinud,

kuidas need elajad võitlevad! Isegi araablastest kõrilõikajad oma tulirelvadega osutusid nende vastu täiesti jõuetuks. Kui Rhon-da ka elus on, milles ma suuresti kahtlen, pole meil vähimatki lootust teda vangist vabastada."
„ Tuleb proovida. Ja pealegi tahan ma näha nende linna — Londonit."
„Tahad sa tõesti öelda, et kavatsed sinna minna?"
„Aga kuidas teisiti seda näha?"
„Oo, palun sind, Stanley, ära mine!"
„Ma ju läksin sind otsima."
„Noh, olgu, aga Rhonda järele mingu Bill West."
„Arvad, et tal õnnestub Rhondat vabastada?"
„Vaevalt see üldse kellelgi õnnestub."
„Ehk on sul õigus, kuid ma näen vähemalt linna ja püüan selgust saada, mis gorillad need on, kes inglise keelt räägivad."
Peagi jõudsid nad oru lõunapoolsesse otsa. Siin kose kohal polnud vool eriti tugev ja tüdrukut süles hoides läks Tarzan julgelt vette.
„Mis sa teha kavatsed?" ehmatas Naomi.
„ Peame teisele kaldale minema, siit aga pääseb hõlpsamini üle kui kose alt. Pealegi kubiseb seal jõgi jõehobudest ja krokodillidest. Roni mulle selga ja hoia kõvasti kinni."
Ta sumas vette ja hakkas ujuma. Kohkunud neiu haaras kramplikult temast kinni. Kallas tundus olevat väga kaugel. All möirgas kosk. Naomile paistis, et vool kannab neid allapoole, ent ujuja tugevad kindlad tõmbed hajutasid peagi kahtluse. Ob-roski rahulikkus kandus temalegi üle, ent siiski hingas Naomi kergendatult, kui nad olid kaldale jõudnud.
Kuid selgus, et jõe ületamisel läbielatud hirmu ei andnud mingil määral võrrelda õudusega, mida ta tundis, kui nad kaljust laskuma hakkasid.
Mees liikus edasi nagu ahv, kandes teda seljas otsekui udusulge.
Kus ja millal oli Obroski kõike seda õppinud?
Poolel laskumisel juhtis ta Naomi tähelepanu inimkogudele kalju jalamil.
„Need on Orman ja West ühe araablasega."
Kuid neiu ei söandanud alla vaadata.
All seisev kolmik jälgis pingsalt nende laskumist. Nad tundsid ära Obroski, aga kas neiu oli Naomi või Rhonda, seda nad

kindlaks teha ei suutnud.
Orman ja West jooksid mägironijatele vastu. Tütarlast sülle võttes pidi Orman äärepealt nutma puhkema. Ka West rõõmustas, ehkki võis näha, et ta oli oodanud teist.
„ Vaeseke! Milline traagiline surm!" hüüdis ta tahtmatult.
„On täiesti võimalik, et ta elab," ütles Naomi.
„Elab? Kust sa tead?"
„Parem kui ta surnud oleks, Bill."
Ja Naomi rääkis kõigest, mida ta Rhonda käekäigust teadis. Kui ta lõpetanud oli, tõusis Tarzan püsti.
„Kas liha esialgu jätkub?" küsis ta.
„Jätkub küll," vastas Orman.
„Ma siis lähen," poetas ahvinimene.
„Kuhu?" imestas lavastaja.
„Rhondat päästma."

West kargas jalamaid püsti.
„Tulen sinuga, Stanley," pahvatas ta.
„Tule mõistusele, vanapoiss," vaidles Orman vastu. „Sa ei suuda midagi teha. Pärast Naomi juttu nendest koletistest on selge, et teda on võimatu päästa."
„Ja kummatigi ma riskin," kuulutas West. „See on minu kohus, Stanley aga pole selleks üldse kohustatud."
„Sul oleks parem siia jääda," ütles Tarzan, „sest sul pole väljavaateid teda päästa."
„Minul pole, aga sinul on?"
„Sa vaid segad mind."
Tarzan pööras ümber ja hakkas kalju jalami poole minema. Naomi Madison vaatas talle suuril silmil järele. «Nägemiseni, Stanley!" hüüdis ta.
„Ah jaa, nägemiseni!" vastas ahvinimene, aeglustamata sammu."
Haaranud liaanist, ronis Tarzan esimesele kaljunukile. Enne kui ta tippu jõudis, oli kiirelt tihenev ööpimedus ta juba neelanud.
Ja siis langetas West otsuse.
„Lähen talle järele!" kuulutas ta ja seadis sammud kalju poole.
„Pea kinni, sa ei suuda ju isegi päeval üles ronida, veel vähem öösel," keelitas teda Orman.
„Ära tembuta, Bill,"'ühines ka Naomi. „Mõistame väga häs-
116
ti sinu olukorda, kuid mis kasu on mõttetust surmast? Isegi Stanley on hukkumisele määratud."
Naomi puhkes nutma.
„Ja mina juba ammugi," vastas West. „Ent ma lähen siiski."

XXIV. Jumal

Kalju tippu jõudnud, suundus Tarzan pimedusse. Ta ujus üle jõe kõrgemal kohast, mille oli läbinud koos Naomiga, ja seadis sammud oru poole, kus asus gorillade salapärane linn. Kindlat plaani tal polnud, sest ta läks teadmatusse ja kavatses tegutseda vastavalt olukorrale.
Tarzan kõndis kärmel sammul ja lõpuks hakkasid kaugel ees ähmaselt paistma linna tuled. Ahvinimene tõttas sinnapoole.
Peagi jõudis ta linnamüüri juurde, mis ilmselt oli püstitatud kaitseks lõvide eest, kuid Tarzanit see kimbatusse ei ajanud, sest ta oli harjunud selliseid takistusi ületama.
Müür polnud eriti kõrge, umbes kümme jalga, ent kujutas endast kindlat kaitset suurte kasside vastu.
Tarzan hakkas minema piki müüri kalju poole, millega see külgnes. Ta kuulatas ja nuusutas õhku, kontrollides, kas teisel pool kedagi pole. Jäänud rahule, hüppas ta üles, haaras vaiast kinni, vinnas end müürile ja kukutas teisele poole alla.
Inimtühjal tänaval valitses pilkane pimedus. Eespool, linna panoraamist kõrgemal nägi ta tulesid ja arvas, et seal asubki kindlus, millest oli rääkinud Naomi Madison.
Tarzan hakkas sihikindlalt minema piki müüri mööda kitsast tänavat, mis siugles majade vahel. Kaugel linna teises servas kostis hääli ja paistis tuhmi valgust. Äkitselt rebestas öövaikuse trummipõrin.
Mõne aja pärast jõudis Tarzan astmeteni, mis viisid üles kindluse juurde, kuhu ta nii väga oli tahtnud pääseda. Keerdtrepp tõusis kalju tipu poole. Tarzan kiirustas, sest kartis, et teda nähakse. Astmed töid ta avarale terrassile. Tema ees kõrgus sünge hoone, millest õhkus ohtu.

Tarzan märkas, et üks kõrge kahekordse ukse, kindluse ainsa sissepääsu pooltest oli veidi paokil, mis oleks pidanud džunglivalitsejat valvsusele manitsema.
Vahest Tarzan tajuski midagi, ent ta oli tulnud siia selleks,

117
et sisse tungida. Seepärast ei võinud ta seda jumala enda poolt läkitatud võimalust käest lasta.
Tarzan hiilis ukse juurde, surus kergelt käega ja uks avanes hääletult. Tardunud lävele, hakkas ahvinimene pimedusse vahtima.
Siin lõhnas gorillade järgi ja veel tabas Tarzan inimese lõhna, mis tema huvi äratas ja valvsaks tegi.
Kui silmad pimedusega harjusid, leidis ta end viibivat vestibüülis, kus oli rohkesti uksi.
Tarzan katsus kõige äärmist, kuid see oli lukus. Sama lugu oli järgmisega. Kolmas uks avanes, kui ta sellele vajutas. Ukse taga paistsid trepiastmed, mis alla viisid.
Tarzan kikitas kõrvu, kuid ei kuulnud midagi kahtlast. Ta astus veel neljanda ukse juurde, ent seegi jäi suletuks nagu, muide, ka kõik teised. Siis naasis ta kolmanda ukse juurde ja hakkas kobmisi alla minema.
Kindluses valitses hauavaikus. Kogu selle aja jooksul ei kuulnud Tarzan ainsatki häält, mis oleks märku andnud, et hoones on peale tema veel keegi.
Kummatigi teadis Tarzan, et seal elutsevad mingisugused olevused. Seda ütles talle metslooma vaist.
Trepiastmed lõppesid. Tarzan sirutas käe ette ning puudutas ust ja riivi. Ahvinimene avas ukse ja kohe lõi talle ninna tugev valge naise lõhn. Oli ta tõesti leidnud selle, keda otsis?
Toas oli pime. Tarzan astus sisse ja samal hetkel prantsatas uks tema selja taga kinni. Metslooma instinkt ütles talle, et see oli lõks. Ta sööstis tagasi ja püüdis ust avada, kuid sõrmed libisesid vaid mööda siledat pinda.
Ta tardus pinevalt kuulama.
Toas kuuldus kellegi kiiret hingamist. Lõhna järgi tegi Tarzan kindlaks, et see on naine, ja hingamissageduse põhjal mõistis, et tal on suur hirm. Tarzan hakkas ettevaatlikult lõhna suunas minema ja oli juba peaaegu eesmärgile jõudnud, kui äkitselt kostis eespool terav heli, mis sarnanes roostes uksehingede kriginaga, ja tuppa sigines valgus.
Otse enda ees nägi Tarzan valget naist, kes istus põhuasemel. Tema taga oli raudvarbadest uks, mis viis teise ruumi. Selle lõpus seisis olevus, käes tõrvik.
Tarzan ei suutnud kindlaks teha, oli see inimene või loom.
Olevus lähenes pikkamisi trellitatud uksele, pomisedes midagi
118
nina alla. Naine vaatas õudusega tema poole, siis aga heitis pilgu Tarzanile. Ahvinimene nägi, et naine oli väga Naomi Madisoni moodi ja niisama ilus.
Silmitsenud tema nägu tõrviku valgusel, ahhetas neiu imestunult.
„Stanley Obroski!" hüüatas ta. „Sinagi oled nende pihku sattunud?"
„Nagu näed," vastas mees.
„Pea kinni, kuidas siis nii? Me kõik arvasime, et oled surma saanud."
„Olen siin, sest otsisin sind." „Sina?" küsis neiu umbusklikult.
Olend peatus trellide ees ja Tarzan silmitses teda tähelepanelikul pilgul.
Olend oli inimese näoga, kuid musta nahaga nagu gorilla. Töllakil huulte vahelt paistsid inimahvi võimsad kihvad. Mustad karvatordid katsid paljastatud kehaosi. Nahk kätel oli must, valgete laikudega. Paljad jalad ei erinenud inimese omadest,

käed olid aga pikad, karvased ja kõverate küünistega. Silmad reetsid, et tegemist oli väga vana mehega.

„Te olete niisiis tuttavad?" küsis olend. „Kui huvitav! Tulite talle järele, eks ole? Ja mina olin valmis arvama, et tahtsite mind näha. Tõsi, võõral pole sünnis ilmuda kutsumata, pealegi veel öösel nagu vargapoiss. Ainult juhuse tõttu sain ma teada teie külaskäigust. Selle eest aitäh Henryle. Kui ta poleks oma mänge alustanud, poleks ma saanud teiega kohtuda. Teate, ma vaatasin aknast nende nalja ja juhtusin trepil teid märkama."

Olendil oli põlise inglase hea häältdus. Ebakõla tema kõne ja välimuse vahel üksnes tugevdas eemaletõukavat muljet, mille ta jättis.

‚Jah, ma tulin neiu järele!" kinnitas Tarzan.

„Ja saite minu vangiks nagu temagi," itsitas olend.

„Mis te meist tahate?" tõstis Tarzan häält. „Me pole vaenlased ega ole teile midagi halba teinud."

„Mis ma tahan? Oo, see on väga pikk lugu. Ent loodan, et saate minust õigesti aru. Metsloomad, kelle seas ma elan, seda ei mõista. Ja niikaua, kuni ma pole asja lõpule viinud, jääte minu vangideks, mina aga tunnen mõnu suhtlemisest inimestega. Ma pole neid näinud terve igaviku. Mõistagi pole sellest mu vihavaen nende vastu kahanenud, kuid pean tunnistama, et mulle

119

on meeldiv teiega suhelda. Pealegi olete mõlemad nii ilusad. See on aga väga oluline selleks osaks, mille ma teile määranud olen. Mul on väga hea meel, et tüdruk on kaunis. Blondiinid on alati olnud mu nõrkus. Ja kui mul poleks ees muid asju, hak-kaksin uurima bioloogilist ja psüühilist mõju, mida valgejuuk-selised emased kõigist rassidest isastele avaldavad."

Ta võttis särgitaskust kaks rohmakalt keeratud sigarit ja pakkus Tarzanile.

„Soovite ehk suitsu teha, mister e...e...e... Obroski? Nii vististi nimetas teid noor leedi? Stanley Obroski. Perekonnanimi oleks nagu poola oma, kuid poolaka moodi te pole, pigem olete inglane, see aga tähendab, et oleme teiega kaasmaalased."

„ Ma ei suitseta," keeldus Tarzan ja küsis kohe: „ Kes te olete?"

„Te ei kujuta ette, millest te end ilma jätate," vastas olend. «Tubakas võtab närvipinge imehästi maha."

„Minu närvid on korras."

„Teil on vedanud. Kuid ka minul on teiega vedanud. Noor, tugev, terve, suurepärase kehaehitusega — kas saab midagi rohkemat soovida? Nii et ma olen täielikult rahuldatud."

„Ei saa aru, millest te räägite."

«Loomulikult! Teie ei võigi seda mõista, mida tean ainuüksi mina. Kunagi teine kord selgitan teile. Praegu pean aga aknast jälgima, mida tehakse kuninga juures hoovis. Tuleb Hen-ry Kaheksandat silmas pidada. Viimasel ajal käitub ta kohatult. Tema, Suffolk ja Howwarra. Võtke mu tõrvik. Valgusega on teil palju meeldivam olla, mina aga tahan, et te naudiksite teineteise seltskonda niipalju, kui see qn võimalik enne... hm... Noh, olgu, kohtumiseni. Tundke end nagu kodus."

Ta pöördus ümber ja läks tagasi omaette itsitades.

Tarzan sööstis trellitatud ukse juurde.

„Tule tagasi!" käskis ahvinimene. „Sa kas lased meid sellest august välja või ütled, milleks sul meid vaja läheb!"

Olend pöördus järsult ümber, nägu vihast moondunud.

„Mis? Mind käsutama?"

„Ja miks ka mitte?" väitis Tarzan rahulikult. „Kes sa selline oled?"

Olend astus sammu nende poole ja põrutas endale rusikaga vastu rinda.
„Olen jumal!"
120

XXV. „Enne kui ma su tapan!"

Inimene, kes oli öelnud end olevat jumal, väljus kõrvalruumist ja tõmbas ukse kinni. Tarzan pöördus neiu poole, kes endiselt istus nurgas põhuasemel.
„Minu elus on palju imeasju ette tulnud," lausus ta, „kuid midagi seesugust näen esimest korda. Ajuti tundub, et see kõik on unenägu."
„Ka mina arvasin algul nii," vastas neiu, „kuid kahjuks on see kohutav ja arusaamatu tõelisus."
„Kaasa arvatud jumal?" küsis Tarzan.
Jah, isegi jumal on tõelisus," vastas neiu. «See on gorillade jumal. Nad kõik kardavad teda, enamik aga usub teda pimesi. Nad kinnitavad, et jumal on nad loonud. Ma ei saa sellest aru. Mingisugune õudus."
„Mis sa arvad, mida ta kavatseb meiega teha?"
„Ei tea, kuid olen kindel, et meid ootab midagi jubedat," vastas Rhonda. ,,'Linn on gorilladest tulvil, kuid keegi neist ei tea õieti, mis sünnib jumala kindluses. Teatakse vaid, et aeg-ajalt tuuakse siia noori emaseid ja isaseid ning pärast seda kaovad nad jäljetult."
„Kaua sa siin juba oled?"
«Selles kindluses eilsest saadik, enne seda veetsin rohkem kui nädal kuningas Henry Kaheksanda palees. Kas sulle ei tundu, et on teotav anda metsloomadele niisuguseid nimesid?"
«Pärast seda, kui ma Buckinghami kohtasin ja teda inglise keelt rääkimas kuulsin, ei üllata mind enam miski."
«Kas ka sina juhtusid kokku Buckinghamiga? Tema siis võttiski su kinni? Minu sai ju tema kätte ja tõi kuninga kindlusse."
Tarzan raputas pead.
„Ei, mind ta kinni ei võtnud. Ta röövis Naomi Madisoni."
„Naomi? Mis temaga on?"
«Viisin ta kose juurde. Ta on seal Ormani ja Westiga. Tulin siia selleks, et sind vabastada. Kuid juhtus nii, et sattusin ise vangi."
«Aga mismoodi Naomil õnnestus Buckinghami käest minema pääseda?" ei jäänud neiu rahule.
„Ma tapsin ta."
„Sina tapsid Buckinghami?"
Rhonda silmad läksid imestusest pärani.
121
Tarzan oli ammugi mõistnud, et Obroski tuttavad pidasid oma kaaslast argpüksiks ja talle pakkus lõbu, kui teda ameeriklasega segi aeti.
Neiu silmitses teda uurivalt, otsekui püüdes talle hinge tungida ja näha, kuivõrd ta tõtt räägib.
Siis vangutas Rhonda pead.
«Oled hea poiss, Obroski," sõnas ta, «kuid jutusta seda parem oma vanaemale."
Ahvinimese nägu valgustas tema jaoks nii tavatu naeratus.
«Sind juba alt ei vea, eks ole?" ütles ta vaimustatult.
«Räägi parem, mida see maskeraad tähendab? Kust sa need rannahilbud said? Võib arvata, et sul on palav."
«Seda pead küsima bansutode pealikult Rungulalt," vastas Tarzan.

«Mis tema siia puutub?"
«Tema just võttiski Obroski riided endale."
«Aga kui bansutod su vangi võtsid, mismoodi sul õnnestus põgeneda?"
«Kui räägin, sa nagunii ei usu, nagu ei uskunud sedagi, et ma tapsin Buckinghami."
«Kuidas seda uskuda? Vahest ainult nõnda, et sa talle une pealt kallale tungisid. Ükski inimene ei suuda ilma tulirelvata tappa hiiglaslikku gorillat, Stanley! Sa ehk lasksid ta maha?"
„Ja viskasin siis püssi minema?" muigas Tarzan.
«Mnjah, ei klapi. Kuid sel juhul tuleb välja, et oled lihtsalt valevorst, Stanley!"
«Aitäh!"
«Ära pahanda. Ma suhtun sinusse hästi, kuid selle ajaga olen nii palju läbi elanud, et ei usu väljamõeldisi. Aga sinu jutt Buckinghami tapmisest paljakäsi pole muud kui väljamõeldis."
Tarzan keeras selja ja hakkas kõrvaltuppa jäetud tõrviku vilkuva tule valgel tähelepanelikult ruumi uurima.
Vangikong oli nelinurkne, seinad laotud kivist, laudadest lae all rasked aampalgid. Toa kaugemat otsa varjas pimedus. Tar-zani silmad ei seletanud seal midagi. Kerge tõmbetuul viitas sellele, et seal pidi olema ava, ent seda polnud.
Lõpetanud vaatluse, istus Tarzan Rhonda kõrvale.
«Ütlesid, et veetsid siin terve nädala?" küsis ta.
«Linnas, mitte siin," täpsustas neiu. «Mis siis?"
«Sulle vist tuuakse süüa ja juua, eks ole?" jätkas Tarzan.

„Jah, puuvilja, pähkleid, bambusevõrseid — alati ühte ja sedasama."
„Ma ei küsi, mida sulle tuuakse, mind huvitab, kuidas see käib. Kes toob ja millal?"
„Eile toodi korraga terveks päevaks ja täna hommikul samuti. Pisteti trellide vahelt sisse. Ei mingeid taldrikuid või midagi taolist. Viskavad selle kõik oma räpaste käppadega põrandale. Vett aga toovad selle nõuga, mis seal nurgas seisab."
„Kas nad ust lahti ei tee ja sisse ei tule?"
„Ei."
„See on halb."
„Mispärast?"
„Kui nad ukse avaksid, võiksime üritada jalga lasta," seletas Tarzan.
„See on võimatu. Süüa toob hiigelsuur gorilla. Oo, ta seisab praegugi mul silme ees," ütles Rhonda naerdes. „Sina muidugi kisuksid ta lõhki nagu vaese Buckinghami."
Tarzan naeris koos neiuga.
„Mul läks meelest ära, et olen argpüks," ütles ta. «Edaspidi palun mulle seda meenutada, kui meid ähvardab hädaoht."
„Arvan, et pole vaja meenutada, Stanley."
Ja Rhonda heitis talle uuesti skeptilise pilgu.
„Oled muutunud," kuulutas ta. „Ei tea, kuidas seda seletada, kuid oled nüüd sootuks enesekindlam. Ja jumalaga rääkides käitusid sa täitsamehena. Kuule! Kas sulle ei tundu, et see kõik on tingitud kahe viimase nädala jooksul läbielatud raskustest?"
Sel hetkel tuli jumal tagasi. Ta nihutas trellide juurde tugitooli ja võttis istet.
„Henry on loll!" kuulutas ta. «Keelitab oma poolehoidjaid lossi vallutama ja mind tapma. Tahab jumala kohale asuda. Kuid ta pingutas märjukesega üle ja praegu laaberdavad kõik purjuspäi hoovis, sealhulgas ka kuningas ise. Otsustasin juhust kasutada ja teiega juttu puhuda, sest hiljem ei pruugi sellist võimalust enam tulla. See on

suurepärane võimalus ja kavatsen teid kasutada oma eesmärgil, enne kui meid võidakse segada."

„Oma eesmärgil? Kas ei saaks selgemini?" küsis Rhonda.

„Mul on puhtteaduslik huvi, kuid see on pikk lugu. Tuleb rääkida algusest peale," vastas jumal ja lausus unistavalt: «Algus! Kui ammu see oli! See algas juba siis, kui ma Oxfordis õppisin. Minu ees lõi vilkuma salapärane tuli, mis hiljem eredaks

123

valguseks lahvatas. Laske mul meenutada." Ta vakatas viivuks, süüvides mälestustesse. „See oli 1855. aastal, kuigi ei, veel varem, sest sel aastal ma juba lõpetasin Oxfordi. Täpselt. Ma sündisin 1833. aastal, ülikooli lõpetasin 22-aastaselt. Mind on alati huvitanud Lamarcki, hiljem aga Darwini uurimused. Nad olid õigel teel, ei läinud aga lõpuni. Pärast diplomi kaitsmist reisisin ma Austrias. Kohtasin seal vaimulikku, kes töötas teema kallal, mis sarnanes minu omaga. Tema nimi oli Mendel. Rääkisime teineteisele oma ideest. Tema on maailmas ainus inimene, kes oskas mind vääriliselt hinnata, ent mõningatel põhjustel ei saanud minuga koos töö-tada. Sain temalt üht-teist teada, kuid tema sai minult palju rohkem. Kuni Inglismaalt lahkumiseni ma teda ei tundnud. 1857. aastal sain aru, et tegelikult olin lahendanud pärilikkuse saladuse ja avaldasin sel teemal monograafia. Seletasin selles arusaadavas keeles oma avastuste olemust nagu praegu teilegi, et te paremini mõistaksite eesmärki, milleks teid kasutatakse. Lühidalt, on olemas kahesuguseid rakke, mille me pärime vanematelt: keha- ja sugurakud. Need rakud koosnevad kromosoomidest, mille koosseisu kuuluvad geenid. Igaüks neist on vaimse või kehaehitusliku informatsiooni kandja. Jagunedes ja muutudes määravad keharakud meie isikupärase tüübi. Sugurakud jäävad praktiliselt muutumata, määrates inimese soo. Ma avastasin, et pärilikkust võib reguleerida geenide siirdamisega ühelt isendilt teisele. Mul õnnestus tuvastada, et geenid on igavesed. Need ei lagune, olles seega kogu elu aluseks Maal ja lootuseks surematusele. Selles ma ei kahelnudki, kuid ma ei saanud seda katseliselt kontrollida. Teadlased hakkasid mind ründama, üldsus naeris mu välja, võimud aga ähvardasid hullumajaga. Mind taheti kogudusest välja heita ja kirikuvande alla panna. Mul tuli peitu pugeda ja sügava saladuskatte all uurimistööd teha. Igasuguste ettekäänete all tõin ma laborisse noori mehi ja naisi, panin nad magama, võtsin neilt sugurakke ja sain geene. Tollal polnud mul rakkude saamise metoodika veel kuigi täiuslik. 1858. aastal õnnestus korraliku altkäemaksu eest pääseda Westmins-ter Abbeysse, kus hakkasin eemaldama geene kuningate ja teiste tiitlikandjate säilmetest. Selle tegevuse juures sattus mulle peale üks äraostmata jäänud kirikuteener. Ta ei andnud mind võimudele üles, küll aga hakkas välja pressima ja mul tuli valida kas laostumine või pikaajaline vanglakaristus. Kolleegid

124

häbistasid mind, valitsus kiusas taga. Nägin, et mu tööd inimkonna hüvanguks tasutakse musta tänamatuse ja kurjusega. Hakkasin inimesi vihkama nende tigeduse, silmakirjalikkuse ja isekuse pärast. Ja ma vihkan neid siiani. Siis lahkusin Inglismaalt, teades kindlalt, mida hakkan tegema. Saabusin Aafrikasse, palkasin valge teejuhi ja me siirdusime gorillade maale. Kui olime kohale jõudnud, tapsin ta, et keegi ei saaks teada, kus ma end varjan. Seal oli palju gorillasid. Panin nad magama mürgi abil, mis mõjus unerohuna, seejärel eemaldasin sugurakud ja siirda-sin Inglismaalt toodud inimese omad."

Salapärane vanamees kõneles innustunult. Tarzan ja neiu kuulasid tähelepanelikult, imestades selle üle, et tema jutt ja hirmuäratav välimus polnud põrmugi kooskõlas. See polnud inimene ega metsloom, vaid mingisugune kohutav hübriid, kes hoidis neid praegu madala lameda lauba taga peituva ülisuure mõistuse võimuses.

«Seejärel jälgisin neid paljude aastate jooksul. Vahetusid põlvkonnad, kuid ma ei täheldanud inimahvides vähimaidki positiivseid nihkeid. Siis aga ilmnesid esimesed tundemärgid. Gorillad hakkasid rohkem vaidlema, muutusid ahnemaks ja kavalamaks. Järk-järgult tuli ilmsiks üha rohkem inimlikke omadusi. Tundsin, et olen eesmärgi lähedal. Siis püüdsin kinni mõned noored loomad ja hakkasin neid välja õpetama. Peagi kuulsin, kuidas nad isekeskis kordasid minu lausutud ingliskeelseid sõnu. Mõistagi ei saanud nad veel sõnade tähendusest aru, kuid sellel polnud tähtsust — mulle avanes tõde. Gorillad olid pärinud oma doonorvanemate kõneorganid. Mispärast juhtus nii, et nad olid omandanud just selle, mitte aga muud, on mulle siiani mõistatuseks jäänud. Kuid ma veendusin oma esialgse teooria õigsuses. Nüüd võisin asuda tööle — oma alamaid õpetama. Teistest andekamad saatsin ma tagasi misjonäride ja jutlustajatena. Täitnud ülesande, tulid nad uusi juhtnööre saama. Hakkasin neile õpetama maaharimist, küttimist ja ehitamist. Minu juhtimisel rajasid nad selle linna, millele ma andsin nimeks London. Jõgi, mille kaldale see ehitati, sai nimeks Thames nagu Inglismaalgi. Kus meie, inglased, iganes viibime, austame alati oma kodumaad. Andsin neile seadused, kuninga, õukondlased, ise aga sain nende jumalaks. Nad on alati ja kõiges mu sõna kuulanud ja mind uskunud, praegu aga on mõni nende hulgast valmis mind kõrvaldama. Jah, nad sarnanevad üleliia

inimestega: auahned, salakavalad, julmad. Peaaegu nagu päris inimesed."

„Noh, ja teie?" küsis Rhonda. „Teie pole ju ka inimene, pigem olete gorilla. Kuidas te saate siis inglane olla?"

Ja siiski olen ma inglane," vastas vanamees. Ja olin koguni nägus, pärast aga jäin vanaks ja jõud polnud enam see. Nägin, kuidas kasvasid hauad, surra aga ei tahtnud, sest alles olin saanud elust õige maitse suhu. Siis mõtlesin välja mõne mooduse, kuidas noorust tagasi tuua ja elu pikendada. Nii õppisin ma eemaldama keharakke ja neid ühest organist teise siirdama. Siirdasin endale selleks eesmärgiks spetsiaalselt välja valitud noorte gorillade rakke ja saavutasin vananemise seiskumise. Kuid loomade rakud hakkasid jagunema ja mul tekkisid gorilla välistunnused. Nahk tumenes, kehale ilmus karvkate, käed ja hambad muutsid kuju. Saabub päev, mil ma muutun lõplikult gorillaks. Õigemini oleksin muutunud, kui poleks tekkinud õnnelikku juhust teie näol."

„Ma ei saa millestki aru," ütles Rhonda.

«Küllap jõuate. Teie rakkude abil saan ma tagasi nooruse ja ka inimliku välimuse."

Vanamehe silmis süttis saatanlik tuli. Neiu võpatas.

„Kui kole!" hüüatas ta.

Vanamees itsitas.

«Teil on õnn osaleda õilsas ürituses, palju õilsamas kui bioloogiliste alateadvuslike vajaduste ühtne rahuldamine."

«Järelikult te ei tapa meid," ütles Rhonda. „Te ju ei tapa gorillasid, kellelt rakke võtate? Miks mitte meilt rakke võtta ja siis vabaks lasta?"

Vanamees tõusis, astus trellide juurde ja paljastas kollased kihvad.

«Teie ei tea veel," ütles ta. «Uued rakud on elujõulised, kuid kohanevad väga aeglaselt. Selle kulgu võib kiirendada, kui süüa noorte liha ja näärmeid. Nüüd aga lahkun teist, et saaksite mõtiskleda selle üle, missugust kasu te teadusele toote."

Ta seadis sammud väljapääsu poole.

«Pärastpoole tulen tagasi ja söön mõlemad ära. Esialgu mehe ja siis sinu, kaunitar! Aga enne, kui ma su tapan, ma..."

Ja ta väljus ning sulges ukse omaette itsitades.

XXVI. Lõksus

„Sarnaneb eesriidega," tähendas neiu.

«Eesriidega?" kordas Tarzan.

„Nojah, sarnaneb etenduse lõpuga."

„Minu arust tahad sa öelda, et oleme surma määratud."

«Kardan, et nii see on. Kas sina ei tunne hirmu?"

«Midagi muud sa minult nagu ei ootagi?"

Neiu silmitses teda altkulmu.

„Ma ei mõista sind hästi, Stanley," ütles Rhonda. «Praegu käitud julgelt, varem aga kartsid kõike. Kas sa tõesti ei tunne hirmu või on see uljutsemine?"

«Ilmselt olen ma sellega leppinud, et mis tulema peab, tuleb nagunii ja hirm siin ei aita. ,Kui karta, siis eluga siit ei pääse. Mina aga ei kavatse siin istuda ja surma oodata."

„Ma ei näe võimalust pääseda," sõnas neiu.

«Oleme juba üheksa kümnendiku võrra vabaduses."

«Mismoodi?"

«Niimoodi, et siiani oleme veel elus," ütles Tarzan naerdes. «See on aga tervelt üheksa kümnendikku kordaminekust. Oleksime surnud, oleks see sada protsenti, aga et oleme elavate kirjas, siis võid arvestada, et oleme üheksakümne protsendi ulatuses pääsenud."

Rhondagi puhkes naerma.

«Poleks uskunud, et oled selline optimist."

„Mul on optimismiks põhjust," vastas Tarzan. «Kas tunned kerget tõmbetuult?"

Rhonda heitis talle mureliku kiirpilgu.

«Peaksid pikali heitma ja puhkama," soovitas ta. «Oled nähtavasti üleväsinud."

«Näen ma siis nii kumatud välja?" imestas Tarzan.

„Ei, aga ma mõtlesin, et niisugused läbielamised võivad sulle halvasti mõjuda."

«Missugused läbielamised?" küsis Tarzan.

«Missugused läbielamised!" osatas Rhonda. «Stanley Obroski, sa tuled jalamaid minu juurde ja heidad mu kõrvale. Silitan sul pead, niimoodi jääd kiiremini magama."

«Või veel! Kas sa siis ei taha, et me siit välja pääseksime?"

«Muidugi tahan, kuid see on võimatu."

«Peab proovima. Nii et sa siis tunned tõmbetuult?"

«Nojah, aga mis see siia puutub?"

«Võib-olla ei puutügi," nõustus Tarzan, «kuid see annab väljavaate vabaneda. Niisuguse tõmbuse juures peab ju õhk kuhugi väljuma. Peab kontrollima, kas siin pole avaust."

Neiu tõusis püsti. Ta hakkas mõistma Tarzani sõnade mõtet.

„Ei," lausus ta, „ma pole midagi sellist märganud."

«Minagi ei näe esialgu midagi, ilmselt on see hästi varjatud," üües Tarzan sosinal.

«Arvatavasti."

«Mulle tundub, et õhuvool suundub pimedasse nurka."

Tarzan läks sinna ja hakkas hoolega pimedusse vahtima. Rhonda ühines temaga.

«Noh, mis on?" küsis ta läbematult. „On midagi näha?"

«Siin on väga pime," vastas Tarzan, «kuid minu arust on seal mingisugune laik, mis on laest pisut tumedam."

«Kui terav silm sul on," ütles Rhonda, «mina küll midagi ei näe."

Kusagilt ülalt, otse nende peade kohalt kuuldus kõmisev arusaamatu hääl.

Rhonda kahmas Tarzanil käest kinni.
„Sul on õigus," sosistas ta. «Seal on midagi. Hääl jõudis meieni läbi mingisuguse avause."
«Siitpeale peame rääkima ainult sosinal," hoiatas ahvinimene.
Kui seal üldse avaus oli, siis Tarzani arvates pidi see asuma nurgas. Ahvinimene uuris hoolikalt seinu, kuid ei leidnud tuge, millest oleks võinud kinni haarata.
Siis hüppas ta kõrgele üles ja puudutas käega augu serva.
«Leidsin," sosistas ta.
«Mida see annab? Me ei ulatu selleni."
«Kohe vaatame."
Tarzan läks nurka.
«Roni mu õlgadele," käskis ta, «siruta end täies pikkuses välja ja hoia käega seinast kinni." Rhonda tegi, nagu kästud.
«Katsu käega kõik ümberringi läbi. Määra kindlaks läbimõõt ja otsi, kas leidub midagi, millest kinni võtta."
Neiu hakkas pimeduses kätega kobama.
„Lase mind alla," ütles ta mõne aja pärast.
Tarzan laskis Rhonda ettevaatlikult põrandale.
128
„Noh, mis seal oli?" küsis ta.
„Augu läbimõõt on kaks-kolm jalga. Kui kõrgemale tõusta, roniksin läbi."
„Mis siis ikka, proovime veel kord," ütles Tarzan. „Pane käed mu õlgadele. Aseta vasak jalg mu paremale peopesale. Nii! Pane nüüd teine. Aja end sirgu ja hoia seinast kinni. Tõstan su poolteist jalga kõrgemale kui esimesel korral."
„Hästi," sosistas Rhonda. „Las käia!"
Tarzan tõstis neiu vähimagi pingutuseta üles ja tundis peagi, et käed said vabaks.
Möödus minut rusuvat ootamist, seejärel kõlas ülevalt nõrk
hüüatus: „Oh!"
Tarzan ootas sõnatult, esitamata ainsatki küsimust. Ta kuulis neiu hingamist ja mõistis, et midagi tõsist polnud juhtunud. Lõpuks kuuldus ülevalt sosinat:
„Viska mulle oma nöör."
Tarzan võttis õlalt rohust punutud nööri ja viskas ühe otsa neiule, kuid viimane ei jõudnud seda kinni püüda ja nöör kukkus põrandale. Teisel korral oli Rhonda väledam.
Tarzan kuulis, kuidas ta pimeduses sõnatult tegutses.
„Noh, proovi nüüd," sosistas Rhonda.
Tarzan haaras nöörist kinni ja tõmbas jalad konksu, kontrollides selle tugevust. Tulemusega rahule jäänud, ronis ta üles. Peagi puudutas ta Rhondat ja asetas jala nukile, kus neiu seisis.
„Noh, mis siin on?" küsis ta pilguga pimedust puurides.
„Puust tala," vastas Rhonda. „Lõin pea selle vastu ära."
Tarzan ajas end sirgu ja puutus õlaga vastu tala. Selle külge oligi seotud nöör. Nad seisid seinal oleval eendil ja asusid veel toas.
Tarzan ronis talale. Tema kohal väljasirutatud käe kõrgusel haigutas avaus.
„Anna käsi," sosistas ta neiule ja tõmbas ta kergelt enda kõrvale. „Kohe tõstan su uuesti üles ja sa vaatad järele, mis seal on."
„ Loodan, et suudad nii kitsal talal püsima jääda," ütles Rhonda talle kätele tõustes.
„Ka mina loodan," vastas Tarzan lühidalt.
Paari minuti pärast ütles neiu:
129

„Lase mind alla."
Kätega toetades laskis Tarzan ta alla. „Noh, mis seal on?" küsis ta.
„Veel üks tala," vastas Rhonda, „kuid selleni küll ei ulata. Avauseni jäi veel mõni toll. Mida teha? Mingi õudus — roomame pimeduses, igast kandist ähvardab oht, meie aga oleme täiesti abitud."
Tarzan sõlmis vaikides nööri tala küljest lahti.
„Tarmanganidel on palju igasuguseid tobedaid kõnekäände," pomises ta. „Üks neist kõlab nii, et on mitu võimalust, kuidas kassilt nahka nülgida."
„Kes need tarmanganid on?" imestas Rhonda.
Tarzan naeratas pimedas oma vääratuse üle.
„On üks niisugune aafrika suguharu," seletas ta.
„Kuid see on ameerika kõnekäänd," vaidles Rhonda vastu. „ Kuulsin seda veel vanaisalt. Väga kummaline, et ka aafrika suguharul on niisugune olemas."
Tarzan ei hakanud Rhondale selgitama, et tema kasuema ahv Kala keeles — esimeses, mille ta selgeks õppis — kutsuti niiviisi valgeid inimesi.
Ta lappas nööri hoolikalt kokku ja ühte otsa peos hoides heitis selle pimedusse. Kuid nöör kukkus tema jalge ette. Tarzan kordas katset — ei midagi targemat. Veel kahel korral tabas teda ebaõnn, kuid viiendal korral jäi nöör pidama.
„Suudad üles ronida?" küsis ta Rhondalt.
„Ei tea," vastas neiu, „kuid proovin."
„Las ma aitan sind, muidu kukud alla."
Tarzan upitas neiu selga.
„Hoia kõvasti kinni!" käskis ta ja ronis ahvi osavusega üles.
Jõudnud talani, haaras ta sellest kinni, vinnas end kätel üles ja istus kaksiratsa sellele.
Seejärel kordas Tarzan oma võtet, jõudis kolmandale talale ja sattus otsejoones avause alla, läbi mille nägi taevas siravat tähte. Nüüd muutus pisut valgemaks.
Nad ronisid üles ja leidsid end ühest tornist, mis kindlust kroonisid. Tarzan valmistus juba katusele ronima, kui kuulis teist korda kummalist häält ja kükitas maha.
Varsti hääl kordus, sedapuhku lähemal, ja Tarzani terav kõrv tabas paljajalu kõndiva inimese astumise. Inimene polnud üksi.
Viimaks tulid kuupaistel nähtavale inimene ja gorilla. Peitu

pugenud põgenike vastas seisma jäänud, nõjatusid nad rinnatisele ja jäid linna silmitsema.
„ Ilmaaegu kaanis Henry end täna täis, Cranmer," lausus inimene, kes oli end jumalaks nimetanud. „ Homme ootab teda raske päev."
„Mis nimelt, isa?" küsis gorilla.
„ Kuidas, oled unustanud, et homme on taevasse püha trepi ehitamise aastapäev?"
„Oh, kurat! Oige küll. Ja Henry peab sellest esikäppadel üles ronima ning oma jumala jalge ees palvetama..."
„ Henry aga vananeb ja läheb paksemaks. Päikese käes pole tal kuigi mõnus olla. Kuid see vähendab kuninga upsakust ja õpetab teistelegi sõnakuulelikkust."
„Te peate neile alatasa meelde tuletama, et jumal on kõigist kõrgem, isa" lausus Cranmer jumalakartlikult.
„Ja milline üllatus ootab Henryt trepi lõpus! Seal seisan mina, minu kõrval aga põlvitab valge neiu, kelle ma temalt ära võtsin. Kas saatsid kellegi talle järele, Cranmer?"

„Jah, isa, ühe vaimuliku. Varsti jõuavad nad siia. Kuid kas tasub enneaegu Henryt narritada? Te teate ju, et teda toetavad paljud aadlikud ja teie vastu sepitsetakse..."

Gorillainimene ehk jumal pahvatas metsikult naerma.

„Sa nagu unustad, et olen jumal," vastas ta, „see aga on lubamatu, Cranmer. Henry unustas samuti, kuid ma tuletan talle meelde."

Jumal ajas end täies pikkuses sirgu.

„Te olete kõik unustanud, et mina teid lõin ja mina võin teid ka hävitada," karjus ta valjusti. „Esialgu võtan Henrylt mõistuse, siis aga kukutan troonilt. Ta mõtleb ainult endale nagu kõik inimesed. Aga et nad on kadedad, julmad ja alatud, siis peab ka nende jumal niisamasugune olema. Ma suutsin anda teile ainult mõistuse, seepärast pean olema niisugune jumal, keda see mõistus .hinnata oskab. Ja homme hindab Henry mind täiel

määral."

„Mis teil mõttes on, isa?" Gorillainimene itsitas.

„Kui ta trepi lõppu jõuab, korraldan ma plahvatuse ja hävitan ta!"

„Te kavatsete kuninga tappa? Kuid Walesi prints on veel liiga noor, et kuningaks saada!"

131

„Ta ei saagi. Mul on kuningatest juba villand. Me jätame Edward Kuuenda ja Mary vahele. Sinul, Cranmer, on minuga vedanud: me hoiame kokku tervelt üksteist aastat ja päästame sinu ka tuleriidast. Inglismaa järgmiseks ainuvalitsejaks saab kuninganna Elisabeth."

„ Võib valida kellegi Henry tütardest, tal on neid tohutu hulk," ütles Cranmer.

„Seda küll mitte! Talitan teisiti. Inglismaa kuningannaks saab see neiu. Ta on kuulekas ja kergesti juhitav. Ma ei söö teda ära, Cranmer, sest muidu jään ilma Inglise kuningannast."

„Seal ongi vaimulik," ütles Cranmer.

„Kuid ta on üksinda," hüüdis jumal. „Miks tuleb ta ilma tüdrukuta?"

Nende juurde jooksis vana gorilla. Oli selgesti näha, et ta närvitses.

„Kus tüdruk on?" küsis jumal karmilt. „Teda polnud seal, isa. Ka meest mitte." „Kadus ära? Kuid see on võimatu." „Vangikongis pole kedagi." ‚Ja uksed?"

„On riivis," vastas vaimulik.

Gorillade jumal vakatas, mõtiskles keskendunult ja sosistas siis midagi kaaslastele.

Tarzan ja Rhonda jälgisid neid tähelepanelikult oma peidupaigast. Tarzan muutus murelikuks. Ta ootas läbematult, et nad ära läheksid, et kiiremini kindlusest väljapääsu leida. Vaimulik lahkus peagi, jumal ja gorilla aga.eemaldusid tornist, nõjatasid selja vastu rinnatist ja jätkasid kõnelust.

Kuid nüüd põgenikud ei kuulnud enam, millest nad rääkisid, ega saanud ka märkamatult minema lipsata, sest jumal ja gorilla seisid näoga nende poole.

Tarzan muutus rahutuks. Metslooma vaist hoiatas teda lõksust, kuid ta ei teadnud, kust oht lähemale hiilis ja milles see võis avalduda.

Mõne aja pärast sattus ta vaatevälja suur gorilla, nui käes. Nurga tagant hakkas tulema ka teisi, kõik sõjariistus, ja peagi kogunes lossi katusele kümmekond inimahvi.

Nad kogunesid jumala ümber, kes neile mõni minut midagi rääkis. Seejärel läksid gorillad torni juurde ja jäid kaares ukse ette seisma.

132

Põgenikud taipasid, et nende asukoht on avalikuks tulnud. Jäi üle vaid oodata. Gorillad ei teinud ühtegi katset torni tungida.

„Võib-olla kogunesid nad siia hoopis teisel põhjusel," mõtles Tarzan. «Näiteks varitsevad kuningat, et teda tappa."

Gorillade jumal seisis endiselt koos Cranmeriga rinnatise juures. Öövaikuses kõlas üksnes tema võigas itsitamine. Ahvinimene ei saanud aru, mille üle ta nii väga rõõmustas.

Äkki lõi põgenikule näkku paks suitsupahvak.

Tarzan tundis, kuidas neiu kramplikult ta käe külge klammerdus. Nüüd ta mõistis, miks gorillad midagi ette ei võtnud ja miks nende jumal nii rõõmsalt itsitas.

XXVII. Tulekahju

Tarzan hindas tekkinud olukorda kiiresti. Lämmatavas suitsus nad kaua vastu ei pea. Tema kaaslase elu ei päästa ka see, kui gorillasid ootamatult rünnata. Üksinda ta veel ehk oleks üritanud läbi murda, kuid praegu ei jäänud üle midagi muud kui välja minna ja alla anda.

Teisest küljest teadis Tarzan, et jumalal oli tema jaoks varuks surm, neiule aga veelgi hirmsam saatus.

Tarzanit, kes varem otsuseid langetades iialgi polnud kõhelnud, valdasid nüüd kahtlused, mida ta jagas Rhondaga.

«Loodan, et suudan piiramisrõngast välja murda," ütles ta. «Saan niigi palju rahuldust."

„Kuid nad tapavad su, Stanley," hakkas neiu muretsema. „Palun, ära mine. Ma hindan su julgust, kuid see on asjatu surm. Mina aga ei või..."

Neiu ei rääkinud lõpuni, kibe suits ajas ta köhima. «Kauemaks ei saa siia jääda," väitis Tarzan. „Tule mulle järele ja hoia silmad lahti. Parajal hetkel pista jooksu."

Ahvinimene hüppas ähvardavalt lõrisedes tornist välja. Talle järgnenud neiu tardus õudusest. Tema ju pidas meest Stanley Obroskiks, argpüksiks, ning oli kindel, et mehe mõistus on hirmust ja olukorra lootusetusest segi läinud. Gorillad sööstsid talle vastu. „Võtke ta elusalt kinni!" karjus jumal. Tarzan hüppas lähima metslooma juurde. Gorillade toodud tõrvikute valguses välgatas nuga ja tungis džunglivalitseja tee-

le astunud bolganile otse südamesse.

Metsloom jõudis vaid karjatada ja varises krampides tema jalge ette. Gorillad piirasid valge hiiglase sisse, kuid ka nemad said tunda tema noa vahedat tera. Nördimusest ja ärritusest läks gorillade jumal marru.

„Võtke ta kinni!" röökis jumal. „Kuid ärge mingil juhul teda tapke! Ta on minu oma!"

Puhkenud segaduses nägi Rhonda teed vabadusse ja lipsas varjuna gorilladest mööda trepi juurde, mis alla viis.

Kõigi gorillade mõtted ja pilgud olid pööratud tornile ning tütarlast ei märganud keegi. Rhonda hiilis naabruses asuva torni ukse juurde, kus nägi tõrvikute kumas enda ees alla viivaid trepiastmeid.

Ta tormas alla. Vaadet varjates laotus tema taga suits. Rumalast peast süüdatud tuli, mis pidi nad peidupaigast suitsuga I välja peletama, oli nähtavasti levinud üle kogu kindluse.

Trepisüviku taga põrkas Rhonda ootamatult otsa gorillale, kes parajasti üles tuli. Talle järgnes veel kaks looma. Gorilla kahmas neiust kinni ja heitis oma kaaslaste ette.

„Viige tüdruk jumala juurde!" käskis ta ja kiirustas edasi.

Tarzani noa all oli langenud juba kolm gorillat, neljas aga rabas tal käsivarrest kinni ja lõi nuiaga. Ahvinimene kargas looma ligi, leidis vastase kaelal unearteri ja surus hambad sellesse.

Gorilla pistis röökima, anudes armu, kuid siis hüppas juurde teine loom ja virutas sõjakirve silmaga Tarzanile pähe.

Džunglivalitseja varises torni katusele ja jäi sinna teadvusetult lamama, kutsudes esile vastaste juubelduse. Gorillade jumal sööstis Tarzani juurde.

„Ärge tapke teda!"

„Kuid ta on juba surnud, isa," vastas üks tema sõdureid.

Meeleheitest ja raevust värisev jumal tahtis juba oma viha loomadele välja valada, kui jõugust puges läbi gorilla, kes oli avastanud Rhonda.

„Loss põleb, isa!" kriiskas ta. „Lõke, mille me põgenike väl-jasuitsetamiseks üles tegime, on kandunud taladele ja ustele, nii et esimene korrus on üleni tules. Peab jalamaid lahkuma, muidu jääme lõksu."

Gorillad, kes seda kuulsid, hakkasid ringi vaatama. Igalt poolt venis suitsujugasid. Suitsu kerkis ka rinnatise kohale, näh-

tavasti tuli see esimese korruse akendest.

Otsekohe võttis maad kabuhirm.

Gorillad hakkasid edasi-tagasi sebima, aga kui taipasid, et tuli võib ära lõigata taganemistee, läksid sõgedaks ja hakkasid ringi tormama. Kohutavalt möirates sööstsid nad end päästma, jättes nii oma jumala kui ka vangi saatuse hooleks.

Osa ruttas trepist alla vastu oma surmale, teised ronisid rinnatisele, hüppasid alla ja kukkusid surnuks.

Igast kandist kostev hirmukisa ja möirgamine lämmatas märatseva tulekahju mühina ning jumala appihüüded. Hüljatud omaenda loodud teenritest, kaotas ta täielikult pea ja sattus samuti kabuhirmu.

Rhonda õnneks unustasid teda oma võimusesse võtnud gorillad jumala käsu neiu enda juurde tuua ning sööstsid läbi tule ja suitsu trepist alla. Peagi võttis nende karv tuld ja hullunud loomad tormasid otsejoones edasi, kuni jõudsid hoovi. Ent ka siin, kus otsest ohtu veel polnud, ei jäänud nad peatuma, vaid jooksid kindlusest üha kaugemale.

Rhonda, kes polnud sugugi vähem ehmunud kui gorillad, ei minetanud siiski enesevalitsust ja tänu sellele pääseski.

Gorilladele järgnedes laskus ta kaljujalamile, kus seisis kindlus, mis oli nüüd muutnud lõõmavaks tõrvikuks ja valgustas kõike ümberringi. Kalju ei paistnud Rhondale enam kättesaamatu nagu varem.

All lebas pimedusse mattunud linn. Ainult siin-seal põlesid üksikud tõrvikud. Paremal märkas Rhonda astmeid, mis linna viisid — see oli ainuke pääsetee. Kui tal õnnestub jõuda linna, kus on kitsad pimedad tänavad, püüab ta ronida üle müüri ja pääseda orgu, mis viib kaljuste mägede juurde, kus Stanley sõnade järgi asusid Oiman, West ja Naomi.

Ja Rhonda tõttas ülepeakaela alla. Tema taga mühises märatsev tuli, heites jooksva neiu ette kummalisi varje. Järsku kerkis tule vastuhelgis Rhonda ette terve jõuk gorillasid, kes tõttasid põleva hoone poole.

Rhonda tardus paigale. Ta ei saanud edasi ega tagasi. Teda võis päästa vaid see, et erutatud gorillad ei pane teda tähele, kuid seda ei juhtunud.

„Vaadake, karvutu tüdruk!" kriiskas esimene jooksja. „Viige ta kuningale!"

Karvased käpad kahmasid Rhondast kinni ja andsid edasi

tagumistele. Nii sattus Rhonda uuesti vangi.

Ta viidi kuningalossi, Henry Kaheksanda haaremisse, kus tema tagasituleku üle pahased kuninga naised võtsid vangi vastu võmmude ja kõrvakiiludega. Eriti raevutses Aragoni Cathe-rine, kes oleks Rhonda lõhki kiskunud, poleks Katharina Parr vahele seganud.

«Jätke tüdruk rahule," ütles ta, «või muidu teeb Henry meile kõigile tuupi, mõni aga jääb koguni peast ilma. Selleks piisab tal kõige tühisemast põhjusest, Catherine!"

Emased jätsid Rhonda rahule.

Nurgas kössitades rändas ta mõttes hiljutisse minevikku. Neiu mõtles inimesest, kes oli andnud tema päästmiseks oma elu. Kuidas nad kõik olid Stanley Obroskis eksinud! Tegelikkuses osutus ta tugevaks ja vapraks, kuigi varem polnud keegi tema juures midagi sellist märganud. Nüüd oli ta Rhonda ette ilmunud uues valguses, näidates omadusi, mida naised nii kõrgelt hindavad, ja neiule tõusis kurku mõru klomp.

Mis temast sai? Kas tal õnnestus põgeneda? Või sai ta kähmluses surma? Andis tema eest oma elu?

Rhonda tõusis istukile ja pigistas käed rusikasse küüsi valusalt peopessa surudes. Ta tajus, et inimene, kes alles eile polnud talle midagi tähendanud, oli temas äratanud tunded, mida tal varem polnud ühegi mehe vastu olnud. Oli see armastus? Kas ta armastas Stanley Obroskit?

Rhonda rapsas peaga otsekui lummust eemale tõrjudes. Ei, see polnud see. Pigem tänulikkus ja kurbus selle üle, et mees oli teda päästes hukkunud.

Tütarlast vaevasid veel kaua nukrad mõtted, kuni uni temast lõpuks võitu sai.

Tema magamise ajal põles kindlus maani maha ja koos sellega hukkusid kõik, kes seal viibisid.

XXVIII. Läbi tule ja suitsu

Sellal kui surmani hirmunud gorillad pääsemist otsides mööda katust siia-sinna tormasid, tõttas nende, jumal kindluse hoovi viiva saiakäigu juurde.

See käik meenus Cranmerile ja veel mõnele vaimulikule, kes seda teadsid. Nad kiirustasid sinna, nende järel takjatena ka ülejäänud.

Sissepääsu ees tekkis rüselemine, mis samas kakluseks üle läks.

Gorillade jumal püüdis hullunud loomade jõugust läbi tungida, kuid olles nõrgem tema enda loodud olevustest, tõrjuti ta armutult kõrvale. Puistates needusi, millest keegi väljagi ei teinud, üritas ta ikka ja jälle edasi tungida, kuid iga kord paisati tagasi.

Hirm oma elu pärast otsekui röövis jumalalt mõistuse. Paljastanud kihvad ja vappudes nagu sõge, hüppas ta teed tõkestavale hiiglaslikule gorillale selga ning hakkas teda õlgadele ja pähe kolkima. Ehmunud loom ei pööranud talle vähimatki tähelepanu, kuni jumal võimsad kihvad tema kehasse vajutas. Gorilla karjatas ootamatusest, rebis jumala endast lahti, tõstis õhku ja virutas eemale. Viimane prantsatas katusele ja jäi sinna lamama, ägades valust ja meelepahast.

Trepi juurde läbi murdnud, kisklesid gorillad edasi, olles unustanud ettevaatuse. Lõpuks varises trepp nende raskuse all kokku. Osa loomi lendas tulle, ellujäänud tormasid uut väljapääsu otsima, kuid oli juba hilja.

Ära lõigatud tulest ja suitsust, olid nad lõksus.

Siis hakkasid gorillad katuselt alla hüppama ning peagi jäid jumal ja tema valge vang üksi.

Selleks ajaks ilmusid torni kitsastesse laskeavadesse esimesed tulekeeled kõike ümberringi valgustades. Lossi teine pool, kust tuli oli juba välja tunginud, oli muutunud hiiglaslikuks suitsusambaks.

Tuli oli jõudnud jämedate taladeni ja osa katust kukkus mürinal alla, paisates õhku musttuhat sädet. Pikkamisi, kuid kindlalt lähenes tuli jumala ja Tarzani liikumatule kehale.

Kogu lossiesine kubises gorilladest, kes olid tõtanud tulekahju uudistama. Nad seisid vaikides. Kusagil seal tules oli nende jumal. Gorillad ei teadnud midagi surematusest, sest ta polnud neile sellest rääkinud. Seetõttu arvasid nad, et jumal on surma saanud, ja kartsid. Kuninga poolehoidjad aga juubeldasid, sest olid veendunud, et nende juht saab nüüd piiramatu võimu.

Vahepeal oli Tarzan teadvusele tulnud. Ta hakkas end liigutama, lõi silmad lahti, tõusis istukile ja hüppas sedamaid püsti. Ümberringi lõõmas tuli. Kuumus oli väljakannatamatu.

Tema kõrval lebas gorillade jumal, kes samuti liigutama hak-

kas ja end püsti ajas. Ümber vaadates nägi ta halastamatult ligineva tule kumas Tarzanit. Tuli tantsis surmatantsu.

Tarzan vaatas vaid vilksamisi jumala poole ja ruttas sinna, kus osa katusest oli tulest veel puutumata.

Gorillade jumal jooksis tema kannul.

„Meid jäeti maha!" hüüdis ta. „Kõik teed on ära lõigatud!"

Tarzan kehitas vaid õlgu ja kummardus üle rinnatise, et silmitseda kindluse müüri.

Umbes kakskümmend viis jalga allpool paistis ühekorruselise hoone katus. Hüppamiseks oli see liiga kõrge, pealegi tungis akendest välja suitsu, kuid hoone teises küljes polnud tuld näha.

Kontrollinud rinnatise alustoe tugevust ja tulemusega rahule jäänud, keris Tarzan oma nööri lahti ja kinnitas toe külge.

Gorillade jumal ei jäänud temast sammugi maha, jälgides tähelepanelikult Tarzani iga liigutust.

„Loodate pääseda?" karjus ta. „Siis päästke ka mind!"

„Et sa hiljem mind tapaksid?" tundis Tarzan huvi.

„Ei! Ma ei puutu teid! Päästke mind!"

„Et oled jumal, siis päästa end ise."

„Te ei tohi mind maha jätta! Olete inglane nagu minagi, inglane aga ei jäta oma kaasmaalast iialgi hätta."

„ Jah, olen inglane," vastas Tarzan, „kuid sina ju tahtsid mind tappa ja nahka pista."

«Unustage see. Mind oli vallanud kinnisidee tagasi saada inimlik pale ja siis ilmusite välja teie — minu ainus võimalus. Päästke mind ja te saate varanduse, millest inimesed pole undki näinud."

„Ma ei vaja sinult midagi," kostis Tarzan.

„Teie ei saa aru! Ma viin teid teemantide juurde! Teemantide juurde! Te hakkate nendes ujuma!"

„Mulle pole tarvis sinu teemante," sõnas Tarzan. „Olen valmis sind päästma, kuid ühel tingimusel."

„ Rääkige!"

„Sa aitad mul päästa tütarlapse ja ta siit välja toimetada, kui ta veel elus on."

„Vannun seda! Kuid peame kiirustama, kuni pole hilja." Tarzan heitis nööri alla ja selle ots jäi rippuma mõne jala kaugusele hoone katusest.

„Laskun esimesena juhuks, kui kavatsed putku pista," hoiatas Tarzan.
„Te ei usalda mind!" hüüdis jumal solvunult. «Loomulikult, oled ju inimene!"
Tarzan vinnas end üle rinnatise ja jäi nööri külge rippu. Jumal hakkas hirmust värisema.
„Ma ei suuda!" kisendas ta. „Kukun alla! See on kohutav!" Ja ta pigistas silmad kinni.
„Siis roni üle rinnatise mulle selga," käskis Tarzan. „Ma toetan sind."
Tarzan sirutas talle vastu oma võimsa käe.
„Kas nöör peab kahe raskusele vastu?"
„Pole kindel. Läheb üha palavamaks. Tee kähku või muidu laskun üksinda."
Kogu kehast värisedes upitas jumal end üle rinnatise ning, toetatuna Tarzanist, ronis talle selga ja klammerdus surmahirmus kätega tema kaela ümber.
Tarzan hakkas ettevaatlikult alla ronima. Ta ei kahelnud nööri vastupidavuses, kuid kartis, et see võib tugialuse karedal pealispinnal katki hõõrduda.
Oli kuum nagu põrguahjus. Akendest tungisid välja leegid. Lämmatav suits kerkis lausmüürina üles. Veel minuti eest tundus allalaskumine sellest kohast täiesti ohutu, nüüd aga paistis õnnelik lõpp kahtlasena. Jäi mulje, nagu oleks tuli põgenikke märgates paisanud välja kogu oma jõu, et takistada nende pääsemist.
Hambaid kokku surudes jätkas Tarzan laskumist. Tema seljas rippuv jumal tõi kuuldavale hirmukarjeid vaheldumisi kö-hahoogudega. Tarzan sulges silmad ja hoidis hinge kinni.
Näis, et veel üks minut ja kopsud lõhkevad, kuid siis tundis Tarzan kergendusega jalge all kindlat pinda ja prantsatas õhku ahmides kummuli maha.
Hinge tõmmanud, keeras ta end selili ja hakkas nööri kokku lappama.
Katusest maani oli kümmekond jalga ja nööri abil jõudsid nad peagi võrdlemisi ohutusse kohta.
„Tule," ütles Tarzan. „Teeme lossi ümber ringi ja otsime
tütarlast."
„Nad ei tohi meid märgata," kostis jumal. „Peaaegu terve linn on tulekahju peale kokku jooksnud. Minul aga on kunin-

ga poolehoidjate seas rohkesti vaenlasi, kes heameelega võtavad meid mõlemaid kinni. Siis me enam tüdrukut ei näe, kui ta peaks veel elus olema."
„Ja mida sa siis soovitad?" küsis Tarzan, kelles tärkas uuesti kahtlus.
„Tuli pole selle tiivani veel jõudnud," ütles jumal, „seal aga on maa-alune käik, mis viib kaljukoopa juurde, kus elab mulle ustav vaimulik. Tema pool pole meil midagi karta. Ta annab meile peavarju ja täidab kõik meie soovid."
Tarzan krimpsutas nägu. Nagu iga teinegi metsloom umb-usaldas ta tundmatut kohta. Ent teisest küljest, kuulanud pealt jumala ja Cranmeri vahelist jutuajamist, teadis ta, et jumalal oli tõepoolest vaenlasi, kes tema surma soovisid.
„Olgu," nõustus Tarzan pärast mõningast kõhklemist, „aga et sa jalga ei laseks, viskan sulle nööri kaela. Ja pea meeles, et mul on nuga, mis nii mõnegi sinu poistest juba teise ilma saatis."
Gorillade jumal ei lausunud musta ega valget, vaid lubas Tarzanil rakendada kõiki ettevaatusabinõusid. Siis läksid nad hoonesse, kus jumal juhatas Tarzani hoolikalt maskeeritud käigu juurde:
Trepp viis alla pilkasesse pimedusse. Laskunud astmetest alla, jõudsid nad rõhtsalt kulgevasse käiku ja seejärel algasid uuesti astmed. Nii vaheldusid trepiastmed rõhtsate käikudega, kuni jumal sõnas, et nad on jõudnud kalju jalamile.

Seal tõkestas nende teed raske puust uks. Gorillade jumal pani kõrva vastu ust ja kuulatas, siis lükkas riivi eest ja tõukas ust. Tarzan nägi noaaegset koobast, mida valgustas suitsev tõrvik.

„Ta on välja läinud," ütles jumal koopasse astudes. „Kindla peale jooksis tulekahju vaatama."

Tarzan silmitses tähelepanelikult koopa sisemust.

Nõest mustad seinad, põrandal räpane põhuhunnik. Ukse vastas, kustkaudu nad olid sisenenud, paistis veel üks, ilmselt pääses sealt välja.

Seintel rippusid loomanahkadest õmmeldud kotid, nurgas seisis veetünn.

„Ootame, kuni ta tagasi tuleb," tegi gorillade jumal ettepaneku, „seni aga kinnitame keha ja puhkame."

Ta astus seina juurde, võttis kottidest puuvilja, pähkleid, bambusevõsusid ja seadis end põrandale istuma.

140

„Laske hea maitsta," sõnas ta kottidele osutades.

„Mu kõht pole tühi," keeldus Tarzan ja istus maha nii, et näeks korraga jumalat ja ust, mis välja viis.

Tema kaaslane sõi mõnda aega sõnatult, siis aga heitis Tar-zanile pilgu.

«Niisiis te kinnitate, et teemante ei vaja," sõnas ta umbusklikult. „Miks te siis siia tulite?" „Mitte teemantide pärast." Gorillade jumal hakkas itsitama.

„Minu alamad tapsid mõne teie inimese, kui nad kavatsesid teemantide orgu pääseda. Ühel neist oli teemantide oru kaart. Seepärast järeldasingi, et tulite teemante otsima."

„ Kuulen esimest korda kaardist, ja kuidas see võiski meie käes olla, kui me ei teadnud orust midagi?"

„Oli kaart!"

„Kuid kes võis selle joonistada?" „Mina!"

„Sina? Ent mismoodi sattus kaart meie kätte? Sina pole ju siit jalgagi välja tõstnud."

„Seda küll, aga kaardi tegin mina."

„Sõitsid siia, sest vihkasid inimesi. Vaevalt tegid kaardi, et neid siia meelitada. Oletame, et sa tegid selle, ent mismoodi võis see sattuda Ameerikasse või Inglismaale, pärast aga juba meie inimeste kätte?"

„Kohe seletan. Omal ajal armastasin ühte tütarlast. Kuid teda ei huvitanud vaene teadlane. Ta ihaldas rikkust ja hiilgavat elu ning unistas seetõttu varakast mehest. Kui ma siia jõudsin ja teemante leidsin, meenus ta mulle. Mitte et oleksin teda enam armastanud... Äkki tahtsin talle kätte maksta kõigi nende kannatuste eest, mis ta mulle oli põhjustanud. Ja ma otsustasin ta siia meelitada. Eks ole imetore kättemaks? Oleksin andnud talle varanduse, millist pole kellelgi terves maailmas, tema aga poleks selle eest midagi osta saanud. Kas kujutate ette?"

Ja jumal hakkas naeru kihistama.

„ Niisiis kirjutasin talle kirja, milles jutustasin teemantidest ja kirjeldasin, mida tuleb teha. Seejärel hakkasin ootama. Ootasin seitsekümmend neli aastat, kuid teda ei tulnudki. Püüdsin teha kõik, et kiri kohale jõuaks. Sooritasin raske teekonna sõbraliku suguharu juurde, palkasin seal käskjala, et toimetada saadetis rannikule. Nüüd veendusin, et käskjalg jõudis õnnelikult pära-

141

le. Teda oleks võidud ju teel maha lüüa ja paljugi mis oleks võinud juhtuda. Ja nüüd, seitsekümmend neli aastat hiljem, on kaart jälle minu käes."

Ta hakkas uuesti naeru kihistama.

,Ja koos kaardiga tütarlaps, kes on minu omast palju ilusam. Oo, minu oma on juba muldvana hambutu eidekõbi. Üheksakümne nelja aastane!"

Ta ohkas raskelt.

„Nüüd olen ma arvatavasti mõlemast ilma." Ukse taga kobistas keegi.

Tarzan hüppas jalule. Uks avanes. Lävele ilmus hiigelsuur hall gorilla. Tarzanit nähes ajas ta hambad irevile ja seisatas.

„Kõik on korras, isa Tobin," rahustas teda gorillade jumal. „Tule sisse ja pane uks kinni."

„Isa!" imestas vana metsloom, sulges ukse ja vajus põlvili. „ Arvasime juba, et olete ära põlenud. Tänu taevale, et teile armu heideti."

„Tänu sinu palvetamisele, mu poeg," vastas jumal. „Nüüd aga räägi, mis linnas sünnib." „Kindlust enam pole."

„Tean. Aga kuningas? Arvab, et olen hukkunud?"

„Kõik arvavad seda. Henryl on kohutavalt hea meel. Räägitakse, et ta tahab ennast jumalaks kuulutada."

„Ega sa juhtumisi tea, mis sai neiust, kelle Wolsey Henrylt üle lõi ja minu juurde tõi? Kas ta põles ära?"

„Ei, ta pääses, nägin teda."

„Ja kus ta on?" sekkus Tarzan.

„Ta võeti kinni ja viidi kuninga juurde."

„Ta on surma määratud," lausus gorillade jumal. „Kui Hen-ry hakkab abiellumist nõudma — aga seda ta teebki —, siis kisub Aragoni Catherine ta tükkideks."

„Ta tuleb silmapilk vabastada!" ütles Tarzan.

Gorillade jumal kehitas õlgu.

„Vaevalt et see võimalik on."

„Aga sa ju ise ütlesid, et Wolsey 1 see õnnestus."

„Wolseyl olid mängus omad huvid."

„Meil samuti," sõnas ahvinimene rahulikult, sikutades jumala kaela ümber heidetud nööri ja pannes käe noapidemele.

142

„Kuid mida mina teha saan?" vaidles jumal vastu. „Henryl on palju sõdureid, rahvas aga peab mind surnuks ja kardab nüüd kuningat."

„Kuid sinul on ju rohkesti usklikke alamaid?"

.Seda küll."

„Siis saada see vaimulik ja käsi nad siia kutsuda. Tulgu relvastatult."

Vaimulik jõllitas kimbatuses kord jumalat, kord inimest, kes millegipärast hoidis jumalat lõa otsas ja veel sikutas seda.

„Mine, isa Tobin, ja kutsu kõik usklikud kokku!" käskis jumal.

„Ja vaata, et sa vigurdama ei hakka!" ähvardas Tarzan. „Jumal tõotas mulle päästa tütarlaps. Näed seda nööri ja nuga?" Vaimulik noogutas sõnatult.

„Kui sa hoolega asja juures ei ole," lisas Tarzan, „siis su jumal sureb."

„Mine, isa Tobin," saatis gorillade jumal ta teele. „Kiirusta," ütles Tarzan.

„Ma lähen, isa," lalises vaimulik ehmunult, „kuid kardan teid jätta selle veidra olendi meelevalda."

„Temaga ei juhtu midagi, kui teed kõik nii nagu kästud," kinnitas talle Tarzan.

Vaimulik potsatas taas põlvili, lõi risti ette ja lahkus. Kui uks tema järel oli sulgunud, pöördus Tarzan jumala poole.

«Millest see tuleb, et sa suutsid anda oma metsloomadele inimkõne ja võib-olla ka mõistuse, kuid välimuselt jäid nad muutumata?" küsis ta.

„See pole minu süü," vastas gorillade jumal. „Asi on nähtavasti selles, et metslooma vaist osutus tugevamaks kui äsjaomandatud vaimsed anded. Tänu siirdatud inimrakkude-le sündisid neil aeg-ajalt inimlapsed, kuid minu keelust hoolimata surmati need kohe. Neil harvadel juhtudel, kui nad ellu jäeti, arenesid neist koletised, kelles olid ühitatud inimeste ja metsloomade kõige hullemad omadused. Mõnel neist õnnestus linnast jalga lasta ja nad moodustasid suguharu, kes elab oru lõpus koobastes. Kahel gorillade järeltulijal oli täielik inimese välimus, ent looma mõistus. Üks neist oli veetlev neiu, kuid julma emalõvi kommetega. Teine oli ülikliku käitumisega noormees, aga Jack-Kägistaja riugastega. Noh, ja mida te kavatsete teha, noormees, kui minu

poolehoidjad kokku tulevad?" küsis gorillade jumal.
„Sa viid nad kuningalossi ründama ja nad võidavad neiu tagasi."

XXIX. Surm koidikul

Rhonda Terry ärkas ootamatust lärmist. Ümberringi oli kuulda kisa, metsloomade möirgamist, mürinat. Toas tormasid läbisegi Henry haaremi naised kabuhirmus madalaid kõrihääli kuuldavale tuues, kuid tütarlapse und ei harinud mitte need, vaid teised hääled, mis kostsid väljast ja kõrvalhoonetest.
Rhonda hüppas jalule ja jooksis akna juurde. Teda nähes paljastas Aragoni Catherine vihaselt kihvad.
«Jälle tuldi talle järele!" urises ta.
All tõrvikute valgusel nägi Rhonda elu ja surma peale võitlevate gorillade jõuku ning haaras kinni südamest, sest kõige ägedamas keerises märkas ta Stanley Obroskit, kes rajas endale teed lossi värava poole.
Esimesel hetkel tundus neiule, et mees on üksinda metsloomade karja vastu, ent peagi taipas, et tal on rohkesti liitlasi. Ob-roski kõrval viibis gorillade jumal, nöör kaelas. Nüüd olid kõik neiu mõtted koondunud Obroskile.
Rhonda selja taga väljendasid üha valjemini oma meelepaha emased ja siis kuulis neiu vana kuninganna vihast häält.
«Need pahandused on kõik tema pärast!" pahvatas Aragoni Catherine. «Poleks teda, elaksime rahus." «Tapa ta siis ära!" hüüdis Clevesi Anne. „Tapa ta!" haaras sõnast Anne Boleyn. Neiu pööras näo nende poole ja nägi lähenemas julmi karvaseid koletisi, kes võisid paari sekundiga talle otsa peale teha. Ebakõla nende inimkõne ja metslooma välimuse vahel rabas sel hetkel Rhondat nagu ei kunagi varem.
Kuid siis varjas teda oma kehaga Katharina Parr. «Ärge puutuge teda!" hüüdis ta. «Karvutu pole selles süüdi, et ta siin viibib."
«Surm mõlemale! Surm Parrile!" kriiskas Catherine Howard. Ülejäänud kordasid ühehäälselt:
„Surm mõlemale!"
Howard sööstis Parrile kallale ja mõlemad läksid karvupidi

kokku. Teised hakkasid Rhonda Terry poole tulema.
Põgeneda polnud kuhugi: emased tõkestasid ukse, aknaid varjasid trellid. Rhonda otsis mõnda eset, et rünnakut tagasi tõrjuda, kuid käe alla ei sattunud midagi. Ta põikas kõrvale ja jooksis ründajate eest ära, mõistes, et kaua ta niimoodi vastu ei pea.
Äkki paiskus uks pärani ja tuppa astus kolm hiigelsuurt gorillat.

„Tema kuninglik kõrgusi" kuulutas üks tulijaid. Ehmunud emased hüppasid Rhondast eemale. Ainult Howard ja Parr vähkresid põrandal edasi vähimatki kuulmata. Vaikselt astus tuppa Henry Kaheksas. Jätta!" käskis ta.

Astunud kisklejate juurde, lahutas ta nad võmmudega. „Kus on karvutu?" käratas kuningas. Samas langes ta pilk Rhondale, kes vaevatud ilmel emaste keskel seisis.

„Tule siia!" kamandas kuningas. „Jumal on jälle sulle järele tulnud, kuid ta ei saa sind! Nüüd oled minu oma!" *

„Võtku ta pealegi, Henry!" karjus Aragoni Catherine. „Tema toob ainult pahandusi kaela."

„Vait, naine, või sa lähed Towerisse tapalavale!" ähvardas

kuningas.

Astunud ette, haaras ta Rhondal käsivarrest, vinnas nagu udusule õlale ja tõttas ukse poole.

„Suffolk ja Howard, teie jääte siia. Pidage vaenlane kinni, et saaksin ära minna."

„Lubage teid saata, söör," palus üks neist.

„Ei! Täitke käsku, siis aga järgnege mulle oru põhjapoolsesse otsa kanjoni juurde, kus voolab Thamesi idapoolne harujõgi."

Kuningas pööras selja, läks mööda koridori edasi ja sisenes nurgatuppa. Seal tõstis ta üles maskeeritud põrandaluugi.

„Nüüd nad enam meid kätte ei saa, mu kaunitar," ütles ta. „Seile idee võtsin ma üle jumalalt endalt, kuid tal pole sellest õrna aimugi."

Kuningas ronis väledasti alla ja läks pilkases pimeduses käsikaudu kobades edasi mööda pikka maa-alust käiku.

Mõne aja pärast oli tunda värsket õhku. Henry pani Rhonda maha ja hakkas pea kohal kobama. Seejärel kuuldus kriginat, justkui oleks rasket asja kõrvale nihutatud, ja neiule hoo-

vas vastu öist jahedust. Kõrgel särasid tähed. Mõni minut hiljem jõudsid kuningas ja Rhonda maa alt välja kõrge kalju jalamile jõe kaldal, ja Henry asetas kohale tagasi hiigelsuure lameda kivi, mis oli sulgenud sissepääsu tunnelisse.

Ja siis algas Rhondale tõeline põrgu.

Nad jooksid kogu öö piki jõe kallast. Metsloom ei kandnud enam Rhondat õlal, vaid vedas käest kinni hoides enda järel. Ta närveeris ilmselgelt ja jäi tihtipeale seisma kartlikult kuulatades.- Kuningas püüdis liikuda käratult ja manitses paaril korral tütarlast vaikust pidama.

Mõne aja pärast läbisid nad koolme kaudu jõe ja jätkasid teed kirde suunas.

Ehkki tagaajajaid polnud, närveeris Henry üha rohkem. Pisut hiljem selgus tema rahutuse põhjus: eemalt kostis lõvi venivat möirgamist. Gorillade kuningas lisas kiirust.

Koitis. Orgu kattis külm udulinik. Rhonda oli surmani väsinud, iga lihas pakitses valust, kuid piinaja tiris teda aina edasi.

Öövaikuse lõhestas taas lõvi möiratus, millest vappus maa, sedapuhku aga kõlas see peaaegu nende kõrval.

Gorilla pistis ülepeakaela jooksu.

Algava päeva valgel nägi Rhonda eespool ilmatu suurt lõvi. Kuningas keeras järsult kõrvale, tõtates neist umbes saja jardi kaugusel kasvavate puude poole.

Lõvi ligines kergel õõtsuval kõnnakul. Põgenike petteliigu-tust nähes muutis ta liikumissuunda ja läks üle sõrgile, kavatsedes nad enne puudeni jõudmist kinni pidada.

Rhonda jõudis märgata, kuidas röövlooma tühi kõht kahele poole lotendas. Veider, et äärmuslikus olukorras võis selline pisiasi endale tähelepanu tõmmata. Näljane lõvi möirgas vahetpidamata, otsekui püüdes end hulluseni üles kruvida, ja suurendas järsult kiirust.

Nüüd oli ilmselge, et puudeni nad ei jõua. Siis jäi kuningas seisma, hakkas ähvardavalt lõrisema, pärast hetkelist kõhklemist tõstis neiu pea kohale ja virutas lõvi poole, ise aga pistis tuhatnelja jooksma, püüdes niiviisi oma elu päästa. Kuid ta ei arvestanud lõvi hingeelu.

Rhonda kukkus kiskjast mõne jardi kaugusele. Arvestades saadud õppetunde, ei püüdnudki ta põgeneda, vaid jäi liikumatult lamama.

Metslooma tähelepanu köidab alati liikuv ese. Seda kinnitab

146

näitlikult teie oma koer. Ta on lihtsalt kohustatud järele lippama kõigile, kes jooksevad, ega suuda sinna midagi parata, sest niisugune on tema vaist.

Ilmselt oli Henry Kaheksas selle sootuks unustanud, muidu oleks ta sundinud Rhondat jooksma, ise aga jäänud liikumatult lebama. Kuid tema talitas teisiti ja juhtus, mis pidi juhtuma. Lõvi isegi ei vaadanud Rhonda poole, vaid tormas gorillale järele.

Julgust kogunud, kergitas neiu pead. Gorilla jooksis kõigest jõust, palju kiiremini kui arvata võis, kuid siiski mitte küllalt väledasti, et lõvi käest pääseda. Nüüd kohe saab kiskja gorilla kätte ja on mõnda aega temaga ametis, sest suur ahv hakkab kindla peale oma elu eest võitlema.

Rhonda kargas püsti ja tormas tagasi vaatamata puude poole. Ta ei jõudnud veel mõnda jardi joosta, kui selja taga kostis õudne möiratus, mis kõneles sellest, et lõvi oli gorillale järele jõudnud, ning nende vahel puhkes võitlus elu ja surma peale.

Puude juures vaatas hingeldav Rhonda vilksamisi tagasi. Lõvi oli gorilla maha paisanud ja tema vägevad lõuapärad olid ohvri kaela ümber sulgunud. Gorilla tõmbles korra, siis ajas end sirgu ja jäi vagusi.

Nii lõpetas oma maise elu Henry Kaheksas.

Lõvi viskus sedamaid saagi kallale ja alustas kauaoodatud

söömingut.

Rhonda suundus tasakesi metsa.

Paarikümne sammu järel jõudis ta jõe äärde. See oli Thamesi vasem harujõgi. Pikemalt mõtlemata astus neiu vette ja ujus teisele kaldale, et kaotada jälgi, kui lõvi peaks tahtma teda jälitada.

Esimest korda möödunud päevade jooksul tiivustas teda lootus. Lõpuks ometi oli ta vabaduses!

Pealegi teadis Rhonda, kus viibivad tema sõbrad. Kallast mööda Omwamwi kose poole minnes leiab ta nad hõlpsasti üles. Rhonda ei teadnud, mis teda teel ootas, kuid oletas, et kõige hirmsam on seljataga.

Ääretust väsimusest hoolimata läks ta edasi, mõtlemata isegi lühikesele puhkusele. Ta lubab endale puhkust alles siis, kui jõuab eesmärgile.

Vahepeal oli idas mägede kohale tõusnud päike, mis kinkis õnnistavat soojust neiu öö jooksul kõvasti külma saanud kehale.

147

Ajuti valdas Rhondat mingi haiglaslik unine seisund ja ta suutis vaevu jalga jala ette tõsta. Kehaline kurnatus avaldus ka selles, et tütarlapse reageerimisvõime oli aeglustunud ja meeled nürinenud.

Ta ei tajunud enam kõrvalisi helisid, seetõttu ei suutnud ka ennast hoida.

Rhonda tunnetas ohtu alles viimasel hetkel, kui rajale hüppas hirmuäratav olend — poolinimene, poolgorilla, inimese näo ja gorilla kehaga.

Neiu tahtis jõe poole söösta, lootes ujudes minema pääseda, kuid siis pudenesid puu otsast maha täpselt samasugused olendid. Ta piirati sisse, kaks aga liginesid tagantpoolt, kahmasid tal käsivartest kinni ja kumbki hakkas teda enda poole tirima ähvardavalt lõrisedes ja teineteist sõimates.

Rhonda tundis, et veel veidi ja nad väänavad ta käed liigestest välja. Olukord muutus kriitiliseks, kuid äkki hüppas lähima puu otsast alla alasti valge mees, nui käes. Ta tormas Rhondat hoidvatele loomadele kallale, tümitades neid pähe, kuni nad neiu lahti lasksid. Kuid oma kohkumuseks märkas Rhonda, et tema päästja röökis kõige kõvemini. Kahmanud neiu kaenlasse, ta seisis ja urises neid ümbritsevate loomasamaste inimeste jõugu peale.

Ta oli kena välimuse, korrapärase kehaehituse, päikesepruuni naha ja kullakarva juustega, mis lõvilakana ta õlgadele langesid.

Ja ehkki teised loomad olid ilmselgelt ristandid, arvas Rhonda, et valge kuulus nende hulka, sest ta tõi kuuldavale sama- ' suguseid hääli ja oli' ilmunud koos nendega.

Loomad kartsid tema nuia ja seepärast eelistasid kaugemale hoiduda.

Inimene ei jõudnud oma vangi piiramisrõngast veel välja viia, kui ülal kõlas uus metsik kisa. Kõik vaatasid sinnapoole, kaasa arvatud Rhonda, kelle huulilt pääses tahtmatult imestushüüe.

Puu otsast laskus ahvi osavusega kuldse juuksepahmakaga alasti valge neiu. Tema kaunite huulte vahelt tuli kuuldavale võigas metslooma kisa.

Hüpanud alla, hakkas ta nende poole jooksma. Tema vihast moondunud nägu rabas sellele vaatamata oma iluga, noor keha oli aga täiuslikkuse tipp.

Loomad andsid rahulolematult urisedes teed ja metslastüdruk,

tegemata neist väljagi, suundus Rhonda poole.

Mees käratas metslastüdruku peale, ajades ilmselt teda ära, heitis Rhonda õlale, pööras ümber ja pistis ebatavalise kiirusega jooksma, otsekui poleks tal vähimatki raskust kanda.

Tema kannul kihutas noor metslastüdruk, karjudes ähvardusi ja needusi.

XXX. Metslastüdruk

Kuningakoja kaardivägi ei suutnud vastu panna usklikele, kes jumala enda eestvedamisel ründasid kuningalossi väravat. Jumal juubeldas. Üldiselt oli ta kavatsenud Henryt karmilt karistada, kuid, saavutanud võidu, otsustas talle armu heita.

Suuremeelsuse tuhinas loobus gorillade jumal ka salakavalast plaanist mitte täita Tarzanile antud lubadust ja otsustas ta koos tütarlapsega vabaks lasta.

Tarzanit ei huvitanud põrmugi jumala poliitilised salasepitsused, vaid ainult Rhonda saatus.

„Peame neiu üles otsima!" ütles ta jumalale, kui nad lossi lävele astusid. „Kus ta võib olla?"

„ Küllap teiste naiste juures. Lähme üles, arvatavasti on nad seal."

Trepil olid neil vastas Howard ja Suffolk, valmis täitma kuninga käsku. Aga kui nad nägid jumalat ennast ja tema selja taga trobikonda poolehoidjaid, siis meenus neile õigel ajal, et kuningas oli putku pistnud, ja nad loobusid oma kavatsusest. Selle asemel laskusid nad põlvili, tervitades palavalt jumalat ning kinnitades talle, et nad

olevat just nüüdsama Henry minema kihutanud ja kavatsesid jumala vaenlased puruks lüüa.

Kuid jumal mõistis kohemaid, et nad valetasid, sest oli ta ju ise pannud nende loomakoljudesse inimajud.

„Kus on karvutu tüdruk?" küsis ta nõudlikult.

„Henry viis ta ära," vastas Suffolk.

„Kuhu?"

„Ei tea. Võttis kaasa ja kadus."

„Kuid keegi peab ju teadma," sõnas Tarzan.

„Ehk teab Aragoni Catherine," oletas Suffolk.

„Kus ta on?"

149

Tarzan viidi haaremisse. Suffolk paiskas ukse lahti ja kuulutas valjusti:

„Teile tuli issand jumal!"

Kohkunud emased, kes ootasid arveteõiendamist, langesid jumalat nähes põlvili.

„Tere tulemast, isa!" tervitas teda Aragoni Catherine. „Olen sinu ustav must orjatar!"

„Siis ütle, kus Henry on," käskis jumal.

«Põgenes koos oma karvutu iludusega," vastas vana kuninganna.

„Kuhu?"

Oma tuulepeast mehe peale vihane Aragoni Catherine ei kõhelnud kaua.

„Tulge minu järel," ütles ta ja viis nad koridori lõppu. Seal nurgapealses toas avas ta saiakäigu luugi. „See käik viib linna alt jõe kaldale. Nad läksid karvutuga siitkaudu."

Tarzani terav nina haistis tõepoolest nõrka valge naise lõhna. Nüüd teadis ta täpselt, et kuningas oli neiu sellesse musta auku vedanud. Ehk viibisid nad praegugi seal, oodates, kuni kuninga vaenlased ära lähevad, või olid juba kaugel linnast väljas, kusagil mägedes, kuhu kuningas kavatses tütarlapse ära peita.

Nii või teisiti, ent ahvinimene otsustas minna üksi, sest ei usaldanud kedagi neist loomadest. Kohendanud õlale kokkuke-ritud nööri ja kontrollinud, kas nuga on oma kohal, hüppas ta sõnakestki lausumata alla tundmatusse.

Tema lahkumisel hingas goriHade jumal kergendatult. Lõhna järgi minnes jõudis Tarzan jõe kaldale, lükkas kivi kõrvale ja astus öösse.

Ta läks edasi, pingsalt kuulatades ja õhku haistes. Vaevuta-jutav õhuvool orust kinnitas tema oletust, et esialgu olid põgenikud suundunud lõunasse. Tõsi, hiljem võis gorillade kuningas pöörata läände või põhja, kuid mitte itta, kus jõgi oli sügav ja kiire vooluga.

Tarzan surus end maadligi ning tegi lõhna ja tabamatute märkide järgi kindlaks, et jälg pöördus põhja või õigemini kirdesse jõe ja kaljude vahele.

Tarzan sammus edasi ühtelugu peatudes, et kontrollida, kas ta pole jälge kaotanud, ja seetõttu liikus aeglasemalt kui jälitatavad.

150

Oleks tuul Tarzanile vastu puhunud — põgenikud aga läksid kogu aeg vastutuult —, oleks ta nad joostes kätte saanud.

Sunnitud peatused ei ärritanud ahvinimest, nagu need oleksid ärritanud keda tahes teist inimest, sest jahti pidava metslooma kannatusel pole piire. Ta teadis, et saab varem või hiljem gorilla kätte, ja kuni loom on teel, pole neiul midagi karta.

Kui ta jõge ületas, hakkas valgenema. Kusagil eespool kaikus jahti pidava lõvi möiratus ja peagi ka gorilla kisa.

Tarzan mõistis, et Numa oli gorillade kuningale kallale tunginud. Kuid mis oli saanud neiust? Ta ei kuulnud inimhäält ja tormas tulistvalu kisa poole. Pisut hiljem nägi Tarzan Numat võidetud gorilla kallal. Tütarlast polnud näha.

Soovimata kiskjaga kokku saada, et mitte aega raisata, läks Tarzan loomade kuningast kaarega mööda. Seejärel tegi kindlaks, et neiu oli suundunud lõunasse, ja järgnes talle.

Mõne aja pärast lisandus neiu lõhnale teiste, võõraste, man-ganide ja tarmanganide — suurte ahvide ning valgete inimeste, nii meeste kui naiste — lõhnade segu.

Tarzan lisas sammu. Metslooma vaist ütles talle, et tütarlast, aga võib-olla ka teda ennast, ähvardab oht.

Sedamööda, kuidas ta edasi läks, muutusid lõhnad üha tugevamaks ja peagi hakkas kostma kisa.

Asunud ümber puude otsa oma kodusesse keskkonda, tundis Tarzan silmapilk enesekindluse uut tulva. Siin sai ta jälle iseendaks — džunglivalitsejaks.

Oksalt oksale hüpates kuulis ta emase raevukat häält, mis sarnanes inimese omaga, kuid siiski valitses loomalik toon. Tarzan tundis ära suurte ahvide keele ja see tegi teda erakordselt uudishimulikuks. Mõni sekund hiljem jõudis ta kummaliste olendite kohale. Need olid pooleldi inimesed, pooleldi gorillad. Kaugemal nägi ta alasti noormeest, kes, Rhonda õlal, metsa poole jooksis. Teda ajas taga tuules lehvivate kullakarva juustega valge tütarlaps. Nagu kõik teised, nii oli ka tema ihualasti.

Noormees lendas nagu nool, tundes enda taga kuldjuukse-list tüdrukut. Kihutamisest hõivatud, ei märganud nad midagi ümberringi. Vahepeal oli Tarzan Rhonda röövija kõrvale jõudnud ja läks nüüd temast ette. Kiire jooks oli kuldjuukselist tüdrukut väsitanud ja ta hakkas nüüd pikkamisi maha jääma.

Puulehtede vahelt nägi Tarzan, et mets oli lõppemas ja selle taga algasid kaljud. Hüpanud maha, kaotas ta mitu väärtuslikku

sekundit ja röövija jõudis temast ette, tormates kaljude poole. Tarzan kihutas talle järele, kuuldes enda taga kuldjuuk-selise õeluse jalgade müdinat.

Vaevalt oli Tarzan näinud ihualasti noormeest ja tüdrukut, samuti koletislikke värdjaid, kui talle meenus jumala jutt ristanditest, kes oru selles osas oma suguharu olid asutanud. Need olevused olid looduse kallal sooritatud vägivaldse katsetuse tagajärg.

Ent Tarzan ei hakanud selle üle põhjalikumalt mõtisklema. Kõik tema mõtted olid suunatud sellele, et noormees kätte saada ja vabastada Rhonda.

Röövija jooksis kergelt, otsekui oleks Rhonda kaalutu olnud, ning Tarzan imetles tahtmatult tema jõudu ja vastupidavust.

Kaljudeni oli jäänud õige vähe maad. Nende ees vedelesid maas kivirahnud, mis aja hävitava toime mõjul olid kaljude küljest lahti tulnud. Kaljud ise kujutasid endast koobastest lõhestatud mäeahelikku.

Kaljudeni jõudnud, hakkas noormees mägikitse osavusega kivilt kivile hüppama. Tarzan oli pisut maha jäänud, sest paikkond oli talle täiesti võõras ja tee otsimine võttis aega. Tema kannul tõttas metslastüdruk.

Roninud kõrgendikule, lükkas röövija Rhonda koopasse, ise aga pöördus näoga tagaajajate poole.

Tarzan põikas järsult paremale, et tõusta vastase kohal olevale kaljunukile, kuid viimane nägi tema pettekäigu läbi ja lõikas tee ära.

„Tagasi, või ma tapan su!" kisendas noormees suurte ahvide keeles.

Siinkohal ilmus koopasuule Rhonda.

„Stanley!" hüüatas ta imestunult.

„Roni üles!" käskis Tarzan. „Ma pean teda kinni, kuni sa üles jõuad. Sealt lähed lõunasse oru serva."

„Teen proovi," kostis Rhonda ja hakkas kaljust üles ronima. All nägi teda metslastüdruk ja tõttas oma sõpra hoiatama. „Kreeg-ah! Ta laseb jalga!"

Unustanud Tarzani, sööstis noormees Rhondale järele. Tarzan ei hakanud teda taga ajama, vaid ronis kõrgemale, minnes poolpõiki Rhonda poole.

Kihutatuna hirmust, ronis Rhonda üles palju kiiremini, kui

152

võis oodata, ja tänu sellele jõudis Tärkan neiuni enne kui tagaajaja.

Mõistnud oma kaotust, pöördus noormees metsikult lõrise-des Tarzani poole ja kiskjalik irve moonutas tema ilusat nägu. Ilmselgelt ei kavatsenud ta vangi võitluseta loovutada. Omalt poolt ei püüdnud Tarzan astuda kahevõitlusse kaljul, kust nad paratamatult oleksid alla lennanud ja surnuks kukkunud.

Heitnud pilgu üle õla, nägi ta lähenemas metslastüdrukut, kelle kannul rühkisid hirmuäratavad ristandid. Olukord muutus raskeks. Tarzan mõistis, et peab kähmlusest hoiduma, kuid sündmused arenesid vastu tema tahtmist.

Raevunud nooruk tungis ahvinimesele kallale, ergutatuna oma kaashõimlaste loomalikust kisast, ning nad läksid võitlusse elu ja surma peale, püüdes teineteisele kihvu kõrri lüüa. Niimoodi seisid nad kitsal eendil, hoides teineteist raudses haardes ja möirates metsloomadena, kuni prantsatasid alla.

Rhonda Terryt valdas meeleheide. Ta oli kaljule pidama jäänud, kuna Obroski, kelle ilmumine oli talle pääsemislootust sisendanud, oli tõenäoliselt surnuks kukkunud. Isegi siis, kui ta oli ellu jäänud, tapavad koletised ta kohe. Nüüd Rhonda ennast enam ei haletsenud, ta leinas Stanley Obroskit. Kaotusevalu oli nii suur, et neiu sattus tahtmatult segadusse, püüdes oma tunnetes selgusele jõuda.

Kummatigi ei kavatsenud Tarzan surra.

Jõu ja julmuse poolest ei jäänud ta vastasele alla, mõistuselt ja vapruselt aga ületas teda. Seepärast Tarzan üksnes ei kutsunud esile seda kukkumist, vaid oskas teha nii, et jäi peale. Selle tagajärjel kukkus tema võistleja täie hooga peaga vastu kivi. Nüüd oli ta mõneks ajaks võitlusvõimena.

Vaevalt olid nad maandunud järgmisel eendil, kui Tarzan kargas jalule. Altpoolt ronisid nobedasti tema poole ebardid eesotsas metslastüdrukuga, kes oli juba päris lähedal ja sirutas kätt tema pahkluu poole, et Tarzanit alla tõmmata. Ja siis turgatas ahvinimesele pähe mõte.

Kummardunud alla, kahmas ta metslasplikal juustest kinni, tõmbas enda poole ja heitis valust kisendava tüdruku endale selga. Metslastüdruk kriiskas, küünistas ja hammustas, kuid Tarzan kannatas vaikides, kuni nad kõrgemale jõudsid. Seal laskis ta tüdruku seljast maha ja vaatamata meeleheitlikule vastupanule sidus nööriga kõvasti kinni. Selle ajaga olid ristandid talle

153

peaaegu järele jõudnud. Upitanud metslastüdruku õlale, ronis Tarzan üles laia eendi poole, kus ligipääsmatu kalju alla oli tardunud Rhonda.

Siia tassiski Tarzan taltunud metslastüdruku, aga kui oli ta maha pannud ja näoga enda poole pööranud, nägi imekaunist naeratavat näokest. Seda lähemalt silmitseda polnud mahti, sest ristandid ronisid kriisates nende poole.

„Tagasi!" karjatas Tarzan. „Või ma tapan tüdruku!"

Tarzani mõte kasutada tüdrukut pantvangina polnud iseenesest halb, kuid nagu heade plaanidega sageli juhtub, kukkus see täielikult läbi.

„Nad tulevad edasi," ütles metslastüdruk. «Minust pole neil sooja ega külma. Sina viisid mu ära, järelikult kuulun ma sulle. Nad löövad meid maha ja pistavad nahka. Tõrju nad kividega tagasi, mina näitan teed, kuidas siit välja saada."

Tüdruku nõuannet kuulda võttes kahmas Tarzan raske kivi-kamaka ja virutas lähima ristandi pihta. Kivi purustas mehe kolju ja ta lendas alla, tegemata ainsatki häält.

Tüdruk muutus lõbusamaks ja ta hakkas oma hiljutisi kaaslasi pilkama.

Veendunud sellise lihtsa abinõu tulemuslikkuses, asus Tarzan kive korjama. Rhonda ühines temaga ja nad külvasid koletised üle kividerahega, nii et ründajad pidid koopasse varjule pugema.

„Lõunasöögiga tuleb neil oodata," naeris metslastüdruk.

„Te sööte siis inimliha?" küsis Tarzan imestades.

„Meie Malb'yatiga ei söö," vastas ta, „nemad aga küll."

„Kes see Malb'yat on?"

„Minu mees. Sa kisklesid temaga, siis aga viisid mu minema. Nüüdsest peale olen su naine ja hakkan sinu eest võitlema. Ma ei loovuta sind kellelegi!"

Ta pöördus ähvardavalt Rhonda poole, kavatsedes arvatavale võistlejale õpetust anda, kuid Tarzan astus õigel ajal vahele.

„Sa ei tohi teda puudutada!" hoiatas ta.

„Sul ei tohi olla kedagi peale minu!" väitis metslastüdruk.

„Ta pole mulle keegi," rahustas Tarzan tüdrukut. „Pole vaja talle liiga teha."

Metslastüdruk nihkus Rhondast eemale, kuid silmitses teda endiselt tulivihase pilguga.

„Eks me näe," ütles ta. „Mis ta nimi on?"

«Rhonda."

„Ja sinu nimi?"

„Kutsu mind Stanleyks," vastas Tarzan, keda lõbustas sündmuste ootamatu pööre.

Ta ei hakanud metslastüdrukuga vaidlema, sest mõistis, et nende pääsemine sõltub täielikult sellest isemeelsest kaunitarist.

«Stanley," kordas tüdruk pisut takerdudes. «Ebatavaline nimi. Ja minu nimi on Balza."

Tarzan märkis endamisi, et see nimi sobis talle hästi, sest suurte ahvide keeles tähendas see kuldjuukselist tüdrukut. Ahvide nimed on üldse väga täpsed. Tema enda nimi tähendas ju „valget nahka", Malb'yati oma aga «kollast pead".

Kärme liigutusega virutas Balza kivi kaljunuki tagant ettevaatlikult väljapistetud peä pihta ja puhkes ohjeldamatult naerma.

«Peaasi on ööni vastu pidada," ütles ta. «Siis lähevad nad minema, sest kardavad konutavalt pimedust. Kui me aga praegu teele asume, on meil ots käes." Tüdruk hakkas Tarzanit huvitama.

Ühest küljest, kui otsustada jumala jutu järgi, juhtis seda keha gorilla aju, teisest küljest aga hämmastas Tarzanit see, kuidas tüdruk oli tema nime hääldanud. Gorilla poleks niiviisi suutnud.

„Sa oskad inglise keelt?" küsis Tarzan. Balza silmitses teda üllatunult.

„Jah," noogutas ta. «Kuid ma ei arvanud, et sina seda oskad." „Ja kus sa seda õppisid?"

«Muidugi Londonis. Enne kui mind sealt välja söödi." «Mis tähendab «välja söödi"?"

„Ma ei sarnanenud nendega. Ema peitis mind aastaid, kuid lõppude lõpuks nuhkisid nad mu välja. Oleksin ma sinna jäänud, oleks mind tapetud."

Tarzan mõistis, et tüdrukule oli London gorillade linn, sest mingit teist Londonit ei saanud ta tunda.

«Kas Malhyat on samasugune nagu sina?" jätkas ta küsitlemist.

„Ei, ta on niisugune nagu teised. Tal ei õnnestunud selgeks õppida ühtegi ingliskeelset sõna. Sa oled temast parem. Loodan, sa tapsid ta."

„Ei tapnud," kostis Tarzan. «Mulle paistis, et ta oli elus."

155

Tüdruk vaatas alla, kahmas kivi ja hüüdega «Ongi elus!" virutas selle õnnetu Malb'yati pihta, kes jälle kaljunuki tagant välja piilus. Kivi tabas ja vaeseke roomas kähku tagasi.

„Kui ma peaksin kunagi jälle oma mehele pihku sattuma, peksab ta mu poolsurnuks," ütles Balza.

‚Ja mina arvasin, et päris surnuks," kostis Tarzan.

„Ei," seletas tüdruk. «Asi on selles, et ma olen nendest kõige ilusam. Teised on koledad. Ta ei tapa mind iialgi, ehkki teised naised rebiksid mind meelsasti tükkideks."

Ja ta puhkes valjusti naerma.

«Arvan, et seegi," viipas ta Rhonda poole, «teeks hea meelega mulle otsa peale."

Rhonda Terry kuulas huviga vestluse seda osa, mis käis inglise keeles, kuid jutuajamisse ei sekkunud. Lõpuks katkestas ta vaikuse.

„Mul pole soovi sind tappa," lausus Rhonda. «Vastupidi, miks me ei võiks sõpradeks saada?" Balza silmitses teda üllatusega.

«Ega ta naljata?" pöördus metslastüdruk Tarzani poole. „Tal on tõsi taga."

«Siis saagem sõpradeks," ütles Balza.

Armastuse ja sõpruse, elu ja surma küsimuste üle otsustas ta kärmelt ja pöördumatult.

Nad viibisid kaljunukil veel mitu tundi, tõrjudes ristandeid kividega tagasi ja sundides neid parajasse kaugusse hoiduma.

XXXI. Teemandid!

Lõpuks jõudis kätte kauaoodatud õhtu. Näljast ja janust kurnatud inimesed püüdsid kiiremini lahkuda kaljunukilt, kus nad varahommikust saadik olid kõrvetava Aafrika päikese käes piinelnud.

Kogu selle aja jooksul oli noor metslastüdruk lõbustanud Tarzanit ja Rhondat oma lihtsameelse otsekohesusega. Ta rääkis kõike, mida mõtles ja tegi seda relvituks muutva siirusega.

Kui päike läänepoolsete küngaste taha oli veerenud, tõusis ta püsti.

«Tulge," ütles Balza. «Nüüd juba võib. Nad ei hakka meid vastu ööd jälitama."

156

Balza juhtis nad kaljunuki alla kitsasse, kuid küllaltki kõrgesse koopasse. Otse pea kohal märkas Tarzan avaust ja silmapilk oli tal olukorrast selge pilt. Ta taipas, et toetades seljaga ühe ja jalgadega teise seina vastu, suudaks ta sellest koridorist või õigemini kaevust välja ronida, kuid mõistis sedagi, et kivid võivad kriimustada tütarlaste õrna nahka.

„Lähen esimesena," ütles ta, „ja lasen nööri alla. Kummaline, Balza, et sinu hõimlased ei tõusnud teist teed mööda kalju tippu ega seadnud üles varitsust."

„Nad on liiga rumalad," vastas tüdruk. „Neil jätkub tarkust ainult tagaajamiseks, aga et ringi minna ja kavalust appi võtta, seda ei jaga nende pead ilmaski."

„Väga hea, see on meile just mokka mööda," lausus Tarzan ja ronis üles. Sealt viskas ta nööri alla ja aitas mõlemad tütarlapsed kähku enda juurde.
Nad olid sattunud väikesesse kausikujulisse lõhesse, mille põhja katsid õhtuvalguses sätendavad kristallid.
Kui Rhonda pilk peatus kristallidel, hüüatas ta imestunult, sest ei uskunud oma silmi.
«Teemandid!"
Erutusest jäi Rhondal hing kinni.
„Teemantide org!"
Ta kummardus ja võttis maast mõne kivi. Balza vaatas teda nõutult, sest temale, ei tähendanud need kivid midagi.
Tarzan korjas mõned ilusamad ja suuremad kivid, lähtudes pigem esteetilistest kaalutlustest.
„Kas võib kaasa võtta?" küsis Rhonda.
„Miks mitte," kostis Tarzan. „Võta nii palju, kui soovid."
„Me saame rikkaks!" hüüdis neiu. „Toome siia kogu ekspeditsiooni ja laadime autod teemante täis. Siin on neid tonnide viisi!" -
„Kas kujutad ette, mis saab pärast?" tundis Tarzan huvi.
„Jaa! Ma saan villa Rivierasse, oma maja Beverly Hillsi, suvila saja viiekümne tuhande eest, luksusliku korteri Palm Beachis, New Yorgis..."
„Mitte midagi sellist sa ei saa," katkestas teda Tarzan, „sest kui te toote kaasa nii tohutu hulga teemante, küllastub turg silmapilk ja nad muutuvad niisama väärtusetuks kui klaasitükid. Aga kui sa talitad arukalt, siis võtad endale ja oma sõpradele õige pisut ega räägi teemantide orust kellelegi."
157
Rhonda jäi hetkeks mõttesse.
„Sul on õigus," nõustus ta, „siitpeale pole teemantide orgu looduses lihtsalt olemas."
Läbi üha tiheneva videviku juhtis Balza nad orgu laskuva jalgraja juurde ja kogu öö kõndisid nad Omwamwi kose poole.
Tee oli kõigile võõras, sest Balzagi polnud eales kodunt nii kaugel käinud. Seepärast mind aeglaselt ja jõuti kaljude juurde alles koidikul.
Suure osa teest pidi Tarzan jõuetut Rhondat süles kandma, Balza aga oli väsimatu. Ta marssis sõnatult Tarzani kannul, keda pidas nüüd oma meheks. Nad ei rääkinud, sest teadsid kogemuste põhjal, et öösel tuleb olla äärmiselt ettevaatlik, ja seetõttu polnud Tarzanil õrna aimu sellest, mis toimub oma uue isanda järel uude tundmatusse maailma sammuva väikese metslas-tüdruku peas.
Varahommikul avanes Rhonda Terry pilgule koidueelsesse udulinikusse mähkunud kaljude jalam. Rahulikku vaikust häiris vaid kose mürin otsekui titaani vaim. Rhondale hakkas tunduma, et ta laskub teistsugusesse maailma, kuhu neil pole määratud jõuda elusalt.
Tal oli veel selgesti meeles, kuidas hiigelsuur gorilla oli temaga sellest peadpööritavast kõrgusest alla laskunud. Tal endal ei õnnestu teha sammugi, Stanley Obroski aga ei suuda teda kanda. Rhonda oli juba kogenud, et mees on võimeline igasugusteks ootamatusteks, kuid midagi seesugust polnud jõukohane isegi temale. Kuni Rhonda niimoodi mõtiskles, heitis Tarzan neiu oma laiale õlale ja ronis alla. Rhondal jäi hing kinni, kuid ta surus hambad kokku ega poetanud sõnakestki.
Tarzan ronis alla, ilmutades hiiglasliku gorilla jõudu ja imeväärset osavust, tema kannul laskus kõrvalise abita ja niisama enesekindlalt Balza.
Ameeriklanna tunnetas ebatavalist kehalise ja vaimse jõu tulva.
„Pane mind maha, Stanley," palus ta. „Ma võin ise käia. Mul on palju parem."

Tarzan pani ta maha.
„Siit on Ormani juurde kiviga visata," sõnas ta. Rhonda silmitses Balzat arvustava pilguga ja köhatas kohmetult.
„Me oleme Hollywoodis muidugi kõigega harjunud, aga kas
158
sulle ei tundu, et talle peaks midagi selga panema, enne kui inimeste hulka minna?"
Tarzan puhkes südamest naerma.
„Vaene Balza," ütles ta. „Tal tuleb peagi maitsta seda tsivilisatsiooni vilja. Las ta siis säilitab võimalikult kaua oma loomulikkuse ja rikkumatuse."
„Ma muretsen tema enda heaolu pärast," ütles Rhonda.
„Balzat see ei häiri," kinnitas talle Tarzan. „Seelik segaks teda palju rohkem."
Rhonda kehitas õlgu.
„Hästi, edvistagu pealegi," sõnas ta. „Tom ja Bill on aga punastamisest juba ammugi võõrdunud."
Mõne minuti järel seisatas Tarzan järsult ja osutas käega ettepoole.
„Nende laager oli seal," ütles ta, „kuid ma ei näe kedagi."
„Mis võis juhtuda?" erutus Rhonda. „Nad ju lubasid sind oodata."
Ahvinimene hakkas hoolega kuulama ja õhku nuusutama.
„Nad pole kuigi kaugel," ütles ta lõpuks, „ piki jõge allpool. Ja praegu pole nad seal üksi, neid on palju."
Miili järel tuli nähtavale suur laager arvukate telkide ja veoautodega.
„Safari!" hüüdis Rhonda rõõmsalt. „Pat on saabunud!"
Peagi neid märgati, kõlasid tervitushõiked, trobikond inimesi tormas neile vastu. Kõik sööstsid Rhondat suudlema, Naomi aga suudles Tarzanit. Seda nähes hakkas Balza lõrisema ja viskus tema poole. Tarzan jõudis õigel ajal metslastüdrukul käest kinni kahmata. Surmani ehmunud Naomi hüppas eemale.
„Käed eemale Stanleyst," hoiatas Rhonda naerdes. „See noor leedi ei salli, et talle mingil moel kallale kiputakse."
Tarzan pööras Balza näoga enda poole.
„Need on minu sõbrad!" ütles ta. „Neil on teised kombed kui sinu suguharul. Ja kui hakkad tüli norima, saadan su tagasi. Need neiud on sinu sõbrad."
Kõik jäid kirjeldamatu imestusega Balzat jõllitama: Orman kui lavastaja, kes oli avastanud uue naisetüübi, Pat O’Grady lavastaja assistendina, kes ei erinenud kuigi palju oma bossist.
„Balza, mine koos neidudega ja tee kõik, mida nad käsivad," jätkas Tarzan. „Nad panevad su imekauni keha peale ebamugavad rõivad, kuid teisiti ei saa. Kuu aja pärast oled sa õppinud
159
suitsetama, jooma kokteili ja üldse kohaned kõigi tsivilisatsiooni hüvedega. Esialgu oled veel metslastüdruk. Mine nendega kaasa ja õnnistagu sind jumal."
Kõik puhkesid valjusti naerma, välja arvatud Balza. Ta ei mõistnud kõike, kuid isand oli käsu andnud ja tüdruk kuuletus.
Balza läks koos Rhonda ja Naomiga nende telki.
Tarzan jäi jutlema Ormani, Bill Westi ja O’Gradyga. Need pidasid teda endiselt Stanley Obroskiks ja Tarzan ei hakanud neid ümber veenma.
Ormanil sügelesid käed, et asuda filmivõtete juurde. Nüüd olid kõik kohal, kaasa arvatud Stanley Obroski. Ta otsustas anda majori osa Pat O’Gradyle ja kähku kirjutada osa Balzale.
„Ta rabab kõiki! Seda ütlen mina, tõeline naiste tundja!" ennustas ta prohvetlikult.
* * *

Kaks nädalat filmis Orman vahetpidamata ühe episoodi teise järel maalilise jõe ja kose taustal. Tarzan lahkus kaheks päevaks ja tõi kaasa sõbraliku suguharu, et asendada jalgalasknud neegreid. Ta viis operaatorid lõvide, elevantide ja teiste loomariigi asukate juurde ning kõiki vaimustasid Stanley Obroski osavus ja teadmised.

Ent peagi saabus kurb uudis.

Orman sai stuudiost telegrammi käsuga otsekohe võtted lõpetada ja Hollywoodi naasta.

Kõiki peale Ormani valdas ülekeev rõõm.

„Hollywood!" hüüatas Naomi Madison. „Oo, Stanley! Mõelda vaid! Kas sina ei tahagi Hollywoodi minna?"

„Olen juba hakanud unustama, kuidas ta välja näeb," naljatas Tarzan vastu.

Ekspeditsiooni liikmed lõid tantsu ja laulsid nagu lapsed, vaadates põlevaid dekoratsioone ja makette. Tarzan jälgis imestunult inimesi. Ta proovis ette kujutada Hollywoodi, kuhu
püüdlesid kõik need mehed ja naised, ja tal tuli tahtmine seda kas või ühe silmagagi näha.

Tagasitee mööda sissesõidetud rada läks palju kiiremini. Ekspeditsiooni läbi bansutode maa saates kinnitas Tarzan valgetele, et neil ei pruugi midagi karta.

„Ma hoiatasin Rungulat, kui käisin tema külas," seletas ta.

Seejärel lahkus ahvinimene filmirahva juurest, öeldes, et

läheb ees Jinjasse, ja ruttas Mpugu külla, kuhu oli jätnud tõelise Stanley Obroski. Kuid Mpugu võttis ta vastu kurva näoga.

„Valge bwana suri nädal tagasi," ütles pealik, „ja me viisime ta surnukeha Jinjasse, et valged ei mõtleks, nagu oleksime ta tapnud."

Tarzan vilistas tusaselt. Obroskit ei saanud enam millegagi aidata. Ta oli ameeriklase heaks niigi teinud kõik, mis oli olnud tema võimuses.

Kaks päeva hiljem jälgisid džunglivalitseja ja loomade kuningas, Kuldlõvi Jad-bal- ja väikeselt künkalt pikka veoautode rodu, mis suundus Jinjasse.

Kolonni eesotsas sammus Pat O’Grady kõrvuti Balzaga. Nad käisid teineteise ümbert kinni hoides ja Balzal tossas huulte vahel sigaret.

XXXII. Tere, Hollywood!

Möödus aasta.

Los Angelesi keskvaksalis tuli rongilt maha pikakasvuline pronkspruuniks päevitunud näoga mees. Kerge suursugune kõnnak, hääletu mõõdetud samm, tugevad lihased, näole kirjutatud väärikus — see kõik meenutas temas niivõrd lõvi, otsekui oleks ta olnud Numa elav kehastus.

Rongi juurde trügis tohutu inimsumm, keda suurivaevu hoidis tagasi treenitud politseinike ahelik. Nad jätsid kitsa läbikäigu saabunud reisijate ja kõigi oodatud filmitähele.

Surisesid filmikaamerad, kohalikesse ajalehtedesse ja infor-matsioonikeskustesse lendasid ülesvõtted. Kärsitud reporterid ja erikorrespondendid trügisid ettepoole.

Lõpuks ilmus nähtavale ka kuulsus ise, kellele hüüti valjuhäälselt: „Tere tulemast!" Tervitus kajas vastu mikrofonidest, mis Freeman Lang oli paigaldanud ettenägelikult sobivatesse kohtadesse.

Vagunist hõljus välja reklaamiagentide saatel kuldjuukseline neiu, talle järgnesid kolm sekretäri ja teenrid, kes talutasid keti otsas gorillat.

Reporterid piirasid tiheda ringina tütarlapse sisse ja Freeman suutis suurivaevu tema juurde läbi murda.
„Ehk tahaksite öelda mõne sõna oma sõpradele?" küsis mees

161
teda käevangu võttes. „Siia, kullake!" Neiu astus mikrofoni juurde.
„Tere kõigile! Igatsesin teid väga. Milline õnn on naasta Hollywoodi!"
Freeman Lang võttis mikrofoni.
„Leedid ja džentelmenid," kuulutas ta pidulikul häälel, „ praegu kuulsite kõige populaarsema ja veetlevama noore filmitähe häält. Te näete tänavail rahvasumma, kes on tulnud teda tervitama. Olen näinud palju vastuvõtte, kuid ausõna, sõbrad, midagi seesugust küll mitte. Kogu Los Angeles on tulnud tervitama supertähte — võrratut Balzat!"
Pronkspruuni hiiglase näol vilksatas naeratusevirve. Trüginud rahva seast tänavale, peatas ta takso ja palus end viia hotelli.
„Rooseveltis" pandi ta kirja kui John Clayton, kes oli saabunud Londonist.
Teda jälginud mees pani tähele pikka kasvu, laiu õlgu ja pehmet kassikõnnakut.
Oma numbritoa aknast vaatas John Clayton Hollywoodi puiesteele, kus põhja ja lõuna suunas veeresid käratult lugematud autod. Nähes harvu puudetukkasid, mis olid ära eksinud hiigelhoonete sekka, ohkas ta raskelt.
All kõnniteel pulbitses jalutavate jõudeinimeste vool ja neid silmitsedes tundis John Clayton end ääretult üksildasena.
Võõrastemaja seinad mõjusid rõhuvalt ja ta läks halli, võtnud nõuks jalutada pisut küngastel, mis kõrgusid veidi kaugemal põhja pool.
Vestibüülis peatas teda noor mees.
„Ega te juhtumisi ole mister Clayton?" küsis ta.
Clayton vaatas võõrale tähelepanelikult otsa.
„Olen küll, kuid me pole tuttavad."
„Olete arvatavasti lihtsalt unustanud. Kohtusime Londonis."
Clayton raputas pead.
„Ma ei unusta iialgi midagi."
Noor mees naeratas ja kehitas õlgu.
«Vabandage, kuid ma tundsin teid ära. Te olete ju siin töö asjus?" küsis ta, nagu poleks midagi juhtunud.
„Ei, tulin lihtsalt Hollywoodi vaatama," vastas Clayton. „Olen sellest nii palju kuulnud, et otsustasin oma silmaga kaeda."
162
„Teil on siin kindlasti suur hulk sõpru?"
„Ei, mind ei tunne siin keegi."
„Siis võin teile kasulik olla," pakkus noormees. „Olen siin elanud juba kaks aastat, praegu vaba ja näitan meelsasti teile linna. Minu nimi on Reece."
Clayton jäi ettepaneku üle mõtlema. Ta oli sõitnud Hollywoodi vaatama ja giidi teened kulusid talle marjaks ära.
„Olete väga lahke," sõnas ta.
„Tore on. Ehk alustame lantšiga? Minu arust pakub teile huvi heita pilku meie filmitähtedele. Tean kohta, kus nad koos käivad."
„Väga hea," kiitis Clayton. „Näitlejad on Hollywoodis kõige huvitavamad inimesed."
„Läki siis „Brown Debrysse"."

Restorani juures taksost väljudes nägi Clayton inimhulka, mis meenutas talle rahvasumma tunglemist raudteejaamas kuulsa Balza vastuvõtul.
„Küllap oodatakse kedagi tähtsat isikut," pöördus ta Reece'i poole.
„Oh, need logardid tõlgendavad siin päevad läbi," vastas see.
Restoran oli puupüsti täis uhketes rõivastes noobleid mehi ja naisi. Kõigil olid nii omapärased rõivad, ehted ja soengud, otsekui oleks igaüks püüdnud end näidata. Kõikjalt kostis:
„Tervist!"
„Näete vapustav välja!"
„Kuidas käsi käib?"
„Kohtume õhtul hiina restoranis."
Reece näitas Claytonile kõiki kohalviibivaid kuulsusi.
Mõni nimi oli talle tuttav, kuid kõik inimesed sarnanesid nii väga üksteisega ja rääkisid niivõrd ühtemoodi, et Claytonil hakkas peagi igav ja ta rõõmustas, kui kelner arve tõi. Selle ära maksnud, läksid nad välja.
„Mis te õhtul teete?" küsis Reece.
„Esialgu veel ei tea."
„Ehk läheksime Balza filmi esilinastust vaatama? Selle nimi on „Õrnad õlad". Film jookseb hiina kinos. Minul on pilet olemas, mu tuttav võib teilegi hankida, kuid see maksab kakskümmend viis senti."
Reece vaatas küsivalt Claytonile otsa.
163
„Kas ma pean ilmtingimata seda filmi nägema, kui tahan Hollywoodiga tutvuda?"
„Kuidas muidu!"
* * *
Graumani hiina teatri fassaadi ujutas üle ere valgus. Hoone ees tungles paarkümmend tuhat uudishimulikku, kes olid tõkestanud Hollywoodi puiestee sõidutee osa. Autod olid peatunud. Politseinike näod leemendasid higist.
Clayton ja Reece väljusid „Rooseveltist" ning hakkasid rahvasummast läbi trügima. Kui nad teatri juurde jõudsid, kuulis Clayton valjuhäälset teadet kuulsuste saabumisest. Nad olid jätnud oma auto kaks-kolm kvartalit eemale ja tulid teatrini jalgsi.
Peasissekäiku ummistasid uudishimulikud ja autogrammi-kütid. Mõni oli koguni tooli kaasa võtnud ja istus siin hommikust saadik, hõivanud parema koha.
Kui Clayton fuajeesse astus, kõlas puiesteele paigaldatud valjuhääldist Freeman Langi hääl.
„Kohe jõuavad pärale kuulsused. Praegu väljub autost koos oma uue mehe prints Madiniga Naomi Madison. Ja siin on ka imekaunis väike Balza! Püüan tema juurde trügida, et võiksite teda kuulda. Peate veidi ootama. Oo, kallis, tulge siia, palun! Mu jumal! Olete täna lihtsalt vastupandamatu! Soovite ehk öelda paar sõna meie kuulajatele? Siia, palun!"
Kümned autogrammikütid sirutasid tema poole märkmikke ja sulepäid, kuid ta möödus neist naeratades ja astus mikrofoni juurde.
„Tere kõigile! Ma igatsesin teid väga! Milline õnn on naasta Hollywoodi!"
Clayton naeratas pilkavalt, rahvasumm tänaval korraldas marulise ovatsiooni. Freeman pöördus järjekordset kuulsust tervitama.
„Ja sealt tuleb... Ta lihtsalt ei suuda rahvasummast läbi tungida. Ausõna, sõbrad, siin ei mahu nööpnõelgi maha kukkuma. Oleme teiega viibinud paljudel esilinastustel, kuid midagi sellist pole näinud. Politseinikud ei jõua inimesi tagasi hoida, kohe murravad nad läbi mikrofoni juurde. Tere, Jimmy, kas tohib sind hetkeks? See on

Jimmy Stone, filmilaenutuse mänedžeri abi, kelle superfilmi „Õrnad õlad" näidatakse täna esimest korda Graumani hiina teatris."

164

«Tere kõigile! Tahaksin, et täna oleksid kõik siin! See on lihtsalt imetore! Tervist, memmeke!" „Lähme saali," pakkus Clayton.

* * *

„Noh, Clayton, kuidas film meeldis?" küsis Reece. „Akrobaadid olid väga head," vastas inglane. Reece vajus korraks mõttesse ja lõi siis särama. „Mõtlesin välja, mida teha," hüüdis ta. „Kutsun sõbrad kaasa ja läheme peole!" «Niisugusel kellaajal?"

„Mis te nüüd, on ju veel vara! Seal ongi Billy Brouke. Kuidas oleks ühe dringiga, Billy?",

„Mina olen poolt! Tulge. Minu auto on nurga taga."

„Vaevalt rõõmustab teie sõpru tundmatu inimese ilmumine," lausus Clayton laupa kibrutades.

Reece puhkes naerma.

„Ärge muretsege!" kinnitas ta. „Rõõmustab nii teie kui meie ilmumine."

Nüüd muigas ka Brouke. „Täpselt nii!" ütles ta.

Brouke juhtis autot mööda kitsast tänavat, mis lookles küngaste vahel, pööras siis ära, läbis mitu kvartalit ja keeras tagasi.

„Neetud," pomises Brouke.

„Olete unustanud sõprade aadressi?" tundis Clayton huvi.

Kõrvaltänaval silmasid nad eredalt valgustatud villat, mille ees seisid autod. Avatud akendest kõlas naeru ja muusikat. „Oleks nagu siin," ütles Reece.

„Jajah," kinnitas Brouke endiselt muiates.

Ukse avas filipiinlasest teener. Reece läks temast mööda, teised kannul. Trepil istusid noormees ja neiu ning suudlesid kirglikult, üritades seejuures oma veiniklaase mitte ümber ajada. Nad olid teineteisest niivõrd haaratud, et ei märganud midagi ümberringi.

Võõrastetoast paremal oli avar magamistuba, kus radioo-la saatel tantsisid mõned paarikesed, teised olid istet võtnud tugitoolides ja diivanil. Kõik jõid. Kõikjal kõlas naeru ja naljatusi.

„Pidu on täies hoos," tähendas Brouke ja astus söakalt tuppa.

165

«Tere kõigile!" hüüdis ta. „Kus siin märjukest saab? Minu järel, sõbrad!"

Tantsiskleval kõnnakul liikus ta toas ringi.

Diivanilt tõusis hallide meelekohtadega keskealine mees ja astus veidi kohmetunud ilmel Reece'i juurde.

«Vabandage, kuid ma ei..." alustas ta, kuid Brouke katkestas teda jõhkralt.

„Kõik on korras, vanapoiss, vabanda, et hilinesime. Anna käsi mister Reece'iie ja mister Claytonile Londonist. Kuidas on kokteiliga?"

Vastust ootamata läks ta köögi poole, tema kannul Reece ja kõige järgi otsustades maja peremees. Clayton lõi kõhklema, sest ei märganud hallijuukselise mehe erilist vaimustust.

Seal astus Claytoni juurde kergelt tuikudes pikakasvuline blondiin.

„Kuhu te jäite, mister e-e-e-.”

„Clayton," ütles mees ette.

„Kas tantsime?" küsis blondiin.-

Kui nad tantsurütmis liikuma hakkasid, ütles naine:

„Minu sõber jäi maani täis ja ta tuli voodisse panna."

Ta lobises ühtesoodu, kuid Claytonil õnnestus siiski küsida, kas ta tunneb Rhonda Terryt.

„Rhondat? Aga muidugi. Kuid ta on praegu Samoal, mängib seal oma mehe uues filmis."

„Oma mehe? Niisiis on ta abielus?"

„ Nojah. Tema mees on lavastaja Tom Orman. Te tunnete Rhondat?"

„Jah, olen temaga kord kohtunud," vastas Clayton.

«Pärast Stanley Obroski äkilist surma oli ta kohutavalt masendatud, kuid hiljem vajus kõik unustusehõlma ja ta abiellus Torn Ormaniga. Jah, Obroski äratas tookord suurt tähelepanu. Tead, siiani räägitakse legende sellest, kuidas ta ühe käega sai jagu lõvidest ja gorilladest."

Clayton naeratas viisakalt.

Pärast tantsu tiris naine ta diivani juurde, kus istus kaks meest.

„Abe!" kõnetas ta neist ühte. «See inimene on teie jaoks leid. Saage tuttavaks. Abe Potkin. Dan Puänt, kuulus stsenarist."

„Me panime teda tähele," ütles Potkin.

166

„Ärge kõhelge, võtke ta," soovitas neiu. „Paremat Tarzanit te ei leia."

„Ta on teist tüüpi, kuid hakkas mulle silma," ütles Potkin. „Mida sina üüed, Dan?"

„Ta vastab minu ettekujutusele Tarzanist ja on suurepärase kujuga, see aga ongi, mida vajame," vastas Puänt.

„Teda ei tunne keegi, kuid sa ise rääkisid, et vajame mainekat nime," ütles Potkin.

„Koos temaga mängib peaosa plaatinablond Era Dessent. Tal on seksapiili ja mainekas nimi. Mul on idee! Ma panen süžee keerlema Dessenti ja ilusa noormehe ümber, toon sisse teise naise ja veel ühe kõlava nimega meesiluduse, Claytonit aga kasutame stseenides ahvidega."

„Pole halb idee, Dan. Kuhjaga seksi, armastuse kolmnurk, kuid me vajame sootuks midagi muud."

„Nii' või teisiti, kuid seda poissi läheb meil tarvis."

„Ja mida teie sellest arvate, mister Clayton?" uuris Potkin pilkava naeratusega.

Sel hetkel trügisid tuppa Reece ja Brouke, pudelid käes. Nende järel tuli nähtavale ehmunud peremees.

„Joogem, sõbrad," ergutas Brouke, „te olete kuidagi hapu näoga."

Nad kõndisid toas ringi, valades klaasidesse puhast viskit või džinni, mõnikord aga segamini. Aeg-ajalt nad seisatasid ja rüüpasid otse pudelist. Lõpuks kadusid nad halli tühje klaase otsima.

„Kuidas siis jääb?" pöördus Potkin katkenud jutuajamise juurde tagasi.

Clayton silmitses teda küsivalt. «Millest te räägite?"

«Kavatsen teha filmi džunglist," selgitas Potkin. „Mul on leping Tarzani-filmile ja ma vajan Tarzanit. Homme teeme proovi."

„Te arvate, et ma tulen toime Ahvide Tarzani osaga?" uudistas lord Greystoke põgusa naeratusega huulil.

„Te pole küll päriselt see, keda vajame, kuid võib-olla sobite. Mister Puant kirjutab vapustava stsenaariumi. Te saate kuulsaks, ja veel kuidas! Olete mulle hauani tänu võlgu. Te hakkasite mulle meeldima, mister Clayton, ja olen nõus maksma teile viiskümmend dollarit nädalas. Nii et te siis tulete homme

167

hommikul stuudiosse rolli proovile?" Clayton tõusis püsti.

„Pean järele mõtlema," ütles ta ja läks teise nurka. Seal jooksis võõrastetoast välja ilus noor naine, keda ajas taga Brouke.

Jäta järele, häbematu!" karjus naine. Hallipäine peremees hüppas Brouke'i juurde. „Jätke mu naine rahule," nõudis ta, „ja kaduge mu majast minema!"

Brouke ei lausunud musta ega valget, vaid virutas peremehele näkku sellise hoobi, et see lendas üle tugitooli ja lõi pea vastu seina ära, ise aga kahmas naise sülle ja jooksis halli.

Clayton jälgis toimuvat pärani silmadega. Pöörates nägi ta enda kõrval Mayad, tütarlast, kellega oli hiljuti tantsinud.

„Teie sõber on häbematuks muutunud," poetas too.

„Ta pole minu sõber," vaidles Clayton vastu. „Tutvusin temaga täna, tema kutsuski mind peoõhtule oma sõprade juurde."

Neiu naeris.

„Sõbrad? Joe pole teda elu seeski näinud." Neiu vaatas üksisilmi Claytonit.

„Ega te ometi öelda taha, et teil polnud õrna aimugi võõrasse majja tungimisest?"

Clayton sattus segadusse.

„Nad siis polegi teie sõbrad?" küsis ta nõutult. „Miks meid siis välja ei aetud? Miks ei kutsutud politseid?"

„Et politsei oleks leidnud vägijooke? Olete unustanud, et meil on kuiv seadus?"

Ülemisel korrusel kõlas karjatus. Peremees ajas end tuikudes jalule.

„Oh issand, mu naine!" karjatas ta ahastavalt.

Kahe hüppega oli Tarzan hallis ja tormas trepist üles. Uks oli lukus. Ta surus seda õlaga ja uks paiskus raksatades valla.

Põrandal võitles naine purjus Brouke'iga. Clayton haaras tal kraest kinni ja virutas eemale. Raevust ja valust röökides üritas see solvajale kätte maksta, kuid oli võimetu Tarzani raudsete rusikate vastu.

Eemal kõlas politseisireen. Selle huilgamine kainestas Brouke'i silmapilk.

„Lase lahti, lollpea!" kähistas ta. „Politsei tuleb."

168

Kuid Clayton tiris vastupunniva Brouke'i sõnatult trepi juurde ja viskas ta sealt alla. Siis pöördus tagasi naise juurde ja aitas tal üles tõusta.

„Kas saite haiget?" küsis ta.

„Ei, olin lihtsalt hirmunud. Ta püüdis välja uurida, kus ma väärisasju hoian."

Taas kõlas politseivile, seekord palju lähemal.

«Läheksite parem ära," sõnas perenaine. „Joe on kohutavalt tujust ära. Tahab, et teid kolme arreteeritaks."

Clayton vaatas lahtisest aknast välja. Seal tänavalaternate taustal mustendasid võimsa tamme kaharad oksad. Clayton tõstis jala aknalauale ja kadus pimedusse.

Naine karjatas kohkunult.

* * *

Hommikul põrkas Clayton võõrastemaja vestibüülis kokku Reece'iga, kes teda tõenäoliselt ootas.

„Oü vahva pidu, eks?" kõnetas noormees teda.

„Ja mina arvasin, et olete juba trellide taga," ütles Clayton.

„Mida te veel ei taha! Mul õnnestus end välja keerutada. Aga teie kavatsete kuuldavasti võtta endale Tarzani osa Abe Potki-ni filmis?"

„Kust te selle võtsite?"

«Lugesin Louella Parsoni sõnumit „Observer'st"." «See pole nii."

«Olete tark. Ent annan teile asjalikku nõu. Kui kavatsete kinoga tegelema hakata, siis «Prominent Pictures" teeb uut filmi Tarzanist."

Nende juurde astus korruseteener.

«Mister Clayton, teile on telefon."

Clayton läks aparaadi juurde ja võttis toru.
«Clayton kuuleb," sõnas ta.
«Räägitakse «Prominent Picturesi" kaadriosakonnast. Ehk oleksite nõus meie kontorisse tulema? Tahame teile üht-teist pakkuda."
„Ma mõtlen järele," vastas Clayton ja riputas toru konksu otsa.
«Helistati «Prominent Picturesist"," ütles ta Reece'ile. «Tahavad midagi pakkuda."
169
«Tuleb minna," soovitas Reece. «Kui «Prominent Pictures" teid võtab, on edu tagatud."
„Kõlab ahvatlevalt."
„Arvate, et Tarzani osa on teile jõukohane?"
„Arvan küll."
„Riskantne osa. Mina küll ei nõustuks mingi hinna eest." «Mul on aeg minna," ütles Qayton ja suundus ukse poole. «Kuulge, vanapoiss," hüüdis Reece talle tagantjärele. «Ehk viskate mulle laupäevani kümneka?"
* * *
Kaadriosakonna juhataja silmitses Claytonit kriitilise pilguga.
«Väljanägemine on teil nagu peab," jõudis ta järeldusele. «Saadan teid mister Goldeeni juurde, ta on tootmismänedžer. On teil kogemusi?"
«Tarzanina?"
Juhataja naeris.
«Ei, ma mõtlesin filmis kaasalöömist." „Ei ole."
«Hüva, te sobite igal juhul. Teist tuleb suurepärane Tarzan. Tulge, juhatan teid mister Goldeeni juurde."
Nad pidid natuke ootama, enne kui sekretär nad sisse kutsus.
«Tervist, Ben!" teretas juhataja Goldeeni. «Arvan, et leidsin sulle sobiva inimese. See on mister Clayton."
«Millisesse ossa?"
«Tarzaniks."
„Hm."
Mister Goldeen silmitses Tarzanit kaua ja norivalt, siis aga raputas pead.
„Ei, pole see tüüp," pigistas ta läbi hammaste. «Mitte sinnapoolegi."
Tarzan naeratas vaevumärgatavalt.
«Kuulake, mida ma teile soovitan," ütles juhataja, kui nad olid kabinetist väljunud. «Ehk leidub teie jaoks midagi muud. Pean teid meeles. Kui midagi ette juhtub, helistan teile kindlasti. Kohtumiseni."
* * *
Hilisõhtul lehte vaadates nägi Clayton üle kogu külje pealkirja:
«Cyril Wayne Tarzani osas.
170
„ Prominent Pictures" kutsus uude filmi Tarzanit mängima kuulsa tantsija."
* * *
Möödus nädal. Clayton valmistus juba Californiast ära sõitma, kui äkki helises telefon.
Helistas „ Prominent Picturesi" kaadriosakonna juhataja.
„Mul on teie jaoks osa Tarzani-filmis," kuulutas ta. „ Tulge homme hommikul kell seitse kolmkümmend stuudiosse."
Clayton jäi hetkeks mõtlema.
„Hästi," lausus ta siis. „Olen seal kell seitse kolmkümmend." Ettepanek hakkas teda huvitama.

* * *

„Hei, teie, mis te nimi on?" hõikas lavastaja abi. „ Clayton."

„Te siis oletegi see poiss, keda võeti valge küti ossa, kelle Tarzan lõvi käest ära päästab?"

Cyril Wayne, puusariie pruuni värviga võõbatud kehal, kes oli Tarzanit jälginud, sosistas nüüd lavastajale midagi kõrva. See jäi Claytonit jõllitama.

«Kretiinid!" pistis ta röökima. „Ta ju rikub ära kogu filmi! Kes arulage ta üldse siia tõi?"

„Ja mis nüüd?" küsis Wayne. „Kas tõesti ei saa midagi teha?"

„Miks mitte? Me ei näita üldse ta nägu. Nüüd aga tööle. Kordame kogu stseeni algusest peale. Hei, teie, tulge siia! Mis te nimi on?"

„ Clayton."

„ Niisiis on asi järgmine. Tulete läbi džungli otse kaamera poole. Hirmust vahite kogu aeg tagasi. Käima peate tuikudes, justnagu oleksite väsimusest iga hetk ümber kukkumas. Olete eksinud, teid aga ajab taga lõvi. Kaadrid lõviga monteerime hiljem sisse. Kõige viimasel hetkel ilmub teie kannule tõepoolest lõvi, kuid ärge kartke, ta ei puutu teid. Lõvi on lepliku iseloomuga ja suurepäraselt dresseeritud. Te karjatate, haarate noa. Hirmust värisevad teil põlved. Tarzan kuuleb teid ja tuleb appi. Muide, kus on dublant, kes Cyrili asemel peab puude otsas kargama?" pöördus ta abi poole.

Veendunud, et dublant on kohal, jätkas ta:

„ Niisiis, lõvi tungib kallale. Tarzan hüppab maha, lõvi ja teie

171

vahele. Siin filmime suures plaanis ja teil tuleb pöörata selg kaamera poole. Tarzan sööstab lõvile kallale ja tapab ta. Ütle, Eddy, kuidas on sellel dresseerijal grimmiga, kes dubleerib Cyrilit võitluses lõviga?"

„Kõik on kombes, šeff," kostis abi.

„Siis kõik kohtadele!" karjus režissöör. „Ärge unustage, Clayton, et teid ajab taga lõvi ja te tunnete surmahirmu."

Proov läks edukalt, lavastajale meeldis esimene episood. Seejärel võeti käsile stseen Wayne'i, Claytoni ja lõviga. Lõvi oli suur ilus loom. Clayton jäi tahtmatult teda imetlema.

Dresseerija hoiatas juuresolijaid, et kui midagi ettenägematut juhtub, tuleb säilitada rahu, mitte mingil juhul ei tohi lõvi puudutada.

Kaamerad hakkasid surisema. Clayton lõi vankuma, vaatas piinatult tagasi ja karjatas õudusest. Džunglist väljus lõvi. Kiskja suundus Claytoni poole, kuid siis tõkestas tal tee puu otsast alla hüpanud Cyril Wayne.

Kõigile ootamatult möiratas lõvi vihaselt ja valmistus hüppama. Hirmust sõge Wayne pistis tuhatnelja plagama, lõvi tema kannul. Kiskja olekski ees liduvat Cyrilit jälitades Tarzanist mööda kihutanud, kuid siis juhtus midagi niisugust, mida keegi ei oodanud. Otsekohe mõistnud näitleja kohale kerkinud hädaohtu, hüppas Clayton välk Ara väledusega metslooma juurde, kargas talle selga ja haaras võimsa käega kiskja kaela ümbert kinni.

Numa pistis vurrina keerlema, püüdes ahvinimest seljast maha raputada, kuid tema küünised ei ulatunud Claytonini. Raevunud lõvi prantsatas maha, kus hakkas püherdama, tuues kuuldavale hirmuäratavat lõrinat. Äkki pääses inimese kõrist niisama kohutav hääl. Clayton tõstis käe. Õhus välgatas noatera. Ikka ja jälle tõusis ja langes inimese käsi, jagades kiskjale surmavaid hoope. Lõvi hakkas tõmblema ja jäi siis vagaseks.

Clayton tõusis maast üles, pani jala lõvi korjusele ja heitis pea kuklasse, kuid siis äkki nagu taipas ja astus põgusa naeratusega eemale.

Võitluspaigale tormas lõõtsutav Benny Goldeen, tootmis-mänedžer.
„Oh issand!" ägas ta. „Te tapsite meie parima lõvi. Maksime tema eest kümme tuhat dollarit. Olete vallandatud!"

* * *

Kontorilaua taga istuv portjee tõstis silmad juurdeastunud üürilisele.
„Kas juba lahkute meilt, mister Clayton?" uudistas ta viisakalt. «Loodan, et Hollywood meeldis teile."
„Ja veel kuidas!" naeratas Clayton. «Kuid ma tahaksin teilt saada mõningast teavet."
«Suurima heameelega. Mida te teada soovite?"
«Öelge, millal sõidab lähim laev Aafrikasse?"

SISUKORD

Nõupidamine 3
Ilma teedeta 7
Mürgitatud nooled 13
Lahkhelid 19
Surm 26
Süümepiinad 32
Häving 37
Argpüks 42
Reetmine . '. 48
Piinamine 52
Viimane ohver 57
Kaart 61
Kummitus 67
Ootamatu pääsemine 70
Õud ... 7 76
Eyad 81
XVII. Üksindus 84
XVIII. Gorillakuningas 89
Meeleheide 95
«Tulge minu järel!" . . 98
Röövimine 101
Isehakanu 104
Inimene ja metsloom 107
Jumal 116
«Enne kui ma su tapan!" 120
Lõksus 126
Tulekahju . ^ 132
XXVIII. Läbi tule ja suitsu 135
XXIX. Surm koidikul 143
Metslastüdruk 148
Teemandid! .155
XXXII. Tere, Hollywood! 160

KÕIK ÜHELT TEGIJALT

AS Multipressi kirjastus Stella

toimetab ja kujundab ilu- teadus- ja lastekirjandust, luulekogusid, ajalehti, infolehti, reklaamvoldikuid jne.;
trükib ise või leiab trükkija raamatutele, bro-šüüridele, ajalehtedele, infolehtedele, reklaamvoldikutele;
trükib kiiresti blankette, visiitkaarte, väikseti-raažilisi brošüüre, voldikuid (suurim trükipinna mõõt 25x33 sm);
nõustab ajalehtede ja infolehtede asutamist, kujundamist ja väljaandmist;
müüb kantseleipaberit, märkmikke, märkmepaberit.

Hinnad tellijasõbralikud!

2820 Paide, Pärnu 54, pk. 31 tel. 238-21247, 238-21722, 238-21287

UUDISTEPAAR LUGEJATELE
VEEL TARZANI AUTORILT

(Edgar Rice Burroughs

AS Multipressi kirjastusel Jï>teiia on
1
kurb uudis: viimse eksemplarini on läbi müüdud Tarzani-lugude 1., 2., 3., 7. ja 8. raamat («Tarzan — ahvide kasvandik", «Tarzani tagasitulek", «Tarzani metsikud sõbrad", „Kohutav Tarzan", „Tarzan ja Kuldlõvi");
Arvesta, et odavaimalt saad raamatuid otse kirjastajalt.
Meie kirjastus kavatseb hoida raamatute madalat hinda ja piisavat trükiarvu.

rõõmustav uudis: veel, saame pakkuda kas või mõne eksemplari Tarzani-lugude 4., 5., 6., 9., 10., 11., 12., 13., 14. ja 15. raamatut („Tarzani poeg", „Tarzan ja Opari kalliskivid", «Kättesaamatu Tarzan", «Tarzan ja sipelginimesed", «Tarzan — džunglivalitseja", «Tarzan ja kadunud impeerium", «Tarzan Pellucida-ris", «Võitmatu Tarzan", «Võidutsev Tarzan", «Tarzan ja kullalinn"). Neid saab üksikult ja hulgi otse kirjastusest (Paide, Pärnu 54, II k, tel. 238-21287) ning igast hästivarustatud Eesti raamatupoest.

Tarzani-lugudega end kuulsäks kirjutanud ameeriklane Edgar Rice Burroughs on ette võtnud mitu katset näidata ilukirjanduslikus vormis inimkonda ammu vaevanud probleemide lahendamatust või õigemini poolikute lahenduste kurbi tagajärgi. Raamatus „ Tagasi kiviaega" võis täheldada hingederändamist, mis ei rikkunud kangelaste eluõnne.
„ Inimkoletised " (, The Monster Men ") käsitleb Euroopas juba Fausti-lugudest tuttavat elu taastekitamist teadlaste vaimu ja käe läbi. Kas professor Maxonit ajendas inimest looma eelkõige teaduslik huvi või hoolitsus oma tütre Virginia täiusliku elukaaslase eest? Esitnene soov jäi teisele siiski alla. Professor armastas oma tütart niivõrd, et ta arvas mitte leidvat talle väärilist elukaaslast. Ta võttis nõuks luua teaduslaboris täiuslik inimene — mii välimuselt kui ka hingelt. Professor sai koos doktor von Homiga valmis tosin elukat, kes olid pigem hingeta koletisedkui inimesed. }a viimaks paistis katse õnnestuvat. Number Kolmteist oli täiuslik isend ilu ja

hingeülluse poolest. Kuid ainult vana hiinlane Sing Li teadis kogu tõde. Selle saab ka lugeja viimasest peatükist teada. Professoril tuli Loodusele siiskialla vanduda, mis lubas tütrel osa saada täielikust õnnest.

Kirjanik on kujutanud värvikalt võitlust hea ja kurja ning kumbagi poolt esindavate tegelaste vahel. Nagu E. R. Burroughsil ikka saavad vääritud karistatud ja vooruslikud pärjatud.

„Kõik on hästi, mu kallis!" hüüdis ta. „Kõik on hästi! Mulle meenus kõik. Sa ise ütlesid lahenduse. Priscilla 999 — see on mu isa aadress, maja number 999 Pris-cilla avenüül. Olen Townsend G. Harper noorem.

„Oo, Bulan!" hüüatas neiu. „Aga mismoodi sa meie hirmsale saarele sattusid?"

„Söitsin sulle järele, kallis," vastas mees. „See on pikk lugu. Pärast õhtusööki jutustan sulle kõigest, mis mul meelde tuleb. Esialgu aga piisab sellest, et sa teaksid : sõitsin sinu järel Ithaca raudteejaamast ümber poole maakera, innustatuna ar-mastusest, mis tärkas sinu armsa näokese nägemisest, kui sa vaguni juurde astusid.

„Sa võid ju olla kuulsa Townsend G. Harperi poeg, kuid mulle jääd sa alati Bu-laniks, sest armusin sinusse kui Bulani."

17. E. R. Burroughs_TARZANI otsingud

Tarzani-lugude kaheksateistkümnes raamat
Tõlkinud ETHEL AESMA

Paide

„Tarzani otsingutes" („Tarzan's Quest") laseb E. R. Burroughs üleüle-eelmistest osadest tuttavatel tegelastel kohtuda taas keset ohtu-derikast Aafrikat. Ühed otsivad noorendavat elueliksiiri mõistatuslikust kavuru suguharust, teised Ahvide Tarzanit. Need ühed on puu-villakuningas Petersiga abiellumise abil miljonäriks saanud Kitty Krause, tema uus noor abikaasa vürst Sborov, teised aga Jane Clay-ton Annette'iga. Kirjanik kasutab seekord parajalt huumorit ning nagu Okka laseb omakasupüüdmatutel võita ja omakasupüüdlikel kaotada.

ISBN 9985-63-Ol0-6

© AS MultipreSS, AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI, '95 T 981
tõlge, kaas 1995

I. Vürstinna Sborov

„Mu kallis Jane, sa tunned siin kõiki!"

„Sugugi mitte, Hazel, kuid „Savoys" on kõik nähtaval."

„Kes on see naine meist paremal teises lauas? Ta nägu tundub mulle väga tuttav. Olen teda vist varem näinud."

«Kindlasti oled. Kas mäletad Kitty Krauset?"

„Oo jaa, nüüd tuli meelde. Aga varem võis teda näha vanemate inimeste seltskonnas."

„See on loomulik, ta on ju meist palju vanem. Kuid Kittyle ei meeldi oma vanust meenutada ja ta oskab teisigi seda unustama panna."
„Ta oli vististi abielus puuvillakuningas Petersiga?"
„Jah, kuid mees suri ja jättis talle nii palju miljoneid, et Kit-tyl tuli nende ülelugemisel sõrmedest puudu. Vaene naine ei tea isegi, kui rikas ta on."
„On ta siin praegu oma pojaga?"
„Pojaga? See on tema uus mees, mu kallis."
„Mees? Kuid Kitty on ju liiga vana..."
„Ja mis siis? Asi on selles, et mees on vürst, Kitty on aga alati olnud auahne."
Jah, ma mäletan, et karjäär on teda alati kütkestanud, ehkki vanas aristokraatlikus Baltimore'is saavutas ta Petersi miljonitega nii mõndagi."
„Mis mulle tema juures eriti meeldib, on kuldne süda. Sõprade jaoks on ta valmis kõigeks."
‚Ja kuidas ta oma ema hoiab! Oleks keegi öelnud mulle varem, et ta nii heasüdamlik on..."
„Tss, Hazel, ta tuleb siiapoole."
Hetk hiljem oli vanem daam oma noore abikaasa saatel juba nende laua juures.
„Mu kallis Jane," hüüdis ta, „olen nii rõõmus teid jälle nähes!"

4

„Ka minul on rõõm teid näha, Kitty. Te mäletate ju Hazel Strongi, eks?"
„Strongi Baltimore'ist? Muidugi, mu kallis! Lubage mul tutvustada teile oma meest, vürst Sborov'd. Alexis, need on minu väga lähedased sõbratarid, leedi Greystoke ja miss Strong."
„Nüüd juba leedi Tennington, Kitty," parandas Jane.
„Oh, mu kallis, see on imetore! Niisiis leedi Greystoke ja leedi Tennington, armas Alexis."
„Väga rõõmustav," pomises tema kaaslane. Ehkki noormehe huuled naeratasid, jäid tema sügaval asetsevad silmad, mille vaade uurivalt leedi Greystoke'i veetleval näol libises, endiselt süngeks.
„Ehk tahaksite meiega ühineda?" pakkus Jane. „Võtke istet, palun. Lobiseme pisut, me pole ju sada aastat kokku saanud, Kitty."
„Väga tore! Oo, ma tahaksin väga... mulle tundub... tänan teid... Alexis, kallis, võta istet."
„Kaks aastat pole ma saanud teist mingeid teateid, Kitty, välja arvatud need, mis ilmusid ajalehtedes," ütles Jane.
„Sellisel juhul peate olema hästi informeeritud," tähendas Sborov veidi irooniliselt.
„Jah, tõepoolest, arvan, et ajalehe väljalõigetest võib koostada terve raamatu. Mõned neist olid hirmuäratavad."
„Kuid te olete nad kõik alles hoidnud," märkis vürst.
„ Oh," hüüatas vürstinna Sborov, „ ma saan loomulikult aru... kuulsuse ja positsiooni eest tuleb maksta, kuid tõepoolest, need ajalehemehed on mõnikord lihtsalt jubedusttekitavad."
„Kus te olete siis olnud?" uudistas Jane. „Kas jääte nüüd koju? Minu arust olete Londonist ära olnud üle aasta."
‚Jah, me veetsime mandril terve aasta. See oli tõepoolest imetore aeg, eks ju, armas Alexis? Me kohtusime möödunud kevadel Pariisis ja seal mu kullakallis Alexis mind ära võluski... Ta ei võtnud kuulda minu äraütlevat vastust, eks ju, kallis?"
„Kuidas oleksin seda võinud, mu kullake?"

„ Niisiis saavutas ta võidu, me abiellusime ja sellest ajast peale oleme ringi reisinud."
„Ja nüüd olete arvatavasti otsustanud paigale jääda?" küsis Jane.
5
„Oh ei, mu kallis. Te ei arva iialgi ära, kuhu me nüüd kavatseme sõita — Aafrikasse!"
«Aafrikasse! Kui huvitav," hüüdis Hazel. „Aafrika! See kutsub esile nii palju mälestusi."
„Te olete käinud Aafrikas, leedi Tennington?" uuris vürst.
„Oo jaa! Otse Aafrika südames: inimsööjad, lõvid, elevandid ja muu selline."
„Oh, see on suur ime — ma mõtlen, see on nii haarav —, ja Jane teab Aafrikast kõike, mis vähegi võimalik."
„ Sugugi mitte kõike, Kitty."
„Kuid piisavalt," sekkus Hazel.
„Muide, kavatsen peagi uuesti sinna minna," ütles Jane ja jätkas vürsti poole pöördudes: „Asi on selles, et lord Greystoke veedab suurema osa ajast Aafrikas ja ma kavatsen talle seltsiks olla. Mul on juba laevapilet ostetud."
„Oh, kui imetore," hüüdis vürstinna. „Arvan, et võiksime sõita kõik koos."
„See on hiilgav mõte, kallis," ütles vürst selginenud näol.
„See oleks vaimustav," sõnas Jane, „kuid minu tee viib sisemaale ja vaevalt et teie..."
„Kallis, just sinna me lähemegi."
„Aga Kitty, te ei tea, mida räägite. Teile ei pruugi see põrmugi meeldida. Ei vähimaidki mugavusi ega luksust: kõikjal mustus, putukad, haisvad pärismaalased ja rohkesti metsloomi."
„Oh, mu kallis, ja siiski me läheme just sinna. Tohin ma avaldada leedi Greystoke'ile meie saladuse, kullake?" Vürst kehitas õlgu.
„Miks mitte? See võib talle huvi pakkuda."
„Hästi, mõneks päevaks võib-olla tõesti. Te teate, kallis, et me kõik vananeme..."
„Mõelda vaid," pomises Alexis poolvaljusti.
„Mida sa ütlesid, kullake?" katkestas teda naine.
„ Tahtsin öelda, et leedi Greystoke võib pidada kogu seda lugu uskumatuks."
„Nüüd te küll peate mulle rääkima," kuulutas Jane. «Tegite mind uudishimulikuks."
Jah, tõepoolest, jutustage meile," õhutas ka Hazel.
„Olgu siis, mu kallid, hakkan otsast pihta. Möödunud aastal sooritasime rohkesti õhusõite ja see oli imetore. Mulle hak-
6
kas see nii meeldima, et eelmisel nädalal ostsin Pariisis lennuki. Sellega sõitsimegi Londoni. Kuid tahtsin teile rääkida meie piloodist. Ta on ameeriklane ja läbi elanud rohkesti hämmastavaid seiklusi."
„Ta on vististi üks neid, keda Ameerikas kutsutakse räkste-riteks," sõnas Alexis.
„Sa mõtlesid gangsteriteks, mu kallis," parandas naine. „Või rappijateks," soovitas Hazel.
„Nimeta kuidas tahad, aga ta ei meeldi mulle," ütles Alexis.
„Kuid sa ei hakka ju eitama, kallis, et ta on esmaklassiline piloot. Pealegi on ta Aafrikas viibinud ja igasuguseid koledusi näinud. Viimasel korral sattus ta koguni ühe nõid-arsti jälile, kes tunneb noorendamise ja eluea pikendamise saladust. Igal juhul kohtas ta meest, kes teadis selle vana nõia asukohta sisemaal. Tõsi, kummalgi ei jätkunud raha ekspeditsiooni korraldamiseks ja vanamehe otsimiseks. Ta ütles, et see

nõidarst võib inimesed muuta nii nooreks, nagu nad ise soovivad, ja jättagi nad sellisteks. Oh, kas pole see imetore?"

„Kardan, et see mees on harilik kelm," tähendas Alexis. „Ta sundis mu naist ekspeditsiooniks raha andma, aga kui me džunglisse jõuame, lõikab ta meil lihtsalt kõri läbi ja varastab meie kalliskivid."

„Oh, mu kullake, sa eksid. Brown on täiesti usaldusväärne."

„Olgu pealegi, kuid ma ei mõista, miks tahad sa vedada mind Aafrikasse, kus on putukad ja mustus? Pealegi ei salli ma lõvisid."

Jane naeris.

„ Kinnitan teile, et harjute peagi mustuse ja putukatega. Mis aga lõvidesse puutub, siis võite elada Aafrikas terve aasta neid nägemata."

Vürst Sborov krimpsutas nägu.

„Isiklikult eelistan ma „Savoyd"," vastas ta.

„Te tulete siis meiega, kallis, eks ole?" käis Kitty peale.

Jane kõhkles.

„Ma tõesti ei tea. Kõik sõltub ikkagi sellest, kuhu te suundute."

„Me tahame lennata kõigepealt Nairobisse, sealt aga edasi

7

sisemaale. Et Aafrikas kuhugi sõita, peab ju eelkõige Nairobisse minema, mu kallis." Jane naeris.

„ Hästi, sel juhul on meil tõepoolest üks tee. Lord Greystoke peab mulle sinna vastu tulema."

„Siis oleme kõiges kokku leppinud. Oh, see on imetore, eks ju?" >

„Te tekitasite minuski soovi kaasa tulla," sõnas Hazel.

„Te valmistate meile suurt rõõmu, mu kallis," hüüdis vürstinna Sborov. „Minu lennukis on kuus kohta. Meid on siin neli, lisaks piloot ja minu teenija, ja ongi kokku kuus inimest."

„Aga minu teener?" küsis vürst.

„Oh, mu kallis, Aafrikas ei ole sul teenrit vaja. Võtame väikese värvilise boi, kes hakkab pesu pesema, süüa tegema ja kannab su relva. Ma olen lugenud, et Aafrikas niimoodi tehakse."

„Kahju," sõnas Hazel. „See kõik kõlab väga ahvatlevalt, aga ma ei saa kuidagi teiega ühineda. See ei tule kõne allagi. Laupäeval purjetame Bunnyga Ameerikasse."

„Jane kallis, teie ju tulete meiega?"

«Heameelega, Kitty, kui jõuan õigeks ajaks valmis. Millal te välja lendate?"

«Kavatsesime järgmisel nädalal. Aga muidugi, kui..."

„Ei mingit kuid. Arvan, et jõuan kõik korda teha."

„Siis on otsustatud, mu kallis. Järgmisel kolmapäeval stardime Croydoni lennuväljalt."

«Saadan juba täna lord Greystoke'ile telegrammi, reedel aga palun teid vürst Sborov'ga lahkumisdineele, mille korraldan lord ja leedi Tenningtoni auks."

II. Hääl tormis

Džunglivalitseja tõusis lehtedega kaetud rohmakalt asemelt, mis oli tehtud võimsa puu kahe haru vahele, ja ringutas mõnuga. Tõusva päikese viltused kiired, mis tungisid läbi tema kohal laotuva otsatu lehiskatte, mänglesid pronkspruunil kehal.

Väike Nkima hakkas end liigutama ja ärkas. Kriisates hüppas ta ahvinimese õlale ja põimis oma karvased käed ta kaela ümber.

8

„Sheeta!" lalises ahv. „Ta tahtis väikesele Nkimale peale karata."

Ahvinimene naeris.

„ Nkima nägi lihtsalt halba und," ütles ta.

Ahv libistas pilgu üle puuokste, vaatas siis alla ja, nähes, et mingit ohtu tõepoolest ei ole, muutus nii ülemeelikuks, et ahvinimene pidi teda korrale kutsuma.

„Sheeta tuleb," sõnas ta kõrvu kikitades. „Ta läheneb meile vastutuult ja me ei tunne tema lõhna, aga kui Manul on Tarza-ni kõrvad, võib ta Sheetat kuulda."

Seadnud kõrva tuule järgi, jäi ahv kuulatama.

„Väike Nkima kuuleb ta aeglasi samme," sõnas ahv.

Äkki vilksatas nende all võsastikus pantri vonklev pruuni-kaskollane keha.

„Sheeta pole jahti pidamas," ütles Tarzan. „Ta kõht on täis."

Soovides selles veenduda, hakkas Nkima metslooma peale lärmakalt torisema. Suur kass seisatas ja vaatas üles. Tarzanit ja Nkimat märgates paljastas ta kihvad ning lõrises ähvardavalt. Aga et tal polnud nendega vähimatki asja, siis jätkas ta oma teed.

Tarzani kõrval käitus ahv enesekindlalt, tundes end kaitstuna. Nii ka praegu. Mõistes, et teda miski ei ähvarda, muutus väike Nkima sõjakaks nagu sellistel puhkudel ikka. Ta laskis käiku kõik džunglis tuntud sõimusõnad, ent seegi ei avaldanud Sheetale mingit muljet. Siis ajas ahv end Tarzani õlal püsti, rap-sas puu otsast poolmädanenud vilja ja viskas sellega oma veri-vaenlast.

Vise tabas juhtumisi märki: heitepomm potsatas pantrile otse pähe.

Vihase möirgega pöördus Sheeta ümber ja hakkas minema puu poole, kus pahandusetegija koos Tarzaniga end varjas. Nkima ronis kriisates kõrgemale peentele okstele, mis suure kassi raskust välja ei kannatanud.

Ahvinimene vaatas põgenevale ahvile muiates järele ja heitis siis pilgu alla vihasele pantrile. Tema kurgust pääses madal urin. Raevunud metsloom vastas sellele samasuguse urisemise-ga, keeras ümber ja sörkis džunglisse.

See ootamatu kohtumine leidis aset, kui Tarzan oli naasmas rännakult suure põlismetsa kõrvalisse ossa.

9

Tema kõrvu olid jõudnud imelikud kuuldused ja ta oli läinud neid kontrollima. Sealt, sügavalt sisemaalt, teedeta kõnnumaa servast, kuhu mõned inimesed olid siirdunud ja siis jäljetult kadunud, levis kummaline salapärane jutt, mis nakkas Tarzanit huvitama eeskätt sellepärast, et selles olid läbi põimunud tõsiasjad, legendid ja rahvapärimused.

Mitu noore neiu mõistatusliku kadumise juhtumit tekitas kabuhirmu isegi nende suguharude hulgas, kes nõiutud paigast küllaltki kaugel elasid.

Püüdes asjasse selgust tuua, hakkas Tarzan teavet nõutama, kuid talle sai takistuseks pärismaalaste hirm ja ebausk. Nad polnud mitte üksnes võimelised vähimatki abi andma, vaid ei julgenud isegi rääkida sellest hirmuäratavast ja salapärasest jõust, mis nende noored tüdrukud minema viis. Tülgastustundega jättis Tarzan nad saatuse hoolde.

Mis oli siis ahvinimese pärast seda kõike muretsema pannud?

Džungliasuka elu ei maksa kuigi palju. See antakse ja võetakse juhuslikult, enesestmõistetavalt. Armastus ja surm on niisama loomulikud kui magamine või unenäod. Kuid Tarzani huvi äratas selles loos just salapärasus.

Noored tüdrukud, seejuures alati neljateistkümne ja kahekümne vahel, kadusid jäljetult, otsekui oleksid õhku haihtunud. Neid ei nähtud enam iialgi ja nende edasine käekäik jäi lahendamata saladuseks.

Kuid praegu ei murdnud Tarzan pead selle mõistatuse kallal, sest ta ei suutnud pikka aega tegelda probleemiga, mis otse temasse ei puutunud ja .pealegi tundus olevat lahendamatu.

Kergelt puult puule hüpates kuulas ta hoolega kõike ümberringi toimuvat. Pärast seda, kui Sheeta oli tihnikusse kadunud, suundudes vastu tuult, tegi Tarzan lõhna järgi kindlaks, et pan-»ter ei jälita neid, vaid vastupidi, eemaldub üha rohkem. Kuskil kaugel kõlas lõvi Numa möirgamine ja metsasügavuses pasundas elevant Tantor.

Koduse džungli hommikuvärske õhk, hääled ja lõhnad rõõmustasid ahvinimese rinda. Oleks ta näiteks kauboi olnud, oleks ta ehk ülevoolavast lõbususest vilet lööma või laulma hakanud. Ent džunglilapsed on kasvatatud teisiti. Sajanditepikkused kogemused sunnivad neid liikuma peaaegu hääletult ja varjama oma tundeid.

10

Tarzanile järgnedes kiirustas väike Nkima ohtralt jõudu kulutades kord tema kõrval, kord jälle tema kohal, solvates oma heategija soosingus kindel olles kõiki teele juhtuvaid elusolendeid.

Äkki nägi ta isandat seisatamas ja hoolega kuulatades õhku nuusutamas. Väike Nkima laskus vaikselt laiale pronkspruuni-le õlale.

«Inimesed," sõnas Tarzan.

Väike ahv nuusutas õhku.

„Nkima ei tunne midagi," ütles ta.

„Ka Tarzan ei tunne," tähendas ahvinimene, „aga ta kuuleb neid. Mis on juhtunud väikese Nkima kõrvadega? Kas need on vanaks jäänud?"

„Nüüd kuuleb ka Nkima. On need tarmanganid?" küsis ahv.

„Ei ole," vastas Tarzan. «Tarmanganid teevad teistsuguseid hääli: naha käginat, rakendite kolinat. Need on gomanganid, nemad liiguvad vaikselt."

„Me tapame nad," ütles Nkima.

Ahvinimene naeris.

«Džunglirahu jaoks on hea, et sul pole gorilla Bolgani jõudu, aga võib-olla kui olekski, poleks sa nii verejanuline."

„Huh, Bolgani," põlastas Nkima. „Ta redutab tihnikus ja teeb esimese kahtlase hääle puhul sääred."

Ahvinimene suundus paremale ja tegi suure ringi mööda puude latvu, kuni jõudis lõpuks paika, kuhu tuul Usha kandis võõraste nõrka lõhna.

«Gomanganid!" kinnitas ta veendunult.

«Palju gomanganisid!" hüüatas Nkima ärevalt. «Neid pole vähem kui lehti puus. Lähme siit ruttu ära! Nad tapavad väikese Nkima ja pistavad ta nahka."

«Neid pole sugugi nii palju," kinnitas Tarzan, «mitte rohkem kui mu kahel käel sõrmi. Lähme vaatama, need on vististi lihtsalt kütid."

Läbinud kiiresti neid lahutava vahemaa, lähenes ta mustanahalistele tagantpoolt. Tema sõõrmetesse tungiv lõhn oli nüüd väga tugev.

„Need on sõbrad," ütles ta, «wazirid."

Kaks džungliasukat liikusid kiiresti edasi, kuni jõudsid met-sarajal hanereas sammuvatest mustadest sõduritest mööda. Siis

11

kõnetas Tarzan neid nende oma keeles.

«Muviro, mis sundis mu lapsi ette võtma nii pikka teed?" küsis ta.

Neegrid jäid seisma ja pöörasid ümber, vahtides tähelepanelikult puude otsa, kust hääl oli tulnud. Nad ei näinud midagi, kuid hääle olid sedamaid ära tundnud.

„Oh, bwana, kui hea, et sa siin oled," ütles Muviro. „Su lapsed vajavad sind."

Tarzan hüppas puu otsast alla pealiku ette rajale.

„On's kellelegi minu lastest ülekohut tehtud?" küsis ta enda ümber kogunenud mustanahalistelt.

«Minu tütar Buira on kadunud," ütles Muviro. „Ta läks üksinda jõe äärde ja sestpeale pole keegi teda näinud."

«Võib-olla krokodill Gimla..." oletas Tarzan.

„Ei, see polnud Gimla. Buira ei jõudnudki jõe äärde. Teised naised, kes seal olid, teda ei näinudki. Käivad jutud, bwana, mis sisendavad kartust meie tütarlaste elu pärast. Selles kõiges on midagi halba ja salapärast, bwana. Oleme kuulnud kavuru-dest, see võib olla nende kätetöö. Me lähemegi praegu kavuru-sid otsima."

«Nende maa asub väga kaugel," ütles Tarzan. «Tulen just sealtkandist. Kuid naabruses elavad inimesed on kõik argpüksid. Nad ei aidanud mul kavurusid leida ega julgenud neist midagi rääkidagi, ehkki tütarlapsed hakkasid nende küladest kaduma nii ammu, et keegi enam ei mäletagi, millal see algas."

«Muviro leiab kavurud üles," sõnas pealik jonnakalt. «Buira oli hea tütar. Ta polnud niisugune nagu teised tüdrukud. Muviro otsib tema röövijad üles ja tapab nad."

‚Ja Ahvide Tarzan aitab sind," lubas ahvinimene. «Kas teate teed, mis nende maale viib?"

«Sinna ei vii ühtegi teed," vastas Muviro. «Kavurud ei jäta iialgi teed maha, sellepärast teamegi, et see on nende kätetöö."

«Paljud meie seast arvavad, et nad on deemonid," tähendas üks sõdureid.

«Olgu inimesed või deemonid, ma otsin nad üles ja löön maha," kordas Muviro mornilt.

«Mul õnnestus selgitada, et kõige lähemal kavurudele elab bukenade suguharu," ütles Tarzan. «Nende tütarlapsi

12

ongi kadunud kõige rohkem. Kuid nad olid nii ära hirmutatud, et ei aidanud mind millegagi. Sellegipoolest läheme kõigepealt bukenade külla. Mina liigun kiiremini ja jõuan sinna varem. Kui teid miski ei takista, siis kolme või nelja päeva pärast olete seal. Võib-olla jõuab Tarzan vahepeal midagi rohkemat teada saada."

„Nüüd, kus meiega on suur bwana, on mu meeleolu jälle hea," sõnas Muviro, „sest ma tean, et tema abiga leiame Buira üles ja karistame tema röövijaid."

Tarzan vaatas üles ja nuusutas õhku.

«Läheneb kõva torm, Muviro," lausus ta. „See tuleb sealt, kuhu päike Kudu ööseks magama heidab. Te lähete just tormile vastu ja see takistab teie edasipääsu."

„Aga sind, bwana, see ei takista?"

„Ei," vastas Tarzan, „mind mitte. Kuid wazirisid võivad takistada nii tuul Usha kui ka välk Ara. Usha ongi juba Kudu näole pilvelinikut heitmas, et varjata teda sinu sõjameeste pilgu eest."

Üle taevalaotuse kihutasid mustad sakiliste servadega pilved ja kuskil kaugel kõmises kõu. Pea kuklas, jälgis ahvinimene tähelepanelikult laheneva tormi tundemärke.

„Tuleb halb torm," sõnas ta murelikult. „Vaata, kui kohkunud on pilved. Nad meenutavad hiigelsuurt pühvlikarja, kes õuduses pageb neid jälitava piksejumala eest."

Tuul piitsutas üha tugevamini puude latvu ja kõu müristas aina lähemal. Viimaks katsid pilved kogu taeva ja džungel mattus pilkasse pimedusse. Sähvatas välgu silmipimestav nool, kõrvulukustavalt raksatas pikne ja kohinal hakkas vihma kallama. Tugevad vihmajoad painutasid isegi puid ja tuul Usha ulus üha hirmsamini nagu mardus.

Üksteist meest kükitasid maas, kühmus vastu piitsutavat vihma, ja ootasid esimese tormipuhangu möödumist. Nad olid niiviisi istunud juba üle poole tunni, kuid torm märatses endise jõuga. Äkki jäi ahvinimene teraselt kuulatama ja hetk hiljem tõstis ka mõni mustanahaline silmad taeva poole.

„Mis see on, bwana?" küsis üks sõdureid hirmunult. „Mis see seal taevas oigab ja nutab?"

„Hääle järgi meenutab see lennukit," vastas Tarzan, „aga mida see siin nii kohutava tormi ajal teeb?"

III. Ilma kütuseta

Vürst Alexis pistis pea lendurikabiini ukse vahelt sisse. Tema kahvatul näol peegeldus mure, kui mitte tõeline hirm.

„Kas meid ähvardab oht, Brown?" karjus ta üle propel-lerimürina. „Mis te arvate, kas suudate meid sellest välja viia?"

„Jumala pärast, pidage suu," käratas lendur. „Võiks arvata, et mul polegi muud muret kui iga viie minuti tagant teie tobedatele küsimustele vastata!"

Lenduri taga istuv mees ägestus.

„Tss!" hoiatas ta. „Teie ei tohi Tema kõrgusega sellisel toonil rääkida! See on ülimalt ebaviisakas!" „Kekats!" nähvas Brown.

Vürst hakkas reisijatesalongi oma kohale tagasi vaaruma. Tal oli juba peaaegu õnnestunud pärast solvangut endine väärikas ilme näole manada, kui lennuk rappus tugevasti ja tasakaalu kaotanud vürst potsatas kohmakalt istmele.

„Kinnita rihm, kullake," soovitas talle vürstinna, „me võime iga hetk ümber kukkuda. Tõepoolest, oled sa kunagi nii kohutavat tormi näinud? Oh, ma sooviksin, et me poleks iialgi siia tulnud!"

„Samuti nagu minagi," urises Alexis. „Esiteks polnud see üldse minu mõte siia sõita ja teiseks, kui ma üldse kunagi veel oma jalad maha saan, siis kõigepealt õiendan arved selle häbitu matsiga."

„Arvan, et mõningatel juhtudel võib üldkasutatavaid käitumisnorme mitte tähele panna," püüdis Jane teda rahustada. „Kui meie lenduril häid kombeid napibki, siis sellepärast, et kogu vastutus lasub praegu temal. Tal on närvid lihtsalt hirmus pingul. Ja kõigest hoolimata peate tunnistama, et siiani on ta end näidanud hiilgava lendurina."

„Annette, mu nuusksool, palun," hüüdis vürstinna Sborov hädise häälega. „Olen kindel, et ma hakkan minestama. Issand, juba minestasingi."

„Kurat võtaks, on alles lõbusõit!" hüüdis Sborov. «Tõepoolest, kui poleks teid, mu kallis leedi, oleksin juba ammu hulluks läinud. Minu arust olete kogu seltskonnast ainus, kes pole enesevalitsust kaotanud. Kas te tõesti põrmugi ei karda?".

«Loomulikult kardan. Ent kui suur hädaoht ka poleks, ei aita ülemäärane närvitsemine sugugi."

„Aga kuidas te saate rahulik olla? Kuidas üldse keegi suudab mitte närveerida?"

«Vaadake Tibbsi," ütles Jane. „Tema ei närveeri. Ta on täiesti rahulik ja külmavereline."

„Ah, võtku teda tont!" hüüdis Sborov. „On see mõni inimene? Mulle ei meeldi üldse need inglastest toapoisid — ei südant ega tundeid."

«Vastupidi, mu kallis," tegi vürstinna sõbraliku etteheite, «minu arust on ta täiuslik džentelmen."

Siksakilised välgunooled rebestasid neid ümbritsevaid musti pilvi. Vahetpidamata raksus ja kõmises kõu. Äkki kaldus lennuk ühele küljele ja tuiskas, nina ees, alla. Annette kiljatas, vürstinna Sborov minestas. Suurivaevu õnnestus Brownil taas horisontaallennule üle minna.

„Haa!" hüüatas ta kergendusega.

«Samad sõnad," lausus Tibbs.

Vürstinna Sborov lebas teadvusetult oma istmel. Nuusksoo-lapudel oli põrandale kukkunud, kübar viltu vajunud, juuksed sassis. Alexis isegi ei üritanud abikaasale appi minna.

«Võiksite parem vürstinna järele vaadata, Annette," ütles Jane. «Minu arust vajab ta abi."

Keegi ei vastanud. Jane pöördus vaatama, miks toatüdruk tema palvele ei reageerinud, ja nägi, et ka Annette oli minestanud.

Jane vangutas pead.

„Tibbs!" hüüdis ta. «Tulge siia tahapoole ning hoolitsege vürstinna ja Annette'i eest, mina aga istun seni Browni juures."

Taarudes tegi Tibbs endale teed reisijatesalongi, Jane aga asus tema kohale lenduri selja taga.

„See viimane kord oli küll hirmus," ütles ta. „Arvasin juba, et oleme omadega läbi. Te valitsete lennukit imeväärselt, Brown."

«Tänan!" sõnas lendur. „Oleksid teised niisama tasakaalukad nagu teie, oleks mul palju kergem. Nad on mul hinge seest ära söönud. Siiski," lisas ta, „Tibbs pole nii halb poiss. Kuid ta paistab olevat liiga vaikne, et hirmu tunda."

„Kas lennukil on midagi viga, Brown?" küsis leedi Greystoke.

15

„On küll," vastas Brown. „Ma ei tahtnud sellest teistele rääkida, nad oleksid hirmust pööraseks läinud. Veel enne väljalendu hoiatasin vana leedit, et ei tasu kogu oma varandust kaasa võtta, kuid tema ei teinud kuulmagi ja nüüd ei saa ma tormist kõrgemale tõusta. Seepärast tulebki sukelduda kord üles, kord alla, olles täielikus teadmatuses, kuhu torm meid kannab. Aga Aafrikas, muide, tuleb ette mägesid, ja üsnagi kõrgeid, kurat võtaks!"

„Jah, ma tean seda," vastas Jane rahulikult. «Kuid teil peaks meie asukohast siiski aimu olema: teil on ju kompass ja te teate lennukiirust."

«See kõik, mis te räägite nii kompassi kui kiiruse kohta, on õige," nõustus Brown. «Kuid te pole arvestanud veel üht asjaolu, mida teistele ei tasu mainida: kompass on niisuguse ilmaga kasutamiskõlbmatu."

„Te tahate öelda..."

„Ma tahan öelda, et lendame selles hernesupis pimesi, ilma kompassita."

«Üsna räbal lugu, eks ju, Brown?"

«Pehmelt öeldes jah."

«Mida me saaksime ette võtta?"

„Kui saaksime minna pagasiruumi ja kogu selle prahi alla visata," ütles mees, «kuid seda me teha ei tohi. Ja ongi kogu lugu."

«Niisiis võime iga hetk vastu mäge põrgata?"

«Pole välistatud, missis," vastas Brown. «Või meil lõpeb kütus ja me kukume alla, mis on niisama hea kui kokkupõrge mäega."

«Kas tõesti pole muud väljapääsu?"

Hoolimata lendurilt saadud troostitust teabest kõlas Jane'i hääl rahulikult, silmis aga polnud hirmu raasugi.

«Hüva, kui te nii visalt nõuate," irvitas lendur tema poole pöördudes. «Mul on üks plaan, mida võiks proovida."
«Mis see on, Brown?"
„Et me ei saa lennukist välja visata kogu seda rämpsu, siis heidame alla vähemalt vürsti. Ta kaalub oma sada viiskümmend naela. See võiks meid aidata."
Naeratust varjata püüdes pööras Jane pea kõrvale, kuid lendur märkas tema kavalust.
«Arvasin, et mu plaan meeldib teile," ütles ta.
16
„Me ei tohiks selliste asjadega naljatada, Brown," noomis Jane.
«Vististi pole enam midagi parata," lausus Brown. „Meil mõlemal on ameerikalikku huumorimeelt."
„On bensiin tõepoolest otsakorral?" huvitus Jane.
«Vaadake ise," osutas Brown armatuurlauale. «Lendame juba üle tunni viimse piiri peal."
„Ja ilma langevarjudeta."
Jane vangutas pead. -
«Asi paistab olevat täbar, eks ju? Kuid ei tasu teistele rääkida, kui ohtlik on meie olukord. Nagunii ei saa nad millegagi aidata."
«Nii see on," soostus lendur ja lisas kõvera muigega: «Kui nad just palvetada ei soovi."
«Arvan, et nad teevad seda juba. Aga mida teie kavatsete ette võtta? Keerutada ühe koha peal, kuni bensiin otsa saab?"
„Ei, muidugi mitte. Püüan sellest supist läbi tungida, aga kui see poole tunni jooksul korda ei lähe, siis üritan laskuda. See ei peaks raske olema, kui meie all vaid mägesid poleks. Ainus asi, mida ma kardan, on mäed. Siis otsime maandumiseks sobiva koha. Loodan väga leida pilvedes pilu, et esialgu alla vaadata."
«Jane! Jane!" kõlas salongist nõrk halisev hääl. „Oh, mu kallis, kus me oleme? Mulle tundub, et oleme kõik surnud."
Jane vaatas taha. Tibbs oli mahakukkunud nuusksoolapudeli üles korjanud ja andis nüüd vürstinnale esmaabi. Annette oli teadvusele tulnud ja nuuksus hüsteeriliselt. Vürst istus pingule-tõmbunult, tuhakarva näoga, higipisarad otsmikult veeremas. Ilmselgelt oli teda vallanud kabuhirm. Ta püüdis kinni Jane'i pilgu.
«Kas on veel vähimatki lootust?" küsis vürst. «Mida Brown räägib?"
«Kõik on hästi, kui tal õnnestub leida pilvedes avaus," vastas Jane. «Seda ta praegu just otsibki."
«Kui meil oleks olnud korralik lendur, poleks me iialgi nii täbarasse olukorda sattunud," kukkus vürst hädaldama. «Soovitasin sulle mitu korda palgata usaldusväärne prantslasest lendur, Kitty. Need ameeriklased ei tea lennundusest
17
tuhkagi. Ja mida me üldse sellest Brownist teame?"
«Arvan, et hernehirmutis pole iialgi kuulnud vendadest Wrightidest või Lindberghist," urises Brown.
«Ärge pange tähelegi, mida ta räägib," ütles Jane. «Meil kõigil on praegu närvid pingul ning keegi ei või vastutada kõigi oma sõnade ja tegude eest."
«Teie kohta, missis, see nähtavasti küll ei käi," sõnas Brown.
„Pole midagi parata, inimesed on kord juba niisugused," jätkas Jane. «Kui mul ka õnnestub oma ärevust varjata, ei tähenda see põrmugi, et ma surma ei karda."

«Te saate suurepäraselt kõigest aru," ütles Brown. «Teate, ega minagi ole kogemusteta piimahabe. Võin nuputada terve kuhja asju, enne kui keset Aafrikat rusudeks kuku-me.

«Mis ta ütles?" nõudis Sborov. «Kas me kukume rusudeks? Vaata, kuhu sa mu vedasid, vana tola!" kriiskas ta vihaselt, pöördudes oma naise poole. «See on kõik sinu tobe noorendamine. Sinu igavene noorus! Kurat võtaks, sa oled juba nii palju kordi oma nägu lihvinud, et sind tuleks ebasündsa väljanägemise pärast kinni panna."

Vürstinna Sborov ohkas raskelt.

«Kuidas nii, Alexis?" hüüdis ta ja puhkes kibedasti nutma.

„Oh, miks ma ometi nõustusin kaasa tulema?" halises Annette. „Ma ei tahtnud üldse tulla! Ma kardan nii väga. Ma ei taha surra. Oh, mon dieu, päästa mind! Päästa mind!"

„Madam, siin on nuusksool, proovige seda veel," ütles Tibbs.

«Kena seltskond, pole midagi öelda," tähendas Brown. „Nad vististi mõtlevad, et torm pakub mulle lõbu!"

«Suure hädaohu puhul mõtleme peaasjalikult ainult iseendale," sõnas Jane.

«Oletan sedasama. Minagi mõtlen praegu enamasti iseendale, kuid veel ka Annette'iie, Tibbsile ja teile. Tõsijutt, teid tasub päästa. Aga ülejäänud kaks viskaksin küll heameelega üle parda. Ehkki olen vist kusagilt lugenud, et selle vastu on olemas üks seadus."

«Jah, usutavasti küll," naeris Jane. „Aga kas teate, Brown, mulle millegipärast tundub, et teie abiga tuleme sellest loost terve nahaga välja."

18

«Need on esimesed julgustavad sõnad kogu selle aja jooksul," vastas lendur. «Loomulikult püüan ma seda teha. Kõik sõltub sellest, mis meie all on. Kui seal pole üldse mägesid, võib meil olla väljavaateid, ja seda ma just loo-dangi."

„Ma tahan selle eest palvetada."

«Hakkan nüüd laskuma, missis. Tahan kiirust vähendamata aeglaselt maanduda."

«Kiirusega sada viiskümmend miili tunnis?"

«Kiirust vähendades kaotab lennuk püsivuse."

Lennuk kaldus küljele ja hakkas vappudes laskuma. Reisija-tesalongist kuuldus vürstinna Sborov' karjeid, Alexise vandumist ja Annette'i nuuksumist.

Jane ohkas.

„Me laskume nüüd üsna kiiresti," ütles ta.

«Pole viga," rahustas teda Brown. „Me pole veel alla jõudnud, maast läbi aga ma lennata ei saa."

Minutit kümme istusid mõlemad pingsas vaikuses. Järsku hüüdis Jane rõõmsalt:

«Vaadake, Brown! Puud! Oleme pilvedest läbi."

„Jah," vastas lendur, „ja viiesaja jala kõrgusel maast."

Jane silmitses teda küsivalt.

«Kas meie olukord pole põrmugi parem? Kauaks meil veel kütust jätkub?"

„Oh, vististi viieteistkümneks või kahekümneks minutiks. Kuid mul pole vajagi seda teile rääkida, niigi on kõik nähtav."

«Ümberringi ainult mets," nentis Jane. „Ja kusagil pole näha ainsatki kohta, kuhu võiks maanduda."

«Proovime leida mõnd lagedamat paika, ehkki on ette teada, et see pole Croydoni lennuväli."

„Ja kui me ei leia?"

Brown kehitas õlgu.

«Sel juhul maandume puude otsa," ütles ta. „On väljavaateid, et mõni meist ka ellu jääb, missis."

Ta pööras ümber ja heitis pilgu reisijatesalongi.
«Tibbs, istuge oma kohale ja kinnitage rihmad. Hoidke pehmed riideesemed ja padjad näo ees. Olen sunnitud tegema hädamaandumise. Püüdke kaitsta oma nägu, siis ehk pääsete üldse vigastusteta."
19
Keegi ei lausunud sõnagi. Ainult vürstinna soigus ja Annette nuuksus.
«Kui tugev tuul!" tähendas Jane. «Näete, kuidas see puude latvu painutab."
«Jah," lausus lendur, «see võib meile isegi kasuks tulla. Tuul vähendab lennuki kiirust ja kui mul õnnestub sabaga nende latvade külge haakuda, siis maandume seal hõlpsasti ja jääme rippuma."
«Kuid puude ladvust võib maapinnani olla sada jalga või isegi rohkem!"
«Olen sellele mõelnud. Vaevalt et me okstest läbi kukume, need paistavad olevat küllalt tihedad. Püüan maanduda pehmelt, siis jääme tiibadele ja kerele pidama. Arvan, et meil on hea võimalus."
Lennuk tiirutas veel paar minutit mõnesaja jala kõrgusel puulatvade kohal, kuid kusagil polnud ainsatki märki metsalagendikust ega ühtegi avaust selles metsikult õõtsuvas rohelises lainetuses.
«Bensiin sai otsa, missis," lausus Brown.
Ta lülitas süüte mehaaniliselt välja, pöördus reisijate poole ja ütles:
«Hoidke nüüd kinni! Hakkan maanduma."

IV. Udalo külas

Paduvihmas, mis kuidagi lõppeda ei tahtnud, ja mustadest pilvedest sähvivate välgunoolte saatel vuhises lennuk alla pööraselt lainetava rohelise ookeani poole. Kõmises kõu.
Kui lennuk puude kohale rippuma jäi, viis Brown selle ho-risontaalasendisse ja tõmbas juhise tagasi. Kõlas murduva puu raginat ja metalli kriginat, ning üle tormimöllu ja lennuki raksumise kostsid salongist surmani hirmunud reisijate kiljatused ja sajatused.
Viimaks oli kõik möödas.
Võimsa puu okstesse pidama jäänud, õõtsus lennuk veel paar korda küljelt küljele ja tardus siis paigale. Viivuks võttis maad pinev vaikus.
Selle katkestas Brown, kes pöördus Jane'i poole.
«Kas saite viga, missis?" tundis ta huvi.
20
„Ei usu," vastas Jane. «Olen vaid pisut uimane. See oli kohutav, eks ole?"
Seejärel heitis Brown põgusa pilgu salongi. Kõik neli reisijat rippusid kõige erinevamates asendites kinnitusrihmade küljes.
„Kuidas teil seal on?" huvitus lendur. „,Olete kõik elus? Kui; das te ennast tunnete, Annette?"
Browni hääles kõlas murelik toon.
„Oh, mon dieul" soigus prantslanna. „Olen juba surnud."
Ka vürstinna Sborov hakkas oigama.
„Oo õudust! Mispärast ei taha keegi mind aidata? Annette! Alexis! Kus te olete? Ma hakkan surema. Kus mu nuusksool on?"
„See on sulle paras," urises Alexis. „Tirisid mind kaasa oma tobedasse seiklusse. Ime, et me surnuks ei kukkunud. Oleks meil olnud prantsuse lendur, poleks midagi sellist juhtunud!"
«Ärge olge nii juhm," nähvas Jane. „Brown juhtis lennukit oivaliselt."

Alexis pöördus Tibbsi poole.
„Miks sa midagi ei tee, totakas? Teie, inglased ja ameeriklased, olete kõik ühe vitsaga löödud, tobedad ja nõmedad. Oleks siin kas või üks prantslasest teener!"
Jah, söör," ütles Tibbs. „Mul on kahju, et teil ei õnnestunud teda palgata."
«Olgu, pea suu ja tee midagi."
„Mida nimelt, söör?"
„Kurat võtaks! Kust mina seda tean? Kuid tee midagi!"
«Vabandage, söör, aga ma pole mägikits või ahv, ja kui ma kinnitusrihma lahti päästan, kukun teile lihtsalt pähe."
„Oodake pisut," hüüdis Jane. „Kohe vaatame, mida saab ette võtta."
Ta päästis oma rihma lahti ja hakkas reisijatesalongi pugema. Ehkki lennuk rippus neljakümne viie kraadise nurga all ninaga maa poole, tuli Jane salongis liikumisega hõlpsasti toime. Tema kannul läks Brown. Jane suundus kõigepealt vürstinna Sborov' juurde.
„Kas saite palju haiget, Kitty?" küsis ta osavõtlikult.
„Ma olen pooleks rebitud! Kõik mu roided on katki, tean seda kindlasti."
21
„Teie tõite meid selle supi sisse, Brown," nähvas Alexis. „Nüüd päästke meid siit välja."
„Kuulge," ütles ameeriklane, «võib-olla on parem, kui te lennukisse jääte, sest tasub meil vaid maapinnale astuda, kui ma lakkan olemast lendur ja teie eest vastutust kandmast. Ja siis ma juba teie tobedat loba enam ei kannata!"
«Kas kuulsid, Kitty?" tõstis vürst häält. „Pcan ma veel kaua selle teenri jämedusi kannatama? Kui sina midagi ei tee, siis vallandan tema mina!"
Brown turtsatas.
„Ärge ajage mind naerma. Teie mind ei palganud ega saa ka vallandada."
„Te olete häbematu, mees!" karjus Alexis väriseval häälel. „Kas olete unustanud, kes ma olen?"
„Ei, ma pole unustanud: te olete ümmargune null! Muide, mis seal imestada, teie maal on pooled voorimeestest vürstid."
„Aitab küll!" katkestas neid Jane. «Lõpetage riidlemine. Vaatame parem, ehk vajab keegi tõepoolest abi."
„Päästke mind siit välja!" halises vürstinna Sborov. „Ma ei suuda seda enam kannatada."
„Oleks ennatlik püüda praegu lennukist välja pääseda," tähendas Jane. „Te vaadake ainult, missugune torm! Meil on siin lennukis palju ohutum ja mugavam kui väljas tormi käes."
„Me ei pääse siit eluilmaski välja!" nuttis Annette. «Kükitame ju hiiglama kõrgete puude otsas!"
„Ärge end piinake, kullake," rahustas teda Brown. „Küllap me midagi välja mõtleme, kui torm üle läheb. Lennuk püsib kindlalt paigal, alla ei kuku. Kõige mõistlikum on järgida leedi Greystoke'i soovitust ja rahulikult oodata, kuni raju möödub."
„Ei paista just sedamoodi, et hakkaks selgeks minema," tähendas Tibbs illuminaatorist välja vaadates.
«Ekvaatoril lõpeb torm sageli niisama äkki, kui algabki," ütles Jane. «Poole tunni pärast võib päike jälle paista. Olen seda palju kordi kogenud."
„Ei, see jälk paduvihm ei lõpe iialgi!" halises vürstinna endiselt. „Ma ei kujuta ette, kuidas me siit välja pääseme, kui see üldse võimalik on. Oo õudust! Ma poleks pidanud siia tulema!"

22

«Pisarad ei aita siin midagi, Kitty," märkis Jane. „Meil tuleb end lennukis võimalikult mugavasti sisse seada, kuni vihm üle läheb ja alla ronida saame. Brown, pange mõned istmekatted vürstinna tooli juurde põrandale. Siis võib ta sinna istuda ja selja lendurikabiini vastu toetada."

«Lubage aidata, mileedi," ütles Tibbs, vabastas end kinnitus-rihmast ja libises ettepoole.

«Soovitan teistelegi teha sedasama," sõnas Brown Tibbsile osutades. «Vabastage end rihmadest ja istuge põrandale, seljaga oma istme poole."

Mõningate raskustega läks lõpuks korda oma õnnetu saatuse üle kurtvale vürstinna Sborov'le leida kõige mugavam asend. Ka teised järgisid Browni soovitust ja, seadnud end sisse nii hästi kui vähegi võimalik, jäid ootama tormi vaibumist.

Sel ajal kükitasid Tarzan ja wazirid puu all ning ootasid samuti mässavate loodusjõudude rahunemist, sest polnud mingit mõtet raisata nendega võitlemiseks oma jõudu, mis oli nii vajalik palju tähtsamate asjade jaoks.

Isegi läbi raju oli Tarzan vähekese aja eest kuulnud lennu-kimootori mürinat. Ta mõistis, et lennuk tiirutas metsa kohal. Äkki mootorimürin vaibus.

«Bwana, kas seal üleval tormi kohal olid inimesed?" küsis Muviro.

«Jah, vähemalt üks," vastas ahvinimene, «kas tormi kohal või selle sees. Ma ei tahaks tema nahas olla. Siin ümberringi on paljudeks päevateekondadeks aina mets. Kui ta otsis maandumiskohta, siis mina küll ei tea, kus ta seda leida võiks."

«Küll on hea maa peal olla," sõnas Muviro. «Jumalad ei loonud inimest lendamiseks, muidu oleksid nad andnud talle tiivad nagu linnule."

Väike Nkima surus end oma isanda vastu. Ta oli üdini märg ja lõdises külmast. Õnnetu Nkima nägi maailma vaid mustades värvides, tulevikku polnud tema jaoks olemas. Ta uskus kindlalt, et edaspidi jääbki kõik pimedaks, kuid ei alistunud oma saatusele. Ta oli vaid kaeblemiseks liiga muserdatud ja õnnetu. Kuid siis hakkas minema valgemaks. Tuulehood raugesid ja äkki tuli päike pilve tagant välja. Räsitud džunglis algas jälle tavaline elu.

Ahvinimene tõusis ja raputas end nagu hiiglaslik lõvi.

23

„Ma lähen nüüd Ukenasse ja räägin bukenadega," ütles ta. «Võib-olla õnnestub mul siiski välja uurida, kus kavurud elavad."

„On olemas vahend neid rääkima panna," teatas Muviro.

„Jah," vastas Tarzan, «neid on mitu." -*

„Me järgneme sulle Ukenasse," ütles Muviro.

«Kui te mind sealt ei leia, siis teadke, et läksin otsima kavurusid ja Buirat. Vajaduse korral saadan Nkima teile järele."

Seda öelnud, hüppas Tarzan hüvasti jätmata puu otsa ja kadus samas selle tihedasse lehestikku.

Kummalised jutud kavurudest, metsikutest ja salapärastest inimestest, levisid Bukenast ja jõudsid sadade suguharude kaudu suust suhu edasikantuna waziride maale Uzirisse. Need, kes kavurudega kokku juhtusid, kadusid jäljetult ega saanud enam midagi rääkida. Seepärast liikus selle suguharu kohta kõige võimatumaid kuuldusi.

Räägiti, nagu oleksid kavurud saba ja sarvedega paharetid. Teised kinnitasid, et need on ilma peata inimsööjad. Sageli võis kuulda sedagi, et kavurud on valged inimesed, kes olid metsistunud ja jooksid ihualasti ringi oma salajastes asukohtades. Ühtede juttude järgi olid need ainult mehed, teiste järgi, vastupidi, üksnes naised.

Tarzan, kes teadis paljude suust läbi käinud lugude väärtust, suhtus nendesse kahtlevalt. Et milleski tõepoolest kindel olla, pidi ta seda nägema oma ihusilmaga.

Ta teadis, et naisi röövisid paljud suguharud ja selles polnud midagi imelikku. Kuid hiljem võis neid naisi jälle uuesti näha. Kuid kavurude röövitud naised kadusid jäljetult ja Tarzan oli valmis uskuma, et tõenäoliselt oli see suguharu keskendunud just noorte neidude röövimisele. Paljusid teisi kummalisi üksikasju, mis Tarzan kuulma juhtus, ta lihtsalt ei uskunud. Näiteks kumu kavurude igavesest noorusest pidas ta täielikuks puru silma ajamiseks, ehkki Musta mandri kolgastes juhtus palju pentsikuid ja uskumatuid asju.

Teekond bukenade maale oli pikk ja raske isegi Tarzanile. Hiljutise paduvihma järel oli mets märg, džungel auras. Kuid kõik need ebameeldivused ei häirinud Tarzanit. Sündimisest saadik oli ta nendega harjunud, sest džungel polnud sugugi

24

mugav koht. Külm, kuumus ja hädaohud olid Tarzanile niisama loomulikud kui soojus, mugavus ja turvalisus teile, lugeja. Ta ei kurtnud iialgi ebameeldivuste üle. Muidugi, kui oli võimalus end paremini sisse seada, siis kasutas ta seda, kui aga polnud, rahuldus sellega, mis oli.

Kuni polnud veel päris pimedaks läinud, pidas Tarzan jahti. Värske liha kosutas ja soojendas teda, ööbida aga tuli tal märjas külmas metsas.

Juba enne koitu oli ta jälle jalul, kinnitas keha eelmisest päevast üle jäänud lihaga ja jätkas teekonda. Ta tundis, kuidas veri tema soontes käima hakates pikkamisi soojendab jahtunud keha, tuues tagasi reipuse ja hea meeleolu.

See-eest Nkima tundis end räbalasti. Ta oli tahtnud koju, nüüd aga pidi tagasi minema sellele veidrale maale, mis talle põrmugi ei meeldinud. Ta muudkui torises ja pahandas, aga kui päike välja tuli ning teda soojendas, hakkas tal parem. Ja peagi kihutas Nkima kõigest jõust puude otsas ringi, otsides, keda narritada.

Kolmanda päeva hommikul jõudis Tarzan bukenade pealiku külla Udalosse.

Kui pikakasvuline pronkspruun valge mees, väike ahv kükitamas võimsal õlal, läbi värava külla sammus, meelitas see kohale trobikonna vadistavaid neegreid. Et ta oli alles lühikese aja eest siin käinud, siis teda ei kardetud, küll aga kutsus neis esile harrast imetlust see, et vägev ahvinimene oli nii kiiresti läbinud suure vahemaa, mis lahutas Ukenat waziride kodukohast.

Tarzan ei teinud uudishimulikest mustanahalistest väljagi, vaid suundus otsemaid pealik Udalo hüti juurde, kus silmaski vanameest puu varjus istumas ja suguharu vanematega juttu vestmas.

Udalo oli tähelepanelikult jälginud ahvinimese tulekut mööda tanumat. Tema näol polnud märgata uuest kohtumisest Tar-zaniga erilist rõõmu.

„Me arvasime, et- suur bwana on ära läinud ega tule enam tagasi," lausus pealik, „aga nüüd on ta jälle siin. Mispärast?"

„Ta tuli tagasi, et Udaloga juttu ajada." „Ta ajas juba varem Udaloga juttu. Udalo rääkis talle kõik, mida ta teab."

25

„Nüüd räägib Udalo veidi rohkem. Ta räägib, kus asub ka-vurude maa."

Vanamees tegi närvilise liigutuse. „Udalo ei tea seda."

„ Udalo ei räägi õigust. Ta on kogu oma pika elu siin elanud. Kavurud on alati röövinud tema suguharu noori tüdrukuid. Igaüks teab seda. Udalo pole nii rumal, et mitte taibata, kuhu noored tüdrukud viiakse. Võib-olla ta lihtsalt kardab kavurude kättemaksu, kui juhatab inimestele teed nende maale? Kuid kavurud ei pea ilmtingimata teada saama, kuidas Tarzan nad üles leidis. Udalol pole vaja karta."

«Mispärast tahad sa kavurude külla minna? Nad on pahad inimesed."

„Ütlen sulle seda," sõnas ahvinimene. „Waziridel, kelle väepealik on Tarzan, juhtus õnnetus. Nende pealikul Muvirol kadus ära tütar Buira ja Muviro arvab, et see on kavurude kätetöö. See ongi põhjus, miks Tarzan peab üles leidma nende küla."

„Ma ei tea, kus see on," jäi Udalo jonnakalt enesele kindlaks.

Kuni nad juttu ajasid, kogunes igast kandist nende ümber sõdureid ja peagi piiras vestluskaaslasi tihe sõõr vaikivaid, raskete odadega relvastatud neegreid.

Udalo ilme oli muutunud kurjaks, ta silmad vilasid rahutult. Õhus oli tunda ohtlikku pinevust ja seda tajus isegi väike Nkima, kes hirmust värisedes Tarzani külge klammerdus.

„Mis see tähendab, Udalo?" nõudis ahvinimene peaga ümbritsevatele sõduritele viibates. „ Tulin sinu juurde rahus, et rääkida nagu vend vennaga."

Udalo köhatas närviliselt.

«Sestsaadik kui sa meie juurest lahkusid, rääkisime sinust palju. Meie inimesed tuletasid meelde, mida nad ka-vurudest kuulnud olid. Räägitakse, et ka nemad on valged ja käivad ringi alasti nagu sinagi. Meie aga ei tea sinust midagi, võõras. Paljud minu inimestest kahtlustavad, et sa ise oled üks kavurusid ja tulid siia avalikult, et kõike tähele panna ja välja nuhkida noori tüdrukuid, keda hiljem röövida."

„See on rumal jutt, Udalo," sõnas Tarzan.

25

„Seda ütled sina, minu inimesed arvavad aga teisiti," väitis pealik. „Oled liiga tihti Udalo külas hakanud käima."

Ta tõusis aeglaselt püsti.

„Rohkem sa meie noori tüdrukuid ei röövi."

Nende sõnade saatel plaksutas pealik käsi ja selle märguande peale sööstsid sõdurid ahvinimesele kallale.

V. „Lõvi tuleb!"

„Ma ei suuda seda kauem kannatada!" halises vürstinna. „See asend on lihtsalt tappev, pealegi on siin külm, ma olen üleni kangestunud."

„Mis õigusega sa virised?" urises Alexis. „Sina vedasid meid siia, sina ja su lendurist hädavares."

Viimaseid sõnu hääldas ta erilise põlgusega.

„Kuulge, vürst," sekkus Jane, „meie kõik ja sealhulgas ka teie võlgneme Brownile oma elu. Pole veel teada, millega kõik oleks lõppenud, kui mitte tema külmaverelisus ja meisterlikkus... Ma julgen väita, et vaevalt leidub tuhande lenduri hulgas teist niisugust, kes võiks lennuki nii oskuslikult maandada, nagu tema seda tegi."

„Palun vabandust," katkestas teda Tibbs. .Juhiksin teie tähelepanu sellele, et vihma enam ei saja."

„Ja seal ongi päike!" hüüdis Annette erutatult.

Jane tegi endale teed ukse juurde, avas selle ettevaatlikult ja vaatas välja.

„Oleme maapinnast ainult viiekümne jala kõrgusel," teatas ta, „kuid kardan, et meil võib tulla mõningaid probleeme allaronimisega, see tähendab, et mõnel meist."

„Mida te jumala pärast kavatsete teha, mu kallis?" nõudis vürstinna, nähes, kuidas Jane hakkas kingi ja sukki jalast võtma.

„ Kavatsen kõik hoolikalt järele uurida ja üritan pagasiruumi pääseda. Üht-teist võib meil sealt tarvis minna. Kardan, et maal ootab meid rohkesti ebamugavusi. Tõenäoliselt on seal väga külm ja niiske, ehkki ka siin ei tundu soojem olevat."

„Lubage mul avaldada oma arvamust, madam," sekkus Tibbs. „Me võiksime lõket teha. Muidugi, oksad on vihmast

vettinud, aga ehk tuleb midagi välja. Oleks meil bensiini, oleks asi hoopis lihtsam."
«Kütusepaagi settenõu põhjas peaks midagi olema," arvas Brown.
„Aga mispärast te sukad ja kingad ära võtsite?" päris vürstinna.
„Ilma nendeta on ainus kindel viis puu otsast alla ronida, Kitty."
„Mu kallis, kas tahate tõesti öelda, et kavatsete ahvi kombel mööda puud alla minna?"
„ Täiesti õige, ja teil kõigil tuleb teha sedasama, kui siit üldse pääseda tahate."
„Oh, mu kallis, mina küll ei saa. Ma tõepoolest ei suuda."
„Me aitame teid, kui selleks aeg tuleb, ja vaatame, et te alla ei kukuks. Brown, kuni ma siin ringi vaatan, korjake Tibbsiga kinnitusvööd kokku ja siduge tugevasti üheks pikaks rihmaks. Seda võib tarvis minna, kui hakkame vürstinnat või pagasit alla laskma."
„Parem lubage mul lennukist välja minna ja ringi vaadata," üües Brown. „Te võite veel alla kukkuda." Jane naeris.
„Olen sellega harjunud, Brown," sõnas ta. „Teid võib ähvardada palju suurem oht kui mind."
Seejärel astus ta käkrunud tiivale ja hüppas kergelt lähimale oksale.
„Suur jumal, vaadake ette, missis, te kukute alla!" kisendas Brown.
«Ettevaatlikult, madam! Te tapate enda!" Alati nii rahulik Tibbs oli samuti erutatud. „Tulge tagasi, mu kallis!" halises vürstinna. Annette vaid kiljatas ja tõstis käed silme ette. „Mu kallis leedi, tulge tagasi! Jumala pärast, tulge tagasi!" anus Alexis.
Kuid Jane ei teinud neist väljagi. Astunud oksal kaks lühikest sammu, jõudis ta pagasiruumi juurde. Et uks polnud lukus, tuli see hõlpsasti lahti.
„Issake!" hüüatas Jane. „Siin on kohutav segadus. Üks oks on seinast läbi tunginud. Hea veel, et see reisijatesalongi ei ole ulatunud."
28
„Kas seal on kõik lõhutud?" tundis Alexis huvi.
„Oh ei, mõni asi on katki, kuid arvan, et suudame peaaegu kõik päästa. Eelkõige tahaksin kätte saada üht paari lühikesi pükse. Meie olukorras on seelikuga üsna tülikas, puude otsas aga ei saa sellega kuidagi hakkama. Kui tore! Siin mu kott ongi, otse nina all. Riietun kohe ümber ja lähen siis maad kuulama."
Avanud oma reisikoti, valis Jane sealt mõne asja. Peagi hüppas ta kergelt madalamale oksale ja kadus silmist.
„Te vaid vaadake!" hüüdis Brown imetlevalt. „Ta tunneb end puude otsas koduselt justkui ahv! Ma pole eales näinud midagi seesugust."
Kuna Brown ja Tibbs kinnitusrihmu kokku sidusid, komberdas Alexis ukse juurde, heitis pilgu alla ja võpatas.
„Siit on maapinnani vähemalt sada jalga," ütles ta. „Ma ei kujuta ette, kuidas hakkame alla laskuma. Pealegi on oksad märjad ja libedad."
„ Võtke oma kingad ja sokid jalast, nagu seda tegi leedi Grey-stoke," soovitas Brown.
„Mina pole ahv."
„Ah nii?"
„Kui ma tohin soovitada, söör," sekkus Tibbs, „siis võiksime teile rihma ümber siduda ja teid ettevaatlikult alla lasta."
„See kannatab tuhat naela välja," kinnitas Brown, „on juba järele proovitud. Kannatab ka teid, kuid parem jätke oma tiitel maha, see on minu arust teil kõige kaalukam asi."

„ Kuule, poiss, mina ei kavatse sinu jämedustega enam leppida," nähvas Alexis. „Veel üks selline häbematus ja ma... ja ma..."

„Noh ja mis sa minuga siis teed? Sina ja kes veel?" nõudis Brown.

„Ma soovin, et teie kaks lõpetaksite tülitsemise," ütles vürstinna. „Kas teil tõesti midagi muud teha ei ole?"

„Mu kallis, mina teenritega ei tülitse," lausus Alexis kõrgilt.

«Esiteks pole ma teener," ütles Brown, „ja teiseks võiksid tõepoolest tülitsemise jätta, sest see on parim, mida sa teha saad. Mul on kange tahtmine sulle üks täis vastu molu virutada."

29

„Proovi ainult minu vastu kätt tõsta, küll ma..."

„Mis?" nõudis Brown. „Kas jälle ähvardad? Nüüd ma tõepoolest näitan sulle koha kätte, siis ehk jätad meelde, et oled üksnes tühine ussike. Ja olgu sul veel kümmekond tiitlit, ussikeseks jääd sa ikkagi."

„Sa ei tohi mulle lähemale tulla!" kriiskas vürst ehmunult taganedes.

„Mis kära siin on?"

Jane hüppas kergelt salongi uksest sisse.

„Ma ju keelasin teil kahel tülitseda. Enne kui midagi tegema hakkame, tahan teile üht-teist teatada. Oleme maandunud jumal teab kuhu. Sadade miilide ulatuses pole arvatavasti ühtegi valget inimest, nii et loota võime üksnes iseendale. Omavahel tülitsemine ja riidlemine ei vii meid kuhugi, vaid teeb meie olukorra ainult hullemaks. Üks meist peab kogu juhtimise enda peale võtma. See peab olema inimene, kel on džunglielu kogemusi. Kui Browni ja vürsti vahel poleks alalist nääklemist, siis paremat kandidaati kui meie lendur ei saaks olla."

„Mina võtan kogu juhtimise enda peale!" kuulutas Alexis.

«Tuhkagi sa võtad!" hüüdis Brown.

„Selleks kohustab mind mu auaste!" rõhutas Alexis kõrgilt.

„Sa ise võtsid selle endale!" Brown lagistas naerda.

„Ei, Alexis, teie jääte mängust välja," vaidles Jane vastu. „See peab olema inimene, kellele kõik kuuletuvad."

„Siis jääb üle ainult Tibbs," ütles Brown. „Tibbs sobib mulle väga hästi."

„Oh ei!" karjatas Tibbs ehmunult. „Ma ei kujuta ettegi, mida selle võimuga peale hakata. Mina... Ma... hüva, te teate, et ma pole sellega harjunud, madam."

Ta pöördus Jane'i poole.

„Kuid teie, madam, olen kindel, et meil kõigil oleks väga meeldiv näha oma juhi kohal teid."

„Ma just tahtsingi teile seda ettepanekut teha," sõnas Jane. „Džunglit tunnen ma paremini kui keegi teine meie hulgast ja olen kindel, et suudame kõiges kokkuleppele jõuda."

„Kuid ekspeditsiooni korraldasime meie," vaidles Alexis vas-

30

tu. „Meie maksime kõige eest, ostsime lennuki ja kogu vajaliku kraami. Mina olen ainus, kellel on õigus siin käsutada. On ju nii, mu kallis?" pöördus ta oma naise poole.

„Oh, tõesti, mu kallis, ma arvan... Ma ei tea seda. Pärast seda, kui sa mulle neid jubedaid asju ütlesid, olen ma murtud. Maailm minu ümber on kokku varisenud."

„Hea küll," sõnas Brown, „mõttetu on seda küsimust rohkem arutada. Leedi Greystoke on nüüdsest alates meie juht ja kellele see ei meeldi, sel tuleb minuga tegemist teha."

Vürstinna Sborov istus masendatult lennuki põrandal, taskurätik silmile surutud.

„Mulle on nüüd kõik üskpuha," nuuksus ta. „Ma ei hooli sellest, mis saab edasi. Ma ei hooli sellest, kui suren — ma loodan surra."

Lõpetanud oma pika sõnadevoolu, tõstis ta silmad, et näha selle mõju kuulajaskonnale, ja märkas alles nüüd Jane'i pärast tema naasmist reisijatesalongi.

„Oh, mu kallis!" hüüdis ta. „Mis julge kehakate!"

„Mul on hea meel, et see teile meeldib," vastas Jane. «Igatahes on see väga praktiline."

Jane kandis lühikesi pükse ja nahkjakki. Tema sääred ja jalad olid paljad. Pea ümber seotud punane sall hoidis koos ta juukseid ja oli kübara eest.

„Aga kas te surnuks ei külmu, mu kallis?" nõudis vürstinna.

„Sugugi mitte," naeris Jane. „Mõistagi võib mul mõnda aega külm olla, kuid džunglis harjud tahes-tahtmata nii külma kui ka palavusega. Lähen nüüd alla ja püüan leida sobivat kohta laagri jaoks, teie aga võiksite palvetada, et see kuigi kaugel poleks. Kuni ma ära olen, laske teie, Brown ja Tibbs, meie kraam alla. Alexis, teie minge alla ja võtke see vastu. Keegi peab kogu aeg all olema, et rihma lahti päästa."

„Huvitav, milleks me siis teenijad palkasime?" urises Alexis. „ Tehku seda Annette."

„Igaühel meist on nüüd oma osa täita, Alexis," ütles Jane • vaikselt. „ Loomulikult langeb kõige ohtlikum ja keerulisem töö meeste õlgadele. Praegu pole meie hulgas enam isandaid ega teenijaid. Mida kiiremini me selle omaks võtame, seda kergem on meil edaspidi."

Tähtsusest pakatamas, astus Alexis ukse juurde ja vaatas alla.

31

„Teeme nii," sõnas ta, „et Brown läheb, mina aga jään siia ja aitan Tibbsil kraami alla lasta."

Seejärel heitis ta pilgu pagasiruumi poole ja lisas:
‚Ja üldse ma ei kujuta ette, kuidas võiks keegi seda oksa mööda sinna jõuda. Siin kukud silmapilk alla ja murrad kaela."

„Jäta lobisemine ja keri alla, nagu käskis leedi Greystoke," käratas Brown. „Öelge ainult, missis, ja ma viskan ta alla." „Eks proovi! Sa ei tohi mind puudutada!" „Sel juhul astu üle ääre ja kobi alla." „Ma ei saa! Ma kardan kukkuda."

„Siduge talle rihm ümber, Brown," ütles Jane, „ja koos Tibb-siga laske ta alla. Aga minul on aeg minna."

Ta hüppas kergelt lähimale oksale ja hakkas end läbi paksu lehestiku allapoole libistama.

Himukalt ja suure naudinguga hingas ta sisse aurava džung-li lõhnu. Heitnud endalt kogu suurilmalike piirangute ja tsivilisatsiooni välise võõba taaga, tajus Jane uut vabadust rõõmuga, mida ta polnud kordagi tundnud sestsaadik, kui oli maha jätnud džungli ja pöördunud tagasi Londoni. Kõik ümberringi meenutas talle Tarzanit. Ta lasi pilgul ringi käia ja kuulatas hoolega. Jane'iie tundus, et nüüd kohe näeb ta pronkspruuni hiiglast kihutamas läbi paksu lehestiku enda poole, et haarata naine oma tugevate käte vahele. Kuid siis ta ohkas ja raputas nukralt naeratades pead, sest teadis, et Tarzan oli tõenäoliselt sadu miile eemal ega võinud aimatagi, missugune õnnetus oli nende ekspeditsiooni tabanud. Võimalik, et ta ei saanud kätte ka Jane'i telegrammi, milles naine teatas, et lendab Nairobisse. Ja kui saigi, Jane'i aga ei tulnud, kuidas Tarzan siis teada saab, kust naist otsida? Pärast pikka aega kestnud pimesilendu ei osanud isegi elutark Brown arvata, kuhu nad olid sattunud. Sellises olukorras abi oodata on mõttetu. Nad saavad loota ainult iseendale.

Jane mõistis, et mis tahes olukorras, olles vaid Browniga kahekesi, leiaksid nad väljapääsu palju kiiremini. Aga kuidas jääb siis teistega? Ta arvas, et Tibbsil jätkub

leidlikkust ja vastupidavust. Aléxises ta aga kahtles. Seda masti mehed olid sageli niisama abitud kui naised. Annette oli noor ja tugev, ent ilmselt polnud temagi valmis katsumusteks, mis neid džunglis

32

varitseda võisid. See aga tähendas, et tema jõudu kammitseb kogu aeg hirm. Kitty ei tulnud üldse kõne allagi: ta oli täiesti abitu mis tahes raskuse, ootamatuse või hädaohu ees. Oli ütlematagi selge, et nad Browniga ei saanud oma kaaslasi hüljata.

Neid rahutuid mõtteid mõlgutades laskus Jane madalamatele okstele, kuid all kattis maapinda nii tihe võsa, et polnud mõtetki proovida sellest läbi tungida. Jane tiirutas ringi, lootes leida kas või väikest lagendikku, kus oleks võinud üles lüüa ajutise laagri, kuid džungel muutus üha metsikumaks ja läbipääsmatumaks.

Äkki märkas Jane metsloomarada. Otsekohe tõusis ta tuju, sest nüüd muutus nende teekond palju kergemaks, pealegi tekkis lootus kohata pärismaalasi.

Enne lennuki juurde naasmist läks ta veel pisut rada mööda edasi, kuni jõudis äkki välja väikese oja kaldale. Selle kõrval oli väike, umbes aakrisuurune välu.

Ülevas meeleolus pöördus ta tagasi lennuki poole teel hoolega ümbrust uurides, kuidas kraami hõlpsamini läbi võsa kanda.

Järsku kuulis Jane enda taga võsastikus nõrka sahinat. Tema treenitud kõrv tabas selle hääle otsekohe. Ja ehkki päris kindel ta veel polnud, lisas Jane sammu, heites põgusaid pilke ümberringi, et vähimagi ohu puhul jalamaid puu otsa hüpata.

Hääl jätkus temast veidi tagapool ja kõrvuti rajaga, mida mööda ta tõttas.

Jane kuulis juba omavahel tülitsevate Browni ja Alexise hääli. Alexis võttis maas kraami vastu ja oli päris lähedal. Mõistagi võis Jane eksida ja tegelikult võis see olla sootuks midagi muud, kui ta arvas, aga igaks juhuks otsustas Jane vürsti hoiatada ja hõikas teda.

„Mis on?" päris Alexis tusaselt.

„Võiksite parem puu otsa ronida, Alexis," hüüdis Jane vastu. „Minu arust jälitab mind lõvi. Ta on juba üsna lähedal."

„Ma pole ahv," karjus Alexis, „ma ei oska puu otsa ronida! Ma ei pääse sellest neerud padrikust läbi! Brown, aita mind! Tee siis ometi midagi!"

„Laske rihm alla ja tõmmake ta üles," hüüdis Jane. „See võib

33

ka mitte olla lõvi ja kui ongi, siis võib ta meid ka mitte tülitada, kuid parem mitte riskida."

„Viska rutem rihm alla, tohman!" kriiskas Alexis.

„Mul pole kuhugi kiiret," vastas Brown mürgiselt.

„Kui sa mind selle lõvi kätte jätad, murrab ta mu maha!"

„Oh, selle vastu pole tal vististi midagi," kostis Browri.

„Lase rihm kähku alla, sa mõrtsukas!"

„Kas ma ei tee siis seda?"

„Oh, ma kuulen juba lõvi, ta on minu kõrval ja kohe saab mu kätte!"

„See olen mina, Alexis, keda te kuulsite," rahustas Jane vürsti.

„Ja mis siis, kui ta su kätte saab?" jätkas Brown mõnitamist. „Nagu lõvi ei tahakski süüa! Meil Californias söödetakse neile loomi ja seda peetakse täiesti loomulikuks. Nii et sa irised ilmaaegu."

„Tehke nüüd ruttu, Brown!" hüüdis Jane. „Lõvi tuleb, ja ta tuleb väga kiiresti!"

VI. Surma hääl

Käed vaheliti, seisis Tarzan teda ümbritsevate bukena sõdurite keskel ega pööranud neile vähimatki tähelepanu. Teda ähvardasid kümned odad, mis juba esimesel katsel vastu hakata oleksid ta jalamaid läbi torganud. Püüdes rahulikuks jääda, mõtles ta vaid sellest, kuidas aega võita. See oli tema ainus võimalus eluga pääseda.

„ Tapke kavuru!" kriiskas üks naine sõdurite taga seisvast rahvasummast. „Ta röövis mu tütre."

„Ja minu oma!" karjus teine.

„Tapke ta! Tapke ta!" nõudis metsik jõuk.

Udalo kõrval kükitanud muldvana ätt ajas end püsti.

„Ei! Ei!" karjus ta. „Ärge tapke teda. Kui ta on tõepoolest kavuru, tulevad tema inimesed ja maksavad meile kätte. Nad löövad meid kõiki maha, meie tüdrukud aga võtavad endale."

Mustanahaliste seas puhkes vaidlus. Mõned nõudsid endiselt, et ta tapetaks, teised tahtsid teda vangi võtta, kuna kolmandad arvasid, et kavurude rahustamiseks tuleks ta vabaks lasta.

Sellal kui nad vaidlesid, nõrgenes odameeste valvsus. Mõni neist pöördus ümber ja püüdis tagapool seisjatele oma arvamust selgitada. Paremat juhust põgenemiseks ei saanudki tulla. Välk Ara kiiruse ja pühvel Gorgo jõuga kahmas Tarzan lähimast sõdurist kinni ja, hoides teda enda ees nagu kilpi, et kaitsta end odalöökide eest, sööstis ümbritsevast inimsõõrist läbi. Ta pööras sõdurit nii, et neegrid ei saanud kasutada ühtegi sõjariista, ohustamata oma kaaslast.

Tarzan tegutses nii kiiresti, et mustanahalised ei jõudnud üllatusest toibudagi. Kui Tarzanil õnnestus jõugust peaaegu välja pääseda ja väravani jäi veel viimane sööst, tundis ta midagi rasket kuklasse kopsatavat.

Uuesti teadvusele tulles leidis ta end pimedast haisvast hütist, käed-jalad tugevasti seotud. Ahvinimene hakkas meenutama kõike juhtunut ega suutnud maha suruda naeratust, sest mõistis, et neid, kes kartsid teda tappa, oli palju rohkem nendest, kes ihkasid temalt elu võtta. Tal oli järjekordselt õnne olnud.

Tundes end võrdlemisi turvaliselt, hakkas ta samas põgenemisplaani nuputama. Tarzan oli juba kord selline, et kuni tal eluvaim veel sees püsis, ei võinud ta leppida vangipõlvega või enda sõltumisega kelle tahes tujudest. Kas polnud ta siis Ahvide Tarzan, džunglivalitseja!

Kohe hakkas ta randmeid ja pahkluid kammitsevaid köidikuid järele proovima. Need olid väga tugevad ja paljude sõlmedega ning Tarzan mõistis peagi, et ilma kõrvalise abita ta neist ei vabane. Seega jäi üle vaid oodata.

Tarzan polnud harjunud raiskama aega viljatutele mõtisklustele tuleviku üle. Kasutades pealesunnitud puhkust, võttis ta nii mugava asendi kui vähegi võimalik ja jäi magama.

Kuni ta magas, oli pealik Udalo hütis koos sõdurite nõukogu, kes pidi langetama otsuse Tarzani saatuse kohta.

Tema kõige innukama kaitsjana esines taas muldvana ätt, kes juba enne oli sõdureid hoiatanud Tarzanit tapmast. See oli nõidarst Gupingu. Ta kinnitas endiselt, et kui sellele inimesele, kes tema arust oli tõepoolest kavuru, halba teha, siis langeb neile kõigile kohutav õnnetus. Kuid nõia jutt ei mõjunud kõigile ühtemoodi. Leidus neidki, kes nõudsid kangekaelselt Tarzani surma.

„Kui ta on kavuru," sõnas üks neist, „siis tulevad tema suguharu inimesed nagunii ja tapavad meid maha, kui kuulevad, et oleme talle kallale tunginud ja ta vangi võtnud. Aga kui me talle otsa peale teeme, siis ei saa ta iialgi tagasi minna ega rääkida, mis temaga juhtus. Võib-olla ei saa kavurud siis üldse midagi teada."

„Õiged sõnad," kiitis teine sõdur. „Surnud kavuru on elusast parem."

Sõna võttis Udalo.

„Seda ei otsusta üks inimene," ütles ta. „Rohkem inimesi räägib targemaid sõnu kui üks."

Tema kõrval maas lebas kaks kotti: ühes olid viljaterad, teises väikesed ümmargused ränikivid. Pealik andis ühe koti temast paremal ja teise vasemal olevale sõdurile.

„ Võtku iga sõdur üks viljatera ja üks kivi, kuid mitte rohkem," käskis ta.

Nad andsid kotte käest kätte ringi mööda edasi ning iga sõdur võttis viljatera ja kivikese. Kui kotid jälle Udalo käes tagasi olid, pani ta need enda kõrvale maha ja tõstis üles kitsa kaelaga pudelkõrvitsa.

„ Laseme selle kõrvitsa ringi käia," ütles Udalo, „ja iga mees võib viljatera või kivi abil otsustada võõra elu või surma üle. Kui te tahate kinkida talle elu, pange kõrvitsasse viljatera, kui aga nõuate tema surma, siis kivi."

Pinevas vaikuses käis kõrvits ringi, saadetuna võõbatud nägudega sõdurite ainitisest metsikust silmavaatest. Viimaks sai ring täis ja kõrvits jõudis uuesti Udalo kätte tagasi.

Ringis oli sada sõdurit, ent kuigi Udalo ei osanud sajani lugeda, oli tal oma kindel häälete lugemise viis. Puistanud kõrvitsa sisu enda ette maha, võttis ta ühe käega viljatera ja laskis selle nõusse, seejärel sooritas sellesama võtte kiviga. See kestis niikaua, kuni maha olid jäänud üksnes kivid, umbes seitsekümmend viis või kaheksakümmend. See tähendas, et suurem osa sõdureid nõudis vangi surma.

Udalo tõstis pilgu ja silmitses enda ümber istujaid.

„Võõras sureb!" kuulutas ta.

Koosolijate hulgas puhkes metsik, kurjakuulutav kisa. „Lähme nüüd ja tapame ta," ütles üks sõdureid, „enne kui kavurud pole siia jõudnud ja teda leidnud."

„Ei," vastas Udalo. „Vang sureb homme öösel, siis jõua-

vad naised peoks ettevalmistusi teha. Homme öösel kavu-ru piinamise ajal hakkame sööma, jooma ja tantsima. Las ta siis piinleb niisamuti, nagu piinleme meie, kui ta meie lapsi röövib."

See ettepanek võeti vastu heakskiidu- ja rahulolukisaga.

Koosolek oli lõppenud, sõdurid läksid oma hüttidesse laiali. Lõkked kustusid. Bukenade külale laskus vaikus. Isegi koerad ei klähvinud. Küla oli vajunud unne.

Hütist, mis asus pealiku oma lähedal, libises hääletult välja kogu. Ta tardus hetkeks paigale ja vaatas kartlikult ringi. Veendunud, et kõik on vaikne, kiirustas kogu tontliku varjuna piki tanumat edasi.

Tarzani äratas metsik rõõmukisa, millega sõdurid oma pealiku otsuse vastu võtsid. Mõnda aega ei saanud ta uinuda, sest nöörid soonisid üha rohkem ihusse. Lõpuks õnnestus tal siiski uuesti tukastada.

Kuid ta polnud veel päriselt magama jäänud, kui ta terav kõrv tabas heli, mida teie või mina oma nõrkade kõrvadega üldse ei oleks kuulnud. See oli tema vangikongi poole hiilivate paljaste jalgade astumine.

Tarzan keeras end nii, et võis näha hütti sisenejat, ja jäi ootama. Äkki ilmus ukseavasse kellegi vari. Keegi astus sisse. Oli see ehk timukas, kes tuli teda tapma?

VII. Lõbus seltskond

Selsamal hetkel, kui Jane Alexist hoiatas, hüppas lõvi võsast tema taha jalgrajale.

Saaki nähes paljastas lõvi kihvad, möiratas ja sööstis naise poole. Jane jõudis lähima puu oksast kinni haarata ja üles ronida. Lõvi sooritas hiigelhüppe ja tema teravad küünised vuhise-sid vaevu mööda naise paljastest jalgadest. Raevukalt möirates keeras lõvi ümber ja hüppas uuesti.

Vürst oli ainult pisut kaugemal, kuid teda varjas lõvi eest tihe võsastik. Vihane möirgamine kõlas aga väga lähedal ja mees oli hirmust kangestunud.

Oma oksalt nägi Jane vürsti selgesti.

„Minge parem siit ära, Alexis," hüüdis ta, „kuid püüdke seda teha vaikselt, sest muidu lõvi kuuleb ja tormab teile kallale. Miski

37

on ilmselt teda kõvasti vihale ajanud, küllap luhtaläinud jaht möödunud ööl."

Alexis avas suu, kuid tema kõrist ei tulnud ainsatki piuksu. Ta seisis endiselt paigal, näost tuhakarva, ja värises nagu haavaleht.

Jane ei näinud küll Browni, kuid teadis teda asuvat otse Ale-xise kohal.

„Brown," hõikas ta, „ laske rihmaots vürstile! Teie, Alexis siduge see endale ümber keha ning kuni Brown ja Tibbs teid üles vinnavad, püüan ma Numa tähelepanu endale tõmmata."

Lõvi tammus puu all edasi-tagasi, heites Jane'iie näljaseid pilke. Nainde murdis väikese kuivanud oksa ja viskas sellega kiskjat. Oks tabas Numa koonu ja vihase möirgega hüppas metsloom taas oksa poole, kus seisis Jane.

Vahepeal oii Brown rihmaotsa Alexisele alla lasknud.

„Tee kähku, seo see endale ümber!" hüüdis ta. „Püha Peetruse nimel, mis sul viga on? Liiguta ennast!"

Kuid Alexis seisis endiselt paigal, hambad plagisemas ja põlved võdisemas.

«Alexis, haarake rihmast kinni!" karjus Jane. „Siduge see kähku endale ümber, kuni lõvi teid veel märganud pole. Kas te tõesti ei mõista? Kaalul on teie elu!"

„Sa vana tobu, liiguta ennast!" käratas Brown.

Lõpuks Alexis toibus ja haaras värisevate kätega rihmast kinni. Samal hetkel sai ta ka oma hääle tagasi ja hakkas läbilõikavalt kriisates appi hüüdma.

„Pidage suu!" hoiatas Jane. „Lõvi kuuleb teid, ta juba vaa-tabki teie poole."

„Kähku, sa igavene ohmu!" karjus Brown.

Lõvi tormaski juba läbi võsa otsima uute häälte tekitajat. Jane heitis tema pihta veel ühe oksa, kuid kiskja ei vaadanud isegi tagasi. Kurjalt lõrisedes tungis ta läbi tihniku.

Kohmakate sõrmedega sidus Alexis rihma endale keha ümber.

«Tõstke juba, Brown," karjus Jane, „lõvi tuleb!"

Brown ja Tibbs hakkasid kibekähku rihma üles tirima ja Alexis kerkis tihniku kohale.

Lõvi tõttas otsejoones edasi. Viimaks jõudis ta hirmunud mehe alla. Alexis vaatas tagasi, nägi inimsööja julmi kolla-

38

seid silmi ja pistis kõigest kõrist karjuma. Kuigi Brown ja Tibbs tirisid, kuidas vähegi suutsid, oli Alexis lõvile ikka veel liiga lähedal. Kiskja tõusis tagakäppadele, võttis hoogu ja hüppas üles.

Vürsti ta enam kätte ei saanud, aga kui lõvi terav küünis Alexise kingakontsa krabas, tõi vürst kuuldavale viimase meeleheitliku röögatuse ja kaotas teadvuse.

Lõvi hüppas veel kord ja jälle tulemusteta. Tal jäi vaid õige vähe puudu, aga enne kui ta kolmandat hüpet teha jõudis, oli Alexis juba kättesaamatus kõrguses.

Kaks meest tirisid Sborov' lõdva keha lennuki juurde ja kandsid selle suurte raskustega reisijatesalongi.
Teda nähes kukkus vürstinna halama.
„Ta on surnud! Ta on surnud! Oh, mu kullake, su Kitty oli oma Allie' vastu nii julm ja ebaõiglane!"
„Püha Peetruse nimel, jääge vait," nähvas Brown. „Te olete niigi mu närvid krussi keeranud, teie vürst aga tegi vist suurest hirmust püksid täis!"
„Brown!" karjatas vürstinna. «Kuidas te tohite minuga niiviisi rääkida?! Oh, see on kohutav, keegi ei tea, mida ma olen pidanud kannatama. Arvan, et keegi ei mõista mind ja kõik on minu vastu."
„Issake," karjus Brown, „veel pisut ja me kõik läheme peast ogaraks."
«Vabandage mind, madam," segas Tibbs vahele, „aga minu arust hakkab vürst teadvusele tulema. Arvan, et minuti või paari pärast on temaga kõik korras, mam."
„Tee ometi midagi, Annette!" karjus vürstinna. „Mis sa seal istud nagu puupakk? Kus on nuusksool? Too vürstile vett. Oh, kas see pole hirmus? Allie, kullake, räägi oma Kittyga."
Alexis lõi silmad lahti ja lasi pilgul ringi käia. Sulges need siis uuesti ja judises.
«Arvasin, et ta saab mu kätte," sosistas Alexis väriseva häälega.
„Tal lihtsalt ei vedanud," tähendas Brown. „Ta oli oma eesmärgile väga lähedal, kui ma nii öelda tohin," sõnas Tibbs.
Sel hetkel ilmus Jane salongi uksele.
„Kas kõik on korras?" küsis ta. „ Selle hääle järgi, mis te
39
tegite, Kitty, arvasin juba kõige hullemat."
„Seda teab ainult jumal taevas, mis kõik võib veel juhtuda," sõnas Brown ärritatult. „Mu pea lõhub kogu sellest soigumisest. Kui mul tänase päevani polnud juustes ühtegi halli karva, siis olen kindel, et nüüd need tulevad."
Jane vangutas pead.
„Olge kannatlik, Brown," ütles ta. «Pidage meeles, et neile on see kõik esmakordne ja mõistagi on pärast läbielatud vintsutusi nende närvid krussis."
«Võiks arvata, et teistel polegi närve! Kas meie ei tohigi väsimust tunda, missis? Ainult keegi peale nende ei kuuluta seda täiest kõrist."
«Rahunege, Brown," sõnas Jane. «Olete tõepoolest tubli olnud. Mind huvitab praegu see, mida tuleks ette võtta lõviga. Ta võib siin tundide viisi ringi hulkuda ja meie peame seniks lennukisse jääma. Minu arust on tal paha tuju ja kuni me pole tema lahkumises veendunud, on ohtlik alla minna. Pealegi võib ta end peita kuhugi lähedusse ja parajal hetkel meid rünnata. Arvan, et kõige parem oleks ta tappa. Lõvi on võrdlemisi vana ja võib olla inimsööja. Tavaliselt saavad lõvidest inimsööjad vanast peast, kui nad ei suuda enam loomi jahtida."
«Inimsööja!" võpatas vürstinna Sborov. «Kui kohutav!"
«Arvan, et võime temast hõlpsasti lahti saada," jätkas Jane rahulikult. «Teil on ju püss, Alexis, eks ole?"
«Jah muidugi, neist kahe väga hea püssiga võib tappa elevandi."
«Tore," sõnas Jane. «Kus need on?"
«Pagasiruumis, missis. Toon kohe siia," lausus Brown.
„Ja tooge ka padruneid," tuletas Jane meelde.
«Kes läheb alla seda kohutavat elukat maha laskma?" nõudis vürstinna.
«Muidugi mina," vastas Jane.
„Mu kallis," karjatas vürstinna, «see on ju täiesti võimatu!"
Ilmus Brown, püss käes.

„Ma ei leidnud ühtegi padrunit, missis," sõnas ta. «Kus need on, Sborov?"
«Misasjad?" nämmutas vürst.
«Padrunid," nähvas Brown.
40
„Ah padrunid?"
„Just nimelt, sa igavene..."
Vürst köhatas hämmeldunult.
«Teate, ma... ah..."
„Tahad öelda, et unustasid padrunid maha?" vihastas Brown. „Noh, kas tead..."
„Pole midagi parata," lausus Jane lepitavalt, „mida pole, seda pole ja süüdlaste otsimine asja ei paranda."
„ Lubage, mileedi," alustas Tibbs uhkusevarjundiga hääles, «arvatavasti saan teid aidata."
«Mismoodi, Tibbs?"
„Mul on kotis tulirelv, mileedi. Võin eluka maha lasta." „See on tore, Tibbs," ütles Jane. «Palun tooge oma relv siia."
Tibbs oli juba minekul, kuid jäi äkki seisma. Tema nägu värvus pikkamisi punaseks.
«Vabandage, mileedi," kogeles ta, «unustasin, et mu kott on juba seal all selle neetud lõvi juures."
Jane ei suutnud naeru maha suruda.
«Tõepoolest, asi läheb juba koomiliseks," ütles ta. „On püss, kuid pole padruneid, ja meie ainuke tulirelv on vaenlase valduses."
«Oh, mu kallis, mida me peaksime tegema?" hädaldas vürstinna.
«Ainult ootama, kuni see elukas minema läheb. Nagunii on nüüd juba liiga hilja laagrit üles lüüa. Peame lihtsalt ööseks lennukisse jääma."
Nii veetis see õnnetu seltskond pika ja pimeda öö rahutult väherdes ning jahtipidavate lõvide kohutavast möirgamisest ja kinnipüütud saakloomade läbilõikavast hädakisast alatasa ärgates. Kuid päev saabus nii ootamatult nagu ekvaatoril ikka.
Kui koitis, läks Jane luurele. Lõvi oli lahkunud. Lennuki ümbruses kõik põhjalikult läbi uurinud, ei leidnud Jane Numast või mõnest muust ohust ainsatki jälge.
«Arvan, et nüüd võime küll alla minna ja laagrit püstitama hakata," ütles Jane, kui oli lennukisse tagasi jõudnud. «Kas suurem osa meie kraamist on juba all, Brown?"
«Kõik peale pisiasjade, missis," vastas lendur.
«Tore on, laske needki alla nii ruttu kui võimalik. Ja
41
siis tuleb kõigepealt teha läbipääs rajani. See on siit mõne jardi kaugusel."
«Selge, missis," sõnas Brown. «Tõuske üles, teie majesteet. Laseme teid alla, et hakkaksite rihma asjade ümbert lahti päästma."
«Teie ei lase mind alla," vastas Alexis. «Mitte mingi hinna eest maailmas ei lähe ma jälle üksinda sinna."
Brown silmitses vürsti tülgastusega, mida ta ei proovinudki varjata.
«Hea küll," sõnas ta, «seisa siis siin ja aita Tibbsi, lähen ise alla ja päästan lahti asjad, mis te alla toimetate."
«Kui sa arvad, et ma hakkan oksa peal kõõluma ja pagasiruumi tühjendama, siis eksid suuresti," ütles vürst. «See on täielikult välistatud. Kõrgel läheb mu pea uimaseks ja ma kukun kindla peale alla."
«Hüva, mida sa kavatsed siis teha?" nõudis Brown. «Istuda, käed rüpes, kuna teised sind ümmardavad?"
«Teie olete teenrid, selleks teid palgatigi," ütles Alexis.

„Oh, kas tõesti? Noh, olgu..."
«Lähen ise alla," ütles Jane. «Teie, Brown ja Tibbs, hakkate mulle asju andma. Laseme nüüd kätel käia." Nende sõnadega pööras ta ümber ja kadus okste vahele.
Heitnud vürstile veel paar põlglikku pilku, ronis Brown pagasiruumi juurde viivale oksale. Tibbs järgnes talle. Kahekesi lasksid nad peagi alla kogu järelejäänud kraami.
«Nüüd on kord reisijate käes," hüüdis Jane. «Alexis, teie tulete esimesena."
«Edasi, teie majesteet!" hüüdis Brown. «Olete esimene!"
«Ütlesin juba, et ei kavatse üksinda sinna laskuda," nähvas vürst. «Kõigepealt mingu teised."
«Hea küll, teie majesteet, aga kui te praegu ei lähe, siis tuleb teil pärast üksinda alla ronida või siin kükitada, kuni külmast kangeks jääte, mina ei hooli sellest põrmugi. Tulge siia, Annette, parem minge teie esimesena, siis aga laseme alla vana leedi."
«Brown, kuidas te tohite mind nii häbematult kohelda?" protesteeris vürstinna Sborov solvunult reisijatesalongist. , «Tema kõrvadel pole küll midagi häda," irvitas Brown.
„Ma kardan hirmsasti, mister Brown," lausus Annette lähemale tulles.
42
„Pole vaja karta, lapsuke," rahustas teda lendur. „Küll me juba selle eest hoolitseme, et teiega midagi ei juhtuks. Tulge lähemale, istuge ukseava juurde ja ma panen selle rihma teile ümber."
„Te ei kavatse mind ometi alla lükata?"
Jumal hoidku, kullake. Lükkaksin meelsasti kuninglikku isikut, kuid mitte teid."
Annette saatis talle põgusa naeratuse.
„ Olete väga armas, mister Brown," ütles ta.
„Kas te märkasite seda alles nüüd? Olgu pealegi. Tule siia, õeke, ja roni selle oksa peale. Ma aitan sind. Noh, niimoodi. Nüüd istu. On kõik valmis, Tibbs?"
‚Jah, söör."
„Tore. Hakkame siis pihta."
Annette haaras pihku oma palvehelmed, sulges silmad ja hakkas palvetama, aga enne kui ta lõpetada jõudis, puudutasid jalad maad ja Jane ruttas teda rihmast vabastama.
„Nüüd on teie kord, vürstinna," kutsus Brown.
„Oh, ma ei saa end liigutada," hüüdis vürstinna. „Arvan, et olen halvatud."
Brown pöördus vürsti poole.
„Minge sirina, mister, ja tirige oma vanamutt välja," nähvas ta. „Meil pole aega jamada. Öelge talle, et kui ta silmapilk ei tule, jätame teid mõlemaid siia üles."
„Sa igavene jõhkard!" pahvatas vürst.
„Pea suu ja tee, mis sulle öeldi," nähvas lendur.
Sborov läks oma naise juurde ja aitas ta salongi uksele, kuid Kittyle piisas ühest pilgust alla. Ta kiljatas läbilõikavalt ja põrkas tagasi.
„Ruttu, ruttu!" kiirustas Brown.
„Ma ei suuda, Brown. Tean seda."
Rihm otsapidi peos, sisenes lendur ise salongi.
‚Julge siia," ütles ta. „Seon selle teile ümber."
„Aga ma ei suuda seda, ütlesin ju teile. Olen kindel, et suren hirmust."
„Teid ei tapa miski. Poole aruga inimesed elavad igavesti."
„See on juba liig, Brown. Olen pidanud taluma kõiki teie teotusi."
Vürstinna püüdis näole manada äärmiselt solvunud
43
ilmet, kuid nägi sellises ülespuhutud seisundis haletsusväärne välja.

Brown ei teinud tema sõnadest väljagi, vaid astus juurde ja sidus talle rihma ümber.
„Valmis, Tibbs?"
Jah, söör, kõik on valmis, söör," vastas teener.
„ Tulge nüüd, vürstinna. Aitan teid lifti. Lükake teda pisut tagant."
Brown sikutas eest, Alexis nugis tagant. Vürstinna Sborov kriiskas ja püüdis kinni kahmata kõigest, mis vähegi käeulatusse jäi.
„Mis seal ülal lahti on?" nõudis Jane. „Kas keegi sai viga?"
„Ei saanud," vastas Brown. „Püüame praegu paigast nihutada kuningliku perekonna õrnemat poolt. Saage ometi aru, vürstinna, me teeme seda teie enda heaks. Kui te jääte üksinda siia üles, surete lihtsalt nälga."
Jah, Kitty, mine nüüd. Sa pead meid kõiki kinni," ütles Alexis.
„Mulle tundub, Alexis, et sa eriti ei kurvastagi, kui ma peaksin surma saama. Ehk tunned koguni head meelt, kui ma ära suren? Aga see on ka kõik, mida sa mulle teha saad. Olin suur narr, et sinuga abiellusin. Kuid usu mind, niipea kui leian kir-jutustarbed, parandan ma oma vea. Pärast seda kõike, mida sa mulle ütlesid ja kuidas mind nimetasid, ei saa sa minult sentigi, Alexis, mitte ainsatki senti."
Vürst Sborov' silmad tõmbusid kaheks tigedaks piluks. Ta kibrutas laupa, kuid ei lausunud sõnagi.
Brown kangutas vürstinna käed lahti tooli küljest, millest ta kramplikult oli kinni hoidnud.
„See on täiesti asjatu, vürstinna," ütles ta veidi leebema häälega, sest nägi, et naine oli tõepoolest hirmul. „Meie Tibbsiga jälgime, et te viga ei saaks. Laseme teid ettevaatlikult alla, seal aga võtavad teid vastu leedi Greystoke ja Annette. Pisut kannatust ja te ei märkagi, kui kõik on juba möödas."
„Oh, ma suren, ma tean, et suren!"
Brown ja Alexis kandsid ta salongist välja oksale, mis oli kohe ukse kõrval. Nad libistasid ta pikkamisi üle oksa ja lasksid siis ettevaatlikult maapinnale.
44
«Tore, Tibbs," sõnas Brown. «Järgmisena lähete teie. Kas tahate, et ma lasen teid alla või ronite ise?"
«Ma ronin ise alla," vastas Tibbs. „Me võime ka koos laskuda ja vajadusel teineteist aidata."
«Hei, kuidas siis minuga jääb?" nõudis Sborov.
„Sa roni ise alla, täikrae, või kükita siin üleval edasi," vastas Brown.

VIII. Kavuru Ydeni

Tarzan silmitses ainiti hüti väiksesse ukseavasse ilmunud salajase öise külalise kuju. Tal õnnestus kindlaks teha, et see oli mees.
Džunglivalitseja oli abitu: ta võis ainult oodata, mitte aga ennast kaitsta, sest köidikud olid liiga tugevad. Ja ehkki teda ärritas oma abituse tunnetamine ning mõte, et peab loovutama elu ilma võitluseta, jäi ta liikumatuks ja külmavereliseks.
Kogu hiilis käsikaudu pimeduses kobades lähemale, kui Tarzan äkki teda kõnetas. «Kes sa oled?" päris ta. Külaline tõi kuuldavale hoiatava sisina. «Räägi tasem," manitses ta. «Olen nõidarst Gupingu." «Mis sa tahad?"
«Tulin sind vabastama. Mine tagasi kavurude juurde ja räägi neile, et Gupingu päästis su surmast. Ütle neile, et nad Gu-pingule halba ei teeks ega rööviks tema tütreid."
Pimedus varjas põgusat naeratust, millega Tarzan need sõnad vastu võttis.
«Oled tark mees, Gupingu," ütles ta. «Nüüd aga lõika mu köidikud katki."

«Üks asi veel," lausus nõidarst.
«Mis see on?"
„Sa pead lubama, et ei ütle Udalole või kellele tahes minu rahva hulgast, et ma sinu vabastasin."
«Nad ei kuule seda minult iialgi," kostis ahvinimene, «kui sa ütled mulle, kus te arvate meid, kavurusid, elavat."
«Te elate põhjas, teiselpool viljatut maad, kõrge mäe juures, mis seisab üksinda keset tasandikku," seletas Gupingu.
45
«Kas sinu rahvas teab rada, mis kavurude maale viib?" «Mina tean," vastas nõidarst, «kuid tõotasin, et ei näita seda kellelegi."
«Siis on hästi, kui sa tead." «Tean küll," kinnitas Gupingu.
«Räägi mulle, kuidas sa selle üles leiad, siis on selge, kas sa tead või ei."
«Meie külast põhja pool kulgeb vana elevandirada. See on väga käänuline, kuid viib kogu aeg kavurude maa poole. Teie küla lähedal mäenõlvadel kasvab rohkesti bambus-roogu ja elevandid on aastaid käinud seal maiustamas noori võrseid."
Nõid tuli lähemale ja hakkas kobama Tarzani randmeid ümbritsevaid köidikuid.
«Pärast seda, kui olen su lahti päästnud," sõnas ta, «oota siin, kuni olen oma hütti tagasi jõudnud. Siis mine otsekohe küla värava juurde. Seal leiad seespool pihtaeda platvormi, kust meie sõdurid kallaletungi puhul vaenlasi tulistavad. Sa ronid seal kerge vaevaga üle aia ja oledki küla piirest väljas."
«Kus mu sõjariistad on?" küsis Tarzan.
«Udalo hütis, aga ära proovigi neid kätte saada. Ukse ees magab sõdur. Sa äratad ta üles, kui püüad sisse minna."
«Lõika mu köidikud katki," ütles ahvinimene.
Gupingu lõikas noaga vangi randmeid ja pahkluid köitvad nöörid puruks.
«Oota nüüd, kuni ma oma hütti jõuan," hoiatas nõidarst veel kord ja lipsas vaikselt ukseavast välja.
Ahvinimene tõusis püsti ja raputas ennast. Siis hõõrus kangeks jäänud käsi ja jalgu. Oodates, kuni Gupingu oma hütti jõuab, kaalus ta võimalusi sõjariistu kätte saada.
Seejärel laskus ta põlvili ja roomas uksest välja. Alles õues ajas ahvinimene end sirgu ja hingas mõnuga värsket õhku. Nii hea oli end jälle vabana tunda. Piki tanumat minnes püüdis ta märkamatuks jääda. Seda tegi Tarzan rohkem harjumusest, sest teadis, et isegi kui teda nähtaks, ei suudaks keegi teda enam
kinni võtta.
Pealiku hüti juures tardus ahvinimene paigale. Kiusatus oli väga suur sõjariistade tegemiseks kulus palju aega ja vaeva, tema omad aga olid ainult mõne sammu kaugusel.
46
Ta nägi hütist kumamas nõrka valgust, mida heitsid kustuva tule hõõguvad söed. Ta lähenes sissekäigule, mis oli teiste hüttidega võrreldes palju suurem, ja nägi kohe läve taga magava sõduri kogu.
Tarzan seisatas ja vaatas uksest sisse. Tema kärmed terased silmad, mis olid pimedusega harjunud, nägid palju rohkem, kui suudaksid teie või minu omad, ja esimesi asju, mida ta avastas, olid magava mehe keha taga tule lähedal tema sõjariistad.
Sõduri kõri oli paljas ja täiesti kaitsetu. Üksainus hetk, ja ahvinimese teraskõvad sõrmed oleksid magava kogu surnuks kägistanud. Tarzan kaalus selle plaani võimalikkust, kuid loobus kahel põhjusel. Esiteks polnud tema loomuses tappa ilma äärmise vajaduseta. Teiseks oli siiski oht, et sõdur püüab vastupanu osutada, lärm aga

ärataks hütis magajad ja sel juhul poleks Tarzanil võimalik sõjariistu kätte saada. Niisiis otsustas ta teise ja palju ohtlikuma plaani kasuks.

Ta laskus kummargile ja astus ettevaatlikult üle sõduri keha. Ta ei teinud ainsatki häält ja oli kahe sammuga sõjariistade juures.

Kõigepealt võttis ta oma kallihinnalise noa ja pistis selle puusal rippuvasse tuppe, seejärel riputas nooletupe koos nooltega paremale ja nööri vasakule õlale. Lõpuks võttis ta pihku lühikese oda ja vibu, lasi veel kiiresti pilgul hütis ringi käia, et veenduda, kas kõik selle asukad magavad, ja pöördus minekule.

Sel hetkel keeras sõdur ennast ja avas silmad. Nähes inimest seismas enda ja tule vahel, tõusis ta istukile. Tõenäoliselt sõdur ei kahtlustanudki, et see oleks võinud olla vaenlane, vaid arvas, et keegi hüti kodakondsetest kavatseb välja minna. Kummatigi paistis inimkogu talle võõras olevat ja sõdur sattus segadusse.

„Kes siin on?" nõudis ta. „Mis viga?"

Tarzan astus mehe juurde.

„Vait!" sosistas ta. „Kui häält teed, sured. Olen kavuru."

Jahmunud neegril vajus suu ammuli, tema silmad tahtsid pealuust välja karata. Isegi poolpimedas võis näha, kuidas sõdur värises.

„Mine välja," käskis ahvinimene, Ja vaikselt, ma ei tee sulle midagi halba."

Värisedes nagu haavaleht, tegi sõdur, mis kästud. Tarzan järgnes talle. Ahvinimene käskis saata end väravani ja see lahti teha, siis aga kadus Udalo külast mustavasse džungliöösse. Hetk hiljem kuulis ta külla naasnud sõduri kisa, kuid Tarzan teadis, et teda ei hakata taga ajama: keegi poleks söandanud öösel kavurule järgneda.

Umbes tund aega läks Tarzan mööda Gupingu juhatatud rada põhja poole. Tema ümber oli kuulda öise džungli hääli: ettevaatlik sahin põõsastes, pehmed käpaasted, läheduses lõvi köhimine, teise möirgamine kaugemal. Kuid Tarzani tundlikud kõrvad ja sõõrmed teatasid talle silmapilk, kus varitses oht, seega oli ta alati valmis seda vältima.

Vastutuult minnes haistis Tarzan äkki jahtipidava ja näljase lõvi lõhna ning ronis kähku puu otsa. Lühikese otsimise järel leidis ta puhkuseks sobiva turvalise koha ja otsustas sinna ööbima jääda. Imestades, mis võis juhtuda Nkimaga, keda ta polnud näinud vangilangemisest saadik, jäi Tarzan magama, uinu-tatuna kodustest džunglihäältest.

Koidikul jätkas ta teekonda põhja poole, samal ajal kui väike Nkima kükitas Udalo külas pealiku hüti kohal kõrguva puu lehestikus.

Ta oli väga õnnetu ja hirmunud väike ahv. Öö läbi olid neegrid metsikult kriisates hüttidesse ja neist välja traavinud. Lärm oli Nkima äratanud, kuid ta ei teadnud selle põhjust. Nkima ei teadnud, et tema isand oli külast põgenenud. Väike ahv arvas, et ta lamab ikka veel hütis, kuhu bukenad olid ta viinud.

Juba hahetas, kui Nkima uuesti ärkas. Tema all tanumal oli kõik veel vaikne, ühestki hütist ei kostnud ainsatki häält. Nkima silmitses hütti, kuhu oli lohistatud tema isand. Võtnud julguse kokku, laskus ta kähku alla ning pistis piki tanumat selle hüti poole punuma.

Üks naine väljus oma hütist, et hakata lõket tegema ja hommikueinet valmistama. Ta märkas väikest ahvi ja tahtis teda kinni võtta, kuid Nkima lipsas eest ära, sibas läbi küla ja ronis piht-aia otsa.

Külast välja jõudnud, otsustas Nkima, et ei lähe enam mingi hinna eest sinna tagasi. Kohutatuna mõttest, et ta on jäänud ihuüksi sellele kummalisele maale, pages Nkima džunglisse ja hakkas kodu poole minema. Nii läkski Nkima oma teed, tead-

mata, et tema isand oli põgenenud.

Päev läbi sammus Tarzan mööda looklevat elevandirada põhja poole. Alles õhtu eel õnnestus tal uluk tappa ja keha kinnitada. Seejärel seadis ta end öömajale.

Järgmise päeva pärastlõunast hakkas maastik muutuma. Džungel läks hõredamaks ja siin-seal võis näha pargi moodi kohti, kus polnud põõsaid ning puud kasvasid üksteisest küllaltki kaugel. See Tarzanile täiesti tundmatu maa äratas uudishimu, mis oli alati olnud tema käekäigu oluline mõjustaja. See arukas teadmishimu asetas ta kõrgemale teistest džungliasukatest.

Kuna Tarzan vaikselt oma teed jätkas, kaotamata hetkekski valvsust, tõi rändav tuul tema sõõrmetesse kummalist lõhna, mis sundis teda peatuma. Viivu seisis ta paigal nagu raidkuju, endiselt valvas.

Tarzan oli kimbatuses. Lõhn meenutas tarmangani — valge inimese oma, kuid miski oli teisiti. See oli tema jaoks täiesti uus lõhn. Ja siis segunes sellega lõvi Numa tuttav lõhn.

Üks kahest: kas lõvi pidas jahti inimesele või inimene lõvile. Tarzanil polnud tarvis liigseid sekeldusi, et päästa inimene lõvi käest või vastupidi, kuid loomulik uudishimu ergutas teda tegutsema.

Puud tema ees kasvasid õnneks küllaltki tihedalt, nii et ta võis edasi minna oksalt oksale hüpates. Ja nii Tarzan otsustaski teha, sest see andis talle alati võimaluse ilmuda sealt, kust teda ei oodatud. See ettevaatusabinõu polnud sugugi ülearune, eriti praegu, kus tegu oli tundmatute inimestega.

Samal ajal täheldas Tarzan, et Numa lõhn tugevnes palju kiiremini kui inimese oma. Sellest järeldus, et kiskja oli inimesele järele jõudmas. Tarzan teadis hästi, et täis kõhuga lõhnab metsloom hoopis teisiti kui näljasena. Ja et tühja kõhtu kannatav loom peab vaistu järgides alati jahti, järeldas Tarzan täiesti loogiliselt, et lõvi jälitab inimest, oma loodetavat jahisaaki.

Esimesena nägi. Tarzan inimest ja juba põgus pilk sundis džunglivalitsejat paigale tarduma.

Seal oli tõepoolest valge mees, ent kuivõrd erines ta kõigist valgetest, keda Tarzan seni näinud oli! Noormehe kehakatteks oli vaid puusariie, mis oli tehtud ilmselt gorilla-nahast. Tema randmeid, pahkluid ja käsivarsi ümbritsesid

võrud. Võõra rinda ehtis inimhammastest kaelakee. Nina-sõõrmetest oli läbi pistetud õhuke luust või vandlist rõngas, kõrvades rippusid rasked litrid. Pea oli paljaks aetud ja ainult otsmikust kuklani kulges kitsas juuksesalk, kuhu olid kinnitatud kirjud suled, mis hõljusid jubedalt võõbatud näo kohal. Samal ajal oli see kõigi metsiku neegri tundemärkidega inimene kahtlemata valge, ehkki tema nahk oli pidevast alastiolekust pronkspruun.

Ta istus maas, selg vastu puud, ja sõi midagi nahkpau-nast, mis oli kinnitatud tema puusariiet vöötava rihma külge. Oli täiesti ilmne, et tal polnud lõvi lähedusest õrna aimugi.

Ettevaatlikult, säilitades vaikust, liikus Tarzan lähemale, kuni jõudis pahaaimamatu mehe kohale puu otsa. Ta hakkas meest hoolega uurima, meenutades kõiki jutte kavurudest, mida ta kuulnud oli ja eriti ühte, milles kirjeldati kavurusid kui valgeid metslasi.

See võõras pidi olema kavuru, kuid tema edasise uurimise katkestas madal lorin, mis kostis üsna lähedalt.

Jalamaid kargas valge metslane püsti, ühes käes raske oda, teises rohmakas nuga.

Lõvi sööstis põõsastest välja nagu kahurimürsk. Ta oli mehele nii lähedal, et sel polnud vähimatki võimalust päästa end puu otsa ronimisega. Ta tegi kõik, mis teha võis. Käsi raske odaga võttis hoogu ja järgmisel hetkel vihises sõjariist õhus.

Võib-olla selle ootamatu rünnaku äkilisus rammestas teda viivuks, sest oda lendas märgist mööda, ja selsamal hetkel langes Tarzan oksalt lõvile selga.

Kokkupõrkest ahvinimese kehaga paiskus lõvi küljeli. Kohutavalt möirates püüdis kiskja end püsti ajada, kuid Tarzan oli surunud oma võimsad jalad tema kere ümber, kuna tugev käsivars pigistas tugevat kaela.

Valge metslane seisis jahmunult paigal ja jälgis aukartlikult kahe metslooma kummalist võitlust. Ta kuulis inimese lõrisemist ja möirgamist segunemas lõvi omaga. Ta nägi neid teineteise külge klammerdunult maas veeremas, lõvi küünised tabamas inimese pronkspruuni nahka. Ja siis nägi ta viimase käes välkumas nuga — see tõusis ja langes, ning iga korraga tungis selle tera üha sügavamale loomade ku-

50

ninga roiete vahele, kuni möirgamine lakkas ja pruun ikas-kollane keha liikumatuks jäi.

Ahvinimene ajas end püsti. Ta pani jala vastase korjusele, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale ahvide võidukisa.

Sellest õudsest üdini tungivast kisast põrkas valge metslane tagasi ja surus noa tugevamini pihku.

Kui jube hääl oli kaugusse hääbunud, pöördus Tarzan näoga olendi poole, kelle elu ta oli päästnud.

Kaks meest seisid sõnatult ja jälgisid viivu teineteist, siis hakkas metslane rääkima.

„Kes sa oled?" nõudis ta murdes, mida kasutasid bukenad.

„Olen Ahvide Tarzan," vastas ahvinimene. „Ja sina?" „Olen Ydeni, kavuru."

Neid sõnu kuuldes tundis Tarzan rahuldust, nagu tunneb igaüks, kui lõpptulemus kinnitab tema arvamust. See oli tõepoolest suur kordaminek, sest nüüd võis ta lõpuks teada saada, mis inimesed need kavurud on. Ja võib-olla juhatab noormees ta oma maalegi, mida Tarzan oli nii kaua otsinud.

„Mispärast sa lõvi tapsid?" küsis Ydeni. „Poleks ma seda teinud, oleks ta tapnud sinu." „Mis see sulle oleks korda läinud, kui ta oleks mu tapnud? Kas ma pole sulle võõras?" Ahvinimene kehitas õlgu.

„Tegin seda selle pärast, et oled valge inimene," ütles ta. Ydeni vangutas pead.

„Ma ei saa sinust aru. Ma pole iialgi varem näinud kedagi niisugust nagu sina. Sa pole neeger ega kavuru. Kes sa oled?"

„Olen Tarzan," vastas ahvinimene. „Otsin kavurude küla, nüüd tulen sinuga kaasa. Tahan rääkida teie pealikuga." Ydeni süngesrus ja raputas pead.

«Võõrad tulevad kavurude külla ainult selleks, et seal surra," ütles ta. „Et sa mu elu päästsid, siis ei võta ma sind ühes ega tapa sind ka praegu, kuigi ma peaksin seda tegema. Mine oma teed, Tarzan, ja vaata, et see sind kavurude külla ei tooks."

51

IX. Leopard Sheeta

Kui kõik olid lennukist õnnelikult alla lastud, hakkas Brown elevandiraja juurde kitsast jalgteed raiuma. Selleks asutas ta väikest kirvest, mis leidus õnnekombel kõige erinevama ja üldiselt tarbetu kraami hulgas, mida vürst ja vürstinna Sborov olid ekspeditsiooni kordaminekuks oluliseks pidanud.

Tibbs pakkus end appi jalgrada raiuma, kuid selgus, et polnud vajalikku vilumust selle tööriista käsitsemiseks, ä mõistis küll hästi, mida tuleb teha, aga ei saanud kui-

dagi pihta sellele, kuhu sihtis. Ja enne, kui ta oleks jõudnud end vigastada või sooritada enesetappu, võttis Brown temalt tööriista ära.

Sborov oma abi ei pakkunud ja Brown ei teinud temast väljagi, teades, et vürstist on niisama vähe kasu kui Tibbsist. Aga kui tuli aeg asju kanda, nõudis lendur, et Alexis võtaks sellest osa.

„Ole sa kas või kümme korda vürst," ütles ta, „kuid sa hakkad tööle või saad ühe täie vastu vahtimist." Sborov urises vastu, kuid asus tööle.

Kui kraam oli tassitud väikesele metsalagendikule oja kaldale, mille Jane oli leidnud, andis ta korralduse ehitada boma ja midagi lihtsa peavarju taolist.

Siin langes põhiraskus Browni ja Jane'i õlgadele, ehkki Annette ja Tibbs aitasid, kuidas vähegi suutsid. Kitty Sborov üksnes soigus, kuid keegi ei oodanudki temalt midagi muud. Alexis ühines töötegijatega alles pärast seda, kui boma ehitamiseks olid põõsad maha raiutud. Tema jõudu ja arukust ei jätkunud, muide, kuigi paljuks.

„Ma ei kujuta ette, kust temasugused ohmud tulevad," urises Brown, „ja mis kasu neist üldse on! Ma pole eluilmaski näinud nii saamatut mehikest."

Jane naeris.

„Ta tantsib jumalikult, Brown," ütles ta.

„Ma ei kahtlegi selles," kostis lendur. „Neetud kehkenpüks, võttis reisile kaasa ainult pisikese kirve ja püssid ilma laskemoonata." Ta sülitas vastikustundest. „Vaadake siin seda kila-kola. Võib-olla leidub selle hulgas midagi vajalikku, peaksime järele uurima."

„PoIe laita mõte," toetas Jane. „Oh, Tibbs, kus on siis nüüd teie püstol? Seda võib meil tarvis minna."

Jah, mileedi, otsekohe," vastas Tibbs. „Kannan seda alati kaasas. Ei või iial teada, millal püstolit vaja läheb, eriti veel siin, Aafrikas, kus on kõik need lõvid ja muud sellised elukad."

Ta otsis oma koti üles, soris selle läbi ja leidis lõpuks relva, mille ta tähtsa ilmega välja võttis ja kõrgele tõstis, et kõik seda näha võiksid.

„Siin see on, mileedi," sõnas ta, „nii usaldusväärne kui ka luksuslik."

Jane'i südame alt läks õõnsaks, kui ta nägi väikest lihtsat 0,22-kaliibrilist püstolit, mida Tibbs tema ees nii uhkelt vibutas.

Brown puhkes laginal naerma. „Noh, Tibbs, oleksid sakslased teadnud, et teil on nii võimas relv, poleks nad eluilmaski alustanud ühtegi maailmasõda."

„Palun vabandust, mister Brown," ütles Tibbs jonnakalt, „kuid see on tõepoolest suurepärane relv. Mees, kelle käest ma selle sain, kinnitas seda ise. Ja see läks mulle maksma kõigest seitse naela, söör."

„Las ma vaatan seda," ütles Brown. Ta võttis püstoli ja avas padrunipesa.

„See on ju laadimata," sõnas ta, „ja pealegi viletsam, kui olla võiks."

„Helde taevas!" hüüdis Tibbs. „ Kuidas võiksin ma laetud relva kanda, söör, see on liiga ohtlik. Mine tea, millal ta tulistada võib!"

„Hea küll," tähendas Jane, „lõppude lõpuks saab seda kasutada väikeulukite laskmiseks. Palju teil padruneid on?"

„Seda et... mileedi," kogeles Tibbs, „ma kavatsesin kogu aeg padruneid osta, kuid ma ei saanud püstolit kuidagi lahti."

Brown silmitses inglast hämmastusega.

„Hea küll, ma..."

Jane potsatas istuma ümberkukkunud reisikotile ja purskas naerma.

„Andke andeks, Tibbs, kuid see on tõepoolest ülimalt naljakas," hüüdis ta.

„Mul on ettepanek," kuulutas Brown. „Paneme Tibbsi täna ööseks laagrit valvama ja kui ta lõvi näeb, võib ta

53

looma selle riistapuuga visata. Millekski muuks see nagunii ei kõlba."

„Ma ei mõista, kuidas te võite naerda, Jane," lausus Kitty nördinult. „Lõvi võib tõepoolest tulla. Tibbs, te oleksite idanud padruneid kaasa võtma. See oli teist väga hooletu."

„Ma ei näe siin mingit vahet, Kitty, sest lõvi vastu on see püstol ühtmoodi mõjus nii laetult kui laadimata."

„Seda ma teadsin, et me kõik saame surma!" hakkas itty hädaldama. „Tahan lennukisse tagasi, seal on palju lgem olla."

„Ärge muretsege," ütles Jane. «Mõningat kaitset pakub boma ja öö läbi põleb meil lõkketuli. Enamik metsloomi kardab tuld, nad ei julge meile läheneda."

Alles õhtupoolikul lõpetati peavarju ehitamine. See koosnes ahest osast: üks naistele, teine meestele. Ehitis oli väga koh-akas, kuid sisendas siiski natuke kindluse- ja turvatunnet. On ammugi teada, et isegi tillukeses ulualuses tunneb inimene d palju kindlamini kui lageda taeva all. Kui peavari ja boma olid valmis, hakkas Jane tegelema teise tööga. Kitty jälgis teda mõnda aega, lõpuks aga sai uudishimu temast võitu. „Heldeke, millega te tegelete, mu kallis?" küsis ta, nähes ane'i kirvega väikest vaia tahumas. „Ma teen sõjariistu: vibu, nooli ja oda." „Oh, mis imeline, eks ju, kullake? See on nii väga teie moodi — hoolitseda selle eest, kuidas aega veeta. Vibupüssist laskmine lahutab meie meelt."

„See, mida ma teen, aitab meil hankida liha ja ennast kaitsta," vastas Jane.

„Oh, muidugi!" hüüatas Kitty. „Kui rumal minust, poolest! Aga kui ma mõtlen vibulaskmisele, kujutlen alati väikseid nooli õlest märklauda tungimas. Need on nii ilusad, mu kallis, nii värvikirevad! Mulle meenuvad kaunid pildid ordirõivais noortest inimestest rohelisel murul päikesepaistest kullatud kenade puude taustal. Kuid kes teie arust hakkab vibu ja nooli kasutama ulukite küttimiseks? Olen kindel, mu kallis, et see on teil väga omapärane mõte, aga peate olema äärmiselt osav, kui saate kellelegi pihta."

Lõpuks valmis Jane'il rohmakas vibu ja pool tosinat noolt,

54

mille otsad ta põletas tules.

Lõpetanud töö, tõusis ta püsti ja heitis pilgu üle laagri.

„Kõik läheb kenasti," sõnas ta. „Lähen vaatama, mis mul õnnestub õhtusöögiks muretseda. On teil nuga, Brown? Mul võib seda tarvis minna."

„Mu kallis, ega te kavatse ometi üksinda jahile minna?" hüüdis Kitty.

«Kindlasti mitte," sõnas Brown. „Tulen koos teiega, missis." Jane vaid naeratas vastuseks.

„ Kardan, Brown, et kust mina läbi lähen, teie seda ei suuda," ütles ta. „Nii et parem andke mulle oma nuga."

«Loodan, et suudan minna kõikjale, kuhu lähete teie, missis," lausus Brown kangekaelselt.

„Andke nuga siia," nõudis Jane. „Kui ilus suur see on! Mulle on alati meeldinud, kui mehed kannavad väärt nuga."

„Kui kõik on valmis, siis asugem teele," ütles Brown.

Jane raputas pead.

„Ütlesin ju, et teie ei saa mulle järgneda," sõnas ta. „Kas tahate kihla vedada?"

„Loomulikult," ütles Jane. «Naelsterling selle imetoreda noa vastu, et juba saja jardi järel jääte minust maha."

„Vaadake, et kihlvedu ei kaota, missis," kuulutas Brown enesekindlalt. «Hakkame minema."

«Olgu siis pealegi. Läki!" kamandas Jane.

Seda öelnud, jooksis ta kergelt üle välu, hüppas madalal rippuvale oksale ja, vibutades end puult puule, oli paugupealt vaateväljalt kadunud:

Brown kihutas talle järele, üritades teda veel hetkekski maas näha, kuid takerdus peagi tihedasse võsastikku.

Tal ei jäänud midagi muud üle kui tunnistada oma lüüasaamist ja masendatult laagrisse tagasi kõmpida.

„Heldene aeg!" hüüatas vürstinna „Olete te midagi seesugust varem näinud? See oli tõepoolest imetore, eks ju? Aga ma kardan nii väga, et temaga võib seal midagi juhtuda. Alexis, sa poleks pidanud lubama tal minna."

„Ma arvasin, et Brown läheb temaga kaasa," ütles Alexis. „Oleksin ma teadnud, et ta kardab, oleksin ise läinud."

Brown heitis vürstile pilgu täis niivõrd sügavat põlgust, et seda poleks suutnud väljendada mis tahes sõnad, ja naasis ulualla oma töö juurde.

55

„Ma arvan, et igaüks kardaks siit välja minna," lausus Annette, kes aitas Brownil katust suurte lehtedega katta. „ Leedi Greystoke peab küll olema väga vapper."

„Seda ta on," kinnitas Brown. „Ja kas te nägite, kuidas ta puu otsa hüppas? Just nagu ahv."

„Teda vaadates võib arvata, et ta on kogu oma elu puude otsas veetnud," tähendas Annette.

„Kas te tõesti usute, et ta suudab vibu ja nooltega kedagi tappa?" küsis Tibbs. „Need paistavad olevat täiesti ebakohased, kui ma tohin niimoodi väljenduda."

„Vaadake," ütles Brown, „leedi Greystoke pole niisuguste hulgast, kes asuks millegi kallale, kui ei tea, mida ja kuidas teha. Mõtlesin kogu aeg enne meie allakukkumist, et ta on üks neid tavalisi rumalaid suurilmadaame, kes pole šampanjapokaalist midagi rohkemat oma sõrmede vahel hoidnud. Aga uskuge mind, nüüd võtan tema ees mütsi maha! Ja kui ma pole veel kunagi lasknud end naistel kamandada, siis sellele daamile kuuletun heameelega."

„Leedi Greystoke on väga tähelepanuväärne naine," soostus Alexis, „ja ka väga kaunis. Kuid pidage hoolega meeles, Brown, et ta on leedi ja kuulub inglise kõrgkihi hulka. Ainult teiesugune tainapea võis teda daamiks nimetada, näidates sellega oma täielikku nõmedust. Kuid ma tean, et teie, ameeriklased, olete kurikuulsad oma ebaviisakuse poolest, aga kõigel on lõpuks ka piir!"

„Võeh?" tegi Brown. „Ja mida sa nendega ette võtad, sa neetud kehkadivei?"

„Alexis, ära alanda ennast," püüdis vürstinna meest rahustada. „Sul ei sobi tülitseda teenriga."

„Ah nii, teie igavene tulehark," vihastas Brown. „Temal ei kõlba siis minusuguse mühakaga tülitseda? Ma just ootangi parajat hetke, et ta pudrumulk kinni lüüa."

Annette puudutas Browni käsivart.

„Palun, mister Brown," sõnas ta, „’rge tülitsege. Meie olukord pole niigi kiita, miks peaksime seda omavahelise riiuga veelgi halvemaks muutma?"

Brown pööras ümber ja silmitses pilkavalt Annette'i, seejärel kattis ta neiu väikese käe oma käega. „ Arvan, et sul on õigus, pisike. Kui ta lakkab minu kallal norimast, ei puutu ma teda." Brown võttis Annette'i käed oma pihku-

56

desse. „ Arvan, et me klapime ülihästi, lapsuke." „ Klapime mida, mister Brown?" „Tahan öelda, et meist võivad saada semud." „Semud? Kes need on?"

„Sõbrad. Uskusin, et sa valdad hästi inglise keelt."

„Oh, muidugi, sõbrad, sain küll aru. Mulle meeldiks'mister Browniga sõber olla. Annette'ile meeldib igaühega sõber olla."

„See on väga tore, lapsuke, kuid ära nii laialt ette võta. Ma juba tunnen, et sa meeldid mulle järjest rohkem."

Prantslanna langetas edvistades silmad.

„ Mister Brown, ma arvan, et meil oleks parem oma töö juur- . de tagasi minna, muidu võib juhtuda, et täna öösel on meil pea kohal ainult pool katust."

„Hüva, lapsuke, kuid me räägime sõpruse teemal hiljem — täna öösel peaks olema täiskuu."

Laagrist lahkunud, liikus Jane kiiresti ja käratult mööda puid, hoidudes rööbiti jõega ja püüdes seda mitte silmist lasta. Ta otsis jälgi, mis oleksid viinud loomade joogikohta.

Nõrk tuul puhus Jane'ile näkku, tuues tema sõõrmetesse erinevaid džunglilõhnu. Tõsi, tema haistmine polnud küll arenenud nii tugevasti kui tema mehel, kuid igal juhul palju paremini kui teistel tsiviliseeritud inimestel. Ta teadis, mida üks või teine lõhn tähendas. Ta teadis sedagi, et võimet lõhnade keelt mõista on võimalik arendada, ja püüdis seda juhuse korral alati teha.

Praegu tundis ta vaevutabatavat lõhna, mis pani südame kiiremini põksuma. Seda värinat tunnevad üksnes jahimehed. Ees asus jahisaak.

Jane hakkas selle poole hiilima nii ettevaatlikult, et tema puudutusest ei värahtanud ükski leheke. Äkki nägi ta enda ees seda, keda oli otsinud — väikest isaantiloopi, kes läks rohtu näksides piki rada.

Jane lisas kiirust, kuid nüüd tuli veelgi rohkem säilitada vaikust, sest väike loom tema ees oli väga valvas. Vähimagi kahtlase sahina puhul oleks ta nagu välk põõsastesse kadunud.

Nüüd oli Jane juba antiloobile väga lähedal, kuid lasta veel ei söandanud, sest nool võis lehtedesse takerduda.

Kannatlikkus on džungliküti kõige tähtsam omadus ning

57

kannatlikkust oli ta õppinud Tarzanilt ja omaenese kogemustest.

Järsku jäi antiloop rajal seisma ja pööras pea vasakule. Ka Jane muutus valvsaks: talle tundus, et temagi oli märganud sellest küljest okstes mingisugust liikumist. Nüüd ei tohtinud enam viivitada, sest keegi teine võis jahisaagi tema eest ära napsata.

Jõudnud otsusele, nägi Jane lehestikus väikest avaust enda ja antiloobi vahel. Välkkiirelt pingutas ta vibu. Nool tungis vihinal sügavale antiloobi kehasse vasaku abaluu alla. Loom hüppas kõrgele õhku ja prantsatas surnult maha.

Ehkki Jane oletas, et tema jahisaagile ihus veel keegi hammast, ei märganud ta midagi kahtlast. Ka oli tuul suunda muutnud ja viis nüüd kõik lõhnad temast mööda.

See, mida Jane teha kavatses, kätkes endas suurt ohtu, kuid tema kõht oli tühi ja näljased olid ka kaaslased. Nad pidid saama liha, sest pagasi põgusal uurimisel oli selgunud tõsiasi, et peale paari võileiva, mis olid juba ära söödud, koosnes kogu toidumoon ainult mõnest šokolaaditahvlist, kuuest pudelist konjakist ja kahest pudelist veinist.

Nii et valikuvõimalust siin polnud. Jäi loota vaid heale õnnele ja oma kiiretele jalgadele. Hüpanud puu otsast alla, tormas Jane tuhatnelja saagi poole.

Ta tegutses kärmesti, nii nagu Tarzan oli teda õpetanud. Lõikas loomal kõri läbi, laskis vere välja, seejärel tükeldas kiiresti kere, et vähendada selle kaalu. Ja sellal, kui ta tegutses, kuulis ta jälle raja äärest võsast kahtlast sahinat.

Jane lõpetas töö, pani noa kokku ja pistis tasku. Aga kui ta väikese antiloobi kere õlale upitas ja minekule pöördus, kõlas tema selja taga vihane möiratus.

Temast kahekümne sammu kaugusel seisis rajal leopard Sheeta.

Jane nägi jalamaid, et oli võimatu põgeneda koos saagiga, kuid ta ei kavatsenud seda ka Sheetale jätta, ehkki see oleks kõige mõistlikum otsus olnud. Äkiline vihavahk ülekohtu vastu sundis ta seisatama ja tegema väga mõtlematut sammu.

Antiloobi rohule lasknud, haaras Jane vibu, pingutas jõuliselt nööri ja saatis noole otse Sheetale rinda.

Kui nool sisse tungis, tõi kiskja kuuldavale hirmuäratava

58

valu- ja raevukisa ning seejärel ta ründas.

Laagris viibijaile tundus, et kisendas inimene. „Kurat võtaks! Mis see oli?" kohkus Alexis. „Mon dieu, see oli naise kisa!" hüüdis Annette. „ Leedi Greystoke!" karjatas Brown.

„Oh, Alexis, Alexis! Annette!" kiljatas vürstinna. „Mu nuusk-sool, ruttu! Ma minestan."

Brown kahmas pihku väikese kirve ja tormas sinnapoole, kust hääl oli kostnud.

„Oh, kuhu nüüd?" karjus Kitty. „Ärge jätke mind üksi!"

„Pea suu, sa vana tobu!" nähvas Brown. „Leedi Greystoke on hädas, lähen talle appi."

Tibbs tõmbas taskust oma laadimata püstoli.

„Tulen teiega, mister Brown," kuulutas ta. „Meie ei tohi lubada, et mileediga midagi juhtuks."

X. Röövimine

Kuid Ydeni keeldus Tarzanit kavurude külla juhatamast, polnudki ahvinimene üllatatud ega pettunud. Tundes hästi metslasi, teadis ta, et oli rohkesti tabusid, mida neil tuli arvestada oma ja sugukonna elus. Muidugi oleks ta eelistanud minna kavurude pealiku juurde ühe tema küla elaniku saatel, kellega ahvinimene oli sõbraks saanud. Aga et see oli võimatu, siis polnud midagi parata. Igal juhul polnud Tarzani olukord praegu põrmugi halvem kui enne kohtumist Ydeniga. Ta ei kahelnud, et kui toores ja metsik päästetud mees ka polnud, säilis temas siiski kübeke tänulikkust selle vastu, kellele ta võlgnes oma elu.

„Kui ma tulen nagu sõber," ütles Tarzan, „ei ole selles midagi halba."

„Kavurudel ei ole sõpru," kostis Ydeni. „Sa ei tohi tulla."

Tarzan kehitas õlgu.

„Siis tulen nagu vaenlane."

„Sind tapetakse. Sa päästsid mu elu ja ma ei soovi sulle surma, kuid ma ei saa seda ära hoida. Selline on kavurude seadus."

„Siis te tapate ka röövitud tütarlapsi?" küsis ahvinimene. „Kes ütles, et kavurud röövivad tütarlapsi?"

59

„Seda teavad kõik inimesed ümberringi. Mispärast te seda teete? Kas teil oma naisi ei jätku?"

„Kavurude suguharus pole naisi," vastas Ydeni. „Vihmad tulid ja läksid nii mitu korda, kui palju on neljal mehel kokku sõrmi ning varbaid, sestsaadik kui viimane kavuru naine andis oma elu, et kavuru mehed elada võiksid."

«Tähendab, et kaheksakümne aasta eest oli kavurude hulgas naisi," järeldas Tarzan. „Kuid see pole võimalik. Sina, Ydeni, oled ju ise veel nii noor ja sinulgi oli ema. Ehk kuulus ta teise suguharusse?"

„Minu ema oli kavuru, kuid ta suri ammu enne viimast naist. Oled ülearu uudishimulik, võõras. Olen niigi jutustanud sulle rohkem kui vaja. Kavurudel on omad erilised kombed ja võõrastel pole vaja neid teada. Neist rääkida on tabu. Mine nüüd parem oma ja mina lähen oma teed."

Tarzan mõistis, et selle mehe käest ei kuule ta enam midagi, hüppas puu otsa ja hetk hiljem oli juba kavuru silmist kadunud. Esialgu suundus ta läände, sest tahtis Yde-nit petta ja uskuma panna, et ta ei tea õiget teed kavurude külla. Ometi ei läinud ta kuigi kaugele, vaid tuli üsna pea tagasi sinna, kuhu oli jätnud valge metslase. Tarzan oli otsustanud Ydenit jälitada, sest siis oleks viimasest tahtmatult saanud tema saatja, ilma et tal endal sellest aimugi oleks olnud.

Leidmata uut tuttavat endises paigas, oletas Tarzan, et ta oli läinud põhja poole ja hakkas samuti selles suunas minema. Ta läks küllaltki kaua, kuid ei avastanud Ydeni ainsatki jälge. Ilmselt ei läinud ta külla, vaid kuhugi mujale. Ligi tund tiirutas Tarzan džunglis ringi, kuni lõpuks tuul Usha tõi ta sõõrmetesse valge metslase lõhna. Teda tegi valvsaks üksnes see, et Ydeni ei läinud põhja poole, vaid hoopis lõunasse. Mõistagi võis ta seda teha meelega, et eksitada teda õigelt teelt. Kuid Tarzan ei välistanud ka seda võimalust, et oli saanud kavurude küla asukoha kohta valeteavet. Igal juhul pidi Ydeni lõpuks siiski teda eesmärgile viima.

Praegu juhtis kavuru teda tagasi mööda sedasama rada, kustkaudu Tarzan oli Udalo külast tulnud. Siiamaani polnud Yde-nil aimugi, et keegi on tal kannul, kuigi ahvinimene oli mitut puhku talle õige lähedal.

60

Tarzan silmitses uudishimulikult seda veidrat olendit, kelle suguharu kohta räägiti nii salapäraseid ja kohutavaid jutte. Ta märkas, et Ydeni tätoveering ja sõjariistad on sarnased nendega, mida Tarzan oli varem näinud. Eriti huvitas teda peenike kiududest nöör, mis ulatas mitu tiiru ümber kavuru keha. Tarzan teadis, et džungliasukad kasutasid nööri sõjariistana. Ta tahtis väga teada, kuidas Ydeni seda kasutama hakkab.

Alles õhtu eel nägi Tarzan, et nad olid jõudnud bukenade küla lähedale. Džunglivalitseja hämmastuseks ronis Ydeni nobedasti puu otsa ja jõudis oksalt oksale hüpates küllaltki osavasti ja kiiresti edasi, ehkki mitte niisuguse kindlusega kui tema jälitaja.

Kavuru liikus äärmise ettevaatusega: ta peatus tihti ja kuulatas teraselt. Nüüd harutas ta enda keha ümbert nööri lahti ja Tarzan nägi, et selle ühes otsas oli kokkujooksev silmus.

Kusagilt eespoolt kostis hääli, need kõlasid küllaltki kaugel. Ilmselt oli ka kavuru neid kuulnud, sest ta pöördus järsult ja hakkas häälte poola minema.

Tarzani jaoks läks asi põnevaks. Metslane tema ees käitus nagu saaki jälitav õhinasse sattunud jahimees. Ta tundis, et mingisugune saladus peab õige varsti päevavalgele tulema.

Vahepeal oli kavuru metsaservani jõudnud ja peatunud. Tema all laiusid väikesed põllulapid, kus töötas hulk naisi. Puu otsast maha tulemata silmitses Ydeni neid teraselt. Lõpuks hakkas ta ettevaatlikult lähenema ühele umbes viie-teistkümneaastasele tüdrukule, kelle ta ilmselt oli ohvriks valinud.

Tarzan järgnes talle, jälgides hoolega kavuru iga liigutust. Järsku tegi metslane veidrat häält, mis oli küll tasane, kuid pidi siiski tüdruku kõrvu ulatuma.

Tüdruk ei teinud sellest esialgu väljagi, vaid töötas edasi, siis aga tõstis ootamatult pea ja vaatas tuhmide mõistmatute silmadega džungli poole. Terava otsaga kepp, millega ta nüüdsama oli maisi kobestanud, kukkus tema lõtvade käte vahelt maha.

Ydeni jätkas veelgi suurema visadusega õudset peibutust. Tüdruk astus paar sammu džungli poole ja seisatas. Tarzan võis juba tüdruku ilmest näha, et tema sisimas käis võitlus

61

mingisuguse salapärase jõuga, mis oli sundinud teda oma suguharu naisi hülgama ja järgnema metslasele džunglisse. Ydeni hääl oli pealetükkiv ja käskiv, ning lõpuks läks tüdruk taas kuulekalt edasi otsekui hüpnotiseeritud, üksisilmi kavuru poole vaadates.

Ydeni taganes pikkamisi sügavamale džunglisse, kutsudes lakkamatult abitut tüdrukut endale järgnema.

Tarzan nägi seda kõike pealt, kuid ei seganud end vahele. Teda huvitas ainult saladus, mis ümbritses tütarlaste kadumist. Nüüd ta teadis, et röövimises süüdistati õigusega kavurusid. Selle neegritüdruku enda elu ei tähendanud Tarzanile rohkemat kui näiteks antiloobi või kelle tahes teise džungliasuka elu. Nad kõik olid tema meelest loomad, Tarzan ise kaasa arvatud. Kõigil oli ühesugune õigus elada ja surra. Üleolekule võisid aga loota üksnes need, kellel jätkus küllalt jõudu ja julmust, et seda endale võita.

Ydeni meelitas tüdrukut üha sügavamale metsa ning peatus lõpuks ühe jämeda puu otsas.

Tüdruk lähenes aeglaselt. Oli ilmselge, et tal polnud enda üle mingit võimu. Kavuru õudne üksluine häälitsemine oli halvanud kogu ta olemuse.

Viimaks jõudis tüdruk puu alla, mille oksal kükitas Ydeni. Vilunud küti käega heitis mees tüdrukule lasso ümber.

Tüdruk ei toonud kuuldavale ühtegi karjatust ega pannud vastu, sellal kui kavuru nööri tema keha ümber mässis ja teda pikkamisi üles enda poole tõmbas, katkestamata hetkekski oma jorinat.

Tüdruku kätte saanud, võttis Ydeni tema ümbert nööri, tõstis lõdva keha oma laiale õlale ja asus tagasiteele selles suunas, kust ta tulnud oli.

Tarzan oli jälginud tüdruku vägivaldset äraviimist suure huviga, sest see seletas viimasel ajal aset leidnud paljude teiste noorte neidude salapärast kadumist. Tal oli kerge taibata, kuidas need salapärased ärakadumised ebausklike pärismaalaste mõistusele mõjusid. Ometi oli see kõik väga lihtne, välja arvatud kavuru imelik uinutav jõud. See polnud talle veel arusaadav.

Ta imestas,, kuidas pärismaalased olid sellele tulnud, et siduda neidude kadumine kavurudega. Ainus tõepärane seletus tundus olevat see, et kunagi võis mõni erakordselt

62

kangekaelne suguharu liige röövitud tütarlast otsides juhtumisi röövijat ja tema saaki märgata ning sel moel röövija isiku kindlaks teha, aga ei saanud siiski aru selle juures kasutatud võtetest.

Sel moel mõtteid mõlgutades jätkas Tarzan kavuru jälitamist, tundmata vähimatki muret tüdruku saatuse pärast. Tal oli vaja, et Ydeni teda oma külla juhataks, seal aga tahtis Tarzan üles otsida Muviro tütre Buira, kui viimane veel elavate kirjas oli.

Nähtavasti kartis Ydeni tagaajajaid ja seepärast liikus ta tundide kaupa edasi mööda puid. Alles siis, kui ta oli kindel, et jälitajad ei suuda teda leida, tuli Ydeni puu otsast alla.

Tüdruk lebas endiselt metslase õlal, andmata endast vähimatki elumärki.

Ydeni rühkis muudkui edasi, ta tundus olevat väsimatu. Puult puule hüpates järgnes talle Ahvide Tarzan.

Alles hilisõhtul tegi kavuru peatuse. Ta viis tüdruku puu otsa ja sidus oksa külge sellesama nööriga, millega oli ta kinni püüdnud. Jätnud tüdruku sirina, läks ta ära. Tarzan järgnes talle.

Ydeni käis üksnes toidupoolist otsimas. Leidnud mõne söödava puuvilja ja natuke pähkleid, pöördus ta nendega vangi juurde tagasi.

Vahepeal oli tüdruk pikkamööda toibuma hakanud. Hüpnoos, mis teda nii kaua oli oma nõiduses hoidnud, oli mõju kaotamas. Ja kui Ydeni talle lähenes ning teda puudutas, tõmbus ta pärani silmi metslasest eemale.

Vabastanud tüdruku köidikuist, viis Ydeni ta puu otsast alla ja pakkus talle süüa.

Nähtavasti oli tüdruk nüüd lõplikult teadvusele tulnud, mõistnud oma olukorda ja sedagi, kes oli ta röövinud. Ääretu meeleheide ja hirm moonutasid ta nägu ning tüdruk puhkes kibedasti nutma.

„Jää vait," nähvas Ydeni. „Ma pole sulle midagi halba teinud. Ja kui sa mulle tüli ei tee, ei juhtu sinuga midagi."

„Sa oled kavuru," sosistas tüdruk hirmust värisedes. „Vii mind tagasi mu isa juurde. Sa tõotasid talle, et ei tee kellelegi meie perekonnast halba."

Ydeni silmitses tüdrukut,. suutmata varjata oma hämmeldust.

63

„Mina tõotasin sinu isale?" kordas ta. „Ma pole eluilmaski näinud sinu isa. Ma pole eales rääkinud mitte ühegi inimesega teie suguharust."

„Oled küll. Sa tõotasid talle seda, kui ta päästis su hütist, kuhu Udalo oli su kinni pannud. Udalo oleks su tapnud, kuid minu isa, nõidarst Gupingu, päästis su. Siis sa tõotasidki meie perekonda säästa."

See ilus jutt ei avaldanud vähimatki mõju Ydenile, küll aga üleval puu otsas valvajale. Tähendab, see oli siis Gupingu tütar. Tujukas saatus oli tüdrukule mänginud kentsaka vembu.

Neiu isiku selgumine andis sellele loole uue värvingu. Tarzan tundis, et nõustudes enda vabastamisega Gupingu käe läbi, oli ta andnud nõiale kaudse kinnituse, et tema tütred on kavurude eest kaitstud. Seda kohustust ei saanud džunglivalitseja eirata. Aga oleks ta tüdruku praegu Ydenilt ära võtnud ja oma rahva hulka tagasi viinud, oleks tal võimatu järgneda kavurule viimase külla. Tarzan seisis raske valiku ees. Kuid lõpuks otsustas ta teha nii, nagu tema au ja südametunnistus käskisid.

Ent kuidas vangi vabastada? Ta võis muidugi alla laskuda ja tüdruku jõuga ära võtta, kuid Tarzanil polnud põrmugi tahtmist oma uuele tuttavale näidata, et just tema on see tüdruku päästja, sest mine tea, millise teene võib Ydeni osutada ahvini-mesele, kui ta viimaks kavurude külla jõuab. Lõppude lõpuks oli ta ikkagi päästnud mehe elu, aga sellise heateo võis unustada ainult kõige alatum metsloom.

Seepärast pidas Tarzan paremaks oodata ja vaadata, mida Ydeni kavatseb öö saabudes ette võtta, sest ahvinimesel oli nüüd plaanis tüdruk salaja röövida. Pimedas poleks kavuru teda ära tundnud, ja nii ta siis ootaski kannatlikult, nagu kes tahes saaki varitsev metsloom passib kallaletungiks parajat silmapilku.

Nähes, et tema palved ei suuda kavurut vähimalgi määral liigutada, jäi tüdruk vait ning heitis vaid oma röövijale hirmust ja vihast hõõguvaid pilke.

Oli juba täiesti pime, kui kavuru kahmas tüdruku ja paiskas ta toorelt maha. Tüdruk võitles nagu noor emalõvi, kuid Ydeni oli tugev ja sai temast peagi jagu. Seejärel sidus ta nobedasti tüdruku käed-jalad kinni, nii et ta ei saanud neid liigutadagi.

64

Surmani hirmunud, lamas tüdruk värisedes maas.

„Noh," sõnas Ydeni, kui oli lõpetanud, „nüüd ei saa sa jalga lasta. Ydeni võib puhata ja sinulgi tasuks suigatada, sest homme seisab meil ees pikk tee ja Ydeni ei kavatse sind kanda."

Tüdruk ei vastanud. Mees heitis vangi kõrvale pikali. Üks tumm kogu tuli puude otsas vargsi neile lähemale. Oli väga pime ja vaikne. Kusagilt kaugelt kostis lõvi möirgamist, mis kõneles sellest, et elu džunglis käis oma rada.

Tarzan ootas kannatlikult. Metslase korrapärane hingamine kinnitas, et ta magas. Kuid tema uni polnud siiski veel nii sügav, et see oleks ahvinimest rahuldanud.

Möödus tund. Nüüd magas Ydeni nagu kott, tüdruk aga polnud sõbagi silmale saanud. See oli Tarzanile just meeltmööda. Ta kummardus oma oksalt tüdruku kohale ja sosistas:

„Ole tasa, ma tulen alla, vabastan sinu ja viin tagasi isa juurde."

Ta libistas end ettevaatlikult maapinnale. Isegi tüdruk, kelle kõrval ahvinimene nüüd seisis, ei teadnud, et viimane oli maha astunud puu otsast. Sõrm hoiatavalt suul, manitses Tarzan tüdrukut vaikima.

Tüdruk kartis. Kuid veel rohkem kartis ta kavurut ja nii ei teinud ta häältki, kui Tarzan ta õlale tõstis ja vaikselt piki džung-lirada eemale kandis, kuni ta võis puu otsa ronida, kartmata Ydenit äratada.

Jõudnud magavast metslasest ohutusse kaugusse, tegi ta peatuse ja lõikas tüdruku köidikud katki.

„Kes sa oled?" küsis tüdruk sosinal.

„Olen see mees, keda Udalo tahtis tappa ja kelle sinu isa vabaks laskis," vastas ahvinimene.

Tüdruk põrkas tagasi.

„ Siis oled ka sina kavuru," ütles ta.

„Ma ei ole kavuru. Ütlesin seda neile, kuid nad ei uskunud mind. Olen Ahvide Tarzan ja waziride pealik. Meie maa on siit paljude päevateekondade kaugusel, seal, kus tõuseb päike."

„Sa oled kavuru," jäi tüdruk endale kindlaks. „Mu isa ütles seda."

„Ei ole, kuid mis vahet sel on, kui ma viin su tagasi isa juurde?"

65

„Kuidas ma tean, et sa mu tagasi viid?" nõudis tüdruk. Võib-olla sa petad mind."

„Kui sa tahad," sõnas ahvinimene, „võin ma sind kohe vabaks lasta, kuid mida sa siin džunglis üksinda peale hakkad? Kindlasti leiab su üles kas lõvi või leopard, ja kui seda ka ei juhtu, ei leia sa iialgi üksinda teed tagasi oma kodukülla, sest kui kavuru sind kandis, olid sa teadvuseta."

„Ma tulen sinuga," lausus tüdruk.

XI. „Seitsekümmend miljonit dollarit"

Brown ja Tibbs ruttasid jooksujalu mööda jahirada sinnapoole, kust oli kostnud laagrit jahmatanud kohutav kisa.

„Mileedi!" hõikas Tibbs. „Kus te olete? Mis juhtus?"

Brown, kes tänu palju väledamatele jalgadele oli oma kaaslasest tükk maad kaugemale jõudnud, hüüdis samuti:

„Missis! Kus te olete?"

Äkki kuulis ta leedi Greystoke'i tuttavat häält.

„Olen siin, rajal," vastas ta rahulikult toonil. „Ärge muretsege, mul pole midagi viga."

Ja kohe silmaski Brown Jane'i. Naise kõrval lebas antiloobi puhtaksroogitud rümp, ta ise oli kummargil tapetud leopardi kohal ja tõmbas parajasti selle korjusest välja viimast, kolmandat noolt.

„Mis... mis see kõik tähendab?" küsis jahmunud Brown.

„Kõik on korras," kinnitas Jane. „Olin just tapnud selle soku, kui Sheeta tahtis minult saaki ära võtta."

„Teie tapsite ta?" imestas Brown. „Te tegite seda oma nooltega?"

Jah, maha ma teda igatahes ei löönud," naeris Jane.

„Kes oli see, kes nii jubedalt kriiskas?"

„See oli Sheeta. Ta ründas mind, ja kui mu esimene nool teda tabas, ei meeldinud see talle sugugi."

„Ja üksainus nool lahendaski asja?" küsis lendur.

„ Lasin tema pihta veel kaks noolt. Ma ei tea, milline neist ta surmas, sest kõik kolm tungisid südamesse."

Brown pühkis laubalt higi.

«Ausõna, missis," sõnas ta, «võtan teie ees mütsi maha!"

«Olgu pealegi, võite selle uuesti pähe panna, Brown, ja parem viige antiloop nüüd laagrisse."

Parajasti jõudis kohale ka Tibbs ja jäi pärani silmi surnud leopardi vahtima.

«Julgen tähendada, mileedi," ütles ta, kui oli tagasi saanud kõnevõime, «et see kõik on äärmiselt ebaharilik. Ma poleks ealeski uskunud, mileedi, minu ausõna, et need väikesed nooled võivad tappa kedagi suuremat kui lind."

«Kas see üllatas teid, Tibbs?" küsis Jane.

«Jah, mileedi."

«Kas viime selle kassi ka laagrisse?" päris Brown.

„Ei," vastas Jane. «Naha nülgimine on aeganõudev töö ja pealegi võib vürstinna Sborov seda kaunitari nähes minestusse langeda."

Brown upitas antiloobi rümba õlale ja kõik kolm hakkasid laagri poole astuma.

Annette ootas neid, üksisilmi džunglisse vahtides. Nähes neid elusa ja tervena tagasi tulemas, hingas tütarlaps kergendatult.

«Oo!" hüüatas ta rõõmsalt. «Teil on õnnestunud toidupoolist hankida! See on vahva, mu kõht on hirmus tühi."

«Kus on vürst ja vürstinna?" päris Jane.

Annette viipas naeru kihistades onni poole.

«Niipea kui Brown ja Tibbs olid lahkunud, jooksid nad sinna peitu," sosistas ta.

Häälte peale ronis varjualusest välja vürst. Ta oli väga kahvatu ja hirmus kuri.

«Teil, meestel, pole mingit õigust korraga ära joosta ja laagrit saatuse hooleks jätta," kähvas ta. «Paljugi mis siin oleks võinud juhtuda. Pidage seda alati meeles. Et edaspidi midagi seesugust enam ei korduks!"

«Oh, issand, kinnita mu jõudu!" oigas Brown. «Olen küll pika kannatusega, aga enam ma seda pässu taluda ei jaksa."

«Mis see oli?" nõudis Alexis.

«Tahtsin öelda, et kui sa veel oma neetud lõuad lahti ajad ja minuga sellisel toonil räägid, siis teen ma sinust kuninga."

«Mis?" ei saanud vürst aru.

«Kavatsen sind kroonida."

«Arvan, et see on järjekordne veider amerikanism," nentis vürst pilkavalt. „Ma ei tea, mida see tähendab, aga mis iganes eilt ka ei tuleks, on see teotav." „Ja veel kuidas!" hüüatas Brown.

„Selle asemel et siin jagelda, tehkem parem midagi," ütles Jane otsustavalt. «Brown ja Tibbs, teie süüdake palun lõke. Alexis, teie tükeldage antiloop ja valige viis või kuus paremat tükki, et Annette saaks need küpsetada. Kas sa tead, Annette, kuidas lahtisel tulel liha röstida?"

„Ei, madam, aga ma võin õppida, kui te mulle korra ette näitate."

Sel hetkel ilmus varjualusest nähtavale vürstinna.

„Oh, mu kallis, mis teil siin ometi on?" küsis ta. „Oh, viige see minema, see on ju üleni verega koos!"

«See on teie õhtusöök, Kitty," ütles Jane.

«Te pakute seda süüa? Jumal hoidku. Ma jään tingimata haigeks. Viige see minema ja matke maha."

«Hüva, te võite selle söömisest keelduda, leedi," tähendas Brown. «Ainult sel juhul jääte üldse ilma õhtusöögita."

«Kuidas te julgete ähvardada, Brown, et kavatsete minu eest toitu peita?" oli vürstinna nördinud.

«Mul pole mõtteski teie eest toitu peita, leedi. Ma üritan vaid teile selgeks teha, et midagi muud kui see meil lihtsalt ei ole. Kui te seda süüa ei taha, siis ärge sööge ja kogu lugu."

«Kuid mul ei lähe mitte üks raas seda jälkust kõrist alla. Alexis, kullake, kas tunned, kui vastikult see lõhnab?"

Kummatigi ei läinud tundigi, kui vürstinna rebis hammastega pirakat lihakäntsakat nagu näljane hunt.

«Kui maitsev see on," sai ta lõpuks mahti öelda. «Mulle meenutab see piknikut vabas õhus."

«Tõepoolest," muigas Jane irooniliselt.

«Minu arust on see kõik lihtsalt tülgastav," tähendas Alexis. «Pealegi on liha toores. Annette, oleksite võinud minu tüki küpsetamisel hoolikam olla." •

«Ära ülbitse midagi, kehkenpüks," pistis Brown vahele. «Võta, mis antakse, ja ole tänulik. Ja edaspidi hoidu kasutamast seda saksikut tooni, kui räägid Annette'i või kellega tahes sellest pundist."

Tibbsil oli ilmselt ebamugav. Ta tunnetas alati väga selgesti

erinevust, mis valitses end aristokraatideks pidavate ja alamat sorti inimeste vahel, kelle hulka temagi end luges, ning käitus ka sellele vastavalt.

„Kui ma tohin küsida, mileedi," pöördus ta Jane'i poole kavatsusega olukorda pehmendada, „siis mismoodi te mõtlete siit välja pääseda, et tsiviliseeritud maailma tagasi pöörduda?"

„Olen selle üle palju mõtisklenud, Tibbs," vastas Jane. „Teate, kui me oleksime kõik heas sportlikus vormis, võiksime minna pärivoolu kuni suure jõeni, kus kindlasti leiaksime mõne pärismaalaste küla. Sealt saaksime süüa ja vahest ka paar teejuhti, kes viiksid meid eurooplaste juurde. Halvemal juhul võiksime teele saata käskjala, kes meie kohta teate edastaks."

„Minu arust on see suurepärane mõte, mileedi. Loodan, et asume peagi teele."

„Ma kahtlen, kas pika teekonna raskused on meile kõigile jõukohased," tähendas Jane.

„Ilmselt peate te silmas mind, mu kallis," kostis vürstinna, „kuid kinnitan teile, et jalutuskäigud on mulle alati pööraselt meeldinud. Mäletan, et omal ajal jalutasin ma

alati hommikuti vähemalt miili jagu. See oli enne seda, kui ma kaotasin oma kalli mister Petersi. Ta käis peale, et ma seda teeksin, ta ise oli tõeline rammumees. Kolmapäeviti mängis ta pärastlõunal alati golfi. Pärast tema surma lõin ma kõigele käega, see pani mu jalad nii hirmsasti valutama."

„Me võiksime teha kandetooli," soovitas Alexis. „Olen seda kinos näinud. Brown ja Tibbs võiksid vürstinnat kanda."

„Võeh?" tegi Brown. „Ja kes sind ennast kannab?"

„Oh, ma arvan, et see on imetore!" hüüatas Kitty. „See lahendaks kõik probleemid. Kandetoolid tuleb teha kahele, siis võime matkata paarikaupa."

„Miks mitte juba nelja jaoks korraga?" salvas Brown. „Siis kannaksime Tibbsiga teid kõiki."

„Kahju küll," hüüdis vürstinna irooniat mõistmata, „ see oleks teile vististi liiga raske."

„Meie kaaslane püüab hiilata oma teravmeelsusega, mu kallis," seletas Alexis, „kuid tegelikult pole ühtegi põhjust, miks nad sind kanda ei võiks."

„Välja arvatud üks," lausus Brown.

69

Ja mis see siis on, palun?" küsis Kitty. „Oma arust ei näe ma ainsatki põhjust, miks teie ja Tibbs mind kanda ei või."

„See ei tule kõne allagi, Kitty," sekkus Jane järsult. „Te lihtsalt ei tea, mida räägite. Kaks meest ei saa kedagi kanda läbi selle džunglirägastiku. Pole tähtis, mida te võite mõelda, kuid juba hiljemalt tunni aja pärast proovite jalgsi minna."

„Oh, mu kallis Jane, mis ma siis pean tegema, igaveseks siia jääma või?"

„ Mitte sugugi. Üks või kaks meie hulgast peavad minema abi otsima, teised aga jäävad laagrisse ootama. Teist teed ei ole."

„Kes läheb?" küsis Brown. „Kas mina ja Tibbs?"

Jane raputas pead.

„Ma kardan, et Tibbs ei saa sellega hakkama," ütles ta. „Esiteks pole tal seda sorti rännakuteks mingeid kogemusi ja teiseks saab ta laagris palju kasulikum olla. Minna tuleb tõenäoliselt meil teiega. Me teame üht-teist Aafrikast ja sedagi, kuidas džunglis käituda."

.,Aga mida need inimesed ilma teieta peale hakkavad? See on kõige abitum punt, keda ma eales näinud olen."

Browni räiget hinnangut kuuldes tegid vürst ja vürstinna nördinud näo, kuid ei lausunud sõnagi. Tibbs paistis olevat vapustatud, Annette aga keeras selja, et varjata muiet.

„Mul on ettepanek," jätkas lendur. „Teie jääte laagrisse ja hoolitsete nende inimeste eest, mina aga lähen abi otsima."

„Seda tüüpi ei tohi usaldada, Jane," pistis Alexis vahele. „Kui lasta tal minna, ei tule ta iialgi tagasi ja jätab meid siia surema."

„Ärge rääkige rumalusi," kähvas Jane. „Brownil on õigus, et me mõlemad ei tohi laagrist lahkuda. Teil pole ju vähimaidki kogemusi: te ei oska toidupoolist hankida ega hädaohu puhul end kaitsta. Seega peab üks meist kahest kindlasti siia jääma. Minna tuleb aga minul, mitte Brownil, sest mina liigun džunglis edasi kõige kiiremini."

Vastuseks kostis mitu protestihäält korraga. Alexis piidles Jane'i poolsuletud laugude vahelt, ta paistis naist tak-seerivat raskel, ebasõbralikul pilgul. Äkitselt hakkas ta rääkima.

„Teie ei tohi minna üksinda, Jane," sõnas ta. „Teil oli õigus,

70

kui ütlesite, et minust on laagris vähe kasu. Ma tulen teiega, siis on keegi, kes vajaduse korral teid kaitseb."

Brown pahvatas siivutult naerma, vürstinna aga oli solvunud ja jahmunud.

„Mis sa ometi räägid, Alexis," hüüdis ta. „Mind üllatab, et sa võid nii võimatut asja isegi ette panna. Mõtle Jane'i mainele!"

Nüüd puhkes ka Jane naerma.

„Mu kallis Kitty," hüüdis ta, «ärge olge naeruväärne. Ma muidugi ei taha, et Alexis minuga kaasa tuleks, kuid sugugi mitte sel põhjusel, mida teie silmas peate. Kui kaalul on vaid üks elu, siis võib harjumuspärasusest ka mitte hoolida."

«Loomulikult," soostus vürst.

«Olgu pealegi," andis vürstinna järele. «Alexis võib minna, aga kui ta läheb, siis lähen mina koos temaga."

«See on õiglane," ütles Alexis. «Sina tõid meid sellesse pärapõrgusse ja nüüd loobid kaikaid kodaraisse, et takistada meid siit välja pääsemast. Kui poleks sind, võiksime siit lahkuda kõik koos, ja kui poleks olnud sind ja su ameeriklasest lendurit, poleks me iialgi sattunud sellesse lõksu!"

„Oh issand, Alexis," nuuksatas vürstinna, «kuidas sa võid minu vastu nii julm olla? Sa ei armasta mind enam sugugi."

Midagi vastamata heitis vürst talle hävitava pilgu, keeras selja ja läks eemale. Maad võttis piinlik vaikus, mille lõpuks katkestas Jane.

„Ma asun teele hommikul," sõnas ta, «hästi vara. Mis te arvate, Brown, kas suudate minu äraolekul neid inimesi toidu-poolisega varustada?"

„Ma loodan seda, kui nad pole just eriti suure isuga ega vali toitu," vastas lendur irvitades.

«Kas te teate, millised taimed ja puuviljad kõlbavad süüa ning millised on ohtlikud?" küsis Jane.

„Ma võtan ainult neid, mille söödavuses olen kindel ja jätan teised puutumata," ütles mees.

«Nii on õige. Vaadake hästi ette, mida te sööte ja joote."

Brown irvitas.

«Meil pole siin midagi eriti palju ette vaadata."

Öö saabudes läks märksa jahedamaks, kuid lõkketule ääres oli meeldivalt soe. Suurem osa seltskonnast kogunes selle ümber, üksnes tusane Alexis hoidus jonnakalt eemale. Ta seisis onni

71

meestepoolel ukseava ees ja silmitses tule paistel istuvaid kogusid. Tema sünge pilk peatus oma naisel, kes istus seljaga tema poole. Nüüd, mil keegi teda ei vaadanud, väljendas vürsti pilk tülgastust. Tema tühises ajus kihavatel mõtetel polnud vähimatki pistmist armastusega. Seistes tulest kaugemal, oli vürst minetanud kogu oma näilise hiilguse ja paistis sellena, kes ta tegelikult oli: väiklane odav suli, kes oli äkki muutunud kurjakuulutavaks ja ohtlikuks.

Seejärel suunas Alexis pilgu Jane'ile ja ta ilme muutus. Ta limpsas oma lihavaid huuli, mis olid lõdvad ja vastikud.

Siis põrnitses ta jälle oma naist.

«Kui see poleks sinu jagu," mõtles ta. «Seitsekümmend miljonit dollarit! Kuidas ma tahaksin siit ära olla... Selle juhmardi Browni koksaksin meelsasti maha... Annette on, muide, üsna sileda näolapiga... Seitsekümmend miljonit dollarit... Pariis, Nizza, Monte Carlo... Vana krõhva... Jane on imekaunis... Arvan, et vana krõhva elab veel terve igaviku... Et ta kiiremini kärvaks... Seitsekümmend miljonit dollarit!"

Samal ajal andis Jane lõkke ääres korraldusi laagri kaitsmiseks öösel.

«Arvan, et kolme- või neljatunnisest vahetusest piisab täielikult," ütles ta. «Vaadake, et tuli ei kustuks. Kui läheneb mõni loom, siis võite teda märgata pimeduses hiilgavate silmade järgi. Pidage meeles, et kõik metsloomad kardavad tuld. Neid saab hirmutada või eemale peletada sellega, et viskate neid tuletukiga."

„Oh, mu kallis, kas mina ka pean seda tegema?" karjatas Kitty. «Ma ei saa sellega iialgi hakkama, see tähendab, et ma ei suuda öösel üksinda lõkke ääres istuda."

„Ei, mu kallis," ütles Jane, «teid vabastatakse öisest valvekorrast. Ja mida ütlete teie, Annette? Kas te arvate sellega toime tulevat?"

«Püüan teha kõike, mis teisedki, madam."

«Vaat' see on alles tüdruk!" kiitis Brown.

«Julgeksin tähendada, mileedi," ütles Tibbs lugupidavalt, „et 'ninu arust peavad valves olema kolm meest. See töö pole leedide jaoks."

«Arvan, et Tibbsil on õigus," nõustus vürstinna. «Kuid Alexis tuleks valvekorrast vabastada. Ta on väga külmakartlik, öine jahe õhk on aga eriti kahjulik. Annette, aidake mind, ma tahan

72

nüüd magama minna."

„Teil tasuks järgida vürstinna eeskuju," pöördus Brown Jane'i poole. „ Peate korralikult välja puhkama, kui tahate hommikul vara teele asuda.1l

Jane tõusis.

„Teil on vististi õigus," sõnas ta. „Head ööd!"

Kui Jane oli lahkunud, vaatas Brown kella.

„Praegu on üheksa, Tibbs. Lepime kokku, et sa valvad südaööni, siis ajad mu üles ja mina pean vahti kella kolmeni. Pärast seda aga olgu hommikuni platsis meie suur-hertsog."

„Kui te peate silmas vürsti, mister Brown, siis kardan, et temast ei saa valvesse tulijat."

„Kuhu ta pääseb," sõnas Brown, „tuleb nagu kukupai." Tibbs ohkas.

„Me poleks iialgi siia sattunud, poleks vürstinnat olnud. Ma ei tahaks põrmugi siin kükitada ja oodata. Olen kindel, et kui leedi Greystoke meie juurest lahkub, juhtub midagi hirmsat. Tema on ainuke, kes suudab midagi ette võtta."

„Sul on õigus, Tibbs," nõustus Brown. „Vanaeit on neetult tüütav. Sa võiksid ta tolmust puhtaks kloppida, Tibbsike!"

Brown irvitas, tõusis ja ringutas.

„Lähen magama. Ärata mind keskööl."

Onni ees mõne sammu kaugusel lõkketulest sattus Brown peale üksinduses istuvale Sborov’le.

„Ma ei saanud sinna midagi parata, et kuulasin kogemata pealt teie jutuajamist Tibbsiga," ütles vürst. „Olen nõus andma oma panuse. Äratage mind kell kolm ja ma asun valvesse. Nüüd aga lähen magama. Ainult hoiatan, et olen väga raske unega ja teil tuleb minu äratamisega raskusi."

Muutus mehe suhtumises ja toonis üllatas Browni niivõrd, et ta kohe midagi vastatagi ei osanud. Ta vaid muigas ja läks onni. Sborov järgnes talle ja heitis samuti pikali. Brown jäi peaaegu otsekohe sügavasti magama.

Kui Tibbs teda südaööl äratas, näis Brownile, et ta polnud üldse maganud.

Ta oli kõigest paar minutit valves olnud, kui Annette tuli onnist ja tema kõrvale istus.

„Mis viga, lapsuke, kas pole und?" küsis lendur.

„Umbes poole tunni eest äratas miski mind üles," vastas Annette,

73

„ja ma ei saanud enam kuidagi magama jääda. Ma ei tea mis see oli, kuid mulle tundus, et keegi roomas onnis ringi. Te ju teate, et pärast seda, kui sissepääsu ette riputati eesriie, on seal sees nii pime."

XII. Mõrv öös

„Ehk oli see leedi Greystoke, keda sa kuulsid onnis liikumas," oletas Brown.

„Ei olnud," vastas Annette. „Ma kuulsin tema hingamist. Ta magas raskesti."

„Siis pidi see olema vana leedi."

„See polnud kumbki kahest. Pärast virgumist kuulsin, kuidas vürstinna unes norskas ja oigas, kuid jäi peagi vakka."

„Noh, siis sa nägid seda lihtsalt unes, pisike," ütles Brown.

„Võib ju olla," ei hakanud Annette vaidlema, „kuid mingi ebaharilik hääl äratas mu üles, sest ma magasin väga sügavalt. Ja ma olen kindel, et kuulsin kedagi väljumas."

„Parem mine nüüd uuesti magama," soovitas mees.

„Läheksin küll, mister Brown, aga ma ei saa, uni on nagu peoga pühitud. Ja pealegi... mind valdas seal kummaline tunne. Oh, ma ei tea..."

Ta alandas hääle sosinani.

„Mulle tundub, et seal juhtus midagi hirmsat, mis mind kohutas. Kas te lubate mul siin enda juures olla, mister Brown?"

„Ole pealegi, pisike. Sina ja leedi Greystoke olete selles seltskonnas ainsad normaalsed inimesed. Ülejäänud on kehkadiveid."

„Nad ei meeldi teile, mister Brown?"

„Oh, vanamutt on kahjutu, ehkki tüütus ise, ja Tibbs paistab olevat tubli poiss, aga kui ta peab tegema midagi muud kui kellegi pükse pressima, siis on kõik läbi."

„Ja see viimane?" päris Annette. „Arvan, et ta ei meeldi teile just eriti."

„Ei meeldi? Tema on kümnendikmurrus koma järel viimane null."

„Ta ei meeldi ka mulle, mister Brown. Ma isegi kardan teda."

„Kardad? Mispärast?"

Londonis olles ütles ta mulle sellist asja, mida mees ei tohi korralikule tüdrukule öelda."

„On alles tõbras!" oli Brown nördinud. „Kui ta veel peaks sulle ligi tikkuma, mu kallis, anna mulle teada, teen temast hakkliha!"

„Kas te kaitsete mind, mister Brown?" tõstis neiu oma tumedad silmad küsivalt üles. „Ja veel kuidas!" Neiu ohkas.

„Te olete nii suur ja tugev."

„Tead, sa meeldid mulle väga, lapsuke," sõnas Brown. „Mul on hea meel. Arvan, et teiegi meeldite mulle." Brown vakatas hetkeks.

„Kui me kunagi siit välja pääseme..." ütles ta ja jäi uuesti vait.

„Ja siis?" uudistas neiu.. „Kui me kunagi siit välja pääseme, mis saab siis edasi?"

Mees niheles piinlikkust tundes ja viskas tulle veel ühe puu-noti. „Ma mõtlesin parajasti," ütles ta ebaledes.

„Mida te mõtlesite?"

„Ma mõtlesin parajasti, et võib-olla sina ja mina... et võibolla..."

Jah!?" õhutas neiu teda takka. „Mis? Kuule, ära kutsu mind mister Browniks." „Kuidas ma pean teid kutsuma?" „Minu head sõbrad kutsuvad mind lihtsalt Chiks."

„Kui naljakas nimi! Ma pole kunagi niisugust nime kuulnud. Mis see tähendab? See pole vist teie tõeline nimi?"

„See on lühend minu linna nimest. Olen pärit Chicagost"
„Ameeriklased on kõik nii naljakad," naeris Annette.
„Kas tõesti? Mulle paistavad jälle välismaalased naljakatena."
„Kas mina olen naljakas?"
„Noh, õige pisut. Kuid seda asja saab parandada."
„Või nii! Siis proovin end parandada, mister Brown."
„Chi."
„Chi. Ehk on teil ka teine nimi? Võib-olla seda on lihtsam hääldada."
„Minu õige nimi on Neal."
„See on ilus nimi."
„Nagu ka Annette. Ma olen pöörane Annette'i järele."
75
„Teile meeldib mu nimi?" „Jah, ja tütarlaps veel rohkem."
Brown nihkus lähemale, võttis neiu käe oma pihku ja püüdis teda emmata.
„Teie ei tohi niimoodi teha," ütles Annette teravalt ja põrkas tagasi, siis aga karjatas äkitselt: „Oh, vaadake, vaadake!" ja osutas millelegi.
Lendur vaatas tütarlapse osutatud suunas. Metsa taustal hiilgas kaks kollaksrohekat täppi.
Annette surus end kähku mehele ligi.
„Mis see on?" küsis ta väriseval häälel.
„Ära karda, kullake, ta ainult vaatab meid. Ta ei tee meile midagi halba."
„Kes see on?" nõudis tütarlaps.
„Ma olen näinud lehma silmi pimeduses niimoodi hiilgamas," ütles Brown. „Küllap see ongi lehm."
„Aga te teate ju, et see pole lehm. Džunglis pole üldse lehmi! Te ütlesite seda lihtsalt minu rahustamiseks."
„ Hästi, kuna sa mainisid, et džunglis lehmi pole, siis ma lähen ja kihutan selle tundmatu minema, kes ta iganes oleks."
Brown kummardus, tõmbas lõkkest välja põleva oksa ja viskas selle hiilgavate silmade poole.
Lendas sädemeid, kostis vihane möiratus ja silmad kadusid.
„See kulus talle ära," lausus mees.
„Nägid, kui lihtne see oli?"
„Oh, te olete nii vapper, Neal."
Brown istus tütarlapse kõrvale ja veidi aja pärast pani julgesti oma käe tema ümber.
Annette ohkas ja surus end tema ligi.
«Korralik tüdruk ei tohiks seda teha," sosistas ta, „kuid teiega on mul nii julge olla..."
«Minuga ei pruugi sul iialgi midagi karta, pisike," kinnitas Brown. •
„Kas te arvate, et silmad tulevad tagasi?" küsis Annette judisedes.
„Ma ei mõelnud praegu silmadest, pisike." .Oh."
Kell oli juba ammu kolm läbi, kui Brownile tuli meelde äratada
76
vürst. Kui viimane ilmus tulepaistele, oli ta nii kohmetu ja haiglase olekuga.
„Kas te nägite või kuulsite öösel midagi kahtlast?" küsis ta. .
«Mingisugune metsloom tuli laagri lähedale," ütles Brown, „kuid ma viskasin teda tukiga ja ta kadus."
„Kas laagris on kõik korras?" jätkas Sborov küsitlemist.
«Kindla peale," vastas Brown. «Kõik on kombes."

«Sestsaadik kui ma pikali heitsin ja kuni te mind äratasite, magasin ma nii rampraskelt, et ei teadnud maast ega ilmast," seletas vürst.

„Tore on, arvan, et lähen nüüd luid-liikmeid sirutama," sõnas Brown, „aga sina, lapsuke, mine parem tagasi ja katsu veel magada."

Nad astusid kahekesi mõne sammu onni poole. Annette värises kergelt.

„Mul on nii vastumeelt sinna sisse minna," ütles tütarlaps. „Ma ei saa aru, mispärast, kuid ma tunnen hirmu."

„Ära ole rumal," noomis mees. „Seal pole kedagi, kes sulle liiga teeks. Sa nägid seda lihtsalt unes."

„Ei," vaidles Annette vastu, „see polnud unenägu."

. Hästi, ole nüüd hea laps ja lippa sisse. Mina aga hakkan magama, üks silm lahti. Kui kuuled midagi, hõika mind."

Oli juba valge, kui Brown ärkas naiste poolelt kostva läbilõikava karjatuse peale.

„Taevas hoidku!" hüüatas Tibbs. „Mis see oli?"

Kuid Brown oli juba jalul ja jooksis naiste poolele. Ta nägi Sborov'd seismas tule ääres, nägu hommikuvalguses tuhkjas-hall. Tema alalõug rippus lõdvalt, nüri pilk oli naelutatud onni naistepoolele.

Brown põrkas kokku Annette'iga, kes parajasti onnist välja jooksis.

„Oh, Neal," hüüdis ta, „see polnud unes. Öösel on seal midagi kohutavat juhtunud."

Brown ruttas neiust mööda ja läks onni. Sünges vaikuses seisis seal Jane vürstinna kõrval.

„Mu jumal!" hüüdis Brown.

Kitty Sborov oli surnud, tema pea oli lõhki löödud.

„Kui kohutav," õhkas Jane. „Kes võis seda teha?"

77

Tibbs astus ligi. Nagu eeskujulikule teenrile kohane, jäi ta nägu seda õudset leidu nähes rahulikuks ja liikumatuks. „Kus vürst on?" küsis Jane.

«Ta oli valves," lausus Brown. «Kui ma siia tulin, seisis ta lõkke ääres."

«Keegi peaks talle sellest teatama," ütles Jane.

«Arvan, et see pole talle mingi uudis," lausus Brown.

Jane vaatas talle kärmesti otsa.

«Oh, ta ei võinud seda teha!" karjatas naine.

„Ei võinud? Kes siis võis?" nõudis lendur.

«Kui soovite, mileedi, võin ma tema kõrgusele teatada," pakkus Tibbs.

«Väga hea, Tibbs."

Mees astus onnist välja. Vürst seisis endiselt lõkke juures ja vaatas tähelepanelikult onni poole, kuid nähes Tibbsi lähenemas, võttis end kokku.

«Mis seal lahti on?" küsis ta. «Mispärast see Annette seal kisendas?"

„On juhtunud õnnetus," teatas Tibbs. «Tema kõrgus on surnud."

«Mis? Kes? See on võimatu. Ta oli täiesti terve, kui öösel magama läks."

„Ta on mõrvatud, teie kõrgus," ütles Tibbs. „Oh, see on nii kole!"

«Mõrvatud!" Alexis seisis endiselt paigal, avaldamata vähimatki soovi onni minna. Ta seiras Browni ja Jane'i, kes tema poole tulid.

«See on kohutav, Alexis," ütles Jane. „Ma ei suuda kujutleda, kes võis seda teha ja mispärast."

„Mina tean, kes seda tegi," hüüdis vürst erutatult. „Ma tean, kes see on ja mispärast ta seda tegi."

«Mida te tahate sellega öelda?" küsis Jane.

Alexis osutas väriseva sõrmega Brownile.

«Möödunud öö1 ma kuulsin, et ta käskis Tibbsi vürstinnat tappa. Üks neist pidi seda- tegema, kuid ma ei usu, et see oli Tibbs."
«Vürst Sborov, ma ei usu, et seda tegi kumbki neist," väitis Jane nördinult.
«Küsige Tibbsilt, kas Brown käskis tal vürstinnat tappa või ei," kriiskas Sborov.
78
Jane vaatas Tibbsile küsivalt otsa.
„Noh, mileedi, mister Brown arvas, et ma võiksin ta tolmust puhtaks kloppida, kuid see oli muidugi naljaviluks öeldud, mileedi."
„Kuidas ta tapeti?" küsis vürst.
Jane paistis olevat kimbatuses.
„Arvatavasti kirvega. Kus on kirves?"
„Otsige kirves üles ja mõrvar ongi käes," soovitas Sborov.
„Aga ta võis ju selle minema visata," arvas Jane.
„Ta ei saanud seda teha. Olen siin valvanud kella kolmest saadik ja keegi peale Annette'i pole teie poolele läinud pärast seda, kui ma valvesse tulin. Tõenäoliselt peitis mõrvar kirve ära."
„See juhtus enne teie valvesse tulekut," parandas vürsti An-nette, „ja veel enne mister Browni valvekorra algust. See oligi see, mis mind äratas, nüüd ma tean seda. Ja kui ma mõtlesin, et vürstinna oigab ja norskab unes, siis oli see tema surmaeelne korisemine. Oh, kui kohutav!"
„Mis ajal see juhtus, Annette?" küsis Jane.
„ Umbes pool tundi enne mister Browni valvekorra algust. Et mu uni oli nagu peoga pühitud, läksin ma peagi välja ja istusin koos mister Browniga lõkke ääres. Me olime koos seni, kuni ta äratas vürsti."
Jane pöördus Tibbsi poole.
„Kas mister Brown magas, kui te keskööl teda äratama läksite?" küsis ta.
„Magas küll, mileedi," vastas Tibbs. „Kuidas te seda teate?"
„Ma kuulsin seda tema hingamisest ja pealegi läks mul suurivaevu korda teda maast lahti saada."
„Ta võis lihtsalt teeselda," kuulutas Alexis. „Aga kas vürst ka magas, Tibbs?"
«Oleks nagu maganud. Mul oli küünla asemel hõõguv tukk käes, mileedi, seepärast ei näinud ma nende nägusid kuigi hästi."
«Tähendab, et vürst magas, mina aga teesklesin magamist!" oli Brown nördinud.
„Otsige kirvest," käis Sborov peale.
„Arvan, et sa leiad kirve," torkas Brown, „mina küll ei tea, kus see on."
„Tibbs ütleb, et te mõlemad magasite. Seega jäävad kahtluse
79
alla Tibbs, Annette ja mina," lausus Jane.
„Pole mingit mõtet teha igasuguseid oletusi," arvas Brown. „Me kõik teame, et teie ja Annette pole selle mõrvaga vähimalgi määral seotud, seega olete teie kaks mängust väljas. Ma tean kuradima hästi, et minagi pole seda teinud, ja olen täiesti kindel, et ka Tibbs on süüst puhas. Meie hulgas on vaid üks inimene, kes vana leedi surmast kasu lõikab."
„Teie võite niisama hästi kasu lõigata kui igaüks meie hulgast," salvas Sborov tigedalt. „Te teadsite, et mängus on teie elu, ja kui te lähemal ajal siit välja ei pääse, riskite jääda siia igaveseks. Te teadsite ja ka kinnitasite, et minu naine oli see, kes tegi võimatuks meie teeleasumise homme hommikul. Ma näen teid läbi, mees! Te tundsite, et vürstinna ei pääse siit iialgi välja ja otsustasite temast ruttu lahti saada."
„Hea küll, Sherlock Holmes, sa oled juba kõik järele uurinud, eks ole? Ja mida sa nüüd kavatsed teha?"

„Kirvest otsida," kähvas Sborov.
„Olgu pealegi," nõustus Jane. „Mehed otsivad läbi naiste poole ja meie Annette'iga meeste poole."
Sborov järgnes Jane'ile meest poole ukseni.
„Ma ei saa minna sinna, kus on vürstinna," ütles ta. „Tahan teda meelde jätta niisugusena, nagu ta elavana oli."
Jane noogutas.
„Aidake siis otsida siit," sõnas ta.
Onnis polnud midagi peale kolme rohust ja lehtedest aseme, seetõttu ei võtnud läbiotsimine kuigi palju aega. Jane hakkas sobrama Alexise aset, vürst Tibbsi ja Annette Browni oma.
Kohutav leid ootas tütarlast. Kui ta sõrmed puudutasid midagi kõva ja külma, tõmbas ta värisedes käe tagasi, sest taipas kohe, mis see oli. Viivitanud pisut, tõusis ta püsti.
„San pole midagi," ütles ta kindlalt.
Sborov heitis talle umbuskliku pilgu.
„Ka mina ei leidnud midagi," kuulutas Jane.
„Ka Tibbsi ase on tühi," ütles vürst. „Aga võib-olla ei otsinud te kuigi hoolikalt, Annette? Lubage, ma vaatan ise."
Annette astus talle vastu, otsekui soovides tal teed tõkestada.
„Pole mõtet," ütles ta. „Seal seda pole, see on lihtsalt tühi ajaraiskamine."
80
Ja sellest hoolimata tahan ma vaadata," ütles Alexis jonnakalt.
Sborov kummardus Browni aseme kohale ja pistis käe rohu sisse. Ta ei otsinud kuigi kaua.
„Siin see ongi!" kuulutas ta hetke pärast. „Ma ei mõista, kuidas teie seda ei leidnud, Annette? Ilmselt oli teil selleks oma põhjus," lisas ta mõnitavalt.
Alexis tõi kirve lagedale ja tõstis selle naiste silme kõrgusele. Kirvetera oli verega koos.
„Siin ongi teile tõend, Jane," ütles vürst.
„Ma ei suuda Brownist seda uskuda," vastas naine.
„Aga minust oleksite kohe uskunud?"
«Avameelselt öeldes, Alexis, oleksin küll," möönis leedi Greystoke.
«Näete siis, kuidas te eksisite! Nüüd on teil ümberlükkamatu tõend olemas, kes seda tegi. Mida te kavatsete ette võtta? Kurjategija tuleb jalamaid kahjutuks teha."
«Keda sa kavatsed siin kahjutuks teha?" nõudis Brown, kes koos Tibbsiga oli ukseavasse ilmunud.
«Kirves leiti teie asemelt, Brown," kuulutas Jane. «Vürst leidis selle. Nagu te näete, on see verine."
„Oh, see olid siis sina, sa vilets täikrae, kes selle asja mu asemele sokutas?" oli lendur nördinud. «Püüdsid mind kahtluse alla seada?"
„Ma ei mõista, millest te räägite," vastas Alexis. «Tean vaid seda, mida ma kuulsin teid rääkimas möödunud ööl ja mis ma leidsin teie asemelt. Tibbs on juba kinnitanud teie ähvardusi ning leedi Greystoke ja Annette nägid pealt, kui ma leidsin kirve teie aseme seest, kuhu te selle peitnud olite."
Brown vaatas teraselt naistele otsa, küsiv ilme silmis. Kas need inimesed võisid tõepoolest uskuda, et see oli tema kätetöö?
«Hea küll," sõnas ta lõpuks, «seda ei maksa teilendale pähe võtta, et saate mind üles puua."
81

XIII. Reetmine

Väike salk waziri sõdureid eesotsas Muviroga rühkis pärast kohtumist Tarzaniga sihikindlalt läände. Lookleval džunglirajal mindi edasi vaikselt, ilma laulu ja naeruta. Ja kui nad omavahel rääkisidki, siis tegid seda harva ja poolihääli. Ettevaatus polnud liigne: nad viibisid võõral maal, mille asukailt võis oodata mida tahes. Seetõttu ei tohtinud valvsust minetada.

Selle päeva jooksul lootsid nad kokku saada bukenadega — inimestega, kes elasid kavurude naabruses —, et neilt Ahvide Tarzani kohta teateid pärida. Äkki kuulsid nad pea kohal ahvi erutatud vatramist ja hetk hiljem kalpsas okste vahelt nende ette maha väike tuttav kogu.

«See on Nkima," ütles Muviro. «Järelikult peab suur bwana kuskil läheduses olema."

Väike Nkima pobises ennastunustavalt, ilmselt oli ta väga ärevil. Ta kargas Muviro õlale-ja hüples seal üles-alla, kriisates ja vadistades. Siis hüppas ta maha ja lidus kärmelt tükk maad edasi vahetpidamata tagasi vaadates ja oma kõrgel häälel erutatult häälitsedes. Kui teekäänak ähvardas wazirisid tema vaateväljalt kaotada, lidus ta tagasi ja sikutas Muvirot jalast, kiirustades teda edasi tulema.

«Midagi on juhtunud," lausus üks Muviro sõdureid. «Väike Nkima püüab meile seda selgeks teha."

„Ta tahab meid sundida ruttama," tähendas Muviro. «Võibolla on suure bwanaga midagi juhtunud."

Nende sõnadega pistis ta jooksma, sõdurid järgnesid talle, kuna kõige ees kihutas teistest kiiremini väike ahv.

Pikamaajooksud olid waziri sõduritele jõukohased, sest neis oli juba lapseeast alates treenitud vastupidavust. Wazirid võisid tundide kaupa minna ühtlase sammuga, mis tavalise inimese oleks peagi välja kurnanud.

Nende siledad eebenipuu värvi kehad läikisid higist, laiad rinnad tõusid ja vajusid ühtlase hingamise taktis, lihased rullusid naha all. Nad pakkusid ülimalt toredat pilti oma ürgse metsikusega, millele lisasid jumet kummalise mustriga jala- ja käevõrud, nende odad, kilbid ja juustes hõljuvad valged suled.

Need olid tõepoolest mehed, kelle pelk silmamine sisendas

aukartust ja võib-olla hirmugi võõra suguharu liikmetes, kes neid nägema juhtusid.

Ja nii see oligi, kui väike Nkima lõpuks tõi nad džunglist välja nurmele, kus töötasid bukena naised pealik Udalo küla põldudel. Sõdureid nähes jätsid nad kõik kus seda ja teist ning punusid kohutava hirmu- ja hoiatuskisaga küla värava poole.

Bukena sõdurid kahmasid oma odad ja jooksid naistele väravasse vastu. Kui viimane naine oli külla pääsenud, tõttasid mehed kähku väravat sulgema. Sellal kui ühed värava eest hoolt kandsid, valmistusid teised pihttara sees vaenlasi noolterahega vastu võtma.

Nähes küla ja põgenevaid naisi, käskis Muviro oma sõdureil seisma jääda. Ta märkas bukenade vaenulikku suhtumist, kuid seletas seda sellega, et nad ei teadnud, kas tuldi rahu või sõjaga.

Nkima oli väga erutatud. Ta vehkis kätega ja patras valjuhäälselt, püüdes neile selgeks teha, et tema isandat peeti selles külas vangis. Nkimale oli see alati mõistatuseks, et need goman-ganid ei saanud temast aru. Ainult tema sugulased, vennad, õed ja tema armastatud Tarzan mõistsid teda alati. Nähtavasti olid kõik teised liiga rumalad.

Muviro jättis kaaslased külast pisut maad kaugemale ja läks aeglaselt pihttara poole, andes kätega märku, et tuleb rahulike kavatsustega.

Pealik Udalo, kes seisis pihttara siseküljele tehtud kõrgendikul, vahtis alla Muvirot ümbritsevatele sõduritele. Ta teadis, et nad olid tõepoolest võitlushimulised mehed, ja et neid oli seal kõigest kümme, rõõmustas teda rahumärkide nägemine, sest nende selja taga metsas võis veel palju sõdureid olla.

Kui Muviro pihttara juurde astus ja üles vaatas, kõnetas Udalo teda.

„Kes sa oled? Mida sa tahad?" nõudis ta.

„Olen Muviro, waziride pealik. Tulime siia, et kohtuda oma suure pealiku Ahvide Tarzaniga või saada temast teateid. Kas ta käis siin?"

Udalo taga seisev nõidarst Gupingu oli endast väljas. Ta lausa vahutas vihast. Ta ei tohtinud kellelegi oma saladust avaldada. Kes teadis veel paremini kui Gupingu, kuidas Tarzan vabastati! Ja niipea, kui see inimene oli andnud sõna, et kavurud

83

jätavad Gupingu tütred rahule, kadus jalamaid tema lemmiktü-tar Naika. Nüüd ei kahelnud nõid enam põrmugi, et Tarzan oli tõepoolest kavuru ja et just tema röövis Gupingu tütre. Viha tahtis teda lämmatada. Gupingule meenus, et ka Tarzan oli end waziriks nimetanud, ja kõrvutanud kõik talle teadaolevad tõigad, jõudis ta järeldusele, et need wazirid olid kas kavurude alluvad või siis liitlased.

„Ära kuula neid, Udalo," ütles ta pealikule, „nad on selle kavuru inimesed, kes plehku pistis. Ta saatis nad siia tagasi meile kätte maksma."

Udalo põrnitses süngelt Muvirot ja kaalutles kähku, mida ette võtta. Ta oleks meelsasti kavurusid kõige eest karistanud, kuid kartis kättemaksu. Pealegi oli tarvis enne otsuse tegemist välja selgitada, kas džunglis oli veel vaenlase sõdureid või ei.

Et Muviro ei saanud oma küsimusele vastust, kõnetas ta uuesti pealikut, sedapuhku juba kannatamatult.

„Me tulime rahuga," ütles ta, „et teile küsimust esitada. Kas meie käskija Tarzan on siin?"

„Näed nüüd," sosistas Gupingu Udalole, „ta ise tunnistab, et kavuru on nende käskija."

„Teie käskijat pole meie juures," vastas Udalo. „Meie ei tea temast midagi. Ja me kahtleme, et te tulite rahulike kavatsustega."

„See on vale," kuulutas Muviro. „Väike Nkima, ahv, on Tar-zani sõber ja tema tõi meid siia. Kui Tarzanit siin poleks olnud, poleks ta seda teinud."

„Kas ma ütlesin, et Tarzanit pole siin olnud?" õiendas Udalo. „Ma ütlesin, et teda pole praegu siin ja ma ei tea temast midagi. Ma ei tea ka seda, kuhu ta siit läks. Meie ei karda kümmet sõdurit, nii et need kümme võivad külla tulla ja siis saame juttu ajada. Kui te tulite rahuga, siis te niimoodi ka talitate, kui ei, siis Udalo teab, et te tulite sõjaga. Nagu te näete, on Udalol palju sõdureid. Meie ei karda teid, kuid ei taha sõda."

„Me tulime rahuga," rõhutas Muviro juba teab mitmendat korda, „kuid teie sõdurid ei pane ära oma sõjariistu. Kui teil on nii palju vapraid sõdureid, miks peaksid nad siis kartma kümmet meest?"

„Me ei karda kümmet meest," vastas Udalo, „kümme meest

84

võivad koos oma sõjariistadega sisse tulla, kuid ülejäänud sõdurid ei tohi külale läheneda."

„Meid polegi rohkem," vastas Muviro, „see on kogu meie salk."

Viimaks ometi oli Udalo saanud vastuse küsimusele, mis talle kõige rohkem peavalu oli teinud.

„Võite sisse tulla," ütles ta, „ma käsin värava lahti teha."
Ta pööras selja ja sosistas midagi Gupingule.
Muviro andis sõduritele märku lähemale tulla. Värav avanes ja nad läksid bukenade külla.
Udalo ja Gupingu läksid koos pealiku hüti poole. Nad lasksid keeltel nobedasti käia ja vehkisid elavalt kätega: Gupingu seletades, Udalo aga nõustades ja käske andes. Seejärel läksid nad pealiku hüti juures lahku, kusjuures Udalo jäi külaliste saabumist ootama, Gupingu aga tõttas kärmesti oma hüti poole.
Niipea kui wazirid tanumale astusid, ümbritsesid neid sõdurid ja saatsid pealiku onni juurde, kus Udalo neid juba ootas.
Siin läks lahti üks neid pikki mokalaatu, mis aafrika rahvastele nii imearmsad on. See käis otsatu keerutamise, kordamise ja ääri-veeri rääkimisega, ja lõppude lõpuks ei öelnud Udalo midagi rohkemat, kui et Tarzanit praegu tema külas ei ole ja ta ei tea temast midagi. Ka kinnitas Udalo, et ta ei tea midagi ka-vurudest ega nende küla asukohast, mida Muviro muidugi ei uskunud.
Kuni kestis mokalaat, keetis Gupingu oma hütis rohtudest mingisugust nõiajooki. Ta muudkui pomises ja pomises omaette, aga kahtlane küll, et ta poti kohal nõiasõnu jorutas, ja samal põhjusel polnud ta ka amulette enda ette laotanud ega liigutanud joogi kohal nõiakeppi või sebra saba — tal polnud pealtvaatajaid.
Kuna bukena sõdurid külalistega mokalaata pidasid ja Gupingu nõiajooki pruulis, hakkasid naised Udalo käsul tegema ettevalmistusi pidusöögiks.
Metsa servas kükitas puu otsas väike ahv ja ootas läbematult oma isandat, keda ta arvas endiselt selles külas vangis peetavat.
Nõiajoogi valmis keetnud, läks Gupingu naiste juurde. Nad olid juba hakanud täitma rahvusõllega kõrvitsaid, et neid seejärel

sõduritele viia. Gupingu astus naise juurde, kes täitis suurt tseremooniakõrvitsat, mida pidi pakutama kõigepealt pealikule 'a siis külalistele. Nad sosistasid veidi isekeskis ja siis Gupingu ahkus, jättes maha oma jooginõu. Ta läks tagasi pealiku onni okalaadale, peatus waziride selja taga ja, tabanud Udalo pil-i, noogutas talle. Siis plaksutas pealik käsi ja käskis pidusöögi lauale kanda.
Tulid naised, kes tõid süüa ja juua, ja kõige esimene kandis tseremooniakõrvitsat rahvusõllega.
Udalo võttis naiselt nõu vastu ja tõstis selle huultele. Ta tegi, nagu jooks õlut, kuid tegelikult ei võtnud ta ainsatki onksu ega puudutanud jooki isegi huultega. Seejärel rän-'as kõrvits Muviro kätte, kes jõi pisut ja andis selle edasi oma sõduritele. Niipea kui igaüks oli õlut maitsnud, võttis naine kõrvitsa ära, ehkki see polnud kaugeltki tühi. Bukena sõduritele anti teised kõrvitsad. Kummatigi ei tekki-ud Muvirol ega tema sõduritel vähimaidki kahtlusi, sest ad olid näinud oma ihusilmaga, et Udalo oli joonud sellestsamast kõrvitsast, kust nemadki.
Nüüd toodi sisse söögid, kuid Muviro ei puudutanud toitu. Veidral klaasistunud pilgul vahtis ta oma sõdureid, mis oli juhtunud tema silmadega? Kõik oli ähmane. Ta nägi ma mehi istumas kivinenud ilmel, kehad kõikumas nagu bnutel. Siis võttis waziride pealik Muviro kokku viimase jõu ja kargas püsti. Ta tõmbas puusariide vahelt välja ika noa. „Meid mürgitati!" karjatas ta, lõi vaaruma ja kukus nagu niidetult maha.
Mõni waziri sõdur püüdis tõusta, kuid Gupingu nõiajoogi mõju oli kiire ja tõhus. Ja ehkki bukena sõdurid ajasid end Udalo käsul püsti, et Muviro salka vangi võtta, ei ainud nende odasid vaja, sest üksteise järel varisesid wazirid teadvusetult maha.

Bukena sõdurid olid juhtunust rabatud, sest ainult Udalo ja üks naine teadsid, mida Gupingu oli teinud.

Nõidarst hüppas üle maas lamavate waziride ja tagus endale vastu rindu.

„Gupingu nõiarohul on vägev võim," hüüdis ta võidurõõmsalt. „See rabab jalust maha kõik bukenade vaenlased. Isegi kanged kavurud on selle vastu võimetud."

„Surm neile!" karjus üks naine, ja teisedki hakkasid kooris

86

hüüdma: „Surm! Surm! Surm!"

„Ei," ütles Udalo. „ Siduge nad kõvasti kinni, et nad lahti ei pääseks, ja viige nad sinna hütti, kus see eelmine kavuru vangis oli. Ma saadan käskjala igasse bukena külla ja järgmisel täiskuuööl teeme suure peo, kus joome, tantsime ja sööme vaenlaste südameid."

Pealiku sõnad võeti vastu heakskiitvate hüüetega ja sõdurid ruttasid ta käske täitma.

Džungli serval puu otsas kükitas väike ahv ja silmitses nukralt külaväravat. Ta elavnes otsekohe, kui mõni sõdur nähtavale ilmus — noored nõtked mehed, kes kärmel sammul ruttasid täitma kõiksugu käske —, kuid need polnud tema armastatud wazirid ja Nkimat valdas uuesti meeleheide.

Waziridele koos õllega sissejoodetud uimasti mõju möödus alles mõne tunni järel. Pärast seda, kui nad olid teadvusele tulnud, läks veel veidi aega, enne kui nad hakkasid oma olukorda taipama. Nende pead lõhkusid otsas ning kõik luud ja liikmed valutasid. Kui nad püüdsid end liigutada, siis selgus, et kõik olid kõvasti kinni seotud.

„Ma teadsin, et pealik valetas mulle," ütles Muviro, kui nad suutsid juba isekeskis mõtteid vahetada. „ Oleksin pidanud ettevaatlikum olema. Ma ei oleks tohtinud tema õlut juua ega teile pakkuda."

„Ma nägin, kuidas ta jõi, ega tulnud selle pealegi, et õlu võis olla mürgitatud," sõnas keegi waziridest.

„Ta ainult teeskles joomist," seletas Muviro. „See Udalo on väga paha mees."

„Mis sa arvad, mida ta meiega teeb?"

„Ma ei arva," vastas Muviro, „ma tean."

„Ja mida sa tead?"

„ Mulle on nendest bukenadest räägitud. Olen kuulnud, et ehkki nad pole inimsööjad, söövad bukenad oma vaenlaste südameid, arvates, et see teeb nad vapraks, sest nad on suured argpüksid."

„Nad söövad ära meie südamed?"

Jah."

„Millal?"

„Kui nad hakkavad tegema ettevalmistusi suureks pidusöögiks, siis on meie lõpp lähedal."

Ja me peame siin lamama ning ootama, kuni meid nagu

87

lambaid maha notitakse?"

„Kui keegi meist saaks oma köidikud lahti päästa, võiksime surra nagu waziridele kohane — võideldes," vastas Muviro.

„Kui vaid suur bwana seda teaks," lausus üks noor sõdur, «päästaks ta meid kohe ära."

Jvla arvan, et vahest on ka suur bwana juba surnud," ütles Muviro kurvalt. „ Kardan, et Udalo on ta tapnud ja tema südame ära söönud. Kui see nii on, siis olen ka mina valmis surema, sest ma ei hooli oma elust, kui suur bwana on surnud."

„Mina samuti," toetas üks teine sõdur. „Ma olen nii haige ja mu pea lõhub nii kangesti valutada, et sureksin rõõmuga."

Saabus öö, kuid keegi ei tulnud hütti neile vett ega süüa tooma. Nad olid väga õnnetud ja Muviro tundis meelehärmi, et oh nii rumalasti lõksu langenud. Tal oli enda pärast kohutavalt häbi ja ta mõtles, et ainult surm võib teda sellest rängast süü-koormast vabastada.

Kummatigi oli keegi neist veelgi haletsemisväärsemas olukorras: see oli väike ahv, kes värises ja võdises bukenade küla ümbritseva lagendiku servas puu otsas. Ta kuulis lõvi Numa ja leopard Sheeta möirgamist, ning ta ronis nii kõrgele kui vähegi sai, jäädes sinna lõdisedes ja värisedes ootama, et keegi talle kohe kallale sööstab ja ta nahka pistab. Sest niisugune oli kord juba väikese Nkima elu.

XIV. Nkima on hajameelne

Nõidarst Gupingu tütrel Naikal polnud muud valikut, kui järgneda oma uuele kinnipüüdjale. Ta kartis jääda ihuüksi ööseks džunglisse, kus metsloomad võisid ta lõhki kiskuda. Pealegi tundis ta suurt hirmu rohkearvuliste deemonite ees, kes tea-dupärast sünges metsas elutsevad. Esialgu ootas ta kogu aeg midagi halba, kuid aeg läks edasi ja tema röövija ei ilmutanud vähimaidki kurjaendelisi kavatsusi. Naika hakkas tundma usaldust pikakasvulise pronkspruuni sõduri vastu, kes teda saatis, ja lõpuks kadus hirm tema ees sootuks.

Aga ehkki ta enam Tarzanit ei kartnud, tundis ta ikkagi hirmu, sest džungliöö oli tintmust ja Naikale tundus, et kõiksugu kohutavad olendid ootavadki selles põrgupimeduses ainult

seda, et talle kallale tormata. Naika ei suutnud taibata, kuidas tema kaaslane nii rahulikult ja enesekindlalt selles pimeduses kõndis ning pani väga imeks tema suurt vaprust. Ta teadis, et ainult üksikud mehed on nii julged, seepärast tuli talle pähe, et see mees peab olema deemon.

See oli muidugi julgustükk, millega tema, Naika, võis hoobelda elu lõpuni, sest kas ta siis ei kõndinud öösel džunglis koos deemoniga?! Naika võis loomulikult seda talle suisa suu sisse öelda, aga oli oht, et deemon paneb seda pahaks. Seepärast siis, kui tüdruk küsib temalt ääriveeri, võib mees kogemata tõe avalikuks teha.

Läks vaja pisut tahtejõudu, et võtta kokku südikus ja mehele üldse mingi küsimus esitada, kuid lõpuks läks tal see korda.

„Kust sa tuled?" küsis Naika.

„Tulen waziride maalt."

„Kes need niisugused on?"

„Need on neegrid."

„Kuid sina oled valge!"

Jah," vastas Tarzan, „kuid palju aastaid tagasi, kui ma hulga noorem olin, võeti mind sellesse suguharusse."

„Oled sa kunagi deemoneid kohanud?" küsis tüdruk.

„Ei, sest neid pole olemas."

„Siis sa polegi deemon?"

„Olen Ahvide Tarzan."

„Ja sa pole ka kavuru?"

„Ütlesin sulle, et tulen waziride maalt. Kui jõuad tagasi oma rahva hulka, siis räägi neile, et Ahvide Tarzan pole kavuru. Räägi ka seda, et ta päästis su kavuru käest, ja et nad peavad Tar-zani ja waziridega alati olema sõbrad."

„Ma räägin neile," tõotas tüdruk ja lisas hetke pärast: „Olen väga väsinud."

„Hea küll, jääme siia ööseks puhkama," otsustas ahvinimene.
Ta tõstis tüdruku üles, viis ta kõrgele puu otsa ja seadis oksale istuma. Naika kartis nii väga, et haaras kahe käega tüvest kinni.
Siin oli pisut valgem kui all maapinnal, sest kuuvalgus tungis kohati läbi lehestiku. Tarzan murdis kähku mõne oksa ja tegi midagi lavatsi taolist, kuhu Naika võis pikali heita.
Varahommikul korjas Tarzan tüdrukule ja endale puuvilju

ning kui nad olid keha kinnitanud, jätkasid oma teed bukena-de küla poole.
Sedamööda, kuidas nad kodule lähenesid, hajusid kõik Naika kahtlused ja ta meeleolu paranes märgatavalt. Ta naeris ja lobises õnnelikult kogu aja, kuni nad lõpuks bukenade küla ümbritseva lagendiku serva välja jõudsid.
„Nüüd oled sa väljaspool hädaohtu, Naika," lausus ahvinimene. „Mine tagasi oma rahva juurde ja ütle neile, et Ahvide Tarzan on nende sõber."
Rõõmuhõiskega tõttas Naika oma koduküla värava poole, Tarzan aga pööras ümber ja kadus džunglisse, kuid enne oli teda märganud terane silmapaar ning samasuguse rõõmukisa-ga kihutas väike Nkima oma isandale järele.
Varsti sai ahv Tarzani kätte ja viimase vaimustuskiunatuse-ga hüppas ta laiale õlale.
Tarzan sirutas käe ja võttis oma väikese sõbra pihkude vahele.
„Niisiis on Nkima elus ja terve," ütles ta. „Sheeta pole teda kinni nabinud."
„ Nkima ei karda Sheetat," kuulutas ahv hooplevalt. „Sheeta püüdis puu otsa ronida, et väikest Nkimat kinni võtta, kuid Nkima põrutas talle kepiga pähe. Sheeta lõi kartma ja pistis plehku."
„Jajah," ütles Tarzan, „väike Nkima on väga vapper."
See mõjus ergutavalt, ahv sattus hoogu ja kukkus veelgi agaramalt luiskama.
„Siis tulid gomanganid, neid oli hirmus palju. Nad tahtsid väikest Nkimat tappa ja nahka pista. Väike Nkima võttis kaks keppi ja hakkas neid pähe taguma. Nad lõid kartma ja tegid sääred."
„Teadagi," ütles Tarzan, „kõik kardavad väikest Nkimat."
Viimaseid sõnu kuuldes sattus Nkima vaimustusse. Ta seisis Tarzani peopesal ja tagus endale vastu rindu, tegi kohutavaid nägusid ning paljastas kihvad, püüdes näida võimalikult metsikuna.
„Kõik kardavad Nkimat," kordas ta.
Tarzan ja Nkima hakkasid minema põhja poole, kus oletatavasti asus kavurude küla, samal ajal kui bukenade külas oli Naika terve trobikonna külaelanike imetluse ja uudishimu keskpunktis.

Ta pajatas oma lugu soravalt, midagi vahele jätmata ja ilustades seda rohkete uskumatute üksikasjadega. See oli mõnus lugu, mis kütkestas kõiki kuulajaid. Ta jutustas seda mitu korda, sest neegritele meeldib kordamine, ja rõhutas alati tõsiasja, et teda oli päästnud Tarzan, kes on bukenade sõber ja et nad ei tohi iialgi ülekohut teha ei Tarzanile ega ka waziridele. Mõistagi ei teadnud tüdruk midagi sellest, et kümme wazirit lebas kinniseotult naaberonnis ja ootas ohjeldamatut joomapidu, mis pidi lõpetama nende elu.
Bukena sõdurid silmitsesid nõutult üksteist ja pealik Udalot. Ka Udalo oli kimbatuses: tema käskjalad olid juba mõnda aega kodus tagasi ja nüüdseks olid paljude külade elanikud asunud nende poole teele. Udalo ei teadnud, mida teha.
Ka Gupingu oli murelik. Nüüd ta mõistis, et valge hiiglane, kelle ta vabastanud oli, polnudki röövinud tema tütart, vaid koguni päästis ta elu ja tõi Naika koju tagasi. Udalo vaatas küsivalt Gupingule otsa, kuid nõidarst ei osanud midagi öelda.

Viimaks hakkas pealik rääkima, sest ta luges oma sõdurite silmist küsimust.
„Sa ütlesid, Naika, et pidasid Ahvide Tarzanit deemoniks," alustas ta. „Sa rääkisid, et ta ei kartnud pimedust ja tegi selliseid asju, mis pole jõukohased ühelegi inimesele. Veel ütlesid sa, et ta liikus puude otsas niisama kergelt nagu kavurud. Seda kõike me usume, aga see oleks võimatu, kui ta meiesugune inimene oleks. Järelikult peab ta olema deemon. Ainult deemon võib nii hõlpsasti oma köidikud puruks rebida ja külast lahkuda, nagu tema seda tegi."
„Kui ta deemon on, miks ta siis mind kavuru käest ära päästis ja külla tagasi tõi?" nõudis Naika.
„Deemonid käituvad sageli kummaliselt," vastas Udalo põiklevalt. „Ma arvan, et ta tahtis meie usaldust võita, et hiljem julgelt külla tagasi tulla ja teha meiega, mis heaks arvab. Ei, ma olen kindel, et ta on deemon ja kavuru ning meie vangid on samuti kavurud. Me ei tohi lasta neil põgeneda, sest nad võivad tagasi tulla ja meid tappa, pealegi on igast külast tulemas bukenasid tantsima, pidutsema ja sööma meie vaenlaste südameid."
Nii otsustas pealik ning sellega oli Muvirole ja tema sõduritele langetatud surmaotsus.
91
Teadmata vähimatki surmaohust, mis tema inimesi ähvardas, rühkis džunglivalitseja läbi põlismetsa põhja poole. Tema õlal kükitas Nkima, kes ennastunustavalt kelkis ja suurustas.
Manu mälu on lühike, tema isekus ja kalduvus iseennast esile tõsta aga suur. Väike Nkima ei kavatsenud sugugi wazirisid unustada, nad olid tema sõbrad ja ta armastas neid. Kuid ta oli täielikult hõivatud iseendale mõtlemisest ja kergendustundest, et viibib jälle oma isanda juures. Eilse kohutava päeva sündmused ununesid kuidagi sootuks. Juhtumisi võisid need talle uuesti meenuda, aga siis võis olla liiga hilja, et sellest veel kasu oleks olnud.
Õhtupoolik oli juba kätte jõudnud ja Nkima oli õnnelik ning Tarzan rahul, sest ta oli teel kavurude maale, mille vastu põgus kohtumine Ydeniga teda veelgi uudishimuliku-maks oli teinud.
Tarzan polnud wazirisid unustanud. Kuid ta arvas, et neil ei pruugi midagi karta, sest pärast Naika päästmist võetakse nad Udalo külas lahkelt vastu ja juhatatakse kätte tee kavurude maale.
Üldiselt rääkis ahvinimene harva, hoides tavaliselt oma mõtted endale, eriti inimeste juuresolekul. Kuid sageli lõõgastus ta väikese Nkima ja elevant Tantoriga vesteldes, sest nad olid tema lapsepõlvesõbrad ning nende truudus ja poolehoid oli vastastikune.
Nii juhtuski, et waziridele mõeldes hakkas ta neist rääkima Nkimaga.
„Muviro peaks nüüd juba bukenade külale lähenema," ütles ta, „seega ei tohiks ta oma sõduritega meist kuigi kaugel olla, kui me kavurude külla jõuame. Siis on väikesel Nkimal palju häid sõpru, kes kaitsevad teda leopard Sheeta, madu Hista ja kõikide gomanganide eest, kes tahavad teda kinni püüda ja nahka pista."
Hetkeks jäi Nkima vait. Ta kogus mõtteid ja pingutas mälu. Siis kukkus ta äkki Tarzani õlal üles-alla kargama ja talle kõrva sisse kriiskama.
„Mis sul viga, Nkima?" küsis ahvinimene. „Oled sa ogaraks läinud? Ära kriiska mu kõrva ääres!"
„ Tarzan, wazirid! Wazirid!" karjus väike ahv.
Tarzan vaatas kähku ümber.
92
„Neid pole siin," ütles ta.

„Nad on seal!" karjatas Nkima, „gomanganide külas. Nad seoti kätest-jalust kinni ja heideti sinna hütti, kus lebas Tarzan. Gomanganid tahavad neid tappa ja ära süüa."

Tarzan jäi järsult seisma.

„Mida sa ütlesid, Nkima?" nõudis ta.

Ja siis, nii hästi kui ta suutis, lihtsas meeles, mis on ühine suurtele ja väikestele ahvidele, nende sugulastele baboonidele ja sõber Tarzanile, jutustas Nkima kõigest, mille tunnistajaks oli olnud sestsaadik, kui ta metsas oli wazirisid kohanud.

Seejärel pööras ahvinimene ümber ja hakkas bukenade külla tagasi minema. Ta ei teinud Nkimale etteheiteid, et viimane polnud talle otsekohe sellest rääkinud. Džunglivalitseja mõistis väga hästi, et Nkima oli sündinud ahviks ja jääb selleks alati, loodus polnud teda õnnistanud inimmõistusega, ehkki nii mõneski muus suhtes võis Nkima inimestele kümme silma ette anda.

Päike oli alles loojunud, kui Tarzan küla juurde jõudis. Roninud lagendiku servas kasvava kõrge puu otsa, hakkas ta tähelepanelikult silmitsema kõike, mis sündis teisel pool pihttara. Ta nägi, et seal oli väga palju rahvast, palju rohkem kui enne, ja ta taipas, et need olid kutsutud pidustustele. Kuid neegrite kombeid tundes sai Tarzan aru, et sel ööl ei juhtu veel midagi. Nähtavasti oodati veel teisi bukenasid, kes pidid kohale jõudma järgmisel päeval ja siis võis pidutsemine pihta hakata, kuid selleks ajaks lootis ta wazirid vangist vabastada.

Kuid võis juhtuda ka teisiti, ja siis pidi tänane öö olema wa-ziridele viimane. Tarzan, kes oli harjunud kiiresti ja julgelt tegutsema, otsustas minna lähemale, et näha ja kuulda, mida külas ette võetakse.

„Tarzan läheb külla," sosistas ta Nkimale. „Kui Nkima tahab kaasa tulla, ei tohi ta piuksugi teha. Kas Nkima sai aru?"

„Ei tohi piuksugi teha ega juttu ajada," kordas ahv.

Tarzan lähenes mööda puid vaikselt külale, ja niisama vaikselt järgnes talle väike Nkima.

Viimaks jõudsid nad küla taha. Siin oli pime ja inimtühi, jest kõik omainimesed ja külalised olid kogunenud laiale tanumale Udalo hüti ette.

Tarzan laskus puu otsast maha, suundus pihttara poole ja

hüppas osavasti sellest üle. Nkima järgnes talle hääletult.

Nad lähenesid pimeduses varjudena vargsi hiilides pealiku hütile, üks väike ahvipärdik, teine inglise peer, ja ronisid nobedasti Udalo hütti varjava puu otsa. Alla vaadates nägi Tarzan tantsivaid ja käratsevaid neegreid ning mõistis kohe, et nad olid liiga ohtralt oma rahvusõlut pruukinud. Sellises olukorras võis mõndagi juhtuda.

Üks suur poolpurjus neeger pidas Udalole tervituskõnet. Mees oli ilmselt mõne teise küla abipealik.

„Too kavurud lagedale," nõudis ta, „me tahame neid näha. Anname neile teada, mis neid homme öösel ootab."

„Kõiki pole veel siin," vastas Udalo. „Peame ootama, kuni ülejäänud suguharuliikmed kohale jõuavad."

„Too nad välja," nõudis teine, „me pole neid näinud. Tahame näha kavurusid, kes meie tüdrukuid varastavad."

„Too nad välja," kriiskas üks naine. „Nad röövisid mu tütre. „Las ma põletan hõõguva tuletukiga neil silmad peast välja, et nad tunneksid, kuidas ma kannatasin."

Äkki kuulis Tarzan tuttavat tüdrukuhäält.

„Ärge tehke waziridele kurja," ütles ta. „Nad on Tarzani sõbrad, Tarzan aga on bukenade sõber. Ta päästis mu kavuru käest ja tõi tagasi koduküllа."

„Sa ei tohi uskuda kavurut ega deemonit!" katkestas Udalo teda järsult. Seejärel pöördus ta oma sõdurite poole. „ Tooge vangid siia," käskis ta, „kuid vaadake, et neid täna öösel ei tapetaks."

Ahvide Tarzan oli juba pealiku onni taha maha hüpanud. Viivitada ei tohtinud. Igasugune risk ja oht on õigustatud, kui kaalul on sõprade elu.

Džunglivalitseja tõttas kärmelt hüti poole, kus teda vangis oli hoitud. Juba enne sisenemist kinnitasid tema tundlikud sõõrmed, et wazirid viibisid hütis.

„Tasa," sosistas ta, „see olen mina, Tarzan. Nad tulevad teile järele. Tahan teie köidikud katki lõigata. Me tungime sõduritele kallale, võtame neilt sõjariistad ära, seome neil käed-jalad ja topime suud kinni, et nad kisa ei tõstaks. Siis viime nad pealiku hüti taha. Ma näitan teed."

Sellal kui Tarzan rääkis, laskis ta kätel kärmelt käia ja kui kolm sõdurit vangidele järele tulid, olid kõik juba köidikuist vabad ning ootasid vaikselt pimeduses.

XV. Rõivatükk

„Seda ei maksa teil endale pähe võtta, et saate mind üles puua."

Brown ütles seda väljakutsuvalt ja ilmse nördimusega. Ta ei sarnanenud karvavõrdki süüdlasega, kes püüab end õigustada, ja Jane oli nüüd veendunud, et Brown polnud tapnud vürstinna Sborov'd.

„Me ei kavatse kedagi puua," teatas ta kindlalt. „See on kohtu otsustada. Aga seni, kuni ta pole süüdlast tuvastanud, oleme kõik ühtviisi kahtluse all. Meil jääb üle vaid püüda lähimasse tsiviliseeritud asulasse jõuda, rääkida kohtule oma lugu ja lasta seadusel otsustada."

„Olen teiega täiesti päri, mileedi," toetas Tibbs Jane'i.

„Aga mina mitte," urises Alexis. „Rännata mõrvari seltskonnas läbi selle pärapõrgu pole kaugeltki ohutu. Äkki tuleb talle pähe tunnistajatest lahti saada ja ta koksab meid kõiki maha."

‚Ja mida te soovitate teha?" küsis Jane.

„ Soovitan mõrvari siia jätta, seejärel minna lähimasse tsiviliseeritud asulasse ja teatada juhtunust võimudele. Võtku nad siis mõrvar kinni ja tehku see asi klaariks."

Jane raputas pead.

„Meie ei tea, kes on mõrvar. Seaduse silmis oleme kõik kahtluse all. Ei, ainus õige moodus on üles otsida mõni ametnik või misjonär, rääkida talle oma lugu ja paluda seda uurida."

„Minu pärast küll mitte," ütles Brown. „Ma ei kavatse oma pead silmusesse pista. Nendes metsikutes sadamates pole mul vähimatki väljavaadet. Seal ei hooli keegi ameeriklastest, peaasi on tiitel. Mida suudab ilma rahata ameeriklane miljonärist vürsti vastu? Mitte kõige vähematki, missis."

„Näete nüüd ise, Jane," elavnes Alexis, „ta ju tegelikult tunnistab oma süüd! Süütu inimene ei karda kohtu ette astuda."

„Kuulge, missis," vihastas Brown, „siiani pole ma elus kedagi tapnud, aga kui te ei taha siin kedagi surnult näha, siis käskige sel napakal suumulk kinni hoida!"

„Te siis keeldute meiega kaasa tulemast, Brown?" küsis Jane. „Minu arust talitate väga rumalasti."

„Ma võin ju rumal olla, missis, kuid välismaa kohtus pole mul ainsatki võimalust. Inglise kohtus oleks teine asi, kuid me

ei viibi Inglise territooriumil. Ei, ma tulin nende inimestega siia lootuses teada saada igavese nooruse saladust. Kodus võib see miljoneid sisse tuua! Nüüd, mil ma siin olen, lähen ma edasi ja üritan seda leida, ehkki ma ei tea, kuidas."

„Meie olukorras on parem kokku hoida," ütles Jane, „sest meid on nii vähe ja pealegi oleme halvasti relvastatud. Seda vähemalt seniks, kuni kohtame sõbralikult meelestatud pärismaalasi."

„Mul polnud mõtteski teid maha jätta, missis," kinnitas lendur. „Jään teiega, kuni olete Annette'iga väljaspool hädaohtu."

„Ma ei eksinud teis, Brown, ja see teeb mulle rõõmu! Kuid meil tuleb veel täita väga kurb kohus: matta vürstinna. Ma palun, et mehed kaevaksid haua valmis."

Et muud tööriista polnud, tuli kaevata sellesama kirvega, millega oli tapetud vürstinna, see aga andis kogu kombetalitu-sele eriti pahaendelise värvingu. Üks meestest raius kirvega mul-lakamakaid lahti, teised aga tõstsid need kätega august välja. Samal ajal panid Annette ja Jane lahkunule selga kõige parema kleidi, mille nad tema asjade hulgast leidsid.

Annette nuttis vahetpidamata, kuna Jane suutis end vaos hoida, ehkki tunnetas kaotust palju teravamalt kui väike prantslanna. Tahtejõudu pingutades sundis ta end tegutsema, sest tal tuli ju veel matusetalitus pidada.

Kui kõik oli valmis ja surnukeha hauda lastud, täitis Jane oma ülesande nii hästi, kui suutis, kuna teised langetatud päi haua ümber seisid.

„Ma arvan," ütles Jane, kui haud oli kinni aetud ja kõik lõppenud, „et meil on parem otsekohe laager kokku panna. Vaevalt tahaks keegi siia kauemaks jääda."

„On teil mõni plaan?" tundis Alexis huvi. „Kas te teate, kuhu meil tuleks minna?"

„Valik pole suur, saame vaid kahte asja teha," vastas Jane. „Võib minna rada mööda edasi kas ida või lääne suunas. Et meil pole oma asukohast aimugi, siis paraku ei või me ka teada, kuhu oleks parem minna. Ma ise tahaksin küll itta siirduda, sest seal asub maa, mida ma tunnen ja kus mul on kohaliku rahva hulgas palju sõpru."

„Siis lähemegi itta," lausus Brown. „Teie olete meie ülemus, teie sõna on seadus."

„Ma ei usu, et see oleks õige otsus," kahtles Alexis. „Läänes

paikneb Belgia Kongo, võib-olla me juba viibimegi selle territooriumil. Igal juhul jõuame tsiviliseeritud paikkonda palju kiiremini, kui hoiame kurssi läände."

„See kõik on vaid oletus, Alexis," ütles Jane. «Tegelikult pole seal suurt vahet, missugust teed minaa. Paneme selle hääletamisele. Mida teie arvate, Tibbs?"

„Mina? Hm... Palun vabandust, mileedi, mina hääletan nii nagu enamus."

‚Ja teie, Annette?" jätkas Jane küsitlemist.

„Oh, kui teie ja mister Brown soovite itta minna, siis soovin ka mina seda," vastas tütarlaps.

«See on siis otsustatud," kuulutas Jane. „Me läheme itta."

«Aga mina olen ikkagi vastu," ajas Alexis oma joru. «Ekspeditsiooni finantseerijana, kes on kandnud kõik kulutused, usun, et minu arvamust peab siiski arvestama."

«Alexis, te tahate meie olukorda väga raskeks teha," ütles leedi Greystoke. «Nagu kõik teised, nii hakkate teiegi täitma minu korraldusi või alluma enamuse tahtele. Mis aga ekspeditsiooni finantseerimisse puutub, siis sellest pole mõtet praegu rääkida. Igaüks meist annab selle heaks oma panuse, kuid mitte rahaga, vaid tegusa üksteise abistamise, vapruse ja kannatlikkusega."

Alexis oli naist sõnatult kuulanud ja äkki tema hoiak muutus.

„Ma kahetsen, Jane," ütles ta, «rääkisin järelemõtlematult. Kuid te peate mõistma, et juhtunu on mind rööpast välja löönud. Olen kaotanud oma armsa naise ja mu süda on murest lõhkemas."

Brown keeras jälkustundega selja ja pigistas nina kinni.

«Hea küll, Alexis," ütles Jane, «lõpetame selle jutu. Nüüd vaatame järele, mis oleks hädavajalik kaasa võtta ja asume teele."

«Kuidas oleks hommikueinega?" tundis Brown huvi.

„Oh, mul läks hommikusöök hoopiski meelest," tunnistas Jane. «Kuid see on jällegi antiloop."

«Usun, et mul ei lähe suutäitki alla," ütles Annette Brownile.

«Muidugi läheb, lapsuke," vastas lendur toonil, mis ei sallinud vasturääkimist. «Meil seisab ees raske teekond ja selleks peab jõudu koguma."

„Hea küll, ma püüan," nõustus Annette. «Teie pärast."

Lendur surus tal kätt.

„Ja ütle veel, et sa ei usu, pisike, et mina seda tegin, eks ole?"

97

„Ei, mister Brown, ma ei usu seda."

„Me ju leppisime kokku — ei mingit misterit."

«Hea küll, Neal, kuid minu pea ei võta, kuidas ta võis seda teha. Ma ei saa üldse aru, kuidas mees võib tappa oma naise Ta oli nii tore leedi."

«Jajah, ta polnud halb inimene, kuid tal olid omad veidrused. Igal juhul oli ta mehest tükk maad etem. Tõsi nagu seegi, et vana leedi tappis end ise."

«Mida te silmas peate?. Mismoodi ta sai ennast kirvega nii jubedalt tappa?"

„Sa võtsid seda sõna-sõnalt. Ta kirjutas oma surmaotsusele alla siis, kui teatas vürstile, et kavatseb muuta testamenti."

«Issand! Missugune koletis!"

„Ma tean selliseid, kes on valmis tapma palju väiksema summa eest, kui see hernetont saab," ütles Brown.

«Aga nüüd pean ma küll minema hommikusööki tegema," lausus Annette. «Ehk lõikaksite mulle mõned õhukesed tükid tagumisest veerandist?"

«Loomulikult." Ta kobas oma taskuid. „Kus mu nuga on? Ah jaa, tuli meelde," ja ta pöördus Jane'i poole. «Kuulge, leedi, kui teil mu nuga enam vaja pole, siis andke see mulle tagasi."

«Teil polnudki nuga," naeris Jane, «kuid ma laenan teile oma jao."

Brown hõõrus lõuga.

«Õige küll, ma kaotasin selle, eks ole?"

Kuni Annette hommikueinet valmistas, valisid teised asju, mida nad vajasid ja jõudsid rännakul kanda. Tibbs pakkis Ale-xise juhtnööride järgi viimase käsikohvreid. Jane pani kokku oma relvad ja seejärel väikese käekoti, mille kinnitas rihmaga vööle. See oli kott, mida kasutavad naised raha, võtmete, huulepulga ja muu pudi-padi hoidmiseks.

Brown, kes kandis lendurisaapaid, valis kaasavõtmiseks veel ühe paari saapaid ja mitu paari sokke, samuti toppis ta oma särgi taskutesse ning põue hulganisti sigaretipakke ja tikutopse. Kõik see koos saatusliku kirvega moodustaski Browni varustuse. Ta teadis, mida rännakul tähendavad rasked kompsud.

Sellal kui Annette sütel liha küpsetas, hakkas talle silma lõkke ääres jahtunud tuhas mingi ese. See oli poolpõlenud riidetükk,

98

küljes kolm nööpi. Neiu võttis kepi, õngitses riidetüki tuhast välja ja hakkas seda lähemalt uurima. Alumine pool oli tulest täiesti puutumata jäänud ja seetõttu

säilitanud oma värvuse. Neiu silmis vägatas äratundmine. Brown tuli lonkides lõkke poole,

„Ma vaatan ise liha järele," ütles ta, „sa mine pakkima asju, mida tahad kaasa võtta."

„Ma ei teagi, mida võtta," ütles Annette, „ma ei jaksa kuigi palju kanda."

„Võta kõik, mis sul vaja läheb, pisike," soovitas Brown. „Ma aitan kompsu kanda. Kui sul on, siis võta veel ühed kingad, sukad, soe rõivatükk. Kui ma ei eksi, siis läheb meil rohkesti tarvis jalatseid ja sukki, eriti aga sinul."

„Mul on kaks paari madala kontsaga kingi," ütles neiu.

„Siis viska teised kohe minema ja võta ainult need madala kontsaga."

„Hea küll," sõnas Annette. „Ma siis lähen ja panen oma asjad kokku. Kuni ma ära olen, võite lähemalt silmitseda seda

asjakest."

Ta näitas Brownile oma leidu.

Lendur tõstis riidetüki üles, uuris seda, laskis siis vilet ja vaatas tähendusrikkalt vürst Alexis Sborov' poole. Annette lippas oma kompsu valmis panema. Tibbs oli juba hoolega pakkimas, Jane istus sügavais mõtteis pehkinud kännul. Brown laskis vilet, miski paistis talle suurt meelehead tegevat.

„Valmis! Tulge ja võtke vastu," hüüdis ta järsku.

„Palun vabandust," ütles Tibbs, «misasja me peame vastu võtma?"

„Lobi," kuulutas Brown, „mida siis veel?"

„Lobi!" irvitas Sborov.

Jane tõusis.

„Arvan, et me peame sööma," sõnas ta, „ja pealegi on mu kõht tühi."

Kõik kogunesid lõkke ümber, kuhu Brown oli süte kõrvale asetatud puuokstele pannud küpsetatud lihaviilud.

„Pange aga pihta, kogu see pere," sõnas Brown.

„Tibbs, valige mulle üks pala, mis pole liiga õhuke ega liiga paks — noh, selline keskmine."

Brown vaatas varjamatu jälkustundega talle otsa. Siis torkas ta kepi otsa lihatüki ja ulatas selle vürstile.

99

«Suvatsege vastu võtta, Napoleon," sõnas ta salvavalt. «Kahjuks pole meil siin kuldtaldrikuid, kuid keisri toidu-kambri hoidja tegi sääred, ilma et oleks kellelegi teisele võtit andnud."

Alexis heitis Brownile vihkava pilgu, kuid võttis armetu väljanägemisega lihatüki vastu ja haukas suutäie.

«Milline jäikus!" krimpsutas ta nägu. «See on pealt kõrbenud ja seest toores. Minu magu pole võimeline säärast toitu seedima. Ma ei söö seda!"

„Oi kui kahju!" hüüdis Brown. „Me hakkame kõik nutma!" «Soovitan teil siiski süüa, Alexis," ütles Jane. «Vastu ööd läheb teil kõht kole tühjaks."

„Ma hakkan sööma omaette," kuulutas Alexis kõrgilt. «Nüüdsest peale hakkab Tibbs mulle süüa tegema."

«See mulle juba meeldib," kinnitas Brown, „ja mida kaugemal sä meist oled, seda parem."

«Jätke järele," püüdis Jane neid rahustada. «Meil on juba küllaga pahandusi olnud."

«Okei, missis," nõustus lendur. «Kuid lubage mul suurhertsogile üks väike küsimus esitada. Ma panin tähele, et ta on oma palitut vahetanud. Eile öösel oli tal seljas igavene uhke palitu ja ma mõtlesin, et kui ta seda enam ei kasuta, ostaksin selle tema käest ära, see tähendab muidugi juhul, kui sellega midagi juhtunud pole."

Alexis vaatas kähku üles, näost kaame. „Ma ei kauple oma vanade rõivastega," nähvas ta. „Kui ma neid enam ei vaja, kingin need teile."

«See on teist väga kena," lausus Brown irooniliselt. «Aga ehk lubate seda lähemalt vaadata? Tahaksin nii kangesti näha, kas see on mulle paras või ei."

«Mitte praegu, sõber. See on koos teiste asjadega ära pakitud."

«Tükkis kõigega?"

«Tükkis kõigega? Mida te sellega mõtlete? Loomulikult on kõik pakitud."

«Hüva, siin on üks tükk, mille te unustasite pakkida, mister. " Brown ulatas vürstile kolme nööbiga varrukatüki.

Sborov muutus näost surnukahvatuks, ta jõllitas metsikult rõivatükki, kuid tal õnnestus end kiiresti koguda.

«Jälle mingi ameerika nali?" küsis ta. „See asi ei kuulu mulle."

„Kuid see sarnaneb kangesti palituga, millega sa eile öösel uhkeldasid," tähendas lendur. „Ka Annette arvab sedasama, Tibbs aga on kohustatud teadma, sest ta on sinu toapoiss. Oled sa seda varem näinud, Tibbs?"

Toapoiss köhatas kohmetult.

„Mina... e-e-e..."

„Tule lähemale ja vaata nagu kord ja kohus," käskis Brown.

Tibbs astus ligi, võttis kõrbenud riidetüki enda kätte ja uuris seda hoolikalt igast kandist.

„Millal sa seda viimati nägid, Tibbs?" nõudis Brown.

„Mina... tõepoolest..." Ta heitis SborovTe kartliku pilgu.

„Te olete valevorst, Tibbs!" kisendas vürst. „Mul pole iialgi olnud niisugust palitut. Ma pole seda kunagi varem näinud. See pole minu oma, ma ju ütiesin teile!"

„Tibbs ei jõudnudki veel midagi öelda," manitses Brown vürsti. „Ta ainult tegi suu lahti, et öelda: „Mina... e... e... e..." Ta ei öelnud, et see on sinu palitu, aga ta veel ütleb, eks ole, Tibbs?"1

„See on kangesti seda moodi küll, söör," vastas inglane. „ Muidugi ei saa ma seda vanduda, sest riidetükk on tublisti

kõrbenud.*

Brown pöördus järsult Alexise poole.

„ Arvatavasti pritsis verd su varrukale, kui sa vürstinnale kirvega virutasid?"

„Kuidas te julgete!" kriiskas Alexis. „Mu jumal! Ma ei teinud seda. Ma pole teda tapnud, kinnitan teile!"

„Räägid seda kohtule," ütles Brown. „Annette, sa võiksid selle asitõendi ära panna," pöördus ta neiu poole, „kohus tahab seda kindlasti näha."

Alexis sai kiiresti enesevalitsuse tagasi.

„See oli minu palitu," ütles ta. „Keegi on selle minu asjade hulgast varastanud. Teil Ameerikas kutsutakse seda diskrediteerimiseks."

„Jätkem need asjad kõik kohtule arutada," sekkus Jane, „sest kui me ise püüame selgust saada, võime oma olukorda vaid hullemaks muuta."

„Teil on õigus nagu alati," nõustus Brown.

„Siis on hästi. Nüüd on kõigil kõht täis ja aeg teele minna. Jätsin igaks juhuks onni sedeli, milles kirjutasin juhtunust, meie otsusest, andsin teada meie kõigi nimed ja edasise liikumise

suuna. Sest võib ju mõni valge kütt ühel päeval siit mööda minna ja onnist meie sõnumi leida. Kas olete nüüd valmis?"

Jah," vastas Alexis. „Tibbs, minu asjad."-

Tibbs ruttas sinna, kus ootasid tema väike komps, üks hästi suur ja kaks väiksemat käsikohvrit.

„Kus teie asjad on, Jane?" küsis Alexis. „Brown võib neid kanda."

„Kannan ise seda vähest, mis ma kaasa võtsin," vastas Jane.

„Aga teil polegi midagi," imestas vürst.

„Võtsin nii palju, kui jaksan kanda. Me ei lähe lõbureisile."

Nad seisid vaikselt ja vaatasid pealt, kuidas Tibbs proovis kolme mahukat kohvrit ja oma kompsu selliselt kätte võtta, et neid oleks võimalik kanda.

„Palun vabandust, söör," sõnas Tibbs, „aga kui ma tohin tähendada, siis arvan, et ma ei jõua neid kõiki tassida."

„Hüva, las Annette kannab teie väikest kompsu," käsutas vürst. „Kuid kolme kohvriga tulete te kindlasti toime. Olen näinud pakikandjaid kaks korda suurema koormaga."

„Kuid mitte Aafrika džunglis," ütles Jane. „Ma võtsin ainult seda, mida hädasti vajan," vastas Alexis. Jätsin maha peaaegu kogu oma kraami. Tibbs peab kuidagimoodi hakkama saama. Oleks Brown õige mees, aitaks ta Tibbsi."

Siiani oli Brown kogu oma tahtejõudu pingutades suutnud vait olla, kuid nüüd ta plahvatas.

„ Kuule sina, täikrae," hüüdis ta, „ma ei kavatse kanda sinu kodinaid, samuti mitte Annette, ja kui Tibbs seda teeb, on ta igavene lollpea!"

„Olen teiega täiesti nõus, mister Brown," teatas Tibbs ootamatult ja pani kõik kolm kohvrit maha.

„Mis?" nõudis Alexis. „Te keeldute kandmast mu kohvreid? Te häbitu tõusik, ma..."

„Ärge nähke vaeva, söör," katkestas Tibbs teda. „Ma tean, mida te öelda tahate, kuid seda pole enam vaja." Ta ajas end uhkelt sirgu. „Teatan teile, söör, et lahkun teie teenistusest nüüd ja lõplikult."

„ Leedi Greystoke," pöördus Alexis aupaklikult Jane'i poole, „teie olete siin võtnud enda peale kamandamise. Ma nõuan, et te käsiksite neid inimesi mu asju kanda."

„Ei mõtlegi," nähvas Jane. „Võtke paar kingi, mõni paar sokke

ja veel, mida te kanda jõuate, ning hakkame minema. Oleme niigi palju aega raisanud."

Lõpuks asusid õnnetud rändurid teele. Nad suundusid itta, nagu oligi otsustatud. Õnneks nad ei teadnud, et olid valinud vale suuna, ka polnud neil aimugi ohtudest ja koledustest, mis neid rännakul ees ootasid.

XVI. Läkitus

Kolm bukena sõdurit läks hütti, kus Tarzan ja köidikuist vabastatud wazirid neid juba ootasid.

Niipea kui viimane kolmest oli sisse astunud, viskus Tarzan talle peale. Tugevad sõrmed sulgusid sõduri kõri ümber ning samal ajal paisati ka teised kaks maha ja seoti kõvasti kinni. Bukenad ei jõudnud iitsatadagi, kui nende suud olid juba kinni topitud. Hütist kostis vaid rabelevate meest lohistatavate jalgade tuhmi häält, ja sedagi üksnes viivuks.

Seejärel tassiti nad pealiku hüti taha puu juurde, kus purjus pärismaalased neid näha ei võinud.

Upitanud ühe sõduri õlale, ronis Tarzan puu otsa ja paigutas seal oma kandami selliselt, et see alla ei kukuks. Seejärel ulatasid wazirid talle kätte ülejäänud kaks bukena sõdurit, kes leidsid endale koha tihedas lehestikus esimese kõrval. Nad lamasid nüüd võimsal oksal, mis ulatus all pidutsevate neegrite kohale.

Tarzan sidus oma nööri ühe vangi pahkluude ümber olevate köidikute külge, eemaldas tal suust tropi ja hakkas teda pikkamisi, pea ees, läbi lehestiku allapoole laskma. Vaevalt oli neegri pea okste vahelt nähtaval ilmunud, kui Tarzan tõi kuuldavale suurte ahvide hoiatuskisa. Tants katkes paugupealt, pärismaalased vahtisid ehmunult ümberringi, sest hääl oli kostnud väga lähedalt, kuid nad ei suutnud kindlaks teha, kust see hirmuäratav kisa oli tulnud.

Vaikus kestis, ning siis laskus pikkamisi neegrite kohale ühe nende oma sõduri pea ja selle järel ka keha.

Ebausklikud mustanahalised, kellel polnud üleloomuliku sündmuse kohta ühtegi seletust, olid sellest niivõrd rabatud, et ei suutnud isegi paigast liikuda. Järsku kuulsid nad valju häält, mis tuli kusagilt ülevalt.

103

„Olen Ahvide Tarzan. Hoidku end need, kes kavatsevad Tar-zanile ja tema waziridele kurja teha. Tehke värav lahti ja laske mu inimesed minna rahus, või paljusid teie hulgast tabab mu karistav käsi."

Ohver, kes rippus, pea alaspidi, sai lõpuks kõnevõime tagasi.

„Tehke värav lahti," hüüdis ta, „ja laske neil minna, enne kui nad mu tapavad."

Neegrid ei liigutanud end ikka veel.

„Tehke ruttu, mul pole aega oodata," ütles Tarzan ja hakkas sõdurit uuesti puu otsa tirima.

„Kas sa lubad, et ei tee kellelegi viga, kui me värava avame?" küsis Udalo.

„ Kellelegi ei tehta viga, kui te värava avate, tagastate mu waziridele nende sõjariistad ja lasete meid rahus minna."

„Saab tehtud," sõnas Udalo. „Tooge waziridele nende sõjariistad, avage värav, laske neil minna ja ärgu nad iialgi tagasi tulgu."

Tarzan oli sõduri jälle puu otsa tõmmanud ja pani ta oma kaaslaste kõrvale.

„Olge tasa," hoiatas ta neid, „ja ma ei tapa teist kedagi." Siis hüppas ta alla ja ühines waziridega.

Nad läksid kartmatult ümber hütinurga ja neegrid andsid hirmunult neile teed. Mõni väike poiss sibas arglikult waziride ees, kandes nende relvi, sest sõdurid polnud söandanud seda teha. Värav oli lahti ja Tarzan juhtis wazirisid vabaduse poole.

„Kus on minu kolm sõdurit?" nõudis Udalo. „Sa pole oma sõna pidanud."

„Sa leiad sõdurid oma hüti juurest puu otsast," vastas ahv-inimene. Ta seisatas ja pöördus pealiku poole. „Ja nüüd, Udalo, pea igavesti meeles: kui su külla tulevad võõrad, võta neid alati hästi vastu, eriti aga Tarzanit ja wazirisid."

Hetk hiljem neelas nad must džungliöö.

Väike Naika, nõidarst Gupingu tütar, tantsis suurest rõõmust ja plaksutas käsi.

„See oli tema!" hõiskas ta. „See oli valge sõdur, kes mu päästis. Mul on hea meel, et me neid ei tapnud. Ma ju rääkisin teile, et te seda ei teeks!"

„Pea suu," käratas Udalo, „ja kasi oma hütti! Ma ei taha valgest mehest enam ühtegi sõna kuulda!"

104

„ Arvasin, et see on lõpp," ütles Muviro, kui nad üle lagendiku metsa poole läksid.

„Tänu Nkima halvale mälule oli lõpp väga lähedal," vastas ahvinimene. Seejärel tegi ta kummalist õudset häält ja kuskilt pimedusest puu otsast tuli vastus.

„Ta on ikka veel seal," lausus ahvinimene Muvirole.

„Ruttu, ruttu!" karjus ahv. „ Väike Nkima võitleb panter Shee-taga, taob talle kepiga pähe ja küünistab ta nina. Sheeta kardab koledasti."

Tarzan muigas ja läks pikkamisi metsa poole. Kui ta oli jõudnud esimese puu alla, hüppas väike ahv talle õlale. „Kus Sheeta on?" küsis Tarzan.

„Väike Nkima tegi talle nii kõvasti tuupi, et ta laskis jalga." „Väike Nkima on väga vapper," sõnas ahvinimene. „Jah," kinnitas ahv, „väike Nkima on vapper võitleja ja vapper kütt."

Järgmisel päeval jätkas Tarzan koos waziridega rännakut põhja poole. Mindi aeglaselt ja puhati sageli, sest sõdurid polnud veel täiesti toibunud uimastava joogi mõjust, mida nõidarst Gupingu neile sisse oli jootnud. Seda märgates käskis ahvinimene jõe kaldale laagri üles lüüa, et wazirid saaksid edasiseks rännakuks jõudu koguda. Sõdurid jäid puhkama, Tarzan aga läks jahile.

Järgmisel päeval pärast nende lahkumist Udalo külast tuli üksik sõdur üle lagendiku ja lähenes väravale. Tema peas hõljus waziride valge suletutt ja käes hoidis ta lõhestatud otsaga keppi, kuhu oli pistetud ümbrik.

Kui sõdurid talle värava juurde vastu läksid, soovis ta näha pealikut, ja ta viidi Udalo ette, kuigi mitte ilma kartusega, sest ta kandis samasuguseid tundemärke nagu need kümme vangi, kelle bukenad olid sunnitud vabaks laskma.

Udalo silmitses tusaselt sõdurit.

„Kes sa oled," päris ta, „ja mida sul Udalo külast tarvis läheb?"

„Olen waziri," vastas mees, „ja tõin kirja suurele bwanale Tarzanile. Päike on tõusnud palju kordi sellest ajast peale, kui « ta lahkus oma maalt ja tuli siia kavurusid otsima. Tulin talle järele, et seda läkitust üle anda. Oled sa teda näinud?"

„Ta oli siin, kuid nüüd enam pole," vastas Udalo mornilt.

„Millal ta lahkus ja mis suunas?" küsis käskjalg.

105

„Ta lahkus eile koos kümne waziri sõduriga. Nad suundusid põhja. Kas sa lähed neile järele?"

„Jah."

„Enne kui sa lähed, annan ma sulle süüa, ja kui näed Tarzanit, siis ütle talle, et Udalo võõrustas sind nagu kord ja kohus." Pealik Udalo südames püsis hirm džunglivalit-seja ees.

Oli järgmise päeva keskpaik. Wazirid puhkasid jõe kaldal laagris. Tarzan kükitas mahakukkunud puu tüvel ja meisterdas oma vibu jaoks nooli. Väike Nkima oli end tema õlal sisse seadnud ja tegeles usinasti sellise igivana ajaviitega nagu kirpude otsimine. Ta oli endaga väga rahul.

Äkki tõstis ahvinimene pea ja vaatas lõunasse.

„Keegi tuleb," sõnas ta.

Wazirid hakkasid end liigutama. Mõni kahmas sõjariista ja ajas end jalule, kuid Tarzan rahustas neid.

„Pole mingit ohtu," ütles ta. „Tulijaid on üks, ta kõnnib julgelt ega varja end."

„Kes see võiks olla?" küsis Muviro. „Me pole näinud sellel tühjal maal ühtegi inimest sestsaadik, kui lahkusime bukenade külast."

Ahvinimene kehitas õlgu.

„Ootame ära," ütles ta, „kuni meie silmad seda ütlevad, sest ta liigub vastutuult."

Märgates teisi kuulatavat, lõpetas väike Nkima ühe eriti suure kirbu tagaajamise ja hakkas waziride eeskujul samuti hoolega lõunasse vaatama.

„Kas keegi tuleb?" küsis ta Tarzanilt.

Jah.*

Väike Nkima libistas end kähku Tarzani selja taha ja piilus murelikult üle tema vasaku õla.

„Kas keegi tuleb väikest Nkimat ära sööma?" küsis ta.

Ta heitis pilgu enda taha puule, takseeris vahemaad kõige lähema oksani ja kaalutles oma väikese mõistusega, kui tark see samm võiks olla. Siiski jäi ta paigale, tundes end praeguses pelgupaigas täiesti turvaliselt. Hetk hiljem ilmus lagendikule üksik sõdur. Nähes seal waziride laagrit, väljendas ta oma rõõmu metsiku kisaga ja wazirid vastasid talle samaga, sest see oli käskjalg, kes tõi Tarzanile läkituse.

Ahvinimene võttis kirja vastu ja kõik wazirid jälgisid suure

106

huviga, kuidas Tarzan seda luges, sest džunglis kirja saada oli suur haruldus. Ent lugemisel tõmbus Tarzani kulm üha enam kortsu ja lõpuks pöördus ta Muviro poole.

„Kas said halbu uudiseid, bwana?" küsis neeger.

„Memsahib sõitis lennukiga Londonist Nairobisse," ütles Tarzan. „See oli just enne suurt tormi. Mäletad, Muviro, et pärast tormi kuulsime lennukit tiirlemas?"

„Jah, bwana."

„Me mõtlesime tookord, et lennuk on hädas. See võis olla lennuk, millega sõitis memsahib."

„See lendas minema," rahustas Muviro Tarzanit, „ja me ei kuulnud teda rohkem. Võib-olla lendas ta tagasi Nairobisse."

„Võib-olla," ütles ahvinimene, „kuid see oli väga halb torm ja lendur kaotas suuna. Mulle näib, et midagi juhtus ja ta otsis kohta, kuhu maanduda."

Tarzan vajus mõneks ajaks mõtteisse. Vaikuse katkestas Muviro.

„Kas tahad kohe Nairobisse minna, bwana?" küsis ta.

„Mis sellest kasu oleks?" küsis ahvinimene omakorda. „Kui nad Nairobisse tagasi lendasid, on memsahib päästetud, kui aga mitte, kust peaksin teda otsima? Kui kaua lennuk veel lennata võis ja kus maandus, seda ei oska ükski inimene aimata."

«Järelikult võime jätkata minu tütre Buira otsinguid?" küsis Muviro lootusrikkalt.

„Muidugi," kinnitas Tarzan, „niipea kui te olete puhanud ja tunnete end jälle hästi, jätkame teekonda kavurude maale."

Kuni nad vestlesid, mängis Nkima ümbrikuga. Ta keerutas seda sõrmede vahel küll ühte-, küll teistpidi, proovides kepi otsa torgata, kuid sellest ei tulnud midagi välja. Ahv torises rahulolematult. Märganud tema viljatuid ponnistusi, võttis Tarzan kepi, lõhestas ühe otsa ja pistis ümbriku selle vahele. Ta sooritas seda toimingut mitu korda ja andis siis kepi koos ümbrikuga Nkimale, kes oli teda tähelepanelikult jälginud. Matkimises vilunud ahv tegi järele kõik, mis Tarzan oli ees teinud, ja paari katse järel õnnestuski tal ümbrik kepi otsas olevasse lõhesse pista.

See vägitegu täitis ta innu ja uhkusega. Erutatult lobisedes käis ta ükshaaval läbi kõik wazirid ja näitas neile oma oskust. Siis hüppas ta puu otsa ja kihutas okstel uljalt ringi kepiga, mille ühte otsa oli torgatud ümbrik.

107

Tarzan ja wazirid naersid tema koerustükkide üle. „Väike Nkima on uhke, sest ta on õppinud uue triki," sõnas üks sõdureid.

„Ta arvab nüüd, et on suur ahvide nõidarst," naeris Muviro.

„See on üks paljudest kasututest asjadest, mida ta õpib ja mis ei tee talle iialgi halba ega head," ütles Tarzan. „Aga kui see Nkimale rõõmu valmistab, on sellest küllalt."

Kolme päeva pärast olid wazirid end välja puhanud ja Muviro teatas, et nad on valmis jätkama teekonda põhja poole.

Vahepeal oli Tarzan saatnud käskjala tagasi Nairobisse kirjaga Jane'iie ja veel ühe kirja sealsetele ametivõimudele palvega korraldada lennuki otsimine, juhul kui see pole tagasi jõudnud.

Väike Nkima oli ikka veel vaimustuses oma uuest kordaminekust. Ta võis istuda tundide kaupa paigal, võttes ümbriku kepi otsast ära ja toppides seda uuesti tagasi, ning kuhu ta iganes läks, olid tal kepp ja ümbrik alati kaasas.

Loomult püsimatu Nkima oli juba mitu päeva laagris elanud, kohtamata vähimatki ohtu. Tüdinenud paigal istumisest, hakkas ta laagri ümbruses uitama, kord-korralt ikka kaugemal ja kaugemal. Ta kohtas mõnda teist väikest ahvi ja püüdis nendega sõprust sobitada, kuid see õnnestus vaid osaliselt. Isaahvid paljastasid hambad ja olid tema peale kurjad. Kui ta mõnikord neile liiga lähedale läks, hakkasid nad teda taga ajama. Nkimal oli haruldane oskus alati õigel ajal plehku pista. -

Kuid seal oli üks emane, kes ei paljastanud kunagi hambaid ega tõrelnud temaga. Ometi oli Nkimal temaga väga raske kok-u saada, sest alati passis seal läheduses üks vana emane ja Nki-a teadis oma kogemuste põhjal, et vanad emaahvid võisid olla õhutavalt vastikud.

Viimasel laagripäeval naeratas Nkimale õnn: ta kohtas väi-est emast vanast torisejast veidi kaugemal. Noor leedi oli häbelik: ta ei tõrjunud Nkimat küll tagasi, kuid meelitas teda lõbusale tagaajamisele puude vahel. Kõik oli väga tore ja nad nautisid seda täiel rinnal, sest ahvitar ei püüdnudki Nkima eest tõsiselt pageda ja Nkima omakorda ei näinud eriti vaeva tema tabamisega, sest ta teadis, et kord jääb ta nagunii seisma ja laseb Nkimal enda juurde tulla.

108

Ja nii nad kihutasid puude vahel, väike ahvileedi ja Nkima oma kepi ning ümbrikuga, mõtlemata ajale, kohale või kaugustele. Nad olid imetoredasti aega veetnud ja nüüd lõpuks vajus väike leedi väsinult mahalangenud puutüvele. Nii võisid nad sõlmida püsiva sõpruse, otsides teineteisel pead, ja tõepoolest, see on intiimsuse viimane sõna — usalduse, kindla lootuse ja sõpruse lõplik tõendus.

Nad olid väga õnnelikud ja ainult kord laskus viivuks vari sellele taevalikule õndsusele. See oii siis, kui väike ahvitar püüdis Nkimalt keppi ja ümbrikku ära kahmata. Nkima paljastas hambad, manas ette kohutava näo ja andis talle laksuva kõrvakiilu. Ahvitar langetas arglikult pea ja nihkus kössitõmbunult talle lähemale, andes mõista, et tunnistab kõiges Nkima üleolekut.

Mis imeline päev see oli väikesele Nkimale! Nad korjasid puuvilju ja pähkleid ning sõid neid üheskoos; nad tiirutasid puude otsas, istusid teineteise vastu liibunult. Väike Nkima ei võinud teada, et Tarzan ja wazirid olid laagri kokku pannud ning jälle põhja poole siirdunud. Ja olekski ta teadnud, poleks sellest midagi muutunud, sest armastus röövib oma ohvritelt mõistuse.

Suur oli nende kohkumus, kui pimenes ja saabus öö, sest nad kartsid läbi ähvardava džungli tagasi minna. Ja ehkki neil oli hirm, olid nad ka ääretult õnnelikud. Kuu tõusis ja heitis valgust kahele teineteise vastu liibunud väikesele ahvile, kelle pea kohal kõrgus kepp, ümbrik lõhestatud otsa vahel.

XVII. Madu

Kergendustundega lahkus viisik paigast, kus oli aset leidnud neis raskemeelsust ja õudu tekitanud kurbmäng. Ja ehkki tulevik pakkus neile vähe julgustavat, oli liikumine juba iseenesest parem kui väsitav ootamine.

Väikese kolonni ees sammus Brown, kes ise oli seda nõudnud ja Jane oli sellega soostunud. Annette hoidus Brownile nii ligi kui vähegi võimalik, Tibbs lonkis tema kannul. Kõige taga kõndis Jane ja Alexis vantsis tema kõrval.

Oli vürst nüüd teistest rohkem väsinud või tahtis ta välja jõuda nende kuulmiskaugusest, keda ta halvustavalt teenijateks

pidas, kuid ta jäi pidevalt maha.
„Te peate sammu lisama, Alexis," ütles Jane, „me ei tohi teistest nii kaugele maha jääda, peame kokku hoidma." Tema toonis võis tajuda kärsitust.
«Arvasin, et oleks meeldiv, kui saaksime omaette jääda, Jane," lausus vürst lipitsevalt. „Näete isegi, et nii teil kui minul pole nende teistega midagi ühist. Meile peaks pakkuma suurt kergendust teineteise seltskond, sest kuulume ju ühte klassi."
„Te peate sellest üle olema," vastas Jane. „Siin ei tehta mingit klassi vahet."
„Mul on kahju, et te mind ei salli, kallis leedi."
„Te olete mõnikord äärmiselt tüütu, Alexis."
„Olen täielikus meeltesegaduses," vastas vürst, „ja peamiselt just teie pärast."
«Minu* pärast? Mis ma teinud olen?"
„Te pole midagi teinud. See on sellepärast, et te lihtsalt olemas olete. Kas te pole aru saanud, Jane? Kas te pole midagi märganud?"
«Märganud mida?"
„ Esiteks, et olete mind kütkestanud, Jane. Olin juba meelt heitmas, sest mul ei paistnud vähimatki lootust olevat, kuid nüüd olen ma vaba, Jane." Vürst haaras naise käest kinni. „Oh, Jane, kas te võiksite mind pisutki armastada?"
Jane vabastas järsult käe.
„Igavene lollpea!" hüüdis ta.
Vürsti silmad ahenesid ähvardavalt.
„Te veel kahetsete seda," ütles ta. «Kinnitan teile, et armastan teid meeletult. Ja ma ei kavatse istuda, käed rüpes, ega vaadata, kuidas mingisugune matslik ameerika lendur minu naise mu nina alt sisse vehib."
„Mida te sellega mõtlete?" küsis Jane, püüdes säilitada külma verd.
«See on ju selgemast selgem. Igaüks võib märgata, et teil on Browniga romaan."
«Alexis, olen elus kokku puutunud mitmesuguste inimestega, kuid sellist kaabakat nagu teie näen ma esimest korda. Ma ei taha teiega enam tegemist teha. Minge mu juurest ära ja kõndige Tibbsi kõrval."
Järsku mehe käitumine muutus.
„Oh, Jane," anus ta, «palun ärge saatke mind ära! Ma ei tea,

miks ma üldse midagi niisugust rääkisin. Olin armukadedusest otse pöörane. Kas te siis ei mõista, et see on kõik minu suurest armastusest teie vastu? Kas te suudate aru saada ja mulle andestada?"
Sõnagi lausumata lisas Jane sammu, et teistele järele jõuda.
„Oota!" hüüatas Alexis kähedalt. „Sa pead mind kuulda võtma. Ma ei lase sul ära minna!"
Ta kahmas naisel käest kinni ja tõmbas ta enda vastu, püüdes teda emmata. Jane tõukas vürsti eemale, hüppas tagasi ja sihtis teda oma odaga.
Viivu seisid nad sõnatult teineteise vastas. Siis märkas Jane vürsti silmades ja näoilmes jälle midagi seesugust, mis teda juba alguses oli kohutanud. Jane teadis nüüd, kui ohtlik vürst tegelikult oli, ja enam polnud tal raske uskuda, et Alexis oli tapnud oma naise.
„Minge nüüd ees, nagu ma teile ütlesin," käskis Jane, „või ma tapan teid. Siin ei kehti ükski seadus peale džungliseaduse."
Ilmselt luges vürst midagi Jane'i ahenenud silmateradest ja jäisest toonist, sest ta tegi nagu kästud ja hakkas sõnatult naise ees edasi minema.

Õhtu eel olid Annette, Tibbs ja Alexis juba tublisti väsinud, ning et Jane märkas parajasti sobivat paika puhkamiseks, andis ta korralduse peatuda. Rada, kus nad kõndinud olid, lookles kogu aeg jõe läheduses, mistõttu neil veega muret ei olnud.

„Mis siis nüüd saab?" küsis Brown. „Ehk peaks minema süüa otsima?"

„Seda küll," vastas Jane. „Ma lähen ja vaatan, ehk saan midagi."

„Mina tulen ka," ütles Brown. „Me võime minna kumbki ise kanti ja võib-olla ühel meist näkkab."

„Hea küll," nõustus Jane. „Teie minge rada mööda edasi, mina ronin puu otsa ja uurin jõge. Läheduses võib olla metsloomade joomiskoht."

Ta pöördus teiste poole.

„Kuni me ära oleme, ehitage valmis boma ja korjake lõkke jaoks puid. Tulge, Brown."

Kolm laagrisse jäänut olid väsimusest lausa ümber kukkumas, ent Alexis näitas üles leidlikkust.

„ Tibbs," sõnas ta, „minge korjake boma jaoks oksi ja tooge ka lõkkematerjali."

Alistudes aastatepikkusele harjumusele käske täita, ajas inglane end vaevaliselt jalule ja komberdas metsa.

„Tulen teile appi, Tibbs," sõnas Annette püsti tõustes.

Alexis haaras tal käest.

„Oodake," ütles ta, „tahan teiega rääkida."

„Kuid me peame Tibbsi aitama."

„Ta saab ka ise väga hästi hakkama. Teie ootate siin."

„Mida te tahate, vürst Sborov? Rääkige ruttu!"

„Kuulge, mu kallis," ütles Alexis, „kas teile meeldiks saada sada tuhat franki?"

Tütarlaps kehitas õlgu.

„Kellele ei meeldiks saada sada tuhat franki?" küsis ta vastu. „Väga hea, te võite selle raha teenida ilma erilise vaevata." „Mismoodi?" küsis neiu skeptiliselt.

„Teil on üks asi, mida ma tahan endale saada. Pakun teile selle eest sada tuhat franki. Te teate, mis see on."

„Te mõtlete oma palitu kõrbenud varrukatükki, vürst Alexis?"

„Te ju ei lase neil mind kompromiteerida, Annette? Te ei taha ju ometi, et mind saadetaks giljotiini alla kuriteo eest, mida ma pole sooritanud, ehkki kõik selles seltskonnas mind vihkavad? Nad näitavad seda kõrbenud varrukat kohtule, jahvatavad midagi kokku ja mind mõistetakse üks-kaks-kolm süüdi. Andke see mulle ja keegi ei saa iialgi teada. Te võite öelda, et kaotasite selle ära, ja niipea kui jõuame tagasi tsiviliseeritud maailma, annan teile sada tuhat franki."

Neiu raputas pead.

„Ei, ma ei või seda teha. See on ainus, mis päästab Browni."

„Sa raiskad asjatult oma aega Brownile," lausus vürst põlglikult. „Arvad, et ta armastab sind, kuid see pole nii. Ära lase end lollitada."

Annette punastas.

„Ma pole öelnud, et ta armastab mind."

„Olgu pealegi, kuid sa mõtled nii, ja tema kavatseb sind ka edasi ninapidi vedada. Kui sa teaksid seda, mida mina tean, siis sa ei püüaks nii usinasti seda alatut kaabakat päästa."

„Ma ei tea, millele te vihjate. Ma ei taha sellest rohkem rääkida ja seda riidetükki ma teile ei anna."

„Hea küll, ma ütlen sulle, sa väike tobu," nähvas Alexis. „Brown armastab leedi Greystoke'i ja leedi Greystoke armastab Browni. Mis sa arvad, miks nad koos džunglisse läksid? Muidugi selleks, et kahekesi olla."

„Ma ei usu seda!" hüüdis Annette. „Ma ei taha teid rohkem kuulata."

Neiu tahtis püsti tõusta, kuid vürst oli juba enne teda jalul ja haaras temast kinni.

„Anna see tükk siia!" sisistas Alexis ähvardavalt. Tema parema käe sõrmed pigistasid neiu kõri. „Anna see mulle, või ma tapan su, sa väike lollpea!"

Hämmastava jõu ja kassi väledusega rebis tütarlaps end lahti ning hakkas karjuma.

„Appi, Tibbs! Appi!" kisendas ta.

Inglane polnud kuigi kaugele läinud ja tuli nüüd joostes tagasi.

„Kui sa minust peaksid iitsatama," sisistas Sborov, „tapan ma sinu, nagu tapsin ka tema."

Annette vaatas talle otse silma, nagu Jane'gi oli seda teinud, ja kohkus hingepõhjani.

„Mis siin juhtus, söör?" nõudis kohalerutanud Tibbs.

„Tühi asi," vastas Alexis naerdes. „Annette'ile tundus, et ta nägi madu."

„Ma nägin madu," ütles neiu.

„Hea küll, nüüd on kõik möödas," lausus vürst. „Tibbs, võite oma töö juurde tagasi minna."

„Ma vajaksin pisut abi, söör," ütles inglane. „Üksinda on väga raske kõigega toime tulla."

„Tulen teiega, Tibbs," pakkus Annette.

Alexis järgnes neile. Ta jõudis Annette'i kõrvale ja sosistas talle kõrva:

„Pea meeles, kui sa välja lobised..."

„Mina küll ei tahaks laagri lähedal madu näha," tunnistas Tibbs. „Nad on nii jälgid, ma ei salli neid."

„Mina samuti," sõnas Annette, „aga kui mister Brown tagasi tuleb, siis ma enam ei karda. Kui madu mind siis veel salva-ta püüab, tapab ta tema."

Rääkides ei vaadanud neiu mitte Tibbsi poole, kellele tema sõnad olid nagu määratud, vaid hoopis Alexisele.

„Arvan, et me ei räägi teistele maost," tähendas vürst. „See

võiks leedi Greystoke'i hirmutada."

„Ma ei usu, et miski võiks teda hirmutada, söör, minu sõna selle peale!"

‚Ja siiski vaadake, et te seda ei maini," hoiatas Alexis.

„Näete, mister Brown tulebki juba joostes," hüüdis Tibbs. „Midagi on vist juhtunud."

„Mis siin sünnib?" nõudis Brown. „Ma kuulsin kedagi karjumas. Olid see sina, Annette?"

„Annette nägi madu," ütles Alexis, „eks ole?"

„Ja kus see on?" küsis Brown. „Kas lõid ta maha?"

„Ei," vastas neiu, „mul polnud millegagi teda maha lüüa, aga kui ta mind veel ähvardab, siis lööte teie ta maha."

«Enesestki mõista, lapsuke. Kus ta praegu on?"

„Läks minema," vastas Alexis.

Annette vaatas talle otse silma.

„Järgmine kord ta enam ära ei lähe," ütles ta.

Brownil olid taskud puuviljadest pungil. Ta võttis need välja ja asetas rohule.

„Loodan, et need pole mürgised," üües ta. „Leedi Greystoke teab, kas tohime neid süüa või ei."

„Sealt ta juba tulebki," tähendas Annette.

„Kas oli õnne, Jane?" küsis Alexis.

„Mitte eriti," vastas Jane, «ainult natuke puuvilju. Ma ei näinud ühtegi ulukit." Ta pilk langes Browni toodud puuviljadele. „Oh, teiegi olete neid leidnud," ütles ta. «Need pole küll kuigi hea maitsega, aga täiesti söödavad ja see on toit. Mulle tundub, et natukese aja eest kuulsin kisa. Kas keegi teist ka kuulis seda?"

«See oli Annette, kes karjus," selgitas Brown. „Ta nägi madu." Jane naeris.

„Oh, enne kui Annette Aafrikast minema saab, on ta madudega harjunud."

«Sellega-küll mitte," ütles neiu.

Browni nägu omandas nõutu ilme. Ta tahtis midagi öelda, kuid pidas siiski paremaks vaikida.

Et boma ehitamine ja lõkkepuude korjamine oli täiesti soikunud, võtsid Jane ja Brown selle uuesti käsile. Väikese kirvega edenes töö jõudsasti.

Oli juba pime, kui kõik lõpetati ja rändurid kogunesid Jane'i süüdatud lõkke ümber.

114

Jane näitas neile, kuidas puuviljade maitset parandada, küpsetades neid orgi otsas. Nad olid nii näljased, et isegi Sborov sõi nurisemata. Kuna nad sõid, jälgis neid lähima puu otsast varjava lehestiku vahelt üks silmapaar.

Brown oli seda meelt, et kolm meest võtavad enda peale laagri öise valvamise. Kuigi Jane ja Annette panid ette koos meestega valvata, ei lasknud lendur endale auku pähe rääkida.

„Kaks ja pool tundi ei tee kellelegi kurja," väitis ta, „aga teie, neiukesed, peate magama, kui tahate homme meiega sammu pidada."

See väide ajas Jane'i naerma, sest ta teadis, et võis taluda rohkem kui ükski teine nende hulgast, kaasa arvatud Brown. Kuid hinnates Browni tarmukust ja teades, kui kiivalt mehed oma eesõigusi kaitsevad, alistus ta mehe tahtele, et teda mitte solvata.

Kolm meest viskasid kulli ja kirja, et kindlaks määrata öise valvamise järjekord.

„Ma tahan ka valves olla," ütles Annette.

„Ei, see pole tütarlaste töö," keeldus Brown.

„Oh, palun, Neal, üksainus kord," anus Annette. „Palun lubage."

„Pole midagi parata."

„Oh, kõigest üks tund. Te olete valves kella kahest neljani, Neal. Äratage mind kell neli ja lubage valvata kella viieni. Seejärel äratan ma vürsti. Siis on juba hommik käes."

„Laske tal seda teha, kui ta nii väga tahab," soovitas Jane.

„Olgu," nõustus Brown, „kuid ainult üheks korraks."

Tibbsil tuli valvata esimesena. Kui ta pärast Browni äratamist pikali heitis, oli ta nii rampväsinud, et jäi silmapilk magama. Siis kergitas Annette end küünarnukkidele ja laskis pilgul ringi käia. Hetk hiljem istus ta juba Browni kõrval.

«Läheksid parem uuesti magama, pisike," ütles mees.

„Tahaksin sulle midagi rääkida, Neal," sõnas neiu.

„Mida siis, mu tüdruk?"

Annette vaikis mõnda aega.

„Oh, ei midagi erilist," vastas ta siis. „Lihtsalt mulle meeldib sinuga kahekesi olla."

Mees pani oma käe neiu ümber ja tõmbas ta endale lähemale. Nii nad istusid sõnatult, vahtisid lõkketulle ja vaikisid. Esimesena hakkas rääkima lendur.

115

„Tead, see lugu maoga tundub mulle kahtlasena," lausus ta. „Ma märkasin, kui tähendusrikkaid pilke sa suurhertsogile heitsid. Oleme nüüd omavahel, lapsuke, räägi õige suu puhtaks."

„Suu puhtaks?"

„Räägi tõtt. Mis seal tegelikult oli?"
„Neal, ma kardan teda nii kohutavalt! Luba mulle, et sa talle seda ei räägi, millest ma sulle nüüd jutustan. Vürst ähvardas, et talitab minuga niisamuti, nagu ta tegi vürstinnaga."
„Mis? Ta lubas sind tappa?"
„Kui ma peaksin välja lobisema."
„Mida sa peaksid välja lobisema?"
„Et ta püüdis vägisi seda mantlitükki minult ära võtta."
„ Siis sellepärast sa karjüsidki?" küsis lendur.
‚Jah."
„Selle eest ta minu käest alles saab," vihastas Brown.
„Jumala pärast, ära ütle talle midagi," anus tütarlaps. «Tõota mulle! Ainult ära jäta mind enam temaga kahekesi."
„Olgu pealegi," lubas Brown. „Aga kui ta sulle veel ligi tikub, siis ma näitan talle! Sul ei pruugi teda karta."
„Kui sa minuga oled, siis ma ei kardagi. Ma ei tea, mida teeksin, kui poleks sind."
„Kas ma meeldin sulle pisut, lapsuke?"
„Sa meeldid mulle hästi palju, Neal."
Mees surus teda tugevamini enda vastu. „Arvan, et sinagi meeldid mulle hirmsasti, rohkem kui keegi iganes on meeldinud."
Annette liibus tema vastu.
„Ütle mulle, kuidas see hirmsasti on," soovis ta.
„Mina ei oska kuigi hästi nendest asjadest rääkida. Mina... ma... hästi, sa tead küll, mida ma mõtlen."
„Ma tahan, et sa seda ütleksid."
Brown köhatas kurgu puhtaks.
„Hea küll... Ma armastan sind, lapsuke."
„Kas sa siis leedi Greystoke'i ei armastagi?"
„Eh? Mis!" hüüatas mees.
„Vürst ütles, et sina armastad teda ja tema sind."
„See räpane rott! Kujutle vaid, et daam, inglise lordi naine, võiks minuga pattu langeda! See on naeruväärt."
„Aga sina võiksid — kuidas sa ütlesidki — temaga pattu langeda?"
116
«Mitte ilmaski, lapsuke, sest mul oled sina."
Tütarlaps põimis käed tema kaela ümber ja tõmbas ta pead enda poole.
„Ma armastan sind, Neal," sosistas ta, enne kui nende huuled kohtusid.
Nad olid kahekesi ööpimeduses ja kogu maailm kuulus neile. Nad ei aimanudki, et üleval puu otsas jälgis neid kellegi silmapaar. Annette istus Browni juures, kuni jõudis kätte aeg äratada Sborov. Seejärel vahetas vürsti välja Tibbs ja taas oli Browni kord valvesse asuda.
Täpselt kell neli äratas ta Annette'i.
«Kõik on hästi," sosistas ta ja suudles tüdruku kõrva. «Ja nüüd on veelgi parem."
Annette kergitas end naerdes küünarnukile.
«Heida nüüd pikali ja jää magama," ütles ta, «mina aga lähen valvesse."
„Ma istun natuke sinu juures," pakkus mees.
„Ei, sellist kaupa meil polnud," keeldus neiu pehmelt. «Tahan valvata üksinda. Tunnen end siis tähtsana. Mine nüüd magama."

Seejärel laskus laagrile vaikus, mis kestis seni, kuni Jane koidikul virgus. Ta tõusis istukile ja vaatas enda ümber. Valves polnud kedagi, ehkki oli Alexise kord, kuid vürst magas raskelt.

«Tõuske üles, unimütsi" hüüdis Jane. „On aeg ärgata."

Brown tõusis istuma ja laskis pilgul ringi käia. Ta nägi, et Alexis oli just nüüdsama ärganud.

«Arvasin, et suurhertsogi kord on valves olla," sõnas Brown. «Kas teie asendate teda?"

«Ei. Kui ma ärkasin, polnud kedagi valves," vastas Jane. Äkki ta võpatas. «Kus on Annette?" Brown hüppas püsti.

«Annette!" hüüdis ta. Keegi ei vastanud. Annette oli kadunud.

XVIII. Paberileht

Kui Nkima oleks olnud inimene, oleks ta hommiku saabudes öelnud, et polnud öö otsa sõba silmale saanud. Ta oh nn ära kohutatud ja vaevatud, et aeg tundus venivat lausa lõputult Ta kahetses kibedasti, et polnud Tarzani juurde jaanud ja

117

otsustas kindlalt, et niipea kui valgeneb, läheb kohe tagasi laagrisse. Aga kui saabus hommik ja särav päike hajutas pimeduse, paranes Nkima meeleolu paugupealt ja ta väike ahviaju unustas nii öised õudused kui ka oma otsused. Uus mängukaaslane hõivas kõik ta meeled.

Neil oli kahekesi väga lõbus hüpata oksalt oksale, söösta kord üles, kord alla. Nkima oli õnnelik. Päike paistis eredalt ja tundus, et see jääbki nii ning külm pime öö ei tule iialgi tagasi.

Ahvid ei märganudki, kuidas nad laagrist üha kaugemale läksid. Nagu kõik naised, nii oli ka Nkima sõbratar kohutavalt kade ja salakaval. Ta ei lasknud silmist ümbrikku ja keppi, nu-putades kogu aeg, mismoodi seda enda kätte saada. Et esimene ebaõnnestunud katse oli tal veel selgesti meeles, siis ei söandanud ta seda veel korrata.

Viimaks naeratas talle õnn. Nkima kihutas mööda oksa, keppi ümbrikuga pea kohal hoides. Tema kannul tormav ahvipiiga klammerdus allarippuva liaani külge, sõitis sellega Nkimast ette ja kui viimane tema alt mööda tuiskas, ta kummardus ning napsas ümbriku. Tema rõõmu tumestas veidi asjaolu, et tal ei õnnestunud kepi omanikuks saada, kuid ka osake sellest imelisest asjast oli parem kui mitte midagi.

Saavutanud oma eesmärgi, sööstis ahvitar tuhatnelja edasi. Nkima oli alatust vargusest hingepõhjani solvunud ja nördinud. Ta tormas ülekohtutegijat taga ajama, kuid hirm andis põgenejale tiivad.

Võidujooks kestis, ja väikesel ahvipiigal oli kogu aeg väike edumaa, kuni viimaks tagaajaja ta silmist kadus.

Nkimat valdas nüüd ääretu kurbus, sest koos aardega oli ta kaotanud ka oma väikese sõbratari.

Kuid see polnud nii. Peagi nägi ta oma kaunitari istumas maas ja rahulikult puuvilju maiustamas. Ümbrikku tema kõrval polnud. Nkima tahtis teda läbi kolkida, kuid samavõrd tahtis ka kallistada, ja niisiis otsustas ta viimase kasuks.

Nkima küsis, kuhu jäi ümbrik. Muidugi polnud tal sellest lugu, kuid ta tahtis end tähtsaks teha. Ahvipiiga vastas, et oli kartma löönud ja paberi minema visanud.

Nkima läks veidike maad tagasi seda otsima, kuid siis köitis teel tema tähelepanu mõni priske tõuk. Kui ta oli need kõik

nahka pistnud, oli ka kadunud ümbrik meelest läinud.
Läheduses voolas väike jõgi. Nkimat huvitasid jõed alati. Talle meeldis mööda kallast edasi minna ja nii tegi ta nüüdki.
Järsku märkas ta midagi ja muutus valvsaks. Väikesel lagendikul kalda ääres seisis inimkäte püstitatud hõre onn.
Nkima mõtles, et kindlasti on seal gomanganid. Ta oli äärmiselt ettevaatlik, aga ka hirmus uudishimulik. Ta ootas ja kuulatas. Koht tundus olevat mahajäetud. Lõpuks võttis ta julguse kokku, hiilis onni juurde ja piilus sisse.
Onnis polnud kedagi. Nkima läks sisse ja laskis pilgul ringi käia. Põrandal vedeles kompse ja riideid. Ta vaatas asjad üle, otsides, mida võiks endale võtta. Siis langes ta pilk paberitükile, mis oli puukilluga seina külge kinnitatud. Vaimustuskisaga rebis ta selle seinalt maha, tormas onnist välja, lippas üle lagendiku ja ronis hiigelsuure puu otsa. Väike sõbratar järgnes talle.
Vahepeal oli Nkima torganud paberitüki kepi otsas olevasse prakku. Tema huvi onni põrandal vedelenud muude asjade vastu oli kadunud.
Nüüd meenus talle pikakasvuline sõdur, kes Tarzanile oli kepi otsas sõnumi toonud, ja ta otsustas talitada samamoodi. Ta oli otsast otsani tähtsust täis ja kahetses vaid seda, et tal polnud valget sulge pea kohal lehvimas.
Seda ühte mõtet ebatavaliselt kaua meeles pidades pistis Nkima tuhatnelja jooksma laagri poole, kuhu ta oli jätnud Tarzani ja wazirid.
Ta jõudis sinna hilisel pärastlõunal ja ta väikese südame alt läks õõnsaks, kui leidis, et sõbrad olid lahkunud.
Ta oli väga kurb ja pisut ka hirmul, ehkki polnud veel pime, aga kui ta väike sõbratar tuli ja tema kõrvale istus, hakkas tal parem.
Õnnetuseks ei kestnud see kaua. Puude vahel ilmus nähtavale väike kari ahve, kelle hulka kuulus Nkima mängukaaslane. Nad märkasid Nkimat ja noort häbitut olendit, kes temaga oli jalga lasknud.
Kriisates, pobisedes ja kurjustades hakkasid mõned isased lähenema Nkimale ja tema väljavalitule. Ainult põgusaks viivuks kujutles Nkima, et ta jääb paigale ja võtab lahingu vastu, kuid juhtloom oli vana, väga suur ja tugev isane. Tema kihvad olid paljastatud ja ta lõrises nii ähvardavalt, et pani Nkima

südame värisema. Ahvike otsustas välkkiirelt sääred teha, kuid sõbratar hoidis temast kõvasti kinni, takistades liikumist, sest temagi oli hirmunud.
Vana kohutav ahv tuli kiiresti lähemale ja siis sai Nkima hakkama kõige ebaviisakama tükiga: ta püüdis end leedi embusest vabastada ja kui viimane veelgi oma haaret tugevdas, kiskus ta ahvipiiga käed enda ümbert lahti ja peksis teda niikaua näkku, kuni selle käed lõpuks alla vajusid.
Džungel oli kui hullumaja, kõik kriiskasid kohutavalt — Nkima, väike ahvitar ja kõik teisedki ahvid. Tulise viha ja hirmu-kisa saatel kiskus väike Nkima end vabaks ja põgenes. Kogu selle aja jooksul polnud ta lasknud käest keppi paberitükiga ja nüüdki hoidis seda enda ees kui lippu, ainult mitte võiduga pärjatult.
Mõni isane sööstis talle järele, kuid suurest hirmust punus Nkima nii kiiresti, et ainult lind oleks võinud teda kätte saada. Alles pärast seda, kui ta oli põgenenud, et keegi teda ei jälita, lubas ta endale lühikese puhkuse. Pikkamisi sai ta oma hea tuju tagasi.
Nkima teadis, et Tarzan ja wazirid pidid minema põhja poole. Ta leidiski raja üles ja nuusutas seda põhjalikult. Tundes oma sõprade nõrka lõhna, muutus Nkima rõõmsaks ja asus aega viitmata neid jälitama.

Ta ruttas väga, sest ei tahtnud sugugi ööseks üksinda džunglisse jääda. Ta liikus puude otsas mitu korda kiiremini kui inimesed jalgsi. Tema hirm öö ees kandis teda eesmärgi poole, nii et ta ei jäänud kordagi liblikatele ega lindudele jahti pidama.
Selle öö saatis ta mööda kõrgel peentel okstel, millele panter Sheeta ligi ei pääsenud.

XIX. Vihkamine ja iha

Annette'i kadumine mõjus ülejäänud seltskonnale jalustrabavalt.
„Mis võis temaga juhtuda?" arutles Jane. „Ma tean, et ise poleks ta mingi hinna eest džunglisse läinud. Ta kartis seda."
Brown astus pikkamisi Sborov' poole. Tema südant täitis tap-misiha ja see peegeldus ka silmades.

120
„Sa tead, kus ta on, sa rott," sõnas lendur. „Ütle, mis sa temaga tegid?"
Sborov taganes, käsi vaistlikult kaitseks ette sirutades.
„Ma ei tea temast midagi," vastas ta. „Ma magasin."
„Sa valetad," kähvas Brown üha edasi minnes.
„Hoia minust eemale!" karjatas vürst. „Ärge laske teda minu juurde, Jane, ta tapab mu!"
„Sul on õigus, ma löön su maha!" urises Brown.
Nende sõnade juures pööras vürst selja ja pistis jooksu.
Lendur tormas talle järele. Tosina sammu järel sai ta kohkunud mehe kätte ja haaras õlast kinni. Sborov kaitses end raevukalt nagu nurka aetud rott. Ta püüdis ameeriklast võimalikult valusasti lüüa, küünistas ja hammustas, kuid Brown paiskas ta jalust maha, haaras mõlema käega kõri ümbert kinni ja hakkas teda kägistama.
„Ütle, kus ta on!" nõudis Brown. „Ütle, sa..."
„Ma ei tea," hingeldas Sborov. „Vannun jumala nimel, ei tea."
„Isegi sel juhul, kui sa ei tea, tuleb sulle ots peale teha, sest sa tood meile ainult halba."
Ameeriklase sõrmed pigistasid kõvemini surmani hirmunud vürsti kõri, kes ikka veel raevukalt vastu pani ja end vabastada püüdis.
Jane taipas, et Brown kavatses tõemeeli vürstiga arveid õiendada, haaras oda ja astus võitlejate juurde.
„Jätke järele, Brown," käsutas ta. „Laske vürst lahti!"
„Mitte enne, kui ta on oma karistuse kätte saanud," karjus lendur, „ja ta saab selle, kui mind ka peaks üles poodama!"
Asetanud odaotsa Browni vasema abaluu alla, surus Jane kergelt tapariistale.
„Laske ta jalamaid lahti, Brown," käskis naine, „või ma torkan oda teile südamesse."
«Misjaoks te mind tappa tahate, missis?" küsis lendur hämmastunult. „Teil läheb mind vaja."
„Ma ei taha põrmugi teid tappa, Brown," lausus Jane, „kuid olete unustanud, et mina olen ekspeditsiooni juht ja teie peate mu sõna kuulama Te käitute väga arutult, Brown. Selle asemel, et selgitada, kuhu läks Annette, kas ta tegi seda vabatahtlikult või vägivalla sunnil, lavastate te siin omakohut, omamata selleks vähimaidki süütõendeid."
121

Pikkamisi vallandusid Browni sõrmed raskelt hingeldava vürsti kaela ümbert, seejärel laskis ta mehe vabaks ja tõusis aeglaselt püsti.

„Arvan, et teil on õigus, missis," möönis ta. „Teil on alati õigus. Kuid see, mida vaene väike Annette mulle eile sellest rotist rääkis, ajas mul harja punaseks."

„Mida ta teile rääkis?" küsis Jane.

„Ta varitses eile Annette'i ja püüdis temalt kõrbenud varru-katükki ära võtta, kusjuures ähvardas teda tappa, kui ta sellest kellelegi iitsatama peaks. See polnud madu, kelle nägemisest ta eile karjuma hakkas, missis, mitte jumala loodud aus roomaja; see oli tema. Annette kartis teda hirmsasti, missis."

Alexis, kes oli pikkamisi toibuma hakanud, värises nüüd suurest hirmust pealaest jalatallani.

„On see tõsi, Alexis?" nõudis Jane.

„Ei ole," hingeldas mees. „Ma palusin tal lihtsalt mulle seda tükki näidata, sest tahtsin kindel olla, kas see ikka on minu palitu küljest. Ja siis ta hakkas karjuma, et mind hiljem laimata. Ta tegi seda õelusest minu vastu."

„Hea küll," otsustas Jane, „nii ei saa me midagi lõpule viia. Teie jääge seniks siia, mina aga püüan leida Annette'i jälgi. Kui me kõik hakkame siin ringiratast sebima ja otsima, siis me lihtsalt tallame need ära."

Jane hakkas aeglaselt laagris ringi kõndima hoolega maad uurides.

„Siin ongi jäljed," ütles ta äkki. „Ta on läinud seda teed ja üksi."

Jäljed viisid Jane'i puu alla.

„Siin nad lõpevad," tähendas ta imestunult, „otse selle puu all. Siin pole vähimatki märki võitlusest või vägivaldsest äraviimisest. Tõsiasi on vaid see, et ta kõndis väga aeglaselt. Tema läheduses pole ühtegi teist jalajälge. See kõik on äärmiselt kummaline."

Jane seisis mõnda aega paigal, uurides esiteks jalajälgi, mis nii salapärasel kombel olid puu all lõppenud, ja seejärel tõstis ta pilgu üles okstele. Äkki hüppas ta üles, haaras oksast kinni ja tõmbas end kätel puu otsa.

Brown tuli joostes ja jäi puu alla seisma.

„Kas leidsite midagi, missis?" küsis ta.

„Sellel on vaid üks seletus," vastas Jane. „Inimesed ei saa

õhku hääbuda. Annette tuli laagrist siia puu alla, kus ta jäljed katkevad. Laagrisse ta tagasi ei läinud. Järelikult läks ta edasi seda teed mööda, kus ma praegu olen."

„Kuid see on võimatu," vaidles Brown vastu. „Annette poleks suutnud niimoodi üles hüpata nagu teie."

„Ta ei hüpanudki," lausus Jane. „ Oleks ta hüpanud, siis oleksid jäljed seda näidanud. Ta tõsteti üles."

„Tõsteti üles! Mu jumal, mismoodi?" karjatas Brown erutatult.

„Kui lubate, missis, siis võis see olla madu," avaldas Tibbs arvamust. „Ta võis end oksalt rippu lasta, otsapidi Annette'i ümber kerida ja ta puu otsa tõsta."

„Ta oleks siis kisendanud," väitis Brown, „ja me oleksime

seda kuulnud."

„Maod võivad oma ohvri täiesti abituks muuta," teadis Tibbs.

„Tühi jutt," ütles Jane läbematult. „Ma ei usu, et maod midagi sellist teeksid ja pealegi polnud see madu, kes ta ära viis. Seal ülal pidi olema inimene või inimesesarnane olend, kes istus pikemat aega selle puu otsas."

„Kuidas te saate seda väita?" päris Brown.

„Ma näen kohta, kus ta on sellel suurel oksal kükitanud," vastas Jane. „ Puukoor on seal veidi kulunud, sest ta pole pikka aega saanud asendit muuta. Ja silmade kõrguselt

on ta noaga maha lõiganud mõne peene oksa, mis segasid tal laagri jälgimist. Kes ta iganes oli, istus ta siin tükk aega ja pidas meid silmas."

Sborov ja Tibbs astusid lähemale ja jäid nende juurde seisma.

„Ma ju ütlesin teile, et minul pole Annette'i kadumisega vähimatki pistmist," teatas esimene.

„Ma ei suuda seda ette kujutada," oli lendur nõutu. „Minu mõistus lihtsalt ei võta. Kui keegi oleks teda hirmutanud, oleks ta karjuma hakanud ja keegi meist oleks seda kindlasti kuulnud."

„Ma ei tea," sekkus Tibbs, „kuid midagi sellist olen ma varem juhtunud nägema/ söör. Tema hiilgusel oli Lincolnis idarannikul loss. See oli väga üksildane koht vaatega Põhjamerele. Me käisime seal kord aastas ja jäime kuueks nädalaks paigale. Ja kui me seal viimati olime, juhtus see, mis sundis mind oma kohta üles ütlema. Ma ei saanud sinna kauemaks jääda. Ühel ööl tapeti Tema hiilgus hertsoginna ja see oli juba

123

küllaltki jube, aga mis juhtus kolm päeva hiljem, oli minu arust veelgi hullem.

Tema hiilgusel oli toatüdruk, keda ta väga armastas, ja kolm ööd pärast hertsoginna tapmist kadus toatüdruk jäljetult. Ta oleks justkui õhku haihtunud, söör, täpselt nagu nüüdki. Siis hakkas külas levima jutt, et Tema hiilgus tuli oma toatüdrukule järele ja viis ta minema. See juhtus Doninghami hertsogi lossi ees... Ja nii ma mõtlesin, et..."

„Püha Peetruse nimel, pidage suu!" käratas Brown. „Te ajate meid oma lugudega hulluks!"

„Kohutav," pomises Alexis.

„Kes ta iganes oli, kuid viirastus küll mitte, seda võin teile kindlalt öelda," sõnas Jane. Ta hüppas puu otsast maha Brow-ni kõrvale ja pani oma käe mehe käsivarrele.

„Mul on väga kahju, Brown," ütles ta, „ma tean, et Annette meeldis teile, kuid ma ei usu, et saaksime praegu teha midagi muud, kui püüda kuhugi tsivilisatsiooni eelpostini jõuda ja korraldada otsimist."

„Siis on juba liiga hilja," vastas lendur kurvalt. „Kardan, et praegugi on juba hilja. Annette oli nii väike ja habras. Ta ei suuda kaua vastu pidada. Ta võib nüüd juba surnud olla." Brown vakatas ja keeras selja.

„Võib-olla on surm talle isegi parem," lisas ta siis. Vaikides kinnitati neljakesi keha selle vähesega, mis õhtusöögist oli järele jäänud, ja seejärel jätkati taas lootusetuna näivat teekonda—Nad olid juhtunud õnnetusest niivõrd masendatud, et ei vahetanud peaaegu sõnagi. Kahtlustus, hirm ja meeleheide sundisid neid sammu lisama ning nende järel hiilis varjuna nimetu ähvardav oht, mis oli röövinud Annette'i.

Kõige rohkem kannatas Brown. Tema kaotusevalu oli nii suur, et ta unustas isegi oma viha Alexise vastu ega pannud teda üldse tähele, nagu poleks vürsti olemaski.

Jane kõndis viimasena. Tema samm oli kindel ja kerge. Kuid tema ees käival Alexisel olid jalad väsinud ja veriseks hõõrutud. Kummatigi polnud tema väljanägemine nii vilets kui Tibbsil, kellele matkad läbi džungli valmistasid tõelist põrgupiina.

Jane," ütles Sborov, kui nad olid tükk aega kõndinud täielikus vaikuses, „mis te arvate, kes võis Annette'i ära viia?" Jane raputas pead.

124

„Võin vaid korrata seda, mida juba ütlesin: ma ei usu viirastusi ja seda ei saanud teha ka ükski loom. Seega oli see inimene, kes pidi olema osav nagu ahv. Ma ei saa ka uskuda, et see võis olla mõne metsiku suguharu liige, sest nad on kaugel sellest, et olla oivalised ronijad, ja ma pole iialgi kuulnud, et mõni neist liigub puid mööda. See

olend pidi tulema meie laagri lähedale ja lahkuma jälle koos Annette'iga, ilma et oleks vahepeal maas käinud."

„Kas te nüüd usute, et see polnud mina?" küsis Sborov.

„Pole vähimatki põhjust uskuda, et teie seda tegite," vastas Jane.

„Siis peate uskuma ka seda, et ma ei tapnud Kittyt."

„Mis tähtsust on sellel, mida ma usun?" küsis Jane. Jäägu see kohtu otsustada."

„Teie arvamus tähendab mulle väga palju, Jane."

„Mul pole mingit tahtmist arvata," katkestas Jane teda järsult.

Sborov ei teinud märkama tema otsustavat tooni.

„ Tahan, et te teaksite: ma pole iialgi kohanud teiesugust naist," kinnitas ta kangekaelselt. „Olen teie järele hull, Jane. Te peate seda märganud olema."

Naine raputas kärsitult pead.

„Jätame selle jutu," ütles ta. „Meie olukord on niigi raske, ei maksa seda hullemaks teha."

„Kas see teeb asja hullemaks, kui te teate, et teie kõrval on mees, kes teid nii väga armastab?" küsis Alexis. „Oh, Jane, ma võin teid teha tohutult õnnelikuks!" hüüdis ta, haaras naisel käsivarrest ja üritas teda endale lähemale tõmmata. Jane kiskus end lahti ja virutas talle lahtise käega kõigest jõust vastu nägu. Mehe ilme muutus paugpealt, tema nägu moondus raevust.

„Selle eest sa veel saad, sa väike..."

„Mida sa kavatsed teha?" nõudis vihane mehehääl.

Mõlemad vaatasid ümber. Pikkade sammudega lähenes neile Brown, tema kannul tuli Tibbs. Lenduril oli kirves käes. Sborov kahvatas ja tõmbus tagasi.

„Nüüd teen ma sulle küll otsa peale," ütles Brown.

Jane astus meeste vahele.

„Ei, Brown," sõnas ta, „me ei tohi ise kohtumõistjaks hakata, kui väga me seda ka ei tahaks."

„Kuid seni kui ta elus on, ei tunne meist keegi end turvaliselt!"

125

„Mis minusse puutub, siis suudan ise enda eest hoolt kanda," sõnas Jane, „ja kui sellega saab hakkama naine, siis mees juba ammugi." ' Brown kõhkles, kuid lõpuks jäi siiski nõusse.

„Hea küll," sõnas ta, „ma võin oodata."

Selleks ööks jäid nad jälle laagrisse väikese jõe kaldale, mille ääres lookles jalgrada.

Niipea kui nad seisma jäid, vajusid Sborov ja Tibbs rampväsinult maha.

„Kui lubate, mileedi," ütles viimane, „ siis ei jõua ma üle poole tunni enam selliselt vastu pidada. Homme minge parem ilma minuta teele. Kardan, et olen teile ainult tüliks, madam."

„Te saate hiilgavalt hakkama, Tibbs," julgustas teda Jane. „Ma tean, et teile on see praegu raske, kuid te imestate, kui ruttu teie lihased muutuvad sitkeks, harjudes tööga, ja siis suudate kellega tahes meist sammu pidada."

„ Oleks tore küll, mileedi, kuid ma ei usu, et oleksin võimeline edasi minema."

„Ära piina end, Tibbs, me toetame sind," kinnitas Brown rahustavalt.

„See on teist ülimalt kena, mister Brown, kuid..."

„Pole midagi," ütles Brown. „Me võime küll teele minna ilma ühe selle kamba liikmeta, kuid see pole sina, Tibbsike." Seda öeldes heitis lendur tähendusrikka pilgu Sborov'le.

„Ma lähen nüüd süüa otsima," lausus Jane. „Te peate mulle lubama, et ei lähe minu äraolekul omavahel riidu. Meil on juba niigi liiga palju verevalamist ja õnnetusi olnud."

„Tibbsike pole iialgi kellegagi tülitsenud," sõnas Brown, „ja mina siia ei jää, nii et teil ei pruugi midagi karta."
„Teie ei jää siia?" imestas Jane. „Kuhu te siis lähete?"
„Tulen teiega, missis."
„See pole võimalik. Teie ei saa ju minuga puude otsas jahti pidada."
„Sei juhul te ei hakkagi jahti pidama," väitis Brown, „sest ma tulen teiega kaasa. Teie võite küll olla ülemus, kuid on üks asi, mida te enam teha ei saa."
„Ja mis see on?" küsis Jane.
„Teie ei tohi enam kusagile minna üksinda pärast seda, mis juhtus Annette'iga."
„Kui ma tohin nii öelda, mileedi, siis minu arust on mister
126
Browni jutt täitsa õige. Meie ei või lubada, et teiega midagi juhtuks, mileedi."
Jane kehitas õlgu.
„Teil võib omast kohast õigus olla," sõnas ta, „kuid tõepoolest, ma suudan džunglis enda eest hoolt kanda palju paremini kui kes tahes teie hulgast."
„Sel pole mingit tähtsust," jäi Brown endale kindlaks. „Te lihtsalt ei lähe enam üksinda džunglisse ja ongi kõik."
„Olgu pealegi," naeris Jane. „Annan teile järele. Kuid tulge nüüd, Brown, vaatame, mis me leiame."
Tibbs ja Alexis jälgisid nende minekut, siis pöördus esimene vürsti poole.
„Palun vabandust, söör," ütles ta, „aga kas me ei peaks hakkama bomat tegema ja lõkke jaoks puid korjama?"
„Jah, seda küll," sõnas Alexis, „ja sa peaksid kiirustama, sest varsti läheb pimedaks."
„Kas te mulle appi ei tulegi, söör?" küsis Tibbs.
«Loomulikult mitte, kulla mees. Olen liiga väsinud."
„Ja kuidas jääb siis minuga, söör? Mina olen ka väsinud."
Tibbs imestas isegi oma julguse üle.
„Sinu asi pole väsinud olla. Ma ei maksa sulle selle eest, et väsinud oled, maksan selle eest, et töötad. Mine ja lase kätel käia ning ära ole häbematu. Paistab, et sa unustad end, Tibbs."
«Julgeksin tähendada, teie kõrgus, et te pole sugugi ettevaatlik."
„Mida sa silmas pead, sa jultunud koer?" nõudis Alexis.
Tibbs istus maha ja nõjatus seljaga vastu puud.
„Ma pean silmas seda, et kui te ei taha mind aidata ega ära teha oma osa tööst, siis selleks ajaks, kui leedi Greystoke ja mister Brown laagrisse tagasi jõuavad, pole meil bomat ega lõkkematerjali. Tohin vist küll väita, et mõlemad saavad väga kurjaks, eriti Brown. Teie asemel, söör, ma ei püüaks temaga enam vastuollu sattuda. Arvan, et ta ei salli teid, ja siin džunglis, söör, kus ei kehti ükski seadus ega pole ainsatki võmmi, ei pruugi ta kelleltki andeks paluda, kui on teid tapnud."
Minut või paar istus Alexis sõnatult mõtiskledes, siis ajas end pikkamisi ja vaevaliselt püsti.
„Tule," ütles ta, „ma aitan sul bomat püstitada."
127
Päike oli juba loojumas, kui Jane ja Brown naasid väikese antiloobiga. Peagi hakkas Tibbs lihaviile küpsetama, kuna teised istusid vaikides lõkke ääres ja ootasid.
Kasina õhtueine ajal leidis aset mõningane keskustelu. See oli hädavaevu koos püsiv seltskond, masendatud neile osaks saanud õnnetustest, mis muutsid tabuks isegi nendest rääkimise, kuigi nad suhtusid sellesse vaikiva mõistmisega. Ainult Jane ja Brown leidsid endal hingesugulust olevat ning nende kahe vahel areneski väike

jutuajamine. Nemadki vakatasid õige pea ja järsku uinusid kõik peale Tibbsi, kes pidi esimesena valvesse jääma.

Pikk öö kulus džungli metsikute häälte saatel, mis harilikult kõlasid kaugemal, kuid kohati ka nii lähedal, et oleksid võinud magajaid äratada — need olid salapärased, tontlikud, kurjad ja metsikud hääled, kord sosisklevad, kord aga lausa kõuena kärgatavad, mis hääbusid kauguses või kajasid džunglis, nagu oleks maa rappunud.

Vahetus kestis kaks tundi. Kell neli hommikul, lõpetanud oma teise valvekorra, äratas Tibbs Alexise.

Varahommikusest jahedusest lõdisedes pildus Sborov lõkketulle rohkem puid. Siis keeras ta selja tule poole ja jäi öhe põrnitsema.

Kohe lõkketule valgussõõri tagant kerkis must läbitungimatu pimedusemüür — salapärane maailm täis nimetut õudu. Kui tuleleegid kõrgemale õhku sööstsid, langes nende vastuhelk puutüvedele ja lehekobaratele, rebides need viivuks välja pimedusest ja näidates SborovTe, kui väike oli siin lõkke juures tema maailm.

Ta kuulis hääli ja helisid, mida ei osanud seletada. Hirm ja kujutlusvõime maalisid silme ette kummalisi pilte sellest, mida ta nägi ja kuulis. Oigav naine hõljus tõelisuse piiril. Ta võis vanduda, et nägi naist.

Sborov'le meenus tapetud naise vaim, mis oli oma toatüdruku järele ilmunud, ja ta needis Tibbsi. Üks metsloom kisendas ja Sborov'd läbis hirmuvärin.

Ta pööras metsale selja ja püüdis mõtteid muudele asjadele keskendada. Vürsti silmad rändasid üle magavate kaaslaste kogude ja peatusid Browni kõrval lebaval kirvel. Ta needis endamisi ja pööras pilgu mujale. See langes Jane'ile ja jäi sinna peatuma. Kui ilus ta oli! Miks oli naine ta ära põlanud? Tal oli ju

alati naiste juures õnne olnud. Ta võlus neid ja ta teadis seda. Alexis ei saanud aru, miks Jane ta tagasi tõrjus. Seletus võis olla vaid üks: kõiges oli süüdi Brown, keda ta vihkas. Vürst kinnitas endale, et lendur oli Jane'ile temast rääkinud ja naise tema vastu meelestanud.

Ta silmad rändasid tagasi Brownile ja kirvele. Kuidas ta seda meest vihkas ja kartis! Brown oli võimeline teda tapma. Ameeriklane oli teda rohkem kui ühe korra ähvardanud.

Alexis tundis, et kui mees on surnud, on tema oma elu turvalisem ning enam põle kedagi Jane'i ja tema vahele astumas.

Ta tõusis ja hakkas närviliselt edasi-tagasi kõndima. Iga kord heitis ta põgusa pilgu Brownile ja kirvele.

Alexis hiilis Tibbsi juurde ja kuulatas. Jah, mees magas raskelt. Ta pidi kohe uinunud olema, niipea kui oli maha heitnud. Ka Jane ja Brown magasid.

Oleks Brown ometi surnud! Mõte kordus ikka ja jälle, säh-vides tema väsinud ajus. Oleks Brown ometi surnud! Ootamatult tegi Alexis Sborov äkilise otsuse. Ta läks otsejoones magava Browni juurde, peatus tema kõrval ja laskus ühele põlvele. Teraselt kuulatades tardus ta viivuks paigale, siis sirutus üks käsi iseenesest kirve poole.

Brown liigutas ja pööras end unes, ning Sborov kangestus õudusest. Kuid siis hakkas lendur jälle rahulikult hingama, olles uuesti magama jäänud. Sborov sirutas käe välja ja haaras kirvevarre pihku. Tema hullumeelsed silmad olid naelutatud magava mehe laubale ja ta tõstis löömiseks tapariista.

XX. Nkima vallatleb

Tarzan ja wazirid jätkasid kavurude küla otsinguid. Oli varajane hommikutund, udulaamad hajusid pikkamisi otsekui vastutahtmist hahetava päeva ees. Otsijate meeleolu oli vilets, sest neid lahutas oma kodust palju pikki päevateekondi ja iga järgnev päev viljatuid otsinguid suurendas nende masendust veelgi. Nad ei teadnud sedagi, kas on õigel teel või mitte. Kuulujutud, legendid, salapärased lood — see oli kõik, millele nad tuginesid.

Mõni sõdur kippus arvama, et nad tallavad tühja tuult, ning

üksnes suur südikus ja ustavus sundisid neid halisemata teed jätkama.

Tõsi küll, Tarzan oli kohanud kavuru Ydenit ning päästnud Gupingu tütre Naika ja kuulnud tema lugu. Kuid kõik need sündmused olid aset leidnud waziride maast nii kaugel, et isegi Muviro polnud enam kindel, kas tema tütre röövijad olid tõepoolest ikka kavurud. Sest miks pidid need kummalised inimesed nii pikka teekonda ette võtma, kui nad võisid leida rohkesti noori tüdrukuid oma salapärase küla lähemast ümbruskonnast?

Kuid sel jahedal ja udusel hommikul polnud wazirid sugugi ainukesed, keda rõhus must masendus. Nende kannul raja kohal tõttas puude otsas väike märja ja määrdunud karvaga ahv. Ühes käes hoidis ta keppi, mille otsas lipendas tükike paberit. Ime, et see ikka veel alles oli, sest Nkima polnud oma ettevõtmistes kuigi sihikindel. Võib-olla oli see saanud kinnisideeks, sest kepp tegi tihtipeale isegi tüli, kuid talle ei tulnud kordagi pähe seda minema visata.

Hoopis üks teine mõte oli vallutamas Nkima väikest aju — mõte, et ta oli oma kodust väga kaugel, et ta oli kaotanud Tar-zani ega suutnud teda enam leida ja et ta tundis koledat hirmu. See õhutas temas soovi ümber pöörata ja kodu poole punuda. Ta oligi juba äärepealt seda tegemas, kui talle meenusid vanade vastikute ahvide vihast moondund silmnäod. Kindla peale ootasid nad seal tagapool verd janunedes Nkimat; ja siis olid seal veel Sheeta, madu Hista ja pahad gomanganid. Kõik nad varitsesid teda. Et Nkima väike aju ei suutnud kuidagi leida väljapääsu kindlast ohust, siis jätkas ta oma teekonda maale, mis tahendas pääsemist külalistevaenulikest ahvidest, vere-janulistest metsloomadest ja inimestest.

Alles sedamööda, kuidas tõusev päike teda soojendas, paranes Nkima meeleolu, ning kui ta oli veel leidnud ja rüüstanud linnupesa, imedes munad tühjaks, tundis ta end valmis olevat mis tahes julgustükiks.

Ja siis jõudis tema õnn haripunkti. Ta nägi enda ees rajal hanereas sammumas kümmet eebenipuu värvi sõdurit, keda juhtis valge hiiglane — Nkima jumalus. Kõrvulukustava rõõmuki-saga, mis sundis tema all sammuvaid inimesi ümber vaatama, sööstis Nkima välkkiirelt läbi lehestiku ja laskus Tarzani laiale õlale.

„Kus Nkima oli?" küsis ahvinimene. „Tarzan mõtles juba, et nüüd on Sheeta ta küll kätte saanud."

„ Väike Nkima pidas lahingut kõigi džungli manudega," vastas ahv. „Nad ei tahtnud väikest Nkimat lasta läbi oma metsa, kuid Nkima küünistas ja lõi neid ning peksis oma kepiga. Siis ajas Nkima neid taga sinnamaani, kus päike Kudu heidab ööseks puhkama. Sellepärast ta ei saanudki Tarzani juures olla."

Ahvinimene naeratas.

„Väike Nkima on väga vapper," sõnas ta, silitades oma kaela vastu naalduvat väikest pead.

Tarzan märkas, et Nkima polnud ikka veel lahkunud sõnumikepist, ja pani imeks, et tema väikesel sõbral oli nii pikka aega selleks püsivust jätkunud. Ent siis ta nägi, et kepi otsas olev paber polnudki see, mille Nkima oli temalt ära võtnud. Ahvinimene muutus uudishimulikuks.

„ Mis sul seal kepi otsas on, Nkima?" küsis ta. „Kust sa selle said? See pole see, mis Tarzan sulle andis. Las ma vaatan seda." Ja ta sirutas selle järele käe.

Kuid just nüüd unustas Nkima, miks ta oli keppi kogu aeg kaasas kandnud. Ta unustas, et oli kavatsenud matkida waziri sõdurit, kes toob Tarzanile sõnumi. Pealegi oli ta väga õnnelik ja tahtis mängida. Kui Tarzan üritas paberit kepi otsast ära võtta, nägi Nkima selles kutset uuele mängule. Ta hüppas nobedasti Tarzani õlalt maha ja traavis minema, hoides keppi selle küljes lipendava paberitükiga endiselt pea kohal.

Ahvinimene hõikas teda ja kutsus tagasi, kuid Nkimal oli mõttes ainult mäng. Niisiis ronis ta vaid kõrgemale suurest heameelest alalõpmata nägusid tehes, vadistades ja meelitades ahv-inimest end kinni püüdma.

Oleks Tarzan aimanud, mis sõnum kepi otsas lipendas ning mida see tahendas talle ja tema armsamale, poleks ta nii muretult naernud ega lasknud Nkimal takistamatult oma teed minna. Kuid ta ei aimanud seda. Mõelda vaid, et sellistest tühistest asjadest võivad sõltuda inimeste elud ja saatused!

Nähes, et Tarzan ei hakanud teda taga ajama ega teinud temast üldse väljagi, kadus Nkimal õige pea huvi mängu"' vastu ja ta otsustas isanda juurde naasta. Kuid kord oli Saatus juba vahele astunud ja tegi seda nüüd uuesti linnupoja näol, kes esmakordselt oma tiibu lühikeseks kohmakaks lennuks seadis.

131

Väike Nkima jäi seda hoolega jälgima ja silmapilk unustas kõik muu. Kui linnupoeg oksale puhkama jäi, hakkas Nkima talle lähemale hiilima; aga kui ahv teda juba pea-aegu tabamas oli, põikas linnuke osavalt Nkima haardest välja. See kordus ikka ja jälle, niikaua kuni linnupoeg Nkima vaatevälja jäi ja sellega tema jälitamiskirge üksnes õhutas.

Üha kaugemale põhja järgnes Nkima linnupojale, viies endaga kaasa sõnumi, mis nii palju tähendas Ahvide Tarzanile. Kuid ühel pikemal põgenemiskatsel õnnestus linnupojal lõpuks ometi kaduda ja rohkem Nkima teda ei näinud.

Ta oli linnupoega jälitanud pelgalt oma tillukese ahviaju sunnil, asjatult aega raisanud ja seisis nüüd lõhkise küna ees. Kuid me oleme näinud ka inimesi niisamuti talitamas. Me kõik oleme tallanud tühja tuult.

Mõnda aega läks Nkima endiselt põhja poole — selleks sundisid teda äkitselt kadunud jäljed, kuid äkki märkas ta paberit lipendamas kepi otsas, mida ta nüüd juba päris harjumusest kaasas oli kandnud. See meenutas talle Tarzanit ja samuti tõika, et ta viibis kummalisel maal jälle ihuüksi. Nkima otsustas Tarzani ja waziride juurde naasta, aga selsamal hetkel kuulis ta eespool midagi, mis tema tähelepanu endale tõmbas ja uudishimu äratas. See oli inimolendi hääl.

Nkima oli juba loomult uudishimulik ja lisaks oli Tarzan õpetanud teda ebatavalisi juhtumeid uurima. Niisiis polnud see põrmugi veider, et ta lidus mööda puid otsejoones hääle suunas, mis oli tema tähelepanu äratanud.

Suurest kõrgusest alla vaadates silmas ta oma huviobjekte. Need olid kaks tarmanganit, tema ja temake. Meestarmanganit nähes oli Nkima rõõmus, et ta nii ohutus kõrguses viibis, sest see oli tõepoolest hirmuäratav tarmangani. Nkima polnud eales näinud temataolist valget meest. Ta oli näinud gomanganisid, musti mehi, niimoodi sõjakäiguks ehituna, valget aga mitte kunagi.

See oli suur ja tugev sõdur metsiku, õela näoga, mille julmust rõhutasid veelgi tema ninasõõrmetest läbitorgatud kuus kuni kaheksa tolli pikad sirged elevandiluukillud,

samuti kõrvades rippuvad rõngad ja inimese hammastest valmistatud kaelakee tema laial rinnal.

132

Nkima märkas seda kõike ja veel palju muudki: gorillana-hast puusariiet, käevõrusid, jalavõrusid, mitmekordselt piha ümber keritud kiududest nööri, põueoda ja piiki.

Selle tarmangani eest tuli tõepoolest end hoida. Ta sisendas väikesesse Nkimasse kohutavat hirmu, mida ei saanud öelda tema kaaslase kohta. Viimane oli sootuks erinev: väike, õrnuke, ilma ühegi metsiku kaunistuseta. Oleks Nkima harjunud tegema oma tähelepanekutest arukaid järeldusi, oleks ta otsemaid taibanud, et naine polnud mehega ühest suguharust, võib-olla isegi mitte ühest rassist. Kuid ta ei võinud aimatagi, et see oli prantsuse tütarlaps nimega Annette, ja tema röövinud mees oli kavuru. Nkima mõistusel olid omad piirid.

Kummatigi oli tema uudishimu veel kord ärganud. Kas siis seetõttu või mõnel muul põhjusel, kuid ta järgnes neile. Teine põhjus eeldab kujutlusvõimet, mis oli omane väikesele Nkimale, nagu peaksid kõik olendid teadma, kuidas mängida.

Ja nüüd kujutleski väike Nkima, et ta varitseb kahte tarman-ganit, kes teda kohutavalt kardavad, hüppab neile ootamatult kallale ja tapab nad. See oli tore nali Nkima jaoks, keda kogu džunglis peaaegu keegi ei kartnud, kes võis hävitada oma rikkalikus maailmas nii vähe olendeid ja kelle eest suutis isegi lin-nupoeg pakku pääseda. Kuid see andis talle põgusa üleoleku-tunde.

Seda erutavat mängu jätkates kaotas ta täielikult ajataju. Peagi pidi saabuma öö, aga praegu ta sellele ei mõelnud.

Nkima jälitatavad tarmanganid jõudsid metsast välja lagedale tasandikule kõrge mäe jalamil. Metsast mäeni polnud kuigi pikk maa. Nkima nägi teisel pool lagendikku hiigelsuurte kaljurahnudega ääristatud kitsasteed, mis viis vastasasuva kalju jalamil paiknevasse kõrge püsttaraga ümbritsetud külla. Külast alla metsa poole lookles väike jõgi.

Nkima nägi, kuidas tarmanganid läksid üle lagendiku küla poole,- kuid ta ei järgnenud neile. Lõppude lõpuks on mäng siiski vaid mäng ja polnud mingit vajadust liiga kaugele minna.

Ta nägi, kuidas avati värav tulijate sisselaskmiseks ja suleti nende järel uuesti. Alles siis märkas ta esmakordselt, et käes oli öö. Ta tundis end väga üksildase ja õnnetuna.

133

Ta mõtles Tarzanile ja turvalisele pronkspruunile õlale, pööras tormakalt ümber ning kihutas puid pidi tagasi lõunasse, kiu-nudes kartlikult ja pigistades tugevasti keppi oma väikesesse pihku.

XXI. Kahekesi

Tibbs ärkas äkki sügavast unest, lõi silmad lahti ja nägi Sborov'd ülestõstetud kirvega Browni üle kummardumas. Läbilõikava hoiatuskisaga kargas ta püsti. Sborov lõi viivuks kõhklema ja vaatas vilksti Tibbsi poole. See hetkeline kõhklemine päästis lenduri elu.

Tibbsi kisa peale ärganud ameeriklane tõmbus vaistlikult kägarasse ja veeretas end kaugemale. See oli loomulik reageering inglase hääles kostnud hoiatusele ja hirmule.

Sborov siiski virutas, kuid kirve tera vuhises Browni peast tolli kauguselt mööda ja tungis maasse, kus see oli lebanud silmapilk varem.

Tibbsi karjatus oli äratanud ka Jane'i. Ta nägi, kuidas Browni ees põlvitav vürst püsti kargas ja, kirves käes, džunglisse põgenes.

Brown tormas talle järele, kuid Jane kutsus ta tagasi.
„Ärge minge teda taga ajama," ütles ta. „Sellel pole mõtet. Oleme temast õnnelikult lahti saanud, ta ei tihka enam tagasi tulla. Kui te lähete teda jälitama, võib ta džunglis varitseda ja teid tappa. Peame nüüd kokku hoidma, sest meid on liiga vähe järele jäänud."
Brown tuli tagasi.
„Mul on väga kahju, et lasksin sel lurjusel putket teha. Kuid arvan, et teil on õigus. Ta võib tõepoolest selles padrikus varitseda ja ilma pikema jututa mulle otsa peale teha." Ta vangutas kahetsevalt pead. „Aga mul on siiski kahju, ta oleks pidanud saama, mis oli ära teeninud."
„Ta saab seda seal ihuüksi olles," ennustas Jane. „Aga nüüd oleme ainult kolmekesi, kuigi ta polnud meie vastu kunagi liiga hea."
„Liiga hea!" plahvatas Brown. „Kui te lubate, missis, ta polnud üldse hea. Ta ei teinud ilmaski midagi muud peale kurja. Ka kahekümne aasta pärast ei taha ma tema nägu näha!"

Ameeriklase hääl muutus põlglikuks ja irooniliseks. „Vürst! Kui nad kõik on temasugused, siis ma ei imesta, kui talle on tuul alla tehtud." Jane naeris.
„ Nende hulgas on ka mõni üsna kena inimene, Brown," ütles ta. „Sborov'-taolised vürstid pole tegelikult üldse vürstid. See on tihtipeale vaid peen tiitel nagu tähtsusetu koloneliaste Kentuckys. Neid ei hinnata omal maal kuigi kõrgelt."
Brown kehitas õlgu.
«Ameerikas on nad kindlasti rõõmsameelsed semud. Kuid vaadake, mis vaesele vanale leedile tema tiitel maksma läks! Ameerika naised on narrid, kui nad sel moel tiitleid jahivad."
Jane naeris heasüdamlikult.
„Kas teate, Brown, et ka mina olen ameeriklanna?" Lendur punastas.
„Jumala eest, missis, seda ma ei teadnud. Palun vabandust."
„Te ei tarvitse vabandada, sest teil on õigus mõne ameerika naisest tõusiku suhtes. See polekski nii halb, kuid ameeriklased ikka veel ostavad tiitleid ja pahatihti ei saa nad oma raha eest tiitli kõrvale suurt midagi. Mõnikord on isegi tiitlid niisama võltsid kui nende omanikud.
Mulle meenub, et mõni aasta tagasi juhtusin lugema ühe prantsuse krahvi kirjutatud raamatut. Ta oli abiellunud ameerika ühe jõukama raudteemagnaadi tütrega. Ta heitis nalja oma naise suguseltsi üle, nende nõmeduse ja rahaahnuse üle. Kuid teisi süüdistades polnud krahv ka ise süüst puhas, sest ta hooples sellega, et oli oma tiitli neile raha eest maha müünud. Samas rääkis ta oma kodu väärikusest ja auväärt suguvõsast. Tegelikult on tema ja ta sugu väärastunud.
Ma kaldun üha enam nõustuma oma mehe hinnanguga metsloomadele ja inimestele — tema eelistab esimesi."
Brown vangutas kaheldes pead.
„Ma pole inimestelt suurt kasulikku saanud," tunnistas ta, „aga kui teie mees oleks meie nahas, siis minu arvates oleks ta kuradima õnnelik, kui pääseks sellest džunglist sinna, kus on rohkesti inimesi ja mitte ühtegi metslooma." * „Teie ei tunne mu meest."
„Hea küll, võib-olla viibiks ta meelsamini siin kui vanas heas Chicagos, kuid mina mitte."
„Siis on parem, kui me hakkame minema," soovitas Jane.

„Siin ei pea meid enam miski kinni."
„Väga õige, mileedi, kui ma tohin niiviisi öelda," nõustus Tibbs.
«Läheksin siit jalamaid minema," ütles Brown, „aga võibolla..."
«Võib-olla mis?" küsis Jane.
«Mõtlesin Annette'ile. Ma tean, et pole vähimatki väljavaadet teda päästa, kuid ometi ei suuda ma lootust jätta."
«Me kõik loodame, Brown. Kuid kardan, et see on ka ainus, mida me teha saame," ütles Jane lohutavalt mehe käsivart surudes.
Kui nad kolmekesi taas itta minema hakkasid, jälgis neid lähima puu otsast paar kurjakuulutavaid silmi, mis seirasid kahte meest vaid vilksamisi, seda rohkem aga peatusid Jane'il.
Kõige ees kõndis Brown. Ta püüdis käia aeglasemalt, et Tibbs suudaks sammu pidada. Ameeriklane oli selgusele jõudnud, et kui kiiresti ta iganes liiguks, oli naine temaga täiesti võrdne, kui mitte rohkemgi. Brown pani sageli imeks leedi Greystoke'i jõudu ja vastupidavust. Ta polnud hoopiski seda sorti naine, nagu Brown oli endale kujutlenud kõrgest seisusest inglannasid — hellitatud, abitu olevus. Nüüd tundus päris loomulikuna, et ta võis vaadata ühele naisele kui usaldusväärsele, kindlameelsele juhile. Brown polnud eales järgnenud ühelegi mehele, kelle vastu tal oleks olnud suuremat usku ja rohkem lugupidamist kui selle hapra ja nägusa kõrgemast seisusest leedi vastu.
Browni kannul kõndis Tibbs. Öine puhkus oli teda kosutanud. Tema lihased olid džungliradade raskustega juba harjuma hakanud ja ta tundis end sel hommikul vana rännumehena.
«Täna on imetore päev, mileedi, kui te mu mõttest aru saate," tähendas Tibbs. „Ma tunnen end nii, nagu hakkaksid mõned asjad vähehaaval korda saama."
„Ma loodan samuti, Tibbs. Võib-olla on kõige halvem seljataga. Kui ainult teaksime, kus me praegu asume, teeks see olukorra palju kergemaks. Me võiksime otseteed minna mõnda sõbralikku pärismaalaskülla, kust saaksime teejuhi, või satume kõnnumaale. See teeb mulle praegu kõige rohkem muret. Kui me vaid teaksime!"

„Doninghami hertsog tavatses öelda, et see, mida me ei tea, ei tee meile ilmaski kahju, mileedi."
„Kuid ka mitte head," naeris Jane.
„Aga vahest polnud ta kunagi Aafrikas kaotsi jäänud," oletas Tibbs. „Talle ei tulnud ehk pähegi, et Aafrika on nii suur koht."
„See võtab enda alla koguni väga suure maa-ala, Tibbs. Parem, kui siin keegi kaduma ei läheks."
„Minu sõna selle peale, mileedi, et kellega see juhtub, peab küll üksinda kõvasti hirmu tundma, seltsiks ainult omaenese mõtted."
„Ja veel kui kohutavad mõtted, Tibbs. Ma lausa judisen, mõeldes väikesele vaesele Annette'iie."
Tibbs vakatas. Ka tema mõtles Annette'iie.
Kuulmatult läbi puude siueldes järgnes neile väsimatu jälitaja. Nüüd ei pööranud ta hetkekski oma õelaid silmi meeste taga kõndivalt sihvakalt naiselt.
Tunni aja pärast tundis Tibbs, et on jälle väsinud. Ta hakkas Brownist üha rohkem maha jääma. Juba tükk aega polnud ta rääkinud Jane'iga — Tibbs oli selleks liiga väsinud.
Talle tundus, et Brown ei mõtlegi peatuda. Millest see mees oli tehtud, võib-olla rauast? Tema jalad olid nagu masinad, mis liikusid aina edasi ja edasi. Nad justkui polnudki osa Brownist. Hiljaaegu oli Tibbs kuulutanud, et tunneb end täna palju pare-

mini ega väsi nii ruttu nagu esimestel päevadel. Nüüd oleks ta tundnud end otsekui taevas, kui oleks saanud vaid maha istuda. Kas Brown ei kavatsenud enam üldse seisma jääda?

Lõpuks tegi ta seda siiski.

„Näib, et see on igati paslik koht ööbimiseks," sõnas ta. „Oled väsinud, Tibbsike?"

Inglane vankus ja kukkus pikali maha.

„Väsinud!" pomises ta. „Mister Brown, terves neetud Oxfor-di inglise keele sõnastikus polegi niisugust sõna, mis väljendaks seda, kui väsinud ma olen!"

Brown naeris.

„Mina küll omadega nii läbi ei ole," tunnistas ta. „Aga võin kihla vedada, et leedi on meist kõige värskem. Aga kus ta siis on?"

Tibbs heitis pilgu rajale.

,;Kui ma viimati tagasi vaatasin, kõndis ta otse minu kannul.

137

Ta peaks iga hetk siia jõudma."

„Ta ei saanud nii kaugele maha jääda," urises Brown. Paistis, et ta hakkas tõsiselt muretsema. Siis hõikas ta valjusti: „Hei! Leedi Greystoke!"

Keegi ei vastanud. Mehed vaatasid üksisilmi inimtühja rada. Tibbs ajas end tuikudes jalule. Brown hõikas uuesti. Kõik jäi vaikseks. Brown vaatas Tibbsile otsa. Ameeriklase näol oli selline ilme, millist Tibbs polnud kunagi varem näinud. See oli hirm, kuid mitte hirm iseenda pärast.

Brown hakkas tuldud teed tagasi jooksma. Tibbs tuigerdas talle järele. Vahetevahel jäi Brown seisma ja hõikas kadunud naist taas nimepidi, kuid nagu ennegi ei saanud ta vastust. Nad jätkasid otsinguid kuni pimedani.

Tibbs oli surmani väsinud, ta ei suutnud enam sammugi astuda. Ka Brown oli oma jõuvarud ammendanud. Mehed vajusid nagu niidetult maha.

„See on asjatu," sõnas Brown tülpinult. „Ta on kadunud, täpselt niisamuti nagu Annette. Miks leedi Greystoke ei lasknud mul seda lurjust tappa? Miks ma teda ise maha ei löönud? Ma teadsin, et oleksin pidanud seda tegema."

„Kas te kahtlustate vürsti?"

„Olen kindel, et see oli tema, see räpane... Oh, mis sellest nüüd enam rääkida! See kõik on minu süü, et lasksin end naisest mõjutada. Ta on suurepärane naine, kuid liiga pehme südamega. Olen kindel, et kui oleksin vürsti tapnud kohe esimesel korral, kui seda teha tahtsin, oleksid nii leedi Greystoke kui ka Annette mõlemad praegu meiega olnud."

„See polnud teie süü, mister Brown," püüdis Tibbs teda rahustada. „Te talitasite nii, nagu üks mees tegema pidi. Me kõik tõotasime leedi Greystoke'iie kuuletuda ja ta ei lubanud teil vürsti tappa. Ehkki talle oleks tulnud juba tükk aega tagasi ots peale teha, kui ma tohin niiviisi öelda."

Pimedas metsas kaikus lõvi möiratus, hoiatades mehi läheneva öö ohtudest. Brown ohkas.

„Kui ma vaid teaksin, kus nad -on ja et ta neid veel tapnud pole!"

„Ega te ometi tõsiselt usu, et ta tappis leedi Greystoke'i?" küsis Tibbs kohkudes. Üks asi oli tappa leedi toatüdruk, hoopis teine, täiesti mõeldamatu, aga tappa kõrgest seisusest leedi. Tibbsi seisukoht sellistes asjades oli suurelt osalt tingitud

138

pärilikkusest — tema suguselts oli olnud teenijarahvas sestsaati, kui keegi neist iganes mäletas — ja harjumusest niimoodi mõelda.

„Ei, ma ei usu, et vürst tappis leedi Greystoke'i, ehk ainult siis, kui naine talle vastupanu osutas. Kuid tal oli hea põhjus tappa vaene väike Annette. Kui ta tüdruku

kinni võttis, on see nüüd kindlasti surnud. Oh jumal, kui ma ta vaid kätte saaksin! Homme läheme rada mööda tagasi ja peame jahti, kuni ta üles leiame. Võib-olla ei leia me teda kunagi, kuid see pakub siiski mõningast rahuldust. Mis sa ütlesid, Tibbsike? Jah, ma luban sul aidata teda tappa."

Lõvi möirgas jälle, sedapuhku juba lähemal.

„Arvan, et meil on parem puu otsa ronida, Tibbsike, ja oodata päevavalgust. Mulle ei meeldi maas magada, see pole eriti tervislik."

„Minu isa rääkis alati, et see on vägagi kahjulik. Ta sai Krimmis maas magamisest endale reuma."

„Laseme siis käia," ütles Brown, „sest mina ei taha reumat saada."

XXII. Numast jälitatuna

Nkima veetis õudse öö. Leopard Sheeta hulkus all ja ronis mööda puid. Nkima rippus kõige peenema oksa küljes, mis tema raskust talus, ning vabises kogu pika öö külmast ja hirmust. Kuid viimaks koitis päev. Esimeste koidukiirtega ruttas ta Tarzanit ja wazirisid otsima. Endiselt hoidis ta pea kohal keppi, mille otsas lipendas paberitükk.

Ta polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui juba kuulis inimeste hääli. Nkima väike süda hüppas sees, kui ta otse häälte suunas ruttas. Et need hääled võisid kuuluda ka kellelegi teisele peale tema sõprade, see ei tulnud talle pähegi, nii suur oli Nkima igatsus Tarzani järele.

Ja need olid ta sõbrad.

Vadistades ja kriisates laskus Nkima püstloodis kõrgelt oksalt oma sõbra õlale. Üks käsi põimus Tarzani kaela ümber, kuna teine kõvasti kokkupigistatud peoga tõstis kepi selle otsas tilpneva paberitükiga otse Tarzani silme ette. Ahvinimene nägi käekirja, mille ta esimese pilguga ära tundis. Ta ei uskunud oma

silmi. Oli pöörane isegi ette kujutada, et väike Nkima tõi talle Jane'i kirjutatud sõnumi. Selle ja Jane'i käekirja tähelepanuväärne sarnasus ei saanud olla midagi muud kui kujuteldamatu kokkusattumus.

Enne kui Nkima sai uuesti minema lipsata, tõmbas Tarzan paberi kepi otsast ära ja tegi selle kiirustades lahti. Wazirid, kes teda jälgisid, nägid äkki, kuidas ta ilme murelikuks muutus.

„Kust sa selle said, Nkima?" nõudis ahvinimene. „Kes selle sulle andis?"

Nkima jättis vadistamise ja kratsis pead. Kust oli ta paberi saanud? Ta ei suutnud seda meenutada. Sestpeale oli juhtunud palju asju. Nkima mälu oli nagu pikk ähmane koridor ja see sündmus tähtsusetu pisiasjana kõige kaugemas lõpus.

„On midagi juhtunud, bwana?" küsis Muviro. „Kas Nkima tõi sulle halbu uudiseid?"

„See kiri on leedi Greysoke'ilt. Ta on hädas. Lennuk, millega ta sõitis koos oma sõpradega, sooritas hädamaandumise. Nad on džunglisse eksinud ja neil pole toitu ega relvi."

Tarzan silmitses uuesti Nkimat.

„Kes sulle selle andis?" nõudis ta. „OH see naine? Tarmangani?"

Nkima hakkas pikkamisi meelde tuletama.

„See polnud tarmangani," ütles ta.

„Oli see gomangani?"

„Ka mitte gomangani."

„Kes selle siis sulle andis?"
Nüüd meenus Nkimale kõik.
„Keegi ei andnud. Nkima leidis selle ühest walast."
„Mis ta ütles, bwana?" küsis Muviro, sest Nkima rääkis oma ahvirahva keeles, mida inimestest oskas ainult Tarzan.
„Ta ütleb, et leidis selle pesast," teatas džunglivalitseja. „See võib tähendada maja, hütti, varjualust, metslooma koobast või linnupesa. Ma lähen otsima."
„Nkima, kes oli selle pesa ehitanud?"
„Tarmangani. Gomanganid ei ehita sellist walat."
„Kus see on? Püüa meelde tuletada. Sa pead mind sinna viima."
Järsku valdas Nkimat tugev erutus. Ta tundis end väga tähtsana. Hüpanud maha, sikutas ta Tarzanit jalast.
„Tule Nkimaga," kutsus ta.

„Mine oma sõduritega edasi põhja poole, kuni leiate kavu-rude küla," käsutas Tarzan Muvirot. „Kui nad võtavad teid vastu vaenulikult ega lase külla Buirat vabastama, siis oodake mind seál. Kui te aga Buira kätte saate, jätke mulle mõni märk. Kas said aru?"
„Jah, bwana."
„Me läheme siis Nkimaga leedi Greystoke'i otsima."
See polnud kaugeltki kõige otsem tee, mida mööda Nkima juhtis Tarzanit onni juurde, kus ta oli kirja leidnud. Nad uita-sid ja tiirutasid džunglis tükk aega ringi.
Nkimale meenus, et ta oli näinud imelikku meestarmanga-nit naistarmanganiga ja ta rääkis sellest Tarzanile. Tarzan oli veendunud, et see oli Jane, kelle kavuru oli kinni võtnud. Ta tahtis juba loobuda onni otsimisest ning hakata jälitama meest ja naist, kuid Nkima ei osanud talle näidata, mis suunas nad läinud olid. Tema tormakus vaibus ja kaine mõistus ütles, et Jane'i tuleb hakata otsima kohast, kus ta tegelikult oli viibinud.
Läks vaja lõpmatut kannatlikkust, et taluda Nkima heitlikku mälu ja tema võimetust pikka aega oma mõtteid koos hoida, kuid enamik metsloomi on kannatlikud ja seda oli ka Ahvide Tarzan. Ta saigi selle eest tasutud, kui Nkima juhtis teda uhkelt läbi lehestiku alla laagri juurde, mille olid ehitanud lennuõnnetuse läbiteinud inimesed ja kust Nkima oli kirja leidnud.
Siin leidis Tarzan ümberlükkamatu tõendi, et Jane oli tõepoolest kuulunud hädamaandumise sooritanud seltskonda, ja otse tema ees kulges rada, mida mööda nad olid itta suundunud. Nüüd ei sõltunud ta enam Nkimast ja tõttas uue lootusega tundmatu maa poole, mis oli röövinud tema abikaasa.
* * *
Juhtub harva, et kättemaks tabab kurjategijat kiiresti ja ladusalt. Kui vürst Alexis Sborov'le sai selgeks, millisesse olukorda ta omaenda süü läbi sattunud oli, tundis ta surmahirmu. Sborov oli viimane argpüks ja värises nüüd üksinda salapärase džungli kurjakuulutavas vaikuses. Ta kartis džungli asukaid ja ööd džunglis, kuid selle hirmu ujutas üle veelgi suurem — hirm Browni ees. Niipea kui teda valdas soov tagasi minna inimeste juurde, keda ta oli alailma mõnitanud ja solvanud, peletas selle minema teadmine, et kui ta seda teeb, siis Brown tapab ta.

Olles viimaks sunnitud lõplikult loobuma mõttest teiste juurde naasta, otsustas ta talitada plaani järgi, mida oli välja pakkunud algusest peale: minna läände lootuses sattuda Belgia Kongos valgete asulale.

Soborv'd kohutas üks asjaolu: tagasiteel pidi ta mööduma oma mõrvatud naise hauast. Ta ei tundnud sooritatud teo pärast vähimatki süümepiina, kuid talle ei andnud rahu Tibbsi räägitud lugu sellest, kuidas tapetud Doninghami hertsoginna oli hauast üles tõusnud ja toatüdruku ära viinud.

Nagu Tibbs, nii täheldas ka Sborov sarnasust selle loo ja Annette'i salapärase kadumise vahel, mida ta ei osanud mingil muul viisil seletada.

Kuid teist võimalust polnud. Ta pidi mööduma hauast ja mõrva toimepaneku kohast. Veel kord pidi ta oma mõttekujutuses langetama kirve ning veel kord pidi ohvri soe veri pritsima tema kätele ja riietele.

Esimese öö veetis ta puu otsas okste vahel, kuid hirm ei lasknud tal uinuda. Ta kuulis mahamurtava jahisaagi surmakisa. Maapind vappus metsloomade kuninga möirgamisest, ja seal oli veel teisigi salapäraseid hääli, veelgi hirmsamaid, kuid ta ei suutnud kindlaks teha, kellele need kuulusid.

Kuid viimaks lõppes öö ja koidukiired heitsid valgust õudusest, magamatusest ja näljast otsalõppenud, kasimata olendile, kunagisele vürst Sborov'le Pariisi bulvaritelt.

Tema käed, habetunud nägu ja pulstunud juuksed olid koos kuivanud pori ja higiga, kõhnunud põskedel võis näha sogaste pisarate jälgi. Tema mõistus oli löönud vankuma. Vürst kõneles iseendaga ja manitses siis end vaikust pidama, sest ta hääl võis mõne läheduses hulkuva metslooma tähelepanu äratada.

Niimoodi eksles ta päev läbi söömata ja joomata, omaenda ahnuse lootusetu ohver, haletsusväärne vastand uhketele metsloomadele, keda ta kartis, revolutsiooniteooria kurb kommentaar.

Käes oli juba õhtupoolik, kui leidis aset juhtum, mida ta kartnud oli. Vürst läks edasi mööda rada, mis selles kohas oli lai ja küllaltki sirge. Nagu mitu korda varem, heitis ta nüüdki pilgu selja taha. Vürsti põlved hakkasid värisema ja ta kartis, et kukub maha. Hetkeks ta kangestus.

Seal, kus rada keeras alusmetsa vahele, seisis hiigelsuur lõvi.

142

Ta silmitses hindavalt Sborov'd.

Äkki sai inimene tagasi kontrolli oma lihaste üle ja hakkas pikkamisi taganema. Ta oli kuulnud, et kui jooksu pista, hakkavad kõik metsloomad põgenevat saaki jälitama ja saavad ta kätte, sest inimene on loomadest palju aeglasem.

Sborov ei teadnud lõvide harjumustest kuigi palju. Talle oli üht-teist meelde jäänud laagritule ümber kuuldud juttudest, ehkki ta ise kunagi kaasa ei rääkinud.

Kõige rohkem huvitas teda praegu, kui kaua see mäng veel kestab, enne kui lõvi talle kallale kargab ja ta maha paiskab. Ta tahtis jooksu pista. Suurivaevu õnnestus see soov maha suruda. Vürst silmitses igatsusega puid, mille otsa ronimiseks ta liiga nõrk oli.

Rada tegi käänaku, varjates teda mõneks ajaks lõvi eest, ja siis pani vürst jooksma. Hetk hiljem kõlas tema taga vihane möiratus. See tundus olevat väga lähedal. Mees heitis kiire pilgu üle õla. Lõvi traavis tema kannul. Kiskja hirmuäratavad rohe-kaskollased silmad hiilgasid kurjakuulutavalt ja Sborov kaotas viimased enesevalitsuse riismed.

Ta tõi kuuldavale läbilõikava hirmukisa.

XXIII. Vang

Džungliraja lähedal puult puult hüpates kiirustas Tarzan itta. Nkima tõttas kord oma isanda ees, kord tema kohal. Ta oli väga üleolev ja metsik, sest pelgupaik pronkspruuni õla näol oli kogu aeg läheduses.

Tuul Usha puhus Tarzanile näkku, tuues tema sõõrmetesse džunglisõnumeid madu Histast, antiloop Wappist, leopard Sheetast ja kaugemal asuvast suurest veest, mis jäi otse tema teele. Suurepäraselt lõhnade keelt mõistes võis Tarzan tänu tuulele tundmatus piirkonnas hõlpsasti orienteeruda.

Nüüd tõi Usha tema sõõrmetesse lõvi Numa vänget haisu ja hetk hiljem kuulis Tarzan loomade kuninga vihast möiratust. Peaaegu kohe haistis ta ka valge inimese lõhna.

Tarzan kujutles juba selgesti, mis toimus tema ees rajal, ja lisas kiirust, sest valge inimene selles kõrvalises piirkonnas võis väga hästi olla üks Jane'i kaaslasi. Järelikult võis ta teada, kus Jane viibis või mis temaga juhtunud oli. Seepärast ei tohtinud

143

ta lasta Numal meest tappa, vähemalt mitte enne, kui Tarzan on teda küsitlenud.

Need polnud hoopiski inimlikud kaalutlused, mis õhutasid Ahvide Tarzanit appi ruttama tundmatule, vaid mõtlemine Jane'iie. Tarzan oli džungliasukas, lõvi kaaslane, ja ta teadis, et lõvi peab sööma nii nagu temagi. Kui Numa ei saa ära süüa seda inimest, siis murrab ta maha mõne teise elusolendi. Džung-lifilosoofia järgi pole ühe elu teise omast põrmugi väärtuslikum, kui see pole mitte enda või sõbra elu.

Tarzan teadis, et need kaks olid talle võrdlemisi lähedal. Numa lõhn teatas, et lõvi polnud näljane ega kavatsenud tar-manganit rünnata vähemalt niikaua, kuni viimane ise selleks põhjust ei andnud.

Siis lõhestas džunglivaikuse hirmukisa ja Tarzan oletas, et lõvi lühike kannatus oli katkenud. Ahvinimene kihutas läbi puuvõrade niisuguse hirmuäratava kiirusega, et isegi väikesel Nkimal oli raske temaga sammu pidada.

Sborov arvas, et lõvi oli asunud rünnakule, kuid see polnud nii. Numa tahtis üksnes jahisaaki oma vaateväljas hoida ja meelepahast tingitud vihane möiratus oli suunatud mehe katse vastu plehku pista. Kuid hirmust hullunud Sborov oli kurt mis tahes hoiatusele, isegi kui ta oleks neist aru saanud. Tema ainuke mõte oli põgeneda ja nii ta kihutas edasi, jalad hirmust ja väsimusest nõtkumas ning süda rinnust välja hüppamas.

Nüüd oli Numa tõepoolest vihane. See haletsusväärne olend püüdis tema käest pakku pääseda ja sundis teda traavima, sellal kui ta tahtis pelgalt enda lõbuks lonkida mööda rada, kuni ta jälle oleks olnud valmis tapma ja kõhtu täitma. Ta võis sellele kähku lõpu teha. Numa tõi kuuldavale veel ühe hoiatava möirge, et ta kavatseb rünnata. See möire naelutas inimese otsekui halvatult paigale.

Sborov uskus, et tema surmatund on tulnud; ta vajus põlvili ja pööras näo lõvi poole. Kuid äkki juhtus kummaline asi, mis hämmastas nii lõvi kui inimest. Kuskilt ülalt hüppas alla rajale nende vahele valge mees.

" Vürst polnud varem näinud niisugust meest — pronkspruuni peaaegu alasti, karmide näojoontega nägusat hiiglast, kes silmitses lõvi sellisel ilmel, nagu näeks ta tänaval linde peletavat kassi. Hiiglane vaid seisis ja ootas, kuna lõvi jäi samuti seisma ja põrnitses kutsumatut tülitajat silmanähtava pahameeleta.

144

Tundmatut silmitsedes adus Sborov, et see polnud üksnes hiiglase kasvuga, vaid kehastas ka majesteetlikkust ja jõudu, mis tõstis teda kõrgemale teistest olenditest. Ta võis olla paar tolli üle kuue jala pikk, vägevad musklid mänglesid puhta pronks-pruuni naha all. Oma keha hiiglaslike ja täiuslike mõõtmete poolest sarnanes ta enda kõrval seisva lõviga. Sborov, kes tunnetas praegu kogu oma tühisust, hakkas teatud hetkel hiiglast kartma isegi rohkem kui teda jälitanud kiskjat.

Nii seisid nad viivu ja silmitsesid üksteist. Siis lõvi urises, nähvas korra sabaga ja astus sammu ettepoole. Inimene urises vastu ja Sborov'd haarasid hirmuvärinad.

Nende kohal puuoksal keksis kriisates ja vadistades väike ahv. Ta paiskas lõvile kaela sõnastikutäie laimu ja solvanguid, kuid Sborov'le oli see vaid ahvi rumal loba.

Pronkspruun hiiglane astus pikkamisi lõvi poole, tema võimsast rinnast tõusis metsikut lõrinat. Numa peatus. Ta vaatas kiiresti kahele poole, raputas pead, kallutas selle ühele küljele ja urises, seejärel pööras ümber ja eemaldus tagasi vaatamata majesteetlikult. Sborov ei uskunud oma silmi: inimene oli lõvi ära ajanud.

Uustulnuk vaatas äkki Sborov'le otsa. „Kes te olete?" nõudis ta.

Kui seda oleks küsinud lõvi, poleks Sborov sugugi rohkem imestanud kui praegu, kuuldes suurepärast inglise keelt suust, mis alles nüüdsama oli kuuldavale toonud metslooma hirmuäratavat urinat. Ta oli liiga jahmunud, et vastata. Mees kordas oma küsimust. Seekord oli tema toon range, edasilükkamist välistav.

„Olen vürst Alexis Sborov."

„Kus on leedi Greystoke ja ülejäänud teie seltskonna liikmed?"

Sborov ajas silmad suureks. Kuidas oli see mees nendest teada saanud? Kes ta oli?

„Ma ei tea neist midagi. Nad jätsid mind üksinda džunglisse surema."

„Kes jättis teid üksi?"

„Ainult leedi Greystoke, mina ise, minu teener ja lendur Brown olimegi esialgsest seltskonnast järele jäänud, kui nad mu hülgasid."

„Miks nad teid hülgasid?"

145

„Brown tahtis mind tappa. Ta kartis, et kui jõuame tsiviliseeritud asulasse, süüdistan ma teda naise mõrvamises."

Tarzan silmitses tähelepanelikult meest. Vürst ei äratanud temas usaldust.

„Miks ta naise mõrvas?" küsis ta.

„Ta arvas, et mu naine ei suuda meiega sammu pidada ja takistab seega Browni džunglist välja pääseda. Brown teadis, et ma ei lahku oma naisest, kuid ta ei tahtnud kaotada ühtegi meest, sest ta kartis üksinda rännata."

„Miks ta siis teid maha jättis?" päris Tarzan.

Sborov' vastus tuli kähku ja libedasti.

„Tal oli armulugu leedi Greystoke'iga, nad põgenesid koos."

Tarzani nägu süngestus ja tema sõrmed krampusid nagu midagi pigistades — võibolla kõri.

«Missugust teed mööda nad läksid?" küsis ta.

„Sedasama teed ida suunas," vastas Sborov.

„Millal?"

„Arvan, et see oli eile või üleeile. Olen kaotanud ajataju, sest pidin nii kaua üksinda džunglis olema." „Kus on Tibbs ja Annette?" Sborov oli taas rabatud.

„Kes te olete?" küsis ta. „Kuidas te meist nii palju teate?"

Tarzan ei vastanud. Ta üksnes seisis ja silmitses meest. Mis pidi ta temaga peale hakkama? Ta võis Jane'i otsingud edasi lükata, mitte aga meest üksinda surema jätta, sest uskus ta olevat Jane'i sõbra. Oma kirjas polnud Jane puudutanud ainsatki üksikasja nendega juhtunud õnnetusest, oli vaid loetlenud ekspeditsiooni liikmed, märkinud, et nende lennuk oli purunenud ja vürstinna Sborov oli surnud. Ahvinimene oletas, et Jane oli Sborov'de külaline ja seepärast pidi ka mees tema sõber olema.

„Mis sai Tibbsist ja Annette'ist?"

„Annette kadus ära," vastas vürst. „Meie ei tea, mis temast sai. Ta oleks otsekui õhku haihtunud. Tema jäljed viisid suure puu alla ja katkesid seal."

„Millal see juhtus?"

„Arvan, et päev enne seda, kui Brown leedi Greystoke'iga jalga laskis."

„Ja Tibbs?"

„Tibbs läks nendega kaasa."
„Miks nad võtsid kaasa Tibbsi, aga teid mitte?"
146
„Brown ei kartnud Tibbsi. Ta teadis, et ma võin leedi Greystoke'i kaitsta ja viia Browni kohtuniku juurde, niipea kui tsiviliseeritud maailma tagasi jõuame."
Kiretul pilgul silmitses Tarzan vürsti. Ta ei usaldanud meest, kuid nägu ei reetnud millegagi tema mõtteid. Tarzanile mõjusid eemaletõukavalt Sborov' nägu, tema kombed, vasturääkivused ja muutlikkused paljudes väidetes, ent samas ta järeldas, et vürsti jutus võis ka mõni tõetera leiduda.
Lõpuks sai Tarzanile selgeks, et ta viibis Jane'i jälgedel ja et neiu, keda Nkima oli näinud koos kavuruga, oli Annette, sest samal ajal oli Jane viibinud koos Browni ja Sborov'ga.
„Tulge," ütles ta vürstile, „lähme leedi Greystoke'i ja Browni otsima."
„Brown lööb mu maha," ütles Sborov. „Ta on juba ammugi ähvardanud seda teha."
„Ta ei tapa teid, kui mina olen teiega." „Teie ei tunne teda."
„Mul pole vaja teda tunda," vastas ahvinimene, „ma tunnen iseennast."
„Olen liiga nõrk, et kiiresti käia," seletas Sborov. „Kui te seda maad tunnete, siis võiksite mind parem mõnda külla viia ja ise Browni otsima minna. Ma pole pikka aega ivagi suhu saanud. Kardan, et ma ei jõua miiligi maha käia, olen näljast nii jõuetuks jäänud."
„Hea küll, jääge siis siia," käsutas Tarzan. „Lähen süüa vaatama, pärast aga võime minna Browni otsima."
Sborov jälgis, kuidas hiiglane metsa kadus, väike ahv kükitamas tema laial õlal.

XXIV. Alla pimedusse

Sel õhtupoolikul Tibbsi ja Browni järel kõndides oli Jane oma mõtetega kaugel läänes, kus merekäärus ranna lähedal seisis väike ajahambast puretud hütt. Seal olid aset leidnud paljud tema elu tähtsamad ja erutavamad sündmused, seal oli ta kohanud seda kummalist metsjumalat, keda ta hiljem oli tundma õppinud kui Ahvide Tarzanit.
Kus viibis ta praegu? Oli ta Jane'i telegrammi kätte saanud? Kui jah, siis Tarzan kahtlemata juba otsis teda. See mõte andis

147
naisele uut lootust, Ta igatses tunda aida ümber tugevaid käsivarsi, igatses rahu ja turvalisust, mida andsid Tarzani jõud ja džunglitarkused.
Süüvinud mõtteisse, ei pannud Jane tähelegi, kuidas ta pikkamisi oli oma kaaslastest maha jäänud. Viivuks läksid need tal hoopiski meelest: ta oli üksi oma suures mälestustedžunglis.
Kuid ta polnud üksi. Ülalt puude otsast jälgisid iga tema liigutust kellegi silmad, jäämata temast sammugi maha.
Ootamatult tundis Jane kummalist soovi minna tagasi. Ta imestas isegi, mis võis seda põhjustada. Oli see hea või halb või lihtsalt naiselik vaist, mis teda juhtis? Ta ei teadnud seda. Algul oli see iseäralik kihk ainult nõrk soov, mis peagi muutus pealetükkivaks ja vastupandamatuks vajaduseks, ning Jane alistus sellele. Teda oleks nagu tagasi vedanud mingi jõud, Tibbs ja Brown aga olid väga kaugel ja tundusid talle täiesti võõrastena. Jane soovis vaid üht — alistuda sellele kuuldamatule häälele, mis teda kutsus.
Kui kavuru ling tema keha ümber põimus, polnud Jane üllatatud ega kohkunud — ta tunded olid halvatud. Ta nägi kirjuks maalitud, metsiku näoga valget meest, kes teda

enda kõrvale oksale tõmbas, ja kõik paistis talle täiesti loomulik ning algusest peale ette määratuna.

Mees tõstis ta õlale ja hakkas puult puule hüpates itta minema. Ta ei lausunud sõnakestki ja ka Jane vaikis, tundmata vajadust midagi küsida.

Nii kestis see umbes tunni ümber ja siis hakkas Jane'i tundeid tuimestanud hüpnootiline seisund vähehaaval kaduma. Teda valdas õud. Ta sai aru, et oli sattunud kummalise metsiku olendi küüsi, kes pealegi oli valge mees. Jane teadis nüüd, et ta oli allutatud veidrale mõjujõule, mis oli tema tahte maha surunud, kuid praeguseks teadvusest juba haihtunud.

Jane tundis, et peab midagi tegema, aga mida sai ta teha? Kerguse järgi, millega mees teda kandis, teadis Jane, et tal on üleloomulik jõud — kaugelt suurem sellestki, mille naine võis enda päästmiseks välja panna. Jane'i ainuke lootus oli kasutada mingit kavalust ja osavalt kõrvale põigata, kui mees on minetanud valvsuse. Aga niikaua, kuni mees teda kandir., ei saanud ta sellele loota.

Jane imestas, kuhu ja milleks mees teda viis. Kui ta mehega juttu teeks, võiks see selgust tuua, kuid mis keelt niisugune olevus

võis rääkida? Hästi, ta siiski proovib.

„Kes sa oled?" küsis Jane inglise keeles. „Mida sa minuga teha tahad?"

Mees mühatas ja mõmises siis bantu murdes, mida Jane hästi tundis: „Ma ei saa aru."

„Mina saan sinust küll aru," vastas Jane samas murdes. „Nüüd räägi mulle, kes sa oled ja miks sa mu kinni võtsid. Ma ei ole sinu hõimukaaslaste vaenlane. Aga kui sa mind lahti ei lase või teed mulle ülekohut, siis hävitavad mu inimesed teie küla ja paljud teie seast tapetakse."

„Kavurude külla ei tule ükski inimene. Kes seda julgeb, see sureb."

„Te nimetate end kavurudeks? Kus teie küla asub?"

„Küll sa varsti näed."

„Mida sa kavatsed minuga teha?"

„Viin su Kavandavanda juurde."

„Kes on Kavandavanda?" nõudis Jane.

„Ta on Kavandavanda."

Mees ütles seda, justkui oleks see piisav seletus, ja see kõlas umbes nii, et jumal on jumal.

„Mida ta minust tahab? Lunaraha? Sel juhul maksavad minu inimesed nii palju, kui ta küsib, et mind tervena tagasi saada."

„Sa lobised liiga palju," nähvas kavuru. „Pea suu."

Jane vakatas, ent alustas siis jälle ebamugava asendi tõttu mehe õlal.

„Pane mind maha," ütles ta. „Võin niisama hästi kui sinagi mööda puid edasi minna. Pole vähimatki põhjust, miks sa peaksid mind kandma. Meil mõlemal on kergem, kui sa mul endal käia lased."

Esialgu ei teinud kavuru tema sõnadest väljagi, kuid viimaks pani ta Jane'i maha.

„Ära mõtlegi põgeneda," hoiatas ta. „Kui sa seda teed, tapan su. Kavuru käest pole mitte keegi kunagi jalga lasknud."

Jane mudis oma krampunud lihaseid ja silmitses enda röövijat. See oli tõepoolest metsiku välimusega. Aga kui suurel määral oli see tingitud tema loomulikust palgest või maalinguist, ninaehetest ja kõrvarõngastest, seda ei osanud Jane arvata. Nagu paljude metsikute või algeliste inimeste puhul, nii oli ka tema vanust välimuse järgi võimatu ära arvata. Kummatigi tundus Jane'iie, et see oli noor mees.

„Mis su nimi on?" küsis ta.
„Ogdli," vastas mees.
„Sa oled muidugi pealik," lausus Jane, lootes meelitusega soodsat mõju avaldada.
„Ma ei ole pealik," vastas mees. „Meil on ainult üks pealik ja see on Kavandavanda."
Jane püüdis teda vestlusse tõmmata, kuid Ogdli oli algul napisõnaline, pärastpoole aga sai kurjaks.
„Jää vait, või ma lõikan sul keele suust," käratas ta. „Kavan-davandal pole sinu keelt vaja."
Jane vakatas, sest miski tema röövija hääletoonis kinnitas, et öeldud ähvardus polnud tühipaljas sõnakõlks!
Kui saabus öö, sidus kavuru naise nööriga kõvasti kinni ja alles siis heitis ise magama. Hommikul enne teeleasumist korjas ta eineks pisut puuvilju ja pähkleid ning see jäi ka nende ainsaks kehakinnituseks kogu selle aja jooksul.
Keskhommikul jõudsid nad ootamatult metsast välja väikesele lagendikule. See lõppes kõrge mäega, mille juurest viis kitsastee vastasasuva mäe jalamil algava püsttarani.
Lagendikku katsid suured kaljurahnud ja lõhestasid mitmed veed, nii et kui nad mäe poole rühkisid, oli püsttara kord neil silme ees, teinekord aga ei jäänud nende vaatevälja.
Kui nad lähemale jõudsid, nägi Jane, et püsttara oli kogukas nelinurkne kiviaed, mille tagakülje moodustas võimas kalju, kerkides kõrgele küla kohale.
Püsttara alt voolas välja väike looklev jõgi, justkui oleks seal tema lähe olnud. Ligemale jõudes nägi Jane, et see jooksis alla kaljuseinast läbi selleks otstarbeks jäetud avause.
Püsttara juurde jõudnud, andis Jane'i röövija hõikega märku, ja hetk hiljem avanes üks kahest väravapoolest, et neid sisse lasta. Jane nägi kitsast tanumat, mida palistasid väikesed lameda katusega kindlusetaolised kivimajad. Jäi mulje, et see oli vihmavaene maa. Majad sarnanesid nendega, mis muistsed indiaanlastest ehitusmehed olid kunagi püstitanud Ameerika edelaosas.
Metsiku välimusega sõdurid lõid tillukeste ukseavade ees aega surnuks või valvasid õues väikestes kolletes tuld. Nagu Ogdli, olid nad kõik noored mehed ning nende ehted, riietus ja sõjariistad sarnanesid täpipealt tema omadega.
Mõni neist kogunes Jane'i ja tema röövija ümber, vahtis

teda ja päris Ogdlilt üksikasju.
„Sinul ja Ydenil on vedanud," urises üks sõdureid. „Tema võttis täiskuu ajal kinni ühe musta ja ühe valge tüdruku."
„Must tüdruk laskis tema juurest jalga," tähendas teine.
‚Jah, kuid ta läks kohe metsa tagasi ja sai kätte valge tüdruku."
„Ta ei saa musta tüdruku eest ühtegi hammast."
„Ei, kuid ta saab valge eest ilusa paelatäie, ja Ogdli saab teise rea hambaid, see teeb tema jaoks juba kokku neli. Kavanda-vanda on temast heal arvamusel."
«Muidugi on," sõnas Ogdli. „Olen kavurude seas parim sõdur."
Üks suur noormees urahtas pilkavalt.
«Kiidukukk," irvitas ta, „sul on praegu kõigest kolm paelatäit hambaid, minul aga juba seitse." ja ta koputas oma rinnale.
Seda veidrat jutuajamist kuulates ei saanud jane esialgu suuremat aru, kuni rääkija käeliigutus tõmbas tähelepanu inimham-mastest keedele tema kaela ümber. Siis ta nägi, et neid oli seal seitse rida ja Ogdli kaela ümber kolm samasugust keed. jane

heitis pilgu teistele sõduritele. Mõnel oli üks või kaks, teistel mitte ühtegi kaelakeed. Ilmselt tunnistasid need keed igaühe isiklikku tugevust, vaprust ja edu naiste röövimisel.

Äkki sai ta teada iseäraliku nähtuse: ta viibis kaugel teistest asulatest sõjakate inimeste külas, kus elasid üksnes parimas elujõus mehed ja kus polnud näha ühtegi naist ega last.

Mida see tähendas? Nõudsid ehk mõned veidrad tavad, et naised ja lapsed jäävad teatud tundideks või juhtumeiks majja, või polnudki külas naisi ega lapsi? Kui viimane oletus oli õige, mis oli siis saanud naistest, kelle kinnipüüdmisega nad hooplesid? Kuid see ei võinud tõsi olla, külas pidi elama nii naisi kui lapsi. Aga kui oligi naisi, mispärast valvasid tuld siis mehed? See polnud meestele kohane töö.

Nii mõtiskles Jane Ogdli saatel piki kitsast tanumat kõndides. Mõne aja pärast pööras tema röövija kitsale rajale ja juhtis Jane'i madala ümmarguse hoone juurde, mis võrreldes ümbritsevate majadega sarnanes veelgi rohkem indiaanlaste muistsete ehitistega. See oli akendeta hoone, mille vastu toetuv lihtne puust redel viis üles katusele. Välimuse järgi paistis see olevat kultusehoone.

Ogdli andis mühatusega märku, et Jane tema ees redelit mööda

151

üles roniks. Katusele jõudnud, märkas Jane avaust, millest viis alla teine redel. Ogdli osutas sellele.

„Roni alla," käsutas ta, „ja seisa seal paigal. Ära püüagi põgeneda, sest kui sa seda teed, läheb sul halvasti."

Jane vaatas august sisse. Ta ei näinud midagi — all oli pime nagu kaevus.

„Kähku!" käratas Ogdli.

Naine asetas jala redelipulgale ja hakkas pikkamisi laskuma mustavasse salapärasesse tühjusse. Ta polnud mingi argpüks, kuid tema julgus sai viimse võimaluseni proovile pandud, kui ta sundis end sellest nõrgast algelisest redelist alla laskuma. Kõige rohkem rõhus tema meeli tõsiasi, et ta polnud kavurude külas märganud ainsatki naist. Missugune oli olnud röövitute saatus? Kas olid nemadki sellest redelist alla läinud? Olid nad laskunud pimedasse ja põhjatusse sügavusse, et mitte iialgi enam tagasi pöörduda?

XXV. Lüüasaamine

Muviro ja tema wazirid jõudsid metsaservale. Nende ees üksiku mäe jalamil laotus kitsas lagendik. -Üks sõdureid sirutas välja käe.

„Seal selle kõrge kalju jalamil on küla. Ma näen püsttara." Muviro tõstis käe päikesevarjuks silmade kohale. Ta noogutas.

„ Küllap see ongi kavurude küla. Viimaks ometi leidsime selle üles. Võib-olla me ei leia Buirat, kuid me karistame kavüru-sid. Anname neile hea õppetunni, et nad waziride tütred rahule jätaksid."

Sõdurid vastasid Muviro sõnadele metsiku ulgumisega, olid nad ju wazirid, keda tunti ammusest ajast kui vägevaid sõjamehi. Kes oleks söandanud eirata nende õigusi? Kes oleks tohtinud karistamatult röövida nende naisi? Mitte keegi.

Teised suguharud pidid selliseid kaotusi välja kannatama. -Nad tegid suurt kära tamtammide ja tulistamisega. Nad tantsisid oma sõjatantse. Ja siis, kui avanes võimalus vaenlane kinni võtta, piirdusid nad vaid tema jälitamisega, ent alati jätsid selle katki enne jahisaagi tabamist. Wazirid nii ei talitanud. Mis

nad iganes ette võtsid, selle viisid halastamatult lõpule, tõi see siis neile võidu või surma.

„Tulge!" ütles Muviro ja viis oma sõdurid üle lagendiku ka-vurude küla poole. Ootamatult jäi ta seisma.

„Mis see on?" küsis Muviro.

Wazirid teritasid kõrvu. Madal põrisev hääl, mis esialgu hädavaevalt nende kõrvu kostis, paisus kiiresti valjuks mürinaks. Sõdurid seisid vaikselt ja vahtisid üles taevasse.

„Seal see ongi," lausus üks. „See on lendav kanuu. Nägin kord ühte sellist üle waziride maa lendamas. See tegi samasugust häält."

Lennuk lähenes kiiresti kolme või nelja tuhande jala kõrgusel. See lendas üle lagendiku ja waziride, pööras siis järsku ümber ja tuli tagasi. Lendur vähendas kiirust, kuid jätkas tiirlemist lagendiku kohal, otsides kohta maandumiseks. Ta oli seda teinud juba kaks tundi, kuid seni tulemusteta.

Viimaks, kui paaki oli jäänud vaid pisut kütust, ilmus tae-vakingitusena vaateväljale see lage tasandik ja läheduses asuv küla. Lendur teadis, et siit pole võimalik kütet saada, kuid lõpuks oli see siiski inimasula ja tal polnud vaja maanduda kusagil džunglis.

Madallennul silmas piloot valgete suletuttidega ehitud wa-zirisid, kes olid parajasti metsast välja jõudnud, ja ka külas nähtavale ilmunud kavurusid. Ta täheldas suurt erinevust nende vahel ja laskus madalamale ning tegi kindluse mõttes veel ühe ringi.

Tema kaaslane, kes samuti üksisilmi alla vaatas, kritseldas midagi paberile ja ulatas selle lendurile.

„Mida sa nendest arvad? Nad paistavad olevat valged."

„Nad on valged," kirjutas lendur vastu.

Lagendikul, mida lõhestasid ojad ja katsid kaljurahnud, polnudki nii kerge leida ohutut maandumispaika. Üks paremaid kohti paistis olevat küla ees, teine, vahest veelgi parem, aga üle lagendiku metsa lähedal. Muviro ja tema sõdurid seisid just sel-le ääres — trobikond- metslasi, kelle välimus sundis lendurit maandama oma õhulaeva küla ja selle valgete asukate lähedale^ See oli saatuslik viga.

Lennuk tegi veel kord tiiru lagendiku kohal, vähendades kõrgust tuhande jalani. Siis lülitas lendur mootori välja ja läks maandumisele.

153

Muviro oma meestega ei näinud lennuki maandumist, sest sel ajal läbisid nad parajasti sügavat oja. Sellest välja roninud, märkasid nad lennuki kabiinist välja ronimas kahte meest, kuna kavurude küla väravast jooksis nende poole trobikond valgeid sõdureid.

Nii ühed kui teised olid valged. Waziride pealik ei kahelnud enam põrmugi: nüüd ta teadis, et need olid tõepoolest kavurud. Nad karjusid ja viibutasid odasid ning tormasid vastu kahele lendurile. Ilmselt ei pannud nad waziride kohalolekut tähele või kui panidki, ei teinud neist väljagi.

Nähes, et pärismaalased olid nende vastu meelestatud vaenulikult, pöörasid lendurid tagasi õhulaeva poole. Üks neist tulistas õhku üle ründavate kavurude peade, kuid see ei avaldanud mingit mõju ja lendur tulistas uuesti. Seekord üks kavuru kukkus, kuid seegi ei peatanud metslasi.

Nüüd avasid mõlemad lendurid tule. Kavurud aina rühkisid edasi, varsti pidid nad jõudma ohvritest odaviske kaugusele. Lendurid heitsid pilke selja taha, justkui otsides, kuhu varjuda, ja märkasid vastassuunast lähenevate mustanahaliste sõdurite ahelikku.

Nad ei teadnud, et need olid sõbrad ja liitlased. Üks neist tõstis püstoli ja tulistas Muviro pihta. Kuul vihises märgist mööda ja waziride pealik varjus väikese künka taha ning andis oma sõdureile käsu teha sedasama, sest ta tundis tulirelvade eluohtlikkust kavurudest paremini.

Muviro püüdis lendureile inglise keeles hüüda, et wazirid on nende sõbrad, kuid oli juba hilja. Kavurud olid jõudnud mehed sisse piirata ja sööstsid metsiku kisaga neile kallale. Üks lendur kukkus, oda oli tunginud ta südamesse. Kuid nüüd pääsesid ka waziride odad lendu, peatades jalamaid kavurude pealetungi, kes paistsid odasid rohkem kartvat kui tulirelvi.

Nad ei taganenud, jäid üksnes viivuks seisma. Siis saatsid nad lendu teise parve odasid. Nüüd langes ka teine lendur ja koos temaga kolm wazirit. Hetk hiljem astusid kavurud ja wazirid käsitsivõitlusse.

Nüüd olid viimased ainult seitsmekesi ja ehkki nad võitlesid vapralt, ei suutnud wazirid kavurude ülekaalukate jõudude vastu midagi korda saata.

Muvirol ja ühel tema sõduril Balandol, kes võitlesid langenud lendurite kõrval, õnnestus kätte saada surnud meeste püstolid

154

ja lahingumoon. Lähedalt avaldasid „tulekäed" kavurudele veelgi suuremat mõju, peatades ajutiseks nende pealetungi ja võimaldades Muvirol ellujäänud sõduritega varju otsida. Nüüd olid nad vaid neljakesi: Muviro, Balando ja veel kaks wazirit.

Pealik Muviro üritas ronida keset lagendikku kõrguvate gra-niitrahnude hunniku otsa ja lõpuks jõudis ta ka eesmärgile, kuid nüüd oli koos temaga jäänud ebavõrdset võitlust pidama ainult veel Balando. Kahekesi upitasid nad end kaljusesse pelgupaika, mille Muviro oli välja valinud, ja kuna pealik oma tabava tulega kavurusid hirmu all hoidis, ronis Balando odaviskekaugu-sest eemale ohutusse kohta. Seejärel avas tema vaenlase pihta tule ja Muviro roomas tema kõrvale.

Ikka ja jälle lennutasid kavurud oma odad kõrgele õhku, kuid ka palju võimsamate lihaste jaoks oli kõrgus liiga suur. Tapariistad kukkusid märki tabamata maapinnale tagasi. Kahe waziri revolvrid ja vibud aga tegutsesid mõjusalt — niivõrd mõjusalt, et kavurud eelistasid külla taanduda. Lahing oli lõppenud.

Muviro nägi, kuidas kavurud lennukist suure kaarega mööda läksid ja arvas, et nad kartsid seda kui mingisugust üleloomulikku asja. Siis saabus äkki ekvatoriaalöö ja mähkis kõik pimedusse.

Nukralt laskusid Muviro ja Balando alla kaljurahnult, mis oli pakkunud neile turvalist pelgupaika. Nad olid nõuks võtnud ööbida metsas, mis oma läbipaistmatu pimedusega tundus niisama tumedana kui tulevik. Nad ei teinud vähimatki plaani, sest olid liiga roidunud, liiga murtud murest ja pettumusest, et suuta arukalt mõelda.

«Tuleks ometi suur bwana," ohkas Balando.

‚Jah," nõustus Muviro. „ Oleks ta siin, poleks seda juhtunud."

XXVI. Tarzan jälitab Browni

Hommikuudu hõljus laisalt liikumatus õhus, vastumeelselt taandus surev öö. Džunglil lasus kummaline vaikus, terav nagu leopardi möiratus. See äratas Browni. Ta oli end õhtul puu otsas okste vahele surunud ning kogu keha oli nüüd kange ja hell. Kõik lihased tulitasid. Ta heitis pilgu Tibbsile, kes magas paar jalga temast kõrgemal, ja muigas. Inglane lebas põiki kahel

155

rööbiti oksal, millest mõlema käega kramplikult kinni hoidis.

„Ta näeb välja, nagu oleks teda orgi otsas küpsetatud," mõtles lendur.,, Vaene vana Tibbsike." Viimased sõnad ütles ta pool-kuuldavalt.

Tibbs avas silmad ja vaatas enda ümber. Esialgu paistis inglase pilgust üllatus ja kimbatus, siis aga märkas ta Browni ja rahunes.

Peagi jätkasid nad teed läbi džungli. Tundus, et nende vastu olid ühinenud kõik loodusjõud ja -seadused. Nad olid korralikult välja magamata, õnnetud ja heidutatud, peaaegu lootusetud, ometi püüdis kumbki kangekaelselt teise tuju üleval hoida.

„Kas sa usud musta maagiat, Tibbsike?" küsis Brown.

„Minu elus on olnud mõningaid kummalisi asju, söör," vastas inglane.

,.Kas sa tead, mida see vana daam siia džunglisse otsima tuli?"

..Vististi selleks, et leida midagi, mis pidi tagasi andma nooruse, eks ole?"

,Jah, minagi olen sellest kuulnud. Teadsin mõndagi, kuid ei rääkinud talle, sest ei tahtnud, et ta ise kaasa sõidaks. Mul oli vaja üksnes tema nõusolekut ekspeditsiooniks. Tahtsin ise selle imerohu retsepti saada. See võiks sisse tuua miljoneid, Tibbsike! Kuid seda valvatakse kiivalt. Paljud on püüdnud seda omandada, kuid kõik on jäljetult kadunud."

„Meie ei püüagi seda nüüd kätte saada. Meil on küllalt muret sellegagi, et džunglist välja pääseda, vaevamata end mingisuguse elueliksiiriga. Kui me muudkui edasi rühime ja omaenda asjaga tegeleme, siis on kõik hästi."

„Mina küll niiviisi ei arva. Ma pole mustast maagiast iialgi suurt pidanud, kuid on kentsakas, mis imelikke asju selle ekspeditsiooniga on juhtunud juba algusest peale. Justkui oleks keegi või miski selle ära kaetanud. Algas see kohutava lennuilma ja ra-juga, siis tuli hädamaandumine, seejärel tapeti vana daam, kohe varsti pärast seda kadus Annette ja nüüd ka leedi Greystoke.

Kas sa mõistad, Tibbsike, et kuuest, kes Croydonis õhku tõusid, on alles ainult kaks? Just nagu käiks keegi meie järel ja no-piks ükshaaval meid endale. Küsimus on selles, kes meist on järgmine."

Brown keeras ümber ja silmitses oma kaaslast, kes kõndis tema kannul kitsal rajal. Ameeriklane irvitas.

„Kas leedi Greystoke käis sinu taga, kui see ta kinni võttis?" küsis ta.

* * *

Samal ajal rühkis Tarzan piki rada, püüdes leida Jane'i jälgi. Sborov tegi talle rohkesti tüli. Mees oli liialt nõrk ja liikus edasi teosammul, mistõttu tuli sageli peatuda.

Tarzan põles soovist kätte saada Brown ja Tibbs, uskudes, et Jane on nendega. Ta tahtis Browni tappa. Ahvinimese laubal punetas kurjakuulutav arm, mille gorilla Bolgani oli Tarzanile jätnud palju aastaid tagasi, kui ta veel lapsena oli pidanud oma esimest võitlust elu ja surma peale.

Tavaliselt poleks ta Jane'i otsinguil hoolinud vähimatki veidra tarmangani elust, kuid Alexis oli mõista andnud, et ta oli Jane'i sõber ja kaitsja. Seetõttu ei võinud Tarzan teda džunglis-se saatuse hooleks jätta.

Niisiis otsustas džunglivalitseja olla koos Sborov'ga, kuni saab viimase jätta mõne sõbraliku suguharu pealiku juurde, et toimetada ta tsivilisatsiooni eelpostini, või siis anda ta üle oma waziridele.

Sborov'ga kohtumise järel oli Tarzanil mõne lühikese silmapilguga kujunenud tema kohta arvamus, mis tegi vastumeelseks mehe seltsis viibimise ja tema eest hoolitsemise. Ahvinimene ei usaldanud ega sallinud Sborov'd, kuid Jane'i pärast ei võinud ta meest maha jätta. Väike Nkima paistis tema vastumeelsust jagavat, sest ta hoidus võõrast eemale, ja kui tuligi lähemale, siis näitas ähvardavalt hambaid.

Ärritatuna vürsti pidevast virisemisest ja suurest ajaraiskamisest, vinnas džunglivalitseja Sborov' sõnakestki lausumata õlale ja alustas meeletut tõttamist mööda puid. Alexis tõi kuuldavale protesti- ja hirmukisa, kuid oli võimetu muutma olukorda, millesse saatuse käsi ta tõuganud oli.

Ta teadis, et nad liikusid tuulekiirusel mööda puid. Seda kinnitas lehtede ja okste lakkamatu riivamine. Sborov vaidles vastu teda kandvale pronkspruunile metslasele, kuid see oli niisama kasutu kui vaielda sfinksiga. Viimaks oli ta kogunud küllalt julgust, et silmad lahti teha. Tal pidi süda õudusest seisma jääma, sest just sel hetkel sööstis Tarzan kinni haarama ripnevast liaanist, et vibutada end selle abil teisele puule oma õhurajal. Surmani hirmunud Sborov' silmist viiskümmend jalga allpool oli kõva maa. Vürst kriiskas

157

läbilõikavalt ja sai äkki tagasi kõnevõime.

„Viige mind alla," karjus ta. „Tahan ise käia. Me saame mõlemad surma."

„Hoopis teie pärast saame surma, kui te paigal ei püsi," hoiatas ahvinimene.

„Viige mind siis maa peale."

„Olete liiga aeglane," vastas Tarzan. „Ma ei või kilpkonn Kota kombel edasi roomata, kui tahan kätte saada meest, keda te Browniks kutsute. Kui ma teid maa peale viin, siis pean teid ka üksinda siia dzunglisse jätma. Kas peate seda paremaks?"

Sborov vaikis. Ta püüdis kaaluda, kumb ettepanek oli ohutum. Aga ta ei suutnud mõelda millestki muust, kui vaid soovist olla tagasi Pariisis, ehkki see soov ei kergendanud tema väljapääsmatut olukorda karvavõrdki.

Järsku peatus Tarzan ühel jämedal oksal. Ta kuulatas teraselt. Sborov nägi teda õhku haistmas. See meenutas talle rajal jälgi ajavat jahikoera.

„Kuidas need kaks meest välja nägid?" nõudis Tarzan. «Kirjeldage neid mulle, et ma Browni nähes ta kohe ära tunneksin."

„ Tibbs on väikest kasvu, hõredate juuste ja kitsa näoga. Ta on inglane. Brown on suurekasvuline ameeriklane. Arvan, et teda peetakse nägusaks meheks," lisas Sborov vastumeelselt.

Tarzan hüppas puu otsast alla rajale ja pani vürsti maha.

„Astuge seda mööda edasi," ütles ta. «Mina lähen ees."

„Kas te jätate mind üksi siia dzunglisse?" küsis ehmunud Alexis.

«Tulen varsti tagasi," vastas ahvinimene. «Teil pole vaja karta, olen ära ainult lühikest aega."

«Aga võib-olla lõvi..." kogeles Sborov.

«Siin ümbruses pole ühtegi lõvi," katkestas teda Tarzan, «ega kedagi teist, kes võiks teile halba teha."

«Kuidas te seda teate?"

«Tean. Tehke, mida ma teile ütlesin, ja minge mööda rada edasi."

„Aga..." Sborov tahtis veel vastu vaielda, kuid leidis järsku, et oli jäänud üksi. Tarzan oli puu otsa hüpanud ja tema silmist kadunud.

Ahvinimene ruttas tuulekiirusel edasi lõhna peale, mis andis talle teada läheduses viibivast kahest valgest mehest. Viimaks ta nägigi neid — tugeva kehaehitusega ameeriklast ja kõhetut inglast.

158

Haistmine polnud teda petnud: naist nendega ei olnud.

Mis oli Jane'ist saanud? Mehe nägu muutus süngeks. Ta pidi selle teada saama, enne kui tapab Browni.

Tarzan asus nüüd otse nende kohal. Ta võis siit väga lihtsalt oma ohvrile kallale hüpata.

Ootamatult jäi inglane seisma ja ohkas raskelt. Paistis, et ta jõud oli otsakorral.
„Tundub, et sellest pole üldse kasu," tunnistas ta nukralt. „See on sama, mis otsida heinakuhjast nõela. Me ei leia teda eluilmaski üles. Jääme siia puhkama, ma ei suuda enam käia."
„Ma saan sinust aru, Tibbs, aga me peame jätkama otsinguid. Võib-olla leiame ta üles. Mida rohkem ma sellest mõtlen, seda rohkem usun, et Sborov viis leedi Greystoke'i ära."
„Aga kuidas oli siis Annette'iga?"
Brown raputas pead.
„Ma ei tea, kuidas seda seletada. Muidugi, Sborov'1 oli hea põhjus pärast oma naise mõrvamist Annette tappa, sest neiul oli tema vastu kaalukas süütõend."
„Kuid ma ei mõista, kuidas said Annette'i jäljed lõppeda otse puu all, nagu oleks ta õhku haihtunud. Oleksid ka vürsti jäljed seal olnud ja edasi läinud, võiksin arvata, et vürst võttis ta sülle ja kandis džunglisse, et neiule ots peale teha, kuid neid ju polnud seal."
„Loodan siiski, et leiame leedi Greystoke'i ja Annette'i. Ma ei suuda uskuda, et nad pole enam elavate kirjas."
„Te polnud vististi Annette'i vastu ükskõikne, kas pole?" küsis Tibbs.
„Tõsi mis tõsi," tunnistas Brown, „ja see täikrae Sborov rääkis neiule, et ma löövat külge leedi Greystoke'ile. Helde taevas! Kas sa võid ette kujutada inglise aadlidaami minuga kurameerimas?"
„Kui ma seda öelda tohin, siis ei kujuta küll," kinnitas Tibbs puhtsüdamlikult.
„Ja mina samuti. Ta oli peen daam, Annette aga lihtsalt väike kena neiu. Kui ma vaid teaksin, mis temaga juhtus!"
„ Arvan, et võin seda teile öelda," kõlas ootamatult hääl nende pea kohal.
Ahvinimene hüppas kergelt puu otsast alla rajale. Tema hääle peale pöörasid nad kähku ümber ja jäid teda jahmunult põrnitsema.
159
„Kes kurat sa oled ja kust sa tuled?" nõudis Brown, kuna Tibbs seisis ammuli sui ja vahtis pärani silmi ahvinimese kummalist kuju. „Ja mida sa meile öelda võid?" päris ta lõpuks.
„Arvan teadvat, kuidas teie kaks naist ära kadusid."
„Ütle siis!" hüüdis Brown. „Kes sa ometi oled? See maa annab meile muudkui pähkleid pureda — inimesed kaovad, sina aga hüppad nagu viirastus õhust alla. Oled sa sõber või ei?"
„Sõber," vastas Tarzan.
„Mispärast sa alasti ringi lippad?" tahtis Brown teada. „Kas sul pole riideid või napib mõistust?" „Ma olen Ahvide Tarzan."
„Võeh? Hea küll, on tore sind näha, Tarzan. Mina olen Napoleon. Aga lao nüüd lagedale, mida sa tead Annette'ist ja leedi Greystoke'ist. Mis nendest on saanud? Kas Sborov rääkis sulle? Kuigi sa ei tea ju Sborov'st midagi."
„Tean küll," vastas Tarzan. „Tean, et te sooritasite hädamaandumise ja et vürstinna on tapetud. Usun teadvat ka seda, mis juhtus leedi Greystoke'i ja Annette'iga."
Brown oli kimbatuses.
„ Paistab, et tead üsna palju. Räägi siis nüüd, mis on saanud kahest daamist."
„Kavurud viisid nad minema. Te viibite kavurude maal."
„Kes need kavurud veel on?" tahtis Brown teada.
„See on metsikute valgete meeste suguharu. Nad röövivad kavalust kasutades naisi, arvatavasti oma religioossete kombetalituste jaoks."
„Kus nad neid hoiavad?"

„Ei tea. Otsisin parajasti nende küla, kui kuulsin teie lennukiga aset leidnud õnnetusest. Usun, et leian nad peagi üles. Kavurud elavad väga metsikul maal. Neil on saladus, mida nad kiivalt hoiavad. Keegi ei tohi nende külale läheneda."

„Mis saladus see on?" uudistas Brown.

„ Räägitakse, et kavurud on leiutanud imepärase elueliksiiri, mis muudab vanad inimesed uuesti nooreks."

Brown laskis vilet.

„Ah nii? Neid me just otsisimegi. Vana daam tahtis selle eluvee retsepti saada," seletas Brown, „ja mina samuti. Aga ütle, kust sa kuulsid meie lennukiga juhtunud õnnetusest? Me pole kedagi kohanud ega kellelegi sellest rääkinud." Ootamatult Brown vakatas. Tema nägu tumenes raevust.

160

„Sborov!" hüüatas ta.

Vürst, kes pikkamisi mööda rada nende poole komberdas, jäi Browni nähes seisma. Ameeriklane sööstis ähvardavalt tema poole, vandesõnad huulil.

Sborov pistis jooksu.

„Pidage ta kinni!" karjus vürst Tarzanile. „Te lubasite, et ei lase tal mulle midagi halba teha!"

Ahvinimene hüppas lendurile järele ja haaras tal käsivarrest kinni.

„Pea kinni!" käsutas ta. „Ma andsin talle sõna." Brown püüdis end lahti kiskuda.

„Lase mind, sa lollpea," urises ta, „ära sega vahele!" Siis üritas lendur Tarzanile vaba käega lõuahaaki anda, kuid ahvinimene kummardus ja raske rusikas üksnes riivas tema põske. Sünge naeratuse vari puudutas Tarzani huuli, kui ta ameeriklase oma pea kohale tõstis ja teda raputas. Siis viskas ta lenduri raja äärde põõsastesse.

„Sa unustasid Waterloo, Napoleon," ütles ta.

Võsa kohal puu oksal keksis ja vadistas väike Nkima. Kuna Brown end suurivaevu põõsaste okkalisest sülelusest vabastada püüdis, noppis ahv puu otsast mõne üliküpse puuvilja ja viskas nendega lendurit.

Tibbs jälgis kohkumusega vahejuhtumit, olles kindel, et Brown sai endale sellest valgest metsikust hiiglasest ohtliku vaenlase, ja kui ta veel nägi Tarzanit põõsastes rabeleva lenduri juurde astumas, aimas ta ette surma neile mõlemale.

Kuid ahvinimese südames polnud vähimatki raevu. Ta tõstis Browni tihedast põõsastikust välja ja pani rajale seisma.

«Edaspidi pea meeles," ütles ta rahulikult, „et ma olen Ahvide Tarzan ja kui ma midagi käsin, siis tuleb seda ka teha."

«Ilmaaegu ei lasknud sa mul seda täikraed tappa," lausus Brow. „Oleksin pidanud seda juba ammugi tegema."

„Teie tülitsemisel pole vähimatki tähtsust," vastas Tarzan. „ Tähtis on leida leedi Greystoke."

„Ja Annette," lisas Brown.

Jah," nõustus Tarzan. «Seejärel aga tuleb teil kolmel minna tagasi tsiviliseeritud maailma, kus on teie koht. Teie ei kuulu džunglisse. Maailm kubiseb lollpeadest, kes viibivad seal, kus pole nende õige koht, ning põhjustavad teistele inimestele üksnes vaeva ja muret."

161

„Kui ma tohin öelda, söör, siis on mister Brown teiega täiesti ühel nõul," kinnitas Tibbs. „Ta on väga rõõmus, kui pääseb sellest koledast džunglist."

«Ärge siis üksteist enne maha nottige," soovitas Tarzan. «Kolmekesi on teil kergem siit välja pääseda ja ka öist valvamist on parem korraldada, seega on kõigil kasud sees."

«Sellest hernehirmutisest pole vähimatki kasu," ütles Brown sõjakalt. «Viimane kord, kui vürst valves oli, püüdis ta mind kirvega tappa ja ta olekski seda teinud, kui mitte vana hea Tibb-sike poleks ärganud. Et sa ei lubanud mul teda tappa, siis ma ei tee seda, kuid keegi ei saa mind sundida edasi minema koos temaga, ja kogu lugu."

«Kutsume ta siiski tagasi," soovitas Tarzan, „ja ajame veidi juttu. Arvatavasti võin teile lubada, et ta käitub edaspidi korralikult. Ta oli hirmust poolsurnud, kui ma ta leidsin — teda ajas taga lõvi —, seepärast usun, et ta on valmis lubama kõike, ainult et mitte üksinda džunglisse jääda."

«Olgu pealegi," nõustus Brown vastumeelselt, «kutsume ta tagasi ja vaatame, mis ta ütleb."

Tarzan hõikas vürsti mitu korda valjusti nimepidi, kuid keegi ei vastanud.

„Ta ei saanud kuigi kaugele minna," sõnas Tibbs. «Ta pidi teid kuulma, söör." Tarzan kehitas õlgu.

«Ta tuleb tagasi siis, kui kardab džunglit rohkem kui Browni."

„Käs me peame siia teda ootama jääma?" küsis ameeriklane.

„Ei," vastas Tarzan. „Ma lähen kavurude küla otsima. Minu inimesed on siin kusagil ida pool Viin teid nende juurde. Tõenäoliselt tuleb Sborov meile järele ja saab meid kätte siis, kui jääme ööbima. Tulge!"

XXVII. Hullumeelsed ja leopardid

Niipea kui Jane oli pilkases pimeduses viimaselt redelipulgal t alla astunud, kuulis ta enda lähedal mingisugust liikumist.

Jalamaid tardus ta paigale ja kikitas kõrvu. Jane'ile tundus, nagu kuuleks ta kellegi hingamist. Ja siis hüüdis tema kõrval tuttav hääl inglise keeles:

„Oh, madam! See olete teie? Nad on ka teid kinni võtnud!" „Annette! Te olete siin? See polnudki siis vürst, kes teid ära viis?"

„Ei, madam. See oli hirmuäratav valge mees, kes mind nõiduse abil jõuetuks muutis. Ma ei suutnud appi hüüda ega vastu panna. Läksin lihtsalt temaga kaasa, kuni ta mind puu otsa tõstis ja minema viis."

Minuga juhtus kõik täpipealt samamoodi, Artnette," lausus Jane. „Neil on mingisugune hüpnotiseeriv jõud, mis ohvri tahte täielikult halvab. Ega nad teile haiget teinud, Annette?"

„Ei, madam, tundsin ainult kohutavat hirmu, sest ei teadnud, mida nad minuga teha kavatsevad," vastas neiu.

Jane'i silmad hakkasid vähehaaval pimedusega harjuma. Nüüd võis ta juba eristada mõningaid üksikasju. Ruum, kus nad viibisid, oli sõõrikujuline, kõva porist põrandat kattis kuivanud lehe- ja rohuhunnik. Ühe seina ääres istus Annette väikese prahihunniku otsas, mille ta ise rohust ja lehtedest oli kokku kraapinud. Midagi rohkemat ruumis ei olnud.

„Mis te arvate, mida nad meiega ette võtavad?" küsis Jane. „On nad teile midagi mõista andnud?"

„ Mitte kõige vähematki, madam. Aga teile? Kas nad teile ei rääkinud?"

„Mind võttis kinni mees nimega Ogdli. Ta ütles mulle ainult seda, et viib mu Kavandavanda juurde, kes, nagu ma aru sain, on nende pealik. Kui ma veel küsimusi esitasin, ähvardas ta mu keele ära lõigata, öeldes, et Kavandavandale pole minu keelt tarvis. Nad on äärmiselt ebameeldivad inimesed."

„Ah, madam, see on nende kohta pehmelt öeldud — nad on jubedad! Kui vaid musjöö Brown siin oleks! Te nägite teda hiljem, madam. Oli temaga kõik korras?"

„ Üsnagi, Annette, vähemalt kehaliselt. Kuid tema süda oli haige. Ta piinles teie pärast."

„Usun, et ta armastab mind väga, madam."

„Olen selles kindel, Annette."

„Ja mina armastan teda. On kohutav, et see juhtus just nüüd, kui me võiksime olla nii õnnelikud. Ma ei näe teda enam kunagi. Tunnen seda, madam. See on see, mida teie nimetate sisetundeks. Suren siin selles koledas külas, ja õige pea."

„ Rumalus, Annette! Te ei tohi nii rääkida ega isegi mõelda. Peame mõtlema üksnes pääsemisele ja ei millelegi muule."

163

„Pääsemisele? On meil selleks väljavaadet, madam?"

„Ma ei näinud selle urka juures ühtegi valvurit, kui mind siia toodi," vastas Jane, „ja kui ööseks kedagi valvesse ei panda, võime katusele ronida. Edaspidine sõltub sellest, missuguseid takistusi me oma teel leiame, kuid asi on seda väärt, et üritada."

„Teen kõik, mis ütlete, madam."

„Niisiis täna öösel, Annette."

„Tss, madam! Keegi tuleb."

Nüüd kuulsid nad selgesti pea kohal kellegi samme ja avaust, kustkaudu nad alla olid laskunud, varjutas mehekogu. „Ronige üles!" käsutas räige hääl. „Mõlemad." Jane ohkas.

„Meie vaene pisike plaan!" kurtis ta.

„Mis siis ikka," lausus Annette, „võib-olla polekski see meil õnnestunud."

„Me proovime midagi pisut hiljem," sosistas Jane ja hakkas redelist üles ronima.

„Kindlasti läheb seegi luhta," ennustas Annette nukralt. „Me mõlemad sureme siin ja võib-olla juba täna öösel." -

Jõudnud katusele, nägi Jane sõdurit, kes oli ta röövinud.

„Mis on, Ogdli?" küsis ta. „Kas tulid meid vabastama?"

„Ole vait," urises kavuru. „Sa räägid liiga palju. Viin teid Kavandavanda juurde. Vaata, et sa temaga ülearu ei lobise."

Ogdli haaras Jane'i pehmest, siledast päikesepruunist käsivarrest kõvasti kinni ja sundis teda edasi minema. Äkki ta seisatas ja pööras Jane'i näoga enda poole. Kavuru silmis oli süttinud uus tuli.

„Ma polnud sind enne näinud," ütles ta madalal häälel. „Mitte kordagi." See oli tasane sosin.

Jane paljastas oma hambad säravas naeratuses.

„Vaata mu hambaid," ütles ta. „Varsti saad neid kanda, siis on sul juba neli paelatäit."

„Ma ei taha sinu hambaid, naine," urises Ogdli kähedalt. „Sa oled mind ära teinud. Kuigi ma olen naisi alati maapõhja vandunud, on naine nüüd mind oma võludega ära nõidunud!"

Jane mõtles kiiresti. Mehega aset leidnud muudatus tuli nii kähku ja tema pime armumine oli nii silmanähtav, et hetkeks see isegi hirmutas teda. Ent siis ta nägi, et seda võib kasutada nende enda huvides.

„Ogdli," sosistas ta hellalt, „sa võid mind aidata ja keegi ei

164

saa sellest teada. Peida meid kuhugi ära ja ütle Kavandavanda-le, et sa ei leia meid üles ja et arvatavasti oleme põgenenud. Siis tule pimedas tagasi ja lase meid külast

välja. Homme aga võid meid otsima tulla ja siis võib-olla leiad sa mind, Ogdli, end metsas ootamas." Tema sõnad ja hääletoon olid paljulubavad.

Mees raputas oma pead, nagu tahaks ta sellest välja ajada soovimatuid mõtteid ja tõmbas peoga üle silmade, justkui kiskudes nende eest katet.

„Ei!" hüüdis ta otsustavalt, kahmas siis Jane'ist toorelt kinni ja hakkas teda edasi tirima. „Viin su Kavandavanda juurde. Pärast seda sa ei võrguta mind enam."

„Miks sa mind kardad, Ogdli?" küsis Jane. „Olen ju ainult naine."

«Sellepärast ma sind kardangi. Sa ei näe siin ühtegi naist. Neid polegi siin, välja arvatud need naised, kes tuuakse Kavan-davandale, ja nemadki on siin vaid lühikest aega. Ma olen preester. Me kõik oleme preestrid. Naised rüvetavad meid, meil ei tohi neid olla. Kui me aga vääratame ja nende võludele alla anname, saame pärast surma põrgus tunda koledaid piinu. Aga kui Kavandavanda selle ise avastab, karistab ta meid kiire ja piinarikka surmaga."

„Mida ta räägib, madam?" päris Annette.

„Midagi pöörast, Annette," vastas Jane. „Ogdli on minusse meeletult armunud. Püüdsin seda ära kasutada ja meelitada teda meid vabastama, lubades temaga homme metsas kohtuda."

„Oh, madam! Te ei saa seda teha!"

„ Muidugi mitte, kuid armastuses ja sõjas on kõik võtted lubatud ning siin on mängus nii üks kui teine." ,Ja mida ta selle peale ütles?"

„Ta viib meid Kavandavanda juurde nii ruttu, kui saab, et kiusatusest vabaneda."

„Kõik meie lootused on purunenud, madam," ahastas Annette.

„Mitte sugugi, niipalju kui ma mehi tunnen," vastas Jane. „ Ogdli ei suuda nii kergesti oma tunnetest jagu saada. Kui ta arvab, et on minust ilma jäänud, võib ta sellest sõgedaks minna ja siis võib nii mõndagi juhtuda."

Kavuru juhtis naisi mööda tanumat küla taha kaljuseinas oleva värava juurde, avas selle ja käskis neil minna kitsasse lõhan-gusse. Selle lõppu jõudes leidsid nad end kuristikust, mida ümbritsesid

165

kõrged kaljud igast küljest. Läbi kuristiku voolas väike selgeveeline oja. Ilmselt oli pinnas siin väga viljakas, mida tõendas lopsakas taimkate. Jane nägi väikestel põllulappidel töötamas mehi, keda valvasid kavuru sõdurid. Esialgu ei teinud Jane põllul töötavatest inimestest suurt väljagi, sest Ogdli juhtis neid kuristiku keskel kõrguvate rohmakate ehitiste poole. Äkki äratas tema tähelepanu üks tööline, kes kastis väikest maisipõldu.

Ootamatult viskas ta maha rohmaka puust kõpla, pistis pea märga mulda ja ajas jalad püsti.

„Ma olen puu," karjus ta bukenade murdes, „ja mind on tagurpidi kasvama pandud. Pöörake mind ümber, pange mu juured mulla sisse ja kastke mind, et ma võiksin kuuni kasvada."

Läheduses töölisi valvav kavuru sõdur astus mehe juurde ja virutas talle oma odaga vägeva hoobi vastu sääri.

„Lase end alla ja kasi tööle," käratas ta.

Mees röögatas valust, kuid laskus sedamaid jalgadele, korjas kõpla maast üles ja jätkas tööd, nagu poleks midagi juhtunud.

Pisut maad edasi tõstis üks teine mees pead ja, nähes kahte valget naist, hakkas nende poole jooksma.

„Olen maailmavalitseja," sosistas ta, „aga ärge seda teistele öelge. Nad tapavad mu, kui seda teada saavad, seepärast ma ei luba kellelegi sellest rääkida."

Ogdli hüppas mehe juurde ja lajatas talle odavarrega pähe, sundides teda tööle tagasi minema.

„Nad kõik on nõiutud," seletas Ogdli. „Deemonid on neile pähe tunginud ja nende mõistuse üle võimust võtnud. Kuid nad on meile ka kasulikud, sest peletavad eemale teisi ohtlikke vaime. Me hoiame neid ja hoolitseme nende eest. Kui nad surevad loomulikku surma, siis surevad koos nendega ka deemonid, aga kui me nad tapame, asuvad deemonid meisse."

„Need töölised on siis kõik hullud?" küsis Jane.

Jah, kuid see ei takista neil meie heaks töötamast. Kavandavanda on väga tark, ta teab, mismoodi igaüht kasutada."

Nüüd olid nad jõudnud kivimüüri ette, mis ümbritses kuristiku keskel paiknevaid ehitisi. Kaks kavuru sõdurit valvasid sissepääsu Kavandavanda kindlusse, kuid Ogdli ja tema vangide liginedes avasid nad värava ja lasksid tulijad sisse.

Välismüüri ja ehitiste vahel oli tükk lagedat maad, kus kasvasid üksikud suured puud, paar bambusetukka ning kohati

166

võsa ja rohtu. Kõik oli räämas ja näotu. Hooned olid vooderdatud osalt tellistega, osalt bambusroo ja õlgedega, mille segu kujundas omapärase mustri.

Sellal, kui nad sissekäigule lähenesid, hüppas võsast ootamatult nende teele leopard. Neid nähes paljastas ta kihvad ja hiilis bambusetuka poole. Seejärel ilmus nähtavale veel mitu leopardi, keda tõenäoliselt oli häirinud inimeste tulek.

Annette, silmad hirmust pärani, surus end Jane'i vastu.

„Ma kardan nii koledasti!" habises tütarlaps.

„Nad on tõesti verejanulised kiskjad," nõustus Jane. „Ma ei usu, et siin oleks julge olla. Võib-olla sellepärast polegi siin ühtegi inimest."

„Ainult valvurid meie ees sissekäigu kõrval," ütles Annette. „Küsige Ogdlilt, kas need leopardid on ohtlikud."

„Väga ohtlikud," vastas kavuru Jane'i sellekohasele küsimusele.

«Mispärast neil lubatakse siis vabalt ringi hulkuda?" päris Jane.

„ Päeval pole nad ohtlikud, sest esiteks on neil kõht täis ja teiseks kõnnivad siin ringi ainult relvastatud inimesed. Ehkki leopardid on verejanulised, on nad ka arad ja eelistavad rünnata öösiti. Just siis täidavad nad Kavandavanda tahet. Võid kindel olla, et öösel ei pääse keegi templist välja."

„Ja see on kõik, milleks neid peetakse?" küsis Jane.

„See pole kõik," vastas Ogdli.

Jane ootas, et ta jätkaks, kuid kavuru vakatas.

„Misjaoks siis veel?" päris Jane.

Enne kui vastata, piidles mees teda viivu. Jane'i heidutas Ogdli silmis helkiv tuli, sest selles peegeldus midagi kaastunde taolist. Siis raputas ta pead.

„Ma ei tohi seda öelda," vastas Ogdli, „kuid varsti kuuled sa sellest ise."

Nad olid juba sisenemas, kui luust ja lihast läbilõikav karjatus lõhestas Kavandavanda templi kohale tardunud pahaendelise vaikuse. Hääl paistis tulevat kas hoonest või selle tagant — see oli võigas ja hirmuäratav.

Jalamaid vastasid sellele leopardid urisemise ja möirgamisega, mis tõusis äkitselt rohust, võsast või bambusetukkadest ning kandus kõikjale.

„Miski kutsub neid," sosistas Annette värisedes.

167

Jah," vastas Jane, „see on midagi räpast, mis pidi mulle mõju avaldama."

Sissekäigu juures oli veel kaks valvurit, kellega Ogdli vahetas paar sõna, seejärel lasti nad sisse. Kui nad astusid läbi peavärava siseruumi, kuulsid nad summutatud

karjeid, urisemist ja möirgeid, nagu võitleks kusagil kari leoparde. Selle metsiku koori saatel juhatati kaks naist läbi Kavandavanda templi pimedate ruumide ja koridoride.

Kavandavanda! Kes või mis ta oli? Mis salapärane saatus tal nende jaoks varuks oli? Need küsimused vaevasid kogu aeg mõlemat naist. Jane tundis, et õige pea saavad nad nendele vastuse ja ta aimas üksnes kõige halvemat. .

Üksainus lootus oli talle jõudu andnud kõigile ohtudele vaatamata nii pikka aega vastu pidada, aga nüüd oli seegi teda maha jätmas. Jane tundis, et Tarzan ei või umb-kaudugi teada tema asukohta. Määratu suures Aafrika põlismetsas oli võimatu leida paika, kus nende lennuk oli alla kukkunud. Tarzan muidugi otsis teda, Jane teadis seda, sest ta oli naise telegrammi kindlasti kätte saanud, aga ta ei leia Jane'i enam iialgi, või kui ometi, siis liiga hilja. Jane pidi toetuma üksnes omaenese nõule, aga see oli haletsusväärselt nigel. Praegu oli selleks hapraks õlekõrreks pelgalt Ogdli sõge armastus tema vastu. Ta pidi seda kasutama. Aga mismoodi? Võib-olla pärast seda, kui Ogdli on ta üle andnud Kavandavandale, läheb ta külla tagasi ja Jane ei näegi teda enam?

„Ogdli," küsis Jane äkitselt, „kas sa elad siin templis või külas?"

„Elan seal, kus Kavandavanda käsib," vastas kavuru. «Mõnikord külas, siis jälle templis."

„Aga praegu? Kus sa praegu elad?" „ Külas."

Jane vajus mõtteisse.

„Oled sa kogu aeg siin elanud, Ogdli?"

„Ei ole."

„Kui kaua?"

„Ei mäleta. Võib-olla on tulnud ja läinud sada vihma, aga võib-olla ka kakssada, mul on arvestus sassis. Sellest pole ka lugu, sest ma jään siia igaveseks, kuni mind tapetakse. Ma ei sure iialgi loomulikku surma."

Varjamatu hämmastusega vaatas Jane talle otsa. Kas oli temagi hull? Olid nad kõik hullud selles kohutavas linnas? Kuid ta otsustas asja naljaks pöörata.

„Et sa nii kaua siin oled olnud," ütles ta, „siis peavad sul olema Kavandavandaga väga sõbralikud suhted. Kui sa temalt teenet palud, täidab ta selle kindlasti."

„Võib-olla," möönis Ogdli, „aga peab ette vaatama, mida Kavandavandalt paluda."

„Palu temalt, et sa võiksid templisse jääda," soovitas Jane.

«Mispärast?" nõudis Ogdli umbusklikult.

«Sellepärast, et sa oled siin mu ainuke sõber ja ma kardan ilma sinuta." '

Mees kortsutas vihaselt kulmu.

„Sa püüad mind jälle ära nõiduda," urises ta.

„Sa oled ise end ära nõidunud, Ogdli," ohkas Jane, „ja samuti ka mind. Ära ole mulle kuri. Kumbki meist ei saa sinna midagi parata." Oma imekaunite silmadega, milles hiilgasid pisarad, vaatas ta mehele anuvalt otsa.

„Ära vaata mind niimoodi!" karjatas mees kähedalt, ja Jane märkas tema silmis jälle sedasama pilku, mida ta oli näinud enne külast lahkumist.

Ta pani oma käe mehe paljale käsivarrele.

„Sa ju palud teda, eks?" sosistas naine. See oli pigem käsk kui küsimus.

Mees pöördus järsult kõrvale ja läks sõnatult edasi, kuid Jane'i huultel mängles võidurõõmus naeratus. Vaist kinnitas talle, et ta oli võitnud. Aga mida ta pidi oma võiduga peale hakkama? Ent siis kehitas ta mõttes õlgu. Oma arukuse juures pidi ta kasutama mis tahes juhust, mõtlemata tasule. Ta oli naine.

Kui nad templi koridore ja ruume läbisid, nägi Jane hulgaliselt neegreid — pakse, lodevaid, õlise silmavaatega mehi, kes meenutasid talle sultani haaremi eunuhhe. Kui

viimased temast möödusid, põrkas Jane vaistlikult eemale. Oletatavasti olid nad Kavandavanda teenrid. Missugune oli siis Kavandavanda ise?

Varsti pidi ta seda teada saama.

XXVIII. Kavandavanda

Üks hullumeelne rajas endale vaevaliselt teed läbi sünge põlismetsa. Väike ahv kiikus madalal oksal ja kohutavalt kriisates hüppas hull üles, et teda kinni võtta.

Ligema puu otsast paksust lehestikust jälgis hullumeelset tähelepanelik silmapaar. Mis peitus silmade taga ajus, seda teadsid vaid nende omanik ja jumal.

Äkki pistis hull arutult jooksma. Ta komistas ja kukkus. Mees oli täiesti jõuetu. Ajanud end jalule, komberdas ta edasi. Jälitaja järgnes talle.

Rada viis väikesele välule, mille kaugemas servas kasvas üksik puu. Puu all lamas sirakil kolm võimsa lakaga noort lõvi.

Kui hull välule koperdas, ajas üks lõvi end jalule ja jäi teda pigem uudishimust kui pahatahtlikkusest ainiti silmitsema. Hull märkas lõvisid ja läbilõikava jubeda karjatusega hakkas nende poole tüürima, käsi metsikult pea kohal lehvitades.

Ka teised lõvid tõusid hullu karjumist kuuldes püsti ja nüüd jälgisid kõik kolm mõnda aega tema lähenemist. Siis aga pöörasid nad ümber ja kadusid üksteise järel džunglisse.

Hull vajus ootamatult istuma ja hakkas nutma.

„Kõik põgenevad minu eest!" halises ta. „Nad teavad, et ma olen mõrvar, ja kardavad mind! Nad kardavad mind!"

Teda puude otsas jälitanud metslane hüppas maha ja tuli pikkamisi lähemale. See oli kavuru Ydeni. Ta hoidis käes kok-kulapatud nööri.

Ydeni kargas hullule kallale ja paiskas ta pikali. Hull kisendas ja rabeles vastu, kuid sellest polnud kasu. Mõne hetkega olid ta randmed selja taha kokku seotud.

Seejärel tõstis Ydeni mehe jalule. Hull vahtis pärani silmi enda vangivõtjat ja hirm tema näol asendus peagi mittemidagiütleva irvitusega.

„Mul on sõber," mõmises ta. «Viimaks ometi leidsin endale sõbra ja mul ei tarvitse enam üksi olla. Mis su nimi on, sõber? Mina olen vürst Sborov. Kas said aru? Ma olen vürst." •

Ydeni ei saanud aru, ja kui olekski mõistnud, poleks ta sellest hoolinud. Ta oli otsinud tüdrukuid ja leidnud hullu. Ent see ei tähendanud midagi, ta teadis, et Kavandavandale hullud meeldisid.

Ydeni takseeris oma saaki. Ta nägi, et see oli kõhn, kurnatud

ja ilma sõjariistadeta.

Kuna mees oli täiesti ohutu, päästis kavuru ta randmed lahti, kuid heitis nööri ümber Sborov' kaela ja viis ta kõige lühemat salateed mööda oma külla.

Sinna suundus koos Browni ja Tibbsiga ka Tarzan, kuid nemad läksid teist teed, mis oli märksa pikem. Keegi neist ei teadnud küla asukohta ja paremal juhul võisid nad üksnes hellitada lootust, et rada neid sinna juhatab.

Mõnikord kükitas Nkima Tarzani õlal, siis jälle kihutas üleval puude otsas kolme mehe kohal. Tema oli kõige muretum ja õnnelikum. Tarzan tundis rahutust oma naise käekäigu pärast, Brownile valmistas muret Annette ja Tibbs oli kurb nagu alati, kui ta pidi Londonist ära olema. Nüüd oli ta veel ka näljane, veriseks hõõrutud jalgadega, väsinud ja kohutatud džunglist, mille metsik elu aina suurendas teda vallanud raskemeelsust.

See polnud sugugi rõõmus seltskond, kuid keegi ei võinud Tarzani käitumise, ilme või sõnade põhjal mõista seda suurt muret ja valu, mida ta kandis oma rinnas. Ta ei teadnud, missugune saatus ootas kavurude röövitud naisi, kuid metsikute suguharude ja nende tavade tundmine andis nõrka lootust, et ta võib veel õigeks ajaks kohale jõuda ja Jane'i päästa. Halvemal juhul sai ta naise eest kätte maksta.

Samal ajal juhiti Jane kavurude kuninga, nõidarsti ja jumala Kavandavanda templi kõige tähtsamasse ruumi. See oli avar madal tuba, mille lage toetasid kooritud ja tumedaks peitsitud puutüvedest sambad. Nende küljes rippus kobaras hammasteta kolpasid, mis valendasid lae ja tumedate sammaste taustal ning jälgisid tardunud irvega kentsakaid lihtsurelikke oma tühjadest silmakoobastest.

Avaras ruumis valitsevat hämarust leevendasid üksnes napid päikesekiired, mis langesid läbi väheste laeavauste suurel leopardinahkadega kaetud troonil istuvale kogule.

Enda ees troonivat meest nähes oli Jane rabatud. Tal olid tõepoolest eriskummalised näojooned, kuninga ja jumala välimus.

Ta istus üksinda poodiumil, kaks leopardi kükitamas teine teisel pool suurt trooni. Poodiumi ümbritsesid kavuru sõdurid, kuna mõlemat kätt selle kõrval põrandal seisis leopardinahkadel tosin tütarlast. Need olid enamasti neegritarid, kuid mõni oli ka beduiinidele omaste heledama naha ja näojoontega.

171

Üks beduiinitar ja paar mustanahalist olid näolt ja kujult üsna võluvad, üldiselt aga jäi mulje, et neid väljavalinud silm polnud kuigi nõudlik olnud.

Ogdli juhtis oma kaks hoolealust poodiumist paari jardi kaugusele, põlvitas siis maha ja käskis järsul toonil naisi teha sedasama. Annette tegi nagu kästud, kuid Jane jäi püsti ja silmitses kartmatult troonil istujat.

See oli noor mees, peaaegu alasti, katteks vaid rikkalikult kaunistatud puusariie. Arvukad inimhammastest keed tema kaela ümber katsid rinda ja ulatusid kuni puusakatteni. Metallist, puust ja elevandiluust käe- ja jalavõrud täiendasid tema metsikut nappi riietust. Kuid Jane'i tähelepanu köitis hoopis mehe jumalik nägu ja nooruslik välimus.

Algul paistis Jane'iie, et ta polnud varem näinud sellest kaunimat inimest. Ovaalset nägu raamisid lopsakad kuldsed juuksed, kõrge lauba alt jälgisid teda tumedad arukad silmad. Korrapärane nina ja õhuke ülahuul andsid lisa jumalikule ilule, mida moonutas üksnes suu — õrn ja julm ühtaegu.

Mees põrnitses teda üksisilmi.

„Põlvili!" käsutas ta äkki valjusti.

„Miks peaksin ma põlvitama?" küsis Jane. „Miks peaksin ma seda tegema sinu ees?" „Olen Kavandavanda."

„See pole mingi põhjus, miks üks inglanna peaks sinu ees põlvitama."

Kaks tursket mustanahalist orja astusid Jane'i juurde ja vaatasid Kavandavandale küsivalt otsa.

„Sa keeldud põlvitamast?" päris mees.

«Keeldun."

Orjad nihkusid Jane'ile pikkamisi lähemale, kuid piidlesid silmanurgast Kavandavandat. Mees viipas nad tagasi. Tema huuli kõverdas veider naeratus. Tõotas see armu või hirmu, seda Jane ei osanud aimata.

«Mulle meeldib asja üle mõtteid vahetada," teatas Kavandavanda. Seejärel käskis ta Ogdlil ja Annette'il püsti tõusta. «Kas need mõlemad üllatused on sinu toodud, Ogdli?" küsis ta siis.

„Ei ole," vastas Ogdli. «Ühe tõi Ydeni, mina aga selle," viipas ta Jane'i poole.

«Tegid hästi. Meil pole veel kordagi temasugust naist olnud. See valge naine ühendab endas nii noorust kui ilu."

172

Seejärel silmitses ta uuesti Jane'i.

„Kes sa oled?" küsis mees, „ja mida sa teed kavurude maal?"

„Olen Jane Clayton, leedi Greystoke. Lendasin Londonist Nairobisse, kuid meie õhulaev pidi džunglis hädamaandumise tegema. Kui mu kaaslased ja mina püüdsime sealt välja pääseda, röövisid minu ja selle neiu sinu sõdurid. Palun, et sa meid vabaks laseksid ja annaksid teejuhi, kes viiks meid lähimasse sõbralikku külla."

Kõver irvitus moonutas Kavandavanda huuli.

«Niisiis tulid sa koos nende kuratlike lindudega," ütles ta. „Kaks saabusid eile. Nende surnukehad vedelevad teisel pool külaväravat hiigellinnu kõrval. Minu rahvas kardab seda kuratlikku lindu ega taha selle lähedale minna. Ütle mulle, kas see võib meile halba teha?"

Jane mõtles kiiruga, kuidas oleks kõige otstarbekam vastata.

«Kõige parem on nendest eemale hoiduda," soovitas ta. «Veel on tulemas mitu kuratlikku lindu ja kui nad leiavad, et te olete mulle või minu kaaslasele halba teinud, hävitavad nad sinu küla ja rahva. Lase meil rahus minna ja ma ütlen neile, et nad teid ei tüütaks."

«Nad ei saa iialgi teada, et sa siin oled," vastas mees. «Keegi ei tea, mis sünnib kavurude külas või Kavandavanda templis."

„Sa ei lase meid vabaks?"

„Ei. Ükski võõras, kes küla väravast sisse on astunud, ei lähe iialgi enam sellest välja, ja sina veel ammugi. Mulle on toodud palju tüdrukuid, kuid mitte ühtegi sinusugust."

«Sul on siin rohkesti tüdrukuid. Mida sa veel minust tahad?"

Mees piidles Jane'i poolsuletud laugude alt.

„Ma ei tea," ütles ta peaaegu sosistades. «Arvasin teadvat, kuid nüüd pole ma enam selles kindel."

Äkki pöördus ta Ogdli poole.

«Vii nad kolme mao tuppa," käsutas ta, „ja valva neid seal hoolega. Nad ei saa küll põgeneda, kuid vaata, et nad seda ei üritaks. Ma ei taha, et nendega midagi juhtuks, eriti selle ühega. Medek näitab sulle teed," noogutas ta peaga ühe poodiumi lähedal seisva neegri poole.

«Millest te nendega rääkisite, madam?" küsis Annette, kui nad Medeki saatel läbi templi läksid.

Jane andis talle lühidalt edasi räägitu sisu.

«Kolme mao tuba!" hüüatas Annette. «Mis te arvate, kas seal

173

toas on madusid?" Ta judises. «Ma kardan neid!"

«Vaadake hoolega uksi, millest me mööda läheme," soovitas Jane. «Arvan, et leiate sealt vastuse oma küsimusele. Näete, seal on ühe ukse kohal metskuldi pea, praegu aga möödusime kahe inimkolbaga tähistatud uksest, ja teisel pool koridori ripub ühe ukse kohal kolm leoparid pead. Ilmselt tähistavad nad sel moel oma ruume, nii nagu meil võõrastemajades kasutatakse selleks numbreid. Olen veendunud, et mingit muud tähendust sellel ei ole."

Medek juhtis nad mööda koridori templi teisele korrusele ja viis ühte tuppa, mille sissekäigu kohal ilutses kolm maopead. Ogdli astus koos nendega sisse. See oli madal tahvellaega tuba, mille aknad avanesid templi hoovi.

Annette laskis kärmelt pilgu ringi käia.

„Ma ei näe ühtegi madu, madam," ütles ta silmanähtava kergendustundega.
«Siin pole ka midagi muud, Annette. Kavurud ei mõtle eriti mööblile."
«Seal on kaks pinki, madam, kuid pole ühtegi lauda ega voodit."
«Voodi on seal nurgas," tähendas Jane. «See on vaid hunnik räpaseid nähku," nentis prantsuse tütarlaps.
«Kummatigi on see meie magamisase, Annette."
«Millest te räägite?" nõudid Ogdli. „Ärge mõelgegi, et teil õnnestub põgeneda. Teil pole selleks ainsatki võimalust, nii et ärge midagi sellist üldse plaanitsege."
„Me ei teegi seda," kinnitas Jane. «Meie ei saa põgeneda, kui sa meid ei aita. Olin nii rõõmus, kui Kavandavanda ütles, et sa hakkad meid valvama. Sa ju tead, Ogdli, et oled meie ainus sõber."
«Kas panid tähele, kuidas Kavandavanda sind vaatas?" küsis äkitselt Ogdli.
«Mitte eriti," vastas Jane.
«Mina küll nägin. Ta pole kunagi varem ühtegi kinnivõetud tüdrukut nii vaadanud ega lubanud enda ees püsti seista. Usun, et sa oled ka tema ära nõidunud. Kas ta meeldib sulle, naine?"
«Mitte nii nagu sina, Ogdli," sosistas Jane.
„Ta ei tohi seda teha!" hüüdis mees. „Ta peab seadust täitma niisamuti, nagu nõuab seda meilt."
174
„Mida nimelt?" päris Jane.
„Kui ta vaid proovib, küll ma siis..." Koridorist kostvat häält kuuldes Ogdli vakatas, ja just parajal ajal. Ori paiskas ukse pärani ja selle taga seisis Kavandavanda ise.
Kui ta tuppa astus, laskus Ogdli põlvili. Annette järgis tema eeskuju, aga Jane jäi püsti.
„ Niisiis ei tahagi sa põlvitada, mis?" nõudis Kavandavanda. „ Hästi, võib-olla see ongi'põhjus, miks sa mulle meeldid. Teie kaks võite lahkuda. Minge välja koridori, peale selle ühe, kes end Jane'iks nimetab. Tahan rääkida ainult temaga."
Ogdli vaatas Kavandavandale otse silma sisse.
„Jah," ütles ta, „jah, kavurude preestrite ülempreester, ma lähen, kuid ma olen siin läheduses."
Kavandavanda lahvatas näost punaseks, kuid ei lausunud sõnagi, teised aga läksid koridori. Kui uks oli sulgunud, pöördus ta Jane'i poole.
„Istu," ütles ta, osutades ühele pingile, ja kui Jane oli istet võtnud, istus naise kõrvale. Tükk aega silmitses ta Jane'i sõnatult, enne kui rääkima hakkas.
„Sa oled väga kaunis," ütles ta lõpuks. „Ma pole näinud sinust kaunimat olendit. Sellest on kahju, sellest on tõesti kahju."
„Millest on kahju?" päris Jane.
„Sellest pole lugu," nähvas mees järsult. „Ma mõtlesin valjusti." Hetkeks vajus ta mõttesse, kuid jätkas siis. „Mis vahet seal on? Võin sulle kõik ära rääkida. On erakordne juhus, et ma võin jutelda targa inimesega, kes suudab mind mõista. Sina oskad hinnata seda suurt au, mis sulle osaks saab, kui ma tugevaks jään. Aga kui ma vaatan sind ja sinu armsaid põhjatuid silmi, tunnen end nõrkevat. Ei, ei! Ma ei tohi jõudu kaotada! Ma ei tohi loobuda maailmast, mis mind ootab."
„Ma ei mõista, millest sa räägid," ütles Jane.
„Ei, praegu veel mitte, aga varsti mõistad. Vaata mind hoolega. Mis sa arvad, kui vana ma olen?" " „ Võib-olla üle kahekümne."
Mees nihkus talle lähemale.
„Ma ei tea seda isegi, olen aastate loendamisega sassi läinud. Võib-olla olen tuhande-, võib-olla mõnesaja-aastane, võib-olla veelgi vanem. Kas sa jumalat usud?"

‚Jah, usun küll."
„Ära usu. Inimesed mõtlesid jumala välja, selle asemel, et
175
teda enda keskelt otsida. Nad lasksid end eksitada valeprohvetitest ja soolapuhujatest. Neil pole olnud ühtegi juhti. Ainult jumal on juht ja juht peab olema inimeste kõrval, et teda saaks näha, tunda ja käega katsuda. Ta peab olema surematu ja kõiketeadja.
Mina, kavurude preestrite ülempreester Kavandavanda, olen juba peaaegu niisugune. Ma olen surematu, kõiketeadja, võin valitseda inimeste mõistuse ja tegude üle. Ainult loodusjõud pole mulle veel kuuletunud. Kui olen need alistanud, siis saan tõeliselt jumalaks."
Jah," nõustus Jane hulluga, kuid lisas omakasu silmas pidades, „sa saad tõesti jumalaks, kuid ära unusta, et jumala üks iseloomujooni on halastus. Seepärast halasta meie peale ja lase meid vabaks."
„Et nõmedad barbarid välismaailmast meile kallale tungiksid ja mind hävitades rööviksid meessoolt ainsa lootuse igavesele õndsusele? Ei!"
„Kui sa meid vabastad, tõotan, et ei juhata kellelegi teed sinu külla."
„Sa oled määratud sellesama eesmärgi jaoks, mis teisedki naised. Mees võib vagaks saada vaid üksinduses. Naine teeb mehe nõrgaks ja hukutab ta. Vaata mind! Vaata mu preestreid! Sa arvad, et me kõik oleme noored mehed. Sugugi mitte! Sada vihma on tulnud ja läinud sestsaadik, kui viimane noviits meie püha orduga ühines. Ja kuidas me surematuse saavutasime? Naiste abil. Me kõik oleme poissmehed. Meie vanne vallaliseks jääda on kinnitatud naiste verega. Kui me seda vannet murrame, karistatakse meid omaenda verega. Kavuru preestrile tähendab see surma, kui ta alistub naise ahvatlustele."
Jane raputas pead.
„Ma ei saa aru, millest sa räägid," sõnas ta.
„Küll sa varsti saad. Kaua aega tagasi õnnestus mul avastada igavese nooruse saladus. See on eliksiir, mis sisaldab paljusid asju: teatud taimede õietolmu ning juuri, leopardi selgroo-üdi, peamiselt aga noorte naiste verd ja sisesekretsiooninäär-meid. Kas sa nüüd said aru?"
Jane võpatas.
Jah."
„Sul ei tarvitse karta. Pea meeles, et sel moel saad sa elava
176
ja surematu jumala osaks. Sa jääd igavesti elama. Sind hakatakse ülistama."
„Aga ma ei taha sellest midagi teada. Mulle ei anna see mitte midagi."
„Kuid mulle küll. Mina tean, et sa oled osake minust. Sel moel saad sa minu omaks." Ta nihkus naisele lähemale. „Aga ma tahan sind saada sellisena, nagu sa praegu oled." Tema kuum hingeõhk kõrvetas Jane'i põske. ‚Ja miks ka mitte? Kas ma pole juba peaaegu jumal? Ja kas jumal ei tohi teha, nagu ta heaks arvab? Kes saaks seda keelata?"
Kavandavanda haaras Jane'i ümbert kinni ja surus ta enda vastu.

XXIX. Saatuse hooleks

Juba hämardus, kui Ydeni oma saagi läbi kavurude küla Kavandavanda templi poole juhtis. Teist teed mööda lähenesid küla ees laiuvale lagendikule Tarzan ja tema kaaslased. Ahv-inimene seisatas ja tõstis pea.
„Mis on?" küsis Brown.

„Kas tema kõrgus tuleb?" uuris Tibbs.
Tarzan raputas pead.
„ Oleme küla lähedal. See ongi kavurude küla. Kuid veelgi lähemal on sõbrad — wazirid."
„Kust sa seda tead?" küsis Brown.
Tarzan ei teinud küsimusest väljagi, andis vaid märku vait olla. Siis pääses ta huulilt tasane linnuhäälitsus. Nii kutsus ta kolm korda. Viivuks jäi ta kuulatama ja siis tuli vastus, samuti kolm korda.
Tarzan läks oma kaaslaste saatel edasi. Hetk hiljem tulid joostes Muviro ja Balando, kes langesid tema ette põlvili.
Muviro rääkis lühidalt, mis oli juhtunud. Tarzan kuulas sõnatult, tema nägu ei väljendanud kurbust ega viha.
„Järelikult sa arvad, et meil on võimatu külast võitu saada?" küsis ta.
„Meid on liiga vähe, bwana," vastas Muviro kurvalt.
„Kui Buira veel elavate kirjas on, siis asub ta külas," tuletas Tarzan Muvirole meelde, „ samuti sinu memsahib ja teine valge tütarlaps, kes kuulub sellele mehele." Ta osutas ameeriklasele.

„ Selle küla värava taga võib olla veel palju elusid, mis on teistele niisama kallid kui need kolm meile. Tahad sa nüüd veel tagasi minna, Muviro?"
„Muviro läheb sinna, kuhu viib Tarzan," vastas neeger kindlalt.
„Me läheme lagendiku äärde, millest sa rääkisid, ja peame seal plaani. Tulge!"
Kohale jõudnud, jäi Tarzan seisma. Brown pidi üllatusest keeletuks jääma.
„ Helde taevas! Kas teie ka näete seda, mida minu silmad näevad? See on ju lennuk!"
„ Unustasin sellest rääkida," ütles Muviro. „ Kaks meest maandus siin lennukiga. Kavurud tapsid nad. Te näete nende surnukehi lennuki kõrval."
Lagendiku ääres viibiv Tarzan ei võinud muidugi teada, mis parajast toimus küla vastasservas Kavandavanda templis. Kuid just sel hetkel kahmas ülempreester Jane'ist kinni ja tõmbas ta enda vastu. Leedi Greystoke tunnetas oma täielikku abitust. Kõigest jõust meest eemale tõugates kisendas ta läbilõikavalt vaid üheainsa sõna: „Ogdli!"
Silmapilk paiskus uks valla. Kavandavanda laskis Jane'i lahti ja kargas püsti. Ogdli hüppas üle läve ja jäi seisma. Kaks meest põrnitses teineteist. Ogdli ei küsinudki, miks naine oli teda hüüdnud. Ta teadis seda isegi.
Kavandavanda nägu ja kael tõmbusid paugupealt tumepunaseks ning seejärel surnukahvatuks. Sõnakestki lausumata möödus ta Ogdlist ja läks toast välja.
Sõdur astus kiiresti Jane'i juurde.
„Nüüd tapab ta meid mõlemaid," ütles ta. „Peame põgenema, siis kuulud sa ainult mulle."
„Kuid sinu vanne!" karjatas Jane, haarates kinni õlekõrrest.
„Mis tähendab vanne surnud mehele?" küsis Ogdli. „Ma olen nüüd samahästi kui surnud. Võtan su endaga kaasa. Ma tean maa-alust salakäiku, mida Kavandavanda mõnikord metsa minnes kasutab, kui ta läheb eluvee jaoks taimi ja juuri otsima. Nii-pea kui pimedaks läheb, asume teele."
Kui Kavandavanda, süda täis pimedat raevu, mööda templi koridore tormas, tuli talle vastu Ydeni oma saagiga.
„Kes see sul on?" käratas Kavandavanda.
Ydeni prantsatas põlvili.

„Üks neid, kelle sisse on tunginud deemon."
„Vii ta ära," urises ülempreester, „ja hoia tal silm peal. Ma vaatan teda hommikul."
Ydeni tõusis püsti ja juhtis Sborov' läbi templi. Ta viis vürsti teisele korrusele pimedasse tuppa, mille ukse kohal oli kaks maopead. Selle kõrval oli kolme maoga tuba. Seejärel lükkas Ydeni väljastpoolt ukse ette riivi ja läks minema, jättes vangi söögi ja joogita.
Kõrvaltoas pidas Ogdli põgenemisplaani. Seda ei saanud enne käsile võtta, kui templis olid kõik magama jäänud.
„Nüüd ma lähen ja peidan end ära," ütles ta, „nii et Kavandavanda mind üles ei leia. Kui õige aeg on käes, tulen sulle järele."
„Sa pead ka Annette'i kaasa võtma," ütles Jane, „selle teise tütarlapse. Aga kus ta on?"
„ Kõrvaltoas. Panin ta sinna, kui Kavandavanda meid siit välja ajas."
„Kas sa võtad ta ühes?"
„Võib-olla," vastas Ogdli, kuid Jane aimas, et tal pole vähimatki kavatsust seda teha.
„Sa ära proovigi põgeneda, kuni mind siin pole," hoiatas Ogdli. „ Saiakäigu juurde viib üksainus tee ja see läheb üle hoovi. Hoovi minna tähendab aga kindlat surma."
Ogdli avas ukse ja astus koridori. Jane jälgis teda ukse kõrval seistes ja kuulis, kuidas riiv ette kolksatas.
Kahe mao toas pimeduses kobas Sborov. Ta kuulis hääli, mis tundusid kostvat kõrvalruumist. Sborov kõmpis seina, kuni leidis ukse. Ta püüdis seda avada, kuid asjata. Siis hakkas ta ukselinki lõgistama.
Kõrvaltoas olev Jane märkas seda. Ogdli oli öelnud, et An-nette asub järgmises ruumis, seega pidi see olema Annette, kes püüdis tema juurde pääseda.
Jane leidis, et vaheuks oli raske riiviga suletud just tema toast. Ettevaatlikult ukse juurde astunud, lükkas ta riivi eest ära.
„Annette!" sosistas Jane, kui pimeduses ähmaselt nähtav kogu pikkamisi tuppa tuli.
„Annette on surnud," vastas mehehääl. „Brown tappis ta. Brown tappis ka Jane'i. Kes sa oled?"
„Alexis!" karjatas Jane.
„Kes sa oled?" kordas Sborov.
179
„Olen Jane, leedi Greystoke. Kas te mind häälest ära ei tundnud?"
„Tundsin küll, kuid te olete surnud. Kas Kitty on ka siin? Mu jumal!" hüüdis vürst. „Te tõite ta kaasa mind kummitama! Viige ta ära! Viige ta ära!" Sborov' hääl paisus läbilõikavaks kriiskamiseks.
Toa vastasseinas teise vaheukse juures kostsid jooksusam-mud ja seejärel kõlas Annette'i hääl.
„Madam! Madam!" hüüdis neiu. „Mis on? Mis seal juhtus?"
„Kes see on?" nõudis Sborov. „Ma tean, see on Annette. Te olete kõik tagasi tulnud mind kummitama."
„Rahunege, Alexis," sõnas Jane lepitavalt. „Kittyt siin ei ole, meie Annette'iga aga oleme mõlemad elus." Seda öeldes läks ta teise ukse juurde, mille taga oli prantslanna ja lükkas riivi eest ära.
„Ära lase teda sisse!" kriiskas Alexis. „Rebin su tükkideks, kui sa seda teed, oled sa siis viirastus või mitte."
Uks avanes, Annette sööstis tuppa ja selsamal hetkel paiskus valla ka koridoriuks ning mustanahaline ori Medek astus tuppa.
„Mis siin sünnib?" käratas ta. „Kes selle mehe siia laskis?"

Annette'i nähes põrkas Sborov tagasi ja karjatas. Siis silmas ta Medekit ukselävel ähmases valguses seismas.
„Kitty!" kriiskas ta. „Ma ei taha sinuga tulla. Mine ära!"
Medek astus talle lähemale. Sborov pööras ümber ja sööstis akna juurde, mis avanes alla hoovi. Hetkeks ta seisatas ja vaatas metsikul ilmel talle varjuna järgnevat kogu, siis aga hüppas jubeda hirmukarjatusega aknast alla.
Medek astus akna juurde ja vaatas välja, siis pääses tema huulilt seesama verdtarretav kisa, mida Jane oli kuulnud juba päeval, kui teda Kavandavanda troonisaali viidi. Akna alt hoovist kostis Sborov' oigeid, kuid äkki summutas need leopardide urisemine ja möirgamine.
Medek tuli akna juurest ära.
„See ei lõpe hästi, kui niiviisi põgeneda püütakse," ütles ta toast väljudes ja ust riivi pannes.
„Kui kole, madam!" judises Annette.
„Jah," vastas Jane, „kuid tema kannatused ei kestnud kaua. Võib-olla see oligi hea, sest vürst Sborov' mõistus oli segi."
„Ta sai oma kuritöö eest hirmsa palga, madam, eks ju?"

„ Meiegi peame vürsti ahnuse ja tema naise edevuse eest hirmsat palka maksma. See asi, mida vürstinna ihaldas, on siin, Annette."
„Mis asi see on, madam? Ega ometi nooruse taastaja?"
„Seda ta on. Kavandavanda hoiab seda saladuses, kuid keegi on sellest teada saanud. Meid kõiki ootab kohutav saatus just sellesama asja pärast, mida me kavurude külast otsima tulime."
„Missugune saatus, madam? Te hirmutate mind."
„Ma ei tohiks seda teha, kuid te peate teadma tõde. Kui meil ei õnnestu põgeneda, tapetakse meid, et saada koostisosa Kavandavanda saatuslikule nõiajoogile, mis tagab kavurude preestritele igavese nooruse."
„Tss, madam!" sosistas Annette hirmunult. „Mis see oli?"
„Ei tea. Koridoris oleks nagu keegi tahtnud karjuda."
„Siis oleks seal olnud kõva mürts, kui keegi oleks kukkunud. Kas te kuulsite seda?"
Jah, ja nüüd katsub keegi ust. Ta lükkab riivi tagasi."
„Oh, madam! Jälle mõni uus oht."
Uks avanes ja kellegi kogu astus sisse.
„ Naine! Oled sa siin?" See oli Ogdli hääl.
„Siin," vastas Jane.
„Tule siis ruttu. Nüüd ei tohi aega viita."
„Aga kuidas jääb orjaga, kes koridoris seisab? Ta näeb, kui me välja läheme."
„Ori on seal, kuid ta ei näe meid. Tule!"
„Tulge, Annette! See on meie ainus võimalus."
„Kas teine naine on ka siin?" küsis Ogdli.
Jah," vastas Jane, „ja kui mina lähen, läheb ka tema."
„Hea küll," nähvas kavuru, „ainult kähku!"
Naised läksid mehe kannul koridori. Läve taga lebas Mede-ki surnukeha. Tema klaasistunud silmad vahtisid neile otsa. Ogdli virutas neegrile jalaga näkku ja tõi kuuldavale lühikese naerupahvaku.
„Ta põrnitseb küll,-aga ei näe midagi."
Naised võpatasid ja surusid end sõduri selja taha. Ta juhtis neid ettevaatlikult mööda pimedat koridori iga väiksemagi krõp-satuse puhul seinaorvadesse tõmmates, kuni oli kindel, et oht oli möödas.

Käes oli juba südaöö, kui põgenikud džunglisse viiva maaaluse
181
salakäigu sissepääsu juurde jõudsid.
„Siin me nüüd oleme," sosistas Ogdli. Jäheme sellest uksest sisse. Salakäik algab siit ruumist. Vaadake, et te häält ei tee!"
Ta tõmbas ukse ettevaatlikult lahti ja astus sisse, naised kohe tema kannul. Järsku haarasid neist pimeduses kellegi käed. Jane kuulis rüselemist ja jooksumüdinat, seejärel tiriti ta koridori. Kusagilt teisest ruumist toodi- valgust — madalas nõus põles pillirootükk.
Seal oli ka Annette, kes värisedes end tema vastu surus. Neid ümbritses viis tursket sõdurit.
„Kus Ogdli on?" küsis üks sõdur. Siis Jane taipas, et Ogdli oli jalga lasknud.
„Ma arvasin, et sa võtsid ta kinni," vastas teine. „Mina sain kätte ühe tüdruku."
„Mina uskusin, et võtsin Ogdli kinni," sõnas kolmas.
„Mina arvasin sedasama," ütles neljas, „aga see olid sina, kelle ma kätte sain. Ta pidi niisiis salakäiku jooksma. Tulge, läheme talle järele."
„Ei," oli esimene sõdur vastu. „On juba liiga hilja. Tal on hea edumaa. Me ei saa teda kätte, ta jõuab enne metsa."
„Öösel me teda sealt ei leia," nõustus kolmas. „Varsti läheb valgeks, siis võimegi talle järele minna."
„Vaatame, mida ütleb Kavandavanda, kui me naised tema juurde viime," lausus esimene sõdur.
Ja taas juhiti põgenikud läbi koridoride, sedapuhku trooni-saali kõrval asuva toa juurde, mille ukse ees seisis kaks sõdurit. Kui viimased juhtunust teada said, koputas üks valvur uksele. Lävele ilmus unine neegereunuhh.
„ Kes tüütab Kavandavandat nii hilja öösel?" nõudis ta.
„Ütle talle, et tõime siia kaks valget naist."
Neeger läks tuppa tagasi, kuid peaaegu kohe ilmus uuesti uksele.
„Tooge oma vangid sisse," ütles ta. „Kavandavanda tahab teid näha."
Läbi väikese esiku viidi nad suurde tuppa, kus neid ootas leopardinahkadega kaetud asemel lesiv Kavandavanda. Tema pilk peatus Jane'il.
«Niisiis otsustasid sa jalga lasta?" muigas ta. „Küllap kavatsesid Ogdli naiseks saada, et tema endale abiliseks valisid? Kus
182
Ogdli on?" käratas ta äkki, märgates, et viimast teiste hulgas ei ole.
„Ogdli põgenes maa-aluse käigu kaudu," ütles üks sõdur.
„Ta arvab, et Kavandavanda on lollpea," nähvas ülempreester. „Ma tean, mida ta mõtleb. Peale minu teab salakäiku ainult kuus meest, viis neist on siin." Ta pöördus Jane'i poole. „Ma saatsin need viis ootama teid saiakäigu sissepääsu juures, sest tead-sin, et te sinna lähete." Ta vakatas ja silmitses pikalt Jane'i. «Viige teine naine tagasi kolme mao tuppa," käskis ta siis, „ja vaadake, et ta jälle jalga ei laseks. Seda siin tahan ma aga põhjalikult küsitleda. Neil võib veel teisigi salasepitsusi varuks olla. Minge!"
Annette heitis Jane'ile ahastava pilgu, kuid too ei saanud teda millegagi rahustada ega julgustada. Nende olukord tundus olevat täiesti lootusetu.
«Nägemiseni, Annette." See oli kõik.
Jumal aidaku meid mõlemaid, madam," sosistas prantslanna.
«Niisiis kavatsesid sa Ogdliga jalga lasta," ütles Kavandavanda, kui teised olid toast väljunud, „ja tema naiseks saada? Ogdli oli sinu pärast valmis murdma oma vannet!"
Põgus muie puudutas naise huuli.

„Nõnda mõtles ehk Ogdli," vastas ta.
„Aga sa läksid ju temaga," käis Kavandavanda peale.
„ Oleksin läinud ainult džunglini," ütles Jane, „siis aga mingil moel põgenenud või nurjumise korral ta tapnud."
«Mispärast?" imestas ülempreester. „Oled ehk sinagi vande andnud?"
Jah, truudusevande."
Mees kallutas end iharalt Jane'i poole.
„Sa võid seda murda — armastuse nimel."
Naine raputas pead.
„Mitte mingil juhul."
„Mina küll võin. Arvasin, et ei tee seda iialgi, aga kui sind nägin..." Ta vakatas ja jätkas siis otsustavalt. „Kui mina, Kavandavanda, võin oma vannet murda, siis sina saad seda ammugi. Tasu on niisugune, mille eest iga naine on valmis müüma oma hinge — igavene noorus ja ilu."
Kuid Jane raputas jälle pead.
„Sa põlgad Kavandavanda ära?" Lisaks julmale suule välkusid nüüd julmusest ka silmad. „Pea meeles, et võin su hävitada
183
või võtta sind midagi vastu andmata, kuid ma olen suuremeelne. Kas tead, mispärast?" „Ei oska aimata."
„Sest ma armastan sind. Ma pole eales kedagi armastanud. Ma jätan su igaveseks siia, teen sinust ülempreestrinna, hoian sind noore ja ilusana. Me elame igavesti. Minu võime inimsugu noorendada toob meie jalge ette kogu maailma. Me oleme lahutamatud — mina, jumal, ja sina, jumalanna. Vaata!"
Ta pöördus seina sisse ehitatud kapi poole. Seda kaunistasid pentsikud nikerdised — inimkujud, peamiselt naiste omad, irvitavad kolbad, leopardid, maod ja tontlikud sümbolistlikud märgid. Ta võttis oma puusakatte seest suure võtme ja tegi kapi ukse lahti.
„Vaata," ütles ta jälle, „tule siia ja vaata."
Jane läks läbi toa ja seisatas ta kõrval kapi juures. Kapis oli hulk laekaid ja kruuse. Kavandavanda võttis kätte ühe suure laeka, mis oli samasuguste nikerdistega kaunistatud nagu kapi ükski.
„Näed sa seda?" küsis ta. „Vaata siia sisse." Ta tõstis kaane
üles ja Jane nägi arvukalt musti herneterasuurusi kuulikesi.
„Tead sa, mis need on?"
„Pole aimugi."
„Need annavad tuhandetele inimestele igavese nooruse ja ilu. Sa võid neid volilt kasutada, kui ütled oma jah-sõna."
Kavandavanda kahmas tal käsivarrest kinni ja tõmbas enda poole.
Tülgastusest karjatades püüdis Jane end lahti rebida, kuid mees hoidis teda kõvasti kinni. Siis virutas naine talle laksuva kõrvakiilu. Löök tuli ootamatult, Jane rabeles lahti ja sööstis uksest välja esikusse.
Vihase röögatusega tormas Kavandavanda talle järele ja sai ta koridori uksel kätte. Kahmanud Jane'i juuksed pihku, lohistas ta rabeleva naise tuppa tagasi.

XXX. „Surnud lendavad!"

Tarzan ja Brown pidasid kaua nõu, kuidas kavurude külla pääseda. Lõpuks jäädi ahvinimese plaani juurde, mis ainsana võis neid eesmärgile viia.

184
Brown kehitas õlgu ja irvitas.
„ Muidugi, nii võime kindla peale sinna sisse saada, aga kuidas me sealt uuesti välja pääseme?"
„Praegu on meie mureks sisse pääseda," vastas Tarzan. „Pärastpoole polegi väljasaamisega muret, sest võib-olla me ei tulegi tagasi. Pole sugugi vajalik, et sa minuga kaasa tuleksid, kui..."
„]äta jutt," katkestas teda Brown. „Seal on Annette. Mulle aitab sellest teadmisest. Millal me minema hakkame?"
„Mitte enne koitu, kuid praegu peame puhkama. Heitke magama, ma äratan teid, kui on aeg minna."
Tarzan läks teistest pisut kaugemale lagendiku serva, kust avanes vaade külale. Ta uinus peagi, sest tavapärased öised džunglihääled teda ei häirinud. Kui saabus aeg äratada Brown, virgus ta ise äkki sellest, et midagi ebaharilikku rikkus põlismetsa üksluist tasakaalu. Ta jäi teraselt kuulama, siis aga hüppas puu otsa ja hakkas kärmelt edasi minema, sest nüüd olid ta tundlikud sõõrmed kindlaks teinud hääle tekitaja, ja see oli kavuru.
Äkki nägi ahvinimene mehekogu läbi metsa jooksmas. Ta laskis kiiret sörki ja hingeldas raskelt, nagu oleks tal pikk maa seljataga olnud. Tarzan jäi hetkeks tema kohale peatuma ning laskus siis ülalt talle turjale ja paiskas ta maha.
Mees oli tugev ja võitles vihaselt, kuid džurtglivaiitseja kätes oli ta vaha. Ahvinimene oleks võinud mehe tappa. Aga sel lühikesel hetkel, kui ta mõistis, et kavuru võib talle pihku sattuda, otsustas ta võtta mehe elusalt, tundes, et kavurut võib millekski kasutada.
Tarzan sidus vangi käed selja taha kokku ja tõstis ta püsti. Nüüd sai kavuru esimest korda ta nägu näha. Oli veel üsna pime, ent kavuru nägi siiski, et tema kinnivõtja polnud nende mees. Ta hingas kergendatult.
„Kes sa oled?" päris ta. „Miks sa mu kinni võtsid? Ega sa mind Kavandavanda juurde tagasi kavatse viia? Oh ei, muidugi mitte, sa pole kavuru."
Tarzan ei teadnud, miks mees oli Kavandavanda juurde tagasiviimise vastu. Ta ei teadnud sedagi, kes oli Kavandavanda, kuid ta märkas võimalust ja otsustas seda kasutada.
„Kui sa mu küsimustele vastad," ütles ta, „siis ei vii ma sind
185
tagasi Kavandavanda juurde ega tee sulle midagi halba. Kes sa oled?"
„Olen Ogdli."
„Tuled sa külast?"
Jah."
Ja sa ei taha sinna tagasi minna?"
„Ei. Kavandavanda tapab mu."
„On siis Kavandavanda nii vägev sõdur, et sa teda kardad?"
„Ta on väga võimas. Ta on kavuru preestrite ülempreester."
„Mida tahtis Kavandavanda kahest valgest naisest, kes tema juurde viidi?" nõudis Tarzan.
„Esialgu tahtis ta nad tappa," vastas Ogdli meelsasti, „ent ootamatult otsustas ühe neist oma naiseks teha. Ma püüdsin neid kaitsta ja salakäiku mööda külast välja saata, kui sõdurid meile kallale tungisid. Nad võtsid naised kinni, mul aga õnnestus suurivaevu põgeneda."
„Naised on siis praegu elus?"
„Nad olid seda natukese aja eest."

„Kas neid ähvardab veel mõni oht?"

„Ma ei tea, mida Kavandavanda otsustab. Ta on võimeline kõigeks. Kuid otsest ohtu ma praegu ei näe, sest ta teeb ühe oma naiseks. Võib-olla ta ongi seda juba teinud."

„Kus see salakäik on? Vii mind sinna. Oota, kuni ma äratan oma sõbrad." Ja ta viis Ogdli magajate juurde.

„Ma võin suile salakäiku näidata, aga selle kaudu sa templisse ei pääse," vastas Ogdli. „Et väljastpoolt tulles ust avada, peab teadma selle saladust, aga seda ei tea keegi peale Kavandavanda. Templist pääseb küli hõlpsasti välja, tagasi minna on aga võimatu."

Tarzan küsitles Ogdlit veel mõnda aega ja pöördus siis Brow-ni poole.

„Annette ja leedi Greystoke viibivad templis," teatas ta. „ Tempel asub küla taga väikeses kuristikus. See kavuru rääkis mulle, kus naisi vangis hoitakse ja andis veel muudki kasulikku teavet, mida võib vaja minna, kui meil õnnestub leedi Greystoke ja Annette kätte saada. Usun, et ta rääkis tõtt. Veel ütles ta, et üks naistest on praegu suures ohus, tema kirjelduse järgi arvan, et see on leedi Greystoke. Niisiis ei tohi me enam viivitada."

Tarzan pöördus Muviro poole.

„ Valva seda meest meie tagasitulekuni. Kui meid enne

186

pimedat tagasi pole, siis tead, et meie plaan on luhta läinud ja võid koju minna. Vangiga talita nii, nagu ise heaks arvad. Anna mulle ja Brownile surnud lenduritelt äravõetud relvad. Teie neid ei vaja, sest olete kogu laskemoona ära kulutanud. Browni arvates võime padruneid leida lennukist. Tule, Brown."

Nad seadsid sammud lennuki juurde. Vaadanud selle hoolikalt üle, leidsid nad rohkesti laskemoona. Tõsi küll, paaki oli jäänud õige vähe bensiini, kuid Browni kinnitust mööda pidi sellest kavandatu teokstegemiseks jätkuma. Tarzan ulatas Brownile ühe langevarju, mille oli ära võtnud surnud lendurilt, teise pani endale ümber.

Lennukis kohad sisse võtnud, jäid nad koitu ootama, ja kui valgenes, tõusid õhku. Lennuk võttis järk-järgult kõrgust. Ülalt oli selgesti näha kavurude küla ja Kavandavanda tempel, mis Browni ja Tarzanit kõige rohkem huvitas.

Maa peal jälgisid lennukit tähelepanelikult Muviro, Balando, Tibbs ja nende vang. Kuid mitte ainult nemad. Mootorimürin oli äratanud külaelanikud, kes nüüd kõik peatanumale kogunesid.

„Surnud mehed lendavad!" sosistasid sõdurid hirmunult. Nad arvasid, et lennukit juhivad needsamad mehed, kelle nad eelmisel päeval tapnud olid. Aga kui lennuk otsejoones nende küla poole lendas, kasvas nende hirm veelgi.

„Nad tulevad meile kätte maksma!" kinnitas üks.

„Lähme hüttidesse peitu, siis nad ei näe meid," soovitas teine.

Tanum tühjenes otsekohe.

Brown, kes hoolega oli maastikku uurinud, ütles Tarzanile, et maandumiseks sobivat kohta pole näha. Tuli tegutseda. Ta seiskas mootori.

„Hüppa!" hüüdis ta Tarzanile.

Hetk hiljem järgnes ta ka ise ahvinimesele.

XXXI. Tasu patu eest

Kavandavanda noorusliku välimuse taga peitus suur jõud. Jane'ist polnud talle vastast, ja ehkki ta võitles nagu noor ema-tiiger, lohistas mees ta oma tuppa tagasi.

«Peaksin su õigupoolest tapma, sa kuratlik naine," urises ta Jane'i toorelt üle läve tirides, „kuid ma ei saa. Tahan sind

187
taltsutada ja alustan sellega jalamaid!"
Just siis, kui ta Jane'i aseme poole vedas, kostis esiku ukse tagant hirmukisa.
„Kavandavanda! Päästa meid!"
Ülempreester pöördus raevunult ümber.
„Kes julgeb Kavandavandat segada?" käratas ta. «Kasige minema!"
Kuid uks paiskus valla ning tuppa jooksis mõni neegerori ja sõdur, näod hirmust moondunud. Nende sissetungimine ülempreestri juurde nii ebatavalisel ajal ja viisil tunnistas, et oli juhtunud midagi täiesti erakorralist.
„Mis tõi teid siia?" nõudis Kavandavanda.
„ Surnud mehed lendavad! Nad lendavad küla ja templi kohal ning tahavad meile kätte maksta."
„Olete puupead ja argpüksid," urises ülempreester. „Surnud ei saa lennata."
„Aga nad lendavad!" kinnitas sõdur. „Kaks meest, kelle me eile tapsime, lendavad jälle küla ja templi kohal. Tule välja, Kavandavanda, nõiu nad ära ja aja siit minema."
„Ma tulen ja vaatan," sõnas ülempreester. „Ydeni, võta see naine kaasa. Kui ma lasen ta silmist, leiab ta kindlasti viisi, kuidas plehku pista."
„Minu käest ta ei põgene," ütles Ydeni, kahmas Jane'il randmest kinni ning tiris ta ülempreestri, sõdurite ja orjade järel templi hoovi.
Templist väljudes kuulsid nad lennukimürinat. Jane vaatas üles ja nägi õhulaeva tiirutamas kuristiku kohal. Silmad hirmust pärani, jälgisid kavurud nagu lummuses lennukit. Ja siis eraldus lennukist teineteise järel kaks kogu. Kavurude suust kostis hirmukisa.
„Nad tulevad!" kriiskasid sõdurid. «Kavandavanda, päästa meid surnute kättemaksu eest!"
Inimkogude kohal avanesid valged voogavad kuplid, mis aeglustasid nende laskumist.
„Nad laotasid oma tiivad laiali," kisendas üks ori, „ja langevad meile peale nagu raisakullid!"
Jane'i silmad jälgisid lennukit. Niipea kui ka teine inimene oli välja hüpanud, sööstis see, nina ees, alla, tegi õhus kukerpalli, lendas väikese kuristiku kohale ja tormas peadpööritava kiirusega nende poole.
188
Veel õhus olles nägid Tarzan ja Brown templi õue kogunenud rahvasumma üles vahtimas ning läheneva lennuki eest kohutavas kabuhirmus templisse pagemas. Siis kukkus õhulaev templi õuele ja plahvatas põlema.
Juba puudutasid ka meeste jalad maad. Vabastanud end lan-gevarjurihmadest, kiirustasid nad jooksujalu templisse.
Keegi ei takistanud neid. isegi väravavahid olid suurest hirmust jalga lasknud. Kui nad hoovi sisenesid, jooksis neist mööda mõni ehmunud leopard. Sadakonna jala kaugusel tempi i-müürist lõõmas tulemeres lennuk.
Tarzan ja Brown tõttasid templi peasissekäigu poole, isegi siin polnud kedagi vaidlustamas nende õigust pühasse paika tungida.
Juba eemalt kostis nende kõrvu vali jutuvada ja juhituna oma teravatest kõrvadest suundus ahvinimene mööda koridore otsemaid nende häälte poole.
Kavandavanda suurde templisaali olid kogunenud kõik sõdurid ja orjad. Hirmuvalitseja istus värisedes oma troonil. Templitüdrukud — need vaesed olendid, kes olid oodanud oma surma, et anda kavurudele igavest elu ja noorust — olid kobaras koos ühel pool poodiumit, silmad hirmust pärani.

Üks sõdureist trügis rahvahulgast läbi trooni ette. Tema kirjuks võõbatud nägu lõkendas raevust ja metsikut ilmet suurendas veelgi ninasõõrmetest läbitorgatud elevandiluust varras. Tema kaela ümbritses mitu rida inimhammastest keesid, märkides tema vaprust tütarlaste küttimisel. Ta sihtis sõrmega Ka-vandavandat.

„Sinu patud on tulnud meie peale," kriiskas ta. „Sa murdsid vannet. Meie, kes me möödunud ööl ei lasknud Ogdlil valget naist ära viia, teame seda. Ta nõidus Ogdli ära. Ta nõidus ka sinu ära. See oli tema, kes surnud mehed meie juurde tõi. Hävita ta, hävita nüüd kohe omaenda käega, siis oleme pääsenud."

„ Tapa ta! Tapa ta!" kriiskasid sajad kähedad hääled.

„Tapa ta! Tapa ta!" kiljusid läbilõikavalt kileda häälega paksud neegerorjad.

Ikka veel värisedes hoidis Kavanda vanda Jane'i juukseid peos ja surus teda põlvili. Teise käega haaras ta puusariide alt pika pistoda. Kui ta selle naise rinna kohale tõstis, kärgatas troonisaalis püstolipauk ja Kavandavanda, kavurude ülempreester, haaras rinnust kinni ning varises läbilõikavalt karjatades naise

kõrvale, keda ta oli tahtnud tappa.

Jane pööras silmad ukse poole.

„Tarzan!" karjatas ta. „Ahvide Tarzan!"

Tulijaid nägi ka sada silmapaari ja üks sõdur tõstis nende vastu oma oda. Kuid sel hetkel kärgatas Browrii püstol ja sõduri eluküünal oli kustunud.

Siis hakkas Tarzan rääkima ja ta tegi seda nende oma keeles.

„Tulime oma naiste järele," ütles ta. „Laske nad heaga vabaks või teil läheb halvasti. Te nägite, kuidas me tulime. Te teate, et me ei sarnane teiste inimestega. Ärge vihastage meid!"

Seda rääkides liikus Tarzan edasi. Kavurud ei söandanud talle kallale tungida, sest neid kammitses hirm kahe kummalise olendi ees, kes olid surnud, siis jälle ellu ärganud ja taevast alla langenud. Nad taandusid ebaledes.

Järsku märkas Brown Annette'i, kes seisis teiste tüdrukute hulgas poodiumi ääres. Ta sööstis ettepoole ja sõdurid lasksid ta mööda. Suurest erutusest jäid Brownil sõnad kurku kinni, kui ta Annette'i oma käte vahele haaras.

Ahvinimene hüppas oma naise juurde.

„ ruie," ütles ta, „me peame siit lahkuma, enne kui nad midagi taipama hakkavad." Seejärel pöördus ta tüdrukutesunima poole. „Kas siin on Muviro tütar Buira?" küsis ta.

Noor neegritar sööstis Tarzani juurde.

„Suur bwana!" hüüatas ta. „Viimaks ometi olen ma päästetud!"

„Tule ruttu," käsutas ahvinimene, „ja kutsu kaasa ka teised tüdrukud, kes tahavad siit ära minna."

Selgus, et kohale jääda ei soovinud keegi, ning Tarzan ja Brown juhtisid nad troonisaalist väljapääsu poole. Kuid nad polnud veel kuigi kaugele jõudnud, kui nägid eespool keerlevaid suitsupilvi ja kuulsid leekide mühinat.

„ Tempel põleb!" karjatas Annette.

„Ma arvan, et oleme sisse piiratud," urises Brown. „Tempel süttis lennukist. Kas keegi teab teist väljapääsu?"

„Mina tean," ütles Jane. „On olemas salakäik, mis viib templist metsa. Ma tean, kust see algab. Tulge minu järel."

Ta pööras tagasi ja kõik seadsid sammud taas troonisaali poole. Varsti hakkas neile vastu tulema sõdureid ja orje, kes kõik kõrvalkäikudesse ja -ruumidesse hiilisid. Kavandavanda

toa ees jäi Jane äkki seisma. Ta pöördus Browni poole.
„Me kõik riskisime oma eluga," ütles ta, „ja kaks meie hulgast surid, ajades meeletult taga igavese nooruse saladust. See on siin, selles ruumis. Kas te raatsite kaotada paar sekundit, et seda kätte saada?"
„Kas ma raatsin?" hüüdis Brown. „Ja kuidas veel! Viige mind sinna."
Ülempreestri toas osutas Jane kapiuksele.
„Selles kapis on kast teie soovitud imerohuga, kuid võti on Kavandavanda puusakatte all," lausus ta.
„Mul on siin parem võti," ütles Brown oma püstolile osutades. Ta tulistas läbi lukuaugu ja tõmbas kapiukse lahti.
„Siin see on," sõnas Jane kasti välja võttes. Brown haaras selle enda kätte ja nad jätkasid teed saiakäigu sissepääsu poole. Ent äkki jäi Jane seisma.
„Kardan, et oleme hiljaks jäänud," ütles ta ehmunult. „Arvasin teadvat, kus sissepääs asub, nüüd aga olen kõik segi ajanud."
„Me peame leidma tee, mis templist välja viib," lausus Tarzan. „Tuli levib kiiresti edasi ja saab meid peagi kätte."
Tempel oli juba üleni leekides. Nad kuulsid leekide kurjakuulutavat mühinat, põleva puu praksumist, varisevate lagede mürinat. Siis tuli neile vastu sõdur, kes oli suitsust pooleldi lämbumas. Tarzan pidas ta kinni.
„Vii meid siit välja," käskis ta, „ja ma jätan su ellu."
Kavuru nägi tublisti vaeva, enne kui suutis Tarzanit lähemalt silmitseda.
„Ahvide Tarzan!" hüüatas ta.
„Ydeni," lausus ahvinimene, „ma ei tundnud sind esialgu ära."
„Ja sa tahad, et ma teid templist välja viiksin? Teid, kes te tapsite meie ülempreestri Kavandavanda?" Jah," vastas Tarzan.
„Kui ma näitan teile teed läbi küla, saate te kõik surma. Ka-vurude sõdurid on oma esialgsest hirmust üle saamas. Nad ei lase teid iialgi läbi. Ma võin teid viia seda teed ja lasta kõiki tappa. Kuid sa päästsid kord mu elu. Nüüd päästan vastutasuks sinu elu. Tulge minu järel."
Ta juhtis nad kõige lühemat teed mööda saiakäigu sissepääsu juurde.

„Siitkaudu jõuate metsa," ütles ta. „Mine oma teed, Ahvide Tarzan, ja ära enam iialgi tule kavurude külla."
* * *
Möödus kolm nädalat. Kaugel metsikust kavurude külast, Tarzani bangalo elutoas oli kamina ette kogunenud tuttav kuueliikmeline seltskond. Seal oli džunglivalitseja oma naisega, Brown ja Annette, kes käest kinni hoides kamina ees lõvinahal istusid, ning Tibbs, kes teistest kaugemal kombekalt tooliserval istet oli võtnud. Ta polnud harjunud istuma kõrgest seisusest isikute juuresolekul. Hoopis vabamalt tundis end lord Greystoke'i õlal kükitav väike Nkima.
„Mida me nende kuulikestega ette võtame?" küsis Brown.
„Mida iganes soovite," ütles Jane. „Te riskisite eluga, et neid hankida. Kui ma õigesti mäletan, siis ütlesite midagi niisugust, et tsiviliseeritud maailmas toob see eluvesi teile raha nagu raba. Võtke see endale."
„Ei," vastas ameeriklane. „Me kõik riskisime oma eluga ja keegi ei tohi selle ainuomanikuks saada. Mida rohkem ma sellest mõtlen, seda vähem mu plaan mulle endale meeldib. Teeme nii, et jagame selle omavahel ära. Olgu meid ainult viis, kes jäävad igavesti elama."
„Ning on igavesti noored ja ilusad," lisas Annette.

„Kui te lubate mul sõna sekka öelda, miss," sõnas Tibbs tähendusrikkalt köhatades, „siis ma ei usu, et mulle meeldiks nii kaua pükse pressida. Ja veel ilus olla — mu jumal! Ma ei leiaks iialgi tööd. Kes on kunagi kohanud ilusat teenrit?"

„Hea küll, kuid me jagame selle siiski ära," käis Brown peale. „See on su oma asi, võtad seda sisse või ei, kuid pea meeles, et sa ei tohi seda müüa ühelegi vürstitaolisele tüübile. Ja nüüd jaotan ma selle viieks võrdseks osaks."

„Te unustasite väikese Nkima," naeris Jane.

„Tõsi jah," nõustus Brown. „Jagame selle kuueks. Temast on siin ilmas märksa rohkem kasu kui paljudest inimestest."

SISUKORD

I. Vürstinna Sborov 3
II. Hääl tormis 7
Ilma kütuseta 13
Udalo külas 19
„Lövi tuleb!" . 26
Surma hääl 33
VII. Lõbus seltskond 36
VIII. Kavuru Ydeni 44
Leopard Sheeta ….. 51
Röövimine • 58
XI „Seitsekümmend miljonit dollart" 65
Mõrv öös 73
Reetmine 81
XIV. Nkima on hajameelne 87
XV. Rõivatükk 94
XVI. Läkitus 102
Madu 108
Paberileht 116

Vihkamine ja iha 119
Nkima vallatleb 128
Kahekesi -. 133

Numast jälitatuna 138
Vang 142
XXIV. Alla pimedusse 146
XXV. Lüüasaamine 151
XXVI. Tarzan jälitab Browni 154
XXVII. Hullumeelsed ja leopardid 161
XXVIII. Kavandavanda 169
Saatuse hooleks 176
„Surnud lendavad!" . 183
Tasu patu eest 186

Tarzan - ahvide kasvandik
Tarzani tagasitulek
Tarzani metsikud sõbrad
Tarzani poeg
Tarzan ja Opari kalliskivid

Kättesaamatu Tarzan
Kohutav Tarzan
Tarzan ja Kuldlõvi
Tarzan ja sipelginimesed
Tarzan - džunglivalitseja
Tarzan ja kadunud impeerium
Tarzan Pellucidaris
Võitmatu Tarzan
Võidutsev Tarzan
Tarzan ja kullalinn
Tarzan ja lõviinimene
Tarzan ja leopardinimesed
TARZANI OTSINGUD
Tarzan ja keelatud linn
Oivaline Tarzan
Tarzan ja võõrleegion
Tarzan ja hullumeelne
Tarzan ja merehädalised
Tarzan ja mõrv dzunglis
Tarzan ja maailmameister
Tarzani džunglijutud

18. E. R. Burroughs_TARZAN ja „võõrleegion

Tarzani-lugude kahekümne esimene raamat

Tõlkinud ETHEL AESMA
Paide

Tarzan ei ole seekord siiski tavapärase võõrleegioni sõdur. Ta on inglasena USA luurelennukil, mille jaapanlased Sumatra kandis alla tulistavad Juba lennukis oli kirju seltskond, maa peal lisanduvad veel hollandlased ja pärismaalased. Võideldes saarestiku okupeerinud jaapani sõdurite vastu ja otsides võimalust pääseda Austraaliasse, tuleb „võõrleegionil" pidada tõelist sõda. Tarzanist on kõigile palju kasu, aga selles raamatus oleks võinud peategelane kaaslaste õigeaegse sekkumiseta otsa saada. Inimesele võib anda igavese nooruse (Tarzan ker-gitabki natuke katet oma nooruslikkuse saladuselt), kuid elu võib lõpetada karm saatus väljapääsmatus olukorras. „Võõrleegionis" nägi seda igaüks rohkem kui korra, aga saatus oli neist paljude suhtes siiski armuline.

ISBN 9985-63-021-1

D AS Multipress, tõlge, kaas 1996
AS TRÜKIEKSPERT VILJANDI. '96 T 2839

I

Arvatavasti pole kõik hollandlased kangekaelsed, kuid sellest hoolimata peetakse kangekaelsust nende rahvuslikuks iseloomujooneks. Aga kui mõnel hollandlasel see puudubki, siis hollandi kangekaelsuse keskmine püsis muutumatuna tänu Hendrik van der Meerile, kellele oli kangekaelsus juba omaette kunst ja peamine elueesmärk.

Van der Meerile kuulus Sumatral kautšukiistandus. Tema käsi käis hästi, kuid sõprade ja muude inimeste hulgas oli ta kuulus just kangekaelsuse poolest.

Isegi pärast seda, kui Filipiinid okupeeriti ning Hongkong ja Singapur olid langenud, ei pidanud ta võimalikuks, et jaapanlased Hollandi Ida-Indiasse tungivad. Üksnes sel põhjusel jättis ta oma naise ja tütre evakueerimata. Teda oleks võinud süüdistada nõmeduses, ent sellest patust polnud teisedki puhtad. Suurbritannias ja Ühendriikides alahindasid miljonid inimesed Jaapani vägevust ning võimalusi, ehkki mõni neist oli kõrgel ametikohal.

Pealegi vihkas Hendrik van der Meer jaapanlasi, kui üldse saab vihata neid, kellele vaadatakse põlgusega.

„Oodake veidi," ütles ta, „ja me kihutame nad minema."

Tema ennustuses oli vaid üksainus viga, nimelt sündmuste ajalises järjestuses, kuid just see saigi talle hukatuslikuks.

Jaapanlased tulidki ja Hendrik van der Meer pidi mägedesse minema. Temaga koos läks ka tema naine Elsje Verschoor, kelle ta oli toonud Hollandist kaheksateistkümne aasta eest, ja tütar Corrie. Neid saatis kaks hiinlasest teenrit—Lum Kärn ja Sing Tai. Viimased juhindusid kahest kaalukast ajendist. Esimene oli hirm jaapanlaste ees, sest nad teadsid väga hästi, mida neilt oodata võis. Teine oli nende kiindumus van der Meeri perekonda.

Pärismaalastest töölised jäid istandusse. Nad teadsid, et okupandid vajavad nende käsi.

4

Niisiis jaapanlased tulid ja Hendrik van der Meer läks mägedesse. Kuid ta tegi seda liiga hilja. Jaapanlased käisid visalt ta kannul. Nad pidasid kavakindlalt jahti kõigile hollandlastele. Külades, kus van der Meerid puhkama jäid, teatasid elanikud neile uudiseid. See on juba omaette küsimus, missuguste loomupäraste või tundmatute jõudude abil teadsid pärismaalased jaapanlastest kõike juba siis, kui need alles mitme miili kaugusel viibisid. Ent nad kuulsid kõigest niisama ruttu kui telegraafi ja raadioga varustatud tsiviliseeritud inimesed. Nad teadsid van der Meere jälitava rühma koosseisugi: seersant, kapral ja üheksa sõdurit.

„See on väga halb," sõnas Sing Tai, kes oli veel Hiinas jaapanlaste vastu sõdinud. „ Ohvitseride hulgas võib veel mõni halastav inimene ette tulla, lihtsõdurite seas aga mitte ühtegi. Me ei tohi lubada neid kinni võtta."

Ta noogutas mõlema naise poole.

Kui nad kõrgele mägedesse jõudsid, muutus rännak vaevaliseks. Iga päev ladistas vihma sadada, mis tegi kõik rajad püdelaks poriks. Ehkki van der Meeri noorusaastad olid kaugele möödanikku jäänud, oli ta ikka veel tugev ja kangust täis nagu alati. Sihvakas heledapäine Corrie, kes alles hiljuti oli saanud kuue-teistkümneseks, oli oma noorusest hoolimata tugev ja vastupidav. Rännakul ei jäänud neiu meestest maha. Sootuks teisiti olid lood Elsje van der Meeriga. Kuigi ta talus nurisemata kõiki raskusi , kahanes ta jõud järjekindlalt, sest põgenikud rühkisid vahetpidamata edasi. Vaevalt jõudnud külla, kus nad kavatsesid puhata, varisesid nad mingi hüti põrandale — märjad, räpased ja vintsutatud —, kui tulid pärismaalased ning teatasid, et nad peavad lahkuma. Mõnikord oli jaapanlaste salk neil tõepoolest kannul, kuid pahatihti tahtsid

pärismaalased neist lihtsalt lahti saada, sest kartsid kättemaksu valgetele varjupaiga andmise eest.

Lõppude lõpuks ütles isegi hobuste jõud üles ja inimesed pidid jalgsi edasi minema.

Nüüd viibisid nad kõrgel mägedes.

Külasid tuli ette harva. Pärismaalastel oli hirm nahas ja nad polnud kuigi sõbralikult meelestatud. Alles mõne aasta eest olid need metslased olnud inimsööjad.

Juba kolm nädalat olid van der Meerid asjatult püüdnud leida sõbralikku küla, kus nad oleksid võinud end varjata. Selleks ajaks sai selgeks, et Elsje van der Meer ei suuda õige pea enam üldse käia.

5

Lõpuks jõudsid nad hilisõhtul väikesesse armetusse külla. Pärismaalased olid mornid ja vaenulikud, kummatigi ei keeldunud kasinast külalislahkusest. Pealik Hoesin kuulas nad ära ja ütles, et kuna nad ei või tema külla jääda, saadab ta tulijad teise külla, mis asub käidavatest radadest eemal ja kus jaapanlased neid iialgi ei leia.

Kõigest mõni nädal tagasi võis van der Meer siin käsutada, nüüd aga sai ta oma uhkusest võitu ja palus pealikut, et see lubaks tema naist sinna jääda ning edasiseks teekonnaks jõudu koguda. Kuid Hoesin keeldus.

„Minge kohe ära," ütles ta, „ja ma annan teile teejuhid. Kui te aga siia jääte, siis loen teid vangideks ja annan jaapanlaste kätte, kui nad tulevad."

Nagu teiste külade vanemad, nii kartis temagi vallutajate viha valgetele peavarju andmise pärast.

Niisiis rännak jätkus.

Nende teed lõhestasid hirmuäratavad kuristikud, mille jõgi oli uhtunud. See jõgi tõkestas neil korduvalt teed. Mõnikord õnnestus sellest koolme kaudu üle pääseda, teinekord aga tuli teisele poole minna üle lagunenud õõtsuva silla ja sedagi alles pärast päikese loojumist kuuvalgel ööl.

Elsje van der Meer oli nii nõrgaks jäänud, et ei suutnud enam käia. Lum Kam kandis teda rihmadega seljale kinnitatud istmel. Teejuhid kiirustasid hollandlasi tagant, püüdes rutem ohutusse külla jõuda. Kahel korral kuulsid nad möirgamist, millest veri soontes tarretus.

Van der Meer kõndis kõrvuti Lum Kärniga, et teda toetada, kui ta mudasel rajal libastama peaks. Corrie käis isa järel, kuna Sing Tai oli viimane.

Mõlemad teejuhid astusid väikese salga eesotsas.

„Kas olete väsinud, miss?" küsis Sing Tai. „Ehk on parem, kui ma teid kannan?"

„Me kõik oleme väsinud," vastas neiu, „kuid ma võin veel ise käia."

Rada hakkas järsult mäkke tõusma.

„Nüüd pole enam palju jäänud," sõnas Sing Tai. „Tee-juht ütles, et küla asub kaljurünka tipus."

Kuid nad ei jõudnud sinna sugugi nii kiiresti. See oli eriti raske teelõik ja nad pidid puhkamiseks sageli peatuma. Lum Kami süda pidi rinnus lõhkema, kuid ustavus ja tahtejõud sundisid

6

teda oma kandamiga edasi minema. Viimaks ometi jõudsid nad üles ja peagi andis koerte haukumine märku, et nad lähenevad külale. Pärismaalased tulid neile vastu ja hakkasid teejuhte usutlema. Alles pärast seda, kui kõik oli selgeks räägitud, lasti põgenikud külla. Pealik Taku Mudda tervitas neid sõbralikult.

„Siin pole teil midagi karta. Olete sõprade hulgas."

„Minu naise jõud on täiesti otsas," seletas van der Meer. „Ta peab puhkama, enne kui saame teekonda jätkata. Kuid ma ei taha teile kaela tõmmata jaapanlaste kättemaksu, kui nad teada saavad, et te meid aitasite. Lubage meid see öö siin puhata,

aga homme, kui mu naine on võimeline liikuma, leidke meile kaugemal mägedes salajane varjupaik. Ehk on kusagil kuristikus mõni koobas."

„ Koobas on küll olemas, aga parem, kui siia jääksite. Siin pole teil midagi karta, ükski vaenlane ei leia mu küla üles."

Neile anti süüa ja viidi kuiva hütti magama. Elsje van der Meer ei saanud enam midagi süüa. Tal oli palavik ja polnud võimalik teda aidata. Hendrik van der Meer ja Corrie istusid kogu ülejäänud öö tema juures. Millest mõtles see inimene, kelle kangekaelsus oli põhjustanud nii raskeid kannatusi armastatud naisele?

Veidi enne keskpäeva Elsje van der Meer suri. Mure oli liiga suur, et pisaraid valada.

Isa ja tütar istusid kuivade silmadega oma kalli naise ja ema juures, oimetud neile osaks saanud õnnetusest. Nad ei toibunud isegi pärast külas puhkenud äkilist lärmi ja karjeid. Ootamatult kerkis nende ette Sing Tai kogu.

„Ruttu!" hüüdis ta. .Jaapanlased tulid. Üks mees tõi nad siia. Eelmine peremees oli halb inimene."

Van der Meer tõusis.

„Lähen ja räägin nendega," ütles ta. „Me pole midagi halba teinud. Ehk jäetakse meid rahule."

„Te ei tunne neid ahve," sõnas Sing Tai. Van der Meer ohkas.

„Muud pääsu pole. Kui see mul ei õnnestu, Sing Tai, siis katsu miss Corrie ära viia. Sa ei tohi lubada, et ta neile pihku jääks."

Hollandlane suundus ukse poole. Lum Kam läks koos temaga. Jaapanlased olid veel küla kaugemas servas. Van der Meer suundus julgesti nende poole, Lum Kam käis tema kõrval. Nad olid relvata. Corrie ja Sing Tai jälgisid toimuvat pimedusest, jäädes nähtamatuks.

7

Nad nägid, kuidas jaapanlased mõlemad sisse piirasid. Nad kuulsid valge mehe häält ja jaapanlaste ahvilikku pominat, kuid ei saanud ühestki sõnast aru. Äkki nägid nad inimeste pea kohale tõusmas püssipära.

Püssipära langes alla. See tähendas, et jaapanlane lõi. Corrie ja Sing Tai teadsid, et püssi teises otsas oli tääk. Kostis karjatus, siis tõusid püssipärad löömiseks veel mitu korda peade kohale. Karjeid polnud enam kuulda, küll aga inimloomade naerulaginat. Sing Tai haaras neiul käsivarrest kinni.

„Tulge," ütles ta.

Hiinlane viis tütarlapse hüti tagumise seina juurde. Seal oli ava, mille kaudu võis välja ronida. Seejärel juhtis Sing Tai neiu džunglisse, mis algas kohe küla tagant.

Enne pimeduse saabumist õnnestus neil leida kaljurünkas koobas, kus nad veetsid kaks järgmist päeva. Siis läks Sing Tai külla, et toidupoolist hankida, kui jaapanlased on lahkunud.

Pärast keskpäeva tuli ta tühjade kätega tagasi.

„Seal pole kedagi," ütles ta. „Ainult laibad. Hütid on maha põletatud."

„Vaene Taku Mudda," ohkas Corrie.

„Nii tasutakse heateo eest."

Möödus kaks aastat. Corrie ja Sing Tai leidsid varjupaiga pealik Tiang Umari juures kauges mägikülakeses. Uudised välisilmast jõudsid nende kõrvu haruharva. Ainus uudis, mida nad kannatamatult ootasid, oleks olnud see, et jaapanlased on saarelt lahkunud. Kuid niisugust uudist ei tulnud. Mõnikord naasis keegi külaelanikest, kes kaugemal kaubitsemas käis, uudistega jaapanlaste suurest võidust Ameerika laevastiku üle ja nende võitudest teistes asulates, Saksamaa võitudest Aafrikas, Euroopas ja Venemaal. Tulevik paistis Corrie'le lootusetuna.

Kord tuli sinna üks pärismaalane, kes ei kuulunud Tiang Umari suguharusse. Ta silmitses kaua Corrie't ja Sing Taid, lausumata musta ega valget. Pärast tema lahkumist ütles hiinlane:

„See on halb inimene. Ta on pealik Hoesini külast. Parem, kui me teist poisi teeme. Siis aga läheme ja peidame end ära."

Sing Tai lõikas Corrie' kuldsed juuksed lühikeseks ja värvis mustaks, seejärel värvis ta ka neiu kulmud. Ekvatoriaalpäike oli Corrie'Ie tublisti peale hakanud ning Sing Tai õmmeldud sinistes pükstes ja avaras särgis sarnanes ta pärismaalasest noorukiga. Ja taas algas nende lõputu põgenemine. Tiang Umar andis

8

neile teejuhid, et saata neid uude varjupaika, ehkki see ei asunud külast kuigi kaugel.

Koopasuu eest voolas läbi väike mäestikujõgi. Ümbruses leidus rohkesti mitmesuguseid söödavaid taimi, nagu neid Sumatra džunglis sageli ette tuleb. Jõest sai kala. Aeg-ajalt saatis Tiang Ümar neile mõne muna ja kanapoja, vahest harva ka sea- või koeraliha.

Corrie ei võinud koeraliha süüa, Sing Tai aga ei põlanud midagi. Süüa tõi alati üks ja seesama Alami-nimeline nooruk. Kõik kolm said peaaegu sõpradeks.

Kapten Tokujo Matsuo ja leitnant Hideo Sokabe olid sõdu-riterühmaga kaugel mägedes. Nad otsisid kohta raskete ranna-kaitsesuurtükkide paigaldamiseks ja uurisid juurdepääsuteid.

Nad jõudsid pealik Hoesini külla. Jaapanlased teadsid, et pealik oli üks nende käsilasi.

Kummatigi tuli kogu aeg pealikule sisendada mõtet jaapanlaste üleolekust. Kui ta näiteks jaapanlaste lähenedes nende ees sügavalt ei kummardanud, andsid nad talle kõrvakiilu. Üks sõdur torkas täägiga läbi pärismaalase, kes keeldus teda kummar-damast. Teine lohistas karjuva tüdruku džunglisse. Kapten Matsuo ja leitnant ainult irvitasid seda nähes. Siis nõudsid nad süüa.

Hoesin oleks suurima rõõmuga neil kõri läbi lõiganud, kuid selle asemel tõi ta alandlikult süüa nii neile endale kui ka sõduritele. Ohvitserid teatasid, et osutavad talle suurt au, paigutades tema külla staabi peakorteri, seniks kui nad seal ümbruskonnas viibivad. Hoesin mõistis, et teda ähvardab laostumine ja häving. Ta püüdis palavikuliselt nuputada mingit riugast, et kutsumata külalistest lahti saada. Ja siis meenus talle lugu, mida mõne päeva eest oli rääkinud üks oma mehi, kes oli kohale jõudnud teisest külast. Ta mõtles sellest öö otsa, saamata sõba silmale.

Järgmisel hommikul küsis ta ohvitseridelt, kas neid huvitavad vaenlased, kes end mägedes varjavad. Ohvitserid vastasid jaatavalt.

„Kaks aastat tagasi tulid minu külla kolm valget ja kaks hiinlast," ütles Hoesin. „ Saatsin nad teise külla, sest ei tahtnud suure Ida-Aasia vaenlastele peavarju anda. Valge mehe nimi oli van der Meer."

„Oleme temast kuulnud," vastasid jaapanlased. „Ta tapeti."

‚Jah, ma saatsin teejuhid teie sõduritele näitama, kus nad

9

end varjasid. Kuid valge mehe tütar ja üks hiinlane põgenesid. Tütar on väga ilus."

Jah, me teame ka seda. Ent kuhu sa sihid?"

„Ma tean, kus ta viibib."

Ja sa pole sellest rääkinud?"

„Sain just nüüdsama teada nende salajasest varjupaigast. Võin anda teile teejuhi, kes teid sinna viib."

Kapten Matsuo kehitas õlgu.

„Too meile süüa," käskis ta.
Süües arutasid Matsuo ja Sokabe seda asja.
«Nähtavasti tuleb see käsile võtta," ütles Matsuo. „Pole hea, kui su tagalas leidub vaenlasi."
«Pealegi räägitakse, et tüdruk on ilus," lisas Sokabe.
„Aga me mõlemad ei saa ju ära minna," tähendas Matsuo.
Kapten, kes oli laisk inimene, otsustas saata leitnant Sokabe koos salgaga tütarlast ära tooma.
«Lööge hiinlane maha," käskis ta, „tüdruk aga tooge siia elusalt ja tervelt. Kas on arusaadav? Tervelt!"
Mõne päeva pärast saabus leitnant Hideo Sokabe Tiang Uma-ri külla.
Oma üleoleku näitamiseks peksis Sokabe vana pealiku nii rängalt läbi, et see ei saanud enam jalule tõusta. Siis virutas Sokabe talle jalaga kõhtu ja näkku.
„Kus on valge tüdruk ja hiinlane?" küsis ta.
„Ma ei tea, kellest te räägite."
«Valetad! Räägi jalamaid tõtt!"
Ta käskis seersanti otsida mõned bambusetikud ja kui need talle toodi, hakkas ühte neist Tiang Umari sõrmeküüne alla lööma. Vanamees hakkas metsikust valust kisendama.
„Kus on valge tüdruk?" küsis jaapanlane uuesti.
„Ma ei tunne ühtegi valget tüdrukut," kordas Tiang Ümar.
Jaapanlane lõi teise tiku järgmise sõrmeküüne alla, kuid vanamees kinnitas endiselt, et ei tunne valget tüdrukut.
Kui Sokabe valmistus piinamist jätkama, astus juurde üks pealiku naisi ja vajus tema ette põlvili. See oli Tiang Umari kõige vanem naine.
„Kui te lõpetate tema piinamise, aitan teil leida valget tüdrukut ja hiinlast," ütles ta.
„Nii juba läheb," tähendas Sokabe. «Mismoodi?"
10
„Alam teab, kus nad end varjavad," sõnas vana naine noorukile osutades.
Corrie ja Sing Tai istusid oma koopa ees. Juba nädal oli sellest möödas, kui Alam neile viimati süüa oli toonud. „Keegi tuleb," ütles Sing Tai. Ta jäi kuulatama.
„Liiga palju inimesi. Lähme tagasi koopasse."
Alam näitas leitnant Hideo Sokabele koobast. Mööda nooruki põski voolasid pisarad. Oleks asi olnud üksnes tema elus, oleks ta pigem surnud, kui juhtinud need vihatud ahvid selle neiu salajasse varjupaika, keda ta oma südames jumaldas. Kuid leitnant oli vandunud Alami keeldumise puhul hävitada kõik küla elanikud ja nooruk teadis, et leitnant peab oma sõna.
Hideo Sokabe läks oma meestega koopasse.
Sokabe liikus paljastatud mõõgaga, sõdurid ülestõstetud tääkidega. Koopa hämaras valguses nägid nad hiinlast ja noorukest pärismaalasest poissi. Leitnant käskis nad välja lohistada.
„Kus tüdruk on?" küsis ta Alamilt. „Selle eest sa sured ja samuti kogu sinu rahvas. Tapke nad juba," käskis ta oma sõdureid.
„Ei!" karjatas Alam. „See on tütarlaps. Ainult ta kannab poisi riideid."
Sokabe rebis Corrie' seljast pluusi ja naeratas, tema silmadesse ilmus ihar läige.
Üks sõdur viis Sing Tai koopasse tagasi ja torkas seal täägiga läbi. Seejärel asus salk koos vangiga tagasiteele.

II

Veltveebel Joe Bubonovitch seisis koos teiste meeskonnaliikmetega hiigelsuure lennuki „Veetlev Leedi" tiiva varjus. Ta kandis hüüdnime Brooklyni Hulgus ning täitis mehaaniku abi ja ühtaegu keskülateki suurtükiväe reamehe ülesandeid.

„Minu arust on nad toredad poisid," kuulutas ta.

Ilmselt polnud ta nõus märkusega, mille tegi tornilaskur veltveebel Tony Rosetti, hüüdnimega Chicago Marakratt.

„Või nii? Noh, aga mulle küll ei meeldi, kui see neetud inglismann «Veetleva Leedi" ümber tiirutab. Muuseas,

olen kuulnud, et ta on pesueht lord."

„Mulle tundub, et seal su lord ongi," ütles Bubonovitch. Kõik pöördusid ümber.

Pommilennuki B-34 tiiva alla sõitis džiip. Kui see peatus, väljus sealt kolm ohvitseri: Briti kuningliku sõjalennuväe kolonel ning Ameerika sõjalennuväe kolonel ja major. „ Veetleva Leedi" piloot, kapten Jerry Lucas Oklahoma Cityst astus ette ja Ameerika kolonel esitles teda lord Claytonile.

„Kas kõik on valmis, Jerry?" küsis ta.

Mehaanikud ja relvaspetsialistid kontrollisid viimast korda pommisektsioonis seadmeid ning meeskond asus lennukisse.

Kolonel John Clayton lendas üle jaapanlaste vallutatud Sumatra Hollandi Ida-Indiasse vaatlejana, et teha luuret ja õhu-pildistust. Ta sisenes lennukisse ja võttis koha sisse piloodi kõrval. Pikaajalise lennu kestel ajas ta juttu tüürimehe ja raadioin-seneriga, siis aga läks läbi pommisektsiooni lennuki sabasse.

Lennuk oli pommidega alakoormatud.

Marakratt, Bubonovitch ja veel kaks suurtükiväelast pikutar sid põrandal päästeparvede ja langevarjude vahel. Marakratt märkas esimesena Claytonit üleval väikese ukse juures, mis ümmargusse torni viis.

„Tss!" hoiatas ta. „Siia tuleb lord."

Clayton läks ümmarguse torni juurest ümber, astus üle Ma-rakrati ja Bubonovitchi ning peatus fotograafi kõrval, kes oma kaamera juures askeldas. Sõdureist ei tõusnud keegi püsti.

Kui lahingulennuk on õhus, siis sõjaväelisest vormitäitest kinni ei peeta. Sideteenistuse seersandist fotograaf tõstis pead ja naeratas. Clayton vastas talle naeratusega ja istus tema kõrvale.

Mootor möirgas kõrvulukustavalt. Clayton karjus talle kõrva sisse paar küsimust kaamera kohta. Fotograaf vastas neile samamoodi.

B-34 võtab tahtmise lennu ajal vestelda, kuid Clayton sai talle vajaliku informatsiooni.

Istunud päästeparve äärele Marakrati ja Bubonovitchi vahele, võttis ta taskust sigaretipaki ja kostitas kõiki juuresolijaid. Keeldus vaid Marakratt, kes inglasele vaenulikke pilke heitis.

Bubonovitch pakkus Claytonile tuld, viimane aga küsis, kust ta pärit ja mis ta nimi on. Kui Bubonovitch nimetas Brooklynit, noogutas Clayton.

„Olen Brooklynist veidi kuulnud."

„Küllap vist hulgustega seoses," ütles Bubonovitch. Clayton naeratas ja noogutas.

„Nad kutsuvad mind hulguseks," ütles Bubonovitch muiates.

Sattunud jutusoonele, näitas ta Inglise ohvitserile oma naise ja lapse pilti. Marakratt käitus endistviisi võõrastavalt ja üleolevalt.

Oli juba valge, kui nad Loode-Sumatra mäetippe nägid. Ilm oli õhupildistuseks soodne. Mäed moodustasid tuhande ühesaja miili pikkuse aheliku, mis kulges üle ekvaatori Malaka poolsaare lääneranniku poole.

Mägede kohal tuprusid pilved, kuid rannikujoon oli pilvitu. Just see rannik huvitaski lennuki meeskonda esmajoones.

Jaapanlased tabati ootamatult ja ameeriklased said pildistada nende objekte peaaegu poole tunni jooksul, enne kui nood õhutõrjekahuritest tule avasid.

Õnneks polnud see täpne. Alles siis, kui nad lendasid ranniku kohal, tuli tugevnes ja muutus täpsemaks. Lennukisse tungisid mõned mürsukillud, kuid suuremaid vigastusi need ei tekitanud.

Padangi lähedal sööstis neile silmipimestava päikese poolt unnates vastu kolm „Zerot".

Bubonovitch avas esimese pihta tule.

Nad nägid, kuidas hävitaja põlema süttis ja alla kukkus.

Kaks teist hävitajat pöörasid kõrvale ja mõnda aega hoidusid aupaklikkusse kaugussse. Seejärel kadusid nad mägede taha. Kuid õhutõrjekahurite tuli üha tugevnes ja muutus tabavamaks. Üks mürsk sattus parempoolsesse mootorisse ja kabiini lendasid mõned killud. Lucase päästis kuulikindel vest, kuid teist pilooti tabas kild otse näkku. Tüürimees päästis tema turvavöö lahti ja tiris haavatu kabiinist välja, et talle esmaabi anda. Kuid mees oli juba surnud.

Tuli oli nüüd nii tugev ja tõhus, et suur lennuk perutas nagu metsik hobune. Püüdes tule eest ära minna, pööras Lucas sisemaale, kaugemale rannikust, kus paiknes suur osa õhutõrjepatareist.

Mägede kohal rullusid pilved, kus nad võisid varjuda.

Tollal sooritasid „Liberatorid" kauglende kolme mootoriga. Kahekümne kolme aastane kapten langetas varmalt otsuse. Ta käskis kõik, välja arvatud langevarjud, relvad ja lahingumoon, lennukist välja heita. See oli ainuke võimalus oma baasi jõuda. Hävitajad Lucasele muret ei teinud. „Zerod" hoidusid tavaliselt rasketest pommituslennukitest kaugemale. Peale Malaka väina

võivad nad kogu ülejäänud tee maale lähemale hoiduda, lennates piki Malaia looderannikut. Kui neil tuleb välja hüpata vee kohal, ei satu nad rannikust kuigi kaugele ja päästevest peab nad välja aitama. Just seepärast otsustaski Lucas heita üle parda päästeparved.

Kui nad mägede ja pilvede poole pöörasid, hakkas õhutõrjekahurite tuli märgatavalt nõrgenema. Lucas teadis, et mõni mäetipp ulatub kahekümne tuhande jala kõrgusele. Ta lendas-ki praegu nii kõrgel, kuid lennuk kaotas pikkamisi kõrgust.

Nad olid veel võrdlemisi kõrgel mägede kohal, kui seal paiknev õhutõrjepatarei lennuki avastas. Lucas kuulis kohutavat plahvatust ja lennuk kaldus küljele nagu haavatud loom. Ta küsis sisetelefoni kaudu, mis oli juhtunud, kuid vastust ei saanud. Siis saatis Lucas radisti lennuki sappa vigastusi üle vaatama. Teise piloodi kohal istudes aitas John Clayton pilooti juhise käsitsemisel, sest lennuki püsivuse tagamiseks oli vaja kahe mehe ühiseid pingutusi.

Lucas kutsus tüürimehe.

„Vaata, et kõik välja hüppaksid," ütles ta, „ja siis hüppa ka ise."

Tüürimees pistis pea esimesse vaheruumi, et laskurile korraldus edasi anda, kuid see oli surnud. Radist naasis piloodi kabiini.

„See on ehtne põrgu. Osa sabast on ära rebitud," ütles radist Lucasile, „ja fotograaf surma saanud."

„Hüppa jalamaid," käskis Lucas.

Ta pöördus Claytoni poole.
„Teiegi peaksite välja hüppama, söör."
„Kui teil midagi selle vastu pole, kapten, siis ma ootan teid," vastas Clayton.
„Hüpake!" karjatas Lucas.
Clayton naeratas.
„ Kuulan!"
„Ma avasin pommisektsiooni," hüüdis Lucas talle järele. „Hüpake kohe!"
Clayton siirdus pommisektsiooni. Lennuk kaldus ühele tiivale ja ilmselt sööstis pöörisesse. Üks inimene poleks suutnud sellega toime tulla. Clayton tahtis jääda lennukisse viimse hetkeni, kuni hüppab Lucas, kuid viimne hetk oligi juba käes. Lennuk kaldus küljele ja paiskas Claytoni järsult kõrvale. Tema keha põrkas
14
vastu seina ja lendas läbi vaheruumi välisukse hõredasse õhku.
Kaotanud teadvuse, kukkus Clayton kivina alla kindlasse surma. «Veetlev Leedi", mille kolm mootorit endiselt möirgasid, tormas oma hukule vastu kusagil kõrval.
Kuid Clayton tuli peagi teadvusele. See sarnanes ärkamisega võõras toas. Ta lendas läbi pilvekihi ja sattus troopilise paduvihma kätte. Jahedale vihmale võlgneski ta oma pääsemise. Vihm tõi ta teadvusele just õigel ajal, et tõmmata langevarju avamisrõngast, kuni varuks oli jäänud veel paar sekundit. Langevari avanes ning tema keha jõnksatas ootamatust ja järsust pidurdamisest.
Otse tema all lainetas paduvihma käes lehtedemeri. Clayto-ni langevari takerdus puu okstesse ja ta jäi maa kohale rohkem kui saja jala kõrgusele kõlkuma. Nii lõppes tema surmalend.
Samal hetkel kuulis ta tugevat raksatust ja kumedat plahvatust, millega kaasnes ere sähvatus.
«Veetleva Leedi" matuselõke valgustas märga sünget metsa.
Clayton haaras käega väikesest oksast ja vinnas end suurele harule, mis suutis tema raskusele vastu panna. Seejärel vabastas ta end langevarju rihmadest ja päästevestist.
Tema munder ja aluspesu olid läbimärjad. Kõigepealt võttis ta jalast saapad ja viskas need vähimagi kahjutundeta minema... Saabastele järgnesid revolver ja padrunitasku, siis sokid, kuub, püksid ja pesu.
Ta jättis alles vaid aluspüksid ja noa.
Seejärel ronis Clayton kõrgemale, et lahti päästa okstesse takerdunud langevarju.
Ta lõikas katki kõik nöörid, keeras siidriide kokku ja sidus nööriga endale selga.
Nüüd võis oksi mööda alla laskuda. Kõige alumise oksa küljest rippusid peaaegu maani hiiglaslikud ronitaimed. Ta laskus ahvi osavusega neid mööda alla.
Langevarjusiidist meisterdas ta endale puusakatte. Taas valdas teda elurõõm. See, mille ta kord kaotanud oli ja mida üle kõige armastas, oli nüüd jälle tagasi. Vabadus! Riided, sealhulgas isegi sõjaväevorm, olid talle orjuse sümboliks. Need ahistasid teda nagu ahelad, mis köitsid orja galeeri külge, ehkki ta kandis sõjaväevormi uhkusega. Kuid siiski oli parem sellest vabaneda, minetamata oma au. Miski kinnitas talle, et ta võib teenida oma kodumaad poolpaljalt niisama hästi kui mundriski.
15
Ega saatus teda siis juhuslikult otse vaenlase tsitadelli paisanud!
Paduvihm uhtus tema pronkspruuni keha ja voolas ojadena mööda tumedaid juukseid alla. Ta tõstis näo üles. Äärepealt pidi tema rinnast kerkima vaimustushüüe, kuid Clayton surus selle maha, sest ta viibis ju vaenlase tagalas.
Siis meenusid talle kaaslased — need, kes olid maandunud kusagil läheduses, kuulnud lennuki plahvatamist ja arvatavasti püüavad nüüd teda üles otsida. Clayton läkski sinnapoole, kuhu lennuk oli kukkunud. Teel vahtis ta hoolega maha, sest otsis

ühte taime. Ta küll ei lootnud eriti seda võõras paigas leida, ent ometi tal vedas. Murdnud mõne suure lehe, hõõrus ta neid esialgu pihkude vahel, siis aga määris mahlaga kokku terve keha ja näo. Pärast seda ronis ta puu otsa ja hakkas talle omasel viisil edasi liikuma. See oli palju kergem kui tungida läbi tiheda, vääntaimedest läbikasvanud põõsastiku.

Peatselt nägi ta inimest, kes suundus allakukkunud lennuki poole. See oli Jerry Lucas.

Ta peatus Jerry kohal ja hõikas teda nimepidi. Lendur vaatas enda ümber, kuid ei näinud kedagi. Siis taipas ta üles vaadata ja, tundnud ära hääle, hüüdis:

«Pagana pihta, kus te olete, Clayton?"

«Kui ma alla hüppan, siis istun teile kukile."

Lucasel vajus imestusest suu ammuli. Otse tema kohal istus oksal peaaegu alasti hiiglane. Lenduril välgatas mõte: «Poisil on mõistusega midagi lahti. Võib-olla lõi ta maandumisel pea ära, ent see võib ka šoki tagajärg olla."

«Kas teiega on kõik korras?" küsis ta.

„On küll," vastas Clayton. „Ja teil?"

«Tervis on hea ja meeleolu samuti."

Nad polnud allakukkunud «Veetlevast Leedist" kuigi kaugel. Lennuk lõõmas tules, põlesid ka mõned lähemad puud.

Jõudnud nii lähedale, kui seda lubas kuumus, nägid nad Bubonovitchit.

Bubonovitch märkas Lucast ja tervitas teda rõõmsalt Kuid ta ei pannud tähele Claytonit, enne kui viimane puu otsast alla hüppas.

Bubonovitch tahtis revolvri haarata, kuid samas tundis inglase ära.

«Mis kuradi värk see on!" hüüatas ta. «Mis teie riietega juhtunud on?"

16

«Viskasin minema."

«Viskasite minema?"

Clayton noogutas.

„Need olid märjad ja ebamugavad."

Bubonovitch vangutas nõutult pead. Tema pilk eksles inglase kehal ja peatus vöö vahele torgatud noal. «Kus teie revolver on?" küsis ta. «Viskasin samuti ära."

„Te olete vististi peast põrunud," ütles veltveebel.

Claytoni taga seisev Lucas vangutas laitvalt pead, kuid paistis, et veltveebli taktitu märkus ei riivanud Claytonit põrmugi, nagu piloot kartnud oli. Ta vaid ütles:

«Ei, ma pole peast põrunud. Teiegi heidate varsti oma relva minema, sest hiljemalt kahekümne nelja tunni pärast on see niiskunud ja täiesti kasutamiskõlbmatu. Nuga aga ärge kaotage ning hoidke see alati puhas ja terav. Seda võib tarvis minna, pealegi ei tee nuga niipalju lärmi kui revolver."

Lucas vaatas, kuidas tuli lennuki riismeid õgis.

«Kas kõik jõudsid välja hüpata?" küsis ta Bubonovitchilt.

«Jah. Leitnant Burnham ja mina hüppasime koos. Ta peab siin kusagil lähedal olema. Kõik, kes elus olid, hüppasid välja."

Lucas tõstis pea ja hüüdis valjusti:

«Lucas kutsub!"

Kaugelt kostis vastus:

«Rosetti — Lucasele! Jumala pärast, tulge siia ja võtke mind maha!"

«Roger (kõik on korras, signaalist aru saadud)!" hüüdis Lucas.

Kolm meest hakkasid minema sinnapoole, kust oli kostnud Marakrati hääl.

Nad leidsid ta rippumas langevarju rihmade küljes oma sadakond jalga maast kõrgemal.

Lucas ja Bubonovitch vaatasid üles ning sügasid kukalt.
«Kuidas te kavatsete mind maha võtta?" küsis Marakratt.
«Mõne aja pärast oled sa ise küps ja kukud alla," vastas Bubonovitch.
«Sulle teeb see nalja! Aga kust te selle alasti tolvani üles korjasite?"
«See on kolonel Clayton, lollpea," vastas Bubonovitch. „Oo!"
Mida kõike võib sisaldada üks lühike hüüatus!
17
«Andke talle andeks, söör. Ta ei tunne head tooni. Ta on pärit Chicago agulist, kurikuulsast Cicerost."
Lucas läks näost tumepunaseks, kuid Clayton üksnes naeratas.
«Andestage talle, söör. Ta ei salli inglasi." «Mismoodi te kavatsete mind alla tuua?" küsis uuesti Marakratt.
«Ehk nuputame midagi homseks," teravmeelitses taas Bubonovitch.
„Ma toon ta alla," ütles Clayton.
Puu küljes, kus Marakratt kõlkus, polnud ronitaimi, mis oleksid maapinnale küllalt lähedal olnud. Clayton läks teise puu juurde ja ronis nagu ahv tüve ümber väänlevat metsviinamar-ja mööda üles. Siis leidis ta liaani, mille lahtine ots rippus maast umbes viie jala kõrgusel. Proovinud selle tugevust, andis ta end jalgadega puu tüvest eemale tõugates hoogu. Kahel korral üritas ta kinni kahmata liaanist, mis Marakrati puu küljest alla rippus, kuid ta sõrmed üksnes puudutasid seda.
Kolmandal korral õnnestus tal liaanist tugevasti kinni haarata. Nagu esimesel korral, proovis ta ka nüüd selle vastupidavust, keris siis esimese liaani ümber käe ja ronis mööda teist Marakrati juurde. Jõudnud laskuri kohale, ei küündinud Clayton siiski temani, sest ta rippus puu tüvest liiga kaugel. Clayton viskas talle liaani lahtise otsa.
«Võtke sellest kinni," hüüdis ta, „ja hoidke hästi kõvasti!"
Rosetti haaras otsa pihku ja Clayton hakkas teda enda poole tõmbama, kuni tal õnnestus ühest langevarju tropist kinni kahmata. Clayton istus tugeval oksal ja pani Rosetti enda kõrvale istuma.
«Võtke ära langevarju rihmad ja päästevest," käskis ta.
Kui see oli tehtud, upitas Clayton Marakrati õlale, haaras teisest liaanist kõvasti kinni ja libistas end oksalt alla.
«Kurat!" kisendas Rosetti, kui nad lendasid läbi kahte puud lahutava tühjuse.
Hoides ühe käega kinni liaanist, klammerdus Clayton teisega oksa külge, et peatada lendu, siis aga laskus puu otsast alla.
Kui ta Rosetti õlalt maha pani, oli viimasel süda paha.
Lucas ja Bubonovitch olid viivuks kaotanud kõnevõime.
«Poleks ma kõike oma ihusilmaga näinud, poleks ma seda iialgi uskunud," ütles piloot.
18
„Mina ei usu seda veel praegugi," teatas Bubonovitch.
„Kas hakkame teisi otsima?" küsis Clayton. „Arvan, et peab proovima nad võimalikult ruttu üles leida ja siis lennukist kaugemale kiirustama. See suits paistab mitme miili taha ja kahtlemata soovivad jaapanlased seda vaatama tulla."
Nad otsisid mitu tundi oma kaaslasi, kuid tulemusteta. Lõpuks sattusid nad leitnant Burnhamile. Tema langevari polnud avanenud. Nad kaevasid nugadega madala haua, keerasid surnukeha langevarju sisse ja matsid maha.
Jerry Lucas luges lühikese palve.
Seejärel nad lahkusid.
Ellujäänud meeskonnaliikmed käisid vaikides Claytoni kannul. Tema silmad uurisid tähelepanelikult puid, millest nad möödusid, ja oli selge, et ta otsis midagi. Tahtmatult

tundsid nad kõik ääretut usaldust selle pikakasvulise inglase vastu. Marakratt ei saanud temalt silmi ära. Kes teab, millest mõtles see väike tahumatu cicero? Sestsaadik, kui ta puu otsast alla toodi, polnud ta lausunud musta ega valget, isegi mitte tänanud Claytonit päästmise eest. Vahepeal oli vihmasadu üle jäänud ja nende kohal hakkasid parvedes tiirlema moskiitod.

„Ma ei mõista, kuidas teie seda välja kannatate, kolonel," ütles Lucas näolt ja kätelt moskiitosid tappes.

«Vabandust!" hüüatas Clayton. «Tahaksin teile oma tõrjeva-hendit näidata."

Ta vaatas ringi ja leidis mõned juba tuttavad taimed.

«Hõõruge need lehed puruks ja määrige kõik katmata kehaosad mahlaga kokku. Pärast seda moskiitod teid enam ei tülita."

Peagi leidis Clayton, mida oli otsinud — umbes kahekümne jala kõrgusel maapinnast üksteisest läbipõimunud okstega puud. Ta ronis varmalt üles ja hakkas ehitama lavatsit.

«Kui keegi teist suudab siia ronida, siis saab ta mind aidata. Peame selle asjanduse enne pimedat valmis saama."

‚Ja mis sellest tuleb?" küsis Bubonovitch.

«Siin hakkame magama täna öösel, aga võib-olla veel mitmel teiselgi ööl."

Kõik kolm ronisid aeglaselt ja kohmakalt üles. Nad lõikasid peeni oksi ja asetasid neid jämedamate vahele, mis Clayton välja oli valinud, moodustades tugeva lavatsi, suurusega umbes kümme korda seitse jalga.

19

«Kas poleks lihtsam olnud varjupaik maha ehitada?" küsis Lucas.

«Palju lihtsam," möönis Clayton. «Aga kui me nii oleksime talitanud, oleks üks meist võib-olla enne hommikut surnud olnud."

«Mispärast?" küsis Bubonovitch.

«Sellepärast, et see on tiigrite riik."

«Miks te seda arvate?"

«Olen päev läbi nende lõhna tundnud."

Veltveebel Rosetti vilksas Claytoni poole vaadata ja niisama kähku pööras pilgu kõrvale.

Inglane sõlmis kokku mõned langevarjutropid, kuni nendest sai maani ulatuv köis. Ta ulatas köieotsa Bubonovitchile.

«Tõmmake sellest, veltveebel, kui ma teid palun," sõnas ta.

Ta laskus varmalt alla.

«Tundis nende lõhna!" osatas veltveebel Rosetti. Ta oli otsast otsani umbusku täis.

Clayton korjas sületäie hiiglaslikke «elevandikõrvu", sidus kõvasti nööri ümber ja hõikas, et Bubonovitch need üles tõmbaks.

Ta saatis üles kolm sellist sületäit ja ronis siis ise järele. Teiste abiga laotas ta osa neist lavatsi põrandale, ülejäänust aga meisterdas midagi mugava katuse taolist.

«Homme hangime liha," ütles Clayton. «Tunnen halvasti siinseid puuvilju. Peame jälgima, mida söövad ahvid."

Nende ümber oli tohutult ahve. Nad pobisesid isekeskis, vaidlesid ja arvustasid võõraid.

„Ma tundsin ära ühe söödava puuvilja," sõnas Bubonovitch. «Kas näete? See on puu, mille nimi on durian. Selle vilja sööb Sumatra must gibon, suurim kõigist gibonitest."

„Ka see on segaseks läinud," sõnas Marakratt. „Ta ei tunne sipelgatki ära."

Lucas ja Clayton naeratasid.

„Ma toon mõned viljad sellest... Kuidas te ütlesitegi?" küsis Clayton.

Ta hüppas osavalt kõrvaloleva puu otsa, noppis neli suurt ogalist vilja ja viskas need ükshaaval oma kaaslastele. Seejärel hüppas ta tagasi.

Rosetti lõikas esimesena oma vilja pooleks.

«See haiseb. On vist halvaks läinud," ütles ta ja tahtis vilja minema visata.

20

„Oota," keelas Bubonovitch. «Olen duriani kohta üht-teist lugenud. See haiseb küll hullusti, aga maitseb hästi. Pärismaalased praevad selle seemneid nagu kastaneid."

Clayton kuulas Bubonovitchit tähelepanelikult. Vilja süües mõtles ta: „Mis riik see on! Mis sõjavägi see on! Veltveebel, kes räägib nagu professor, on ise Brooklynist pärit!" Veel mõtles ta, kui vähe tegelikult teab Ameerikast ülejäänud maailm, eelkõige aga natsid.

Džässihimulised tantsuhaiged eluvennad, «alaväärtuslik rass"! Talle meenus, kuidas need poisid olid võidelnud ja kuidas Lucas oli nõudnud, et meeskond lahkuks lennukist enne teda.

Saabus öö. Džungli ja selle asukate hääled olid nüüd sootuks teistsugused. Kusagil läheduses aga liikus keegi nähtamatu ja kuuldamatu. Ootamatult kostis otse nende puu alt kõlatut köhimist.

„Mis see on?" küsis Marakratt.

„Vöödilised," vastas Clayton.

Marakratile pakkus huvi teada saada, kes need vöödilised olid, kuid ta ei tahtnud inglasega eriti palju rääkida. Aga uudishimu sai siiski lõpuks uhkusest võitu.

„Mis vöödilised?"

«Tiigrid."

«Kurat küll! Kas te arvate, et see on tiiger, kes siin all jalutab?" «Jah. Kaks tiigrit."

«Kurat! Nägin neid kunagi Chicago loomaaias. Olen kuulnud, et nad söövad inimesi."

«Peame teid tänama, kolonel, et me praegu maas ei ole," ütles Jerry Lucas.

«Ilma teieta oleksime nagu metsa eksinud lapsed," tähendas Bubonovitch.

«Olen lugenud pagana palju treeningüksuse tegutsemisest džunglis," lausus Marakratt, „kuid seal polnud sõnagi sellest, mida teha tiigritega."

«Nad peavad jahti enamasti öösel," seletas Clayton, «seepärast peab öösel ettevaatlik olema."

Mõne aja pärast ütles ta Bubonovitchile:

«Sellest vähesest, mida ma Brooklyni kohta lugenud olen, sain teada, et bruklinlastel on oma eriline hääldamisviis. Teie aga räägite harilikku inglise keelt."

«Nii nagu teiegi," vastas Bubonovitch.

21

Clayton puhkes naerma. «Mina pole Oxfordi kasvandik."

«Hulgus sai kõrghariduse Brooklynis. Ta lõpetas kuus klas-seletas Lucas.

Bubonovitch ja Marakratt heitsid magama. Clayton ja Lucas istusid lavatsi servale, jalad üle ääre rippu, ja hakkasid rääkima tulevikuplaanidest.

Nad jõudsid järeldusele, et parim väljapääs oleks hankida sõbralikult meelestatud pärismaalastelt paat, kui selliseid saare edelarannikul leidub, ja üritada Austraaliasse jõuda. Nad rääkisid sellest ja veel paljust muustki. Lucas pajatas oma meeskonnast. Ta tundis kenakesti uhkust oma poiste üle ja leinas sügavalt hukkunuid. Edasi läks jutt Rosettile.

«Tegelikult on ta tubli poiss ja esmaklassiline tornilaskur, autasustatud medaliga vapruse eest."

«Tõenäoliselt ei salli ta inglasi," tähendas Clayton. Ta naeratas.

«Selle jaoks, kes Chicagos tegi tegemist ainult iirlaste ja itaallastega, pole see mingi ime. Pealegi polnud Marakratil võimalust korralikult õppida. Tema isa tapeti Chicagos gangsterite sõja ajal, kui ta ise veel põlvepikkune põngerjas oli. Aga ema, nagu ma aru olen saanud, oli lihtsalt jõugus lõbunaine. Ja te peate seda tunnistama, et niisuguse päritolu juures pole ta sugugi halb poiss. Ta on küll vähe koolis käinud, kuid alati ausaks jäänud."

«Mind huvitab Bubonovitch," ütles inglane. «Ta on väga tark inimene."

«Jah. Ta pole üksnes tark, vaid ka erakordselt haritud. Ta on lõpetanud Columbia ülikooli. Hulgust huvitasid New Yorgis loodusteaduse ajaloo üliõpilasena Ameerika muuseumi eksponaadid, sest ta spetsialiseerus botaanikale, zooloogiale, antropoloogiale ja muudele -loogiatele ning pärast ülikooli lõpetamist jäi sinna tööle. Talle meeldib Marakrati juuresolekul kasutada teaduslikke nimetusi üksnes selleks, et viimast õrritada."

«Küllap on siis veltveebel Rosetti vaatevinklist hea, et mul pole Oxfordi häältdust," ütles Clayton.

III

Kui Corrie van der Meer konvoi saatel edasi läks, mõtiskles ta pelgalt kahest probleemist: kuidas põgeneda või siis ebaõnnestumise puhul endale lõpp peale teha. Alam, kes tema kõrval käis, rääkis neiuga oma emakeeles, mida see oskas, jaapanlased aga mitte.

„Andke mulle andeks," anus ta, „et ma nad teie juurde tõin. Nad piinasid Tiang Umari, kuid tema ei andnud teid välja. See oli tema kõige vanem naine, kes ütles, et ma tean, kus te end varjate. Siis nad ähvardasid külas kõiki maha tappa, kui ma neid teie juurde ei vii. Mis mul üle jäi?"

„Sul on õigus, Alam. Meie olime Sing Taiga ainult kahekesi. Parem las surevad kaks kui kõik külainimesed."

„Ma ei taha, et teie surete!" hüüdis Alam. „Parem suren ma ise!"

Neiu vangutas pead.

„Ma kardan vaid üht," sõnas ta, „et ei suuda leida moodust surra õigel ajal."

Leitnant Sokabe veetis selle öö Tiang Umari külas. Elanikud olid mornid ja jutukehvad ning Sokabe pani kaks tunnimeest maja ette, kus ta ööbis koos oma vangiga. Et neiu põgeneda ei saaks, sidus jaapanlane tal käed-jalad kinni.

Kummatigi ei tikkunud Sokabe vangile ligi, sest pelgas kapten Tokujo Matsuod, kelle kuratlikku iseloomu tundis liigagi hästi. Pealegi oli tal oma plaan.

Järgmisel hommikul võttis ta Alami endale teejuhiks kaasa. Corrie oli rõõmus sõbraliku nooruki seltsi üle. Ta küsis Alamilt, kas see pole kohanud mõnda sissisalka, sest oli omal ajal kuulnud niisugustest salkadest ja teadis, et nendesse kuulusid mägedesse läinud hollandlased — plantaatorid, teenistujad, sõdurid.

„Ei, ma pole neid näinud, kuid olen kuulnud, et nad on tapnud palju jaapanlasi. Need on hulljulged inimesed. Jaapanlased otsivad neid kogu aeg taga. Nad lubasid pärismaalastele rikkalikku tasu, kui need näitavad sisside salajasi peidupaiku. Seepärast umbusaldavad need inimesed kõiki pärismaalasi, keda nad ei tunne, kartes, et need võivad salakuulajad olla. Räägitakse, et kui pärismaalane neile pihku satub, ei pääse ta tagasi oma kodukülla, enne kui nad on kindlad, et võivad teda usaldada. Ja kes saab neid selle eest hukka mõista? Olen veel kuulnud,

et paljud pärismaalased on ühinenud sissisalkadega."

Nad möödusid kohast, kus varem oli seisnud Taku Mudda küla. Miski ei kõnelnud sellest, et alles hiljaaegu elasid siin inimesed; nii kiiresti ja lopsakalt kasvab džunglis kõik täis.

Nad läksid läbi troopilise paduvihma, mida tupruvad mustad pilved maa peale kallasid.

Sünge mets oli täis koduneva taimestiku lõhna ja eritas surmavaid aure.

Surm! Neiu teadis, et iga samm viib teda lähemale surmale. Kui aga äkki... Noores südames ei sure lootus nii kergesti. Kuid mida võis ta loota?

Ta kuulis ülal mootorite undamist. Ent ta oli nende helidega harjunud, sest jaapanlased lendasid alailma saare kohal. Siis kostis eemalt ta kõrvu raksatus ja löök, seejärel aga tume plahvatus. Enam ta mootorimürinat ei kuulnud ja arvas, et see oli mõistagi vaenlase lennuk.

Mõte hukkumisest pakkus talle viivuks rahuldust. Jaapanlased hakkasid elavalt juhtunust vatrama. Leitnant mõtiskles, kas neil tuleks minna lennukit otsima, ja otsustas nõu pidada seersandiga. Lõpuks jõuti arvamusele, et paksus džunglirägastikus ei pruugigi lennukit leida. See oli kukkunud liiga kaugele.

Oli päris pime, kui nad jõudsid külla, mille kapten Tokujo oli peatuspaigaks valinud. Maja uksel seistes jälgis Matsuo salga lähenemist.

Ta pöördus Sokabe poole.

„Kus vangid on?" küsis ta.

Leitnant haaras Corrie'l jõhkralt käest kinni ja vedas kapteni juurde.

„Siin," sõnas ta.

„Ma saatsin teid hiinlase ja kollaste juustega hollandi tüdruku järele, teie aga tõite siia mustajuukselise pärismaalasest poisi. Andke selgitust."

„Hiinlase lõime maha, see aga ongi hollandi tüdruk."

„Mulle ei meeldi naljad," torises Matsuo.

Sokabe tõukas neiut trepi poole.

„Ma ei naljata," ütles ta. „See on tüdruk. Ta värvis oma juuksed mustaks ja pani selga pärismaalasest poisi riided."

Oma räpaste sõrmedega kraapis ta jõhkralt Corrie' juuksed laiali ja kõik võisid näha, et juurte ligidalt olid juuksed heledad. Matsuo uuris tähelepanelikult neiu nägu. Siis ta noogutas.

24

„Ta kõlbab mulle," kuulutas kapten. „Võtan ta endale."

„Ta kuulub mulle," väitis Sokabe. „Ma leidsin ta ja tõin siia. Ta on minu oma."

Matsuo sülitas. Ta muutus näost tumepunaseks, kuid suutis end kokku võtta.

„Te unustate end, leitnant Sokabe. Minu arust täitsite te minu käsku. Siin olen mina vanemohvitser."

„Te oletegi auastmelt vanem," vastas Sokabe, „kuid keisriar-mee vajaduse tõttu saavad nüüd paljudest madala päritoluga inimestest ohvitserid. Minu lugupeetud esivanemad olid samuraid. Minu lugupeetud onu on kindral. Kui ma oma lugupeetud onule kirja saadan, pole te enam kapten. Kas ma saan tüdruku?"

Matsuo südames puhkes tapmisiha, kuid ta otsustas oodata, kuni Sokabe leiab oma surma «õnnetusjuhtumi" läbi.

«Pidasin teid oma sõbraks," ütles ta, «teie aga olete minu vastu. Ei maksa kiirustada. Tüdruk on köömes. Jätame selle asja meie koloneli otsustada. Ta peab varsti tulema siia inspekteerima."

«Aga enne seda juhtub «õnnetus"," mõtles ta.

„Hea küll," nõustus Sokabe.

«Oleks äärmiselt ettevaatamatu," mõtles samal ajal Sokabe, «kui mu kapten sureks enne koloneli kohalejõudmist."

Neiu ei saanud nende jutust sõnakestki aru, kuid teadis, et mõnda aega ei pruugi tal midagi karta.

Järgmise päeva varahommikul lahkus Alam, et naasta oma koduküllа.

IV

Jerry Lucas ärkas lavatsi kohutavast rappumisest. See äratas ka Bubonovitchi ja Rosetti.

«Nüüd on kurat lahti!" hüüdis viimane. Bubonovitch laskis pilgul ringi käia. „Ma ei näe midagi."

Jerry pistis pea võimalikult kaugemale välja ja vaatas üles. Ta nägi neist mõni jalg kõrgemal hiiglaslikku kogu, kes metsikult puud raputas.

«Saatananahk!" hüüatas ta. «Sõbrad, kas see viirastub mulle või näete teiegi sedasama mis mina?"

25

Mõlemad vaatasid üles.

«Kurat võtaks!" ütles Rosetti. «On alles lõust! Poleks kunagi uskunud, et ahvid võivad nii pirakad olla."

«See pole ahv, sa puupea," tähendas Bubonovitch. «See on loominimene, kuid miks teda niimoodi nimetatakse, seda ma ei tea, mul napib teadmisi. Teda tuleks nimetada..." «Räägi ameerika keeles," torises Marakratt. «See on orangutang, Marakratt," ütles Lucas. «Malai keeles metsinimene," lisas Bubonovitch. «Mis tal vaja on?" küsis Marakratt. «Miks ta puud raputab? Kas ta tahab meid alla kukutada? On alles lõust! Kas ta inimesi sööb, professor Bubonovitch?"

„Ta on rohusööja," vastas Bubonovitch.

Rosetti pöördus Lucase poole.

«Kas ahvid söövad inimesi, kapten?"

„Ei söö," vastas Lucas. «Jätke nad rahule ja nad ei puutu teid. Ärge ainult selle beebiga liiga semutsege. Ta võib teid nagu tarbetu asja lõhki rebida." ,

Marakratt vaatas oma relva üle.

„Ta ei rebi mind lõhki, niikaua kui mul on see „Suur Berta"." Rahuldanud oma uudishimu, hakkas orangutang pikkamisi eemalduma. Marakratt asus relva puhastama.

«Saatananahk! See on roostetama hakanud, just nüüd kui..." Ta vaatas ümberringi. „Aga kus on siis lord?"

„Ta on vististi ära läinud," ütles Lucas. „Mina ei märganud midagi."

«Vahest kukkus alla," oletas Rosetti. Ta heitis pilgu üle lavatsiääre. «Inglase kohta polnudki ta halb poiss." «See on sinu poolt mõistagi teatud järeleandmine," sõnas Bubonovitch.

Marakratt tõusis äkitselt istukile ja vaatas teistele otsa. „Ma tean, mis juhtus," kuulutas ta. «Kas keegi teist kuulis öösel kisa?"

«See sarnanes inimese kisaga, eks ole?" «Jah, nii see oli."

«Muidugi. Lord kukkus alla ja tiiger võttis ta kinni. See oli tema kisa."

Bubonovitch näitas kõrvale.

26

«Tähendab, siia tuleb tema vaim." Kõik pöörasid ümber.

„Ma pole elus midagi sellist näinud!" hüüdis Rosetti. „0n see vast poiss!"

Puult puule ronides ja hüpates lähenes neile inglane, tapetud metsloom õlal. Hetk hiljem hüppas ta lavatsile.

„Siin on meie hommikusöök," teatas ta rahulikul häälel. «Lööge minuga kampa."

Ta heitis õlalt jahisaagi, võttis noa ja lõikas selle küljest tubli portsjoni. Rebinud tugevate sõrmedega lihalt naha, kükitas ta lavatsi kaugemasse nurka maha ja vajutas teravad hambad tooresse lihasse.

Marakrati lõug vajus ripakile, silmad läksid suureks.

«Miks te ei taha seda küpsetada?" küsis ta.

«Mille peal? Ümberringi pole midagi kuiva, et lõket teha. Kui tahate liha, siis peate õppima seda sööma toorelt niikaua, kuni me pole üles löönud alalist laagrit ega hankinud midagi kõlbulikku lõkke tegemiseks."

„Noh," sõnas Marakratt, «olen nii näljane, et võin isegi toorest liha süüa."

«Olen valmis proovima mida tahes," ühines temaga Bubonovitch.

Jerry Lucas lõikas endale väikese tüki ja hakkas seda mäluma. Clayton jälgis, kuidas kolm meest tükkhaaval sooja toorest liha närisid.

«Niimoodi toorest liha süüa ei kõlba," ütles ta. «Rebige parajad tükid ja neelake need tervelt alla. Ärge neid närige." «Kuidas te seda kõike oskate?" küsis Rosetti. «Nii teevad lõvid."

Rosetti heitis teistele pilgu, vangutas pead ja püüdis seejärel liiga suurt põdraliha tükki alla neelata. See jäi talle kurku kinni ja ta hakkas läkastama.

«Saatananahk!" kähistas ta, kui oli lihatüki välja sülitanud. „Ma pole kunagi lõvide juures koolis käinud."

Pärast esimest ebaõnnestunud katset hakkas asi edenema.

«See polegi nii hull, kui liha tükkhaaval alla neelata," nõustus Lucas.

«See täidab kõhtu ja annab jõudu," ütles Clayton.

Ta tõi kõrval oleva puu otsast duriani vilju. Nüüd vohmisid neid kõik mõnuga.

27

«Pärast sellist pruukosti pole siin maamunal enam midagi, mida ma süüa ei võiks," ütles Marakratt.

«Läheduses on oja," märkis Clayton, „ma läksin sealt ennist mööda. Võime seal janu kustutada. Arvan, et parem on tegutsema hakata. Me peame ulatuslikku luuret teostama, siis aga koostama plaani. Võite liha kaasa võtta, kui kardate, et kõht tühjaks läheb. Kuid siin on kõikjal rohkesti ulukeid. Nälga me ei jää." Keegi ei tahtnud liha tassida ja Clayton viskas põdra kere alla. «Triibulistele," sõnas ta. Päike seisis lagipunktis ja mets oli täis elu. Bubonovitch oli oma sõiduvees. Siin leidus loomi ja linde, keda ta oli tundma õppinud raamatutest ja muuseumides topiste järgi. Kuid tuli ette rohkesti ka selliseid, kellest ta oli üksnes kuulnud.

«See on tõeline loodusloo muuseum elavate eksponaatidega," oli ta vaimustatud.

Clayton juhtis nad oja juurde ja kõik kustutasid janu. Seejärel jõuti loomadest sissetallatud rajale. See kulges just suunas, kuhupoole nad olid kavatsenud minna — lääneranniku le. Sinna jõudmiseks kulus mitu päeva.

«Sellel rajal käib harva inimesi," lausus Clayton, «küll aga sageli igasuguseid loomi: elevante, ninasarvikuid, tiigreid, põtru. Siit leidsingi meie hommikueine."

Marakratt tahtis küsida, kuidas ta oli kinni püüdnud põdra, kuid talitses end, sest oli oma arust inglasega niigi liiga omamehelikult käitunud. Kummatigi pidi ta tunnistama, et inglane oli tubli poiss.

Nad lähenesid käänakule, kui Clayton järsku peatus ja käe hoiatavalt püsti tõstis.

«Meist eespool läheb inimene," ütles ta vaikselt. „Ma ei näe kedagi," tähendas Rosetti. „Ka mina mitte," sõnas Clayton, «kuid nii see on." Mitu minutit seisis ta liikumatult.

„Ta läheb sinnapoole kuhu meiegi. Ma ruttan ette ja vaatan järele, kes see on, teie aga tulge pikkamisi mulle järele."

Ta ronis puu otsa ja kadus lehestikku.

„Me pole kedagi näinud ega kuulnud, aga see mees kinnitab, et keegi läheb meie ees ja teab koguni tema suunda!"

Rosetti vaatas küsivalt Lucasele otsa.

‚Ja siiski on tal õigus," sõnas Jerry.

28

Sing Tai jäi ellu. Jaapanlase tääk haavas teda rängalt, kuid ei vigastanud siseorganeid. Kaks päeva lamas Sing Tai omaenda vere loigus, siis roomas koopast välja, vaeveldes valu ja verekao-tusest tingitud nõrkuse käes, ning komberdas teosammul Tiang Umari külla. Idamaades lepivad inimesed kergemini surmaga kui Läänes, niivõrd suur vahe on nende elufilosoofias. Kuid Sing Tai ei tahtnud surra. Kuni oli lootus, et tema kallis miss elab ja vajab tema abi, pidi ta elama. Tiang Umari külas võis ta neiust midagi kuulda. Siis saab otsustada, kas ta jääb ellu või sureb.

Niisiis tuksus Sing Tai truu süda endiselt, ehkki nõrgalt. Kuid tuli ette silmapilke, mil ta kahtles, kas tal jätkub jõudu eesmärki saavutada.

Ta heietas parajasti neid kibedaid mõtteid, kui oma suureks imestuseks nägi peaaegu alasti hiiglast enda ette teele ilmumas.

Pronkspruuni nahaga, mustade juuste ja hallide silmadega hiiglane ehmatas hiinlast. „See on vististi lõpp," arvas ta.

Clayton hüppas rajale selle kohale kaardunud oksalt. Ta kõnetas Sing Taid inglise keeles ja viimane vastas talle samas keeles inglise-hiina sugemetega.

Sing Tai oli elanud mõne aasta Hongkongis inglaste juures.

Clayton silmitses verest läbiimbunud rõivaid ja nägi, et hiinlane on iga hetk minestusse langemas.

„ Kuidas sa selle haava said?" küsis ta.

„Jaapani ahv torkama mu täägiga läbi." •

Ta näitas oma külge.

„ Mispärast?" küsis Clayton.

Sing Tai rääkis talle oma loo.

„Kas siin lähedal on jaapanlasi?"

„Minu mitte uskuma."

„Kas see küla, kuhu sa minna tahad, on kaugel?" „ Mitte enam väga kaugel. Üks miil võib-olla." „Kas selle küla elanikud suhtuvad jaapanlastesse hästi?" „Ei. Neid väga vihkama."

Teekäänaku tagant tulid nähtavale Claytoni kaaslased.

„Näete nüüd," ütles Lucas, „tal oli jälle õigus."

„Sellel poisil on alati õigus," torises Rosetti. „Ma ainult ei mõista, kuidas see tal õnnestub."

Sing Tai jälgis kartlikult nende lähenemist.

„Need on minu sõbrad," rahustas teda Tarzan, „Ameerika lendurid."

29

Clayton jutustas neile Sing Tai loo ja sealsamas otsustati minna Tiang Umari külla. Clayton võttis hiinlase ettevaatlikult sülle ja kandis teda edasi. Kui Sing Tai hoiatas, et nad lähenevad juba külale, laskis inglane ta sülest maha ja käskis kõiki oodata, kuni ta ära käib ja järele uurib, kas pole seal ehk jaapanlasi. Külas jaapanlaste salka polnud ja Clayton tuli peagi neile järele.

Sing Tai selgitas pealikule, kes need inimesed on, ja Tiang Ümar võttis võõramaalased sõbralikult vastu. Sing Tai vahendusel, kes oli tõlgiks, teatas Tiang

Ümar neile, et jaapanlased olid lahkunud eelmisel hommikul ja kaasa viinud hollandi tütarlapse ning ühe tema noormehe. Ta teadis, et jaapanlaste vallutatud küla asus ühe päevatee kaugusel edelas. Pealik oli veendunud, et kui nad sinna ootama jäävad, tuleb Alam tagasi, sest jaapanlased olid ta kaasa võtnud üksnes teejuhi ja tõlgina, keda nad vajasid oma rännakul läbi külade.

Otsustati Alam ära oodata.

Pärast seda siirdus Clayton metsa ja tuli õige pea tagasi, kaasas peened painduvad oksad ja veidi bambusroogu. Sellest ja Tiang Umari antud taimekiududest valmistatud nöörist meisterdas Clayton vibu, mõne noole ja oda, langevarjusiidist aga tegi nooletupe.

Kaaslased jälgisid teda määratu huviga. Ja üksnes Rosettile ei avaldanud erilist muljet Claytoni selgitus, et need pole pelgalt jahitarbed, vaid ka sõjariistad enda kaitsmiseks ning vaenlase ründamiseks.

„Kas me saamegi uluki kätte, kui ta selle noolega pihta saab?" küsis Marakratt Bubonovitchilt. „Kui keegi mu ühe sellise asjandusega läbi torkaks ja ma teada saaksin, et..."

„Ära ole nii tüütu," katkestas teda Bubonovitch.

Rosettile tähendas mõiste „relv" näiteks automaati või kuulipildujat, igal juhul mitte bambusetükki.

Alam naasis alles õhtuks. Lärmakas pärismaalaste summ piiras ta jalamaid sisse. Lõpuks kuulis ka Sing Tai tema juttu ja tõlkis selle Claytonile. Alam teadis, et mõlemad Jaapani ohvitserid läksid neiu pärast tülli ja et täna hommikul, kui ta külast lahkus, oli neiu elus ning terve.

Pisarsilmil palus Sing Tai Claytonit, et ta päästaks neiu jaapanlaste käest.

Clayton arutas ameeriklastega olukorda. Kõik olid selle poolt, et üritada tütarlast päästa, kuid neid ei ajendanud selleks üks

30

ja seesama põhjus. Clayton ja Bubonovitch tahtsid tütarlast aidata, Lucas ja Rosetti aga püüdsid esmajoones jaapanlaste plaane nurjata, kuna tütarlaps neid eriti ei huvitanud, sest mõlemad olid naistepõlgurid. Lucas muutus selleks pärast seda, kui neiu, kelle ta oli jätnud Oklahoma Citysse, abiellus teisega, Rosetti aga vihkas kogu naistesugu, nagu oli alati vihanud oma ema. Järgmise päeva varahommikul asusid nad teele.

V

Väike salk liikus edasi aegamööda ja ettevaatlikult. Clayton tegi ees luuret.

Marakratt oli kindel, et nad on selles koledas metsas juba ära eksinud. Tema enda leiutatud pentsikute viibete abil küsis ta alatasa Alamilt, kas nad on ikka õigel teel. Pärismaalasel polnud õrna aimugi, mida Marakrati lõputu viiplemine tähendas, kuid niipea, kui Rosetti hakkas sõrmedel näitama ja nägu krimpsutama, noogutas ta pead ning naeratas.

Lucas ja Bubonovitch muretsesid Marakratist palju vähem, usaldades täielikult inglast. Mõistagi ei võinud nad teada, et Clayton ei vajanud teejuhti, kes oleks näidanud rada, mida mööda oli läinud salkkond Jaapani sõdureid koos valge tütarlapse ja pärismaalasest noorukiga. Kõikjal nägi ta jälgi sellest, et nad olid siit hiljaaegu läbi läinud.

Oli juba pime, kui nad külale lähenesid. Clayton palus oma kaaslasi oodata, kuni ta luurel käib.

Ta leidis, et küla valvati halvasti, ja sai sinna hõlpsasti sisse. Öö oli kuupaistetu, tähedki olid pilvedest varjatud.

Üksnes mõnest majast paistis nõrka tuld. Claytoni terav haistmine teatas talle kohe valge tütarlapse asukoha, peagi aga kuulis ta selles majas kahe ohvitseri vihast sõnademulinat.

Ta lahkus külast tuldud teed, läks kaarega ringi ja lähenes küla teisele otsale. Siin seisis tunnimees. Claytonile ei meeldinud see põrmugi.

Sõdur kõmpis edasi-tagasi. Clayton surus end puu taga maadligi, oodates sõduri lähenemist.

Seejärel viskus ta tunnimehele peale ja torkas talle oma noa sügavale kõrisse, enne kui sealt karjatus välja pääses.

Clayton lohistas laiba džunglisse ja naasis oma kaaslaste juurde.

31

Andnud kõigile sosinal vajalikud juhtnöörid, viis ta nad küla kaugemasse ossa.

«Arvatavasti saate kõik oma relva üks kord tühjaks lasta," sõnas ta vaikselt. „Kuid mehhanism on selle ajaga niivõrd roostetanud, et uuesti laadida vist enam ei õnnestu. Igal juhul põletage, kuni need üles ütlevad. Siis aga hakake külasse kive loopima ja karjuge kõigest kõrist, et endale tähelepanu tõmmata. Alustage kolme minuti pärast. Nelja minuti pärast tehke siit minekut, ja hästi ruttu. Kohtume vanas kohas külast kõrgemal."

Ta naasis küla ülemisse ossa ja peitis end maja taha, kus asusid ohvitserid ja tütarlaps. Minut hiljem kõlas küla alumises osas tulistamist ja kõva kisa. Clayton muigas rahulolevalt: pettekujutlus, et küla ründasid suured jõud, oli täielik.

Sekundi pärast tormasid mõlemad ohvitserid majast välja jooksu pealt käsklusi hõigates. Teistest majadest hüppasid välja sõdurid ja jooksid sinnapoole, kust kuuldus tulistamist.

Clayton jooksis trepist üles ja läks majja.

Maja ainsas toas tagumise seina ääres lamas matil tütarlaps. Tema käed ja jalad olid kinni seotud. Tütarlaps silmitses imestades tuppa ilmunud peaaegu alasti meest. Viimane astus sõnatult neiu juurde, kummardus, võttis ta sülle ja viis majast välja.

Neiu oli ehmunud. Missugune uus õudus teda ees ootas?

Viletsasti valgustatud toas oli ta jõudnud märgata vaid seda, et võõras oli pikka kasvu ja tõmmu nahaga. Mõnda aega kandis ta Corrie't läbi džungli, siis aga peatus ja pani neiu maha. Corrie tundis midagi külma randmeid puudutavat ja hetk hiljem olid ta käed vabad. Seejärel lõigati katki ka köidikud jalgade ümbert.

„Kes te olete?" küsis ta inglise keeles.

„Tasa!" hoiatas mees.

Peagi ühinesid nendega neli ülejäänud meest ja kõik hakkasid täielikus vaikuses mööda pimedat rada edasi minema. Kes need inimesed olid? Mida nad temast tahtsid? Osalt rahustas teda inglise keeles öeldud sõna „tasa". Nad kõndisid ligi tunni, vahetamata omavahel sõnakestki. Clayton kuulatas kogu aeg, kas neid mitte taga ei aeta. Lõpuks hakkas ta rääkima.

«Mulle tundub, et segasime korralikult jäljed ära," ütles ta. „Kui nad meid otsivadki, siis arvatavasti teiselt poolt."

„Kes te olete?" küsis Corrie uuesti.

«Sõbrad," vastas Clayton. «Sing Tai jutustas teist meile ja me tulime teid päästma."

32

«Kas Sing Tai polegi surnud?"

„Ei. Ta oli raskelt haavatud."

«Nüüd pole teil midagi karta," rahustas Alam tütarlast. „Need on ameeriklased."

«Ameeriklased?" kordas neiu umbusklikult. „On nad siis lõpuks maabunud?"
„Ainult need siin. Nende lennuk tulistati alla."
„See oli väga teravmeelne trikk, kolonel Clayton," ütles Bu-bonovitch inglasele. „Te tõmbasite osavasti nad haneks."
„Asi oleks äärepealt mulle endale halvasti lõppenud. Unustasin teile öelda, millises suunas tulistada, ja kaks kuuli lendas minu peast õige lähedalt mööda."
Ta pöördus neiu poole.
„Kas teil jätkub jõudu käia hommikuni?"
«Muidugi," vastas too. «Olen käimisega harjunud. Olen väga palju käinud viimased kaks aastat, kui me end jaapanlaste eest varjasime."
«Kaks aastat?"
‚Jah, sestsaadik, kui algas sissetung. Kogu selle aja peitsime end mägedes. Mina ja Sing Tai."
Clayton hakkas teda küsitlema ja neiu rääkis oma loo otsast lõpuni: põgenemisest istandusest, ema surmast, isa ja Lum Kami tapmisest, ühtede pärismaalaste reetlikkusest ja teiste ustavusest.
Alles koidikul jõudsid nad Tiang Umari külla, kuid peatusid seal vaid toidupoolise muretsemiseks. Siis läksid kõik edasi peale Alami. Öösel oli koostatud plaan. Seda tehes arvestati, et lõpuks tulevad jaapanlased ikkagi tagasi sellesse külla tütarlast otsima.
Pealegi ei tahtnud Corrie teha midagi seesugust, mis oleks võinud ohustada neid inimesi, kes olid temasse nii sõbralikult suhtunud.
Corrie ja Sing Tai teadsid kaugetes ääretutes mägedes rohkesti salajasi pelgupaiku, kuid varem pidid nad Tiang Umari külla tagasi tulema, sest ei osanud endale toidupoolist hankida.
Nüüd oli kõik teisiti.
Nad pidid Sing Tai külla jätma, sest hiinlane ei suutnud käia.
Tiang Ümar kinnitas neile, et peidab hiinlase ära, nii et jaapanlased teda üles ei leia, kui nad peaksid äkitselt külla ilmuma.
«Võimaluse korral annan teile endast teada, Tiang Ümar," ütles Corrie. «Siis saadate Sing Tai minu juurde, kui ta on
33
juba piisavalt kosunud, et rännakule vastu pidada."
Corrie juhtis nad sisemaale mägede metsikutele avarustele. Siin olid kaljused kuristikud, mägiojad ja -jõed, tiik-puumetsad, suured bambusetihnikud, kareda rohuga kaetud avarad mägiaasad.
Lucas ja Clayton olid otsustanud minna võimalikult kaugele mägedesse, seejärel suunduda kagusse ja alles siis pöörata rannikule. Niiviisi oleks neil õnnestunud lennuki allakukkumise kohast võimalikult kaugele hoiduda. Peale selle oleksid nad vältinud ka külasid, mille elanikud oleksid võinud jaapanlased nende jälgedele juhtida.
Clayton käis sageli toitu hankimas ja naasis alati põldpüü või faasaniga, mõnikord aga ka hirvega. Nüüd tohtis puhkepeatustel julgesti lõket teha, nii et ameeriklased võisid liha küpsetada.
Rännakul käisid Clayton ja Corrie alati kõige ees, neile järgnes Bubonovitch ning viimastena tulid Lucas ja Marakratt, kes püüdsid hollandi neiust võimalikult kaugele hoiduda. See oli tingitud nende ühisest naistevihkamisest.
«Arvan, et peame daami juuresolekuga siiski leppima," ütles Rosetti. „Me ei saa ju teda jaapanlaste kätte jätta."
Jerry Lucas nõustus vastutahtmist.

«Mõistagi oleks parem olnud, kui ta oleks mees või koguni ahv."
«Asi pole selles," ütles Jerry. «Kõik naised on ahned ja omakasupüüdlikud, alati petavad nad kedagi."
«Kes selle väikese hollandlanna naiseks võtab, see saab tublisti näguripäevi näha. Kas panite tähele lohukesi tema põskedes, kui ta naerab?"
«Marakratt, ega te äkki armunud ole?"
«Kurat võtaks, muidugi mitte! Aga mul on silmad peas, kas pole?"
«Ma pole teda üldsegi vaadanud," valetas Jerry.
Sel hetkel tõusis õhku põldpüüde parv. Clayton oli juba varem noole valmis pannud. Vibunöör lõi helisema ja üks lind kukkus kivina alla.
«Kurat!" hüüatas Rosetti. «See poiss pole küll inimene. Kust ta teadis, et nad kavatsevad õhku tõusta? Kuidas ta ometi selle asjandusega neile pihta saab?"
Jerry kehitas õlgu.
«Kust peaksin seda teadma? Vahest haistis ta nende lõhna
34
või kuulis krabinat. Paljugi sellest, mis ta teeb, tundub arusaamatuna."
«Kavatsen selle riistapuu käsitsemise selgeks õppida," teatas Marakratt.
Saanud jagu oma vaenulikkusest inglase vastu, paluski Rosetti peagi, et Clayton näitaks talle vibu ja noolte valmistamist. Sedasama soovi avaldasid ka Lucas ja Bubonovitch. Järgmisel päeval korjas Clayton vajalikku materjali ja kõik, kaasa arvatud Cor-rie, hakkasid tema juhendamisel endale laskeriista valmistama.
Mägedes kasvava pika kareda rohu kiududest punus neiu vibunööri. Clayton laskis maha linnu, et sulgi saada, ja õpetas teistele, kuidas neid õigesti noolte külge kinnitada.
Laskeriistade valmistamine oli meeldiv vaheldus pärast pikki päevi, mil nad olid roninud kaljude otsa, tunginud läbi džung-li tiheda alusmetsa, laskunud alla ühest mäetipust vaid selleks, et teisest üles ronida ja pärast seda uuesti alla laskunud. Esma-kordselt oli neil kõigil nüüd võimalik üksteisega pikemalt suhelda, sest pärast igapäevast ränka rännakut olid nad igatsenud vaid magada.
Hollandlanna istus Jerry Lucase kõrval.
Mees jälgis tema väledaid sõrmi, mis vibunööri punusid, ja mõtles, et tal on ilusad käed — väikesed ja kaunikujulised. Veel pani ta tähele, et vaatamata kahele raskele aastale täis vintsutusi ja kannatusi oli neiu siiski oma küünte eest hoolitsenud. Millegipärast nägi ta kogu aeg välja puhas ja korralik.
«Kuidagi naljakas on sellega jahti pidada," lausus neiu talle oma Oxfordi häältusega inglise keeles.
«Vaevalt me sellest kellelegi pihta saame," vastas Jerry.
Ta mõtles, et neiu räägib inglise keelt temast paremini.
«Peame kõvasti treenima. See on lausa lubamatu, et neli täiskasvanud inimest sõltuvad kõiges ühest nagu titad."
«Muidugi," nõustus Jerry.
«Eks ole ta imeline mees?"
Jerry pomises midagi vastuseks ja süvenes töösse, püüdes asjatult sulge noole pärasse kinnitada. Corrie silmitses teda nõutult. Siis märkas ta mehe kohmakaid katseid sulge paigal hoida ja kiuga kinni siduda.
«Kuulge," sõnas ta, «lubage, et ma teid aitan. Teie hoidke sulge, mina aga kerin kiu noole ümber. Hoidke seda tugevasti sälgus. Nii, nüüd on hästi."
35
Neiu sõrmed puudutasid kiudu kerides alatasa mehe käsi. Too leidis, et see oli meeldiv, ja, olles endale pahane, sai äkitselt vihaseks.

„Noh," üües ta peaaegu jämedalt, «võin seda isegi teha. Teil pole vaja muret tunda."

Corrie heitis talle uuesti nõutu pilgu ja jätkas sõnatult oma vibunööri punumist. Lühikesel viivul, kui nende pilgud kohtusid, nägi Lucas tema silmis imestust ja valu. Kord oli ta maha lasknud emahirve ja näinud viimase silmis samasugust ilmet. Sestsaadik ta enam neid nõtkeid olevusi ei jahtinud.

«Andke andeks," lausus Jerry, „ma ei tahtnud toorutseda."

Ta sai suurivaevu seda öeldud.

„Te ei salli mind. Mispärast? Olen ma teid millegagi solvanud?"

«Muidugi mitte. Miks te arvate, et ma teid ei salli?"

«See on ju silmanähtav. Ka väike veltveebel ei salli mind. Mõnikord vaatab ta mind sellise pilguga, nagu tahaks mul kaela kahekorra keerata."

«Mõned mehed on naiste juuresolekul häbelikud."

Neiu naeratas.

„Kuid mitte teie," tähendas ta.

Nad vaikisid mõnda aega. Siis üües mees:

„Kas te ei tahaks mind veel aidata? Olen kohutav kobakäpp."

Corrie mõtles, et lõppude lõpuks on mees siiski džentelmen. Ta hakkas uuesti sulgi noolte külge siduma, kuna Jerry neid paigal hoidis. Jälle puutusid nende käed kokku. Sedapuhku püüdis Jerry, et see juhtuks võimalikult tihti.

VI

Teelised pühendasid vibulaskmisele rohkesti aega. Corrie tegi meestele häbi: ta õppis kõige kiiremini märki tabama, kusjuures tal jätkus jõudu pingutada raskesti painduvat looka, mille kogupikkus oli peaaegu kaks jalga, nii et kaheksatollise noole sulg puudutas tema paremat põske.

Clayton kiitis tütarlast. Marakratt kinnitas Bubonovitchile, et see on memmekate sport. Jerry oli neiu vaprusest vaimustatud ja häbistas salamisi ennast ise selle tunde pärast.

Möödus veel pisut aega ja isegi Marakratt hakkas oma lask-

misega kelkima. Nüüd oskasid kõik seda küllaltki hästi ja häda sellele linnule või loomale, kes juhtus nende teed ületama. Lub-. jakivist kaljurünkas leidsid nad kaks kuiva koobast ja Clayton otsustas, et nad peavad seniks sinna jääma, kuni valmistavad endale uued rõivad ja jalatsid.

Inglane parkis algelisel viisil emahirve naha ning valmistas bambuseroost naaskli ja nõelad. Kasutades neidsamu karedaid taimekiudusid, mida vibu ja noolte tegemisel, õmbles Corrie nahast kõigile nägusad sandaalid.

Kord hommikul jäi ta üksinda tööle, kuna mehed läksid jahile. Neiu hakkas meenutama kahte džunglis veedetud aastat, täis muret, katsumusi ja ohte. Ta mõtiskles oma praeguse olukorra üle — üksinda koos nelja mehega keset mõõtmatuid mäestikumetsi — ja adus, et polnud kunagi end nii turvaliselt tundnud ja et esmakordselt kahe aasta jooksul oli ta õnnelik.

Corrie naeratas, meenutades oma õudu, kui see peaaegu alasti mees oli ta metsa viinud. Ja kuidas ta imestas, kui kuulis, et see oli Inglise kuningliku armee ohvitser. Tema ja veltveebel Bubo-novitch olid talle kohe meeldima hakanud. Veltveebel oli võitnud tema poolehoiu sellest hetkest, kui oli näidanud talle oma naise ja lapse pilti. Kuid väike veltveebel ja kapten Lucas polnud talle meeldinud. Nad paistsid olevat jõhkrad ja kasvatamatud. Eriti oli see taunitav kapteni kui haritud inimese puhul.

Corrie pidas teda selliseks veel hiljaaegu, kuid alates päevast, millal oli aidanud mehel sulgi noolte külge kinnitada, see arvamus muutus. Lucas küll ei otsinud veel tema seltskonda, ent ei püüdnud ka enam vältida.

Bubonovitch oli neiule jutustanud, milline suurepärane lendur ta oli ning kuidas meeskond teda armastas ja austas. Ta tõi näiteid Lucase vaprusest ja leidlikkusest, kusjuures tema esituses said need tublisti värvi juurde. Kui meeskonna liikmed oma ohvitseri armastavad, siis kalduvad nad alati tema vaprusega liialdama.

Oli kuidas oli, kuid Corrie jõudis järeldusele, et Lucas oli tõeline mees, ent arvatavasti naistepõlgur. Viimane mõte tundus olevat huvipakkuv ja isegi naljakas. Neiu naeratas, mõeldes sellele, kuidas tunneb end naistepõlgur antud olukorras, kus ta pidi päevast päeva viibima naise seltskonnas, ning pealegi veel noore ja kena naise seltsis, nagu ta mõttes end täiendas.

37

Oli ju Corrie kaheksateistkümneaastane ja teadis hästi, et on rohkem kui kenake isegi räbalais ja nende vastikute juustega, mis enamasti olid roostekarva mustad ning üksnes juurte lähedal olid säilitanud oma kuldse varjundi. Tal polnud peeglit, kuid mõnikord vaatles end lompidest. Nähtu ajas teda alati naerma. Viimastel päevadel naeris neiu kergesti ja tihti, sest endalegi arusaamatul põhjusel tundis end õnnelikuna.

Ta oleks tahtnud teada, kuidas oleks temasse suhtunud kapten Lucas, kui nad oleksid kohtunud normaalsetes oludes ning tal oleks seljas kleit, aga kuldsed juuksed oleksid puhtad ja korralikult soengusse kammitud.

Kui Corrie'1 oleks olnud eneseanalüüsi soodumust, siis oleks ta kindlasti imestanud, et Lucas tema mõtteis nii palju ruumi võtab. Muidugi, ta oli ilus mees. Neiu pidas teda keskealiseks ja oli äärmiselt üllatunud, kuuldes, et too on kõigest kahekümne kolme aastane. Arvatavasti olid vastutus ja alaline närvipinge tema kiiret mehistumist soodustanud.

Neiu mõtisklused katkestas häältemelu. Esialgu oletas ta, et kaaslased tulevad jahilt tagasi. Kui aga hääled valjenesid, tundis ta nende järgi ära pärismaalased ja hetke pärast ilmus neid koopasuu ette salkkond. Need oli räpased ja mornid inimesed, ühtekokku kümmekond. Nad viisid ta endaga kaasa.

Nende jutust selgus röövimise põhjus: jaapanlased olid lubanud tema ja Sing Tai kinnipüüdmise eest vaevatasu.

Päike oli juba loojumas, kui jahimehed koopa juurde jõudsid. Ekvaatori läheduses muutus üürike videvik kiiresti pimeduseks. Mehed avastasid sedamaid neiu puudumise ja hakkasid mõistatama, kuhu ta võis minna.

„Küllap laskis meie juurest jalga," ütles Marakratt.

«Ärge rääkige lollusi!" katkestas Lucas teda järsult.

Marakrati suu vajus üllatusest ammuli.

„Miks ta pidi meie juurest jalga laskma?" küsis Lucas. «Siin ei pruukinud ta karta jaapanlasi. Arvatavasti läks ta jahile."

«Mispärast te arvate, Rosetti, et ta meie juurest ära läks?" küsis Clayton koopasuu juures maapinda uurides.

„Ma tunnen hästi naisi," mühatas Marakratt mornilt.

«Tahaksin kuulda kaalukamaid tõendeid," tähendas inglane, katkestamata oma vaatlusi.

„Ta ei läinud jahile," ütles Bubonovitch.

38

«Kust teie seda teate?" küsis Lucas.

„Tema vibu ja nooled on siin."

„Ei, ta ei läinud jahile ega lasknud ka jalga," teatas Clayton. «Pärismaalaste jõuk viis ta väevõimuga ära. Neid oli siin umbes kümme inimest. Nad läksid sinnapoole."

Ta näitas käega suunda.

„Kas teil on kristallist võluõun, kolonel?" küsis Bubonovitch pilkavalt.

„Mul on midagi sootuks usaldusväärsemat — kaks silma ja nina. Teilgi on need olemas, kuid lihtsalt viletsamalt arenenud paljude põlvkondade muretu elu tõttu, mida valvavad seadus, politsei ja sõjavägi."

‚Ja kuidas teie endaga on, Clayton?" naljatas Lucas heatahtlikult.

„Mina jäin ellu ainult tänu sellele, et minu meeleorganid olid niisama teravad kui minu vaenlastelgi, enamasti aga veelgi teravamad."

«Mispärast te usute, et ta pärismaalastega kaasa ei läinud?" küsis Jerry Lucas. «Tal võis olla põhjusi, mida me ei tea. Ent mina mõistagi olen kindel, et ta ei põgenenud meie juurest ära."

„Ta viidi jõudu kasutades minema pärast lühikest võitlust. Selle jäljed on maas selgesti näha. Siin rabeles ta lahti, siin hakati teda lohistama, aga siitpeale ta jäljed katkevad. See tähendab, et ta tõsteti üles ja kanti edasi. Pärismaalaste ebameeldiv lehk püsib ikka veel rohul."

«Mis me siis veel ootame?" küsis Lucas. «Lähme ruttu!"

«Muidugi," sõnas Marakratt. «Lähme neid räpaseid kaabakaid taga ajama. Nad ju..."

Ta vakatas äkitselt, imestades oma veidrat reageerimist vihatud «daami" röövimisele.

Ootamatult algas troopiline paduvihm.

«Praegu on mõttetu minna," ütles Clayton. «Vihm hävitab kõik jälgede lõhnad ja pimeduses ei suuda me jälgi leida. Nad jäävad kusagile ööbima. Suurte kasside pärast ei meeldi pärismaalastele pimeduses rännata. Me asume teele hommikul, niipea kui on küllalt valge, et võiksin näha teed."

«Vaene laps," sõnas Jerry Lucas.

Vaevalt hakkas hahetama, kui nad asusid jälitama Corrie' röövijaid.

Ameeriklased ei näinud jälgedest väimaidki märke, kuid inglase

39

vilunud silmale olid need selged ja usaldusväärsed. Ta nägi ka seda kohta, kus nad olid Corrie' maha pannud ja edasi minema sundinud.

Pool hommikut oli juba kulunud, kui Clayton ootamatult peatus ja vedas ninaga õhku, mida värske tuulepuhang tõi kaasa kohast, kust nad just lahkunud olid.

«Teil on parem puu otsa ronida," ütles ta oma kaaslastele. «Meie kannul hiilib tiiger. Ta on üsna lähedal."

Niipea kui pimenema hakkas, asusid Corrie' röövijad mä-giaasa servale laagrisse. Nad tegid üles lõkke, et eemale peletada suuri kasse, ja kogunesid selle ümber kobarasse, jätnud ühe mehe valvesse.

Kurnatud tütarlaps suikus üürikesse unne.

Ärgates nägi ta kustunud lõket ja taipas, et vaht oli magama jäänud. Ta otsustas, et üritab põgeneda, ja silmitses musta, hirmuäratavat metsa.

Võib-olla peitus seal surm. Kuid seal, kuhu need inimesed teda viisid, ootas surmast midagi veelgi hirmsamat.

Ta tõusis ettevaatlikult püsti. Valvur lamas kustunud lõkke kõrval maas. Neiu möödus nii temast kui teistest magajatest ja minut hiljem oli juba metsas. Ehkki rada oli kõvasti sisse tallatud, raskendas pimedus seal käimist ja Corrie liikus edasi vaevaliselt, alatasa komistades. Kuid ta jätkas teekonda, püüdes kõigest väest jõuda koidikuks oma röövijatest võimalikult kaugele.

Ta kartis hääli. Mets oli neid täis — salapäraseid ja ähvardavaid, ja igaüks neist võis olla surma jalaaste või tiivasahin. Siiski rühkis ta edasi, kuni kuulis häält, millest üleni tardus — see oli tiigri möirgamine. Seejärel aga kostis murduvate okste raginat, nagu oleks kiskja teda haistnud ja hakanud tema poole tulema.

Väljasirutatud kätega kobas neiu kramplikult ümberringi, lootes leida puud, mille otsa ronida. Talle lõi näkku allarippuv metsviinamarja väät. Neiu peatus, haaras mõlema käega sellest kinni ja hakkas ülespoole ronima. Ragin tihnikus tuli üha lähemale. Corrie jätkas ronimist. Alt kostis möirgamist, seejärel tiiger hüppas. Tema keha löök pidi neiul äärepealt viinamarjavää-di käest rebima, kuid hirm ja meeleheide andsid talle jõudu. Väät lõi veel kord ohtlikult kõikuma, kui kiskja teist korda hüppas, kuid neiu oli nüüd kindel, et tiiger ei saa teda kätte. Kui väät ainult vastu peab... Just selles peituski oht. Tiiger hüppas

veel kaks korda, aga Corrie oli juba ühe käega puu alumisest oksast kõvasti kinni haaranud.

Kiskja jäi veel mõneks ajaks puu alla. Vahetevahel urises ta ähvardavalt ja rahulolematult. Lõpuks ometi kuulis neiu, kuidas ta ära läks. Corrie hakkas mõtlema, kas tal tasub praegu alla ronida ja põgenemist jätkata.

Ta oli kindel, et Clayton hakkab teda otsima, kuid enne hommikut ei saa ta midagi ette võtta. Neiu mõtles ka Jerry Lucase-le. Isegi sel juhul, kui Corrie talle vastumeelne on, aitab ta usutavasti Claytonil teda otsida. Mitte sellepärast, et ta on Corrie van der Meer, vaid et ta on naine.

Neiu otsustas oodata hommikut. Mõnikord peavad tiigrid jahti ka päeval, kuid tavaliselt teevad seda öisel ajal. Ega siis ilmaaegu kutsu malailased tiigrit «pimedaks, tähituks, uduseks ööks". Lõpuks sai pikk öö otsa. Corrie laskus alla rajale ja jätkas põgenemist.

VII

Raja kohal kaarduva puu okstel istusid «Veetleva Leedi" meeskonna ellujäänud liikmed, kes ootasid tiigri möödumist. Neil polnud tahtmist teda oma teel kohata.

Nende ümber kostsid metsa tavalised päevased hääled, millega nad juba harjunud olid: lindude kähedad kraaksatused, gibonite hirmuäratavad karjed ja ahvide pobin, kuid polnud kuulda midagi, mis oleks märku andnud tiigri lähenemisest. Marakratt arvas, et see oli valehäire.

Rada nende all oli kahe käänaku tõttu nähtav kõige rohkem saja jala pikkuselt. Ja siis ilmus ühe tagant välja tiiger. Ta astus hääletult oma sametistel käppadel. Samal ajal tuli vastasasuva käänaku tagant neiu sihvakas kogu. See oli Corrie.

Mõlemad peatusid, nii tiiger kui neiu, teineteisest vähem kui saja meetri kaugusel. Tiiger tõi kuuldavale madalahäälse urina ja hakkas neiule vastu sörkima. Õudusest tardus Corrie paigale. Ja samal hetkel nägi ta poolpaljast inimest, kes hüppas ülalt kiskjale selga. Tema järel hüppas alla veel kolm meest. Nuge tupest välja kiskudes jooksid nad suure kassiga võitleva inimese poole. Esimesena jooksis veltveebel Rosetti, kes inglasi vihkas.

Poolalasti inimese raudne käsi kahmas tiigril kaela ümbert

kinni, lihaselised jalad surus ta loomale kubemesse, vaba käsi aga torkas vaheda, tera kiskja vasakusse külge ribide vahele. Raevukas möiratus pääses kiskja kõrist, kui ta surmaheitluses visklema hakkas. Corrie' õuduseks sulas sellega ühte samasugune jube lorin inimese suust. Kolm ameeriklast jälgis abitult seda lühikest heitlust.

Viimaks lõtvus tiigri suur keha ja ta jäi liikumatult lamama. Siis tõusis inimene püsti, asetas jala talle peale, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale hirmuäratava hääle — isaahvi võidukisa. Corrie't kohutas selle inimese uus pale, sest too oli alati olnud nii tsiviliseeritud ja kultuurne. Isegi mehed olid rabatud.

Äkki välgatas Jerry Lucase silmis arusaamine.

«John Clayton!" hüüatas ta. «See on lord Greystoke ehk Ahvide Tarzan!"

Tarzan raputas pead, otsekui püüdes lummusest vabaneda. Õhuke tsivilisatsioonikiht oli heitlusetuhinas kahanema hakanud.

Mingiks hetkeks sai temast metsloom, nagu ta kunagi oli olnud. Kuid samas pöördus teine mina uuesti tema juurde tagasi. Ta tervitas Corrie't naeratusega.

«Niisiis panite nende käest plehku?"

Corrie noogutas vastuseks. Ta oli vapustatud ja värises kogu kehast, silmis aga olid kergendus- ja tänupisarad.

«Jah, ma põgenesin nende juurest eile öösel, aga kui teid poleks olnud, siis oleks mul vesi ahjus olnud, eks ole?"

«See oli õnn, et me õigel ajal õiges kohas juhtusime olema. Peaksite veidi istuma. Te ei näe just hea välja."

„Ma istun..."

Ta laskus raja kõrvale maha ja neli meest kogunesid tema ümber. Jerry Lucas säras rõõmust. Ta märkas, et Marakrattki oli lõpmata õnnelik, mida ta ka kõigile kuulutas:

«Olen rõõmus, et te tagasi olete, miss."

Ja samas punastas, aru saades oma sõnadest.

Marakratt hingeelu oli viimasel ajal kõvasti kannatada saanud. Tema mõlemad haiguslikud hirmud purunesid kildudeks. Ta oli jõudnud nii kaugele, et tundis vaimustust inglase ja veelgi rohkem, ka daami üle!

Corrie pajatas enda röövimisest ja põgenemisest. Seejärel arutasid nad Claytoni võitu tiigri üle.

«Kas te kartsite?" küsis Corrie temalt

42

Tarzan, kes iialgi ei kartnud, küll aga oli ettevaatlik, oli alati kimbatuses sellele küsimusele vastamisega, sest ta lihtsalt ei teadnud, mida tähendab hirm.

«Olin kindel, et saan kiskjast jagu," sõnas ta.

«Kui te talle selga hüppasite," ütles Bubonovitch, «siis arvasin, et olete hulluks läinud. Mina igatahes küll kartsin."

«Kuid teiegi hüppasite kohe alla, et mulle appi tulla. Teie kõik. Kui te sealjuures mõtlete, et võite ka ise surma saada, siis on see tõeline vaprus."

«Aga miks te meile ei öelnud, et olete Tarzan?" küsis Jerry.

«Mida see muutnud oleks?"

«Me oleme puupead, et ei taibanud, kes te olete," tähendas Bubonovitch.

Corrie ütles, et ta on end välja puhanud ja võib ise käia. Mehed korjasid kokku vibud, mis nad puu otsast alla hüpates olid ära visanud, ja kõik hakkasid laagri poole tagasi minema.

«Imelik, et keegi meist ei taibanud teda mõne noolega kostitada," ütles Marakratt.

«See oleks teda vaid marru ajanud," vastas Tarzan. «Muidugi, kui teil oleks õnnestunud nool südamest läbi lasta, siis oleksite ta tapnud, kuid sellest hoolimata oleks ta elanud veel küllalt kaua, et rohkesti pahandust teha."

«Küllap see on kohutav surm, kui lõvi või tiiger su lõhki rebib," tähendas Corrie.

Ta võpatas.

«Vastupidi, kui kellelgi on saatuse poolt määratud surra, siis pole see kaugeltki kõige halvem moodus," väitis Tarzan. „On olemas inimesi, kellele lõvid kallale

tungisid, kuid nad jäid juhuslikult ellu ja hiljem kirjeldasid oma tundeid. Kõik kinnitasid, et ei tundnud valu ega hirmu."

«Noh, see on nende asi," ütles Marakratt. «Mina eelistaksin kuuli..."

Teel laagrisse kõndis Tarzan väikese kolonni taga, et tuul võiks tema tundlike sõõrmete kaudu hoiatada pärismaalaste lähenemisest, kui nad peaksid Corrie't taga ajama. Tarzani kõrval käis Marakratt, pööramata temalt vaimustatud pilku.

Jerry ja Corrie käisid ees teineteise kõrval. Mees vaatas alatasa neiu poole ja imetles teda külgvaates.

«Te olete vist väga väsinud?" ütles ta.

43

«Pisut küll," vastas neiu, «kuid ma olen harjunud käima. Olen väga vastupidav."

«Olime kohkunud, kui leidsime, et olite röövitud."

Neiu heitis talle kärme pilgu.

«Kuid te ju vihkate naisi!"

«Kes teile ütles, et ma naisi vihkan?"

«Teie ise ja väike veltveebel."

«Mina pole midagi sellist rääkinud, Marakratt aga isegi ei tea, mida see tähendab."

«Tegin nalja. Seda on niigi näha."

„Võib-olla mõnda aega ma olingi niisugune," nõustus mees. Seejärel rääkis ta Corrie'le neiust, kes teda petnud oli. „Te armastasite teda nii väga?"

„Ei. Kõige rohkem kannatas vist minu uhkus. Nüüd olen isegi rõõmus, et kõik niimoodi lõppes."

„Te tahate öelda, et parem on mõrsja muutlikku meelt tundma õppida enne kui pärast pulmi?"

«See selgub ajapikku. Tean vaid seda, et ei taha teda enam näha."

Corrie mõtles, et tema eelmise armastusega on tõepoolest kõik lõppenud. Millise järelduse ta sellest endale tegi, on teadmata.

Aga kui nad mõne minuti pärast laagrisse jõudsid, ümises ta lõbusat laulukest ja kadus peaaegu kohe koopasse. Bubonovitch pöördus Jerry poole. «Kuidas käib täna naistepõlguri käsi?" küsis ta. «Pane oma suumulk kinni," kohmas Jerry. Tarzan usutles Corrie't tema röövijate kohta ja kuulis, et nad olid kümnekesi ning relvastatud odade ja nugadega. Laskeriis-tu neil polnud, sest jaapanlased olid ära võtnud kõik, mis vähegi leidsid.

Nad kogunesid viiekesi koopasuu ette ja hakkasid pidama tulevikuplaane, eeskätt kavandama tegutsemist juhuks, kui jälitajad peaksid tagasi tulema. Igaüks tahtis oma arvamust avaldada, kuid sestpeale, kui nad olid lahkunud lennukist, kus kõi-e mõjuvõimsam isik oli Jerry, tunnistasid kõik vaikides oma juhiks Tarzani. Jerry mõistis, et nii oligi õige.

Nii tema kui ka ülejäänud ei kahelnud selles, et ingla-e tunneb džunglit kõige paremini, on kõige vapram ja ko-anemisvõimelisem. Isegi Marakratt pidi sellega nõustuma, " i algul valmistas see talle suuri raskusi. Nüüd aga oli

44

temast saanud inglase üks tulisemaid poolehoidjaid.

„Corrie rääkis mulle," sõnas Tarzan, „et salka, kes ta kinni võttis, kuulus kümme inimest. Enamik neist oli relvastatud pikkade nugadega. Laskerelvi ta neil ei näinud. Meil on viis vibu ja oleme kõik tublid laskurid. Kuid algul peame proovima neid keelitada, et nad meid rahule jätaksid ja minema läheksid. Cor-rie võib meile tõlgiks olla. Me ei kasuta vibusid enne, kui see on hädavajalik."

„Kena küll," torises Marakratt. „Kas peame lubama neil tüdruku röövida?"

Corrie heitis talle pilgu täis imestust ja umbusku. Jerry ja Bu-bonovitch muigasid, Marakratt märkas seda ja punastas.

„Ka teine naistepõlgur on nüüd sealmaal," sosistas Bubono-vitch Jerryle.

„Ma mõistan, Rosetti, mida te öelda tahate," sõnas Tarzan. „ Arvan, et me kõik tunneme sedasama mis teiegi. Kuid olen juba ammugi harjunud tapma üksnes toidupoolise hankimiseks või enesekaitseks. Õppisin seda neilt, keda teie metsloomadeks kutsute. Arvan, et see on hea reegel. See, kes tapab muudel ajenditel — kas siis oma lõbuks või kättemaksmiseks —, ainult alandab ennast. Niisugused tunded on omased ainult metslastele."

„Võib-olla nad ei tulegi," sõnas Corrie lootusrikkalt.

Tarzan raputas pead.

„Nad tulevad, ja ongi juba peaaegu siin."

VIII

Iskandar ärkas sellest, et päike paistis talle otse näkku. Ta ajas end küünarnukile ja nägi, et kõik tema alluvad magasid sügavat und.

Tunnimees lamas kerratõmbunult kustunud lõkke kõrval, vangi aga polnud kusagil. Iskandari julm nägu moondus raevust ja ta sööstis tunnimehele kallale. Viimase läbilõikav kisa äratas ka teised magajad.

„Neetud siga!" röökis Iskandar nagu ratta peal.

Raske malakaga tümitas ta ohvrit pähe ja vastu keha.

„ Oleks võinud tulla tiiger ja meid kõiki maha murda. Sinu pärast on ka naine plehku pistnud!"

Viimane hoop sattus koljupõhimiku pihta ja lõpetas hädava-esest tunnimehe piinad. Iskandar virutas verise malaka eema-e ja pöördus oma inimeste poole.

„ Tulge!" käsutas ta. „Ta ei saanud kaugele minna. Ruttu!" Nad leidsid väga kiiresti rajalt Corrie' jäljed ja tõttasid talle järele.

Poolel teel sattusid nad tapetud tiigri korjusele. Iskandar uuris seda väga hoolikalt. Ta nägi looma turjas noahaava, tiigri ümber mudasel rajal aga rohkesti jälgi.

Neiu väikeste jälgede kõrval leidus siin ka teisi, mille olid jätnud samasugused, kuid palju suuremad kui tema omad. Kõige imelikum oli aga see, et teiste hulgas võis näha mehe paljaste jalgade jälgi.

Iskandar ei saanud millestki aru. Kõik rääkis sellest, et keegi li tiigri noaga surnuks löönud, kuid tema arust polnud see üldse võimalik. Keegi ei võinud nende hirmsate küüniste ja lõuapä-ade ligi minna ning eluga pääseda. Ta tõttas oma inimestega sel-est paigast kiiremini eemale. Peagi jõudsid nad koopa juurde.

„Siin on ainult neli meest," sõnas Iskandar. „Tapke nad, kuid tüdrukut ärge puutuge."

Tema hõimukaaslased trügisid paljastatud nugadega enesekindlalt lähemale.

Tarzan laskis neil tulla umbes saja jala kaugusele, siis aga palus Corrie't neid hõigata.

„Pidage kinni!" hüüdis neiu. „Ärge tulge lähemale!" Kõik viis asetasid noole vibunöörile. Igaühel olid vasemas äes varunooled.

Iskandar nägi nende ettevalmistusi ja puhkes naerma, siis aga andis märku rünnakuks.

„ Tuleb neile näidata, et oskame enda eest seista," ütles Tarzan. Ta sihtis Iskandari jalga, saatis noole teele ja üksnes riivas pärismaalast kergelt. Valgete lennutatud

nooled haavasid veel nelja. Kaks pärismaalast peatusid, kaks aga tungisid edasi, karjudes nagu saatanad.

Tarzan laskis mõlema südamesse noole. Nad oli liiga lähedal, et oleks saanud neid säästa, nagu ta oli säästnud Iskandarit. Tarzan pöördus Corrie' poole.

„ Öelge neile, et kui nad oma sõjariistad maha panevad ja käed üles tõstavad, jätame nad ellu."

Pärast seda, kui neiu oli need sõnad tõlkinud, hakkasid

46

pärismaalased mornide nägudega midagi jorisema, kuid relvi maha ei pannud ja käsi üles ei tõstnud.

«Pange nooled laskevalmis ja liikuge pikkamisi ettepoole," käsutas Tarzan oma kaaslasi. „Esimese kahtlase liigutuse puhul saatke nool lendu!"

„Teie oodake siin, Corrie," palus Jerry. „Seal võib ohtlik olla."

Neiu naeratas talle, kuid ei kuuletunud. Siis astus mees tema ette ja varjas ta oma kehaga. Tarzan asetas pika noole paigale ja sihtis Iskandari südamesse, seejärel aga sosistas midagi Corrie'le.

„Ta loeb kümneni," seletas neiu pärismaalastele. „Kui te selleks ajaks, kui ta lugemise lõpetab, pole oma relvi maha pannud ja käsi üles tõstnud, tapab ta kõigepealt teie peamehe ning tema järel kõik teisedki."

Tarzan hakkas valjusti lugema, Corrie tõlkis. Kui ta viieni jõudis, andis Iskandar alla. Ta oli enda ees seisvale hiiglasele silma vaadanud ja kohkunud, teised järgisid tema eeskuju ning alistusid samuti.

„Rosetti," ütles Tarzan, «korjake nende relvad kokku ja võtke ära meie nooled. Meie hoiame seni neid sihikul."

Rosetti korjas kõigepealt relvad kokku, siis tõmbas nooled välja nende pärismaalaste kehast, kes olid haavatud, kuid mitte tapetud. Surnutega ta nii peenetundeline polnud.

„ Öelge neile, Corrie, et nad võtaksid oma surnud ja läheksid siit minema. Kui nad aga veel peaksid meid tülitama, siis laseme nad kõik maha."

Corrie tõlkis ja lisas siis veel omalt poolt:

„See, kes teiega rääkis, on ebatavaline inimene. Relvastatud üksnes noaga, hüppas ta tiigrile selga ja tappis selle. Kui tahate ellu jääda, siis kuulake tema sõna."

„Üks hetk, Corrie," kõnetas teda Jerry. „Küsige, kas nad pole näinud mõnd Ameerika lendurit, kes vigastatud lennukist alla hüppas, või vähemalt kuulnud kellestki niisugusest."

Corrie küsis seda Iskandarilt ja sai morni eitava vastuse.

Peamees tõusis püsti ja andis oma inimestele käsu. Keegi neist polnud tõsiselt haavatud.

Nad korjasid üles oma surnud ja pöördusid minekule, kuid Iskandar peatas nad ja kõnetas Tarzanit.

„Kas lubate meil oma relvad võtta?"

Corrie tõlkis.

„Ei!"

47

Paistis, et seda vastust polnud vaja tõlkida ega seletada.

Peamees vaatas uuesti selle hiiglase hallidesse silmadesse ja see, mida ta seal nägi, kohutas teda. „Need pole inimese, vaid tiigri silmad," mõtles ta.

Malai keeles needusi pomisedes käskis ta oma inimesi liikuma hakata.

«Oleksime pidanud nad kõik tapma," ütles Marakratt. «Nad räägivad meist kollanahkadele ja need saavad teada, kust meid otsida."

«Kui teie loogika järgi talitada, siis peaksime tapma iga inimese, kes meile teel vastu tuleb," väitis Tarzan. «Kes tahes neist võib jaapanlastele meie kohta teavet anda."

„Kas teie arvate, et inimesi ei tohi tappa?"

Tarzan raputas pead.

«Isegi jaapanlasi mitte?"

«Siin on vaks vahet. Me sõdime nendega. Kuni käib sõda, tapan ma iga jaapanlase, kui vähegi saan, ent teen seda vihavaenuta, kättemaksuihata ja ilma erilise heameeleta. See on minu kohus."

„Ja teie ei vihkagi neid?"

„Ei," sõnas Tarzan. „Ma mäletan, et olen vaid üksainus kord elus viha tundnud ja kättemaksuks tapnud Mbonga poja Kulon-ga. Ta tappis minu kasuema Kala, ainukese olendi maailmas, kes mind armastas ja keda minagi armastasin. Pidasin teda tookord oma lihaseks emaks. Seda tapmist pole ma iialgi kahetsenud."

Kuni nad jutlesid, valmistas Corrie õhtusööki. Jerry aitas teda. Nad küpsetasid koopasuu ees lõkketulel faasaneid ja põdraliha. Bubonovitch vaatas üle pärismaalastest jäetud relvi.

«Miks te küsisite nendelt bandiitidelt, kas nad pole midagi kuulnud hiljuti siin maandunud Ameerika lenduritest?" päris Corrie. -

„Kaks minu meeskonnast, kellest on teada, et nad välja hüppasid, on üles leidmata," sõnas Jerry. «Need on radist Douglas ja laskur Davis. Me otsisime neid, kuid ei leidnud nende jälgi. Leidsime ainult leitnant Burnhami surnukeha — tema langevari ei avanenud. Arvasime, et kui nende langevarjud ei avanenud, siis oleksime pidanud nad leidma kusagilt lähedalt. Me kõik hüppasime välja mõne sekundi jooksul."

«Kui palju teid oli?"

«Üksteist. Üheksa meeskonnaliiget, kolonel Clayton ja fotograaf.

48

Minu bombardiir jäi baasi, sest ta haigestus. Teda polnudki vaja. Meil polnud pomme, saime ülesande teha vaid maas-tikuluuret ja pildistada objekte."

«Oodake!" ütles Corrie. „Te olete siin neljakesi. Leitnant Burnham on viies. Kaks jäid teadmata kadunuks. See teeb kokku seitse inimest. Mis juhtus ülejäänud neljaga?"

„Said lahingu ajal surma."

„Vaesed poisid!"

„Ei kannata ainuüksi see, kes surma saab, kannatavad ka kodused — vanemad, tema tütarlaps, sõbrad. Vahest oligi see neile parem, et nad hukkusid, sest lõpuks on siin ehtne põrgu," lisas mees kibedalt, „ja need, kes seda vältisid, on arvatavasti meist õnnelikumad."

Neiu puudutas tema kätt.

„Ärge seda nii kangesti südamesse võtke. Tulevik võib teile ja meile kõigile veel palju õnne tuua."

„Nad olid minu sõbrad ja veel väga noored. Nad pidid lahkuma sellest lõõmavast põrgust. See pole õiglane. Tarzan räägib, et vihkamine on halb, ja ma tean, et tal on õigus. Kuid siiski vihkan ma ka neid õnnetuid käsualuseid, kes meid tulistasid ja keda meiegi tulistasime. Ma tahan neid vihata. Ma pole niisugune filosoof nagu teie ja Tarzan. Sageli teen endale etteheiteid, et ma ei vihka neid küllalt tugevasti."

Jerry nägi, missugune viha süttis neiu silmis, ja mõtles, kui kohutavaid asju pidi ta olema läbi elanud, et loomult lahke ja armsa tütarlapse südames võisid ärgata nii tugevad tunded. Ta kordas lauset, mis neiu talle nüüdsama oli öelnud.

„Ärge seda nii kangesti südamesse võtke."

„Te pole näinud oma ema surnuks piinatuna ega oma isa, kelle kollased elajad on täägiga läbi torganud. Kui te oleksite seda näinud ja neid mitte vihkama hakanud, siis te ei vääriks inimese nime."

„Teil on ilmselt õigus," nõustus mees.

Ta surus neiu kätt.

„Vaene laps."

„Ärge haletsege mind," sõnas neiu peaaegu vihaselt. „Ma ei nutnud siis ega hiljem, aga kui teie mind haletsete, hakkan nutma."

Kas ta rõhutas sõna „teie"? Jerry otsustas, et jah, ehkki see oli vaevumärgatav.

49

Peagi kogunes väike salk lõkke ümber. Taldrikuteks olid laiad puulehed, kahvliteks teritatud bambusetikud ja loomulikult oli igaühel oma nuga. Joodi pudelkõrvitsa viljadest uuristatud anumatest.

Peale faasanite ja põdraprae oli neil veel puuvilju ning praetud durianiseemneid. Sellel küllusemaal ei elanudki nad nii kehvasti.

„Te mõtelge vaestele koerapoistele, kes seal baasis asuvad," lausus Marakratt. „Nad söövad konserveeritud liha- ja aedvil-japlöga ning muud selletaolist jälkust."

„Mina teeksin jalamaid kellegagi neist vahetust," tähendas Jerry.

„Kes need „koerapoisid" on?" küsis Corrie.

„Noh, minu arust tähendas see algselt sedasama, mis jalaväelane, kuid hiljem sai hüüdnimeks igaühele, kes sõjaväkke kutsuti," seletas Jerry.

„Seega iga Ameerika sõduri hüüdnimeks," lisas Marakratt.

„Mis imelik keel!" hüüatas Corrie. „Ja mina arvasin, et oskan inglise keelt!"

„Jääge meie juurde, Corrie, ja me lihvime teie ameerika keelt ning rikume inglise keele oskust."

Jerry puhkes naerma.

„Kui te suvatsete pöörata erilist tähelepanu veltveebel Rosetti sõnavarale, siis on nii üks kui teine lõplikult rikutud," ütles sõna sekka Bubonovitch.

„Miks sulle minu ameerika keel ei meeldi, tarkpea?" küsis Marakratt.

„ Mulle tundub, et veltveebel Marakratt on teravmeelne inimene, " kaitses teda Corrie.

Rosetti läks näost üleni punaseks. „Tee kraapsjalga, teravmeelitseja." Bubonovitch naeris.

IX

Enne õhtueinet lõikas Tarzan suure puu küljest kaks laia koorelatakat. Need olid vähemalt tollipaksused, painduvad ja tugevad. Neist lõikas ta välja kaks ketast läbimõõduga umbes kuusteist ja pool tolli. Kummagi ketta serva lõikas ta kuus sü-

50

gavat vagu, jättes nende vahele viis mõhna. Corrie, Jerry ja ka teised istusid lõkke ümber ning jälgisid huviga tema tööd.

„Mis pagana asjandusi te meisterdate?" ei pidanud lendur lõpuks vastu. „Need sarnanevad ümmarguste lamedate viie varbaga taldadega."

„Tänan teid," vastas Tarzan. „Ei teadnudki, et ma nii hea voo-lija olen. Need asjandused on mõeldud vaenlaste petmiseks. Ma ei kahtle, et see lurjus koos jaapanlastega peagi siia tagasi tuleb. Pärismaalased on head jäljekütid ja tunnevad meie jälgi väga hästi. Omatehtud sandaalide jälgi aga eristab vähimagi vaevata isegi kõige suurem juhmard. Seepärast peame need peitma. Selleks läheme esialgu hoopis vastupidises suunas sellele, kuhu me tõepoolest kavatseme minna, ja jätame maha

jäljed, mille järgi meie salk sedamaid ära tuntakse. Siis naaseme laagrisse läbi põõsastiku, kuhu mingeid jälgi ei jää, ja alustame oma teed ettekavatsetud rada mööda. Kolm lähevad nii, et igaüks astub täpselt eesmi-neja jälgedesse. Mina võtan Corrie' sülle. Temale on väsitav meeste samme teha. Bubonovitch tuleb viimasena, tema seob need tallad oma jalgade külge. Ta astub igale meie jäetud jäljele ja nii jäävad meist maha ainult elevandi omadega sarnanevad jäljed."

„Kurat võtaks!" hüüatas Rosetti. „Kuid elevandil pole ju nii suured jalad."

„India elevantide suhtes pole ma tõepoolest nii kindel," soostus Tarzan, „kuid aafrika elevandi esijalgade ümbermõõt võrdub looma poole õlakõrgusega. Seega vastavad need jäljed umbes üheksa jala kõrguse elenvandi omadele. Kahjuks kaalub Bubonovitch palju vähem kui elevant, mistõttu need jäljed ei tule nii sarnased, nagu oleks tahtnud. Kuid loodame, et pärismaalased ei tee üldse elevandi jälgedest väljagi, vaid hakkavad meie omi otsima. Peaksid nad siiski neid lähemalt silmitsema, siis panevad kahejalgse elevandi jäljed neid suuresti imestama. Jerry, teie olete täna esimesena valves — kaks ja pool tundi. Marakratt on viimane, kolmest kuueni. Head ööd!"

Järgmisel hommikul tõusti varakult.

Kinnitanud keha külma hommikueinega, tallasid nad sisse valejäljed, siis aga seadsid sammud vastassuunda. Bubonovitch, kes tuli viimasena, astus kõigest jõust eesmineja jälgedesse.

Ühe miili lõpuks, mida Tarzan pidas vajalikuks jälgede maskeerimiseks maha käia, oli see juba üpris väsinud elevant. Ta istus raja äärde, võttis oma rohmakad jalad ära ja viskas minema.

51

Kuid Tarzan tõstis need maast üles ja heitis kaugemale tihedasse võsasse.

„See oli ränk ülesanne, veltveebel, kuid teie sobisite selleks kõige paremini."

„Ma võin Corrie't kanda..."

„Sellel mehel on ju naine ja laps!" torises Marakratt.

„Kolonelil on rohkem õigusi, ta on auastmelt vanem!" vaidles Bubonovitch Jerryle vastu. .

„Oh ei!" hüüdis Tarzan. „Ma lihtsalt ei saanud jätta Corrie' kaitsmist huntide hooleks."

Corrie puhkes naerma, ta silmad särasid.

Talle meeldisid need ameeriklased oma veidrate naljade ja kõige tavapärase eiramisega. Ehkki inglane oli tagasihoidlikum, sobis ta suurepäraselt nende seltskonnaga. Jerry oli neiule rääkinud, et Tarzan on lord, aga tema isiksus avaldas Corrie'le palju sügavamat muljet kui tiitel.

Äkitselt tõstis Tarzan pea ja vedas ninaga õhku.

„Ronige puu otsa," ütles ta.

„Kas keegi tuleb?" küsis Corrie.

Jah, üks veltveebli sugulasi — kahe paari jalgadega. See on üksildane isasloom. Mõnikord võivad nad metsikud olla."

Ta tõstis Corrie' allarippuvatele osktele, kuna teised lähimate puude otsa ronisid. Tarzan muigas: nad olid juba üsna osavaks muutunud. Ise jäi ta rajale seisma.

„Te ei kavatse ju ometi sinna jääda?" küsis Jerry.

„Mõneks ajaks küll. Ma armastan elevante. Nad on minu sõbrad. Enamik neist armastab mind. Ma saan sellest juba varakult teda, kui ta kavatseb mind rünnata."

„Kuid see pole ju aafrika elevant," ei jätnud Jerry järele.

„ India elevandid pole nii metsikud kui aafrika omad ja ma tahan korraldada katse. Mul on oma teooria. Kui see valeks osutub, jõuan puu otsa ronida. See paistab alati

välja, kui elevant kavatseb kallale tungida: ta tõstab kõrvad üles, painutab londi kõveraks ja kukub pasundama. Nüüd aga olge, palun, puude otsas vagusi, ärge ajage juttu ega liigutage. Ta on juba lähedal."

Neli inimest tardus liikumatult paigale ja hakkas ootama elevandi tulekut. Corrie kartis Tarzani pärast. Jerry pidas rumaluseks niimoodi riskida, Marakratt aga soovis endale sel hetkel automaati.

Järsku ilmus rajale kogukas loom. Kui tilluksed silmad

52

Tarzanit nägid, jäi elevant seisma.

Sedamaid kerkisid ta kõrvad ja lont üles. Elevant valmistus ründama — see mõte välgatas kõigil neljal, kes puu otsas istusid.

Corrie' huuled liikusid. Ta palvetas hääletult:

„Kiiremin, Tarzan! Kiiremini!"

Viimaks hakkas Tarzan rääkima. Ta kasutas keelt, mida pidas ühiseks enamikule metsloomadele — see oli suure ahvide-sugukonna emakeel. Vähesed oskasid seda rääkida, kuid Tarzan teadis, et paljud saavad sellest aru.

„Yo, Tantor, yo!" ütles ta.

Elevant kõigutas end kahele poole. Ta ei hakanudki pasundama, vaid laskis kõrvad pikkamisi alla ja ajas londi sirgeks. „Yod!" lausus Tarzan.

Suur metsloom kõhkles viivu, siis hakkas inimese poole minema. Ta peatus Tarzani ees, sirutas oma londi välja ja hakkas sellega inimese keha kompama. Corrie klammerdus oksa külge, et hoiduda maha kukkumast. Nüüd mõistis ta, miks mõni naine suurest erutusest minestusse langeb.

Tarzan silitas elevandi lonti ja sosistas midagi vaikselt.

„Aixe Tandnala!" käsutas ta siis.

Elevant laskus põlvili. Tarzan põimis londi oma keha ümber ja käsutas uuesti: „Nalabjat!"

Tantor tõstis Tarzani maast üles ja pani oma lagipähe istuma. „Unk!" kamandas Tarzan.

Elevant hakkas rada mööda edasi liikuma, minnes läbi puude alt, kus istus neli jahmunud inimest.

„Meil on aeg teele asuda," sõnas Tarzan, kui oli elevandiga hüvasti jätnud.

Kõik ronisid puude otsast alla.

Jerryt ärritas see, mida ta pidas teistele oma mehisuse ja vapruse omakasupüüdlikuks näitamiseks.

„Mis kasu on niisugusest riskist?" küsis ta teravalt.

„ Elades džunglis õlg õla kõrval metsikute loomadega, peab palju teadma, kui tahad ellu jääda," seletas Tarzan. „See maa on mulle võõras. Omal maal on elevandid minu sõbrad ja on korduvalt mu elu päästnud. Ma tahtsin siinsete elevantide iseloomu tundma õppida ja kontrollida, kas suudan allutada neid oma tahtele, nagu ma seda kodus olen teinud. Võib-olla mõne päeva pärast olete õnnelikud, et ma selles selgusele jõudsin. Võib muidugi

53

juhtuda, et ma ei näe seda elevanti enam iialgi, aga kui me siiski kohtume, tunneb ta mind ära ja mina teda. Tantoril nagu minulgi on hea mälu nii sõprade kui ka vaenlaste peale."

„Andke andeks, et ma niimoodi ütlesin," vabandas Jerry, „kuid olime kõik hirmunud, kui teid vaatasime."

„Ma ei riskinud peaaegu üldse," väitis Tarzan, „kuid vaadake ette, et teie seda ise tegema ei hakka."

„Mispärast?" küsis Bubonovitch.

„Ta võib teid kihvadega lõhki rebida, jalge alla tallata ja teist järelejäänud löga metsa laiali pilduda." Corrie võpatas. Marakratt vangutas pead. „Ja mina söötsin neid loomaaias maapähklitega!" Peagi jõudsid nad metsa, kus kasvasid sirgetüvelised hiid-puud, mille ümber olid põimunud võimsad metsviinapuu väädid ja õhujuurtega taimed, moodustades läbitungimatu eesriide. Hämar valgus, tunne, nagu viibiksid toomkirikus, ja salapärased hääled mõjusid masendavalt kõigile peale Tarzani. Nad kõmpisid sõnatult edasi, igatsedes jõuda päikesepaistele.

Metsloomaraja käänaku taga sattusidki nad ootamatult silmipimestavasse päikesevalgusse. Mets lõppes järsult kuristiku serval. All paistis kitsas tuffi ja liivakivisse uuristatud org, mille põhjas kohises jõgi. See oli imekaunis org, kus kasvas rohkesti puid. Tarzan silmitses tähelepanelikult ümbrust. Inimese tundemärke siin polnud, eemal sõi rahulikult mõni põder. Kuid tema teravad silmad märkasid musta laiku, mida puu tihedas varjus oli peaaegu võimatu näha. Ta näitas seda ka teistele.

„ Hoiduge temast eemale. See on hoopis ohtlikum Tantorist ja mõnikord isegi tiigrist." "

„Kes see on? Vesipühvel?" küsis Jerry. „Ei ole. See on ninasarvik Buto. Tema nägemine on väga vilets, kuid kuulmine ja haistmine haruldased. Tal on ohtlik ja nuutlik iseloom. Tavaliselt põgeneb ta inimese eest ära. Kuid te ei või tema käitumise suhtes kunagi kindel olla. Vallimägi hoiatuseta võib ta tubli traavli kiirusel kõrvulukustavalt möirates teie suunas kihutada ja kui teid kätte saab, pistab läbi ja viskab õhku."

„Siinsed ninasarvikud küll niisugused ei ole," vaidles Corrie vastu. „Neil on lühikesed kihvad, mida nad kasutavad sarve asemel."

„Väga võimalik," nõustus Tarzan, „kuid ma pidasin silmas aafrika ninasarvikut."

54

Rada keeras järsult paremale, järsaku servale ja laskus loo-geldes alla, kuid oli ülimalt kitsas ja ohtlik. Kõigil oli hea meel, kui orgu jõuti.

„Seiske siin," ütles Tarzan, „ja püüdke olla täiesti vagusi. Tahan antiloopi kätte saada. Teie lõhn siit Butoni ei jõua ja kui olete hästi tasa, siis ta teid ei kuule. Need põõsad varjavad mind, kuni ma aasani jõuan. Kui ma antiloobi kätte saan, lähen paremale jõge mööda alla, kuni rada sellest läbi viib. Te võite sinna minna ja seal mind oodata. Rada kulgeb Butost mööda umbes saja jardi kauguselt. Kui ta teid haistab või kuuleb ja jalule tõuseb, siis ärge end liigutage, kuni ta teie poole pole hakanud tulema, aga kui see on juhtunud, siis põgenege puu otsa."

Tarzan vajus maadligi ja hakkas kõrges rohus hääletult edasi roomama. Tuul puhus antiloobikarja poolt ninasarviku suunas ega kandnud nendeni inimeste lõhna. Aga kui Tarzan oli karja juurde ja tema kaaslased jõeni jõudnud, muutis tuul suunda.

Tarzan oli teda kaljurünka jalamil ootavate kaaslaste vaateväljast kadunud. Nad imestasid, kuidas ta võis leida varju seal, kus seda ei paistnud üldse olevatki. Seni kulges kõik kavandatud plaani kohaselt, kuid äkki märkasid nad, et antiloobikarja juhtloom tõstis pea ja vaatas tagasi, siis aga hakkasid kõik loomad välkkiirelt nende poole tormama. Tarzan tõusis rohust ja hüppas noorele pullile peale. Ta nuga välgatas päikese käes ja mõlemad kukkusid maha, kadudes kõrgesse rohtu. Nelja vaatleja tähelepanu oli tervenisti hõivatud sellest algelisest kurbmängust: ürgaja kütt tapmas oma jahisaaki.

Lõpuks ütles Jerry:

„Pagana pihta!"

«Vaadake!" hüüatas äkki Marakratt sõrmega teisele poole osutades.

Nad vaatasid selja taha ja nägid Butot, kes oli valvsalt jalule hüpanud.
„Arge liikuge!" sosistas Jerry.
„Siin pole puid," ohkas vaikselt Marakratt.
Tal oli õigus. Nende vahetus läheduses polnud ainsatki puud.
„Ärge liigutage!" hoiatas Jerry uuesti. „Kui ta otsustab meid rünnata, siis tormab selle suunas, mis liigub."
„Ta tuleb siia," ütles Bubonovitch.
Tõepoolest, ninasarvik tuli nende poole. Ta paistis pigem

nõutu kui vihasena. Usutavasti avastas tema vilets nägemine orus midagi võõrast ja sundis ette võtma kontrollkäiku.
Kolm meest astusid üksmeelselt ette, et olla Corrie' ja pikkamisi läheneva looma vahel. See oli pinev hetk. Kui Buto ründab, saab keegi paratamatult vigastada ja võib-olla isegi surma.
Nad jälgisid pingsalt looma ja nägid, kuidas väike saba kerkis ülespoole, pea aga vajus alla. Ninasarvik pistis traavima.
Ta oli märganud inimesi ja kihutas nüüd otse nende poole.
Ootamatult jättis Marakratt oma kaaslased sinnapaika ja jooksis looma teed ära lõikama. Ninasarvik tormas talle järele. Marakratt jooksis elu eest, kuid tal polnud hobuse väledust, ninasarvikul aga oli.
Õudusest haaratuna jälgisid toimuvat ülejäänud. Siis nägid nad Tarzanit, kes metsloomale ja inimesele vastu kihutas. Kuid mida võis ta teha?
Ninasarvik oli Marakratile juba järele jõudmas, kui see äkki komistas ja kukkus. Corrie lõi käed näo ette. Otsekui lühiajalisest halvatusest toibudes pistsid Jerry ja Bubonovitch jooksu kurbmängupaiga poole. Vastu oma tahtmist eemaldas Corrie käed näo eest. Ta nägi ninasarvikut, kes oli pea alla painutanud justkui selleks, et oma esijalgade juures lebavat meest lõhki rebida.
Selsamal silmapilgul hüppas Tarzan ettepoole, tegi õhus kukerpalli ja laskus kaksiratsa metsloomale selga. Sellest piisas, et viimase tähelepanu Marakratilt eemale juhtida. Ninasarvik pistis meeletult traavima ja ajas end tagajalgadele püsti, püüdes jultunud ratsanikku seljast maha paisata.
Tarzan püsis looma seljas küllalt kaua, et pista nuga läbi paksu naha allpool pead ja läbi lõigata seljaaju. Halvatud loom kukkus maha. Hetk hiljem oli ta juba surnud.
Väike salk kogunes ninasarviku hiigelkere ümber. Tarzan pöördus Marakrati poole.
„Teie, veltveebel, saatsite korda ühe kõige suurema julgustüki, mida ma oma elu jooksul näinud olen!"
„Uskuge mind, kolonel, Marakratt pole oma medaleid ilmaasjata saanud," lausus Bubonovitch.

X

Nüüd jätkus neil liha tükiks ajaks. Antiloop ja ninasarvik — viiele inimesele oli seda rohkem kui küllalt. Tarzan lõikas noore pulli küljest mõne parema pala ja ninasarvikult turjakühmu. Ta kaevas jõe kaldale augu ja tegi sinna lõkke. Teised küpsetasid lõkke kohal antiloobiliha tükke.
„Te ei kavatse ometi seda sööma hakata?" küsis Marakratt.
Ta osutas ninasarviku suurele kühmule, mida kattis karvane nahk.
„Paari tunni pärast hakkate teiegi seda rooga sööma," ütles Tarzan. „See maitseb teile."

Kui augu põhja oli tekkinud kiht hõõguvaid süsi, asetas Tarzan nende peale kühmu nahaga allapoole, kattis selle lehtedega, seejärel aga veel mullaga. Võtnud antiloobi küljest tüki liha, läks ta teistest pisut kaugemale, kükitas maha ja hakkas sööma toorest liha. Ameeriklased ja Corrie olid juba ammugi loobunud sellele tähelepanu pööramast.

„Mis tunne sul oli, Marakratt, ninasarvikuga võidu joosta?" küsis Bubonovitch. „Võin kihla vedada, et sa jooksid sada jardi vähem kui kaheksa sekundiga."

„Kui ma midagi tuulispea moodi oma selja taga tundsin, hakkasin Ave Mariat lugema. Mõtlesin endamisi, et kui mul õnnestub palve lõpuni lugeda enne, kui ta mu kätte saab, siis on mul võimalus pääseda. Aga just siis ma komistasin. Kuid Püha Neitsi võttis siiski mu palvet kuulda ja päästis minu."

„Ja mina arvasin, et seda tegi Tarzan," tähendas Bubonovitch.

„Mõistagi päästis mind Tarzan, aga kes ta õigeks ajaks kohale tõi? Mis sa arvad, puupea?"

«Ateism on kohatu, kui kõik nii õnnelikult lõppes," lausus Jerry lepitavalt.

„ Minagi palvetasin," tunnistas Corrie. «Palusin, et jumal ei laseks õnnetusel sündida. Te ju riskisite eluga, et meid kõiki päästa. Te olete väga julge mees, veltveebel. Seda enam, et teil polnud pääsemiseks ainustki võimalust, ja te muidugi saite sellest aru."

Rosetti tundis end kohmetuna.

Ta tahtis, et lõpuks ometi räägitaks millestki muust.

„Teie kõik puhute mu teened üles, sõbrad," ütles ta rahulolematult. «Tegin seda endalegi aru andmata. Ma ei mõelnud sel silmapilgul mitte millestki. See, kes tõepoolest mehisust

ilmutas, on kolonel. Mõelge vaid, tappa antiloop ja seejärel ninasarvik peaaegu paljakäsi, ainuüksi lihtsa noaga!"

Jerry heitis aeg-ajalt salamahti põgusaid pilke Corrie'le. Ta nägi, kuidas neiu oma ilusate valgete hammastega liha küljest tükke rebis ja talle meenus, mida Corrie oli rääkinud oma vihast jaapanlaste vastu: „Ma tahan neid vihata. Teen endale sageli etteheiteid, et ei vihka neid küllalt tugevasti."

Jerry mõtles sellest, missugune naine tuleb temast pärast sõda ja seda kõike, mis ta pidi läbi elama.

Ta viis pilgu toorest liha söövale Tarzanile ja seejärel teistele meestele, kelle käed ja nägu olid kõrbenud lihast tilkuva mahlaga koos.

«Tahaksin teada, milline saab olema meie maailm pärast sõda," avaldas ta valjusti oma mõtteid. «Missugused oleme meie ise? Enamik meist on nii noored, et meil peaaegu polegi mäletada midagi muud kui sõda — tapmist, vihkamist, verd. Huvitav, kas üksluine rahuaegne elu suudab meile kunagi rahuldust pakkuda?"

„Mis minusse puutub," läks Bubonovitch elevile, „siis tasub mul vaid jalad oma kirjutuslaua alla pista, ja ma ei too neid sealt enam eales lagedale. Tabagu mind jumala viha, kui peaksin oma sõnu sööma!"

„Te mõtlete niiviisi ainult praegu, Bum. Lootkem siiski, et teil on õigus. Enda kohta ei saa ma aga öelda midagi kindlat. Mõnikord ma vihkan lendamist, siis aga jälle mõtlen, et see on saanud osaks minu elust ja minust endast. Mõistagi mitte niivõrd lendamine ise kui sellega seotud värin ja erutus. Kui see nii on, siis see meeldib mulle, järelikult meeldivad ka lahingud ja tapmised. Ma ei tea. Loodan, et see pole nii. Oleks pagana kohutav, kui paljud noormehed sedasama mõtleksid. Või võtame Corrie'. Ta on õppinud vihkama, kuigi pole selleks loodud. Kuid sõda ja jaapanlased sundisid

teda seda tunnet kogema. Kui vihkamine on kellegi hinge moonutanud, kas ta saab siis kunagi uuesti niisuguseks, nagu oli varem?"

«Ärge muretsege," lohutas teda Tarzan. «Inimene kohaneb muudatustega väga kergesti. Eriti käib see noorte inimeste kohta. Kui saabub rahu, leiate elus oma tõelise koha. Ainult nõrk ja rikutud inimene pöördub lõplikult halvima poole."

«Arvan, et sõda mõjub siiski meile kõigile," väitis Corrie. «Meist ei tule niisuguseid inimesi kui siis, kui me poleks sõda

58

läbi teinud. See muutis meid kiiresti vanaks, järelikult oleme kaotanud osa oma noorusest. Jerry ütles mulle hiljuti, et ta on kõigest kahekümne kolme aastane, mina aga arvasin, et üle kolmekümne. Ta on kaotanud kümme aastat oma noorusest. Kas ta saab olla seesama inimene, kes on elanud kümme aastat rahus ja turvalisuses? Ei. Usun, et temast saab parem inimene."

Marakrati lühike hüüatus katkestas mõttevahetuse. Nad pöördusid ümber ja nägid, et Tarzan võttis algelisest ahjust praadi välja.

„Tulge siia!" kutsus Marakratt. «Tahaksin kangesti seda rooga maitsta. See lõhnab taevalikult!"

Üldiseks imestuseks oli ninasarviku küür mahlakas, õrn ja ülimalt maitsev.

Kuna nad sõid, jälgis neid silmapaar teisel pool jõge järsaku kaldal kasvavast põõsastikust. Mõne minuti pärast kadus nende silmade omanik uuesti metsa.

Sellel ööl kisklesid metsikud koerad Tarzani tapetud loomade korjuste pärast seni, kuni kohale ilmunud tiiger nad pidu-söömingult minema kihutas. Moodustanud kurjakuulutava ringi, ootasid nad urisedes, kuni džungliisand oma kõhu täis sööb ja minema läheb.

Iga sõda loob uusi sõnu. Erandiks polnud ka Teine maailmasõda. Arvatavasti oli selle sünnitatud tuntuim sõna „kvisling". Kuid sõjad annavad sõnadele ka uusi tähendusi. «Kollaboratsionistil" oli varem hea tähendus, kuid kahtlen, kas see pärast sõda ka nii jääb: keegi ei taha, et teda kollaboratsionistiks nimetataks.

Kollaboratsioniste leidus igal maal, kus viibis vaenlasi. Neid oli ka Sumatral. Niisugune oli Amat — närune olend, kes iga Jaapani sõduri ees lömitas ja kintsu kaapis. Ta oli šaakal inimese nahas, kes kogus raasukesi jultunud okupantide laualt ja sai neilt kõrvakiile, kui ta neil jalus tolgendas.

Nähes viit valget inimest, kes olid peatunud jõe ääres väikeses orus, noolis ta pakse huuli otsekui külakosti ootel ja tõttas rada mööda tagasi oma küla poole, kuhu ajutiselt oli majutatud rühm Jaapani sõdureid. Tal oli kiirustamiseks kaks põhjust: kähku edastada vaenlasele oma informatsioon ja jõuda külla veel valges, kuni „tema kõrgus" polnud jahile väljunud.

Koduni oli jäänud veel mõni miil ja juba hakkas videvikuks kiskuma, kui läks tõeks tema suurim kartus: otsekui kummitus

59

ilmus tema teele džungliisanda hirmuäratav pea. Tiiger ei jätnud Amatile võimalust oma kavatsust kaksipidi tõlgendada, vaid tormas kohemaid tema poole. Amat karjatas meeleheitlikult, hüppas lähima puu otsa ja ronis üles nii kiiresti, kui vähegi suutis. Tiiger hüppas talle järele, kuid ei tabanud. Amat ukerdas suurivaevu üha kõrgemale, hingeldades ja higist nõretades.

Ta jäi pidama alles puu ladvas, värisedes surmahirmust, ja sinna me ta hommikuni jätamegi.

XI

„Kurat võtaks! Mis maa see küll on," torises Marakratt, kui nad järgmise päeva koidkul järsust jalgrajast üles ronisid. „Pead elu eest pingutama, et mitte libiseda all haigutavasse auku!"

«Vaata ometi, mees, mis imekaunis vaade! Või ei suuda sinu silmad ilu tajuda?" küsis Bubonovitch irooniliselt.

«Minu jalgadel pole silmi, et tajuda midagi muud peale väsimuse."

Kuid kõik saab kord otsa ja lõpuks jõudsid nad kuristiku servale. Tarzan silmitses rada.

„Siit on hiljuti läbi läinud pärismaalane, arvatavasti eile hilisõhtul, ja ta võis meid kergesti märgata. Ta on mõnda aega seisnud just selles kohas, siit aga oli meie peatuspaik ja lõke suurepäraselt näha."

Kuna väike salk mööda jalgrada edasi metsa poole rühkis, oli lõõtsutav Amat juba külla jõudnud. Ta oli nii elevil oma soovist kallihinnalist uudist võimalikult kähku ohvitserile välja laduda, et unustas sõdurile kummardust teha ja sai selle eest kõrvakiilu ning oleks äärepealt ka täägiga läbi pistetud. Leitnant Kumajiro Tada üles leidnud, ei unustanud ta sedapuhku eelnevalt kummardamast, ja vuristas seejärel maha, mis ta näinud oli. Tada, kes pärismaalaste murdest midagi aru ei saanud ja oli eriti hommikuti viletsas tujus, virutas Amatile jalaga kubemesse. Seejärel tõmbas ta välja mõõga — ta polnud juba ammugi pead maha löönud ja kavatses teha seda enne hommikusööki.

Kõrval seisev seersant, kes oskas pärismaalaste murret, astus sammu ette, andis au ja kummardas. Pudikeeles teatas ta austatud leitnandile, et Amat oli näinud valgete salka ja püüdnud sellest austatud leitnanti informeerida.

Käinud maha umbes kaks miili sellest kohast, kus nad metsa olid sisenenud, Tarzan peatus ja uuris hoolikalt rada.

„Siin ronis meie pärismaalane puu otsa," kuulutas ta, «päästes end tiigri käest. Ta jäi siia kogu ööks ja ronis maha alles hiljuti, arvatavasti koidu ajal."

Nad läksid edasi ja jõudsid peagi raja hargnemiskohta. Tarzan peatus uuesti ja näitas, missugust teed oli pärismaalane läinud. Teisel haruteel aga leidis ta tõendeid selle kohta, et sealt oli läbi läinud mitu inimest.

„Need pole pärismaalased," ütles ta, „kuid minu meelest ka mitte jaapanlased. Siin on väga suurte inimeste jalajäljed. Jerry, teie uurige oma kaaslastega seda rada, kustkaudu läks pärismaalane, mina aga võtan käsile teise. Võib-olla on need poisid hollandi sissid. Kui see nii peaks olema, siis võivad nad meile ülimalt kasulikud olla. Minge aeglasemalt, et ma teile järele jõuaksin."

«Arvatavasti jõuame me pärismaalaste küla juurde," tähendas Jerry. «Meil on ehk parem end džunglis varjata, kuni te tagasi tulete, ja siis koos külale läheneda. Seniks aga otsin üleval sobiva ööbimiskoha."

Tarzan noogutas nõusoleku märgiks, hüppas lähimale oksale ja hakkas puult puule hüpates edasi minema, järgides vasakut teeharu. Nad saatsid teda silmadega, kuni ta vaateväljalt kadus.

«Sellele poisile meeldib rännata kõige vaevalisemal viisil," ütles Marakratt.

„See ei paista sugugi vaevaline, kui teda vaadata," vaidles Bubonovitch vastu. «Vaevaline on üksnes see, kui me ise üritame tema eeskuju järgida."

«Antud tingimustes on see parim moodus rännata," ütles Jerry. „Ei jää mingeid jälgi ja tal on kõik eelised mistahes vaenlase ees, kes teel võib ette tulla."

«Peale kõige muu on see ilus," lisas Corrie. „Ta on ülimalt graatsiline ja liigub nii enesekindlalt."
Ta ohkas.
«Kui me kõik võiksime niimoodi edasi liikuda, tunneksime end palju turvalisemalt!"
Pikkamisi kõndisid nad radapidi Amati küla poole. Bubonovitch käis kõige ees, Rosetti tema järel, Jerry ja Corrie aga neist mõni jard tagapool. Seejärel jäi Corrie seisma, et mokassiini paelu kinni siduda, Jerry aga ootas teda.
61
Teised kadusid teekäänaku taha.
«Kas te ei tunne end ilma Tarzanita veidi hüljatuna?" küsis neiu. Siis ajas ta end sirgu ja laskis kuuldavale kerge kahetsushüüde.
„Oo, ma ei mõelnud sugugi, et ei usalda teid, Bubonovitchit ja Rosettit, aga..."
Jerry naeratas.
«Pole vaja vabandada. Tunnen sedasama mis teiegi. Me kõik oleme siin harjumatus keskkonnas, tema aga mitte. Ta tunneb end nagu kodus. Ma ei tea, mida me ilma temata peale hakkaksime."
„Me oleksime justkui lapsed..."
«Kas kuulete?" katkestas teda äkitselt Jerry.
Ta kuulis eespool hääli ja võõrkeelseid kähedaid käratusi.
«Need on jaapanlased!"
Jerry pistis jooksu, kuid samas peatus ja jooksis tagasi. See oli tema jaoks ränk otsus. Ta pidi maha jätma mõlemad veltveeblid või tütarlapse. Kuid ta oli harjunud tegema ränki otsuseid.
Jerry kahmas neiul käest ja vedas ta tihedasse põõsastikku, mis kasvas kahel pool rada. Nad rühkisid muudkui edasi, kuni hääled enam nendeni ei kostnud. See tähendas, et jaapanlased olid peatunud ja hakanud rada uurima.
Jerry ja Corrie heitsid maha, varjudes metsikult vohavasse rohelusse. Neist oleks võinud ühe jala kauguselt mööduda ja neid mitte märgata.
Tosin Jaapani sõdurit sadas kaela nii ootamatult, et Bubonovitch ja Rosetti ei jõudnud midagi ette võtta. Jaapanlased piirasid nad ümber ja oleksid täägiga läbi pistnud, poleks leitnant Tada vahele astunud. Ta oskas inglise keelt, sest oli omal ajal, kui kuulas ülikoolis loenguid, töötanud hotellis nõudepesijana. Hääldamise järgi taipas ta kohe, et vangid on ameeriklased. Tema küsimustele vastates ütles kumbki oma nime, auastme ja numbri.
«Kas olete sellelt pommitajalt, mis alla tulistati?" küsis Tada.
«Andsime teile kõik vajalikud andmed, mida võisime ja pidime andma."
Tada ütles sõdurile midagi jaapani keeles. See astus ette ja surus täägi otsa Bubonovitchile vastu kõhtu.
«Kas te nüüd vastate mu küsimustele?" urises Tada.
„Te ju teate sõjavangide kohtlemise reegleid. Muide, ma usun, et teie neid ei arvesta. Mis minusse puutub, siis enam ma teie küsimustele ei vasta."
62
„Olete neetud lollpea!" kähvas Tada.
Ta pöördus Rosetti poole.
„Ja milline on teie meeleolu? Kas teie hakkate vastama?"
„Teil ei tule midagi välja," ütles Rosetti.
„Teie grupis oli viis inimest — neli meest ja tüdruk. Kus on ülejäänud kolm? Kus tüdruk on?" käis jaapanlane peale.
„Te saite meid kokku viis inimest? Kas te üldse oskate viieni lugeda?"

„ Hästi, annan teile ühe päeva mõtlemisaega. Homme hommikul vastate kõigile mu küsimustele või teil raiutakse pea maha."

„See-bi ja-bips o-bin va-bi-na to-bi-la," ütles Rosetti Bubonovitchile.

„ Võite oma elu peale kihla vedada, et ma pole nii loll, nagu te arvate, jänkid," ütles Tada.

Marakrati näost võis näha, et ta oli masendatud.

„ Kurat võtaks! Kes võis arvata, et jaapanlane oskab pättide keelt!" kurtis ta Bubonovitchile.

Tada saatis kaks sõdurit otsima salga ülejäänud liikmeid, ise aga asus koos teiste sõduritega tagasiteele, et toimetada vangid Amati kodukülla.

Jerry ja Corrie kuulsid kõike, mis räägiti. Nad kuulsid, et jaapanlased läksid ära, kuid ei teadnud, et kaks oli saadetud neid otsima.

Arvates, et hädaoht on möödas, tulid nad peidupaigast välja.

Tarzan liikus mööda puid kergesti edasi ja oli läbinud juba umbes kaks miili, kui tema tähelepanu köitis eespool mingi möll. Ta kuulis suurte ahvide tuttavat urisemist ja pobinat ning taipas, et kas siis ründavad nemad või tungivad neile kallale vaenlased. Peagi silmas ta nelja täiskasvanud orangutangi, kes erutatult karglesid hiigelsuure puu okstel. Kriisates ja hoope jagades viskusid nad siia-sinna. Ja samas nägi ta nende raevu objekti—püütonit, kes oli keerdunud noore orangutangi ümber. Madu polnud veel jõudnud ohvrit surnuks kägistada, sest pidi ahvide rünnakuid tagasi tõrjuma. Noore orangutangi meeleheitlik kisa tõendas, et ta oli veel elus.

Tarzan hakkas vabisema soovist astuda võitlusse oma veri-vaenlase madu Histah'ga. Ka tahtis ta aidata oma manganidest sõpru — suuri ahve. Teda ei heidutanud mõte, kas nad tunnistavad ta oma sõbraks või tungivad talle kallale kui vaenlasele. Nad

sööstsid siia-sinna, jagades hoope ja kriisates.

Ta hüppas kähku puu otsa, kus võitlus aset leidis, kuid püütonist kõrgemal asuvale oksale.

Selles ürgaegses kurbmängus osalejad olid käimasolevast niivõrd hõivatud, et keegi ei märganud tema kohalviibimist, enne kui ta ise rääkima hakkas, soovides teada, kas nad Tantori kombel temast ka aru saavad.

„Kreeg-ah!" hüüdis ta. „ Tarzan bundalo Histah."

Ahvid tardusid paigale ja vaatasid üles.

Nad nägid peaaegu alasti inimest, kes püütonist kõrgemal suurel oksal end tasakaalus hoidis. Tema käes läikis nuga.

„Bundalo!" karjusid nad. See tähendas „tapa".

Tarzan sai väga rõõmsaks, et ahvid teda mõistsid. Ta hüppas püütonile otsa. Tugevad sõrmed pigistasid pihtidena püütoni kaela, kuna vahe tera tungis sügavale väänlevasse kehasse. Keerdunud madu tõmbles korra ning vabastas noore ahvi ja püüdis põimuda Tarzani keha ümber. Meeleheitlikult elu eest võideldes laskis püüton oksa lahti ja Tarzanit kaasa tõmmates kukkus puu otsast alla.

Teised oksad pidurdasid nende kukkumist ja Tarzan ei saanud haiget. Madu väänles nii pööraselt, et Tarzanil ei õnnestunud kuidagi teda teist korda noaga lüüa. Ehkki raskesti haavatud, oli madu ikka veel ohtlik vastane. Kui tal oleks õnnestunud Tarzan oma võimsasse haardesse saada, oleks ta mehe silmapilk puruks muljunud.

Üksteise järel hüppas neli ahvi puu otsast alla. Urisedes ja kriisates rebisid nad püütoni inimese ümbert lahti, mis võimaldas Tarzanil veel kord noaga lüüa, ja mao maharaiutud pea veeres eemale. Seejärel pöördus ta näoga ahvide poole, asetas jala mao pea peale, tõstis näo taeva poole ja tõi kuuldavale isaahvi võidukisa. Paksus

metsas kõlas see jubedalt ja salapäraselt ning mõneks minutiks vakatasid džunglis kõik hääled.

Ahvid silmitsesid inimest. Vanast hallist ajast peale oli nende sugu olnud ahvide loomulik vaenlane.

Oli see kummaline inimene nende sõber või vaenlane?

Tarzan põrutas endale vastu rinda ja ütles:

„ Tarzan."

Ahvid noogutasid ja kordasid tema nime. Suurte ahvide keeles tähendas see „valge nahk".

„ Tarzan yo," ütles inimene. „Mangani yo?"

64

„Mangani yo," vastas kõige vanem ja suurem ahv, kinnitades seega, et ahvid on Tarzani sõbrad.

Otsekui tugevast tuuleiilist lõid ootamatult sahisema oksad ja lehed. Ahvid ja inimene tardusid äraootavalt paigale. Kõik tundsid ära müra allika, kuid inimene ei teadnud, mida see ennustada võis.

Peagi nägi ta, et neile lähenes puude otsas kümme või kaksteist hiigelsuurt musta kogu. Ahvid hüppasid maha ja piirasid Tarzani sisse. Nad olid tema läbilõikava kisa peale kohale tormanud välja selgitama selle põhjust, sest see võis olla vaenuliku sugukonna isaahvi võidukisa või väljakutse võitlusele.

Ahvid silmitsesid Tarzanit umbusklikult, mõni paljastas kihvad. Ta oli inimene, nende loomulik vaenlane. Nad silmitsesid kord Tarzanit, kord Uglot, kes oli isaahvidest kõige vanem ja suurem. Uglo näitas inimesele ja lausus:

„Tarzan yo."

Seejärel jutustas ta oma algelises keeles, täiendades seda märkide ja viibetega, mida Tarzan oli teinud. Kõik äsja kohale jõudnud ahvid peale ühe — Oju — noogutasid arusaamise märgiks pead. Noor jõuline orangutang paljastas ähvardavalt oma kihvad.

„Oju bundalo!" urises ta, mis tähendas: „Oju tapab!"

Püütoni käest päästetud noore ahvi ema Vanda surus end Tarzani vastu ja silitas teda kareda mõhnalise käpaga. Ta astus inimese ja Oju vahele, kuid Tarzan lükkas ta ettevaatlikult kõrvale.

Oju oli talle väljakutse esitanud ja Tarzan pidi selle vastu võtma, kui ei tahtnud sugukonna lugupidamist kaotada. Ta teadis seda, ja ehkki tal polnud vähimatki soovi võidelda, tõmbas ta välja oma noa ja lähenes urisevale Ojule.

Käppadel püsti seistes oli Oju peaaegu kuus jalga pikk ja kaalus vähemalt kolmsada naela. See oli tõepoolest hirmuäratav vastane. Tema pikad esikäpad, hiiglaslikud musklid, määratu suured kihvad ja tugevad lõuapärad võisid tõhususelt vabalt võistelda Tarzani relvaga.

Oju hakkas raskel sammul lähenema mõhnalisi varbaid tugevasti maha toetades.

Uglo tahtis vahele astuda ja tegi ebaleva liigutuse, kuid ta hakkas juba vanaks jääma. Ta teadis, et Oju oleks meelsasti tahtnud teda pealiku kohal välja vahetada. Kui ta praegu sekkub, siis võib üksnes kiirendada enda troonilt kukutamist. Ta mõtles ümber.

65

See-eest sõimas Vanda, nagu jaksas, ja teda aitasid ka teised ahvid, kes Tarzani ennastsalgavat kangelastegu olid pealt näinud..

See kõik ei suutnud aga Ojut peatada.

Küljelt küljele taarudes lähenes ta enesekindlalt vastasele, täis üleolevat põlgust hädiste inimeste esindaja vastu. Oju võib ta üheainsa hoobiga maha paisata. Ta sirutas oma pika käpa välja. See oli tema taktikaline viga. Tarzan muutis jalamaid te-

gutsemisplaani. Haaranud noa hambusse, hüppas ta ettepoole ja kahmas tugevate sõrmedega Oju randmest kinni, pöördus kähku ümber, kummardas alla ja heitis orangutangi üle pea. Viimane prantsatas raskesti selili.

Raevust möirates tõusis Oju kohmakalt jalule. Tarzan hüppas talle kiiresti kukile, kuni ahv polnud veel toibuda jõudnud, põimis oma jalad tema keha ja vasaku käe kaela ümber. Siis surus ta noatera looma külje vastu ja vajutas seda, kuni Oju valust kisendama pistis.

„Ka-goda?" küsis Tarzan.

Ahvide keeles tähendas see sõna allaandmist.

Vastuseks sirutas Oju oma pika käe selja taha, et vastasest kinni kahmata.

Taas torkas nuga, seekord veel sügavamale. Uuesti küsis Tarzan:

„Ka-goda?"

Mida rohkem Oju püüdis vaenlast seljast maha heita, seda sügavamale tema kehasse nuga tungis. Tarzan oleks võinud ta tappa, kuid ei tahtnud seda. Sugukond vajas noort tugevat isast, see sugukond aga oli Tarzani vastu väga sõbralik.

Oju pani visalt vastu, ehkki küljest nirises verd. Tarzan libistas noatera Oju kaela juurde ja torkas selle sisse, põhjustades uue verejooksu ja tekitades teravat valu.

„Ka-goda!" urises Oju.

Tarzan laskis ta sedamaid vabaks. Oju läks raskel sammul eemale, kükitas maha ja hakkas oma haavu lakkuma. Tarzan teadis, et oli saanud endale vaenlase, kuid niisuguse vaenlase, kes teda alati kardab.

Ta teadis sedagi, et oli tugevdanud sugukonnas enda kui võrdväärse positsiooni. Nüüd jäävad nad igavesti tema sõpradeks.

Ta juhtis Uglo tähelepanu inimjälgedele rajal.

„Tarmangani?" küsis ta.

„Sord tarmangani," vastas Uglo, mis tähendas „ halvad valged inimesed".

Tarzan teadis, et suurte ahvide jaoks olid kõik valged inimesed halvad, seepärast tahtis ta siit läbi läinud inimeste kohta võimalikult rohkem teada saada. Nad võivad osutuda ülimalt kasulikeks liitlasteks.

Ta küsis Uglolt, kas nendel valgetel inimestel oli mingi laager või läksid nad sealt lihtsalt mööda. Uglo ütles, et nad olid laagris. Tarzan päris, kui kaugel nad asuvad, iglo sirutas oma käpad täies pikkuses päikese poole, siis asetas peopesad teineteise vastu umbes ühe jala kaugusele — umbes nii palju liigub päike tunni jooksul edasi.

Tarzan sai aru, et valgete laagrini oli ligikaudu kolm miili — nii palju kui ahvid tavaliselt tunniga maha käivad.

Ta ronis puu otsa ja hakkas tarmanganide laagri poole liikuma. Ahvide keeles pole sõna «nägemiseni" ja sugukonna liikmed pöördusid rahulikult oma harjumuspärase tegevuse juurde. Oju ravis haavu, kuid iga kord hakkas ta urisema ja paljastas kihvad, kui keegi talle lähenema juhtus.

XII

Jerryt vaevasid süümepiinad.

«Tunnen end kaabakana," ütles ta. «Jätsin poisid saatuse hooleks, ise aga pugesin peitu. Kuid ma ei tohtinud riskida ega jätta teid üksi, Corrie, et teid kinni võetaks."

«Isegi siis, kui mind poleks siin olnud," lohutas teda Corrie, „oli kõige parem teha seda, mis te tegite. Oleks teid koos nendega kinni võetud, poleks te neid kuidagi aidata saanud. Nüüd aga saame ehk koos Tarzaniga midagi ette võtta ja nad päästa."

«Tänan teid nende sõnade eest, kuid ma..."

Äkki ta vakatas ja jäi teraselt kuulatama.
«Keegi tuleb," sosistas ta.
Jerry vedas neiu põõsastesse tagasi. Oma varjupaigast nägid nad rada tubli viiekümne jardi kaugusele kuni kohani, kus see käänaku tegi ja silmist kadus. Peagi kuulsid nad selgesti hääli.
«Jaapanlased!" sosistas Corrie.
Ta võttis tupest nooled ja asetas ühe vibule. Jerry muigas ja järgis tema eeskuju. Minut hiljem tuli käänaku tagant nähtavale
67
kaks jaapanlast. Nad kõndisid pikkamisi ja muretult, püssid kõikumas selja taga. Sõdurid arvasid, et neil pole midagi karta.
Nad täitsid ohvitseri käsku ja läksid otsima kolme kaotsijäänud valget, kuid ei viitsinud varitsuses kükitada. Nüüd lonkisid nad pikkamisi laagrisse ja kavatsesid ette kanda, et olid korraldanud kõige põhjalikumad otsingud.
Corrie nihkus Jerryle lähemale ja sosistas:
«Teie võtke vasakpoolne, mina võtan parempoolse."
Jerry noogutas ja tõstis vibu.
«Laseme neil tulla kahekümne jala kaugusele," ütles ta. «Kui ma ütlen: «Nüüd!", siis laseme ühekorraga."
Nad jäid ootama. Jaapanlased lähenesid äärmiselt aeglaselt millestki muretult lobisedes.
«Ahvide keel," tähendas Corrie. „Tss!" hoiatas ta seejärel.
Ta tõusis püsti ja pingutas vibu nii tugevasti, et noole päras olev sulg ta põske puudutas.
Jerry vaatas teda silmanurgast. «Sumatra Jeanne d'Arc," mõtles ta.
Jaapanlased jõudsid saatusliku jooneni. „Nüüd," lausus Jerry. Kaks vibunööri lõid üheaegselt vihisema. Märklaud, mida sihtis Corrie, kukkus silmili maha, nool südames.
Jerry sihik polnud nii täpne. Tema ohver haaras kinni noolest, mis oli tunginud sügavale kaela.
Jerry hüppas rajale, kus haavatud jaapanlane püüdis õlalt püssi kätte saada. See juba peaaegu õnnestuski tal, kui Jerry talle kohutava lõuahaagi virutas. Sõdur kukkus maha ja lendur kummardus tema kohale, käes nuga. Kaks korda torkas ta selle mehe südamesse. Sõdur tõmbles korraks kramplikult ja jäi vakka.
Jerry tõstis silmad ja nägi Corrie't, kes teiselt jaapanlaselt parajasti püssi ära võttis. Ta seisis oma ohvri kohal nagu kätte-maksujumalanna.
Kolm korda torkas ta täägi sõduri rinda.
Ameeriklane vaatas üksisilmi neiu nägu. Seda moonutas raev, vihkamine ja kättemaksuiha.
Ta pöördus Jerry poole.
«See on see, mida tahtsin oma isa surma eest teha. Nüüd olen rahul."
«Olete imeline," ütles Jerry.

68
Ta võttis teise sõduri püssi, mõlema padrunilindid ja varustuse ning vedas siis laibad Corrie' abiga põõsastesse.
„Te võite ka tulirelvast märki tabada," sõnas Jerry. Ja lisas siis muiates: „Te tapsite oma esimese inimese."
„Ma ei tapnud inimest," väitis neiu. „Ma tapsin jaapanlase."
„Kõrgi Juno halastamatu viha," tsiteeris Jerry.

„Kas teie arvate, et naine ei tohi vihata?" küsis Corrie. „Tei-le ei meeldiks vist iialgi vihkav naine?"

„Teie meeldite mulle," sõnas Jerry rahuliku tõsidusega.

„Ja teie mulle ka, Jerry. Te olete nii hea. Teie kõik olete head. Te ei lasknud mul tunda end naisena, ma tundsin end meeste keskel nagu mees."

Jumal hoidku!" hüüatas Jerry.

Mõlemad naersid.

Puude otsas edasi liikudes jälgis Tarzan pidevalt rada. Järsku ta peatus ja tardus paigale.

Ta silmas eespool inimest, kes kükitas puu otsa ehitatud lavatsil. See inimene võis rada näha just selles suunas, kust Tarzan lähenes. Mees oli valge ja hästi relvastatud.

Ilmselt oli ta pandud valvama rada, mida mööda võis läheneda vaenlane.

Tarzan siirdus ettevaatlikult rajast kaugemale. Kui ta poleks tsiviliseeritud inimeste nüristunud tähelepanuvõimest teadlik olnud, siis oleks ta ülimalt imeks pannud, et noormees kohe tema lähenemist ei märganud.

Teinud kaare, möödus ta vahimehest ja oli mõni minut hiljem juba puu otsas, mis seisis väikese mägiaasa serval, ning silmitses enda all algeliselt ja korratult püstitatud laagrit. Puude varjus lesis umbes paarkümmend meest. Pudel käis ringi käest kätte, õigemini suult suule. Kõik mehed olid habemesse kasvanud. Ainus erand oli noormees, kes küll teiste juures istus, kuid pudelist vaid harva lonksu rüüpas.

Mehed olid relvastatud revolvrite ja nugadega. Peale selle oli igaühel käepärast veel püss. See polnud sugugi meeldiv seltskond.

Tarzan otsustas, et mida vähem ta nende inimestega tegemist teeb, seda parem.

Kuid siis murdus tema all oks ja ta kukkus alla neist umbes sada jalga eemale. Ta lõi tugevasti pea ära ja kaotas teadvuse.

69

Kui Tarzan toibus, lamas ta puu all. Tema käed olid kinni seotud. Mehed ja naised kükitasid või seisid tema ümber. Kui nad nägid, et ta oli teadvusele tulnud, kõnetas üks mees teda hollandi keeles.

Tarzan sai temast aru, kuid raputas pead, nagu ei mõistaks ta sõnakestki.

Noormees küsis temalt, kes ta on ja miks ta nende järele nuhib. Teine proovis korrata küsimust prantsuse keeles — esimeses tsiviliseeritud inimeste keeles, mille Tarzan oli selgeks õppinud.

Tarzan raputas uuesti pead. Noormees püüdis temaga rääkida inglise keeles.

Tarzan teeskles, et ei saa aru, ning pöördus nende poole San-sibarist ja Aafrika idarannikult pärit bantu suguharru kuuluvate moslemite keeles, olles veendunud, et nad seda ei oska.

„Kõlab nagu jaapani keel," ütles üks meestest.

„Ja siiski pole see jaapani keel," vaidles vastu teine, kes seda keelt oskas.

„Ehk on see metslane? Tal pole riideid seljas, relvadeks on vibu ja nooled ja ta kukkus puu otsast alla nagu ahv." „See on neetud spioon."

„Mis kasu on spioonist, kes ei oska ühegi tsiviliseeritud rahva keelt?"

Nad mõtlesid selle üle põhjalikult järele ja tõenäoliselt loobusid uskumast, et nende vang võiks olla spioon. Vähemalt mõneks ajaks. Neid ootasid märksa tähtsamad asjad.

„Äh, kurat temaga," kuulutas uduse pilguga hiiglane. „Ma tahan juua."

Ta läks tagasi puu alla oma pudeli juurde, mis oli jäänud lebama sinna, kus nad puhkasid. Teised kõik järgnesid talle, peale meeldiva näoga noormehe. Ta põlvitas ikka veel Tarzani kõrval seljaga eemalduvate kaaslaste poole. Kui need olid ohutusse

kaugusse jõudnud ja nende tähelepanu oli taas pudelile keskendunud, hakkas ta sosinal rääkima inglise keeles.

„Olen kindel, et olete ameeriklane või inglane. Võimalik, et olete üks ameeriklasi pommitajalt, mis hiljuti alla tulistati. Kui see nii on, siis võite mind usaldada. Olen siin õigupoolest vang. Kuid ärge neile näidake, et te minuga räägite. Kui olete otsustanud mind usaldada, siis andke märku, et saite minust aru."

Tarzani näos ei liikunud ainuski lihas, ta ei teinud ainsatki viibet ja vaatas endiselt mittemidagiütleva pilguga. See ei peatanud

70

noormeest, ilmselt oli ta oma oletuse õigsuses piisavalt veendunud, sest ta jätkas tasasel häälel juttu.

„Te olete sattunud kõrilõikajate jõuku. Peale mõne üksiku vabastati nad kõik vanglatest, kui jaapanlased saare vallutasid. Enamik naisi on samuti kurjategijad, kes vanglas karistust kandsid. Teisedki pole paremad, vaid isegi hullemad. Kui tulid jaapanlased ja nad vabaks lasksid, siis põgenesid need inimesed mägedesse. Nad ei püüdnudki meie relvajõude aidata, mõtlesid ainult oma naha päästmisele. Pärast seda, kui minu rühm alla andis, õnnestus mul põgeneda. Ma sattusin sellele jõugule ja, pidades seda sissisalgaks, ühinesin nendega. Kui nad minu päritolu teada said, olid nad valmis mind tapma, kuid nende hulgas oli kaks meest, keda ma kunagi olin aidanud. Kuid nad ei usalda mind. Vaadake, mägedes varjavad end tõelised sissid, kes niisama meelsasti lööksid maha need sõbrad, nagu nad teevad seda jaapanlastega. Need poisid kardavad, et ma kohtan sisse ja näitan kätte selle laagri asukoha. Parim, mida need inimesed seni korda saatnud, on vaenlastega vahetamine. Kuid nad kavatsevad anda meid jaapanlastele kadakamarjade, lahingumoona ja riisi vastu. Tõsiasi, et jaapanlased lubavad neil lahingumoona hoida, räägib paljustki. Kummatigi on see vaid relvastatud vaherahu ja kumbki pool ei usalda teist. Pärismaalased on nende vahendajad ja tegelevad kaubavahetusega."

Saanud teada, milline saatus teda ootab, mõistis Tarzan, et pole mõtet püüda noormeest eksiteele viia, avameelne olles aga võidab ta tema poolehoiu. Ta heitis pilgu ülejäänutele. Kõik olid hõivatud sellest, et jälgisid kahe nooruki kärarikast kaklust ega pööranud millelegi muule tähelepanu.

„Olen inglane," tunnistas Tarzan.

Noormees naeratas.

„ Tänan usalduse eest. Minu nimi on Tak van der Bos. Olen reservohvitser."

„Minu nimi on Clayton. Kas te tahate nende inimeste juurest ära minna?"

„ Muidugi, aga kuidas seda teha? Ja kuhu mul minna oleks? Lõppude lõpuks satun ma kindlasti jaapanlaste pihku, kui tiiger mind enne lõhki ei rebi. Kui ma teaksin, kus asub üks meie sissisalku, oleks mul vähemalt mingi väljavaadegi. Kuid ma ei tea seda."

«Minu grupis on viis inimest," sõnas Tarzan. „Me püüame

71

pääseda saare lõunarannikule. Kui meil veab, loodame hankida paadi ja jõuda Austraaliasse."

«Küllaltki julge plaan," tähendas van der Bos. «Lähima asustatud punktini Austraalia mandril on umbes tuhat kakssada miili. Ja ligi viissada miili selle saare lõunarannikule."

„Jah," möönis Tarzan, „me teame seda, kuid tahame riskida. Tunneme kõik, et parem surra, püüdes kas või midagi ette võtta, kui tagaaetavate jänestena sihitult end metsas varjata."

Van der Bos vakatas ja mõtiskles mõnda aega, siis aga ütles:

«Tahan tulla teiega ja arvan, et saan teid aidata. Leian paadi palju lähemalt, kui teie arvate. Ma tean, kus elavad sõbralikult meelestatud pärismaalased, kes aitavadki meid. Kuid kõigepealt peame nende poiste juurest ära minema, mis polegi nii lihtne. Sellest väikesest orust viib välja ainult üks jalgrada, mida valvatakse nii päeval kui öösel."

«Jah, ma nägin vahimeest ja möödusin temast üsna lähedalt. Võin niisama lihtsalt teha seda uuesti, kuid koos teiega on see teine asi. Ma pole kindel, et te võite teha sedasama. Aga kui te ööseks muretsete mulle noa, viin ma teid vahimeestest mööda."

„Ma proovin. Kui nad oma nina korralikult täis võtavad, on seda lihtne teha. Lõikan teie ködikud läbi ja te võite ära minna."

„Ma võin need köidikud katki tõmmata, millal tahan," sõnas Tarzan.

Van der Bos ei teinud neid sõnu kuulmagi.

„See poiss on enesekindel," mõtles ta, «liigagi enesekindel."

Hollandlane hakkas kahtlema, kas ta oli talitanud mõistlikult, nõustudes minema võõraga. Ta teadis, et ükski inimene ei suuda neid köidikuid puruks tõmmata.

«Kas nad valvavad teid öösel hoolega?" küsis Tarzan.

«Mind ei valvata üldse, see on ju tiigrite maa. Kas te ise pole sellele mõelnud?"

„Oo jaa. Kuid me peame riskima."

XIII

Sõduritest sissepiiratuna ning tääkidest selga ja ribide vahele tõugatuna toimetati Rosetti ja Bubonovitch pärismaalaste külla. Siin pandi nad ühte hütti, seoti käed-jalad kinni ja jäeti lõpuks rahule. Ameeriklased hakkasid vaigistama oma südamevalu,

saates jaapanlaste pihta needusi. Pärast seda, kui värvikas ja trükimusta mittekannatavas Cicero, Brooklyni ja sõdurikeeles oli mainitud kõiki jaapanlaste esivanemaid kuni Hirohitoni välja, viimane mõistagi kaasa arvatud, eriti aga leitnant Kumajiro Tada esivanemaid, asusid nad uuesti Hirohito kallale.

„Mis kasu see annab?" küsis Bubonovitch. „Me tõstame ainult oma vererõhku."

„Mina tõstan oma viha," väitis Rosetti. „Tean nüüd, mida Corrie nende vastu tunneb."

Sel ööl magasid nad vähe. Nöörid soonisid käsi ja jalgu, kurk oli kuivanud.

Neile ei antud süüa ega juua. Öö venis lõputult. Kui valgenes, kuulsid nad hütile liginemas lohisevaid samme.

«Arvatavasti tullakse meie järele," ütles Bubonovitch. „Noh, sõber, jää jumalaga."

Jumalaga, Bum."

Kaks sõdurit astus hütti. Nad lõikasid nöörid läbi ja püüdsid vange jalule tõsta, kuid need ei suutnud püsti seista ja kukkusid samas põrandale. Siis hakkasid irvitavad sõdurid neid jalgadega kõhtu ja pähe taguma, seejärel lohistasid nad vangid ukse juurde ja lasksid teineteise järel nagu kotid trepist alla.

Tada väljus oma hütist ja ja silmitses neid.

„Kas olete valmis mu küsimustele vastama?" päris ta.

„Ei," vastas Bubonovitch.

„Püsti!" röögatas jaapanlane.

Nende tuimaks jäänud kehades oli vereringe taastunud ja pärast mitut katset õnnestus vangidel lõpuks ometi jalule tõusta, ehkki nad tuikusid nagu joobnud. See kõik leidis aset küla keskel. Sõdurid ja pärismaalased ümbritsesid neid tiheda sõõrina. Tada seisis, käes paljastatud mõõk.

Ta sundis vange põlvili laskuma ja pea ette sirutama. Tada tõstis mõõga Bubonovitchi pea kohale.

Kui laagris oli kõik vaikseks jäänud ning enamik mehi ja naisi joomasesse unne suikunud, roomas Tak van der Bos Tarzani juurde.

„Kas tõmbasite need katki?" küsis hollandlane. Ta oli hämmastunud.

Jah. Teeme nüüd minekut. Püüdke liikuda käratult. Andke mulle nuga."

73

Metsas pisut maad edasi läinud, Tarzan peatus. .

„Oodake mind siin," käskis ta.

Tarzan ronis puu otsa ja kadus. Ta läks aeglaselt edasi, peatudes sageli, et kuulatada ja ninaga õhku vedada. Lõpuks tegi ta vahimehe asukoha kindlaks ja ronis selle puu otsa, kus lavatsil valvas inimene.

Tarzan peatus otse vahimehe pea kohal ja vaatas tähelepanelikult alla. Ta silmad seletasid vahimehe piirjooni ja, nuga peos, hüppas ta viimasele peale.

Kostis lavatsile kukkuvate kehade mürtsatus. Vahimees suri vaikselt, tema kõri oli ühest kõrvast teiseni läbi lõigatud.

Tarzan viskas surnukeha rajale ja laskus puu otsast alla. Võtnud kaasa vahimehe püssi, läks ta tagasi.

„Tulge," ütles Tarzan teda oodanud van der Bosile. „Nüüd võite vahimehest mööda minna."

Kui nad tapetu juurde jõudsid, komistas van der Bos selle otsa.

„Puhas töö!" sõnas ta.

„Mitte eriti," väitis Tarzan. „Ta pritsis mind üleni verega. Seni kuni me vett pole leidnud, olen ma triibulistele liikuv peibutis. Võtke tema revolver ja padrunid. Mulle aitab püssist. Nüüd aga tulge."

Nad läksid kiiresti radapidi edasi. Tarzan käis ees. Peagi sattusid nad oma teel väikesele ojale ja mõlemad pesid endalt maha vere, sest ka hollandlane oli surnult padruneid võttes end ära määrinud.

Ükski tiiger ei tülitanud neid ja mõne aja pärast jõuti teelahkmele, kuhu Tarzan oli oma kaaslased jätnud.

Nende lõhn oli haihtunud. Teelised läksid edasi. Oli juba valge, kui nad kuulsid eespool püssipauku.

Jerry ja Corrie otsustasid paigale jääda ning Tarzanit oodata. Nende arvestuste kohaselt polnud nad kuigi kaugel ja Tarzan oleks pidanud peagi tagasi olema. Suuremate ohtude vältimiseks ronisid nad puu otsa ning seadsid end sisse kahekümne jala kõrgusel maapinnast võrdlemisi riskantses ja ebamugavas asendis.

Jerryle tegi muret Bubonovitchi ja Rosetti käekäik ning lõpuks jõudis ta otsusele, et midagi tuleb ette võtta. Öö muudkui venis, Tarzanit aga polnud ikka veel tagasi.

„Ma ei usu, et ta niipea tuleb," ütles Jerry. «Arvatavasti on temaga midagi juhtunud. Mina igatahes ei kavatse kauem oodata.

74

Lähen ja proovin järele uurida, kus Bubonovitch ja Rosetti viibivad. Ja kui siis Tarzan tuleb, teame vähemalt nende asukohta ning saame ehk ühiselt nende päästmiseks plaani teha. Teie jääge siia, kuni ma tagasi tulen. Siin on teil ohutum olla kui maa peal."

„Aga mis siis, kui te tagasi ei tule?"

„Ma ei tea, Corrie, mis siis saab. See on kõige rängem otsus, mis mul kunagi langetada on tulnud. Jälle pean ma valima teie ja nende kahe poisi vahel. Kuid ma

olen otsustanud ja loodan, et te mõistate mind. Nad on jaapanlaste käes vangis ja me kõik teame, kuidas jaapanlased vange kohtlevad."

„Te saite langetada ainuõige otsuse. Ma teadsin, et lähete neile järele ja mina tulen teiega."

„See on võimatu," vastas Jerry otsustavalt. „Teie jääte siia."

„On see käsk?"

„On küll."

Ta kuulis kerget naeru.

„Kui te oma lennukis kasutate, kapten, siis peab isegi kindral teile kuuletuma, kuid selle puu otsas pole te mingi ülemus. Nüüd aga lähme!"

Corrie libistas end oksalt maha.

Jerry järgnes talle.

„Teie võit," ütles ta. „Oleksin pidanud paremini teadma, kuidas naist käsutada."

„Kaks püssi on parem kui üks, mina aga olen tubli laskur."

Nad hakkasid külg külje kõrval radapidi edasi minema. Aegajalt puutusid nende käed kokku. Kui Corrie porilombis libas-tas, haaras Jerry temast kinni, et ta maha ei kukuks. Ta mõtles: „ Embasin Oklahoma Citys sageli seda tütarlast, kuid kunagi ei tundnud niisugust erutust. Paistab sedamoodi, et te olete armunud sellesse väikesesse võrukaela, Jerry. Arvan, et teil on varsti peenike peos, Jerry."

Oli juba pime, ja kui rada tegi käänaku, põrkasid nad puude vastu. Seepärast mindi edasi hästi aeglaselt. Nad liikusid käsikaudu kobades ja palusid jumalat, et kiiremini valgeks läheks.

„On see vast päev," ütles Jerry. „Et pilt oleks täielik, peaksime nüüd veel ainult tiigriga kokku juhtuma."

„Ma ei usu, et meil oleks vaja selle pärast muret tunda," tähendas Corrie.

„Sõda on jälestusväärne. Vean kihla, et kui me kunagi koju jõuame, siis teeme midagi niisugust, mis hoiaks neetud jaapanlasi

75

ja sakslasi uutest sõdadest. Kümnel või kaheteistkümnel miljonil ameeriklasel on sõjast juba kõrini. Me kavatseme Senatisse valida ühe minu sõbra, suurtükiväe kapteni, kes varem oli Oklahomas ühe kooli direktor, ja tema vihkab sõda. Kui kogu Ameerika saadab Kongressi rohkem sõdureid, siis suudame midagi asjalikku välja mõelda." „See on kõige vahvam osariik!"

Uus päev eemaldas öölt pimedusekatte ja otsemaid ärkas ümberringi kõik ellu. Ekvaatori läheduses vahelduvad päev ja öö ülimalt kiiresti.

«Missugune kergendus!" ütles Corrie. „See öö väsitas mind kohutavalt."

„Triibuline!" hüüatas Jerry. „Vaadake!"

Ta tõstis püssi ja tardus paigale. Otse nende ees rajal seisis tiiger.

„Ärge tulistage!"

„Ma ei kavatsegi tulistada, kui ta meid ei tülita. Need väikesed kahekümne viie kaliibrised jaapani püssid üksnes õrritavad teda, mulle pole aga kunagi meeldinud tiigreid hommikuti õrritada."

„Ma tahan, et ta ara läheks," ütles Corrie. „Ta paistab olevat näljane."

Suur isatiiger seisis mitu sekundit paigal ja jälgis neid, siis aga pööras ringi ning volksas põõsastesse.

„Oo!" hüüatas Jerry ja hingas kergendatult. „OUn nii ehmunud."

„Mul tudisevad põlved," tunnistas Corrie. „Sealt kuuldub vist hääli?"

„Jah, see on üsna lähedal meist eespool."

Nad läksid ettevaatlikult edasi. Lausiku oru serval mets lõppes ja nad nägid all kõige rohkem saja jardi kaugusel väikest küla. See kubises jaapanlastest ja pärismaalastest.

„Siin peavad olema meie poisid," lausus Jerry.

„Nad on siin," sosistas Corrie. „Oh issand, ta kavatseb nad tappa!"

Tada tõstis oma mõõga Bubonovitchi pea kohale. Selsamal silmapilgul pani Jerry püssi palge ja vajutas päästikule. Leitnant Kumajiro Tada lõi käed laiali ja prantsatas maha. Seejärel tulistas Corrie ja üks Jaapani sõdur varises surnult pikali. Mõlemad jätkasid tulistamist, lüües sõduri sõduri

76

järel rivist välja. Külas puhkes paanika.

Tarzan tõttas esimese lasu peale kohale. Minut hiljem ühines nendega ka Tak van der Bos oma revolvriga.

Külas tekkinud segadust kasutades haarasid Bubonovitch ja Rosetti kahe tapetud sõduri püssi ja padrunid ning hakkasid käigu pealt tulistades metsa poole taganema. Rosetti kahmas veel kaks granaati ja toppis need taskusse.

Jaapani seersant püüdis kokku võtta oma inimesi, kes olid maja taha varjunud. Järsku kostis sealt plahvatusi ja karjeid. See oli Rosetti, kes teineteise järel kiiresti heitis nende pihta oma granaadid ja siis koos Bubonovitchiga metsa tormas.

Tulistamine lakkas enne, kui mõlemad metsas väikese salga juurde jõudsid. Rosetti granaadid tegid lõpu ühele Teise maailmasõja episoodile, vähemalt ajutiselt. Ellujäänud jaapanlased olid võitlusvõimetud.

Väike salk oli lahingust niivõrd haaratud, et keegi kedagi ei märganud. Alles nüüd kõik toibusid ja vaatasid ümberringi.

Kui Corrie ja Tak van der Bos teineteist nägid, kaotasid nad viivuks kõnevõime, siis aga hüüdsid mõlemad:

„ Corrie!"

„Tak, kallis!"

Corrie lõi käed talle ümber kaela, mis polnud Jerryle põrmugi meeltmööda.

Kui kõik olid omavahel tuttavaks saanud, algas elav keskustelu möödunud sündmustest. Üksnes Tarzan ei võtnud sellest osa, vaid jätkas endiselt oma vaatlusi. Paistis, et külas olid jaapanlased täielikult pea kaotanud. Nad olid jäänud ilma ohvitseri ja nooremate komandörideta, nende reamehed aga olid loomult liialt töntsid ega suutnud edasiseks mingit plaani teha.

Tarzan pöördus Jerry poole.

„Usun, et võime selle küla ära võtta ja viimasedki jaapanlased hävitada, kui teeme seda nüüd kohe, kuni nad on arad ja ilma juhtkonnata. Meil on viis püssi, külas aga pole rohkem kui tosin jaapanlast, kes võivad meile vastupanu osutada."

Jerry pöördus oma kaaslaste poole.

„Kuidas te suhtute sellesse ettepanekusse?"

„Lähme," vastas Bubonovitch otsustavalt. „Mul käed lausa sügelevad!"

„Noh, kui juba Bum niimoodi ütleb, siis minu arvamust ei tarvitsegi küsida," sõnas Marakratt püssi pihku võttes.

77

XIV

Lahing oli lühike ja võidukas, kusjuures mõni jaapanlane aitas ise vastast. Nad lasksid end granaadiga õhku. Corrie jäeti metsa, kuid ta ei jäänud sinna, ja kui Jerry jõudis küla keskele, nägi ta oma imestuseks tütarlast enda kõrval võitlemas.

Bubonovitch ja Rosetti võitlesid nagu muistsed Skandinaavia viikingid. Nad olid õppinud vihkama.

Pärismaalased pugesid hüttidesse peitu, kartes, et tulijad ei andesta neile koostööd jaapanlastega. Kuid võõrad ei puutunud neid ja nõudsid vaid, et toodaks toiduaineid ja valmistataks einet.

Tarzan ja Jerry, kasutades Corrie't ja Taki tõlgina, kuulasid üle mõne pärismaalase. Nad said teada, et külas oli olnud kahekümne viie miili kaugusel edelaranniku suunas asuva sõjaväeüksuse vahipost. Päeva või paari pärast oli oodata abiväe saabumist.

Veel kuulsid nad, et kaugemal mägedes kagu pool tegutses sissisalk.

Kuid ükski pärismaalane ei osanud öelda, kus ja kui kaugel nad on. Amat püüdis tulijate poolehoidu võita. Ta oli oma poliitika ajamisel osav ja silmakirjalik. Amat püüdis lahendada järgmist ülesannet: kas tal on mõttekas rutata jaapanlaste pea-laagrisse ette kandma nende inimeste saabumisest ja kordasaadetud hävitustööst?

Lõpuks ta siiski loobus sellest mõttest, sest tal oleks tulnud minna läbi maa-ala, kus leidus rohkesti tiigreid. Pealegi oli ta veendunud, et nii Bubonovitch kui ka Rosetti ei teadnud midagi tema osast nende vangistamises.

Muide, kummalgi veltveeblil polnud tema jaoks mahti. Nad olid ülimalt õnnelikud, et pääsesid kindlast surmast. Pealegi olid nad kätte maksnud ning vaenlase verega lunastanud kõik neile osaks saanud peksmised, solvangud ja alandused.

„ Kurat võtaks, Bum, jaapanlased pidid meid ju äärepealt pea jagu lühemaks tegema! "

„Ma ei näinud midagi, sest põlvitasin langetatud päi," ütles Bubonovitch, „kuid Corrie kinnitab, et Jaapani leitnant oli juba mõõga tõstnud, kui Jerry ta maha laskis. See tuli nagu rusikas silmaauku. Kuid me tegime neile tagasi, eks ju, Marakratt?"

„Kas nägid, kuidas meie daam võitles? Ta on üsna kräbe!"

«Marakratt, mulle paistab, et sa oled seelikusse armunud!"

„Ma pole kellessegi armunud, kuid ta meeldib mulle üha

rohkem. Aga kas sa nägid, kuidas ta sellele hollandlasele kaela kargas? Oleksid sa sel hetkel Jerryt näinud! Jah, daamid põhjustavad alati rohkesti sekeldusi, isegi temasugused."

„Ehk on ta ainult Corrie' vana sõber," jätkas Bubonovitch. „Ma panin tähele, et lahingu ajal võitles ta kõrvuti Jerryga."

Rosetti vangutas pead. Ta oli juba paljudest oma seisukohtadest lahti öelnud, kuid eelarvamus oli siiski liialt sügavale juurdunud, et lasta tal naistesse täiesti objektiivselt suhtuda.

«Vaevalt oleks ta vanal sõbral kaelast kinni hakanud ja teda kalliks nimetanud!"

Sellal kui kaks sõpra elavalt vestlesid, arutasid Tarzan ja Jer-ry sõjaga seotud asju, kuna Corrie ja Tak jutustasid teineteisele, mis nendega kahe aasta jooksul juhtunud oli.

„ Oleksin tahtnud enne liikumahakkamist veidi maastikuluu-ret teha," sõnas Tarzan. „Arvan, et mul on parem teha seda üksi, sest ma liigun teistest palju kiiremini edasi. Kuid jaapanlaste üksus võib siia tulla enne, kui ma tagasi jõuan. Arvatavasti on selles kahekümne inimese ümber, nagu oli ka siinses rühmas. See muudab olukorra tõsiseks."

„Mina riskiksin siiski," lausus Jerry mõtlikult, „kui ainult teised sellega nõustuvad. Meil on viis laskurit, lahingumoona jätkub, on isegi granaate. Me teame teed, kustkaudu nad tulevad. Peame ainult panema piisavalt kaugele rajale tunnimehe, et

meid ei tabataks ootamatult. Siis võime nad varitsusest hävitada granaatidega. Kuulame, mida mõtlevad teised."

Ta kutsus nad kokku ja selgitas olukorda.

„Mu jumal!" hüüdis Marakratt. «Kõigest neli ahvi ühe meie oma kohta? See on ju kukepea!"

«Täitsamees!" tähendas Jerry.

„Pealaager asub siit viieteistkümne või kuueteistkümne miili kaugusel," märkis Bubonovitch. «Arvatavasti kulub meil teekonnaks rohkem kui päev, seda enam, et neil pole kuhugi kiirustada. Kuid igaks juhuks on parem tunnimees välja panna juba täna."

«Teil on õigus," nõustus Jerry. «Tunnimees läheb rajale ette umbes miili kaugusele. Ta kuuleb neid enne, kui näeb. Siis jookseb ta siia ja me jõuame valmistuda nende vastuvõtuks."

„On üks mõte," ütles Corrie. „Aga mis siis, kui me kõik va-rustame end käsigranaatidega ja kahel pool rada puude otsas kohad sisse võtame? Siis saame hävitada terve rühma enne, kui meid avastatakse."

79

«Suurepärane!" hüüdis Jerry.

Nii otsustatigi. Arutanud kõik üksipulgi läbi, jättis Tarzan kaaslased sinnapaika ja kadus metsa.

Hooft ärkas häguste silmade ja kohutava peavaluga. Kurk oli kuivanud, vaevasid kõrvetised. Ta polnud kunagi heas tujus, nüüd aga lausa pöörane.

Ta pistis täiest kõrist röökima ja peagi oli kogu laager jalul. Kasimatud naised hakkasid meestele hommikueinet tegem .

Hooft tõusis üles ja ringutas, siis laskis pilgul üle laagri käia.

«Kus vang on?" käratas ta.

Kõik vaatasid ümberringi. Vangi polnud kusagil.

„Tak on samuti kadunud," ütles keegi meestest.

Hooft vandus tulist kurja.

«Kes valves oli?" röökis ta.

«Hugo pidi mind südaööl üles ajama, et ma tema välja vahetaksin," ütles Hoofti kõrval seisev nooruk, «kuid ei teinud seda."

«Mine ja vaata, mis temaga lahti on," käskis Hooft. „Ma kisun tal naha maha ja saadan esiisade juurde!"

Nooruk läks otsima ja tuli peagi tagasi.

«Keegi on sinust ette jõudnud, ülemus. Hugo on juba surnud. Tal on kõri ühest kõrvast teiseni läbi lõigatud."

«Seda tegi kindla peale see metsinimene," ütles Särina veendunult.

«Ja van der Bos lõikas läbi ta nöörid," ütles Hooft. «Oodaku, küll ma ta kätte saan!"

Üks meestest läks sinna, kus oli lamanud Tarzan. Ta tuli tagasi nöörijuppidega ja ulatas need Hooftile.

«Nöörid pole katki lõigatud, vaid rebitud."

«Ükski inimene ei suudaks seda teha," lõi Hooft kahtlema.

«Metsinimene sai sellega hakkama," lausus Särina.

«Küll ma talle teen metsinimest!" urises Hooft. «Lõpetage kähku söömine ja pange end valmis. Me läheme neid taga ajama. Naised jäävad siia."

Keegi ei vaielnud vastu, eriti veel siis, kui ta oli niisuguses meeleolus nagu praegu. Seda võis teha üksnes Särina. Ta oli selles kurjategijate jõugus ainuke, keda Hooft pelgas, kuid sedapuhku ei paotanud Särina suudki, sest tal polnud tahtmist metsas ringi kolada.

Kurjategijad olid head jäljekütid, Tarzan ja van der Bos aga
80
polnud püüdnudki oma jälgi varjata. Hooft ja kõrilõikajate jõuk leidsid need kähku üles.

Jerry oma väikese salgaga korjas kokku kõik granaadid, nii palju kui nad kanda jõudsid, ja läksid metsas sinnapoole, kust oli oodata jaapanlaste abiväge. Van der Bosi suu läbi hoiatas Jerry pärismaalasi, et nad külla jäetud relvi ja laskemoona ei puudutaks.

„Ütle neile, et kui tagasi tuleme ja leiame midagi kadunud olevat, paneme külale tule otsa."

Amat kavatses neid metsa nuhkima minna, ent verejanulisi hoiatussõnu kuuldes muutis oma plaani ja läks teist rada pidi duriani vilju korjama.

Juhtus nii, et kui ta muretult sellega tegeles, nägi teda Hooft.

Kui ta Amatilt kahe põgeniku kohta päris ja neid kirjeldas, taipas pärismaalane jalamaid, et jutt on Tarzanist, ning pajatas meeleldi kõigest, mis külas juhtunud oli.

„Kus need valged praegu on?" tundis Hooft huvi.

„Läksid teist rada pidi metsa. Ma ei tea, kuhu ja milleks, kuid täna õhtul tulevad nad tagasi. Nii nad ütlesid. Kas ma nüüd võin minna?"

Ja neid inimesi hoiatada? Mida sa veel ei taha!"

„Parem ta tappa," pani üks meestest ette.

Ta ütles seda Amati keeles ja viimane hakkas hirmust värisema. Amat potsatas põlvili ja palus, et nad ta ellu jätaksid.

„Teed kõik, mis me ütleme, ja sind ei tapeta," kuulutas Hooft.

„Amat teeb kõik, mis soovite," vastas ehmunud pärismaalane. „Ma võin veel ühtteist rääkida. Jaapanlased maksavad head hinda tüdruku eest, kes täna meie külas oli. Need jaapanlased, kes siin peatusid, rääkisid temast. Nad jahtisid teda tervelt kaks aastat. Ehk saan aidata teil teda kinni võtta. Teen teie heaks kõik."

Amat ei teadnud, mismoodi ta saab aidata Corrie't kinni võtta, kuid tahtis kangesti midagi lubada. Kui see ei õnnestu, siis ehk läheb tal korda metsa põgeneda ja end varjata, kuni need kohutavad võõrad minema lähevad.

Jutuajamise katkestas plahvatuste mürin kusagil metsas.

„Käsigranaadid," lausus üks meestest.

„Seal käiks nagu ehtne sõda," ütles Hooft.

Plahvatuste mürinasse sekkus püssipauke.
81
„Need on Jaapani kahekümne viie kaliibrised püssid," tähendas Grotius.

Läbi plahvatuste mürina kostis inimeste meeleheitlikku karjumist. Kõik kestis vaevalt viis minutit. Lõpuks kõlas veel üksikuid püssipauke ja siis võttis maad vaikus. w

Igaüks võis endale juhtunut selgesti ette kujutada. Segaseks jäi vaid peamine: kes selles heitluses võitjaks tuli.

Mõistagi lähevad võitjad külla. Hooft ruttas oma kaaslastega metsaservale ja asus seal valitsusse. Väike küla asus all orus ja oli hästi vaadeldav.

Neil ei pruukinud kaua oodata. Neli valget meest ja valge tütarlaps ilmusid rajale, koormatud relvade ja lahingumoonaga. Nad jutlesid elavalt. Mehed läksid ühte, neiu teise hütti.

Hooft nuputas kiiresti. Ta pidi leidma mooduse tütarlaps kinni võtta, riskimata seejuures kokku põrgata tema sõpradega. Hooft oli aravõitu, ta võis inimesele noa

selga lüüa või selja tagant teda tulistada, kuid kartis relvis vastasega silmast silma kohtuda.

Ta pöördus Amati poole.

„Mine salamahti tüdruku juurde ja ütle talle, et vana sõber ootab teda metsaservas ja et ta ei taha enne külla tulla, kui pole kindel, et tema tuttavad on sõbralikud inimesed ning suhtuvad hollandlastesse hästi. Ütle, et see on tema isa vana sõber. Ära ütle kellelegi teisele, et me siin oleme. Kui tüdruk ei tule üksi, kaome minema, kuid tuleme mõne päeva pärast tagasi ja tapame su ära. Võid talle öelda, et kui ta ei tule üksi, siis mind siin pole. Korda minu käsku."

Amat kordas ja Hooft lubas tal minna. Ta lipsas vaikselt külla ja jõudis hüti juurde, kuhu oli läinud Corrie.

Ta kutsus tütarlast, kuid lävele ilmus pärismaalasest neiu. Amati nähes kõverdas ta põlglikult huuli.

„Kasi minema, siga!" hüüdis ta.

„Mul on käsk valgele tüdrukule," ütles Amat.

Corrie kuulis neid sõnu ja astus ukse juurde.

„Mis käsk teil mulle on?" küsis ta.

„See on salajane käsk ja ma ei tohi sellest valjusti rääkida." „Tule siis sisse."

Pärismaalasest tüdruk Lara keeras selja, kui Amat temast möödus. Ta teadis, kui alatu ja kahekeelne oli Amat, kuid ei hoiatanud Corrie't. Tal polnud sellega asja.

Amat rääkis oma jutu ära. Corrie oli kimbatuses. „Mis inimene see on?"

„See on valge mees, habemik. Midagi rohkemat ma temast ei tea."

„On ta üksi?"

Amat taipas, et kui ta ütleb neid seal olevat kakskümmend inimest, siis tüdruk ei lähegi sinna ja mõne päeva pärast teeb see mees talle otsa peale.

„Ta on üksi."

Corrie võttis püssi ja läks hütist välja. Meeste poolel oli kõik vaikne. Arvatavasti puhastasid ja õlitasid nad jaapanlastelt äravõetud püsse. Ka pärismaalasi polnud näha. Üksnes Amat ja Lara nägid, kuidas valge neiu lahkus külast ja läks metsa.

XV

Tarzanil ei õnnestunud pärismaalastelt sisside kohta täpseid andmeid hankida. Nad olid vaid kuulnud, et üks salk asub kusagil vulkaani lähedal umbes kuuekümne viie miili kaugusel kagus. Nad kirjeldasid vulkaani ja mõningaid tundemärke, mis võisid aidata kohale jõuda.

Nende nappide andmetega asus Tarzan tagasiteele.

Ta käis seni, kuni kätte jõudis öö, ja alles siis heitis puu otsa magama. Tema ainsad relvad olid vibu, nooled ja nuga, sest ta ei tahtnud end Jaapani püssi ja padrunitega koormata.

Hommikul korjas ta veidi puuvilju ja laskis eineks jänese.

Tarzan püüdis lühimat teed pidi vulkaani juurde jõuda. Lõpuks märkas ta väikeses mäekurus laagrit. Ainsat teerada valvas tunnimees. Tarzan astus lagedale ja suundus otseteed postil seisva habemiku hollandlase poole. Viimane tõstis püssi ja ootas, kuni Tarzan lähenes talle kahekümne viie—kolmekümne jardi kaugusele. Siis peatas ta Tarzani.

„Kes te olete ja mida te siin teete?"

„Olen inglane ja tahaksin rääkida teie ülemusega."

Tunnimees silmitses Tarzanit ja ütles mõnevõrra imestanud ilmel:

„Seiske paigal! Ärge tulge lähemale!" Seejärel hüüdis alla kuristikku:
„De Lettenhove, siin tahab üks metslane teiega rääkida!"
83
Tarzan surus naeratuse alla. Ta oli varemgi kuulnud enda kohta midagi sellist, kuid nii halvakspanevalt polnud see kunagi kõlanud. Siis meenus talle, et oli selle mehega rääkinud inglise keelt, samal ajal kui viimane hõikas de Lettenhovet hollandi keeles, arvates muidugi, et metslane seda keelt ei oska.
Tarzan otsustas, et laseb neil mõnda aega niimoodi arvata.
Peagi ilmus orust kolm meest. Kõik olid hästi relvastatud, kuid seljas lapitud räbalad. Ainult üks kandis vormikuube, mille õlakutel olevad eraldusmärgid tähistasid tema leitnandiauas-tet. Viimane küsis tunnimehelt hollandi keeles:
„Mida see inimene siin tegi?"
„Ta tuli just nüüdsama ega püüdnudki end minu eest varjata või põgeneda, ja rääkis minuga inglise keeles."
De Lettenhove pöördus Tarzani poole.
„Kes te olete ja mida te siin teete?" küsis ta korralikus inglise keeles.
„Minu nimi on Clayton. Olen kuningliku lennuväe ohvitser. Sain teada, et siin asub hollandi sisside laager. Tahtsin rääkida nende komandöriga ja ainus võimalus teada saada, kas see pole mitte üks paljudest siin tegutsevatest röövlijõukudest, oli ise kohale tulla ja teid näha. Ma pidin riskima."
„Ma pole komandör," vastas de Lettenhove. „See on kapten van Prins, kuid teda täna pole. Ta peaks tulema homme."
Seejärel lisas ta naeratades:
„Kuid võin teile kinnitada, et oleme kurjategijad ainult jaa-. panlaste ja pärismaalastest kollaboratsionistide silmis."
„ Tulin selleks, et luua side inimestega, keda võiksin usaldada ning kes saaksid anda teavet jaapanlaste valvepostide ja hol-landlastele sõbralike pärismaalaste külade asukohast. Ma tahan vältida pihku sattumast esimestele ja võimaluse korral abi saada teistelt. Püüan jõuda rannikule, et seal paat hankida ja saarelt põgeneda."
De Lettenhove pöördus oma saatjate poole ja ütles hollandi keeles:
„Olin juba valmis teda uskuma, kuid siis hakkas ta rääkima paadi otsimisest ja saarelt põgenemisest. Ta vist arvab, et oleme viimased tolad, kes usuvad niisugust nõmedat seletust tema siiatuleku kohta. Arvatavasti on ta Saksa spioon. Me ei tohi teda silmist lasta, kuni van Prins tagasi tuleb."
Seejärel pöördus ta uuesti Tarzani poole.
84
«Niisiis olete te Inglise ohvitser?" küsis ta. «Küllap teil on selle kohta mingeid tõendeid?" «Ei ole," vastas Tarzan.
«Tahaksin teada, mispärast jookseb Briti ohvitser Sumatra mägedes alasti ringi, relvastatud üksnes vibu, noolte ja noaga?" Tema toon oli ilmselgelt irooniline.
„Mu sõber, mõistagi ei või te loota, et me teid usume. Te jääte siia, kuni kapten van Prins tagasi tuleb." «Vangina?"
«Seda küll. Tulge. Viime teid laagrisse."
Laagris valitses puhtus ja kord, ehkki seal polnud ühtegi naist.
Ühe pilliroohüti kohal lehvis Madalmaade puna-valge-sinine lipp. Kaks- või kolmkümmend meest oli hõivatud mitmekesise tööga. Enamik puhastas püsse või revolvreid. Nende riided olid räbaldunud, kuid relvad lausa läikisid. Tarzan veendus jalamaid, et see oli hästi organiseeritud salk. Need inimesed polnud kurjategijad ja ta mõistis, et võib neid usaldada.

Tema laagrisse ilmumine ei äratanud vähimatki tähelepanu. Üksnes paar inimest tuli küsima, kes ta niisugune on.

«Kelle te siia tõite?" uudistas üks neist. «Metslase Borneolt?"

„Ta ütles end olevat Briti kuningliku lennuväe ohvitseri. Minu arust on ta aga kahjutu nõdrameelne või Saksa spioon. Ma kaldun arvama viimast, sest tema jutt ei näita, et ta oleks hull."

«Kas ta oskab saksa keelt?"

«Ei tea."

„Ma teen proovi."

Ta kõnetas Tarzanit saksa keeles ja et teha lõpp sellele totrale olukorrale, hakkas viimane rääkima laitmatus saksa keeles, pöördudes de Lettenhove poole.

«Ütlesin teile, et mul pole tõendeid, kuid läheduses on inimesi, kes võivad minu isikut tõestada. Need on kolm ameeriklast ja kaks hollandlast. Te võib-olla tunnetegi neid hollandlasi."

«Kes need on?"

«Corrie van der Meer ja Tak van der Bos. Kas te tunnete neid?"

«Tundsin neid väga hästi, kuid teatavasti on nad ammu surma saanud."

«Eile olid nad elus ja terved," väitis Tarzan.

«Kuidas te Sumatrale sattusite? Mismoodi sai Inglise ohvitser sõja ajal Sumatrale sattuda ja mida ameeriklased siin teevad?"

85

„On andmeid, et hiljuti tulistati saare kohal alla Ameerika pommilennuk," tuletas üks siss de Lettenhovele hollandi keeles meelde. «Kui see poiss on jaapanlaste käsilane, võib ta seda teada, samuti ka van der Meeri ja Taki nime. Lubage sellel tolva-nil jätkata. Ta kaevab ise endale hauda."

«Küsige temalt, kuidas ta teada sai, et meie laager asub just siin," soovitas teine.

«Kellelt te teada saite, kust meid otsida?" küsis de Lettenhove.

«Vastan kõigile teie küsimustele. Lendasin pommilennuki pardal, nii sattusingi siia. Kolm ameeriklast, keda ma mainisin, on samuti sellelt lennukilt. Eile kuulsin pärismaalaste külas teie laagri ligikaudsest asukohast. Selle küla elanikud teevad jaapan-lastega koostööd. Seal asus jaapanlaste eelpost. Eile oli meil kokkupõrge ja me hävitasime kõik jaapanlased."

„Te räägite suurepäraselt saksa keelt," tähendas keegi sissidest.

„Ma räägin mitut keelt, kaasa arvatud hollandi keel."

Seda tunnistades Tarzan naeratas, de Lettenhove punastas.

„Miks te seda mulle kohe ei öelnud?"

«Tahtsin kõigepealt veenduda, et viibin sõprade keskel. Te võisite olla kollaboratsionistid. Ma olen juba kohanud relvastatud hollandlaste jõuku, kes jaapanlastega koostööd teeb."

„Ja mis veenis teid selles, et oleme ehtsad sissid?"

«Teie laagri välimus. See pole distsiplineerimata kurjategijate jõugu laager. Ja siis see, mida ma kuulsin, kui te hollandi keeles rääkisite. Poleks te sissid olnud, siis poleks te kartnud, et ma võin olla Saksa spioon. Mul on kahju, et te mind ei usalda. Arvatavasti saaksite mind ja minu sõpru tublisti aidata."

«Tahaksin teid usaldada," ütles de Lettenhove, «kuid lükkame selle edasi, kuni kapten van Prins tagasi tuleb."

«Kui ta võib kirjeldada Corrie van der Meeri ja Tak van der Bosit, siis ma usun teda," ütles üks sissidest. «Kui nad on surma saanud, nagu oli kuulda, siis ta ei saanud neid näha, sest Corrie tapeti umbes kaks aastat tagasi mägedes koos isa ja emaga, Tak aga sattus jaapanlaste kätte vangi ja tapeti pärast koonduslaagrist põgenemist."

Tarzan kirjeldas mõlemaid üksikasjalikult ja rääkis sellest, mis nendega kahe viimase aasta jooksul juhtunud oli. De Lettenhove sirutas Tarzanile käe.

86

„Nüüd usun teid, kuid te ju mõistate, et me peame olema ettevaatlikud ega tohi kedagi niisama lihtsalt usaldada?" „Nii nagu minagi," vastas inglane.

„Vabandage mind, kui ma olen ebaviisakas," ütles hollandlane, „kuid ma tahaksin tõepoolest teada, miks te käite peaaegu alasti nagu ehtne Tarzan."

«Sellepärast, et ma olengi ehtne Tarzan."

Ta märkas de Lettenhove näol taas umbusaldust.

„Võib-olla keegi teie hulgast mäletab, et Tarzan on inglane ja tema nimi on Clayton. Kui teil meeles on, siis selle nime all ma ennast esitlesingi."

„See on tõsi!" hüüdis üks sissidest. John Clayton, lord Greystoke!"

„Ja tal on ju ka arm laubal, mille sai gorillaga võideldes, kui ta džunglis alles väike poiss oli!" hüüdis teine.

„Arvan, et seegi tõsiasi on kinnitust leidnud," tegi de Lettenhove kokkuvõtte.

Mehed piirasid Tarzani sisse ja külvasid ta üle küsimusterahega. Nüüd olid nad juba ülimalt sõbralikud, püüdes heastada oma hiljutist kahtlustamist.

„Kas ma olen ikka veel vang?" küsis Tarzan de Lettenhovelt.

„Ei, kuid ma palun teid kapteni tulekuni siia jääda. Ma tean, et ta on väga rõõmus, kui saab teid aidata."

XVI

Kui Corrie metsa jõudis, nägi ta umbes saja jala kaugusel rajal seismas meest. See oli Hooft.

Mees võttis kübara peast, kummardas ja naeratas.

„Tänan teid, et tulite. Ma kartsin külla tulla, sest polnud kindel, kas seal on sõbrad või vaenlased."

Corrie läks lähemale. Isegi kui mees naeratas, ei äratanud tema välimus usaldust, seepärast hoidis ta püssi laskevalmis.

„Kui te olete lojaalne hollandlane, siis leiate, et valged inimesed selles külas on meelestatud sõbralikult. Mida te neist tahate?"

Neiu lähenes talle umbes viiekümne jala kaugusele, kui äkki kahelt poolt põõsastest hüppasid rajale inimesed.

Keegi virutas püssitoru pihta, kahmas sellest kinni ja kiskus neiul käest.

87

„Ärge tõstke lärmi, siis ei tehta teile midagi," ütles üks meestest.

Kõik revolvrid olid suunatud Corrie'le.

Ta nägi, et ümberringi seisvad inimesed olid hollandlased, ning mõistis, et arvatavasti kuulusid nad sellesse kurjategijate jõuku, kelle käest olid põgenenud Tak ja Tarzan.

„Mida te minust tahate?" küsis ta.

„Ma ei kavatse teile halba teha," ütles Hooft. „Tulge ainult rahulikult kaasa."

Nad liikusid juba edasi, mehed tema ees ja kahel pool kõrval. Corrie taipas, et põgeneda oli praegu võimatu.

„Mida te kavatsete minuga teha?" nõudis ta.

„Te kuulete sellest paari päeva pärast."

„Tulevad minu sõbrad ja te kahetsete, et mind kinni võtsite."

„Nad ei leia teid iialgi," vastas Hooft. Ja lisas siis: „Isegi kui nad tulevad, on neid kõigest neli. Me tapame nad kõik maha."

„Teie ei tunne neid," väitis Corrie enesekindlalt. „Täna tapsid nad nelikümmend jaapanlast ja leiavad teid tingimata üles, kuhu te ka end peidaksite. Parem laske mul minna."

„Jääge vait!" käsutas Hooft.

Nad lisasid sammu. Isegi saabunud öö ei sundinud neid peatuma. Corrie mõtles Jerryle ja teistele sõpradele. Ta oleks tahtnud väga teada, kas tema kadumine oli juba avalikuks tulnud.

Ta teadis, et nad hakkavad viivitamatult teda otsima. Võibolla otsivadki juba. Ta aeglustas sammu, teeseldes, et on väsinud. Kuid samas tabasid teda võmmud ja needused.

Külas märkas Corrie' kadumist esimesena Jerry. See juhtus õhtusöögi ajal.

Ta nägi Amatit ja palus van der Bosit saata pärismaalane neiu järele. Amat läks Corrie' hüti juurde ja tegi, nagu otsiks tütarlast. Siis tuli tagasi ja ütles, et teda pole seal.

„Mõne aja eest nägin teda metsa minemas," ütles Amat. „Arvasin, et ta on tagasi tulnud, aga veel ei ole."

«Missugust rada pidi ta läks?" küsis van der Bos.

Amat näitas sootuks teist rada.

Kui van der Bos oli tõlkinud Amati sõnad, viskas Jerry püssi selga ja tormas metsa. Teised tõttasid talle järele.

„Mis võis temaga juhtuda, et ta üksinda metsa läks?" oli Jerry nõutu.

88

„Võib-olla ta ei teinudki seda," arvas Rosetti. „Vahest see väike haisukott valetab. Mulle see argpüks ei meeldi. Ta meenutab mulle rotti."

„Ka mina ei usalda seda väikest pärismaalast, " toetas teda Bu-bonovitch. „See pole üldse Corrie' moodi — teha selliseid asju."

„Tõsi," kinnitas Jerry, „kuid igal juhul tuleb teda otsida."

„Kui see arg närukael teab, mis Corrie'ga tegelikult juhtus, ja meile valetab, siis torkan ma talle täägi kõrisse," urises Rosetti.

Nad jõudsid metsa ja hakkasid valjusti Corrie't hüüdma, kuid mõistsid peagi oma otsingute kasutust, sest pilkases pimeduses oli võimatu jälgi näha.

„Oleks nüüd Tarzan meiega," hüüdis Jerry. „Oh issand! Ma tunnen ennast nii abituna! "

„Siin on midagi korrast ära," lausus Rosetti. „Arvan, et targem on tagasi minna ja terve küla üle kuulata."

„Teil on õigus, Marakratt," sõnas Jerry. „Lähme tagasi."

Nad kutsusid pärismaalased hüttidest välja küla keskele. Van der Bos kuulas nad üle, aga keegi ei teadnud midagi. Kui järg Lara kätte jõudis, püüdis Amat plehku pista. Marakratt, kes teda kogu aeg oli jälginud, märkas seda, kahmas kraest kinni ja vedas ta ringi keskele, virutades jalaga tagumikku.

„See täi proovis vehkat teha," kuulutas ta. „Ma ütlesin teile, et see on üks alatu elajas."

Ta hoidis täägi otsa Amati selja vastas.

Van der Bos küsitles üksikasjalikult Larat ja tõlkis siis tema vastused ameeriklastele.

„See tüdruk räägib, et Amat tuli ja ütles Corrie'le, et tema isa sõber tahab teda näha ja ootab metsaservas, kuid ei tea, kuidas teised hollandlastesse suhtuvad. Corrie läks

metsa seda rada mööda. Lara näitas hoopis teist rada selle asemel, mida näitas meile Amat."

„Ma ju rääkisin teile!" karjatas Rosetti. „Las see haisukott loeb oma viimase palve. Kohe teen talle lõpu peale!"

„Ei, Rosetti," peatas teda Jerry. „Tema on ainus, kes tõde teab. Kui ta sureb, ei saa me midagi rohkemat teada."

«Hästi, ma võin oodata," nõustus Rosetti.

Tak van der Bos küsitles põhjalikult Amatit, kuna Rosetti surus täägi teraviku hirmunud pärismaalase vasaku neeru kohta.

„Nagu see mees räägib," ütles Tak, „läks ta metsa duriani

89

vilju korjama. Peaaegu kohe võttis salkkond valgeid inimesi ta kinni. Neid oli kahekümne inimese ümber. Üks neist sundis teda täitma seda ülesannet, ähvardades tagasi tulla ja ta tappa, kui Corrie ei peaks tulema üksi. Ta ütles, et oli verest välja löönud ja arvanud, et see mees tahab Corrie'ga ainult rääkida, ega teadnud, et nad ta kinni võtavad."

„Kas ma nüüd võin ta tappa, kapten?" küsis Marakratt.

„Ei või," vastas Jerry.

„ Neetud! Mispärast ei või? Te ju teate, et see päevavaras aina valetab!"

„Meie pole jaapanlased, Rosetti. Ja praegu on meil teha palju muud."

Ta pöördus van der Bosi poole.

„Paistab sedamoodi, et need on samad poisid, kelle juurest te Tarzaniga plehku panite."

„Mulle tundub, et selles pole kahtlust." Järelikult te oskate meid nende laagrisse juhtida?"

„Oskan küll."

„Öösel?"

„Jah, me võime kohe teele asuda."

Rosetti suskas kähku Amatit oma täägiga, mis sundis pärismaalast ehmunult kriiskama. Jerry pöördus veltveebli poole.

„Ma ei tapnud teda, kapten. Kuid te ei keelanud teda kas või kordki täägiga torkamast."

„Ma tapaksin ta ise suurima mõnuga, Marakratt," ütles Jerry, „kuid me ei tohi niisuguseid asju teha."

Jerry hakkas rada mööda edasi minema, teised järgnesid talle. Viimasena sammus Marakratt, torisedes ja pead vangutades. Seekord Bubonovitch naistepõlgurite üle nalja ei heitnud. Tal polnud selleks tuju. Kuid ometi ei saanud ta jätta meenutamata, kui masendatud oli olnud Marakratt, kui nende seltskonda oli ilmunud daam.

Jõudnud veendumusele, et peatuste taktika ei too kaasa midagi muud kui ainult ülekohut, hakkas Corrie kergel sammul röövijatega edasi minema.

Peagi kuulis ta eespool kolme järsku lööki, justkui oleks keegi virutanud raske relvaga vastu puutüve. Kõik peatusid ja Hooft lõi püssipäraga vastu puud kaks korda järjest ning viivu aja pärast kolmandat korda.

90

„Kes tuleb?" küsis naisehääl.

„Hooft," vastas kurjategijate ninamees.

«Tulge edasi," ütles naine. „Ma tean, et märjuke ei muuda häält, sinu oma aga tunneksin ära isegi põrgus."

Salk liikus edasi ja varsti hakkas naine uuesti rääkima.

„Ma tulen alla. Pane siia üks oma mehi, Hooft. See pole leedide töö."
„Kes sulle ütles, et sa leedi oled?" küsis Hooft, kui naine ronis alla lavatsilt, kus oli valvanud laagrisse viivat jalgrada. See oli Hoofti armuke Särina. «Muidugi mitte sina."
„Meil pole enam vaja siin valvata," sõnas Hooft. „Me läheme siit varsti minema."
«Mispärast? Kas sind jälitavad mõned hädised invaliidid?"
„Pea suu," nähvas Hooft. Jäta oma loba! Mul on sinust kõrini!"
„Mul on sinust juba ammugi kõrini, kallim," andis Särina vastu. „Küll ma su kuidagi orangutangi vastu välja vahetan."
Nad jõudsid laagrisse ja ajasid naised üles. Kui viimased kuulsid, et neil tuleb kraam kokku panna ja öösel hilja metsa minna, lasksid nad kuuldavale mürgiseid märkusi. Kuid sellest polnud kasu. Mehed süütasid mõne tõrviku ja nende tuhmis värelevas valguses korjas jõuk oma viletsa varanatukese kähku kokku. Alles pärast seda märkasid naised Corrie't.
„Kes see poiss on?" küsis üks naistest. „Siin pole kohta nõrkadele poistele."
„See pole poiss," vastas keegi mees, „vaid tüdruk."
„Mis te temast tahate?" küsis naine umbusklikult.
„Teda tahavad jaapanlased," seletas Grotius. Ta oli jõugus komandöri abi.
„Võib-olla nad ei saagi teda," tähendas Hooft.
„Miks siis mitte?" küsis Grotius.
«Seepärast, et mind tõmbab tema poole. Särina aga kavatsen ma ahvidele anda."
Kõik naersid. Kõige kõvemini naeris Särina.
«Sul pole õigust teda vaadata, kuulata ja temaga elada, kuni ma pole endale kedagi teist leidnud," kuulutas ta. «Kuni mul pole uut meest, ei tohi sa ameleda ühegi teise naisega. Ja vaata ette, ära unusta, mis ma ütlesin," lisas ta.
Sarina oli umbes kolmekümne viie aastane, hea kehaehitusega,

nõtke ja tugev. Tema vööl rippus alati revolver. Kui tärkas tema loomulik metsikus ja julmus, kartsid teda isegi Hoofti jõugu kõrilõikajad.
Tema iseloomu oli suuresti mõjutanud pärilikkus. Emapoolne vanaisa oli tal pärismaalasest kolbakütt Borneolt, vanaema aega bataki inimsööjate suguharust. Isa oli hollandlasest seikleja, kes oli läbi sõitnud kõik lõunamerede saared ja tegelnud piraatlusega. Tapmise eest lõpetas ta oma elu võllas. Särina ise, järgides perekonna tavasid, oli tapmise eest eluks ajaks vangi mõistetud ja vabanes sealt üksnes tänu jaapanlaste tulekule.
Tõsi küll, mees, kelle ta tapnud oli, oli selle vähemalt kaks korda ära teeninud, nii et ausalt öeldes poleks keegi tohtinud Särinat liiga karmilt hukka mõista. Tõsi oli seegi, et Särina iseloomuga inimestel oli palju kiiduväärseid omadusi. Kogu oma julmusest hoolimata oli Särina suuremeelne, ustav ja aus ning võitles alati selle eest, mida pidas õigeks. Ega Hooft teda ilmaaegu kartnud.
Corrie kuulas hoolega Hoofti ja Särina vahel pinevuse suurenemist ning teravuste vahetamist. Ta ei teadnud, mida rohkem karta. Teda võidi anda jaapanlastele, Hooftile või võis ta tappa Särina.
Kurjategijad lahkusid laagrist hoopis teist teed pidi, kui olid tulnud Corrie'ga. Rännaku ajal käis Särina neiu kõrval. Corrie lootis, et see sunnib Hoofti eemale hoiduma. Ta kartis teda rohkem kui naist.

XVII

Läbi kottpimeda ekvatoriaalmetsa juhtis Tak van der Bos Jer-ryt, Bubonovitchit ja Rosettit bandiitide laagri poole.

Džunglis kõlasid hirmuäratavad hääled: ebameeldivad raginad, löögid, mõnikord hirmu-ja surmakarjatused. Siis aga võttis maad vaikus, veelgi pahaendeliseni kui mis tahes müra.

Äkki jäi kõige ees sammunud van der Bos seisma ja sosistas kaaslastele:

«Hoidke relvad laskevalmis. Me läheneme kohale, kus tavaliselt seisab tunnimees. Võib-olla õnnestub meil pimedas tähelepandamatult läbi lipsata. Kui ta hõikab, takistame meie Jerry-

92

ga tal häiret tõstmast. Seejärel ründame laagrit ja kisendame nagu jaksame. Kuid me ei tohi tuld avada enne, kuni pole teada, kus viibib Corrie."

„ Aga võib-olla alustame siiski tulistamist enne laagrisse jõudmist, kuid laseme õhku?" pakkus välja Jerry.

„See on hea mõte," kiitis van der Bos. „Tulge!"

Nad ei näinud tunnimeest ja hiilisid segamatult laagri juur-
de. Lagendikul polnud enam nii pime ja nad märkasid kohe, et
laager oli maha jäetud. v

„Kuhu me nüüd siit läheme?" küsis Rosetti.

„ Peame ootama hommikuni, siis saame nende jäljed üles otsida," vastas Jerry. „Teie heitke seniks magama, mina jään valvesse."

„Lubage mul valvata, kapten," ütles Rosetti. „Ma võin seda paremini teha."

„Miks te nii arvate?" küsis Jerry.

„Noh, teil on üsna räbal väljanägemine. Te peate puhkama." Jerry muigas.

„Aitäh, et te minu pärast muretsete, Marakratt, kuid valvesse jään mina."

Niipea kui koitis hommik, hakkasid nad otsima kurjategijate jälgi, kuid ei leidnud midagi. See ajas nad kimbatusse.

„Nad on kadunud nagu vits vette," tähendas Rosetti.

„Tarzanil oli õigus. Tsivilisatsioon on meilt röövinud meeleorganite teravuse," lausus Bubonovitch mõrult.

«Ainus, mida me teha võime," ütles Jerry, „on külla tagasi minna ja Tarzanit oodata. Meiesugused puupead ei suuda iialgi CorrieT leida. Kui me aga umbropsu rändama hakkame, siis ei kohta me ka Tarzanit."

Rõhutud meeleolus pöördusid nad külla tagasi. Rosettit märgates põgenes Amat metsa ja kükitas seal puu otsas pimeduse saabumiseni.

Samal ajal ootas Tarzan sisside laagris kapten Kervyn van Prinsi tagasitulekut. Kui too lõpuks kohale jõudis, arutasid nad ühiselt olukorda.

Tarzan jutustas jaapanlaste hävitamisest külas ja sõjasaagiks saadud relvadest, mis sissidele marjaks ära kulusid.

„Kui ma eile ära tulin," ütles ta, „siis pidid mu sõbrad jaapanlaste abiväge varitsema minema. Kui see tuli, siis tean ma

93

juba ette, millega võitlus lõppes. Sõjasaak saab veelgi täiendust. Te peate vaid sinna tulema ja relvad ära tooma. Veel arvan ma,, et sellele külale tuleb anda tubli õppetund, sest elanikud teevad agaralt koostööd jaapanlastega."

„Te ütlesite, et jaapanlaste abiüksus pidi koosnema umbes kahekümnest inimesest," sõnas van Prins, „teie salgas on aga kõigest viis liiget, kaasa arvatud tütarlaps. Kas

sellise jõudude vahekorra juures saab olla veendunud, et võitlus lõpeb teie sõprade võiduga?"

Tarzan muheles.

„Teie ei tunne minu sõpru. Peale selle on neil tohutu eelis: nad teavad jaapanlaste tulekust, viimastel pole aga varitsusest õrna aimugi. Ja ka neiu võimeid ei tohi alahinnata. Ta on esmaklassiline laskur, tema arvel on juba mitu jaapanlast. Ta vihkab neid kogu hingest."

„Väike Corrie van der Meer!" hüüatas van Prins. „See on lausa uskumatu!"

„Kaks meie ameeriklasest sõpra," jätkas Tarzan, „olid vangis ja jaapanlased tahtsid neil juba pead maha raiuda, kuid Ameerika kapten ja Corrie jõudsid õigel ajal kohale ning päästsid surmale määratud mehed. Olen kindel, et igaüks neist on väärt vähemalt viit jaapanlast kui mitte rohkem. Ei, ma ei usu, et peaksime muretsema võitluse lõpptulemuse pärast, kui see üldse aset leidis."

„ Väga hea. Tuleme teiega. Loomulikult vajame püsse ja padruneid. Võib-olla tasub meil oma jõud ühendada. Arutame seda siis, kui oleme kõik koos. Millal tahate teele asuda?"

„ Mina lähen nüüd kohe," vastas Tarzan. „ Ootame teid külas."

„Võime tulla teiega koos," väitis van Prins.

Tarzan raputas pead.

„Kardan, et mitte. Minu liikumisviis teie inimestele ei sobi. Parimal juhul võite kiirmarsil jõuda sinna homme, mina aga jõuan külla täna õhtul."

Hollandlane kehitas kahtlevalt õlgu, kuid naeratas siis ja ütles:

„Väga hea. Homme näeme."

Juba oli algamas päev, kui kurjategijate jõuk metsast välja kitsasse orgu jõudis.

Teel oldud aja jooksul olid märjukesevarud tublisti kahanenud

ja enamik bandiite purupurjus. Kõige rohkem tahtsid nad pikali visata ja magada.

Seepärast lõid nad otsemaid laagri üles puude alla väikese jõe kaldale, mis mere poole voolas.

Hooft andis käsu, et valvesse jääksid naised, sest nad olid eelmisel ööl mõnda aega magada saanud. Särina oli ainus kaine naine ja ta pidi valvesse asuma esimesena. Teised heitsid pikali ja hakkasid peagi norskama.

Põgenemismõtted ei lasknud Corrie'l uinuda. Ta nägi, et kõik peale Särina olid vajunud otsekui surmaunne. Võib-olla saab väsimus ka Särinast võitu ja siis õnnestuks tal põgeneda. Corrie teadis täpselt, kuidas leida rada, mis teda külla tagasi viib.

Corrie silmitses magajate relvi. Kui tal läheks korda Särinalt kas või nuga näpata, siis oleks vaja ainult parajat hetke passida ja talle tugev hoop virutada.

Corrie nägi ennast juba püssi ja revolvriga külla tõttamas. Ta isegi ei imestanud niisuguste mõtete üle. Tema kunagine muretu elu oli muutunud lakkamatuks võitluseks olemasolu pärast. Ta oli omaks võtnud reegli: vaenlast ei tohi vältida, ta tuleb tappa.

See naine siin oli vaenlane. Corrie kartis teda niisamuti nagu mehi. Ta pidas Särinat kohutavaks olendiks, kes on üle pea pahedesse uppunud.

Kummatigi polnud Särina ainult võrdlemisi noor, vaid ka ilus naine, seda tüüpi lõunamaine kaunitar, nagu neid mõnikord Euroopa naiste hulgas kohtab. Kuid Corrie silmitses teda viha ja tülgastusega.

Särina tundis endal tütarlapse pilku ja heitis omakorda talle uuriva pilgu. Siis kortsutas ta kulmu.

„Mis teie nimi on?" küsis ta.
„Van der Meer."
„Corrie van der Meer?"
Särina naeratas.
„Seda ma arvasingi. Te olete oma ema moodi."
„Te tundsite minu ema?" küsis Corrie imestades. „Teie ei võinud teda tunda."
Tema järsk toon tahendas, et Särina sõnad võisid tema ema mälestust üksnes solvata.
„Ja siiski ma tundsin teda," kordas Särina rahulikult. «Ma tundsin ka teie isa. Töötasin nende juures sel ajal, kui teie Hollandis koolis käisite. Nad olid minu vastu väga lahked. Armastasin
95
neid mõlemaid. Kui mul juhtus õnnetus, palkas teie isa parima advokaadi mind kaitsma. Kuid miski ei aidanud. Mul oli kergendavaid asjaolusid ja neid oleks minu kasuks arvestatud, kui mul oleks olnud valge nahk. Aga see on nüüd juba kauge minevik. Ma puudutasin seda pelgalt seetõttu, et teie vanemad olid minu vastu väga head ja aitasid mind. Seepärast pean ma praegu teid aitama."
„Mis teie nimi on?"
„ Särina."
«Tõepoolest, ma kuulsin, kuidas minu isa ja ema teist rääkisid. Nad suhtusid teisse väga hästi. Aga mismoodi teie mind aidata saate?"
Särina astus ühe magava bandiidi juurde, võttis tema püssi ja mõned padrunid ning ulatas need kõik Corrie'le. «Kas te oskate külla tagasi minna?" «Oskan küll."
«Siis minge. Need purjus elajad põõnavad veel kaua."
«Kuidas ma saaksin teid tänada, Särina?"
Ta mõtles sellele, et alles hiljuti oli kavatsenud naist tappa.
«Ärge tänage mind, vaid oma vanemaid, et nad asiaatidest põlvneva eurooplanna vastu nii lahked olid. Nägemiseni ja head teed!"
Corrie embas tormakalt naist, keda alles hiljaaegu oli tahtnud tappa, ja suudles teda.
«Õnnistagu teid jumal, Särina!" lausus ta ja hakkas siis kiiresti läbi oru metsa poole astuma.
Rada, mis külla viis, asus palju kaugemal, kui Corrie oli kujutlenud. Aga kui ta sinnamaale jõudis, siis nägi midagi niisugust, millest südame all külmaks tõmbus: mitu pärismaalast lõid parajasti tema teel laagrit üles ja nendega oli kaks sõdurit. Ta pidi ootama, kuni täiesti pimedaks läheb, ja püüdma siis tasahilju mööda lipsata.
Corrie ronis puu otsa ja proovis end võimalikult hästi sisse seada. Ta oli väga väsinud ja tahtis magada, kuid seda ei tohtinud teha, sest võis unes alla kukkuda. Siiski tal vedas, sest ta leidis koha, kus oksad olid üksteisest tihedasti läbi põimunud. Pressinud end okste vahele, sattus ta ülimalt ebamugavasse poosi, kuid sellest hoolimata jäi kiiresti magama.
Ta ärkas, kui kuu seisis juba kõrgel taevas. Selgesti paistis pärismaalaste laagris põlev tuli. Nüüd võis ta alla ronida ja
96
proovida neist märkamatult mööduda. Ta valmistus juba laskuma, kui kuulis tiigri madalahäälset urisemist, mis kõlas kusagil päris lähedal. Ja samas kostis ka koerte haukumist. Corrie otsustas jääda puu otsa hommikuni.

XVIII

Alles õhtupimeduses jõudis Tarzan külla. Bubonovitch tervitas teda rõõmuhüüdega:

Jumal tänatud, et te tagasi olete!"
„Kas midagi on juhtunud, veltveebel?" küsis Tarzan.
„On küll. Corrie on röövitud."
Ta jutustas juhtunust kõik, mida teadis.
Ja te ei leidnud nende jälgi?"
„Seal polnud jälgi."
„See pole võimalik. Kindlasti on neid seal olemas."
„Tahaksin loota, et teil on õigus, söör."
„Kahjuks ei saa enne hommikut midagi ette võtta. Niipea kui koidab, asume teele."
Hommikul ärgates nägi Tarzan, et Jerry oli juba kõik jalule ajanud, sest ta oli läbematu otsinguid alustama. Nad kutsusid hütist välja Lara, sest ta oli pärismaalastest ainus, keda võis usaldada. Van der Bos ütles talle, et päeval jõuab sinna sissi-salk ja palus neile edasi öelda, et nad kuni Corrie' päästeekspeditsiooni naasmiseni külla jääksid.

Kui Corrie't enam näha polnud, äratas Särina naise, kes tema arust oli kõige rohkem purjus, ja käskis tollel valvesse asuda. Särina ei lausunud sõnakestki vangi põgenemise kohta, arvestades õigesti, et purjuspäi ei märka naine midagi.
Enne seda, kui Hooft ärkas ja leidis, et Corrie on kadunud, oli valve vahetunud kahel korral. Hooft sattus raevu ja hakkas usutlema kõiki naisi, kes öösel valves olid olnud. Särina kinnitas, et tema vahetuse ajal oli Corrie kohal olnud, teised aga väitsid, et nende valvesoleku ajal polnud vang põgenenud. Hooft ei saavutanud midagi. Ta oli päev läbi maganud, nüüd aga oli juba pime ja liiga hilja, et otsinguid alustada. Tal jäi üle vaid needusi sajatada ja pudelist lohutust otsida.
97
Umbes samal ajal, kui Tarzan kaaslastega Corrie't otsima siirdus, jälgis neiu puu otsas kannatamatult pärismaalaste ja kahe jaapanlase laagrit. Ta ei söandanud enne nende lahkumist alla tulla.
Pärast hommikueinet ja laagri kokkupanemist asusid kõik viimaks teele.
Kuna nad tulid otse tema puu poole, siis ronis Corrie veelgi kõrgemale, kus lehestik oli tihedam. Nad möödusid päris lähedalt tema puu alt ja Corrie tundis ära Iskandari, pärismaalaste peamehe, kes tema kord juba röövinud oli, ning mõne tema mehe.
Igaks juhuks mõnda aega veel oodanud, laskus Corrie puu otsast alla ja asus teele.
Lõpuks ometi olid kõik vaenlased seljataha jäänud ja ta rühkis edasi mööda tuttavat rada, mis viis teda külla sõprade juurde.
Vahepeal oli Iskandar oma meestega bandiitide laagrisse jõudnud. Kaks jaapanlast pugesid kähku peitu, pärismaalased aga läksid Hoofti juurde.
Pärast lühikesi läbirääkimisi saatis Iskandar ühe oma mehe jaapanlastele ütlema, et valged inimesed on nende suhtes sõbralikult meelestatud.
Kui mõlemad jaapanlased teiste juurde ilmusid, lasti viinapudelid ringi käima. See tõi uut elevust meeste jutuajamisse, mis keerles Corrie' edasise jälitamise ümber.
Selgus, et kaks jaapanlast olid seersandid Tokujo Matsuo salgast ja püüdsid nüüd muidugi tütarlast uuesti kinni nabida. Sedasama tahtsid ka Iskandar ja Hooft, kes kumbki nautis juba ette rikkalikku tasu, kui ta neiu Jaapani ohvitserile tagasi viib.
Õnnetuseks jõid nad liiga palju viina. Laagrist lahkudes läksid nad küll õiges suunas, kuid vintis peaga ei suutnud kuidagi leida Corrie' jälgi. Kui nad olid jõudnud metsarajale, kustkaudu oli läinud Corrie, hüüdis Särina, et ta leidis jälje, ja viis nad tagasi orgu, päästes sel moel tütarlapse.

Tarzan, van der Bos ja ameeriklased lähenesid kiiresti kurjategijatest mahajäetud laagrile. Kohale jõudnud, uuris Tarzan jälgi ja näitas oma kaaslastele rada, kustkaudu bandiidid olid lahkunud.

„Kurat võtaks, missugused tolvanid me oleme," hüüdis Jerry, „et ei suutnud ilma teieta selgusele jõuda!"

98

„Ärge unustage," lohutas teda Tarzan, „et olen jälgede lugemisega tegelnud kogu oma elu alates varasest lapsepõlvest ja et minu elu on ikka sõltunud sellest, kui hästi ma seda teha oskan. Aga nüüd lähen ma ees ära. Me ei tohi selle seltskonnaga kokku puutuda, võtmata tarvitusele ettevaatusabinõusid."

Tund hiljem jõudsid teised salga liikmed metsast välja orgu ja leidsid Tarzani neid seal ees ootamas.

„Teie kurjategijad on orust alles nüüdsama läbi läinud," ütles ta neile. „Ma leidsin ka Corrie' jäljed. Tema on mõni tund neist varem läinud ja, muide, täiesti üksi. Tõenäoliselt õnnestus tal põgeneda. Olen peaaegu kindel, et kurjategijad ei avastanud tema jälgi, sest nad on temast möödunud mitme jardi võrra paremalt. Oletan, et salgas on palju mehi ja naisi ning nendega koos mõni pärismaalane ja kaks Jaapani sõdurit. Ma lähen Corrie' jälgi mööda ees. Kui ta on valinud metsa viiva raja, lõikan ma selle lähedusse puu tüvesse ühe täkke. Kui ta aga on edasi orgu läinud, jätan ma kaks täket. Aga kui täkkeid on kolm, siis tähendab see, et kurjategijad lähevad Corrie'ga ühte rada."

Seda öelnud, pöördus Tarzan ümber ja hakkas minema oma tavalisel kiirel kõnnakul nagu alati, kui ta eelistas käia maad mööda, mitte aga puude otsas edasi kihutada.

„Ma ei tea, kuivõrd tublid oleme meie," sõnas Bubonovitch, „kuid see poiss meid küll ei vaja."

„Ta laseb meil ennast tunda nagu jalutuskäigul," tähendas Jerry.

„Mulle aga tundub, et me vaid segame teda," lausus van der Bos nukralt. „Kuid ta on haruldaselt kannatlik."

Minnes mööda rada, mis külla viis, tundis Corrie end õnnelikuna teadmisest, et lõpuks ometi läheb ta tagasi Taki, Jerry, Tarzani, Bubonovitchi ja väikese veltveebli juurde. Taki oli ta tundnud kogu oma elu, kuid nüüd näis talle, et oli alati teisigi tundnud. Ta jõudis otsusele, et armastab neid kõiki, ega suutnud kuidagi ära oodata, millal neid jälle näeb ja neile oma seiklustest pajatab. Ta pidi ka Amatiga arved klaarima. Kuid selle mõtte peletas ta kohe eemale. Corrie tahtis praegu mõelda vaid meeldivatest asjadest.

Ülevas meeleolus viibides märkas ta raja kõrval tihnikus mingisugust liikumist. See oli keegi suur ja triibuline. Corrie tõstis

99

püssi palge ja asetas sõrme päästikule. Kuid antud juhul oli väike kahekümne viie kaliibrine Jaapani püss kasutu.

Kui Corrie peatus, jäi ka tiiger seisma. Nüüd nägi ta kiskja silmi, mis äratasid hirmu, ja ta vaatas kähku ringi. Tema kõrval oli durianipuu, mille küljest rippus alla tugev Haan. Kui tiiger oleks teda nüüd kohe rünnanud, oleks ta Corrie' kätte saanud enne, kui viimane oleks küllalt kõrgele ronida jõudnud. Vältides järske liigutusi, mis oleksid kiskja viivitamatu hüppe esile kutsunud, pani Corrie oma kasutu püssi ettevaatlikult puu najale, siis aga haaras liaanist kinni ja hakkas end pikkamisi üles vinnama, pööramata tiigrilt silmi.

Tiiger tuli otsejoones neiu poole.

Corrie hakkas nüüd nii kiiresti, kui vähegi suutis, kõrgemale ronima. Tiiger pidi jooksma ümber puu, et hüpet teha, ja see päästis Corrie'. Kui kiskja hüppas, oli neiu juba ohutus kõrguses, tiiger aga vääratas ja prantsatas raskelt rajale.

Peagi ühines Corrie ga mõni ahv. Nad sõimasid tiigrit oma keeles. Siis tuli Corrie'le hea mõte. Ta teadis, et ahvid armastavad kõike järele teha, ja otsustas seda ära kasutada. Neiu noppis duriani vilja ja viskas sellega tiigrit. Vili tabas tiigri pead ja pani kiskja metsikult möirgama. Ta viskas veel teisegi, kuid vääratas. Siis aga lõid ka ahvid kaasa.

Nad pommitasid hiiglaslikku kassi, kes lõpuks ei kannatanud enam välja ja üritas puu otsa ronida. Kaotanud tasakaalu, kukkus tiiger alla ja veeres tihnikusse. Üks vili tabas teda otse nina pihta. Pommirahe jätkus ja lõpuks oli ta sunnitud taanduma. Kuid Corrie ei julgenud veel niipea oma pelgupaigast lahkuda. Kui ta viimaks siiski alla ronis ja püssi võttis, kohutas teda vähimgi hääl ja sundis valvsalt paigale tarduma.

Kummatigi ei märganud tütarlaps uut ähvardavat ohtu, mis saatusel tema jaoks varuks oli.

Tema teele ühe puu otsa oli end peitnud koletu suur must olend. See oli Oju, noor orangutang, keda Tarzan oli võitnud. Corrie' püss sundis teda eemale hoiduma. Oju kartis musti keppe, mis tegid kõva lärmi. Kuid ta oli kannatlik ja võis kaua oodata.

Varsti ilmus Corrie' ette rajale ja puude otsa veel teisigi koledaid kogusid.

Neiu seisatas. Ta polnud varem näinud nii palju orangutange ja kartis nüüd, et nad võivad talle midagi halba teha. Ahvid

moonutasid nägu, mõni aga tegi ähvardavaid liigutusi, lähenedes talle lühikeste hüpetega. Corrie hoidis sõrme püssi päästikul ja taganes, kuni jõudis just selle puu alla, kus kõigest mõne jala kõrgusel tema pea kohal istus Oju.

Tavaliselt suured ahvid väldivad inimesi ja lahkuvad kohe nende ilmumisel.

Corrie imestas, miks need loomad niimoodi ei talitanud. Võib-olla andis neile julgust see, et neid nii palju oli? Kuid neiu eksis. Ahve ajendas üksnes uudishimu. Nad tahtsid teada, mida Oju kavatseb selle inimesega teha.

Oju vahtis verdunud silmil alla, kaaludes olukorda. See oli talle soodus, sest Corrie oli kogu tähelepanu pööranud teistele ahvidele.

Oju hüppas, paiskas neiu maha, rebis tal püssi käest ja viskas eemale. Kukkumise hetkel hoidis Corrie sõrme päästikul. Kõlas lask ja see kohutas Ojut. Ta hüppas puu otsa ja kihutas metsa, neiu süles.

Lask hirmutas ka teisi ahve. Nemadki tormasid metsa, kuid teises suunas kui Oju. Rada oli nüüd vaikne ja tühi. Hiiglaslik ahv kandis Corrie't peadpööritava kiirusega läbi puude. Ainus, mida neiu teha sai, oli rusikatega raevukalt taguda enda röövija karvast keha. Lõpuks hakkas see ahvi ärritama ja ta andis neiule kerge vopsu pähe. Viimase õnneks oli see pigem laks kui löök, seetõttu kaotas ta ainult teadvuse.

Kui Corrie toibus, pidas ta esialgu kõike juhtunut ainult painajalikuks unenäoks. Kuid oh häda, see enesepete kestis vaid viivu, kuni ta täielikult teadvusele tuli. Nüüd valdas teda tõepoolest kabuhirm.

Karvane koletis vahtis kogu aeg üle õla tagasi, otsekui oleks teda keegi jälitanud. Corrie'l oli püstol ja nuga, kuid orangutang hoidis teda nii, et ta ei saanud kätt liigutada. Ja hiigelahv kandis teda üha kaugemale. Neiu ei julgenud isegi mõelda, milline kohutav saatus teda ootab.

XIX

Jerry, Bubonovitch, Rosetti ja van der Bos läksid orus piki jõge allapoole, kuni jõudsid rajani, mis metsa viis.

Siin leidsid nad ühe täkke ja mõistsid, et Corrie oli läinud

101

küla poole ning teda ei jälitatud.

Kuid äkki kuulsid nad kaugelt eestpoolt püssipauku. Tarza-nil polnud tulirelva, kas aga Corrie'l see oli või ei, seda nad ei teadnud. Loogilisem oleks olnud oletada, et Corrie oli põgenenud ilma relvata. Kurjategijad polnud siit läbi läinud, seega ei saanud ka keegi nendest tulistada. Pärismaalastel oli karmilt keelatud kasutada Jaapani relvi, mis nad külla olid peitnud. Pealegi poleks pärismaalased söandanud relvi võtta ja surma kartusel üle astuda jaapanlaste keelust.

Kõik neli tegid igasuguseid oletusi, minnes rada mööda edasi.

„Küllap tulistas ikkagi jaapanlane," ütles van der Bos. „Aga kus on üks jaapanlane, seal on teisigi."

„Võtame nad kinni," pakkus Rosetti. „Ma pole juba kaks päeva jaapanlasi tapnud."

„Peame olema ettevaatlikud," hoiatas Jerry. „Ma lähen sada jardi ees ja tulistan esimest jaapanlast, keda kohtan, siis aga taandun. Teie, poisid, peitke end kahele poole rada tihnikusse, kui mu lasku kuulete, siis aga laske nad võimalikult lähedale tulla ja andke tuld."

„Kapten, teie ei tohiks seda teha. Lubage mind minna," ütles Rosetti.

„Või mind," toetas teda Bubonovitch. „See pole teie amet, kapten."

„01gu," nõustus Jerry vastu tahtmist. „Lähete teie, Marakratt. Olge valvel."

„Miks sa ei võiks mööda puid minna?" küsis Bubonovitch. Marakratt muigas mõistvalt ja pistis jooksu.

Tarzan käis mõnda aega Corrie' jälgedes, kuni leidis puu, mille otsa ta tiigri eest roninud oli. Tarzan seisatas, uuris tähelepanelikult jälgi ja luges neist kogu loo nii täpselt, nagu oleks tema ees raamat olnud. Isegi siin-seal vedelevad durianiviljad pajatasid talle, mismoodi tiiger lõppude lõpuks minema aeti. Tarzan muigas ja hakkas minema mööda värskeid jälgi, mis kinnitasid, et neiu oli alles hiljuti siit läbi läinud. Sel hetkel lajatas kusagil eespool lask.

Nüüd kargas Tarzan puu otsa ja hakkas piki rada edasi kiirustama. Ka tema arvas, et tulistasid jaapanlased ja et Corrie oli neile pihku sattunud. Kuid siis silmas ta rajal lebavat püssi.

Tarzan oli nõutu. Jaapanlased ei võinud ära minna ja püssi

102

maha jätta. Ka polnud tunda nende lõhna. See-eest tundis ta selgesti suurte ahvide lõhna. Tarzan hüppas puu otsast alla ja nägi, et neiu jäljed lõppesid selle puu all, kus lebas püss.

Veel nägi ta, et neiu oli kas alla kukkunud või maha visatud. Kõrval paistsid suure orangutangi jäljed. Kuid need jäljed olid ainult selle puu all, kus Tarzan praegu seisis. Kõik sai selgeks: orangutang oli puu otsast alla hüpanud, Corrie' kaenlasse kahmanud ja ära viinud.

Tarzan ronis uuesti puu otsa ja kihutas jälgi mööda Ojule järele. Tema treenitud silm nägi puu küljes selgesti märke. Lömastatud sitikas või tõuk, mõhnalise käpaga murtud oks, oksa külge takerdunud punakaspruun karvatort, ahvi ja neiu jälgede lõhn — see kõik näitas ilmeksimatult talle teed. Ja kui mets veidi hõredamaks muutus, nägi Tarzan oma vaenlast. Oju tundis, et teda jälitatakse. Ta jäi lagedas kohas seisma, valmis võitluseks. Oma saaki hoidis ta nii, et see ei saanud Tarzanit näha.

Corrie tajus, et Oju oli kohanud vaenlast, sest ta tõi kuuldavale ähvardava urina. Neiu kuulis ka jälitaja unsemist, kuid see sarnanes rohkem lõvi omaga. Loomulikult polnud Sumatral lõvisid, kuid see ei olnud ka tiigri hääl, mis üha lähemale tuli.

Ootamatult viskas orangutang neiu maha ja sööstis ettepoole. Corrie kergitas end kätele ja vaatas tagasi. Just sel hetkel läks Tarzan Ojuga käsitsi kokku. Corrie tõusis püsti ja tõmbas välja oma püstoli, kuid ei julgenud tulistada, sest kartis riivata Tarzanit. Tarzan ja Oju veeresid mööda maad. Oju üritas lüüa oma võimsaid kihvu inimese kõrisse, kes omakorda püüdis neid endast võimalikult kaugel hoida. Mõlemad urisesid nüüd vaiksemalt, sest võitlus elu ja surma peale nõudis neilt täit tähelepanu. Corrie'le tundus äkki, et ta näeb enda ees kahte metslooma, kes võitlevad õiguse eest teda endale saada.

Tarzan tõrjus Oju lõuapärasid eemale parema käega, kuna ahvi käpp surus tema pahemat kätt tugevasti vastu külge. Tarzan püüdis end sellest haardest vabastada.

Ootamatult põimis Tarzan jala orangutangi tagumise jäseme ümber ja surus ta vastu maad. Üritades end vabastada, nõrgendas Oju oma haaret. Ja siis nägi Corrie, kuidas noatera ahvi rinda tungis, kuuldavale tuli valu- ja vihakisa. Ikka ja jälle tõusis ja vajus nuga.

Kisa nõrgenes, määratu suur keha võpatas ja jäi liikumatuks. Oju oli surnud.

103

Tarzan tõusis ja pani jala oma vaenlase kehale. Ta tõstis näo taeva poole ja naeratas ootamatult. Isaahvi võidukisa jäi talle kurku kinni. Miks ta seda kuuldavale ei lasknud, ei teadnud ta isegi.

Corrie tundis kohutavat väsimust ja nõrkust. Ta jalad läksid nõrgaks ja ta pidi istuma. Tarzan silmitses teda osavõtlikult.

„ Noh, teie õnnetused on vähemalt tänaseks lõppenud. Jerry, van der Bos ja veltveebel jõuavad peagi siia. Lähme neile vastu."

Ta tõstis neiu õlale ja hakkas puidpidi edasi minema. Alles hiljuti oli täpselt samamoodi kandnud Corrie't ahv, aga kuivõrd teised olid neiu tunded praegu!

Jõudnud rajani, uuris Tarzan seda hoolikalt ja veendus, et tema kaaslased polnud siit veel läbi läinud. Ta istus koos Corrie'ga raja äärde maha ja nad jäid ootama.

Nad ei ajanud juttu. Tarzan taipas, et neiu oli läbi teinud kohutava katsumuse ning ta vajas rahu, et puhata ja toibuda.

Lõpuks hakkas Corrie ise rääkima.

„Olen hirmus rumal. Hoidsin end suurivaevu tagasi, et mitte karjuda ega nutta. Arvasin, et surm on juba suu ääres, kuid siis tulite teie, justkui oleksite taevast alla kukkunud. Aga kust te teadsite, kus ma olen ja mis minuga juhtunud oli?"

„Teavet saab ka teisiti kui raamatutest," vastas Tarzan. „See oli üsna lihtne."

Ta rääkis, kuidas oli Corrie' leidnud, ja lisas siis:

„Mul oli juba mõni päev tagasi sellesama ahviga kokkupõrge. Siis ma võitsin teda, kuid jätsin ta ellu. Mul tuli seda kahetseda."

„Te ei rääkinud sellest juhtumist midagi," ütles neiu.

„Sel polnud tähtsust."

„Olete väga kummaline inimene."

„Olen rohkem metsloom kui inimene, Corrie," vastas Tarzan.

Neiu kergitas kulme ja vangutas pead.

„Olete väga kaugel sellest, et metsloom olla."

„Te vist arvate, et tegite mulle komplimendi. See on sellepärast, et teie ei tunne metsloomi. Neil on palju toredaid omadusi, mis võivad võistelda inimese parimate omadustega. Ja neil pole pahesid. Nad jätsid pahed inimestele. Kui ma ütlen, et olen

rohkem metsloom kui inimene, siis ma ei arva, et mul on olemas kõik nende omadused. Pean silmas vaid seda, et ma mõt-

104

len ja talitan sageli kui metsloom, mitte aga kui inimene. Mul on metslooma psüühika."

„Noh, vahest on teil õiguski, aga kui ma lõunat sööma lähen, siis teen seda meelsamini inimese kui tiigri seltsis."

Tarzan naeratas.

„See on üks metsloomade eeliseid. Nad ei pea käima lõunasöökidel, kuulama kõnesid ja olema nendest surmani tüdinud." Corrie puhkes naerma.

„Kuid üks teie lemmikloomi võib teile peale hüpata ja endale lõunasöögiks viia."

„Teile kallis inimene võib aga metslooma enda lõbuks maha lasta."

„Te olete võitnud."

„Sealt tulevadki meie omad," ütles Tarzan ja tõusis püsti.

„ Kuidas te seda teate?"

„Seda ütles mulle Usha."

„Usha? Kes on Usha?"

„Tuul. Ta tõi minu kõrvu ja ninna tõendeid selle kohta, et mööda rada tulevad inimesed. Igal rassil on oma eriline ihulõhn. Tänu sellele tean ma, et tulevad valged inimesed."

Minut hiljem ilmus käänaku tagant nähtavale Rosetti.

Tarzanit ja Corrie't nähes hüüatas ta rõõmsalt ning hõikas siis valjusti tagapool tulevaid kaaslasi. Peagi jõudsid teisedki nende juurde. See oli õnnelik kohtumine.

„Te oleksite nagu mitu nädalat ära olnud, Corrie," sõnas Jerry.

„Ma käisin maha pika tee läbi Varjude oru," vastas Corrie. «Arvasin juba, et ei näe teid enam iialgi. Ja siis tuli Tarzan."

Tak van der Bos astus Corrie' juurde ja suudles teda.

„Kui ma pole teie kadumisest saadik veel halliks läinud, siis ärge muretsege, teen seda õige pea. Ärge iialgi meie juurest lahkuge, kallis."

Tarzan käis kõige ees, teised hoidusid Corrie'le lähemale, kuulates tema seiklusi. Ta rääkis Arnati reeturlikkusest, Särina ootamatust abist, kohutavast juhtumist Ojuga ja sellest, kuidas Tarzan ta päästis.

„ Tarzan oli võideldes kohutav. Ta sarnanes metsloomaga. Tarzanil on tiigri jõud ja osavus ning inimese mõistus. Ta uriseb nagu kiskja. Ma päris kartsin teda. Aga kui võitlus oli lõppenud, ta naeratas ja muutus uuesti inimeseks."

105

„Me võlgneme talle kõik ega suuda iialgi sellesamaga tasuda, " ütles Jerry.

„Ta on täitsamees," lausus Rosetti südamepõhjast, „kuigi

inglane."

Mõne minuti pärast jõudis salk külla. Niipea kui Amat neid nägi, putkas ta teisele poole metsa, sest kartis Rosettit nagu tuld.

XX

Kapten van Prins, leitnant de Lettenhove ja mõni teinegi siss tundsid hästi Corrie van der Meeri ja Tak van der Bosit, keda arvati surnud olevat. Kõik kogunesid nende ümber, naersid ja õnnitlesid neid. Corrie ja Tak küsitlesid neid oma vanade sõprade kohta. Üks neist oli hukkunud, teised aga kuulduste põhjal jaapanlaste kätte vangi langenud. Räägiti hollandi keeles.

Tundes end üksildasena, otsis Jerry üles Bubonovitchi ja Rosetti, kes puu all istusid ning relvi puhastasid. Ent üsna pea ühinesid nendega van Prins ja de Lettenhove, et edasiseks plaani pidada.

Corrie ja Tak istusid veidi kaugemal puu varjus. Corrie märkas, et Jerry oli viimasel ajal hakanud temast eemale hoiduma. Ka praegu ei kutsunud ta tütarlast arutelust osa võtma. Neiu murdis pead, mis võis meest solvata. Või oli ta Corrie' seltskonnast tüdinud?

Neiu oli haavunud ja seetõttu Tak van der Bosi vastu topelt tähelepanelik. Jerry mõistis seda kohe ja lakkas edasisest mõttevahetusest osa võtmast. Bubonovitch ja Rosetti märkasid tema sünget meeleolu ning imestasid temaga toimunud muudatuse üle.

Nõupidamisel otsustati, et mõlemad salgad ühinevad vähemalt ajutiselt ja et kauemaks külla jääda pole otstarbekas. Kui jaapanlaste abiüksus baasi tagasi ei pöördu, alustavad jaapanlased ulatuslikku tegutsemist. Hollandlased ei tahtnud aga riskida ja ägedasse võitlusse astuda. Neil olid vaenlasega võitlemiseks sootuks teised plaanid.

Otsustati minna teise kohta, mida hollandlased hästi tundsid ja mida oli kerge kaitsta.

Tõsi küll, Tarzanile ja ameeriklastele tähendas see minna tagasiteed, kuid van Prins kinnitas neile, et nende väljavaade edelarannikule jõuda paraneb märgatavalt.

106

„Seal, kus ma kavatsen laagri püsti panna," seletas ta, „on võrdlemisi kerge tee üle mägede. Ma tean, et seal on vähem jaapanlasi kui siin. Annan teile kaardi ja selgitan, kuidas leida teed, mis viib teid läänepoolsesse ossa, kust on juba hõlbus rannikule jõuda."

„Mida teie sellest arvate, Jerry?" küsis Tarzan. Jerry, kes oli mõtteisse vajunud, vaatas talle otsa. „Millest?" küsis ta loiult.

Tarzan silmitses teda imestunult, seejärel aga kordas van Prinsi plaani.

„Kui see sobib teistele, siis sobib mullegi," vastas Jerry ükskõikselt.

Bubonovitch ja Rosetti vahetasid pilke. „Mis kuradi jama see meie vanaga on?" sosistas Rosetti. Bubonovitch kehitas õlgu ning vaatas siis Corrie' ja van der Bosi poole.

„Arvan, et kaptenist saab peagi taas naistepõlgur," lausus ta.

„Olen alati rääkinud, et kõik ebameeldivused ja pahandused saavad alguse naistest."

„Millal kavatsete teele asuda?" küsis Tarzan van Prinsilt.

„Arvan, et võime rahulikult tänaseks ja homseks siia jääda. Jaapanlased ei hakka veel mitu päeva oma salga pärast muretsema. Võime teele asuda ülehomme hommikul. See võimaldab inimestel korda teha jalatsid, mis on juba tublisti kulunud. Siin leidub rohkesti vajalikku materjali ja naised võivad meile sandaale õmmelda. Oleme ju praegu enam-vähem paljajalu. Isegi kui jaapanlased tulema peaksid, oleme valmis neid vastu võtma. Minu inimesed valvavad rada, mis viib siit jaapanlaste baasi juurde."

Nõupidamine lõppes. Van Prins läks vaatama, kuidas ta inimesed olid end sisse seadnud. Valvest vabad hollandlased parandasid sandaale või puhastasid relvi. Corrie jälgis salamahti Jerryt.

Ta märkas, et mees oli morn ja rääkis üksnes siis, kui teda kõnetati, ning sedagi väga lühidalt.

Talle tundus äkki, et mees on haigeks jäänud.

See mõte hajutas neiu meelepaha ja ta siirdus puu juurde, kus Jerry üksinda istus.

„Mis teil viga on, Jerry?" küsis ta. „Kas olete haige?"

„Ei," vastas mees lühidalt.
Corrie silmitses teda imestuse ja kibedusega. Jerry ei näinud
107
neiu ilmet ja tegi näo, et on hõivatud püstoli puhastamisest. Samas mõistis ta, et käitub lapsikult ja vihkas end selle pärast.
Neiu läks pikkamisi minema. Ta suundus hüti poole, kus elas pärismaalasest tütarlapse Lara juures.
Jerry tõusis kähku ja läks talle järele. Ta sai neiu peaaegu juba kätte ja hõikas teda, kuid Corrie ei vaadanud isegi tagasi.
Jerry teadis, et neiu oli teda kuulnud ning sedagi, et Tarzan, Bubonovitch ja Rosetti kõike pealt olid näinud. Kõige rohkem aga piinas teda mõte, et ka van der Bos oli kõike kuulnud. Jerry tundis, kuidas ta nägu lõi lõkendama. Ta seisis mitu minutit paigal, teadmata, mida teha. Jerry oli palju kordi surmale silma vaadanud, kuid oma sõpradele ta praegu silma vaadata ei suutnud. Jerry pidi kogu tahtejõu kokku võtma, et ümber pöörata ja nende juurde minna.
Keegi ei öelnud talle sõnagi. Paistis sedamoodi, et igaüks tegeles oma asjaga. Tarzan katkestas vaikuse.
«Kavatsen minna pisut liha hankima. Kas keegi tahab kampa lüüa?"
Esmakordselt kutsus ta kedagi jahile kaasa. Kõik said aru, et ta tegi seda Jerry pärast.
Jah, mina tulen, kui keegi teine ei taha," vastas Jerry.
„Siis tulge."
Nad võtsid püssi ja suundusid metsa.
Bubonovitch ja Rosetti istusid van der Bosist pisut kaugemal.
„See on temast väga kena," ütles Bubonovitch. „Ma tunnen Jerryle kaasa ja imestan, mis on Corrie'ga lahti."
„Ah, kurat, nad kõik on ühe vitsaga löödud!" hüüdis Rosetti südametäiega.
Bubonovitch vangutas pead.
„See pole Corrie' moodi. Ta pole niisugune."
„Tema muutumises on süüdi hollandlane," tähendas Rosetti. „Ja mina arvasin, et ta armastab kaptenit! Rääkisin ju sulle, kui me selle daami kaasa võtsime, et tuleb pahandusi. Nüüd
ongi see käes!"
„Ka sina, Marakratt, oled temasse pisut armunud."
„Ta meeldib mulle. Aga ehk ta polegi midagi halba teinud?"
Tarzan ja Jerry olid ära natuke üle tunni ning tulid tagasi tapetud põdraga.
Õhtusöögi ajal istus Corrie hollandlaste juures. Ta poleks tohtinud niimoodi käituda ja teadis seda. Corrie'1 oleks tulnud
108
end ülal pidada nii, nagu poleks midagi juhtunud, nüüd aga muutus suhete klaarimine veel raskemaks. Tütarlaps oli õnnetu, sest ta armastas neid inimesi, kellega koos oli nii palju üle elanud ja kellele ta nii palju võlgnes.
Nüüd ta kahetses, et polnud Jerry hüüdele vastanud.
Corrie sundis end oma uhkusest võitu saama ja nende juurde minema, aga kui ta seda teinud oli, tõusis Jerry üles ja läks ära. Neiu siirdus jalamaid oma onni. Seal viskus ta asemele ja esimest korda kahe aasta jooksul purskas nutma.
Päev kaldus õhtusse, kui rampväsinud Amat jaapanlaste baasi juurde jõudis. Ta kummardas sügavasti teda peatanud tunnimehele ja püüdis seletada, et tal on tähtsaid teateid komandörile. Tunnimees kutsus korrapidaja seersandi, kes pisut oskas

kohalikku keelt. Amat kordas talle, mida oli rääkinud tunnimehele, ja pidi äärepealt unustama kummardamast.

Seersant andis ta üle adjutandile, kellele Amat kummardas kolm korda. Adjutant mõistis, kui tähtis oli Amati teade, ja viis ta otsekohe vanemohvitseri kolonel Kanji Tajiro juurde. Temale kummardas Amat neli korda.

Kui kolonel kuulis, et ligi nelikümmend tema meest on tapetud, sai ta maruvihaseks. Amat rääkis ka tunnimeestest, kes rada valvavad, ja valgest tütarlapsest. Ta rääkis kõigest, mida teadis. Ja seda polnud sugugi vähe.

Tajiro käskis Amatile süüa ja öömaja anda. Veel käskis ta otsekohe külla saatmiseks ette valmistada kaks roodu, et valged puruks lüüa.

Kolonel otsustas, et hakkab ise neid juhtima ja Amat läheb nendega kaasa. Kui pärismaalane oleks seda teadnud, poleks ta nii rahulikult maganud.

XXI

Järgmisel hommikul ilmnesid lahkhelid jälle täie teravusega. Hollandlased tegid süüa ning einestasid ameeriklastest ja Tarza-nist eraldi. Inglane mõistis, et see on väär ja üsna nõme ning kui asi niimoodi edasi läheb, mõjub see salga moraalile halvasti.

Kummatigi oli ta rahul sellega, et mõlema ohvitseri vahel valitses kõige parem läbisaamine. See oli ülimalt tähtis ränkades

tingimustes, milles sissidel tuli tegutseda. Hollandi ohvitserid olid laagris tõenäoliselt ainsad inimesed, kes ei märganud süvenevat võõrdumist.

Pärast hommikusööki läks Tarzan ameeriklastega metsa kontrollima hollandlaste valvatavat rada. Nad leidsid, et eelpost oli peateepoolsest küljest suurepäraselt maskeeritud. Kuid Tarzan arvas, et see asus liiga lähedal külale ja jäi rajast kaugele.

Kapten van Prins oli eelpostile jätnud neli meest ja käskinud aegamisi taganedes jaapanlastele võimalikult kaua vastu panna, et võimaldada sisside peajõududel külast lahkuda ja varitsusse asuda.

„Arvan, et ta oleks pidanud ühe mehe märksa kaugemale panema," ütles Tarzan Jerryle, „ja vähemalt pool oma jõududest selle raja äärde tooma. Ta pole arvestanud jaapanlaste kavalust ega valmistunud ootamatusteks."

„Jaapanlased võivad kedagi ette saata," nõustus Jerry, „ja see võib džunglist läbi lipsata. Ta näeb neid kohe, läheb tagasi ja kannab ette. Siis hiilib mõni mees siia ja viskab paar-kolm granaati. Tunnimehed tapetakse ja jaapanlased tungivad külla, enne kui van Prins jõuab oma mehed ära viia ning varitsuse korraldada."

„Lähme tagasi ja räägime temaga," pakkus Tarzan.

Varsti pärast hommikusööki otsis Lara Corrie' üles.

„Sain just praegu teada, et Amat oli täna öösel külast ära," ütles ta hollandlannale. „Ta lahkus juba eile. Ma tunnen teda. Amat on halb inimene ja olen kindel, et ta läks jaapanlaste baas-laagrisse ning rääkis seal kõigest, mis siin juhtus."

Corrie rääkis sellest parajasti van Prinsile, kui Tarzan ja Jerry tagasi jõudsid. Hollandlane kutsus neid ja Corrie tegi kähku minekut. Van Prins rääkis neile Lara hoiatusest ja Tarzan pakkus välja plaani, mida nad olid Jerryga arutanud.

„ Suurem osa jõududest tuleb siit ära viia," sõnas van Prins mõtlikult. Jätan siia silmapetteks ainult „vastuvõtukomisjoni", juhuks kui jaapanlased peaksid külla tungima."

„Vahest tasub teie tunnimehed hoopiski maha võtta," arvas Jerry. „Siis satuvad jaapanlased otseteed lõksu."

„Ma pole kindel, et see õige oleks," väitis van Prins. „Mulle meeldib varakult informatsiooni saada, muidu võib igasuguseid ootamatusi ette tulla."

Tarzan polnud temaga nõus, kuid vaidlema ei hakanud, vaid tegi hoopis omapoolse ettepaneku.

110

„Hangin teile informatsiooni palju kiiremini kui teie tunnimehed. Lähen neli või viis miili ettepoole ja kui jaapanlased nähtavale ilmuvad, olen kõigi andmetega tagasi ammu enne seda, kui nad teie varitsuseni jõuavad."

„Aga mis siis, kui nad teid näevad?"

„Nad ei näe mind."

„Te olete ülimalt enesekindel, söör," ütles hollandlane muiates.

„Seda küll," vastas Tarzan.

«Teeme siis niimoodi," lausus van Prins. Julgestuseks annan teile siiski kaks tunnimeest, kuid käsin neil koos teiega tagasi tulla. Kas see rahuldab teid?"

„Täielikult," vastas Tarzan. „Mina lähen ette, teie aga pange oma mehed varitsusse."

Nende sõnadega kargas Tarzan puu otsa ja kadus lehtede vahele. Hollandlane vangutas pead.

„ Oleks mul pataljon temasuguseid mehi, võiksin ma jaapanlased kogu saarelt minema pühkida."

Padrunite ja käsigranaatidega koormatud Jerry, Bubonovitch ja Rosetti sammusid sisside ees, et meelitada jaapanlasi lõksu. Nad läksid kõrvaloleva raja kõige kaugemasse otsa ja. hakkasid end sisse seadma. Lehtede ja viinapuuväätidega maskeerisid nad oma pead ning õlad nii oskuslikult, et sulasid ümbritseva džungliga justkui üheks.

Ka sissid võtsid oma koha sisse ja asusid end maskeerima.

Kapten van Prins kõndis mööda peateed, kontrollides iga mehe maskeeringut. Lõpuks andis ta käskluse:

„Enne mind mitte tulistada, juhul kui teid pole avastatud varem. Kaks meest liini alguses võivad kasutada granaate, kui suudavad neid heita küllalt kaugele, et mitte vigastada omasid. Seesama käib ka kahe mehe kohta küla teises otsas, juhul kui jaapanlased sinna jõuavad. Püüdke tulistada seda jaapanlast, kes asub otse teie vastas. Kas küsimusi on? Ei ole? Siis tulen ma koos teiega varitsusse."

Ta astus kõrvale ja võttis koha sisse liini keskel.

Jerry avastas peagi, et tema naabriks oli van der Bos. Veidi aega enne seda oli Tak Corrie'ga juttu ajanud ja nagu muuseas küsinud:

„Mis teie ja Jerry vahel on juhtunud?"

111

„Ma ei mõista, mida te silmas peate."

„Oo, teate küll. Mis temaga lahti on?"

„Mind ei huvita see põrmugi. Ta on toores ja kasvatamatu inimene, niisugused aga mulle huvi ei paku."

Tak ei uskunud tema sõnu, kuid neiu hääles kõlanud kibedus juhtis teda äkki mõttele. Ta isegi vilistas üllatusest.

„Misasja te vilistate?" küsis Corrie.

„Mulle tuli üks mõte. Ma ei teadnudki, et ilmas on nii palju lollpäid."

„Kas te mõtlete mind?" „Teid, Jerryt ja ennast."

„Võite vilistada nii palju, kui süda lustib, kuid ärge toppige oma nina teiste asjadesse."

Tak muigas, patsutas teda põsele ja läks van Prinsiga metsa.

Jerryl polnud kuigi mugav olla kõrvuti van der Bosiga. Ta lootis, et viimane ei püüa vähemalt temaga jutlema hakata. Otsekui vastuseks sellele pöördus hollandlane tema poole.

„Noh, meil tuleb jaapanlasi vist üsna kaua oodata."

Jerry mõmises vastuseks midagi arusaamatut.

Et Jerry vaatas van der Bosi poole, siis lubas viimane endale luksust naeratada.

„Corrie tahtis ka metsa tulla ja lahingust osa võtta, kuid van Prins ja mina keelasime selle karmilt ära."

„Õigesti tegite," pobises Jerry.

„Corrie on alles laps," jätkas van der Bos. „Me tunneme teineteist terve elu. Corrie ja minu naine olid peaaegu lapsest saadik sõbratarid. Ta on mulle nagu õde."

Maad võttis vaikus. Van der Bos võis täiel määral tunnetada oma sõnade mõju. Ta polnud varem näinud rohkem ähmis nägu. Viimaks Jerry lausus:

„Ma ei teadnud, et olete abielus. Kas teie naine sõitis ära?"

Jah. Me püüdsime veenda vana van der Meeri, et ta saadaks minu naisega ära ka Corrie' ja tema ema, kuid vana jonnakas lollpea ei jäänud nõusse. Issand, mis hinda ta selle eest maksis! Tema kangekaelsus oli saarel kõigile üldiseks kõneaineks. Ta oli selle poolest kuulus. Kõiges muus oli ta väga hea inimene."

„Mis te arvate, kas Corrie pole osa kangekaelsusest pärinud isalt?" küsis Jerry kartlikult.

„Ma ei imestaks selle üle põrmugi."

Bubonovitch ja Rosetti märkasid üllatusega, et Jerry ja van der Bosi vahele oli siginenud südamlik läbisaamine. Mõne aja pärast täheldasid nad sedagi, et „vana" hakkas jälle iseendaga sarnanema.

„Ta muutub uuesti inimeseks," sosistas Rosetti oma sõbrale.

Bubonovitch ei jõudnud vastata, sest kõigile ootamatult ilmus rajale Tarzan, kes oli puu otsast kuuldamatult alla hüpanud. Ta astus van Prinsi juurde.

„Teie väikesed kollased sõbrad on teel siia. Praegu asuvad nad umbes kahe miili kaugusel. Mulle tundub, et neid on vähemalt kaks roodu. Neil on kergekuulipildujad ja uhked väikesed mortiirid, mida nad tavaliselt kasutavad. Neid juhib kolonel. Nende Iuuregrupp koosneb vaid kolmest mehest ja sammub vaid sada jardi eespool. Ma hoiatasin teie tunnimehi ja nad peaksid varsti siin olema."

„Teist oli väga suur abi, söör," ütles van Prins. „Ma kohe ei teagi, kuidas teid tänada."

Ta pöördus kõrval seisvate sisside poole.

„Andke ahelikku mööda edasi, et rääkida enam ei tohi. Vaenlane jõuab siia kolmekümne viie või neljakümne minuti pärast."

Groen de Lettenhove määrati juhtima sisse, kes igaks juhuks külasse jäid. Ta püüdis keelitada Corrie't otsima ohutut varjupaika, sest osa vaenlasi võis läbi murda.

„Võib juhtuda, et teil kulub iga liigne püss marjaks ära," väitis neiu, „ja pealegi pole ma jaapanlastega veel sotte sirgeks teinud."

„Aga te võite ju haavata või koguni surma saada, Corrie."

„Täpselt niisamuti nagu teie ja teie inimesed. Kuid te ei saa ju kõiki käskida ära minna ja metsa peitu pugeda."

„Olete parandamatu. Mul oleks juba aeg sellega harjuda, et naisega vaielda on lootusetu."

„Ärge mõtelge minust kui naisest. Olen vaid kogenud sõdur ja hea laskur."

Nende jutuajamise katkestasid metsasügavusest kostvad püssipaugud.

XXII

Jerry nägi lähenevaid jaapanlasi esimesena, sest tema asukoht võimaldas jälgida rada umbes sada jardi kuni käänakuni. See oli kolmest luurajast koosnev salk.

Nad tulid ettevaatlikult ning olid veendunud, et nende ilmumine külla on täielik ootamatus. Seetõttu ei oletanud nad mingit varitsust ega pööranud tähelepanu džunglile kahel pool rada. Nad möödusid sissidest, kes lamasid salga põhijõudude ootel, ja peatusid alles metsaserval, kust paistis all orus asuv küla. See tundus magava ja rahulikuna.

Majadesse või nende taha varjunud sissid ei andnud endast elumärki ja ootasid vaenlast.

Varsti nägi Jerry lähenemas põhisalka. Kolonni eesotsas sammus kolonel, paljastatud samuraimõõk käes, tema taga tuli Amat ja selle kannul sõdur, tääk pärismaalast sihtimas. Nähtavasti oli Amat üritanud jalga lasta ja nüüd valvati teda eriti hoolikalt. Tema nägu oli morn ja see tegi suurt heameelt Marakratile, kes pidi end vaos hoidma, et mitte päästikule vajutada.

Rada sai esimese roodu sõdureid täis. Nad kõndisid tihedalt koos ja kogunesid luurest tahapoole metsaservale. Samal hetkel tulistas van Prins ja otsekohe kõlas sisside kogupauk. Jerry heitis kähku üksteise järel kolm granaati läheneva teise roodu sõdurite hulka. Vastuseks avasid jaapanlased nähtamatu vaenlase pihta džunglis korrapäratu tule. Seejärel pistis suurem osa ellujäänuist põgenema ning ainult mõni üksik hüppas põõsastesse ja püüdis täägiga tabada varitsuses istuvat vaenlast.

Marakratt tundis lahingust mõnu. Ta tulistas nii tihti kui vähegi jõudis, kuni ta püss üle kuumenes ja kõlbmatuks muutus.

Nende hulgas, kes plehku pistsid, olid ka Amat ja kolonel. Mingi juhuse tõttu polnud nad isegi haavata saanud ja lidusid nüüd reipalt teineteise kannul. Kolonel karjus midagi vihaselt jaapani keeles ja kui Amat taha vaatas, mõistis ta koloneli näoilme järgi, et see tahab teda tappa. Amat kiunatas hirmunult. Ta oleks väga imestunud teada saades, et kolonel peab teda reeturiks, kelle süü tõttu jaapanlased lõksu langesid.

Rosetti märkas neid enne, kui nad tema varitsuspaigale lähenesid.

„Ei lähe läbi, kollane saatan!" hüüdis ta. „See poiss kuulub mulle! Ainult mina tohin teda tappa!"

Veltveebel tabas täpselt koloneli ja tulistas siis Amati pihta, kuid sedapuhku laskis mööda..

„Neetud!" hüüatas ta.

Ehmunud pärismaalane lipsas põõsastesse.

Jaapanlaste salga haledad riismed punusid korratult metsa tagasi, jättes metsaservale ja rajale surnud ja haavatud.

Van Prins jaotas oma mehed kolme gruppi: esimesed saatis relvi ja laskemoona kokku korjama, teised oma ja jaapanlaste haavatuid külla viima ning kolmanda, kõige suurema grupi jättis järelväeks.

Veidi hiljem tulistas üks haavatud jaapanlane hollandlast, kes teda aidata oli tahtnud, ja varsti pärast seda ei jäänud enam ühtegi haavatud jaapanlast.

Bubonovitch ja Rosetti, kes olid rajale hüpanud ning põgenevaid jaapanlasi tulistanud, hakkasid nüüd mahajäetud relvi ja laskemoona kokku korjama.

Äkki jäi Rosetti seisma ja laskis pilgul ringi käia.

„Aga kus on siis kapten?"

Jerryt polnud kusagil näha.

Mõlemad tormasid tagasi tihnikusse, kus teda viimati olid näinud, ja leidsid Jerry teadvusetult selili lamamas.
Särk tema rinna kohal oli verest läbi imbunud. Rosetti põlvitas tema kõrvale.
„Ta pole surnud, ta hingab."
„Ta ei tohi surra," vastas Bubonovitch.
Ettevaatlikult tõstsid nad kapteni üles ja hakkasid külla minema. Hollandlased kandsid oma kolme tapetut ja viit haavatut.
Tarzan nägi veltveebleid Jerryt kandmas ja tõttas neile vastu. Murelikult haavatut silmitsedes küsis ta:
„Kas seisund on tõsine?"
„Kardan küll, söör," vastas Bubonovitch.
Nad läksid edasi Tarzanit maha jättes.
Samal ajal olid kõik surmasaanud üksteise kõrvale pandud ja kaetud mattidega, metsaserval aga kaevati neile juba hauda.
Haavatud paigutati puude varju.
Sisside hulgas oli arst, kuid tal polnud üldse ravimeid. Sellele vaatamata tegi ta kõik, mis temast sõltus, ja selles abistas teda agaralt Corrie.
Pärismaalastest naised keetsid vett sidemete steriliseerimiseks.
115
Bubonovitch ja Rosetti istusid kurvalt puu all Jerry kõrval, kui arst koos Corrie'ga nende juurde astus. Nähes, kes oli .järjekordne haavatu, neiu kahvatas ja tal jäi hing kinni.
Bubonovitch ja Rosetti pidasid teda noolega silmas. Neiu reageering ütles neile rohkem kui mis tahes sõnad, sest mõnikord öeldakse neid vaid eksiteele viimiseks.
Ameeriklaste ja Corrie' abiga, kes armastatud inimese jaoks püüdsid teha kõik, mis vähegi suutsid, võttis arst haavatul särgi seljast ja vaatas hoolikalt haava.
„Kas temaga on halvasti?" küsis Corrie.
„Ei usu," vastas arst. „Kuul on südamest mööda läinud ja tõenäoliselt pole riivanud kopsu. Kas ta pole verd oksendanud?"
„Ei ole," vastas Bubonovitch.
„ Kõige rohkem kannatab ta šokist ja verekaotusest. Arvan, et ta saab õige pea terveks. Aidake mul teda keerata, kuid hästi ettevaatlikult."
Jerry seljal vasakust abaluust veidi paremal paistis väike ümmargune auk. Sellest immitses veidi verd.
„Ta on sündinud õnnetähe all," ütles arst. „Siin pole vajadust sondeerida ja see on väga hea, sest mul pole arstiriistu. Kuul on kehast läbi läinud."
Ta pesi haavad hoolikalt puhtaks ja sidus kinni.
„See on kõik, mis ma teha suudan," sõnas ta ja palus siis: „Las keegi teist jääb tema juurde. Kui ta teadvusele tuleb, siis vaadake, et ta lamaks rahulikult."
„Mina jään," teatas Corrie otsustavalt.
„Teie, mehed, võite soovi korral mind aidata," sõnas arst.
„ Mõistagi tuleme teiega. Aga kui meid vaja läheb, miss, siis ainult kutsuge," ütles Rosetti.
Corrie istus haavatu kõrvale ja hakkas külma veega tema nägu hõõruma. Ta ei teadnud, mida oleks Jerry heaks veel teha võinud, ja see abitus ajas teda marru. Põgus vaenulikkus, mida ta enda arvates mehe vastu tundnud oli, kadus viimase verd ja vaevlemist nähes.
Jerry ohkas korra ja lõi silmad lahti. Enda kohale kummardunud tütarlast nähes pigistas ta mitu korda silmi kinni ja nägu muutus umbusklikuks. Siis ta naeratas ja surus kergelt neiu kätt.

„Kõik läheb hästi, Jerry, ärge muretsege," ütles Corrie.
Jah."
Ta hoidis vaid viivu neiu kätt.
116
Siis võttis Corrie ise tema käe ja paitas seda. Nad naeratasid teineteisele ja jälle oli kõik hea.
Kapten van Prins käskis haavatutele kanderaamid teha. Pärast seda otsis ta üles Jerry.
„ Mulle teatati, et olete haavatud. Kuidas te ennast tunnete?" küsis ta.
„ Suurepäraselt."
„Siis on hästi. Otsustasin, et peame siit lahkuma nii ruttu kui võimalik. Jaapanlased ründavad kindlasti meid õhtul uuesti, siin aga on raske end kaitsta. Ma tean selleks sobivat kohta. Võime sinna jõuda kahe päevaga. Niipea kui kanderaamid on valmis ja surnud maetud, asume teele. Otsustasin küla maha põletada. See on pärismaalastele heaks õppetunniks vaenlase abistamise eest. Neid tuleb karistada."
„Oh ei!" hüüatas Corrie. „See pole õiglane. Te karistate koos süüdlastega ka süütuid. Võtke näiteks Lara. Ta on meid kahel korral aidanud. Eile ütles ta mulle, et külas abistavad jaapanlasi ainult kaks inimest — pealik ja Amat. Oleks julm maha põletada nende maju, kes on meie suhtes sõbralikud. Tuletage meelde, kui poleks olnud Larat, oleksid jaapanlased tabanud meid ootamatult."
„Teil on õigus, Corrie," lausus kapten van Prins. „Andsite mulle hea mõtte."
Ta läks ära. Kümme minutit hiljem viidi pealik küla serva ja lasti maha.
Sissid kogunesid tapetute haudade ümber. Arst pidas lühikese palve, kõlas kolm kogupauku ja hauad aeti kinni.
Haavatud asetati kanderaamidele ja salk oli valmis teele asuma.
Jerry vaidles vastu, kui teda kanda taheti, ja kinnitas, et võib ise käia. Corrie, Bubonovitch ja Rosetti püüdsid teda ümber veenda, kui arst nende juurde astus.
„Mis siin sünnib?" küsis ta. Asjast kuulnud, pöördus ta Jerry poole.
„Teil tuleb kanderaamile jääda, noormees." Ning lausus siis Bubonovitchile ja Rosettile: „Kui ta proovib üles tõusta, siduge ta kanderaami külge kinni."
Jerry muigas.
„Olgu pealegi, doktor, ma kuulan sõna."
Pärast pealiku hukkamist hakkasid pärismaalased mahalask-
117
mist kartma. Lara läks Corrie't otsima, kuid teel kohtas van Prinsi, kes ise tütarlapse kinni pidas.
„Võite kõigile oma inimestele teatada," ütles ta, „et tänu teile ja teie osutatud abile ei põleta me küla maha, nagu seda olime kavatsenud. Karistasime ainult pealikut, sest ta oli meie vaenlase agar käsilane. Kui me tagasi tuleme ja Amat juhtub siin olema, siis karistame ka teda Teisi ei ähvarda miski, kui nad jaapanlasi abistama ei hakka. Me teame, et teid sunnitakse nende heaks töötama. Me mõistame teid, aga võimaluse korral ärge seda tehke."
Ta haaras kiiresti pilguga kogu küla ja küsis:
„Kus Tarzan on?"
„Tõepoolest," lõi Bubonovitch sekka, „kuhu ta kadus?"
„Kurat võtaks!" hüüatas Rosetti. „Pärast lahingut pole teda külas nähtud, kuid haavata ta ei saanud. Kõik, kes kaptenit kandsid, nägid teda."
„Ei maksa tema pärast muretseda," rahustas Bubonovitch kaptenit. „Ta ise muretseb enda eest ja ka meie eest takkapihta."

Jätan siia paar inimest, kes teatavad talle, kus me kavatseme peatuda," ütles van Prins.

„Teil ei pruugi seda teha," väitis Bubonovitch. „Ta leiab ise meid üles. Las Lara näitab talle ainult suuna, et ta jälgede otsimisele asjatult aega ei raiskaks."

„Hästi," nõustus van Prins. „Niisiis — teele!"

Haavatud ameeriklast nähes tundus Tarzanile, et haav oli surmav. Teda valdas põletav viha jaapanlaste vastu, sest oli seda noort lendurit armastama hakanud. Kellelegi märkamatult hüppas ta puu otsa ja kihutas vaenlastele järele. Ta sai nad kätte, kui kapten ja kaks leitnanti omavahel nõu pidasid. Need olid kahe roodu peale ainsad ellujäänud ohvitserid. Kõrgel puu otsas nende kohal istudes pingutas Tarzan vibunööri.

Ootamatult lõi kapten vankuma ja kukkus surnult maha. Nool oli tabanud ta südant.

Rabatud jaapanlased tardusid paigale, siis aga puhkes segadus ning mets lõi kaikuma erutatud kisast ja korrapäratutest püssipaukudest ning kuulipildujaraginast.

Tarzan jälgis ülalt enda tekitatud paanikat ja ootas parajat hetke teise noole laskmiseks. Seekord tabas ta ühte leitnanti. Pärast seda vahetas ta märkamatult asukohta ja läks mõnisada jalga kaugemale. See oli tehtud just õigel ajal, sest teise ohvitseri

118

hukkumise järel kukkusid jaapanlased umbropsu puude ja põõsaste pihta tuld andma.

Kui oli langenud viimane ohvitser, kihutasid sõdurid oma laagrisse tagasi. Juhtunu oli neile kõva hirmu nahka ajanud.

Tarzan jätkas nende jälitamist, kuni kõik nooled otsa said. Iga nool niitis maha jaapanlase.

Valust kisendavad haavatud püüdsid teistest mitte maha jääda ning rebisid jooksu pealt seljast ja kõhust nooli välja.

Tapetud jäid maha, nemad olid määratud kõhutäieks tiigritele ja metsikutele koertele.

Tarzan võttis õlalt püssi ja laskis põgenevate vaenlaste pihta tühjaks kogu pideme. Alles pärast seda lõpetas ta tagaajamise. Ta oli oma ameeriklasest sõbra eest kätte maksnud.

Tarzan liikus mõnda aega küla suunas ja keeras siis metsa. Tema valitud tee kulges mööda vanade metsahiiglaste võimsaid oksi, mida katsid sammal ning suured ronitaimed ja metsviina-puuväädid. Mõnikord laskus ta allapoole kuni orhideevaniku-tega kaunistatud hiiglaslike õhujuurteni.

Kui tuul suunda muutis ja näkku puhus, tundis ta inimese lõhna.

Peagi silmas ta kitsast rada ja seejärel lõksu, mida jahimehed väikeulukite püüdmiseks üles panevad. Tarzan siirdus sügavamale metsa, ta tahtis olla üksi, inimestest kaugemal. Ta ei põlanud ühiskonda, kuid aeg-ajalt vajas üksildust või metsloomade rahulikku seltskonda.

Isegi lobisemishimulised, naljakalt riidlevad ahvid lahutasid sageli ta meelt ja aitasid puhata inimestest, kes kaugeltki naljakad ei tundunud.

Siin oli palju ahve. Algul pistsid nad teda nähes plehku, aga kui ta nende keeles rääkima hakkas, muutusid ahvid julgemaks ja tulid lähemale. Tarzan sai ühe väikese ahvi koguni nii kaugele, et see talle käe peale istus. Ta meenutas Tarzanile väikest Nkimat, riiakat, sõjakat, tillukest argpüksi, kes Tarzanit piiritult armastas. Aafrika! Kui kauge see praegu temast oli!

Ta hakkas väikese ahviga juttu ajama, nagu kunagi oli jutel-nud Nkimaga, ja peagi hüppas ahv talle õlale. Nagu Nkima, nii tundis temagi end seal turvaliselt.

Kõik need tillukesed rõõmud ei nüristanud siiski Tarzani valvsust. Ta haistis veidraid lõhnu ja leidis jäljed.

119

Need juhtisid Tarzani väikese järve äärde, kus piki kallast oli ehitatud rohkesti onne. Need olid tehtud okstest ja lehtedest ning toetusid järve põhja rammitud tugevatele vaiadele ehitatud platvormile. Onnides elasid väikest kasvu mustajuukselised tumepruuni nahaga inimesed. Need olid tõelised metslased, keda tsivilisatsioon polnud üldse puudutanud. „Õnnelik rahvas," mõtles Tarzan. Mõni püüdis võrguga kala. Mehed olid varustatud vibu ja nooltega.

Väike ahv ütles, et need on pahad gomanganid.

„Nad söövad ahve," selgitas ta.

Siis aga kukkus ta karjuma ja sõimama, tundes end tänu suurele kaugusele ja oma uue vägeva sõbra juuresolekule väga julgelt. Tarzan muheles. Ahv meenutas talle üha rohkem Nkimat.

Ahv tegi nii suurt lärmi, et mõni pärismaalane katkestas oma töö ja hakkas üles vahtima. Tarzan tegi üldtuntud rahumärgi, kuid pärismaalasi see ei lepitanud ja nad hakkasid teda vibudega ähvardama. Nad karjusid ja näitasid viibetega, et ta minema läheks.

Tarzan mõistis nende käitumist ja oli sellega päri. Kui neil õnnestuks alati valget inimest eemal hoida, võiksid nad oma idüllilise olemise turvalisust nautida.

Tarzan jälgis neid veel mõnda aega ja pöördus siis tagasi metsa, et seal veel pisut hulkuda, tunda mõnu lühikesest puh-kehetkest keset sõja sünget argipäeva. Väike ahv Keta istus kord ta õlal, siis aga hüples tema kõrval puult puule. Paistis sedamoodi, et ta oli sellesse tarmanganisse tõsiselt kiindunud ja otsustanud alatiseks tema juurde jääda.

XXIII

Veltveebel Tony Rosetti põlvitas tunnimeeste lavatsil, mis oli püstitatud endise laagri lähedusse. Sissid olid sinna üheks päevaks peatuma jäänud, et haavatutele puhkust anda.

Tema valvekord oli juba lõppemas ja ta ootas vahetust, kui nägi kedagi endale rada mööda lähenemas. See oli sihvakas nooruslik kogu, kuid isegi metsa hämaras valguses mõistis veltveebel pükstest hoolimata, et see polnud noormees, ehkki ta kandis püssi, püstolit ja padrunitaskut.

„Seis!" käsutas Rosetti ja tõstis püssi.

120

„Ma juba seisan," vastas naine sulaselges inglise keeles.

„Kes te olete ja kuhu te nende relvadega lähete?"

„Te olete arvatavasti seesama väike nutikas veltveebel, kellest mulle Corrie van der Meer rääkis. See, kes põlgab naisi ja räägib naljakalt inglise keelt."

„Ma ei räägi inglise keelt, vaid ameerika keelt. Ja mis siin naljakat on? Kes te olete?"

„Olen Sarina ja otsin Corrie van der Meeri."

„Tulge lähemale," ütles Rosetti.

Seejärel ronis ta alla ja jäi rajale seisma, sõrm päästikul ja täägiots naisele suunatud.

Sarina astus sammu lähemale ja jäi temast mõne sammu kaugusel seisma.

„Ma tahaksin, et te selle riistapuuga teise kanti sihiksite."

„Ei lähe läbi, õeke. Te kuulute kurjategijate jõuku. Kust ma võin teada, et ülejäänud ei peitu siin kusagil läheduses? Kui nad siin on, siis kavatsete te mind nähtavasti maha lasta?"

„Olen üksi," väitis naine rahulikult.

„Võib-olla üksi, aga võib-olla mitte. Pange relvad maha ja tõstke käed üles. Tahan teid läbi otsida."

Särina lõi kõhklema, Rosetti aga jätkas:

„Ma ei hammusta teid, küll aga viin laagrisse, niipea kui mu vahetus kohale jõuab."

Särina pani relvad maha ja tõstis käed üles. Marakratt asetas ta sõjariistad kaugemale ja ütles siis:

„Hüva, nüüd võite käed alla lasta."

Särina istus raja kõrvale maha.

„Te olete tubli ja tark sõdur," ütles ta ja lisas siis: «Mulle meeldivad tublid sõdurid." Rosetti muigas.

„Teiegi pole nannipunn, õeke, ja näete välja üsna kena." Ilmselt ei jää ilu märkamata isegi naistepõlgurile. «Kuidas te üksi läbi metsa tulite?"

„Ma lahkusin nende inimeste juurest ja tahan olla seal, kus Corrie van der Meer. Ta vajab naisehoolt. Ta on ju siin, eks ole?"

„Jah, ta on siin, kuid tal pole vaja daame, kes tema eest hoolitseksid. Tal on neli meesterahvast, kes teevad tema heaks kõik, mis vaja, ja sugugi mitte halvasti."

„Ma tean, ta rääkis mulle sellest. Ja siiski on tal hea meel näha enda kõrval naist."

121

Pärast lühikest vaikimist küsis ta:

„Mis te arvate, kas nad lubavad mul jääda?"

„Kui Corrie seda tahab, siis muidugi lubatakse. Meil kõigil on teist hea meel."

Nende keskustelu katkestas hollandlase tulek. Särinat nähes ta imestas ja küsis Rosettilt hollandi keeles, kes see naine on ja kust ta tuli.

„Ma ei saa hollandi keelest aru," ütles ameeriklane. „Ta päris minu kohta," seletas Särina. „Kas teie oskate hollandi keelt?" oli Marakratt imestunud. „Oskan küll."

„Siis öelge talle, et ta võtaks kaasa teie relvad, kui siit lahkub. Ma ei saa ühekorraga relvi tassida ja vangi valvata."

Särina naeratas ja tõlkis. Hollandlane vastas talle ja noogutas Rosettile.

„Noh, tulge siis," ütles veltveebel Särinale.

Nad läksid laagrisse ja suundusid otsekohe Jerry juurde, kes lebas puu all kanderaamil.

«Veltveebel Rosetti kannab ette, et tõi vangi, söör."

Jerry kõrval istunud Corrie tundis Sarina ära ja kargas püsti.

«Sarina!" hüüatas ta. «Mida te siin teete?"

«Tulin teie juurde. Öelge neile, et nad lubaksid mul siia jääda."

Ta rääkis hollandi keeles ja Corrie tõlkis tema sõnad Jerryle.

«Mis minusse puutub, siis võib ta jääda, kui teie seda tahate," vastas talle Jerry. «Kuid arvan, et otsustama peab kapten van Prins. Veltveebel, võtke oma vang ja kandke kõigest ette kapten van Prinsile."

Veltveebel, kes ei tunnistanud ühtegi teist autoriteeti peale Jerry, manas näole rahulolematu ilme, kuid kuuletus.

«Lähme, õeke," kutsus ta Särinat.

«Olgu, vennas," vastas naine. «Kuid hoidke oma tääk mu seljast kaugemal. Ma tean, et olete tubli sõdur, kuid ärge ülemäära pingutage."

Corrie silmitses teda üllatunult.

Ta kuulis esimest korda, et Särina rääkis inglise keelt.

«Hea küll, kullake," nõustus Rosetti, «kuid ärge mõelgegi põgeneda."
«Tulen teiega," kuulutas Corrie. „Kui ma teie eest välja astun, siis olen kindel, et kapten van Prins lubab teil meie juurde jääda."
122
Ta leidis kapteni üles. Viimane kuulas tähelepanelikult, mida Corrie ja Särina talle rääkisid. Siis küsis ta:
„Miks te nende bandiitidega ühinesite ja nende juurde jäite?"
„Mul polnud muud valikut — kas nemad või jaapanlased," vastas Särina. „ Tahtsin algusest peale nende juurest ära minna ja ühineda sissidega, niipea kui nad leian. Kuid see võimalus tekkis mul alles nüüd."
„Et miss van der Meer teie eest vastutab ja ka kapten Lucas pole vastu, siis võite jääda."
«Niisiis, kõik on otsustatud," sõnas Corrie.
Rosettil polnud vaja vangi enam valvata, kuid ta läks koos Corrie' ja Särinaga sinna, kus lebas Jerry. Ta tegi näo, justkui oleks tulnud pärima Jerry tervise järele, kuid jäi naiste juurde ka pärast seda, kui Jerry oli talle kinnitanud, et tema enesetunne on hea.
Veidi kaugemal puhastas Bubonovitch oma püssi. Ta ootas, et Rosetti tema juurde tuleb ja räägib naisest, kelle oli kaasa toonud. Marakratt seda ei teinud ja ajas Bubonovitchi kimbatusse. Viimane oli sunnitud ise kogu seltskonnaga ühinema. Särina rääkis parajasti tutvumisest Rosettiga.
„Kus te nii hästi inglise keelt rääkima õppisite, Sarina?" küsis Corrie.
„Gilberti katoliiklikus misjonikoolis. Minu isa võttis mind ja ema alati kaasa kõigile oma merereisidele. Välja arvatud kaks aastat, mis ma Tarawal misjonikoolis veetsin, elasin tema kuunari pardal, kuni sain kahekümneseks. Minu ema suri, kui ma olin veel väike tüdruk, kuid isa ei lahkunud minust. Ta oli väga halb inimene, meisse suhtus aga hästi. Me seilasime kõigil lõunameredel ja umbes kord kahe aasta tagant naasime Gilberti möödaminnes igasugustel saartel piraatide ja mõrvaritega kaubitsedes. Isa tahtis, et ma saaksin hariduse, ja kui sain kaheteistkümneseks, jättis ta mu kaheks aastaks sellesse misjonikooli. Hollandi keelt õppisin ma isalt. Arvan, et ta oli haritud mees. Pardal oli tal väga hea raamatukogu hoolikalt valitud kirjandusteostest. Ta ei rääkinud mulle iialgi oma minevikust ega öelnud isegi oma tõelist nime. Kõik hüüdsid teda Suureks Johniks. Ta õpetas mulle meresõitu. Neljateistkümneselt olin juba tema esimene abi. Mõistagi pole see tütarlapsele kohane töö, seda enam, et meeskonda kuu-lusid tavaliselt paadunud närukaelad, kuid peale nende ei tahtnud keegi isaga merd sõita. Meeskonnaliikmetelt õppisin pisut ka
123
jaapani ja hiina keelt. Meiega sõitis inimesi peaaegu kõigist rahvustest. Kui isa oli purjus, täitsin ma kapteni ülesandeid. See oli raske töö ja ma pidin meeskonda hirmu all hoidma. Ma ei läinud ilmaski tekile ilma kahe püstolita."
Rosetti ei pööranud Särinalt silmi. Näis, et neiu oli ta hüpnotiseerinud. Bubonovitch jälgis neid üllatunult. Kuid ta pidi tunnistama, et Särinat oli meeldiv vaadata.
„Kus teie isa praegu on?" küsis Jerry.
«Arvatavasti põrgus. Ta tappis ühe oma madruse ja ta poodi üles. Just tema vahi all pidamise ajal näitasid mister ja missis van der Meer minu vastu üles nii palju sõbralikkust."
Arsti tulek katkestas keskustelu. Rosetti suureks meelehärmiks läksid kõik onnidesse laiali. Bubonovitch jälgis teda pilkavalt ega jätnud kasutamata juhust paari vaimukust lendu lasta.

XXIV

Järgmisel hommikul asuti pikkamisi laagrist teele. Haavatuid kanti kanderaamidel. Kus rada oli laiem, seal käis Corrie Jerry kanderaami kõrval.

Särina kõndis Corrie' järel, Rosetti ei jäänud temast sammugi maha. Bubonovitch ja mõni hollandlane moodustasid järelväe. Et hollandlased ei osanud inglise keelt ja Bubonovitch ei saanud aru nende keelest, siis oli tal täielik vabadus mõtiskleda viimaste sündmuste, eriti aga Marakratiga aset leidnud imetabase muutuse üle. See veendunud naistevihkaja oli äkitselt alistatud! Ja kes oli seda teinud? Euroopa päritoluga aasialan-na, kes pealegi oli mõrvar, tumeda nahaga ja küllaltki vana.

Bubonovitch armastas Rosettit ja lootis väga, et väikese veltveebli kiindumus pole kuigi sügav. Rosetti tundis naisi vähe, Särina aga polnud nende tundmaõppimiseks kõige parem objekt.

Bubonovitchile meenusid Kiplingi sõnad: „Kord öösel torkas ta mind noaga, sest olin avaldanud kahetsust selle üle, et ta pole valge, ja aitas mind seega paremini naisi mõista." Bubonovitch ohkas kurvalt. «Lõppude lõpuks," mõtles ta, „ei eksinud Marakratt nii väga, kui rääkis, et naised ei too midagi head, küll aga sekeldusi ja pahandusi."

Ta kiskus end oma mõtetest lahti, kuuldes Jerryt ja Corrie't omavahel rääkimas.

„Ma hakkan Tarzani pärast muretsema. Ta on juba kaks päeva ära olnud, aga pärast tema kadumist kostis metsas tulistamist just sellest suunast, kuhu läksid jaapanlased." „Aga mida ta seal teha võis?" kahtles Corrie. „Tarzan pole teiste moodi ja oleks kasutu proovida tema tegude põhjustest aru saada. Teate isegi, et aeg-ajalt käitub ta nagu metsloom. Tapmisse suhtub ta eitavalt, kuid sellest hoolimata peab jaapanlaste hävitamist oma kohuseks."

„Te oletate, et ta võis jaapanlastele järele minna, selleks et neid võimalikult rohkem hävitada?"

‚Jah, kuid ainult sel juhul, kui teda ennast maha ei lastud."

„Jumal hoidku! Seda on hirmus ette kujutadagi!"

„Olen teiega nõus, ent kummatigi on see võimalik. Kui ta tagasi ei tule, peame tegutsema iseseisvalt. Ma poleks osanud arvatagi, et oleme temast niivõrd sõltuvad, sest me ei oska isegi jahti pidada ja liha muretseda, mistõttu meie toidumoon on küllaltki kesine."

„Noh, peale jahi on Tarzan palju muudki meie heaks teinud," ütles Corrie. „Ma näen siiani unes tiigrit ja ahvi, kelle käest ta mind päästis."

Nad vakatasid. Jerry lebas kinnisilmi. Corrie pani tähele, et tema nägu oli ülearu punaseks muutunud. Haavatu hingas raskelt ja oli teadvuseta. Neiu katsus ta laupa, nihkus pisut kaugemale ja sosistas Särinale, et ahelikku mööda kutsutaks kohale arst. Seejärel läks ta kanderaami kõrval edasi. Jerry pomises midagi segast ja vähkres kogu aeg kanderaamil.

Corrie pidi teda kinni hoidma, et ta maha ei kukuks. Kui doktor Reyd nende juurde jõudis ja kanderaami kõrvale astus, polnud neiul tarvis talle midagi seletada, sest Jerry seisund oli niigi ilmselge.

Praktiliselt oli kraadiklaas doktori ainus arstiriist. Palavikku mõõtnud, vangutas ta rahulolematult pead. „Kas on pahasti?" küsis Corrie.

„Mitte kõige paremini. Kuid ma ei mõista, miks tema seisund nii äkki halvenes. Palavikku võis oodata sel öösel, kui ta haavata sai, siis aga seda polnud. Arvasin, et oht on juba möödas."

„Kas ta..."

Arst vaatas neiule otsa ja naeratas.
«Esialgu ei tasu muretseda. Miljon inimest paraneb isegi palju tõsisemate haavade ja kõrgema palaviku puhul."
125
«Kas te ei saa teda praegu millegagi aidata?"
Reyd kehitas õlgu.
„Mul pole mingisuguseid ravimeid. Vahest on see isegi parem. Ta on noor, füüsiliselt tugev, loodus aga on parim tohter, Corrie."
„Kuid te jääte siia meie juurde, eks ju, doktor?"
«Muidugi. Ja jumala pärast, ärge muretsege."
Jerry pomises midagi ja ajas end istukile. Corrie ja arst panid ta ettevaatlikult uuesti pikali.
Jerry avas silmad, vaatas Corrie'le otsa, naeratas ja kaotas jälle teadvuse. Sel ajal astus kanderaami juurde Rosetti. Ta mõistis jalamaid, et siin võib vaja minna tema abi. Rosetti näole ilmus mure ja hirm, kui Jerry äkki karjatas:
«Lucas kutsub Melrose'i!"
Seejärel vastas ta iseendale:
«Melrose Lucasele! Läänerindel on kõik rahulik, kapten!" Jerry tõi kuuldavale kergendusohke ja vakatas. Corrie pöördus Rosetti poole. «Kes see Melrose on?" küsis ta.
«Meie laskur. Ta sai surma enne «Veetleva Leedi" allatulistamist."
Jerry hakkas jälle rahutult vähkrema ja keerutama. Et teda kanderaamil hoida, läks tarvis kõigi kolme pingutusi.
«Peame ta vist kinni siduma," sõnas arst.
Rosetti raputas pead.
«Kutsuge siia Bubonovitch ja me saame hakkama. Kapten pahandab, kui teada saab, et ta kinni seoti."
Bubonovitch kutsuti ahelikkupidi kohale. Tema ilmumisel püüdis Jerry kanderaamil end üles kergitada ja pidi äärepealt maha kukkuma. Aidates haavatut kinni hoida, ei lakanud Bubonovitch kirumast.
«Neetud jaapanlased! Kollased värdjad!"
Ta pöördus Rosetti poole.
«Kurat võtku, miks sa varem mind kutsuda ei lasknud? Miks keegi ei öelnud mulle, et ta on sellises seisundis?"
„Tal hakkas halvem alles hiljuti," sõnas Corrie.
«On ta väga vilets, doktor?" küsis Bubonovitch.
«Tal tõusis palavik, kuid see pole nii kõrge, et halvimat mõelda."
Nad jõudsid metsast välja orgu, kus kavatsesid teha peatuse
126
ja üles lüüa laagri. Rada muutus nüüd laiemaks ja ka Särina võis kanderaami kõrval käia. Ootamatult hakkas Jerry jälle rahutult vähkrema ja hüüdis valjusti:
«Kurat võtaks! Ma ei suuda hoida ta nina! Poisid, hüpake alla! Ruttu!"
Jerry püüdis kanderaamilt maha karata ja kõik pidid teda kinni hoidma. Corrie silitas ta laupa ja ütles rahustaval toonil:
«Kõik on korras, Jerry, lamage rahulikult ja püüdke magama jääda."
Haavatu haaras tal käest.
„Mabel," lausus ta.
Corrie võpatas.
Rosetti ja Bubonovitch pöörasid kohmetunud tütarlapselt pilgu kõrvale.
Reyd märkas, et Jerry oli lõpuks magama jäänud.

«See on talle parim rohi," ütles arst.

Pool tundi hiljem andis van Prins käsu jääda puhkama. Laager löödi üles puude alla väikese jõe kaldale, mis orust läbi voolas.

Jerry magas raskelt kogu ülejäänud päeva ja öö. Corrie, Särina, Bubonovitch ja Rosetti valvasid kordamööda tema juures. Kui Corrie valvekorda asus, hakkas ta mõtisklema Mabelist. Ta polnud varem kuulnud Oklahoma Cityst pärit naise nime, kellega Jerry oli kavatsenud abielluda. Niisiis armastas mees teda ikka veel!

Corrie püüdis rahustada end mõttega, et Mabel oli ta hüljanud ja nüüd juba teisega abielus. Siis mõtles ta, et see võib ka hoopis mõne teise naise nimi olla...

Jerry ärkas ja lebas mitu sekundit liikumatult, pilk naelutatud rohelise lehestikuvõlvi külge. Ta püüdis sundida mälu oma saladusi avama. Aegamisi meenus talle, et viimati oli tundnud end ebamugavalt kanderaamil, mida tassiti mööda kitsast rada. Nüüd seisis kanderaam maas ja tal oli väga hea olla. Lähedal vulises väike jõgi, mis kivide vahelt teed otsides ruttas kohtuma merega. Jerry pööras pead ja nägi Bubonovitchit ning Rosettit kaldal päevitamas ja hoolega pesemas. Ta naeratas rõõmsalt, mõeldes, kuidas neil raskeil sõja-aastail oli tal vedanud kaaslastega. Ta tõrjus eemale mälestuse nendest, keda enam iialgi ei näe. Mehel ei sobi taga nutta seda, mis on sõja paratamatu tagajärg.

Ta pöördus teisale ja nägi Corrie’t. Neiu istus tema kanderaami

127

kõrval, küünarnukid toetatud põlvedele ja nägu peidetud käte vahele. Jerry silmad muutusid õrnaks. .

«Corrie," sõnas ta vaikselt ja võttis neiu käe pihku.

Neiu avas silmad ja tõstis pea. Esimene asi oli oma käsi Jerry laubale panna.

„Oo, Jerry! Teie palavik on läinud! Kuidas te ennast tunnete?"

«Olen valmis ära sööma terve härja koos sarvede, sõrgade ja sabaga!"

Corrie kuulas teda ja hoidis suurivaevu pisaraid tagasi. Ootamatu vabanemine kartusest ja pingest oleks justkui lõhkunud enesekotrolli ning vaoshoituse barjääri, mis olid olnud tema vaimseks kilbiks ja kaitseks.

Corrie kargas püsti, jooksis esimese puu juurde, nõjatus selle vastu ja puhkes nutma. Ta ei suutnud meenutada, et oleks kunagi elus nii õnnelik olnud.

Jerry vaatas imestades Corrie'le järele ja murdis pead selle üle, mis temaga juhtunud oli.

Doktor Reyd, kes käis haigeid vaatamas, astus Jerry juurde.

«Kuidas teil täna hommikul läheb?"

«Tunnen ennast hästi," vastas Jerry, „ja usun, et enam pole vaja mind kanderaamil tassida."

«Teie võite uskuda, mida aga soovite," vastas Reyd, «kuid antud juhul pole teie arvamus veel tegevusjuhend."

Ta muigas.

Nende juurde tulid kapten van Prins ja Tak van der Bos. «Mis te arvate, kas suudate vastu pidada veel ühe päevase teekonna?" küsis van Prins Jerrylt. «Muidugi suudan."

«Hästi. Kavatsen teele asuda võimalikult ruttu. See koht on liiga lage."

«Te ajasite eile meile hirmu nahka, Jerry," ütles van der Bos.

«Mind ravis hea arst," vastas Jerry.

«Noh, minu teeneid pole siin kuigi palju," väitis Reyd. «Pole ju ainsat viletsat tablettigi. Tänage oma organismi."

Corrie tuli puu tagant välja ja ühines nendega. Jerry märkas, et neiu silmad olid punased ja mõistis, miks ta ära oli jooksnud.

«Kas sa ärkasid alles nüüd, laiskvorst?" küsis van der Bos.

„Ma otsisin härga," vastas Corrie.
«Härga? Misjaoks?"
128
«Jerry tahtis hommikueineks härga."
„Pole viga, talle aitab riisistki," ütles van Prins.
«Kui ma ükskord teie armsalt saarelt minema pääsen, siis hoidku oma nahk see, kes mulle riisi julgeb pakkuda," kuulutas Jerry.
Kõik läksid laiali, jättes Corrie' ja Jerry kahekesi.
„Ma käitusin vist eile halvasti?" küsis Jerry. „Ma ei mäleta peaaegu midagi."
„Jah, te käitusite võimatult. Teil oli palavik ja muud sellist. Lisaks kõigele püüdsite kogu aeg kanderaamilt maha hüpata. Suutsime suurivaevu neljakesi teid kinni hoida. Doktor tahtis teid kanderaami külge kinni siduda, kuid armas väike veltveebel ei võtnud seda kuuldagi. Ta ütles, et see ei meeldi teile."
«Marakratt on hea poiss."
„Need poisid armastavad teid väga."
„Mul on väga kahju, et ma eile niisugust märulit tegin," vahetas Jerry jutuainet.
«Midagi te ei teinud. Olime lihtsalt hirmu täis. Eriti siis, kui te sonima hakkasite."
Ta vaikis hetke ja küsis siis:
«Kes on Mabel?"
«Mabel? Mida te temast teate?"
«Ei midagi. Kuid te kutsusite teda."
Jerry naeris.
«Nii kutsus isa minu ema. See pole tema nimi, kuid isa kutsus teda niimoodi veel enne abiellumist. Ta võttis selle nime kirjadeseeriast «Armsale Mabelile", mis oli väga populaarne Esimese maailmasõja ajal. Meile lastele tundus väga naljakana kutsuda teda samuti Mabeliks."
«Meid kõiki huvitas, kes see Mabel on," ütles Corrie.
Ta ei varjanud oma hääles kõlavat rõõmu.
«Kujutan ette, et ka Marakratt, Bubonovitch, Särina ja doktor tundsid selle pärast suurt muret," tähendas Jerry naljatamisi, silmitsedes õnnelike silmadega tütarlast.
«Siin pole midagi naljakat ja te käitute üldse talumatult," mossitas Corrie.
129

XXV

Läheneti orule, kus vulises kaljurünkast väljavoolav väike jõgi. Orus leidus rohkesti kaitseks sobivaid koopaid.
Van Prins otsustas siia laagrisse jääda ja ära oodata kindral MacArthuri liitlasjõud, kes tulid just selles suunas ja lähenesid iga nädalaga.
Pärast nende saabumist ja rannikul kindlustumist laskuvad van Prins ning teised sisside komandörid oma meestega mägedest alla ja hakkavad võitlema vaenlase järelväega ning andma lööke jaapanlaste ühendusteede pihta. Selle ootel võivad nad rünnata jaapanlaste eelposte.
Ameeriklased aga kavatsesid kohe pärast kapteni täielikku tervenemist ületada mäed, liikuda piki idarannikut kohani, kus võiks uuesti üle mäeaheliku minna, ja üritada läänerannikule jõuda. Tak van der Bos tahtis nendega kaasa minna, sest tema Sumatra ja jaapanlaste positsioonide asukoha tundmine võis liitlasjõududele kasuks tulla.
Van Prins ei lootnud kavandatud rännaku edule, vaid pidas seda meeletuks ettevõtmiseks.
Ta püüdis vähemalt Corrie'tki keelitada mitte riskima ja sisside juurde jääma.

«Peidame teid mägedesse," rääkis ta neiule, «nii et teil pole midagi karta."
Jerry kahtles tema sõnade õigsuses, sest juhul, kui jaapanlased tõepoolest oleksid üritanud sisse hävitada, kasutades suurtükivä-ge ja lennukeid, oleks Corrie't ähvardanud surmaoht. Kummatigi ei hakanud ta tütarlast kaasa kutsuma, sest pärast Tarzani kadumist polnud ta eelseisva rännaku kordaminekus enam kindel.
Tak van der Bos toetas van Prinsi.
„Ka mina arvan, et siin on teil turvalisem olla. Pealegi on meil, neljal mehel, rohkem väljavaateid jälitajate eest ära lipsata, kui..."
«Kui teid pole segamas kaks naist? Kas tahtsite seda öelda?"
„Ma ei teadnud, Corrie, kuidas väljenduda, kuid see on just see, millest ma mõtlesin."
«Särina ja mina pole teile koormaks. Kaks lisapüssi kulub aga alati marjaks ära. Oleme tõestanud, et rännakul ja lahingus pole me meestest sugugi halvemad. Ärge unustage sedagi, et Särina teab, kust rannikul paati leida ning kes pärismaalastest suhtub meisse sõbralikult ja kes vaenulikult. Võtke arvesse, et

130

Sarina on pikka aega nendes vetes seilanud. Ta tunneb siinset kanti põhjalikult ja on kogenud meresõitja. Usun, et saame.pal-juski teid aidata. Mis aga ohtu puutub, siis võivad jaapanlased meid kinni võtta, kui me siia jääme ja võivad seda teha ka siis, kui me teiega tuleme. Särina ja mina tahame teiega kaasa tulla, aga kui Jerry selle vastu on, siis jäägu nii, nagu tema ütleb."
Bubonovitch ja Rosetti kuulasid huviga seda jutuajamist. Jerry pöördus nende poole.
„Poisid, mis te sellest arvate?" päris ta.
Ta vaatas küsivalt Rosettile otsa, keda pidas leppimatuks naistepõlgajaks.
„Ma vastan niimoodi: lähme kõik koos. Meil pole mõtet lahku minna."
„Corrie ja Särina teavad, mis raskused ja ohud võivad neid ees oodata," ütles Bubonovitch. „Laseme neil endal otsustada. Kellelgi pole õigust seda nende eest teha."
„Braavo, veltveebel!" hüüatas Corrie. „Sarina ja mina oleme juba otsustanud."
Kapten van Prins kehitas õlgu.
«Arvan, et olete kõik hullud, kuid olen vaimustatud teie vaprusest ja soovin teile edu."
Rosetti imestunud ja rõõmus hüüatus sundis kõiki pead metsa poole pöörama. Neile lähenes tuttav pronkspruun kogu, kelle ühel õlal kükitas väike ahv ja teisel rippus põdrakere.
Tarzan viskas enne laagrisse jõudmist põdrakere maha ja suundus kanderaami ümbritsevate inimeste poole. Keta haaras kahe käega Tarzani kaela ümbert kinni, karjudes veidrate tar-manganide peale ja külvates neid üle džunglis käibivate sõimu-sõnadega. Väikesel Ketal oli hirm nahas.
„Need on sõbrad, Keta."
Tarzan püüdis teda rahustada nende ühises keeles.
„Ära karda."
„Keta ei karda."
Ahv pistis kisendama.
„Keta hammustab tarmanganit!"
Tarzanit tervitati vaimustusega. Ta läks otsejoones Jerry juurde.
„Nad siis ei tapnudki teid?" hüüdis ta rõõmsalt.
„Lasksid ainult auklikuks," vastas Jerry naeratades.

„Kui ma viimati teid nägin, sarnanesite ehtsa laibaga."
131
„Meie aga kartsime, et teie olete surma saanud. Kas tuli ette pahandusi?"
„Tuli küll," vastas Tarzan, „kuid mitte minul, vaid jaapanlastel. Mida nad tulevikus teile ka ei teeks, teie eest on neile kuhjaga kätte makstud."
Jerry muigas.
«Oleksin tahtnud seal olla ja kõike oma silmaga näha." «Pilt polnud just eriti meeldiv."
«Te jälitasite neid vist üsna pikka aega?" oletas van Prins.
«Ei, mitte eriti. Pärast seda, kui jaapanlastega oli lõpp, läksin metsa uitama. Mind on alati huvitanud maa, mida ma veel ei tunne. Paraku ei saanud ma kuigi palju teada. Alles eile hilisõhtul avastasin vaenlase raskesuurtükkide patarei ja täna hommikul teise. Kui teil on kaart, võin nende asukoha võrdlemisi täpselt ära märkida. Esimesel rännupäeval leidsin pärismaalaste osavalt varjatud küla. Nad elavad seal vaielamutes järve kaldal paksus põlismetsas, mis esialgu tundus inimtühi. Pärismaalased püüdsid võrguga kala. Nad ähvardasid mind vibu ja nooltega, ehkki näitasin märkidega, et mul on rahulikud kavatsused."
„Ma olen vist sellest külast kuulnud," ütles van Prins. „Seda nägid lendurid, kuid minu teada pole sealt eluga pääsenud ükski tsiviliseeritud inimene, kellel ongi õnnestunud sinna tungida. Arvatakse, et selle asukad kujutavad endast väljasureva rahva riismeid, kellest põlvnevad battakid — ehtsad metslased ja inimsööjad. Nad on seda tänini, aga heatahtlikud inimsööjad, kui nii võib öelda. Nad söövad oma vanureid, olles veendunud, et sel moel saavad nad surematuks, sest vanurid elvad edasi inimestes, kes nad ära sõid. Sööjad ise aga omandavad ohvrite jõu ja tarkuse. Viimasel põhjusel söövad nad oma vaenlasi, keda on kergelt küpsetatud ja sidruniga maitsestatud."
«Selle järve äärsetest elanikest räägitakse veel," ütles van der Bos, „et nad on avastanud igavese nooruse saladuse."
«Loomulikult on see täielik jaburdus," tähendas doktor Reyd.
«Võib-olla ka mitte," väitis Tarzan.
Reyd heitis talle üllatunud pilgu ja ütles:
«Ega te ometi taha öelda, et usute sellist tobedust?"
Tarzan naeratas ja noogutas pead.
«Usun ainult neid asju, mida olen oma ihusilmaga näinud või ise läbi teinud, kuid mul oli juhus kahel korral veenduda, et igavest noorust on võimalik saavutada. Olen
132
Musta Aafrika südames näinud palju kummalisi asju."
Ta vakatas, kavatsemata nähtavasti juttu jätkata. Tarzan silmitses teda ümbritsevaid inimesi ja tema pilk peatus Särinal.
„Mida teeb siin see naine? Ta kuulub jõuku."
Corrie ja Rosetti hakkasid teineteise võidu talle selgitusi andma, kusjuures veltveebel asus Särinat kaitsma eriti innukalt. Kuulanud ära kogu loo algusest lõpuni, jäi Tarzan rahule.
„Kui juba veltveebel Rosetti selle naise siinviibimist võimalikuks peab, siis on ta väljaspool kriitikat."
Rosetti kohmetus ja punastas. Tema õnneks viis doktor Reyd jutu teisele teemale. Ta köhatas ja küsis Tarzanilt:
„Teie sõnad äratasid minus ülimat huvi. Ehk jutustaksite lähemalt nendest kohtumistest igavese noorusega?"

„ Kui ma veel nooruk olin," alustas Tarzan, „päästsin lõvi käest ära ühe neegri. Ta tahtis iga hinna eest mind tänada ja pakkus mulle igavest noorust. Hakkasin naerma ja ütlesin, et ma ei usu selliseid muinasjutte. Siis ta küsis, kui vana ta minu arust on. Vastasin, et vististi kolmekümne ümber. Ta naeratas rahulolevalt, noogutas pead ja lausus vaid kaks sõna: „Olen nõid." Pidin taas umbusklikult naerma, sest teadsin, et Aafrikas saab nõiaks alles vanas eas. Siis viis ta mind külla pealiku juurde ja palus viimast öelda, kui kaua ta teda tunneb. „Kogu elu," vastas pealik, kes oli juba muldvana ätt. Minu küsimusele vastates ütles pealik, et keegi ei tea nõia vanust, kuid ta peab olema juba väga eakas, sest tundis Tippoo Tibbi vanaisa. Tippoo Tibb aga oli sündinud kas 1830. või 1840. aastal, nii et tema vanaisa sündis veel kaheksateistkümnendal sajandil. Noh, mina olin siis veel üsna noor ja nagu teisi, veetles mindki kõik senitundmatu. Seepärast lubasin nõial teha endaga kõik, mis ta tahtis. Aga enne, kui ta lõpetanud oli, mõtlesin, miks ta igavest noorust kõigile ei kingi. Terve kuu läks jälkide rohtude tegemisele, mitmesugustest rituaalidest kinnipidamisele ja mulle nõia vere ülekandmisele, juba ammu enne lõppu hakkasin ma oma nõustumist kahetsema, seda enam, et mõni tema nõudmine oli jälestusväärne."

Tarzan vakatas ja miski ei tunnistanud, et ta kavatseks edasi rääkida.

„Seda kahetseda oli teil täiesti õigus," tähendas doktor Reyd.

„Teie vist arvate, et ma hakkan vananema?"

„Ilmtingimata," vastas arst.

„Mis te arvate, kui vana ma praegu olen?"

«Kolmekümne ringis." Tarzan muheles.

«See, millest ma jutustasin, juhtus palju rohkem aastaid tagasi."

Doktor Reyd raputas pead.

„See on väga kummaline," sõnas ta.

Oli näha, et ta ei uskunud eriti Tarzani juttu.

„Ma pole kunagi mõelnud teie vanusest," ütles Jerry, «kuid nüüd meenub mulle, et minu isa oli teist lugenud, kui ta alles väike poiss oli."

«Annan alla," teatas arst, «kuid ütlesite, et teate kahte juhtumit igavese nooruse saavutamisest. Missugune oli teine juhtum? Minu uudishimu on nüüd veelgi suurem."

«Aafrika kaugemas osas elutsev valgete usuhullude suguharu kasutab põrgulikke vahendeid, mis on hädavajalikud igavese nooruse saavutamiseks. Ühe koostisosa saamiseks röövivad nad noori tüdrukuid, tapavad need ja lõikavad välja teatud näärmed. Püüdes kord üles otsida kahte kadunud tütarlast, leidsin ma nad sellest külast. Lühidalt öeldes jõudsin oma kaaslastega tüdrukud päästa ja kaasa võtta usuhullude valmistatud rohuvarud. Need, kes seda sisse võtsid, kaasa arvatud väike ahv, pole sestsaadik näidanud vananemise tundemärke."

«Hämmastav!" hüüatas doktor. «Kas loodate, et jääte igavesti elama?"

«Ma ei tea, mis minust tulevikus saab."

„Võib-olla lagunete kohe tükkideks," oletas Bubonovitch.

«Aga kas te tahaksite igavesti elada?" küsis van der Bos.

«Muidugi. Kuid väljavaated selleks on imeväikesed. Ma võin ju iga kell saada kuuli, tiiger võib mind lõhki rebida või kägistab püüton. Peale vanaduse on surmal rohkesti varuks muidki lõkse. Tema eest võib küll pikka aega ära hiilida, kuid lõpuks võidab ta ikkagi."

XXVI

Väikesesse salka, kes üritas Austraaliasse jõuda, kuulusid ameeriklased, hollandlased, inglane ja euroopa päritolu aasia-lanna. Sissid kutsusid seda naljapärast võõrleegioniks. Leegioni teeleasumist takistas Jerry haav. Kõik ootasid, millal

134

see lõpuks paraneb ja Jerry jõudu kogub. Tarzan käis sageli luurel või jahil.

Ainult tema üksinda võis laagrit varustada värske lihaga, sest tuli hoiduda tulirelva kasutamast. Püssipaugud võisid vaenlase patrulli tähelepanu äratada.

Juhtus, et ta jäi ära mitmeks päevaks. Kord avastas ta kurjategijate laagri küla lähedal, kus ikka veel asusid kapten Toku-jo ja leitnant Hideo Sokabe. Oli selge, et kurjategijad tegid jaa-panlastega avalikult koostööd.

Kurjategijad olid üles pannud viinaajamise aparaadi ja ärit-sesid usinalt jaapanlastega. Tarzan nägi kummaski laagris rohkesti purjus inimesi. Joomise tõttu olid jaapanlaste laagris distsipliin ja valvsus nõrgenenud.

Külla viival rajal polnud üldse tunnimehi. Ainuke vahisõdur seisis okastraadiga piiratud väikese platsi kõrval. Platsil olevas hütis märkas Tarzan kaht inimest. Need olid ilmselt vangid, kuid ta silm ei seletanud, kas need olid pärismaalased või jaa-panlased. Ja Tarzanit see ei huvitanudki.

Kui ta tahtis juba sisside laagrisse tagasi minna, hakkas ühes majas mängima raadio. Tarzan seisatas viivu ja kuulatas, aga diktor rääkis jaapani keeles ning Tarzan jätkas oma teekonda.

Kuid leitnant Hideo Sokabele ei meeldinud sugugi see, mida ta raadiost kuulis, kapten Tokujo aga, vastupidi, rõõmustas kuuldu üle.

„Niisiis teie lugupeetud onule pandi sulg sappa!" hüüdis ta. „Võite nüüd kas või iga päev kirjutada oma lugupeetud onukesele kindral Tojo Hidekile, kuid mina jään kap-teniks, kuni saan kõrgendust. Olukord on muutunud, «laulev konn" on saanud peaministriks. Ja kuigi ta pole minu onu, on ta mu sõber. Teenisin Mandžuurias Kvantungi armees tema ülemjuhatusel."

„Just niisamuti nagu miljon teisigi talupoegi," torises Sokabe.

Seega suurenes vimm kahe ohvitseri vahel veelgi, mis samuti mõjus halvavalt nende rühma distsipliinile.

Corrie oli korduvalt väljendanud muret omal ajal Tiang Umari külla haavatuna jäetud Sing Tai saatuse pärast. Ja Tarzan otsustas enne sisside laagrisse naasmist seal ära käia. Selleks tuli teha suur ring, kuid džunglivalitseja arvestas aega väga harva.

135

Ta kõndis pikkamisi ja jõudis Tiang Umari külla alles hommikul. Metsloomale omase ettevaatlikkuse ja umbusuga liikus Tarzan vaikselt küla ümbritsevate puude otsas, veendumaks, et seal pole vaenlasi. Ta nägi pärismaalasi toimetamas oma iga-päevaseid töid, peagi silmas ka Alami ja laskus siis puu otsast alla ning läks avalikult läbi küla.

Kui pärismaalased Tarzani ära tundsid, tervitasid nad teda südamlikult, piirasid sisse ja hakkasid üksteise võidu küsitlema keeles, millest ta aru ei saanud. Lõpuks ilmus keegi vanamees, kes oskas hollandi keelt. Selle tõlgi abil päris Alam Corrie' käekäigu järele ja oli ülimalt rõõmus kuuldes, et neiu on elus ning terve. Tarzan päris omakorda, mis on saanud Sing Taist. Talle öeldi, et Sing Tai on ikka veel külas, kuid ei näita kunagi oma nägu päeval, sest juba kahel korral olid ootamatult külla ilmunud Jaapani luurajad.

Tarzan viidi hiinlase juurde. Ta leidis, et viimane oli haavadest täiesti paranenud ja hea tervise juures. Hiinlase esimene küsimus puudutas CorrieT. Ta lõi üleni särama, kuuldes, et Corrie'ga on kõik hästi ja ta viibib sõprade hulgas.

„Kas tahate siia jääda, Sing Tai," küsis Tarzan, „või tulete meiega? Me kavatseme saarelt lahkuda."

«Tulen teiega," vastas vanamees kindlalt.

«Väga hea. Sel juhul asume viivitamata teele."

Samal ajal hakkas «võõrleegion" kärsituks muutuma. Jerry oli terveks saanud ja kippus rännakule. Kõik ootasid vaid Tarzanit, kes oli juba mitu päeva ära.

Mõned salga liikmed kogunesid hiigelsuure puu kaharate okste alla, mis varjasid neid võimalike Jaapani luurajate eest.

Nad võtsid lahti, õlitasid ja panid uuesti kokku oma relvi. Nad võisid seda teha kinnisilmi. Kella järgi kontrolliti üksteise kiirust ja meeste suureks meelehärmiks selgus, et kõige paremad tulemused olid Corrie'1 ja Särinal.

Sarina pani oma püssi puu najale ja jäi tükiks ajaks ainiti orgu silmitsema.

«Tony läks juba ammu ära," ütles Särina. «Kui ta peagi tagasi ei tule, lähen teda otsima."

«Kuhu ta läks?" küsis Jerry.

«Jahile."

«Kuid oli ju korraldus jahti mitte pidada ja Rosetti teab seda.

Meil pole õigust laskudega jaapanlaste tähelepanu äratada."

,,Tony võttis vibu ja nooled," seletas Sarina. „Ta ei hakka püssi laskma, vaid võttis selle ainult äärmiseks juhtumiks."

«Tema oskuse juures vibu käsitseda suudab ta vaevalt tabada elevandist väiksemat looma," naljatas Bubonovitch. „Läks ta juba ammu ära?"

„ Väga ammu," vastas Särina, «vähemalt kolme või nelja tunni eest."

«Lähen teda otsima," teatas Bubonovitch. Ta heitis juba püssi õlale, kui kaljurünkalt hüüdis tunnimees: «Tuleb üks mees, kes on veltveebel Rosetti moodi. Jah, ongi tema ise."

«Kas ta tassib elevanti?" küsis Bubonovitch. Tunnimees naeris.

«Midagi ta küll tassib, kuid minu arust pole see elevant."

Kõik vaatasid alla orgu ja nägid lähenevat inimest. Ta oli veel kaugel, ainult tunnimees võis pikksilma abil ta ära tunda.

Mõne aja pärast jõudis Rosetti laagrisse, käes jänes.

„Siin on teie õhtusöök," ütles ta jänest maha visates. «Lasksin mööda kolmest põdrast ja ühest jänesest."

«Kas see siis magas või hoidis keegi tal sabast kinni?" küsis Bubonovitch.

„Ta punus kõigest väest nagu peata kana," vastas Rosetti muiates, «kuid põrkas vastu puud ja lõi pea lõhki."

«Hästi tehtud, Hayawata," tähendas Bubonovitch.

«Igal juhul ma tegin midagi ega istunud oma paksu tagumiku peal, oodates, et keegi teine süüa muretseb."

«Teil on õigus, veltveebel," toetas teda Särina.

«Džentelmenina ei saa ma leedile vastu vaielda," ütles Bubonovitch. „Nüüd on küsimus selles, kes hakkab pidurooga valmistama. Meid on siin kõigest viis kuni kümme inimest ühe jänese kohta. Kui midagi järele jääb, võime saata selle nälgivatele armeenlastele."

«Nälgivad armeenlased ei saa sellest jänesest raasugi, samuti nagu sinagi. See on CorrieTe ja Särinale."

«Kaks inimest tuleb läbi oru siiapoole!" hüüdis tunnimees. «Esialgu ei tunne ma neid veel ära. Kuid kumbki kannab midagi rasket. Üks neist on alasti."

«See peab küll Tarzan olema," lausus Jerry rõõmsalt.

See oligi Tarzan ja teine oli Sing Tai. Kui nad laagrisse jõudsid,

137

nägid kõik, et mõlemad rassisid põdrakeret. Corrie oli vaimustatud, nähes Sing Taid, kelle haav oli paranenud.

«Olen ülimalt rõõmus," lausus Jerry Tarzanile, „et te tagasi jõudsite. Oleme valmis teele asuma ja ootasime ainult teid."

«Enne teeleminekut tuleb vist üht-teist teha," vastas Tarzan. „Ma märkasin all orus Hoofti jõuku selle küla lähedal, kust me Corrie' jaapanlaste käest üle lõime. Jaapanlased viibivad ikka veel seal ja neil on kaks vangi. Ma ei suutnud kindlaks teha, kes nad on, kuid Sing Tai rääkis mulle, et mõne päeva eest oli nende külast läbi läinud salk jaapanlasi kahe ameeriklasest vangiga. Jaapanlased olid öelnud pärismaalastele, et need on lendurid allatulistatud lennukist."

«Douglas ja Davis!" hüüatas Bubonovitch.

«Väga võimalik," nõustus Jerry. «Nemad on ainukesed, kelle saatusest pole midagi teada."

Bubonovitch pani padrunitasku kinni ja võttis püssi.

«Peab kiirustama, kapten."

Tarzan vaatas päikest.

«Kui ruttame, võime ööseks sinna jõuda. Tuleb kaasa võtta ainult need, kes suudavad kiiresti käia."

«Kui palju inimesi te vajate?" küsis van Prins. «Kahekümnest aitab küll."

«Valin kohe inimesed välja," hakkas kapten kiirustama.

Kõik „võõrleegioni" liikmed valmistusid samuti teele asuma, kuid Tarzan vaidles otsustavalt selle vastu, et Corrie ja Särina salgaga kaasa läheksid.

„Me hakkame mõtlema teie julgeoleku peale, samal ajal kui peame oma ettevõtmisele mõtlema."

„Tal on õigus," sõnas Jerry.

„Jah, vististi küll," möönis Corrie vastumeelselt.

„See on vast tubli sõdur!" hüüdis Tak.

„Siin on veel keegi, kes teiega ei tohi kaasa minna," lausus doktor Reyd.

Kõik vaatasid Jerry poole.

„Kapten Lucas oli raskesti haige. Kui ta täna kiirrännakule kaasa läheb, ei suuda ta läbi käia pikka teekonda lõunasse."

Jerry vaatas küsivalt Tarzanile otsa.

«Mulle tundub, et te ei tohi peale käia, Jerry," ütles inglane.

Nukralt naeratades nööpis Jerry padrunitasku vöö küljest lahti ja laskis puu juurde maha kukkuda.

138

Mõne minuti pärast hakkas kakskümmend meest kärmel sammul piki orgu allapoole astuma.

Tarzan kõndis koos van Prinsiga kõige ees ja käigu pealt selgitas hollandlasele oma tegevuskava.

Kapten Tokujo Matsuo ja leitnant Hideo Sokabe jõid ning tülitsesid öö läbi.

Paljud nende sõdurid olid samuti purjus. Pärismaalased olid juba õhtul oma naised metsa peitnud, et säästa neid purjus sõdurite jõhkra ligitikkumise eest. Kuid nüüd koidu eel oli külas rahulik ja kõik magasid purjus inimeste und, peale kahe teineteisega tülitseva ohvitseri. Üksainus sõdur valvas okastraadiga piiratud platsi juures vange. Ta oli end pisut välja maganud, kuid kaugeltki mitte kaine. Sõduril oli äärmiselt sant meeleolu, et ta oli üles äratatud, ja valas oma viha välja vangidele neid solvates ja ähvardades. Sündinud Honolulus, valdas ta vabalt inglise keelt ja võis seetõttu okastraadi taga viibijate kohta suust välja ajada jumala-vallatusi ning inetusi.

Seersant Carter Douglas Californiast keeras end oma räpasel magamismatil ümber ja nõjatus küünarnukile.

„Ole ometi vait!" ütles ta tunnimehele.

Viimane sattus kirjeldamatusse raevu ja pistis veelgi hullemini sõimama.

„Mis ta meist tahab?" küsis Texasest pärit seersant Billy Davis.

«Tõenäoliselt ei meeldi me talle," vastas Douglas. „Enne sinu ärkamist kuulutas ta, et laseks suurima heameelega meid maha, kui tema ausus poleks kavatsenud meil homme hommikul pead maha raiuda."

„Võib-olla ta ainult hirmutab meid?" oletas Davis.

„Võib-olla," nõustus Douglas.

„Kui meil õnnestuks selle okastraadi tagant välja pääseda, saaksime hõlpsasti jagu igast vintis tunnimehest. Kuid me ei pääse siit välja."

„ Kurat võtaks, ma ei taha sugugi hommikul peast ilma jääda! See oleks saatanlik sünnipäevakingitus."

„Mida sa silmas pead?"

„Kui mu arvestus sassis pole, siis homme saan kahekümne viie aastaseks. Ja kui vana sina oled?"

„ Kakskümmend."

„Issake, nad ju tirisid su peaaegu hällist välja!"

„Me vaid püüame end veenda, et üldse ei karda. Tegelikult kardan ma kohutavalt."

‚Ja mina samuti," nõustus Davis.

„Mis te seal lobisete?" käratas tunnimees. „Pidage lõuad!"

„Pea ise, igavene lakkekrants!" vastas Douglas.

„Aga nüüd teen teile otsa peale!" kisendas tunnimees. „Ja ütlen kaptenile, et tahtsite jalga lasta."

Ta tõstis püssi ja sihtis pimedasse hütti, kus asusid vangid.

Pärismaalaste hütid heitsid maapinnale musta varju. Äkki ilmus sinna hiiliv kogu ja liikus hääletult tunnimehe poole. Sel ajal hakkasid küla teises otsas Matsuo ja Sokabe eriti raevukalt teineteist sõimama ja solvama. Ootamatult tõmbas esimene revolvri välja ja tulistas Sokabet. Ta laskis mööda ja leitnant tulistas vastu. Mõlemad olid aga liiga purjus ja võisid ainult juhuslikult pihta saada. Kummatigi jätkasid nad kõmmutamist.

Peaaegu ühel ajal Matsuo esimese lasuga tulistas tunnimees hüti sisemusse, kus viibis kaks ameeriklast. Aga enne, kui ta jõudis teist korda tulistada, haaras kellegi käsi tema pea ümbert kinni ja eraldas noa abil selle peaaegu keha küljest.

„Oled sa haavatud, Bill?" küsis Douglas ärevalt.

„Ei ole. Ta laskis umbes miili kauguselt mööda. Kuid mis seal väljas lahti on? Kes talle peale hüppas?"

Ohvitseride hütist kostvast tulistamisest virgunud sõdurid jooksi|l tuikudes küla kaugemasse otsa. Arvates, et laagrile on kallale tunginud vaenlased, jooksis mõni neist Tar-zanist mööda nii lähedalt, et ta oleks võinud neid peaaegu puudutada.

Parajat aega oodates lesis Tarzan maas tapetud tunnimehe kõrval. Nagu jaapanlased, ei teadnud ka tema tulistamise põhjust. Van Prins viibis koos teistega küla vastasservas, kuid nemad ei tulistanud.

Kui Tarzan jõudis otsusele, et viimane jaapanlane oli temast mööda jooksnud, hõikas ta vaikselt üllatunud vange:

„Kas teie olete Douglas ja David?"

‚Jah, need oleme meie."

„Kus on sissekäik?"

„Otse teie ees. Kuid värav on lukus."

Samal ajal arvas van Prins laske kuuldes, et seda põhjustas

Tarzani külla ilmumine. Ta saatis sinna oma salga. Kapteni sõdurid hajusid mööda küla laiali, joostes ühe hüti juurest teise juurde.

Tarzan astus värava juurde. Selle postid olid tehtud noorte puude tüvedest.

Davis ja Douglas tulid hütist välja ning lähenesid väravale. Tarzan haaras kummastki postist kinni, tõmbas kogu oma jõu ja keharaskusega neid enda poole ning postid praksatasid enne, kui vangid jõudsid appi minna. Postide järel langes maha okastraat. Douglas ja Davis astusid vabadusse.

Tarzan kuulis inimesi lähenemas ja taipas, et need olid sissid. Ta hõikas van Prinsi ja see vastaski kohe.

„Vangid on minuga," ütles Tarzan. „Võtke oma inimesed kokku, et saaksime siit lahkuda."

Seejärel võttis Tarzan tapetud jaapanlaselt püssi ja padrunid ning andis need Davisele. Küla teisest servast kostis jaapanlaste erutatud hääli. Sissid ei teadnud segaduse põhjust, mis oli neid aidanud vange vabastada, ja paljud ei tahtnud lahkuda, tegemata ainsatki lasku.

Bubonovitch ja Rosetti ei läinud oma päästetud kaaslaste juurest sammugi kaugemale, vastates nende lõpututele küsimustele ning neid omakorda küsitledes. Davise esimene küsimus käis Tarzani kohta.

„Kes on see alasti poiss, kes meid päästis?"

„Kas mäletate inglise lordi, kes enne väljalendu lennukisse tuli?" küsis Rosetti. „Tema see ongi! Ma pole elus toredamat poissi näinud. Mis te arvate, kes ta niisugune on?"

„Te ju nüüdsama ütlesite. Kuninglike õhujõudude ohvitser."

„Ta on Ahvide Tarzan!"

„Olgu pealegi, ärge püüdke meid haneks tõmmata." „See on tõsi," sekkus Bubonovitch. „Ta on tõepoolest Tarzan." „Ja kus vana on?" küsis Douglas. „On ta ikka elus?" „ Temaga on kõik korras. Ta sai haavata ja teda ei lubatud meiega kaasa tulla, kuid nüüd on ta terve."

Kõik neli lobisesid kogu tee, kuni jõudsid sisside laagrisse.

XXVII

„Võõrleegion", kuhu kuulus nüüd kümme inimest, jättis kahe päeva pärast sissidega jumalaga ja alustas oma pikaajalist rännakut.

Esialgu suhtusid mõlemad uustulnukad umbusuga naiste võimesse taluda raskusi ja ohte metsikul mägisel maastikul, kust neil tuli läbi minna, et vältida kohtumisi vaenlasega. Kuid peagi nad veendusid, et pidid ise pingutama kõigest jõust, et Corrie' ja Särinaga sammu pidada.

Nende jaoks leidus veel muidki üllatusi.

„Mis Marakratiga lahti on?" küsis Davis Bubonovitchilt. «Arvasin, et tema naiste peale aega ei raiska, kuid ta tolgendab alailma selle pruuni naisterahva ümber. See ei tähenda, et ma teda hukka mõistaksin, sest naine on tõepoolest kütkestav. Ja meie vanagi on hoopis teine mees."

Bubonovitch kehitas õlgu.

„Kõik voolab, kõik muutub," vastas filosofeerimisele kalduv Bubonovitch lühidalt.

Tee muutus üha raskemaks. Rännumeestel tuli nugade ja kir-vestega raiuda teed läbi põlisdžungli. Sügavad kuristikud ja kä-redavoolulised mägi jõed takistasid alatasa nende edasiliikumist. Sageli laskusid kuristikuseinad mitusada jalga püstloodis alla, sundides tegema pikka ringi. Peaaegu iga päev sadas troopilist paduvihma.

Nad kõndisid ja magasid märgades riietes, nende saapad ja sandaalid olid lagunenud.

Tarzan küttis ulukeid kõigi jaoks ja kes polnud veel söönud toorest liha, õppis selle ära. Ta käis kõige ees, valides teed ning välitides hoolega vaenlase poste ja patrulle. Öösel magati reas, soojendades üksteist oma kehaga. Üks inimene pidas vahti, kaitstes magajaid peamiselt tiigrite ootamatu kallaletungi eest. Mõnikord võisid inimestel väsida lihased, kuid vaimset vastupidavust jätkus.

Väike Keta pahandas ja kaebles ikka veel. Kui Tarzan Davist ja Douglast vabastama läks, sidus ta Keta puu külge kinni. Keta oli sellest hirmus nördinud ja hammustas kolme hollandlast, kes püüdsid temaga sõprust sobitada. Sestsaadik jäi ta päris üksi ja suhtles ainult Tarzaniga. Ainus erand oli väike veltveebel Rosetti. Keta ise otsis temaga

sõprust ja kui salk puhkas, ronis talle sageli sülle.

„Küll ahv ahvi tunneb," teravmeelitses sel . puhul Bubonovitch.

Kord jäid teelised ööbima tavalisest varem, sest Tarzan leidis suure kuiva koopa, kuhu võis mahtuda kogu salk. Ilmselt oli koobast kasutatud alles hiljuti, sest koopasuu ees vedeles söestunud puutükke, sees aga leidus kuivi puid. Kõik asusid innukalt lõket tegema ja istusid siis tulele lähemale, et osa saada õndsalikust soojusest ning kuivatada neid rõivaesemeid, mida võis seesuguses seltskonnas seljast ära võtta.

Jerry, Bubonovitch ja Rosetti silmitsesid tähelepanelikult algelist kaarti, mille neile joonistas van Prins.

„ Selles kohas ületasime mäeaheliku ja tulime idapoolsele küljele," ütles Jerry.

Ta osutas sõrmega kohale nimega Alahanpandjang.

„Siin aga läheme uuesti üle mägede. Siit on rannikule sada seitsekümmend miili."

„ Palju me päevas keskmiselt maha käime?" küsis Bubonovitch.

„Mulle tundub, et otseteed mitte rohkem kui viis miili."

„ Kahtlen, et täna niigi palju läbisime, sest kõmpisime kogu aeg kord üles, kord alla."

„«Veetlev Leedi" tõi meid siia kahekümne—kahekümne viie minutiga," ütles Rosetti. „Omal kahel marssides kulub selleks vististi terve kuu."

„Võib-olla koguni rohkem," tähendas Jerry.

«Kurat võtaks!" hüüatas Rosetti. «Meil veab roppu moodi, kui pääseme siit terve nahaga minema."

«Kuid loodus on siin imekena," ütles Bubonovitch. «Kui jaapanlased meid ei jälitaks, siis paistaks meile siin kõik meeldiva ja rahulikuna."

„See on tõsi," nõustus Rosetti. «Sõda nagu ei klapi selle imekauni maaga. On raske isegi kujutleda, et siin oleks kunagi varem sõditud."

«Siin on alati sõditud kuni viimase sajandini välja," ütles Tak van der Bos. «Kõiki Lääne-India saari laastasid pidevalt sõjakad võõrad — suguharude pealikud, väikevürstid, kuningad, sultanid. Siia saabus hindusid, hiinlasi, portugallasi, hispaanlasi, inglasi ja hollandlasi, nüüd aga ka jaapanlasi. Kõik tõid endaga kaasa sõdureid ja laevastiku. Kolmeteistkümnendal sajandil saatis

143

suur Kublai khaan tuhat laeva kahesaja tuhande sõduriga karistama Jaava kuningat, kes oli kinni võtnud suure khaani saadikud ja need moonutatud nägudega Hiinasse tagasi saatnud. Meie, hollandlased, oleme indoneeslaste vastu sageli ebaõiglased olnud, kuid kunagi pole meie ega keegi teine enne meid laastanud maad ega tapnud rahvast nii armutult nagu nende omad sultanid. Need alailma purjus, kõlvatud valitsejad hävitasid oma alamaid mõnikord lihtsalt tuju ajel. Nad võtsid endale kõige ilusamaid tütarlapsi. Ühel neist oli haaremis neliteist tuhat hinge.."

«Vaata kus põrguline!" hüüatas Rosetti.

Tak muigas ja jätkas:

«Hollandlaste valitsemise ajal said indoneeslased esimest korda tunda vabanemist orjusest, rahu ja suhtelist heaolu. Kui pärast sõda jaapanlastega anda neile iseseisvus, siis järgmise põlvkonna ajal on nad samasuguses olukorras, kui meie nad leidsime."

«Kas kõigil rahvastel polegi õigust iseseisvusele?" küsis Bubonovitch.

«See on ainult nendel rahvastel, kes iseseisvuse eest võitlesid ja seda väärivad," vastas van der Bos otsustaval toonil. «Esimene Sumatra kokkupuude Aafrikaga leidis aset juba Hani dünastiast hiina keisri Wang Mangi valitsemise ajal. Järelikult on Indoneesia tsivilisatsioon väga vana. Kui kogu möödunud aastatuhande jooksul enne saarte vallutamist hollandlaste poolt hoidsid rahvast orjuses nii omad kui võõramaised valitsejad, siis pole ta väärt seda, mida te iseseisvuseks nimetate. Hollandlaste võimu all kasutavad indoneeslased igasuguseid vabadusi. Mis neil veel tahta?"

«Mina olen vana hea vabariiklane ja uue kursi vastu," ütles Bubonovitch. «Kuid minu seisukoht on, et see, mille eest me võitleme, on vabadus."

«Pagana pihta!" hüüatas Jerry. „Ma ei usu, et keegi meist teab, mille eest me võitleme, peale selle, et tuleb tappa jaapanlasi, sõda kiiremini lõpetada ja koju minna. Aga kui me seda teinud oleme, löövad neetud poliitikud kaardid uuesti segamini."

‚Ja need, kellele meeldib relvi täristada, hakkavad valmistuma kolmandaks maailmasõjaks," lausus van der Bos.

„Ma ei usu, et nad lähemal ajal sellega pihta hakkavad," tähendas Corrie.

«Nad alustavad seda just siis, kui uude sõtta saab kaasata meie lapsi," turtsatas Jerry.

144

Maad võttis piinlik vaikus. Jerry mõistis äkki, et tema lihtsameelset märkust võib tõlgendada vääralt, ja punastas. Seesama juhtus ka Corrie'ga. Kõik silmitsesid neid naerulsui, mis ainult halvendas olukorda. Lõpuks ei suutnud van der Bos naeru enam tagasi hoida ja temaga ühinesid kõik teisedki, isegi Corrie ja Jerry. Sing Tai, kes õhtusööki valmistas, maandas pinge, kutsudes kõiki keha kinnitama.

Menüüs oli metssiga, põldpüüd, puuvili ja pähklid.

„Elame luksuslikult," sõnas Davis.

„Ükski hotell ei saaks meile midagi paremat pakkuda," nõustus Rosetti.

„Meil on tohutu valik toiduaineid ja ei mingeid kaarte," ütles Tarzan.

„Isegi raha pole vaja," lisas Rosetti. „On see vast elu!" „Tulge Sumatrale pärast sõda," tähendas van der Bos, „siis te alles näete."

Bubonovitch raputas pead.

„Kui ma veel kunagi Brooklyni jõuan, siis enam ma oma jalga sealt välja ei tõsta."

„Ja mina jään Texasesse," ütles Davis.
„Kas Texas on hea osariik?" küsis Corrie.
„Kõige parem," kinnitas talle Davis.
„Kuid Jerry rääkis mulle, et parim osariik on Oklahoma."
„See on tilluke indiaanlastele määratud ala," pigistas Davis põlastavalt läbi hammaste. „Kuulake siis! Texas on neli korda suurem, seal kogutakse rohkem puuvilla kui mis tahes teises osariigis, Texas on esikohal veiste, lammaste ja muulade kasvatamise poolest ning seal asuvad maailma suurimad rantšod."
„Ja kõige suuremad kiidukuked," ütles Douglas. „Kui te tõepoolest tahate teada, missugune osariik Ameerikas on parim, siis ma ütlen teile. See on California. Sõitke pärast sõda meile San Francisco orgu ja te ei taha enam kunagi elada kusagil mujal."
„Me pole veel kuulnud New Yorgi osariigist," märkis Jerry muiates.
„Njuujorklased ei armasta kelkida," sõnas Bubonovitch. „Nad ei solva teiste osariikide elanike tundeid."
„See on juba midagi nende kasuks," naeris van der Bos.
„Ja kuidas on lood sinu osariigiga, Tony?" küsis Särina.
Rosetti mõtles viivu ja ütles:
„Noh, Illinois tarnib kõige kuulsamaid gangstereid."
145
„Iga ameeriklane," sekkus Tarzan, „elab parimas linnas, parimas osariigis, maailma parimas riigis, ja igaüks usub seda kogu hingest. Just see teebki Ameerikast suurriigi."
„Võite kindel olla, et teil on õigus," ütles Davis.
„Märkasin seda ka teie sõjaväes," jätkas inglane. „Iga sõdur teenib kõige paremas üksuses ja kujutleb ennast üksnes võitjana. See tunne teeb ameeriklastest suure rahva."
„Noh," märkis Jerry, „see polegi nii halb rahvale, keda pikka aega pelgalt džässi saatel tantsijaiks ja seelikukütti-deks peeti."
„Muidugi. Kui te poleks sõjas kaasa löönud esialgu relvade, siis aga ka inimeste tarnimisega, oleks see nüüdseks lõppenud. Hitler ja Tojo oleksid sõja võitnud. Terve maailm on teile suuresti tänu võlgu."
„Ma imestan, kui see võlg meile tasutakse," ütles Jerry.
„Võib-olla ei tasutagi," nõustus Tarzan.

XXVIII

Corrie istus koopas, selg vastu seina. Tuli Jerry ja istus tema kõrvale. Koopas viibinud Särina ja Rosetti kiirustasid käest kinni hoides lahkuma.
«Marakratt ei häbene enam kedagi," ütles Jerry. „Teate, ta vihkas ju tõepoolest naisi kogu oma elu."
„Ega te isegi meid eriti sallinud," meenutas talle Corrie.
„Noh, saate aru, ma ei tundnud ühtegi hollandi tütarlast."
„Kui armas! Te olete arenenud. Kuid ärge tulge mulle rääkima, et kõige paremas osariigis ei ole maailma parimat tütarlast!"
«Maailmas on ainult üks kõige parem tütarlaps, kuid ta pole Oklahomast." Corrie naeris. „Te teete komplimente."
„Ma ei tee komplimente, Corrie. Te teate, mida ma teie vastu tunnen?"
„Ma ei oska mõtteid lugeda."
„Te olete kõige imelisem olend, kes kunagi on minu ellu astunud."
Corrie naeratas.

146
„Teie meeskonna liikmed rääkisid mulle, et olete suur piloot, kapten."
«Sugugi mitte. Olen suur argpüks. Kardan teid nii väga, et ei suuda öelda kolme lühikest sõna."
Corrie puhkes naerma, kuid ei teinud katsetki teda abistada.
«Kuulge!" pahvatas Jerry. «Mis te arvate, kas teile meeldiks Oklahomas elada?"
«Mulle meeldiks see väga," vastas neiu.
«Kallis!" hüüatas Jerry. «Pean teid kohe praegu suudlema, kas või kogu rahva nähes!"
„Me võime välja minna," vastas Corrie.
Veltveebel Rosetti hoidis Särinat oma embuses. Nad suudlesid. Naise käed hoidsid tugevasti mehe kaela ümbert kinni. Lõkketule valgusest ööpimedusse astudes pidid Corrie ja Jerry äärepealt nendega kokku põrkama.
Nad läksid pisut kaugemale.
«Arvan, et veltveeblitel pole oma kaptenitele midagi õpetada," ütles Corrie.
Minut hiljem pidi ta äärepealt lämbuma ja lükkas mehe õrnalt eemale.
«Olete tõepoolest naistepõlgaja," lausus ta ja naeratas.
Veltveebel Bubonovitch istus koopa suu ees tule ääres. Ta nägi, kuidas käest kinni hoides väljusid Marakratt ja Särina, seejärel aga kadusid pimedusse Corrie ja Jerry.
„Ka mina tahaksin armastada," lausus Bubonovitch.
Ta püüdis sõbruneda väikese ahvi Ketaga. Kuid vastuseks Keta vaid hammustas teda.
«Keegi ei armasta mind," järeldas veltveebel nukralt.
Päevast päeva võitles «võõrleegion" teekonna iga miili pärast. Mõni teeline oli järgmisse peatuspaika jõudes nii kurnatud, et jäi söömata magama. Kõik olid ülemäära väsinud, et omavahel palju rääkida. Kuid keegi ei kurtnud. Corrie ja Särina pidasid vastu võrdselt meestega ning viimased olid nende üle uhked.
Nad viibisid Moekemoeko mäe lähedal peaaegu kohas, kus pidid ületama mäeaheliku ja alustama laskumist mere äärde. Oli möödunud juba kuu, kui nad sissidest lahkusid, kuid polnud selle aja jooksul kohanud ühtegi inimest.
Ja äkki, nagu välk selgest taevast, langes Tarzan jaapanlaste kätte vangi.
147
Asi oli nii. Nad kõndisid mööda hästi sissetallatud metsloo-marada. Tarzan liikus nagu tavaliselt puude otsas, salgast pisut eespool.
Järsku märkas ta all jaapanlaste patrulli, kes oli jäänud puhkama.
Tarzan nihkus neile lähemale, et kindlaks teha meeste arvu. Tal oli veel küllalt aega, et tagasi minna ja oma kaaslasi hoiatada ning paigutada nad ümber võimalikku juhuslikkust arvestades. Väike Keta istus ta õlal. Tarzan andis talle karmi käsu vait olla.
Tarzani tähelepanu oli pööratud jaapanlastele. Ta ei märganud ohtu, mis rippus otse tema kohal. Kuid Keta märkas ja pistis kriiskama. Hiiglasliku püütoni rõngad põimusid inimese keha ümber ja sundisid teda jõuliselt tegutsema.
Välgatas nuga. Haavatud madu hakkas pööraselt väänlema ja laskis lahti oksast, mille küljes oli rippunud.
Mõlemad kukkusid rajale Jaapani sõdurite jalge ette. Keta päästis end põgenemisega.
Jaapanlased sööstsid tääkide ja mõõkadega maole kallale ning tegid kähku talle otsa peale. Kuid Tarzan oli nende võimusesse sattunud. Tema keha vastu oli asetatud vähemalt tosin tääki ja ta pidi abitult selili lamama. Vibu, nooled ja nuga võeti temalt ära. Ohvitser astus lähemale ja tonksas teda küljekontide vahele.

«Tõuse üles!" käsutas ta inglise keeles.
See oli hämmastavalt väikest kasvu ja pealegi rangisjalgne inimene. Puseriti hambad ja sarvraamidega prillid muutsid ta ajalehekarikatuuri sarnaseks. Tema sõdurid hüüdsid teda tögamisi vaalaks.
„Kes te olete?" küsis ohvitser.
«Kuningliku õhuväe kolonel John Clayton."
„Ei, te olete ameeriklane," sõnas jaapanlane.
«Ütlesin teile kõik, mida pidasin võimalikuks."
Ohvitser pöördus sõduri poole ja andis jaapani keeles korralduse. Seersant rivistas sõdurid üles. Paigutanud vangi keskele, hakkasid nad minema samas suunas, kuhu siirdus «võõrlee-giongi". Tarzan nägi jälgedest, et nad pöörasid Jaapani patrulli puhkepaigast tagasi. Ta oletas, et nad olid oma ülesande täitnud ja naasid nüüd põhilaagrisse.
Väike Keta kihutas puude otsas edasi, kuni märkas «võõrlee-gioni". Siis hüppas ta alla ja kargas Marakrati õlale. Ta võttis kahe käega mehe kaela ümbert kinni ja hakkas valjusti vadistama.
148
„Keta püüab vist midagi Tarzani kohta teatada," oletas Jerry. „Ta on tema juurest ära tulnud. Kui Tarzaniga kõik korras oleks, poleks ta seda teinud."
„Kas võib, kapten, ma lähen ette ja vaatan järele?" küsis Rosetti. „Ma suudan teistest kiiremini käia."
„Minge pealegi. Tuleme teile järele."
Marakratt hakkas edasi minema, võtnud kaasa Keta, kes otsekohe maha rahunes. See kinnitas Jerry arvamuse õigsust, et Tarzan oli hätta sattunud. Peagi kuulis Marakratt eespool hääli ja relvade kõlksumist. Vähimatki ohtu kartmata olid jaapanlased minetanud valvsuse. Marakratt läks veelgi lähemale ja nägi peagi Tarzani pead ja õlgu kõrgumas väikeste inimeste kohal. Tarzan — ja jaapanlaste vang? See tundus olevat võimatu. Marakrati süda tahtis seisma jääda, kuid alles hiljuti oli seda täitnud viha inglaste vastu.
Uudis, mille Rosetti pärast tagasijõudmist teatavaks tegi, ehmatas kõiki „võõrleegioni" liikmeid. Džunglivalitseja puudumine oli väikesele grupile suur löök, kuid eelkõige muretsesid nad Tarzani enda pärast. Ta oli võitnud nende lugupidamise, vaimustuse kui ka armastuse.
„Kui palju seal jaapanlasi on, Rosetti?" küsis Jerry.
„Kahekümne ringis. Meid on üheksa, kapten. See on rohkem kui küllalt."
„Me ei saa neid rünnata tagalast, ohustamata Tarzanit. Peame neid jälitama seni, kuni leiame parema koha pealetungimiseks," ütles Jerry.
Mets sai otsa ja rada viis kitsa kuristiku servale. Tarzan nägi all seda, mis tõenäoliselt oli ajutine laager. Pool tosinat Jaapani sõdurit valvas vara ja mõnd koormakandjat looma. Mitmesugune varustus oli kõikjal pilla-palla laiali. Laagri väljanägemise järgi järeldas Tarzan, et neil oli vilets komandör.
Mida vähem on laagris korda, seda kergem on sealt põgeneda.
Leitnant Kenzo Kaneko hõikas midagi seersandile ja see sidus vangi käed selja taha. Erinevalt ohvitserist oli seersant hoolas ja sidus Tarzani käed mitmekordse nööriga nii kõvasti kinni, et isegi ahvinimese võimsad lihased ei suutnud neid puruks rebida. Samal kombel sidus seersant kinni ka vangi jalad. Sellega valmis saanud, tõukas ta Tarzanit ja pani talle ühtlasi jala taha. Tarzan prantsatas raskelt maha.
149
Sõdurid sidusid hobuse sadula külge nööri ja selle teise otsa Tarzani jalgade ümber. Leitnant Kaneko astus Tarzani juurde ja naeratas talle.

„Ainult suurest vihkamisest võib ajada seda hobust nelja jooksma," ütles ta. „Mul pole kerge seda teha, kuid veelgi raskem saab olema teil."

Hobusel olid suitsed suus, sõdur võttis piitsa kätte ja ronis talle selga. Teised sõdurid seisid irvitades ümberringi ja jälgisid toimuvat sadistliku naudinguga.

„Kui vastate mu küsimustele," jätkas Kaneko, „jääb hobune paigale ja nöör võetakse ära. Mitu inimest on teie salgas ja kus see asub?"

Tarzan säilitas vaikust. Kaneko lakkas naeratamast. Tema nägu hakkas raevust tõmblema, aga võib-olla ta ainult teeskles, et oma ohvrit hirmutada. Ta astus lähemale ja tonksas Tarzanit saapaninaga.

„Kas keeldute vastamast?" küsis ta.

Tarzan tõstis silmad jaapanlasele. Tema nägu ei väljendanud vähimaidki emotsioone ega isegi põlastust, mida ta selle inimka-rikatuuri vastu tundis. Kaneko keeras pilgu kõrvale, miski nendes silmades kohutas teda ja sundis langetama otsust. Valju häälega andis ta käskluse hobuse seljas istuvale sõdurile. See kummardus ettepoole ja tõstis piitsa. Samal hetkel kärgatas pauk. Hobune lõi vaaruma ja kukkus maha. Leitantn Kenzo Kaneko karjatas ja vajus selili. Nüüd järgnes terve sari laske. Sõdurid kukkusid üksteise järel. Kes veel suutis, see pistis ülepeakaela orgu mööda põgenema.

Üheksa püssidega relvastatud inimest hüppas rajalt laagrisse.

Haavatud jaapanlane kergitas end küünarnukile ja tulistas nende pihta.

Corrie laskis ta maha, Rosetti ja Särina tegid ülejäänud jaapanlastele otsa peale. Jerry lõikas Tarzani köidikud puruks.

„Tulite õigel ajal," tunnistas Tarzan.

„Nagu ratsavägi „Hobuseooperis"," tähendas Bubonovitch.

„Mida te nüüd kavatsete ette võtta?" küsis Jerry Tarzanilt.

„ Peame püüdma hävitada põgenema pääsenud jaapanlased. Ilmselt oli see salk ainult osake suurtest jõududest. Kui keegi neist poistest eluga tagasi jõuab, alustatakse meile jahti."

„Mitu inimest teie arust siin oli?"

«Kakskümmend viis või kuus. Ja kui palju on tapetuid?"

150

«Kuusteist," luges Rosetti kokku.

Tarzan tõstis maast püssi ja võttis ühelt surnud jaapanlaselt padrunivöö.

«Lähme metsaservapidi tagasi. Lähen puude otsas ees ja püüan tõkestada nende taganemist."

Poole miili kaugusel laagrist jõudis Tarzan ellujäänud sõduritele järele. Seersant püüdis ähvardustega sundida neid naasma lahingupaika. Kui nad vastumeelselt kuuletusid, Tarzan tulistas ja tappis seersandi. Siis tabas sama saatus ühte sõdurit, kes orgu mööda jooksu pistis. Ülejäänud pugesid peitu, kes kuhu sai. Tarzan lõpetas tulistamise, et ennast mitte reeta.

«Võõrleegion" taipas laskmise põhjal, et Tarzan oli vaenlase üles leidnud. Kõik läksid mööda metsaserva Jerryle järele.

Peatselt silmas Jerry jaapanlasi, kes varjasid end mahakukkunud puu taga. Siis nägi ta veel teisigi. Ta näitas neid ka oma kaaslastele, ja tulistamine algas.

Ka Tarzan hakkas uuesti tuld andma.

Kitsas orus mõlemalt poolt äralõigatud jaapanlased lasksid end ise granaatidega õhku.

«Nad on kuradima vastutulelikud," lausus Douglas.

«Armsad väikesed kutid," nõustus temaga Davis, «püüavad meie padruneid kokku hoida."

„Ma tahan alla minna ja aidata neil teise ilma kolida," kuulutas Rosetti. «Seda mõistagi siis, kui keegi neist veel elus on."

Ta libistas end järsust nõlvast alla. Särina järgnes talle jalamaid.

«See on vast truu sõbratar!" tähendas Bubonovitch.

XXIX

Kuus nädalat hiljem jõudis «võõrleegion" Moekemoekost allpool rannikule. Need olid olnud pingelised nädalad, täis arvukaid ohte.

Nad hakkasid üha rohkem kohtama jaapanlasi ja pidid seetõttu suure ringi tegema. Üksnes väikese salga ees liikuva Taržani terav kuulmine ja haistmine päästsid neid lugematute hädade eest.

Umbes miili kaugusel kaldast asus jaapanlaste õhutõrjepatarei, mille pärast «leegion" pidi terveks päevaks varjuma. Teda

eraldas patareist pärismaalaste küla, seesama, kust Särina lootis sõpru, paati ja toidumoona leida.

«Kui mul oleks sarong," ütles ta kaaslastele, «võiksin külla minna päeval, kuid pean riskima ja hiilima sinna öösel."

«Ehk õnnestub mul teile sarong muretseda," sõnas Tarzan.

„Te tahate külla minna?" küsis Särina.

«Öösel," vastas Tarzan.

«Arvatavasti leiate mõne sarongi, mis on puhtaks pestud ja ööseks kuivama pandud."

Pimeduse saabudes lahkus Tarzan oma sõpradest. Ta liikus edasi ettevaatlikult, et mitte häirida niiske ekvatoriaalöö vaikust.

Temast laagrisse mahajäänuid vaevas kuumus, niiskus ja alaline ohutunne. Mägedes viibides olid nad pahatihti oma saatust kirunud, nüüd aga meenutasid kahetsustundega kõrgete mägede suhtelist jahedust.

„Ma elasin mägedes juba nii kaua," teatas Corrie, „et peaaegu unustasin ranniku kohutava kliima."

«Jah, siin on võrdlemisi vastik," möönis van der Bos.

«Hollandlased polnud arvatavasti karistustega kitsid," ütles Bubonovitch, „et neid «türgi saunu" koloniseerida."

„See-eest on see väga rikas maa," väitis van der Bos.

«Võite selle endale hoida," ütles Rosetti. „Ma ei vaja sellest jalatäitki."

«Meil poleks midagi selle vastu, kui teie seisukohta jagaksid kõik teisedki siin maailmas," naeris van der Bos.

Vahepeal oli Tarzan küla juurde jõudnud ja ronis nüüd puu otsa, et seda ülalt silmitseda. Täiskuu valgustas lagendikku. Rikkalikult kaunistatud majad jäid varju. Pärismaalased istusid kuupaistel, suitsetasid ja ajasid juttu. Liikumatus õhus rippus kolm sarongi lati peal, kuhu need olid kuivama pandud. Tarzan otsustas oodata, kuni inimesed lähevad ööseks majadesse. Mõne aja pärast tuli keegi mees lääne poolt külla. Heledas kuuvalguses oli ta Tarzanile hästi nähtav. See oli Jaapani ohvitser, naabruses asuva õhutõrjepatarei komandör.

Teda nähes hüppasid pärismaalased püsti ja hakkasid kummardama. Ta lähenes neile kõrgil ilmel ja ütles midagi noorele naisele, kes talle otsemaid alandlikult järgnes majja, mille ta oli endale välja valinud. Kui ta selja pööras, tegid

pärismaalased siivutuid liigutusi. Seda nähes naeratas Tarzan rahulolevalt. Ta oli nüüd veendunud, et pärismaalased
152
võtavad jaapanlaste vaenlasi sõbralikult vastu.
Mõne aja pärast läksid pärismaalased oma majadesse laiali ja külas võttis maad vaikus. Tarzan hüppas puu otsast alla ja hakkas ehitiste varjus edasi liikuma.
Ta hiilis hääletult sinnapoole, kus rippus lähim sarong, seisis siis veidi teraselt kuulatades, ja ületas kiiresti kuupaistest valgustatud koha. Tarzan oli sarongiga juba õnnelikult tagasi pöördumas, kui põõsaste tagant ilmus nähtavale keegi naine. Nad sattusid ninapidi kokku ja naine tahtis ehmatusest karjuma hakata, kuid Tarzan surus käe ta suule.
„Tasa!" käsutas ta inglise keeles. „Ma ei tee sulle midagi."
Õnneks sai naine aru.
„Kes sa oled?" küsis ta.
„ Sõber."
„Sõbrad ei varasta," väitis naine.
„Võtsin selle sarongi ainult ajutiseks ja toon siis tagasi. Ega sa sellest jaapanlasele räägi? Ta on ju ka minu vaenlane."
„Ei räägi. Me ei räägi neile midagi."
„Hästi. Sarong tuuakse tagasi homme."
Ta pöördus ümber ja kadus varju. Naine vangutas pead ja ruttas koju, kus ei jätnud oma kodakondsetele läbielatud seiklusest jutustamata.
„Me ei näe seda sarongi enam kunagi," kinnitas mees veendunult.
„ Sarongi pärast ma ei muretse, see polnud minu oma. Kuid ma tahaksin veel kord näha metsinimest. Ta oli väga ilus."
Järgmisel hommikul läks Särina külla.
Juba esimene naine, keda Särina kohtas, tundis ta ära ja peagi ümbritsesid teda vanad sõbrad. Särina palus neid kõiki laiali minna, et mitte äratada jaapanlaste tähelepanu.
Naised pöördusidki kohe oma hariliku tegevuse juurde, Särina aga otsis üles küla pealiku Šahh Allauddini. Pealik näis rõõmustavat teda nähes ja esitas talle palju küsimusi, kuid suurema osa neist jättis Särina vastamata, sest tahtis enne selgitada tema suhteid jaapanlastega.
Varsti sai ta teada, et pealik vihkab jaapanlasi. Šahh Allaud-din oli vana uhke mees, põline pealik. Jaapanlased olid teda peksnud, jalgadega tagunud ja sundinud sügavasti kummardama.
Särina jäi kuulduga rahule ja jutustas pealikule oma loo, selgitades, mida tema kaaslased vajavad ning palus pealikult abi.
153
„See tõotab tulla ohtlik reis," ütles vana mees. «Siinsetes vetes on rohkesti vaenlase laevu, kuid Austraaliani on pikk tee. Aga kui sina ja su sõbrad siiski riskida tahate, aitan teid. Mõne miili kaugusel külast on meil jõe äärde peidetud väike laev. Me paneme selle teie jaoks valmis ja muretseme toidumoona. See aga võtab aega. Meid küll pidevalt ei jälgita, sest me pole jaapanlastele erilist tüli teinud, kuid nad käivad külas peaaegu iga päev ja üks ohvitser magab siin igal öösel."
„Kui te toote toidumoona iga päev küla servas asuvasse majja, võime öösel selle järel käia ja ise laevale toimetada," pani Särina ette. „Sel moel pole teil tarvis vastutust kanda, kui meid äkki peaks avastatama. Te lihtsalt teesklete üllatust, et keegi on öösel käinud ja toidukraami ära varastanud."
Allauddin naeratas.

„Sa oled tõeline Suure Johni tütar."
Möödus kuu, kuni laev oli lõpuks toidumoonaga piisavalt varustatud. Põgenikud ootasid nüüd kuupaisteta öid ja pärituult. Kui ettevalmistused ärasõiduks lõpule jõudsid, olid ka okastraat ja tõkked jõesuust kõrvaldatud. See oli ülimalt ohtlik töö jões, kus elutsesid krokodillid. Kuid seegi lõpetati edukalt.
Lõpuks jõudis kätte öö „X", nagu põgenikud seda nimetanud olid. Kuu ei paistnud ja puhus maabriis.
Aeglaselt lükkasid nad ritvadega paati mere poole, siis aga heiskasid suure kolmnurkse purje ja sõiduriist hakkas kohe kiirust lisama.
Võeti kurss lõunasse.
„Kui tuul püsib," ütles Särina, „oleme päeval enne kella kahte jõudnud ümber Nassau neeme ja seejärel võtame kursi edelasse. Tahan Sumatra ja Jaava rannikuäärsetest vetest välja jõuda enne, kui me kagusse Austraalia poole pöörame. Meile on ohtlik ainult Komose saar. Ma ei tea, kas jaapanlastel on seal mingeid jõude või ei."
„Kas see on sama, mis Killingi saar?" küsis Jerry.
Jah, kuid minu isa kutsus seda alati Komose saareks, sest tema sõnutsi oli Killing neetud inglane."
Ta puhkes naerma ja Tarzan järgis tema eeskuju.
„Keegi ei armasta inglasi," tähendas ta. „Kuid ma pole kindel, et Killing oli inglane."
„Eemalt paistab valgus," teatas Davis.

„Küllap see on Nassau," ütles Särina. «Loodame seda. Aga valgus võib tähendada ka laeva lähenemist, kuid meil on parem nendega tegemist mitte teha."
„Ma ei usu, et laevad sõidaksid valgustatuna," arvas Jerry. «Nendes vetes on liiga palju liitlaste allveelaevu."
Hommik leidis nad avamerelt. Ümberringi laius vaid hall hõljuv veeväli.
Tuul tugevnes ja laine hakkas käima kõrgelt. Veltveebel Rosetti jäi merehaigeks.
„Pea vastu, Marakratt," rahustas teda Bubonovitch. «Meil ei lähe Austraaliasse jõudmiseks kuigi palju aega — kõigest kuu või selle ringis."
«Neetud!" ägas Rosetti.
„Te saate õige pea jälle terveks, Tony," ütles Särina. «Isegi mõni admiral tunneb esimest korda merele minnes end halvasti," tähendas Tarzan.
„Ma ei taha olla admiral. Olen harjunud õhuga." Ta upitas end jälle üle parda. «Vaene Tony," haletses teda Särina.
Üksteise järel venisid pikad päevad. Tuul muutis suunda ja puhuma hakkasid kagupassaadid, mis võisid kesta kuni kümme kuud järjest. Õnn ei jätnud maha käputäit vapraid. Nad möödusid õnnelikult Killingi saarest ega kohanud ühtegi vaenlase laeva.
Bubonovitch tögas aeg-ajalt Rosettit, kelle merehaigusest tingitud piinad päriselt ei lõppenudki. Bubonovitch lihtsalt ei leidnud muud võimalust meelt lahutada.
«Reisid on sinu silmaringi avardanud, Tony," nähvas ta kord, kui kõiki oli taas vallanud igatsus maa järele. „Sa ainult vaata, mida nad sulle andnud on. Sa võisid esimest korda vääriliselt hinnata inglast. Said isegi au osaliseks hakata armastama naist. Ja mis kõige tähtsam — tänu Särinale õppisid sa õigesti rääkima inglise keelt."
«Viimasel ajal pole ma kuigi palju oma silmaringi laiendanud," väitis Rosetti kaeblikult. «Juba nädalapäevad ei näe me enda ümber midagi muud kui seda neetud vett. Annaksin palju; et näha praegu midagi muud."
«Suits silmapiiril!" teatas vahis seisev Jerry.

Kõik puurisid pilgu kaugesse täpikesse.
«See on vististi laev ja meil oleks targem siit kohe ära minna."
155
Nad sooritasid pöörde ja purjetasid kirdesse. Tundus, et laev polnud veel kunagi liikunud nii aeglaselt kui praegu. Kõik jälgisid pinevusega tumedat täppi, mis otsejoones lähenes ja kasvas lausa silmanähtavalt, kuni laevakere varjas juba osa silmapiirist.
«See on nagu luupainaja," lausus Corrie, «kui miski sind jälitab, sina aga ei suuda paigast liikuda. Ja ka tuul on raugenud."
Otsekui tema kurtmist kuulda võttes paisutas äkiline tuulehoog suurt purje ja laeva kiirus suurenes kohe märgatavalt, kuid tundmatu laev lähenes endiselt.
«See muudab kurssi," hüüdis Tarzan, „ja suundub meile risti vastu. Nüüd näen ma tema lipu värvi. See on jaapanlane!"
«Oleksin pidanud kirikus käima, nagu ema seda alati tahtis," ütles Davis. «Oleksin võinud õppida seal kenasti palvetama. Seda ma teha ei oska, küll aga oskan hästi tulistada."
Ta võttis oma püssi ja asetas pideme padrunisalve.
«Meie kõik oskame hästi tulistada," väitis Jerry, «kuid me ei suuda kogupauguga püssidest laeva põhja lasta."
«See on tavaline kaubalaev," märkis Tarzan. «Arvatavasti on seal ainult kahekümne millimeetrised õhutõrjesuurtükid ja suure kaliibriga kuulipildujad."
«Jaapani püsside laskeulatus on ligi tuhat kakssada jardi," ütles Jerry. „Me saame tappa mitu jaapanlast, enne kui nad meist jagu saavad. Kui te muidugi tahate võidelda."
Ta silmitses küsivalt kõiki oma sõpru.
«Kas anname end vangi või hakkame võitlema? Mis te otsustate?"
«Võidelda!" lausus Rosetti lühidalt ja kategooriliselt.
«Mõelge hästi järele," hoiatas Jerry. «Kui me tulistama hakkame, hävitatakse meid jalamaid."
„Ma ei kavatse lasta neil kollastel saatanatel end jälle peksta," ütles Bubonovitch. „Ja kui teised võidelda ei soovi, siis ei tee seda minagi, kuid elusalt ma alla ei anna."
«Mina samuti," ütles Corrie. „Ja mis sina arvad, Jerry?"
«Loomulikult võidelda."
Ta vaatas Tarzanile otsa.
„Ja teie?"
Tarzan vaid naeratas vastuseks.
«Keegi ei vaidle vastu ega soovi alla anda?" küsis Jerry uuesti. Vastuseks oli üldine vaikus.
156
„Siis laeme oma püssid. Võin vaid lõpetuseks öelda, et mul oli väga meeldiv teid kõiki lähemalt tundma õppida."
Vahepeal oli laev kiiresti lähemale tulnud, sest pärast lühikest puhangut oli tuul raugenud ega suutnud purje paisutada.
„Meil vedas ebatavaliselt kaua," ütles Tak. „Tõenäosusteooria kohaselt on kätte jõudnud aeg, kus õnn on meile selja pööranud."
Jaapani laeva pardal käis punane sähvatus, millega kaasnes suitsupilv.
Järgmisel hetkel plahvatas mürsk, paisates üles veepritsme-te samba kaugel abitust laevukesest.

XXX

„Suurepäraselt lastud!" ütles Bubonovitch. „See puupea ei tea isegi oma kahuri laskeulatust."

„Ma ei usu, et väikesed kollased admiralid oleksid oma parimad suurtükiväelased kaubalaeva pardale saatnud," tähendas Jerry. „Kuid meid ei päästa isegi see."

Laev liikus väga aeglaselt pikkadel lainetel tõustes ja vajudes.

Läheneva laeva esiosa kündis vee vahule otsekui adratera.

Jaapanlased tulistasid uuesti. Seekord kukkus mürsk lähemale.

Jerry ja Corrie istusid käsikäes tihedasti teineteise kõrval.

„Van Prinsil oli õigus, nimetades meid hullumeelseteks. Ma poleks pidanud sind kaasa võtma, kallis," ütles Jerry.

„Isegi praegu ma ei taha, et oleks teisiti," vastas Corrie. „Me oleme sinuga nii palju aega koos viibinud, aga oleksin ma maha jäänud, poleks seda olnud. Mul polnud kordagi juhust öelda: „Nii heas kui halvas", aga need sõnad olid mu südames."

Jerry kummardus talle lähemale.

„Corrie, kas sa võtad selle inimese endale meheks?"

„Võtan," vastas neiu väga tasa. „Ja sina, Jerry, kas sa võtad selle tütarlapse endale naiseks, et teda hellitada, hoida ja kaitsta, kuni surm meid lahutab?"

„Võtan," vastas Jerry.

Ta võttis oma sõrmest sõrmuse, pani selle Corrie' nimetissõrme ja ütles:

„Andnud sulle sõrmuse, sain ma sinu meheks."

Seejärel suudles ta Corrie't.

„Ehkki meie abielu sõlmimise ametlik pool pisut lonkab," ütles Corrie rõõmsalt, „on meil peamine — tunne!"

Jaapanlaste järgmine mürsk uhtus nad üle veega, kuid nad ei paistnud seda isegi märkavat.

„Minu naine on nii noor ja kaunis!" ütles Jerry.

„Naine!" kordas Corrie.

„Need kutid on hakanud paremini tulistama," lausus Rosetti valjusti.

Hai uim lõhestas vett purjeka ja laeva vahel. Tarzan tõstis püssi ja tulistas Jaapani laeva pardale rivistunud inimeste pihta. Teised järgisid tema eeskuju ja peagi paukusid kõik püssid. Ja siis juhtus möödapääsmatu: mürsu otsetabamus kiskus Sing Tai keha pooleks, rebis Tak van der Bosilt ära jala ja paiskas kõik teised ookeani. Otsekohe avasid jaapanlased ujuvate ja lae vatükkide külge klammerduvate inimeste pihta tule. Ja kuigi jaapanlaste tuli polnud kuigi täpne, oli kõigile selge, et „võõr-leegionile" oli tulnud lõpp.

Bubonovitch ja Douglas toetasid peaaegu teadvusetut van der Bosit. Jerry püüdis hoiduda Corrie' ja laeva vahele, kus ra-hena sadas kuule. Äkki kiskus miski van der Bosi vee alla. Bu-bonovitchi jalg riivas sügavuses liikuvat kõva keha.

„Neetud!" kisendas ta. „Hai haaras Takist kinni!"

Tarzan, kelle plahvatus oli eemale paisanud, ujus sedamaid Douglasele ja Bubonovitchile appi. Kiiresti sukeldunud, haaras ta noa ja lähenes paari kiire tõmbega haile. Võimas noahoop rebis hiiglasliku koletise kõhu lõhki ja laskis välja sisikonna.

Hai laskis van der Bosi lahti ja pöördus Tarzani poole, kuid see põikas tema lõuapärade eest kõrvale ning lõi ikka ja jälle noaga. Vesi värvus verest punaseks. Siis ilmus teine hai ja ründas esimest. Haavatud hai ujus pikkamisi eemale, teine kiskja aga järgnes talle, hammustades ja tema küljest tükke rebides. Mingiks hetkeks

vabanesid põgenikud ühest ohust, kuid kuulid vihisesid endistviisi ähvardavalt ümberringi.

Tarzani abiga vedasid Bubonovitch ja Douglas van der Bosi suure paaditüki peale.

Tarzan rebis ära räbala, mis van der Bosi pükstest järele oli jäänud. Kuna nad Douglasega haavatut toetasid, asetas Bubonovitch jalaköndile žguti. Tak hingas veel, kuid oli õnneks teadvuseta.

Bubonovitch vangutas pead.

158

„Tal pole vähimatki väljavaadet ellu jääda nagu, muide, meilgi," ütles ta kurvalt.

‚Jah, haidel tuleb täna rikkalik lõunasöök," ütles Douglas.

Ähmase lootusega vaatasid kõik Jaapani laeva poole. Taas olid parda äärde rivistunud väikesed rangjalgsed inimesed. Mõni neist tulistas meelelahutuseks revolvrist. Ootamatult kõlas kohutav plahvatus. Jaapani laeva trümmist paiskus mitmesaja jala kõrgusele suur lehvikukujuline tulesähvatus ja kõrgele taevasse tõusis suitsusammas.

Kohe järgnes ka teine plahvatus ja Jaapani laev murdus pooleks. Selle nina kerkis kõrgele vee kohale ja mõlemad pooled vajusid silmapilk veekeerisesse, jättes pinnale vaid mõne põletushaavades kisendava jaapanlase, kes rabelesid põlevas õlis.

„ Võõrleegioni" rabatud pealtvaatajate vaikuse katkestas esimesena Rosetti.

„Ma teadsin, et Püha Neitsi võtab mind kuulda! Ta pole mind kunagi hätta jätnud!"

„Ta peab korda saatma vähemalt veel ühe ime — tirima meid välja India ookeani voogudest enne, kui ära upume või haid meid nahka pistavad," tähendas Jerry kibedusega.

„ Palveta, Marakratt, palveta nagu jaksad!" ütles Bubonovitch.

„Vaadake!" karjatas Corrie, näidates käega ettepoole.

Kolmesaja jardi kaugusel põlevast õlist tõusis veepinnale allveelaev. Selle soomustorni küljes oli Briti lipp — «Union Jack".

„See ongi teie ime, kapten," ütles Rosetti. „Ta tuleb mulle alati hädas appi."

„Mida te nüüd inglastest arvate, veltveebel?" küsis Tarzan naeratades.

„Ma armastan neid," vastas Rosetti.

Allveelaev sõitis pealttuuleküljest ümber põleva õli ja suundus väikese laeva vees ulpivate tükkide poole. Avanes luuk ja välja tulid mehed, kes hakkasid merehädalisi pardale aitama.

Tarzan ja Bubonovitch kandsid kõigepealt pardale van der Bosi. Ta suri hetkel, kui ettevaatlikult laevalaele asetati. Seejärel ronisid allveelaeva Corrie ja Särina, kellele järgnesid ka ülejäänud.

Allveelaeva komandör kaptenleitnant Bolton oli ülimalt hämmastunud.

Püüdes pisaraid tagasi hoida, laskus Corrie van der Bosi

159

surnukeha juurde põlvili. Jerry seisis neiu kõrval. „ Vaene Tak," sõnas Corrie.

Enne surnukeha merre laskmist luges Bolton matusepalve. Seejärel läksid kõik alla, kus neid ootasid kuivad riided ja kuum kohv. Peagi tundus, et „võõrleegion" oli kurbusest ja masendusest jagu saanud, sest selle liikmed olid noored ja kohtunud surmaga palju kordi.

Kui Bolton oli nende loo ära kuulanud, ütles ta:

„Noh, esialgu saatis teid muidugi õnn, kuid see, et ma siin juhtusin olema, sarnaneb tõepoolest imega."

„Ei, söör," väitis Rosetti. „Algusest peale, saatis imesid korda Püha Neitsi, Jeesuse ema."

„Võin sellega nõustuda," ütles Bolton, „sest kui uskuda tõenäosusteooriat, ei oleks pidanud teist keegi ellu jääma. Miski peale Jumala sekkumise poleks teid päästa suutnud. Ja mul oli täiesti juhuslikult järele jäänud kaks viimast torpeedot teie jaapanlase jaoks."

«Muidugi aitas meid hädas memmeke Mary," kuulutas Jerry, „aga võib-olla kui Tarzan poleks tema soovi aimates meie heaks kogu aeg vaeva näinud, oleksime juba mitu kuud tagasi surnud olnud."

„Hea küll," lausus Bolton. „Arvan, et nüüd ei tarvitse teil appi kutsuda enam Maryt ega Tarzanit. Annan käsu otseteed Sidneysse minna ja peagi võite istuda mere ääres asuvas hotellis ning süüa biifsteeki ja neerupasteeti."

„Ja juua peale leiget õlut," lisas Bubonovitch.

Samal õhtupoolikul läksid Jerry ja Rosetti Boltoni juurde. „Kapten, kas te tohite merel inimesi paari panna?" küsis Jerry.

„ Muidugi!"

„Siis seisab teil ees kahekordne töö. Ja otsekohe," ütles Rosetti.

Ikka „Tarzani" autorilt

„Kaugeima tähe taga"

Romaan saab algtõuke Maal hukkunud sõjaväelenduri jõudmisest ühele teise päikesesüsteemi planeedile. Kaugel planeedil juhtuv on niisama inimlik nagu Maa pealgi. Kau-geimagi tähe taga ei saada läbi sõdade, alatuste, reeturluseta, mille vastu seisavad need, kelle päralt on võit õigluse ja armastuse läbi.

„Ajast unustatud"

Autor on tegevuskohaks valinud valgele inimesele vähetuntud Kagu-Aasia maa Kampuchea. Ta lähtub põhikoes ajaloofaktidest (kuningad, linnad), kuid ei piira mõttelendu alamate tegelaste kujutamisel. Äsja arstidiplomi saanud vanade kultuuride vastu suurt huvi tundva ameeriklase Gordon Kingi saatust muudab huvireis tundmatusse maailma otsustavalt — pärast ohtuderikkaid seiklusi saab temast ühe suguharu kuningas.

Veel saadaval kirjastusest „Stella" Paides Pärnu 54 (tel. 238/50 287) ja hästi varustatud raamatupoodidest.